

Жалпы білім беру ұйымдарына арналған жалпы білім беретін пәндердің, таңдау курстарының және факультативтердің үлгілік оқу бағдарламаларын бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 03 сәуірдегі № 115 Бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2013 жылы 10 сәуірде № 8424 тіркелді.

РҚАО-ның ескертпесі!

Бұйрықтың басын V13008424_3 қараңыз

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 491-қосымша

Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6 сыныптары үшін "Математика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы оқу бағдарламасы

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Тірек-қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6 сыныптар үшін "Математика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" Заңының 5-бабы 14) тармақшасына сәйкес әзірленген.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2. "Математика" пәнін оқудың негізгі мақсаты: білім алушыларда сандық, кеңістіктік, уақытқа байланысты және геометриялық түсініктерді қолжетімді түрде қалыптастыру.

3. "Математика" пәнін оқытудың негізгі міндеттері:

1) Бағдарламаның "Сандар", "Алгебра", "Геометрия", "Статистика және ықтималдылық теориясы", "Математикалық үлгілеу және талдау" бөлімдері бойынша математикалық білім мен дағдыны қалыптастыру мен дамытуға ықпал ету;

2) білім алушының сөйлеу тілін дамыту, оны математикалық терминологиямен байыту, негізгі математикалық заңдар мен математикалық тілдің қолданылуына ықпал

ету, әртүрлі контекстердегі тапсырмаларды шешу үшін сандық қатынастар мен кеңістіктік формаларды зерттеу;

3) физика, химия, биология және теоретикалық салалар мен тәжірибелік қызметтердегі тапсырмаларды шешу және зерделеу үшін математикалық білімді қолданудың қарапайым дағдыларын қалыптастыру;

4) тәжірибелік тапсырмаларды шешу кезінде сәйкес математикалық әдісті таңдау үшін шығармашылық қабілет, логикалық және сыни ойлауды дамыту;

5) байланыс жасау дағдыларын дамыту, соның ішінде ақпаратты нақты және сауатты түрде жеткізе білу, оның ішінде жарияланымдар мен электронды құралдарды қосқанда әртүрлі дереккөздерінен келген ақпараттарды пайдалана білу;

6) дербес жұмыс және топпен жұмыс жасауда қажетті тәуелсіздік, жауапкершілік, белсенділік, табандылық, төзім және толеранттылық сияқты жеке қасиеттерді дамыту;

7) математиканың даму тарихы, алгебралық терминдердің пайда болу тарихымен таныстыру;

8) математиканы оқыту кезінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану дағдыларын дамыту;

9) жалпы білім алуда математиканың мәнін түсіндіруді қамтамасыздандыру.

4. "Математика" пәнін оқытудың негізгі түзету міндеті танымдық қызметті дамыту мен тірек-қозғалыс аппаратындағы түзету болып табылады.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Бағдарлама олардың білім алудағы ерекше қажеттіліктерін ескере отырып, олардың оқыту тәсілдері және танымдық уәждеме, жекелей қабілеттерін дамыту арқылы тірек-қозғалыс аппараты бұзылған (бұдан

әрі – ТҚАБ) білім алушыларды тұлға ретінде қалыптастырады.

6. Бағдарлама төмендегілерді қамтамасыздандыруға бағытталған:

1) ТҚАБ білім алушылардың негізгі орта білім алу дәрежесінде сапалы білім алуың тең мүмкіндігіне ие болу;

2) білім алуда айрықша ерекшеліктері мен мүмкіндіктеріне жауап беретін ТҚАБ білім алушыларды барынша қамту;

3) ТҚАБ білім алушылардың бастауыш және жалпы орта білім алуының негізгі білім беру бағдарламаларының сабақтастығы;

4) бейімдеген бағдарламаны білім алушылардың игеру нәтижелерін бағалаудың сыни бағалауын пайдалану;

5) бейімделген негізгі орта білім беру бағдарламасын білім алушылардың игеруі және тиімді жүзеге асыруы үшін жағдай жасау, оған барлық білім алушыларды жекелей дамытуға арналған жағдайды қамтамасыздандыру.

7. Бағдарламаның негізінде жүзеге асыру төмендегілерді қарастыратын қызметтік және дифференциалды тәсілдер жатыр:

1) оларды білім мазмұнын игеруін қамтамсыз ететін білім алушылардың танымдық және пәндік-тәжірибелік қызметін ұйымдастыру үрдісі ретіндегі оқыту мақсаттарына қол жеткізудің негізгі құралдары ретінде тану;

2) білім алушылар тұлғасының дамуы оқу қызметінің қолжетімділігі сипатына тәуелді екенін мойындау;

3) заманауи қоғам талаптарына сәйкес білім алушылардың тұлғасын дамыту, олардың әлеуметтік бейімділуін мүмкіндігінше қамтамсыздандыру;

4) олардың ерекше білім алу қажеттіліктеріне сәйкес тұлғалық және танымдық даму дәрежесіне қол жеткізудің тәсілдері мен жолдарын анықтаушы білім алушылардың негізгі орта білім беру технологиясы мен мазмұнын жасау;

5) танымдық уәждеменің шығармашылық әлеуетінің өсуін қамтамсыздандырушы әрбір білім алушының жекелей дамуы мен білім беру үрдісінің ұйымдастырушылық формаларының әрқилылығы, танымдық қызметтегі баланың өз қатарластарымен және үлкендермен өзара қарым-қатынас жасау формаларын байыту;

8. Жаңартылған бағдарлама ерекшелікке ие және ТҚАБ білім алушылардың психофизикалық даму қасиетін есепке ала отырып ұзақ уақытқа есептелген.

9. Математика бойынша бағдарламалық материал зерделік тұрғыдан орналасқан. Бағдарламаның зерделенуі алдында игерілген материалды ұдайы қайталап отыруға жағдай жасайды. Материалдың осылай орналасу жағдайында білім алушы біртіндеп алгебралық өрнектермен, көпмүшелермен, олардың әрекеттерімен және де қасиеттерімен оларға түсінікті тілде танысады.

10. Қозғалыс қызметтері бұзылуымен байланысты: күш салып орындайтын қозғалыстардың болуы (қимылға күш салу), бұлшықет тонусының бұзылуы, (салдану, босаңсу, дистония), саусақтардың еркін қозғалыстарының шектеулілігі немесе мүмкін болмауы (салдану), қолдың дірілдеуі сызба жұмыстарын жүргізу кезіндегі қимылды қиындатады және графиктерді құру кезінде оқытушы көмектеседі.

11. Қозғалыс, кеңістіктік, көру бұзылыстары және жұмыс қарқынының баяу болуын есепке ала отырып, өзіндік жұмыстар және бақылау жұмыстары білім алушымен толығымен орындалады, баға төмен болмайды, тапсырмалар білім алушылардың күші жетерліктей болады.

12. Есептеу және есептік операция кезінде, арифметикалық есептеулерде білім алушылардың калькуляторлар, есептеу материалдарын қолдануына жол беріледі (есептегіштер, сызғыштар).

13. Әрбір сыныптағы білім алушылардың әртүрлі мүмкіндігіне байланысты ТҚАБ білім алушылар ауытқушылығының қатар келу құрылымын есепке ала отырып, білім мен дағдыға қойылатын талаптың екі деңгейі қарастырылған (оқу материалын игеруіне байланысты):

1) бірінші дәреже (базалық) білім алушының материал көлеміне қойылатын талаптарды жүзеге асыруын;

2) екінші дәреже материал көлемін және оның мазмұндық үрдісін азайтуға қатысты түзетуді қарастырады.

14. Арнайы мектептің үлкен және ортаңғы буынында оқытудың мазмұны әрбір білім алушы игере алатын шағын білім мен дағдыны қарастырады (бұзылыстары айқын көрінетін білім алушылармен жиынтықталған сыныптарда).

15. Оқу процесі теорияны игеру және тапсырмаларды шешу кезінде жазбаша және жазба жұмыс түрлерін тиімді үйлестіруге бағытталған. Оқулықпен жұмыс жасауға ерекше назар аударылады (мұғалім түсіндірген соң мәтінді зерделеу, бақылау сұрақтарын пайдалана отырып материалды өздігінен оқу, тапсырма мәтінінің қысқаша жазбасы (теоремалар), сәйкес суреттерді пайдалану).

16. Оқу процесінің тиімділігін қамтамасыздандыруды оқылған материалды қайталау және бекіту, курстың келесі бөлімдерінде тірек білімді жүйелі түрде пайдалану маңызды рөлге ие.

17. Білім алушыға ұсынылатын тапсырма, жаттығулар мен сұрақтарға дұрыс таңдау жасауларды механикалық тұрғыдан есте сақтауды ғана емес істің мәнін түсіндіретін ережелер мен формулаларды саналы түрде пайдалануға негізделеді.

18. Тапсырмалар мен жаттығуларға қойылатын талаптар деңгейі оқулықтарда және олардың әдістемелік жетекшілігімен анықталады.

19. Формулаларды жаттау анықтаманы пайдалану дағдысын қалыптастырумен ауыстырылады.

20. Оқу процесін тиімді ұйымдастыруың маңызды жағдайы оқу жабдықтары мен көрнекі көмекші құралдарды барынша пайдалану болып табылады.

21. Білім беру және түзету тапсырмаларын орындауда "Математика" оқу пәні бойынша сабақ өткізуде қолданылатын үлгілер:

- 1) магниттік бекітпесі бар сандардың, әріптер мен белгілердің жиынтығы;
- 2) "Үлестер мен бөлшектер" жиынтығы;
- 3) шарнирлі үлгілер жиынтығы;
- 4) стереометрикалық денелер жиынтығы.

22. "Математика" пәнін оқыту кезінде қолданылатын құралдар мен жабдықтар:

- 1) координаттық торшасы бар магниттік тақта;
- 2) сынып құралдарының жиынтығы (сызғыш, транспортир, бұрыш, циркуль);
- 3) парабол трафареттерінің жиынтығы.

23. "Математика" пәнін оқытуда келесі баспалық оқу құралдары қолданылады:

- 1) ұлы математиктер (портреттер жиынтығы);
- 2) математика бойынша кестелер, 5-6 сынып (оларға таратпалы материал);
- 3) таратпалы материалдар - 5-6 сынып;
- 4) баспалық негіздегі дәптер – 5-6 сынып (оқулыққа жұмыс дәптері);
- 5) 5-6 сыныптың нұсқалары бойынша өзіндік жұмысты өткізу материалдары.

24. тақырыптар мен сыныптар бойынша "Математика" оқу пәнін оқытуда қолданылатын DVD дискілер мен видеоматериалдар:

- 1) стендтер мен транспаранттар;
- 2) техникалық құралдар (компьютер, интербелсенді тақта).

3-тарау. "Математика" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

25. "Математика" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 5-сыныпта – аптасына 5 сағат, оқу жылында - 170 сағатты;
- 2) 6-сыныпта – аптасына 5 сағат, оқу жылында - 170 сағатты құрайды.

26. 5-сыныпқа арналған "Математика" пәнінің базалық мазмұны:

1) натурал сандар мен нөл. Натурал сандар мен нөл. Координаттық сәуле. Натурал сандарды салыстыру. Қос теңсіздік. Қарапайым сандарды қосу. Қарапайым сандарды азайту. Қарапайым сандарды көбейту. Қарапайым сандарды бөлу. Арифметикалық әрекеттердің қасиеті. Қарапайым сандармен байланысты арифметикалық әрекеттер. сандық өрнектер. Әріптік өрнектер. Сандық және әріптік өрнектердің мәні. Өрнектерді жеңілдету. Теңдеулер. Теңдеу түбірі. Теңдеу көмегімен мәтіндік тапсырмаларды шешу. Формулалар. Формулалар бойынша есептеу. Қарапайым сандардан тұратын сандық бірізділік;

2) қарапайым сандардың бөлінгіштігі. Бөлінгіштер мен еселеуіш қарапайым сандар. Қарапайым және күрделі аңдар. Бөлінгіштің негізгі қасиеттер. 2; 3; 5; 9; 10 бөліну белгілері. Жұп және тақ сандар. Деңгейлік негіздемелер. Дәреже көрсеткіштері. Қарапайым сандарды қарапайым көбейтінділерге бөлу. Кішігірім бөлінгіш. Өзара жай сандар. Жалпы еселеуіштер;

3) жай бөлшектер және олардың қызметтері. Жай бөлшектерді оқу және жазу. Жай бөлшектердің негізгі ерекшеліктері. Дұрыс және бұрыс жай бөлшектер. Аралас аңдар. Аралас сандардың бүтін және бөлшек бөліктері. Бұрыс бөлшектерді аралас сандарға ауыстыру. Аралас сандарды бұрыс бөлшек түрінде ұсыну. Жай бөлшектер мен аралас сандарды координаттық сәуледе салу. Жай бөлшектерді жалпы бөлшекке келтіру. Жай бөлшектер мен аралас сандарды салыстыру. Жай бөлшектерді қосу және есептеу. Аралас сандарды қосу. Аралас сандарды қосу. Аралас сандарды есептеу. Жай бөлшектер мен аралас сандарды көбейту. Өзара кері сандар. Жай бөлшектер мен аралас сандарды бөлу. Жай бөлшектер мен аралас сандармен байланысты арифметикалық әрекеттер. Бөлшектерді сандардан және бөлшектер бойынша сандарды табу. Біріккен жұмыстарға байланысты тапсырмалар;

4) ондық бөлшектер және оларға қолданылатын амалдар (40 сағат). Ондық бөлшек. Ондық бөлшектерді жазу және оқу. Ондық бөлшектерді жай бөлшекке ауыстыру. Координаттық сәуледе ондық бөлшекті салу. Ондық бөлшектерді салыстыру. Ондық бөлшектерді қосу және есептеу. Қарапайым сандарды ондық бөлшектерге көбейту. Ондық бөлшектерді көбейту. Ондық бөлшектерді қарапайым сандарға бөлу. Ондық

бөлшектерді 10; 100; 1000 және 0,1; 0,01; 0,001 бөлу. Қарапайым және бөлшектерге байланысты арифметикалық әрекеттер. Ондық бөлшектерді бүтін сандарға айналдыру. Бөлшектерде құрылған сандық бірізділік;

5) көбейтінді. Көбейтінді. Көбейтінді элементтері. Көбейтіндінің жазылуы. Көбейтінділер арасындағы қатынастар. Көбейтінділердің бірігіуі мен қиылысуы;

6) бұрыштар. Көпбұрыштар. Бұрыш. Бұрыш шамасы. Бұрышарды құру және өлшеу. Транспортер. Бұрыштарды салыстыру. Көпбұрыштар. Көпбұрыштың бұрыштары мен жан-жағын өлшеу, периметрлерін табу;

7) кеңістіктік кесінділері. Тік бұрышы параллелепипед (куб). Тікбұрышты параллелепипедтің қиындысы (куб). Фигура кесінділеріне қатысты тапсырмалар. Фигура салуға қатысты тапсырмалар;

8) 5 - сыныптың "Математика" курсы қайталау.

27. 6-сыныпқа арналған "Математика" пәнінің базалық мазмұны:

1) 5-сыныптың математика курсы қайталау;

2) пайыздар. Пайыз. Сандардың пайыздарын табу және пайыздар бойынша сандарды табу, мәтіндік тапсырмаларды шешу;

3) диаграммы. Шеңбер. Дөңгелек. Шеңбер секторы. Диаграмма. Диаграмма түрлері: бағаналық, тік, және дөңгелек. Статистикалық мәліметерді ұсыну тәсілдері;

4) қатынастармен пропорциялар. Екі санның қатынасы. Екі санның пайыздық қатынасы. Пропорция. Пропорцияның негізгі ерекшеліктері. Тік пропорционалды тәуелділік. Кері пропорционалды тәуелділік. Пропорция көмегімен мәтіндік тапсырмаларды шешу. Пропорция көмегімен сандардың пайызын табу және пайызы бойынша сандарды табу. Ауқым. Шеңбер ауқымы. Шеңбер ауданы. Шар. Сфера;

5) рационалды сандар және олармен байланысты әрекеттер. Оң сандар. Кері сандар. Координаттық тік сызық. Қарама-қайшы сандар. Бүтін сандар. Рационалды сандар. Сандардың модулі. Модуль негізіндегілерді қамтитын қарапайым теңдеулер. Рационалды сандарды салыстыру. Координаттық тік сызық көмегімен рационалды сандарды қосу. Кері рационалды сандарды қосу. Әртүрлі белгілерге ие рационалды сандарды қосу. Рационалды сандарды есептеу. Координаттық тік сызықтағы нүктелер арасындағы ара қашықтық. Рационалды сандарды көбейту. Рационалды сандарды көбейту және қосудың сыйымдылық және үйлесімділік қасиеті. Рационалды сандарды бөлу. Үздіксіз ондық бөлшектер түріндегі рационалды сандарды бөлу. Кезеңдік ондық бөлшектерді жай бөлшектерге айналдыру. Рационалды сандарға байланысты арифметикалық сандар. Мәтіндік тапсырмаларды шешу;

6) алгебралық өрнектер. Айнымалысы бар. Айнымалысы бар өрнектер. Жақшаларды ашу. Коэффициент. Ұқсас қосылғыштар. Ұқсас қосылғыштарды келтіру. Өрнектердің теңдік түрленулері. Теңдіктер. Алгебралық өрнектердің түрленуі. Мәтіндік тапсырмаларды шешу;

7) бір айнымалысы бар тік теңдеулер. Сандық теңдіктер және оның ерекшеліктері. Бір айнымалысы бар тік теңдеулер. Тең теңдеулер. Бір айнымалысы бар тік теңдеулерді шешу. Теңдеулер көмегімен мәтіндік тапсырмаларды шешу;

8) бір айнымалысы бармен келетін тік теңсіздіктер. Сандық теңсіздіктер және олардың ерекшеліктері. Сандық аралықтар. Сандық аралықтардың бірігуі мен қиылысуы. Тік теңсіздіктер. Бір айнымалысы бармен келетін тік теңсіздіктерді шешу. Бір айнымалысы бар келетін тік теңсіздік жүйелері. Бір айнымалысы бармен келетін сызықтық теңсіздік модуль белгілерін қамтиды;

9) координаттық жазықтық. Жазықтық. Перпендикулярлы тік сызықтар және кесінділер. Параллелді тік сызықтар және кесінділер. Координаттың тікбұрышты жүйесі. Орталық симметрия. Осьтік симметрия;

10) кеңістіктегі фигуралар. Кеңістіктегі фигураларды орналастыру. Кеңістіктік фигураларды салу, "көрінбейтін" сызықтар. Вектор түсінігі;

11) статистика. Комбинаторика. Статистикалық мәліметтер және олардың сипаттамасы: орташа арифметикалық, мода, медиана, ауқым. Қозғалыстың орташа жылдамдығы табуға арналған тапсырмаларды шешу. Асыру әдісімен комбинаторлық тапсырмаларды шешу;

12) 5-6 сыныптардағы математика курсы қайталау.

28. Оқу пәнінің мазмұны оқытудың бөлімдері бойынша бөлінген. Бөлімдер әріде сыныптар бойынша күтілетін нәтижелер түріндегі білім алушылардың оқу мақсаттарын қамтитын бөлімшелерге бөлінген: дағды және икем, білім және түсіну.

29. Оқу пәнінің мазмұны 5 бөлімді қамтиды:

- 1) 1-бөлім "Сандар";
- 2) 2-бөлім "Алгебра";
- 3) 3-бөлім "Геометрия";
- 4) 4-бөлім "Статистика және ықтималдылық теориясы";
- 5) 5-бөлім "Математикалық үлгілеу және талдау".

30. "Сандар" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) сандар мен шамалар туралы түсінік;
- 2) сандар операциясы.

31. "Алгебра" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) алгебралық өрнектер және оның түрленулері;
- 2) теңдіктер мен теңсіздіктер, олардың жүйесі мен жиынтығы;
- 3) бірізділігі мен оларды сомалау;
- 4) тригонометрия.

32. "Геометрия" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) геометриялық фигуралар туралы түсінік;
- 2) геометриялық фигуралардың өзара орналасуы;
- 3) метрикалық қатынастар;

4) векторлар мен түрленулер.

33. "Статистика және ықтималдылық теориясы" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) көбейтінділер теориясы мен логика элементтері;
- 2) комбинаторика негіздері;
- 3) ықтималдылық теориясының негізі;
- 4) статистика және мәліметтерді талдау.

34. "Математикалық үлгілеу және талдау" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) математикалық талдаудың бастамасы;
- 2) математикалық үлгілер көмегімен тапсырмаларды шешу;
- 3) математикалық тіл және математикалық үлгі.

4 тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

35. Бағдарламада оқыту мақсаттары кодтық белгімен ұсынылған. Кодта бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан – бөлім мен бөлімшені, төртінші сан оқу мақсатының нөмірін көрсетеді. Мысалы, 7.2.1.4 кодында "7" – сынып, "2.1" – бөлімше, "4" – оқу мақсаттарының реттік нөмірі.

36. Оқыту мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

1) 1 - бөлім "Сандар":

1 кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	5 - сынып	6 - сынып
1.1 Сандар мен шамалар туралы түсінік	<p>5.1.1.1 натурал сандардың көптігі түсінігін игеру;</p> <p>5.1.1.2 жұп және тақ сандар түсінігін игеру;</p> <p>5.1.1.3 сандардың натурал дәрежесін анықтауды білу;</p> <p>5.1.1.4 ондық жазба түріндегі натурал сандарды білу;</p> <p>5.1.1.5 бөлгіштің анықтамасын және еселеуіш қарапайым санның анықтамаларын білу;</p> <p>5.1.1.6 қарапайым және құрамдас сандардың анықтамасын білу;</p> <p>5.1.1.7 жалпы бөлгішжалпы еселеуіштің, ең үлкен ортақ бөлгіш және ең кіші ортақ еселік анықтамасын білу;</p> <p>5.1.1.8 қарапайым сандардың анықтамасын білу;</p> <p>5.1.1.9 қарапайым бөлінді түсінігін игеру;</p> <p>5.1.1.10 дұрыс және бұрыс бөлшектерді тану;</p>	<p>6.1.1.1 пайыз түсінігін игеру;</p> <p>6.1.1.2 екі санның қатынасы нені көрсететінін түсіну;</p> <p>6.1.1.3 қандай сандар тура пропорционалды екенін түсіну, мысалдар келтіру тапсырмаларды шешу;</p> <p>6.1.1.4 қандай шамалар кері пропорционалдар болады, мысалдар келтіру, тапсырмалар орындау;</p> <p>6.1.1.5 координаттық тік сызықты анықтауды білу және координаттық тік сызықты білу;</p> <p>6.1.1.6 ауқым түсінігін игеру;</p> <p>6.1.1.7 тұтас сан түсінігін игеру;</p>

	<p>5.1.1.11 аралас сандар анықтамасын білу;</p> <p>5.1.1.12 кері сандар анықтамасын білу;</p> <p>5.1.1.13 ондық бөлшек түсінігін игеру;</p> <p>5.1.1.14 ондық бөлшек түрінде жазылған сандардың теңдішігін түсіну;</p> <p>5.1.1.15 сандардың жақын мәндері түсінігін игеру</p>	<p>6.1.1.8 қарама-қайшы сандар түсінігін игеру, оларды тік координаттық сызықта белгілеу;</p> <p>6.1.1.9 рационалды сан түсінігін игеру;</p> <p>6.1.1.10 сан модулін анықтау және оның мәнін табуы білу</p>
<p>1.2 Сан операциялары</p>	<p>5.1.2.1 координаттық сәуле көмегімен натурал сандарды салыстыру;</p> <p>5.1.2.2 төрт әрекетті қамтитын жақшаның ішіндегі және жақшасын сандық өрнектердің мәнін табу және әрекет ету тәртібін бекіту;</p> <p>5.1.2.3 сандық өрнектердің мәнін табу үшін көбейту мен қосуды пайдалану;</p> <p>5.1.2.4 дәрежелі түріндегі бірдей сандардың шығарылымын жазып отыру;</p> <p>5.1.2.5 натурал сандардың 2,5,10 бөліну белгілерін қолдану;</p> <p>5.1.2.6 натурал сандардың 3 пен 9 бөліну белгілерін қолдану;</p> <p>5.1.2.7 құрамдас сандарды қарапайым көбейтінділерге бөлу;</p> <p>5.1.2.8 натурал сандардың бөлінділерін табу;</p> <p>5.1.2.9 еселенген қарапайымсандарды табу;</p> <p>5.1.2.10 натурал сандар мәліметтерін бөлшекке бөлуді талдау;</p> <p>5.1.2.11 натурал сандар әрқилылығы және сомалардың бөлінуін талдау;</p> <p>5.1.2.12 екі және одан көп сандарда ең үлкен ортақ бөлгішті және ең кіші ортақ еселікті табу;</p> <p>5.1.2.13 бұрыс бөлшектерді аралас сандарға айналдыру және аралас сандарды бұрыс бөлшектерге айналдыру;</p> <p>5.1.2.14 жай бөлшектерді азайту кезіндегі бөлшектің негізгі ерекшеліктерін қолдану;</p> <p>5.1.2.15 жай бөлшекті жаңа жаңа бөлшекке айналдыру;</p>	<p>6.1.2.1 бөлшектерді пайыздарға және пайыздарды бөлшектерге ауыстыру;</p> <p>6.1.2.2 аталмыш санның пайызын табу;</p> <p>6.1.2.3 бір санның өзге бір санға пайыздық қатынасын табу;</p> <p>6.1.2.4 аталмыш пайыз бойынша санды табу;</p> <p>6.1.2.5 сандар қатынасы түсінігін игеру;</p> <p>6.1.2.6 аталмыш қатынасқа кері қатынасты табу;</p> <p>6.1.2.7 пропорция анықтамасын білу;</p> <p>6.1.2.8 пропорцияларды тану және құру;</p> <p>6.1.2.9 пропорцияның негізгі қасиетін білу және қолдану;</p> <p>6.1.2.10 берілген қатынастардағы шамаларға бөлу;</p> <p>6.1.2.11 шамаларды бөліктерге бөлу, сандардың кері пропорционалды мәліметтерін талдау;</p> <p>6.1.2.12 тұтас сандарды салыстыру ;</p> <p>6.1.2.13 координаттық тік сызықтағы рационалды сандарды көрсету;</p> <p>6.1.2.14 координаттық тік сызық көмегімен бүтін сандарды қосу және есептеу;</p>

5.1.2.16 жай бөлшект жалпы бөшекке айналдыру; жай бөлшектерді, аралас сандарды салыстыру;	6.1.2.15 Эйлер-Венна дөңгелегінің көмегімен рационалды сандардың көбейтіндісін көрсету;
5.1.2.17 бір мәндегі бөлшектерді қосу және есептеуді орындау;	6.1.2.16 рационалды сандарды салыстыру;
5.1.2.18 әртүрлі мәндегі бөлшектерді қосу және есептеу;	6.1.2.17 әртүрлі белгілерге ие және бір белгілерге ие сандарды көбейту;
5.1.2.19. натурал сандар бөлшегін есептеуді жүзеге асыру;	6.1.2.18 рационалды сандарды есептеуді жүзеге асыру;
5.1.2.20 аралас сандарды қосу және есептеу;	6.1.2.19 рационалды сандарды көбейтуді жүзеге асыру;
5.1.2.22 кері берілген санды табу;	6.1.2.20 рационалды сандарды бөлуді жүзеге асыру;
5.1.2.23 жай бөлшектер мен аралас сандарды бөлуді жүзеге асыру;	6.1.2.21 рационалды сандарды көбейту мен қосу ерекшеліктерін қолдану;
5.1.2.24 сандардың бөлігін табу және олардың бөліктері бойынша сандарды табу;	6.1.2.22 соңғы ондық бөлшектер ретіндегі ретінде жай бөлшектерді тану;
5.1.2.25 жазба формасының біреуінен екіншісіне өту;	6.1.2.23 шексіз ондық бөлшек түріндегі рационалды сандарды ұсыну;
5.1.2.26 ондық бөлшектерді салыстыру;	6.1.2.24 кезеңдік ондық бөлшектің шексіздігін көрсету;
5.1.2.27 ондық бөлшектерді есептеу және көбейту;	6.1.2.25 шексіз ондық бөлшекті жай бөлшекке айналдыру;
5.1.2.28 ондық бөлшекті натурал сандарға және ондық бөлшектерге көбейтуді жүзеге асыру;	6.1.2.26 рационалды сандарды қамтитын сандық өрнектердің мәнін табу;
5.1.2.29 ондық бөлшектерді 10, 100, 1000 және 0,1; 0,01; 0,001 көбейту ережелерін сақтау;	6.1.2.27 тік координаттық нүктелер арасындағы арақашықтықты табу.
5.1.2.30 ондық бөлшектерді натурал сандарға және ондық бөлшекке бөлуді орындау;	
5.1.2.31 ондық бөлшекті 10, 100, 1000 және 0,1; 0,01; 0,001 бөлу ережелерін қолдану;	
5.1.2.32.ондық бөлшектерді берілген санатқа дейін бүтіндеу	

2) 2 – бөлім "Алгебра":

2 кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	5-сынып	6-сынып
		6.2.1.1 алгебралық өрнек түсінігін игеру; 6.2.1.2 берілген айнымалысы бар мәндер кезіндегі алгебралық өрнектердің мәнін есептеу; 6.2.1.3 алгебралық өрнектер кезіндегі айнымалысы бар мәнді табу;

<p>2.1 Алгебралық өрнектер мен түрленулер</p>	<p>5.2.1.1 көбейту мен қосудың ерекшеліктерін пайдалана отырып әріптік өрнектерді түрлендіру; 5.2.1.2 әріптердің берілген мәндері бойынша әріптік түрленулердің мәнін табу</p>	<p>6.2.1.4 алгебралық өрнек қандай өзгермелі мән кезінде тәжірибелік тапсырма контексінде мәнге ие болады; 6.2.1.5 жақшаларды ашу ережелерін білу; 6.2.1.6 ұқсас қосылғыштар, коэффициент түсінігінің анықтамасын білу; 6.2.1.7 алгебралық өрнектердегі қосылғыштарды келтіру; 6.2.1.8 теңдік түрленулер және теңдіктерді анықтауды білу; 6.2.1.9 алгебралық өрнектердің теңдік түрленулерін жүзеге асыру; 6.2.1.10 бір айнымалысы бар теңдіктерді шығару; 6.2.1.11 $a - b$ өрнегінің геометриялық мәнін түсіну</p>
<p>2.2 Теңдіктер мен теңсіздіктер, олардың жүйесі мен жиынтығы</p>	<p>5.2.2.1 арифметикалық әрекеттердің белгісіз компоненттерін табу ережелері негізіндегі теңдіктерді шешу;</p>	<p>6.2.2.1 дұрыс сандық теңдіктердің қасиетін қолдану; 6.2.2.2 теңдіктерге тең келетін айнымалысы бар тік теңдіктерді анықтауды білу; 6.2.2.3 бір айнымалысы бар теңдіктерді шешу; 6.2.2.4 $x + a = b$ түріндегі теңдіктерді шешу, мұндағы a және b – рационалды сандарды білу; 6.2.2.5 дұрыс сандық теңсіздіктерді қасиетін білу және қолдану; 6.2.2.6 теңсіздіктерді көбейту, бөлу, қосу, есептеу, білу және қолдану; 6.2.2.7 сандық аралықтардың жазбалары үшін мәндерді пайдалану; 6.2.2.8 сандық аралықтарды бейнелеу; 6.2.2.9 сандық аралықтардың біріккен жерін және түйісулерін анықтау; 6.2.2.10 $kx > b$, $kx \geq$ b, $kx < b$, kx</p>

	<p>5.2.2.2 теңдіктерді шешу дұрыстығын тексеру тәсілдерін пайдалану</p>	<p>$\leq$ b түрлерінің тік теңсіздіктерін шешу; 6.2.2.11 $kx > b$, kx $\geq$ b, $kx < b$, kx $\leq$ b түріндегі теңсіздіктердің алгебралық түрленуі көмегімен теңсіздіктерді келтіру; 6.2.2.12 координаттық тік сызық кезіндегі теңсіздіктерді шешуді бейнелеу; 6.2.2.13 сандық аралық түріндегі теңсіздіктерді жазу және берілген сандық теңсіздіктерді сандық аралық түрінде жазу; 6.2.2.14 бір айнымалысы бар теңсіздікпен жүйелерді шешу; 6.2.2.15 $x > a$, x $\geq$ a, $x < a$, x $\leq$ a түріндегі тік теңсіздіктеріндегі көптеген нүктелерді бейнелеу</p>
2.3 Бірізділік және сомалау	<p>5.2.3.1 қарапайым сандардан шығатын бірізділіктердегі заңдылықтарды анықтау; 5.2.3.2 қарапайым сандардағы бірізділіктегі қажетті элементтерді табу; 5.2.3.3 қарапайым сандардан тұратын бірізділікті құру және заңдылықтарды ойластыру; 5.2.3.4 бөлшектерден тұратын сандық бірізділіктердегі заңдылықтарды қарастыру; 5.2.3.5 бөлшектерден тұратын бірізділіктерді құру және заңдылықтарды ойластыру.</p>	

3) 3 – бөлім "Геометрия":

3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	5 - сынып	6 - сынып
		<p>6.3.1.1 шеңбер, дөңгелек олардың элементтері түсінігін игеру (ортасы, радиус және диаметр); 6.3.1.2 циркуль көмегімен шеңберді салу;</p>

<p>3.1 Геометриялық фигуралар туралы түсінік</p>	<p>5.3.1.1 ұзындықтың әртүрлі бірліктерін білу және координаттық сәуледегі бірдей кесінділердің не екенін түсіну; 5.3.1.2 бұрыш және оның градустық өлшемдерінің түсінігін игеру және бұрышарды белгілеу және салыстыру; 5.3.1.3 бұрыш түрлерін ажырату (өткір, тіксызық, жалпақ, аударылған, толықтай); 5.3.1.4 көпбұрыш түсінігін игеру; 5.3.1.5 тікбұрышты параллелепид туралы түсінікке ие болу</p>	<p>6.3.1.3 дөңгелек сектор түсінігін игеру; 6.3.1.4 координаттық жазықтық түсінігін игеру; 6.3.1.5 координаттың тікбұрышты жүйесін құру; 6.3.1.6 реттік жұп сандар координаттың тік жүйесіне нүкте қою және әрбір нүктеге координаттық нүктеге сәйкес келетін сандардың реттік жұптарын сәйкес келтіру; 6.3.1.7 координаттары бойынша координата жүйесінде нүкте сызу және координаттық жазықтықта берілген нүкте координатасын табу; 6.3.1.8 осьтік және орталық симметрия түсінігін игеру; 6.3.1.9. симметрияның орталығы немесе осьіне ие фигуралар туралы түсінікке ие болу; симметриялық және орталық симметрия фигураларын табу; 6.3.1.10 шар және сфера туралы түсінікке ие болу</p>
<p>3.2 Геометриялық фигуралардың өзара орналасуы</p>	<p>5.3.2.1 фигуралардың орналасуы және кесімі көмегімен тапсырмаларды шешу</p>	<p>6.3.2.1 тік перпендикуляр, тік паралельдерді кесіп өтуші сызық анықтамаларын білу; 6.3.2.2 перпендикулярлы, қатар тік сызықтар және кесінділерді тану; 6.3.2.3 кесінді, сәуле немесе тік сызықтардың бір-бірімен, координаттық осьтерімен қиылысқан жерлеріндегі нүктелердің координатының графикалық тәсілдерін табу; 6.3.2.4 жазық және кеңістіктік фигураларды салу және сол бойынша оларды тану; 6.3.2.5 координаттың тікбұрышты жүйесіндегі координат пен координат бастамасындағы нүктелер мен фигураларды салу</p>
<p>3.3 Метрикалық қатынастар</p>	<p>5.3.3.1 транспортир көмегімен бұрыштарды өлшеу; 5.3.3.2 транспортир көмегімен берілген градустық өлшемді бұрыштарды тұрғызу;</p>	<p>6.3.3.1 координаттық тік сызықтағы нүкте арасындағы арақашықтықты табу; 6.3.3.2 шеңбер ауқымының оның диаметріне қатынасы тұрақты сан екендігін білу; 6.3.3.3 шеңбер ауқымының формуласын білу және қолдану;</p>

	5.3.3.3 бұрыштарды салыстыру, бұрыштың градустық өлшемін табу тапсырмаларын шешу	6.3.3.4 шеңбер ауданы формуласын білу және қолдану
3.4 Векторлар және түрленулер		6.3.4.1 вектор мен оның анықтамасын білу және оларды салу

4) 4 – бөлім "Статистика және ықтималдылық теориясы":

4 кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	5 - сынып	6 - сынып
4.1 Көптік теориясы және логика элементтері	5.4.1.1 көптік түсінігі және оның элементтерін игеру; 5.4.1.2 көптіктердің бірігуі мен қиылысуын анықтау; 5.4.1.3 берілген көптіктердің бірігуі мен қиылысуы, символдарды пайдалана отырып нәтижелерді жазу $\cup, \cap$; ; 5.4.1.4 көбейтінді негізі түсінігін игеру; 5.4.1.5 көптіктер арасындағы қатынастардың сипатын анықтау (қиылысатын және қиылыспайтын көптіктер)	
4.2 Комбинаторика негіздері		6.4.2.1 асыру әдісімен комбинаторлық тапсырмаларды шешу
4.3 Статистика және мәліметтерді талдау		6.4.3.1 дөңгелек, тік және бағана диаграммалар туралы түсініктерге ие болу; 6.4.3.2 дөңгелек, тік және бағана тектес диаграммаларды салу; 6.4.3.3 кесте немесе диаграмма түрінде берілген статистикалық ақпаратты алу; 6.4.3.4 сандық мәліметтер қатары және медиан, көлем, орташа арифметикалық бірнеше сандардың анықтамасын білу; 6.4.3.5 статистикалық сандық сипаттамаларды есептеу

5) 5 – бөлім "Математикалық үлгілеу және талдау":

5 кесте

Ішкі бөлімдер	Оқыту мақсаттары	
	5 - сынып	6 - сынып
	5.5.1.1 қарапайым сандармен байланысты арифметикалық	

<p>5.1 Математикалық үлгілеу көмегімен тапсырмаларды шешу</p>	<p>әрекеттердің көмегімен мәтіндік тапсырмаларды шешу; 5.5.1.2 мәтіндік тапсырмаларды шешу кезінде ең үлкен ортақ бөлгішті және ең кіші ортақ еселікті пайдалану; 5.5.1.3 жай бөлшектермен байланысты арифметикалық әрекеттер көмегімен мәтіндік тапсырмаларды шешу; 5.5.1.4 сан немесе шама бөліктерін табу немесе бөліктері бойынша сан мен шаманы табу тапсырмаларын шешу; 5.5.1.5. жай бөлшектермен байланысты арифметикалық әрекеттер көмегімен мәтіндік тапсырмаларды шешу; 5.5.1.6 Эйлер-Венна диаграммасын пайдалана отырып, тапсырмаларды шешу; 5.5.1.7 әріптік өрнектерді құрау және оларды тапсырмаларды шешуде қолдану; 5.5.1.8 мәтіндік тапсырмаларды шешу үшін формулаларды пайдалану</p>	<p>6.5.1.1 пайызға қатысты мәтіндік тапсырмаларды шешу; 6.5.1.2 шамалар тік және кері пропорционалдылықпен байланысты тапсырмаларды анықтау және шешу; 6.5.1.3 пропорция көмегімен пайызға қатысты тапсырмаларды шешу; 6.5.1.4 сызба, жоспар, картамен жұмыс кезінде ауқымды пайдалану 6.5.1.5 рационалды сандармен байланысты мәтіндік тапсырмаларды шешу; 6.5.1.6 қозғалыстың орташа жылдамдығын табу тапсырмаларын шешу; 6.5.1.7 тік теңдеулерді құру көмегімен мәтіндік тапсырмаларды шешу</p>
<p>5.2 Математикалық тілдер мен математикалық үлгілер</p>	<p>5.5.2.1 жай бөлшектерді қарау және жазу; 5.5.2.2 координаттық сәуледегі қарапайым сандарды бейнелеу; 5.5.2.3 координаттық сәуледегі аралас сандар, жай бөлшектерді бейнелеу; 5.5.2.4 координаттық сәуледегі ондық бөлшектерді бейнелеу; 5.5.2.5. ондық бөлшектерді оқу және жазу; $>, <, =$ 5.5.2.6 белгілер көмегімен қарапайым сандарды салыстырудың нәтижесін жазу; 5.5.2.7 қарапайым сандарды жиынтықтау және салыстыруды қажет ететін жағдайларды талдау; 5.5.2.8 көптіктермен жұмыс жасау кезінде мына символарды пайдалану $\cup, \cap, \in, \notin, \subset, \emptyset$; ; 5.5.2.9 кеңістіктік геометриялық фигуралардың бір бөлігі мен</p>	<p>6.5.2.1 екі санның қатынасын қарау және жазу; 6.5.2.2 пропорцияларды қарау және жазу; 6.5.2.3 шамаларды сипаттау кезінде бүтін сандарды пайдалану; 6.5.2.4 мәтіндік тапсырмаларды шешу кезінде айнымалысы бар</p>

жазық фигураларды сызу (куба және тікбұрышты тікбұрыш)	формулалармен өрнектерді құрау	келетін
--	--------------------------------	---------

37. Осы Бағдарлама тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6 сыныптары үшін "Математика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

38. Бөлімдерді және тақырыптарды меңгеру сағаттарын қою мұғалімнің басшылығына сай жүргізіледі.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6 сыныптарына арналған "Математика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6 сыныптары үшін "Математика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5 - сынып

1 – кесте

Ұзақмерзімді жоспар бөлімі	Ұзақмерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
	Жай сандар мен нөл	5.1.1.1 жай сандар көптік түсінігін игеру; 5.1.1.2 жұп және жұп емес сандар;
	Координаттық сәуле. Қарапайым сандарды салыстыру. Қосарлы теңсіздіктер	5.3.1.1 ұзындықтың әртүрлі бірліктерін білу және координаттық сәуледегі ортақ кесіндінің не екенін білу; 5.5.2.2 координаттық сәуледегі қарапайым сандарды бейнелеу; 5.1.2.1 координаттық сәуле көмегімен қарапайым сандарды салыстыру; $>, <, =$ 5.5.2.7 қарапайым сандарды жиынтықтау және салыстыруды талап ететін жағдайларды талдау
	Арифметикалық әрекетердің қасиеті.	5.1.2.2 төрттен асатын әрекеттерді қамтитын жақшаның ішіндегі және жақшасыз сандық өрнектердің мәнін табу және әрекеттердің ретін орналастыру;

Жай сандар мен нөл	Қарапайым сандардың арифметикалық қызметтері.	5.1.2.3 сандық өрнектердің мәнін табу үшін көбейту мен қосудың ерекшеліктерін пайдалану
	Сандық және әріптік өрнектер және олардың мәні. Өрнектерді қарапайымдару	5.2.1.1 көбейту және қосудың ерекшеліктерін қолдана отырып әріптік өрнектерді түрлендіру; 5.2.1.. әріптердің берілген мәндері бойынша әріптік өрнектердің мәнін табу
	Теңдеу. Теңдеу түрі. Теңдеуді шешу.	5.2.2.1 арифметикалық әрекеттердің белгісіз компоненттерін табу ережелері негізінде теңдеулерді шешу; 5.2.2.2 теңдеулерді шешу дұрыстығын тексеру тәсілдерін пайдалану
	Формулалар. Формулалар бойынша есептеу. Мәтіндік тапсырмаларды шешу. Қарапайым сандардың бірізділігі	5.5.1.1 қарапайым сандармен байланысты арифметикалық әрекеттердің көмегімен мәтіндік тапсырмаларды шешу; 5.5.1.7 әріптік өрнектерді құрау және оларды тапсырмаларды шешуде қолдану; 5.5.1.8 мәтіндік тапсырмаларды шешу үшін формулаларды пайдалану; 5.2.3.1 қарапайым сандардан тұратын бірізділіктегі заңдылықтарды реттеу; 5.2.3.2 қарапайым сандардан тұратын бірізділіктегі жетіспейтін элементтерді табу; 5.2.3.3 қарапайым сандардан тұратын бірізділік және заңдылықтарды ойластыру
	Бөлінгіштер және еселенген қарапайым сандар	5.1.1.5 бөлгіштерді және еселенген қарапайым сандарды анықтауды білу; 5.1.2.8 қарапайым сандар бөлінгіштерін табу; 5.1.2.9 қарапайым сандар бөлінгіштерін табу
Қарапайым сандар және күрделі сандар	5.1.1.6 қарапайым және күрделі сандарды анықтауды білу	
Бөлінгіштің негізгі ерекшеліктері	5.1.2.10 аталмыш қарапайым сандарды шығаруыдың бөлінгіштігін талдау; 5.1.2.11 аталмыш қарапайым сандардың әрқилылығы мен сомасының бөлінгіштігін талдау	

Қарапайым сандардың бөлінгіштігі	2; 3; 5; 9; 10 бөліну белгілері	5.1.2.5 қарапайым сандардың 2,5,10 бөліну белгілерін қолдану; 5.1.2.6 қарапайым сандардың 3 және 9 бөліну белгілерін қолдану
	Дәреже	5.1.1.3 қарапайым санның дәрежелерін анықтауды білу; 5.1.1.4 ондық жазба түріндегі қарапайым санды ұсыну; 5.1.2.4 дәрежетүріндегі бірдей сандардың шығарылымын жазу
	Қарапайым көбейтінділерді қарапайым сандарға бөлу	5.1.2.7 қарапайым көбейтінділерге күрделі сандарды бөлу
	Жалпы бөлінгіштер. Өзара қарапайым сандар. Жалпы көбейтінділер.	5.1.1.7 жалпы еселеуіш, ең үлкен ортақ бөлгіш және ең кіші ортақ еселік, жалпы бөлінгіш түсінігін анықтауды білу; 5.1.2.12 екі немесе одан да көп сандардың ең үлкен ортақ бөлгіші және ең кіші ортақ еселігі; 5.1.1.8 өзара қарапайым сандарды анықтау; 5.5.1.2 мәтіндік тапсырмаларды шешу кезінде ең үлкен ортақ бөлгішті және ең кіші ортақ еселікті пайдалану
2 - тоқсан		
Жай бөлшектер	Жай бөлшектер. Жай бөлшектерді оқу және жазу.	5.1.1.9 жай бөлшектер түсінігін игеру; 5.5.2.1 жай бөлшектерді оқу және жазу;
	Жай бөлшектердің негізгі ерекшеліктері.	5.1.2.14 жай бөлшектерді қысқарту кезіндегі бөлшектердің негізгі қасиетін қолдану; 5.1.2.15 жай бөлшектерді жаңа бөліндіге келтіру
	Дұрыс және бұрыс жай бөлшектер	5.1.1.10. дұрыс және бұрыс бөлшектер
	Аралас сандар	5.1.1.11 аралас сандарды анықтауды білу; 5.1.2.13 бұрыс бөлшекті аралас санға, ал аралас санды бұрыс бөлшекке айналдыру
	Координаттық сәуледегі жай бөлшектер мен аралас сандар.	5.5.2.3 координаттық сәуледе жай бөлшектерді, аралас сандарды бейнелеу
	Жай бөлшектерді жалпы бөлгіштерге келтіру. Жай бөлшектер мен аралас сандарды салыстыру.	5.1.2.16 жай бөлшектерді жалпы бөлшекке келтіру; жай бөлшектерді, аралас сандарды салыстыру

Жай бөлшектермен байланысты әрекеттер	Қарапайым сандарды қосу және азайту	5.1.2.17 бір бөлшекті бөлінділерді көбейту және есептеуді жүзеге асыру; 5.1.2.18 әртүрлі бөлінділерге ие бөлшектерді көбейтіп шығаруды жүзеге асыру
	Аралас сандарды көбейту. Аралас сандарды азайту	5.1.2.19 қарапайым сандардан тұратын бөлшектерді есептеу; 5.1.2.20 аралас сандарды есептеп шығару
3 - тоқсан		
Жай бөлшектермен байланысты әрекеттер h	Аралас сандар мен жай бөлшектерді көбейту. Кері сандар	5.1.2.21 аралас сандар, жай бөлшектерді көбейтуді жүзеге асыру; 5.1.1.12 кері сандарды анықтауды білу; 5.1.2.22 кері сандарды табу
	Даралас сандар мен жай бөлшектерді бөлу	5.1.2.23 аралас сандар мен жай бөлшектерді бөлуді жүзеге асыру
Мәтіндік тапсырмалар	Сан бөлшектерін және бөлшектер бойынша санды табу	5.1.2.24 сан бөлігін және бөліктері бойынша санды табу; 5.5.1.4 сан бөліктерін табу немесе сан немесе оның бөліктері бойынша шамаларға қатысты тапсырмаларды құру және шешу
	Өзара жұмыс бойынша тапсырмалар	5.5.1.3 жай бөлшектермен байланысты арифметикалық қызметтердің көмегімен (мысалы, біріккен жұмысқа байланысты тапсырмалар) мәтіндік тапсырмаларды шешу
Ондық бөлшектер және оларға қолданылатын амалдар. (28с)	Ондық бөлшек. Ондық бөлшектерді оқу және жазу. Ондық бөлшектерді жай бөлшектерге айналдыру.	5.1.1.13 ондық бөлшектер түсінігін игеру; 5.1.1.14 ондық бөлшек түрінде жазылған сандық теңдіктерді түсіну; 5.5.2.5 ондық бөлшектерді оқу және жазу; 5.1.2.25 бөлшектің бір жазбасынан екіншісіне өту
	Координаттық сәулеге ондық бөлшектерді бейнелеу. Ондық бөлшектерді салыстыру.	5.5.2.4 ондық сәуледегі ондық бөлшекті бейнелеу; 5.1.2.26 ондық бөлшектреді салыстыру
	Ондық бөлшектерді қосу және азайту	5.1.2.27 ондық бөлшектерді көбейту және есептеу
	Ондық бөлшектерді қарапайым сандарға көбейту. Ондық бөлшектерді көбейту.	5.1.2.28 ондық бөлшектерді қарапайым сандарға және ондық бөлшекке бөлуді жүзеге асыру

	Ондық бөлшектерді қарапайым сандарға бөлу. Ондық бөлшектерді бөлу	5.1.2.30 ондық бөлшектерді қарапайым сандарға және ондық бөлшекке бөлуді жүзеге асыру
4 - тоқсан		
Ондық бөлшектер және оларға қолданылатын амалдар	ондық бөлшектерді 10, 100, 1000 және 0,1; 0,01; 0,001 бөлу және көбейту	5.1.2.29 ондық бөлшекті 10, 100, 1000 және 0,1; 0,01; 0,001 бөлу ережелерін қолдану; 5.1.2.31 ондық бөлшекті 10, 100, 1000 және 0,1; 0,01; 0,001 бөлу ережелерін қолдану
	Ондық бөлшектерді бүтіндеу	5.1.1.15 санның жақын мәндері түсінігін игеру; 5.1.2.32 берілген санат бойынша ондық бөлшектерді бүтіндеу
	Мәтіндік тапсырмаларды шешу. Бөлшектерден тұратын бірізділік.	5.5.1.5 бөлшектерге қатысты арифметикалық әрекеттер көмегімен мәтіндік тапсырмаларды шешу; 5.2.3.4 бөлшектерден тұратын сандық бірізділіктердегі заңдылықтарды анықтау; 5.2.3.5 бөлшектерден тұратын бірізділікті құру және заңдылықтарын ойластыру
Көбейтінді	Көбейтінді. Көбейтінді элементтері. Көбейтінділердің бейнеленуі	5.4.1.1 көптік түсінігі және оның элементтерін игеру; 5.5.2.8 көптіктермен жұмыс жасау кезінде $\cup, \cap, \in, \notin, \subset, \emptyset$; символдарын пайдалану
	Көбейтінділер арасындағы қатынастар. Көптік негіздемесі	5.4.1.4 көбейтінді негізіндегі түсініктерді игеру; 5.4.1.5 көбейтінділер арасындағы қатынастардың сипатын анықтау (қиылысаты және қиылыспайтын көптіктер)
	Көбейтінділерді біріктіру және қиылыстыру	5.4.1.2 көбейтінділердің бірігуі мен қиылысуын анықтауды білу; 5.4.1.3 берілген көбейтінділердің бірігуі мен қиылысын табу $\cup, \cap$; символдарын пайдалана отырып нәтижелерді жазу
	Мәіндік тапсырмаларды шешу	5.5.1.6 Эйлер-Венна диаграммасын пайдалана отырып, тапсырмаларды шешу
		5.3.1.2 бұрыш және оның өлшемдері түсінігін игеру, бұрыштарды анықтау және салыстыру;

Бұрыштр. Көпбұрыштар	Бұрыш	5.3.1.3 бұрыш түрлерін ажырату (өткір, тік, жалпақ, аударылған, толық) 5.3.3.1 транспортир көмегімен бұрыштарды өлшеу; 5.3.3.2 транспортир көмегімен берілген градустық өлшем бұрышын құру; 5.3.3.3 бұрыштарды салыстыру, градустық өлшемді табуға қатысты тапсырмаларды шешу
	Көпбұрыш	5.3.1.4 көпбұрыш түсінігін игеру
Кеңістіктік фигуралардың бөліктері	Тікбұрышты параллелепипед (куб) және оның бөліктері	5.3.1.5 тікбұрышты параллелепид және оның көлемі туралы түсінікке ие болу; 5.5.2.9 кеңістіктің геометриялық фигуралардың жазықтығы мен көлемін шығару (куба және тікбұрышты параллелепипеда)
	Фигура кесінділерінің міндеттері. Фигураларды орналастыру тапсырмалары.	5.3.2.1 фигураларды кесу және жинақтау көмегімен тапсырмаларды шешу
5-сынып математика курсы қайталау		

2) 6 - сынып:

2 – кесте

Ұзақмерзімді жоспар бөлімі	Ұзақмерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
5-сынып бойынша математика курсы қайталау		
Пайыздар	Пайыз	6.1.1.1 пайыз түсінігін игеру; 6.1.2.1 бөлшектерді пайызға аудару және пайызды бөлшекке айналдыру
	Санның пайызын табу және есептеп шығару	6.1.2.2 аталмыш санның пайызын табу; 6.1.2.3 бір санның өзге санға пайыздық қатынасын табу немесе керісінше; 6.1.2.4 аталмыш пайыз бойынша санды табу
	Мәтіндік тапсырмаларды шешу	6.5.1.1.пайызға қатысты пайыздық тапсырмаларды шешу
	Шеңбер. Дөңгелек. Шеңбер секторы.	6.3.1.1 шеңбер, дөңгелек және олардың элементтері түсінігіні игеру (орталығы, радиусы және диаметрі); 6.3.1.2 циркуль көмегімен дөңгелек сызу;

Диаграммалар		6.3.1.3 дөңгелек секторы түсінігіні игеру
	Диаграмма	6.4.3.1 дөңгелек, тік және бағана түріндегі диаграмма түсінігіне ие болу; 6.4.3.2 дөңгелек, тік және бағана түріндегі диаграмманы сызу
	Статистикалық мәліметтерді ұсыну тәсілдері	6.4.3.3 диаграмма немесе кесте түрінде ұсынылған статистикалық ақпаратты алу
Қатынастар мен пропорциялар	Екі санның қатынасы. Екі санның пайыздық қатынасы	6.1.2.5 санға қатысты түсініктерді игеру; 6.1.2.6 аталмыш қатынасқа кері келетін қатынасты табу; 6.1.1.2 ол екі санның қатынасын көрсететін түсіну; 6.5.2.1 екі санның қатынасын оқу және жазу
	Пропорция. Пропорцияның негізгі ерекшеліктері.	6.1.2.7 пропорция анықтамасын білу; 6.1.2.8 пропорцияларды тану және құру; 6.5.2.2 пропорцияларды оқу және жазу; 6.1.2.9 пропорцияның негізгі қасиетін білу және қолдану
	Тік пропорционалды тәуелделік. Кері пропорционалды тәуелділік.	6.1.1.3 қандай шамалар тік пропорционал болып келетінін түсіну, мысалдар келтіру, тапсырмаларды шешу; 6.1.1.4 қандай шамалар кері пропорционал болып келетінін түсіну, мысалдар келтіру, тапсырмаларды шешу; 6.5.1.2 шамалар тік және кері пропорционалдылықпен байланысты болып келетін шамаларды тану және тапсырмаларды шешу
	Пропорция көмегімен мәтіндік тапсырмаларды шешу	6.5.1.3 пропорция көмегімен пайызға қатысты тапсырмаларды шешу; 6.1.2.10. аталмыш қатынастағы шамаларды бөлу; 6.1.2.11 шамаларды аталмыш сандарға кері пропорционал болатын бөліктерге бөлу
	Ауқым	6.1.1.6 ауқым түсінігін игеру; 6.5.1.4 карта, жоспар, сызбамен жұмыс жасау кезінде ауқымды қолдану

	Шеңбер көлемі. Шеңбер аумағы. Дөңгелек. Сфера	6.3.3.2 шеңбер ұзындығының оның диаметріне қатынасы тұрақты екенін білу; 6.3.3.3 шеңбер ұзындығының формуласын білу және қолдану; 6.3.3.4 дөңгелек ауданының формуласын білу және қолдану; 6.3.1.10 шар мен сфера туралы түсінікке ие болу
2 - тоқсан		
Рационалды сандар және оларға қатысты әрекеттер	Оң сандар. Кері сандар. Тік координаттық сызық. Қарама-қайшы сандар.	6.1.1.5 координаттық тік сызықтың анықтамасын білу және сызу; 6.1.1.8 қарама-қайшы сандар түсінігін игеру, оларды координаттық тік сызықта белгілеу
	Бүтін сандар. . Рационалды сандар	6.1.1.7 бүтін сан түсінігін игеру; 6.5.2.3 шамаларды сипаттау кезінде бүтін сандарды пайдалану; 6.1.1.9 рационалды сандар түсінігін игеру; 6.1.2.13 координаттық тік сызықта рационалды сандарды бейнелеу; 6.1.2.15 Эйлер-Венн шеңбері көмегімен рационалды сандарды бейнелеу
	Сандар модулі	6.1.1.10 сан модулі анықтамасын білу және оның мәнін табу; 6.2.1.11 $ a - b $ өрнегінің геометриялық мәнін түсіну; 6.3.3.1 координаттық тік сызықтағы нүктелер арасындағы ара қашықтықты табу
	Рационалды сандарды салыстыру	6.1.2.12 тұтас сандарды салыстыру ; 6.1.2.16 рационалды сандарды табу
	Координаттық тік сызық көмегімен рационалды сандарды қосу.	6.1.2.14 координаттық тік сызық көмегімен бүтін сандарды көбейту және есептеу
	Кері рационалды сандарды қосу. Әртүрлі белгілермен келетін рационалды сандарды қосу.	6.1.2.17 рационалды сандарды бірдей және әртүрлі белгілермен қосуды жүзеге асыру
	Рационалды сандарды есептеу. Координаттық тік сызықтағы	6.1.2.18 рационалды сандарды есептеуді жүзеге асыру;

	нүктеер арасындағы арақашықтықтар.	6.1.2.27 координаттық тік сызықтағы нүктелер арасындағы арақашықтықты табу
3 - тоқсан		
Рационалды рационалдар үстіндегі әрекеттер	Рационалды сандарды көбейту	6.1.2.19 рационалды сандарды көбейтуді жүзеге асыру
	Рационалды сандарды көбейтудің сыйымдылық және үйлесімділік қасиеттері	6.1.2.21 рационалды сандарды көбейту және қосу ерекшеліктерін қолдану
	Рационалды сандарды бөлу	6.1.2.20 рационалды сандарды бөлуді жүзеге асыру
	Ондық кезеңдік бөлшектер түріндегі рационалды сандарды ұсыну. Шексіз кезеңдік бөлшекті жай бөлшекке айналдыру.	6.1.2.22 соңғы ондық бөлшектер ретінде ұсынылатын жай бөлшектерді анықтау; 6.1.2.23 рационалды сандарды шексіз кезеңдік ондық бөлшек түрінде ұыну; 6.1.2.24 шексіз кезеңдік ондық бөлшек кезеңін табу; 6.1.2.25 шексіз кезеңдік ондық бөлшекті жай бөлшекке айналдыру
	Рационалды сандармен байланысты арифметикалық әрекеттер	6.1.2.26 рационалды сандарды қамтитын сандық өрнектердің мәнін табу
	Мәтіндік тапсырмаларды шешу	6.5.1.5 рационалды сандармен келетін мәтіндік тапсырмаларды шешу
Алгебралық өрнектер	Айнымалысы барлер. Айнымалысы барме келетін өрнектер.	6.2.1.1 алгебралық өрнектер түсінігін игеру; 6.2.1.2 берліген айнымалысы бар рационалды мәндер кезіндегі алгебралық өрнектердің мәнін табу; 6.2.1.3 алгебралық өрнектердегі айнымалысы бар мәнді табу; 6.2.1.4 қандай мән кезінде айнымалысы бар алгебралық өрнек контексте тәжірибелік мәнге ие болатынын түсіну
	Жақшаларды ашу. Коэффициент. Ұқсас еселеуіштер. Ұқсас еселеуіштерді келтіру.	6.2.1.5 жақшаны ашу ережесін білу; 6.2.1.6 қосылғыштарға ұқсас коэффициент түсінігін анықтауды білу; 6.2.1.7 алгебралық өрнектердегі қосылғыштарды келтіру
	Өрнектердің тең түрленулері. Теңдік.	6.2.1.8 теңдіктер және теңдік түрленулерді анықтауды білу

	Алгебралық өрнектердің түрленуі	6.2.1.9 алгебралық өрнектердің теңдік түрленулерін жүзеге асыру
	Мәтіндік тапсырмаларды шешу	6.5.2.4 мәтіндік тапсырмаларды шешу кезінде өзгермелелер мен формулалар өрнегін құру; 6.2.1.10 бір айнымалысы бар теңдіктерді шығару
Бір айнымалысы бармен келетін тік теңдіктер	Сандық теңдіктер және оның қасиеті	6.2.2.1 дұрыс сандық теңдіктерді білу және қолдану
	Тең түсетін теңдіктер. Бір айнымалысы бармен келетін тік теңдіктер. Бір айнымалысы бармен келетін тік теңдіктерді шешу.	6.2.2.2 тік, айнымалысы бар және тең теңдеулер анықтамасын білу; 6.2.2.3 бір айнымалысы бар тік теңдеулерді шешу
	Модуль белгісі негізіндегі айнымалысы барні қамтитын тік теңдіктер	6.2.2.4 аменбрационалды сандар болып табылатын $ x \pm a = b$ теңдей түрін шешу
	Теңдіктер көмегімен мәтіндік тапсырмаларды шешу	6.5.1.7 тік теңдеулер құру көмегімен мәтіндік тапсырмаларды шешу
Бір айнымалысы бармен келетін тік теңсіздік	Сандық теңсіздіктер және олардың ерекшеліктері.	6.2.2.5 дұрыс сандық теңдіктер еекшелігін білу және қолдану; 6.2.2.6 теңсіздіктерді көбейту, есептеу, және бөлуді түсіну және қолдану
	Сандық аралықтар. Сандық аралықтардың бірігуі мен қиылысуы .	6.2.2.7 сандық аралықтарды жазуға арналған белгілерді қолдану; 6.2.2.8 сандық аралықтарды бейнелеу; 6.2.2.9 сандық аралықтарды табу, біріктіру және қиылыстыру
4 - тоқсан		
	Бір айнымалысы бармен келген тік теңсіздік. Бір айнымалысы бармен келетін тік теңсіздікті шешу.	6.2.2.10 $kx > b$, $kx \geq b$, $kx < b$, $kx \leq b$ b түрлерінің тік теңсіздіктерін келтіру; 6.2.2.11 $kx > b$, $kx \geq b$, $kx < b$, $kx \leq b$ b теңсіздік түрлеріне қатысты алгебралық түрленулердің көмегімен теңдеулерді келтіру;

Бір айнымалысы бармен келген тік теңсіздік		6.2.2.12 координаттық тік сызықтағы теңсіздіктерді шешуді сипаттау; 6.2.2.13 сандық аралық түріндегі теңсіздіктердің шешімін табу және теңсіздік түрінде берілген сандық аралықты жазу
	Бір айнымалысы бармен тік теңсіздік жүйесі. Бір айнымалысы бармен тік теңсіздік жүйесін шешу.	6.2.2.14 тік теңсіздік жүйесін шешу
	Модуль белгісі негізіндегі айнымалысы барні қамтитын тік теңсіздік. Модуль белгісі негізіндегі айнымалысы барні қамтитын тік теңсіздікті шешу	6.2.2.15 $ x > a$, $ x \geq a$, $ x < a$, $ x \leq a$ теңсіздік түріндегі координаттық тік сызықтағы көптеген нүктелерді табу
	Перпендикулярлы және тік сызықтар мен кесінділер. Қатар тік сызықтар және кесінділер.	6.3.2.1 перпендикулярлы тік, қиылысуды анықтауды білу; 6.3.2.2 параллель, перпендикулярлы тік сызықтар мен кесінділерді тану
	Координаттық жазықтық. Координаттың тікбұрышты жүйесі .	6.3.1.4 координаттық жазықтық түсінігіні игеру; 6.3.1.5 координаттың тікбұрышты жүйесін құру; 6.3.1.6 сандардың реттелген жұбына $(x; y)$ координаттың тікбұрышты жүйесіне нүкте қойылады және әрбір нүктеде координаттық нүкте деп аталатын сандардың жұптық санымен сәйкес келеді; 6.3.1.7 оның координаттары бойынша координаттар жүйесіне нүкте қою және координаттық жазықтықта берілген нүкте координаттарын табу; 6.3.2.3 координаттық ось, тік сызықтардың бір-бірімен немесе сәуле, кесінділердің қиылысу нүктелері координаттары тәсілімен нүктелерді табу
	Орталық симметрия. Осьтік симметрия	6.3.1.8 осьтік және орталық симметрия түсінігін игеру; 6.3.1.9 симметрия орталығы немесе оське ие фигуралар туралы түсінікке ие болу; симметриялық және орталық симметриялық фигураларын тану;

		6.3.2.5 координаттың тікбұрышты жүйесіндегі координаттық ось пен координаттың симметриялық бастамасы, нүктелер мен фигураларды құру
Кеңістіктегі фигуралар	Кеңістіктегі фигураларды орналастыру. Кеңістіктік фигураларды салу. "көрінбейтін" сызықтар. Вектор түсінігі.	6.3.2.4 сызбасы бойынша фигурасын тану және жазық және кеңістіктік фигураларды бейнелеу; 6.3.4.1 вектор анықтамасын білу және оны салу
Статистика. Комбинаторика	Статистикалық мәліметтер және олардың сипаттамасы: орташа арифметикалық, медиана, ауқым	6.4.3.4 сандық мәліметтер қатары және медиандар, орташа арифметикалық сандар анықтамасын білу; 6.4.3.5 статистикалық сандық сипаттамаларды есептеу
	Қозғалыстың орташа жылдамдығын табуға бағытталған тапсырмаларды шешу. Асып түсіру әдісімен комбинаторлы тапсырмаларды шешу.	6.5.1.6 қозғалыстың орташа жылдамдығын табу тапсырмаларын шешу; 6.4.2.1 асып түсу әдісімен комбинаторлы тапсырмаларды шешу
5-6 сыныптың математика курсын қайталау		

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылдың 3 сәуіріндегі
№ 115 бұйрығына 492-қосымша

Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Алгебра" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Тірек-қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптар үшін "Алгебра" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" Заңының 5-бабы 14) тармақшасына сәйкес әзірленген.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2. "Алгебра" пәніне оқыту мақсаты: алгебра мен ең пәндер (физика, химия, биология, информатика) тапсырмаларын орындау кезінде оны пайдалануға мүмкіндік беретін деңгейге дейінгі есептеуіш және алгебралық дағдыларды дамыту.

3. "Алгебра" пәнін оқытудың міндеттері:

1) тұрмыста және еңбекте қажетті алгебралық білім мен дағдыны білім алушымен игеруін қамтамасыз ету;

2) Бағдарламаның "Сандар", "Алгебра элементтері", "Ықтималдылық статистикасы мен теориясы", "Математикалық үлгілеу мен талдау" бөлімдері бойынша математикалық білім мен дағдыны қалыптастыру және дамытуға ықпал ету;

3) физика, химия, биология және теоретикалық салалар мен тәжірибелік функция тапсырмаларын шешу және зерттеу үшін алгебралық білімді пайдаланудың қарапайым дағдыларын қалыптастыру;

4) тәжірибелік тапсырмаларды шешу кезінде сәйкес математикалық әдістерді таңдап алу үшін шығармашылық қабілет, логикалық және сыни ойлауды дамыту;

5) байланыс жасау дағдыларын дамыту, соның ішінде ақпаратты нақты және сауатты түрде жеткізе білу, әртүрлі дереккөздерінен келген ақпараттарды пайдалану білу, оның ішінде жарияланымдар мен электронды құралдар;

6) математиканың даму тарихы, алгебралық терминдердің пайда болу тарихымен таныстыру;

7) алгебраны оқыту кезінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану дағдыларын дамыту.

4. "Алгебра" оқу пәнінің түзету міндеттері:

1) тірек-қозғалыс аппаратындағы бұзылыстарды түзету;

2) психикалық қызметтерін түзету және дамыту (ойлаудың жетіспеушілігін, сөйлеу тілін, есте сақтауын, зейінін, қиялын, қабылдауын);

3) ойлау қызметін белсендіру (талдау, синтездеу, жалпылау, топтау процесін дамыту);

4) анализаторларын дамыту (кинестетикалық, есту, көру).

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Бағдарлама мыналарды қамтамасыздандыруға бағытталған:

1) тірек-қозғалыс аппараты бұзылған (бұдан әрі – ТҚАБ) білім алушылардың негізгі орта білім алу дәрежесінде сапалы білім алуың тең мүмкіндігіне ие болу;

2) ТҚАБ білім алушылардың бастауыш және жалпы орта білім алуының негізгі білім беру бағдарламаларының сабақтастығы;

3) бейімдеген бағдарламаны білім алушылардың игеру нәтижелерін бағалаудың сыни бағалауын пайдалану;

4) бейімделген негізгі орта білім беру бағдарламасын білім алушылардың игеруі және тиімді жүзеге асыруы үшін жағдай жасау, соның ішінде жекелей дамытуға жағдай жасауды қамтамасыздандыру.

6. Бағдарламаның негізінде жүзеге асыру төмендегілерді қарастыратын функция және дифференциалды тәсілдер:

1) қозғалыс, танымдық және заттық-тәжірибелік функциясын ұйымдастыру процесі ретіндегі оқыту мақсаттарына қол жеткізудің негізгі құралдары ретінде тану;

2) білім алушылар тұлғасының дамуы оқу функциясының қолжетімділігі сипатына тәуелді екенін мойындау;

3) заманауи қоғам талаптарына сәйкес білім алушылардың тұлғасын дамыту, олардың әлеуметтік бейімділуін қамтамасыздандыру;

4) олардың ерекше білім алу қажеттіліктеріне сәйкес тұлғалық және танымдық даму дәрежесіне қол жеткізудің тәсілдері мен жолдарын анықтаушы білім алушылардың негізгі орта білім беру технологиясы мен мазмұнын жасау;

5) әрбір білім алушының жеке лей дамуы мен білім беру процесінің ұйымдастырушылық формаларының әрқилылығы.

7. Бағдарлама дедуктивті талқылаулардың элементтерін қолданумен (жалпыдан жалқыға) индуктивті негізде (жалқыдан жалпыға) құрылады. Білім алушылардың дағдылары қарапайымнан күрделіге қарай қалыптасады, математикалық материалды зерделеу кезінде шоғырлану белгілері қолданылады.

8. ТҚАБ балаларды оқыту нәтижелері және көлемі мен сапасы мыналармен анықталады:

1) дамудағы ауытқушылықтың сипаты;

2) пайда болу уақыты мен бұзылыс ауырлығы;

3) отбасының арнайы оқыту процесіне қатысу мүмкіндігі мен қалауы;

4) қоршаған ортаның мүмкіндігі мен дайындығы, беру жүйесінің оқытуға жағдай жасауы және оған дайындығы;

5) бұл категорияның білім алушылардың психофизикалық қасиеттерін білу.

9. ТҚАБ білім алушыларға арналған мектептегі контингент таным мен сөйлеу бұзылыстарының қатар келуімен келген (бала сал ауруы, тірек-қозғалыс аппаратының туылғаннан бастап және жүре келе болуы, тері, аяқ-қол бармақтары мен саусақтары босаңсуы және салдану) тірек-қозғалыс аппаратының әртүрлі бұзылыстарын қамтитын төтенше біртекті емес топты қамтиды.

10. Шектеулі қозғалыс белсенділігін есепке ала отырып, білім берудің қажетті шарты келесі қосымша дене жаттығуларын өткізу болып табылады:

1) мидың жоғары психикалық қызметін жетілдіруге бағытталған кинезиологиялық жаттығулар;

2) белсенді қозғалыс мөлшерін арттыру, эмоционалды қысыңқылық және бұлшықетке күш салуды төмендетуге бағытталған тыныс алу және босаңсыту жаттығулар;

3) көру-моторлы координациясының (көз бен қолдың үйлесімсіз жұмыс асауы) қалыптасуына арналған көру гимнастикасы.

11. Білім беру процесінде сабақтың тиімділігін арттыру және қозғалыс координациясын жетілдіру, жады, зерде, ойлауды дамыту үшін білім берудің қажетті

шарты персоналды компьютерлерді, техникалық жабдықтарды (арнайы клавиатура, түрлі контакторлар, тышқан (сенсорлы тышқан, джойстик, трекбол, сенсорлы планшеттер) пайдалану.

12. Қозғалыс қызметі терімен бұзылуымен байланысты сызба жұмыстарын жүргізу кезінде және графиктерді құру кезінде оқытушы көмектеседі.

13. Қозғалыс, кеңістіктік, көру бұзылыстары және жұмыс қарқынының баяу болуы ескеріле отырып, өзіндік жұмыстар және бақылау жұмыстары білім алушымен толығымен орындалады, бұл ретте баға төмен болмайды, тапсырмалар білім алушыларға қолжетімді болуы қарастырылады.

14. Есептеу және есептеу амалдары кезінде, арифметикалық есептеулерде білім алушылардың калькуляторлар, есептеу материалдарын қолдануына жол беріледі (есептегіштер, сызғыштар).

15. Әрбір сыныптағы білім алушылардың әртүрлі мүмкіндігіне байланысты ТҚАБ балалар ауытқушылығының қатар келу құрылымын есепке ала тырып, білім мен дағдыға қойылатын талаптың екі дәрежесі қарастырылған (оқу материалын игеруіне байланысты):

1) бірінші деңгей (базалық) білім алушының материал көлеміне қойылатын талаптарды жүзеге асыруын қарастырады;

2) екінші деңгей материалды көлемін және ның мазмұндық процесін азайтуға қатысты түзету;

16. Оқу процесі теорияны игеру және тапсырмаларды шешу кезінде жазбаша және жазба жұмыс түрлерін тиімді үйлестіруге бағытталған. Оқулықпен жұмыс жасауға ерекше назар аударылады (мұғалім түсіндірген соң мәтінді зерделеу, бақылау сұрақтарын пайдалана отырып материалды өздігінен оқу, тапсырма мәтінінің қысқаша жазбасы (теоремалар).

17. Оқу процесінің тиімділігін қамтамасыздандыруды оқылған материалды қайталау және бекіту, курстың келесі бөлімдерінде тірек білімді жүйелі түрде пайдалану маңызды рөлге ие.

18. Білім алушыға ұсынылатын тапсырма, жаттығулар мен сұрақтарға дұрыс таңдау жасау оларды механикалық тұрғыдан есте сақтауды ғана емес ережелер мен формулаларды саналы түрде пайдалануға негізделеді. Дағдыларды қалыптастырудың беріктігіне қарапайым тапсырмаларды үлкен көлемде орындаумен қол жеткізуге болады.

19. Оқытуда келесі техникалық құралдар, моделдер және көмекші материалдар қолданылады:

- 1) магнит бекітпесі бар сандардың, әріптер мен белгілердің жиынтығы;
- 2) "үлестер мен бөлшектер" жиынтығы;
- 3) набор шарнирных моделей (топсалы моделдер жиынтығы);
- 4) стереометрикалық денелер жиынтығы.

- 5) координаттық торшасы бар магнит тақта;
- 6) сынып құралдарының жиынтығы: сызғыш, транспортир, бұрыш, циркуль.
- 7) парабола трафареттерінің жиынтығы;
- 8) компьютер, интербелсенді тақта.

20. Баспа құралдары:

- 1) ұлы математиктер. Портреттер жиынтығы;
- 2) 7-10 сынып алгебра бойынша кестелер (оларға таратпалы материалдар);
- 3) 7-10 сынып геометрия бойынша кестелер (оларға таратпалы материал);
- 4) таратпалы материалдар;
- 5) баспалық үлгідегі дәптер (оқулыққа қосымша жұмыс дәптері);
- 6) үлгілер бойынша өзіндік жұмыстарға арналған материалдар.

21. DVD дисктер мен видеоматериалдар: тақырыптар мен сыныптар бойынша.

22. Стендтер мен транспаранттар: тақырыптар мен сыныптар бойынша.

3-тарау. "Алгебра" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

23. "Алгебра" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 7-сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында - 102 сағатты;
- 2) 8-сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында - 102 сағатты;
- 3) 9-сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында - 102 сағатты;
- 4) 10-сыныпта - аптасына 3 сағат, оқу жылында - 102 сағатты құрайды.

24. "Алгебра" оқу пәнінің мазмұны оқытудың бөлімдері бойынша бөлінген. Бөлімдер сыныптар бойынша күтілетін нәтижелер түріндегі оқытудың оқыту мақсаттарын қамтитын бөлімшелерге бөлінген. Оқытудың мақсаттары әрбір бөлімшенің ішкі жағын сипаттаған.

25. Оқу пәнінің мазмұны 4 бөлімді қамтиды:

- 1) сандар;
- 2) алгебра;
- 3) статистика және ықтималдылық теориясы;
- 4) математикалық үлгілеу және талдау.

26. "Сандар" бөлімі төмендегідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) сандар мен шамалар түсінігі;
- 2) сандар операциясы.

27. "Алгебра" бөлімі төмендегідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) алгебралық өрнектер және оның түрленуі;
- 2) теңдіктер мен теңсіздіктер, олардың жүйесі мен жиынтығы;
- 3) дәйектілік және оларды сомалау;
- 4) тригонометрия.

28. "Статистика және ықтималдықтар теориясы" бөлімі төмендегідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) жиын теориясы және логика элементтері;
- 2) комбинаторика негіздері;
- 3) ықтималдылық теориясының негізі;
- 4) статистика және мәліметтерді талдау.

29. "Математикалық үлгілеу және талдау" бөлімі төмендегідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) математикалық талдаудың бастамасы;
- 2) математикалық үлгілеу көмегімен тапсырмаларды шешу;
- 3) математикалық тіл және математикалық үлгі.

30. 7-сыныпқа арналған "Алгебра" пәнінің базалық мазмұны:

- 1) 5-6 сыныптар бойынша математика курсы қайталау;
- 2) шамалар арасындағы тәуелділік. Шамалар арасындағы тәуелділік тапсырмалары: сараптамалық (формуланың көмегімен), кестелік, графикалық. Нақты процесстер графиктерін пайдалана отырып шамалар арасындағы тәуелділіктерді зерттеу. Тура пропорционалдылық және оның графигі;

- 3) екі айналымы бар сызықтық теңдеулер және олардың жүйелері. Екі айналымы барсы бар сызықтық теңдеу және оның графигі. Екі айналымы бар сызықтық теңдеудің графигі. Алмастыру және көбейту тәсілімен екі айналымы барсы бар теңдеулер жүйесін шешу. Теңдеулер жүйесін құру көмегімен тапсырмаларды шешу;

- 4) бүтін көрсеткішті дәреже. Натурал көрсеткішті дәреже және оның қасиеттері. Бүтін көрсеткішті дәреже және оның қасиеттері. Құрамында дәрежесі бар өрнектерді түрлендіру. Сандардың стандарттық түрі. Үлкен және кіші сандарды қамтушы тәжірибелік тапсырмаларды шешу. Құрамында дәрежесі бар сандар тізбектері;

- 5) көпмүшелер. Бірмүшелер және оларға амалдар қолдану. Көпмүшелер және оларға амалдар қолдану. Бірмүше мен көпмүшенің дәрежелері. Бірмүше мен көпмүшенің стандарттық түрлері. Көпмүшені көбейткіштерге жіктеу. Өрнектерді тепе-тең түрлендіру;

- 6) қысқаша көбейту формулалары. Екі өрнектің квадраттарының айырымының формуласы. Екі өрнектің қосындысының квадраты және айырымының квадратының формулалары. Екі өрнектің қосындысының кубы және айырымының кубының формулалары. Екі өрнектің кубтарының қосындысы және кубтарының айырымының формулалары. Өрнектерді тепе-тең түрлендіру. Теңдеу және теңсіздік құру арқылы берілген мәтінді есептерді шығару;

- 7) функция. Функциялардың графигі. Функциялар түсінігі. Функциялар графигі. Сызықтық функция және оның графигі. Сызықтық функциялар графиктерінің өзара орналасуы. Екі айналымы барсы бар сызықтық теңдеулер жүйесін графикалық тәсілмен шешу.

$$y=ax^2, y=ax^3 \text{ и } y = \frac{k}{x} \quad (k \neq 0)$$

түріндегі функциялар және олардың қасиеттері;

8) статистика элементтері. Басты жиынтық, кездейсоқ таңдама, вариациялық қатар, нұсқалар туралы түсінік. Абсолютті жиілік және салыстырмалы жиілік. Жиілік кестесі. Жиілік алқабы;

9) 7-сыныптағы "Алгебра" курсы қайталау.

31. 8-сыныпқа арналған "Алгебра" пәнінің базалық мазмұны:

1) 7-сыныптың "Алгебра" курсы қайталау;

2) алгебралық бөлшектер. Алгебралық бөлшектер және оның негізгі қасиеттері. Алгебралық бөлшектерге қолданылатын амалдар. Алгебралық бөлшектерді көбейту, қосу, бөлу. Алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендіру;

3) квадрат түбір және иррационалды өрнектер. Иррационалды сандар. Нақты сандар. Квадрат түбір. Квадрат түбірдің жуық мәні. Арифметикалық квадрат түбір. Арифметикалық квадрат түбірдің қасиеттері. Түбір астындағы көбейтіндіні шығару. Бөлшектің бөлімін иррационалдықтан босату. Құрамында квадрат түбірлері бар өрнектерді түрлендіру. Нақты сандарды салыстыру.

$$y = \sqrt{x},$$

, функциясы және оның қасиеттері мен графигі;

4) квадрат теңдеулер. Квадрат теңдеу. Толымсыз квадрат теңдеу. Келтірілген квадрат теңдеу. Екімүшенің толық квадратын айыру. Квадрат теңдеу түбірлерінің формулалары. Дискриминант. Виет теоремасы. Виет теоремасына кері теорема. Квадрат үшмүше. Квадрат үшмүше түбірі. Квадрат үшмүшені көбейткіштерге жіктеу. Квадрат теңдеуге келтірілетін теңдеулер. Биквадрат теңдеу. Жаңа айнымалысы барны енгізу әдісі. Бүтін рационал теңдеулер. Бөлшек-рационалды теңдеулер. Рационалды теңдеу.

$$|ax^2 + bx| + c = 0; ax^2 + b|x| + c = 0$$

түріндегі теңдеулер. Квадрат теңдеулердің көмегімен мәтіндік тапсырмаларды шешу.

Бөлшек-рационалды теңдеу көмегімен мәтіндік тапсырмаларды шешу;

5) квадраттық функция. Квадраттық функция.

$$y = a(x - m)^2, y = ax^2 + n \text{ және } y = a(x - m)^2 + n, a \neq 0$$

түріндегі функциялар.

$$y = ax^2 + bx + c, a \neq 0,$$

, түріндегі квадраттық функция, оның графиктері мен қасиеттері;

6) статистика элементтері. Жиілік. Жиілік кестесі. Интервалдық кесте. Гистограмма. Жинақталған жиілік. Орташа мән. Дисперсия. Стандартты ауытқу. Алқап;

7) 8-сыныптағы "Алгебра" курсы қайталау.

32. 9-сыныпқа арналған "Алгебра" пәнінің базалық мазмұны:

1) 8-сыныптағы "Алгебра" курсы қайталау;

2) теңсіздік. Квадрат теңсіздік. Квадрат функциялардың графигі көмегімен квадрат теңсіздіктерді шешу. Рационалды теңсіздік. Интервалдар әдісі. Бір айнымалысы бар сызықтық емес теңсіздік жүйесі. Квадрат теңсіздік жүйесі;

3) теңдеулер, екі айнымалысы барсы бар теңсіздік және оның жүйесі. Екі айнымалысы барсы бар сызықтық емес теңдеулер. Екі айнымалысы барсы бар сызықтық емес теңдеулер жүйесі. Екі айнымалысы барсы бар сызықтық емес теңдеулер көмегімен мәтіндік тапсырмаларды шешу. Екі айнымалысы барсы бар сызықтық емес теңдеулер жүйесі;

4) комбинаторика элементтері. Комбинаториканың негізгі түсініктері мен ережелері (қосу мен көбейту ережелері). Сан факториалы, қайталанбайтын "алмастыру", "орналастыру", және "теру" түсініктері. Комбинаториканың негізгі формулалары. Комбинаториканың формуласын пайдалана отырып тапсырмаларды шешу. Ньютон биномы және оның қасиеттері;

5) тізбектер. Сандық тізбек, оның берілу тәсілдері мен қасиеттері. Арифметикалық прогрессия. Арифметикалық прогрессияның n мүшесінің формуласы. Арифметикалық прогрессияның алғашқы n мүшесінің қосындысының мәнін есептеу формуласы. Геометриялық прогрессия. Геометриялық прогрессияның n мүшесінің формуласы. Геометриялық прогрессияның алғашқы n мүшесінің қосындысының мәнін есептеуге арналған формула. Геометриялық прогрессия үздіксіз арттыру. Математикалық индукция әдісі;

6) 9-сыныптағы "Алгебра" курсы қайталау.

33. 10-сыныпқа арналған "Алгебра" пәнінің базалық мазмұны:

1) 9-сыныптағы "Алгебра" курсы қайталау;

2) тригонометрия. Бұрыштар мен доғалдардың градустық және радиандық өлшемі. Бұрыштардың синусы, тангенсі және котангенсі. Тригонометриялық функциялар мен олардың қасиеттері. Негізгі тригонометриялық тепе-теңдіктер. Келтіру формулалары. Екі бұрыштың қосындысы мен айырмасының синусы, косинусы, котангенсі. Тригонометриялық функциялардың қосбұрышы мен жартыбұрышының формулалары. Тригонометриялық функциялардың айырмасы мен қосындыларының түрленуі. Тригонометриялық функциялардың көбейтіндісін қосынды немесе айырымға түрлендіру формулалары. Тригонометриялық өрнектердің теңдік түрленулері;

3) ықтималдылық теориясының элементтері. Оқиғалар, кездейсоқ оқиғалар, сенімді оқиғалар, мүмкін емес оқиғалар. Элементар оқиғалар. Қолайлы нәтижелері. Мүмкін болатын және қарама-қайшы оқиғалар. Ықтималдықтың классикалық формуласы. Статистикалық ықтималдылық. Геометриялық ықтималдылық;

4) 7-10 сыныптардағы "Алгебра" курсы қайталау.

4 тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

34. Бағдарламада оқыту мақсаттары кодтық белгімен ұсынылады. Кодта бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан – бөлімі мен бөлімшені, төртінші сан оқу мақсатының нөмірін көрсетеді. Мысалы, 7.2.1.4 кодында "7" – сынып, "2.1" – бөлімше, "4" – оқу мақсатының реттік нөмірі.

35. Оқыту мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

1) "Сандар":

1 кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7 - сынып	8 - сынып	9 - сынып	10 - сынып
1.1 Сандар мен шамалар түсінігі	7.1.1.1 сандарды стандартты түрде жазу;	8.1.1.1 иррационалды және нақты сандар туралы түсінік; 8.1.1.2 арифметикалық квадрат түбір және квадрат түсінік анықтамаларын білу және ажырату;		10.1.1.1 бұрыштың радианды өлшем түсінігі; 10.1.1.2 бірлік шеңбердегі $0; \frac{\pi}{2}; \pi; \frac{3\pi}{2}; 2\pi$ сандарды белгілеу;
	7.1.2.1 сызықтық пропорционалды байланысты тану және оған мысалдар келтіру; 7.1.2.2 натурал көрсеткіш арқылы дәрежені анықтауды білу және оның қасиеттері; 7.1.2.3 сан дәрежесінің мәні қандай санмен аяқталатынын анықтау; 7.1.2.4 нөлдік деңгей және бүтін кері көрсеткіштің анықтамасын және оның қасиетін білу; 7.1.2.5 деңгей түрінде ұсыну және бүтін көрсеткіш түріндегі сандық мәнді табу; 7.1.2.6 алгебралық өрнектерді ықшамдау үшін деңгейлердің қасиетін қолдану;	8.1.2.1 арифметикалық		

<p>1.2 Сандарға амалдар қолдану</p>	<p>7.1.2.7 көрсеткіші нөлге тең дәреженің негізіндегі айнымалылардың мүмкін мәндерін табу;</p> <p>7.1.2.8 стандарттық түрде жазылған сандарға арифметикалық амалдар орындау;</p> <p>7.1.2.9 стандартты түрде жазылған сандардың реті мен мәнді бөлігін табу;</p> <p>7.1.2.10 стандартты түрде жазылған сандарды салыстыру;</p> <p>7.1.2.11 шамалардың жуық мәндерін табу және оны стандарт түрде жазу;</p> <p>7.1.2.12 шамалардың жуық мәндерін табу және оларды стандартты түрде жазу;</p> <p>7.1.2.13 жуық шамалардың абсолюттік және салыстырмалы қателіктерін есептеу;</p> <p>7.1.2.14 калькуляторды пайдалана отырып есептеулерді орындау;</p> <p>7.1.2.15 тиімді есептеу үшін қысқаша көбейту туралы формулаларын пайдалану;</p> <p>7.1.2.16 натурал көрсеткішті дәреженің қасиеттерін қолдану</p>	<p>квадрат түбірдің қасиеттерін қолдану ;</p> <p>8.1.2.2 квадрат түбірдің мәнін бағалау;</p> <p>8.1.2.3 көбейткішті квадрат түбір белгісінің алдына шығару және көбейткішті квадрат түбір белгісінің астына алу;</p> <p>8.1.2.4 бөлшек бөлімін иррационалдықтан босату;</p> <p>8.1.2.5 құрамында түбір танбасы бар өрнектерді түрлендіруді орындау;</p> <p>8.1.2.6 нақты сандарды салыстыру;</p>		<p>10.1.2.1 градусстарды радианға және радианға градусқа айналдыру;</p>
-------------------------------------	--	--	--	---

2) "Алгебра":

2 - кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7 - сынып	8 - сынып	9 - сынып	10 - сынып
	<p>7.2.1.1 формулаларды білу және сызықтық пропорционалдылықтағы графикті құру ;</p> <p>7.2.1.2 сандармен байланысты тапсырмаларды шешу үшін жазбаларды пайдалану;</p> <p>$\overline{ab} = 10a + b,$ $\overline{abc} = 100a + 10b + c;$</p> <p>7.2.1.3 сандық өрнектердің мәнін табу кезінде тұтас көрсеткіштер дәрежесінің қасиетін қолдану;</p> <p>7.2.1.4 бір мүшені анықтау, оның коэффициенті мен дәрежесін табу;</p> <p>7.2.1.5 стандарттық түрдегі бірыңғай мүшелерді табу;</p> <p>7.2.1.6 көбейту түріндегі бірімүшені ұсыну және оны көбейтуді жүзеге асыру;</p> <p>7.2.1.7 көпмүшенің анықтамасын білу және оның дәрежесін табу;</p> <p>7.2.1.8 көпмүшені стандарттық түрге келтіру;</p> <p>7.2.1.9 көпмүшелерді көбейту және есептеу;</p> <p>7.2.1.10 бірімүшедегі көпмүшені көбейту;</p>	<p>8.2.1.1 алгебралық бөлшектерді тану;</p> <p>8.2.1.2 алгебралық бөлшектегі айнымалысы бар мәннің аумағын табу;</p> <p>8.2.1.3 алгебралық бөлшектің негізгі қасиетін қолдану</p>		

2.1 Алгебралық
өрнектер мен
түрленулер

7.2.1.11 көпмүшені
көпмүшеге
көбейтуді орындау;

7.2.1.12

$$a^2 - b^2 = (a - b)(a + b);$$

$$(a \pm b)^2 = a^2 \pm 2ab + b^2;$$

қысқартылған
көбейтудің
формулаларын білу
және қолдану;

7.2.1.13

қысқартылған
көбейту
формулаларын білу
және қолдану

$$a^3 \pm b^3 = (a \pm b)(a^2 \mp ab + b^2);$$

$$(a \pm b)^3 = a^3 \pm 3a^2b + 3ab^2 \pm b^3;$$

7.2.1.14 топтастыру
тәсілі мен
жақшаның ішіндегі
жалпы көбейтіндіні
шығарудың
алгебралық
өрнектерін
жан-жақты ашу;

7.2.1.15 көпмүшенің
көбейтіндісі,
көпмүшелер
үстіндегі әрекеттер
көмегімен
алгебралық
өрнектер
тепе-теңдігінің
орындау;

7.2.1.16

қысқартылған
көбейтінді
формуласының
көмегімен
көбейтіндінің
алгебралық
өрнектерді
бөлшектеу;

$$\frac{ac}{bc} = \frac{a}{b}, b \neq 0, c \neq 0;$$

8.2.1.4 алгебралық
бөлшекті есептеуді
жүзеге асыру;

8.2.1.5 алгебралық
бөлшектердің
дәрежесіндегі
көбейту мен бөлу,
шығару;

8.2.1.6 алгебралық
өрнектердің
түрленуін орындау;

8.2.1.7 квадрат
үшмүшенің түбір
түсінігін игеру;

8.2.1.8 үшмүшеден
екімүшенің толық
квадратын бөліп
шығару;

8.2.1.9

Көбейтіндідегі
квадрат үшмүшені
жіктеу;

	7.2.1.17 қысқартылған көбейтіндінің формулалары көмегімен алгебралық өрнектердің тепе-тең түрленуін орындау			
2.2 Теңдеу мен теңсіздіктер, олардың жүйесі мен жиынтығы	7.2.2.1 екі айнымалысы барсы бар сызықтық теңдеулер мен оның ерекшелігі; 7.2.2.2 екі айнымалысы бар сызықтық теңдеу жүйесі туралы түсінікке ие болу; 7.2.2.3 екі айнымалысы бар сызықтық теңдеу жүйесінің шешімі сандардың реттік сыңарлары болып табылады 7.2.2.4 көбейту және шығару тәсілімен теңдеу жүйесін шешу	8.2.2.1 квадрат теңдеудің анықтамасын білу; 8.2.2.2 квадрат теңдеудің түрлерін ажырату; 8.2.2.3 квадрат теңдеуді шешу; 8.2.2.4 Виета теоремасын қолдану ; 8.2.2.5 теңдеу түрін шешу $ ax^2+bx +c=0$; $ax^2+bx $ $x +c=0$ 8.2.2.6 бөлшек рационалды теңдеуді шешу; 8.2.2.7 квадрат теңдеудегі теңдеуді шешу	9.2.2.1 квадрат тепе-теңсіздікті шешу; 9.2.2.2 рационалды теңсіздіктерді шешу ; 9.2.2.3 біреуі сызықтық, біреуі төртбұрыш болып келген екі теңсіздіктің бір жүйесін шешу 9.2.2.4 екі квадрат тепе-теңсіздіктің жиынтығы мен жүйесін шешу; 9.2.2.5 екі айнымалысы бар сызықтық және сызықтық емес теңдеулерді ажырату; 9.2.2.6 екі айнымалысы бар сызықтық емес теңдеулер жүйесін шешу; 9.2.2.7 екі айнымалысы бар теңсіздіктерді шешу ; 9.2.2.8 екі айнымалысы бар сызықтық емес теңсіздіктер жүйесін шешу	
			9.2.3.1 сандық бірізділік туралы түсінікке ие болу; 9.2.3.2 бірізді мүшенің n табу, мысалы:	

2.3 Бірізділік пен сомалау

7.2.3.1 деңгейлілікті қамтитын бірізділіктің жетіспейтін мүшелерін табу және заңдылықтарын анықтау;

$$\frac{1}{2 \cdot 3}, \frac{1}{3 \cdot 4}, \frac{1}{4 \cdot 5}, \frac{1}{5 \cdot 6}$$

9.2.3.3

математикалық индукция әдісін білу және қолдану;

9.2.3.4 сандық бірізділік арасындағы арифметикалық және геометриялық прогрессияны тану;

9.2.3.5 n мүшесі, n алғашқы мүшелерінің сомасын

формуласын білу және қолдану және арифметикалық прогресстің сипаттамалық ерекшелігі;

9.2.3.6 n мүшесінің формуласын білу және қолдану, формуласын білу, алғашқы мүшелердің n сомасы және геометриялық прогресстің сипаттамалық ерекшелігі;

9.2.3.7 арифметикалық және/ немесе геометриялық прогрессиямен байланысты тапсырмаларды шешу;

9.2.3.8 ондық бөлшекті қарапайым бөлшекке айналдыру үшін геометриялық прогрессияның азайтпалы сомасы формуласын қолдану;

9.2.3.9 тапсырмаларды шешуге қатысты

			азаймалы қасиетке ие геометриялық прогрессия формуласын колдану;	
2.4 Тригонометрия				<p>10.2.4.1 тригонометриялық функциялардың анықтамасын білу;</p> <p>10.2.4.2 тригонометриялық функцияларға ие ортақ шеңбердегі нүктелері координатының ө з п а р а байланысыны білу;</p> <p>10.2.4.3 тригонометриялық формулардың сомасы мен әрқилылығын шығару және колдану;</p> <p>10.2.4.4 қосарлы және жартылай бұрыштың тригонометриялық формуларын шығару және колдану;</p> <p>10.2.4.5 келтіру формуларын шығару және колдану;</p> <p>10.2.4.6 тригонометриялық функциялар мәнінің көптігі және ортақ шеңбер көмегімен ауданды табу;</p> <p>10.2.4.7 тригонометриялық функциялардың жұптылығының ортақ шеңберінің көмегімен түсіндіру ;</p> <p>10.2.4.8 тригонометриялық функциялардың кезеңділігінің ортақ шеңберінің</p>

			көмегімен түсіндіру ; 10.2.4.9 тригонометриялық функциялардың белгілік тұрақтылығының аралығы мен бірыңғайлық шеңбері көмегімен түсіндіру; 10.2.4.10 тригонометриялық функциялардың әрқилылығы мен сомасының түрлену формуласы білу және қолдану; 10.2.4.11 тригонометриялық өрнектердің бара-бар түрленуі
--	--	--	--

3) "Статистика және ықтималдықтар теориясы":

3 - кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7 - сынып	8 - сынып	9 - сынып	10 - сынып
3.1 Комбинаторика негізі			9.3.1.1 комбинаторика негізін білу (сома мен өнім ережесі); 9.3.1.2 сан факториал анықтамасын білу; 9.3.1.3 қайталаусыз үйлесім, орналастыру, орын ауыстыру анықтамасын білу; 9.3.1.4 қайталаусыз үйлесімдіктер, орналастыру, орын ауыстырудағы сандарды есептеу үш і н комбинаториканың формулаларын білу; 9.3.1.5 қайталаусыз үйлесімдіктер, орналастыру, орын ауыстырудағы сандарды есептеу үш і н	

			комбинаториканың формулаларын қолдану, тапсырмаларды шешу; 9.3.1.6 Ньютон биномасы формуласын білу және қолдану және оның ерекшелігі;	
3.2 Ықтималдылық теориясы, оның негізі				10.3.2.1 түсініктерді игеру: оқиғалар, оқыс оқиғалар, сенімді оқиғалар, ықтимал оқиғалар, оң нәтижелері мен мүмкін және қарама-қайшылықты оқиғалар; 10.3.2.3 ықтималдылықтың классикалық анықтамасын білу және оны тапсырмаларды шешуде қолдану; 10.3.2.4 ықтималдылықтың статистикалық анықтамасын білу; 10.3.2.5 тапсырмаларды шешу кезінде геометриялық ықтималдылықты қолдану;
3.3 Статистика және мәліметтер талдауы	7.3.3.1 жалпы жиынтық, вариациялық қатардың кездейсоқ іріктеуі, нұсқалар түсінігін игеру; 7.3.3.2 нұсқалардың абсолютті және қатыстық жиілігін есептеу; 7.3.3.3 статистикалық мәліметтерді жинау және оларды кесте түрінде ұсыну; 7.3.3.4 жиілік кесте түріндегі іріктеуді ұсыну;	8.3.3.1 жиіліктің аралық кесте түріндегі іріктеу нәтижелерін ұсыну; 8.3.3.2 жиіліктің гистограммы түріндегі жиіліктің аралық кестесінің мәліметтерін ұсыну; 8.3.3.3 жинақталған жиілік анықтамасын білу; 8.3.3.4 гистограмм, жиілік полигоны,		

7.3.3.5 кестелерді қарама-қайшылыққа тексеру;	статистикалық кесте бойынша ақпаратты талдау;	
7.3.3.6 жиілік полигоны түріндегі нәтижелерді ұсынады;	8.3.3.5 стандарттық шекетеулер мен дисперсияның есептеу үшін	
7.3.3.7 жиілік полигоны немесе кесте түрінде ұсынылған статистикалық ақпаратты талдау.	формулалар мен анықтамаларды білу .	

4) "Математикалық үлгілеу және талдау":

4 - кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7 - сынып	8 - сынып	9 - сынып	10 - сынып
4.1 Математикалық талдаудың бастамасы	<p>7.4.1.1 функциялар графигі мен функциялар түсінігі н игеру;</p> <p>7.4.1.2 функция тапсырмаларының тәсілдерін білу;</p> <p>7.4.1.3 әрекеттер мәнінің көптігі мен анықтама ауданын табу;</p> <p>7.4.1.4 функция анықтамасын білу, оның графигін құру және к байланысты оның орналасуын анықтау;</p> <p>7.4.1.5 , сызықтық функциясының анықтамасын білу, оның графигін құру және k және b мәнінен тәуелсіз орналасу жерін анықтау;</p> <p>7.4.1.6 координат осімен келетін сызықтық графигімен өтетін нүктелерді табу (г р а ф и к құрылымынсыз)</p> <p>7.4.1.7 графикпен берілген сызықтық функцияның k және</p>	<p>8.4.1.1</p> $y = \sqrt{x},$ <p>функция қасиетін білу және оның графигін құру;</p> <p>8.4.1.2 $y=a(x-m)^2$, $y =ax^2+n$, $y=a(x-m)^2+n$, a</p> <p>$\neq$</p> <p>0 түріндегі квадрат функциялардың графигін құру және</p> <p>8.4.1.3. түріндегі к в а д р а т</p>		

	<p>b белгілерін анықтау;</p> <p>7.4.1.8 олардың коэффициенттеріне байланысты сызықтық функциялардың графиктерінің өзара орналасуын негіздеу;</p> <p>7.4.1.9 аталмыш функцияның графигіне қатар немесе оны кесіп өтетін сызықтық функцияның формуласын білу;</p> <p>7.4.1.10. $y=ax^2$ ($a \neq 0$) функцияның графигін құру және оның қасиетін білу;</p> <p>7.4.1.11 $y=ax^3$ ($a \neq 0$) функциясының графигін құру және оның қасиетін білу;</p> <p>7.4.1.12 функциясының графигін құру және оның қасиетін білу</p>	<p>функциялардың графигін құру және қасиетін білу;</p> <p>8.4.1.4 функциялардың берілген мәні бойынша аргументтің мәнін табу және берілген мәндер бойынша функциялардың мәнін табу;</p>		
<p>4.2 Математикалық үлгілеу көмегімен тапсырмаларды шешу</p>	<p>7.4.2.1 сызықтық теңдеулер жүйесін құру көмегімен мәтіндік тапсырмаларды шешу;</p> <p>7.4.2.2 шамалар өте үлкен немесе аз сандармен берілген тапсырмаларды шешу;</p> <p>7.4.2.3 теңсіздіктер мен тепе-теңдіктер көмегімен мәтіндік тапсырмаларды шешу;</p> <p>7.4.2.4 олардың сызықтық көлемдерінің өзгерісі кезіндегі кубтың көлемі және</p>	<p>8.4.2.1 квадрат теңдеулер көмегімен мәтіндік тапсырмаларды шешу;</p> <p>8.4.2.2 бөлшек-рационалды теңдеулер көмегімен мәтіндік тапсырмаларды шешу;</p> <p>8.4.2.3 қолданбалы тапсырмаларды</p>	<p>9.4.2.1 теңдеу жүйесі көмегімен мәтіндік тапсырмаларды шешу;</p> <p>9.4.2.2 арифметикалық және геометриялық прогрессиямен байланысты мәтіндік</p>	

	<p>квадраттың ауданы өзгерісін бағалау</p> <p>7.4.2.5 графикалық тәсілмен сызықтық теңдеу жүйелерін шешу;</p>	<p>шешу үшін квадрат функцияларды пайдалану;</p>	<p>тапсырмаларды шешу;</p>
<p>4.3 Математикалық тіл және математикалық үлгі</p>	<p>7.4.3.1 тапсырма бойынша математикалық үлгі құру;</p> <p>7.4.3.2 шамалар арасындағы тәуелділік бойынша тапсырмаларды шешу;</p> <p>7.4.3.3 шамалар арасындағы тәуелділік бойынша тапсырмалар тәсілдері;</p> <p>7.4.3.4 оның сипаттамасы бойынша тәуелділік формулаларын жазу;</p> <p>7.4.3.5 график немесе формула бойынша берілген тәуелділіктің кестесін құру;</p> <p>7.4.3.6 график немесе формула бойынша берілген тәуелділіктің кестесін құру;</p> <p>7.4.3.7 шынайы процестердің графигін пайдалана отырып, шамалар арасындағы тәуелділікті табу және зерделеу;</p> <p>7.4.3.8 сызықтық пропорционалды шамалар арасындағы шынайы тәуелділік графигін түсіндіру;</p> <p>7.4.3.9 сипаты бойынша сызықтық пропорционалдылық формуласын жазу;</p>	<p>8.4.3.1 тапсырма шарты бойынша математикалық үлгі құру;</p>	<p>9.4.3.1 тапсырма шарты бойынша</p>

7.4.3.10 сызықтық пропорционалдылық графигін құру

математикалық үлгі құру;

36. Осы Бағдарлама тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Алгебра" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

37. Бөлімдерді және тақырыптарды меңгеру сағаттарын қою мұғалімнің басшылығына сай жүргізіледі.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптарына арналған "Алгебра" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Алгебра" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 7 - сынып:

1- кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
5-6 сыныптағы математика курсы қайталау		
Шамалар арасындағы тәуелділік	Шамалар арасындағы тапсырма тәсілдері: сараптамалық, формулалар көмегімен), кестелік, графикалық	7.4.3.2 шамалар арасындағы тапсырмаларды шешу; 7.4.3.3 шамалар арасындағы тәуелділіктер тапсырмаларының тәсілдерін білу; 7.4.3.4 оның сипаттамасы тәуелділік формуласын жазу; 7.4.3.5 формула немесе графикпен берілген тәуелділік бойынша кесте құру; 7.4.3.6 формула мен кестемен берілген тәуелділік графигін құру;
	Нақты процестер графигін пайдалана отырып шамалар арасындағы тәуелділікті зерттеу	7.4.3.7 шынайы процестер графигін пайдалана отырып, шамалар арасындағы тәуелділік табу және зерттеу;
		7.1.2.1 сызықтық пропорционалды тәуелділікті тану және мысалдар келтіру;

	Сызықтық пропорционалдық және оның графигі	7.2.1.1 формулаларды білу және сызықтық пропорционалды графигін құру; 7.4.3.8 сызықтық пропорционалды шамалар арасындағы тәуелділікті түсіндіру; 7.4.3.9 сипаттамасы бойынша сызықтық пропорционалдылық формуласын жазу; 7.4.3.10 сызықтық пропорционалды графигін құру;
Екі айнымалысы барсы бар сызықтық теңдеу және оның жүйелері	Екі айнымалысы барсы бар сызықтық теңдеу	7.2.2.1 екі айнымалысы барсы бар сызықтық теңдеудің анықтамасын және оның қасиетін білу;
	Екі айнымалысы барсы бар сызықтық теңдеулер жүйесі	7.2.2.2 екі айнымалысы бар сызықтық теңдеу жүйесі туралы түсінікке ие болу; 7.2.2.3 екі айнымалысы бар сызықтық теңдеу жүйесін шешу түсінігі негізінде сандардың ретелген жұбы жатыр;
	Шығару және қосу тәсілімен екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесін шешу	7.2.2.4 алмастыру және көбейту тәсілімен теңдеу жүйесін шешу;
	Теңдеу жүйесін құру көмегімен тапсырмаларды шешу	7.2.1.2 сандармен байланысты тапсырмаларды шешу үшін жазбасын пайдалану; 7.4.2.1 сызықтық теңдеу жүйесін құру көмегімен мәтіндік тапсырмаларды шешу;
2 - тоқсан		
	Натурал көрсеткіштер дәрежесі және оның ерекшелігі	7.1.2.2. натурал көрсеткіштер және оның қасиетінің дәрежесін анықтауды білу; 7.1.2.3 сан дәрежесінің мәні қандай санмен аяқталатынын анықтау; 7.1.2.16 натурал көрсеткішке ие дәреженің қасиетін қолдану; 7.4.2.4 олардың өлшемдерінің өзгерісі кезіндегі кубтың көлемі мен квадраты ауданы қалай өзгертінін бағалау;
		7.1.2.4 нөлдік және бүтін кері көрсеткішке ие дәреже және оның қасиетінің анықтамасын білу; 7.1.2.5 бүтін көрсеткішке ие дәреженің сандық мәнін табу және дәреже түріндегі берілген санды ұсыну;

Бүтін көрсеткішті деңгей	Бүтін көрсеткіштер дәрежесі және оның ерекшелігі	7.1.2.7 көрсеткіші нөлге тең дәреженің негізіндегі айнымалылардың мүмкін мәндерін табу 7.2.1.3 сандық өрнектердің мәнін табу кезінде бүтін көрсеткішке ие дәреженің қасиетін қолдану;
	Дәрежелерді қамтитын өрнектердің түрленуі	7.2.3.1 заңдылықтарды анықтау және дәрежелерді қамтитын бірізділіктің жеткіліксіз мүшелерін табу;
	Сандардың стандарттық түрі	7.1.1.1 сандарды стандартты түрде жазу; 7.1.2.8 стандартты түрде жазылған сандар үстіндегі арифметикалық әрекеттерді жүзеге асыру; 7.1.2.9 мәнді бөлікті және стандарттық түрде жазылған сан бөлігі мен тәртібін табу; 7.1.2.10 стандартты түрде жазылған сандарды салыстыру; 7.1.2.11 бір өлшем бірліктерді өзге өлшем бірліктерге ауыстыру және оның нәтижелерін стандартты түрде жазу; 7.1.2.12 шамалардың жақын мәндерін табу және оларды стандартты түрде жазу; 7.1.2.13 шамалардың жақын мәндерінің абсолютті және қатыстық дәлсіздігін есептеу; 7.1.2.14 калькуляторды пайдалана отырып есептеулерді орындау;
	Мәтіндік тапсырмаларды шешу	7.4.2.2 шамалар өте үлкен немесе өте аз сандамен көрінген тапсырмаларды шешу;
Көпмүшелер	Бірмүшелер және олардың үстіндегі әрекеттер. дәреже және бірмүшенің стандарттық түрі.	7.2.1.4 бірмүшенің анықтамасын білу және оның коэффициенті мен дәрежесін табу; 7.2.1.5 бірмүшені стандартты түрде жазу; 7.2.1.6 бірмүшені көбейтуді орындау және бірмүшені көбейтінді түрде ұсыну;
	Көпмүшелер. Дәреже және көпмүшенің стандарттық түрі	7.2.1.7 көпмүшенің анықтамасын білу және оның дәрежесін табу; 7.2.1.8 көпмүшені стандартты түрге келтіру;
3 - тоқсан		
		7.2.1.9 көпмүшелерді есептеу және көбейту;

Көпмүшелер. Көпмүшелерге колданылатын амалдар	Көпмүшелерге колданылатын амалдар	7.2.1.10 көпмүшені бірмүшеге көбейтуді жүзеге асыру; 7.2.1.11 көпмүшені көпмүшеге көбейтуді жүзеге асыру;
	Көпмүшені көбейтіндіге қою	7.2.1.14 алгебралық өрнектерді жақша ішіне нәтижелерді көрсете отырып топтастырумен бөлшектеу ;
	Өрнектердің теңдік түрленулері	7.2.1.15 көпмүшелер үстіндегі әрекетер көмегімен алгебралық өрнектердің теңдей түрленуін жүзеге асыру, көпмүшені көбейтіндіге салу;
Қысқаша көбейту формулалары	Қысқаша көбейту формулалары	7.2.1.12 Қысқаша көбейту формуласын білу және қолдану $a^2 - b^2 = (a - b)(a + b)$; $(a \pm b)^2 = a^2 \pm 2ab + b^2$; 7.2.1.13 Қысқаша көбейту формуласын білу және қолдану $a^3 \pm b^3 = (a \pm b)(a^2 \mp ab + b^2)$; $(a \pm b)^3 = a^3 \pm 3a^2b + 3ab^2 \pm b^3$;
	Қысқаша көбейту формулалардың көмегімен өрнектерді түрлендіру	7.1.2.15 оңтайлы есеп үшін Қысқаша көбейту формуласын пайдалану; 7.2.1.16 Қысқаша көбейту формуласының көмегімен алгебралық өрнектерді бөлшектеу; 7.2.1.17 Қысқаша көбейту формуласының көмегімен алгебралық өрнектердің тепе-тең түрленуін жүзеге асыру;
	Мәтіндік тапсырмаларды шешу	7.4.3.1 тапсырма шарты бойынша математикалық үлгіні құрастыру; 7.4.2.3 теңдеулер мен теңсіздіктер көмегімен мәтіндік тапсырмаларды шешу;
4 - тоқсан		
	Функция және функциялар графигі	7.4.1.1 функция графигі мен функция функция түсінігін игеру; 7.4.1.2 функция тапсырмаларының тәсілдерін білу; 7.4.1.3 функциялардың көптеген мәні мен анықтамасының ауданын табу;
		7.4.1.4 функциясының анықтамасын білу, оның графигін құру және к байланысты орналасу ретін анықтау; 7.4.1.5 сызықтық функциясының анықтамасын білу және оның графигін құру, k және b

Функция. Функциялар графигі	Сызықтық функция және оның графигі	байланысты оның орналасуын анықтау; 7.4.1.6 сызықтық функция графигінің координат осімен қиылысу нүктесін табу (график құрусыз); 7.4.1.7 графикпен берілген сызықтық функциясының k және b белгілерін анықтау;
	Сызықтық функциялы графиктердің орналасуы	7.4.1.8 олардың коэффициенттерінің мәніне байланысты сызықтық функциялар графигінің өзара орналасуын негіздеу; 7.4.1.9 графигі аталмыш функциямен қатар немесе кесіп өтетін сызықтық формуланы беру;
	Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеу жүйесін шешу	7.4.2.5 графикті сызықтық тәсілмен сызықтық теңдеу жүйесін шешу;
	$y=ax^2$, $y=ax^3$ және ($k \neq 0$) түрлерінің функциясы, олардың графиктері мен қасиеттері	7.4.1.10 $y=ax^2$ ($a \neq 0$) функциясының графигін құру және оның қасиетін білу; 7.4.1.11 $y=ax^3$ ($a \neq 0$) функциясының графигін құру және оның қасиетін білу; 7.4.1.12 функциясының графигін құру және оның қасиетін білу;
Статистика элементтері	Вариациялық қатарлар	7.3.3.1 бастапқы жиынтық түсінігі, кездейсоқ іріктеу, вариациялық қатар түсініктерін игеру;
	Абсолютті жиілік және қатыстық жиілік. Жиілік кестесі	7.3.3.2 нұсқалардың абсолют және қатыстық жиілігін есептеу; 7.3.3.3 статистикалық мәліметтерді жинау және оларды кестелік түрде ұсыну; 7.3.3.4 жиілік кесте түріндегі іріктеуді ұсыну; 7.3.3.5 кестелерді қарама-қайшылыққа тексеру;
	Жиілік полигоны	7.3.3.6 жиілік полигоны түріндегі іріктеу нәтижелерін ұсыну; 7.3.3.7 жиілік полигоны немесе кесте түрінде ұсынылған статистикалық ақпаратты талдау;
7-сыныптағы алгебра курсын қайталау		

2) 8 сынып:

2- кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
7-сыныптағы алгебра курсы қайталау		
Алгебралық бөлшектер	Алгебралық өрнектер және негізгі қасиеттері	8.2.1.1 алгебралық бөлшектерді тану; 8.2.1.2 алгебралық бөлшектердегі айнымалысы бар мәннің аудандарын табу; 8.2.1.3 алгебралық бөлшектің негізгі қасиетін қолдану $\frac{ac}{bc} = \frac{a}{b}, b \neq 0, c \neq 0;$
	Алгебралық бөлшектер үстіндегі әрекеттер	8.2.1.4 алгебралық бөлшектерді есептеу және қосу; 8.2.1.5 алгебралық бөлшектердің дәрежесіндегі қосу, көбейту, шығару;
	Алгебралық өрнектердің теңдік түрленулері	8.2.1.6 алгебралық өрнектердің түрленуін орындау;
Квадрат түбірлер және иррационалды өрнектер	Нақты сандар	8.1.1.1 иррационалды және нақты сандар түсінігі;
	Квадрат түбірлер	8.1.1.2 арифметикалық квадрат түбір және квадрат түбір анықтамасын білу және ажырата алу; 8.1.2.1 арифметикалық квадрат түбір қасиетін қолдану; 8.1.2.2 квадрат түбір мәнін бағалау ;
2 - тоқсан		
Квадрат түбірлер және иррационалды өрнектер	Квадрат түбірлерді қамтушы өрнектердің түрленуі	8.1.2.3 көбейткішті түбір белгісінің астынан шығару және түбір асты белгіге ендіру; 8.1.2.4 бөлшектің иррационалдылығынан босату; 8.1.2.5 квадрат түбірлер қамтитын өрнек түрленулерін орындау; 8.1.2.6 нақты сандарды салыстыру ;
	функциясы және оның ерешелігі	8.4.1.1 функциясының қасиетін білу және олардың графигін білу; 8.4.1.4 функциялардың берілген мәні бойынша аргументтің мәнін табу;
	Квадрат теңдеу	8.2.2.1 квадрат теңдіктің мәнін табу; 8.2.2.2 квадрат теңдеу түрлерін ажырат;

Квадрат теңдеу	Квадрат теңдіктерді шешу	8.2.2.3 квадрат теңдеуді шешу; 8.2.2.4 Виета теоремасын қолдану;
	Квадрат үшмүше	8.2.1.7 квадрат үшмүше түсінігін игеру; 8.2.1.8 үшмүшеден екімүшенің толық квадратын бөліп алу; 8.2.1.9 квадрат үшмүшені көбейтіндіге салу;
	Теңдеуді шешу	8.2.2.5 $ ax^2+bx +c=0$; $ax^2+b x +c=0$ түріндегі теңдеуді шешу; 8.2.2.6 бөлшек-рационалды теңеуді шешу; 8.2.2.7 квадрат теңеумен келтірілген теңеуді шешу;
3 - тоқсан		
Квадрат теңдеу	Мәтіндік тапсырмаларды шешу	8.4.2.1 квадрат теңеу көмегімен мәтіндік тапсырмаларды шешу; 8.4.2.2 бөлшек-рационалы теңеу көмегімен мәтіндік тапсырмаларды шешу;
Квадратичная функция	Квадрат функция және оның графигі	8.4.1.2 $y=a(x-m)^2$, $y=ax^2+n$, $y=a(x-m)^2+n$, $a \neq 0$ түріндегі квадрат функция графигін құру және қасиетін білу түріндегі квадрат функцияның қасиетін білу және графигін құру; 8.4.1.4 аргументтің берілген функциясы бойынша мәнін табу;
4 - тоқсан		
Квадрат функция (жалғасы 10 сағат)	Мәтіндік тапсырмаларды шешу	8.4.2.3 қолданбалы тапсырмаларды шешу үшін квадрат функцияларды білу; 8.4.3.1 составлять математическую модель по условию задачи;
Статистика элементтері	Жиілік полигоны, жиілік гистограммы	8.3.3.1 жиіліктің аралық кестесі түріндегі таңдау нәтижелерін ұсыну; 8.3.3.2 жиілік гистограммы түріндегі аралық кесте мәліметтерін ұсыну;
	Орташа мән. Дисперсия. Стандарттық шегінулер	8.3.3.3 жиынтықталған жиілікті анықтауды білу; 8.3.3.4 статистикалық кесте, полигон, жиілік, гистограмма бойынша ақпаратты талдау; 8.3.3.5 стандарттық ауытқушылық пен дисперсияны есептеуге

арналған анықтамалар мен формулаларды білу;

8-сыныптағы алгебра курсын қайталау

3) 9 сынып:

3 – кесте

Ұзақмерзімді жоспар бөлімі	Ұзақмерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
8-сыныптағы алгебра курсын қайталау		
Теңсіздік	Квадрат теңсіздік	9.2.2.1 квадрат теңсіздіктерді шешу;
	Рационалды теңсіздік	9.2.2.2 рационалды теңсіздіктерді шешу;
	Теңсіздік жүйесін шешу	9.2.2.3 екі теңсіздік жүйесін шешу ? Бірі сызықтық, бірі шаршы; 9.2.2.4 екі квадрат теңсіздіктің жиынтығы мен жүйелерін шешу;
2 - тоқсан		
Теңдік, екі айнымалысы бар теңсіздік және оның жүйелері	Екі айнымалысы бар сызықтық емес теңдік	9.2.2.5 екі айнымалысы бар сызықтық және сызықтық емес теңдеуді ажырату; 9.2.2.7 екі айнымалысы бар сызықтық емес теңдеу жүйесін шешу; 9.4.2.1 теңдеу жүйесі көмеімен мәтіндік тапсырмаларды шешу; 9.4.3.1 тапырма шарты бойынша математикалық үлгіні құру;
	Екі айнымалысы барсы бар теңсіздік	9.2.2.7 екі айнымалысы бар теңсіздіктерді шешу;
3 - тоқсан		
Теңдеу, екі айнымалысы бар сызықтық емес теңсіздік және оның жүйелері	Екі айнымалысы бар сызықтық емес теңсіздік жүйесі	9.2.2.8 екі айнымалысы бар сызықтық емес теңсіздіктер жүйесін шешу
	Сандық сабақтастық, оның қойылу тәсілі мен ерекшелігі	9.2.3.1 сандық сабақтастық туралы түсінікке ие болу; 9.2.3.2 бірізділіктің n мүшесін табу; 9.2.3.3 математикалық индукция әдісін білу және қолдану;
	Арифметикалық және геометрикалық прогрессия	9.2.3.5 арифметикалық прогрессия қасиетінің сипаттамасы мен алғашқы n формуласын қолдану; 9.2.3.6 n мүшесінің формуласы, геометриялық прогрессия қасиетінің сипаттамасы және n алғашқы мүшелерінің сомасын білу және қолдану;

Бірізділік		9.2.3.7 арифметикалық және / немесе геометриялық прогрессиясымен байланысты тапсырмаларды шешу;
	Үздіксіз өспелі прогрессия	9.2.3.8 ондық кезеңдік бөлшекті қарапайым бөлшекке айналдыру үшін өспелі геометриялық прогресси суммасының формуласын қолдану;
	Мәтіндік тапсырмаларды шешу	9.2.3.9 үздіксіз өспелі геометриялық прогрессия сомасының формуласын қолдану; 9.4.2.2 арифметикалық және / немесе геометриялық прогрессиясымен байланысты тапсырмаларды шешу;

4 - тоқсан

Комбинаторика элементтері	Комбинаториканың негізгі түсініктері мен ережелері (шығару және сома ережелері)	9.3.1.1 комбинаториканың негізгі түсініктері мен ережелерін (сомалар мен өндірулер ережесі) білу; 9.3.1.2 сан факториалы анықтамасын білу; 9.3.1.3 қайталаусыз "ауыстыру", "орналастыру", және "үйлестіру" түсініктері; 9.3.1.4 қайталаусыз "ауыстыру", "орналастыру", және "үйлестіру" түсініктерін білу;
	Комбинаторика формуласын пайдалана отырып тапсырмаларды шешу	9.3.1.5 қайталаусыз үйлестіру, орналастыру, алмастыруда сандарды есептеу үшін комбинаторикасының тапсырмасын шешу;
	Ньютон биномы және оның ерекшелігі	9.3.1.6 Ньютон биномы формуласы және оның қасиетін білу және қолдану

9-сыныптағы алгебра курсы қайталау

4) 10 сынып:

4 – кесте

Ұзақмерзімді жоспар бөлімі	Ұзақмерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
9-сыныптағы алгебра курсы қайталау		
		10.1.1.1 бұрыштың радианды өлшемінің түсінігін игеру; 10.1.2.1 градусы радиандарға және радиандарды градусқа ауыстыру;

Тригонометрия	Бұрыш пен доғалдың градустық және радианды өлшемдері	10.1.1.2 бірлік шеңбердегі сандарды белгілеу $0; \frac{\pi}{2}; \pi; \frac{3\pi}{2}; 2\pi;$;
	Еркін бұрыштың синусы, косинусы, тангенсі және котангенсі. Бұрыштардың синусі, косинусы, тангенсі және котангенсі	10.2.4.1 тригонометриялық функцияның анықтамасын білу; 10.2.4.2 тригонометриялық функциялы бірлік шеңбердегі нүктелердің координаттардың өзара байланысын білу;
	Тригонометриялық функциялар және оның ерекшелігі	10.2.4.6 бірлік шеңбер көмегімен тригонометриялық функциялардың жиын мәні мен анықтау аумағын табу; 10.2.4.7 тригонометриялық функцияларды жұптық (жұптық емес) бірлік шеңбері көмегімен түсіндіру; 10.2.4.8. тригонометриялық функциялардың кезеңділігін бірлік шеңбері көмегімен түсіндіру; 10.2.4.9 тригонометриялық функцияның тұрақтылығының аралық мөлшері және монотондылықтың бірлік шеңбері көмегімен түсіндіру;
2 - тоқсан		
Тригонометрия	Тригонометрия формулалары	10.2.4.3 бұрыштардың әрқилылығы және соманың тригонометриялық формулаларын шығару және қолдану; 10.2.4.4 қосарлы және жартылай бұрыштың тригонометриялық формулаларын шығару және қолдану; 10.2.4.5 келтіру формулаларын шығару және қолдану;
3 - тоқсан		
Тригонометрия	Тригонометрия формулалары	10.2.4.9 тригонометриялық функциялардың әрқилылығы және сомалардың түрленуін шығару және қолдану;
	Тригонометриялық өрнектердің теңдей түрленуі	10.2.4.10 тригонометриялық өрнектердің теңдік түрлерін орындау;
		10.3.2.1 түсініктерді игеру: қиғалар, кездейсоқ оқиғалар, сенімді оқиғалар, мүмкін емес болатын оқиғалар, оңтайлы

Ықтималдылық теориясының элементтері	Ықтималдылық теориясының негізі	нәтижелер, теңмүмкіндікті және қайшылықты оқиғалар; 10.3.2.2 қарапайым оқиғаларды ажырата білу; 10.3.2.3 ықтималдылықтың анықтамасын білу және оны тапсырманы шешуде қолдану; 10.3.2.4 ықтималдылықтың статистикалық анықтамасын білу;
4 - тоқсан		
Ықтималдылық теориясының элементтері	Ықтималдылық теориясының негізі. Мәтіндік тапсырмаларды шешу	10.3.2.5 тапсырмаларды шешу кезінде геометриялық ықтималдылықты қолдану
7-10 сыныптардағы алгебра курсы қайталау		

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылдың 3 сәуіріндегі
№ 115 бұйрығына 493-қосымша

Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Геометрия" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Тірек-қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптар үшін "Геометрия" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" Заңының 5-бабы 14) тармақшасына сәйкес әзірленген.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2. "Геометрия" пәнін оқытудың мақсаты жазықтықтағы геометриялық фигуралардың қасиеттерін зерделеп кеңістіктік түсініктерді қалыптастыру болып табылады.

3. "Геометрия" пәнін оқытудың міндеті:

1) күнделікті өмірге қажетті, білімді жалғастыру және сабақтас пәндерді геометриялық білім мен дағдының негізін білім алушының тұрақты және саналы түрде игеруін қамтамасыздандыру;

2) Бағдарламаның бөлімшелері бойынша математикалық білім, дағды мен машықтарды қалыптастыру мен дамытуға ықпал ету: "Геометриялық фигуралар туралы

түсінік", "Геометриялық фигуралардың өзара орналасуы", "Метрикалық қатынастар", "Векторлар мен түрленулер";

3) базалық дайындық негізі ретінде білім мен дағдыны қалыптастыру: теоремалар мен тапсырмалар жағдайында сызбалар мен үлгілердегі белгілі фигураларды бөліп көрсету, сызбалар мен үлгілердегі белгілі фигураларды бөліп көрсету;

4) курста алынған теоретикалық мәліметтерге сүйене отырып, қарапайым дәлел мен сызба, есептеуге негізделген қарапайым тапсырмаларды шешу; типтік тапсырмаларды шешу барысында дәлелдемелер келтіру;

5) геометриялық шамалардың (ұзындықтары, бұрыштары, жалпақтығы) мәнін есептеу; циркуль мен сызғышпен орындалатын тапсырмаларды орындау; негізгі сызбаларды орындауға әкелетін күрделі емес аралас тапсырмаларды орындау;

6) геометриялық тапсырмаларды орындау барысында алгебра мен тригонметрияда аппарат қолдану; стандарттық тапсырмаларды орындауға арналған векторлар мен координаттарды пайдалану (ұзындықтар мен бұрыштарды есептеу, векторларды қосу және векторды санға көбейту);

7) физика, химия, биология және теоретикалық салалар бойынша тапсырмаларды шешу мен зерделеуге қатысты геометриялық білімді қолданудың қарапайым дағдыларын қалыптастыру;

8) логикалық және сыни ойлауды дамыту, тәжірибелік тапсырмаларды шешу кезінде сәйкес математикалық әдістерді іріктеп алуға қажетті шығармашылық қабілеттер;

9) коммуникативтік дағдыларды дамыту, соның ішінде ақпаратты нақты және сауатты түрде бере алу, әртүрлі дереккөздерінен ақпараттарды пайдалана алу, оған жарияланымдар мен электронды құралдар;

10) өзіндік жұмысқа қатысты, сондай-ақ команда жұмыс жасау үшін қажетті жеке тұлғалық қасиеттерді дамыту, олар: тәуелдісіздік, жауапкершілік, белсенділік, табандылық, төзім мен толеранттылық.

4. "Геометрия" оқу пәнінің түзету міндеті оқу қызметінің алғышарттарын қалыптастыруға қажетті танымдық қызметті дамыту мен тірек-қозғалыс аппаратындағы бұзылуды түзету болып табылады.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. "Геометрия" оқу пәні төмендегілерді қамтамасыз етуге бағытталған:

1) тірек-қозғалыс аппараты бұзылған (бұдан әрі – ТҚАБ) білім алушылардың сапалы негізгі орта білім алуға тең мүмкіндігі;

2) ТҚАБ мектеп жасындағы балаларды олардың мүмкіндігі мен білім алу қажеттіліктеріне сәйкес қамтылу деңгейін кеңейту;

3) ТҚАБ білім алушылардың бастауыш және жалпы орта білім алуға негізгі білім беру бағдарламаларының сабақтастығы;

4) білім алушылардың бейімделеген бағдарламаны игеру нәтижелерін мыни тұрғыдан бағалауды пайдалану;

5) білім алушыларға негізгі орта білім берудің бейімделген бағдарламасын тиімді жүзеге асыру және игеру үшін жағдай жасау, соның ішінде жекелей даму үшін жағдайды қамтамасыздандыру.

6. Бағдарламаның негізінде төмендегілер жүзеге асырылатын әрекеттік және дифференциалды тәсілдер:

1) білім берудің мазмұнын игеруді қамтамасыздандырушы білім алушылардың қозғалыс, танымдық және пәндік-тәжірибелік әрекетін ұйымдастыру ретінде оқыту мақсаттарына қол жеткізудің негізгі құралдары ретінде;

2) білім алушылар тұлғасын дамыту қолжетімді оқу қызметінің сипатына байланысты екенін тану;

3) білім алушылардың табысты әлеуметтік бейімделуін қамтамасыздандырушы қазіргі қоғам талаптарына олардың сәйкес тұлғасын дамыту;

4) олардың айрықша қажеттіліктерін есепке ала отырып, танымдық және тұлғалық дамудың әлеуметтік деңгейіне қол жеткізудің жолдары мен тәсілдерін анықтауда білім алушыларға негізгі орта білім берудің мазмұны мен технологиясын жасау;

5) танымдық уәждемелердің шығармашылық әлеуметінің өсуін қамтамасыздандырушы әрбір білім алушының жекелей дамуы мен білім беру үрдісінің ұйымдастырушылық формаларының әрқилылығы қарастырылады.

7. Білім алушылардың контингентіндегі тірек-қозғалыс аппараты (бала сал ауруы, тірек-қозғалыс аппараты деформациясы, босаң және спастикалық шала салдану, аяқ-қол бармақтарының салдануы) бұзылысының таным мен сөйлеу бұзылысымен қатар келуін қамтитын біртекті топтан тұрады.

8. ТҚАБ балаларды оқыту, олардың сапасы мен нәтижелері:

1) дамуындағы ауытқушылықтарының сипатымен;

2) бұзылыстың пайда болу уақыты мен ауырлығы;

3) отбасының арнайы оқыту үрдісіне қатысу мүмкіндігі мен тілегі;

4) қоршаған ортаның мүмкіндігі мен дайындығы, білім беру жүйесінің арнайы оқытуға арналған жағдай мен талапты орындауы;

5) ТҚАБ балалардың психофизикалық ерекшеліктерін білу анықталады.

9. Шектеулі қозғалыс белсенділігін ескере отырып білім беру процесіне қажетті жағдай төмендегілерді қамтитын қосымша дене жаттығуларын қосу:

1) мидың жоғары психикалық қызметтерін жетілдіруге бағытталған кинезиологиялық жаттығулар;

2) эмоционалды қысыңқылық пен бұлшықет күшін төмендетуге бағытталған тыныс алу және босаңсу жаттығулары, белсенді қозғалыстардың көлемін арттыру;

3) көз гимнастикасы.

10. "Геометрия" пәні бойынша бағдарламалық материал зейіндік тұрғыдан орналасқан. Бағдарламаның зейінділігі алдында игерілген материалды ұдайы қайталау үшін жағдай жасайды.

11. Графиктерді құрып, сызба жұмыстарын жүргізуде қиындататын қозғалыс қызметтерінің бұзылуымен байланысты мұғалім көмек көрсетеді.

12. Жұмыс қарқынының баяулығы, қозғалыс, кеңістіктік және көру бұзылыстарын есепке ала отырып, бөлек білім алушымен бақылау жұмысын жүргізу толық көлемде жүзеге асырылады, мұнда баға төмендемейді, тапсырмалар білім алушылар үшін ауыстырылады.

13. Арифметикалық есептеу кезіндегі есепшот пен есептік операцияларда білім алушылардың калькулятор мен есептік материалдарды пайдалануына жол беріледі (есептер, сызғыш).

14. Білім алушылар құрамы мүмкіндігінің әрқилы болуына, ТҚАБ білім алушылар кемістігінің қатар келуі есебімен білім мен дағдыға қойылатын талаптар екі деңгейі қарастырылған (оқу материалын игеру деңгейіне байланысты):

1) бірінші деңгей (базалық) бағдарламалық материал көлемінде білім алушыға қойылатын талапты жүзеге асыруды қарастырады;

2) екінші деңгей материал көлемінің азаюы және оның мазмұндық процесін қарастырады.

15. Оқу процесі тапсырмаларды шешу, сондай-ақ теорияны зерделеу кезіндегі ауызша және жазба жұмыстарының оңтайлы түрде үйлесуіне бағытталған. Оқулықпен жұмыс жасауға ерекше назар аударылады (мұғалім түсіндіргеннен кейін мәтінді тексеру, бақылау сұрақтарын пайдаланумен материалды қздігінен зерделеу, тапсырма мәтінінің қысқаша жазбасы (теорема), сәйкес суретті салу).

16. Оқу процесінің тиімділігін қамтамасыздандыруды оқылған материалды қайталау және бекіту, курстың келесі бөлімдерінде тірек білімді жүйелі түрде пайдалану маңызды рөлге ие. Бекіту сабақта және үй жұмыстарын орындауда жүзеге асырылады.

17. "Геометрия" пәнін игеру кезінде қолданылатын үлгілер: магниттік бекітпелері бар әріптер мен белгілер, сандар жиынтығы; "Үлестер мен бөлшектер" жиынтығы; топсалы үлгілер жиынтығы; стереометикалық денелер жиынтығы.

18. "Геометрия" пәнін оқытуда қолданылатын техникалық құралдар: координаттық торы бар магниттік тақта, сыныптың құралдар жиынтығы (сызғыш, транспортир, бұрыш, циркуль), трафареттер жиынтығы, DVD дискілер мен видеоматериалдар, компьютер, интербелсенді тақта.

19. "Геометрия" пәнін оқыту кезінде қолданылатын көмекші баспалар: атақты математика ғалымдары. портреттер жиынтығы. геометрия бойынша кестелер 7-10 сынып (оларға таратпалы материал); таратпалы материалдар – 7-10 сынып; баспа негізіндегі дәптер – 7-10 сынып (оқулыққа жұмыс дәптері); нұсқалар бойынша өзіндік жұмыстарды жүргізуге арналған материалдар 7-10 сынып;

3-тарау. "Геометрия" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

20. "Геометрия" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 7 - сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында - 68 сағатты;
- 2) 8 - сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында - 68 сағатты;
- 3) 9 - сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында - 68 сағатты;
- 4) 10 - сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында - 68 сағатты құрайды.

21. 7-сыныпқа арналған "Геометрия" пәнінің базалық мазмұны:

1) бастапқы геометриялық мәліметтер. Геометрияның негізгі түсінігі. Геометрияның қарапайым фигуралары. Аксиома мен теорема. Фигуралардың тепе-теңдігі. Теореманың дәлелі. Қарама-қарсылықтан дәлелдеу әдісі. Сабақтас және тік бұрыштар және олардың ерекшелігі. Бұрыштың биссектрисасы. Перпендикуляр;

2) үшбұрыштар. Үшбұрыш және оның түрлері. Үшбұрыштардың тепе-теңдігі. Үшбұрыштар тепе-теңдігінің белгілері. Теңбүйірлі үшбұрыш. Медиана, биссектриса, биіктігі, үшбұрыштың ортаңғы сызығы;

3) түзулердің өзара орналасуы. Екі тік қиылысқан сызықтар кезінде қалыптасқан бұрыштар. Түзулердің қатар келу белгілері. Қатар сызықтардың ерекшелігі. Үшбұрыш бұрыштарының сомасы. Үшбұрыштың ішкі сызығы. Үшбұрыштардың тепе-теңсіздігі. Тікбұрышты үшбұрыштардың ерекшелігі. Перпендикулярлы түзулер. Еңкіс сызық және оның проекциясы. Перпендикулярдың түзуге біртұтастығы;

4) 7-сыныптағы "Геометрия" курсы қайталау.

22. 8-сыныпқа арналған "Геометрия" пәнінің базалық мазмұны:

1) 7-сыныптағы "Геометрия" курсы қайталау;

2) дөңгелек. Геометриялық салулар. Шеңбер, дөңгелектер, олардың элементтері мен бөліктері. Орталық бұрыш. Тік сызық пен шеңбердің өзара әрекеттесе орналасуы, қатар екі шеңбер. Жанама сызықтағы шеңбер. Үшбұрыштағы сипаттамалы шеңбер. Салуға қатысты тапсырмалар;

3) көпбұрыштар. Төртбұрыштарды зерттеу. Көпбұрыш. Дөңес көпбұрыш. Көпбұрыштың ішкі бұрыштарының сомасы. Параллелограмм және оның ерекшелігі. Параллелограммның белгілері. Тікбұрыш, ромб, төртбұрыш, олардың ерекшеліктері мен белгілері. Фалестің теоремасы. Пропорционалды кесінділер. Трапеция. Теңбүйірлі және тікбұрышты трапециялар және олардың ерекшеліктері. Үшбұрыштың ортаңғы сызығы. Трапециялардың ортаңғы сызығы. Үшбұрыштың керемет нүктелері. Үшбұрыш медианының ерекшелігі;

4) тікбұрышты үшбұрыштың жақтары мен бұрыштарының қатынастары. Тікбұрышты үшбұрыштың өткір бұрышының синусы, косинусы, тангенсі және котангенсі. Пифагор теоремасы. Негізгі тригонометриялық тепе-теңдік пен оның

нәтижелері. 300, 450, 600 бұрыштарының синусы, косинусы, тангенсі және котангенсінің мәні. Тікбұрышты үшбұрыштардың шешімі. мен (900-а) мен бұрыштардың тригонометриялық қызметтері;

5) 8 сыныптағы "Геометрия" курсы қайталау.

23. 9-сыныпқа арналған "Геометрия" пәнінің базалық мазмұны:

1) 8 сыныптағы "Геометрия" курсы қайталау;

2) аудандар. Аудан түсінігі. Фигуралардың тең шамасы және тең құрамы. Квадраттың, тікбұрыштың, параллелограммның, ромбының, үшбұрыштың, трапецияның аудандары;

3) жазықтықтағы координаттың тікбұрышты жүйесі. Жазықтықтағы нүктелердің координаттары. Кесіндінің ортаңғы координаты. Екі нүкте арасындағы ара қашықтық. Шеңбердің тепе-теңдігі. Тік тепе-теңдік. Тіңдіктермен берілген тік және дөңгелектің өзара орналасуы жағдайы. Тапсырмаларды шешу кезінде координаттарды қолдану;

4) жазықтықтағы векторлар. Вектор түсінігі. Нөлдік вектор. Вектордың ұзындығы (модулі). Коллинеарлы векторлар. Векторлардың тепе-теңдігі, векторларды қосу және оның ерекшелігі, векторларды есептеу, сандарға көбейту. Векторларды жазықтықта екі коллинеарлы векторлар бойынша орналастыру. Вектордың координатасы. Координаттық формадағы векторлар бойынша әрекет ету. Векторлардың коллинеарлығының алғышарты. Нүктенің радиус-векторы. Жазықтықтағы нүктелер мен векторлар арасындағы байланыс. Векторлар арасындағы байланыс. Векторлардың скалярлық көбейтіндісі. Тапсырмаларды шешуде векторларды қолдану;

5) 9-сыныптағы "Геометрия" курсы қайталау.

24. 10-сынып бойынша "Геометрия" пәнінің базалық мазмұны:

1) 9-сыныптағы "Геометрия" курсы қайталау;

2) жазықтықтың түрленуі. Жазықтықтың түрленуі, қозғалысы және ерекшелігі. Түрленудің композициясы. Фигуралардың тепе-теңдігі және оның ерекшелігі. Осьтік және орталық симметрия, қатар ауыстырулар, бұрылыстар жазықтықтың қозғалысы ретінде. Гомотетия, ұқсас түрленулер және оның ерекшелігі. Ұқсас фигуралар. Ұқсас фигуралардың белгілері. Ұқсас тікбұрышты үшбұрыштар;

3) үшбұрыштардың шешімі. Синустар мен косинустардың теоремасы. Үшбұрыштардың шешімі. Тәжірибелік мазмұндағы тапсырмаларды шешу. Сипаттамалы және іштері сызылған үшбұрыштардың аудандарын пайдаланумен шеңбердің радиусын табуға арналған формулалар;

4) шеңбер. Дұрыс көпбұрыштар. Іші сызылған бұрыш және оның ерекшелігі. Дұрыс көпбұрыштың қоршауы мен ішкі сызығының радиусы мен дұрыс көпбұрыштың ауданы, периметрі, байланыстырушы жақтары, формулаларды білу мен қолдану. Дұрыс көпбұрыштарды құру. Кесінді хордтар мен шеңбер пропорционалдылығы туралы теорема. Дұрыс көпбұрыштар және оның ерекшелігі. Доғаның ұзындығы. Сектор мен сегменттің ауданы. Жақтарды байланытырушы формулалар, периметр, көпбұрыштың

ауданы, іші сызылған және қоршалған шеңбердің радиусы. Дұрыс көпбұрыштарды құру;

5) 7-10 сыныптардағы "Геометрия" курсы қайталау.

25. Оқу пәнінің мазмұны бір бөлімді қамтиды:

1) геометрия.

26. "Геометрия" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) геометриялық фигуралар туралы түсінік;

2) геометриялық фигуралардың өзара орналасуы;

3) метрлік қатынас;

4) векторлар мен түрленулер.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

27. Бағдарламадағы оқыту мақсаттары кодпен берілген. Кодта бірінші сан сыныпты, екінші, үшінші сандар – бөлім мен бөлімшені, төртінші сан оқыту мақсатының нөмірін көрсетеді. Мысалы, кодтауда 7.1.1.4: "7" – сынып, "1.1" – бөлімше, "4" – оқыту мақсатының нөмірі.

28. Оқыту мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

1) "Геометрия":

1-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары			
	7 - сынып	8 - сынып	9 - сынып	10 - сынып
	<p>7.1.1.1 планометрияның негізгі фигураларын білу: нүкте, тік сызық;</p> <p>7.1.1.2 нүкте мен тік сызықтың қатыстылық аксиомасын білу және қолдану;</p> <p>7.1.1.3 аксиоманың теоремадан айырмашылығын түсіну; теореманың шарты мен қорытындысын бөліп көрсету;</p> <p>7.1.1.4 теореманы дәлелдеу әдістерін білу: тікелей әдіс және "қайшылық" әдісі;</p> <p>7.1.1.5 кесім, сәуле, бұрыш, үшбұрышты</p>			

<p>1.1 Геометриялық фигуралар туралы түсінік</p>	<p>, жартылай жазықтықты анықтауды білу; 7.1.1.6 кесімдер мен бұрыштарды өлшеу аксиомасын білу; 7.1.1.7 тең фигуралардың ерекшелігі мен анықтамасын білу және қолдану; 7.1.1.8 кесімдер мен бұрыштарды созылу аксиомасын білу және қолдану; 7.1.1.9 шектес және тік бұрыштарды анықтауды білу; 7.1.1.10 тік және шектес бұрыштардың ерекшелігін қолдану және дәлелдеу; 7.1.1.11 мәліметке тең үшбұрыштың қалыптасқан аксиомасын білу; 7.1.1.12 үшбұрыштың орта сызығы мен аралық перпендикуляр, биіктік, биссектрис, медиананың анықтамасын білу және оларды сипаттау; 7.1.1.13 үшбұрыштардың түрлерін ажырату; 7.1.1.14 тең бұрышты, тең бүйірлі үшбұрыштардың элементтерін білу; 7.1.1.15 қырбұрышты, тікбұрышты және доғалбұрышты үшбұрыштардың орналасуын салыстыру; 7.1.1.16 үшбұрыштың ішкі</p>	<p>8.1.1.1 доғалдар мен дөңгелектердің анықтамасын, олардың элементтерін білу (орталығы, радиус, диаметр, хорда); 8.1.1.2 орталық бұрыштың ерекшелігі мен анықтамасын білу және қолдану; 8.1.1.3 диаметр мен хорданың перпендикулярлығы туралы көрсету және қолдану; 8.1.1.4 нүктелердің геометриялық орындарын анықтауды білу; 8.1.1.5 көпбұрыш, доғал көпбұрышты, көпбұрыш элементтерін анықтауды білу; 8.1.1.6 көпбұрыштың ішкі бұрыштың сомасы мен ішкі бұрыштың сомасы формуласын шығару; 8.1.1.7 параллелограмма анықтамасын білу; 8.1.1.8 параллелограммның ерекшелігін білу және қолдану; 8.1.1.9 параллелограммның белгілерін шығару және қолдану;</p>		<p>9.1.1.1 доғал ұзындығының формуласын шығару және қолдану; 9.1.1.2 сегмент, сектор ауданының формуласын шығару және қолдану; 9.1.1.3 ішкі бұрышы сызылған бұрышпен оның қасиетін анықтауды білу;</p>
--	--	--	--	--

<p>бұрыштарын сомасы туралы теорияны дәлелдеу және оның нәтижелері;</p> <p>7.1.1.17 тапсырмаларды шешу кезінде одан шығатын нәтижелер мен үшбұрыштың ішкі бұрыштары сомасы туралы теореманы қолдану;</p> <p>7.1.1.18 үшбұрыштың ішкі бұрышы туралы теореманы дәлелдеу және ішкі бұрыштың анықтамасын білу;</p> <p>7.1.1.19 үшбұрыштың ішкі бұрышы туралы теореманы қолдану;</p> <p>7.1.1.20 үшбұрыштың жаны мен бұрыштар арасындағы қатынасты білу және оны тапсырма орындау кезінде қолдану;</p> <p>7.1.1.21 бұрыштардың теңдік белгілерін білу және дәлелдеу;</p> <p>7.1.1.22 есептеу және дәлелдеуге негізделген тапсырмаларды шешу кезіндегі тапсырмаларды шешу барысындағы теңдік белгілерін қолдану;</p> <p>7.1.1.23 тең бүйірлі үшбұрыштың белгілері мен ерекшеліктерін қолдану;</p> <p>7.1.1.24 тапсырманы шешу барысындағы тең жақты бұрыштың</p>	<p>8.1.1.10 ромбы төртбұрыш, тік төртбұрыштың анықтамасын білу, олардың ерекшелігін шығару және белгілері;</p> <p>8.1.1.11 Фалес теоремасын білу және қолдану;</p> <p>8.1.1.12 пропорционалды кесімдер туралы теореманы білу және қолдану;</p> <p>8.1.1.13 циркуль мен сызғыштың көмегімен тең бөліктерді n тең бөліктеріне бөлу;</p> <p>8.1.1.14 пропорционалды кесімдерді құрау;</p> <p>8.1.1.15 трапецияның түрлері мен ерекшелігін білу;</p> <p>8.1.1.16 үшбұрыштың орта сызығының қасиетін дәлелдеу және қолдану;</p> <p>8.1.1.17 трапецияның орта сызығының қасиетін дәлелдеу және қолдану;</p>	<p>9.1.1.4 дөңгелектегі кесімдердің пропорционалдылығы туралы</p>
--	--	---

	<p>ерекшелікті қолдану; 7.1.1.25 тік бұрышты үшбұрыштың белгілерін дәлелдеу; 7.1.1.26 тапсырманы шешу кезіндегі тікбұрышты үшбұрыштың теңдік белгілерін қолдану; 7.1.1.27 тік бұрышты үшбұрыштың ерекшеліктерін қолдану; 7.1.1.28 перпендикуляр туралы түсінікті білу;</p>			<p>теореманы білу және қолдану;</p>
<p>1.2 Геометриялық фигуралардың өзара орналасуы</p>	<p>7.1.2.1 жазықтықтағы және түзуліктегі нүктелердің аксиомасын білу және қолдану (реттілік аксиомасы); 7.1.2.2 тік сызықтың қатар аксиомасын білу; 7.1.2.3 екі тік сызықтың қиылысуы кезінде пайда болған бұрыштарды тану; 7.1.2.4 тік сызықтардың қатар келу белгілерін дәлелдеу; 7.1.2.5 тапсырмаларды шешу кезіндегі тік сызықтардың қаар келу белгілерін қолдану; 7.1.2.6 қатар тік сызықтардың қасиетін дәлелдеу 7.1.2.7 тапсырмаларды шешу барысындағы</p>	<p>8.1.2.1 шеңбердің қатыстық және қиысушы нүктелерін анықтауды білу; 8.1.2.2 екі шеңбердің, тік сызық пен шеңбердің орналасу жағдайына талдау жасау; 8.1.2.3 тапсырмаларды шешу кезінде шеңберге қатысты ерекшелікті білу және қолдану; 8.1.2.4 үшбұрыштың жанындағы, үшбұрышқа қатысты, шеңбердің анықтамасын білу; 8.1.2.5 үшбұрыштың жанында, үшбұрыштың ішінен сызылған дөңгелектердің орналасуын түсіндіру;</p>		<p>10.1.2.1 төртбұрышты сипаттаушы белгілерді білу және қолдану; 10.1.2.2 дұрыс көпбұрыштардың анықтамасын және ерешелігін білу; 10.1.2.3 дұрыс көпбұрыштарды білу; 10.1.2.4 дұрыс көпбұрыштардың ішкі сызығы мен сипаттамасы радиустары арасындағы байланысты қолдану; 10.1.2.5 жақтарды байланыстырушы формулаларды білу және қолдану, д ұ р ы с көпбұрыштың</p>

	<p>катар тік сызықтардың қасиетін қолдану; 7.1.2.8 еңіс перпендикуляр түсінігін игеру 7.1.2.9. жалғыз перпендикулярдың тік сызыққа қатысты туралы теореманы қолдану және дәлелдеу; 7.1.2.10 перпендикулярлық тік сызықтың қасиетін білу және қолдану;</p>	<p>8.1.2.6 биссектрисаның аталмыш бұрышына тең бұрышты құру, кесіндіні тең лотасын бөлу; 8.1.2.7 кесіндінің ортасынан перпендикуляр құру, аталмыш сызыққа тік перпендикуляр тұрғызу; 8.1.2.8 берілген элемент бойынша үшбұрыш құру;</p>		<p>периметрі, жазықтығы, дұрыс көпбұрыштың сипаттамалы ішкі бұрышы; 10.1.2.6 үшбұрыш медианының қасиетін қолдану және білу;</p>
		<p>8.1.3.1 үшбұрыштың жағына кететін перпендикулярлардың ортасын және биіктігін, биссектрисасын, медианының қасиетін білу және қолдану; 8.1.3.2 тікбұрышты үшбұрыштың жағына қатысты бұрыштың синусы, тангенсі, котангенсінің анықтамасын білу; 8.1.3.3 Пифагор теоремасын қолдану және дәлелдеу; 8.1.3.4 гипотенузадағы тік бұрыштың ұштарындағы тік үшбұрышындағы биіктіктің қасиетін қолдану және дәлелдеу; 8.1.3.5 синус, косинус, тангенс немесе котангенстің</p>	<p>9.1.3.1 көпбұрыштың ауданын және қасиетін анықтауды білу; 9.1.3.2 тең шамадағы және тең құрылған фигуралардың анықтамасын білу; 9.1.3.3 параллелограмм, ромбының ауданын формулаларын ендіру және қолдану; 9.1.3.4 үшбұрыш ауданының формулаларын шығару және қолдану; 9.1.3.5 трапеция ауданының формулаларын шығару және қолдану; 9.1.3.6 жазықтықтағы екі нүкте арасындағы арақашықтықты олардың координатасы бойынша есептеу; 9.1.3.7 кесінді ортасының</p>	<p>10.1.3.1 косинустардың теоремасын қолдану; 10.1.3.2 синустардың теоремасын білу және қолдану; 10.1.3.3 үшбұрыштың ішкі аумақтарының формулаларын білу және қолдану $S = \frac{abc}{4R}$ - үшбұрыштың жақтары R - ішкі аумақты сипаттайтын радиус), сипаттамалы көпбұрыштың ауданы (мұндағы – қоршалған дөңгелектің ішкі сызығы, - көпбұрыштың жартылай периметрі; 10.1.3.4 іштей сызылған және бейнеленген көпбұрыштың ауданын қолдана отырып, радиусын табуға арналған</p>

<p>1.3 Метрикалық қатынастар</p>	<p>7.1.3.1 үшбұрыштың тепе-теңсіздігін біл және қолдану;</p>	<p>мәндері бойынша бұрыштар жасау 8.1.3.6. 300, 450, 600 бұрыштарының синус, косинус және котангенс мәндерін шығару үшін тікбұрышты үшбұрыштарды пайдалану; 8.1.3.7 берілген екі элемент бойынша элементтерді табу үшін 300, 450, 600 бұрыштардың синус, косинус, тангенс және котангенс мәндерін пайдалану; 8.1.3.8 берілген екі элемент бойынша тікбұрышты үшбұрыштың жақтары мен бұрыштарын табу; $\sin^2 \alpha + \cos^2 \alpha = 1$ 8.1.3.9 тапсырмаларды шешу барысында Пифагор теоремасын пайдалана отырып формуласын шығару 8.1.3.10 негізгі тригонометриялық тепе-теңдікті шығару және қолдану; 8.1.3.11 а және (900-а) бұрыштарының синус, косинус, тангенс және котангенстері арасындағы өзара байланысты білу және қолдану; 8.1.3.12 осылардың бірі бойынша мәндерін табу;</p>	<p>координатасын табу ; 9.1.3.8 берілген қатынастағы бөлуші н ү к т е координатасын табу ; 9.1.3.9 (a,b) нүктесі және r радиусындағы дөңгелектің ортасындағы теңестіруді білу: $(x - a)^2 + (y - b)^2 = r^2$; 9.1.3.10 берілген теңестіру бойынша дөңгелек құру; 9.1.3.11 $ax + by + c = 0,$ $\frac{x - x_1}{x_2 - x_1} = \frac{y - y_1}{y_2 - y_1}$ берілген екі нүкте арқылы өтетін тік теңестіру мен жалпы теңестіруді жазу; 9.1.3.12 координаттардағы қарапайым тапсырмаларды шешу; 9.1.3.13 вектордың координаттарын табу; 9.1.3.14 вектордың ұзындығын табу; 9.1.3.15 координаттардағы векторлардың үстінен әрекеттерді орындау; 9.1.3.16 векторлар және оның қасиетін білу және қолдану; 9.1.3.17 векторлар арасындағы</p>	<p>формулаларды білу және қолдану; 10.1.3.5 үшбұрыштар мен қолданбалы тапсырмаларды шешуге арналған синустар мен косинустардың</p>
----------------------------------	---	---	--	---

			бұрыштарды есептеу;	теоремасын қолдану ;
1.4 Векторлар мен түрленулер			<p>9.1.4.1 векторын анықтамасын, x вектордың коллинеарын, вектордың теңестірулерін, нөлдік векторды, вектордың бірлігі мен ұзындығын білу ;</p> <p>9.1.4.2 санға негізделген векторды көбейту және қосу ережелерін білу;</p> <p>9.1.4.3 векторлардың коллинеарлық жағдайын пайдалану; 9.1.4.4 екі коллинеарлы векторлар бойынша орналастыру;</p> <p>9.1.4.5 екі вектор арасындағы анықтамасын білу;</p> <p>9.1.4.6 векторлардың скалярлы көбейтіндісін табу;</p> <p>9.1.4.7 векторлы әдістер бойынша тапсырмаларды шешу;</p> <p>9.1.4.8 тапсырмаларды шешуге қатысты векторларды қолдану;</p>	<p>10.1.4.1 қозғалыс композициясын, түрлерін және олардың қасиетін білу;</p> <p>10.1.4.2 қатар ауыстыру кезіндегі симметрия кезіндегі фигуралардың үлгілерін құру;</p> <p>10.1.4.3 жазықтықтың түрленуін қолдану ;</p> <p>10.1.4.4 гомотетидің анықтамасын және қасиетін анықтау және білу;</p> <p>10.1.4.5 строить образы различных фигур при гомотетии кезінде әртүрлі фигуралардың үлгілерін құру;</p> <p>10.1.4.7 үшбұрышқа ұқсас белгілерді білу және қолдану;</p> <p>10.1.4.8 тікбұрышты үшбұрышқа ұқсас белгілерді білу және қолдану;</p> <p>10.1.4.9 үшбұрыштың биссектрисасы қасиетін білу және қолдану;</p> <p>10.1.4.10 фигура мен коэффициентке ұқсас аудандар арасындағы байланыстылық формуласын білу;</p> <p>10.1.4.11 дұрыс көпбұрыштардың симметриясын білу</p>

29. Осы Бағдарлама тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Геометрия" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

30. Бөлімдерді және тақырыптарды меңгеру сағаттарын қою мұғалімнің басшылығына сай жүргізіледі.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптарына арналған "Геометрия" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Геометрия" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 7 – сынып:

1 – кесте

Ұзақмерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан Бастапқы геометриялық мәліметтер	Геометрияның негізгі түрлері. Аксиомалар. Теоремалар	7.1.1.1 планометрияның негізгі фигураларын білу: нүкте, тік сызық 7.1.1.5.кесім, сәуле, бұрыш, үшбұрыш, жартлай жазықтыққа анықтама беру; 7.1.1.2 нүкте мен тік сызықтарды жабдықтау аксиомасын білу және қолдану; 7.1.1.3 теоремадан аксиоманың айырмашылығын түсіну; теореманы бекіту және оның жағдайын бөліп көрсету; 7.1.2.1 түзуліктегі және жазықтықтағы (аксиома тәртібі) нүктенің орналасу аксиомасын білу және қолдану; 7.1.1.6 кесінділер мен бұрыштарды өлшеу аксиомасын білу және қолдану; 7.1.1.8 кесінділер мен бұрыштарды созу аксиомасын білу және қолдану;

		7.1.1.11 үшбұрыштың қалыптасу аксиомасын білу; 7.1.2.2 тік сызықтардың аксиомасын білу;
	Фигуралардың тенесуі	7.1.1.7 тең фигуралардың анықтамасы мен қасиетін білу және қолдану;
	Теореманы дәлелдеу әдістері: тікелей әдіс және "қайшықтық" әдісі	7.1.1.4 теореманы дәлелдеу әдісін білу: тікелей әдіс және "қайшықтық" әдісі;
	Шектес және тік бұрыштар, олардың ерекшелігі	7.1.1.9 шектес және тік бұрыштардың анықтамасын білу; 7.1.1.10 тік және шектес бұрыштардың қасиетін қолдану және дәлелдеу; 7.1.1.28 перпендикуляр туралы түсінікті білу;
2 - тоқсан		
Үшбұрыштар	Үшбұрыш және оның түрлері	7.1.1.13 үшбұрыштардың түрлерін ажырату
	Медиандар, биссектрисер, үшбұрыштың биіктігі мен ортаңғы сызықтары	7.1.1.14 тең жақты, теңбүйірлі және тікбұрышты үшбұрыш элементтерін білу; 7.1.1.12 үшбұрыштың орта сызығы мен аралық перпендикуляр, биіктік, биссектрис, медиананың анықтамасын білу және оларды сипаттау; 7.1.1.15 қырбұрышты, тікбұрышты және доғалбұрышты үшбұрыштардың орналасуын салыстыру;
	Үшбұрыштардың тепе-теңдік белгілері	7.1.1.21 үшбұрыштардың тепе-теңдік белгілерін білу және дәлелдеу; 7.1.1.22 тапсырмаларды шешу кезіндегі есептеу мен дәлелдеудегі үшбұрыштардың тепе-теңдік белгілерін қолдану;
3 - тоқсан		
Үшбұрыштар	Теңбүйірлі үшбұрыш, оның қасиеттері мен белгілері	7.1.1.23 теңбүйірлі үшбұрыштың қасиеттері мен белгілерін қолдану; 7.1.1.24 тапсырмаларды шешу кезінде тең жақты үшбұрыштардың қасиетін қолдану ;
		7.1.2.3 екі қатар келуші сызықтардан құралған бұрыштарды тану; 7.1.2.4 тік сызықтардың қатар келу белгілерін дәлелдеу;

Тік сызықтардың өзара кіріге орналасуы	Қатар тік сызықтар, олардың белгілері мен ерекшелігі	7.1.2.5 тапсырмаларды шешу барысында қатар тік сызықтардың белгілерін қолдану; 7.1.2.6 қатар тік сызықтардың қасиетін дәлеледеу; 7.1.2.7 тапсырмаларды шешу барысында қатар тік сызықтардың қасиетін қолдану;
	Үшбұрыш бұрыштарының сомасы . Үшбұрыштың ішкі бұрышы	7.1.1.16 үшбұрыштың ішкі бұрыштарының сомасы туралы теореманы қолдану және тапсырмаларды шешу кезіндегі оның нәтижелері; 7.1.1.17 үшбұрыштың ішкі бұрыштарының сомасы туралы теореманы дәлелдеу және оның нәтижелері; 7.1.1.18 үшбұрыштың ішкі бұрышының анықтамасын білу және үшбұрыштың ішкі бұрышы туралы теореманы дәлелдеу; 7.1.1.19 үшбұрыштың ішкі бұрышы туралы теореманы қолдану;
4 - тоқсан		
Тік сызықтардың өзара қатар орналасуы	Үшбұрыштың тепе-теңсіздігі	7.1.1.20 үшбұрыштың жақтары мен бұрыштары арасындағы қатынасты білу және ны тапсырмаларды шешу барысында қолдану; 7.1.3.1 үшбұрыштың тепе-теңсіздігін білу және қолдану
	Тікбұрышты үшбұрыштардың тепе-теңдік белгілері. Тікбұрышты үшбұрыштың ерекшелігі.	7.1.1.25 тікбұрышты үшбұрыштың тепе-теңдік белгілерін дәлелдеу; 7.1.1.26 тапсрмаларды шешу кезіндегі тікбұрышт үшбұрыштардың тепе-теңдік беліглерін қолдану; 7.1.1.27 тікбұрышты үшбұрыштың қасиетін қолдану
	Перпендикуляр тік сызықтар. Перпендикуляр, көлбеу сызық және оның проекциясы	7.1.2.8 Перпендикуляр, көлбеу сызық пен проекцияның түсінігін меңгеру; 7.1.2.9 жалғыз тік сызыққа кеткен перпендикуляр туралы дәлелдеу және оны қолдану; 7.1.2.10 перпендуклярлы тік сызық-тардың қасиетін білу және қолдану;
7-сыныптағы геометрия курсын қайталау		

2) 8 - сынып:

2 – кесте

Ұзақмерзімді жоспар бөлімі	Ұзақмерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
7 сыныптағы геометрия курсын қайталау		
Шеңбер. Геометриялық құрылымдар	Шеңбер, дөңгелек, олардың элементтері мен бөліктері. Ортаңғы бұрыш.	8.1.1.1 шеңбер, дөңгелек, олардың элементтерін анықтауды білу (орталық, радиус, диаметр, хорда); 8.1.1.2 орталық бұрыштың анықтамасы мен қасиетін білу; 8.1.1.3 диаметр мен хорданың перпендикулярлығы туралы теореманы дәлелдеу және қолдану ; 8.1.1.4 нүктелердің геометриялық орнын анықтауды білу
	Тік сызық пен шеңбердің өзара орналасуы. Екі шеңбердің өзара орналасуы	8.1.2.2 тік сызық пен екі шеңбердің өзара орналасу жағдайына талдау жасау;
	Шеңберге қатысты сызық. Шеңберге қатысты сызықтың ерекшелігі.	8.1.2.1 шеңберге қатысты және қиылысатын сызықтардың анықтамасын білу; 8.1.2.3 тапсырмаларды шешу кезіндегі шеңбердің қатыстылығын білу және қолдану;
	Үшбұрыштың жанындағы шеңбер және және қоршалған үшбұрыш	8.1.2.4 үшбұрыштың жанындағы шеңбер және және қоршалған үшбұрыш анықтамасын білу; 8.1.2.5 қоршалған үшбұрыштың орналасуын түсіндіру;
	Құрылу тапсырмалары	8.1.2.6 бұрыштың биссектрисасы, аталмыш үшбұрыштың бұрышын құру кесіндіні ортасынан бөлу; 8.1.2.7 кесіндіге перпендикуляр сызықты құру, аталмыш тік сызыққа перпендикуляр сызық; 8.1.2.8 берілген элементтер бойынша үшбұрышты тұрғызу;
2 - тоқсан		
	Көпбұрыш. Дөңес көпбұрыш	8.1.1.5 көпбұрыш, дөңес көпбұрыш, көпбұрыш элементтерін білу; 8.1.1.6 көпбұрыштың сыртқы бұрыштарының сомасы мен ішкі бұрыштарының сомасының формуласын шығару;
		8.1.1.7 параллелограммның анықтамасын білу;

Көпбұрыштар. Төртбұрыштарды зерттеу	Параллелограммалар, ромбылар, тікбұрыштар, квадрат, олардың ерекшелігі мен белгілері	8.1.1.8. выводить и применять свойства параллелограммның қасиетін білу және қолдану; 8.1.1.9 параллелограмм белгілерін шығару және қолдану; 8.1.1.10 тікбұрыш, ромбы және квадраттың анықтамасын білу, олардың ерекшелігі мен белгілерін қолдану;
	Фалес теоремасы. Пропорционалды кесінділер	8.1.1.11 Фалеса теоремасын білу және қолдану; 8.1.1.12 пропорционалды кесінділер туралы теореманы білу және қолдану; 8.1.1.13 циркуль мен сызғыштың көмегімен n тең бөліктердегі кесінділерді бөлу; 8.1.1.14 пропорционалды кесінділерді құру;
3 - тоқсан		
Көпбұрыштар. Төртбұрыштарды зерттеу	Трапеция, түрлері мен қасиеттері. Трапеция мен үшбұрыштың орта сызықтары	8.1.1.15 трапеция анықтамасын, түрлері мен қасиеттерін білу; 8.1.1.16 үшбұрыштың ортаңғы сызығының қасиетін дәлелдеу және қолдану; 8.1.1.17 трапецияның ортаңғы сызығының қасиетін дәлелдеу және қолдану;
	Үшбұрыштың кереметі нүктелері	8.1.3.1 үшбұрыштың жақтарына перпендикуляр мен медиан, биссектрис, биіктіктердің қасиетін білу және қолдану;
Тікбұрышты үшбұрыштың бұрыштары мен жақтар арасындағы қатынастар	Тікбұрышты үшбұрыштағы өткір бұрыштың тригонометриялық қызметтері. Пифагор теоремасы	8.1.3.2 тікбұрышты үшбұрыштағы жақтардың қатынастары арқылы синус, косинус, тангенс пен котангенстің анықтамаларын білу; 8.1.3.3. Пифагора теоремасын білу және қолдану; 8.1.3.4 гипотенузадағы тік бұрыштың ұшынан түсірілген тікбұрышты үшбұрыштағы биіктіктің қасиетін дәлелдеу және қолдану;
		$\sin^2 \alpha + \cos^2 \alpha = 1$ 8.1.3.9 тапсырмаларды шешу барысында Пифагор теориясын пайдалана отырып, формуласын шығару 8.1.3.10. негізгі геометриялық тепе-теңдікті шығару және қолдану;

	Негізгі тригонометриялық тепе-теңдіктер	8.1.3.11 а бұрышы және (900-а) бұрыштардың синусы, косинусы, тангенсі және котангенсі арасындағы өзара байланысты білу және қолдану; 8.1.3.12 мыналардың біреуі бойынша мәндерін табу 8.1.3.5. синус, косинус, тангенс немесе котангенстің белгілі мәні бойынша бұрыш құру;
4 - тоқсан		
Тікбұрышты үшбұрыштың бұрыштары мен жақтар арасындағы қатынастар	Тікбұрышты үшбұрыштардың шешімі	8.1.3.6 300, 450, 600 бұрыштарының синус, косинус, тангенс және котангенсінің мәндерін шығару үшін тікбұрышты үшбұрышты пайдалану; 8.1.3.7. тікбұрышты үшбұрыштың элементтерін табу үшін 300, 450, 600 бұрыштарының синус, косинус, тангенс және котангенсінің мәндерін қолдану 8.1.3.8. екі берілген элементтер бойынша тікбұрышты үшбұрыштың бұрыштары мен жақтарын табу
8-сыныптағы геометрия курсын қайталау		

3) 9 - сынып:

3 – кесте

Ұзақмерзімді жоспар бөлімі	Ұзақмерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
8-сыныптағы геометрия курсын қайталау		
Аудандар	Фигураның ауданы және оның ерекшелігі	9.1.3.1 көпбұрыш аудандары мен қасиеттерін білу; 9.1.3.2 теңқұрылған және теңшамадағы фигуралардың анықтамасын білу;
	Төртбұрыш пен үшбұрыштардың ауданы	9.1.3.3 параллелограмм, ромбы аудандарының формуласын шығару және қолдану; 9.1.3.4 үшбұрыш аудандарының формуласын шығару және қолдану; 9.1.3.5 трапеция аудандарының формуласын шығару және қолдану;
2 - тоқсан		
		9.1.3.6 олардың координаттары бойынша жазықтықтағы екі нүкте

Жазықтықтағы координаттың тікбұрышты жүйесі	Жазықтықтағы координат әдісі	арасындағы ара қашықтықты есептеу; 9.1.3.7 кесінді ортасының координатасын табу; 9.1.3.8 берілген қатынастағы кесіндіні екіге бөлетін нүкте координатын табу;
3 - тоқсан		
Жазықтықтағы координаттың тікбұрышты жүйесі	Жазықтықтағы координат әдісі	9.1.3.9 зная уравнение окружности с центром в точке r радиусы және (a,b) нүтесіндегі орталық теңестірудің тепе-теңдігін білу: $(x - a)^2 + (y - b)^2 = r^2$ 9.1.3.10 берілген теңестіру бойынша шеңбер құру; 9.1.3.11 берілген екі нүкте арқылы өтетін тік сызықтың теңесуі жазу: $ax + by + c = 0, \frac{x-x_1}{x_2-x_1} = \frac{y-y_1}{y_2-y_1},$
	Мәтіндік тапсырмаларды шешу	9.1.3.12 координаттардағы қарапайым тапсырмаларды шешу;
Жазықтықтағы векторлар	Вектор. Векторлардағы әрекеттер. Коллинеарлы және коллинеарлы емес векторлар	9.1.4.1 вектор ұзындығы мен бірдей вектор, нөлдік вектрдың, векторларға тең, коллинеарлы вектордың, вектордың анықтамасын білу; 9.1.4.2 векторларды қосу, көбейту ережелерін білу және қолдану; 9.1.4.4 векторды екі коллинеарлы векторлар бойынша орналастыру; 9.1.4.5 екі вектор арасындағы анықтаманы білу; 9.1.4.6 векторлардың скалярлы өнімділігін табу; 9.1.4.7 векторлы әдіс бойынша тапсырмаларды шешу;
4 - тоқсан		
	Вектор. Векторлардағы әрекеттер. Коллинеарлы және коллинеарлы емес векторлар	9.1.4.1 векторын анықтамасын, x вектордың коллинеарын, вектордың теңестірулерін, нөлдік векторды, вектордың бірлігі мен ұзындығын білу; 9.1.4.2 санға негізделген векторды көбейту және қосу ережелерін білу; 9.1.4.3 векторлардың коллинеарлық жағдайын пайдалану; 9.1.4.4 екі коллинеарлы векторлар бойынша орналастыру;

Жазықтықтағы векторлар		9.1.4.5 екі вектор арасындағы бұрыштың анықтамасын білу; 9.1.4.6 векторлардың скалярлы өнімділігін табу; 9.1.4.7 тапсырмаларды векторлы әдіспен шешу;
	Вектор координаттары. Координаттық формада жазылған векторлар үстіндегі әрекеттер	9.1.3.13 вектордың координаттарын табу; 9.1.3.14 вектордың ұзындығын табу; 9.1.3.15 координаттардағы вектор үстіндегі әрекеттерді орындау; 9.1.3.16 вектордың скалярлы өнімділігі мен оның қасиетін білу және қолдану; 9.1.3.17 векторлар арасындағы бұрышты есептеу;
	Тапсырмаларды шешу барысындағы векторларды қолдану	9.1.4.8 тапсырмаларды шешуде векторды пайдалану;
9-сыныптағы геометрия курсын қайталау		

4) 10 - сынып:

4 – кесте

Ұзақмерзімді жоспар бөлімі	Ұзақмерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
9 сыныптағы геометрия курсын қайталау		
Жазықтықтың түрленуі	Қозғалыс және оның ерекшелігі	10.1.4.1 қозғалыс композициясы, түрлері мен олардың қасиетін білу; ; 10.1.4.2 бұрылыс, қатарлы ауыстырулар, симметрия кезіндегі фигуралардың образдарын құру; 10.1.4.3 жазықтықтың түрленуін қолдана отырып тапсырмаларды шешу;
	Геометрия және оның ерекшелігі	10.1.4.4 гомотетияның анықтамасын және қасиетін анықтау және білу; 10.1.4.5 гомотетия кезінде әртүрлі фигуралардың үлгілерін құру;
		10.1.4.6 сәйкес фигуралардың анықтамасы мен қасиетін білу; 10.1.4.7 үшбұрышқа ұқсас белгілерді білу және қолдану; 10.1.4.8. тікбұрышты үшбұрышқа ұқсас белгілерді білу және қолдану;

	Сәйкес фигуралар және оның қасиеттері. Сәйкес үшбұрыштардың белгілері	10.1.4.9 үшбұрыштың биссектрисасы қасиетін білу және қолдану; 10.1.4.10 фигура мен коэффициентке ұқсас аудандар арасындағы байланыстылық формуласын білу;
2 - тоқсан		
Үшбұрыштардың шешімі	Үшбұрыштардың шешімі	10.1.3.1 косинустар теоремасын білу және қолдану; 10.1.3.2 синустардың теоремасын білу және қолдану; 10.1.3.3 ($S = p \cdot r$) - үшбұрыштың жақтары, R -шеңбер радиусы), сипаттамалы көпбұрыштың ауданы r (мұндағы R – шеңбер радиусы, r – көпбұрыштың жартылай периметрі); 10.1.3.4 қоршалған және сипатталған үшбұрыштардың аудандарын пайдалана отырып, қоршалған радиусты табуға арналған формулаларды пайдалану; 10.1.3.5 қолданбалы тапсырмалар және үшбұрыштарды шешу үшін синустар мен косинустардың теоремасын қолдану;
3 - тоқсан		
Шеңбер. Көпбұрыштар	Шеңбер мен дөңгелек. Доғаның ұзындығы. Дөңгелектің, сектор мен сегменттің ауданы.	10.1.1.1 доға ұзындығының формуласын шығару және қолдану; 10.1.1.2 сегмент, сектор аудандарының формуласын шығару және қолдану; 10.1.1.3 қоршалған бұрыш және оның ерекшелігі анықтамасын білу; 10.1.1.4 шеңбердегі кесінділердің пропорционалдылығы туралы теореманы білу және қолдану;
		10.1.2.1 сипатталған және қоршалған төртбұрыштардың ерекшелігі мен белгілерін білу және қолдану; 10.1.2.2 дұрыс көпбұрыштардың ерекшелігі мен анықтамасын білу;

	Дұрыс көпбұрыштар, олардың қасиеттері мен симметриялары	10.1.2.3 дұрыс көпбұрыштарды құру; 10.1.2.4 дұрыс көпбұрыштың ішкі сызығы мен қоршауындағы радиустар арасындағы байланысты білу және қолдану;
4 - тоқсан		
Шеңбер. Көпбұрыштар	Дұрыс көпбұрыштар, олардың қасиеттері мен симметриялары	10.1.2.5 дұрыс көпбұрыштың қоршауы мен ішкі сызығының радиусы мен дұрыс көпбұрыштың ауданы, периметрі, байланыстырушы жақтары, формулаларды білу мен қолдану; 10.1.2.6 үшбұрыш медианының ерекшелігі н білу және қолдану; 10.1.4.11 дұрыс көпбұрыштардың симметриясын білу
7-10 сыныптағы геометрия курсы қайталау		

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 494-қосымша

Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Информатика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Тірек-қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптар үшін "Информатика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" Заңының 5-бабы 14) тармақшасына сәйкес әзірленген.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2. "Информатика" пәнін оқытудың мақсаты: тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларды (бұдан әрі - ТҚАБ) заманауи ақпараттық технологияларды тиімді қолдану үшін, олармен жұмыс істеудің базалық білімдерімен, біліктері және дағдылармен қамтамасыз ету.

3. "Информатика" пәнін оқытудың жалпы білім беру міндеттері:

1) ТҚАБ білім алушының қоғамдағы ақпараттық процестің рөлін және техникалық мүмкіндіктерін түсінуін қалыптастыру, адам қызметінің әртүрлі саласында ақпараттық технологияларды қолдану;

2) күнделікті өмірде, оқу мен еңбек әрекетінде ақпараттық технологияларды тиімді қолдана білу біліктілігін дамыту;

3) білім алушылардың бағдарламалық қосымшаларын, жүйені талдау, шешімді табуды құрастыру, өз өнімдерін бағалау үшін компьютерлермен жұмыс жасаудың базалық принциптерін саналы түрде түсіну;

4) талдау, абстракциялау, модельдеу және бағдарламалау негізінде алуантүрлі тапсырмаларды шешу біліктілігін дамыту;

5) білім алушылардың логикалық, алгоритмикалық, сонымен қатар алға қойылған міндеттерді шешудің тиімді және рационалды амалдарын табу, жалпы заңнамаларды ерекшелеу және құрамды бөлікке бөлу, жалпылау қабілеттіліктері кіріктірілетін есептеу ойлау қабілеттіліктерін дамыту;

6) білім алушылардың ақпараттық мәдениетін, барлық қазақ қоғамы мен жеке тұлғаның қызығушылығын есепке ала отырып, ақпараттық этикеті мен құқық нормаларын сақтауын қалыптастыру;

7) интернет, компьютерлік бағдарламамен жұмыс жасау кезінде тәртіпке сай мінез-құлқы және қауіпсіздік біліктілігі мен дағдысын қалыптастыру;

8) білім алушының академиялық тіл мен пән бойынша түсінік апаратын молайту.

4. Түзету міндеттері:

1) ТҚАБ білім алушылардың психикалық функцияларын: ойлаудың жетіспеушілігін (соның ішінде алгоритмикалық), сөйлеу тілін, есте сақтауын, зейінін, қиялын, қабылдауын түзету және дамыту;

2) ойлау қызметін белсендіру (талдау, синтездеу, жалпылау, топтау үрдісін дамыту);

3) анализаторларын дамыту (кинестетикалық, есту, көру);

4) сөйлеудің грамматикалық құрылымының қалыптасуы, белсенді және пассивті сөздіктерін жалпылау;

5) коммуникативті қабілеттіліктерін қалыптастыру;

6) шығармашылық қабілеттіліктерін дамыту.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

6. ТҚАБ бар білім алушыларды дамыту үшін білім алудың маңызды бөлігі болатын психикалық және дене дамуының ерекшелігін есепке алатын ерекше жағдайлар қарастырылады. Дамыта оқытуды жүзеге асыру балаларды белсенді оқу қызметі мен танымдық белсенділігін, дербестігін дамыту жолымен сабақтың сапасын жоғарлатуды болжайды.

7. ТҚАБ білім алушыларға білім беру процесін ұйымдастырудың негізгі принциптері:

1) ғылымилық принципі - заманауи ғылыми жетістіктер, оның әр пәндегі даму перспективасы;

2) қолжетімділік принципі - білім алуында ерекше қажеттілігі бар баланың сабақ барысында шынайы мүмкіндіктері мен білім алуын құру, мұғалімнің күнделікті әрекетіне сай әдістер мен әдістемелік амалдарды қолдану жолымен жүзеге асырылады;

3) түзету бағыттылығы зияткерлік және қозғалыс дамуында бар проблемалардың орнын толтыруды болжайды.

8. ТҚАБ білім алушыларды оқыту дифференциалды тәсіл, іс-әрекеттік тәсіл, құзыреттілікті тәсіл, жеке-бағыттық тәсіл, интегративті тәсіл, жүйелік тәсіл негізінде жүзеге асырылады.

9. Дифференциалды тәсіл:

1) дифференциалды тәсіл ТҚАБ балалардың білім беру мазмұнын біркелкі меңгере алмау мүмкіндігінен байқалатын білім алуында ерекше қажеттілігін ескере отырып, оқу бағдарламасының құрылуын болжайды. Бұл білім алушының типологиялық және жас ерекшелігін ескере отырып, жеке оқу жоспарының негізінде бағдарламаның әртүрлі нұсқаларын құру мүмкіндіктерін қарастырады;

2) білім алушылардың өзіндік ерекшеліктерін есепке алу мақсатында оқытудың алуантүрлі жағдайларын құру, әртүрлі топ білім алушылары үшін мамандандырылған оқу процесі болып табылады;

3) бір категориядағы ауытқушылығы бар білім алушының көпнұсқаулы типологиялық ерекшелігіне негізделген. Педагог өзіндік топ сипаты бойынша бірдей сыныптың санын ескере отырып, әрқайсысына тән жұмыстың әдісі мен амалына, күрделілігіне, көлеміне мазмұнына, темпіне, оқытудың мотивациясы мен басқарудың амалы және формасына қарай түзете-білім беру процесін ұйымдастырады;

4) дифференциалды жұмысты ұйымдастырудың шарты мұғалімнің көмегімен және күрделілігіне қарай ерекшеленетін дифференциалды тапсырмаларды қолдану болып табылады.

10. Іс-әрекеттік тәсіл білім алушының өзіндік танымдық қызметінің даму деңгейінің негізінде ақпараттық және коммуникативті құзіретілігін қалыптастыруға мүмкіндік береді.

11. Жеке-бағыттық тәсіл білім беру мақсатына жету үрдісінде тең құқылы мұғалім мен білім алушының өзараәрекеттесуін болжайды. Іс-әрекеттік тәсілдің мақсаты оқу процессін жекешелендіру, жеке психикалық және дене дамуының ерекшелігін ескере отырып, шығармашылығын толық ашу, мінез-құлық мотиві мен қажеттіліктерін (әр баланы құрдастарымен емес, өзіндік дамуымен салыстыру), оқу процесінде жеке тұлғаның жан-жақты дамуы мен үйлесімді қалыптасуы болып табылады. Келесі оқыту мен тәрбиелеудің кезеңі бастапқы кезеңнің мазмұнын меңгеру деңгейіне негізделеді.

12. Құзыреттілікті тәсіл жеке білім мен дағдыны емес, керсінше толыққанды білім мен білікті меңгеруді болжайды.

13. Интегративті тәсіл "Информатика" пәнінің көптеген оқу пәндерімен тығыз байланыста болуына мүмкіндік береді.

14. Жүйелік тәсіл "Информатика" пәнінде оқыту меңгерілетін бөлім курстары жеке емес, олардың өзара байланысымен жүргізіледі.

15. ТҚАБ білім алушылармен жұмыс жасаудың негізгі тәсілі білім алушылардың денсаулығын сақтау бойынша кешенді жұмыс жүргізу болып табылады. Бұл принципті келесідей жүзеге асыруға болады:

1) білім алушының ақыл-ой әрекетінің қарқындылығын анықтау;

2) сабақ барысында оқу мазмұнын ұтымды мөлшерлеу; жетістікке жетудің құралы мен мақсатын таңдау; білім алушының жеке мүмкіндіктерін есепке ала отырып, оқу процесінде ақпараттық-коммуникациялық технологиялар (бұдан әрі – АКТ) қажетті мөлшерде қолдану;

3) денені шынықтыруға арналған жаттығулар жүргізу; әрекет түрін өзгерту.

16. Жоғарыдағы тәсілді келесідей:

1) ортақ жобаны орындайтын білім алушылар командасынан құрылған топпен жұмыс: білім алушылар тобынан құралғандықтан, әрбір қатысушы ортаққа жобаға өз үлесін қосатын арнайы бағдарлама мазмұны жасалғандықтан серіктестік маңызды рөл атқарады;

2) ғылыми-зерттеу әрекеттерін ынталандыру - практикалық тапсырманы шешу үшін теория, әдістер мен принциптерді қолдануға және талдау, практикалық, коммуникациялық дағдылады дамытуға мүмкіндік беретін нақты оқу мысалдарын меңгеру;

3) саналы түрде ойланып проблеманы шешу қабілеттілігін дамыту, проблеманы шешуге бағдарлана алуға үйрету;

4) ақпаратты жеткізу сақтау, қайта өңдеу, жинақтау бойынша сыни ойлауын, тек " жоғары сапалы" ақпараттарды қолдана алу;

5) жобалық жұмыс – алдағы жұмысты жоспарлау, мақсат қою, әртүрлі ақпарат көздеріннен мәлімет алу, болжамын дәлелдеу және ұсыну, тәжірибе жүргізу, жүргізілген жұмысының нәтижесін көрсету, өз жобасын бағалау және талдау, қорғай білу;

6) әртүрлі өмір жағдайында меңгерген дағдыларын қолдана алуын мадақтау;

7) шығармашылық амал мен интерпретацияны талап ететін нақты міндеттер қою;

8) "Информатика" пәніне тән қолданбалы сипатын демонстрациялау мақсатында пән салаларымен кіріктіріп, тапсырмаларды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

17. Бағдарлама төмендегідей АКТ қолданудың дағдыларын ұсынады:

1) шынайы өмір жүйесі мен жағдайларды, сонымен қатар оны болашақта толыққанды түсінуін көрсету үшін компьютерлік модельдерді дамыту және қолдану;

2) практикалық тапсырмаларды шешу үшін анимация құру, бейне, кесте, мәтіндерді , аудио және бейнематериалдарды өңдеу үшін бағдарламаны қолдану;

3) есептеуші және логикалық қабілеті талап ететін жоғары деңгейлі тілдегі бағдарламаны құрастыру;

4) практикалық тапсырмаларды шешу барысында шығармашылық тұрғыда ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану;

5) нақты тақырып бойынша бірлескен топтық жұмысты жүргізуге мүмкіндік беретін электрондық құралдардың көмегімен материалдарды жинақтау және тәжірибемен алмасу;

6) өздігімен білім алу дағдысы мен кәсіби дамуы;

7) компьютерлік тәуелділік, плагиат және вирус секілді проблемаларға өзіндік көзқарасын есепке ала отырып, өмірлік ұстанымы мен жеке тұлғалық құндылықтарын нығайту;

8) нақты мақсат пен ұжым үшін әртүрлі ақпарат көздерінен жинақталған материалдар жинағы кіріктірілген коммуникативті дағдыларын дамыту.

18. Ұсынылатын оқытудың формасы:

1) мұғалімнен білім алушыға ақпараты жеткізу – бұл материалды ауызша айту: әңгіме, әңгімелеу, түсіндіру. Бұл бағдарлама мазмұнын басты түсініктерін және негізгі теориясын ашуға мүмкіндік береді;

2) мұғалімнің сөйлеу мәнерін көру қабілеттілімен сәйкестендіру – картинаны, кестені, слайд, бейнематериалдарды демонстрациялау білім алушыға эмоционалды-эстетикалық ықпал етеді, баланың әрі қарай танымдық әрекеттерін ынталандыратын нақты көңіл-күйді орнықтырады;

3) мұғалімнің басшылығымен білім алушының практикалық жұмысын ұйымдастыру: өздігімен және практикалық жұмыстарды орындау меңгерген материалдарын бекітуге мүмкіндік береді.

19. Оқу процесін ұйымдастырудың формасы: фронтальды, топтық, жеке. Жұмыстың формасы тақырыпқа, білім алушының мүмкіндіктері мен қабілеттіліктеріне қарай таңдалады: диктант, жеке карточка бойынша жұмыс, ребус, жұмбақтар, сөзжұмбақтар, дамытушы ойындар.

20. Түзете-дамытушылық тапсырма:

1) талдау және жинақтау әрекетін дамыту (бөліктерден бір бүтін жасау, жетіспейтін бұлікті табу, заттың сипатына қарай анықтау);

2) көру арқылы ойлау операциясын дамыту (берілген суреттен нақты заттар санын анықтап, ажырату);

3) сөздікпен жұмыс (терминологиялық);

4) есту және көру арқылы қабылдауын дамыту (сызба, тірек карточка, жоспар, кесте , иллюстрация, дидактикалық ойындар бойынша жұмыс);

5) есте сақтауын дамыту (тақырыптық дидактикалық ойындар мен жаттығулар);

6) байланыстырып сөйлеу тілін дамыту (үлгі, жоспар, түсіндіру, сұрақтар қою, түйінді сөздер бойынша әңгімелеу);

7) ұсақ моторикасын дамыту (клавиатуралық жаттықтырушы).

21. "Информатика" пәні бойынша білім беру мен түзету міндеттеріндегі жетістікке жету үшін төмендегілер қолданылады:

1) оқу-әдістемелік әдебиет (оқулықтар, нашар еститін балаларға арналған жұмыс дәптерлері, әдістемелік құралдар, тапсырмалар жинағы мен практикумдар, тақырыптық және қорытынды бақылауға арналған тест тапсырмаларының жинағы);

2) мерзімдік басылымдар; демонстрациялық қабырғалық көрнекі құралдар жиынтығы (міндетті түрде "Жұмыс орнын және қауіпсіздік техникасын ұйымдастыру" плакатын енгізу);

3) "Информатика" оқу пәнінің негізгі мазмұнын көрсететін плакаттар, сызбалар, кестелердің демонстрациялық көрнекі құралдарының жиынтығы, қабырғалық графикалық басылымдар түрінде, электрондық түрде де қарастырылады (мультимедиялық презентация слайдтарының жинағы), пән бойынша оқытушы плакаттар; информатика бойынша анықтамалық және әдістемелік әдебиет; алмастырылған материалы бар қабырғалық стенд;интерактивті тақта; проектор; проекторға арналған төбелі бекіткіш; веб-камера; стационарды дыбысты күшейтуші жабдық; монитормен жүйелі блок; компьютерлік үстелдер мен столдар; көрсеткіш бойынша (арнайы клавиатура, манипулятор, джойстик, бейімдеуші стол-мольберт, тіреуші жиектеме);

4) әрбір білім алушыға оқытудың арнайы техникалық және компенсаторлық құралдары.

3-тарау. "Информатика" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

22. "Информатика" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5 - сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында - 34 сағатты;

2) 6 - сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында - 34 сағатты;

3) 7 - сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында - 34 сағатты;

4) 8 - сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында - 34 сағатты;

5) 9 – сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында - 34 сағатты;

6) 10 - сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында - 34 сағатты құрайды.

23. Оқу пәнінің мазмұны оқыту бөлімі бойынша ұйымдастырылған. Әрбір бөлім сынып бойынша күтілетін нәтиже түрі ретінде оқытудың мақсаты мен мазмұны көрсетілген бөлімшелерден құралған: дағды немесе білік, білім немесе түсіну.

24. Оқу пәнінің мазмұны 4 бөлімді қамтиды:

1) компьютерлік жүйе;

2) ақпараттық процестер;

3) компьютерлік ойлау;

4) денсаулық және қауіпсіздік.

25. "Компьютерлік жүйе" бөлімі төмендегідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) компьютер құрылғысы;
- 2) программалық қамтамасыз ету;
- 3) компьютерлік желі.

26. "Ақпараттық процестер" бөлімі төмендегідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) ақпаратты өлшеу және ұсыну;
- 2) ақпараттық объектілерді құру және түрлендіру.

27. "Компьютерлік ойлау" бөлімі төмендегідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) моделдеу;
- 2) алгоритмдер.

28. "Денсаулық және қауіпсіздік бөлімі төмендегідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) эргономика;
- 2) ақпараттық және онлайн қауіпсіздік.

29. 5-сыныпқа арналған "Информатика" пәнінің базалық мазмұны:

1) пәнге кіріспе. "Информатика" пәні. Компьютерлік сыныппен танысу. Жұмыс орнын ұйымдастыру мен өмір қауіпсіздік ережесін меңгеру;

2) ақпарат және ақпараттық процесс. Информатика және ақпарат: ақпарат туралы түсінік, ақпаратты өңдеу, ақпаратты өлшеу бірлігі;

3) компьютер ақпаратты өңдеу құралы ретінде. Адам және компьютер. Компьютер қалай құрылған, компьютердің негізгі құралының қызметі мен мүмкіндіктері. Жұмыс үстелі, тышқанмен жұмыс жасау амалы. Мәзір және "Бастау" түймешегі. Компьютер жадысындағы ақпаратты шығару. Клавиатурамен танысу. Бағдарламамен қамтамасыз етілудің жалпы сипаты мен топтамасы. Операциялық жүйені (терезе, мәзір, тапсырмалар жолағы, "Жұмыс үстел" папкасы және "Корзина") басқару амалы мен негізгі объектілер, операциялық жүйені түсіну. Файл жүйесінің қызметі. Папка, ярлык, файл, файлға жол, файла көлемі. Папка мен ярлықты қайта өзгерту, құру. Объектілерді іздеу, өшіру, алмастыру және көшіріп алу. Ақпаратты санау және жазу, ақпарат тасыушылар;

4) АКТ. Қарапайым графикалық редактор. Суреттерді сақтау және ашу. Графикалық редакторларды суреттеу құралы. Фрагменттік суретті ерекшелеу, фрагменті суреттер, масштабпен жұмыс, графикалық ақпаратты өңдеу (бейнені трансформациялау, масштабтау). Басып шығаруға даярлау, басып шығару. Қарапайым мәтіндік редактор. Мәтіндік редактордың интерфейсі. Құжаттарды компьютерді даярлау кезеңдері (мәтін кіріспесі, мәтінді теру ережесі, мәтін бойынша алмастыру Файлдан мәтінді жүктеп алу.

5) бағдарламалық әрекет.

30. 6-сыныпқа арналған "Информатика" пәнінің базалық мазмұны:

1) кіріспе. Жұмыс орнын ұйымдастыру және өмір қауіпсіздік ережелерін меңгеру;

2) ақпарат және ақпараттық процесс. Әлемнің ақпаратық суреті. Ақпаратты сақтау, ақпаратты сақтау. Антивирусты программа. Ақпаратты ығыстыру, архиватор программасы;

3) компьютер ақпаратты өңдеу құралы ретінде. Есептеуіш техниканың даму тарихы, электорнды-есептеуіш машинасы. Компьютерлік техниканың даму тенденциясы;

4) алгоритмизациялау және моделдеу. Алгоритм және оны орындаушылар. Алгоритмді жазу формасы, блок-схема. Алгоритм типтері (сызықты, тармақталған және циклдік алгоритм). Модель шынайы объектінің маңызды сипаты ретінде. Модель түрлері;

5) АКТ. Мәтіндік процессор, интерфейс программасы, құжатты құру мен сақтау, мәтінді форматтаудың негізгі амалдары туралы жалпы түсініктерінің болуы. Шрифт, абзац, шегіністер және интервал. Нөмерленген және маркирленген тізім. Колонкиалар, беттер параметрі, шеттері, алдын ала көру, құжатты басу. Кесте, кесте құру, кестені түзету, берілген кестені форматау және кіріктіру. Графикалық объектілерді және декоративті жазуларды қою, жазулар мен суреттерді форматтау. Интерфейс программаларды таныстыру, презентациялау. Мультимедиялық презентацияны құру. Презентация құру, безендіру шаблон, мәтінді құру, кестені, видео, дыбыстар, суреттерді кіріктіру. Анимация тиімділігін, презентацияны демонстрациялау;

6) телекоммуникация. Компьютерлік байланыстар, глобалды ақпараттық желі, интернетте ақпаратты іздеу, электорндық почтаның негізгі түрлері.

7) жобалау әрекеті.

31. 7-сыныпқа арналған "Информатика" пәнінің базалық мазмұны:

1) кіріспе. Жұмыс орнын ұйымдастыру және өмір қауіпсіздік ережелерін меңгеру;

2) ақпарат және ақпараттық процесс. Компьютерде ақпараты ұсына алу амалы. Сандық, мәтіндік және графикалық ақпараты кодтау;

3) компьютер ақпаратты өңдеу құралы ретінде. Компьютерді аппараттармен, жады, операциялық жүйені топтастыру, операциялық жүйенің функциялармен қамтамасыз ету;

4) алгоритмизациялау және программалау. Программалау алгоритмді жазу амалы ретінде. Алфавит, синтаксис прграммалау тілі. Арифметикалық өрнектерді жазу ережелері, алмастыру типі. Сызықтық алгоритмді программалау. Операторды кіргізу және шығару, операторды иелену;

5) ақпараттық модельдеу. Модельді сипаттау әдісі, моделдің қасиеті, алуантүрлі білім беру саласында мысал тапсырмаларда модельдерді зерттеу;

6) АКТ. Компьютерлік графиканың түрі. Векторлы және нүктелі графиканы құру мен өңдеу, графикалық файлдарды форматтау бойынша программалар. Векторлы графика. Векторлы графиканы өңдеу бойынша интерфейс программалары. Игураларды салу. Векторлы объектілермен қарапайым операция жасау. Түзу емес орындарды түзету. Мәтін, мәтінді құру блогы. Нүктелі графика. Нүктелі графика, нүктелі бейне

параметрлерін өңдеу бойынша интерфейс программалар. Нүктелі бейнелермен жұмыс жасаудың ортақ амалдары. Шеткі бөліктерін ерекшелеу, сурет салу құралдары, түстер. Ерекшеленген шеткі бөліктерімен жұмыс. Қабат. Мәтінмен жұмыс;

7) жобалау әрекеті.

32. 8-сыныпқа арналған "Информатика" пәнінің базалық мазмұны:

1) кіріспе. Жұмыс орнын ұйымдастыру және өмір қауіпсіздік ережелерін меңгеру;

2) ақпарат және ақпараттық процесс. Есептеу жүйесі (екілік, сегіздік, ондық, он алтылық) бір есептеуден екінші бір есептеуге көшіру. Екілік арифметика. Логика және логикалық операция, кесте шынайылығы. Компьютердің логикалық негізі;

3) компьютер ақпаратты өңдеу құралы ретінде. Жеке компьютер архитектураның заманауи даму тенденциясы. Перифериалды құрылғы, перифериалды құрылғыны құру, драйверлер;

4) алгоритмизациялау және программалау. Бөлшектеу (ветвления) операторлары. Күрделі шарттар. Циклидік алгоритм, циклік алгоритмді программалау. Тікелей және кері циклді санаушы. Шарттар қарастырылған цикл. Жасап біткеннен кейінгі цикл. Графикалық операторлар мен процедуралар;

5) ақпараттық модельдеу. Компьютерде зерттеу және құрудың негізгі кезеңдері;

6) АКТ. Электронды кесте. Кесте процессорының интерфейс терезесі. Электрондық кестенің негізгі түсініктері. Мәліметтерді форматтау және түзету, кіріктіру. Маркерді толтыру. Формаларды енгізу. Қатысты, абсолютты және аралас сілтемелер. Функция, стандартты функцияны қолдану, диаграмманы құру, кестені баспаға даярлау;

7) телекоммуникация. Компьютерлік желінің қызметі, компьютерлік желінің негізгі түсініктері. Локалды желі. Глобалды компьютерлік желі. Интернет желі ресурстарына қолжетімділігі, Интернет қызметі;

8) жобалау әрекеті.

33. 9-сыныпқа арналған "Информатика" пәнінің базалық мазмұны:

1) кіріспе. Жұмыс орнын ұйымдастыру және өмір қауіпсіздік ережелерін меңгеру;

2) ақпарат және ақпараттық процесс. Компьютерлік желідегі ақпараттардың қауіпсіздігі. Ақпаратты сақтау бойынша Қазақстан Республикасының заңнамасы;

3) компьютер ақпаратты өңдеу құралы ретінде. Заманауи программамен қамтамасыз ету және оның даму тенденциясы. Қызметтік программалар;

4) алгоритмизациялау және программалау. Файлдар және оны өңдеу, мәліметтерді құрылымдау. Салынған цикл. Массивтер туралы, массивтерді өңдеудің стандартты алгоритмі. Символды қатар, қатарды символды өңдеу, символды қатарлармен жұмыс үшін функциялар;

5) жобалау әрекеті;

6) қайталау.

34. 10-сыныпқа арналған "Информатика" пәнінің базалық мазмұны:

1) кіріспе. Жұмыс орнын ұйымдастыру және өмір қауіпсіздік ережелерін меңгеру;

2) ақпараттық модельдеу. Компьютерлік модельдеу. Модельдеудің негізгі элементтері. Программалау тіл құралы арқылы модельдер құрастыру;

3) жобалау әрекеті;

4) АКТ. Мәліметтер базасы. Мәліметтер базасының құрылымы. Мәліметтер базасының кестесі. Мәліметтер жазбасы, шеткі бөлігі, типі. Кестелік процессор құралы арқылы мәліметтер базасы кестесін құру. Іздеу операциясы. Операции поиска. Қорытынды мәнін шығару, топтастыру. Видеоақпаратты өңдеу. Видеофайл форматы. Видеоны өңдеу мен құру бойынша программалар. Интерфейс программалар. Жобаны сақтау, құру, ашу. Видеоны монтаждау. Дыбыстау эффектілерін орнықтыру. Анимация және визуалды эффект. Видео қорытындысы;

5) жобалау әрекеті;

6) қайталау.

4-тарау. Оқу мақсаттарының жүйесі

35. Бағдарламада мониторинг жүргізу мен оқу мақсатын тиімді қолдану үшін кодтық белгімен белгіленген. Кодтық белгіде бірінші белгі – сыныбын, екінші және үшінші белгі – бөлімшені, төртінші белгі оқыту мақсатының реттік номерін көрсетеді. Мысалы, 5.2.1.1 кодында "5" - сыныбы, "2.1" - бөлімше, "1" - оқу мақсатының реттік саны.

36. Оқыту мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

1) 1 – бөлім "Компьютерлік жүйе":

1 кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1.1 Компьютер құрылғысы	5.1.1.1 процессор мен қатқыл дисктің қызметін қарапайым деңгейде түсіндіру	6.1.1.1 есептеуші техниканың тарихы мен перспективасы туралы әңгімелеу	7.1.1.1 компьютерлік жады түрлерінің қызметін сипаттау (оперативті есте сақталатын құралдар, жиі есте сақталатын құрылғы, мырт келбетімен есте сақталатын құрылғы)	8.1.1.1 процессор қызметін және оның негізгі сипаттарын қарапайым деңгейде түсіндіру	9.1.1.1 компьютердің қызметіне конфигурацияны таңдау	10.1.1.1 компьютердің функционалды мүмкіндіктері мен негізгі сипаттарын қолдану
						10.1.1.2

		6.1.1.2 компьютердің негізгі құралдарының өзарабайланысын түсіндіребілу				персоналды компьютер және оның перифериялық құралдарын (принтер, сканер, модем, мультимедиялық проектор, камера
1.2 Программалық қамтамасыз ету	5.1.2.1 процессор мен қатқыл дисктің қызметін қарапайым деңгейде түсіндіру	6.1.2.1 операциялық жүйенің негізгі қызметін атау	7.1.2.1 "программалау жүйесі" мен "программалау тілі" ұғымын ажырата білу	8.1.2.1 колданбалы жүйелі бағдарламамен қамтамасыз ету мен прграммалау жүйесін ажырата білу	9.1.2.1 тұтынушының қажеттілігіне қарай программалық қамтамасыз етілуін таңдау	10.1.2.1 заманауи программалық етілудің даму тенденциясын білу
			7.1.2.2 әртүрлі форматтағы архивтерді құру және орналастыру			
			7.1.2.3 бірдей ақпаратты сақтайтын әртүрлі форматтағы файлдар мөлшерін салыстыру			
1.3 Компьютерлік желі	5.1.3.1 ортақ қолжетімді файлдарды көшіру, өзгерту, орналастыру	6.1.3.1 сымсыз байланыстың маңыздылығын түсіндіру	7.1.3.1 компьютерлік желілерді топтастыру	8.1.3.1 желіде жіберу амалдарын анықтау	9.1.3.1 интернет қызметтерін қолдана отырып (веб сервер, бұлтты есептеуіш, блок, вики арқылы жұмысты жүктеп алу) бірлесіп құжаттарды құру және қайта өңдеу бойынша жұмыс жасау	10.1.3.1 пошталық бағдарлама көмегімен электронды поштадан жіберу, қабылдауды жүзеге асыру;
						10.1.3.2

						іздеу жүйесін қолдану арқылы интернеттен ақпаратты іздеуді жүзеге асыру
--	--	--	--	--	--	---

2) 2 - бөлім "Ақпараттық процестер":

2 – кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
2.1 Ақпаратты өлшеу және ұсыну	5.2.1.1 әртүрлі формадағы ақпараты ретпен айту	6.2.1.1 әртүрлі формадағы ақпараты ұсыну	7.2.1.1 шифрлеудің әртүрлі әдістерін қолдану арқылы мәтіндік ақпараты кодтау және қайта кодтау	8.2.1.1 ақпаратты бір өлшемнен басқа өлшемге аударуды жүзеге асыру	9.2.1.1 ақпараттың сипатын анықтау (қауіпсіздігі, нақтылық, дәйектілік, өзектілік)	10.2.1.1 қабылдаған ақпараты бағалау және талдау
		6.2.1.2 компьютерде ұсынылатын ақпараттар екілік түрде берілетінін түсіндіру	7.2.1.2 ақпаратты өлшем бірліктерін атау	8.2.1.2 ақпарат санын анықтау кезінде алфавит пен ықтималды амалдарды қолдану		10.2.1.2 программалық құралдармен видеоақпараты өңдеу
2.2 Ақпараттық объектілерді түрлендіру және құру	5.2.2.1 құжатты басып шығаруды тиімді ұйымдастыру (беттің параметрлерін орнату, алдын-ала қарау, басып шығаруға құжатты жіберу)	6.2.2.1 мәтіндік процессорде кесте элементтерін пішіндеу	7.2.2.1 сілтемені ұйымдастыру (гиперсілтеме, атау, мазмұны)	8.2.2.1 электрондық кестеде тапсырмаларды шешу үшін мәліметін типтері мен пішіндерін қолдану	9.2.2.1 мәліметтер базасын, жазба, жиегін түсіндіру	10.2.2.1 электрондық кестеде мәліметтер базасын құру
	5.2.2.2 нүктелі бейнелерді түзету және құру	6.2.2.2 электронды кестенің элементтерін пішіндеу	7.2.2.2 векторлы бейнелерді түзету және құру	8.2.2.2 абсолютті және қатысты сілтемелерді қолдану		10.2.2.2 мәліметтерді топтастыру және тез табу жүзеге асыру
			7.2.2.3 нүктелі және	8.2.2.3 электронды кестелерді		

	6.2.2.3 электронды кесте диаграмма құру	векторлы графиканың кемішлігі мен жетістігін бағалау	колдану арқылы тапсырмаларды шешу үшін кірістірілген функцияларды колдану		
	6.2.2.4 электрондық кестеде шартты пішіндеуді колдану		8.2.2.4 берілген кестеде график функциясын құру		

3) 3- бөлім "Компьютерлік ойлау"

3 - кесте

Бөлімше	5 - сынып	6 - сынып	7 - сынып	8 - сынып	9 - сынып	10-сынып
3.1 Моделдеу	5.3.1.1 ойын программасы мен (Лого, Scratch (Скратч) ойын ортасында жағдайлар мен объектілер анимациясын құру	6.3.1.1 ойын программасын ойын ортасында сценарилер құрастыру және жүзеге асыру	7.3.1.1 3D редакторында оқиғалар мен объектілер моделін құу	8.3.1.1 программаны интеграциялық ортада модель міндеттерін құру	9.3.1.1 электрондық кесте процессор моделін (физикалық, биологиялық, экономикалық) зерттеу және құру	10.3.1.1 (бағдарлау тілі мен құралдар моделін құру
3.2 Алгоритм	5.3.2.1 " алгоритм" түсінігін қалыптастыру	6.3.2.1 кезең бойынша тапсырмаларды шешуді орындау	7.3.2.1 программалау тілінде алгоритмді жазбаға жазу	8.3.2.1 алгоритмді қабылдауды жүзеге асыру	9.3.2.1 тапсырмаларды әртүрлі жолдармен шешу	10.3.2.1 әр тапсырманың шешімін сипаттау және оның тиімдісін таңдау
	5.3.2.2 алгоритмді сөздік формада ұсыну	6.3.2.2 алгоритмді блок-сызба түрінде ұсыну		8.3.2.2 қойылған міндеттердің шешімін бағалау		
	5.3.2.3 орындаушы мен оның командалық жүйесіне мысал келтіру					
	5.3.3.1 программалау (Лого, Scratch (Скратч) ойын	6.3.3.1 ойын ортасында	7.3.3.1 мәліметтер	8.3.3.1 кіріккен ортада бағдарламаны талдауда	9.3.3.1 кіріккен ортада біртекті	10.3.3.1 символдық талдаудың алгоритмін

	ортасында тармақтау мен цикл командасын қолдану	программалау процедурасын қолдану	түрлерін топтастыру	таңдау операторы мен циклдарды пайдалану	массивтерді жасаудың бағдарламасын құру	бағдарламалау
3.3 Программалау			7.3.3.2 кіріккен ортада бағдарлама жасау үшін сызықтық және тармақталған алгоритм жасау(C/C++, Python (Пайзн), Delphi (Дельфи), Lazarus (Лазарус)	8.3.3.2 кіріккен ортада бағдарлама құрудың компоненттерінің білу және қолдану		

4) 4 – бөлім "Денсаулық және өмір қауіпсіздігі":

4 - кесте

Бөлімше	5-сынып	6 - сынып	7 - сынып	8 - сынып	9 - сынып	10 - сынып
4.1 Эргономика	5.4.1.1 техника қауіпсіздігі ережелерін бұзудың салдарын талдау	6.4.1.1 эргономиканың тапсырмаларын қалыптандыру мен шешу. Максимальды жайлылықпен тиімділігі үшін	7.4.1.1 талдаудағы жобаға интерфейс құру үшін шарттарын орындау	8.4.1.1 әртүрлі электронды құралдардың кері әсеріне мысалдар келтіру және қорғану әдістерін қолдану	9.4.1.1 жалғаспалы компьютерлердің қолданудың тәуекелдерін бағалау	10.4.1.1 ақпараттық және коммуникациялық технологиялардың құралдарын пайдалануда эргономика талаптарына сүйену
4.2 Ақпараттық қауіпсіздік	5.4.2.1 өзге жұмысты көшірмелеудің заңсыздығын талдау	6.4.2.1 "авторлық құқық", плагиат" түсініктерін түсіндіру	7.4.2.1 қауіп төндіретін бағдарламалау рданың компьютерді қорғау	8.4.2.1 желі қолданушының қауіпсіздігін қамтамасыз ету ережелерін сақтау алаяқтық, кибербуллинг және басқалары)	9.4.2.1 желіде этикалық және құқықтық нормаларды бұзудың салдарын түсіндіру	10.4.2.1 Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес бағдарламамен жұмыс жасаудың ережелерін ұстану
	5.4.2.2 құжаттарға құпия сөз орнату	6.4.2.2 мәлімет авторына сілтеме жасау				

37. Осы Бағдарлама тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Информатика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

38. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру
деңгейінің 5-10 сыныптарына
арналған "Информатика" оқу
пәнінен жаңартылған
мазмұндағы үлгілік
оқу бағдарламасына қосымша

Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Информатика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5- сынып:

1 – кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны /тақырыбы	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
Ақпарат және ақпараттық процесс	Жұмыс орнын ұйымдастыру және өмір қауіпсіздік ережелерін меңгеру	5.4.1.1 техника қауіпсіздігі ережелерін бұзудың салдарын талдау
	Информатика Ақпарат	5.2.1.1 әртүрлі формадағы ақпараты ретпен айту
Компьютер ақпаратты өңдеу құралы ретінде	Компьютер	5.1.1.1 процессор мен қатқыл дисктің қызметін қарапайым деңгейде түсіндіру; 5.4.1.1 техника қауіпсіздігі ережелерін бұзудың салдарын талдау
	Программалық қамтамасыз ету	5.1.1.1 процессор мен қатқыл дисктің қызметін қарапайым деңгейде түсіндіру; 5.1.2.1 процессор мен қатқыл дисктің қызметін қарапайым деңгейде түсіндіру
2 - тоқсан		
Компьютер ақпаратты өңдеу құралы ретінде	Негізгі объектілер мен Windows (виндоус) басқару амалдары	5.1.3.1 ортақ қолжетімді файлдарды көшіру, өзгерту, орналастыру

Ақпараттық-коммуникациялық технология	Қарапайым графикалық редактор	<p>5.1.1.1 процессор мен қатқыл дисктің қызметін қарапайым деңгейде түсіндіру;</p> <p>5.1.3.1 ортақ қолжетімді файлдарды көшіру, өзгерту, орналастыру;</p> <p>5.2.2.1 құжатты басып шығаруды тиімді ұйымдастыру (беттің параметрлерін орнату, алдын-ала қарау, басып шығаруға құжатты жіберу);</p> <p>5.2.2.2 нүктелі бейнелерді түзету және құру құру</p>
---------------------------------------	-------------------------------	--

3 - тоқсан

Ақпараттық-коммуникациялық технология	Қарапайым мәтіндік редактор. Интерфейс редакторы	<p>5.1.3.1 ортақ қолжетімді файлдарды көшіру, өзгерту, орналастыру;</p> <p>5.2.2.2 нүктелі бейнелерді түзету және құру құру</p>
	Аралас құжаттарды құру	<p>5.1.3.1 ортақ қолжетімді файлдарды көшіру, өзгерту, орналастыру;</p> <p>5.2.2.1 құжатты басып шығаруды тиімді ұйымдастыру (беттің параметрлерін орнату, алдын-ала қарау, басып шығаруға құжатты жіберу);</p> <p>5.2.2.2 нүктелі бейнелерді түзету және құру құру;</p> <p>5.4.2.1 өзге жұмысты көшірмелеудің заңсыздығын талдау;</p> <p>5.4.2.2 құжаттарға құпия сөз орнату</p>

4 - тоқсан

Ақпараттық-коммуникациялық технология	Есептеуші ақпаратты өңдеу. Калькулятор.	5.2.1.1 әртүрлі формадағы ақпараты ретпен айту
	Дыбыстық ақпаратты өңдеу. Фонограф	<p>5.1.3.1 ортақ қолжетімді файлдарды көшіру, өзгерту, орналастыру;</p> <p>5.3.1.1 ойын программасымен (Лого, Scratch (скратч) ойын ортасында жағдайлар мен объектілер анимациясын құру;</p> <p>5.4.2.1 өзге жұмысты көшірмелеудің заңсыздығын талдау</p>
	Жобалау әрекеті	

2) 6 - сынып:

2 – кесте

--	--	--

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны /тақырыбы	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
Ақпарат және ақпараттық процесс	Жұмыс орнын ұйымдастыру және өмір қауіпсіздік ережелерін меңгеру	6.1.1.1 есептеуші техниканың тарихы мен перспективасы туралы әңгімелеу; 6.1.1.2 компьютердің негізгі құралдарының өзарабайланысын түсіндіре білу
	Әлемнің ақпараттық суреті. Ақпаратты сақтау, ақпаратты сақтау	6.1.1.2 компьютердің негізгі құралдарының өзарабайланысын түсіндіре білу 6.2.1.1 әртүрлі формадағы ақпараты ұсыну; 6.2.1.2 компьютерде ұсынылатын ақпараттар екілік түрде берілетінін түсіндіру; 6.4.2.1 "авторлық құқық", "плагиат" түсініктерін түсіндіру
	Антивирусты программалар	6.1.2.1 операциялық жүйенің негізгі қызметін атау; 6.2.1.1 әртүрлі формадағы ақпараты ұсыну; 6.4.1.1 эргономиканың тапсырмаларын қалыптандыру мен шешу
	Ақпаратты ығыстыру, архиватор программасы	6.2.1.1 әртүрлі формадағы ақпараты ұсыну; 6.2.1.2 компьютерде ұсынылатын ақпараттар екілік түрде берілетінін түсіндіру; 6.4.1.1 эргономиканың тапсырмаларын қалыптандыру мен шешу
Компьютер ақпаратты өңдеу құралы ретінде	Есептеуші техниканың даму тарихы	6.1.1.1 есептеуші техниканың тарихы мен перспективасы туралы әңгімелеу
	Электронды-есептеуші машинасы	6.1.2.1 операциялық жүйенің негізгі қызметін атау
	Компьютерлік техниканың даму тенденциясы	6.1.2.1 операциялық жүйенің негізгі қызметін атау
2 - тоқсан		
	Алгоритм және оны орындаушылар	6.3.2.1 кезең бойынша тапсырмаларды шешуді орындау
	Алгоритмді жазу формасы	6.3.2.1 кезең бойынша тапсырмаларды шешуді орындау; 6.3.2.2 алгоритмді блок-сызба түрінде ұсыну
		6.3.2.1 кезең бойынша тапсырмаларды шешуді орындау;

Алгоритмизациялау және моделдеу	Алгоритм типтері (сызықты, тармақталған және циклдік алгоритм)	6.3.2.2 алгоритмді блок-сызба түрінде ұсыну; 6.3.3.1 ойын ортасында программалау процедурасын қолдану
	Модель және модельдеу	6.3.1.1 ойын программасын ойын ортасында сценарилер құастыру және жүзеге асыру
3 - тоқсан		
Ақпараттық-коммуникациялық технология	Мәтіндік процессор, интерфейс программасы	6.1.2.1 операциялық жүйенің негізгі қызметін атау
	Мәтінді форматтау амалының негізі	6.2.2.1 мәтіндік процессорде кесте элементтерін пішіндеу
	Құжаттарды алдын ала көру және баспадан шығару	6.1.3.1 сымсыз байланыстың тиімді жақтарын түсіндіру
	Кесте, кестені құру	6.2.2.1 мәтіндік процессорде кесте элементтерін пішіндеу; 6.2.2.2 электронды кестенің элементтерін пішіндеу
	Кестені түзету	6.2.2.1 мәтіндік процессорде кесте элементтерін пішіндеу
	Кесте мазмұнын форматтау және енгізу	6.2.2.1 мәтіндік процессорде кесте элементтерін пішіндеу 6.2.2.2 электронды кестенің элементтерін пішіндеу
4 - тоқсан		
Ақпараттық-коммуникациялық технология	Графикалық объектілерді және декоративті жазуларды қою	6.2.2.1 мәтіндік процессорде кесте элементтерін пішіндеу
	Суреттер мен жазбаларды форматтау	6.2.2.1 мәтіндік процессорде кесте элементтерін пішіндеу
	Интерфейс программаларды таныстыру, презентациялау	6.1.2.1 операциялық жүйенің негізгі қызметін атау
	Презентация құру және безендіру	6.2.2.1 мәтіндік процессорде кесте элементтерін пішіндеу
	Презентацияны демонстрациялау және анимациялау	6.2.2.3 электронды кесте диаграмма құру
Телекоммуникация	Негізгі компьютерлік байланыстар негізі	6.1.3.1 сымсыз байланыстың тиімді жақтарын түсіндіру
	Глобалды ақпараттық желі Жобалау әрекеті	6.4.2.1 "авторлық құқық", "плагиат" түсінігін түсіндіру; 6.4.2.2 мәлімет авторына сілтеме жасау

3) 7 - сынып:

3 – кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны /тақырыбы	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		

Ақпарат және ақпараттық процесс	Жұмыс орнын ұйымдастыру және өмір қауіпсіздік ережелерін меңгеру	7.1.1.1 компьютерлік жады түрлерінің қызметін сипаттау (оперативті есте сақталатын құралдар, жиі есте сақталатын құрылғы, мырт келбетімен есте сақталатын құрылғы)
	Компьютерде ақпаратты ұсыну амалы	7.2.1.1 шифрлеудің әртүрлі әдістерін қолдану арқылы мәтіндік ақпараты кодтау және қайта кодтау; 7.2.1.2 ақпаратты өлшем бірліктерін атау
Компьютер ақпаратты өңдеу құралы ретінде	Компьютер, жадыны аппаратпен қамтамасыз ету	7.1.1.1 компьютерлік жады түрлерінің қызметін сипаттау (оперативті есте сақталатын құралдар, жиі есте сақталатын құрылғы, мырт келбетімен есте сақталатын құрылғы); 7.4.1.1 талдаудағы жобаға интерфейс құру үшін шарттарын орындау; 7.4.2.1 қауіп төндіретін бағдарламалардан компьютерді қорғау
	Операциялық жүйені топтастыру	7.1.2.1 "программалау жүйесі" мен "программалау тілі" ұғымын ажырата білу
	Операциялық жүйенің функциясы	7.1.2.2 әртүрлі форматтағы архивтерді құру және орналастыру; 7.1.2.3 бірдей ақпаратты сақтайтын әртүрлі форматтағы файлдар мөлшерін салыстыру
2 - тоқсан		
Алгоритмизациялау және модельдеу	Программалау тілі	7.3.2.1 программалау тілінде алгоритмді жазбаға жазу; 7.3.3.1 мәліметтер түрлерін топтастыру
	Программа және оның құрылуы	7.3.2.1 программалау тілінде алгоритмді жазбаға жазу; 7.3.3.1 мәліметтер түрлерін топтастыру
	Алмастыру типі	
	Арифметикалық өрнектер жазбасы	7.3.3.2 кіріккен ортада бағдарлама жасау үшін сызықтық және тармақталған алгоритм жасау(C/C++, Python (пайзн), Delphi (дельфи), Lazarus (лазарус)
		7.3.3.2 кіріккен ортада бағдарлама жасау үшін сызықтық және тармақталған алгоритм жасау(C/C

	Сызықты алгоритмді программалау	++, Python (пайзн), Delphi (дельфи), Lazarus (лазарус)
3 - тоқсан		
Ақпараттық модельдеу	Модельді сипаттау әдісі мен қасиеті	7.3.1.1 3 D редакторында оқиғалар мен объектілер моделін құру
Ақпараттық-коммуникациялық технология	Компьютерлік графиканың түрлері	7.2.2.2 векторлы бейнелерді түзету және құру құру; 7.2.2.3 нүктелі және векторлы графиканың кемішлігі мен жетістігін бағалау
	Векторлы және нүктелі графиканы өңдеу және құру бойынша программалар	7.2.2.3 нүктелі және векторлы графиканың кемішлігі мен жетістігін бағалау
4 - тоқсан		
Ақпараттық-коммуникациялық технология	Векторлы графиканы өңдеу бойынша векторлы графика, интерфейс программалар	7.2.2.2 векторлы бейнелерді түзету және құру құру; 7.2.2.3 нүктелі және векторлы графиканың кемішлігі мен жетістігін бағалау
	Нүктелі графиканы өңдеу бойынша нүктелі графика, интерфейс программалар	7.2.2.2 векторлы бейнелерді түзету және құру құру
	Нүктелі бейнелермен жұмыс жасаудың ортақ амалы Жобалау әрекеті	7.2.2.3 нүктелі және векторлы графиканың кемішлігі мен жетістігін бағалау

4) 8 - сынып

4 –кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны /тақырыбы	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
Ақпараттық-коммуникациялық технология	Жұмыс орнын ұйымдастыру және өмір қауіпсіздік ережелерін меңгеру	8.1.1.1 процессор қызметін және оның негізгі сипаттарын қарапайым деңгейде түсіндіру 8.4.1.1 әртүрлі электронды құралдардың кері әсеріне мысалдар келтіру және қорғану әдістерін қолдану
	Есептеу жүйесі (екілік, сегіздік, ондық, он алтылық)	8.2.1.1 ақпаратты бір өлшемнен басқа өлшемге аударуды жүзеге асыру
	Екілік арифметика Компьютердің логика және логикалық негіздері	8.2.1.2 ақпарат санын анықтау кезінде алфавит пен ықтималды амалдарды қолдану
2 - тоқсан		
		8.1.1.1 процессор қызметін және оның негізгі сипаттарын қарапайым деңгейде түсіндіру;

Компьютер ақпаратты өңдеу құралы ретінде	Жеке компьютер архитектураның заманауи даму тенденциясы	8.4.1.1 әртүрлі электронды құралдардың кері әсеріне мысалдар келтіру және қорғану әдістерін қолдану
	Перифериалды құрылғы	8.1.1.1 процессор қызметін және оның негізгі сипаттарын қарапайым деңгейде түсіндіру
Алгоритмизациялау және программалау	Ветвления операторлары	8.1.2.1 қолданбалы жүйелі бағдарламамен қамтамасыз ету мен прграммалау жүйесін ажырата білу; 8.3.2.1 алгоритмді қабылдауды жүзеге асыру
	Күрделі шарттар	8.3.2.2 қойылған міндеттердің шешімін бағалау
	Циклдік алгоритм	8.3.3.1 кіріккен ортада бағдарлама жасауда таңдау операторы мен циклдарды қолдану
3 - тоқсан		
Алгоритмизациялау және программалау	Тікелей және кері циклді санаушы	8.3.3.1 кіріккен ортада бағдарлама жасауда таңдау операторымен циклдарды қолдану; 8.3.3.2 кіріккен ортада бағдарлама құрудың компоненттерін білу және қолдану
Ақпараттық модельдеу	Модельді компьютерлерді меңгеру	8.3.1.1 программаны интеграциялық ортада модель міндеттерін құру
	Компьютерде модельдерді құрастырудың негізгі кезеңдері	8.3.1.1 программаны интеграциялық ортада модель міндеттерін құру
Ақпараттық-коммуникациялық технология	Электронды кесте	8.2.2.1 электрондық кестеде тапсырмаларды шешу үшін мәліметін типтері мен пішіндерін қолдану
	Мәліметтерді түзету және форматтау	8.2.2.1 электрондық кестеде тапсырмаларды шешу үшін мәліметін типтері мен пішіндерін қолдану
	Қатысты, абсолюті және аралас сілтемелер	8.2.2.2 абсолюті және қатысты сілтемелерді қолдану
4 - тоқсан		
Ақпараттық-коммуникациялық технология	Стандарттық функцияны қолдану функциясы	8.2.2.3 электронды кестелерді қолдану арқылы тапсырмаларды шешу үшін кірістірілген функцияларды қолдану
	Диagramманың құрылуы	8.2.2.4 берілген кестеде график функциясын құру

Телекоммуникация	Компьютерлік желінің қызметі, компьютерлік желінің негізгі түсініктері	8.1.3.1 желіде жіберу амалдарын анықтау
	Интернет желі ресурстарына қолжетімділігі Жобалау әрекеті	8.1.3.1 желіде жіберу амалдарын анықтау; 8.4.2.1 желі қолданушының қауіпсіздігін қамтамасыз ету ережелерін сақтау (алаяқтық, кибербуллинг және басқалары)

5) 9 - сынып:

5 – кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны /тақырыбы	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
Ақпарат және ақпараттық процесс	Компьютерлік желідегі ақпараттардың қауіпсіздігі	9.1.1.1 компьютердің қызметіне конфигурацияны таңдау; 9.1.3.1 интернет қызметтерін қолдана отырып (веб сервер, бұлтты есептеуіш, блок, вики арқылы жұмысты жүктеп алу) бірлесіп құжаттарды құру және қайта өңдеу бойынша жұмыс жасау; 9.4.1.1 жалғаспалы компьютерлерді қолданудың тәуекелдерін бағалау
	Ақпаратты сақтау бойынша Қазақстан Республикасының Заңнамасы	9.2.1.1 ақпараттың сипатын анықтау (қауіпсіздігі, нақтылық, дәйектілік, өзектілік және); 9.4.2.1 желіде этикалық және құқықтық нормаларды бұзудың салдарын түсіндіру
Компьютер ақпаратты өңдеу құралы ретінде	Заманауи программамен қамтамасыз ету	9.1.2.1 тұтынушының қажеттілігіне қарай программалық қамтамасыз етілуін таңдау; 9.2.2.1 мәліметтер базасын, жазба, жиегін түсіндіру
Алгоритмизациялау және программалау	Файлдар және оны өңдеу	9.3.2.1 тапсырмаларды әртүрлі жолдармен шешу
2 - тоқсан		
Алгоритмизациялау және программалау	Мәліметтерді құрылымдау	9.3.2.1 тапсырмаларды әртүрлі жолдармен шешу
	Циклді салу	9.3.2.1 тапсырмаларды әртүрлі жолдармен шешу
3 - тоқсан		
	Символды қатар	9.3.2.1 тапсырмаларды әртүрлі жолдармен шешу
		9.3.1.1 электрондық кесте процессор моделін (физикалық,

Алгоритмизациялаужәне программалау	Символды қатарлармен жұмыс үшін функциялар	биологиялық, экономикалық) зерттеу және құру
	Массивтер туралы түсінігі	9.3.1.1 электрондық кесте процессор моделін (физикалық, биологиялық, экономикалық) зерттеу және құру
4 - тоқсан		
Алгоритмизациялаужәне программалау	Массивтерді өңдеудің стандартты алгоритмі	9.3.3.1 кіріккен ортада біртекті массивтерді жасаудың бағдарламасын құру

б) 10 сынып

6 – кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны /тақырыбы	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
Ақпараттық модельдеу	Жұмыс орнын ұйымдастыру және өмір қауіпсіздік ережелерін меңгеру	10.1.1.1 компьютердің функционалды мүмкіндіктері мен негізгі сипаттарын қолдану; 10.1.1.2 персаналды компьютер және оның перифериялық құралдарын (принтер, сканер, модем, мультимедиялық проектор, цифровая камера); 10.4.1.1 ақпараттық және коммуникациялық технологиялардың құралдарын пайдалануда эргономика талаптарына сүйену
	Графика тәртібінде графикалық операторлар	10.1.2.1 заманауи программалық етілудің даму тенденциясын білу
	Компьютерлік модельдеуПрограммалау тіл құралы арқылы модельдер құрастыру.	10.3.1.1 бағдарлау тілі мен құралдар моделін құру
2 - тоқсан		
Ақпараттық модельдеу	Модельдеудің негізгі элементтері	10.3.1.1 бағдарлау тілі мен құралдар моделін құру; 10.3.2.1 әр тапсырманың шешімін сипаттау және оның тиімдісін таңдау; 10.3.3.1 символдық талдаудың алгоритмін бағдарламалау
Ақпараттық-коммуникациялық технология	Мәліметтер базасы	10.2.2.1 электрондық кестеде мәліметтер базасын құру; 10.2.2.2 мәліметтерді топтастыру және тез табу жүзеге асыру
3 - тоқсан		

Ақпараттық-коммуникациялық технология	Кестелік процессор құралы арқылы мәліметтер базасы кестесін құру	10.1.3.1 пошталық бағдарлама көмегімен электронды поштадан жіберу, қабылдауды жүзеге асыру; 10.2.2.1 электрондық кестеде мәліметтер базасын құру
	Қорытынды мәнін шығару, топтастыру	10.1.3.2 іздеу жүйесін қолдану арқылы интернеттен ақпаратты іздеуді жүзеге асыру; 10.2.2.2 мәліметтерді топтастыру және тез табу жүзеге асыру; 10.4.2.1 Қазақстан Республикасының заңнамасына сай бағдарламамен жұмыс жасаудың ережелерін ұстану
	Ақпарат түрінде өңдеу Видеофайл форматы	10.1.3.1 пошталық бағдарлама көмегімен электронды поштадан жіберу, қабылдауды жүзеге асыру; 10.2.1.1 қабылдаған ақпараты бағалау және талдау; 10.2.1.2 программалық құралдармен видеоақпараты өңдеу
	Видеоны өңдеу мен құру бойынша программалар	10.1.2.1 заманауи программалық етілудің даму тенденциясын білу; 10.2.1.1 қабылдаған ақпараты бағалау және талдау; 10.2.1.2 программалық құралдармен видеоақпараты өңдеу
4 - тоқан		
Ақпараттық-коммуникациялық технология	Интерфейс программалар	10.1.2.1 заманауи программалық етілудің даму тенденциясын білу;
	Жобаны сақтау, құру, ашу	10.1.2.1 заманауи программалық етілудің даму тенденциясын білу
	Видеоны монтаждау	10.2.1.2 программалық құралдармен видеоақпараты өңдеу ; 10.4.1.1 ақпараттық және коммуникациялық технологиялардың құралдарын пайдалануда эргономика талаптарына сүйену.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 495-қосымша

Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6 сыныптары үшін "Музыка" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); алып тасталды - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрықтарымен.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 496-қосымша

Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Бейімделген дене шынықтыру" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1 - тарау. Жалпы ережелер

1. Тірек-қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптар үшін "Бейімделген дене шынықтыру" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" Заңының 5-бабы 14) тармақшасына сәйкес әзірленген.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2. Бағдарламаның мақсаты тірек-қозғалыс аппараты бұзылған (бұдан әрі -ТҚАБ) білім алушылардың жасқа сай және жеке дара қимыл-қозғалыс ерекшеліктерін ескере отырып, дене және психикалық денсаулығын күшейтуге деген талпынысын арттыру.

3. Бағдарламаның жалпы білім беру міндеттері қимыл біліктері мен жалпы қозғалыс мәдениетінің дағдыларын қалыптастыру үшін дұрыс негіз құруды көздейді.

4. Бағдарламаның түзету міндеттері:

1) жүру, дене сымбаты бұзылыстарын, аяқ-қолдың дұрыс емес қимылдарын түзету, тепе-теңдікті қалыптастыру;

2) қол қызметі мен заттық-манипуляциялық қызметті, көру-моторлық үйлесімділікті дамыту;

3) дұрыс емес дене қалпы мен кейпін тежеу және жеңу;

4) тұрақтандыру, қозғалыс аясындағы екіншілік бұзылыстарды түзету, олардың үдеу ықтималдығының алдын алу;

5) денсаулықты нығайту және жұмыс қабілетін арттыру;

6) психомоторика бұзылыстарын түзету және компенсациялау (жабық кеңістіктен, биіктіктен қорқуды, қимыл үйлесімділігінің бұзылысын, өзін-өзі асыра немесе кеміте бағалауды жеңу).

2 - тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. ТҚАБ бар білім алушылардың категориясына байланысты, олардың бейімделген дене тәрбиесі:

1) нозология бойынша; жасы бойынша, бұзылыстың ауырлық дәрежесі мен құрылымы;

2) оның пайда болу мерзімі бойынша (туылғанда, өмір сүру барысында);

3) аурудың себептері мен ағымының сипаты бойынша, медициналық болжамы, ілеспелі дерттердің және екіншілік бұзылыстардың болуы;

4) сақталған қызметтердің жағдайы бойынша ерекшеліктерге ие болады.

6. Тірек-қозғалыс аппараты қызметінің бұзылыстары туа біткен, сондай-ақ жүре пайда болған сипатта болуы ықтимал. Тірек-қозғалыс аппараты патологиясының келесі түрлері байқалады:

1) жүйке жүйесінің аурулары (балалардың церебралдық салы (бұдан әрі - БЦС), полиомиелит;

2) тірек-қозғалыс аппаратының туа біткен патологиясы (туа біткен жамбас буынының шығуы, қисық мойын, табан деформациялары, омыртқа жотасының даму ақаулары, аяқ-қолдың жетілмегендігі мен даму кемістіктері, қол саусақтарының даму ақаулары);

3) тірек-қозғалыс аппаратының жүре пайда болған аурулары мен зақымданулары (жұлынның, мидың және аяқ-қолдың жарақаттық зақымдары, полиартрит, қаңқа дерттері (туберкулез, сүйек өспелері, остеомиелит), қаңқаның жүйелік аурулары (хондродистрофия, рахит).

7. Тірек-қозғалыс аппаратының туа біткен және ерте жаста жүре пайда болған аурулары мен зақымдануларының алуан түрлілігіне қарамастан, мұндай білім алушылардың басым бөлігінде ұқсас жағдайлар байқалады, клиникалық көрінісінде қимыл-қозғалыс ақаулары басты орын алады (қимыл-қозғалыс қызметінің қалыптасуының тежелуі, жетілмеуі, бұзылуы немесе жоғалуы).

8. Арнайы жаттығулар мен ойындар білім алушыларға дене және психикалық даму кемістіктерінің орнын толтыруға, қимыл-қозғалыс қасиеттерін дамытуға, олардың дене және психоэмоционалдық күйін жақсартуға көмектеседі.

9. ТҚАБ білім алушыларға сабақ беру мен оқытудың келесі стратегиялары пайдаланылады:

1) әр білім алушының пікірін тыңдау және бар білімі, білігі және дағдыларын дамыту мақсатымен олардың маңызды екендігін мойындау;

2) мұқият іріктеп алынған тапсырмалар мен әрекет түрлерінің көмегімен ынталандыра және дамыта оқыту;

3) мәселелерді модельдеу және оларды білім алушыларға түсінікті болатын жолмен шешу стратегиясының мысалдары;

4) ізденушілік тәлімдемеге және білім алушылардың зерттеулеріне негізделген белсенді оқытуды көтермелеу;

5) білім алушылардың сыни ойлау дағдыларын дамыту.

10. Бағдарламаны құрудың дифференцияланған тұғыры:

1) білім беру мазмұнын меңгеру мүмкіндіктерінің бірдей еместігі түрінде көрініс табатын білім алушылардың ерекше білім беру қажеттіліктері ескеріледі. Бұл білім алушылардың типологиялық және жеке дара ерекшеліктерін ескере отырып, бағдарламаның әртүрлі нұсқаларын, соның ішінде жеке оқу жоспары негізінде жасауды қарастырады;

2) пәнге оқытудың арнайы құрастырылған құралдары мен іс-әрекетті дифференциялау тәсілдері көмегімен білім алатын әртүрлі топтардың оқу ісін ұйымдастыруды қамтиды. Дифференцияланған жұмысты ұйымдастырудың шарты күрделілігі бойынша, танымдық қызығушылығы бойынша, мұғалім тарапынан көрсетілетін көмектің өзгешелігі бойынша ажыратылатын дифференцияланған тапсырмаларды қолдану болып табылады.

11. Жобалық тәсілдеме: жобалық іс-әрекет алгоритмі толығымен сақталады. Бөлімнің мазмұнымен таныстыру шеңберінде ұжымдық/топтық жоба дайындау іс-әрекетін ұйымдастыру қарастырылады. Жобалық жұмыстар сабақтағы сағаттармен шектелмейді, сабақтан тыс қызметпен интеграциялау да қарастырылады.

12. Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (бұдан әрі - АКТ) пайдалану:

1) АКТ пайдаланудағы күзіреттілік базалық АКТ-дағдылар негізінде құрылады және технологияларды жұмыс, демалыс және коммуникация үшін дұрыс және шығармашылық түрде қолдануды қамтиды;

2) білім алушылар АКТ бойынша дағдыларын білім алу барысында ақпаратты тауып, құрастырып және онымен жұмыс істей отырып, бірлесе жұмыс істегенде ақпаратпен және идеялармен бөлісе отырып, өз жұмысын бағалап және содан соң оны жетілдіре отырып, жабдықтар мен қосымшалардың кең спектрін пайдалана отырып дамытады.

13. Қажет болған жағдайда сынып топтарға бөлінеді, өйткені бір сыныпта ауыр қозғалыс бұзылысы бар білім алушылар да, өз бетімен жүре алатын (соның ішінде әртүрлі тіреулер көмегімен) білім алушылар да бола алады.

14. Педагогтар педагогикалық тәсілдемелерді білім алушылар ағзасының анатомиялық-физиологиялық ерекшеліктеріне (пісіп жетілуіне) сәйкес, дерттің ауырлығы мен сипатына байланысты бақылап, өзгертіп отырады.

15. Қимыл жаттығуларын дифференцияланған тәсілдемемен тағайындау мақсатымен арнайы медициналық топқа жатқызылған білім алушыларды аурудың түріне қарай бөлу қарастырылады; мектеп дәрігерінің рұқсатымен дене жаттығуларынан уақытша босатуға болады.

16. ТҚАБ бар білім алушылар үш топқа бөлінеді:

1) ауыр бұзылыстары бар білім алушылар – бұл топтағы білім алушыларда заттарды қармау және қапсыра ұстау, жүру дағдысы қалыптаспаған (немесе ортопедиялық құрылғылар арқылы жүреді), өзіне-өзі күтім жасау дағдылары жартылай қалыптасқан;

2) орташа дәрежелі қимыл-қозғалыс бұзылыстары бар білім алушылар, олардың басым бөлігі шектеулі қашықтыққа өз бетімен жүре алады – олар өзіне-өзі күтім жасау дағдыларын меңгерген, бірақ бұл дағдылары жеткіліксіз деңгейде автоматталған;

3) жеңіл қозғалыс бұзылыстары бар білім алушылар – өз бетімен жүреді, өзіне-өзі күтім жасау дағдыларын меңгерген, бірақ кейбір қимылдарды дұрыс емес орындайды.

17. Дене шынықтыру мұғалімдері:

1) білім алушылардың қазіргі денсаулық жағдайы мен ауру түрлеріне сәйкес оларды топтарға бөледі;

2) білім алушының дене мүмкіндіктеріне қарай жаттығулар тағайындайды;

3) өзінің оқытуға, сабақ беруге және бағалауға деген тәсілдемелерін дараландырады ;

4) сабақтарын медициналық білімі бар, сол білімін дене әрекетіне қатысты қолдана алатын мамандардың қолдауымен өткізеді.

18. Мұғалім үшін білім алушылардың дене дамуы мен дене дайындығын бақылау міндетті болып табылады, бұл білім алушылардың мектепке келген мерзімінен бастап оны бітіргенге дейінгі даму динамикасын қадағалауды қарастырады. Бастапқы және қорытынды диагностиканың талдау сызбаларын салыстыру танымдық әмбебап оқу іс-әрекеттерінің өткен мерзімдегі қалыптасу динамикасын қадағалауға мүмкіндік береді.

19. Дене шынықтыру сабақтарында пәнаралық байланыс жүзеге асырылады. Бейімделген дене шынықтыру сабағы мен түзету циклі пәндерінің арасындағы байланыс ерекше маңызды болып табылады, өйткені ол білім алушылардың қоғамға әлеуметтік бейімделуі мен интеграциялануына тікелей дайындалуға мүмкіндік береді.

20. ТҚАБ бар білім алушылар үшін бүкіл оқу жопары барысында дене белсенділігімен оқытуға жағдай жасайтын үлкен кеңістік және көп құрылғылар қажеттігі қарастырылады. Бұларға әртүрлі ауқымды және пішінді қоғамдық және ойын алаңдары, ашық алаңдар, жабық ғимараттар кіреді.

21. Мектепте дене жаттығуларын өткізуге қолайлы, кондиционирленетін (жақсы желдетілетін) бөлме-жай; ашық ауадағы әртүрлі алаңдар; жүзу бассейні қарастырылады. Бөлме-жайлар, соның ішінде санитарлық тораптар кедергісіз қозғалуды қарастырады.

22. ТҚАБ бар білім алушылардың "Бейімделген дене шынықтыру" пәнінің білім беру аясын меңгеруі қозғалыс дағдыларын музыкалық, ырғақтық және бейімдеуші спорт әрекеті барысындағы түзетуді қамтиды. Бұл үшін арнайы құралдар, әртүрлі музыкалық шығармалар жазылған фонотека болады.

23. Дене шынықтыру залдарының жабдықталуы әдеттегі қалыпты құрал-жабдықтармен де (мектептерді спорт залына арналған), әртүрлі даму бұзылысы бар білім алушыларға арнап арнайы бейімделген құрал-жабдықтармен де, соның ішінде тренажерлер, арнайы велосипедтер (ортопедиялық құралдарымен) қамтамасыз етіледі. Сабақтардың тиімділігін арттыру үшін гимнастикалық (швед) қабырғалары, орындықтар, сәкілер, еңіс жазық тақтайлар, стол теннисіне арналған столдар, сатылар, баспалдақтар, ізді жолақтар, рельефті және қырлы жылжымалы тақтайлар, еңіс тақтайлар, кіші төсеніштер, тренажерлер, үрлемелі заттар болғаны дұрыс.

24. Әрбір нозология арнайы жабдықтар мен құралдарды талап етеді. Жұлын зақымдалғанда дене бөліктерін бекіту үшін белдіктер, кенеп таспалар, баулар, қол тартпалар, корсеттер қолданылады. Балалардың церебралдық салы кезінде қозғалуды жеңілдететін әртүрлі заманауи құрылғылар (әр бала үшін жеке дара) пайдаланылады.

25. Қозғалыс белсенділігін дамыту үшін шығарылған арнайы бейімделген (ассистивті) жабдықтар: степ-тақтай, балансир, Гросс тренажері, Фазтон комбинезоны, текшелер, білікшелер, кегльдер, ұсақ моториканы дамытатын тренажерлер, әртүрлі өлшемді фитбол және су-джок доптары, релаксацияға арналған сенсорлық бөлме (жарық және қараңғы), оқу қимыл дағдыларын компенсациялауға мүмкіндік беретін оңалту тренажерлері және құрылғылары.

26. АКТ пайдалану дене әрекеті мен жаттығуларды күшейтеді, алмастырады. Сандық технологиялар білім алушыларға жеке іс-әрекеті мен сабақтарының кестесін құрастыруда көмектеседі, қозғалыстың маңызын түсінуге септігін тигізеді.

27. Білім алушылар ақпаратты іздеу, құру және өңдеу, оны жіберу, бағалау идеяларымен бөлісе отырып, өз жұмысын жетілдіру арқылы, жабдықтар мен аспаптардың ауқымды диапазонын қолдана отырып бүкіл оқу бағдарламасы барысында АКТ дағдыларын жетілдіреді.

28. Бағдарламаға:

1) АКТ "Бейімделген дене шынықтыру" бойынша теориялық және практикалық сабақтарда қолдану (видео, презентациялар, графиктер, кестелер, өсу динамикасы);

2) өзін-өзі бағлау техникаларын үйрету мақсатымен фото және видеоматериалдарды пайдалану;

3) қозғалыс әрекеттерін талдауда және бағалауда, өлшеуде және жақсартуда көмек көрсету;

4) АКТ (ғаламторды) "Бейімделген дене шынықтыру" саласындағы өзара іс-әрекет жасаудың, ынтымақтастықтың, контент құрудың, ақпаратты іздеп, оған қол жеткізудің негізгі құралы ретінде пайдалану қосылған.

3 - тарау. "Бейімделген дене шынықтыру" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

29. "Бейімделген дене шынықтыру" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5 сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында - 102 сағатты;

- 2) 6 сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында - 102 сағатты;
- 3) 7 сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында - 102 сағатты;
- 4) 8 сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында - 102 сағатты;
- 5) 9 сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында - 102 сағатты;
- 6) 10 сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында - 102 сағатты құрайды.

30. Оқу пәнінің мазмұны оқытудың бөлімдері бойынша бөлінген. Бөлімдер әріде сыныптар бойынша күтілетін нәтижелер түріндегі білім алушылардың оқу мақсаттарын қамтитын бөлімшелерге бөлінген: дағды және икем, білім және түсіну.

31. Оқу пәнінің мазмұны 3 бөлімді қамтиды:

- 1) қозғалыс әрекеті;
- 2) шығармашылық қабілеттері және сыни тұрғыдан ойлау;
- 3) денсаулық және салауатты өмір салты.

32. "Қозғалыс әрекеті" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерін орындау кезіндегі дәлдік, ептілікті бақылау және түзету;

2) негізгі қимыл дағдыларын түзету: Тірек-қозғалыс аппараты, дене мен нысанды басқару;

3) әртүрлі дене жаттығулары кезінде қимыл комбинациялары мен олардың реті, дене және психологиялық кедергілерді жеңу;

4) қоғамда әрі қарай толыққанды қызмет істеуге қажет болатын дене жүктемелерін жеңу қабілеті;

5) өз мүмкіндіктеріне саналы түрде қарай отырып, спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдылары мен ретін қиыстыру;

6) қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін бағалау;

7) қозғалыс қабілеттерін жақсарту мен түзетуге арналған бірқатар дене жаттығуларында тактикаларды, стратегияларды және құрылымдық идеяларды қолдану және бағалау;

8) қимыл белсенділігімен байланысты қиындықтарды жеңу, қауіпке төтеп беру дағдылары.

33. "Шығармашылық қабілеттері және сыни тұрғыдан ойлау" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімін өзгергіш жағдайларға сай әрекет жасау үшін бейімдеу;

2) көшбасшылық дағдылары, командада жұмыс істеу дағдылары, өзінің тұлғалық қасиеттерін жақсартуға деген ықыласы;

3) қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеу дағдыларын көрсету;

4) ағзадағы мүшелер мен жүйелердің сақталған қызметін пайдалану;

5) дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекетті оңтайландыру мен баламаларды құрастыруға арналған ережелер мен құрылымдық тәсілдер және өз дене қызметін басқарудың қол жетімді әдістерін меңгеру;

6) өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттері және оларға баға бере отырып, баламалы шешімдер ұсыну;

7) жарыс қызметінің ережелері мен төрешілік ережелері;

8) жарыс кезіндегі шыншыл ойынды, отансүйгіштікті, ынтымақтастықты паш ететін мінез-құлық;

9) қимыл-қозғалыстың әртүрлі контекстімен байланысты рөлдер және олардың айырмашылықтары.

34. "Денсаулық және салауатты өмір салты" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды :

1) өз денсаулығы және салауатты өмір салты туралы білімін қалыптастыру;

2) ағзадағы дене өзгерістерін қадағалау, ағзаны емдеу мен сауықтыру үшін жағымды түзете-дамыту жағдайларын жасау;

3) ТҚАБ және денсаулық жағдайында тұрақты бұзылыстар бар білім алушылардың өмір сүру қабілетін қалыптастыру;

4) дене және психомоторлық аутқулар ескерілетін ширату жаттығулары мен қалпына келтіру техникалары;

5) әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығулар, олардың ағзаға әсері және өзінің дене мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну;

6) қозғалыс патологиясын ескере отырып денсаулықты нығайтуға бағытталған бірқатар дене жүктемелері кезіндегі қауіптерді басқару стратегиялары;

7) дене жаттығулары бойынша тәжірибені байытуға бағытталған білім мен дағдылар.

35. 5-сыныпқа арналған "Бейімделген дене шынықтыру" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) жеңіл атлетика. Сабақтардағы қауіпсіздік техникасы. Дене жаттығуларының тазалығы; оқу күн тәртібіндегі іс-шаралар. Ортопедиялық тәртіпті сақтау қажеттілігі туралы мәлімет. Жүгіру, секіру және лақтыру дағдыларын дамыту. Кедергілерден аттап өту жүрісі. 2-3 кедергіні аттап өту арқылы жүру. Белгілі бір қарқында кедергілерден аттап өту жүрісі (есеппен, шапалақпен);

2) гимнастика. Гимнастика сабақтарындағы қауіпсіздік техникасы ережелері. Гимнастикалық құрылулар және қайта құрулар. Бір қатардан екі қатарға сап түзеп тұру: бір, екі, үш, төрт сапқа дейін қатар түзеп тұру. Сап бойынша бір, екі, үшке саналу. Бір-бірден жедел түрде бір қатарға тұру. Жалпы дамытушы (түзеу) жаттығулары. Заттарсыз жаттығулар. Таянып отырудан таянып жатуға өту және сосын қайта таянып отыру. Тепе-теңдікті сақтай отырып, қолды әртүрлі жағдайға қоя отырып, жартылай отыру (алдыға қою, белге қою, басқа қою). Алға қарай әртүрлі қадамдар жасау. Тұрған

күйде 90-180 градуста бұрылыстар жасау. Адамдардың өзара қол ұстаса отырып, адамдардың бірге жүруі. Жүкті көтеру және түсіру (250-500 грамм). Бір жаққа қарай қосалқы қадамдар жасау. Гимнастикалық қабырға жанында жартылай отырып жаттығулар жасау және қос сау аяқтарға жасау. Сымбатты түзеуге арналған жаттығулар. Гантельмен жатып жалпы бекітуші жаттығулар жасау (500 гр). Баста жеңіл жүкті ұстап тұрумен кедергілерді аттап өту (200-250 гр); Аралас және қарапайым орындалатын асылып тұру және сүйеніп жасау жаттығулары. Түрлі қалыпта жасаланатын тірек жаттығулары: жатып, бүгіліп, жасалатын жаттығулар. Қарапайым тірек жаттығулар: сүйене отырып жүру, тұрыс өзгерістері (айналымсыз). Ілініп тұрып тартылу. Акробатика. Артқа және алдыға қарай аударылып түсу. Жатып тұрып белді көтеру (біреудің көмегімен). Толтырылмалы доппен жаттығу жасау (1-2 кг). Қолды кеуде тұсы шамасында ұстап допты бастан асырып лақтыру, оны төменгі тұстан қағып алу. Допты жоғарыға лақтыру және оны қағып алу. Кеудені әртүрлі жағдайда ұстау және допты әртүрлі жағдайда қолымен ұстау. Отырған күйі допты аяқпен домалату. Ішпен жатқан күйі допты бір-біріне домалату. Шеңберде доппен жаттығулар жасау, қатарда тұрып допты алдыға, артқа беру. Бұлшықеттің негізгі топтарында бойынша доппен жатып жаттығулар жасау. Гимнастикалық таяқпен жаттығулар жасау. Көлденеу жағдайдан тік жағдайға қайта оралатын таяқ жағдайы. Кеуде мен аяқ қозғалысындағы таяқ қозғалысын біріктіру. Гимнастикалық қабырғада жасалатын жаттығулар. Кеуде, бел, деңгейіндегі рейканы ұстай отырып, алдыға еңкею. Бір қолымен рейканы ұстай отырып, қабырғаға бір жақпен тұрып оң жаққа еңкею. Кеуде, бел, деңгейіндегі рейканы ұстай отырып, қабырғаға артпен тұрып, кеудені бұту. Кеуде, бел, деңгейіндегі рейканы ұстай отырып, аяқты артқа жазу. Бір қолымен рейканы ұстай отырып, қабырғаға бір жақ қырымен тұрып аяқты артқа қозғалту. Ауру ерекшеліктері бойынша заттармен Фитбол-доппен жаттығуларының кешені;

3) ұлттық және танымдық ойындар. Ұлттық және танымдық ойын сабақтарындағы қауіпсіздік техникасы ережелері (таңдау бойынша). "Тоғыз құмалақ", Асық-ату ұлттық ойындары. Ұсақ моториктерге арналған жаттығулар. Аутотренинг формуласымен босаңсыту, аз қозғалатын ойындар кезінде өз денесін басқара алу, дұрыс емес жағдайды түзету тәсілдері. Жарыс ережелері. Координациялық қабілетті дамыту үшін қозғалыс ойындарын жүзеге асыру. Бұзылыстардың алдын-алу және негізгі дене қасиеттерін дамытуға арналған жаттығулар кешені. Дене жаттығуларын дамыту деңгейін бағалау;

4) шаңғы/жаяу жарыс/коньки дайындығы. Мектептің материалдық базасы мен ауа-райы жағдайына байланысты шаңғы/жаяу жарыс/коньки дайындығы бойынша бағдарламалық материал бағдарламалық материалдың өзге түрлеріне кететін уақытты арттыру немесе қысқарту есебінен арттыру немесе азайту қарастырылады Шаңғы/жаяу жарыс/коньки дайындығы сабақтарындағы қауіпсіздік техникасы ережелері. Шыңғы дайындығы. Шаңғы жабдықтарын сабаққа дайындау. Сабаққа өту орнына өту және кері

қайту. Шаңғымен қозғалу кезіндегі жарақаттар мен ұсудің алдын-алу ережелері. Қозғалыс тәсілдері. Ауысып келетін қадамдық жүрістер, бір қадамдық және баяу жүрістер: қиғаш түрде көтерілу; "соқамен" тарту; бұрылыстар. Білім алушылардың мүмкіндігі бойынша қашықтыққа қозғалу тәсілдерін қолдану. Коньки дайындығы. Сырғанақта сырғанау және жүгіру ережелері. Сырғанақта конькимен сырғанау ережелері. Қозғалыс координациясы, конькиді теуіп көру. Тепе-теңдік қозғалыстарына жаттығу жасау (бір немесе екі конькиде, қолды әртүрлі жағдайда ұстау). Топтық жаттығулар – сапта, үштікте, қосарланған кездегі, топта бірге жүру. Білім алушылардың мүмкіндігі бойынша қашықтыққа қозғалу тәсілдерін қолдану. Жаяу жүгіру дайындығы. Жаяу жүгіру бойынша қашықтыққа жүгіру кезінде қозғалыс техникасын игеру; кедергілерден өту техникасын игеру; төзімділікті дамыту; қозғалыс мүмкіндіктері бойынша кедергілерден өту. Жылдамды, төзімділікті дамыту және түзеу қабілеттеріне арналған жаттығулар кешені; жергілікті жерлермен жүгіруді жетілдіру, қозғалыс мүмкіндіктері бойынша кедергілерден өту. Жүгіру жаттығуларын орындау техникасы, оны өздігінен игеру, игеру барысындағы қателіктерді анықтау және жою. Дене қасиеттерін дамытуға арналған жүгіру жаттығулары, дене жаттығуларының жекелей тәртібі. Ұжымдық сабақтар барысында серіктестермен өзара әрекет ету. Түзеу қабілеттеріне арналған және жылдамдық пен төзімділікті дамытатын жаттығулар кешені;

5) қозғалыс және спорттық ойындар. Мектептің материалдық базасы мен ауа-райы жағдайына байланысты спорттық ойындар (таңдау бойынша) бойынша бағдарламалық материал бағдарламалық материалдың өзге түрлеріне кететін уақытты арттыру немесе қысқарту есебінен арттыруды немесе азайтуды қарастырады. Өрмелеу эстафеталары. Қозғалыс ойындары. "допты айналдыра қуу", "допты бермей ала қашу", "капитанға доп беру", "бекіністі қорғау". Спорттық ойындар. Зерделенген спорттық ойындардың қозғалыс техникасының игерілген элементтерінен комбинация. Ойынды қарапайым ережелер бойынша ойнау. Ойыншылардың шектеулі сандармен байланысты ойындар мен ойын жаттығулары (2:2, 2:3, 3:3). Зерделенген тәсілдерді жетілдіру. Оқытушы ойындар.

36. 6-сыныпқа арналған ""Бейімделген дене шынықтыру" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) жеңіл атлетика. Жеңіл атлетика сабақтарындағы қауіпсіздік техникасы. Дене жаттығуларының тазалығы: оқу күн тәртібіндегі іс-шаралар. Жүру арқылы кедергілерден өту (орындық, үрлемелі доп, гимнастикалық таяқ).

2-3 кедергілерді аттап өту. Берілген қарқында кедергілерді аттап өту (есеппен, шапалақпен). Лақтыру. Кішкентай допты бір орында тұрып иықтан асырып алысқа лақтыру. 1,5-2 кг. болатын толтырылған допты итеру. Гранатаны алысқа лақтыру, кішкентай допты нысанаға тигізу;

2) гимнастика және фитнес. Гимнастика сабақтарындағы қауіпсіздік техникасы. Жүру кезіндегі жасалатын саптық жаттығулар. Команда бойынша жылдамдықтың өзгеруі. Команда бойынша бұрылыстар мен қозғалыстар. Аяқ және қол қозғалыстарын үйлестіре отырып жүру, қол қозғалыстары – белде, иықта, арқада, басқа қою, жан-жаққа жіберу, жоғарыға көтеру, қолда әртүрлі заттарды (гимнастикалық таяқ, доп, ілгек) ұстай отырып, кедергілерді (гимнастикалық орындақтар, үрлемелі доптар) аттап өту, бір жақ қырымен жүру (қосымша адымдар жасау) және 15-25 м. қашықтықта дыбыстық белгі берілетін артпен жүру. Бас, қол, кеуде, аяқтың негізгі қызметтері мен қозғалыстары (пәндермен және пәндерсіз). Сермеулер: жаттығулар гимнастикалық немесе өзге тірек жанында бір жақ қырымен тұрған жағдайда орындалады. Дұрыс сымбатты қалыптастыруға арналған жаттығулар. Тұрған кезде тұрақтылықты сақтау. Қол қозғалысымен тербеліп тұрған жағдайдан бастапқы жағдайды ұстап тұру. басты алға, артқа, оңға және солға бұру; басты оңға және солға бұру. Басты айналдыру. Бір қолды және екі қолды алға, жан-жаққа, артқа созу; бет және бір жақтағы беттегі қолды айналдыра қозғау; қолды бұгу және жазу. Иықты көтеру және түсіру. Бөлу және біріктіру. Иықты айналдыра қозғау. Таяқпен жаттығулар жасау (таяқты бастан жоғары көтеру, қалақшаларда, шынтақ бүгілісінің артында, тік қолдардың астынада және артында). Тұрған, отырған күйі, ерікті тәсілдермен тығыздалған допты лақтыру және қағып алу, ауыстыру. Тығыздалған доптармен жаттығулар жасау (салмағы 1,5 – 2 кг.). Тығыздалған допты бір қолымен иықтан, арқамен беру. Арқамен, ішпен жатқан күйі тығыздалған допты лақтыру (бір қолмен, екі қолмен). Гимнастикалық қабырғадағы жаттығулар. Бел, жамбас деңгейіндегі рейкіге сүйене отырып, сүйеніп тұрып қолды бұгу және жазу. Бір қолдың көмегімен гимнастикалық қабырғамен өрмелеу (жоғары, төмен). Гимнастикалық қабырғаға арқамен тұрып, оған сүйенген күйі бір уақытта және ауысқан күйі аяқты бұгу және жазу, орындықта отырып аяқты бұгу және жазу, орындықта отырып, аяқты бұгу және бүктеу және оларды ауыстырып отыру, орындықта отырып артқа шалқаю (аяғын серіктесі ұстап отырады) қолдарын, белге, басына қою;

3) ұлттық және танымдық ойындар. Қазақстанның ұлттық қозғалыс ойындарымен танысу. Ұлттық қозғалыс ойындары негізіндегі буынның қозғалмалылығы, дене сапаларын дамыту. Ұлттық және танымдық ойын сабақтарындағы қауіпсіздік техникасы ережелері (таңдау бойынша). "Тоғыз құмалақ", "Асық-ату" ұлттық ойындары. Ұсақ моториктерге арналған жаттығулар. Аутотренинг формуласымен босаңсыту, аз қозғалатын ойындар кезінде өз денесін басқара алу, дұрыс емес жағдайды түзету тәсілдері. Жарыс ережелері, жарыс кезіндегі серіктестік. Ұлттық ойындардағы тәсілдерді орындау техникасы. Координациялық қабілетті дамытуға арналған қозғалыстық ойындар. Төзімділік және жылдамдықты дамытуға арналған қозғалыс ойындары мен жаттығулар. Негізгі дене сапаларын дамыту арналған жаттығулар кешені және түзеу бұзылыстарының алдын-алу. Дене қасиеттерін дамыту

денгейін бағалау; координациялық қабілетті дамыту үшін қозғалыс ойындарын жүзеге асыру. Бұзылыстардың алдын-алу және негізгі дене қасиеттерін дамытуға арналған жаттығулар кешені. Дене жаттығуларын дамыту деңгейін бағалау;

4) шаңғы/жаяу жарыс/коньки дайындығы. Мектептің материалдық базасы мен ауа-райы жағдайына байланысты шаңғы/жаяу жарыс/коньки дайындығы бойынша бағдарламалық материал бағдарламалық материалдың өзге түрлеріне кететін уақытты арттыру немесе қысқарту есебінен арттыруды немесе азайтуды қарастырады. Шаңғы/жаяу жарыс/коньки дайындығы сабақтарындағы қауіпсіздік техникасы ережелері. Шыңғы дайындығы. Шаңғы тебу сабақтарындағы қауіпсіздік ережелері. Қысқа адымдап жүру қозғалысын игеру. Жүрісті зерделеу сәтті түрде жүзеге асады. Баяу, қысқа адымдап жүруді үйлестіру қол жеткізе отырып, мұғалім білім алушының келесі қателіктеріне көңіл аударады: аяқпен әлсіз түрде дүмпулер жасау, әртүрлі қадамдар жасай алу, алға жүрген кезде қарды аяқпен сермеуді алдын-ала көрсету, таяқты алға жіберген кезде оны алдын-ала қою үйлесімділігінің бұзылуы. Білім алушылардың мүмкіндігі бойынша қашықтыққа қозғалудың игерілген тәсілдерін қолдану. Коньки дайындығы. Сырғанақта жүгіру және сырғанау ережелері. Конькиде сырғанаудың техникалық тәсілдері. Білім алушылардың мүмкіндігі бойынша қашықтыққа сырғанаудың зерделенген тәсілдерін қолдану. Жаяу жүгіру дайындығы. Жүгіру жаттығуларын орындау техникасы. Дене қасиеттерін дамытуға арналған жүгіру жаттығулары. Дене жүктемесінің жекелей тәртібі. Ұжымдық сабақтар процесіндегі серіктестермен өзара әрекет жасау. Жылдамдық пен төзімділікті дамыту және түзетуге бағытталған жаттығулар кешені;

5) қозғалыс және спорттық ойындар. Сыни ойлау дағдыларын дамыту бойынша топтық жаттығулар. Статусы мен мазмұны бойынша рөлдік, коммуникативтік, психогимнастикалық ойындар. Жекелей тапсырмаларды орындауға байланысты жаттығулардағы нақтылық, бақылау және маневр. Шығармашылық рөлдік сюжеттермен ойнау. Заттармен қозғалыс жасаудаға қосарлы жаттығулар. Жекелей қозғалыс қабілеті, маңызды қозғалыс дағдылары мен машықтарын дамытуға арналған дене жаттығулары. Сюжеттік ойындар. "Мақсатқа дәл тигізу", "Доп үшін күрес", "жеңіл және дәл көздеушілер", "допты көзде", "бекіністі қорғау", "Таяқпен қорғау" қозғалыс ойындары мен эстафеталары, өрмелеу арқылы кедергілерден өту, дәл көздеу, гимнастикалық қабырғада жаттығулар жасау және таңдау бойынша спорттық ойындар. Баскетбол. Допты бір қолымен иықтан асырып беру. Допты бір қолымен себетке иықтан асыра салу. Ойыншыны ұстап тұру үшін орынды таңдау (доппен және допсыз). Зерделенген тәсілдерді оқыту ойындарында жеңілдетілген ережелерімен пайдалану. Ойыншының алдыға, артқа, оңға, солға қарай қозғалуы. Допты ұстағаннан кейін оны әрі қарай алып кету, онымен ойнау. Тәсілдерді үйлестіру: қозғалыстағы ұстау тәсілдері – жүргізу – иықтан асырып себетке салу. Жеңілдетілген ережелер бойынша ойыншыны ұстау бойынша орынға таңдау жасау. Футбол. Баяу қарқында допты жүргізу, ирелең,

доға жолмен жүргізу. Дөңгеленген допты аяқпен тоқтату. Жеңілдетілген ережелер бойынша ойын. Волейбол (салютбол). Қадамдар жасай отырып қозғалу. Допты жоғары жақтан, екі қолымен, алға қарай беріп жіберу. Допты асты жақтан екі қолымен қабылдап алу немесе екі қолымен қағып алу.

37. 7-сыныпқа арналған "Бейімделген дене шынықтыру" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) жеңіл атлетика. Жеңіл атлетика сабақтарындағы қауіпсіздік техникасы. Дене жаттығуларының тазалығы: оқу күн тәртібіндегі іс-шаралар. Ортопедиялық тәртіпті сақтандыру қажеттілігі туралы мәліметтер. Жүгіру, секіру және лақтыру дағдыларын дамыту. Бір орында тұрып секірген кездегі аяқ, қол қозғалысының техникасы. Екпінмен 7-9 қадам жасау. Жерге түсу. "арқадан иық арқылы лақтыру" тәсілімен үш қадам жасап әртүрлі жеңіл заттар мен кішкентай доптарды лақтыру. Кішкентай допты қабырғаға лақтыру;

2) гимнастика. Гимнастика сабақтарындағы қауіпсіздік техникасы ережелері. Гимнастикалық құрылулар және қайта құрулар. Жалпы дамытушы (түзеу) жаттығулары. Заттарсыз жаттығулар. Таянып отырудан таянып жатуға өту және сосын қайта таянып отыру. Тепе-теңдікті сақтай отырып, қолды әртүрлі жағдайға қоя отырып, жартылай отыру (алдыға қою, белге қою, басқа қою) Алға қарай әртүрлі қадамдар жасау. Тұрған күйде 90-180 градуста бұрылыстар жасау. Бір жаққа қарай қосалқы қадамдар жасау. Гимнастикалық қабырға жанында жартылай отырып жаттығулар жасау және қос сау аяқтарға жасау. Сымбатты түзеуге арналған жаттығулар. Аралас және қарапайым орындалатын асылып тұру және сүйеніп жасау жаттығулары. Түрлі қалыпта жасаланатын тірек жаттығулары: жатып, бүгіліп, жасалатын жаттығулар. Қарапайым тірек жаттығулар: сүйене отырып жүру, тұрыс өзгерістері (айналымсыз). Ілініп тұрып тартылу. Акробатика. Артқа және алдыға қарай аударылып түсу. Жатып тұрып белді көтеру (көмекпен). Толтырылмалы доппен жаттығу жасау. Әртүрлі жағдайда кеудені алдыға ию және доппен қол жаттығуларын жасау. Толтырылмалы топты дөңгелету. Доппен жаттығу жасау, таяқпен гимнастика жасау. Гимнастикалық қабырғада жаттығу жасау. Еңкею, кеудені майыстыру жаттығулары. Ауру ерекшеліктері бойынша заттармен Фитбол-доппен жаттығуларының кешені;

3) ұлттық және танымдық ойындар. Ұлттық және танымдық ойын сабақтарындағы қауіпсіздік техникасы ережелері (таңдау бойынша). Национальные игры "Тоғыз құмалақ", "Асық-ату" ұлттық ойындары. Ұсақ моториктерге арналған жаттығулар. Аутотренинг формуласымен босаңсыту, аз қозғалатын ойындар кезінде өз денесін басқара алу, дұрыс емес жағдайды түзету тәсілдері. Жарыс ережелері. Координациялық қабілетті дамыту үшін қозғалыс ойындарын жүзеге асыру. Бұзылыстардың алдын-алу және негізгі дене қасиеттерін дамытуға арналған жаттығулар кешені. Дене жаттығуларын дамыту деңгейін бағалау;

4) шаңғы/жаяу жарыс/коньки дайындығы. Мектептің материалдық базасы мен ауа-райы жағдайына байланысты шаңғы/жаяу жарыс/коньки дайындығы бойынша бағдарламалық материал бағдарламалық материалдың өзге түрлеріне кететін уақытты арттыру немесе қысқарту есебінен арттыруды немесе азайтуды қарастырады. Шаңғы/жаяу жарыс/коньки дайындығы сабақтарындағы қауіпсіздік техникасы ережелері. Шаңғы дайындығы. Шаңғы жабдықтарын сабаққа дайындау. Коньки дайындығы. Сырғанақта сырғанау және жүгіру ережелері. Сырғанақта конькимен сырғанау ережелері. Қозғалыс координациясы, конькиді теуіп көру. Тепе-теңдік қозғалыстарына жаттығу жасау (бір немесе екі конькиде, қолды әртүрлі жағдайда ұстау). Жаяу жүгіру дайындығы. Жаяу жүгіру бойынша қашықтыққа жүгіру кезінде қозғалыс техникасын игеру; кедергілерден өту техникасын игеру; төзімділікті дамыту; қозғалыс мүмкіндіктері бойынша кедергілерден өту. Жылдамды, төзімділікті дамыту және түзеу қабілеттеріне арналған жаттығулар кешені;

5) қозғалыс және спорттық ойындар. Мектептің материалдық базасы мен ауа-райы жағдайына байланысты спорттық ойындар (таңдау бойынша) бойынша бағдарламалық материал бағдарламалық материалдың өзге түрлеріне кететін уақытты арттыру немесе қысқарту есебінен арттыруды немесе азайтуды қарастырады. Қозғалыс ойындары. Спорттық ойындар. Спорттық ойындар сабағында оқытындардың қауіпсіздік ережелері. Кеңістіктік түсінікті қалыптастырушы жаттығулар. Ойындардағы алдайтын қозғалыстар (баскетбол, волейбол, гандбол, футбол, флорбол). Спорттық ойын сабақтарындағы қауіпсіздік техникасы ережелері. Спорттың таңдалынып алынған түрі бойынша негізгі ойын тәсілдерінің техникасы. Зерделенеген спорттық ойындардың қозғалыс техникасының игерілген элементтерінен комбинация. Ойынды қарапайым ережелер бойынша ойнау. Игерілген тәсілдерді жетілдіру. Оқытушы ойындар.

38. 8-сыныпқа арналған "Бейімделген дене шынықтыру" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) жеңіл атлетика. Дене жаттығуларының мектеп білім алушыларның денсаулығы мен дамуына ықпал туралы негізгі мәліметтер. Дене жаттығуларының негізгі түрлерінің организм өсуі мен дамуына ықпалы. Дене жаттығуларының әлсіреген бұлшықеттердің жоғары қызметтік жағдайына ықпалы, қосалқы қозғалыстарға ие болу, жылдамдық пен шапшаңдықты дамыту;

2) гимнастика және фитнес. Гимнастика сабақтарындағы қауіпсіздік техникасы. Белгілі бір заттармен және заттарсыз жалпы дамытушы (түзетуші жаттығулар) жаттығулар жасау. Оңға, солға, айналу (жекелей) арқылы қозғалыс бағыттарын өзгерту. Мұғалімнің бақылауымен заттармен ерікті жаттығулар орындау қабілеттері мен дағдылары. Қолды тіктеу және бұғу арқылы созу (гантельдер, таяқтар, доптар). Қосымша теңселулермен кеудені алға, артқа және жан-жаққа ию. Аяқты алдыға, артқа және жан-жаққа сермеу. Қозғалыс жасай отырып, алға және артқа қарай теңселу (жекелей). Кеуде, аяқ, қол қозғалыстарын біріктіруді қамтыған гимнастикалық

таяқтармен жаттығулар жасау. Шалқасынан жатып, қолын көкірек тұсына қою – жамбасты көтерместен кеудені алға қарай көтеру. Жатқан күйі таяну – аяқты ауыстыра отырып көтеру. Тепе-теңдіктегі жаттығулар. Гимнастикалық орындықта қадамдар жасау арқылы қозғалу (жекелей). Еңіс орындықтарда жүру. Бір аяқта тұрып бұрылу (180 градус). Бір жақ қырымен (бір қолымен) жатып бір жақтағы аяқ пен қолын еркін қозғалту. Алдыға және арқа қарай қозғалу, гимнастикалық орындықта бір жақ қырымен тұру, аяқ, қол, кеудемен қосалқы қозғалыстар жасау. Гимнастика орындығының тақтасымен қозғалу және серіктеске допты лақтыру. Кездескен кезде жан-жаққа таралып кететін қол ұстасқан шағын топ еденнен заттарды ала отырып жүруі. Гимнастикалық орындықта төрт аяқпен алдыға және артқа жүру. Аяқпен асылып тұру. Қолды біріктіру арқылы оны алға және артқа қарай сермеу. Гимнастикалық қабырғадағы жаттығулар. Тізе деңгейіндегі рейкіге аяқты сүйей отырып отырып тұру. еденде жатып, аяқтарын ағашқа сүйей отырып, қолдарын бұғу және жазу (ұл балалар), кеудені көтеру (қолды әртүрлі жағдайларда ұстау). Қабырғаға қарап асылып тұру – аяқты артқа созу (бірге). Жерге отыру, қолды иыққа қою, аяқты рейкіге қою – жату және отыру. Иық деңгейіндегі рейканы алып, қабырғаға қарап тұру – аяқты жамбасқа дейін көтеріп, рейкіге қою, өзгесін еденге дейін түсіру. Бірінші рейкіге тұрып, қолды кеуде тұсына қою – рейкіні ұстап тұрып төменге түсіру, еденге отыру. Бірінші рейкіде тұрып, қабырғаға қарап тұру - қолды кеуде тұсына қою – қолды тез төмен түсіру, шапалақтау (алды жақта, басының үстіне, артқы жақта), қайтадан рейканы қолға алу. Гимнастикалық орындықтағы жаттығулар. Отырып, аяқты алдыға жіберіп кеудені серіктесімен бірге артқа жіберу. Орындықта отырып, аяқты айналдыра қозғалту. Орындықта жатып қолды бұғу және созу, кеудені әртүрлі жағдайда бұғу, кеудені алға және арқа қарай еңкейту, қолды белге қою, иыққа қою, басқа қою. Өрмелеу және қайта өрмелеп шығу. 2 метрге дейінгі кедергілердің алын-алу. Аяқ-қол көмегімен (бір қолдың көмегімен) еңкіш баспалдақпен өрмелеу. Бір снарядтан өзге снарядқа шығу (ағаш, гимнастикалық орындық, гимнастикалық баспалдақ). баспалдақтың төменгі жағынан жоғары жағына қарай өрмелеу; фитнес компоненттерін дамыту: жылдамдық пен шыдамдылық. Организмнің жалпы жағдайына оң ықпал етуші жаттығулар кешені. Фитнестің әртүрлі бағыттарындағы жалпы дамытушы жаттығулар кешені: жеңіл атлетика қызметіне қажетті білім алушылардың төзімділігі, серпімділігі және одан көп қабілеттеріне бағытталған ритмикалық гимнастика, аэробика жаттығулары, степ - аэробика, стретчинг, би-ойын гимнастикасы, емдік-профилактикалық би элементтері;

3) ұлттық және танымдық ойындар. Қозғалыс қабілетін түзеу және жақсартуға арналған дене жаттығуларын пайдаланудағы техника, тактика және композициялық идеялар. Ұлттық қозғалыс ойындары "Асық ату", "Бес тас". Алдында зерделенген ойындар жарысының техникасы мен ережелерін жетілдіру. Киіз үйді тұрғызуға арналған қозғалыс әрекеттерін пайдалану. Дене жаттығулар сабағының жекелей жоспарын құру (үлгі бойынша), сабақтың негізгі бөліктерін бөліп көрсету, оның

бағыты мен мазмұнын анықтау. Дене дайындығының жекелей көрсеткіштерін өздігінен бақылау (жекелей сапаларды өздігінен тестілеу);

4) шаңғы/жаяу жүгіріс/коньки тебу дайындығы. Шаңғы тебу: ауыспалы екі кадамдық жүріс; бір уақытта жасалатын бірқадамдық жүріс; біруақытта жасалатын жүріс; бір тәсілден екінші тәсілге өту арқылы жасалатын жүрістерді ауыстыру қозғалысы (қадамсыз өту, кадам арқылы өту, екі кадамнан кейін өту, тікелей өту, таяқпен итеру арқылы қозғалу); шаңғымен шағын кедергілерді кесіп өту; шаңғымен кедергілерді аттап өту; биік жерлер, ылдилар, бұрылыстар, тежелулер: аттап өтетін кедергілер; сатылармен көтерілу; шыршалы көтерілулер; жартылай шыршалы көтерілулер; дөңестер мен ойпаттарды, шағын трамплиндерді бағындыра отырып, негізгі және төменгі еңіс бойынша құлдырау; тік құламадан түсу; шаңғы қадағымен тежеу; тірек арқылы тежеу; бір жақпен сырғанау арқылы тежеу; таяну арқылы тежелу. Коньки жүрісі 3 км. дейін оқыту қашықтығын бағындыру; Жаяу жүруге дайындық. Арнайы дене жаттығулары мен техникасын бекітуге арналған жаттығулар, жерге түсуде кедергілерден аттап өту және секіріп өту және тепе-теңдікті сақтау, дөңестер мен еңістерді адымдап, жүгіріп өту (мүмкіндігінше), жаяу жүгіру;

5) қозғалыс және спорттық ойындар. Дене жаттығулары (ашық спорттық алаңдар және спортзал жағдайында), дербес түрде өтетін сауықтырушы дене мәдениеті сабақтарын киімдері мен құралдарына таңдау жасау, сабақ өтетін орындарды дайындау кезіндегі қауіпсіздік және тазалық ережелерінің талаптары. Тірек-қимыл аппаратын дамытуға арналған спорттық ойындар мен эстафеталар элементтеріне жаттығулар жасау. Спорттық ойындар. Спорттық ойындар сабақтарындағы білім алушылардың қауіпсіздік техникасы. Кеңістіктік түсініктерді қалыптастырушы жаттығулар. Спорттық ойындар сабақтарындағы қауіпсіздік техникасының ережелері. Спорттың таңдалынып алынған түрінің негізгі ойын тәсілдеріндегі техника (баскетбол, волейбол (отырған түрдегі волейбол), гандбол, футбол, флорбол). Зерделенген спорттық ойындары қозғалыстары техникаларының игерілген элементтерінен жасалған комбинациялар. Ойынның қарапайым ережелері. Зерделенген тәсілдерді жетілдіру. Негізгі ережелерді сақтаумен немесе ережелері жеңілдетілген спорт түрлері бойынша таңдалынып алынған элементтерге ие оқу ойындары (ережелердегі ауытқушылықтарға жол беріледі). Футбол. Доп бойынша негізгі соққылар. Допты тоқтату. Аяқтың ішкі жағымен допты айналдыру және ондағы қозғалыс қарқыны мен бағыты. Ережелері жеңілдетілген оқу ойындары.

39. 9-сыныпқа арналған "Бейімделген дене шынықтыру" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) жеңіл атлетика. Дене жаттығуларының әлсіз бұлшықеттердің қызметіне әсері, компенсаторлық қозғалыстарға ие болу, жылдамдық пен шапшаңдықты дамыту. Жүгіру жаттығулары: алыс, орташа, қысқа қашықтыққа жүгіру (қозғалыс мүмкіндіктері бойынша); жоғарғы старт; төменгі старт; жоғарғы стартты жылдамдату; спринтерлік

жүгіру; оқу қашықтығы бойынша бірқылапты жүгіру (қашықтықтың ұзақтығы мұғалім немесе білім алушымен реттеледі); эстафеталық жүгіру; кедергілерді бағындыра жүгіру . Секіру жаттығулары: "аяқты бүгу" тәсілі арқылы қашықтыққа жүгіріп отыру секіру; "қадамдау" тәсілі арқылы жүгіріп отырып биіктікке секіру; "бүгілу" тәсілі арқылы жүгіре отырып, қашықтыққа секіру. Жүгіру жаттығулары: алыс, орташа, қысқа қашықтыққа жүгіру (қозғалыс мүмкіндіктері бойынша); жоғарғы старт; төменгі старт; жоғарғы стартты жылдамдату; спринтерлік жүгіру; оқу қашықтығы бойынша бірқылапты жүгіру (қашықтықтың ұзақтығы мұғалім немесе білім алушымен реттеледі) ; эстафеталық жүгіру; кедергілерді бағындыра жүгіру; жаяу жүгіру. Секіру жаттығулары: "аяқты бүгу" тәсілі арқылы қашықтыққа жүгіріп отыру секіру; "қадамдау" тәсілі арқылы жүгіріп отырып биіктікке секіру; "бүгілу" тәсілі арқылы жүгіре отырып , қашықтыққа секіру. Шағын допты лақтыру жаттығулары: бір орында тұрып шағын допты тұрақты нысанаға дәлдеп лақтыру; шағын допты қозғалып тұрған нысанаға лақтыру; шағын топты қозғалыстағы (ұшып бара жатқан) нысанаға лақтыру; шағын допты жүгіріп отырып қозғалып тұрған нысанаға лақтыру; шағын допты жүгіріп отырып (үш қадамға) алысқа лақтыру; гранатаны иықтан асырып, бір орында тұрып, қадамдар жасай отырып, тізерлей 10 метр болатын коридорда алысқа лақтыру. Ядроны, тасты, толтырылған допты екі қолмен (5 кг. дейін), орында тұрып бір қолымен лақтыру ;

2) гимнастика және фитнес. Гимнастика сабақтарындағы қауіпсіздік техникасы. Сауықтырушы гимнастика. Жалпы дамытушы жаттығулар (түзетуші). Буын мен бұлшықеттің белгілі бір топтарын жаттықтыруға арналған жаттығулар (қажет болған жағдайда жекелей). Сымбат пен тепе-теңдік жаттығулары. Толтырылған доптармен жаттығулар жасау. Екі метрге дейін баратын биіктіктегі кедергілерді жеңу. Кедергілер жолағын құру және және командалық жарыстар өткізу. Әртүрлі снарядтарға шығу, солар арқылы шығу, бір снарядтан см болатын екінші снарядқа әртүрлі тәсілдермен шығу. Жекелей бұлшықет топтарына күш түсіретін айналдыра жаттығу әдісімен орындалатын кешенді жаттығулар. Жарыса жүгіру және қосымша ауырлықсыз секірулер (әртүрлі бағытта, әртүрлі қозғалыс амплитудасында, әртүрлі бастапқы жағдайларда) біпнеше дүркін секірістер, бір орында тұрып секіру. Атлетикалық гимнастика кешендері. Күш бағытындағы кедергілер жолағы (асылып тұрған кездегі қозғалыстар және сүйеніп тұрған кездегі қозғалыстар, ауырлық көтеріп төбеге жүгіру, әртүрлі формадағы секіру кезіндегі кедергілерден өту);

3) ұлттық және танымдық ойындар. Қозғалыс қабілетін түзеу және жақсартуға арналған дене жаттығуларын қолданудағы техника, тактика және композициялық идеялар. Тұлға денесі мен оның рухани жетілуіндегі ұлттық ойындардың рөлі. Ұлттық ойындар: "Білек сынасу", "Көтермек", "Қындық-сықдық", "Асықтар", "Күміс алу" және алдында айтылғандар. Дене дайындығы жекелей көрсеткішін өздігінен бақылау (дене қасиеттерін өздігінен тестіден өткізу);

4) шаңғы/жаяу жүру/коньки дайындығы. Шаңғы дайындығы. Зерделенген техниканы бекітуге бағытталған арнайы жаттығулар. Шаңғы жарысы техникасының элементтері, қашықтық бойынша күшті реттеу (мүмкіндіктері бойынша), көшбасшылық, айналып өту, мәреге жету. Жаяу жүру дайындығы. Зерделенген техниканы бекітуге бағытталған арнайы жаттығулар. Жаяу жүру бойынша жарыс тактикасының элементтері, қашықтықтағы күшті бөлу (мүмкіндіктері бойынша), көшбасшылық, айналып өту, мәреге жету;

5) қозғалыс және спорттық ойындар. Ойын-эстафеталарының нұсқаларын құрау үшін арнайы карточкаларда көрсетілген қозғалыстарды орындаумен жүзеге асатын ойын тапсырмалары. Спорттық жабдықтар, спорттың таныс түрлері салынған кесілген картинкалар, пазлдар жинау, кроссвордтар шешу әдістеріне қатысты дене шынықтыруға қатысты білімді жетілдіру. Спорттық тақырыптарға сәйкес қуыршақпен қойылатын көріністер, спорттық қойылымдар қою. Қозғалыс, ұлттық және спорттық ойындар бойынша мұғалімнің бақылауымен спорттық жарыстарды дербес түрде өткізу. Спорттық ойындар бойынша жарыс ережелері. Білім алушылардың әртүрлі категориялары бойынша қазылық ету. Ойыншылардың шектеулі санына байланысты тапсырмалар. Ережеге сәйкес ойындар. Төрелік ету тәжірибесі.

40. 10-сыныпқа арналған "Бейімделген дене шынықтыру" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) гимнастика және фитнес. Гимнастика сабақтарындағы қауіпсіздік техникасы. Дене жаттығуларының мектеп білім алушыларының дамуы мен олардың дене шынықтыруына ықпалы туралы негізгі мәліметтер. Тәртіпті ұстану және дұрыс тамақтану. Фитнес түрлерімен танысу (жекелей таңдау). Организм жағдайына оң ықпал ететін жаттығулар кешені. Циклдік жаттығулар, секіру, би жаттығулары. Фитнестің әртүрлі бағыттары жаттығуларының кешені: ритмикалық гимнастика, аэробика, степ – аэробика элементтері, стретчинг, би-ойын гимнастикасы, төзімділікке, серпімділікке, жеңіл секіруге, бағытталған емдік би жаттығулары. Заттармен және заттарсыз жалпы дамытушы жаттығулар (түзеу жаттығулары). Жан-жаққа бұрылу, айналу жаттығулары (жекелей). Заттармен мұғалімнің нұсқауымен ерікті жаттығулар жасау дағдылары мен қабілеттері. Қолды созу және бұғу жаттығуларын жасау (гантельмен, таяқпен, доппен). Кеудені алға және артқа қарай бұғу, денені қосымша шайқау. Аяқты алдыға, жан-жақты артқа созу. Денені алдыға, артқа және жан-жаққа қозғалту (жекелей). Тепе-теңдік жаттығулары. Асылу және тірек жаттығулары. Аралас және қарапайым асылу жаттығулары. Асылу кезінде аяқты созу. Қолды алдыға және артқа созып бұғу. Гимнастикалық қабырғадағы жаттығулар. Өрмелеп шығу, қайта өрмелеп шығу. 2 метрге дейінгі биіктіктегі кедергілерден өту. Аяқ және қолдың көмегімен еңкіс баспалдаққа өрмелеу (тек бір қолмен). Бір снарядтан екінші бір снарядқа өрмелеп шығу (ағаш, гимнастикалық орындық, гимнастикалық баспалдақ). Баспалдақтың төменгі жағынан жоғары жағына қарай өрмелеу. Фитнес компоненттерін дамыту: жылдамдық

және төзім. Адам организмне оң ықпал ететін жаттығулар кешені. Циклдік жаттығулар, секіру, би жаттығулары;

2) жеңіл атлетика. Дене жаттығуларының әлсіз бұлшықеттердің қызметіне әсері, компенсаторлық қозғалыстарға ие болу, жылдамдық пен шапшаңдықты дамыту. Жүгіру жаттығулары: алыс, орташа, қысқа қашықтыққа жүгіру (қозғалыс мүмкіндіктері бойынша); жоғарғы старт; төменгі старт; жоғарғы стартты жылдамдату; спринтерлік жүгіру; оқу қашықтығы бойынша бірқылапты жүгіру (қашықтықтың ұзақтығы мұғалім немесе білім алушымен реттеледі); эстафеталық жүгіру; кедергілерді бағындыра жүгіру. Секіру жаттығулары: "аяқты бүгу" тәсілі арқылы қашықтыққа жүгіріп отыру секіру; "қадамдау" тәсілі арқылы жүгіріп отырып биіктікке секіру; "бүгілу" тәсілі арқылы жүгіре отырып, қашықтыққа секіру. Шағын допты лақтыру жаттығулары: бір орында тұрып шағын допты тұрақты нысанаға дәлдеп лақтыру; шағын допты қозғалып тұрған нысанаға лақтыру; шағын топты қозғалыстағы (ұшып бара жатқан) нысанаға лақтыру; шағын допты жүгіріп отырып қозғалып тұрған нысанаға лақтыру; шағын допты жүгіріп отырып (үш қадамға) алысқа лақтыру; гранатаны иықтан асырып, бір орында тұрып, қадамдар жасай отырып, тізерлей 10 метр болатын коридорда алысқа лақтыру. Ядроны, тасты, толтырылған допты екі қолмен (5 кг. дейін), орында тұрып бір қолымен лақтыру ;

3) Қазақстанның ұлттық ойындары. Қозғалыс қабілеттерін түзеу және жақсартуға арналған дене жаттығуларын пайдаланудағы техника мен тактика және композициялық идеялар. Ұлттық қозғалыс ойындары "Асық ату", "Бес тас". Алдында зерделенген ойындар жарысының техникасы мен ережелерін жетілдіру. Қазақ үй тігу үшін қозғалыс әрекеттерін пайдалану. Дене жаттығулары сабақтарының жекелей жоспарын (үлгі бойынша) құру, сабақтың негізгі бөліктерін бөліп көрсету, олардың мазмұны мен бағыттарын анықтау. Дене жаттығуларының жекелей көрсеткіштерін дербес түрде бақылау (дене қасиеттерін өздігінен тестілеу);

4) шаңғы/жаяу жүру/коньки дайындығы. Шаңғымен қозғалу: ауысып келетін екі қысқа адымды жүрістер; бір уақытта келетін жүріс; бір тәсілден екінші бір тәсілге өту арқылы (қадамсыз өту, қадам арқылы өту, екі қадам арқылы өту, тікелей өту; таяқты сүйену арқылы өту); шағын кедергілерге шаңғымен шығу. биік жерлер, ылдилар, бұрылыстар, тежелулер: аттап өтетін кедергілер; сатылармен көтерілу; шыршалы көтерілулер; жартылай шыршалы көтерілулер; дөңестер мен ойпаттарды, шағын трамплиндерді бағындыра отырып, негізгі және төменгі еңіс бойынша құлдырау; тік құламадан түсу; шаңғы қадағымен тежеу; тірек арқылы тежеу; бір жақпен сырғанау арқылы тежеу; таяну арқылы тежелу. Коньки жүрісі, 3 км. дейін оқыту қашықтығын бағындыру; Жаяу жүруге дайындық. Арнайы дене жаттығулары мен техникасын бекітуге арналған жаттығулар, жерге түсуде кедергілерден аттап өту және секіріп өту және тепе-теңдікті сақтау, дөңестер мен еңістерді адымдап, жүгіріп өту (мүмкіндігінше), жаяу жүгіру;

5) спорттық ойындар. Спорттық алаңда өзін-өзі ұстау ережелері. Спорттық ойындар бойынша жарыстар өткізу ережелері. Сабақ өткізу орнын дайындау кезінде, дене (техникалық) дайындығы (спорт зал және ашық спорттық алаңқай жағдайларында), сауықтырушы дене шынықтару сабақтарын дербес түрде жүргізуге арналған жабдықтар мен киімдерге таңдау жасау, сабақ өткізетін орындарды дайындау кезіндегі қауіпсіздік және тазалық талаптары. Тірек-қимыл аппаратын әзірлеуге арналған спорттық ойындар мен эстафетталар элементтерімен жаттығулар жасау. Мұғалімнің бақылауымен таңдаулы қозғалыс, ұлттық және спорттық ойындар бойынша спорттық жарыстарды дербес түрде өткізу (баскетбол, футбол, волейбол (отырған түрдегі), гандбол, флорбол). Негізгі ережелерді ұстанумен өткізілетін оқыту ойындары (ережелерден ауытқуға болады). Төрелік ету элементтері. Ойын-эстафеталары нұсқаларын құруға арналған арнайы карточкаларда сызба түріндегі қозғалыстарды орындаумен жүзеге асатын ойын тапсырмалары. Спорттық жабдық, спорттың таныс түрі салынған суреттерді бөліктерін, пазлдар жинау, кроссвордтар шешу әдістерімен дене шынықтыру білімін жетілдіру.

4 - тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

41. Бағдарламада оқыту мақсаттарын пайдалану және мониторинг өткізу ыңғайлы болу үшін кодтау енгізілген. Кодтағы бірінші сан сыныпты, екінші мен үшінші сандар – бөлім мен бөлімшені, төртінші сан оқу мақсатының нумерациясын көрсетеді. Мысалы, 6.2.1.4 кодындағы "6" – сынып,

"2.1" – бөлімше, "4" – оқу мақсатының нөмірленуі.

42. Оқыту мақсаттары:

1) 1 бөлім: "Қозғалыс әрекеті":

1-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1.1. Спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерін орындау кезіндегі дәлдік,	5.1.1.1 тірек-қозғалыс аппаратының бұзылыстарын ескеріп отырып, спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерінің шамалы диапазонында дәлдікті, бақылауды және ептілікті	6.1.1.1 тірек-қозғалыс аппаратының бұзылыстарын ескеріп отырып, спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерінің шамалы диапазонында	7.1.1.1 тірек-қозғалыс аппаратының бұзылыстарын ескеріп отырып, спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерінің шамалы диапазонында дәлдікті,	8.1.1.1 тірек-қозғалыс аппаратының бұзылыстарын ескеріп отырып, спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерінің кең диапазонында дәлдікті,	9.1.1.1 тірек-қозғалыс аппаратының бұзылыстарын ескеріп отырып, спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерінің диапазонында дәлдікті,	10.1.1.1 тірек-қозғалыс аппаратының бұзылыстарын ескеріп отырып, спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерінің кең диапазонында

ептілікті бақылау және түзету	дамыту үшін қимыл дағдыларын дамытуға арналған жаттығуларды білу, орындау және маңызын түсіну	дәлдікті, бақылауды және ептілікті дамыту үшін қимыл дағдыларын қолдану	бақылауды және ептілікті дамыту үшін қимыл дағдыларын қолдану және жетілдіруді үйрену	бақылауды және ептілікті дамыту үшін өз қимыл дағдыларын талдау және жетілдіру	бақылауды және ептілікті дамыту үшін қимыл дағдыларын көрсету және түсіндіру	дәлдікті, бақылауды және ептілікті дамыту үшін қимыл дағдыларын салғастыру
1.2. Негізгі қимыл дағдыларын түзету: Тірек-қозғалыс аппараты, дене мен нысанды басқару	5.1.2.2 негізгі қимыл дағдыларын білу және түзете алу: тірек-қозғалыс аппараты, дене мен нысанды басқару	6.1.2.2 негізгі қимыл дағдыларын түзетуді құрастыра алу және орындай алу: тірек-қозғалыс аппараты, дене мен нысанды басқару	7.1.2.2 негізгі қимыл дағдыларын түзетуді жетілдіру және жинақтау: тірек-қозғалыс аппараты, дене мен нысанды басқару	8.1.2.2 негізгі қимыл дағдыларын түзетуді түсіндіре алу: тірек-қозғалыс аппараты, дене мен нысанды басқару	9.1.2.2 негізгі қимыл дағдыларын түзетуді негіздеу және қолдану: тірек-қозғалыс аппараты, дене мен нысанды басқару	10.1.2.2 негізгі қимыл дағдыларын түзетуді көрсету: тірек-қозғалыс аппараты, дене мен нысанды басқару
1.3. Әртүрлі дене жаттығулары кезінде қимыл комбинациялары мен олардың реті, дене және психологиялық кедергілерді жеңу	5.1.3.3 кейбір жаттығулар кезіндегі қимыл комбинациялары мен олардың ретін білу және орындай алу, сондай-ақ дене және психологиялық кедергілерді жеңу қабілетін қалыптастыру	6.1.3.3 кейбір жаттығулар кезінде қимыл комбинациялары мен олардың ретін құрастыра алу, сондай-ақ дене және психологиялық кедергілерді жеңу қабілетін қалыптастыру	7.1.3.3 әртүрлі дене жаттығулары кезінде қимыл комбинациялары мен олардың ретін жетілдіру және жинақтауды үйрену, сондай-ақ дене және психологиялық кедергілерді жеңу қабілетін қалыптастыру	8.1.3.3 әртүрлі дене жаттығулары кезінде қимыл комбинациялары мен олардың ретін жетілдіру және жинақтау, сондай-ақ дене және психологиялық кедергілерді жеңу қабілетін қалыптастыру	9.1.3.3 кең диапазондағы қимыл комбинациялары мен олардың ретін түсіндіру және көрсету, сондай-ақ дене және психологиялық кедергілерді жеңу қабілетін қалыптастыру	10.1.3.3 кең диапазондағы жаттығулар кезінде қимыл комбинациялары мен олардың ретін негіздеу және жеткілікті техникалық деңгейде қолдану, сондай-ақ дене және психологиялық кедергілерді жеңу қабілетін қалыптастыру
1.4. Қоғамда әрі қарай толыққанды қызмет істеуге қажет болатын дене жүктемелерін жеңу қабілеті	5.1.4.4 қоғамда әрі қарай толыққанды қызмет істеуге қажет болатын дене жүктемелерін білу және	6.1.4.4 қоғамда әрі қарай толыққанды қызмет істеуге қажет болатын дене жүктемелерін құрастыра алу	7.1.4.4 қоғамда әрі қарай толыққанды қызмет істеуге қажет болатын дене жүктемелерін жетілдіру	8.1.4.4 қоғамда әрі қарай толыққанды қызмет істеуге қажет болатын дене жүктемелерін жетілдіру	9.1.4.4 қоғамда әрі қарай толыққанды қызмет істеуге қажет болатын дене	10.1.4.4 қоғамда әрі қарай толыққанды қызмет істеуге қажет болатын мөлшерленген дене

	оларды жеңуді үйрену	және орындай алу	және жинақтауды үйрену	және жинақтау	жүктемелерін түсіндіру және көрсету	жүктемелерін негіздеу және қолдану
1.5 Өз мүмкіндіктері не саналы түрде қарай отырып, спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдылары мен ретін қиыстыру	5.1.5.5 өз мүмкіндіктері не саналы түрде қарай отырып, спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдылары мен ретін білу және анықтау	6.1.5.5 өз мүмкіндіктері не саналы түрде қарай отырып, спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдылары мен ретін таңдай алу	7.1.5.5 өз мүмкіндіктері не саналы түрде қарай отырып, спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдылары мен ретін жетілдіру және жинақтау	8.1.5.5 өз мүмкіндіктері не саналы түрде қарай отырып, спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдылары мен ретін түсіндіру және көрсетуге үйрену	9.1.5.5 өз мүмкіндіктері не саналы түрде қарай отырып, спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдылары мен ретін түсіндіру және көрсету	10.1.5.5 өз мүмкіндіктері не саналы түрде қарай отырып, спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдылары мен ретін қиыстыру
1.6 Қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін бағалау	5.1.6.6 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін білу және анықтау	6.1.6.6 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін таңдай алу	7.1.6.6 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін білу және анықтау жақсарту алу	8.1.6.6 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін салғастыру	9.1.6.6 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін бағалау	10.1.6.6 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін қиыстыру
1.7. Қозғалыс қабілеттерін жақсарту мен түзетуге арналған бірқатар дене жаттығулары н да тактикаларды, стратегияларды және құрылымдық идеяларды қолдану және бағалау	5.1.7.7 қозғалыс қабілеттерін жақсарту мен түзетуге арналған шамалы диапазондағы дене жаттығулары н да тактикаларды, стратегияларды және құрылымдық идеяларды білу және сипаттау	6.1.7.7 қозғалыс қабілеттерін жақсарту мен түзетуге арналған бірқатар дене жаттығулары н да тактикаларды, стратегияларды және құрылымдық идеяларды түсіну және қолдану	7.1.7.7 қозғалыс қабілеттерін жақсарту мен түзетуге арналған бірқатар дене жаттығулары н да қарапайым тактикаларды, стратегияларды және композициялық идеяларды жасай және бағалай алу	8.1.7.7 қозғалыс қабілеттерін жақсарту мен түзетуге арналған кең диапазондағы дене жаттығулары н да тактикаларды, стратегияларды және композициялық идеяларды анықтау және бағалау	9.1.7.7 қозғалыс қабілеттерін жақсарту мен түзетуге арналған кең диапазондағы дене жаттығулары н да әртүрлі тактикаларды, стратегияларды және композициялық идеяларды жасау, талдау	10.1.7.7 қозғалыс қабілеттерін жақсарту мен түзетуге арналған кең диапазондағы дене жаттығулары н да әртүрлі тактикаларды, стратегияларды және композициялық идеяларды жасау, салыстыру және салғастыру
	5.1.8.8 қимыл белсенділігі мен		7.1.8.8 қимыл белсенділігі мен	8.1.8.8 әртүрлі қимыл		10.1.8.8 қимыл

1.8. Қимыл белсенділігімен байланысты қиындықтарды жеңу, қауіпке төтеп беру дағдылары	байланысты қиындықтарды жеңу және қауіпке төтеп берудің қарапайым дағдыларын білу және анықтауды үйрену	6.1.8.8 қиындықтарды жеңу және қауіпке төтеп берудің қарапайым дағдыларын білу және анықтау	ен байланысты қиындықтарды жеңу және қауіпке төтеп беру дағдыларын түсіну және қолдана алу	белсенділігін орындау кезінде тәжірибе жасау барысындағы қауіптерді білу және оларға жол бермеу	9.1.8.8 қимыл белсенділігімен байланысты қиындықтарды жеңу және қауіпке төтеп беру дағдыларын жақсарту алу	белсенділігімен байланысты қиындықтарды жеңу және қауіпке төтеп беру дағдыларын бағалау
---	---	---	--	---	--	---

2) "Шығармашылық қабілеттері және сыни тұрғыдан ойлау":

2-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
2.1. Қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімін өзгергіш жағдайларға сай әрекет жасау үшін бейімдеу	5.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін, қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімінің мағынасын білу және түсіну	6.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін, қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімін анықтау және қолдануды үйрену	7.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін, қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімін анықтау және қолдану	8.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін, қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімін талдау және жетілдіру	9.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін, қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімін көрсету	10.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін, қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімін бағалау
2.2. Көшбасшылық дағдылары, командада жұмыс істеу дағдылары, өзінің тұлғалық қасиеттерін жақсартуға деген ықыласы	5.2.2.2 көшбасшылық дағдыларының және командада жұмыс істеу дағдыларының, өзінің тұлғалық қасиеттерін жақсартуға деген ықыласының маңызын түсіну	6.2.2.2 көшбасшылық дағдыларын, командада жұмыс істеу өзінің тұлғалық қасиеттерін жақсартуға деген ықыласын анықтауды және қолдануды үйрену	7.2.2.2 көшбасшылық дағдыларын, командада жұмыс істеу өзінің тұлғалық қасиеттерін жақсартуға деген ықыласын анықтау және қолдану	8.2.2.2 көшбасшылық дағдыларын, командада жұмыс істеу өзінің тұлғалық қасиеттерін жақсартуға деген ықыласын талқылай алу және көрсету	9.2.2.2 көшбасшылық дағдыларын, командада жұмыс істеу өзінің тұлғалық қасиеттерін жақсартуға деген ықыласын көрсету және қолдану	10.2.2.2 көшбасшылық дағдыларын, командада жұмыс істеу өзінің тұлғалық қасиеттерін жақсартуға деген ықыласын бағалау, өзіне жауапкершілік артаудан қорықпау
2.3. Қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеудің бірқатар	5.2.3.3 қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеудің бірқатар	6.2.3.3 қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеу дағдыларын	7.2.3.3 қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеудің	8.2.3.3 қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеудің бірқатар	9.2.3.3 қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеудің	10.2.3.3 қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеудің

дағдыларын көрсету	дағдыларының маңызын түсіну және анықтау	анықтауды және қолдануды үйрену	бірқатар дағдыларын анықтау және қолдану	дағдыларын талқылай алу және көрсете алу	бірқатар дағдыларын қолдану және көрсету	бірқатар дағдыларын бағалау
2.4. Ағзадағы мүшелер мен жүйелердің сақталған қызметін пайдалану	5.2.4.4 ағзадағы жоқ немесе зақымдалған мүшелер мен жүйелердің орнына басқаларының қызметін пайдалану мүмкіндігін түсіну және анықтауды үйрену	6.2.4.4 ағзадағы жоқ немесе зақымдалған мүшелер мен жүйелердің орнына басқаларының қызметін пайдалануды үйрену және анықтау	7.2.4.4 ағзадағы жоқ немесе зақымдалған мүшелер мен жүйелердің орнына басқаларының қызметін пайдалану және анықтау	8.2.4.4 ағзадағы жоқ немесе зақымдалған мүшелер мен жүйелердің орнына басқаларының қызметін дамытуды талқылай алу және көрсете алу	9.2.4.4 ағзадағы жоқ немесе зақымдалған мүшелер мен жүйелердің орнына басқаларының қызметін дамыту бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеуді қолдану және көрсету	10.2.4.4 ағзадағы жоқ немесе зақымдалған мүшелер мен жүйелердің орнына басқаларының қызметін дамыту бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеуді бағалау
2.5. Дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекетті оңтайландыру мен баламаларды құрастыруға арналған ережелер мен құрылымдық тәсілдер және өз дене қызметін басқарудың қол жетімді әдістерін меңгеру	5.2.5.5 дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекетті оңтайландыру және баламаларды құрастыру үшін ережелер мен құрылымдық тәсілдерді білу мен түсіну және өз дене қызметін басқарудың қол жетімді әдістерін меңгеру	6.2.5.5 дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекетті оңтайландыру және баламаларды құрастыру үшін ережелер мен құрылымдық тәсілдерді түсіну мен қолдану және өз дене қызметін басқарудың қол жетімді әдістерін меңгеру	7.2.5.5 дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекетті оңтайландыру және баламаларды құрастыру үшін ережелер мен құрылымдық тәсілдерді көрсетуді үйрену және өз дене қызметін басқарудың қол жетімді әдістерін меңгеру	8.2.5.5 дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекетті оңтайландыру және баламаларды құрастыру үшін ережелер мен құрылымдық тәсілдерді көрсету және өз дене қызметін басқарудың қол жетімді әдістерін меңгеру	9.2.5.5 дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекетті оңтайландыру және баламаларды құрастыру үшін ережелер мен құрылымдық тәсілдерді пайдалану мен талқылай алу және өз дене қызметін басқарудың қол жетімді әдістерін меңгеру	10.2.5.5 дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекетті оңтайландыру және баламаларды құрастыру үшін ережелер мен құрылымдық тәсілдерді бағалау мен салғастыру және өз дене қызметін басқарудың қол жетімді әдістерін меңгеру
2.6. Өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттері және оларға баға бере отырып, баламалы шешімдер ұсыну	5.2.6.6 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін білу мен түсіну және баламалы шешімдер ұсыну	6.2.6.6 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін түсіну мен қолдану және баламалы шешімдер ұсыну	7.2.6.6 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін пайдалану және баламалы шешімдер ұсыну	8.2.6.6 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін көрсету мен салыстыруды үйрену және баламалы шешімдер ұсыну	9.2.6.6 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін көрсету мен салыстыру және баламалы шешімдер ұсыну	10.2.6.6 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін бағалау мен талдау және баламалы шешімдер ұсыну
				8.2.7.7		

2.7. Жарыс қызметінің ережелері мен төрешілік ережелері	5.2.7.7 жарыс қызметінің ережелері мен төрешілік ережелерін білу	6.2.7.7 жарыс қызметінің ережелері мен төрешілік ережелерін түсіну	7.2.7.7 жарыс қызметінің ережелері мен төрешілік ережелерін қолдану	жарыс қызметінің ережелері мен төрешілік ережелерін көрсету және салыстыра білу	9.2.7.7 жарыс қызметінің ережелері мен төрешілік ережелерін көрсету және салыстыру	10.2.7.7 жарыс қызметінің ережелері мен төрешілік ережелерін бағалау мен талдау
2.8. Жарыс кезіндегі шыншыл ойынды, отансүйгіштік ті, ынтымақтастықты паш ететін мінез-құлық	5.2.8.8 жарыс кезінде шыншыл ойынды, отансүйгіштік ті, ынтымақтастықты паш ететін мінез-құлық танытуды білу және түсіндіру	6.2.8.8 жарыс кезінде шыншыл ойынды, отансүйгіштік ті, ынтымақтастықты паш ететін мінез-құлық танытуды түсіну және қолдану	7.2.8.8 жарыс кезінде шыншыл ойынды, отансүйгіштік ті, ынтымақтастықты паш ететін мінез-құлық танытуды түсіну және қолдана алу	8.2.8.8 жарыс кезінде шыншыл ойынды, отансүйгіштік ті, ынтымақтастықты паш ететін мінез-құлық танытуды талқылау және бейімдеу	9.2.8.8 жарыс кезінде шыншыл ойынды, отансүйгіштік ті, ынтымақтастықты паш ететін мінез-құлық танытуды бағалау	10.2.8.8 жарыс кезінде шыншыл ойынды, отансүйгіштік ті, ынтымақтастықты паш ететін мінез-құлық танытуды талдау
2.9. Қимыл-қозғалыстың әртүрлі контекстімен байланысты рөлдер және олардың айырмашылықтары	5.2.9.9 қимыл-қозғалыстың әртүрлі контекстімен байланысты рөлдерді анықтау	6.2.9.9 қимыл-қозғалыстың әртүрлі контекстімен байланысты рөлдерді және олардың айырмашылықтарын ұғыну мен түсіндіре алу	7.2.9.9 қимыл-қозғалыстың әртүрлі контекстімен байланысты рөлдерді және олардың айырмашылықтарын ұғыну мен түсіндіру	8.2.9.9 қимыл-қозғалыстың әртүрлі контекстімен байланысты рөлдерді қолдану және олардың айырмашылықтарын түсіну	9.2.9.9 қимыл-қозғалыстың әртүрлі контекстімен байланысты рөлдерді және олардың айырмашылықтарын көрсету мен салыстыру	10.2.9.9 қимыл-қозғалыс контексттерін ең байланысты әртүрлі рөлдерді бағалау және бейімдеу

3) "Денсаулық және салауатты өмір салты":

3-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
3.1. Өз денсаулығы және салауатты өмір салты туралы білімін қалыптастыру	5.3.1.1 денсаулық сақтаудың маңыздылығын білу және түсіну	6.3.1.1 өз денсаулығына қатысты қауіптерді анықтай алу	7.3.1.1 өз денсаулығына қатысты өмір салтының әсерін ұғыну және түсіндіру	8.3.1.1 салауатты өмір салтының денсаулыққа тигізетін әсерін өз үлгісімен көрсете алу	9.3.1.1 салауатты өмір салтының денсаулыққа тигізетін әсерін өз үлгісімен көрсете алу және түсіндіру	10.3.1.1 өз денсаулығы және салауатты өмір салты туралы білімін бағалау және бейімдеу
3.2. Ағзадағы дене	5.3.2.2 ағзадағы дене өзгерістерін	6.3.2.2 өз сезінуі бойынша	7.3.2.2 ағзадағы дене өзгерістерін	8.3.2.2 ағзадағы дене өзгерістерін	9.3.2.2	10.3.2.2 ағзадағы дене өзгерістерін

өзгерістерін қадағалау, ағзаны емдеу м е н сауықтыру ү ш і н жағымды түзете-дамыту жағдайларын жасау	қадағалаудың, ағзаны емдеу м е н сауықтыру ү ш і н жағымды түзете-дамыту жағдайларын жасаудың маңыздылығы н білу және түсіну	ағзадағы дене өзгерістерін қадағалау, ағзаны емдеу м е н сауықтыру ү ш і н жағымды түзете-дамыту жағдайларын жасау	қадағалаудың, ағзаны емдеу м е н сауықтыру ү ш і н жағымды түзете-дамыту жағдайларын жасаудың ықпалын ұғыну және түсіндіру	қадағалауды, ағзаны емдеу м е н сауықтыру ү ш і н жағымды түзете-дамыту жағдайларын жасауды өз үлгісімен көрсете алу	ағзадағы дене өзгерістерін қадағалауды, ағзаны емдеу м е н сауықтыру ү ш і н жағымды түзете-дамыту жағдайларын жасауды бағалау	қадағалауды, ағзаны емдеу м е н сауықтыру ү ш і н жағымды түзете-дамыту жағдайларын жасауды бағалау және бейімдеу
3.3. ТҚАБ ж ә н е денсаулық жағдайында тұрақты бұзылыстар бар білім алушылардың өмір сүру қабілетін қалыптастыру	5.3.3.3 ТҚАБ және денсаулық жағдайында тұрақты бұзылыстар бар білім алушылардың өмір сүру қабілетін барынша анықтау және дамыту	6.3.3.3 ТҚАБ ж ә н е денсаулық жағдайында тұрақты бұзылыстар бар білім алушылардың өмір сүру қабілетін барынша түсіну және дамыта алу	7.3.3.3 ТҚАБ ж ә н е денсаулық жағдайында тұрақты бұзылыстар бар білім алушылардың өмір сүру қабілеті және олардың айырмашылы ғын сезіну ж ә н е түсіндіре алу	8.3.3.3 ТҚАБ ж ә н е денсаулық жағдайында тұрақты бұзылыстар бар білім алушылардың өмір сүру қабілеті және олардың бейімделуін барынша талқылау және дамыту	9.3.3.3 ТҚАБ және денсаулық жағдайында тұрақты бұзылыстар бар білім алушылардың өмір сүру қабілетін барынша бақылау және дамытуды өз мысалында көрсете алу	10.3.3.3 ТҚАБ ж ә н е денсаулық жағдайында тұрақты бұзылыстар бар білім алушылардың өмір сүру қабілетін барынша дамыту үшін білімді бағалау және бейімдеу
3.4. Дене ж ә н е психомоторл ы қ аутқулар ескере отырып дене жаттығулары на дайындық ауқымындағы ширатудың өзекті компоненттер і мен қалпына келтіру техникалары	5.3.4.4 дене ж ә н е психомоторл ы қ аутқуларды ескере отырып дене жаттығулары на дайындық ауқымындағы ширатудың өзекті компоненттер і мен қалпына келтіру техникаларын білу және түсіну	6.3.4.4 дене ж ә н е психомоторл ы қ аутқуларды ескере отырып ширатудың өзекті компоненттер і мен қалпына келтіру техникаларын ың ағзаға тигізетін әсерін түсіндіру	7.3.4.4 дене ж ә н е психомоторл ы қ аутқуларды ескере отырып дене жаттығулары ның алдында жалпы ширату өткізу және ағзаны қалпына келтіру техникасыны ң компонентте рін көрсету	8.3.4.4 дене ж ә н е психомоторл ы қ аутқуларды ескере отырып ширату мен қалпына келтіруге арналған жаттығулар кешендерін құрастыру және көрсету	9.3.4.4 дене ж ә н е психомоторл ы қ аутқуларды ескере отырып дене жаттығулары үшін ширату лар құрастыру , түсіндіру және өткізу, ағзаның қалпына келуінің тиімділігін бағалау	10.3.4.4 дене ж ә н е психомоторл ы қ аутқуларды ескере отырып ширату мен қалпына келтіруге арналған жаттығулар кешендерін талдау, бағалау және бейімдеу
	5.3.5.5 әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығулард ы ң	6.3.5.5 әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығулард	7.3.5.5 әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығулард ы орындау кезіндегі	8.3.5.5 әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығулард	9.3.5.5 энергтикалық жүйенің	10.3.5.5 энергетикалы қ жүйенің қызметін

3.5. Әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығулар, олардың ағзаға әсері және өзінің дене мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну	айырмашылықтарын және сыртқы белгілер бойынша олардың ағзаның энергетикалық жүйесіне тигізетін әсерін анықтау және өзінің дене мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну	ы және сыртқы белгілер бойынша олардың ағзаның энергетикалық жүйесіне тигізетін әсерін және көрсету және өзінің дене мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну	ағзаның дене дайындығына қойылатын талаптарды түсіну және сыртқы белгілер бойынша олардың ағзаның энергетикалық жүйесіне тигізетін әсерін және өзінің дене мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну	ы орындау кезіндегі энергетикалық жүйенің қызметін түсіндіру және оның ағзаға тигізетін әсерін білу және өзінің дене мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну	қызметін және оның әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығулармен байланысын түсіндіру мен сипаттау және өзінің дене мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну	және оның әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығулармен байланысын талдау, бағалау мен бейімдеу және өзінің дене мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну
3.6. Қозғалыс патологиясын ескере отырып денсаулықты нығайтуға бағытталған бірқатар дене жүктемелері кезіндегі қауіптерді басқару стратегиялары	5.3.6.6 қозғалыс патологиясын ескере отырып денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығулары н орындау кезіндегі қауіпсіздік техникасы сұрақтарынан хабардар болу	6.3.6.6 қозғалыс патологиясын ескере отырып спорттық-спецификалық қауіпсіздік техникасын, денсаулықты нығайтуға бағытталған нормалар мен ережелерді түсіну	7.3.6.6 қозғалыс патологиясын ескере отырып денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығуларының әртүрлі контексттерін дегі ықтимал қауіп пен қатерді анықтау	8.3.6.6 қозғалыс патологиясын ескере отырып қауіпсіздік техникасының күрделі сұрақтарын, сондай-ақ денсаулыққа төнуі ықтимал қатерді азайту әдістерін түсіну	9.3.6.6 қозғалыс патологиясын ескере отырып денсаулық, қауіпсіздік техникасы бойынша күрделі сұрақтарды, сондай-ақ денсаулыққа төнуі ықтимал қатерлерді азайту әдістерін түсіну және егжей-тегжейлі сипаттау	10.3.6.6 қозғалыс патологиясын ескере отырып денсаулық, қауіпсіздік техникасы бойынша күрделі сұрақтарды, сондай-ақ денсаулыққа төнуі ықтимал қатерлерді азайту әдістерін талдау, бағалау және бейімдеу
3.7. Дене жаттығулары бойынша тәжірибені байытуға бағытталған білім мен дағдылар	5.3.7.7 дене жаттығулары бойынша тәжірибені байытуға бағытталған дағдыларды білу және орындау	6.3.7.7 дене жаттығулары бойынша тәжірибені байытуға бағытталған білім мен дағдыларды қолдану	7.3.7.7 дене жаттығулары бойынша тәжірибені байытуға бағытталған білім мен дағдыларды анықтау	8.3.7.7 дене жаттығулары бойынша тәжірибені байытуға бағытталған білім мен дағдыларды көрсету	9.3.7.7 дене жаттығулары бойынша тәжірибені байытуға бағытталған білім мен дағдыларды бағалау	10.3.7.7 дене жаттығулары бойынша тәжірибені байытуға бағытталған білім мен дағдыларды талдау және бейімдеу

43. Осы Бағдарлама тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Бейімделген дене шынықтыру

" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

44. Бөлімдерді және тақырыптарды меңгеру сағаттарын қою мұғалімнің басшылығына сай жүргізіледі

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптарына арналған "Бейімделген дене шынықтыру" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Бейімделген дене шынықтыру" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5 - сынып:

1-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Тақырыбы/ Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
	Ширату мен қалпына келтіру техникасына қатысты біліммен танысу және оны кеңейту	5.3.6.6 қозғалыс патологиясын ескере отырып денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығуларын орындау кезіндегі қауіпсіздік техникасы сұрақтарынан хабардар болу;
		5.3.2.2 ағзадағы дене өзгерістерін қадағалаудың, ағзаны емдеу мен сауықтыру үшін жағымды түзете-дамыту жағдайларын жасаудың маңыздылығын білу және түсіну;
		5.1.8.8 білім алушылардың қимыл белсенділігімен және жеке білім алу қажеттіліктерімен байланысты қиындықтарды жеңу және қауіпке төтеп берудің қарапайым дағдыларын білу және анықтауды үйрену;
		5.1.1.1 тірек-қозғалыс аппаратының бұзылыстарын ескере отырып, спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерінің шамалы диапазонында дәлдікті, бақылауды және ептілікті дамыту

<p>Жеңіл атлетика арқылы белсенді өмір салты</p>	<p>Ауру шақырған бұзылыстарды түзету немесе орнын толтыру (компенсация)</p>	<p>үшін қимыл дағдыларын білу және түсіну;</p> <p>5.1.6.6 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін білу және анықтау;</p> <p>5.3.3.3 дене және психомоторлық ауткуларды ескере отырып дене жаттығуларына дайындық ауқымындағы ширатудың өзекті компоненттері мен қалпына келтіру техникаларын білу және түсіну;</p>
<p>Қоғалыс іс-әрекеті арқылы түйткілді жағдаяттарды шешу</p>	<p>Кіші және үлкен топтарға бірлесіп /жарысып қатысу арқылы жалпы дене жағдайының деңгейін жоғарылату</p>	<p>5.3.4.4 дене және психомоторлық ауткуларды ескере отырып дене жаттығуларына дайындық ауқымындағы ширатудың өзекті компоненттері мен қалпына келтіру техникаларын білу және түсіну;</p> <p>5.2.6.6 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін білу мен түсіну және баламалы шешімдер ұсыну;</p>
<p>Қоғалыс іс-әрекеті арқылы түйткілді жағдаяттарды шешу</p>	<p>Маршрутпен жүріп кіші топтарда түйткілдерді шешу</p>	<p>5.1.4.4 қоғамда әрі қарай толыққанды қызмет істеуге қажет болатын дене жүктемелерін білу және оларды жеңуді үйрену;</p> <p>5.3.1.1 денсаулық сақтаудың маңыздылығын білу және түсіну;</p> <p>5.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін білім алушылардың жеке білім алу қажеттіліктерін ескере отырып, қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімін түсіну және ұғыну;</p> <p>5.2.9.9 қимыл-қозғалыстың әртүрлі контекстімен байланысты рөлдерді анықтау;</p>
<p>Қоғалыс іс-әрекеті арқылы түйткілді жағдаяттарды шешу</p>	<p>Әртүрлі жабдақтарды пайдалана отырып мәселеге-бағытталған тапсырмаларды орындау кезіндегі ынтымақтастық және қарым-қатынас</p>	<p>5.2.3.3 қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеудің бірқатар дағдыларын түсіну және анықтау;</p> <p>5.2.7.7 жарыс қызметінің ережелері мен төрешілік ережелерін білу;</p> <p>5.2.9.9 қимыл-қозғалыстың әртүрлі контекстімен байланысты рөлдерді анықтау;</p>
<p>2 - тоқсан</p>		

Гимнастика арқылы ағзаны нығайту	Байланысты өзгерту: айнадан шағылыстырғандай ету және киюластыру	5.1.7.7 қозғалыс қабілеттерін жақсарту мен түзетуге арналған шамалы диапазондағы дене жаттығуларында тактикаларды, стратегияларды және құрылымдық идеяларды білу және сипаттау;
	Тепе-теңдік және бұралу	5.1.3.3 кейбір жаттығулар кезіндегі қимыл комбинациялары мен олардың ретін білу және орындай алу, сондай-ақ дене және психологиялық кедергілерді жеңу қабілетін қалыптастыру;
		5.2.6.6 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін білу мен түсіну және баламалы шешімдер ұсыну;
		5.3.2.2 ағзадағы дене өзгерістерін қадағалаудың, ағзаны емдеу мен сауықтыру үшін жағымды түзете-дамыту жағдайларын жасаудың маңыздылығын білу және түсіну;
Топтық композициялық тапсырма арқылы түйісетін және түйіспейтін жұмыс		5.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін білім алушылардың жеке білім алу қажеттіліктерін ескере отырып, қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімін түсіну және ұғыну;
		5.1.5.5 өз мүмкіндіктеріне саналы түрде қарай отырып, спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдылары мен ретін білу және анықтау;
		5.2.4.4 ағзадағы жоқ немесе зақымдалған мүшелер мен жүйелердің орнына басқаларының қызметін пайдалану мүмкіндігін түсіну және анықтауды үйрену;
Ұлттық және интеллектуалдық ойындар	"Тоғыз құмалақ", "Асық ату" ұлттық ойындары	5.2.7.7 жарыс қызметінің ережелері мен төрешілік ережелерін білу;
	Ұлттық ойындар аумағында бірқатар стратегияларды зерделеу	5.1.3.3 кейбір жаттығулар кезіндегі қимыл комбинациялары мен олардың ретін білу және орындай алу, сондай-ақ дене және психологиялық кедергілерді жеңу қабілетін қалыптастыру;
		5.2.8.8 жарыс кезінде шыншыл ойынды, отансүйгіштікті, ынтымақтастықты паш ететін

		мінез-құлық танытуды білу және түсіндіру;
3 - тоқсан		
Шаңғы/кросс және коньки дайындығы	Шаңғы дайындығы	5.2.5.5 дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекетті оңтайландыру және баламаларды құрастыру үшін ережелер мен құрылымдық тәсілдерді білу мен түсіну және өз дене қызметін басқарудың қол жетімді әдістерін меңгеру;
		5.3.1.1 денсаулық сақтаудың маңыздылығын білу және түсіну;
	Кросс дайындығы	5.2.3.3 қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеудің бірқатар дағдыларын түсіну және анықтау;
		5.3.3.3 денсаулық жағдайындағы тұрақты ауткуы және тірек-қозғалыс аппаратының бұзылысы бар білім алушының өмірге қабілеттілігін бар мүмкіндігінше анықтау және дамыту;
		5.3.6.6 қозғалыс патологиясын ескере отырып денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығуларын орындау кезіндегі қауіпсіздік техникасы сұрақтарынан хабардар болу;
	Коньки дайындығы	5.2.4.4 ағзадағы жоқ немесе зақымдалған мүшелер мен жүйелердің орнына басқаларының қызметін пайдалану мүмкіндігін түсіну және анықтауды үйрену;
Шабуыл-ойындар көмегімен пас беру және кеңістікті бөлу дағдыларын дамыту		5.1.1.1 тірек-қозғалыс аппаратының бұзылыстарын ескере отырып, спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерінің шамалы диапазонында дәлдікті, бақылауды және ептілікті дамыту үшін қимыл дағдыларын білу және түсіну;
		5.2.7.7 жарыс қызметінің ережелері мен төрешілік ережелерін білу;
		5.3.4.4 әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығулардың айырмашылықтарын және сыртқы белгілер бойынша олардың

Спорттық ойындар арқылы оқыту		ағзаның энергетикалық жүйесіне тигізетін әсерін анықтау және өзінің дене мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну;
		5.3.5.5 әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығулардың айырмашылықтарын және сыртқы белгілер бойынша олардың ағзаның энергетикалық жүйесіне тигізетін әсерін анықтау және өзінің дене мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну;
	Белгілеу және қағып әкету	5.2.5.5 дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекетті оңтайландыру және баламаларды құрастыру үшін ережелер мен құрылымдық тәсілдерді білу мен түсіну және өз дене қызметін басқарудың қол жетімді әдістерін меңгеру;
		5.2.9.9 қимыл-қозғалыстың әртүрлі контекстімен байланысты рөлдерді анықтау;
	Ойын концепциялары мен дағдыларына көңіл бөле отырып өзі және басқалар үшін ойындар құрастыру	5.3.7.7 дене жаттығулары бойынша тәжірибені байытуға бағытталған дағдыларды білу және орындау;
		5.2.2.2 көшбасшылық және командада жұмыс істеу дағдыларын және өзінің тұлғалық қасиеттерін жақсартуға деген ықыласын ұғыну;
5.1.7.7 қозғалыс қабілеттерін жақсарту мен түзетуге арналған шамалы диапазондағы дене жаттығуларында тактикаларды, стратегияларды және құрылымдық идеяларды білу және сипаттау;		
4 - тоқсан		5.2.3.3 қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеудің бірқатар дағдыларын түсіну және анықтау;
		5.1.6.6 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін білу және анықтау;
		5.1.4.4 қоғамда әрі қарай толыққанды қызмет істеуге қажет болатын дене жүктемелерін білу және оларды жеңуді үйрену;

Қозғалмалы және спорттық ойындар	Жақсы дене жағдайы және дене қабілеттері элементтерін зерделеу және ұғынуын ынталандыру	5.2.2.2 көшбасшылық және командада жұмыс істеу дағдыларын және өзінің тұлғалық қасиеттерін жақсартуға деген ықыласын ұғыну;
	Әртүрлі қозғалыс ойындарының көмегімен белсенді болу және мықты денсаулықты таңдау	5.1.5.5 өз мүмкіндіктеріне саналы түрде қарай отырып, спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдылары мен ретін білу және анықтау; 5.2.8.8 жарыс кезінде шыншыл ойынды, отансүйгіштікті, ынтымақтастықты паш ететін мінез-құлық танытуды білу және түсіндіру;
Жүгіру, секіру және лақтыру дағдыларын дамыту	Жүгіру мен секіру дағдыларын жақсарту	5.1.2.2 негізгі қимыл дағдыларын білу және түзете алу: тірек-қозғалыс аппараты, дене мен нысанды басқару;
		5.2.9.9 қимыл-қозғалыстың әртүрлі контекстімен байланысты рөлдерді анықтау;
		5.3.7.7 дене жаттығулары бойынша тәжірибені байытуға бағытталған дағдыларды білу және орындау;
	Ширату және қалпына келтіру техникасы және жүгіру мен лақтыру дағдыларын жақсарту	5.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін білім алушылардың жеке білім алу қажеттіліктерін ескере отырып, қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімін түсіну және ұғыну;
5.1.8.8 білім алушылардың қимыл белсенділігімен және жеке білім алу қажеттіліктерімен байланысты қиындықтарды жеңу және қауіпке төтеп берудің қарапайым дағдыларын білу және анықтауды үйрену; 5.3.5.5 әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығулардың айырмашылықтарын және сыртқы белгілер бойынша олардың ағзаның энергетикалық жүйесіне тигізетін әсерін анықтау және өзінің дене мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну.		

2) 6 - сынып:

2-кесте

--	--	--

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Тақырыбы/ Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
Дене шынықтыру-сауықтыру түсініктерін қарастыру және кеңейту	Ағза жайлы жалпы және спорттық ширатулар арқылы білеміз	<p>6.3.6.6 қозғалыс патологиясын ескере отырып спорттық-спецификалық қауіпсіздік техникасын, денсаулықты нығайтуға бағытталған нормалар мен ережелерді түсіну;</p> <p>6.1.3.3 кейбір жаттығулар кезінде қимыл комбинациялары мен олардың ретін құрастыра алу және орындай алу, сондай-ақ дене және психологиялық кедергілерді жеңу қабілетін қалыптастыру;</p> <p>6.3.5.5 әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығуларды және сыртқы белгілер бойынша олардың ағзаның энергетикалық жүйесіне тигізетін әсерін ұсыну және көрсету және өзінің дене мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну;</p>
	Фитнес компоненттерін дамыту: жылдамдық және төзімділік	<p>6.2.2.2 көшбасшылық және командада жұмыс істеу дағдыларын және өзінің тұлғалық қасиеттерін жақсартуға деген ықыласын анықтауды және қолдануды үйрену;</p> <p>6.3.1.1 өз денсаулығына қатысты қауіптерді анықтай алу;</p>
	Білім алушының өз дертін ескере отырып ағзасының жағдайына жағымды әсер ететін жаттығулар кешендерін игеруі	<p>6.2.3.3 қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеудің бірқатар дағдыларын анықтауды және қолдануды үйрену;</p> <p>6.1.4.4 қоғамда әрі қарай толыққанды қызмет істеуге қажет болатын дене жүктемелерін құрастыра алу және орындай алу;</p> <p>6.1.2.2 негізгі қимыл дағдыларын түзетуді құрастыра алу және орындай алу: тірек-қозғалыс аппараты, дене мен нысанды басқару;</p>
		6.1.1.1 тірек-қозғалыс аппаратының бұзылыстарын ескере отырып, спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерінің шамалы

Шытырман оқиғалы тапсырмалар арқылы сыни тұрғыдан ойлау мен қарым-қатынас дағдыларын дамыту	Сыни тұрғыдан ойлау дағыларының және әлеуметтік дағдыларының дамуына септігін тигізетін топтық жаттығуларға қатысу	диапазонында дәлдікті, бақылауды және ептілікті дамыту үшін қимыл дағдыларын қолдану; 6.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін білім алушылардың жеке білім алу қажеттіліктерін ескере отырып, қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімін анықтау және қолдануды үйрену;
	Сыни тұрғыдан ойлауды пайдалануды қамтитын бүкіл сыныптың және үлкен топтардың бірлескен жұмысы	6.3.4.4 дене және психомоторлық ауткуларды ескере отырып ширатудың өзекті компоненттері мен қалпына келтіру техникаларының ағзаға тигізетін әсерін түсіндіру; 6.2.2.2 көшбасшылық және командада жұмыс істеу дағдыларын және өзінің тұлғалық қасиеттерін жақсартуға деген ықыласын анықтауды және қолдануды үйрену;
2 - тоқсан		
Гимнастика бойынша күрделі дағдыларын кеңейту үшін нысандар мен құрал-саймандарды пайдалану	Төсеніштер мен гимнастикалық кіші жабдықтарда дене динамикасымен және кернелуімен эксперимент жасап көру	6.3.6.6 қозғалыс патологиясын ескере отырып спорттық-спецификалық қауіпсіздік техникасын, денсаулықты нығайтуға бағытталған нормалар мен ережелерді түсіну; 6.1.5.5 өз мүмкіндіктеріне саналы түрде қарай отырып, спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдылары мен ретін таңдай алу;
	Нысандар мен гимнастикалық құрал-саймандардың көмегімен композициялық және кеңістіктік түсінікті дамыту	6.2.5.5 дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекетті оңтайландыру және баламаларды құрастыру үшін ережелер мен құрылымдық тәсілдерді түсіну мен қолдану және өз дене қызметін басқарудың қол жетімді әдістерін меңгеру; 6.1.2.2 негізгі қимыл дағдыларын түзетуді құрастыра алу және орындай алу: тірек-қозғалыс аппараты, дене мен нысанды басқару; 6.1.8.8 білім алушылардың қимыл белсенділігімен және жеке білім

		алу қажеттіліктерімен байланысты қиындықтарды жеңу және қауіпке төтеп берудің қарапайым дағдыларын білу және анықтау;
	Таспалармен және гимнастикалық жабдықпен топтық ретті құрастыру, орындау және бағалау	6.2.4.4 ағзадағы жоқ немесе зақымдалған мүшелер мен жүйелердің орнына басқаларының қызметін пайдалануды үйрену және анықтау; 6.3.2.2 өз сезінуі бойынша ағзадағы дене өзгерістерін қадағалау, ағзаны емдеу мен сауықтыру үшін жағымды түзете-дамыту жағдайларын жасау ;
Қазақстанда айналысатын спорт түрлерін зерделеу (ұлттық және зияткерлік ойындар)	Шығармашылық, қарым-қатынас және бағалау дағдыларын дамыту	6.1.6.6 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін таңдай алу; 6.2.7.7 жарыс қызметінің ережелері мен төрешілік ережелерін түсіну;
	Ойын фрагментімен жұмыс істеу арқылы динамикалық қарама-қарсылықты және негізгі мақсатты жетілдіру	6.3.2.2 өз сезінуі бойынша ағзадағы дене өзгерістерін қадағалау, ағзаны емдеу мен сауықтыру үшін жағымды түзете-дамыту жағдайларын жасау ; 6.2.2.2 көшбасшылық және командада жұмыс істеу дағдыларын және өзінің тұлғалық қасиеттерін жақсартуға деген ықыласын анықтауды және қолдануды үйрену;
	Топтық биді орындау және бағалау үдерісіне қатысу	6.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін білім алушылардың жеке білім алу қажеттіліктерін ескере отырып, қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімін анықтау және қолдануды үйрену; 6.1.7.7 қозғалыс қабілеттерін жақсарту мен түзетуге арналған бірқатар дене жаттығуларында тактикаларды, стратегияларды және құрылымдық идеяларды түсіну және қолдану;
		6.1.2.2 негізгі қимыл дағдыларын түзетуді құрастыра алу және орындай алу: тірек-қозғалыс
3 - тоқсан		

Фундаменталды қозғалыс дағдыларын қайталау және машықтау	Денені басқару дағдыларын шолу және кеңейту	аппараты, дене мен нысанды басқару;
	Топтық/командалық әрекет түрлерінде қимыл дағдыларын пайдалану және дамыту	6.1.5.5 өз мүмкіндіктеріне саналы түрде қарай отырып, спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдылары мен ретін таңдай алу;
		6.2.6.6 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін түсіну мен қолдану және баламалы шешімдер ұсыну;
		6.2.8.8 жарыс кезінде шыншыл ойынды, отансүйгіштікті, ынтымақтастықты паш ететін мінез-құлық танытуды түсіну және қолдану;
Топтық/командалық әрекетте нысанды бақылау дағдыларын қайталау және дамыту	6.2.7.7 жарыс қызметінің ережелері мен төрешілік ережелерін түсіну;	
	6.1.1.1 тірек-қозғалыс аппаратының бұзылыстарын ескере отырып, спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерінің шамалы диапазонында дәлдікті, бақылауды және ептілікті дамыту үшін қимыл дағдыларын қолдану;	
	6.3.5.5 әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығуларды және сыртқы белгілер бойынша олардың ағзаның энергетикалық жүйесіне тигізетін әсерін ұсыну және көрсету және өзінің дене мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну;	
Қатерді басқаруға баса назар аудара отырып, допты алып алу кездесетін ойындарда дағдылар мен концепцияларды (тактикаларды/стратегияларды) дамыту	6.2.9.9 қимыл-қозғалыстың әртүрлі контекстімен байланысты рөлдерді және олардың айырмашылықтарын ұғыну мен түсіндіре алу;	
	6.3.1.1 өз денсаулығына қатысты қауіптерді анықтай алу;	
	6.3.7.7 дене жаттығулары бойынша басқа адамдардың тәжірибесін байытуға бағытталған білім мен дағдыларды қолдану;	
Шабуылдау кездесетін ойындарда дағдылар мен концепттерді дамыту	6.2.4.4 ағзадағы жоқ немесе зақымдалған мүшелер мен	

Бірқатар ойын категориялары арқылы дағдылар мен түсініктерін кеңейту		жүйелердің орнына басқаларының қызметін пайдалануды үйрену және анықтау;
	Ойын әдісімен дене көрсеткіштерін жақсарту	6.1.4.4 қоғамда әрі қарай толыққанды қызмет істеуге қажет болатын дене жүктемелерін құрастыра алу және орындай алу;
	Тормен ойналатын ойындарды ойнау және құрастыру	6.2.8.8 жарыс кезінде шыншыл ойынды, отансүйгіштікті, ынтымақтастықты паш ететін мінез-құлық танытуды түсіну және қолдану; 6.3.4.4 дене және психомоторлық аутқуларды ескере отырып ширатудың өзекті компоненттері мен қалпына келтіру техникаларының ағзаға тигізетін әсерін түсіндіру;
4 - тоқсан		
Өз денсаулығына қамқорлықпен қарау	Дене белсенділігінің маңыздылығын ұғыну	6.2.6.6 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін түсіну мен қолдану және баламалы шешімдер ұсыну; 6.1.7.7 қозғалыс қабілеттерін жақсарту мен түзетуге арналған бірқатар дене жаттығуларында тактикаларды, стратегияларды және құрылымдық идеяларды түсіну және қолдану;
	Өз денсаулығына қалай қамқорлық етуді және серіктесімен белсенді болуды үйрету	6.3.3.3 денсаулық жағдайындағы тұрақты аутқуы және тірек-қозғалыс аппаратының бұзылысы бар білім алушының өмірге қабілеттілігін бар мүмкіндігінше түсіну және дамыта алу; 6.1.8.8 білім алушылардың қимыл белсенділігімен және жеке білім алу қажеттіліктерімен байланысты қиындықтарды жеңу және қауіпке төтеп берудің қарапайым дағдыларын білу және анықтау;
		6.1.6.6 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін таңдай алу; 6.2.5.5 дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекетті оңтайландыру және баламаларды құрастыру үшін ережелер мен құрылымдық тәсілдерді түсіну

Атлетикадағы жүгіру, секіру және лақтыру дағдыларын жақсарту	Ширатуды қайта қарастыру, жүгіру дағдыларын қарастыру және кеңейту	мен қолдану және өз дене қызметін басқарудың қол жетімді әдістерін меңгеру;
	Креативті, бірігіп істейтін және жарыс жаттығулары арқылы секіру мен лақтыру дағдыларын қайталау және тереңдету	6.2.9.9 қимыл-қозғалыстың әртүрлі контекстімен байланысты рөлдерді және олардың айырмашылықтарын ұғыну мен түсіндіре алу;
		6.2.3.3 қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеудің бірқатар дағдыларын анықтауды және қолдануды үйрену;
		6.1.3.3 кейбір жаттығулар кезінде қимыл комбинациялары мен олардың ретін құрастыра алу және орындай алу, сондай-ақ дене және психологиялық кедергілерді жеңу қабілетін қалыптастыру

3) 7 - сынып:

3-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Тақырыбы/ Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
	Ойындағы тактикалық білімін жақсарту	<p>7.3.6.6 қозғалыс патологиясын ескере отырып денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығуларының әртүрлі контексттеріндегі ықтимал қауіп пен қатерді анықтау;</p> <p>7.1.1.1 тірек-қозғалыс аппаратының бұзылыстарын ескере отырып, спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерінің шамалы диапазонында дәлдікті, бақылауды және ептілікті дамыту үшін қимыл дағдыларын қолдану және жетілдіруді үйрену;</p> <p>7.1.7.7 қозғалыс қабілеттерін жақсарту мен түзетуге арналған бірқатар дене жаттығуларында қарапайым тактикаларды, стратегияларды және композициялық идеяларды жасай және бағалай алу</p>
Ойын арқылы оқыту		7.3.4.4 дене және психомоторлық ауткуларды ескере отырып дене жаттығуларының алдында жалпы ширату өткізу және ағзаны қалпына келтіру

	<p>Ойында шешім қабылдау сұрағымен жұмыс істеу</p>	<p>техникасының компоненттерін көрсету;</p> <p>7.2.2.2 көшбасшылық және командада жұмыс істеу дағдыларын және өзінің тұлғалық қасиеттерін жақсартуға деген ықыласын анықтау және қолдану;</p> <p>7.2.6.6 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін пайдалану және баламалы шешімдер ұсыну;</p>
	<p>Тормен ойналатын ойындар арқылы мәселелерді шешу дағдыларын жетілдіру</p>	<p>7.3.7.7 дене жаттығулары бойынша басқа адамдардың тәжірибесін байытуға бағытталған білім мен дағдыларды анықтау;</p> <p>7.3.5.5 әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығуларды орындау кезіндегі ағзаның дене дайындығына қойылатын талаптарды түсіну және сыртқы белгілер бойынша олардың ағзаның энергетикалық жүйесіне тигізетін әсерін және өзінің дене мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну;</p>
<p>Гимнастика арқылы когнитивті дағдыларын және денесін басқару дағдыларын дамыту</p>	<p>Бұрылыстар мен бұралуларды зерделеу</p>	<p>7.3.6.6 қозғалыс патологиясын ескере отырып денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығуларының әртүрлі контексттеріндегі ықтимал қауіп пен қатерді анықтау;</p> <p>7.1.5.5 өз мүмкіндіктеріне саналы түрде қарай отырып, спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдылары мен ретін жетілдіру және жинақтау;</p> <p>7.2.5.5 дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекетті оңтайландыру және баламаларды құрастыру үшін ережелер мен құрылымдық тәсілдерді көрсетуді үйрену және өз дене қызметін басқарудың қол жетімді әдістерін меңгеру;</p>
	<p>Теңгеру мен бұралулар кезінде өз денемізді қадағалау</p>	<p>7.1.1.1 тірек-қозғалыс аппаратының бұзылыстарын ескере отырып, спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерінің шамалы диапазонында дәлдікті, бақылауды және ептілікті дамыту</p>

		үшін қимыл дағдыларын қолдану және жетілдіруді үйрену;
2 - тоқсан		
	Ұзын секірістерді зерделеу және жақсарту	<p>7.2.4.4 ағзадағы жоқ немесе зақымдалған мүшелер мен жүйелердің орнына басқаларының қызметін пайдалану және анықтау ;</p> <p>7.3.4.4 дене және психомоторлық ауткуларды ескере отырып дене жаттығуларының алдында жалпы ширату өткізу және ағзаны қалпына келтіру техникасының компоненттерін көрсету;</p> <p>7.2.2.2 көшбасшылық және командада жұмыс істеу дағдыларын және өзінің тұлғалық қасиеттерін жақсартуға деген ықыласын анықтау және қолдану;</p>
Атлетика көмегімен денсаулықты, қимыл дағдыларын және түсінуді жақсарту	Спринтерлік жүгіруді жақсарту	<p>7.3.6.6 қозғалыс патологиясын ескере отырып денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығуларының әртүрлі контексттеріндегі ықтимал қауіп пен қатерді анықтау;</p> <p>7.3.5.5 әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығуларды орындау кезіндегі ағзаның дене дайындығына қойылатын талаптарды түсіну және сыртқы белгілер бойынша олардың ағзаның энергетикалық жүйесіне тигізетін әсерін және өзінің дене мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну;</p>
	Лактыру: зерделеу және жасау	<p>7.1.3.3 әртүрлі дене жаттығулары кезінде қимыл комбинациялары мен олардың ретін жетілдіру және жинақтауды үйрену, сондай-ақ дене және психологиялық кедергілерді жеңу қабілетін қалыптастыру;</p> <p>7.3.7.7 дене жаттығулары бойынша басқа адамдардың тәжірибесін байытуға бағытталған білім мен дағдыларды анықтау;</p> <p>7.1.6.6 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін білу және анықтау жақсарту алу;</p>

Бірігіп оқыту және шытырман-оқыту	Мәселелерді шешу жаттығуларында өзара әрекеттесу	7.2.7.7 жарыс қызметінің ережелері мен төрешілік ережелерін қолдану;
	Доппен парашюттік ойындар	7.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін білім алушылардың жеке білім алу қажеттіліктерін ескере отырып, қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімін анықтау және қолдану;
		7.1.6.6 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін білу және анықтау жақсарту алу;
		7.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін білім алушылардың жеке білім алу қажеттіліктерін ескере отырып, қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімін анықтау және қолдану;
		7.2.8.8 жарыс кезінде шыншыл ойынды, отансүйгіштікті, ынтымақтастықты паш ететін мінез-құлық танытуды түсіну және қолдана алу;
3 - тоқсан		
Би дағдыларын дамыту және биді тақырыптық жұмыс арқылы түсіну	Сүңгіні байқау, сабақтарды билермен ынталандыру тәсіліндей	7.3.3.3 тірек-қозғалыс аппараты бұзылған және денсаулық жағдайында тұрақты бұзылыстар бар білім алушылардың өмір сүру қабілеті және олардың айырмашылығын сезіну және түсіндіре алу;
		7.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін білім алушылардың жеке білім алу қажеттіліктерін ескере отырып, қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімін анықтау және қолдану;
	Сыртта суық кезде жылуды сақтаңдар: аэробты жаттығулар	7.1.5.5 өз мүмкіндіктеріне саналы түрде қарай отырып, спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдылары мен ретін жетілдіру және жинақтау;
		7.1.4.4 қоғамда әрі қарай толыққанды қызмет істеуге қажет

		<p>болатын дене жүктемелерін жетілдіру және жинақтауды үйрену;</p>
	Топпен жасау, орындау және бағалау үдерісі	<p>7.2.9.9 қимыл-қозғалыстың әртүрлі контекстімен байланысты рөлдерді және олардың айырмашылықтарын ұғыну мен түсіндіру;</p> <p>7.1.2.2 негізгі қимыл дағдыларын түзетуді жетілдіру және жинақтау: тірек-қозғалыс аппараты, дене мен нысанды басқару;</p> <p>7.3.2.2 ағзадағы дене өзгерістерін қадағалаудың, ағзаны емдеу мен сауықтыру үшін жағымды түзете-дамыту жағдайларын жасаудың ықпалын ұғыну және түсіндіру;</p>
	Командаларда кеңістікте бағдарлауды және допты беруді дамыту	<p>7.3.3.3 тірек-қозғалыс аппараты бұзылған және денсаулық жағдайында тұрақты бұзылыстар бар білім алушылардың өмір сүру қабілеті және олардың айырмашылығын сезіну және түсіндіре алу;</p> <p>7.3.2.2 ағзадағы дене өзгерістерін қадағалаудың, ағзаны емдеу мен сауықтыру үшін жағымды түзете-дамыту жағдайларын жасаудың ықпалын ұғыну және түсіндіру;</p> <p>7.2.8.8 жарыс кезінде шыншыл ойынды, отансүйгіштікті, ынтымақтастықты паш ететін мінез-құлық танытуды түсіну және қолдана алу;</p>
Дағдыларын жетілдіру және басып кіру ойындарын түсіну		<p>7.1.8.8 білім алушылардың қимыл белсенділігімен және жеке білім алу қажеттіліктерімен байланысты қиындықтарды жеңу және қауіпке төтеп беру дағдыларын түсіну және қолдана алу;</p> <p>7.2.3.3 қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеудің бірқатар дағдыларын анықтау және қолдану;</p> <p>7.1.7.7 қозғалыс қабілеттерін жақсарту мен түзетуге арналған бірқатар дене жаттығуларында қарапайым тактикаларды,</p>
	Ойынды оқу және сәйкес тактикаларды қолдану	

		<p>стратегияларды және композициялық идеяларды жасай және бағалай алу;</p> <p>7.2.8.8 жарыс кезінде шыншыл ойынды, отансүйгіштікті, ынтымақтастықты паш ететін мінез-құлық танытуды түсіну және қолдана алу;</p>
4 - тоқсан		
Белсенді және дені сау	Шыдамдылық пен денсаулықты ұлғайту	<p>7.2.9.9 қимыл-қозғалыстың әртүрлі контекстімен байланысты рөлдерді және олардың айырмашылықтарын ұғыну мен түсіндіру;</p> <p>7.3.1.1 өз денсаулығына қатысты салауатты өмір салтының әсерін ұғыну және түсіндіру;</p> <p>7.2.5.5 дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекетті оңтайландыру және баламаларды құрастыру үшін ережелер мен құрылымдық тәсілдерді көрсетуді үйрену және өз дене қызметін басқарудың қол жетімді әдістерін меңгеру;</p>
	Ойынға ширату және дайындық жаттығулары	<p>7.1.3.3 әртүрлі дене жаттығулары кезінде қимыл комбинациялары мен олардың ретін жетілдіру және жинақтауды үйрену, сондай-ақ дене және психологиялық кедергілерді жеңу қабілетін қалыптастыру;</p> <p>7.2.3.3 қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеудің бірқатар дағдыларын анықтау және қолдану;</p>
	Күш пен бұлшық ет төзімділігіне бағытталған жаттығулар	<p>7.2.4.4 ағзадағы жоқ немесе зақымдалған мүшелер мен жүйелердің орнына басқаларының қызметін пайдалану және анықтау ;</p>
	Едендегі әрекеттердің және кеңістіктің айырмашылықтарын зерделеу	<p>7.1.8.8 білім алушылардың қимыл белсенділігімен және жеке білім алу қажеттіліктерімен байланысты қиындықтарды жеңу және қауіпке төтеп беру дағдыларын түсіну және қолдана алу;</p> <p>7.3.1.1 өз денсаулығына қатысты салауатты өмір салтының әсерін ұғыну және түсіндіру;</p>

Гимнастикадағы алуан түрлілік пен қарама-қарсылықтар		7.2.8.8 жарыс кезінде шыншыл ойынды, отансүйгіштікті, ынтымақтастықты паш ететін мінез-құлық танытуды түсіну және қолдана алу;
	Қарама-қарсылықтарды динамикада тексеру және жабдықтардағы контакттар	7.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін білім алушылардың жеке білім алу қажеттіліктерін ескере отырып, қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімін анықтау және қолдану; 7.1.2.2 негізгі қимыл дағдыларын түзетуді жетілдіру және жинақтау: тірек-қозғалыс аппараты, дене мен нысанды басқару;
	Топтық композициялар	7.1.4.4 қоғамда әрі қарай толыққанды қызмет істеуге қажет болатын дене жүктемелерін жетілдіру және жинақтауды үйрену.

4) 8 - сынып:

4-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Тақырыбы/ Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
Денсаулық және фитнес жеңіл атлетикалық әрекет арқылы	Бірғақты таңдау дағдыларын машықтау	8.3.6.6 қозғалыс патологиясын ескере отырып қауіпсіздік техникасының күрделі сұрақтарын, сондай-ақ денсаулыққа төнуі ықтимал қатерді азайту әдістерін түсіну;
		8.3.4.4 дене және психомоторлық аутқуларды ескере отырып ширату мен қалпына келтіруге арналған жаттығулар кешендерін құрастыру және көрсету;
	Жеңіл атлетикадағы шығармашылық тәсілдеме	8.1.5.5 өз мүмкіндіктеріне саналы түрде қарай отырып, спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдылары мен ретін түсіндіру және көрсетуге үйрену;
		8.1.6.6 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін салғастыру;
		8.2.5.5 дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекетті оңтайландыру және баламаларды

	Фитнес жеңіл атлетикалық жарыстар арқылы	құрастыру үшін ережелер мен құрылымдық тәсілдерді көрсету және өз дене қызметін басқарудың қол жетімді әдістерін меңгеру;
Тормен ойналатын ойындар арқылы оқыту	Білім алушылардың спорт алаңында, жеке және кіші топтарда жасайтын әрекеттері жайлы білімін кеңейтетін қызмет түрлері	8.1.1.1 тірек-қозғалыс аппаратының бұзылыстарын ескере отырып, спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерінің кең диапазонында дәлдікті, бақылауды және ептілікті дамыту үшін қимыл дағдыларын жетілдіру;
		8.1.2.2 негізгі қимыл дағдыларын түзетуді түсіндіре алу: тірек-қозғалыс аппараты, дене мен нысанды басқару;
		8.3.1.1 салауатты өмір салтының денсаулыққа тигізетін әсерін өз үлгісімен көрсете алу;
		8.3.2.2 ағзадағы дене өзгерістерін қадағалауды, ағзаны емдеу мен сауықтыру үшін жағымды түзете-дамыту жағдайларын жасауды өз үлгісімен көрсете алу;
Ойын түсініктері мен дағдыларын меңгеру		8.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін білім алушылардың жеке білім алу қажеттіліктерін ескере отырып, қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімін жетілдіру;
		8.2.7.7 жарыс қызметінің ережелері мен төрешілік ережелерін көрсету және салыстыра алу;
		8.2.8.8 жарыс кезінде шыншыл ойынды, отансүйгіштікті, ынтымақтастықты паш ететін мінез-құлық танытуды талқылау және бейімдеу;
		8.2.6.6 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін көрсету мен салыстыруды үйрену және баламалы шешімдер ұсыну;
2 - тоқсан		
		8.3.6.6 қозғалыс патологиясын ескере отырып қауіпсіздік техникасының күрделі сұрақтарын , сондай-ақ денсаулыққа төнуі ықтимал қатерді азайту әдістерін түсіну;

Қазақстанның ұлттық ойындары	Киіз үй тұрғызғандағы жұмыс әрекеттерін зерделеу және соған зейін тоқтату	8.1.7.7 қозғалыс қабілеттерін жақсарту мен түзетуге арналған кең диапазондағы дене жаттығуларында тактикаларды, стратегияларды және композициялық идеяларды анықтау және бағалау;
	Мерекелер мен фестивальдар	<p>8.1.1.1 тірек-қозғалыс аппаратының бұзылыстарын ескере отырып, спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерінің кең диапазонында дәлдікті, бақылауды және ептілікті дамыту үшін қимыл дағдыларын жетілдіру;</p> <p>8.1.4.4 қоғамда әрі қарай толыққанды қызмет істеуге қажет болатын дене жүктемелерін жетілдіру және жинақтау;</p> <p>8.1.6.6 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін салғастыру;</p> <p>8.1.8.8 білім алушылардың әртүрлі қимыл белсенділігін және жеке білім алу қажеттіліктерін орындау кезінде тәжірибе жасау барысындағы қауіптерді білу және оларға жол бермеу;</p> <p>8.2.5.5 дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекетті оңтайландыру және баламаларды құрастыру үшін ережелер мен құрылымдық тәсілдерді көрсету және өз дене қызметін басқарудың қол жетімді әдістерін меңгеру;</p>
Гимнастиканың негізгі тақырыптарын қайта қарау және кеңейту	Композициялық элементтерді өзгерту арқылы жылжу және тепе-теңдік сақтау дағдыларын зерделеу және кеңейту	<p>8.2.3.3 қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеудің бірқатар дағдыларын талқылай алу және көрсете алу;</p> <p>8.1.4.4 қоғамда әрі қарай толыққанды қызмет істеуге қажет болатын дене жүктемелерін жетілдіру және жинақтау;</p>
	Гимнастикалық жабдықта айналу мен ұшуды зерделеу	8.3.7.7 дене жаттығулары бойынша басқа адамдардың тәжірибесін байытуға бағытталған білім мен дағдыларды көрсету;
		8.2.9.9 қимыл-қозғалыстың әртүрлі контекстімен байланысты

	Гимнастикалық құрал-жабдықтардағы топтық композициялар	рөлдерді қолдану және олардың айырмашылықтарын түсіну;
3 - тоқсан		
Шаңғы/кросс және коньки дайындығы	Шаңғы дайындығы	8.3.6.6 қозғалыс патологиясын ескере отырып қауіпсіздік техникасының күрделі сұрақтарын , сондай-ақ денсаулыққа төнуі ықтимал қатерді азайту әдістерін түсіну; 8.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін білім алушылардың жеке білім алу қажеттіліктерін ескере отырып, қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімін жетілдіру;
	Кросс дайындығы	8.3.5.5 әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығуларды орындау кезіндегі энергетикалық жүйенің қызметін түсіндіру және оның ағзаға тигізетін әсерін білу және өзінің дене мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну; 8.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін білім алушылардың жеке білім алу қажеттіліктерін ескере отырып, қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімін жетілдіру;
	Коньки дайындығы	8.3.1.1 салауатты өмір салтының денсаулыққа тигізетін әсерін өз үлгісімен көрсете алу; 8.2.6.6 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін көрсету мен салыстыруды үйрену және баламалы шешімдер ұсыну;
	Тірек-қозғалыс аппаратын және төтеп беру дағдыларын жетілдіру	8.1.3.3 әртүрлі дене жаттығулары кезінде қимыл комбинациялары мен олардың ретін жетілдіру және жинақтау, сондай-ақ дене және психологиялық кедергілерді жеңу қабілетін қалыптастыру; 8.2.4.4 ағзадағы жоқ немесе зақымдалған мүшелер мен жүйелердің орнына басқаларының қызметін дамытуды талқылай алу және көрсете алу; 8.2.3.3 қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды

<p>Топтық шабуылдық ойындардағы негізгі дағдыларды жетілдіру</p>	<p>Допты қағып әкету және ойын жасау</p>	<p>жұмыс істеудің бірқатар дағдыларын талқылай алу және көрсете алу;</p> <p>8.1.5.5 өз мүмкіндіктеріне саналы түрде қарай отырып, спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдылары мен ретін түсіндіру және көрсетуге үйрену;</p> <p>8.1.2.2 негізгі қимыл дағдыларын түзетуді түсіндіре алу: тірек-қозғалыс аппараты, дене мен нысанды басқару;</p> <p>8.2.7.7 жарыс қызметінің ережелері мен төрешілік ережелерін көрсету және салыстыра алу;</p> <p>8.2.8.8 жарыс кезінде шыншыл ойынды, отансүйгіштікті, ынтымақтастықты паш ететін мінез-құлық танытуды талқылау және бейімдеу;</p> <p>8.2.9.9 қимыл-қозғалыстың әртүрлі контекстімен байланысты рөлдерді қолдану және олардың айырмашылықтарын түсіну;</p> <p>8.3.7.7 дене жаттығулары бойынша басқа адамдардың тәжірибесін байытуға бағытталған білім мен дағдыларды көрсету;</p> <p>8.2.4.4 ағзадағы жоқ немесе зақымдалған мүшелер мен жүйелердің орнына басқаларының қызметін дамытуды талқылай алу және көрсете алу;</p>
<p>4 - тоқсан</p>		
	<p>Сау жүректер: төзімділікті арттыруға бағытталған іс-әрекет</p>	<p>8.1.3.3 әртүрлі дене жаттығулары кезінде қимыл комбинациялары мен олардың ретін жетілдіру және жинақтау, сондай-ақ дене және психологиялық кедергілерді жеңу қабілетін қалыптастыру;</p> <p>8.3.3.3 ТҚАБ және денсаулық жағдайында тұрақты бұзылыстар бар білім алушылардың өмір сүру қабілеті және олардың бейімделуін барынша талқылау және дамыту;</p> <p>8.3.6.6 қозғалыс патологиясын ескере отырып қауіпсіздік техникасының күрделі сұрақтарын</p>

Фитнес компоненттері және белсенді өмір салты		, сондай-ақ денсаулыққа төнуі ықтимал қатерді азайту әдістерін түсіну;
		8.2.2.2 көшбасшылық және командада жұмыс істеу дағдыларын және өзінің тұлғалық қасиеттерін жақсартуға деген ықыласын талқылай алу және көрсету;
	Иілгіштікке зейінін шоғырландыру	8.3.7.7 дене жаттығулары бойынша басқа адамдардың тәжірибесін байытуға бағытталған білім мен дағдыларды көрсету; 8.1.7.7 қозғалыс қабілеттерін жақсарту мен түзетуге арналған кең диапазондағы дене жаттығуларында тактикаларды, стратегияларды және композициялық идеяларды анықтау және бағалау;
Бұлшық ет күшін және шыдамдылығын ұлғайтуға арналған жаттығулар		8.1.8.8 білім алушылардың әртүрлі қимыл белсенділігін және жеке білім алу қажеттіліктерін орындау кезінде тәжірибе жасау барысындағы қауіптерді білу және оларға жол бермеу;
		8.2.9.9 қимыл-қозғалыстың әртүрлі контекстімен байланысты рөлдерді қолдану және олардың айырмашылықтарын түсіну;
Шытырман оқиғалы ойындар контекстіндегі серіктестік және мәселелерді шешу	Жұпта бірлесіп жұмыс істеу	8.3.5.5 әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығуларды орындау кезіндегі энергетикалық жүйенің қызметін түсіндіру және оның ағзаға тигізетін әсерін білу және өзінің дене мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну;
		8.3.1.1 салауатты өмір салтының денсаулыққа тигізетін әсерін өз үлгісімен көрсете алу;
		8.3.4.4 дене және психомоторлық ауткуларды ескере отырып ширату мен қалпына келтіруге арналған жаттығулар кешендерін құрастыру және көрсету;
		8.1.1.1 тірек-қозғалыс аппаратының бұзылыстарын ескере отырып, спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерінің кең диапазонында дәлдікті, бақылауды және ептілікті

	Үлкен топтарда мәселелерді шешу	дамыту үшін қимыл дағдыларын жетілдіру;
		8.3.2.2 ағзадағы дене өзгерістерін қадағалауды, ағзаны емдеу мен сауықтыру үшін жағымды түзете-дамыту жағдайларын жасауды өз үлгісімен көрсете алу.

5) 9 - сынып:

5-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Тақырыбы/ Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
Жеңіл атлетика және салауатты өмір салты	Жеңіл атлетика арқылы жаттығуларды жүйелендіру	9.3.6.6 қозғалыс патологиясын ескере отырып денсаулық, қауіпсіздік техникасы бойынша күрделі сұрақтарды, сондай-ақ денсаулыққа төнуі ықтимал қатерлерді азайту әдістерін түсіну және егжей-тегжейлі сипаттау;
	Жалпы және арнайы дайындық бағыттары	9.3.4.4 дене және психомоторлық аутқуларды ескере отырып нақты дене жаттығулары үшін ширатулар құрастыру, түсіндіру және өткізу, ағзаның қалпына келуінің тиімділігін бағалау;
		9.1.5.5 өз мүмкіндіктеріне саналы түрде қарай отырып, спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдылары мен ретін түсіндіру және көрсету;
	Салауатты өмір салтын жеңіл атлетика әдістерімен қалыптастыру	9.1.6.6 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін бағалау ;
		9.2.5.5 дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекетті оңтайландыру және баламаларды құрастыру үшін ережелер мен құрылымдық тәсілдерді пайдалану мен талқылай алу және өз дене қызметін басқарудың қол жетімді әдістерін меңгеру;
		9.3.2.2 ағзадағы дене өзгерістерін қадағалауды, ағзаны емдеу мен сауықтыру үшін жағымды түзете-дамыту жағдайларын жасауды бағалау;
		9.1.1.1 тірек-қозғалыс аппаратының бұзылыстарын

<p>Жарыс, ойын және өзіндік қозғалыс іс-әрекетін ұйымдастыру ерекшеліктері</p>	<p>Жеке және кіші топтардағы қозғалыс іс-әрекетінің алуан түрлілігі</p>	<p>ескере отырып, спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерінің диапазонында дәлдікті, бақылауды және ептілікті дамыту үшін қимыл дағдыларын көрсету;</p> <p>9.1.2.2 негізгі қимыл дағдыларын түзетуді негіздеу және қолдану: тірек-қозғалыс аппараты, дене мен нысанды басқару;</p> <p>9.2.2.2 көшбасшылық және командада жұмыс істеу дағдыларын және өзінің тұлғалық қасиеттерін жақсартуға деген ықыласын көрсету және қолдану;</p> <p>9.3.1.1 салауатты өмір салтының денсаулыққа тигізетін әсерін өз үлгісімен көрсете алу және түсіндіру;</p> <p>9.3.2.2 ағзадағы дене өзгерістерін қадағалауды, ағзаны емдеу мен сауықтыру үшін жағымды түзете-дамыту жағдайларын жасауды бағалау;</p>
	<p>Жарыстағы ойын сәттеріне деген шығармашылық көзқарас</p>	<p>9.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін білім алушылардың жеке білім алу қажеттіліктерін ескере отырып, қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімін көрсету;</p> <p>9.2.7.7 жарыс қызметінің ережелері мен төрешілік ережелерін көрсету және салыстыру;</p> <p>9.2.8.8 жарыс кезінде шыншыл ойынды, отансүйгіштікті, ынтымақтастықты паш ететін мінез-құлық танытуды бағалау;</p> <p>9.2.6.6 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін көрсету мен салыстыру және баламалы шешімдер ұсыну;</p>
<p>2 - тоқсан</p>		
	<p>Күш пен төзімділікке сынау</p>	<p>9.3.6.6 қозғалыс патологиясын ескере отырып денсаулық, қауіпсіздік техникасы бойынша күрделі сұрақтарды, сондай-ақ денсаулыққа төнуі ықтимал қатерлерді азайту әдістерін түсіну және егжей-тегжейлі сипаттау;</p>

Ұлттық ойындардың жарыстық сипаты		9.1.7.7 қозғалыс қабілеттерін жақсарту мен түзетуге арналған кең диапазондағы дене жаттығуларында әртүрлі тактикаларды, стратегияларды және композициялық идеяларды жасау, талдау;
	Ұлттық ойындар арқылы қазақ халқының дәстүрлерін зерделеу	9.1.4.4 қоғамда әрі қарай толыққанды қызмет істеуге қажет болатын дене жүктемелерін түсіндіру және көрсету;
		9.1.6.6 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін бағалау ;
		9.1.8.8 білім алушылардың қимыл белсенділігімен және жеке білім алу қажеттіліктерімен байланысты қиындықтарды жеңу және қауіпке төтеп беру дағдыларын жақсарту алу;
Денені сауықтыру мен нығайтуға бағытталған шипалы гимнастика	Ағзаға жан-жақты ықпал ету	9.2.5.5 дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекетті оңтайландыру және баламаларды құрастыру үшін ережелер мен құрылымдық тәсілдерді пайдалану мен талқылай алу және өз дене қызметін басқарудың қол жетімді әдістерін меңгеру;
		9.2.3.3 қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеудің бірқатар дағдыларын қолдану және көрсету ;
	Қатаң регламенттелген қимыл-қозғалыс бағдарламасы жағдайындағы үйлестірілген қозғалыс қабілеттерінің білінуі	9.1.4.4 қоғамда әрі қарай толыққанды қызмет істеуге қажет болатын дене жүктемелерін түсіндіру және көрсету;
		9.3.7.7 дене жаттығулары бойынша басқа адамдардың тәжірибесін байытуға бағытталған білім мен дағдыларды бағалау;
		9.2.9.9 қимыл-қозғалыстың әртүрлі контекстімен байланысты рөлдерді көрсету мен салыстыру және олардың айырмашылықтарын түсіну;
		9.3.6.6 қозғалыс патологиясын ескере отырып денсаулық, қауіпсіздік техникасы бойынша күрделі сұрақтарды, сондай-ақ

		денсаулыққа төнуі ықтимал қатерлерді азайту әдістерін түсіну және егжей-тегжейлі сипаттау;
3- тоқсан		
Шаңғы/кросс және коньки дайындығы	Шаңғы дайындығы	9.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін білім алушылардың жеке білім алу қажеттіліктерін ескере отырып, қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімін көрсету;
		9.3.6.6 қозғалыс патологиясын ескере отырып денсаулық, қауіпсіздік техникасы бойынша күрделі сұрақтарды, сондай-ақ денсаулыққа төнуі ықтимал қатерлерді азайту әдістерін түсіну және егжей-тегжейлі сипаттау;
		9.3.5.5 энергетикалық жүйенің қызметін және оның әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығулармен байланысын түсіндіру мен сипаттау және өзінің дене мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну;
	Кросс дайындығы	9.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін білім алушылардың жеке білім алу қажеттіліктерін ескере отырып, қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімін көрсету;
		9.3.1.1 салауатты өмір салтының денсаулыққа тигізетін әсерін өз үлгісімен көрсете алу және түсіндіру;
	Коньки дайындығы	9.2.6.6 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін көрсету мен салыстыру және баламалы шешімдер ұсыну;
9.1.3.3 кең диапазондағы қимыл комбинациялары мен олардың ретін түсіндіру және көрсету, сондай-ақ дене және психологиялық кедергілерді жеңу қабілетін қалыптастыру;		
		9.2.4.4 ағзадағы жоқ немесе зақымдалған мүшелер мен жүйелердің орнына басқаларының қызметін дамыту бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеуді қолдану және көрсету;

Қозғалыс дағдыларын спорттық ойындар арқылы жетілдіру	Ойын сабақтарын жүргізу дағдылары деңгейіндегі білімін өзекті ету	9.2.3.3 қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеудің бірқатар дағдыларын қолдану және көрсету ;
		9.1.5.5 өз мүмкіндіктеріне саналы түрде қарай отырып, спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдылары мен ретін түсіндіру және көрсету;
		9.1.2.2 негізгі қимыл дағдыларын түзетуді негіздеу және қолдану: тірек-қозғалыс аппараты, дене мен нысанды басқару;
	Доппен ойнайтын ойындарда тактикалық білімін жақсарту	9.2.7.7 жарыс қызметінің ережелері мен төрешілік ережелерін көрсету және салыстыру;
		9.2.8.8 жарыс кезінде шыншыл ойынды, отансүйгіштікті, ынтымақтастықты паш ететін мінез-құлық танытуды бағалау;
	Ойындар арқылы дене қасиеттерін дамыту	9.2.9.9 қимыл-қозғалыстың әртүрлі контекстімен байланысты рөлдерді көрсету мен салыстыру және олардың айырмашылықтарын түсіну;
9.3.7.7 дене жаттығулары бойынша басқа адамдардың тәжірибесін байытуға бағытталған білім мен дағдыларды бағалау;		
4 - тоқсан		9.2.4.4 ағзадағы жоқ немесе зақымдалған мүшелер мен жүйелердің орнына басқаларының қызметін дамыту бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеуді қолдану және көрсету;
Кіші және үлкен топтарда жұмыс	9.3.3.3 ТҚАБ және денсаулық жағдайында тұрақты бұзылыстар бар білім алушылардың өмір сүру қабілетін барынша бақылау және дамытуды өз мысалында көрсете алу	
	9.3.6.6 қозғалыс патологиясын ескере отырып денсаулық, қауіпсіздік техникасы бойынша күрделі сұрақтарды, сондай-ақ	

Денсаулық және физикалық жүктеме	Дене денсаулығының компоненттері бірқатар ойын комбинациялары арқылы	<p>денсаулыққа төнуі ықтимал қатерлерді азайту әдістерін түсіну және егжей-тегжейлі сипаттау;</p> <p>9.2.2.2 көшбасшылық және командада жұмыс істеу дағдыларын және өзінің тұлғалық қасиеттерін жақсартуға деген ықыласын көрсету және қолдану;</p> <p>9.3.7.7 дене жаттығулары бойынша басқа адамдардың тәжірибесін байытуға бағытталған білім мен дағдыларды бағалау;</p> <p>9.1.8.8 білім алушылардың қимыл белсенділігімен және жеке білім алу қажеттіліктерімен байланысты қиындықтарды жеңу және қауіпке төтеп беру дағдыларын жақсарту алу;</p>
Қозғалыс мүмкіндіктерін дамыту арқылы серіктестік және құндылықтардың жүзеге асырылуы	Денсаулық туралы білім және практика арқылы дағдыларды меңгеру	<p>9.2.9.9 қимыл-қозғалыстың әртүрлі контекстімен байланысты рөлдерді көрсету мен салыстыру және олардың айырмашылықтарын түсіну;</p> <p>9.3.5.5 энергетикалық жүйенің қызметін және оның әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығулармен байланысын түсіндіру мен сипаттау және өзінің дене мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну;</p> <p>9.3.1.1 салауатты өмір салтының денсаулыққа тигізетін әсерін өз үлгісімен көрсете алу және түсіндіру;</p>
	Іс-әрекет барысында зерттеу арқылы тәжірибе және импровизация жасай отырып, дағдыларын жақсарту	<p>9.3.4.4 дене және психомоторлық ауткуларды ескере отырып нақты дене жаттығулары үшін ширатулар құрастыру, түсіндіру және өткізу, ағзаның қалпына келуінің тиімділігін бағалау;</p> <p>9.1.1.1 тірек-қозғалыс аппаратының бұзылыстарын ескере отырып, спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерінің диапазонында дәлдікті, бақылауды және ептілікті дамыту үшін қимыл дағдыларын көрсету;</p> <p>9.3.2.2 ағзадағы дене өзгерістерін қадағалауды, ағзаны емдеу мен сауықтыру үшін жағымды</p>

түзете-дамыту жағдайларын жасауды бағалау

б) 10 - сынып:

6-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Тақырыбы/ Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
Жеңіл атлетика арқылы белсенді өмір салты	Жарыс ойындары арқылы жүгіру, лақтыру және секіру дағдыларын дамыту	10.1.1.1 тірек-қозғалыс аппаратының бұзылыстарын ескере отырып, спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерінің кең диапазонында дәлдікті, бақылауды және ептілікті дамыту үшін қимыл дағдыларын салғастыру; 10.1.8.8 білім алушылардың қимыл белсенділігімен және жеке білім алу қажеттіліктерімен байланысты қиындықтарды жеңу және қауіпке төтеп беру дағдыларын бағалау;
	Жүгіру, лақтыру және секіру дағдыларын дамыту	10.1.7.7 қозғалыс қабілеттерін жақсарту мен түзетуге арналған кең диапазондағы дене жаттығуларында әртүрлі тактикаларды, стратегияларды және композициялық идеяларды жасау, салыстыру және салғастыру;
	Алысқа секіру және лақтыру бойынша жарыс құрастыру, ұйымдастыру және өткізу	10.2.7.7 жарыс қызметінің ережелері мен төрешілік ережелерін бағалау мен талдау; 10.2.9.9 қимыл-қозғалыстың әртүрлі контекстімен байланысты әртүрлі рөлдерді бағалау және бейімдеу;
	Қозғалыс дағдыларын кеңейте және қолдана отырып, іс-әрекетті жеке, жұпта, топта орындау	10.1.3.3 кең диапазондағы жаттығулар кезінде қимыл комбинациялары мен олардың ретін негіздеу және жеткілікті техникалық деңгейде қолдану, сондай-ақ дене және психологиялық кедергілерді жеңу қабілетін қалыптастыру; 10.1.6.6 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін қиыстыру; 10.3.4.4 дене және психомоторлық аутқуларды ескере отырып

Мәселелі жағдаяттарды қимыл белсенділігі арқылы шешу		ширату мен қалпына келтіруге арналған жаттығулар кешендерін талдау, бағалау және бейімдеу;
	Іс-әрекет барысында зерттеу арқылы тәжірибе және импровизация жасай отырып, дағдыларын жақсарту	10.3.1.1 өз денсаулығы және салауатты өмір салты туралы білімін бағалау және бейімдеу;
		10.1.3.3 кең диапазондағы жаттығулар кезінде қимыл комбинациялары мен олардың ретін негіздеу және жеткілікті техникалық деңгейде қолдану, сондай-ақ дене және психологиялық кедергілерді жеңу қабілетін қалыптастыру;
	Дене жаттығуларының әлсізденген ағзаға тигізетін жағымды әсері	10.1.2.2 негізгі қимыл дағдыларын түзетуді көрсету: тірек-қозғалыс аппараты, дене мен нысанды басқару;
10.1.4.4 қоғамда әрі қарай толыққанды қызмет істеуге қажет болатын мөлшерленген дене жүктемелерін негіздеу және қолдану;		
Бағалауға болатын, доппен орындалатын топтық тапсырмалар құрастыру	10.3.6.6 қозғалыс патологиясын ескере отырып денсаулық, қауіпсіздік техникасы бойынша күрделі сұрақтарды, сондай-ақ денсаулыққа төнуі ықтимал қатерлерді азайту әдістерін талдау, бағалау және бейімдеу;	
	10.2.8.8 жарыс кезінде шыншыл ойынды, отансүйгіштікті, ынтымақтастықты паш ететін мінез-құлық танытуды талдау;	
2 - тоқсан		
Гимнастика арқылы ағзаны нығайту	Гимнастикадағы композициялық элементтерді бірлесіп құрастыру	10.2.3.3 қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеудің бірқатар дағдыларын бағалау;
	Кеңістікте денені теңгеру мен орнын ауыстыруға арналған гимнастикалық жаттығулар	10.2.5.5 дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекетті оңтайландыру және баламаларды құрастыру үшін ережелер мен құрылымдық тәсілдерді бағалау мен салғастыру және өз дене қызметін басқарудың қол жетімді әдістерін меңгеру;
		10.3.6.6 қозғалыс патологиясын ескере отырып денсаулық, қауіпсіздік техникасы бойынша күрделі сұрақтарды, сондай-ақ

		денсаулыққа төнуі ықтимал қатерлерді азайту әдістерін талдау, бағалау және бейімдеу;
Ұлттық және зияткерлік ойындар	Ширату мен оның пайдасы жайлы ойлану	10.3.4.4 дене және психомоторлық ауткуларды ескере отырып ширату мен қалпына келтіруге арналған жаттығулар кешендерін талдау, бағалау және бейімдеу;
		10.3.1.1 өз денсаулығы және салауатты өмір салты туралы білімін бағалау және бейімдеу;
		10.1.2.2 негізгі қимыл дағдыларын түзетуді көрсету: тірек-қозғалыс аппараты, дене мен нысанды басқару;
	Қалпына келтіру техникасына баса назар аудару	10.3.5.5 энергетикалық жүйенің қызметін және оның әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығулармен байланысын талдау, бағалау мен бейімдеу және өзінің дене мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну;
		10.1.6.6 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін қиыстыру;
3 - тоқсан		
Шаңғы/кросс және коньки дайындығы	Шаңғы дайындығы	10.3.2.2 ағзадағы дене өзгерістерін қадағалауды, ағзаны емдеу мен сауықтыру үшін жағымды түзете-дамыту жағдайларын жасауды бағалау және бейімдеу;
		10.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін білім алушылардың жеке білім алу қажеттіліктерін ескере отырып, қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімін бағалау;
	Кросс дайындығы	10.3.3.3 ТҚАБ және денсаулық жағдайында тұрақты бұзылыстар бар білім алушылардың өмір сүру қабілетін барынша барынша дамыту үшін білімді бағалау және бейімдеу;
		10.3.2.2 ағзадағы дене өзгерістерін қадағалауды, ағзаны емдеу мен сауықтыру үшін жағымды түзете-дамыту жағдайларын жасауды бағалау және бейімдеу;
		10.3.3.3 ТҚАБ және денсаулық жағдайында тұрақты бұзылыстар

	Коньки дайындығы	<p>бар білім алушылардың өмір сүру қабілетін барынша барынша дамыту үшін білімді бағалау және бейімдеу;</p> <p>10.2.5.5 дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекетті оңтайландыру және баламаларды құрастыру үшін ережелер мен құрылымдық тәсілдерді бағалау мен салғастыру және өз дене қызметін басқарудың қол жетімді әдістерін меңгеру;</p>
	Қорғаныс және шабуыл стратегиясы	<p>10.1.3.3 кең диапазондағы жаттығулар кезінде қимыл комбинациялары мен олардың ретін негіздеу және жеткілікті техникалық деңгейде қолдану, сондай-ақ дене және психологиялық кедергілерді жеңу қабілетін қалыптастыру;</p> <p>10.3.6.6 қозғалыс патологиясын ескере отырып денсаулық, қауіпсіздік техникасы бойынша күрделі сұрақтарды, сондай-ақ денсаулыққа төнуі ықтимал қатерлерді азайту әдістерін талдау, бағалау және бейімдеу;</p> <p>10.1.7.7 қозғалыс қабілеттерін жақсарту мен түзетуге арналған кең диапазондағы дене жаттығуларында әртүрлі тактикаларды, стратегияларды және композициялық идеяларды жасау, салыстыру және салғастыру;</p> <p>10.2.2.2 көшбасшылық және командада жұмыс істеу дағдыларын және өзінің тұлғалық қасиеттерін жақсартуға деген ықыласын бағалау;</p>
Спорт ойындары арқылы оқыту	Өмірдегі іс-әрекет түрлері үшін дайындық ойындары	<p>10.3.7.7 дене жаттығулары бойынша тәжірибені байытуға бағытталған білім мен дағдыларды талдау және бейімдеу ;</p> <p>10.1.1.1 тірек-қозғалыс аппаратының бұзылыстарын ескере отырып, спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерінің кең диапазонында</p>

		<p>дәлдікті, бақылауды және ептілікті дамыту үшін қимыл дағдыларын салғастыру;</p>
		<p>10.3.5.5 энергетикалық жүйенің қызметін және оның әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығулармен байланысын талдау, бағалау мен бейімдеу және өзінің дене мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну;</p>
	<p>Допты лақтыру мен қайтару ойындарын құрастыру</p>	<p>10.2.9.9 қимыл-қозғалыстың әртүрлі контекстімен байланысты әртүрлі рөлдерді бағалау және бейімдеу;</p>
		<p>10.2.7.7 жарыс қызметінің ережелері мен төрешілік ережелерін бағалау мен талдау;</p>
		<p>10.1.4.4 қоғамда әрі қарай толыққанды қызмет істеуге қажет болатын мөлшерленген дене жүктемелерін негіздеу және қолдану;</p>
<p>4 - тоқсан</p>		
<p>Қозғалмалы және спорттық ойындар</p>	<p>Орташа қашықтықтарға жаттықтыру (шыдамдылық)</p>	<p>10.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін білім алушылардың жеке білім алу қажеттіліктерін ескере отырып, қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімін бағалау;</p>
		<p>10.2.6.6 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін бағалау мен талдау және баламалы шешімдер ұсыну;</p>
		<p>10.2.4.4 ағзадағы жоқ немесе зақымдалған мүшелер мен жүйелердің орнына басқаларының қызметін дамыту бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеуді бағалау;</p>
	<p>Секіру және тастау: топтық жаттықтыру жоспарлары және жарыстар</p>	<p>10.1.5.5 өз мүмкіндіктеріне саналы түрде қарай отырып, спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдылары мен ретін қиыстыру;</p>
		<p>10.2.2.2 көшбасшылық және командада жұмыс істеу дағдыларын және өзінің тұлғалық қасиеттерін жақсартуға деген ықыласын бағалау;</p>

		10.2.8.8 жарыс кезінде шыншыл ойынды, отансүйгіштікті, ынтымақтастықты паш ететін мінез-құлық танытуды талдау;
Жүгіру, секіру және лақтыру дағдыларын дамыту	Тепе-теңдік және қарсы салмақ, олардың сәйкестігі және салыстырылуы	10.2.6.6 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін бағалау мен талдау және баламалы шешімдер ұсыну; 10.1.8.8 білім алушылардың қимыл белсенділігімен және жеке білім алу қажеттіліктерімен байланысты қиындықтарды жеңу және қауіпке төтеп беру дағдыларын бағалау;
	Ауадағы сүйемелді және сүйемелсіз секіру	10.2.4.4 ағзадағы жоқ немесе зақымдалған мүшелер мен жүйелердің орнына басқаларының қызметін дамыту бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеуді бағалау; 10.1.5.5 өз мүмкіндіктеріне саналы түрде қарай отырып, спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдылары мен ретін қиыстыру;
	Құрал-жабдықтағы топтық композициялар	10.2.3.3 қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеудің бірқатар дағдыларын бағалау

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№115 бұйрығына 497 - қосымша

Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1 - тарау. Жалпы ережелер

1. Тірек-қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптар үшін "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" Заңының 5-бабы 14) тармақшасына сәйкес әзірленген.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2. Бағдарламаның мақсаты: тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларда (бұдан әрі – ТҚАБ) қоғамдық мінез-құлық, әртүрлі тұрмыстық және әлеуметтік жағдайларда дербес болуға мүмкіндік беретін арнайы әлеуметтік икемдер мен дағдыларды қалыптастыру.

3. Бағдарламаның міндеттері:

- 1) білім алушылардың өзіне өзі қызмет көрсету, тамақтану дағдыларын қалыптастыру;
- 2) тұрмыстық икемдерді қалыптастыру;
- 3) әлеуметтік мекемелердің ұсынған қызметтерін пайдалана алу және бағдарлық дағдыларды қалыптастыру (сауда, тұрмыстық қызмет, байланыс жасау, мәдени қызметтер, медициналық көмек және қоғамдық көлік);
- 4) мінез-құлықтың моральды-этикалық нормаларын, адамдар арасындағы өзара қарым-қатынас мәдениетін қалыптастыру;
- 5) өз бос уақытын ұйымдастыру дағдылары мен мүмкіндіктерін қалыптастыру;
- 6) адами-тұлғалық қасиеттерді тәрбиелеу: еңбексүйгіштік, жанашырлық сезімі, үлкендерге деген құрмет, патриоттық сезім;
- 7) ақыл-ой аумағы мен психофизикалық даму кемшіліктерін түзеу, ірі және ұсақ моториктерді дамыту.

2 - тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

4. Бағдарлама концентрикалық тәсіл бойынша құрылған, онда бір ғана оқу материалы бірнеше рет ұсынылады, мұндағы әрбір қайталаулар күрделене түседі және білім берудің мазмұны кеңейеді, нәтижесінде жаңа және тұрақты әлеуметтік-тұрмыстық икемдер мен дағдыларды қалыптастыру үшін жан-жақты зерттелген материалды қайталау және тереңдетуді жүзеге асыруға мүмкіндік беретінінің жекелей элементтері нақтыланып, тереңдей береді.

5. "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" пәні бойынша оқыту процесінде тұлғалық қасиеттерді дамыта оқытудың белсенді әдістерін пайдалану арқылы жүзеге асырылады:

- 1) білім алушылардың пікірін сыйлау және әрі қарай дамыту мақсатында қалыптасқан білім мен түсініктерді пайдаланудың маңыздылығын білу;
- 2) қызмет түрлері мен жіті іріктелген тапсырмалардың көмегімен ынталандыра және дамыта оқыту;
- 3) "Оқытуды бағалау" арқылы оқытуды қолдау;
- 4) шығармашылық ортаны құру мақсатында әртүрлі тәсілдермен оқытуды дифференциациялау.

6. ТҚАБ оқыту процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдерінің негізінде бүкіл әлеммен қабылданған "қалыптандыру" педагогикалық концепциясы жатыр. Бұл

концепцияға сәйкес білім алушылар түзеу-педагогикалық іс-шаралардың барлық жүйесін жобалау кезіндегі негізгі және жалғыз есептеу нүктесі болып табылады. Жоспарланған педагогикалық іс-шаралар қоршаған ортаның өзгеруін, әрбір оқушының жеке қызметін стимулдаушы жағдайда білім алушылармен тікелей жұмыс жасауды қамтиды.

7. "Қалыптандыру" концепциясының негізінде арнайы мектеп жағдайында ТҚАБ білім алушыларды оқыту және тәрбиелеу процесін ұйымдастыру қағидалары жиынтықталған.

8. Білім алушылардың құқығын тану қағидасы жекелей қарқында дамиды, ол әрқайсысының жекелей ерекшеліктерін сақтауға мүмкіндік береді. Бұл қағиданы ұстану оқытудың жекелей бағдарламаларының мазмұнын анықтау мақсатында дамудың мүмкіндіктерін ұдайы зерттеуді ұсынады.

9. Әрбір оқушының жекелей мүмкіндіктері мен тұлғалық жетістіктері мониторингінің нәтижелері есебімен педагогтың оқытудың дидактикалық құралдары, формалары, әдістері, мазмұнын іріктеу қағидасы.

10. Білім алушылардың әлеуметтік дағдылары мен тәжірибелік қызметін қалыптастыру үшін сәйкес мектеп ортасын құру қағидасы:

1) икемдер мен дағдыларды қалыптастыру олар қолданысқа түсетін жағдайға сәйкес жүзеге асады. Бұл білім мен дағдыларды жаңа жағдайға ауыстыру қиындығымен байланысты;

2) әртүрлі өмірлік жағдайлардан көрініс беретін кеңістіктің өзгеруі, пәндік орта білім алушылар қажеттіліктерінің өзгеруімен байланысты өзгеріп отырады;

3) ыңғайлы әлеуметтік-тұрмыстық және пәндік-дамытушы орта мектепте білім алушылардың жастық және физиологиялық ерекшеліктеріне байланысты құрылады.

11. Білім алушылардың мектептегі күнделікті әрекетінің белсендендірілген сипатының қағидасы. Оқу жоспарындағы бірнеше пәндік аумақтардың мазмұнын белсендендіруді ұсынады.

12. ТҚАБ білім алушыларды оқыту процесі мазмұндық ғана емес, сонымен қатар ұйымдастырушылық формасы тұрғысынан да қатаң регламенттелмеген.

13. Білім алушылар қызметтің түрлерін қажет кезде ауыстырып, жекелей жұмыстарды орындайды және педагогтың жекелей көмегін ала алады.

14. Белсенділігі көрініп, ТҚАБ білім алушылардың өз алдына дербестілігі дамиды қызметтің негізгі түрлері мыналар болып табылады:

- 1) тірі және өлі табиғатты, әлеуметтік өмір көріністерін бақылау;
- 2) пәндік-тәжірибелік қызмет;
- 3) ойын әрекеттері және ойын қызметі;
- 4) шаруашылық-еңбек қызметі;
- 5) әлеуметтік-тұрмыстық қызмет.

15. Тәжірибелік-көрнекі әдістер оқытудың тәжірибелік қызметтерінің көрнекі әдістерін толықтырады. Мұғалім жаттығу түрлерін, оны сыныпта өткізу орны мен тәсілдерін жіті ойластырады (жұмыс үстелінде, тақтаның алдында, кенептік жинақтарда, ойын бұрышында, кілемде).

16. Дидактикалық ойындар қолданылады. Ойынды өткізу барысында белгілі бір қарқында жүргізіледі, ойын жаттығулары барысында сұрақтар қойылмайды.

17. Сабақтар сәйкес көрнекі көмекші құралдардың жиынтығымен және фронтальды және жекелей жұмыстарға арналған таратпалы пәндік материалдармен қамтамасыздандырылады.

18. Мұғалімнің көмегімен орындалатын тәжірибелік әрекеттерді орындау барысында дербестілік және өз-өзіне деген сенім қалыптасады.

19. Білім алушылардың әлеуметтік-тұрмыстық бағдары сабақтар шеңберімен шектеліп қалмайды және ол тәрбиелік іс-шаралар шеңберінде өзінің логикалық жалғасын табады.

3 - тарау. "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

20. "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 5-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылында - 68 сағатты;
- 2) 6-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылында - 68 сағатты;
- 3) 7-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылында - 68 сағатты;
- 4) 8-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылында - 68 сағатты;
- 5) 9-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылында - 68 сағатты;
- 6) 10-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылында - 68 сағатты құрайды.

21. Бағдарламаның мазмұны оқыту бөлімдері бойынша ұйымдастырылады. Әрбір бөлім белгілі бір сыныпқа арналған оқу мақсаттары түрінде көрсетілген тарауларды қарастырады. Оқыту мақсаттары жүйелі түрде ұйымдастырылған және әрбір тараушалардың ішінде орналасқан, ол мұғалімдерге өз жұмысын жоспарлауға және білім алушылардың жетістіктері бағалауға, оқытудың келесі деңгейіне өтуі туралы хабар беріп отыруға мүмкіндік береді.

22. Оқу пәнінің мазмұны 3 бөлімді қамтиды:

- 1) 1-бөлім "Денсаулық және қауіпсіз өмір салты";
- 2) 2-бөлім "Мен және менің отбасым";
- 3) 3-бөлім "Мен және қоғам".

23. "Денсаулық және қауіпсіз өмір салты" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) денсаулық және қоршаған орта;
- 2) тамақтану;
- 3) киім және аяқ киім.

24. "Мен және менің отбасым" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) отбасылық және тұлғааралық қатынастар;

- 2) бос уақыт және қызығушылықтар;
- 3) мерекелер, салтанаттар, дәстүрлер;
- 4) отбасылық экономика.

25. "Мен және қоғам" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) сауда;
- 2) тұрғын үй;
- 3) байланыс құралдары;
- 4) көлік;
- 5) жұмысқа орналастыру.

26. 5-сыныпқа арналған "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" пәнінің базалық мазмұны:

1) денсаулық және қоршаған орта. Жеке бас тазалығы: таңғы және кешкі туалет. Шаш күтімі (ашты жуу, шаш үлгісі). Құлақ күтімі. Жуынатын бөлме, душқа түсудің қауіпсіздігі; столда, компьютердің алдында отырған кезде арқаны тік ұстау. Көзді күту. Телевизор, электронды планшеттер, смартфондарды қараудың қауіпсіздігі; иіссуларды (дезодорант, әтір, одеколон) пайдалану және жеке бас гигиенасының құралдары; төтенше жағдайлар – жер сілкінісі, жер сілкінісі кезінде өзін-өзі ұстауы;

2) тамақтану. Тамақтанудағы негізгі азық-түліктер, олардың адам организімі үшін маңыздылығы. Азық-түліктердің сақталу мерзімі; тамақ дайындаудағы тазалық талаптары; асүй жабдықтары; құралдар, ыдыстар. Оларға күтім жасаудың ережелері; тамақтану тәртібі; таңғы ас мәзірі. Таңғы ас столын әсемдеу, тамақ дайындау: салаттар, салаттарға арналған дәмдеуіштер; жұмыртқадан жасалған тағамдар, қуырылған жұмыртқа; қарапайым бутербродтар жасау; кесетін құралдар, қайнаған су, ыстық ыдыстар, электрлі және газ плитасын пайдаланудағы қауіпсіздік ережелері;

3) киім және аяқ киім. Мезгіл мен арнайы жағдайға байланысты киімдер мен бас киімдердің түрлері; өлшемі мен фасонына байланысты киімдер мен аяқ киімдерді таңдау; киімге күнделікті күтім жасау (кірлеудің алдын-алу, тазалау); аяқ киім түрлері, оның қызметі. Аяқ киім күтіміне арналған заттар (кептіру, тазалау, мезгілімен киілетін ая киімді сақтауға дайындау);

4) отбасы және тұлғарааралық қатынастар. Отбасы құрамы: аты-жөні, әкесінің аты, жасы, жұмыс орны, отбасы мүшелері. Туыстық қатынастар және ататек (ана, әке, бауыр, әже); отбасылық дәстүрлер, отбасы мүшелерінің туған күндерін атап өту; қарым-қатынас жасау ережесі мен этикеті: үлкендер мен балалардың қарым-қатынасы;

5) бос уақыт және қызығушылықтар. Белсенді демалыс және туризм, спорттық секциялар, мұз айдындарына, ойын алаңқайларына, бассейнге бару, табиғатқа шығу, туристік орындар; шығармашылықпен айналысу: тігін, тоқыма, өрнек салу, құрастыру, үлгілеу, суретке түсіру өнері; хайуанаттар бағы, саябақтар мен көңіл көтеру орталықтарына бару;

6) мерекелер, салтанаттар, дәстүрлер. Мемлекеттік мейрамдар: Жаңа жыл, Халықаралық әйелдер күні, Наурыз мейрамы, Қазақстан халықтарының Бірлігі күні, Жеңіс күні, Отан қорғаушылар күні, Астана күні, Тұңғыш Президент күні, Конституция күні, Тәуелсіздік күні; туған күн, оны дайындалудың ерекшеліктері және өткізу; қазақтың ұлттық салт-дәстүрлері: "Бесік той" (баланың дүниеге келу мерекесі);

7) отбасылық экономика. Ақша. Заманауи ақша белгілерінің түрлері: қағаз ақшалар, ауысымды монета (теңге, тиын); отбасы бюджетінің құрамдас бөліктері: кіріс және шығыс. Шығындардың негізгі статьясы; терминал төлемін пайдалану;

8) сауда. Дүкен түрлері: шағын маркет, супермаркет, гипермаркет, сауда орталықтары; арнайы дүкендер: киімдер, аяқ-киімдер, кеңсеге арналған тауарлар, маталар; дүкендерден тауар алудың тәртібі; интернет дүкендер: ерекшеліктері;

9) тұрғын үй. Қалалық көпқабатты үйлердегі тұрғын үй ғимараттарының түрлері және ауылдық жерлердегі жеке тұрғын үйлер; тұрғын үй ғимараттарының тазалық талаптары және оларды қамтамасыздандыру талаптары; пәтерді күнделікті жинау (құрғақ және дымқыл). Шаңсорғыш. Ұйықтайтын бөлменің жайлылығы;

10) қатынас құралдары. Қарым-қатынас жасаудың заманауи құралдарын пайдалану. Интернет. Электронды поштаны пайдалану. Пошта. Пошта жіберілімдерінің түрлері (хаттар, бандерольдар, жіберілмдер, ақша аударымдары). Үйдің пошталық адресі. Пошталық конверттерде мекен-жайды жазу; хат түрлері (қарапайым, тапсырыс беруші), хат жіберудің тәртібі;

11) көлік. Қаладағы көлік түрлерін пайдалану. Аялдамадан автобус, троллейбус салонына міну қауіпсіздігі. Метро. Жол қауіпсіздігі ережелері. Бағдаршам. Жол белгілері. Тірек-қозғалыс аппараты жағдайының ерекшеліктеріне байланысты жолда жүрудің ережелері мен әдістері, метрода жүру ережелері; қоғамдық көлікте жүру кезінде көрсетілетін көмекпен байланысты адамдармен қарым-қатынас жасаудың формалары; көмек көрсету туралы өтініштерді қарастыру; жол ақысын төлеу картасын пайдалану;

12) жұмысқа орналастыру. Іскерлік қарым-қатынас. Қалалық және ауылдық жерлердегі мамандықтар. Завод, фабрикалар, фермалар. Мамандық атаулары: жұмысшылар, тігіншілер, тігін, киім пішіндеу, тігіншілік, фермер, омарташы; Пошта. Көлік. Адамдардың мамандықтары: пошташы, газет таратушы, жүргізуші (шофёр), автомеханик, құрылыс мамандықтары: сылақшы, әктеуші, тас қалаушы.

27. 6-сыныпқа арналған "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" пәнінің базалық мазмұны:

1) денсаулық және қоршаған орта. Жеке бас тазалығы: денені шынықтыру (жаттығу жасау, денені ысқылау, мерзім бойынша киіну, дене жаттығуларын жасау). Қол, аяқ терісі мен тырнақ күтімі; қайшы және маникюрлік заттарды қолданудағы қауіпсіздік техникасының ережелері; медициналық мекемелер (поликлиникалар, дәріханалар, ауруханалар), олардың қызметтері; медициналық мекеме қызметкерлері, дәріхана

қызметкері (провизор); медициналық көмек түрлері, "жедел жәрдемс", ауруханаға жатқызу; жедел жәрдем мен дәрігерді үйге шақыру; карапайым медициналық процедуралар: дене қызуын өлшеу, жарақаттарды дауалау және таңу; төтенше жағдайлар – су тасқыны, су тасқыны кезіндегі адамның өзін-өзі ұстауы;

2) тамақтану. Тамақ дайындаудағы тазалық. Азық-түліктерді сақтау; электр және газ плитасы. Срінке мен электрозажигалка қолдану; асүйдегі қауіпсіздік техникасының ережелері; кеспе өнімдерінің түрлері. жіңішке жұмыр кеспеден жасалатын көмеш, кеспеден жасалатын гарнир; жарма түрлері. Жарманы бірінші рет және жылылай өңдеу . Ботқа дайындау: қарақұмық, күріш және сұлы ботқасы; көкөніс гарнирлерін және салаттар дайындау (пюре);

3) киім және аяқ киім. Киім затбелгісінде көрсетілген шартты мағыналар; киімдерге жасалатын ұсақ жөндеу жұмыстары (түйме қадау, жамау); киімді кір мәшинде жуудың ережелері. Кірді қолымен жуу. Түрлі-түсті киімдер. Жуатын заттар; киімдер мен іш киімдерді үтіктеу;

4) отбасы және тұлғааралық қатынастар. Отбасы мүшелерінің арасындағы міндеттерді бөлу; туысқандармен біріккен іс-шаралар өткізу; қоғамдық орындарда өзін-өзі ұстау ережесі: кинода, театрда, музейде, кітапханада, көшеде;

5) бос уақыт және қызығушылықтар. Үй жануарлары. Үй жағдайында ит пен мысықты асырау ерекшеліктері. Оларды асырау кезіндегі санитарлық-тазалық талаптарын ұстану; аквариум құрылымы, балық асырау; өз қолымен сыйлықтар дайындау;

6) мерекелер, салтанаттар, дәстүрлер. Мейрамдар: Жаңа жыл, Халықаралық әйелдер күні, Наурыз мейрамы, Қазақстан халықтарының бірлігі күні, Жеңіс күні, Отан қорғаушылар күні, Астана күні, Тұңғыш Президент күні, Конституция күні, Тәуелсіздік күні; мұсылман мейрамдары: Құрбан айт; қазақтың ұлттық дәстүрлері: "Тұсау кесер" дәстүрі;

7) отбасылық экономика. Ақшаның рөлі мен қызметі: тауар мен қызметтерді иеленген кезде сату-сатып алу төлемі; тауар құны мен бағасының өлшемі; қорлар мен ақша жинақтары; заманауи ақша түрлері; қолма-қол және карточкамен төлеу; пластиалық карточкалар;

8) сауда. Дүкендер және оның бөлімшелері; тауарлардың құны, азық-түлікке арналған себеттер мен тележкалар; аспаздық және тәттілер дүкені. Тауар түрлері; қызмет көрсетудің түрлері: тұрмыстық техниканы, ұялы телефондарды және өзге де техникалық заттарды жөндеу;

9) тұрғын үй. Үй жинау: жұмсақ және корпустық жиһаздар күтімі; мектеп білім алушысының жұмыс орнын ұйымдастырудың негізгі ережелері. Дене жағдайының ерекшеліктерін ескере отырып жұмыс орнына икемделу. Ақыл-ой және дене жүктемесін бөлу; жарықтандырушы құралдарды пайдалану. Қауіпсіздік ережелері;

10) байланыс құралдары. Негізгі байланыс құралдары: пошта, телефон, факс, радио, мобильді байланыс, интернет; факсимильді байланыс: факспен құжаттарды жіберу; байланыс құралдары мекемелеріндегі өзін-өзі ұстау ережелері;

11) көлік. Қала сыртына қатынайтын көлік түрін пайдалану. Жол ақысын төлеу ерекшеліктері (бір реттік, жол жүру картасы, жол ақысын төлеудің көліктік картасы). Қала сыртына қатынайтын көліктердің жүру ережесі; қоғамдық көлікте өзін-өзі ұстаудың ережелері (отырғызу кезінде, төлеу барысында, салонда және көшеге шығу кезіндегі өзін-өзі ұстау ережелері; автобусқа отырудың қауіпсіздік ережелері (ұстағыштарды, белгі беруші батырман пайдалану, көмек сұрау); электропоезд, метро, эскалаторға отыру кезіндегі өзін-өзі ұстау ежелері;

12) жұмысқа орналастыру. Искерлік қарым-қатынас. Еңбек және қызмет түрлері; еңбек түрлері; біліктілік: кәсіби талаптардың белгілі бір деңгейге сәйкес келуі.

28. 7-сыныпқа арналған "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" пәнінің базалық мазмұны:

1) денсаулық және қоршаған орта. Жеке бас тазалығы: күн тәртібі, тамақтану. Төсек орын, төсек орынды өз күшімен және үлкендердің көмегімен ауыстырудың жиілігі; үй дәріханасы. Емдік өсімдіктер. Суық тию. Асқазан жолдарының ауруы. Тіс ауруы; жарақат кезіндегі алғашқы көмек: жараларда, көгерген, буын шыққан кезде, сүйек сынғанда. Халық емі; төтенше жағдайлар – өрт, өрт кезінде адамның өзін-өзі ұстауы;

2) тамақтану. Ас дайындау. Көкөніс, ет және балық өнімдерін өңдеу тәсілдері. Ас дайындау кезінде, қайнаған су, тұрмыстық техника құралдарымен жұмыс жасау барысындағы қауіпсіздік техникасының ережелері; түскі ас үстелін дайындау және асүй құралдарын пайдалану ережелері. Үстел басында өзін-өзі ұстаудың ережелері; сорпа мен борщ дайындау. Картоп котлеті мен көкөніс гарнирін дайындау. Кисель және кептірілген жемістерден компот дайындау;

3) киім және аяқ киім. Жүннен жасалған киім күтімі. Сақтауға дайындау; теріден жасалған киім күтімі; сақтауға дайындау; тоқыма киім күтімі. Жуу, кептіру, үтіктеу, ерекшеліктері;

4) отбасы және тұлғааралық қатынастар. Қақтығыстық жағдайлар және одан шығудың жолдары; ата-ана міндеттері, балаларға деген махаббат және оларды қамқорлыққа алу; қонақ күтудің ережелері. Қонаққа барған кездегі өзін-өзі ұстаудың мәнері мен этикеті. Әңгіме жүргізудің қағидалары;

5) бос уақыт және қызығушылықтар. Кітапханаға бару: кітаптар, газеттер, журналдар; теледидарлық бағдарламалар, оларға таңдау жасау және көру; әлеуметтік желілердегі қарым-қатынас;

6) мерекелер, салтанаттар, дәстүрлер. Мемлекеттік мейрамдар: Жаңа жыл, Халықаралық әйелдер күні, Наурыз мейрамы, Қазақстан халықтарының бірлігі күні,

Жеңіс күні, Отан қорғаушылар күні, Астана күні, Тұңғыш Президент күні, Конституция күні, Тәуелсіздік күні; православиелік мерекелер; қазақтың ұлттық дәстүрлері: "Сүндет той" дәстүрі;

7) отбасы экономикасы. Үй шаруашылығындағы үнемдеулер; төлем терминалын пайдалана білу және есепшоттарды толтыру; сатып алуларды жоспарлау (киім, жиһаз);

8) сауда. Тауар сатып алудың тәсілдері: көтерме және бөлшек сауда, жеке-жеке сатып алу, өлшеммен сатып алу. Бөлек қаптамаларда; өнім қаптамаларындағы тауардың жарамдылық мерзімін тексеру және өндіру мерзімінің таңбалануын түсіну; жөндеу шеберханалары: аяқ киім, киім жөндеу;

9) тұрғын үй. Тұрғын үйді тазалау; Ғимараттарды мерзімдік тазалау; терезелер күтімі; косметикалық жөндеу жұмыстары; еденді, қабырғаларды бояу; тұрғын ғимаратының интерьері;

10) байланыс құралдары. Бандероль түрлері (қарапайым, қымбат, тапсырыспен). Сәлемдемелер. Қаптау және жіберу тәртібі; жіберу құны; бланктерді толтыру; хаттар мен хабарламаларды элеткронды пошта бойынша жібер;

11) көлік. Теміржол көлігі; вокзалдар. Вокзалдардағы анықтамалық қызметтер; поездардың жүру тәртібі. Жолаушылар вагондарының түрлері; жеткізу пунктіне дейінгі жол құны; теміржол билеттерін алу; жол сөмкелерін сақтау камералары;

12) жұмысқа орналастыру. Іскерлік қарым-қатынас. Жеке меншік – адамдар, еңбек нысандары, заттар арасындағы қарым-қатынас формалары (нысан және меншік иесі). "Менікі", "Сенікі", "Біздікі" түсініктері; меншік формалары: мемлекеттік, жекелей, біріккен; халыққа қызмет көрсету орталықтары: электронды кезекке тұру және анықтама қызметін пайдалану.

29. 8-сыныпқа арналған "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" пәнінің базалық мазмұны:

1) денсаулық және қоршаған орта. Жеке бас тазалығы; бет күтімі. Косметикалық құралдар (лосьондар, кремдер). Қырыну. Қырыну жиілігі. Электр ұстарасы және қырыну құралын пайдаланудың техникасы. Декоративті косметика және оны пайдалану; ішкі паразиттік аурулар және олардың алдын-алу; қышыма, оның алдын-алу; күресу жолдары; оқыс оқиғалар кезіндегі алғашқы көмек (терінің ашық жаракатаны өңдеу ережелері; санация; улану кезіндегі шектерді шаю, үсіп калудың әртүрлі деңгейлері; бастан күн өтіп кету);

2) тамақтану. Қамыр түрлері. Құймақ, оладий және пісірмелерге арналған қамыр. Құмшекерлі қамыр, піспенан пісіру. Бисквитке арналған қамыр. Балкүлше пісірмесі. Қатпарлы қамыр; духовканы пайдалану, микротолқынды пештер, мультиваркаларды пайдалану; Қауіпсіздік техниканың ережелері; қазақтың ұлттық тағамдары: Ашымалы сусындар (қымыз, шұбат, айран);

3) киім мен аяқ киім. Киім мен аяқ киім өлшемдерін білу. Өлшеу. Киім жапсырмаларындағы маркировка. Дене жағдайына байланысты ыңғайлы киім мен аяқ

киім таңдау; жағдайға байланысты киім таңдау (күнделікті, мерекелік, спорттық, тауға шығуға арналған); іскерлік және өндірістік киім: дресс-код, комбинезон, алжапқыш, халат;

4) отбасы және тұлғааралық қатынастар. Қарама-қарсы жыныстағы адаммен өзара қарым-қатынас орнату; адамның сексуалды физиологиясы және адам психологиясы; жас жігіттер мен қыздардың танысу жағдайын үлгілеу, қарым-қатынас жасау мәдениеті . Махаббат пен ғашық болу, күту;

5) бос уақыт пен қызығушылықтар. Бағбандық: топырақ дайындау, дәндерді отырғызуға дайындау (қияр). Көкөністердің көшеттерін отырғызу. Есік алдындағы қысқы бақша; мәдени іс-шаралар: кино, театр, концерт, көрмелерге бару;

6) мерекелер, салтанаттар, дәстүрлер. Мемлекеттік мейрамдар: Жаңа жыл, Халықаралық әйелдер күні, Наурыз мейрамы, Қазақстан халықтарының бірлігі күні, Жеңіс күні, Отан қорғаушылар күні, Астана күні, Тұңғыш Президент күні, Конституция күні, Тәуелсіздік күні; кәсіби мерекелер: Білім күні, Медициналық қызметкерлердің күні; Мұғалімдер күні; Қазақстан Республикасының мемлекеттік елтаңбалар күні; Қазақстан халықтарының тілдер күні; қазақтың ұлттық салт-дәстүрлері: құдалық, қалыңдықты шығарып салу кеші;

7) отбасы экономикасы. Жаздық демалысты жоспарлау. Тұрғын үйді қамтамасыз ету. Екінші деңгейдегі банктер мен байланыс бөлімшелерінде коммуналдық қызметтің төлемін жасау; ағымдық шығындар және мәдени қажеттіліктерді өтеу (киноға, театр, жол жүру билеттері, тазалық құралдарын алып жүру, әртүрі қызмет көрсетулерді пайдалану);

8) сауда. Сауда орталықтары. Бутиктер. Жұмыс ерекшеліктері мен тәртібі. Тауарларға таңдау жасау; жапсырмада көрсетілген өнім құрамы, тағам құндылығы және зиянды қоспалар; сұлулық салондары және шаштараздар;

9) тұрғын үй. Пәтердегі жиһаздардың орналасуы: қонақүй интерьері; қозғалту мүмкіндіктеріне байланысты жиһаздарды тиімді орналастыру; асүйді, санузелді тазалау , жуынатын орындарды жуу. Жуу құралдары;

10) байланыс құралдары. Телефон. Телефон анықтамалығын пайдалану. Шұғыл шақыру номерлері: полицияны, өрт сөндірушілерді, газ шыққан кезде аппараттық қызметті шұғыл шақыру. Телефон бойынша анықтамалар алу; халықаралық телефон байланысы; телефонмен сөйлесу тарифтері, телефонмен сөйлесу мәдениеті; мобильді байланыс. Интернет;

11) көлік. Халықаралық автотасымалдау. Автовокзал. Негізгі автобустық маршруттар; автовокзалдардың қызметі; жол құны. Билеттерді сатып алу тәртібі;

12) жұмысқа орналастыру және іскерлік қарым-қатынас. Жұмысқа тұрғызу. Нормативтік құжаттар; өндірістегі қарым-қатынас. Субординация. Қызметтермен қарым-қатынас жасау; халыққа қызмет көрсету орталықтары: мекен-жай анықтамасын алу.

30. 9-сыныпқа арналған "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" пәнінің базалық мазмұны:

1) денсаулық және қоршаған орта. Салауатты өмір салты: шылым, алкаголь, нашаның зияны; венерологиялық, инфекциялық аурулар және олардың алдын-алу; ауруларды күту; еңбекке қабілетсіздігі қағазы (аурухана қағазы), Медициналық сақтандырулар. Диагностикалық орталықтар, жеке клиникалар; поликлиникаға қаралу. Дәрігер қарауына талон алу; "Электронды кезек" терминалын пайдалану;

2) тамақтану. Ет тағамдарын дайындау: қайнатылған ет, котлеттер, фрикаделькалар, фаршпен бұрыш; диетаға отыру, оның ерекшеліктері; қазақтың ұлттық тағамдарының ерекшеліктері: ұлттық тағамдарды дайындау; (бешбармақ, қуырдақ), үстелді сәндеу;

3) киім және аяқ киім. Киім стилі, мода, моданың пайда боу тарихы; киімдерді жаңарту; базарлар мен нарықтағы киімдер сапасы және оларды таңдау, химиялық тазалау; көрсетілетін қызмет түрлері; киімдерді өткізуге дайындау ережелері; ұлттық нақыштағы зергерлік бұйымдар; зергерлік бұйымдар ұлттық костюмге қосымша ретінде;

4) отбасы және тұлғааралық қатынастар. Некеге тұру. Салттар, некеге тіркелу. Қазақ халқының дәстүріндегі үйлену тойы; некелік қарым-қатынас: өзара түсінісу, өзара сыйлау; күйзелістік жағдайларды үлгілеу және олардан шығу, психотерапевтикалық түзету;

5) бос уақыт және қызығушылықтар. Бағбан, өсімдіктерді күту (бір жылдық және көпжылдық өсімдіктер, гүлдерді көбейту әдістері); үйірмелер, әртүрі клубтар, курстар;

6) мерекелер, салтанаттар, дәстүрлер. Мемлекеттік мейрамдар: Жаңа жыл, Халықаралық әйелдер күні, Наурыз мейрамы, Қазақстан халықтарының бірлігі күні, Жеңіс күні, Отан қорғаушылар күні, Астана күні, Тұңғыш Президент күні, Конституция күні, Тәуелсіздік күні; мерейтойлар. Зейнетке шығарып салу, қазақтың ұлттық дәстүрлері: "Беташар";

7) отбасылық экономика. Сақтандыру – мүлік пен денсаулықты қорғаудың тәсілі; міндетті сақтандыру, ерікті сақтандыру, сақтандыру келісімшарты, жарна, ақша мөлшері, сақтандыру жағдайы; несиелеу жүйесі. Қарыз алуға қажетті құжаттар; банк салымдарының түрлері;

8) сауда. Комиссионды дүкендер (секонд-хенд, сток). Тауарларға мерзімдік жеңілдіктер; базарлар мен нарықтар: ерекшеліктері; фотосалондар, полиграфиялық қызметтер, таксопарк қызметі;

9) тұрғын үй. Үйді тазалау: жұмсақ жабынғыларға күтім жасау ережелері (кілемдер, төсемелер); пәтерге ағымдық жөндеу жұмыстарын жасау; эмульсиялық бояу жағу. Қабырғаға обой жапсыру; киіз үй; киіз интерьеріндегі халықтық декоративті-қолданбалы шығармашылық өнімінің рөлі;

10) байланыс құралдары. Ақша аударымдары. Аударым түрлері (пошталық, банктік); бланктерді толтыру; қызме құны; Қазақстан Республикасының мобильді операторлардың түрлері;

11) көлік. Авиатасымалдау. Аэропорт. Аэровокзал. Маршруттар; жол құны. Билеттерді сатып алу тәртібі (авиакассы); жол сөмкелерін рәсімдеу; интернетпен билет сатып алу және оны төлеу тәртібі;

12) жұмысқа орналастыру. Іскерлік қарым-қатынастар. Жұмысқа орналастыру бойынша ұйымдар мен бөлімшелер (кадрлар бөлімі, халықты жұмысқа орналастыру бойынша бюро); уақытша жұмыс, үй жұмысы, шағын бизнес. Жұмыссыздық. Жәрдемақылар; халыққа қызмет көрсету орталықтары: құжаттарды алу.

31. 10-сыныпқа арналған "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" пәнінің базалық мазмұны:

1) денсаулық және қоршаған орта. Демалысын ұйымдастыру. Көкке шығу. Демалыс аймағы. Шипажай. Демалыс үйі. Жолдама сатып алу және дербес демалыс. Контрацепция тәсілдері. Түсік және оның салдары. Жүктілік, оның белгілері;

2) тамақтану. Асхана, дәмхана, мейрамхана. Мақсаты мен ерекшеліктері. Мәзір. Банкет. Фуршет. Тағамдарды әзірлеу ерекшеліктері және үстел дайындау. Коктейлдер, алкогольсіз және фитококтейлдер дайындау. Шейкер, миксер, құрылымы, нысаны, пайдалану ережесі;

3) киім және аяқ киім. Жағдайларға сәйкес (жұмысқа, қонаққа, театрға, спортпен айналысу үшін, демалыс үшін) киім мен аяқ киім таңдау; қазақтың ұлттық костюмдері;

4) отбасылық және тұлғааралық қатынастар. Неке - отбасылық өмірдің негізі. Отбасылық бақыттың құрама бөліктері. Бала тууын жоспарлау. Отбасының психологиялық климаты. Отбасылық өмірдің қиындықтары және оларды жеңу жолдары. Балалар - отбасының тірегі, бала тууына отбасының дайындығы;

5) бос уақыт және қызығушылықтар. Бау-бақша, бақша учаскесін жоспарлау. Жемісті бұталар және ағаштар, олардың күтімі;

6) мерекелер, салтанаттар, дәстүрлер. Мемлекеттік мерекелер: Тәуелсіздік Күні, Конституция Күні, Республика Күні, Тұңғыш Президент күні, Халықаралық әйелдер күні, Наурыз мейрамы, Қазақстан халықтарының бірлігі күні, Отан қорғаушылар күні; мерекелеудегі қазақ халқының ұлттық дәстүрлері: "Бесік той", "Тұсау кесер той", "Сүндет той", "Тілашар". Оларды дайындау мен өткізуінің ерекшеліктері;

7) отбасы экономика. Жөндеу шеберханалары. Аяқ киім, киім, қолшатыр, телефон жөндеу. Фотоателье. Қызметтерін пайдалану ережелері;

8) сауда. Жәрменке: халықаралық, қалалық, ауылдық; жәрменке-көрмелер, үлгілер жәрменкелері;

9) тұрғын үй. Тұрғын үйді сатып алу және сату. Алу-сату мәмілелерін ресімдеу үшін қажетті құжаттар. Тұрғын үй құжаттарын сақтау. Нотариус, нотариуспен міндетті түрде куәландырылатын мәмілендер, нотариус қызметінің ақысын төлеу. Тұрмыстық

қызмет және халыққа тұрмыстық қызмет көрсету кәсіпорындары: заттарды жалға алу, пәтерлер жөндеу, тұрмыстық техниканы жөндеу;

10) байланыс құралдары. Автоматты түрде нөмір анықтаушы бар телефон (бұдан әрі - АНА); ұялы телефон байланысы. Мақсаты. Пайдалану ережесі;

11) көлік. Транзит. Жолға билет алу. Бару орнына дейін және кері қарай билеттерді сатып алу;

12) жұмысқа орналастыру. Іскерлік қарым-қатынас. Еңбекақы: мерзімді, кесімді, келісімді, нақты. Келісімді еңбекақы. Ең төменгі жалақы. Ең төменгі күнкөріс деңгейі, кедейшілік шегі. Халықты әлеуметтік қорғау: еңбек жағдайлары, еңбекті қорғау, жеңілдіктер, еңбек тәртібі. Еңбек заңнамасының негіздері.

4 - тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

32. Бағдарламада оқыту мақсаттарын пайдалану және мониторинг өткізу ыңғайлы болу үшін кодтау енгізілген. Кодтағы бірінші сан сыныпты, екінші мен үшінші сандар – бағдарламаның бөлімі мен бөлімшесін көрсетеді. Мысалы, 5.1.2.1 кодындағы: "5" - сынып; "1.2" - бөлімше, "1" - оқыту мақсаттарының реттік нөмірі.

33. Оқыту мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

1) "Денсаулық және қауіпсіз өмір салты":

1 - кесте

Оқыту мақсаттары						
Бөлімше	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1.1 Денсаулық пен қоршаған орта	5.1.1.1 жуынатын бөлмедегі қауіпсіздік, жеке тазалық ережелерін білу; 5.1.1.2 жер сілкінісі мен өрт кезінде өзін-өзі ұстаудың қарапайым ережелерін білу; 5.1.1.3 смартфон, электронды планшеттер, теледидар және компьютер алдында	6.1.1.1 денсаулығын да ауытқушылықтарды ескеріп отырып негізгі қозғалыс дағдыларын білу және колдана алу; әртүрлі тәсілдермен емдік-түзеу жаттығуларын орындау; 6.1.1.2 аяқ, кол терісін, тырнаққа күтім жасау; маникюр заттары, қайшыны дұрыс	7.1.1.1 күн тәртібін білу; төсек-орнын тасын ауыстыру жиілігі; 7.1.1.2 суық тию аурулары кезіндегі дәрілік өсімідіктердің тұнбасы мен қайнатпаларын білу; жарақат, шығарып алу кезінде алғашқы медициналық	8.1.1.1 бет терісі тазалық талаптарын ұстана алу; 8.1.1.2 арнайы құралдардың көмегімен сақтану шаралары мен санитарлы-гиеналық талаптарын ұстана алу; 8.1.1.3 арнайы құралдардың көмегімен сақтану шаралары мен санитарлы-гиеналық талаптарын ұстана алу; 8.1.1.4 әртүрлі деңгейдегі	9.1.1.1 салауатты өмір салтын жүргізу алу; 9.1.1.2 венерологиялық аурулар алдын-алу шараларын білу; 9.1.1.3 ауруларға дұрыс күтім жасауды білу; еңбекке жарамсыздық туралы қағазды толтыруды білу	10.1.1.1 пикникке қатысу немесе өз бетінше ұйымдастыру; 10.1.1.2 әртүрлі контрацепция

	жұмыс жасау кезінде арқаны дұрыс ұстау; 5.1.1.4 жеке бастың тазалық құралдары мен иіссуларды дұрыс пайдалану; ережелерге сәйкес төтенше жағдайлар кезінде әрекет алу	қолдануды білу; 6.1.1.3 жедел жәрдем шақыру; медициналық мекеме түрлерін білу; 6.1.1.4 дене температурасын өлшеуді білу; су тасқыны кезінде өзін-өзі ұстау ережелері, жараны таңу	көмек көрсете алу; емдеудің халықтық құралдарын білу; 7.1.1.3 өрт кезінде өзін-өзі ұстаудың қарапайым ережелерін білу	үсік шалу кезінде, оқыс оқиғалар кезінде алғашқы көмек көрсете алу; денені жылыту, ыстық сусын ішу; зақымдалған бөліктерді сабынмен жуу, қатты үсік шалу кезінде қармен ысқыламау, ауруханаға жеткізу	9.1.1.4 тұрғылықты жері бойынша дәрігерге талон алу жолдарын білу; 9.1.1.5 терминалды дұрыс пайдалана алу, электронды кезек арқылы кезекті бақылауға алу	әдістері туралы түсінік болу
1.2 Тамақтану	5.1.2.1 азық-түліктердің жарамдылық мерзімдеріне бағыттала алу; 5.1.2.2 тамақ дайындауға қойылатын санитарлық-тазалық ережелерін ұстану; 5.1.2.3 ас-үй құралдарын дұрыс тазалауды білу; 5.1.2.4 тамақтану тәртібі, үстелді безендіру; 5.1.2.5 қарапайым салаттарды жасай алу; шәй қайнату;	6.1.2.1 тамақ әзірлеу және азық-түліктерді сақтаудың санитарлық-гигиеналық талаптарын білу; 6.1.2.2 сіріңке мен электртұтатқышды пайдалану, электрлі газ пешін пайдалануды білу; 6.1.2.3 асүйдегі техниканы жылжыту кезіндегі қауіпсіздік техникасын білу; 6.1.2.4 макароннан жасалған гарнирлер, макаронды пайдалану ережелерін білу; 6.1.2.5 жарма түрлерін білу;	7.1.2.1 бірінші, екінші, үшінші тағамдарды дайындай алу; 7.1.2.2 үстелді дұрыс безендіре алу; үстел үстінде өзін-өзі ұстау ережелерін білу; 7.1.2.2 сорпа, борщ, гарнир, кисель және кептірілген жемістерден компот дайындай алу	8.1.2.1 қамыр түрлерін білу, оның оның неге арналғандығын білу; 8.1.2.2 микротолқынды пештер, әмбебап аспісіру құралының қызметтерін білу және ҚТ ережелерін білу; 8.1.2.3 қышқыл-сүтті сусындар қандай қандай сүттен жасалатынын	9.1.2.1 ет өнімдерінің дайындалу тәсілін білу; 9.1.2.2 диеталық тамақтану өнімдерінің түрлерін білу; 9.1.2.3 ұлттық тағамдардың дайындалуын білу (бешбармақ, қуырдақ) үстелді безендіру	10.1.2.1 асхана, кафе, мейрамхана менін ажырата білу. Тағам дайындау және үстел, банкет, фуршет жасау; 10.1.2.2 алкогольсіз коктейль, шейкер,

	жұмыртқа пісіру; 5.1.2.6 кесетін құралдардың қауіпсіздік техникасын ұстану (қайнатпа, электр газ плитасы)	ботқа мен жармалардың бірінші өңделуі; 6.1.2.6 өңдей алу; (көкөністердің бірінші жылыдай өңделуін жүзеге асыру; көкөніс салаттарының дайындалу тәсілдерін білу		білу; (қымыз, шұбат, айран)		миксер дайындау
1.3 Киім мен аяқ-киім	5.1.3.1 киім, бас киім түрлерін білу; 5.1.3.2 киім мен аяқ-киімнің қлшемі мен фасонын таңдай алу; 5.1.3.4 киімге күтім жасай алады білу (тазалау); 5.1.3.5 күнделікті аяқ-киімге күтім жасауды білу;	6.1.3.1 киім затбелгісіндегі белгілерді білу; (қысымы, үтіктеу, жуу); 6.1.3.2 қадау, жамау, қысқартып тігу сияқты ұсақ жөндеу жұмыстарын орындай алу; 6.1.3.3 жуу құралдарының түрлерін, олардың қолмен жууда және жуу мәшинесімен жуудағы қызметтерін білу; 6.1.3.4 әрбір матаның түрлеріне байланысты үтікті басқара алу	7.1.3.1 теріден жасалған киімге күтім жасауды білу; 7.1.3.2. теріден жасалған киімге күтім жасауды білу; 7.1.3.3 тоқыма киімді жуу, үтіктеу ерекшеліктерін білу	8.1.3.1 киім мен аяқ киім өлшемдеріне бағыттала алу; 8.1.3.2 жағдайларға байланысты киім таңдай алу; 8.1.3.3 кәсібіне байланысты іскерлік және өндірістік киімге таңдау жасай алу	9.1.3.1 соңғы сін үлігісіне және киім стиліне бағыттала алу; 9.1.3.2 сапалы киім мен аяқ киімге таңдау жасай алу; 9.1.3.3 химиялық тазалау қызметтерінің түрін білу; 9.1.3.4 өз стилін ұлттық әшекейлермен безендіре алады білу	10.1.3.1 жағдайларға сәйкес (жұмысқа, театрға жиналғанда); киім және аяқ киім таңдай білу; 10.1.3.2 қазақтың ұлттық киімдерінің түрлерін білу

2) "Мен және менің отбасым":

2-кесте

Оқыту мақсаттары						
Бөлімше	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
				8.2.1.1 қызды шақыра алу, оған сыпайы		

<p>2.1 Отбасылық және тұлғааралық қатынастар</p>	<p>5.2.1.1 отбасы құрамы мен туыстық байланыстырады білу; 5.1.1.2 отбасылық дәстүрлерді ұстану (туған күндерді тойлау); 5.2.1.3 этикет ережелері, үлкендер мен балалар қатынастарының ережелерін білу</p>	<p>6.2.1.1 отбасы мүшелерінің арасындағы міндеттерді бөле алу; 6.2.1.2 туыскандармен жиындарда бас қосу; 6.2.1.3 кино, театр, кітапханада өзін-өзі ұстаудың ережелерін білу</p>	<p>7.2.1.1 қонақ күту ережелерін және қонақта өзін-өзі ұстау этикеті мен әдебін білу</p>	<p>қарым-қатынас таныту; 8.2.1.2 қарама-қарсы жыныстағы адаммен дұрыс қарым-қатынас құруды, адамның сексуалды физиологиясы мен психологиясын білу; 8.2.1.3 қызбен мәдени қарым-қатынас жасай алу, әдепті сөйлесу (сәлемдеус, өтініш айту, кешірім сұрау, кешірім сұраған кезде жауап беру)</p>	<p>9.2.1.1 некеге тұру жоралғысын, өз халқының салт-дәстүрлерін білу; 9.2.1.2 некелік қарым-қатынастың ерешеліктерін білу; 9.2.1.3 күйзелістік жағдайларды үлгілей алу</p>	<p>10.2.1.1 отбасылық өмірдің негізіндегі неке туралы, отбасылық бақыттың құрайтын бөліктері туралы, отбасының психологиялық климаты туралы, отбасылық өмірдің қиындықтары және оларды жеңу жолдары туралы түсінік болу; 10.2.1.2 жаңа туған балалға қараудың кезеңдерін білу</p>
<p>2.2 Бос уақыт және қызығушылықтар</p>	<p>5.2.2.1 белсенді демалыс пен туризм түрлерін білу, табиғатқа шығу; 5.2.2.2 қызығушылықтарды таңдау (тігін тігу, тоқыма, құрастыру, үлгілеу); 5.2.2.3 ойын-сауық орталықтарын білу, саябақтар мен жануарлар саябақтарына бару</p>	<p>6.2.2.1 үй жануарларын а күтім жасай алу және өз қолымен сыйлықтар дайындау, сонымен қатар оларға қойылатын санитарлық-гигиеналық талаптарды білу; 6.2.2.2 аквариумға күтім жасай алу ережелерін білу 6.2.2.3 өз қолымен сыйлықтар дайындай алу</p>	<p>7.2.2.1 кітапханаларға білу; 7.2.2.2 теледидар бағдарламаларына таңдау жасай алу; 7.2.2.3 әлеуметтік желілерде қарым-қатынас жасай алу</p>	<p>8.2.2.1 топырақ дайындау, дегу, көшеттерді тере алдына отырғызу; 8.2.2.2 театрға баруды ұйымдастыру</p>	<p>9.2.2.1 өсімдіктерге күтім жасай алу; 9.2.2.2 қызығушылықтары бойынша үйірмелермен бос уақытты қызықты өткізе алу</p>	<p>10.2.2.1 бау-бақша негіздері туралы түсінік болу; бау-бақша учаскесін жоспарлауға қатынасу; жеміс-жидектер бұталармен ағаштарды ажырата білу, оларды күту</p>
				<p>8.2.3.1 ұлттық мерекелердің</p>		

2.3 Мерекелер, салтанаттар, дәстүрлер	5.2.3.1 халықаралық және мемлекеттік мерекелерді білу; 5.2.3.2 туған күндерді білу, сыйлықтар жасау және оны өткізуге дайындық жасау; 5.2.3.3 қазақтың ұлттық әдет-ғұрыптарын, салт-дәстүрлерін білу; "Бесік Той"	6.2.3.1 Қазақстан Республикасының ұлттық мерекелерінің тарихы мен күндерін білу, оларды өткізу ерешеліктерін е талдай жасай алу; 6.2.3.2 мұсылман мерекелерін өткізу ғұрыптарын білу, "Құрбан айт"; 6.2.3.3 қазақтың ұлттық әдеп-ғұрыптарын білу; "Тұсау кесер"	7.2.3.1 ұлттық мерекелердің тарихы мен күндерін білу, Қазақстан Республикасының мерекелерінің тарихын білу, оларды өткізу ерекшеліктерін, өткізу дәстүрлерін білу; 7.2.3.2 православиелік мерекелерді өткізілуін білу; 7.2.3.3 "Сүндет тойды" өткізу ережелерін білу	тарихы мен күндерін білу, Қазақстан Республикасының мерекелерінің тарихын білу, оларды өткізу ерекшеліктері, өткізу дәстүрлерін білу; 8.2.3.2 Білім күнін, Қазақстан Республикасының тәуелсіздік күнін, Қазақстан халықтарының достастығы күнін білу; 8.2.3.3 қазақтың ұлттық әдеп – ғұрыптарын білу; құда түсу, қалыңдықты шығарып салу	9.2.3.1 ұлттық мерекелердің тарихы мен күндерін білу, Қазақстан Республикасының мерекелерінің тарихын білу, оларды өткізу ерекшеліктерін, өткізу дәстүрлерін білу; 9.2.3.2 тарих пен күндерді білу, зейнеткерлікке шығу; 9.2.3.3 қазақтың ұлттық әдеп – ғұрыптарын білу "Беташар"	10.2.3.1 қазақ халқының дәстүрлі әдет-ғұрыптарын өткізуге қатысу және ұйымдастыру; 10.2.3.2 "Бесік той", "Тұсаукесу той", "Сүндет той", "Тілашар" әдет-ғұрыптарды және олардың мәнін білу
2.4 Отбасылық экономика	5.2.3.4 ақша белгілерінің түрлерін білу (қағаз және монеталық); 5.2.3.5 отбасы бюджетінің құрамдас бөліктері туралы түсінікке ие болу (кіріс, шығыс); 5.2.3.6 төлем терминалын пайдалана алу	6.2.4.1. ақшаның қызметінің білу, алынған тауар мен қызмет үшін төленетін қолма-қолсыз ақша түрлерін білу; 6.2.4.2 ақша қорлары мен жинақтарын білу; 6.2.4.3 қолма-қол және қолма-қолсыз есептесу	7.2.4.1 үй шаруашылығындағы экономика туралы білу; 7.2.4.2 есепшоттарды толтыру және төлем терминалын пайдалана алу жолдарын білу; 7.2.4.3 киім мен жиһазды сатып алу жоларын білу және жоспарлау	8.2.4.1 жазғы демалысты жоспарлай алу, қызмет көрсету қызметіне төлем жасау және дұрыс толтыру; 8.2.4.2 әртүрлі қызмет көрсету түрлерін білу, ағымдық шығындардың есебін жүргізу; 8.2.4.3 әртүрлі қызмет түрлерін пайдалана алу және оларды қажеттіліктері	9.2.4.1 сақтандыру тәсілдері және өз мүлкі мен денсаулығын қорғай алу; 9.2.4.2 қарыз алу үшін құжаттар мен жүйелерін білу; 9.2.4.3 жинақтарды сақтау тәсілдері мен банктегі салым түрлерін білу	10.2.4.1 жөндеу шеберханалары жұмысы туралы (аяқ-киім, қолшатыр) жалпы түсінік болу; 10.2.4.2 фотоателье қызметтерін

	жинақтарының түрлерін білу		бойынша бөлу		пайдалану ережесін білу
--	----------------------------	--	--------------	--	-------------------------

3) "Мен және қоғам":

3-кесте

Оқыту мақсаттары						
Бөлімше	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
3.1 Сауда	5.3.1.1 дүкен түрлерін білу; 5.3.1.2 арнайы дүкендерді және дүкендерден тауар алу жолдарын білу; 5.1.1.3 интернет-дүкеннің ерекшеліктерін білу	6.3.1.1 дүкен бөлімдері мен тауар бағаларын білу; 6.3.1.2 тауарлар сұрыптамасын, құнын білу; 6.3.1.3 кондитерлік және аспаздық өнім түрлерінің дүкендерін білу; 6.3.1.4 қызмет көрсету түрлерін білу (мобильді телефондар, тұрмыстық техника)	7.3.1.1 тауарды сатып алу тәсілдерін білу (көтерме және бөлшек сауда); 7.3.1.2 азық-түліктердің жарамдылық мерзімдерін білу; 7.3.1.3 киім мен аяқ-киімдерді жөндейтін шеберхана түрлерін білу	8.3.1.1 сауда орталықтары, бутиктер мен олардың жұмыс тәртіптерін білу; 8.3.1.2 өнім затбелгісіндегі зиянды қоспаларды анықтай алу; 8.3.1.3 әртүрлі сұлулық салондары мен шаштараздарды білу	9.3.1.1 комиссиянды дүкендер мен олардың қызметтерін білу; 9.3.1.2 базарлар мен сауда-саттық орындарын білу (бөлшек, көтерме); 9.3.1.3 фотосалн, полиграфиялық қызметтер, кызметтер, таксопарк түрлерін білу	10.3.1.1 жәрмеңкелер туралы түсінік болу; 10.3.1.2 көрме-жәрмеңкенің мәні туралы түсінік болу
3.2 Тұрғын үй	5.3.2.1 тұрғын үй түрлерін білу "үй", "уақытша" тұрақ"; 5.3.2.2 пәтерге күтім жасаудың санитарлы-гигиеналық талаптарын сақтау; 5.3.2.3 ұйықтайтын	6.3.2.1 копусты жиһазға күтім жасау ережелерін білу; 6.3.2.2 өзінің физикалық жағдайының ерекшеліктеріне қарай жұмыс орнын ұйымдастыру және бейімдеудің негізгі ережелерін білу; жарық беруші құралдарды пайдалана алу;	7.3.2.1 маусымдық тазалау жұмысының ережелерін білу; 7.3.2.2 косметикалық жөндеу-жұмыстарының қызметін білу; 7.3.2.3 жиһаздарды дұрыс қояды білу	8.3.2.1 үй, қонақ бөлмеге интерьер таңдай алу; 8.3.2.2 қозалту мүмкіндігіне қарай жиһаздарды қоя алу; 8.3.2.3 санитарлық торапқа тазалық жүргізе алу	9.3.2.1 үйді тазалау ережелерін білу және жұмсақ еден жабындыларына күтім жасау; 9.3.2.2 ағымдық жөндеу жұмыстарының кейбір үрдістерін білу; 9.3.2.3 қазақ үй интерьерін рәсімдеуде халықтық декоративтік	10.3.2.1 тұрғын үй сату және сатып алу, құжаттардың тізбесі туралы бағдарлай білу; нотариустың қызметтерін төлеуін білу; 10.3.2.2 тұрмыс қызметін (жалға, пәтер жөндеу, тұрмыстық

	бөлмеде жайлы жағдай жасау	6.3.2.3 жарықшамдардың түрлерін білу және оларды пайдалана алу		және жуатын құралдарды пайдалана алу	шығармашылық өнімдерінің маңызын білу	техниканы жөндеу) білу
3.3 Байланыс құралдары	5.3.3.1 электронды пошта, интернетті дұрыс пайдалана алу; 5.3.3.2 пошта жіберілімдерінің түрлерін білу (үйлердің мекен-жайлары); 5.3.3.3 хаттарды жіберу тәртібін білу	6.3.3.1 телефон құралдарын пайдалану алу, құжаттарды факспен жіберу; 6.3.3.2 құжаттарды мекемелерге жіберу мен байланыс құралдарын білу	7.3.3.1 бандероль түрлерін білу, бандерольдерді қаптау және жіберу тәртібін білу; 7.3.3.2 қайта жіберу құнын білу; 7.3.3.3 электронды пошта бойынша хаттарды жіберді білу	8.3.3.1 телефон, мобильді телефон, анықтамаларды пайдалана алу және жедел әрекет ету тобын шақыру; 8.3.3.2 телефонды пайдалана алу және халықаралық сөйлесулердің тарифін білу; 8.3.3.3 мобильді байланыс пен интернетті пайдалана алу	9.3.3.1 ақша аударымдарын жіберуге арналған бланктерді толыра алу; 9.3.3.2 аударым түрлері мен қызмет құнын білу; 9.3.3.3 Қазақстан Республикасындағы мобильді операторлардың түрлерін білу	10.3.3.1 АНАсы бар телефонды пайдалана білу; 10.3.3.2 ұялы телефон байланысын пайдалану ережесін сақтау
3.4 Көлік	5.3.4.1 қоғамдық көлік және метроны пайдалана алу; 5.3.4.2 тірек-қозғалыс аппараты жағдайының ерекшеліктерін ескере отырып, жол қауіпсіздігі ережелерін білу; 5.3.4.3 қоғамдық көлікте көмек көрсету туралы өтінішке	6.3.4.1 қала жанындағы көліктерді пайдалана алу, көлікке жолаушылардың қауіпсіз түрде отырғызудың ерекшеліктерін білу; 6.3.4.2 жан-жақтағы адамдардан көмек сұрай алу; автобуска қауіпсіз түрде отырғызудың ережелерін білу; 6.3.4.3 экскалатор мен метроға отырғызу	7.3.4.1 теміржол көлігі, вокзал, анықтама қызметтерінің ерекшеліктерін білу; 7.3.4.2 поездардың кестесін, жолақысы, поезға билет алуды білу; 7.3.4.3 жүк сөмкесін тапсыру ережелерін білу	8.3.4.1 халықаралық, автокөлік, автобекеттердің ерекшелігін білу, билеттер алу; 8.3.4.2 автобустардың қозғалыс кестесін білу; бағыт бойынша билет құны және қажетті бағыттар бойынша билеттер алу	9.3.4.1 автокөлік, аэропортты пайдалану ерекшеліктерін білу; 9.3.4.2 ұшу құнын білу, билеттерді алу тәртібін білу; 9.3.4.3 жүк сөмкесін дұрыс рәсімдеуді білу; 9.3.4.4 интернет бойынша билеттерді алу	10.3.4.1 транзит, билет броньдау

	жауап бере алууды білу	кезіндегі қауіпсіздік техникасының ережелерін білу			ерекшелігін білу	туралы түсінік болу
3.5 Жұмысқа орналастыру. Іскерлік қарым-қатынас	5.3.5.1 қалалық және ауылдық жерлердегі кәсіп түрлерін білу; 5.3.5.2 адамдардың кәсіптерін білу (дәрігер); 5.3.5.3 құрылысшы кәсібінің мәнін білу (сылақшы, тас қалаушы)	6.3.5.1 еңбек қызметінің түрлерін білу 6.3.5.2 біліктіліктің кәсіби талаптарына сәйкестік деңгейін білу	7.3.5.1 еңбек нысандарына қатысты адамдар арасындағы қатынас формаларын білу; менікі, сенікі, біздікі түсініктері; 7.3.5.2 жеке, меншіктік, мемлекеттік және біріккен кәсіп түрлерін білу; 7.3.5.3 халыққа қызмет көрсету бойынша орталықтарды білу, электронды кезекке тұру және анықтама қызметін пайдалану	8.3.5. нормативтік құжаттарды іріктеу және жұмысқа орналастыру ережелерін білу; 8.3.5.2 әріптестермен қатынас жасаудың арақашықтығын сақтау, халыққа қызмет көрсету орталықтарының қызметін пайдалану	9.3.5.1. халықты жұмыспен қамтамасыздандырумен айналысатын ұйым жұмысы туралы білу; 9.3.5.2 жұмысқа орналастыру бойынша орталықтар туралы білу; 9.3.5.3 халыққа қызмет көрсету орталығы туралы білу	10.3.5.1 тарифтік біліктілік разрядтарын пайдалана отырып жалақы есептеуден бағдарлай болу; 10.3.5.2 еңбек заңнамасының негіздерін, жеңілдіктер түрін, еңбек тәртібін білу

34. Осы Бағдарлама тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

35. Бөлімдерді және тақырыптарды меңгеру сағаттарын қою мұғалімнің басшылығына сай жүргізіледі.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптарына арналған "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5 - сынып:

1 - кесте

Ұзақмерзімді жоспар бөлімі	Ұзақмерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
"Денсаулық және қауіпсіз өмір салты" бөлімі		
Денсаулық және қоршаған орта	Жеке бас тазалығы	5.1.1.1 жеке бас тазалық ережелерін білу; жуынатын бөлмеде болу қауіпсіздігі
	Компьютерде жұмыс жасау ережелері	5.1.2.2 теледидар, электронды планшет, смартфон және компьютерде жұмыс жасау кезінде арқаны тік ұстау
	Иіссуларды пайдалану	5.1.1.4 иіссу мен жеке бас тазалық құралдарын дұрыс пайдалану; төтенше жағдайлар кезінде қағидаларға сәйкес әрекет ету
	Төтенше жағдайлар	5.1.1.2 өрт және жер сілкінісі кезінде өзін-өзі ұстаудың қарапайым ережелерін білу
Тамақтану	Тамақтанудағы азық-түліктер	5.1.2.1 азық-түліктің жарамдылық мерзіміне бағыттала алу
	Тамақ дайындауға қойылатын талаптар	5.1.2.2 тамақ дайындауға кезінде санитарлы-гигиеналық талаптарды ұстану
	Асүй құралдары	5.1.2.3 асүй жабдықтарын дұрыс тазалауды білу
	Тамақтану тәртібі	5.1.2.4 тамақтану тәртібін білу, үстелді безендіру мәзірі
	Тамақ дайындау	5.1.2.5 қарапайым салаттар жасай алу, шәй қайнату, жұмыртқа пісіру
	Жұмыс жасаудағы қауіпсіздік	5.1.2.6 кесетін құралдармен жұмыс жасауда қауіпсіздік техникасын ұстану (қайнаған су, эл. газ плита)
Одежда и обувь	Киім түрлері	5.1.3.1 киім мен бас киім түрлерін білу
		5.1.3.2 киім мен аяқ киімді өлшемі мен фасонына қарай таңдауды білу
		5.1.3.4 киімге күтім жасауды білу(тазалау)
		5.1.3.5 күнделікті аяқ киімге күтім жасауды білу

"Мен және менің отбасым" бөлімі		
Отбасылық және тұлғааралық қатынастар	Отбасы құрамы	5.2.1.1 отбасы құрамы мен туыстық қатынастарды білу
		5.1.1.2 отбасылық дәстүрді ұстану (туған күндерді атап өту)
		5.2.1.3 үлкендер мен балалар қатынастарының әдебін білу
Бос уақыт және қызығушылықтар	Белсенді демалыс	5.2.2.1 белсенді демалыс түрлері пен туризмді білу, табиғатқа шығу
		5.2.2.2 өзі қызығатын іспен айналысу (тігін тігу, тоқу, кесте тігу, құрастыру, үлгілеу)
		5.2.2.3 ойын-сауық орталықтарын білу, саябақтар мен жануарлар саябақтарды білу
Мерекелер, салтанаттар, дәстүрлер	Мерекелер	5.2.3.1 халықаралық және мемлекеттік мерекелерді білу
		5.2.3.2 туған күндерді білу, сыйлықтар жасау және оны өткізуге дайындық жасау
		5.2.3.3 қазақтың ұлттық әдеп – ғұрыптарын білу "Бесік Той"
Отбасы экономика	Отбасы бюджеті	5.2.3.4 заманауи ақша белгілерінің түрлерін білу (ақшалай және монеталық)
		5.2.3.5 отбасы бюджетінің құрамдас бөліктері туралы түсінікке ие болу (кіріс, шығыс)
		5.2.3.6 төлем жасадва терминалды пайдалана алу
"Мен және қоғам" бөлімі		
Сауда және қызмет	Дүкен түрлері	5.3.1.1 дүкен түрлерін білу
		5.3.1.2 арнайы дүкендерді білу және дүкендерден зат алу
		5.1.1.3 интернет-дүкеннің ерекшелігін білу
Тұрғын үй	Тұрғын үй ғимараттары	5.3.2.1 тұрғын үй түрлерін білу " үй", "уақытша" тұрақ"
		5.3.2.2 .пәтердің санитарлық-тазалық талаптарын сақтау
		5.3.2.3 ұйықтайтын бөлмеде жайлы жағдай жасауды білу
Байланыс құралдары	Қатынас жасаудың заманауи құралдары	5.3.3.1 электронды пошта, интернетті дұрыс қолдану
		5.3.3.2 пошта жіберілімдерінің түрлерін білу (үйлердің мекен-жайы)

		5.3.3.3 хаттарды жіберу тәртібін білу
Көлік	Көліктің түрлері	5.3.4.1 қоғамдық көлік пен метроны пайдалана алу
		5.3.4.2 ТҚАБ ерекшелігін есепке ала отырып жолдағы ЖЖЕ білу
		5.3.4.3 қоғамдық көлікте көмек көрсету туралы өтінішті дұрыс жеткізу
Жұмысқа орналастыру. Іскерлік қарым-қатынас	Кәсіп	5.3.5.1 қалалық және аулдық жерлердегі кәсіп түрлерін білу
		5.3.5.2 адам кәсіптерін білу (дәрігер)
		5.3.5.3 құрылысшы кәсібінің маңыздылығын білу (сылақшы тас қалаушы)

2) 6 - сынып:

2 - кесте

Ұзақмерзімді жоспар бөлімі	Ұзақмерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
"Денсаулық және қауіпсіз өмір салты" бөлімі		
Денсаулық және қоршаған орта	Жеке бас тазалығы	6.1.1.1 денсаулықтағы ауытқушылықтар есебімен негізгі қозғалыс дағдыларын білу және жасай алу; әртүрлі тәсілдермен емдік-түзеу жаттығуларын жасау
	Медициналық мекемелер	6.1.1.2 аяқ-қол терісі жәнетырнақ күтімі; қайшы, маникюрдің өзге заттарын дұрыс пайдалану
Тамақтану		6.1.1.3 медициналық мекеме қызметкерлері; жедел жәрдем шақыру
	Тамақ дайындау	6.1.1.4 дене қызуын өлшеуді білу; жараларды таңу және су тасқыны кезінде өзін-өзі ұстау
6.1.2.1 тамақ дайындау және азық-түлікті сақтау кезіндегі санитарлық-тазалық талаптарды білу;		6.1.2.6 көкөніс алғашқы рет жылылай өңдеуді жүзеге асыру, оны дайындауды білу
		6.1.2.2 электр плитасын пайдалана алуды білу сіріңке мен электртұтатқышды пайдалану
	6.1.2.3 асүйде қозғалы кезінде қауіпсіздік ережесін ұстану	

		6.1.2.4 макарон өнімдерін дайындауды білу; макроннан жасалған гарнир
		6.1.2.5 жарма түрлерін білу; ботқа мен жармалардың бірінші өңделуі
		6.1.2.6 көкөністердің бірінші жылыдай өңделуін жүзеге асыру; дайындау тәсілдері
Киім мен аяқ киім	Киім күту	6.1.3.1 киім затбелгісіндегі шартты белгілерді білу (қысымы, үтіктеу, жуу)
		6.1.3.2 ұсақ киім жөндеу (түйме тағу, жамау)
		6.1.3.3 жуу құралдарының типтерін білу, олардың қолмен жууда және жуу мәшinesімен жуудағы қызметтерін білу
		6.1.3.4 әрбір матаның түрлеріне байланысты үтікті басқара алу
"Мен және менің отбасым" бөлімі		
Отбасылық және тұлғааралық қатынастар	Отбасы мүшелері	6.2.1.1 отбасы мүшелерінің арасында міндеттемелерді бөлу; 6.2.1.2 туыскандармен өткізілетін іс-шараларды білу
	Қоғамдық орындарда өзін-өзі ұстау ережелері	6.2.1.3 кино, театре, кітапханада өзін-өзі ұстау ережелерін білу
Бос уақыт және қызығушылықтар	Үй жануарлары	6.2.2.1 үй жануарларына күтім жасай алу және өолдан сыйлық дайындау және олардың мазмұнын білу; оларды асыруда санитарлық-гигиеналық талаптарды білу
		6.2.2.2 аквариумге күтім жасау ережелерін білу;
		6.2.2.3 өз қолымен сыйлықтар дайындау
Праздники, торжества, традиции	Мерекелер	8.2.3.1 ұлттық мерекелердің тарихы мен күндерін білу, Қазақстан Республикасының мерекелерінің тарихын білу, оларды өткізу ерекшеліктерін, өткізу дәстүрлерін білу
		6.2.3.2 құрбан-айт" мұсылман мерекесін өткізу дәстүрлерін білу
		6.2.3.3 қазақтың әдеп-ғұрыптарын білу: "Тұсау кесер"
		6.2.4.1 ақшаның қызметінің білу, алынған тауар мен қызмет үшін

Отбасы экономикасы	Ақша	<p>төленетін қолма-қолсыз ақша түрлерін білу;</p> <p>6.2.4.3 жиналған қолма-қол және қолма-қолсыз жиналған ақшаның түрлерін білу</p> <p>6.2.4.2 ақша қорлары мен жинақтарын білу</p> <p>6.2.4.3 карточка бойынша қолма-қол және қолма-өолсыз есептеу түрлері</p>
"Мен және қоғам" бөлімі		
Сауда мен қызметтер	Дүкендер және оның бөлімдері	<p>6.3.1.1 тауар құны, дүкен бөлімшелерін білу;</p> <p>6.3.1.2 тауарлар сұрыптамасын, құнын білу</p> <p>6.3.1.3 кондитерлік және аспаздық өнім түрлерінің дүкендерін білу және кондитерлік тауар ассортиментін білу</p>
	Қызмет көрсету түрлері	6.3.1.4 қызмет көрсету түрлерін білу (мобильді телефондар, тұрмыстық техника)
Тұрғын үй	Үй жинау	6.3.2.1 корпустық жиһаздарға күтім жасау ережелерін білу;
	Мектеп оқушысының жұмыс орнын ұйымдастырудың негізгі ережелері	6.3.2.2 мектеп оқушысының жұмыс орнын ұйымдастырудың негізгі ережелерін білу, жарық беруші құралдарды пайдалану
	Жарық беруші құралдарды	6.3.2.3 жарық шамдар түрлерін білу және оларды қолдана алу
Байланыс құралдары	Негізгі байланыс құралдар	6.3.3.1 телефон құралдарын пайдалана алу, құжаттарды факспен жіберу
Көлік	Көліктің қаладан тыс түрлерін пайдалана алу	6.3.4.1 қала сыртындағы көлікті пайдалану ерекшелігін білу, көлікке қауіпсіз міну және жолда өзін-өзі ұстау ережелерін білу
	Қоғамдық көлікте өзін-өзі ұстау ережелері	<p>6.3.4.2 жан-жақтағы адамдрдан көмек сұрай алу; автобуска қауіпсіз отырғызу ережелерін білу</p> <p>6.3.4.3 көлік құралдары, метро, эскалаторға отырғызу кезінде қауіпсіздік техникасы ережелерін білу</p>
Жұмысқа орналастыру. Искерлік қатынас	Еңбек қызметі	<p>6.3.5.1 еңбек қызметінің түрлерін білу</p> <p>6.3.5.2 кәсіби талаптардың белгілі бір деңгейіне сәйкес болуды білу</p>

3) 7 - сынып:

3 – кесте

Ұзақмерзімді жоспар бөлімі	Ұзақмерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
"Денсаулық және қауіпсіз өмір салты" бөлімі		
Денсаулық және қоршаған орта	ж\Жеке бас тазалығы	7.1.1.1 күн тәртібін білу; төсек тысын ауыстыру жиілігі
	Үйдегі дәрілік заттар қорапшасы	7.1.1.2 суық тиіп ауыру кезінде дәрілік тұнбалар мен қайнатпаларды білу: жараларда, зақымдауларда, шығарып алған кезде, сыну кезінде алғашқы медициналық көмек көрсету; емдеудің халықтық түрлерін білу
	Төтенше жағдайлар	7.1.1.3 өрт кезінде өзін-өзі ұстаудың қарапайым ережелерін білу
Тамақтану	Тамақ жасау	7.1.2.1 бірінші, екінші, үшінші тағамдарды дайындай алу
		7.1.2.2 үстелді дұрыс безендіруді білу үстел үстінді өзін-өзі ұстау ережелері
		7.1.2.3 сорпа мен борщ, кисель және жемістерден компот дайындай алу
Киім мен аяқ киім	Әр түрлі киімге күтім жасау	7.1.3.1 теріден жасалған киімге күтім жасауды білу
		7.1.3.2 былғарыдан жасалған киімге күтім жасауды білу
		7.1.3.3 тоқылған заттарды жуу, үтіктеу ерекшеліктері
"Мен және менің отбасым" бөлімі		
Отбасы және тұлғаралық қатынастар	Қонақ күту ережелері	7.2.1.1 қонақ күту ережелерін білу және қонақта өзін-өзі ұстаудың әдебін білу
Бос уақыт пен қызығушылықтар	Кітапханаға бару	7.2.2.1 кітапханаға баруды білу
	Теледидар бағдарламалары	7.2.2.2 теледидар бағдарламаларына таңдау жасау және оны көру
	Әлеуметтік желідегі қарым-қатынас	7.2.2.3 әлеуметтік желіде қарым-қатынас жасай алу
Мерекелер, салтанаттар, дәстүрлер	Мерекелер	7.2.3.1 ұлттық мерекелердің тарихы мен күндерін білу, Қазақстан Республикасының мерекелерінің тарихын білу, оларды өткізу ерекшеліктерін, өткізу дәстүрлерін білу
		7.2.3.2 православиелік мерекелердің өткізілуін білу

		7.2.3.3 "Сундет той" өткізу ережелерін білу
Отбасы экономикасы	Үй шаруашылығындағы үнемдеулер	7.2.4.1 үй шаруашылығындағы үнемдеулер туралы білу
	Терминал арқылы төлеуді пайдалану	7.2.4.2 терминалды пайдалануды білу және шоттарды толықтыру
	сатып алуды жоспарлау	7.2.4.3 киім мен жиһаз сатып алуды білу және жоспарлау
"Мен және қоғам" бөлімі		
Сауда мен қызметтер	Тауар сатып алу	7.3.1.1 тауар сатып алу тәсілдерін білу (бөлшек және көтерме)
	Өім қамтамасындағы жарамдылық мерзімі	7.3.1.2 өнімнің жарамдылық мерзімін білу
	Жөндеу шеберханасы	7.3.1.3 киім мен аяқ киімді жөндеу бойынша шеберхана түрлерін білу
Тұрғын үй	Тұрғын үй	7.3.2.1 ғимаратты маусым бойынша тазалау ережелерін білу
		7.3.2.2 косметикалық жөндеу жұмыстарының маңыздылығын түсін
		7.3.2.3 жиһазды дұрыс қоюды білу
Байланыс құралдары	Бандероль түрлері	7.3.3.1 бандероль түрлерін білу, қаптау тәртібі мен бандеролі жіберуді білу
		7.3.3.2 жіберу құнын білу
	Хат жіберу	7.3.3.3 электронды пошта арқылы хат жіберуді білу
Көлік	Темір жол көлігі	7.3.4.1 теміржол көлігі, бекет, анықтама қызметтерінің ерекшеліктерін білу
		7.3.4.2 поезд кестесін білу, жол жүру құны, темір жол жол жүру билеттерін иемден
		7.3.4.3 жол сөмкесін өткізу ережелерін білу
Жұмысқа орналастыру. Іскерлік қарым-қатынас	Меншік объектісі мен субъектісі	7.3.5.1 адамдар, еңбек және заттар арасындағы қатынас формаларын білу, "менікі", "сенікі", "біздің", "өзгенікі" түсініктері
		7.3.5.2 меншік формаларын білу: мемлекеттік, жеке, біріккен
	Халыққа қызмет көрсету орталықтары	7.3.5.3 халыққа қызмет көрсету орталықтарын, электронды кезекке тұру және анықтама қызметін пайдалануды білу

4) 8 - сынып:

4 – кесте

--	--	--

Ұзақмерзімді жоспар бөлімі	Ұзақмерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
"Денсаулық және қауіпсіз өмір салты" бөлімі		
Денсаулық және қоршаған орта	Жеке тазалық: бет күтімі.	8.1.1.1 бет терісі тазалығының талаптарын сақтай алу
	Паразиттік инвазивті аурулар	8.1.1.2 тазалық-гигиеналық талаптарды сақтай алу және арнайы құралдардың көмегімен алдын-алу шараларын ұстану
		8.1.1.3 тазалық-гигиеналық талаптарды сақтай алу және арнайы құралдардың көмегімен алдын-алу шараларын ұстану
	Төтенше жағдайлар кезіндегі алғашық көмек	8.1.1.4 оқыс оқиғалар кезінде. Үсудің әртүрлі деңгейлері кезінде алғашық көмек көрсете алу денені жылыту; ыстық ішу; сабынмен зақымдалған бөліктерді жуу, қармен ысқылау. Қатты үсіген кезде ауруханаға жеткіз
Тамақтану	Қамыр түрлері	8.1.2.1 қамыр түрлерін білу және оның қызметін білу 8.1.2.2 микротолқынды пештер, әмбебап ас пісіру құралының қызметтерін білу және қауіпсіздік техникасы ережелерін білу
	Қышқыл-сүтті сусындар	8.1.2.3 қышқыл-сүтті сусындар қандай қандай сүттен жасалатынын білу (қымыз, шұбат, айран)
Киім мен аяқ-киім	Киім мен аяқ киім өлшемдер.	8.1.3.1 киім мен аяқ киім өлшемдеріне бағыттала алу
	Жағдайға сәйкес киім таңдау	8.1.3.2 жағдайларға байланысты киім таңдай алу 8.1.3.3 кәсібіне байланысты іскерлік және өндірістік киімге таңдау жасай алу
"Мен және менің отбасым" бөлімі		
Отбасылық және тұлғааралық	Қарама-қайшы жыныстағы	8.2.1.1 қызды шақыра алу, оған сыпайы қарым-қатынас таныту
		8.2.1.2 қарама-қарсы жыныстағы адаммен дұрыс қарым-қатынас құруды, адамның сексуалды физиологиясы мен психологиясын білу
		8.2.1.3 қызбен мәдени қарым-қатынас жасай алу, әдепті сөйлесу (сәлемдеус, өтініш айту,

катынастар	адаммен қатынас құру	кешірім сұрау, кешірім сұраған кезде жауап беру)
Бос уақыт және қызығушылықтар	Бақша егу	8.2.2.1 топырақ дайындау, дән егу, көшеттерді тере алдына отырғызу
	Мәдени іс-шаралар	8.2.2.2 театрға баруды ұйымдастыра алу
Мерекелер, салтанаттар, дәстүрлер	Мерекелер	8.2.3.1 ұлттық мерекелердің тарихы мен күндерін білу, Қазақстан Республикасының мерекелерінің тарихын білу, оларды өткізу ерекшеліктерін, өткізу дәстүрлерін білу
	Кәсіби мерекелер	8.2.3.2 Білім күнін, Қазақстан Республикасының тәуелсіздік күнін, Қазақстан халықтарының достастығы күнін білу;
	Қазақтың ұлттық әдеп – ғұрыптары	8.2.3.3 қазақтың ұлттық әдеп – ғұрыптарын білу; құда түсу, қалыңдықты шығарып салу
Отбасы экономика	Жазғы демалысты жоспарлау	8.2.4.1 жазғы демалысты жоспарлай алу, қызмет көрсету қызметіне төлем жасау және дұрыс толтыру
	Тұрғын үйде қамтамасыздандыру	8.2.4.2 әртүрлі қызмет көрсету түрлерін білу, ағымдық шығындардың есебін жүргізу
	Мәдени қажеттіліктерді өтеуге кететін ағымдық шығындар	8.2.4.3 әртүрлі қызмет түрлерін пайдалана алу және оларды қажеттіліктері бойынша бөлу
"Мен және қоғам" бөлімі		
Сауда мен қызметтер	Сауда орталықтары	8.3.1.1 сауда орталықтары, бутиктер мен олардың жұмыс тәртіптерін білу 8.3.1.2 өнім затбелгісіндегі зиянды қоспаларды анықтай алу
	Сұлулық салондары мен шаштараздар	8.3.1.3 әртүрлі сұлулық салондары мен шаштараздарды білу
Тұрғын үй	Пәтерді (үйді) орналастыру	8.3.2.1 үй, қонақ бөлмеге интерьер таңдай алу 8.3.2.2 қозалту мүмкіндігіне қарай жиһаздарды қоя алу
	Жуу (жинау)	8.3.2.3 санитарлық торапқа тазалық жүргізе алу және жуатын құралдарды пайдалана алу
		8.3.3.1 телефон, мобильді телефон, анықтамаларды пайдалана алу және жедел әрекет ету тобын шақыру

Байланыс құралдары	Телефон	8.3.3.2 телефонды пайдалана алу және халықаралық сөйлесулердің тарифін білу 8.3.3.3 мобильді байланыс пен интернетті пайдалана алу
Көлік	Халықаралық автокөлік	8.3.4.1 халықаралық, автокөлік, автобекеттердің ерекшелігін білу, билеттер алу 8.3.4.2 автобустардың қозғалыс кестесін білу; бағыт бойынша билет құны және қажетті бағыттар бойынша билеттер алу
Жұмысқа орналастыру. Іскерлік қарым-қатынас	Жұмысқа орналасу	8.3.5.1 нормативтік құжаттарды іріктеу және жұмысқа орналастыру ережелерін білу 8.3.5.2 әріптестермен қатынас жасаудың арақашықтығын сақтау, халыққа қызмет көрсету орталықтарының қызметін пайдалану

5) 9 - сынып:

5 - кесте

Ұзақмерзімді жоспар бөлімі	Ұзақмерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
"Денсаулық және қауіпсіз өмір салты" бөлімі		
Денсаулық және қоршаған орта	Салауатты өмір салты	9.1.1.1 дұрыс өмір сүре алу
		9.1.1.2 венерологиялық аурулар алдын-алу шараларын білу
		9.1.1.3 ауруларға дұрыс күтім жасау; еңбекқабілетсіздігі туралы қағазды толтыру
		9.1.1.4 тұрғылықты жері бойынша дәрігерге қаралу талонын алуды білу
		9.1.1.5 терминалды дұрыс пайдалана алу, электронды кезек арқылы кезекке тұру
Тамақтану	Ет тағамдарын дайындау бұрыш.	9.1.2.1 ет тағамдарын дайындау тәсілдерін білу
	Диетамен тамақтану	9.1.2.2 диеталық тамақтану өнімдерінің түрлерін білу
	Қазақтың ұлттық тағамдарының ерекшеліктері	9.1.2.3 ұлттық тағамдарды дайындауды білу (бесбармақ, қуырдақ), үстелді безендіру
	Киім стилі	9.1.3.1 киім үлгісі мен стиліне бағыттала алу
		9.1.3.2 сапалы киім мен аяқ киімді таңдай алу

Киім мен аяқ киім		9.1.3.3 химтазалау қызметінің түрлерін білу
	Ұлттық нақыштағы әшекейлер	9.1.3.4 өз стилін ұлттық әшекейлермен безендіруді білу
"Мен және менің отбасым" бөлімі		
Отбасы және тұлғаралық қатынастар	Некеге тұру	9.2.1.1 некеге тұру ғұрыптарын білу, өз халқының дәстүрлерін білу
		9.2.1.2 некелік қатынас ерекшеліктерін білу
		9.2.1.3 күйзеліс жағдайын үлгілей алу
Бос уақыт пен қызығушылықтар	Өсімдіктерге күтім жасау	9.2.2.1 өсімдіктерге күтім жасай алу
	Қызығушылықтар бойынша үйірмелер	9.2.2.2 бос уақытты қызықты өткізе алу және қызығушылықтары бойынша үйірмелерге қатысу
Мерекелер, салтанаттар, дәстүрлер	Мейрамдар	9.2.3.1 ұлттық мерекелердің тарихы мен күндерін білу, Қазақстан Республикасының мерекелерінің тарихын білу, оларды өткізу ерекшеліктерін, өткізу дәстүрлерін білу
	Мерейтойлар	9.2.3.2 тарих пен күндерді білу, зейнеткерлікке шығу
	Қазақтың құлттық дәстүрлері	9.2.3.3 қазақтың ұлттық әдеп – ғұрыптарын білу "Беташар"
Отбасы экономикасы	Сақтандыру	9.2.4.1 сақтандыру тәсілдері туралы білу және өз меншігі мен денсаулығын сақтандыру
	Несиелер	9.2.4.3 жинақтарды сақтау тәсілдері мен банктегі салым түрлерін білу
"Мен және қоғам" бөлімі		
Сауда және қызмет	Комиссиялық дүкендер	9.3.1.1 комиссиялық дүкен және оның түрлері мен маңыздылығы
	Базарлар мен нарық	9.3.1.2 базарлар мен нарықты, олардың маңыздылықтарын білу (бөлшек, көтерме)
	Полиграфиялық қызметтер	9.3.1.3 фотосалондар, полиграфиялық қызмет түрлерін білу, таксопарк қызметтері
Тұрғын үй	Үй жинау	9.3.2.1 үй жинау ережелері және жұмсақ еден төсеніштеріне күтім жасау
	Пәтердің ағымдық-жөндеу жұмысы	9.3.2.2 ағымдық жөндеу жұмыстарының кейбір үрдістерін білу

	Киіз үй	9.3.2.3 қазақ үй интерьерін рәсімдеуде халықтық декоративтік шығармашылық өнімдерінің маңызын білу
Байланыс құралдары	Ақша аударымдары	9.3.3.1 ақша аударымдарын жіберуге арналған бланктерді толтыра алу 9.3.3.2 аударым түрлері мен қызмет құнын білу
	Қазақстан Республикасының мобильді оператор түрлері	9.3.3.3 Қазақстан Республикасының мобильді операторлардың түрлерін білу
Көлік	Авиакөлік	9.3.4.1 автокөлік, аэропортты пайдалану ерекшелігін білу
		9.3.4.2 қайта ұшу құнын білу. Билет алу тәртібі білу
		9.3.4.3 жүк сөмкесін дұрыс рәсімдеуді білу
		9.3.4.4 интернет арқылы билет алу ерекшеліктерін
Жұмысқа орналастыру	Жұмысқа орналастыру ұйымдары және бөлімдері	9.3.5.1 халықты жұмыспен қамтамасыздандырумен айналысатын ұйым жұмысы туралы білу 9.3.5.2 жұмысқа орналастыру бойынша орталықтар туралы білу
	Халыққа қызмет көрсету орталықтары	9.3.5.3 халыққа қызмет көрсету орталығы туралы білу

б) 10 - сынып:

6- кесте

Ұзақмерзімді жоспар бөлімі	Ұзақмерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
"Денсаулық және қауіпсіз өмір салты" бөлімі		
Денсаулық және қоршаған орта	Демалысын ұйымдастыру	10.1.1.1 пикникке қатысу немесе өз бетінше ұйымдастыру
	Контрацепция тәсілдері	10.1.1.2 әр түрлі контрацепция әдістері туралы түсінік болу
Тамақтану	Асхана, дәмхана, мейрамхана	10.1.2.1 асхана, кафе, мейрамхана мәнін ажырата білу. Тағам дайындау және үстел, банкет, фуршет жасау стола, банкета, фуршета
	Коктейлдер	10.1.2.2 алкогольсіз коктейль, шейкер, миксер дайындау
Киім және аяқ киім	Жағдайларға сәйкес киім мен аяқ киім таңдау	10.1.3.1 жағдайларға сәйкес (жұмысқа, театрға жиналғанда); киім және аяқ киім таңдай білу

	Қазақтың ұлттық костюмдері	10.1.3.2 қазақтың ұлттық киімдерінің түрлерін білу
"Мен және менің отбасым" бөлімі		
Отбасылық және тұлғааралық қатынастар	Отбасының психологиялық климаты	10.2.1.1 отбасылық өмірдің негізіндегі неке туралы, отбасылық бақыттың құрайтын бөліктері туралы, отбасының психологиялық климаты туралы, отбасылық өмірдің қиындықтары және оларды жеңу жолдары туралы түсінік болу
	Бала тууына отбасының дайындығы	10.2.1.2 жаңа туған балалға қараудың кезеңдерін білу
Бос уақыт және қызығушылықтар	Бау-бақша	10.2.2.1 бау-бақша негіздері туралы түсінік болу; бау-бақша учаскесін жоспарлауға қатынасу; жеміс-жидектер бұталар мен ағаштарды ажырата білу; оларды күту
Мерекелер, салтанаттар, дәстүрлер	Мерекелер	10.2.3.1 қазақ халқының дәстүрлі әдет-ғұрыптарын өткізуге қатысу және ұйымдастыру
	Мерекелеудегі қазақ халқының ұлттық дәстүрлері	10.2.3.2 "Бесік той", "Тұсаукесу той", "Сүндет той", "Тілашар" әдет-ғұрыптарды және олардың мәнін білу
Отбасы экономика	Жөндеу шеберханалары	10.2.4.1 жөндеу шеберханалары жұмысы туралы (аяқ-киім, қолшатыр) жалпы түсінік болу
	Фотоателье	10.2.4.2 фотоателье қызметтерін пайдалану ережесін білу
"Мен және қоғам" бөлімі		
Сауда	Жәрмеңке	10.3.1.1 жәрмеңкелер туралы түсінік болу
		10.3.1.2 көрме-жәрмеңкенің мәні туралы түсінік болу
Тұрғын үй	Тұрғын үйді сатып алу және сату	10.3.2.1 тұрғын үй сату және сатып алу, құжаттардың тізбесі туралы бағдарлай білу; нотариустың қызметтерін төлеуін білу
	Тұрмыстық қызмет	10.3.2.2 тұрмыс қызметін (жалға, пәтер жөндеу, тұрмыстық техниканы жөндеу) білу
Байланыс құралдары	Телефон. Ұялы телефон байланысы	10.3.3.1 АНАсы бар телефонды пайдалана білу
		10.3.3.2 ұялы телефон байланысын пайдалану ережесін сақтау

Көлік	Транзит	10.3.4.1 транзит, билет броньдау туралы түсінік болу
Жұмысқа орналастыру. Іскерлік қарым-қатынас	Еңбекақы	10.3.5.1 тарифтік біліктілік разрядтарын пайдалана отырып жалақы есептеуден бағдарлай болу
	Халықты әлеуметтік қорғау	10.3.5.2 еңбек заңнамасының негіздерін, жеңілдіктер түрін, еңбек тәртібін білу

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№115 бұйрығына 498 -қосымша

Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Емдік дене шынықтыру" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1 - тарау. Жалпы ережелер

1. Тірек-қимыл аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптар үшін "Емдік дене шынықтыру" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" Заңының 5-бабы 14) тармақшасына сәйкес әзірленген.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2. "Емдік дене шынықтыру" пәнін оқытудың мақсаты: білім алушының физикалық организмінен жалпы нығайту, тірек-қозғалыс аппараты бұзылған (бұдан әрі – ТҚАБ) білім алушылардың танымдық және қозғалыс қызметтерінің бұзылуын еңсеру.

3. "Емдік дене шынықтыру" пәнінің міндеттері:

- 1) денсаулықты нығайту, организмді шынықтыру және ауруды төмендету;
- 2) қозғалысын ерікті түрде тежей алу қабілетін дамыту;
- 3) оңтайлы дене дене жүктемесі арқылы организм жүйесі және органдардың қызметтік деңгейін арттыру, бұлшықеттердің әлсіз топтарын бекіту және бұлшықет тонусын қалыпқа келтіру;
- 4) тірек-қозғалыс аппаратының қызметтік бұзылыстарын, организмнің көру, жүйке, жүрек қан тамырлары, тыныс салу жүйелерін түзетуді жүзеге асыру;
- 5) сымбатты дұрыс қалыптастыру, қозғалыс координациясын жақсарту;
- 6) еңбек және ақыл-ой еңбегінің қабілетін арттыру;

7) паталогиялық синергия мен синкинезияны, паталогиялық тоникалық рефлексстерді басып отыру;

8) жаңа қозғалыс дағдылары мен дұрыс қозғалыстарды үйрету, қозғалыс координациясын жақсарту, буындардағы қозғалыс амплитудасын арттыру.

2 - тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

4. "Емдік дене шынықтыру" түзету курсы білім алушыларға төмендегідей мүмкіндіктер береді:

- 1) пәндік білімді, дағдылар мен машықтарды күнделікті өмірді қолдану;
- 2) қозғалыс құзырлықтары мен дене дамуын жақсарту қажеттілігін бағалау;
- 3) дене дамуын түзету арқылы оңалту әлеуетін арттыру;
- 4) денені түзеу жаттығуларының адамның дене және морфофункционалды жүйесіне ықпалы туралы білу;
- 5) өзінің және өзге білім алушылардың денсаулық жағдайын бағалау;
- 6) сыни, хабар алмасушылық және шығармашылық ойлау дағдыларын дамыту, мәселелерді шешу.

5. "Емдік дене шынықтыру" пәні бойынша оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдері арнайы педагогиканың қағидаларына негізделген, оны жүзеге асыру ТҚАБ білім алушылардың ерекше білім алу қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған.

6. Емдік дене шынықтыру сабақтарында білім алушының қарым-қатынасқа деген ынтасын оятатын жағдаяттар мен қозғалыстық ойындар қамтылады.

7. Сабақ тиімділігін арттыру үшін қолда айна, гимнастикалық (шведтік) қабырғалар, орындықтар, сәкілер, еңкеюге арналған жазықшалар, қол теннисіне арналған столдар, көтерілгіштер, баспалдақтар, ізді жолдар, рельефті және қырлы қозғалмалы тақталар, еңіс тақталар, шағын батуттар, тренажерлар, ауа толтырылған заттар болады.

8. Әрбір нозология арнайы жарықтандыру мен жабдықтарды қажет етеді. Жұлын зақымдалған кезде дене бөліктерін бекіту мақсатында белдіктер, кенеп баулар, иықбаулар, манжеттер, корсеттер қолданылады. Бала сал ауруы кезінде қозғалысты жеңілдендіретін әртүрлі заманауи құрылғылар қолданылады (антигравитациялық костюмдер, Гросс аппараттары).

9. Білім беру процесінің нәтижелері мен оқыту мақсаттары жүйесінің басымдылығын арттыру үшін құндылықты-бағдарлық, қызметтік, тұлғалық-бағдарлық, коммуникативтік тәсілдер, сондай-ақ білім берудің классикалық үлгілері қолданылады.

10. Құндылықты-бағдарлық тәсіл:

- 1) құндылықты-бағдарлық оқу процесі білім алушы тұлғасының құндылықтар жүйесін мақсатты түрде қалыптастырады;
- 2) құндылықтар мәні белгілі бір қоғамды қалыптастыруға қажетті өмір сүру үлгісін, әдет-дағдыларды, нормаларды қалыптастыру аумағында көрінеді;

3) құндылықтар тұлға мотивациясының маңызды факторы ретінде әрекет ете отырып, мінез-құлық пен әрекетерді ынталандырады;

4) орта білім құндылықтары "Мәңгілік ел" ұлттық идеясына негізделген.

11. Әрекеттік тәсіл:

1) әрекеттік тәсілдің мәні сол онда білім алушы білімді дайын күйінде емес өзі іздену арқылы алады, өзінің оқу қызметінің мазмұнын мен формаларын түсінетін болады, олардың нормаларының жүйесін түсінеді және қабылдайды, оларды жетілдіруге белсенді түрде қатысады, ол өз кезегінде оның білімінің, кеңауқымды оқу дағдылары мен машықтарының белсенді түрде қалыптастуына ықпал етеді;

2) арнайы түзету мектебіндегі әрекеттік тәсіл ТҚАБ білім алушылардың тұлғалық дамуы қызметтің олар үшін қолжетімді болуын ұйымдастыру сипатымен анықталады (пәндік-тәжірибелік және оқытушылық).

12. Тұлғалық-бағдарлық тәсіл:

1) тұлғалық-бағдарлық тәсілдің мақсаты оқу процесін жекелендіру, оқу процесіндегі білім алушылардың тұлғасын үйлесімді қалыптастыру және жан-жақты дамыту, оның психикалық және физикалық дамуының жекелей ерекшелігін есепке ала отырып, шығармашылығын жан-жақты ашу, мінез-құлық мотивтері мен қажеттіліктерін анықтау;

2) емдік дене шынықтыру бойынша әрбір оқыту бағдарламасын игерудің жекелей қарқыны (әрбір баланы өз замандастарымен емес, дамуда өз-өзімен таныстыру, оқыту мен тәрбиелеудің келесі деңгейі келесі деңгейдің мазмұнын игеру негізінде құрылады).

13. Коммуникативтік тәсіл:

1) оқыту процесі шынайы коммуникацияның баламалық жағдайындағы жұмыс тәртібі мен қарым-қатынас жасау дағдысын қалыптастыруға ықпал етуші тапсырмаларды қамтиды (сыңар және топтық жұмыс);

2) коммуникациялық тәсілдің әлеуметтік мәні: ақпараттың әрқилы түрлерін игеру; әртүрлі мәселелер бойынша пікірталастар жүргізу, аталмыш сұрақтар бойынша өзіндік ұстанымды қалыптастыру;

3) коммуникациялық тәсілдің жекелей мәні: достар, сыныптастар әрекетін талдау және бағалау; заманауи және дене тәрбиесі және сауықтыру технологияларына сүйенген емдік дене шынықтыруның дербес сабақтары үшін ұсыныстар жасай алу; өз күшін дұрыс бағалай алу, не нәрсе болады, не нәрсе болмайтынын білу: ас ішуде, дене жаттығуларында, әртүрлі жағдайларда жеке адаптивті және ассистивті құралдарды пайдалана алу (көзілдірік, арнайы кресло, жекелей бейімделген жұмыс орны, компьютердің арнайы клавиатурасы, дәстүрлі тышқан ауыстырғыштар).

14. Сараланған тәсіл:

1) дифференциалды жұмысты ұйымдастыру жағдайы дегеніміз оқытушы тарапынан көрсетілетін көмектің сипаты, күрделілігі бойынша өзара ажыратылатын дифференциалды тапсырмаларды қолдану болып табылады;

2) дифференциалды тәсіл бір категориядағы бұзылыстарға ұшыраған білім алушылардағы вариативті типологиялық ерекшеліктердің болуына негізделеді. Педагог оқыту мотивациясы және бақылаудың әрқайсысының тәсілдері мен формалары, жұмыс әдістері мен тәсілдері, күрделілігі, көлемі, қарқыны мен мазмұны арқылы топтардың өзіндік сипаттамалары бойынша біртекті болуына байланысты түзеу-білім беру процесін ұйымдастырады.

15. Дифференциалды тәсіл кезінде келесі терапевтикалық ұсыныстарды ұстанады:

1) жалпы дамытушы жаттығуларды орындағанда және ойындар ойнағанда күш түсіретін (мысалы, аяқ басымен немесе өкшемен отыру) бұлшықеттердің (бұлшықет жүйесі ауруларына ұшыраған білім алушыларға қатысты) қатты созылуынан алшақ болған жөн. Орындарынан түрған кезінде оларға көмек көрсетіледі және көмекші құралдар қарастырылады;

2) түзету жаттығуларын жүргізу барысында спастикалық дисплегиясы бар білім алушылар мүмкіндігінше екі қолы пайдаланылады;

3) жамбас-бел бұзылыстарына ие, тепе-теңдігін ұстап тұруы әлсіз болғанымен жүре алатын білім алушылар қоларбада отырып, қарқындылығы жоғары жаттығулар мен ойындарға қатысу немесе дифференциалды тапсырмалар қарастырылады;

4) сіңір тартылу ұстамасына ұшыраған білім алушыларға байланысты (таңдаулы түрде) кейбір тапсырмалардың ауыр болып, олардың талып қалу мүмкіндігі бойынша нақты түсіндірмелер қарастырылады. Сондықтан да снарядтармен орындалатын гимнастикалық жаттығулар, айналмалы қозғалыстарды орындаудан барынша алшақ болған жөн;

5) қозғалысқа бағынбайтын (гиперкенеозді), күш салу арқылы икемделетін білім алушыларды барлық түзету жаттығулары үш деңгейде өңделеді: айна арқылы бақылау, айна бақылауынсыз, жұмылған көздермен.

16. Ойын арқылы оқыту:

1) оқыту әдісі ретінде ойын формаларын пайдалану білім алушылардың танымдық қызығушылықтарын белсендендіруге ықпал етеді;

2) оқыту қызметі ойын ережелеріне бағынады, оқу материалдары ойын құралдары болып табылады. Әрекеттің ұжымдық формаларын ұйымдастыруға бағытталған ойын тәсілдері білім алушылардың шағын топтарда өзге топ мүшелерінің пікірін сыйлауға, соңғы нәтижелерге болжам жасау, қызметтерді өздігінен жоспарлауға, әрекеттерді өз алдына жоспарлауға, мақсатқа жету әдістерін анықтауды үйретеді.

17. Жобалық тәсіл:

1) аталмыш тәсіл білім алушы өз алдына бір мәселені қояды және оны шешудің жолдарын қарастырады;

2) орта мектепте жобалық тәсіл білім алушылардың жас ерекшелігін есепке алумен жүзеге асады. Бірақ жобалық қызметтің алгоритімі толығымен сақталады. Бөлім

мазмұнымен танысу шеңберінде жобалардың ұжымдық/топтық дайындығы бойынша білім алушылардың қызметі ұйымдастырылады.

18. Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (бұдан әрі – АКТ) пайдалану:

1) АКТ-ды пайдаланудағы құзырлық базалық АКТ дағдылар негізінде құрылады және жұмыс, бос уақыт және коммуникация үшін технологияларды шығармашылық қолдану;

2) білім алушылар АКТ бойынша дағдыларды барлық оқу пәндері бойынша ақпараттарды іздестіру, құру және олармен жұмыс жасай отырып, ақпараттар мен идеялармен алмасу, бағалау және жабдықтар мен қосымшалардың кең спектрін пайдалана отырып өз жұмысын жетілдіру;

3) Бағдарлама мыналарды қамтиды: бұқаралық ақпарат құралдарының мультимедиялық ресурстары; сандық және Интернет көздері мәліметтерін өңдеу; олардың нақтылығы, сенімділігі және маңыздылығы туралы пікір бере алу; ақпараттарды жасау және өңдеуге арналған АКТ;

4) оқу процесінде АКТ білім алушының жекелей мүмкіндігі есебі мөлшерімен пайдаланылады.

3 - тарау. "Емдік дене шынықтыру" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

19. "Емдік дене шынықтыру" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 5 сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында - 102 сағатты;
- 2) 6 сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында - 102 сағатты;
- 3) 7 сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында - 102 сағатты;
- 4) 8 сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында - 102 сағатты;
- 5) 9 сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында - 102 сағатты;
- 6) 10 сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында - 102 сағатты құрайды.

20. Бағдарламаның мазмұны оқытудың төрт бөлімі бойынша ұйымдастырылған. Әрбір бөлімнің мазмұны белгілі бір сыныпқа арналған оқу мақсаттары түрінде берілген. Әрбір бөлімшелердің ішіндегі кезекті және жүйелі ұйымдастырылған оқыту мақсаттары мұғалімдерге өз жұмысын жоспарлауға және білім алушылардың жетістіктерін бағалауға, сондай-ақ оқытудың келесі этаптары туралы ақпарат беруге мүмкіндік береді.

21. Оқу пәнінің мазмұны 4 бөлімді қамтиды:

- 1) тірек-қозғалыс аппараты бұзылыстарын түзеу;
- 2) кеңістік пен жазықтыққа бейімделу;
- 3) түзету-дамытумен сауықтыру арқылы сыни ойлау мен шығармашылық қабілет;
- 4) денсаулық және салауатты өмір салтына ынталандыру.

22. "Тірек-қозғалыс аппараты бұзылыстарын түзеу" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) тірек-қозғалыс аппараты бұзылыстарын түзету;

2) негізгі қозғалыс дағдылары үшін қозғалыс қызметін саналы басқару және олардың жаттығулардың әркілі түрлеріндегі кезектілік;

3) дене дамуы кемшіліктерін түзеудің негізгі элементтерін өздігінен игеруге оқыту;

4) бармақ буындарының қозғалмалылығын арттыру;

5) жаттығуларды тиімді орындау және дене жаттығулары қатарындағы құрылымдық идея және стратегия, тактикалардың кезектілігін бақылау;

6) өмірге қажетті қозғалыс икемі мен дағдыларды қалыптастыру үшін қозғалыс әрекеттеріндегі өзіндік және өзгелердегі кемшіліктер мен әлеует, икемдерді анықтау;

7) қозғалыс қабілетін түзеу және жақсарту үшін оқытудың әртүрлі деңгейлеріндегі қозғалыс белсенділігімен байланысты тәуекелдерді есепке алу және қиындықтардың алдын-алу дағдыларын дамыту.

23. "Кеңістік пен жазықтыққа бейімделу" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) кеңістіктік қатынастарды дамыту;

2) кеңістік пен жазықтыққа бейімделудің қозғалыстық қызметтерін жетілдіру және дамыту үшін білім алушылар организміне емдік дене шынықтыру құралдабырмен ықпал ету.

24. "Түзету-дамытумен сауықтыру арқылы сыни ойлау мен шығармашылық қабілет" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) білім алушының қозғалыстық және жекелей түзеу қажеттіліктерін есепке ала отырып, жағдайларға бейімделу үшін балама шешімдердің көмегімен қозғалыстарға байланысты идея, стратегия мен жоспарларға бейімделу;

2) командалық көшбасшының рөлін атқара отырып, ауыспалы түрде мақсаттарға қол жеткізу үшін дербес түрде және біріге жұмыс жасау;

3) организмнің жекелей ерекшеліктерін есепке ала отырып, жағымды оқу жағдайының түзетуші және дамытушы бағытын жүзеге асыру бойынша біріге жұмыс жасаудың дағдыларын білу және түсіну;

4) дене жаттығуларының қатарында құрылымдық тәсілдер мен ережелерді құру, пайдалану, қолдану;

5) ауытқушылықтарды ескере отырып, конструктивті ұсыныстар беру, шығармашылық тапсырмаларды сыни тұрғыдан қарау;

6) өз дене мүмкіндіктері мен шектеулерді сезіну, өз денесін қабылдаудағы көңіл-күй мен эмоцияны көрсетуге арналған әртүрлі жағдайлардағы шығармашылық қабілеттер мен идеяларды қолдану;

7) емдік дене қызметтерін орындау кезіндегі жекелей және топтық тапсырмаларды орындауда патриотизм сезімін дамыту;

8) өз дене қызметтерін бақылауда қолжетімді тәсілдерді игеру және олардың айырмашылықтары мен әртүрлі қозғалыс контекстеріне негізделген рөлдерді атқару.

25. "Денсаулық және салауатты өмір салтына ынталандыру" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) денсаулық және салауатты өмір салты үшін емдік дене шынықтырудың маңыздылығы туралы білімді қалыптастыру, ұдайы, дебес және жүйелі сабақтарға деген қызығушылықты арттыру;

2) білім алушының қозғалыс белсенділігін дамытуға бағытталған емдік дене жаттығуларын орындау қажеттілігін түсіну;

3) қозғалыс кемістіктерін түзету, организм өзгерістеріндегі әртүрлі мен орындауға байланысты дене жаттығулары жүктемесінің ықпал ету түсінігі және ол туралы білім;

4) дене жағдайы мен оны орындауға байланысты әртүрлі тыныс алу жаттығуларын орындау нәтижесінде тыныс алу қызметтерін қалыпқа келтіру;

5) денсаулықты нығайтуға бағытталған емдік дене жаттығуларында қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денеге түсетін күш қарқынын болжауда қиындықтар мен тәуекелдерді анықтау;

6) психогимнастика элементтері, емдік дене шынықтыру сабақтарының дәстүрлі емес формалары.

26. 5-сыныпқа арналған "Емдік дене шынықтыру" пәнінің базалық мазмұны:

1) білім негізі: сабақтардағы қауіпсіздік техникасы; дене жаттығулары тазалығы; бұзылған қызметтерді түзеу бойынша тапсырмаларды орындау; адамның дене дамуы; дене дайындығы және оның денсаулықты нығайтумен, дене қасиеттерін дамуымен байланысы; ортопедиялық тәртіпті сақтау қажеттілігі туралы мәлімет. Күн тәртібі, оның негізгі мазмұны мен жоспарлау ережелері;

2) диагностика: жекелей және дербес жұмыстардың тәсілдеріне таңдау жасау және дифференциалды түзеу ықпалы құралдарын анықтау үшін дененің даму бұзылысының сипатын анықтау үшін тексеру;

3) бұзылған қызметтерді алдын-алу және түзеу: денсаулықты нығайту дағдыларына ие болу; тірек-қимыл аппараты дұрыс емес орналасуын түзеу; бұлшықет тонусын қалыпқа келтіру; жеке бұлшықет топтарындағы әлсіздіктердің алдын-алу; буын қозғалмалылығын жақсарту; сенсорлық байту; бұлшықет-буын сезімталдылығын жақсарту; вестибулярлы реакцияны қалыптастыру; емдік дене шынықтыру сабақтарын дайындау, ұйымдастыру және өткізу; жаттығуларға таңдау жасау және жаттығулардың жекелей кешенін құру. Тыныс алу гимнастикасының элементтері;

4) емдік дене шынықтыру сабақтарының тиімділігін бағалау. Өзіндік бақылау және қадағалау дағдыларына үйрену.

27. 6-сыныпқа арналған "Емдік дене шынықтыру" пәнінің базалық мазмұны:

1) білім негіздері: сабақтардағы қауіпсіздік техникасы, спорттық снарядтар мен тренажерларды пайдалану кезінде қауіпсіздік техникаларын білу; дене жаттығуларының тазалығы; күн тәртібі, оның негізгі мазмұны мен жоспарлау ережелері; ТҚАБ түзеуі бойынша тапсырмаларды орындау; адамның дене дамуы туралы білімі, ортопедиялық тәртіпті сақтау қажеттілігі туралы; дене қасиеттерін дамыту бойынша өзіндік сабақтарды ұйымдастыру және жоспарлау;

2) диагностика: дене дамуы бұзылысының сипатын анықтау және дифференциалды түзеу ықпалының құралдарын анықтау және дене дамуы бұзылыстарының сипатын анықтау үшін тексеру;

3) бұзылған қызметтердің алдын-алу және түзеу: дербес сабақтарды дайындау және жүргізуді ұйымдастыру; жаттығуларға таңдау жасау және жаттығулардың жекелей кешенін құру. Тыныс алу гимнастикасының элементтері. Тренажерларда жекелей жаттығулар жасау, зерделенген тәсілдермен келген сауықтырушы кешендер;

4) сабақ тиімділігін бағалау: өзіндік бақылау және бақылау; арнайы жаттығуларды орындау техникасындағы қателіктерді анықтау және жою тәсілдері; тест тапсырмаларының көмегімен мұғалімнің бақылауында денсаулық жағдайы мен организмнің резервін өлшеу.

28. 7-сыныпқа арналған "Емдік дене шынықтыру" пәнінің базалық мазмұны:

1) білім негіздері: қауіпсіздік техникасына қойылатын талаптар және табиғатқа қатысты ұқыпты қатынас (экологиялық талаптар), спорттық снарядтар мен тренажерлар пайдалану кезінде қауіпсіздік техникасын білу; дене жаттығуларының тазалығы; адам денесінің дамуы; адамның дене қасиеттерін дамыту бойынша өзіндік сабақтарды жоспарлау және ұйымдастыру; ортопедиялық тәртіпті сақтау қажеттілігі туралы білім; тұлғаның оң қасиеттерін қалыптастыруда емдік дене шынықтыру сабақтарының ықпалы; күн тәртібі, оның негізгі мазмұны мен жоспарлау ережелері;

2) диагностика: дене дамуы бұзылысының сипатын анықтау және дифференциалды түзеу ықпалының құралдарын анықтау және жекелей және дербес жұмыс тәсілдеріне таңдау жасау;

3) қызмет бұзылуларының алдын-алу және түзету: арнайы түзету жаттығуларын орындау кезіндегі техникалық дайындық, қозғалыс техникасы және оның негізгі көрсеткіштері; өз алдына жеке сабақтарды ұйымдастыру және өткізу; жаттығуларға таңдау жасау және жаттығулардың жекелей кешендерін құру; тыныс алу гимнастикасының қарастырылған әдістерін қолдану; тренажерлардағы жекелей жаттығулар; сауықтырушы гимнастика кешені;

4) тиімділікті бағалау: өзіндік дербес бақылау және өз-өзін бақылау; қозғалыс техникасын бағалау, арнайы жаттығуларды орындау кезінде қателіктерді анықтау және жою тәсілдері, организмінің резервін өлшеу және мұғалімнің көмегімен тес арқылы денсаулық жағдайын бағалау.

29. 8-сыныпқа арналған "Емдік дене шынықтыру" пәнінің базалық мазмұны:

1) білім негіздері: спорттық снарядтар мен тренажерларды пайдалану кезінде қауіпсіздік техникасын білу, дене жаттығуларының тазалығы; адам денесінің дамуы; ТҚАБ түзетуі бойынша тапсырмаларды орындау; адамның дене қасиеттерін дамыту бойынша өзіндік сабақтарды жоспарлау және ұйымдастыру; ортопедиялық тәртіпті сақтау қажеттілігі туралы білім;

жан-жақты және үйлесімді дене дамуы; күн тәртібі, оның негізгі мазмұны мен жоспарлау ережелері;

2) диагностика: дене дамуы бұзылысының сипатын анықтау үшін тексеру және дифференциалды түзеу ықпалының құралдарын анықтау; жекелей және дербес жұмыс тәсілдеріне таңдау жасау;

3) бұзылған қызметтердің алдын алу және түзету: түзеу және тыныс алу гимнастикасының жекелей кешендерін жүзеге асыру, негізгі дене қасиеттерін дамытуға арналған жалпы дамыту жаттығулары; дене мен сымбатты түзеу бойынша дербес сабақтарды ұйымдастыру және өткізу; жаттығуларға таңдау жасау және жекелей жаттығулар кешенін құру. Тыныс алу гимнастикасының зерделенген әдістерін қолдану. Тренажерлардағы жекелей жаттығулар, сауықтырушы гимнастикалардың кешені және сауықтырудың дәстүрлі емес тәсілдерін пайдалану;

4) сабақ тиімділігін бағалау: өзіндік бақылау және бақылау; арнайы жаттығуларды орындау техникасындағы қателіктерді анықтау және жою тәсілдері; тест тапсырмаларының көмегімен мұғалімнің бақылауында денсаулық жағдайы мен организмнің резервін тестпен өлшеу.

30. 9-сыныпқа арналған "Емдік дене шынықтыру" пәнінің базалық мазмұны:

1) білім негіздері: сабақта өзін-өзі ұстау ережелері, емдік гимнастика дегеніміз не? Оның адам организмінен рөлі мен ықпалы. Емдік дене шынықтыру сабақтарына және үй және мектеп жағдайындағы дербес сабақтарына қойылатын тазалық талаптары. Ауа және күн ванналарын қабылдау ережелері; ашық ауада өтетін сабақтардың мәні, қысымдық тәртіп; сабақтарда зерделенген қозғалыс ойындарының ережелерін білу;

2) диагностика: дене дамуы бұзылысының сипатын анықтау үшін тексеру және дифференциалды түзеу ықпалының құралдарын анықтау; жекелей және дербес жұмыс тәсілдеріне таңдау жасау;

3) бұзылған қызметтердің алдын алу және түзету: дене мен сымбатты түзеу бойынша дербес сабақтарды ұйымдастыру және өткізу; жаттығуларға таңдау жасау және жекелей жаттығулар кешенін құру. Тренажерлардағы жекелей жаттығулар, сауықтырушы гимнастикалардың кешені және сауықтырудың дәстүрлі емес тәсілдерін пайдалану. Босаңсу тәсілдерін жетілдіру және өзінің дене жағдайын бақылауға алу, тыныс алу мүмкіндіктерін дамыту және өз-өзіне массаж жасау, тірек-қимыл аппаратының бұзылуы мен бұзылыстардың алдын-алу және түзету;

4) сабақ тиімділігін бағалау: өзіндік бақылау және бақылау; арнайы жаттығуларды орындау техникасындағы қателіктерді анықтау және жою тәсілдері; тест тапсырмаларының көмегімен мұғалімнің бақылауында денсаулық жағдайы мен организмнің резервін тестпен өлшеу.

31. 10-сыныпқа арналған "Емдік дене шынықтыру" пәнінің базалық мазмұны:

1) білім негіздері: сабақтардағы қауіпсіздік техникасы, денсаулық сақтайтын өмір қызметін ұйымдастыра алу дағдысын игеру (күн тәртібі, таңғы жаттығу, сауықтырушы іс-шаралар); сыртқы белгілері бойынша шаршаңқылықты анықтай алу;

2) диагностика: дене дамуы бұзылысының сипатын анықтау үшін тексеру және дифференциалды түзеу ықпалының құралдарын анықтау; жекелей және дербес жұмыс тәсілдеріне таңдау жасау;

3) қызмет бұзылысының алдын алу және түзеу: дене даму бұзылыстарын түзеу және компенсациялау; түзету жаттығуларының кешенін күрделендіру, олардың көлемін арттыру, мөлшері мен мазмұны; дене бұзылыстары, қозғалыстағы бұзылыстарды түзеу (бұзылыс, координация, кеңістікте бағыттала алу, қозғалыстағы нақтылық, тепе-теңдік); қозғалыс және өзге қасиеттерді дамытудағы кемшіліктердің алдын-алу (күш, жылдамдық, шапшаңдық, төзімділік, серпімділік); жаттығулардың жекелей кешендерін құру; тыныс алу және түзеу гимнастикасының зерделенген әдістерін пайдалану; сауықтырудың дәстүрлі емес тәсілдерін пайдаланумен тренажерларда жекелей жаттығулар орындау;

4) сабақ тиімділігін бағалау: өзіндік бақылау және бақылау; арнайы жаттығуларды орындау техникасындағы қателіктерді анықтау және жою тәсілдері; тест тапсырмаларының көмегімен мұғалімнің бақылауында денсаулық жағдайы мен организмнің резервін тестпен өлшеу.

4 - тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

32. Бағдарламада оқу мақсаттарын пайдалану ыңғайлылығы және мониторинг жүргізу үшін кодтық белгі берілген. Кодтағы бірінші сан сынып, екінші және үшінші сан – бөлім мен бөлімше, төртінші сан оқу мақсаттарын көрсетеді. Мысалы, 5.1.2.1 кодындағы "5" - сынып, "1.2" - бөлімше, "1" - оқу мақсаттарының реттік нөмірі.

33. Оқыту мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

1) "Тірек-қозғалыс аппараты бұзылыстарын түзеу":

1 кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	5.1.1.1 қозғалыс дағдыларын білу және түсіну және әртүрлі жағдайлардағы олардың қолданылуы үшін негіз құру; негізгі қозғалыс	6.1.1.1 негізгі қозғалыс дағдылары және оны денсаулығы мен дене дамуы кемістіктері тұрғысынан орындай алу; емдік-түзеу	7.1.1.1 әртүрлі тәсілдерде орындалатын емдік-дене жаттығулары н орындау кезіндегі негізгі қозғалыс	8.1.1.1 негізгі дене жаттығулары н орындау кезіндегі түзеу және бейімдік әдістерді қолдана отырып негізгі қозғалыс	9.1.1.1 әртүрлі емдік дене жаттығулары н орындау кезіндегі икемдер және	10.1.1.1 әртүрлі емдік дене жаттығулары н орындау кезіндегі қозғалыс дағдылары мен

1.1 Тірек-қозғалыс аппараты бұзылыстарын түзеу	дағдылары мен икемдерді орындай алу	жаттығуларын әртүрлі тәсілдермен орындау	дағдыларының сапасын жақсарту;	дағдыларын жақсартуды білу, түсіну және жақсарту	қозғалыс дағдыларын салғастыру	машықтарын талдау
	5.1.1.2 мұғалімнің көмегімен омыртқа бұзылысын түзеуді жүзеге асыру: омыртқаны түзеу, белсенді және пассивті созу, омыртқаның барлық бөліктеріндегі серпімділікті дамыту үшін қозғау	6.1.1.2 омыртқа бұзылысын түзеуді жүзеге асыру, білу, түсіну: омыртқаны түзеуге арналған жаттығулар, оны белсенді түрде және баяу созу, омыртқаның барлық бөліктеріндегі серпімділікті дамыту үшін қозғау	7.1.1.2 омыртқа бұзылысын түзеу кезіндегі негізгі қозғалыс сапасын жақсарту	8.1.1.2 омыртқаны түзеу үшін негізгі емдік дене жаттығуларын білу, түсіну және жақсартуды жалғастыру	9.1.1.2 омыртқаны түзеу үшін әртүрлі емдік дене жаттығуларын орындау кезіндегі қозғалыс дағдылары мен икемдерді салғастыру	10.1.1.2 омыртқаны түзеу үшін әртүрлі емдік дене жаттығуларын орындау кезіндегі қозғалыс дағдылары мен машықтарын талдау
1.2 Негізгі қозғалыс дағдылары үшін қозғалыс қызметін саналы басқару және олардың жаттығулардың әрқилы түрлеріндегі кезектілік	5.1.2.1 қозғалыстардың аралас түрлерін білу, жасай алу және ондағы өзіне-өзі қызмет көрсету дағдыларын игеру үшін кейбір жаттығулардың реттілігі	6.1.2.1 қозғалыстың аралас түрлерін жүзеге асыру және олардың емдік дене шынықтыру сабақтарындағы ерікті қозғалыс актілерін ұйымдастыру дағы кейбір жаттығулардың кезектілігі	7.1.2.1 дұрыс мүсінді қалыптастыруға бағытталған жаттығулар кешенін орындау; өз денесін игеру	8.1.2.1 аралас қозғалыстарды түсіндіру және дене дайындығы мен дене дамуын өз алдына бақылауға ала алу, көрсету	9.1.2.1 қозғалыстың аралас түрлерін қолдану, негіздеу және дене дайындығы мен дене дамуын өздігінен бақылауға ала алу	10.1.2.1 қозғалыс комбинациясын өздігінен талдау және қолдану, дене дайындығы мен дамуын өздігінен бақылауға ала алу
	5.1.2.2 негізгі дене жаттығуларын білу және жүрістің бұзылысын түзету үшін оларды пайдалана алу: түзеуші жүріс; қозғалыстың әртүрлі	6.1.2.2 жүріс бұзылысын түзету үшін және қозғалыс	7.1.2.2 жүрісті түзетуге бағытталған жаттығулар	8.1.2.2 өз жүрісін түзеу, өздігінен бақылауға алу және	9.1.2.2 жаттығулар кешенін негіздеу және қолдана алу, қалыптасқан жағдайларға	10.1.2.2 жаттығулар кешенін талдау және пайдалану; қалыптасқан жағдайларға

	нұсқаларын қоса отырып жүруді тыныс алумен үйлестіру; қол жағдайын өзгерте тырып жүру; тірек жанындағы жаттығулар	кешендерін жасай алу, жүзеге асыру	кешенін орындау	жаттығулар кешенін түсіндіре алу және көрсету	байланысты өз жүрісін түзеу және бақылауға ала алу	байланысты өз жүрісін өздігінен бақылауға ала алу және түзеу
1.3 Дене дамуы кемшіліктерін түзеудің негізгі элементтерін өздігінен игеруге оқыту	5.1.3.1 негізгі дене жаттығуларн білу және дене дамуы кемістіктерін түзеу үшін оларды тұрақты орындап тұру, жетекші қозғалыстардың негізгі техникасына үйрете алу: тұрақтылық, статистикалық және динамикалық тепе-теңдік, өз денесіне бейімделе алу	6.1.3.1 негізгі дене жаттығулары н білу және қолдана алу және дене дамуы кемістіктерін түзеу үшін оларды тұрақты орындап тұру, жетекші қозғалыстардың негізгі техникасына үйрете алу: тұрақтылық, статистикалық және динамикалық тепе-теңдік, өз денесіне бейімделе алу	7.1.3.1 негізгі қозғалыс дағдыларын жақсарту және жетілдіру, оларды бір-бірімен байланыстыра алу, қажет емес немесе істей алмайтын қозғалыстардың алдын алу, оларды жою	8.1.3.1 қозғалыс әрекеттерінің жалпы ритімін игеруге қол жеткізуге қол жеткізе отырып, әртүрлі дене жаттығулары н орындау барысында қозғалыстардың түсіну және көрсете алу	9.1.3.1 қозғалыстағы қателіктерді түзеу және олардың алдын алу, дене дамуына ықпал ететін әртүрлі реттік жаттығуларды орындау сапасын арттыруды негіздеу және көрсету	10.1.3.1 қозғалудағы қателіктерді түзеу және оның алдын-ала алу, дене дамуына әсерін тигізетін әртүрлі реттік жаттығулардағы қимылдарды орындау сапасын талдау
	5.1.4.1 контрактур мен буын қатып қалуының алдын алу, бармақтар мен буындардың серпімділігін арттыру үшін жаттығуларды іріктеудегі қозғалыстардың реттілігі	6.1.4.1 контрактур мен буын қатып қалуының алдын алу, бармақтар мен буындардың серпімділігін арттыру үшін жаттығуларды іріктеудегі жекелей	7.1.4.1 дағдыларды жалпыландыру және жетілдіру, буын серпімділігін арттыруға арналған жаттығуларды пайдалану, бұлшықет массасын, тонусын, күшін қалыптастыру, тіректер мен қозғалыстар, қозғалыс	8.1.4.1 дағдыларды түсіндіре алу және көрсете алу, бармақтар саулығының деформациясы және омыртқа деформациясының күрделілігінің алдын алу және буын серпімділігінің қызметтік	9.1.4.1 субъективті сезімдерге сәйкес бұлшықет күші мен қозғалыс амплитудасын анағұрлым айқын басқара алатын жаттығулар	10.1.4.1 субъективті сезінулерге сәйкес бұлшықет күші мен қозғалысының амплитудасын анағұрлым нақты реттеуге мүмкіндік беретін

	және ондай дағдыларды білу және анықтау	икемдерді білу және анықтау	координациялар ары және шапшаңдық, тепе-теңдік немесе орын ауыстыратын дағдыларды игеру	мүмкіндіктерінің қол жеткізген деңгейін арттыра түсу, ұстап тұру	ы түсіну және көрсету	жаттығуларды пайдалану және талдау
1.4 Бармақ буындарының қозғалмалылығын арттыру	5.1.4.2 негізгі дене жаттығуларының білу және қол бармақтары буындарындағы серпімділікті арттыру үшін жаттығуларға үйрету	6.1.4.2 қол бас бармақтары буындарындағы серпімділікті арттыру үшін негізгі дене жаттығуларының білу және қолдана алу	7.1.4.2 қол бас бармақтары буындарындағы серпімділікті арттыру үшін жаттығуларды пайдалану және жалпыландыру, жетілдіру	8.1.4.2 дағдыларды түсіндіре алу және көрсету, қол бас бармақтары буындарындағы серпімділікті арттыруға арналған жаттығуларды орындау барысында қол жеткізген деңгейді арттыру және оны ұстап тұру, дағдыларды түсіндіре алу және көрсете алу	9.1.4.2 қол бас бармақтары буындарындағы серпімділікті арттыру үшін жаттығулар кешенін түсіну және көрсете алу	10.1.4.2 қол бармақтарының буындарындағы қозғалмалықты арттыруға арналған жаттығулар кешенін өздігінен қолдану
	5.1.4.3 негізгі дене жаттығуларының білу және аяқ бармақтары буындарындағы серпімділікті арттыру үшін жаттығуларға үйрету	6.1.4.3 аяқ бас бармақтары буындарындағы серпімділікті арттыру үшін негізгі дене жаттығуларының білу және қолдана алу	7.1.4.3 аяқ бас бармақтары буындарындағы серпімділікті арттыру үшін жаттығуларды пайдалану және жалпыландыру, жетілдіру	8.1.4.3 дағдыларды түсіндіре алу және көрсету, аяқ бас бармақтары буындарындағы серпімділікті арттыруға арналған жаттығуларды орындау барысында қол жеткізген деңгейді арттыру және оны ұстап тұру, дағдыларды	9.1.4.3 аяқ бас бармақтары буындарындағы серпімділікті арттыру үшін жаттығулар кешенін түсіну және көрсете алу	10.1.4.3 аяқ бармақтарының буындарындағы қозғалмалықты арттыруға арналған жаттығуларды үйрету үшін негізгі дене қозғалысы туралы білімді талдау

				түсіндіре алу және көрсете алу		және қолдана алу
	5.1.4.4 ұсақ моториктерді түзету үшін заттармен дене жаттығулары н білу және жасай алу	6.1.4.4 ұсақ моториктерді түзету үшін (үлкен және шағын заттар) заттармен дене жаттығулары н жасай алу және білу	7.1.4.4 ұсақ моториктерді түзету үшін (үлкен және шағын заттар) заттарды пайдаланумен орындалатын дағдыларды жалпыландыру және жетілдіру	8.1.4.4 ұсақ моториктерді түзету үшін (үлкен және шағын заттар) заттарды пайдаланумен орындалатын дене жаттығулары н түсіндіре алу және көрсету	9.1.4.4 негізгі дене жаттығуларн білу және ұсақ моториктерді түзету үшін заттармен орындалатын жаттығуларға үйрете алу	10.1.4.4 ұсақ моториктерді түзеу үшін заттармен жаттығу жасауды өзгелерге үйрету үшін негізгі дене жаттығулары туралы білімді талдау
1.5 Жаттығуларды тиімді орындау және дене жаттығулары қатарындағы құрылымдық идея және стратегия, тактикалардың кезектілігін бақылау	5.1.5.1 дене дамуы кемістіктерін түзетуге арналған жаттығулардың кішігірім диапазонындағы реттіліктің сақталуын сипаттау және оны білу	6.1.5.1 дене дамуы кемістіктерін түзетуге арналған жаттығулар қатарындағы композициялы идеялар мен стратегиялар, тактикаларды тиімді қолдану және түсіну	7.1.5.1 дене дамуы кемістіктерін түзетуге арналған жаттығулар қатарындағы композициялы идеялар мен қарапайым стратегиялар, тактикаларды жасау, бағалай алу	8.1.5.1 дене дамуы кемістіктерін түзетуге арналған жаттығуларының кең ауқымдағы композициялы идеялары мен стратегиялар, тактикаларды анықтау және бағалау	9.1.5.1 дене жаттығуларының кең ауқымындағы композициялы идеялармен әртүрлі тактика, стратегияларды жасау, талдау және салғастыру	10.1.5.1 дене жаттығуларының кең диапазонындағы композициялы идеялар мен стратегиялар, әртүрлі тактикаларды үйрене алу
1.6 Өмірге қажетті қозғалыс икемі мен дағдыларды қалыптастыру үшін қозғалыс әрекеттеріндегі өзіндік және өзгелердегі кемшіліктермен әлеует, икемдерді анықтау	5.1.6.1 өмірлік қажетті қозғалыстық қимыл мен дағдыларды қалыптастыру үшін қозғалыс әрекеттеріндегі кемшіліктерді, жеке және өзге икемдерді анықтау, білу және жасай алу	6.1.6.1 өмірлік қажетті қозғалыстық қимылдар мен дағдыларды қалыптастыру үшін қозғалыс әрекеттеріндегі кемшіліктедің алдын-алу бойынша икемге байланысты білімді түсіне білу және қолдану	7.1.6.1 өмірлік қажетті қозғалыстық қимылдары мен дағдыларды қалыптастыру үшін қозғалыс әрекеттеріндегі кемшіліктедің алдын-алу бойынша икемдер жасау және қолдану	8.1.6.1 өмірлік қажетті қозғалыстық икемдер мен дағдыларды қалыптастыру үшін қозғалыс әрекеттеріндегі кемшіліктедің алдын-алу бойынша қимылдардың жеке және өзге сапасын анықтау және бағалау	9.1.6.1 өмірлік қажетті қозғалыстық икемдер мен дағдыларды қалыптастыру үшін қозғалыс әрекеттеріндегі кемшіліктердің алдын-алу бойынша өзіндік және өзге қимылдарды талдау және салыстыру, жасау	10.1.6.1 өмірлік маңызы бар дағдылар мен машықтарды қалыптастыру үшін қозғалыс әрекеттеріндегі кемшіліктердің алдын-алу бойынша өзге дағдыларды пайдалана алу және талдау
1.7 Қозғалыс қабілетін	5.1.7.1 қозғалыстық қабілеттерді	6.1.7.1 белсенділіктің қозғалыстық		8.1.7.1 қозғалыс	9.1.7.1 қозғалыс	10.1.7.1 қозғалыс қабілетін түзеу және

түзеу және жақсарту үшін оқытудың әртүрлі деңгейлеріндегі қозғалыс белсенділігімен байланысты тәуекелдерді есепке алу және қиындықтардың алдын-алу дағдыларын дамыту	түзеу және жақсарту үшін оқытудың деңгейлеріндегі қозғалыс белсенділігімен байланысты тәуекелдерді ескеру және қиындықтардың жаңадан алу дағдыларын білу	қабілеттерін түзеу және жақсарту үшін оқытудың деңгейлеріндегі қозғалыс белсенділігімен байланысты тәуекелдерді ескеру және қиындықтардың жаңадан алу дағдыларын білу және жүзеге асыра алу	7.1.7.1 қозғалыстық қабілеттерді түзеу және жақсарту үшін оқытудың деңгейлеріндегі қозғалыс кимылдарын орындау барысындағы тәжірибеде тәуекелдер туралы білуі және алдын-алу	қабілетін түзеу және жақсарту үшін оқытудың әртүрлі деңгейлеріндегі қозғалыс белсенділігімен байланысты тәуекелдерді ескеру және қиындықтардың алдын-алу дағдыларын жақсарту алу	қабілетін түзеу және жақсарту үшін оқытудың әртүрлі деңгейлеріндегі қозғалыс белсенділігімен байланысты тәуекелдерді ескеру және қиындықтардың алдын-алу дағдыларын бағалау	жақсарту үшін оқытудың әртүрлі деңгейлеріндегі қозғалыс белсенділігімен байланысты тәуекелге жауап қату қиындықтарының алдында алу дағдыларын үйрету үшін қолдана алу және талдау
--	--	---	--	--	---	---

2) "Кеңістік пен жазықтыққа бейімделу":

2 – кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
2.1 Кеңістіктік қатынастарды дамыту	5.2.1.1 кеңістіктік қатынастарды игеру бойынша кешендерді білу және пайдалана алу	6.2.1.1 кеңістіктік қатынастарды игеру бойынша кешендерді игерудің қарқындылығы мен жітілігі, тереңдігі, көлемі, кезектілігін білу және анықтау	7.2.1.1 кеңістіктік қатынастарды игеру бойынша кешендерді қолдануды түсіну және жасай алу	8.2.1.1 кеңістіктік қатынастарды игеру бойынша кешендерді игерудің қарқындылығы мен жітілігі, тереңдігі, көлемі, кезектілігін түсіндіру және көрсету	9.2.1.1 кеңістіктік қатынастарды игеру бойынша кешендерді негіздеу және қолдана алу	10.2.1.1 кеңістік қатынастарды игеру үшін жаттығулардың өзге кешенін талдау және оны үйрете алу
2.2 Кеңістік пен жазықтыққа бейімделудің қозғалыстық қызметтерін жетілдіру және дамыту үшін білім алушылар организміне емдік дене	5.2.2.1 қозғалыс қызметтерін жетілдірумен қатар кеңістіктегі көру-моторлы координациясы, құлақпен бейімделу реакциясы және есту арқылы назар салуды	6.2.2.1 қозғалыс қызметтерін жетілдірумен қатар кеңістіктегі көру-моторлы координациясы, құлақпен бейімделу реакциясы және есту арқылы назар салуды түзетуді білу бойынша	7.2.2.1 қозғалыс қызметтерін жетілдірумен қатар кеңістіктегі көру-моторлы координациясы, құлақпен бейімделу реакциясы және есту арқылы назар салуды түзетуді білу бойынша	8.2.2.1 қозғалыс қызметтерін жетілдірудегі бірлік, сөйлеуді дамыту арқылы кеңістіктік терминология сөздігін белсендендіру және нақтылау,	9.2.2.1 қозғалыс қызметтерін жетілдіру, тәжірибелік тұрғыдан кеңістіктік бейімдеуге және кеңістіктік әрекеттерді жоспарлауға оқыту	10.2.2.1 қозғалыс қызметтерін жетілдірумен бірге кеңістіктік бағытталумен кеңістіктік әрекеттерді

шынықтыру құралдаырман ықпал ету	түзетуді білу және түсіну	калыптасқан білімді қолдану	калыптасқан білімді жетілдіру	байытуғ көрсету		жоспарлауды талдау
----------------------------------	---------------------------	-----------------------------	-------------------------------	-----------------	--	--------------------

3) "Түзету-дамытумен сауықтыру арқылы сыни ойлау мен шығармашылық қабілетті дамыту":

3 – кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
3.1 Білім алушының қозғалыстық және жекелей түзеу қажеттіліктері н есепке ала отырып, жағдайларға бейімделу үшін балама шешімдердің көмегімен қозғалыстарға байланысты идея, стратегия мен жоспарларға бейімделу	5.3.1.1 білім алушылардың қозғалыстық және жекелей түзету қажеттіліктері н есепке ала отырып өзгерістерге бейімделе алу үшін балама шешімдердің көмегімен қозғалыстар мен байланысты стратегия мен жоспарлар, идеяларға бейімдеу бойынша қалыптасқан білімді білу және түсіну	6.3.1.1 білім алушылардың қозғалыстық және жекелей түзету қажеттіліктері н есепке ала отырып өзгерістерге бейімделе алу үшін балама шешімдердің көмегімен қозғалыстар мен байланысты стратегия мен жоспарлар, идеяларға бейімдеу бойынша қалыптасқан білімді білу және қолдану	7.3.1.1 әрқилы үйлескен кемістіктер мен қатар келген қиындықтардың алдын-алу баламаларын түсінуді көрсете отырып, қозғалыс идеялары, стратегия мен жоспарларын талқылау және көрсету	8.3.1.1 кемістіктер құрылымының кемшіліктері және мүмкіндіктерді білумен байланысты қозғалыс идея мен жоспарлар қатарларындағы баламалық шешімдерді талқылау және көрсету	9.3.1.1 өмір сүру ортасының балама шешімдеріндегі қозғалыс идеялары, стратегиялар мен жоспарларын ұйымдастыру және бағалауды анықтау	10.3.1.1 өмір сүру қабілеті ортасындағы балама шешімдердегі стратегиялар мен жоспарлар, қозғалыс идеяларын тәжірибеде қолдана алу және талдау
	5.3.1.2 босаңсуды түзетуде организмнің жекелей ерекшелігін ескере отырып анықтау және түсіну: бұлшықеттердің жеке топтарының босаңсуына барынша күш салудан ауытқу; қолдардың	6.3.1.2 бұлшықеттердің жеке топтарына барынша күш салудан бірден босаңсытуды пайдалану және анықтау; ротациялық қозғалысы; мойын бұлшықеттерінің қозғалысы; организмнің	7.3.1.2 бұлшықеттердің жеке топтарына барынша күш салудан бірден босаңсыту үшін әдіс-тәсілдер қатарын көрсету және талқылау; қолдың босаң ротациялық қозғалысы; мойын бұлшықеттерінің қозғалысы	8.3.1.2 организмнің жекелей ерекшеліктері н есепке ала отырып, босаңсытуды түзетудегі әдістер мен икемдерді	9.3.1.2 босаңсытудың зерттелген әдістерін пайдалана отырып, организм бұлшықеттерінің жеке топтарын босаңсыту	10.3.1.2 босаңсытудың зерделенген әдістерін қолдана отырып, организм бұлшықеті жеке топтарын босаңсыту

	калыпты ротациялық қозғалысы; мойын бұлшықеттерінің босаңсуы; ойындардағы көңіл аударушы және бекітуші тапсырмалар	жекелей ерекшеліктері н есепке ала отырып, берілетін ойындардағы көңіл аударушы және бекітуші тапсырмалар	; организмнің жекелей ерекшеліктері н есепке ала отырып, берілетін ойындардағы көңіл аударушы және бекітуші тапсырмалар	көрсету және қолдана алу	бойынша жұмыстарды бағалау, анықтау	бойынша әдістерді көрсете алу және талдау
3.2 Командалық көшбасшының рөлін атқаратырып, ауыспалы түрде мақсаттарға қол жеткізу үшін дербес түрде және біріге жұмыс жасау	5.3.2.1 біріккен және дербес жұмыстар барысында командалағы жұмыс дағдылары мен көшбасшылық дағдыларды түсіну	6.3.2.1 командалағы жұмыс жасау дағдылары мен көшбасшылық дағдыларды анықтау және пайдалану	7.3.2.1 командалағы дербес және біріккен жұмыстардың дағдыларын талқылау және көрсету	8.3.2.1 командалағы жұмыс және көшбасшылық дағдыларды көрсету және қолдана алу	9.3.2.1 командалағы жұмыстың көшбасшылық дағдыларын бағалау	10.3.2.1 командала жұмыс жасауда өзінің және өзгенің көшбасшылық дағдыларына талдау жасау
3.3 Организмнің жекелей ерекшеліктері н есепке ала отырып, жағымды оқу жағдайының түзетуші және дамытушы бағытын жүзеге асыру бойынша біріге жұмыс жасаудың дағдыларын білу және түсіну	5.3.3.1 организмнің жекелей ерекшелігін ескере отырып, түзетуші және дамытушы бағыттағы оң оқу ортасын құру бойынша біріге жұмыс жасау дағдылар қатарын білу және түсіну	6.3.3.1 организмнің жекелей ерекшелігін ескере отырып, түзетуші және дамытушы бағыттағы оң оқу ортасын құру бойынша біріге жұмыс жасау дағдылар қатарын анықтау және пайдалану	7.3.3.1 организмнің жекелей ерекшелігін ескере отырып, түзетуші және дамытушы бағыттағы оң оқу ортасын құру бойынша біріге жұмыс жасау дағдылар қатарын талқылау және көрсету	8.3.3.1 организмнің жекелей ерекшелігін ескере отырып, түзетуші және дамытушы бағыттағы оң оқу ортасын құру бойынша біріге жұмыс жасау дағдылар қатарын көрсету және қолдану	9.3.3.1 организмнің жекелей ерекшелігін ескере отырып, түзетуші және дамытушы бағыттағы оң оқу ортасын құру бойынша біріге жұмыс жасау дағдыларының қатарын талқылау бағалау	10.3.3.1 жекелей ерекшеліктерді есепке ала отырып, түзеу және дамыту бағытының оқу ортасын құру бойынша өзінің және өзгенің тиімді және біріккен жұмыстарын талдау және қолдана алу
3.4 Дене жаттығуларының қатарында құрылымдық	5.3.4.1 білім алушыларды дамыту мәселелерінің ерекшелігін ескере отырып, мөлшерленген күш жүктемесін пайдалана	6.3.4.1 дене және түзету жаттығулары н орындау кезіндегі құрылымдық	7.3.4.1 қозғалыс паталогиясы бар балалардың әртүрлі дене ерекшелігін ескере отырып, дене	8.3.4.1 білім алушылардың дене ерекшелігін ескере отырып, дене жаттығулары қатарындағы	9.3.4.1 қозғалыс паталогиясы балалардың дене ерекшеліктері н ескере отырып, әртүрлі дене	10.3.4.1 қозғалыс паталогиясы бар балалардың дене ерекшеліктері н есепке ала отырып әртүрлі дене

тәсілдер мен ережелерді құру, пайдалану, қолдану	отырып, дене жаттығулары н орындау барысында қарапайым ережелерді пайдалану бойынша білімді түсіне білу	тәсілдер мен қарапайым ережелерді анықтау және пайдалана алу	жаттығулары н орындау барысындағы құрылымдық тәсілдер мен ережелерді талқылау мен жетілдіру	құрылымдық тәсілдер мен ережелер туралы білімді көрсету және қолдана алу	жаттығулары н орындау барысындағы құрылымдық тәсілдер мен ережелерді жасау және қолдану	жаттығулары орындау кезіндегі ережелер мен құрылымдық тәсілдерді талдау және қолдана алу
3.5 Денсаулықтағы ауытқушылықтарды ескере отырып, конструктивті ұсыныстар беру, өзгелердің және өзіндік шығармашылық тапсырмаларды сыни тұрғыдан қарау	5.3.5.1 дене дамуының ерешелігін есепке ала отырып шығармашылық тапсырмаларды игеру бойынша алдын-ала жұмыс жасау	6.3.5.1 қозғалыс дағдыларын қалыптастыру және бұзуды түзету бойынша шығармашылық тапсырмаларды түсіну және қолдану	7.3.5.1 денсаулықтағы ауытқушылықтар есебімен конструктивтік ұсыныстарды жасай отырып шығармашылық тапсырмаларды пайдалану	8.3.5.1 денсаулықтағы ауытқушылықтар есебімен конструктивтік ұсыныстарды жасай отырып шығармашылық тапсырмаларды салыстыру және көрсету	9.3.5.1 денсаулықтағы ауытқушылықтар есебімен конструктивтік ұсыныстарды жасай отырып шығармашылық тапсырмаларды талдау және бағалауды біріктіру	10.3.5.1 денсаулықтағы ауытқушылықтар есебімен конструктивтік ұсыныстар жасай отырып шығармашылық міндеттерін талдау және қолдана алу
3.6 Өз дене мүмкіндіктері мен шектеулерді сезіну, өз денесін қабылдаудағы көңіл-күй мен эмоцияны көрсетуге арналған әртүрлі жағдайлардағы шығармашылық қабілеттер мен идеяларды қолдану	5.3.6.1 дене дамуы есебімен шығармашылық қабілеттер мен идеяларды анықтау, моториктер, соматикалық жағдай, өзіндік дене мүмкіндіктері мен шектеулерді саналы түрде түйсіну	6.3.6.1 негізгі шығармашылық стратегиялар мен идеяларды түсіну және пайдалану, денесін қабылдауда тәжірибені оны ұстаздарына беру	7.3.6.1 шығармашылық қабілеттер мен идеяларды жалпыландыру және көрсету, оны әріде ұстаздар мен замандастарна беру	8.3.6.1 шығармашылық қабілеттер мен идеяларды және басқаларды анықтау және талдау, оны әріде ұстаздар мен замандастарына беру	9.3.6.1 іртүрлі жағдайларда берілетін жаңа элементтерді жасау үшін шығармашылық қабілеттер мен идеяларды біріктіру	10.3.6.1 әртүрлі жағдайларда берілетін өзгелердің жаңа элементтерді құру идеялары мен өзіннің шығармашылық қабілетін сараптау
3.7 Емдік дене қызметтерін орындау кезіндегі жекелей және топтық	5.3.7.1 патриотизм сезімі туралы түсінік қалыптастыру, ұжымдық	6.3.7.1 патриотизмнің мәнін түсіну және жекелей және топтық	7.3.7.1 патриотизм сезімі не екенін білу, талықлау және әділ	8.3.7.1 жекелей және топтық дене қызметіндегі патриотизм мен	9.3.7.1 жекелей және топтық дене қызметтерінд	10.3.7.1 патриотизмнен көрініс беретін мінез-құлықты көрсету, патриотизм

тапсырмаларды орындауда патриотизм сезімін дамыту	қызметті қалыптастыру үшін жағдай жасау	қызметті орындау барысында өзара әрекет ету	бәсекелестіктің мәнін түсіну, өзара біріге әрекет ету	бәсекелестікті көрсететін мінез-құлықты бағалау	е патриотизм сезімін көрсету	сезімін және жекелей және топтық дене қызметіндегі бәсекелестікті көрсете алу
3.8 Өз дене қызметтерін бақылауда қолжетімді тәсілдерді игеру және олардың айырмашылықтары мен әртүрлі қозғалыс контекстеріне негізделген рөлдерді атқару	5.3.8.1 қозғалыстар контексіндегі рөлдерді орындай алу және білу; өз денесі қызметтерін бақылауға алу тәсілдерін игеру	6.3.8.1 өз рөлін түсіну және білу және қарапайым қозғалыстарды орындау кезіндегі өзге рөлдерді тани бастау; өзіндік дене қызметтері бақылай алу тәсілі	7.3.8.1 әртүрлі дене жаттығуларының орындаудағы айырмашылықты түсіну және қозғалыстардың әртүрлі контекстеріне негізделген рөлдерді түсіну және қолдану	8.3.8.1 өзіндік рөлді және айырмашылығын түсіндіре отырып, қарапайым қозғалыстарды орындау барысында өзге рөлдерді көрсету	9.3.8.1 айырмашылығын көрсете отырып, іртүрлі қозғалыс қимылдарын орындау барысында әртүрлі тәжірибе жасау	10.3.8.1 олардың айырмашылықтарын түсіне отырып, қозғалысты орындау кезінде әртүрлі рөлдермен тәжірибе жасай алу және талдау

4) "Денсаулық және салауатты өмір салтына ынталандыру":

4 - кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
4.1 Денсаулық және салауатты өмір салты үшін емдік дене шынықтырунің маңыздылығы туралы білімді қалыптастыру, ұдайы, дебес және жүйелі сабақтарға деген қызығушылықты арттыру	5.4.1.1 дербес сабақтардағы қажеттіліктерге байланысты салауатты өмір салты мен емдік дене шынықтырунің маңызын білу және түсіну	6.4.1.1 дене ауытқушылықтарын түзету және қалыпқа келтіруге арналған жүйелі жаттығулар, денсаулық туралы жалпы түсінікке ие болу, емдік дене шынықтыру туралы білімді пайдалану	7.4.1.1 емдік дене жаттығуларының емдік пайдасын талықлау және сипаттау алу, түсіну, оларды өз қызметін жоғалтқан қызметтерді түсіну үшін өздігінен қолдану	8.4.1.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығуларының пайдасын түсіну және оны көрсете алу;	9.4.1.1 денсаулық және салауатты өмір салты үшін дене қызметінің маңыздылығын сараптау және оны түсіну	10.4.1.1 денсаулықты жақсарту үшін дене қызметінің маңыздылығы туралы өзінің және өзгенің білімін талдау
	5.4.1.2 денсаулық үшін тыныс алу органдарының мәнін білу және түсіну. Тыныс алу	6.4.1.2 денсаулық үшін тыныс алу органдарының маңыздылығы туралы білімді	7.4.1.2 тыныс алу органдарының сауықтырушы пайдасын талқылау, сипаттай алу және түсіну,	8.4.1.2 денсаулық үшін тыныс алу органдарының маңыздылығы туралы білімді	9.4.1.2 денсаулық үшін тыныс алу органдарының маңыздылығы туралы білімді	10.4.1.2 денсаулық үшін тыныс алу органдарының маңыздылығы туралы өзінің және өзгенің білімін

	ережелерін пайдалану алу	пайдалана алу, тыныс алу ережелерін пайдалана алу	тыныс алу ережелерін пайдалана алу	пайдалана алу, тыныс алу ережелерін пайдалана алу	пайдалана алу, тыныс алу ережелерін пайдалана алу	сараптау, тыныс алу ережелерін пайдалану
4.2 Білім алушының қозғалыс белсенділігін дамытуға бағытталған емдік дене жаттығулары н орындау қажеттілігін түсіну	5.4.2.1 өзіне қызмет көрсете алу дағдыларын қалыптастыру үшін емдік дене жаттығулары н орындаудың маңыздылығы н білу және түсіну	6.4.2.1 қозғалыс белсенділігін дамытуға бағытталған емдік дене жаттығулары ның кешінін білу және пайдалану	7.4.2.1 қозғалыс белсенділігін дамытуға бағытталған емдік дене жаттығулары ның кешінін ұсыну және көрсету	8.4.2.1 қозғалыс белсенділігін дамытуға бағытталған емдік дене жаттығулары ның кешінін құру және көрсету	9.4.2.1 қозғалыс белсенділігін дамытуға бағытталған емдік дене жаттығулары ның кешінін жасау және көрсету	10.4.2.1 қозғалыс белсенділігін дамытуға бағытталған емдік дене жаттығулары ның кешінін талдау және үйрете алу
4.3 Қозғалыс кемістіктерін түзету, организм өзгерістерінде гі әртүрлі м е н орындауға байланысты д е н е жаттығулары жүктемесінің ықпал ету түсінігі және ол туралы білім	5.4.3.1 сыртқы белгілері бойынша әртүрлі дене жүктемесі жаттығулары арасындағы айырмашылы қты анықтау, ж ә н е организмдегі д е н е өзгерістерін бақылауға ала алу	6.4.3.1 сыртқы белгілері бойынша әртүрлі дене жүктемесі жаттығулары арасындағы айырмашылы қты анықтау, ж ә н е организмдегі д е н е өзгерістерін бақылауға ала алу	7.4.3.1 қозғалыс кемістіктерін түзеу және о н ың алдын-алуға бағытталған д е н е жаттығулары н орындау кезінде организмдегі д е н е өзгерістері туралы білу, бақылауға алу (дамымау, қозғалыс қызметтерінің бұзылуы және жойылуы)	8.4.3.1 емдік д е н е жаттығулары н орындау барысында д е н е өзгерістерін анықтау үшін бақылау стратегиялар ының қатарын көрсету және түсіндіру	9.4.3.1 дене жаттығулары н орындау кезінде және одан кейінгі белгілі бір д е н е өзгерістерін көру үшін бақылау стратегиялар ының қатарын қолдана алу	10.4.3.1 дене жаттығуы мен жүктемесін орындағаннан кейін және орындау барысында д е н е өзгерістерін анықтау үшін өзінің және өзгелердің стартегиялар ын қолдануды талдау
4.4 Дене жағдайы мен о н ы орындауға байланысты әртүрлі тыныс а л у жаттығулары н орындау нәтижесінде тыныс алу қызметтерін қалыпқа келтіру	5.4.4.1 емдік д е н е жаттығулары н орындау және дене жағдайына байланысты әртүрлі тыныс а л у гимнастикала р ы н пайдалана алу	6.4.4.1 тыныс а л у гимнастикасы н пайдаланумен д е н е жаттығулары қатарын орындау барысындағы қиындықтар м е н тәуекелдерді түсіну және анықтай алу	7.4.4.1 емдік д е н е жаттығулары н орындау және дене жағдайына байланысты әртүрлі тыныс а л у гимнастикала р ы н пайдалана алу	8.4.4.1 емдік д е н е жаттығулары н орындау және дене жағдайына байланысты әртүрлі тыныс а л у гимнастикала р ы н құрастыру және көрсету	9.4.4.1 емдік д е н е жаттығулары ның арнайы кешінін орындау барысында әртүрлі тыныс а л у гимнастикала рын қолдану және көрсету	10.4.4.1 емдік д е н е жаттығулары ның арнайы кешендерін орындау кезінде тыныс а л у гимнастикасы ның өзге де әртүрлі әдістеріне үйрете алу

<p>4 . 5 Денсаулықты нығайтуға бағытталған емдік дене жаттығулары нда қозғалыс бұзылыстары н ы ң ерекшелігін ескере отырып, денеге түсетін к ү ш карқынын шамалалауда қиындықтар м е н тәуекелдерді анықтау</p>	<p>5.4.5.1 қозғалыс бұзылыстары н ы ң ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған д е н е жаттығулары н орындау кезіндегі қауіпсіздік техникасы мәселелерінен хабардар болу</p>	<p>6.4.5.1 қозғалыс бұзылыстары н ы ң ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған нормалар мен ережелер, қауіпсіздік техникасын түсіну</p>	<p>7.4.5.1 қозғалыс бұзылыстары н ы ң ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған емдік дене жаттығулары ның әртүрлі контекстерінд егі қауіп пен тәуекелдің әлеуетін анықтау</p>	<p>8.4.5.1 қауіпсіздік техникасыны ң күрделі мәселелерін түсіну, қозғалыс бұзылыстары н ы ң ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған денсаулыққа төнген қауіпті төмендетудің тәсілдері</p>	<p>9.4.5.1 денсаулық, қауіпсіздік техникасы, сондай-ақ қозғалыс бұзылыс ерекшелігі есебімен әлеуетті қауіпті төмендетудің тәсілдері</p>	<p>10.4.5.1 өзгелерді қауіпсіздік техникасына үйрету және талдау, сонымен қ а т а р қозғалыс бұзылысын есепке ала отырып, денсаулықтың әлеуетті қауіпін төмендету</p>
	<p>5.4.6.1 қозғалыс бұзылыстары н ы ң ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған психогимнаст и к а элементтері мәселелеріме н таныс болу</p>	<p>6.4.6.1 қозғалыс бұзылыстары н ы ң ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған психогимнаст и к а элементтерін білу және пайдалана алу</p>	<p>7.4.6.1 қозғалыс бұзылыстары н ы ң ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған психогимнаст и к а элементтерін түсіну, сипаттай аду ж ә н е талқылау</p>	<p>8.4.6.1 қозғалыс бұзылыстары н ы ң ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған психогимнаст и к а элементтерін түсіну және оны көрсете алу</p>	<p>9.4.6.1 қозғалыс бұзылыстары н ы ң ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған психогимнаст и к а элементтерін талдай алу және оған бейімделу</p>	<p>10.4.6.1 қозғалыс бұзылыстары н ерекшелігі есебімен денсаулықты нығайтуға психогимнаст и к а элементтеріне талдау жасау және оларды пайдалана алу</p>
	<p>5.4.6.2 қозғалыс бұзылыстары н ы ң ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған емдік дене шынықтыру бойынша сабақтардың дәстүрлі емес</p>	<p>6.4.6.2 қозғалыс бұзылыстары н ы ң ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған емдік дене шынықтыру бойынша сабақтардың</p>	<p>7.4.6.2 қозғалыс бұзылыстары н ы ң ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған емдік дене шынықтыру бойынша сабақтардың дәстүрлі емес</p>	<p>8.4.6.2 қозғалыс бұзылыстары н ы ң ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған емдік дене шынықтыру бойынша сабақтардың дәстүрлі емес</p>	<p>9.4.6.2 қозғалыс бұзылыстары н ы ң ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған емдік дене шынықтыру бойынша сабақтардың дәстүрлі емес</p>	<p>10.4.6.2 өзге зерделенген әдістерді үйрете алу ж ә н е қозғалыс бұзылыстары н ы ң ерекшеліктері н есепке ала отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған емдік дене шынықтыру бойынша</p>

4 . 6 Психогимнастик а элементтері, емдік дене шынықтыру сабақтарының дәстүрлі емес формалары	формалары элементтерінің мәселелерінен хабардар болу	дәстүрлі емес формалары элементтерін білу және пайдалана алу	формалары элементтерін түсіну, сипаттай алу және талқылау	формалары элементтерін түсіну және ол туралы білімін көрсете алу	формалары элементтерін талдай алу және оған бейімделу	сабақтардың дәстүрлік емес формаларының элементтерін талдау
	5.4.6.3 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсауықты нығайтуға бағытталған релаксация мен өзін-өзі уқалау мәселелеріне байланысты хабардар болу	6.4.6.3 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсауықты нығайтуға бағытталған релаксация мен өзін-өзі уқалау элементтерін білу және пайдалана алу	7.4.6.3 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсауықты нығайтуға бағытталған релаксация мен өзін-өзі уқалау элементтерін түсіну және пайдалана алу	8.4.6.3 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсауықты нығайтуға бағытталған релаксация мен өзін-өзі уқалау элементтерін түсіну және көрсете алу	9.4.6.3 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсауықты нығайтуға бағытталған релаксация мен өзін-өзі уқалау элементтеріне талдау жасау және бейімделе алу	10.4.6.3 өзін және өзгелерді өз-өзіне массаж жасауға үйрету және қозғалыс бұзылыстарының ерекшеліктері есебімен денсаулықты нығайтуға бағытталған өзіндік массаж бен релаксацияның өзге элементтеріне үйрету
	5.4.6.4 зақымдалуына байланысты тренажерлы гимнастиканы пайдаланудың пайдасы мен зияны туралы мәлімет алу	6.4.6.4 денсаулыққа пайдалы жаттығу құралдарын пайдалануды білу және оны пайдалана алу	7.4.6.4 денсаулыққа пайдалы жаттығу құралдарын пайдаланудың өткен сабақты түсіну және сипаттай алу	8.4.6.4 қозғалыстарда бұлшықет-бұйымды дамыту үшін тренажерларда жаттығу жасаудың түсіну, білу және көрсете алу	9.4.6.4 жұмысы бұзылған қызметтерді түзеу үшін жаттығу құралдарымен жасалатын гимнастика элементтерін жасай алу және оған бейімделу	10.4.6.4 бұлшықет-бұйым қозғалысын дамыту үшін тренажерларда жаттығу жасаудың өзге де ерекшеліктерін үйрену, үйрету және талдау

34. Осы Бағдарлама тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Емдік дене шынықтыру" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

35. Бөлімдерді және тақырыптарды меңгеру сағаттарын қою мұғалімнің басшылығына сай жүргізіледі.

деңгейінің 5-10 сыныптарына
арналған "Емдік дене
шынықтыру" пәнінен
жаңартылған мазмұндағы
үлгілік оқу бағдарламасына
қосымша

Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Емдік дене шынықтыру" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5 сынып:

1 - кесте

Ұзақмерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақмерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
	Қауіпсіздік техникалары. Емдік дене шынықтыруның негізі.	5.1.3.1 негізгі дене жаттығуларын білу және дене дамуы кемістіктерін түзеу үшін оларды тұрақты орындап тұру, жетекші қозғалыстардың негізгі техникасына үйрете алу: тұрақтылық, статистикалық және динамикалық тепе-теңдік, өз денесіне бейімделе алу; 5.3.8.1 қозғалыстар контексіндегі рөлдерді орындай алу және білу; өз денесі қызметтерін бақылауға алу тәсілдерін игеру
	Күн тәртібі, таңғы жаттығу, Режим дня, утренняя зарядка, денеге бөлінетін уақыт	5.1.2.1 қозғалыстардың аралас түрлерін білу, жасай алу және ондағы өзіне-өзі қызмет көрсету дағдыларын игеру үшін кейбір жаттығулардың реттілігі; 5.1.6.1 өмірлік қажетті қозғалыстық қимыл мен дағдыларды қалыптастыру үшін қозғалыс әрекеттеріндегі кемшіліктерді, жеке және өзге икемдерді анықтау, білу және жасай алу
	Түзетуші және дұрыс қалыптастырушы жаттығулар	5.1.1.1 қозғалыс дағдыларын білу және түсіну және әртүрлі жағдайлардағы олардың қолданылуы үшін негіз құру; негізгі қозғалыс дағдылары мен икемдерді орындай алу; 5.1.4.1 контрактур мен буын қатып қалуының алдын алу, бармақтар мен буындардың серпімділігін арттыру үшін жаттығуларды іріктеудегі

<p>Денсаулық туралы білім және түсінік</p>	<p>Тірек-қозғалыс аппараты және оның мәні. Дене сымбаты – дене саулығының көрсеткіші.</p>	<p>қозғалыстардың реттілігі және ондай дағдыларды білу және анықтау;</p> <p>5.1.1.2 мұғалімнің көмегімен омыртқа бұзылысын түзуді жүзеге асыру: омыртқаны түзеу, белсенді және пассивті созу, омыртқаның барлық бөліктеріндегі серпімділікті дамыту үшін қозғау;</p> <p>5.1.2.2 негізгі дене жаттығуларын білу және жүрістің бұзылысын түзету үшін оларды пайдалана алу : түзеуші жүріс; қозғалыстың әртүрлі нұсқаларын қоса отырып жүруді тыныс алумен үйлестіру; қол жағдайын өзгерте тырып жүру ; тірек жанындағы жаттығулар;</p> <p>5.3.6.1 дене дамуы есебімен шығармашылық қабілеттер мен идеяларды анықтау, моториктер, соматикалық жағдай, өзіндік дене мүмкіндіктері мен шектеулерді саналы түрде түйсіну</p>
<p>Заттармен жаттығу жасау</p>	<p>Заттармен жаттығу жасау</p>	<p>5.1.4.4 ұсақ моториктерді түзету үшін заттармен дене жаттығуларын білу және жасай алу;</p> <p>5.3.3.1 организмнің жекелей ерекшелігін ескере отырып, түзетуші және дамытушы бағыттағы оң оқу ортасын құру бойынша біріге жұмыс жасау дағдылар қатарын білу және түсіну</p>
	<p>Сабақтардың дәстүрлік емес формаларының элементтері, сюжеттік- рөлдік қозғалыстық ойындар</p>	<p>5.1.7.1 қозғалыстық қабілеттерді түзеу және жақсарту үшін оқытудың деңгейлеріндегі қозғалыс белсенділігімен байланысты тәуекелдерді ескеру және қиындықтарды жеңудің қарапайым дағдыларын анықау және білу;</p> <p>5.4.6.1 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған психогимнастика элементтері мәселелерімен таныс болу;</p> <p>5.3.1.1 білім алушылардың қозғалыстық және жекелей түзету қажеттіліктерін есепке ала отырып өзгерістерге бейімделе алу үшін</p>

<p>Емдік дене шынықтырумен айналысу арқылы қарым-қатынас жасау дағдылары мен өзара қарым-қатынасты дамыту</p>		<p>балама шешімдердің көмегімен қозғалыстармен байланысты стратегия мен жоспарлар, идеяларға бейімдеу бойынша қалыптасқан білімді білу және түсіну</p>
	<p>Қозғалыс дағдыларының ауқымды қатары</p>	<p>5.1.2.2 негізгі дене жаттығуларын білу және жүрістің бұзылысын түзету үшін оларды пайдалана алу : түзеуші жүріс; қозғалыстың әртүрлі нұсқаларын қоса отырып жүруді тыныс алумен үйлестіру; қол жағдайын өзгерте тырып жүру ; тірек жанындағы жаттығуларын білу;</p> <p>5.4.6.2 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған емдік дене шынықтыру бойынша сабақтардың дәстүрлі емес формалары элементтерінің мәселелерінен хабардар болу</p>
	<p>Шағын топтар мен сабақтарда қарым-қатынас жасаудың дағдылары</p>	<p>5.1.6.1 өмірлік қажетті қозғалыстық қимыл мен дағдыларды қалыптастыру үшін қозғалыс әрекеттеріндегі кемшіліктерді, жеке және өзге икемдерді анықтау, білу және жасай алу;</p> <p>5.3.1.1 білім алушылардың қозғалыстық және жекелей түзету қажеттіліктерін есепке ала отырып өзгерістерге бейімделе алу үшін балама шешімдердің көмегімен қозғалыстармен байланысты стратегия мен жоспарлар, идеяларға бейімдеу бойынша қалыптасқан білімді білу және түсіну</p>
<p>2 - тоқсан</p>	<p>Емдік дене сабақтарының пайдасы</p>	<p>5.1.4.2 негізгі дене жаттығуларын білу және қол бармақтары буындарындағы серпімділікті арттыру үшін жаттығуларға үйрету</p>
	<p>Емдік дене шынықтыру сабақтарындағы қауіпсіздік</p>	<p>5.1.3.1 негізгі дене жаттығуларын білу және дене дамуы кемістіктерін түзеу үшін оларды тұрақты орындап тұру, жетекші қозғалыстардың негізгі техникасына үйрете алу: тұрақтылық, статистикалық және</p>

	<p>ережелері. Қол және аяқ бас бармақтарының зақымдалуы кезінде алғаш көмек көрсету.</p>	<p>динамикалық тепе-теңдік, өз денесіне бейімделе алу; 5.3.7.1 патриотизм сезімі туралы түсінік қалыптастыру, ұжымдық қызметті қалыптастыру үшін жағдай жасау</p>
	<p>Тыныс алу қызметтерін қалыпқа келтіру</p>	<p>5.4.1.1 дербес сабақтардағы қажеттіліктерге байланысты салауатты өмір салты мен емдік дене шынықтыруның маңызын білу және түсіну; 5.4.1.2 денсаулық үшін тыныс алу органдарының мәнін білу және түсіну. Тыныс алу ережелеін пайдалану алу; 5.4.4.1 емдік дене жаттығуларын орындау және дене жағдайына байланысты әртүрлі тыныс алу гимнастикаларын пайдалана алу</p>
<p>Денсаулық және дене жүктемелері</p>	<p>Сенің дене мүмкіндіктерің</p>	<p>5.1.5.1 дене дамуы кемістіктерін түзетуге арналған жаттығулардың кішігірім диапазонындағы реттіліктің сақталуын сипаттау және оны білу; 5.1.4.2 негізгі дене жаттығуларын білу және қол бармақтары буындарындағы серпімділікті арттыру үшін жаттығуларға үйрету; 5.3.6.1 дене дамуы есебімен шығармашылық қабілеттер мен идеяларды анықтау, моториктер, моматикалқ жағдай, өзіндік дене мүмкіндіктері мен шектеулерді саналы түрде түйсіну</p>
	<p>Қалыптасқан тірек-қозғалыс аппаратының қызметтік бұзылыстарды түзетуге арналған жаттығулар</p>	<p>5.1.4.1 контрактур мен буын қатып қалуының алдын алу, бармақтар мен буындардың серпімділігін арттыру үшін жаттығуларды іріктеудегі қозғалыстардың реттілігі және ондай дағдыларды білу және анықтау; 5.1.4.3 негізгі дене жаттығуларын білу және аяқ бармақтары буындарындағы серпімділікті арттыру үшін жаттығуларға үйрету; 5.1.7.1 қозғалыстық қабілеттерді түзеу және жақсарту үшін оқытудың деңгейлеріндегі қозғалыс белсенділігімен байланысты тәуекелдерді ескеру</p>

		<p>және қиындықтарды жеңудің қарапайым дағдыларын анықау және білу;</p> <p>5.3.8.1 қозғалыстар контексіндегі рөлдерді орындай алу және білу; өз денесі қызметтерін бақылауға алу тәсілдерін игеру;</p> <p>5.4.6.3 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған релаксация мен өзін-өзі уқалау мәселелеріне байланысты хабардар болу</p>
<p>Мақсаттық және жаттықтырушы ұлттық ойындар</p>	<p>Қазақ халқының дәстүрі мен мәдениетімен танысу Ойын арқылы процестерге ену</p>	<p>5.1.1.1 қозғалыс дағдыларын білу және түсіну және әртүрлі жағдайлардағы олардың қолданылуы үшін негіз құру; негізгі қозғалыс дағдылары мен икемдерді орындай алу;</p> <p>5.2.1.1 кеңістіктік қатынастарды игеру бойынша кешендерді білу және пайдалана алу;</p> <p>5.3.3.1 организмнің жекелей ерекшелігін ескере отырып, түзетуші және дамытушы бағыттағы оң оқу ортасын құру бойынша біріге жұмыс жасау дағдылар қатарын білу және түсіну;</p> <p>5.3.7.1 патриотизм сезімі туралы түсінік қалыптастыру, ұжымдық қызметті қалыптастыру үшін жағдай жасау;</p> <p>5.4.6.4 зақымдалуына байланысты тренажерлы гимнастиканы пайдаланудың пайдасы мен зияны туралы мәлімет алу</p>
<p>3 - тоқсан</p>		
	<p>Қауіпсіздік техникасы. Арнайы жаттығуларды орындау барысында тыныс алу мен жүрек соғысы өзгерісін бақылауға алу</p>	<p>5.4.1.1 дербес сабақтардағы қажеттіліктерге байланысты салауатты өмір салты мен емдік дене шынықтыруның маңызын білу және түсіну;</p> <p>5.4.1.2 денсаулық үшін тыныс алу органдарының мәнін білу және түсіну. Тыныс алу ережелерін пайдалану алу;</p> <p>5.4.5.1 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығуларын</p>

		<p>орындау кезіндегі қауіпсіздік техникасы мәселелерінен хабардар болу</p>
<p>Ойын арқылы қозғалыс дағдыларына үйрету</p>	<p>Жеке дене қасиеттерін дамыту</p>	<p>5.1.1.2 мұғалімнің көмегімен омыртқа бұзылысын түзуді жүзеге асыру: омыртқаны түзеу, белсенді және пассивті созу, омыртқаның барлық бөліктеріндегі серпімділікті дамыту үшін қозғау;</p> <p>5.1.4.3 негізгі дене жаттығуларын білу және аяқ бармақтары буындарындағы серпімділікті арттыру үшін жаттығуларға үйрету;</p> <p>5.2.2.1 қозғалыс қызметтерін жетілдірумен қатар кеңістіктегі коз-моторлы координациясы, құлақпен бейімделу реакциясы және есту арқылы назар салуды түзетуді білу және түсіну;</p> <p>5.3.5.1 дене дамуының ерешелігін есепке ала отырып шығармашылық тапсырмаларды игеру бойынша алдын-ала жұмыс жасау</p>
	<p>Кеңістіктегі қозғалыс және динамика</p>	<p>5.3.3.1 организмнің жекелей ерекшелігін ескере отырып, түзетуші және дамытушы бағыттағы оң оқу ортасын құру бойынша біріге жұмыс жасау дағдылар қатарын білу және түсіну</p> <p>5.3.6.1 дене дамуы есебімен шығармашылық қабілеттер мен идеяларды анықтау, моториктер, соматикалқ жағдай, өзіндік дене мүмкіндіктері мен шектеулерді саналы түрде түйсіну</p>
	<p>Заттар арқылы жүзеге асатын қозғалыстық ойындар Имитациялық жаттығулар арқылы денені басқару дағдылары</p>	<p>5.4.2.1 өзіне қызмет көрсете алу дағдыларын қалыптастыру үшін емдік дене жаттығуларын орындаудың маңыздылығын білу және түсіну;</p> <p>5.4.5.1 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығуларын орындау кезіндегі қауіпсіздік техникасы мәселелерінен хабардар болу;</p> <p>5.4.6.1 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып,</p>

		<p>денсауықты нығайтуға бағытталған психогимнастика элементтері мәселелерімен таныс болу;</p> <p>5.4.6.3 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсауықты нығайтуға бағытталған релаксация мен өзін-өзі уқалау мәселелеріне байланысты хабардар болу</p>
<p>Қозғалыстық ойындар арқылы тірек-қозғалыс аппаратын дамыту</p>	<p>Тірек-қозғалыс аппаратын дамыту</p>	<p>5.1.2.1 қозғалыстардың аралас түрлерін білу, жасай алу және ондағы өзіне-өзі қызмет көрсету дағдыларын игеру үшін кейбір жаттығулардың реттілігі;</p> <p>5.1.5.1 дене дамуы кемістіктерін түзетуге арналған жаттығулардың кішігірім диапазонындағы реттіліктің сақталуын сипаттау және оны білу;</p> <p>5.3.3.1 организмнің жекелей ерекшелігін ескере отырып, түзетуші және дамытушы бағыттағы оң оқу ортасын құру бойынша біріге жұмыс жасау дағдылар қатарын білу және түсіну</p>
<p>Қозғалыстық ойындар арқылы тірек-қозғалыс аппаратын дамыту</p>	<p>Аурудың ерекшелігімен тікелей байланысты қозғалыс бұзылыстарының алдын-алу жаттығулары</p>	<p>5.1.6.1 өмірлік қажетті қозғалыстық қимыл мен дағдыларды қалыптастыру үшін қозғалыс әрекеттеріндегі кемшіліктерді, жеке және өзге икемдерді анықтау, білу және жасай алу;</p> <p>5.4.4.1 емдік дене жаттығуларын орындау және дене жағдайына байланысты әртүрлі тыныс алу гимнастикаларын пайдалана алу;</p> <p>5.4.6.2 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсауықты нығайтуға бағытталған емдік дене шынықтыру бойынша сабақтардың дәстүрлі емес формалары элементтерінің мәселелерінен хабардар болу</p>
	<p>Доппен ойналатын ойындар</p>	<p>5.1.4.4 ұсақ моториктерді түзету үшін заттармен дене жаттығуларын білу және жасай алу;</p> <p>5.3.2.1 біріккен және дербес жұмыстар барысында командадағы жұмыс дағдылары</p>

		мен көшбасшылық дағдыларды түсіну
	Ойындар және секіргішпен жасалатын жаттығулар	5.3.4.1 білім алушыларды дамыту мәселелерінің ерекшелігін ескере отырып, мөлшерленген күш жүктемесін пайдалана отырып, дене жаттығуларын орындау барысында қарапайым ережелерді пайдалану бойынша білімді түсіне білу; 5.4.3.1 сыртқы белгілері бойынша әртүрлі дене жүктемесі жаттығулары арасындағы айырмашылықты анықтау, және организмдегі дене өзгерістерін бақылауға ала алу
4 - тоқсан		
Қолданбалы жаттығулар арқылы жасалатын шығармашылық және коммуникативтік дағдылар	Қауіпсіздік техникасы. Арнайы жаттығулар арқылы пайда болатын шығармашылық қабілеттер	5.1.6.1 өмірлік қажетті қозғалыстық қимыл мен дағдыларды қалыптастыру үшін қозғалыс әрекеттеріндегі кемшіліктерді, жеке және өзге икемдерді анықтау, білу және жасай алу; 5.3.2.1 біріккен және дербес жұмыстар барысында командадағы жұмыс дағдылары мен көшбасшылық дағдыларды түсіну; 5.4.2.1 өзіне қызмет көрсете алу дағдыларын қалыптастыру үшін емдік дене жаттығуларын орындаудың маңыздылығын білу және түсіну
	Өлсізденген қызметтерді түзету үшін жаттығулардың арнайы жекелей кешендерін құруға арналған шығармашылық идеялар	5.1.7.1 қозғалыстық қабілеттерді түзеу және жақсарту үшін оқытудың деңгейлеріндегі қозғалыс белсенділігімен байланысты тәуекелдерді ескеру және қиындықтарды жеңудің қарапайым дағдыларын анықау және білу; 5.2.1.1 кеңістіктік қатынастарды иегру бойынша кешендерді білу және пайдалана алу; 5.4.6.2 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсауықты нығайтуға бағытталған емдік дене шынықтыру бойынша сабақтардың дәстүрлі емес формалары элементтерінің мәселелерінен хабардар болу;

		5.4.6.4 зақымдалуына байланысты тренажерлы гимнастиканы пайдаланудың пайдасы мен зияны туралы мәлімет алу
	Қозғалыс қызметіндегі белсенділік пен дербестік	5.3.3.1 организмнің жекелей ерекшелігін ескере отырып, түзетуші және дамытушы бағыттағы оң оқу ортасын құру бойынша біріге жұмыс жасау дағдылар қатарын білу және түсіну; 5.3.5.1 дене дамуының ерешелігін есепке ала отырып шығармашылық тапсырмаларды игеру бойынша алдын-ала жұмыс жасау
Салауатты өмір салтын қалыптастыру	Қозғалыс қызметіндегі белсенділік пен дербестік	5.3.3.1 организмнің жекелей ерекшелігін ескере отырып, түзетуші және дамытушы бағыттағы оң оқу ортасын құру бойынша біріге жұмыс жасау дағдылар қатарын білу және түсіну;
	Жалпы және ұсақ моториктерді түзету және дамыту	5.1.4.4 ұсақ моториктерді түзету үшін заттармен дене жаттығуларын білу және жасай алу; 5.2.2.1 қозғалыс қызметтерін жетілдірумен қатар кеңістіктегі көру-моторлы координациясы, құлақпен бейімделу реакциясы және есту арқылы назар салуды түзетуді білу және түсіну; 5.3.4.1 білім алушыларды дамыту мәселелерінің ерекшелігін ескере отырып, мөлшерленген күш жүктемесін пайдалана отырып, дене жаттығуларын орындау барысында карапайым ережелерді пайдалану бойынша білімді түсіне білу; 5.4.3.1 сыртқы белгілері бойынша әртүрлі дене жүктемесі жаттығулары арасындағы айырмашылықты анықтау, және организмдегі дене өзгерістерін бақылауға ала алу

2) 6-сынып:

2 - кесте

Ұзақмерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақмерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		

	Қауіпсіздік техникасы. Емдік дене шынықтыру	<p>6.1.3.1 негізгі дене жаттығуларын білу және қолдана алу және дене дамуы кемістіктерін түзеу үшін оларды тұрақты орындап тұру, жетекші қозғалыстардың негізгі техникасына үйрете алу: тұрақтылық, статистикалық және динамикалық тепе-теңдік, өз денесіне бейімделе алу;</p> <p>6.3.5.1 қозғалыс дағдыларын қалыптастыру және бұзуды түзету бойынша шығармашылық тапсырмаларды түсіну және қолдану;</p> <p>6.3.8.1 өз рөлін түсіну және білу және қарапайым қозғалыстарды орындау кезіндегі өзге рөлдерді тани бастау; өзіндік дене қызметтері бақылай алу</p>
Денсаулық туралы білім және түсінік	Күн тәртібі, таңғы жаттығу, денеге бөлінетін уақыт	<p>6.1.2.1 қозғалыстың аралас түрлерін жүзеге асыру және олардың емдік дене шынықтыру сабақтарындағы ерікті қозғалыс актілерін ұйымдастырудағы кейбір жаттығулардың кезектілігі;</p> <p>6.1.6.1 өмірлік қажетті қозғалыстық қимылдар мен дағдыларды қалыптастыру үшін қозғалыс әрекеттеріндегі кемшіліктедің алдын-алу бойынша икемге байланысты білімді түсіне білу және қолдану;</p> <p>6.3.1.2 бұлшықеттердің жеке топтарына барынша күш салудан бірден босаңсытуды пайдалану және анықтау; қолдың босаң ротациялық қозғалысы; мойын бұлшықеттерінің қозғалысы; организмнің жекелей ерекшеліктерін есепке ала отырып, берілетін ойындардағы көңіл аударушы және бекітуші тапсырмалар</p>
	Түзетуші және дұрыс қалыптастырушы жаттығулар	<p>6.1.1.1 негізгі қозғалыс дағдылары және оны денсаулығы мен дене дамуы кемістіктері тұрғысынан орындай алу; емдік-түзеу жаттығуларын әртүрлі тәсілдермен орындау;</p> <p>6.1.4.1 контрактур мен буын қатып қалуының алдын алу, бармақтар мен буындардың серпімділігін арттыру үшін</p>

		жаттығуларды іріктеудегі жекелей икемдерді білу және анықтау
	Заттармен және заттарсыз жасалатын жаттығулар	6.1.2.2 жүріс бұзылысын түзету үшін және қозғалыс кешендерін жасай алу, жүзеге асыру; 6.1.4.4 ұсақ моториктерді түзету үшін (үлкен және шағын заттар) заттармен дене жаттығуларын жасай алу және білу
	Сабақтардың дәстүрлік емес формаларының элементтері, сюжеттік-рөлдік қозғалыстық ойындар	6.1.7.1 белсенділіктің қозғалыстық қабілеттерін түзеу және жақсарту үшін оқытудың деңгейлеріндегі қозғалыс белсенділігімен байланысты тәуе келдерді ескеру және қиындықтарды жеңу дағдыларын білу және жүзеге асыра алу; 6.3.1.2 бұлшықеттердің жеке топтарына барынша күш салудан бірден босаңсытуды пайдалану және анықтау; қолдың босаң ротациялық қозғалысы; мойын бұлшықеттерінің қозғалысы; организмнің жекелей ерекшеліктерін есепке ала отырып , берілетін ойындардағы көңіл аударушы және бекітуші тапсырмалар орындау; 6.3.1.1 білім алушылардың қозғалыстық және жекелей түзету қажеттіліктерін есепке ала отырып өзгерістерге бейімделе алу үшін балама шешімдердің көмегімен қозғалыстармен байланысты стратегия мен жоспарлар, идеяларға бейімдеу бойынша қалыптасқан білімді анықтау және қолдану; 6.4.6.1 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған психогимнастика элементтерін білу және пайдалана алу
Емдік дене шынықтырумен айналысу арқылы қарым-қатынас жасау дағдылары мен өзара қарым-қатынасты дамыту	Қозғалыс дағдыларының ауқымды қатары	6.1.2.2 жүріс бұзылысын түзету үшін және қозғалыс кешендерін жасай алу, жүзеге асыру; 6.4.6.2 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған емдік дене шынықтыру бойынша сабақтардың дәстүрлі емес

		формалары элементтерін білу және пайдалана алу
	Шағын топтар мен сыңарлармен қарым-қатынас жасау дағдылары	<p>6.1.6.1 өмірлік қажетті қозғалыстық қимылдар мен дағдыларды қалыптастыру үшін қозғалыс әрекеттеріндегі кемшіліктің алдын-алу бойынша икемге байланысты білімді түсіне білу және қолдану;</p> <p>6.3.5.1 қозғалыс дағдыларын қалыптастыру және бұзуды түзету бойынша шығармашылық тапсырмаларды түсіну және қолдану;</p> <p>6.3.1.1 білім алушылардың қозғалыстық және жекелей түзету қажеттіліктерін есепке ала отырып өзгерістерге бейімделе алу үшін балама шешімдердің көмегімен қозғалыстармен байланысты стратегия мен жоспарлар, идеяларға бейімдеу бойынша қалыптасқан білімді анықтау және қолдану</p>
	Емдік дене жаттығуларының пайдасы	<p>6.1.2.2 жүріс бұзылысын түзету үшін және қозғалыс кешендерін жасай алу, жүзеге асыру;</p> <p>6.1.4.2 қол бас бармақтары буындарындағы серпімділікті арттыру үшін негізгі дене жаттығуларын білу және қолдана алу;</p> <p>6.3.6.1 негізгі шығармашылық стратегиялар мен идеяларды түсіну және пайдалану, денесін қабылдауда тәжірибені оны ұстаздарына беру</p>
2 - тоқсан		
	Қауіпсіздік техникасы. Сымбат және координация	<p>6.1.3.1 негізгі дене жаттығуларын білу және қолдана алу және дене дамуы кемістіктерін түзеу үшін оларды тұрақты орындап тұру, жетекші қозғалыстардың негізгі техникасына үйрете алу;</p> <p>тұрақтылық, статистикалық және динамикалық тепе-теңдік, өз денесіне бейімделе алу;</p> <p>6.3.5.1 қозғалыс дағдыларын қалыптастыру және бұзуды түзету бойынша шығармашылық тапсырмаларды түсіну және қолдану;</p>

		6.3.7.1 патериотизмнің мәнін түсіну және жекелей және топтық қызметті орындау барысында өзара әрекет ету
	Тыныс алу қызметтерін қалыпқа келтіру	6.4.1.1 дене ауытқушылықтарын түзету және қалыпқа келтіруге арналған жүйелі жаттығулар, денсаулық туралы жалпы түсінікке ие болу, емдік дене шынықтыру туралы білімді пайдалану; 6.4.1.2 денсаулық үшін тыныс алу органдарының маңыздылығы туралы білімді пайдалана алу, тыныс алу ережелерін пайдалана алу; 6.4.4.1 тыныс алу гимнастикасын пайдаланумен дене жаттығулары қатарын орындау барысындағы қиындықтар мен тәуекелдерді түсіну және анықтай алу
Денсаулық және дене жүктемелері	Сенің дене мүмкіндіктерің	6.1.4.2 қол бас бармақтары буындарындағы серпімділікті арттыру үшін негізгі дене жаттығуларын білу және қолдана алу; 6.1.5.1 дене дамуы кемістіктерін түзетуге арналған жаттығулар қатарындағы композиционды идеялар мен стратегиялар, тактикаларды тиімді қолдану және түсіну; 6.3.6.1 негізгі шығармашылық стратегиялар мен идеяларды түсіну және пайдалану, денесін қабылдауда тәжірибені оны ұстаздарына беру
	Қалыптасқан тірек-қозғалыс аппаратының қызметтік	6.1.4.1 контрактур мен буын қатып қалуының алдын алу, бармақтар мен буындардың серпімділігін арттыру үшін жаттығуларды іріктеудегі жекелей икемдерді білу және анықтау; 6.1.4.3 аяқ бас бармақтары буындарындағы серпімділікті арттыру үшін негізгі дене жаттығуларын білу және қолдана алу; 6.1.7.1 белсенділіктің қозғалыстық қабілеттерін түзеу және жақсарту үшін оқытудың деңгейлеріндегі қозғалыс белсенділігімен байланысты тәуе

	<p>бұзылыстарды түзетуге арналған жаттығулар</p>	<p>келдерді ескеру және қиындықтарды жеңу дағдыларын білу және жүзеге асыра алу; 6.3.8.1 өз рөлін түсіну және білу және қарапайым қозғалыстарды орындау кезіндегі өзге рөлдерді тани бастау; өзіндік дене қызметтері бақылай алу тәсілі; 6.4.6.3 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған релаксация мен өзін-өзі уқалау элементтерін білу және пайдалана алу</p>
<p>Мақсаттық және жаттықтырушы ұлттық ойындар</p>	<p>Қазақ халқының дәстүрі мен мәдениетімен танысу</p>	<p>6.1.1.1 негізгі қозғалыс дағдылары және оны денсаулығы мен дене дамуы кемістіктері тұрғысынан орындай алу; емдік-түзеу жаттығуларын әртүрлі тәсілдермен орындау; 6.2.1.1 кеңістіктік қатынастарды игеру бойынша кешендерді игерудің қарқындылығы мен жітілігі, тереңдігі, көлемі, кезектілігін білу және анықтау; 6.3.3.1 организмнің жекелей ерекшелігін ескере отырып, түзетуші және дамытушы бағыттағы оң оқу ортасын құру бойынша біріге жұмыс жасау дағдылар қатарын анықтау және пайдалану; 6.3.7.1 патериотизмнің мәнін түсіну және жекелей және топтық қызметті орындау барысында өзара әрекет ету; 6.4.6.4 денсаулыққа пайдалы жаттығу құралдарын пайдаланумен пайдалануды білу және оны пайдалана алу</p>
	<p>Ойын арқылы процестерге ену</p>	<p>6.1.5.1 дене дамуы кемістіктерін түзетуге арналған жаттығулар қатарындағы композиционды идеялар мен стратегиялар, тактикаларды тиімді қолдану және түсіну; 6.3.1.1 білім алушылардың қозғалыстық және жекелей түзету қажеттіліктерін есепке ала отырып өзгерістерге бейімделе алу үшін балама шешімдердің көмегімен қозғалыстармен байланысты стратегия мен жоспарлар,</p>

		идеяларға бейімдеу бойынша қалыптасқан білімді анықтау және қолдану
3 - тоқсан		
Ойын арқылы қозғалыс дағдыларына үйрету	Қауіпсіздік техникасы. Арнайы жаттығуларды орындау барысында тыныс алу мен жүрек соғысы өзгерісін бақылауға алу	<p>6.4.1.1 дене ауытқушылықтарын түзету және қалыпқа келтіруге арналған жүйелі жаттығулар, денсаулық туралы жалпы түсінікке ие болу, емдік дене шынықтыру туралы білімді пайдалану;</p> <p>6.4.1.2 денсаулық үшін тыныс алу органдарының маңыздылығы туралы білімді пайдалана алу, тыныс алу ережелерін пайдалана алу;</p> <p>6.4.5.1 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған нормалар мен ережелер, қауіпсіздік техникасын түсіну</p>
	Жеке дене қасиеттерін дамыту	<p>6.1.1.2 омыртқа бұзылысын түзеді жүзеге асыру, білу, түсіну: омыртқаны түзуге арналған жаттығулар, оны белсенді түрде және баяу созу, омыртқаның барлық бөліктеріндегі серпімділікті дамыту үшін қозғау;</p> <p>6.1.4.3 аяқ бас бармақтары буындарындағы серпімділікті арттыру үшін негізгі дене жаттығуларын білу және қолдана алу;</p> <p>6.2.2.1 қозғалыс қызметтерін жетілдірумен қатар кеңістіктегі көру-моторлы координациясы, құлақпен бейімделу реакциясы және есту арқылы назар салуды түзетуді білу бойынша қалыптасқан білімді қолдану;</p> <p>6.3.5.1 қозғалыс дағдыларын қалыптастыру және бұзуды түзету бойынша шығармашылық тапсырмаларды түсіну және қолдану</p>
	Кеңістіктегі қозғалыс және динамика	6.3.6.1 негізгі шығармашылық стратегиялар мен идеяларды түсіну және пайдалану, денесін қабылдауда тәжірибені оны ұстаздарына беру

	<p>Заттар арқылы жүзеге асатын қозғалыстық ойындар</p> <p>Имитациялық жаттығулар арқылы денені басқару дағдылары</p>	<p>6.3.4.1 дене және түзету жаттығуларын орындау кезіндегі құрлымдық тәсілдер мен қарапайым ережелерді анықтау және пайдалана алу;</p> <p>6.4.2.1 қозғалыс белсенділігін дамытуға бағытталған емдік дене жаттығуларының кешінін білу және пайдалану;</p> <p>6.4.6.1 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған психогимнастика элементтерін білу және пайдалана алу;</p> <p>6.4.6.3 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған релаксация мен өзін-өзі уқалау элементтерін білу және пайдалана алу</p>
	<p>Тірек-қозғалыс аппаратын дамыту</p>	<p>6.1.5.1 дене дамуы кемістіктерін түзетуге арналған жаттығулар қатарындағы композиционды идеялар мен стратегиялар, тактикаларды тиімді қолдану және түсіну;</p> <p>6.3.3.1 организмнің жекелей ерекшелігін ескере отырып, түзетуші және дамытушы бағыттағы оң оқу ортасын құру бойынша біріге жұмыс жасау дағдылар қатарын анықтау және пайдалану;</p> <p>6.4.5.1 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған нормалар мен ережелер, қауіпсіздік техникасын түсіну</p>
<p>Қозғалыстық ойындар арқылы тірек-қозғалыс аппаратын дамыту</p>	<p>Аурудың ерекшелігімен тікелей байланысты қозғалыс</p>	<p>6.1.6.1 өмірлік қажетті қозғалыстық қимылдар мен дағдыларды қалыптастыру үшін қ о з ғ а л ы с әрекеттеріндегі кемшіліктедің алдын-алу бойынша икемге байланысты білімді түсіне білу және қолдану;</p> <p>6.3.4.1 дене және түзету жаттығуларын орындау кезіндегі құрлымдық тәсілдер мен қарапайым ережелерді анықтау және пайдалана алу;</p>

	бұзылыстарының алдын-алу жаттығулары	6.4.4.1 тыныс алу гимнастикасын пайдаланумен дене жаттығулары қатарын орындау барысындағы қиындықтар мен тәуекелдерді түсіну және анықтай алу; 6.4.6.2 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған емдік дене шынықтыру бойынша сабақтардың дәстүрлі емес формалары элементтерін білу және пайдалана алу
	Доппен ойналатын ойындар	6.1.4.4 ұсақ моториктерді түзету үшін (үлкен және шағын заттар) заттармен дене жаттығуларын жасай алу және білу; 6.3.2.1 командадағы жұмыс жасау дағдылары мен көшбасшылық дағдыларды анықтау және пайдалану
	Ойындар және секіргішпен жасалатын жаттығулар	6.3.4.1 дене және түзету жаттығуларын орындау кезіндегі құрлымдық тәсілдер мен қарапайым ережелерді анықтау және пайдалана алу; 6.4.3.1 сыртқы белгілері бойынша әртүрлі дене жүктемесі жаттығулары арасындағы айырмашылықты анықтау, және организмдегі дене өзгерістерін бақылауға ала алу
4 - тоқсан		
	Қауіпсіздік техникасы. Арнайы жаттығулар арқылы пайдаланылатын шығармашылық қабілеттер	6.1.6.1 өмірлік қажетті қозғалыстық қимылдар мен дағдыларды қалыптастыру үшін қ о з ғ а л ы с әрекеттеріндегі кемшіліктең алдын-алу бойынша икемге байланысты білімді түсіне білу және қолдану; 6.3.2.1 командадағы жұмыс жасау дағдылары мен көшбасшылық дағдыларды анықтау және пайдалану; 6.4.2.1 қозғалыс белсенділігін дамытуға бағытталған емдік дене жаттығуларының кешінін білу және пайдалану
		6.1.7.1 белсенділіктің қозғалыстық қабілеттерін түзеу және жақсарту үшін оқытудың

<p>Қолданбалы жаттығулар арқылы жасалатын шығармашылық және коммуникативтік дағдылар</p>	<p>Күшін жоғалтқан қызметтерді түзету үшін жаттығулардың арнайы жекелей кешендерін құруға арналған шығармашылық идеялар</p>	<p>деңгейлеріндегі қозғалыс белсенділігімен байланысты тәуе келдерді ескеру және қиындықтарды жеңу дағдыларын білу және жүзеге асыра алу; 6.2.1.1 кеңістіктік қатынастарды игреу бойынша кешендерді игерудің қарқындылығы мен жітілігі, тереңдігі, көлемі, кезектілігін білу және анықтау; 6.3.1.1 білім алушылардың қозғалыстық және жекелей түзету қажеттіліктерін есепке ала отырып өзгерістерге бейімделе алу үшін балама шешімдердің көмегімен қозғалыстармен байланысты стратегия мен жоспарлар, идеяларға бейімдеу бойынша қалыптасқан білімді анықтау және қолдану; 6.4.6.2 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсауықты нығайтуға бағытталған емдік дене шынықтыру бойынша сабақтардың дәстүрлі емес формалары элементтерін білу және пайдалана алу; 6.4.6.4 денсаулыққа пайдалы жаттығу құралдарын пайдаланумен пайдалануды білу және оны пайдалана алу</p>
	<p>Қозғалыс қызметіндегі белсенділік пен дербестік</p>	<p>6.3.3.1 организмнің жекелей ерекшелігін ескере отырып, түзетуші және дамытушы бағыттағы оң оқу ортасын құру бойынша біріге жұмыс жасау дағдылар қатарын анықтау және пайдалану; 6.3.5.1 қозғалыс дағдыларын қалыптастыру және бұзуды түзету бойынша шығармашылық тапсырмаларды түсіну және қолдану</p>
	<p>Қозғалыс қызметіндегі белсенділік пен дербестік</p>	<p>6.1.1.2 омыртқа бұзылысын түзеуді жүзеге асыру, білу, түсіну: омыртқаны түзеуге арналған жаттығулар, оны белсенді түрде және баяу созу, омыртқаның барлық бөліктеріндегі серпімділікті дамыту үшін қозғау; 6.1.2.1 қозғалыстың аралас түрлерін жүзеге асыру және</p>

Салауатты өмір салтын қалыптастыру	Жалпы және ұсақ моториктерді түзету және дамыту	<p>олардың емдік дене шынықтыру сабақтарындағы ерікті қозғалыс актілерін ұйымдастырудағы кейбір жаттығулардың кезектілігі</p> <p>6.1.4.4 ұсақ моториктерді түзету үшін (үлкен және шағын заттар) заттармен дене жаттығуларын жасай алу және білу;</p> <p>6.2.2.1 қозғалыс қызметтерін жетілдірумен қатар кеңістіктегі көру-моторлы координациясы, құлақпен бейімделу реакциясы және есту арқылы назар салуды түзетуді білу бойынша қалыптасқан білімді қолдану;</p> <p>6.3.4.1 дене және түзету жаттығуларын орындау кезіндегі құрлымдық тәсілдер мен қарапайым ережелерді анықтау және пайдалана алу;</p> <p>6.4.3.1 сыртқы белгілері бойынша әртүрлі дене жүктемесі жаттығулары арасындағы айырмашылықты анықтау, және организмдегі дене өзгерістерін бақылауға ала алу</p>
------------------------------------	---	---

3) 7 - сынып:

3 - кесте

Ұзақмерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақмерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
	Қауіпсіздік техникасы Баяу өсуші күш жүктемесіне бейімделу	<p>7.3.1.1 әрқилы үйлескен кемістіктермен қатар келген қиындықтардың алдын-алу баламаларын түсінуді көрсете отырып, қозғалыс идеялары, стратегия мен жоспарларын талқылау және көрсету;</p> <p>7.3.5.1 денсаулықтағы ауытқушылықтар есебімен конструктивтік ұсыныстарды жасай отырып, шғармашылық тапсырмалары пайдалану;</p> <p>7.3.8.1 әртүрлі дене жаттығуларын орындаудағы айырмашылықты түйсіну және қозғалыстардың әртүрлі контекстеріне негізделген рөлдерді түсіну және қолдану</p>
		7.1.1.1 әртүрі тәсілдерде орындалатын емдік-дене

Салауатты өмір салты – дені сау ұрпақ	Дене паталогиясын түзеу және алдын-алу	<p>жаттығуларын орындау кезіндегі негізгі қозғалыс дағдыларының сапасын жақсарту;</p> <p>7.1.5.1 дене дамуы кемістіктерін түзетуге арналған жаттығулар қатарындағы композиционды идеялар мен қарапайым стратегиялар, тактикаларды жасау, бағалай алу;</p> <p>7.4.1.2 тыныс алу органдарының сауықтырушы пайдасын талқылау, сипаттай алу және түсіну, тыныс алу ережелерін пайдалана алу</p>
	Өртүрлі доптармен жасалатын тәжірибелер	<p>7.1.4.4 ұсақ моториктерді түзету үшін (үлкен және шағын заттар) заттарды пайдаланумен орындалатын дағдыларды жалпыландыру және жетілдіру;</p> <p>7.4.1.1 емдік дене жаттығуларының емдік пайдасын талқылау және сипаттау алу, түсіну, оларды өз қызметін жоғалтқан қызметтерді түсіну үшін өздігінен қолдану</p>
	Арнайы жекелей жаттығуларды өздігімен орындау	<p>7.1.4.2 қол бас бармақтары буындарындағы серпімділікті арттыру үшін жаттығуларды пайдалана алу және жалпыландыру, жетілдіру;</p> <p>7.4.6.4 денсаулыққа пайдалы жаттығу құралдарын пайдаланумен өткен сабақты түсіну және сипаттай алу</p>
Дұрыс сымбат қалыптастыру дағдыларын бекіту және қалыптастыруға арналған жаттығулар		<p>7.1.1.2 омыртқа бұзылысын түзеу кезіндегі негізгі қозғалыс сапасын жақсарту;</p> <p>7.3.1.2 бұлшықеттердің жеке топтарына барынша күш салудан бірден босаңсыту үшін әдіс-тәсілдер қатарын көрсету және талқылау; қолдың босаң ротациялық қозғалысы; мойын бұлшықеттерінің қозғалысы; организмнің жекелей ерекшеліктерін есепке ала отырып, берілетін ойындардағы көңіл аударушы және бекітуші тапсырмалар орындау</p>
		<p>7.1.3.1 негізгі қозғалыс дағдыларын жақсарту және жетілдіру, оларды бір-бірімен байланыстыра алу, қажет емес немесе істей алмайтын</p>

Ортопедиялық тәртіпті ұстану	Омыртқа тізбегі және бұлшықеттердің созылмалылығы мен серпімділігін дамытуға арналған жаттығулар	қозғалыстардың алдын алу, оларды жою; 7.4.6.3 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсауықты нығайтуға бағытталған релаксация мен өзін-өзі уқалау элементтерін түсіну және пайдалана алу
	Техникасы қарапайым элементтерден тұратын тапсырмалар	7.1.2.2 жүрісті түзетуге бағытталған жаттығулар кешенін орындау; 7.2.2.1 қозғалыс қызметтерін жетілдірумен қатар кеңістіктегі көру-моторлы координациясы, құлақпен бейімделу реакциясы және есту арқылы назар салуды түзетуді білу бойынша қалыптасқан білімді жетілдіру
	Кеңістік түсініктерді тәрбиелеуге арналған жаттығулар	7.1.2.1 дұрыс мүсінді қалыптаструға бағытталған жаттығулар кешенін орындау; өз денесін игеру; 7.2.1.1 кеңістіктік қатынастарды иегру бойынша кешендерді қолдануды түсіну және жасай алу
	Командағы жұмыстың негізі	7.1.7.1 қозғалыстық қабілеттерді түзеу және жақсарту үшін оқытудың деңгейлеріндегі қозғалыс қимылдарын орындау барысындағы тәжірибеде тәуекелдер туралы білуі және алдын-алу; 7.3.6.1 шығармашылық қабілеттер мен идеяларды жалпыландыру және көрсету, оны әріде ұстаздар мен замандастарна беру
2 - тоқсан		
	Қаурпсіздік техникасы Микромоториктер дамуын түзеу; психотүзету	7.1.6.1 өмірлік қажетті қозғалыс қимылдары мен дағдыларды қалыптастыру үшін қозғалыс әрекеттеріндегі кемшіліктедің алдын-алу бойынша икемдер жасау және қолдану; 7.2.1.1 кеңістіктік қатынастарды иегру бойынша кешендерді қолдануды түсіну және жасай алу; 7.4.4.1 емдік дене жаттығуларын орындау және дене жағдайына байланысты әртүрлі тыныс алу гимнастикаларын пайдалана алу; 7.4.6.1 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып,

		денсауықты нығайтуға бағытталған психогимнастика элементтерін түсіну, сипаттай аду және талқылау
Жалпы дене жаттығуын түзеу	Қозалыс дағдыларын түзетуге арналған дәстүрлік емес әдістердің элементтері	<p>7.1.4.1 дағдыларды жалпыландыру және жетілдіру, буын серпімділігін арттыруға арналған жаттығуларды пайдалану, бұлшықет массасын, тonusын, күшін қалыптастыру, тіректер мен қозғалыстар, қозғалыс координациялары және шапшаңдық, тепе-теңдік немесе орын ауыстыратын дағдыларды игеру;</p> <p>7.3.4.1 қозғалыс паталогиясы бар балалардың әртүрлі дене ерекшелігін ескере отырып, дене жаттығуларын орындау барысындағы құрылымдық тәсілдер мен ережелерді талқылау мен жетілдіру;</p> <p>7.4.6.2 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсауықты нығайтуға бағытталған емдік дене шынықтыру бойынша сабақтардың дәстүрлі емес формалары элементтерін түсіну, сипаттай алу және талқылау</p>
	Дене күші мен мөлшерлемесін есептей алумен қатар жаттығу құралдары арқылы жасалатын жаттығуларды орындай алу	<p>7.1.4.3 аяқ бас бармақтары буындарындағы серпімділікті арттыру үшін жаттығуларды пайдалана алу және жалпыландыру, жетілдіру;</p> <p>7.4.6.4 денсаулыққа пайдалы жаттығу құралдарын пайдаланумен өткен сабақты түсіну және сипаттай алу</p>
	Түзетуші инвентармен жасалатын жаттығулар	<p>7.1.1.1 әртүрі тәсілдерде орындалатын емдік-дене жаттығуларын орындау кезіндегі негізгі қозғалыс дағдыларының сапасын жақсарту;</p> <p>7.1.4.1 дағдыларды жалпыландыру және жетілдіру, буын серпімділігін арттыруға арналған жаттығуларды пайдалану, бұлшықет массасын, тonusын, күшін қалыптастыру, тіректер мен қозғалыстар, қозғалыс координациялары және шапшаңдық, тепе-теңдік немесе</p>

		орын ауыстыратын дағдыларды игеру
	Заттармен және заттарсыз жасалатын жаттығулар	7.1.4.4 ұсақ моториктерді түзету үшін (үлкен және шағын заттар) заттарды пайдаланумен орындалатын дағдыларды жалпыландыру және жетілдіру; 7.4.2.1 қозғалыс белсенділігін дамытуға бағытталған емдік дене жаттығуларының кешінін ұсыну және көрсету
Қазақи ұлттық ойындар	Ұлттық қозғалыстық және танымдық ойындар	7.2.2.1 қозғалыс қызметтерін жетілдірумен қатар кеңістіктегі көру-моторлы координациясы, құлақпен бейімделу реакциясы және есту арқылы назар салуды түзетуді білу бойынша қалыптасқан білімді жетілдіру; 7.3.3.1 организмнің жекелей ерекшелігін ескере отырып, түзетуші және дамытушы бағыттағы оң оқу ортасын құру бойынша біріге жұмыс жасау дағдылар қатарын талқылау және көрсету; 7.3.7.1 патриотизм сезімі не екенін білу, талқылау және әділ бәсекелестіктің мәнін түсіну, өзара біріге әрекет ету
3 - тоқсан		
	Қауіпсіздік техникасы. Дене жағдайының компоненттерін дамыту.	7.1.5.1 дене дамуы кемістіктерін түзетуге арналған жаттығулар қатарындағы композиционды идеялар мен қарапайым стратегиялар, тактикаларды жасау, бағалай алу; 7.3.5.1 денсаулықтағы ауытқушылықтар есебімен конструктивтік ұсыныстарды жасай отырып, шғармашылық тапсырмалары пайдалану; 7.4.1.2 тыныс алу органдарының сауықтырушы пайдасын талқылау, сипаттай алу және түсіну, тыныс алу ережелерін пайдалана алу
		7.1.3.1 негізгі қозғалыс дағдыларын жақсарту және жетілдіру, оларды бір-бірімен байланыстыра алу, қажет емес немесе істей алмайтын қозғалыстардың алдын алу, оларды жою;

<p>Емдік дене жаттығулары сабақтарының адам иммунитетіне ықпалы</p>	<p>Түзету жаттығуларының пайдасы</p>	<p>7.4.3.1 қозғалыс кемістіктерін түзеу және оның алдын-алуға бағытталған дене жаттығуларын орындау кезінде организмдегі дене өзгерістері туралы білу, бақылауға алу (дамымау, қозғалыс қызметтерінің бұзылуы және жойылуы)</p>
	<p>Емдік дене шынықтыру сабақтарындағы айналма жаттығулар</p>	<p>7.1.7.1 қозғалыстық қабілеттерді түзеу және жақсарту үшін оқытудың деңгейлеріндегі қозғалыс қимылдарын орындау барысындағы тәжірибеде тәуекелдер туралы білуі және алдын-алу; 7.3.4.1 қозғалыс паталогиясы бар балалардың әртүрлі дене ерекшелігін ескере отырып, дене жаттығуларын орындау барысындағы құрылымдық тәсілдер мен ережелерді талқылау мен жетілдіру; 7.4.1.1.емдік дене жаттығуларының емдік пайдасын талықлау және сипаттау алу, түсіну, оларды өз қызметін жоғалтқан қызметтерді түсіну үшін өздігінен қолдану; 7.4.6.2 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсауықты нығайтуға бағытталған емдік дене шынықтыру бойынша сабақтардың дәстүрлі емес формалары элементтерін түсіну, сипаттай алу және талқылау</p>
	<p>Көшбасшылық және ынтымақтастық</p>	<p>7.2.2.1 қозғалыс қызметтерін жетілдірумен қатар кеңістіктегі көру-моторлы координациясы, құлақпен бейімделу реакциясы және есту арқылы назар салуды түзетуді білу бойынша қалыптасқан білімді жетілдіру; 7.3.2.1 командадағы дербес және біріккен жұмыстардың дағдыларын талқылау және көрсету; 7.3.6.1 шығармашылық қабілеттер мен идеяларды жалпыландыру және көрсету, оны әріде ұстаздар мен замандастарна беру; 7.3.7.1 патриотизм сезімі не екенін білу, талықлау және әділ</p>

		<p>бәсекелестіктің мәнін түсіну, өзара біріге әрекет ету</p>
<p>Біріккен және қызықты тапсырмалар арқылы оқыту</p>	<p>Біріккен және қызықты тапсырмалар арқылы оқыту</p>	<p>7.1.6.1 өмірлік қажетті қозғалыс қимылдары мен дағдыларды қалыптастыру үшін қозғалыс әрекеттеріндегі кемшіліктедің алдын-алу бойынша икемдер жасау және қолдану;</p> <p>7.4.4.1 емдік дене жаттығуларын орындау және дене жағдайына байланысты әртүрлі тыныс алу гимнастикаларын пайдалана алу;</p> <p>7.4.5.1 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған емдік дене жаттығуларының әртүрлі контекстеріндегі қауіп пен тәуекелдің әлеуетін анықтау;</p> <p>7.4.6.3 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған релаксация мен өзін-өзі уқалау элементтерін түсіну және пайдалана алу</p>
<p>Біріккен және қызықты тапсырмалар арқылы оқыту</p>	<p>Ойындардағы елестетуді дамыту</p>	<p>7.1.4.2 қол бас бармақтары буындарындағы серпімділікті арттыру үшін жаттығуларды пайдалана алу және жалпыландыру, жетілдіру;</p> <p>7.3.1.1 әрқилы үйлескен кемістіктермен қатар келген қиындықтардың алдын-алу баламаларын түсінуді көрсете отырып, қозғалыс идеялары, стратегия мен жоспарларын талқылау және көрсету;</p> <p>7.3.1.1 әрқилы үйлескен кемістіктермен қатар келген қиындықтардың алдын-алу баламаларын түсінуді көрсете отырып, қозғалыс идеялары, стратегия мен жоспарларын талқылау және көрсету;</p> <p>7.4.2.1 қозғалыс белсенділігін дамытуға бағытталған емдік дене жаттығуларының кешінін ұсыну және көрсету</p>
		<p>7.3.1.2 бұлшықеттердің жеке топтарына барынша күш салудан бірден босаңсыту үшін әдіс-тәсілдер қатарын көрсету және талқылау; қолдың босаң</p>

	<p>Сөйлеу диалогтары арқылы ойындарда қозғалыстық сапаны дамыту</p>	<p>ротациялық қозғалысы; мойын бұлшықеттерінің қозғалысы; организмнің жекелей ерекшеліктерін есепке ала отырып, берілетін ойындардағы көңіл аударушы және бекітуші тапсырмалар орындау;</p> <p>7.3.8.1 әртүрлі дене жаттығуларын орындаудағы айырмашылықты түйсіну және қозғалыстардың әртүрлі контекстеріне негізделген рөлдерді түсіну және қолдану;</p> <p>7.4.6.1 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсауықты нығайтуға бағытталған психогимнастика элементтерін түсіну, сипаттай аду және талқылау</p>
<p>4 - тоқсан</p>		
<p>Өзара әрекет ету ойындары</p>	<p>Қауіпсіздік техникасы. Әртүрлі салмақтағы допты игеру арқылы дағдыларды дамыту</p> <p>Допты пайдаланумен жасалатын жаттығулар кешенін жасау</p>	<p>7.1.6.1 өмірлік қажетті қозғалыс қимылдары мен дағдыларды қалыптастыру үшін қозғалыс әрекеттеріндегі кемшіліктең алдын-алу бойынша икемдер жасау және қолдану;</p> <p>7.3.1.1 әрқилы үйлескен кемістіктермен қатар келген қиындықтардң алдын-алу баламаларын түсінуді көрсете отырып, қозғалыс идеялары, стратегия мен жоспарларын талқылау және көрсету</p> <p>7.1.2.1 дұрыс мүсінді қалыптаструға бағытталған жаттығулар кешенін орындау; өз денесін игеру;</p> <p>7.3.6.1 шығармашылық қабілеттер мен идеяларды жалпыландыру және көрсету, оны әріде ұстаздар мен замандастарна беру;</p> <p>7.4.3.1 қозғалыс кемістіктерін түзеу және оның алдын-алуға бағытталған дене жаттығуларын орындау кезінде организмдегі дене өзгерістері туралы білу, бақылауға алу (дамымау, қозғалыс қызметтерінің бұзылуы және жойылуы)</p> <p>7.1.4.3 аяқ бас бармақтары буындарындағы серпімділікті арттыру үшін жаттығуларды пайдалана алу және жалпыландыру, жетілдіру;</p>

	Арнайы жаттығуларды орындау барысында көрсетілетін көмек	7.4.6.3 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған релаксация мен өзін-өзі уқалау элементтерін түсіну және пайдалана алу
	Модификацияланған ойындар	7.3.2.1 командадағы дербес және біріккен жұмыстардың дағдыларын талқылау және көрсету; 7.3.3.1 организмнің жекелей ерекшелігін ескере отырып, түзетуші және дамытушы бағыттағы оң оқу ортасын құру бойынша біріге жұмыс жасау дағдылар қатарын талқылау және көрсету;
Денсаулық туралы білім және тәжірибе арқылы дағдыларды игеру	Ойын қозғалыстары арқылы келетін дене саулығының компоненттері	7.1.2.2 жүрісті түзетуге бағытталған жаттығулар кешенін орындау; 7.3.2.1 командадағы дербес және біріккен жұмыстардың дағдыларын талқылау және көрсету
	Денсаулық жаттығулары арқылы денсаулықты сақтау және бекіту	7.1.1.2 омыртқа бұзылысын түзеу кезіндегі негізгі қозғалыс сапасын жақсарту; 7.4.5.1 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған емдік дене жаттығуларының әртүрлі контекстеріндегі қауіп пен тәуекелдің әлеуетін анықтау
	Емдік дене шынықтыру арқылы денсаулықты дамыту	7.1.4.1 дағдыларды жалпыландыру және жетілдіру, буын серпімділігін арттыруға арналған жаттығуларды пайдалану, бұлшықет массасын, тonusын, күшін қалыптастыру, тіректер мен қозғалыстар, қозғалыс координациялары және шапшаңдық, тепе-теңдік немесе орын ауыстыратын дағдыларды игеру; 7.4.1.2 тыныс алу органдарының сауықтырушы пайдасын талқылау, сипаттай алу және түсіну, тыныс алу ережелерін пайдалана алу

4) 8 - сынып:

4 - кесте

--	--	--

Ұзақмерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақмерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
Салауатты өмір салты – дені сау ұрпақ	Қауіпсіздік техникасы Баяу өсуші күш жүктемесіне бейімделу	<p>8.3.1.1 кемістіктер құрылымының кемшіліктері және мүмкіндіктерді білумен байланысты қозғалыс идея, стратегия мен жоспарлар қатарларындағы баламалық шешімдерді талқылау және көрсету;</p> <p>8.3.5.1 денсаулықтағы ауытқушылықтар есебімен конструктивтік ұсыныстарды жасай отырып, шығармашылық тапсырмаларды салыстыру және көрсету;</p> <p>8.3.8.1 өзіндік рөлді және айырмашылығын түсіндіре отырып, қарапайым қозғалыстарды орындау барысында өзге рөлдерді көрсету</p>
	Дене паталогиясын түзеу және алдын-алу	<p>8.1.1.1 негізгі дене жаттығуларын орындау кезіндегі түзеу және бейімдік әдістерді қолдана отырып негізгі қозғалыс дағдыларын жақсартуды білу, түсіну және жақсарту;</p> <p>8.1.5.1 дене дамуы кемістіктерін түзетуге арналған жаттығуларының кең ауқымдағы композиционды идеялары мен стратегиялар, тактикаларды анықтау және бағалау;</p> <p>8.4.1.2 денсаулық үшін тыныс алу органаарының маңыздылығы туралы білімді пайдалана алу, тыныс алу ережелерін пайдалана алу</p>
	Өртүрлі доптармен жасалатын тәжірибелер	<p>8.1.4.4 ұсақ моториктерді түзету үшін (үлкен және шағын заттар) заттарды пайдаланумен орындалатын дене жаттығуларын түсіндіре алу және көрсету;</p> <p>8.4.1.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығуларының пайдасын түсіну және оны көрсете алу</p>
		<p>8.1.4.2 дағдыларды түсіндіре алу және көрсету, қол бас бармақтары буындарындағы серпімділікті арттыруға арналған жаттығуларды</p>

	Арнайы жекелей жаттығуларды өздігінен орындау	орындау барысында қол жеткізген деңгейді арттыру және оны ұстап тұру, дағдыларды түсіндіре алу; 8.4.6.4 қозғалыстарда бұлшықет-буынды дамыту үшін тенажерларда жаттығу жасаудың түсіну, білу және көрсете алу
Ортопедиялық тәртіпті ұстану	Дұрыс сымбатты қалыптастыру дағдыларын қалыптастыру және бекітуге арналған жаттығулар	8.1.1.2 омыртқаны түзеу үшін негізгі емдік дене жаттығуларын білу, түсіну және жақсартуды жалғастыру; 8.3.1.2 организмнің жекелей ерекшеліктерін есепке ала отырып, босаңсытуды түзетудегі әдістер мен икемдерді көрсету және қолдана алу
	Омыртқа тізбегі және бұлшықеттердің созылмалылығы мен серпімділігін дамытуға арналған жаттығулар	8.1.3.1 қозғалыс әрекеттерінің жалпы ритімін игеруге қол жеткізуге қол жеткізе отырып, әртүрлі дене жаттығуларын орындау барысында қозғалыстарды түсіну және көрсете алу; 8.4.6.3 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған релаксация мен өзін-өзі уқалау элементтерін түсіну және көрсете алу
	Техникасы қарапайым элементтерден тұратын тапсырмалар	8.1.2.2 өз жүрісін түзеу, өздігінен бақылауға алу және жаттығулар кешенін түсіндіре алу және көрсету; 8.2.2.1 қозғалыс қызметтерін жетілдірудегі бірлік, сөйлеуді дамыту арқылы кеңістіктік терминология сөздігін белсендендіру және нақтылау, байытуға көрсету
	Кеңістік түсініктерді тәрбиелеуге арналған жаттығулар	8.1.2.1 аралас қозғалыстарды түсіндіру және дене дайындығы мен дене дамуын өз алдына бақылауға ала алу, көрсету; 8.2.1.1 кеңістіктік қатынастарды игреу бойынша кешендерді игерудің қарқындылығы мен жітілігі, тереңдігі, көлемі, кезектілігін түсіндіру және көрсету
		8.1.7.1 қозғалыс қабілетін түзеу және жақсарту үшін оқытудың әртүрлі деңгейлеріндегі қозғалыс

	Командағы жұмыстың негізі	<p>белсенділігімен байланысты тәуекелдерді ескеру және қиындықтардың алдын-алу дағдыларын жақсарту алу;</p> <p>8.3.6.1 шығармашылық қабілеттер мен идеяларды және басқаларды анықтау және талдау, оны әріде ұстаздар мен замандастарына беру</p>
2 - тоқсан		
Жалпы дене дамуын түзету	<p>Қауіпсіздік техникасы</p> <p>Микромоториктер дамуын түзеу; психотүзету</p>	<p>8.1.6.1 өмірлік қажетті қозғалыстық икемдер мен дағдыларды қалыптастыру үшін қозғалыс әрекеттеріндегі кемшіліктедің алдын-алу бойынша қимылдардың жеке және өзге сапасын анықтау және бағалау;</p> <p>8.2.1.1 кеңістіктік қатынастарды игреу бойынша кешендерді игерудің қарқындылығы мен жітілігі, тереңдігі, көлемі, кезектілігін түсіндіру және көрсету;</p> <p>8.4.4.1 емдік дене жаттығуларын орындау және дене жағдайына байланысты әртүрлі тыныс алу гимнастикаларын құрастыру және көрсету;</p> <p>8.4.6.1 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсауықты нығайтуға бағытталған психогимнастика элементтерін түсіну және оны көрсете алу</p>
	<p>Қозалыс дағдыларын түзетуге арналған дәстүрлік емес әдістердің элементтері</p>	<p>8.1.4.1 дағдыларды түсіндіре алу және көрсете алу, бармақтар саулығының деформациясы және омыртқа деформациясының күрделілігінің алдын алу және буын серпімділігінің қызметтік мүмкіндіктерінің қол жеткізген деңгейін арттыра түсу, ұстап тұру;</p> <p>8.3.4.1 білім алушылардың дене ерекшелігін ескере отырып, дене жаттығулары қатарындағы құрылымдық тәсілдер мен ережелер туралы білімді көрсету және қолдана алу;</p> <p>8.4.6.2 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсауықты нығайтуға бағытталған емдік дене шынықтыру бойынша</p>

		сабақтардың дәстүрлі емес формалары элементтерін түсіну және ол туралы білімін көрсете алу
	Дене күші мен мөлшерлемесін есептей алумен қатар тренажерлардағы жаттығуларды орындай алу	8.1.4.3 дағдыларды түсіндіре алу және көрсету, аяқ бас бармақтары буындарындағы серпімділікті арттыруға арналған жаттығуларды орындау барысында қол жеткізген деңгейді арттыру және оны ұстап тұру, дағдыларды түсіндіре алу және көрсете алу; 8.4.6.4 қозғалыстарда бұлшықет-буынды дамыту үшін тренажерларда жаттығу жасаудың түсіну, білу және көрсете алу
	Түзетуші инвентармен жасалатын жаттығулар	8.1.4.1 дағдыларды түсіндіре алу және көрсете алу, бармақтар саулығының деформациясы және омыртқа деформациясының күрделілігінің алдын алу және буын серпімділігінің қызметтік мүмкіндіктерінің қол жеткізген деңгейін арттыра түсу, ұстап тұру; 8.1.1.1 негізгі дене жаттығуларын орындау кезіндегі түзеу және бейімдік әдістерді қолдана отырып негізгі қозғалыс дағдыларын жақсартуды білу, түсіну және жақсарту
	Заттармен және заттарсыз жасалатын жаттығулар	8.1.4.4 ұсақ моториктерді түзету үшін (үлкен және шағын заттар) заттарды пайдаланумен орындалатын дене жаттығуларын түсіндіре алу және көрсету; 8.4.2.1 қозғалыс белсенділігін дамытуға бағытталған емдік дене жаттығуларының кешінін құру және көрсету
Қазақтың ұлттық ойындары	Ұлттық қозғалыстық және танымдық ойындар	8.2.2.1 қозғалыс қызметтерін жетілдірудегі бірлік, сөйлеуді дамыту арқылы кеңістіктік терминология сөздігін белсендендіру және нақтылау, байытуға көрсету; 8.3.3.1 организмнің жекелей ерекшелігін ескере отырып, түзетуші және дамытушы бағыттағы оң оқу ортасын құру бойынша біріге жұмыс жасау дағдылар қатарын көрсету және қолдану;

		8.3.7.1 жекелей және топтық дене қызметіндегі патриотизм мен бәсекелестікті көрсететін мінез-құлықты бағалау
3 - тоқсан		
Емдік дене жаттығуларымен айналысудың адам иммунитетіне ықпалы	Қауіпсіздік техникасы. Дене жағдайының компоненттерін дамыту.	8.1.5.1 дене дамуы кемістіктерін түзетуге арналған жаттығуларының кең ауқымдағы композиционды идеялары мен стратегиялар, тактикаларды анықтау және бағалау; 8.3.5.1 денсаулықтағы ауытқушылықтар есебімен конструктивтік ұсыныстарды жасай отырып, шығармашылық тапсырмаларды салыстыру және көрсету; 8.4.1.2 денсаулық үшін тыныс алу органдарының маңыздылығы туралы білімді пайдалана алу, тыныс алу ережелерін пайдалана алу
	Түзету жаттығуларының пайдасы	8.1.3.1 қозғалыс әрекеттерінің жалпы ритмін игеруге қол жеткізуге қол жеткізе отырып, әртүрлі дене жаттығуларын орындау барысында қозғалыстарды түсіну және көрсете алу; 8.3.8.1 өзіндік рөлді және айырмашылығын түсіндіре отырып, қарапайым қозғалыстарды орындау барысындағы өзге рөлдерді көрсету; 8.4.3.1 емдік дене жаттығуларын орындау барысында дене өзгерістерін анықтау үшін бақылау стратегияларының қатарын көрсету және түсіндіру
		8.1.7.1 қозғалыс қабілетін түзеу және жақсарту үшін оқытудың әртүрлі деңгейлеріндегі қозғалыс белсенділігімен байланысты тәуекелдерді ескеру және қиындықтардың алдын-алу дағдыларын жақсарту алу; 8.3.4.1 білім алушылардың дене ерекшелігін ескере отырып, дене жаттығулары қатарындағы құрылымдық тәсілдер мен ережелер туралы білімді көрсету және қолдана алу;

	<p>Емдік дене шынықтыру сабақтарындағы айналма жаттығулар</p>	<p>8.4.1.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығуларының пайдасын түсіну және оны көрсете алу; 8.4.6.2 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған емдік дене шынықтыру бойынша сабақтардың дәстүрлі емес формалары элементтерін түсіну және ол туралы білімін көрсете алу</p>
	<p>Көшбасшылық және ынтымақтастық</p>	<p>8.2.2.1 қозғалыс қызметтерін жетілдірудегі бірлік, сөйлеуді дамыту арқылы кеңістіктік терминология сөздігін белсендендіру және нақтылау, байытуды көрсету; 8.3.2.1 командадағы жұмыс және көшбасшылық дағдыларды көрсету және қолдана алу; 8.3.6.1 шығармашылық қабілеттер мен идеяларды және басқаларды анықтау және талдау, оны әріде ұстаздар мен замандастарына беру ; 8.3.7.1 жекелей және топтық дене қызметіндегі патриотизм мен бәсекелестікті көрсететін мінез-құлықты бағалау</p>
	<p>Біріккен және қызықты тапсырмалар арқылы оқыту</p>	<p>8.1.6.1 өмірлік қажетті қозғалыстық икемдер мен дағдыларды қалыптастыру үшін қозғалыс әрекеттеріндегі кемшіліктің алдын-алу бойынша қимылдардың жеке және өзге сапасын анықтау және бағалау; 8.4.4.1 емдік дене жаттығуларын орындау және дене жағдайына байланысты әртүрлі тыныс алу гимнастикаларын құрастыру және көрсету; 8.4.5.1 қауіпсіздік техникасының күрделі мәселелерін түсіну, қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған денсаулыққа төнген қауіпті төмендетудің тәсілдерін орындау;</p>

<p>Біріккен және қызықты тапсырмалар арқылы оқыту</p>		<p>8.4.6.3 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсауықты нығайтуға бағытталған релаксация мен өзін-өзі уқалау элементтерін түсіну және көрсете алу</p>
	<p>Ойындардағы елестетуді дамыту</p>	<p>8.1.4.2 дағдыларды түсіндіре алу және көрсету, қол бас бармақтары буындарындағы серпімділікті арттыруға арналған жаттығуларды орындау барысында қол жеткізген деңгейді арттыру және оны ұстап тұру, дағдыларды түсіндіре алу; 8.3.1.2 организмнің жекелей ерекшеліктерін есепке ала отырып , босаңсытуды түзетудегі әдістер мен икемдерді көрсету және қолдана алу; 8.4.2.1 қозғалыс белсенділігін дамытуға бағытталған емдік дене жаттығуларының кешінін құру және көрсету</p>
	<p>Сөйлеу диалогтары арқылы ойындарда қозғалыстық сапаны дамыту</p>	<p>8.3.1.2 организмнің жекелей ерекшеліктерін есепке ала отырып , босаңсытуды түзетудегі әдістер мен икемдерді көрсету және қолдана алу; 8.3.8.1 өзіндік рөлді және айырмашылығын түсіндіре отырып, қарапайым қозғалыстарды орындау барысында өзге рөлдерді көрсету ; 8.4.6.1 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсауықты нығайтуға бағытталған психогимнастика элементтерін түсіну және оны көрсете алу</p>
<p>4 - тоқсан</p>		
	<p>Қауіпсіздік техникасы. Өртүрлі салмақтағы допты игеру арқылы дағдыларды дамыту</p>	<p>8.1.6.1 өмірлік қажетті қозғалыстық икемдер мен дағдыларды қалыптастыру үшін қозғалыс әрекеттеріндегі кемшіліктедің алдын-алу бойынша қимылдардың жеке және өзге сапасын анықтау және бағалау; 8.3.1.1 кемістіктер құрылымының кемшіліктері және мүмкіндіктерді білумен байланысты қозғалыс идея, стратегия мен жоспарлар қатарларындағы баламалық</p>

Өзара әрекет ету ойындары		шешімдерді талқылау және көрсету
	Допты пайдаланумен жасалатын жаттығулар кешенін жасау	8.1.2.1 аралас қозғалыстарды түсіндіру және дене дайындығы мен дене дамуын өз алдына бақылауға ала алу, көрсету; 8.3.6.1 шығармашылық қабілеттер мен идеяларды және басқаларды анықтау және талдау, оны әріде ұстаздар мен замандастарына беру ; 8.4.3.1 емдік дене жаттығуларын орындау барысында дене өзгерістерін анықтау үшін бақылау стратегияларының қатарын көрсету және түсіндіру
	Арнайы жаттығуларды орындау барысында көрсетілетін көмек	8.1.4.3 дағдыларды түсіндіре алу және көрсету, аяқ бас бармақтары буындарындағы серпімділікті арттыруға арналған жаттығуларды орындау барысында қол жеткізген деңгейді арттыру және оны ұстап тұру, дағдыларды түсіндіре алу және көрсете алу; 8.4.6.3 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған релаксация мен өзін-өзі уқалау элементтерін түсіну және көрсете алу
	Модификацияланған ойындар	8.3.2.1 командадағы жұмыс және көшбасшылық дағдыларды көрсету және қолдана алу; 8.3.3.1 организмнің жекелей ерекшелігін ескере отырып, түзетуші және дамытушы бағыттағы оң оқу ортасын құру бойынша біріге жұмыс жасау дағдылар қатарын көрсету және қолдану
	Ойын қозғалыстары арқылы келетін дене саулығының компоненттері	8.1.2.2 өз жүрісін түзеу, өздігінен бақылауға алу және жаттығулар кешенін түсіндіре алу және көрсету; 8.3.2.1 командадағы жұмыс және көшбасшылық дағдыларды көрсету және қолдана алу
		8.1.1.2 омыртқаны түзеу үшін негізгі емдік дене жаттығуларын білу, түсіну және жақсартуды жалғастыру;

Денсаулық және тәжірибе арқылы дағдыларды игеру туралы білім	Денсаулық жаттығулары арқылы денсаулықты сақтау және бекіту	8.4.5.1 қауіпсіздік техникасының күрделі мәселелерін түсіну, қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған денсаулыққа төнген қауіпті төмендетудің тәсілдерін орындау
	Емдік дене шынықтыру арқылы денсаулықты дамыту	8.1.4.1 дағдыларды түсіндіре алу және көрсете алу, бармақтар саулығының деформациясы және омыртқа деформациясының күрделілігінің алдын алу және буын серпімділігінің қызметтік мүмкіндіктерінің қол жеткізген деңгейін арттыра түсу, ұстап тұру; 8.4.1.2 денсаулық үшін тыныс алу органаарының маңыздылығы туралы білімді пайдалана алу, тыныс алу ережелерін пайдалана алу

5) 9 - сынып:

5 - кесте

Ұзақмерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақмерзімді жоспардың мазмұны /тақырыптары	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
Салауатты өмір салты – дені сау ұрпақ	Қауіпсіздік техникасы Баяу өсуші күш жүктемесіне бейімделу	9.3.1.1 өмір сүру ортасының балама шешімдеріндегі қозғалыс идеялары, стратегиялары мен жоспарларын ұйымдастыру және бағалауды анықтау; 9.3.5.1 денсаулықтағы ауытқушылықтар есебімен конструктивтік ұсыныстарды жасай отырып, шығармашылық тапсырмаларды талдау және бағалауды біріктіру; 9.3.8.1 айырмашылығын көрсете отырып, іртүрлі қозғалыс қимылдарын орындау барысында әртүрлі тәжірибе жасау
	Дене паталогиясын түзеу және алдын-алу	9.1.1.1 әртүрлі емдік дене жаттығуларын орындау кезіндегі икемдер және қозғалыс дағдыларын салғастыру; 9.1.5.1 дене жаттығуларының кең ауқымындағы композиционды идеялар мен әртүрлі тактика, стратегияларды жасау, талдау және салғастыру;

		9.4.1.2 денсаулық үшін тыныс алу органдарының маңыздылығы туралы білімді пайдалана алу, тыныс алу ережелерін пайдалана алу
	Өртүрлі доптармен жасалатын тәжірибелер	9.1.4.4 негізгі дене жаттығуларн білу және ұсақ моториктерді түзету үшін заттармен орындалатын жаттығуларға үйрете алу; 9.4.1.1 денсаулық және салауатты өмір салты үшін ден е қызметінің маңыздылығын сараптау және оны түсіну
	Арнайы жекелей жаттығуларды өздігімен орындау	9.1.4.2 қол бас бармақтары буындарындағы серпімділікті арттыру үшін жаттығулар кешенін түсіну және көрсете алу; 9.4.6.4 жұмысы бұзылған қызметтерді түзеу үшін жаттығу құралдарымен жасалатын гимнастика элементтерін жасай алу және оған бейімделу
Ортопедиялық тәртіпті ұстану	Дұрыс сымбат қалыптастыру дағдыларын бекіту және қалыптастыруға арналған жаттығулар	9.1.1.2 омыртқаны түзеу үшін өртүрлі емдік дене жаттығуларын орындау кезіндегі қозғалыс дағдылары мен икемдерді салғастыру; 9.3.1.2 босаңсытудың зерттелген әдістерін пайдалана отырып, организм бұлшықеттерінің жеке топтарын босаңсыту бойынша жұмыстарды бағалау, анықтау
	Омыртқа тізбегі және бұлшықеттердің созылмалылығы мен серпімділігін дамытуға арналған жаттығулар	9.1.3.1 қозғалыстағы қателіктерді түзеу және олардың алдын алу, дене дамуына ықпал ететін өртүрлі реттік жаттығуларды орындау сапасын арттыруды негіздеу және көрсету; 9.4.6.3 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған релаксация мен өзін-өзі уқалау элементтеріне талдау жасау және бейімделе алу
	Техникасы қарапайым элементтерден тұратын тапсырмалар	9.1.2.2 жаттығулар кешенін негіздеу және қолдана алу, қалыптасқан жағдайларға байланысты өз жүрісін түзеу және бақылауға ала алу; 9.2.2.1 қозғалыс қызметтерін жетілдіру, тәжірибелік тұрғыдан

		кеңістіктік бейімдеуге және кеңістіктік әрекеттерді жоспарлауға оқыту
	Кеңістік түсініктерді тәрбиелеуге арналған жаттығулар	9.1.2.1 қозғалыстың аралас түрлерін қолдану, негіздеу және дене дайындығы мен дене дамуын өздігінен бақылауға ала алу; 9.2.1.1 кеңістіктік қатынастарды игреу бойынша кешендерді негіздеу және қолдана алу
	Командадағы жұмыстың негізі	9.1.7.1 қозғалыс қабілетін түзеу және жақсарту үшін оқытудың әртүрлі деңгейлеріндегі қозғалыс белсенділігімен байланысты тәуекелдерді ескеру және қиындықтардың алдын-алу дағдыларын бағалау; 9.3.6.1 іртүрлі жағдайларда берілетін жаңа элементтерді жасау үшін шығармашылық қабілеттер мен идеяларды біріктіру

2 - тоқсан

	Қауіпсіздік техникасы. Микромоториктер дамуын түзеу; психотүзету	9.1.6.1 өмірлік қажетті қозғалыстық икемдер мен дағдыларды қалыптастыру үшін қозғалыс әрекеттеріндегі кемшіліктердің алдын-алу бойынша өзіндік және өзге қимылдарды талдау және салыстыру, жасау; 9.2.1.1 кеңістіктік қатынастарды игеру бойынша кешендерді негіздеу және қолдана алу; 9.4.4.1 емдік дене жаттығуларының арнайы кешінін орындау барысында әртүрлі тыныс алу гимнастикаларын қолдану және көрсету; 9.4.6.1 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсауықты нығайтуға бағытталған психогимнастика элементтерін талдай алу және оған бейімделу
		9.1.4.1 субъективті сезімдерге сәйкес бұлшықет күші мен қозғалыс амплитудасын анағұрлым айқын басқара алатын жаттығуларды түсіну және көрсету; 9.3.4.1 қозғалыс паталогиясы балалардың дене ерекшеліктерін

Жалпы дене дамуын түзеу	Қозғалыс дағдыларын түзетуге арналған дәстүрлік емес әдістердің элементтері	ескере отырып, әртүрлі дене жаттығуларын орындау барысындағы құрылымдық тәсілдер мен ережелерді жасау және қолдану; 9.4.6.2 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсауықты нығайтуға бағытталған емдік дене шынықтыру бойынша сабақтардың дәстүрлі емес формалары элементтерін талдай алу және оған бейімделу
	Дене күші мен мөлшерлемесін есептей алумен қатар жаттығу құралдарымен орындалатын жаттығуларды орындай алу	9.1.4.3 аяқ бас бармақтары буындарындағы серпімділікті арттыру үшін жаттығулар кешенін түсіну және көрсете алу; 9.4.6.4 жұмысы бұзылған қызметтерді түзеу үшін жаттығу құралдарымен жасалатын гимнастика элементтерін жасай алу және оған бейімделу
	Түзетуші инвентармен жасалатын жаттығулар	9.1.1.1 әртүрлі емдік дене жаттығуларын орындау кезіндегі икемдер және қозғалыс дағдыларын салғастыру; 9.1.4.1 субъективті сезімдерге сәйкес бұлшықет күші мен қозғалыс амплитудасын анағұрлым айқын басқара алатын жаттығуларды түсіну және көрсету
	Заттармен және заттарсыз жасалатын жаттығулар	9.1.4.4 негізгі дене жаттығуларн білу және ұсақ моториктерді түзету үшін заттармен орындалатын жаттығуларға үйрете алу; 9.4.2.1 қозғалыс белсенділігін дамытуға бағытталған емдік дене жаттығуларының кешінін жасау және көрсету
Қазақтың ұлттық ойындары	Ұлттық қозғалыстық және танымдық ойындар	9.2.2.1 қозғалыс қызметтерін жетілдіру, тәжірибелік тұрғыдан кеңістіктік бейімдеуге және кеңістіктік әрекеттерді жоспарлауға оқыту; 9.3.3.1 организмнің жекелей ерекшелігін ескере отырып, түзетуші және дамытушы бағыттағы оң оқу ортасын құру бойынша біріге жұмыс жасау дағдыларының қатарын талқылау бағалау;

		9.3.7.1 жекелей және топтық дене қызметтерінде патриотизм сезімін көрсету
3 - тоқсан		
Емдік дене жаттығуларымен айналысудың адам иммунитетіне ықпалы	Қауіпсіздік техникасы. Дене жағдайын компоненттерін дамыту	9.3.5.1 денсаулықтағы ауытқушылықтар есебімен конструктивтік ұсыныстарды жасай отырып, шығармашылық тапсырмаларды талдау және бағалауды біріктіру; 9.4.1.2 денсаулық үшін тыныс алу органдарының маңыздылығы туралы білімді пайдалана алу, тыныс алу ережелерін пайдалана алу
	Түзеу жаттығуларының пайдасы	9.1.3.1 қозғалыстағы қателіктерді түзеу және олардың алдын алу, дене дамуына ықпал ететін әртүрлі реттік жаттығуларды орындау сапасын арттыруды негіздеу және көрсету; 9.4.3.1 дене жаттығуларын орындау кезінде және одан кейінгі белгілі бір дене өзгерістерін көру үшін бақылау стратегияларының қатарын қолдана алу; 9.4.6.1 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған психогимнастика элементтерін талдай алу және оған бейімделу
	Емдік дене шынықтыру бойынша айналма жаттығулар	9.1.7.1 қозғалыс қабілетін түзеу және жақсарту үшін оқытудың әртүрлі деңгейлеріндегі қозғалыс белсенділігімен байланысты тәуекелдерді ескеру және қиындықтардың алдын-алу дағдыларын бағалау; 9.3.4.1 қозғалыс паталогиясы балалардың дене ерекшеліктерін ескере отырып, әртүрлі дене жаттығуларын орындау барысындағы құрылымдық тәсілдер мен ережелерді жасау және қолдану; 9.4.1.1 денсаулық және салауатты өмір салты үшін ден е қызметінің маңыздылығын сараптау және оны түсіну; 9.4.6.2 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға

		бағытталған емдік дене шынықтыру бойынша сабақтардың дәстүрлі емес формалары элементтерін талдай алу және оған бейімделу
Біріккен және қызықты тапсырмалар арқылы оқыту	Көшбасшылық және ынтымақтастық	<p>9.2.2.1 қозғалыс қызметтерін жетілдіру, тәжірибелік тұрғыдан кеңістіктік бейімдеуге және кеңістіктік әрекеттерді жоспарлауға оқыту;</p> <p>9.3.2.1 командадағы жұмыстың ккшбасшылық дағдыларын бағалау;</p> <p>9.3.5.1 денсаулықтағы ауытқушылықтар есебімен конструктивтік ұсыныстарды жасай отырып, шығармашылық тапсырмаларды талдау және бағалауды біріктіру;</p> <p>9.3.6.1 іртүрлі жағдайларда берілетін жаңа элементтерді жасау үшін шығармашылық қабілеттер мен идеяларды біріктіру;</p> <p>9.3.7.1 жекелей және топтық дене қызметтерінде патриотизм сезімін көрсету</p>
	Біріккен және қызықты тапсырмалар арқылы оқыту	<p>9.1.6.1 өмірлік қажетті қозғалыстық икемдер мен дағдыларды қалыптастыру үшін қозғалыс әрекеттеріндегі кемшіліктердің алдын-алу бойынша өзіндік және өзге қимылдарды талдау және салыстыру, жасау;</p> <p>9.4.4.1 емдік дене жаттыңуларының арнайы кешінін орындау барысында әртүрлі тыныс алу гимнастикаларын қолдану және көрсету;</p> <p>9.4.5.1 денсаулық, қауіпсіздік техникасы, сондай-ақ қозғалыс бұзылыс ерекшелігі есебімен әлеуетті қауіпті төмендетудің тәсілдерін орындау;</p> <p>9.4.6.3 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған релаксация мен өзін-өзі уқалау элементтеріне талдау жасау және бейімделе алу</p>
		9.1.4.2 қол бас бармақтары буындарындағы серпімділікті

	<p>Ойындардағы елестетуді дамыту</p>	<p>арттыру үшін жаттығулар кешенін түсіну және көрсете алу; 9.3.1.2 босаңсытудың зерттелген әдістерін пайдалана отырып, организм бұлшықеттерінің жеке топтарын босаңсыту бойынша жұмыстарды бағалау, анықтау; 9.4.2.1 қозғалыс белсенділігін дамытуға бағытталған емдік дене жаттығуларының кешінін жасау және көрсету</p>
	<p>Сөйлеу диалогтары арқылы ойындардағы қозғалыстық сапаны дамыту</p>	<p>9.3.1.2 босаңсытудың зерттелген әдістерін пайдалана отырып, организм бұлшықеттерінің жеке топтарын босаңсыту бойынша жұмыстарды бағалау, анықтау; 9.3.8.1 айырмашлығын көрсете отырып, іртүрлі қозғалыс қимылдарын орындау барысында әртүрлі тәжірибе жасау; 9.4.6.1 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсауықты нығайтуға бағытталған психогимнастика элементтерін талдай алу және оған бейімделу</p>
<p>4 - тоқсан</p>		
<p>Өзара әрекет ету ойындары</p>	<p>Қауіпсіздік техникасы. Әртүрлі салмақтағы допты игеру арқылы дағдыларды дамыту</p>	<p>9.1.6.1 өмірлік қажетті қозғалыстық икемдер мен дағдыларды қалыптастыру үшін қозғалыс әрекеттеріндегі кемшіліктердің алдын-алу бойынша өзіндік және өзге қимылдарды талдау және салыстыру, жасау; 9.3.1.1 өмір сүру ортасының балама шешімдеріндегі қозғалыс идеялары, стратегиялары мен жоспарларын ұйымдастыру және бағалауды анықтау</p>
	<p>Допты пайдаланумен жасалатын жаттығулар кешенін жасау</p>	<p>9.1.2.1 қозғалыстың аралас түрлерін қолдану, негіздеу және дене дайындығы мен дене дамуын өздігінен бақылауға ала алу; 9.3.6.1 іртүрлі жағдайларда берілетін жаңа элементтерді жасау үшін шығармашылық қабілеттер мен идеяларды біріктіру; 9.4.3.1 дене жаттығуларын орындау кезінде және одан кейінгі</p>

		<p>белгілі бір дене өзгерістерін көру үшін бақылау стратегияларының қатарын қолдана алу</p>
	<p>Арнайы жаттығуларды орындау барысында көрсетілетін көмек</p>	<p>9.1.4.3 аяқ бас бармақтары буындарындағы серпімділікті арттыру үшін жаттығулар кешенін түсіну және көрсете алу;</p> <p>9.4.6.3 қозғалыс бұзылыстарының ерекшелігін ескере отырып, денсаулықты нығайтуға бағытталған релаксация мен өзін-өзі уқалау элементтеріне талдау жасау және бейімделе алу</p>
	<p>Модификацияланған ойындар</p>	<p>9.3.2.1 командадағы жұмыстың кқшбасшылық дағдыларын бағалау;</p> <p>9.3.3.1 организмнің жекелей ерекшелігін ескере отырып, түзетуші және дамытушы бағыттағы оң оқу ортасын құру бойынша біріге жұмыс жасау дағдыларының қатарын талқылау бағалау</p>
<p>Денсаулық және тәжірибе арқылы дағдыларды игеру туралы білім</p>	<p>Ойын қозғалыстары арқылы келетін дене саулығының компоненттері</p>	<p>9.1.2.2 жаттығулар кешенін негіздеу және қолдана алу, қалыптасқан жағдайларға байланысты өз жүрісін түзеу және бақылауға ала алу;</p> <p>9.3.2.1 командадағы жұмыстың кқшбасшылық дағдыларын бағалау</p>
	<p>Денсаулық жаттығулары арқылы денсаулықты сақтау және нығайту</p>	<p>9.1.1.2 омыртқаны түзеу үшін әртүрлі емдік дене жаттығуларын орындау кезіндегі қозғалыс дағдылары мен икемдерді салғастыру;</p> <p>9.4.5.1 денсаулық, қауіпсіздік техникасы, сондай-ақ қозғалыс бұзылыс ерекшелігі есебімен әлеуетті қауіпті төмендетудің тәсілдерін орындау</p>
	<p>Емдік дене шынықтыру арқылы денсаулықты дамыту</p>	<p>9.1.4.1 субъективті сезімдерге сәйкес бұлшықет күші мен қозғалыс амплитудасын анағұрлым айқын басқара алатын жаттығуларды түсіну және көрсету;</p> <p>9.4.1.2 денсаулық үшін тыныс алу органдарының маңыздылығы туралы білімді пайдалана алу, тыныс алу ережелерін пайдалана алу</p>

6) 10 - сынып:

6 – кесте

Ұзақмерзімді жоспар бөлімі	Тақырып/ ұзақмерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
Салауатты өмір салты – дені сау ұрпақ	Қауіпсіздік техникасы. Баяу өсуші жүктемеге бейімделу	<p>10.3.1.1 өмір сүру қызметіндегі баламалық шешімдердегі стратегиялар мен жоспарлар, қозғалыс идеяларын тәжірибеде талдай алу және қолдана алу;</p> <p>10.3.5.1 денсаулықтағы бұзылыстар есебімен конструкциялық ұсыныстарды ұсына отырып, шығармашылық міндеттерді талдау және қолдана алу;</p> <p>10.3.8.1 олардың айырмашылығын түсіне отырып, қозғалыстарды орындау кезіндегі әртүрлі рөлдермен тәжірибе жасай алу және талдай алу;</p>
	Дене паталогиясына түзеу және оның алдын-алу	<p>10.1.1.1 емдік дене жаттығуларын орындау кезінде қозғалыс дағдылары мен машықтарына талдау жасау;</p> <p>10.1.5.1 дене жаттығуларының кең диапазонындағы композициялық идеялар мен стратегиялар, әртүрлі тактикаларды үйрене алу;</p> <p>10.4.1.2 денсаулық үшін тыныс алу органдарының маңыздылығы туралы өзінің және өзгенің білімін сараптау, тыныс алу ережелерін пайдалану</p>
	Әртүрлі доптармен тәжірибе жасау	<p>10.1.4.4 ұсақ моториктерді түзетуге арналған оқытудың негізгі физикалық қозғалыстары туралы білімге талдау жасау;</p> <p>10.4.1.1 денсаулықты нығайту үшін физикалық қызметтің маңыздылығы туралы өзінің және өзгенің білімін сараптау</p>
	Арнайы жекелей жаттығуларды өздігінен орындау	<p>10.1.4.2 қол бармақтары буындарындағы қозғалмалылықты арттыру үшін жаттығулар кешенін өздігінен қолдану;</p> <p>10.4.6.4 бұлшықет-буын қозғалыстарын дамыту үшін тренажерлардағы жаттығулардың өзге ерекшеліктеріне үйрету және өзі қолдана алу сараптау</p>

Ортопедиялық тәртіпті сақтау

<p>Дұрыс сымбат дағдыларын қалыптастыру және бекітуге арналған жаттығулар</p>	<p>10.1.1.2 омыртқаны түзеуге арналған әртүрлі емдік физикалық жаттығуларды орындау кезіндегі қозғалыс дағдылары мен машықтарын сараптау; 10.3.1.2 және көрсете алу босаңсытудың зерделенген әдістерін қолдана отырып, организм бұлшықеттерінің жеке топтарын босаңсыту бойынша сараптай алу және көрсету</p>
<p>Омыртқа байланыстары мен бұлшықеттердің созылуы және оның серпімділігін дамытуға арналған жаттығулар</p>	<p>10.1.3.1 қозғалыс қателіктерін түзеу және оның алдын ала алу мен физикалық дамуына ықпал етуші әртүрлі жаттығулардағы қозғалысты орындау сапасын талдау; 10.4.6.3 өзін және өзгелерді өз-өзіне массаж жасауға үйрету және қозғалыс бұзылыстарының ерекшеліктері есебімен денсаулықты нығайтуға бағытталған өзіндік массаж бен релаксацияның өзге элементтеріне үйрету</p>
<p>Техникалық элементтері жеңіл тапсырмалар</p>	<p>10.1.2.2 жаттығулар кешенін сараптау және пайдалану; қалыптасқан жағдайға орай өз жүрісін өздігінен бақылау және түзей алу; 10.2.2.1 қозғалыс қызметтерін жетілдірумен тәжірибелік тұрғыдан кеңістіктік бағытталу және кеңістіктік әрекеттерді жоспарлауды сараптау</p>
<p>Кеңістіктік түсініктерді тәрбиелеуге арналған жаттығулар</p>	<p>10.1.2.1 қозғалыс комбинациясын өздігінен сараптау және қолдана алу және дене дамуы мен дене дайындығынын өздігінен бақлай алу; 10.2.1.1 кеңістіктік қатынастарды игеру бойынша өзге жаттығулар кешенін сараптау және үйрете алу</p>
<p>Командадағы жұмыс негіздері</p>	<p>10.1.7.1 қозғалыс қабілетін түзеу және жақсарту үшін оқытудың әртүрлі деңгейлеріндегі қозғалыс белсенділігімен байланысты тәуекелге қиындықтары мен әсер етуінің алдын-алу дағдыларына оқытуды сараптай алу және пайдалана алу; 10.3.6.1 әртүрлі жағдайларда берілетін өзгелердің жаңа</p>

		элементтерді құру идеялары мен өзінің шығармашылық қабілетін сараптау
2 - тоқсан		
	Қауіпсіздік техникасы. Микромоториктерді дамытуды түзеу; психокоррекция	<p>10.1.6.1 өмірлік маңызы зор қозғалыс дағдылары мен машықтарын қалыптастыру үшін қозғалыс әрекеттеріндегі кемшіліктің алдын алу бойынша өзгенің дағдысын пайдалана алу және сараптау;</p> <p>10.2.1.1 кеңістіктік қатынастарды игеру бойынша өзге де жаттығулар кешеніне үйрете алу және сараптау;</p> <p>10.4.4.1 емдік дене жаттығуларының арнайы кешендерін орындау кезінде тыныс алу гимнастикасының өзге де әртүрлі әдістеріне үйрете алу;</p> <p>10.4.6.1 қозғалыс бұзылыстарын ерекшелігі есебімен денсаулықты нығайтуға бағытталған психогимнастика элементтеріне талдау жасау және оларды пайдалана алу</p>
	Қозғалыс дағдыларын түзеуге арналған дәстүрлі емес әдістердің элементтері	<p>10.1.4.1 субъективті сезінулерге сәйкес бұлшықет күші мен қозғалысы амплитудасын нақты басқара алуға мүмкіндік беретін жаттығуларды талдау және өздігінен қолдана алу;</p> <p>10.3.4.1 қозғалыс паталогиясы бар балалардың дене ерекшеліктерін есепке ала отырып әртүрлі жаттығуларды орындау кезіндегі құрылымдық тәсілдер мен ережелерді пайдалана алу және талдау;</p> <p>10.4.6.2 қозғалыс бұзылыстарның ерекшелігі есебінен денсаулықты нығайтуға бағытталған емдік дене шынықтыру бойынша сабақтардың дәстүрлі емес формаларының элементтерін талдау</p>
Жалпы физикалық дамуды түзеу		10.1.4.3 аяқ бармақтары буындарының қозғалмалылығын арттыруға арналған жаттығуларға оқыту үшін негізгі дене жаттығулары туралы білімді талдау және қолдана алу;

	Мөлшер мен жүктемені есептей алумен тренажерларда жаттығуларды орындай алу	10.4.6.4 бұлшықет-буын қозғалысын дамытуға арналған тренажерлардағы жаттығулардың өзге ерекшеліктеріне үйрету және талдау
	Түзету жаюдықтарымен келген тапсырма	10.1.1.1 әртүрлі емдік дене жаттығулары орындау кезіндегі қозғалыс дағдылары мен машықтарын талдау; 10.1.4.1 субъективті сезінулерге сәйкес бұлшықет күші мен қозғалысы амплитудасын нақты реттеп отыруға мүмкіндік беретін жаттығуларды талдау және өздігінен қолдану
	Заттармен және заттарсыз түзеу жаттығулары	10.1.4.4 ұсақ моториктерді түзеуге арналған өзге жаттығуларға оқытуға арналған негізгі дене жаттығулары туралы білімге талдау жасау; 10.4.2. қозғалыс белсенділігін дамытуға бағытталған емдік дене жаттығуларының кешеніне талдау жасау және оған
Қазақтың ұлттық ойындары	Ұлттық қозғалыс және танымдық ойындар	10.2.2.1 қозғалыс қызметтерін жетілдіруді біріктірудегі тәжірибелік кеңістіктегі бағытталу және кеңістіктік әрекеттерді жоспарлауды талдау; 10.3.3.1 жекелей ерекшеліктерді есепке ала отырып, түзеу және дамыту бағытының жағымды оқу ортасын құру бойынша өзінің және өзгенің тиімді және біріккен жұмыстарын талдау және қолдана алу; 10.3.7.1 патриотизмнен көрініс беретін мінез-құлықты көрсету, патриотизм сезімін және жекелей және топтық дене қызметіндегі бәсекелестікті көрсете алу
3 - тоқсан		
	Қауіпсіздік техникасы. Дене жағдайының компоненттерін дамыту	10.1.5.1 дене жаттығуларының кең диапазонындағы композициялық идеялар мен стратегиялар, әртүрлі тактикаларды үйрене алу; 10.3.5.1 денсаулықтағы ауытқушылықтар есебінен конструктивті ұсыныстар жасай отырып, шығармашылық міндеттерін талдау және қолдана алу;

<p>Емдік дене жаттығулары сабақтарының адам иммунитетіне әсеру</p>		<p>10.4.1.2 денсаулық үшін тыныс алу органдарының маңыздылығы туралы өзінің және өзгенің біліміне талдау жасау</p>
	<p>Түзету жаттығуларының пайдасы</p>	<p>10.1.3.1 қозғалыс қателіктерін түзеу және оның алдын-алу, дененің дамуына ықпал етуші әртүрлі реттік жаттығулардағы қозғалысты орындау сапасын талдау; 10.4.3.1 дене жаттығулары мен жүктемесін орындаға,аннан кейін немесе сол кездегі дене өзгерісін анықтау үшін өзінің және өзгенің стратегияларын қолдануды сараптау; 10.4.6.1 қозғалыс бұзылыстарын ерекшелігі есебімен денсаулықты нығайтуға бағытталған психогимнастика элементтеріне талдау жасау және оларды пайдалана алу</p>
	<p>Емдік дене шынықтыру сабақтарындағы айналымдық жаттығу</p>	<p>10.1.7.1 қозғалыс қабілетін түзеу және жақсарту үшін оқытудың әртүрлі деңгейлеріндегі қозғалыс белсенділігімен байланысты тәуекелге қиындықтары мен әсер етуінің алдын-алу дағдыларына оқытуды сараптай алу және пайдалана алу; 10.3.4.1 қозғалыс паталогиясы бар балалардың дене ерекшеліктерін есепке ала отырып әртүрлі жаттығуларды орындау кезіндегі құрылымдық тәсілдер мен ережелерді пайдалана алу және талдау; 10.4.1.1 денсаулықты нығайту үшін дене қызметінің маңыздылығы туралы өзінің және өзгенің біліміне талдау жасау; 10.4.6.2 қозғалыс бұзылыстарның ерекшелігі есебінен денсаулықты нығайтуға бағытталған емдік дене шынықтыру бойынша сабақтардың дәстүрлі емес формаларының элементтерін талдау.</p>
		<p>10.2.2.1 қозғалыс қызметтерін жетілдіруді біріктірудегі тәжірибелік кеңістіктегі бағытталу және кеңістіктік әрекеттерді жоспарлауды талдау;</p>

	<p>Көшбасшылық және ынтымақтастық</p>	<p>10.3.2.1 командада жұмыс жасауда өзінің және өзгенің көшбасшылық дағдыларына талдау жасау; 10.3.5.1 денсаулықтағы ауытқушылықтар есебінен конструктивті ұсыныстар жасай отырып, шығармашылық міндеттерін талдау және қолдана алу; 10.3.6.1 әртүрлі жағдайларда берілетін жаңа элементтерді құру үшін өзінің және өзгенің шығармашылық қабілеті мен идеяларына талдау жасау; 10.3.7.1 патриотизмнен көрініс беретін мінез-құлықты көрсету, патриотизм сезімін және жекелей және топтық дене қызметіндегі бәсекелестікті көрсете алу</p>
<p>Біріккен және қызықты тапсырмалар арқылы оқыту</p>	<p>Біріккен және қызықты тапсырмалар арқылы оқыту</p>	<p>10.1.6.1 өмірлік маңызы зор қозғалыс дағдылары мен машықтарын қалыптастыру үшін қозғалыс әрекеттеріндегі кемшіліктің алдын алу бойынша өзгенің дағдысын пайдалана алу және сараптау; 10.4.4.1 емдік дене жаттығуларының арнайы кешендерін орындау кезінде тыныс алу гимнастикасының өзге де әртүрлі әдістеріне үйрете алу; 10.4.5.1 өзгелерді қауіпсіздік техникасына үйрету және талдау, сонымен қатар қозғалыс бұзылысын есепке ала отырып, денсаулықтың әлеуетті қаупін төмендету; 10.4.6.3 өзін және өзгелерді өз-өзіне массаж жасауға үйрету және қозғалыс бұзылыстарының ерекшеліктері есебімен денсаулықты нығайтуға бағыталған өзіндік массаж бен релаксацияның өзге элементтеріне үйрету</p>
	<p>Ойындардағы елестетуді дамыту</p>	<p>10.1.4.2 қол бармақтары буындарының қозғалмалылығын арттыруға арналған жаттығуларға оқыту үшін негізгі дене жаттығулары туралы білімді талдау және қолдана алу; 10.3.1.2 босаңсытудың зерделенген әдістерін қолдана</p>

		<p>отырып, организм бұлшықеті жеке топтарын босаңсыту бойынша әдістерді көрсете алу және талдау; 10.4.2.1 қозғалыс белсенділігін дамытуға бағытталған емдік дене жаттығуларының кешеніне үйрете алу және талдау</p>
	<p>Речетатив, сөйлеу диалогтарымен қатар қимыл сапасын дамыту ойындары</p>	<p>10.3.1.2 босаңсытудың зерделенген әдістерін қолдана отырып, организм бұлшықеті жеке топтарын босаңсыту бойынша әдістерді көрсете алу және талдау; 10.3.8.1 олардың айырмашылығын түсіне отырып, қимылдарды орындау кезінде әртүрлі рөлдермен тәжірибе жасау және талдай алу; 10.4.6.1 қозғалыс бұзылыстарын ерекшелігі есебімен денсаулықты нығайтуға бағытталған психогимнастика элементтеріне талдау жасау және оларды пайдалана алу.</p>
<p>4 - тоқсан</p>		
	<p>Қауіпсіздік техникасы. Әртүрлі салмақтағы допты игеру дағдыларын дамыту</p>	<p>10.1.6.1 өмірлік маңызы зор қозғалыс дағдылары мен машықтарын қалыптастыру үшін қозғалыс әрекеттеріндегі кемшіліктің алдын алу бойынша өзгенің дағдысын пайдалана алу және сараптау; 10.3.1.1 өмір сүру қабілеті ортасындағы балама шешімдердегі стратегиялар мен жоспарлар, қозғалыс идеяларын тәжірибеде қолдана алу және талдау.</p>
<p>Өзара әрекет ету ойындары</p>	<p>Допты пайдаланумен жаттығулар кешенін жасау</p>	<p>10.1.2.1 қимыл комбинациясын өздігіне қолдана алу және талдау, дене дамуы мен дене дайындығы өздігінен бақылай алу; 10.3.6.1 әртүрлі жағдайларда берілетін жаңа элементтерді құру үшін шығармашылық өзінің қабілеті мен идеяларын талдау; 10.4.3.1 дене жаттығуы мен жүктемесін орындағаннан кейін және орындау барысында дене өзгерістерін анықтау үшін өзінің және өзгелердің стратегияларын қолдануды талдау.</p>

	<p>Арнайы жаттығуларды орындау кезіндегі көмек</p>	<p>10.1.4.3 аяқ бармақтары буындарындағы қозғалмалылықты арттыруды үшін өзге жаттығуларға үйретуде негізгі дене қозғалыстары туралы білімді қолдана алу және талдау; 10.4.6.3 өзін және өзгелерді өз-өзіне массаж жасауға үйрету және қозғалыс бұзылыстарының ерекшеліктері есебімен денсаулықты нығайтуға бағыталған өзіндік массаж бен релаксацияның өзге элементтеріне үйрету</p>
	<p>Модифицирлі ойындар игры</p>	<p>10.1.2.1 қимыл комбинациясын өздігіне қолдана алу және талдау, дене дамуы мен дене дайындығын өздігінен бақылай алу; 10.3.3.1 жекелей ерекшеліктерді есепке ала отырып, түзеу және дамыту бағытының жағымды оқу ортасын құру бойынша өзінің және өзгенің тиімді және біріккен жұмыстарын талдау және қолдана алу.</p>
<p>Тәжірибе арқылы дағдыларды игеру және денсаулық туралы білім</p>	<p>Ойын қозғалыстарының қатарының дене саулығының компоненттері</p>	<p>10.1.2.2 жаттығулар кешенін талдау және пайдалану: қалыптасқан жағдайларға байланысты өз жүрісін өздігінен бақылау және түзеу; 10.3.2.1 командада жұмыс жасауда өзінің және өзгенің көшбасшылық дағдыларына талдау жасау.</p>
	<p>Түзеу жаттығулары арқылы денсаулықты сақтау және нығайту</p>	<p>10.1.1.2 омыртқаны түзеуге арналған әртүрлі емдік физикалық жаттығуларды орындау кезіндегі қозғалыс дағдылары мен машықтарын сараптау; 10.4.5.1 өзгелерді қауіпсіздік техникасына үйрету және талдау, сонымен қатар қозғалыс бұзылысын есепке ала отырып, денсаулықтың әлеуетті қаупін төмендету</p>
	<p>Емдік дене тәрибесі арқылы денсаулықты дамыту</p>	<p>10.1.4.1 субъективті сезінулерге сәйкес бұлшықет күші мен қозғалысы амплитудасын нақты реттеп отыруға мүмкіндік беретін жаттығуларды талдау және өздігінен қолдану; 10.4.1.2 денсаулық үшін тыныс алу органдарының маңыздылығы туралы өзінің және өзгенің білімін</p>

Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Қазақ тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1 - тарау. Жалпы ережелер

1. Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Қазақ тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабы б) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Оқыту мақсаты – тіл туралы білімдерді меңгеру, түрлі деңгейдегі құралдарды қолдану нормалары және оларды өнімді тілдік әрекет барысында белсендету, сонымен бірге сөздік қорын байыту, байланыстыра айту жолдарын, қатынас мәдениетін, тілді жетілдірудің саналы және шығармашылықтық механизмдерін меңгеру негізінде тілдік әрекеттің барлық түрлері (тыңдалым, айтылым, оқылым және жазылым) бойынша коммуникативтік дағдыларды қалыптастыру арқылы зиялы және белсенді тұлғаны дамыту.

3. Оқытудың міндеттері:

1) тіл туралы білімдерді, оның түрлі салада және қатынас жағдайларында, стилистикалық ресурстарда, әдеби тілдің негізгі нормаларында (орфоэпиялық, орфографиялық және грамматикалық) және тілдік этикет ережелерінде қызмет істеуін қалыптастыру;

2) оқу және жазу дағдыларын жетілдіру;

3) нормативтік және қатынас жағдайындағы сәйкестік көзқарастары жағынан тілдік құралдарды бағалау және таңдау қабілетін қалыптастыру;

4) түрлі тілілік жанрларда ауызша және жазбаша монологиялық сөйлемдерді құру қабілетін дамыту және жетілдіру;

5) табысты әңгімелік қатынас жасау, түрлі сала мен коммуникативтік жағдайда пікірталас жүргізу қабілетін жетілдіру;

6) орфоэпиялық, орфографиялық, пунктуациялық және стилистикалық сауаттылығын жетілдіру;

7) қатынас құралы, білім көзі, рухани-адамгершіліктік құндылық ретінде, және де қоғамда табысты әлеуметтенуге ықпал жасайтын тілдік капитал ретінде, тілге саналы қарауға тәрбиелеу.

4. Бағдарламаның мазмұны, заттық нәтижелерге қол жеткізуден басқа, түзеу міндеттерін жүзеге асыру бойынша жүйелік жұмыстарды қарастырады: есту, есту-көру қабылдауын дамыту; бейтарап және белсенді сөздігін өсіру; сөйлеуінде вербализмді болдырмау, тілдің семантикалық жағымен жұмыс; тілдің грамматикалық және фонетикалық құрылымының бұзылымдарын түзеу; дислексияны, дисграфияны және дизорфографияны болдырмау және жеңу.

2 - тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Тілді оқыту, оқытудың түзеу-дамытушылық және әлеуметтік-бейімдеушілік бағыты қағидаларының негізінде және жіктемелік, әрекеттік, коммуникативтік, құндылықты-бағдарлаушылық, дифференциалдық тәсілдер мен ақпараттық-коммуникациялық технологияларын қолдану негізінде, жүзеге асырылады.

6. Оқытудың түзеу-дамытушылық бағыты, оның ерекше білімдік қажеттіліктері ескеріле отырып, оқу ісінің арнайы тәсілдері және әдістері арқылы жүзеге асырылады.

7. Әлеуметтік-бейімдеушілік бағыты тұлғаның әлеуметтік бейімделмеушілігін жеңу немесе азайтуды қарастырады. Білім алушылардың әлеуметтік өмірге қатысулары үшін қажетті тәртіп пен өмірлік нормаларының меңгерілуі бойынша арнайы жұмыстар қарастырылады.

8. Әрекеттік тәсіл қағидасы: оқыту барысында педагогтың басшылығымен заттық-практикалық, ізденушілік әрекеттер кең қолданылады, бұл оқу материалын түсінуге жағдайлар жасайды; заттық-практикалық әрекет жоғарғы психикалық функцияларының сенсомоторлық негізін дамытуға (қабылдауы, тілі, ойлау қабілеті), білім алушылардың өмірлік тәжірибесінің жеткіліксіздігінің орнын толықтыруға, жалпыбілімдік пәндер бойынша білімдер мен дағдыларды меңгерулеріне мүмкіндік береді.

9. Коммуникативтік тәсіл – ақпаратты беру және хабарлау, тілдік қатынас барысында білімдерімен, қабілеттерімен және дағдыларымен алмасу; тіл арқылы қатынас жасау қабілеттілігі оқыту нәтижесі болып табылады.

10. Оқытудың практикалық бағыты білім алушылардың оқыған материалы мен практикалық іс-әрекеті арасындағы тығыз байланысты, практикалық-бағдарлық міндеттерді шешуде бірінші кезекті мағынасы бар, білімдері мен қабілеттерінің қалыптасуын болжайды.

11. Білім алушыларға қарасты жіктемелік және жекелік тәсіл, олардың Бағдарлама мазмұнын меңгерудегі бірдей емес мүмкіндіктерін көрсететін ерекше білімдік

қажеттіліктерінің ескерілуін, оқу материалын меңгеру барысында көрініс алатын және алған білімдерінің, дағдыларының, қабілеттерінің сапасына әсер ететін, вариативті типологиялық ерекшеліктерінің болуын болжайды. Әрбір типологиялық топ үшін педагог олардың мүмкіндіктеріне сәйкес, қолжетімді күрделілік пен көлемін ескере отырып, оқу материалының мазмұнын таңдап алады; оқу жұмысының қарқыны, білім алушылардың дербестігі, оқыту тәсілдері мен әдістері түрлендіріледі. Білім алушылардың топтарға бөлінуі шартты және қозғалмалы. Жіктемелі тәсіл оқытудың жекеленуімен толықтырылады.

12. Ақпараттық коммуникативтік біліктілігін қалыптастыру мақсатында білім алушылар түрлі дереккөздік ақпараты бар әртүрлі жұмыстарды, соның ішінде инновациялық коммуникациялық технологияларды қарастырады (оқитын машиналар, сөздіктер, анықтамалар, бұқаралық ақпарат құралдары, ғаламтор, компьютер).

13. Қоғамның әлеуметтік-экономикалық және мәдени өмірінің түрлі аспектілерін қамтитын, түрлі үлгідегі және жанрдағы мәтіндерді қолданылады, бұл білім алушылардың орфографиялық, пунктуациялық, стилистикалық сауаттылық деңгейін, сондай-ақ тілдік мәдениет деңгейін көтеруге, саралау дағдыларын жаттықтыруға және тілдің түрлі жанрдағы, стильдегі байланысты сөйлемдерді меңгерулеріне мүмкіндік береді.

14. Мәтіндер мазмұны білім алушылардың рухани-адамгершіліктік қасиеттері мен қазақстандық патриотизмді қалыптастыруға және өмірде жалпыұлттық "Мәңгілік Ел" идеясын іске асыруға, этникааралық және мәдениаралық коммуникация жағдайында төзімділік пен қатынасты дамытуға бағытталады.

15. Сабақтарды ұйымдастыру және өткізу барысында педагог бірқатар ерекше және жалпы әдістемелік талаптарға сүйенеді:

1) үздіксіз түзеу және дефицитарлық функцияларын дамыту (сенсорлық, моторлық, психикалық);

2) кеңістіктік ұғымдарды, коммуникативтік әрекеттерді, сезіну мен ұсақ моториканы, есту, көру және тактильдік қабылдауды дамыту;

3) меңгерген компенсаторлық тәсілдерін, қабілеттері мен дағдыларын, қалпына келтірілген және түзетілген функцияларын түрлі оқу процесі барысында, сабақта және сабақтан тыс кезде, айналасындағылармен қатынас жасау кезінде белсенді түрде қолдану мүмкіндігін қамтамасыз ету;

4) әлеуметтік құзіретін белсендету және өз бетінше жұмыс жасау дағдыларын, танымдық белсенділік пен танымдық қызығушылығын, тұлғаның эмоциялық-еріктік саласы мен оң қасиеттерін дамыту.

16. Оқытудың әдістері мен тәсілдерін таңдау ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылардың танымдық әс-әрекеттеріне сәйкес жүзеге асырылады, соған орай, іс-әрекеттер алгоритмдері мен заттық-практикалық ірекеттерді қолдану түрінде берілетін, "кішкентай қадамдар" әдісі маңызды орын алады.

17. Оқудағы қиындықтарды жеңу мақсатында арнайы тәсілдер (көру бұзылымдары ескерілгендегі оқу ісінің алгоритмизациясы, сабақ құрылымының ерекшелігі, сақталған функцияларды дамыту бойынша арнайы гимнастика), оқу ақпаратын өңдеудің логикалық тәсілдері (нақтыландыру, үлгілер бойынша аналогиясын орнату, қорыту) қолданылады.

18. Білім алушылардың психикалық және дене ерекшеліктерін түзеу мақсатында тіл сабағында қолданылатын әдістер мен тәсілдер:

1) шолу әдісі;

2) дидактикалық ойындар;

3) "Фонетика", "Лексика және фразеология" тақырыптарын оқу барысында кроссвордтарды табу, ребустарды, шарадаларды шешу;

4) тірек сызбалар;

5) мәтінді редакциялау;

6) анықтамалық материалдар үшін дәптер дайындау және қолдану;

7) "дыбыссыз" сұрақ;

8) дайын мәтіннің тақырыптық торын құрастыру тәсілі және тақырыпты құру барысындағы есептеулер тәсілі;

9) болашақ тақырыптың микротақырыптарын ашу сызбасын құрастыру тәсілі және оны дайын мәтіннен есептеп шығару тәсілі;

10) тәсілдерді қолдана отырғандағы тіл шығармашылығы: "Еркін ассоциациялар тәсілі"(суреттердің деректері бойынша), "Не болар еді, егер ..." (білім алушы өзіне осындай сұрақ қойып жауап беруге тырысады), "Өңгімені жалғастыр";

11) "мағыналық бірліктер" тәсілі мағыналық жады мен логикалық ойлау қабілетін дамытуға арналады. Тәсілдер: мәтіннің сараптамасы немесе

шағын-баяндау, мұнда білім алушы дәйекті түрде екі сұраққа жауап береді: "Бұл мәтінде кім (немесе не) туралы айтылады?" және "Бұл жөнінде не айтылады (хабарланады)?" Қолданылатын қысқаша-баяндаулар көлемі үлкен мәтінге қарасты қорқынышын жеңіп, эмоциялық-ерік аясының қалыптасуына көмектеседі. Жеке тәжірибесін қолдану: жанұядағы туыстық байланыстардың аналогиясы бойынша мәтін немесе сөйлем ішіндегі туыстық байланыстарды анықтау (мысалы, "Қарапайым сөйлем ") тақырыбын зерделеу барысында.

19. Ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушыларға барлық психикалық процестердің тез сарқылуы тән, сондықтан сабақ кезінде іс-әрекеттерді ауыстырудың, әдістер мен тәсілдерді алмастырудың, жіктемелік тәсілдің, маңызыды материалды ойда сақтап қалу үшін көп рет қайталаудың, көру қабілеті, айналаны бақылау, оқу, жұмысты тынығумен алмастыру үшін жайлы жағдайлар жасаудың мағынасы зор.

20. Бағдарламалық материалды толыққанды жүзеге асыру үшін тіл және әдебиет кабинеттерін жабдықтаудың нормалары белгіленген:

- 1) интерактивтік және проекциялық жабдықтар жинақталымы: проектор, интерактивтік тақта немесе экран;
- 2) электрондық басылымдар, DVD –гі видеофильмдер, электрондық плакаттар;
- 3) компьютер жинақталымы: жүйелік блок, монитор, микрофондық-телефондық гарнитура, акустикалық жүйе, Web-камера, желілік фильтр, көпфункционалды құрылғы ;
- 4) аудиторлық қабырға тақтасы.

21. Тілдік оқыту барысында техникалық құрылғылар (аппаратура) және дидактикалық құралдар (ақпарат тасушы) белсенді түрде қолданылады, оның ішінде:

- 1) интерактивтік панелі және үшөлшемді аксессуарлары бар "Мультимедиялық интерактивтік оқытатын бағдарламалық-әдістемелік кешен" электрондық ресурсы - теориялық материал мен практикалық білімдердің меңгерілу тиімділігін жоғарылату үшін;
- 2) дыбыстық сигналады визуалдайтын "Логопедиялық тренажер" - арнайы тыныс алу және дауыс жаттығуларын өткізу барысында, әсіресе тұтықпасы мен дизартриясы бар балалармен жұмыс істегенде;
- 3) "Тілдік коммуникацияны меңгеру және дамытуға арналған тілідік тренажер" ассистивтік құрылғысы, - қажетті мөлшерде жалпақ сөйлемдік тілді меңгермеген білім алушылар үшін, сонымен бірге білім алушылардың тілдік шектелуі кезеңінде.

3 - тарау. "Қазақ тілі" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

22. "Қазақ тілі" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 5-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағатты;
- 2) 6-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағатты;
- 3) 7-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағатты;
- 4) 8-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағатты;
- 5) 9-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағатты;
- 6) 10- сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағатты құрайды.

23. Пәндік білімнің мазмұны коммуникативтік әрекеттерге және коммуникативтік дағдыларға негізделген; коммуникативтік дағдылардағы оқу мақсаттары әр сынып деңгейіне сәйкес динамикалық даму бағытында жасалған.

24. Оқу мақсаттары мұғалім мен білім алушыларға болашақ қадамдары жөнінде өзара ой бөлісуге, оларды жоспарлау мен бағалауға мүмкіндік беретін бірзділік пен сабақтастықты көрсететін төмендегідей 5 бөлімді қамтиды:

- 1) тыңдалым және айтылым;
- 2) оқылым;
- 3) жазылым;
- 4) тілдік нормаларды қолдану;
- 5) сөйлеу тілін дамыту және түзету.

25. "Тыңдалым және айтылым" бөлімі мұғалім мен білім алушылардың сөзі, аудио (видео) таспаларды тыңдай білу, сөйлеушінің коммуникативтік мақсаты мен себебін түсіну, естіген әдеби, публицистикалық, ғылыми-танымал мәтіндердегі ақпараттарды түсіну дағдыларын қалыптастыру, әлеуметтік-мәдени, әлеуметтік-тұрмыстық, адамгершілік-этикалық тақырыптар бойынша өз ойын бірізділікпен ауызша түрде жеткізу және диалогтың әртүріне қатысу дағдыларын дамытуға бағытталған.

26. "Оқылым" бөлімі шығарманы түсініп, дұрыс, мәнерлеп, жылдам оқу; іштей оқу, шығарманың басты ойын айқындау, оқылған шығармалардың мазмұнын талқылау, кітап жайында пікірлер құрастыру, мұғалім тапсырмасы бойынша оқылған шығарманы мазмұндау, басты кейіпкерлерді атау, өз көзқарасын айқындап айту, ақпарат көздерімен жұмыс істеу мәдениетін дамыту және оқылым стратегияларын қолдану дағдыларын жетілдіруге бағытталған.

27. "Жазылым" бөлімі естіген және оқыған мәтіннің мазмұнын жазбаша әрі қысқартылған түрде дұрыс жеткізе білу дағдыларын (мазмұндама, конспект, аннотация, тезистер) қалыптастыру, қажетті ақпараттарды іріктеу негізінде өзекті мәселелерге (әлеуметтік-мәдени, әлеуметтік-тұрмыстық, адамгершілік-этикалық) қатысты тақырыптарға өзіндік мәтіндерді құрастырып, өз ойын дәлелдеп жазу, бұқаралық ақпарат құралдары материалдары негізінде стильдік ауытқулар мен орынсыз қолданылған сөз оралымдарын талдап, стильдік түзетулер жасау, редакциялау, тілдің әртүрлі функционалды-мағыналық типтерін (сипаттау, баяндау, пайымдау) пайдалана отырып әртүрлі функционалдық стильде шығарма жазу (оның ішінде пікір және сын пікір) дағдыларын жетілдіруге бағытталған.

28. "Тілдік нормаларды қолдану" бөлімі білім алушылардың қарым-қатынастық дағдыларын дамыту, орфографиялық, орфоэпиялық, лексикалық, грамматикалық, пунктуациялық нормалар мен қазақ тілінің этикет формаларын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеруге бағытталған.

29. "Тыңдалым және айтылым" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) болжау;
- 2) әртүрлі жанрдағы мәтіндерді талдау;
- 3) сөзді түсіну және қабылдау;
- 4) тыңдалым материалы бойынша жауап беру және бағалау;
- 5) сөйлеу мәдениетін дамыту;
- 6) сөйлеу тілін дамыту және түзету.

30. "Оқылым" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) мәтіннен ақпаратты анықтау;
- 2) мәтіннің стильдік ерекшелігін тану;
- 3) мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату;
- 4) әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу;

5) оқылым стратегияларын қолдану.

31. "Жазылым" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) жазу дағдыларын жетілдіру;
- 2) жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну;
- 3) іскерлік хат жазу;
- 4) мәтіндерді түзету.

32. "Тілдік нормаларды қолдану" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) орфографиялық нормаларды сақтау;
- 2) орфоэпиялық нормаларды сақтау;
- 3) лексикалық нормаларды сақтау;
- 4) грамматикалық нормаларды сақтау;
- 5) пунктуациялық нормаларды сақтау.

33. 5-сыныпқа арналған "Қазақ тілі" пәнінің базалық мазмұны.

34. Сөйлеу әрекеттерінің түрлері:

1) тыңдалым және айтылым: тірек сөздер арқылы тақырыпты болжау; негізгі ойды анықтау; негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздер арқылы өз ойын білдіру;

2) оқылым: мәтіндегі негізгі ақпаратты түсіну; мәтіннің мазмұны бойынша негізгі сұрақтарға жауап беру; ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтары; оқылым стратегияларын қолдану; қажетті ақпаратты таба білу;

3) жазылым: бірдей элементтердің әртүрлі саны бар графемаларды ажырату (п-т, л-м, і-и, и-ш); шағын маз мұндама жазу; мұғалім ұсынған жоспар бойынша шағын шығарма жазу; хат жазу, конвертке мекен-жайын дұрыс жазу;

4) тілдік нормаларды қолдану:

орфографиялық норма: қазақ тілінің дыбыстар жүйесі; үндестік заңы; емле заңдылықтары;

орфоэпиялық норма: ілгерінді, кейінді, тоғыспалы ықпал;

лексикалық норма: сөздердің тура және ауыспалы мағынасы; көп мағыналы сөздер; синоним, антоним;

грамматикалық норма: туынды сөздер; күрделі сөздер: зат есімнің мағыналық түрлері; сын есім, шырай категориясы; сан есім, мағыналық түрлері; төл сөз бен төлеу сөз, автор сөзі;

пунктуациялық норма: төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің тыныс белгілерін дұрыс қолдану.

35. 6-сыныпқа арналған "Қазақ тілі" пәнінің базалық мазмұны.

36. Сөйлеу әрекеттерінің түрлері:

1) тыңдалым және айтылым: иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау; әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі

көтерілген мәселені талдау; мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау; көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру; терминдерді орынды қолдану, диалогке қатысу;

2) оқылым: мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты анықтау, түсіну; хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландыру хабарландырудың құрылымы мен өңделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; ауызекі сөйлеу мен көркем сөйлеуді тілдік құралдар арқылы тану; мәтіндегі жаңа сөздерді тауып, мағынасын түсіну; сұраққа өздігінен жауап бергенде қолдана білу; оқылым стратегияларын қолдану, комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу; сілтеме жасау;

3) жазылым: бірдей элементтері бар, бірақ кеңістікте әртүрлі орналасқан графемаларды ажырату (п-р, ү-у, ұ-у, и-у, б-д, с-э, е-ә); бір қосымша элементі бойынша графемаларды ажырату (ц-и, г-ғ, ү-ұ, о-ө, н-ң, к-қ, х-с); сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру; оқыған шығармалар бойынша жоспар құрып (мұғалімнің көмегімен), шығарма жазу; сурет бойынша жоспар құрып (мұғалімнің көмегімен), шығарма жазу;

іс-қағаздарды (хабарландыру, жедел хат, құттықтау) жазу; орфографиялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету;

4) тілдік нормаларды қолдану:

орфографиялық норма: жеке, бірге, бөлек, дефис арқылы жазылатын сөздер;

орфоэпиялық норма: сөз екпіні, тіркес екпіні, логикалық екпін;

лексикалық норма: көп мағыналы сөздер мен омонимдер; синонимдердің мағыналық және стилистикалық айырмашылықтары; ауызекі және жазбаша мәтіндерде антонимдерді қолдану;

грамматикалық норма: есімдік; төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің жасалу жолдары мен қызметін білу, төл сөзді төлеу сөзге айналдыру сөйлемдегі есімдіктің қызметін түсіну, есімдікті зат есім, сын есімнің орнына қолдану; есімдерден зат есім тудыратын жұрнақтарды қолданып, сөз өзгерту мағынасына көңіл аудару;

пунктуациялық норма: қазақ тіліндегі тыныс белгінің түрлері, даралаушы тыныс белгілері.

37. 7-сыныпқа арналған "Қазақ тілі" пәнінің базалық мазмұны.

38. Сөйлеу әрекетінің түрлері:

1) тыңдалым және айтылым: мәтіннің атауын талқылау және алғашқы бөлігін тыңдау арқылы көтерілетін мәселені болжау; әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтардағы (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіну; детальді ақпаратты анықтау; мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау;

мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру; ойын анық жеткізу, дәлелдеу, қорытынды жасай білу; ресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу;

2) оқылым: мәтіннен детальді ақпаратты анықтау, мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру; ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату; комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу;

3) жазылым: бірдей элементтердің әртүрлі саны бар графемаларды ажырату (п-т, л-м, і-и, и-ш; графикалық тіректер бойынша мәтін құрастыру, жазу; сөздерді өзгерте отырып шағын мазмұндама жазу; өз бетінше құрастырған жоспар бойынша шығарма жазу; іс-қағаздарды: қабырға газетіне мақала жазу, қолхат, өтініш, мінездеме, сауалнама, өмірбаян толтыру; мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету;

4) тілдік нормаларды қолдану:

орфографиялық норма: жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу;

орфоэпиялық норма: екпіннің түрлерін (сөз екпіні, тіркес екпіні, логикалық екпін) сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану;

лексикалық норма: көнерген сөз, неологизм (жалпы тілдік және жеке авторлық) сөздердің қолданыс аясын түсіну және ажырата білу;

грамматикалық норма: есімше; көсемше; тұйық етістік; шақ, рай түрлері; одағай; оқшау сөздер; үстеудің мағыналық түрлері, етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлері; еліктеу сөздер; шылау түрлері;

пунктуациялық норма: сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін (даралаушы және ерекшелеуші) дұрыс қолдану; шылау түрлерін ажырата білу, орынды қолдану; сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін (даралаушы және ерекшелеуші) дұрыс қолдану.

39. 8-сыныпқа арналған "Қазақ тілі" пәнінің базалық мазмұны.

40. Сөйлеу әрекетінің түрлері:

1) тыңдалым және айтылым: мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; факті мен көзқарасты ажырата білу; проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру; пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдау; білген, көрген, байқаған мағлұматтарды пайдалана отырып ойын жеткізу;

2) оқылым: мәтіндік және графикалық (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау; тілдік құралдар арқылы публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін тану; хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу, мәнерлеп шапшан оқу;

3) жазылым: бірдей элементтері бар, бірақ кеңістікте әртүрлі орналасқан графемаларды ажырату, оқыған кітаптарынан білген, көрген, байқаған мағлұматтарды пайдалана отырып шығарма жазу, іс-қағаздарды: хабарландыру, жұмысқа алу өтініші, жеделхат, жарнама, түсініктеме, сенімхат жазуға, түбіртек (суға, телефонға, газға) толтыру; мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу;

4) тілдік нормаларды қолдану:

орфографиялық норма: бас әріппен жазылатын күрделі-құрама атауларды орфографиялық нормаға сай жазу;

сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану;

лексикалық норма: ежелгі қазақ және кірме сөздер, фразеологизм,

мақал-мәтелдердің эмоционалды мәні, көркемдік ерекшеліктерін түсініп қолдану;

грамматикалық норма: оқшау сөздердің қызметі, сөз тіркесінің байланысу тәсілдері мен түрлері, есім, етістікті сөз тіркестері, тұрлаулы және тұрлаусыз сөйлем мүшелері, сөйлем ішінде бірыңғай мүшелер мен айқындауыш мүшелері;

пунктуациялық норма: қабаттаса қолданылатын тыныс белгілері.

41. 9-сыныпқа арналған "Қазақ тілі" пәнінің базалық мазмұны.

42. Сөйлеу әрекетінің түрлері:

1) тыңдалым және айтылым: дәйексөздерге, үзінділерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау, әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи, оқу-еңбек тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтардағы (интервью, пікірталас үзінді) автордың көзқарасы мен экспрессивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау, тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау, перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу, ой тұжырымдау;

2) оқылым: тұтас және аралас мәтіндердегі ақпараттарды салыстыру, перифразаның түрлі тәсілдерін қолдану, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру, публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану, мақала, аннотация, презентация, құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату, ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді алу, комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу, саналы түрде дауыстап дұрыс оқу;

3) жазылым: графемаларды, олардың элементтерін байланыстарын дұрыс жазу, мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген материалды сипаттап жазу, негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, жинақы мәтін жазу, іс-қағаздарды: оқуға түсуге, жұмысқа орналасуға байланысты қағаздар (өтініш, өмірбаян, қолхат, резюме) жазу, бұқаралық ақпарат құралдарының материалдары негізінде стильдік ауытқуларды, орынсыз қолданылған сөз оралымдарын талдап, стильдік түзетулер жасау;

4) тілдік нормаларды қолдану:

орфографиялық норма: мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу;

орфоэпиялық норма: сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану;

лексикалық норма: сөздік қор және сөздік құрам ерекшеліктерін түсініп қолдану;

грамматикалық норма: жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану, құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, түрлерін білу, салалас құрмаласт сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану;

пунктуациялық норма: құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін (даралаушы, ерекшелеуші, ойдың аражігін ажырататын) ережеге сай қолдану.

43. 10-сыныпқа арналған "Қазақ тілі" пәнінің базалық мазмұны.

44. Сөйлеу әрекетінің түрлері:

1) тыңдалым және айтылым: мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түп нұсқамен салыстыру, әртүрлі жанрдағы орта көлемді мәтіндердегі мақсатты аудитория мен тілдік құралдардың рөлін талдау; тыңдалған мәтіндегі ақпаратты өмірлік мәселелермен байланыстыра білу; мәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау; мәтінде айтылған ойға өз көзқарасын білдіру, сыни тұрғыдан баға беру, әртүрлі жанрдағы материалдар бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру, орта көлемді монолог дайындау;

2) оқылым: тұтас емес мәтіндердегі мәліметтерді салыстыру, өңдеу; қазақ тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; мақала, аннотация, презентация, тезистердің құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; әртүрлі стильдегі мәтіндердің қызметін, құрылымын, ерекшелігін салыстыру; белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу; ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау;

3) жазылым: графикалық тәртіптің негізгі ережелерін сақтау, сөздердің дыбыстық - әріптік құрамын қатесіз жазу, мәтін құрылымын сақтау, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу, құрылымы және жеткізілу формасы бойынша іскерлік хат түрлерін (реттелген, реттелмеген, конверттік, электронды, факс) қолдану, жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу;

4) тілдік нормаларды қолдану:

орфографиялық норма: мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу;

орфоэпиялық норма: сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану;

лексикалық норма: лексикалық және стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану;

грамматикалық норма: сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырату, түрлендіріп қолдану, аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану;

пунктуациялық норма: құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін (даралаушы, ерекшелеші, ойдың аражігін ажырататын) ережеге сай қолдану.

4 - тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

45. Бағдарламада "оқыту мақсаттары" кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан сөйлеу әрекеттерінің ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 5.5.1.1. кодында "5" – сынып; "5.1" – бөлімше; "1" – оқыту мақсатының реттік нөмірі.

46. Оқыту мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

1-кесте

"Тыңдалым және айтылым" бөлімі						
Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1.1 Болжау	5.1.1.1 тірек сөздер арқылы тақырыпты болжау	6.1.1.1 ұсынылған иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау	7.1.1.1 мәтіннің атауын талқылау және алғашқы бөлігін тыңдау арқылы көтерілетін мәселені болжау	8.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау	9.1.1.1 мәтіннен алынған дәйексөздерге, үзінділерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау	10.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру
1.2 Өртүрлі жанрдағы мәтіндерді талдау	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстықтағы байланысты диалог, монологтардағы (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтардағы (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру	7.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтардағы (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіну	8.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтардағы (нұсқаулық, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян, интервью)	9.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи, оқу-еңбек тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтардағы (интервью, пікірталас, автордың көзқарасы мен экспрессивті-эмоционалды	10.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью, пікірталас, монография, мақала, Жолдау) мақсатты аудиториямен

				көтерілген мәселені талдау	сөздердің рөлін талдау	көркемдегіш құралдардың рөлін талдау
1.3 Сөзді түсіну және қабылдау	5.1.3.1 тыңдалған қысқа мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі ақпаратты анықтау; 5.1.3.2 құрбыларының жауабы неден басталып, аяқталғанын біліп, өз сөзімен айтып беру; 5.1.3.3 хабарлы мәтіннің мазмұнын қабылдап, түсіну	6.1.3.1 тыңдалған қысқа мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; 6.1.3.2 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау; 7.1.3.2 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау; 7.1.3.3 шығармада бейнелі сөздің орнын түсіну, бағалау	8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 8.1.3.2 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аударатырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау; 8.1.3.3 аудио және видео таспаға жазылған әртүрлі жанырдағы материалды тыңдау және түсіну	9.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау; 9.1.3.2 мәтінде көтерілген мәселені талдай отырып, негізгі ойды анықтау; 9.1.3.3 аудио және видео таспаға жазылған әртүрлі жанырдағы материалды тыңдау және түсіну. Негізгі ойын жеткізу	10.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін, шынайылығын зерттеп, қорытынды жасау; 10.1.3.2 тыңдалған мәтіндегі ақпаратты өмірлік мәселелермен байланыстыра білу; 10.1.3.3 мәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау
1.4 Тыңдалым материалы	5.1.4.1 тыңдалған мәтін мазмұнын негізінде	6.1.4.1 көтерілген	7.1.4.1 тыңдалған мәтін мазмұнын бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру,	8.1.4.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіретіріп, дәлелді жауап	9.1.4.1 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу; 9.1.4.2 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты	10.1.4.1 мәтіндегі айтылған ойға өз көзқарасын білдіреді, сыйни тұрғыдан баға беріп айту; 10.1.4.2 аудио және видео таспаға жазылған әртүрлі жанрдағы материалдар бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру;

бойынша жауап беру және бағалау	сұрақтарға жауап беру	мәселе бойынша өз ойын білдіру	мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру	беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау	таба білу, көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау; 9.1.4.3 аудио және видео таспаға жазылған әртүрлі жанрдағы материалдар бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру	10.1.4.3 аудио және видео таспаға жазылған әртүрлі жанрдағы материалдар бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру және кейіпкерлердің әрекетін бағалау
1.5 Сөйлеу мәдениетін дамыту	5.1.5.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогқа қатысу	6.1.5.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогқа даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру	7.1.5.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу; 7.1.5.2 оқыған мәтін бойынша пікір айтуға машықтандыру, ойын анық жеткізу, дәлелдеу, қорытынды жасай білу	8.1.5.1 коммуникативтік жағдаятқа сайкөркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогқа қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу; 8.1.5.2 білген, көрген, байқаған мағлұматтарды пайдалана отырып ойын жеткізу	9.1.5.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдер мен деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді әрі жүйелі түрде жеткізу	10.1.5.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, орта көлемді монолог дайындау

2-кесте

Бөлімше	"Оқылым" бөлімі					
	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
			7.2.1.1 мәтіннен детальді	8.2.1.1 мәтіндік және графиктік (		

2.1 Мәтіннен ақпаратты анықтау	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты түсіну, анықтау; 5.2.1.2 мәтіннің мазмұны бойынша негізгі сұрақтарға жауап беру	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, ақпаратты анықтау, түсіндіру; 6.2.1.2 мәтіндегі жаңа сөздерді тауып, мағынасын түсіну; сұраққа өздігінен жауап бергенде қолдана білу	ақпаратты анықтау, түсіндіру; 7.2.1.2 басты кейіпкерлердің сипатын, іс-әрекетін тауып, көрсету; 7.2.1.3 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру	кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау; 8.2.1.2 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылаусұрақтарын құрастыру	9.2.1.1 тұтас және аралас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру; 9.2.1.2 перифразаның түрлі тәсілдерін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру	10.2.1.1 тұтас емес (кесте, диаграмма, сызба, сурет) мәтіндердегі мәліметтерді салыстыру, өңдеу; 10.2.1.2 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау
2.2 Мәтіннің стильдік ерекшелігін тану	5.2.2.1 ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану	6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	8.2.2.1 ресми стиль және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	9.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	10.2.1.1 қазақ тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану
2.3 Мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	5.2.3.1 мәтіннің түрін анықтау және өз тандауын дәлелдеу	6.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы мен өңделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату	7.2.3.1 ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату	8.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату	9.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату.	10.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдамалар, тезистердің құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
2.4 Әртүрлі ресурс	5.2.4.1 оқулықтың анықтамалық	6.2.4.1 мектептің энциклопедриясыялық, фразеологиял	7.2.4.1 энциклопедриялар, балаларға арналған газет-журналд	8.2.4.1 ғаламтор, энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналд	9.2.4.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналд	10.2.4.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми

көздерінен қажетті ақпарат алу	деректерін өз бетінше қолдану	ы қ , орфографиялық сөздіктен ақпараттарды іздеу	ардан қажетті ақпаратты ала білу	ардан қажетті ақпараттарды алу, дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау	а р , оқулықтардан алынған деректерді алу	еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
2.5 Оқылым стратегияларын қолдану	5.2.5.1 жалпы мазмұнын түсіну үшін оқу, нақты ақпаратты табу үшін оқу ; 5.2.5.2 мәтінді бөліктерге бөлу және негізгі ойын анықтау	6.2.5.1 комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу	7.2.5.1 комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу	8.2.5.1 комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу; 8.2.5.2 мәнерлеп шапшан оқу: мәтіннің мазмұны мен мағынасына сәйкес интонация мен сөз қарқынын (кідіріс, логикалық ойлау дауыс сарыны) сақтау	9.2.5.1 комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу; 9.2.5.2 әдеби сөздің нормаларын сақтай отырып саналы түрде дауыстап дұрыс оқу	10.2.5.1 қазақ классиктерінің әдеби шығармаларынан қысқа үзінділерді интонацияларын сақтап, мәнерлеп саналы түрде оқу; 10.2.5.2 өз бетімен әдеби шығармалардағы кейіпкерлердің сөздерін рөлге бөліп оқу

3-кесте

Бөлімше	"Жазылым" бөлімі					
	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
3.1 Жазу дағдыларын жетілдіру	5.3.1.1 жазу техникасын жетілдіру 5.2.1.2 оқулық тағы жазба жұмыстарын орындай білу; 5.2.1.3 бірдей элементтердің әртүрлі саны бар графемаларды ажырату (п-т, л-м, і-и, и-ш)	6.3.1.1 бірдей элементтері бар, бірақ кеңістікте әртүрлі орналасқан графемаларды ажырату (п-р, ү-у, ұ-у, и-у, б-д; с-э, е-ә); 6.2.1.2 бір қосымша элементі бойынша графемаларды ажырату (ц-и, г-ғ, ү-ұ, о-ө, н-ң, к-к, х-с)	7.3.1.1 бірдей элементтердің әртүрлі саны бар графемаларды ажырату (п-т, л-м, і-и, и-ш); 7.2.1.2 қазақ тілінің барлық дыбыстарын өз бетінше жазуда ажырату	8.3.1.1 бірдей элементтері бар, бірақ кеңістікте әртүрлі орналасқан графемаларды ажырату	9.3.1.1 дисграфияның алдын алу мақсатымен барлық графемаларды, олардың элементтерінің байланыстарын дұрыс жазуын қадағалау	10.3.1.1 графикалық тәртіптің негізгі ережелерін сақтау; 10.3.1.2 сөздердің дыбыстық - әріптік құрамын қатесіз жазу
				8.3.2.1 ұсынылған		

3.2 Жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	5.3.2.1 шағын мазмұндама жаза білу; 5.3.2.2 мұғалім ұсынған жоспар бойынша шағын шығарма жазу ;	6.3.2.1 таныс емес тыныс белгілері қойылмаған мәтінді сөйлемге бөлу , жазу; 6.3.2.2 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру; 6.3.2.3 оқыған шығармалар бойынша жоспар құрып (мұғалімнің көмегімен), шығарма жазу ; 6.3.2.4 сурет бойынша жоспар құрып (мұғалімнің көмегімен), шығарма жазу	7.3.2.1 түрлі жанрдағы мәтіндерді ажырата білу, мазмұнын түсіну, жазу; 7.3.2.2 графикалық тіректер бойынша мәтін құрастыру, жазу; 7.3.2.3 сөздерді өзгерте отырып шағын мазмұндама жазу; 7.3.2.4 өз бетінше құрастырған жоспар бойынша шығарма жазу ;	тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру; 8.3.2.2 оқыған кітаптарынан білген, көрген , байқаған мағлұматтарды пайдалана отырып шығарма жазу ; 8.3.2.3 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, жинақы мәтін жазу	9.3.2.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген материалды сипаттап жазу ; 9.3.2.2 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, жинақы мәтін жазу	10.3.2.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу; 10.3.2.2 шығарма жазу барысында өз ойын білдіріп, дәлелдей, қорытынды жасай білу; 10.3.2.3 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу
3.3 Искерлік хат жазу	5.3.3.1 туыстарына, достарына хат жазу , конвертке мекен-жайын дұрыс жазу	6.3.3.1 іс-қағаздарды (хабарландыру , жеделхат, құттықтау) жазуға жаттықтыру	7.3.3.1 іс-қағаздарды: қабырға газетіне мақала жазу, қолхат, өтініш , мінездеме, сауалнама, өмірбаян толтыруға үйрету	8.3.3.1 іс-қағаздарды: хабарландыру , жұмысқа алу өтініші, жеделхат, жарнама, түсініктеме, сенімхат жазуға, түбіртек (суға , телефонға, газға) толтыруға жаттықтыру	9.3.3.1 іс-қағаздарды: оқуға түсуге, жұмысқа орналасуға байланысты қағаздар (өтініш, өмірбаян, қолхат, резюме) жаза білу	10.3.3.1 құрылымы және жеткізілу формасы бойынша іскерлік хат түрлерін (реттелген, реттелмеген, конверттік, электронды, факс) қолдана білу
			7.3.4.1 мәтіндегі	8.3.4.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа	9.3.4.1 бұқаралық ақпарат құралдарының	10.3.4.1 жазба жұмысын

3 . 4 Мәтіндерді түзету	5.3.4.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге сүйене отырып, түзету	6.3.4.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету	орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету	сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу	материалдары негізінде стильдік ауытқуларды, орынсыз қолданылған сөз оралымдарын талдап, стильдік түзетулер жасау	абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу
----------------------------	---	---	--	--	---	--

4-кесте

Бөлімше	"Тілдік нормаларды қолдану" бөлімі					
	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
4 . 1 Орфографиялық нормаларды сақтау	5.4.1.1 қазақ тілінің дыбыстар жүйесі, үндестік заңы, емлелік ерекшеліктері ескере отырып, орфографиялық нормаға сай жазу; 5.4.1.2 түбір сөздегі дауысты және дауыссыз дыбыс әріптерінің жазылуын тексере білу	6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу	7.4.1.1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу	8.4.1.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі-құрама атауларды орфографиялық нормаға сай жазу	9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу	10.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу
4 . 2 Орфоэпиялық нормаларды сақтау	5.4.2.1 екпіннің түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану	6.4.2.1 сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалыықпал заңдылықтарына сәйкес айта білу	7.4.2.1 екпіннің түрлерін (сөз екпіні, тіркес екпіні, логикалық екпін) сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану	8.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану	9.4.2.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану	10.4.2.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану
		6.4.3.1 көп мағыналы сөздер мен омонимдердің				

<p>4 . 3 Лексикалық нормаларды сақтау</p>	<p>5.4.3.1 сөз – тілдің негізгі бірлігі. Сөздің басқа тіл бірліктерінен айырмашылығы. Сөздің лексикалық мағынасы; 5.4.3.2 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді көркемдік ерекшеліктері не сай қолдану; 5.4.3.3 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, антоним, синонимдерді көркемдік ерекшеліктері не сай қолдану</p>	<p>айырмашылығын білу, дұрыс қолдану; 6.4.3.2 сөздің лексикалық мағынасын анықтау үшін түсіндірме сөздікті қолдану; 6.4.3.3 ауызекі және жазбаша мәтіндерде синонимдерді қолдануын бақылау. Синонимдердің мағыналық және стилистикалық айырмашылықтарын анықтау; 6.4.3.4 ауызекі және жазбаша мәтіндерде антонимдерді қолдануын бақылау; 6.4.3.5 қазақ тілінің антонимдер сөздігін қолдану</p>	<p>7.4.3.1 көнерген сөз, неологизм (жалпы тілдік және жеке авторлық) сөздердің қолданыс аясын түсіну және ажырата білу; 7.4.3.2 ауызекі және жазбаша мәтіндерде көнерген сөздер мен неологизмді қолдануын бақылау; 7.4.3.3 диалект сөз, кәсіби сөз, терминологиялық лексика ғылымның негізгі белгісі ретінде, табу, сөздерін орынды қолдана білу</p>	<p>8.4.3.1 ежелгі қазақ және кірме сөздер; 8.4.3.2 шет тілі лексикасын пайдалану мақсаттылығы мен орындылығы тұрғысынан сөйлеу тіліне баға беру; 8.4.3.3 фразеологизм, мақал-мәтелдердің эмоционалды мәні, көркемдік ерекшеліктерін түсініп қолдану</p>	<p>9.4.3.1 сөздік қор және сөздік құрам ерекшеліктерін түсініп қолдану</p>	<p>10.4.3.1 лексикалық және стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану</p>
	<p>5.4.4.1 жұрнақ арқылы жасалған туынды сөздерді және күрделі сөздерді ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану; 5.4.4.2 зат есімдердің мағыналық</p>	<p>6.4.4.1 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің жасалу жолдары мен қызметін білу, төл сөзді төлеу сөзге айналдыру; 6.4.4.2 сөйлемдегі есімдіктің қызметін түсіну, есімдікті зат есім, сын</p>	<p>7.4.4.1 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану; 7.4.4.2 етістіктің есімше, көсемше,</p>	<p>8.4.4.1 окшау сөздердің қызметін түсіну, ажырата білу; 8.4.4.2 сөз тіркесінің байланысу тәсілдері мен түрлері, есім, етістікті сөз</p>	<p>9.4.4.1 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану;</p>	<p>10.4.4.1 сабақтас құрмалас сөйлемдердің</p>

4 . 4 Грамматикал ы қ нормаларды сақтау	түрлерін мәнмәтін аясында жалғаулар арқылы түрлендіріп қолдану; 5.4.4.3 сын есімдер, шырай түрлерінің ерекшелігін тану, сын есімді зат есім орнына қолдана білу; 5.4.4.4 сан есімнің мағыналық түрлерін ажырата білу, сан есімді зат есім орнына қолдана білу	есімнің орнына қолдану; 6.4.4.3 есімдерден зат есім тудыра тын жұрнақ тарды қолда нып, сөз өзгерту мағынасына көңіл аудару; 6.4.4.4 етістіктің етіс түрлері мен салт-сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану	тұйық етістік, шақ, рай түрлерін тілдесім барысында қолдану; 7.4.4.3 еліктеуіш сөздердің мәнмәтіндегі қолданысын түсіну; 7.4.4.4 шылау түрлерін ажырата білу, орынды қолдану 7.4.4.5 одағай түрлерін ажырата білу, қолдану;	тіркестерін ажырату, қолдану; 8.4.4.3 тұрлаулы ж ә н е тұрлаусыз сөйлем мүшелерінің сөйлем жасаудағы өзіндік орны, қызметін түсініп қолдану; 8.4.4.4 сөйлем ішінде бірыңғай мүшелер мен айқындауыш мүшелерді қолдана білу	9.4.4.2 құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, және 9.4.4.3 сәлалас құрмаласт сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану	мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 10.4.4.2 аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану
4 . 5 Пунктуациял ы қ нормаларды сақтау	5.4.5.1 төл сөз , төлеу сөз, автор сөзінің тыныс белгілерін дұрыс қолдану	6.4.5.1 қазақ тіліндегі тыныс белгілерінің түрлері мен қызметін ((даралаушы) түсіну, дұрыс қолдану	7.4.5.1 сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін ((даралаушы және ерекшелеуші) дұрыс қолдану	8.4.5.1 сөйлем соңында қабаттасып қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану	9.4.5.1 құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін ((даралаушы, ерекшелеуші, ойдың аражігін ажырататын) ережеге сай қолдану	10.4.5.1 құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін ((даралаушы, ерекшелеуші, ойдың аражігін ажырататын) ережеге сай қолдану

47. Осы Бағдарлама сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Қазақ тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

48. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру
деңгейінің 5-10 сыныптарына
арналған "Қазақ тілі" пәнінен
жаңартылған мазмұндағы
үлгілік оқу бағдарламасына
қосымша

Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Қазақ тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар (оқыту қазақ тілінде)

1) 5-сынып:

1-кесте

Лексикалық тақырыптар	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Менің Отаным – Қазақстан Менің мектебім	Тыңдалым және айтылым	5.1.1.1 тірек сөздер арқылы тақырыпты болжау; 5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық тақырыптарға байланысты диалог, монологтардағы (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіну
	Оқылым	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты түсіну, анықтау; 5.2.5.1 жалпы мазмұнын түсіну үшін оқу, нақты ақпаратты табу үшін оқу
	Жазылым	5.3.1.1 жазу техникасын жетілдіру; 5.2.1.2 оқулықтағы жазба жұмыстарын орындай білу
	Тілдік нормаларды қолдану	5.4.1.1 қазақ тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емлелік ерекшеліктерін ескере отырып, орфографиялық нормаға сай жазу; 5.4.3.1 сөз – тілдің негізгі бірлігі. Сөздің басқа тіл бірліктерінен айырмашылығы. Сөздің лексикалық мағынасы; 5.4.4.1 жұрнақ арқылы жасалған туынды сөздерді және күрделі сөздерді ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану
2-тоқсан		
	Тыңдалым және айтылым	5.1.3.1 тыңдалған қысқа мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі ақпаратты анықтау; 5.1.3.2 құрбыларының жауабы неден басталып, аяқталғанын біліп, өз сөзімен айтып беру; 5.1.3.3 хабарлы мәтіннің мазмұнын қабылдап, түсіну
		5.2.1.2 мәтіннің мазмұны бойынша негізгі сұрақтарға жауап беру;

Менің отбасым Көлік және жол белгілері	Оқылым	5.2.5.1 жалпы мазмұнын түсіну үшін оқу, нақты ақпаратты табу үшін оқу
	Жазылым	5.3.1.1 жазу техникасын жетілдіру ; 5.2.1.2 оқулықтағы жазба жұмыстарын орындай білу; 5.2.1.3 бірдей элементтердің әртүрлі саны бар графемаларды ажырату (п-т, л-м, і-и, и-ш)
	Тілдік нормаларды қолдану	5.4.1.2 түбір сөздегі дауысты және дауыссыз дыбыс әріптерінің жазылуын тексере білу; 5.4.2.1 екпіннің түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану; 5.4.3.2 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді көркемдік ерекшеліктеріне сай қолдану; 5.4.4.2 зат есімдердің мағыналық түрлерін мәнмәтін аясында жалғаулар арқылы түрлендіріп қолдану

3-тоқсан

Жануарлар әлемі мен өсімдіктер дүниесі Қоршаған ортаны қорғау Адами құндылықтар	Тыңдалым және айтылым	5.1.4.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру; 5.1.3.3 хабарлы мәтіннің мазмұнын қабылдап, түсіну
	Оқылым	5.2.2.1 ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану; 5.2.3.1 мәтіннің түрін анықтау және өз тандауын дәлелдеу; 5.2.5.1 жалпы мазмұнын түсіну үшін оқу, нақты ақпаратты табу үшін оқу
	Жазылым	5.3.1.1 жазу техникасын жетілдіру ; 5.3.2.1 шағын мазмұндама жаза білу; 5.3.3.1 туыстарына, достарына хат жазу, конвертке мекен-жайын дұрыс жазу
	Тілдік нормаларды қолдану	5.4.2.1 екпіннің түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану; 5.4.3.3 антоним, синонимдерді көркемдік ерекшеліктеріне сай қолдану; 5.4.4.3 сын есімдердің, шырай түрлерінің көркемдік ерекшелігін тану, сын есімді зат есім орнына қолдана білу

4-тоқсан

Ғарышқа саяхат Жазғы демалыс. Саяхат	Тыңдалым және айтылым	5.1.5.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогқа қатысу
	Оқылым	5.2.4.1 оқулықтың анықтамалық деректерін өзбетінше қолдану; 5.2.5.1 жалпы мазмұнын түсіну үшін оқу, нақты ақпаратты табу үшін оқу; 5.2.5.2 мәтінді бөліктерге бөлу және негізгі ойын анықтау
	Жазылым	5.3.1.1 жазу техникасын жетілдіру ; 5.3.2.2 мұғалім ұсынған жоспар бойынша шағын шығарма жазу; 5.3.4.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге сүйене отырып, түзету
	Тілдік нормаларды қолдану	5.4.3.2 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді көркемдік ерекшеліктеріне сай қолдану; 5.4.3.3 антоним мен синонимдерді көркемдік ерекшеліктеріне сай қолдану; 5.4.4.4 сан есімнің мағыналық түрлерін ажырата білу, сан есімді зат есім орнына қолдана білу; 5.4.5.1 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің тыныс белгілерін дұрыс қолдану

2) 6-сынып:

2-кесте

Лексикалық тақырыптар	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
	Тыңдалым және айтылым	6.1.1.1 ұсынылған иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау; 6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени тақырыптарға байланысты диалог, монологтардағы (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіну
	Оқылым	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, ақпаратты анықтау, түсіну

<p>Менің туған өлкем Ұлттық және отбасылық құндылықтар</p>	<p>Жазылым</p>	<p>6.3.1.1 бірдей элементтері бар, бірақ кеңістікте әртүрлі орналасқан графемаларды ажырату (п-р, ү-у, ұ-у, и-у, б-д; с-э, е-ә); 6.3.2.1 таныс емес тыныс белгілері қойылмаған мәтінді сөйлемге бөлу, жазу</p>
	<p>Тілдік нормаларды қолдану</p>	<p>6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 6.4.3.1 көп мағыналы сөздер мен омонимдердің айырмашылығын білу, дұрыс қолдану; 6.4.4.1 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің жасалу жолдарын, қызметін білу, төл сөзді төлеу сөзге айналдыру</p>
<p>2-тоқсан</p>		
<p>Астана – бас қала Тарихи тұлғалар</p>	<p>Тыңдалым және айтылым</p>	<p>6.1.3.1 тыңдалған қысқа мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау</p>
	<p>Оқылым</p>	<p>6.2.1.2 мәтіндегі жаңа сөздерді тауып, мағынасын түсіну; сұраққа өздігінен жауап бергенде қолдана білу</p>
	<p>Жазылым</p>	<p>6.2.1.2 бір қосымша элементі бойынша графемаларды ажырату (ц-и, г-ғ, ү-ұ, о-ө, н-ң, к-қ, х-с); 6.3.2.2 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру</p>
	<p>Тілдік нормаларды қолдану</p>	<p>6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 6.4.2.1 сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарына сәйкес айта білу; 6.4.3.2 сөздің лексикалық мағынасын анықтау үшін түсіндірме сөздіккі қолдану; 6.4.4.2 сөйлемдегі есімдіктің қызметін түсіну, есімдікті зат есім, сын есімнің орнына қолдану</p>
<p>3-тоқсан</p>		
	<p>Тыңдалым және айтылым</p>	<p>6.1.3.2 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау</p>

Мәдени құндылықтар Қазақ халқының әдет-ғұрыптары мен салт-дәстүрлері. Наурыз. Табиғат құбылыстары	Оқылым	6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 6.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
	Жазылым	6.3.2.3 оқыған шығармалар бойынша жоспар құрып (мұғалімнің көмегімен), шығарма жазу; 6.3.3.1 іс-қағаздарды (хабарландыру, жеделхат, құттықтау) жазуды білу
	Тілдік нормаларды қолдану	6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 6.4.2.1 сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарына сәйкес айта білу; 6.4.3. Зауызекі және жазбаша мәтіндерде синонимдерді қолдануын бақылау. Синонимдердің мағыналық және стилистикалық айырмашылықтарын анықтау; 6.4.4.3 есімдерден зат есім тудыратын жұрнақтарды қолданып, сөзөзгерту, мағынасына көңіл аудару
4-тоқсан		
Өнер	Тыңдалым және айтылым	6.1.4.1 көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру; 6.1.5.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогқа даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру
	Оқылым	6.2.4.1 энциклопедиялық, фразеологиялық, орфографиялық сөздіктен ақпараттарды іздеу; 6.2.5.1 комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу
	Жазылым	6.3.2.4 сурет бойынша жоспар құрып (мұғалімнің көмегімен), шығарма жазу;

Жануарлар әлемі мен өсімдіктер дүниесі		6.3.4.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету
	Тілдік нормаларды қолдану	6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 6.4.3.4 ауызекі және жазбаша мәтіндерде антонимдерді қолдануын бақылау; 6.4.3.5 қазақ тілінің антонимдер сөздігін қолдану; 6.4.4.4 етістіктің етіс түрлері мен салт-сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану

3) 7-сынып:

3-кесте

Лексикалық тақырыптар	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Қазақстандағы көрікті жерлер Денсаулық – зор байлық	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтіннің атауын талқылау және алғашқы бөлігін тыңдау арқылы көтерілетін мәселені болжау; 7.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтардағы (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіну; 7.1.5.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогқа қатысу
	Оқылым	7.2.1.1 мәтіннен детальді ақпаратты анықтау, түсіну; 7.2.1.2 басты кейіпкерлердің сипатын, іс-әрекетін тауып, көрсету
	Жазылым	7.3.1.1 бірдей элементтердің әртүрлі саны бар графемаларды ажырату (п-т, л-м, і-и, и-ш); 7.2.1.2 қазақ тілінің барлық дыбыстарын өзбетінше жазуда ажырату; 7.3.2.1 түрлі жанрдағы мәтіндерді ажырата білу, мазмұнын түсіну, жазу

	Тілдік нормаларды қолдану	7.4.1.1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу; 7.4.3.1 көнерген сөз, неологизм (жалпы тілдік және жеке авторлық) сөздердің қолданыс аясын түсіну және ажырата білу; 7.4.4.1 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану
2-тоқсан		
Су – тіршілік көзі. Қазақстандағы өзен-көлдер Сәулет өнері	Тыңдалым және айтылым	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау; 7.1.5.2 оқыған мәтін бойынша пікір айтуға машықтандыру, ойын анық жеткізу, дәлелдеу, қорытынды жасай білу
	Оқылым	7.2.1.2 басты кейіпкерлердің сипаты мен іс-әрекетін тауып, көрсету; 7.2.1.3 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру
	Жазылым	7.3.2.1 түрлі жанрадағы мәтіндерді ажырата білу, мазмұнын түсіну, жазу; 7.3.2.2 графикалық тіректер бойынша мәтін құрастыру, жазу
	Тілдік нормаларды қолдану	7.4.1.1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу 7.4.3.2 ауызекі және жазбаша мәтіндерде көнерген сөздер мен неологизмді қолдануын бақылау; 7.4.4.2 етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлерін тілдесім барысында қолдану
3-тоқсан		
	Тыңдалым және айтылым	7.1.3.2 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау; 7.1.4.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру

Мәдени мұра Қазақ халқының әдет-ғұрыптары мен салт-дәстүрлері. Наурыз Бос уақыт және хобби	Оқылым	7.2.1.3 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру; 7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 7.2.4.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
	Жазылым	7.3.2.3 сөздерді өзгерте отырып шағын мазмұндама жазу; 7.3.3.1 іс-қағаздарды: қабырға газетіне мақала жазу, қолхат, өтініш, мінездеме, сауалнама, өмірбаян толтыруға үйрету
	Тілдік нормаларды қолдану	7.4.2.1 екпіннің түрлерін (сөз екпіні, тіркес екіпіні, логикалық екпін) сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану; 7.4.3.3 диалект сөз, кәсіби сөз, терминологиялық лексика ғылымның негізгі белгісі ретінде, табу сөздерін орынды қолдана білу; 7.4.4.3 еліктеуіш сөздердің мәнмәтіндегі қолданысын түсіну; 7.4.5.1 сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін (даралаушы және ерекшелеуші) дұрыс қолдану
4-тоқсан		
Жеңіс күні. Достық мерекесі	Тыңдалым және айтылым	7.1.3.3 шығармада бейнелі сөздің орнын түсіну, бағалау; 7.1.4.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру
	Оқылым	7.2.3.1 сөйлеу этикеті мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 7.2.4.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу; 7.2.5.1 комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу
		7.3.2.4 өз бетінше құрастырған жоспар бойынша шығарма жазу;

	Жазылым	7.3.4.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету
	Тілдік нормаларды қолдану	7.4.3.3 диалект сөз, кәсіби сөз, терминологиялық лексика ғылымның негізгі белгісі ретінде, табу сөздерін орынды қолдана білу; 7.4.4.4 шылау түрлерін ажырата білу, орынды қолдану; 7.4.4.5 одағай түрлерін ажырата білу, қолдану

4) 8-сынып:

4-кесте

Лексикалық тақырыптар	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Сүйіспеншілік пен достық Ауа райы және климаттық өзгерістер	Тыңдалым және айтылым	8.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; 8.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтардағы (нұсқаулық, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян, жаңалық, интервью) көтерілген мәселені талдау
	Оқылым	8.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау; 8.2.5.1 комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу
	Жазылым	8.3.1.1 бірдей элементтері бар, бірақ кеңістікте әртүрлі орналасқан графемаларды ажырату
	Тілдік нормаларды қолдану	8.4.1.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі-құрама атауларды орфографиялық нормаға сай жазу; 8.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану
2-тоқсан		
	Тыңдалым және айтылым	8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу

Мамандықтар әлемі Табиғаттағы өзгерістер	Оқылым	8.2.1.2 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру; 8.2.2.1 ресми стиль және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 8.2.5.1 комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу
	Жазылым	8.3.2.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру
	Тілдік нормаларды қолдану	8.4.1.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі-құрама атауларды орфографиялық нормаға сай жазу; 8.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану; 8.4.3.1 ежелгі қазақ және кірме сөздер; 8.4.4.1 оқшау сөздердің қызметін түсіну, ажырата білу
3-тоқсан		
	Тыңдалым және айтылым	8.1.3.2 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аудара отырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау; 8.1.3.3 аудио және видео таспаға жазылған әртүрлі жанрдағы материалды тыңдау және түсіну; 8.1.5.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогқа қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
	Оқылым	8.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау; 8.2.1.2 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру; 8.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік

<p>Әлемнің жеті кереметі Ғылым мен технология жетістіктері Спорт. Белгілі спорт жұлдыздары</p>		<p>жазбалардың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 8.2.5.1 комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу</p>
	Жазылым	<p>8.3.2.2 оқыған кітаптарынан білген, көрген, байқаған мағлұматтарды пайдалана отырып творчестволық шығарма жазу; 8.3.4.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу</p>
	Тілдік нормаларды қолдану	<p>8.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану; 8.4.3.2 шет тілі лексикасын пайдалану мақсаттылығы мен орындылығы тұрғысынан сөйлеу тіліне баға беру; 8.4.4.2 сөз тіркесінің байланысу тәсілдері мен түрлері, есімді, етістікті сөз тіркестерін ажырату, қолдану; 8.4.4.3 тұрлаулы және тұрлаусыз сөйлем мүшелерінің сөйлем жасаудағы өзіндік орнын, қызметін түсініп қолдану</p>
4-тоқсан		
	Тыңдалым және айтылым	<p>8.1.3.3 аудио және видео таспаға жазылған әртүрлі жанрдағы материалды тыңдау және түсіну; 8.1.4.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау; 8.1.5.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздер және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогқа қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу; 8.1.5.2 білген, көрген, байқаған мағлұматтарды пайдалана отырып ойын жеткізе білу</p>
		<p>8.2.4.1 ғаламтор, энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті</p>

Қазақстандағы ұлттар достастығы Ғаламтор және әлеуметтік желілер	Оқылым	ақпараттарды алу, дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау; 8.2.5.2 мәнерлеп шапшаң оқу: мәтіннің мазмұы мен мағынасына сәйкес интонация мен сөз қарқынын (кідіріс, логикалық ойлау дауыс сарыны) сақтау
	Жазылым	8.3.3.1 іс-қағаздарды: хабарландыру, жұмысқа алу өтініші, жеделхат, жарнама, түсініктеме, сенімхат жазуға, түбіртек (суға, телефонға, газға) толтыруға жаттықтыру; 8.3.2.3 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу
	Тілдік нормаларды қолдану	8.4.3.3 фразеологизм, мақал-мәтелдердің эмоционалды мәні мен көркемдік ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.4.4 сөйлем ішінде бірыңғай мүшелер мен айқындауыш мүшелерді қолдана білу; 8.4.5.1 сөйлем соңында қабаттасып қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану

5) 9-сынып:

5-кесте

Лексикалық тақырыптар	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Отбасы және демографиялық өзгеріс Әлем мәдениеті	Тыңдалым және айтылым	9.1.1.1 мәтіннен алынған дәйексөздерге, үзінділерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау
	Оқылым	9.2.1.1 тұтас және аралас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру; 9.2.5.1 комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу; 9.2.5.2 әдеби сөздің нормаларын сақтай отырып саналы түрде дауыстап дұрыс оқу
	Жазылым	9.3.1.1 дисграфияны алдын алу мақсатымен барлық графемаларды, олардың элементтерінің байланыстарын дұрыс жазуын қадағалау

	Тілдік нормаларды қолдану	<p>9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу;</p> <p>9.4.2.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану;</p> <p>9.4.3.1 сөздік қор және сөздік құрам ерекшеліктерін түсініп қолдану;</p> <p>9.4.4.1 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану</p>
2-тоқсан		
Адам құқығы мен бостандығы Театр өнері мен мәдениеті	Тыңдалым және айтылым	<p>9.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи, оқу-еңбек тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтардағы (интервью, пікірталас үзінді) автордың көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау;</p> <p>9.1.4.1 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу</p>
	Оқылым	<p>9.2.1.1 тұтас және аралас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру;</p> <p>9.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану;</p> <p>9.2.5.1 комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу;</p> <p>9.2.5.2 әдеби сөздің нормаларын сақтай отырып саналы түрде дауыстап дұрыс оқу</p>
	Жазылым	<p>9.3.2.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графикалық мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген материалды сипаттап жазу</p>
	Тілдік нормаларды қолдану	<p>9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу;</p> <p>9.4.2.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану;</p>

		<p>9.4.3.1 сөздік қор және сөздік құрам ерекшеліктерін түсініп қолдану;</p> <p>9.4.4.2 құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, түрлерін білу</p>
3-тоқсан		
<p>Тәуелсіздік жылдарындағы Қазақстан. ЭКСПО -2017</p> <p>Кәсіп пен еңбек</p> <p>Жасөспірім және заң</p>	<p>Тыңдалым және айтылым</p>	<p>9.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау;</p> <p>9.1.3.2 мәтінде көтерілген мәселені (тұрмыстық, әлеуметтік) талдай отырып, негізгі ойды анықтау;</p> <p>9.1.4.2 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу, көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау;</p>
	<p>Оқылым</p>	<p>9.2.1.2 перифразаның түрлі тәсілдерін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру;</p> <p>9.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату;</p> <p>9.2.5.1 комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу;</p> <p>9.2.5.2 әдеби сөздің нормаларын сақтай отырып саналы түрде дауыстап дұрыс оқу</p>
	<p>Жазылым</p>	<p>9.3.2.2 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, жинақы мәтін жазу;</p> <p>9.3.3.1 іс-қағаздарды: оқуға түсуге , жұмысқа орналасуға байланысты қағаздар (өтініш, өмірбаян, қолхат , резюме) жаза білу</p>
	<p>Тілдік нормаларды қолдану</p>	<p>9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу;</p> <p>9.4.2.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану;</p> <p>9.4.3.1 сөздік қор және сөздік құрам ерекшеліктерін түсініп қолдану;</p> <p>9.4.4.3 салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану</p>

Ғарышты игеру Қоршаған орта және энергия ресурстары	Тыңдалым және айтылым	<p>9.1.3.3 аудио және видео таспаға жазылған әртүрлі жанырдағы материалды тыңдау және түсіну. Қысқаша негізгі ойын жеткізу;</p> <p>9.1.4.2 аудио және видео таспаға жазылған әртүрлі жанырдағы материалдар бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру;</p> <p>9.1.5.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу</p>
	Оқылым	<p>9.2.4.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді алу;</p> <p>9.2.5.1 комментарий жасау, іріктеп , талдап оқу;</p> <p>9.2.5.2 әдеби сөздің нормаларын сақтай отырып саналы түрде дауыстап дұрыс оқу</p>
	Жазылым	<p>9.3.2.2 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, жинақы мәтін жазу;</p> <p>9.3.4.1 бұқаралық ақпарат құралдарының материалдары негізінде стильдік ауытқуларды, орынсыз қолданылған сөз оралымдарын талдап, стильдік түзетулер жасау</p>
	Тілдік нормаларды қолдану	<p>9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу;</p> <p>9.4.2.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану;</p> <p>9.4.3.1 сөздік қор және сөздік құрам ерекшеліктерін түсініп қолдану;</p> <p>9.4.5.1 құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін (даралаушы, ерекшелеуші, ойдың аражігін ажырататын) ережеге сай қолдану</p>

6) 10-сынып:

6-кесте

Лексикалық тақырыптар	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Мәңгілік Ел- мұратым Жаһандану мәселелері	Тыңдалым және айтылым	10.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқа-мен салыстыру; 10.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін, шынайылығын зерттеп, қорытынды жасау
	Оқылым	10.2.1.1 тұтас емес (кесте, диаграмма, сызба, сурет) мәтіндердегі мәліметтерді салыстыру, өңдеу
	Жазылым	10.3.1.1 графикалық тәртіптің негізгі ережелерін сақтау; 10.3.1.2 сөздердің дыбыстық-әріптік құрамын қатесіз жазу
	Тілдік нормаларды қолдану	10.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 10.4.2.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану; 10.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 10.4.4.1 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрленді-ріп қолдану
2-тоқсан		
Бұқаралық ақпарат құралдары	Тыңдалым және айтылым	10.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрадағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью, пікірталас, монография, мақала, Жолдау) мақсатты аудиториямен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау
	Оқылым	10.2.1.2 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау және проблемалық сұрақтарын құрастыру
		10.3.1.2 сөздердің дыбыстық-әріптік құрамын қатесіз жазу;

"Қызыл кітапқа" енген жануарлар мен өсімдіктер	Жазылым	10.3.2.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу
	Тілдік нормаларды қолдану	10.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 10.4.2.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану; 10.4.3.1 лексика мен стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 10.4.4.2 аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану
3-тоқсан		
	Тыңдалым және айтылым	10.1.3.2 тыңдалған мәтіндегі ақпаратты өмірлік мәселелермен байланыстыра білу; 10.1.4.1 мәтіндегі айтылған ойға өз көзқарасын білдіреді, сыни тұрғыдан баға беріп айту; 10.1.4.2 аудио және видео таспаға жазылған әртүрлі жанырдағы материалдар бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру
Қазақстандағы туризм және экотуризм Табиғи ресурстарды тиімді пайдалану	Оқылым	10.2.1.1 қазақ тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 10.2.4.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	10.3.2.2 шығарма жазу барысында өз ойын білдіріп, дәлелдей, қорытынды жасай білу; 10.3.3.1 құрылымы және жеткізілу формасы бойынша іскерлік хат түрлерін (реттелген, реттелмеген, конверттік, электронды, факс) қолдана білу
	Тілдік нормаларды қолдану	10.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 10.4.2.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану;

		<p>10.4.3.1 лексикалық және стилистикалық заңдылықтарды дұрыс қолдану;</p> <p>10.4.5.1 құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін (даралаушы, ерекшелеуші, ойдың аражігін ажырататын) ережеге сай қолдану</p>
4-тоқсан		
<p>Әлемдегі қақтығыстар және бейбітшілік</p> <p>Қазақ батырлары</p>	Тыңдалым және айтылым	<p>10.1.3.3 мәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау;</p> <p>10.1.4.3 аудио және видео таспаға жазылған әртүрлі жанрдағы материалдар бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру және кейіпкерлердің әрекетін бағалау;</p> <p>10.1.5.1 қоғамдық-саяси, ғылыми тақырыптар, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, орта көлемді монолог дайындау;</p> <p>10.2.5.1 қазақ классиктерінің әдеби шығармаларынан қысқа үзінділерді интонацияларын сақтап, мәнерлеп саналы түрде оқу</p>
	Оқылым	<p>10.2.4.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау;</p> <p>10.2.5.1 қазақ классиктерінің әдеби шығармаларынан қысқа үзінділерді интонацияларын сақтап, мәнерлеп саналы түрде оқу;</p> <p>10.2.5.2 өз бетімен әдеби шығармалардағы кейіпкерлердің сөздерін рөлге бөліп оқу</p>
	Жазылым	<p>10.3.2.3 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу;</p> <p>10.3.3.1 құрылымы және жеткізілу формасы бойынша іскерлік хат түрлерін (реттелген, реттелмеген, конверттік, электронды, факс) қолдана білу;</p> <p>10.3.4.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу</p>

	Тілдік нормаларды қолдану	10.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 10.4.2.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану; 10.4.3.1 лексика мен стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 10.4.5.1 құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін (даралаушы, ерекшелеуші, ойдың аражігін ажырататын) ережеге сай қолдану
--	---------------------------	---

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
500-қосымша

Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Орыс тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту орыс тілінде)

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Орыс тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабы б) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Оқыту мақсаты – тіл туралы білімдерді меңгеру, түрлі деңгейдегі құралдарды қолдану нормалары және оларды өнімді тілдік әрекет барысында белсендету, сонымен бірге сөздік қорын байыту, байланыстыра айту жолдарын, қатынас мәдениетін, тілді жетілдірудің саналы және шығармашылықтық механизмдерін меңгеру негізінде тілдік әрекеттің барлық түрлері (тыңдалым, айтылым, оқылым және жазылым) бойынша коммуникативтік дағдыларды қалыптастыру арқылы зиялы және белсенді тұлғаны дамыту.

3. Оқытудың міндеттері:

1) тіл туралы білімдерді, оның түрлі салада және қатынас жағдайларында, стилистикалық ресурстарда, әдеби тілдің негізгі нормаларында (орфоэпиялық,

орфографиялық, және грамматикалық) және тілдік этикет ережелерінде қызмет істеуін қалыптастыру;

2) оқу және жазу дағдыларын жетілдіру;

3) нормативтік және қатынас жағдайындағы сәйкестік көзқарастары жағынан тілдік құралдарды бағалау және таңдау қабілетін қалыптастыру;

4) түрлі тілілік жанрларда ауызша және жазбаша монологиялық сөйлемдерді құру қабілетін дамыту және жетілдіру;

5) табысты әңгімелік қатынас жасау, түрлі сала мен коммуникативтік жағдайда пікірталас жүргізу қабілетін жетілдіру;

6) орфоэпиялық, орфографиялық, пунктуациялық және стилистикалық сауаттылығын жетілдіру;

7) қатынас құралы, білім көзі, рухани-адамгершіліктік құндылық ретінде, және де қоғамда табысты әлеуметтенуге ықпал жасайтын тілдік капитал ретінде, тілге саналы қарауға тәрбиелеу.

4. Бағдарламаның мазмұны, заттық нәтижелерге қол жеткізуден басқа, түзеу міндеттерін жүзеге асыру бойынша жүйелік жұмыстарды қарастырады: есту, есту-көру қабылдауын дамыту; бейтарап және белсенді сөздігін өсіру; сөйлеуінде вербализмді болдырмау, тілдің семантикалық жағымен жұмыс; тілдің грамматикалық және фонетикалық құрылымының бұзылымдарын түзеу; дислексияны, дисграфияны және дизорфографияны болдырмау және жеңу.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Тілді оқыту, оқытудың түзеу-дамытушылық және әлеуметтік-бейімдеушілік бағыты қағидаларының негізінде және жіктелімдік, әрекеттік, коммуникативтік, құндылықты-бағдарлаушылық, дифференциалдық тәсілдер мен ақпараттық-коммуникациялық технологияларын қолдану негізінде, жүзеге асырылады.

6. Оқытудың түзеу-дамытушылық бағыты, оның ерекше білімдік қажеттіліктері ескеріле отырып, оқу ісінің арнайы тәсілдері және әдістері арқылы жүзеге асырылады.

7. Әлеуметтік-бейімдеушілік бағыты тұлғаның әлеуметтік бейімделмеушілігін жеңу немесе азайтуды қарастырады. Білім алушылардың әлеуметтік өмірге қатысулары үшін қажетті тәртіп пен өмірлік нормаларының меңгерілуі бойынша арнайы жұмыстар қарастырылады.

8. Әрекеттік тәсіл қағидасы: оқыту барысында педагогтың басшылығымен заттық-практикалық, ізденушілік әрекеттер кең қолданылады, бұл оқу материалын түсінуге жағдайлар жасайды; заттық-практикалық әрекет жоғарғы психикалық функцияларының сенсомоторлық негізін дамытуға (қабылдауы, тілі, ойлау қабілеті), білім алушылардың өмірлік тәжірибесінің жеткіліксіздігінің орнын толықтыруға, жалпыбілімдік пәндер бойынша білімдер мен дағдыларды меңгерулеріне мүмкіндік береді.

9. Коммуникативтік тәсіл – ақпаратты беру және хабарлау, тілдік қатынас барысында білімдерімен, қабілеттерімен және дағдыларымен алмасу; тіл арқылы қатынас жасау қабілеттілігі оқыту нәтижесі болып табылады.

10. Оқытудың практикалық бағыты білім алушылардың оқыған материалы мен практикалық іс-әрекеті арасындағы тығыз байланысты, практикалық-бағдарлық міндеттерді шешуде бірінші кезекті мағынасы бар, білімдері мен қабілеттерінің қалыптасуын болжайды.

11. Білім алушыларға қарасты жіктемелік және жекелік тәсіл, олардың Бағдарлама мазмұнын меңгерудегі бірдей емес мүмкіндіктерін көрсететін ерекше білімдік қажеттіліктерінің ескерілуін, оқу материалын меңгеру барысында көрініс алатын және алған білімдерінің, дағдыларының, қабілеттерінің сапасына әсер ететін, вариативті типологиялық ерекшеліктерінің болуын болжайды. Әрбір типологиялық топ үшін педагог олардың мүмкіндіктеріне сәйкес, қолжетімді күрделілік пен көлемін ескере отырып, оқу материалының мазмұнын таңдап алады; оқу жұмысының қарқыны, білім алушылардың дербестігі, оқыту тәсілдері мен әдістері түрлендіріледі. Білім алушылардың топтарға бөлінуі шартты және қозғалмалы. Жіктемелі тәсіл оқытудың жекеленуімен толықтырылады.

12. Ақпараттық коммуникативтік біліктілігін қалыптастыру мақсатында білім алушылар түрлі дереккөздік ақпараты бар әртүрлі жұмыстарды, соның ішінде инновациялық коммуникациялық технологияларды қарастырады (оқитын машиналар, сөздіктер, анықтамалар, бұқаралық ақпарат құралдары, ғаламтор, компьютер).

13. Қоғамның әлеуметтік-экономикалық және мәдени өмірінің түрлі аспектілерін қамтитын, түрлі үлгідегі және жанрдағы мәтіндерді қолданылады, бұл білім алушылардың орфографиялық, пунктуациялық, стилистикалық сауаттылық деңгейін, сондай-ақ тілдік мәдениет деңгейін көтеруге, саралау дағдыларын жаттықтыруға және тілдің түрлі жанрдағы, стилдегі байланысты сөйлемдерді меңгерулеріне мүмкіндік береді.

14. Мәтіндер мазмұны білім алушылардың рухани-адамгершіліктік қасиеттері мен орысстандық патриотизмді қалыптастыруға және өмірде жалпыұлттық "Мәңгілік Ел" идеясын іске асыруға, этникааралық және мәдениаралық коммуникация жағдайында төзімділік пен қатынасты дамытуға бағытталады.

15. Сабақтарды ұйымдастыру және өткізу барысында педагог бірқатар ерекше және жалпы әдістемелік талаптарға сүйенеді:

1) үздіксіз түзеу және дефицитарлық функцияларын дамыту (сенсорлық, моторлық, психикалық);

2) кеңістіктік ұғымдарды, коммуникативтік әрекеттерді, сезіну мен ұсақ моториканы, есту, көру және тактильдік қабылдауды дамыту;

3) меңгерген компенсаторлық тәсілдерін, қабілеттері мен дағдыларын, қалпына келтірілген және түзетілген функцияларын түрлі оқу үдерісі барысында, сабақта және

сабақтан тыс кезде, айналасындағылармен қатынас жасау кезінде белсенді түрде қолдану мүмкіндігін қамтамасыз ету;

4) әлеуметтік құзіретін белсендету және өз бетінше жұмыс жасау дағдыларын, танымдық белсенділік пен танымдық қызығушылығын, тұлғаның эмоциялық-еріктік саласы мен оң қасиеттерін дамыту.

16. Оқытудың әдістері мен тәсілдерін таңдау ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылардың танымдық әс-әрекеттеріне сәйкес жүзеге асырылады, соған орай, іс-әрекеттер алгоритмдері мен заттық-практикалық ірекеттерді қолдану түрінде берілетін, "кішкентай қадамдар" әдісі маңызды орын алады.

17. Оқудағы қиындықтарды жеңу мақсатында арнайы тәсілдер (көру бұзылымдары ескерілгендегі оқу ісінің алгоритмизациясы, сабақ құрылымының ерекшелігі, сақталған функцияларды дамыту бойынша арнайы гимнастика), оқу ақпаратын өңдеудің логикалық тәсілдері (нақтыландыру, үлгілер бойынша аналогиясын орнату, қорыту) қолданылады.

18. Білім алушылардың психикалық және дене ерекшеліктерін түзеу мақсатында тіл сабағында қолданылатын әдістер мен тәсілдер:

1) шолу әдісі;

2) дидактикалық ойындар;

3) "Фонетика", "Лексика және фразеология" тақырыптарын оқу барысында кроссвордтарды табу, ребустарды, шарадаларды шешу;

4) тірек сызбалар;

5) мәтінді редакциялау;

6) анықтамалық материалдар үшін дәптер дайындау және қолдану;

7) "дыбыссыз" сұрақ;

8) дайын мәтіннің тақырыптық торын құрастыру тәсілі және тақырыпты құру барысындағы есептеулер тәсілі;

9) болашақ тақырыптың микротақырыптарын ашу сызбасын құрастыру тәсілі және оны дайын мәтіннен есептеп шығару тәсілі;

10) тәсілдерді қолдана отырғандағы тіл шығармашылығы: "Еркін ассоциациялар тәсілі"(суреттердің деректері бойынша), "Не болар еді, егер ..." (білім алушы өзіне осындай сұрақ қойып жауап беруге тырысады), "Әңгімені жалғастыр";

11) "мағыналық бірліктер" тәсілі мағыналық жады мен логикалық ойлау қабілетін дамытуға арналады. Тәсілдер: мәтіннің сараптамасы немесе шағын-баяндау, мұнда білім алушы дәйекті түрде екі сұраққа жауап береді: "Бұл мәтінде кім (немесе не) туралы айтылады?" және "Бұл жөнінде не айтылады (хабарланады)?" Қолданылатын қысқаша-баяндаулар көлемі үлкен мәтінге қарасты қорқынышын жеңіп, эмоциялық-ерік аясының қалыптасуына көмектеседі. Жеке тәжірибесін қолдану:

жанұядағы туыстық байланыстардың аналогиясы бойынша мәтін немесе сөйлем ішіндегі туыстық байланыстарды анықтау (мысалы, "Қарапайым сөйлем") тақырыбын зерделеу барысында.

19. Ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушыларға барлық психикалық үдерістердің тез сарқылуы тән, сондықтан сабақ кезінде іс-әрекеттерді ауыстырудың, әдістер мен тәсілдерді алмастырудың, жіктемелік тәсілдің, маңызыды материалды ойда сақтап қалу үшін көп рет қайталаудың, көру қабілеті, айналаны бақылау, оқу, жұмысты тынығумен алмастыру үшін жайлы жағдайлар жасаудың мағынасы зор.

20. Бағдарламалық материалды толыққанды жүзеге асыру үшін тіл және әдебиет кабинеттерін жабдықтаудың нормалары белгіленген:

- 1) интерактивтік және проекциялық жабдықтар жинақталымы: проектор, интерактивтік тақта немесе экран;
- 2) электрондық басылымдар, DVD –гі видеофильмдер, электрондық плакаттар;
- 3) компьютер жинақталымы: жүйелік блок, монитор, микрофондық-телефондық гарнитура, акустикалық жүйе, веб-камера, желілік фильтр, көпфункционалды құрылғы;
- 4) аудиторлық қабырға тақтасы.

21. Тілдік оқыту барысында техникалық құрылғылар (аппаратура) және дидактикалық құралдар (ақпарат тасушы) белсенді түрде қолданылады, оның ішінде:

1) интерактивтік панелі және үшөлшемді аксессуарлары бар "Мультимедиялық интерактивтік оқытатын бағдарламалық-әдістемелік кешен" электрондық ресурсы - теориялық материал мен практикалық білімдердің меңгерілу тиімділігін жоғарылату үшін;

2) дыбыстық сигналады визуалдайтын "Логопедиялық тренажер" - арнайы тыныс алу және дауыс жаттығуларын өткізу барысында, әсіресе тұтықпасы мен дизартриясы бар балалармен жұмыс істегенде;

3) "Тілдік коммуникацияны меңгеру және дамытуға арналған тілілік тренажер" ассистивтік құрылғысы - қажетті мөлшерде жалпақ сөйлемдік тілді меңгермеген білім алушылар үшін, сонымен бірге білім алушылардың тілдік шектелуі кезеңінде.

3-тарау. "Орыс тілі" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

22. ОбьҰм учебной нагрузки по учебному предмету "Русский язык" составляет:

- 1) в 5 классе – 3 часа в неделю, 102 часа в учебном году;
- 2) в 6 классе – 3 часа в неделю, 102 часа в учебном году;
- 3) в 7 классе – 3 часа в неделю, 102 часа в учебном году;
- 4) в 8 классе – 3 часа в неделю, 102 часа в учебном году;
- 5) в 9 классе – 3 часа в неделю, 102 часа в учебном году;
- 6) в 10 классе – 3 часа в неделю, 102 часа в учебном году.

23. Содержание Программы организовано по разделам обучения. Разделы состоят из подразделов, которые содержат в себе цели обучения в виде ожидаемых результатов по классам.

24. Содержание учебного предмета включает 4 раздела:

- 1) раздел "Слушание и говорение";
- 2) раздел "Чтение";
- 3) раздел "Письмо";
- 4) раздел "Соблюдение речевых норм".

25. Раздел "Слушание и говорение" включает следующие подразделы:

- 1) понимание содержания текста;
- 2) определение основной мысли;
- 3) пересказывание прослушанного материала;
- 4) прогнозирование событий;
- 5) участие в диалоге;
- 6) оценивание прослушанного материала;
- 7) построение монологического высказывания.

26. Раздел "Чтение" включает следующие подразделы:

- 1) понимание информации;
- 2) выявление структурных частей текста и определение основной мысли;
- 3) понимание применения лексических и синтаксических единиц в прочитанном тексте;
- 4) определение типов и стилей текстов;
- 5) формулирование вопросов и оценивание;
- 6) использование разных видов чтения;
- 7) извлечение информации из различных источников;
- 8) сравнительный анализ текстов.

27. Раздел "Письмо" включает следующие подразделы:

- 1) составление плана;
- 2) изложение содержания прослушанного, прочитанного и аудиовизуального материала;
- 3) написание текстов с использованием различных форм представления;
- 4) создание текстов различных типов и стилей;
- 5) написание эссе;
- 6) творческое письмо;
- 7) редактирование текстов.

28. Раздел "Соблюдение речевых норм" включает следующие подразделы:

- 1) соблюдение орфографических норм;
- 2) соблюдение лексических норм;
- 3) соблюдение грамматических норм;

4) соблюдение пунктуационных норм.

29. Базовое содержание учебного предмета "Русский язык" для 5 класса:

1) говорение и слушание: главная информация, тема и основная мысль, повествование, описание, пересказ текста, содержание текста, диалог-расспрос, позиции "говорящий" и "слушающий", оценка звучащей речи с позиции "нравится/не нравится", "правильно/неправильно", типы высказывания;

2) чтение: сплошные и несплошные тексты, основная мысль, содержание и композиция текста, прямое и переносное значение слов, синонимы, антонимы, омонимы, многозначные слова, описание, повествование, рассуждение, книжный и разговорный стили, письмо, рекламный текст, объявление, дневник, стихотворение, сказка, формулирование вопросов, ознакомительное чтение, извлечение информации, тема и композиция текста;

3) письмо: простой план, основное содержание текста, информация в виде рисунка, повествование и описание в художественном и разговорном стилях, целевая аудитория, эссе-повествование, эссе-рассуждение, творческие работы (120-150 слов), представление себя на месте героя, корректура текста с помощью словаря, редактирование предложений;

4) соблюдение речевых норм: гласные и согласные в корне слова, "НЕ" с именами существительными, прилагательными, отрицательными местоимениями, глаголами, а также окончания в разных частях речи; слова с прямым и переносным значением, заимствованные слова, эмоционально-окрашенные слова; гиперболы, эпитеты, сравнения; согласование именных частей речи в роде, числе и падеже; знаки препинания при прямой речи и обращении, тире в простом предложении, с однородными членами, а также с обобщающим словом при однородных членах предложения.

30. Базовое содержание учебного предмета "Русский язык" для 6 класса:

1) слушание и говорение: главная и второстепенная информация, основная мысль, ключевые слова, подробный, краткий, выборочный пересказ, сюжет и его развитие, критерии оценки прослушанного материала: содержание, структура, логика высказывания, монолог-описание с элементами рассуждения, монолог - повествование с элементами рассуждения, с опорой на план, схему, иллюстрации, рекламные ролики; орфоэпические нормы;

2) чтение: основная информация, сплошные и несплошные тексты, известная и неизвестная информация; основная мысль, структурные части текста, построение текста, фразеологизмы, обращения, однородные члены предложения, вопросительные, восклицательные, побудительные предложения; описание, повествование, рассуждение; характерные черты, языковые и жанровые особенности, публицистический и художественный стили; вопросы к тексту, актуальность темы, ценность, качество и полезность текста; виды чтения (ознакомительное и комментированное); дискуссия,

стилистические особенности стихотворения, сказки, рассказа, заметки, репортажа, интервью;

3) письмо: простой и сложный план, подробное, краткое, выборочное изложение, текст-повествование, текст-описание от 3-го лица, информация в виде иллюстраций, комиксов, тексты (описание, повествование, рассуждение) в публицистическом и художественном стилях (стихотворение, сказка, рассказ, заметка, репортаж, интервью), эссе-повествование, эссе-рассуждение эссе-описание, творческие работы (150-200 слов), корректура текста, редактирование текста;

4) соблюдение речевых норм: разделительные "Ъ и Ъ" знаки, сложные имена существительные, прилагательные, числительные, неопределенные местоимения, а также приставки и суффиксы в разных частях речи; фразеологические обороты; метафоры, олицетворения, риторические фигуры, антитеза, перифраз; падежные формы числительных, прилагательных, местоимений; степени сравнения имен прилагательных и наречий; знаки препинания в предложениях с вводными конструкциями, при прямой и косвенной речи.

31. Базовое содержание учебного предмета "Русский язык" для 7 класса:

1) слушание и говорение: главная и второстепенная, известная и неизвестная информация; основная мысль и структура, подробный, краткий, выборочный пересказ с изменением лица; прогнозирование содержания с опорой на основную мысль, диалог и аргументация, оценивание прослушанного материала с точки зрения содержания, языковые средства для привлечения внимания, структура и логика изложения материала; аргументированный монолог (описание, повествование, рассуждение), микротема, план, схема, иллюстрация, рекламный ролик;

2) чтение: сплошные и несплошные тексты, главная и второстепенная информация; структурные части и их элементы (предложения, абзацы), основная мысль; явное и скрытое (подтекст) значение отдельных слов и выражений в тексте, паронимы, вводные слова, повторы, прямой и обратный порядок слов в предложении; смешанные типы текстов, характерные черты, языковые и жанровые особенности текстов публицистического и официально-делового стилей (объяснительная записка, расписка, правило, поздравление, инструкция, заметка, интервью, дневник, блог, письма: просьбы, приглашения, информационные); вопросы на основе выводов и заключений; виды чтения, в том числе поисковое; факт и мнение; стилистические особенности текстов, композиция, языковые особенности, целевая аудитория;

3) письмо: простой и сложный план; подробное, краткое, выборочное изложение, текст-повествование, текст-описание, текст-рассуждение с изменением лица, схемы, таблицы, диаграммы, тексты-описания с элементами повествования, тексты-повествования с элементами рассуждения, публицистический и официально-деловой стиль (объяснительная записка, расписка, правило, поздравление, инструкция, заметка, интервью, дневник, блог, письма: просьбы, приглашения,

информационные), собственное мнение, виды эссе, аргументативное эссе; творческие работы (200-250 слов), социальная роль и речевое поведение; смысловые, фактические, логические недочеты; редактирование текста, изменение структуры отдельных предложений или фрагментов текста;

4) соблюдение речевых норм: гласные после шипящих и "Ц, НЕ" с разными частями речи, окончания глаголов, суффиксы в разных частях речи, паронимы, термины; аллегория, инверсия, анафора; глагол и его формы, служебные части речи, нормы глагольного управления, знаки препинания в простых, осложненных обособленным определением и обстоятельством предложениях.

32. Базовое содержание учебного предмета "Русский язык" для 8 класса:

1) слушание и говорение: открытая и скрытая (подтекст) информация, цель высказывания; определение основной мысли на основе структурных элементов текста и целевой аудитории; пересказ с изменением лица и сохранением структуры исходного текста; название текста; дискуссия, аргументация, выводы; темп речи, соответствие целевой аудитории; развёрнутый аргументированный монолог (рассуждение с элементами описания и повествования, убеждение), включающий не менее 2-х микротем на основе блогов и сообщений средств массовой информации;

2) чтение: основная информация сплошных и несплошных текстов; особенности письменной формы устной речи, открытая и скрытая (подтекст) информация; особенности структуры текста, раскрывающие основную мысль; подразумеваемый смысл отдельных слов, словосочетаний и предложений в тексте, эмоционально-окрашенные и профессиональные слова, неологизмы, окказионализмы, лексическая сочетаемость; смешанные типы текстов, характерные черты, языковые и жанровые особенности публицистического, разговорного, научного, официально-делового стилей (репортаж, фельетон, статья, интервью, очерк, обзор, послание, характеристика, биография, автобиография, аннотация, тезисы, реферат, доклад, комментарии в блоге, чате, форуме), идея, факт и мнение; виды чтения, изучающее чтение; информация из различных источников, актуальность, противоречивость, достоверность; стилистические особенности текста с учетом цели и целевой аудитории;

3) письмо: цитатный план (простой и сложный); подробное, краткое, выборочное изложение, текст смешанного типа с изменением лица; информация сплошных текстов (рисунки, схемы, таблицы, диаграммы); тексты-описания с элементами рассуждения, тексты-повествования с элементами описания, тексты публицистического, официально-делового и научного, разговорного стилей (репортаж, фельетон, статья, интервью, очерк, обзор, послание, характеристика, биография, автобиография, аннотация, тезисы, реферат, доклад, комментарии в блоге, чате, форуме); виды эссе,

академическое эссе; творческие работы (250-300 слов), фрагменты и тексты, контрастные по содержанию; смысловые фактические, логические, стилистические недочеты; редактирование текста, структура текста;

4) соблюдение речевых норм: омонимичные самостоятельные и служебные части речи, профессиональные слова, термины, неологизмы; инверсия, градация; обособленные члены предложения; знаки препинания при уточняющих членах предложения, цитировании, а также в неполных предложениях.

33. Базовое содержание учебного предмета "Русский язык" для 9 класса:

1) слушание и говорение: основная и детальная информация текста, критическое отношение к услышанному; основная мысль, микротема, творческая интерпретация информации; прогнозирование содержания по финалу текста; полемика, синтез различных точек зрения, нормативность речи, содержания, структуры, логики изложения материала, мнение; развернутый аргументированный монолог (рассуждение на заданную тему, убеждение), включающий не менее 3-х микротем в пределах учебной, общественно-политической и социально-культурной сфер; модель речевого поведения, речевые нормы, речевая ситуация;

2) чтение: открытая и скрытая (подтекст) информация сплошных и несплошных текстов, информация из источников и личный опыт; особенности и роль структуры текста в передаче основной мысли; аббревиация, парцелляция, ирония, намёк, преуменьшение, преувеличение и другие приемы в словосочетаниях; типы текстов, характерные черты, языковые особенности текстов разных жанров, стилей и подстилей; вопросы к тексту, идея, интерпретация содержания текстов; разные виды чтения, просмотровое чтение, чтение с составлением плана, тезисов, конспектов; извлечение и синтез информации из различных источников, выводы на основе полученных сведений, композиционные, языковые и жанровые особенности различных текстов, цель текста, целевая аудитория и позиция автора;

3) письмо: виды плана, цитатный план, тезисный план; изложение содержания текстов, синтез информации прослушанного, прочитанного и аудиовизуального материала; презентация с использованием ссылок, гиперссылок; тексты-описания с элементами рассуждения, тексты-повествования с элементами рассуждения соответствующих стилей;

4) соблюдение речевых норм: орфографические нормы, стилистически окрашенные слова, аббревиатура, парцелляция, морфологические средства связи (союзы и союзные слова) в сложных предложениях, знаки препинания в простых, простых осложненных и сложных предложениях.

34. Базовое содержание учебного предмета "Русский язык" для 10 класса:

1) слушание и говорение: критика услышанного, основная и детальная информация текста; основная мысль, микротема, текст смешанного типа, творческая интерпретация информации; синтез различных точек зрения, полемика, нормативность речи,

содержания, структуры, логики изложения материала, развернутый аргументированный монолог (рассуждение на заданную тему, убеждение), включающий не менее 3-х микротем в пределах учебной, общественно-политической и социально-культурной сфер; модели речевого поведения, речевые нормы в конкретной ситуации;

2) чтение: открытая и скрытая (подтекст) информация, сплошные и несплошные тексты, личный опыт; аббревиация, парцелляция, ирония, намек, преуменьшение, преувеличение; типы текстов, характерные черты, языковые особенности текстов разных жанров, стилей и подстилей, интерпретация, просмотровое чтение, план, тезисы, конспект; выводы на основе полученных сведений, собственное мнение; композиционные, языковые и жанровые особенности текста, цель, целевая аудитория, позиция автора;

3) письмо: цитатный план, тезисный план; пересказ, прочитанный и аудиовизуальный материал; презентация с использованием ссылок, гиперссылок; тексты-описания с элементами рассуждения,

тексты-повествования с элементами рассуждения соответствующих стилей;

4) соблюдение речевых норм: орфографические нормы, стилистически окрашенные слова, аббревиатура, парцелляция, морфологические средства связи (союзы и союзные слова) в сложных предложениях, знаки препинания в простых, простых осложненных и сложных предложениях.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

35. Цели обучения в Программе содержат кодировку. Первое число кода обозначает класс, второе и третье числа – раздел и подраздел, четвертое число показывает нумерацию учебной цели в данном подразделе. Например, в кодировке 7.2.1.4 "7" – класс, "2.1" – подраздел, "4" – нумерация учебной цели.

36. Ожидаемые результаты по целям обучения:

таблица 1

Раздел 1. Слушание и говорение						
Подраздел	Цели обучения					
	5 класс	6 класс	7 класс	8 класс	9 класс	10 класс
1.1 Понимание содержания текста	5.1.1.1 понимать основное содержание текста,	6.1.1.1 понимать основное содержание текста, извлекая главную и второстепенн	7.1.1.1 понимать основное содержание текста, извлекая главную и второстепенн у ю , известную и	8.1.1.1 понимать содержание текста, определяя открытую и скрытую (подтекст) информацию,	9.1.1.1 понимать основную и детальную информацию текста, высказывая критическое	10.1.1.1 использовать навыки высказывания критического отношения к услышанному в свободном речевом общении, ссылаясь на

	определяя главную информацию	ую информацию	неизвестную информацию	цель высказывания	отношение к услышанному	основную и детальную информацию текста
1.2 Определение основной мысли	5.1.2.1 определять тему и основную мысль, опираясь на вопросы	6.1.2.1 определять основную мысль, опираясь на ключевые слова, словосочетания	7.1.2.1 определять основную мысль, опираясь на структуру	8.1.2.1 определять основную мысль на основе структурных элементов текста и целевой аудитории	9.1.2.1 определять основную мысль на основе микротем, выражая свое отношение к услышанному	10.1.2.1 инициировать диалог с целью выразить свое отношение к услышанному
1.3 Пересказывание и прослушанного материала	5.1.3.1 пересказывать содержание текстов (повествование, описание), используя эмоционально-окрашенные слова	6.1.3.1 пересказывать подробно, кратко, выборочно содержание текстов (повествование, описание) от 3-го лица	7.1.3.1 пересказывать подробно, кратко, выборочно содержание текстов (повествование, описание и рассуждение) с изменением лица	8.1.3.1 пересказывать содержание текстов различных типов речи с изменением лица, сохраняя структуру исходного текста	9.1.3.1 пересказывать содержание текстов смешанного типа, творчески интерпретируя информацию	10.1.3.1 использовать при пересказе текстов смешанного типа творческую интерпретацию
1.4 Прогнозирование событий	5.1.4.1 прогнозировать содержание по отрывкам текста	6.1.4.1 прогнозировать развитие сюжета по ключевым словам	7.1.4.1 прогнозировать содержание, исходя из основной мысли текста	8.1.4.1 прогнозировать содержание по названию текста или началу	9.1.4.1 прогнозировать содержание по финалу текста	10.1.4.1 обосновывать выбор вариантов окончания текста и прогнозирование событий
1.5 Участие в диалоге	5.1.5.1 участвовать в диалоге-распоре, меняя позицию "говорящий" на "слушающий" и учитывая возрастные особенности исполняемой роли	6.1.5.1 владеть навыком активного слушания, участвовать в диалоге, обмениваясь мнениями по предложенной теме	7.1.5.1 участвовать в диалоге по предложенной проблеме, аргументируя свою точку зрения	8.1.5.1 участвовать в дискуссии по предложенной проблеме, аргументируя собственные утверждения, убеждая оппонента в правильности своей	9.1.5.1 участвовать в полемике, синтезируя различные точки зрения и предлагая решение проблемы; 9.1.5.2 демонстрировать стремление овладеть речевой культурой; использовать кинестетические и	10.1.5.1 синтезировать различные точки зрения и предлагать решение проблемы,

				позиции, делать выводы	зрительный анализаторы для контроля качества звучащей речи	организуя полемику
1.6 Оценивание прослушанного материала	5.1.6.1 оценивать звучащую речь с позиции "нравится /не нравится", "правильно/неправильно", аргументируя свою позицию	6.1.6.1 оценивать прослушанный материал с точки зрения содержания, структуры высказывания и логики изложения материала	7.1.6.1 оценивать прослушанный материал с точки зрения содержания, использованных языковых средств для привлечения внимания, структуры и логики изложения материала	8.1.6.1 оценивать прослушанный материал с точки зрения темпа речи и соответствия целевой аудитории; 8.1.6.2 адекватно по заданным критериям оценивать собственное речевое поведение	9.1.6.1 оценивать прослушанный материал с точки зрения нормативности и речи, содержания, структуры, логики изложения материала, выражая собственное мнение	10.1.6.1 составлять план и соблюдать последовательность действий при создании текста публичного выступления на заданную тему
1.7 Построение монологического высказывания	5.1.7.1 строить высказывание определенного типа последовательно, с четкой структурой, с опорой на наглядные материалы; соблюдать орфоэпические нормы	6.1.7.1 строить монолог описательного повествовательного характера с элементами рассуждения с опорой на план, схему, иллюстрации, рекламные ролики; соблюдать орфоэпические нормы	7.1.7.1 строить аргументированный монолог (описание, повествование, рассуждение), включающий не менее 2 микротем, на основе плана, схем, иллюстраций, рекламных роликов; соблюдать орфоэпические нормы	8.1.7.1 строить развернутый аргументированный монолог (рассуждение с элементами описания и повествования, убеждение), включающий не менее 2 микротем в пределах учебной, социально-культурной и политической сфер, на основе блогов и сообщений средств массовой информации с учетом целевой аудитории;	9.1.7.1 строить развернутый аргументированный монолог (рассуждение на заданную тему, убеждение), включающий не менее 3 микротем в пределах учебной, общественно-политической и социально-культурной сфер; использовать модели речевого поведения в соответствии с речевыми	10.1.7.1 составлять развернутый аргументированный монолог (рассуждение на заданную тему, убеждение), в пределах темы, использовать модели речевого поведения в соответствии с речевыми нормами в конкретной ситуации, адекватно оценивать собственное речевое поведение,

				соблюдать орфоэпические нормы	нормами в конкретной ситуации	поведение окружающих
--	--	--	--	-------------------------------	-------------------------------	----------------------

таблица 2

Раздел 2. Чтение						
Подраздел	Цели обучения					
	5 класс	6 класс	7 класс	8 класс	9 класс	10 класс
2.1 Понимание информации	5.2.1.1 понимать основную информацию сплошных и несплошных текстов, определяя тему	6.2.1.1 понимать основную информацию сплошных и несплошных текстов, извлекая известную и неизвестную информацию	7.2.1.1 понимать основную информацию сплошных и несплошных текстов, извлекая главную и второстепенную информацию	8.2.1.1 понимать основную информацию сплошных и несплошных текстов (в том числе особенности письменной формы речи), извлекая открытую и скрытую (подтекст) информацию	9.2.1.1 понимать открытую и скрытую (контекст) информацию сплошных и несплошных текстов, соотнося заключенную в тексте информацию с информацией других источников / личным опытом	10.2.1.1 использовать контекст и подтекст при создании рассказов-воспоминаний из личным опытом
2.2 Выявление структурных частей текста и определение основной мысли	5.2.2.1 определять основную мысль на основе содержания и композиции	6.2.2.1 определять основную мысль, выявляя структурные части и объясняя смысл построения текста	7.2.2.1 выявлять структурные части и их элементы (предложения, абзацы), раскрывающие основную мысль	8.2.2.1 выявлять особенности структуры текста, раскрывающие основную мысль	9.2.2.1 выявлять особенности и роль структуры текста в передаче основной мысли	10.2.2.1 использовать структуру текста как средство передачи основной мысли в творческих работах
2.3 Понимание применения лексических и синтаксических единиц в прочитанном тексте	5.2.3.1 понимать применение прямого и переносного значения слов, синонимов, антонимов, омонимов и многозначных слов, синтаксических единиц,	6.2.3.1 понимать применение фразеологизмов, обращений, однородных членов предложений, вопросительных и восклицательных,	7.2.3.1 понимать применение и объяснять явное и скрытое (подтекст) значение отдельных слов и выражений в тексте, использование паронимов,	8.2.3.1 понимать применение и объяснять подразумеваемый смысл отдельных слов, словосочетаний и предложений в тексте, эмоционально-окрашенных и	9.2.3.1 понимать применение аббревиации, парцелляции, иронии, намёков, преувеличений,	10.2.3.1 создавать комический эффект собственных реплик с применением слов и выражений абстрактной семантики, идиом, аллегорий,

	использованных автором в тексте для различных целей	побудительных предложений	вводных слов, повторов, прямого и обратного порядка слов в предложении	профессиональных слов, неологизмов, окказионализмов с учетом лексической сочетаемости	преувеличения	намёков, преуменьшения, преувеличения
2.4 Определение типов и стилей текстов	5.2.4.1 определять типы текстов: описание, повествование и рассуждение, различать книжный и разговорный стили по основным признакам (письмо, рекламный текст, объявление, дневник, стихотворение, сказка)	6.2.4.1 определять и различать типы текстов: описание, повествование, рассуждение; распознавать характерные черты, языковые и жанровые особенности текстов публицистического и художественного стилей (стихотворение, сказка, рассказ, заметка, репортаж, интервью)	7.2.4.1 определять смешанные типы текстов и различать характерные черты, языковые и жанровые особенности текстов публицистического и официально-делового стилей (объяснительная записка, расписка, правило, поздравление, инструкция, заметка, интервью, дневник, блог, письма: просьбы, приглашения)	8.2.4.1 определять смешанные типы текстов, различать характерные черты, языковые и жанровые особенности публицистического, разговорного, научного, официально-делового стилей (репортаж, фельетон, статья, интервью, очерк, обзор, послание, характеристика, биография, автобиография, аннотация, тезисы, реферат, доклад, комментарии в блоге, чате, форуме)	9.2.4.1 определять типы текстов, характерные черты, языковые особенности текстов разных жанров, стилей и подстилей (научная статья, отчет о поездке); 9.2.4.2 адекватно стилистике диалога выбирать вербальные и невербальные средства для продуктивной коммуникации	10.2.4.1 использовать знания о типах текстов при написании творческих работ; осуществлять предваряющий, пошаговый, итоговый и направленный взаимоконтроль стилистики текста
2.5 Формулирование вопросов и оценивание	5.2.5.1 формулировать вопросы, отражающие отношение к тексту	6.2.5.1 формулировать вопросы, оценивающие текст с точки зрения актуальности, ценности, качества и полезности	7.2.5.1 формулировать различные вопросы на основе выводов и заключений	8.2.5.1 формулировать вопросы и собственные идеи на основе прочитанного текста, различать факт и мнение	9.2.5.1 формулировать вопросы и идеи, интерпретировать содержание текстов	10.2.5.1 формулировать прямые, косвенные и альтернативные вопросы по известному ответу
	5.2.6.1 использовать				9.2.6.1 использовать	

2 . 6 Использование разных видов чтения	ознакомительный вид чтения; 5.2.6.2 пошагово контролировать качество чтения по критериям	6.2.6.1 использовать виды чтения: ознакомительное, комментированное	7.2.6.1 использовать разные виды чтения, в том числе поисковое	8.2.6.1 использовать разные виды чтения, в том числе изучающее	разные виды чтения, в том числе просмотровое чтение, чтение с составлением плана, тезисов, конспектов	10.2.6.1 самостоятельно выбирать вид чтения для поиска информации при решении определенной учебной задачи
2 . 7 Извлечение информации из различных источников	5.2.7.1 извлекать информацию для выполнения конкретной задачи; 5.2.7.2 контролировать соблюдение норм орфоэпии и произношения фонем в собственном чтении	6.2.7.1 извлекать информацию из различных источников, сравнивая полученные сведения, определяя разные точки зрения	7.2.7.1 извлекать информацию из различных источников, различая факт и мнение	8.2.7.1 извлекать и синтезировать информацию из различных источников, определяя ее актуальность, противоречивость, достоверность, целевую аудиторию	9.2.7.1 формировать умения извлекать и синтезировать информацию из различных источников, интерпретировать, делать выводы на основе полученных сведений, выражая собственное мнение	10.2.7.1 в процессе коллективной коммуникации и по извлечению и синтезированной информации по показаниям применять формулы самовнушения и дыхательные техники для снятия эмоционального напряжения
2 . 8 Сравнительный анализ текстов	5.2.8.1 сравнивать темы и композиции различных текстов (письмо, рекламный текст, объявление, дневник, стихотворение, сказка)	6.2.8.1 сравнивать стилистические особенности различных текстов с учетом композиционных особенностей различных текстов (стихотворение, сказка, рассказ, заметка, репортаж, интервью) с	7.2.8.1 сравнивать стилистические особенности различных текстов с учетом языковых особенностей, цели и целевой аудитории (объяснительная записка, расписка, правило, поздравление, инструкция, заметка,	8.2.8.1 сравнивать стилистические (композиционные, языковые) особенности различных текстов с учетом цели и целевой аудитории (репортаж, фельетон, статья, интервью, очерк, обзор, послание, характеристика, биография, автобиография	9.2.8.1 сравнивать стилистические (композиционные, языковые, жанровые) особенности различных текстов, учитывая цель, целевую аудиторию и позицию автора (научная	10.2.8.1 оречевлять собственные учебные действия в рамках заданий на распознавание стилей текста - по опорным глаголам с использованием

		учетом цели и целевой аудитории	интервью, дневник, блог, письма: просьбы, приглашения)	я, аннотация, тезисы, реферат, доклад, комментарии в блоге, чате, форуме)	статья, отчет о поездке)	предметной лексики
--	--	---------------------------------	--	---	--------------------------	--------------------

таблица 3

Раздел 3. Письмо						
Подраздел	Цели обучения					
	5 класс	6 класс	7 класс	8 класс	9 класс	10 класс
3.1 Составление плана	5.3.1.1 составлять простой план	6.3.1.1 составлять простой и сложный план	7.3.1.1 составлять простой и сложный план, собирать материал к сочинению и организовывать его в соответствии с планом	8.3.1.1 составлять цитатный план (простой и сложный), учитывая жанровое своеобразие текста	9.3.1.1 составлять разные виды плана, в том числе цитатный, тезисный	10.3.1.1 составлять графический и картинный план, алгоритмическую схему поступков положительных и отрицательных героев
3.2 Изложение содержания прослушанного, прочитанного и аудиовизуального материала	5.3.2.1 излагать основное содержание текста	6.3.2.1 излагать подробно, кратко, выборочно содержание текстов-повествований, текстов-описаний от 3-го лица	7.3.2.1 излагать подробно, кратко, выборочно содержание текстов-повествований, текстов-описаний и текстов-рассуждений с изменением лица	8.3.2.1 излагать подробно, кратко, выборочно содержание текстов смешанного типа с изменением лица	9.3.2.1 излагать содержание текстов, синтезируя информацию прослушанного, прочитанного и аудиовизуального материала	10.3.2.1 планировать, контролировать и оценивать свою и чужую речевую деятельность по критериям, обращаться за направляющей помощью педагога; уметь составить оценочное высказывание о качестве проделанной работы
3.3 Написание текстов с использованием различных форм	5.3.3.1 представлять	6.3.3.1 представлять информацию в виде иллюстраций, комиксов, в том числе с использованием	7.3.3.1 представлять информацию в виде различных	8.3.3.1 представлять информацию сплошных текстов в виде рисунков,	9.3.3.1 представлять информацию в виде презентаций с	10.3.3.1 организовать коллективную деятельность по созданию презентаций с использованием ссылок, гиперссылок,

представлены	информацию в виде рисунков	е м информационно-коммуникационных технологий	схем, таблиц, диаграмм	схем, таблиц, диаграмм и наоборот	использовани ем ссылок, гиперссылок	мультимедиа-возможностей презентационных компьютерных программ
3.4 Создание текстов различных типов и стилей	5.3.4.1 создавать тексты-повествование и описание в художественном и разговорном стилях (письмо, рекламный текст, объявление, дневник, стихотворение, сказка) с учетом целевой аудитории	6.3.4.1 создавать тексты-повествование, рассуждение в публицистическом и художественном стилях (стихотворение, сказка, рассказ, заметка, репортаж, интервью) с учетом целевой аудитории	7.3.4.1 создавать тексты-описание с элементами повествования, повествование с элементами рассуждения и создавать тексты публицистического и официально-делового стилей (объяснительная записка, расписка, правило, поздравление, инструкция, заметка, интервью, дневник, блог, письма: просьбы, приглашения) с учетом целевой аудитории, выражая собственное мнение	8.3.4.1 создавать тексты-описание с элементами рассуждения, повествование с элементами описания и создавать тексты публицистического, официально-делового, научного, разговорного стилей (репортаж, фельетон, статья, интервью, очерк, обзор, послание, характеристика, биография, автобиография, аннотация, тезисы, реферат, доклад, комментарии в блоге, чате, форуме) с учетом целевой аудитории	9.3.4.1 создавать тексты-описание с элементами рассуждения, повествование с элементами рассуждения соответствующих стилей (научная статья, отчет о поездке) с учетом целевой аудитории	10.3.4.1 создавать памятки и алгоритмы по образцу; формулировать определения по образцу; давать отчет о реальной самооценке выполнения письменного учебного задания
3.5 Написание эссе	5.3.5.1 писать эссе-повествование	6.3.5.1 писать эссе-повествование, эссе-рассуждение	7.3.5.1 писать разные виды эссе, в том числе аргументативное, эссе на основе текста,	8.3.5.1 писать разные виды эссе, в том числе академическое, рассматривая	9.3.5.1 писать разные виды эссе, в том числе дискуссионное, с направляющей помощью учителя	10.3.5.1 организовать подготовительную работу по извлечению информации и сбору

	вание, эссе-рассуждение	ние, эссе-описание	выражая свое отношение к проблеме и/или авторской позиции	одну из сторон проблемы	рассматривая проблему с разных сторон и предлагая пути решения	различных мнений на проблему, для написания дискуссионного эссе
3 . 6 Творческое письмо	5.3.6.1 писать творческие работы (120-150 слов), представляя себя на месте героя, используя жизненный опыт	6.3.6.1 писать творческие работы (150-200 слов), представляя себя в предлагаемой ситуации и описывая собственные ощущения	7.3.6.1 писать творческие работы (200-250 слов), выбирая определенную социальную роль и речевое поведение	8.3.6.1 писать творческие работы (250-300 слов), фрагмент/фрагменты текста, являющиеся контрастными по содержанию	9.3.6.1 писать творческие работы (300-350 слов), фрагмент/фрагменты текста, являющиеся определенными композиционными элементами (начало романа, продолжение рассказа) с организующей помощью учителя	10.3.6.1 писать творческие работы (300-350 слов), фрагмент/фрагменты текста, являющиеся определенными композиционными элементами (начало романа, продолжение рассказа) с направляющей помощью учителя или самостоятельно
3 . 7 Корректирование и редактирование текстов	5.3.7.1 корректировать текст, исправляя орфографические ошибки с помощью словаря, редактируя предложения	6.3.7.1 корректировать текст, исправляя орфографические и пунктуационные ошибки с помощью словаря, редактируя текст с учетом типа	7.3.7.1 корректировать текст, исправляя смысловые, фактические, логические недочеты; редактировать текст, изменяя структуру отдельных предложений и фрагментов текста	8.3.7.1 корректировать текст, исправляя смысловые, фактические, логические, стилистические недочеты; редактировать текст, перестраивая структуру текста	9.3.7.1 корректировать и редактировать имеющиеся недочеты в тексте	10.3.7.1 планировать, анализировать свое оценочное высказывание, корректировать его в соответствии с целью; оказывать по запросу товарища целевую помощь

таблица 4

Раздел 4. Соблюдение речевых норм						
Подраздел	Цели обучения					
	5 класс	6 класс	7 класс	8 класс	9 класс	10 класс
		6.4.1.1 правильно				

<p>4 . 1 Соблюдение орфографических норм</p>	<p>5.4.1.1 правильно писать гласные и согласные в корне слова, "НЕ" с именами существительными, прилагательными, отрицательными местоимениями, глаголами, а также окончания в разных частях речи</p>	<p>писать разделительные "Ъ и Ъ" знаки, сложные имена существительные, прилагательные, числительные, неопределенные местоимения, а также приставки и суффиксы в разных частях речи</p>	<p>7.4.1.1 правильно писать гласные после шипящих и "Ц, НЕ" с разными частями речи, окончания глаголов, суффиксы в разных частях речи</p>	<p>8.4.1.1 правильно писать омонимичные самостоятельные и служебные части речи</p>	<p>9.4.1.1 соблюдать орфографические нормы</p>	<p>10.4.1.1 осуществлять предваряющий, пошаговый, итоговый и направленный (на определенную тему или правило) взаимоконтроль орфографии текста</p>
<p>4 . 2 Соблюдение лексических норм</p>	<p>5.4.2.1 использовать слова с прямым и переносным значением, синонимы, антонимы, омонимы и многозначные слова, заимствованные слова, эмоционально окрашенные слова; гиперболы, эпитеты, сравнения</p>	<p>6.4.2.1 использовать фразеологические обороты; метафоры, олицетворения, риторические фигуры, антитезу, перифраз, использовать слова в собственном значении</p>	<p>7.4.2.1 использовать паронимы, термины; аллегория, инверсию, анафору</p>	<p>8.4.2.1 использовать профессиональные слова, термины, неологизмы, инверсию, градацию; 8.4.2.2 избегать повторов и штампов</p>	<p>9.4.2.1 использовать стилистические и окрашенные слова, аббревиатуру, парцеляцию</p>	<p>10.4.2.1 соблюдать правила лексической сочетаемости при выполнении творческих работ всех видов</p>
<p>4 . 3 Соблюдение грамматических норм</p>	<p>5.4.3.1 использовать именные части речи, согласуя слова в роде, числе и падеже</p>	<p>6.4.3.1 использовать правильно падежные формы числительных, прилагательных, местоимений; образовывать степени сравнения прилагательных и наречий</p>	<p>7.4.3.1 использовать правильно глагол и его формы, служебные части речи; соблюдать нормы глагольного управления</p>	<p>8.4.3.1 использовать правильно обособленные члены предложения</p>	<p>9.4.3.1 использовать правильно морфологические средства связи (союзы и союзные слова) в сложных предложениях</p>	<p>10.4.3.1 соблюдать закон сохранения видо-временного соответствия предикативных единиц в</p>

		в соответствии с нормой				сложном предложении
4.4 Соблюдение пунктуационных норм	5.4.4.1 использовать знаки препинания при прямой речи и обращения, тире в простом предложении, однородными членами, а также с обобщающим словом при однородных членах предложения	6.4.4.1 использовать знаки препинания в предложениях с вводными конструкциям и, при прямой и косвенной речи	7.4.4.1 использовать знаки препинания в простых, осложненных обособленными определением и обстоятельством предложениях	8.4.4.1 использовать знаки препинания при уточняющих членах предложения, цитировании, а также в неполных предложениях	9.4.4.1 использовать знаки препинания в простых, осложненных и сложных предложениях	10.4.4.1 использовать правильно морфологические средства связи (союзы и союзные слова) в сложных предложениях наряду со средствами межфразовой связи

37. Настоящая Программа реализуется на основе Долгосрочного плана к Типовой учебной программе по учебному предмету "Русский язык" для обучающихся с тяжелыми нарушениями речи 5-10 классов уровня основного среднего образования по обновленному содержанию согласно приложению к настоящей Программе. В долгосрочном плане обозначен объем учебных целей реализуемых в каждом разделе.

38. Распределение часов на изучение раздела и тем предоставляется на усмотрение учителя.

Приложение
к Типовой учебной программе
по учебному предмету "Русский
язык" для 5-10 классов уровня
основного среднего образования
по обновленному содержанию

Долгосрочный план по реализации Типовой учебной программы по учебному предмету "Русский язык" для обучающихся с тяжелыми нарушениями речи 5-10 классов уровня основного среднего образования по обновленному содержанию (с русским языком обучения)

1) 5 класс:
таблица 1

1 четверть		
Тема: Культура язык и общение		
Виды речевой деятельности	Лингвистический материал	Цели обучения
	Имя существительное (склонение, род, число, падеж)	5.1.1.1 понимать основное содержание текста, определяя главную информацию;

Слушание и говорение	Имя прилагательное (род, число, падеж)	5.1.3.1 пересказывать содержание текстов (повествование, описание), используя эмоционально-окрашенные слова
Чтение	Слова-паронимы	5.2.1.1 понимать основную информацию сплошных и несплошных текстов, определяя тему; 5.2.2.1 определять основную мысль на основе содержания и композиции; 5.2.6.2 пошагово контролировать качество чтения по критериям; 5.2.7.2 контролировать соблюдение норм орфоэпии и произношения фонем в собственном чтении
Письмо	Знаки препинания при обращении Знаки препинания при прямой речи	5.3.1.1 составлять простой план; 5.3.4.1 создавать тексты-повествование и описание в художественном и разговорном стилях (письмо, рекламный текст, объявление, дневник, стихотворение, сказка) с учетом целевой аудитории; 5.4.4.1 использовать знаки препинания при прямой речи и обращении, тире в простом предложении, однородными членами, а также с обобщающим словом при однородных членах предложения;
Соблюдение речевых норм	Согласование Культура речи	5.4.3.1 использовать именные части речи, согласуя слова в роде, числе и падеже
Тема: Мир вокруг нас: транспорт и инфраструктура		
Аудирование и говорение	Имя существительное (склонение существительных) Имя прилагательное (склонение прилагательных)	5.1.2.1 определять тему и основную мысль, опираясь на вопросы; 5.1.5.1 участвовать в диалоге-расспросе, меняя позицию "говорящий" на "слушающий" и учитывая возрастные особенности исполняемой роли; 5.3.4.1 создавать тексты-повествование и описание в художественном и разговорном стилях (письмо, рекламный текст, объявление, дневник, стихотворение, сказка) с учетом целевой аудитории

Чтение	Типы текстов	5.2.1.4 определять типы текстов: описание, повествование и рассуждение, различать книжный и разговорный стили по основным признакам (письмо, рекламный текст, объявление, дневник, стихотворение, сказка); 5.2.6.1 использовать ознакомительный вид чтения; 5.2.6.2 пошагово контролировать качество чтения по критериям
Письмо	Знаки препинания при обращении Знаки препинания при прямой речи Не с именами существительными	5.3.1.1 составлять простой план; 5.4.1.1 правильно писать гласные и согласные в корне слова, "НЕ" с именами существительными, прилагательными, отрицательными местоимениями, глаголами, а также окончания в разных частях речи
Соблюдение речевых норм		5.2.7.2 контролировать соблюдение норм орфоэпии и произношения фонем в собственном чтении; 5.4.3.1 использовать именные части речи, согласуя слова в роде, числе и падеже
2 четверть		
Тема: Жизненные ценности		
Аудирование и говорение	Синонимы Антонимы	5.1.2.1 определять тему и основную мысль, опираясь на вопросы
Чтение	Омонимы и многозначные слова	5.2.5.1 формулировать вопросы, отражающие отношение к тексту; 5.2.6.2 пошагово контролировать качество чтения по критериям; 5.2.7.2 контролировать соблюдение норм орфоэпии и произношения фонем в собственном чтении
Письмо	Непроизносимые согласные в корне слова; Не с прилагательными; Тире между подлежащими и сказуемыми, выраженными существительными в именительном падеже	5.3.2.1 излагать основное содержание текста
Соблюдение речевых норм	Многозначность	5.4.2.1 использовать слова с прямым и переносным значением, синонимы, антонимы, омонимы и многозначные слова, заимствованные слова,

		эмоционально окрашенные слова; гиперболы, эпитеты, сравнения
Тема: Мир профессий		
Аудирование и говорение	Синонимы Антонимы Омонимы и многозначные слова	5.1.4.1 прогнозировать содержание по отрывкам текста
Чтение	Прямое и переносное значение слов	5.2.3.1 понимать применение прямого и переносного значения слов, синонимов, антонимов, омонимов и многозначных слов, синтаксических единиц, использованных автором в тексте для различных целей; 5.2.6.2 пошагово контролировать качество чтения по критериям; 5.2.7.2 контролировать соблюдение норм орфоэпии и произношения фонем в собственном чтении
Письмо	Правописание суффиксов – чик-, -щик-	5.3.3.1 представлять информацию в виде рисунков
Соблюдение речевых норм	Прямое и переносное значение слов	5.4.2.1 использовать слова с прямым и переносным значением, синонимы, антонимы, омонимы и многозначные слова, заимствованные слова, эмоционально окрашенные слова; гиперболы, эпитеты, сравнения
3 четверть		
Тема: Мир фантазий		
Аудирование и говорение	Имя числительное (склонение) Синонимы Антонимы Омонимы и многозначные слова	5.1.6.1 оценивать звучащую речь с позиции "нравится /не нравится", "правильно/неправильно", аргументируя свою позицию
Чтение	Прямое и переносное значение слов	5.2.2.1 определять основную мысль на основе содержания и композиции; 5.2.3.1 понимать применение прямого и переносного значения слов, синонимов, антонимов, омонимов и многозначных слов, синтаксических единиц, использованных автором в тексте для различных целей; 5.2.6.2 пошагово контролировать качество чтения по критериям; 5.2.7.2 контролировать соблюдение норм орфоэпии и произношения фонем в собственном чтении

Письмо	Не с именами числительными	5.3.5.1 писать эссе-повествование, эссе-рассуждение; 5.3.7.1 корректировать текст, исправляя орфографические ошибки с помощью словаря, редактируя предложения
Соблюдение речевых норм	Знаки препинания при однородных членах предложения	5.4.4.1 использовать знаки препинания при прямой речи и обращении, тире в простом предложении, однородными членами, а также с обобщающим словом при однородных членах предложения
Тема: Живые организмы: растения		
Аудирование и говорение	Имя числительное (склонение)	5.1.6.1 оценивать звучащую речь с позиции "нравится /не нравится", "правильно/ неправильно", аргументируя свою позицию
Чтение	Знаки препинания при однородных членах предложения	5.2.7.1 извлекать информацию для выполнения конкретной задачи; 5.2.6.2 пошагово контролировать качество чтения по критериям; 5.2.7.2 контролировать соблюдение норм орфоэпии и произношения фонем в собственном чтении
Письмо	Правописание гласных и согласных в корне слова	5.3.5.1 писать эссе-повествование, эссе-рассуждение; 5.3.7.1 корректировать текст, исправляя орфографические ошибки с помощью словаря, редактируя предложения
Соблюдение речевых норм	Прямая речь	5.4.4.1 использовать знаки препинания при прямой речи и обращении, тире в простом предложении, однородными членами, а также с обобщающим словом при однородных членах предложения
Тема: Каникулы и отдых		
Аудирование и говорение	Имя числительное (порядковые и количественные)	5.1.6.1 оценивать звучащую речь с позиции "нравится/не нравится", "правильно/неправильно", аргументируя свою позицию
		5.2.2.1 определять основную мысль на основе содержания и композиции; 5.2.3.1 понимает применение прямого и переносного значения слов, синонимов, антонимов, омонимов и многозначных слов,

Чтение	Основная мысль	синтаксических единиц, использованных автором в тексте для различных целей; 5.2.6.2 пошагово контролировать качество чтения по критериям; 5.2.7.2 контролировать соблюдение норм орфоэпии и произношения фонем в собственном чтении
Письмо	Правописание гласных и согласных в корне слова; Не с именами числительными	5.3.5.1 писать эссе-повествование, эссе-рассуждение; 5.3.7.1 корректирует текст, исправляя орфографические ошибки с помощью словаря, редактируя предложения
Соблюдение речевых норм	Знаки препинания при однородных членах предложения	5.4.4.1 использовать знаки препинания при прямой речи и обращении, тире в простом предложении, однородными членами, а также с обобщающим словом при однородных членах предложения использует знаки препинания при прямой речи и обращении, тире в простом предложении, однородными членами, а также с обобщающим словом при однородных членах предложения
4 четверть		
Тема: Астрономия: звезды и созвездия		
Аудирование и говорение	Диалог Монолог	5.1.5.1 участвовать в диалоге-расспросе, меняя позицию "говорящий" на "слушающий" и учитывая возрастные особенности исполняемой роли; 5.1.7.1 строить высказывание определенного типа последовательно, с четкой структурой, с опорой на наглядные материалы; соблюдать орфоэпические нормы
Чтение	Композиция	5.2.2.1 определять основную мысль на основе содержания и композиции; 5.2.8.1 сравнивать темы и композиции различных текстов (письмо, рекламный текст, объявление, дневник, стихотворение, сказка); 5.2.6.2 пошагово контролировать качество чтения по критериям;

		5.2.7.2 контролировать соблюдение норм орфоэпии и произношения фонем в собственном чтении
Письмо	<p>Правописание гласных и согласных в корне слова;</p> <p>Не с именами существительными, прилагательными, отрицательными местоимениями, глаголами</p>	<p>5.3.6.1 писать творческие работы (120-150 слов), представляя себя на месте героя, используя жизненный опыт;</p> <p>5.3.7.1 корректировать текст, исправляя орфографические ошибки с помощью словаря, редактируя предложения;</p> <p>5.4.1.1 правильно писать гласные и согласные в корне слова, "НЕ" с именами существительными, прилагательными, отрицательными местоимениями, глаголами, а также окончания в разных частях речи</p>
Тема: Чудеса света		
Слушание и говорение	Заемствованные слова	<p>5.1.5.1 участвовать в диалоге-расспросе, меняя позицию "говорящий" на "слушающий" и учитывая возрастные особенности исполняемой роли;</p> <p>5.1.7.1 строить высказывание определенного типа последовательно, с четкой структурой, с опорой на наглядные материалы; соблюдать орфоэпические нормы</p>
Чтение	<p>Тема текста</p> <p>Основная мысль текста</p>	<p>5.2.2.1 определять основную мысль на основе содержания и композиции;</p> <p>5.2.8.1 сравнивать темы и композиции различных текстов (письмо, рекламный текст, объявление, дневник, стихотворение, сказка);</p> <p>5.2.6.2 пошагово контролировать качество чтения по критериям;</p> <p>5.2.7.2 контролировать соблюдение норм орфоэпии и произношения фонем в собственном чтении</p>
Письмо	Знаки препинания при однородных членах предложения и обобщающих словах	<p>5.3.6.1 писать творческие работы (120-150 слов), представляя себя на месте героя, используя жизненный опыт;</p> <p>5.3.7.1 корректировать текст, исправляя орфографические</p>

		ошибки с помощью словаря, редактируя предложения
Соблюдение речевых норм	Заимствованные слова	5.4.4.1 использовать знаки препинания при прямой речи и обращении, тире в простом предложении, однородными членами, а также с обобщающим словом при однородных членах предложения

2) 6 класс:
таблица 2

Виды речевой деятельности	Лингвистический материал	Цели обучения
1 четверть		
Тема: Путешествия и достопримечательности		
Аудирование и говорение	Склонение прилагательных, числительных	6.1.1.1 понимать основное содержание текста, извлекая главную и второстепенную информацию; 6.1.3.1 пересказывать подробно, кратко, выборочно содержание текстов (повествование, описание) от 3-го лица
Чтение	Степени сравнения прилагательных	6.2.1.1 понимать основную информацию сплошных и несплошных текстов, извлекая известную и неизвестную информацию; 6.2.2.1 использовать виды чтения: ознакомительное, комментированное; 6.2.4.1 излагать подробно, кратко, выборочно содержание текстов-повествований, текстов-описаний от 3-го лица
Письмо	Имя прилагательное (разряды)	6.3.1.1 составлять простой и сложный план; 6.3.2.1 излагать подробно, кратко, выборочно содержание текстов-повествований, текстов-описаний от 3-го лица
Соблюдение речевых норм	Прямая и косвенная речь	6.4.3.1 правильно писать разделительные Ъ и Ь знаки, сложные имена существительные, прилагательные, числительные, неопределенные местоимения, а также приставки и суффиксы в разных частях речи; 6.4.3.2 использовать знаки препинания в предложениях с

		вводными конструкциями, при прямой и косвенной речи
Тема: Образ жизни и культура: древние цивилизации		
Аудирование и говорение	Склонение местоимений	6.1.2.1 определять основную мысль, опираясь на ключевые слова, словосочетания; 6.1.3.1 пересказывать подробно, кратко, выборочно содержание текстов (повествование, описание) от 3-го лица; 6.1.4.1 прогнозировать развитие сюжета по ключевым словам
Чтение	Местоимение (разряды) Виды чтения	6.2.4.1 понимать основную информацию сплошных и несплошных текстов, извлекая известную и неизвестную информацию; 6.2.5.1 формулировать вопросы, оценивающие текст с точки зрения актуальности, ценности, качества и полезности; 6.2.6.1 использовать виды чтения: ознакомительное, комментированное
Письмо	Правописание разделительных "Ъ и Ъ" Правописание приставок на -з, -с Правописание суффиксов --ек, -ик в именах существительных	6.3.1.1 излагать подробно, кратко, выборочно содержание текстов-повествований, текстов-описаний от 3-го лица; 6.3.4.1 представлять информацию в виде иллюстраций, комиксов, в том числе с использованием информационно-коммуникационных технологий
Соблюдение речевых норм	Местоимение (разряды)	6.4.1.1 правильно писать разделительные Ъ и Ъ знаки, сложные имена существительные, прилагательные, числительные, неопределенные местоимения, а также приставки и суффиксы в разных частях речи; 6.4.3.1 использовать знаки препинания в предложениях с вводными конструкциями, при прямой и косвенной речи
2 четверть		
Тема: Структура семьи и семейные ценности		
		6.1.2.1 определять основную мысль, опираясь на ключевые слова, словосочетания; 6.1.7.1 строить монолог описательного или

Аудирование и говорение	Степени сравнения прилагательных	повествовательного характера с элементами рассуждения с опорой на план, схему, иллюстрации, рекламные ролики; соблюдать орфоэпические нормы
Чтение	Метафоры	6.2.3.1 понимать применение фразеологизмов, обращений, однородных членов предложений, вопросительных и восклицательных, побудительных предложений; 6.2.5.1 формулировать вопросы, оценивающие текст с точки зрения актуальности, ценности, качества и полезности
Письмо	Олицетворения	6.3.2.1 излагать подробно, кратко, выборочно содержание текстов-повествований, текстов-описаний от 3-го лица; 6.3.6.1 писать творческие работы (150-200 слов), представляя себя в предлагаемой ситуации и описывая собственные ощущения
Соблюдение речевых норм	Фразеологические обороты	6.4.2.1 использовать фразеологические обороты; метафоры, олицетворения, риторические фигуры, антитезу, перифраз, использует слова в собственном им значении; 6.4.3.2 использует правильно падежные формы числительных, прилагательных, местоимений; образовывать степени сравнения прилагательных и наречий в соответствии с нормой
Тема: Традиции празднования Нового года в Казахстане и за рубежом		
Аудирование и говорение	Антитеза Перифраз	6.1.2.1 определять основную мысль, опираясь на ключевые слова, словосочетания; 6.1.4.1 прогнозировать развитие сюжета по ключевым словам; 6.1.7.1 строить монолог описательного или повествовательного характера с элементами рассуждения с опорой на план, схему, иллюстрации, рекламные ролики, соблюдать орфоэпические нормы
		6.2.3.1 понимать применение фразеологизмов, обращений, однородных членов предложений, вопросительных и

Чтение	Наречие	восклицательных, побудительных предложений; 6.2.7.1 извлекать информацию из различных источников, сравнивая полученные сведения, определяя разные точки зрения
Письмо	Степени сравнения наречий	6.3.1.1 составлять простой и сложный план; 6.3.6.1 писать творческие работы (150-200 слов), представляя; себя в предлагаемой ситуации и описывая собственные ощущения
Соблюдение речевых норм	Риторические фигуры	6.4.2.1 использовать фразеологические обороты; метафоры, олицетворения, риторические фигуры, антитезу, перифраз, использовать слова в собственном им значении; 6.4.3.1 использовать правильно падежные формы числительных, прилагательных, местоимений; образовывать степени сравнения прилагательных и наречий в соответствии с нормой

3 четверть

Выдающиеся личности народа Казахстана

Аудирование и говорение	Прямой и обратный порядок слов	6.1.1.1 понимать основное содержание текста, извлекая главную и второстепенную информацию; 6.1.5.1 участвовать в диалоге, обмениваясь мнениями по предложенной теме
Чтение	Структурные части текста	6.2.2.1 определять основную мысль, выявляя структурные части и объясняя смысл построения текста; 6.2.4.1 определять и различать типы текстов: описание, повествование, рассуждение; распознавать характерные черты, языковые и жанровые особенности текстов публицистического и художественного стилей (стихотворение, сказка, рассказ, заметка, репортаж, интервью)
		6.3.4.1 создавать тексты - описание, повествование, рассуждение в публицистическом и художественном стилях (стихотворение, сказка, рассказ,

Письмо	Знаки препинания в предложениях с вводными конструкциями	заметка, репортаж, интервью) с учетом целевой аудитории; 6.3.7.1 корректировать текст, исправляя орфографические и пунктуационные ошибки с помощью словаря, редактируя текст с учетом типа
Соблюдение речевых норм	Прямой и переносный смысл	6.4.1.1 правильно писать разделительные "Ъ и Ъ" знаки, сложные имена существительные, прилагательные, числительные, неопределенные местоимения, а также приставки и суффиксы в разных частях речи; 6.4.2.1 использовать фразеологические обороты; метафоры, олицетворения, риторические фигуры, антитезу, перифраз, использует слова в собственном им значении
Тема: Спорт и диета		
Аудирование и говорение	Логика изложения	6.1.6.1 оценивать прослушанный материал с точки зрения содержания, структуры высказывания и логики изложения материала; 6.1.7.1 строить монолог описательного или повествовательного характера с элементами рассуждения с опорой на план, схему, иллюстрации, рекламные ролики; соблюдать орфоэпические нормы
Чтение	Виды вопросов	6.2.3.1 понимать применение фразеологизмов, обращений, однородных членов предложений, вопросительных и восклицательных, побудительных предложений; 6.2.5.1 формулировать вопросы, оценивающие текст с точки зрения актуальности, ценности, качества и полезности
Письмо	Знаки препинания в предложениях с вводными конструкциями	6.3.5.1 писать эссе-повествование, эссе-рассуждение, эссе-описание; 6.3.7.1 корректировать текст, исправляя орфографические и пунктуационные ошибки с помощью словаря, редактируя текст с учетом типа
		6.4.2.1 использовать фразеологические обороты;

Соблюдение речевых норм	Фразеологизмы	метафоры, олицетворения, риторические фигуры, антитезу, перифраз, использовать слова в собственном им значении; 6.4.3.1 использовать правильно падежные формы числительных, прилагательных, местоимений; образовывать степени сравнения прилагательных и наречий в соответствии с нормой
Тема: Живые организмы: животные		
Аудирование и говорение	Наречие Степени сравнения наречий	6.1.5.1 владеть навыком активного слушания, участвовать в диалоге, обмениваясь мнениями по предложенной теме; 6.1.6.1 оценивать прослушанный материал с точки зрения содержания, структуры высказывания и логики изложения материала
Чтение	Типы текстов Виды стилей	6.2.3.1 понимать применение фразеологизмов, обращений, однородных членов предложений, вопросительных и восклицательных, побудительных предложений; 6.2.4.1 определять и различать типы текстов: описание, повествование, рассуждение; распознавать характерные черты, языковые и жанровые особенности текстов публицистического и художественного стилей (стихотворение, сказка, рассказ, заметка, репортаж, интервью)
Письмо	Знаки препинания при прямой и косвенной речи	6.3.4.1 создавать тексты-описание, повествование, рассуждение в публицистическом и художественном стилях (стихотворение, сказка, рассказ, заметка, репортаж, интервью) с учетом целевой аудитории; 6.3.7.1 корректировать текст, исправляя орфографические и пунктуационные ошибки с помощью словаря, редактируя текст с учетом типа
		6.4.1.1 правильно писать разделительные "Ъ и Ъ" знаки, сложные имена существительные, прилагательные, числительные,

Соблюдение речевых норм	Метафора Антитеза	неопределенные местоимения, а также приставки и суффиксы в разных частях речи; 6.4.2.1 использовать фразеологические обороты; метафоры, олицетворения, риторические фигуры, антитезу, перифраз, использовать слова в собственном им значении
4 четверть		
Тема: Жара и холод: экстремальная погода		
Аудирование и говорение	Диалог	6.1.2.1 определять основную мысль, опираясь на ключевые слова, словосочетания; 6.1.5.1 участвовать в диалоге, обмениваясь мнениями по предложенной теме
Чтение	Источники информации Композиция текста	6.2.7.1 извлекать информацию из различных источников, сравнивая полученные сведения, определяя разные точки зрения; 6.2.8.1 сравнивать стилистические особенности различных текстов с учетом композиционных особенностей различных текстов (стихотворение, сказка, рассказ, заметка, репортаж, интервью) с учетом цели и целевой аудитории
Письмо	Правописание сложных имён существительных, прилагательных, числительных; Правописание приставок пре- и при-; Правописание суффиксов –н-, -нн- в именах прилагательных	6.3.5.1 писать эссе-повествование, эссе-рассуждение, эссе-описание; 6.3.7.1 корректировать текст, исправляя орфографические и пунктуационные ошибки с помощью словаря, редактируя текст с учетом типа
Соблюдение речевых норм	Вводные конструкции	6.4.3.1 использовать правильно падежные формы числительных, прилагательных, местоимений; образовывать степени сравнения прилагательных и наречий в соответствии с нормой; 6.4.4.1 использовать знаки препинания в предложениях с вводными конструкциями, при прямой и косвенной речи
Тема: Казахстан в будущем: изобретения и энергия		
		6.1.5.1 владеть навыком активного слушания, участвовать в диалоге, обмениваясь мнениями по предложенной теме;

Аудирование и говорение	Содержание, структура и логика высказывания	6.1.6.1 оценивать прослушанный материал с точки зрения содержания, структуры высказывания и логики изложения материала
Чтение	Языковые и жанровые особенности	6.2.4.1 определять и различать типы текстов: описание, повествование, рассуждение; распознавать характерные черты, языковые и жанровые особенности текстов публицистического и художественного стилей (стихотворение, сказка, рассказ, заметка, репортаж, интервью); 6.2.8.1 сравнивать стилистические особенности различных текстов с учетом композиционных особенностей различных текстов (стихотворение, сказка, рассказ, заметка, репортаж, интервью) с учетом цели и целевой аудитории
Письмо	Правописание неопределенных местоимений Правописание приставок раз- (роз-) Буквы "О, Е" после шипящих и "Ц" в суффиксах существительных, прилагательных	6.3.6.1 писать творческие работы (150-200 слов), представляя себя в предлагаемой ситуации и описывая собственные ощущения; 6.3.7.1 корректировать текст, исправляя орфографические и пунктуационные ошибки с помощью словаря, редактируя текст с учетом типа
Соблюдение речевых норм	Прямая и косвенная речь	6.4.3.1 использовать правильно падежные формы числительных, прилагательных, местоимений; образовывать степени сравнения прилагательных и наречий в соответствии с нормой; 6.4.4.1 использовать знаки препинания в предложениях с вводными конструкциями, при прямой и косвенной речи

3) 7 класс:
таблица 3

Виды речевой деятельности	Лингвистический материал	Цели обучения
1 четверть		
Тема: Климат и изменения климата		
		7.1.1.1 понимать основное содержание текста, извлекая главную и второстепенную, известную и неизвестную информацию;

Аудирование и говорение	Причастие Причастный оборот Паронимы	7.1.3.1 пересказывать подробно, кратко, выборочно содержание текстов (повествование, описание и рассуждение) с изменением лица ; 7.1.4.1 прогнозировать содержание, исходя из основной мысли текста
Чтение	Виды чтения	7.2.1.1 понимать основную информацию сплошных и несплошных текстов, извлекая главную и второстепенную информацию; 7.2.6.1 использовать разные виды чтения, в том числе поисковое
Письмо	Обособление согласованных определений	7.3.2.1 излагать подробно, кратко, выборочно содержание текстов-повествований, текстов-описаний и текстов-рассуждений с изменением лица; 7.3.3.1 представлять информацию в виде различных схем, таблиц, диаграмм
Соблюдение речевых норм	Правописание гласных "И-Ы" после "Ц" в корне слова	7.4.1.1 правильно писать гласные после шипящих и "Ц, НЕ" с разными частями речи, окончания глаголов, суффиксы в разных частях речи; 7.4.4.1 использовать знаки препинания в простых, осложненных обособленным определением и обстоятельством предложениях
Тема: Обычай и традиции		
Аудирование и говорение	Деепричастие Деепричастный оборот	7.1.1.1 понимать основное содержание текста, извлекая главную и второстепенную, известную и неизвестную информацию; 7.1.3.1 пересказывать подробно, кратко, выборочно содержание текстов (повествование, описание и рассуждение) с изменением лица
Чтение	Виды чтения	7.2.1.1 понимать основную информацию сплошных и несплошных текстов, извлекая главную и второстепенную информацию; 7.2.5.1 формулировать различные вопросы на основе выводов и заключений;

		7.2.6.1 использовать разные виды чтения, в том числе поисковое
Письмо	Глагол (спряжение, разноспрягаемые глаголы)	7.3.1.1 составлять простой и сложный план, собирать материал к сочинению и организовывать его в соответствии с планом; 7.3.2.1 излагать подробно, кратко, выборочно содержание текстов-повествований, текстов-описаний и текстов-рассуждений с изменением лица
Соблюдение речевых норм	Правописание НЕ с разными частями речи	7.4.1.1 правильно писать гласные после шипящих и "Ц, НЕ" с разными частями речи, окончания глаголов, суффиксы в разных частях речи; 7.4.4.1 использовать знаки препинания в простых, осложненных обособленным определением и обстоятельством предложениях
2 четверть		
Тема: Знания: мир и изучение иностранных языков		
Аудирование и говорение	Союзы Сочинительные и подчинительные союзы	7.1.2.1 определять основную мысль, опираясь на структуру; 7.1.7.1 строить аргументированный монолог (описание, повествование, рассуждение), включающий не менее 2 микротем, на основе плана, схем, иллюстраций, рекламных роликов; соблюдать орфоэпические нормы
Чтение	Предлоги	7.2.2.1 выявлять структурные части и их элементы (предложения, абзацы), раскрывающие основную мысль; 7.2.7.1 извлекать информацию из различных источников, различая факт и мнение
Письмо	Обособление приложений	7.3.1.1 составлять простой и сложный план, собирать материал к сочинению и организовывать его в соответствии с планом; 7.3.5.1 писать разные виды эссе, в том числе аргументативное, эссе на основе текста, выражая свое отношение к проблеме и/или авторской позиции

Соблюдение речевых норм	Правописание "НЕ" с разными частями речи	7.4.2.1 использовать паронимы, термины; аллегорию, инверсию, анафору; 7.4.3.1 использовать правильно глагол и его формы, служебные части речи; соблюдать нормы глагольного управления
Тема: Влияет ли ландшафт и климат на национальный характер?		
Аудирование и говорение	Основная мысль	7.1.2.1 определять основную мысль, опираясь на структуру; 7.1.4.1 прогнозировать содержание, исходя из основной мысли текста
Чтение	Частицы	7.2.2.1 выявлять структурные части и их элементы (предложения, абзацы), раскрывающие основную мысль; 7.2.3.1 понимать применение и объяснять явное и скрытое (подтекст) значение отдельных слов и выражений в тексте, использование паронимов, вводных слов, повторов, прямого и обратного порядка слов в предложении
Письмо	Правописание "НЕ" с причастиями Знаки препинания при вводных словах	7.3.1.1 составлять простой и сложный план, собирать материал к сочинению и организовывать его в соответствии с планом; 7.3.3.1 представлять информацию в виде различных схем, таблиц, диаграмм; 7.3.6.1 писать творческие работы (200-250 слов), выбирая определенную социальную роль и речевое поведение
Соблюдение речевых норм	Термины	7.4.2.1 использовать паронимы, термины; аллегорию, инверсию, анафору; 7.4.3.1 использовать правильно глагол и его формы, служебные части речи; соблюдать нормы глагольного управления
3 четверть		
Тема: Молодежная культура: Интернет и социальные сети		
Аудирование и говорение	Аллегория Гипербола Сравнение	7.1.1.1 понимать основное содержание текста, извлекая главную и второстепенную, известную и неизвестную информацию;

		7.1.5.1 участвует в диалоге по предложенной проблеме, аргументируя свою точку зрения
Чтение	Структурные части и элементы текста	7.2.2.1 выявлять структурные части и их элементы (предложения, абзацы), раскрывающие основную мысль; 7.2.5.1 формулировать различные вопросы на основе выводов и заключений
Письмо	Знаки препинания в предложениях со сравнительным оборотом	7.3.5.1 писать разные виды эссе, в том числе аргументативное, эссе на основе текста, выражая свое отношение к проблеме и/или авторской позиции; 7.3.7.1 корректировать текст, исправляя смысловые, фактические, логические недочеты; редактировать текст, изменяя структуру отдельных предложений или фрагментов текста
Соблюдение речевых норм	Правописание безударных гласных в окончаниях глагола	7.4.1.1 правильно писать гласные после шипящих и "Ц, НЕ" с разными частями речи, окончания глаголов, суффиксы в разных частях речи; 7.4.2.1 использовать паронимы, термины; аллегорию, инверсию, анафору
Тема: Проблемы социальной защиты бездомных		
Аудирование и говорение	Знаки препинания в предложениях, осложненных обстоятельством Знаки препинания при вводных словах	7.1.7.1 строить аргументированный монолог (описание, повествование, рассуждение), включающий не менее 2 микротем, на основе плана, схем, иллюстраций, рекламных роликов; соблюдать орфоэпические нормы; 7.1.6.1 оценивать прослушанный материал с точки зрения содержания, использования языковых средств для привлечения внимания, структуры и логики изложения материала
		7.2.3.1 понимать применение и объяснять явное и скрытое (подтекст) значение отдельных слов и выражений в тексте, использование паронимов,

Чтение		<p>вводных слов, повторов, прямого и обратного порядка слов в предложении;</p> <p>7.2.4.1 определять смешанные типы текстов и различать характерные черты, языковые и жанровые особенности текстов публицистического и официально-делового стилей (объяснительная записка, расписка, правило, поздравление, инструкция, заметка, интервью, дневник, блог, письма: просьбы, приглашения)</p>
Письмо		<p>7.3.4.1 создавать тексты-описание с элементами повествования, повествование с элементами рассуждения и создавать тексты публицистического и официально-делового стилей (объяснительная записка, расписка, правило, поздравление, инструкция, заметка, интервью, дневник, блог, письма: просьбы, приглашения) с учетом целевой аудитории, выражая собственное мнение;</p> <p>7.3.7.1 корректировать текст, исправляя смысловые, фактические, логические недочеты; редактировать текст, изменяя структуру отдельных предложений или фрагментов текста</p>
Соблюдение речевых норм		<p>7.4.2.1 использовать паронимы, термины; аллегорию, инверсию, анафору;</p> <p>7.4.3.1 использовать правильно глагол и его формы, служебные части речи; соблюдать нормы глагольного управления</p>
Тема: Генетически модифицированные продукты		
Аудирование и говорение	Паронимы	<p>7.1.5.1 участвовать в диалоге по предложенной проблеме, аргументируя свою точку зрения;</p> <p>7.1.6.1 оценивать прослушанный материал с точки зрения содержания, использования языковых средств для привлечения внимания, структуры и логики изложения материала</p>

Чтение	Смешанные типы текстов	<p>7.2.2.1 выявлять структурные части и их элементы (предложения, абзацы), раскрывающие основную мысль;</p> <p>7.2.4.1 определять смешанные типы текстов и различать характерные черты, языковые и жанровые особенности текстов публицистического и официально-делового стилей (объяснительная записка, расписка, правило, поздравление, инструкция, заметка, интервью, дневник, блог, письма: просьбы, приглашения);</p> <p>7.2.5.1 формулировать различные вопросы на основе выводов и заключений</p>
Письмо	Правописание -н-, -nn- в суффиксах причасти	<p>7.3.4.1 создавать тексты-описание с элементами повествования, повествование с элементами рассуждения и создавать тексты публицистического и официально-делового стилей (объяснительная записка, расписка, правило, поздравление, инструкция, заметка, интервью, дневник, блог, письма: просьбы, приглашения) с учетом целевой аудитории, выражая собственное мнение;</p> <p>7.3.7.1 корректировать текст, исправляя смысловые, фактические, логические недочеты; редактировать текст, изменяя структуру отдельных предложений или фрагментов текста</p>
Соблюдение речевых норм	Глагол (наклонение) Глагольное управление	<p>7.4.1.1 правильно писать гласные после шипящих и "Ц, НЕ" с разными частями речи, окончания глаголов, суффиксы в разных частях речи;</p> <p>7.4.2.1 использовать паронимы, термины; аллегория, инверсию, анафору</p>
4 четверть		
Тема: День Победы		
Аудирование и говорение	Аргументация	7.1.2.1 определять основную мысль, опираясь на структуру;

	Точка зрения	7.1.5.1 участвовать в диалоге по предложенной проблеме, аргументируя свою точку зрения
Чтение	Композиция и языковые особенности текста	7.2.7.1 извлекать информацию из различных источников, различая факт и мнение; 7.2.8.1 сравнивать стилистические особенности различных текстов с учетом композиции и языковых особенностей, цели и целевой аудитории (объяснительная записка, расписка, правило, поздравление, инструкция, заметка, интервью, дневник, блог, письма: просьбы, приглашения)
Письмо	Корректурa текста Редактирование текста	7.3.5.1 писать разные виды эссе, в том числе аргументативное, эссе на основе текста, выражая свое отношение к проблеме и/или авторской позиции; 7.3.7.1 корректировать текст, исправляя смысловые, фактические, логические недочеты; редактирует текст, изменяя структуру отдельных предложений или фрагментов текста
Соблюдение речевых норм	Знаки препинания в предложениях, осложненных определениями и обстоятельствами, выраженными причастными и деепричастными оборотами	7.4.3.1 использовать правильно глагол и его формы, служебные части речи; соблюдает нормы глагольного управления; 7.4.4.1 использовать знаки препинания в простых, осложненных обособленным определением и обстоятельством предложениях
Тема: Если бы я правил миром		
Аудирование и говорение	Аллегория	7.1.4.1 прогнозировать содержание, исходя из основной мысли текста; 7.1.5.1 участвовать в диалоге по предложенной проблеме, аргументируя свою точку зрения; 7.1.6.1 оценивать прослушанный материал с точки зрения содержания, использования языковых средств для привлечения внимания, структуры и логики изложения материала
		7.2.3.1 понимать применение и объяснять явное и скрытое (подтекст) значение отдельных

Чтение	Подтекст Инверсия	слов и выражений в тексте, использование паронимов, вводных слов, повторов, прямого и обратного порядка слов в предложении; 7.2.4.1 определять смешанные типы текстов и различать характерные черты, языковые и жанровые особенности текстов публицистического и официально-делового стилей (объяснительная записка, расписка, правило, поздравление, инструкция, заметка, интервью, дневник, блог, письма: просьбы, приглашения); 7.2.8.1 сравнивать стилистические особенности различных текстов с учетом композиции и языковых особенностей, цели и целевой аудитории (объяснительная записка, расписка, правило, поздравление, инструкция, заметка, интервью, дневник, блог, письма: просьбы, приглашения)
Письмо	Знаки препинания при вводных словах	7.3.6.1 писать творческие работы (200-250 слов), выбирая определенную социальную роль и речевое поведение; 7.3.7.1 корректировать текст, исправляя смысловые, фактические, логические недочеты; редактирует текст, изменяя структуру отдельных предложений или фрагментов
Соблюдение речевых норм	Глагол (наклонение)	7.4.3.1 использовать правильно глагол и его формы, служебные части речи; соблюдает нормы глагольного управления; 7.4.4.1 использовать знаки препинания в простых, осложненных обособленным определением и обстоятельством предложениях

4) 8 класс:

таблица 4

Виды речевой деятельности	Лингвистический материал	Цели обучения
I четверть		
Тема: Семья: права и обязанности		
		8.1.1.1 понимать содержание текста, определяя открытую и

<p>Аудирование и говорение</p>	<p>Подтекст Критерии для анализа текста Критерии оценки речевого поведения</p>	<p>скрытую (подтекст) информацию, цель высказывания; 8.1.2.1 определять основную мысль на основе структурных элементов текста и целевой аудитории; 8.1.3.1 пересказывать содержание текстов различных типов речи с изменением лица, сохраняя структуру исходного текста; 8.1.6.2 адекватно по заданным критериям оценивать собственное речевое поведение</p>
<p>Чтение</p>	<p>Подтекст Структура текста Смешанные типы текста</p>	<p>8.2.1.1 понимать основную информацию сплошных и несплошных текстов (в том числе особенности письменной формы речи), извлекая открытую и скрытую (подтекст) информацию; 8.2.2.1 выявлять особенности структуры текста, раскрывающие основную мысль; 8.2.4.1 определять смешанные типы текстов, различать характерные черты, языковые и жанровые особенности публицистического, разговорного, научного, официально-делового стилей (репортаж, фельетон, статья, интервью, очерк, обзор, послание, характеристика, биография, автобиография, аннотация, тезисы, реферат, доклад, комментарии в блоге, чате, форуме); 8.2.6.1 использовать разные виды чтения, в том числе изучающее</p>
<p>Письмо</p>	<p>Цитатный план Жанровое своеобразие</p>	<p>8.3.1.1 составлять цитатный план (простой и сложный), учитывая жанровое своеобразие текста; 8.3.2.1 излагать подробно, кратко, выборочно содержание текстов смешанного типа с изменением лица; 8.3.4.1 создавать тексты - описание с элементами рассуждения, повествование с элементами описания и создавать тексты публицистического, официально-делового, научного, разговорного стилей (репортаж, фельетон, статья, интервью, очерк, обзор, послание, характеристика,</p>

		биография, автобиография, аннотация, тезисы, реферат, доклад, комментарии в блоге, чате, форуме) с учетом целевой аудитории
Соблюдение речевых норм	Обособленные члены предложения (несогласованные определения, обстоятельства, выраженные существительными с предлогами	8.4.1.1 правильно писать омонимичные самостоятельные и служебные части речи; 8.4.3.1 использовать правильно обособленные члены предложения
Тема: Развлечения и спорт		
Аудирование и говорение	Дискуссия Аргументация Оппонирование	8.1.1.1 понимать содержание текста, определяя открытую и скрытую (подтекст) информацию, цель высказывания; 8.1.2.1 определять основную мысль на основе структурных элементов текста и целевой аудитории; 8.1.5.1 участвовать в дискуссии по предложенной проблеме, аргументируя собственные утверждения, убеждая оппонента в правильности своей позиции; 8.1.6.2 адекватно по заданным критериям оценивать собственное речевое поведение
Чтение	Языковые и жанровые особенности Публицистический, разговорный, научный, официально-деловой стили	8.2.1.1 понимать основную информацию сплошных и несплошных текстов (в том числе особенности письменной формы речи), извлекая открытую и скрытую (подтекст) информацию; 8.2.2.1 выявлять особенности структуры текста, раскрывающие основную мысль; 8.2.4.1 определять смешанные типы текстов, различать характерные черты, языковые и жанровые особенности публицистического, разговорного, научного, официально-делового стилей (репортаж, фельетон, статья, интервью, очерк, обзор, послание, характеристика, биография, автобиография, аннотация, тезисы, реферат, доклад, комментарии в блоге, чате, форуме); 8.2.6.1 использовать разные виды чтения, в том числе изучающее

Письмо	Простой и сложный цитатный план Текст-описание с элементами рассуждения	8.3.1.1 составлять цитатный план (простой и сложный), учитывая жанровое своеобразие текста; 8.3.3.1 представлять информацию сплошных текстов в виде рисунков, схем, таблиц, диаграмм и наоборот; 8.3.4.1 создавать тексты-описание с элементами рассуждения, повествование с элементами описания и создает тексты публицистического, официально-делового, научного, разговорного стилей (репортаж, фельетон, статья, интервью, очерк, обзор, послание, характеристика, биография, автобиография, аннотация, тезисы, реферат, доклад, комментарии в блоге, чате, форуме) с учетом целевой аудитории
Соблюдение речевых норм	Обособленные члены предложения (сложные случаи обособления)	8.4.1.1 правильно писать омонимичные самостоятельные и служебные части речи; 8.4.3.1 использовать правильно обособленные члены предложения
2 четверть		
Тема: Мир профессий		
Аудирование и говорение	Целевая аудитория	8.1.2.1 определять основную мысль на основе структурных элементов текста и целевой аудитории; 8.1.3.1 пересказывать содержание текстов различных типов речи с изменением лица, сохраняя структуру исходного текста; 8.1.6.2 адекватно по заданным критериям оценивать собственное речевое поведение
	Подразумеваемый смысл	8.2.3.1 понимать применение и объяснять подразумеваемый смысл отдельных слов, словосочетаний и предложений в тексте, эмоционально-окрашенных и профессиональных слов, неологизмов, окказионализмов с учетом лексической сочетаемости; 8.2.4.1 определять смешанные типы текстов, различать характерные черты, языковые и жанровые особенности

Чтение	Собственная идея Факт и мнение	публицистического, разговорного, научного, официально-делового стилей (репортаж, фельетон, статья, интервью, очерк, обзор, послание, характеристика, биография, автобиография, аннотация, тезисы, реферат, доклад, комментарии в блоге, чате, форуме); 8.2.5.1 формулировать вопросы и собственные идеи на основе прочитанного текста, различать факт и мнение
Письмо	Текст-описание Элементы рассуждения Повествование с элементами описания Блог	8.3.2.1 излагать подробно, кратко, выборочно содержание текстов смешанного типа с изменением лица; 8.3.4.1 создавать тексты-описание с элементами рассуждения, повествование с элементами описания и создает тексты публицистического, официально-делового, научного, разговорного стилей (репортаж, фельетон, статья, интервью, очерк, обзор, послание, характеристика, биография, автобиография, аннотация, тезисы, реферат, доклад, комментарии в блоге, чате, форуме) с учетом целевой аудитории
Соблюдение речевых норм	Профессионализмы Термины	8.4.2.1 использовать профессиональные слова, термины, неологизмы, инверсию, градацию; 8.4.2.2 избегать повторов и штампов; 8.4.4.1 использовать знаки препинания при уточняющих членах предложения, цитировании, а также в неполных предложениях
Тема: Космос		
Аудирование и говорение	Неологизмы Инверсия Градация	8.1.3.1 пересказывать содержание текстов различных типов речи с изменением лица, сохраняя структуру исходного текста; 8.1.4.1 прогнозировать содержание по названию текста или началу;

		8.1.6.2 адекватно по заданным критериям оценивать собственное речевое поведение
Чтение	Блог Чат Форум	8.2.3.2 понимать применение и объяснять подразумеваемый смысл отдельных слов, словосочетаний и предложений в тексте , эмоционально-окрашенных и профессиональных слов, неологизмов, окказионализмов с учетом лексической сочетаемости; 8.2.4.1 определять смешанные типы текстов, различать характерные черты, языковые и жанровые особенности публицистического, разговорного, научного, официально-делового стилей (репортаж, фельетон, статья, интервью, очерк, обзор, послание, характеристика, биография, автобиография, аннотация, тезисы, реферат, доклад, комментарии в блоге, чате , форуме); 8.2.5.1 формулировать вопросы и собственные идеи на основе прочитанного текста, различать факт и мнение
Письмо	Публицистический стиль Официально-деловой стиль Научный стиль	8.3.3.1 представлять информацию сплошных текстов в виде рисунков, схем, таблиц, диаграмм и наоборот; 8.3.4.1 создавать тексты-описание с элементами рассуждения, повествование с элементами описания и создавать тексты публицистического, официально-делового, научного, разговорного стилей (репортаж, фельетон, статья, интервью, очерк, обзор, послание, характеристика, биография, автобиография, аннотация, тезисы, реферат, доклад, комментарии в блоге, чате , форуме) с учетом целевой аудитории
Соблюдение речевых норм		8.4.2.1 использовать профессиональные слова, термины, неологизмы, инверсию, градацию; 8.4.2.2 избегать повторов и штампов;

		8.4.4.1 использовать знаки препинания при уточняющих членах предложения, цитировании, а также в неполных предложениях
3 четверть		
Тема: Разнообразие форм жизни		
Аудирование и говорение	Дискуссия Аргументация Критерий	8.1.1.1 понимать содержание текста, определяя открытую и скрытую (подтекст) информацию, цель высказывания; 8.1.5.1 участвовать в дискуссии по предложенной проблеме, аргументируя собственные утверждения, убеждая оппонента в правильности своей позиции, делать выводы; 8.1.6.1 оценивать прослушанный материал с точки зрения темпа речи и соответствия целевой аудитории; 8.1.6.2 адекватно по заданным критериям оценивать собственное речевое поведение
Чтение	Проблема	8.2.1.1 понимать основную информацию сплошных и несплошных текстов (в том числе особенности письменной формы речи), извлекая открытую и скрытую (подтекст) информацию; 8.2.6.1 использовать разные виды чтения, в том числе изучающее; 8.2.8.1 сравнивать стилистические (композиционные, языковые) особенности различных текстов с учетом цели и целевой аудитории (репортаж, фельетон, статья, интервью, очерк, обзор, послание, характеристика, биография, автобиография, аннотация, тезисы, реферат, доклад, комментарии в блоге, чате, форуме)
Письмо	Эссе Знаки препинания при уточняющих членах предложения	8.3.5.1 писать разные виды эссе, в том числе академическое, рассматривая одну из сторон проблемы; 8.3.7.1 корректировать текст, исправляя смысловые, фактические, логические, стилистические недочеты; редактировать текст, перестраивая структуру текста

Соблюдение речевых норм	Омонимы Аспект	8.4.1.1 правильно писать омонимичные самостоятельные и служебные части речи; 8.4.4.1 использовать знаки препинания при уточняющих членах предложения, цитировании, а также в неполных предложениях
Тема: Вода в жизни человека		
Аудирование и говорение	Тавтология Штампы	8.1.6.1 оценивать прослушанный материал с точки зрения темпа речи и соответствия целевой аудитории; 8.1.6.2 адекватно по заданным критериям оценивать собственное речевое поведение; 8.1.7.1 строить развернутый аргументированный монолог (рассуждение с элементами описания и повествования, убеждение), включающий не менее 2 микротем в пределах учебной, социально-культурной и общественно-политической сфер, на основе блогов и сообщений средств массовой информации с учетом целевой аудитории; соблюдать орфоэпические нормы
Чтение	Аргументированный монолог Микротема	8.2.4.1 определять смешанные типы текстов, различать характерные черты, языковые и жанровые особенности публицистического, разговорного, научного, официально-делового стилей (репортаж, фельетон, статья, интервью, очерк, обзор, послание, характеристика, биография, автобиография, аннотация, тезисы, реферат, доклад, комментарии в блоге, чате, форуме); 8.2.8.1 сравнивать стилистические (композиционные, языковые) особенности различных текстов с учетом цели и целевой аудитории (репортаж, фельетон, статья, интервью, очерк, обзор, послание, характеристика, биография, автобиография, аннотация, тезисы, реферат, доклад, комментарии в блоге, чате, форуме)
		8.3.5.1 писать разные виды эссе, в том числе академическое,

Письмо	Знаки препинания при цитировании	рассматривая одну из сторон проблемы; 8.3.7.1 корректировать текст, исправляя смысловые, фактические, логические, стилистические недочеты; редактировать текст, перестраивая структуру текста
Соблюдение речевых норм	Цитирование	8.4.1.1 правильно писать омонимичные самостоятельные и служебные части речи; 8.4.4.1 использовать знаки препинания при уточняющих членах предложения, цитировании, а также в неполных предложениях
Тема: Еда: необходимость или роскошь?		
Аудирование и говорение	Типы текстов: Повествование от 1-го лица, 2-го лица	8.1.3.1 пересказывать содержание текстов различных типов речи с изменением лица, сохраняя структуру исходного текста; 8.1.4.1 прогнозировать содержание по названию текста или началу
Чтение	Основная мысль Подразумеваемый смысл	8.2.2.1 выявлять особенности структуры текста, раскрывающие основную мысль; 8.2.3.1 понимать применение и объяснять подразумеваемый смысл отдельных слов, словосочетаний и предложений в тексте, эмоционально-окрашенных и профессиональных слов, неологизмов, окказионализмов с учетом лексической сочетаемости; 8.2.5.1 формулировать вопросы и собственные идеи на основе прочитанного текста, различать факт и мнение
Письмо	Редактирование текста	8.3.5.1 писать разные виды эссе, в том числе академическое, рассматривая одну из сторон проблемы; 8.3.7.1 корректировать текст, исправляя смысловые, фактические, логические, стилистические недочеты; редактировать текст, перестраивая структуру текста

Соблюдение речевых норм	Знаки препинания в неполных предложениях	8.4.1.1 правильно писать омонимичные самостоятельные и служебные части речи; 8.4.4.1 использовать знаки препинания при уточняющих членах предложения, цитировании, а также в неполных предложениях
-------------------------	--	---

4 четверть

Тема: Музыка в современном обществе

Слушание и говорение	Дискуссия Аргументация Достоверность	8.1.5.1 участвовать в дискуссии по предложенной проблеме, аргументируя собственные утверждения, убеждая оппонента в правильности своей позиции, делать выводы; 8.1.6.2 адекватно по заданным критериям оценивать собственное речевое поведение; 8.1.7.1 строить развернутый аргументированный монолог (рассуждение с элементами описания и повествования, убеждение), включающий не менее 2 микротем в пределах учебной, социально-культурной и общественно - политической сфер, на основе блогов и сообщений средств массовой информации с учетом целевой аудитории; соблюдать орфоэпические нормы
----------------------	--	---

Чтение	Омонимичные самостоятельные и служебные части речи	8.2.2.1 выявлять особенности структуры текста, раскрывающие основную мысль; 8.2.3.1 понимать применение и объяснять подразумеваемый смысл отдельных слов, словосочетаний и предложений в тексте, эмоционально-окрашенных и профессиональных слов, неологизмов, окказионализмов с учетом лексической сочетаемости; 8.2.4.1 определять смешанные типы текстов, различать характерные черты, языковые и жанровые особенности публицистического, разговорного, научного, официально-делового стилей (репортаж, фельетон, статья, интервью, очерк, обзор,
--------	--	--

		<p>послание, характеристика, биография, автобиография, аннотация, тезисы, реферат, доклад, комментарии в блоге, чате, форуме);</p> <p>8.2.8.1 сравнивать стилистические (композиционные, языковые) особенности различных текстов с учетом цели и целевой аудитории (репортаж, фельетон, статья, интервью, очерк, обзор, послание, характеристика, биография, автобиография, аннотация, тезисы, реферат, доклад, комментарии в блоге, чате, форуме)</p>
Письмо	Контрастное содержание	<p>8.3.3.1 представлять информацию сплошных текстов в виде рисунков, схем, таблиц, диаграмм и наоборот;</p> <p>8.3.6.1 писать творческие работы (250-300 слов), фрагмент/фрагменты текста, являющиеся контрастными по содержанию;</p> <p>8.3.7.1 корректировать текст, исправляя смысловые, фактические, логические, стилистические недочеты; редактировать текст, перестраивая структуру текста</p>
Соблюдение речевых норм	Знаки препинания при уточняющих членах предложения	<p>8.4.2.1 использовать профессиональные слова, термины, неологизмы, инверсию, градацию;</p> <p>8.4.2.2 избегать повторов и штампов;</p> <p>8.4.3.1 использовать правильно обособленные члены предложения;</p> <p>8.4.4.1 использовать знаки препинания при уточняющих членах предложения, цитировании, а также в неполных предложениях</p>
Тема: Научные открытия и технологии		
		<p>8.1.5.1 участвовать в дискуссии по предложенной проблеме, аргументируя собственные утверждения, убеждая оппонента в правильности своей позиции, делать выводы;</p> <p>8.1.6.1 оценивать прослушанный материал с точки зрения темпа</p>

Слушание и говорение	Омонимичные самостоятельные и служебные части речи	<p>речи и соответствия целевой аудитории;</p> <p>8.1.7.1 строить развернутый аргументированный монолог (рассуждение с элементами описания и повествования, убеждение), включающий не менее 2 микротем в пределах учебной, социально-культурной и общественно - политической сфер, на основе блогов и сообщений средств массовой информации с учетом целевой аудитории; соблюдать орфоэпические нормы</p>
Чтение	Извлечение информации Синтез информации Комментирование	<p>8.2.2.1 выявлять особенности структуры текста, раскрывающие основную мысль;</p> <p>8.2.7.1 извлекать и синтезировать информацию из различных источников, определяя ее актуальность, противоречивость, достоверность, целевую аудиторию;</p> <p>8.2.8.1 сравнивать стилистические (композиционные, языковые) особенности различных текстов с учетом цели и целевой аудитории (репортаж, фельетон, статья, интервью, очерк, обзор, послание, характеристика, биография, автобиография, аннотация, тезисы, реферат, доклад, комментарии в блоге, чате, форуме)</p>
Письмо	Корректировка текста	<p>8.3.6.1 писать творческие работы (250-300 слов), фрагмент/фрагменты текста, являющиеся контрастными по содержанию;</p> <p>8.3.7.1 корректировать текст, исправляя смысловые, фактические, логические, стилистические недочеты; редактировать текст, перестраивая структуру текста</p>
Соблюдение речевых норм	Неологизмы Инверсия Градация	<p>8.4.2.1 использовать профессиональные слова, термины, неологизмы, инверсию, градацию;</p> <p>8.4.2.2 избегать повторов и штампов;</p> <p>8.4.3.1 использовать правильно обособленные члены предложения</p>

5) 9 класс:

таблица 5

Виды речевой деятельности	Лингвистический материал	Цели обучения
1 четверть		
Тема: Конфликты и миротворчество		
Слушание и говорение	Микротема Тексты смешанного типа	9.1.1.1 понимать основную и детальную информацию текста, высказывая критическое отношение к услышанному; 9.1.2.1 определять основную мысль на основе микротема, выражая свое отношение к услышанному; 9.1.3.1 пересказывать содержание текстов смешанного типа, творчески интерпретируя информацию
Чтение	Союзы (сочинительные и подчинительные)	9.2.1.1 понимать открытую и скрытую (подтекст) информацию сплошных и несплошных текстов, соотнося заключенную в тексте информацию с информацией других источников /личным опытом; 9.2.2.1 выявлять особенности и роль структуры текста в передаче основной мысли; 9.2.4.2 адекватно стилистике диалога выбирать вербальные и невербальные средства для продуктивной коммуникации; 9.2.6.1 использовать разные виды чтения, в том числе просмотровое чтение, чтение с составлением плана, тезисов, конспектов
Письмо	Правописание союзов	9.3.1.1 составлять разные виды плана, в том числе цитатный, тезисный; 9.3.2.1 излагать содержание текстов, синтезируя информацию прослушанного, прочитанного и аудиовизуального материала; 9.3.4.1 создавать тексты-описание с элементами рассуждения, повествование с элементами рассуждения соответствующих стилей (научная статья, отчет о поездке) с учетом целевой аудитории
		9.4.1.1 соблюдать орфографические нормы;

Соблюдение речевых норм	Орфографические нормы	9.4.3.1 использовать правильно морфологические средства связи (союзы и союзные слова) в сложных предложениях
Тема: Сухопутные страны		
Слушание и говорение		9.1.1.1 понимать основную и детальную информацию текста, высказывая критическое отношение к услышанному; 9.1.2.1 определять основную мысль на основе микротема, выражая свое отношение к услышанному; 9.1.5.1 участвовать в полемике, синтезируя различные точки зрения и предлагая решение проблемы
Чтение	Союзы и союзные слова	9.2.1.1 понимать открытую и скрытую (подтекст) информацию сплошных и несплошных текстов, соотнося заключенную в тексте информацию с информацией других источников /личным опытом; 9.2.2.1 выявлять особенности и роль структуры текста в передаче основной мысли; 9.2.4.2 адекватно стилистике диалога выбирать вербальные и невербальные средства для продуктивной коммуникации; 9.2.6.1 использовать разные виды чтения, в том числе просмотровое чтение, чтение с составлением плана, тезисов, конспектов
Письмо	Слитное, дефисное написание различных частей речи	9.3.1.1 составлять разные виды плана, в том числе цитатный, тезисный; 9.3.2.1 излагать содержание текстов, синтезируя информацию прослушанного, прочитанного и аудиовизуального материала; 9.3.4.1 создавать тексты - описание с элементами рассуждения, повествование с элементами рассуждения соответствующих стилей (научная статья, отчет о поездке) с учетом целевой аудитории
		9.4.1.1 соблюдать орфографические нормы;

Соблюдение речевых норм	Средства межфразовой связи	9.4.3.1 использовать правильно морфологические средства связи (союзы и союзные слова) в сложных предложениях
2 четверть		
Тема: Традиции и культура		
Слушание и говорение	Аббревиатура	9.1.2.1 определять основную мысль на основе микротем, выражая свое отношение к услышанному; 9.1.3.1 пересказывать содержание текстов смешанного типа, творчески интерпретируя информацию
Чтение	Связь слов в словосочетании	9.2.3.1 понимать применение аббревиации, парцелляции, иронии, намёков, преуменьшения, преувеличения; 9.2.4.1 определять типы текстов, характерные черты, языковые особенности текстов разных жанров, стилей и подстилей (научная статья, отчет о поездке); 9.2.4.2 адекватно стилистике диалога выбирать вербальные и невербальные средства для продуктивной коммуникации; 9.2.5.1 формулировать вопросы и идеи, интерпретируя содержание текстов
Письмо	Виды односоставных предложений. Тире в простом предложении	9.3.2.1 излагать содержание текстов, синтезируя информацию прослушанного, прочитанного и аудиовизуального материала; 9.3.4.1 создавать тексты-описание с элементами рассуждения, повествование с элементами рассуждения соответствующих стилей (научная статья, отчет о поездке) с учетом целевой аудитории
Соблюдение речевых норм	Стилистически окрашенные слова	9.4.2.1 использовать стилистически окрашенные слова, аббревиатуру, парцелляцию; 9.4.4.1 использовать знаки препинания в простых, простых осложненных и сложных предложениях
Ресурсы планеты "Земля"		
	Стилистически окрашенные слова Аббревиатура	

Слушание и говорение	Парцелляция Виды сложных предложений Сложносочинённое предложение	9.1.4.1 прогнозировать содержание по финалу текста
Чтение	Виды сложносочинённых предложений	9.2.3.1 понимать применение аббревиации, парцелляции, иронии, намёков, преуменьшения, преувеличения; 9.2.4.1 определять типы текстов, характерные черты, языковые особенности текстов разных жанров, стилей и подстилей (научная статья, отчет о поездке); 9.2.4.2 адекватно стилистике диалога выбирать вербальные и невербальные средства для продуктивной коммуникации; 9.2.5.1 формулировать вопросы и идеи, интерпретируя содержание текстов
Письмо	Знаки препинания в простых предложениях, Знаки препинания в сложносочинённом предложении	9.3.3.1 представлять информацию в виде презентаций с использованием ссылок, гиперссылок; 9.3.4.1 создавать тексты-описание с элементами рассуждения, повествование с элементами рассуждения соответствующих стилей (научная статья, отчет о поездке) с учетом целевой аудитории
Соблюдение речевых норм	Обособленные определения и обстоятельства	9.4.2.1 использовать стилистически окрашенные слова, аббревиатуру, парцелляцию 9.4.4.1 использовать знаки препинания в простых, простых осложненных и сложных предложениях
3 четверть		
Тема: Подросток в современном мире		
Слушание и говорение	Типы сложноподчинённых предложений	9.1.1.1 понимать основную и детальную информацию текста, высказывая критическое отношение к услышанному; 9.1.5.1 участвовать в полемике, синтезируя различные точки зрения и предлагая решение проблемы; 9.1.6.1 оценивать прослушанный материал с точки зрения нормативности речи, содержания,

		структуры, логики изложения материала, выражая собственное мнение
Чтение	Виды чтения Стилистика диалога	9.2.1.1 понимать открытую и скрытую (подтекст) информацию сплошных и несплошных текстов, соотнося заключенную в тексте информацию с информацией других источников /личным опытом; 9.2.4.2 адекватно стилистике диалога выбирать вербальные и невербальные средства для продуктивной коммуникации; 9.2.6.1 использовать разные виды чтения, в том числе просмотровое чтение, чтение с составлением плана, тезисов, конспектов; 9.2.8.1 сравнивать стилистические (композиционные, языковые, жанровые) особенности различных текстов, учитывая цель, целевую аудиторию и позицию автора (научная статья, отчет о поездке)
Письмо	Сложноподчиненные предложения с придаточными определительными и изъяснительными	9.3.5.1 писать разные виды эссе, в том числе дискуссионное, рассматривая проблему с разных сторон и предлагая пути решения; 9.3.7.1 корректировать и редактировать имеющиеся недочеты в тексте
Соблюдение речевых норм	Морфологические средства	9.4.3.1 использовать правильно морфологические средства связи (союзы и союзные слова) в сложных предложениях; 9.4.4.1 использовать знаки препинания в простых, простых осложненных и сложных предложениях
Тема Всемирная связь в 21-ом веке		
Слушание и говорение	Сложноподчиненные предложения	9.1.6.1 оценивать прослушанный материал с точки зрения нормативности речи, содержания, структуры, логики изложения материала, выражая собственное мнение; 9.1.7.1 строить развернутый аргументированный монолог (рассуждение на заданную тему, убеждение), включающий не менее 3 микротем в пределах

		учебной, общественно-политической и социально-культурной сфер; использовать модели речевого поведения в соответствии с речевыми нормами в конкретной ситуации
Чтение	Структура текста Аббревиация Парцелляция	9.2.2.1 выявлять особенности и роль структуры текста в передаче основной мысли; 9.2.3.1 понимать применение аббревиации, парцелляции, иронии, намёков, преуменьшения, преувеличения; 9.2.4.2 адекватно стилистике диалога выбирать вербальные и невербальные средства для продуктивной коммуникации; 9.2.5.1 формулировать вопросы и идеи, интерпретируя содержание текстов
Письмо	Знаки препинания в сложноподчинённых предложениях с придаточными изъяснительными	9.3.5.1 писать разные виды эссе, в том числе дискуссионное, рассматривая проблему с разных сторон и предлагая пути решения; 9.3.7.1 корректировать и редактировать имеющиеся недочёты в тексте
Соблюдение речевых норм	Сложноподчинённые предложения	9.4.3.1 использовать правильно морфологические средства связи (союзы и союзные слова) в сложных предложениях; 9.4.4.1 использовать знаки препинания в простых, простых осложнённых и сложных предложениях
4 четверть		
Тема: Дилеммы и выбор		
Слушание и говорение	Сложноподчинённые предложения	9.1.5.1 участвовать в полемике, синтезируя различные точки зрения и предлагая решение проблемы; 9.1.7.1 строить развёрнутый аргументированный монолог (рассуждение на заданную тему, убеждение), включающий не менее 3 микротем в пределах учебной, общественно-политической и социально-культурной сфер; использовать модели речевого поведения в соответствии с

		речевыми нормами в конкретной ситуации
Чтение	Основная мысль Гипербола	9.2.2.1 выявлять особенности и роль структуры текста в передаче основной мысли; 9.2.3.1 понимать применение аббревиации, парцелляции, иронии, намёков, преуменьшения, преувеличения; 9.2.4.1 определять типы текстов, характерные черты, языковые особенности текстов разных жанров, стилей и подстилей (научная статья, отчет о поездке); 9.2.4.2 адекватно стилистике диалога выбирать вербальные и невербальные средства для продуктивной коммуникации; 9.2.8.1 сравнивать стилистические (композиционные, языковые, жанровые) особенности различных текстов, учитывая цель, целевую аудиторию и позицию автора (научная статья, отчет о поездке)
Письмо	Знаки препинания в сложноподчинённых предложениях с придаточными определительными	9.3.3.1 представлять информацию в виде презентаций с использованием ссылок, гиперссылок; 9.3.6.1 писать творческие работы (300-350 слов), фрагмент/фрагменты текста, являющиеся определенными композиционными элементами (начало романа, продолжение рассказа) с организующей помощью учителя; 9.3.7.1 корректировать и редактировать имеющиеся недочеты в тексте
Соблюдение речевых норм	Союзы и союзные слова	9.4.2.1 использовать стилистически окрашенные слова, аббревиатуру, парцелляцию; 9.4.3.1 использовать правильно морфологические средства связи (союзы и союзные слова) в сложных предложениях
Тема: Средства массовой информации		
		9.1.5.1 участвовать в полемике, синтезируя различные точки зрения и предлагая решение проблемы;

Слушание и говорение	Нормативная речь Аргументированный монолог	<p>9.1.6.1 оценивать прослушанный материал с точки зрения нормативности речи, содержания, структуры, логики изложения материала, выражая собственное мнение;</p> <p>9.1.7.1 строить развернутый аргументированный монолог (рассуждение на заданную тему, убеждение), включающий не менее 3 микротем в пределах учебной, общественно-политической и социально-культурной сфер; использовать модели речевого поведения в соответствии с речевыми нормами в конкретной ситуации</p>
Чтение	Сложное бессоюзное предложение	<p>9.2.2.1 выявлять особенности и роль структуры текста в передаче основной мысли;</p> <p>9.2.4.2 адекватно стилистике диалога выбирать вербальные и невербальные средства для продуктивной коммуникации;</p> <p>9.2.7.1 формировать умения извлекать и синтезировать информацию из различных источников, интерпретировать, делать выводы на основе полученных сведений, выражая собственное мнение;</p> <p>9.2.8.1 сравнивать стилистические (композиционные, языковые, жанровые) особенности различных текстов, учитывая цель, целевую аудиторию и позицию автора (научная статья, отчет о поездке)</p>
Письмо	Знаки препинания в бессоюзном предложении	<p>9.3.6.1 писать творческие работы (300-350 слов), фрагмент/фрагменты текста, являющиеся определенными композиционными элементами (начало романа, продолжение рассказа) с организующей помощью учителя;</p> <p>9.3.7.1 корректировать и редактировать имеющиеся недочеты в тексте</p>
		9.4.2.1 использовать стилистически окрашенные слова, аббревиатуру, парцелляцию;

Соблюдение речевых норм	Аббревиатура	9.4.3.1 использовать правильно морфологические средства связи (союзы и союзные слова) в сложных предложениях
-------------------------	--------------	--

6) 10 класс:
таблица 6

Виды речевой деятельности	Лингвистический материал	Цели обучения
1 четверть		
Тема: Решение конфликтов		
Слушание и говорение	Фразеология Морфология Стили речи	10.1.1.1 использовать навыки высказывания критического отношения к услышанному в свободном речевом общении, ссылаясь на основную и детальную информацию текста; 10.1.2.1 инициировать диалог с целью выразить свое отношение к услышанному; 10.1.3.1 использовать при пересказе текстов смешанного типа творческую интерпретацию
Чтение	Фонетика Графика Орфография	10.2.1.1 использовать контекст и подтекст при создании рассказов-воспоминаний из личного опыта; 10.2.2.1 использовать структуру текста как средство передачи основной мысли в творческих работах; 10.2.6.1 самостоятельно выбирать вид чтения для поиска информации при решении определенной учебной задачи
Письмо	Состав слова и словообразование Лексика	10.3.1.1 составлять графический и картинный план, алгоритмическую схему поступков положительных и отрицательных героев; 10.3.2.1 планировать, контролировать и оценивать свою и чужую речевую деятельность по критериям, обращаться за направляющей помощью педагога ; уметь составить оценочное высказывание о качестве проделанной работы; 10.3.4.1 создавать памятки и алгоритмы по образцу; формулировать определения по

		образцу; давать отчет и реальную самооценку выполнения письменного учебного задания
Соблюдение речевых норм	Самоконтроль	10.4.1.1 осуществлять предваряющий, пошаговый, итоговый и направленный (на определенную тему или правило) взаимо- и самоконтроль орфографии текста; 10.4.3.1 соблюдать закон сохранения видо-временного соответствия предикативных единиц в сложном предложении
Тема: Географические условия и жизнь		
Слушание и говорение	Предложения с однородными членами, обращениями	10.1.1.1 использовать навыки высказывания критического отношения к услышанному в свободном речевом общении, ссылаясь на основную и детальную информацию текста; 10.1.2.1 инициировать диалог с целью выразить свое отношение к услышанному; 10.1.5.1 синтезировать различные точки зрения и предлагать решение проблемы, организуя полемику
Чтение	Предложения с вводными словами и вводными конструкциями	10.2.1.1 использовать контекст и подтекст при создании рассказов-воспоминаний из личного опыта; 10.2.2.1 использовать структуру текста как средство передачи основной мысли в творческих работах; 10.2.6.1 самостоятельно выбирать вид чтения для поиска информации при решении определенной учебной задачи
Письмо	Знаки препинания в простых предложениях, обособленных определений и обстоятельств предложения Предложение Главные, второстепенные члены предложения.	10.3.1.1 составлять графический и картинный план, алгоритмическую схему поступков положительных и отрицательных героев; 10.3.4.1 создавать памятки и алгоритмы по образцу; формулировать определения по образцу; давать отчет и реальную самооценку выполнения письменного учебного задания
		10.4.1.1 осуществлять предваряющий, пошаговый,

Соблюдение речевых норм	Вид Время Соответствие	итоговый и направленный (на определенную тему или правило) взаимоконтроль орфографии текста; 10.4.3.1 соблюдать закон сохранения видо-временного соответствия предикативных единиц в сложном предложении
2 четверть		
Тема: Культурные традиции народов Казахстана		
Слушание и говорение	Стилистически окрашенные слова Аббревиатура	10.1.2.1 инициировать диалог с целью выразить свое отношение к услышанному; 10.1.3.1 использовать при пересказе текстов смешанного типа творческую интерпретацию
Чтение	Предложение с уточняющими обособленными членами	10.2.4.1 использовать знания о типах текстов при написании творческих работ; осуществлять предваряющий, пошаговый, итоговый и направленный взаимоконтроль стилистики текста; 10.2.5.1 формулировать прямые, косвенные и альтернативные вопросы по известному ответу
Письмо	Предложение с обособленными членами	10.3.2.1 планировать, контролировать и оценивать свою и чужую речевую деятельность по критериям, обращаться за направляющей помощью педагога; уметь составить оценочное высказывание о качестве проделанной работы; 10.3.4.1 создавать памятки и алгоритмы по образцу; формулировать определения по образцу; давать отчет и реальную самооценку выполнения письменного учебного задания
Соблюдение речевых норм	Средства межфразовой связи	10.4.2.1 соблюдать правила лексической сочетаемости при выполнении творческих работ всех видов; 10.4.4.1 использовать правильно морфологические средства связи (союзы и союзные слова) в сложных предложениях наряду со средствами межфразовой связи
Тема: Ресурсы планеты "Земля"		

Слушание и говорение	Аббревиатура Парцелляция	10.1.4.1 обосновывать выбор вариантов окончания текста и прогнозирования событий
Чтение	Стилистически окрашенные слова	10.2.4.1 использовать знания о типах текстов при написании творческих работ; осуществлять предваряющий, пошаговый, итоговый и направленный взаимно- и самоконтроль стилистики текста; 10.2.5.1 формулировать прямые, косвенные и альтернативные вопросы по известному ответу
Письмо	Знаки препинания в сложноподчиненных предложениях с придаточными определительными и изъяснительными	10.3.3.1 организовать коллективную деятельность по созданию презентаций с использованием ссылок, гиперссылок, мультимедиа-возможностей презентационных компьютерных программ; 10.3.4.1 создавать памятки и алгоритмы по образцу; формулировать определения по образцу; давать отчет и реальную самооценку выполнения письменного учебного задания
Соблюдение речевых норм	Знаки препинания в сложносочиненном предложении	10.4.2.1 соблюдать правила лексической сочетаемости при выполнении творческих работ всех видов; 10.4.4.1 использовать правильно морфологические средства связи (союзы и союзные слова) в сложных предложениях наряду со средствами межфразовой связи

3 четверть

Тема: Риски и угрозы современного мира

Слушание и говорение	Сложноподчиненные предложения с придаточными обстоятельствами	10.1.1.1 использовать навыки высказывания критического отношения к услышанному в свободном речевом общении, ссылаясь на основную и детальную информацию текста; 10.1.5.1 синтезировать различные точки зрения и предлагать решение проблемы, организуя полемику; 10.1.6.1 составлять план и соблюдать последовательность
----------------------	---	--

		действий при создании текста публичного выступления на заданную тему
Чтение	Контекст Подтекст	10.2.1.1 использовать контекст и подтекст при создании рассказов-воспоминаний из личного опыта; 10.2.6.1 самостоятельно выбирать вид чтения для поиска информации при решении определенной учебной задачи; 10.2.8.1 оречевлять собственные учебные действия в рамках заданий на распознавание стилей текста - по опорным глаголам с использованием предметной лексики
Письмо	Знаки препинания в сложноподчинённых предложениях с придаточными обстоятельственными	10.3.5.1 организовать подготовительную работу по извлечению информации и сбору различных мнений на проблему для написания дискуссионного эссе; 10.3.7.1 планировать, анализировать свое оценочное высказывание, корректировать его в соответствии с целью; оказывать по запросу товарища целевую помощь
Соблюдение речевых норм	Видо-временное соответствие	10.4.3.1 соблюдать закон сохранения видо-временного соответствия предикативных единиц в сложном предложении; 10.4.4.1 использовать правильно морфологические средства связи (союзы и союзные слова) в сложных предложениях наряду со средствами межфразовой связи
Тема: Всемирная связь в 21-ом веке		
Слушание и говорение	Сложноподчинённые предложения с разными видами связи	10.1.6.1 составлять план и соблюдать последовательность действий при создании текста публичного выступления на заданную тему; 10.1.7.1 составлять развёрнутый аргументированный монолог (рассуждение на заданную тему, убеждение), в пределах темы, использовать модели речевого поведения в соответствии с речевыми нормами в конкретной ситуации, адекватно оценивать

		собственное речевое поведение, поведение окружающих
Чтение	Прямые, косвенные и альтернативные вопросы	10.2.2.1 использовать структуру текста как средство передачи основной мысли в творческих работах; 10.2.5.1 формулировать прямые, косвенные и альтернативные вопросы по известному ответу
Письмо	Знаки препинания в сложноподчиненных предложениях с разными видами связи	10.3.5.1 организовать подготовительную работу по извлечению информации и сбору различных мнений на проблему для написания дискуссионного эссе; 10.3.7.1 планировать, анализировать свое оценочное высказывание, корректировать его в соответствии с целью; оказывать по запросу товарища целевую помощь
Соблюдение речевых норм	Взаимо- и самоконтроль орфографии текста	10.4.1.1 осуществлять предваряющий, пошаговый, итоговый и направленный (на определенную тему или правило) взаим- и самоконтроль орфографии текста; 10.4.3.1 соблюдать закон сохранения видо-временного соответствия предикативных единиц в сложном предложении
4 четверть		
Тема: Выбор жизненного пути		
Слушание и говорение	Сложное бессоюзное предложение	10.1.5.1 синтезировать различные точки зрения и предлагать решение проблемы, организуя полемику; 10.1.7.1 составлять развернутый аргументированный монолог (рассуждение на заданную тему, убеждение), в пределах темы, использовать модели речевого поведения в соответствии с речевыми нормами в конкретной ситуации, адекватно оценивать собственное речевое поведение, поведение окружающих
		10.2.2.1 использовать структуру текста как средство передачи основной мысли в творческих работах;

Чтение	Структура текста Стилистика пересказа текста	<p>10.2.4.1 использовать знания о типах текстов при написании творческих работ; осуществлять предваряющий, пошаговый, итоговый и направленный взаимоконтроль стилистики пересказа текста;</p> <p>10.2.8.1 оречевлять собственные учебные действия в рамках заданий на распознавание стилей текста - по опорным глаголам с использованием предметной лексики</p>
Письмо	Знаки препинания в бессоюзном предложении	<p>10.3.3.1 организовать коллективную деятельность по созданию презентаций с использованием ссылок, гиперссылок, мультимедиа-возможностей презентационных компьютерных программ;</p> <p>10.3.6.1 писать творческие работы (300-350 слов), фрагмент/фрагменты текста, являющиеся определенными композиционными элементами (начало романа, продолжение рассказа) с направляющей помощью учителя или самостоятельно;</p> <p>10.3.7.1 планировать, анализировать свое оценочное высказывание, корректировать его в соответствии с целью; оказывать по запросу товарища целевую помощь</p>
Соблюдение речевых норм	Видо-временное соответствие	<p>10.4.2.1 соблюдать правила лексической сочетаемости при выполнении творческих работ всех видов;</p> <p>10.4.3.1 соблюдать закон сохранения видо-временного соответствия предикативных единиц в сложном предложении</p>
Тема: Масс-медиа и подросток		
		<p>10.1.5.1 синтезировать различные точки зрения и предлагать решение проблемы, организуя полемику;</p> <p>10.1.6.1 составлять план и соблюдать последовательность</p>

Слушание и говорение	Сложное бессоюзное предложение	<p>действий при создании текста публичного выступления на заданную тему;</p> <p>10.1.7.1 составлять развернутый аргументированный монолог (рассуждение на заданную тему, убеждение), в пределах темы, использовать модели речевого поведения в соответствии с речевыми нормами в конкретной ситуации, адекватно оценивать собственное речевое поведение, поведение окружающих</p>
Чтение	<p>Структура текста</p> <p>Извлечение и синтезирование информации</p>	<p>10.2.2.1 использовать структуру текста как средство передачи основной мысли в творческих работах;</p> <p>10.2.7.1 в процессе коллективной коммуникации по извлечению и синтезированию информации по показаниям применять формулы самовнушения и дыхательные техники для снятия эмоционального напряжения;</p> <p>10.2.8.1 оречевлять собственные учебные действия в рамках заданий на распознавание стилей текста - по опорным глаголам с использованием предметной лексики</p>
Письмо	Знаки препинания в бессоюзном предложении	<p>10.3.6.1 писать творческие работы (300-350 слов), фрагмент/фрагменты текста, являющиеся определенными композиционными элементами (начало романа, продолжение рассказа) с направляющей помощью учителя или самостоятельно;</p> <p>10.3.7.1 планировать, анализировать свое оценочное высказывание, корректировать его в соответствии с целью; оказывать по запросу товарища целевую помощь</p>
Соблюдение речевых норм	Лексическая сочетаемость	<p>10.4.2.1 соблюдать правила лексической сочетаемости при выполнении творческих работ всех видов;</p> <p>10.4.3.1 соблюдать закон сохранения видо-временного соответствия предикативных единиц в сложном предложении</p>

Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Қазақ әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Қазақ әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабы б) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Оқу пәнінің мақсаты – әдеби шығармаларды қабылдау және саралау арқылы адамның рухани құндылықтарының қалыптасуына ықпал жасау, білімдерін, қабілеттерін, дағдыларын жекелік таңдау негізінде әлем мен өзін-өзі тануға қолдана алатын білікті оқырман тәрбиелеу.

3. Оқытудың міндеттері:

1) қазақ, орыс және әлем әдебиеті мен мәдениеті негізінде әлеуметтік тұрғыда табысты бейімделуіне ықпал жасайтын білімдерді, қабілеттерді, дағдыларды қалыптастыру;

2) білім алушылар көркем әдебиет шығармаларының авторлық түпкі ойын терең түсінулері үшін, әдебиеттанушылық түсініктердің меңгерілуіне ықпал жасау;

3) шығармаларды саралау негізінде сындық саралау, теңеу, қорыту, ұқсастық пен себептік-нәтижелік байланысты анықтау, құбылыстарды жіктеу, логикалық және сыни пайымдамалар мен пікірлерді құру дағдыларын қалыптастыру;

4) түрлі жанрдағы әдеби шығармаларды терең түсіну мен саралау негізінде коммуникативтік дағдыларды дамыту.

4. Бағдарламаның мазмұны заттық нәтижелерге қол жеткізуден басқа, түзеу міндеттерін жүзеге асыру бойынша жүйелік жұмыстарды қарастырады: есту, есту-көру қабылдауын дамыту; бейтарап және белсенді сөздігін өсіру; сөйлеуінде вербализмді болдырмау, тілдің семантикалық жағымен жұмыс; тілдің грамматикалық және фонетикалық құрылымының бұзылымдарын түзеу; дислексияны, дисграфияны және дизорфографияны болдырмау және жеңу.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Тілді оқыту, оқытудың түзеу-дамытушылық және әлеуметтік-бейімдеушілік бағыты қағидаларының негізінде және жіктемелік, әрекеттік, коммуникативтік, құндылықты-бағдарлаушылық, дифференциалдық тәсілдер мен ақпараттық-коммуникациялық технологияларын қолдану негізінде, жүзеге асырылады.

6. Оқытудың түзеу-дамытушылық бағыты, оның ерекше білімдік қажеттіліктері ескеріле отырып, оқу ісінің арнайы тәсілдері және әдістері арқылы жүзеге асырылады.

7. Әлеуметтік-бейімдеушілік бағыты тұлғаның әлеуметтік бейімделмеушілігін жеңу немесе азайтуды қарастырады. Білім алушылардың әлеуметтік өмірге қатысулары үшін қажетті тәртіп пен өмірлік нормаларының меңгерілуі бойынша арнайы жұмыстар қарастырылады.

8. Әрекеттік тәсіл қағидасы: оқыту барысында педагогтың басшылығымен заттық-практикалық, ізденушілік әрекеттер кең қолданылады, бұл оқу материалын түсінуге жағдайлар жасайды; заттық-практикалық әрекет жоғарғы психикалық функцияларының сенсомоторлық негізін дамытуға (қабылдауы, тілі, ойлау қабілеті), білім алушылардың өмірлік тәжірибесінің жеткіліксіздігінің орнын толықтыруға, жалпыбілімдік пәндер бойынша білімдер мен дағдыларды меңгерулеріне мүмкіндік береді.

9. Коммуникативтік тәсіл – ақпаратты беру және хабарлау, тілдік қатынас барысында білімдерімен, қабілеттерімен және дағдыларымен алмасу; тіл арқылы қатынас жасау қабілеттілігі оқыту нәтижесі болып табылады.

10. Оқытудың практикалық бағыты білім алушылардың оқыған материалы мен практикалық іс-әрекеті арасындағы тығыз байланысты, практикалық-бағдарлық міндеттерді шешуде бірінші кезекті мағынасы бар, білімдері мен қабілеттерінің қалыптасуын болжайды.

11. Білім алушыларға қарасты жіктемелік және жекелік тәсіл, олардың Бағдарлама мазмұнын меңгерудегі бірдей емес мүмкіндіктерін көрсететін ерекше білімдік қажеттіліктерінің ескерілуін, оқу материалын меңгеру барысында көрініс алатын және алған білімдерінің, дағдыларының, қабілеттерінің сапасына әсер ететін, вариативті типологиялық ерекшеліктерінің болуын болжайды. Әрбір типологиялық топ үшін педагог олардың мүмкіндіктеріне сәйкес, қолжетімді күрделілік пен көлемін ескере отырып, оқу материалының мазмұнын таңдап алады; оқу жұмысының қарқыны, білім алушылардың дербестігі, оқыту тәсілдері мен әдістері түрлендіріледі. Білім алушылардың топтарға бөлінуі шартты және қозғалмалы. Жіктемелі тәсіл оқытудың жекеленуімен толықтырылады.

12. Ақпараттық коммуникативтік біліктілігін қалыптастыру мақсатында білім алушылар түрлі дереккөздік ақпараты бар әртүрлі жұмыстарды, соның ішінде

инновациялық коммуникациялық технологияларды қарастырады (оқитын машиналар, сөздіктер, анықтамалар, бұқаралық ақпарат құралдары, ғаламтор, компьютер).

13. Қоғамның әлеуметтік-экономикалық және мәдени өмірінің түрлі аспектілерін қамтитын, түрлі үлгідегі және жанрдағы мәтіндерді қолданылады, бұл білім алушылардың орфографиялық, пунктуациялық, стилистикалық сауаттылық деңгейін, сондай-ақ тілдік мәдениет деңгейін көтеруге, саралау дағдыларын жаттықтыруға және тілдің түрлі жанрдағы, стилдегі байланысты сөйлемдерді меңгерулеріне мүмкіндік береді.

14. Мәтіндік материалды таңдау барысында этномәдени компонентін ескере отырып, білім мазмұнының тәрбиелік компонентін күшейту қарастырылады (қазақ әдебиетінің, орыс әдебиетінің ұлттық-мәдени ерекшеліктері жөнінде, біздің еліміздің аумағында тұратын басқа халықтар мәдениеті жөнінде мәліметтер).

15. Мәтіндер мазмұны білім алушылардың рухани-адамгершіліктік қасиеттері мен қазақстандық патриотизмді қалыптастыруға және өмірде жалпыұлттық "Мәңгілік Ел" идеясын іске асыруға, этникааралық және мәдениаралық коммуникация жағдайында төзімділік пен қатынасты дамытуға бағытталады.

16. Сабақтарды ұйымдастыру және өткізу барысында педагог бірқатар ерекше және жалпы әдістемелік талаптарға сүйенеді:

1) үздіксіз түзеу және дефицитарлық функцияларын дамыту (сенсорлық, моторлық, психикалық);

2) кеңістіктік ұғымдарды, коммуникативтік әрекеттерді, сезіну мен ұсақ моториканы, есту, көру және тактильдік қабылдауды дамыту;

3) меңгерген компенсаторлық тәсілдерін, қабілеттері мен дағдыларын, қалпына келтірілген және түзетілген функцияларын түрлі оқу процесі барысында, сабақта және сабақтан тыс кезде, айналасындағылармен қатынас жасау кезінде белсенді түрде қолдану мүмкіндігін қамтамасыз ету;

4) әлеуметтік құзіретін белсендету және өз бетінше жұмыс жасау дағдыларын, танымдық белсенділік пен танымдық қызығушылығын, тұлғаның эмоциялық-еріктік саласы мен оң қасиеттерін дамыту.

17. Білім алушылардың психофизикалық бұзылымдарын түзеу мақсатында қолданылатын әдістер мен тәсілдер:

1) лингвистикалық шолу әдісі: алғашқылық, синхрондық, кейінгілік, толық және таңдамалы;

2) кроссвордтарды табу, ребустарды, шарадаларды шешу;

3) тірек сызбалар, кестелер;

4) мәтінді редакциялау;

5) анықтама-дәптерін дайындау және қолдану (әдебиеттік теминдер мен ұғымдар);

6) шешендік іскерлік;

7) мен білемін;

- 8) автор;
- 9) ақпаратты шығару
- 10) ең қызықты фактілер;
- 11) жазушыға, ақынға сұрақтар;
- 12) "..... сұхбат алу";

13) дайын мәтіннің тақырыптық торын құрастыру тәсілі және тақырыпты құру барысындағы есептеулер тәсілі;

14) болашақ тақырыптың микротақырыптарын ашу сызбасын құрастыру тәсілі және оны дайын мәтіннен есептеп шығару тәсілі;

15) тәсілдерді қолдана отырғандағы тіл шығармашылығы: "Еркін ассоциациялар тәсілі" (суреттердің деректері бойынша), "Не болар еді, егер ..." (білім алушы өзіне осындай сұрақ қойып жауап беруге тырысады), "Әңгімені жалғастыр";

16) "мағыналық бірліктер" тәсілі мағыналық жады мен логикалық ойлау қабілетін дамытуға арналады. Тәсілдер: мәтіннің сараптамасы немесе шағын-баяндау, мұнда білім алушы дәйекті түрде екі сұраққа жауап береді: "Бұл мәтінде кім (немесе не) туралы айтылады?" және "Бұл жөнінде не айтылады (хабарланады)?" Қолданылатын мини-баяндаулар көлемі үлкен мәтінге қарасты қорқынышын жеңіп, эмоциялық-еріктік саласының қалыптасуына көмектеседі. Жеке тәжірибесін қолдану: жанұядағы туыстық байланыстардың аналогиясы бойынша мәтін немесе сөйлем ішіндегі туыстық байланыстарды анықтау.

18. Оқи білу дағдысын дамыту бойынша тапсырмалар мысалдары:

- 1) сөздермен ойындар (анаграммалар, палиндромалар, сөздің ішіндегі сөзді табу);
- 2) мәтіннің басы немесе атауы бойынша оқиғаның дамуын болжау;
- 3) әңгіменің жоспар-картасын құру.

19. Қазақ әдебиетін оқыту барысында ақпарат көзі ретінде мәтінмен жұмыс күшейтіледі, оны тез оқуын дамытуға, басты немесе екінші кезектегі, ашық немесе жасырынды, мәтіндік немесе мәтіннен тыс ақпаратты бөліп шығару қабілетін дамытуға бағыттау, ақпаратты ықшамды көрсетіп, көпшілік алдында сөйлеуге, өз ой-пікірін айтуға, оларды ауызша (пікірталас, жарыссөз, баяндама) және жазбаша (эссе) түрде жеткізе білуге үйрету.

20. Әдебиет бойынша оқу процесін сыншылдық ойды дамытуға бағыттап ұйымдастыру, оқу субъекттерінің тең құқылы қарым-қатынастарын, араларында әңгімелесу қатынасты, пікірталас барысында өз пікірлерін айта білуін, өзгелердің пікірін тыңдауын, түсінуін және қабылдауын, өз позициясын қорғауда дәлелдер жүйесін келтіре білуін, түрлі позицияларды салыстыра білуін тудырады.

21. Әдеби көздерін зертелеу барысында сыншылдық ойды дамыту, бірінші кезекте, мәтінмен жұмыс істеумен байланысты; мұнда мәтіннің сипатына қарай оқу процесі тәсілдерін үйрету түрлері (ақпараттық немесе әдеби мәтін) және жұмыс тәсілдері (дайын мәтінді оқу емесе жазбаша мәтін құру) бойынша біріктіреді.

22. Оқырмандық қабілетін дамытуға үлкен мән беріледі: ашық түрде берілген ақпаратты табу; қорытындыларды тұжырымдау; ақпаратты түсіндіру және қорыту; мәтіннің мазмұнын, тілдік ерекшеліктерін және құрылымын саралау.

23. Әдебиетті оқыту барысында техникалық құрылғылар (аппаратура) және дидактикалық құралдар (ақпарат тасушы) белсенді түрде қолданылады, оның ішінде:

1) интерактивтік панелі және үшөлшемді аксессуарлары бар "Мультимедиялық интерактивтік оқытатын бағдарламалық-әдістемелік кешен" электрондық ресурсы - теориялық материал мен практикалық білімдердің меңгерілу тиімділігін жоғарылату үшін;

2) дыбыстық сигналады визуалдайтын "Логопедиялық тренажер" - арнайы тыныс алу және дауыс жаттығуларын өткізу барысында, әсіресе тұтықпасы мен дизартриясы бар балалармен жұмыс істегенде;

3) тілдік коммуникацияны меңгеру және дамытуға арналған тілідік тренажер" ассистивтік құрылғысы - қажетті мөлшерде жалпақ сөйлемдік тілді меңгермеген білім алушылар үшін, сонымен бірге білім алушылардың тілдік шектелуі кезеңінде.

3-тарау. "Қазақ әдебиеті" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

24. "Қазақ әдебиеті" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 5-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағатты;
- 2) 6-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағатты;
- 3) 7-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағатты;
- 4) 8-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағатты;
- 5) 9-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағатты;
- 6) 10-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағатты құрайды.

25. Пәндік білімнің мазмұны коммуникативтік әрекеттер мен коммуникативтік дағдыларға негізделген; коммуникативтік дағдылардағы оқу мақсаттары әр сынып деңгейіне сәйкес динамикалық даму бағытында жасалған.

26. Оқу мақсаттары мұғалім мен білім алушыларға болашақ қадамдары жөнінде өзара ой бөлісуге, оларды жоспарлау мен бағалауға мүмкіндік беретін бірізділік пен сабақтастықты көрсететін 3 бөлімді қамтиды:

- 1) түсіну және жауап беру;
- 2) анализ және интерпретация;
- 3) бағалау және салыстырмалы анализ.

27. "Түсіну және жауап беру" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) терминдерді түсіну;
- 2) көркем шығармалар мазмұнын түсіну;
- 3) жатқа оқу және дәйексөз алу;
- 4) жоспар құру;
- 5) мазмұндама;

б) сұрақтарға жауап беру.

28. "Анализ және интерпретация" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) жанр;
- 2) тақырып пен идея;
- 3) әдеби шығарманың композициясы;
- 4) кейіпкерлерді сипаттау;
- 5) көркем шығарманың тілі;
- 6) автордың көзқарасы;
- 7) шығармашылық жұмыс.

29. "Бағалау және салыстыру" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) көркем шығарманы бағалау;
- 2) оның тарихи және көркемдік құндылығы;
- 3) әдеби шығармаларды салыстыру;
- 4) әдеби сын.

30. 5-сыныпқа арналған "Қазақ әдебиеті" пәнінің базалық мазмұны:

1) түсіну және жауап беру: көркем әдебиет туралы жалпы түсінік; әдеби шығарманың фабуласы мен сюжеттік дамуы; кейіпкерлер портреті мен бейнесі; шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту; қысқаша жоспар; әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясы, сұрақтарға қысқаша түрде және толықтай жауап беру;

2) анализ және интерпретация: мұғалімнің көмегімен жанрдың түрін және белгілерін анықтау; мұғалімнің көмегімен шығарманың негізгі ойын белгілеу, мұғалімнің көмегімен шығарма мәтінінде композиция элементтерін анықтау; бас кейіпкерді сипаттайтын маңызды эпизодтарды талдау, кейіпкерлерге мінездеме беру; шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау; мұғалімнің қолдауымен автордың бас кейіпкерге деген көзқарасын анықтау; тірек сөздер, иллюстрацияларға сүйене отырып әдеби тақырыптар бойынша қысқаша шығарма, әңгімелер жазу;

3) бағалау және салыстыру: шығарманың тарихи құндылығын бағалау; кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстырып бағалау; әдеби шығармаларды салыстыру, ұқсастығы мен айырмашылығын түсіндіру; сыни хабар шығарманы талқылауға қатысу, өз ойы мен сезімдерін білдіру; өзінің және сыныптастарының ауызша және жазбаша сөйлеу тілін бағалау.

31. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

- 1) "Керкұла атты Кендебай" ертегісі;
- 2) "Қобыланды батыр" жыры;
- 3) Асан қайғы "Асан қайғының жерге айтқан сыны" аңызы;
- 4) Дулат Бабатайұлы "О, Ақтан жас, Ақтан жас" өлеңі;

5) Ы. Алтынсарин "Қыпшақ Сейіткұл", "Атымтай Жомарт", "Дүние қалай етсең табылады?" әңгімелері;

6) А. Байтұрсынұлы "Егіннің бастары" мысалы, "Адамдық диқаншысы" өлеңі;

7) Б. Соқпақбаев "Менің атым – Қожа" хикаяты;

8) М. Қабанбай "Бауыр" әңгімесі;

9) Т. Нұрмағамбетов "Анасын сағынған бала" әңгімесі;

10) Н. Ақыш "Нағыз әже қайда?" әңгімесі.

32. 6-сыныпқа арналған "Қазақ әдебиеті" пәнінің базалық мазмұны:

1) түсіну және жауап беру: әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; көркем әдебиет туралы жалпы түсінік, негізгі және қосалқы ақпарат; қарапайым дәйексөз жоспар құрау; көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту; кейіпкерлер мен оқиғалар жайында өз ойын білдіру; сұраққа толық жауап беру;

2) анализ және интерпретация: жанрдың түрін және белгілерін анықтау; құрылымдық элементеріне негізделе отырып шығарманың басты ойын белгілеу; мәтіннен дәйексөздер мен жоспар пайдалана отырып кейіпкерлерге мінездеме беру; шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау; автордың бас және қосалқы кейіпкерлерге деген көзқарасын анықтау; әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісі, оқиға орны мен кейіпкер бейнесін сипаттап жазу;

3) бағалау және салыстыру: шығарманы талқылауға қатысу; кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау; шығармалар мен кейіпкерлерді өзара салыстыру, олардың тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; өз ойы мен сезімдерін білдіру; өзінің және сыныптастарының ауызша және жазбаша сөйлеу тілін бағалау.

33. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) "Аяз би" ертегісі;

2) "Алып Ер Тұңға" жыры;

3) Әл-Фараби "Қашықтасың туған жер", "Тіршілікте құрыштай бол төзімді" өлеңдері;

4) Доспамбет жырау "Қоғалы көлдер, қом сулар", "Айналайын, Ақ Жайық" толғаулары;

5) А. Құнанбайұлы "Мен жазбаймын өлеңді ермек үшін", "Ғылым таппай мақтанба" өлеңдері, қара сөздері: "Бірінші сөз", "Жетінші сөз", "Отыз бірінші сөз";

6) С. Торайғыров "Шығамын тірі болсам адам болып", "Шәкірт ойы" өлеңдері;

7) С. Мұратбеков "Жусан иісі" әңгімесі;

8) О. Бөкей "Тортай мінер ақбоз ат" әңгімесі;

9) А. Алтай "Прописка" әңгімесі;

10) Е. Жүніс "Менің атым -Тәуелсіздік" өлеңі;

11) Дж. Лондон "Мексика ұлы" әңгімесі.

34. 7-сыныпқа арналған "Қазақ әдебиеті" пәнінің базалық мазмұны:

1) түсіну және жауап беру: көркем туындының егжей-тегжейлігін түсіну, мәлім де беймәлім ақпарат; әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау; мәтіннен көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін сипаттайтын дәйексөздерді өз бетімен табу және мәнерлеп оқу; күрделі жоспар; үзінділерді жатқа айту; шығарманың мазмұны мен үзінділерін қысқаша, толық, ішінара мазмұндау; кейіпкерлер мен оқиғалар жайында өз ойын білдіру; проблемалық сұраққа дәлелді жауап беру;

2) анализ және интерпретация: жанр мен белгілерін анықтау; шығарманың тақырыбы мен идеясын белгілеу; кейіпкерлер, олардың әрекеттері, мінез-құлық себептері, есімдері мен тектерінің мәніне сипаттама беру; кейіпкердің іс-әрекетіне өз ойын білдіру; шығарма мәтінінде композиция элементтерін бөлу; эпиграф рөлі мен мәнін түсіндіру; оқиғаның жүйелілігінің еске түсіру үшін графикалық және суретті жоспарын құру; шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау; оқыған шығармаға қатысты өз көзқарасын білдіре отырып әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып, шығармашылық жұмыс (шығарма, пікір, репортаж) жазу;

3) бағалау және салыстыру: шығарманы талқылауға қатысу; кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау; шығармалар мен кейіпкерлерді өзара салыстыру, олардың тарихи және көркемдік құндылығын анықтау; тақырыпты ашудың толықтығы мен тереңдігі, композициялық бірлігі, дәйексөзді орынды қолдану тұрғысынан өзінің және сыныптастарының ауызша және жазбаша сөйлеу тілін бағалау; әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы сыни шолу жазу.

35. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) Қазтуған жырау "Қазтуғанның қонысымен қоштасуы";

2) Орхон-Енисей ескерткіштері "Күлтегін" жыры;

3) Ш. Қанайұлы "Зар заман";

4) Жиёмбет жырау "Еңсегей бойлы Ер Есім";

5) Р. Ғамзатов "Ана тілі" өлеңі, "Менің Дағыстаным" әңгімесі;

6) С. Аронұлы "Сүйінбайдың Қатағанмен айтысы";

8) Ж. Жабаев "Июнь жарлығы";

9) М. Жұмабаев "Батыр Баян";

10) М. Әуезов "Көксерек";

11) Қ. Қайсенов "Жау тылында";

12) Қ. Әбдіқадыров "Қажымұқан" хикаяты;

13) А.С. Пушкин "Ескерткіш".

36. 8-сыныпқа арналған "Қазақ әдебиеті" пәнінің базалық мазмұны:

1) түсіну және жауап беру: шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілер, эпилог, прологтар; тарихи образ (кейіпкер); көркем шығарманы түсіну; ақпаратты сыни

тұрғыдан ұғыну; ашық және жасырын ақпарат; өз бетімен дәйексөздер мен шығарманың тақырыбын ашатын үзінділерді мәтіннен табу және мәнерлеп оқу; күрделі дәйексөз жоспары; шығарманың мазмұнын айтып беру; проблемалық сұраққа дәлелді жауап беру; көркем шығармалардан алған үзінділерді орынды қолдану;

2) анализ және интерпретация: жанрды және оның белгілерін анықтау (трагедия, комедия, поэма); шығарманың мәселесіне байланысты өз ойын білдіре отырып тақырыбы мен идеясын анықтау; композицияны тұтастан бөлшекке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; кейіпкерлерді, олардың іс-әрекеттерін сипаттау; шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау; автордың кейіпкерлерге деген көзқарасын белгілеу тәсілдерін анықтау; модель бойынша автордың көзқарасын жеткізе отырып пайымдау мәтін құру; шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу; әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып кейікерге және оның іс-әрекетіне қатысты өз көзқарасын білдіре отырып шығармашылық жұмыс (әдеби кейіпкерге хат жазу, сценарийлер) жазу;

3) бағалау және салыстыру: шығарманың тақырыбы мен идеясы, тарихи және көркемдік құндылығы; шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстыру және жаңашылдығы; шығарманың көркемдік-идеялық құндылығының гуманистік тұрғысы, әдеби эссе; шығармада жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу.

37. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

- 1) Қорқыт "Байбөрі баласы Бамсы-Байрақ туралы жыр", Қорқыттың нақыл сөздері;
- 2) Ахмет Йассауи "Даналық кітабы";
- 3) Ақтамберді Сарыұлы "Күлдір-күлдір кісінетіп", "Балаларыма өсиет" толғаулары;
- 4) "Қыз Жібек" жыры;
- 5) Шалкиіз жырау "Би Темірге бірінші толғауы";
- 6) М. Мөңкеұлы "Үш қиян", "Сарыарқа" өлеңдері;
- 7) Ш. Құдайбердіұлы "Еңлік-Кебек" дастаны, "Жастарға" өлеңі;
- 8) Б. Момышұлы "Ұшқан ұя" әңгімесі;
- 9) С. Сарғасқаев "Тәмшіш қара";
- 10) М. Шаханов "Нарынкұм зауалы";
- 11) Т. Ахтанов "Күй аңызы" әңгімесі;
- 12) Ж. Сахиев "Айдағы жасырынбақ", "Дабыл" фантастикалық әңгімелері.

38. 9-сыныпқа арналған "Қазақ әдебиеті" пәнінің базалық мазмұны:

1) түсіну және жауап беру: әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау; көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесі; көркем шығармалардан алынған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану;

2) анализ және интерпретация: шығарманың өзектілігіне байланысты өз ойын білдіріп, өзінің позициясын дәлелдей отырып тақырып пен идеясын анықтау; мәтінде

композиция элементтерін анықтау, композиция түрлерін ажырату, лирикалық шегіністердің мәнін түсіндіру; кейіпкерлер, олардың іс-әрекеттерін сипаттау; шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау; автордың кейіпкерлер мен оқиғаларға деген көзқарасын белгілеу тәсілдерін анықтау; басты және қосалқы кейіпкерлердің әрекетінің алгоритмі мен жоспарын құру; әдеби және еркін тақырыпқа шығарма мен пікір жазу (спектакльдер, жазушылардың шығармаларын экранға түсіру);

3) бағалау және салыстыру: шығарманы өнер түрлеріндегі мазмұндас туындылармен салыстыру, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; әдеби эссе жазу; әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдау, шағын сын мақала жазу.

39. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

- 1) Ж. Баласағұн "Құтты білік";
- 2) Р. Мұқанова "Мәңгілік бала бейне" әңгімесі;
- 3) М. Дулатов "Бақытсыз Жамал" романы;
- 4) С. Датұлы "Балаби мен Сырым";
- 5) Бұқар жырау "Тілек", "Әй, Абылай, Абылай", "Асқар таудың өлгені";
- 6) "Біржан-Сара" айтысы;
- 7) Д. Исабеков "Әпке" драмасы;
- 8) М. Мақатаев "Аққулар ұйықтағанда" поэмасы;
- 9) М. Темірхан "Тәуелсізбін" өлеңі;
- 10) Т. Әбдіков "Қонақтар".

40. 10-сыныпқа арналған "Қазақ әдебиеті" пәнінің базалық мазмұны:

1) түсіну және жауап беру: әдеби шығарманы сюжеттік-композициялық тұрғыдан талдау; әдеби шығармадағы психологизм; көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесі; көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану; ақпаратты сыни тұрғыдан түсіну, оқыған шығармаға деген өз көзқарасын дәлелді тұжырымдау; өз бетімен мәтінде шығарманың мәселесіне қатысты үзінділерді табу; қажетті дәлелдемелер келтіру;

2) анализ және интерпретация: көркем шығарманың өзектілігіне қатысты өз ойын оқу, диалогта білдіру және өзінің позициясын дәлелдеу; мәтінде композиция элементтерін анықтау, композиция түрлерін ажырату, ішкі және сыртқы композицияның элементтерін көрсету; лирикалық шегіністердің мәнін түсіндіру; шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың түрлерін (троп пен фигура) талдай отырып, автор стиліне баға беру; көркем шығарманың бөлшектері арқылы автордың кейіпкерлер мен оқиғаларға деген көзқарасын анықтау тәсілдерін анықтау; өз бетімен шығармашылық жұмыстарын жазу: әдеби және еркін тақырыпқа шығарма,

пікір жазу (спектакльдер, жазушылардың шығармаларын экранға түсіру); паравербальді құралдарды пайдалана отырып нақтылау және түсінуге бағытталған сұрақтар қою; шығармашылық жұмыс жазу;

3) бағалау және салыстыру: шығарманы өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстыру, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жанашылдығына баға беру; әдеби эссе жазу; әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдау, шағын сын мақала жазу.

41. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) шешендік өнер: Майқы би мен Мөңке бидің шешендік сөздері, Әнет баба "Не арсыз, не ғайып, не даусыз...";

2) Төле би "Ердің бақыты – әйел", Әйтеке би "Қасқакөл дауы", Қазыбек би "Кім жақын, не қымбат, не қиын";

3) Нысанбай жырау "Кенесары – Наурызбай";

4) М. Өтемісұлы "Махамбеттің Баймағамбетке айтқаны", " Мен, мен, мен едім", " Бағаналы терек";

6) Ш. Уәлиханов "Ыстықкөл күнделігі";

7) І. Жансүгіров "Құлагер" поэмасы;

8) Б. Майлин "Шұғаның белгісі" хикаят;

9) Ғ. Мүсірепов "Ұлпан" романы;

10) Т. Айбергенов "Сағыныш";

11) Ф. Оңғарсынова "Өлең мен сені аялап өтем";

12) М. Дулатов "Бақытсыз Жамал" романы;

13) К. Гамсун "Аштық" романы.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

42. Бағдарламаның мазмұны бөлім бойынша оқыту ұйымдастырылған. Бағдарламада оқу мақсаттары төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан сөйлеу әрекеттерінің ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 5.5.1.1 кодында "5" – сынып; "5.1" – бөлімше; "1" – оқу мақсатының реттік нөмірі.

43. Оқыту мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

1-кесте

"Түсіну және жауап беру" бөлімі						
Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
			7.1.1.1 терминдерді түсіну: аңыз,	8.1.1.1 терминдерді түсіну: романтизм		10.1.1.1 терминдерді

1.1 Терминдерді түсіну	5.1.1.1 терминдерді түсіну: көркем әдебиет, фольклор, ертегі, сюжет, эпитет, кейіпкер; 5.1.1.2 терминдерді дұрыс айту	6.1.1.1 терминдерді түсіну: аңыз, кейіпкері; әңгіме, портрет, пейзаж, метафора перифраз; драма; 6.1.1.2 пәнге қатысты терминдерді дұрыс айту, сауатты жазу	астарлы әңгіме, мысал, баллада, классицизм, таңғажайып әңгіме, комедия, мысқыл, гротеск, мазак, лирикалық кейіпкер, өлең ұйқасы, аллегория; 7.1.1.2 пәнге қатысты негізгі терминдерді білу және белсенді қолдану	және реализм, тарихи образ (кейіпкер), трагедия, комедия, поэма, символ, афоризм, эпиграф, прототип, автобиография; 8.1.1.2 әдебиеттану элементтері бар мәтін оқығанда кезең - кезеңдік және қорытынды өзін бағалау	9.1.1.1 терминдерді түсіну: жанр, сонет, роман, лирикалық шегініс, типизация, психологизм, ішкі монолог, оксюморон, хронотоп, градация, парцелляция, афоризм; 9.1.1.2 өзінің сөйлеу әрекетін дұрыс бағалау	түсіну: портрет, пейзаж, символ, символика, көркем деталь, көркем уақыт, көркем кеңестік, ретроспекция, мысқыл, мазак; 10.1.1.2 сөйлеу әрекетін жоспарлау, бақылау және бағалау
1.2 Көркем шығармалар мазмұнын түсіну	5.1.2.1 көркем шығарма туралы жалпы түсінік, тақырыпты түсіну; 5.1.2.2 түзетілген дыбыстарды дұрыс айтуын бақылау	6.1.2.1 көркем шығарма туралы жалпы түсінік, негізгі және екінші кезектегі ақпаратты түсіну	7.1.2.1 белгілі және белгісіз ақпаратта қосылған көркем шығармалардың егжей-тегжейін түсіну; 7.1.2.2 жазбаша жұмыс түрлерін орындау барысында өзін бағалау	8.1.2.1 көркем шығарманы түсіну, сыни тұрғыдан ұғыну, ашық және жасырын (астарлы) ақпаратты ажырату; 8.1.2.2 тілдік тапсырмалар орындау аясында өзін-өзі шынайы бағалау және есеп беру	9.1.2.1 көркем шығарманы түсіну, сыни тұрғыдан ұғыну; естіген немесе оқығанға қатысы өз ойын білдіру; 9.1.2.2 құрбысының жауабын немесе жұмысын түзету үшін сұрақтар қою	10.1.2.1 көркем шығарманы түсіну, сыни тұрғыдан ұғыну; естіген немесе оқығанға қатысы өз ойын білдіру; 10.1.2.2 атқарылған жұмыстардың сапасы туралы бағалау пікір құрастыра білу
1.3 Жатқа оқу және дәйек сөз алу	5.1.3.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді (поэтикалық, прозалық) мәнерлеп оқу, жатқа айту; 5.1.3.2 тапсырмаларды орындау сапасын бақылау үшін кинестетика-л	6.1.3.1 мәнерлеп шағын көлемді мәтіндер (поэтикалық, прозалық, драмалық); фрагменттерін жатқа айту 6.1.3.2	7.1.3.1 мәтінде лирикалық кейіпкердің сипаттамасын а байланысты шығармалардан дәйексөз, үзінділер өз бетімен табу және мәнерлеп жатқа айту; 7.1.3.2 шығарманың	8.1.3.1 шығарманың тақырыбын ашатын дәйексөз, үзінділерді мәтінде өз бетімен табу және мәнерлеп жатқа айту; 8.1.3.2 критерийлерге сүйене	9.1.3.1 шығарманың тақырыбын ашатын дәйексөз, үзінділерді мәтінде өз бетімен табу және мәнерлеп жатқа айту; 9.1.3.2 оқу тапсырмаларын	10.1.3.1 шығарманың тақырыбын ашатын дәйексөз, үзінділерді мәтінде өз бетімен табу және мәнерлеп жатқа айту; 10.1.3.2 сөйлеу мәдениетін

	ық және көру анализаторларының пайдалану	белсенді тыңдау дағдыларын меңгеру	мағынасын жеткізу үшін паравербальді құралдарды қолдану	отырып оқу сапасын бағалау	орындауына шынайы өзін-өзі бағалау	меңгеруге ұмтылуын көрсету
1.4 Жоспар құру	5.1.4.1 қарапайым жоспар құрау; 5.1.4.2 педагогтың көмегіне жүгіну	6.1.4.1 қарапайым дәйеккөз жоспар құрау	7.1.4.1 күрделі жоспар құрау	8.1.4.1 күрделі дәйеккөз жоспар құрау	9.1.4.1 тезистік жоспар құрау	10.1.4.1 тезистік және дәйеккөз жоспар құрау
1.5 Мазмұндама	5.1.5.1 шығарманың мазмұнын немесе үзіндісін қысқаша қайталап айтып беру; 5.1.5.2 сөйлеу мәдениетін меңгеруге ұмтылуын көрсету	6.1.5.1 кейіпкерлер мен оқиғаларға байланысты өз пікірін білдіре отырып шағын эпикалық немесе драмалық шығарманың мазмұнын (қысқа, толық) айтып беру	7.1.5.1 кейіпкерлер мен оқиғаларға байланысты өз пікірін білдіре отырып және үзіндісінің мазмұнын (қысқаша, толық, іріктеп) айтып беру; 7.1.5.2 тірек сөздер мен үлгі бойынша монолог құрастыру	8.1.5.1 дәйексөздің әртүрлі тәсілдерін қолдана отырып шығарманың және үзіндісінің мазмұнын айтып беру; 8.1.5.2 өз әрекетін сөздік реттеу	9.1.5.1 сюжеттің дамуын қайта ойлай отырып және айтып берудің әртүрлі тәсілдерін пайдалана отырып шығарманың мазмұнын айтып беру; 9.1.5.2 ісәрекеттерінің мәнін ашық оймен жеткізу	10.1.5.1 сюжеттің дамуын қайта ойлай отырып және айтып берудің әртүрлі тәсілдерін пайдалана отырып шығарманың мазмұнын айтып беру
1.6 Сұрақтарға жауап беру	5.1.6.1 сұраққа қысқаша және толық жауап беру; 5.1.6.2 тірек сөздер бойынша өз әрекеттерін сөзбен сүйемелдеу	6.1.6.1 сұраққа толық жауап беру; 6.1.6.2 ауызша нұсқаулар бойынша әрекеттену	7.1.6.1 проблемалық сұрақтарға дәлелді жауап беру; 7.1.6.2 көру моделіне сүйене отырып байланыстырып сөйлеу	8.1.6.1 дәйек сөздерді қолдана отырып проблемалық сұрақтарға дәлелді жауап беру	9.1.6.1 дереккөздерді пайдалана отырып проблемалық сұрақтарға дәлелді жауап беру; 9.1.6.2 мәтінге балама, тікелей және жанама сұрақтар қою	10.1.6.1 негізгі сюжеттік көріністерді, тірек сөздер мен дерек көздерді пайдалана отырып жайылма сұрақтар құрастыру; 10.1.6.2 мәтінді оқу барысында өзін және өзара бағытталған бақылауды жүзеге асыру

"Анализ және интерпретация" бөлімі						
Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
2.1 Жанр	5.2.1.1 мұғалімнің көмегімен жанрдың түрін және белгілерін анықтау	6.2.1.1 жанрдың түрін және белгілерін анықтау	7.2.1.1 жанрдың түрін және белгілерін анықтау	8.2.1.1 жанрдың түрін және белгілерін анықтау	9.2.1.1 жанрдың түрін және белгілерін анықтау; 9.2.1.2 құрбысының сұрауы бойынша мақсатты көмек көрсету	10.2.1.1 жанрдың түрін және белгілерін анықтау
2.2 Тақырып пен идея	5.2.2.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың негізгі ойын анықтау	6.2.2.1 құрылымдық элементтеріне негізделе отырып шығарманың басты ойын анықтау; 6.2.2.2 ауызша берілген нұсқау бойынша әрекетету және 4-5 әрекетке нұсқау құрау	7.2.2.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; кейіпкердің іс-әрекетіне өз ойын білдіру; 7.2.2.2 мәтінді оқу кезінде өзін-өзі және бір-бірін бақылау	8.2.2.1 шығарманың мәселе байланысты өз ойын білдіре отырып тақырыбы мен идеясын анықтау; 8.2.2.1 көру тіректер негізінде байланыстырып сөйлеу және графикалық түрде ақпаратты көрсете білу	9.2.2.1 шығарманың өзектілігіне байланысты өз ойын білдіріп, өзінің позициясын дәлелдей отырып тақырыбы мен идеясын анықтау	10.2.2.1 көркем шығарманың өзектілігіне қатысты өз ойын оқу диалогта білдіру және өзінің позициясын дәлелдеу; 10.2.2.2 шығарманың тақырыбы мен идеясын талқылауда вербалды және вербалсыз құралдарды дұрыс іріктеу
2.3 Әдеби шығарманың композициясы	5.2.3.1 мұғалімнің көмегімен шығарма мәтінде композиция элементтерін анықтау	6.2.3.1 шығарма композициясынағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау; 6.2.3.2 тапсырма орындау барысында педагогтың	7.2.3.1 шығарма мәтінде композиция элементтерін бөлу; эпиграф рөлі мен мәнін түсіндіру; 7.2.3.2 оқиғаның жүйелілігінің еске түсіру үшін графикалық және суретті	8.2.3.1 композицияны тұтастан бөлшекке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау	9.2.3.1 мәтінде композиция элементтерін анықтау, композиция түрлерін ажырату, лирикалық шегіністерінің мәнін түсіндіру	10.2.3.1 мәтінде композиция элементтерін анықтау, композиция түрлерін ажырату, ішкі және сыртқы композицияның элементтерін көрсету; лирикалық шегіністерінің мәнін түсіндіру

		көмегіне жүгіну	жоспарын құру			10.2.3.2 сюжеттің композициялық шешімін ұсыну
2.4 Кейіпкерлерді сипаттау	5.2.4.1 бас кейіпкерді сипаттайтын маңызды эпизодтарды талдау, кейіпкерлерге сипаттама беру; 5.2.4.2 бағыттаушы көмек көрсету	6.2.4.1 мәтіннен дәйек сөздер мен жоспар пайдалана отырып кейіпкерлерге мінездеме беру; 6.2.4.2 оқу кезінде дыбыс айту және орфоэпия нормаларын сақтауын қадағалау	7.2.4.1 мәтіннен дәйексөздер мен бөлшектерін пайдалана отырып кейіпкерлерге мінездеме беру; 7.2.4.2 оқу диалогты бастап, аяқтау	8.2.4.1 кейіпкерлерге, олардың әрекеттеріне, мінез-құлық себептеріне, есімдері мен тектерінің мәніне сипаттама беру; 8.2.4.2 кейіпкердің іс-әрекетіне өз ойын білдіру; 8.2.4.3 мәтінмен жұмыс істей білу (ақпарат алу)	9.2.4.1 кейіпкерлер, олардың іс-әрекеттерін сипаттау; 9.2.5.2 өзінің сөзінде дыбыстық мәдениетін бақылауға ұмтылуын көрсету	10.2.4.1 кейіпкерлерді, олардың іс-әрекеттерін сипаттау; 10.2.4.2 белсенді тыңдау дағдысын меңгеру; 10.2.4.3 диалогта ілікпе сөздерді қолдану
2.5 Көркем шығарманың тілі	5.2.5.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (тенеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау	6.2.5.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (тенеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау	7.2.5.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау	8.2.5.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау	9.2.5.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау	10.2.5.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру
2.6 Автордың көз қарасы	5.2.6.1 мұғалімнің қолдауымен автордың бас кейіпкерге деген көзқарасын анықтау; 5.2.6.2 өз сөзінде	6.2.6.1 автордың бас және қосалқы кейіпкерлерге деген көзқарасын анықтау; 6.2.6.2	7.2.6.1 өз позициясын дәлелдей отырып автордың бас және қосалқы кейіпкерлерге	8.2.6.1 автордың кейіпкерлерге деген көзқарасын білдіру тәсілдерін анықтау; 8.2.6.2	9.2.6.1 автордың кейіпкерлер мен оқиғаларға деген көзқарасын анықтау тәсілдерін белгілеу;	10.2.6.1 көркем шығарманың бөлшектері арқылы автордың кейіпкерлер мен оқиғаларға

	дыбыстық мәдениетін бақылауға ұмтылуын көрсету	негізгі және қосалқы ақпаратты ажырату	деген көзқарасын анықтау	модель бойынша автордың көзқарасын жеткізе отырып пайымдау мәтін құру	9.2.6.2 басты және қосалқы кейіпкерлердің әрекетінің алгоритмі мен жоспарын құру	деген көзқарасын анықтау тәсілдерін анықтау
2.7 Шығармашылық жұмыс	5.2.7.1 тірек сөздер, иллюстрацияларға сүйене отырып әдеби тақырыптар бойынша қысқаша шығарма, әңгімелер жазу 5.2.7.2 педагогтан бағыттаушы көмек сұрау және оны тиімді пайдалана білу; 5.2.7.3 үлгі және ауызша нұсқау бойынша әрекет ету	6.2.7.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу	7.2.7.1 оқыған шығармаға қатысты өз көзқарасын білдіре отырып әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармашылық жұмыс жазу (шығарма, пікір, репортаж)	8.2.7.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу; 8.2.7.2 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып кейіпкерге және оның іс-әрекетіне қатысты өз көзқарасын білдіре отырып шығармашылық жұмыс жазу (әдеби кейіпкерге хат жазу, сценарийлер) 8.2.9.3 үлгі және ауызша нұсқау бойынша әрекет ету	9.2.7.1 әдеби және еркін тақырыпқа шығарма, пікір жазу (спектакльдер, жазушылардың шығармаларын экранға түсіру); 9.2.7.2 орындалатын іс-әрекеттерін сөзбен суреттеу тәсілін меңгеру	10.2.7.1 өзбетімен шығармашылық жұмыстар: әдеби және еркін тақырыпқа шығарма, пікір жазу (спектакльдер, жазушылардың шығармаларын экранға түсіру); 10.2.7.2 паравербалды құралдарды пайдалана отырып нақтылау және түсінуге бағытталған сұрақтар қою

3-кесте

"Бағалау және салыстыру" бөлімі						
Оқыту мақсаттары						
Бөлімше	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
3.1 Тарихи және көркемдік құндылығы	5.3.1.1 шығармадағы эпизодтар арқылы	6.3.1.1 шығармадағы кейіпкерлердің өзара салыстыра отырып, тарихи және	7.3.1.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемені салыстырып, тарихи және	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес шығармалармен салыстырып, тарихи және	9.3.1.1 шығарманы өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және	10.3.1.1 шығарманы өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және

	тарихи құндылығын бағалау	көркемдік құндылығына баға беру	көркемдік құндылығына баға беру	көркемдік құндылығын бағалау	көркемдік құндылығын бағалау	көркемдік құндылығын бағалау
3.2 Көркем шығарманы бағалау	5.3.2.1 өз ойлары мен сезімдерін білдіре отырып шығармаларды талқылауға қатысу; 5.3.1.2 предекатив бірліктерін қолдана отырып орындаған әрекеттерін сөзбен қоса алып жүру	6.3.2.1 бас кейіпкерлердің әрекеттерін бағалай отырып шығармаларды талқылауға қатысу; 6.3.1.2 мәдени тілдік қарым-қатынас ережелерін білу және орындау	7.3.2.1 кейіпкерлер мен оқиғаларға қатысты шығармаларды талқылауға қатысу; 7.3.1.2 тақырып бойынша монолог құрастыру	8.3.2.1 кейіпкерлердің әрекетін бағалай отырып және өз көзқарасын қорғай отырып шығармаларды талқылауға қатысу; 8.3.1.2 өз әрекетін жоспарлау, бақылау және бағалау	9.3.2.1 өз ұстанымын әртүрлі пікірлерді ескере отырып, мәселенің өзектілігін бағалай отырып шығармаларды талқылауға қатысу	10.3.2.1 өз ұстанымын әртүрлі пікірлерді ескере отырып, мәселенің өзектілігін бағалай отырып талқылауға, пікір-сайыстарға қатысу
3.3 Әдеби шығармаларды салыстыру	5.3.3.1 мұғалімнің қолдауымен тақырыптары жақын орыс, қазақ және әлемдік әдеби шығармаларын (немесе үзінділерін) салыстыру; 5.3.3.2 өз әрекетін тірек сөздер арқылы айтып беру	6.3.3.1 тақырыптары және мәселесі жақын орыс, қазақ және әлемдік әдеби шығармаларын (немесе үзінділерін) салыстыру; 6.3.3.2 ауызша өз әрекетін жоспарлау	7.3.3.1 тақырыптары, жанры және мәселесі жақын орыс, қазақ және әлемдік әдеби шығармаларын (немесе үзінділерін) салыстыру; 7.3.3.2 ауызша өз әрекетін жоспарлау, оның сапасын бақылау	8.3.3.1 ұлттық мәдениеттің ерекшеліктерін ескере отырып тақырыптары, жанры және мәселесі жақын орыс, қазақ және әлемдік әдеби шығармаларын (немесе үзінділерін) салыстыру	9.3.3.1 автордың ұстанымын түсіндіру; 9.3.3.2 ұлттық мәдениеттің ерекшеліктерін ескере отырып тақырыптары, жанры және мәселесі жақын орыс, қазақ және әлемдік әдеби шығармаларын (немесе үзінділерін) салыстыру	10.3.3.1 автордың ұстанымын түсіндіру; 10.3.3.2 ұлттық мәдениеттің ерекшеліктерін ескере отырып тақырыптары, жанры және мәселесі жақын орыс, қазақ және әлемдік әдеби шығармаларын (немесе үзінділерін) салыстыру
3.4 Әдеби сын	5.3.4.1 оқырманның рухани дүниесіне шығарма әсерін талдай отырып, сыни хабарлама жазу	6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау	7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу	8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу	9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиетімен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу	10.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу

44. Осы Бағдарлама сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Қазақ әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

45. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру
деңгейінің 5-10 сыныптарына
арналған "Қазақ әдебиеті"
пәнінен жаңартылған
мазмұндағы үлгілік оқу
бағдарламасына
қосымша

Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Қазақ әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар (оқыту қазақ тілінде)

1) 5-сынып:

1-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
		Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 терминдерді түсіну: көркем әдебиет, фольклор, ертегі, сюжет, эпитет, кейіпкер; 5.1.2.1 көркем шығарма туралы жалпы түсінік, тақырыпты түсіну; 5.1.2.2 түзетілген дыбыстарды дұрыс айтуын бақылау; 5.1.3.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді (поэтикалық, прозалық) мәнерлеп оқу, жатқа айту; 5.1.3.2 тапсырмаларды орындау сапасын бақылау үшін кинестетикалық және көру анализаторларын пайдалану;

Таза, мінсіз асыл сөз	"Керкұла атты Кендебай" ертегісі, "Қобыланды батыр" жыры, Асан қайғы "Асан қайғының жерге айтқан сыны" аңызы	<p>Анализ және интерпретация</p> <p>Бағалау және салыстыру</p>	<p>5.1.4.1 қарапайым жоспар құрау;</p> <p>5.1.4.2 педагогтың көмегіне жүгіну;</p> <p>5.1.6.1 сұраққа қысқаша және толық жауап беру;</p> <p>5.1.6.2 тірек сөздер бойынша өз әрекеттерін сөзбен сүйемелдеу</p> <p>5.2.1.1 мұғалімнің көмегімен жанрдың түрін және белгілерін анықтау;</p> <p>5.2.2.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың негізгі ойын анықтау;</p> <p>5.2.4.1 бас кейіпкерді сипаттайтын маңызды эпизодтарды талдау, кейіпкерлерге мұғалімнің көмегімен мінездеме беру;</p> <p>5.2.4.2 бағыттаушы көмек көрсету;</p> <p>5.2.5.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау</p> <p>5.3.2.1 өз ойлары мен сезімдерін білдіре отырып шығармаларды талқылауға қатысу;</p> <p>5.3.2.1 өз ойлары мен сезімдерін білдіре отырып шығармаларды талқылауға қатысу</p>
2-тоқсан			<p>5.1.1.2 терминдерді дұрыс айту;</p> <p>5.1.2.1 көркем шығарма туралы жалпы түсінік, тақырыпты түсіну;</p> <p>5.1.3.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді (поэтикалық, прозалық) мәнерлеп оқу, жатқа айту;</p> <p>5.1.5.1 шығарманың мазмұны немесе үзіндісін</p>
		Түсіну және жауап беру	

<p>"Тәрбиенің қайнар бұлағы"</p>	<p>Дулат Бабатайұлы "О, Ақтан жас, Ақтан жас", Ыбырай Алтынсарин "Қыпшақ Сейітқұл", "Атымтай Жомарт", "Дүние қалай етсең табылады?"</p>	<p>Анализ және интерпретация</p> <p>Бағалау және салыстыру</p>	<p>қысқаша қайталап айтып беру</p> <p>5.2.1.1 мұғалімнің көмегімен жанрдың түрін және белгілерін анықтау; 5.2.2.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың негізгі ойын анықтау; 5.2.3.1 мұғалімнің көмегімен шығарма мәтінінде композиция элементтерін анықтау; 5.2.7.2 педагогтан бағыттаушы көмек сұрау және тиімді пайдалана білу; 5.2.4.2 бағыттаушы көмек көрсету; 5.2.4.1 бас кейіпкерді сипаттайтын маңызды эпизодтарды талдау, кейіпкерлерге мұғалімнің көмегімен мінездеме беру; 5.2.7.1 тірек сөздер, иллюстрацияларға сүйене отырып әдеби тақырыптар бойынша қысқаша шығарма, әңгімелер жазу</p> <p>5.3.3.1 мұғалімнің қолдауымен тақырыптары жақын орыс, қазақ және әлемдік әдеби шығармаларын (немесе үзінділерін) салыстыру; 5.3.3.2 өз әрекетін тірек сөздер арқылы айтып беру</p>
<p>3-тоқсан</p>			
		<p>Түсіну және жауап беру</p>	<p>5.1.1.1 терминдерді түсіну: көркем әдебиет, фольклор, ертегі, сюжет, эпитет, кейіпкер, гипербола; аллегория, композиция; 5.1.3.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді (</p>

Адамгершілік – асыл қасиет	<p>А. Байтұрсынұлы "Егіннің бастары" мысалы, "Адамдық диқаншысы" өлеңі, Б. Соқпақбаев "Менің атым Қожа" хикаяты, М. Қабанбай "Бауыр" әңгімесі</p>	<p>Анализ және интерпретация</p> <p>Бағалау және салыстыру</p>	<p>поэтикалық, прозалық) мәнерлеп оқу, жатқа айту ; 5.1.5.2 сөйлеу мәдениетін меңгеруге ұмтылуын көрсету; 5.1.6.1 сұраққа қысқаша және толық жауап беру</p> <p>5.2.2.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың негізгі ойын анықтау; 5.2.4.1 бас кейіпкерді сипаттайтын маңызды эпизодтарды талдау, кейіпкерлерге мұғалімнің көмегімен сипаттама беру; 5.2.5.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (тенуеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау; 5.2.4.2 бағыттаушы көмек көрсету; 5.2.6.1 мұғалімнің қолдауымен автордың бас кейіпкерге деген көзқарасын анықтау; 5.2.6.2 өз сөзінде дыбыстық мәдениетін бақылауға ұмтылуын көрсету</p> <p>5.3.1.1 шығармадағы эпизодтар арқылы тарихи құндылығын бағалау</p>
4-тоқсан			
		Түсіну және жауап беру	<p>5.1.2.1 көркем шығарма туралы жалпы түсінік, тақырыпты түсіну; 5.1.2.2 түзетілген дыбыстарды дұрыс айтуын бақылау; 5.1.3. көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді (поэтикалық, прозалық) мәнерлеп оқу, жатқа айту ; 5.1.3.2 тапсырмаларды орындау сапасын</p>

Отбасы құндылықтары	Т. Нұрмағамбетов "Анасын сағынған бала" әңгімесі, Нұрдәулет Ақыш "Нағыз әже қайда?" әңгімесі		бақылау үшін кинестетикалық және көру анализаторларын пайдалану; 5.1.4.1 қарапайым жоспар құрау; 5.1.4.2 педагогтың көмегіне жүгіну
		Анализ және интерпретация	5.2.3.1 мұғалімнің көмегімен шығарма мәтінінде композиция элементтерін анықтау; 5.2.4.1 бас кейіпкерді сипаттайтын маңызды эпизодтарды талдау; кейіпкерлерге мұғалімнің көмегімен сипаттама беру; 5.2.7.2 педагогтан бағыттаушы көмек сұрау және тиімді пайдалана білу; 5.2.4.2 бағыттаушы көмек көрсету; 5.2.6.1 мұғалімнің қолдауымен автордың бас кейіпкерге деген көзқарасын анықтау; 5.2.6.2 өз сөзінде дыбыстық мәдениетін бақылауға ұмтылуын көрсету; 5.2.7.1 тірек сөздер, иллюстрацияларға сүйене отырып әдеби тақырыптар бойынша қысқаша шығарма, әңгімелер жазу; 5.2.7.3 үлгі және ауызша нұсқау бойынша әрекет ету
		Бағалау және салыстыру	5.3.4.1 оқырманның рухани дүниесіне шығарма әсерін талдай отырып, сыни хабарлама жазу

2) 6-сынып:

2-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Дағдылар	Оқыту мақсаттары

Туған жерім – аялы алтын бесігім	"Аяз би" ертегісі "Алып Ер Тұңға" жыры, Әл Фараби "Қашықтасың туған жер", "Тіршілікте құрыштай бол төзімді", Доспамбет жырау " Қоғалы көлдер, қом сулар", "Айналайын, Ақ Жайық" толғаулары.	Түсіну және жауап беру	<p>6.1.1.1 терминдерді түсіну: аңыз, аңыз кейіпкері; әңгіме, портрет, пейзаж, метафора; перифраз; драма;</p> <p>6.1.1.2 пәнге қатысты терминдерді дұрыс айту, сауатты жазу;</p> <p>6.1.2.2 үлгі бойынша анықтамалар құрастыру;</p> <p>6.1.2.1 көркем шығарма туралы жалпы түсінік, негізгі және екінші кезектегі ақпаратты түсіну;</p> <p>6.1.3.1 мәнерлеп шағын көлемді мәтіндер (поэтикалық, прозалық, драмалық) фрагменттерін жатқа айту;</p> <p>6.1.3.2 белсенді тыңдау дағдыларын меңгеру;</p> <p>6.1.5.1 кейіпкерлер мен оқиғаларға байланысты өз пікірін білдіре отырып шағын эпикалық немесе драмалық шығарманың мазмұнын (қысқа, толық) айтып беру</p>
		Анализ және интерпретация	<p>6.2.1.1 жанрдың түрін және белгілерін анықтау;</p> <p>6.2.3.1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау;</p> <p>6.2.3.2 тапсырма орындау барысында педагогтың көмегіне жүгіну;</p> <p>6.2.4.1 мәтіннен дәйек сөздер мен жоспар пайдалана отырып кейіпкерлерге мінездеме беру;</p> <p>6.2.4.2 оқу кезінде дыбыс айту және орфоэпия нормаларын сақтауын қадағалау;</p> <p>6.2.7.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат</p>

			көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу
		Бағалау және салыстыру	6.3.2.1 бас кейіпкерлердің әрекеттерін бағалай отырып шығармаларды талқылауға қатысу; 6.3.1.2 мәдени тілдік қарым-қатынас ережелерін білу және орындау
2-тоқсан			
Абайды оқы, таңырқа!	Абай Құнанбайұлы "Мен жазбаймын өлеңді ермек үшін", "Ғылым таппай мақтанба", "Бірінші сөз", "Жетінші сөз", "Отыз бірінші сөз"	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 терминдерді түсіну: аңыз, аңыз кейіпкері; әңгіме, портрет, пейзаж, метафора; перифраз; драма; 6.1.1.2 пәнге қатысты терминдерді дұрыс айту, сауатты жазу; 6.1.3.1 мәнерлеп шағын көлемді мәтіндер (поэтикалық, прозалық, драмалық), фрагменттерін жатқа айту; 6.1.3.2 белсенді тыңдау дағдыларын меңгеру; 6.1.5.1 кейіпкерлер мен оқиғаларға байланысты өз пікірін білдіре отырып шағын эпикалық немесе драмалық шығарманың мазмұнын (қысқа, толық) айтып беру; 6.1.6.1 сұраққа толық жауап беру; 6.1.6.2 ауызша нұсқаулар бойынша әрекеттену
			6.2.2.1 құрылымдық элементтеріне негізделе отырып шығарманың басты ойын анықтау; 6.2.2.2 ауызша берілген нұсқау бойынша әрекеттену және 4-5 әрекетке нұсқау құрау; 6.2.3.1 шығарма композициясындағы

		<p>Анализ және интерпретация</p>	<p>белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау; 6.2.3.2 тапсырма орындау барысында педагогтың көмегіне жүгіну; 6.2.4.1 мәтіннен дәйексөздер мен жоспар пайдалана отырып кейіпкерлерге мінездеме беру; 6.2.6.1 автордың бас және қосалқы кейіпкерлерге деген көзқарасын анықтау; 6.2.6.2 негізгі және қосалқы ақпаратты ажырату; 6.2.4.2 оқу кезінде дыбыс айту және орфоэпия нормаларын сақтауын қадағалау</p>
		<p>Бағалау және салыстыру</p>	<p>6.3.1.1 шығармадағы кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 6.3.3.2 ауызша өз әрекетін жоспарлау</p>
<p>3-тоқсан</p>			
<p>Мен балаң жарық күнде сәуле құған...</p>	<p>С. Торайғыров "Шығамын тірі болсам адам болып", "Шәкірт ойы", С. Мұратбеков "Жусан иісі", О. Бөкей "Тортай мінер ақбоз ат",</p>	<p>Түсіну және жауап беру</p> <p>Анализ және интерпретация</p>	<p>6.1.4.1 қарапайым дәйеккөз жоспар құрау</p> <p>6.2.1.1 жанрдың түрін және белгілерін анықтау (әңгіме, пьеса, ертегі); 6.2.2.1 құрылымдық элементтеріне негізделе отырып шығарманың басты ойын анықтау; 6.2.2.2 ауызша берілген нұсқау бойынша әрекет ету және 4-5 әрекетке нұсқау құрау; 6.2.4.1 мәтіннен дәйексөздер мен жоспарды пайдалана отырып кейіпкерлерге мінездеме беру; 6.2.4.2 оқу кезінде дыбыс айту және орфоэпия нормаларын сақтауын қадағалау;</p>

	Дж. Лондон "Мексика ұлы" әңгімесі		6.2.7.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу
		Бағалау және салыстыру	6.3.3.1 тақырыптары және мәселесі жақын орыс, қазақ және әлемдік әдеби шығармаларын (немесе үзінділерін) салыстыру
4-тоқсан			
Тәуелсіздік – қасиет тұнған ұлы ұғым	А. Алтай "Прописка", Р. Ғамзатов "Ана тілі", "Менің Дағыстаным" Е. Жүніс "Менің атым – Тәуелсіздік" өлеңі;	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 терминдерді түсіну: миф, әңгіме, афиша, портрет, пейзаж, метафора, антитеза, перифраз, лирика, драма; 6.1.1.2 пәнге қатысты терминдерді дұрыс айту, сауатты жазу; 6.1.3.1 мәнерлеп шағын көлемді мәтіндер (поэтикалық, прозалық, драмалық), фрагменттерін жатқа айту; 6.1.3.2 белсенді тындау дағдыларын меңгеру 6.1.4.1 қарапайым дәйексөз жоспар құрау; 6.1.6.1 сұраққа толық жауап беру
		Анализ және интерпретация	6.2.4.1 мәтіннен дәйексөздер мен жоспар пайдалана отырып кейіпкерлерге мінездеме беру; 6.2.4.2 оқу кезінде дыбыс айту және орфоэпия нормаларын сақтауын қадағалау; 6.2.5.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау
			6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің

		Бағалау және салыстыру	әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау
--	--	------------------------	---

3) 7-сынып:

3-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Көне күндерден жеткен жәдігерлер	Орхон-Енисей ескерткіштері, "Күлтегін" жыры, Жиенбет жырау "Еңсегей бойлы Ер Есім", "Қазтуған жырау "Қазтуғанның қонысымен қоштасуы"	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 терминдерді түсіну: аңыз, астарлы әңгіме, мысал, баллада, классицизм, таңғажайып әңгіме, комедия, мысқыл, гротеск, мазақ, лирикалық кейіпкер, өлең ұйқасы, аллегория; 7.1.1.2 пәнге қатысты негізгі терминдерді білу және белсенді қолдану; 7.1.2.1 белгілі және белгісіз ақпаратта қосылған көркем шығармалардың егжей-тегжейін түсіну; 7.1.2.2 жазбаша жұмыс түрлерін орындау барысында өз өзін бағалау; 7.1.3.2 шығарманың мағынасын жеткізу үшін паравербальді құралдарды қолдану; 7.1.4.1 күрделі жоспар құрау; 7.1.6.1 проблемалық сұрақтарға дәлелді жауап беру; 7.1.6.2 көру моделіне сүйене отырып байланыстырып сөйлеу
			7.2.1.1 жанрдың түрін және белгілерін анықтау; 7.2.2.2 мәтінді оқу кезінде өін-өзі және бір-бірін бақылау; 7.2.3.1 шығарма мәтінінде композиция элементтерін бөлу, эпиграф рөлі мен мәнін түсіндіру;

		Анализ және интерпретация	7.2.3.2 оқиғаның жүйелілігінің еске түсіру үшін графикалық және суретті жоспарын құру; 7.2.4.1 мәтіннен дәйексөздер мен бөлшектерін пайдалана отырып кейіпкерлерге мінездеме беру; 7.2.4.2 оқу диалогты бастау, аяқтау
		Бағалау және салыстыру	7.3.2.1 кейіпкерлер мен оқиғаларға қатысты шығармаларды талқылауға қатысу; 7.3.1.2 тақырып бойынша монолог құрастыру
2-тоқсан			
Толғауы тоқсан кызыл тіл	Ш. Қанайұлы "Зар заман" , С. Аронұлы "Сүйінбайдың Қатағанмен айтысы", Ж. Жабаев "Июнь жарлығы"	Түсіну және жауап беру	7.1.3.1 мәтінде лирикалық кейіпкердің сипаттамасына байланысты шығармалардан дәйексөз, үзінділер өз бетімен табу және мәнерлеп жатқа айту; 7.1.3.2 шығарманың мағынасын жеткізу үшін паравербальді құралдарды қолдану
		Анализ және интерпретация	7.2.2.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау, кейіпкердің іс-әрекетіне өз ойын білдіруі; 7.2.2.2 мәтінді оқу кезінде өзін-өзі және бір-бірін бақылау; 7.2.3.1 шығарма мәтінінде композиция элементтерін бөлу, эпиграф рөлі мен мәнін түсіндіру; 7.2.3.2 оқиғаның жүйелілігінің еске түсіру үшін графикалық және суретті жоспарын құру; 7.2.4.1 мәтіннен дәйексөздер мен бөлшектерін пайдалана отырып кейіпкерлерге мінездеме беру;

			7.2.4.2 оқу диалогты бастау және аяқтау
		Бағалау және салыстыру	7.3.2.1 кейіпкерлер мен оқиғаларға қатысты шығармаларды талқылауға қатысу; 7.3.1.2 тақырып бойынша монолог құрастыру
3-тоқсан			
Балалар мен үлкендер	М. Жұмабаев "Батыр Баян", М. Әуезов "Көксерек", Қ. Қайсенов "Жау тылындағы бала",	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 терминдерді түсіну: аңыз, астарлы әңгіме, мысал, баллада, классицизм, таңғажайып әңгіме, комедия, мысқыл, гротеск, мазақ, лирикалық кейіпкер, өлең ұйқасы, аллегория, инверсия, анафора; 7.1.1.2 пәнге қатысты негізгі терминдерді білу және белсенді қолдану; 7.1.2.1 белгілі және белгісіз ақпаратта қосылған көркем шығармалардың егжей-тегжейін түсіну; 7.1.2.2 жазбаша жұмыс түрлерін орындау барысында өз өзін бағалау; 7.1.3.1 мәтінде лирикалық кейіпкердің сипаттамасына байланысты шығармалардан дәйексөз, үзінділер өз бетімен табу және мәнерлеп жатқа айту; 7.1.5.1 кейіпкерлер мен оқиғаларға байланысты өз пікірін білдіре отырып шығарманың және үзіндісінің мазмұнын (қысқаша, толық, іріктеп) айтып беру; 7.1.5.2 тірек сөздер мен үлгі бойынша монолог құрастыру; 7.1.6.1 проблемалық сұрақтарға дәлелді жауап беру

		<p>Анализ және интерпретация</p>	<p>7.2.4.1 мәтіннен дәйексөздер мен бөлшектерін пайдалана отырып кейіпкерлерге мінездеме беру; 7.2.4.2 оқу диалогты бастау және аяқтау; 7.2.5.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау; 7.2.6.1 өз позициясын дәлелдей отырып автордың бас және қосалқы кейіпкерлерге деген көзқарасын анықтау</p>
		<p>Бағалау және салыстыру</p>	<p>7.3.1.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемені салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру</p>
4-тоқсан			
		<p>Түсіну және жауап беру</p>	<p>7.1.4.1 күрделі жоспар құрау; 7.1.5.1 кейіпкерлер мен оқиғаларға байланысты өз пікірін білдіре отырып шығарманың және үзіндісінің мазмұнын (қысқаша, толық, іріктеп) айтып беру; 7.1.5.2 тірек сөздер мен үлгі бойынша монолог құрастыру</p>
			<p>7.2.2.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; кейіпкердің іс-әрекетіне өз ойын білдіру; 7.2.2.2 мәтінді оқу кезінде өзін-өзі және бір-бірін бақылау; 7.2.4.1 мәтіннен дәйексөздер мен</p>

Ұрпақ тәрбиесі	Р. Ғамзатов "Ана тілі" өлеңі, "Менің Дағыстаным" әңгімесі, Қ. Әбдіқадыров "Қажымұқан" хикаяты, А.С. Пушкин "Ескерткіш"	Анализ және интерпретация	бөлшектерін пайдалана отырып кейіпкерлерге мінездеме беру; 7.2.6.1 өз позициясын дәлелдей отырып автордың бас және қосалқы кейіпкерлерге деген көзқарасын анықтау; 7.2.7.1 оқыған шығармаға қатысты өз көзқарасын білдіре отырып әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармашылық жұмыс жазу (шығарма, пікір, репортаж)
		Бағалау және салыстыру	7.3.3.1 тақырыптары, жанры және мәселесі жақын орыс, қазақ және әлемдік әдеби шығармаларын (немесе үзінділерін) салыстыру; 7.3.3.2 ауызша өз әрекетін жоспарлау, оның сапасын бақылау; 7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу

4) 8-сынып:

4-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
		Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 терминдерді түсіну: романтизм және реализм, тарихи кейіпкер, трагедия, комедия, поэма, символ, афоризм, эпиграф, прототип, өмірбаян; 8.1.1.2 әдебиеттану элементтері бар мәтін оқығанда кезең-кезеңдік және қорытынды өз өзін бағалау; 8.1.2.1 көркем шығарманы түсіну, сыни тұрғыдан ұғыну, ашық

Дананың сөзі – ақылдың көзі	Қорқыт "Байбөрі баласы Бамсы-Байрақ туралы жыр", Қорқыттың нақыл сөздері, Ахмет Йассауи "Даналық кітабы", Ақтамберді Сарыұлы "Күлдір-күлдір кісінетіп", "Балаларыма өсиет"		және жасырын (астарлы) ақпаратты ажырату; 8.1.2.2 тілдік тапсырмалар орындау аясында өзін-өзі шынайы бағалау және есеп беру; 8.1.3.2 көрсеткіштерге сүйене отырып оқу сапасын бағалау
2-тоқсан		Анализ және интерпретация	8.2.1.1 жанрдың түрін және белгілерін анықтау; 8.2.2.1 көру тіректер негізінде байланыстырып сөйлеу және графикалық түрде ақпаратты көрсете білу; 8.2.4.3 мәтінмен жұмыс істей білу (ақпарат алу)
Көркем әдебиет және эпикалық сарын	Ш. Құдайбердіұлы "Еңлік-Кебек" дастаны, "Жастарға" өлеңі, Шалкиіз жырау "Би Темірге бірінші толғауы", М. Мөңкеұлы "Үш қиян", "Сарыарқа",	Бағалау және салыстыру	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес шығармалар мен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау 8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес шығармалар мен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 8.1.3.1 шығарманың тақырыбын ашатын дәйексөз, үзінділерді мәтнінде өз бетімен табу және мәнерлеп жатқа айту 8.2.2.1 шығарманың мәселесіне байланысты өз ойын білдіре отырып тақырыбы мен идеясын анықтау; 8.2.2.1 көру тіректер негізінде байланыстырып сөйлеу және графикалық түрде ақпаратты көрсете білу; 8.2.3.1 композицияны тұтастан бөлшекке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау
		Түсіну және жауап беру	
		Анализ және интерпретация	

		Бағалау және салыстыру	8.3.1.2 өз әрекетін жоспарлау, бақылау және бағалау
3-тоқсан			
Махаббат және абырой	"Қыз Жібек" жыры, Б. Момышұлы "Ұшқан ұя" " әңгімесі, М. Мақатаев "Аққулар ұйықтағанда" поэмасы М. Шаханов "Нарынкүм зауалы"	Түсіну және жауап беру	8.1.2.1 көркем шығарманы түсіну, сыни тұрғыдан ұғыну, ашық және жасырын (астарлы) ақпаратты ажырату; 8.1.2.2 тілдік тапсырмалар орындау аясында өзін-өзі шынайы бағалау және есеп беру; 8.2.2.1 шығарманың мәселесіне байланысты өз ойын білдіре отырып тақырыбы мен идеясын анықтау
		Анализ және интерпретация	8.2.4.1 кейіпкерлерге, олардың әрекеттеріне, мінез-құлық себептеріне, есімдері мен тектерінің мәніне сипаттама беру; 8.2.4.2 кейіпкердің іс-әрекетіне өз ойын білдіру; 8.2.6.2 модель бойынша автордың көзқарасын жеткізе отырып пайымдау мәтін құру; 8.2.7.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу
		Бағалау және салыстыру	8.3.1.2 өз әрекетін жоспарлау, бақылау және бағалау; 8.3.3.1 ұлттық мәдениеттің ерекшеліктерін ескере отырып тақырыптары, жанры және мәселесі жақын орыс, қазақ және әлемдік әдеби шығармаларын (немесе үзінділерін) салыстыру
4-тоқсан			
			8.1.3.1 шығарманың тақырыбын ашатын дәйексөз, үзінділерді

Қиял мен шындық	Т. Ахтанов "Күй аңызы" әңгімесі, Ж. Сахиев "Айдағы жасырынбақ", "Дабыл" фантастикалық әңгімелері	Түсіну және жауап беру	<p>мәтінінде өз бетімен табу және мәнерлеп жатқа айту;</p> <p>8.1.3.2 критерийлерге сүйене отырып оқу сапасын бағалау;</p> <p>8.1.4.1 күрделі дәйеккөз жоспар құрау;</p> <p>8.1.5.1 дәйексөздің әртүрлі тәсілдерін қолдана отырып шығарманың және үзіндісінің мазмұнын айтып беру;</p> <p>8.1.5.2 өз әрекетін сөздік реттеу;</p> <p>8.1.6.1 дәйек сөздерді қолдана отырып проблемалық сұрақтарға дәлелді жауап беру</p>
		Анализ және интерпретация	<p>8.2.3.1 композицияны тұтастан бөлшекке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау;</p> <p>8.2.4.1 кейіпкерлерге, олардың әрекеттеріне, мінез-құлық себептеріне, есімдері мен тектерінің мәніне сипаттама беру;</p> <p>8.2.5.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау;</p> <p>8.2.6.1 автордың кейіпкерлерге деген көзқарасын білдіру тәсілдерін анықтау;</p> <p>8.2.7.2 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып кейіпкерге және оның іс-әрекетіне қатысты өз көзқарасын білдіре отырып шығармашылық жұмыс жазу (әдеби кейіпкерге хат жазу, сценарийлер)</p>
			8.3.2.1 кейіпкерлердің әрекетін бағалай отырып

		Бағалау және салыстыру	және өз көзқарасын қорғай отырып шығармаларды талқылауға қатысу; 8.3.1.2 өз әрекетін жоспарлау, бақылау және бағалау; 8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу
--	--	------------------------	--

5) 9-сынып:

5-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан			
Атадан қалған асыл сөз	Ж. Баласағұн "Құтты білік", Сырым Датұлы "Балаби мен Сырым", Бұқар жырау "Тілек", "Әй , Абылай, Абылай", " Асқар таудың өлгені", "Біржан-Сара" айтысы	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 терминдерді түсіну: жанр, сонет, роман, лирикалық шегініс, типизация, психологизм, ішкі монолог, оксюморон, хронотоп, градация, парцелляция, афоризм; 9.1.1.2 өзінің сөйлеу әрекетін дұрыс бағалау; 9.1.2.1 көркем шығарманы түсіну, сыни тұрғыдан ұғыну, естіген немесе оқығанға қатысы өз ойын білдіру; 9.1.3.1 шығарманың тақырыбын ашатын дәйексөз, үзінділерді мәтінде өз бетімен табу және мәнерлеп жатқа айту; 9.1.4.1 тезистік жоспар құрау; 9.1.6.2 мәтінге балама, тікелей және жанама сұрақтар қою
			9.2.1.1 жанрдың түрін және белгілерін анықтау; 9.2.1.2 құрбысының сұрауы бойынша мақсатты көмек көрсету;

		Анализ және интерпретация	9.2.4.1 кейіпкерлерді, олардың іс-әрекеттерін сипаттау; 9.2.5.2 өз сөзінде дыбыстық мәдениетін бақылауға ұмтылуын көрсету
		Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 шығарманы өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау
2-тоқсан			
Тарихи шындық пен көркемдік шешім	Нысанбай жырау "Кенесары – Наурызбай", Махамбет Өтемісұлы "Махамбеттің Баймағамбетке айтқаны", "Мен, мен, мен едім" , "Бағаналы терек" ,	Түсіну және жауап беру	9.1.2.1 көркем шығарманы түсіну, сыни тұрғыдан ұғыну, естіген немесе оқығанға қатысы өз ойын білдіру; 9.1.2.2 құрбысының жауабын немесе жұмысын түзету үшін сұрақтар қою; 9.1.3.2 оқу тапсырмаларын орындауына шынайы өзін-өзі бағалау
		Анализ және интерпретация	9.2.1.1 жанрдың түрін және белгілерін анықтау; 9.2.2.1 шығарманың өзектілігіне байланысты өз ойын білдіп, өзінің позициясын дәлелдей отырып тақырып пен идеясын анықтау; 9.2.3.1 мәтінде композиция элементтерін анықтау, композиция түрлерін ажырату, лирикалық шегіністерінің мәнін түсіндіру; 9.2.5.2 өз сөзінде дыбыстық мәдениетін бақылауға ұмтылуын көрсету; 9.2.5.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск,

			эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау
		Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 шығарманы өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу
3-тоқсан			
Адам жанының құпиясы	I. Жансүгіров "Құлагер" поэмасы, P. Мұқанова "Мәңгілік бала бейне" әңгімесі; Д. Исабеков " Әпке" драмасы	Түсіну және жауап беру	9.1.2.2 құрбысының жауабын немесе жұмысын түзету үшін сұрақтар қою; 9.1.5.1 сюжеттің дамуын қайта ойлай отырып және айтып берудің әр түрлі тәсілдерін пайдалана отырып шығарманың мазмұнын айтып беру; 9.1.5.2 беруге мәні орындаған іс-әрекеттерінің мәнісін ашық оймен жеткізу
		Анализ және интерпретация	9.2.2.1 шығарманың өзектілігіне байланысты өз ойын білдіріп, өзінің позициясын дәлелдей отырып тақырыбы пен идеясын анықтау; 9.2.5.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау; 9.2.6.1 автордың кейіпкерлер мен оқиғаларға деген көзқарасын білдіру тәсілдерін анықтау;

			9.2.7.2 орындалатын іс-әрекеттерін сөзбен суреттеу тәсілін меңгеру
		Бағалау және салыстыру	9.3.2.1 өз ұстанымын әр түрлі пікірлерді ескере отырып, мәселенаның өзектілігін бағалай отырып шығармаларды талқылауға қатысу; 9.3.3.1 автордың ұстанымын түсіндіру
4-тоқсан			
Мәңгілік ел – мәңгілік мұрат	Н. Айтұлы "Бәйтерек" поэмасы, М. Темірхан "Тәуелсізбін" өлеңі	Түсіну және жауап беру	9.1.3.1 шығарманың тақырыбын ашатын дәйексөз, үзінділерді мәтінінде өз бетімен табу және мәнерлеп жатқа айту; 9.1.6.1 дереккөздер пайдалана отырып проблемалық сұрақтарға дәлелді жауап беру; 9.1.6.2 мәтінге балама, тікелей және жанама сұрақтар қою
		Анализ және интерпретация	9.2.6.1 автордың кейіпкерлер мен оқиғаларға деген көзқарасын анықтау тәсілдерін анықтау; 9.2.6.2 басты және қосалқы кейіпкерлердің әрекетінің алгоритмі мен жоспарын құру; 9.2.7.1 әдеби және еркін тақырыпқа шығарма, пікір жазу (спектакльдер, жазушылардың шығармаларын экранға түсіру)
		Бағалау және салыстыру	9.3.3.1 автордың ұстанымын түсіндіру; 9.3.3.2 ұлттық мәдениетінің ерекшеліктерін ескере отырып тақырыптары, жанры және мәселесі жақын орыс, қазақ және әлемдік әдеби шығармаларын (немесе үзінділерін) салыстыру

6) 10-сынып:

6-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Атадан қалған асыл сөз	Шешендік өнер: Майқы би мен Мөңке бидің шешендік сөздері, Әнет баба "Не арсыз, не ғайып, не даусыз..."; Төле би "Ердің бақыты – әйел", Әйтеке би "Қасқакөл дауы", Қазыбек би "Кім жақын, не қымбат, не қиын";	Түсіну және жауап беру	10.1.1.1 терминдерді түсіну: портрет, пейзаж, символ, символика, көркем деталь, көркем уақыт, көркем кеңестік, ретроспекция, мысқыл, мазақ; 10.1.1.2 сөйлеу әрекетін жоспарлау, бақылау және бағалау
		Анализ және интерпретация	10.2.1.1 жанрдың түрі мен белгілерін анықтау; 10.2.2.1 көркем шығарманың өзектілігіне қатысты өз ойын оқу диалогта білдіру және өзінің позициясын дәлелдеу; 10.2.2.2 шығарманың тақырыбы мен идеясын талқылауда вербальді және вербальсіз құралдарды дұрыс іріктеу
		Бағалау және салыстыру	10.3.1.1 шығарманы өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау
2-тоқсан			
	Нысанбай жырау "Кенесары – Наурызбай", Махамбет Өтемісұлы "Махамбеттің Баймағамбетке айтқаны",	Түсіну және жауап беру	10.1.2.1 көркем шығарманы түсіну, сыни тұрғыдан ұғыну, естіген немесе оқығанға қатысты өз ойын білдіру; 10.1.2.2 атқарылған жұмыстардың сапасы туралы бағалау пікір құрастыра білуі; 10.1.4.1 тезистік және дәйеккөз жоспар құрау
			10.2.3.1 мәтінде композиция элементтерін анықтау, композиция түрлерін ажырату, ішкі

Тарихи шындық пен көркемдік шешім	"Мен, мен, мен едім" , "Бағаналы терек" , Ш. Уәлиханов "Ыстық көл күнделігі";	Анализ және интерпретация	және сыртқы композицияның элементтерін көрсету, лирикалық шегіністерінің мәнін түсіндіру; 10.2.3.2 сюжеттің композициялық шешімім ұсыну
		Бағалау және салыстыру	10.3.2.1 өз ұстанымын әртүрлі пікірлерді ескере отырып, мәселенің өзектілігін бағалай отырып талқылау, пікір-сайыстарға қатысу
3-тоқсан			
Адам жанының құпиясы	I. Жансүгіров "Құлагер" поэмасы, Б. Майлин "Шұғаның белгісі" хикаят Ғ. Мүсірепов "Ұлпан" романы. К. Гамсун "Аштық" романы	Түсіну және жауап беру	10.1.2.1 көркем шығарманы түсіну, сыни тұрғыдан ұғыну, естіген немесе оқығанға қатысы өз ойын білдіру; 10.1.2.2 атқарылған жұмыстардың сапасы туралы бағалау пікір құрастыра білуі; 10.1.5.1 сюжеттің дамуын қайта ойлай отырып және айтып берудің әртүрлі тәсілдерін пайдалана отырып шығарманың мазмұнын айтып беру
		Анализ және интерпретация	10.1.3.1 шығарманың тақырыбын ашатын дәйексөз, үзінділерді мәтінде өз бетімен табу және мәнерлеп жатқа айту; 10.1.3.2 сөйлеу мәдениетін меңгеруге ұмтылуын көрсету; 10.2.4.1 кейіпкерлерді, олардың іс-әрекеттерін сипаттау; 10.2.4.2 белсенді тыңдау дағдысын меңгеру; 10.2.4.3 диалогта ілікпе сөздерді қолдану
			10.3.3.1 автордың ұстанымын түсіндіру; 10.3.3.2 ұлттық мәдениетінің ерекшеліктерін ескере отырып тақырыптары,

		Бағалау және салыстыру	жанры және мәселенамасы жақын орыс, қазақ және әлемдік әдеби шығармаларын (немесе үзінділерін) салыстыру
4-тоқсан			
Махаббат және абырой	М. Дулатов "Бақытсыз Жамал" романы; Т. Айбергенов "Сағыныш"; Ф. Оңғарсынова "Өлең мен сені аялап өтем"	Түсіну және жауап беру	10.1.6.1 негізгі сюжеттік көріністерді, тірек сөздер мен дерек көздерді пайдалана отырып жайылма сұрақтар құрастыру; 10.1.6.2 мәтінді оқу барысында өз өзін және өзара бағытталған бақылауды жүзеге асыру
		Анализ және интерпретация	10.2.4.1 кейіпкерлерді, олардың іс-әрекеттерін сипаттау; 10.2.4.2 белсенді тыңдау дағдысын меңгеру; 10.2.4.3 диалогта ілікпе сөздерді қолдану; 10.2.5.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 10.2.6.1 көркем шығарманың бөлшектері арқылы автордың кейіпкерлер мен оқиғаларға деген көзқарасын анықтау тәсілдерін анықтау; 10.2.7.1 өз бетімен шығармашылық жұмыстарын жазу: әдеби және еркін тақырыпқа шығарма, пікір жазу (спектакльдер, жазушылардың шығармаларын экранға түсіру); 10.2.7.2 паравербальді құралдарды пайдалана отырып нақтылау және түсінуге бағытталған сұрақтар қою

		10.3.3.1 автордың ұстанымын түсіндіру; 10.3.3.2 ұлттық мәдениетінің ерекшеліктерін ескере отырып тақырыптары, жанры және мәселесі жақын орыс, қазақ және әлемдік әдеби шығармаларын (немесе үзінділерін) салыстыру; 10.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу
--	--	---

Қазақстан Республикасы
 Білім және ғылым министрінің
 2013 жылғы 3 сәуірдегі
 № 115 бұйрығына 502-қосымша

Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Орыс әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту орыс тілінде)

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Орыс әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабы б) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Оқу пәнінің мақсаты – әдеби шығармаларды қабылдау және саралау арқылы адамның рухани құндылықтарының қалыптасуына ықпал жасау, білімдерін, қабілеттерін, дағдыларын жекелік таңдау негізінде әлем мен өзін-өзі тануға қолдана алатын білікті оқырман тәрбиелеу.

3. Оқытудың міндеттері:

1) қазақ, орыс және әлем әдебиеті мен мәдениеті негізінде әлеуметтік тұрғыда табысты бейімделуіне ықпал жасайтын білімдерді, қабілеттерді, дағдыларды қалыптастыру;

2) білім алушылар көркем әдебиет шығармаларының авторлық түпкі ойын терең түсінулері үшін, әдебиеттанушылық түсініктердің меңгерілуіне ықпал жасау;

3) шығарамаларды саралау негізінде сындық саралау, теңеу, қорыту, ұқсастық пен себептік-нәтижелік байланысты анықтау, құбылыстарды жіктеу, логикалық және сыни пайымдамалар мен пікірлерді құру дағдыларын қалыптастыру;

4) түрлі жанрдағы әдеби шығармаларды терең түсіну мен саралау негізінде коммуникативтік дағдыларды дамыту.

4. Бағдарламаның мазмұны заттық нәтижелерге қол жеткізуден басқа, түзеу міндеттерін жүзеге асыру бойынша жүйелік жұмыстарды қарастырады: есту, есту-көру қабылдауын дамыту; бейтарап және белсенді сөздігін өсіру; сөйлеуінде вербализмді болдырмау, тілдің семантикалық жағымен жұмыс; тілдің грамматикалық және фонетикалық құрылымының бұзылымдарын түзеу; дислексияны, дисграфияны және дизорфографияны болдырмау және жеңу.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Тілді оқыту, оқытудың түзеу-дамытушылық және әлеуметтік-бейімдеушілік бағыты қағидаларының негізінде және жіктемелік, әрекеттік, коммуникативтік, құндылықты-бағдарлаушылық, дифференциалдық тәсілдер мен ақпараттық-коммуникациялық технологияларын қолдану негізінде, жүзеге асырылады.

6. Оқытудың түзеу-дамытушылық бағыты, оның ерекше білімдік қажеттіліктері ескеріле отырып, оқу ісінің арнайы тәсілдері және әдістері арқылы жүзеге асырылады.

7. Әлеуметтік-бейімдеушілік бағыты тұлғаның әлеуметтік бейімделмеушілігін жеңу немесе азайтуды қарастырады. Білім алушылардың әлеуметтік өмірге қатысулары үшін қажетті тәртіп пен өмірлік нормаларының меңгерілуі бойынша арнайы жұмыстар қарастырылады.

8. Әрекеттік тәсіл қағидасы: оқыту барысында педагогтың басшылығымен заттық-практикалық, ізденушілік әрекеттер кең қолданылады, бұл оқу материалын түсінуге жағдайлар жасайды; заттық-практикалық әрекет жоғарғы психикалық функцияларының сенсомоторлық негізін дамытуға (қабылдауы, тілі, ойлау қабілеті), білім алушылардың өмірлік тәжірибесінің жеткіліксіздігінің орнын толықтыруға, жалпыбілімдік пәндер бойынша білімдер мен дағдыларды меңгерулеріне мүмкіндік береді.

9. Коммуникативтік тәсіл – ақпаратты беру және хабарлау, тілдік қатынас барысында білімдерімен, қабілеттерімен және дағдыларымен алмасу; тіл арқылы қатынас жасау қабілеттілігі оқыту нәтижесі болып табылады.

10. Оқытудың практикалық бағыты білім алушылардың оқыған материалы мен практикалық іс-әрекеті арасындағы тығыз байланысты, практикалық-бағдарлық міндеттерді шешуде бірінші кезекті мағынасы бар, білімдері мен қабілеттерінің қалыптасуын болжайды.

11. Білім алушыларға қарасты жіктемелік және жекелік тәсіл, олардың Бағдарлама мазмұнын меңгерудегі бірдей емес мүмкіндіктерін көрсететін ерекше білімдік қажеттіліктерінің ескерілуін, оқу материалын меңгеру барысында көрініс алатын және алған білімдерінің, дағдыларының, қабілеттерінің сапасына әсер ететін, вариативті типологиялық ерекшеліктерінің болуын болжайды. Әрбір типологиялық топ үшін педагог олардың мүмкіндіктеріне сәйкес, қолжетімді күрделілік пен көлемін ескере отырып, оқу материалының мазмұнын таңдап алады; оқу жұмысының қарқыны, білім алушылардың дербестігі, оқыту тәсілдері мен әдістері түрлендіріледі. Білім алушылардың топтарға бөлінуі шартты және қозғалмалы. Жіктемелі тәсіл оқытудың жекеленуімен толықтырылады.

12. Ақпараттық коммуникативтік біліктілігін қалыптастыру мақсатында білім алушылар түрлі дереккөздік ақпараты бар әртүрлі жұмыстарды, соның ішінде инновациялық коммуникациялық технологияларды қарастырады (оқитын машиналар, сөздіктер, анықтамалар, бұқаралық ақпарат құралдары, ғаламтор, компьютер).

13. Қоғамның әлеуметтік-экономикалық және мәдени өмірінің түрлі аспектілерін қамтитын, түрлі үлгідегі және жанрдағы мәтіндерді қолданылады, бұл білім алушылардың орфографиялық, пунктуациялық, стилистикалық сауаттылық деңгейін, сондай-ақ тілдік мәдениет деңгейін көтеруге, саралау дағдыларын жаттықтыруға және тілдің түрлі жанрдағы, стилдегі байланысты сөйлемдерді меңгерулеріне мүмкіндік береді.

14. Мәтіндік материалды таңдау барысында этномәдени компонентін ескере отырып, білім мазмұнының тәрбиелік компонентін күшейту қарастырылады (қазақ әдебиетінің, орыс әдебиетінің ұлттық-мәдени ерекшеліктері жөнінде, біздің еліміздің аумағында тұратын басқа халықтар мәдениеті жөнінде мәліметтер).

15. Мәтіндер мазмұны білім алушылардың рухани-адамгершіліктік қасиеттері мен қазақстандық патриотизмді қалыптастыруға және өмірде жалпыұлттық "Мәңгілік Ел" идеясын іске асыруға, этникааралық және мәдениаралық коммуникация жағдайында төзімділік пен қатынасты дамытуға бағытталады.

16. Сабақтарды ұйымдастыру және өткізу барысында педагог бірқатар ерекше және жалпы әдістемелік талаптарға сүйенеді:

1) үздіксіз түзеу және дефицитарлық функцияларын дамыту (сенсорлық, моторлық, психикалық);

2) кеңістіктік ұғымдарды, коммуникативтік әрекеттерді, сезіну мен ұсақ моториканы, есту, көру және тактильдік қабылдауды дамыту;

3) меңгерген компенсаторлық тәсілдерін, қабілеттері мен дағдыларын, қалпына келтірілген және түзетілген функцияларын түрлі оқу үдерісі барысында, сабақта және сабақтан тыс кезде, айналасындағылармен қатынас жасау кезінде белсенді түрде қолдану мүмкіндігін қамтамасыз ету;

4) әлеуметтік құзіретін белсендету және өз бетінше жұмыс жасау дағдыларын, танымдық белсенділік пен танымдық қызығушылығын, тұлғаның эмоциялық-еріктік саласы мен оң қасиеттерін дамыту.

17. Білім алушылардың психофизикалық бұзылымдарын түзеу мақсатында қолданылатын әдістер мен тәсілдер:

1) лингвистикалық шолу әдісі: алғашқылық, синхрондық, кейінгілік, толық және таңдамалы;

2) кроссвордтарды табу, ребустарды, шарадаларды шешу;

3) тірек сызбалар, кестелер;

4) мәтінді редакциялау;

5) анықтама-дәптерін дайындау және қолдану (әдебиеттік теминдер мен ұғымдар);

6) шешендік іскерлік;

7) мен білемін;

8) автор;

9) ақпаратты шығару

10) ең қызықты фактілер;

11) жазушыға, ақынға сұрақтар;

12) "..... сұхбат алу";

13) дайын мәтіннің тақырыптық торын құрастыру тәсілі және тақырыпты құру барысындағы есептеулер тәсілі;

14) болашақ тақырыптың микротақырыптарын ашу сызбасын құрастыру тәсілі және оны дайын мәтіннен есептеп шығару тәсілі;

15) тәсілдерді қолдана отырғандағы тіл шығармашылығы: "Еркін ассоциациялар тәсілі"(суреттердің деректері бойынша), "Не болар еді, егер ..." (білім алушы өзіне осындай сұрақ қойып жауап беруге тырысады), "Әңгімені жалғастыр";

16) "мағыналық бірліктер" тәсілі мағыналық жады мен логикалық ойлау қабілетін дамытуға арналады. Тәсілдер: мәтіннің сараптамасы немесе

шағын-баяндау, мұнда білім алушы дәйекті түрде екі сұраққа жауап береді: "Бұл мәтінде кім (немесе не) туралы айтылады?" және "Бұл жөнінде не айтылады (хабарланады)?" Қолданылатын мини-баяндаулар көлемі үлкен мәтінге қарасты қорқынышын жеңіп, эмоциялық-еріктік саласының қалыптасуына көмектеседі. Жеке тәжірибесін қолдану: жанұядағы туыстық байланыстардың аналогиясы бойынша мәтін немесе сөйлем ішіндегі туыстық байланыстарды анықтау.

18. Оқи білу дағдысын дамыту бойынша тапсырмалар мысалдары:

1) сөздермен ойындар (анаграммалар, палиндромалар, сөздің ішіндегі сөзді табу);

2) мәтіннің басы немесе атауы бойынша оқиғаның дамуын болжау;

3) әңгіменің жоспар-картасын құру.

19. Қазақ әдебиетін оқыту барысында ақпарат көзі ретінде мәтінмен жұмыс күшейтіледі, оны тез оқуын дамытуға, басты немесе екінші кезектегі, ашық немесе

жасырынды, мәтіндік немесе мәтіннен тыс ақпаратты бөліп шығару қабілетін дамытуға бағыттау, ақпаратты ықшамды көрсетіп, көпшілік алдында сөйлеуге, өз ой-пікірін айтуға, оларды ауызша (пікірталас, жарыссөз, баяндама) және жазбаша (эссе) түрде жеткізе білуге үйрету.

20. Әдебиет бойынша оқу үдерісін сыншылдық ойды дамытуға бағыттап ұйымдастыру, оқу субъекттерінің тең құқылы қарым-қатынастарын, араларында әңгімелесу қатынасты, пікірталас барысында өз пікірлерін айта білуін, пікірлерді тыңдауын, түсінуін және қабылдауын, өз позициясын қорғауда дәлелдер жүйесін келтіре білуін, түрлі позицияларды салыстыра білуін тудырады.

21. Әдеби көздерін зертелеу барысында сыншылдық ойды дамыту, бірінші кезекте, мәтінмен жұмыс істеумен байланысты; мұнда мәтіннің сипатына қарай оқу үдерісі тәсілдерін үйрету түрлері(ақпараттық немесе әдеби мәтін) және жұмыс тәсілдері(дайын мәтінді оқу емесе жазбаша мәтін құру) бойынша біріктіреді.

22. Оқырмандық қабілетін дамытуға үлкен мән беріледі: ашық түрде берілген ақпаратты табу; қорытындыларды тұжырымдау; ақпаратты түсіндіру және қорыту; мәтіннің мазмұнын, тілдік ерекшеліктерін және құрылымын саралау.

23. Әдебиетті оқыту барысында техникалық құрылғылар (аппаратура) және дидактикалық құралдар (ақпарат тасушы) белсенді түрде қолданылады, оның ішінде:

1) интерактивтік панелі және үшөлшемді аксессуарлары бар "Мультимедиялық интерактивтік оқытатын бағдарламалық-әдістемелік кешен" электрондық ресурсы - теориялық материал мен практикалық білімдердің меңгерілу тиімділігін жоғарылату үшін;

2) дыбыстық сигналады визуалдайтын "Логопедиялық тренажер" - арнайы тыныс алу және дауыс жаттығуларын өткізу барысында, әсіресе тұтықпасы мен дизартриясы бар балалармен жұмыс істегенде;

3) тілдік коммуникацияны меңгеру және дамытуға арналған тілдік тренажер" ассистивтік құрылғысы - қажетті мөлшерде жалпақ сөйлемдік тілді меңгермеген білім алушылар үшін, сонымен бірге білім алушылардың тілдік шектелуі кезеңінде.

3-тарау. "Орыс әдебиеті" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

24. ОбьҰм учебной нагрузки учебного предмета "Русская литература" составляет:

- 1) в 5 классе – 2 часа в неделю, 68 часов в учебном году;
- 2) в 6 классе – 2 часа в неделю, 68 часов в учебном году;
- 3) в 7 классе – 2 часа в неделю, 68 часов в учебном году;
- 4) в 8 классе – 2 часа в неделю, 68 часов в учебном году;
- 5) в 9 классе – 2 часа в неделю, 68 часов в учебном году.
- 6) в 10 классе – 2 часа в неделю, 68 часов в учебном году.

25. Содержание Программы организовано по разделам, которые состоят из подразделов, содержащих в себе цели обучения по классам в виде ожидаемых результатов: навыка или умения, знания или понимания.

26. Содержание учебного предмета включает 3 раздела:

- 1) раздел "Понимание и ответы по тексту";
- 2) раздел "Анализ и интерпретация текста";
- 3) раздел "Оценка и сравнительный анализ".

27. Раздел "Понимание и ответы по тексту" включает следующие подразделы:

- 1) понимание терминов;
- 2) понимание художественного произведения;
- 3) чтение наизусть и цитирование;
- 4) составление плана;
- 5) пересказ;
- 6) ответы на вопросы.

28. Задачи обучения по разделу "Понимание и ответы по тексту" призваны сформировать представления обучающихся о специфике литературы как искусства слова, обеспечить развитие умений правильно, бегло, выразительно читать текст-описание, текст-повествование, монологи, диалоги, учитывая жанровое своеобразие произведения (сказка, загадка, басня, стихотворение, поэма рассказ, повесть, роман), умений осознанного чтения, ориентироваться в незнакомой книге (автор, оглавление, предисловие, послесловие), передавать динамику чувств в выразительном чтении лирического стихотворения, монологов героев, подготовить (устно и письменно) краткий, сжатый, выборочный и подробный пересказы, давать развернутый ответ на вопрос и характеристику (сравнительную и индивидуальную) героев произведения, аргументировать оценку героев и событий, воссоздавать в воображении и словесно воспроизводить картины, созданные писателем (пейзаж, портрет).

29. Раздел "Анализ и интерпретация текста" включает следующие подразделы:

- 1) жанр;
- 2) тема и идея;
- 3) композиция;
- 4) анализ эпизодов;
- 5) характеристика героев;
- 6) художественный мир произведения в разных формах представления;
- 7) отношение автора;
- 8) художественно-изобразительные средства;
- 9) творческое письмо.

30. Задачи обучения по разделу "Анализ и интерпретация текста" призваны сформировать обучающегося как функционально грамотного читателя, что

предполагает: овладение умениями творческого чтения, основными способами анализа и интерпретации художественного текста, поступательное расширение общего кругозора, способность понять главную мысль литературного произведения и актуализировать его эмоциональное восприятие, умение грамотно и обоснованно выражать свое мнение, используя литературоведческие знания об изобразительно-выразительных средствах, особенностях построения и языка произведений разных жанров и умение устанавливать причинно-следственные связи между событиями и поступками действующих лиц, способность определить собственное и авторское отношение к изображаемому и написать сочинение-миниатюру.

31. Раздел "Оценка и сравнительный анализ" включает следующие подразделы:

- 1) оценивание художественного произведения;
- 2) сравнение художественного произведения с произведениями разных видов искусства;
- 3) сопоставление произведений литературы;
- 4) оценивание высказываний.

32. Задачи обучения по разделу "Оценка и сравнительный анализ" призваны обеспечить формирование у обучающихся аналитических умений, навыков критического мышления, умения различать понятия исторической и историко-литературной обстановки, характерные особенности эпохи, отраженной в изучаемом произведении, определять идейно-художественную роль в произведении элементов сюжета, системы образов, характеризовать героя произведения и его поступки в социально-историческом аспекте и сопоставлять героев одного или нескольких произведений, писать отзыв на самостоятельно прочитанную книгу и развернутое сочинение на заданную тему.

33. Базовое содержание учебного предмета "Русская литература" для 5 класса:

1) по разделу "Понимание и ответы по тексту": художественная литература, фольклор, героический эпос, былина, сказка, литературная сказка, сюжет, композиция, художественное время и пространство, конфликт, герой, повествователь, рассказчик, гипербола, эпитет, сравнение, аллегория, параллелизм; общее представление о художественном произведении, тем произведения; выразительное чтение наизусть фрагментов текстов небольшого объема (поэтических, прозаических); простой план; краткий пересказ, краткий и полный ответ на вопрос;

2) по разделу "Анализ и интерпретация": литературные жанры (былина, сказка, литературная сказка); основная мысль произведения, элементы композиции, характеристика героя, художественное пространство в рисунках, схемах, кластерах; отношение автора к главным героям, изобразительные средства в художественном тексте (гиперболы, эпитеты, сравнения, аллегории, параллелизм), творческие работы (сказка, рассказ, мини-сочинение по опорным словам, иллюстрациям);

3) по разделу "Оценка и сравнительный анализ": мысли и чувства; художественное литературное произведение и произведения разных видов искусства, сходства и различия; произведения русской, казахской и мировой литературы, близкие по тематике, устные и письменные высказывания о соответствии произведения теме;

4) изучаемые произведения: Былины. Цикл об Илье Муромце,

А.С. Пушкин. "Песнь о вещем Олеге", М.Ю. Лермонтов. "Бородино",

М. Шаханов. "Отрарская поэма о побежденном победителе, или Просчет Чингисхана", В.А. Жуковский. "Сказка о царе Берендее", А.С. Пушкин. "Сказка о мертвой царевне и семи богатырях", К. Д. Бальмонт. "Фейные сказки", Г.Х. Андерсен. "Снежная королева", О. Уайльд. "Соловей и роза", К.Г. Паустовский. "Теплый хлеб", Г.В. Черноголова. "Сказка об одном зурнышке", А.С. Пушкин. "Руслан и Людмила", М.М. Пришвин. "Кладовая солнца".

34. Базовое содержание учебного предмета "Русская литература" для 6 класса:

1) по разделу "Понимание и ответы по тексту: художественный мир, миф, мифический герой, мифологический образ, рассказ, повесть, пьеса-сказка, афиша, ремарка, портрет, пейзаж, метафора, олицетворение, риторические фигуры, антитеза, перифраз, эпос, лирика, драма как роды литературы; общее представление о художественном произведении, главная и второстепенная информация; выразительное чтение наизусть фрагментов текстов (поэтических, прозаических, драматических), простой цитатный план, краткий, подробный пересказ содержания произведений небольшой эпической или драматической формы, выражение своего мнения о героях и событиях; развернутый ответ на вопрос;

2) по разделу "Анализ и интерпретация": жанр (рассказ, повесть, пьеса-сказка) и его признаки, основная мысль, структурные элементы композиции, роль структурных элементов в сюжете; эпизоды его значение для характеристики главных героев; характеристика героев с использованием плана и цитат из текста; художественное пространство в рисунках, схемах, кластерах; отношение автора к главным и второстепенным героям; метафоры, олицетворения и фигуры поэтического синтаксиса (риторические вопросы, обращения, восклицания, антитезы, перифразы); творческие работы (мифы, рассказы, мини-сочинения на литературные темы, сравнительные характеристики), изобразительные средства языка; понимание прочитанного;

3) по разделу "Оценка и сравнительный анализ": поступки главных героев, сходства и различия (план сравнительной характеристики); произведения русской, казахской и мировой литературы, близкие по тематике и проблематике, полнота раскрытия темы, уместность цитирования;

4) изучаемые произведения: Мифы Древней Греции (о Геракле, Прометее, Икаре, Актеоне), Е.В. Курдаков. "Псы Актеона", Славянская мифология (миф о Солнце, мифы

о представителях низшей мифологии), Тюркская мифология (миф о создании мира), Библейская мифология (о Вавилонской башне, царе Соломоне, Содоме и Гоморре), Б.Л. Пастернак. "Рождественская звезда",

Н.В. Гоголь. "Ночь перед Рождеством", Ф.М. Достоевский. "Мальчик у Христа на елке" (или Л.Н. Андреев. "Ангелочек"), В. Токарева. "Рождественский рассказ", И.С. Тургенев. "Муму", Л.Н. Толстой. "Кавказский пленник",

В.С. Высоцкий. "Песня о друге", А.Н. Островский. "Снегурочка",

С.Я. Маршак. "Умные вещи", М.Ю. Лермонтов. "Русалка".

35. Базовое содержание учебного предмета "Русская литература" для 7 класса:

1) по разделу "Понимание и ответы по тексту": притча, легенда, баллада, басня, литературное направление, классицизм, фантастический рассказ, комедия, фэнтези, сатира, юмор, гротеск, сарказм, ирония, художественная деталь, лирический герой, ритм и рифма, аллитерация, ассонанс, аллегория, инверсия, анафора; детали, известная и неизвестная информация; цитата, фрагмент, связанный с характеристикой лирического героя и/или образа персонажа; сложный план; краткий, подробный, выборочный пересказ мнение о героях и событиях; аргументированный ответ на проблемный вопрос;

2) по разделу "Анализ и интерпретация": жанр (притча, баллада, басня, легенда, комедия, лирическое стихотворение, фэнтези, фантастический рассказ) и его признаки; тема и идеи произведения, мнение о поступках героев; элементы композиции, эпиграф, прозаическое, драматическое и лирическое произведение, эпизоды, важных для характеристики главных и второстепенных героев; характеристика на основе деталей и цитат; сюжет и композиция, художественных образов и оформление своего представления в таблицах, схемах, кластерах, презентациях; определение отношения автора к главным и второстепенным героям, аргументация своей позиции; анализ изобразительных средств и фигур поэтического синтаксиса в художественном тексте (аллитерации, ассонансы, аллегии, инверсии, анафоры), основных приемов комического (сатира, юмор, гротеск, ирония, сарказм); творческие работы (сочинения, притча, отзыв, репортаж, интервью с литературным героем), выражение своего отношения к прочитанному, использование изобразительных средств языка;

3) по разделу "Оценка и сравнительный анализ": участие в обсуждении произведения, выражение мнения о героях и событиях; сравнение художественного произведения с произведениями разных видов искусства, характеристика сходств и различий в средствах создания образов; сопоставление произведений (или фрагментов) русской, казахской и мировой литературы, близких по тематике/ проблематике/ жанру; оценивание устных и письменных высказываний (своих, одноклассников) с точки зрения полноты и глубины раскрытия темы, уместности цитирования, композиционного единства;

4) изучаемые произведения: "Притча о блудном сыне, легенда об Арионе", А.С. Пушкин "Арион", "Анчар", А.С. Пушкин. "Станционный смотритель", К.Г. Паустовский "Телеграмма", Стихотворения А.С. Пушкина, С.А. Есенина, А.А. Фета, У. Блейк. "Тигр", О.О. Сулейменов. "Волчата",

Р. Бредбери. "Зеленое утро", А.Новоселов. "Санькин марал", И.А. Крылов. Басни, Д.И. Фонвизин. "Недоросль", М.Е. Салтыков-Щедрин. "Сказка о том, как один мужик двух генералов прокормил", М.М. Зощенко. Сатирические рассказы (по выбору учителя), В.А. Жуковский. Баллады, В. Набоков. "Рождество", В. Тендряков. "Хлеб для собаки", Д. Толкиен. "Хоббит, или Туда и Обратно".

36. Базовое содержание учебного предмета "Русская литература" для 8 класса:

1) по разделу "Понимание и ответы по тексту": романтизм и реализм как литературные направления, исторический образ (персонаж), трагедия, комедия, поэма, символ, психологический параллелизм, афоризм, эпитафия, прототип, автобиографизм; открытая и скрытая (подтекст) информации; цитаты, фрагменты, отражающие тематику произведения; сложный цитатный план; пересказ, приемы цитирования; аргументированный ответ;

2) по разделу "Анализ и интерпретация": жанр (трагедия, комедия, поэма) и его признаки; тема и идеи произведения, проблематика; элементы композиции, вставные эпизоды; характеристика героев произведения, их поступков, мотивов поведения, значения имен и фамилий; система образов, хронотоп, структура произведения, способы свѳртывания информации (схема, таблица, интеллект-карта, ментальная карта, диаграмма); авторское отношение к героям; способы авторской характеристики героев, изобразительные средства, в том числе звукопись и цветопись, фигуры поэтического синтаксиса (риторические фигуры, антитезы, перифразы, инверсии, анафоры, градация), литературные приемы (символ, психологический параллелизм, автобиографизм); написание творческих работ (письмо литературному герою, сценарии);

3) по разделу "Оценка и сравнительный анализ": обсуждение произведения, точка зрения, поступки героев, позиция автора; литературно-художественное произведение и разные виды искусства, специфические средства создания образов в разных видах искусства; сопоставление произведения (или фрагментов) русской, казахской и мировой литературе, близких по тематике/проблематике/ жанру с учетом особенностей национальной культуры; полнота и глубина раскрытия темы, композиционное единство, фактологическая точность;

4) изучаемые произведения: Н.А. Некрасов. "Школьник", "Крестьянские дети", В. Распутин. "Уроки французского", Ч. Айтматов. "Белый пароход",

У. Шекспир. "Ромео и Джульетта", А.С. Пушкин. "Капитанская дочка", Лирика поэтов 19 века, О.О. Сулейменов. "Последнее слово акына Смета", Н.В. Гоголь. "

Ревизор", А.П. Чехов. Рассказы (по выбору учителя), В. М. Шукшин. Рассказы (по выбору учителя), М.Ю. Лермонтов. "Мцыри", А. Грин. "Алые паруса", Антуан де Сент-Экзюпери. "Маленький принц", М. Цветаева. Лирика,

А. Ахматова. "У самого моря".

37. Базовое содержание учебного предмета "Русская литература" для 9 класса:

1) по разделу "Понимание и ответы по тексту": жанр, сонет, роман, святочный рассказ, лирическое отступление, типизация, психологизм, внутренний монолог, оксюморон, хронотоп, градация, парцелляция, афоризм; понимание художественного произведения, критическое осмысление информации, выражение отношения к услышанному или прочитанному; самостоятельное нахождение в тексте и выразительное чтение наизусть цитат, фрагментов, связанных с проблематикой произведения; тезисный план; пересказ содержания произведения, использование разных приемов пересказа, творческое переосмысление развития сюжета; развернутый аргументированный ответ на проблемный вопрос со ссылкой на источники;

2) по разделу "Анализ и интерпретация": жанр (сонет, роман, святочный рассказ); тема и идея произведения, актуальность, аргументация; элементы композиции, виды композиции, лирическое отступление; эпизоды, важные для определения конфликта, социальные и межличностные отношения; художественный мир произведения, способы свертывания информации (схемы, таблицы, интеллект-карты, ментальные карты, диаграммы); способы выражения авторского отношения к героям и изображаемым событиям; средства создания образов, изобразительные средства и фигуры поэтического синтаксиса (эпитеты, сравнения, метафоры, олицетворения, риторические фигуры, антитезы, перифразы, аллитерации, ассонансы, аллегории, инверсии, анафоры, градации, парцелляции); сочинения на литературные и свободные темы, рецензия (на спектакли и/или экранизации произведения);

3) по разделу "Оценка и сравнительный анализ": собственная позиция с учетом различных мнений, актуальность проблематики произведения; индивидуальные авторские приемы; произведения русской литературы и произведения казахской и мировой литературы, близкие по тематике/ проблематике/ жанру, с учетом особенностей национальной культуры, полнота и глубина раскрытия темы как критерии, композиционное и стилевое единство, точность;

4) изучаемые произведения: У. Шекспир. Сонеты, П.Н. Васильев. "Имя твоё...", А.С. Пушкин. Лирика, "Цыганы", Н.В. Гоголь. "Шинель",

Л.Н. Толстой. "После бала", А.С. Грибоедов. "Горе от ума", А.П. Чехов. "Анна на шее".

38. Базовое содержание учебного предмета "Русская литература" для 10 класса:

1) по разделу "Понимание и ответы по тексту": композиция, завязка, кульминация, гротеск, конфликт, персонаж, сюжет, символ и символизация, символическая деталь, трилогия, очерк, мотив, ремарка, стиль, типизация, оксюморон, хронотоп,

историко-литературный процесс, литературный герой, литературный тип; понимание художественного произведения, доводы; цитатный и тезисный план; развитие событий, творческое переосмысление сюжета; развернутый аргументированный ответ со ссылкой на источники;

2) по разделу "Анализ и интерпретация": жанр в литературе (роман, роман в письмах, трилогия, очерк); тема и идея произведения, актуальность и аргументация, элементы композиции, виды композиции; эпизоды, важные для определения конфликта, детали и цитаты; черты литературных направлений, способы свертывания информации (схемы, таблицы, интеллект-карты, ментальные карты, ПОПС-формулы, диаграммы); способы выявления авторской позиции к изображаемой ситуации; форма, языковые средства и приемы создания образов, изобразительные средства и фигуры поэтического синтаксиса (эпитеты, сравнения, метафоры, олицетворения, риторические фигуры, антитезы, перифразы, аллитерации); сочинения на литературные и свободные темы, рецензия (на спектакли или экранизации произведения по алгоритму);

3) по разделу "Оценка и сравнительный анализ": собственная позиция с учетом различных мнений, актуальность проблематики произведения; взаимосвязь и взаимодействие литературы и видов искусства, произведения русской литературы в сравнении с произведениями казахской и мировой литературы по идейно-эстетическому содержанию/ литературному направлению; полнота и глубина раскрытия темы как критерии оценивания ответа, композиционное и стилевое единство, фактологическая точность;

4) изучаемые произведения: И.С. Тургенев "Ася", А.И.Куприн "Олеся", Ф.М.Достоевский "Бедные люди", А.И.Куприн "Гранатовый браслет", Н.В.Гоголь "Мертвые души", А.С.Пушкин "Пиковая дама", Н.С.Лесков "Жемчужное ожерелье", Ги де Мопассан "Ожерелье".

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

39. Цели обучения в Программе содержат кодировку. Первое число кода обозначает класс, второе и третье числа – раздел и подраздел, четвертое число показывает нумерацию учебной цели. Например, в кодировке 7.2.1.4 "7" – класс, "2.1" – подраздел, "4" – нумерация учебной цели.

40. Ожидаемые результаты по целям обучения:

таблица 1

Раздел 1. Понимание и ответы по тексту						
Подраздел	Цели обучения					
	5 класс	6 класс	7 класс	8 класс	9 класс	10 класс
		6.1.1.1 понимать термины: художественн	7.1.1.1 понимать термины:	8.1.1.1 понимать		

<p>1 . 1 Понимание терминов</p>	<p>5.1.1.1 понимать термины: художественная литература, фольклор, героический эпос, былина, сказка, литературная сказка, сюжет, композиция, художественное время и пространство, конфликт, герой, повествователь, рассказчик, гипербола, эпитет, сравнение, аллегория, параллелизм; 5.1.1.2 правильно произносить базовые термины</p>	<p>ый мир, миф, мифический герой, мифологический образ, рассказ, повесть, пьеса-сказка, афиша, ремарка, портрет, пейзаж, метафора, олицетворение, риторические фигуры, антитеза, перифраз; эпос, лирика, драма как роды литературы; 6.1.1.2 правильно произносить и грамотно писать наименования базовых предметных терминов</p>	<p>притча, легенда, баллада, басня, литературное направление, классицизм, фантастический рассказ, комедия, фэнтези, сатира, юмор, гротеск, сарказм, ирония, художественная деталь, лирический герой, ритм и рифма, аллитерация, ассонанс, аллегория, инверсия, анафора; 7.1.1.2 знать и употреблять в активной речи базовые предметные термины</p>	<p>термины: романтизм и реализм как литературные направления, исторический образ (персонаж), трагедия, комедия, поэма, символ, психологический параллелизм, афоризм, эпиграф, прототип, автобиографизм; 8.1.1.2 выполнять предваряющий, пошаговый и итоговый самоконтроль при чтении текстов с элементами литературоведения</p>	<p>9.1.1.1 понимать термины: жанр, сонет, роман, святочный рассказ, лирическое отступление, типизация, психологизм, внутренний монолог, оксюморон, хронотоп, градация, парцелляция, афоризм; 9.1.1.2 адекватно оценивать собственное речевое поведение</p>	<p>10.1.1.1 понимать термины: портрет, пейзаж, символ, символика, художественная деталь, художественное время, художественное пространство, ретроспекция, сатира, сарказм, ирония; 10.1.1.2 планировать свою речевую деятельность, контролировать и оценивать её</p>
<p>1 . 2 Понимание художественного произведения</p>	<p>5.1.2.1 общее представление о художественном произведении, осмысливать тему; 5.1.2.2 соблюдать самоконтроль произношения поставленных звуков</p>	<p>6.1.2.1 иметь общее представление о художественном произведении, понимать главную и второстепенную информацию; 6.1.2.2 формулировать определения по образцу</p>	<p>7.1.2.1 понимать художественное произведение в деталях, включая известную и неизвестную информацию; 7.1.2.2 выполнять все виды самоконтроля при выполнении письменных заданий</p>	<p>8.1.2.1 понимать художественное произведение, критически осмысливая; различать открытую и скрытую (подтекст) информацию; 8.1.2.2 давать отчет и реальную самооценку выполнения проделанной работы в рамках</p>	<p>9.1.2.1 понимать художественное произведение, критически осмысливая; выражать своё отношение к услышанному и прочитанному; 9.1.2.2 задавать прямые вопросы для уточнения и коррекции</p>	<p>10.1.2.1 критически осмысливать художественное произведение и выражать своё отношение к услышанному и прочитанному; 10.1.2.2 уметь составить оценочное высказывание</p>

				речевого задания	работы или ответа товарища	о качестве проделанной работы
1.3 Чтение наизусть и цитирование	5.1.3.1 читать наизусть выразительно фрагменты текстов небольшого объема (поэтические, прозаические); 5.1.3.2 использовать кинестетический и зрительный анализаторы для контроля качества их исполнения	6.1.3.1 читать наизусть выразительно фрагменты (текстов (поэтических, прозаических, драматических)); 6.1.3.2 владеть навыком активного слушания	7.1.3.1 самостоятельно находить в тексте и выразительно читать наизусть цитаты, фрагменты произведения, связанные с характеристикой лирического героя и/или образа-персонажа; 7.1.3.2 использовать паравербальные средства для передачи смысла	8.1.3.1 самостоятельно находить в тексте и выразительно читать наизусть цитаты, фрагменты, отражающие тематику произведения; 8.1.3.2 контролировать качество чтения по критериям	9.1.3.1 самостоятельно находить в тексте и выразительно читать наизусть цитаты, фрагменты, связанные с проблематикой произведения; 9.1.3.2 давать реальную самооценку выполнения учебного задания	10.1.3.1 находить и использовать цитаты и фрагменты, связанные с проблематикой произведения; 10.1.3.2 демонстрировать стремление овладеть речевой культурой
1.4 Составление плана	5.1.4.1 составлять простой план; 5.1.4.2 обращаться за направляющей помощью педагога	6.1.4.1 составлять простой цитатный план	7.1.4.1 составлять сложный план	8.1.4.1 составлять сложный цитатный план	9.1.4.1 составлять тезисный план	10.1.4.1 составлять тезисный и цитатный план
1.5 Пересказ	5.1.5.1 кратко пересказывать содержание произведения или отрывка; 5.1.5.2 показывать стремление контролировать звуковую культуру собственной речи	6.1.5.1 пересказывать (кратко, подробно) содержание произведения небольшой эпической или драматической формы, выражая своё мнение о героях и событиях	7.1.5.1 пересказывать (кратко, подробно, выборочно) содержание произведения или отрывка, выражая своё мнение о героях и событиях; 7.1.5.2 строить монолог – рассуждение по опорным словам и шаблону	8.1.5.1 пересказывать содержание произведения или отрывка, используя разные приемы цитирования; 8.1.5.2 словесно регулировать собственную деятельность	9.1.5.1 пересказывать содержание произведения, используя разные приемы пересказа, творчески переосмысливая развитие сюжета; 9.1.5.2 передавать суть производимых действий в развернутом высказывании	10.1.5.1 использовать при пересказе разные приемы, творчески переосмысливая развитие сюжета

1.6 Ответы на вопросы	5.1.6.1 давать краткий и полный ответ на вопрос; 5.1.6.2 оречевлять собственные действия по опорным словам	6.1.6.1 давать развернутый ответ на вопрос; 6.1.6.2 действовать по словесной инструкции	7.1.6.1 давать аргументированный ответ на проблемный вопрос; 7.1.6.2 составить связное учебное высказывание с опорой на зрительную модель	8.1.6.1 давать аргументированный ответ на проблемный вопрос, используя цитаты	9.1.6.1 давать развернутый аргументированный ответ на проблемный вопрос со ссылкой на источники; 9.1.6.2 задавать альтернативные, прямые и косвенные вопросы к тексту	10.1.6.1 составлять развернутый вопрос на основные сюжетные эпизоды, используя речевые опоры, источники; 10.1.6.2 осуществлять направленный взаимоконтроль и самоконтроль при чтении текстов
-----------------------	---	--	--	---	--	---

таблица 2

Раздел 2. Анализ и интерпретация текста						
Подраздел	Цели обучения					
	5 класс	6 класс	7 класс	8 класс	9 класс	10 класс
2.1 Жанр	5.2.1.1 определять жанр и его признаки (былина, сказка, литературная сказка) при поддержке учителя	6.2.1.1 определять жанр и его признаки (рассказ, повесть, пьеса-сказка)	7.2.1.1 определять жанр и его признаки (притча, баллада, басня, легенда, комедия, лирическое стихотворение, фэнтези, фантастический рассказ)	8.2.1.1 определять жанр и его признаки (трагедия, комедия, поэма)	9.2.1.1 определять жанр и его признаки (сонет, роман, святочный рассказ); 9.4.1.2 оказывать по запросу товарища целевую помощь	10.2.1.1 определять жанр и его признаки (роман, роман в письмах, трилогия, очерк)
2.2 Тема и идея	5.2.2.1 определять основную мысль произведения	6.2.2.1 определять основную мысль произведения, опираясь на его структурные элементы; 6.2.2.2 уметь действовать по устной инструкции и	7.2.2.1 определять тему и идею произведения, выражая свое мнение о поступках героев; 7.4.2.2 осуществлять направленный	8.2.2.1 определять тему и идею произведения, выражая свое мнение о проблематике; 8.4.2.2 уметь представить информацию в графическом	9.2.2.1 определять тему и идею произведения, выражая мнение об их актуальности и	10.2.2.1 в учебном диалоге выражать мнение об актуальности художественного произведения, определять тему и идею, аргументировать свою позицию; 10.4.2.2 адекватно

	при поддержке учителя	составлять инструкцию на 4-5 действий	взаимоконтроль и самоконтроль при чтении текстов	виде и составить связное высказывание на основе зрительной опоры	аргументируя свою позицию	выбирать вербальные и невербальные средства для продуктивной коммуникации при обсуждении темы и идеи прочитанного
2.3 Композиция	5.2.3.1 выделять в тексте произведения элементы композиции при поддержке учителя	6.2.3.1 выделять в тексте произведения элементы композиции, объяснять их роль в сюжете произведения; 6.4.3.2 обращаться к педагогу за организующей и направляющей помощью в процессе выполнения задания	7.2.3.1 выделять в тексте произведения элементы композиции, объяснять роль эпиграфа и его смысл; 7.4.3.2 составлять графический план для воспроизведения последовательности событий	8.2.3.1 выделять в тексте произведения элементы композиции, объяснять значение вставных эпизодов	9.2.3.1 выделять в тексте произведения элементы композиции, различать виды композиции, объяснять значение лирических отступлений	10.2.3.1 выделять в тексте произведения элементы композиции, различать их виды, указывать на элементы внешней и внутренней композиции, объяснять значение лирических отступлений; 10.4.3.2 предлагать композиционные решения сюжета
2.4 Анализ эпизодов	5.2.4.1 анализировать эпизоды, важные для характеристики главных героев, при поддержке учителя; 5.2.4.2 обращаться за направляющей помощью	6.2.4.1 анализировать эпизоды драматических и прозаических произведений, важные для характеристики главных героев	7.2.4.1 анализировать в прозаическом, драматическом и лирическом произведениях эпизоды, важные для характеристики главных и второстепенных героев	8.2.4.1 анализировать эпизоды произведений, объяснять их связь с проблематикой и роль в развитии сюжета; 8.2.4.2 контролировать качество чтения по критериям	9.2.4.1 анализировать в произведении эпизоды, важные для определения конфликта, объяснять связь с разными эпизодами	10.2.4.1 анализировать в произведении важные эпизоды, определять конфликт, выявляя героя и антигероя
		6.2.5.1 характеризовать героев, используя	7.2.5.1 характеризовать героев произведения	8.2.5.1 характеризовать героев произведения,	9.2.5.1 характеризовать героев произведения на основе их	10.2.5.1 характеризовать героев произведения, сравнивая и анализируя их

<p>2 . 5 Характеристика героев</p>	<p>5.2.5.1 характеризовать героев при поддержке учителя; 5.2.5.2 оказывать направляющую помощь</p>	<p>план и цитаты из текста; 6.2.5.2 контролировать соблюдение норм орфоэпии и произношения фонем в собственном чтении</p>	<p>на основе деталей и цитат из текста; 7.2.5.2 инициировать, разворачивать и завершать учебный диалог</p>	<p>их поступки, мотивы поведения, значение имен и фамилий; 8.2.5.2 уметь работать с учебным текстом (извлекать информацию)</p>	<p>социальных и межличностных отношений; 9.2.5.2 показывать стремление контролировать звуковую культуру собственной речи</p>	<p>социальные и межличностные отношения; 10.2.5.2 владеть навыком активного слушания, чередовать реплики-реакции и реплики-стимулы в диалоге</p>
<p>2 . 6 Художественный мир произведения в разных формах представлен</p>	<p>5.2.6.1 анализировать художественное пространство и оформлять свое У представление в рисунках, схемах, кластерах; 5.2.6.2 задавать прямые вопросы для уточнения, понимания произведения</p>	<p>6.2.6.1 анализировать художественное пространство и время и оформлять свое У представление в рисунках, схемах, кластерах; 6.2.6.2 восстанавливать последовательность событий в деформированных текстах, состоящих из фрагментов сложноподчиненных предложений</p>	<p>7.2.6.1 анализировать сюжет и композицию, художественные образы и оформлять свое У представление в таблицах, схемах, кластерах, презентациях; 7.2.6.2 планировать свою деятельность по составлению таблиц, кластеров, иерархических схем, контролировать и оценивать еУ</p>	<p>8.2.6.1 анализировать систему образов, хронотоп, структуру произведения и оформлять свое У представление с помощью различных способов свертывания информации (схемы, таблицы, интеллект-карты, ментальные карты, ПОПС-формулы, диаграммы)</p>	<p>9.2.6.1 анализировать художественный мир произведения, оформляя свое У представление с помощью различных способов свертывания информации (схемы, таблицы, интеллект-карты, ментальные карты, ПОПС-формулы, диаграммы)</p>	<p>10.2.6.1 анализировать и характеризовать художественный мир произведения, оформлять свое У представление с помощью различных способов свертывания информации (схемы, таблицы, интеллект-карты, ментальные карты, ПОПС-формулы, диаграммы); 10.2.6.2 уметь формулировать цели и задачи деятельности в виде желаемого результата</p>
	<p>5.2.7.1 определять отношение автора к главным героям при</p>	<p>6.2.7.1 определять отношение автора к главным и</p>	<p>7.2.7.1 определять отношение</p>	<p>8.2.7.1 определять способы выражения</p>	<p>9.2.7.1 определять способы выражения авторского отношения к</p>	<p>10.2.7.1 определять способы выражения</p>

2 . 7 Отношение автора	поддержке учителя; 5.2.7.2 показывать стремление контролировать звуковую культуру собственной речи	второстепенным героям; 6.2.7.2 разграничивать основную и второстепенную информацию	автора к главным и второстепенным героям, аргументируя свою позицию	авторского отношения к героям; 8.2.7.2 создавать по модели текст – рассуждение с передачей авторского отношения	героям и изображаемым событиям; 9.2.7.2 составлять план и алгоритм действий главных и второстепенных героев	авторского отношения к героям и изображаемым событиям через деталь художественного произведения
2 . 8 Литературные приемы и изобразительные средства	5.2.8.1 анализировать изобразительные средства в художественном тексте (гиперболы, эпитеты, сравнения, аллегории, параллелизм) при поддержке учителя; 5.2.8.2 словесно регулировать собственную деятельность	6.2.8.1 анализировать изобразительные средства (метафоры, олицетворения) и фигуры поэтического синтаксиса (риторические вопросы, обращения, восклицания, антитезы, перифразы); 6.2.8.2 уметь работать с учебным текстом (анализировать, извлекать информацию)	7.2.8.1 анализировать изобразительные средства и фигуры поэтического синтаксиса в художественном тексте (аллитерации, ассонансы, аллегории, инверсии, анафоры), основные приемы комического (сатира, юмор, гротеск, ирония, сарказм); 7.2.8.2 адекватно использовать слова-термины в высказывании	8.2.8.1 анализировать способы авторской характеристики героев, изобразительные средства, в том числе звукопись и цветопись, фигуры поэтического синтаксиса (риторические фигуры, антитезы, перифразы, инверсии, анафоры, градация), литературные приемы (символ, психологический параллелизм, автобиографизм)	9.2.8.1 анализировать средства и приемы создания образов, изобразительные средства и фигуры поэтического синтаксиса (сравнения метафоры, олицетворения, риторические фигуры, антитезы, перифразы, аллитерации, ассонансы, аллегории, инверсии, анафоры, градация, парцелляция); 10.2.8.2 формулировать определения по образцу	10.2.8.1 выполнять комплексный анализ текста, используя изобразительные средства и фигуры поэтического синтаксиса (эпитеты, сравнения метафоры, олицетворения, риторические фигуры, антитезы, перифразы, аллитерации, ассонансы, аллегории, инверсии, анафоры, градация, парцелляция); 10.2.8.2 формулировать определения по образцу
	5.2.9.1 писать творческие работы (сказки, рассказы, мини-сочинения на литературные темы по опорным словам,	6.2.9.1 писать творческие работы (мифы, рассказы, мини-сочинения на литературные темы, сравнительны	7.2.9.1 писать творческие работы (сочинения, притча, отзыв, репортаж, интервью с	8.2.9.1 писать творческие работы (письмо герою, сценарии), выражая отношение к	9.2.9.1 писать сочинения на литературные и свободные темы, рецензии (на спектакли и/или экранизации	10.2.9.1 создавать собственные творческие работы, сочинения на литературные и свободные темы, рецензии (на спектакли и/

2.9 Творческое письмо	иллюстрация м); 5.2.9.2 запрашивать и эффективно использовать направляющую помощь педагога; действовать по схеме и словесной инструкции	е характеристики), выражая свое понимание прочитанного, используя изобразительные средства языка	литературным героем), выражая свое отношение к прочитанному, используя изобразительные средства языка	герою, его поступкам, используя изобразительные средства; 8.2.9.2 действовать по схеме и словесной инструкции	произведения); 9.2.9.2 владеть приемом словесного иллюстрирования выполняемых действий	и ли экранизации произведения); 10.2.9.2 задавать вопросы на уточнение, понимание, используя паравербальные средства
-----------------------------	---	---	---	--	--	---

таблица 3

Раздел 3. Оценка и сравнительный анализ						
Подраздел	Цели обучения					
	5 класс	6 класс	7 класс	8 класс	9 класс	10 класс
3.1 Оценивание художественного произведения	5.3.1.1 участвовать в обсуждении произведения, выражая свои мысли и чувства; 5.3.1.2 оречевлять выполняемые действия, используя банк предикативных единиц	6.3.1.1 участвовать в обсуждении произведения, оценивая поступки главных героев; 6.3.1.2 знать и выполнять правила культурного речевого общения	7.3.1.1 участвовать в обсуждении произведения, выражая мнение о героях и событиях; 7.3.1.2 строить монолог – рассуждение по теме	8.3.1.1 участвовать в обсуждении произведения, отстаивая свою точку зрения, оценивая поведение, поступки героев, позицию автора; 8.3.1.2 планировать свою деятельность, контролировать и оценивать её	9.3.1.1 участвовать в обсуждении произведения, объясняя свою позицию с учетом различных мнений, оценивая актуальность проблематики произведения	10.3.1.1 принимать участие в обсуждениях, дебатах, дискуссиях, объясняя свою позицию, оценивая актуальность проблематики произведения
3.2 Сравнение художественного произведения	5.3.2.1 сравнивать художественное произведение с произведениями разных видов искусства, объясняя сходства и различия	6.3.2.1 сравнивать художественное произведение с произведениями разных видов искусства, объясняя	7.3.2.1 сравнивать художественное произведение с произведениями разных видов искусства, характеризую сходства и различия в средствах	8.3.2.1 сравнивать художественное произведение с произведениями разных видов искусства, характеризую специфически	9.3.2.1 сравнивать художественное произведение с произведениями разных видов искусства, характеризую сходства и различия в средствах создания	10.3.2.1 анализировать и сопоставлять художественное произведение с произведениями разных видов искусства; характеризовать сходства и различия

произведения ми разных видов искусства	различия при поддержке учителя; 5.3.2.2 воспроизводи ть по словесной инструкции техники физиологичес кого и речевого дыхания	сходства и различия при поддержке учителя (план сравнительно й характеристи ки)	создания образов; 7.3.2.2 применять дыхательные техники для снятия эмоционально го напряжения	е средства создания образов в разных видах искусства; 8.3.2.2 работать по зрительной и словесной инструкции	образов, выделяя индивидуальн ые авторские приемы; 9.3.2.2 владеть навыком работы с информацией, представленн ой разными способами	различия в средствах создания образов, выделять индивидуальн ые авторские приемы; 10.3.2.2 работать по письменной инструкции
3.3 Сопоставлени е произведений литературы	5.3.3.1 составлять произведения (или фрагменты) русской, казахской и мировой литературы, близкие по тематике, при поддержке учителя; 5.3.3.2 оречевлять собственные действия по опорным словам	6.3.3.1 составлять произведения (или фрагменты) русской, казахской и мировой литературы, близкие по тематике и проблематике ; 6.3.3.2 устно планировать свою деятельность	7.3.3.1 составлять произведения (или фрагменты) русской, казахской и мировой литературы, близкие по тематике/ проблематике /жанру; 7.3.3.2 устно планировать свою деятельность, контролирова ть её качество	8.3.3.1 составлять произведения (или фрагменты) русской, казахской и мировой литературы, близкие по тематике/ проблематике /жанру, учитывая особенности национальной культуры	9.3.3.1 составлять произведения (или фрагменты) русской, казахской и мировой литературы, близкие по тематике/ проблематике / жанру, учитывая особенности национальной культуры; объяснять позицию авторов	10.3.3.1 сравнивать произведения (или фрагменты) русской, казахской и мировой литературы, близкие по тематике/ проблематике / жанру, учитывать особенности национальной культуры; объяснять позицию авторов; 10.3.3.2 убедительно аргументиров ать свою позицию
	5.3.4.1 оценивать устные и письменные высказывания (свои, одноклассник ов) с точки	6.3.4.1 оценивать устные и письменные высказывания (свои, одноклассник ов) с точки зрения полноты	7.3.4.1 оценивать устные и письменные высказывания (свои, одноклассник ов) с точки зрения полноты и глубины раскрытия	8.3.4.1 оценивать устные и письменные высказывания (свои, одноклассник ов) с точки зрения полноты и глубины раскрытия темы,	9.3.4.1 оценивать устные и письменные высказывания (свои, одноклассник ов) с точки зрения	10.3.4.1 характеризова ть устные и письменные высказывания (свои, одноклассник ов) с точки зрения полноты и глубины раскрытия темы, композицион ного и

3 . 4 Оценивание высказываний	зрения соответствия теме; 5.3.4.2 оценивать свою и чужую речевую деятельность	раскрытия темы, уместности цитирования; 6.3.4.2 показывать стремление совершенство вать звуковую культуру речи	темы, уместности цитирования, композицион ного единства ; 7.3.4.2 демонстриров а т ь стремление идти по пути культурного саморазвития	композицион ного единства и фактологичес кой точности; 8.3.4.2 проявлять уважительное отношение к другому на невербальном уровне при проведении взаимооценив ания	полноты и глубины раскрытия темы, композицион ного и стилевого единства, фактологичес кой точности	стилевого единства, фактологичес кой точности; 10.3.4.2 высказывать критические замечания в корректной форме с приведением доказательств и аргументов п р и проведении взаимооценив ания
-------------------------------------	--	---	---	---	---	--

41. Настоящая Программа реализуется на основе Долгосрочного плана к Типовой учебной программе по учебному предмету "Русская литература" для обучающихся с тяжелыми нарушениями речи 5-10 классов уровня основного среднего образования по обновленному содержанию согласно приложению к настоящей Программе. В долгосрочном плане обозначен объем учебных целей реализуемых в каждом разделе

42. Распределение часов на изучение раздела и тем предоставляется на усмотрение учителя.

Приложение
к Типовой учебной программе
по учебному предмету "Русская
литература" для 5-10 классов
уровня основного среднего
образования по обновленному
содержанию

Долгосрочный план по реализации Типовой учебной программы по учебному предмету " Русская литература" для обучающихся с тяжелыми нарушениями речи 5-10 классов уровня основного среднего образования по обновленному содержанию (с русским языком обучения)

1) 5 класс:
таблица 1

Тема	Изучаемые произведения	Навыки/подразделы	Цели обучения
1 четверть			
			5.1.1.1 понимать термины : художественная литература, фольклор, героический эпос, былина, сказка, литературная сказка, сюжет, композиция, художественное время и

Героический эпос	<p>1. Былины. Цикл об Илье Муромце</p> <p>2. А.С. Пушкин. "Песнь о вещем Олеге"</p> <p>3. М.Ю. Лермонтов. "Бородино"</p> <p>4. М. Шаханов. "Отрарская поэма о побежденном победителе, или Просчет Чингисхана"</p>	<p>Понимание и ответы на вопросы</p>	<p>пространство, конфликт, герой, повествователь, рассказчик, гипербола, эпитет, сравнение, аллегория, параллелизм;</p> <p>5.1.2.1 иметь общее представление о художественном произведении, осмысливать тему;</p> <p>5.1.3.1 читать наизусть выразительно фрагменты текстов небольшого объема (поэтические, прозаические);</p> <p>5.1.4.1 составлять простой план</p> <p>5.1.6.1 давать краткий и полный ответ на вопрос;</p> <p>5.1.1.2 правильно произносить базовые термины;</p> <p>5.1.2.2 соблюдать самоконтроль произношения поставленных звуков;</p> <p>5.1.3.2 использовать кинестетический и зрительный анализаторы для контроля качества их исполнения;</p> <p>5.1.4.2 обращаться за направляющей помощью педагога;</p> <p>5.1.6.2 оречевлять собственные действия по опорным словам</p>
	<p>Анализ и интерпретация</p>	<p>5.2.1.1 определять жанр и его признаки (былина, сказка, литературная сказка) при поддержке учителя;</p> <p>5.2.2.1 определять основную мысль произведения при поддержке учителя;</p> <p>5.2.5.1 характеризовать героев при поддержке учителя;</p> <p>5.2.8.1 анализировать изобразительные средства в художественном тексте (</p>	

			гиперболы, эпитеты, сравнения, аллегории, параллелизм) при поддержке учителя; 5.2.5.2 оказывать направляющую помощь
		Оценка и сравнительный анализ	5.3.1.1 участвовать в обсуждении произведения, выражая свои мысли и чувства; 5.3.1.2 оречевлять выполняемые действия, используя банк предикативных единиц
2 четверть			
Литературная поэтическая сказка	1. В.А. Жуковский. "Сказка о царе Берендее" 2. А.С. Пушкин. "Сказка о мертвой царевне и семи богатырях" 3. К. Д. Бальмонт. "Фейные сказки"	Понимание и ответы на вопросы	5.1.2.1 иметь общее представление о художественном произведении, осмысливать тему; 5.1.3.1 читать наизусть выразительно фрагменты текстов небольшого объема (поэтические, прозаические); 5.1.5.1 кратко пересказывать содержание произведения или отрывка
		Анализ и интерпретация	5.2.1.1 определять жанр и его признаки (былина, сказка, литературная сказка) при поддержке учителя; 5.2.2.1 определять основную мысль произведения при поддержке учителя; 5.2.3.1 выделять в тексте произведения элементы композиции при поддержке учителя; 5.2.4.1 анализировать эпизоды, важные для характеристики главных героев, при поддержке учителя; 5.2.5.1 характеризовать героев при поддержке учителя;

			<p>5.2.9.1 писать творческие работы (сказки, рассказы, мини-сочинения на литературные темы по опорным словам, иллюстрациям);</p> <p>5.2.4.2 обращаться за направляющей помощью;</p> <p>5.2.5.2 оказывать направляющую помощь</p>
		<p>Оценка и сравнительный анализ</p>	<p>5.3.3.1 сопоставлять произведения (или фрагменты) русской, казахской и мировой литературы, близкие по тематике, при поддержке учителя;</p> <p>5.3.3.2 оречевлять собственные действия по опорным словам</p>
3 четверть			
		<p>Понимание и ответы на вопросы</p>	<p>5.1.1.1 понимать термины : художественная литература, фольклор, героический эпос, былина, сказка, литературная сказка, сюжет, композиция, художественное время и пространство, конфликт, герой, повествователь, рассказчик, гипербола, эпитет, сравнение, аллегория, параллелизм;</p> <p>5.1.3.1 читать наизусть выразительно фрагменты текстов небольшого объема (поэтические, прозаические);</p> <p>5.1.6.1 давать краткий и полный ответ на вопрос</p>
			<p>5.2.2.1 определять основную мысль произведения при поддержке учителя;</p> <p>5.2.4.1 анализировать эпизоды, важные для характеристики главных героев, при поддержке учителя;</p>

<p>Литературная прозаическая сказка</p>	<p>1. Г.Х. Андерсен. "Снежная королева" 2. О. Уайльд. "Соловей и роза" 3. К.Г. Паустовский. "Теплый хлеб" 4. Г.В. Черноголовина. "Сказка об одном зҰрнышке"</p>	<p>Анализ и интерпретация</p>	<p>5.2.5.1 характеризовать героев при поддержке учителя; 5.2.6.1 анализировать художественное пространство и оформлять своҰ представление в рисунках, схемах, кластерах; 5.2.7.1 определять отношение автора к главным героям при поддержке учителя; 5.2.8.1 анализировать изобразительные средства в художественном тексте (гиперболы, эпитеты, сравнения, аллегории, параллелизм) при поддержке учителя; 5.2.5.2 оказывать направляющую помощь; 5.2.6.2 задавать прямые вопросы для уточнения, понимания произведения; 5.2.7.2 показывать стремление контролировать звуковую культуру собственной речи; 5.2.8.2 словесно регулировать собственную деятельность</p>
<p>4 четверть</p>		<p>Оценка и сравнительный анализ</p>	<p>5.3.2.1 сравнивать художественное произведение с произведениями разных видов искусства, объясняя сходства и различия при поддержке учителя; 5.3.2.2 воспроизводить по словесной инструкции техники физиологического и речевого дыхания</p>
			<p>5.1.2.1 иметь общее представление о художественном</p>

<p>Фольклорные элементы в литературных произведениях</p>	<p>1. А.С. Пушкин. "Руслан и Людмила" 2. М.М. Пришвин. "Кладовая солнца"</p>	<p>Понимание и ответы на вопросы</p>	<p>произведении, осмысливать тему; 5.1.3.1 читать наизусть выразительно фрагменты текстов небольшого объема (поэтические, прозаические); 5.1.4.1 составлять простой план; 5.1.2.2 соблюдать самоконтроль произношения поставленных звуков; 5.1.3.2 использовать кинестетический и зрительный анализаторы для контроля качества их исполнения; 5.1.4.2 обращаться за направляющей помощью педагога</p>
	<p>Анализ и интерпретация</p>	<p>5.2.3.1 выделять в тексте произведения элементы композиции при поддержке учителя; 5.2.4.1 анализировать эпизоды, важные для характеристики главных героев, при поддержке учителя; 5.2.5.1 характеризовать героев при поддержке учителя; 5.2.6.1 анализировать художественное пространство и оформлять своё представление в рисунках, схемах, кластерах; 5.2.7.1 определять отношение автора к главным героям при поддержке учителя; 5.2.8.1 анализировать изобразительные средства в художественном тексте (гипербола, эпитеты, сравнения, аллегии, параллелизм) при поддержке учителя;</p>	

		<p>5.2.9.1 писать творческие работы (сказки, рассказы, мини-сочинения на литературные темы по опорным словам, иллюстрациям);</p> <p>5.2.4.2 обращаться за направляющей помощью;</p> <p>5.4.5.2 оказывать направляющую помощь;</p> <p>5.2.6.2 задавать прямые вопросы для уточнения понимания произведения другим лицом;</p> <p>5.2.7.2 показывать стремление контролировать звуковую культуру собственной речи;</p> <p>5.2.9.2 запрашивать и эффективно использовать направляющую помощь педагога; действовать по схеме и словесной инструкции</p>
	Оценка и сравнительный анализ	<p>5.3.4.1 оценивать устные и письменные высказывания (свои, одноклассников) с точки зрения соответствия теме ;</p> <p>5.3.4.2 оценивать свою и чужую речевую деятельность</p>

2) 6 класс:

таблица 2

Тема	Изучаемые произведения	Навыки	Цели обучения
I четверть			
			<p>6.1.1.1 понимать термины : художественный мир, миф, мифический герой, мифологический образ, рассказ, повесть, пьеса-сказка, афиша, ремарка, портрет, пейзаж, метафора, олицетворение , риторические фигуры, антитеза, перифраз; эпос, лирика, драма как роды литературы;</p> <p>6.1.2.1 иметь общее представление о</p>

<p>Мифы народов мира</p>	<p>1. Мифы Древней Греции (о Геракле, Прометее, Икаре, Актеоне) 2. Е.В. Курдаков. "Псы Актеона" 3. Славянская мифология (миф о Солнце, мифы о представителях низшей мифологии) 4. Тюркская мифология (миф о создании мира) 5. Библейская мифология (о Вавилонской башне, царе Соломоне, Содоме и Гоморре)</p>	<p>Понимание и ответы на вопросы</p>	<p>художественном произведении, понимать главную и второстепенную информацию; 6.1.3.1 читать наизусть выразительно фрагменты текстов (поэтических, прозаических, драматических); 6.1.5.1 пересказывать (кратко, подробно) содержание произведения небольшой эпической или драматической формы, выражая своё мнение о героях и событиях; 6.1.1.2 правильно произносить и грамотно писать наименования базовых предметных терминов; 6.1.2.2 формулировать определения по образцу; 6.1.3.2 владеть навыком активного слушания</p>
	<p>Анализ и интерпретация</p>	<p>6.2.1.1 определять жанр и его признаки (рассказ, повесть, пьеса-сказка); 6.2.3.1 выделять в тексте произведения элементы композиции, объяснять их роль в сюжете произведения; 6.2.5.1 характеризовать героев, используя план и цитаты из текста; 6.2.9.1 писать творческие работы (мифы, рассказы, мини-сочинения на литературные темы, сравнительные характеристики), выражая своё понимание прочитанного, используя изобразительные средства языка; 6.2.3.2 обращаться к педагогу за педагогической и</p>	

		<p>направляющей помощью в процессе выполнения задания;</p> <p>6.2.5.2 контролировать соблюдение норм орфоэпии и произношения фонем в собственном чтении</p>
	<p>Оценка и сравнительный анализ</p>	<p>6.3.1.1 участвовать в обсуждении произведения, оценивая поступки главных героев;</p> <p>6.3.1.2 знать и выполнять правила культурного речевого общения</p>
<p>2 четверть</p>		
		<p>6.1.1.1 понимать термины : художественный мир, миф, мифический герой, мифологический образ, рассказ, повесть, пьеса-сказка, афиша, ремарка, портрет, пейзаж, метафора, олицетворение , риторические фигуры, антитеза, перифраз; эпос, лирика, драма как роды литературы;</p> <p>6.1.3.1 читать наизусть выразительно фрагменты текстов (поэтических, прозаических, драматических);</p> <p>6.1.5.1 пересказывать (кратко, подробно) содержание произведения небольшой эпической или драматической формы, выражая своё мнение о героях и событиях;</p> <p>6.1.6.1 давать развернутый ответ на вопрос;</p> <p>6.1.1.2 правильно произносить и грамотно писать наименования базовых предметных терминов;</p> <p>6.1.3.2 владеть навыком активного слушания;</p> <p>6.1.6.2 действовать по словесной инструкции</p>

<p>Тема Рождества в литературе</p>	<p>1.Б.Л. Пастернак. "Рождественская звезда" 2.Н.В. Гоголь. "Ночь перед Рождеством" 3.Ф.М. Достоевский. "Мальчик у Христа на елке" (или Л.Н.Андреев."Ангелочек") 4.В.Токарева. "Рождественский рассказ"</p>	<p>Анализ и интерпретация</p>	<p>6.2.2.1 определять основную мысль произведения, опираясь на его структурные элементы; 6.2.3.1 выделять в тексте произведения элементы композиции, объяснять их роль в сюжете произведения; 6.2.4.1 анализировать эпизоды драматических и прозаических произведений, важные для характеристики главных героев; 6.2.5.1 характеризовать героев, используя план и цитаты из текста; 6.2.7.1 определять отношение автора к главным и второстепенным героям; 6.2.2.2 уметь действовать по устной инструкции и составлять инструкцию на 4-5 действий; 6.2.3.2 обращаться к педагогу за организующей и направляющей помощью в процессе выполнения задания; 6.2.5.2 контролировать соблюдение норм орфоэпии и произношения фонем в собственном чтении; 6.2.7.2 разграничивать основную и второстепенную информацию</p>
		<p>Оценка и сравнительный анализ</p>	<p>6.3.3.1 сопоставлять произведения (или фрагменты) русской, казахской и мировой литературы, близкие по тематике и проблематике; 6.3.3.2 устно планировать свою деятельность</p>
<p>3 четверть</p>			

<p>Нравственный выбор человека</p>	<p>1.И.С. Тургенев. "Муму" 2.Л.Н. Толстой. "Кавказский пленник" 3.В.С. Высоцкий. "Песня о друге"</p>	<p>Понимание и ответы на вопросы</p> <p>Анализ и интерпретция</p>	<p>6.1.4.1 составлять простой цитатный план</p> <p>6.2.1.1 определять жанр и его признаки (рассказ, повесть, пьеса-сказка);</p> <p>6.2.2.1 определять основную мысль произведения, опираясь на его структурные элементы;</p> <p>6.2.4.1 анализировать эпизоды драматических и прозаических произведений, важные для характеристики главных героев;</p> <p>6.2.5.1 характеризовать героев, используя план и цитаты из текста;</p> <p>6.2.6.1 анализировать художественное пространство и время и оформлять своё представление в рисунках, схемах, кластерах;</p> <p>6.2.7.1 определять отношение автора к главным и второстепенным героям;</p> <p>6.2.8.1 анализировать изобразительные средства (метафоры, олицетворения) и фигуры поэтического синтаксиса (риторические вопросы, обращения, восклицания, антитезы, перифразы);</p> <p>6.2.9.1 писать творческие работы (мифы, рассказы, мини-сочинения на литературные темы, сравнительные характеристики), выражая свое понимание прочитанного, используя изобразительные средства языка;</p> <p>6.2.2.2 уметь действовать по устной инструкции и составлять инструкцию на 4-5 действий;</p>

			<p>6.2.5.2 контролировать соблюдение норм орфоэпии и произношения фонем в собственном чтении</p> <p>6.2.6.2 восстанавливать последовательность событий в деформированных текстах, состоящих из фрагментов сложноподчиненных предложений;</p> <p>6.2.7.2 разграничивать основную и второстепенную информацию;</p> <p>6.2.8.2 уметь работать с учебным текстом (анализировать, извлекать информацию)</p>
		<p>Оценка и сравнительный анализ</p>	<p>6.3.2.1 сравнивать художественное произведение с произведениями разных видов искусства, объясняя сходства и различия при поддержке учителя (план сравнительной характеристики)</p>
4 четверть			
		<p>Понимание и ответы на вопросы</p>	<p>6.1.1.1 понимать термины : художественный мир, миф, мифический герой, мифологический образ, рассказ, повесть, пьеса-сказка, афиша, ремарка, портрет, пейзаж, метафора, олицетворение , риторические фигуры, антитеза, перифраз; эпос, лирика, драма как роды;</p> <p>6.1.2.1 иметь общее представление о художественном произведении, понимать главную и второстепенную информацию;</p> <p>6.1.3.1 читать наизусть выразительно фрагменты текстов (поэтических,</p>

<p>Сказочные и мифологические элементы в литературных произведениях</p>	<p>1.А.Н. Островский. "Снегурочка" 2.С.Я. Маршак. "Умные вещи" 3.М.Ю. Лермонтов. "Русалка"</p>	<p>Анализ и интерпретация</p>	<p>прозаических, драматических); 6.1.4.1 составлять простой цитатный план; 6.1.6.1 давать развернутый ответ на вопрос; 6.1.1.2 правильно произносить и грамотно писать наименования базовых предметных терминов; 6.1.2.2 формулировать определения по образцу; 6.1.3.2 владеть навыком активного слушания; 6.1.6.2 действовать по словесной инструкции</p> <p>6.2.5.1 характеризовать героев, используя план и цитаты из текста; 6.2.6.1 анализировать художественное пространство и время, оформлять своё представление в рисунках, схемах, кластерах; 6.2.8.1 анализировать изобразительные средства (метафоры, олицетворения) и фигуры поэтического синтаксиса (риторические вопросы, обращения, восклицания, антитезы, перифразы); 6.2.5.2 контролировать соблюдение норм орфоэпии и произношения фонем в собственном чтении; 6.2.6.2 восстанавливать последовательность событий в деформированных текстах, состоящих из фрагментов сложноподчиненных предложений; 6.2.8.2 уметь работать с учебным текстом (анализировать, извлекать информацию)</p>
---	--	-------------------------------	--

		Оценка и сравнительный анализ	6.3.4.1 оценивать устные и письменные высказывания (свои, одноклассников) с точки зрения полноты раскрытия темы, уместности цитирования; 6.3.4.2 показывать стремление совершенствовать звуковую культуру речи
--	--	-------------------------------	---

3) 7 класс:
таблица 3

Тема	Изучаемые произведения	Навыки	Цели обучения
1 четверть			
		Понимание и ответы на вопросы	7.1.1.1 понимать термины : притча, легенда, баллада , басня, литературное направление, классицизм, фантастический рассказ, комедия, фэнтези, сатира, юмор, гротеск, сарказм, ирония, художественная деталь, лирический герой , ритм и рифма, аллитерация, ассонанс, аллегория, инверсия, анафора; 7.1.2.1 понимать художественное произведение в деталях, включая известную и неизвестную информацию; 7.1.3.1 самостоятельно находить в тексте и выразительно читать наизусть цитаты, фрагменты произведения, связанные с характеристикой лирического героя и/или образа-персонажа; 7.1.4.1 составлять сложный план; 7.1.6.1 давать аргументированный ответ на проблемный вопрос 7.1.1.2 знать и употреблять в активной

<p>Притчи и легенды в литературе</p>	<p>1.Притча о блудном сыне , легенда об Арионе 2.А.С. Пушкин "Арион", "Анчар" 3.А.С. Пушкин. " Станционный смотритель " 4.К.Г. Паустовский " Телеграмма"</p>		<p>речи базовые предметные термины; 7.1.2.2 выполнять все виды самоконтроля при выполнении письменных заданий; 7.1.3.2 использовать паравербальные средства для передачи смысла; 7.1.6.2 составить связное учебное высказывание с опорой на зрительную модель</p>
		<p>Анализ и интерпретация</p>	<p>7.2.2.1 определять тему и идею произведения, выражая своё мнение о поступках героев; 7.2.3.1 выделять в тексте произведения элементы композиции, объяснять роль эпитафии и его смысл; 7.2.4.1; анализировать в прозаическом, драматическом и лирическом произведениях эпизоды, важные для характеристики главных и второстепенных героев; 7.2.5.1 характеризовать героев произведения на основе деталей и цитат из текста; 7.2.2.2 осуществлять направленный взаимоконтроль и самоконтроль при чтении текстов; 7.2.3.2 составлять графический и картинный план для воспроизведения последовательности событий; 7.2.5.2 инициировать, разворачивать и завершать учебный диалог</p>
			<p>7.3.1.1 участвовать в обсуждении произведения, выражая</p>

		Оценка и сравнительный анализ	мнение о героях и событиях; 7.3.1.2 строить монолог - рассуждение по теме
2 четверть			
		Понимание и ответы на вопросы	7.1.3.1 самостоятельно находить в тексте и выразительно читать наизусть цитаты, фрагменты произведения, связанные с характеристикой лирического героя и/или образа-персонажа; 7.1.3.2 использовать паравербальные средства для передачи смысла
			7.2.1.1 определять жанр и его признаки (притча, баллада, басня, легенда, комедия, лирическое стихотворение, фэнтези, фантастический рассказ); 7.2.2.1 определять тему и идею произведения, выражая своё мнение о поступках героев; 7.2.3.1 выделять в тексте произведения элементы композиции, объяснять роль эпиграфа и его смысл; 7.2.5.1 характеризовать героев произведения на основе деталей и цитат из текста; 7.2.6.1 анализировать сюжет и композицию, художественные образы и оформлять своё представление в таблицах, схемах, кластерах, презентациях; 7.2.8.1 анализировать изобразительные средства и фигуры поэтического синтаксиса в художественном тексте (аллитерации, ассонансы, аллегории, инверсии, анафоры), основные
		1. Стихотворения А.С. Пушкина, С.А. Есенина, А.А. Фета 2. У. Блейк. "Тигр"	

Человек и природа	<p>3.О.О. Сулейменов. " Волчата"</p> <p>4.Р. Бредбери. "Зеленое утро"</p> <p>5.А.Новоселов. "Санькин марал"</p>	Анализ и интерпретация	<p>приемы комического (сатира, юмор, гротеск, ирония, сарказм);</p> <p>7.2.9.1 писать творческие работы (сочинения, притча, отзыв, репортаж, интервью с литературным героем), выражая своё отношение к прочитанному, и используя изобразительные средства языка;</p> <p>7.2.2.2 осуществлять направленный взаимоконтроль и самоконтроль при чтении текстов;</p> <p>7.2.3.2 составлять графический и картинный план для воспроизведения последовательности событий;</p> <p>7.2.5.2 инициировать, разворачивать и завершать учебный диалог;</p> <p>7.2.6.2 планировать свою деятельность по составлению таблиц, кластеров, иерархических схем, контролировать и оценивать её;</p> <p>7.2.8.2 адекватно использовать слова-термины в высказывании</p>
		Оценка и сравнительный анализ	<p>7.3.3.1 сопоставлять произведения (или фрагменты) русской, казахской и мировой литературы, близкие по тематике/ проблематике/ жанру;</p> <p>7.3.3.2 устно планировать свою деятельность, контролировать её качество</p>
3 четверть			
			7.1.1.1 понимать термины : притча, легенда, баллада , басня, литературное

1.И.А. Крылов. Басни
2.Д.И. Фонвизин. "Недоросль"

Понимание и ответы на вопросы

направление, классицизм, фантастический рассказ, комедия, фэнтези, сатира, юмор, гротеск, сарказм, ирония, художественная деталь, лирический герой, ритм и рифма, аллитерация, ассонанс, аллегория, инверсия, анафора;

7.1.2.1 понимать художественное произведение в деталях, включая известную и неизвестную информацию;

7.1.3.1 самостоятельно находить в тексте и выразительно читать наизусть цитаты, фрагменты произведения, связанные с характеристикой лирического героя и/или образа-персонажа;

7.1.5.1 пересказывать (кратко, подробно, выборочно) содержание произведения или отрывка, выражая своё мнение о героях и событиях;

7.1.6.1 давать аргументированный ответ на проблемный вопрос;

7.1.1.2 знать и употреблять в активной речи базовые предметные термины;

7.1.2.2 выполнять все виды самоконтроля при выполнении письменных заданий;

7.1.3.2 использовать паравербальные средства для передачи смысла;

7.1.5.2 строить монолог - рассуждение по опорным словам и шаблону;

7.1.6.2 составить связное учебное высказывание с

<p>Сатира и юмор в литературе</p>	<p>3.М.Е. Салтыков-Щедрин . "Сказка о том, как один мужик двух генералов прокормил" 4.М.М. Зощенко. Сатирические рассказы (по выбору учителя)</p>	<p>опорой на зрительную модель</p>
		<p>7.2.5.1 характеризовать героев произведения на основе деталей и цитат из текста; 7.2.6.1 анализировать сюжет и композицию, художественные образы и оформлять своё представление в таблицах, схемах, кластерах, презентациях; 7.2.7.1 определять отношение автора к главным и второстепенным героям, аргументируя свою позицию; 7.2.8.1 анализировать изобразительные средства и фигуры поэтического синтаксиса в художественном тексте (аллитерации, ассонансы, аллегории, инверсии, анафоры), основные приемы комического (сатира, юмор, гротеск, ирония, сарказм); 7.2.5.2 инициировать, разворачивать и завершать учебный диалог; 7.2.6.2 планировать свою деятельность по составлению таблиц, кластеров, иерархических схем, контролировать и оценивать её; 7.2.8.2 адекватно использовать слова-термины в высказывании</p>
		<p>7.3.2.1 сравнивать художественное произведение с произведениями разных видов искусства, характеризуя сходства и различия в средствах создания образов;</p>
	<p>Анализ и интерпретация</p>	
	<p>Оценка и сравнительный анализ</p>	

			7.3.2.2 применять дыхательные техники для снятия эмоционального напряжения
4 четверть			
Мораль, этика, ценности	<p>1.В.А. Жуковский. Баллады</p> <p>2.В. Набоков. "Рождество"</p> <p>3.В. Тендряков. "Хлеб для собаки"</p> <p>4.Д. Толкиен. "Хоббит, или Туда и Обратно"</p>	Понимание и ответы на вопросы	<p>7.1.4.1 составлять сложный план;</p> <p>7.1.5.1 пересказывать (кратко, подробно, выборочно) содержание произведения или отрывка, выражая своё мнение о героях и событиях;</p> <p>7.1.5.2 строить монолог - рассуждение по опорным словам и шаблону</p>
		Анализ и интерпретация	<p>7.2.1.1 определять жанр и его признаки (притча, баллада, басня, легенда, комедия, лирическое стихотворение, фэнтези, фантастический рассказ);</p> <p>7.2.3.1 выделять в тексте произведения элементы композиции, объясняет роль эпиграфа и его смысл;</p> <p>7.2.4.1 анализировать в прозаическом, драматическом и лирическом произведениях эпизоды, важные для характеристики главных и второстепенных героев;</p> <p>7.2.5.1 характеризовать героев произведения на основе деталей и цитат из текста;</p> <p>7.2.7.1 определять отношение автора к главным и второстепенным героям, аргументируя свою позицию;</p> <p>7.2.9.1 писать творческие работы (сочинения, притча, отзыв, репортаж, интервью с литературным героем), выражая своё отношение к прочитанному,</p>

		<p>используя изобразительные средства языка;</p> <p>7.2.3.2 составлять графический и картинный план для воспроизведения последовательности событий;</p> <p>7.2.5.2 инициировать, разворачивать и завершать учебный диалог</p>
	Оценка и сравнительный анализ	<p>7.2.4.1 оценивать устные и письменные высказывания (свои, одноклассников) с точки зрения полноты и глубины раскрытия темы, уместности цитирования, композиционного единства;</p> <p>7.2.4.2 демонстрировать стремление идти по пути культурного саморазвития</p>

4) 8 класс:
таблица 4

Тема	Изучаемые произведения	Навыки	Цели обучения
1 четверть			
			<p>8.1.1.1 понимать термины : романтизм и реализм как литературные направления, исторический образ (персонаж), трагедия, комедия, поэма, символ, психологический параллелизм, афоризм, эпиграф, прототип, автобиографизм;</p> <p>8.1.2.1 понимать художественное произведение, критически осмысливая; различать открытую и скрытую (подтекст) информацию;</p> <p>8.1.3.1 самостоятельно находить в тексте и выразительно читать наизусть цитаты,</p>

Дети и взрослые	<p>1.Н.А. Некрасов. "Школьник", "Крестьянские дети"</p> <p>2.В. Распутин. "Уроки французского"</p> <p>3.Ч. Айтматов. "Белый пароход"</p>	<p>Понимание и ответы на вопросы</p>	<p>фрагменты, отражающие тематику произведения;</p> <p>8.1.4.1 составлять сложный цитатный план;</p> <p>8.1.5.1 пересказывать содержание произведения или отрывка, используя разные приемы цитирования;</p> <p>8.1.6.1 давать аргументированный ответ на проблемный вопрос, используя цитаты ;</p> <p>8.1.1.2 выполнять предваряющий, пошаговый и итоговый самоконтроль при чтении текстов с элементами литературоведения;</p> <p>8.1.2.2 давать отчет и реальную самооценку выполнения проделанной работы в рамках речевого задания;</p> <p>8.1.3.2 контролировать качество чтения по критериям;</p> <p>8.1.5.2 словесно регулировать собственную деятельность</p>
		<p>Анализ и интерпретация</p>	<p>8.2.2.1 определять тему и идею произведения, выражая своё мнение о проблематике;</p> <p>8.2.3.1 выделять в тексте произведения элементы композиции, объяснять значение вставных эпизодов;</p> <p>8.2.5.1 характеризовать героев произведения, их поступки, мотивы поведения, значение имен и фамилий;</p> <p>8.2.2.2 уметь представить информацию в графическом виде и составить связное высказывание на основе зрительной опоры;</p>

			8.2.5.2 уметь работать с учебным текстом (извлекать информацию)
		Оценка и сравнительный анализ	8.2.1.1 участвовать в обсуждении произведения, отстаивая свою точку зрения, оценивая поведение, поступки героев, позицию автора; 8.2.1.2 планировать свою деятельность, контролировать и оценивать еУ
2 четверть			
		Понимание и ответы на вопросы	8.1.2.1 понимать художественное произведение, критически осмысливая; различать открытую и скрытую (подтекст) информацию; 8.1.3.1 самостоятельно находить в тексте и выразительно читать наизусть цитаты, фрагменты, отражающие тематику произведения; 8.1.2.2 давать отчет и реальную самооценку выполнения проделанной работы в рамках речевого задания; 8.1.3.2 контролировать качество чтения по критериям
			8.2.1.1 определять жанр и его признаки (трагедия, комедия, поэма); 8.2.2.1 определять тему и идею произведения, выражая своё мнение о проблематике; 8.2.3.1 выделять в тексте произведения элементы композиции, объяснять значение вставных эпизодов; 8.2.6.1 анализировать систему образов, хронологическую структуру произведения и

Любовь и честь

1. У. Шекспир. "Ромео и Джульетта"
2. А.С. Пушкин. "Капитанская дочка"
3. Лирика поэтов 19 века
4. О.О. Сулейменов. "Последнее слово акына Смета"

Анализ и интерпретация

оформлять своё представление с помощью различных способов свёртывания информации (схемы, таблицы, интеллект-карты, ментальные карты, ПОПС-формулы, диаграммы);

8.2.7.1 определять способы выражения авторского отношения к героям;

8.2.8.1 анализировать способы авторской характеристики героев, изобразительные средства, в том числе звукопись и цветопись, фигуры поэтического синтаксиса (риторические фигуры, антитезы, перифразы, инверсии, анафоры, градация), литературные приемы (символ, психологический параллелизм, автобиографизм);

8.2.9.1 писать творческие работы (письмо литературному герою, сценарии), выражая отношение к герою, его поступкам, используя изобразительные средства;

8.2.2.2 уметь представить информацию в графическом виде и составить связное высказывание на основе зрительной опоры;

8.2.7.2 создавать по модели текст - рассуждение с передачей авторского отношения;

8.2.9.2 действовать по схеме и словесной инструкции

8.3.2.1 сравнивать художественное

		Оценка и сравнительный анализ	<p>произведение с произведениями разных видов искусства, характеризуя специфические средства создания образов в разных видах искусства;</p> <p>8.3.3.1 сопоставлять произведения (или фрагменты) русской, казахской и мировой литературы, близкие по тематике/проблематике/жанру;</p> <p>учитывая особенности национальной культуры;</p> <p>8.3.2.2 работать по зрительной и словесной инструкции</p>
3 четверть			
		Понимание и ответы на вопросы	<p>8.1.1.1 понимать термины : романтизм и реализм как литературные направления, исторический образ (персонаж), трагедия, комедия, поэма, символ, психологический параллелизм, афоризм, эпиграф, прототип, автобиографизм;</p> <p>8.1.5.1 пересказывать содержание произведения или отрывка, используя разные приемы цитирования;</p> <p>8.1.6.1 давать аргументированный ответ на проблемный вопрос, используя цитаты ;</p> <p>8.1.1.2 выполнять предваряющий, пошаговый и итоговый самоконтроль при чтении текстов с элементами литературоведения;</p> <p>8.1.5.2 словесно регулировать собственную деятельность</p>

Сатира и юмор

1.Н.В. Гоголь. "Ревизор"
2.А.П. Чехов. Рассказы (по выбору учителя)
3.В. М. Шукшин. Рассказы (по выбору учителя)

Анализ и интерпретация

8.2.4.1 анализировать эпизоды произведений, объяснять их связь с проблематикой и роль в развитии сюжета;
8.2.5.1 характеризовать героев произведения, их поступки, мотивы поведения, значение имен и фамилий;
8.2.6.1 анализировать систему образов, хронотоп, структуру произведения и оформлять своё представление с помощью различных способов свёртывания информации (схемы, таблицы, интеллект-карты, ментальные карты, формулы, диаграммы);
8.2.7.1 определять способы выражения авторского отношения к героям;
8.2.8.1 анализировать способы авторской характеристики героев, изобразительные средства, в том числе звукопись и цветопись, фигуры поэтического синтаксиса (риторические фигуры, антитезы, перифразы, инверсии, анафоры, градация), литературные приемы (символ, психологический параллелизм, автобиографизм);
8.2.4.2 контролировать качество чтения по критериям;
8.2.5.2 уметь работать с учебным текстом (извлекать информацию);
8.2.7.2 создавать по модели текст – рассуждение с передачей авторского отношения

		Оценка и сравнительный анализ	<p>8.3.2.1 сравнивать художественное произведение с произведениями разных видов искусства, характеризуя специфические средства создания образов в разных видах искусства;</p> <p>8.3.3.1 сопоставлять произведения (или фрагменты) русской, казахской и мировой литературы, близкие по тематике/проблематике/жанру, учитывая особенности национальной культуры;</p> <p>8.3.2.2 работать по зрительной и словесной инструкции</p>
4 четверть			
		Понимание и ответы на вопросы	<p>8.1.3.1 самостоятельно находить в тексте и выразительно читать наизусть цитаты, фрагменты, отражающие тематику произведения;</p> <p>8.1.4.1 составлять сложный цитатный план;</p> <p>8.1.3.2 контролировать качество чтения по критериям</p>
			<p>8.2.1.1 определять жанр и его признаки (трагедия, комедия, поэма);</p> <p>8.2.4.1 анализировать эпизоды произведений, объяснять их связь с проблематикой и роль в развитии сюжета;</p> <p>8.2.6.1 анализировать систему образов, хронотоп, структуру произведения и оформлять своё представление с помощью различных способов свёртывания информации (схемы, таблицы,</p>

<p>Мечты и реальность</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. М.Ю. Лермонтов. "Мцыри" 2. А. Грин. "Алые паруса" 3. А. де Сент-Экзюпери. "Маленький принц" 4. М. Цветаева. Лирика 5. А. Ахматова. "У самого моря" 	<p>Анализ и интерпретация</p>	<p>интеллект-карты, ментальные карты, формулы, диаграммы);</p> <p>8.2.7.1 определять способы выражения авторского отношения к героям;</p> <p>8.2.8.1 анализировать способы авторской характеристики героев, изобразительные средства, в том числе звукопись и цветопись, фигуры поэтического синтаксиса (риторические фигуры, антитезы, перифразы, инверсии, анафоры, градация), литературные приемы (символ, психологический параллелизм, автобиографизм);</p> <p>8.2.9.1 писать творческие работы (письмо литературному герою, сценарии), выражая отношение к герою, его поступкам, используя изобразительные средства;</p> <p>8.2.4.2 контролировать качество чтения по критериям;</p> <p>8.2.7.2 создавать по модели текст – рассуждение с передачей авторского отношения;</p> <p>8.2.9.2 действовать по схеме и словесной инструкции</p> <hr/> <p>8.3.1.1 участвовать в обсуждении произведения, отстаивая свою точку зрения, оценивая поведение, поступки героев, позицию автора;</p> <p>8.3.4.1 оценивать устные и письменные высказывания (свои, одноклассников) с точки зрения полноты и</p>
---------------------------	---	-------------------------------	---

		Оценка и сравнительный анализ	<p>глубины раскрытия темы, композиционного единства и фактологической точности;</p> <p>8.3.1.2 планировать свою деятельность, контролировать и оценивать еУ;</p> <p>8.3.4.2 проявлять уважительное отношение к другому на невербальном уровне при проведении взаимооценивания</p>
--	--	-------------------------------	---

5) 9 класс:
таблица 5

Тема	Изучаемые произведения	Навыки	Цели обучения
1 четверть			
		Понимание и ответы на вопросы	<p>9.1.1.1 понимать термины : жанр, сонет, роман, святочный рассказ, лирическое отступление, типизация, психологизм, внутренний монолог, оксюморон, хронотоп, градация, парцелляция, афоризм;</p> <p>9.1.2.1 понимать художественное произведение, критически осмысливая; выражать своУ отношение к услышанному или прочитанному;</p> <p>9.1.3.1 самостоятельно находить в тексте и выразительно читать наизусть цитаты, фрагменты, отражающие тематику произведения;</p> <p>9.1.4.1 составлять тезисный план;</p> <p>9.1.5.1 пересказывать содержание произведения, используя разные приемы пересказа , творчески переосмысливая развитие сюжета;</p>

Странности любви

1. У. Шекспир. Сонеты
2. П.Н. Васильев. "И имя твоё..."
3. А.С. Пушкин. Лирика, "Цыганы"

Анализ и интерпретация

9.1.6.1 давать развернутый; аргументированный ответ на проблемный вопрос со ссылкой на источники;

9.1.1.2 адекватно оценивать собственное речевое поведение;

9.1.2.2 задавать прямые вопросы для уточнения и коррекции работы или ответа товарища;

9.1.3.2 давать реальную самооценку выполнения учебного задания;

9.1.5.2 передавать суть производимых действий в развернутом высказывании

9.1.6.2 задавать альтернативные, прямые и косвенные вопросы к тексту

9.2.2.1 определять тему и идею произведения, выражая мнение об их актуальности и аргументируя свою позицию;

9.2.3.1 выделять в тексте произведения элементы композиции, различать виды композиции, объяснять значение лирических отступлений;

9.2.5.1 характеризовать героев произведения на основе их социальных и межличностных отношений;

9.2.8.1 анализировать средства и приемы создания образов, изобразительные средства и фигуры поэтического синтаксиса (эпитеты, сравнения метафоры, олицетворения, риторические фигуры, антитезы, перифразы, аллитерации, ассонансы,

			<p>аллегии, инверсии, анафоры, градация, парцелляция);</p> <p>9.2.5.2 показывать стремление контролировать звуковую культуру собственной речи</p>
		<p>Оценка и сравнительный анализ</p>	<p>9.3.1.1 участвовать в обсуждении произведения, объясняя свою позицию с учетом различных мнений, оценивая актуальность проблематики произведения</p>
2 четверть			
		<p>Понимание и ответы на вопросы</p>	<p>9.1.2.1 понимать художественное произведение, критически осмысливая; выражать своё отношение к услышанному или прочитанному;</p> <p>9.1.3.1 самостоятельно находить в тексте и выразительно читать наизусть цитаты, фрагменты, связанные с проблематикой произведения;</p> <p>9.1.2.2 задавать прямые вопросы для уточнения и коррекции работы или ответа товарища;</p> <p>9.1.3.2 давать реальную самооценку выполнения учебного задания</p>
			<p>9.2.1.1 определять жанр и его признаки (сонет, роман, святочный рассказ);</p> <p>9.2.2.1 определять тему и идею произведения, выражая мнение об их актуальности и аргументируя свою позицию;</p> <p>9.2.3.1 выделять в тексте произведения элементы композиции, различать виды композиции,</p>

<p>Тема маленького человека</p>	<p>1.Н.В. Гоголь. "Шинель" 2.Л.Н. Толстой. "После бала".</p>	<p>Анализ и интерпретация</p>	<p>объяснять значение лирических отступлений; 9.2.6.1 анализировать художественный мир произведения, оформляя своё представление с помощью различных способов свертывания информации (схемы, таблицы, интеллект-карты, ментальные карты, ПОПС-формулы, диаграммы); 9.2.7.1 определять способы выражения авторского отношения к героям и изображаемым событиям; 9.2.8.1 анализировать средства и приемы создания образов, изобразительные средства и фигуры поэтического синтаксиса (эпитеты, сравнения метафоры, олицетворения, риторические фигуры, антитезы, перифразы, аллитерации, ассонансы, аллегии, инверсии, анафоры, градация, парцелляция); 9.2.9.1 писать сочинения на литературные и свободные темы, рецензии (на спектакли и/или экранизации произведения); 9.2.1.2 оказывать по запросу товарища целевую помощь; 9.2.7.2 составлять план и алгоритм действий главных и второстепенных героев; 9.2.9.2 владеть приемом словесного иллюстрирования выполняемых действий 9.3.2.1 сравнивать художественное</p>
---------------------------------	--	-------------------------------	---

		Оценка и сравнительный анализ	<p>произведение с произведениями разных видов искусства, характеризуя сходства и различия в средствах создания образов, выделяя индивидуальные авторские приемы;</p> <p>9.3.2.2 владеть навыком работы с информацией, представленной разными способами</p>
3 четверть			
		Понимание и ответы на вопросы	<p>9.1.1.1 понимать термины : жанр, сонет, роман, святочный рассказ, лирическое отступление, типизация, психологизм, внутренний монолог, оксюморон, хронотоп, градация, парцелляция, афоризм;</p> <p>9.1.5.1 пересказывать содержание произведения, используя разные приемы пересказа , творчески переосмысливая развитие сюжета;</p> <p>9.1.6.1 давать развернутый аргументированный ответ на проблемный вопрос со ссылкой на источники;</p> <p>9.1.1.2 адекватно оценивать собственное речевое поведение;</p> <p>9.1.5.2 передавать суть производимых действий в развернутом высказывании;</p> <p>9.1.6.2 задавать альтернативные, прямые и косвенные вопросы к тексту</p>
			<p>9.2.4.1 анализировать в произведении эпизоды, важные для определения конфликта, объяснять связь с разными эпизодами;</p>

<p>Сатира на общество</p>	<p>И.А.С. Грибоедов. "Горе от ума"</p>	<p>Анализ и интерпретация</p>	<p>9.2.5.1 характеризовать героев произведения на основе их социальных и межличностных отношений;</p> <p>9.2.6.1 анализировать художественный мир произведения, оформляя своё представление с помощью различных способов свертывания информации (схемы, таблицы, интеллект-карты, ментальные карты, ПОПС-формулы, диаграммы);</p> <p>9.2.7.1 определять способы выражения авторского отношения к героям и изображаемым событиям;</p> <p>9.2.8.1 анализировать средства и приемы создания образов, изобразительные средства и фигуры поэтического синтаксиса (эпитеты, сравнения метафоры, олицетворения, риторические фигуры, антитезы, перифразы, аллитерации, ассонансы, аллегории, инверсии, анафоры, градация, парцелляция);</p> <p>9.2.5.2 показывать стремление контролировать звуковую культуру собственной речи;</p> <p>9.2.7.2 составлять план и алгоритм действий главных и второстепенных героев</p>
			<p>9.3.2.1 сравнивать художественное произведение с произведениями разных видов искусства, характеризуя сходства и различия в средствах</p>

		Оценка и сравнительный анализ	<p>создания образов, выделяя индивидуальные авторские приемы;</p> <p>9.3.3.1 сопоставлять произведения (или фрагменты) русской, казахской и мировой литературы, близкие по тематике/ проблематике/ жанру, учитывая особенности национальной культуры; объяснять позицию авторов;</p> <p>9.3.2.2 владеть навыком работы с информацией, представленной разными способами</p>
4 четверть			
		Понимание и ответы на вопросы	<p>9.1.3.1 самостоятельно находить в тексте и выразительно читать наизусть цитаты, фрагменты, связанные с проблематикой произведения;</p> <p>9.1.4.1 составлять тезисный план;</p> <p>9.1.3.2 давать реальную самооценку выполнения учебного задания</p>
			<p>9.2.1.1 определять жанр и его признаки (сонет, роман, святочный рассказ);</p> <p>9.2.4.1 анализировать в произведении эпизоды, важные для определения конфликта, объяснять связь с разными эпизодами;</p> <p>9.2.6.1 анализировать художественный мир произведения, оформляя своё представление с помощью различных способов свертывания информации (схемы, таблицы, интеллект-карты, ментальные карты, ПОПС-формулы, диаграммы);</p>

<p>Тайны человеческой души</p>	<p>1.А.П. Чехов. "Анна на шее"</p>	<p>Анализ и интерпретация</p>	<p>9.2.7.1 определять способы выражения авторского отношения к героям и изображаемым событиям;</p> <p>9.2.8.1 анализировать средства и приемы создания образов, изобразительные средства и фигуры поэтического синтаксиса (эпитеты, сравнения метафоры, олицетворения, риторические фигуры, антитезы, перифразы, аллитерации, ассонансы, аллегории, инверсии, анафоры, градация, парцелляция);</p> <p>9.2.9.1 писать сочинения на литературные и свободные темы, рецензии (на спектакли и/или экранизации произведения);</p> <p>9.2.1.2 оказывать по запросу товарища целевую помощь</p> <p>9.2.7.2 составлять план и алгоритм действий главных и второстепенных героев;</p> <p>9.2.9.2 владеть приемом словесного иллюстрирования выполняемых действий</p>
		<p>Оценка и сравнительный анализ</p>	<p>9.3.3.1 сопоставлять произведения (или фрагменты) русской, казахской и мировой литературы, близкие по тематике/ проблематике/ жанру, учитывая особенности национальной культуры; объяснять позицию авторов;</p> <p>9.3.4.1 оценивать устные и письменные высказывания (свои, одноклассников) с точки зрения полноты и</p>

глубины раскрытия темы, композиционного и стиливого единства, фактологической точности

б) 10 класс:
таблица 6

Тема	Изучаемые произведения	Навыки	Цели обучения
1 четверть			
		Понимание и ответы на вопросы	<p>10.1.1.1 понимать термины: портрет, пейзаж, символ, символика, художественная деталь, художественное время, художественное пространство, ретроспекция, сатира, сарказм, ирония;</p> <p>10.1.2.1 критически осмысливать художественное произведение и выражать свое отношение к услышанному или прочитанному;</p> <p>10.1.3.1 находить и использовать цитаты и фрагменты, связанные с проблематикой произведения;</p> <p>10.1.4.1 составлять тезисный и цитатный план;</p> <p>10.1.5.1 использовать при пересказе разные приемы, творчески переосмысливая развитие сюжета;</p> <p>10.1.6.1 составлять развернутый вопрос на основные сюжетные эпизоды, используя речевые опоры, источники;</p> <p>10.1.1.2 планировать свою речевую деятельность, контролировать и оценивать еУ;</p> <p>10.1.2.2 уметь составить оценочное высказывание</p>

Странности любви	1. И.С. Тургенев. "Ася" 2. А.И. Куприн. "Олеся"		<p>о качестве проделанной работы;</p> <p>10.1.3.2 демонстрировать стремление овладеть речевой культурой;</p> <p>10.1.6.2 осуществлять направленный взаимоконтроль и самоконтроль при чтении текстов</p>
		Анализ и интерпретация	<p>10.2.2.1 в учебном диалоге выражать мнение об актуальности художественного произведения, определять тему и идею, аргументировать свою позицию;</p> <p>10.2.3.1 выделять в тексте произведения элементы композиции, различать их виды, указывать на элементы внешней и внутренней композиции, объяснять значение лирических отступлений;</p> <p>10.2.5.1 характеризовать героев произведения, сравнивая и анализируя их социальные и межличностные отношения;</p> <p>10.2.8.1 выполнять комплексный анализ текста, используя изобразительные средства и фигуры поэтического синтаксиса (эпитеты, сравнения метафоры, олицетворения, риторические фигуры, антитезы, перифразы, аллитерации, ассонансы, аллегории, инверсии, анафоры, градация, парцелляция);</p> <p>10.2.2.2 адекватно выбирать вербальные и невербальные средства для продуктивной</p>

			<p>коммуникации при обсуждении темы и идеи прочитанного;</p> <p>10.2.3.2 предлагать композиционные решения сюжета;</p> <p>10.2.5.2 владеть навыком активного слушания, чередовать реплики-реакции и реплики-стимулы в диалоге;</p> <p>10.2.8.2 формулировать определения по образцу</p>
		<p>Оценка и сравнительный анализ</p>	<p>10.3.1.1 принимать участие в обсуждениях, дебатах, дискуссиях, объясняя свою позицию, оценивая актуальность проблематики произведения</p>
<p>2 четверть</p>			
		<p>Понимание и ответы на вопросы</p>	<p>10.1.2.1 критически осмысливать художественное произведение и выражать свое отношение к услышанному или прочитанному;</p> <p>10.1.3.1 находить и использовать цитаты и фрагменты, связанные с проблематикой произведения;</p> <p>10.1.2.2 уметь составить оценочное высказывание о качестве проделанной работы;</p> <p>10.1.3.2 демонстрировать стремление овладеть речевой культурой.</p>
			<p>10.2.1.1 определять жанр и его признаки (роман, роман в письмах, трилогия, очерк);</p> <p>10.2.2.1 в учебном диалоге выражать мнение об актуальности художественного произведения,</p>

Тема маленького человека

1. Ф.М. Достоевский. "Бедные люди"
2. А.И. Куприн. "Гранатовый браслет"

Анализ и интерпретация

определять тему и идею, аргументировать свою позицию;

10.2.3.1 выделять в тексте произведения элементы композиции, различать их виды, указывать на элементы внешней и внутренней композиции, объяснять значение лирических отступлений;

10.2.6.1 анализировать и характеризовать художественный мир произведения, оформлять своё представление с помощью различных способов свертывания информации (схемы, таблицы, интеллект-карты, ментальные карты, ПОПС-формулы, диаграмм);

10.2.7.1 определять способы выражения авторского отношения к героям и изображаемым событиям через деталь художественного произведения;

10.2.8.1 выполнять комплексный анализ текста, используя изобразительные средства и фигуры поэтического синтаксиса (эпитеты, сравнения метафоры, олицетворения, риторические фигуры, антитезы, перифразы, аллитерации, ассонансы, аллегории, инверсии, анафоры, градация, парцелляция);

10.2.9.1 создавать собственные творческие работы, сочинения на литературные и свободные темы, рецензии (на спектакли и/или экранизации произведения);

			<p>10.2.2.2 адекватно выбирать вербальные и невербальные средства для продуктивной коммуникации при обсуждении темы и идеи прочитанного;</p> <p>10.2.3.2 предлагать композиционные решения сюжета;</p> <p>10.2.6.2 уметь формулировать цели и задачи деятельности в виде желаемого результата;</p> <p>10.2.8.2 формулировать определения по образцу;</p> <p>10.2.9.2 задавать вопросы на уточнение, понимание, и используя паравербальные средства</p>
		<p>Оценка и сравнительный анализ</p>	<p>10.3.2.1 анализировать и сопоставлять художественное произведение с произведениями разных видов искусства; характеризовать сходства и различия в средствах создания образов, выделять индивидуальные авторские приемы;</p> <p>10.3.2.2 работать по письменной инструкции</p>
3 четверть			
		<p>Понимание и ответы на вопросы</p>	<p>10.1.1.1 понимать термины: портрет, пейзаж, символ, символика, художественная деталь, художественное время, художественное пространство, ретроспекция, сатира, сарказм, ирония;</p> <p>10.1.5.1 использовать при пересказе разные приемы, творчески переосмысливая развитие сюжета;</p> <p>10.1.6.1 составлять развернутый вопрос на</p>

Сатира на общество	1. Н.В. Гоголь. "Мертвые души"		<p>основные сюжетные эпизоды, используя речевые опоры, источники</p> <p>10.1.1.2 планировать свою речевую деятельность, контролировать и оценивать еУ;</p> <p>10.1.6.2 осуществлять направленный взаимоконтроль и самоконтроль при чтении текстов</p>
		Анализ и интерпретация	<p>10.2.4.1 анализировать в произведении важные эпизоды, определять конфликт, выявляя героя и антигероя;</p> <p>10.2.5.1 характеризовать героев произведения, сравнивая и анализируя их социальные и межличностные отношения;</p> <p>10.2.6.1 анализировать и характеризовать художественный мир произведения, оформлять своУ представление с помощью различных способов свертывания информации (схемы, таблицы, интеллект-карты, ментальные карты, ПОПС-формулы, диаграммы);</p> <p>10.2.7.1 определять способы выражения авторского отношения к героям и изображаемым событиям через деталь художественного произведения;</p> <p>10.2.8.1 выполнять комплексный анализ текста, используя изобразительные средства и фигуры поэтического синтаксиса (эпитеты, сравнения метафоры,</p>

		<p>олицетворения, риторические фигуры, антитезы, перифразы, аллитерации, ассонансы, аллегории, инверсии, анафоры, градация, парцелляция);</p> <p>10.2.5.2 владеть навыком активного слушания, чередовать реплики-реакции и реплики-стимулы в диалоге;</p> <p>10.2.6.2 уметь формулировать цели и задачи деятельности в виде желаемого результата;</p> <p>10.2.8.2 формулировать определения по образцу</p>	
	<p>Оценка и сравнительный анализ</p>		<p>10.3.2.1 анализировать и сопоставлять художественное произведение с произведениями разных видов искусства; характеризовать сходства и различия в средствах создания образов, выделять индивидуальные авторские приемы;</p> <p>10.3.3.1 сравнивать произведения (или фрагменты) русской, казахской и мировой литературы, близкие по тематике/ проблематике/ жанру, учитывать особенности национальной культуры; объяснять позицию авторов;</p> <p>10.3.2.2 работать по письменной инструкции;</p> <p>10.3.3.2 убедительно аргументировать свою позицию</p>
4 четверть			
			<p>10.1.3.1 находить и использовать цитаты и</p>

Тайны человеческой души	<p>1. А.С.Пушкин. "Пиковая дама"</p> <p>2. Н.С. Лесков. "Жемчужное ожерелье"</p> <p>3. Ги де Мопассан. "Ожерелье"</p>	<p>Понимание и ответы на вопросы</p>	<p>фрагменты, связанные с проблематикой произведения;</p> <p>10.1.4.1 составлять тезисный и цитатный план;</p> <p>10.1.3.2 демонстрировать стремление овладеть речевой культурой</p>
		<p>Анализ и интерпретация</p>	<p>10.2.1.1 определять жанр и его признаки (роман, роман в письмах, трилогия, очерк);</p> <p>10.2.4.1 анализировать в произведении важные эпизоды, определять конфликт, выявляя героя и антигероя;</p> <p>10.2.6.1 анализировать и характеризовать художественный мир произведения, оформлять своё представление с помощью различных способов свертывания информации (схемы, таблицы, интеллект-карты, ментальные карты, ПОПС-формулы, диаграммы);</p> <p>10.2.7.1 определять способы выражения авторского отношения к героям и изображаемым событиям через деталь художественного произведения;</p> <p>10.2.8.1 выполнять комплексный анализ текста, используя изобразительные средства и фигуры поэтического синтаксиса (эпитеты, сравнения метафоры, олицетворения, риторические фигуры, антитезы, перифразы, аллитерации, ассонансы, аллегии, инверсии, анафоры, градация, парцелляция);</p>

		<p>10.2.9.1 создавать собственные творческие работы, сочинения на литературные и свободные темы, рецензии (на спектакли и/или экранизации произведения);</p> <p>10.2.6.2 уметь формулировать цели и задачи деятельности в виде желаемого результата;</p> <p>10.2.8.2 формулировать определения по образцу;</p> <p>10.2.9.2 задавать вопросы на уточнение, понимание, используя паравербальные средства</p>
	<p>Оценка и сравнительный анализ</p>	<p>10.3.3.1 сравнивать произведения (или фрагменты) русской, казахской и мировой литературы, близкие по тематике/ проблематике/ жанру, учитывать особенности национальной культуры; объяснять позицию авторов;</p> <p>10.3.4.1 характеризовать устные и письменные высказывания (свои, одноклассников) с точки зрения полноты и глубины раскрытия темы, композиционного и стилового единства, фактологической точности;</p> <p>10.3.3.2 убедительно аргументировать свою позицию;</p> <p>10.3.4.2 высказывать критические замечания в корректной форме с приведением доказательств и аргументов при проведении взаимооценивания</p>

Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Орыс тілі мен әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту орыс тілінде емес)

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Орыс тілі мен әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабы б) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Екінші тілге оқытудың мақсаты оқыту деңгейіне сәйкес коммуникация құралы ретінде орыс тілін меңгеру мен жетілдіру дағдыларының қалыптасуын, сонымен бірге орыс әдеби тілінің нормалары мен ережелерін, тіл этикеті ережелерінің сақталуын қамтамсыз етеді, бұлар білім алушылардың функционалдық сауаттылығының дамуына, өз бетінше орыс тілінде сөйлеп қатынас жасауына ықпал жасайды.

3. Міндеттер:

1) өмірдің әлеуметтік-тұрмыстық, ғылыми-техникалық, оқу-кәсіптік салаларында қатынас жасауға қажетті тыңдау, сөйлеу, оқу, жазу дағдыларын дамыту;

2) тілдік жүйе бірліктері, олардың үйлесім ережелері, қызметі, дағдылары және де, орыс тілінің ережелері мен нормаларына сәйкес синтаксикалық құрылымын құру қабілеттері жөнінде білімдерін қалыптастыру;

3) тілдік өзін-өзі бақылау мен тілдік белсенділік дағдыларын дамыту;

4) қабылдаған ақпараттың сараптамасына, синтезіне, бағалануына, түсінілуіне бағытталған ойлау қабілетінің дағдыларын дамыту және қалыптастыру;

5) білім алушылардың танымдық қабілеттерін, жадын, зейінін, қиялын, тілдік реакциясын, тілдік құбылыстарға қарасты байқампаздығын дамыту;

6) ізденушілік, танысушылық, зерттеушілік оқу дағдыларын, оқыған ақпаратты өңдеу дағдыларын қалыптастыру;

7) түрлі жанрдағы шығармаларды саралау, оқығанын дәлелді тұжырымдау: тақырыпты, идеяны және композициялық ерекшеліктерді, шығарма сюжетін, негізгі оқиғаларды, кейіпкерлердің әрекеттері мен істерін, жазушының стилдік ерекшеліктерін ;

8) білім алушының сөздік қорын байыту, педагогтың, айналасындағылардың айтқанын түсініп тыңдауын дамыту;

9) орыс тіліндегі фонетика, лексика, грамматика, дұрыс жазу негіздерін зерделеу және байланысты сөйлеу тілін қалыптастыру;

10) өзге халықтардың тілі мен мәдениетіне төзімділік көзқарас қалыптастыру.

4. Бағдарламаның мазмұны заттық нәтижелерге қол жеткізуден басқа, түзеу міндеттерін жүзеге асыру бойынша жүйелік жұмыстарды қарастырады: есту, есту-көру қабылдауын дамыту; бейтарап және белсенді сөздігін өсіру; сөйлеуінде вербализмді болдырмау, тілдің семантикалық жағымен жұмыс; тілдің грамматикалық және фонетикалық құрылымының бұзылымдарын түзеу; дислексияны, дисграфияны және дизорфографияны болдырмау және жеңу.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Тілді оқыту оқытудың түзеу-дамытушылық және әлеуметтік-бейімдеушілік бағыты қағидаларының негізінде, және де жіктемелік, әрекеттік, коммуникативтік, құндылықты-бағдарлаушылық, дифференциалдық тәсілдер мен ақпараттық-коммуникациялық технологияларын қолдану негізінде, жүзеге асырылады.

6. Оқытудың түзеу-дамытушылық бағыты, оның ерекше білімдік қажеттіліктері ескеріле отырып, оқу ісінің арнайы тәсілдері және әдістері арқылы жүзеге асырылады.

7. Әлеуметтік-бейімдеушілік бағыты тұлғаның әлеуметтік бейімделмеушілігін жеңу немесе азайтуды қарастырады. Білім алушылардың әлеуметтік өмірге қатысулары үшін қажетті тәртіп пен өмірлік нормаларының меңгерілуі бойынша арнайы жұмыстар қарастырылады.

8. Әрекеттік тәсіл қағидасы: оқыту барысында педагогтың басшылығымен заттық-практикалық, ізденушілік әрекеттер кең қолданылады, бұл оқу материалын түсінуге жағдайлар жасайды; заттық-практикалық әрекет жоғарғы психикалық функцияларының сенсомоторлық негізін дамытуға (қабылдауы, тілі, ойлау қабілеті), білім алушылардың өмірлік тәжірибесінің жеткіліксіздігінің орнын толықтыруға, жалпыбілімдік пәндер бойынша білімдер мен дағдыларды меңгерулеріне мүмкіндік береді.

9. Коммуникативтік тәсіл – ақпаратты беру және хабарлау, тілдік қатынас барысында білімдерімен, қабілеттерімен және дағдыларымен алмасу; тіл арқылы қатынас жасау қабілеттілігі оқыту нәтижесі болып табылады.

10. Оқытудың практикалық бағыты білім алушылардың оқыған материалы мен практикалық іс-әрекеті арасындағы тығыз байланысты, практикалық-бағдарлық міндеттерді шешуде бірінші кезекті мағынасы бар, білімдері мен қабілеттерінің қалыптасуын болжайды.

11. Білім алушыларға қарасты жіктемелік және жекелік тәсіл, олардың Бағдарлама мазмұнын меңгерудегі бірдей емес мүмкіндіктерін көрсететін ерекше білімдік

қажеттіліктерінің ескерілуін, оқу материалын меңгеру барысында көрініс алатын және алған білімдерінің, дағдыларының, қабілеттерінің сапасына әсер ететін, вариативті типологиялық ерекшеліктерінің болуын болжайды. Әрбір типологиялық топ үшін педагог олардың мүмкіндіктеріне сәйкес, қолжетімді күрделілік пен көлемін ескере отырып, оқу материалының мазмұнын таңдап алады; оқу жұмысының қарқыны, білім алушылардың дербестігі, оқыту тәсілдері мен әдістері түрлендіріледі. Білім алушылардың топтарға бөлінуі шартты және қозғалмалы. Жіктемелі тәсіл оқытудың жекеленуімен толықтырылады.

12. Ақпараттық коммуникативтік біліктілігін қалыптастыру мақсатында білім алушылар түрлі дереккөздік ақпараты бар әр-түрлі жұмыстарға қамтылады, соның ішінде инновациялық коммуникациялық технологияларға (оқитын машиналар, сөздіктер, анықтамалар, бұқаралық ақпарат құралдары, ғаламтор, компьютер).

13. Қоғамның әлеуметтік-экономикалық және мәдени өмірінің түрлі аспектілерін қамтитын түрлі үлгідегі және жанрдағы мәтіндерді қолданылады, бұл білім алушылардың орфографиялық, пунктуациялық, стилистикалық сауаттылық деңгейін, сондай-ақ тілдік мәдениет деңгейін көтеруге, саралау дағдыларын жаттықтыруға және тілдің түрлі жанрындағы, стилдегі байланысты сөйлемдерді меңгерулеріне мүмкіндік береді.

14. Мәтіндер мазмұны білім алушылардың рухани-адамгершіліктік қасиеттері мен орысстандық патриотизмді қалыптастыруға және өмірде жалпыұлттық "Мәңгілік Ел" идеясын іске асыруға, этникааралық және мәдениаралық коммуникация жағдайында төзімділік пен қатынасты дамытуға бағытталады.

15. Сабақтарды ұйымдастыру және өткізу барысында педагог бірқатар ерекше және жалпы әдістемелік талаптарға сүйенеді:

1) үздіксіз түзеу және дефицитарлық функцияларын дамыту (сенсорлық, моторлық, психикалық);

2) кеңістіктік ұғымдарды, коммуникативтік әрекеттерді, сезіну мен ұсақ моториканы, есту, көру және тактильдік қабылдауды дамыту;

3) меңгерген компенсаторлық тәсілдерін, қабілеттері мен дағдыларын, қалпына келтірілген және түзетілген функцияларын түрлі оқу үдерісі барысында, сабақта және сабақтан тыс кезде, айналасындағылармен қатынас жасау кезінде белсенді түрде қолдану мүмкіндігін қамтамасыз ету;

4) әлеуметтік құзіретін белсендету және өз бетінше жұмыс жасау дағдыларын, танымдық белсенділік пен танымдық қызығушылығын, тұлғаның эмоциялық-еріктік саласы мен оң қасиеттерін дамыту.

16. Оқытудың әдістері мен тәсілдерін таңдау ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылардың танымдық әс-әрекеттеріне сәйкес жүзеге асырылады, соған орай, іс-әрекеттер алгоритмдері мен заттық-практикалық ірекеттерді қолдану түрінде берілетін, "кішкентай қадамдар" әдісі маңызды орын алады.

17. Әрбір жаңа кезеңде білім алушылар материалды зерделеуге алдыңғы дағдыларының қалыптасуына қарай көшіп отырады; мұғалім дағдылары мен қабілеттерінің қалыптасуына қажетті әр кезеңге белгіленген уақытты өз бетінше белгілейді.

18. Бағдарламаны жүзеге асыру барысында білім алушылардың тілдік практикалық қабілеттерінің қалыптасуына акцент жасау қарастырылады, бұлар білім алушылардың тілдік әрекетінің шектеулілігіне байланысты күнделікті істерінде жүзеге асырылады.

19. Екінші тілге оқытудың бастапқы кезеңдерінде ауызша орыс тілін түсіну қабілетін қалыптастыру, сөздік қорын анықтау және кеңейту негізгі болып табылады, олар тілдік естуін дамыту және түзеу бойынша жүйелі жұмыс жүргізілуімен, орфоэпикалық дағдыларын қалыптастырумен сабақтасады; бұл үшін әңгімелесуді, өлеңдер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, сөйлемдер, тілдік ойындар жаттауды қолдануға болады; мұнда мұғалім сөздердің орфоэпикалық дұрыс айтылуын қадағалайды, өз тілі мысалында орыс тілінде сұрақтарға жауап беруге, сұрақ қоюға, сөздерді, сөйлемдерді, мәтінді оқуға үйретеді.

20. 5-сыныпта білім алушылар сөздердің дыбыстық, содан кейін дыбыстық-әріптік сарптамасымен жұмыс жүргізуді жалғастырады; жұмыстың бұл түрінің тілдік естуді дамытуда үлкен мағынасы бар, орысша сөздегі әрбір дыбыс пен әріптің орнын көруге көмектеседі, ал бұл өз кезегінде, дұрыс сөйлеуге, жазуға, сөздерді есте сақтауға ықпалын тигізеді.

21. Тілді практикалық тұрғыда меңгерудің бастапқы кезі тыңдау қабілеті мен дағдысы болады, бұлардың базасында байланысты сөйлеу, сөйлеу қабілеті мен дағдылары қалыптасып, олармен жұмыс жетекші орын алады, өйткені ауызша тілдің қабілеті мен дағдыларының базасында оқу және жазу қабілеті мен дағдылары қалыптасады.

22. Бұл үшін қабілеттіліктің бүтіндей кешені орнатылады, атап айтқанда:

- 1) дыбыстамалық тілді тыңдау;
- 2) айтылғанды есту, бөтен және өз тіліндегі нормадан ауытқуларды табу;
- 3) үлгі негізінде естігенді дұрыс қайталап айту;
- 4) дыбыстарды, буындарды, сөздерді анық артикуляциялау;

5) естігенді айтқан сөзбен және көргенімен сәйкестеу: дыбыстық және әріптік құрылымның сәйкестігін белгілеу, әдеби сөйлеу мен сөзді жазу арасындағы қайшылықтарды табу;

- 6) ауызша өз сөзінде және оқығанда өз бетінше орфоэпикалық үлгілерді қолдану;
- 7) байланысты сөздер құру;
- 8) сауатты жазу.

23. Тілдік дағдыларды дамыту үшін түрлі талдауыштар қатысатын жағдайларды жасаған дұрыс: көру (суреттерді, заттарды көрсету), есту (мұғалім, құрдастары, не

айтып жатқанын мұқият тыңдау, сөйлеу тіліндегі қателерді байқау); тактильді (дыбыс артикуляциясын сезіну).

24. Сөздерді дұрыс жазу дағдыларын қалыптастыру үшін арнайы жаттығулар қолданылады: сөздерді, сөйлемдерді тақтадан және оқулықтан көшіріп жазу; қалдырып кеткен әріптерді, буындарды, сөздерді қойып көшіру; таңдамалы көшіру; естігенін жазу, ойша, сраптама ізі бойынша сөйлемдердегі сөздердің бұзылған ретін қалпына келтіру.

25. Оқыту барысындағы орфографиялық сөздермен сүйемелденетін тыңдау, сөйлеу, саналы көшіру, орыс тілін меңгеру жұмыстарының негізгі түрі болып табылады.

26. Оқыған кезде фактілер дұрыс қабылданып жатқанын (не, қайда, қашан), себептік-нәтижелік байланыстар белгіленгенін (неге, не үшін), оқығанның мағынасын қалай түсінгенін анықтап алады.

27. Оқыту барысында сөздіктік жұмыстың үлкен мағынасы бар: ол түсініп оқудың қалыптасуына, сөздігінің баюына, бөлектенген сөздердің айтылуы мен жазылуы практикалық тұрғыда меңгерілуіне ықпал жасайды; сөздік жұмыстың мазмұнымен жаңа сөздердің мағынасы түсіндіріліп, олар білім алушылардың белсенді тіліне (ауызша және жазбаша) енгізіледі. Жаңа сөздер мағынасын талқылау орыс тілінде жүргізіледі; бөлектенген жағдайда ана тілін қолдануға, сөздерді аударуға болады.

28. Орыс тілін оқытудың маңызды шарттарының бірі - мұғалімнің сөйлеу тілі мен оқуы; педагогтың тілі үлгі болады; үлкеннің орыс тілі анық, ашық, фонетикалық, лексикалық және грамматикалық қателерсіз болады.

29. Қабілеттер мен дағдылардың дамуында оқытудың төмендегідей стратегиялары, әдістері мен тәсілдері қолданылады:

- 1) білім алушыларды коммуникативтік іс-әрекетке белсенді түрде тарту;
- 2) оқудың таныстырушылық түрі негізінде өз бетінше білім іздеу уәждемесін қалыптастыру;
- 3) әрі қарай дамуы үшін бағалаудың түрлі тәсілдерін қолдану, білім алушылардың шығармашылықтық қабілеттерін арттыру үшін түрлі жағдайлар жасау;
- 4) білім алушыларды ынталандыру және уәждеу мақсатында оқытуды дифференциалау.

30. Орыс тілінде оқитындар үшін бірегей (шоғырландырылған) орыс тілі мен әдебиеті сабағы жүргізіледі.

31. Тілдік оқыту барысында техникалық құрылғылар (аппаратура) және дидактикалық құралдар (ақпарат тасушы) белсенді түрде қолданылады, оның ішінде:

- 1) интерактивтік панелі және үшөлшемді аксессуарлары бар "Мультимедиялық интерактивтік оқытатын бағдарламалық-әдістемелік кешен" электрондық ресурсы - теориялық материал мен практикалық білімдердің меңгерілу тиімділігін жоғарылату үшін;

2) дыбыстық сигналады визуалдайтын "Логопедиялық тренажер" - арнайы тыныс алу және дауыс жаттығуларын өткізу барысында, әсіресе тұтықпасы мен дизартриясы бар балалармен жұмыс істегенде;

3) тілдік коммуникацияны меңгеру және дамытуға арналған тілідік тренажер ассистивтік құрылғысы - қажетті мөлшерде жалпақ сөйлемдік тілді меңгермеген білім алушылар үшін, сонымен бірге білім алушылардың тілдік шектелуі кезеңінде.

3-тарау. "Орыс тілі мен әдебиеті" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

32. Объем учебной нагрузки по учебному предмету "Русский язык и литература" составляет:

- 1) в 5 классе – 3 часа в неделю, 102 часа в учебном году;
- 2) в 6 классе – 3 часа в неделю, 102 часа в учебном году;
- 3) в 7 классе – 3 часа в неделю, 102 часа в учебном году;
- 4) в 8 классе – 3 часа в неделю, 102 часа в учебном году;
- 5) в 9 классе – 3 часа в неделю, 102 часа в учебном году;
- 6) в 10 классе – 2 часа в неделю, 68 часов в учебном году.

33. Количество часов, отведенных на изучение каждого раздела, распределяется из расчета общего количества часов, часы распределяются с учетом индивидуальных особенностей своего класса.

34. Обучение организовано по разделам, включающим виды речевой деятельности и использование языковых единиц. Разделы разбиты на подразделы, которые содержат в себе цели обучения по классам в виде ожидаемых результатов по классам.

35. Цели обучения, организованные последовательно внутри каждого подраздела, позволяют учителям планировать свою работу и оценивать достижения обучающихся, информировать о следующих этапах обучения.

36. Для определения содержания предмета "Русский язык и литература" выстроена система целей обучения, которая состоит из следующих разделов:

1) раздел 1 "Слушание и говорение" направлен на формирование умений слушать речь учителя и учащихся, аудио (видео) записи, понимать смысл услышанного, содержание художественных произведений с определенным лексическим минимумом; выделять основную мысль из общего содержания; на развитие умений выражать мысли, передавать мысли последовательно в устной форме;

2) раздел 2 "Чтение" понимание прочитанного, развитие умения читать, пересказывать прочитанное, формулировать вопросы и ответы, участвовать в диалоге, создавать монологическое высказывание, соблюдать речевые нормы;

3) раздел 3 "Письмо" направлен на совершенствование техники письма, умение выполнять звуковой анализ слов, соблюдение орфографических, грамматических и пунктуационных норм.

37. Раздел "Слушание и говорение" включает следующие подразделы:

- 1) понимание устного сообщения/аудио/видеоматериалов;
- 2) понимание лексического значения слов;
- 3) понимание содержания художественных произведений;
- 4) расширение словарного запаса;
- 5) участие в диалоге;
- 6) развитие связной речи.

38. Раздел "Чтение" включает следующие подразделы:

- 1) понимание содержания текста;
- 2) формулирование вопросов и ответов;
- 3) владение разными видами чтения.

39. Раздел "Письмо" включает следующие подразделы:

- 1) совершенствование техники письма
- 2) соблюдение орфографических норм;
- 3) соблюдение грамматических норм;
- 4) соблюдение пунктуационных норм.

40. Базовое содержание учебного предмета "Русский язык и литература" для 5 класса:

1) слушание и говорение: различать звуковой состав воспринимаемой на слух речи; соотносить знакомые слова с соответствующими предметами и явлениями; воспринимать эмоциональную окраску высказываний; воспринимать и понимать ситуативную речь учителя; понимать значение новых слов по теме; использовать в речи слова, словосочетания для знакомства, названия предмета; понимать значение единственного и множественного числа существительных; понимать содержание коротких текстов, содержащих знакомые лексические и грамматические единицы; использовать в самостоятельной речи слова по пройденным темам на предыдущем этапе и усвоение новых слов относительно новой темы; владеть словарным запасом, включающим синонимы, антонимы, омонимы; называть предметы, их действия и признаки и задавать вопросы; участвовать в диалоге этикетного характера (приветствие, обращение, знакомство); участвовать в диалоге, правильно понимая реплики и предоставляя обратную связь; создавать связные высказывания по опорным словам; создавать монологические высказывания описательного характера; соблюдать орфоэпические нормы;

2) чтение: понимать общее содержание текста, определяя ключевые слова и словосочетания; понимать основное содержание произведений фольклора и литературы/фрагментов, содержащих знакомые лексические и грамматические единицы, определять тему; прогнозировать содержание текста по вопросам; формулировать вопросы по содержанию текста и отвечать на них используя опорные слова; формулировать вопросы по содержанию текста и отвечать на них самостоятельно; правильно, бегло, сознательно и выразительно читать с соблюдением норм орфоэпии;

самостоятельно находить в тексте незнакомые слова и выражения, с помощью словаря находить их значение; находить в тексте главную мысль и соотносить ее с заглавием; составлять план и пересказывать по плану; пересказывать содержание прочитанного; пользоваться книгой, находить оглавление, нужный текст; сравнивать содержание и тему текстов;

3) письмо: алфавит. Сопоставительная характеристика русского и казахского алфавита; правильно произносить звуки русского языка; правильно писать и читать буквы, слоги, слова; уметь списывать слова, предложения, тексты с печатного текста; уметь списывать слова, предложения, тексты с рукописного текста; уметь производить звуко-буквенный анализ слова; различать звонкие и глухие согласные, правильно писать буквы которые их обозначают; правописание проверяемых безударных гласных в корне слова; использовать именные части речи, согласуя слова в роде, числе и падеже ; применять знаки препинания в простых предложениях с обращениями и однородными членами.

41. Базовое содержание учебного предмета "Русский язык и литература" для 6 класса:

1) слушание и говорение: воспринимать и понимать русскую речь, произносимую в разговорном темпе; различать звуковой состав воспринимаемой на слух речи; соотносить знакомые слова с соответствующими предметами и явлениями; понимать общее содержание сообщения продолжительностью не более 2-3 минут, определяя тему текста; понимать значение слов бытовой тематики; понимать значения предлогов, словосочетаний и простых предложений; понимать глаголы в зависимости от лица и времени; использовать слова, обозначающие один или несколько предметов; понимание значения синонимов и антонимов понимать содержание небольших текстов; содержащих знакомые лексические и грамматические единицы; владеть словарным запасом, включающим синонимы, антонимы участвовать в диалоге этикетного характера; воспринимать эмоциональную окраску высказываний; создавать монологические высказывания повествовательного характера;

2) чтение: понимать общее содержание текста, определяя ключевые слова и словосочетания; формулировать вопросы по содержанию текста, отвечать на них с опорой на иллюстрацию; правильно и выразительно читать доступный пониманию текст с соблюдением словесного и логического ударения; кратко пересказывать текст; правильно читать календарные даты; различать стихи и прозу; пользоваться книгой, находить оглавление, нужный текст; сравнивать содержание и тему текстов;

3) письмо: уметь списывать текст с печатного и рукописного текстов; уметь сверять написанное с образцом; замечать расхождения между произношением и написанием слова; писать большую букву в именах, фамилиях и отчествах людей, кличках животных ; владеть приемами самоконтроля при списывании; правильно писать безударные падежные окончания; правильное употребление разделительного "Ъ и Ъ" знаков на

письме; правильно использовать падежные формы числительных, прилагательных, местоимений; образовывать степени сравнения прилагательных и наречий в соответствии с нормой; применять знаки препинания в предложениях с прямой речью;

42. Базовое содержание учебного предмета "Русский язык и литература" для 7 класса:

1) слушание и говорение: понимать основную информацию сообщения продолжительностью до 2-3 минут, определяя ключевые слова; понимать вопросы и адекватно на них отвечать; различать интонации повествовательного, вопросительного предложений; понимать значение слов тематики духовно-нравственной тематики; понимать значение прочитанного текста; понимать значение прочитанного стихотворения; понимание значения синонимов и антонимов; понимать содержание рассказов; содержащих знакомые лексические и грамматические единицы, определяя тему и основную мысль; характеризовать персонажей владеть словарным запасом, включающим синонимы, антонимы, омонимы участвовать в диалоге регуляторного характера, создавать связный рассказ по коллективно составленному плану; создавать монологические высказывания в зависимости от речевой задачи (описание, рассуждение, повествование) о себе, семье, профессиях;

2) чтение: понимать основную информацию, определяя тему, цель или назначение текста; формулировать вопросы, направленные на оценку содержания текста, и отвечать на вопросы, выражая своё мнение по теме и/или поднимаемой проблеме; правильно и выразительно читать доступный пониманию текст с соблюдением словесного и логического ударения, пауз, правильного интонирования предложений различных по цели высказывания; различать описание, повествование, басни и сказки; самостоятельно осмысливать текст до чтения (с помощью заглавия, иллюстрации, ключевых слов); владеть видами чтения (ознакомительное, комментированное), читать по ролям; составлять сложный план;

3) письмо: списывать текст, соблюдая основные требования к графическому оформлению текста (перенос слов, поля, красная строка); выполнять письменные работы (списывание, диктант) с грамматическими заданиями с помощью учителя; писать адрес на конверте; владеть приемами самоконтроля при написании слухового диктанта. правильно писать безударные глагольные окончания; правильно писать гласные после шипящих и "Ц"; правильно использовать глагол и его формы, служебные части речи; соблюдать нормы глагольного управления применять знаки препинания в предложениях с прямой и косвенной речью.

43. Базовое содержание учебного предмета "Русский язык и литература" для 8 класса:

1) слушание и говорение: воспринимать и понимать небольшие тексты прозаического жанра продолжительностью 3-4 минут; понимать контекстную речь учителя; различать интонации повествовательного, вопросительного и побудительного

предложений; понимать значение слов учебно-образовательной тематики; понимать значение слов одинаковых по написанию; понимать содержание небольших прозаических произведений; адекватно отвечать на вопросы; характеризовать персонажей; владеть словарным запасом, включающим эмоционально-ноокрашенную лексику; употреблять различную форму числительных, местоимений, глаголов; использовать сложные предложения, выражающие условные, уступительные, сравнительные, сопоставительные отношения; участвовать в диалоге-распросе; строить связные высказывания на заданные темы; использовать межфразовые связи при помощи местоимений в монологических высказываниях; оценивать высказывание (монолог/диалог), основанное на личных впечатлениях /наблюдениях;

2) чтение: понимать главную и второстепенную информацию связывая информацию с общеизвестными, повседневными знаниями; формулировать проблемные вопросы по тексту, позволяющие выдвигать идеи, предположения, и отвечать на вопросы, приводя аргументы, связывать информацию текста с фактами из реальной жизни; правильно и выразительно читать доступный пониманию текст с соблюдением словесного и логического ударения, пауз, правильного интонирования предложений различных по цели высказывания; читать, используя такие средства выразительности как темп, громкость, эмоциональная окраска; пересказывать текст с изменением форм местоимений, глагола;

3) письмо: самостоятельно выполнять письменные работы (списывание, диктант) с грамматическими заданиями; самостоятельно проверять свою работу и работу товарища; выполнять письменные работы обучающего и контрольного характера с соблюдением орфографических правил; писать по памяти короткий текст после предварительной подготовки; выполнять самостоятельные письменные работы; записывать под диктовку с соблюдением орфографических правил; представлять информацию в виде таблицы, схемы диаграммы, графика; писать короткое сочинение на заданную тему; правильно писать гласные и согласные в разных частях слова, слова через дефис; правильно писать "НЕ" с разными частями речи, окончания глаголов, суффиксы в разных частях речи; правильно использовать косвенные формы местоимений; употребление числительных в сочетании с существительными; правильно употреблять в речи глаголы неопределенной формы; применять знаки препинания в предложениях с вводными словами и конструкциями.

44. Базовое содержание учебного предмета "Русский язык и литература" для 9 класса:

1) слушание и говорение: понимать основную и детальную информацию сообщения продолжительностью 4-5 минут; воспринимать и понимать небольшие тексты поэтического жанра, вопросы к ним; понимать значение слов тематики социально-культурной тематики; понимать содержание поэтических произведений/фрагментов, определяя с помощью учителя основную мысль произведения; характеризовать

персонажей; владеть объемом словарного запаса, достаточным для эффективного общения на заданную тему; участвовать в диалоге на темы школьной, семейной жизни; времена года; раскрывать развитие событий во времени, правильно употреблять формы глаголов; употреблять в речи формы сравнительной степени наречий (громче говорить); употреблять в речи предложения с причастным оборотом;

2) чтение: понимать главную, второстепенную и детальную информацию текстов; определять стилистические особенности текстов публицистического стиля (статья, интервью, очерк, послание), официально-делового стиля (характеристика, автобиография, резюме); определять принадлежность текстов к смешанному типу на основе характерных признаков; формулировать проблемные вопросы по тексту, позволяющие выдвигать идеи, интерпретации, предположения, и отвечать на разные типы вопросов; самостоятельно делить текст на части, озаглавливать их; составлять план прочитанного; строить рассказ-повествование на основе данного текста от третьего лица (постороннего наблюдателя) и первого лица (участника событий); работать с толковым словарем;

3) письмо: выполнять письменные работы (списывание, диктант, изложение) с грамматическими заданиями; писать изложение по коллективнооставленному плану после предварительной речевой и орфографической подготовки; писать изложение по самостоятельно составленному плану после предварительной речевой и орфографической подготовки; самостоятельно проверять свою работу и работу товарища; писать творческие работы (в том числе на литературные темы); правильно выбирать слитное или раздельное написание "НЕ" с разными словами; правильно писать сложные имена существительные, прилагательные; правильно писать числительные, неопределенные местоимения; правильно писать приставки и суффиксы в разных частях речи; знать правописание нн-в причастиях, не- с причастиями; правильно использовать служебные части речи (союзы, предлог, частицы); знать правописание наречий (буквы "о-а" на конце наречий, мягкий знак на конце наречий); применять знаки препинания в предложениях с обособленными членами предложения.

45. Базовое содержание учебного предмета "Русский язык и литература" для 10 класса:

1) слушание и говорение: понимать основную и детальную информацию сообщения, продолжительностью до 5-6 минут, определяя тему; воспринимать и понимать речь диктора радио и телевидения; воспринимать и понимать небольшие тексты прозаического и поэтического жанра, вопросы к ним; понимать значение слов общественно-политической тематики; понимать содержание прозаических, поэтических произведений/ фрагментов, определяя основную мысль произведения; характеризовать персонажей; владеть объемом словарного запаса, достаточным для эффективного общения по широкому кругу тем; участвовать в диалоге на темы трудовой, профессиональной деятельности, спорта и отдыха; самостоятельно

составлять рассказ на заданные темы; создавать тексты дискуссионного и полемического характера;

2) чтение: понимать главную, второстепенную и скрытую (подтекст) информацию текстов; формулировать вопросы, перефразируя информацию текста, и отвечать на них, различая факт и мнение; читать с подготовкой и без подготовки, используя основные средства выразительности; пересказывать текст кратко и выборочно; подбирать материал для рассказа о действующем лице и составлять этот рассказ; давать оценку прочитанному, выражать свое отношение к нему; выделять основную мысль текста; различать стихи и прозу, басню-сказки, научно-популярные статьи и деловые документы; составлять тезисный план; использовать виды чтения владеть техниками критического мышления при чтении;

3) письмо: писать сочинение описательного характера по коллективно составленному плану после предварительной речевой и орфографической подготовки; писать сочинение описательного характера по самостоятельно составленному плану после предварительной речевой и орфографической подготовки; писать заметку о жизни (класса, школы, семьи); писать различные виды деловых бумаг; употреблять в изложениях и сочинениях запятую в сложных предложениях; обнаруживать стилистические ошибки в письменной речи; правильно писать союзы, предлоги, частицы; сформировать навыков соблюдения орфографических норм; правильно использовать служебные части речи (союзы, предлог, частицы, междометия); правильно строить сложносочиненные и сложноподчиненные предложения; правильно расставлять знаки препинания в сложном предложении.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

46. Цели обучения в Программе представлены кодировкой. В коде первое число обозначает класс, второе и третье числа – подраздел, четвертое число показывает нумерацию учебной цели. Например, в кодировке 6.2.1.4:

"6" – класс, "2.1" – подраздел, "4" – нумерация учебной цели.

47. Ожидаемые результаты по целям обучения:

таблица 1

Подраздел	Раздел 1. Слушание и говорение					
	5 класс	6 класс	7 класс	8 класс	9 класс	10 класс
	5.1.1.1 различать звуковой состав	6.1.1.1 воспринимать и понимать русскую речь, произносиму ю в разговорном темпе; 6.1.1.2	7.1.1.1 понимать основную информацию	8.1.1.1 воспринимать и понимать небольшие тексты		10.1.1.1 понимать основную и детальную информацию сообщения,

<p>1.1 Понимание устного сообщения/ аудио/ видеоматериалов</p>	<p>воспринимать на слух речи; 5.1.1.2 соотносить знакомые слова с соответствующими предметами и явлениями; 5.1.1.3 воспринимать эмоциональную окраску высказываний; 5.1.1.4 воспринимать и понимать ситуативную речь учителя</p>	<p>различать звуковой состав воспринимаемой на слух речи; 6.1.1.3 соотносить знакомые слова с соответствующими предметами и явлениями; 6.1.1.4 понимать общее содержание сообщения продолжительностью не более 2-3 минут, определяя тему текста</p>	<p>сообщения продолжительностью до 2-3 минут, определяя ключевые слова; 7.1.1.2 понимать вопросы и адекватно на них отвечать; 7.1.1.3 различать интонации повествовательного, вопросительного предложений</p>	<p>прозаического жанра продолжительностью 3-4 минут; 8.1.1.2 понимать контекстную речь учителя; 8.1.1.3 различать интонации повествовательного, вопросительного и побудительного предложений</p>	<p>9.1.1.1 понимать основную и детальную информацию сообщения продолжительностью 4-5 минут; 9.1.1.2 воспринимать и понимать небольшие тексты поэтического жанра, вопросы к ним</p>	<p>продолжительностью до 5-6 минут, определяя тему; 10.1.1.2 воспринимать и понимать речь диктора радио и телевидения; 10.1.1.3 воспринимать и понимать небольшие тексты прозаического и поэтического жанра, вопросы к ним</p>
<p>1.2 Понимание лексического значения слов</p>	<p>5.1.2.1 понимать значение новых слов по теме; 5.1.2.2 использовать в речи слова, словосочетания для знакомства, названия предмета; 5.1.2.3 понимать значение единственного и множественного числа существительных</p>	<p>6.1.2.1 понимать значение слов бытовой тематики; 6.1.2.2 понимать значения предлогов, словосочетаний и простых предложений; 6.1.2.3 понимать глаголы в зависимости от лица и времени (Я пришел. Она пришла); 6.1.2.4 использовать слова, обозначающие один или несколько предметов</p>	<p>7.1.2.1 понимать значение слов тематики духовно-нравственной тематики; 7.1.2.2 понимать значение прочитанного текста; 7.1.2.3 понимать значение прочитанного стихотворения 7.1.2.4 понимание значения синонимов и антонимов</p>	<p>8.1.2.1 понимать значение слов учебно-образовательной тематики; 8.1.2.2 понимать значение слов одинаковых по написанию</p>	<p>9.1.2.1 понимать значение слов тематики социально-культурной тематики</p>	<p>10.1.2.1 понимать значение слов общественно-политической тематики</p>

<p>1.3 Понимание содержания художественных произведений</p>	<p>5.1.3.1 понимать содержание коротких текстов, содержащих знакомые лексические и грамматические единицы</p>	<p>6.1.3.1 понимать содержание небольших текстов, содержащих знакомые лексические и грамматические единицы</p>	<p>7.1.3.1 понимать содержание рассказов, содержащих знакомые лексические и грамматические единицы, определяя тему и основную мысль; 7.1.3.2 характеризовать персонажей</p>	<p>8.1.3.1 понимать содержание небольших прозаических произведений, адекватно отвечать на вопросы; 8.1.3.2 характеризовать персонажей</p>	<p>9.1.3.1 понимать содержание этических произведений / фрагментов, определяя с помощью учителя основную мысль произведения; 9.1.3.2 характеризовать персонажей</p>	<p>10.1.3.1 понимать содержание прозаических, поэтических произведений / фрагментов, определяя основную мысль произведения; 10.1.3.2 характеризовать персонажей</p>
<p>1.4 Расширение словарного запаса</p>	<p>5.1.4.1 использовать в самостоятельной речи слова по пройденным темам на предыдущем этапе и усвоение новых слов относительно новой темы; 5.1.4.2 владеть словарным запасом, включающим синонимы, антонимы, омонимы</p>	<p>6.1.4.1 владеть словарным запасом, включающим синонимы, антонимы</p>	<p>7.1.4.1 владеть словарным запасом, включающим синонимы, антонимы, омонимы</p>	<p>8.1.4.1 владеть словарным запасом, включающим эмоционально-окрашенную лексику; 8.1.4.2 Употреблять различную форму числительных, местоимений, глаголов; 8.1.4.3 использовать сложные предложения, выражающие условные, уступительные, сравнительные, сопоставительные отношения</p>	<p>9.1.4.1 владеть объемом словарного запаса, достаточным для эффективного общения на заданную тему</p>	<p>10.1.4.1 владеть объемом словарного запаса, достаточным для эффективного общения по широкому кругу тем</p>
	<p>5.1.5.1 называть предметы, их действия и признаки и задавать вопросы;</p>	<p>6.1.5.1</p>	<p>7.1.5.1</p>			

1.5 Участие в диалоге	5.1.5.2 участвовать в диалоге этикетного характера (приветствие, обращение, знакомство); 5.1.5.3 участвовать в диалоге, правильно понимая реплики и предоставляя обратную связь	участвовать в диалоге этикетного характера (прощание, благодарность, извинение); 6.1.5.2 воспринимать эмоциональную окраску высказываний	участвовать в диалоге регуляторного характера (просьба, разрешение, запрет, приглашение)	8.1.5.1 участвовать в диалогическом разговоре;	9.1.5.1 участвовать в диалоге на темы школьной, семейной жизни; времена года	10.1.5.1 участвовать в диалоге на темы трудовой, профессиональной деятельности, спорта и отдыха
1.6 Развитие связной речи	5.1.6.1 создавать связные высказывания по опорным словам; 5.1.6.2 создавать монологические высказывания описательного характера; 5.1.6.3 соблюдать орфоэпические нормы	6.1.6.2 создавать монологические высказывания повествовательного характера	7.1.6.1 создавать связный рассказ по коллективно составленному плану; 7.1.6.2 создавать монологические высказывания в зависимости от речевой задачи (описание, рассуждение, повествование) о себе, семье, профессиях	8.1.6.1 строить связные высказывания на заданные темы; 8.1.6.2 использовать межфразовые связи при помощи местоимений в монологических высказываниях; 8.1.6.3 оценивать высказывание (монолог/диалог), основанное на личных впечатлениях/наблюдениях	9.1.6.1 раскрывать развитие событий во времени, правильно употреблять формы глаголов; 9.1.6.2 употреблять в речи формы сравнительной степени наречий (громче говорить); 9.1.6.3 употреблять в речи предложения с причастным оборотом	10.1.6.1 самостоятельно составлять рассказ на заданные темы; 10.1.6.2 создавать тексты дискуссионного и полемиического характера

таблица 2

Подраздел	Раздел 2. Чтение					
	5 класс	6 класс	7 класс	8 класс	9 класс	10 класс
	5.2.1.1 понимать общее содержание				9.2.1.1 понимать главную, второстепенную и детальную	

<p>2.1 Понимание содержания текста</p>	<p>текста, определяя ключевые слова и словосочетания; 5.2.1.2 понимать основное содержание произведений фольклора и литературы/фрагментов, содержащих знакомые лексические и грамматические единицы, определять тему; 5.2.1.3 прогнозировать содержание текста по вопросам</p>	<p>6.2.1.1 понимать общее содержание текста, определяя ключевые слова и словосочетания</p>	<p>7.2.1.1 понимать основную информацию, определяя тему, цель и назначение текста</p>	<p>8.2.1.1 понимать главную и второстепенную информацию, связывая информацию с общеизвестными, повседневными знаниями</p>	<p>информацию текстов; 9.2.1.2 определять стилистические особенности текстов публицистического стиля (статья, интервью, очерк, послание), официально-делового стиля (характеристика, автобиография, резюме); определять принадлежность текстов к смешанному типу на основе характерных признаков</p>	<p>10.2.1.1 понимать главную, второстепенную и скрытую (подтекст) информацию текстов</p>
<p>2.2 Формулирование вопросов и ответов</p>	<p>5.2.2.1 формулировать вопросы по содержанию текста и отвечать на них используя опорные слова; 5.2.2.2 формулировать вопросы по содержанию текста и отвечать на них самостоятельно</p>	<p>6.2.2.1 формулировать вопросы по содержанию текста и отвечать на них с опорой на иллюстрацию</p>	<p>7.2.2.1 формулировать вопросы, направленные на оценку содержания текста, и отвечать на вопросы, выражая своё мнение по теме и/или поднимаемой проблеме</p>	<p>8.2.2.1 формулировать проблемные вопросы по тексту, позволяющие выдвигать идеи, предположения, и отвечать на вопросы, приводя аргументы, связывать информацию текста с фактами из реальной жизни</p>	<p>9.2.2.1 формулировать проблемные вопросы по тексту, позволяющие выдвигать идеи, интерпретации, предположения, и отвечать на разные типы вопросов</p>	<p>10.2.2.1 формулировать вопросы, перефразируя информацию текста, и отвечать на них, различая факт и мнение</p>
	<p>5.2.3.1</p>		<p>7.2.3.1 правильно и</p>			<p>10.2.3.1 читать с подготовкой и без</p>

2.3 Владение разными видами чтения	<p>правильно, бегло, сознательно и выразительно читать с соблюдением норм орфоэпии;</p> <p>5.2.3.2 самостоятельно находить в тексте незнакомые слова и выражения, с помощью словаря находить их значение;</p> <p>5.2.3.3 находить в тексте главную мысль и соотносить ее с заглавием;</p> <p>5.2.3.4 составлять план и пересказывать по плану;</p> <p>5.2.3.5 пересказывать содержание прочитанного;</p> <p>5.2.3.6 пользоваться книгой, находить оглавление, нужный текст;</p> <p>5.2.3.7 сравнивать содержание и тему текстов</p>	<p>6.2.3.1 правильно и выразительно читать доступный пониманию текст с соблюдением словесного и логического ударения;</p> <p>6.2.3.2 кратко пересказывать текст;</p> <p>6.2.3.3 правильно читать календарные даты;</p> <p>6.2.3.4 практический различать стихи и прозу</p> <p>6.2.3.5 пользоваться книгой, находить оглавление, нужный текст;</p> <p>6.2.3.6 сравнивать содержание и тему текстов</p>	<p>выразительно читать доступный пониманию текст с соблюдением словесного и логического ударения, пауз, правильного интонирования предложений различных цели высказывания;</p> <p>7.2.3.2 различать описание, повествование, басни и сказки</p> <p>7.2.3.3 самостоятельно осмысливать текст до чтения (с помощью заглавия, иллюстрации, ключевых слов);</p> <p>7.2.3.4 владеть видами чтения (ознакомительное, комментированное), читать по ролям;</p> <p>7.2.3.5 составлять сложный план</p>	<p>8.2.3.1 правильно и выразительно читать доступный пониманию текст с соблюдением словесного и логического ударения, пауз, правильного интонирования предложений различных цели высказывания;</p> <p>8.2.3.2 читать, используя такие средства выразительности как темп, громкость, эмоциональная окраска;</p> <p>8.2.3.3 пересказывать текст с изменением форм местоимений, глагола</p>	<p>9.2.3.1 самостоятельно делить текст на части, озаглавливать их;</p> <p>9.2.3.2 составлять план прочитанного;</p> <p>9.2.3.3 строить рассказ-повествование на основе данного текста от третьего лица (постороннего наблюдателя) и первого лица (участника событий);</p> <p>9.2.3.4 работать с толковым словарем</p>	<p>подготовки, используя основные средства выразительности;</p> <p>10.2.3.2 пересказывать текст кратко и выборочно;</p> <p>10.2.3.3 подбирать материал для рассказа о действующем лице и составлять этот рассказ;</p> <p>10.2.3.4 давать оценку прочитанному, выражать свое отношение к нему;</p> <p>10.2.3.5 выделять основную мысль текста;</p> <p>10.2.3.6 различать стихи и прозу, басню-сказку, научно-популярные статьи и деловые документы;</p> <p>10.2.3.7 составлять тезисный план;</p> <p>10.2.3.8 использовать виды чтения владеть техниками критического мышления при чтении</p>
------------------------------------	---	---	---	--	---	--

таблица 3

Подраздел	Раздел 3. Письмо					
	5 класс	6 класс	7 класс	8 класс	9 класс	10 класс

<p>3 . 1 Совершенство вание техники письма</p>	<p>5.3.1.1 алфавит. Сопоставитель на я характеристи ка русского и казахского алфавита; 5.3.1.2 правильно произносить звуки русского языка; 5.3.1.3 правильно писать и читать буквы, слоги, слова; 5.3.1.4 уметь списывать слова, предложения, тексты с печатного текста; 5.3.1.5 уметь списывать слова, предложения, тексты с рукописного текста; 5.3.1.6 уметь производить звуко-буквен ный анализ слова; 5.3.1.6 писать творческие работы на литературные темы, выражая свое отношение к поступкам героям художественн</p>	<p>6.3.1.1 уметь списывать текст с печатного и рукописного текстов; 6.3.1.2 уметь сверять написанное с образцом; замечать расхождения между произношени ем и написанием слова; 6.3.1.3 писать большу букву в именах, фамилиях и отчествах людей, кличках животных; 6.3.1.4 владеть приемами самоконтроля при написании слухового диктанта</p>	<p>7.3.1.1 списывать текст, соблюдая основные требования к графическому оформлению текста (перенос слов, поля, красная строка); 7.3.1.2 выполнять письменные работы (списывание, диктант) с грамматическ ими заданиями с помощью учителя; 7.3.1.3 писать адрес на конверте; 7.3.1.4 владеть приемами самоконтроля при написании слухового диктанта</p>	<p>8.3.1.1 самостоятель но выполнять письменные работы (списывание, диктант) с грамматическ ими заданиями; 8.3.1.2 самостоятель но проверять свою работу и работу товарища; 8.3.1.3 выполнять письменные работы обучающего и контрольного характера с соблюдением орфографичес ких правил; 8.3.1.4 писать по памяти короткий текст после предваритель ной подготовки; 8.3.1.5 выполнять самостоятель ные письменные работы; 8.3.1.6 записывать под диктовку с соблюдением орфографичес ких правил; 8.3.1.7 представлять информацию в виде таблицы, схемы</p>	<p>9.3.1.1 выполнять письменные работы (списывание, диктант, изложение) с грамматическ ими заданиями; 9.3.1.2 писать изложение по коллективно ставленному плану после предваритель ной речевой и орфографичес кой подготовки; 9.3.1.3 писать изложение по самостоятель но составленном у плану после предваритель ной речевой и орфографичес кой подготовки; 9.3.1.3 самостоятель но проверять свою работу и работу товарища; 9.3.1.4 писать творческие работы (в том числе на литературные темы)</p>	<p>10.3.1.1 писать сочинение описательного характера по коллективно составленном у плану после предваритель ной речевой и орфографичес кой подготовки; 10.3.1.1 писать сочинение описательного характера по самостоятель но составленном у плану после предваритель ной речевой и орфографичес кой подготовки; 10.3.1.3 писать заметку о жизни (класса , школы, семьи) 10.3.1.4 писать различные виды деловых бумаг; 10.3.1.5 употреблять в изложениях и сочинениях запятую в сложных предложениях ; 10.3.1.6 обнаруживать</p>
--	--	---	--	--	---	--

	ых произведений			диаграммы, графика; 8.3.1.8 писать короткое сочинение на заданную тему		стилистические ошибки в письменной речи
3.2 Соблюдение орфографических норм	5.3.2.1 различать звонкие и глухие согласные, правильно писать буквы которые их обозначают; 5.3.2.2 правописание проверяемых безударных гласных в корне слова	6.3.2.1 правильно писать безударные падежные окончания; 6.3.2.2 правильное употребление разделительного "Ъ и Ь" знаков на письме	7.3.2.1 правильно писать безударные глагольные окончания; 7.3.2.1 правильно писать гласные после шипящих и "Ц"	8.3.2.1 правильно писать гласные и согласные в разных частях слова, слова через дефис; 8.3.2.2 правильно писать "НЕ" с разными частями речи, окончания глаголов, суффиксы в разных частях речи	9.3.2.1 правильно выбирать слитное или раздельное написание "НЕ" с разными словами; 9.3.2.2 правильно писать сложные имена существительные, прилагательные; 9.3.2.3 правильно писать числительные, неопределенные местоимения; 9.3.2.4 правильно писать приставки и суффиксы в разных частях речи; 9.3.2.5 знать правописание "нн-" в причастиях, "не-" с причастиями	10.3.2.1 правильно писать союзы, предлоги, частицы; 10.3.2.2 сформировать навыков соблюдения орфографических норм
		6.3.3.1 правильно использовать		8.3.3.1 правильно использовать		10.3.3.1 правильно использовать

3.3 Соблюдение грамматических норм	5.3.3.1 использовать именные части речи, согласуя слова в роде, числе и падеже	падежные формы числительных, прилагательных, местоимений образовывать степени сравнения прилагательных и наречий в соответствии с нормой	7.3.3.1 правильно использовать глагол и его формы, служебные части речи; соблюдать нормы глагольного управления	косвенные формы местоимений; 8.3.3.2 употребление числительных в сочетании с существительными; 8.3.3.3 правильно употреблять в речи глаголы неопределенной формы	9.3.3.1 правильно использовать служебные части речи (союзы, предлог, частицы)	служебные части речи (союзы, предлог, частицы, междометия); 10.3.3.2 правильно строить сложносочиненные и сложноподчиненные предложения
3.4 Соблюдение пунктуационных норм	5.3.4.1 применять знаки препинания в простых предложениях с обращениями и однородными членами	6.3.4.1 применять знаки препинания в предложениях с прямой речью	7.3.4.1 применять знаки препинания в предложениях с прямой и косвенной речью	8.3.4.1 применять знаки препинания в предложениях с вводными словами и конструкциям и	9.3.4.1 применять знаки препинания в предложениях с обособленными членами предложения	10.3.4.1 правильно расставлять знаки препинания в сложном предложении

48. Настоящая Программа реализуется на основе Долгосрочного плана к Типовой учебной программе по учебному предмету "Русский язык и литература" для обучающихся с тяжелыми нарушениями речи 5-10 классов уровня основного среднего образования по обновленному содержанию согласно приложению к настоящей Программе. В долгосрочном плане обозначен объем учебных целей реализуемых в каждом разделе.

49. Распределение часов на изучение раздела и тем предоставляется на усмотрение учителя.

Приложение
к Типовой учебной программе
по учебному предмету "Русский
язык и литература" 5-10 классов
уровня основного среднего
образования по обновленному
содержанию

Долгосрочный план по реализации Типовой учебной программы по учебному предмету "Русский язык и литература" для обучающихся с тяжелыми нарушениями речи 5-10 классов уровня основного среднего образования по обновленному содержанию (с нерусским языком обучения)

1) 5 класс:

таблица 1

Тема	Изучаемые художественные произведения (по выбору)	Виды речевой деятельности	Цели обучения
I четверть			
Климат и природа Семья	Н.А.Некрасов. "Дедушка Мазай и зайцы", М.Ю. Лермонтов. "Гроза" , С.Есенин. "Буря", Ф.Тютчев. "Весенняя гроза", "Зима недаром злится", "Сказка о ветре" (из цикла "Новые сказки") Русская сказка "Мудрый отец", Болгарская сказка " Сказка о бочке", М. Скребцова. "Сердце матери"	Слушание и говорение	5.1.1.1 различать звуковой состав воспринимаемой на слух речи; 5.1.1.2 соотносить знакомые слова с соответствующими предметами и явлениями; 5.1.2.1 понимать значение новых слов по теме; 5.1.3.1 понимать содержание коротких текстов, содержащих знакомые лексические и грамматические единицы; 5.1.4.2 владеть словарным запасом, включающим синонимы, антонимы, омонимы
		Чтение	5.2.1.1 понимать общее содержание текста, определяя ключевые слова и словосочетания; 5.2.2.1 формулировать вопросы по содержанию текста и отвечать на них используя опорные слова ; 5.2.3.1 правильно, бегло, сознательно и выразительно читать с соблюдением норм орфоэпии; 5.2.3.2 самостоятельно находить в тексте незнакомые слова и выражения, с помощью словаря находить их значение
			5.3.1.1 алфавит. Сопоставительная характеристика русского и казахского алфавита;

		Письмо	<p>5.3.1.2 правильно произносить звуки русского языка;</p> <p>5.3.2.1 различать звонкие и глухие согласные, правильно писать буквы которые их обозначают;</p> <p>5.3.1.3 правильно писать и читать буквы, слоги, слова</p>
2 четверть			
<p>Ценности: дружба и любовь</p> <p>Кем я хочу стать, когда вырасту</p>	<p>Стихи о дружбе для детей.</p> <p>С.Михалков. "Мы с приятелем друзья",</p> <p>Г.Боргуль. "Подружка Маша",</p> <p>Я.Дубенская. "Мы разные",</p> <p>Н.Бичурина. "Чей гриб?",</p> <p>В.Бережная. "Много у меня друзей",</p> <p>О.Чекашова. "Мой друг",</p> <p>Ю.Белоусова. "Дружба – это дар"</p> <p>В.Маяковский. "Кем быть?",</p>	Слушание и говорение	<p>5.1.1.2 соотносить знакомые слова с соответствующими предметами и явлениями;</p> <p>5.1.1.3 воспринимать эмоциональную окраску высказываний;</p> <p>5.1.2.2 использовать в речи слова, словосочетания для знакомства, названия предмета;</p> <p>5.1.5.1 называть предметы, их действия и признаки и задавать вопросы;</p> <p>5.1.6.1 создавать связные высказывания по опорным словам;</p> <p>5.1.1.3 воспринимать эмоциональную окраску высказываний;</p> <p>5.1.2.2 использовать в речи слова, словосочетания для знакомства, названия предмета</p>
		Чтение	<p>5.3.2.1 определять стилистические особенности текстов разговорного стиля (письма, дневники), художественного стиля (стихотворение, сказка);</p> <p>определять принадлежность текста к типу повествование на основе характерных признаков;</p> <p>5.3.4.1 владеть видами чтения (ознакомительное,</p>

	<p>Дж.Родари. "Чем пахнут ремесла?"</p>		<p>комментированное), читать по ролям; 5.2.3.3 находить в тексте главную мысль и соотносить ее с заглавием; 5.2.3.4 составлять план и пересказывать по плану</p>
		<p>Письмо</p>	<p>5.3.1.3 правильно писать и читать буквы, слоги, слова; 5.3.1.4 уметь списывать слова, предложения, тексты с печатного текста ; 5.3.1.5 уметь списывать слова, предложения, тексты с рукописного текста; 5.3.1.6 уметь производить звуко-буквенный анализ слова; 5.3.3.1 использовать именные части речи, согласуя слова в роде, числе и падеже</p>
<p>3 четверть</p>			
<p>Жизнь и творчество</p>	<p>Г.Ветрова. Цикл рассказов о художниках, Казахская народная сказка "Мастер Али",</p>	<p>Слушание и говорение</p>	<p>5.1.1.3 воспринимать эмоциональную окраску высказываний; 5.1.1.4 воспринимать и понимать ситуативную речь учителя; 5.1.2.2 использовать в речи слова, словосочетания для знакомства, названия предмета; 5.1.5.2 участвовать в диалоге этикетного характера (приветствие, обращение, знакомство); 5.1.4.1 использовать речи слова по пройденным темам на предыдущем этапе и усвоение новых слов относительно новой темы</p>
			<p>5.2.1.2 понимать основное содержание произведений фольклора и литературы/</p>

Мир фантазии	И.С.Тургенев. "Бежин луг" (отрывок). Б.Заходер. "Моя вообразилка", Л.Кэрролл "Алиса в стране чудес" (фрагменты произведения)	Чтение	фрагментов, содержащих знакомые лексические и грамматические единицы , определять тему; 5.2.1.3 прогнозировать содержание текста по вопросам. 5.2.3.4 составлять план и пересказывать по плану; 5.2.3.5 пересказывать содержание прочитанного; 5.3.3.1 формулировать вопросы по содержанию текста и отвечать на них;
		Письмо	5.3.2.1 различать звонкие и глухие согласные, правильно писать буквы которые их обозначают; 5.3.1.6 писать творческие работы на литературные темы, выражая свое отношение к поступкам героям художественных произведений
4 четверть			
Мы выбираем спорт Каникулы и отдых	В.Львовский. "Песенка о зарядке", В.Гольшкин. "Вратарь", В. Донникова. "На катке" , В. Голявкин. "В любом деле нужно работать" Татьяна Лило. "Каникулы" , Тамара Крюкова. "Хрустальный ключ" (	Слушание и говорение	5.1.2.3 понимать значение единственного и множественного числа существительных; 5.1.4.2 владеть словарным запасом, включающим синонимы, антонимы, омонимы; 5.1.5.3 участвовать в диалоге, правильно понимая реплики и предоставляя обратную связь; 5.1.6.2 создавать монологические высказывания описательного характера; 5.1.6.3 соблюдать орфоэпические нормы
			5.2.2.2 формулировать вопросы по содержанию текста и отвечать на них самостоятельно; 5.2.3.4 составлять план и пересказывать по плану;

	фрагмент произведения, глава 48 "Легенда о вольном граде"), СашаЧерный. "Летом"	Чтение	5.2.3.6-пользоваться книгой, находить оглавление, нужный текст; 5.2.3.7 сравнивать содержание и тему текстов
		Письмо	5.3.4.1 применять знаки препинания в простых предложениях с обращениями и однородными членами; 5.3.3.1 использовать именные части речи, согласуя слова в роде, числе и падеже; 5.3.2.2 правописание проверяемых безударных гласных в корне слова

2) 6 класс:
таблица 2

Тема	Изучаемые художественные произведения (по выбору)	Виды речевой деятельности	Цели обучения
1 четверть			
Характер и внешность человека Мир вокруг нас: животные и растения	Валентина Осеева "Кто наказал его?" Бахыт Каирбеков, стихи из цикла "Лица друзей" И.А. Крылов "Ворона и Лисица". А.П.Чехов "Хамелеон" Ч.Айтматов "Солдатенок" Леонид Вертель "Пленник" И. Крылов "Ворона и Лисица"	Слушание и говорение	6.1.1.1 воспринимать и понимать русскую речь, произносимую в разговорном темпе; 6.1.1.2 различать звуковой состав воспринимаемой на слух речи; 6.1.1.3 соотносить знакомые слова с соответствующими предметами и явлениями; 6.1.2.1 понимать значение слов бытовой тематики
		Чтение	6.2.1.1 понимать общее содержание текста, определяя ключевые слова и словосочетания; 6.2.2.1 формулировать вопросы по содержанию текста и отвечать на них с опорой на иллюстрацию;

			6.2.3.1 правильно и выразительно читать доступный пониманию текст с соблюдением словесного и логического ударения
		Письмо	6.3.1.1 уметь списывать текст с печатного и рукописного текстов; 6.3.1.2 уметь сверять написанное с образцом; замечать расхождения между произношением и написанием слова;
2 четверть			
Климат; погода и времена года Чудеса света	К. Д. Ушинский "Лето" К.Ушинский. "Пчелки на разведках" С.Маршак Сказка "Двенадцать месяцев" Ф.Тютчев "Чародейкою зимою" С.Есенин "Зима" Роберт Стайн Детский детектив "Проклятие гробницы фараона" (отрывки) Марат Джумагазиев Стихотворение "Семь чудес света"	Слушание и говорение	6.1.1.4 понимать общее содержание сообщения продолжительностью не более 2-3 минут, определяя тему текста; 6.1.2.2 понимать значения предлогов, словосочетаний и простых предложений; 6.1.2.3 понимать глаголы в зависимости от лица и времени (Я пришел. Она пришла)
		Чтение	6.2.3.1 правильно и выразительно читать доступный пониманию текст с соблюдением словесного и логического ударения; 6.2.3.2 кратко пересказывать текст
		Письмо	6.3.1.2 уметь сверять написанное с образцом; замечать расхождения между произношением и написанием слова; 6.3.1.3 писать большую букву в именах, фамилиях и отчествах людей, кличках животных
3 четверть			
			6.1.1.4 понимать общее содержание сообщения продолжительностью не более 2-3 минут, определяя тему текста;

<p>Древние и современные цивилизации Мир фантазии Язык и общение истории Герои и злодеи: реальные и выдуманные</p>	<p>Г.Ветрова. Цикл рассказов о художниках, Казахская народная сказка "Мастер Али", И.С.Тургенев. "Бежин луг" (отрывок) К.Бульчев "Сто лет тому вперед" (фрагменты произведения) Мифы об Атлантиде А.Р. Беляев "Последний человек из Атлантиды". Г. Тукай "Родной язык" К. Бальмонт "Язык, великолепный наш язык" И. Бунин "Слово" И. С. Тургенев "Русский язык" Татьяна Лило. "Каникулы", Тамара Крюкова. "Хрустальный ключ" (фрагмент произведения, глава 48 "Легенда о вольном граде"), СашаЧерный. "Летом"</p>	<p>Слушание и говорение</p>	<p>6.1.2.4 использовать слова, обозначающие один или несколько предметов; 6.1.3.1 понимать содержание небольших текстов, содержащих знакомые лексические и грамматические единицы; 6.1.5.1 участвовать в диалоге этикетного характера (прощание, благодарность, извинение); 6.1.6.1 создавать связные высказывания по картине</p>
		<p>Чтение</p>	<p>6.2.3.3 правильно читать календарные даты; 6.2.3.4 практический различать стихи и прозу</p>
		<p>Письмо</p>	<p>6.3.1.4 владеть приемами самоконтроля при списывании; 6.3.2.1 правильно писать безударные падежные окончания; 6.3.2.2 правильное употребление разделительного "Ъ и Ъ" знаков на письме.</p>
4 четверть			
<p>Астрономия: планеты и спутники Человек и современные технические устройства</p>	<p>Мифы о Луне и Солнце С.Цыганков "О космическом корабле" Планета Земля" (в стихах и прозе)</p>	<p>Слушание и говорение</p>	<p>6.1.4.1 владеть словарным запасом, включающим синонимы, антонимы; 6.1.5.2 воспринимать эмоциональную окраску высказываний; 6.1.6.2 создавать монологические высказывания повествовательного характера;</p>
		<p>Чтение</p>	<p>6.2.3.2 кратко пересказывать текст; 6.2.3.3 правильно читать календарные даты; 6.2.3.4 практический различать стихи и прозу; 6.2.3.5 пользоваться книгой, находить оглавление, нужный текст;</p>

	Н. Носов "Телефон"	6.2.3.6 сравнивать содержание и тему текстов
	Письмо	6.3.3.1 правильно использовать падежные формы числительных, прилагательных, местоимений; образовывать степени сравнения прилагательных и наречий в соответствии с нормой; 6.3.4.1 применять знаки препинания в предложениях с прямой речью

3) 7 класс:
таблица 3

Тема	Изучаемые художественные произведения (по выбору)	Виды речевой деятельности	Цели обучения
1 четверть			
Путешествие Времена года	Д.Свифт "Путешествия Гулливера" Г.Скребицкий "Четыре художника" Стихи А.Кунанбаев "Времена года" И.А.Бунин "Листопад" К. Паустовский "Осень"	Слушание и говорение	7.1.1.1 понимать основную информацию сообщения продолжительностью до 2-3 минут, определяя ключевые слова; 7.1.1.2 понимать вопросы и адекватно на них отвечать; 7.1.2.1 понимать значение слов тематики духовно-нравственной тематики; 7.1.4.1 владеть словарным запасом, включающим синонимы, антонимы, омонимы; 7.1.6.1 создавать связный рассказ по коллективно составленному плану
			7.2.1.1 понимать основную информацию, определяя тему, цель или назначение текста; 7.2.3.1 правильно и выразительно читать доступный пониманию

		Чтение	текст с соблюдением словесного и логического ударения, пауз, правильного интонирования предложений различных по цели высказывания; 7.2.3.5 составлять сложный план
		Письмо	7.3.1.1 списывать текст, соблюдая основные требования к графическому оформлению текста (перенос слов, поля, красная строка); 7.3.2.1 правильно писать безударные глагольные окончания
2 четверть			
Культура: характер и личность Здоровый образ жизни: спорт и еда	Притча "Внешняя и внутренняя красота" Л.Толстой "Кавказский пленник" Н.Заболоцкий " Некрасивая девочка", "О красоте человеческих лиц " Д.Федюкин "Баллада о здоровом образе жизни" В.Высоцкий "Утренняя гимнастика"	Слушание и говорение	7.2.2.1 формулировать вопросы, направленные на оценку содержания текста, и отвечать на вопросы, выражая своё мнение по теме и/или поднимаемой проблеме; 7.1.1.3 различать интонации повествовательного, вопросительного предложений; 7.1.2.2 понимать значение прочитанного текста; 7.1.3.2 характеризовать персонажей
		Чтение	7.2.3.1 правильно и выразительно читать доступный пониманию текст с соблюдением словесного и логического ударения; 7.2.3.2 кратко пересказывать текст; 7.2.3.2 различать описание, повествование, басни и сказки; 7.2.3.4 владеть видами чтения (ознакомительное, комментированное), читать по ролям

		Письмо	7.3.2.1 правильно писать гласные после шипящих и "Ц"; 7.3.1.2 выполнять письменные работы (списывание, диктант) с грамматическими заданиями с помощью учителя.
3 четверть			
Традиции празднования Нового года, Наурыза и Рождества Хобби и свободное время Музыка в нашей жизни	Н.В.Гоголь "Ночь перед Рождеством" Е.Шварц "Сказка о потерянном времени" М.Кабанбаев "Арстан, я и виолончель" В.Г.Короленко "Слепой музыкант"	Слушание и говорение	7.1.2.3 понимать значение прочитанного стихотворения; 7.1.2.4 понимание значения синонимов и антонимов; 7.1.3.1 понимать содержание рассказов, содержащих знакомые лексические и грамматические единицы, определяя тему и основную мысль; 7.1.5.1 участвовать в диалоге регуляторного характера (просьба, разрешение, запрет, приглашение)
		Чтение	7.2.3.3 самостоятельно осмысливать текст до чтения (с помощью заглавия, иллюстрации, ключевых слов); составлять сложный план;
		Письмо	7.3.1.3 писать адрес на конверте; 7.3.1.4 владеть приемами самоконтроля при написании слухового диктанта; 7.3.3.1 правильно использовать глагол и его формы, служебные части речи; соблюдать нормы глагольного управления
4 четверть			
			7.1.6.2 создавать монологические высказывания в зависимости от речевой

Мир труда	Н.А. Заболоцкий. "Не позволяй душе лениться"	Слушание и говорение	задачи (описание, рассуждение, повествование) о себе, семье, профессиях; 7.1.5.1 участвовать в диалоге регуляторного характера (просьба, разрешение, запрет, приглашение)
		Чтение	7.2.3.3 самостоятельно осмысливать текст до чтения (с помощью заглавия, иллюстрации, ключевых слов)
		Письмо	7.3.3.1 правильно использовать глагола и его формы, служебные части речи; соблюдать нормы глагольного управления; 7.3.4.1 применять знаки препинания в предложениях с прямой и косвенной речью

4) 8 класс:
таблица 4

Тема	Изучаемые художественные произведения (по выбору)	Виды речевой деятельности	Цели обучения
1 четверть			
		Слушание и говорение	8.1.1.1 воспринимать и понимать небольшие тексты прозаического жанра продолжительностью 3-4 минут; 8.1.1.2 понимать контекстную речь учителя; 8.1.2.1 понимать значение слов учебно-образовательной тематики; 8.1.3.2 характеризовать персонажей; 8.1.5.1 участвовать в диалоге-распросе;

Семья и подросток Климат; погода и времена года	Притча "Волшебная копейка", Туве Янсон. " Дитя-невидимка", А. Кунанбаев. "Слова назидания": Двадцать пятое слово. С. Есенин. "Закружилась листва золотая", Маргарита Алигер. " Осень только взялась за работу", А. Фет. "Ласточки пропали", С. Михалков "Круглый год".	Чтение	8.1.6.1 строить связные высказывания на заданные темы 8.2.1.1 понимать главную и второстепенную информацию связывая информацию с общеизвестными, повседневными знаниями ; 8.2.3.1 правильно и выразительно читать доступный пониманию текст с соблюдением словесного и логического ударения, пауз, правильного интонирования предложений различных по цели высказывания
		Письмо	8.3.1.1 самостоятельно выполнять письменные работы (списывание, диктант) с грамматическими заданиями; 8.3.1.2 самостоятельно проверять свою работу и работу товарища; 8.3.2.1 правильно писать гласные и согласные в разных частях слова, слова через дефис; 8.3.3.1 правильно использовать косвенные формы местоимений
		2 четверть	
		Слушание и говорение	8.1.1.2 понимать контекстную речь учителя; 8.1.2.1 понимать значение слов учебно-образовательной тематики; 8.1.1.3 различать интонации повествовательного, вопросительного и побудительного предложений; 8.1.2.2 понимать значение слов

<p>Культура: характер и личность Здоровый образ жизни: спорт и еда</p>	<p>Притча "Внешняя и внутренняя красота" Л.Толстой "Кавказский пленник" Н.Заболоцкий "Некрасивая девочка", "О красоте человеческих лиц" Д.Федюкин "Баллада о здоровом образе жизни" В.Высоцкий "Утренняя гимнастика"</p>	<p>Чтение</p>	<p>одинаковых по написанию; 8.1.4.1 владеть словарным запасом, включающим эмоционально-окрашенную лексику</p> <p>8.2.1.1 понимать главную и второстепенную информацию связывая информацию с общеизвестными, повседневными знаниями ; 8.2.3.2 читать, используя такие средства выразительности как темп, громкость, эмоциональная окраска</p>
<p>3 четверть</p>		<p>Письмо</p>	<p>8.3.1.3 выполнять письменные работы обучающего и контрольного характера с соблюдением орфографических правил; 8.3.2.2 правильно писать "НЕ" с разными частями речи, окончания глаголов , суффиксы в разных частях речи; 8.3.1.7 представлять информацию в виде таблицы, схемы диаграммы, графика</p>
<p>Вода – источник жизни</p>	<p>Янка Мавр "Сын воды" П.Н.Васильев "Иртыш" Е.Шварц "Сказка о потерянном времени"</p>	<p>Слушание и говорение</p>	<p>8.2.2.1 формулировать проблемные вопросы по тексту, позволяющие выдвигать идеи, предположения, и отвечать на вопросы, приводя аргументы, связывать информацию текста с фактами из реальной жизни; 8.2.3.3 пересказывать текст с изменением форм местоимений, глагола</p> <p>8.2.3.1 правильно и выразительно читать доступный пониманию текст с соблюдением</p>

Хобби и свободное время Музыка в нашей жизни	М.Кабанбаев "Арстан, я и виолончель" В.Г.Короленко "Слепой музыкант"	Чтение	словесного и логического ударения, пауз, правильного интонирования предложений различных по цели высказывания
		Письмо	8.3.1.4 писать по памяти короткий текст после предварительной подготовки; 8.3.1.5 выполнять самостоятельные письменные работы; 8.3.3.2 употребление числительных в сочетании с существительными
4 четверть			
День Победы	А.А.Бек "Волоколамское шоссе" Б.Момышулы "За нами - Москва"	Слушание и говорение	8.1.6.1 строить связные высказывания на заданные темы; 8.1.6.2 использовать межфразовые связи при помощи местоимений в монологических высказываниях; 8.1.4.2 употреблять различную форму числительных, местоимений, глаголов; 8.1.4.3 использовать сложные предложения, выражающие условные, уступительные, сравнительные, сопоставительные отношения; 8.1.6.3 оценивать высказывание (монолог/диалог), основанное на личных впечатлениях/наблюдениях
		Чтение	8.2.3.2 читать, используя такие средства выразительности как темп, громкость, эмоциональная окраска
			8.3.1.5 выполнять самостоятельные письменные работы;

		Письмо	8.3.1.6 записывать под диктовку с соблюдением орфографических правил; 8.3.3.3 правильно употреблять в речи глаголы неопределенной формы; 8.3.4.1 применять знаки препинания в предложениях с вводными словами и конструкциями; 8.3.1.8 писать короткое сочинение на заданную тему
--	--	--------	--

5) 9 класс:
таблица 5

Тема	Изучаемые художественные произведения (по выбору)	Виды речевой деятельности	Цели обучения
1 четверть			
Времена года Сила искусства	Н. Некрасов "Несжатая полоса". Б. Пастернак "Золотая осень", Асылбеков С. Зимние каникулы: Повести и рассказы. А.С. Пушкин. "Моцарт и Сальери", К.Г. Паустовский "Старый повар", Екимов Б.П. "Музыка старого дома"	Слушание и говорение	9.1.1.1 понимать основную и детальную информацию сообщения продолжительностью 4-5 минут; 9.1.2.1 понимать значение слов тематики социально- культурной тематики
		Чтение	9.2.1.1 понимать главную, второстепенную и детальную информацию текстов; 9.2.3.1 самостоятельно делить текст на части, озаглавливать их; 9.2.3.2 составлять план прочитанного
		Письмо	9.3.2.1 правильно выбирать слитное или раздельное написание НЕ с разными словами; 9.3.2.2 правильно писать сложные имена существительные, прилагательные; 9.3.2.3 правильно писать числительные,

			неопределенные местоимения.
2 четверть			
Культура: характер и личность Космос	В.П. Крапивин "Мальчик со шпагой". О.Сулейменов "Земля, поклонись человеку" Р. Брэдбери "Зелёное утро" И.Ефремов "Звёздные корабли"	Слушание и говорение	9.1.1.2 воспринимать и понимать небольшие тексты поэтического жанра, вопросы к ним; 9.1.2.1 понимать значение слов тематики социально- культурной тематики; 9.1.4.1 владеть объемом словарного запаса, достаточным для эффективного общения на заданную тему
		Чтение	9.2.2.1 формулировать проблемные вопросы по тексту, позволяющие выдвигать идеи, интерпретации, предположения, и отвечать на разные типы вопросов; 9.2.3.2 составлять план прочитанного
		Письмо	9.3.1.1 выполнять письменные работы (списывание, диктант, изложение) с грамматическими заданиями; 9.3.2.3 правильно писать числительные, неопределенные местоимения; 9.3.2.4 правильно писать приставки и суффиксы в разных частях речи
3 четверть			
		Слушание и говорение	9.1.3.1 понимать содержание поэтических произведений/ фрагментов, определяя с помощью учителя основную мысль произведения; 9.1.5.1 участвовать в диалоге на темы школьной, семейной жизни; времена года

<p>Научные открытия и технологии</p> <p>Сатира и юмор в литературе</p>	<p>Е.С. Вельтистов "Приключения Электроника"</p>	Чтение	<p>9.2.3.3 строить рассказ-повествование на основе данного текста от третьего лица (постороннего наблюдателя) и первого лица (участника событий);</p> <p>9.2.3.4 работать с толковым словарем</p>
	<p>И.А. Крылов. Басни</p> <p>Д.И. Фонвизин. "Недоросль"</p> <p>М.Е. Салтыков-Щедрин. "Сказка о том, как один мужик двух генералов прокормил"</p>	Письмо	<p>9.3.1.2 писать изложение по коллективнооставленному плану после предварительной речевой и орфографической подготовки;</p> <p>9.3.1.3 самостоятельно проверять свою работу и работу товарища;</p> <p>9.3.1.4 писать творческие работы (в том числе на литературные темы);</p> <p>9.3.2.5 знать правописание "нн-" в причастиях, "не-" с причастиями;</p> <p>9.3.3.1 правильно использовать служебные части речи (союзы, предлог, частицы);</p> <p>9.3.4.1 применять знаки препинания в предложениях с обособленными членами предложения</p>
4 четверть			
		Слушание и говорение	<p>9.1.6.1 раскрывать развитие событий во времени, правильно употреблять формы глаголов;</p> <p>9.1.6.2 употреблять в речи формы сравнительной степени наречий (громче говорить);</p> <p>9.1.6.3 употреблять в речи предложения с причастным оборотом</p>
			<p>9.2.1.2 определять стилистические особенности текстов</p>

<p>День Победы Молодѳжная культура: Интернет и социальные сети</p>	<p>К. Кайсенов "В тылу врага" Р.Гамзатов " Журавли" Муса Джалиль "Варварство" Г.Ф.Шпаликов. "Я знаю, как стары стихи про телефоны..."</p>	<p>Чтение</p>	<p>публицистического стиля (статья, интервью, очерк, послание), официально-делового стиля (характеристика, автобиография, резюме); определять принадлежность текстов к смешанному типу на основе характерных признаков; 9.2.3.4 работать с толковым словарем</p>
		<p>Письмо</p>	<p>9.3.1.3 писать изложение по самостоятельно составленному плану после предварительной речевой и орфографической подготовки; 9.3.1.3 самостоятельно проверять свою работу и работу товарища; 9.3.4.6 знать правописание наречий (буквы "о-а" на конце наречий, мягкий знак на конце наречий); 9.3.4.1 применять знаки препинания в предложениях с обособленными членами предложения</p>

6) 10 класс:
таблица 6

Тема	Изучаемые художественные произведения (по выбору)	Виды речевой деятельности	Цели обучения
I четверть			
		<p>Слушание и говорение</p>	<p>10.1.1.1 понимать основную и детальную информацию сообщения, продолжительностью до 5-6 минут, определяя тему; 10.1.2.1 понимать значение слов общественно-политической тематики</p>

Культура народов мира Природные ресурсы планеты Земля	Ч.Айтматов. "И дольше века длится день" (фрагмент "Легенда о манкурте"), А.Кунанбаев. "Слова назидания", Ю. Герт. "Грустная история со счастливым концом", М. Шаханов. "Четыре матери". К. Паустовский. "Мещерская сторона" (отрывки), Ч.Айтматов. "Плаха" (отрывок), В.Распутин. "Прощание с Матерой" (отрывок)	Чтение	10.2.1.1 понимать главную, второстепенную и скрытую (подтекст) информацию текстов; 10.2.2.1 формулировать вопросы, перефразируя информацию текста, и отвечать на них, различая факт и мнение; 10.2.3.1 читать с подготовкой и без подготовки, используя основные средства выразительности
		Письмо	10.3.1.1 писать сочинение описательного характера по коллективно составленному плану после предварительной речевой и орфографической подготовки; 10.3.1.3 писать заметку о жизни (класса, школы, семьи); 10.3.2.1 правильно писать союзы, предлоги, частицы
2 четверть			
		Слушание и говорение	10.1.1.2 воспринимать и понимать речь диктора радио и телевидения; 10.1.3.2 характеризовать персонажей; 10.1.6.1 самостоятельно составлять рассказ на заданные темы
		Чтение	10.2.2.1 формулировать вопросы, перефразируя информацию текста, и отвечать на них, различая факт и мнение; 10.2.3.1 читать с подготовкой и без подготовки, используя основные средства выразительности; 10.2.3.2 пересказывать текст кратко и выборочно
	В.Г.Короленко. "Парадокс", А.С. Пушкин. "Капитанская дочка".		10.3.1.1 писать сочинение описательного характера

<p>История и личность Реальность и фантазия</p>	<p>Ч.Т. Айтматов. "Легенда о рогатой матери-оленихе" ("Белый пароход"), Р.Брэдбери. "Всё лето в один день"</p>	<p>Письмо</p>	<p>по самостоятельно составленному плану после предварительной речевой и орфографической подготовки; 10.3.1.4 писать различные виды деловых бумаг; 10.3.2.1 правильно писать союзы, предлоги, частицы; 10.3.2.2 сформировать навыков соблюдения орфографических норм; 10.3.3.2 правильно строить сложносочиненные и сложноподчиненные предложения; 10.3.4.1 правильно расставлять знаки препинания в сложном предложении</p>
<p>3 четверть</p>			
<p>Отцы и дети: диалог и конфликт поколений</p>	<p>У.Шекспир. "Ромео и Джульетта", К.Г.Паустовский. "Телеграмма"</p>	<p>Слушание и говорение</p> <p>Чтение</p>	<p>10.1.1.3 воспринимать и понимать небольшие тексты прозаического и поэтического жанра, вопросы к ним; 10.1.4.1 владеть объемом словарного запаса, достаточным для эффективного общения по широкому кругу тем; 10.1.5.1 участвовать в диалоге на темы трудовой, профессиональной деятельности, спорта и отдыха; 10.1.6.2 создавать тексты дискуссионного и полемического характера</p> <p>10.2.3.1 читать с подготовкой и без подготовки, используя основные средства выразительности; 10.2.3.3 подбирать материал для рассказа о действующем лице и составлять этот рассказ;</p>

Молодёжь и средства массовой информации	Э.Асадов "Отцы и дети"" С.Чёрный. "Диета", " Зеркало"		10.2.3.4 давать оценку прочитанному, выражать свое отношение к нему
4 четверть		Письмо	10.3.1.4 писать различные виды деловых бумаг; 10.3.1.5 употреблять в изложениях и сочинениях запятую в сложных предложениях; 10.3.1.6 обнаруживать стилистические ошибки в письменной речи; 10.3.2.2 сформировать навыков соблюдения орфографических норм; 10.3.3.1 правильно использовать служебные части речи (союзы, предлог, частицы, междометия); 10.3.4.1 правильно расставлять знаки препинания в сложном предложении
Знаменитые люди. Чем они интересны?	М.Ю.Лермонтов. "Смерть поэта";	Слушание и говорение	10.1.3.1 понимать содержание прозаических, поэтических произведений/фрагментов, определяя основную мысль произведения; 10.1.5.1 участвовать в диалоге на темы трудовой, профессиональной деятельности, спорта и отдыха; 10.1.6.2 создавать тексты дискуссионного и полемического характера 10.2.3.4 давать оценку прочитанному, выражать свое отношение к нему; 10.2.3.5 выделять основную мысль текста; 10.2.3.6 различать стихи и прозу, басню-сказки,

Закон и преступление	Е.А.Евтушенко. "Людей неинтересных в мире нет". Уильям Голдинг. "Повелитель мух" (отрывки)	Чтение	научно-популярные статьи и деловые документы; 10.2.3.7 составлять тезисный план; 10.2.3.8 использовать виды чтения владеть техниками критического мышления при чтении
		Письмо	10.3.1.5 употреблять в изложениях и сочинениях запятую в сложных предложениях; 10.3.1.6 обнаруживать стилистические ошибки в письменной речи; 10.3.3.1 правильно использовать служебные части речи (союзы, предлог, частицы, междометия); 10.3.4.1 правильно расставлять знаки препинания в сложном предложении

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 504 -қосымша

Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде емес)

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабы б) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Екінші тілге оқытудың мақсаты оқыту деңгейіне сәйкес коммуникация құралы ретінде қазақ тілін меңгеру мен жетілдіру дағдыларының қалыптасуын, сонымен бірге қазақ әдеби тілінің нормалары мен ережелерін, тіл этикеті ережелерінің сақталуын

қамтамсыз етеді, бұлар білім алушылардың функционалдық сауаттылығының дамуына, өз бетінше қазақ тілінде сөйлеп қатынас жасауына ықпал жасайды.

3. Міндеттер:

1) өмірдің әлеуметтік-тұрмыстық, ғылыми-техникалық, оқу-кәсіптік салаларында қатынас жасауға қажетті тыңдау, сөйлеу, оқу, жазу дағдыларын дамыту;

2) тілдік жүйе бірліктері, олардың үйлесім ережелері, қызметі, дағдылары және де, қазақ тілінің ережелері мен нормаларына сәйкес синтаксикалық құрылымын құру қабілеттері жөнінде білімдерін қалыптастыру;

3) тілдік өзін-өзі бақылау мен тілдік белсенділік дағдыларын дамыту;

4) қабылдаған ақпараттың сараптамасына, синтезіне, бағалануына, түсінілуіне бағытталған ойлау қабілетінің дағдыларын дамыту және қалыптастыру;

5) білім алушылардың танымдық қабілеттерін, жадын, зейінін, қиялын, тілдік реакциясын, тілдік құбылыстарға қарасты байқампаздығын дамыту;

6) ізденушілік, танысушылық, зерттеушілік оқу дағдыларын, оқыған ақпаратты өңдеу дағдыларын қалыптастыру;

7) түрлі жанрдағы шығармаларды саралау, оқығанын дәлелді тұжырымдау: тақырыпты, идеяны және композициялық ерекшеліктерді, шығарма сюжетін, негізгі оқиғаларды, кейіпкерлердің әрекеттері мен істерін, жазушының стилдік ерекшеліктерін ;

8) білім алушының сөздік қорын байыту, педагогтың, айналасындағылардың айтқанын түсініп тыңдауын дамыту;

9) қазақ тіліндегі фонетика, лексика, грамматика, дұрыс жазу негіздерін зерделеу және байланысты сөйлеу тілін қалыптастыру;

10) өзге халықтардың тілі мен мәдениетіне төзімділік көзқарас қалыптастыру.

4. Бағдарламаның мазмұны заттық нәтижелерге қол жеткізуден басқа, түзеу міндеттерін жүзеге асыру бойынша жүйелік жұмыстарды қарастырады: есту, есту-көру қабылдауын дамыту; бейтарап және белсенді сөздігін өсіру; сөйлеуінде вербализмді болдырмау, тілдің семантикалық жағымен жұмыс; тілдің грамматикалық және фонетикалық құрылымының бұзылымдарын түзеу; дислексияны, дисграфияны және дизорфографияны болдырмау және жеңу.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Тілді оқыту оқытудың түзеу-дамытушылық және әлеуметтік-бейімдеушілік бағыты қағидаларының негізінде және де жіктемелік, әрекеттік, коммуникативтік, құндылықты-бағдарлаушылық, дифференциалдық тәсілдер мен ақпараттық-коммуникациялық технологияларын қолдану негізінде жүзеге асырылады.

6. Оқытудың түзеу-дамытушылық бағыты, оның ерекше білімдік қажеттіліктері ескеріле отырып, оқу ісінің арнайы тәсілдері және әдістері арқылы жүзеге асырылады.

7. Әлеуметтік-бейімдеушілік бағыты тұлғаның әлеуметтік бейімделмеушілігін жеңу немесе азайтуды қарастырады. Білім алушылардың әлеуметтік өмірге қатысулары үшін қажетті тәртіп пен өмірлік нормаларының меңгерілуі бойынша арнайы жұмыстар қарастырылады.

8. Әрекеттік тәсіл қағидасы: оқыту барысында педагогтың басшылығымен заттық-практикалық, ізденушілік әрекеттер кең қолданылады, бұл оқу материалын түсінуге жағдайлар жасайды; заттық-практикалық әрекет жоғарғы психикалық функцияларының сенсомоторлық негізін дамытуға (қабылдауы, тілі, ойлау қабілеті), білім алушылардың өмірлік тәжірибесінің жеткіліксіздігінің орнын толықтыруға, жалпыбілімдік пәндер бойынша білімдер мен дағдыларды меңгерулеріне мүмкіндік береді.

9. Коммуникативтік тәсіл – ақпаратты беру және хабарлау, тілдік қатынас барысында білімдерімен, қабілеттерімен және дағдыларымен алмасу; тіл арқылы қатынас жасау қабілеттілігі оқыту нәтижесі болып табылады.

10. Оқытудың практикалық бағыты білім алушылардың оқыған материалы мен практикалық іс-әрекеті арасындағы тығыз байланысты, практикалық-бағдарлық міндеттерді шешуде бірінші кезекті мағынасы бар, білімдері мен қабілеттерінің қалыптасуын болжайды.

11. Білім алушыларға қарасты жіктемелік және жекелік тәсіл, олардың Бағдарлама мазмұнын меңгерудегі бірдей емес мүмкіндіктерін көрсететін ерекше білімдік қажеттіліктерінің ескерілуін, оқу материалын меңгеру барысында көрініс алатын және алған білімдерінің, дағдыларының, қабілеттерінің сапасына әсер ететін, вариативті типологиялық ерекшеліктерінің болуын болжайды. Әрбір типологиялық топ үшін педагог олардың мүмкіндіктеріне сәйкес, қолжетімді күрделілік пен көлемін ескере отырып, оқу материалының мазмұнын таңдап алады; оқу жұмысының қарқыны, білім алушылардың дербестігі, оқыту тәсілдері мен әдістері түрлендіріледі. Білім алушылардың топтарға бөлінуі шартты және қозғалмалы. Жіктемелі тәсіл оқытудың жекеленуімен толықтырылады.

12. Ақпараттық коммуникативтік біліктілігін қалыптастыру мақсатында білім алушылар түрлі дереккөздік ақпараты бар әр-түрлі жұмыстарға қамтылады, соның ішінде инновациялық коммуникациялық технологияларға (оқитын машиналар, сөздіктер, анықтамалар, бұқаралық ақпарат құралдары, ғаламтор, компьютер).

13. Қоғамның әлеуметтік-экономикалық және мәдени өмірінің түрлі аспектілерін қамтитын түрлі үлгідегі және жанрдағы мәтіндерді қолданылады, бұл білім алушылардың орфографиялық, пунктуациялық, стилистикалық сауаттылық деңгейін, сондай-ақ тілдік мәдениет деңгейін көтеруге, саралау дағдыларын жаттықтыруға және тілдің түрлі жанрындағы, стилдегі байланысты сөйлемдерді меңгерулеріне мүмкіндік береді.

14. Мәтіндер мазмұны білім алушылардың рухани-адамгершіліктік қасиеттері мен қазақстандық патриотизмді қалыптастыруға және өмірде жалпыұлттық "Мәңгілік Ел" идеясын іске асыруға, этникааралық және мәдениаралық коммуникация жағдайында төзімділік пен қатынасты дамытуға бағытталады.

15. Сабақтарды ұйымдастыру және өткізу барысында педагог бірқатар ерекше және жалпы әдістемелік талаптарға сүйенеді:

1) үздіксіз түзеу және дефицитарлық функцияларын дамыту (сенсорлық, моторлық, психикалық);

2) кеңістіктік ұғымдарды, коммуникативтік әрекеттерді, сезіну мен ұсақ моториканы, есту, көру және тактильдік қабылдауды дамыту;

3) меңгерген компенсаторлық тәсілдерін, қабілеттері мен дағдыларын, қалпына келтірілген және түзетілген функцияларын түрлі оқу үдерісі барысында, сабақта және сабақтан тыс кезде, айналасындағылармен қатынас жасау кезінде белсенді қолдануды қамтамасыз ету;

4) әлеуметтік құзіретін белсендету және өз бетінше жұмыс жасау дағдыларын, танымдық белсенділік пен танымдық қызығушылығын, тұлғаның эмоциялық-еріктік саласы мен оң қасиеттерін дамыту.

16. Оқытудың әдістері мен тәсілдерін таңдау ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылардың танымдық әс-әрекеттеріне сәйкес жүзеге асырылады, соған орай, іс-әрекеттер алгоритмдері мен заттық-практикалық ірекеттерді қолдану түрінде берілетін, "кішкентай қадамдар" әдісі маңызды орын алады.

17. Әрбір жаңа кезеңде білім алушылар материалды зерделеуге алдыңғы дағдыларының қалыптасуына қарай көшіп отырады; мұғалім дағдылары мен қабілеттерінің қалыптасуына қажетті әр кезеңге белгіленген уақытты өз бетінше белгілейді.

18. Бағдарламаны жүзеге асыру барысында білім алушылардың тілдік практикалық қабілеттерінің қалыптасуына акцент жасалау қарастырылады, олар білім алушылардың тілдік әрекетінің шектеулілігіне байланысты күнделікті істерінде жүзеге асырылады.

19. Екінші тілге оқытудың бастапқы кезеңдерінде ауызша сөйлеу тілін түсіну қабілетін қалыптастыру, сөздік қорын анықтау және кеңейту негізгі болып табылады, олар тілдік естуін дамыту және түзеу бойынша жүйелі жұмыс жүргізілуімен, орфоэпикалық дағдыларын қалыптастырумен сабақтасады; бұл үшін әңгімелесу, өлеңдер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, сөйлемдер, тілдік ойындар жаттау қолданылады; мұнда мұғалім сөздердің орфоэпикалық дұрыс айтылуын қадағалайды, өз тілі мысалында қазақ тілінде сұрақтарға жауап беруге, сұрақ қоюға, сөздерді, сөйлемдерді, мәтінді оқуға үйретеді.

20. 5-сыныпта білім алушылар сөздердің дыбыстық, содан кейін дыбыстық-әріптік сарптамасымен жұмыс жүргізуді жалғастырады; жұмыстың бұл түрінің тілдік естуді дамытуда үлкен мағынасы бар, қазақша сөздегі әрбір дыбыс пен әріптің орнын көруге

көмектеседі, ал бұл өз кезегінде, дұрыс сөйлеуге, жазуға, сөздерді есте сақтауға ықпалын тигізеді.

21. Тілді практикалық тұрғыда меңгерудің бастапқы кезі тыңдау қабілеті мен дағдысы болады, бұлардың базасында байланысты сөйлеу, сөйлеу қабілеті мен дағдылары қалыптасып, олармен жұмыс жетекші орын алады, өйткені ауызша тілдің қабілеті мен дағдыларының базасында оқу және жазу қабілеті мен дағдылары қалыптасады.

22. Бұл үшін қабілеттіліктің бүтіндей кешені орнатылады, атап айтқанда:

- 1) дыбыстамалық тілді тыңдау;
- 2) айтылғанды есту, бөтен және өз тіліндегі нормадан ауытқуларды табу;
- 3) үлгі негізінде естігенді дұрыс қайталап айту;
- 4) дыбыстарды, буындарды, сөздерді анық артикуляциялау;

5) естігенді айтқан сөзбен және көргенімен сәйкестеу: дыбыстық және әріптік құрылымның сәйкестігін белгілеу, әдеби сөйлеу мен сөзді жазу арасындағы қайшылықтарды табу;

- 6) ауызша өз сөзінде және оқығанда өз бетінше орфоэпикалық үлгілерді қолдану;
- 7) байланысты сөздер құру;
- 8) сауатты жазу.

23. Тілдік дағдыларды дамыту үшін түрлі талдауыштар қатысатын жағдайларды жасаған дұрыс: көру (суреттерді, заттарды көрсету), есту (мұғалім, құрбылары не айтып жатқанын мұқият тыңдау, сөйлеу тіліндегі қателерді байқау); тактильді (дыбыс артикуляциясын сезіну).

24. Сөздерді дұрыс жазу дағдыларын қалыптастыру үшін арнайы жаттығулар қолданылады: сөздерді, сөйлемдерді тақтадан және оқулықтан көшіріп жазу; қалдырып кеткен әріптерді, буындарды, сөздерді қойып көшіру; таңдамалы көшіру; естігенін жазу, ойша, сраптама ізі бойынша сөйлемдердегі сөздердің бұзылған ретін қалпына келтіру.

25. Оқыту барысындағы орфографиялық сөздермен сүйемелденетін тыңдау, сөйлеу, саналы көшіру, қазақ тілін меңгеру жұмыстарының негізгі түрі болып табылады.

26. Оқыған кезде фактілер дұрыс қабылданып жатқанын (не, қайда, қашан), себептік-нәтижелік байланыстар белгіленгенін (неге, не үшін), оқығанның мағынасын қалай түсінгенін анықтап алады.

27. Оқыту барысында сөздіктік жұмыстың үлкен мағынасы бар: ол түсініп оқудың қалыптасуына, сөздігінің баюына, бөлектенген сөздердің айтылуы мен жазылуы практикалық тұрғыда меңгерілуіне ықпал жасайды; сөздік жұмыстың мазмұнымен жаңа сөздердің мағынасы түсіндіріліп, олар білім алушылардың белсенді тіліне (ауызша және жазбаша) енгізіледі. Жаңа сөздер мағынасын талқылау қазақ тілінде жүргізіледі; бөлектенген жағдайда ана тілін қолдануға, сөздерді аударуға болады.

28. Қазақ тілін оқытудың маңызды шарттарының бірі - мұғалімнің сөйлеу тілі мен оқуы; педагогтың тілі үлгі болу; үлкеннің қазақ тілі анық, ашық, фонетикалық, лексикалық және грамматикалық қателерсіз жеткізілуі қарастырылады.

29. Қабілеттер мен дағдылардың дамуында оқытудың төмендегідей стратегиялары, әдістері мен тәсілдері қолданылады:

- 1) білім алушыларды коммуникативтік іс-әрекетке белсенді түрде тарту;
- 2) оқудың таныстырушылық түрі негізінде өз бетінше білім іздеу уәждемесін қалыптастыру;
- 3) әрі қарай дамуы үшін бағалаудың түрлі тәсілдерін қолдану, білім алушылардың шығармашылықтық қабілетерін арттыру үшін түрлі жағдайлар жасау;
- 4) білім алушыларды ынталандыру және уәждеу мақсатында оқытуды дифференциалау.

30. Екінші тілге оқыту үшін бірегей (шоғырландырылған) қазақ тілі мен әдебиеті сабағы жүргізіледі.

31. Тілдік оқыту барысында техникалық құрылғылар (аппаратура) және дидактикалық құралдар (ақпарат тасушы) белсенді түрде қолданылады, оның ішінде:

- 1) интерактивтік панелі және үшөлшемді аксессуарлары бар "Мультимедиялық интерактивтік оқытатын бағдарламалық-әдістемелік кешен" электрондық ресурсы - теориялық материал мен практикалық білімдердің меңгерілу тиімділігін жоғарылату үшін;
- 2) дыбыстық сигналады визуалдайтын "Логопедиялық тренажер" - арнайы тыныс алу және дауыс жаттығуларын өткізу барысында, әсіресе тұтықпасы мен дизартриясы бар балалармен жұмыс істегенде;
- 3) тілдік коммуникацияны меңгеру және дамытуға арналған тілідік тренажер ассистивтік құрылғысы - қажетті мөлшерде жалпақ сөйлемдік тілді меңгермеген білім алушылар үшін, сонымен бірге білім алушылардың тілдік шектелуі кезеңінде.

3-тарау. "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

32. "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 5-сынып – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағатты;
- 2) 6-сынып – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағатты;
- 3) 7-сынып – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағатты;
- 4) 8-сынып – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағатты;
- 5) 9-сынып – аптасына 5сағат, оқу жылында – 170 сағатты;
- 6) 10-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 136 сағатты құрайды.

33. Оқыту мақсаттары арқылы мұғалімдер сөйлеу қызметінің төрт дағдысын (тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым) қалыптастырады, сонымен қатар білім алушылардың жетістігін бағалайды және оқытудың келесі кезеңі туралы ақпарат береді

34. Оқыту пәнінің мазмұны келесідей бөлімдерді қамтиды:

- 1) тыңдалым;
- 2) оқылым;
- 3) жазылым;
- 4) айтылым;
- 5) тілдік бағдар.

35. "Тыңдалым" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) болжау;
- 2) назарын шоғырландырып тыңдау;
- 3) сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну;
- 4) көркем шығармаларды тыңдау;
- 5) негізгі ойды анықтау;
- 6) тыңдалым материалдары бойынша жауап беру.

36. "Оқылым" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) мәтіндегі ақпаратты анықтау;
- 2) стильдік ерекшеліктерді анықтау;
- 3) көркем шығармаларды оқу;
- 4) мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау;
- 5) қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді оқу;
- 6) өзіндік көзқарасын білдіру және бағалау.

37. "Жазылым" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) әртүрлі стильде мәтіндер құрастыру;
- 2) эссе жазу;
- 3) көркемдегіш құралдарды қолданып жазу;
- 4) мәліметтерді жинақтау;
- 5) орфография және пунктуация.

38. "Айтылым" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) сөздік қорының алуандығы;
- 2) сөз мәнері мен сөйлеу этикеті;
- 3) орфоэпиялық нормаларды сақтау;
- 4) мәтіннің негізгі аспектілерін анықтау және талқылау;
- 5) сенімді және еркін жауап беру;
- 6) визуалды материалдар арқылы тілді дамыту.

39. "Тілдік бағдар" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) сөз таптары;
- 2) сөйлем.

40. 5-сыныпқа арналған "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым: тірек сөздер арқылы болжау, негізгі мазмұнын түсіну, нақты ақпаратты анықтау, күнделікті тұрмыстық тақырыптарға байланысты сөздердің

мағынасын түсіну, көркем әдеби мәтіндердің мазмұнын түсіну, негізгі тақырыпты анықтау, сұрақтарға жауап беру;

2) айтылым: қазақ тіліндегі төл дыбыстары мен үндестік заңы, жаңа сөздерді, олардың синонимдер, антонимдер және омонимдермен қатар қолдану, амандасу мәнері мен ұлттық этикет формалары, берілген сұраққа жауап беру, шағын диалогке қатысу, иллюстрацияларды сипаттау;

3) оқылым: негізгі ақпаратты анықтау, хат, хабарлама, стильдік ерекшелігін белгілеу, көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау, мәтіндердің тақырыбы мен мазмұндық құрылымын салыстыру, тақырып бойынша үйренген сөздерін күнделікті өмірде қолдана білу;

4) жазылым: хат жазу, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап беру, суреттерге қарап шағын мәтін құрастыру, мәтінге сай тақырып ойлап табу, жазба жұмыстарында сипаттау әдісін қолдану, үндестік заңына сәйкес және орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу, сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану.

41. Тілдік бағдар бойынша:

1) сөз таптары: жалпы және жалқы есімдерді ажырата білу, жалғау түрлерін дұрыс жалғау, заттың түрі, түсі мен сапасын білдіретін сын есімдерді ажырата білу, сан есім (бірліктер, ондықтар, жүз, мың) атауларын білу, жіктеу, сілтеу, сұрау есімдіктерін орынды қолдану, болымды және болымсыз етістіктерді ажырата білу;

2) сөйлем: хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру.

42. 6-сыныпқа арналған "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым: мәтіннің бастапқы бөлігін тыңдау арқылы тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау, мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпараттарды анықтау, әлеуметтік-тұрмыстық тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердің мағынасын түсіну, әңгіменің мазмұнын талдай отырып кейіпкерлерге сипаттама жасау, мәтін тақырыбы арқылы негізгі ойды анықтау, тыңдалым материалдары бойынша сұрақтарға жауап беру;

2) айтылым: өз ойын әсерлі, мазмұнды жеткізу, тақырып бойынша диалогті бастау, жалғастыру, сұраулы, хабарлы, лепті және бұйрықты сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айту, шағын көлемді мәтіндегі жеке эпизодтарды сипаттау, диалогке қатысушылар өзара түсінісіп, ойларын толықтырып отыру, сюжетті суреттердің желісі бойынша мәтін құрастыру;

3) оқылым: мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау, берілген мәтін мен әңгіменің мазмұнын түсіну, тақырыбы мен негізгі ойды анықтау, мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру, мәтінде көтерілген мәселені шынайы өмірмен байланыстыру;

4) жазылым: берілген мәтін, әңгіме бойынша өз ойын жазу, мәтінге дұрыс тақырып тауып жазу, үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу,

жалғауларды ережелерді ескере отырып жалғау, сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді дұрыс қолдану.

43. Тілдік бағдар бойынша:

1) сөз таптары: деректі және дерексіз зат, көптік мәнді есімдерді ажырата білу, жазбаша, заттың сипатын, көлемін, салмағын, аумағын білдіретін сын есімдерді ажырата білу, есептік сан есімдер мен реттік сан есімдерді қолдана білу, болымсыздық, жалпылау, жіктеу есімдіктерін орынды қолдану, етістіктің шақтарының мағынасы мен қызметін білу, оларды ажырату;

2) сөйлем: жазба жұмыстарында сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтай отырып жай сөйлем құрастыру.

44. 7-сыныпқа арналған "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым: мәтін үзінділері арқылы оқиғаның дамуын болжау, мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, әлеуметтік-мәдени тақырыптарға байланысты қажетті сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну, әңгіменің тақырыбы мен идеясын талдау, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау;

2) айтылым: мақал-мәтелдер, мәтін мазмұнын дамыту, кеңес беру, ұсыныс жасау, өтініш, талап, ету, екпін түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолданып айту, шығармадағы кейіпкерлерге талдау жасау, мінездеме беру, коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай "сөйлеуші→тыңдаушы" позицияларын еркін ауыстыру, кесте, диаграмма, шартты белгілер, суреттер мен сызбаларда берілген ақпаратты сипаттау;

3) оқылым: кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде берілген ақпаратты түсіну, шағын шығармалардағы кейіпкердің іс-әрекетіне сипаттама жасап, лирикалық кейіпкердің образын талдау, мәтіндердің идеясын түсініп, мәтінде көтерілген мәселеге қатысты өз ойын жеткізу;

4) жазылым: мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, ресми құттықтаулар жазу, эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін жазу, жазба жұмыстарында теңеу мен метафораны қолданып жазу, тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну, тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер), сөйлем арасында не соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану.

45. Тілдік бағдар бойынша:

1) сөз таптары: мәтіндерден көмекші есімдерді ажырата білу, салыстырмалы, күшейтпелі, асырмалы шырайлардың қызметін білу, жинақтық, топтау сан есімдерін, етістіктің шақтарын (осы шақ, өткен шақ, келер шақ) ажыратып, күнделікті өмірде қолдана білу, септеулік шылаулардың қызметін білу;

2) сөйлем: жазба жұмыстарында жай және құрмалас сөйлемдерді құрастыру.

46. 8-сыныпқа арналған "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым: мәтін тақырыбы, тірек сөздер, иллюстрациялар арқылы көтерілетін мәселені болжау, мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздер мен тұрақты тіркестердің мағынасын түсіну, орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау, тірек сөздер, автор көзқарасы мен көңіл-күйі арқылы негізгі ойды анықтау, деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру;

2) айтылым: тұрақты тіркестер мен көркемдегіш құралдарды қолданып, ауызша мәтіндер құрау, көңіл-күйді білдіруде ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу, сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарын ескеріп айту, мазмұны жағынан ұқсас мәтіндердегі оқиғалар желісін салыстыру және талдау, тақырып бойынша өз пікірлерін білдіру және қойылған сұрақтарға еркін жауап беру, кесте, диаграмма, нұсқаулық шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпаратты талдау, баға беру;

3) оқылым: публицистикалық стильдің (мақала, интервью, қысқа очерк, жолдаулар) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау, прозалық және поэзиялық шығармалардың композициялық құрылымын анықтау, кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образына баға беру, мәтіндердің түрлері мен қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді қолданып, мәтінге өзгеріс енгізу, тақырып бойынша бірнеше мәтінде көтерілген мәселелерді салыстырып, баға беру;

4) жазылым: мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала жазу, эссе құрылымын сақтап, берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну, жазба жұмыстарында теңеу мен салыстыруды қолдану, тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, эссе жазуда тиімді түрде қолдану, тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздер), сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану, орфографиялық нормаларды сақтап жазу.

47. Тілдік бағдар бойынша:

1) сөз таптары: болжалдық және бөлшектік сан есімдерді орынды қолдану, етістіктің шартты және бұйрық рай қызметін білу, үстеулерді орынды қолдану, демеулік шылаулардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарында орынды қолдану;

2) сөйлем: жазба жұмыстарында сабақтас, себеп-салдар, аралас құрмалас сөйлемдерді құрастыру.

48. 9-сыныпқа арналған "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым: тыңдалатын мәтіндегі фразалар мен дәйексөздерді талқылай отырып, тақырып пен көтерілетін мәселені болжау, мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың шынайылығы мен нақтылығын анықтау, әлеуметтік-қоғамдық тақырыптар аясында айтылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну, орта көлемді прозалық, поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, көтерілген (тұрмыстық, әлеуметтік

, қоғамдық) мәселені анықтап, өз пікірін білдіру, автордың негізгі ойы мен көзқарасын анықтау, көтерілген мәселеге көзқарасын білдіру, қойылған сұрақтарға нақты жауап беру;

2) айтылым: берілген тапсырмаға немесе сюжетті суреттерге қарап ауызша мәтін, диалог құрау, сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу, шығарманың идеясы мен мазмұнына байланысты "автордың ойын" бағалау, тақырып бойынша қажетті аргументтерді орынды қолдану, диалог пен полилог барысында сенімді түрде сөйлеу, кесте, диаграмма, шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпараттарды өзара салыстырып бағалау;

3) оқылым: мәтіндегі ақпараттың өзектілігін анықтау, қорытынды жасау, ғылыми стильде (пікір, тезис, мақала, баяндама, презентация) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтау, прозалық және поэзиялық шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтап, оқырманға әсерін бағалау, мәтіндердің стилі мен жанрлық ерекшеліктерін талдау, қосымша ақпарат көздерінен керекті мәліметтерді алу, өз көзқарасын білдіру, мәтінде көтерілген мәселені ұқсас мәселелермен байланыстыра отырып баға беру;

4) жазылым: мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала, аннотация, шолу, нұсқаулық жазу, эссе құрылымы мен дамуын сақтап, өз ойын жазу, жазба жұмыстарында афоризмдерді тиімді қолдану, мәтіндер құрауда мәліметтерді жинақтап, тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі, құрама атауларды дұрыс жазу, сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану.

49. Тілдік бағдар бойынша:

1) сөз таптары: өздік және өзгелік етістің қызметі, үстеулердің қызметі, ыңғайластық қатынасты білдіретін және қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану;

2) сөйлем: жазба жұмыстарында (салалас, сабақтас, аралас) құрмалас сөйлемдерді құрастыру.

50. 10-сыныпқа арналған "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым: шығармадағы оқиға желісін бақылап, кейіпкерлерге мінездеме жасау, әлеуметтік-қоғамдық тақырыптар аясында айтылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну, орта көлемді прозалық, поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, көтерілген (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) мәселені анықтап, өз пікірін білдіру, мәтіннің мақсатты аудиториясын, автордың негізгі ойын анықтау, көтерілген мәселеге сыни көзқарасын білдіру;

2) айтылым: мақсатты аудиторияға арналған ауызша мәтіндер құрау, коммуникативтік жағдаяттарға байланысты сөйлеу этикеті формаларын дұрыс таңдай білу, сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу, оқиғаны өз ойымен автор болып жалғастыру, аяқтау, тақырып бойынша қажетті сөздерді тауып, орынды қолдану, дәлелмен сөйлеу, диалог пен полилогте

сенімді сөйлеу, кесте, диаграмма, шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпараттарды өзара салыстырып бағалау, берілген сұрақтарға нақты және дұрыс жауап беру;

3) оқылым: шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтап, өз көзқарасын білдіру, оқырманға әсерін бағалау, мәтіндердің стилі мен тілдік ерекшелігін анықтау, жанрлық ерекшеліктерін талдау, ғылыми стильде (пікір, тезис, мақала, баяндама, презентация) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтау, қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерден қорытынды жасау, мәтінде көтерілген мәселені елдегі мәселелермен байланыстыра отырып сыни тұрғыда баға беру;

4) жазылым: берілген тақырып бойынша шағын мақала, аннотация, шолу, нұсқаулық жазу, эссе құрылымы мен дамуын сақтап, өз ойын дәлелдеп жазу, жазба жұмыстарында афоризмдерді тиімді және мағынасына мән беріп жазу, түрлі стильдегі мәтіндер құрауда мәліметтерді жинақтап, дереккөздеріне сілтеме көрсетіп жазу, тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі, құрама атауларды дұрыс және түсінікті жазу, сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану, сауатты жазу.

51. Тілдік бағдар бойынша:

1) сөз таптары: өздік, өзгелік, ортақ және ырықсыз етістің қызметін білу, оларды дұрыс қолдану, мекен және мезгіл үстеулерді орынды қолдану, ыңғайластық қатынасты білдіретін және қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды, сауатты қолдану;

2) сөйлем: жазба жұмыстарында (салалас, сабақтас, аралас) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

52. Бағдарламада ұсынылған оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныбын, екінші және үшінші сандар бөлімнің және бөлімшенің реттік нөмірін, төртінші белгі оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 9.2.1.1 кодындағы "9" – сыныбы,

"2.1" – екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, "1" – оқыту мақсатының реттік нөмірі.

53. Оқыту мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

1-кесте

"Тыңдалым" бөлімі						
Дағдылар	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
		6.1.1.1 тақырыпты	7.1.1.1 тірек сөздер, мәтіннің бастапқы		9.1.1.1 мәтін тақырыбы,	10.1.1.1 тыңдалатын мәтіндегі

1.1 Болжау	5.1.1.1 тақырыпты тірек сөздер арқылы болжау	тірек сөздер, мәтіннің бастапқы бөлігін тыңдау арқылы болжау	бөлігін тыңдау арқылы тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау	8.1.1.1 мәтін үзінділері арқылы оқиғаның дамуын болжау	тірек сөздер, иллюстрациялар арқылы көтерілетін мәселені болжау	фразалар мен дәйексөздерді талқылай отырып, тақырып пен көтерілетін мәселені болжау
1.2 Назарын шоғырландырып тыңдау	5.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну	6.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну және нақты ақпаратты анықтау	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпараттарды анықтау	8.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау	9.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, детальді ақпараттарды анықтау	10.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың шынайылығы мен нақтылығын анықтау
1.3 Сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	5.1.3.1 тұрмыстық тақырыптарға байланысты жаңа сөздердің мағынасын түсіну	6.1.3.1 күнделікті тұрмыстық тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердің мағынасын түсіну	7.1.3.1 тұрмыстық-әлеуметтік тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердің мағынасын түсіну	8.1.3.1 әлеуметтік-мәдени тақырыптарға байланысты қажетті сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	9.1.3.1 оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздер мен тұрақты тіркестердің мағынасын түсіну	10.1.3.1 әлеуметтік-қоғамдық тақырыптар аясында айтылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну
4. Көркем шығармаларды тыңдау	5.1.4.1 шағын көлемді көркем әдеби мәтіндердің мазмұнын түсіну	6.1.4.1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдеби мәтіндердің мазмұнын түсіну	7.1.4.1 әңгіме, хикаялардың және шағын поэзиялық шығармалардың мазмұнын талдай отырып кейіпкерлерге сипаттама жасау	8.1.4.1 повестердің және лирикалық поэзиялық шығармалардың үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау	9.1.4.1 орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардың үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау	10.1.4.1 орта көлемді прозалық, поэзиялық шығармалардың үзінді тыңдау, көтерілген (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) мәселені анықтап, өз пікірін білдіру
1.5 Негізгі ойды анықтау	5.1.5.1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар	6.1.5.1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар арқылы негізгі	7.1.5.1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар, мәтін тақырыбы	8.1.5.1 тірек сөздер, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері	9.1.5.1 тірек сөздер, автор көзқарасы мен көңіл-	10.1.5.1 мәтіннің мақсатты аудиториясын, автордың негізгі ойы

	арқылы тақырыпты анықтау	тақырыпты анықтау	арқылы негізгі ойды анықтау	арқылы негізгі ойды анықтау	күйі арқылы негізгі ойды анықтау	мен көзқарасын анықтау
1.6 Тыңдалым материалдары бойынша жауап беру	5.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде қарапайым сұрақтарға жауап беру	6.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру	7.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде шынайы өмірмен байланыстырып жауап беру	8.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде өз пікірін өзгелердің пікірімен салыстыра отырып жауап беру	9.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде деректерді келтіре отырып, дәлелді жауап беру	10.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде көтерілген мәселеге сәйкес көзқарасын білдіру

2-кесте

"Айтылым" бөлімі						
Дағдылар	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
2.1 Сөздік қорының алуандылығы	5.2.1.1 тақырып бойынша меңгерген жаңа сөздерді олардың синонимдерімен қатар қолдану	6.2.1.1 тақырып бойынша меңгерген жаңа сөздерді олардың синонимдер, антонимдер, омонимдерімен қатар қолдану, ойын жеткізе білу	7.2.1.1 тура және ауыспалы мағынадағы сөздерді қолдану, ойын әсерлі, мазмұнды жеткізу	8.2.1.1 мақал-мәтелдер, терминдер мен неологизмдерді орынды қолдана отырып, мәтін мазмұнын дамыту	9.2.1.1 тұрақты тіркестер мен көркемдегіш құралдарды қолданып, ауызша мәтіндер құрау	10.2.1.1 берілген тақырыпқа сай сөздерді орынды қолдана отырып, ауызша мәтіндер құрау
2.2 Сөз мәнері мен сөйлеу этикеті	5.2.2.1 қазақша амандасу, сөйлесу мен этикет формаларын пайдалану	6.2.2.1 қазақша амандасу мәнері мен ұлттық этикет формаларын пайдалану	7.2.2.1 тақырып бойынша диалогті бастау, жалғастыру, аяқтаудың ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын білу	8.2.2.1 кеңес беру, ұсыныс жасау, өтініш, талап, ету, бұйрық берудің түрлі формалары мен жағдаяттарын а сай ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу	9.2.2.1 түрлі жанрдағы көркем мәтіндерге сүйене отырып, көңіл-күйді білдіруде ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдану	10.2.2.1 коммуникативтік жағдаяттарға байланысты сөйлеу этикеті формаларын дұрыс таңдай білу
	5.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда қазақ	6.2.3.1 ауызша мәтіндер	7.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда сұраулы,	8.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда екпін	9.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда сөз ішіндегі және сөз	10.2.3.1 коммуникативтік жағдаятқа сай сөйлеу

2.3 Орфоэпиялық нормаларды сақтау	тіліндегі төл дыбыстардың дыбысталуын, үндестік заңын ескеріп айту	құрауда үндестік заңын ескеріп, сөздердің орын тәртібін сақтау	хабарлы, лепті және бұйрықты сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айту	түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолданып айту	аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы қпал заңдылықтарын ескеріп айту	тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу
2.4 Мәтіннің негізгі аспектілерін анықтау және талқылау	5.2.4.1 шағын көлемді мәтіндердің мазмұнына жоспар	6.2.4.1 шағын көлемді мәтіндердің мазмұнына жоспар құру, соған сүйеніп баяндау	7.2.4.1 шағын көлемді мәтіндегі жеке эпизодтарды сипаттау және тілдік ерекшелігіне салыстыру жасау	8.2.4.1 шығармадағы кейіпкерлерге автор берген мінездеменің тілдік құралдарын талдау	9.2.4.1 идеялық жағынан ұқсас мәтіндердегі оқиғалар желісіне бақылау жасай отырып, мазмұнның дамуын салыстыру және талдау	10.2.4.1 шығарманың идеясы мен мазмұнына байланысты "автордың ойын" бағалау
2.5 Сенімді және еркін жауап беру	5.2.5.1 берілген сұрақты дұрыс түсініп, лайықты жауап беру, шағын диалогке қатысу	6.2.5.1 сұрақтарға нақты, толық жауап беру, диалогке қатысып, еркін жауап беру	7.2.5.1 коммуникативтік жағдаят бойынша диалогке қатысушылар өз ара түсінісіп, ойларын толықтырып отыру	8.2.5.1 диалогке қатысушылар коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай "сөйлеуші тыңдаушы" позицияларын еркін ауыстыру	9.2.5.1 пікірталасқа қатысушылар берілген тақырып бойынша өз пікірлерін сенімді дәлелдеу және қойылған сұрақтарға еркін жауап беру	10.2.5.1 сөйлеу барысында түрлі стильде берілген тақырып бойынша қажетті аргументтерді орынды қолдану, диалогте, полилогте сенімді сөйлеу
2.6 Визуалды материалдар арқылы тілді дамыту	5.2.6.1 тірек сөздерді дұрыс қолданып иллюстрацияларды сипаттау	6.2.6.1 тірек сөздерге сүйеніп, сюжетті суреттердің желісі бойынша әңгіме құрастыру	7.2.6.1 сюжетті суреттерге әңгіме құрастыру, сипаттау	8.2.6.1 кесте, диаграмма, шартты белгілер, суреттер мен сызбаларда берілген ақпаратты сипаттау	9.2.6.1 кесте, диаграмма, нұсқаулық шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпаратты талдау, баға беру	10.2.6.1 кесте, диаграмма, шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпараттарды өз ара салыстырып бағалау

3-кесте

"Оқылым" бөлімі						
Дағдылар	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
			7.3.1.1 мәтіндегі			

3.1 Мәтіндегі ақпаратты анықтау.	5.3.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау	6.3.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау және жанама ақпаратты анықтау	негізгі және жанама ақпаратты анықтау, өмірдегі кейбір жағдаяттармен байланыстыру	8.3.1.1 кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде берілген ақпаратты түсіну, қолдана білу	9.3.1.1 перифраз түрінде берілген сұрақ арқылы қажетті ақпаратты анықтау	10.3.1.1 мәтіндегі ақпараттың өзектілігін анықтау, қорытынды жасау
3.2 Стильдік ерекшеліктерді анықтау	5.3.2.1 хат, хабарлама мазмұнын түсіну, стильдік ерекшелігін анықтау	6.3.2.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау, хат, хабарлама, жарнама мазмұнын түсіну	7.3.2.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (күнделік, мінездеме, түсініктеме, өмірбаян, түйіндеме)	8.3.2.1 ресми-іскерлік (өтініш, нұсқаулық, ресми құттықтаулар, ұсыныстар) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтап, талдау жасау	9.3.2.1 публицистикалық стильдің (мақала, интервью, қысқа очерк, жолдаулар) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау	10.3.2.1 ғылыми стильде (аннотация, пікір, тезис, мақала, баяндама, презентация) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау
3.3 Көркем шығармаларды оқу	5.3.3.1 шағын көлемді көркем шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау	6.3.3.1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау	7.3.3.1 орта көлемді шығармаларды түсіну, тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	8.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образын талдау	9.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардың композициялық құрылымын анықтау, кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образына баға беру	10.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтап, оқырманға әсерін бағалау
3.4 Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау	5.3.4.1 мәтіндердің тақырыбын, мазмұндық құрылымын салыстыру	6.3.4.1 мәтіндердің мазмұндық құрылымына сүйене отырып, талдау жасау	7.3.4.1 мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру	8.3.4.1 мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып, талдау жасау	9.3.4.1 мәтіндердің түрлерін, тілдік ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау	10.3.4.1 мәтіндердің стилін, жанрлық ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
			7.3.5.1 қосымша			

3.5 Қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді оқу	5.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді ала білу	6.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді мәтін мазмұнымен салыстыру	ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді мәтін мазмұнымен салыстыру, қарама-қайшы ақпараттарды анықтау	8.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде ұсыну	9.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді қолдана отырып, мәтінге өзгеріс енгізу, ерекшеліктерді бақылау	10.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерде н қорытынды жасау, өз көзқарасын білдіру
3.6 Өзіндік көзқарасын білдіру және бағалау	5.3.6.1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселеге өз көзқарасын білдіру	6.3.6.1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселені ұқсас мәселемен салыстыру	7.3.6.1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселені шынайы өмірмен байланыстыру	8.3.6.1 тақырып бойынша деректер қолдана отырып мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу	9.3.6.1 тақырып бойынша бірнеше мәтінде көтерілген мәселелерді салыстыра отырып, баға беру	10.3.6.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыра отырып сыни тұрғыда баға беру

4-кесте

"Жазылым" бөлімі						
Дағдылар	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
4.1 Әртүрлі стильде мәтіндер құрастыру	5.4.1.1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, хабарлама, хабарландыру, хат жазып үйрену	6.4.1.1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, хабарлама, хабарландыру, хат жазу	7.4.1.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, күнделік, мінездеме, түсініктеме, өмірбаян жазу	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, өтініш, түйіндеме, ресми құттықтаулар жазу	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала, пікір, интервью жазу	10.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала, аннотация, шолу, нұсқаулық жазу
4.2 Эссе жазу	5.4.2.1 эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір	6.4.2.1 эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу	7.4.2.1 эссе тақырыбының желісінен шықпай, әрбір абзацты жүйелі құрастырып,	8.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспе	9.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы	10.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімді салыстыра

	оқиғаны сипаттап жазу	, қысқаша мазмұнын жазу	қажетті мазмұнын ашып жазу	у себептерін айқын көрсетіп жазу	шешілу жолдарын ұсыну	отырып, өз ойын дәлелдеп жазу
4.3 Көркемдегіш құралдарды қолданып жазу	5.4.3.1 жазба жұмыстарында көркемдегіш құралдарды жазып үйрену	6.4.3.1 жазба жұмыстарында сипаттау, бейнелеу құралдарын қолданып жазу	7.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу, эпитет сөздерін қолданып жазу	8.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу мен метафораны қолданып жазу	9.4.3.1 жазба жұмыстарында символ мен кейіптеу түрлерін қолданып жазу	10.4.3.1 жазба жұмыстарында афоризмдерді тиімді қолданып жазу
4.4 Мәліметтерді жинақтау	5.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау	6.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер, сызба-кестелер жасау	7.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер, диаграмма, кестелер жасау	8.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну	9.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, эссе жазуда тиімді қолдану	10.4.4.1 тақырып бойынша түрлі стильдегі мәтіндер құрауда мәліметтерді жинақтап, дереккөздерін есілтеме көрсетіп жазу
4.5 Орфография және пунктуация	5.4.5.1 жазба жұмыстарында жалғаулардың ерекшелігін ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу, тыныс белгілерді орынды қолдану	6.4.5.1 жазба жұмыстарында жалғаулардың ерекшелігін ескеріп, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу; сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану	7.4.5.1 жазба жұмыстарында сөзге қосымша жалғауда үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу; сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану	8.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер); оқшау сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану	9.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздер); сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану	10.4.5.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі, құрама атауларды дұрыс жазу; сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану

5-кесте

"Тілдік бағдар" бөлімі						
Дағдылар	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	5.5.1.1 мәтіндерден жалпы және жалқы есімдерді ажырата білу,	6.5.1.1 мәтіндерден деректі және дерексіз зат, көптік мәнді есімдерді ажырата білу,	7.5.1.1 мәтіндерден көмекші есімдерді ажырата білу, жазбаша,			-

	жалғау түрлерін дұрыс жалғау	жазбаша, ауызша жұмыстарда қолдану	ауызша жұмыстарда қолдану -	-	
	5.5.1.2 лексикалық мағынасы жағынан заттың түрін, түсін сапасын білдіретін сын есімдерді ажырата білу, жазба, ауызша жұмыстарда қолдану	6.5.1.2 лексикалық мағынасы жағынан заттың сипатын, көлемін, салмағын, аумағын білдіретін сын есімдерді ажырата білу, жазбаша және ауызша жұмыстарда қолдану	7.5.1.2 салыстырмалы, күшейтпелі, асырмалы шырайлардың қызметін білу, жазба, ауызша жұмыстарда қолдану -		-
	5.5.1.3 сан есім бірліктер, ондықтар, жүз, мың) атауларын білу, орынды қолдану	6.5.1.3 есептік сан есімдер мен реттік сан есімдерді жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану	7.5.1.3 жинақтық сан есімдерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану	8.5.1.1 топтық сан есімдерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану	9.5.1.1 болжалдық және бөлшектік сан есімдерді жазба, ауызша жұмыстарда қолдану
5.1 Сөз таптары	5.5.1.4 жіктеу есімдігін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану	6.5.1.4 сілтеу, сұрау есімдіктерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану	7.5.1.4 өздік, болымсыздық есімдіктерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану	8.5.1.2 белгісіздік, жалпылау есімдіктерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану	9.5.1.2 одағай түрлерін мәтіннен ажырата алады, ауызша жұмыстарда қолдану
	5.5.1.5 болымды, болымсыз етістіктерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану	6.5.1.5 етістіктің шақтарының қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану	7.5.1.5 етістіктің шақтарының қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану	8.5.1.3 етістіктің шақтары мен қалау райдың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану	9.5.1.1 етістіктің шартты рай және бұйрық рай қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
	5.5.1.6	6.5.1.6 мекен және мезгіл	7.5.1.6 сын-қимыл (бейне) және	8.5.1.4 мақсат және себеп-салдар	9.5.1.2
					10.5.1.1 өздік, өзгелік, ортақ және ырықсыз етістің қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
					10.5.1.2 мекен және мезгіл

	үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орындап үйрену	үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану	мөлшер үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану	үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану	күшейткіш үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану	үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
	5.5.1.7 ыңғайластық қатынасты білдіретін жалғаулықтың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану	6.5.1.7 ыңғайластық қатынасты білдіретін және қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану	7.5.1.7 талғаулықтың емесекезектес тікмәндібілдіретінжәнесебе п-салдарлық атынастыбілдіретінжалғаулықтардыңқызметінбілу, ауызшажәнежазба жұмыстарда орынды қолдану	8.5.1.5 септеулік шылаулардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану	9.5.1.3 демеулік шылаулардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану	10.5.1.3 ыңғайластық және қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
5.2 Сөйлем	5.5.2.1 жазба жұмыстарында хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердің жасалу жолдарын білу	6.5.2.1 жазба жұмыстарында хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру	7.5.2.1 жазба жұмыстарында сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтай отырып жай сөйлем құрастыру	8.5.2.1 жазба жұмыстарында ыңғайлас, қарсылықты, түсіндірмелі салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру	9.5.2.1 жазба жұмыстарында себеп-салдар, талғаулы, кезектес салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру	10.5.2.1 жазба жұмыстарында сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру

54. Осы Бағдарлама сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

55. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптарына арналған "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінен жаңартылған

мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар (оқыту қазақ тілінде емес)

1) 5-сынып:

1 – кесте

Тақырыптар	Көркем шығармалар	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Отбасындағы дәстүр мен мерекелер	М.Мақатаев "Тоқта, ботам!" өлеңі	Тыңдалым	5.1.1.1 тақырыпты тірек сөздер арқылы болжау; 5.1.3.1 күнделікті тұрмыстық тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	5.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда қазақ тіліндегі төл дыбыстардың дыбысталуын, үндестік заңын ескеріп айту; 5.2.5.1 берілген сұрақты дұрыс түсініп, лайықты жауап беру, шағын диалогке қатысу
		Оқылым	5.3.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау; 5.3.3.1 шағын көлемді көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау
		Жазылым	5.4.2.1 эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу; 5.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау
		Тілдік бағдар	5.5.1.1 мәтіндерден жалпы және жалқы есімдерді ажырата білу, жалғау түрлерін дұрыс жалғау
		Тыңдалым	5.1.1.1 тақырыпты тірек сөздер арқылы болжау; 5.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну
			5.2.2.1 қазақша амандасу, сөйлесу мен этикет формаларын пайдалану;

Мектеп өмірі. Әдепті бала – арлы бала	Б.Соқпақбаев "Менің атым – Қожа" повесі (үзінді).	Айтылым	5.2.5.1 берілген сұрақты дұрыс түсініп, лайықты жауап беру, шағын диалогке қатысу
		Оқылым	5.3.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау; 5.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді ала білу
		Жазылым	5.4.2.1 эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу; 5.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау
		Тілдік бағдар	5.5.1.1 мәтіндерден жалпы және жалқы есімдерді ажырата білу, жалғау түрлерін дұрыс жалғау
Қазақстандағы жан-жануарлар өсімдіктер әлемі мен	Жан-жануарлар туралы ертегілер, жұмбақтар	Тыңдалым	5.1.1.1 тақырыпты тірек сөздер арқылы болжау; 5.1.4.1 шағын көлемді көркем әдеби мәтіндердің мазмұнын түсіну
		Айтылым	5.2.2.1 қазақша амандасу, сөйлесу мен этикет формаларын пайдалану; 5.2.5.1 берілген сұрақты дұрыс түсініп, лайықты жауап беру, шағын диалогқа қатысу
		Оқылым	5.3.3.1 шағын көлемді көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау; 5.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді ала білу
		Жазылым	5.4.2.1 эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу; 5.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау

		Тілдік бағдар	5.5.1.2 лексикалық мағынасы жағынан заттың түрін, түсін сапасын білдіретін сын есімдерді ажырата білу, жазба, ауызша жұмыстарда қолдану
2 -тоқсан			
Ежелгі көшпелілер мәдениеті	Тұмар ханшайым туралы аңыз	Тыңдалым	5.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну және нақты ақпаратты анықтау ; 5.1.5.1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар арқылы тақырыпты анықтау
		Айтылым	5.2.1.1 тақырып бойынша менгерген жаңа сөздерді олардың синонимдерімен қатар қолдану; 5.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда қазақ тіліндегі төл дыбыстардың дыбысталуын, үндестік заңын ескеріп айту
		Оқылым	5.3.2.1 хат, хабарлама мазмұнын түсіну, стильдік ерекшелігін анықтау; 5.3.3.1 шағын көлемді көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау
		Жазылым	5.4.1.1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, хабарлама, хабарландыру , хат жазып үйрену; 5.4.5.1 жазба жұмыстарында жалғаулардың ерекшелігін ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу, тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	5.5.1.3 сан есім (бірліктер , ондықтар, жүз, мың) атауларын білу, орынды қолдану

Су – тіршілік көзі	Ә.Тәжібаев "Сырдария" өлеңі	Тыңдалым	5.1.1.1 тақырыпты тірек сөздер арқылы болжау; 5.1.5.1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар арқылы тақырыпты анықтау
		Айтылым	5.2.4.1 шағын көлемді мәтіндердің мазмұнына жоспар құру 5.2.5.1 берілген сұрақты дұрыс түсініп, лайықты жауап беру, шағын диалогке қатысу
		Оқылым	5.3.2.1 хат, хабарлама мазмұнын түсіну, стильдік ерекшелігін анықтау; 5.3.6.1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселеге өз көзқарасын білдіру
		Жазылым	5.4.2.1 эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу; 5.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау
		Тілдік бағдар	5.5.1.4 жіктеу есімдіктерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
		Тыңдалым	5.1.1.1 тақырыпты тірек сөздер арқылы болжау; 5.1.4.1 шағын көлемді көркем әдеби мәтіндердің мазмұнын түсіну
		Айтылым	5.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда қазақ тіліндегі төл дыбыстардың дыбысталуын, үндестік заңын ескеріп айту; 5.2.5.1 берілген сұрақты дұрыс түсініп, лайықты жауап беру, шағын диалогке қатысу
			5.3.2.1 хат, хабарлама мазмұнын түсіну, стильдік ерекшелігін анықтау;

Әлемдегі кітапханалар	Абай Құнанбайұлы "Ғылым таппай, мақтанба" өлеңі	Оқылым	5.3.3.1 шағын көлемді көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау
		Жазылым	5.4.5.1 жазба жұмыстарында жалғаулардың ерекшелігін ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу; 5.4.2.1 эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу
		Тілдік бағдар	5.5.1.5 болымды, болымсыз етістіктерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
3- тоқсан			
Денсаулық – зор байлық	"Ең үлкен байлық" ертегісі	Тыңдалым	5.1.4.1 шағын көлемді көркем әдеби мәтіндердің мазмұнын түсіну; 5.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде қарапайым сұрақтарға жауап беру
		Айтылым	5.2.4.1 шағын көлемді мәтіндердің мазмұнына жоспар құру 5.2.2.1 қазақша амандасу, сөйлесу мен этикет формаларын пайдалану
		Оқылым	5.3.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау; 5.3.4.1 мәтіндердің тақырыбын, мазмұндық құрылымын салыстыру
		Жазылым	5.4.3.1 жазба жұмыстарында көркемдегіш құралдарды жазып үйрену; 5.4.2.1 эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу
		Тілдік бағдар	5.5.1.6 үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану

Менің Тәуелсіз Қазақстаным	Қ.Сарин "Тәуелсіздік" өлеңі	Тыңдалым	5.1.1.1 тақырыпты тірек сөздер арқылы болжау; 5.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну және нақты ақпаратты анықтау
		Айтылым	5.2.1.1 тақырып бойынша меңгерген жаңа сөздерді олардың синонимдерімен қатар қолдану 5.2.2.1 қазақша амандасу, сөйлесу мен этикет формаларын пайдалану
		Оқылым	5.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді ала білу; 5.3.4.1 мәтіндердің тақырыбын, мазмұндық құрылымын салыстыру
		Жазылым	5.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау; 5.4.2.1 эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу
		Тілдік бағдар	5.5.1.7 ыңғайластық қатынасты білдіретін білдіретін жалғаулықтың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		Тыңдалым	5.1.1.1 - тақырыпты тірек сөздер арқылы болжау; 5.1.3.1 тұрмыстық тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	5.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда қазақ тіліндегі төл дыбыстардың дыбысталуын, үндестік заңын ескеріп айту; 5.2.6.1 тірек сөздерді дұрыс қолданып иллюстрацияларды сипаттау

Аспан әлемінің құпиялары	Жұлдыздар туралы аңыздар, ертегілер	Оқылым	5.3.4.1 мәтіндердің тақырыбын, мазмұндық құрылымын салыстыру; 5.3.6.1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселеге өз көзқарасын білдіру
		Жазылым	5.4.2.1 эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу; 5.4.3.1 жазба жұмыстарында көркемдегіш құралдарды жазып үйрену
		Тілдік бағдар	5.5.1.7 ыңғайластық қатынасты білдіретін жалғаулықтың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орындықолдану
Компьютердің тілін табу – өнер	Ы.Алтынсарин "Өнер-білім бар жұрттар" өлеңі	Тыңдалым	5.1.1.1 тақырыпты тірек сөздер арқылы болжау; 5.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру
		Айтылым	5.2.4.1 шағын көлемді мәтіндердің мазмұнына жоспар құру, соған сүйеніп баяндау; 5.2.6.1 тірек сөздерді дұрыс қолданып иллюстрацияларды сипаттау
		Оқылым	5.3.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау; 5.3.4.1 мәтіндердің тақырыбын, мазмұндық құрылымын салыстыру
		Жазылым	5.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау; 5.4.1.1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, хабарлама, хабарландыру, хат жазып үйрену

		Тілдік бағдар	5.5.2.1 жазба жұмыстарында хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердің жасалу жолдарын білу
4-тоқсан			
Қазақстандағы ұлттар достастығы	М.Мағауин "Бір атаның балалары" (үзінді)	Тыңдалым	5.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну 5.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру
		Айтылым	5.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда қазақ тіліндегі төл дыбыстардың дыбысталуын, үндестік заңын ескеріп айту; 5.2.5.1 берілген сұрақты дұрыс түсініп, лайықты жауап беру, шағын диалогке қатысу
		Оқылым	5.3.2.1 хат, хабарлама, мазмұнын түсіну, стильдік ерекшелігін анықтау; 5.3.6.1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселеге өз көзқарасын білдіру
		Жазылым	5.4.2.1 эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу; 5.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау
		Тілдік бағдар	5.5.1.1 мәтіндерден жалпы және жалқы есімдерді ажырата білу, жалғау түрлерін дұрыс жалғау; 5.5.1.2 лексикалық мағынасы жағынан заттың түрін, түсін сапасын білдіретін сын есімдерді ажырата білу, жазба, ауызша жұмыстарда қолдану;

			5.5.1.3 сан есім (бірліктер , ондықтар, жүз, мың) атауларын білу, орынды қолдану
Ұлы Дала табиғаты	Қ. Мырзалиев "Табиғат – жаратылыс пернесі" өлеңі	Тыңдалым	5.1.1.1 тақырыпты тірек сөздер арқылы болжау; 5.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну
		Айтылым	5.2.1.1 тақырып бойынша меңгерген жаңа сөздерді олардың синонимдерімен қатар қолдану 5.2.6.1 тірек сөздерді дұрыс қолданып иллюстрацияларды сипаттау
		Оқылым	5.3.3.1 шағын көлемді көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау; 5.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді ала білу
		Жазылым	5.4.1.1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, хабарлама, хабарландыру , хат жазып үйрену; 5.4.3.1 жазба жұмыстарында көркемдегіш құралдарды жазып үйрену
		Тілдік бағдар	5.5.1.4 жіктеу есімдігін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану; 5.5.1.5 болымды, болымсыз етістіктерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану; 5.5.1.6 үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
			5.1.3.1 тұрмыстық тақырыптарға байланысты жаңа сөздердің мағынасын түсіну;

Ер есімі – ел есінде!	Ғ. Мүсірепов "Қазақ солдаты" романы (үзінді)	Тыңдалым	5.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде қарапайым сұрақтарға жауап беру
		Айтылым	5.2.2.1 қазақша амандасу, сөйлесу мен этикет формаларын пайдалану; 5.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда қазақ тіліндегі төл дыбыстардың дыбысталуын, үндестік заңын ескеріп айту
		Оқылым	5.3.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау; 5.3.6.1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселеге өз көзқарасын білдіру
		Жазылым	5.4.1.1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, хабарлама, хабарландыру, хат жазып үйрену; 5.4.5.1 жазба жұмыстарында жалғаулардың ерекшелігін ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу, тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	5.5.1.7 ыңғайластық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану; 5.5.2.1 жазба жұмыстарында хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердің жасалу жолдарын білу

2) 6-сынып:

2-кесте

Тақырыптар	Көркем шығармалар	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан			
			6.1.1.1 тақырыпты тірек сөздер арқылы, мәтіннің

Отан отбасынан басталады	М.Әуезов "Абай жолы" романы, "Қайтқанда" тарауы (үзінді)	Тыңдалым	бастапқы бөлігін тыңдау арқылы болжау; 6.1.5.1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар арқылы негізгі тақырыпты анықтау
		Айтылым	6.2.2.1 қазақша амандасу мәнері мен ұлттық этикет формаларын пайдалану; 6.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда үндестік заңын ескеру, сөздердің орын тәртібін сақтау
		Оқылым	6.3.3.1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау; 6.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді мәтін мазмұнымен салыстыру
		Жазылым	6.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер , сызба-кестелер жасау; 6.4.1.1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, хабарлама, хабарландыру , хат жазу
		Тілдік бағдар	6.5.1.1 мәтіндерден деректі және дерексіз зат, көптік мәнді есімдерді ажырата білу, жазбаша, ауызша жұмыстарда қолдану
		Тыңдалым	6.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну және нақты ақпаратты анықтау ; 6.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде сұрақтарға нақта жауап беру
			6.2.4.1 шағын көлемді мәтіндердің мазмұнына

Қазіргі қазақ ауылы мен қаланың тыныс-тіршілігі	Ә.Дүйсенбиев "Бәтінке, шұжық, балқаймақ" өлеңі	Айтылым	жоспар құру, соған сүйеніп баяндау; 6.2.1.1 тақырып бойынша меңгерген жаңа сөздерді олардың синонимдерімен, антоним, омонимдерімен қатар қолдану, ойын жеткізе білу
		Оқылым	6.3.2.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау, хат, хабарлама, жарнама мазмұнын түсіну; 6.3.4.1 мәтіндердің мазмұндық құрылымына сүйене отырып, талдау жасау
		Жазылым	6.4.1.1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, хабарлама, хабарландыру, хат жазу; 6.4.5.1 жазба жұмыстарында жалғаулардың ерекшелігін ескеріп, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу; сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	6.5.1.2 лексикалық мағынасы жағынан заттың сипатын, көлемін, салмағын, аумағын білдіретін сын есімдерді ажырата білу, жазба, ауызша жұмыстарда қолдану.
		Тыңдалым	6.1.3.1 күнделікті тұрмыстық тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	6.2.6.1 тірек сөздерге сүйеніп, сюжетті суреттердің желісі бойынша әңгіме құрастыру;

Таулар сыры	М. Мақатаев "Мен таулықпын" өлеңі		6.2.5.1 сұрақтарға нақты, толық жауап беру, диалогке қатысып, еркін жауап беру
		Оқылым	6.3.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау және жанама ақпаратты анықтау; 6.3.6.1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселені ұқсас мәселемен салыстыру
		Жазылым	6.4.2.1 эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу, қысқаша мазмұнын жазу; 6.4.3.1 жазба жұмыстарында сипаттау, бейнелеу құралдарын қолданып жазу
		Тілдік бағдар	6.5.1.3 есептік сан есімдер мен реттік сан есімдерді жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану

2 - тоқсан

Қуат көзін үнемдей білеміз бе?	Б.Сүлейменов "Күннен келген адам" кітабы (үзінді).	Тыңдалым	6.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну және нақты ақпаратты анықтау ; 6.1.5.1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар арқылы негізгі тақырыпты анықтау
		Айтылым	6.2.2.1 қазақша амандасу мәнері мен ұлттық этикет формаларын пайдалану; 6.2.5.1 сұрақтарға нақты, толық жауап беру, диалогке қатысып, еркін жауап беру
		Оқылым	6.3.2.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау, хат, хабарлама, жарнама мазмұнын түсіну; 6.3.6.1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде

			көтерілген мәселені ұқсас мәселемен салыстыру
		Жазылым	6.4.4.1 -мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер , сызба-кестелер жасау; 6.4.3.1 жазба жұмыстарында сипаттау, бейнелеу құралдарын қолданып жазу
		Тілдік бағдар	6.5.1.4 сілтеу, сұрау есімдіктерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
Астана –мәдениет пен өнер ордасы	Ә.Ысқақ "Күн ұлымын"	Тыңдалым	6.1.3.1 күнделікті тұрмыстық тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердің мағынасын түсіну; 6.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру
		Айтылым	6.2.6.1 тірек сөздерге сүйеніп, сюжетті суреттердің желісі бойынша әңгіме құрастыру; 6.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда үндестік заңын ескеріп, сөздердің орын тәртібін сақтау
		Оқылым	6.3.3.1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау; 6.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді мәтін мазмұнымен салыстыру
		Жазылым	6.4.1.1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, хабарлама, хабарландыру , хат жазу; 6.4.5.1 жазба жұмыстарында жалғаулардың ерекшелігін ескеріп,

			үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу; сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	6.5.1.5 етістіктің шақтарының (осы шақ, өткен шақ, келер шақ) ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
Қазақстан қорықтары	Ө. Тұрманжанов "Қарлығаш, дәуіт, жылан"	Тыңдалым	6.1.1.1 тақырыпты тірек сөздер, мәтіннің бастапқы бөлігін тыңдау арқылы болжау; 6.1.4.1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдеби мәтіндердің мазмұнын түсіну
		Айтылым	6.2.4.1 шағын көлемді мәтіндердің мазмұнына жоспар құру, соған сүйеніп баяндау; 6.2.1.1 тақырып бойынша меңгерген жаңа сөздерді олардың синонимдерімен, антоним, омонимдерімен қатар қолдану, ойын жеткізе білу
		Оқылым	6.3.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау және жанама ақпаратты анықтау; 6.3.4.1 мәтіндердің мазмұндық құрылымына сүйене отырып, талдау жасау
		Жазылым	6.4.2.1 эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу, қысқаша мазмұнын жазу; 6.4.3.1 жазба жұмыстарында сипаттау, бейнелеу құралдарын қолданып жазу
		Тілдік бағдар	6.5.1.5 етістіктің шақтарының (осы шақ, өткен шақ, келер шақ) ауызша және жазба жұмыстарда қолдану

Болашақ мамандықтары	А.Машанов "Жер астына саяхат"	Тыңдалым	6.1.4.1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдеби мәтіндердің мазмұнын түсіну; 6.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру
		Айтылым	6.2.2.1 қазақша амандасу мәнері мен ұлттық этикет формаларын пайдалану; 6.2.6.1 тірек сөздерге сүйеніп, сюжетті суреттердің желісі бойынша әңгіме құрастыру
		Оқылым	6.3.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау және жанама ақпаратты анықтау; 6.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді мәтін мазмұнымен салыстыру
		Жазылым	6.3.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау және жанама ақпаратты анықтау; 6.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді мәтін мазмұнымен салыстыру
		Тілдік бағдар	6.5.1.5 етістіктің шақтарының (осы шақ, өткен шақ, келер шақ) ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
		Тыңдалым	6.1.1.1 тақырыпты тірек сөздер, мәтіннің бастапқы бөлігін тыңдау арқылы болжау; 6.1.5.1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар арқылы негізгі тақырыпты анықтау
			6.2.5.1 сұрақтарға нақты, толық жауап беру, диалогке қатысып, еркін жауап беру;

Қазақстан және Ұлы Жібек жолы	Д.Досжан "Жібек жолы" романы (үзінді)	Айтылым	6.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда үндестік заңын ескеріп, сөздердің орын тәртібін сақтау
		Оқылым	6.3.2.1 - мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау, хат, хабарлама, жарнама мазмұнын түсіну; 6.3.3.1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау
		Жазылым	6.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер, сызба-кестелер жасау; 6.4.3.1 жазба жұмыстарында сипаттау, бейнелеу құралдарын қолданып жазу
		Тілдік бағдар	6.5.1.6 - мекен және мезгіл үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Жер байлығына аяулы көзқарас	Ш.Айтматов "Ана – Жер Ана"	Тыңдалым	6.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну және нақты ақпаратты анықтау
		Айтылым	6.2.1.1 тақырып бойынша меңгерген жаңа сөздерді олардың синонимдер, антоним, омонимдерімен қатар қолдану, ойын жеткізе білу; 6.2.4.1 шағын көлемді мәтіндердің мазмұнына жоспар құру, соған сүйеніп баяндау
		Оқылым	6.3.4.1 мәтіндердің мазмұндық құрылымына сүйене отырып, талдау жасау; 6.3.6.1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселені ұқсас мәселемен салыстыру
			6.4.5.1 жазба жұмыстарында жалғаулардың

		<p>Жазылым</p>	<p>ерекшелігін ескеріп, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу; сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану; 6.4.1.1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, хабарлама, хабарландыру, хат жазу</p>
		<p>Тілдік бағдар</p>	<p>6.5.1.7 ыңғайластық қатынасты білдіретін және қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану</p>
<p>Олимпиада жеңімпаздары – Қазақстан мақтанышы</p>	<p>М.Әлімбаев "Шынықсаң, шымыр боларсың" өлеңі Ә.Дүйсенбиев "Күшті болсам мен егер"</p>	<p>Тыңдалым</p>	<p>6.1.3.1 күнделікті тұрмыстық тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердің мағынасын түсіну</p>
		<p>Айтылым</p>	<p>6.2.5.1 сұрақтарға нақты, толық жауап беру, диалогке қатысып, еркін жауап беру 6.2.1.1 тақырып бойынша меңгерген жаңа сөздерді олардың синонимдер, антоним, омонимдерімен қатар қолдану, ойын жеткізе білу</p>
		<p>Оқылым</p>	<p>6.3.3.1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау; 6.3.6.1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселені ұқсас мәселемен салыстыру</p>
			<p>6.4.2.1 эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу, қысқаша мазмұнын жазу;</p>

		Жазылым	6.4.1.1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, хабарлама, хабарландыру, хат жазу
		Тілдік бағдар	6.5.2.1 жазба жұмыстарында хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру
4- тоқсан			
Абайды оқы, таңырқа!	Абай Құнанбайұлы. Табиғат лирикасы. "Жазғытұры", "Жаз", "Күз", "Қыс" өлеңдері	Тыңдалым	6.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну және нақты ақпаратты анықтау; 6.1.5.1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар арқылы негізгі тақырыпты анықтау
		Айтылым	6.2.6.1 тірек сөздерге сүйеніп, сюжетті суреттердің желісі бойынша әңгіме құрастыру; 6.2.1.1 тақырып бойынша меңгерген жаңа сөздерді олардың синонимдер, антоним, омонимдерімен қатар қолдану, ойын жеткізе білу
		Оқылым	6.3.3.1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау; 6.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді мәтін мазмұнымен салыстыру
		Жазылым	6.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер, сызба-кестелер жасау; 6.4.1.1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс

			қолдана отырып, хабарлама, хабарландыру, хат жазу
		Тілдік бағдар	6.5.1.1 мәтіндерден деректі және дерексіз зат, көптік мәнді есімдерді ажырата білу, жазбаша, ауызша жұмыстарда қолдану; 6.5.1.2 лексикалық мағынасы жағынан заттың сипатын, көлемін, салмағын, аумағын білдіретін сын есімдерді ажырата білу, жазба, ауызша жұмыстарда қолдану; 6.5.1.3 есептік сан есімдер мен реттік сан есімдерді жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
Қазақ ұлттық қолөнері	Б.Әбілдаұлы "Талас – Тараз" тарихи-деректі романы (үзінді).	Тыңдалым	6.1.3.1 күнделікті тұрмыстық тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	6.2.2.1 қазақша амандасу мәнері мен ұлттық этикет формаларын пайдалану; 6.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда үндестік заңын ескеріп, сөздердің орын тәртібін сақтау
		Оқылым	6.3.4.1 мәтіндердің мазмұндық құрылымына сүйене отырып, талдау жасау; 6.3.6.1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселені ұқсас мәселемен салыстыру
		Жазылым	6.4.2.1 - эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу, қысқаша мазмұнын жазу; 6.4.3.1 жазба жұмыстарында сипаттау, бейнелеу құралдарын қолданып жазу

		Тілдік бағдар	<p>6.5.1.4 сілтеу, сұрау есімдіктерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану;</p> <p>6.5.1.5 етістіктің шақтарының (осы шақ, өткен шақ, келер шақ) ауызша және жазба жұмыстарда қолдану;</p> <p>6.5.1.6 мекен және мезгіл үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану</p>
Саяхат және туризм	Шоқан Уалиханов "Жоңғария очерктері" (үзінді)	Тыңдалым	<p>6.1.4.1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдеби мәтіндердің мазмұнын түсіну;</p> <p>6.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру</p>
		Айтылым	<p>6.2.4.1 шағын көлемді мәтіндердің мазмұнына жоспар құру, соған сүйеніп баяндау;</p> <p>6.2.1.1 тақырып бойынша меңгерген жаңа сөздерді олардың синонимдер, антоним, омонимдерімен қатар қолдану, ойын жеткізе білу</p>
		Оқылым	<p>6.3.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау және жанама ақпаратты анықтау;</p> <p>6.3.2.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау, хат, хабарлама, жарнама мазмұнын түсіну</p>
		Жазылым	<p>6.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер, сызба-кестелер жасау;</p> <p>6.4.5.1 жазба жұмыстарында жалғаулардың ерекшелігін ескеріп, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу; сөйлем</p>

		соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
	Тілдік бағдар	6.5.1.7 ыңғайластық қатынасты білдіретін және қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану; 6.5.2.1 жазба жұмыстарында хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру

3) 7-сынып:

3-кесте

Тақырыптар	Көркем шығармалар	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан			
Қазақстан Республикасының мемлекеттік тілі – қазақ тілін оқып-үйренеміз. Үштілді білу – үлкен өнер.	М.Жұмабаев "Қазақ тілі" өлеңі	Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпараттарды анықтау; 7.1.5.1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар, мәтін тақырыбы арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	7.2.1.1 тура және ауыспалы мағынадағы сөздерді қолдану, ойын әсерлі, мазмұнды жеткізу; 7.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда сұраулы, хабарлы, лепті және бұйрықты сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айту
		Оқылым	7.3.1.1 мәтіндегі негізгі және жанама ақпаратты анықтау, өмірдегі кейбір жағдаяттармен байланыстыру; 7.3.6.1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде

			көтерілген мәселені шынайы өмірмен байланыстыру
		Жазылым	7.4.2.1 эссе тақырыбының желісінен шықпай, әрбір абзацты жүйелі құрастырып, қажетті мазмұнын ашып жазу; 7.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер, диаграмма, кестелер жасау
		Тілдік бағдар	7.5.1.1 мәтіндерден көмекші есімдерді ажырата білу, жазбаша, ауызша жұмыстарда қолдану
Уақыт – ұлы күш	Абай Құнанбай ұлы "Сағаттың шықылдағы емес ермек"	Тыңдалым	7.1.1.1 тірек сөздер, мәтіннің бастапқы бөлігін тыңдау арқылы тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау 7.1.4.1 әңгіме, хикаялардың және шағын поэзиялық шығармалардың мазмұнын талдай отырып кейіпкерлерге сипаттама жасау
		Айтылым	7.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда сұраулы, хабарлы, лепті және бұйрықты сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айту; 7.2.4.1 шағын көлемді мәтіндегі жеке эпизодтарды сипаттау және тілдік ерекшелігіне салыстыру жасау
		Оқылым	7.3.2.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (күнделік, мінездеме, түсініктеме, өмірбаян, түйіндеме); 7.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді мәтін мазмұнымен

			салыстыру, қарама-қайшы ақпараттарды анықтау
		Жазылым	7.4.2.1 эссе тақырыбының желісінен шықпай, әрбір абзацты жүйелі құрастырып, қажетті мазмұнын ашып жазу; 7.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер , диаграмма, кестелер жасау
		Тілдік бағдар	7.5.1.2 салыстырмалы, күшейтпелі, асырмалы шырайлардың қызметін білу, жазба, ауызша жұмыстарда қолдану
Жердегі климаттық өзгерістер	Д.Дефо "Робинзон Крузо" романы (үзінді)	Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпараттарды анықтау; 7.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде шынайы өмірмен байланыстырып жауап беру
		Айтылым	7.2.2.1 тақырып бойынша диалогті бастау, жалғастыру, аяқтаудың ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын білу; 7.2.5.1 коммуникативтік жағдаят бойынша диалогке қатысушылар өзара түсінісіп, ойларын толықтырып отыру
		Оқылым	7.3.2.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (күнделік, мінездеме, түсініктеме, өмірбаян, түйіндеме); 7.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді мәтін мазмұнымен

			салыстыру, қарама-қайшы ақпараттарды анықтау
		Жазылым	7.4.1.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, күнделік, мінездеме, түсініктеме, өмірбаян жазу; 7.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер , диаграмма, кестелер жасау
		Тілдік бағдар	7.5.1.3 жинақтық сан есімдерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
2 - тоқсан			
Қазақстанның ежелгі қалалары және Ұлы Жібек жолы	Б.Ұзақов"Жантаза"	Тыңдалым	7.1.1.1 тірек сөздер, мәтіннің бастапқы бөлігін тыңдау арқылы тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау; 7.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде шынайы өмірмен байланыстырып жауап беру
		Айтылым	7.2.2.1 тақырып бойынша диалогті бастау, жалғастыру, аяқтаудың ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын білу; 7.2.4.1 шағын көлемді мәтіндегі жеке эпизодтарды сипаттау және тілдік ерекшелігіне салыстыру жасау
		Оқылым	7.3.2.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (күнделік, мінездеме, түсініктеме, өмірбаян, түйіндеме); 7.3.4.1 мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру

		<p>Жазылым</p>	<p>7.4.2.1 эссе тақырыбының желісінен шықпай, әрбір абзацты жүйелі құрастырып, қажетті мазмұнын ашып жазу; 7.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу, эпитет сөздерін қолданып жазу</p>
<p>Спорт және денсаулық күтімі</p>	<p>Т. Нұрмағанбетов "Он төрт жасар жігіт".</p>	<p>Тілдік бағдар</p>	<p>7.5.1.4 өздік, болымсыздық есімдіктерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану</p>
		<p>Тыңдалым</p>	<p>7.1.1.1 тірек сөздер, мәтіннің бастапқы бөлігін тыңдау арқылы тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау 7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпараттарды анықтау</p>
		<p>Айтылым</p>	<p>7.2.2.1 тақырып бойынша диалогті бастау, жалғастыру, аяқтаудың ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын білу; 7.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда сұраулы, хабарлы, лепті және бұйрықты сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айту</p>
		<p>Оқылым</p>	<p>7.3.1.1 мәтіндегі негізгі және жанама ақпаратты анықтау, өмірдегі кейбір жағдаяттармен байланыстыру; 7.3.2.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (күнделік, мінездеме, түсініктеме, өмірбаян, түйіндеме)</p>
			<p>7.4.2.1 эссе тақырыбының желісінен шықпай, әрбір абзацты жүйелі құрастырып,</p>

		Жазылым	қажетті мазмұнын ашып жазу; 7.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер , диаграмма, кестелер жасау
		Тілдік бағдар	7.5.1.5 етістіктің шақтарының (нақ осы шақ, ауыспалы осы шақ, жедел өткен шақ, ауыспалы келер шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
Ұқсатым. Сән. Талғам.	Ақан сері "Жігіт сипаты", "Қыз сипаты"	Тыңдалым	7.1.1.1 тірек сөздер, мәтіннің бастапқы бөлігін тыңдау арқылы тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау; 7.1.3.1 әлеуметтік-тұрмыстық тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	7.2.1.1 - тура және ауыспалы мағынадағы сөздерді қолдану, ойын әсерлі, мазмұнды жеткізу ; 7.2.2.1 тақырып бойынша диалогті бастау, жалғастыру, аяқтаудың ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын білу
		Оқылым	7.3.2.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (күнделік, мінездеме, түсініктеме, өмірбаян, түйіндеме); 7.3.3.1 орта көлемді шығармаларды түсіну, тақырыбы мен негізгі ойды анықтау
			7.4.2.1 эссе тақырыбының желісінен шықпай, әрбір абзацты

		Жазылым	жүйелі құрастырып, қажетті мазмұнын ашып жазу; 7.4.5.1 жазба жұмыстарында сөзге қосымша жалғауда үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу
		Тілдік бағдар	7.5.1.5 етістіктің шақтарының (нақ осы шақ, ауыспалы осы шақ, жедел өткен шақ, ауыспалы келер шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
3 - тоқсан			
		Тыңдалым	7.1.3.1 тұрмыстық - әлеуметтік тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердің мағынасын түсіну; 7.1.4.1 әңгіме, хикаялардың және шағын поэзиялық шығармалардың мазмұнын талдай отырып кейіпкерлерге сипаттама жасау
		Айтылым	7.2.6.1 сюжетті суреттерге әңгіме құрастыру, сипаттау; 7.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда сұраулы, хабарлы, лепті және бұйрықты сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айту
		Оқылым	7.3.4.1 мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру; 7.3.6.1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселені шынайы өмірмен байланыстыру
			7.4.1.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін

Ғаламтормен дұрыс жұмыс жасау – мәдениет

Жюль Верн "Әлемді сексен күн ішінде шарлау" романы (үзінді)

Жазылым	сақтай отырып, күнделік, мінездеме, түсініктеме, өмірбаян жазу; 7.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер, диаграмма, кестелер жасау
Тілдік бағдар	7.5.1.5 етістіктің шақтарының (нақ осы шақ, ауыспалы осы шақ, жедел өткен шақ, ауыспалы келер шақ) қызметін білу, ауызша және жазба
Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпараттарды анықтау; 7.1.4.1 әңгіме, хикаялардың және шағын поэзиялық шығармалардың мазмұнын талдай отырып кейіпкерлерге сипаттама жасау
Айтылым	7.2.2.1 тақырып бойынша диалогті бастау, жалғастыру, аяқтаудың ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын білу; 7.2.5.1 - коммуникативтік жағдаят бойынша диалогке қатысушылар өзара түсінісіп, ойларын толықтырып отыру
Оқылым	7.3.4.1-мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру; 7.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді мәтін мазмұнымен салыстыру, қарама-қайшы ақпараттарды анықтау
	7.4.2.1 эссе тақырыбының желісінен

		Жазылым	шықпай, әрбір абзацты жүйелі құрастырып, қажетті мазмұнын ашып жазу; 7.4.3.1 жазба жұмыстарында тенеу, эпитет сөздерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	7.5.1.6 сын-қимыл (бейне) және мөлшер үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Музыка. Қазақтың киелі домбырасы.	І.Жансүгіров "Күйші" поэмасы (үзінді)	Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпараттарды анықтау; 7.1.4.1 әңгіме, хикаялардың және шағын поэзиялық шығармалардың мазмұнын талдай отырып кейіпкерлерге сипаттама жасау
		Айтылым	7.2.5.1 коммуникативтік жағдаят бойынша диалогке қатысушылар өзара түсінісіп, ойларын толықтырып отыру; 7.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда сұраулы, хабарлы, лепті және бұйрықты сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айту
		Оқылым	7.3.4.1 мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру; 7.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді мәтін мазмұнымен салыстыру, қарама-қайшы ақпараттарды анықтау
			7.4.2.1 эссе тақырыбының желісінен шықпай, әрбір абзацты жүйелі құрастырып,

		Жазылым	қажетті мазмұнын ашып жазу; 7.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер , диаграмма, кестелер жасау
		Тілдік бағдар	7.5.1.7 - талғаулықты немесе кезектестік мәнді білдіретін және себеп-салдарлық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Наурыз мейрамы. Ақ мол болсын! Ұлыс оң болсын!	М. Мақатев "Наурыз"	Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпараттарды анықтау; 7.1.4.1 әңгіме, хикаялардың және шағын поэзиялық шығармалардың мазмұнын талдай отырып кейіпкерлерге сипаттама жасау
		Айтылым	7.2.2.1 тақырып бойынша диалогті бастау, жалғастыру, аяқтаудың ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын білу; 7.2.6.1 сюжетті суреттерге әңгіме құрастыру, сипаттау
		Оқылым	7.3.2.1 - мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (күнделік, мінездеме, түсініктеме, өмірбаян, түйіндеме); 7.3.6.1-тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселені шынайы өмірмен байланыстыру
			7.4.1.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін

		<p>Жазылым</p>	<p>сақтай отырып, күнделік, мінездеме, түсініктеме, өмірбаян жазу; 7.4.5.1 жазба жұмыстарында сөзге қосымша жалғауда үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу; сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану</p>
		<p>Тілдік бағдар</p>	<p>7.5.2.1 жазба жұмыстарында сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтай отырып жай сөйлем құрастыру</p>
4 - тоқсан			
		<p>Тыңдалым</p>	<p>7.1.1.1 тірек сөздер, мәтіннің бастапқы бөлігін тыңдау арқылы тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау; 7.1.4.1 әңгіме, хикаялардың және шағын поэзиялық шығармалардың мазмұнын талдай отырып кейіпкерлерге сипаттама жасау</p>
		<p>Айтылым</p>	<p>7.2.2.1 тақырып бойынша диалогті бастау, жалғастыру, аяқтаудың ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын білу; 7.2.5.1 коммуникативтік жағдаят бойынша диалогке қатысушылар өзара түсінісіп, ойларын толықтырып отыру</p>
		<p>Оқылым</p>	<p>7.3.3.1 орта көлемді шығармаларды түсіну, тақырыбы мен негізгі ойды анықтау; 7.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді мәтін мазмұнымен салыстыру,</p>

Төрт түлік мал мен егіншілік – ел берекесі

Ғ.Мұстафин "Шығанақ" романы (үзінді)

	қарама-қайшы ақпараттарды анықтау
Жазылым	7.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу, эпитет сөздерін қолданып жазу; 7.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер)
Тілдік бағдар	7.5.1.1 мәтіндерден көмекші есімдерді ажырата білу, жазбаша, ауызша жұмыстарда қолдану; 7.5.1.2 салыстырмалы, күшейтпелі, асырмалы шырайлардың қызметін білу, жазба, ауызша жұмыстарда қолдану; 7.5.1.3 жинақтық сан есімдерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
Тыңдалым	7.1.1.1 тірек сөздер, мәтіннің бастапқы бөлігін тыңдау арқылы тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау; 7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпараттарды анықтау
Айтылым	7.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда сұраулы, хабарлы, лепті және бұйрықты сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айту; 7.2.5.1 коммуникативтік жағдаят бойынша диалогке қатысушылар өзара түсінісіп, ойларын толықтырып отыру
Оқылым	7.3.3.1 орта көлемді шығармаларды түсіну, тақырыбы мен негізгі ойды анықтау; 7.3.4.1 мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық

		кұрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру
	Жазылым	7.4.2.1 эссе тақырыбының желісінен шықпай, әрбір абзацты жүйелі құрастырып, қажетті мазмұнын ашып жазу; 7.4.5.1 жазба жұмыстарында сөзге қосымша жалғауда үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу; сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
	Тілдік бағдар	7.5.1.4 өздік, болымсыздық есімдіктерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану; 7.5.1.5 етістіктің шақтарының қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану; 7.5.1.6 сын-қимыл (бейне) және мөлшер үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
	Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпараттарды анықтау; 7.1.4.1 әңгіме, хикаялардың және шағын поэзиялық шығармалардың мазмұнын талдай отырып кейіпкерлерге сипаттама жасау
	Айтылым	7.2.2.1 тақырып бойынша диалогті бастау, жалғастыру, аяқтаудың ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын білу; 7.2.4.1 шағын көлемді мәтіндегі жеке эпизодтарды сипаттау

Жастықтың оты қайдасың?	М.Жұмабаев "Мен жастарға сенемін" өлеңі	Оқылым	және тілдік ерекшелігіне салыстыру жасау 7.3.2.1 - мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (күнделік, мінездеме, түсініктеме, өмірбаян, түйіндеме); 7.3.5.1-қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді мәтін мазмұнымен салыстыру, қарама-қайшы ақпараттарды анықтау
		Жазылым	7.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер, диаграмма, кестелер жасау; 7.4.5.1 жазба жұмыстарында сөзге қосымша жалғауда үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу
		Тілдік бағдар	7.5.1.7 талғаулықты немесе кезектестік мәнді білдіретін және себеп-салдарлық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану; 7.5.2.1 жазба жұмыстарында сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтай отырып жай сөйлем құрастыру

4) 8-сынып:

4-кесте

Тақырыптар	Көркем шығармалар	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан			
		Тыңдалым	8.1.1.1 мәтін үзінділері арқылы оқиғаның дамуын болжау; 8.1.5.1 тірек сөздер, сөйлеушінің дауыс

Ғылым мен техниканың соңғы жаңалықтары	Майкл Х.Харт "100 ұлы адам атты кітабынан – " Альберт Эйнштейн"		ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	8.2.1.1 мақал-мәтелдер, терминдер мен неологизмдерді орынды қолдана отырып, мәтін мазмұнын дамыту; 8.2.4.1 шығармадағы кейіпкерлерге автор берген мінездеменің тілдік құралдарын талдау
		Оқылым	8.3.1.1 кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде берілген ақпаратты түсіну, қолдана білу
		Жазылым	8.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу; 8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, өтініш, түйіндеме, ресми құттықтаулар жазу
		Тілдік бағдар	8.5.1.1 топтық сан есімдерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
		Тыңдалым	8.1.4.1 повестердің және лирикалық поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау; 8.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде өз пікірін өзгелердің пікірімен салыстыра отырып жауап беру
		Айтылым	8.2.2.1 кенес беру, ұсыныс жасау, өтініш, талап, ету, бұйрық берудің түрлі формалары мен жағдаяттарына сай ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу ;

Батыр туса – ел ырысы	Ә.Нұршайықов "Аңыз бен ақиқат" (үзінді)		8.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда екпін түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолданып айту
		Оқылым	8.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образын талдау; 8.3.6.1 тақырып бойынша деректер қолдана отырып мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу
		Жазылым	8.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу мен метафораны қолданып жазу; 8.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну
		Тілдік бағдар	8.5.1.1 топтық сан есімдерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
		Тыңдалым	8.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау; 8.1.3.1 әлеуметтік-мәдени тақырыптарға байланысты қажетті сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну
		Айтылым	8.2.5.1 диалогке қатысушылар коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай "сөйлеуші тыңдаушы" позицияларын еркін ауыстыру; 8.2.6.1 кесте, диаграмма, шартты белгілер, суреттер мен сызбаларда берілген ақпаратты сипаттау

		Оқылым	8.3.2.1 ресми-іскери салаға қатысты мәтіндердің (өтініш, нұсқаулық, ресми құттықтаулар, ұсыныстар) тілдік ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 8.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде ұсыну
		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, өтініш, түйіндеме, ресми құттықтаулар жазу; 8.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер);
		Тілдік бағдар	8.5.1.2 белгісіздік, жалпылау есімдіктерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану

2 - тоқсан

		Тыңдалым	8.1.5.1 тірек сөздер, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау; 8.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде өз пікірін өзгелердің пікірімен салыстыра отырып жауап беру
		Айтылым	8.2.5.1 диалогке қатысушылар коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай "сөйлеуші тыңдаушы " позицияларын еркін ауыстыру; 8.2.6.1 кесте, диаграмма, шартты белгілер, суреттер мен сызбаларда берілген ақпаратты сипаттау

Білім. Ғылым. Инновация	О.Сүлейменов "Қыш кітап"	Оқылым	8.3.6.1 тақырып бойынша деректер қолдана отырып мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу; 8.3.4.1 мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, өтініш, түйіндеме, ресми құттықтаулар жазу; 8.4.5.1 оқшау сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	8.5.1.3 етістіктің шақтарымен қалау райдың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
Сауда жасай білесің бе?	Абай Құнанбай ұлы "Базарға қарап тұрсам әркім барар"	Тыңдалым	8.1.3.1 әлеуметтік-мәдени тақырыптарға байланысты қажетті сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну; 8.1.4.1 повестердің және лирикалық поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	8.2.1.1 мақал-мәтелдер, терминдер мен неологизмдерді орынды қолдана отырып, мәтін мазмұнын дамыту; 8.2.4.1 шығармадағы кейіпкерлерге автор берген мінездеменің тілдік құралдарын талдау
		Оқылым	8.3.2.1 ресми-іскерлік (өтініш, нұсқаулық, ресми құттықтаулар, ұсыныстар) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтап, талдау жасау;

			8.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образын талдау
		Жазылым	8.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу; 8.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу мен метафораны қолданып жазу
		Тілдік бағдар	8.5.1.3 етістіктің шақтары (бұрынғы және ауыспалы өткен шақ, мақсатты және болжалды келер шақ) мен қалау райдың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
Жаһандық энергетикалық дағдарыс	Ш.Айтматов "Кассандра таңбасы"	Тыңдалым	8.1.1.1 мәтін үзінділері арқылы оқиғаның дамуын болжау; 8.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау
		Айтылым	8.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда екпін түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолданып айту; 8.2.4.1 шығармадағы кейіпкерлерге автор берген мінездеменің тілдік құралдарын талдау
		Оқылым	8.3.1.1 кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде берілген ақпаратты түсіну, қолдана білу; 8.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде ұсыну

		Жазылым	8.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер); оқшау сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану; 8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, өтініш, түйіндеме, ресми құттықтаулар жазу
		Тілдік бағдар	8.5.1.1 топтық сан есімдерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
3- тоқсан			
Достық пен татулық – таптырмас бақыт	Т. Айбергенов "Бір тойым бар"	Тыңдалым	8.1.1.1 мәтін үзінділері арқылы оқиғаның дамуын болжау; 8.1.3.1 әлеуметтік - мәдени тақырыптарға байланысты қажетті сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну
		Айтылым	8.2.1.1 мақал-мәтелдер, терминдер мен неологизмдерді орынды қолдана отырып, мәтін мазмұнын дамыту; 8.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда екпін түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолданып айту
		Оқылым	8.3.2.1 ресми -іскерлік (өтініш, нұсқаулық, ресми құттықтаулар, ұсыныстар) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 8.3.4.1 мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып, талдау жасау
			8.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе

		Жазылым	бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу; 8.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу мен метафораны қолданып жазу
		Тілдік бағдар	8.5.1.5 септеулік шылаулардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану;
Кәсіп – бақыттың шырағы, Еңбек – ырыстың бұлағы	Д.Исабеков "Ескерткіш"	Тыңдалым	8.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау; 8.1.4.1 повестердің және лирикалық поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	8.2.5.1 диалогке қатысушылар коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай "сөйлеуші тыңдаушы" позицияларын еркін ауыстыру; 8.2.6.1 кесте, диаграмма, шартты белгілер, суреттер мен сызбаларда берілген ақпаратты сипаттау
		Оқылым	8.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образын талдау; 8.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде ұсыну
		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, өтініш, түйіндеме, ресми құттықтаулар жазу;

			8.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу мен метафораны қолданып жазу
		Тілдік бағдар	8.5.2.1 жазба жұмыстарында ыңғайлас, қарсылықты, түсіндірмелі салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Қазақстанның су ресурстары	Ә.Нұрпейісов "Қан мен тер" романы (үзінді)	Тыңдалым	8.1.3.1 әлеуметтік-мәдени тақырыптарға байланысты қажетті сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну; 8.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде өз пікірін өзгелердің пікірімен салыстыра отырып жауап беру
		Айтылым	8.2.4.1 шығармадағы кейіпкерлерге автор берген мінездеменің тілдік құралдарын талдау ; 8.2.5.1 диалогке қатысушылар коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай "сөйлеуші тыңдаушы" позицияларын еркін ауыстыру
		Оқылым	8.3.1.1 кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде берілген ақпаратты түсіну, қолдана білу; 8.3.6.1 тақырып бойынша деректер қолдана отырып мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу
		Жазылым	8.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну; 8.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер); окшау

			сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	8.5.1.4 мақсат және себеп-салдар үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Наурыз және әлем халықтарының оны қарсы алу ерекшеліктері	Б.Ж.Болайұлы "Қазақы наурызнама" (үзінді)	Тыңдалым	8.1.4.1 повестердің және лирикалық поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау; 8.1.5.1 тірек сөздер, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	8.2.2.1 кеңес беру, ұсыныс жасау, өтініш, талап, ету, бұйрық берудің түрлі формалары мен жағдаяттарына сай ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 8.2.6.1 кесте, диаграмма, шартты белгілер, суреттер мен сызбаларда берілген ақпаратты сипаттау
		Оқылым	8.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образын талдау; 8.3.6.1 тақырып бойынша деректер қолдана отырып мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу
		Жазылым	8.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу; 8.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап,

			презентация түрінде ұсыну
		Тілдік бағдар	8.5.2.1 жазба жұмыстарында ыңғайлас, қарсылықты, түсіндірмелі салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
4 - тоқсан			
Тарихи тұлғалар тағылымы	Т.Әлімқұлов "Қараой" әңгіме	Тыңдалым	8.1.3.1 әлеуметтік-мәдени тақырыптарға байланысты қажетті сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну; 8.1.4.1 повестердің және лирикалық поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	8.2.2.1 кеңес беру, ұсыныс жасау, өтініш, талап, ету, бұйрық берудің түрлі формалары мен жағдаяттарына сай ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 8.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда екпін түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолданып айту
		Оқылым	8.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образын талдау; 8.3.4.1 мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	8.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу; 8.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу мен метафораны қолдану

		Тілдік бағдар	8.5.2.1 жазба жұмыстарында ыңғайлас, қарсылықты, түсіндірмелі салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
		Тыңдалым	8.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау; 8.1.5.1 тірек сөздер, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	8.2.1.1 мақал-мәтелдер, терминдер мен неологизмдерді орынды қолдана отырып, мәтін мазмұнын дамыту; 8.2.6.1 кесте, диаграмма, шартты белгілер, суреттер мен сызбаларда берілген ақпаратты сипаттау
		Оқылым	8.3.1.1 кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде берілген ақпаратты түсіну, қолдана білу; 8.3.2.1 ресми-іскерлік салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтап, талдау жасау
		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, өтініш, түйіндеме, ресми құттықтаулар жазу; 8.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну
		Тілдік бағдар	8.5.1.3 етістіктің шақтары мен қалау райдың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану

Қызым –жағадағы құндызым, Ұлым – аспандағы жұлдызым	"Қозы Көрпеш – Баян сұлу" жыры (үзінді)	Тыңдалым	8.1.1.1 мәтін үзінділері арқылы оқиғаның дамуын болжау; 8.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде өз пікірін өзгелердің пікірімен салыстыра отырып жауап беру
		Айтылым	8.2.4.1 шығармадағы кейіпкерлерге автор берген мінездеменің тілдік құралдарын талдау ; 8.2.5.1 диалогке қатысушылар коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай "сөйлеуші тыңдаушы" позицияларын еркін ауыстыру
		Оқылым	8.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде ұсыну; 8.3.6.1 тақырып бойынша деректер қолдана отырып мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу
		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, өтініш, түйіндеме, ресми құттықтаулар жазу; 8.4.5.1 оқшау сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	8.5.2.1 жазба жұмыстарында ыңғайлас, қарсылықты, түсіндірмелі салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру

5) 9-сынып:

5-кесте

Тақырыптар	Көркем шығармалар	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан			

Биоалуантүрлілік.
Жойылып бара жатқан
жануарлар мен
өсімдіктер

М.Әуезов "Көксерек"

Тыңдалым	9.1.1.1 мәтін тақырыбы, тірек сөздер, иллюстрациялар арқылы көтерілетін мәселені болжау; 9.1.4.1 орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
Айтылым	9.2.1.1 тұрақты тіркестер мен көркемдегіш құралдарды қолданып, ауызша мәтіндер құрау; 9.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарын ескеріп айту
Оқылым	9.3.2.1 публицистикалық стильдің (мақала, интервью, қысқа очерк, жолдаулар) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау; 9.3.6.1 тақырып бойынша бірнеше мәтінде көтерілген мәселелерді салыстыра отырып, баға беру
Жазылым	9.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну; 9.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздер);
Тілдік бағдар	9.5.1.1 болжалдық және бөлшектік сан есімдерді жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану

		<p>9.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, детальді ақпараттарды анықтау;</p> <p>9.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде деректерді келтіре отырып, дәлелді жауап беру</p>
	Айтылым	<p>9.2.4.1 идеялық жағынан ұқсас мәтіндердегі оқиғалар желісіне бақылау жасай отырып, мазмұнның дамуын салыстыру және талдау;</p> <p>9.2.2.1 түрлі жанрадағы көркем мәтіндерге сүйене отырып, көңіл-күйді білдіруде ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу ;</p>
	Оқылым	<p>9.3.1.1 перифраз түрінде берілген сұрақ арқылы қажетті ақпаратты анықтау;</p> <p>9.3.4.1 мәтіндердің түрлерін, тілдік ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау</p>
	Жазылым	<p>9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала, пікір, интервью жазу;</p> <p>9.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, эссе жазуда тиімді қолдану</p>
	Тілдік бағдар	<p>9.5.1.1 болжалдық және бөлшектік сан есімдерді жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану</p>
		<p>9.1.3.1 оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі</p>

"Мәңгілік елдің нұрлы жолы!"	Н.Ә. Назарбаев "Қазақстан жолы" (үзінді)	Тыңдалым	сөздер мен тұрақты тіркестердің мағынасын түсіну; 9.1.5.1 тірек сөздер, автор көзқарасы мен көңіл күйі арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	9.2.5.1 пікірталасқа қатысушылар берілген тақырып бойынша өз пікірлерін сенімді дәлелдеу және қойылған сұрақтарға еркін жауап беру; 9.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде деректерді келтіре отырып, дәлелді жауап беру
		Оқылым	9.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардың композициялық құрылымын анықтау, кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образына баға беру; 9.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді қолдана отырып, мәтінге өзгеріс енгізу, ерекшеліктерді бақылау
		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала, пікір, интервью жазу; 9.4.3.1 жазба жұмыстарында символ мен кейіптеу түрлерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	9.5.1.1 болжалдық және бөлшектік сан есімдерді жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
2 - тоқсан			9.1.4.1 орта көлемді прозалық, драмалық және

Қазақстанның айтыс өнері мен сөз мәдениеті	Сүйінбай Аронұлы "Сүйінбай мен Қатағанның айтысы"	Тыңдалым	поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау; 9.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде деректерді келтіре отырып, дәлелді жауап беру
		Айтылым	9.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарын ескеріп айту; 9.2.6.1 кесте, диаграмма, нұсқаулық шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпаратты талдау, баға беру
		Оқылым	9.3.1.1 перифраз түрінде берілген сұрақ арқылы қажетті ақпаратты анықтау; 9.3.6.1 тақырып бойынша бірнеше мәтінде көтерілген мәселелерді салыстыра отырып, баға беру
		Жазылым	9.4.3.1 жазба жұмыстарында символ мен кейіптеу түрлерін қолданып жазу; 9.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, эссе жазуда тиімді қолдану
		Тілдік бағдар	9.5.1.2 одағай түрлерін мәтіннен ажырата алады, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
		Тыңдалым	9.1.1.1 мәтін тақырыбы, тірек сөздер, иллюстрациялар арқылы көтерілетін мәселені болжау; 9.1.3.1 оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздер мен тұрақты

		тіркестердің мағынасын түсіну
	Айтылым	9.2.1.1 тұрақты тіркестер мен көркемдегіш құралдарды қолданып, ауызша мәтіндер құрау; 9.2.4.1 идеялық жағынан ұқсас мәтіндердегі оқиғалар желісіне бақылау жасай отырып, мазмұнның дамуын салыстыру және талдау
	Оқылым	9.3.2.1 публицистикалық стильдің (мақала, интервью, қысқа очерк, жолдаулар) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау; 9.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді қолдана отырып, мәтінге өзгеріс енгізу, ерекшеліктерді бақылау
	Жазылым	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала, пікір, интервью жазу 9.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздер)
	Тілдік бағдар	9.5.1.2 - одағай түрлерін мәтіннен ажырата алады, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
	Тыңдалым	9.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, детальді ақпараттарды анықтау; 9.1.5.1 тірек сөздер, автор көзқарасы мен көңіл күйі арқылы негізгі ойды анықтау
		9.2.2.1 түрлі жанрдағы көркем мәтіндерге сүйене отырып, көңіл-күйді

Қазақстан – Байқоңыр – Ғарыш	Нұртөре Жүсіп "Қыран казак" (деректі әңгіме)	Айтылым	білдіруде ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу ; 9.2.5.1 пікірталасқа қатысушылар берілген тақырып бойынша өз пікірлерін сенімді дәлелдеу және қойылған сұрақтарға еркін жауап беру
		Оқылым	9.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардың композициялық құрылымын анықтау, кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образына баға беру; 9.3.4.1 мәтіндердің түрлерін, тілдік ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	9.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну; 9.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу
		Тілдік бағдар	9.5.1.3 демеулік шылаулардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
3 - тоқсан			
		Тыңдалым	9.1.1.1 мәтін тақырыбы, тірек сөздер, иллюстрациялар арқылы көтерілетін мәселені болжау; 9.1.3.1 оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздер мен тұрақты тіркестердің мағынасын түсіну

Қазақ жазуының даму жолы	М. Жұмабаев "Түркістан"	Айтылым	<p>9.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарын ескеріп айту;</p> <p>9.2.5.1 пікірталасқа қатысушылар берілген тақырып бойынша өз пікірлерін сенімді дәлелдеу және қойылған сұрақтарға еркін жауап беру</p>
		Оқылым	<p>9.3.1.1 перифраз түрінде берілген сұрақ арқылы қажетті ақпаратты анықтау;</p> <p>9.3.6.1 тақырып бойынша бірнеше мәтінде көтерілген мәселелерді салыстыра отырып, баға беру</p>
		Жазылым	<p>9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала, пікір, интервью жазу;</p> <p>9.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, эссе жазуда тиімді қолдану</p>
		Тілдік бағдар	9.5.1.3 демеулік шылаулардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		Тыңдалым	<p>9.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, детальді ақпараттарды анықтау;</p> <p>9.1.5.1 тірек сөздер, автор көзқарасы мен көңіл күйі арқылы негізгі ойды анықтау</p>
			9.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және

Жолың болсын, жолаушы	М.Мақатаев "Ертең біз жол жүреміз"	Айтылым	тоғыспалы ықпал заңдылықтарын ескеріп айту; 9.2.4.1 идеялық жағынан ұқсас мәтіндердегі оқиғалар желісіне бақылау жасай отырып, мазмұнның дамуын салыстыру және талдау
		Оқылым	9.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардың композициялық құрылымын анықтау, кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образына баға беру; 9.3.4.1 мәтіндердің түрлерін, тілдік ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	9.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну; 9.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздер);
		Тілдік бағдар	9.5.1.2 - одағай түрлерін мәтіннен ажырата алады, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
		Тыңдалым	9.1.4.1 орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау; 9.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде деректерді келтіріп, дәлелді жауап беру
			9.2.1.1 тұрақты тіркестер мен көркемдегіш

Көшпенділер мәдениеті.
Қазақтың халық
күнтізбесі

I. Есенберлин "Көшпенділер" (үзінді)

Айтылым	құралдарды қолданып, ауызша мәтіндер құрау; 9.2.4.1 идеялық жағынан ұқсас мәтіндердегі оқиғалар желісіне бақылау жасай отырып, мазмұнның дамуын салыстыру және талдау
Оқылым	9.3.2.1 публицистикалық стильдің тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау; 9.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді қолдана отырып мәтінге өзгерістер енгізу
Жазылым	9.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну; 9.4.3.1 жазба жұмыстарында символ мен кейіптеу түрлерін қолданып жазу
Тілдік бағдар	9.5.1.2 одағай түрлерін мәтіннен ажырата алады, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
Тыңдалым	9.1.4.1 орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау; 9.1.5.1 тірек сөздер, автор көзқарасы мен көңіл күйі арқылы негізгі ойды анықтау
Айтылым	9.2.2.1 түрлі жанрдағы көркем мәтіндерге сүйене отырып, көңіл-күйді білдіруде ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 9.2.6.1 кесте, диаграмма, нұсқаулық шартты белгілер мен сызбаларда

			берілген ақпаратты талдау, баға беру
		Оқылым	9.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардың композициялық құрылымын анықтау, кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образына баға беру; 9.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді қолдана отырып, мәтінге өзгеріс енгізу, ерекшеліктерді бақылау
		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала, пікір, интервью жазу; 9.4.5.1-тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздер);
		Тілдік бағдар	9.5.2.1-жазба жұмыстары барысында себеп-салдар, талғаулы, кезектес салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
4 - тоқсан			
		Тыңдалым	9.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, детальді ақпараттарды анықтау; 9.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде деректерді келтіре отырып, дәлелді жауап беру
		Айтылым	9.2.4.1 идеялық жағынан ұқсас мәтіндердегі оқиғалар желісіне бақылау жасай отырып, мазмұнның дамуын салыстыру және талдау;

Заң – қоғамның тірегі

Айбатыр Сейтақ "Азат елдің ар-намысы – Ата заң"

	9.2.6.1 кесте, диаграмма, нұсқаулық шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпаратты талдау, баға беру
Оқылым	9.3.2.1 публицистикалық стильдің (мақала, интервью, қысқа очерк, жолдаулар) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау; 9.3.6.1 тақырып бойынша бірнеше мәтінде көтерілген мәселелерді салыстыра отырып, баға беру
Жазылым	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала, пікір, интервью жазу; 9.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, эссе жазуда тиімді қолдану
Тілдік бағдар	9.5.2.1 жазба жұмыстарында себеп-салдар, талғаулы, кезектес салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Тыңдалым	9.1.3.1 оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздер мен тұрақты тіркестердің мағынасын түсіну; 9.1.5.1 тірек сөздер, автор көзқарасы мен көңіл күйі арқылы негізгі ойды анықтау
Айтылым	9.2.1.1 тұрақты тіркестер мен көркемдегіш құралдарды қолданып, ауызша мәтіндер құрау; 9.2.5.1 пікірталасқа қатысушылар берілген тақырып бойынша өз пікірлерін сенімді

			дәлелдеу және қойылған сұрақтарға еркін жауап беру
		Оқылым	9.3.1.1 перифраз түрінде берілген сұрақ арқылы қажетті ақпаратты анықтау; 9.3.4.1 мәтіндердің түрлерін, тілдік ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	9.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну; 9.4.3.1 жазба жұмыстарында символ мен кейіптеу түрлерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	9.5.2.1 жазба жұмыстарында себеп-салдар, талғаулы, кезектес салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
		Тыңдалым	9.1.1.1 мәтін тақырыбы, тірек сөздер, иллюстрациялар арқылы көтерілетін мәселені болжау; 9.1.4.1 орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	9.2.2.1 түрлі жанрдағы көркем мәтіндерге сүйене отырып, көңіл-күйді білдіруде ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 9.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және

Жастар және бұқаралық ақпарат құралдары	Қ. Аманжолов "Жас дәурен"		тоғыспалы ықпал заңдылықтарын ескеріп айту
		Оқылым	9.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардың композициялық құрылымын анықтау, кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образына баға беру; 9.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді қолдана отырып, мәтінге өзгеріс енгізу, ерекшеліктерді бақылау
		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала, пікір, интервью жазу
		Тілдік бағдар	9.5.2.1 жазба жұмыстары барысында сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру

6) 10-сынып:
6-кесте

Тақырыптар	Көркем шығармалар	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан			
		Тыңдалым	10.1.1.1 тыңдалатын мәтіндегі фразалармен дәйексөздерді талқылай отырып, тақырыппен көтерілетін мәселені болжау; 10.1.4.1 орта көлемді прозалық, поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, көтерілген (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) мәселені анықтап, өз пікірін білдіру
			10.2.1.1 берілген тақырыпқа сай сөздерді орынды қолдана отырып, мақсатты аудиторияға арналған ауызша мәтіндер құрау;

ЭКСПО-2017 – Қазақстан
белесі

Н.Ә. Назарбаев "Тәуелсіз
толғауы"

Айтылым	10.2.3.1 коммуникативтік жағдаятқа сай сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу
Оқылым	10.3.2.1 ғылыми стильде (аннотация, пікір, тезис, мақала, баяндама, презентация) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 10.3.6.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыра отырып сыни тұрғыда баға беру
Жазылым	10.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыра отырып, өз ойын дәлелдеп жазу; 10.4.5.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі, құрама атауларды дұрыс жазу
Тілдік бағдар	10.5.1.1 сан есімдерді жазбаша және ауызша жұмыстарда орынды қолдану
Тыңдалым	10.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың шынайылғы мен нақтылығын анықтау ; 10.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде көтерілген мәселеге сыни көзқарасын білдіру
Айтылым	10.2.4.1 шығарманың идеясы мен мазмұнына байланысты "автордың ойын" бағалау; 10.2.2.1 коммуникативтік жағдаяттарға байланысты

			сөйлеу этикеті формаларын дұрыс таңдай білу
		Оқылым	10.3.1.1 мәтіндегі ақпараттың өзектілігін анықтау, қорытынды жасау; 10.3.4.1 мәтіндердің стилі мен жанрлық ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	10.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала, аннотация, шолу, нұсқаулық жазу; 10.4.4.1 тақырып бойынша түрлі стильдегі мәтіндер құрауда мәліметтерді жинақтап, дереккөздеріне сілтеме көрсетіп жазу
		Тілдік бағдар	10.5.1.1 сан есімдерді жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
Биотехнология жаңалықтары	Сахиев Жүніс "Уақыт қайтарымы"	Тыңдалым	10.1.3.1 элеуметтік-қоғамдық тақырыптар аясында айтылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну 10.1.5.1 мәтіннің мақсатты аудиториясын, автордың негізгі ойы мен көзқарасын анықтау
		Айтылым	10.2.5.1 сөйлеу барысында түрлі стильде берілген тақырып бойынша қажетті аргументтерді орынды қолдану, диалогте, полилогте сенімді сөйлеу; 10.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде көтерілген мәселеге сыни көзқарасын білдіру
			10.3.3.1 прозалық және поэзиялық

		Оқылым	шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтап, оқырманға әсерін бағалау; 10.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерден қорытынды жасау, өз көзқарасын білдіру
		Жазылым	10.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала, аннотация, шолу, нұсқаулық жазу; 10.4.3.1 жазба жұмыстарында афоризмдерді тиімді қолданып жазу
		Тілдік бағдар	10.5.1.1 сан есімдерді жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
2 - тоқсан			
Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті күні – Тәуелсіз Қазақстанның айбынды мейрамы.	Маралтай Ыбыраев "Елбасыма"	Тыңдалым	10.1.4.1 орта көлемді прозалық, поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, көтерілген (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) мәселені анықтап, өз пікірін білдіру 10.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде көтерілген мәселеге қатысты сыни көзқарасын білдіру
		Айтылым	10.2.3.1 коммуникативтік жағдаятқа сай сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу; 10.2.6.1 кесте, диаграмма, шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпараттарды өзара салыстырып бағалау
			10.3.1.1 мәтіндегі ақпараттың өзектілігін

		<p>Оқылым</p> <p>анықтау, қорытынды жасау; 10.3.6.1-мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыра отырып сыни тұрғыда баға беру</p>
		<p>Жазылым</p> <p>10.4.3.1 жазба жұмыстарында афоризмдерді тиімді қолданып жазу; 10.4.4.1 тақырып бойынша түрлі стильдегі мәтіндер құрауда мәліметтерді жинақтап, дереккөздеріне сілтеме көрсетіп жазу</p>
		<p>Тілдік бағдар</p> <p>10.5.1.2 еліктеу сөздерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану</p>
		<p>Тыңдалым</p> <p>10.1.1.1 тыңдалатын мәтіндегі фразалар мен дәйексөздерді талқылай отырып, тақырып пен көтерілетін мәселені болжау; 10.1.3.1 әлеуметтік-қоғамдық тақырыптар аясында айтылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну</p>
		<p>Айтылым</p> <p>10.2.1.1 берілген тақырыпқа сай сөздерді орынды қолдана отырып, мақсатты аудиторияға арналған ауызша мәтіндер құрау; 10.2.4.1 шығарманың идеясы мен мазмұнына байланысты "автордың ойын" бағалау</p>
		<p>Оқылым</p> <p>10.3.2.1 ғылыми стильде (аннотация, пікір, тезис, мақала, баяндама, презентация) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 10.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған</p>

Болашақ энергия көздері

Медеу Сәрсекке "Жетінші толқын"

	мәліметтерден қорытынды жасау, өз көзқарасын білдіру
Жазылым	10.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала, аннотация, шолу, нұсқаулық жазу; 10.4.5.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі, құрама атауларды дұрыс жазу; сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
Тілдік бағдар	10.5.1.2 еліктеу сөздерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Тыңдалым	10.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың шынайылғы мен нақтылығын анықтау 10.1.5.1 мәтіннің мақсатты аудиториясын, автордың негізгі ойы мен көзқарасын анықтау
Айтылым	10.2.2.1 коммуникативтік жағдаяттарға байланысты сөйлеу этикеті формаларын дұрыс таңдай білу; 10.2.5.1 сөйлеу барысында түрлі стильде берілген тақырып бойынша қажетті аргументтерді орынды қолдану, диалог пен полилогта сенімді сөйлеу
Оқылым	10.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтап, оқырманға әсерін бағалау; 10.3.4.1 мәтіндердің стилі мен жанрлық

			ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	10.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыра отырып, өз ойын дәлелдеп жазу; 10.4.5.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі, құрама атауларды дұрыс жазу;
		Тілдік бағдар	10.5.1.3 ыңғайластық және қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
3 - тоқсан			
		Тыңдалым	10.1.1.1 тыңдалатын мәтіндегі фразалар мен дәйексөздерді талқылай отырып, тақырып пен көтерілетін мәселені болжау; 10.1.3.1 әлеуметтік-қоғамдық тақырыптар аясында айтылған сөздер мен терминдің мағынасын түсіну
		Айтылым	10.2.3.1 коммуникативтік жағдаятқа сай сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу; 10.2.5.1 сөйлеу барысында түрлі стильде берілген тақырып бойынша қажетті аргументтерді орынды қолдану, диалог пен полилогта сенімді сөйлеу
			10.3.1.1 мәтіндегі ақпараттың өзектілігін

Алаш идеясы мен қайраткерлері

Ж. Аймауытов "Қартқожа"

"

Оқылым	анықтау, қорытынды жасау; 10.3.6.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыра отырып сыни тұрғыда баға беру
Жазылым	10.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала, аннотация, шолу, нұсқаулық жазу; 10.4.4.1 тақырып бойынша түрлі стильдегі мәтіндер құрауда мәліметтерді жинақтап, дереккөздеріне сілтеме көрсетіп жазу
Тілдік бағдар	10.5.1.3 ыңғайластық қатынасты білдіретін және қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Тыңдалым	10.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың шынайылғы мен нақтылығын анықтау; 10.1.5.1 мәтіннің мақсатты аудиториясын, автордың негізгі ойы мен көзқарасын анықтау
Айтылым	10.2.3.1 коммуникативтік жағдаятқа сай сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу; 10.2.4.1 шығарманың идеясы мен мазмұнына байланысты "автордың ойын" бағалау
	10.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы автордың ойы мен

		Оқылым	көтерілген мәселені анықтап, оқырманға әсерін бағалау; 10.3.4.1 мәтіндердің стилін, жанрлық ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	10.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыра отырып, өз ойын дәлелдеп жазу; 10.4.5.1 сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	10.5.1.2 еліктеу сөздерді ауызша және жазба жұмыстарда орындықолдану
		Тыңдалым	10.1.4.1 орта көлемді прозалық, поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, көтерілген (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) мәселені анықтап, өз пікірін білдіру; 10.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде көтерілген мәселеге қатысты сыни көзқарасын білдіру
		Айтылым	10.2.1.1 берілген тақырыпқа сай сөздерді орынды қолдана отырып, мақсатты аудиторияға арналған ауызша мәтіндер құрау; 10.2.4.1 шығарманың идеясы мен мазмұнына байланысты "автордың ойын" бағалау
			10.3.2.1 ғылыми стильде жазылған еңбектердің

Жаһандық мәселе:
демография

Абай Құнанбайұлы "Адамның кейбір кездері"

Оқылым	тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 10.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерден қорытынды жасау, өз көзқарасын білдіру
Жазылым	10.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыра отырып, өз ойын дәлелдеп жазу; 10.4.3.1 жазба жұмыстарында афоризмдерді тиімді қолданып жазу
Тілдік бағдар	10.5.1.2 еліктеу сөздерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Тыңдалым	10.1.4.1 орта көлемді прозалық, поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, көтерілген (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) мәселені анықтап, өз пікірін білдіру; 10.1.5.1 мәтіннің мақсатты аудиториясын, автордың негізгі ойы мен көзқарасын анықтау
Айтылым	10.2.2.1 коммуникативтік жағдаяттарға байланысты сөйлеу этикеті формаларын дұрыс таңдай білу; 10.2.6.1 кесте, диаграмма, шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпараттарды өзара салыстырып бағалау
	10.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы автордың ойы мен

		Оқылым	көтерілген мәселені анықтап, оқырманға әсерін бағалау; 10.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерден қорытынды жасау, өз көзқарасын білдіру
		Жазылым	10.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала, аннотация , шолу, нұсқаулық жазу; 10.4.5.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі, құрама атауларды дұрыс жазу;
		Тілдік бағдар	10.5.2.1 жазба жұмыстарында (шартты, қарсылықты, мезгіл, себеп, қимыл-сын, мақсат бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру

4 - тоқсан

Роботтар мен киборгтар әлемі	Айзек Азимов "Мен – роботпын" жинағынан үзінді.	Тыңдалым	10.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың шынайылғы мен нақтылығын анықтау ; 10.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде көтерілген мәселеге сыни көзқарасын білдіру
		Айтылым	10.2.4.1 шығарманың идеясы мен мазмұнына байланысты "автордың ойын" бағалау; 10.2.6.1 кесте, диаграмма, шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпараттарды өзара салыстырып бағалау
		Оқылым	10.3.2.1 ғылыми стильде жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау;

			10.3.6.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыра отырып сыни тұрғыда баға беру
		Жазылым	10.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала, аннотация, шолу, нұсқаулық жазу; 10.4.4.1 тақырып бойынша түрлі стильдегі мәтіндер құрауда мәліметтерді жинақтап, дереккөздеріне сілтеме көрсетіп жазу
		Тілдік бағдар	10.5.2.1 жазба жұмыстары барысында сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
		Тыңдалым	10.1.3.1 әлеуметтік-қоғамдық тақырыптар аясында айтылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну; 10.1.5.1 әлеуметтік-қоғамдық тақырыптар аясында айтылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	10.2.1.1 берілген тақырыпқа сай сөздерді орынды қолдана отырып, мақсатты аудиторияға арналған ауызша мәтіндер құрау; 10.2.5.1 сөйлеу барысында түрлі стильде берілген тақырып бойынша қажетті аргументтерді орынды қолдану, диалог пен полилогта сенімді сөйлеу
		Оқылым	10.3.1.1 мәтіндегі ақпараттың өзектілігін анықтау, қорытынды жасау; 10.3.4.1 мәтіндердің стилі мен жанрлық

Қазақстандағы туризм және экотуризм	І. Жансүгіров "Жетісу суреттері"		ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	10.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыра отырып, өз ойын дәлелдеп жазу; 10.4.3.1 жазба жұмыстарында афоризмдерді тиімді қолданып жазу
		Тілдік бағдар	10.5.2.1 жазба жұмыстарында (шартты, қарсылықты, мезгіл, себеп, кимыл-сын, мақсат бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
		Тыңдалым	10.1.1.1 тыңдалатын мәтіндегі фразалар мен дәйексөздерді талқылай отырып, тақырып пен көтерілетін мәселені болжау; 10.1.4.1 орта көлемді прозалық, поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, көтерілген (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) мәселені анықтап, өз пікірін білдіру
		Айтылым	10.2.2.1 коммуникативтік жағдаяттарға байланысты сөйлеу этикеті формаларын дұрыс таңдай білу; 10.2.3.1 коммуникативтік жағдаятқа сай сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу
			10.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені

	Оқылым	анықтап, оқырманға әсерін бағалау; 10.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерден қорытынды жасау, өз көзқарасын білдіру
	Жазылым	10.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала, аннотация, шолу, нұсқаулық жазу
	Тілдік бағдар	10.5.2.1 жазба жұмыстарында сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 505-қосымша

Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6 сыныптары үшін "Математика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6 сыныптар үшін "Математика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" Заңының 5-бабы 14) тармақшасына сәйкес әзірленген.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2. Математиканы оқытудың мақсаты – сөйлеу тілінің күрделі кемістігі бар білім алушылардың функционалдық сауаттылығын қалыптастыру, оның ішінде оқу пәндерімен кіріктіруде жалпы адами құндылықтар және ұлттық мәдениеттің озық дәстүрлері негізінде зияткерлік деңгейін дамыту.

3. Міндеттері:

1) Бағдарламаның бөлімдері бойынша: "Сандар", "Алгебра элементтері", "Геометрия элементтері", "Статистика және ықтималдық теориясы", "Математикалық

үлгі және талдау" математикалық білімдерін, біліктері мен дағдыларын қалыптастыруға және дамытуға себептесуді;

2) әртүрлі мәнмәтіндегі есептерді шешу үшін математикалық тілді және негізгі математикалық заңдарды қабылдауға, сандық қатынастарды және кеңістіктік пішіндерді зерделеуге көмектесуді;

3) білім алушылардың білімдерін есептерді шешу мақсатымен математикалық үлгі құруға бағыттау және нақты процестерді сипаттайтын математикалық үлгілерді түсіндіруді;

4) физика, химия, биология және теориялық салалардағы және практикалық қызметтер бойынша есептерді зерттеу мен шешу үшін математикалық әдістерді қолданудың қарапайым дағдыларын қалыптастыруды;

5) практикалық есептерді шешу кезінде қолайлы математикалық әдістерді таңдау үшін логикалық және сын тұрғысынан ойлауын, шығармашылық қабілеттерін алынған нәтижелерді бағалау және олардың нақтылығын анықтауын дамытуды;

6) қарым-қатынас дағдыларын дамыту, оның ішінде ақпаратты нақты және сауатты жеткізу қабілетін, жарияланымдар мен электрондық құралдарды қоса алғанда ақпаратты әртүрлі деректерден пайдалануды;

7) дербес жұмыс үшін, сондай-ақ командалық жұмыс үшін дербестік, жауапкершілік, жігерлілік, табандылық, шыдамдылық және төзімділік сияқты жеке қасиеттерін дамытуды;

8) математиканың даму тарихымен, математикалық терминдердің шығуымен таныстыруды;

9) математикаға оқыту процесінде іздеуді, өңдеуді, ақпаратты жоюды, презентациялар жасауды, ақпаратпен және идеялармен алмасуды, өз жұмысын бағалау мен жетілдіруді қоса отырып, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану дағдыларын дамытуды;

10) қоғамдық ілгерілеу үшін математиканы түсіну маңыздылығын;

11) түзету қолдауының міндеттерін шешуді қамтамасыз ету.

4. Бағдарлама сөйлеу тілінің әртүрлі жақтарын дамыту бойынша жүйелі жұмысты қамтамасыз етуге бағытталған ерекшеліктерге ие және төмендегідей түзете қолдау міндеттерін шешеді:

1) математикалық терминология материалында сөздік қорын қалыптастыру және кеңейту;

2) еркін сөйлеуде, сабақтан тыс, толыққанды әлеуметтенуіне қажетті термин сөздер мен сөйлемдерді саналы және дұрыс қолдану;

3) білім алушылардың сөйлеу кезіндегі өзін өзі бақылауына, өзін өзі бағалауына, өзінің сөйлеу тілін дамытуға түрткі болатын жағдайларды жасау;

4) тура мағынасын, мәнмәтінді және сөздің астарын түсінуге қажетті ойлау операцияларын құрылымдау;

5) тіректік сигналдарды, алгоритмдерді, нұсқауларды және өз әрекетін айту ережелерін қолдануға қабілеттерді қалыптастыру және дамыту.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Түзету-сөйлеу жұмысындағы негізгі орын білім алушылардың математикалық материалды түсінуіне және зияткерлік функцияларын дамытуға бағытталған математикалық қызметтерге оларды тарту арқылы пәннің базалық негізін бір уақытта меңгерумен терминологиялық сөз қорын дамытуға беріледі. Пәндік терминологиялық минимумды жақсы меңгеру үшін сабақтарда барлық арнайы сөздер ірі, нақты, ал күрделі сөздер буындарға бөлініп берілетін көрнекіліктер (жалпы және жеке жұмыс үшін кесте, сызба, карточка) қолданылады.

6. Жұмысты жаңа терминдермен белгілі алгоритм бойынша өткізген дұрыс:

- 1) сөздің/терминнің мағынасының түсіндірмесі;
- 2) дұрыс айту жаттығулары;
- 3) сөздік эквивалентті (синонимдер) таңдау;
- 4) сөз формаларымен жұмыс: септеу, жіктеу;

5) фразеологизмдерді, мәтелдерді, аналогтарды қосатын мнемотехникалық тәсілдерді қолданып, көп белгілікпен жұмыс;

7. Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларды оқыту кезінде сөйлеу тілінің лексикалық жағының олқылықтарын, оқу-терминологиялық лексиканы әлсіз меңгеруін, тиісті терминдермен белгіленетін түсініктер туралы формалды ұғымы ескеріледі.

8. Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға аталған пәнді оқыту кезінде оқу процесін ерекше ұйымдастыруды талап ететін психологиялық сипаттары ескеріледі және келесідей принциптер:

1) мұқият таңдалған тапсырмалардың көмегімен ынталандырушы және дамытушы оқыту, оның ішінде сөйлеу әрекеті дағдыларын (тыңдалым, айтылым, оқылым және жазылым) дамыту, пәннің оқу материалында психикалық процестерді түзету (сөйлеу тілі, қабылдау, есте сақтау, ойлау);

- 2) "бағалау" арқылы оқытуды қолдау;
- 3) зерттеу әрекеттерін және белсенді оқыту әдістерін міндетті қолдануын мадақтау;
- 4) сыни ойлау стратегиясын қолдану;
- 5) бірнеше сезім нүктелеріне сүйену;

6) сабақта сөйлеу тілі қарым-қатынасы жағдайларын құру мақсатымен білім алушылардың жеке, жұптық, топтық әрекеттерін ұйымдастыру;

7) талқылау элементтерімен монологиялық сөйлеу тіл дағдыларын қалыптастыру;

8) білім алушылардың алдына қойылған проблемалық тапсырмаларды шешу жолдарын өз бетінше іздену;

9) мүсінін, көру қабілетін, психоэмоционалдық күшейтпесін алу, ұсақ және жалпы моторикасын, сөйлеу кезіндегі дем алуын түзету үшін денсаулық сақтау технологияларын қолдану;

10) білім алушыларды өзара оқыту (сынып ішінде және сыныптар арасында);

11) практикалық, шығармашылық әрекеттері (теория мен практика арасындағы алшақтықты жою үшін шығармашылық жұмыстардың түрлерін құру);

12) қосымша материалды іздеуді және қолдануды талап ететін тапсырмаларды орындау;

13) аталған пәннің қолданбалы сипатын демонстрациялау мақсатымен пәндік салалармен кіріктірілген тапсырмаларды қолдану;

14) сабақта әртүрлі әрекеттерді жиі ауыстырып отыру;

15) білім алушылардың жеке сезімдік, ойлау және практикалық тәжірибесіне сүйену ;

16) сабақтағы жағымды психоэмоционалдық ахуал;

17) мәтіндермен жұмыс кезінде білім алушылардың оқу сауаттылығын қалыптастыру қолданылады.

9. Пән мұғаліміне жалпыдидактикалық тәсілдерді, әдістерді, оқу процесін ұйымдастыру технологияларын пайдалану қарастырылады, яғни:

1) құндылыққа бағдарланған тәсіл оқу әрекетін ұйымдастыру және орындау тәсілі ретінде, оқу процесі білім алушылардың жеке құндылықтар жүйесін қалыптастыру кезінде нақты құндылықтар позициясынан оның нәтижелерін алу және қолдану;

2) тұлғаға бағдарланған тәсіл, мақсаты оқу процесін дербестендіру, білім алушы тұлғасын үйлесімді қалыптастыру және жан-жақты дамыту, жеке психикалық және дене даму ерекшеліктерін, қажеттіліктерін мен мінез-құлық мотивтерін, әлеуетті мүмкіндіктерін ескере отырып, оның шығармашылық күшін толық ашу болып табылады;

3) іс-әрекет тәсілі білім алушының білімдерді дайын түрде алмай, керісінше өзі ізденуімен, өз оқу қызметінің мазмұны мен формасын ұғынуымен, оның білімдерін белсенді және табысты қалыптастыруға, кең спектрдағы оқу біліктері мен дағдыларына көмектесетін нормалар жүйесін түсінуімен және қабылдауымен қорытындыланады;

4) сараланған тәсіл білім алушылардың ерекшеліктері ескеріліп, олардың әртүрлі топтары үшін оқу процесін мамандандыруды, оқытуды ынталандыруға әртүрлі тәсілдерді іздеуді, олардың шығармашылық және сыни ойлауын дамытуды түсіндіреді;

5) құзыреттіліктік тәсіл, әлеуметтік тәжірибені қолдану негізінде әртүрлі салалардағы және әрекет түрлеріндегі білім алушылардың өз бетінше шешу қабілеттерін дамытуға бағытталған; білім мазмұнын қамтитын танымдық, коммуникативтік, ұйымдастырушылық, адмгершіліктік және басқа да проблемаларды өз бетінше шешу тәжірибесін білім алушыларда қалыптастыру үшін жағдайлар жасауды болжайды;

6) "Математика" пәнін оқу пәндерімен байланыстыруға мүмкіндік беретін кіріктіруші тәсіл;

7) білім алушылардың өз бетінше оқу іс-әрекетін ұйымдастыру негізінде құрылатын жүйелі ықпал әмбебап оқу іс-әрекеті жүйесін қалыптастыру мен дамытуды, өз бетімен оқу, өзін өзі дамыту, өзін өзі ұйымдастыру режиміндегі оқу процесін ұйымдастыруды қамтамасыз етеді;

8) ақпарат беруді және хабарлауды, екі немесе одан да көп адамдардың сөйлеу тілдік өзара іс-әрекеті процесіндегі білімдермен, дағдылармен және біліктермен алмасуды болжайтын коммуникативтік тәсіл; коммуникативтік тәсілдің нәтижесі тіл және сөйлеу тілі жүйесін дұрыс қолдана отырып, коммуникативтік тәртіпті, қарым-қатынастың адекватты жағдайын таңдай отырып, өзара іс-әрекет процесінде тіл арқылы қарым-қатынасты жүзеге асыруға қабілеттілігі болып табылады.

10. Оқыту процесі, есепке алу, бұзылған сөйлеу тілі қызметтерімен және барлық оқу процесіндегі екіншілік салдарлармен жұмыс түзету бағыттылығына ие. Түзету бағыттылығы принципі келесідей позициялармен қамтамасыз етіледі:

1) дыбыс айтуын, лексико-грамматикалық жұмысты түзету, байланыстырып сөйлеу тілін дамыту, артта қалған танымдық даму процестерді белсендіруге ілеспелі коммуникативтік дағдыларды жетілдіру;

2) екіншілік ақауларды түзетуге оқыту мазмұнының бағыттылығы: ойлаудың ұғымдық-логикалық нысандарын дамыту, ұсақ моторикасын дамыту, сенсорлық эталондарды нақтылау және саралау, тәртіп еріктілігін қалыптастыру;

3) білім алушылардың білімдерінің, біліктерінің және дағдыларының беріктігі оқу материалын меңгеру сапасының, оның есте сақтау тұрақтылығының, практикада жаңғырту және қолдану жеңілдігінің көрсеткіші ретінде.

11. Мұғалімнің кәсіби қызметі сүйемелдеу қызметінің мамандарымен – логопедпен, психологпен, медицина қызметкерлерімен жүйелі тиімді өзара іс-әрекет дайындығын, сөйлеу тілінің әртүрлі бұзылыстары бар білім алушыларға сабақта жеке түзету қолдауын көрсетуге мүмкіндік беретін арнайы әдістемелерді меңгеруді қамтиды.

12. Ерекше талаптар педагогтың сөйлеу тіліне қойылады: ақпараттылық, дұрыстығы, нақтылығы, логикалығы мен қолжетімділігі, мәнерлілігі, анық дикция, оңтайлы қарқыны мен сөйлеу тілінің ырғағы.

13. Кабинетте міндетті түрде қабырғаға ілетін көрсету, маркерлік, интерактивті тақталар, толымдалған компьютер, сондай-ақ сызбалар, кестелер, көрнекі оқу материалы бар схемалар, дидактикалық материал қарастырылады.

14. "Математика" пәні кабинеті кіші және үлкен топтарда білім алушылардың қызметін жүзеге асыруға мүмкіндік беретін мобильді үстелдері, орындықтары бар кең бөлмені қамтиды. Аталған кабинеттерде жиһазды орын-орнына қою білім алушылардың жас ерекшеліктеріне сәйкестендіріледі.

3-тарау. "Математика" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

15. "Математика" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 5-сыныпта – аптасына 5 сағат, оқу жылында 170 сағатты;
- 2) 6 сыныпта – аптасына 5 сағат, оқу жылында 170 сағатты құрайды.

16. 5-сыныпқа арналған "Математика" пәнінің базалық мазмұны:

1) натурал сандар және нөл. Натурал сандар және нөл саны. Координаталық сәуле. Натурал сандарды салыстыру. Қос теңсіздік. Натурал сандарды қосу. Натурал сандарды азайту. Натурал сандарды көбейту. Натурал сандарды бөлу. Арифметикалық амалдардың қасиеттері. Натурал сандарға арифметикалық амалдар қолдану. Санды өрнектер. Әріпті өрнектер. Санды және әріпті өрнектердің мәндері. Өрнектерді ықшамдау. Теңдеу. Теңдеудің түбірі. Теңдеудің көмегімен мәтінді есептерді шығару. Формула. Формула арқылы есептеу. Натурал сандардан тұратын сандар тізбектері;

2) натурал сандардың бөлінгіштігі. Натурал сандардың бөлгіші мен еселігі. Жай және құрама сандар. Бөлінгіштіктің негізгі қасиеттері. 2; 3; 5; 9; 10 сандарына бөлінгіштік белгілері. Жұп және тақ сандар. Дәреже. Дәреженің негізі. Дәреженің көрсеткіші. Натурал сандарды жай көбейткіштерге жіктеу. Ең үлкен ортақ бөлгіш. Өзара жай сандар. Ең кіші ортақ еселік;

3) жай бөлшектер және оларға амалдар қолдану. Жай бөлшектерді оқу және жазу. Жай бөлшектің негізгі қасиеті. Дұрыс және бұрыс жай бөлшектер. Аралас сан. Аралас санның бүтін және бөлшек бөліктері. Бұрыс бөлшекті аралас санға айналдыру. Аралас санды бұрыс бөлшек түрінде жазу. Жай бөлшектер мен аралас сандарды координаталық сәуледе кескіндеу. Жай бөлшектерді ортақ бөлімге келтіру. Жай бөлшектерді және аралас сандарды салыстыру. Жай бөлшектерді қосу және азайту. Аралас сандарды қосу. Аралас сандарды азайту. Жай бөлшектерді және аралас сандарды көбейту. Өзара кері сандар. Жай бөлшектерді және аралас сандарды бөлу. Жай бөлшектер мен аралас сандарға арифметикалық амалдар қолдану. Санның бөлігін және бөлігі бойынша санды табу. Бірлесіп орындалатын жұмыстарға қатысты есептер;

4) ондық бөлшектер және оларға амалдар қолдану. Ондық бөлшек. Ондық бөлшектерді оқу және жазу. Ондық бөлшекті жай бөлшекке айналдыру. Ондық бөлшектерді координаталық сәуледе кескіндеу. Ондық бөлшектерді салыстыру. Ондық бөлшектерді қосу және азайту. Ондық бөлшекті натурал санға көбейту. Ондық бөлшектерді көбейту. Ондық бөлшекті натурал санға бөлу. Ондық бөлшекті ондық бөлшекке бөлу. Ондық бөлшекті 10; 100; 1000; ... және 0,1; 0,01; 0,001; ... сандарына көбейту және бөлу. Ондық және жай бөлшектерге арифметикалық амалдар қолдану. Ондық бөлшектерді дөңгелектеу. Бөлшектерден тұратын сандар тізбектері;

5) жиын. Жиын. Жиын элементтері. Жиындарды кескіндеу. Жиындар арасындағы қатынастар. Ішкі жиын. Жиындардың бірігуі мен қиылысуы;

6) пайыз. Пайыз. Санның пайызын және пайызы бойынша санды табу. Мәтінді есептерді шығару;

7) бұрыш. Көпбұрыш. Бұрыш. Бұрыштың шамасы. Бұрышты салу және өлшеу. Транспортир. Бұрыштарды салыстыру. Көпбұрыш. Көпбұрыштың қабырғалары мен бұрыштарын өлшеу, периметрін табу;

8) диаграмма. Шеңбер. Дөңгелек. Дөңгелек сектор. Диаграмма. Бағанды, сызықтық және дөңгелек диаграммалар. Статистикалық деректерді көрсету тәсілдері;

9) кеңістік фигураларының жазбалары. Тік бұрышты параллелепипед (текше). Тік бұрышты параллелепипедтің (текшенің) жазбасы. Фигураларды қиюға берілген есептер. Фигураларды құрастыруға берілген есептер;

10) 5-сыныптағы математика курсы қайталау.

17. 6-сыныпқа арналған "Математика" пәнінің базалық мазмұны:

1) 5-сыныптағы математика курсы қайталау;

2) қатынас және пропорция. Екі санның қатынасы. Екі санның пайыздық қатынасы. Пропорция. Пропорцияның негізгі қасиеті. Тура пропорционалдық тәуелділік. Кері пропорционалдық тәуелділік. Мәтінді есептерді пропорция көмегімен шығару. Санның пайызын және пайызы бойынша санды табуды пропорция арқылы шығару. Масштаб. Шеңбердің ұзындығы. Дөңгелектің ауданы. Шар. Сфера;

3) рационал сандар және оларға амалдар қолдану. Оң сандар. Теріс сандар. Координаталық түзу. Қарама-қарсы сандар. Бүтін сандар. Рационал сандар. Санның модулі. Рационал сандарды салыстыру. Рационал сандарды координаталық түзудің көмегімен қосу. Теріс рационал сандарды қосу. Таңбалары әртүрлі рационал сандарды қосу. Рационал сандарды азайту. Координаталық түзуде нүктелердің арақашықтығы. Рационал сандарды көбейту. Рационал сандарды қосу мен көбейтудің ауыстырымдылық және терімділік қасиеттері. Рационал сандарды бөлу. Рационал санды шексіз периодты ондық бөлшек түрінде беру. Шексіз периодты ондық бөлшекті жай бөлшекке айналдыру. Рационал сандарға арифметикалық амалдар қолдану. Мәтінді есептерді шығару;

4) алгебралық өрнектер. Айнымалы. Айнымалысы бар өрнек. Жақшаны ашу. Коэффициент. Ұқсас қосылғыштар. Ұқсас қосылғыштарды біріктіру. Өрнектерді тепе-тең түрлендіру. Тепе-теңдік. Алгебралық өрнектерді түрлендіру. Мәтінді есептерді шығару;

5) бір айнымалысы бар сызықтық теңдеулер. Санды теңдіктер және олардың қасиеттері. Бір айнымалысы бар сызықтық теңдеу. Мәндес теңдеулер. Бір айнымалысы бар сызықтық теңдеулерді шешу. Айнымалысы модуль таңбасының ішінде берілген бір айнымалысы бар сызықтық теңдеу. Мәтінді есептерді шығару;

6) бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктер және олардың жүйелері. Санды теңсіздіктер және олардың қасиеттері. Сан аралықтары. Сан аралықтарының бірігуі мен қиылысуы. Бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздік. Мәндес теңсіздіктер. Бір

айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктерді шешу. Бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктер жүйесі. Бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктер жүйесін шешу. Айнымалысы модуль таңбасының ішінде берілген бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздік. Айнымалысы модуль таңбасының ішінде берілген бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктерді шешу;

7) координаталық жазықтық. Жазықтық. Перпендикуляр түзулер және кесінділер. Параллель түзулер мен кесінділер. Координаталық жазықтық. Тікбұрышты координаталар жүйесі. Центрлік симметрия. Осьтік симметрия;

8) кеңістіктегі фигуралар. Фигуралардың кеңістікте орналасуы. Кеңістік фигураларын кескіндеу, "көрінбейтін" сызықтар. Вектор ұғымы;

9) статистика. Комбинаторика. Статистикалық деректер және олардың сипаттамалары: арифметикалық орта, мода, медиана, құлаш. Қозғалыстың орташа жылдамдығын табуға есептер шығару. Іріктеу тәсілі арқылы комбинаторикалық есептер шығару;

10) шамалар арасындағы тәуелділіктер. Шамалар арасындағы тәуелділіктерді беру тәсілдері: аналитикалық (формула арқылы), кестелік, графиктік тәсіл. Нақты процестердің графиктерін қолданып шамалар арасындағы тәуелділіктерді зерттеу. Тура пропорционалдық және оның графигі;

11) екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер мен олардың жүйелері. Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеу және оның графигі. Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйелері. Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесін қосу тәсілімен және алмастыру тәсілімен шешу. Мәтінді есептерді екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйелері арқылы шығару;

12) 5-6-сыныптардағы математика курсы қайталау.

18. Оқу пәнінің мазмұны оқу бөлімдері бойынша бөлінген. Күтілетін нәтижелер: дағды немесе біліктер, білімдер немесе түсініктер түріндегі білім алушылардың сыныптар бойынша оқыту мақсаттарын қамтитын бөлімдер бұдан әрі бөлімшелерге бөлінген.

19. Оқу пәнінің мазмұны 5 бөлімді қамтиды:

- 1) "Сандар" бөлімі;
- 2) "Алгебра элементтері" бөлімі;
- 3) "Геометрия элементтері" бөлімі;
- 4) "Статистика және ықтималдықтар теориясы" бөлімі;
- 5) "Математикалық модельдеу және анализ" бөлімі.

20. "Сандар" бөлімі төмендегі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) сандар және шамалар туралы түсініктер;
- 2) сандарға амалдар қолдану.

21. "Алгебра элементтері" бөлімі төмендегі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) алгебралық өрнектер және оларды түрлендіру;

2) теңдеу және теңсіздіктер, олардың жүйелері және жиынтықтары;

3) тізбектер және олардың қосындысы.

22. "Геометрия элементтері" бөлімі төмендегі бөлімшелерді қамтиды:

1) геометриялық фигуралар туралы түсінік;

2) геометриялық фигуралардың өзара орналасуы;

3) метрикалық қатыстар;

4) векторлар және түрлендірулер.

23. "Статистика және ықтималдықтар теориясы" бөлімі төмендегі бөлімшелерді қамтиды:

1) жиындар теориясы және логика элементтері;

2) комбинаторика негіздері;

3) статистика және деректерді талдау.

24. "Математикалық модельдеу және анализ" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) математикалық модельдеудің көмегімен есептер шығару;

2) математикалық тіл және математикалық модель.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

25. Бағдарламада оқыту мақсаттары кодтық белгімен ұсынылған. Кодтағы бірінші сан сыныпты, еінші және үшінші сандар – бөлім мен бөлімшені білдіреді, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 6.2.1.4 кодындағы "6" – сынып, "2.1" – бөлімше, "4" – оқу мақсатының реттік нөмірі.

26. Оқыту мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

1-кесте

1-бөлім. Сандар		
Бөлімшелер	5-сынып	6-сынып
	5.1.1.1 натурал сандар жиыны ұғымын меңгеру; 5.1.1.2 жұп және тақ сандар ұғымдарын меңгеру; 5.1.1.3 натурал санның дәрежесін анықтай білу; 5.1.1.4 бөлгіштің анықтауды және еселенген натурал санды білу; 5.1.1.5 қарапайым және құрама сандарды анықтауды білу; 5.1.1.6 жалпы бөлгіш, жалпы еселеуіш, ең үлкен ортақ бөлгіш және ең кіші ортақ еселік сандарын анықтауды білу; 5.1.1.7 өзара қарапайым сандардың анықтауды білу 5.1.1.8 жай бөлшек ұғымын меңгеру;	6.1.1.1 екі санның қатынасы не көрсететінін білу; 6.1.1.2 қандай шамалар тура пропорционалдар болатынын түсіну, мысалдар келтіру, есептерді шығару; 6.1.1.3 қандай шамалар кері пропорционалдар болатынын түсіну, мысалдар келтіру, есептерді шығару;

<p>1.1 Сандар және шамалар туралы түсініктер</p>	<p>5.1.1.9 дұрыс және бұрыс бөлшектерді тану; 5.1.1.10 аралас сандарды анықтай білу; 5.1.1.11 өзара кері сандарды анықтай білу; 5.1.1.12 натурал санды ондық жазба түрінде ұсыну; 5.1.1.13 ондық бөлшектер ұғымын меңгеру; 5.1.1.14 ондық бөлшек түрінде жазылған сандар теңдігін түсіну, мысалы: 1,3 және 1,30 5.1.1.15 сандардың жуық мәндері ұғымын меңгеру; 5.1.1.16 пайыз түсінігін меңгеру; 5.1.1.17 әңгімелесушінің көңіл-күйін сезіну, серіктесінің бір-біріне деген қарым-қатынасын және берілген жағдайларды аңғару; 5.1.1.18 белсенді сөз қорында негізгі пәндік терминдерді қолдану</p>	<p>6.1.1.4 координаталық түзуді анықтауды және оны құруды білу; 6.1.1.5 масштаб ұғымын меңгеру; 6.1.1.6 бүтін сан ұғымын меңгеру; 6.1.1.7 қарама-қарсы сандар ұғымын, оларды координаталық түзуде белгілеуді меңгеру; 6.1.1.8 рационал сан ұғымын меңгеру; 6.1.1.9 сан модулін және оның мәнін таба білу; 6.1.1.10 интонация мен диалог немесе монологтың эмоционалды құраушы өзара байланысын бақылау; 6.1.1.11 ауызша нұсқау бойынша іс-әрекет жасай білуі</p>
	<p>5.1.2.1 натурал сандарды, оның ішінде координаталық сәуле көмегімен салыстыру; 5.1.2.2 амалдар тәртібін орнату және жақшамен және жақшасыз төрт амалдан артықтау тұратын сандық өрнектердің мәндерін табу ; 5.1.2.3 сандық өрнектер мәнін табу үшін қосу және көбейту қасиеттерін қолдану; 5.1.2.4 бірдей сандардың көбейтіндісін дәреже түрінде жазу 5.1.2.5 натурал сандардың 2, 5, 10, 3, 9-ға бөлінгіштік белгілерін қолдану; 5.1.2.6 құрама сандарды қарапайым көбейткіштерге бөлшектеу; 5.1.2.7 натурал сандардың бөлгіштерін табу; 5.1.2.8 натурал сандардың еселіктерін табу; 5.1.2.9 көбейтіндінің берілген натурал санға бөлінгіштігін талдау 5.1.2.10 қосынды мен айырманың берілген натурал санға бөлінгіштігін талдау;</p>	<p>6.1.2.1 сандар қатынасы ұғымын меңгеру; 6.1.2.2 берілген қатынасқа кері қатынасты табу; 6.1.2.3 пропорцияны анықтай білу; 6.1.2.4 пропорцияны тану және құрастыру; 6.1.2.5 пропорцияның негізгі қасиетін білу және қолдану; 6.1.2.6 координаталық түзуде рационал сандарды бейнелеу;</p>

1.2 Сандарға амалдар қолдану

5.1.2.11 екі және одан көп сандардың ең үлкен ортақ бөлгішін және ең кіші ортақ еселігін табу;	6.1.2.7 екі нүктенің арасындағы қашықтықты табу;
5.1.2.12 бұрыс бөлшекті аралас санға және аралас санды бұрыс бөлшекке айналдыру;	6.1.2.8 берілген қатынастағы шамаларды бөлу;
5.1.2.13 жай бөлшектерді қысқарту кезінде бөлшектің негізгі қасиетін қолдану;	6.1.2.9 шамаларды бөліктерге, керісінше пропорционалдарды берілген сандарға бөлу;
5.1.2.14 жай бөлшектерді жаңа бөлгішке, ең аз ортақ бөлгішке келтіру; аралас сандарды, жай бөлшектерді салыстыру;	6.1.2.10 бүтін сандарды салыстыру ;
5.1.2.15 бірдей бөлгіштермен бөлшектерді қосу және азайтуды орындау;	6.1.2.11 координаттық түзудің көмегімен бүтін сандармен қосуды және азайтуды орындау;
5.1.2.16 әртүрлі бөлгіштермен бөлшектерді қосу және азайтуды орындау;	6.1.2.12 рационал сандарды салыстыру;
5.1.2.17 натурал саннан бөлшекті азайтуды орындау;	6.1.2.13 рационал сандармен қосуды орындау;
5.1.2.18 аралас сандарды қосу және азайтуды орындау;	6.1.2.14 рационал сандармен азайтуды орындау;
5.1.2.19 жай бөлшектерді, аралас сандарды көбейтуді орындау;	6.1.2.15 рационал сандармен көбейтуді орындау;
5.1.2.20 берілген санға кері санды табу;	6.1.2.16 рационал сандармен бөлуді орындау;
5.1.2.21 жай бөлшектер мен аралас сандарды бөлуді орындау;	6.1.2.17 рационал сандармен қосудың және көбейтудің қасиеттерін қолдану;
5.1.2.22 санның бөлігін және оның бөлігі бойынша санды табу;	6.1.2.18 қандай жай бөлшектер негізгі ондық бөлшектер ретінде берілгенін тану;
5.1.2.23 бір нысанда жазылған бөлшектерді басқаға ауыстыру;	6.1.2.19 рационал санды шексіз периодтық ондық бөлшек түрінде беру;
5.1.2.24 ондық бөлшектерді салыстыру;	6.1.2.20 шексіз периодтық ондық бөлшек кезеңін табу;
5.1.2.25 ондық бөлшектерді қосу және азайтуды орындау;	6.1.2.21 шексіз периодтық ондық бөлшекті жай бөлшекке айналдыру;
5.1.2.26 ондық бөлшекті натурал санға және ондық бөлшекке көбейтуді орындау;	6.1.2.22 рационал сандардан тұратын сандық өрнектердің мәнін табу;
5.1.2.27 ондық бөлшекті 10, 100, 1000 және 0,1; 0,01; 0,001-ге көбейту ережесін қолдану;	6.1.2.23 тура пропорционал тәуелділікті табу және мысалдар келтіру;
5.1.2.28 ондық бөлшекті натурал санға және ондық бөлшекке бөлуді орындау;	6.1.2.24 Эйлер-Венн шеңберінің көмегімен рационал сандардың ішкі жиынтығын бейнелеу;
5.1.2.29 ондық бөлшекті 10, 100, 1000 және 0,1; 0,01; 0,001-ге бөлу ережесін қолдану;	6.1.2.25 толық тыңдау; мұғалімнің және сыныптасының оқыған мәтінінің мазмұнын, жолдасының ауызша жауабын саналы және толық қабылдау
5.1.2.30 ондық бөлшектерді берілген разрядқа дейін дөңгелектеу;	

5.1.2.31 бөлшектерді пайыздарға және пайыздарды бөлшектерге айналдыру;
 5.1.2.32 берілген санның пайызын табу;
 5.1.2.33 бір санның басқаға пайыздық қатынасын табу және керісінше;
 5.1.2.34 берілген пайыз бойынша санды табу;
 5.1.2.35 белсенді сөздік қорында негізгі пәндік терминдерді қолдану

2 - кесте

2 - бөлім. Алгебра элементтері

	5 - сынып	6 - сынып
<p>2.1 Алгебралық өрнектер және оларды түрлендіру</p>	<p>5.2.1.1 қосу және көбейту қасиеттерін қолданып, әріптік өрнектерді айналдыру; 5.2.1.2 әріптердің берілген мәндері бойынша әріптік өрнектердің мәндерін табу; 5.2.1.3 айнымалы өрнектерді және мәтін есептерді шығару кезіндегі формулаларды құрастыру; 5.2.1.4 толық тыңдау; мұғалім немесе сыныптасы оқыған мәтіннің мазмұнын, құрбысының ауызша жауабын саналы және толық қабылдау; 5.2.1.5 пәндік лексиканы қолданып, конструктивті диалог құру</p>	<p>6.2.1.1 алгебралық өрнектер ұғымын меңгеру 6.2.1.2 берілген айнымалылардың рационал мәндері кезіндегі алгебралық өрнектердің мәндерін есептеу 6.2.1.3 алгебралық өрнекте рұқсат етілетін айнымалының мәнін табу және қандай айнымалының мәндерінде алгебралық өрнектер кезінде практикалық есептер мәнмәтінінде мағына бар екенін түсіну; 6.2.1.4 жақшаларды ашу ережесін білу; 6.2.1.5 коэффициент, ұқсас қосылғыштар ұғымдарын анықтай білу және ұқсас қосылғыштарды алгебралық өрнектерге келтіру; 6.2.1.6 тепе-тең және тепе-тең түрлендіруді анықтай білу және алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендіруді орындау; 6.2.1.7 теңдіктерден бір айнымалыларды басқалар арқылы көрсету; 6.2.1.8 $a - b$ өрнектердің геометриялық мағынасын түсіну; 6.2.1.9 формуланы білу және тура пропорционал графигін құру; 6.2.1.10 сандармен байланысты есептерді шығару үшін</p> $\overline{ab} = 10a + b,$ $\overline{abc} = 100a + 10b + c$

		6.2.1.11 шағын монолог пікір айтуды – авторлық мәтінге сүйеніп аннотация құрастыру
2.2 Теңдеу және теңсіздіктер, олардың жүйелері және жиынтықтары	<p>5.2.2.1 арифметикалық амалдардың белгісіз компоненттерін табу ережелері негізінде теңдеулер шешу;</p> <p>5.2.2.2 теңдеулерді шешу дұрыстығын тексеру тәсілдерін қолдану;</p> <p>5.2.2.3 жеке көрсеткіштер бойынша қойылған дыбыстардың айтылуына өзін-өзі бақылауды сақтау</p>	<p>6.2.2.1 мәндел теңдеулердің бір айнымалысымен сызықтық теңдеуді анықтай білу;</p> <p>6.2.2.2 бір айнымалымен сызықтық теңдеулерді шешу;</p> <p>6.2.2.3 екі айнымалымен сызықтық теңдеулерді анықтауды және оның қасиеттерін білу;</p> <p>6.2.2.4 екі айнымалымен сызықтық теңдеулер жүйелері туралы түсініктерінің болуы және екі айнымалымен сызықтық теңдеулер жүйесін шешу реттелген сандар жұбы болып табылатынын түсіну;</p> <p>6.2.2.5 алмастыру және қосу жолдарымен теңдеулер жүйесін шешу;</p> <p>6.2.2.6 дұрыс сандар теңдігінің қасиеттерін білу және қолдану;</p> <p>6.2.2.7 a және b – рационал сандар болатын $x \pm a =b$ түріндегі теңдеулерді шешу;</p> <p>6.2.2.8 дұрыс сандар теңсіздігінің қасиеттерін білу және қолдану; теңсіздіктерді қосу, азайту, көбейту мен бөлуді түсіну және қолдану;</p> <p>6.2.2.9 сандық аралықтарды жазуға арналған белгілерді қолдану және сандық аралықтарды бейнелеу;</p> <p>6.2.2.10 сандық аралықтардың бірігуі мен қиылысуын табу;</p> <p>6.2.2.11 $kx > b$, $kx \geq b$, $kx < b$, $kx \leq b$ түрлерінің сызықтық теңсіздіктерін шешу;</p> <p>6.2.2.12 теңсіздіктерді алгебралық түрлендіру көмегімен $kx > b$, $kx \geq b$, $kx < b$, $kx \leq b$ түріне келтіру;</p> <p>6.2.2.13 координаталық түзуде теңсіздіктерді шешуді бейнелеу;</p>

		<p>6.2.2.14 сандық аралық түрінде теңсіздіктерді шешуді жазу және теңсіздік түріндегі берілген сандық аралықты жазу;</p> <p>6.2.2.15 бір айнымалымен сызықтық теңсіздік жүйесін шешу ;</p> <p>6.2.2.16 координаталық түзуде $x > a$, $x \geq a$, $x < a$, $x \leq a$ теңсіздік түрімен берілген көптеген нүктелерді бейнелеу;</p> <p>6.2.2.17 талқылау элементтерімен мәтінді естіп қабылдау және түсіну, өз сөзімен жеткізе білу;</p> <p>6.2.2.18 теңсіздіктерді қосу, азайту, көбейту мен бөлуді түсіну және қолдану;</p> <p>6.2.2.19 оқу қызметінің табыстылық критерийлері негізінде орындалған тапсырмаларды өзара және өздігінен талдай алу</p>
<p>2.3 Тізбектер және олардың қосындысы</p>	<p>5.2.3.1 натурал сандардан тізбектерде заңдылықты орнату;</p> <p>5.2.3.2 натурал сандардан тізбектерде жетіспейтін элементтерді табу;</p> <p>5.2.3.3 заңдылықты ойлап табу және натурал сандардан тізбектерді құрастыру;</p> <p>5.2.3.4 бөлшектерден тұратын сандық тізбектерде заңдылық орнату;</p> <p>5.2.3.5 заңдылықты ойлап табу және жай бөлшектерден тұратын тізбектерді құрастыру;</p> <p>5.2.3.6 мәтіннің жалпы нақты мазмұнын талқылау элементтерімен қабылдау және түсіну</p>	<p>6.2.3.1 заңдылықты ойлап табу және рационал сандардан тұратын тізбектерді құрастыру;</p> <p>6.2.3.2 өз қызметін ауызша жоспарлау, өз қызметін ауызша және жазбаша түрде еркін айту</p>

3 - кесте

3 - бөлім. Геометрия элементтері		
	<p>5 - сынып</p> <p>5.3.1.1 әртүрлі ұзындық өлшемдерін білу және</p>	<p>6 - сынып</p> <p>6.3.1.1 шеңбер ұзындығының оның диаметріне қатынасында тұрақты сан бар екенін білу;</p> <p>6.3.1.2 шеңбер ұзындығының формуласын білу және қолдану;</p>

<p>3.1 Геометриялық фигуралар туралы түсінік</p>	<p>координаталық сәуледегі бірлік кесіндінің не екенін түсіну; 5.3.1.2 бұрыш ұғымдарын және оның градустық өлшемдерін меңгеру, бұрыштарды белгілеу және салыстыру; 5.3.1.3 бұрыш түрлерін (сүйір, тік, доғал, жазыңқы, толық) ажырату; 5.3.1.4 көпбұрыш ұғымын меңгеру ; 5.3.1.5 тікбұрышты параллелепипед (текше) және оларды ұңғылау туралы ұғымының болуы; 5.3.1.6 шеңбер, дөңгелек ұғымдарын және олардың элементтерін (центр, радиус және диаметр) меңгеру; 5.3.1.7 циркуль көмегімен шеңбер салу; 5.3.1.8 айналма сектор ұғымын меңгеру; 5.3.1.9 тікбұрышты параллелепипед (текше) және оларды ұңғылау туралы ұғымының болуы; 5.3.1.10 оқулықтағы ақпаратты (мәтін, графикалық, бейнелеу) табу , оның мазмұнын талдау</p>	<p>6.3.1.3 шеңбер ауданының формуласын білу және қолдану; 6.3.1.4 шар және сфера туралы түсінігінің болуы; 6.3.1.5 координаталық жазықтық ұғымын меңгеру; 6.3.1.6 координаталардың тікбұрышты жүйесін жасау; 6.3.1.7 сандардың реттелген жұбы (x; y) координаталардың тікбұрышты жүйесінде нүкте қоятынын түсіну және әрбір нүктеге нүкте координаталары деп аталатын сандардың жеке реттелген жұбы сәйкес; 6.3.1.8 нүктенің координаталары бойынша координаталар жүйесінде оны құру және координаталық жазықтықта берілген координаталар нүктелерін табу; 6.3.1.9 осьтік және орталық симметрия ұғымдарын меңгеру; 6.3.1.10 симметрия осі немесе центрі бар фигуралар туралы түсінігінің болуы; симметриялық және орталық симметриялық фигураларды тану; 6.3.1.11 өз әрекетін жоспарлау, өз әрекетін ауызша және жазбаша еркін айта білу</p>
<p>3.2 Геометриялық фигуралардың өзара орналасуы</p>	<p>5.3.2.1 фигураларды кесу және жинау көмегімен есептер шығару; 5.3.2.2 орындау техникасын нақтылау және түзету үшін тура сұрақтарды қою; 5.3.2.3 орындау процесінде оқу тапсырмасын ұстану</p>	<p>6.3.2.1 қиып өтетін, параллель, перпендикуляр түзулерді анықтай білу 6.3.2.2 перпендикуляр, параллель түзулерді және кесінділерді тану; 6.3.2.3 кесінділердің, сәулелердің, түзулердің бір бірімен, координаталық осьтермен қиылысу нүктелерінің координаталарын графикалық тәсілмен табу; 6.3.2.4 фигураны оның бейнесі бойынша табу және жазық және кеңістіктік фигураларды бейнелеу; 6.3.2.5 координаталар басына және координатаның тікбұрышты жүйесіндегі координаталық осьтерге қатысты симметриялық нүктелер мен фигураларды сызу; 6.3.2.6 сөйлемнің мағынасына, кідірісіне және интонациясына</p>

		бағдарланып негізгі логикалық екпінді сөзді естіп тану
3.3 Метрикалық қатыстар	<p>5.3.3.1 транспортир көмегімен бұрыштарды өлшеу және транспортир көмегімен берілген градустық өлшеммен бұрыштар сызу;</p> <p>5.3.3.2 градустық өлшемдегі бұрышты табу, бұрыштарды салыстыру үшін есептер шығару;</p> <p>5.3.3.3 пәндік лексиканы қолданып, құрылымдық диалог құру</p>	<p>6.3.3.1 координаталық түздегі нүктелер арасындағы қашықтықты табу</p> <p>6.3.3.2 шеңбер ұзындығының оның диаметріне қатынасында тұрақты сан бар екенін білу;</p> <p>6.3.3.3 шеңбер ұзындығының формуласын білу және қолдану;</p> <p>6.3.3.4 дөңгелек ауданының формуласын білу және қолдану;</p> <p>6.3.3.5 шеңбер ұзындығы мен шеңбер ауданын табуға арналған есептер шығару;</p> <p>6.3.3.6 сөйлеу тілі ағымындағы барлық дыбыстарды анық айту (сөйлеу аппаратында ауыр органикалық бұзылыстары бар балалардан басқа)</p>

4 – кесте:

4 - бөлім. Статистика және ықтималдықтар теориясы		
	5 - сынып	6 - сынып
4.1 Жиындар теориясы және логика элементтері	<p>5.4.1.1 жиын және оның элементтері, бос жиындар ұғымын меңгеру;</p> <p>5.4.1.2 берілген жиындардың бірігуін және қиылысуын анықтай білу және табу,</p> <p>∩</p> <p>,</p> <p>∪</p> <p>символдарын қолдана отырып, нәтижелерін жазу;</p> <p>5.4.1.3 ішкі жиынтық ұғымын меңгеру;</p> <p>5.4.1.4 жиындар арасындағы (қиылысатын және қиылыспайтын жиындар) қатынастардың сипатын анықтау;</p> <p>5.4.1.5 жиындар және оның элементтері, бос жиындар, ішкі жиынтық, қиылысатын және қиылыспайтын жиындар ұғымдарын білу;</p> <p>5.4.1.6 бағыттау көмегіне жүгіну;</p>	<p>6.4.1.1 сандық теңсіздіктерді шығару кезінде жиындардың бірігуі мен қиылысуы ұғымын қолдану;</p> <p>6.4.1.2 зат есімдермен көрсетілген лексикалық қайталауларды бақылау</p>
4.2 Комбинаторика негіздері		<p>6.4.2.1 іріктеу әдісімен комбинаторлық есептерді шешу;</p> <p>6.4.2.2 ақпарат іздеу, оны сақтау мен қолдану процесінде өз мінез-құлқына жеке жауапкершілік сезімін таныту</p>

4.3 Статистика және деректерді талдау	<p>5.4.3.1 дөңгелек, сызықтық және бағаналық диаграммалар туралы түсінігінің болуы, дөңгелек, сызықтық және бағаналық диаграммалар құру;</p> <p>5.4.3.2 кесте немесе диаграмма түрінде ұсынылған статистикалық ақпаратты шығару;</p> <p>5.4.3.3 ұсынылған диаграммалар бойынша ақпарат құрастыру;</p> <p>5.4.3.4 диалог барысында пәндік лексиканы қолдану;</p> <p>5.4.3.5 орындау барысында оқу міндеттерін ұстану;</p>	<p>6.4.3.1 бірқатар сандардың, қарқынның, медиананың және сандық деректер қатарының модасын орта арифметикалық анықтай білу;</p> <p>6.4.3.2 сатистикалық сандық сипатты шығару;</p> <p>6.4.3.3 негізгі және екінші кезектегі ақпаратты бөліп тастау, іс-қимыл тәртібін құру;</p> <p>6.4.3.4 ауызша және жазбаша нысанда зерттеу сипатындағы саналы және тиімді хабарлама құру</p>
---------------------------------------	--	---

5 - кесте

5 - бөлім. Математикалық модельдеу және анализ		
	<p>5 - сынып</p> <p>5.5.1.1 арифметикалық амалдар көмегімен натурал сандармен мәтін есептерді шығару;</p> <p>5.5.1.2 мәтін есептер шығару кезінде ең үлкен ортақ бөлгішті және ең кіші ортақ еселікті қолдану;</p> <p>5.5.1.3 арифметикалық амалдар көмегімен жай бөлшектермен мәтін есептер шығару (мысалы, бірлескен жұмысқа арналған есептер);</p> <p>5.5.1.4 сандар немесе шамалар бөліктерін және оның бөлігі бойынша сандарды немесе шамаларды табуға арналған есептерді құру және шешу;</p> <p>5.5.1.5 арифметикалық амалдар көмегімен бөлшектермен мәтін есептер шығару;</p> <p>5.5.1.6 мәтін өрнектерді құрастыру және оларды есептерді шешу үшін қолдану;</p> <p>5.5.1.7 Эйлер-Венн мәтін есептерін шығару үшін формуланы құрастыру;</p> <p>5.5.1.8 ондық бөлшектермен арифметикалық амалдарға мәтін есептер шығару;</p> <p>5.5.1.9 диаграмманы қолданып, есептер шығару;</p> <p>5.5.1.10 пайыздарға арналған мәтін есептер шығару;</p>	<p>6 - сынып</p> <p>6.5.1.1 қозғалыстың орта жылдамдығын табуға есептерді шығару;</p> <p>6.5.1.2 пропорция көмегімен пайыздарға арналған мәтін есептерді шығару;</p> <p>6.5.1.3 картамен, жоспармен, сызбамен жұмыс барысында масштабты қолдану;</p> <p>6.5.1.4 рационал сандарға мәтін есептерді шығару;</p> <p>6.5.1.5 тура және кері пропорционалмен байланысты шамаларды тану және есептерді шығару;</p> <p>6.5.1.6 сызықтық теңдеулерді құрастыру көмегімен мәтін есептерді шешу;</p> <p>6.5.1.7 сызықтық теңдеулердің жүйесін құрастыру көмегімен мәтін есептерді шешу;</p> <p>6.5.1.8 оқу диалогін тоқтату және аяқтау;</p> <p>6.5.1.9 сандармен байланысты есептерді шығару үшін</p> $\overline{ab} = 10a + b,$ $\overline{abc} = 100a + 10b + c$ <p>жазбаларын қолдану;</p> <p>6.5.1.10 негізгі және қосымша ақпаратты бөлу, іс-әрекет тәртібін құру</p>

5.1 Математикалық модельдеудің көмегімен есептер шығару	5.5.1.11 жеке көрсеткіштер бойынша қойылған дыбыстардың айтылуына өз бақылауын сақтау	
5.2 Математикалық тіл және математикалық модель	<p>5.5.2.1 жай бөлшектерді оқу және жазу;</p> <p>5.5.2.2 ондық бөлшектерді оқу және жазу;</p> <p>5.5.2.3 координаталық сәуледе натурал сандарды бейнелеу;</p> <p>5.5.2.4 координаталық сәуледе жай бөлшектерді, аралас сандарды бейнелеу;</p> <p>5.5.2.5 координаталық сәуледе ондық бөлшектерді бейнелеу;</p> <p>5.5.2.6 натурал сандарды салыстыру нәтижесін $>$, $<$, $=$ белгілерінің көмегімен жазу;</p> <p>5.5.2.7 жағдайды зерттеу, натурал сандарды салыстыруды және келтіруді талап ететін жағдайды зерттеу;</p> <p>5.5.2.8 айнымалылармен өрнектер құрастыру;</p> <p>5.5.2.9 жиындармен жұмыс барысында</p> <p>∪</p> <p>,</p> <p>∩</p> <p>,</p> <p>∈</p> <p>,</p> <p>∉</p> <p>,</p> <p>⊂</p> <p>,</p> <p>⊃</p> <p>,</p> <p>∅</p> <p>символдарын қолдану;</p> <p>5.5.2.10 жазық фигураларды құру және кеңістіктік геометриялық фигураларды (текше мен тікбұрышты параллелепедті) ұнғылау;</p> <p>5.5.2.11 оқу кітабымен тиімді жұмыс істеу, орындалған тапсырмалардың нәтижелерін бағалау</p>	<p>6.5.2.1 екі санның қатынасын оқу және жазу</p> <p>6.5.2.2 пропорцияны оқу және жазу</p> <p>6.5.2.3 шамаларды сипаттау кезінде бүтін сандарды қолдану</p> <p>6.5.2.4 шамалар арасындағы тәуелділікке арналған есептерді шығару;</p> <p>6.5.2.5 шамалар арасындағы тәуелділіктер тапсырмасының тәсілдерін білу;</p> <p>6.5.2.6 тәуелділік формуласын оны сипаттау бойынша жазу;</p> <p>6.5.2.7 формуламен немесе графикамен берілген тәуелділіктер үшін кестені құрастыру;</p> <p>6.5.2.8 формуламен және кестемен берілген тәуелділіктер графикасын құру;</p> <p>6.5.2.9 нақты процестер графикасын қолданып, шамалар арасындағы тәуелділікті зерттеу;</p> <p>6.5.2.10 нақты тәуелділіктер мен тура пропорционал шамалар арасындағы графиканы түсіндіру;</p> <p>6.5.2.11 сипаттау бойынша тура пропорционал формуланы жазу;</p> <p>6.5.2.12 тура пропорционал графигін құру;</p> <p>6.5.2.13 ғылыми (оқу) мәтінге ат қою, фразааралық байланыс тәсілдерін қолданып, 2-3 сөйлемді құрастыру</p>

27. Осы Бағдарлама сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6 сыныптары үшін "Математика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді

жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

28. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6 сыныптарына арналған "Математика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6 сыныптары үшін "Математика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5 - сынып:

1 - кесте

Ұзақмерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақмерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
1. Сандар	Натурал сандар және нөл саны	5.1.1.1 натурал сандар жиыны ұғымын меңгеру; 5.1.1.2 жұп және тақ сандар ұғымдарын меңгеру; 5.1.1.7 өзара қарапайым сандардың анықтауды білу
3. Геометрия элементтері	Координаттық сәуле	5.3.1.1 әртүрлі ұзындық өлшемдерін білу және координаталық сәуледегі бірлік кесіндінің не екенін түсіну; 5.3.1.10 оқулықтағы ақпаратты (мәтін, графикалық, бейнелеу) табу, оның мазмұнын талдау
5. Математикалық модельдеу және анализ	Натурал сандарды салыстыру	5.5.2.3 координаталық сәуледе натурал сандарды бейнелеу; 5.5.2.6 натурал сандарды салыстыру нәтижесін $>$, $<$, $=$ белгілерінің көмегімен жазу; 5.5.2.7 жағдайды зерттеу, натурал сандарды салыстыруды және келтіруді талап ететін жағдайды зерттеу
		5.1.2.1 натурал сандарды, оның ішінде координаталық сәуле көмегімен салыстыру; 5.1.2.2 амалдар тәртібін орнату және жақшамен және жақшасыз

1. Сандар	Арифметикалық амалдардың қасиеттері	төрт амалдан артықтау тұратын сандық өрнектердің мәндерін табу ; 5.1.2.3 сандық өрнектер мәнін табу үшін қосу және көбейту қасиеттерін қолдану; 5.1.2.35 белсенді сөздік қорында негізгі пәндік терминдерді қолдану
2. Алгебра элементтері	Санды және әріпті өрнектер, олардың мәндері. Өрнектерді ықшамдау	5.2.1.1 қосу және көбейту қасиеттерін қолданып, әріптік өрнектерді айналдыру; 5.2.1.2 әріптердің берілген мәндері бойынша әріптік өрнектердің мәндерін табу; 5.2.1.3 айнымалы өрнектерді және мәтін есептерді шығару кезіндегі формулаларды құрастыру; 5.2.1.4 толық тындау; мұғалім немесе сыныптасы оқыған мәтіннің мазмұнын, құрбысының ауызша жауабын саналы және толық қабылдау; 5.2.1.5 пәндік лексиканы қолданып, конструктивті диалог құру
	Теңдеу. Теңдеудің түбірі. Теңдеуді шешу	5.2.2.1 арифметикалық амалдардың белгісіз компоненттерін табу ережелері негізінде теңдеулер шешу; 5.2.2.2 теңдеулерді шешу дұрыстығын тексеру тәсілдерін қолдану; 5.2.2.3 жеке көрсеткіштер бойынша қойылған дыбыстардың айтылуына өзін-өзі бақылауды сақтау
	Натурал сандардан тұратын сандар тізбегі	5.2.3.1 натурал сандардан тізбектерде заңдылықты орнату; 5.2.3.2 натурал сандардан тізбектерде жетіспейтін элементтерді табу; 5.2.3.3 заңдылықты ойлап табу және натурал сандардан тізбектерді құрастыру
5. Математикалық модельдеу және анализ	Формула. Формула арқылы есептеу. Мәтін есептерді шешу.	5.5.1.1 арифметикалық амалдар көмегімен натурал сандармен мәтін есептерді шығару; 5.5.1.6 мәтін өрнектерді құрастыру және оларды есептерді шешу үшін қолдану;

		5.5.1.7 Эйлер-Венн мәтін есептерін шығару үшін формуланы құрастыру
1. Сандар	Бөлгіштер мен еселіктер, жай және құрама сандар	5.1.1.4 бөлгіштің анықтауды және еселенген натурал санды білу; 5.1.1.5 қарапайым және құрама сандарды анықтауды білу
	Бөлінгіштіктің, қосындының және айырманың негізгі қасиеттері. 2; 3 ; 5; 9; 10 сандарына бөлінгіштік белгілері	5.1.2.5 натурал сандардың 2, 5, 10, 3, 9-ға бөлінгіштік белгілерін қолдану; 5.1.2.6 құрама сандарды қарапайым көбейткіштерге бөлшектеу; 5.1.2.7 натурал сандардың бөлгіштерін табу; 5.1.2.8 натурал сандардың еселіктерін табу; 5.1.2.9 көбейтіндінің берілген натурал санға бөлінгіштігін талдау 5.1.2.10 қосынды мен айырманың берілген натурал санға бөлінгіштігін талдау;
	Дәреже	5.1.1.3 натурал санның дәрежесін анықтай білу; 5.1.2.4 бірдей сандардың көбейтіндісін дәреже түрінде жазу
	Натурал сандарды жай көбейткіштерге жіктеу	5.1.2.6 құрама сандарды қарапайым көбейткіштерге бөлшектеу;
	Ең үлкен ортақ бөлгіш. Өзара жай сандар. Ең кіші ортақ еселік	5.1.1.6 жалпы бөлгіш, жалпы еселеуіш, ең үлкен ортақ бөлгіш және ең кіші ортақ еселік сандарын анықтауды білу; 5.1.1.7 өзара қарапайым сандардың анықтауды білу
	Ең үлкен ортақ бөлгішті және ең кіші ортақ еселікті табу	5.1.2.11 екі және одан көп сандардың ең үлкен ортақ бөлгішін және ең кіші ортақ еселігін табу; 5.1.2.35 белсенді сөздік қорында негізгі пәндік терминдерді қолдану
5. Математические моделирование и анализ	Мәтін есептерді шығару кезінде ең үлкен ортақ бөлгішті және ең кіші ортақ еселікті қолдану	5.5.1.2 мәтін есептер шығару кезінде ең үлкен ортақ бөлгішті және ең кіші ортақ еселікті қолдану
2 - тоқсан		
1. Сандар	Жай бөлшек.	5.1.1.8 жай бөлшек ұғымын меңгеру;

	Дұрыс және бұрыс жай бөлшектер	5.1.1.9 дұрыс және бұрыс бөлшектерді тану;
5. Математикалық модельдеу және анализ	Жай бөлшектерді оқу және жазу	5.5.2.1 жай бөлшектерді оқу және жазу;
1. Сандар	Жай бөлшектердің негізгі қасиеті	5.1.2.13 жай бөлшектерді қысқарту кезінде бөлшектің негізгі қасиетін қолдану; 5.1.2.14 жай бөлшектерді жаңа бөлгішке, ең аз ортақ бөлгішке келтіру; аралас сандарды, жай бөлшектерді салыстыру;
	Аралас сандар	5.1.1.10 аралас сандарды анықтай білу; 5.1.1.11 өзара кері сандарды анықтай білу;
	Жай бөлшектерді және аралас сандарды салыстыру	5.1.2.12 бұрыс бөлшекті аралас санға және аралас санды бұрыс бөлшекке айналдыру; 5.1.2.14 жай бөлшектерді жаңа бөлгішке, ең аз ортақ бөлгішке келтіру; аралас сандарды, жай бөлшектерді салыстыру;
5. Математикалық модельдеу және анализ	Жай бөлшектер мен аралас сандарды кескіндеу	5.5.2.4 координаталық сәуледе жай бөлшектерді, аралас сандарды бейнелеу; 5.5.2.11 оқу кітабымен тиімді жұмыс істеу, орындалған тапсырмалардың нәтижелерін бағалау
2. Алгебра элементтері	Жай бөлшектерден тұратын сандар тізбектері	5.5.2.3 координаталық сәуледе натурал сандарды бейнелеу; 5.5.2.6 натурал сандарды салыстыру нәтижесін $>$, $<$, $=$ белгілерінің көмегімен жазу;
1. Сандар	Жай бөлшектерді қосу және азайту Аралас сандарды қосу және азайту Жай бөлшектерді және аралас сандарды көбейту. Жай бөлшектерді және аралас сандарды бөлу	5.1.2.15 бірдей бөлгіштермен бөлшектерді қосу және азайтуды орындау;
		5.1.2.16 әртүрлі бөлгіштермен бөлшектерді қосу және азайтуды орындау;
		5.1.2.17 натурал саннан бөлшекті азайтуды орындау;
		5.1.2.18 аралас сандарды қосу және азайтуды орындау;
		5.1.2.19 жай бөлшектерді, аралас сандарды көбейтуді орындау; 5.1.2.20 берілген санға кері санды табу;
		5.1.2.21 жай бөлшектер мен аралас сандарды бөлуді орындау;

1. Сандар	Санның бөлігін және бөлігі бойынша санды табуға берілген есептер	5.1.2.22 санның бөлігін және оның бөлігі бойынша санды табу;
5. Математикалық модельдеу және анализ	Бірлесіп орындалатын жұмыстарға қатысты есептер	5.5.1.3 арифметикалық амалдар көмегімен жай бөлшектермен мәтін есептер шығару (мысалы, бірлескен жұмысқа арналған есептер); 5.5.1.4 сандар немесе шамалар бөліктерін және оның бөлігі бойынша сандарды немесе шамаларды табуға арналған есептерді құру және шешу;
1. Сандар	Ондық бөлшек	5.1.1.12 натурал санды ондық жазба түрінде ұсыну; 5.1.1.13 ондық бөлшектер ұғымын меңгеру; 5.1.1.14 ондық бөлшек түрінде жазылған сандар теңдігін түсіну, мысалы: 1,3 және 1,30
	Ондық бөлшекті жай бөлшекке айналдыру	5.1.2.23 бір нысанда жазылған бөлшектерді басқаға ауыстыру; 5.1.2.24 ондық бөлшектерді салыстыру;
5. Математикалық модельдеу және анализ	Ондық бөлшектерді оқу және жазу	5.5.2.2 ондық бөлшектерді оқу және жазу; 5.5.2.5 координаталық сәуледе ондық бөлшектерді бейнелеу; 5.5.2.11 оқу кітабымен тиімді жұмыс істеу, орындалған тапсырмалардың нәтижелерін бағалау
1. Сандар	Ондық бөлшектерді қосу және азайту	5.1.2.25 ондық бөлшектерді қосу және азайтуды орындау;
	Ондық бөлшекті натурал санға және ондық бөлшекке көбейту	5.1.2.26 ондық бөлшекті натурал санға және ондық бөлшекке көбейтуді орындау;
	Ондық бөлшекті натурал санға және ондық бөлшектерге бөлу	5.1.2.28 ондық бөлшекті натурал санға және ондық бөлшекке бөлуді орындау;
	Ондық бөлшектерді 10; 100; 1000; .. және 0,1; 0,01; 0,001; ... сандарына көбейту және бөлу	5.1.2.27 ондық бөлшекті 10, 100, 1000 және 0,1; 0,01; 0,001-ге көбейту ережесін қолдану; 5.1.2.29 ондық бөлшекті 10, 100, 1000 және 0,1; 0,01; 0,001-ге бөлу ережесін қолдану;
	Жуық мәндер	5.1.1.15 сандардың жуық мәндері ұғымын меңгеру;

	Ондық бөлшектерді дөңгелектеу	5.1.2.30 ондық бөлшектерді берілген разрядка дейін дөңгелектеу;
5. Математикалық модельдеу және анализ	Мәтінді есептерді шығару	5.5.1.5 арифметикалық амалдар көмегімен бөлшектермен мәтін есептер шығару; 5.5.1.11 жеке көрсеткіштер бойынша қойылған дыбыстардың айтылуына өз бақылауын сақтау
2. Алгебра элементтері	Бөлшектерден тұратын сандар тізбектері	5.2.3.4 бөлшектерден тұратын сандық тізбектерде заңдылық орнату;
4 - тоқсан		
4. Статистика және ықтималдықтар теориясы	Жиын. Жиын элементтері.	5.4.1.3 ішкі жиынтық ұғымын меңгеру;
	Жиындар арасындағы қатынастар. Ішкі жиын. Жиындардың бірігуі мен қиылысуы	5.4.1.2 берілген жиындардың бірігуін және қиылысуын анықтай білу және табу, $\cup$, $\cap$, символдарын қолдана отырып, нәтижелерін жазу; 5.4.1.3 ішкі жиынтық ұғымын меңгеру; 5.4.1.4 жиындар арасындағы (қиылысатын және қиылыспайтын жиындар) қатынастардың сипатын анықтау; 5.4.1.6 бағыттау көмегіне жүгіну;
5. Математикалық модельдеу және анализ	Жиындарды кескіндеу	5.5.2.9 жиындармен жұмыс барысында $\cup$, $\cap$, $\in$, $\notin$, $\subset$, $\supset$, $\emptyset$ символдарын қолдану;
	Мәтінді есептерді шығару	5.5.1.7 Эйлер-Венн мәтін есептерін шығару үшін формуланы құрастыру;
	Пайыз	5.1.1.16 пайыз түсінігін меңгеру;

1. Сандар	Санның пайызын және пайызы бойынша санды табу	5.1.2.31 бөлшектерді пайыздарға және пайыздарды бөлшектерге айналдыру; 5.1.2.32 берілген санның пайызын табу; 5.1.2.33 бір санның басқаға пайыздық қатынасын табу және керісінше; 5.1.2.34 берілген пайыз бойынша санды табу
5. Математикалық модельдеу және анализ	Мәтінді есептерді шығару	5.5.1.10 пайыздарға арналған мәтін есептер шығару;
3. Геометрия элементтері	Бұрыш	5.3.1.2 бұрыш ұғымдарын және оның градустық өлшемдерін меңгеру, бұрыштарды белгілеу және салыстыру; 5.3.1.3 бұрыш түрлерін (сүйір, тік, доғал, жазыңқы, толық) ажырату;
	Көпбұрыш	5.3.1.4 көпбұрыш ұғымын меңгеру ;
	Шеңбер. Дөңгелек. Дөңгелек сектор	5.3.1.6 шеңбер, дөңгелек ұғымдарын және олардың элементтерін (центр, радиус және диаметр) меңгеру; 5.3.1.7 циркуль көмегімен шеңбер салу; 5.3.1.8 айналма сектор ұғымын меңгеру;
	Бұрыштың градустық өлшемі	5.3.3.1 транспортир көмегімен бұрыштарды өлшеу және транспортир көмегімен берілген градустық өлшеммен бұрыштар сызу; 5.3.3.2 градустық өлшемдегі бұрышты табу, бұрыштарды салыстыру үшін есептер шығару;
4. Статистика және ықтималдықтар теориясы	Диаграмма	5.4.3.1 дөңгелек, сызықтық және бағаналық диаграммалар туралы түсінігінің болуы, дөңгелек, сызықтық және бағаналық диаграммалар құру;
	Статистикалық деректерді көрсету тәсілдері	5.4.3.2 кесте немесе диаграмма түрінде ұсынылған статистикалық ақпаратты шығару; 5.4.3.4 диалог барысында пәндік лексиканы қолдану;
3. Геометрия элементтері	Тік бұрышты параллелепипедті ұңғылау	5.3.1.5 тікбұрышты параллелепипед (текше) және оларды ұңғылау туралы ұғымының болуы;

		5.3.1.10 оқулықтағы ақпаратты (мәтін, графикалық, бейнелеу) табу , оның мазмұнын талдау
5. Математикалық модельдеу және анализ	Жазық фигуралар және кеңістіктік геометриялық фигураларды ұңғылау	5.5.2.10 жазық фигураларды құру және кеңістіктік геометриялық фигураларды (текше мен тікбұрышты параллелепедті) ұңғылау;
3. Геометрия элементтері	Фигураларды қиюға берілген есептер. Фигураларды құрастыруға берілген есептер	5.3.2.1 фигураларды кесу және жинау көмегімен есептер шығару; 5.3.2.2 орындау техникасын нақтылау және түзету үшін тура сұрақтарды қою; 5.3.2.3 орындау процесінде оқу тапсырмасын ұстану
5-сыныптағы математика курсы қайталау		

2) 6 - сынып:

2 – кесте

Ұзақмерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақмерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
5-сыныптағы математика курсы қайталау		
1. Сандар	Екі санның қатынасы	6.1.1.1 екі санның қатынасы не көрсететінін білу; 6.1.1.10 интонация мен диалог немесе монологтың эмоционалдық құраушы өзара байланысын бақылау; 6.1.1.11 ауызша нұсқау бойынша іс-әрекет жасай білуі
	Екі санның пайыздық қатынасы	6.1.2.5 пропорцияның негізгі қасиетін білу және қолдану; 6.1.2.2 берілген қатынасқа кері қатынасты табу; 6.1.2.8 берілген қатынастағы шамаларды бөлу; 6.1.2.9 шамаларды бөліктерге, керісінше пропорционалдарды берілген сандарға бөлу;
5. Математикалық модельдеу және анализ	Екі санның қатынасы	6.5.2.1 екі санның қатынасын оқу және жазу 6.5.2.2 пропорцияны оқу және жазу
	Пропорция. Пропорцияның негізгі қасиеті	6.1.2.3 пропорцияны анықтай білу; 6.1.2.4 пропорцияны тану және құрастыру; 6.1.2.5 пропорцияның негізгі қасиетін білу және қолдану;

1. Сандар	Тура және кері пропорционалдық тәуелділік	6.1.1.2 қандай шамалар тура пропорционалдар болатынын түсіну, мысалдар келтіру, есептерді шығару; 6.1.1.3 қандай шамалар кері пропорционалдар болатынын түсіну, мысалдар келтіру, есептерді шығару
5. Математикалық модельдеу және анализ	Мәтінді есептерді пропорцияның көмегімен шығару	6.5.1.2 пропорция көмегімен пайыздарға арналған мәтін есептерді шығару; 6.5.1.5 тура және кері пропорционалмен байланысты шамаларды тану және есептерді шығару;
1. Сандар	Масштаб	6.1.1.5 масштаб ұғымын меңгеру;
5. Математикалық модельдеу және анализ	Мәтінді есептерді пропорцияның көмегімен шығару	6.5.1.3 картамен, жоспармен, сызбамен жұмыс барысында масштабты қолдану;
3. Геометрия элементтері	Шеңбердің ұзындығы. Дөңгелектің ауданы. Шар. Сфера	6.3.1.1 шеңбер ұзындығының оның диаметріне қатынасында тұрақты сан бар екенін білу; 6.3.1.4 шар және сфера туралы түсінігінің болуы;
	Шеңбердің ұзындығының және дөңгелектің ауданының формулалары	6.3.3.2 шеңбер ұзындығының оның диаметріне қатынасында тұрақты сан бар екенін білу; 6.3.3.3 шеңбер ұзындығының формуласын білу және қолдану;
2 - тоқсан		
1. Сандар	Оң сандар. Теріс сандар. Координаталық түзу. Қарама-қарсы сандар	6.1.1.4 координаталық түзуді анықтауды және оны құруды білу; 6.1.1.7 қарама-қарсы сандар ұғымын, оларды координаталық түзуде белгілеуді меңгеру;
5. Математикалық модельдеу және анализ	Бүтін сандар. Рационал сандар	6.5.2.3 шамаларды сипаттау кезінде бүтін сандарды қолдану
1. Сандар	Рационал сандар. Сандардың модулі	6.1.1.8 рационал сан ұғымын меңгеру; 6.1.1.9 сан модулін және оның мәнін таба білу;
2. Алгебра элементтері	Өрнектердің геометриялық мәні ;	6.2.1.8 өрнектердің геометриялық мағынасын түсіну;
3. Геометрия элементтері	Координаталық түзуде нүктелердің арақашықтығы	6.3.3.1 координаталық түздегі нүктелер арасындағы қашықтықты табу 6.3.3.6 сөйлеу тілі ағымындағы барлық дыбыстарды анық айту (

		сөйлеу аппаратында ауыр органикалық бұзылыстары бар балалардан басқа)
1. Сандар	Рационал сандарды салыстыру, қосу және азайту. Координаталық түзуде нүктелердің арақашықтығы	6.1.2.6 координаталық түзуде рационал сандарды бейнелеу; 6.1.2.10 бүтін сандарды салыстыру ; 6.1.2.12 рационал сандарды салыстыру; 6.1.2.24 Эйлер-Венн шеңберінің көмегімен рационал сандардың ішкі жиынтығын бейнелеу; 6.1.2.11 координаттық түзудің көмегімен бүтін сандармен қосуды және азайтуды орындау; 6.1.2.14 рационал сандармен азайтуды орындау;
	Рационал сандарды көбейту және бөлу	6.1.2.15 рационал сандармен көбейтуді орындау; 6.1.2.16 рационал сандармен бөлуді орындау; 6.1.2.17 рационал сандармен қосудың және көбейтудің қасиеттерін қолдану
	Рационал санды шексіз периодты ондық бөлшек түрінде беру	6.1.2.18 қандай жай бөлшектер негізгі ондық бөлшектер ретінде берілгенін тану; 6.1.2.19 рационал санды шексіз периодтық ондық бөлшек түрінде беру; 6.1.2.20 шексіз периодтық ондық бөлшек кезеңін табу; 6.1.2.21 шексіз периодтық ондық бөлшекті жай бөлшекке айналдыру; 6.1.2.25 толық тыңдау; мұғалімнің және сыныптасының оқыған мәтінінің мазмұнын, жолдасының ауызша жауабын саналы және толық қабылдау
	Сандарға арифметикалық амалдар қолдану	6.1.2.22 рационал сандардан тұратын сандық өрнектердің мәнін табу;
5. Математикалық модельдеу және анализ	Мәтінді есептерді шығару	6.5.1.4 рационал сандарға мәтін есептерді шығару;
3 - тоқсан		
		6.2.1.1 алгебралық өрнектер ұғымын меңгеру 6.2.1.2 берілген айнымалылардың рационал мәндері кезіндегі

2. Алгебра элементтері	Айнымалы. Айнымалысы бар өрнек	алгебралық өрнектердің мәндерін есептеу 6.2.1.3 алгебралық өрнекте рұқсат етілетін айнымалының мәнін табу және қандай айнымалының мәндерінде алгебралық өрнектер кезінде практикалық есептер мәнмәтінінде мағына бар екенін түсіну; 6.2.1.4 жақшаларды ашу ережесін білу; 6.2.1.5 коэффициент, ұқсас қосылғыштар ұғымдарын анықтай білу және ұқсас қосылғыштарды алгебралық өрнектерге келтіру; 6.2.1.11 шағын монолог пікір айтуды – авторлық мәтінге сүйеніп аннотация құрастыру
	Алгебралық өрнектерді түрлендіру	6.2.1.6 тепе-тең және тепе-тең түрлендіруді анықтай білу және алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендіруді орындау
	Бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздік	6.2.2.1 мәндел теңдеулердің бір айнымалысымен сызықтық теңдеуді анықтай білу; 6.2.2.2 бір айнымалымен сызықтық теңдеулерді шешу; 6.2.2.3 екі айнымалымен сызықтық теңдеулерді анықтауды және оның қасиеттерін білу; 6.2.2.19 оқу қызметінің табыстылық критерийлері негізінде орындалған тапсырмаларды өзара және өздігінен талдай алу
	Санды теңсіздіктер және олардың қасиеттері	6.2.2.6 дұрыс сандар теңдігінің қасиеттерін білу және қолдану;
	Айнымалысы модуль таңбасының ішінде берілген бір айнымалысы бар сызықтық теңдеу	6.2.2.7 a және b – рационал сандар болатын $ x \pm a = b$ түріндегі теңдеулерді шешу;
5. Математикалық модельдеу және анализ	Теңдеулер көмегімен мәтінді есептерді шығару	6.5.1.6 сызықтық теңдеулерді құрастыру көмегімен мәтін есептерді шешу; 6.5.1.10 негізгі және қосымша ақпаратты бөлу, іс-әрекет тәртібін құру
	Санды теңсіздіктер және олардың қасиеттері	6.2.2.8 дұрыс сандар теңсіздігінің қасиеттерін білу және қолдану; теңсіздіктерді қосу, азайту, көбейту мен бөлуді түсіну және қолдану;

	Сан аралықтар. Сан аралықтардың бірігуі мен қиылысуы	6.2.2.9 сандық аралықтарды жазуға арналған белгілерді қолдану және сандық аралықтарды бейнелеу; 6.2.2.10 сандық аралықтардың бірігуі мен қиылысуын табу
2. Алгебра элементтері	Бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздік. Бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктерді шешу Бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктер жүйесі	6.2.2.11 $kx > b$, $kx \geq b$, $kx < b$, $kx \leq b$ түрлерінің сызықтық теңсіздіктерін шешу; 6.2.2.12 теңсіздіктерді алгебралық түрлендіру көмегімен $kx > b$, $kx \geq b$, $kx < b$, $kx \leq b$ теңсіздіктер түріне келтіру; 6.2.2.13 координаталық түзуде теңсіздіктерді шешуді бейнелеу; 6.2.2.14 сандық аралық түрінде теңсіздіктерді шешуді жазу және теңсіздік түріндегі берілген сандық аралықты жазу; 6.2.2.15 бір айнымалымен сызықтық теңсіздік жүйесін шешу; 6.2.2.16 координаталық түзуде $ x > a$, $ x \geq a$, $ x < a$, $ x \leq a$ теңсіздік түрімен берілген көптеген нүктелерді бейнелеу; 6.2.2.17 талқылау элементтерімен мәтінді естіп қабылдау және түсіну, өз сөзімен жеткізе білу;
	Перпендикуляр түзулер және кесінділер. Параллель түзулер және кесінділер	6.3.1.5 координаталық жазықтық ұғымын меңгеру; 6.3.1.6 координаталардың тікбұрышты жүйесін жасау; 6.3.1.7 сандардың реттелген жұбы $(x; y)$ координаталардың тікбұрышты жүйесінде нүкте қоятынын түсіну және әрбір нүктеге нүкте координаталары деп аталатын сандардың жеке реттелген жұбы сәйкес; 6.3.1.8 нүктенің координаталары бойынша координаталар жүйесінде оны құру және

3. Геометрия элементтері		координаталық жазықтықта берілген координаталар нүктелерін табу
	Координаталық жазықтық. Тікбұрышты координаталар жүйесі	6.3.2.1 қиып өтетін, параллель, перпендикуляр түзулерді анықтай білу 6.3.2.2 перпендикуляр, параллель түзулерді және кесінділерді тану; 6.3.2.3 кесінділердің, сәулелердің, түзулердің бір бірімен, координаталық осьтермен қиылысу нүктелерінің координаталарын графикалық тәсілмен табу; 6.3.2.6 сөйлемнің мағынасына, кідірісіне және интонациясына бағдарланып негізгі логикалық екпінді сөзді естіп тану
	Центрлік симметрия. Осьтік симметрия	6.3.1.9 осьтік және орталық симметрия ұғымдарын меңгеру; 6.3.1.10 симметрия осі немесе центрі бар фигуралар туралы түсінігінің болуы; симметриялық және орталық симметриялық фигураларды тану; 6.3.1.11 өз әрекетін жоспарлау, өз әрекетін ауызша және жазбаша еркін айта білу
	Фигуралардың кеңістікте орналасуы	6.3.2.4 фигураны оның бейнесі бойынша табу және жазық және кеңістіктік фигураларды бейнелеу; 6.3.2.5 координаталар басына және координатаның тікбұрышты жүйесіндегі координаталық осьтерге қатысты симметриялық нүктелер мен фигураларды сызу
4 - тоқсан		
	Жиындардың бірігуі мен қиылысуы	6.4.1.1 сандық теңсіздіктерді шығару кезінде жиындардың бірігуі мен қиылысуы ұғымын қолдану; 6.4.1.2 зат есімдермен көрсетілген лексикалық қайталауларды бақылау
	Іріктеу тәсілі арқылы комбинаторикалық есептер шығару	6.4.2.1 іріктеу әдісімен комбинаторлық есептерді шешу; 6.4.2.2 ақпарат іздеу, оны сақтау мен қолдану процесінде өз мінез-құлқына жеке жауапкершілік сезімін таныту

4. Статистика және ықтималдықтар теориясы	Статистикалық деректер және олардың сипаттамалары	<p>6.4.3.1 бірқатар сандардың, қарқынның, медиананың және сандық деректер қатарының модасын орта арифметикалық анықтай білу;</p> <p>6.4.3.2 сатистикалық сандық сипатты шығару;</p> <p>6.4.3.3 негізгі және екінші кезектегі ақпаратты бөліп тастау, іс-қимыл тәртібін құру;</p> <p>6.4.3.4 ауызша және жазбаша нысанда зерттеу сипатындағы саналы және тиімді хабарлама құру</p>
5. Математикалық модельдеу және анализ	Шамалар арасындағы тәуелділіктердің берілу тәсілдері: аналитикалық (формула арқылы), кестелік, графиктік тәсіл	<p>6.5.2.4 шамалар арасындағы тәуелділікке арналған есептерді шығару;</p> <p>6.5.2.5 шамалар арасындағы тәуелділіктер тапсырмасының тәсілдерін білу;</p> <p>6.5.2.6 тәуелділік формуласын оны сипаттау бойынша жазу;</p> <p>6.5.2.7 формуламен немесе графикамен берілген тәуелділіктер үшін кестені құрастыру;</p> <p>6.5.2.8 формуламен және кестемен берілген тәуелділіктер графикасын құру;</p> <p>6.5.2.13 ғылыми (оқу) мәтінге ат қою, фразеаралық байланыс тәсілдерін қолданып, 2-3 сөйлемді құрастыру</p>
1. Сандар	Тура пропорционал шамалар	6.1.1.2 қандай шамалар тура пропорционалдар болатынын түсіну, мысалдар келтіру, есептерді шығару;
5. Математикалық модельдеу және анализ	Нақты процестердің графиктерін қолданып шамалар арасындағы тәуелділіктерді зерттеу	<p>6.5.2.9 нақты процестер графикасын қолданып, шамалар арасындағы тәуелділікті зерттеу;</p> <p>6.5.2.10 нақты тәуелділіктер мен тура пропорционал шамалар арасындағы графиканы түсіндіру;</p> <p>6.5.2.11 сипаттау бойынша тура пропорционал формуланы жазу;</p> <p>6.5.2.12 тура пропорционал графигін құру;</p>
1. Сандар	Тура пропорционалдық және оның графигі	6.1.2.23 тура пропорционал тәуелділікті табу және мысалдар келтіру;
	Түзу пропорционалдық графигі	6.2.1.9 формуланы білу және тура пропорционал графигін құру;

2. Алгебра элементтері	Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйелері және оларды шығару тәсілдері	6.2.2.4 екі айнымалымен сызықтық теңдеулер жүйелері туралы түсініктерінің болуы және екі айнымалымен сызықтық теңдеулер жүйесін шешу реттелген сандар жұбы болып табылатынын түсіну; 6.2.2.5 алмастыру және қосу жолдарымен теңдеулер жүйесін шешу
5. Математикалық модельдеу және анализ	Теңдеулер жүйелерін құрастыру көмегімен есептерді шығару	6.5.1.7 сызықтық теңдеулердің жүйесін құрастыру көмегімен мәтін есептерді шешу; 6.5.1.8 оқу диалогін тоқтату және аяқтау; 6.5.1.9 сандармен байланысты есептерді шығару үшін $\overline{ab} = 10a + b,$ $\overline{abc} = 100a + 10b + c$ жазбаларын қолдану;
5-6-сыныптардағы математика курсы қайталау		

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 506 -қосымша

Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Алгебра" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптар үшін "Алгебра" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" Заңының 5-бабы 14) тармақшасына сәйкес әзірленген.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2. Оқыту мақсаты – "Алгебра" пәнін сапалы меңгеруді қамтамасыз ету, сөйлеу тілінің күрделі кемістігі бар білім алушылардың функционалдық сауаттылығын, оның

ішінде оқу пәндерімен кіріктіруді, жалпы адами құндылықтар мен ұлттық мәдениеттің ең озық дәстүрлері негізінде білім алушылардың зияткерлік деңгейін дамытуды қалыптастыру.

3. Міндеттер:

1) Бағдарламаның бөлімдері бойынша: "Сандар", "Алгебра", "Статистика және ықтималдықтар теориясы", "Математикалық модельдеу және анализ" математикалық білімдерін, біліктері мен дағдыларын қалыптастыруға және дамытуға себептесу;

2) әртүрлі мәнмәтіндегі есептерді шешу үшін математикалық тілді және негізгі математикалық заңдарды, сандық қатынастарды және кеңістіктік пішіндерді қабылдауға көмектесу;

3) білім алушылардың білімдерін есептерді шешу мақсатымен математикалық үлгі құруға бағыттау және нақты процестерді сипаттайтын математикалық үлгілерді түсіндіру;

4) физика, химия, биология және теориялық салалардағы және практикалық қызметтер бойынша есептерді зерттеу мен шешу үшін математикалық әдістерді қолданудың қарапайым дағдыларын, өз бетінше зерделеуге және болашақ таңдалған мамандығымен білім алуын жалғастыруға қажетті дағдыларды қалыптастыру;

5) практикалық есептерді шешу кезінде қолайлы математикалық әдістерді таңдау үшін логикалық және сын тұрғысынан ойлауын, шығармашылық қабілеттерін алынған нәтижелерді бағалау және олардың нақтылығын анықтауын дамыту;

6) қарым-қатынас дағдыларын дамыту, оның ішінде ақпаратты нақты және сауатты жеткізу қабілетін, жарияланымдар мен электрондық құралдарды қоса алғанда ақпаратты әртүрлі деректерден пайдалану;

7) дербес жұмыс үшін, сондай-ақ командалық жұмыс үшін дербестік, жауапкершілік, жігерлілік, табандылық, шыдамдылық және төзімділік сияқты жеке қасиеттерін дамыту;

8) ғылым сияқты алгебраның даму тарихымен, алгебралық терминдердің шығуымен таныстыру;

9) алгебраға оқыту процесінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану дағдыларын дамыту;

10) қоғамдық ілгерілеу үшін алгебраны түсіну маңыздылығын қамтамасыз ету;

11) түзету қолдауының міндеттерін шешуді қамтамасыз ету.

4. Бағдарлама сөйлеу тілінің әртүрлі жақтарын дамыту бойынша жүйелі жұмысты қамтамасыз етуге бағытталған ерекшеліктерге ие және төмендегідей түзете қолдау міндеттерін шешеді:

1) математикалық терминология материалында сөздік қорын қалыптастыру және кеңейту;

2) еркін сөйлеуде, сабақтан тыс, толыққанды әлеуметтенуіне қажетті термин сөздер мен сөйлемдерді саналы және дұрыс қолдану;

3) білім алушылардың сөйлеу кезіндегі өзін өзі бақылауына, өзін өзі бағалауына, өзінің сөйлеу тілін дамытуға түрткі болатын жағдайларды жасау;

4) тура мағынасын, мәнмәтінді және сөздің астарын түсінуге қажетті ойлау операцияларын құрылымдау;

5) тіректік сигналдарды, алгоритмдерді, нұсқауларды және өз әрекетін айту ережелерін қолдануға қабілеттерді қалыптастыру және дамыту.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Түзету-сөйлеу жұмысындағы негізгі орын білім алушылардың математикалық материалды түсінуіне және зияткерлік функцияларын дамытуға бағытталған математикалық қызметтерге оларды тарту арқылы пәннің базалық негізін бір уақытта меңгерумен терминологиялық сөз қорын дамытуға беріледі. Пәндік терминологиялық минимумды жақсы меңгеру үшін сабақтарда барлық арнайы сөздер ірі, нақты, ал күрделі сөздер буындарға бөлініп берілетін көрнекіліктер (жалпы және жеке жұмыс үшін кесте, сызба, карточка) қолданылады.

6. Жұмысты жаңа терминдермен белгілі алгоритм бойынша өткізген дұрыс:

1) сөздің/терминнің мағынасының түсіндірмесі;

2) дұрыс айту жаттығулары;

3) сөздік эквивалентті (синонимдер) таңдау;

4) сөз формаларымен жұмыс: септеу, жіктеу;

5) фразеологизмдерді, мәтелдерді, аналогтарды қосатын мнемотехникалық тәсілдерді қолданып, көп белгілікпен жұмыс.

7. Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларды оқыту кезінде сөйлеу тілінің лексикалық жағының олқылықтарын, оқу-терминологиялық лексиканы әлсіз меңгеруін, сәйкес терминдермен белгіленетін түсініктер туралы формалды ұғымы ескеріледі.

8. Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға аталған пәнді оқыту кезінде оқу процесін ерекше ұйымдастыруды талап ететін психологиялық сипаттары ескеріледі және келесідей принциптер:

1) мұқият таңдалған тапсырмалардың көмегімен ынталандырушы және дамытушы оқыту, оның ішінде сөйлеу әрекеті дағдыларын (тыңдалым, айтылым, оқылым және жазылым) дамыту, пәннің оқу материалында психикалық процестерді түзету (сөйлеу тілі, қабылдау, есте сақтау, ойлау);

2) "бағалау" арқылы оқытуды қолдау;

3) зерттеу әрекеттерін және белсенді оқыту әдістерін міндетті қолдануын мадақтау;

4) сыни ойлау стратегиясын қолдану;

5) бірнеше сезім нүктелеріне сүйену;

6) сабақта сөйлеу тілі қарым-қатынасы жағдайларын құру мақсатымен білім алушылардың жеке, жұптық, топтық әрекеттерін ұйымдастыру;

- 7) талқылау элементтерімен монологиялық сөйлеу тіл дағдыларын қалыптастыру;
- 8) білім алушылардың алдына қойылған проблемалық тапсырмаларды шешу жолдарын өз бетінше іздену;
- 9) мүсінін, көру қабілетін, психоэмоционалдық күшейтпесін алу, ұсақ және жалпы моторикасын, сөйлеу кезіндегі дем алуын түзету үшін денсаулық сақтау технологияларын қолдану;
- 10) білім алушыларды өзара оқыту (сынып ішінде және сыныптар арасында);
- 11) практикалық, шығармашылық әрекеттері (теория мен практика арасындағы алшақтықты жою үшін шығармашылық жұмыстардың түрлерін құру);
- 12) қосымша материалды іздеуді және қолдануды талап ететін тапсырмаларды орындау;
- 13) аталған пәннің қолданбалы сипатын демонстрациялау мақсатымен пәндік салалармен кіріктірілген тапсырмаларды қолдану;
- 14) сабақта әртүрлі әрекеттерді жиі ауыстырып отыру;
- 15) білім алушылардың жеке сезімдік, ойлау және практикалық тәжірибесіне сүйену ;
- 16) сабақтағы жағымды психоэмоционалдық ахуал;
- 17) мәтіндермен жұмыс кезінде білім алушылардың оқу сауаттылығын қалыптастыру қолданылады.

9. Пән мұғаліміне жалпыдидактикалық тәсілдерді, әдістерді, оқу процесін ұйымдастыру технологиялары пайдаланылады, яғни:

- 1) құндылыққа бағдарланған тәсіл оқу әрекетін ұйымдастыру және орындау тәсілі ретінде, оқу процесі білім алушылардың жеке құндылықтар жүйесін қалыптастыру кезінде нақты құндылықтар позициясынан оның нәтижелерін алу және қолдану;
- 2) тұлғаға бағдарланған тәсіл, мақсаты оқу процесін дербестендіру, білім алушы тұлғасын үйлесімді қалыптастыру және жан-жақты дамыту, жеке психикалық және дене даму ерекшеліктерін, қажеттіліктерін мен мінез-құлық мотивтерін, әлеуетті мүмкіндіктерін ескере отырып, оның шығармашылық күшін толық ашу болып табылады;
- 3) іс-әрекет тәсілі білім алушының білімдерді дайын түрде алмай, керісінше өзі ізденуімен, өз оқу қызметінің мазмұны мен формасын ұғынуымен, оның білімдерін белсенді және табысты қалыптастыруға, кең спектрдағы оқу біліктері мен дағдыларына көмектесетін нормалар жүйесін түсінуімен және қабылдауымен қорытындыланады;
- 4) сараланған тәсіл білім алушылардың ерекшеліктері ескеріліп, олардың әртүрлі топтары үшін оқу процесін мамандандыруды, оқытуды ынталандыруға әртүрлі тәсілдерді іздеуді, олардың шығармашылық және сыни ойлауын дамытуды түсіндіреді;
- 5) құзыреттіліктік тәсіл, әлеуметтік тәжірибені қолдану негізінде әртүрлі салалардағы және әрекет түрлеріндегі білім алушылардың өз бетінше шешу қабілеттерін дамытуға бағытталған; білім мазмұнын қамтитын танымдық,

коммуникативтік, ұйымдастырушылық, адмгершіліктік және басқа да проблемаларды өз бетінше шешу тәжірибесін білім алушыларда қалыптастыру үшін жағдайлар жасауды болжайды;

6) "Алгебра" пәнін басқа да оқу пәндерімен байланыстыруға мүмкіндік беретін кіріктіруші тәсіл;

7) білім алушылардың өз бетінше оқу іс-әрекетін ұйымдастыру негізінде құрылатын жүйелі ықпал оларда әмбебап оқу іс-әрекеті жүйесін қалыптастыру мен дамытуды, өз бетімен оқу, өзін өзі дамыту, өзін өзі ұйымдастыру режиміндегі оқу процесін ұйымдастыруды қамтамасыз етеді;

8) ақпарат беруді және хабарлауды, екі немесе одан да көп адамдардың сөйлеу тілдік өзара іс-әрекеті процесіндегі білімдермен, дағдылармен және біліктермен алмасуды болжайтын коммуникативтік тәсіл; коммуникативтік тәсілдің нәтижесі тіл және сөйлеу тілі жүйесін дұрыс қолдана отырып, коммуникативтік тәртіпті, қарым-қатынастың адекватты жағдайын таңдай отырып, өзара іс-әрекет процесінде тіл арқылы қарым-қатынасты жүзеге асыруға қабілеттілігі болып табылады.

10. Оқыту процесі, есепке алу, бұзылған сөйлеу тілі қызметтерімен және барлық оқу процесіндегі екіншілік салдарлармен жұмыс түзету бағыттылығына ие. Түзету бағыттылығы принципі келесідей позициялармен қамтамасыз етіледі:

1) дыбыс айтуын, лексико-грамматикалық жұмысты түзету, байланыстырып сөйлеу тілін дамыту, артта қалған танымдық даму процестерді белсендіруге ілеспелі коммуникативтік дағдыларды жетілдіру;

2) екіншілік ақауларды түзетуге оқыту мазмұнының бағыттылығы: ойлаудың ұғымдық-логикалық нысандарын дамыту, ұсақ моторикасын дамыту, сенсорлық эталондарды нақтылау және саралау, тәртіп еріктілігін қалыптастыру;

3) білім алушылардың білімдерінің, біліктерінің және дағдыларының беріктігі оқу материалын меңгеру сапасының, оның есте сақтау тұрақтылығының, практикада жаңғырту және қолдану жеңілдігінің көрсеткіші ретінде.

11. Мұғалімнің кәсіби қызметі сүйемелдеу қызметінің мамандарымен – логопедпен, психологпен, медицина қызметкерлерімен жүйелі тиімді өзара іс-әрекет дайындығын, сөйлеу тілінің әртүрлі бұзылыстары бар білім алушыларға сабақта жеке түзету қолдауын көрсетуге мүмкіндік беретін арнайы әдістемелерді меңгеруді қамтиды.

12. Ерекше талаптар педагогтың сөйлеу тіліне қойылады: ақпараттылық, дұрыстығы, нақтылығы, логикалығы мен қолжетімділігі, мәнерлілігі, анық дикция, оңтайлы қарқыны мен сөйлеу тілінің ырғағы.

13. Кабинетте міндетті түрде қабырғаға ілетін көрсету, маркерлік, интерактивті тақталар, толымдалған компьютер, сондай-ақ сызбалар, кестелер, көрнекі оқу материалы бар схемалар, дидактикалық материал қарастырылады.

14. "Алгебра" пәні кабинеті кіші және үлкен топтарда білім алушылардың қызметін жүзеге асыруға мүмкіндік беретін мобильді үстелдері, орындықтары бар кең бөлмені

қамтиды. Аталған кабинеттерде жиһазды орын-орнына қою білім алушылардың жас ерекшеліктеріне сәйкестендіріледі.

3-тарау. "Алгебра" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

15. "Алгебра" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 7-сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында - 102 сағатты;
- 2) 8-сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында - 102 сағатты;
- 3) 9-сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында - 102 сағатты;
- 4) 10-сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында - 102 сағатты құрайды.

16. 7-сыныпқа арналған "Алгебра" пәнінің базалық мазмұны:

1) 5-6 сыныптардағы математика курсының оқу материалын қайталау;

2) натурал сандар және олардың бөлінгіштігі. Натурал сандар және нөл саны. Координаттық сәуле. Натурал сандарды салыстыру. Қос теңсіздік. Натурал сандарды қосу. Натурал сандарды азайту. Натурал сандарды көбейту. Натурал сандарды бөлу. Арифметикалық амалдардың қасиеттері. Натурал сандарға арифметикалық амалдар қолдану. Санды өрнектер. Әріпті өрнектер. Санды және әріпті өрнектердің мәндері. Өрнектерді ықшамдау. Теңдеу. Теңдеудің түбірі. Теңдеудің көмегімен мәтінді есептер шығару. Формула. Формула арқылы есептеу. Натурал сандардан тұратын сандар тізбектері. Натурал сандардың бөлгіші мен еселігі. Жай және құрама сандар. Бөлінгіштіктің негізгі қасиеттері. 2; 3; 5; 9; 10 сандарына бөлінгіштік белгілері. Жұп және тақ сандар. Дәреже. Дәреженің негізі. Дәреженің көрсеткіші. Натурал сандарды жай көбейткіштерге жіктеу. Ең үлкен ортақ бөлгіш. Өзара жай сандар. Ең кіші ортақ еселік;

3) жай бөлшектер және оларға амалдар қолдану. Жай бөлшектерді оқу және жазу. Жай бөлшектің негізгі қасиеті. Дұрыс және бұрыс жай бөлшектер. Аралас сан. Аралас санның бүтін және бөлшек бөліктері. Бұрыс бөлшекті аралас санға айналдыру. Аралас санды бұрыс бөлшек түрінде жазу. Жай бөлшектер мен аралас сандарды координаталық сәуледе кескіндеу. Жай бөлшектерді ортақ бөлімге келтіру. Жай бөлшектерді және аралас сандарды салыстыру. Жай бөлшектерді қосу және азайту. Аралас сандарды қосу. Аралас сандарды азайту. Жай бөлшектерді және аралас сандарды көбейту. Өзара кері сандар. Жай бөлшектерді және аралас сандарды бөлу. Жай бөлшектер мен аралас сандарға арифметикалық амалдар қолдану. Санның бөлігін және бөлігі бойынша санды табу. Бірлесіп орындалатын жұмыстарға қатысты есептер;

4) ондық бөлшектер және оларға амалдар қолдану. Ондық бөлшек. Ондық бөлшектерді оқу және жазу. Ондық бөлшекті жай бөлшекке айналдыру. Ондық бөлшектерді координаталық сәуледе кескіндеу. Ондық бөлшектерді салыстыру. Ондық бөлшектерді қосу және азайту. Ондық бөлшекті натурал санға көбейту. Ондық бөлшектерді көбейту. Ондық бөлшекті натурал санға бөлу. Ондық бөлшекті ондық бөлшекке бөлу. Ондық бөлшекті 10; 100; 1000; ... және 0,1; 0,01; 0,001; ... сандарына

көбейту және бөлу. Ондық және жай бөлшектерге арифметикалық амалдар қолдану. Ондық бөлшектерді дөңгелектеу. Бөлшектерден тұратын сандар тізбектері. Пайыз. Санның пайызын және пайызы бойынша санды табу. Мәтінді есептерді шығару;

5) рационал сандар және оларға амалдар қолдану. Оң сандар. Теріс сандар. Координаталық түзу. Қарама-қарсы сандар. Бүтін сандар. Рационал сандар. Санның модулі. Рационал сандарды салыстыру. Рационал сандарды координаталық түзудің көмегімен қосу. Теріс рационал сандарды қосу. Таңбалары әртүрлі рационал сандарды қосу. Рационал сандарды азайту. Координаталық түзуде нүктелердің арақашықтығы. Рационал сандарды көбейту. Рационал сандарды қосу мен көбейтудің ауыстырымдылық және терімділік қасиеттері. Рационал сандарды бөлу. Рационал санды шексіз периодты ондық бөлшек түрінде беру. Шексіз периодты ондық бөлшекті жай бөлшекке айналдыру. Рационал сандарға арифметикалық амалдар қолдану. Мәтінді есептерді шығару;

6) бүтін көрсеткішті дәреже. Натурал көрсеткішті дәреже және оның қасиеттері. Бүтін көрсеткішті дәреже және оның қасиеттері. Құрамында дәрежесі бар өрнектерді түрлендіру. Санның стандарт түрі. Өте кіші және өте үлкен сандармен байланысты практикалық есептер шығару. Абсолюттік және салыстырмалы қателік. Құрамында дәрежесі бар сандар тізбектері;

7) көпмүшелер. Бірмүшелер және оларға амалдар қолдану. Көпмүшелер және оларға амалдар қолдану. Бірмүше мен көпмүшенің стандарт түрі. Көпмүшені көбейткіштерге жіктеу. Өрнектерді тепе-тең түрлендіру;

8) функция. Функцияның графигі". Функция ұғымы. Функцияның графигі. Сызықтық функция және оның графигі. Сызықтық функциялардың графиктерінің өзара орналасуы. Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесін графиктік тәсілмен шешу. $y=ax^2$, $y=ax^3$ и (k
 $\neq$

0) түріндегі функциялар, олардың графиктері және қасиеттері;

9) статистика элементтері. Бас жиынтық, кездейсоқ таңдама, вариациялық қатар, нұсқалық ұғымдары. Абсолютті жиілік және салыстырмалы жиілік. Жиілік кестесі. Жиілік алқабы;

10) 7-сыныптағы алгебра курсың қайталау.

17. 8-сыныпқа арналған "Алгебра" пәнінің базалық мазмұны:

1) 7-сыныптағы алгебра курсың қайталау;

2) қысқаша көбейту формулалары. Екі өрнектің квадраттарының айырымының формуласы. Екі өрнектің қосындысының квадраты және айырымының квадратының формулалары. Екі өрнектің қосындысының кубы және айырымының кубының формулалары. Екі өрнектің кубтарының қосындысы және кубтарының айырымының формулалары. Өрнектерді тепе-тең түрлендіру. Теңдеу және теңсіздік құру арқылы берілген мәтінді есептерді шығару;

3) алгебралық бөлшектер. Алгебралық бөлшектер және оның негізгі қасиеті. Алгебралық бөлшектерді қосу, азайту, көбейту, бөлу және дәрежеге шығару. Алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендіру;

4) квадрат түбір және иррационал өрнектер. Иррационал сандар. Нақты сандар. Квадрат түбір. Квадрат түбірдің жуық мәні. Арифметикалық квадрат түбір. Арифметикалық квадрат түбірдің қасиеттері. Көбейткішті түбір таңбасының алдына шығару. Көбейткішті түбір таңбасының ішіне енгізу. Бөлшектің бөлімін иррационалдықтан босату. Құрамында квадрат түбірлері бар өрнектерді түрлендіру. Нақты сандарды салыстыру.

$$y = \sqrt{x}$$

функциясы, оның қасиеттері және графигі;

5) квадрат теңдеулер. Квадрат теңдеу. Толымсыз квадрат теңдеулер. Келтірілген квадрат теңдеу. Екімүшенің толық квадратын айыру. Квадрат теңдеу түбірлерінің формулалары. Дискриминант. Виет теоремасы. Виет теоремасына кері теорема. Квадрат үшмүше. Квадрат үшмүшенің түбірі. Квадрат үшмүшені көбейткіштерге жіктеу. Квадрат теңдеуге келтірілетін теңдеулер. Биквадрат теңдеу. Жаңа айнымалы енгізу әдісі. Бүтін рационал теңдеу. Бөлшек-рационал теңдеу. Рационал теңдеу. $|ax^2+bx|+c = 0$; $ax^2+b|x|+c=0$ түріндегі теңдеулер. Квадрат теңдеулердің көмегімен мәтінді есептерді шығару. Бөлшек-рационал теңдеулердің көмегімен мәтінді есептерді шығару;

6) 8-сыныптағы алгебра курсы қайталау.

18. 9-сыныпқа арналған "Алгебра" пәнінің базалық мазмұны:

1) 8-сыныптағы алгебра курсы қайталау;

2) статистика элементтері. Жиілік. Жиіліктер кестесі. Интервалдық кесте. Гистограмма. Жинақталған жиілік. Орта мән. Дисперсия. Стандартты ауытқу. Полигон;

3) квадратичная функция. Квадратичная функция. Функции вида, их свойства и графики. Квадратичная функция вида, ее свойства и график;

4) теңсіздіктер. Квадрат теңсіздік. Квадрат теңсіздіктерді квадраттық функцияның графигі арқылы шығару. Рационал теңсіздік. Интервалдар әдісі. Бір айнымалысы бар сызықтық емес теңсіздіктер жүйесі. Квадрат теңсіздіктер жүйесі;

5) екі айнымалысы бар теңдеулер, теңсіздіктер және олардың жүйелері. Екі айнымалысы бар сызықты емес теңдеулер. Екі айнымалысы бар сызықтық емес теңдеулер жүйесі. Екі айнымалысы бар сызықтық емес теңдеулер жүйесін шешу. Екі айнымалысы бар сызықтық емес теңдеулер жүйесі көмегімен мәтінді есептер шығару. Екі айнымалысы бар теңсіздіктер. Екі айнымалысы бар теңсіздіктер жүйесі;

6) 9-сыныптағы алгебра курсы қайталау.

19. 10-сыныпқа арналған "Алгебра" пәнінің базалық мазмұны:

1) 9-сыныптағы алгебра курсы қайталау;

2) комбинаторика элементтері. Комбинаториканың негізгі ұғымдары мен ережелері (қосу және көбейту ережелері). Санның факториалы. Қайталанбайтын "орналастыру", "

алмастыру" және "теру" ұғымдары. Комбинаториканың негізгі формулалары. Комбинаторика формулаларын қолдану арқылы есептер шығару. Ньютон биномы және қасиеттері;

3) тізбектер. Сандар тізбегі, оның берілу тәсілдері және қасиеттері. Арифметикалық прогрессия. Арифметикалық прогрессияның n -ші мүшесінің формуласы. Арифметикалық прогрессияның алғашқы n мүшесінің қосындысының мәнін есептеу формуласы. Геометриялық прогрессия. Геометриялық прогрессияның n -ші мүшесінің формуласы. Геометриялық прогрессияның алғашқы n мүшесінің қосындысының мәнін есептеу формуласы. Шексіз кемімелі геометриялық прогрессия. Шексіз кемімелі геометриялық прогрессия мүшелерінің қосындысы. Математикалық индукция әдісі;

4) тригонометрия. Бұрыш пен доғаның градустық және радиандық өлшемдері. Кез келген бұрыштың синусы, косинусы, тангенсі және котангенсі. Бұрыштың синусы, косинусы, тангенсі және котангенсінің мәндері. Тригонометриялық функциялар және олардың қасиеттері. Негізгі тригонометриялық тепе-теңдіктер. Келтіру формулалары. Екі бұрыштың қосындысы мен айырымының синусы, косинусы, тангенсі және котангенсінің формулалары. Тригонометриялық функциялардың қосбұрышы және жартыбұрышының формулалары. Тригонометриялық функциялардың қосындысы мен айырымын көбейтіндіге түрлендіру формулалары. Тригонометриялық функциялардың көбейтіндісін қосынды немесе айырымға түрлендіру формулалары. Тригонометриялық өрнектерді тепе-тең түрлендіру;

5) ықтималдықтар теориясының элементтері. Оқиға, кездейсоқ оқиға, ақиқат оқиға, мүмкін емес оқиға. Элементар оқиға. Қолайлы нәтижелер. Тең мүмкіндікті және карама-қарсы оқиғалар. Ықтималдықтың классикалық анықтамасы. Статистикалық ықтималдық. Геометриялық ықтималдық;

б) 10-сыныптағы алгебра курсы қайталау.

20. Алгебра оқу пәнінің мазмұны оқыту бөлімдері бойынша қарастырылған. Бөлімдер сыныптар бойынша күтілетін нәтижелер түріндегі оқыту мақсаттарын: дағдыні немесе білікті, білімдерді немесе түсініктерді қамтитын бөлімшелерге бөлінген

21. Оқу пәнінің мазмұны 4 бөлімді қамтиды:

- 1) "Сандар" бөлімі;
- 2) "Алгебра" бөлімі;
- 3) "Статистика және ықтималдықтар теориясы" бөлімі;
- 4) "Математикалық модельдеу және анализ" бөлімі.

22. "Сандар" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) сандар және шамалар туралы түсініктер;
- 2) сандарға амалдар қолдану.

23. "Алгебра" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) алгебралық өрнектер және оларды түрлендіру;

- 2) теңдеулер және теңсіздіктер, олардың жүйелері мен жиынтықтары;
- 3) тізбектер және олардың қосындысы;
- 4) тригонометрия.

24. "Статистика және ықтималдықтар теориясы" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) комбинаторика негіздері;
- 2) ықтималдықтар теориясының негіздері;
- 3) статистика және деректерді талдау.

25. "Математикалық модельдеу және анализ" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) математикалық анализ бастамалары;
- 2) математикалық модельдеудің көмегімен есептер шығару;
- 3) математикалық тіл және математикалық модель.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

26. Бағдарламада оқыту мақсаттары кодтық белгімен ұсынылған. Кодтағы бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар - бөлім мен бөлімшені білдіреді, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 7.2.1.4 кодындағы "7" – сынып, "2.1" – бөлімше, "4" – оқу мақсатының реттік нөмірі.

27. Оқыту мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

1-кесте

1-бөлім. Сандар				
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1.1 Сандар және шамалар туралы түсініктер	7.1.1.1 сандарды стандарт түрде жазу; 7.1.1.2 сөйлемнің мағынасына, кідірісіне және екпініне бағдарланып, негізгі логикалық екпін сөзді есту арқылы тану	8.1.1.1 иррационал және нақты сандар ұғымдарын меңгеру; 8.1.1.2 санның квадрат түбірі және арифметикалық квадрат түбірі анықтамаларын білу және ұғымдарын ажырату; 8.1.1.3 жеткілікті дауыс күшімен сөйлемде және еркін сөйлеу тілінде негізгі логикалық екпінді бөле алу		10.1.1.1 бұрыштың радиандық өлшемі ұғымын меңгеру; 10.1.1.2 бірлік шеңбердің бойында $0; \frac{\pi}{2}; \pi; \frac{3\pi}{2}; 2\pi$ сандарын белгілеу
	7.1.2.1 натурал сандарға арифметикалық амалдар шығару; 7.1.2.2 жай бөлшектермен және			

<p>1.2 Сандарға амалдар қолдану</p>	<p>аралас сандармен амалдар шығару; 7.1.2.3 ондық бөлшектермен амалдар шығару; 7.1.2.4 рационал сандармен амалдар шығару; 7.1.2.5 құрамында жай бөлшектер мен аралас сандар, ондық бөлшектер мен рационал сандар бар жақшалы сандық өрнектердің мәнін табу және ретке келтіру; 7.1.2.6 натурал көрсеткішті дәреже анықтамасын және оның қасиеттерін білу; 7.1.2.7 санның дәрежесі қандай цифрға аяқталатынын анықтау; 7.1.2.8 нөл және бүтін теріс көрсеткішті дәреженің анықтамасын және оның қасиеттерін білу; 7.1.2.9 бүтін көрсеткішті дәреженің санды мәнін анықтау және берілген сандарды дәреже түрінде көрсету; 7.1.2.10 алгебралық өрнектерді ықшамдауда дәрежелердің қасиеттерін қолдану; 7.1.2.11 көрсеткіші нөлге тең дәреженің негізіндегі айнымалының мүмкін мәндерін табу;</p>	<p>8.1.2.1 қысқаша көбейту формуласын, оның ішінде рационал сан үшін қолдану; 8.1.2.2 арифметикалық квадрат түбірдің қасиеттерін қолдану; 8.1.2.3 квадрат түбірдің мәнін бағалау; 8.1.2.4 көбейткішті квадрат түбір белгісінің алдына шығару және көбейткішті квадрат түбір белгісінің астына алу; 8.1.2.5 бөлшек бөлімін иррационалдықтан арылту;</p>		<p>10.1.2.1 градусты радианға және</p>
-------------------------------------	--	--	--	--

	<p>7.1.2.12 стандарт түрде жазылған сандарға арифметикалық амалдар қолдану;</p> <p>7.1.2.13 стандарт түрде жазылған санның мәнді бөлігін және ретін табу;</p> <p>7.1.2.14 стандарт түрде жазылған сандарды салыстыру;</p> <p>7.1.2.15 шамаларды бір өлшем бірліктен екінші өлшем бірлікке айналдыру және оны стандарт түрде жазу;</p> <p>7.1.2.16 шамалардың жуық мәндерін табу және оларды стандарт түрде жазу;</p> <p>7.1.2.17 жуық шамалардың абсолюттік және салыстырмалы қателіктерін есептеу ;</p> <p>7.1.2.18 калькулятордың көмегімен жуықтап есептеулерді орындау;</p> <p>7.1.2.19 натурал көрсеткішті дәреженің қасиеттерін қолдану ;</p> <p>7.1.2.20 логикалық негіздемемен дәлелдеу арқылы өзінің және сыныптастарының іс-әрекеттерін түсіндіру</p>	<p>8.1.2.6 құрамында түбір таңбасы бар өрнектерді түрлендіруді орындау;</p> <p>8.1.2.7 нақты сандарды салыстыру;</p> <p>8.1.2.8 орындалған жұмысқа есеп беру және өзін нақты бағалау</p>		<p>радианды градусқа айналдыру</p>
--	---	--	--	------------------------------------

2-кесте

2-бөлім. Алгебра				
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
		8.2.1.1		

7.2.1.1 қосу мен көбейтудің қасиеттерін колданып, әріпті өрнектерді түрлендіру және олардың мәнін табу;	$a^2 - b^2 = (a - b)(a + b)$; $(a \pm b)^2 = a^2 \pm 2ab + b^2$ қысқаша көбейту формулаларын білу және қолдану;
7.2.1.2 санды өрнектердің мәндерін табуда бүтін көрсеткішті дәреже қасиеттерін колдану;	8.2.1.2 $(a \pm b)^3 = a^3 \pm 3a^2b + 3ab^2 \pm b^3a^3 \pm b^3 = (a \pm b)(a^2 \mp ab + b^2)$ қысқаша көбейту формулаларын білу және қолдану;
7.2.1.3 бірмүше анықтамасын білу, оның коэффициенті мен дәрежесін табу;	8.2.1.3 алгебралық өрнектерді қысқаша көбейту формулалары арқылы көбейткіштерге жіктеу;
7.2.1.4 бірмүшені стандарт түрде жазу;	8.2.1.4 қысқаша көбейту формулалары арқылы алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендірулерді орындау;
7.2.1.5 бірмүшелерді көбейтуді орындау және бірмүшені көбейткіштердің көбейтіндісі түрінде көрсету;	8.2.1.5 алгебралық бөлшектерді танып білу;
7.2.1.6 көпмүше анықтамасын білу және оның дәрежесін табу;	8.2.1.6 алгебралық бөлшектегі айнымалылардың мүмкін мәндер жиынын табу;
7.2.1.7 көпмүшені стандарт түрге келтіру;	8.2.1.7 алгебралық бөлшектің негізгі қасиетін қолдану: $\frac{ac}{bc} = \frac{a}{b}, b \neq 0, c \neq 0$
7.2.1.8 көпмүшелерді қосу және азайтуды орындау;	8.2.1.8 алгебралық бөлшектерді қосу және азайтуды орындау;
7.2.1.9 көпмүшені бірмүшеге көбейтуді орындау;	8.2.1.9 алгебралық бөлшектерді көбейту және бөлуді, дәрежеге шығаруды орындау;
7.2.1.10 көпмүшені көпмүшеге көбейтуді орындау;	8.2.1.10 құрамында алгебралық
7.2.1.11 алгебралық өрнектерді ортақ көбейткішті жақша сыртына шығару және топтау тәсілдері арқылы көбейткіштерге жіктеу;	

	<p>7.2.1.12 көпмүшелерге амалдар қолдану, көпмүшелерді көбейткіштерге жіктеу арқылы алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендірулерді орындау;</p> <p>7.2.1.13 амалдар тізбегін орнына келтіру, сыныптастарының іс-әрекеттерін бағалау</p>	<p>бөлшектері бар өрнектерді түрлендіруді орындау;</p> <p>8.2.1.11 элементтердің топтастырылуы, өрнектердің түрлендірілуі бойынша белгіні анықтау;</p> <p>8.2.1.12 квадрат үшмүшенің түбірі ұғымын меңгеру;</p> <p>8.2.1.13 үшмүшеден екімүшенің толық квадратын бөлу;</p> <p>8.2.1.14 квадрат үшмүшені көбейткіштерге жіктеу</p>		
<p>2.2 Теңдеулер және теңсіздіктер, олардың жүйелері мен жиынтықтары</p>	<p>7.2.2.1 құрамында жай және ондық бөлшектер, аралас және рационал сандар бар теңдеулерді шешу;</p> <p>7.2.2.2 алмастыру тәсілімен және қосу тәсілімен теңдеулер жүйесін шешу;</p> <p>7.2.2.3 $kx > b$, $kx \geq b$, $kx < b$, $kx \leq b$ түрлерінің сызықтық теңсіздіктерін шешу;</p> <p>7.2.2.4 бір айнымалысы бар</p>	<p>8.2.2.1 квадрат теңдеудің анықтамасын білу;</p> <p>8.2.2.2 квадрат теңдеулердің түрлерін ажырату;</p> <p>8.2.2.3 квадрат теңдеулерді шешу;</p> <p>8.2.2.4 Виет теоремасын қолдану ;</p> <p>8.2.2.5 бөлшек-рационал теңдеулерді шешу;</p> <p>8.2.2.6 квадрат теңдеулерге келтірілетін теңдеулерді шешу;</p> <p>8.2.2.7 құрбысының сұрауы бойынша</p>	<p>9.2.2.1 квадрат теңсіздіктерді шешу ;</p> <p>9.2.2.2 рационал теңсіздіктерді шешу ;</p> <p>9.2.2.3 біреуі сызықтық, екіншісі квадрат теңсіздік болатын екі теңсіздіктен құралған жүйелерді шешу;</p> <p>9.2.2.4 екі айнымалысы бар сызықтық және сызықтық емес теңдеулерді ажырату;</p> <p>9.2.2.5 екі айнымалысы бар сызықтық емес теңдеулер жүйесін шешу;</p> <p>9.2.2.6 екі айнымалысы бар теңсіздіктерді шешу ;</p> <p>9.2.2.7 екі айнымалысы бар</p>	

	сызықтық теңсіздіктер жүйесін шешу	мақсатты көмек көрсету	сызықтық емес теңсіздіктер жүйесін шешу; 9.2.2.8 құрамында екі квадрат теңсіздігі бар жүйелер мен жиынтықтарды шешу; 9.2.2.9 орындау барысында өзара көмек көрсету	
2.3 Тізбектер және олардың қосындысы	7.2.3.1 құрамында дәрежесі бар сандар тізбегінің заңдылығын және жетіспейтін мүшелерін анықтау; 7.2.3.2 амалдар жоспары мен алгоритмін құрастыру			10.2.3.1 сандар тізбегі туралы түсінік болу; 10.2.3.2 тізбектің n -ші мүшесін табу, мысалы: 10.2.3.3 сандар тізбектерінің арасынан арифметикалық және геометриялық прогрессияны ажырату; 10.2.3.4 арифметикалық прогрессиялардың n -ші мүшесін, алғашқы n мүшелерінің қосындысын есептеу формулаларын, сипаттамалық қасиетін білу және қолдану; 10.2.3.5 геометриялық прогрессиялардың n -ші мүшесін, алғашқы n мүшелерінің қосындысын есептеу формулаларын, сипаттамалық қасиетін білу және қолдану; 10.2.3.6 арифметикалық немесе геометриялық прогрессияларға

байланысты есептер шығару;
10.2.3.7 шексіз кемімелі геометриялық прогрессия қосындысының формуласын периодты ондық бөлшекті жай бөлшекке айналдыру үшін қолдану;
10.2.3.8 шексіз кемімелі геометриялық прогрессия қосындысының формуласын есептер шығаруда қолдану;
10.2.3.9 математикалық индукция әдісін білу және қолдану;
10.2.3.10 презентация түрінде жұрт алдында сөз сөлеуге дайындалу және оны ұсыну

10.2.4.1 тригонометриялық функциялардың анықтамаларын білу ;
10.2.4.2 бірлік шеңбердегі нүктелердің координаталары ($\cos$, $\sin$) мен тригонометриялық функциялардың өзара байланысын білу;
10.2.4.3 бұрыштардың қосындысы мен айырымының, жарты және қос бұрыштың тригонометриялық

2.4 Тригонометрия			<p>формуларын қорытып шығару және қолдану; 10.2.4.4 келтіру формуларын қорытып шығару және қолдану; 10.2.4.5 бірлік шеңбердің көмегімен тригонометриялық функциялардың анықталу облысы мен мәндер жиынын табу; 10.2.4.6 бірлік шеңбердің көмегімен тригонометриялық функциялардың жұптылығын (тақтылығын), периодтылығын, бірсарындылығын және таңба тұрақтылық аралықтарын түсіндіру; 10.2.4.7 тригонометриялық функциялардың қосындысы мен айырымын көбейтіндіге және көбейтіндісін қосындыға немесе айырымға түрлендіру формуларын қорытып шығару және қолдану; 10.2.4.8 тригонометриялық өрнектерді тепе-тең түрлендіруді орындау; 10.2.4.9 сұрақтар қою, диалогті аяқтау</p>
-------------------	--	--	---

3-кесте

3-бөлім. Статистика және ықтималдықтар теориясы				
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып

3.1. Комбинаторика
негіздері

10.3.1.1
комбинаториканың
ережелерін білу (
косу және көбейту
ережелері);

10.3.1.2
қайталанбайтын
орналастыру,
алмастыру және
т е р у
анықтамаларын білу
;

10.3.1.3
қайталанбайтын
орналастыру,
алмастыру және
теру сандарын
есептеу үшін
комбинаторика
формуларын білу;

10.3.1.4
қайталанбайтын
орналастыру,
алмастыру және
теру сандарын
есептеу үшін
комбинаторика
формуларын
қолдана отырып
есептер шығару;

10.3.1.5 Ньютон
б и н о м ы
формуласын және
оның қасиеттерін
білу және қолдану;

10.3.1.6 мәдени
сөйлеу тілі
қарым-қатынасыны
ң ережесін білу
және орындау,
қарым-қатынас
стилистикасын
ұстану

10.3.2.1 оқиға,
кездейсоқ оқиға,
ақиқат оқиға,
мүмкін емес оқиға,
қолайлы нәтижелер,
тең мүмкіндікті
және қарама-қарсы
оқиғалар
ұғымдарын меңгеру
;

<p>3.2 Ықтималдықтар теориясының негіздері</p>				<p>10.3.2.2 элементар және элементар емес оқиғаларды ажырату; 10.3.2.3 ықтималдықтың классикалық анықтамасын білу және есептер шығару үшін оны қолдану; 10.3.2.4 ықтималдықтың статистикалық анықтамасын білу; 10.3.2.5 геометриялық ықтималдықты есептер шығаруда қолдану; 10.3.2.6 сөйлеу тілін еркін баяулату мен жылдамдату тәсілін игеру</p>
<p>3.3 Статистика және деректерді талдау</p>	<p>7.3.3.1 басты жиынтық, кездейсоқ таңдама, вариациялық қатар, нұсқалық ұғымдарын меңгеру; 7.3.3.2 нұсқалықтың абсолютті және салыстырмалы жиіліктерін есептеу; 7.3.3.3 статистикалық деректерді жинау және оны кесте түрінде көрсету; 7.3.3.4 таңдаманы жиілік кестесі түрінде көрсету; 7.3.3.5 кестедегі деректердің дұрыстығын тексеру; 7.3.3.6 таңдама нәтижесін жиілік алқабы түрінде көрсету; 7.3.3.7 кесте немесе жиіліктер алқабы</p>		<p>9.3.3.1 таңдама нәтижелерін жиіліктердің интервалдық кестесі арқылы беру; 9.3.3.2 жиіліктердің интервалдық кестесінің деректерін жиіліктер гистограммасы арқылы беру; 9.3.3.3 жинақталған жиілік анықтамасын білу; 9.3.3.4 статистикалық кестемен, алқаппен, гистограммамен берілген ақпаратты талдау; 9.3.3.5 дисперсия, стандартты ауытқу анықтамаларын және оларды есептеу формулаларын білу;</p>	

	<p>түрінде берілген статистикалық ақпаратты талдау; 7.3.3.8 мәдени сөйлеу тілі қарым-қатынасының ережесін білу және орындау</p>		<p>9.3.3.6 тапсырманы орындауда өзіне өзі баға беру</p>	
--	---	--	---	--

4-кесте

4-бөлім. Математикалық модельдеу және анализ				
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
<p>4.1 Математикалық анализ бастамалары</p>	<p>7.4.1.1 функция және функцияның графигі ұғымдарын меңгеру; 7.4.1.2 функцияның берілу тәсілдерін білу; 7.4.1.3 функцияның анықталу облысы мен мәндер жиынын табу; 7.4.1.4 $y = kx$ функциясының анықтамасын білу, графигін салу, k коэффициентіне қатысты орналасуын анықтау; 7.4.1.5 $y = kx + b$ түріндегі сызықтық функцияның анықтамасын білу, оның графигін салу және графиктің k және b коэффициенттеріне қатысты орналасуын анықтау; 7.4.1.6 сызықтық функция графигінің координата осьтерімен қиылысу нүктелерін графикті салмай табу; 7.4.1.7 $y = kx + b$ сызықтық функциясының</p>		<p>9.4.1.1 $y = a(x - m)^2$, $y = ax^2 + n$, $y = a(x - m)^2 + n$, $a \neq$</p>	

<p>графигінен k және b таңбаларын анықтау;</p> <p>7.4.1.8 сызықтық функция графиктерінің өзара орналасуы олардың коэффициенттеріне тәуелді болатынын негіздеу;</p> <p>7.4.1.9 графигі берілген функцияның графигіне параллель немесе қиятын сызықтық функцияның формуласын табу;</p> <p>7.4.1.10 $y = ax^2(a \neq 0)$ функциясының графигін салу және оның қасиеттерін білу;</p> <p>7.4.1.11 $y = ax^3(a \neq 0)$ функциясының графигін салу және оның қасиеттерін білу;</p> <p>7.4.1.12 $y = \frac{k}{x} (k \neq 0)$ функциясының графигін салу және оның қасиеттерін білу;</p> <p>7.4.1.13 аргументтің берілген мәндері бойынша функцияның мәндерін және функцияның мәні бойынша аргументтің мәнін табу;</p> <p>7.4.1.14 графиктердің функциясын зерттеу барысында әртүрлі типтегі сұрақтар қою;</p>	<p>8.4.1.1 функцияның қасиеттерін білу және оның графигін құру;</p> <p>8.4.1.2 аргументтің берілген мәндері бойынша функцияның мәндерін және функцияның мәні бойынша аргументтің мәнін табу</p>	<p>0 түрдегі квадраттық функциялардың қасиеттерін білу және графиктерін салу;</p> <p>9.4.1.2 $y = ax^2 + bx + c, a \neq 0$ түріндегі квадраттық функцияның қасиеттерін білу және графигін салу;</p> <p>9.4.1.3 аргументтің берілген мәндері бойынша функцияның мәндерін және функцияның мәні бойынша аргументтің мәнін табу;</p>
---	---	---

	7.4.1.15 өз әрекетін ауызша жоспарлау; 7.4.1.16 өз әрекетін ауызша және жазбша еркін айту			
4.2 Математикалық модельдеудің көмегімен есептер шығару	7.4.2.1 өте кіші немесе өте үлкен сандармен берілген шамаларға байланысты есептер шығару; 7.4.2.2 шаршы мен текшенің сызықтық өлшемдерінің өзгеруіне байланысты олардың ауданы мен көлемі қалай өзгертінін бағалау	8.4.2.1 мәтінді есептерді квадрат теңдеулердің көмегімен шешу; 8.4.2.2 мәтінді есептерді бөлшек-рационал теңдеулердің көмегімен шешу; 8.4.2.3 жоспар және іс-әрекет жүйелілігін құру		10.4.2.1 мәтінді есептерді теңдеулер жүйелері арқылы шығару; 10.4.2.2 геометриялық және арифметикалық прогрессияларға байланысты мәтінді есептерді шығару; 10.4.2.3 өз әрекетін ауызша жоспарлау, бақылау және оны бағалау
4.3 Математикалық тіл және математикалық модель	7.4.3.1 есеп шарты бойынша математикалық модель құру	8.4.3.1 есеп шарты бойынша математикалық модель құру; 8.4.3.2 тапсырманы орындау барысында сыныптастарымен нәтижелі серіктесу	9.4.3.1 есеп шарты бойынша математикалық модель құру; 9.4.3.2 шарттар мен есептер шығаруды талқылау барысында диалогке белсенді қатысу	10.4.3.1 есеп шарты бойынша математикалық модель құру; 10.4.3.2 өз сөйлеу тілінің дыбыстық мәдениетін жетілдіруге ұмтылуды көрсету

28. Осы Бағдарлама сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Алгебра" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

29. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру
деңгейінің 7-10 сыныптарына
арналған "Алгебра" оқу пәнінен
жаңартылған мазмұндағы
үлгілік оқу бағдарламасына
қосымша

Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Алгебра" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 7 - сынып:

1-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
1. Сандар	<p>Натурал сандарға арифметикалық амалдар қолдану. Жай бөлшектер және аралас сандар. Ондық бөлшектер</p>	<p>7.1.2.1 натурал сандарға арифметикалық амалдар шығару; 7.1.2.2 жай бөлшектермен және аралас сандармен амалдар шығару; ; 7.1.2.3 ондық бөлшектермен амалдар шығару; 7.1.2.4 рационал сандармен амалдар шығару; 7.1.2.5 құрамында жай бөлшектер мен аралас сандар, ондық бөлшектер мен рационал сандар бар жақшалы сандық өрнектердің мәнін табу және ретке келтіру</p>
2. Алгебра	Санды және әріпті өрнектер, олардың мәндері	7.2.1.1 қосу мен көбейтудің қасиеттерін қолданып, әріпті өрнектерді түрлендіру және олардың мәнін табу
	<p>Теңдеулер және теңсіздіктер. Екі айнымалысы бар теңдеулер жүйесі. Теңсіздіктер жүйесі</p>	<p>7.2.2.1 құрамында жай және ондық бөлшектер, аралас және рационал сандар бар теңдеулерді шешу; 7.2.2.2 алмастыру тәсілімен және қосу тәсілімен теңдеулер жүйесін шешу; 7.2.2.3 $kx > b$, $kx \geq b$, $kx < b$, $kx \leq b$ түрлерінің сызықтық теңсіздіктерін шешу; 7.2.2.4 бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктер жүйесін шешу</p>
2 - тоқсан		
	Санның стандарт түрі	<p>7.1.1.1 сандарды стандарт түрде жазу; 7.1.1.2 сөйлемнің мағынасына, кідірісіне және екпініне бағдарланып, негізгі логикалық екпін сөзді есту арқылы тану</p>
	Натурал көрсеткіші бар дәреже және оның қасиеттері	<p>7.1.2.6 натурал көрсеткішті дәреже анықтамасын және оның қасиеттерін білу; 7.1.2.7 санның дәрежесі қандай цифрға аяқталатынын анықтау;</p>

1. Сандар	<p>Бүтін көрсеткіші бар дәреже және оның қасиеттері</p>	<p>7.1.2.14 натурал көрсеткішті дәреженің қасиеттерін қолдану</p> <p>7.1.2.8 нөл және бүтін теріс көрсеткішті дәреженің анықтамасын және оның қасиеттерін білу;</p> <p>7.1.2.9 бүтін көрсеткішті дәреженің санды мәнін анықтау және берілген сандарды дәреже түрінде көрсету;</p> <p>7.1.2.10 алгебралық өрнектерді ықшамдауда дәрежелердің қасиеттерін қолдану;</p> <p>7.1.2.11 көрсеткіші нөлге тең дәреженің негізіндегі айнымалының мүмкін мәндерін табу;</p> <p>7.1.2.12 стандарт түрде жазылған сандарға арифметикалық амалдар қолдану;</p> <p>7.1.2.13 стандарт түрде жазылған санның мәнді бөлігін және ретін табу;</p> <p>7.1.2.14 стандарт түрде жазылған сандарды салыстыру;</p> <p>7.1.2.15 шамаларды бір өлшем бірліктен екінші өлшем бірлікке айналдыру және оны стандарт түрде жазу;</p> <p>7.1.2.16 шамалардың жуық мәндерін табу және оларды стандарт түрде жазу;</p> <p>7.1.2.17 жуық шамалардың абсолюттік және салыстырмалы қателіктерін есептеу;</p> <p>7.1.2.18 калькулятордың көмегімен жуықтап есептеулерді орындау;</p> <p>7.1.2.20 логикалық негіздемемен дәлелдеу арқылы өзінің және сыныптастарының іс-әрекеттерін түсіндіру</p>
2. Алгебра	<p>Дәрежеден тұратын өрнектерді түрлендіру</p>	<p>7.2.3.1 құрамында дәрежесі бар сандар тізбегінің заңдылығын және жетіспейтін мүшелерін анықтау;</p> <p>7.2.3.2 амалдар жоспары мен алгоритмін құрастыру</p>
		<p>7.4.2.1 өте кіші немесе өте үлкен сандармен берілген шамаларға байланысты есептер шығару;</p>

4. Математикалық модельдеу және анализ	Мәтінді есептерді шығару	7.4.2.2 шаршы мен текшенің сызықтық өлшемдерінің өзгеруіне байланысты олардың ауданы мен көлемі қалай өзгертетінін бағалау; 7.4.3.1 есеп шарты бойынша математикалық модель құру
3 - тоқсан		
2. Алгебра	Бір мүше және оларға амалдар қолдану. Дәреже және бір мүшенің стандарт түрі	7.2.1.2 санды өрнектердің мәндерін табуда бүтін көрсеткішті дәреже қасиеттерін қолдану; 7.2.1.3 бірімүше анықтамасын білу, оның коэффициенті мен дәрежесін табу; 7.2.1.4 бірімүшені стандарт түрде жазу; 7.2.1.5 бірімүшелерді көбейтуді орындау және бірімүшені көбейткіштердің көбейтіндісі түрінде көрсету
	Көпмүше. Дәреже және көпмүшенің стандарт түрі	7.2.1.6 көпмүше анықтамасын білу және оның дәрежесін табу; 7.2.1.7 көпмүшені стандарт түрге келтіру
	Көпмүшелерге амалдар қолдану	7.2.1.8 көпмүшелерді қосу және азайтуды орындау; 7.2.1.9 көпмүшені бірімүшеге көбейтуді орындау; 7.2.1.10 көпмүшені көпмүшеге көбейтуді орындау
	Көпмүшені көбейткіштерге жіктеу	7.2.1.11 алгебралық өрнектерді ортақ көбейткішті жақша сыртына шығару және топтау тәсілдері арқылы көбейткіштерге жіктеу; 7.2.1.12 амалдар тізбегін орнына келтіру, сыныптастарының іс-әрекеттерін бағалау
	Тепе-тең өрнектерді түрлендіру	7.2.1.13 көпмүшелерге амалдар қолдану, көпмүшелерді көбейткіштерге жіктеу арқылы алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендірулерді орындау
	Функция және функция графигі	7.4.1.1 функция және функцияның графигі ұғымдарын меңгеру; 7.4.1.2 функцияның берілу тәсілдерін білу; 7.4.1.3 функцияның анықталу облысы мен мәндер жиынын табу; 7.4.1.12 $y = \frac{k}{x} (k \neq 0)$ функциясының графигін салу және оның қасиеттерін білу;

4. Математикалық модельдеу және анализ		7.4.1.13 аргументтің берілген мәндері бойынша функцияның мәндерін және функцияның мәні бойынша аргументтің мәнін табу; 7.4.1.14 графиктердің функциясын зерттеу барысында әртүрлі типтегі сұрақтар қою;
	Сызықтық функция және оның графигі	7.4.1.4 $y = kx$ функциясының анықтамасын білу, графигін салу, k коэффициентіне қатысты орналасуын анықтау; 7.4.1.5 $y = kx + b$ түріндегі сызықтық функцияның анықтамасын білу, оның графигін салу және графиктің k және b коэффициенттеріне қатысты орналасуын анықтау; 7.4.1.6 сызықтық функция графигінің координата осьтерімен қиылысу нүктелерін графикті салмай табу; 7.4.1.7 $y = kx + b$ сызықтық функциясының графигінен k және b таңбаларын анықтау; 7.4.1.16 өз әрекетін ауызша және жазбаша еркін айту
	Сызықтық функциялар графигінің өзара орналасуы	7.4.1.8 сызықтық функция графиктерінің өзара орналасуы олардың коэффициенттеріне тәуелді болатынын негіздеу; 7.4.1.9 графигі берілген функцияның графигіне параллель немесе қиятын сызықтық функцияның формуласын табу; 7.4.1.15 өз әрекетін ауызша жоспарлау
4 - тоқсан		
4. Математикалық модельдеу және анализ	Функции вида $y=ax^2$, $y=ax^3$ және $k \neq 0$ түрлерінің функциясы, олардың графиктері мен қасиеттері	7.4.1.10 $y = ax^2$ ($a \neq 0$) функциясының графигін салу және оның қасиеттерін білу; 7.4.1.11 $y = ax^3$ ($a \neq 0$) функциясының графигін салу және оның қасиеттерін білу;
	Есептер шығару	7.4.2.1 өте кіші немесе өте үлкен сандармен берілген шамаларға байланысты есептер шығару; 7.4.2.2 шаршы мен текшенің сызықтық өлшемдерінің өзгеруіне

		байланысты олардың ауданы мен көлемі қалай өзгеретінін бағалау
3. Статистика және ықтималдықтар теориясы	Түрлендіріме қатарлар	7.3.3.1 басты жиынтық, кездейсоқ таңдама, вариациялық қатар, нұсқалық ұғымдарын меңгеру
	Абсолюттік жиілік және салыстырмалы жиілік. Жиіліктер кестесі	7.3.3.2 нұсқалықтың абсолютті және салыстырмалы жиіліктерін есептеу; 7.3.3.3 статистикалық деректерді жинау және оны кесте түрінде көрсету; 7.3.3.4 таңдаманы жиілік кестесі түрінде көрсету; 7.3.3.5 кестедегі деректердің дұрыстығын тексеру; 7.3.3.8 мәдени сөйлеу тілі қарым-қатынасының ережесін білу және орындау
	Жиіліктер полигоны	7.3.3.6 таңдама нәтижесін жиілік алқабы түрінде көрсету; 7.3.3.7 кесте немесе жиіліктер алқабы түрінде берілген статистикалық ақпаратты талдау
7-сыныптағы алгебра курсы қайталау		

2) 8 - сынып:

2-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
7-сыныптағы алгебра курсы қайталау		
2. Алгебра	Қысқаша көбейту формулалары	8.2.1.1 $a^2 - b^2 = (a - b)(a + b)$; $(a \pm b)^2 = a^2 \pm 2ab + b^2$ қысқаша көбейту формулаларын білу және қолдану; 8.2.1.2 $a^3 \pm b^3 = (a \pm b)(a^2 \mp ab + b^2)$; $(a \pm b)^3 = a^3 \pm 3a^2b + 3ab^2 \pm b^3$ қысқаша көбейту формулаларын білу және қолдану
	Қысқаша көбейту формулаларының көмегімен өрнектерді түрлендіру	8.2.1.3 алгебралық өрнектерді қысқаша көбейту формулалары арқылы көбейткіштерге жіктеу;
2 - тоқсан		
2. Алгебра	Қысқаша көбейту формулаларының көмегімен өрнектерді түрлендіру	8.2.1.4 қысқаша көбейту формулалары арқылы алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендірулерді орындау

4. Математикалық модельдеу және анализ	Бөлшек-рационал теңдеулерді шығару	8.4.2.2 мәтінді есептерді бөлшек-рационал теңдеулердің көмегімен шешу
	Мәтінді есептерді шығару	8.4.3.1 есеп шарты бойынша математикалық модель құру; 8.4.3.2 тапсырманы орындау барысында сыныптастарымен нәтижелі серіктесу
2. Алгебра	Алгебралық бөлшек және оның негізгі қасиеті	8.2.1.5 алгебралық бөлшектерді танып білу; 8.2.1.6 алгебралық бөлшектегі айнымалылардың мүмкін мәндер жиынын табу; 8.2.1.7 алгебралық бөлшектің негізгі қасиетін қолдану: $\frac{ac}{bc} = \frac{a}{b}, b \neq 0, c \neq 0$
	Алгебралық бөлшектерге амалдар қолдану	8.2.1.8 алгебралық бөлшектерді қосу және азайтуды орындау;
3 - тоқсан		
2. Алгебра	Алгебралық бөлшектерге амалдар қолдану	8.2.1.9 алгебралық бөлшектерді көбейту және бөлуді, дәрежеге шығаруды орындау
	Алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендіру	8.2.1.10 құрамында алгебралық бөлшектері бар өрнектерді түрлендіруді орындау; 8.2.1.11 элементтердің топтастырылуы, өрнектердің түрлендірілуі бойынша белгіні анықтау
1. Сандар	Нақты сандар	8.1.1.1 иррационал және нақты сандар ұғымдарын меңгеру
	Квадрат түбір	8.1.1.2 санның квадрат түбірі және арифметикалық квадрат түбірі анықтамаларын білу және ұғымдарын ажырату; 8.1.1.3 жеткілікті дауыс күшімен сөйлемде және еркін сөйлеу тілінде негізгі логикалық екпінді бөле алу
	Қысқаша көбейту формулалары	8.1.2.1 қысқаша көбейту формуласын, оның ішінде рационал сан үшін қолдану; 8.1.2.8 орындалған жұмысқа есеп беру және өзін нақты бағалау
	Квадрат түбірдің қасиеті	8.1.2.2 арифметикалық квадрат түбірдің қасиеттерін қолдану; 8.1.2.3 квадрат түбірдің мәнін бағалау
		8.1.2.4 көбейткішті квадрат түбір белгісінің алдына шығару және

	Құрамында квадрат түбірлері бар өрнектерді түрлендіру	көбейткішті квадрат түбір белгісінің астына алу; 8.1.2.5 бөлшек бөлімін иррационалдыктан арылту; 8.1.2.6 құрамында түбір таңбасы бар өрнектерді түрлендіруді орындау; 8.1.2.7 нақты сандарды салыстыру
4. Математикалық модельдеу және анализ	Функция, оның графигі және қасиеттері	8.4.1.1 функцияның қасиеттерін білу және оның графигін құру; 8.4.1.2 аргументтің берілген мәндері бойынша функцияның мәндерін және функцияның мәні бойынша аргументтің мәнін табу
4 - тоқсан		
2. Алгебра	Квадрат теңдеу	8.2.2.1 квадрат теңдеудің анықтамасын білу; 8.2.2.2 квадрат теңдеулердің түрлерін ажырату
	Квадрат теңдеулерді шешу	8.2.2.3 квадрат теңдеулерді шешу; 8.2.2.4 Виет теоремасын қолдану; 8.2.2.5 бөлшек-рационал теңдеулерді шешу; 8.2.2.6 квадрат теңдеулерге келтірілетін теңдеулерді шешу; 8.2.2.7 құрбысының сұрауы бойынша мақсатты көмек көрсету
	Квадрат үшмүше	8.2.1.12 квадрат үшмүшенің түбірі ұғымын меңгеру; 8.2.1.13 үшмүшеден екімүшенің толық квадратын бөлу; 8.2.1.14 квадрат үшмүшені көбейткіштерге жіктеу
4. Математикалық модельдеу және анализ	Мәтінді есептерді шығару	8.4.2.1 мәтінді есептерді квадрат теңдеулердің көмегімен шешу; 8.4.2.2 мәтінді есептерді бөлшек-рационал теңдеулердің көмегімен шешу; 8.4.2.3 жоспар және іс-әрекет жүйелілігін құру
8-сыныптағы алгебра курсы қайталау		

3) 9 - сынып:

3-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
8-сыныптағы алгебра курсы қайталау		

3. Статистика және ықтималдықтар теориясы	Жиіліктер полигоны, Жиіліктер гистограммасы	9.3.3.1 таңдама нәтижелерін жиіліктердің интервалдық кестесі арқылы беру; 9.3.3.2 жиіліктердің интервалдық кестесінің деректерін жиіліктер гистограммасы арқылы беру
	Орта мән. Дисперсия. Стандартты ауытқу	9.3.3.3 жинақталған жиілік анықтамасын білу; 9.3.3.4 статистикалық кестемен, алқаппен, гистограммамен берілген ақпаратты талдау; 9.3.3.5 дисперсия, стандартты ауытқу анықтамаларын және оларды есептеу формулаларын білу; 9.3.3.6 тапсырманы орындауда өзіне өзі баға беру
4. Математикалық модельдеу және анализ	Квадраттық функция және оның графигі	9.4.1.1 $y = a(x - m)^2$, $y = ax^2 + n$, $y = a(x - m)^2 + n$, $a \neq 0$ түрдегі квадраттық функциялардың қасиеттерін білу және графиктерін салу;
2 - тоқсан		
4. Математикалық модельдеу және анализ	Квадраттық функция және оның графигі	9.4.1.2 $y = ax^2 + bx + c$ түріндегі квадраттық функцияның қасиеттерін білу және графигін салу; 9.4.1.3 аргументтің берілген мәндері бойынша функцияның мәндерін және функцияның мәні бойынша аргументтің мәнін табу
	Мәтінді есептерді шығару	9.4.3.1 есеп шарты бойынша математикалық модель құру; 9.4.3.2 шарттар мен есептер шығаруды талқылау барысында диалогке белсенді қатысу
3 - тоқсан		
2. Алгебра	Квадрат теңсіздік	9.2.2.1 квадрат теңсіздіктерді шешу;
	Рационал теңсіздік	9.2.2.2 рационал теңсіздіктерді шешу; 9.2.2.9 орындау барысында өзара көмек көрсету
	Теңсіздіктер жүйелерін шешу	9.2.2.3 біреуі сызықтық, екіншісі квадрат теңсіздік болатын екі теңсіздіктен құралған жүйелерді шешу;

	Екі айнымалысы бар сызықтық емес теңдеулер.	9.2.2.4 екі айнымалысы бар сызықтық және сызықтық емес теңдеулерді ажырату;
4 - тоқсан		
2. Алгебра	Екі айнымалысы бар теңдеулер. Теңсіздіктер. Екі айнымалысы бар теңсіздіктер жүйелері	9.2.2.5 екі айнымалысы бар сызықтық емес теңдеулер жүйесін шешу; 9.2.2.6 екі айнымалысы бар теңсіздіктерді шешу; 9.2.2.7 екі айнымалысы бар сызықтық емес теңсіздіктер жүйесін шешу; 9.2.2.8 құрамында екі квадрат теңсіздігі бар жүйелер мен жиынтықтарды шешу; 9.2.2.9 орындау барысында өзара көмек көрсету
9-сыныптағы алгебра курсы қайталау		

4) 10 - сынып:

4-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
9-сыныптағы алгебра курсы қайталау		
3. Статистика және ықтималдықтар теориясы	Комбинаториканың негізгі ұғымдары мен ережелері (қосу және көбейту ережелері)	10.3.1.1 комбинаториканың ережелерін білу (қосу және көбейту ережелері); 10.3.1.2 қайталанбайтын орналастыру, алмастыру және теру анықтамаларын білу; 10.3.1.3 қайталанбайтын орналастыру, алмастыру және теру сандарын есептеу үшін комбинаторика формулаларын білу;
	Комбинаторика формулаларын қолданып есептер шығару	10.3.1.4 қайталанбайтын орналастыру, алмастыру және теру сандарын есептеу үшін комбинаторика формулаларын қолдана отырып есептер шығару; 10.3.1.5 Ньютон биномы формуласын және оның қасиеттерін білу және қолдану; 10.3.1.6 мәдени сөйлеу тілі қарым-қатынасының ережесін білу және орындау, қарым-қатынас стилистикасын ұстану
		10.2.3.1 сандар тізбегі туралы түсінік болу;

2. Алгебра	Сандар тізбегі, оның берілу тәсілдері және қасиеттері	10.2.3.2 тізбектің n-ші мүшесін табу, мысалы: $\frac{1}{2 \cdot 3} = \frac{1}{3 \cdot 4} - \frac{1}{4 \cdot 5} = \frac{1}{5 \cdot 6} - \dots$ 10.2.3.9 математикалық индукция әдісін білу және қолдану;
	Арифметикалық және геометриялық прогрессиялар	10.2.3.3 сандар тізбектерінің арасынан арифметикалық және геометриялық прогрессияны ажырату;
2 - тоқсан		
2. Алгебра	Арифметикалық және геометриялық прогрессиялар	10.2.3.4 арифметикалық прогрессиялардың n-ші мүшесін, алғашқы n мүшелерінің қосындысын есептеу формулаларын, сипаттамалық қасиетін білу және қолдану; 10.2.3.5 геометриялық прогрессиялардың n-ші мүшесін, алғашқы n мүшелерінің қосындысын есептеу формулаларын, сипаттамалық қасиетін білу және қолдану; 10.2.3.6 арифметикалық немесе геометриялық прогрессияларға байланысты есептер шығару; 10.2.3.7 шексіз кемімелі геометриялық прогрессия қосындысының формуласын периодты ондық бөлшекті жай бөлшекке айналдыру үшін қолдану; 10.2.3.10 презентация түрінде жұрт алдында сөз сөлеуге дайындалу және оны ұсыну
	Шексіз кемімелі геометриялық прогрессия	10.2.3.8 шексіз кемімелі геометриялық прогрессия қосындысының формуласын есептер шығаруда қолдану; 10.2.3.10 презентация түрінде жұрт алдында сөз сөлеуге дайындалу және оны ұсыну
4. Математикалық модельдеу және анализ	Арифметикалық және геометриялық прогрессиялар	10.4.2.1 мәтінді есептерді теңдеулер жүйелері арқылы шығару; 10.4.2.2 геометриялық және арифметикалық прогрессияларға байланысты мәтінді есептерді шығару; 10.4.2.3 өз әрекетін ауызша жоспарлау, бақылау және оны бағалау

	Мәтінді есептерді шығару	10.4.3.1 есеп шарты бойынша математикалық модель құру; 10.4.3.2 өз сөйлеу тілінің дыбыстық мәдениетін жетілдіруге ұмтылуды көрсету
1. Сандар	Бұрыштың градустық және радиандық өлшемдері	10.1.1.1 бұрыштың радиандық өлшемі ұғымын меңгеру; 10.1.1.2 бірлік шеңбердің бойында $0; \frac{\pi}{2}; \pi; \frac{3\pi}{2}; 2\pi$ сандарын белгілеу
	Градустық өлшемді радиандық өлшемге айналдыру	10.1.2.1 градусты радианға және радианды градусқа айналдыру
3 - тоқсан		
2. Алгебра	Кез келген бұрыштың синусы, косинусы, тангенсі және котангенсі.	10.2.4.1 тригонометриялық функциялардың анықтамаларын білу; 10.2.4.2 бірлік шеңбердегі нүктелердің координаталары ($\cos$, $\sin$) мен тригонометриялық функциялардың өзара байланысын білу; 10.2.4.9 сұрақтар қою, диалогті аяқтау
	Тригонометриялық функциялар және олардың қасиеттері	10.2.4.5 бірлік шеңбердің көмегімен тригонометриялық функциялардың анықталу облысы мен мәндер жиынын табу; 10.2.4.6 бірлік шеңбердің көмегімен тригонометриялық функциялардың жұптылығын (тақтылығын), периодтылығын, бірсарындылығын және таңбатұрақтылық аралықтарын түсіндіру
	Тригонометрия формулалары	10.2.4.3 бұрыштардың қосындысы мен айырымының, жарты және қос бұрыштың тригонометриялық формулаларын қорытып шығару және қолдану; 10.2.4.4 келтіру формулаларын қорытып шығару және қолдану; 10.2.4.7 тригонометриялық функциялардың қосындысы мен айырымын көбейтіндіге және көбейтіндісін қосындыға немесе айырымға түрлендіру формулаларын қорытып шығару және қолдану
		10.2.4.8 тригонометриялық өрнектерді тепе-тең түрлендіруді орындау;

	Тригонометриялық өрнектерді тепе-тең түрлендіру	10.2.4.9 сұрақтар қою, диалогті аяқтау
4 - тоқсан		
3. Статистика және ықтималдықтар теориясы	Кездейсоқ оқиға, ақиқат оқиға, мүмкін емес оқиға, қарапайым және қарапайым емес оқиғалар	10.3.2.1 оқиға, кездейсоқ оқиға, ақиқат оқиға, мүмкін емес оқиға, қолайлы нәтижелер, тең мүмкіндікті және қарама-қарсы оқиғалар ұғымдарын меңгеру; 10.3.2.2 элементар және элементар емес оқиғаларды ажырату; 10.3.2.3 ықтималдықтың классикалық анықтамасын білу және есептер шығару үшін оны қолдану; 10.3.2.4 ықтималдықтың статистикалық анықтамасын білу; 10.3.2.5 геометриялық ықтималдықты есептер шығаруда қолдану; 10.3.2.6 сөйлеу тілін еркін баяулату мен жылдамдату тәсілін игеру
10-сыныптағы алгебра курсына қайталау		

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 507-қосымша

Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Геометрия" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптар үшін "Геометрия" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" Заңының 5-бабы 14) тармақшасына сәйкес әзірленген.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2. Оқыту мақсаты – "Геометрия" пәнін сапалы меңгеруді қамтамасыз ету, білім алушылардың функционалдық сауаттылығын, оның ішінде оқу пәндерімен кіріктіруді,

жалпы адами құндылықтар мен ұлттық мәдениеттің ең озық дәстүрлері негізінде білім алушылардың зияткерлік деңгейін дамытуды қалыптастыру.

3. Міндеттер:

1) "Геометриялық фигуралар туралы түсінік", "Геометриялық фигуралардың өзара орналасуы", "Метрикалық қатыстар", "Векторлар және түрлендірулер" бөлімшелері бойынша математикалық білім және дағдыларын қалыптастыру мен дамытуға жағдай жасау;

2) әртүрлі мәнмәтіндегі есептерді шешу үшін математикалық тілді және негізгі математикалық заңдарды, сандық қатынастарды және кеңістіктік пішіндерді қабылдауға көмектесу;

3) білім алушылардың білімдерін есептерді шешу мақсатымен математикалық үлгі құруға бағыттау және нақты процестерді сипаттайтын математикалық үлгілерді түсіндіру;

4) физика, химия, биология және теориялық салалардағы және практикалық қызметтер бойынша есептерді зерттеу мен шешу үшін математикалық әдістерді қолданудың қарапайым дағдыларын, өз бетінше зерделеуге және болашақ таңдалған мамандығымен білім алуын жалғастыруға қажетті дағдыларды қалыптастыру;

5) практикалық есептерді шешу кезінде қолайлы математикалық әдістерді таңдау үшін логикалық және сын тұрғысынан ойлауын, шығармашылық қабілеттерін алынған нәтижелерді бағалау және олардың нақтылығын анықтауын дамыту;

6) қарым-қатынас дағдыларын дамыту, оның ішінде ақпаратты нақты және сауатты жеткізу қабілетін, жарияланымдар мен электрондық құралдарды қоса алғанда ақпаратты әртүрлі деректерден пайдалану;

7) дербес жұмыс үшін, сондай-ақ командалық жұмыс үшін дербестік, жауапкершілік, жігерлілік, табандылық, шыдамдылық және төзімділік сияқты жеке қасиеттерін дамыту;

8) математиканың даму тарихымен, математикалық терминдердің шығуымен таныстыру;

9) геометрияға оқыту процесінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану дағдыларын дамыту;

10) қоғамдық ілгерілеу үшін математиканы түсіну маңыздылығын;

11) түзету қолдауының міндеттерін шешуді қамтамасыз ету.

4. Бағдарлама сөйлеу тілінің әртүрлі жақтарын дамыту бойынша жүйелі жұмысты қамтамасыз етуге бағытталған ерекшеліктерге ие және төмендегідей түзете қолдау міндеттерін шешеді:

1) математикалық терминология материалында сөздік қорын қалыптастыру және кеңейту;

2) еркін сөйлеуде, сабақтан тыс, толыққанды әлеуметтенуіне қажетті термин сөздер мен сөйлемдерді саналы және дұрыс қолдану;

3) білім алушылардың сөйлеу кезіндегі өзін өзі бақылауына, өзін өзі бағалауына, өзінің сөйлеу тілін дамытуға түрткі болатын жағдайларды жасау;

4) тура мағынасын, мәнмәтінді және сөздің астарын түсінуге қажетті ойлау операцияларын құрылымдау;

5) тіректік сигналдарды, алгоритмдерді, нұсқауларды және өз әрекетін айту ережелерін қолдануға қабілеттерді қалыптастыру және дамыту.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Түзету-сөйлеу жұмысындағы негізгі орын білім алушылардың математикалық материалды түсінуіне және зияткерлік функцияларын дамытуға бағытталған математикалық қызметтерге оларды тарту арқылы пәннің базалық негізін бір уақытта меңгерумен терминологиялық сөз қорын дамытуға беріледі. Пәндік терминологиялық минимумды жақсы меңгеру үшін сабақтарда барлық арнайы сөздер ірі, нақты, ал күрделі сөздер буындарға бөлініп берілетін көрнекіліктер (жалпы және жеке жұмыс үшін кесте, сызба, кесте) қолданылады.

6. Жұмысты жаңа терминдермен белгілі алгоритм бойынша өткізген дұрыс:

1) сөздің/терминнің мағынасының түсіндірмесі;

2) дұрыс айту жаттығулары;

3) сөздік эквивалентті (синонимдер) таңдау;

4) сөз формаларымен жұмыс: септеу, жіктеу;

5) фразеологизмдерді, мәтелдерді, аналогтарды қосатын мнемотехникалық тәсілдерді қолданып, көп белгілікпен жұмыс;

7. Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларды оқыту кезінде сөйлеу тілінің лексикалық жағының олқылықтарын, оқу-терминологиялық лексиканы әлсіз меңгеруін, тиісті терминдермен белгіленетін түсініктер туралы формалды ұғымы ескеріледі.

8. Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға аталған пәнді оқыту кезінде оқу процесін ерекше ұйымдастыруды талап ететін психологиялық сипаттары ескеріледі және келесідей принциптер:

1) мұқият таңдалған тапсырмалардың көмегімен ынталандырушы және дамытушы оқыту, оның ішінде сөйлеу әрекеті дағдыларын (тыңдалым, айтылым, оқылым және жазылым) дамыту, пәннің оқу материалында психикалық процестерді түзету (сөйлеу тілі, қабылдау, есте сақтау, ойлау);

2) "бағалау" арқылы оқытуды қолдау;

3) зерттеу әрекеттерін және белсенді оқыту әдістерін міндетті қолдануын мадақтау;

4) сыни ойлау стратегиясын қолдану;

5) бірнеше сезім нүктелеріне сүйену;

6) сабақта сөйлеу тілі қарым-қатынасы жағдайларын құру мақсатымен білім алушылардың жеке, жұптық, топтық әрекеттерін ұйымдастыру;

- 7) талқылау элементтерімен монологиялық сөйлеу тіл дағдыларын қалыптастыру;
- 8) білім алушылардың алдына қойылған проблемалық тапсырмаларды шешу жолдарын өз бетінше іздену;
- 9) мүсінін, көру қабілетін, психоэмоционалдық күшейтпесін алу, ұсақ және жалпы моторикасын, сөйлеу кезіндегі дем алуын түзету үшін денсаулық сақтау технологияларын қолдану;
- 10) білім алушыларды өзара оқыту (сынып ішінде және сыныптар арасында);
- 11) практикалық, шығармашылық әрекеттері (теория мен практика арасындағы алшақтықты жою үшін шығармашылық жұмыстардың түрлерін құру);
- 12) қосымша материалды іздеуді және қолдануды талап ететін тапсырмаларды орындау;
- 13) аталған пәннің қолданбалы сипатын демонстрациялау мақсатымен пәндік салалармен кіріктірілген тапсырмаларды қолдану;
- 14) сабақта әртүрлі әрекеттерді жиі ауыстырып отыру;
- 15) білім алушылардың жеке сезімдік, ойлау және практикалық тәжірибесіне сүйену ;
- 16) сабақтағы жағымды психоэмоционалдық ахуал;
- 17) мәтіндермен жұмыс кезінде білім алушылардың оқу сауаттылығын қалыптастыру қолданылады.

9. Пән мұғаліміне жалпыдидактикалық тәсілдерді, әдістерді, оқу процесін ұйымдастыру технологияларын пайдалану қарастырылады, яғни:

1) құндылыққа бағдарланған тәсіл оқу әрекетін ұйымдастыру және орындау тәсілі ретінде, оқу процесі білім алушылардың жеке құндылықтар жүйесін қалыптастыру кезінде нақты құндылықтар позициясынан оның нәтижелерін алу және қолдану;

2) тұлғаға бағдарланған тәсіл, мақсаты оқу процесін дербестендіру, білім алушы тұлғасын үйлесімді қалыптастыру және жан-жақты дамыту, жеке психикалық және дене даму ерекшеліктерін, қажеттіліктерін мен мінез-құлық мотивтерін, әлеуетті мүмкіндіктерін ескере отырып, оның шығармашылық күшін толық ашу болып табылады;

3) іс-әрекет тәсілі білім алушының білімдерді дайын түрде алмай, керісінше өзі ізденуімен, өз оқу қызметінің мазмұны мен формасын ұғынуымен, оның білімдерін белсенді және табысты қалыптастыруға, кең спектрдағы оқу біліктері мен дағдыларына көмектесетін нормалар жүйесін түсінуімен және қабылдауымен қорытындыланады;

4) сараланған тәсіл білім алушылардың ерекшеліктері ескеріліп, олардың әртүрлі топтары үшін оқу процесін мамандандыруды, оқытуды ынталандыруға әртүрлі тәсілдерді іздеуді, олардың шығармашылық және сыни ойлауын дамытуды түсіндіреді;

5) құзыреттіліктік тәсіл, әлеуметтік тәжірибені қолдану негізінде әртүрлі салалардағы және әрекет түрлеріндегі білім алушылардың өз бетінше шешу қабілеттерін дамытуға бағытталған; білім мазмұнын қамтитын танымдық,

коммуникативтік, ұйымдастырушылық, адамгершіліктік проблемаларды өз бетінше шешу тәжірибесін білім алушыларда қалыптастыру үшін жағдайлар жасауды болжайды ;

6) "Геометрия" пәнін оқу пәндерімен байланыстыруға мүмкіндік беретін кіріктіруші тәсіл;

7) білім алушылардың өз бетінше оқу іс-әрекетін ұйымдастыру негізінде құрылатын жүйелі ықпал оларда әмбебап оқу іс-әрекеті жүйесін қалыптастыру мен дамытуды, өз бетімен оқу, өзін өзі дамыту, өзін өзі ұйымдастыру режиміндегі оқу процесін ұйымдастыруды қамтамасыз етеді;

8) ақпарат беруді және хабарлауды, екі немесе одан да көп адамдардың сөйлеу тілдік өзара іс-әрекеті процесіндегі білімдермен, дағдылармен және біліктермен алмасуды болжайтын коммуникативтік тәсіл; коммуникативтік тәсілдің нәтижесі тіл және сөйлеу тілі жүйесін дұрыс қолдана отырып, коммуникативтік тәртіпті, қарым-қатынастың адекватты жағдайын таңдай отырып, өзара іс-әрекет процесінде тіл арқылы қарым-қатынасты жүзеге асыруға қабілеттілігі болып табылады.

10. Оқыту процесі, есепке алу, бұзылған сөйлеу тілі қызметтерімен және барлық оқу процесіндегі екіншілік салдарлармен жұмыс түзету бағыттылығына ие. Түзету бағыттылығы принципі келесідей позициялармен қамтамасыз етіледі:

1) дыбыс айтуын, лексико-грамматикалық жұмысты түзету, байланыстырып сөйлеу тілін дамыту, артта қалған танымдық даму процестерді белсендіруге ілеспелі коммуникативтік дағдыларды жетілдіру;

2) екіншілік ақауларды түзетуге оқыту мазмұнының бағыттылығы: ойлаудың ұғымдық-логикалық нысандарын дамыту, ұсақ моторикасын дамыту, сенсорлық эталондарды нақтылау және саралау, тәртіп еріктілігін қалыптастыру;

3) білім алушылардың білімдерінің, біліктерінің және дағдыларының беріктігі оқу материалын меңгеру сапасының, оның есте сақтау тұрақтылығының, практикада жаңғырту және қолдану жеңілдігінің көрсеткіші ретінде.

11. Мұғалімнің кәсіби қызметі сүйемелдеу қызметінің мамандарымен – логопедпен, психологпен, медицина қызметкерлерімен жүйелі тиімді өзара іс-әрекет дайындығын, сөйлеу тілінің әртүрлі бұзылыстары бар білім алушыларға сабақта жеке түзету қолдауын көрсетуге мүмкіндік беретін арнайы әдістемелерді меңгеруді қамтиды.

12. Ерекше талаптар педагогтың сөйлеу тіліне қойылады: ақпараттылық, дұрыстығы, нақтылығы, логикалығы мен қолжетімділігі, мәнерлілігі, анық дикция, оңтайлы қарқыны мен сөйлеу тілінің ырғағы.

13. Кабинетте міндетті түрде қабырғаға ілетін көрсету, маркерлік, интерактивті тақталар, толымдалған компьютер, сондай-ақ сызбалар, кестелер, көрнекі оқу материалы бар схемалар, дидактикалық материал қарастырылады.

14. "Геометрия" пәні кабинеті кіші және үлкен топтарда білім алушылардың қызметін жүзеге асыруға мүмкіндік беретін мобильді үстелдері, орындықтары бар кең

бөлмені қамтиды. Аталған кабинеттерде жиһазды орын-орнына қою білім алушылардың жас ерекшеліктеріне сәйкестендіріледі.

3-тарау. "Геометрия" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

15. "Геометрия" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 7-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылында - 68 сағатты;
- 2) 8-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылында - 68 сағатты;
- 3) 9-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылында - 68 сағатты;
- 4) 10-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылында - 68 сағатты құрайды.

16. 7-сыныпқа арналған "Геометрия" пәнінің базалық мазмұны:

1) 5-6 сыныптардағы математика курсының оқу материалын қайталау;

2) геометрияның алғашқы мәліметтері. Геометрияның негізгі ұғымдары. Геометрияның қарапайым фигуралары. Аксиома және теорема. Фигуралардың теңдігі. Теореманы дәлелдеу. Дәлелдеудің кері жору әдісі. Сыбайлас және вертикаль бұрыштар және олардың қасиеттері. Бұрыштың биссектрисасы. Перпендикуляр;

3) үшбұрыштар. Үшбұрыш және оның түрлері. Үшбұрыштардың теңдігі. Үшбұрыштардың теңдігінің белгілері. Теңбүйірлі үшбұрыш. Үшбұрыштың биссектрисасы, медианасы және биіктігі, орта сызығы;

4) түзулердің өзара орналасуы. Екі түзуді қиюшымен қиғанда пайда болған бұрыштар. Түзулердің параллельдік белгілері. Параллель түзулердің қасиеттері. Үшбұрыштардың бұрыштарының қосындысы. Үшбұрыштың сыртқы бұрышы. Үшбұрыштардың теңсіздігі. Тікбұрышты үшбұрыштың теңдік белгілері;

5) 7-сыныптағы геометрия курсының қайталауы.

17. 8-сыныпқа арналған "Геометрия" пәнінің базалық мазмұны:

1) 7-сыныптағы геометрия курсының қайталауы;

2) түзулердің өзара орналасуы. Тік бұрышты үшбұрыштың қасиеттері. Перпендикуляр түзулер. Көлбеу және оның проекциясы. Түзуге жүргізілген перпендикулярдың біреу ғана болуы;

3) шеңбер. Геометриялық салулар. Шеңбер, дөңгелек және оның элементтері мен бөліктері. Центрлік бұрыш. Түзу мен шеңбердің өзара орналасуы. Екі шеңбердің өзара орналасуы. Шеңберге жүргізілген жанама. Шеңберге жүргізілген жанамалардың қасиеттері. Үшбұрышқа іштей және сырттай сызылған шеңберлер. Салу есептері;

4) көпбұрыштар. Төртбұрыштарды зерттеу. Көпбұрыш. Дөңес көпбұрыш. Көпбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы. Көпбұрыштың сыртқы бұрышы. Көпбұрыштың сыртқы бұрыштарының қосындысы. Параллелограмм және оның қасиеттері. Параллелограмның белгілері. Тіктөртбұрыш, ромб және шаршы, олардың қасиеттері және белгілері. Фалес теоремасы. Пропорционал кесінділер. Трапеция.

Тікбұрышты және теңбүйірлі трапециялар, олардың қасиеттері. Үшбұрыштың орта сызығы. Трапецияның орта сызығы. Үшбұрыштың тамаша нүктелері. Үшбұрыштың медианаларының қасиеті;

5) тікбұрышты үшбұрыштың қабырғалары мен бұрыштары арасындағы қатыстар. Тікбұрышты үшбұрыштағы сүйір бұрыштың синусы, косинусы, тангенсі және котангенсі. Пифагор теоремасы;

6) 8-сыныптағы геометрия курсын қайталау.

18. 9-сыныпқа арналған "Геометрия" пәнінің базалық мазмұны:

1) 8-сыныптағы геометрия курсын қайталау;

2) тікбұрышты үшбұрыштың қабырғалары мен бұрыштары арасындағы қатыстар. Негізгі тригонометриялық тепе-теңдіктер және оның салдары. Синус, косинус, тангенс және котангенстің 30° , 45° , 60° бұрыштарындағы мәндері. Тікбұрышты үшбұрыштарды шешу. a және $(90^\circ - a)$ бұрыштарының тригонометриялық функциялары;

3) аудан. Аудан ұғымы. Тең шамалас және тең құрамдас фигуралар. Шаршының, тіктөртбұрыштың, параллелограммның, ромбтың, үшбұрыштың және трапецияның аудандары;

4) жазықтықтағы тікбұрышты координаталар жүйесі. Жазықтықтағы нүктенің координаталары. Кесінді ортасының координаталары. Екі нүктенің арақашықтығы. Шеңбердің теңдеуі. Түзудің теңдеуі. Теңдеулерімен берілген түзулер мен шеңберлердің өзара орналасуы. Координаталарды есептер шығаруда қолдану;

5) жазықтықтағы векторлар. Вектор ұғымы. Нөлдік вектор. Бірлік вектор. Коллинеар векторлар. Вектордың ұзындығы (модулі). Векторлардың теңдігі. Векторларды қосу және оның қасиеттері, векторларды азайту, векторды санға көбейту. Жазықтықтағы векторды екі коллинеар емес векторлар бойынша жіктеу. Вектордың координаталары. Координаталық түрде берілген векторларға амалдар қолдану. Векторлардың коллинеарлық белгісі;

6) 9-сыныптағы геометрия курсын қайталау.

19. 10-сыныпқа арналған "Геометрия" пәнінің базалық мазмұны:

1) 9-сыныптағы геометрия курсын қайталау;

2) жазықтықтағы векторлар. Нүктенің радиус-векторы. Жазықтықтағы нүктелердің координаталары мен векторлардың координаталары арасындағы байланыс. Векторлардың арасындағы бұрыш. Векторлардың скалярлық көбейтіндісі. Векторларды есептерді шығаруда қолдану;

3) жазықтықта түрлендіру. Жазықтықты түрлендіру, қозғалыс және оның қасиеттері. Түрлендірулердің композициясы (көбейтіндісі). Фигуралардың теңдігі және оның қасиеттері. Жазықтықтағы қозғалыстар – осьтік және центрлік симметриялар,

параллель көшіру, бұру. Гомотетия, ұқсастық түрлендіру және оның қасиеттері. Ұқсас фигуралар. Үшбұрыштар ұқсастығының белгілері. Тікбұрышты үшбұрыштардың ұқсастығы;

4) үшбұрыштарды шешу. Синустар және косинустар теоремалары. Үшбұрыштарды шешу. Практикалық мазмұнды есептерді шешу. Шеңберге іштей немесе сырттай сызылған үшбұрыштың ауданын пайдаланып шеңбердің радиусын табу формулалары;

5) шеңбер. Дұрыс көпбұрыштар. Іштей сызылған бұрыш және оның қасиеттері. Шеңбердің хордалары мен қиюшы кесінділерінің пропорционалдығы туралы теорема. Шеңберге іштей және сырттай сызылған төртбұрыштар. Дұрыс көпбұрыштар және олардың қасиеттері. Шеңбер доғасының ұзындығы. Сектор мен сегмент ауданы. Іштей және сырттай сызылған шеңберлердің радиустарын көпбұрыштың қабырғаларымен, периметрімен және ауданымен байланыстыратын формулалар. Дұрыс көпбұрыштарды салу;

6) 10-сыныптағы геометрия курсың қайталау.

20. Оқу пәнінің мазмұны "Геометрия" бөлімін қамтиды.

21. "Геометрия" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) геометриялық фигуралар туралы түсінік;
- 2) геометриялық фигуралардың өзара орналасуы;
- 3) метрикалық қатыстар;
- 4) векторлар және түрлендірулер.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

22. Бағдарламадағы оқыту мақсаттары кодтық белгімен ұсынылған. Кодтағы бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар - бөлім мен бөлімшені білдіреді, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 7.1.1.4 кодындағы "7" – сынып, "1.1" – бөлімше, "4" – оқу мақсатының реттік нөмірі.

23. Оқыту мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

1-кесте

1-бөлім. Геометрия				
	7 - сынып	8 - сынып	9 - сынып	10 - сынып
	7.1.1.1 планиметрияның негізгі фигураларын білу: нүкте, түзу; 7.1.1.2 нүктелер мен түзулердің тиістілік аксиомаларын білу және қолдану; 7.1.1.3 аксиоманың теоремадан айырмашылығын түсіну: теореманың			

<p>1.1 Геометриялық фигуралар туралы түсінік</p>	<p>шарты мен қорытындысын ажырату; 7.1.1.4 теоремаларды дәлелдеу әдістерін білу: тура дәлелдеу және "кері жору" әдістері; 7.1.1.5 кесінді, сәуле, бұрыш, үшбұрыш, жарты жазықтық анықтамаларын білу; 7.1.1.6 кесінділер мен бұрыштарды өлшеу аксиомаларын білу және қолдану; 7.1.1.7 тең фигуралардың анықтамасы мен қасиеттерін білу және қолдану; 7.1.1.8 кесінділер мен бұрыштарды салу аксиомаларын білу және қолдану; 7.1.1.9 сыбайлас және вертикаль бұрыштардың анықтамаларын білу; олардың қасиеттерін қолдану; 7.1.1.10 берілген үшбұрышқа тең үшбұрыштың бар болуы аксиомасын білу; 7.1.1.11 үшбұрыштың медианасы, биссектрисасы, биіктігі, орта перпендикулярлары, орта сызығы анықтамаларын білу және оларды салу; 7.1.1.12 үшбұрыштардың түрлерін ажырату; олардың элементтерін білу;</p>	<p>8.1.1.1 тікбұрышты үшбұрыштың қасиеттерін білу және қолдану; 8.1.1.2 шеңбер мен дөңгелектің және олардың элементтерінің (центр, радиус, диаметр, хорда) анықтамаларын білу; 8.1.1.3 центрлік бұрыштың анықтамасы мен қасиеттерін білу және қолдану; 8.1.1.4 шеңбер диаметрі мен хордасының перпендикулярлығы туралы теоремаларды білу және қолдану; 8.1.1.5 нүктелердің геометриялық орнының анықтамасын білу; 8.1.1.6 перпендикуляр ұғымын біледі; 8.1.1.7 көпбұрыш, дөңес көпбұрыш, көпбұрыш элементтері анықтамаларын білу; 8.1.1.8 көпбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындыларының және сыртқы бұрыштарының қосындыларының формулаларын қорытып шығару; 8.1.1.9 параллелограмм</p>	<p>10.1.1.1 доға ұзындығының формуласын білу және қолдану; 10.1.1.2 сектор мен сегмент ауданының формулаларын білу және қолдану; 10.1.1.3 іштей сызылған бұрыш анықтамасын және оның қасиеттерін білу; 10.1.1.4 дөңгелектегі кесінділердің пропорционалдылығы туралы теоремаларды білу және қолдану; 10.1.1.5 мәдени сөйлеу тілі қатынасының ережесін білу және орындау, қарым-қатынас</p>
--	--	--	--

7.1.1.13 сүйір бұрышты, доғал бұрышты және тікбұрышты үшбұрыштардың биіктіктерінің орналасуын салыстыру;

7.1.1.14 теңбүйірлі үшбұрыштың белгілері мен қасиеттерін қолдану;

7.1.1.15 теңқабырғалы үшбұрыштың қасиеттерін есептер шығаруда қолдану;

7.1.1.16 үшбұрыштар теңдігінің белгілерін білу және оларды есептеу мен дәлелдеуге арналған есептерді шығару кезінде қолдану;

7.1.1.17 үшбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы мен оның салдары туралы білу және есептерді шығару кезінде оларды қолдану;

7.1.1.18 үшбұрыштың сыртқы бұрышының анықтамасын білу және оларды қолдану;

7.1.1.19 үшбұрыштың бұрыштары мен қабырғалары арасындағы қатысты білу және есептер шығаруда қолдану;

7.1.1.20 тікбұрышты үшбұрыштар теңдігінің қасиеттері мен

анықтамасын , қасиеттері мен белгілерін білу;

8.1.1.10 тіктөртбұрыш, ромб , шаршы анықтамаларын, қасиеттері мен белгілерін білу;

8.1.1.11 Фалес теоремасын білу және қолдану;

8.1.1.12 пропорционал кесінділер туралы теоремаларды білу және қолдану;

8.1.1.13 циркуль мен сызғыштың көмегімен кесіндіні бірдей n бөлікке бөлу;

8.1.1.14 пропорционал кесінділерді салу;

8.1.1.15 трапецияның анықтамасын, түрлерін және қасиеттерін білу;

8.1.1.16 үшбұрыштың орта сызығының қасиетінің анықтамасын білу және қолдану;

8.1.1.17 трапецияның орта сызығының қасиетінің анықтамасын білу және қолдану;

8.1.1.18 сөйлемдегі және еркін сөйлеу тіліндегі негізгі логикалық екпін сөзді жеткілікті дауыс күшімен анықтау

стилистикасын ұстану

	<p>белгілерін есептер шығаруда білу және қолдану; 7.1.1.21 сөйлемнің мағынасына, кідірісіне және екпініне бағдарланып, негізгі логикалық екпін сөзді есту арқылы тану</p>		
<p>1.2. Геометриялық фигуралардың өзара орналасуы</p>	<p>7.1.2.1 нүктелердің түзу мен жазықтықта орналасу аксиомаларын білу және қолдану (реттік аксиомасы); 7.1.2.2 түзулердің параллельдік аксиомасын білу; 7.1.2.3 екі түзуді қиюшымен қиғанда пайда болған бұрыштарды танып білу; 7.1.2.4 параллель түзулердің қасиеттері мен түзулердің параллельдік белгілерін білу және оларды есеп шығаруда қолдану;</p>	<p>8.1.2.1 перпендикуляр, көлбеу және көлбеудің проекциясы ұғымдарын меңгеру; 8.1.2.2 нүктеден түзуге түсірілген перпендикулярдың біреу ғана болуы туралы теореманы білу және қолдану; 8.1.2.3 перпендикуляр түзулердің қасиеттерін білу және қолдану; 8.1.2.4 түзу мен шеңбердің, екі шеңбердің өзара орналасу жағдайларын талдау; 8.1.2.5 шеңберге жүргізілген жанама мен қиюшының анықтамаларын білу және есептер шығаруда жанаманың қасиеттерін қолдану; 8.1.2.6 үшбұрышқа іштей және сырттай сызылған шеңберлердің анықтамаларын білу; 8.1.2.7 үшбұрышқа сырттай және іштей сызылған</p>	<p>10.1.2.1 шеңберге іштей және сырттай сызылған төртбұрыштардың қасиеттері мен белгілерін білу және қолдану; 10.1.2.2 дұрыс көпбұрыштардың анықтамасын және қасиеттерін білу; 10.1.2.3 дұрыс көпбұрыштарды салу; 10.1.2.4 дұрыс көпбұрышқа іштей және сырттай сызылған шеңберлердің радиустары арасындағы байланысты білу және қолдану; 10.1.2.5 дұрыс көпбұрыштың қабырғаларын, периметрін, ауданын және оған іштей және сырттай сызылған шеңберлердің радиустарын</p>

	<p>7.1.2.5 логикалық негізделген дәлелдерді қолданып, өзінің және сыныптастарының іс-әрекеттерін түсіндіру</p>	<p>шенберлердің центрлерінің орналасуын түсіндіру; 8.1.2.8 берілген бұрышқа тең бұрыш салу, бұрыштың биссектрисасын салу, кесіндіні қажет бөлу; 8.1.2.9 кесіндінің орта перпендикуляр және берілген түзуге перпендикуляр түзу салу; 8.1.2.10 берілген элементтері бойынша үшбұрыш салу; 8.1.2.11 амалдар жүйелілігін орнына келтіру, сыныптастарының іс-әрекеттерін бағалау</p>		<p>байланыстыратын формулаларды білу және қолдану; 10.1.2.6 үшбұрыш медианаларының қасиеттерін білу және қолдану; 10.1.2.7 өзінің сөйлеу тілі тәртібін, айналасындағылардың тәртібін адекватты бағалау; сөйлемді өңдеу үшін міндетті серіктестікте өзара көмек көрсету " Жауап ... толық (толық емес), нақты (нақты емес) болды, сөздер анық (анық емес) айтылды"</p>
			<p>9.1.3.1 бұрыштың синусы, косинусы, тангенсі және котангенсінің тікбұрышты үшбұрыштың қабырғалары мен бұрыштарының қатыстары арқылы берілген анықтамаларын білу ; 9.1.3.2 Пифагор теоремасын білу және қолдану; 9.1.3.3 тікбұрышты үшбұрышты 30°, 45°, 60° -қа тең бұрыштардың синус , косинус, тангенс және котангенсінің мәндерін табу үшін қолдану; 9.1.3.4 тікбұрышты үшбұрыштың элементтерін табу</p>	

<p>1.3. Метрикалық қатыстар</p>	<p>7.1.3.1 үшбұрыш теңсіздігін білу және қолдану; 7.1.3.2 үшбұрыштың қабырғаларына жүргізілген медианалар, биссектрисалар, биіктіктер және орта перпендикулярлар қасиеттерін білу және қолдану; 7.1.3.3 геометриялық фигураларды салуда әртүрлі типтегі сұрақтарды қою</p>	<p>8.1.3.1 Пифагор теоремасын білу және қолдану; 8.1.3.2 тікбұрышты үшбұрыштың тік бұрышының төбесінен гипотенузасына түсірілген биіктігінің қасиеттерін білу және қолдану; 8.1.3.3 үшбұрыштың қабырғаларына жүргізілген медианалар, биссектрисалар, биіктіктер және орта перпендикулярлар қасиеттерін білу және қолдану; 8.1.3.4 шарттар мен есептер шығаруды талқылауда диалогке белсенді қатысу</p>	<p>үшін 30о, 45о, 60о - қа тең бұрыштардың синус , косинус, тангенс және котангенсінің мәндерін қолдану; 9.1.3.5 берілген екі элементі бойынша тікбұрышты үшбұрыштың бұрыштары мен қабырғаларын табу; 9.1.3.6 көпбұрыш ауданының анықтамасы мен қасиеттерін білу; 9.1.3.7 тең шамалас және тең құрамдас фигуралардың анықтамаларын білу ; 9.1.3.8 параллелограммның және ромбтың ауданы формулаларын қорытып шығару және қолдану; 9.1.3.9 үшбұрыштың ауданы формуласын қорытып шығару және қолдану 9.1.3.10 трапецияның ауданы формуласын қорытып шығару және қолдану; 9.1.3.11 жазықтықта координаталарымен берілген екі нүктенің арақашықтықтығын есептеу; 9.1.3.12 кесінді ортасының координаталарын табу; 9.1.3.13 кесіндіні берілген қатынаста бөлетін нүктенің координаталарын табу;</p>	<p>10.1.3.1 косинустар теоремасын білу және қолдану; 10.1.3.2 синустар теоремасын білу және қолдану; 10.1.3.3 іштей сызылған үшбұрыштың ауданын ($S = \frac{abc}{4R}$, мұндағы a, b – үшбұрыштың қабырғалары, R – сырттай сызылған шеңбер радиусы) және сырттай сызылған көпбұрыштың ауданының ($S = p \cdot r$ мұндағы r – іштей сызылған шеңбер радиусы, p - көпбұрыштың жарты периметрі) формуларын білу және қолдану; 10.1.3.4 шеңберге іштей немесе сырттай сызылған үшбұрыштардың аудандарын пайдаланып шеңбердің радиусын табу формулаларын білу және қолдану;</p>
---------------------------------	--	--	--	--

		<p>9.1.3.14 центрі (a, b) , радиусы r болатын шеңбердің теңдеуін $(x - a)^2 + (y - b)^2 = r^2$ білу;</p> <p>9.1.3.15 берілген теңдеуі бойынша шеңбер салу;</p> <p>9.1.3.16 түзудің теңдеуін және берілген екі нүкте арқылы өтетін түзудің теңдеуін жазу;</p> <p>9.1.3.17 координаталармен берілген карапайым есептерді шығару;</p> <p>9.1.3.18 есептер шығаруда Пифагор теоремасын пайдаланып, $\sin^2 a + \cos^2 a = 1$ формуласын білу және қолдану;</p> <p>9.1.3.19 негізгі тригонометриялық тепе-теңдіктерді білу және қолдану;</p> <p>9.1.3.20 a және $(90 - a)$ бұрыштарының синусы, косинусы, тангенсі және котангенсі арасындағы байланыстарды білу және қолдану;</p> <p>9.1.3.21 $\sin$ $a, \cos$ a, tg және $\operatorname{ctg} a$ -ның мәндерін олардың біреуінің берілген мәні бойынша табу;</p> <p>9.1.3.22 кез-келген құрылымдық күрделіліктегі буындар мен сөздерді анық және қосып айту</p>	<p>10.1.3.5 синустар және косинустар теоремаларын үшбұрыштарды шешуде қолдану;</p> <p>10.1.3.6 сөйлеу тілін еркін баяулату мен жылдамдату тәсілін игеру</p>
			<p>10.1.4.1 вектордың координаталарын</p>

1.4. Векторлар және түрлендірулер

9.1.4.1 вектордың, коллинеар векторлардың, тең векторлардың, нөлдік вектордың, бірлік вектордың және вектор ұзындығының анықтамаларын білу ;
9.1.4.2 векторлардың коллинеарлық шартын қолдану;
9.1.4.3 векторларды қосу, векторды санға көбейту ережелерін білу және қолдану;
9.1.4.4 векторды екі коллинеар емес векторлар бойынша жіктеу;
9.1.4.5 5-7 сөзден тұратын лепті сөйлемдегі негізгі сөзді дауыспен және кідіріспен анықтау

және вектордың ұзындығын табу;
10.1.4.2 координаталарымен берілген векторларға амалдар қолдану;
10.1.4.3 векторлардың скаляр көбейтіндісін және оның қасиеттерін білу және қолдану;
10.1.4.4 векторлар арасындағы бұрыштың анықтамасын білу;
10.1.4.5 векторлар арасындағы бұрышты есептеу;
10.1.4.6 векторлардың скаляр көбейтіндісін табу;
10.1.4.7 есептерді векторлық әдіспен шешу;
10.1.4.8 қозғалыстың түрлерін, композициясын және олардың қасиеттерін білу;
10.1.4.9 симметрия, параллель көшіру және бұру кезінде фигуралардың бейнелерін салу;
10.1.4.10 дұрыс көрбұрыштардың симметрияларын білу;
10.1.4.11 гомотетияның анықтамасын және қасиеттерін білу;
10.1.4.12 ұқсас фигуралардың анықтамасын және қасиеттерін білу;
10.1.4.13 үшбұрыштар ұқсастығы

			белгілерін білу және қолдану; 10.1.4.14 тікбұрышты үшбұрыштардың ұқсастығын білу және қолдану; ұқсас фигуралардың қасиеттері; 10.1.4.15 үшбұрыш биссектрисасының қасиетін білу және қолдану; 10.1.4.16 ұқсас фигуралардың аудандары және ұқсастық коэффициенті арасындағы тәуелділік формуласын білу; 10.1.4.17 өз сөйлеу тілінің дыбыстық мәдениетін жетілдіруге ұмтылуды көрсету
--	--	--	--

24. Осы Бағдарлама сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Геометрия" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

25. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптарына арналған "Геометрия" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Геометрия" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 7 - сынып:

1-кесте

--	--	--

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
5-6 сыныптардағы математика курсының оқу материалын қайталау		
2 - тоқсан		
1. Геометрия	Геометрияның негізгі ұғымдары. Аксиома. Теорема	<p>7.1.1.1 планиметрияның негізгі фигураларын білу: нүкте, түзу;</p> <p>7.1.1.2 нүктелер мен түзулердің тиістілік аксиомаларын білу және қолдану;</p> <p>7.1.1.3 аксиоманың теоремадан айырмашылығын түсіну: теореманың шарты мен қорытындысын ажырату;</p> <p>7.1.1.5 кесінді, сәуле, бұрыш, үшбұрыш, жарты жазықтық анықтамаларын білу;</p> <p>7.1.1.6 кесінділер мен бұрыштарды өлшеу аксиомаларын білу және қолдану;</p> <p>7.1.1.8 кесінділер мен бұрыштарды салу аксиомаларын білу және қолдану;</p> <p>7.1.1.10 берілген үшбұрышқа тең үшбұрыштың бар болуы аксиомасын білу</p>
	Нүктелердің түзуде және жазықтықта орналасуы	<p>7.1.2.1 нүктелердің түзу мен жазықтықта орналасу аксиомаларын білу және қолдану (реттік аксиомасы);</p> <p>7.1.2.2 түзулердің параллельдік аксиомасын білу;</p>
	Фигуралар теңдігі	7.1.1.7 тең фигуралардың анықтамасы мен қасиеттерін білу және қолдану;
	Теореманы дәлелдеу әдістері: тура дәлелдеу және "кері жору" әдісі	<p>7.1.1.4 теоремаларды дәлелдеу әдістерін білу: тура дәлелдеу және "кері жору" әдістері;</p> <p>7.1.1.21 сөйлемнің мағынасына, кідірісіне және екпініне бағдарланып, негізгі логикалық екпін сөзді есту арқылы тану</p>
	Сыбайлас және вертикаль бұрыштар, олардың қасиеттері	7.1.1.9 сыбайлас және вертикаль бұрыштардың анықтамаларын білу; олардың қасиеттерін қолдану ;
3 - тоқсан		
	Үшбұрыш және оның түрлері	7.1.1.12 үшбұрыштардың түрлерін ажырату; олардың элементтерін білу;

1. Геометрия	<p>Үшбұрыштың биссектрисы, медианасы, биіктігі және орта сызығы</p>	<p>7.1.1.11 үшбұрыштың медианасы, биссектрисасы, биіктігі, орта перпендикуляры, орта сызығы анықтамаларын білу және оларды салу; 7.1.1.13 сүйір бұрышты, доғал бұрышты және тікбұрышты үшбұрыштардың биіктіктерінің орналасуын салыстыру;</p>
	<p>Үшбұрыштар теңдігінің белгілері</p>	<p>7.1.1.16 үшбұрыштар теңдігінің белгілерін білу және оларды есептеу мен дәлелдеуге арналған есептерді шығару кезінде қолдану;</p>
	<p>Теңбүйірлі үшбұрыш, оның қасиеттері және белгілері</p>	<p>7.1.1.14 теңбүйірлі үшбұрыштың белгілері мен қасиеттерін қолдану; 7.1.1.15 теңқабырғалы үшбұрыштың қасиеттерін есептер шығаруда қолдану;</p>
4 - тоқсан		
1. Геометрия	<p>Параллель түзулер, олардың белгілері және қасиеттері</p>	<p>7.1.2.3 екі түзуді қиюшымен қиғанда пайда болған бұрыштарды танып білу; 7.1.2.4 параллель түзулердің қасиеттері мен түзулердің параллельдік белгілерін білу және оларды есеп шығаруда қолдану; 7.1.2.5 логикалық негізделген дәлелдерді қолданып, өзінің және сыныптастарының іс-әрекеттерін түсіндіру</p>
	<p>Үшбұрыш бұрыштарының қосындысы. Үшбұрыштың сыртқы бұрышы</p>	<p>7.1.1.17 үшбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы мен оның салдары туралы білу және есептерді шығару кезінде оларды қолдану; 7.1.1.18 үшбұрыштың сыртқы бұрышының анықтамасын білу және оларды қолдану; 7.1.1.19 үшбұрыштың бұрыштары мен қабырғалары арасындағы қатысты білу және есептер шығаруда қолдану;</p>
	<p>Үшбұрыш теңсіздігі</p>	<p>7.1.3.1 үшбұрыш теңсіздігін білу және қолдану; 7.1.3.2 үшбұрыштың қабырғаларына жүргізілген медианалар, биссектрисалар, биіктіктер және орта перпендикулярлар қасиеттерін білу және қолдану;</p>

		7.1.3.3 геометриялық фигураларды салуда әртүрлі типтегі сұрақтарды қою
	Тікбұрышты үшбұрыштардың теңдігінің белгілері	7.1.1.20 тікбұрышты үшбұрыштар теңдігінің қасиеттері мен белгілерін есептер шығаруда білу және қолдану;
7-сыныптағы геометрия курсын қайталау		

2) 8 - сынып:

2-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
7-сыныптағы геометрия курсын қайталау		
1. Геометрия	Тікбұрышты үшбұрыштың қасиеттері	8.1.1.1 тікбұрышты үшбұрыштың қасиеттерін білу және қолдану; 8.1.1.6 перпендикуляр ұғымын біледі
	Шеңбер, дөңгелек, олардың элементтері мен бөліктері. Центрілік бұрыш	8.1.1.2 шеңбер мен дөңгелектің және олардың элементтерінің (центр, радиус, диаметр, хорда) анықтамаларын білу; 8.1.1.3 центрілік бұрыштың анықтамасы мен қасиеттерін білу және қолдану; 8.1.1.18 сөйлемдегі және еркін сөйлеу тіліндегі негізгі логикалық екі сөзді жеткілікті дауыс күшімен анықтау
	Перпендикуляр түзулер. Перпендикуляр, көлбеу және оның проекциясы	8.1.2.1 перпендикуляр, көлбеу және көлбеудің проекциясы ұғымдарын меңгеру; 8.1.2.2 нүктеден түзуге түсірілген перпендикулярдың біреу ғана болуы туралы теореманы білу және қолдану; 8.1.2.3 перпендикуляр түзулердің қасиеттерін білу және қолдану
2 - тоқсан		
	Шеңбер, дөңгелек, олардың элементтері мен бөліктері. Центрілік бұрыш	8.1.1.4 шеңбер диаметрі мен хордасының перпендикулярлығы туралы теоремаларды білу және қолдану; 8.1.1.5 нүктелердің геометриялық орнының анықтамасын білу;
		8.1.2.4 түзу мен шеңбердің, екі шеңбердің өзара орналасу жағдайларын талдау;

1. Геометрия	Шеңберге жүргізілген жанама және оның қасиеттері Секущая.	8.1.2.5 шеңберге жүргізілген жанама мен қиюшының анықтамаларын білу және есептер шығаруда жанаманың қасиеттерін қолдану; 8.1.2.11 амалдар жүйелілігін орнына келтіру, сыныптастарының іс-әрекеттерін бағалау
	Үшбұрышқа іштей және сырттай сызылған шеңберлер	8.1.2.6 үшбұрышқа іштей және сырттай сызылған шеңберлердің анықтамаларын білу; 8.1.2.7 үшбұрышқа сырттай және іштей сызылған шеңберлердің центрлерінің орналасуын түсіндіру;
	Салу есептері	8.1.2.8 берілген бұрышқа тең бұрыш салу, бұрыштың биссектрисасын салу, кесіндіні қаж бөлу; 8.1.2.9 кесіндінің орта перпендикулярын және берілген түзуге перпендикуляр түзу салу; 8.1.2.10 берілген элементтері бойынша үшбұрыш салу; 8.1.2.11 амалдар жүйелілігін орнына келтіру, сыныптастарының іс-әрекеттерін бағалау
3 - тоқсан		
1. Геометрия	Көпбұрыш. Дөңес көпбұрыш	8.1.1.7 көпбұрыш, дөңес көпбұрыш, көпбұрыш элементтері анықтамаларын білу; 8.1.1.8 көпбұрыш тың ішкі бұрыштарының қосындыларының және сыртқы бұрыштарының қосындыларының формулаларын қорытып шығару;
	Параллелограмм, ромб, тіктөртбұрыш, шаршы және олардың қасиеттері мен белгілері	8.1.1.9 параллелограмм анықтамасын, қасиеттері мен белгілерін білу; 8.1.1.10 тіктөртбұрыш, ромб, шаршы анықтамаларын, қасиеттері мен белгілерін білу;
	Фалес теоремасы	8.1.1.11 Фалес теоремасын білу және қолдану;
		8.1.1.12 пропорционал кесінділер туралы теоремаларды білу және қолдану;

	Пропорционал кесінділер	8.1.1.13 циркуль мен сызғыштың көмегімен кесіндіні бірдей n бөлікке бөлу; 8.1.1.14 пропорционал кесінділерді салу; 8.1.1.18 сөйлемдегі және еркін сөйлеу тіліндегі негізгі логикалық екпін сөзді жеткілікті дауыс күшімен анықтау
	Трапеция, түрлері мен қасиеттері. Трапеция мен үшбұрыштың орта сызықтары	8.1.1.15 трапецияның анықтамасын, түрлерін және қасиеттерін білу; 8.1.1.16 үшбұрыштың орта сызығының қасиетінің анықтамасын білу және қолдану; 8.1.1.17 трапецияның орта сызығының қасиетінің анықтамасын білу және қолдану;

4 - тоқсан

1. Геометрия	Үшбұрыштың тамаша нүктелері	8.1.3.2 тікбұрышты үшбұрыштың тік бұрышының төбесінен гипотенузасына түсірілген биіктігінің қасиеттерін білу және қолдану; 8.1.3.3 үшбұрыштың қабырғаларына жүргізілген медианалар, биссектрисалар, биіктіктер және орта перпендикулярлар қасиеттерін білу және қолдану;
	Пифагор теоремасы	8.1.3.1 Пифагор теоремасын білу және қолдану; 8.1.3.2 тікбұрышты үшбұрыштың тік бұрышының төбесінен гипотенузасына түсірілген биіктігінің қасиеттерін білу және қолдану; 8.1.3.4 шарттар мен есептер шығаруды талқылауда диалогке белсенді қатысу

8-сыныптағы геометрия курсын қайталау

3) 9 - сынып:

3-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
8-сыныптағы геометрия курсын қайталау		
		9.1.3.1 бұрыштың синусы, косинусы, тангенсі және котангенсінің тікбұрышты

1. Геометрия	Төртбұрыштар мен үшбұрыштардың аудандары	9.1.3.9 үшбұрыштың ауданы формуласын қорытып шығару және қолдану; 9.1.3.10 трапецияның ауданы формуласын қорытып шығару және қолдану;
3 - тоқсан		
1. Геометрия	<p>Жазықтықтағы координаталар әдісі. Түзу теңдігі. Шеңбер теңдігі</p> <p>Мәтінді есептерді шығару</p>	<p>9.1.3.11 жазықтықта координаталарымен берілген екі нүктенің арақашықтықтығын есептеу; 9.1.3.12 кесінді ортасының координаталарын табу; 9.1.3.13 кесіндіні берілген қатынаста бөлетін нүктенің координаталарын табу; 9.1.3.14 центрі (a, b), радиусы r болатын шеңбердің теңдеуін $(x - a)^2 + (y - b)^2 = r^2$ білу; 9.1.3.15 берілген теңдеуі бойынша шеңбер салу; 9.1.3.16 түзудің теңдеуін және берілген екі нүкте арқылы өтетін түзудің теңдеуін жазу; 9.1.3.17 координаталармен берілген қарапайым есептерді шығару; 9.1.3.18 есептер шығаруда Пифагор теоремасын пайдаланып, формуласын білу және қолдану; $\sin^2 \alpha + \cos^2 \alpha = 1$ 9.1.3.19 негізгі тригонометриялық тепе-теңдіктерді білу және қолдану; 9.1.3.20 α және $(90^\circ - \alpha)$ бұрыштарының синусы, косинусы, тангенсі және котангенсі арасындағы байланыстарды білу және қолдану; 9.1.3.21 $\sin \alpha$, $\cos \alpha$, $\operatorname{tg} \alpha$ және $\operatorname{ctg} \alpha$ ның мәндерін олардың біреуінің берілген мәні бойынша табу; 9.1.3.22 кез-келген құрылымдық күрделіліктегі буындар мен сөздерді анық және қосып айту</p> <p>9.1.3.17 координаталармен берілген қарапайым есептерді шығару;</p>
4 - тоқсан		
		9.1.4.1 вектордың, коллинеар векторлардың, тең векторлардың, нөлдік вектордың, бірлік

1. Геометрия	Вектор. Векторларға амалдар қолдану. Коллинеар және коллинеар емес векторлар	вектордың және вектор ұзындығының анықтамаларын білу; 9.1.4.2 векторлардың коллинеарлық шартын қолдану; 9.1.4.3 векторларды қосу, векторды санға көбейту ережелерін білу және қолдану; 9.1.4.4 векторды екі коллинеар емес векторлар бойынша жіктеу; 9.1.4.5 5-7 сөзден тұратын лепті сөйлемдегі негізгі сөзді дауыспен және кідіріспен анықтау
9-сыныптағы геометрия курсын қайталау		

4) 10 - сынып:

4-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
9-сыныптағы геометрия курсын қайталау		
1. Геометрия	Вектордың координаталары. Координаталық түрде берілген векторларға амалдар қолдану	10.1.4.1 вектордың координаталарын және вектордың ұзындығын табу; 10.1.4.2 координаталарымен берілген векторларға амалдар қолдану; 10.1.4.3 векторлардың скаляр көбейтіндісін және оның қасиеттерін білу және қолдану; 10.1.4.4 векторлар арасындағы бұрыштың анықтамасын білу; 10.1.4.5 векторлар арасындағы бұрышты есептеу; 10.1.4.6 векторлардың скаляр көбейтіндісін табу; 10.1.4.7 есептерді векторлық әдіспен шешу;
	Қозғалыс және оның қасиеттері	10.1.4.8 қозғалыстың түрлерін, композициясын және олардың қасиеттерін білу; 10.1.4.9 симметрия, параллель көшіру және бұру кезінде фигуралардың бейнелерін салу;
	Гомотетия және оның қасиеттері	10.1.4.9 симметрия, параллель көшіру және бұру кезінде фигуралардың бейнелерін салу; 10.1.4.10 дұрыс көрбұрыштардың симметрияларын білу;

		10.1.4.11 гомотетияның анықтамасын және қасиеттерін білу;
2 - тоқсан		
1. Геометрия	Ұқсас фигуралар және олардың қасиеттері. Үшбұрыштар ұқсастығының белгілері	10.1.4.12 ұқсас фигуралардың анықтамасын және қасиеттерін білу; 10.1.4.13 үшбұрыштар ұқсастығы белгілерін білу және қолдану; 10.1.4.14 тікбұрышты үшбұрыштардың ұқсастығын білу және қолдану; ұқсас фигуралардың қасиеттері; 10.1.4.15 үшбұрыш биссектрисасының қасиетін білу және қолдану; 10.1.4.16 ұқсас фигуралардың аудандары және ұқсастық коэффициенті арасындағы тәуелділік формуласын білу; 10.1.4.17 өз сөйлеу тілінің дыбыстық мәдениетін жетілдіруге ұмтылуды көрсету
	Үшбұрыштарды шешу	10.1.3.1 косинустар теоремасын білу және қолдану; 10.1.3.2 синустар теоремасын білу және қолдану; 10.1.3.3 іштей сызылған үшбұрыштың ауданын ($S = \frac{abc}{4R}$), мұндағы a, b, c – үшбұрыштың қабырғалары, R – сырттай сызылған шеңбер радиусы) және сырттай сызылған көпбұрыштың ауданының ($S = p \cdot r$ мұндағы – іштей сызылған шеңбер радиусы, p – көпбұрыштың жарты периметрі) формуларын білу және қолдану;
3 - тоқсан		
1. Геометрия	Үшбұрыштарды шешу	10.1.3.4 шеңберге іштей немесе сырттай сызылған үшбұрыштардың аудандарын пайдаланып шеңбердің радиусын табу формулаларын білу және қолдану; 10.1.3.5 синустар және косинустар теоремаларын үшбұрыштарды шешуде қолдану; 10.1.3.6 сөйлеу тілін еркін баяулату мен жылдамдату тәсілін игеру

	Шеңбер және дөңгелек. Доғаның ұзындығы. Дөңгелек, сектор және сегменттің аудандары	10.1.1.1 доға ұзындығының формуласын білу және қолдану; 10.1.1.2 сектор мен сегмент ауданының формулаларын білу және қолдану;
4 - тоқсан		
1. Геометрия	Шеңбер және дөңгелек. Доғаның ұзындығы. Дөңгелек, сектор және сегменттің аудандары	10.1.1.3 іштей сызылған бұрыш анықтамасын және оның қасиеттерін білу; 10.1.1.4 дөңгелектегі кесінділердің пропорционалдылығы туралы теоремаларды білу және қолдану; 10.1.1.5 мәдени сөйлеу тілі қатынасының ережесін білу және орындау, қарым-қатынас стилистикасын ұстану
	Дұрыс көпбұрыштар, олардың қасиеттері және симметриялары	10.1.2.1 шеңберге іштей және сырттай сызылған төртбұрыштардың қасиеттері мен белгілерін білу және қолдану; 10.1.2.2 дұрыс көпбұрыштардың анықтамасын және қасиеттерін білу; 10.1.2.3 дұрыс көпбұрыштарды салу; 10.1.2.4 дұрыс көпбұрышқа іштей және сырттай сызылған шеңберлердің радиустары арасындағы байланысты білу және қолдану; 10.1.2.5 дұрыс көпбұрыштың қабырғаларын, периметрін, ауданын және оған іштей және сырттай сызылған шеңберлердің радиустарын байланыстыратын формулаларды білу және қолдану; 10.1.2.6 үшбұрыш медианаларының қасиеттерін білу және қолдану; 10.1.2.7 өзінің сөйлеу тілі тәртібін, айналасындағылардың тәртібін адекватты бағалау; сөйлемді өңдеу үшін міндетті серіктестікте өзара көмек көрсету "Жауап ... толық (толық емес), нақты (нақты емес) болды, сөздер анық (анық емес) айтылды"
10-сыныптағы геометрия курсын қайталау		

Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5 - 10 сыныптары үшін "Информатика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптар үшін "Информатика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" Заңының 5-бабы 14) тармақшасына сәйкес әзірленген.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2. "Информатика" пәнін оқыту мақсаты сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларды қазіргі заманғы ақпараттық технологияларды тиімді қолдану үшін олармен жұмыс жасаудағы базалық білімдермен, біліктер мен дағдыларымен қамтамасыз ету.

3. Міндеттері:

1) адам қызметінің әртүрлі салаларындағы ақпараттық технологияларды қолдану болашағы және техникалық мүмкіндіктері, қоғамдағы ақпараттық процестердің рөлін түсінуді қалыптастыру;

2) еңбекте және оқуда, күнделікті өмірде ақпараттық технологияларды тиімді пайдалана алуды дамыту, ақпараттың жекелей сұраныстарына бағытталған өндеулер мен тұрақты дағдыларды дамыту;

3) білім алушылардың жүйені талдауы үшін шешімдерді жасау, өз өнімін бағалау және бағдарламалық қосымшаларды қалыптастыруы үшін компьютер жұмысының базалық қағидаларын игеруі;

4) білім алушыларда логикалық, алгоритімдік, сонымен қатар, алға қойған тапсырмалардың тиімді түрде шешімін табу, құрамдас бөліктердің ортақ заңдылықтарын бөліп қарастыру мәселелелерін ашып көрету, жалпыландырушы сипатқа ие есептік ойлауды дамыту;

5) білім алушылардың ақпараттық мәдениетін қалыптастыру – жалпыға ортақ ережелерді ұстану, тұлға және барлық қазақ қоғамының көзқарасын есепке алу.

4. Түзеу міндеттері:

1) қарым-қатынас жағдайына сәйкес нормативтілік, ақпараттылық тұрғысынан тілдік құралдарды таңдау және бағалай алуды қалыптастыру, сөйлеу тілінің күрделі

бұзылыстары бар білім алушылардың академиялық тілді игеруі және пән бойынша түсініктік аппаратты байыту;

2) сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушылардың мультимедиялық технологияларды пайдалану арқылы барлық сенсорлық жүйелерді дамытуды түзетуге үйрету;

3) сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларын сөйлеуінің коммуникативтік сапасын және олардың коммуникативтік дағдыларын жетілдіру;

4) қозғалыс сферасын дамыту;

5) оқытудың белсенді әдістерін ендіру арқылы сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларды мақсатты түрде әлеуметтендіру, ақпараттық-коммуникациялық органы құру, өзінің болашақ кәсіби қызметінің бағытын таңдау, функционалдық сауаттылықты дамыту.

2 - тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушылардың "Информатика" оқу пәнін толыққанды игеру қиындығы кең ауқымды терминологиялық сөздікті игеру үшін қажетті пәндердің күрделі бөлімдерінің мазмұнының болуымен, ақпараттық анықтамалардың, кеңістіктік түсінік, ақпараттық алгоритмдік және логикалық ойлаудың тілін түсіне алуымен байланысты.

6. Оқу процесін ұйымдастыру мына қағидалар негізінде жүзеге асырылады:

1) жіті іріктеліп таңдалынып алынған тапсырмалардың көмегімен ынталандыру және дамыту тұрғысынан білім беру, соның ішінде сөйлеу қызметінің дағдыларын дамыту, пәннің оқу материалдарындағы психикалық процестерді түзету;

2) сабақ барысында сөйлеу тәртібін ұстану;

3) "оқытуды бағалау" арқылы оқытуды қолдау;

4) зерттеу қызметін кеңейту және оқытудың белсенді әдістерін міндетті түрде пайдалану;

5) сыни ойлау стратегияларын пайдалану;

6) бірнеше анализаторлардың міндетті тіректері;

7) сабақта сөйлеу қатынасын құру жағдайын жасау мақсатында топтық, қосарлы, жекелей қызметтерді ұйымдастыру; талқылау элементтеріне ие монологиялық сөйлеу дағдыларын қалыптастыру;

8) сөйлеудің ауыр бұзылыстарына ұшыраған білім алушылар алдындағы қойылған шешімдердің жолдарын өздігінен іздеу;

9) сөйлеудегі тыныс алу, ұсақ және жалпы моториктерді түзету, психоэмоционалды күш түсірудің алдын-алу, арқа, көру бұзылыстарының алдын алатын сақтандырушы технологияларды пайдалану;

10) сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушылардың өзара білім алмасуы;

11) тәжірибелік, шығармашылық қызмет;

12) іздестіру және қосымша материалды пайдалануды талап ететін тапсырмаларды орындау;

13) "Информатка" пәнін қолданбалы сипатын көрсету мақсатында пәндік салалармен біріктірілген тапсымаларды пайдалану;

14) сабақтағы қызмет түрлерін жиі ауыстыру; әртүрлі типтегі сабақтарды пайдалану ;

15) сөйлеудің ауыр бұзылыстарына ұшыраған білім алушылардың жеке сезімдік, ойлау және тәжірибелік тәжірибесінің тірегі;

16) сабақтың оң психоэмоционалды климаты;

17) мәтіндермен жұмыс жасау кезінде сөйлеудің ауыр бұзылыстарына ұшыраған білім алушылардың оқу сауаттылығын қалыптастыру.

7. Білім берудің жаңартылған мазмұнына өту мақсатында оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдері, әдістері, технологиялары қолданылады:

1) "мұғалім - білім алушы" өзара қарым-қатынасының сипатының серіктестік өзгеруіне, сонымен қатар танымдық қызығушылықты тәрбиелеу. Зерттеу тәсілін пайдалану тұлғаның танымдық сферасын дамытуға, өзін-өзі қалыптастырудың дағдылары мен шеберлігін қалыптастыруға ықпал етеді;

2) құндылықтық бағыттық тәсіл оқу қызметін ұйымдастыру және іске асыру тәсілі ретінде, белгілі бір құндылықтар тұрғысынан нәтижелерді алу және пайдалану;

3) тұлғалық-бағыттық тәсілдің мақсаты оқу процесін жекелендіру, оқу тұлғасын жан-жақты қалыптастыру және үйлесімді түрде дамыту болып табылады, олардың әлеуеттік мүмкіндіктері, мінез-құлқының қажеттіліктері мен мотивтері, психологиялық және физиологиялық жекелей даму ерекшеліктері ерекшеліктерін есепке ала отырып оның шығармашылық әлеуетін толығымен ашу;

4) қызметтік тәсілдің мәні сол мұнда білім алушылар білімді дайын күйінде алмайды, өзі ізденеді, өзінің оқу қызметінің мазмұны мен формаларын түсінеді, оның нормаларын қабылдайды;

5) олардың әртүрлі ерекшеліктерін ескере отырып, білім алушылардың әртүрлі топтары үшін оқу процесін арнайы сипатқа бағыттайтын сараланған тәсіл, оқытуды мотивациялаудың әртүрлі тәсілдерін іздеу, шығармашылық және сыни ойлауды дамыту ;

6) білім алушыларда әлеуметтік тәжірибені пайдалану негізінде қызметтің барлық түрлері мен салаларындағы мәселелерді өздігінен шешуді дамытуға бағытталған құзырлық тәсіл;

7) "Информатика" пәнінің оқу пәндерімен байланысын көрсететін интегративті тәсіл. Аталмыш тәсіл психикалық процестерге әсер етеді, жүктеулерді жеңілдетіп, оқу материалын жаңа, анағұрлым тиімді түрде игеруге мүмкіндік береді;

8) білім алушылардың өзіндік оқу қызметін ұйымдастыру негізінде құрылатын жүйелік тәсіл олардағы бірегей оқу әрекеттерінің жүйесін қалыптастыру және дамытуды, өзін-өзі ұйымдастыру, дамыту, оқыту тәртібіндегі оқу процесін ұйымдастыруды қалыптастырады;

9) ақпарат беруді және хабарлауды, екі немесе одан да көп адамдардың сөйлеу тілдік өзара іс-әрекеті процесіндегі білімдермен, дағдылармен және біліктермен алмасуды болжайтын коммуникативтік тәсіл; коммуникативтік тәсілдің нәтижесі тіл және сөйлеу тілі жүйесін дұрыс қолдана отырып, коммуникативтік тәртіпті, қарым-қатынастың адекватты жағдайын таңдай отырып, өзара іс-әрекет процесінде тіл арқылы қарым-қатынасты жүзеге асыруға қабілеттілігі болып табылады;

10) оқыту әдісі ретінде ойын формаларын пайдалану білім алушылардың танымдық қызметтерін белсендендіруге ықпал етеді. Қызметтің ұжымдық формаларын ұйымдастыруға бағытталған ойындық тәсілдерде білім алушылар шағын топтарда өзгенің пікірін сыйлауды, соңғы нәтижелерді болжамдауды, өз жұмысын жоспарлауды, мақсаттарға қол жеткізу әдістерін анықтауға ықпал етеді;

11) жобалық тәсілдің ортасында білім алушының және топ білім алушыларының ғылыми-зерттеу, шығармашылық немесе тәжірибелік мәселелерін шешуге бағытталған жобалық тәсіл. Ол жалпы мақсатпен, әрекеттер мен әдістердің үйлесімділігімен сипатталады;

12) дамыта отырып білім беру, оның мақсаты білім алушының білімді өздігінен игеруге дайындау, шындықты іздеу, сонымен қатар күнделікті өмірде біреуге тәуелді болмау. Ол сөйлеу, есте, сақтау, ойлауға бағытталған оқыту әдістері, пікірталасты, дидактикалық ойындарды оқытуда пайдалана отырып, білім алушыларды қызметтің әртүрлі түрлеріне тарту формасында жүзеге асады;

13) мәселелі оқыту дүниетанымды қалыптастыратын өзекті құрал. Мәселелік оқытудың тиімділігі сол онда білім алушыларда сыни, шығармашылық, диалектілік ойлау қалыптасады;

14) жекелей оқыту оқыту процесін жекелендіруге және тәрбиелеуге, білім алушылардың ерекшеліктеріне, өзіндік танымдық қызметті қалыптастыруға, өзіндік қалыптасу мен дайындыққа ықпал етеді;

15) зерделенетін материалдың мәні және оларды оқыту қажеттілігін түсіну, тәжірибеде сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушылардың білімі мен дағдысын саналы түрде игеру және қолдануды қамтамасыздандыратын оқыту жұмысының құрылымын құруды талап ететін оқудағы саналылық.

8. Пәннің түзету бағыттылығы:

1) сабақтардың мақсатымен;

2) екіншілік бұзылыстарды түзетудегі оқыту мазмұнының бағыттылығымен;

3) білімділікпен, дағдылармен;

4) ғылыми білімді дұрыс меңгерумен қамтамасыз етіледі.

9. Оқытудың әдістемелік шарттары:

1) танымдық процесті когнитивті қолдау бойынша әдістемелік тәсілдердің кешенін қолдану;

2) материалды күрделендірудің баяулығы, оны жіктеу, кванттау, тиімді дозалау, жаңа жағдайларда бірнеше рет вариацияланатын білім қолданудағы жаттығулардың ұлғайтылған көлемі;

3) білім алушылардың ойлау типін дамыту деңгейін есепке алудың полисенсорлы негізіндегі оқу материалын ұсыну, материалды түсіндіру әртүрлі логикалық тәсілдермен жүргізіледі: индуктивті немесе дедуктивті негізде, талдау негізінде немесе ситуациялар негізінде;

4) материалды ұсыну қарқынымен сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушылардың дұрыс қабылдау мүмкіндігі;

5) бейімделген оқу мәтіндерін қолдану;

6) сөйлеу рәсімін визуалды қолдау.

10. Информатиканың оқу пәндерімен байланысын жүзеге асыру сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларды олардың қызығушылығы бар салаларына қатысты білім алып қана қоймай олардың танымдық мотивациясына дамуына оң ықпал етеді.

11. Педагогтың сөйлеу тіліне қойылатын талаптар төмендегілерді:

1) педагогтың сөзі ақпараттық, дұрыс, нақты, логикалық және қолжетімді, таза, мәнді және мағыналы, бай және образды болуды;

2) білім алушылардың пайдасына өз сөздерінің көлемін азайтуды қарастырады.

12. Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушылардың пәнге тән академиялық тілінің қалыптасуы – түзету жұмысының базалық бағыттарының бірі.

13. Ғылыми – терминологиялық сөздікті жүйелі қалыптастыру мақсатында мұғалім сынып логопедіне логопедиялық сабақтарда оны нақтылау және білім алушылардың белсенді сөз қорына енгізу үшін пәндік сөздік қорын ұсынады.

14. Информатика кабинеті теоретикалық және тәжірибелік, сыныптық және сыныптан тыс сабақтар өткізу үшін қолданылатын оқу-тәрбиелік бөлімше ретінде ұйымдастырылады.

3 - тарау. "Информатика" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

15. "Информатика" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағатты;

2) 6-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағатты;

3) 7-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағатты;

4) 8-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағатты;

5) 9-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағатты;

6) 10-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағатты құрайды.

16. Оқу пәнінің мазмұны оқыту бөлімдері бойынша ұйымдастырылған. Оқу пәнінің мазмұны оқыту бөлімдері бойынша ұйымдастырылған. Бөлімдер күтілетін нәтиже түрінде сыныптар бойынша оқыту мақсаттарынан көрініс беретін бөлімшелерге бөлінген: дағдылар немесе машықтар, білімдер немесе ұғымдар.

17. Оқу пәнінің базалық мазмұны 4 бөлімді қамтиды:

- 1) 1-бөлім "Компьютерлік жүйелер";
- 2) 2-бөлім "Ақпараттық процестер";
- 3) 3-бөлім "Компьютерлік ойлау";
- 4) 4-бөлім "Денсаулық және қауіпсіздік".

18. "Компьютерлік жүйелер" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) компьютердің құрылғылары;
- 2) бағдарламалық қамтамасыздандыру;
- 3) компьютерлік желілер.

19. "Ақпараттық процестер" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) ақпаратты ұсыну және өлшеу;
- 2) ақпараттық нысандарды құру және түрлендіру.

20. "Компьютерлік ойлау" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) үлгілеу;
- 2) алгоритмдер;
- 3) бағдарламалау.

21. "Денсаулық және қауіпсіздік" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) эргонометрика;
- 2) ақпараттық және онлайн қауіпсіздік.

22. 5-сыныпқа арналған "Информатика" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) компьютерлік жүйелер: кіріспе, компьютер және қауіпсіздік, қауіпсіздік техникасы және жұмыс орнын ұйымдастыру; компьютердің негізгі құрылғылары (жады және қатты диск); өзге жұмысты көшіріп алудың қауіпсіздігі; құжаттарға пароль қою; жалпы қолжетімділіктегі файлдармен жұмыс жасау (орналастыру, редакциялау, тартып алу);

2) ақпараттық процестер: интернеттегі қауіпсіздік, бағдарламалық қамтамасыздандыру; растрлық суреттерді жасау және редакциялау;

3) компьютерлік ойлау: алгоритм; атқарушы, атқарушының командалар жүйесі; алгоритмді сөздік формада ұсыну, бағдарламалау, бағдарламалаудың ойындық ортасы (Лого, Scratch (скратч)); бұтақтану; цикл; жобаны әзірлеу; бағдарламалаудың ойындық ортасындағы нысандар мен оқиғалардың анимациясын жасау (Лого, Scratch (скратч)); құжатты баспаға дайындау (беттің параметрлерін қою, алдын-ала қарау); жобаны ұсыну;

4) денсаулық және қауіпсіздік: қауіпсіздік техникасы және жұмыс орнын ұйымдастыру, интернеттегі қауіпсіздік, өзгенің жұмысын көшіріп алудың заңсыздығы, құжаттарға пароль қою.

23. 6-сыныпқа арналған "Информатика" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) компьютерлік жүйелер: қауіпсіздік техникасы; есептеуіш техниканың даму тарихы; компьютердің негізгі құрылғыларының өзара әрекеті; операциялық жүйенің негізгі қызметтері, желісіз желілер;

2) ақпараттық процестер: мәтіндік құжаттардағы сілтемелерді ұйымдастыру: сілтемелер; үлкен сілтемелер; тақырып қою; реферат жасау; компьютерлік ойлау: мәтіндік ақпаратты ұсыну; ақпаратты беру; мәтіндік ақпаратты шифрлау; ақпаратты қосарлы түрде ұсыну; компьютерлік графика; векторлы суреттерді жасау; растрлық және векторлық суреттерді салыстыру;

3) компьютерлік ойлау: компьютерлік ойындарды жасау: компьютердегі тапсырмаларды шешу деңгейлері; блок-сызба түріндегі алгоритмді ұсыну; компьютерлік ойын концепциясы; бағдарламалаудың ойындық ортасындағы әзірleme мен сценарийді жүзеге асыру; ойынды әзірлеу деңгейінде қолданылатын құрамдас бөліктер; бағдарламадағы қателіктерді анықтау және түзету; ойынға арналған құжатнамалар; сілтемелерді ұйымдастыру; пайдаланылған ресурстарға сілтемелер;

4) денсаулық және қауіпсіздік: эргономика, қауіпсіздік техникасы, авторлық құқық, плагиат, сілтемелерді ұсыну (ауқымды сілтемелер, мазмұны, атауы, нұсқамалары), ресурстарды пайдалану сілтемелері.

24. 7-сыныпқа арналған "Информатика" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) компьютерлік жүйелер: ақпаратты өлшеу бірліктері, бір өлшеу бірліктерінен өзгесіне ауыстыру, компьютер жадысының түрлері (жедел есте сақтаушы құрылғы, ұдайы есте сақтаушы құрылғы, сыртқы жады, кеш-жады); бірдей ақпаратты сақтаушы әртүрлі форматтағы файлдардың өлшемдерін салыстыру; ақпаратты нығыздау, мұрағат-бағдарламалар, мұрағаттарды жасау және қаптау, тағайындалуы, компьютерлік жүйелерді жіктеу (ауқымы жағынан, топологиясы бойынша);

2) ақпараттық процестер: ақпаратты зиянды бағдарламалаудан қорғау, электронды кестелер көмегімен тапсырмаларды шешу: мәтіндік жадыда кестелер жасау, редакциялау және форматтау; электронды кестелер, электронды кестелердің негізгі түсініктері; ендіру, мәліметтерді редакциялау және форматтау; толтыру маркері; мәліметтер типі; формулаларды ендіру; шартты форматтау; диаграммалар жасау;

3) компьютерлік ойлау: шешімдерді бағдарламалау (солардың бірі: C/C++, Python (пайзн), Delphi (дельфи), Lazarus (лазарус): бағдарламалау жүйесі; салынған және құрамдық шарттағы тарамдалған алгоритмдерді бағдарламалау; нысандар мен оқиғаларды үлгілеу: 3D-редакторлар; нысандардың үшөлшемді үлгілері; оқиғалардың үшөлшемді үлгілері; үшөлшемді нысандар мен оқиғаларды жасау және редакциялау;

4) денсаулық және қауіпсіздік: жоба интерфейсі, ақпараттарды зиянды бағдарламалардан қорғау.

25. 8-сыныпқа арналған "Информатика" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) компьютерлік жүйелер: компьютер мен желілердің техникалық сипаттамалары, ақпарат көлемін бағалаудың алфавиттік тәсілі, жадынаманың негізгі сипаттамалары, компьютерлік желінің өткізушілік қабілеті;

2) ақпараттық процестер: электронды кестелердегі ақпаратты өңдеу, электронды кестелердегі мәліметтердің форматы, абсолюттік және қатыстық сілтемелер, қызметтер графигін құру, құрылмалы қызметтерді пайдалану: математикалық (сома, өндірістік деңгей), статистикалық (мин, макс, тағандалуы, есептілік, егер), логикалық (егер);

3) компьютерлік ойлау: бағдарламаны жасаудың интеграциялық ортасы (солардың бірі: C/C++, Python (пайзн), Delphi (дельфи), Lazarus (лазарус), қызметі бойынша бағдарламалық қамтамасыздандырудың жіктелуі, қосымшалар жасаудың интегралды ортасының компоненттері, таңдау жасау операторы, цикл операторы (параметрлі цикл, алғышарттық цикл, сөзден кейінгі цикл), алгоритмнің трассировкасы, әзірлеменің белсенді ортасындағы қолданбалы тапсырмаларды шешу үлгілері;

4) денсаулық және қауіпсіздік: электронды құрылғылардың адам организміне ықпалы, электронды құрылғылардың теріс ықпалынан қорғау; желідегі қолданушы қауіпсіздігі: алаяқтық, интернеттегі агрессия.

26. 9-сыныпқа арналған "Информатика" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) компьютерлік жүйелер: компьютер конфигурациясы, компьютер конфигурациясына таңдау жасау, оның тағайындалуына байланысты (аппараттық және бағдарламалық қамтамасыздандыру), іздестіру, мәліметтерді іріктеу және фильтрлеу;

2) ақпараттық процестер: мәліметтер базасы, алаңқай, жазба, электронды кестелерде мәліметтер базасын жасау;

3) компьютерлік ойлау: электронды кестелердегі процестер үлгілерін (физикалық, биологиялық, экономикалық және өзгелер) зерттеу, жұмысты жалғасытру шартымен цикл немесе параметрмен келген циклді қамтитын алгоритмдер, бағдарламалау ортасында бағдарламаларды әзірлеу және орындау;

4) денсаулық және қауіпсіздік: эргономика, желідегі этикалық және құқықтық нормалары.

27. 10-сыныпқа арналған "Информатика" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) компьютерлік жүйелер: функциялары бағдарламалық қамтамасыз ету компьютер, ақпараттық технологиялар құралы ретінде практикалық міндеттерді шешу, пайдалану, бұлттық технологиялар;

2) ақпараттық процестер: электронды кестелердегі процестерді үлгілеу, үлгілерді жасау және оны зерттеу (электронды кестедегі мәліметтер базасы), тапсырмаларды шешудің тиімді жолдарын іздестіре отырып, оларды шешу;

3) компьютерлік ойлау: мәліметтер массиві (солардың бірі: C/C++, Python (пайзн), Delphi (дельфи), Lazarus (лазарус), бір өлшемді массив, массивті өңдеудің негізгі алгоритмдері: іздестіру, іріктеу, қайта орналастыру, массив элементтерін қою және жою;

4) денсаулық және қауіпсіздік: эргономика: компьютер және денсаулық. Ақпараттық қауіпсіздік: ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың даму болашағы.

4 - тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

28. Бағдарламадағы оқыту мақсаттары кодпен берілген. Кодтағы бірінші сан сыныпты білдіреді, екінші және үшінші сандар - бөлім мен бөлімшені көрсетеді, ал төртінші сан оқыту мақсаттарының санын көрсетеді. Мысалы, 6.2.1.3: кодында "6" – сынып, "2.1" – бөлімше, "3" – оқыту мақсатының реттік нөмірі.

29. Оқыту мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

1 - кесте

Бөлімше	1-бөлім. Компьютерлік жүйелер					
	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1.1 Компьютер құрылғысы	5.1.1.1 қарапайым тілде жадныма мен қатты дисктің қызметін түсіндіру; 5.1.1.2 белсенді сөздік қордағы базалық пәндік терминді бекіту	6.1.1.1 есептеуіш техниканың тарихы мен даму болашағы туралы айту; 6.1.1.2 компьютердің негізгі құрылғыларының өзара әрекетін түсіндіру; 6.1.1.3 базалық терминдерді дұрыс айту және жазу; 6.1.1.4 дыбыстарды айтуды бақылауға алу	7.1.1.1 компьютер жадысы түрлерінің қызметін сипаттау: жедел есте сақтаушы құрылғыла, ұдайы есте сақтаушы құрылғы, сырттай есте сақтау құрылғысы, кеш-жады; 7.1.1.2 үлгілер бойынша анықтамаларды қалыптастыру	8.1.1.1 жадынама және оның негізгі сипаттарын қарапайым деңгейде түсіндіру; 8.1.1.2 өз қызметін жоспарлау, оны бақылау және бағалау	9.1.1.1 оның қызметіне байланысты компьютердің конфигурациясын таңдау; 9.1.1.2 өзінің және қоршаған ортаның сөйлеу мінез-құлқын дұрыс бағалау	10.1.1.1 компьютердің бағдарламалық қамтамасыздану қызметтері мен тағайындалуы туралы білімді жүйелеу; 10.1.1.2 тірек сызбалар бойынша талқылау-мәтіндерін құру
	5.1.2.1		7.1.2.1 "бағдарламалау жүйесі" және "		9.1.2.1	10.1.2.1 ақпараттық технология құралдарын

1.2 Бағдарламалық қамтамасыздандыру	" бағдарламалық қамтамасыздандыру" түсінігін түсіндіру; 5.1.2.2 Өзіндік сөйлеудің дыбысты мәдениетін бақылауға тырысуды көрсету	6.1.2.1 операциялық жүйенің негізгі қызметтерін атау; 6.1.2.2 сөйлемдердегі термин-сөздерді дұрыс пайдалану	бағдарламалау тілі" түсініктерін ажырату; 7.1.2.2 әртүрлі форматтағы архивтерді құру және қаптау; 7.1.2.3 бірдей ақпаратты сақтаушы әртүрлі форматтардағы файлдардың өлшемдерін салыстыру	8.1.2.1 бағдарламалау жүйесі мен жүйелік, қолданбалы бағдарламалық қамтамасыздандыруды ажырата алу; 8.1.2.2 талқылау мәтінінің үлгісін құру	қолданушының қажеттілігіне байланысты бағдарламалық қамтамасыздандыруды таңдау; 9.1.2.2 мәндік эквиваленттерді пайдалана отырып, сөздерді түрлендіру	пайдаланып отырып, адамзат қызметінің әртүрлі салаларынан тапсырмаларды шешудің тәжірибесіне ие болу; 10.1.2.2 өзіндік бағалаушы сөздерді жоспарлау, оны мақсатқа сәйкес түзету
1.3 Компьютерлік желілер	5.1.3.1 жалпы қолжетімді файлдарды тарту, өзгерту, орналастыру; 5.1.3.2 оқу диалогын бастау, ауыстыру, аяқтау	6.1.3.1 желісіз байланыстың басымдықтарын түсіндіру; 6.1.3.2 оқу мәтінімен жұмыс жасай алу (талдау, ақпарат алу)	7.1.3.1 компьютерлік желілерді жіктеу; 7.1.3.2 сөйлеу мәдениетін игеруге тырысуды көрсету	8.1.3.1 желінің өткізушілік қабілеттерін анықтау; 8.1.3.2 паравербалды құралдарды пайдалана отырып, түсіну, нақтылау сұрақтары	9.1.3.1 бұлттық технологияларды пайдалану және құжаттармен бірге жұмыс жасауды мұғалімнің басшылығымен жүзеге асыру; 9.1.3.2 белсенді тыңдау дағдысын игеру	10.1.3.1 бұлттық технологияларды өздігінен пайдалануды және құжаттармен жұмыс жасауды жүзеге асыру; 10.1.3.2 нәтиже түріндегі және қызмет міндеттері мен мақсаттарын қалыптастыра алу

2-кесте

Бөлімше	2-бөлім. Ақпараттық процестер					
	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	5.2.1.1	6.2.1.1 мәтіндік ақпаратты кодтау және декодтау; 6.2.1.2 компьютерге арналған барлық	7.2.1.1 ақпаратты өлшеу бірлігін атау; 7.2.1.2 ақпараттың өлшем бірлігін өзгеге ауыстыруды жүзеге асыру;	8.2.1.1	9.2.1.1	10.2.1.1 ақпараттың нақтылығын бағалау тәсілдері (

2.1 Ақпаратты өлшеу және ұсыну	<p>әртүрлі формадағы ақпаратты есепке алу және ұсыну; 5.2.1.2 ақпаратты графикалық түрде ұсыну және көру негізінде сөйлем құрау</p>	<p>ақпарат қосарлы түрде ұсынылатынын анықтау; 6.2.1.3 ақпарат көздері мен қабылдау, байланыс каналдарын келтіру; 6.2.1.4 мәтіндерді оқу кезінде өзара бақылау мен өзіндік бақылауды жүзеге асыру</p>	<p>7.2.1.3 сыныптастарының оқуы ені мен өзіндік оқуда фонемалардың айтылуы мен орфоэпия нормаларын ұстануды бақылауға алу; 7.2.1.4 өлшемдер бойынша өзіндік және өзгенің сөйлеу қызметін бағалау</p>	<p>ақпарат көлемін анықтау кезінде алфавиттік тәсілді қолдану; 8.2.1.2 жүзеге асырылатын әрекеттің мәнін ашып түсіндіру</p>	<p>ақпараттың ерекшелігін анықтау (өзектілігі, нақтылығы, сенімділігі, құндылығы); 9.2.1.2 мәтінге сұрақтар қою</p>	<p>ақпарат көздерінің сенімділігін бағалау, әртүрлі уақыт кесіміндегі әртүрлі мәлімет көздерін салыстыру); 10.2.1.2 негізгі және екінші деңгейлі ақпаратты шектеу</p>
2.2 Ақпараттық нысандарды құру және түрлендіру	<p>5.2.2.1 басуға арналған құжатты тиімді ұйымдастыру (бет параметрлерін анықтау, алдын-ала қарауды жүзеге асыру); 5.2.2.2 растрлық суреттерді құру және редакциялау; 5.2.2.3</p>	<p>6.2.2.1 сілтемелерді ұйымдастыру (үлкен сілтемелер, тақырып қою, сілтеме атаулар); 6.2.2.2 векторлық суреттерді жасау және редакциялау; 6.2.2.3 растрлық және векторлық графиктердің кемішілігі мен басымдықтарын бағалау; 6.2.2.4 сөйлеуде пәндік терминдерді саналы түрде және дұрыс пайдалану, тақырып бойынша ашық сұрақтарды</p>	<p>7.2.2.1 мәтіндік жадында кесте элементтерін қалыптастыру; 7.2.2.2 электронды кесте кестелер элементтерін қалыптастыру; 7.2.2.3 электронды кестеде диаграммалар құру; 7.2.2.4 электронды кестеде шартты форматтауды пайдалану; 7.2.2.5 әртүрлі тәсілдермен ұсынылған</p>	<p>8.2.2.1 электронды кестелердегі міндеттерді шешеуге арналған әртүрлі форматтарды пайдалану; 8.2.2.2 абсолютті және қатыстық сілтемелерді пайдалану; 8.2.2.3 электронды кестелерді қолданумен міндеттерді шешуге арналған құрылмалы қызметті пайдалану; 8.2.2.4 сөздік нұсқаулықтар мен сызба бойынша әрекет ету 8.2.2.5</p>	<p>9.2.2.1 алаңдар, жазба, мәліметтер базасының терминін түсіндіру; 9.2.2.2 мұғалімнің басшылығымен электронды кестеде мәліметтер базасын құру; 9.2.2.3 кестелік жады құралдарымен мәліметтер базасының кестелерін құру; 9.2.2.4 топпен жұмыс жасау кезінде коммуникация тапсырмаларын өнімді түрде шешу;</p>	<p>10.2.2.2 электронды кестеде мәліметтер базасын өз бетінше құру; 10.2.2.3 мәліметтерді іздеуді, іріктеуді және саралауды жүзеге асыру; 10.2.2.4 пәндік лексиканы пайдалана отырып әрекеттер жоспарын сөйлету; 10.2.2.5 өнімді коммуникаци</p>

зерделей оқуды игеру; 5.2.2.4 орындалған операцияларды сөйлету	калыптастыру ; 6.2.2.5 пәндік лексиканы пайдалана отырып, жеке әрекеттерді сөйлету; 6.2.2.6 өлшемдер бойынша өзінің және өзгенің сөйлеу қызметін бағалау	ақпаратпен жұмыс жасау дағдылары ж ә н е м әнерлеп оқу дағдысын игеру; 7.2.2.6 әртүрлі тәсілдермен ұсынылған ақпаратпен жұмыс жасау дағдыларын игеру	өз қызметін жоспарлау, ақылауға алу және бағалау; 8.2.2.6 сөйлеу мінез-құлқын бақылауға алу ; 8.2.2.7 ж а з б а нұсқаулық бойынша жұмыс жасау	9.2.2.5 тірек-сөздер және шаблон бойынша монолог-талқылауларды құру; 9.2.2.6 көру және сөздік нұсқаулықтары бойынша жұмыс жасау	я вербалды ж ә н е вербалды е м е с құралдары дұрыс таңдап алу
---	--	---	---	--	--

3-кесте

Бөлімше	3-бөлім. Компьютерлік ойлау					
	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
3.1 Үлгілеу	5.3.1.1 бағдарламалаудың ойындық ортасында нысандар мен шаралардың анимациясын құру (Лого, Scratch (скратч)); 5.3.1.2 қызметтің шынайы өзіндік бағалауына баға беру	6.3.1.1 бағдарламалаудың ойындық ортасындағы сценарийді жасау және жүзеге асыру; 6.3.1.2 оқу мақсатын қабылдау және сақтау	7.3.1.1 3 D редакторларындағы нысандар мен шаралардың үлгілерін құру ; 7.3.1.2 сөздік нұсқаулық бойынша әрекет ету	8.3.1.1 бағдарламалаудың сабақтасқан ортасындағы үлгілерді құру ; 8.3.1.2 жеке әрекеттерді қадамдап сөйлету	9.3.1.1 электронды кестелердегі процестер үлгісін зерттеу (физикалық, биологиялық ж ә н е экономикалық); 9.3.1.2 топта мәнгерлеп қу дағдысын игеру	10.3.1.1 электронды кестелердегі процестер үлгісін өздігінен жасау (физикалық, биологиялық ж ә н е экономикалық); 10.3.1.2 топта талқылау кезінде этикалық тұрғыдан дәлелдеу, жоққа шығару
	5.3.2.1 алгоритм анықтамасын қалыптастыру ; 5.3.2.2 алгоритмді сөздік формада ұсыну;	6.3.2.1 міндеттемелерді шешуді деңгейлі түрде шешуді талдау; 6.3.2.2 блок-сызба түріндегі	7.3.2.1 бағдарламалау тіліндегі алгоритмді жазу; 7.3.2.2 ақпаратты	8.3.2.1 алгоритм трассировкасын жүзеге асыру; 8.3.2.2	9.3.2.1 жұмыстың ұзақтығы жағдайына байланысты цикл немесе параметрлі циклді қамтитын алгоритмдер жазбасы мен	10.3.2.1 әртүрлі тәсілдермен міндеттерді шешу, олардың әрқайсысын сипаттау және ішінен

3 . 2 Алгоритмдер	5.3.2.3 атқарушылар және олардың командалар жүйесінің мысалдарын келтіру; 5.3.2.4 көру үлгісіне сүйене отырып, өзара байланысқан сөйлемдерді құру	алгоритмді ұсыну; 6.3.2.3 орындалатын әрекеттер алгоритмін сөйлету; 6.3.2.4 өзіндік сөйлеу , қоршаған ортаның мінез-құлқын дұрыс бағалау	графикалық түрде ұсына алу; 5.3.2.6 графикалық тірек және тірек сөздер бойынша өз ара байланысқан сөйлемдер құру	қойылған міндеттің шешімін бағалау; 8.3.2.3 ө з а р а байланысты бағалауышты қ сипаттағы сөйлемдер құру	оны орындау ережесін қолдану; 9.3.2.2 бағалау талқылаулары н қолдана отырып, қарама-қайш ы лы қ элементтерін қолдана отырып, оқу диалогын жүргізу	тиімдісін таңдап алу; 10.3.2.2 алға қойылған міндеттердің шешімін зерделеу; 10.3.2.3 шаблондар м е н тірек-сөздер бойынша талқылау-мон ологын құру
3 . 3 Бағдарламала у	5.3.3.1 бағдарламала у ды н ойындық ортасындағы цикл мен тармақтану командасын пайдалану (Logo, Scratch (скратч); 5.3.3.2 мұғалмнің сөздік нұсқаулығы бойынша әрекет ету	6.3.3.1 бағдарламада н қателіктер тауып, түзету; 6.3.3.2 өз жұмысы, өз жолдастарын ың жұмысын бағалауға арналған сөйлемдерді рәсімдеу	7.3.3.1 мәліметтер типін жіктеу; 7.3.3.2 бағдарлааны жасаудың біріккен ортасындағы тік және тармақталған алгоритмдерд і жазу программ (C/C++, Python (пайзн), Delphi (дельфи), Lazarus (лазарус); 7.3.3.3 мәтіндік ақпаратты графикалық түрде ұсыну	8.3.3.1 бағдарламаны жасаудың біріктірілген ортасындағы циклдер мен таңдау операторлары н пайдалану (C/C++, Python (пайзн), Delphi (дельфи), Lazarus (лазарус); 8.3.3.2 бағдарламала удың біріккен ортасындағы компоненттер ді білу және пайдалану (C/C++, Python (пайзн), Delphi (дельфи), Lazarus (лазарус)	9.3.3.1 бағдарлаалауд ың біріккен ортасындағы бағдарлаалард ы әзірлеу және орындау бойынша тапсырмалард ы шешу; 9.3.3.2 пәндік лексиканы пайдалана отырып, орындалған әрекеттерді жүзеге асыру	10.3.3.1 бірөлшемді массивтерді пайдаланумен әзірлеменің біріккен ортасындағы бағдарламаны құру (C/C++, Python (пайзн), Delphi (дельфи), Lazarus (лазарус); 10.3.3.2 вербалды ж ә н е вербалды емес және паравербалды құралдарды пайдалана отырып, дұрыс сөйлеу мінез-құлқын ны ң ережелерін жүзеге асыру

4-кесте

Бөлімше	4 - бөлім. Денсаулық және қауіпсіздік					
	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	5.4.1.1	6.4.1.1 эргономика міндеттерін	7.4.1.1	8.4.1.1 қорғау әдістерін тиімді пайдалану	9.4.1.1	10.4.1.1 жеткіншектің соматикалық денсаулығым

4.1 Эргономика	қауіпсіздік техникасының ережелерін бұзы салдары туралы талқылау; 5.4.1.2. оқу тапсырмаларын орындау кезінде сыныптастармен серіктес болу	калыптастыру және шешімін табу (барынша жайлылық пен тиімділік үшін); 6.4.1.2 оқулықтағы ақпаратты табу (мәтіндік, графикалық) оның мазмұнын талдау	жасалатын жоба (интерфейсі құруға қойылатын талаптар; 7.4.1.2 түсіну мен нақтылау үшін тік, жанама және балама сұрақтар қою	және әртүрлі электронды құрылғылардың адам организміне ықпал етуіне мысалдар келтіру; 8.4.1.2 пәндік лексиканы пайдаланумен сөйлеу шаблон бойынша талқылау-мәтін құру	компьютерді пайдалану ұзақтығымен байланысты тәуекелдерді сыни бағалау; 9.4.1.2 жазбаша формадағы ақпараттық хабарландыруларды құру, оларды редакциялау	ен байланысты компьютерді пайдалану факторларының өзара байланысы туралы талқылау; 10.4.1.2 көрсетілім түріндегі ел алдында сөйлеуді дайындау және ұсыну
4.2 Ақпараттық қауіпсіздік	5.4.2.1 бөтен жұмысты көшіріп алудың заңсыздығы туралы талқылау; 5.4.2.2 құжаттарға пароль қою; 5.4.2.3 тірек-сөздер мен шаблон бойынша талқылау мнологын құру; 5.4.2.4 жазбаша және ауызша нұсқаулық бойынша әрекет ету	6.4.2.1 "авторлық құқық", "плагиат" түсінігін түсіндіру; 6.4.2.2 авторға сілтеме жасау арқылы ақпаратты аяғына дейін апару; 6.4.2.3 қосымша әдебиетпен жұмыс жасау барысында қарау арқылы оқу тәсілін игеру	7.4.2.1 компьютерді зиянды бағдарламалардан қорғау; 7.4.2.2 ауызша, жазбаша нұсқаулық бойынша жұмыс жасау; 7.4.2.3 қызметті жоспарлау және реттеуге арналған сөйлеуді пайдалану	8.4.2.1 желідегі қолданушының қауіпсіздігін қамтамасыздандыру ережелерін ұстану (интернеттегі алаяқтық пен агрессия); 8.4.2.2 жадынмалар мен алгоритмдерді құру	9.4.2.1 желідегі этикалық және құқық нормалардың бұзылу салдарлары туралы талқылау; 9.4.2.2 оқиғалар мен әрекеттерге қатысты өз пікірін білдіру	10.4.2.1 ақпараттық мәдениет түсінігін пайдалану, ақпараттық және коммуникациялық технологиялардың даму болашағын бағамдау; 10.4.2.2 жасалған жұмыс сапасы туралы бағамдауды құру

30. Осы Бағдарлама сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Информатика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

31. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

деңгейінің 5-10 сыныптарына
арналған "Информатика"
пәнінен жаңартылған
мазмұндағы үлгілік оқу
бағдарламасына
қосымша

Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5 - 10 сыныптары үшін "Информатика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5 - сынып:

1-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
Компьютер мен қауіпсіздік	Компьютермен жұмыс жасау кезінде адам қалай өз-өзіне зиян келтірмеуіне болады?	5.4.1.1 қауіпсіздік техникасы ережелерін бұзылу нәтижелері туралы талқылау; 5.4.1.2 тапсырманы орындау барысында сыныптастармен бірігу
	Компьютерде қандай маңызды құрылғы бар?	5.1.1.1 қатты диск пен жады қызметін қарапайым деңгейде түсіндіру; 5.1.1.2 белсенді сөздікте базалық пәндік терминдерді бекіту
Интернеттегі қауіпсіздік	Интернетте жұмыс жасауда қандай қиындықтар бар?	5.4.2.1 біреудің жұмысын заңсыз көшіру туралы талқылау; 5.4.2.3 тірек сөздер мен шаблон бойынша талқылама-монолог құру
	Компьютердегі өз мәліметтеріңді қалай қорғауға болады?	5.4.2.2 құжаттарға пароль қою; 5.4.2.4 ауызша және жазбаша нұсқаулық бойынша әрекет ету; 5.1.3.1 жалпы қолданыстағы файлдарды тартып алу, өзгерту; 5.1.3.2 оқу диалогын белсендендіру, тартып алу
	"Әлемді өзгерткен жаңалықтар" мини-жобасы	5.4.2.2 құжаттарға пароль қою; 5.4.2.4 ауызша және жазбаша нұсқаулық бойынша әрекет ету; 5.1.3.1 жалпы қолданыстағы файлдарды тартып алу, өзгерту, орналастыру; 5.1.3.2 оқу диалогын белсендендіру, қарастыру және аяқтау
2 - тоқсан		

Ақпарат және оны өңдеу	Айналамыздағы ақпарат	5.2.1.1 ақпаратты әртүрлі формаларда ұсыну және есепке алу; 5.2.1.2 ақпаратты графикалық түрде ұсына алу және көру тіректерінің негізінде байланыстырушы сөйлемдер құру;
	Бағдарламалық камтамасыздандыру	5.1.2.1 "бағдарламалық камтамасыздандыру" түсінігін түсіндіру; 5.1.2.2 өзіндік сөйлеу кезіндегі дыбыстық мәдениетті бақылауға тырысуды көрсету
	Жобалық жұмыс	5.2.1.1 ақпаратты әртүрлі формаларда ұсыну және есепке алу; 5.2.1.2 ақпаратты графикалық түрде ұсына алу және көру тіректерінің негізінде байланыстырушы сөйлемдер құру; 5.2.2.2 растрлық бейнелеулерді жасау және редакциялау; 5.2.2.4 орындалатын операцияларды жүзеге асыру
3 - тоқсан		
Біздің өміріміздегі алгоритмдер	Команданың жолымен	5.3.2.1 алгоритмнің анықтамаларын қалыптастыру; 5.3.2.4 көру үлгісі тірегін колдана отырып, оқумен байланысты сөйлемдерді құрастыру; 5.3.2.3 орындаушылар мен олардың командасының жүйесіне мысалдар келтіру; 5.3.2.6 графикалық тірек және тірек сөздер бойынша байланыстырушы сөйлемдерді құру; 5.3.2.2 сөйлеу формасындағы алгоритмдерді ұсыну; 5.3.2.5 пәндік лексиканы пайдаланумен әрекеттерді орындауды түсіндіру
	Шырғалаңнан жол табу	5.3.2.3 орындаушылар мен олардың командасының жүйесіне мысалдар келтіру; 5.3.2.6 графикалық тірек және тірек сөздер бойынша байланыстырушы сөйлемдерді құру; 5.3.2.2 сөйлеу формасындағы алгоритмдерді ұсыну;

		5.3.2.5 пәндік лексиканы пайдаланумен әрекеттерді орындауды түсіндіру
	Виртуалды шырғалаңнан шығар жол табу	5.3.2.3 орындаушылар мен олардың командасының жүйесіне мысалдар келтіру; 5.3.2.6 графикалық тірек және тірек сөздер бойынша байланыстырушы сөйлемдерді құру; 5.3.2.2 сөйлеу формасындағы алгоритмдерді ұсыну; 5.3.2.5 пәндік лексиканы пайдаланумен әрекеттерді орындауды түсіндіру
Талқылаймыз және бағдарлама жасаймыз	Менің алғашқы бағдарламам	5.3.2.2 алгоритмдерді сөйлеу формасында ұсыну; 5.3.2.5 пәндік лексиканы пайдаланумен әрекеттерді орындауды түсіндіру; 5.3.3.1 бағдарламалаудың ойындық ортасында тармақталу мен циклдердің командасын пайдалану (Лого, Scratch (скратч)); 5.3.3.2 оқытушының нұсқаулығы бойынша әрекет ету
	Тірі графика	5.3.2.2 алгоритмдерді сөйлеу формасында ұсыну; 5.3.2.5 пәндік лексиканы пайдаланумен әрекеттерді орындауды түсіндіру; 5.3.3.1 бағдарламалаудың ойындық ортасында тармақталу мен циклдердің командасын пайдалану (Лого, Scratch (скратч)); 5.3.3.2 оқытушының нұсқаулығы бойынша әрекет ету
	Шындықты іздеу жолында	5.3.2.2 алгоритмдерді сөйлеу формасында ұсыну; 5.3.2.5 пәндік лексиканы пайдаланумен әрекеттерді орындауды түсіндіру; 5.3.3.1 бағдарламалаудың ойындық ортасында тармақталу мен циклдердің командасын пайдалану (Лого, Scratch (скратч)); 5.3.3.2 оқытушының нұсқаулығы бойынша әрекет ету
4 - тоқсан		
		5.3.2.2 алгоритмдерді сөйлеу формасында ұсыну;

Жобаны жасау және көрсету	Анимациялау жасау	<p>5.3.2.5 пәндік лексиканы пайдаланумен әрекеттерді орындауды түсіндіру;</p> <p>5.3.3.1 бағдарламалаудың ойындық ортасында тармақталу мен циклдердің командасын пайдалану (Лого, Scratch (скратч));</p> <p>5.3.1.2 қызметке байланысты есептер беру;</p> <p>5.3.3.1 бағдарламалаудың ойындық ортасында тармақталу мен циклдердің командасын пайдалану (Лого, Scratch (скратч));</p> <p>5.3.3.2 оқытушының нұсқаулығы бойынша әрекет ету</p>
	Құжаттарды дайындау және басып шығару	<p>5.2.2.1 баспаға арналған құжаттарды тиімді ұйымдастыру (беттің параметрлерін анықтау, алдын-ала қарауды жүзеге асыру және әріде кете береді);</p> <p>5.2.2.3 зерделей оқуды игеру;</p> <p>5.4.2.1 өзге жұмысты көшірудің заңсыздығы туралы талқылау;</p> <p>5.4.2.3 тірек сөздер мен шаблон бойынша талқылау-монологтарын құру;</p> <p>5.4.2.2 құжаттарға пароль қою;</p> <p>5.4.2.4 ауызша және жазбаша нұсқаулықтар бойынша әрекет ету</p>
	Жобаның көрсетілімі	<p>5.1.3.1 жалпы қолданыстағы файлдарды тартып алу, өзгерту, орналастыру;</p> <p>5.1.3.2 оқу диалогын белсендендіру және қарастыру, аяқтау</p>

2) 6 – сынып:

2-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
	Эргономика дегеніміз не?	<p>6.4.1.1 эргономика міндеттерін қалыптастыру және шешу (барынша жайлылық пен тиімділік үшін);</p> <p>6.4.1.2 оқулықтағы ақпараттарды табу (мәтіндік, графикалық), оның мазмұнын талдау</p>
		6.1.1.1 есептеуіш техниканың тарихы мен даму болашағы туралы айтып беру;

Компьютерлік жүйелер мен желілер	Есептеуіш техниканың даму тарихы	6.1.1.3 базалық пәндік терминдерді дұрыс айту және дұрыс жазу;
	Компьютермен қалай жұмыс жасау керек?	6.1.1.2 негізгі компьютерлердің өзара әрекетін түсіндіру; 6.1.1.4 қойылған дыбыстардың айтылуына өзіндік бақылау жасау; 6.1.2.1 операциялық жүйенің негізгі жүйелерін атау; 6.1.2.2 сөйлеудегі термин-сөздерді дұрыс пайдалану
	Желісіз желілер	6.1.3.1 желісіз байланыс басымдықтарын түсіндіру; 6.1.3.2 оқу мәтінімен жұмыс жасай алу; (талдау, ақпарат алу)
2 - тоқсан		
Ақпаратты ұсыну	Ақпаратты ұсыну	6.2.1.3 ақпарат таратушылар, ақпарат көздері, байланыс көздерінен ақпараттар келтіру; 6.2.1.6 мәтінді мағынасы жағынан толық аяқталған деп бөлу және олардың ішінде бастыларын белгілеп алу
	Шифрлық ақпараттар	6.2.1.1 мәтіндік ақпаратты кодтау және декодтау; 6.2.1.4 мәтінді оқу кезіндегі өзін-өзі бақылау және мақсатты түрде өзара бақылауды жүзеге асыру;
	Ақпараттарды қосарлы түрде ұсыну	6.2.1.2 компьютерге арналған барлық ақпаратты қосарлы түрде ұсынуды түсіндіру; 6.2.1.5 критерийлер бойынша оқу сапасын бақылау
Компьютерлік графика	Векторлық бейнелеулерді құру	6.2.2.2 векторлық бейнелеулерді құру және редакциялау; 6.2.2.5 пәндік лексиканы пайдалана отырып жеке әрекеттерді жүзеге асыру
	Растрлық және векторлық бейнелеулерді салыстыру	6.2.2.3 растрлық және векторлық графиканың басымдықтары мен кемшіліктерін бағалау; 6.2.2.6 алғышарттар бойынша өзінің және өзгенің сөйлеу қызметін бағалау
3 - тоқсан		
		6.3.2.1 тапсырмаларды деңгейлі түрде шешу; 6.3.2.3 орындалатын әрекеттердің алгоритмін жүзеге асыру;

Компьютерлік ойындар қалай жасалады?	Идеяны анықтаймыз	6.3.2.2 блок-сызба түріндегі алгоритмдерді ұсыну; 6.3.2.4 жеке сөйлеу мінез-құлқы мен қоршаған ортаның сөйлеу мінез-құлқын дұрыс бағалау
	Сценарийлер жасау	6.3.2.2 блок-сызба түріндегі алгоритмдерді ұсыну; 6.3.2.4 жеке сөйлеу мінез-құлқы мен қоршаған ортаның сөйлеу мінез-құлқын дұрыс бағалау
	Сахна мен персоналдардың суретін салу	6.3.2.1 тапсырмаларды деңгейлі түрде шешу; 6.3.2.3 орындалатын әрекеттердің алгоритімін жүзеге асыру
Компьютерлік ойындарды жасау	Сценарийлерді жүзеге асыру	6.3.1.1 бағдарламалаудың ойындық ортасындағы сценарийлерді жасау және жүзеге асыру; 6.3.3.1 бағдарламадағы қателіктерді табу және түзеу; 6.3.3.2 өз жұмысын, өзгенің жұмысын бағалау үшін дұрыс сөйлеуді рәсімдеу
	Дыбыстық қолдауды жүзеге асыру	6.3.1.1 бағдарламалаудың ойындық ортасындағы сценарийлерді жасау және жүзеге асыру
	Безендірулер жасау	6.3.1.1 бағдарламалаудың ойындық ортасындағы сценарийлерді жасау және жүзеге асыру
	Жеке жобаны жақсартамыз	6.3.1.1 бағдарламалаудың ойындық ортасындағы сценарийлерді жасау және жүзеге асыру; 6.3.3.1 бағдарламадағы қателіктерді табу және түзеу; 6.3.3.2 өз жұмысын, өзгенің жұмысын бағалау үшін дұрыс сөйлеуді рәсімдеу
4 - тоқсан		
	Сілтемелер	6.2.2.1 сілтемелерді ұйымдастыру (үлкен сілтемелер, тақырып қою, атаулары, сілтемелер); 6.2.2.4 тақырып бойынша ашық сұрақтарды қалыптастыру; пәндік терминдермен саналы түрде және дұрыс сөйлеу
		6.2.2.1 сілтемелерді ұйымдастыру (үлкен сілтемелер, тақырып қою, атаулары, сілтемелер);

Құжаттармен жұмыс жасау	Үлкен сілтемелер	6.2.2.4 тақырып бойынша ашық сұрақтарды қалыптастыру; пәндік терминдермен саналы түрде және дұрыс сөйлеу; 6.4.2.1 "авторлық құқық", "плагиат" түсініктерін түсіндіру; 6.4.2.3 қосымша әдебиеттермен жұмыс жасау кезінде қарау арқылы оқу тәсілін игеру; 6.4.2.2 авторға сілтеме көрсете отырып ақпараттарды аяғына дейін апару; 6.4.2.4 кілттік сөздерді тірек ретінде қолдана отырып жасалған жұмыстың сапасы туралы сөйлемдер құру
	Мазмұны	6.2.2.1 сілтемелерді ұйымдастыру (үлкен сілтемелер, тақырып қою, атаулары, сілтемелер); 6.2.2.4 тақырып бойынша ашық сұрақтарды қалыптастыру; пәндік терминдермен саналы түрде және дұрыс сөйлеу
	Ойынға құжаттарды рәсімдеу	6.2.2.1 сілтемелерді ұйымдастыру (үлкен сілтемелер, тақырып қою, атаулары, сілтемелер); 6.2.2.4 тақырып бойынша ашық сұрақтарды қалыптастыру; пәндік терминдермен саналы түрде және дұрыс сөйлеу; 6.4.2.1 "авторлық құқық", "плагиат" түсініктерін түсіндіру; 6.4.2.3 қосымша әдебиеттермен жұмыс жасау кезінде қарау арқылы оқу тәсілін игеру; 6.4.2.2 авторға сілтеме көрсете отырып ақпараттарды аяғына дейін апару; 6.4.2.4 кілттік сөздерді тірек ретінде қолдана отырып жасалған жұмыстың сапасы туралы сөйлемдер құру

3) 7 – сынып:

3 - кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		7.2.1.1 ақпаратты өлшеу бірліктері ; 7.2.1.3 өзінің және сыныптастарының оқудағы

Ақпараттарды өлшеу және компьютерлік жады	Ақпараттарды өлшеу бірліктері	айтылулары мен орфоэпия нормаларын ұстануы; 7.2.1.2 ақпараттарды өлшеу бірлігін біріншісінен екіншісіне ауыстыруды жүзеге асыру; 7.2.1.4 криерийлер бойынша өзінің және өзгенің сөйлеу қызметін бағалау
	Компьютерлік жады	7.1.1.1 компьютер жадысының түрлерін атап көрсету (жедел есте сақтаушы құрылғылар, ұдайы есте сақтаушы құрылғы, сыртқы есте сақтаушы құрылғы, кеш-жады); 7.1.1.2 үлгілер бойынша анықтамаларды қалыптастыру
	Файл өлшемдері	7.1.2.3 бірдей ақпараттарды сақтайтын әртүрлі форматтағы файлдардың өлшемдерін салыстыру; 7.1.2.6 өзінің сыни сөйлемдерін жоспарлау, талдау және мақсатқа сәйкес оған түзету ендіру; 7.1.2.2 әртүрлі форматтардың архивтерін құру және қалыптастыру; 7.1.2.5 өз қызметін сөйлеу тұрғысынан реттеу;
Желілер және қауіпсіздік	Компьютерлік желілер және олардың жіктелуі	7.1.3.1 компьютерлік желілерді жіктеу; 7.1.3.2 сөйлеу мәдениетін игеруді тырысуды көрсету
	Вирусқа қатысты қауіпсіздік	7.4.2.1 компьютерді зиянды бағдарламалардан қорғау; 7.4.2.2 жазбаша және ауызша нұсқаулық бойынша әрекет ету
2 - тоқсан		
	Мәтіндік процессордағы кестелер	7.2.2.1 мәтіндік процессордағы кесте элементтерін қалыптастыру; 7.2.2.5 әртүрлі тәсілдермен ұсынылған ақпараттармен жұмыс жасау дағдыларын, ойша оқу дағдысына ие болу
	Электронды кестелердегі элементтерді форматтау	7.2.2.2 электронды кестелердегі элементтерді қалыптастыру; 7.2.2.6 оқу мақсатын қабылдау және сақтау
	Мәліметтердің форматы	7.3.3.1 мәліметтер типтерін жіктеу; 7.3.3.3 мәтіндік ақпаратты графикалық түрде ұсыну

Электронды кестелердің көмегімен тапсырмаларды шешу	Шартты форматтаулар ие	7.2.2.4 электронды кестедегі шарттық қалыптастыруды пайдалану; 7.2.2.8 пәндік лексиканы пайдаланумен әрекеттерді жүзеге асыру
	Кестелік мәліметерді графикалық түрде ұсыну	7.2.2.3 электронды кестеде диаграммалар құру; 7.2.2.7 әртүрлі тәсілдемен ұсынлған ақпаратпен жұмыс жасау дағдыларын игеру
	Электронды кестелердегі үлгілеулер	7.2.2.2 электронды кесте элементтерін қалыптастыру; 7.2.2.6 оқу мақсатын қабылдау және сақтау; 7.3.3.1 мәліметтер типтерін жіктеу ; 7.3.3.3 мәтіндік ақпаратты графикалық түрде ұсыну; 7.2.2.4 электроны кестеде шарттық форматтауды пайдалану; 7.2.2.8 пәндік лексиканы пайдаланумен әрекеттерді жүзеге асыру; 7.2.2.3 электронды кестеде диаграммалар құру; 7.2.2.7 әртүрлі тәсілдермен ұсынылған ақпаратпен жұмыс жасаудың дағдыларына ие болу
3 - тоқсан		
Шешімдерді бағдарламалау	Бағдарламалау тілдері	7.1.2.1 "бағдарламалау тілдері" және "бағдарламалау жүйесі" түсініктерін өзара ажырату; 7.1.2.4 негізгі және екіншідеңгейлі ақпаратты шектеу
	Бағдарламалау жүйелері	7.1.2.1 "бағдарламалау тілдері" және "бағдарламалау жүйесі" түсініктерін өзара ажырату; 7.1.2.4 негізгі және екіншідеңгейлі ақпаратты шектеу
	Мәліметтер типтері	7.3.3.1 мәліметтер типтерін жіктеу ; 7.3.3.3 мәтіндік ақпаратты графикалық түрде ұсыну
	Интерфейс проекта	7.4.1.1 әзірленетін жобаның интерфейсін жасауға қойылатын талаптар; 7.4.1.2 түсіну мен нақтылау үшін тік, жанама, баламалық сұрақтар
		7.3.2.1 бағдарламалау тіліндегі алгоритмдерді жазу;

Шешімдерді бағдарламалау	Тік алгоритмдерді бағдарламалау	<p>7.3.2.2 ақпаратты графикалық түрде бере алу;</p> <p>7.3.3.2 бағдарламаны әзірлеудің белсенді ортасындағы тік алгоритмдерді жазу (C/C++, Python (пайзн), Delphi (дельфи), Lazarus (лазарус), Pascal (паскаль) ABC);</p> <p>7.3.3.4 қызметті жоспарлау және реттеуге арналған сөйлеуді пайдалану</p>
	Алгоритмнің тармақтануын бағдарламалау	<p>7.3.2.1 бағдарламалау тіліндегі алгоритмді жазу;</p> <p>7.3.2.2 ақпаратты графикалық түрде ұсына алу;</p> <p>7.3.3.2 бағдарламалаудың жасаудың белсенді ортасындағы тік алгоритмді жазу (C/C++, Python (пайзн), Delphi (дельфи), Lazarus (лазарус), Pascal (паскаль) ABC);</p> <p>7.3.3.4 қызметті жоспарлау және реттеу үшін сөйлеуді пайдалану</p>
	Салымдық шарттарды бағдарламалау	<p>7.3.2.1 бағдарламалау тіліндегі алгоритмді жазу ;</p> <p>7.3.2.2 ақпаратты графикалық түрде ұсына алу;</p> <p>7.3.3.2 бағдарламалаудың жасаудың белсенді ортасындағы тік алгоритмді жазу (C/C++, Python (пайзн), Delphi (дельфи), Lazarus (лазарус), Pascal (паскаль) ABC);</p> <p>7.3.3.4 қызметті жоспарлау және реттеу үшін сөйлеуді пайдалану</p>
	Құрамдас шарттарды бағдарламалау	<p>7.3.2.1 бағдарламалау тіліндегі алгоритмді жазу ;</p> <p>7.3.2.2 ақпаратты графикалық түрде ұсына алу;</p> <p>7.3.3.2 бағдарламалаудың жасаудың белсенді ортасындағы тік алгоритмді жазу (C/C++, Python (пайзн), Delphi (дельфи), Lazarus (лазарус), Pascal (паскаль) ABC);</p> <p>7.3.3.4 қызметті жоспарлау және реттеу үшін сөйлеуді пайдалану</p>
4 - тоқсан		
	Үшөлшемдік үлгілер	<p>7.3.1.1 3D редактрларындағы нысандар мен оқиғалардың үлгілерін құру;</p>

Нысандар мен оқиғаларды үлгілеу		7.3.1.2 сөйлеу нұсқаулығы бойынша әрекет ету
	Редакторға құрылған нысандар	7.3.1.1 3D редактрларындағы нысандар мен оқиғалардың үлгілерін құру; 7.3.1.2 сөйлеу нұсқаулығы бойынша әрекет ету
	Нысандардың үшөлшемді үлгілері	7.3.1.1 3D редактрларындағы нысандар мен оқиғалардың үлгілерін құру; 7.3.1.2 сөйлеу нұсқаулығы бойынша әрекет ету
	Оқиғалардың үшөлшемді үлгілері	7.3.1.1 3D редактрларындағы нысандар мен оқиғалардың үлгілерін құру; 7.3.1.2 сөйлеу нұсқаулығы бойынша әрекет ету

4) 8 – сынып:

4 – кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
Компьютер мен желілердің техникалық сипаттары	Ақпаратты өлшеу	8.2.1.1 ақпарат көлемін анықтау кезінде алфавиттік тәсілді қолдану ; 8.2.1.2 ойды жеткізуде әрекеттердің мәнін жеткізу
	Жадынама және оның сипаттамасы	8.1.1.1 процессор қызметтерін қарапайым деңгейде түсіндіру; 8.1.1.2 өз қызметін жоспарлау, бақылау және оны бағалау
	Компьютерлік желілер	8.1.3.1 желілердің өткізушілік қабілетін анықтау; 8.1.3.2 паравербалды құралдарды пайдалана отырып, түсіндіруге, анықтауға байланысты сұрақтар қою
Денсаулық және қауіпсіздік	Компьютерді пайдалануды теріс аспектілері	8.4.1.1 әртүрлі электронды құрылғылардың адам организміне әсер ету мысалдарын келтіру және қорғау әдістерін тиімді пайдалану; 8.4.1.2 пәндік лексиканы қолданумен сөйлеу шаблондары бойынша талқылау-мәтінін құру
	Желідегі қауіпсіздік	8.4.2.1 желідегі қолданушының қауіпсіздігін қамтамсыздандыру ережелерін ұстану (интернеттегі алаяқтық пен агрессия); 8.4.2.2 алгоритмдер мен ескертпелер жасау

Электронды кестелердегі ақпаратты өңдеу	Статистикалық мәліметтер	8.2.2.2 абсолюттік және қатыстық сілтемелерді пайдалану; 8.2.2.1 электронды кестелердегі тапсымаларды шешу үшін мәліметтердің әртүрлі форматтарын пайдалану; 8.2.2.5 сызба және сөйлеу нұсқаулықтарын пайдалану
	Құрылмалы қызметтер	8.2.2.3 электронды кестелерді қолдана тырып, тапсырмаларды шешуге арналған құрылмалы қызметтерді пайдалану; 8.2.2.7 сөйлеу мінез-құлқына бақылау жасау
	Қолда бар ақпарат негізінде мәліметтерге талдау жасау	8.2.2.3 электронды кестелерді қолданумен құрылмалы кестелерді пайдалану; 8.2.2.7 сөйлеу мінез-құлқын бақылау
	Қолданбалы тапсырмаларды шешу	8.2.2.3 электронды кестелерді қолданумен құрылмалы кестелерді пайдалану; 8.2.2.7 сөйлеу мінез-құлқын бақылауға алу; 8.2.2.1 электронды кестелердегі тапсырмаларды шешуге арналған әртүрлі типтер мен форматтарды пайдалану; 8.2.2.5 сызба және сөйлеу нұсқаулығы бойынша әрекет ету; 8.2.2.4 кестеде келтірілген қызметтердің графигін құру; 8.2.2.8 жазба нұсқаулығы бойынша жұмыс жасау

	Бағдаламалық қамтамасыздандыруды жіктеу	8.1.2.1 бағдарламалау жүйесі және жүйелік, қолданбалы бағдарламалауды қамтамасыздандыруды ажырату; 8.1.2.2 үлгілер бойынша талқылау-мәтіндерін жасау
	Бағдарламаны жасаудың белсенді ортасының компоненттері	8.3.3.2 бағдарламаны жасаудың белсенді ортасының компоненттерін білу және пайдалану (C/C++, Python (пайзн), Delphi (дельфи), Lazarus (лазарус))
	Таңдау операторы	8.3.3.1 бағдарламаны жасаудың белсенді ортасындағы циклдар

Бағдарламаларды жасаудың белсенді ортасы		мен таңдау операторларын пайдалану (C/C++, Python (пайзн), Delphi (дельфи), Lazarus (лазарус))
	Параметрлі цикл	8.3.3.1 бағдарламаны жасаудың белсенді ортасындағы циклдар мен таңдау операторларын пайдалану (C/C++, Python (пайзн), Delphi (дельфи), Lazarus (лазарус))
	Сөйлеуден кейінгі цикл	8.3.3.1 бағдарламаны жасаудың белсенді ортасындағы циклдар мен таңдау операторларын пайдалану (C/C++, Python (пайзн), Delphi (дельфи), Lazarus (лазарус))
	Сөйлеу алдындағы цикл	8.3.3.1 бағдарламаны жасаудың белсенді ортасындағы циклдар мен таңдау операторларын пайдалану (C/C++, Python (пайзн), Delphi (дельфи), Lazarus (лазарус))
	Алгоритм трассировкасы	8.3.2.1 алгоритм трассировкасын жүзеге асыру
4 - тоқсан		
Өзірлемені жасаудың белсенді ортасындағы тапсырмаларды шешу	Мәселені қою	8.3.1.1 бағдарламаны жасаудың белсенді ортасындағы тапсырмалар үлгісін жасау; 8.3.1.2 өзіндік жеке әрекеттерді қадамдық түрде жүзеге асыру
	Алгоритмді жасау	8.3.1.1 бағдарламаны жасаудың белсенді ортасындағы тапсырмалар үлгісін жасау; 8.3.1.2 өзіндік жеке әрекеттерді қадамдық түрде жүзеге асыру; 8.3.2.1 алгоритм трассировкасын жүзеге асыру
	Алгоритмді бағдарламалау	8.3.1.1 бағдарламаны жасаудың белсенді ортасындағы тапсырмалар үлгілерін жасау (C/C++, Python (пайзн), Delphi (дельфи), Lazarus (лазарус)); 8.3.1.2 өзіндік жеке әрекеттерді қадаммен жүзеге асыру; 8.3.3.2 бағдарламаны жасаудың белсенді ортасындағы компоненттерді білу және пайдалану (C/C++, Python (пайзн), Delphi (дельфи), Lazarus (лазарус)); 8.3.3.1 бағдарламаны жасаудың белсенді ортасындағы цикл мен таңдау операцияларын пайдалану (C/C++, Python (пайзн), Delphi (дельфи), Lazarus (лазарус))

	Бағдарламаны тестілеу	8.3.1.1 бағдарламаны жасаудың белсенді ортасындағы тапсырмалар үлгісін жасау; 8.3.1.2 өзіндік жеке әрекеттерді қадамдық түрде жүзеге асыру; 8.3.2.1 алгоритм трассировкасын жүзеге асыру
--	-----------------------	--

5) 9 – сынып:

5 - кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
Ақпаратпен жұмыс жасау	Ақпараттың ерекшеліктері	9.2.1.1 ақпараттың ерекшеліктерін анықтау (өзектілігі, нақтылығы, құндылығы); 9.2.1.2 мәтінге сұрақтар қою; 9.4.1.1 компьютерді ұзақ пайдаланумен байланысты тәуекелді сыни тұрғыдан бағалау; 9.4.1.2 жазбаша формадағы ақпараттық хабарламаларды жасау , оларды редакциялау
	Құжаттармен бірге жұмыс жасау	9.1.3.1 мұғалімнің жетекшілігімен бұлттық технологияларды пайдалана отырып, құжаттармен жұмыс жасауды жүзеге асыру; 9.1.3.2 белсенді тыңдау дағдыларын игеру
	Желілік этикет	9.4.2.1 желідегі этикалық және құқықтық нормалардың бұзылу нәтижелері туралы талқылау; 9.4.2.2 оқиғалар мен іс-шараларға қатысты өз көзқарасын білдіре алу
2 - тоқсан		
	Компьютер конфигурациясы	9.1.1.1 оның қызметіне байланысты компьютер конфигурациясын таңдау; 9.1.1.2 сыни тұрғыдан қоршаған орта мінез-құлқы мен өз мінез-құлқын дұрыс бағалай алу
	Бағдарламалық қамтамасыздандыруға таңдау жасау	9.1.2.1 қолданушының қажеттілігіне байланысты бағдарламалық қамтамасыздандыруды таңдау; 9.1.2.2 мәндік эквивалентті пайдалан отырып сөйлемдерді түрлендіру
		9.1.1.1 оның қызметіне байланысты компьютер конфигурациясын таңдау;

Компьютерді таңдаймыз	"Компьютер құнын есептеу"	<p>9.1.1.2 сыни тұрғыдан қоршаған орта мінез-құлқы мен өз мінез-құлқын дұрыс бағалай алу;</p> <p>9.1.2.1 қолданушының қажеттілігіне байланысты бағдарламалық қамтамасыздандыруды таңдау;</p> <p>9.1.2.2 мәндік эквивалентті пайдалан отырып сөйлемдерді түрлендіру</p> <p>9.3.1.1 мұғалімнің жетекшілігімен электронды кестедегі процессор үлгілерін жасау және зерттеу (физикалық, биологиялық, экономикалық);</p> <p>9.3.1.2 мәнерлеп оқу дағдыларын игеру</p>
3 - тоқсан		
Мәліметтер базасы	Мәліметтер базасы	<p>9.2.2.1 "мәліметтер базасы, жазба, алаң", терминдерін түсіндіру;</p> <p>9.2.2.4 топпен жұмыс жасау барысында коммуникативтік проблемаларды өнімді түрде шешу</p>
	Электронды кестеде мәліметтер базасын құру	<p>9.2.2.2 мұғалім жетекшілігімен электронды кестеде мәліметтер базасын құру;</p> <p>9.2.2.5 тірек-сөздер мен шаблондар бойынша монолог-талқылауды құру</p>
	Ақпаратты іздеу әдістері	<p>9.2.2.3 кестелік процессор құралдарымен мәліметтер базасының кестелерін құру;</p> <p>9.2.2.6 көру және сөйлеу нұсқаулығы бойынша жұмыс жасау</p>
4 - тоқсан		
Мәліметтер базасы	Мәліметтерді іріктеу және фильтрация	<p>9.2.2.3 кестелік процессордың құралдарымен мәліметтер базасының кестелерін құру;</p> <p>9.2.2.6 көру және сөйлеу нұсқаулықтары бойынша жұмыс жасау</p>
	Мәліметтер базасымен жұмыс жасау	<p>9.2.2.2 мұғалімнің көмегімен электронды кестеде мәліметтер базасын құру;</p> <p>9.2.2.5 тірек-сөздер мен шаблондар бойынша монолог-талқылауды құру;</p> <p>9.2.2.3 кестелік процессор құралдарымен мәліметтер базасының кестелерін құру;</p>

9.2.2.6 көру және сөйлеу нұсқаулықтары бойынша жұмыс жасау

6) 10 – сынып:
6-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
Мәліметтер массиві	Бірөлшемді массив	10.3.3.1 бірөлшемді массивті пайдаланумен әзірлеменің белсенді ортасында бағдарламалар жасау (C/C++, Python (пайзн), Delphi (дельфи), Lazarus (лазарус)); 10.3.3.2 вербалды, паравербалды және вербалды құралдарды пайдаланумен дұрыс сөйлеу мінез-құлқы ережелерін орындау
	Ерекшеліктермен байланысты элементтерді іздеу	10.3.3.1 бірөлшемді массивті пайдаланумен әзірлеменің белсенді ортасында бағдарламалар жасау (C/C++, Python (пайзн), Delphi (дельфи), Lazarus (лазарус)); 10.3.3.2 вербалды, паравербалды және вербалды құралдарды пайдаланумен дұрыс сөйлеу мінез-құлқы ережелерін орындау
	Элементтерді қою	10.3.3.1 бірөлшемді массивті пайдаланумен әзірлеменің белсенді ортасында бағдарламалар жасау (C/C++, Python (пайзн), Delphi (дельфи), Lazarus (лазарус)); 10.3.3.2 вербалды, паравербалды және вербалды құралдарды пайдаланумен дұрыс сөйлеу мінез-құлқы ережелерін орындау
2 - тоқсан		
Мәліметтер массиві	Іріктеу	10.3.3.1 бірөлшемді массивті пайдаланумен әзірлеменің белсенді ортасында бағдарламалар жасау (C/C++, Python (пайзн), Delphi (дельфи), Lazarus (лазарус)); 10.3.3.2 вербалды, паравербалды және вербалды құралдарды пайдаланумен дұрыс сөйлеу мінез-құлқы ережелерін орындау
		10.3.3.1 бірөлшемді массивті пайдаланумен әзірлеменің белсенді ортасында бағдарламалар жасау (C/C++, Python (пайзн), Delphi (дельфи), Lazarus (лазарус));

	Элементтерді алып тастау және қою	10.3.3.2 вербалды, паравербалды және вербалды құралдарды пайдаланумен дұрыс сөйлеу мінез-құлқы ережелерін орындау
3 - тоқсан		
Электронды кестелердегі процестерді үлгілеу	Мәселелерді анықтау және талдау	<p>10.3.1.1 электронды кестелердегі процестердің үлгілерін жасау және зерттеу (физикалық, биологиялық, экономикалық);</p> <p>10.3.1.2 топтағы талқылаулар барысында аргументтер келтіру, дәлелдеу, жоққа шығару;</p> <p>10.1.2.1 ақпараттық технологиялар құралдарын пайдалана отырып, адам қызметінің әртүрлі салаларынан алынған міндеттерді шешу тәжірибесіне ие болу;</p> <p>10.1.2.2 өзінің бағалау пікірін жоспарлау, оның мақсатқа сәйкестігін түзету</p>
	Шешімдерді жасау	<p>10.3.1.1 электронды кестелердегі процестердің үлгілерін жасау және зерттеу (физикалық, биологиялық, экономикалық);</p> <p>10.3.1.2 топтағы талқылаулар барысында аргументтер келтіру, дәлелдеу, жоққа шығару;</p> <p>10.2.2.2 электронды кестелерде мәліметтер базасын жасау;</p> <p>10.2.2.4 пәндік лексиканы пайдаланумен әрекеттерді жүзеге асыру жоспары;</p> <p>10.2.2.3 мәліметтерді іздестіру, іріктеу және саралау;</p> <p>10.2.2.5 өнімді коммуникацияның вербалды және вербалды емес құралдарын дұрыс таңдау;</p> <p>10.3.2.1 тапсырмаларды әртүрлі тәсілдермен шешу, олардың әрқайсысына сипаттама беру және ішінен тиімдісін таңдап алу;</p> <p>10.3.2.3 тірек-сөздер мен шаблондар бойынша монолог-талқылауды құру;</p> <p>10.3.2.2 алға қойылған міндеттердің шешімдерін саралау;</p> <p>10.3.2.4 қарама-қайшылық элементтері бар оқу диалогын жүргізу, бағалауларды пайдалану;</p> <p>10.1.3.1 бұлттық технологияларды пайдалана отырып құжаттармен жұмыс жасауды жүзеге асыру;</p>

		10.1.3.2 алынған нәтиже түріндегі қызметтің міндеттері мен мақсаттарын қалыптастыра алу
4 - тоқсан		
Электронды кестелердегі процестерді үлгілеу	Шешімдерді жасау	<p>10.3.1.1 электронды кестелердегі процестердің үлгілерін жасау (физикалық, биологиялық, экономикалық және өзгелер);</p> <p>10.3.1.2 топтағы талқылаулар барысында аргументтер келтіру, дәлелдеу, жокқа шығару;</p> <p>10.2.2.2 электронды кестеде мәліметтер абазсын құру;</p> <p>10.2.2.4 пәндік лексиканы пайдаланумен әрекеттерді жүзеге асыру жоспары;</p> <p>10.2.2.3 мәліметтерді іздестіру, іріктеу және саралау;</p> <p>10.2.2.5 өнімді коммуникацияның вербалды және вербалды емес құралдарын дұрыс таңдау;</p> <p>10.3.2.1 тапсырмаларды әртүрлі тәсілдермен шешу, олардың әрқайсысына сипаттама беру және ішінен тиімдісін таңдап алу;</p> <p>10.3.2.3 тірек-сөздер мен шаблондар бойынша монолог-талқылауды құру;</p> <p>10.3.2.2 алға қойылған міндеттердің шешімін саралау;</p> <p>10.3.2.4 қарама-қайшылық элементтері бар оқу диалогын жүргізу, бағалауларды пайдалану;</p> <p>10.1.3.1 бұлттық технологияларды пайдалана отырып құжаттармен жұмыс жасауды жүзеге асыру;</p> <p>10.1.3.2 алынған нәтиже түріндегі қызметтің міндеттері мен мақсаттарын қалыптастыра алу</p>
	Жобаны қорғау	<p>10.1.1.1 компьютерді бағдарламалық қамтамасыздандыру қызметтері және оның тағайындалу қызметі туралы білімді жүйелеу;</p> <p>10.1.1.2 тірек-сызбалар бойынша талқылау-мәтінін құру;</p> <p>10.4.2.1 ақпараттық мәдениет түсінігін пайдалану, ақпараттық және коммуникациялық даму болашағын бағамдау;</p>

	10.4.2.2 жасалған жұмыстың сапасы туралы бағалауыштық пікір білдіру; 10.1.3.1 бұлттық технологияларды пайдалана отырып, құжаттармен жұмыс жасауды жүзеге асыру
--	---

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 509 -қосымша

Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5 - 6 сыныптары үшін "Музыка" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1 - тарау. Жалпы ережелер

1. Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6 сыныптар үшін "Музыка" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" Заңының 5-бабы 14) тармақшасына сәйкес әзірленген.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2. Музыка пәнін оқытудың мақсаты – қазақтың дәстүрлі музыка өнерінің үздік үлгілеріне, әлем халықтарының шығармашылығына, әлемдік классика және заманауи музыканың үздік үлгілеріне баулу негізінде білім алушылардың музыкалық мәдениетін қалыптастыру және шығармашылық қабілеттерін дамыту.

3. Міндеттері:

1) музыканы әртүрлі өнер түрлерімен және оқу пәндерімен кіріктіру арқылы әлемнің біртұтас бейнесі туралы түсініктерін қалыптастыруға ықпал ету;

2) музыканың сұранысқа ие жалпыадамзаттық құбылыс ретінде, оның адамдар өміріндегі маңыздылығы мен рөлі туралы түсініктерін қалыптастыру;

3) музыкаға, музыкалық іс-әрекетке деген позитивті қатынасты және сыни ойлау дағдыларын дамытуға ықпал ету;

4) білім алушылардың музыкалық шығармаларды, орындаушылықты, импровизацияны, шығармашылық тапсырмалар мен презентацияларды орындауды талдауға баулу арқылы жүйедегі пәндік-тақырыптық білімді, біліктерді және дағдыларды қалыптастыру;

5) әрбір білім алушының музыкалық қабілеттерін анықтау, олардың шығармашылық әлеуетін, орындаушылық және зерттеушілік дағдыларын жүзеге асыру ;

6) музыка арқылы коммуникацияның формалары туралы білім негіздерін және түсініктерін қалыптастыру;

7) музыкалық-шығармашылық жұмыстағы (шығармада, импровизацияда және әрлеуде) идеяларды ұсыну арқылы позитивті өзін-өзі бағалау, өзін-өзі тану және өзін-өзі дамытуға ықпал ету;

8) мультмедиялық құралдар мен сандық технологияларды қолдану үдерісінде бірқатар музыкалық-орындаушылық біліктер мен ұғымдарды қалыптастыру.

4. Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға бар білім алушыларға музыканы оқыту процесінде түзету міндеттері шешіледі:

1) кеуде-өкпе ауруларының алдын алу мақсатында дұрыс физиологиялық тыныс алу және оңтайлы дауыс шығару дағдыларын дамыту;

2) білім алушылардың психофизиологиялық дамуын есепке алып, балалар даусын қалыптастыру және қорғау үшін жағдайлар құру;

3) әрбір білім алушының психикалық денсаулығын сақтау және нығайту;

4) ерікті сапаларды, төзімділікті және аффектілерді ұстай білу қабілетін тәрбиелеу арқылы сөйлеу тілінде күрделі бұзылыстары бар балалардың екінші тұлғалық (эмоционалды және әлеуметтік) бұзылыстарының алдын алу;

5) сөйлеудің психологиялық базасын құрайтын функцияларды дамыту жағдайларымен қамтамасыз ету: кеңістіктік және уақыттық ұғымдар, сенсорлы процестер, ұсақ моторика, жоғары психикалық функциялар, жылдамдық пен ырғақ сезімдері;

6) сөйлеудің барлық қырларын (просодика, айтылым, грамматикалық құрылым, сөздік), сөйлеудің жалпы ұғынықтылығы мен байланысын, просодиканы жетілдіру;

7) жоғары-дыбыстық, тембрлік және динамикалық естуді дамыту арқылы есту зейінін және фонематикалық есту қабілетін дамытуға ықпал ету;

8) тыныс алу, дауыс және артикуляция арасындағы тепе-теңдікті дамыту;

9) дыбыстардың қалыптасқан артикуляциясын бекіту үшін (логопедиялық сабақтардағы) жағдайлар құру;

10) өзіндік сөйлеуді дыбыстауға жауапты қатынасты дамыту: мәнерлі музыкалық орындау тәсілдерін меңгеру арқылы сөйлеудің дикциялық айқындығына, интонациялауға және мәнерлілікке ұмтылу қабілеті;

11) ансамбльдік іс-әрекетте ұжымішілік іскерлік қарым-қатынас дағдыларын қалыптастыру.

2 - тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. "Музыка" пәнін оқыту құндылыққа-бағдарланған, тұлғалық-бағдарланған, әрекеттік, дифференциалды және коммуникативтік тәсілдер негізінде жүзеге асырылады.

6. Құндылыққа-бағдарланған тәсіл оқуда ерекше қажеттіліктері бар білім алушылардың тұлғалық дамуына, олардың шығармашылық әлеуетін, өнерге өзіндік қатынасын көрсету даярлығын жүзеге асыруға, идеялық бағдарларын қалыптастыруға, өзіндік санасының, позитивті өзіндік бағалауын және өмірлік тәжірибесін қалыптастыруға ықпал етеді.

7. Тұлғалық-бағдарланған тәсіл сөйлеудегі ақаудың және оның жекеленген көріністерінің сипатын ескеріп, оқу процесін дараландыру және дифференциациялауда көрінеді; дара-дифференциалды оқыту дифференциалды диагностика барысында анықталған білім алушының ерекше оқу қажеттіліктеріне сәйкес болады, бұл білім алушылардың психикалық және тілдік дамуының ерекшеліктерімен байланысты туындайтын күтпеген қиындықтары жағдайында, мысалы, тілдік артикуляциялық тырысу және дауыс желбезегінің қысылуы туындағанда мұғалімнің қолдау көрсетудің алуан түрлі тәсілдерін қолдану даярлығын қамтиды.

8. Сөйлеу тілінің күрделі кемістігі бар білім алушылармен жұмыс барысында іс-әрекеттік тәсіл сөздік және музыкалық материалдарды полисенсорлық қабылдауды қамтамасыз етуде; тірек сигналдарды (әрекеттің бағдарлаушылық негіздері) қолдануда; берілген үлгі немесе модельге қарап өз ойларын немесе анықтамаларын құрастыруда; алгоритмдерді қолдануда; ережелер мен нұсқауларды кванттауда; әрекеттерін сипаттауда; тақырыптарды оқу темпін оңтайландыруды көрінеді.

9. Дифференциалды тәсіл сөйлеу тілінің күрделі кемістігі бар білім алушылардың алуан түрлі топтары үшін оқу процесін мамандандыруды, білім алушылардың ерекшеліктерін ескеріп, топтарды коррекциялық оқытудың алуан түрлі жағдайларын құруды қамтиды, атап айтсақ:

1) моторлы-алалиялық белгілері бар білім алушылар оральды және қол праксисін дамытуда арнайы жаттығуларды қажет етеді;

2) ринолалиясы бар білім алушылар әрбір сабақта күшті бағытталған ауа ағынын дамытуға арналаған тыныс алу жаттығуларын (А.Стрельникованың "Парадоксальды гимнастикасын" қосқанда) және қатты атакадағы дауыс жаттығуларын орындау қарастырылады;

3) ауызша сөйлеуді жылдамдық-ырғақтық ұйымдастырудың бұзылуы бар білім алушылармен жұмыста музыканың седативті немесе белсендіруші эффектісін таңдамалы қолдануды үйлестіру арқылы метроном қолданылады.

10. Оқытудағы коммуникативтік тәсіл – бұл оқытудың негізгі тұғырларының бірі, себебі күрделі тілдік патологиясы бар білім алушылардың бірқатар маңызды коммуникативті қабілеттерінің кенеттен, өз бетімен, дербес қалыптаспайды, атап айтсақ: ой-пікірлерін жеткізе білу және интеллектуалды өзара әрекет барысында,

әртүрлі жағдаятта пікір алмасу қабілеті; тілдік және сөйлеу нормалары жүйесін дұрыс қолдану қабілеті.

11. Музыканы оқыту процесінің түзету бағыттылығының мақсаты ретінде, музыкалық материалды қолдана отырып, тілдік интенцияны дамыту, сөйлеудің алуан түрлері мен стильдері туралы ұғымдарын, мәдени сөйлеу дағдыларын, қарым-қатынастың вербальды, паравербальды және вербальды емес құралдарын дамыту алынады, атап айтсақ: жылдамдық, қаттылық, үзілістер, ырғақтық, тембр, интонациялар, мимика, қол қимылдары, дене қалыптары.

12. Шығармашылық эмпатия, музыкаға эмоционалды және эстетикалық жауап беру әлеуметтік дамуды қамтамасыз етеді: олар тыңдауға қабілетті, басқа адамның позициясын иелену, диалог жүргізуге, сұрауға және көмек көрсетуге, адамға маңызды өмір мен өнер туралы пікірталасқа қатысуға, ересектермен және ересектермен тиімді қарым-қатынаста болуға мүмкіндік береді.

13. Музыка сабақтарында сөйлеу тілінің күрделі кемістігі бар білім алушылардың қатысуымен 3 негізгі спецификалық принцип жүзеге асырылады:

1) онтогенетикалық - бұл принцип музыкалық және арнайы тілдік әсердің мазмұнын құрастыруда, сұрақтарды баламалықтан контекстілі сұрақтар ретінде құрастыру бірізділігін күрделендіріп, жалаң сөйлемнен құрмалас бағыныңқылы сөйлемге дейін сөйлемнің әртүрлі модельдерін білім алушылардың белсенді сөйлеуінде қалыптастыра отырып, онтогенездегі сөйлеудің алуан түрлі формалары мен функцияларын қалыптастырудың заңдылықтары мен бірізділігін есепке алуды қамтиды ;

2) этиопатогенетикалық принцип, бұл принцип педагогтардың тілдік бұзылыстардың факторлары мен механизмдерін, мысалы, тұтығатын білім алушылар үшін мүдірмей қолжетімді сөйлеу деңгейін есепке алуын қамтиды;

3) кешенділік принципі, бұл музыканы оқытуда педагогтың әртүрлі профильдегі мамандардың көмегі мен қолдауын пайдаланатынын қамтиды: дәрігер-невролог (тұтығатын және дизартриясы бар білім алушылар), отоларинголог-дәрігер, пластикалық хирург, фолиатр және стоматолог-дәрігер (ринолалиясы бар білім алушылар), сурдолог-дәрігер (кохлеарлы импланты, сенсорлы алалиясы бар білім алушылар), психолог, педагог-ритмист және логопед (сөйлеуінде барлық түрдегі патологиясы бар).

14. Педагог сөйлеу тілінің күрделі кемістігі білім алушылардың сөйлеу тілдеріндегі бұзылыстарын максимальды жоюға және әлеуметтік оңалтуға бағытталған әлеуметтік жұмысты ұйымдастырады, аталған Бағдарлама негізінде сөйлеу тілімен жұмысты ұзақ, орта және қысқа мерзімді жоспарлау және арнайы ұйымдастыру қарастырылған.

15. Сабақтағы лексикалық жұмыстың сапасы мен көлемі музыканы әрі қарай оқыту контекстінде және білім алушының әлеуметтік өмірінде лексикалық материалдың сұранысқа ие болу дәрежесімен анықталады.

16. Кешенді тәсіл аясындағы педагогикалық талаптардың бірлігін қамтамасыз ету мақсатында, музыка мұғалімі оқу жылының басында логопедке тақырыптарды өту мерзімдерін көрсетіп, міндетті пәндік лексиканың минималды тізімін ұсынады.

17. Музыка сабағында пәндік терминологиялық минимумды жақсы меңгеру үшін, көру тіректері қолданылады (карточка-модельдер, кестелер, сызбалар, жаппай және жеке жұмыс үшін), онда барлық арнайы сөздер ірі, айқын, екпіннің белгіленуімен, ал күрделі құрылымда – буындарға бөлініп беріледі.

18. Базалық сөздік әрдайым балалардың көз алдында болады, ал термин-сөздерді түсіндіруде фразеологизмдерді, мәтелдерді, аналогияларды қолданылады.

19. Сабақтағы жаңа терминдермен жұмыс келесі бірізділікте жүргізіледі:

1) мағынаны түсіндіру;

2) дұрыс айтуға арналған жаттығу;

3) сөздік эквиваленттерді (синонимдер), паронимдер мен антагонистерді іріктеу;

4) сөздің формаларымен жұмыс: септеу, жіктеу;

5) көп мағыналылықпен жұмыс;

6) есте сақтау бойынша тәсілдерді жүргізу (мнемотехника).

20. Педагогтың кәсіби сөйлеуі мінсіз, білім алушылардың сөйлеуін дамыту құралы ретінде қолданылады.

21. Музыка сабағында мәтінмен жұмыс жасау сөйлеу тілінің күрделі кемістігі бар білім алушылардың вербальды ақпаратты қабылдау ерекшеліктерін есепке алып жүргізіледі, атап айтсақ: сөйлемдерді жеткілікті түсінбеу, ол ырықсыз етісті, инверсияны, бірізді бағыныңқы байланысты, ілік септігіндегі сөздер тізбегін қамтиды.

22. Педагог басты бөлімді алдын ала белгілеп, мәтіннің түйінді бөлімдеріне білім алушылардың зейінін аударады, таңдамалы оқуды жүргізеді, есімше, көсемше және бағыныңқылы жалғаулықтарды міндетті түрде түсіндіруді жүргізеді. Механикалық қайталаудан аулақ болған жөн

23. Музыка мұғалімі логопедпен бірлесіп ережелер мен анықтамаларды кванттауды (мағынасы бойынша аяқталған үзінділерді бөлу) және трансформациялауды жүргізеді.

24. Сөйлеу тілінің күрделі кемістігі бар білім алушылардың оральды праксисін және дыбыстық мәдениетін дамытуға ықпал ететін арнайы тапсырмалардың үлгілері:

1) музыка және есептеу бойынша артикуляциялық жаттығулар;

2) музыка және есептеу бойынша мимикалық және артикуляциялық бұлшық еттердің өзіндік сылап-сипау;

3) контраст бойынша босаңсу түйсіктерін күш түсірумен қалыптастыру – саусақтың бұлшық еттері, артикуляциялық аппараттың органдары, мимикалық бұлшықеттер үшін ;

4) вокализдер, речитативтер мен әуенді әндер;

5) парадоксальды және дифференциалды тыныс алу гимнастикалық кешендер;

6) жұмсақ және қатаң атакадағы имитациялық дауыстық жаттығулар, диафрагмальды тыныс алуда дауысты, дауыссыз дыбыстарды және дыбыс қатарының ноталарын айту;

7) музыка ырғағымен қарқынның вариациясы мен сылап-сипау әсерінің күшімен артикуляторлық және мимикалық бұлшық еттерді сылап-сипау және өзіндік сылап-сипау;

8) музыкалық сүйемелдеуде сюжеттік-рөлдік тілдік және қозғалыс ойындары;

9) артикуляциялық праксисті дамытуға бағытталған жаттығулар.

25. Вербальды емес коммуникативті құралдарды және жоғары психикалық функцияларды дамыту үшін арнайы жаттығулар:

1) қол қимылдары, бет қимылы, би қимылдары, музыкалық дыбыстар мен олардың үйлесімі, суреттер мен диаграммалар түріндегі ақпаратты ұсыну;

2) психогимнастика элементтері: қуаныштың, мұңның, таңғалудың, мазасызданудың, үстемдіктің және мимикалық және пантомимикалық позалары – танып білу және көрсету;

3) изотерапия элементтері (түсінік берілген сурет, графикалық диктанттар);

4) тілдік емес дыбыстарды ажырату, кеңістіктегі дыбысты оқшаулау, дыбыстың қайнар көзін анықтау, аспап пен дыбысталудың арақатынасы;

5) қимыл-қозғалыста метрикалық тамыр соғуды және ырғақтық суретті беру.

26. Эмоцияларды тұрақтандыруға және жүйке-психикалық қысымды төмендетуге арналған жаттығулар:

1) органдық музыканы тыңдауды қоса, музыка терапиясы мен ертегі терапиясының белсенді және енжар формалары;

2) эмоционалды күйді реттеу үшін өзін-өзі иландыру формулаларын қолдану; әуеннің сүйемелдеуімен өзіндік толғаныстарды саналы ұғынуды жеңілдету;

3) өзі және өзінің серіктесі үшін музыкалық аспапты таңдаумен музыкалық диалог ("Жаңғырық");

4) аспапқа қол тигізудің әртүрлі сипаты бойынша әртүрлі күші бар дыбыстарды шығару;

5) ауыспалы бұлшық ет қысымы мен босаңсуға арналған жаттығулар.

27. Паравербальды (просодикалық) коммуникативті құралдарды дамытуға арналған жаттығулар: қарқын, ырғақ, екпін, үйлесімділік:

1) шапалақтау, таптау: екпінді буынға, сөзге, "күшті" музыкалық тонға аса қатты шапалақ, екпінсіз буынға – әлсіз шапалақ сәйкес келеді;

2) біртекті заттардың, мысалы әртүрлі көлемдегі моншақтардың көмегімен сызықтық ырғақтық сызбаларды, көлемді ырғақтық модельдерді құрастыру;

3) тілдік немесе екпіндік сүйемелдеумен және онсыз ырғақтық суретті шапалақтап көрсету;

4) қозғалыста және бір дауыстың күші мен биіктігін сигнал бойынша өзгерту;

5) арнайы символдарды қолданып мәтіндерді нотаға түсіру;

6) екпіндік және ырғақтық диктанттар;

7) сахналауды, диалогты және полилогты ойнау (музыкалық материалда – қиял бойынша);

8) сызықтың көмегімен әуендетітін дыбысты метрикалық түрде көрсету; оның ұзақтығы мен модуляциясы;

9) әуенді тану, әуенді орындау барысында жіберілген қателіктерді көрсету.

28. Мағыналық компонентті дамытуға арналған тапсырмалар мен жаттығулар:

1) қойылған мақсатқа сәйкес, сазгердің шығармашылығы туралы ақпаратты тыңдалған мәтіннен анықтап табу;

2) музыкатану саласындағы термин-сөздердің сөздік өзгеруін дыбыстық-буындық және семантикалық талдау, түсіндіру, жаттықтыру;

3) тыңдалған мәтін (ән) негізінде сұрақтарды қою және жауаптарды құрастыру;

4) тыңдалған мәтіндік немесе музыкалық материалдың негізінде жеке әсерлері бойынша пікірлер мен әңгімелерді құрастыру: сөздік суреттеу/сипаттау;

5) музыкалық шығарманың сюжетіндегі оқиғалардың бірізділігін қалпына келтіру, әрекет ететін тұлғалардың әрекетін және оқиғаларды бағалау.

29. Қолданылатын оқытудың әдістері мен тәсілдері:

1) ұзақтығы он минуттан аспайтын музыканы үздіксіз тыңдау кезеңінде: музыкалық шығарманы тыңдағаннан кейін, оны талдауға көшеді, бұл білім алушылардың белсенді қатысуымен, оларды зейінін музыкалық мәнерлі құралдарға аударумен (қарқын, динамика, регистр, әуеннің сипаты, орындаушылар құрамы, шығарманың формасы) және оқытудың техникалық құралдары мен алуан түрлі оқу құралдарын қолданумен орындалады, бұл өз кезегіндегі білім алушылардың симфониялық оркестрдің, аспаптық және вокальды-хор музыкасының дыбысталуынан алған есту әсерлерін түрлендіру мүмкіндігін қамтамасыз етеді;

2) қайта жаңғырту кезеңінде: сөйлеу тілінің күрделі кемістігі бар білім алушылар вокальды-хор біліктері мен дағдыларын меңгереді, өз бетімен шығармаларды, вокальды және хор импровизацияларын жаттау және орындау барысында музыкалық бейнелерді қайта жаңғырту үшін, мәнерліліктің орындаушылық құралдарын іздеуді жүзеге асырады, сүйемелдеумен және сүйемелдеусіз ән салуда, бір дауыста және екі дауыста, нота жазбасына бағдарлап ән салуда өзін-өзі көрсету дағдыларын меңгереді.

30. Сөйлеу тілінің күрделі кемістігі бар білім алушылармен арнайы түрде ұжымдық ән салу техникасы дағдыландырылады: балеринаның қалпына тұрып, ішпен терең тыны салу, демді ұстап тұру, дыбысты айта отырып, толықтыныс шығару қуатын қолдану, "дыбыстың жоғары қарай алтын жіппен кететінін" елестету; дауысты дыбыстаудың биіктігі ән салушы үшін қолайлы болу қарастырылады, ұзақтығы – толық тыныс шығарғанға дейін, бір дауысты салу уақыты - 15 секунд.

31. Хормен ән айтудың сөйлеу тілінің күрделі кемістігі бар білім алушылар үшін үлкен коррекциялық маңызы болады: вокальды-хор дағдыларын дамытып, көпшілік білім алушыларда есту зейінінің жеткіліксіздігі тыныс алу мен дауыстың арасындағы тепе-теңдіктің жеткіліксіз болатыны ескеріледі, соған байланысты ән салуға үйрету дұрыс ән айту бағдарынан басталады: тік тұру (немесе отыру), ешбір қысымсыз, иықты артқа қарай жіберу, бұл фонациялық тыныс алуды дамыту және ән салу дауысын қалыптастырады.

32. Балалар даусын қалыптастыру және қорғау маңызды міндет болып саналады: сөйлеу тілінің күрделі кемістігі бар білім алушыларға әнді іріктеуде олардың психофизиологиялық және тілдік дамуындағы бұзылыстардың сипаты есепке алынады, соңғы шарты вокальды және тілдік материалды іріктеу анықтайды.

33. Ән айтуға үйретуді күрделендіру әндер мен жаттығуларды таңдаудағы бірізділікті сақтаумен бірте-бірте жүргізіледі; арнайы вокальды жаттығулар – әндетулер, еркін дауыс шығару мен дауыс беруді, тыныс алу мен дауыстың бұлшық еттің үйлестірілген жұмысын, дыбыстардың қалыптасқан (логопедиялық сабақтарда) артикуляциясын бекітуін қамтамасыз етіп, белгілі ән салу және коррекциялық міндеттерге сәйкес болады.

34. Ән салуға үйрету бойынша жұмыс бірнеше кезеңдерден тұрады: әңгімелескеннен кейін және әнді орындағаннан кейін мәтінге талдау жүргізіледі, содан кейін әннің ырғақтық суреті мәтінді бір мезгілде дыбыстаумен бірге шапалақтау арқылы беріледі; содан кейін – әнді әуендік жаттау жүргізіледі, ол әннің бастамасынан немесе қайырмасынан басталады; мұнда мұғалім қол қимылымен қиын музыкалық сөйлемдерді және жекеленген сөздерді орындауға көмек береді.

35. Сыныптағы әрбір білім алушының жетістіктері есепке алынады: пәндік нәтижелердің жетістіктерін бағалай отырып, мұғалім бесбаллдық жүйені қолданады; білім алушылардың сабақтарға қатынасы, оның тәртібі мен ұмтылысы есепке алынады.

36. Музыкалық әдебиеттер туралы білімдерін бағалауда есепке алынады:

- 1) музыкалық қолаңбектің эмоционалды мазмұнының ашылу деңгейі;
- 2) музыкалық қолаңбекті талдауда өз бетімен ой қорытуы;
- 3) білім алушының қолаңбекті салыстыра алуы және алған білімдерінің негізінде өз бетімен жалпылау алуы.

37. Білім алушылардың тілдік мүмкіндіктерінің шектелуін есепке алып, педагог музыкалық шығарманың мазмұнын талдау барысында эмоционалды, бағыттаушы немесе ұйымдастырушы көмек береді.

38. "Музыка терапияның элементтері" тарауындағы коррекциялық тапсырмалардың орындалуын бағалау үшін баллдық бағалау қолданылмайды, алайда сипаттаушы мотивациялық сипаты бар квалиметриялық бағалау қолданылады.

39. Бағалау критерийлері болып саналатындар: сөйлеу тілінің күрделі кемістігі бар білім алушылардың пәндік, метапәндік және тұлғалық нәтижелерінің білім беру

бағдарламасын меңгеру нәтижелерінің талаптарына сәйкестігі және тұлғалық және метапәндік оқу әрекеттерінің қалыптасу нәтижелерінің динамикасы; мұнда мақсатты болжаудың коррекциялық компонентінің нәтижелеріне жету дәрежесі анықталады.

40. Сабақтың үзінділері немесе сөйлеу тілінің күрделі кемістігі бар білім алушылардың қатысуымен біртұтас музыка сабақтары "Дыбыстық әсер етуге, логиканы , ойын терапиясын және дыбыстың сапасын, күшін және бағытын дамытуға арналған интербелсенді дыбыстық панельді", "Акустикалық қабырғалық тактильді панельді" қолдану арқылы жүргізілуіне сәйкес қолданылады.

41. "Музыкалық талант" ішкі бағдарламасының аясында практикалық тілдік жұмысты ұйымдастыру үшін интербелсенді панельді, үшшамалы аксессуарлар мен текшелерді қамтитын, "Мультимедиялық интербелсенді оқытушы бағдарламалық-әдістемелік кешеннің" электрондық ресурсы барынша кең қолданылады.

42. Тұтығуы және дизартриясы бар балалармен жұмыста, арнайы тыны салу және дауыс жаттығуларын жүргізуде сөйлеуді өзіндік бақылау тұрғысында дыбыстық сигналды визуализациялайтын "Логопедиялық тренажерді" қолдану тиімді болады.

43. Кеңейтілген фразалық сөйлеуді қажетті дәрежеде игермеген білім алушылар, сонымен бірге тұтығуы бар білім алушылар сөйлеуді шектеу кезеңінде "Тілдік коммуникацияны меңгеру және дамытуға арнаған тілдік тренажерді" ассистивті құрылғы ретінде қолданады.

44. Музыка кабинетінде дамытушы және компенсаторлық мультимедиялық құрылғылармен қатар, міндетті түрде қарастырылатын жабдықтар:

1) қабырғалық демонстрациялық, маркерлі, интербелсенді тақталар, жиынтықтары бар компьютер (монитор, жүйелі блок, сабвуфер, колонкалар, микрофон, тышқан, пернетақта, желілік фильтр);

2) музыкалық орталық; топтарда жұмыс істеуге арналған ноутбуктер; бейнекамера; фотоаппарат;

3) музыкалық шығармалар фонотекасы (CD-жинақ): көрнекті отандық және шетелдік сазгерлердің шығармашылығына арналған музыка бойынша аудиожазбалар мен фонохрестоматиялар;

4) опера қойылымдарынан үзінділердің жазбасы бар бейнефильмдер; балет қойылымдарынан үзінділердің жазбасы бар бейнефильмдер; танымал оркестр ұжымдарының жазбасы бар бейнефильмдер; заманауи мюзиклдердің үзінділерінің жазбасы бар бейнефильмдер;

5) әндердің ноталық және поэтикалық мәтіндері; әртүрлі аспаптарда ойнайтын музыканттардың бейнелері; әлемдік музыка мәдениетінің ірі орталықтарындағы суреттер мен картиналардың репродукциясы.

45. "Музыка" пәнінің кабинетін жабдықтауға музыкалық аспаптармен дәстүрлі дидактикалық құралдар жатады.

46. Аудиторияны әмбебап қолдану үшін, сонымен бірге музыкалық жабдықтар мен аудио-, бейнетехниканы еркін қосу үшін электр розеткаларды кабинеттің әртүрлі жерлерінде орналастыру қарастырылады.

3 - тарау. "Музыка" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

47. "Музыка" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 5 сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағатты;
- 2) 6 сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағатты құрайды.

48. Оқу пәнінің мазмұны келесідей бөлімдерді қамтиды:

- 1) 1-бөлім "Музыка тыңдау, талдау және орындау";
- 2) 2-бөлім "Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды құру";
- 3) 3-бөлім "Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды презентациялау және бағалау";
- 4) 4-бөлім "Музыка терапия элементтері".

49. "Музыка тыңдау, талдау және орындау" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды :

- 1) музыка тыңдау және талдау;
- 2) музыкалық-шығармашылық іс-әрекет;
- 3) музыкалық сауаттылық негіздері.

50. "Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды құру" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) шығармашылық ойларды дамыту және материалдарды жинақтау;
- 2) түсіну. Шығарма және импровизация.

51. "Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды презентациялау және бағалау" бөлімі келесідей бөлімшені қамтиды:

- 1) презентациялау және музыкалық-шығармашылық жұмыстарды бағалау.

52. "Музыка терапия элементтері" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) сөйлеу тілінің психологиялық базасын дамыту үшін арналған музыка терапия элементтері;

2) жүйкелік-психикалық қобалжу мен эмоцияны тұрақтандыру үшін арналған музыка терапия элементтері;

3) сөйлеу тілінің кемшіліктерін жою мен алдын алу үшін арналған музыка терапия элементтері.

53. 5-сыныпқа арналған "Музыка" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) қазақ халқының музыкалық мұрасы. Қазақ халық әндерінің әуезділігі. Айтыс өнері. Күйдің сиқырлы құдыреті. Жобаны даярлау және құру. Жоба нәтижелерін ұсыну ;

2) қазақтың дәстүрлі ғұрыптық-тұрмыстық әндері мен заманауи музыка. Қазақтың ұлттық дәстүрі мен салттарының әндік қазыналары. Ғұрыптық-тұрмыстық әндер мен

заманауилық. Халық музыкасын интерпретациялау. Халық музыкасын өңдеу. Жобаны даярлау және құру. Жоба нәтижелерін ұсыну;

3) әлем халықтарының музыкалық дәстүрлері. Түркі және шығыс халықтарының музыкалық дәстүрлері. Еуропа халықтарының музыкалық дәстүрлері. Жобаны даярлау және құру. Жоба нәтижелерін ұсыну;

4) музыка тілі – достық тілі. Қазақстан халықтарының музыкасы. Бір шаңырақ астында. Менің Отаным! Жобаны даярлау және құру. Жоба нәтижелерін ұсыну.

54. 6-сыныпқа арналған "Музыка" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) классикалық музыканың жауһарлары. Органдық музыка. Симфониялық музыка. Опера өнері. Балет өнері. Қазақстанның кәсіби музыкасы. Жобаны даярлау және құру. Жоба нәтижелерін ұсыну;

2) заманауи музыкалық мәдениет. Эстрадалық музыка. Заманауи музыкалық жанрлар. Джаз музыкасы. Жобаны даярлау және құру. Жоба нәтижелерін ұсыну;

3) музыка және өнер түрлері. Музыка және поэзия. Музыка және бейнелеу өнері. Музыка және театр. Музыка және кино. Жобаны даярлау және құру. Жоба нәтижелерін ұсыну;

4) музыка және технология. Музыкалық компьютерлік бағдарламалар. Анимациядағы музыкалар. Дауыс қосу және музыкалық әрлендіру. Жобаны даярлау және құру. Жоба нәтижелерін ұсыну.

4 - тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

55. Бағдарламадағы оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтағы бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар – бөлім мен бөлімшені, төртінші сан оқу мақсатының нөмірін көрсетеді. Мысалы, кодировкада 6.2.1.4: болса, онда "6" – сынып, "2.1" – бөлімше, "4" – оқу мақсатының нөмірі.

56. Оқыту мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

1-кесте

1-бөлім. "Музыка тыңдау, талдау және орындау"		
Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	5 - сынып	6 - сынып
	5.1.1.1 тыңдалған музыкалық шығармаларды талдау, алгоритмдер мен жадынамаларды пайдаланып, музыкалық мәнерлілік түрлерін, стилін, жанрын және құралдарын анықтау; 5.1.1.2 әлемнің әртүрлі халықтарының музыкалық	6.1.1.1 тыңдалған музыкалық шығармаларды талдау, олардың түрлерін, стилін, жанрларын анықтау, оның ішінде әртүрлі өнер түрлерімен өзара байланысын педагогтың бағыттаушы көмегімен немесе өз бетімен анықтау; 6.1.1.2 музыкалық аспаптардың дыбысталуын, оркестрдің түрлерін ажырату, оларды топтар бойынша жіктеу;

<p>1.1 Музыка тыңдау және талдау</p>	<p>аспаптарын топтары бойынша жіктеу, оларды әртүрлі контексте салыстыру; 5.1.1.3 құрамы бойынша казактың халық және орыстың халық оркестрінің аспаптарын ажырату; 5.1.1.4 музыкалық шығармалардағы жоғары дыбыстық және динамикалық өзгерістерді алуан түрлі құралдармен қабылдау, саналы ұғыну және беру; 5.1.1.5 классикалық музыканың жанрлары мен түрлерін; айтыс түрлерін, дәстүрлі ән, аспаптық стильдер мен жанрларды анықтау; 5.1.1.6 қолжетімді тілдік құралдарды қолданып, ауызша және жазбаша формада өзінің музыкалық әсерлерін жеткізе білу</p>	<p>6.1.1.3 құрамы бойынша халық аспаптар (қазақ және орыс) симфониялық оркестрінің аспаптарын ажырату; 6.1.1.4 музыкалық шығармалардағы жоғары дыбыстық және динамикалық, қарқынды-ырғақтық өзгерістерді алуан түрлі құралдармен қабылдау, саналы ұғыну және беру; музыканы орындауда жіберілген қателерді байқау; 6.1.1.5 өз республикасының, аймақтың әртүрлі этнос өкілдерінің халықтық музыкалық шығармашылығының жекеленген үлгілерін анықтау; 6.1.1.6 музыка туралы тақырыптарға диалогты бастау, қатарластармен және ата-аналармен концерттер, қойылымдар туралы әсерлерімен бөлісу</p>
<p>1.2 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет</p>	<p>5.1.2.1 әртүрлі әндерді орындауда көркемдік бейнені беру; 5.1.2.2 әртүрлі әндерді орындауда музыканың сипатын жеткізе білу; 5.1.2.3 қарқынды және ырғақтық суретті сақтау арқылы шулы музыкалық және казактың халық аспаптарында ойнау; 5.1.2.4 музыкалық шығармалардың күрделі емес үзінділерін аспаптарда бірлесіп орындау; 5.1.2.5 музыкалық және әдеби шығармалар топтамасын жинақтау; 5.1.2.6 педагогтың ұйымдастырушы көмегімен канон формасындағы жеңіл әндерді, шағын әуендерді орындау; 5.1.2.7 музыкалық шығармада берілген диапазонда дауыстың акустикалық сипаттамасын ырықты өзгерту</p>	<p>6.1.2.1 көркемдік бейнені және әуеннің сипатын беру арқылы, канонның элементтерін қолданып, әртүрлі стильдегі және жанрдағы әндерді орындау; 6.1.2.2 көркемдік бейнені және әуеннің сипатын беру арқылы, екідауыстылық элементтерін қолданып, әртүрлі стильдегі және жанрдағы әндерді орындау; 6.1.2.3 үлгі бойынша, педагогпен бірлесіп музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен әртүрлі сипаттағы әндерді орындау; 6.1.2.4 музыкалық шығармалардың күрделі емес үзінділерін аспаптарда партиялар және (немесе) бойынша ансамбльде орындау және олардың сипатын жеткізе білу; 6.1.2.5 ән салуда, қарапайым музыкалық аспаптарда, пластикада, сахналауда импровизациялау; 6.1.2.6 педагогтың бағыттаушы көмегімен немесе өз бетімен канон формасындағы жеңіл әндерді, шағын әуендерді орындау ;</p>

		6.1.2.7 дикциялық және орфоэпиялық нормаларды сақтау арқылы вокальды-хор шығармаларын орындау
1.3 Музыкалық сауаттылық негіздері	<p>5.1.3.1 қарапайым әуендерді тыңдауда нота жазбасында бағдарлануға арналған графикалық белгілер жүйесін қолдану;</p> <p>5.1.3.2 қазақтың дәстүрлі ғұрыптық-тұрмыстық әндерді олардың заманауи интерпретациясымен салыстыру;</p> <p>5.1.3.3 ең аз дегенде екі жанр мен стильдегі шығармалардың мазмұнын, екпіндік-бейнелі мағынасын түсіну;</p> <p>5.1.3.4 дәстүрлі авторлық мектептер мен эстрадалық бағыттағы композиторлардың шығармаларын салыстыру;</p> <p>5.1.3.5 қазақ халқының және әлемнің өзге халықтарының музыкалық дәстүрлерінің ерекшеліктерін анықтау;</p> <p>5.1.3.6 музыкамен байланысты жұмбақтарды шешу;</p> <p>5.1.3.7 музыкаға деген тұрақты саналы ұғынылған қызығушылықты көрсету білу;</p> <p>5.1.3.8 ауызша және жазбаша жұмыстарды орындауда музыкалық терминологияны қолдану</p>	<p>6.1.3.1 қарапайым әуендерді әуендетуде нота жазбасында бағдарлануға арналған графикалық белгілер жүйесін қолдану;</p> <p>6.1.3.2 стилі мен жанры бойынша әртүрлі ән салудың түрлері салыстыру;</p> <p>6.1.3.3 екі және одан көп музыкалық жанр мен стильдегі шығармалардың мазмұнын, екпіндік-бейнелі мағынасын түсіну;</p> <p>6.1.3.4 эстрадалық музыканың жанрлары мен бағыттарын анықтау;</p> <p>6.1.3.5 қазақ халқының және әлемнің басқа халықтарының көркемдік бейнесін құруда музыканың мәнерлі құралдары мен әртүрлі өнер түрлерін салыстыру;</p> <p>6.1.3.6 музыкамен байланысты жұмбақтарды ойдан құрастыру;</p> <p>6.1.3.7 классикалық музыканың жанрлары мен түрлерін анықтау;</p> <p>6.1.3.8 тыңдалған музыка туралы өзінің ой-пікірлері мен сезімдерін түсіндірумен ауызша және жазбаша жұмыстарды орындауда музыкалық терминологияны қолдану</p>

2 - кесте

2 - бөлім "Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды құру"		
Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	5 - сынып	6 - сынып
2.1 Идеялар және материал жинау	<p>5.2.1.1 сыныптың, мектептің музыкалық өмірін белсендіру үшін идеяларды ұсыну;</p> <p>5.2.1.2 педагогтың ұйымдастырушы көмегімен музыкалық-шығармашылық жұмысты құру үшін материалды жинау және жоспарлау</p>	<p>6.2.1.1 вербальды емес қолжетімді құралдармен ауданның, қаланың музыкалық өмірін белсендіру үшін идеяларды ұсыну;</p> <p>6.2.1.2 педагогтың бағыттаушы көмегімен музыкалық-шығармашылық жұмысты құру үшін музыкалық материалды жоспарлау және интерпретациялау</p>

2.2 Музыка шығару және импровизация	<p>5.2.2.1 музыкалық мәнерліліктің қолжетімді құралдарын, дауысты, музыкалық аспаптарды қолданып, күрделі емес композицияларды шығару және импровизациялау;</p> <p>5.2.2.2 педагогтың ұйымдастырушы көмегін және компьютерлік бағдарламаларды қолданып, музыкалық композициялардың үзінділерін редакциялау (Алгоритмика, Word, Power point, "Musical talant" of Multimedia Educational Sistem (MES) "Multikid")</p>	<p>6.2.2.1 музыкалық мәнерліліктің қолжетімді құралдарын, дауысты, музыкалық аспаптарды қолданып, 3/4 өлшемдегі композицияларды шығару және импровизациялау (4-8 такт);</p> <p>6.2.2.2 педагогтың бағыттаушы көмегін және компьютерлік бағдарламаларды қолданып, музыкалық композициялардың үзінділерін редакциялау және интерпретациялау (Алгоритмика, Word (ворд), Power poin (пауэр пойнт) "Musical talant (мюзикл) талант" of MES (оф МЭС) "Multikid (мультикид)")</p>
-------------------------------------	---	--

3 - кесте

3-бөлім "Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды ұсыну және бағалау"		
Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
3.1 Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды ұсыну және бағалау	<p>5 - сынып</p> <p>5.3.1.1 өз жұмысын шығармашылықпен ұсыну, оны критерийлерге сәйкес бағалау және өз жұмысын жақсарту бойынша ұсыныстар беру;</p> <p>5.3.1.2 әртүрлі музыкалық-шығармашылық тапсырмаларды шешуде қатарластармен өнімді ынтымақтасу (қарым-қатынас жасау, өзара әрекеттесу);</p> <p>5.3.1.3 авторлар, тыңдаушылар, өзіндік шығармалардың сыншылары рөлінде болу</p>	<p>6 - сынып</p> <p>6.3.1.1 шығармашылық баяндама бағдарламасын көпшілік қауымға ұсыну, оны критерийлерге сәйкес бағалау, жұмысты жақсарту бойынша әртүрлі ұсыныстарды енгізу және талдау;</p> <p>6.3.1.2 өз бетімен ойластырылған әртүрлі көркемдік бейнелерді ансамбльдік, ұжымдық (хор ж"не аспаптық) жүзеге асыруда қарым-қатынас жасау және өзара әрекеттесу;</p> <p>6.3.1.3 музыкалық орындаушылық шығармашылықты немесе шығарманы бағалау критерийлерін анықтау</p>

4 - кесте

4 бөлім "Музыка терапия элементтері"		
Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	<p>5 - сынып</p> <p>5.4.1.1 әуендетуде тыныс алуды дұрыс бөліп, үлгі бойынша қатты және жай, жоғары және төменгі дауысты баяу және жылдам әуенді тану, содан кейін модельдеу;</p> <p>5.4.1.2 музыкалық сүйемелдеуде тыйым салынған мимикалық және пантомимикалық позаға арналған тапсырмаларды орындау;</p>	<p>6 - сынып</p> <p>6.4.1.1 аспапқа сипаты бойынша алуан түрлі қол тигізудің көмегімен әртүрлі күші бар дыбыстарды шығара білу;</p> <p>6.4.1.2 музыкалық шығарманың сюжетіндегі көңіл-күйлерді, түйсіну сезімдері мен әрекет (оқиға) арасындағы себепті-салдарлы байланысты анықтау;</p>

<p>4.1 Сөйлеудің психологиялық базасын дамытуға арналған музыка терапия элементтері</p>	<p>5.4.1.3 шулы немесе әуендік аспапта (қоңыраулар, барабан, цимбал) ойнау арқылы көңіл-күйді немесе серіктестің мінез-құлқын жеткізе білу; 5.4.1.4 оркестрде музыканы ырғақтық сызбаларда есептеу және орындау: баяу (I I I I I), бірқалыпты (I I I I I I I I I) және жылдам (I I I I I I I I I I I I I I); 5.4.1.5 полифониядағы алуан түрлі аспаптардың дыбысталуын ажырату, кеңістіктегі дыбысты оқшаулау, дыбыстың қайнар көзін анықтау, аспапты оның дыбысталуымен және орналасуымен салыстыру; 5.4.1.6 музыкалық шығарманың контексін түсінуді көрсете білу: тыңдай білу, құлақ тұру, шапалақтау, әуендету, әндету, ән салу, ысқыру, мимикалық позаларда тұру;</p>	<p>6.4.1.3 өзі және серіктестер үшін аспапты таңдап, ырғақтық сызбаларды қолданып, " Музыкалық жаңғырық" ойынын ұйымдастыру және жүргізу; 6.4.1.4 ырғақтық сызбаларды оқу, құрастыру және оларды қарқын мен ырғақ бойынша әуенмен салыстыру; 6.4.1.5 бір орында твист-жүруді орындау: әрбір қадамда бас пен денені бір жаққа қарай бұру, жамбас сүйекті саланы және аяқтарды – қарама-қарсы жаққа бұру, қозғалыс қарқынын әуеннің динамикасы мен қарқынына сәйкес құру; 6 . 4 . 1 . 6 музыкалық-шығармашылық іс-әрекеттің алуан түрлеріне тұрақты қызығушылықты көрсете білу: диалогта музыканттардың тегін, шығармалардың атауларын, стильдің атауларын еске түсіру;</p>
<p>4.2 Эмоцияларды тұрақтандыруға және жүйкелік-психикалық қысымды төмендетуге арналған музыкатерапия элементтері</p>	<p>5.4.2.1 релаксациялық тәсілдерді білу және қолдану: қысыммен контраст бойынша босаңсу, нұсқау бойынша босаңсу, өзін-өзі иландырумен босаңсу; 5.4.2.2 тыныс алу-тыныс шығару жиілігін ырықты төмендету көмегімен қозғалыс және эмоционалды қозуды әлсірету; 5.4.2.3 эмбрион және ат айдаушы позасын қабылдау, еркін тербелістерді, баяу қарқында айналу, әуеннің сүйемелдеуімен бірте-бірте босаңсу үшін сілкіністерді орындау; кинестетикалық материалды қолданып, бұлшық еттерді босаңсыту күйін сезіну; 5.4.2.4 5 минут ішінде үздіксіз органда орындалатын И.С.Бахтың және басқа композиторлардың шығармаларын тыңдау; тыңдау барысында тыныс алу ырғағын басқару; 5.4.2.5 музыкалық шығарманы орындау сәтінде бейнеленген беттің мимикасы бойынша – қызығу, таңғалу, ұялу, қорқу,</p>	<p>6.4.2.1 қиын жағдайларда эмоционалды қысымды және логофобияны түсіруге бағытталған өзін-өзі иландырудың кем дегенде 10 музыкалық формулаларын білу және қолдану; 6.4.2.2 тыныс алу-тыныс шығару жиілігін төмендету және тыныштық күйін иландыру формуласының көмегімен қозғалыс және эмоционалды қозуды әлсірету; 6.4.2.3 пәрмен бойынша бүкіл дененің бұлшық еттерін босаңсытуға және қысымдауға арналған этюдтерді орындау, әуеннің бейнесі, сипаты және көңіл-күйі бойынша пішінді "қыса" және "кеңейтіп жая" білу; 6.4.2.4 әуеннің қарқыны мен ырғағына сәйкес, музыка ырғағымен артикуляция органдары мен көзге арналған гимнастиканы, динмикалық саусақты жаттығуларды, мимикалық және артикуляциялық бұлшық еттерді сылап-сипау; 6.4.2.5 музыкалық шығарманы орындау сәтінде, тікелей</p>

	<p>ашулану сезімдерін анықтау (суретте, фотода, пиктограммада);</p> <p>5.4.2.6 музыкалық шығармадағы әзілді, оқиғаның күлкілі болатынын сезу, адекватты жауап қайтарудың вербальды емес құралдарын бақылау</p>	<p>қарым-қатынаста, нұсқау бойынша кезектестіріп қызығудың, таңғалудың, ұялудың, қорқудың, ашуланудың мимикалық позаларын көрсету;</p> <p>6.4.2.6 музыкалық шығармадағы әзілді, оқиғаның күлкілі болатынын түсіну, адекватты жауап қайтарудың вербальды емес құралдарын қолдану</p>
<p>4.3 Сөйлеудің дамуындағы бұзылыстарды жоюға және алдын алуға арналған музыкатерапия элементтері</p>	<p>5.4.3.1 ауа ағынының күшін реттеумен (тыныс шығарудың ұзақтығы 12 секундқа дейін) ауызбен тыныс шығарумен бағытталған төменгі диафрагмальды тілдік тыныс алуды меңгеру;</p> <p>5.4.3.2 музыкаға салынған сөйлемнің екпініне және үзіліске, мағынасына бағдарланып, басты логикалық тіректі сөзді жеткілікті дауыс күшімен ажырату, есту арқылы тану;</p> <p>5.4.3.3 жеке көрсетулер бойынша жетекші қолдың саусақтарының қозғалысымен сөйлеуді қамтамасыз ету тәсілдерін меңгеру; көрсеткіштер бойынша алуан түрлі техникалардың элементтерін білу және орындау (А.Н.Стрельникова, А.Г.Ипполитова);</p> <p>5.4.3.4 әртүрлі күрделіліктегі речитативті ырғақтардың артикуляциясына тірек жасамай қайта жаңғырту;</p> <p>5.4.3.5 жеке көрсеткіштер бойынша қойылған дыбыстардың айтылуын өзіндік бақылауды сақтау, әндерді орындауда барлық дыбыстарды айқын, дәл дыбыстау, айту (*тілдік аппараттың ауыр органикалық зақымдалуы бар білім алушыларға қатысты емес);</p> <p>5.4.3.6 әуенді баяулатуға және жеделдетуге сәйкес сөйлеуді ырықты баяулату және жеделдету тәсілдерін меңгеру</p>	<p>6.4.3.1 негізінен дауысты дыбыстарға ауыны жұмсап, ән салу және сөйлеу актісінде тыныс алуды дұрыс бөліп, ұтымды дауыс шығаруды меңгеру; тыныс салу және дауыс бұлшық етінің жұмысын үйлестіру білу;</p> <p>6.4.3.2 музыкаға салынған 5-7 сөзден тұратын сұраулы сөйлемдегі басты сөзді дауыспен және үзіліспен ажырату және есту арқылы анықтау;</p> <p>6.4.3.3 музыкалық-шығармашылық өнерде қолданылатын вербальды емес және паравербальды құралдардың әлеуметтік маңызын қолжетімді деңгейде түсіну және түсіндіру білу</p> <p>6.4.3.4 ұяң-қатаң, қатты-жұмсақ дауыссыз дыбыстарды кезектестіріп буындық тізбектерді құрастыру және оларды речитативтерде, әуендерде және вокализдерде орындау;</p> <p>6.4.3.5 белгілі мақсатқа жету үшін қарқынды, күшті, екпінді, ырғақты өз бетімен және үнемі қолдану (өтініш білдіру, көңіл-күйді көрсету, мағынаны нақтылау);</p> <p>6.4.3.6 өзінің артикуляциялық, мимикалық, саусақты және жалпы қозғалыстарында метрикалық пульсацияны және ырғақтық суретті дауыстың қатты атакасымен белгілеу</p>

57. Осы Бағдарлама сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6 сыныптары үшін "Музыка" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді

жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

58. Сағаттарды бөлу, сонымен қатар тақырыптарды өту реті мұғалімнің еркіне берілген.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6 сыныптарына арналған "Музыка" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5- 6 сыныптары үшін "Музыка" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5 - сынып:

1-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан	Қазақтың халық әнінің әуезділігі	5.1.1.1 тыңдалған музыкалық шығармаларды талдау, алгоритмдер мен жадынамаларды пайдаланып, музыкалық мәнерлілік түрлерін, стилін, жанрын және құралдарын анықтау ; 5.1.1.5 айтыс түрлерін, дәстүрлі ән , аспаптық стильдер мен жанрларды анықтау; 5.1.2.1 әртүрлі әндерді орындауда көркемдік бейнені және музыканың сипатын жеткізе білу; 5.4.1.1 әуендетуде тыныс алуды дұрыс бөліп, үлгі бойынша қатты және жай, жоғары және төменгі дауыстығ баяу және жылдам әуенді тану, содан кейін модельдеу; 5.1.2.3 қарқынды және ырғақтық суретті сақтау арқылы шулы музыкалық және қазақтың халық аспаптарында ойнау
	Айтыс өнері	5.2.1.1 сыныптың, мектептің музыкалық өмірін белсендіру үшін идеяларды ұсыну; 5.2.2.1 музыкалық мәнерліліктің қолжетімді құралдарын, дауысты,

1. Қазақ халқының музыкалық мұрасы		музыкалық аспаптарды қолданып, күрделі емес композицияларды шығару және импровизациялау
	Күйдің сиқырлы құдыреті	5.1.1.2 әлемнің әртүрлі халықтарының музыкалық аспаптарын топтары бойынша жіктеу, оларды әртүрлі контексте салыстыру; 5.1.3.2 қазақтың дәстүрлі ғұрыптық-тұрмыстық әндерді олардың заманауи интерпретациясымен салыстыру; 5.4.2.5 музыкалық шығарманы орындау сәтінде және/немесе музыкалық шығарманы тыңдауда бейнеленген беттің мимикасы бойынша – қызығу, таңғалу, ұялу, қорқу, ашулану сезімдерін анықтау (суретте, фотода, пиктограммада); авторлар, тыңдаушылар, өзіндік шығарманың сыншылары рөлінде болу
	Жобаны даярлау және құру	5.1.3.1 қарапайым әуендерді тыңдауда нота жазбасында бағдарлануға арналған графикалық белгілер жүйесін қолдану; 5.2.1.2 педагогтың ұйымдастырушы көмегімен музыкалық-шығармашылық жұмысты құру үшін материалды жинау және жоспарлау; 5.2.2.2 педагогтың ұйымдастырушы көмегін және компьютерлік бағдарламаларды қолданып, музыкалық композициялардың үзінділерін редакциялау (Алгоритмика, Word, Power point, "Musical talant" of Multimedia Educational Sistem (MES) "Multikid")
	Жобаны даярлау және құру	5.1.3.1 қарапайым әуендерді тыңдауда нота жазбасында бағдарлануға арналған графикалық белгілер жүйесін қолдану; 5.2.1.2 педагогтың ұйымдастырушы көмегімен музыкалық-шығармашылық жұмысты құру үшін материалды жинау және жоспарлау;

		5.2.2.2 педагогтың ұйымдастырушы көмегін және компьютерлік бағдарламаларды қолданып, музыкалық композициялардың үзінділерін редакциялау (Алгоритмика, Word, Power point, "Musical talant" of Multimedia Educational Sistem (MES) "Multikid")
2 - тоқсан		
2. Қазақтың дәстүрлі ғұрыптық-тұрмыстық әндері мен заманауи музыка	Ғұрыптық-тұрмыстық әндер мен заманауилық	5.1.1.4 музыкалық шығармалардағы жоғары дыбыстық және динамикалық өзгерістерді алуан түрлі құралдармен қабылдау, саналы ұғыну және беру; 5.1.2.4 музыкалық шығармалардың күрделі емес үзінділерін аспаптарда бірлесіп орындау
	Халық музыкасын интерпретациялау	5.1.2.5 музыкалық және әдеби шығармалар топтамасын жинақтау; 5.1.3.5 қазақ халқының және әлемнің өзге халықтарының музыкалық дәстүрлерінің ерекшеліктерін анықтау
	Халық музыкасын өңдеу	5.1.1.6 қолжетімді тілдік құралдарды қолданып, ауызша және жазбаша формада өзінің музыкалық әсерлерін жеткізе білу; 5.1.2.6 педагогтың ұйымдастырушы көмегімен канон формасындағы жеңіл әндерді, шағын әуендерді орындау; 5.1.3.6 музыкамен байланысты жұмбақтарды шешу
	Жобаны даярлау және құру	5.1.2.7 музыкалық шығармада берілген диапазонда дауыстың акустикалық сипаттамасын ырықты өзгерту; 5.1.3.7 музыкаға деген тұрақты саналы ұғынылған қызығушылықты көрсету білу; 5.1.3.8 ауызша және жазбаша жұмыстарды орындауда музыкалық терминологияны қолдану
		5.3.1.1 өз жұмысын шығармашылықпен ұсыну, оны

	Жоба нәтижелерін ұсыну	критерийлерге сәйкес бағалау және өз жұмысын жақсарту бойынша ұсыныстар беру; 5.3.1.3 авторлар, тыңдаушылар, өзіндік шығармалардың сыншылары рөлінде болу; 5.4.3.2 музыкаға салынған сөйлемнің екпініне және үзіліске, мағынасына бағдарланып, басты логикалық тіректі сөзді жеткілікті дауыс күшімен ажырату, есту арқылы тану
	Жоба нәтижелерін ұсыну	5.3.1.1 өз жұмысын шығармашылықпен ұсыну, оны критерийлерге сәйкес бағалау және өз жұмысын жақсарту бойынша ұсыныстар беру; 5.3.1.3 авторлар, тыңдаушылар, өзіндік шығармалардың сыншылары рөлінде болу; 5.4.3.2 музыкаға салынған сөйлемнің екпініне және үзіліске, мағынасына бағдарланып, басты логикалық тіректі сөзді жеткілікті дауыс күшімен ажырату, есту арқылы тану
3 - тоқсан		
	Түркі және шығыс халықтарының музыкалық дәстүрлері	5.4.2.6 музыкалық шығармадағы әзілді, оқиғаның күлкілі болатынын сезу, адекватты жауап қайтарудың вербальды емес құралдарын бақылау; 5.4.1.2 музыкалық сүйемелдеуде тыйым салынған мимикалық және пантомимикалық позаға арналған тапсырмаларды орындау; 5.4.3.4 әртүрлі күрделіліктегі речетативті ырғақтардың артикуляциясына тірек жасамай қайта жаңғырту; 5.4.3.6 әуенді баяулатуға және жеделдетуге сәйкес сөйлеуді ырықты баяулату және жеделдету тәсілдерін меңгеру
		5.4.2.4 5 минут ішінде үздіксіз органда орындалатын И.С.Бахтың және басқа композиторлардың шығармаларын тыңдау; тыңдау барысында тыныс алу ырғағын басқару; 5.4.1.6 музыкалық шығарманың контексін түсінуді көрсете білу:

	Қазақстан халықтарының музыкасы	<p>5.1.3.4 дәстүрлі авторлық мектептер мен эстрадалық бағыттағы композиторлардың шығармаларын салыстыру;</p> <p>5.4.3.1 ауа ағынының күшін реттеумен (тыныс шығарудың ұзақтығы 12 секундқа дейін) ауызбен тыныс шығарумен бағытталған төменгі диафрагмальды тілдік тыныс алуды меңгеру;</p> <p>5.4.3.3 жеке көрсетулер бойынша жетекші қолдың саусақтарының қозғалысымен сөйлеуді қамтамасыз ету тәсілдерін меңгеру; көрсеткіштер бойынша алуан түрлі техникалардың элементтерін білу және орындау (А.Н.Стрельникова, А.Г.Ипполитова)</p>
5. Өлкетану	Бір шаңырақ астында	<p>5.1.3.5 қазақ халқының және әлемнің басқа халықтарының музыкалық дәстүрлерінің ерекшеліктерін анықтау;</p> <p>5.4.3.2 музыкаға салынған сөйлемнің екпініне және үзіліске, мағынасына бағдарланып, басты логикалық тіректі сөзді жеткілікті дауыс күшімен ажырату, есту арқылы тану;</p> <p>5.4.3.4 әртүрлі күрделіліктегі речетативті ырғақтардың артикуляциясына тірек жасамай қайта жаңғырту</p>

2) 6 - сынып:

2 - кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
	Органдық музыка	<p>6.1.1.1 тыңдалған музыкалық шығармаларды талдау, олардың түрлерін, стилін, жанрларын анықтау, оның ішінде әртүрлі өнер түрлерімен өзара байланысын педагогтың бағыттаушы көмегімен немесе өз бетімен анықтау;</p> <p>6.1.3.7 классикалық музыканың жанрлары мен түрлерін анықтау;</p> <p>6.1.2.1 көркемдік бейнені және әуеннің сипатын беру арқылы, канонның элементтерін қолданып,</p>

	<p>әртүрлі стильдегі және жанрдағы әндерді орындау</p>
Симфониялық музыка	<p>6.2.1.1 вербальды емес қолжетімді құралдармен ауданның, қаланың музыкалық өмірін белсендіру үшін идеяларды ұсыну</p>
Опера өнері	<p>6.1.1.2 музыкалық аспаптардың дыбысталуын, оркестрдің түрлерін ажырату, оларды топтар бойынша жіктеу;</p> <p>6.1.3.2 стилі мен жанры бойынша әртүрлі ән салудың түрлерін салыстыру</p>
Балет өнері	<p>6.1.2.5 ән салуда, қарапайым музыкалық аспаптарда, пластикада, сахналауда импровизациялау;</p> <p>6.4.1.5 бір орында твист-жүруді орындау: әрбір қадамда бас пен денені бір жаққа қарай бұру, жамбас сүйекті саланы және аяқтарды – қарама-қарсы жаққа бұру, қозғалыс қарқынын әуеннің динамикасы мен қарқынына сәйкес құру;</p> <p>6.2.2.2 педагогтың бағыттаушы көмегін және компьютерлік бағдарламаларды қолданып, музыкалық композициялардың үзінділерін редакциялау және интерпретациялау (Алгоритмика, Word (ворд), Power point (пауер пойнт), "Musical talant" of Multimedia Educational Sistem (MES) "Multikid" ("мюзикал талант" оф Мультимедия едукейшнл систем "мультикид"))</p>
Қазақстанның кәсіби музыкасы	<p>6.1.1.3 құрамы бойынша халық аспаптар (қазақ және орыс) симфониялық оркестрінің аспаптарын ажырату;</p> <p>6.1.2.3 үлгі бойынша, педагогпен бірлесіп музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен әртүрлі сипаттағы әндерді орындау;</p> <p>6.1.3.3 екі және одан көп музыкалық жанр мен стильдегі шығармалардың мазмұнын, екпіндік-бейнелі мағынасын түсіну</p>
	<p>6.1.1.4 музыкалық шығармалардағы жоғары</p>

1. Классикалық музыканың жауһарлары

	<p>Жобаны даярлау және құру</p>	<p>дыбыстық және динамикалық, қарқынды-ырғақтық өзгерістерді алуан түрлі құралдармен қабылдау, саналы ұғыну және беру; музыканы орындауда жіберілген қателерді байқау;</p> <p>6.1.2.4 музыкалық шығармалардың күрделі емес үзінділерін аспаптарда партиялар және (немесе) бойынша ансамбльде орындау және олардың сипатын жеткізе білу;</p> <p>6.2.1.2 педагогтың бағыттаушы көмегімен музыкалық-шығармашылық жұмысты құру үшін музыкалық материалды жоспарлау және интерпретациялау;</p> <p>6.2.2.1 музыкалық мәнерліліктің қолжетімді құралдарын, дауысты, музыкалық аспаптарды қолданып, 3/4 өлшемдегі композицияларды шығару және импровизациялау (4-8 такт)</p>
	<p>Жоба нәтижелерін ұсыну</p>	<p>6.1.1.5 өз республикасының, аймақтың әртүрлі этнос өкілдерінің халықтық музыкалық шығармашылығының жекеленген үлгілерін анықтау;</p> <p>6.1.3.5 қазақ халқының және әлемнің басқа халықтарының көркемдік бейнесін құруда музыканың мәнерлі құралдары мен әртүрлі өнер түрлерін салыстыру</p>
<p>2 - тоқсан</p>		
	<p>Эстрадалық музыка</p>	<p>6.1.1.6 музыка туралы тақырыптарға диалогты бастау, қатарластармен және ата-аналармен концерттер, қойылымдар туралы әсерлерімен бөлісу;</p> <p>6.1.2.6 педагогтың бағыттаушы көмегімен немесе өз бетімен канон формасындағы жеңіл әндерді, шағын әуендерді орындау ;</p> <p>6.1.3.6 музыкамен байланысты жұмбақтарды ойдан құрастыру</p>
		<p>6.1.2.7 дикциялық және орфоэпиялық нормаларды сақтау арқылы вокальды-хор шығармаларын орындау;</p>

2. Заманауи музыкалық мәдениет	Заманауи музыкалық жанрлар	6.1.3.8 тыңдалған музыка туралы өзінің ой-пікірлері мен сезімдерін түсіндірумен ауызша және жазбаша жұмыстарды орындауда музыкалық терминологияны қолдану
	Джаз музыкасы	6.3.1.1 шығармашылық баяндама бағдарламасын көпшілік қауымға ұсыну, оны критерийлерге сәйкес бағалау, жұмысты жақсарту бойынша әртүрлі ұсыныстарды енгізу және талдау; 6.4.1.1 аспапқа сипаты бойынша алуан түрлі қол тигізудің көмегімен әртүрлі күші бар дыбыстарды шығара білу; 6.4.3.6 өзінің артикуляциялық, мимикалық, саусақты және жалпы қозғалыстарында метрикалық пульсацияны және ырғақтық суретті дауыстың қатты атакасымен белгілеу
	Жобаны даярлау және құру	6.3.1.2 өз бетімен ойластырылған әртүрлі көркемдік бейнелерді ансамбльдік, ұжымдық (хор және аспаптық) жүзеге асыруда қарым-қатынас жасау және өзара әрекеттесу; 6.4.3.5 белгілі мақсатқа жету үшін қарқынды, күшті, екпінді, ырғақты өз бетімен және үнемі қолдану (өтініш білдіру, көңіл-күйді көрсету, мағынаны нақтылау)
	Жоба нәтижелерін ұсыну	6.3.1.3 музыкалық орындаушылық шығармашылықты немесе шығарманы бағалау критерийлерін анықтау; 6.4.2.5 музыкалық шығарманы орындау сәтінде, тікелей қарым-қатынаста, нұсқау бойынша кезектестіріп қызығудың, таңғалудың, ұялудың, қорқудың, ашуланудың мимикалық позаларын көрсету
3 - тоқсан		
		6.4.2.1 қиын жағдайларда эмоционалды қысымды және логофобияны түсіруге бағытталған өзін-өзі иландырудың кем дегенде 10 музыкалық формулаларын білу және қолдану;

3. Музыка және өнер түрлері	Музыка және поэзия	6.4.1.2 музыкалық шығарманың сюжетіндегі көңіл-күйлерді, түйсіну сезімдері мен әрекет (оқиға) арасындағы себепті-салдарлы байланысты анықтау
	Музыка және бейнелеу өнері	6.4.3.3 музыкалық-шығармашылық өнерде қолданылатын вербальды емес және паравербальды құралдардың әлеуметтік маңызын қолжетімді деңгейде түсіну және түсіндіру білу; 6.4.2.2 тыныс алу-тыныс шығару жиілігін төмендету және тыныштық күйін иландыру формуласының көмегімен қозғалыс және эмоционалды қозуды әлсірету
	Музыка және театр	6.4.2.1 қиын жағдайларда эмоционалды қысымды және логофобияны түсіруге бағытталған өзін-өзі иландырудың кем дегенде 10 музыкалық формулаларын білу және қолдану; 6.4.2.3 пәрмен бойынша бүкіл дененің бұлшық еттерін босаңсытуға және қысымдауға арналған этюдтерді орындау, әуеннің бейнесі, сипаты және көңіл-күйі бойынша пішінді "қыса" және "кеңейтіп жая" білу
	Музыка және кино	6.4.2.4 әуеннің қарқыны мен ырғағына сәйкес, музыка ырғағымен артикуляция органдары мен көзге арналған гимнастиканы, динмикалық саусақты жаттығуларды, мимикалық және артикуляциялық бұлшық еттерді сылап-сипау
	Жобаны даярлау және құру	6.4.1.3 өзі және серіктестер үшін аспапты тандап, ырғақтық сызбаларды қолданып, "Музыкалық жаңғырық" ойынын ұйымдастыру және жүргізу
	Жоба нәтижелерін ұсыну	6.4.1.4 ырғақтық сызбаларды оқу, құрастыру және оларды қарқын мен ырғақ бойынша әуенмен салыстыру
	4 - тоқсан	
		6.4.1.6 музыкалық-шығармашылық

4. Біздің өміріміздегі музыка

Интеллектуалды музыка	<p>іс-әрекеттің алуан түрлеріне тұрақты қызығушылықты көрсете білу: диалогта музыканттардың тегін, шығармалардың атауларын, стильдің атауларын белгілеу</p> <p>6.4.2.6 музыкалық шығармадағы әзілді, оқиғаның күлкілі болатынын түсіну, адекватты жауап қайтарудың вербальды емес құралдарын қолдану</p>
Жанға және демалысқа арналған музыка	<p>6.1.3.4 эстрадалық музыканың жанрлары мен бағыттарын анықтау;</p> <p>6.4.3.1 негізінен дауысты дыбыстарға ауаны жұмсап, ән салу және сөйлеу актісінде тыныс алуды дұрыс бөліп, ұтымды дауыс шығаруды меңгеру; тыныс алу және дауыс бұлшық етінің жұмысын үйлестіру білу;</p> <p>6.4.2.5 музыкалық шығарманы орындау сәтінде, тікелей қарым-қатынаста, нұсқау бойынша кезектестіріп қызығудың, таңғалудың, ұялудың, қорқудың, ашуланудың мимикалық позаларын көрсету;</p> <p>6.4.1.3 ырғақтық сызбаларды қолдану арқылы алуан түрлі ойындарды ұйымдастыру және жүргізу</p>
Музыка және технология	<p>6.4.3.2 музыкаға салынған 5-7 сөзден тұратын сұраулы сөйлемдегі басты сөзді дауыспен және үзіліспен ажырату және есту арқылы анықтау</p>
Дыбыстау және музыкалық безендіру	<p>6.1.3.1 қарапайым әуендерді әуендетуде нота жазбасында бағдарлануға арналған графикалық белгілер жүйесін қолдану;</p> <p>6.4.3.3 музыкалық-шығармашылық өнерде қолданылатын вербальды емес және паравербальды құралдардың әлеуметтік маңызын қолжетімді деңгейде түсіну және түсіндіру білу</p>
	<p>6.1.2.2 көркемдік бейнені және әуеннің сипатын беру арқылы, екідауыстылық элементтерін қолданып, әртүрлі стильдегі және жанрдағы әндерді орындау;</p>

	Жобаны даярлау және құру	6.4.3.4 ұяң-қатаң, қатты-жұмсақ дауыссыз дыбыстарды кезектестіріп буындық тізбектерді құрастыру және оларды речитативтерде, әуендерде және вокализдерде орындау
	Жоба нәтижелерін ұсыну	6.4.3.5 белгілі мақсатқа жету үшін қарқынды, күшті, екпінді, ырғақты өз бетімен және үнемі қолдану (өтініш білдіру, көңіл-күйді көрсету, мағынаны нақтылау); 6.4.3.6 өзінің артикуляциялық, мимикалық, саусақты және жалпы қозғалыстарында метрикалық пульсацияны және ырғақтық суретті дауыстың қатты атакасымен белгілеу

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 510-қосымша

Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Бейімделген дене шынықтыру" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1 - тарау. Жалпы ережелер

1. Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптар үшін "Бейімделген дене шынықтыру" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" Заңының 5-бабы 14) тармақшасына сәйкес әзірленген.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2. "Бейімделген дене шынықтыру" пәнінің мақсаты ағзаның барлық жүйелерін дамыту, сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушылардың дене қасиеттерін және онымен байланысты қабілеттерін жетілдіру болып табылады.

3. Міндеттері:

1) әлемдік және отандық спорттағы жетістіктерді мақтан тұту түрінде жалпы мәдениеттік және қазақстандық азаматтық сәйкестік негіздерін қалыптастыру;

2) қимыл-қозғалыс мәдениетін тәрбиелеу, жалпы дамытушы және сауықтырушы бағыттағы дене жаттығуларының қимыл тәжірибесін негізгі спорт түрлерінің техникалық әрекеттерімен және тәсілдерімен молайту, спорттық-спецификалық икемдер мен дағдыларды дамыту;

3) салауатты және қауіпсіз өмір салты ережелерін меңгерту, білім алушылардың өз денсаулығына ұқыпты қарауды тұрақты түрде қажетсінуі мен талаптануын қалыптастыру;

4) серіктесімен өзара әрекеттесуін, оған бағдарлануын, бірлесіп және жұмыла жұмыс істеуін дамыту, өзінің және серіктесінің іс-әрекетін дұрыс бағалап, ортақ нәтижеге қол жеткізу мүддесі үшін қажетті түзетулер енгізе алуды үйрету;

5) командалық спорт түрлерінде – ортақ мақсатты және оған жету жолдарын жоспарлау, бірлескен жұмыстағы қызмет пен рөлдерді бөлу, қайшылықтарды сындарлы шешу, өзара бақылауды жүзеге асыру біліктерін қалыптастыру;

6) өзінің тұлғалық және дене мүмкіндіктерін іске қоса білу негізінде ерік-жігер қасиеттерін тәрбиелеу, мақсатқа жету ынтасын және қиындықтарды жеңіп шығуға дайындығын дамыту.

4. Бағдарлама түзету міндеттерін шешуге бағытталған:

1) сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушылардың барлық сенсорлық жүйелерін түзету (көз мөлшерін, кеңістікті және уақытты бағдалауын, сипап сезу және бұлшық ет, кинестетикалық түйсігін дамыту);

2) сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушылардың танымдық процестерінің жетіспеушіліктерін дене тәрбиесі шаралары арқылы жеңу, олардың психо-эмоционалдық күйін үйлестіру;

3) сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушылардың коммуникативті дағдылары мен коммуникативті қасиеттерін жетілдіру;

4) сөздік қорын байыту, сөйлеу тілінің грамматикалық жағын жетілдіру;

5) сөйлеу тілінің техникалық жағын және дұрыс тыныс алуын жетілдіру;

6) сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларды өзін-өзі адекватты бағалау мен өзін-өзі реттеу тетіктерін дамыту арқылы мақсатты әлеуметтендіру;

7) дене шынықтыру-сауықтыру іс-әрекетіндегі біліктер мен дағдыларға үйретуде сау сақталған талдағыштарды дамыту және пайдалану.

2 - тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Дене шынықтыру пәні төмендегілерге бағытталған:

1) сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары білім алушылардың қозғалыс сферасын дамыту;

2) олардың зиятының және сенсорлық мүмкіндіктерін жетілдіру;

3) ауызша сөйлеу тілін түзету;

4) әлеуметтік оңалту.

6. Бейімделген дене шынықтыруға оқыту құндылыққа бағытталған, іс әрекеттік, тұлғаға бағытталған, сараланған, коммуникативтік, түзету, полисенсорлық тәсілдерге негізделіп жүзеге асырылады:

1) құндылыққа бағытталған тәсіл, ол мақсатты түрде білім алушы тұлғасының әлеуметтік-маңызды құндылықтар жүйесін қалыптастырады, оларды іске асыру күнделікті өмір талаптарына бағынуды қамтиды;

2) тұлғаға бағытталған тәсіл, оның мақсаты әрбір нақты жағдайдағы сөйлеу тілі патологиясының түрі мен формасын ескере отырып оқу процесін дараландыру, білім алушының тұлғасын үйлесімді қалыптастыру және

жан-жақты дамыту, оның психикалық және дене дамуының жеке дара ерекшеліктерін, мінез-құлқының қажеттіліктері мен ынтасын, әлеуетті мүмкіндіктерін ескере отырып, сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушының шығармашылық күш-жігерінің толық ашылуына жағдай жасау болып табылады;

3) сараланған тәсіл, ол оқу процесін арнайыландыруды және медициналық тексеру мәліметтерін, дәрігерлердің, психологиялық-медициналық-педагогикалық консультация нұсқауларын, Бағдарламаға енгізілген бақылау нормативтерін тапсыруға даярлығын алдын-ала тексеру нәтижелерін ескере отырып, білім алушылардың әртүрлі топтары үшін алуан түрлі жағдай жасауды меңзейді;

4) іс-әрекеттік тәсіл, оның мәні сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушылардың білімді дайын күйінде алуында емес, өзінің табуында, өз оқу іс-әрекетінің мазмұны мен түрлерін ұғынуында, оның нормаларын түсініп, қабылдауында, бұл оның білімінің, оқу біліктері мен дағдыларының және кең спектрлі дағдыларының белсенді әрі сәтті қалыптасуына септігін тигізеді;

5) коммуникативтік тәсіл, оның нәтижесі қарым-қатынас жағдаятына сай коммуникативті мінез-құлықты таңдай отырып және тілдік нормалар жүйесін дұрыс пайдалана отырып, өзара әрекеттесу процесінің барысында тіл арқылы қарым-қатынасты жүзеге асыра алу қабілеті болып табылады;

6) түзету тәсілі оқытудың арнайы технологияларымен және құралдарымен қамтамасыз етіледі, солардың мазмұнында, әдістерінде, әртүрлі ұйымдастырылу түрлерінде көрсетілген, сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушылардың танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес оқу ақпаратын ерекше құрылымдау арқылы мұндай балалардың сөйлеу тілін және таным процестерін, моторикасын түзетуге бағытталған;

7) полисенсорлық тәсіл оқу процесі сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушылардың ақпарат алуы үшін сақталған талдағыштарын кеңінен пайдалану мүмкіндігін ескере отырып, жүзеге асырылуын қамтиды. Полисенсорлық тұғыр қабылдау процесінің молаюына, оның көру, есту, моторлық (кинестетикалық), тактильді, иіс сезу, дәм сезу және вестибулярлық сияқты сақталған талдағыштар негізінде өткізілуіне жағдай жасайды.

7. Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушылардың дене тәрбиесі арнайы білім беру ұйымының түзету-дамыту жұмысының аса маңызды құрамдас бөлігіне айналады.

8. Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушылардың сөйлеу тілі мен психомоторлық дамуының бұзылыстарын түзету сабағын жүргізудің дәстүрлі әдістемесіне өзгерістер енгізу, төменде келтірілген ұстанымдарды пайдалана отырып, дене тәрбиесінің арнайы тәсілдері мен жалпыға мәлім әдістерін үйлесімді біріктіру арқылы жүзеге асырылады:

1) мұқият іріктелген тапсырмалар мен әрекет түрлерінің көмегімен ынталандыра және дамыта оқыту, соның ішінде пәннің оқу материалында сөйлеу дағдыларын дамыту, психикалық процестерді (сөйлеу, зейін, түйсік, ес, ойлау) түзету;

2) барлық сабақ барысында сөйлеу тәртібін сақтау: дыбыс айталуын бақылау, әр білім алушының ауызша сөйлеу тіліндегі грамматизмдерді жою, тұтығатындардың сөйлеу тілін қалпына келтіріп отыру;

3) оқытуды "үйрету үшін бағалау" арқылы демеу;

4) сабақта тілдесу жағдайын, коммуникативті жағдаят үлгісін жасау үшін білім алушылардың жеке, жұптық, топтық әрекетін ұйымдастыру;

5) сабақтағы іс-әрекет түрлерін жиі ауыстырып тұру сабақтың әр алуан түрлерін пайдалану;

6) сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушылардың сөйлеу әрекетін қолдау: пәндік лексикасын, пәннің үлгілік сөз саптамын және сөз орамдарының жиынтығын, тіл конструкцияларын автоматтандыру, ой-пікірін, жауабын құрастырып, ауқымды жеткізуіне көмектесетін ескертпелерді, нобайларды, жоспарларды, кестелерді, алгоритмдерді кеңінен пайдалану.

9. Дене шынықтыру сабақтарының мазмұнына міндетті түрде жұптық және топтық жұмыс кезінде пәндік сөздікті кеңейту мен нақтылауға, және коммуникативті дағдыларын дамытуға бағытталған тапсырмалар енгізіледі.

10. Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушылардың білімі, білігі мен дағдыларының беріктігі бай және жан-жақты сенсорлық тәжірибеге, материалдың біртіндеп күрделенуіне, талдануына, квантталуына, ұтымды мөлшерленуіне, көп мәрте ауысып отыратын жағдайларда білімін қолдануға арналған жаттығулардың жеткілікті көлемде берілуіне, шартты символдық көрнекіліктердің (тіректер, сызбалар және қалыптар) пайдаланылуына және оқу материалын берудегі көрнекі құралдардың басым болуына негізделетін өткен материалды бекіту жүйесімен қамтамасыз етіледі.

11. Сабақтардың түзете-дамыту бағыттылығына әр алуан гимнастика түрлері өз үлесін қосады: тыныстық гимнастика, саусақтық гимнастика, сөйлеу аппаратының қызметін жақсартатын артикуляциялық гимнастика, эмоционалдық саулықты сақтау мен қалпына келтіру және психикалық бұзылыстардың алдын алу мақсатымен өткізілетін.

12. Логоритмика элементтері ырғақ сезімін, сөз-қозғалыс және есту талдағыштарын дамытуға, тынысты реттеуге, дұрыс дыбыстауды бекітуге септігін тигізеді. Фронтальды әдісті пайдалана отырып музыкалық-ынталандырылған тапсырмаларды орындау сабақтың моторлық тығыздығын жоғарылатуға мүмкіндік береді, сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларды қимыл белсенділігімен барынша түгел қамтуды, сондай-ақ музыканың көмегімен орындалатын жұмыстың субъективті және объективті түрде жеңілдеуін қамтамасыз етеді.

13. Дене шынықтыру сабақтарының тиімділігін қозғалыс белсенділігінің дәстүрлі емес түрлері, мысалы кинезиологиялық бағдарламалар (ми сыңарлары арасындағы байланыстарды дамытуға, ми сыңарлары жұмысын синхрондауға, ұсақ моториканы дамытуға бағыттаған), А.Стрельникова бойынша тыныс гимнастикасы немесе "пилатес" жүйесінің элементтері.

14. Созылумен бірге дұрыс тыныс алу және белсенді күш жаттығуларымен бірге бұлшық еттерді босаңсыту ағзаның қызметтік жүйелерін қалпына келтіреді, сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушылардың қимыл-қозғалыс білгірлігін арттырады. Босаңсуға бағытталған жаттығулар бұлшық ет және эмоциялық кернелуді басуға мүмкіндік береді, ал бұл тұтығуы бар білім алушылардың қалыпты сөйлеу тілін тәрбиелеудің басты шарты болып табылады.

15. Пәннің спецификасы, сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушылардың өмірі мен денсаулығына деген жоғары жауапкершілік арнайы білім беру ұйымындағы дене шынықтыру мұғалімінің кәсіби және адамгершілік қасиеттеріне ерекше талаптар қояды, олардың ішінде ең маңыздысы болып табылады:

1) дене тәрбиесінің теориялық және әдістемелік негіздерін, педагогиканың заманауи ғылыми-әдістемелік жетістіктерін, медициналық білім, медициналық бақылау, дефектология негіздерін білу;

2) техникалық-тактикалық спорттық дағдыларды игеру;

3) педагогикалық оптимизм, ұйымдастырушылық біліктер мен дағдылар, байқампаздық, аттенциялық қабілеттер (зейінін бір мезгілде бірнеше әрекетке бөле білу қабілеті);

4) білім алушылардың жеке дара ерекшеліктері мен қабілеттерін ескере отырып, олардың болашақ дайындығын жоспарлау;

5) өзі үлгі көрсетіп, білім алушылардың үнемі спортпен шұғылдануға деген құлшынысын тәрбиелей білу;

6) ата-аналарға кәсіби тұрғыда кеңес беру.

16. Арнайы білім беру ұйымындағы дене шынықтыру мұғалімінің кәсіби іс-әрекеті, сонымен қатар мектептегі басқа да мамандармен – логопедпен, психологпен, медициналық қызметкерлермен өзара бірлесіп жүйелі түрдегі нәтижелі іс-әрекет

жасауға даярлығын, тұтығуы, ринолалиясы, алалиялық немесе дизартриялық компоненті, аутизмі бар білім алушыларға сабақта жеке түзету көмегін көрсетуге мүмкіндік беретін арнайы әдістемелерді меңгеруін қамтиды.

17. Мұғалімнің сөйлеу тілі ақпаратты, дұрыс, нақты, логикалық және түсінікті, таза, мәнерлі, бай және бейнелі болады. Сөйлеу тілінің техникалық сипаттамаларына анық дикция, орнықты сөйлеу ырғағы мен қарқыны, сәйкес дауыс қаттылығы жатады.

18. Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушылардың дербес өмір сүру дағдыларын дамыту және функционалдық сауаттылығын қалыптастыру мақсатымен, арнайы өлшеуіш құралдармен және олардың көмегінсіз дене жағдайын өздігімен диагностикалау біліктеріне, өзіне-өзі массаж жасау дағдыларына үйретуге, алғашқы қарапайым медициналық көмек көрсету дағдыларын қалыптастыру мен автоматтандыруға ерекше назар аударылады.

19. Білім алушылардың "Бейімделген дене шынықтыру" сабақтарында топтарға бөлінуі медициналық тексеру нәтижесі негізінде, міндетті түрде анықтама берілген жағдайда жүргізіледі.

20. Дене шынықтыру сабақтарын жүргізу барысында және дидактикалық материалдарды сақтауда қолданады: тақта, үстел, жұмсақ орындық, шкаф, медициналық аптечка, спорт жабдықтарын қоятын стеллаж, доптарды салатын стеллаж, көтеріп жүретін доп салатын себет, доптарды үрлегіш.

21. Оқыту барысында белсенді түрде техникалық мультимедиялық дидактикалық құралдар пайдаланылады: компьютер жиынтығымен: жүйелік блок, монитор, микрофонды-телефонды гарнитур, акустикалық жүйе, веб-камера, желілік сүзгі, көп атқарымдық құрылғы, дене шынықтыру дайындығы бойынша мультимедиялық оқыту нұсқаулықтары.

22. Сабақта және спорттық-көпшілік шаралар өткізу кезінде сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушылардың спорттық нәтижелері мен жетістіктерін өлшеу үшін арнайы аспаптар мен құралдар қолданылады: секунд санағыш, пластикалық жай табло, электрондық табло, 10 метрлік ұзындық өлшеуіш, 50 метрлік ұзындық өлшеуіш, қол динамометрі, ойын ысқырығы, электромегафон, механикалық шахмат сағаты, төреші мұнарасы.

23. Спорт залы мен секциялардың жабдықталуына кіреді: биік бөрене, едендік бөрене, түрлі биіктікті қоссырықтар жиынтығы (қыздарға арналған), параллель қоссырық (ұлдарға арналған), өрмелейтін арқан, өрмелеуге арналған сырық, гимнастикалық ешкі, гимнастикалық ат, гигиеналық жабындылы гимнастикалық төсеніштер, серіппелі гимнастикалық көпір, гимнастикалық тік көпір, төсеніштерді сақтау және тасымалдауға арналған арба, металл шығыршық, гимнастикалық таяқша, тартатын арқан, әмбебап гимнастикалық керме, гимнастикалық орындық, гимнастикалық қабырға.

24. Шаңғы жарысын және конькимен жүгіру дайындығын өткізу үшін қолданылады : шаңғы бекітпесі, ағаш-пластик шаңғылар, шаңғы бәтеңкелері, шаңғы таяқтарының жиынтығы, коньки.

25. Бағдарламаны жүзеге асыру үшін: сөре станогы немесе тіреуіш, лақтыруға арналған доп, лақтыруға арналған нысана, лақтыруға арналған граната 500 грамм, лақтыруға арналған граната 700 грамм, биіктікке секіруге арналған тұғыр теңдегіш, биіктікке секіруге арналған баған, тұғыр теңдегіштің биіктігін өлшегіш, эстафеталық таяқша қарастырылады.

3 - тарау. "Бейімделген дене шынықтыру" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

26. "Бейімделген дене шынықтыру" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 5 сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағатты;
- 2) 6 сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағатты;
- 3) 7 сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағатты;
- 4) 8 сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағатты;
- 5) 9 сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағатты;
- 6) 10 сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағатты құрайды.

27. Оқу пәнінің мазмұны 3 бөлімді қамтиды:

- 1) 1-бөлім "Қозғалыс әрекеті";
- 2) 2-бөлім "Шығармашылық қабілеттері және сыни тұрғыдан ойлау қозғалыс дағдылары арқылы";
- 3) 3-бөлім "Денсаулық және салауатты өмір салты".

28. "Қозғалыс әрекеті" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) әртүрлі спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерін орындау кезінде дәлдікті, бақылауды және ептілікті дамыту;
- 2) әртүрлі дене жаттығуларында қимыл комбинациялары мен олардың ретін құру және қолдану;
- 3) спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдылары мен ретін қиыстыру;
- 4) қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін бағалау;
- 5) бірқатар дене жаттығуларында тактикаларды, стратегияларды және құрылымдық идеяларды қолдану және бағалау;
- 6) қимыл белсенділігімен байланысты қиындықтарды жеңу және қауіпке төтеп беру дағдыларын дамыту.

29. "Шығармашылық қабілеттері және сыни тұрғыдан ойлау қозғалыс дағдылары арқылы" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімін бейімдеу;

- 2) көшбасшылық және командада жұмыс істеу дағдыларын дамыту және қолдану;
- 3) қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеудің бірқатар дағдыларын көрсету;
- 4) дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекетті оңтайландыру және баламаларды құрастыру үшін ережелер мен құрылымдық тәсілдерді бағалау;
- 5) өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін сыни тұрғыдан бағалау және баламалы шешімдер ұсыну;
- 6) жарыс қызметінің ережелері мен төрешілік ережелерін білу;
- 7) жарыс кезінде шыншыл ойынды, отансүйгіштікті, ынтымақтастықты паш ететін мінез-құлық таныту;
- 8) қимыл-қозғалыстың әртүрлі контекстімен байланысты рөлдерді орындау және олардың айырмашылықтарын түсіну.

30. "Денсаулық және салауатты өмір салты" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды :

- 1) өз денсаулығы және салауатты өмір салты туралы білімін қалыптастыру;
- 2) қызмет түріне сай ширату мен қалпына келтіру техникаларын құрастыру және өткізу;
- 3) әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығуларды зерделеу және тәжірибе жүзінде сынау, олардың ағзаның энергетикалық жүйесімен байланысы мен әсері;
- 4) денсаулықты нығайтуға бағытталған бірқатар дене жүктемелері кезіндегі қауіптерді басқару стратегияларын құрастыру және қолдану;
- 5) дене жаттығулары бойынша басқа адамдардың тәжірибесін байытуға бағытталған білім мен дағдыларды қолдану.

31. 5-сыныпқа арналған "Бейімделген дене шынықтыру" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) жүгіру, секіру және лақтыру дағдыларын үйрету. Қауіпсіздік техникасы. Қысқа қашықтыққа жүгіру техникасын үйрету. Орташа және ұзын қашықтыққа жүгіру техникасын үйрету. Орнынан және екпінмен ұзындыққа секіру техникасын үйрету. Әртүрлі заттар мен құралдарды нысанаға және алысқа тастау мен лақтырудың техникасы. Эстафетадағы командалық жұмыс;

2) модификацияланған командалық ойындар. Ойындардағы техникалық амалдарды үйрету. Негізгі тактикалық тәсілдерді үйрету. Ойында көшбасшылық дағдыларды тәрбиелеу;

3) ағзаны гимнастика арқылы нығайту. Қауіпсіздік техникасы. Жалпы дамытушы жаттығулар кешендерін құрастыру негіздері. Акробатикалық жаттығуларды орындау. Гимнастикалық жабдықтарда орындалатын жаттығулардың техникасын үйрету. Гимнастикалық композициялар құрастыру негіздері;

4) қазақтың ұлттық және зияткерлік ойындары. Ұлттық ойындар аясында бірқатар стратегиялар мен тактикаларды үйрету;

5) шаңғы/кросс/коньки дайындығы. Қауіпсіздік техникасы. Сәйкес іс-әрекет түрі үшін ширату мен қалпына келу техникасына шолу жасау. Қозғалу техникасы элементтеріне үйрету. Ара қашықтықты өту тактикасының негіздері;

6) өзара әрекеттесуге арналған қызықты ойындар. Ойын кезіндегі өзара әрекеттесу және көшбасшылық. Мәселелерді ойын арқылы шешудің негізгі дағдыларына үйрету. Қызықты ойындарды құрастыруға қажетті шығармашылық қабілеттер. Қызықты ойындарды құрастыру;

7) шабуыл-ойындардағы дағдыларға үйрету. Қауіпсіздік техникасы. Ойын жағдайларында допты игеру. Ойын кеңістігінде бағдарлану дағдыларына үйрету. Ойындағы жеке, командалық әрекеттер. Стратегия дағдыларын дамытуға бағытталған ойындар құрастыру;

8) жеңіл атлетикалық дағдыларға шолу және оларды дамыту. Жеңіл атлетикалық дағдыларды ойындар арқылы дамыту. Ширату мен қалпына келу шаралары. Қозғалыс белсенділігі арқылы денсаулықты нығайту.

32. 6-сыныпқа арналған "Бейімделген дене шынықтыру" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) жүгіру, секіру және лақтыру дағдыларын дамыту. Қауіпсіздік техникасы. Ағзаның әртүрлі дене жүктемесіне реакциясы. Жүгіру мен секірудегі реттілік. Әртүрлі құралдарды тастау және лақтыру. Эстафетадағы командалық жұмыс;

2) командалық спорттық ойындар. Ойын техникасы дағдыларын дамыту. Спорт ойындарындағы тактикалық әрекеттердің пайдаланылуы. Командада жұмыс істеуде көшбасшылық дағдыларды дамыту;

3) ағзаны гимнастика арқылы нығайту. Қауіпсіздік техникасы. Саптық жаттығулардың элементтері. Акробатикалық жаттығулар мен композицияларды орындау. Құрал-жабдықтарда жаттығу орындау кезінде өзін-өзі бақылау. Топтық композициялар;

4) қазақтың ұлттық және зияткерлік ойындары. Ұлттық ойындар аясында бірқатар стратегиялар мен тактикаларды үйрету;

5) шаңғы/кросс/коньки дайындығы. Қауіпсіздік техникасы. Спецификалық қозғалыс қабілеттерін дамыту. Күш пен шыдамдылықты дамытуға арналған жаттығулар. Ара қашықтықты өтуге арналған шығармашылық тапсырмалар;

6) шытырман ойындар. Серіктестік дағдыларын дамыту. Мәселелерді ойын арқылы шешу. Шытырман ойындар арқылы сыни ойлауды дамыту. "Адал ойын" және серіктестік;

7) ойын арқылы дағдыларды жақсарту. Қауіпсіздік техникасы. Допты игеру техникасының негізгі элементтерін дамыту. Ойын кеңістігін бағдарлау дағдылары. Тактикалық әрекет негіздері. Өз ойындарына шолу жасау және көрсету;

8) жүгіру, секіру және лақтыру дағдыларын жақсарту. Ағзаның бейімделу қабілеттерін дамыту. Динамикалық ширату элементтері. Қимыл-қозғалыс белсенділігі арқылы денсаулықты нығайту.

33. 7-сыныпқа арналған "Бейімделген дене шынықтыру" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) жүгіру, секіру және лақтыру дағдыларын дамыту және жақсарту. Қауіпсіздік техникасы. Қысқа қашықтыққа жүгіру. Орташа және ұзын қашықтыққа жүгіру. Секіру және оның түрлері. Әртүрлі заттар мен құралдарды тастау мен лақтыру. Эстафеталық жүгірудің модификациялары;

2) командалық спорттық ойындар арқылы өзара әрекеттесу. Ойын техникасын жақсарту. Спорттық ойындардағы тактика және тактикалық әрекеттер. Көшбасшылық дағдылар және командадағы жұмыс дағдылары;

3) гимнастика арқылы когнитивті дағдылары және денесін басқару дағдылары. Қауіпсіздік техникасы. Саптық жаттығуларды үйрену. Акробатикалық элементтер кешендері. Гимнастикалық құрал-жабдықтарда орындалатын жаттығулардың түрлері. Көріністі құрастыру процесі және топта бағалау;

4) ұлттық және зияткерлік ойындар. Қазақтың ұлттық ойындары. Зияткерлік ойындар;

5) шаңғы (кросс) коньки дайындығы. Қауіпсіздік техникасы. Сәйкес әрекеттерге арналған ширату және қалпына келтіру техникалары. Күш пен шыдамдылықты жақсартуға арналған қимыл әрекеттері. Кедергілерден өтуге арналған арнайы-спецификалық жаттығулар;

6) шытырман және команда-түзуші ойындар. Ойындағы командалық іс-әрекет және көшбасшылық. Ойын арқылы мәселені шешу дағдыларын жетілдіру. Балама ойын жағдаяттарын құрастыру. Топтарда шытырман-ойын құрастыру;

7) шабуыл-ойындардағы дағдыларды дамыту. Қауіпсіздік техникасы. Ойын жағдаяттарында допты игеруді орындау техникасы. Кеңістікті бағдарлау және допты беру дағдыларын дамыту. Тактикалық әрекеттер: жеке, топтық, командалық. Өзінің шабуыл-ойындарын құрыстыру және өткізу;

8) жеңіл атлетика арқылы белсенді өмір салты. Сауықтыратын жүгіріс. Белгілерге лезде жауап беруді талап ететін ойындар. Ширату және қалпына келу шаралары. Спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезінде қимылдарды жетілдіру. Қимыл-қозғалыс белсенділігі арқылы денсаулықты нығайту.

34. 8-сыныпқа арналған "Бейімделген дене шынықтыру" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) денсаулық және фитнес жеңіл атлетикалық әрекет арқылы. Қауіпсіздік техникасы . Төменгі сөре және сөре екпіні. Орта қашықтыққа жүгіру дағдыларын дамыту. Секіргіштікті дамытуға бағытталған іс-әрекет. Лақтыру және тастау кезінде бұлшық ет күші мен төзімділігін дамыту;

- 2) ойын арқылы мәселені шешу дағдылары. Ойын жағдаяттарында амалдарды іске асыру. Ойын функциясы. Жарысу ойын әрекетін ұйымдастыру;
  - 3) гимнастика элементтері және оның түрлері. Қауіпсіздік техникасы. Орнында және қозғалыста орындалатын саптық амалдар. Акробатикалық жаттығуларды біріктіру: секіру және теңгеру. Гимнастикалық құрал-жабдықтардағы комбинациялар. Бірғақты гимнастика еркін жаттығуларының кешені;
  - 4) қазақтың халық дәстүрлеріне сүйенетін ойындар. Қозғалмалы ойындар. Қазақтың халық ойындары;
  - 5) шаңғы/кросс/коньки дайындығы. Қауіпсіздік техникасы. Дене қасиеттерін дамытуға бағытталған ширату және қалпына келтіру техникалары. Арнайы жаттығулар техникасы дағдыларын бекіту. Әртүрлі кедергілерден өте отырып жүгіру;
  - 6) командалық ойындар белсенді іс-әрекет түрі ретінде. Командалық ойындардағы көшбасшылық дағдылар. Қимыл үйлесімділігін дамытуға арналған ойындар. Логикалық ойлауды дамытатын ойындар. Зеректікті, зейінділікті және тапқырлықты дамытатын ойындар;
  - 7) командалық ойындардағы негізгі дағдылар. Қауіпсіздік техникасы. Ойын техникасы. Ойын тактикасы. Ойындағы шығармашылық белсенділік
  - 8) жеңіл атлетика дағдылары арқылы денсаулықты нығайту. Ойлы-қырлы жермен жүгіру. Шыдамдылықты дамытуға бағытталған әрекет. Секіру кезеңдерін қолдану. Лақтыру мен тастау түріндегі фитнес компоненттері.
35. 9-сыныпқа арналған "Бейімделген дене шынықтыру" оқу пәнінің базалық мазмұны:
- 1) жүгіру, секіру және лақтыру техникаларын жетілдіру. Қауіпсіздік техникасы. Спринтерлік жүгіруді жетілдіру. Жүгірудегі шыдамдылық дағдыларын жақсарту. Секірудің әртүрлі модификациялары. Лақтыру мен тастау дағдыларын жетілдіруге арналған жаттығулар кешендерін құрастыру;
  - 2) командалық спорттық ойындар арқылы өзара әрекеттесу. Ойын техникасы. Спорттық ойындардағы тактика және тактикалық әрекеттер;
  - 3) гимнастика арқылы денесін басқару дағдылары. Қауіпсіздік техникасы. Топтағы саптық жаттығулар. Акробатикалық элементтер комбинациясын құрастыру. Гимнастикалық құрал-жабдықтарда орындалатын жаттығулар ретін құру;
  - 4) Қазақстан халықтарының ойындары. Халықаралық ойындар. Зияткерлік ойындар ;
  - 5) шаңғы/кросс/коньки дайындығы. Қауіпсіздік техникасы. Ширату және қалпына келу техникасы кешендерін құрастыру. Күш пен төзімділікті жақсартуға арналған жаттығулар кешені. Кедергілерден өтуге арналған арнайы-спецификалық жаттығуларды жетілдіру;

6) команда-түзуші ойындар. Ойындағы командалық іс-әрекет және көшбасшылық. Спорттық ойындарда мәселені шешу дағдыларын жетілдіру. Ойын комбинацияларын құрастыру;

7) командалық іс-әрекеттегі әлеуметтік дағдылар және міндеттердің шешілуі. Қауіпсіздік техникасы. Ойын жағдаяттарында допты игеру техникасы. Ойын кеңістігін бағдарлау дағдыларын жетілдіру. Жеке, топтық, командалық тактикалық әрекеттер;

8) денсаулық және фитнес қозғалыс белсенділігі арқылы. Бұлшық еттердің әртүрлі топтары үшін ширату және қалпына келу кешенін жасау. Стайерлік жүгіру дағдыларын дамыту. Секіру және лақтыру дағдыларын дамыту. Қозғалыс қабілеттері арқылы денсаулықты нығайту.

36. 10-сыныпқа арналған "Бейімделген дене шынықтыру" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) жүгіру, секіру және лақтыру техникаларын жетілдіру. Қауіпсіздік техникасы. Жүгірудегі шыдамдылық дағдыларын жақсарту. Секірудің әртүрлі модификациялары. Лақтыру мен тастау дағдыларын жетілдіру. Жүгіру эстафетасын құрастыру және өткізу ;

2) командалық спорттық ойындар арқылы өзара әрекеттесу. Спорттық ойындардағы тактика және тактикалық әрекеттер. Жарысатын ойын әрекетін ұйымдастыру. Көшбасшылық дағдылар және командада жұмыс істеу дағдылары;

3) гимнастика арқылы денесін басқару дағдыларын жетілдіру. Қауіпсіздік техникасы. Топтағы саптық жаттығулар. Акробатикалық элементтер комбинациялары. Көріністі құрастыру процесі және топта бағалау;

4) Қазақстан халықтарының ойындары. Халықаралық ойындар. Зияткерлік ойындар ;

5) шаңғы/кросс/коньки дайындығы. Қауіпсіздік техникасы. Ширату және қалпына келу техникасы кешендері. Күш пен төзімділікті жақсартуға арналған жаттығулар. Кедергілерден өтуге арналған арнайы-спецификалық жаттығуларды жетілдіру;

6) команда-түзуші ойындар. Ойындағы командалық іс-әрекет және көшбасшылық. Спорттық ойындарда мәселені шешу дағдыларын жетілдіру. Баламалы ойын құрастыру ;

7) командалық іс-әрекеттегі әлеуметтік дағдылар және міндеттердің шешілуі. Қауіпсіздік техникасы. Ойын жағдаяттарында допты игеру техникасы. Ойын кеңістігін бағдарлау дағдыларын жетілдіру. Жеке, топтық, командалық тактикалық әрекеттер. Топта қызықты ойындар құрастыру;

8) денсаулық және фитнес қозғалыс белсенділігі арқылы. Бұлшық еттердің әртүрлі топтарына арналған ширату және қалпына келу кешені. Жүгіру дағдыларын жетілдіру. Секіру және лақтыру дағдыларын жетілдіру. Қозғалыс қабілеттері арқылы денсаулықты нығайту.

4 - тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

37. Бағдарламада оқыту мақсаттары кодтық белгімен көрсетілген. Кодтағы бірінші сан сыныпты, екінші мен үшінші сандар – бөлім мен бөлімшені, төртінші сан оқыту және түзету мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 6.2.1.3 кодындағы "6" – сынып, "2.1" – бөлімше, "3" – оқу мақсатының реттік нөмірі.

38. Оқыту мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

1-кесте

1 - бөлім "Қозғалыс әрекеті"						
Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1.1 Әртүрлі спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерін орындау кезінде дәлдікті, бақылауды және ептілікті дамыту	5.1.1.1 шамалы диапазондағы спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерде дәлдікті, бақылауды және ептілікті дамыту үшін қимыл дағдыларын білу және түсіну; 5.1.1.2 белсенді сөздік қорында базалық пәндік терминдерді бекіту	6.1.1.1 шамалы диапазондағы спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерде дәлдікті, бақылауды және ептілікті дамыту үшін қимыл дағдыларын қолдану; 6.1.1.2 оларды орындау сапасын бақылау үшін көру талдағышын пайдалану	7.1.1.1 кең диапазондағы спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерде дәлдікті, бақылауды және ептілікті дамыту үшін қимыл дағдыларын жетілдіру; 7.1.1.2 оларды орындау сапасын бақылау үшін кинестетикалық және көру талдағыштарын пайдалану	8.1.1.1 кең диапазондағы спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерде дәлдікті, бақылауды және ептілікті дамыту үшін қимыл дағдыларын көрсете алу; 8.1.1.2 өткізілген жұмыстың орындалуына есеп беру және өзіне-өзі баға беру	9.1.1.1 кең диапазондағы спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерде дәлдікті, бақылауды және ептілікті дамыту үшін қимыл дағдыларын салғастыру; 9.1.1.2 орындау кезінде өзара көмек көрсету	10.1.1.1 үлкен диапазондағы спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерде дәлдікті, бақылауды және ептілікті дамыту үшін қимыл дағдыларының тиімділігін бағалау; 10.1.1.2 өткізілген жұмыстың сапасы туралы айтатын пікірін құрастыру
1.2 Әртүрлі дене жаттығуларында қимыл комбинацияларымен олардың ретін білу және орындау; 5.1.2.2 орындау техникасын нақтылау	5.1.2.1 кейбір дене жаттығуларында қимыл комбинацияларымен олардың ретін білу және орындау; 5.1.2.2 орындау техникасын нақтылау	6.1.2.1 кейбір дене жаттығуларында қимыл комбинацияларымен олардың ретін құрастыра алу және орындау; 6.1.2.2 орындау техникасын нақтылау үшін тікелей,	7.1.2.1 әртүрлі дене жаттығулары норындауда қимыл комбинацияларымен олардың ретін жетілдіру және жинақтау; 7.1.2.2 алдын ала, кезекті және қорытынды	8.1.2.1 кең диапазондағы жаттығуларда қимыл комбинацияларымен олардың ретін түсіндіру және көрсету; 8.1.2.2 өзін-өзі бақылаудың	9.1.2.1 кең диапазондағы жаттығуларда жеткілікті техникалық деңгейде қимыл комбинацияларымен олардың ретін қолдану; 9.1.2.2 оқу тапсырмасын	10.1.2.1 кең диапазондағы жаттығуларда жеткілікті техникалық деңгейде қимыл комбинацияларымен олардың ретін

	және түзету үшін тікелей сұрақтар қою	жанама және балама сұрақтар қою	өзін-өзі бақылауды орындау	барлық түрін орындау	орындауынаөзіне-өзі баға беру	таңдауды негіздеу және қолдану
1.3 Спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдыларымен ретін қиыстыру	5.1.3.1 қарапайым спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдыларымен ретін білу және анықтау; 5.1.3.2 пәндік лексиканы пайдалана отырып, конструктивті диалог құру	6.1.3.1 спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимылдағдыларымен ретін таңдай алу; 6.1.3.2 ауызша нұсқау бойынша әрекет жасай алу	7.1.3.1 спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдыларымен ретін жетілдіру және жинақтау; 7.1.3.2 іс-әрекет жоспары мен алгоритмін құрастыру	8.1.3.1 спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдыларымен ретін түсіндіру және көрсету; 8.1.3.2 жолдасының сұрауы бойынша мақсатты көмек көрсету	9.1.3.1 мұғалімнің бағыттаушы көмегімен спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдыларымен ретін қиыстыру; 9.1.3.2 орындау барысында көмекке жүгіну	10.1.3.1 өздігімен спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдыларымен ретін қиыстыру
1.4 Қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін бағалау	5.1.4.1 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін білу және анықтау; 5.1.4.2 бағыттаушы көмекке жүгіну	6.1.4.1 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін түсіну және түсіндіру	7.1.4.1 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін жақсарту алу; 7.1.4.2 өз әрекетін реттеу үшін сөйлеу тілін пайдалану	8.1.4.1 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін салғастыру; 8.1.4.2 әрекеттің жоспары мен ретін құру	9.1.4.1 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін бағалау	10.1.4.1 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін өз бетімен жасаған критерийлер бойынша бағалау; 10.1.4.2 әдеби тіл ережелеріне сәйкес, сөйлеу тілінің сан алуан түрлері мен нақышын пайдалана отырып өз пікірін білдіру
	5.1.5.1 шамалы диапазондағы дене		7.1.5.1 бірқатар дене жаттығулары	8.1.5.1 кең диапазондағы дене жаттығуларында тактикаларды,	9.1.5.1 кең диапазондағы дене	10.1.5.1 кең диапазондағы дене жаттығуларында тактикаларды,

1.5 Бірқатар дене жаттығуларында тактикаларды, стратегияларды және құрылымдық идеяларды қолдану және бағалау	жаттығуларында тактикаларды, стратегияларды және құрылымдық идеяларды білу және сипаттау; 5.1.5.2 орындау барысында оқу міндетін сақтау	6.1.5.1 бірқатар дене жаттығуларында тактикаларды, стратегияларды және құрылымдық идеяларды қолдану	нда тактикаларды, стратегияларды және құрылымдық идеяларды жасап шығара алу және бағалай алу; 7.1.5.2 әрекеттің жоспары мен ретін құру	стратегияларды және құрылымдық идеяларды анықтау және бағалау; 8.1.5.2 оқу міндетін орындау кезінде сыныптастарымен бірлесе отырып, тиімді жұмыс істеу	жаттығуларында тактикаларды, стратегияларды және құрылымдық идеяларды құру, талдау; 9.1.5.2 топта нәтижелі қарым-қатынасты жүзеге асыру	стратегияларды және құрылымдық идеяларды салыстыру және салғастыру; 10.1.5.2 пәндік лексиканы қолдана отырып бағаб е р у пайымын құру
1.6 Қимыл белсенділігімен байланысты қиындықтарды жеңу және қауіпке төтеп беруды дағдыларын дамыту	5.1.6.1 қимыл белсенділігімен байланысты қиындықтарды жеңу және қауіпке төтеп беруды дағдыларын білу және анықтау	6.1.6.1 қимыл белсенділігімен байланысты қиындықтарды жеңу және қауіпке төтеп беруды дағдыларын түсіну және қолдана алу	7.1.6.1 әртүрлі қозғалыс белсенділігін орындауда тәжірибе өткізу кезіндегі қауіпті білу және алдын алу	8.1.6.1 қимыл белсенділігімен байланысты қиындықтарды жеңу және қауіпке төтеп беруды дағдыларын жақсарту алу	9.1.6.1 мұғалімнің эмоционалды қ көмегімен қимыл белсенділігімен байланысты қиындықтарды жеңу және қауіпке төтеп беруды дағдыларын бағалау; 9.1.6.2 өзінің және айналасындағы адамдардың сөйлеу жосығын дұрыс бағалау	10.1.6.1 қимыл белсенділігімен байланысты қиындықтарды жеңу және қауіпке төтеп беруды дағдыларын өздігінен бағалау

2-кесте

2-бөлім "Шығармашылық қабілеттері және сыни тұрғыдан ойлау қозғалыс дағдылары арқылы"						
Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
2.1 Өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін қимыл-қозғал	5.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімін	6.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін қимыл-қозғалыспен байланысты	7.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімін жетілдіру;	8.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін қимыл-қозғалыспен	9.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімін бағалау;	10.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімінің

ыспен байланысты алған білімін бейімдеу	білу және түсіну; 5.2.1.2 диалог барысында пәндік лексиканы пайдалану	алған білімін анықтау және қолдану; 6.2.1.2 тікелей және баламалы сұрақтар құрастыру	7.2.1.2 паравербальды тәсілдерді пайдалана отырып нақтылауға, түсінуге бағытталған сұрақтар қою	байланысты алған білімін көрсету; 8.2.1.2 орындап жатқан әрекеттеріне ауызша түсініктеме беру	9.2.1.2 осы білімнің қажеттігі туралы байланыстырып айтатын бағалау пікірін құрастыру	өмірлік қажеттілігін дәйектеу; 10.2.1.2 өзінің сөз сөйлеуін жоспарлау, содан соң талдау, мақсатқа сәйкес түзету
2.2 Көшбасшылық және командада жұмыс істеу дағдыларын дамыту және қолдану	5.2.2.1 көшбасшылық және командада жұмыс істеу дағдыларын түсіну көмекке жүгіну, өзінің қиындықтарын тұжырымдау; 5.2.2.2 тиімді оқу диалогына бастама беру	6.2.2.1 көшбасшылық және командада жұмыс істеу дағдыларын анықтау және пайдалану; 6.2.2.2 өзара көмек көрсету	7.2.2.1 көшбасшылық және командада жұмыс істеу дағдыларын талқылай алу және көрсете алу; 7.2.2.2 мәдениетті тілмен қарым-қатынас жасау ережелерін білу және орындау	8.2.2.1 көшбасшылық және командада жұмыс істеу дағдыларын көрсету және қолдану; 8.2.2.2 топтағы нәтижелі қарым-қатынас дағдыларын меңгеру	9.2.2.1 көшбасшылық және командада жұмыс істеу дағдыларын бағалау	10.2.2.1 көшбасшылық және командада жұмыс істеу дағдыларын өз бетімен жасаған критерийлер бойынша бағалау; 10.2.2.2 тақырып бойынша монолог-пайымдау құру
2.3 Қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеудің бірқатар дағдыларын көрсету	5.2.3.1 қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеудің бірқатар дағдыларын түсіну және анықтау; 5.2.3.2 ауызша нұсқау бойынша физиологиялық және сөйлеу тынысының техникаларын іске асыру	6.2.3.1 қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеудің бірқатар дағдыларын анықтау және пайдалану; 6.2.3.2 физиологиялық және сөйлеу тынысының техникаларын көрсету	7.2.3.1 қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеудің бірқатар дағдыларын талқылап, көрсете алу; 7.2.3.2 талқылау кезінде диалогқа белсенді қатысу физиологиялық және сөйлеу тынысының техникаларын	8.2.3.1 қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеудің бірқатар дағдыларын қолдану және көрсету; 8.2.3.2 тыныс техникаларын эмоциялық кернеуді жою үшін қолдану	9.2.3.1 қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеудің бірқатар дағдыларын бағалау; 9.2.3.2 тыныс техникаларын эмоциялық кернеуді жою үшін қолданудың тиімділігін бағалау	10.2.3.1 қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеудің бірқатар дағдыларының тиімділігін саралау; 10.2.3.2 эмоциялық кернеуді жою үшін өзін-өзі сендіру формулаларын және тыныс

			ың айырмашылы ғын түсіндіру			техникаларын қолдану
2.4 Дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекетті оңтайландыру және баламаларды құрастыру үшін ережелер мен құрылымдық тәсілдерді бағалау	5.2.4.1 дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекетті оңтайландыру және баламаларды құрастыру үшін ережелер мен құрылымдық тәсілдерді білу және түсіну; 5.2.4.2 бейне және ауызша нұсқау бойынша релаксация техникаларын жүзеге асыру	6.2.4.1 дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекетті оңтайландыру және баламаларды құрастыру үшін ережелер мен құрылымдық тәсілдерді түсіну және қолдану; 6.2.4.2 релаксация техникаларын орындау сапасын бақылау үшін көру талдағышын пайдалану	7.2.4.1 дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекетті оңтайландыру және баламаларды құрастыру үшін ережелер мен құрылымдық тәсілдерді көрсету; 7.2.4.2 релаксация техникаларын әртүрлі жағдайларда қолдану	8.2.4.1 дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекетті оңтайландыру және баламаларды құрастыру үшін ережелер мен құрылымдық тәсілдерді пайдалану және талқылай алу; 8.2.4.2 эмоциялық кернеуді жоюға арналған релаксация техникаларын білу және қолдану	9.2.4.1 дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекетті оңтайландыру және баламаларды құрастыру үшін ережелер мен құрылымдық тәсілдерді салғастыру; 9.2.4.2 эмоциялық кернеуді жоюға арналған релаксация техникаларын білу және орындау	10.2.4.1 дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекетті оңтайландыру және баламаларды құрастыру үшін ережелер мен құрылымдық тәсілдерді бағалау; 10.2.4.2 эмоциялық кернеуді жою үшін өздігінен жаттығулар кешенін құру
2.5 Өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін сыни тұрғыдан бағалау және баламалы шешімдер ұсыну	5.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін білу мен түсіну және қарапайым баламалы шешімдер ұсыну; 5.2.5.2 оқу мақсатын қабылдау және сақтау	6.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін түсіну мен қолдану және баламалы шешімдер ұсыну; 6.2.5.2 өз іс-әрекетін ауызша жоспарлау	7.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін пайдалану және баламалы шешімдер ұсыну	8.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін көрсету мен салыстыру және баламалы шешімдер ұсыну; 8.2.5.2 өз іс-әрекетін ауызша жоспарлау, оны бақылау және бағалау	9.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін бағалау және талдау; 9.2.5.2 пәндік лексиканы пайдалана отырып, баға беру пайымдарын қолдану	10.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін бағалау мен талдау және баламалы шешімдер ұсыну
2.6 Жарыс қызметінің ережелері мен	5.2.6.1 жарыс қызметінің ережелері мен төрешілік ережелерін білу; 5.2.6.2 түсіну мен нақтылау	6.2.6.1 жарыс қызметінің ережелері мен	7.2.6.1 жарыс қызметінің ережелері мен төрешілік ережелерін қолдану;	8.2.6.1 жарыс қызметінің ережелері мен	9.2.6.1 жарыс қызметінің ережелері мен төрешілік	10.2.6.1 жарыс қызметінің ережелері мен төрешілік ережелерін білетінін ойын

төрешілік ережелерін білу	үшін ашық сұрақтарды тұжырымдау	төрешілік ережелерін түсіну	7.2.6.2 өзінің сөйлеу әдебін дұрыс бағалау	төрешілік ережелерін салыстыру	ережелерін бағалау және талдау	барысында көрсету
2.7 Жарыс кезінде шыншыл ойынды, отансүйгіштік ті, ынтымақтастықты паш ететін мінез-құлық таныту	5.2.7.1 жарыс кезінде шыншыл ойынды, отансүйгіштік ті, ынтымақтастықты паш ететін мінез-құлықты білу және түсіндіру; 5.2.7.2 сөйлеу тілінің дыбыстық мәдениетін жетілдіруге деген ынтасын көрсету	6.2.7.1 жарыс кезінде шыншыл ойынды, отансүйгіштік ті, ынтымақтастықты паш ететін мінез-құлықты түсіну және қолдану; 6.2.7.2 өзінің сөйлеу тіл мәдениетін жетілдіруге деген ынтасын көрсету	7.2.7.1 жарыс кезінде шыншыл ойынды, отансүйгіштік ті, ынтымақтастықты паш ететін мінез-құлықты талқылау және бейімдеу; 7.2.7.2 вербальды және бейвербальды деңгейде қарсыласына құрметпен қарайтындығын білдіру	8.2.7.1 жарыс кезінде шыншыл ойынды, отансүйгіштік ті, ынтымақтастықты паш ететін мінез-құлықты бағалау; 8.2.7.2 пәндік лексиканы пайдалана отырып, баға беру пайымдарын құрастыру	9.2.7.1 жарыс кезінде шыншыл ойынды, отансүйгіштік ті, ынтымақтастықты паш ететін мінез-құлықты сақтау; 9.2.7.2 өз көзқарасын сендіре дәйектеу	10.2.7.1 жарыс кезінде шыншыл ойынды, отансүйгіштік ті, ынтымақтастықты паш ететін мінез-құлықты талдау; 10.2.7.2 синтондық қарым-қатынастың базалық дағдыларын көрсету
2.8 Қимыл-қозғалыстың әртүрлі контекстімен байланысты рөлдерді орындау және олардың айырмашылықтарын түсіну	5.2.8.1 қимыл-қозғалыстың әртүрлі контекстімен байланысты рөлдерді анықтау; 5.2.8.2 орындап жатқан әрекеттерін сөзбен айту	6.2.8.1 қимыл-қозғалыстың әртүрлі контекстімен байланысты рөлдер мен олардың айырмашылықтарын ұғыну және түсіндіру; 6.2.8.2 нақтылау, түсіну үшін сұрақ қою	7.2.8.1 қимыл-қозғалыстың әртүрлі контекстімен байланысты рөлдерді қолдану; 7.2.8.2 бағытталған өзара- және өзін-өзі бақылауды жүзеге асыру	8.2.8.1 қимыл-қозғалыстың әртүрлі контекстімен байланысты рөлдер мен олардың айырмашылықтарын көрсету және салыстыру; 8.2.8.2 сөз сөйлеуді жоспарлау, оны үлгіге сәйкес өзгерту	9.2.8.1 қимыл-қозғалыс контекстімен байланысты әртүрлі рөлдерді бағалау; 9.2.8.2 өзінің сөз сөйлегенін талдау, оны үлгіге сәйкес өзгерту	10.2.8.1 қимыл-қозғалыс контекстімен байланысты әртүрлі рөлдерді бейімдеу

3-кесте

3 - бөлім "Денсаулықжәнесалауаттыөмірсалты"						
Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
					9.3.1.1 салауатты өмір салтының денсаулыққа тигізетін	10.3.1.1 салауатты

<p>3.1 Өз денсаулығы және салауатты өмір салты туралы білімін қалыптастыру</p>	<p>5.3.1.1 денсаулық сақтаудың маңыздылығын білу және түсіну; 5.3.1.2 тірек сөздер бойынша оқу пайымын құрастыру</p>	<p>6.3.1.1 өз денсаулығына қатысты қауіпті анықтай алу; 6.3.1.2 жоспар және тірек сөздер бойынша ой-пікір мәтінін құрастыру</p>	<p>7.3.1.1 салауатты өмір салтының әсерін өз денсаулығына қатысты түсіну және түсіндіру; 7.3.1.2 жоспар бойынша ой-пікір мәтінін құрастыру</p>	<p>8.3.1.1 салауатты өмір салтының денсаулыққа тигізетін әсерін өз мысалымен көрсету</p>	<p>әсерін өз мысалымен салауатты өмір салтының денсаулыққа тигізетін әсерін өз мысалымен дәлелдеу; 9.3.1.2 тиімді қарым-қатынас үшін вербальды және бейвербальды тәсілдерді сайтаңдау</p>	<p>өмір салтының денсаулыққа тигізетін әсерін әртүрлі әдістермен белсенді насихаттау; 10.3.1.2 презентация түрінде жұрт алдында сөз сөйлеуді даярлау және ұсыну</p>
<p>3.2 Қызмет түріне сай ширату мен қалпына келтіру техникаларын құрастыру және өткізу</p>	<p>5.3.2.1 дене жаттығуларына дайындық шеңберіндегі ширатудың өзекті компоненттерін және қалпына келтіру техникаларын білу және түсіну</p>	<p>6.3.2.1 ширату мен қалпына келтіру техникаларының өзекті компоненттерінің ағзаға тигізетін әсерін түсіндіру және оларды орындай алу; 6.3.2.2 оқу диалогын өрбіту және аяқтау</p>	<p>7.3.2.1 дене жаттығуларының алдында жалпы ширату өткізу және ағзаны қалпына келтіру техникасының компоненттерін көрсету</p>	<p>8.3.2.1 ширату мен қалпына келтіруге арналған жаттығулар кешенін құрастырып және көрсете отырып, олардың маңыздылығын ұғыну</p>	<p>9.3.2.1 нақты дене жаттығулары үшін ширатулар құрастыру, түсіндіру және ағзаны қалпына келтірудің тиімділігін бағалау; 9.3.2.2 топтағы жұмыс кезіндегі қарым-қатынас міндеттерін тиімді шешу</p>	<p>10.3.2.1 өздігінен нақты дене жаттығулары үшін ширатулар өткізу, ағзаны қалпына келтірудің тиімділігін бағалау</p>
<p>3.3 Әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығуларды зерделеу және тәжірибе жүзінде сынау, олардың</p>	<p>5.3.3.1 әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығулар арасындағы айырмашылықты және олардың ағзаның энергетикалық жүйесіне тигізетін әсерін сыртқы</p>	<p>6.3.3.1 әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығуларды ұсыну және олардың ағзаның энергетикалық жүйесіне тигізетін әсерін көрсету; 6.3.3.2</p>	<p>7.3.3.1 әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығуларды орындауда ағзаның дене дайындығына қойылатын талаптарды және олардың ағзаның энергетикалық жүйесіне тигізетін әсерін сыртқы</p>	<p>8.3.3.1 әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығуларды орындау кезіндегі ағзаның энергетикалық</p>	<p>9.3.3.1 энергетикалық жүйесінің қызметін және оның әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығулармен байланысын түсіндіру және сипаттау;</p>	<p>10.3.3.1 энергетикалық жүйе қызметі мен әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығулар арасындағы байланысты тексеру; 10.3.3.2 мәтін-пайымд</p>

ағзаның энергетикалық жүйесімен байланысы мен әсері	белгілер бойынша анықтау; 5.3.3.2 пәндік терминдерді өзінің тіл конструкцияларына енгізу	оларды орындау сапасын бақылау үшін әртүрлі талдағыштарды пайдалану	белгілер бойынша түсіну; 7.3.3.2 оқу тапсырмасын орындау сапасына өзіндік дұрыс баға беру	к жүйесінің қызметін түсіндіру; 8.3.3.2 үлгі бойынша монолог-пайымдау құру	9.3.3.2 өзінің және өзгелердің сөйлеу тілінің қызметін критерийлер бойынша бағалау	ауға сүйене отырып, өз ұстанымын сенімді түрде дәлелдеу
3.4 Денсаулықты нығайтуға бағытталған бірқатар дене жүктемелері кезіндегі қауіптерді басқару стратегияларын құрастыру және қолдану	5.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығулары орындау кезіндегі қауіпсіздік техникасы сұрақтары жайлы хабардар болу; 5.3.4.2 пәндік лексиканы пайдалана отырып, орындап жатқан әрекеттерін сөзбен айту	6.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған спорттық-спецификалық қауіпсіздік техникасын, нормалар мен ережелерді түсіну; 6.3.4.2 бейвербальды қарым-қатынас әдістерін саналы түрде пайдалану	7.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығуларының әртүрлі контекстіндегі ықтимал қауіп-қатерді анықтау; 7.3.4.2 өз пікірін айтуда пәндік терминдерді сәйкесінше пайдалану	8.3.4.1 қауіпсіздік техникасының күрделі сұрақтарын, сондай-ақ денсаулыққа төнуі ықтимал қауіпті азайту тәсілдерін түсіну; 8.3.4.2 үлгі бойынша қисынды ақпаратты пайымдау құрастыру	9.3.4.1 денсаулықпен қауіпсіздік техникасының күрделі сұрақтарын түсіну және егжей-тегжейлі сипаттау; 9.3.4.2 іс-әрекет сапасы жайлы оң баға беретін ауызша пікір білдіруді құрастыру	10.3.4.1 денсаулыққа төнуі ықтимал қауіпті азайту тәсілдерінің күрделі сұрақтарын түсіну және егжей-тегжейлі сипаттау
3.5 Дене жаттығулары бойынша басқа адамдардың тәжірибесін байытуға бағытталған білім мен дағдыларды қолдану	5.3.5.1 дене жаттығулары бойынша басқа адамдардың тәжірибесін байытуға бағытталған дағдыларды білу және орындау; 5.3.5.2 сөйлеу әрекетін өзара және өздігінен бағытты қадағалауды жүзеге асыру	6.3.5.1 дене жаттығулары бойынша басқа адамдардың тәжірибесін байытуға бағытталған білім мен дағдыларды қолдану	7.3.5.1 дене жаттығулары бойынша басқа адамдардың тәжірибесін байытуға бағытталған білім мен дағдыларды анықтау; 7.3.5.2 диалог барысында оқу мақсатына қол жеткізу	8.3.5.1 дене жаттығулары бойынша басқа адамдардың тәжірибесін байытуға бағытталған білімі мен дағдыларын көрсету	9.3.5.1 дене жаттығулары бойынша басқа адамдардың тәжірибесін байытуға бағытталған білім мен дағдыларды бағалау	10.3.5.1 дене жаттығулары бойынша басқа адамдардың тәжірибесін байытуға бағытталған білім мен дағдыларды шығармашылық деңгейде насихаттау; 10.3.5.2 іс-әрекет мақсаты мен міндеттерін қалайтын нәтиже түрінде тұжырымдау

39. Осы Бағдарлама сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Бейімделген дене шынықтыру" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

40. Сағаттарды бөлу, сонымен қатар тақырыптарды өту реті мұғалімнің еркіне берілген.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптарына арналған "Бейімделген дене шынықтыру" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Бейімделген дене шынықтыру" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5 - сынып:

1-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
1. Жүгіру, секіру және лақтыру дағдыларын үйрету	Қауіпсіздік техникасы. Қысқа қашықтыққа жүгіру техникасын үйрету	5.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығуларын орындау кезіндегі қауіпсіздік техникасы сұрақтары жайлы хабардар болу; 5.3.4.2 пәндік лексиканы пайдалана отырып, орындап жатқан әрекеттерін сөзбен айту
	Орташа және ұзын қашықтыққа жүгіру техникасын үйрету	5.3.3.1 әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығулар арасындағы айырмашылықты және олардың ағзаның энергетикалық жүйесіне тигізетін әсерін сыртқы белгілер бойынша анықтау; 5.3.3.2 пәндік терминдерді өзінің тіл конструкцияларына енгізу; 5.3.2.1 дене жаттығуларына дайындық шеңберіндегі ширатудың өзекті компоненттерін және қалпына келтіру техникаларын білу және түсіну
		5.1.2.1 кейбір дене жаттығуларында кимыл

	<p>Орнынан және екпінмен ұзындыққа секіру техникасын үйрету</p>	<p>комбинациялары мен олардың ретін білу және орындай алу; 5.1.2.2 орындау техникасын нақтылау және түзету үшін тікелей сұрақтар қою</p>
	<p>Өртүрлі заттар мен құралдарды нысанаға және алысқа тастау мен лақтырудың техникасы</p>	<p>5.1.1.1 шамалы диапазондағы спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерде дәлдікті, бақылауды және ептілікті дамыту үшін қимыл дағдыларын білу және түсіну; 5.1.1.2 белсенді сөздік қорында базалық пәндік терминдерді бекіту</p>
	<p>Эстафетадағы командалық жұмыс</p>	<p>5.3.5.1 дене жаттығулары бойынша басқа адамдардың тәжірибесін байытуға бағытталған дағдыларды білу және орындау; 5.3.5.2 сөйлеу әрекетін өзара және өздігінен бағытты қадағалауды жүзеге асыру</p>
<p>2. Модификацияланған командалық ойындар</p>	<p>Ойындардағы техникалық амалдарды үйрету</p>	<p>5.1.1.1 шамалы диапазондағы спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерде дәлдікті, бақылауды және ептілікті дамыту үшін қимыл дағдыларын білу және түсіну; 5.1.1.2 белсенді сөздік қорында базалық пәндік терминдерді бекіту ; 5.1.3.1 қарапайым спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдылары мен ретін білу және анықтау; 5.1.3.2 пәндік лексиканы пайдалана отырып, конструктивті диалог құру; 5.2.4.1 дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекетті оңтайландыру және баламаларды құрастыру үшін ережелер мен құрылымдық тәсілдерді білу және түсіну; 5.2.4.2 бейне және ауызша нұсқау бойынша релаксация техникаларын жүзеге асыру</p>
	<p>Негізгі тактикалық тәсілдерді үйрету</p>	<p>5.1.2.1 кейбір дене жаттығуларында қимыл комбинациялары мен олардың ретін білу және орындай алу; 5.1.2.2 орындау техникасын нақтылау және түзету үшін тікелей сұрақтар қою;</p>

		<p>5.1.5.1 шамалы диапазондағы дене жаттығуларында тактикаларды, стратегияларды және құрылымдық идеяларды білу және сипаттау;</p> <p>5.1.5.2 орындау барысында оқу міндетін сақтау</p>
	<p>Ойында көшбасшылық дағдыларды тәрбиелеу</p>	<p>5.2.2.1 көшбасшылық және командада жұмыс істеу дағдыларын түсіну көмекке жүгіну, өзінің қиындықтарын тұжырымдау;</p> <p>5.2.2.2 тиімді оқу диалогына бастама беру;</p> <p>5.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімін білу және түсіну;</p> <p>5.2.1.2 диалог барысында пәндік лексиканы пайдалану</p>
2 - тоқсан		
	<p>Қауіпсіздік техникасы. Жалпы дамытушы жаттығулар кешендерін құрастыру негіздері</p>	<p>5.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығуларын орындау кезіндегі қауіпсіздік техникасы сұрақтары жайлы хабардар болу;</p> <p>5.3.4.2 пәндік лексиканы пайдалана отырып, орындап жатқан әрекеттерін сөзбен айту;</p> <p>5.3.2.1 дене жаттығуларына дайындық шеңберіндегі ширатудың өзекті компоненттерін және қалпына келтіру техникаларын білу және түсіну</p>
	<p>Акробатикалық жаттығуларды орындау</p>	<p>5.1.2.1 кейбір дене жаттығуларында қимыл комбинациялары мен олардың ретін білу және орындай алу;</p> <p>5.1.2.2 орындау техникасын нақтылау және түзету үшін тікелей сұрақтар қою</p>
3. Ағзаны гимнастика арқылы нығайту	<p>Гимнастикалық жабдықтарда орындалатын жаттығулардың техникасын үйрету</p>	<p>5.1.5.1 шамалы диапазондағы дене жаттығуларында тактикаларды, стратегияларды және құрылымдық идеяларды білу және сипаттау;</p> <p>5.1.5.2 орындау барысында оқу міндетін сақтау;</p> <p>5.1.4.1 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін білу және анықтау;</p> <p>5.1.4.2 бағыттаушы көмекке жүгіну</p>

	Гимнастикалық композициялар құрастыру негіздері	<p>5.2.2.1 көшбасшылық және командада жұмыс істеу дағдыларын түсіну көмекке жүгіну, өзінің қиындықтарын тұжырымдау;</p> <p>5.2.2.2 тиімді оқу диалогына бастама беру;</p> <p>5.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін білу мен түсіну және қарапайым баламалы шешімдер ұсыну;</p> <p>5.2.5.2 оқу мақсатын қабылдау және сақтау</p>
4. Қазақтың ұлттық және зияткерлік ойындары	Қазақтың ұлттық ойындары	<p>5.2.7.1 жарыс кезінде шыншыл ойынды, отансүйгіштікті, ынтымақтастықты паш ететін мінез-құлықты білу және түсіндіру;</p> <p>5.2.7.2 сөйлеу тілінің дыбыстық мәдениетін жетілдіруге деген ынтасын көрсету;</p> <p>5.2.3.1 қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеудің бірқатар дағдыларын түсіну және анықтау;</p> <p>5.2.3.2 ауызша нұсқау бойынша физиологиялық және сөйлеу тынысының техникаларын іске асыру;</p> <p>5.3.5.1 дене жаттығулары бойынша басқа адамдардың тәжірибесін байытуға бағытталған дағдыларды білу және орындау;</p> <p>5.3.5.2 сөйлеу әрекетін өзара және өздігінен бағытты қадағалауды жүзеге асыру</p>
3 - тоқсан	Ұлттық ойындар аясында бірқатар стратегиялар мен тактикаларды үйрету	<p>5.2.6.1 жарыс қызметінің ережелері мен төрешілік ережелерін білу;</p> <p>5.2.6.2 түсіну мен нақтылау үшін ашық сұрақтарды тұжырымдау;</p> <p>5.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін білу мен түсіну және қарапайым баламалы шешімдер ұсыну;</p> <p>5.2.5.2 оқу мақсатын қабылдау және сақтау;</p>
		5.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығуларын

5. Шаңғы/кросс/конькидайындығы	Қауіпсіздік техникасы. Сәйкес іс-әрекет түрі үшін ширату мен қалпына келу техникасына шолу жасау	орындау кезіндегі қауіпсіздік техникасы сұрақтары жайлы хабардар болу; 5.3.4.2 пәндік лексиканы пайдалана отырып, орындап жатқан әрекеттерін сөзбен айту; 5.3.2.1 дене жаттығуларына дайындық шеңберіндегі ширатудың өзекті компоненттерін және қалпына келтіру техникаларын білу және түсіну
	Қозғалу техникасы элементтеріне үйрету	5.3.1.1 денсаулық сақтаудың маңыздылығын білу және түсіну; 5.3.1.2 тірек сөздер бойынша оқу пайымын құрастыру; 5.1.4.1 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін білу және анықтау; 5.1.4.2 бағыттаушы көмекке жүгіну
	Ара қашықтықты өту тактикасының негіздері	5.1.3.1 қарапайым спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдылары мен ретін білу және анықтау; 5.1.3.2 пәндік лексиканы пайдалана отырып, конструктивті диалог құру; 5.3.3.1 әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығулар арасындағы айырмашылықты және олардың ағзаның энергетикалық жүйесіне тигізетін әсерін сыртқы белгілер бойынша анықтау; 5.3.3.2 пәндік терминдерді өзінің тіл конструкцияларына енгізу
	Ойын кезіндегі өзара әрекеттесу және көшбасшылық	5.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығуларын орындау кезіндегі қауіпсіздік техникасы сұрақтары жайлы хабардар болу; 5.3.4.2 пәндік лексиканы пайдалана отырып, орындап жатқан әрекеттерін сөзбен айту; 5.2.2.1 көшбасшылық және командада жұмыс істеу дағдыларын түсіну көмекке жүгіну, өзінің қиындықтарын тұжырымдау; 5.2.2.2 тиімді оқу диалогына бастама беру

6. Өзара әрекеттесуге арналған қызықты ойындар	Мәселелерді ойын арқылы шешудің негізгі дағдыларына үйрету	<p>5.2.8.1 қимыл-қозғалыстың әртүрлі контекстімен байланысты рөлдерді анықтау;</p> <p>5.2.8.2 орындап жатқан әрекеттерін сөзбен айту;</p> <p>5.1.4.1 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін білу және анықтау;</p> <p>5.1.4.2 бағыттаушы көмекке жүгіну</p>
	Қызықты ойындарды құрастыруға қажетті шығармашылық қабілеттер	<p>5.2.3.1 қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеудің бірқатар дағдыларын түсіну және анықтау;</p> <p>5.2.3.2 ауызша нұсқау бойынша физиологиялық және сөйлеу тынысының техникаларын іске асыру;</p> <p>5.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін білу мен түсіну және қарапайым баламалы шешімдер ұсыну;</p> <p>5.2.5.2 оқу мақсатын қабылдау және сақтау</p>
	Қызықты ойындарды құрастыру	<p>5.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімін білу және түсіну;</p> <p>5.2.1.2 диалог барысында пәндік лексиканы пайдалану;</p> <p>5.2.6.1 жарыс қызметінің ережелері мен төрешілік ережелерін білу;</p> <p>5.2.6.2 түсіну мен нақтылау үшін ашық сұрақтарды тұжырымдау</p>
4 - тоқсан		
	Қауіпсіздік техникасы. Ойын жағдайларында допты игеру	<p>5.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығуларын орындау кезіндегі қауіпсіздік техникасы сұрақтары жайлы хабардар болу;</p> <p>5.3.4.2 пәндік лексиканы пайдалана отырып, орындап жатқан әрекеттерін сөзбен айту</p>
		<p>5.1.2.1 кейбір дене жаттығуларында қимыл комбинациялары мен олардың ретін білу және орындай алу;</p> <p>5.1.2.2 орындау техникасын нақтылау және түзету үшін тікелей сұрақтар қою;</p>

7. Шабуыл-ойындардағы дағдыларға үйрету	Ойын кеңістігінде бағдарлану дағдыларына үйрету	5.2.4.1 дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекетті оңтайландыру және баламаларды құрастыру үшін ережелер мен құрылымдық тәсілдерді білу және түсіну; 5.2.4.2 бейне және ауызша нұсқау бойынша релаксация техникаларын жүзеге асыру
	Ойындағы жеке, командалық әрекеттер	5.1.5.1 шамалы диапазондағы дене жаттығуларында тактикаларды, стратегияларды және құрылымдық идеяларды білу және сипаттау; 5.1.5.2 орындау барысында оқу міндетін сақтау
	Стратегия дағдыларын дамытуға бағытталған ойындар құрастыру	5.2.8.1 қимыл-қозғалыстың әртүрлі контекстімен байланысты рөлдерді анықтау; 5.2.8.2 орындап жатқан әрекеттерін сөзбен айту 5.1.6.1 қимыл белсенділігімен байланысты қиындықтарды жеңу және қауіпке төтеп беру дағдыларын білу және анықтау
8. Жеңіл атлетикалық дағдыларға шолу және оларды дамыту	Жеңіл атлетикалық дағдыларды ойындар арқылы дамыту	5.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығуларын орындау кезіндегі қауіпсіздік техникасы сұрақтары жайлы хабардар болу; 5.3.4.2 пәндік лексиканы пайдалана отырып, орындап жатқан әрекеттерін сөзбен айту; 5.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін білу мен түсіну және қарапайым баламалы шешімдер ұсыну; 5.2.5.2 оқу мақсатын қабылдау және сақтау
	Ширату мен қалпына келу шаралары	5.3.3.1 әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығулар арасындағы айырмашылықты және олардың ағзаның энергетикалық жүйесіне тигізетін әсерін сыртқы белгілер бойынша анықтау; 5.3.3.2 пәндік терминдерді өзінің тіл конструкцияларына енгізу; 5.1.3.1 қарапайым спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдылары мен ретін білу және анықтау;

		5.1.3.2 пәндік лексиканы пайдалана отырып, конструктивті диалог құру
	Қозғалыс белсенділігі арқылы денсаулықты нығайту	5.3.1.1 денсаулық сақтаудың маңыздылығын білу және түсіну; 5.3.1.2 тірек сөздер бойынша оқу пайымын құрастыру

1) 6 – сынып:

2-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары	
1 - тоқсан			
1. Жүгіру, секіру және лақтыру дағдыларын дамыту	Қауіпсіздік техникасы. Ағзаның әртүрлі дене жүктемесіне реакциясы	6.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған спорттық-спецификалық қауіпсіздік техникасын, нормалар мен ережелерді түсіну; 6.3.4.2 бейвербальды қарым-қатынас әдістерін саналы түрде пайдалану	
	Жүгіру мен секірудегі реттілік	6.3.3.1 әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығуларды ұсыну және олардың ағзаның энергетикалық жүйесіне тигізетін әсерін көрсету; 6.3.3.2 оларды орындау сапасын бақылау үшін әртүрлі талдағыштарды пайдалану; 6.3.2.1 ширату мен қалпына келтіру техникаларының өзекті компоненттерінің ағзаға тигізетін әсерін түсіндіру және оларды орындай алу; 6.3.2.2 оқу диалогын өрбіту және аяқта	
	Әртүрлі құралдарды тастау және лақтыру	6.1.2.1 кейбір дене жаттығуларында қимыл комбинациялары мен олардың ретін құрастыра алу және орындай алу; 6.1.2.2 орындау техникасын нақтылау үшін тікелей, жанама және балама сұрақтар қою	6.1.1.1 шамалы диапазондағы спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерде дәлдікті, бақылауды және ептілікті дамыту үшін қимыл дағдыларын қолдану; 6.1.1.2 оларды орындау сапасын бақылау үшін көру талдағышын пайдалану

	Эстафетадағы командалық жұмыс	6.3.5.1 дене жаттығулары бойынша басқа адамдардың тәжірибесін байытуға бағытталған білім мен дағдыларды қолдану
2. Командалық спорттық ойындар	Ойын техникасы дағдыларын дамыту	6.1.1.1 шамалы диапазондағы спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерде дәлдікті, бақылауды және ептілікті дамыту үшін қимыл дағдыларын қолдану; 6.1.1.2 оларды орындау сапасын бақылау үшін көру талдағышын пайдалану; 6.1.3.1 спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдылары мен ретін таңдай алу; 6.1.3.2 ауызша нұсқау бойынша әрекет жасай алу; 6.2.4.1 дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекетті оңтайландыру және баламаларды құрастыру үшін ережелер мен құрылымдық тәсілдерді түсіну және қолдану; 6.2.4.2 релаксация техникаларын орындау сапасын бақылау үшін көру талдағышын пайдалану
	Спорт ойындарындағы тактикалық әрекеттердің пайдаланылуы	6.1.2.1 кейбір дене жаттығуларында қимыл комбинациялары мен олардың ретін құрастыра алу және орындай алу; 6.1.2.2 орындау техникасын нақтылау үшін тікелей, жанама және балама сұрақтар қою; 6.1.5.1 бірқатар дене жаттығуларында тактикаларды, стратегияларды және құрылымдық идеяларды түсіну және қолдану
	Командада жұмыс істеуде көшбасшылық дағдыларды дамыту	6.2.2.1 көшбасшылық және командада жұмыс істеу дағдыларын анықтау және пайдалану; 6.2.2.2 өзара көмек көрсету; 6.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімін анықтау және қолдану; 6.2.1.2 тікелей және баламалы сұрақтар құрастыру
2 - тоқсан		

3. Ағзаны гимнастика арқылы нығайту	Қауіпсіздік техникасы. Саптық жаттығулардың элементтері	6.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған спорттық-спецификалық қауіпсіздік техникасын, нормалар мен ережелерді түсіну; 6.3.4.2 бейвербальды қарым-қатынас әдістерін саналы түрде пайдалану
	Акробатикалық жаттығулар мен композицияларды орындау	6.3.2.1 ширату мен қалпына келтіру техникаларының өзекті компоненттерінің ағзаға тигізетін әсерін түсіндіру және оларды орындай алу; 6.3.2.2 оқу диалогын өрбіту және аяқтау; 6.1.2.1 кейбір дене жаттығуларында қимыл комбинациялары мен олардың ретін құрастыра алу және орындай алу; 6.1.2.2 орындау техникасын нақтылау үшін тікелей, жанама және балама сұрақтар қою
	Құрал-жабдықтарда жаттығу орындау кезінде өзін-өзі бақылау	6.1.5.1 бірқатар дене жаттығуларында тактикаларды, стратегияларды және құрылымдық идеяларды түсіну және қолдану; 6.1.4.1 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін түсіну және түсіндіру
	Топтық композициялар	6.2.2.1 көшбасшылық және командада жұмыс істеу дағдыларын анықтау және пайдалану; 6.2.2.2 өзара көмек көрсету; 6.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін түсіну мен қолдану және баламалы шешімдер ұсыну; 6.2.5.2 өз іс-әрекетін ауызша жоспарлау
		6.2.7.1 жарыс кезінде шыншыл ойынды, отансүйгіштікті, ынтымақтастықты паш ететін мінез-құлықты түсіну және қолдану; 6.2.7.2 өзінің сөйлеу тіл мәдениетін жетілдіруге деген ынтасын көрсету; 6.2.3.1 қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды

4 бөлім. Қазақтың ұлттық және зияткерлік ойындары	Қазақтың ұлттық ойындары	жұмыс істеудің бірқатар дағдыларын анықтау және пайдалану; 6.2.3.2 физиологиялық және сөйлеу тынысының техникаларын көрсету; 6.3.5.1 дене жаттығулары бойынша басқа адамдардың тәжірибесін байытуға бағытталған білім мен дағдыларды қолдану
	Ұлттық ойындар аясында бірқатар стратегиялар мен тактикаларды үйрету	6.2.6.1 жарыс қызметінің ережелері мен төрешілік ережелерін түсіну; 6.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін түсіну мен қолдану және баламалы шешімдер ұсыну; 6.2.5.2 өз іс-әрекетін ауызша жоспарлау
3 - тоқсан		
5. Шаңғы/кросс/коньки дайындығы	Қауіпсіздік техникасы. Спецификалық қозғалыс қабілеттерін дамыту	6.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған спорттық-спецификалық қауіпсіздік техникасын, нормалар мен ережелерді түсіну; 6.3.4.2 бейвербальды қарым-қатынас әдістерін саналы түрде пайдалану; 6.3.2.1 ширату мен қалпына келтіру техникаларының өзекті компоненттерінің ағзаға тигізетін әсерін түсіндіру және оларды орындай алу; 6.3.2.2 оқу диалогын өрбіту және аяқтау
	Күш пен шыдамдылықты дамытуға арналған жаттығулар	6.3.1.1 өз денсаулығына қатысты қауіпті анықтай алу; 6.3.1.2 жоспар және тірек сөздер бойынша ой-пікір мәтінін құрастыру; 6.1.4.1 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін түсіну және түсіндіру
	Ара қашықтықты өтуге арналған шығармашылық тапсырмалар	6.1.3.1 спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдылары мен ретін таңдай алу; 6.1.3.2 ауызша нұсқау бойынша әрекет жасай алу; 6.3.3.1 әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығуларды ұсыну және

		олардың ағзаның энергетикалық жүйесіне тигізетін әсерін көрсету; 6.3.3.2 оларды орындау сапасын бақылау үшін әртүрлі талдағыштарды пайдалану
6 бөлім. Шытырман ойындар	Серіктестік дағдыларын дамыту	6.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған спорттық-спецификалық қауіпсіздік техникасын, нормалар мен ережелерді түсіну; 6.3.4.2 бейвербальды қарым-қатынас әдістерін саналы түрде пайдалану; 6.2.2.1 көшбасшылық және командада жұмыс істеу дағдыларын анықтау және пайдалану; 6.2.2.2 өзара көмек көрсету
	Мәселелерді ойын арқылы шешу	6.2.8.1 қимыл-қозғалыстың әртүрлі контекстімен байланысты рөлдер мен олардың айырмашылықтарын ұғыну және түсіндіру; 6.2.8.2 нақтылау, түсіну үшін сұрақ қою; 6.1.4.1 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін түсіну және түсіндіру
	Шытырман ойындар арқылы сыни ойлауды дамыту	6.2.3.1 қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеудің бірқатар дағдыларын анықтау және пайдалану; 6.2.3.2 физиологиялық және сөйлеу тынысының техникаларын көрсету; 6.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін түсіну мен қолдану және баламалы шешімдер ұсыну; 6.2.5.2 өз іс-әрекетін ауызша жоспарлау
	"Адал ойын" және серіктестік	6.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімін анықтау және қолдану; 6.2.1.2 тікелей және баламалы сұрақтар құрастыру;

		6.2.6.1 жарыс қызметінің ережелері мен төрешілік ережелерін түсіну
4 - тоқсан		
7 Ойынарқылыдағдыларды жақсарту	Қауіпсіздік техникасы. Допты игеру техникасының негізгі элементтерін дамыту.	6.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған спорттық-спецификалық қауіпсіздік техникасын, нормалар мен ережелерді түсіну; 6.3.4.2 бейвербальды қарым-қатынас әдістерін саналы түрде пайдалану; 6.1.1.1 шамалы диапазондағы спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерде дәлдікті, бақылауды және ептілікті дамыту үшін қимыл дағдыларын қолдану; 6.1.1.2 оларды орындау сапасын бақылау үшін көру талдағышын пайдалану
	Ойын кеңістігін бағдарлау дағдылары	6.1.2.1 кейбір дене жаттығуларында қимыл комбинациялары мен олардың ретін құрастыра алу және орындай алу; 6.1.2.2 орындау техникасын нақтылау үшін тікелей, жанама және балама сұрақтар қою; 6.2.4.1 дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекетті оңтайландыру және баламаларды құрастыру үшін ережелер мен құрылымдық тәсілдерді түсіну және қолдану; 6.2.4.2 релаксация техникаларын орындау сапасын бақылау үшін көру талдағышын пайдалану
	Тактикалық әрекет негіздері	6.1.5.1 бірқатар дене жаттығуларында тактикаларды, стратегияларды және құрылымдық идеяларды түсіну және қолдану
	Өз ойындарына шолу жасау және көрсету	6.2.8.1 қимыл-қозғалыстың әртүрлі контекстімен байланысты рөлдер мен олардың айырмашылықтарын ұғыну және түсіндіру; 6.2.8.2 нақтылау, түсіну үшін сұрақ қою; 6.1.6.1 қимыл белсенділігімен байланысты қиындықтарды жеңу

		және қауіпке төтеп беру дағдыларын түсіну және қолдана алу
8. Жүгіру, секіру және лақтыру дағдыларын жақсарту	Ағзаның бейімделу қабілеттерін дамыту	6.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған спорттық-спецификалық қауіпсіздік техникасын, нормалар мен ережелерді түсіну; 6.3.4.2 бейвербальды қарым-қатынас әдістерін саналы түрде пайдалану; 6.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін түсіну мен қолдану және баламалы шешімдер ұсыну; 6.2.5.2 өз іс-әрекетін ауызша жоспарлау
	Динамикалық ширату элементтері	6.3.3.1 әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығуларды ұсыну және олардың ағзаның энергетикалық жүйесіне тигізетін әсерін көрсету; 6.3.3.2 оларды орындау сапасын бақылау үшін әртүрлі талдағыштарды пайдалану; 6.1.3.1 спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдылары мен ретін таңдай алу; 6.1.3.2 ауызша нұсқау бойынша әрекет жасай алу
	Қимыл-қозғалыс белсенділігі арқылы денсаулықты нығайту	6.3.1.1 өз денсаулығына қатысты қауіпті анықтай алу; 6.3.1.2 жоспар және тірек сөздер бойынша ой-пікір мәтінін құрастыру; 6.1.6.1 қимыл белсенділігімен байланысты қиындықтарды жеңу және қауіпке төтеп беру дағдыларын түсіну және қолдана алу

3) 7 – сынып:

3-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
	Қауіпсіздік техникасы. Қысқа қашықтыққа жүгіру	7.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығуларының әртүрлі контекстіндегі ықтимал қауіп-қатерді анықтау;

1. Жүгіру, секіру және лақтыру дағдыларын дамыту және жақсарту		7.3.4.2 өз пікірін айтуда пәндік терминдерді сәйкесінше пайдалану
	Орташа және ұзын қашықтыққа жүгіру	7.3.3.1 әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығуларды орындауда ағзаның дене дайындығына қойылатын талаптарды және олардың ағзаның энергетикалық жүйесіне тигізетін әсерін сыртқы белгілер бойынша түсіну; 7.3.3.2 оқу тапсырмасын орындау сапасына өзіндік дұрыс баға беру; 7.3.2.1 дене жаттығуларының алдында жалпы ширату өткізу және ағзаны қалпына келтіру техникасының компоненттерін көрсету
	Секіру және оның түрлері	7.1.2.1 әртүрлі дене жаттығуларын орындауда қимыл комбинациялары мен олардың ретін жетілдіру және жинақтау; 7.1.2.2 алдын ала, кезекті және қорытынды өзін-өзі бақылауды орындау
	Әртүрлі заттар мен құралдарды тастау мен лақтыру	7.1.1.1 кең диапазондағы спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерде дәлдікті, бақылауды және ептілікті дамыту үшін қимыл дағдыларын жетілдіру; 7.1.1.2 оларды орындау сапасын бақылау үшін кинестетикалық және көру талдағыштарын пайдалану
	Эстафеталық жүгірудің модификациялары	7.3.5.1 дене жаттығулары бойынша басқа адамдардың тәжірибесін байытуға бағытталған білім мен дағдыларды анықтау; 7.3.5.2 диалог барысында оқу мақсатына қол жеткізу
	Ойын техникасын жақсарту	7.1.1.1 кең диапазондағы спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерде дәлдікті, бақылауды және ептілікті дамыту үшін қимыл дағдыларын жетілдіру; 7.1.1.2 оларды орындау сапасын бақылау үшін кинестетикалық және көру талдағыштарын пайдалану; 7.1.3.1 спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдылары мен ретін жетілдіру және жинақтау;

2. Командалық спорттық ойындар арқылы өзара әрекеттесу		<p>7.1.3.2 іс-әрекет жоспары мен алгоритмін құрастыру;</p> <p>7.2.4.1 дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекетті оңтайландыру және баламаларды құрастыру үшін ережелер мен құрылымдық тәсілдерді көрсету;</p> <p>7.2.4.2 релаксация техникаларын әртүрлі жағдайларда қолдану</p>
	Спорттық ойындардағы тактика және тактикалық әрекеттер	<p>7.1.2.1 әртүрлі дене жаттығуларын орындауда қимыл комбинациялары мен олардың ретін жетілдіру және жинақтау;</p> <p>7.1.2.2 алдын ала, кезекті және қорытынды өзін-өзі бақылауды орындау;</p> <p>7.1.5.1 бірқатар дене жаттығуларында тактикаларды, стратегияларды және құрылымдық идеяларды жасап шығара алу және бағалай алу</p>
	Көшбасшылық дағдылар және командадағы жұмыс дағдылары	<p>7.2.2.1 көшбасшылық және командада жұмыс істеу дағдыларын талқылай алу және көрсете алу;</p> <p>7.2.2.2 мәдениетті тілмен қарым-қатынас жасау ережелерін білу және орындау;</p> <p>7.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімін жетілдіру;</p> <p>7.2.1.2 паравербальды тәсілдерді пайдалана отырып нақтылауға, түсінуге бағытталған сұрақтар қою</p>
2 - тоқсан		
	Қауіпсіздік техникасы. Саптық жаттығуларды үйрену	<p>7.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығуларының әртүрлі контекстіндегі ықтимал қауіп-қатерді анықтау;</p> <p>7.3.4.2 өз пікірін айтуда пәндік терминдерді сәйкесінше пайдалану</p>
	Акробатикалық элементтер кешендері	<p>7.3.2.1 дене жаттығуларының алдында жалпы ширату өткізу және ағзаны қалпына келтіру техникасының компоненттерін көрсету;</p> <p>7.1.2.1 әртүрлі дене жаттығуларын орындауда қимыл</p>

<p>3. Гимнастика арқылы когнитивті дағдылары және денесін басқару дағдылары</p>		<p>комбинациялары мен олардың ретін жетілдіру және жинақтау; 7.1.2.2 алдын ала, кезекті және қорытынды өзін-өзі бақылауды орындау</p>
	<p>Гимнастикалық құрал-жабдықтарда орындалатын жаттығулардың түрлері</p>	<p>7.1.5.1 бірқатар дене жаттығуларында тактикаларды, стратегияларды және құрылымдық идеяларды жасап шығара алу және бағалай алу; 7.1.5.2 әрекеттің жоспары мен ретін құру; 7.1.4.1 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін жақсарту алу; 7.1.4.2 өз әрекетін реттеу үшін сөйлеу тілін пайдалану</p>
	<p>Көріністі құрастыру процесі және топта бағалау</p>	<p>7.2.2.1 көшбасшылық және командада жұмыс істеу дағдыларын талқылай алу және көрсете алу; 7.2.2.2 мәдениетті тілмен қарым-қатынас жасау ережелерін білу және орындау; 7.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін пайдалану және баламалы шешімдер ұсыну</p>
<p>4. Ұлттық және зияткерлік ойындар</p>	<p>Қазақтың ұлттық ойындары</p>	<p>7.2.7.1 жарыс кезінде шыншыл ойынды, отансүйгіштікті, ынтымақтастықты паш ететін мінез-құлықты талқылау және бейімдеу 7.2.7.2 вербальды және бейвербальды деңгейде қарсыласына құрметпен қарайтындығын білдіру; 7.2.3.1 қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеудің бірқатар дағдыларын талқылап, көрсете алу ; 7.2.3.2 талқылау кезінде диалогқа белсенді қатысу; 7.3.5.1 дене жаттығулары бойынша басқа адамдардың тәжірибесін байытуға бағытталған білім мен дағдыларды анықтау; 7.3.5.2 диалог барысында оқу мақсатына қол жеткізу</p>

	Зияткерлік ойындар	7.2.6.1 жарыс қызметінің ережелері мен төрешілік ережелерін қолдану; 7.2.6.2 өзінің сөйлеу әдебін дұрыс бағалау; 7.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін пайдалану және баламалы шешімдер ұсыну
3 - тоқсан		
5. Шаңғы/кросс/коньки дайындығы	Қауіпсіздік техникасы. Сәйкес әрекеттерге арналған ширату және қалпына келтіру техникалары	7.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығуларының әртүрлі контекстіндегі ықтимал қауіп-қатерді анықтау; 7.3.4.2 өз пікірін айтуда пәндік терминдерді сәйкесінше пайдалану; 7.3.2.1 дене жаттығуларының алдында жалпы ширату өткізу және ағзаны қалпына келтіру техникасының компоненттерін көрсету
	Күш пен шыдамдылықты жақсартуға арналған қимыл әрекеттері	7.3.1.1 салауатты өмір салтының әсерін өз денсаулығына қатысты түсіну және түсіндіру; 7.3.1.2 жоспар бойынша ой-пікір мәтінін құрастыру; 7.1.4.1 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін жақсарту алу; 7.1.4.2 өз әрекетін реттеу үшін сөйлеу тілін пайдалану
	Кедергілерден өтуге арналған арнайы-спецификалық жаттығулар	7.1.3.1 спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдылары мен ретін жетілдіру және жинақтау; 7.1.3.2 іс-әрекет жоспары мен алгоритмін құрастыру; 7.3.3.1 әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығуларды орындауда ағзаның дене дайындығына қойылатын талаптарды және олардың ағзаның энергетикалық жүйесіне тигізетін әсерін сыртқы белгілер бойынша түсіну; 7.3.3.2 оқу тапсырмасын орындау сапасына өзіндік дұрыс баға беру
		7.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығуларының әртүрлі

6 бөлім. Шытырман және команда-түзуші ойындар

<p>Ойындағы командалық іс-әрекет және көшбасшылық</p>	<p>контекстіндегі ықтимал қауіп-қатерді анықтау; 7.3.4.2 өз пікірін айтуда пәндік терминдерді сәйкесінше пайдалану; 7.2.2.1 көшбасшылық және командада жұмыс істеу дағдыларын талқылай алу және көрсете алу; 7.2.2.2 мәдениетті тілмен қарым-қатынас жасау ережелерін білу және орындау</p>
<p>Ойын арқылы мәселені шешу дағдыларын жетілдіру</p>	<p>7.2.8.1 қимыл-қозғалыстың әртүрлі контекстімен байланысты рөлдерді қолдану; 7.2.8.2 бағытталған өзара және өзін-өзі бақылауды жүзеге асыру; 7.1.4.1 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін жақсарту алу; 7.1.4.2 өз әрекетін реттеу үшін сөйлеу тілін пайдалану</p>
<p>Балама ойын жағдаяттарын құрастыру</p>	<p>7.2.3.1 қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеудің бірқатар дағдыларын талқылап, көрсете алу; 7.2.3.2 талқылау кезінде диалогқа белсенді қатысу; 7.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін пайдалану және баламалы шешімдер ұсыну</p>
<p>Топтарда шытырман-ойын құрастыру</p>	<p>7.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімін жетілдіру; 7.2.1.2 паравербальды тәсілдерді пайдалана отырып нақтылауға, түсінуге бағытталған сұрақтар қою; 7.2.6.1 жарыс қызметінің ережелері мен төрешілік ережелерін қолдану; 7.2.6.2 өзінің сөйлеу әдебін дұрыс бағалау</p>
<p>4 - тоқсан</p>	
	<p>7.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған дене</p>

<p>7. Шабуыл-ойындардағы дағдыларды дамыту</p>	<p>Қауіпсіздік техникасы. Ойын жағдаяттарында допты игеруді орындау техникасы</p>	<p>жаттығуларының әртүрлі контекстіндегі ықтимал қауіп-қатерді анықтау; 7.3.4.2 өз пікірін айтуда пәндік терминдерді сәйкесінше пайдалану; 7.1.1.1 кең диапазондағы спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерде дәлдікті, бақылауды және ептілікті дамыту үшін қимыл дағдыларын жетілдіру; 7.1.1.2 оларды орындау сапасын бақылау үшін кинестетикалық және көру талдағыштарын пайдалану</p>
	<p>Кеңістікті бағдарлау және допты беру дағдыларын дамыту</p>	<p>7.1.2.1 әртүрлі дене жаттығуларын орындауда қимыл комбинациялары мен олардың ретін жетілдіру және жинақтау; 7.1.2.2 алдын ала, кезекті және қорытынды өзін-өзі бақылауды орындау; 7.2.4.1 дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекетті оңтайландыру және баламаларды құрастыру үшін ережелер мен құрылымдық тәсілдерді көрсету; 7.2.4.2 релаксация техникаларын әртүрлі жағдайларда қолдану</p>
	<p>Тактикалық әрекеттер: жеке, топтық, командалық</p>	<p>7.1.5.1 бірқатар дене жаттығуларында тактикаларды, стратегияларды және құрылымдық идеяларды жасап шығара алу және бағалай алу</p>
	<p>Өзінің шабуыл-ойындарын құрыстыру және өткізу</p>	<p>7.2.8.1 қимыл-қозғалыстың әртүрлі контекстімен байланысты рөлдерді қолдану; 7.2.8.2 бағытталған өзара және өзін-өзі бақылауды жүзеге асыру; 7.1.6.1 әртүрлі қозғалыс белсенділігін орындауда тәжірибе өткізу кезіндегі қауіпті білу және алдын алу</p>
	<p>Сауықтыратын жүгіріс</p>	<p>7.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығуларының әртүрлі контекстіндегі ықтимал қауіп-қатерді анықтау; 7.3.4.2 өз пікірін айтуда пәндік терминдерді сәйкесінше пайдалану</p>

8. Жеңіл атлетика арқылы белсенді өмір салты.	Белгілерге лезде жауап беруді талап ететін ойындар	7.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін пайдалану және баламалы шешімдер ұсыну
	Ширату және қалпына келу шаралары	7.3.3.1 әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығуларды орындауда ағзаның дене дайындығына қойылатын талаптарды және олардың ағзаның энергетикалық жүйесіне тигізетін әсерін сыртқы белгілер бойынша түсіну; 7.3.3.2 оқу тапсырмасын орындау сапасына өзіндік дұрыс баға беру
	Спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезінде қимылдарды жетілдіру	7.1.3.1 спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдылары мен ретін жетілдіру және жинақтау; 7.1.3.2 іс-әрекет жоспары мен алгоритмін құрастыру
	Қимыл-қозғалыс белсенділігі арқылы денсаулықты нығайту	7.3.1.1 салауатты өмір салтының әсерін өз денсаулығына қатысты түсіну және түсіндіру; 7.3.1.2 жоспар бойынша ой-пікір мәтінін құрастыру

4) 8 – сынып:

4-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
1 бөлім. Денсаулық және фитнес жеңіл атлетикалық әрекет арқылы	Қауіпсіздік техникасы. Төменгі сөре және сөре екпіні	8.3.4.1 қауіпсіздік техникасының күрделі сұрақтарын, сондай-ақ денсаулыққа төнуі ықтимал қауіпті азайту тәсілдерін түсіну; 8.3.4.2 үлгі бойынша қисынды ақпаратты пайымдау құрастыру
	Орта қашықтыққа жүгіру дағдыларын дамыту	8.2.3.1 қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеудің бірқатар дағдыларын қолдану және көрсету; 8.2.3.2 тыныс техникаларын эмоциялық кернеуді жою үшін қолдану; 8.3.2.1 ширату мен қалпына келтіруге арналған жаттығулар кешенін құрастырып және көрсете отырып, олардың маңыздылығын ұғыну
		8.1.2.1 кең диапазондағы жаттығуларда қимыл

	Секіргіштікті дамытуға бағытталған іс-әрекет	комбинациялары мен олардың ретін түсіндіру және көрсету; 8.1.2.2 өзін-өзі бақылаудың барлық түрін орындау
	Лақтыру және тастау кезінде бұлшық ет күші мен төзімділігін дамыту	8.1.1.1 кең диапазондағы спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерде дәлдікті, бақылауды және ептілікті дамыту үшін қимыл дағдыларын көрсете алу; 8.1.1.2 өткізілген жұмыстың орындалуына есеп беру және өзіне-өзі шын баға беру; 8.3.5.1 дене жаттығулары бойынша басқа адамдардың тәжірибесін байытуға бағытталған білімі мен дағдыларын көрсету
2. Ойын арқылы мәселені шешу дағдылары	Ойын жағдаяттарында амалдарды іске асыру	8.1.1.1 кең диапазондағы спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерде дәлдікті, бақылауды және ептілікті дамыту үшін қимыл дағдыларын көрсете алу; 8.1.1.2 өткізілген жұмыстың орындалуына есеп беру және өзіне-өзі шын баға беру; 8.1.3.1 спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдылары мен ретін түсіндіру және көрсету; 8.1.3.2 жолдасының сұрауы бойынша мақсатты көмек көрсету; 8.2.4.1 дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекетті оңтайландыру және баламаларды құрастыру үшін ережелер мен құрылымдық тәсілдерді пайдалану және талқылай алу; 8.2.4.2 эмоциялық кернеуді жоюға арналған релаксация техникаларын білу және қолдану
	Ойын функциясы.	8.1.2.1 кең диапазондағы жаттығуларда қимыл комбинациялары мен олардың ретін түсіндіру және көрсету; 8.1.2.2 өзін-өзі бақылаудың барлық түрін орындау
		8.1.5.1 кең диапазондағы дене жаттығуларында тактикаларды, стратегияларды және құрылымдық идеяларды анықтау және бағалау; 8.1.5.2 оқу міндетін орындау кезінде сыныптастарымен бірлесіп отырып, тиімді жұмыс істеу;

	Жарысу ойын әрекетін ұйымдастыру	<p>8.2.2.1 көшбасшылық және командада жұмыс істеу дағдыларын көрсету және қолдану ;</p> <p>8.2.2.2 топтағы нәтижелі қарым-қатынас дағдыларын меңгеру;</p> <p>8.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімін көрсету;</p> <p>8.2.1.2 орындап жатқан әрекеттеріне ауызша түсініктеме беру</p>
2 - тоқсан		
3 бөлім. Гимнастика элементтері және оның түрлері	Қауіпсіздік техникасы. Орнында және қозғалыста орындалатын саптық амалдар	<p>8.3.4.1 қауіпсіздік техникасының күрделі сұрақтарын, сондай-ақ денсаулыққа төнуі ықтимал қауіпті азайту тәсілдерін түсіну;</p> <p>8.3.4.2 үлгі бойынша қисынды ақпаратты пайымдау құрастыру</p>
	Акробатикалық жаттығуларды біріктіру: секіру және тенгеру	<p>8.3.2.1 ширату мен қалпына келтіруге арналған жаттығулар кешенін құрастырып және көрсете отырып, олардың маңыздылығын ұғыну;</p> <p>8.1.2.1 кең диапазондағы жаттығуларда қимыл комбинациялары мен олардың ретін түсіндіру және көрсету;</p> <p>8.1.2.2 өзін-өзі бақылаудың барлық түрін орындау</p>
	Гимнастикалық құрал-жабдықтардағы комбинациялар	<p>8.1.5.1 кең диапазондағы дене жаттығуларында тактикаларды, стратегияларды және құрылымдық идеяларды анықтау және бағалау;</p> <p>8.1.5.2 оқу міндетін орындау кезінде сыныптастарымен бірлесе отырып, тиімді жұмыс істеу;</p> <p>8.1.4.1 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін салғастыру;</p> <p>8.1.4.2 әрекеттің жоспары мен ретін құру</p>
	Бірғақты гимнастика еркін жаттығуларының кешені	<p>8.2.2.1 көшбасшылық және командада жұмыс істеу дағдыларын көрсету және қолдану ;</p> <p>8.2.2.2 топтағы нәтижелі қарым-қатынас дағдыларын меңгеру;</p>

		8.3.5.1 дене жаттығулары бойынша басқа адамдардың тәжірибесін байытуға бағытталған білімі мен дағдыларын көрсету
4. Қазақтың халық дәстүрлеріне сүйенетін ойындар	Қозғалмалы ойындар	8.2.7.1 жарыс кезінде шыншыл ойынды, отансүйгіштікті, ынтымақтастықты паш ететін мінез-құлықты бағалау; 8.2.7.2 пәндік лексиканы пайдалана отырып, баға беру пайымдарын құрастыру; 8.2.3.1 қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеудің бірқатар дағдыларын қолдану және көрсету ; 8.2.3.2 тыныс техникаларын эмоциялық кернеуді жою үшін қолдану; 8.3.5.1 дене жаттығулары бойынша басқа адамдардың тәжірибесін байытуға бағытталған білімі мен дағдыларын көрсету
	Қазақтың халық ойындары	8.2.6.1 жарыс қызметінің ережелері мен төрешілік ережелерін салыстыру; 8.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін көрсету мен салыстыру және баламалы шешімдер ұсыну; 8.2.5.2 өз іс-әрекетін ауызша жоспарлау, оны бақылау және бағалау
3 тоқсан		
5. Шаңғы/кросс/коньки дайындығы	Қауіпсіздік техникасы. Дене қасиеттерін дамытуға бағытталған ширату және қалпына келтіру техникалары	8.3.4.1 қауіпсіздік техникасының күрделі сұрақтарын, сондай-ақ денсаулыққа төнуі ықтимал қауіпті азайту тәсілдерін түсіну; 8.3.4.2 үлгі бойынша қисынды ақпаратты пайымдау құрастыру; 8.3.2.1 ширату мен қалпына келтіруге арналған жаттығулар кешенін құрастырып және көрсете отырып, олардың маңыздылығын ұғыну
	Арнайы жаттығулар техникасы дағдыларын бекіту	8.3.1.1 салауатты өмір салтының денсаулыққа тигізетін әсерін өз мысалымен көрсету; 8.1.4.1 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін салғастыру;

		8.1.4.2 әрекеттің жоспары мен ретін құру
	Әртүрлі кедергілерден өте отырып жүгіру	8.1.3.1 спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдылары мен ретін түсіндіру және көрсету
6 бөлім. Командалық ойындар белсенді іс-әрекет түрі ретінде	Командалық ойындардағы көшбасшылық дағдылар	8.1.3.2 жолдасының сұрауы бойынша мақсатты көмек көрсету; 8.3.3.1 әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығуларды орындау кезіндегі ағзаның энергетикалық жүйесінің қызметін түсіндіру; 8.3.3.2 үлгі бойынша монолог-пайымдау құру; 8.3.4.1 қауіпсіздік техникасының күрделі сұрақтарын, сондай-ақ денсаулыққа төнуі ықтимал қауіпті азайту тәсілдерін түсіну; 8.3.4.2 үлгі бойынша қисынды ақпаратты пайымдау құрастыру; 8.2.2.1 көшбасшылық және командада жұмыс істеу дағдыларын көрсету және қолдану; 8.2.2.2 топтағы нәтижелі қарым-қатынас дағдыларын меңгеру
	Қимыл үйлесімділігін дамытуға арналған ойындар	8.2.8.1 қимыл-қозғалыстың әртүрлі контекстімен байланысты рөлдер мен олардың айырмашылықтарын көрсету және салыстыру; 8.2.8.2 сөз сөйлеуді жоспарлау, оны үлгіге сәйкес өзгерту; 8.1.4.1 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін салғастыру; 8.1.4.2 әрекеттің жоспары мен ретін құру
	Логикалық ойлауды дамытатын ойындар	8.2.3.1 қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеудің бірқатар дағдыларын қолдану және көрсету; 8.2.3.2 тыныс техникаларын эмоциялық кернеуді жою үшін қолдану; 8.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін көрсету мен салыстыру және баламалы шешімдер ұсыну;

		8.2.5.2 өз іс-әрекетін ауызша жоспарлау, оны бақылау және бағалау
	Зеректікті, зейінділікті және тапқырлықты дамытатын ойындар	8.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімін көрсету; 8.2.1.2 орындап жатқан әрекеттеріне ауызша түсініктеме беру; 8.2.6.1 жарыс қызметінің ережелері мен төрешілік ережелерін салыстыру
4 - тоқсан		
7. Командалық ойындардағы негізгі дағдылар	Қауіпсіздік техникасы. Ойын техникасы	8.3.4.1 қауіпсіздік техникасының күрделі сұрақтарын, сондай-ақ денсаулыққа төнуі ықтимал қауіпті азайту тәсілдерін түсіну; 8.3.4.2 үлгі бойынша қисынды ақпаратты пайымдау құрастыру; 8.1.1.1 кең диапазондағы спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерде дәлдікті, бақылауды және ептілікті дамыту үшін қимыл дағдыларын көрсете алу; 8.1.1.2 өткізілген жұмыстың орындалуына есеп беру және өзіне-өзі шын баға беру
	Ойын тактикасы	8.1.2.1 кең диапазондағы жаттығуларда қимыл комбинациялары мен олардың ретін түсіндіру және көрсету; 8.1.2.2 өзін-өзі бақылаудың барлық түрін орындау; 8.2.4.1 дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекетті оңтайландыру және баламаларды құрастыру үшін ережелер мен құрылымдық тәсілдерді пайдалану және талқылай алу; 8.2.4.2 эмоциялық кернеуді жоюға арналған релаксация техникаларын білу және қолдану
		8.1.5.1 кең диапазондағы дене жаттығуларында тактикаларды, стратегияларды және құрылымдық идеяларды анықтау және бағалау; 8.1.5.2 оқу міндетін орындау кезінде сыныптастарымен бірлесе отырып, тиімді жұмыс істеу; 8.2.8.1 қимыл-қозғалыстың әртүрлі контекстімен байланысты

	Ойындағы шығармашылық белсенділік	рөлдер мен олардың айырмашылықтарын көрсету және салыстыру; 8.2.8.2 сөз сөйлеуді жоспарлау, оны үлгіге сәйкес өзгерту; 8.1.6.1 қимыл белсенділігімен байланысты қиындықтарды жеңу және қауіпке төтеп беру дағдыларын жақсарту алу
8. Жеңіл атлетика дағдылары арқылы денсаулықты нығайту	Ойлы-қырлы жермен жүгіру	8.3.4.1 қауіпсіздік техникасының күрделі сұрақтарын, сондай-ақ денсаулыққа төнуі ықтимал қауіпті азайту тәсілдерін түсіну; 8.3.4.2 үлгі бойынша қисынды ақпаратты пайымдау құрастыру
	Шыдамдылықты дамытуға бағытталған әрекет	8.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін көрсету мен салыстыру және баламалы шешімдер ұсыну; 8.2.5.2 өз іс-әрекетін ауызша жоспарлау, оны бақылау және бағалау
	Секіру кезеңдерін қолдану	8.3.3.1 әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығуларды орындау кезіндегі ағзаның энергетикалық жүйесінің қызметін түсіндіру; 8.3.3.2 үлгі бойынша монолог-пайымдау құру
	Лактыру мен тастау түріндегі фитнес компоненттері	8.1.3.1 спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдылары мен ретін түсіндіру және көрсету; 8.1.3.2 жолдасының сұрауы бойынша мақсатты көмек көрсету; 8.3.1.1 салауатты өмір салтының денсаулыққа тигізетін әсерін өз мысалымен көрсету

5) 9 – сынып:

5-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
	Қауіпсіздік техникасы. Спринтерлік жүгіруді жетілдіру	9.3.4.1 денсаулық пен қауіпсіздік техникасының күрделі сұрақтарын түсіну және егжей-тегжейлі сипаттау; 9.3.4.2 іс-әрекет сапасы жайлы оң баға беретін ауызша пікір білдіруді құрастыру

<p>1. Жүгіру, секіру және лақтыру техникаларын жетілдіру</p>	<p>Жүгірудегі шыдамдылық дағдыларын жақсарту</p>	<p>9.3.3.1 энергетикалық жүйесінің қызметін және оның әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығулармен байланысын түсіндіру және сипаттау; 9.3.3.2 өзінің және өзгелердің сөйлеу тілінің қызметін критерийлер бойынша бағалау; 9.3.2.1 нақты дене жаттығулары үшін ширатулар құрастыру, түсіндіру және ағзаны қалпына келтірудің тиімділігін бағалау; 9.3.2.2 топтағы жұмыс кезіндегі қарым-қатынас міндеттерін тиімді шешу</p>
	<p>Секірудің әртүрлі модификациялары</p>	<p>9.1.2.1 кең диапазондағы жаттығуларда жеткілікті техникалық деңгейде қимыл комбинациялары мен олардың ретін қолдану; 9.1.2.2 оқу тапсырмасын орындауына өзіне-өзі баға беру</p>
<p>2. Командалық спорттық ойындарды арқылы өзара әрекеттесу</p>	<p>Лақтыру мен тастау дағдыларын жетілдіруге арналған жаттығулар кешендерін құрастыру</p> <p>Ойын техникасы</p>	<p>9.1.1.1 кең диапазондағы спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерде дәлдікті, бақылауды және ептілікті дамыту үшін қимыл дағдыларын салғастыру; 9.1.1.2 орындау кезінде өзара көмек көрсету</p> <p>9.1.1.1 кең диапазондағы спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерде дәлдікті, бақылауды және ептілікті дамыту үшін қимыл дағдыларын салғастыру; 9.1.1.2 орындау кезінде өзара көмек көрсету; 9.1.3.1 мұғалімнің бағыттаушы көмегі мен спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдылары мен ретін қиыстыру; 9.1.3.2 орындау барысында көмекке жүгіну; 9.2.4.1 дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекетті оңтайландыру және баламаларды құрастыру үшін ережелер мен құрылымдық тәсілдерді салғастыру;</p>

		9.2.4.2 эмоциялық кернеуді жоюға арналған релаксация техникаларын білу және орындау;
	Спорттық ойындардағы тактика және тактикалық әрекеттер	9.1.2.1 кең диапазондағы жаттығуларда жеткілікті техникалық деңгейде қимыл комбинациялары мен олардың ретін қолдану; 9.1.2.2 оқу тапсырмасын орындауына өзіне-өзі баға беру; 9.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімін бағалау; 9.2.1.2 осы білімнің қажеттігі туралы байланыстырып айтатын бағалау пікірін құрастыру
2 - тоқсан		
3. Гимнастика арқылы денесін басқару дағдылары	Қауіпсіздік техникасы. Топтағы саптық жаттығулар	9.3.4.1 денсаулық пен қауіпсіздік техникасының күрделі сұрақтарын түсіну және егжей-тегжейлі сипаттау; 9.3.4.2 іс-әрекет сапасы жайлы оң баға беретін ауызша пікір білдіруді құрастыру
	Акробатикалық элементтер комбинациясын құрастыру	9.3.2.1 нақты дене жаттығулары үшін ширатулар құрастыру, түсіндіру және ағзаны қалпына келтірудің тиімділігін бағалау; 9.3.2.2 топтағы жұмыс кезіндегі қарым-қатынас міндеттерін тиімді шешу; 9.1.2.1 кең диапазондағы жаттығуларда жеткілікті техникалық деңгейде қимыл комбинациялары мен олардың ретін қолдану; 9.1.2.2 оқу тапсырмасын орындауына өзіне-өзі баға беру
	Гимнастикалық құрал-жабдықтарда орындалатын жаттығулар ретін құру	9.1.5.1 кең диапазондағы дене жаттығуларында тактикаларды, стратегияларды және құрылымдық идеяларды құру, талдау; 9.1.5.2 топта нәтижелі қарым-қатынасты жүзеге асыру; 9.1.4.1 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін бағалау
		9.2.7.1 жарыс кезінде шыншыл ойынды, отансүйгіштікті, ынтымақтастықты паш ететін мінез-құлықты сақтау;

4. Қазақстан халықтарының ойындары	Халықаралық ойындар	<p>9.2.7.2 өз көзқарасын сендіре дәйектеу;</p> <p>9.2.3.1 қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеудің бірқатар дағдыларын бағалау;</p> <p>9.2.3.2 тыныс техникаларын эмоциялық кернеуді жою үшін қолданудың тиімділігін бағалау;</p> <p>9.3.5.1 дене жаттығулары бойынша басқа адамдардың тәжірибесін байытуға бағытталған білім мен дағдыларды бағалау</p>
	Зияткерлік ойындар	<p>9.2.6.1 жарыс қызметінің ережелері мен төрешілік ережелерін бағалау және талдау;</p> <p>9.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін бағалау және талдау;</p> <p>9.2.5.2 пәндік лексиканы пайдалана отырып, баға беру пайымдарын қолдану</p>
3 тоқсан		
5. Шаңғы/кросс/коньки дайындығы	Қауіпсіздік техникасы. Ширату және қалпына келу техникасы кешендерін құрастыру	<p>9.3.4.1 денсаулық пен қауіпсіздік техникасының күрделі сұрақтарын түсіну және егжей-тегжейлі сипаттау;</p> <p>9.3.4.2 іс-әрекет сапасы жайлы оң баға беретін ауызша пікір білдіруді құрастыру;</p> <p>9.3.2.1 нақты дене жаттығулары үшін ширатулар құрастыру, түсіндіру және ағзаны қалпына келтірудің тиімділігін бағалау;</p> <p>9.3.2.2 топтағы жұмыс кезіндегі қарым-қатынас міндеттерін тиімді шешу</p>
	Күш пен төзімділікті жақсартуға арналған жаттығулар кешені	<p>9.3.1.1 салауатты өмір салтының денсаулыққа тигізетін әсерін өз мысалымен салауатты өмір салтының денсаулыққа тигізетін әсерін өз мысалымен дәлелдеу;</p> <p>9.3.1.2 тиімді қарым-қатынас үшін вербальды және бейвербальды тәсілдерді сай таңдау;</p> <p>9.1.4.1 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін бағалау</p>
		9.1.3.1 мұғалімнің бағыттаушы көмегімен спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі

	Кедергілерден өтуге арналған арнайы-спецификалық жаттығуларды жетілдіру	қимыл дағдылары мен ретін қиыстыру; 9.1.3.2 орындау барысында көмекке жүгіну; 9.3.3.1 энергетикалық жүйесінің қызметін және оның әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығулармен байланысын түсіндіру және сипаттау; 9.3.3.2 өзінің және өзгелердің сөйлеу тілінің қызметін критерийлер бойынша бағалау
6. Команда-түзуші ойындар	Ойындағы командалық іс-әрекет және көшбасшылық.	9.3.4.1 денсаулық пен қауіпсіздік техникасының күрделі сұрақтарын түсіну және егжей-тегжейлі сипаттау; 9.3.4.2 іс-әрекет сапасы жайлы оң баға беретін ауызша пікір білдіруді құрастыру; 9.2.2.1 көшбасшылық және командада жұмыс істеу дағдыларын бағалау
	Спорттық ойындарда мәселені шешу дағдыларын жетілдіру	9.2.8.1 қимыл-қозғалыс контекстімен байланысты әртүрлі рөлдерді бағалау; 9.2.8.2 өзінің сөз сөйлегенін талдау, оны үлгіге сәйкес өзгерту; 9.1.4.1 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін бағалау
	Ойын комбинацияларын құрастыру	9.2.3.1 қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеудің бірқатар дағдыларын бағалау; 9.2.3.2 тыныс техникаларын эмоциялық кернеуді жою үшін қолданудың тиімділігін бағалау; 9.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін бағалау және талдау; 9.2.5.2 пәндік лексиканы пайдалана отырып, баға беру пайымдарын қолдану
4 - тоқсан		
		9.3.4.1 денсаулық пен қауіпсіздік техникасының күрделі сұрақтарын түсіну және егжей-тегжейлі сипаттау; 9.3.4.2 іс-әрекет сапасы жайлы оң баға беретін ауызша пікір білдіруді құрастыру;

<p>7. Командалық іс-әрекеттегі әлеуметтік дағдылар және міндеттердің шешілуі</p>	<p>Қауіпсіздік техникасы. Ойын жағдаяттарында допты игеру техникасы</p>	<p>9.1.1.1 кең диапазондағы спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерде дәлдікті, бақылауды және ептілікті дамыту үшін қимыл дағдыларын салғастыру; 9.1.1.2 орындау кезінде өзара көмек көрсету</p>
	<p>Ойын кеңістігін бағдарлау дағдыларын жетілдіру</p>	<p>9.1.2.1 кең диапазондағы жаттығуларда жеткілікті техникалық деңгейде қимыл комбинациялары мен олардың ретін қолдану; 9.1.2.2 оқу тапсырмасын орындауына өзіне-өзі баға беру; 9.2.4.1 дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекетті оңтайландыру және баламаларды құрастыру үшін ережелер мен құрылымдық тәсілдерді салғастыру; 9.2.4.2 эмоциялық кернеуді жоюға арналған релаксация техникаларын білу және орындау</p>
	<p>Жеке, топтық, командалық тактикалық әрекеттер</p>	<p>9.1.5.1 кең диапазондағы дене жаттығуларында тактикаларды, стратегияларды және құрылымдық идеяларды құру, талдау; 9.1.5.2 топта нәтижелі қарым-қатынасты жүзеге асыру</p>
<p>Бұлшық еттердің әртүрлі топтары үшін ширату және қалпына келу кешенін жасау</p>		<p>9.3.3.1 энергетикалық жүйесінің қызметін және оның әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығулармен байланысын түсіндіру және сипаттау; 9.3.3.2 өзінің және өзгелердің сөйлеу тілінің қызметін критерийлер бойынша бағалау; 9.1.6.1 мұғалімнің эмоционалдық көмегімен қимыл белсенділігімен байланысты қиындықтарды жеңу және қауіпке төтеп беру дағдыларын бағалау; 9.1.6.2 өзінің және айналасындағы адамдардың сөйлеу жосығын дұрыс бағалау</p>
	<p>Стайерлік жүгіру дағдыларын дамыту</p>	<p>9.1.3.1 мұғалімнің бағыттаушы көмегімен спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдылары мен ретін қиыстыру;</p>

8. Денсаулық және фитнес қозғалыс белсенділігі арқылы		9.1.3.2 орындау барысында көмекке жүгіну
	Секіру және лақтыру дағдыларын дамыту	9.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін бағалау және талдау; 9.2.5.2 пәндік лексиканы пайдалана отырып, баға беру пайымдарын қолдану; 9.3.4.1 денсаулық пен қауіпсіздік техникасының күрделі сұрақтарын түсіну және егжей-тегжейлі сипаттау; 9.3.4.2 іс-әрекет сапасы жайлы оң баға беретін ауызша пікір білдіруді құрастыру
	Қозғалыс қабілеттері арқылы денсаулықты нығайту	9.3.1.1 салауатты өмір салтының денсаулыққа тигізетін әсерін өз мысалымен салауатты өмір салтының денсаулыққа тигізетін әсерін өз мысалымен дәлелдеу; 9.3.1.2 тиімді қарым-қатынас үшін вербальды және бейвербальды тәсілдерді сай таңдау

6) 10 – сынып:

6-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
1. Жүгіру, секіру және лақтыру техникаларын жетілдіру	Қауіпсіздік техникасы	10.3.4.1 денсаулыққа төнуі ықтимал қауіпті азайту тәсілдерінің күрделі сұрақтарын түсіну және егжей-тегжейлі сипаттау
	Жүгірудегі шыдамдылық дағдыларын жақсарту	10.3.3.1 энергетикалық жүйе қызметі мен әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығулар арасындағы байланысты тексеру; 10.3.3.2 мәтін-пайымдауға сүйене отырып, өз ұстанымын сенімді түрде дәлелдеу; 10.3.2.1 өздігінен нақты дене жаттығулары үшін ширатулар өткізу, ағзаны қалпына келтірудің тиімділігін бағалау
	Секірудің әртүрлі модификациялары	10.1.2.1 кең диапазондағы жаттығуларда жеткілікті техникалық деңгейде қимыл комбинациялары мен олардың ретін таңдауды негіздеу және қолдану

	Лактыру мен тастау дағдыларын жетілдіру	10.1.1.1 үлкен диапазондағы спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерде дәлдікті, бақылауды және ептілікті дамыту үшін қимыл дағдыларының тиімділігін бағалау ; 10.1.1.2 өткізілген жұмыстың сапасы туралы айтатын бағалау пікірін құрастыру
	Жүгіру эстафетасын құрастыру және өткізу	10.3.5.1 дене жаттығулары бойынша басқа адамдардың тәжірибесін байытуға бағытталған білім мен дағдыларды шығармашылық деңгейде насихаттау; 10.3.5.2 іс-әрекет мақсаты мен міндеттерін қалайтын нәтиже түрінде тұжырымдау
2. Командалық спорттық ойындарды арқылы өзара әрекеттесу	Жарысатын ойын әрекетін ұйымдастыру	10.1.5.1 кең диапазондағы дене жаттығуларында тактикаларды, стратегияларды және құрылымдық идеяларды салыстыру және салғастыру; 10.1.5.2 пәндік лексиканы қолдана отырып баға беру пайымын құру 10.2.2.1 көшбасшылық және командада жұмыс істеу дағдыларын өз бетімен жасаған критерийлер бойынша бағалау; 10.2.2.2 тақырып бойынша монолог-пайымдау құру; 10.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімінің өмірлік қажеттілігін дәйектеу; 10.2.1.2 өзінің сөз сөйлеуін жоспарлау, содан соң талдау, мақсатқа сәйкес түзету
	Спорттық ойындардағы тактика және тактикалық әрекеттер	10.1.5.1 кең диапазондағы дене жаттығуларында тактикаларды, стратегияларды және құрылымдық идеяларды салыстыру және салғастыру; 10.1.5.2 пәндік лексиканы қолдана отырып баға беру пайымын құру
		10.2.2.1 көшбасшылық және командада жұмыс істеу дағдыларын өз бетімен жасаған критерийлер бойынша бағалау; 10.2.2.2 тақырып бойынша монолог-пайымдау құру;

	Көшбасшылық дағдылар және командада жұмыс істеу дағдылары	10.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімінің өмірлік қажеттілігін дәйектеу; 10.2.1.2 өзінің сөз сөйлеуін жоспарлау, содан соң талдау, мақсатқа сәйкес түзету
2 - тоқсан		
3. Гимнастика арқылы денесін басқару дағдыларын жетілдіру	Қауіпсіздік техникасы. Топтағы саптық жаттығулар.	10.3.4.1 денсаулыққа төнуі ықтимал қауіпті азайту тәсілдерінің күрделі сұрақтарын түсіну және егжей-тегжейлі сипаттау
	Акробатикалық элементтер комбинациялары.	10.3.2.1 өздігінен нақты дене жаттығулары үшін ширатулар өткізу, ағзаны қалпына келтірудің тиімділігін бағалау; 10.1.2.1 кең диапазондағы жаттығуларда жеткілікті техникалық деңгейде қимыл комбинациялары мен олардың ретін таңдауды негіздеу және қолдану
	Көріністі құрастыру процесі және топта бағалау	10.2.2.1 көшбасшылық және командада жұмыс істеу дағдыларын өз бетімен жасаған критерийлер бойынша бағалау; 10.2.2.2 тақырып бойынша монолог-пайымдау құру; 10.2.3.1 қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеудің бірқатар дағдыларының тиімділігін саралау ; 10.2.3.2 эмоциялық кернеуді жою үшін өзін-өзі сендіру формулаларын және тыныс техникаларын қолдану
		10.2.7.1 жарыс кезінде шыншыл ойынды, отансүйгіштікті, ынтымақтастықты паш ететін мінез-құлықты талдау; 10.2.7.2 синтондық қарым-қатынастың базалық дағдыларын көрсету; 10.2.3.1 қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлесіп және ұтымды жұмыс істеудің бірқатар дағдыларының тиімділігін саралау ;

4. Қазақстан халықтарының ойындары	Халықаралық ойындар	10.2.3.2 эмоциялық кернеуді жою үшін өзін-өзі сендіру формулаларын және тыныс техникаларын қолдану; 10.3.5.1 дене жаттығулары бойынша басқа адамдардың тәжірибесін байытуға бағытталған білім мен дағдыларды шығармашылық деңгейде насихаттау; 10.3.5.2 іс-әрекет мақсаты мен міндеттерін қалайтын нәтиже түрінде тұжырымдау
	Зияткерлік ойындар	10.2.6.1 жарыс қызметінің ережелері мен төрешілік ережелерін білетінін ойын барысында көрсету; 10.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін бағалау мен талдау және баламалы шешімдер ұсыну
3 тоқсан		
5. Шаңғы/кросс/коньки дайындығы	Қауіпсіздік техникасы. Ширату және қалпына келу техникасы кешендері	10.3.4.1 денсаулыққа төнуі ықтимал қауіпті азайту тәсілдерінің күрделі сұрақтарын түсіну және егжей-тегжейлі сипаттау; 10.3.2.1 өздігінен нақты дене жаттығулары үшін ширатулар өткізу, ағзаны қалпына келтірудің тиімділігін бағалау
	Күш пен төзімділікті жақсартуға арналған жаттығулар кешендері	10.3.1.1 салауатты өмір салтының денсаулыққа тигізетін әсерін әртүрлі әдістермен белсенді насихаттау; 10.3.1.2 презентация түрінде жұрт алдында сөз сөйлеуді даярлау және ұсыну; 10.1.4.1 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін өз бетімен жасаған критерийлер бойынша бағалау; 10.1.4.2 әдеби тіл ережелеріне сәйкес, сөйлеу тілінің сан алуан түрлері мен нақышын пайдалана отырып өз пікірін білдіру
		10.1.3.1 өздігімен спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдылары мен ретін қиыстыру;

	Кедергілерден өтуге арналған арнайы-спецификалық жаттығуларды жетілдіру	10.3.3.1 энергетикалық жүйе қызметі мен әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығулар арасындағы байланысты тексеру; 10.3.3.2 мәтін-пайымдауға сүйене отырып, өз ұстанымын сенімді түрде дәлелдеу
6. Команда-түзуші ойындар	Ойындағы командалық іс-әрекет және көшбасшылық	10.3.4.1 денсаулыққа төнуі ықтимал қауіпті азайту тәсілдерінің күрделі сұрақтарын түсіну және егжей-тегжейлі сипаттау; 10.2.2.1 көшбасшылық және командада жұмыс істеу дағдыларын өз бетімен жасаған критерийлер бойынша бағалау; 10.2.2.2 тақырып бойынша монолог-пайымдау құру
	Спорттық ойындарда мәселені шешу дағдыларын жетілдіру	10.2.8.1 қимыл-қозғалыс контекстімен байланысты әртүрлі рөлдерді бейімдеу; 10.1.4.1 қимыл әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктерін өз бетімен жасаған критерийлер бойынша бағалау; 10.1.4.2 әдеби тіл ережелеріне сәйкес, сөйлеу тілінің сан алуан түрлері мен нақышын пайдалана отырып өз пікірін білдіру
	Баламалы ойын құрастыру	10.2.1.1 өзгергіш жағдайларға жауап беру үшін қимыл-қозғалыспен байланысты алған білімінің өмірлік қажеттілігін дәйектеу; 10.2.1.2 өзінің сөз сөйлеуін жоспарлау, содан соң талдау, мақсатқа сәйкес түзету; 10.2.6.1 жарыс қызметінің ережелері мен төрешілік ережелерін білетінін ойын барысында көрсету
4 - тоқсан		
	Қауіпсіздік техникасы. Ойын жағдаяттарында допты игеру техникасы	10.3.4.1 денсаулыққа төнуі ықтимал қауіпті азайту тәсілдерінің күрделі сұрақтарын түсіну және егжей-тегжейлі сипаттау; 10.1.1.1 үлкен диапазондағы спорттық-спецификалық қимыл әрекеттерде дәлдікті, бақылауды және ептілікті дамыту үшін қимыл

<p>7. Командалық іс-әрекеттегі әлеуметтік дағдылар және міндеттердің шешілуі</p>		<p>дағдыларының тиімділігін бағалау ; 10.1.1.2 өткізілген жұмыстың сапасы туралы айтатын бағалау пікірін құрастыру</p>
	<p>Ойын кеңістігін бағдарлау дағдыларын жетілдіру</p>	<p>10.1.2.1 кең диапазондағы жаттығуларда жеткілікті техникалық деңгейде қимыл комбинациялары мен олардың ретін таңдауды негіздеу және қолдану; 10.2.4.1 дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекетті оңтайландыру және баламаларды құрастыру үшін ережелер мен құрылымдық тәсілдерді бағалау; 10.2.4.2 эмоциялық кернеуді жою үшін өздігінен жаттығулар кешенін құру</p>
	<p>Жеке, топтық, командалық тактикалық әрекеттер</p>	<p>10.1.5.1 кең диапазондағы дене жаттығуларында тактикаларды, стратегияларды және құрылымдық идеяларды салыстыру және салғастыру; 10.1.5.2 пәндік лексиканы қолдана отырып баға беру пайымын құру</p>
	<p>Топта қызықты ойындар құрастыру</p>	<p>10.2.8.1 қимыл-қозғалыс контекстімен байланысты әртүрлі рөлдерді бейімдеу; 10.1.6.1 қимыл белсенділігімен байланысты қиындықтарды жеңу және қауіпке төтеп беру дағдыларын өздігінен бағалау</p>
<p>8. Денсаулық және фитнес қозғалыс белсенділігі арқылы</p>	<p>Бұлшық еттердің әртүрлі топтарына арналған ширату және қалпына келу кешені</p>	<p>10.3.3.1 энергетикалық жүйе қызметі мен әртүрлі дене жүктемесін беретін жаттығулар арасындағы байланысты тексеру; 10.3.3.2 мәтін-пайымдауға сүйене отырып, өз ұстанымын сенімді түрде дәлелдеу</p>
	<p>Жүгіру дағдыларын жетілдіру</p>	<p>10.1.3.1 өздігімен спорттық-спецификалық техникаларды орындау кезіндегі қимыл дағдылары мен ретін қиыстыру</p>
	<p>Секіру және лактыру дағдыларын жетілдіру</p>	<p>10.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін бағалау мен талдау және баламалы шешімдер ұсыну; 10.3.4.1 денсаулыққа төнуі ықтимал қауіпті азайту тәсілдерінің күрделі сұрақтарын</p>

	түсіну және егжей-тегжейлі сипаттау
Қозғалыс қабілеттері арқылы денсаулықты нығайту	10.3.1.1 салауатты өмір салтының денсаулыққа тигізетін әсерін әртүрлі әдістермен белсенді насихаттау; 10.3.1.2 презентация түрінде жұрт алдында сөз сөйлеуді даярлау және ұсыну

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 511-қосымша

Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Сөйлеу тілінің даму кемшіліктерін түзету" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптар үшін "Сөйлеу тілінің даму кемшіліктерін түзету" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) " Білім туралы" Заңының 5-бабы 14) тармақшасына сәйкес әзірленген.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2. "Сөйлеу тілінің даму кемшіліктерін түзету" пәнінің мақсаты- сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушылардың сөйлеу тіл құралдарын, қарым-қатынас, таным дағдыларын жетілдіру болып табылады.

3. Міндеттері:

- 1) сөйлеу тілі жеке дыбыстарын дұрыс айтуындағы және сөздердің дыбыстық-буындық құрылымын бұзылыстарын жою машықтандыру;
- 2) сөздік қорын анықтау, молайту, жүйелеу;
- 3) импрессивті және экспрессивті аграмматизмнің белгілерін түзету;
- 4) тұжырымдама элементтері бар ауызекі және сипаттамалы және нұсқаулы сөйлеу дағдыларын қалыптастыру және бекіту;
- 5) оқу мен жазуындағы жеке бұзылыстарын түзету;
- сөздерді меңгеру негізінде айқын бірқалыпты, ырғақты сөйлеу тілін қалыптастыру;
- 5) қажетті ақпаратты алу және түрлендіру, сыни тұрғыдан ойлау қабілетін дамыту;
- б) сөйлеу коммуникация процессінде вербальді дұрыс дағдыларын жетілдіру;

7) сын тұрғыдан ойлау, ақпаратты іздеу, қажетті ақпаратты алу және өзгерту дағдыларын дамыту;

8) қарым-қатынас құралы, білім көзі ретінде сөйлеу тілге саналы көзқарас қалыптастыру, қоғамға әлеуметтенуіне ықпал ететін мәдени капитал ретінде рухани-адамгершілік құндылықтарын қалыптастыру;

2 - тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

4. Логопедиялық-түзету әрекеті педагогикалық стратегияларды қолдану арқылы өз-өзіне сенімді, мақастты, қызығушылығы мен жауакершілігі мол және интеллектуалды дамыған, коммуникативті құзырлы тұлғаны қалыптастыру бағытталған:

1) әр білімалушының ойын тыңдап, қалыптасқан сөйлеу дағдыларын қолдану маңыздылығын мойындау;

2) мұқият түрде іріктеліп алынған коррекциялық тапсырмалар мен әрекет түрлерінің көмегімен ынталандыра және дамыта оқыту;

3) әр сабақта сөздік қарым-қатынасқа түсуге жағдай жасау;

4) сын тұрғыдан ойлау арқылы түзете оқытуға ықпал ету;

5) белсенді оқыту, білалушылардың іздену әрекеті мен элементтерін қолдау;

6) сөйлеу тілі күрделі бұзылған білімалушыларда сын тұрғыдан ойлау элементтерін дамыту;

7) өзбетімен мәтінмен танысуда "дамыдың жақын аймағында" жұмыс істеу, топта талқылау;

8) практикалық, шығармашылық әрекет;

9) іздену мен қосымша материалды қолдануды талап ететін тапсырмаларды орындау;

10) ізденушілік тәсіл ;

11) ойын әрекеті;

12) логопедиялық ықпалдың дәстүрлі және жаңа әдістері мен құралдарын ұштастыру;

13) сөйлеу тілі күрделі бұзылған білім алушыларды өз-өзін бағалаға және дамытуға ынталандыру үшін жағдай жасау;

14) білімалушылардың сөйлеу дағдыларына жүйелі мониторинг жасау.

5. Бағдарламада:

1) жалпы педагогикалық принциптер;

2) арнайы педагогиканың ерекшеленген принциптері: онтогенетикалық; этиопатогенетикалық;

3) арнайы тәсілдер:

тіл материалдарын бейімдеу, оқу материалдарын жеңілдету;

материалды полисенсорлы қабылдау;

тірек сигналдарды қолдану;

алгоритмдерді қолдану, берілген үлгі анықтамаларды айту;

ережелер мен нұсқауларды бөлшектеу;

әрекеттерге пікір білдіру;

тақырыптарды өту жылдамдығын оптимизациялау іске асырылады.

6. Сөйлеу тілі бұзылыстарын түзету келесі педагогикалық тәсілдерге негізделіп жүргізіледі:

1) құндылыққа бағдарланған тәсіл оқу қызметін ұйымдастыруды, білім алушының жеке құндылықтары жүйесін қалыптастыруды қарастырады;

2) адамгершілікке бағытталған тәсіл, оқу процесін дараландыру, білімалушының тұлғасының үйлесімді қалыптасуы мен жан-жақты дамуы, оның шығармашылық күштерінің толыққанды ашылуы, оның психикалық және физикалық дамуының жеке қасиеттерін, мінез-құлықтың қажеттіліктері мен мотивтерін, әлеуетті мүмкіндіктерін ескеруді көздейді;

3) әрекеттік тәсіл белсенділік тәсілі өз бетінше білімді меңгеруді, оқытудың мазмұны мен формасын түсінуді, оның нормаларының жүйесін түсіну мен қолдануды, білімді белсенді және табысты қалыптастыруды, кең ауқымды оқыту дағдыларын және дағдыларын меңгеруді көздейді;

4) дифференциалды тәсіл, олардың сипаттамаларын ескере отырып, оқытудың әртүрлі топтары үшін оқу үдерісінің мамандануын, оқытудың уәждемесіне әртүрлі тәсілдерді іздеуді, шығармашылық және сыни ойлауды дамытуды білдіреді;

5) құзыреттілік тәсілі, әлеуметтік тәжірибені пайдалануға негізделген әртүрлі салалардағы және әрекеттердегі мәселелерді өз бетінше шешуге үйрету қабілетін дамытуға бағытталған;

6) интегративтік тәсіл, аталған пәннің оқу пәндерімен пәнаралық байланысын қарастырады;

7) жүйелік тәсіл - білім алушылардың өз бетінше оқу іс-әрекетін ұйымдастыруға негізделген, әмбебап оқу қызметінің жүйесін қалыптастыруды және дамытуды қамтамасыз етеді;

8) коммуникативті тәсіл, екі немесе одан да көп адамның сөйлесу үдерісінде ақпарат алмасу мен байланысын, білімдерімен, дағдыларымен және қабілеттерімен алмасуды қамтиды; коммуникативті тәсілдің

нәтижесі - басқалармен өзара әрекеттесу процесінде тілдік және сөйлеу нормаларының жүйесімен дұрыс байланыс жасап, қарым-қатынас жағдайына сәйкес коммуникативтік мінез-құлықты таңдай отырып тілмен қарым-қатынас жасау.

7. "Сөйлеу тілінің даму кемшіліктерін түзету" пәні әлем туралы ғылыми түсініктерінің қалыптасуына және ғылым негіздерін меңгеруге жалпы білім беру негізін қалайды.

8. Логопедиялық кабинеттің жабдықталуы сөйлеу тілі күрделі бұзылған білім алушылардың оқу-коррекциялық материалдарды тиімді меңгерудің қажетті шарты болып табылады: стационарлық айналар, логопедиялық зондтар, шпательдер, массажға арналған төсек, дәстүрлі дидактикалық нысандар: жеке және топтық жұмысқа қажет үлестірмелі материалдар (карточкалар), суреттер, оқу, әдістемелік әдебиет, жұмыс дәптерлері, дәптерлер.

9. Оқытуда техникалық құралдар пайдалынады: мультимедиялық құралдар, интерактивті панель, блокнот, проектор, интерактивті тақта немесе экран, DVD жазылған видеофильмдер, компьютер үшөлшемді аксессуарлардан құралған электронды ресурстар.

10. Дизартрия, ринология, сөйлем тілінің ырғақтылығы мен жылдамдығы бұзылған балалармен арнайы тыныс алу және дауыс жаттығуларын өткізген кезде дыбыстық сигнал беретін "Логопедиялық тренажер" пайдалынады.

11. Тұтықпасы бар, фразалық сөйлеу тілі жетілмеген білімадушылар сөйлеуге шектеу қойған кезеңде "Сөйлеу коммуникациясын дамыту және меңгерту" коммуникативті құрал қолданылады.

3 - тарау. "Сөйлеу тілінің даму кемшіліктерін түзету" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

12. "Сөйлеу тілінің даму кемшіліктерін түзету" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 5-сынып – аптасына 8 сағат, оқу жылында – 272 сағатты;
- 2) 6-сынып – аптасына 8 сағат, оқу жылында – 272 сағатты;
- 3) 7-сынып – аптасына 6 сағат, оқу жылында – 204 сағатты;
- 4) 8-сынып – аптасына 6 сағат, оқу жылында – 204 сағатты;
- 5) 9-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 136 сағатты;
- 6) 10-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 136 сағатты құрайды.

13. Пәндік білімнің мазмұны коммуникативтік әрекеттер мен коммуникативтік дағдыларға негізделген. Коммуникативтік дағдылардағы оқу мақсаттары әр сынып деңгейіне сәйкес динамикалық даму бағытында жасалған.

14. Бағдарламадағы материал концентриялық қағиданы ұстанып құрастырылған.

15. Түзеу компонентін жоғары психикалық функцияларын, фонематикалық естуін, сөйлеу кезінде тыныс алуын, артикуляциялық және ұсақ моторикасын, сөйлеу тілінің қарқыны мен әуезділігін дамытуға арналған тапсырмалар мен жаттығулар қамтиды.

16. Әр сабақта міндетті түрде дыбыстарды машықтандыру, фонетикалық ұқсас дыбыстарды ажырату, сөйлеу моторикасын, фонематикалық қабылдау, талдау, жинақтау дағдыларын ары қарай жетілдіру жұмысы жоспарланады.

17. Фонетикалық ұқсас дыбыстарды ажырату жұмысы күрделі сөздік материал негізінде жүргізіледі. Фонематикалық талдау дыбыстарды тиімді машықтандыру мен ажыратуға, оқу мен жазудың бұзылуын алдан алуға ықпал етеді.

18. Бағдарлама оқыту мақсаттарын қамтитын 4 бөлімді қарастырады:

- 1) 1-бөлім "Қатынастың вербальді және паравербальді құралдары";
- 2) 2-бөлім "Тыңдалым және айтылым";
- 3) 3-бөлім "Оқылым";
- 4) 4-бөлім "Жазылым".

19. "Қатынастың вербальді және паравербальді құралдары" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) қатынастың вербальді емес құралдары;
- 2) қатынастың паравербальді құралдары;
- 3) талдау-жинақтау әрекеті.

20. "Тыңдалым және айтылым" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) сөзді түсіну және қабылдау;
- 2) дыбыс айтуы мен сөздің дыбыстық-буындық құрамын машықтандыру;
- 3) сөздің семантикалық құрылымын қалыптастыру;
- 4) грамматикалық түсініктерін қалыптастыру және аграмматизмдерді түзеу;
- 5) байланыстырып сөйлеу тілін дамыту және түзеу.

21. "Оқылым" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) әріп және буын деңгейіндегі түзету жұмысы;
- 2) сөз бен фраза деңгейіндегі түзету жұмысы;
- 3) фраза мен мәтін деңгейіндегі түзету жұмысы;
- 4) талдап және бағалап оқу;
- 5) әртүрлі көздерден ақпарат алу.

22. "Жазылым" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) әріп және буын деңгейіндегі түзету жұмысы;
- 2) сөз бен фраза деңгейіндегі түзету жұмысы;
- 3) фраза мен мәтін деңгейіндегі түзету жұмысы;
- 4) дизорфографияны алдын алу және түзету;
- 5) өзіндік жазбаша сөйлеу тілін қалыптастыру.

23. Оқу жылының басында екі апта ішінде білім алушылардың сөйлеу тілін тексеру ұйымдастырылады. Осы тексеру нәтижелері бойынша логопед білім алушылардың ауызша және жазбаша сөйлеу тілінің бұзылыстарын алдын алу және түзету жұмысын жоспарлайды.

24. Байланыстырып сөйлеуін дамытуда білім алушылардың өзіндік мүмкіндіктері ескеріледі. Байланыстырып сөйлеуін қалыптастыруда білім алушылардың өз ойын нақты білдіру, себеп салдар байланысын орнату, әрекеттер мен құбылыстардың реттілігін анықтау дағдаларын дамытуға аса назар аударылады.

4 - тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

25. Бағдарламада оқыту мақсаттары кодтық белгімен көрсетілген. Кодтағы бірінші сан сыныпты, екінші мен үшінші сандар – бөлім мен бөлімшені, төртінші сан оқыту және түзету мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 5.2.1.4 кодындағы: "5" – сынып, "2.1" – бөлімше, "4" – оқу мақсатының реттік нөмірі.

26. Оқыту мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

1-кесте

Бөлімше	Қатынастың вербальді және паравербальді құралдары" бөлімі					
	"Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1.1 Қатынастың вербальді емес құралдары	5.1.1.1 қатынасқа түсі кезінде адамның көңіл күйін аңғару: қуаныш, таңғалу, ұялу, мұң; 5.1.1.2 жағдаятқа байланысты сөйлеудің вербальді емес құралдарын түсіну, қолдану	6.1.1.1 суретте бейнеленген кейіпкердің көңіл күйін аңғару: қуаныш, таңғалу, ұялу, мұң;	7.1.1.1 қатынасқа түсі кезінде нұсқау бойынша бет қимылымен эртүрлі көңіл күйін келтіру: қуаныш, таңғалу, ұялу, мұң; 7.1.1.2 көрген немесе естіген ақпаратқа өз қатынасын бет қимылы арқылы (қуаныш, мұң, таңғалу) білдіру	8.1.1.1 көрген немесе естіген ақпаратқа өз қатынасын бет қимылы арқылы (қуаныш, мұң, таңғалу) білдіру; 8.1.1.2 эртүрлі дене тұрысының мағынасын түсіну ("мен өзімді жақсы сезінемін", "менің көңіл күйім жоқ", "мен ойға баттым")	9.1.1.1 әрекеттің (оқиғаның, одан кейін сезімдердің, көңіл күйдің) себеп салдарын анықтау; 9.1.1.2 үлгі және сөз нұсқауы бойынша эртүрлі дене тұрысын көрсету ("мен өзімді жақсы сезінемін", "менің көңіл күйім жоқ", "мен ойға баттым")	10.1.1.1 эмоциялық шиеленісу мен сөйлеуге қорқу сезімін жеңе білу; 10.1.1.2 сөйлеу қарқыны реттеуін білу (жылдамдату немесе баяулату)
1.2 Қатынастың	5.1.2.1 сөйлеу тіліне қатысы жоқ дыбыстарды ажырату және оларды топтастыру; 5.1.2.2 екі немесе үш сөз тіркестерін әуезділігі мен дауыс	6.1.2.1 сөйлеу кезінде диафрагмалды тыныс алуын меңгеру; 6.1.2.2 ауа ағымының күшін дұрыс реттей отырып	7.1.2.1 сөзде және сөз тіркестерінде логокалық екпінді табу және дауыспен білдіру; 7.1.2.2 сөзбен берілген нұсқау және	8.1.2.1 сөзтіркестерін ің мазмұны, кідіріске, дауыс ырғағына қарай есту арқылы сұрақ білдіретін сөзді тану; 8.1.2.2	9.1.2.1 сөйлемде сұрақ білдіретін сөзді кідіріс және дауыс арқылы білдіру; 9.1.2.2 шығарманың тақырыбына, басты ойына сай дауыс ырғағын келтіре сөйлеу 9.1.2.3	10.1.2.1 сөйлеу арқылы қатынасқа түсі мәдениетін білу, сақтау; 10.1.2.2 алдыға қойған белгілі бір мақсатқа жету үшін сөз қарқынын, ырғағын, дауыс ырғағын

паравербальді құралдары	ырғағына байланысты ажырату; 5.1.2.3 сөйлеу қарқынын, дауыс күшін және жоғары немесе төмен болуын ажырату	ауыздан демді дұрыс бағытта шығару 6.1.2.3 сөйлеу кезінде дұрыс тыныс алу және дауыс шығару (ауаны дұрыс бөлу)	үлгі бойынша ақырын, қатты шыққан дауыстың, жоғары немесе төмен тондағы дауыстың үлгісін жасау. Сөйлеу кезінде дұрыс тыныс алу.	әдеби шығармаларда дауыс ырғағы мен эмоциялық құрамдас бөлігінің өз ара байланысын аңғару	паравербальді құралдарды (ырғақ, жылдамдық, логикалық екпін, кідіріс) қолдану арқылы сұрақ қою; 9.1.2.4 жеке көрсеткіштері бойынша тыныс алу жаттығулары орындау	қолдану (өтініш білдіру, көңіл күйін байқату, мағынасын дәлелдеу); 10.1.2.3 сөйлеу мақсатына қарай сөз тіркестер қатарының ырғағын еске түсіріп қайталау
1.3 Талдау-жинақтау әрекеті	5.1.3.1 жанындағы адамның көңіл күйін сезу, серіктестердің бір бірімен қарым-қатынасының жағдайын түсіну; 5.1.3.2 дыбыс, сөз, бейнелер қатарын ұқсастың негізінде құру	6.1.3.1 монолог немесе диалогтың эмоциялық және дауыс ырғағының байланысын аңғару; 6.1.3.2 7 - 9 элементтен құралған сериялы сюжетті суреттердің логикалық реттілігін орнату	7.1.3.1 кейіпкерлердің қылықтарының себептерін түсіндіру, дәлел келтіру; 7.1.3.2 дыбыстар, сөздер, заттарды топтастыру негізіне алынған белгіні анықтау	8.1.3.1 дыбыстар, сөздер, заттарды топтастыру негізіне алынған белгіні анықтау		

2-кесте

Бөлімше	"Тыңдалым және айтылым" бөлімі					
	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	5.2.1.1 оқылған қысқа шығарманы, мұқият	6.2.1.1 әртүрлі жанырдағы шығармаларды естіп түсіну және олардың	7.2.1.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын	8.2.1.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 8.2.1.2	9.2.1.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау; 9.2.1.2	10.2.1.1

<p>2.1 Сөзді түсіну және қабылдау</p>	<p>тындап, мазмұнын қабылдап, түсіну; 5.2.1.2 құрбылырын ың жауабы не ден басталып, аяқталғанын біліп, өз сөзімен айтып беру; 5.2.1.3 хабарлы мәтіннің мазмұнын қабылдап, түсіну</p>	<p>мазмұны бойынша өз ойын білдіру; 6.2.1.2 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі ж ә н е қосымша ақпаратты анықтау; 6.2.1.3 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау</p>	<p>түсіну, детальді ақпаратты анықтау; 7.2.1.2 оқиғалардың кезектілігін еске түсіру, кейіпкерлердің іс-әрекеттерін бағалау; 7.2.1.3 шығармада бейнелі сөздің орнын түсіну, бағалау</p>	<p>мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аудара отырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау; 8.2.1.3 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтардағы (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіну</p>	<p>мәтінде көтерілген мәселені (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) талдай отырып, негізгі ойды анықтау; 9.2.1.3 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтардағы (нұсқаулы, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян, жаңалық) көтерілген мәселені талдау</p>	<p>тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін, шынайылығын зерттеп, қорытынды жасау; 10.2.1.2 құрбыларын мұқият тыңдап, сұрақ қоя білу</p>
<p>2.2 Дыбыс айтуы мен сөздің дыбыстық-буындық құрамын машықтандыру</p>	<p>5.2.2.1 үлгі бойынша өзбетімен қол саусақтарын ұқалау; 5.2.2.2 тақпақ, өлеңнің ырғағын ажырату; 5.2.2.3 тыныс алу, дауыс, артикуляциялық, бет бұлшықеттерінің дамытуға</p>	<p>6.2.2.1 сөз нұсқаулар бойынша өзбетімен қол саусақтарын ұқалау; 6.2.2.2 жуан, жіңішке дауысты дыбыстарды ажырату; 6.2.2.3 қатаң, ұяң, үнді дауыссыздарды (б-п; т-д; р-л; н-ң), олардың емлесін білу; 6.2.2.4 дыбыстық талдау жасау; 6.2.2.5</p>	<p>7.2.2.1 дыбыс айтуының тетіктерін нақтылау үшін кинестетикалық және көру талдауытарын қолдану; 7.2.2.2 2 - 4 элементтерде қойылған дыбыстың акустикалық артикуляциял</p>	<p>8.2.2.1 күрделігі әртүрлі ырғақ үлгілерін құру және оқу; 8.2.2.2 берілген ырғаққа сәйкес мәтінді таңдау; 8.2.2.3 дауыссыз дыбыстары қатар келген (жұмыртқа, сауысқан, домбыра) сөздерды айту кезінде қатар тұрған дауссыздарды бірсарынды айту; 8.2.2.4</p>	<p>9.2.2.1 буын тіркестерін дауысты, дауыссыздыбыстарын ауыстыра отырып өзгерту; 9.2.2.2 буындық құрамы күрделі сөздерді анық, тұтас айту(А.К.Маркова бойынша)</p>	<p>10.2.2.1 жалпы және ұсақ моторикасын үйлестуруге арналған жаттығуларды нұсқауға сүйеніп орындау; 10.2.2.2</p>

	бағытталған жаттығуларды орындау; 5.2.2.4 қойылғандыбыстарды дұрыс айтуында өз өзін бақылау	сөйлеу аппаратында ауыр бұзылыстары бар балалардан басқалары ана тілінің барлық дыбыстарын дұрыс, анық айту	ық сипаттамасын білу, артикуляциялық ық мүшелерінің қажетті қалпын еске түсіріп, көрсете білу; 7.2.2.4 дауыссыз дыбыстардың түрлерін ажырата білу	буын үндестігі туралы білімдерін жетілдіру, іс жүзінде байқатып, сөйлеу тәжірибелерінде дұрыс пайдалану	9.2.2.3 қазақ тілінің орфоэпиялық нормаларын сақтап, сөйлеу	сөйлеу мәнерлігін сақтау
2.3 Сөздің семантикалық құрылымын қалыптастыру сөздің семантикалық құрылымын қалыптастыру	5.2.3.1 заттың мағнасына қарай қоршаған ортадағы нысандар мен құбылыстарын тану, анықтау, атау; 5.2.3.2 туынды, түбірлес сөздерді еске түсіріп, оларды талдай білу; 5.2.3.3 түбір және қосымша. Олардың бір-бірінен айырмашылығын еске түсіру; 5.2.3.4 қосымшаның жұрнақ, жалғау болып екіге бөлінуі. Әрқайсысының өзіндік белгілері, қызметін ажырату	6.2.3.1 зат есімдерді семантикалық белгілері бойынша ажырату; 6.2.3.2 есімдіктерді түсіну және қолдану (жіктеу, сілтеу, өздік, сұрау, болымсыздық). Олардың емлесі; 6.2.3.3 есімдерден зат есім тудыратын жұрнақтарды қолданып, сөз өзгерту, мағынасына көңіл аудару	7.2.3.1 зат есімнің жіктік жалғаулары, олардың жекеше, көпше түрлерін қолдану; 7.2.3.3 омоним, синоним, антоним сөздерін орынды қолдану	8.2.3.1 етістіктен зат есім тудыратын жұрнақтарды пайдаланып, сөз өзгерту; 8.2.3.2 сан есімнің анықтамасын еске түсіру, мысал келтіру; 8.2.3.3 есептік, реттік сан есімдерді ауызекі сөйлеуінде орынды қолдану. Есептік және реттік сан есімді ажырата білу	9.2.3.1 сын есімнің шырайлары; 9.2.3.2 ауызекі сөйлеуінде түбірлес сөздерді, қарсы мәндес, мағнасы құсас сөздерді қолдану; 9.2.3.3 күрделі сөздердің түрлерін қолдану (біріккен сөздер, құрама сөз, қос сөздер). Олардың емлесін қолдану; 9.2.3.4 етістіктің шақтарын қолдану.	10.2.3.1 сын есімнің түрлерін білу, шырайларын ажырату, іс жүзінде қолдану; 10.2.3.2 етістіктің түрлерін ажырата білу, мысалдар келтіру, іс жүзінде қолдану; 10.2.3.3 үстеудің түрлерін ажырата білу, ауызша сөйлеу тілінде қолдану; 10.2.3.4 мәтінде түбірлес сөздерді табу, олардың қай сөз таптарына жататынын анықтау
	5.2.4.1 "сөз", "сөз тіркесі", "		7.2.4.1			

<p>2 . 4 Грамматикалық түсініктерін қалыптастыру және аграмматизмдерді түзеу</p>	<p>сөйлем" ұғымдарын ажырату; 5.2.4.2 сөйлемнің белгілерін білу, атап беру; 5.2.4.3 жай сөйлемді толықтауышпен толықтыру; 5.2.4.4 тірек сөздерді қолдану арқылы сурет бойынша сөйлем құрау; 5.2.4.5 бастапқы формада берілген сөздерден грамматикалық дұрыс құралған сөйлем құрау</p>	<p>6.2.4.1 зат есімдердің септік жалғаулары арқылы түрлендіру; 6.2.4.2 сөйлемнің дара және күрделі мүшелері. Сөйлемдерді сөйлем мүшелеріне талдауға жаттықтыру; 6.2.4.3 сөйлемдегі сөздердің байланысына көңіл бөлу, білу</p>	<p>жай сөйлем мен құрмалас сөйлем; 7.2.4.2 оларды өз ара салыстыру, ерекшеліктері н байқату, меңгерту; 7.2.4.2 сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру, қолдану Олардың тыныс белгілерін білу; 7.2.4.3 сөйлемге қатысты берілген білімді қайталап, жинақтау</p>	<p>8.2.4.1 ауызекі сөйлеу кезінде сапалық сын есімдердің белсенді қолдану; 8.2.4.2 Күрделі синтаксистік құрылымдарды белсенді құру және қолдану; 8.2.4.3 үлгі және сызба бойынша сөйлем құрау</p>	<p>9.2.4.1 мектеп және қоғамдық өмір туралы, құрдастарымен, мұғаліммен қарым-қатынасы, сабақтың мазмұны(сыныпта, шеберханада) туралы сөйлемдерді құру және түрлендіру; 9.2.4.2 құрмалас сөйлемнің уақыттық – түрлік ережелерін предикативті бірлікте сәйкестендіруді сақтау</p>	<p>10.2.4.1 әртүрлі сөйлем құрастыру, сөйлем мүшелеріне талдау, тыныс белгілерін дұрыс қоя білу; 10.2.4.2 сөйлеу үлгісін құру; 10.2.4.3 ретсіз берілген сөздерден дұрыс сөйлем құрау</p>
<p>2 . 5 Байланыстырып сөйлеу тілін дамыту және түзеу</p>	<p>5.2.5.1 басталған әңгімені жалғастырып, аяқтау; 5.2.5.2 сурет бойынша әңгімені жалғастырып, аяқтау</p>	<p>6.2.5.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогқа даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру</p>	<p>7.2.5.1 оқыған шығармалар бойынша пікір айтуға машықтандырып, дәлелдей, қорытынды жасай білуге үйрету; 7.2.5.2 диалогтық сөйлеу тілін дамыту</p>	<p>8.2.5.1 оқыған кітаптарынан білген, көрген, байқаған мағлұматтарды пайдалана отырып ойын жеткізу</p>	<p>9.2.5.1 диалогтық сөйлеуін дамыту. Сұрақ қоюға жаттықтыру.</p>	<p>10.2.5.1 мәтіндегі кейіпкерлер, олардың іс-әрекеті, себеп-салдар бойынша (неге осылай болды?) сұрақтарға жауап беру, ойын жеткізу</p>

3-кесте

Бөлімше	"Оқылым" бөлімі					
	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
		6.3.1.1				

<p>3.1 Әріп және буын деңгейіндегі түзету жұмысы</p>	<p>5.3.1.1 ұқсас әріптері \дыбыстарды ажырату; 5.3.1.2 барлық модальдылықтың: тері-кинестикалық, көру, тактильді-қозғалыс, есту түйсіктерін қолдана отырып, аралас әріптердің бейнесін және кеңістіктік ұйымдастырылуын тану; 5.3.1.3 мәтіннен бөліп алу және ұяң жұп дауыссыздары бар сөздерді оқу кезінде дыбыстық-әріптік талдауды қолдану</p>	<p>нұсқау бойынша кинезиологиялық жаттығуларды орындау: аралас әріптер бейнесін дене қалпымен және жесттермен ұқсастыру, барлық әріптерді жетекші және жетекші емес қолмен жазу; 6.3.1.2 ұяң, қатаң жұп дауыссыздары бар сөздерді оқу кезінде дыбыстық-әріптік талдауды қолдану 6.3.1.3 әріп, буын, сөз материалдарында "корректуралық сынама" орындау</p>	<p>7.3.1.1 элементтерді ауыстыру, арқылы графемаларды түрлендіру тәсілдерін; әріптер мен буындардың орнын ауыстыру арқылы лексемаларды түрлендіруді меңгеру; 7.3.1.2 оппозициялық дыбыстарды \әріптерді қамтитын мәтіндерді оқу кезінде саналы, мақсатты бағытталған өзара бақылау мен өзіндік бақылауды іске асыру</p>	<p>8.3.1.1 ысқырық және ызың, ұяң және қатаң, жуан және жінішке дыбыстарды айту кезінде артикуляция мүшелері қалпының айырмашылығын атау</p>	<p>9.3.1.1 пароним сөздерде мағынаны ажырататын белгілерді көрсету: ысқырық немесе ызың дыбыс па; ұяң немесе қатаң жұп дауыссыз ба; ұяң дауыссыз ба.</p>	<p>10.3.1.1 шатастыратын дыбыстардың айтылуы мен оқылуын бақылау (жеке көрсеткіштері бойынша)</p>
	<p>5.3.2.1 мәтінді бөліктерге бөлу және негізгі ойын анықтау; 5.3.2.2 өзбетімен мәтінде кейіпкерлерді</p>	<p>6.3.2.1 3 - 7 элементтерде н құралған фразаларды логопедтен кейін қайталау; 5.3.2.2 сөздерді есте сақтау және олардың</p>	<p>7.3.2.1 демеулік-шыл аулық арқылы меңгеру шеңберінде атаулы сөз таптарының сөз өзгерту парадигмаларын тәжірибелік деңгейде меңгеру; 5.3.2.2 атаулы сөз таптарын жекеше, көпше түрде,</p>	<p>8.3.2.1 ғылыми және көркем мәтіндерді іштей оқу,</p>	<p>9.3.2.1 өз бетінше белгіленген грамматикалық белгілерге бағдарлана отырып, қатардағы артық сөзді табу;</p>	<p>10.3.2.1 тіл ерекшеліктері мен меңгеру, қызығушылық таныту; 10.3.2.2</p>

<p>3.2 Сөз бен фраза деңгейіндегі түзету жұмысы</p>	<p>, табиғатты суреттейтін сөздер мен сөзтіркестерін табу; 5.3.2.3 кейіпкерлердің қылықтарын түсініп, олардың ойы, сезімдерімен салыстыру; 5.3.2.4 тірек сөздер арқылы мәтін мазмұнын еске түсіру</p>	<p>реттілігін қайта еске түсіру); 6.3.2.3 дыбыстар мен әріптер тобынан сөздерді бөліп алу; 6.3.2.4 сөздің басы бойынша толық сөзді табу; 6.3.2.5 жаңа сөздерді ойлаған кезде сөзжасам құралдарын қолдану</p>	<p>септіктерде қиыстыру шеңберінде сөз өзгерту парадигмаларын тәжірибелік деңгейде меңгеру; 7.3.2.3 оқуға байланысты әртүрлі тапсырмаларды орындау негізінде бағалау; 7.3.2.4 қағида бойынша жаңа ғылыми мәліметтерді саралау: нені білді, нені енді білді, нені білгісі келді</p>	<p>таныс емес сөздерді белгілеу; 8.3.2.2 атаулы сөз таптарын жекеше, көпше түрде, септіктерде қиыстыру шеңберінде сөз өзгерту парадигмаларын тәжірибелік деңгейде меңгеру</p>	<p>9.3.2.2 көпмағыналы сөздерді мәтінде анықтау, оларды мағынасы ұқсас сөзбен ауыстыру; 9.3.2.3 жаңа сөздерді жасау кезінде көптеген сөзжасамдық құралдарды дұрыс қолдану</p>	<p>аналогия бойынша оқыған мәтінді мазмұндау; 10.3.2.3 өзінің және сыныптастарының оқуында орфоэпиялық нормаларды және дыбыстарды дұрыс айтуын бақылау</p>
<p>3.3 Фраза мен мәтін деңгейіндегі түзету жұмысы</p>	<p>5.3.4.1 мәтін мазмұнын түсіну. Мәтіннің мазмұны бойынша өзбетімен қарапайым және нақты сұрақ қою, сұраққа жауап беру</p>	<p>6.3.4.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру</p>	<p>7.3.4.1 мәтіннен негізгі ақпаратты анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру</p>	<p>8.3.3.1 мәнерлеп шапшан оқу: мәтіннің мазмұны мен мағынасына сәйкес интонация мен сөз қарқыны (кідіріс, логикалық ойлау дауыс сарыны); 8.3.3.2 мәтін ішінде өткір сөздерді, көркем анықтамалар мен салыстырма сөздерді табу; 8.3.3.3 аудио және видео таспаға жазылған</p>	<p>9.3.3.1 мәтіннің мазмұнын жоспар бойынша, толық, қысқа, теріп айту; 9.3.3.2 әдеби сөздің нормаларын сақтай отырып саналы түрде дауыстап дұрыс оқу; 9.3.3.3 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан</p>	<p>10.3.3.1 қазақ классиктерінің әдеби шығармаларынан қысқа үзінділерді интонацияларын сақтап, мәнерлеп саналы түрде оқу; 10.3.3.2 өз бетімен әдеби шығармалардағы кейіпкерлердің сөздерін рөлге бөліп оқу; 10.3.3.3</p>

				балаларға арналған шығармаларды тыңдау. Неізгі ойын анықтау; 8.3.3.4 жай және күрделі сөйлемдердің грамматикалық ерекшеліктері нажырату	астарлы ойды анықтау; 8.3.3.4 кейіпкерлердің түрлі эмоциялық жағдайын көрсету	аудио және видео таспаға жазылған әртүрлі жанырдағы материалды тыңдау. Түсіну. Қысқаша неізгі ойын жеткізу
3.4Талдап және бағалап оқу	5.3.4.1 көркем шығармалардағы мәліметтерді шынайы болған тарихи оқиғалармен сәйкестендіру ; 5.3.4.2 кейіпкерлердің сырт келбетіне салыстырмалы сипаттама беру, оқыған бойынша өз ойын жеткізу	6.3.4.1 өз бетінше немесе логопедтің көмегімен шығармадағы неізгі әрекет етуші тұлғалардың мінез-құлқы мен жүріс-тұрысына мінездеме беру; 6.3.4.2 кейіпкерлердің әрекеттерін, әрекеттерінің себептерін, сезімдерін түсініп, салыстыру	7.3.4.1 басқа білім алушының ауызша жауабының мағынасын жылдам меңгеру; 7.3.4.2 орындаған тапсырмалар бойынша оқу әрекетінің табыстылық өлшемдері неізінде өз өзін бағалау	8.3.4.1 көркем шығарманы толық қабылдау, оқығанына эмоционалды жауап қайтару; 8.3.4.2 мәтіндегі сөз мағынасының ерекшеліктерін ажырату	9.3.4.1 кейіпкерлердің мінез-құлқының ерекшеліктерін мәтіннен мысал келтіріп, сипаттап беру; 9.3.4.2 өзбетінше кейіпкерлерге салыстырма мінездеме беру	10.3.4.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау; 10.3.4.2 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру
3.5 Әртүрлі көздерден ақпарат алу	5.3.5.3 оқулықтың анықтамалық деректерін өзбетінше қолдану	6.3.5.2 мектептің энциклопедиялық, фразеологиялық, орфографиялық сөздіктен ақпараттарды іздеу	7.3.5.2 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу	8.3.5.2 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу	9.3.5.2 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді алу	10.3.5.2 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді алу

4-кесте

Бөлімше	"Жазылым" бөлімі					
	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
		6.4.1.1				

4.1 Әріп және буын деңгейіндегі түзету жұмысы	<p>5.4.1.1 1-3 секунд аралығында сызылған бас әріп, кіші әріптерді тану және атау;</p> <p>5.4.1.2 бірдей элементтердің әртүрлі саны б а р графемаларды ажырату (п-т, л-м,і-и, и-ш);</p> <p>5.4.1.3 бірдей элементтері бар, бірақ кеңістікте әртүрлі орналасқан графемаларды ажырату (п-р, ү-у, ұ-у, и-у, б-д; с-э, е-ә);</p> <p>5.4.1.4 бірдей элементтердің әртүрлі саны б а р графемаларды ажырату (п-т, л-м,і-и, и-ш)</p>	<p>барлық әріптерді жетекші қолмен жазу;</p> <p>6.4.1.2 бір қосымша элементі бойынша графемаларды ажырату (ц-и, г-г, ү-ұ, о-ө, н-ң, к-к, х-с);</p> <p>6.4.1.3 бірдей элементтері бар, бірақ кеңістікте әртүрлі орналасқан графемаларды ажырату (п-р, ү-у, ұ-у, и-у, б-д; с-э, е-ә);</p> <p>5.4.1.4 ызың, ысқырық, ұяң, қатаң дыбыстардың артикуляциялық қалпын ажырату;</p> <p>6.4.1.5 аралас әріптерді ажырататын, "тірек", " сигналдық" белгілерді өз бетінше бөліп алу</p>	<p>7.4.1.1 барлық әріптерді көзі ашық және жабық кезінде жазу;</p> <p>7.4.1.2 бірдей элементтердің әртүрлі саны б а р графемаларды ажырату (п-т, л-м,і-и, и-ш);</p> <p>7.4.1.3 бірдей элементтері бар, бірақ кеңістікте әртүрлі орналасқан графемаларды ажырату;</p> <p>7.4.1.4 берілген оппозициялық дыбыстар мен буындармен сөз құрастыру ;</p> <p>7.4.1.5 қазақ тілінің барлық дыбыстарыне збетінше жазуда ажырату</p>	<p>8.4.1.1 нұсқау бойынша кинезиология лық жаттығуларды орындау: аралас әріптер бейнесін дене қалпымен және жесттермен ұқсастыру, барлық әріптерді жетекші және жетекші емес қолмен жазу;</p> <p>8.4.1.2 сызықтық және позициялық үлгінің қажеттігі кезінде бірқатарға орналастыра отырып, сөздің дыбыстық-буындық құрамын талдау</p>	<p>9.4.1.1 кинетикалық дисграфияны алдын алу мақсатымен барлық графемаларды , олардың элеметтерінің байласынтарын дұрыс жазуын қадағалау;</p> <p>9.4.1.2 фонематикалық дисграфияны алдын алу мақсатымен барлық графемаларды , олардың элеметтерінің байласынтарын дұрыс жазуын қадағалау</p>	<p>10.4.1.1 графикалық тәртіптің негізгі ережелерін сақтау;</p> <p>10.4.1.2 сөздердің дыбыстық – әріптік құрамын қатесіз жазу</p>
4.2 Сөз бен фраза деңгейіндегі түзету жұмысы	<p>5.4.2.1 ж а з у техникасын жетілдіру</p>	<p>6.4.2.1 сөйлеу тілінде және жазуда ақ устикалық-артикуляциялық қалыптұралы білімдергесүйене отырып, африкаттарды [ц]-[ч], [ц]-[ть], куыстық [щ]-[с’], африкаттарды</p>	<p>7.4.2.1 жазбаша сөйлеу тілінде ұяң, қатаң дыбыстары</p>	<p>8.4.2.1 көмекші сөздерді басқа сөздерден ажырату</p>	<p>9.4.2.1 орфографиялық режимнің ережелерін сақтау (сөйлемде барлық сөздер бөлек жазылады);</p> <p>9.4.2.2 өз бетінше сөйлеуінде</p>	<p>10.4.2.1 кез келген сөздің дыбыстық, буындық құрамын қатесіз еске түсіру;</p> <p>10.4.2.2</p>

		жәнеқуыстық дыбыстарды [ч]-[щ], [щ]-[ч] -[ц]; [к]-[к],[к] -[ғ], [ү]-[ү], [о]-[ө]ажырату,	бар пароним сөздерді ажырату		қосымша сөздерді дұрыс қолдану	сөзжасам, сөзөзгерту дағдыларын еркін қолдану
4.3 Фраза мен мәтін деңгейіндегі түзету жұмысы	5.4.3.1 есту арқылы мәтінді сөйлемге, сөйлемді сөзге бөлу; 5.4.3.2 шағын мазмұндама жаза білу	6.4.3.1 таныс емес тыныс белгілері қойылмаған мәтінді сөйлемге бөлу ; 6.4.3.2 сын есімді қолданып заттарға сипаттама жаза білу	7.4.3.1 түрлі жанрдағы мәтіндерді ажырата білу, мазмұнын түсіну, жазу; 7.4.3.2 графикалық тіректер бойынша мәтін құрастыру	8.4.3.1 атаулы сөз таптарын жекеше және көпше түрде, септікте сәйкестендіру	9.4.3.1 грамматикалық белгілерге бағдарлана отырып, меңгеру түріндегі сөз тіркестерінде таныс немесе таныс емес зат есім жалғауларын анықтау	10.4.3.1 зат есімнің, сын есімнің, есімдіктің, сан есімнің және етістіктің жалғауларына берілген орфографиялық тапсырмаларды анықтама бойынша шешу
4.4 Дизорфографияны алдына алу және түзету	5.4.4.1 жалпы және жалқы есімдерді жазу және естіп ажырату ; 5.4.4.2 әртүрлі күрделі буындармен сәйкестікте сөзді және сөйлемді жазбаша түрде және есту арқылы тану; 5.4.4.3 ортақ түбірі, ортақ жұрнағы, ортақ жалғауы бар сөздерді есту арқылы тану; 5.4.4.4 екпінді және екпінсіз морфемаларды белгілеу, екпінсіз сөз	6.4.4.1 жалқы есімдерді дұрыс жазу; 6.4.4.2 әртүрлі күрделі буындармен сәйкестікте және дауыссыз әріптер қатар келген сөзді, сөйлемді дұрыс жазу; 6.4.4.3 үлгілер бойынша тәжірибелік сөзөзгертуді меңгеру	7.4.4.1 жат жазу кезінде қазақ тілінің орфографиялық ережелерін сақтау 7.4.4.2 кез келген сөйлеу тілінің тәжірибелік жағдайында дауыссыз дыбыстың күмәнді жағдайын анықтауға берілген орфографиялық тапсырманы орындау	8.4.4.1 реферат жазу, сұхбаттасу кезінде орфографиялық және пунктуациялық ережелерді сақтау	9.4.4.1 барлық шығармашылық тапсырмаларды орындау барысында өз өзін бақылау	10.4.4.1 шығарма, эсседе жазған өз ойын,

	түбірі бар сөздерді басқа түбірлес сөздерден естіп тану				пікірін дәлелдей білу	
4.5 Өзіндік жазбаша сөйлеу тілін қалыптастыру	<p>5.4.5.1 дайын үлгілерді талдау бойынша мәтін және мәтін емес екенін естіп ажырату және жазу;</p> <p>5.4.5.2 мәтіннің маңызды белгісін анықтау: дайын бейне талдауының негізінде ортақ тақырыптың бар болуы;</p> <p>5.4.5.3 шығарманың "идеясы" деген терминді түсіну және мәтіннің тақырыбы мен идеясын ажырату;</p> <p>5.4.5.4 мәтіннің маңызды белгісін анықтау: дайын бейне талдауының негізінде бөліктердің құрылымдық және логикалық бірлігі</p>	<p>6.4.5.1 ұсынылған тақырыпқа сәйкес сурет пен сөздерді іріктеу, осы сөздерден сөйлем құрау;</p> <p>6.4.5.2 мәтіннің негізгі ойы тұжырымдалған сөйлемді табу;</p> <p>6.4.5.3 дайын мәтіннің негізгі ойын анықтау - сұрақтарға жауап бере алу: "автор не айтқысы келді? Ол бізді не мен сендіргісі келді";</p> <p>6.4.5.4 мәтіннің кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімін бөліп қарастыру және әр бөліміне тақырып қою;</p> <p>5.4.5.5 мәтіннің негізгі ойы негізінде жоспар құру</p>	<p>7.4.5.1 фраза аралық байланыс құралдарын қолдана отырып, 2-3 сөйлемді тізбектеп құрастырып, мәтінге тақырып қою;</p> <p>7.4.5.2 тұрақты сөз тіркесі, мақал-мәтелі бар мәтіннің негізгі ойын сәйкестендіру ;</p> <p>7.4.5.3 алдағы мәтіннің негізгі ойын анықтау,- сұрақтарға жауап бере алу: "сен не айтқын келеді? Сен бізді не мен көндіргің келеді?";</p> <p>7.4.5.4 шығарма мәтініне қатынасты анықтау үшін сұрақтар қою;</p> <p>7.4.5.5 дайын жоспар бойынша мазмұндама жазу;</p> <p>7.4.5.6 сөздік қолдана отырып орфографиял</p>	<p>8.4.5.1 фраза аралық байланыстың әртүрлі құралдарын қолдана отырып, шығарма тақырыбын ашу (эмоциональді бояу сөздер, төл сөздер, тұспалдау)</p>	<p>9.4.5.1 сөздің астарын түсіну, шығармада ұсынылған өз ұстанымын, өз ойын дәлелдеу</p>	<p>10.4.5.1 әдеби тіл нормаларына сәйкес реттілікпен өзіндік бақылаумен қатар, өз ойын</p>

		ық қателерін түзету		жазбаша білдіру
--	--	---------------------	--	-----------------

27. Осы Бағдарлама сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Сөйлеу тілінің даму кемшіліктерін түзету" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

28. Сағаттарды бөлу, сонымен қатар тақырыптарды өту реті мұғалімнің еркіне берілген.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптарына арналған "Сөйлеу тілінің даму кемшіліктерін түзету" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Сөйлеу тілінің даму кемшіліктерін түзету" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

1-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан	
Қатынастың вербальді және паравербальді құралдары	5.1.1.1 қатынасқа түсі кезінде адамның көңіл күйін аңғару: қуаныш, таңғалу, ұялу, мұң; 5.1.2.1 сөйлеу тіліне қатысы жоқ дыбыстарды ажырату және оларды топтастыру; 5.1.3.1 жанындағы адамның көңіл күйін сезу, серіктестердің бір бірімен қарым-қатынасының жағдайын түсіну
Тыңдалым және айтылым	5.2.1.1 оқылған қысқа шығарманы, мұқият тыңдап, мазмұнын қабылдап, түсіну; 5.2.2.1 үлгі бойынша өзбетімен қол саусақтарын ұқалау; 5.2.3.1 заттың мағнасына қарай қоршаған ортадағы нысандар мен құбылыстарын тану, анықтау, атау; 5.2.4.1 "сөз", "сөз тіркесі", "сөйлем" ұғымдарын ажырату
Оқылым	5.3.1.1 ұқсас әріптері\дыбыстарды ажырату; 5.3.2.1 мәтінді бөліктерге бөлу және негізгі ойын анықтау
	5.4.1.1 1-3 секунд аралығында сызылған бас әріп, кіші әріптерді тану және атау;

Жазылым	5.4.2.1 жазу техникасын жетілдіру; 5.4.4.1 жалпы және жалқы есімдерді жазу және естіп ажырату; 5.4.5.1 дайын үлгілерді талдау бойынша мәтін және мәтін емес екенін естіп ажырату және жазу
2-тоқсан	
Қатынастың вербальді және паравербальді құралдары	5.1.1.2 жағдаятқа байланысты сөйлеудің вербальді емес құралдарын түсіну, қолдану; 5.1.2.2 екі немесе үш сөз тіркестерін әуезділігі мен дауыс ырғағына байланысты ажырату; 5.1.3.2 дыбыс, сөз, бейнелер қатарын ұқсастың негізінде құру
Тыңдалым және айтылым	5.2.1.2 құрбылырының жауабы неден басталып, аяқталғанын біліп, өз сөзімен айтып беру; 5.2.2.2 тақпақ, өлеңнің ырғағын ажырату; 5.2.3.2 туынды, түбірлес сөздерді еске түсіріп, оларды талдай білу; 5.2.4.2 сөйлемнің белгілерін білу, атап беру; 5.2.5.1 басталған әңгімені жалғастырып, аяқтау
Оқылым	5.3.1.2 барлық модальдылықтың: тері-кинестетикалық, көру, тактильді-қозғалыс, есту түйсіктерін қолдана отырып, аралас әріптердің бейнесін және кеңістіктік ұйымдастырылуын тану; 5.3.2.2 өзбетімен мәтінде кейіпкерлерді, табиғатты суреттейтін сөздер мен сөзтіркестерін табу; 5.3.4.1 мәтін мазмұнын түсіну. мәтіннің мазмұны бойынша өзбетімен қарапайым және нақты сұрақ қою, сұраққа жауап беру; 5.3.4.1 көркем шығармалардағы мәліметтерді шынайы болған тарихи оқиғалармен сәйкестендіру
Жазылым	5.4.1.2 бірдей элементтердің әртүрлі саны бар графемаларды ажырату (п-т, л-м, і-и, и-ш); 5.4.2.1 жазу техникасын жетілдіру; 5.4.3.1 есту арқылы мәтінді сөйлемге, сөйлемді сөзге бөлу; 5.4.4.2 әртүрлі күрделі буындармен сәйкестікте сөзді және сөйлемді жазбаша түрде және есту арқылы тану; 5.4.5.2 мәтіннің маңызды белгісін анықтау: дайын бейне талдауының негізінде ортақ тақырыптың бар болуы
3-тоқсан	
Қатынастың вербальді және паравербальді құралдары	5.1.2.3 сөйлеу қарқынын, дауыс күшін және жоғары немесе төмен болуын ажырату; 5.1.3.2 дыбыс, сөз, бейнелер қатарын ұқсастың негізінде құру; 5.2.4.3 жай сөйлемді толықтауышпен толықтыру
	5.2.1.3 хабарлы мәтіннің мазмұнын қабылдап, түсіну ;

Тыңдалым және айтылым	5.2.2.3 тыныс алу, дауыс, артикуляциялық, бет бұлшықеттерін дамытуға бағытталған жаттығуларды орындау; 5.2.4.4 тірек сөздерді қолдану арқылы сурет бойынша сөйлем құрау
Оқылым	5.3.2.3 кейіпкерлердің қылықтарын түсініп, олардың ойы, сезімдерімен салыстыру; 5.3.4.2 кейіпкерлердің сырт келбетіне салыстырмалы сипаттама беру, оқыған бойынша өз ойын жеткізу
Жазылым	5.4.1.3 бірдей элементтері бар, бірақ кеңістікте әртүрлі орналасқан графемаларды ажырату (п-р, ү-у, ұ-у, и-у, б-д; с-э, е-ә); 5.4.3.2 шағын мазмұндама жаза білу; 5.4.4.3 ортақ түбірі, ортақ жұрнағы, ортақ жалғауы бар сөздерді естуарқылы тану
4-тоқсан	
Қатынастың вербальді және паравербальді құралдары	5.1.2.3 сөйлеу қарқынын, дауыс күшін және жоғары немесе төмен болуын ажырату
Тыңдалым және айтылым	5.2.2.4 қойылған дыбыстарды дұрыс айтуында өз өзін бақылау; 5.2.4.5 бастапқы формада берілген сөздерден грамматикалық дұрыс құралған сөйлем құрау; 5.2.5.2 сурет бойынша әңгімені жалғастырып, аяқтау
Оқылым	5.3.2.4 тірек сөздер арқылы мәтін мазмұнын еске түсіру; 5.3.5.3 оқулықтың анықтамалық деректерін өзбетінше қолдану
Жазылым	5.4.1.4 бірдей элементтердің әртүрлі саны бар графемаларды ажырату (п-т, л-м, і-и, и-ш); 5.4.4.4 екпінді және екпінсіз морфемаларды белгілеу, екпінсіз сөз түбірі бар сөздерді басқа түбірлес сөздерден естіп тану; 5.4.5.3 шығарманың "идеясы" деген терминді түсіну және мәтіннің тақырыбы мен идеясын ажырату; 5.4.5.4 мәтіннің маңызды белгісін анықтау: дайын бейне талдауының негізінде бөліктердің құрылымдық және логикалық бірлігі

2) 6-сынып:

2-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан	
Қатынастың вербальді және паравербальді құралдары	6.1.1.1 суретте бейнеленген кейіпкердің көңіл күйін аңғару: қуаныш, таңғалу, ұялу, мұң; 6.1.2.1 сөйлеу кезінде диафрагмалды тыныс алуын меңгеру
	6.2.1.1 әртүрлі жанырдағы шығармаларды естіп түсіну және олардың мазмұны бойынша өз ойын білдіру;

Тыңдалым және айтылым	<p>6.2.1.2 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау;</p> <p>6.2.2.1 сөз нұсқаулар бойынша өзбетімен қол саусақтарын ұқалау;</p> <p>6.2.2.2 жуан, жіңішке дауысты дыбыстарды ажырату ;</p> <p>6.2.2.3 қатаң, ұяң, үнді дауыссыздарды (б-п; т-д; р-л; н-ң), олардың емлесін білу;</p> <p>6.2.2.4 дыбыстық талдау жасау</p>
Оқылым	<p>6.3.1.1 нұсқау бойынша кинезиологиялық жаттығуларды орындау: аралас әріптер бейнесін дене қалпымен және жесттермен ұқсастыру, барлық әріптерді жетекші және жетекші емес қолмен жазу;</p> <p>6.3.2.1 3-7 элементтерден құралған фразаларды логопедтен кейін қайталау</p>
Жазылым	<p>6.4.1.1 барлық әріптерді жетекші қолмен жазу;</p> <p>6.4.1.2 бір қосымша элементі бойынша графемаларды ажырату (ц-и, г-ғ, ү-ұ, о-ө, н-ң, к-қ, х-с);</p> <p>6.4.3.2 сын есімді қолданып заттарға сипаттама жаза білу;</p> <p>6.4.4.2 әртүрлі күрделі буындармен сәйкестікте және дауыссыз әріптер қатар келген сөзді, сөйлемді дұрыс жазу;</p> <p>6.4.5.1 ұсынылған тақырыпқа сәйкес сурет пен сөздерді іріктеу, осы сөздерден сөйлем құрау</p>
2-тоқсан	
Қатынастың вербальді және паравербальді құралдары	6.1.2.2 ауа ағымының күшін дұрыс реттей отырып ауыздан демді дұрыс бағытта шығару
Тыңдалым және айтылым	<p>6.2.1.1 әртүрлі жанырдағы шығармаларды естіп түсіну және олардың мазмұны бойынша өз ойын білдіру;</p> <p>6.2.3.1 зат есімдерді семантикалық белгілері бойынша ажырату;</p> <p>6.2.4.1 зат есімдердің септік жалғаулары арқылы түрлендіру</p>
Оқылым	<p>6.3.1.1 нұсқау бойынша кинезиологиялық жаттығуларды орындау: аралас әріптер бейнесін дене қалпымен және жесттермен ұқсастыру, барлық әріптерді жетекші және жетекші емес қолмен жазу;</p> <p>5.3.2.2 сөздерді есте сақтау және олардың реттілігін қайта еске түсіру);</p> <p>6.3.4.1 өз бетінше немесе логопедтің көмегімен шығармадағы негізгі әрекет етуші тұлғалардың мінез-құлқы мен жүріс-тұрысына мінездеме беру</p>
Жазылым	<p>6.4.1.3 бірдей элементтері бар, бірақ кеңістікте әртүрлі орналасқан графемаларды ажырату (п-р,ү-у, ұ-у, и-у, б-д; с-э, е-ә);</p> <p>6.4.3.1 таныс емес тыныс белгілері қойылмаған мәтінді сөйлемге бөлу;</p> <p>6.4.4.1 жалқы есімдерді дұрыс жазу;</p>

	6.4.5.2 мәтіннің негізгі ойы тұжырымдалған сөйлемді табу
3-тоқсан	
Қатынастың вербальді және паравербальді құралдары	6.1.2.3 сөйлеу кезінде дұрыс тыныс алу және дауыс шығару (ауаны дұрыс бөлу); 6.1.3.1 монолог немесе диалогтың эмоциялық және дауыс ырғағының байланысын аңғару; 6.2.2.5 сөйлеу аппаратында ауыр бұзылыстары бар балалардан басқалары ана тілінің барлық дыбыстарын дұрыс, анық айту
Тыңдалым және айтылым	6.2.3.2 есімдіктерді түсіну және қолдану (жіктеу, сілтеу, өздік, сұрау, болымсыздық) олардың емлесі; 6.2.4.2 сөйлемнің дара және күрделі мүшелері. сөйлемдерді сөйлем мүшелеріне талдауға жаттықтыру
Оқылым	6.3.1.2 ұяң, қатаң жұп дауыссыздары бар сөздерді оқу кезінде дыбыстық-әріптік талдауды қолдану; 6.3.2.3 дыбыстар мен әріптер тобынан сөздерді бөліп алу; 6.3.4.2 кейіпкерлердің әрекеттерін, әрекеттерінің себептерін, сезімдерін түсініп, салыстыру
Жазылым	5.4.1.4 ызың, ысқырық, ұяң, қатаң дыбыстардың артикуляциялық қалпын ажырату; 6.4.2.1 сөйлеу тілінде және жазуда акустикалық-артикуляциялық қалып туралы білімдерге сүйене отырып, африкаттарды [ц]-[ч], [ц]-[ть], қуыстық [щ]-[с’], африкаттарды және қуыстық дыбыстарды [ч]-[щ], [ш]-[ч]-[ц]; [к]-[к], [к]-[ғ], [ү]-[ұ], [о]-[ө] ажырату; 6.4.4.4 үлгілер бойынша тәжірибелік сөзөзгертуді меңгеру; 6.4.5.3 дайын мәтіннің негізгі ойын анықтау,-сұрақтарға жауап бере алу: "автор не айтқысы келді ? ол бізді немен сендіргісі келді"
4-тоқсан	
Қатынастың вербальді және паравербальді құралдары	6.1.3.2 7-9 элементтен құралған сериялы сюжетті суреттердің логикалық реттілігін орнату
Тыңдалым және айтылым	6.2.1.3 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау; 6.2.3.3 есімдерден зат есім тудыратын жұрнақтарды қолданып, сөзөзгерту, мағынасына көңіл аудару; 6.2.4.3 сөйлемдегі сөздердің байланысына көңіл бөлу, білу; 6.2.5.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогқа даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру
	6.3.1.3 әріп, буын, сөз материалдарында " корректуралық сынама" орындау; 6.3.2.4 сөздің басы бойынша толық сөзді табу;

Оқылым	6.3.2.5 жаңа сөздерді ойлаған кезде сөзжасам құралдарын қолдану; 6.3.4.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру; 6.3.5.2 мектептің энциклопедиялық, фразеологиялық, орфографиялық сөздіктен ақпараттарды іздеу
Жазылым	6.4.1.5 аралас әріптерді ажырататын, "тірек", " сигналдық" белгілерді өз бетінше бөліп алу; 6.4.5.4 мәтіннің кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімін бөліп қарастыру және әр бөліміне тақырып қою; 5.4.5.5 мәтіннің негізгі ойы негізінде жоспар құру

3) 7-сынып:

3-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан	
Қатынастың вербальді және паравербальді құралдары	7.1.1.1 қатынасқа түсі кезінде нұсқау бойынша бет қимылымен әртүрлі көңіл күйін келтіру: қуаныш, таңғалу, ұялу, мұң;
Тыңдалым және айтылым	7.2.1.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау; 7.2.1.2 оқиғалардың кезектілігін еске түсіру, кейіпкерлердің іс-әрекеттерін бағалау; 7.2.2.1 дыбыс айтуының тетіктерін нақтылау үшін кинестетикалық және көру талдауытарын қолдану; 7.2.4.1 жай сөйлем мен құрмалас сөйлем; 7.2.4.2 оларды өзара салыстыру, ерекшеліктерін байқату, меңгерту
Оқылым	7.3.1.1 элементтерді ауыстыру, арқылы графемаларды түрлендіру тәсілдерін; әріптер мен буындардың орнын ауыстыру арқылы лексемаларды түрлендіруді меңгеру; 7.3.2.1 демеулік-шылаулық арқылы меңгеру шеңберінде атаулы сөз таптарының сөз өзгерту парадигмаларын тәжірибелік деңгейде меңгеру
Жазылым	7.4.1.1 барлық әріптерді көзі ашық және жабық кезінде жазу; 7.4.1.2 бірдей элементтердің әртүрлі саны бар графемаларды ажырату (п-т,л-м,і-и, и-ш); 7.4.4.1 жат жазу кезінде қазақ тілінің орфографиялық ережелерін сақтау; 7.4.5.2 тұрақты сөз тіркесі, мақал-мәтелі бар мәтіннің негізгі ойын сәйкестендіру
2-тоқсан	
Қатынастың вербальді және паравербальді құралдары	7.1.1.2 көрген немесе естіген ақпаратқа өз қатынасын бет қимылы арқылы (қуаныш, мұң, таңғалу) білдіру; 7.1.2.1 сөзде және сөз тіркестерінде логокалық екпінді табу және дауыспен білдіру

Тыңдалым және айтылым	<p>7.2.1.3 шығармада бейнелі сөздің орнын түсіну, бағалау;</p> <p>7.2.2.2 2-4 элементтерден құылған буын тіркестерін дауысты, дауыссыз дыбыстарын ауыстыра отырып өзгерту;</p> <p>7.2.4.2 сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру, қолдану олардың тыныс белгілерін білу;</p> <p>7.2.4.3 сөйлемге қатысты берілген білімді қайталап, жинақтау</p>
Оқылым	<p>7.3.1.2 оппозициялық дыбыстарды\әріптерді қамтитын мәтіндерді оқу кезінде саналы, мақсатты бағытталған өзара бақылау мен өзіндік бақылауды іске асыру;</p> <p>5.3.2.2 атаулы сөз таптарын жекеше, көпше түрде, септіктерде қиыстыру шеңберінде сөз өзгерту парадигмаларын тәжірибелік деңгейде меңгеру;</p> <p>7.3.4.1 басқа білім алушының ауызша жауабының мағынасын жылдам меңгеру</p>
Жазылым	<p>7.4.1.3 бірдей элементтері бар, бірақ кеңістікте әртүрлі орналасқан графемаларды ажырату;</p> <p>7.4.1.4 берілген оппозициялық дыбыстар мен буындармен сөз құрастыру;</p> <p>7.4.3.1 түрлі жанрдағы мәтіндерді ажырата білу, мазмұнын түсіну, жазу;</p> <p>7.4.4.2 кез келген сөйлеу тілінің тәжірибелік жағдайында дауыссыз дыбыстың күмәнді жағдайын анықтауға берілген орфографиялық тапсырманы орындау;</p> <p>7.4.5.3 алдағы мәтіннің негізгі ойын анықтау,- сұрақтарға жауап бере алу: "сен не айтқын келеді? сен бізді немен көндіргің келеді?"</p>
3-тоқсан	
Қатынастың вербальді және паравербальді құралдары	<p>7.1.2.2 сөзбен берілген нұсқау және үлгі бойынша ақырын, қатты шыққан дауыстың, жоғары немесе төмен тондағы дауыстың үлгісін жасау. сөйлеу кезінде дұрыс тыныс алу</p>
Тыңдалым және айтылым	<p>7.2.2.3 қойылған дыбыстың акустикалық артикуляциялық сипаттамасын білу, артикуляциялық мүшелерінің қажетті қалпын еске түсіріп, көрсете білу;</p> <p>7.2.3.1 зат есімнің жіктік жалғаулары, олардың жекеше, көпше түрлерін қолдану</p>
Оқылым	<p>7.3.2.3 оқуға байланысты әртүрлі тапсырмаларды орындау негізінде бағалау;</p> <p>7.3.4.2 орындаған тапсырмалар бойынша оқу әрекетінің табыстылық өлшемдері негізінде өз өзін бағалау</p>
	<p>7.4.1.5 қазақ тілінің барлық дыбыстарын өзбетінше жазуда ажырату;</p> <p>7.4.3.2 графикалық тіректер бойынша мәтін құрастыру;</p>

Жазылым	7.4.5.1 фраза аралық байланыс құралдарын қолдана отырып, 2-3 сөйлемді тізбектеп құрастырып, мәтінге тақырып қою; 7.4.5.4 шығарма мәтініне қатынасты анықтау үшін сұрақтар қою
4-тоқсан	
Қатынастың вербальді және паравербальді құралдары	7.1.3.1 кейіпкерлердің қылықтарының себептерін түсіндіру, дәлел келтіру; 7.1.3.2 дыбыстар, сөздер, заттарды топтастыру негізіне алынған белгіні анықтау
Тыңдалым және айтылым	7.2.2.4 дауыссыз дыбыстардың түрлерін ажырата білу; 7.2.3.3 омоним, синоним, антоним сөздерін орынды қолдану; 7.2.5.1 оқыған шығармалар бойынша пікір айтуға машықтандырып, дәлелдей, қорытынды жасай білуге үйрету; 7.2.5.2 диалогтық сөйлеу тілін дамыту
Оқылым	7.3.2.4 қағида бойынша жаңа ғылыми мәліметтерді саралау: нені білді, нені енді білді, нені білгісі келді; 7.3.4.1 мәтіннен негізгі ақпаратты анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру; 7.3.5.2 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
Жазылым	7.4.2.1 жазбаша сөйлеу тілінде ұяң, қатаң дыбыстары бар пароним сөздерді ажырату; 7.4.5.5 дайын жоспар бойынша мазмұндама жазу; 7.4.5.6 сөздік қолдана отырып орфографиялық қателерін түзету

4) 8-сынып:

4-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан	
Қатынастың вербальді және паравербальді құралдары	8.1.1.1 көрген немесе естіген ақпаратқа өз қатынасын бет қимылы арқылы (қуаныш, мұң, таңғалу) білдіру
Тыңдалым және айтылым	8.2.1.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 8.2.2.1 күрделігі әртүрлі ырғақ үлгілерін құру және оқу; 8.2.3.1 етістіктен зат есім тудыратын жұрнақтарды пайдаланып, сөзозгерту; 8.2.4.1 ауызекі сөйлеу кезінде сапалық сын есімдердің белсенді қолдану
Оқылым	8.3.1.1 ысқырық және ызың, ұяң және қатаң, жуан және жіңішке дыбыстарды айту кезінде артикуляция мүшелері қалпының айырмашылығын атау;

	8.3.3.1 мәнерлеп шапшаң оқу: мәтіннің мазмұны мен мағынасына сәйкес интонация мен сөз қарқыны (кідіріс, логикалық ойлау дауыс сарыны)
Жазылым	8.4.1.1 нұсқау бойынша кинезиологиялық жаттығуларды орындау: аралас әріптер бейнесін дене қалпымен және жесттермен ұқсастыру, барлық әріптерді жетекші және жетекші емес қолмен жазу
2-тоқсан	
Қатынастың вербальді және паравербальді құралдары	8.1.1.2 әртүрлі дене тұрысының мағынасын түсіну ("мен өзімді жақсы сезінемін", "менің көңіл күйім жоқ", "мен ойға баттым")
Тыңдалым және айтылым	8.2.1.2 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аударып отырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау; 8.2.2.2 берілген ырғаққа сәйкес мәтінді таңдау; 8.2.3.2 сан есімнің анықтамасын еске түсіру, мысал келтіру; 8.2.4.2 күрделі синтаксистік құрылымдарды белсенді құру және қолдану
Оқылым	8.3.2.1 ғылыми және көркем мәтіндерді іштей оқу, таныс емес сөздерді белгілеу; 8.3.3.2 мәтін ішінде өткір сөздерді, көркем анықтамалар мен салыстырма сөздерді табу
Жазылым	8.4.1.2 сызықтық және позициялық үлгінің қажеттігі кезінде бірқатарға орналастыра отырып, сөздің дыбыстық-буындық құрамын талдау
3-тоқсан	
Қатынастың вербальді және паравербальді құралдары	8.1.2.1 сөз тіркестерінің мазмұны, кідіріске, дауыс ырғағына қарай есту арқылы сұрақ білдіретін сөзді тану
Тыңдалым және айтылым	8.2.2.3 дауыссыз дыбыстары қатар келген (жұмыртқа, сауысқан, домбыра) сөздерді айту кезінде қатар тұрған дауссыздарды бірсарынды айту ; 8.2.3.3 есептік, реттік сан есімдерді ауызекі сөйлеуінде орынды қолдану. есептік және реттік сан есімді ажырата білу; 8.2.4.3 үлгі және сызба бойынша сөйлем құрау
Оқылым	8.3.2.2 атаулы сөз таптарын жекеше, көпше түрде, септіктерде қиыстыру шеңберінде сөз өзгерту парадигмаларын тәжірибелік деңгейде меңгеру; 8.3.3.3 аудио және видео таспаға жазылған балаларға арналған шығармаларды тыңдау. неізгі ойын анықтау; 8.3.3.4 жай және күрделі сөйлемдердің грамматикалық ерекшеліктері ажырату
Жазылым	8.4.2.1 көмекші сөздерді басқа сөздерден ажырату; 8.4.4.1 реферат жазу, сұхбаттасу кезінде орфографиялық және пунктуациялық ережелерді сақтау

4-тоқсан	
Қатынастың вербальді және паравербальді құралдары	8.1.2.2 әдеби шығармаларда дауыс ырғағы мен эмоциялық құрамдас бөлігінің өз ара байланысын аңғару; 8.1.3.1 дыбыстар, сөздер, заттарды топтастыру негізіне алынған белгіні анықтау
Тыңдалым және айтылым	8.2.1.3 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтардағы (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіну; 8.2.2.4буын үндестігі туралы білімдерін жетілдіру, іс жүзінде байқатып, сөйлеу тәжірибелерінде дұрыс пайдалану; 8.2.5.1 оқыған кітаптарынан білген, көрген, байқаған мағлұматтарды пайдалана отырып ойын жеткізу
Оқылым	8.3.4.1 көркем шығарманы толық қабылдау, оқығанына эмоционалды жауап қайтару; 8.3.4.2 мәтіндегі сөз мағынасының ерекшеліктерін ажырату; 8.3.5.2 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу
Жазылым	8.4.3.1 атаулы сөз таптарын жекеше және көпше түрде, септікте сәйкестендіру; 8.4.5.1 фраза аралық байланыстың әртүрлі құралдарын қолдана отырып, шығарма тақырыбын ашу(эмоциональді бояу сөздер, төл сөздер, тұспалдау)

5) 9-сынып:

5-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан	
Қатынастың вербальді және паравербальді құралдары	9.1.1.1 әрекеттің (оқиғаның, одан кейін сезімдердің, көңіл күйдің) себеп салдарын анықтау; 9.1.1.2 үлгі және сөз нұсқауы бойынша әртүрлі дене тұрысын көрсету ("мен өзімді жақсы сезінемін", " менің көңіл күйім жоқ", "мен ойға баттым")
Тыңдалым және айтылым	9.2.1.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау; 9.2.2.1 буын тіркестерін дауысты, дауыссыз дыбыстарын ауыстыра отырып өзгерту; 9.2.3.1 сын есімнің шырайлары; 9.2.3.2 ауызекі сөйлеуінде түбірлес сөздерді, қарсы мәндес, мағнасы құсас сөздерді қолдану
Оқылым	9.3.1.1 пароним сөздерде мағынаны ажырататын белгілерді көрсету: ысқырық немесе ызың дыбыс па ; ұяң немесе қатаң жұп дауыссыз ба; ұяң дауыссыз ба; 9.3.3.1 мәтіннің мазмұнын жоспар бойынша, толық, қысқа, теріп айту

Жазылым	9.4.1.1 кинетикалық дисграфияны алдын алу мақсатымен барлық графемаларды, олардың элементтерінің байласынтаарын дұрыс жазуын қадағалау; 9.4.2.1 орфографиялық режимнің ережелерін сақтау (сөйлемде барлық сөздер бөлек жазылады)
2-тоқсан	
Қатынастың вербальді және паравербальді құралдары	9.1.2.2 шығарманың тақырыбына, басты ойына сай дауыс ырғағын келтіре сөйлеу
Тыңдалым және айтылым	9.2.1.2 мәтінде көтерілген мәселені (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) талдай отырып, негізгі ойды анықтау; 9.2.2.2 буындық құрамы күрделі кезкелген сөздерді анық, тұтас айту (А.К.Маркова бойынша); 9.2.3.3 күрделі сөздердің түрлерін қолдану (біріккен сөздер, құрама сөз, қос сөздер) олардың емлесін қолдану
Оқылым	9.3.2.1 өз бетінше белгіленген грамматикалық белгілерге бағдарлана отырып, қатардағы артық сөзді табу; 9.3.3.2 әдеби сөздің нормаларын сақтай отырып саналы түрде дауыстап дұрыс оқу; 9.3.4.1 кейпкерлердің мінез-құлығының ерекшеліктерін мәтіннен мысал келтіріп, сипаттап беру
Жазылым	9.4.1.2 фонематикалық дисграфияны алдын алу мақсатымен барлық графемаларды, олардың элементтерінің байласынтаарын дұрыс жазуын қадағалау; 9.4.2.2 өз бетінше сөйлеуінде қосымша сөздерді дұрыс қолдану
3-тоқсан	
Қатынастың вербальді және паравербальді құралдары	9.1.2.1 сөйлемде сұрақ білдіретін сөзді кідіріс және дауыс арқылы білдіру; 9.1.2.3 паравербальді құралдарды (ырғақ, жылдамдық, логикалық екпін, кідіріс) қолдану арқылы сұрақ қою
Тыңдалым және айтылым	9.2.1.3 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтардағы (нұсқаулы, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян, жаңалық) көтерілген мәселені талдау; 9.2.3.4 етістіктің шақтарын қолдану; 9.2.2.3 қазақ тілінің орфоэпиялық нормаларын сақтап, сөйлеу
Оқылым	9.3.2.2 көпмағыналы сөздерді мәтінде анықтау, оларды мағынасы ұқсас сөзбен ауыстыру; 9.3.3.3 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау; 9.3.4.2 өзбетінше кейіпкерлерге салыстырма мінездеме беру

Жазылым	9.4.3.1 грамматикалық белгілерге бағдарлана отырып, меңгеру түріндегі сөз тіркестерінде таныс немесе таныс емес зат есім жалғауларының жазылуын анықтау; 9.4.4.1 барлық шығармашылық тапсырмаларды орындау барысында өз өзін бақылау
4-тоқсан	
Қатынастың вербальді және паравербальді құралдары	9.1.2.4 жеке көрсеткіштері бойынша тыныс алу жаттығуларын орындау
Тыңдалым және айтылым	9.2.4.1 мектеп және қоғамдық өмір туралы, құрдастарымен, мұғаліммен қарым-қатынасы, сабақтың мазмұны(сыныпта, шеберханада, спортзалында) туралы сөйлемдерді құру және түрлендіру; 9.2.4.2 құрмалас сөйлемнің уақыттық –түрлік ережелерін предикативті бірлікте сәйкестендіруді сақтау; 9.2.5.1 диалогтық сөйлеуін дамыту. сұрақ қоюға жаттықтыру
Оқылым	9.3.2.3 жаңа сөздерді жасау кезінде көптеген сөзжасамдық құралдарды дұрыс қолдану; 8.3.3.4 кейіпкерлердің түрлі эмоциялық жағдайын көрсету; 9.3.5.2 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді алу
Жазылым	9.4.5.1 сөздің астарын түсіну, шығармада ұсынылған өз ұстанымын, өз ойын дәлелдеу

6) 10-сынып:

6-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаты
1-тоқсан	
Қатынастың вербальді және паравербальді құралдары	10.1.1.1 эмоциялық шиеленісу мен сөйлеуге қорқу сезімін жеңе білу
Тыңдалым және айтылым	10.2.1.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін, шынайылығын зерттеп, қорытынды жасау; 10.2.2.1 жалпы және ұсақ моторикасын үйлестуруге арналған жаттығуларды нұсқауға сүйеніп орындау; 10.2.3.1 сын есімнің түрлерін білу, шырайларын ажырату, іс жүзінде қолдану
Оқылым	10.3.1.1 шатастыратын дыбыстардың айтылуы мен оқылуын бақылау (жеке көрсеткіштері бойынша);
Жазылым	10.4.1.1 графикалық тәртіптің негізгі ережелерін сақтау
2-тоқсан	
Қатынастың вербальді және паравербальді құралдары	10.1.1.2 сөйлеу қарқыны реттеуін білу (жылдамдату немесе баяулату); 10.1.2.1 сөйлеу арқылы қатынасқа түсі мәдениетін білу, сақтау

Тыңдалым және айтылым	10.2.1.2 құрбыларын мұқият тыңдап, сұрақ қоя білу; 10.2.3.2 етістіктің түрлерін ажырата білу, мысалдар келтіру, іс жүзінде қолдану
Оқылым	10.3.2.1 тіл ерекшеліктерін меңгеру, қызығушылық таныту; 10.3.2.2 аналогия бойынша оқыған мәтінді мазмұндау; 10.3.3.1 қазақ классиктерінің әдеби шығармаларынан қысқа үзінділерді интонацияларын сақтап, мәнерлеп саналы түрде оқу
Жазылым	10.4.1.2 сөздердің дыбыстық – әріптік құрамын қатесіз жазу; 10.4.3.1 зат есімнің, сын есімнің, есімдіктің, сан есімнің және етістіктің жалғауларына берілген орфографиялық тапсырмаларды анықтама бойынша шешу
3-тоқсан	
Қатынастың вербальді және паравербальді құралдары	10.1.2.2 алдыға қойған белгілі бір мақсатқа жету үшін сөз қарқынын, ырғағын, дауыс ырғағын қолдану (өтініш білдіру, көңіл күйін байқату, мағынасын дәлелдеу
Тыңдалым және айтылым	10.2.2.2 сөйлеу мәнерлігін сақтау; 10.2.3.3 үстеудің түрлерін ажырата білу, ауызша сөйлеу тілінде қолдану; 10.2.4.1 әртүрлі сөйлем құрастыру, сөйлем мүшелеріне талдау, тыныс белгілерін дұрыс қоя білу
Оқылым	10.3.2.3 өзінің және сыныптастарының оқуында орфоэпиялық нормаларды және дыбыстарды дұрыс айтуын бақылау; 10.3.3.2 өз бетімен әдеби шығармалардағы кейіпкерлердің сөздерін рөлге бөліп оқу; 10.3.4.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау;
Жазылым	10.4.2.1 кез келгенсөздің дыбыстық, буындық құрамын қатесіз еске түсіру; 10.4.2.2 сөзжасам, сөзөзгерту дағдыларын еркін қолдану
4-тоқсан	
Қатынастың вербальді және паравербальді құралдары	10.1.2.3 сөйлеу мақсатына қарай сөз тіркестер қатарының ырғағын еске түсіріп қайталау
Тыңдалым және айтылым	10.2.3.4 мәтінде түбірлес сөздерді табу, олардың қай сөз таптарына жататынын анықтау; 10.2.4.2 сөйлеу үлгісін құру; 10.2.4.3 ретсіз берілген сөздерден дұрыс сөйлем құрау; 10.2.5.1 мәтіндегі кейіпкерлер, олардың іс-әрекеті, себеп-салдар бойынша (неге осылай болды?) сұрақтарға жауап беру, ойын жеткізу

Оқылым	10.3.3.3 аудио және видео таспаға жазылған әртүрлі жанырдағы материалды тыңдау. түсіну. қысқаша негізгі ойын жеткізу; 10.3.4.2 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; 10.3.5.2 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді алу
Жазылым	10.4.4.1 шығарма, эсседе жазған өз ойын, пікірін дәлелдей білу; 10.4.5.1 әдеби тіл нормаларына сәйкес реттілікпен өзіндік бақылаумен қатар, өз ойын жазбаша білдіру

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 512- қосымша

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Қазақ тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1 - тарау. Жалпы ережелер

1. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Қазақ тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабы б) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Оқу пәнінің мақсаты – білім алушылардың тілдік базасын кеңейту, сөйлеу тілінің дамуындағы кемістіктердің орнын толтыру; грамматикалық және орфографиялық материалдарды практикалық түрде меңгеру; сөйлеу тілін қарым-қатынас құралы ретінде, танымдық әрекетті түзету және мектептен кейін бейімделуін жеңілдету әдісі ретінде қалыптастыру.

3. Негізгі оқыту міндеттері:

- 1) грамматика бойынша толыққанды білім жүйесін беру;
- 2) білім алушылардың танымдық әрекетіндегі кемістіктерінің орнын толтыруға ықпал ету, жағымды эмоционалды-еріктік және тұлғалық қасиеттерді қалыптастыру;
- 3) білім алушылардың сөйлеу тілін дамыту;
- 4) сөздік қорын байыту және қолданатын грамматикалық құралдар аясын кеңейту;
- 5) сөз байлығын дамыту, жетілдіру;
- 6) сұрақтарға жауап беріп, диалог жүргізу;
- 7) ауызша және жазбаша байланыстырып сөйлеу тілін қолдануға үйрету;
- 8) білім алушылардың деңгейіне сәйкес мәтінді дұрыс және саналы оқуға үйрету;

9) тілдің дыбыстық құрамы, грамматика бойынша қарапайым мәліметтер емле ережелері негізінде сауатты жазу дағдыларын қалыптастыру;

10) өз ойларын ауызша және жазбаша түрде дұрыс және бірізді жеткізуге үйрету;

11) сабақтарға қызығушылығын арттыру, құрдастармен және ересектермен өзара әрекеттесуге үйрету.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

4. Оқу процесін ұйымдастыруға арналған педагогикалық тәсілдердің іске асырылуы жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың арнайы оқу қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған арнайы білім беру принциптеріне негізделген:

1) жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың даму ерекшеліктері мен дайындық деңгейіне білім беру жүйесінің бейімділігі принципі;

2) жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқытудың түзеу-дамытушылық бағыты, оның ерекше білімдік қажеттіліктері ескеріле отырып, оқу ісінің арнайы тәсілдері және әдістері арқылы жүзеге асырылады;

3) оқытудың әлеуметтік-бейімдеу бағытты тұлғаның бейімделмеушілігін жеңу немесе азайтуды білдіреді; білім алушылардың әлеуметтік өмірге қатысулары үшін қажетті тәртіп пен өмірлік нормаларының меңгерілуі бойынша арнайы жұмыстар қарастырылады;

4) білім берудегі әрекеттік ықпал ету ақыл-ой кемістігі бар білім алушының тұлғасын дамыту ерекшелігін ескере отырып білім берудің негізгі заңдылықтары мен құрылымын айқындайтын психологиялық ғылымның теориялық қағидаларына негізделеді. Ақыл-ой кемістігі бар білім алушының тұлғасын дамыту олар жасай алатын әрекетті (заттық-практикалық және оқу) ұйымдастыру сипатымен анықталатындығын мойындауға құрылады;

5) оқытудың практикалық бағыттылығы оқылатын материал мен білім алушылардың практикалық әрекетімен арасындағы өзара тығыз байланысты анықтауды, практикалық-бағдарлық міндеттерді шешу үшін маңызды білім мен біліктерді қалыптастыруды білдіреді;

6) ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға саралап және даралап ықпал ету бағдарлама мазмұнын меңгеру мүмкіндіктерінің әркелкілігінен, әр түрлі типологиялық ерекшеліктері оқу материалын меңгеруде және алынатын білім, білік және дағдылардың сапасынан көрінетін ерекше білім беруге қажеттіліктерін есепке алуды қарастырады. Зерде бұзылыстары бар білім алушылар үшін білім беру процесі 4 типологиялық топты құрайтын педагогикалық жіктелу негізінде іске асырылады (В.В.Воронкова бойынша): әрбір типологиялық топ үшін педагог олардың мүмкіндіктеріне сәйкес, қолжетімді күрделілік пен көлемін ескере отырып, оқу материалының мазмұнын таңдап алады; оқу жұмысының қарқыны, оқушылардың дербестігі, оқыту тәсілдері мен әдістері түрлендіріледі. Білім алушылардың топтарға

бөлінуі шартты және қозғалмалы. Жіктемелі тәсіл оқытудың жекеленуімен толықтырылады;

7) оқу және практикалық әрекетті арнайы педагогикалық басшылық ету қажеттілігі жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың төмен танымдық белсенділігі мен ойлаудың талдау және жалпылау қызметінің әлсіздігіне байланысты болады. Мұғалім білім алушылардың танымдық-оқу әрекетін олардың жеке білім алу мүмкіндіктеріне сәйкес ұйымдастырып бағыттайды.

5. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың оқу материалын меңгеру нәтижелерін бағалау нормалары бағдарламада көрсетілген мақсатты тұжырымға негізделген және білім алушылардың оқу жетістіктерін тексеру мен бағалауды ұйымдастыру кезінде бірыңғай тәсілдерді іске асыруға бағытталған.

6. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жетістіктеріне баға беру ішкі бағалау тәсілдерімен жүзеге асырылады. Мұғалім Бағдарламаны меңгеру нәтижелерін сабақтарда білім беру барысында бағалайды. Педагог бақылаушы бағалау әрекетін жүйелі түрде қолданады.

7. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқыту нәтижелілігін бағалау ағымдағы (әр сабақтың) және қорытынды бақылау түрінде болады.

8. Ағымдағы бақылау білім алушының әрекетін сабақта бақылау, тәжірибелік және дербес жұмыстарын талдау, әрекеттің ұжымдық түрлері көмегімен іске асырылады. Әр сабақтық бақылау оқу процесінің сапасын қамтамасыз ету үшін педагог қолданатын оқыту мазмұны мен әдістерін түзету мақсатында жүргізіледі. Бұндай бақылау білім алушыларға қатысты ынталандырушы және тәрбиелеуші сипатқа ие.

9. Мерзімді бақылау бағдарлама тақырыбы мен бөлімін зерделеп болған соң жүргізіледі. Нақты тақырып шеңберіндегі оқу материалын зерделеу нәтижелері білім алушыларда типологиялық топтар әрқелкі болады.

1-типологиялық топ (В.В. Воронкова бойынша) білім алушылары оқу материалы бойынша білімдерді қолдану деңгейінде меңгергенін көрсетеді.

2-типологиялық топ білім алушылары тақырыптың негізгі мазмұнын түсінгенін көрсетеді. 3-типологиялық топ білім алушылары тану деңгейінде материалды игере алады және өз білімдерін өзекті етуде мұғалім көмегін талап етеді.

4-типологиялық топ білім алушылары олардың жетістіктерін бағалауды іске асыру шеңберіндегі жеке бағдарлама бойынша білім алады.

10. Қорытынды бақылау жартыжылдық және жылдың соңында жүргізіледі. Педагог әрбір білім алушының даму динамикасы мен табыстылығын талдайды. Мониторинг нәтижелері білім алушылардың жетістіктерінің жиынтық картасында тіркеледі.

11. Бағалау рәсімінің көмегімен педагог алатын ақпарат дағдылар мен біліктерді меңгеру процесінде туындайтын қиындықтарға уақытылы және дұрыс әрекеттесуге мүмкіндік береді. Педагог білім алушыларға жеке көмектің мазмұны мен тәсілдерін негіздеп анықтайды.

12. Байланыстырылған жазбаша тіл мен іскерлік хаттар бойынша тапсырмалар оқу пәнінің бағдарламалық материалын оқыту процесінде беріледі.

13. Оқыту пәннің мазмұнымен және құрылымымен анықталатын түзетушілік және практикалық бағытта болады. Бағдарламалық материалдың түзетушілік бағыты, ең алдымен, балалардың тілдік даму саласында көрінеді.

14. Әрбір ақыл-ой кемістігі бар білім алушының оқу материалын жеке қарқында және көлемде меңгеру мен дамыту құқығын іске асыра отырып, мұғалім әр тақырыпты, бөлімді оқыту үшін қажетті уақытты өздігінен анықтайды.

15. Оқу-тәрбие процесін ұйымдастыру үшін пән бойынша сабақ сәйкес көрнекі және дидактикалық материалмен қамтамасыз етіледі.

16. Сыныптағы жиһаз түрлі формада (жеке, жұптық және топтық) және түрде жұмыстарды жүргізу мақсатында жеңіл түрде қозғалмалы болуы керек. Білім алушылардың жұмыстарын көрмеге қою және көрнекі құралдар үшін кітап сөрелері мен стендтері ойластырылады.

3-тарау. "Қазақ тілі" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

17. "Қазақ тілі" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 5-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 136 сағатты;
- 2) 6-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағатты;
- 3) 7-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағатты;
- 4) 8-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағатты;
- 5) 9-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағатты;
- 6) 10-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағатты құрайды.

18. "Қазақ тілі" оқу пәнінің мазмұны:

1) бағдарлама концентрлік жүйе бойынша құрастырылған, яғни өткен тақырыптар қайталанып, тереңдетіліп кеңейтіліп білім алушылардың білімі жүйеленіп отырады;

2) білім алушылардың өзіне тән қабілеттері мен мүмкіндіктеріне қарай мұғалімдер оқу материалдарын білімалушының қабылдау деңгейіне байланысты жеңілдетіп беруге мұқтаж болады;

3) сыныптағы білім алушылардың мүмкіндіктері мен ерекше оқыту қажеттілігіне байланысты тақырыпты меңгеруге қажет сағат санын мұғалім өзі анықтап, жоспарлайды.

19. Оқу пәнінің мазмұны келесі бөлімдерді қамтиды:

- 1) 1-бөлім "Тыңдалым және айтылым";
- 2) 2-бөлім "Оқылым";
- 3) 3-бөлім "Жазылым";
- 4) 4-бөлім "Тілдік нормаларды қолдану".

20. "Тыңдалым және айтылым" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) дыбыс және әріп;

- 2) буын;
- 3) сөз;
- 4) сөз құрамы;
- 5) сөз таптары;
- 6) сөйлем;
- 7) байланыстырып сөйлеу;
- 8) қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру.

21. "Оқылым" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) ақпаратты түсіну;
- 2) мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу;
- 3) мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату;
- 4) оқылым стратегияларын қолдану;
- 5) әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу.

22. "Жазылым" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) жазу дағдыларын қалыптастыру;
- 2) әртүрлі жазба жұмыстарын ұсыну;
- 3) іскерлік хат жазу.

23. "Тілдік нормаларды қолдану" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) орфографиялық нормаларды сақтау;
- 2) орфоэпиялық нормаларды сақтау;
- 3) пунктуациялық нормаларды сақтау.

24. 5-сыныпқа арналған "Қазақ тілі" пәнінің базалық білім мазмұны:

- 1) тыңдалым және айтылым:

дыбыс және әріп: дауыссыз және дауысты; жуан, жіңішке дауысты дыбыстар; қатаң, ұяң, үнді дауыссыздар; "и" дыбысы; и, й әріптерінің емлесі;

буын: буынның түрлері; ашық және бітеу буынның анықтамасы;

сөз: сөз туралы түсінік; сөздің лексикалық мағынасы; мәндел сөздер мағынасы; бір-біріне қарама-қайшы сөздер; көп мағыналы сөздер туралы түсінік;

сөз құрамы: түбір және қосымша, олардың айырмашылығы; қосымшаның жұрнақ, жалғау болып екіге бөлінуі, өзіндік белгілері; түбір сөзбен туынды сөздер;

сөз таптары: сөз таптары туралы жалпы түсінік, зат есім, оның мағынасы; жалқы есім және жалпы есім; зат есімнің жекеше, көпше түрлері, олардың анықтамасы. көптік жалғаулары; зат есімнің септелуі туралы жалпы түсінік; септік жалғауларының сұрақтарын қою арқылы зат есімді өзгерту;

етістік, анықтамасы, сұрақтары; дара (негізгі) және күрделі етістіктерді ажырату;

сөйлем: сөйлем мүшелері: тұрлаулы және тұрлаусыз мүшелері, олардың байланысы; жалаң және жайылма сөйлем, анықтамасы; жалаң мен жайылма сөйлемді ажырата білу;

байланыстырып сөйлеу: әр түрлі мәтін түрлерін аңғарту: әңгімелеу, сипаттау, талқылау; сұрақ бойынша сөйлем немесе әңгіме құрастыру; әртүрлі тақырып бойынша тірек сөздер пайдалана отырып әңгіме құру;

қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру: мектепте, сыныпта, асханада өзін ұстау ережелерін білу, орындау; үлкендермен сөйлесу мәдениетін білу;

2) оқылым: мәтіндегі негізгі ақпаратты түсіну; белгілі тақырып бойынша жұппен жұмыс тәсілі арқылы бір-біріне сұрақ қойып, жауап беру; мұғалімнің көмегімен түрлі жанрдағы мәтіндерді ажырата білу (хабарлама, жарнама, хат); мәтінді түсініп, дұрыс оқу; іштей оқу; мұғалімнің көмегімен балалар энциклопедиясынан қажетті ақпаратты ала білу;

3) жазылым: оқулықтағы жазба жұмыстарын орындай білу; мұғалім ұсынған жоспар бойынша мазмұндама жазу; сурет бойынша әңгіме құрастыру, жазу; 40-45 сөзден тұратын диктант жаза білу; туыстарына, достарына хат жазу, конвертке мекен-жайын дұрыс жазу;

4) тілдік нормаларды қолдану: тақырып бойынша бас әріппен жазылатын атауларды орфографиялық нормаға сай жазу; екпіннің түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану; сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай ажырату және сәйкес тыныс белгілерін (нүкте, сұрақ, леп белгісі) қолдану.

25. 6-сыныпқа арналған "Қазақ тілі" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым:

дыбыс және әріп: дауыссыз және дауысты; жуан, жіңішке дауысты дыбыстар; қатаң, ұяң, үнді дауыссыздар; "э" дыбысы. э-е дыбыстарын салыстыру. Дыбысталу ерекшеліктері; "в" дыбысы, в-б дыбыстарын салыстыру; "в" дыбысына қатысты сөздердің емлесін меңгеру; ф-п дыбыстарын салыстыру, дыбысталу ерекшеліктері; х, һ дыбыстары, дыбысталу ерекшеліктері, "х, һ" дыбыстарын өзара және қ дыбысымен салыстыру; "ц" дыбысы. ц-с дыбыстарын салыстыру; "ч, щ" дыбыстары, олардың дыбысталу ерекшеліктері;

буын: дыбыс үндестігі туралы түсінік, дыбыстардың бір-біріне әсер етіп өзгеруі; буын үндестігі туралы түсінік, сөздің түбіріндегі дауысты дыбыс қосымшалардың жуан немесе жіңішке болуына ықпал ететінін түсіну;

сөз: дара, күрделі сөз туралы түсінік; біріккен сөз анықтамасы, жиі кездесетін түрлері; кісі аттарын білдіретін біріккен сөздер және олардың емлесі; жер-су және үй жануарларының атын білдіретін біріккен сөздер, олардың емлесі;

сөз құрамы: түбірлес сөздер туралы түсінік, анықтамасы; бір түбірден тараған сөздер; қосымшалардың емлесі; қосымша жалғанғанда түбір сөздің өзгермеуі, қосымшалардың сөздегі соңғы буынмен үндесіп жалғасуы;

сөз таптары: зат есім, негізгі зат есім, оның анықтамасы; туынды зат есім, оның анықтамасы; туынды зат есім жасайтын жұрнақтар; септік жалғаулардың емлесі, жалғауларды тәжірибе жүзінде (үлгі, сұрақ бойынша) меңгеру;

сын есім: сын есімнің мағынасы, сұрақтары; жай шырайдың анықтамасы; салыстырмалы шырайдың анықтамасы; негізгі және туынды сын есім;

сөйлем: тұрлаусыз мүшелер, анықтауыш, пысықтауыш, толықтауыш; сөйлемдегі сөздердің байланысы; сөйлемнің дара және күрделі мүшелері, сөйлемдерді сөйлем мүшелеріне талдау;

байланыстырып сөйлеу: ретсіз берілген сөздерден мәтінді ретімен қайта құру; басталған әңгімені жалғастырып, аяқтау; сурет бойынша әңгімені жалғастырып, аяқтау;

қазақ тілінің этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру: мектепте, сыныпта, асханада өзін ұстау ережелерін білу, орындау

2) оқылым: мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну; мәтіннің мазмұны бойынша өзбетімен қарапайым және нақты сұрақ қою, сұраққа жауап беру; хабарландыру, хат, жеделхат, жарнама нұсқаулықтың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; дауыстап, түсініп оқу; іштей оқу; мұғалімнің көмегімен энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу;

3) жазылым: "э, ф, ч, щ" дыбыстарына қатысты сөздердің жазылуын меңгеру; оқулықтағы жазба жұмыстарын орындай білу; 40-45 сөзден тұратын диктант жаза білу; іс-қағаздарды (хабарландыру, жұмысқа алу өтініші, жеделхат) жазу, түбіртек (суға, телефонға, газға) толтыруға жаттықтыру;

4) тілдік нормаларды қолдану: түбір сөздегі дауысты және дауыссыз сөздердің жазылуын тексере білу; екіпіннің түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану; сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай ажырату және сәйкес тыныс белгілерін қолдану.

26. 7-сыныпқа арналған "Қазақ тілі" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым:

дыбыс және әріп: дауысты және дауыссыз дыбыстар түрлерін ажырату, дыбыстық талдау жасау;

буын: буынның түрлерін ажырата білу (ашық, тұйық, бітеу); сөздерді буынға бөлу;

сөз: түбір сөз, туынды сөз. туынды сөз жасайтын жұрнақтар; түбір сөз бен туынды сөзді салыстыру, олардың айырмашылығын білу; туынды, түбірлес сөздерді еске түсіріп, оларды талдай білу;

сөз құрамы: сөз құрамына талдау жүргізу; қосымша түрлерін білу, ажырату, дұрыс қолдануға жаттықтыру; жұрнақ және оның түрлерін ажырату; жалғау және оның түрлерін ажырату;

сөз таптары: сан есім. сан есімнің анықтамасы; есептік және реттік сан есімдерді ажырату. сұрақ қою (неше? нешінші?); етістік, етістіктің анықтамасы; зат есімнің орнына қажет есімдікті қойып, айта білу;

сөйлем: жай сөйлем, жайылма сөйлем; сөйлемнің тұрлаулы, тұрлаусыз мүшелері; бірыңғай мүшелерінің интонациясы, тыныс белгілері; бірыңғай мүшелермен сөйлем

құрау, талдау; жай сөйлем мен құрмалас сөйлем; оларды өзара салыстыру, ерекшеліктерін байқату, меңгерту; үлгі және сызба бойынша сөйлем құрату; қаратпа және қыстырма сөз, олардың тыныс белгілері;

байланыстырып сөйлеу: саяхат кезінде көргендері туралы әңгіме құрау; оқыған шығармалар бойынша пікір айтуға машықтандырып, дәлелдей, қорытынды жасай білу; диалогтық сөйлеу тілін дамыту;

қазақ тілінің этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру: мектепте, сыныпта, асханада, көлікте, аулада өзін ұстау ережелерін білу, орындау;

2) оқылым: мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау; мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру; қолхат, өтініш, сауалнаманың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату;

3) жазылым: сын есімді қолданып заттарға сипаттама жаза білу; мазмұндама жазу барысында пікір айтуға машықтандырып, дәлелдей, қорытынды жасай білу; оқыған шығармалар, сурет бойынша шығарма жазу; саяхат кезінде көргендері, алған әсерлері, іс-әрекеттері жайында шығарма жазу; 50-55 сөзден тұратын диктант жаза білу; іс-қағаздарды: қабырға газетіне мақала жазу (мазмұндық таңдау, өндірістік практика, мектепте жүргізілген қоғамдық жұмыстар тақырыбында), қолхат, өтініш, сауалнама, өмірбаян толтыруға үйрету; қолхат, өтініш, сауалнама, өмірбаян толтыруға үйрету;

4) тілдік нормаларды қолдану: қазақ тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емлесі ерекшеліктерін ескере отырып, орфографиялық нормаға сай жазу; екпіннің түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану; төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің тыныс белгілерін дұрыс қолдану.

27. 8-сыныпқа арналған "Қазақ тілі" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым:

дыбыс және әріп: дауысты дыбыстардың түрлерін білу, сөзден оларды ажырату; дауыссыз дыбыстардың түрлерін ажырата білу; сөздерге дыбыстық талдау жасай білу;

буын: буынның түрлерін ажырата білу (ашық, тұйық, бітеу); сөздерді буынға бөлу; тасымалдау ережесін білу; тасымалданбайтын сөздерге мысал келтіру;

сөз: қысқарған сөздер туралы жалпы түсініктер; сөз құрамының бөліктерін білу; шартты белгілерін қолданып, сөз құрамын талдау; біріккен сөздердің анықтамасы, жасалу жолын білу, мысал келтіру; қос сөздердің анықтамасы, түрлерін ажырата білу; қысқарған сөз анықтамасын, емлесін білу, мысалдар келтіру;

сөз құрамы: түбірлес сөздер: әртүрлі сөз таптарына жататын түбірлес сөздер, оларды құрамы бойынша талдау; түбірдің соңғы дыбысы қатаң, ұяң немесе үнді болғанына қарай, оған жалғанатын қосымшаның бірінші дыбысының өзгеруі;

сөз таптары: сан есімнің анықтамасын еске түсіру, мысал келтіру; есептік және реттік сан есімді ажырата білу; сын есімнің шырайларын білу, ажырату; жай (әдемі), салыстырмалы шырай (әдемірек); күшейтпелі шырай, оның емлесі; сілтеу, сұрау, өздік

есімдіктер; болымды және болымсыз етістік; болымсыз етістіктің жасалуы; етістіктің шақтары (өткен, осы, келер), сұрақтарын білу, ажырату; етістіктің жекеше және көпше түрде жіктелу үлгісі;

сөйлем: құрмалас сөйлемдер құрамындағы жай сөйлемдердің байланысу тәсілдерін байқату; салалас құрмалас сөйлемдер туралы түсінік; сабақтас құрмалас сөйлемдер туралы түсінік. олардың тыныс белгілері; төл сөз бен төлеу сөз, олардың тыныс белгілері;

байланыстырып сөйлеу: дұрыс құрылмаған мәтінді қайта құру; басталған әңгімені жалғастырып, аяқтау; тірек сөздер бойынша әңгіме құрау;

қазақ тілінің этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру: әртүрлі жағдайларда өздерін дұрыс ұстап, сыпайы қатынас жасау дағдысын меңгеру

2) оқылым: мәтіннен негізгі, қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру; мәтіннен негізгі ақпаратты анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру; өмірбаян, жеделхат, сенімхат, арыздың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; дауыстап, түсініп оқу; мәнерлеп оқу; жүгіртіп оқу; іштей оқу; энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу;

3) жазылым: ережелерді сақтап жазу; сөздерді өзгерте отырып шағын мазмұндама жазу; сурет бойынша шығарманы толықтырып жазу; тірек сөздер бойынша әңгіме құрау, жазу; саяхат кезінде көргендері, алған әсері, іс-әрекеттері жайында шығарма жазу; 55-60 сөзден тұратын диктант жаза білу; іс-қағаздарды: хабарландыру, жұмысқа алу өтініші, жеделхат, өмірбаян, қолхат, сенімхат жазуға, түбіртек (суға, телефонға, газға) толтыруға жаттықтыру;

4) тілдік нормаларды қолдану: қазақ тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емлесі ерекшеліктерін ескере отырып, орфографиялық нормаға сай жазу; сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану; қазақ тіліндегі тыныс белгілерінің түрлері мен қызметін (даралаушы) түсіну, дұрыс қолдану.

28. 9-сыныпқа арналған "Қазақ тілі" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым:

дыбыс және әріп: дауысты және дауыссыз дыбыстар; қатаң, ұяң дауыссыздар; дыбыс үндестігі туралы ұғымды қалыптастыру, іс жүзінде байқатып, сөйлеу тәжірибелерінде дұрыс пайдалану; сөздегі дыбыс пен әріп санын, орнын, ретін анықтау ;

буын: буын үндестігі туралы ұғымды қалыптастыру, іс жүзінде байқатып, сөйлеу тәжірибелерінде дұрыс пайдалану;

сөз: қысқарған сөздер туралы жалпы түсінік. бұлардың емлесі; мәтіннен қысқарған сөздерді тапқызу;

сөз құрамы: сөз құрамын талдау; қосымшалардың емлесі;

сөз таптары: зат есімнің түрлері; өтілген жалғау турлерін мәтіннен табу, сөйлеу тәжірибелерінде дұрыс пайдалану; сын есімнің түрлері. олардың емлесі; есімдік: белгісіздік, болымсыздық, жалпылау есімдіктері; жинақтық, топтау, болжамдық, бөлшектік сан есімдер туралы түсінік беру; үстеу туралы түсінік; үстеудің мағыналық топтары: мезгіл, мекен сын (бейне), мақсат, күшейткіш, себеп-салдар үстеулері; шылау туралы түсінік, олардың мәні; мен (бен, пен) және да (де), та (те), ма (ме), ба (бе), па (пе), үшін, туралы, дейін (шейін) шылаулары; шылаулардың емлесі; одағай сөздер. олардың мағынасы мен емлесімен танысу; еліктеу сөздер туралы түсінік;

сөйлем: сөйлемнің тұрлаулы, тұрлаусыз мүшелері; бірыңғай мүшелі сөйлемдер құрастыру; қаратпа сөйлем, олардың тыныс белгілері; құрмалас сөйлемнің тыныс белгілері; үлгі бойынша, өз бетінше сөйлем құрау; бірыңғай мүшелердің интонациясы, тыныс белгілері; сөйлем соңынан қойылатын тыныс белгілері;

байланыстырып сөйлеу: оқыған кітаптарынан білген, көрген, байқаған мағлұматтарды пайдалана отырып ойын жеткізу;

қазақ тілінің этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру: әртүрлі жағдайларда өздерін дұрыс ұстап, сыпайы қатынас жасау дағдысын меңгеру;

2) оқылым: мәтін бойынша берілген ақпаратты интерпретациялау; мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру; өзбетімен түрлі жанрдағы мәтіндерді ажырата білу, мазмұнын түсіну; жүгіртіп оқу; іріктеп оқу; рөлге бөліп оқу; ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді алу;

3) жазылым: шылаулар мен шылау тұлғалас қосымшалардың жазылуы. шылаулардың емлесі; мазмұндама жазу; оқыған кітаптарынан білген, көрген, байқаған мағлұматтарды пайдалана отырып творчестволық шығарма жазу; 60-65 сөзден тұратын диктант жаза білу; іс-қағаздарды: жұмысқа орналасуға байланысты қағаздар (өтініші, өмірбаян, қолхат) жаза білу;

4) тілдік нормаларды қолдану: жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу; сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану; сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану.

29. 10-сыныпқа арналған "Қазақ тілі" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым:

дыбыс және әріп: дауысты және дауыссыз дыбыстар; қатаң, ұяң дауыссыздар. дыбыс, үндестігі туралы білімдерін жетілдіру, іс жүзінде байқатып, сөйлеу тәжірибелерінде дұрыс пайдалану;

буын: буын үндестігі туралы білімдерін жетілдіру, іс жүзінде байқатып, сөйлеу тәжірибелерінде дұрыс пайдалану;

сөз: сөз құрамының бөліктерін білу. шартты белгілерін қолданып, сөз құрамына талдау мен жинақтау жасау;

сөз құрамы: қысқарған сөздерді мәтіннен табу, мағынасын түсіну, іс-жүзінде пайдалану; антоним, омоним, синоним сөздерді белсенді сөздікте қолдану;

сөз таптары: зат есімнің сөйлемдегі қызметін білу, сөйлем мүшесіне талдау; сөзжасам дағдыларын бекіту, белсенді сөз қорында қолдану; сан есімнің емлесін, сөйлемдегі қызметін білу; сын есімнің түрлерін білу, шырайларын ажырату, іс жүзінде қолдану; етістіктің түрлерін ажырата білу, мысалдар келтіру, іс жүзінде қолдану; етістіктің шақтарын дұрыс қолдану, сұрақ қоя білу; есімдіктің түрлерін ажырата білу, мысалдар келтіру, талдай білу; үстеудің түрлерін ажырата білу, ауызша сөйлеу тілінде қолдану; шылауларды қатыстырып сөйлем құрау, ауызша және жазбаша түрде қолдану, емлесін білу; одағай сөзді қатыстырып сөйлемдер құрастыру, емлесін білу; еліктеу сөздерді қатыстырып сөйлемдер құру, емлесін білу, мәтіннен табу;

сөйлем: сөйлемнің түрлерін ажырату; әртүрлі сөйлем құрастыру, сөйлем мүшелеріне талдау, тыныс белгілерін дұрыс қоя білу;

байланыстырып сөйлеу: мәтіндегі кейіпкерлер, олардың іс-әрекеті, себеп-салдар бойынша (неге осылай болды?) сұрақтарға жауап беру, ойын жеткізу;

қазақ тілінің этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру: әртүрлі жағдайларда өздерін дұрыс ұстап, сыпайы қатынас жасау дағдысын меңгеру;

2) оқылым: сурет бойынша берілген ақпаратты интерпретациялау; мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату; комментарий жасау; іріктеп оқу ; талдап оқу; ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану;

3) жазылым: пунктуациялық, орфографиялық нормаға сәйкес дұрыс жаза білу; мазмұндама жаза білу; шағын шығарма жаза білу; 70-80 сөзден тұратын диктант жаза білу; өмірбаян, қолхат, өтініш, арыз, құттықтау, түбіртек толтыру;

4) тілдік нормаларды қолдану: тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану; сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

30. Бағдарламаның мазмұны бөлім бойынша ұйымдастырылған. Бағдарламада оқу мақсаттары төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан сөйлеу әрекеттерінің ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 5.5.1.1. кодында "5" – сынып; "5.1" – дағдылар; "1" – оқу мақсатының реттік нөмірі.

31. Күтілетін нәтижелер оқу мақсаттары бойынша көрсетілген:

1) тыңдалым және айтылым:

1-кесте

Дағдылар	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1.1 Дыбыс және әріп	<p>5.1.1.1 дауыссыз және дауысты дыбыстар</p> <p>5.1.1.2 жуан, жіңішке дауысты дыбыстар</p> <p>5.1.1.3 қатаң, ұяң, үнді дауыссыздар (б-п; т-д; р-л; н-ң). Олардың емлесі</p> <p>5.1.1.4 "и" дыбысы. и-дің дауысты дыбыс екені, бірде жуан, бірде жіңішке болатыны. и-ді дауыссыз дыбысымен салыстыру и, й әріптерінің емлесі</p>	<p>6.1.1.1 жуан, жіңішке дауысты дыбыстар</p> <p>6.1.1.2 қатаң, ұяң, үнді дауыссыз дыбыстар</p> <p>6.1.1.3 "э" дыбысы; э - е дыбыстарын салыстыру. Дыбысталу ерекшеліктері</p> <p>6.1.1.4 "в" дыбысы. оның ұяң дауысты дыбыс екендігі. в-б дыбыстарын салыстыру "в" дыбысына қатысты сөздердің емлесін меңгерту</p> <p>6.1.1.5 ф - п дыбыстарын салыстыру, дыбысталу ерекшеліктері</p> <p>6.1.1.6 х , һ дыбыстары, дыбысталу ерекшеліктері</p> <p>6.1.1.7 "х , һ" дыбыстарын өзара және қ дыбысымен салыстыру. Әрқайсысының дыбысталу</p>	<p>7.1.1.1 дауысты және дауыссыз дыбыстар түрлерін ажырату</p> <p>7.1.1.2 дыбыстық талдау жасау</p> <p>7.1.1.3 дыбыстық-әріптік талдау жасау</p>	<p>8.1.1.1 дауысты дыбыстардың түрлерін білу, сөзден оларды ажырату</p> <p>8.1.1.2 дауыссыз дыбыстардың түрлерін ажырата білу</p> <p>8.1.1.3 сөздерге дыбыстық талдау жасай білу</p>	<p>9.1.1.1 дауысты және дауыссыз дыбыстар</p> <p>9.1.1.2 қатаң, ұяң дауыссыздар.</p> <p>9.1.1.3 дыбыс үндестігі туралы ұғымды қалыптастыру, іс жүзінде байқатып, сөйлеу тәжірибелерін де дұрыс пайдалану</p> <p>9.1.1.4 сөздегі дыбыспен әріп санын, орнын, ретін анықтау</p>	<p>10.1.1.1 дауысты және дауыссыз дыбыстар</p> <p>10.1.1.2 қатаң, ұяң дауыссыздар. дыбыс, үндестігі туралы білімдерін жетілдіру, іс жүзінде байқатып, сөйлеу тәжірибелерін</p>

		<p>ерекшелігін ажырату</p> <p>6.1.1.8 "ц" дыбысы. ц - с дыбыстарын салыстыру</p> <p>6.1.1.9 "ч, щ" дыбыстары, олардың дыбысталу ерекшеліктері білу</p>				де дұрыс пайдалану
1.2 Буын	<p>5.1.2.1 буынның түрлері туралы түсінік алу</p> <p>5.1.2.2 ашық буынның анықтамасын білу, мысал келтіру</p> <p>5.1.2.3 тұйық буынның анықтамасын білу, мысалдар келтіру</p> <p>5.1.2.4 бітеу буынның анықтамасын білу, мысалдар келтіру</p>	<p>6.1.2.1 дыбыс үндестігі туралы түсінік. дыбыстардың бір-біріне әсер етіп өзгеруін іс жүзінде байқату</p> <p>6.1.2.2 буын үндестігі туралы түсінік, сөздің түбіріндегі дауысты дыбыс қосымшалардың жуан немесе жіңішке болуына ықпал ететінін түсіну</p>	<p>7.1.2.1 буынның түрлерін ажырата білу (ашық, тұйық, бітеу)</p> <p>7.1.2.2 сөздерді буынға бөлу</p>	<p>8.1.2.1 буынның түрлерін ажырата білу (ашық, тұйық, бітеу)</p> <p>8.1.2.2 сөздерді буынға бөлу</p> <p>8.1.2.3 тасымалдау ережесін білу, тасымалданбайтын сөздерге мысал келтіру</p>	<p>9.1.2.1 буын үндестігі туралы ұғымды қалыптастыру, іс жүзінде байқатып, сөйлеу тәжірибелерін де дұрыс пайдалану</p>	<p>10.1.2.1 буын үндестігі туралы білімдерін жетілдіру, іс жүзінде байқатып, сөйлеу тәжірибелерін де дұрыс пайдалану</p>
	<p>5.1.3.1 сөз туралы түсінікті кеңейту.</p> <p>5.1.3.2 сөздің белгілі бір заттың, құбылысты, сын-сапаның, қимылдың атауы екенін таныту</p> <p>5.1.3.3</p>	<p>6.1.3.1 дара, күрделі сөз туралы түсінік</p> <p>6.1.3.2 біріккен сөз анықтамасы,</p>	<p>7.1.3.1 түбір сөз, қосымша, жалғау, жұрнақ</p> <p>7.1.3.2 туынды сөз.</p> <p>7.1.3.3 туынды сөз</p>	<p>8.1.3.1 қысқарған сөздер туралы жалпы түсініктер</p> <p>8.1.3.2 сөз құрамының бөліктерін білу</p> <p>8.1.3.3</p>		

1.3 Сөз	тілдік мысалдар арқылы сөздің лексикалық мағынасын білдіру 5.1.3.4 мән-дес сөздер мағынасы 5.1.3.5 бір-біріне қарама-қайшы сөздер 5.1.3.6 көп мағыналы сөздер туралы түсінік. Бір сөздің бірнеше мағынада жұмсалатынын аңғарту	жиі кездесетін түрлері 6.1.3.3 кісі аттарын білдіретін біріккен сөздер және олардың емлесі 6.1.3.4 жер-су және үй жануарларының атын білдіретін біріккен сөздер, олардың емлесі	жасайтын журналдар 7.1.3.3 түбір сөз бен туынды сөзді салыстыру, олардың айырмашылығын білу 7.1.3.4 туынды, түбірлес сөздерді еске түсіріп, оларды талдай білу	шартты белгілерін қолданып, сөз құрамына талдау 8.1.3.4 біріккен сөздердің анықтамасы, жасалу жолын білу, мысал келтіру 8.1.3.5 қос сөздердің анықтамасы, түрлерін ажырата білу 8.1.3.6 қысқарған сөз анықтамасын, емлесін білу, мысалдар келтіру	9.1.3.1 қысқарған сөздер туралы жалпы түсінік. бұлардың емлесі 9.1.3.2 мәтіннен қысқарған сөздерді тапқызу	10.1.3.1 сөз құрамының бөліктерін білу. шартты белгілерін қолданып, сөз құрамына талдау мен жинақтау жасау
1.4 Сөз құрамы	5.1.4.1 түбір және қосымша. олардың бір-бірінен айырмашылығы 5.1.4.2 қосымшаның журнал, жалғау болып екіге бөлінуі. әрқайсысының өзіндік белгілері, қызметі 5.1.4.3 сөздерді сөз құрамына байланысты талдау, түбір сөз бен туынды сөздерді мысалдар арқылы салыстыру	6.1.4.1 түбірлес сөздер туралы түсінік, анықтамасы 6.1.4.2 бір түбірден тараған сөздерді таныту 6.1.4.3 қосымшалардың емлесі. Қосымша жалғанғанда түбір сөздің өзгермеуі, қосымшалардың сөздегі соңғы буынмен үндесіп жалғасуы	7.1.4.1 сөз құрамына талдау жүргізу 7.1.4.2 қосымша түрлерін білу, ажырату, дұрыс қолдануға жаттықтыру 7.1.4.3 журнал және оның түрлерін ажырату 7.1.3.4 жалғау және оның түрлерін ажырату	8.1.4.1 түбірлес сөздер: әртүрлі сөз таптарына жататын түбірлес сөздер, оларды құрамы бойынша талдау 8.1.4.2 түбірдің соңғы дыбысы қатаң, ұяң немесе үнді болғанына қарай, оған жалғанатын қосымшаның бірінші дыбысының өзгеруі	9.1.4.1 сөз құрамын талдау 9.1.4.2 қосымшалардың емлесі	10.1.4.1 қысқарған сөздерді мәтіннен табу, мағынасын түсіну, іс-жүзінде пайдалану 10.1.4.2 антоним, омоним, синоним сөздерді белсенді сөздікте қолдану
						10.1.5.1 зат есімнің сөйлемдегі қызметін білу, сөйлем

<p>1.5 Сөз таптары</p>	<p>5.1.5.1 сөз таптары туралы жалпы түсінік, зат есім, оның мағынасы 5.1.5.2 жалқы есім және жалпы есім 5.1.5.3 Зат есімнің жекеше, көпше түрлері, олардың анықтамасы, көптік жалғаулары 5.1.5.4 зат есімнің септелуі туралы жалпы түсінік, септік жалғауының аттары 5.1.5.5 етістік анықтамасы, сұрақтары, дара (негізгі) және күрделі етістіктерді ажырату (тұр – тұрып қалды, кел – келіп қалды</p>	<p>6.1.5.1 зат есім, негізгі зат есім, оның анықтамасы 6.1.5.2 туынды зат есім, оның анықтамасы. туынды зат есім жасайтын жұрнақтар 6.1.5.3 септік жалғаулардың емлесі. жалғауларды тәжірибе жүзінде (үлгі, сұрақ бойынша) 6.1.5.4 сын есім. сын есімнің мағынасы, сұрақтары 6.1.5.5 ж а й шырайдың анықтамасын білу, мысал келтіру 6.1.5.6 салыстырмалы шырайдың анықтамасын білу, мысалдар келтіру. білу, мысал келтіру, емлесін білу</p>	<p>7.1.5.1 зат есім, зат есімнің түрлерін білу, анықтамаларын еске түсіру 7.1.5.2 зат есімнің септелуін еске түсіру, зат есімдерді үлгіге қарап септеу 7.1.5.3 зат есімнің тәуелденуі, тәуелдік жалғаулары 7.1.5.4 сан есім, сан есімнің анықтамасы 7.1.5.5 септік және реттік сан есімдерді ажырату, сұрақ қою (не ше? нешінші?) 7.1.5.6 етістік, етістіктің анықтамасы</p>	<p>8.1.5.1 сан есімнің анықтамасын еске түсіру, мысал келтіру 8.1.5.2 есептік және реттік сан есімді ажырата білу 8.1.5.3 сын есімнің шырайларын білу, ажырату 8.1.5.4 жай (әдемі), салыстырмалы шырай (әдемірек) 8.1.5.5 күшейтпелі шырай, оның емлесі; 8.1.5.6 сілтеу, сұрау, өздік есімдіктер 8.1.5.7 болымды және болымсыз етістік 8.1.5.8 болымсыз етістіктің жасалуы. 8.1.5.9 етістіктің шақтары (өткен, осы, келер), сұрақтарын білу, ажырату 8.1.5.10 етістіктің жекеше және</p>	<p>9.1.5.1 зат есімнің түрлері 9.1.5.2 өтілген жалғау түрлерін мәтіннен табу, сөйлеу тәжірибелерін де дұрыс пайдалану 9.1.5.3 сын есімнің түрлері, олардың емлесі 9.1.5.4 есімдік : белгісіздік, болымсыздық, жалпылау есімдіктері 9.1.5.5 жинақтық, топтау, болжамдық, бөлшектік сан есімдер туралы түсінік беру 9.1.5.6 үстеу туралы түсінік 9.1.5.7 үстеудің мағыналық топтары: мезгіл, мекен сын (бейне), мақсат, күшейткіш, себеп-салдар үстеулері 9.1.5.8 шылау туралы түсінік, олардың мәні 9.1.5.9 мен (бен, пен) және да (де), та (те), ма (ме), ба (бе), па (пе), үшін, туралы, дейін</p>	<p>мүшесіне талдау 10.1.5.2 сөзжасам дағдыларын бекіту, белсенді сөз қорында қолдану 10.1.5.3 сан есімнің емлесін, сөйлемдегі қызметін білу 10.1.5.4 сын есімнің түрлерін білу, шырайларын ажырату, іс жүзінде қолдану 10.1.5.5 етістіктің түрлерін ажырата білу, мысалдар келтіру, іс жүзінде қолдану. 10.1.5.6 етістіктің шақтарын дұрыс қолдану, сұрақ қоя білу 10.1.5.7 есімдіктің түрлерін ажырата білу, мысалдар келтіру, талдай білу 10.1.5.8 үстеудің түрлерін ажырата білу, ауызша сөйлеу тілінде қолдану 10.1.5.9 шылауларды қатыстырып</p>
------------------------	--	---	---	---	---	---

		6.1.5.7 негізгі және туынды сын есім		көпше түрде жіктелу үлгісі	(шейін) шылаулары 9.1.5.10 шылаулардың емлесі 9.1.5.11 одағай сөздер олардың мағынасы мен емлесімен танысу 9.1.5.12 еліктеу сөздер туралы түсінік	сөйлем құрау, ауызша және жазбаша түрде қолдану, емлесін білу 10.1.5.10 одағай сөзді қатыстырып сөйлемдер құрастыру, емлесін білу 10.1.5.11 еліктеу сөздерді қатыстырып сөйлемдер құру, емлесін білу, мәтіннен табу
1.6 Сөйлем	5.1.6.1 сөйлем мүшелері: тұрлаулы және тұрлаусыз мүшелері, олардың байланысы 5.1.6.2 жалаң және жайылма сөйлем, анықтамасы 5.1.6.3 жалаң мен жайылма сөйлемді ажырата білу	6.1.6.1 тұрлаусыз мүшелер, анықтауыш, пысықтауыш, толықтауыш 6.1.6.2 сөйлемнің дара және күрделі мүшелері. 6.1.6.3 сөйлемдерді сөйлем мүшелеріне талдауға жаттықтыру 6.1.6.3 сөйлемдегі сөздердің байланысына көңіл бөлу, білу	7.1.6.1 жай сөйлем, жайылма сөйлем 7.1.6.2 сөйлемнің тұрлаулы, тұрлаусыз мүшелері 7.1.6.3 бірыңғай мүшелерінің интонациясы, тыныс белгілері 7.1.6.4 бірыңғай мүшелермен сөйлем құрау, талдау 7.1.6.5 жай сөйлем мен құрмалас сөйлем 7.1.6.6 оларды өзара салыстыру, ерекшеліктері 7.1.6.6 олардың меңгерту үлгі және сызба бойынша сөйлем құрату 7.1.6.7 қаратпа және	8.1.6.1 құрмалас сөйлемдер құрамындағы жай сөйлемдердің байланысу тәсілдерін байқату 8.1.6.2 салалас құрмалас сөйлемдер туралы түсінік 8.1.6.3 сабақтас құрмалас сөйлемдер туралы түсінік. 8.1.6.4 олардың тыныс белгілері 8.1.6.4 төл сөз бен төлеу сөз, олардың тыныс белгілері	9.1.6.1 сөйлемнің тұрлаулы, тұрлаусыз мүшелері 9.1.6.2 бірыңғай мүшелі сөйлемдер құрастыру 9.1.6.3 қаратпа сөйлем, олардың тыныс белгілері 9.1.6.4 құрмалас сөйлемнің тыныс белгілері 9.1.6.5 үлгі бойынша, өз бетінше сөйлем құрау 9.1.6.6 бірыңғай мүшелердің интонациясы, тыныс белгілері 9.1.6.7	10.1.6.1 сөйлемнің түрлерін ажырату 10.1.6.2 әртүрлі сөйлем құрастыру, сөйлем мүшелеріне талдау, тыныс белгілерін

			кыстырма сөз. олардың тыныс белгілері		сөйлем соңынан қойылатын тыныс белгілері	дұрыс қоя білу
1.7 Байланыстырып сөйлеу	5.1.7.1 әртүрлі мәтін түрлерін аңғарту: әңгімелеу, сипаттау, талқылау 5.1.7.2 сұрақ бойынша сөйлем немесе әңгіме құрастыру 5.1.7.5 әртүрлі тақырып бойынша тірек сөздер пайдалана отырып әңгіме құру	6.1.7.1 ретсіз берілген сөздерден мәтінді ретімен қайта құру 6.1.7.2 басталған әңгімені жалғастырып, аяқтау 6.1.7.3 сурет бойынша әңгімені жалғастырып, аяқтау	7.1.7.1 саяхат кезінде көргендері туралы әңгіме құрау 7.1.7.2 оқыған шығармалар бойынша пікір айтуға машықтандырып, дәлелдей, қорытынды жасай білуге үйрету 7.1.7.3 диалогтік сөйлеу тілін дамыту	8.1.7.1 дұрыс құрылмаған мәтінді қайта құру 8.1.7.2 басталған әңгімені жалғастырып, аяқтау 8.1.7.3 тірек сөздер бойынша әңгіме құрау	9.1.7.1 оқыған кітаптарынан білген, көрген, байқаған мағлұматтарды пайдалана отырып ойын жеткізу	10.1.7.1 мәтіндегі кейіпкерлер, олардың іс-әрекеті, себеп-салдар бойынша (неге осылай болды?) сұрақтарға жауап беру, ойын жеткізу
1.8 Қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	5.1.8.1 мектепте, сыныпта, асханада өзін ұстау ережелерін білу, орындау 5.3.4.2 үлкендермен сөйлесу мәдениетін білу	6.1.8.1 мектепте, сыныпта, асханада өзін ұстау ережелерін білу, орындау	7.3.4.1 мектепте, сыныпта, асханада, көлікте, аулада өзін ұстау ережелерін білу, орындау	8.1.8.1 әртүрлі жағдайларда өздерін дұрыс ұстап, сыпайы қатынас жасау дағдысын меңгеру	9.1.8.1 әртүрлі жағдайларда өздерін дұрыс ұстап, сыпайы қатынас жасау дағдысын меңгеру	10.1.8.1 әртүрлі жағдайларда өздерін дұрыс ұстап, сыпайы қатынас жасау дағдысын меңгеру

2) ОҚЫЛЫМ:

2-кесте

Дағдылар	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
2.1 Ақпаратты түсіну	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты түсіну	6.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну	7.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау	8.2.1.1 мәтіннен негізгі, қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру	9.2.1.1 мәтін бойынша берілген ақпаратты интерпретациялау	10.2.1.1 сурет бойынша берілген ақпаратты интерпретациялау
2.2	5.2.2.1 белгілі тақырып	6.2.2.1 мәтіннің мазмұны	7.2.2.1 мәтін мазмұнын	8.2.2.1 мәтіннен негізгі	9.2.2.1 мәтіннен негізгі және	10.2.2.1

Мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу	бойынша жұппен жұмыс тәсілі арқылы бір-біріне сұрақ қойып, жауап беру	бойынша өзбетімен қарапайым және нақты сұрақ қою, сұраққа жауап беру	түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру	ақпаратты анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру	қосымша ақпаратты анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру	мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру
2.3 Мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	5.2.3.1 мұғалімнің көмегімен түрлі жанрдағы мәтіндерді ажырата білу (хабарлама, жарнама, хат), мазмұнын түсіну	6.2.3.1 хабарландыру, хат, жеделхат, жарнама нұсқаулықтың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктері н ажырату	7.2.3.1 қолхат, өтініш, сауалнаманың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктері н ажырату	8.2.3.1 өмірбаян, жеделхат, сенімхат, арыздың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктері н ажырату	9.2.3.1 өзбетімен түрлі жанрдағы мәтіндерді ажырата білу, мазмұнын түсіну	10.2.3.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктері н ажырату
2.4 Оқылым стратегияларын қолдану	5.2.4.1 мәтінді түсініп, дұрыс оқу 5.2.4.2 сөздерді тұтас дауыстап оқу 5.2.4.3 іштей оқу	6.2.4.1 дауыстап, түсініп оқу 6.2.4.2 іштей оқу	7.2.4.1 дауыстап, түсініп оқу 7.2.4.2 мәнерлеп оқу 7.2.4.3 жүгіртіп оқу 7.2.4.4 іштей оқу	8.2.4.1 дауыстап, түсініп оқу 8.2.4.2 мәнерлеп оқу 8.2.4.3 жүгіртіп оқу 8.2.4.4 іштей оқу	9.2.4.1 жүгіртіп оқу 9.2.4.2 іріктеп оқу 9.2.4.3 рөлге бөліп оқу	10.2.4.1 комментарий жасау 10.2.4.2 іріктеп оқу 10.2.4.3 талдап оқу
2.5 Өртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	5.2.5.1 мұғалімнің көмегімен балалар энциклопедиясынан қажетті ақпаратты ала білу	6.2.5.1 мұғалімнің көмегімен энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу	7.2.5.1 мұғалімнің көмегімен энциклопедия, сөздіктерден қажетті ақпараттарды алу	8.2.5.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу	9.2.5.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді алу	10.2.5.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану

3) жазылым:

3-кесте

Дағдылар	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	5.3.1.1 жазу техникасын жетілдіру 5.3.1.2 оқулықтағы жазба	6.3.1.1 "э, ф, ч, щ" дыбыстарына қатысты	7.3.1.1 сын есімді қолданып заттарға сипаттама жаза білу 7.3.1.2 қалтырылып		9.3.1.1	10.3.1.1

3.1 Жазу дағдыларын қалыптастыру	жұмыстарын орындай білу 5.3.1.3 дыбыс пен әріпті сәйкестендіріп, сөйлем ішінде әріп таңбасын дұрыс жазу	сөздердің жазылуын меңгеру 6.3.1.2 оқулықтағы жазба жұмыстарын орындай білу	кеткен әріптер мен сөздерді орнына қойып, сөздер мен сөйлемдерді көшіріп жазу 7.3.1.3 емле ережелерін сақтай отырып жатқа жазу	8.3.1.1 ережелерді сақтап жазу	шылаулар мен шылау тұлғалас қосымшалардың жазылуы. шылаулардың емлесі	пунктуациялық, орфографиялық нормаға сәйкес дұрыс жаза білу
3.2 Өртүрлі жазба жұмыстарын ұсыну	5.3.2.1 ретсіз берілген сөздерден сөйлем құрау 5.3.2.2 мұғалім ұсынған жоспар бойынша мазмұндама жазу 5.3.2.3 сурет бойынша әңгіме құрастыру, жазу 5.3.2.4 40-45 сөзден тұратын диктант жаза білу	6.3.2.1 шағын мазмұндама жаза білу 6.3.2.2 сурет бойынша әңгіме жаза білу 6.3.2.3 45-50 сөзден тұратын диктант жаза білу	7.3.2.1 мазмұндама жазу барысында пікір айтуға машықтандырып, дәлелдей, қорытынды жасай білуге үйрету 7.3.2.2 оқыған шығармалар, сурет бойынша шығарма жазу 7.3.2.3 саяхат кезінде көргендері, алған әсерлері, іс-әрекеттері жайында шығарма жазу 7.3.2.4 50-55 сөзден тұратын диктант жаза білу	8.3.2.1 сөздерді өзгерте отырып шағын мазмұндама жазу 8.3.2.2 сурет бойынша шығарманы толықтырып жазу 8.3.2.3 тірек сөздер бойынша әңгіме құрау, жазу 8.3.2.4 саяхат кезінде көргендері, алған әсері, іс-әрекеттері жайында шығарма жазу 8.3.2.5 55-60 сөзден тұратын диктант жаза білу	9.3.2.1 мазмұндама жазу 9.3.2.2 оқыған кітаптарынан білген, көрген, байқаған мағлұматтарды пайдалана отырып творчестволық шығарма жазу 9.3.2.3 60-65 сөзден тұратын диктант жаза білу	10.3.2.1 мазмұндама жаза білу 10.3.2.2 шағын шығарма жаза білу 10.3.2.3 70-80 сөзден тұратын диктант жаза білу
3.3 Искерлік хат жазу	5.3.3.1 туыстарына, достарына хат жазу, конвертке мекен-жайын дұрыс жазу 5.3.3.2 іс-қағаздар үлгілерімен	6.3.3.1 іс-қағаздарды (хабарландыру, жұмысқа алу өтініші, жеделхат) жазуға, түбіртек (суға, телефонға,	7.3.3.1 іс-қағаздарды: қолхат, өтініш, сауалнама, өмірбаян толтыруға үйрету	8.3.3.1 іс-қағаздарды: хабарландыру, жұмысқа алу өтініші, жеделхат, өмірбаян, қолхат, сенімхат жазуға, түбіртек (суға, телефонға, газға)	9.3.3.1 іс-қағаздарды: жұмысқа орналасуға байланысты қағаздар (өтініші, өмірбаян, қолхат) жаза білу	10.3.3.1 өмірбаян, қолхат, өтініш, арыз, құттықтау,

	өтініш, өмірбаяны) таныстыру	газға) толтыруға жаттықтыру		толтыруға жаттықтыру		түбіртек толтыру
--	------------------------------------	-----------------------------------	--	-------------------------	--	---------------------

4) тілдік нормаларды қолдану:

4-кесте

Дағдылар	Оқу мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
4.1 Орфографиялық нормаларды сақтау	5.4.1.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын атаулардың орфографиялық нормаға сай жазу	6.4.1.1 түбір сөздегі дауысты және дауыссыз сөздердің жазылуын тексере білу	7.4.1.1. қазақ тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емлелік ерекшеліктерін ескере отырып, орфографиялық нормаға сай жазу	8.4.1.1 қазақ тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емлелік ерекшеліктерін ескере отырып, орфографиялық нормаға сай жазу	9.4.1.1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу	10.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу
4.2 Орфоэпиялық нормаларды сақтау	5.4.2.1 екпіннің түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану	6.4.2.1 екпіннің түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану	7.4.2.1 екпіннің түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану	8.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екіпіннің мәнін түсініп қолдану	9.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екіпіннің мәнін түсініп қолдану	10.4.2.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану
4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	5.4.3.1 сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай ажырату және сәйкес тыныс белгілерін (нүкте, сұрақ, леп белгісі) қолдану	6.4.3.1 сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай ажырату және сәйкес тыныс белгілерін қолдану	7.4.3.1 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің тыныс белгілерін дұрыс қолдану	8.4.3.1 қазақ тіліндегі тыныс белгілерінің түрлері мен қызметін (даралаушы) түсіну, дұрыс қолдану	9.4.3.1 сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану	10.4.3.1 сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану

Ескерту: байланыстырып сөйлеуге дағдыландыру жаттығулары қазақ тілі сабақтарында үнемі өткізіледі.

33. Осы Бағдарлама жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Қазақ тілі" пәнінен үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ

мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

34. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар
білім алушыларға арналған 5-10
сыныптары үшін "Қазақ тілі"
пәнінен үлгілік оқу
бағдарламасына
қосымша

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Қазақ тілі" пәнінен үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

1-кесте

Лексикалық тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаты
1-тоқсан			
Менің мектебім	1. Тыңдалым және айтылым	1.1 дыбыс және әріп	5.1.1.1 дауыссыз және дауысты дыбыстар 5.1.1.2 жуан, жіңішке дауысты дыбыстар
		1.2 буын	5.1.2.1 буынның түрлері туралы түсінік алу 5.1.2.2 ашық буынның анықтамасын білу, мысал келтіру
		1.3 сөз	5.1.3.1 сөз туралы түсінікті кеңейту. 5.1.3.2 сөздің белгілі бір заттың, құбылысты, сын-сапаның, қимылдың атауы екенін таныту
		1.4 сөз құрамы	5.1.4.1 түбір және қосымша. Олардың бір-бірінен айырмашылығы
		1.5 сөз таптары	5.1.5.1 сөз таптары туралы жалпы түсінік, зат есім, оның мағынасы 5.1.5.2 жалқы есім және жалпы есім
		1.6 сөйлем	5.1.6.1 сөйлем мүшелері: тұрлаулы және тұрлаусыз мүшелері, олардың байланысы
			5.1.7.1 әр түрлі мәтін түрлерін аңғарту:

Қоршаған орта		1.7 байланыстырып сөйлеу	әңгімелеу, сипаттау, талқылау
		1.8 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	5.1.8.1 мектепте, сыныпта, асханада өзін ұсту ережелерін білу, орындау 5.3.4.2 үлкендермен сөйлесу мәдениетін білу
	2. Оқылым	2.1 ақпаратты түсіну	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты түсіну
		2.2 мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу	5.2.2.1 белгілі тақырып бойынша жұппен жұмыс тәсілі арқылы бір-біріне сұрақ қойып, жауап беру
		2.3 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	5.2.3.1 мұғалімнің көмегімен түрлі жанрдағы мәтіндерді ажырата білу (хабарлама, жарнама, хат), мазмұнын түсіну
		2.4 оқылым стратегияларын қолдану	5.2.4.2 сөздерді тұтас дауыстап оқу 5.2.4.1 мәтінді түсініп, дұрыс оқу
	3. Жазылым	2.5 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	5.2.5.1 мұғалімнің көмегімен балалар энциклопедиясынан қажетті ақпаратты ала білу
		3.1 жазу дағдыларын қалыптастыру	5.3.1.1 жазу техникасын жетілдіру 5.3.1.2 оқулықтағы жазба жұмыстарын орындай білу
		3.2 әртүрлі жазба жұмыстарын ұсыну	5.3.2.1 мұғалім ұсынған жоспар бойынша мазмұндама жазу
	4. Тілдік нормаларды қолдану	3.3 іскерлік хат жазу	5.3.3.1 туыстарына, достарына хат жазу, конвертке мекен-жайын дұрыс жазу
4.1 орфографиялық нормаларды сақтау		5.4.1.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын атауларды орфографиялық нормаға сай жазу	
4.2 орфоэпиялық нормаларды сақтау		5.4.2.1 екіпіннің түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану	
		5.4.3.1 сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай	

		4.3 пунктуациялық нормаларды сақтау	ажырату және сәйкестігі белгілерін (нүкте, сұрақ, леп белгісі) қолдану
2-тоқсан			
Менің Отаным – Қазақстан	1. Тыңдалым және айтылым	1.1 дыбыс және әріп	5.1.1.3 қатаң, ұяң, үнді дауыссыздар (б-п; т-д; р-л; н-ң). Олардың емлесі
		1.2 буын	5.1.2.2 ашық буынның анықтамасын білу, мысал келтіру
		1.3 сөз	5.1.3.2 сөздің белгілі бір заттың, құбылысты, сын-сапаның, қимылдың атауы екенін таныту
		1.4 сөз құрамы	5.1.4.1 түбір және қосымша. олардың бір-бірінен айырмашылығы
		1.5 сөз таптары	5.1.5.3 зат есімнің жекеше, көпше түрлері, олардың анықтамасы, көптік жалғаулары
		1.6 сөйлем	5.1.6.1 сөйлем мүшелері: тұрлаулы және тұрлаусыз мүшелері, олардың байланысы
		1.7 байланыстырып сөйлеу	5.1.7.1 әр түрлі мәтін түрлерін аңғарту: әңгімелеу, сипаттау, талқылау
		1.8 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	5.1.8.1 мектепте, сыныпта, асханада өзін ұсту ережелерін білу, орындау 5.3.4.2 үлкендермен сөйлесу мәдениетін білу
	2. Оқылым	2.1 ақпаратты түсіну	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты түсіну
		2.2 мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу	5.2.2.1 белгілі тақырып бойынша жұппен жұмыс тәсілі арқылы бір-біріне сұрақ қойып, жауап беру
		2.3 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	5.2.3.1 мұғалімнің көмегімен түрлі жанрдағы мәтіндерді ажырата білу (хабарлама, жарнама, хат), мазмұнын түсіну
		2.4 оқылым стратегияларын қолдану	5.2.4.2 сөздерді тұтас дауыстап оқу

		2.5 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	5.2.5.1 мұғалімнің көмегімен балалар энциклопедиясынан қажетті ақпаратты ала білу
	3. Жазылым	3.1 жазу дағдыларын қалыптастыру	5.3.1.2 оқулықтағы жазба жұмыстарын орындай білу
		3.2 әртүрлі жазба жұмыстарын ұсыну	5.3.2.1 ретсіз берілген сөздерден сөйлем құрау 5.3.2.2 мұғалім ұсынған жоспар бойынша мазмұндама жазу
		3.3 іскерлік хат жазу	5.3.3.1 туыстарына, достарына хат жазу, конвертке мекен-жайын дұрыс жазу
Мен өскен кезімде кім болғым келеді	4. Тілдік нормаларды қолдану	4.1 орфографиялық нормаларды сақтау	5.4.1.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын атауларды орфографиялық нормаға сай жазу
		4.2 орфоэпиялық нормаларды сақтау	5.4.2.1 екіпіннің түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану
		4.3 пунктуациялық нормаларды сақтау	5.4.3.1 сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай ажырату және сәйкестік белгілерін (нүкте, сұрақ, леп белгісі) қолдану
3-тоқсан			
		1.1 дыбыс және әріп	5.1.1.4 "и" дыбысы. и-дің дауысты дыбыс екені, бірде жуан, бірде жіңішке болатыны. и-ді дауыссыз й дыбысымен салыстыру и, й әріптерінің емлесі
		1.2 буын	5.1.2.3 тұйық буынның анықтамасын білу, мысалдар келтіру
		1.3 сөз	5.1.3.3 тілдік мысалдар арқылы сөздің лексикалық мағынасын білдіру 5.1.3.4 мәндес сөздер мағынасы
		1.4 сөз құрамы	5.1.4.2 қосымшаның жұрнақ, жалғау болып екіге бөлінуі.

Ұлттық және отбасылық құндылықтар	1. Тыңдалым және айтылым		әрқайсысының өзіндік белгілері, қызметі
		1.5 сөз таптары	5.1.5.4 зат есімнің септелуі туралы жалпы түсінік, септік жалғауының аттары
		1.6 сөйлем	5.1.6.2 жалаң және жайылма сөйлем, анықтамасы
		1.7 байланыстырып сөйлеу	5.1.7.2 сұрақ бойынша сөйлем немесе әңгіме құрастыру
		1.8 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	5.1.8.1 мектепте, сыныпта, асханада өзін ұсту ережелерін білу, орындау 5.3.4.2 үлкендермен сөйлесу мәдениетін білу
	2. Оқылым	2.1 ақпаратты түсіну	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты түсіну
		2.2 мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу	5.2.2.1 белгілі тақырып бойынша жұппен жұмыс тәсілі арқылы бір-біріне сұрақ қойып, жауап беру
		2.3 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	5.2.3.1 мұғалімнің көмегімен түрлі жанрдағы мәтіндерді ажырата білу (хабарлама, жарнама, хат), мазмұнын түсіну
		2.4 оқылым стратегияларын қолдану	5.2.4.1 мәтінді түсініп, дұрыс оқу 5.2.4.2 сөздерді тұтас дауыстап оқу
		2.5 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	5.2.5.1 мұғалімнің көмегімен балалар энциклопедиясынан қажетті ақпаратты ала білу
	3. Жазылым	3.1 жазу дағдыларын қалыптастыру	5.3.1.3 дыбыс пен әріпті сөйлем ішінде сәйкестендіріп, әріп таңбасын дұрыс жазу
		3.2 әртүрлі жазба жұмыстарын ұсыну	5.3.2.2 мұғалім ұсынған жоспар бойынша мазмұндама жазу
		3.3 іскерлік хат жазу	5.3.3.2 іс-қағаздар үлгілерімен (өтініш, өмірбаяны) таныстыру
			5.4.1.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын

Біз спортты таңдаймыз	4. Тілдік нормаларды қолдану	4.1 орфографиялық нормаларды сақтау	атауларды орфографиялық нормаға сай жазу
		4.2 орфоэпиялық нормаларды сақтау	5.4.2.1 екпіннің түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану
		4.3 пунктуациялық нормаларды сақтау	5.4.3.1 сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай ажырату және сәйкестігі белгілерін (нүкте, сұрақ, леп белгісі) қолдану
4-тоқсан			
	1. Тыңдалым және айтылым	1.1 дыбыс және әріп	5.1.1.4 "и" дыбысы. и-дің дауысты дыбыс екені, бірде жуан, бірде жіңішке болатыны. и-ді дауыссыз й дыбысымен салыстыру и, й әріптерінің емлесі
		1.2 буын	5.1.2.4 бітеу буынның анықтамасын білу, мысалдар келтіру
		1.3 сөз	5.1.3.5 бір-біріне қарама-қайшы сөздер 5.1.3.6 көп мағыналы сөздер туралы түсінік. Бір сөздің бірнеше мағынада жұмсалатынын аңғарту
		1.4 сөз құрамы	5.1.4.3 сөздерді сөз құрамына байланыстыталдау, түбір сөзбен туынды сөздерді мысалдар арқылы салыстыру
		1.5 сөз таптары	5.1.5.5 етістік. анықтамасы, сұрақтары, дара (негізгі) және күрделі етістіктерді ажырату (тұр– тұрып қалды, кел – келіп қалды)
		1.6 сөйлем	5.1.6.3 жалаң мен жайылма сөйлемді ажырата білу
		1.7 байланыстырып сөйлеу	5.1.7.3 әртүрлі тақырып бойынша тірек сөздер пайдалана отырып әңгіме құру

Мерекелер (Достық мерекесі. Жеңіс күні)		1.8 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	5.1.8.1 мектепте, сыныпта, асханада өзін ұсту ережелерін білу, орындау 5.3.4.2 үлкендермен сөйлесу мәдениетін білу
	2. Оқылым	2.1 ақпаратты түсіну	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты түсіну
		2.2 мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу	5.2.2.1 белгілі тақырып бойынша жұппен жұмыс тәсілі арқылы бір-біріне сұрақ қойып, жауап беру
		2.3 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	5.2.3.1 мұғалімнің көмегімен түрлі жанрдағы мәтіндерді ажырата білу (хабарлама, жарнама, хат), мазмұнын түсіну
		2.4 оқылым стратегияларын қолдану	5.2.4.1 мәтінді түсініп, дұрыс оқу 5.2.4.3 іштей оқу
2.5 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу		5.2.5.1 мұғалімнің көмегімен балалар энциклопедиясынан қажетті ақпаратты ала білу	
3. Жазылым	3.1 жазу дағдыларын қалыптастыру	5.3.1. 3 дыбыс пен әріпті сәйкестендіріп, сөйлем ішінде әріп таңбасын дұрыс жазу	
	3.2 әртүрлі жазба жұмыстарын ұсыну	5.3.2.3 сурет бойынша әңгіме құрастыру, жазу 5.3.2.4 40-45 сөзден тұратын диктант жаза білу	
	3.3 іскерлік хат жазу	5.3.3.2 іс-қағаздар үлгілерімен (өтініш, өмірбаяны) таныстыру	
Жазғы демалыс	4. Тілдік нормаларды қолдану	4.1 орфографиялық нормаларды сақтау	5.4.1.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын атауларды орфографиялық нормаға сай жазу
		4.2 орфоэпиялық нормаларды сақтау	5.4.2.1 екіпіннің түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану
		4.3 пунктуациялық нормаларды сақтау	5.4.3.1 сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай ажырату және сәйкестыныс белгілерін (нүкте,

сұрақ, леп белгісі)
қолдану

2) 6-сынып:

2-кесте

Лексикалық тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаты
1-тоқсан			
Менің мектебім	1. Тыңдалым және айтылым	1.1 дыбыс және әріп	6.1.1.1 жуан, жіңішке дауысты дыбыстарды ажырату 6.1.1.2 қатаң, ұяң, үнді дауыссыз дыбыстарды танып, ажырату
		1.2 буын	6.1.2.1 дыбыс үндестігі туралы түсінік. дыбыстардың бір-біріне әсер етіп өзгеруін іс жүзінде байқату
		1.3 сөз	6.1.3.1 дара, күрделі сөз туралы түсіну
		1.4 сөз құрамы;	6.1.4.1 түбірлес сөздер туралы түсінік. анықтамасын білу
		1.5 сөз таптары;	6.1.5.1 зат есім, негізгі зат есім, оның анықтамасын білу 6.1.5.2 туынды зат есім, оның анықтамасы. туынды зат есім жасайтын жұрнақтарын білу
		1.6 сөйлем	6.1.6.1 тұрлаусыз мүшелер, анықтауыш, пысықтауыш, толықтауыш туралы түсініктері болу
		1.7 байланыстырып сөйлеу	6.1.7.1 ретсіз берілген сөздерден мәтінді ретімен қайта құру
		1.8 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру.	6.1.8.1 мектепте, сыныпта, асханада өзін ұстау ережелерін білу, орындау
		2. 1 ақпаратты түсіну	6.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну
		2.2 мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу	6.2.2.1 мәтіннің мазмұны бойынша өзбетімен қарапайым және нақты сұрақ қою, сұраққа жауап беру

	2. Оқылым	2.3 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	6.2.3.1 хабарландыру, хат , жеделхат, жарнама нұсқаулықтың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		2.4 оқылым стратегияларын қолдану	6.2.4.1 дауыстап, түсініп оқу
		2.5 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	6.2.5.1 мұғалімнің көмегімен энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
Қоршаған орта	3. Жазылым	3.1 жазу дағдыларын қалыптастыру	6.3.1.1 "э, ф, ч, щ" дыбыстарына қатысты сөздердің жазылуын меңгеру
		3.2 әртүрлі жазба жұмыстарын ұсыну	6.3.2.1 шағын мазмұндама жаза білу
		3.3 іскерлік хат жазу	6.3.3.1 іс-қағаздарды (хабарландыру, жұмысқа алу өтініші, жеделхат) жазуға, түбіртек (суға, телефонға, газға) толтыруды білу
	4. Тілдік нормаларды қолдану	4.1 орфографиялық нормаларды сақтау	6.4.1.1 түбір сөздегі дауысты және дауыссыз сөздердің жазылуын тексере білу
4.2 орфоэпиялық нормаларды сақтау		6.4.2.1 екіпіннің түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану	
4.3 пунктуациялық нормаларды сақтау		6.4.3.1 сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай ажырату және сәйкестініс белгілерін қолдану	
2-тоқсан			
		1.1 дыбыс және әріп	6.1.1.3 "э" дыбысы; э-е дыбыстарын салыстыру. Дыбысталу ерекшеліктерін байқау 6.1.1.4 "в" дыбысы. оның ұяң дауысты дыбыс екендігі. в-б дыбыстарын салыстыру "в" дыбысына қатысты сөздердің емлесін меңгеру

Менің Отаным –
Қазақстан

1. Тыңдалым және айтылым	1.2 буын	6.1.2.1 дыбыс үндестігі туралы түсінік. дыбыстардың бір-біріне әсер етіп өзгеруін іс жүзінде байқау
	1.3 сөз	6.1.3.2 біріккен сөз анықтамасы, жиі кездесетін түрлерін білу
	1.4 сөз құрамы;	6.1.4.2 бір түбірден тараған сөздерді таныту
	1.5 сөз таптары;	6.1.5.3 септік жалғаулардың емлесі. жалғауларды тәжірибе жүзінде (үлгі, сұрақ бойынша) меңгеру
	1.6 сөйлем	1.6.6. 2. сөйлемнің дара және күрделі мүшелері. сөйлемдерді сөйлем мүшелеріне талдауға жаттықтыру
	1.7 байланыстырып сөйлеу	6.1.7.2 басталған әңгімені жалғастырып, аяқтау
	1.8 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру.	6.1.8.1 мектепте, сыныпта , асханада өзін ұстау ережелерін білу, орындау
2. Оқылым	2. 1 ақпаратты түсіну	6.1.7.1 ретсіз берілген сөздерден мәтінді ретімен қайта құру
	2.2 мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу	6.1.8.1 мектепте, сыныпта , асханада өзін ұстау ережелерін білу, орындау
	2.3 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	6.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну
	2.4 оқылым стратегияларын қолдану	6.2.4.1 дауыстап, түсініп оқу 6.2.4.2 іштей оқу
	2.5 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	6.2.5.1 мұғалімнің көмегімен энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
3.1 жазу дағдыларын қалыптастыру	3.1 жазу дағдыларын қалыптастыру	6.3.1. 2 оқулықтағы жазба жұмыстарын орындай білу
	3.2 әртүрлі жазба жұмыстарын ұсыну	6.3.2.1 шағын мазмұндама жаза білу

	3. Жазылым	3.3 іскерлік хат жазу	6.3.3.1 іс-қағаздарды (хабарландыру, жұмысқа алу өтініші, жеделхат) жазуға, түбіртек (суға, телефонға, газға) толтыруды білу
Мен өскен кезімде кім болғым келеді	4. Тілдік нормаларды қолдану	4.1 орфографиялық нормаларды сақтау	6.4.1.1 түбір сөздегі дауысты және дауыссыз сөздердің жазылуын тексере білу
		4.2 орфоэпиялық нормаларды сақтау	6.4.2.1 екпіннің түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану
		4.3 пунктуациялық нормаларды сақтау	6.4.3.1 сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай ажырату және сәйкес тыныс белгілерін қолдану
3-тоқсан			
	1. Тыңдалым және айтылым	1.1 дыбыс және әріп	6.1.1.5 ф-п дыбыстарын салыстыру, дыбысталу ерекшеліктерін ажырату 6.1.1.6х, һ дыбыстары, дыбысталу ерекшеліктері 6.1.1.7"х, һ" дыбыстарын өзара және қ дыбысымен салыстыру. Әрқайсысының дыбысталу ерекшелігін ажырату
		1.2 буын	6.1.2.2 буын үндестігі туралы түсінік, сөздің түбіріндегі дауысты дыбыс қосымшалардың жуан немесе жіңішке болуына ықпал ететінін түсіну
		1.3 сөз	6.1.3.3 кісі аттарын білдіретін біріккен сөздер және олардың емлесі
		1.4 сөз құрамы	6.1.4.3 қосымшалардың емлесі. Қосымша жалғанғанда түбір сөздің өзгермеуі, қосымшалардың сөздегі соңғы буынмен үндесіп жалғасуы
		1.5сөз таптары	6.1.5.4 сын есім. сын есімнің мағынасы, сұрақтары

Ұлттық және отбасылық құндылықтар		6.1.5.5 жай шырайдың анықтамасын білу, мысал келтіру
	1.6 сөйлем	6.1.6.3 сөйлемдегі сөздердің байланысына көңіл бөлу, білу
	1.7 байланыстырып сөйлеу	6.1.7.2 басталған әңгімені жалғастырып, аяқтау 6.1.7.3 сурет бойынша әңгімені жалғастырып, аяқтау
	1.8 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	6.1.8.1 мектепте, сыныпта, асханада өзін ұстау ережелерін білу, орындау
2. Оқылым	2.1 ақпаратты түсіну	6.1.7.1 ретсіз берілген сөздерден мәтінді ретімен қайта құру
	2.2 мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу	6.1.8.1 мектепте, сыныпта, асханада өзін ұстау ережелерін білу, орындау
	2.3 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	6.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну
	2.4 оқылым стратегияларын қолдану	6.2.4.1 дауыстап, түсініп оқу 6.2.4.2 іштей оқу
	2.5 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	6.2.5.1 мұғалімнің көмегімен энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
3. Жазылым	3.1 жазу дағдыларын қалыптастыру	6.3.1.2 оқулықтағы жазба жұмыстарын орындай білу
	3.2 әртүрлі жазба жұмыстарын ұсыну	6.3.2.2 сурет бойынша әңгіме жаза білу
	3.3 іскерлік хат жазу	6.3.3.1 іс-қағаздарды (хабарландыру, жұмысқа алу өтініші, жеделхат) жазуға, түбіртек (суға, телефонға, газға) толтыруды білу
	4.1 орфографиялық нормаларды сақтау	6.4.1.1 түбір сөздегі дауысты және дауыссыз сөздердің жазылуын тексере білу

Біз спортты таңдаймыз	4. Тілдік нормаларды қолдану	4.2 орфоэпиялық нормаларды сақтау	6.4.2.1 екпіннің түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану
		4.3 пунктуациялық нормаларды сақтау	6.4.3.1 сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай ажырату және сәйкестігіне белгілерін қолдану
4-тоқсан			
	1. Тыңдалым және айтылым	1.1 дыбыс және әріп	6.1.1.8 "ц" дыбысы. ц-с дыбыстарын салыстыру 6.1.1.9"ч, щ" дыбыстары, олардың дыбысталу ерекшеліктері білу
		1.2 буын	6.1.2.2 буын үндестігі туралы түсінік, сөздің түбіріндегі дауысты дыбыс қосымшалардың жуан немесе жіңішке болуына ықпал ететінін түсіну
		1.3 сөз	6.1.3.4 жер-су және үй жануарларының атын білдіретін біріккен сөздер, олардың емлесін меңгеру
		1.4 сөз құрамы;	6.1.4.3 қосымшалардың емлесі. Қосымша жалғанғанда түбір сөздің өзгермеуі, қосымшалардың сөздегі соңғы буынмен үндесіп жалғасуы туралы білу
		1.5сөз таптары;	6.1.5.6 салыстырмалы шырайдың анықтамасын білу, мысалдар келтіру. білу, мысал келтіру, емлесін білу 6.1.5.7 негізгі және туынды сын есімдерді білу
		1.6 сөйлем	6.1.6.3 сөйлемдегі сөздердің байланысына көңіл бөлу, білу
		1.7 байланыстырып сөйлеу	6.1.7.2 басталған әңгімені жалғастырып, аяқтау 6.1.7.3 сурет бойынша әңгімені жалғастырып, аяқтау

Мерекелер (Достық мерекесі. Жеңіс күні)		1.8 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	6.1.8.1 мектепте, сыныпта, асханада өзін ұстау ережелерін білу, орындау
	2. Оқылым	2.1 ақпаратты түсіну	6.1.7.1 ретсіз берілген сөздерден мәтінді ретімен қайта құру
		2.2 мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу	6.1.8.1 мектепте, сыныпта, асханада өзін ұстау ережелерін білу, орындау
		2.3 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	6.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну
		2.4 оқылым стратегияларын қолдану	6.2.4.1 дауыстап, түсініп оқу 6.2.4.2 іштей оқу
		2.5 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	6.2.5.1 мұғалімнің көмегімен энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
	3. Жазылым	3.1 жазу дағдыларын қалыптастыру	6.3.1.2 оқулықтағы жазба жұмыстарын орындай білу
		3.2 әртүрлі жазба жұмыстарын ұсыну	6.3.2.3 45-50 сөзден тұратын диктант жаза білу
		3.3 іскерлік хат жазу	6.3.3.1 іс-қағаздарды (хабарландыру, жұмысқа алу өтініші, жеделхат) жазуға, түбіртек (суға, телефонға, газға) толтыруды білу
	4. Тілдік нормаларды қолдану	4.1 орфографиялық нормаларды сақтау	6.4.1.1 түбір сөздегі дауысты және дауыссыз сөздердің жазылуын тексере білу
		4.2 орфоэпиялық нормаларды сақтау	6.4.2.1 екпіннің түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану
		4.3 пунктуациялық нормаларды сақтау	6.4.3.1 сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай ажырату және сәйкестініс белгілерін қолдану

3) 7-сынып:

3-кесте

Лексикалық тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаты

Менің туған өлкем	1. Тыңдалым және айтылым	1.1 дыбыс және әріп	7.1.1.1 дауысты және дауыссыз дыбыстар түрлерін ажырату
		1.2 буын	7.1.2.1 буынның түрлерін ажырата білу (ашық, тұйық, бігеу)
		1.3 сөз	7.1.3.1 түбір сөз, қосымша, жалғау, жұрнақ туралы түсінігі болу
		1.4 сөз құрамы	7.1.4.1 сөз құрамына талдау жүргізу
		1.5 сөз таптары	7.1.5.1 зат есім, зат есімнің түрлерін білу, анықтамаларын еске түсіру
			7.1.5.2 зат есімнің септелуін еске түсіру, зат есімдерді үлгіге қарап септеу
		1.6 сөйлем	7.1.6.1 жай сөйлем, жайылма сөйлем туралы түсіну
			7.1.6.2 сөйлемнің тұрлаулы, тұрлаусыз мүшелерін білу
	1.7 байланыстырып сөйлеу	7.1.7.1 саяхат кезінде көргендері туралы әңгіме құрау	
	1.8 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	7.3.4.1 мектепте, сыныпта, асханада, көлікте, аулада өзін ұстау ережелерін білу, орындау	
	2. Оқылым	2.1 ақпаратты түсіну	7.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтай білу
		2.2 мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу	7.2.2.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыра білу
		2.3 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	7.2.3.1 қолхат, өтініш, сауалнаманың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажыратуды білу
		2.4 оқылым стратегияларын қолдану	7.2.4.3 жүгіртіп оқу 7.2.4.4 іштей оқу

Денсаулық – зор байлық		2.5 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	7.2.5.1 мұғалімнің көмегімен энциклопедия, сөздіктерден қажетті ақпараттарды алу	
	3. Жазылым	3.1 жазу дағдыларын қалыптастыру	7.3.1.2 қалтырылып кеткен әріптер мен сөздерді орнына қойып, сөздер мен сөйлемдерді көшіріп жазу	
		3.2 әртүрлі жазба жұмыстарын ұсыну	7.3.2.1 мазмұндама жазу барысында пікір айту, дәлелдей, қорытынды жасай білу	
		3.3 іскерлік хат жазу	7.3.3.1 іс-қағаздарды: қолхат, өтініш, сауалнама, өмірбаян толтыруға үйрету	
	4. Тілдік нормаларды қолдану	4.1 орфографиялық нормаларды сақтау	7.4.1.1.қазақ тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емлелік ерекшеліктерін ескере отырып, орфографиялық нормаға сай жазу	
		4.2 орфоэпиялық нормаларды сақтау	7.4.2.1 екпіннің түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану	
		4.3 пунктуациялық нормаларды сақтау	7.4.3.1 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің тыныс белгілерін дұрыс қолдану	
	2-тоқсан			
	1. Тыңдалым және айтылым	1.1 дыбыс және әріп	7.1.1.2 дыбыстық талдау жасау	
		1.2 буын	7.1.2.1 буынның түрлерін ажырата білу (ашық, тұйық, бітеу)	
1.3 сөз		7.1.3.2 туынды сөз, туынды сөз жасайтын жұрнақтарын білу		
1.4 сөз құрамы;		7.1.4.2 қосымша түрлерін білу, ажырату, дұрыс қолдану		
1.5сөз таптары;		7.1.5.3 зат есімнің тәуелденуі, тәуелдік жалғаулары 7.1.5.4 сан есім, сан есімнің анықтамасы		
		7.1.6.3 бірыңғай мүшелерінің		

Табиғат құбылыстары		1.6 сөйлем	интонациясы, тыныс белгілері 7.1.6.4 бірыңғай мүшелермен сөйлем құрай білу, талдау	
		1.7 байланыстырып сөйлеу	7.1.7.1 саяхат кезінде көргендері туралы әңгіме құрай білу	
		1.8 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	7.3.4.1 мектепте, сыныпта, асханада, көлікте, аулада өзін ұстау ережелерін білу, орындау	
	2. Оқылым		2.1 ақпаратты түсіну	7.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтай білу
			2.2 мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу	7.2.2.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыра білу
			2.3 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	7.2.3.1 қолхат, өтініш, сауалнаманың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажыратуды білу
			2.4 оқылым стратегияларын қолдану	7.2.4.2 мәнерлеп оқу 7.2.4.3 жүгіртіп оқу 7.2.4.4 іштей оқу
			2.5 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	7.2.5.1 мұғалімнің көмегімен энциклопедия, сөздіктерден қажетті ақпараттарды алу
			3. Жазылым	
3.2 әртүрлі жазба жұмыстарын ұсыну	7.3.2.2 оқыған шығармалар, сурет бойынша шығарма жазу			
3.3 іскерлік хат жазу	7.3.3.1 іс-қағаздарды: қолхат, өтініш, сауалнама, өмірбаян толтыруға үйрету			
Өнер		4.1 орфографиялық нормаларды сақтау	7.4.1.1. қазақ тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емлелік ерекшеліктерін ескере отырып, орфографиялық нормаға сай жазу	

	4. Тілдік нормаларды қолдану	4.2 орфоэпиялық нормаларды сақтау	7.4.2.1 екпіннің түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану
		4.3 пунктуациялық нормаларды сақтау	7.4.3.1 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің тыныс белгілерін дұрыс қолдану
3-тоқсан			
Қазақ халқының әдет-ғұрыптары мен салт-дәстүрлері	1. Тыңдалым және айтылым	1.1 дыбыс және әріп	7.1.1.3 дыбыстық-әріптік талдау жасау
		1.2 буын	7.1.2.2 сөздерді буынға бөлу
		1.3 сөз	7.1.3.3 түбір сөз бен туынды сөзді салыстыру, о л а р д ы ң айырмашылығын білу
		1.4 сөз құрамы	7.1.4.3 жұрнақ және оның түрлерін ажырату
		1.5 сөз таптары	7.1.5.5 септік және реттік сан есімдерді ажырату, сұрақ қою (неше? нешінші?)
		1.6 сөйлем	7.1.6.5 жай сөйлем мен құрмалас сөйлем туралы білу 7.1.6.6 оларды өзара салыстыру, ерекшеліктерін байқау, меңгеру
		1.7 байланыстырып сөйлеу	7.1.7.2 оқыған шығармалар бойынша пікір айтуға машықтандырып, дәлелдей, қорытынды жасай білу
		1.8 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	7.3.4.1 мектепте, сыныпта, асханада, көлікте, аулада өзін ұстау ережелерін білу, орындау
	2. Оқылым	2.1 ақпаратты түсіну	7.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтай білу
		2.2 мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу	7.2.2.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыруды білу
		7.2.3.1 колхат, өтініш, сауалнаманың құрылымы	

		2.3 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажыратуды білу
		2.4 оқылым стратегияларын қолдану	7.2.4.2 мәнерлеп оқу 7.2.4.3 жүгіртіп оқу 7.2.4.4 іштей оқу
		2.5 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	7.2.5.1 мұғалімнің көмегімен энциклопедия, сөздіктерден қажетті ақпараттарды алу
	3. Жазылым	3.1 жазу дағдыларын қалыптастыру	7.3.1.3 емле ережелерін сақтай отырып жатқа жазу
		3.2 әртүрлі жазба жұмыстарын ұсыну	7.3.2.3 саяхат кезінде көргендері, алған әсерлері, іс-әрекеттері жайында шығарма жазу
		3.3 іскерлік хат жазу	7.3.3.1 іс-қағаздарды: қолхат, өтініш, сауалнама, өмірбаян толтыруға үйрету
Жануарлар әлемі мен өсімдіктер дүниесі	4. Тілдік нормаларды қолдану	4.1 орфографиялық нормаларды сақтау	7.4.1.1 қазақ тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емлелік ерекшеліктерін ескере отырып, орфографиялық нормаға сай жазу
		4.2 орфоэпиялық нормаларды сақтау	7.4.2.1 екіпіннің түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану
		4.3 пунктуациялық нормаларды сақтау	7.4.3.1 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің тыныс белгілерін дұрыс қолдану
4-тоқсан			
		1.1 дыбыс және әріп	7.1.1.3 дыбыстық-әріптік талдау жасау
		1.2 буын	7.1.2.2 сөздерді буынға бөлу
		1.3 сөз	7.1.3.3 түбір сөз бен туынды сөзді салыстыру, олардың айырмашылығын білу 7.1.3.4 туынды, түбірлес сөздерді еске түсіріп, оларды талдай білу
		1.4 сөз құрамы	7.1.3.4 жалғау және оның түрлерін ажырату
			7.1.5.5 септік және реттік сан есімдерді ажырату,

Мамандықтар әлемі

1. Тыңдалым және айтылым	1.5 сөз таптары	сұрақ қою (неше? нешінші?) 7.1.5.6 етістік, етістіктің анықтамасы
	1.6 сөйлем	7.1.6.6 үлгі және сызба бойынша сөйлем құрау 7.1.6.7 қаратпа және қыстырма сөз, олардың тыныс белгілері дұрыс қолдану
	1.7 байланыстырып сөйлеу	7.1.7.2 оқыған шығармалар бойынша пікір айтуға машықтандырып, дәлелдей, қорытынды жасай білу 7.1.7.3 диалогтік сөйлеуге өзбетімен түсе білу
	1.8 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	7.3.4.1 мектепте, сыныпта, асханада, көлікте, аулада өзін ұстау ережелерін білу, орындау
2. Оқылым	2.1 ақпаратты түсіну	7.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтай білу
	2.2 мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу	7.2.2.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыруды білу
	2.3 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	7.2.3.1 қолхат, өтініш, сауалнаманың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажыратуды білу
	2.4 оқылым стратегияларын қолдану	7.2.4.1 дауыстап, түсініп оқу 7.2.4.2 мәнерлеп оқу 7.2.4.3 жүгіртіп оқу 7.2.4.4 іштей оқу
	2.5 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	7.2.5.1 мұғалімнің көмегімен энциклопедия, сөздіктерден қажетті ақпараттарды алу
	3.1 жазу дағдыларын қалыптастыру	7.3.1.1 сын есімді қолданып заттарға сипаттама жаза білу 7.3.1.3 емле ережелерін сақтай отырып жатқа жазу

	3. Жазылым	3.2 әртүрлі жазба жұмыстарын ұсыну	7.3.2.4 50-55 сөзден тұратын диктант жаза білу
		3.3 іскерлік хат жазу	7.3.3.1 іс-қағаздарды: қолхат, өтініш, сауалнама, өмірбаян толтыруға үйрету
Саяхат және туризм	4.тілдік нормаларды қолдану	4.1 орфографиялық нормаларды сақтау	7.4.1.1.қазақ тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емелілік ерекшеліктерін ескере отырып, орфографиялық нормаға сай жазу
		4.2 орфоэпиялық нормаларды сақтау	7.4.2.1 екпіннің түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану
		4.3 пунктуациялық нормаларды сақтау	7.4.3.1 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің тыныс белгілерін дұрыс қолдану

4) 8-сынып:

4-кесте

Лексикалық тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаты
1-тоқсан			
Менің туған өлкем	1. Тыңдалым және айтылым	1.1 дыбыс және әріп	8.1.1.1 дауысты дыбыстардың түрлерін білу, сөзден оларды ажырату 8.1.1.2 дауыссыз дыбыстардың түрлерін ажырата білу 8.1.1.3 сөздерге дыбыстық талдау жасай білу
		1.2 буын	8.1.2.1 буынның түрлерін ажырата білу (ашық, тұйық, бітеу).
		1.3 сөз	8.1.3.1 қысқарған сөздер туралы жалпы түсініктері болу
		1.4 сөз құрамы	8.1.4.1 түбірлес сөздер: әртүрлі сөз таптарына жататын түбірлес сөздер, оларды құрамы бойынша талдау
		1.5 сөз таптары	8.1.5.1 сан есімнің анықтамасын еске түсіру, мысал келтіру
			8.1.6.1 құрмалас сөйлемдер құрамындағы жай сөйлемдердің

Денсаулық – зор байлық		1.6 сөйлем	байланысу тәсілдерін байқау
		1.7 байланыстырып сөйлеу	8.1.7.1 дұрыс құрылмаған мәтінді қайта құру
		1.8 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	8. 1.8.1 әртүрлі жағдайларда өздерін дұрыс ұстап, сыпайы қатынас жасау дағдысын меңгеру
	2. Оқылым	2.1 ақпаратты түсіну	8.2.1.1 мәтіннен негізгі, қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру
		2.2 мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу	8.2.2.1 мәтіннен негізгі ақпаратты анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру
		2.3 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	8.2.3.1 өмірбаян, жеделхат, сенімхат, арыздың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		2.4 оқылым стратегияларын қолдану	8.2.4.1 дауыстап, түсініп оқу
		2.5 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	8.2.5.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу
	3. Жазылым	3.1 жазу дағдыларын қалыптастыру	8.3.1.1 ережелерді сақтап жазу
		3.2 әртүрлі жазба жұмыстарын ұсыну	8.3.2.1 сөздерді өзгерте отырып шағын мазмұндама жазу
3.3 іскерлік хат жазу		8.3.3.1 іс-қағаздарды: хабарландыру, жұмысқа алу өтініші, жеделхат, өмірбаян, қолхат, сенімхат жазуға, түбіртек (суға, телефонға, газға) толтыруға жаттықтыру	
	4.1 орфографиялық нормаларды сақтау	8.4.1.1 қазақ тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емлелік ерекшеліктерін ескере отырып, орфографиялық нормаға сай жазу	
		8.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс,	

	4. Тілдік нормаларды қолдану	4.2 орфоэпиялық нормаларды сақтау	логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану
		4.3 пунктуациялық нормаларды сақтау	8.4.3.1 қазақ тіліндегі тыныс белгілерінің түрлері мен қызметін (даралаушы) түсіну, дұрыс қолдану
2-тоқсан			
Табиғат құбылыстары	1. Тыңдалым және айтылым	1.1 дыбыс және әріп	8.1.1.1 дауысты дыбыстардың түрлерін білу, сөзден оларды ажырату 8.1.1.2 дауыссыз дыбыстардың түрлерін ажырата білу 8.1.1.3 сөздерге дыбыстық талдау жасай білу
		1.2 буын	8.1.2.2 сөздерді буынға бөлу.
		1.3 сөз	8.1.3.2 сөз құрамының бөліктерін білу 8.1.3.3 шартты белгілерін қолданып, сөз құрамына талдау
		1.4 сөз құрамы	8.1.4.1 түбірлес сөздер: әртүрлі сөз таптарына жататын түбірлес сөздер, оларды құрамы бойынша талдау
		1.5 сөз таптар;	8.1.5.2 есептік және реттік сан есімді ажырата білу 8.1.5.3 сын есімнің шырайларын білу, ажырату
		1.6 сөйлем	8.1.6.2 салалас құрмалас сөйлемдер туралы түсінігінің болуы
		1.7 байланыстырып сөйлеу	8.1.7.2 Басталған әңгімені жалғастырып, аяқтау
		1.8 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	8. 1.8.1 әртүрлі жағдайларда өздерін дұрыс ұстап, сыпайы қатынас жасау дағдысын меңгеру
		2. 1 ақпаратты түсіну	8.2.1.1 мәтіннен негізгі, қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру

	2. Оқылым	2.2 мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу	8.2.2.1 мәтіннен негізгі ақпаратты анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру	
		2.3 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	8.2.3.1 өмірбаян, жеделхат, сенімхат, арыздың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату	
		2.4 оқылым стратегияларын қолдану	8.2.4.1 дауыстап, түсініп оқу 8.2.4.2 мәнерлеп оқу	
		2.5 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	8.2.5.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу	
	3. Жазылым	3.1 жазу дағдыларын қалыптастыру	8.3.1.1 ережелерді сақтап жазу	
		3.2 әртүрлі жазба жұмыстарын ұсыну	8.3.2.2 сурет бойынша шығарманы толықтырып жазу	
		3.3 іскерлік хат жазу	8.3.3.1 іс-қағаздарды: хабарландыру, жұмысқа алу өтініші, жеделхат, өмірбаян, қолхат, сенімхат жазуға, түбіртек (суға, телефонға, газға) толтыруға жаттықтыру	
	Өнер	4. Тілдік нормаларды қолдану	4.1 орфографиялық нормаларды сақтау	8.4.1.1 қазақ тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емелілік ерекшеліктерін ескере отырып, орфографиялық нормаға сай жазу
			4.2 орфоэпиялық нормаларды сақтау	8.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану
			4.3 пунктуациялық нормаларды сақтау	8.4.3.1 қазақ тіліндегі тыныс белгілерінің түрлері мен қызметін (даралаушы) түсіну, дұрыс қолдану
3-тоқсан				
			8.1.1.1 дауысты дыбыстардың түрлерін білу, сөзден оларды ажырату	

Қазақ халқының
әдет-ғұрыптары мен
салт-дәстүрлері

1. Тыңдалым және
айтылым

1.1 дыбыс және әріп	8.1.1.2 дауыссыз дыбыстардың түрлерін ажырата білу 8.1.1.3 сөздерге дыбыстық талдау жасай білу
1.2 буын	8.1.2.2 сөздерді буынға бөлу 8.1.2.3 тасымалдау ережесін білу, тасымалданбайтын сөздерге мысал келтіру
1.3 сөз	8.1.3.4 біріккен сөздердің анықтамасы, жасалу жолын білу, мысал келт 8.1.3.5 қос сөздердің анықтамасы, түрлерін ажырата білу
1.4 сөз құрамы	8.1.4.2 түбірдің соңғы дыбысы қатаң, ұяң немесе үнді болғанына қарай, оған жалғанатын қосымшаның бірінші дыбысының өзгеруі
1.5 сөз таптары	8.1.5.4 жай (әдемі), салыстырмалы шырай (әдемірек) 8.1.5.5 күшейтпелі шырай, оның емлесі 8.1.5.6 сілтеу, сұрау, өздік есімдіктер
1.6 сөйлем	8.1.6.3 сабақтас құрмалас сөйлемдер туралы түсінік . олардың тыныс белгілері
1.7 байланыстырып сөйлеу	8.1.7.3 тірек сөздер бойынша әңгіме құрау
1.8 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	8.1.8.1 әртүрлі жағдайларда өздерін дұрыс ұстап, сыпайы қатынас жасау дағдысын меңгеру
2.1 ақпаратты түсіну	8.2.1.1 мәтіннен негізгі, қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру
2.2 мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу	8.2.2.1 мәтіннен негізгі ақпаратты анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру

	2. Оқылым	2.3 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	8.2.3.1 өмірбаян, жеделхат, сенімхат, арыздың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		2.4 оқылым стратегияларын қолдану	8.2.4.1 дауыстап, түсініп оқу 8.2.4.2 мәнерлеп оқу 8.2.4.3 жүгіртіп оқу 8.2.4.4 іштей оқу
		2.5 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	8.2.5.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу
	3. Жазылым	3.1 жазу дағдыларын қалыптастыру	8.3.1.1 ережелерді сақтап жазу
		3.2 әртүрлі жазба жұмыстарын ұсыну	8.3.2.4 саяхат кезінде көргендері, алған әсері, іс-әрекеттері жайында шығарма жазу 8.3.2.5 55-60 сөзден тұратын диктант жаза білу
		3.3 іскерлік хат жазу	8.3.3.1 іс-қағаздарды: хабарландыру, жұмысқа алу өтініші, жеделхат, өмірбаян, қолхат, сенімхат жазуға, түбіртек (суға, телефонға, газға) толтыруға жаттықтыру
Жануарлар әлемі мен өсімдіктер дүниесі	4. Тілдік нормаларды қолдану	4.1 орфографиялық нормаларды сақтау	8.4.1.1 қазақ тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емлелік ерекшеліктерін ескере отырып, орфографиялық нормаға сай жазу
		4.2 орфоэпиялық нормаларды сақтау	8.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану
		4.3 пунктуациялық нормаларды сақтау	8.4.3.1 қазақ тіліндегі тыныс белгілерінің түрлері мен қызметін (даралаушы) түсіну, дұрыс қолдану
4-тоқсан			
			8.1.1.1 дауысты дыбыстардың түрлерін

Мамандықтар әлемі

1. Тыңдалым және айтылым

1.1 дыбыс және әріп	білу, сөзден оларды ажырату 8.1.1.2 дауыссыз дыбыстардың түрлерін ажырата білу 8.1.1.3 сөздерге дыбыстық талдау жасай білу
1.2 буын	8.1.2.2 сөздерді буынға бөлу 8.1.2.3 тасымалдау ережесін білу, тасымалданбайтын сөздерге мысал келтіру
1.3 сөз	8.1.3.6 қысқарған сөз анықтамасын, емлесін білу, мысалдар келтіру
1.4 сөз құрамы	8.1.4.2 түбірдің соңғы дыбысы қатаң, ұяң немесе үнді болғанына қарай, оған жалғанатын қосымшаның бірінші дыбысының өзгеруі
1.5 сөз таптары	8.1.5.7 болымды және болымсыз етістік 8.1.5.8 болымсыз етістіктің жасалуы. 8.1.5.9 етістіктің шақтары (өткен, осы, келер), сұрақтарын білу, ажырату 8.1.5.10 етістіктің жекеше және көпше түрде жіктелу үлгісі
1.6 сөйлем	8.1.6.4 төл сөз бен төлеу сөз, олардың тыныс белгілері
1.7 байланыстырып сөйлеу	8.1.7.3 тірек сөздер бойынша әңгіме құрау
1.8 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	8.1.8.1 әртүрлі жағдайларда өздерін дұрыс ұстап, сыпайы қатынас жасау дағдысын меңгеру
2.1 ақпаратты түсіну	8.2.1.1 мәтіннен негізгі, қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру
	8.2.2.1 мәтіннен негізгі ақпаратты анықтауға

	2. Оқылым	2.2 мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу	бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру	
		2.3 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	8.2.3.1 өмірбаян, жеделхат, сенімхат, арыздың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату	
		2.4 оқылым стратегияларын қолдану	8.2.4.1 дауыстап, түсініп оқу 8.2.4.2 мәнерлеп оқу 8.2.4.3 жүгіртіп оқу 8.2.4.4 іштей оқу	
		2.5 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	8.2.5.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу	
		3. Жазылым	3.1 жазу дағдыларын қалыптастыру	8.3.1.1 ережелерді сақтап жазу
	3.2 әртүрлі жазба жұмыстарын ұсыну		8.3.2.4 саяхат кезінде көргендері, алған әсері, іс-әрекеттері жайында шығарма жазу 8.3.2.5 55-60 сөзден тұратын диктант жаза білу	
	3.3 іскерлік хат жазу		8.3.3.1 іс-қағаздарды: хабарландыру, жұмысқа алу өтініші, жеделхат, өмірбаян, қолхат, сенімхат жазуға, түбіртек (суға, телефонға, газға) толтыруға жаттықтыру	
	Саяхат және туризм	4. Тілдік нормаларды қолдану	4.1 орфографиялық нормаларды сақтау	8.4.1.1 қазақ тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емлелік ерекшеліктерін ескере отырып, орфографиялық нормаға сай жазу
			4.2 орфоэпиялық нормаларды сақтау	8.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану
			4.3 пунктуациялық нормаларды сақтау	8.4.3.1 қазақ тіліндегі тыныс белгілерінің түрлері мен қызметін (даралаушы) түсіну, дұрыс қолдану

5) 9-сынып:

5-кесте

Лексикалық тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаты
1-тоқсан			
Ғылыми жаңалықтар мен технологиялар	1. Тыңдалым және айтылым	1.1 дыбыс және әріп	9.1.1.1 дауысты және дауыссыз дыбыстар 9.1.1.2 қатаң, ұяң дауыссыздар.
		1.2 буын	9.1.2.1 буын үндестігі туралы ұғымды қалыптастыру, іс жүзінде байқатып, сөйлеу тәжірибелерінде дұрыс пайдалану
		1.3 сөз	9.1.3.1 қысқарған сөздер туралы жалпы түсінік. бұлардың емлесі
		1.4 сөз құрамы	9.1.4.1 сөз құрамын талдау
		1.5 сөз таптары	9.1.5.1 зат есімнің түрлерін білу
			9.1.5.2 өтілген жалғау түрлерін мәтіннен табу, сөйлеу тәжірибелерінде дұрыс пайдалану
		1.6 сөйлем	9.1.6.1 сөйлемнің тұрлаулы, тұрлаусыз мүшелерін ажырату
			9.1.6.2 бірыңғай мүшелі сөйлемдер құрастыру
		1.7 байланыстырып сөйлеу	9.1.7.1 оқыған кітаптарынан білген, көрген, байқаған мағлұматтарды пайдалана отырып ойын жеткізу
		1.8 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	9.1.8.1 әртүрлі жағдайларда өздерін дұрыс ұстап, сыпайы қатынас жасау дағдысын меңгеру
		2. 1 ақпаратты түсіну	9.2.1.1 мәтін бойынша берілген ақпаратты интерпретациялау
		2.2 мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу	9.2.2.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру
			9.2.3.1 өзбетімен түрлі жанрдағы мәтіндерді

Қазақстандағы керікті жерлер	2. Оқылым	2.3 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	ажырата білу, мазмұнын түсіну	
		2.4 оқылым стратегияларын қолдану	9.2.4.1 жүгіртіп оқу 9.2.4.2 іріктеп оқу 9.2.4.3 рөлге бөліп оқу	
		2.5 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	9.2.5.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді алу	
	3. Жазылым	3.1 жазу дағдыларын қалыптастыру	9.3.1.1 шылаулар мен шылау тұлғалас қосымшалардың жазылуы, шылаулардың емлесін білу	
		3.2 әртүрлі жазба жұмыстарын ұсыну	9.3.2.1 мазмұндама жазу 9.3.2.2 оқыған кітаптарынан білген, көрген, байқаған мағлұматтарды пайдалана отырып творчестволық шығарма жазу	
		3.3 іскерлік хат жазу	9.3.3.1 іс-қағаздарды: жұмысқа орналасуға байланысты қағаздар (өтініші, өмірбаян, қолхат) жаза білу	
	4. Тілдік нормаларды қолдану	4.1 орфографиялық нормаларды сақтау	9.4.1.1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу	
		4.2 орфоэпиялық нормаларды сақтау	9.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану	
		4.3 пунктуациялық нормаларды сақтау	9.4.3.1 сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану	
	2-тоқсан			
			1.1 дыбыс және әріп	9.1.1.3 дыбыс үндестігі туралы ұғымды қалыптастыру, іс жүзінде байқатып, сөйлеу тәжірибелерінде дұрыс пайдалану
				9.1.2.1 буын үндестігі туралы ұғымды

Тарихи тұлғалар

1. Тыңдалым және айтылым	1.2 буын	қалыптастыру, іс жүзінде байқатып, сөйлеу тәжірибелерінде дұрыс пайдалану
	1.3 сөз	9.1.3.1 қысқарған сөздер туралы жалпы түсінік. бұлардың емлесі
	1.4 сөз құрамы	9.1.4.1 сөз құрамын талдау
	1.5 сөз таптар	9.1.5.3 сын есімнің түрлері, олардың емлесі
		9.1.5.4 есімдік: белгісіздік, болымсыздық, жалпылау есімдіктері
		9.1.5.5 жинақтық, топтау, болжамдық, бөлшектік сан есімдер туралы түсінік беру
	1.6 сөйлем	9.1.6.3 қаратпа сөйлем, олардың тыныс белгілерін білу
	1.7 байланыстырып сөйлеу	9.1.7.1 оқыған кітаптарынан білген, көрген, байқаған мағлұматтарды пайдалана отырып ойын жеткізу
1.8 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	9.1.8.1 әртүрлі жағдайларда өздерін дұрыс ұстап, сыпайы қатынас жасау дағдысын меңгеру	
2. Оқылым	2.1 ақпаратты түсіну	9.2.1.1 мәтін бойынша берілген ақпаратты интерпретациялау
	2.2 мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу	9.2.2.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру
	2.3 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	9.2.3.1 өзбетімен түрлі жанрдағы мәтіндерді ажырата білу, мазмұнын түсіну
	2.4 оқылым стратегияларын қолдану	9.2.4.1 жүгіртіп оқу
		9.2.4.2 іріктеп оқу
9.2.4.3 рөлге бөліп оқу		
	9.2.5.1 ғаламтор, энциклопедия,	

		2.5 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді алу
	3. Жазылым	3.1 жазу дағдыларын қалыптастыру	9.3.1.1 шылаулар мен шылау тұлғалас қосымшалардың жазылуы, шылаулардың емлесін білу
		3.2 әртүрлі жазба жұмыстарын ұсыну	9.3.2.2 оқыған кітаптарынан білген, көрген, байқаған мағлұматтарды пайдалана отырып творчестволық шығарма жазу
		3.3 іскерлік хат жазу	9.3.3.1 іс-қағаздарды: жұмысқа орналасуға байланысты қағаздар (өтініші, өмірбаян, колхат) жаза білу
Құндылықтар: сүйіспеншілік пен достық	4. Тілдік нормаларды қолдану	4.1 орфографиялық нормаларды сақтау	9.4.1.1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу
		4.2 орфоэпиялық нормаларды сақтау	9.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану
		4.3 пунктуациялық нормаларды сақтау	9.4.3.1 сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану
3-тоқсан			
		1.1 дыбыс және әріп	9.1.1.4 сөздегі дыбыс пен әріп санын, орнын, ретін анықтау
		1.2 буын	9.1.2.1 буын үндестігі туралы ұғымды қалыптастыру, іс жүзінде байқатып, сөйлеу тәжірибелерінде дұрыс пайдалану
		1.3 сөз	9.1.3.2 мәтіннен қысқарған сөздерді табу
		1.4 сөз құрамы	9.1.4.2 қосымшалардың емлесі
			9.1.5.6 үстеу туралы түсінігі болу

Ғарыш әлемі

1. Тыңдалым және айтылым	1.5сөз таптары	9.1.5. 7 үстеудін мағыналық топтары: мезгіл, мекен сын (бейне) , мақсат, күшейткіш, себеп-салдар үстеулерін білу 9.1.5.8 шылау туралы түсінік, олардың мәнін түсіну 9.1.5.9 мен (бен, пен) және да (де), та (те), ма (ме), ба (бе), па (пе),үшін, туралы, дейін (шейін) шылауларын қолдану 9.1.5.10 шылаулардың емлесін білу
	1.6 сөйлем	9.1.6.4 құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін дұрыс қолдану 9.1.6.5 үлгі бойынша, өз бетінше сөйлем құрау
	1.7 байланыстырып сөйлеу	9.1.7.1 оқыған кітаптарынан білген, көрген, байқаған мағлұматтарды пайдалана отырып ойын жеткізу
	1.8 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	9.1.8.1 әртүрлі жағдайларда өздерін дұрыс ұстап, сыпайы қатынас жасау дағдысын меңгеру
2. Оқылым	2.1 ақпаратты түсіну	9.2.1.1 мәтін бойынша берілген ақпаратты интерпретациялау
	2.2 мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу	9.2.2.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру
	2.3 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	9.2.3.1 өзбетімен түрлі жанрдағы мәтіндерді ажырата білу, мазмұнын түсіну
	2.4 оқылым стратегияларын қолдану	9.2.4.1 жүгіртіп оқу 9.2.4.2 іріктеп оқу 9.2.4.3 рөлге бөліп оқу
		9.2.5.1 ғаламтор, энциклопедия,

		2.5 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді алу
	3. Жазылым	3.1 жазу дағдыларын қалыптастыру	9.3.1.1 шылаулар мен шылау тұлғалас қосымшалардың жазылуы, шылаулардың емлесін білу
		3.2 әртүрлі жазба жұмыстарын ұсыну	9.3.2.2 оқыған кітаптарынан білген, көрген, байқаған мағлұматтарды пайдалана отырып творчестволық шығарма жазу
		3.3 іскерлік хат жазу	9.3.3.1 іс-қағаздарды: жұмысқа орналасуға байланысты қағаздар (өтініші, өмірбаян, колхат) жаза білу
Кәсіп пен еңбек	4. Тілдік нормаларды қолдану	4.1 орфографиялық нормаларды сақтау	9.4.1.1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу
		4.2 орфоэпиялық нормаларды сақтау	9.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану
		4.3 пунктуациялық нормаларды сақтау	9.4.3.1 сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану
4-тоқсан			
		1.1 дыбыс және әріп	9.1.1.4 сөздегі дыбыс пен әріп санын, орнын, ретін анықтау
		1.2 буын	9.1.2.1 буын үндестігі туралы ұғымды қалыптастыру, іс жүзінде байқатып, сөйлеу тәжірибелерінде дұрыс пайдалану
		1.3 сөз	9.1.3.2 мәтіннен қысқарған сөздерді тапқызу
		1.4 сөз құрамы	9.1.4.2 қосымшалардың емлесі

Ойын-сауық және спорт

1. Тыңдалым және айтылым	1.5 сөз таптары	9.1.5.11 одағай сөздер. олардың мағынасы мен емлесімен танысу 9.1.5.12 еліктеу сөздер туралы түсінік
	1.6 сөйлем	9.1.6.6 бірыңғай мүшелердің интонациясы, тыныс белгілерін дұрыс қолдану 9.1.6.7 сөйлем соңынан қойылатын тыныс белгілері туралы білу
	1.7 байланыстырып сөйлеу	9.1.7.1 оқыған кітаптарынан білген, көрген, байқаған мағлұматтарды пайдалана отырып ойын жеткізу
	1.8 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	9.1.8.1 әртүрлі жағдайларда өздерін дұрыс ұстап, сыпайы қатынас жасау дағдысын меңгеру
2. Оқылым	2.1 ақпаратты түсіну	9.2.1.1 мәтін бойынша берілген ақпаратты интерпретациялау
	2.2 мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу	9.2.2.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру
	2.3 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	9.2.3.1 өзбетімен түрлі жанрдағы мәтіндерді ажырата білу, мазмұнын түсіну
	2.4 оқылым стратегияларын қолдану	9.2.4.1 жүгіртіп оқу 9.2.4.2 іріктеп оқу 9.2.4.3 рөлге бөліп оқу
	2.5 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	9.2.5.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді алу
3. Жазылым	3.1 жазу дағдыларын қалыптастыру	9.3.1.1 шылаулар мен шылау тұлғалас қосымшалардың жазылуы, шылаулардың емлесін білу
	3.2 әртүрлі жазба жұмыстарын ұсыну	9.3.2.3 60-65 сөзден тұратын диктант жаза білу

		3.3 іскерлік хат жазу	9.3.3.1 іс-қағаздарды: жұмысқа орналасуға байланысты қағаздар (өтініші, өмірбаян, колхат) жаза білу
Мәдени құндылықтар	4. Тілдік нормаларды қолдану	4.1 орфографиялық нормаларды сақтау	9.4.1.1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу
		4.2 орфоэпиялық нормаларды сақтау	9.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану
		4.3 пунктуациялық нормаларды сақтау	9.4.3.1 сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану

6) 10-сынып:
6-кесте

Лексикалық тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаты
1-тоқсан			
	1. Тыңдалым және айтылым	1.1 дыбыс және әріп	10.1.1.1 дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырату 10.1.1.2 қатаң, ұяң дауыссыздар. дыбыс, үндестігі туралы білімдерін жетілдіру, іс жүзінде байқатып, сөйлеу тәжірибелерінде дұрыс пайдалану
		1.2 буын	10.1.2.1 буын үндестігі туралы білімдерін жетілдіру, іс жүзінде байқатып, сөйлеу тәжірибелерінде дұрыс пайдалану
		1.3 сөз	10.1.3.1 сөз құрамының бөліктерін білу. шартты белгілерін қолданып, сөз құрамына талдау мен жинақтау жасау
		1.4 сөз құрамы	10.1.4.1 қысқарған сөздерді мәтіннен табу, мағынасын түсіну, іс-жүзінде пайдалану
		1.5 зат есімнің	10.1.5.1 зат есімнің сөйлемдегі қызметін білу,

Ғылыми жаңалықтар мен технологиялар	1.5 сөз таптары	сөйлем мүшесіне талдау жасау 10.1.5.2 сөзжасам дағдыларын бекіту, белсенді сөз қорында қолдану
	1.6 сөйлем	10.1.6.1 сөйлемнің түрлерін ажырату 10.1.6.2 әртүрлі сөйлем құрастыру, сөйлем мүшелеріне талдау, тыныс белгілерін дұрыс қоя білу
	1.7 байланыстырып сөйлеу	10.1.7.1 мәтіндегі кейіпкерлер, олардың іс-әрекеті, себеп-салдар бойынша (неге осылай болды?) сұрақтарға жауап беру, ойын жеткізу
	1.8 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	10.1.8.1 әртүрлі жағдайларда өздерін дұрыс ұстап, сыпайы қатынас жасау дағдысын меңгеру
2. Оқылым	2.1 ақпаратты түсіну	10.2.1.1 сурет бойынша берілген ақпаратты интерпретациялау
	2.2 мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу	10.2.2.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру
	2.3 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	10.2.3.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату
	2.4 оқылым стратегияларын қолдану	10.2.4.1 комментарий жасау 10.2.4.2 іріктеп оқу 10.2.4.3 талдап оқу
	2.5 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	10.2.5.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану
	3.1 жазу дағдыларын қалыптастыру	10.3.1.1 пунктуациялық, орфографиялық нормаға сәйкес дұрыс жаза білу
		10.3.2.1 мазмұндама жаза білу

Қазақстандағы көрікті жерлер	3. Жазылым	3.2 әртүрлі жазба жұмыстарын ұсыну	10.3.2.2 шағын шығарма жаза білу 10.3.2.3 70-80 сөзден тұратын диктант жаза білу
		3.3 іскерлік хат жазу	10.3.3.1 өмірбаян, қолхат, өтініш, арыз, құттықтау, түбіртек толтыруды білу
	4. Тілдік нормаларды қолдану	4.1 орфографиялық нормаларды сақтау	10.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу
		4.2 орфоэпиялық нормаларды сақтау	10.4.2.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану
		4.3 пунктуациялық нормаларды сақтау	10.4.3.1 сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану
	2-тоқсан		
		1.1 дыбыс және әріп	10.1.1.1 дауысты және дауыссыз дыбыстар 10.1.1.2 қатаң, ұяң дауыссыздар. дыбыс, үндестігі туралы білімдерін жетілдіру, іс жүзінде байқатып, сөйлеу тәжірибелерінде дұрыс пайдалану
		1.2 буын	10.1.2.1 буын үндестігі туралы білімдерін жетілдіру, іс жүзінде байқатып, сөйлеу тәжірибелерінде дұрыс пайдалану
		1.3 сөз	10.1.3.1 сөз құрамының бөліктерін білу. шартты белгілерін қолданып, сөз құрамына талдау мен жинақтау жасау
		1.4 сөз құрамы	10.1.4.1 қысқарған сөздерді мәтіннен табу, мағынасын түсіну, іс-жүзінде пайдалану

Тарихи тұлғалар

1. Тыңдалым және айтылым	1.5 сөз таптар	10.1.5.3 сан есімнің емлесін, сөйлемдегі қызметін білу 10.1.5.4 сын есімнің түрлерін білу, шырайларын ажырату, іс жүзінде қолдану
	1.6 сөйлем	10.1.6.1 сөйлемнің түрлерін ажырату 10.1.6.2 әртүрлі сөйлем құрастыру, сөйлем мүшелеріне талдау, тыныс белгілерін дұрыс қоя білу
	1.7 байланыстырып сөйлеу	10.1.7.1 мәтіндегі кейіпкерлер, олардың іс-әрекеті, себеп-салдар бойынша (неге осылай болды?) сұрақтарға жауап беру, ойын жеткізу
	1.8 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	10.1.8.1 әртүрлі жағдайларда өздерін дұрыс ұстап, сыпайы қатынас жасау дағдысын меңгеру
2. Оқылым	2.1 ақпаратты түсіну	10.2.1.1 сурет бойынша берілген ақпаратты интерпретациялау
	2.2 мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу	10.2.2.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру
	2.3 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	10.2.3.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату
	2.4 оқылым стратегияларын қолдану	10.2.4.1 комментарий жасау 10.2.4.2 іріктеп оқу 10.2.4.3 талдап оқу
	2.5 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	10.2.5.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану
	3.1 жазу дағдыларын қалыптастыру	10.3.1.1 пунктуациялық, орфографиялық нормаға сәйкес дұрыс жаза білу

	3. Жазылым	3.2 әртүрлі жазба жұмыстарын ұсыну	10.3.2.1 мазмұндама жаза білу 10.3.2.2 шағын шығарма жаза білу 10.3.2.3 70-80 сөзден тұратын диктант жаза білу
		3.3 іскерлік хат жазу	10.3.3.1 өмірбаян, қолхат, өтініш, арыз, құттықтау, түбіртек толтыруды білу
Құндылықтар: сүйіспеншілік пен достық	4. Тілдік нормаларды қолдану	4.1 орфографиялық нормаларды сақтау	10.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу
		4.2 орфоэпиялық нормаларды сақтау	10.4.2.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану
		4.3 пунктуациялық нормаларды сақтау	10.4.3.1 сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану
3-тоқсан			
		1.1 дыбыс және әріп	10.1.1.1 дауысты және дауыссыз дыбыстар 10.1.1.2 қатаң, ұяң дауыссыздар. дыбыс, үндестігі туралы білімдерін жетілдіру, іс жүзінде байқатып, сөйлеу тәжірибелерінде дұрыс пайдалану
		1.2 буын	10.1.2.1 буын үндестігі туралы білімдерін жетілдіру, іс жүзінде байқатып, сөйлеу тәжірибелерінде дұрыс пайдалану
		1.3 сөз	10.1.3.1 сөз құрамының бөліктерін білу. шартты белгілерін қолданып, сөз құрамына талдау мен жинақтау жасау
			10.1.4.1 қысқарған сөздерді мәтіннен табу,

Ғарыш әлемі

1. Тыңдалым және айтылым	1.4 сөз құрамы	мағынасын түсіну, іс-жүзінде пайдалану 10.1.4.2 антоним, омоним, синоним сөздерді белсенді сөздікте қолдану
	1.5 сөз таптары	10.1.5.5 етістіктің түрлерін ажырата білу, мысалдар келтіру, іс жүзінде қолдану 10.1.5.6 етістіктің шақтарын дұрыс қолдану, сұрақ қоя білу 10.1.5.7 есімдіктің түрлерін ажырата білу, мысалдар келтіру, талдай білу 10.1.5.8 үстеудің түрлерін ажырата білу, ауызша сөйлеу тілінде қолдану
	1.6 сөйлем	10.1.6.1 сөйлемнің түрлерін ажырату 10.1.6.2 әртүрлі сөйлем құрастыру, сөйлем мүшелеріне талдау, тыныс белгілерін дұрыс қоя білу
	1.7 байланыстырып сөйлеу	10.1.7.1 мәтіндегі кейіпкерлер, олардың іс-әрекеті, себеп-салдар бойынша (неге осылай болды?) сұрақтарға жауап беру, ойын жеткізу
	1.8 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	10.1.8.1 әртүрлі жағдайларда өздерін дұрыс ұстап, сыпайы қатынас жасау дағдысын меңгеру
	2. Оқылым	2.1 ақпаратты түсіну
2.2 мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу		10.2.2.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру
2.3 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату		10.2.3.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату

		2.4 оқылым стратегияларын қолдану	10.2.4.1 комментарий жасау 10.2.4.2 іріктеп оқу 10.2.4.3 талдап оқу
		2.5 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	10.2.5.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану
	3. Жазылым	3.1 жазу дағдыларын қалыптастыру	10.3.1.1 пунктуациялық, орфографиялық нормаға сәйкес дұрыс жаза білу
		3.2 әртүрлі жазба жұмыстарын ұсыну	10.3.2.1 мазмұндама жаза білу 10.3.2.2 шағын шығарма жаза білу 10.3.2.3 70-80 сөзден тұратын диктант жаза білу
		3.3 іскерлік хат жазу	10.3.3.1 өмірбаян, қолхат, өтініш, арыз, құттықтау, түбіртек толтыруды білу
Кәсіп пен еңбек	4. Тілдік нормаларды қолдану	4.1 орфографиялық нормаларды сақтау	10.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу
		4.2 орфоэпиялық нормаларды сақтау	10.4.2.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану
		4.3 пунктуациялық нормаларды сақтау	10.4.3.1 сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану
4-тоқсан			
		1.1 дыбыс және әріп	10.1.1.1 дауысты және дауыссыз дыбыстар 10.1.1.2 қатаң, ұяң дауыссыздар. дыбыс, үндестігі туралы білімдерін жетілдіру, іс жүзінде байқатып, сөйлеу тәжірибелерінде дұрыс пайдалану
			10.1.2.1 буын үндестігі туралы білімдерін

Ойын-сауық және спорт

1. Тыңдалым және айтылым

1.2 буын	жетілдіру, іс жүзінде байқатып, сөйлеу тәжірибелерінде дұрыс пайдалану
1.3 сөз	10.1.3.1 сөз құрамының бөліктерін білу. шартты белгілерін қолданып, сөз құрамына талдау мен жинақтау жасау
1.4 сөз құрамы	10.1.4.2 антоним, омоним, синоним сөздерді белсенді сөздікте қолдану
1.5 сөз таптары	10.1.5.9 шылауларды қатыстырып сөйлем құрау, ауызша және жазбаша түрде қолдану, емлесін білу 10.1.5.10 одағай сөзді қатыстырып сөйлемдер құрастыру, емлесін білу. 10.1.5.11 еліктеу сөздерді қатыстырып сөйлемдер құру, емлесін білу, мәтіннен табу
1.6 сөйлем	10.1.6.1 сөйлемнің түрлерін ажырату 10.1.6.2 әртүрлі сөйлем құрастыру, сөйлем мүшелеріне талдау, тыныс белгілерін дұрыс қоя білу
1.7 байланыстырып сөйлеу	10.1.7.1 мәтіндегі кейіпкерлер, олардың іс-әрекеті, себеп-салдар бойынша (неге осылай болды?) сұрақтарға жауап беру, ойын жеткізу
1.8 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	10.1.8.1 әртүрлі жағдайларда өздерін дұрыс ұстап, сыпайы қатынас жасау дағдысын меңгеру
2.1 ақпаратты түсіну	10.2.1.1 сурет бойынша берілген ақпаратты интерпретациялау
2.2 мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу	10.2.2.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру
	10.2.3.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен

	2. Оқылым	2.3 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату	
		2.4 оқылым стратегияларын қолдану	10.2.4.1 комментарий жасау 10.2.4.2 іріктеп оқу 10.2.4.3 талдап оқу	
		2.5 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	10.2.5.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану	
	3. Жазылым	3.1 жазу дағдыларын қалыптастыру	10.3.1.1 пунктуациялық, орфографиялық нормаға сәйкес дұрыс жаза білу	
		3.2 әртүрлі жазба жұмыстарын ұсыну	10.3.2.1 мазмұндама жаза білу 10.3.2.2 шағын шығарма жаза білу 10.3.2.3 70-80 сөзден тұратын диктант жаза білу	
		3.3 іскерлік хат жазу	10.3.3.1 өмірбаян, қолхат, өтініш, арыз, құттықтау, түбіртек толтыруды білу	
	Мәдени құндылықтар	4. Тілдік нормаларды қолдану	4.1 орфографиялық нормаларды сақтау	10.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу
			4.2 орфоэпиялық нормаларды сақтау	10.4.2.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану
			4.3 пунктуациялық нормаларды сақтау	10.4.3.1 сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 513- қосымша

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Орыс тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту орыс тілінде)

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін " Орыс тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабы б) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Оқу пәнінің мақсаты – білім алушылардың тілдік базасын кеңейту, сөйлеу тілінің дамуындағы кемістіктердің орнын толтыру; грамматикалық және орфографиялық материалдарды практикалық түрде меңгеру; сөйлеу тілін қарым-қатынас құралы ретінде, танымдық әрекетті түзету және мектептен кейін бейімделуін жеңілдету әдісі ретінде қалыптастыру.

3. Негізгі оқыту міндеттері:

- 1) грамматика бойынша толыққанды білім жүйесін беру;
- 2) білім алушылардың танымдық әрекетіндегі кемістіктерінің орнын толтыруға ықпал ету, жағымды эмоционалды-еріктік және тұлғалық қасиеттерді қалыптастыру;
- 3) білім алушылардың сөйлеу тілін дамыту;
- 4) сөздік қорын байыту және қолданатын грамматикалық құралдар аясын кеңейту;
- 5) сұрақтарға жауап беріп, диалог жүргізу;
- 6) орфографиялық біліктер мен дағдыларды қалыптастыру;
- 7) ауызша және жазбаша байланыстырып сөйлеу тілін қолдануға үйрету;
- 8) оқушылардың деңгейіне сәйкес мәтінді дұрыс және саналы оқуға үйрету;
- 9) тілдің дыбыстық құрамы, грамматика бойынша қарапайым мәліметтер емле ережелері негізінде сауатты жазу дағдыларын қалыптастыру;
- 10) өз ойларын ауызша және жазбаша түрде дұрыс және бірізді жеткізуге үйрету;
- 11) сабақтарға қызығушылығын арттыру, құрдастармен және ересектермен өзара әрекеттесуге үйрету.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

4. Оқу процесін ұйымдастыруға арналған педагогикалық тәсілдердің іске асырылуы жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың арнайы оқу қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған арнайы білім беру принциптеріне негізделген:

- 1) жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың даму ерекшеліктері мен дайындық деңгейіне білім беру жүйесінің бейімділігі принципі;
- 2) жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқытудың

түзеу-дамытушылық бағыты, оның ерекше білімдік қажеттіліктері ескеріле отырып, оқу ісінің арнайы тәсілдері және әдістері арқылы жүзеге асырылады;

3) оқытудың әлеуметтік-бейімдеу бағытты тұлғаның бейімделмеушілігін жеңу немесе азайтуды білдіреді; білім алушылардың әлеуметтік өмірге қатысулары үшін қажетті тәртіп пен өмірлік нормаларының меңгерілуі бойынша арнайы жұмыстар қарастырылады;

4) білім берудегі әрекеттік ықпал ету ақыл-ой кемістігі бар білім алушының тұлғасын дамыту ерекшелігін ескере отырып білім берудің негізгі заңдылықтары мен құрылымын айқындайтын психологиялық ғылымның теориялық қағидаларына негізделеді. Ақыл-ой кемістігі бар білім алушының тұлғасын дамыту олар жасай алатын әрекетті (заттық-практикалық және оқу) ұйымдастыру сипатымен анықталатындығын мойындауға құрылады;

5) оқытудың практикалық бағыттылығы оқылатын материал мен білім алушылардың практикалық әрекетімен арасындағы өзара тығыз байланысты анықтауды, практикалық-бағдарлық міндеттерді шешу үшін маңызды білім мен біліктерді қалыптастыруды білдіреді;

6) ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға саралап және даралап ықпал ету бағдарлама мазмұнын меңгеру мүмкіндіктерінің әркелкілігінен, әр түрлі типологиялық ерекшеліктері оқу материалын меңгеруде және алынатын білім, білік және дағдылардың сапасынан көрінетін ерекше білім беруге қажеттіліктерін есепке алуды қарастырады. Зерде бұзылыстары бар білім алушылар үшін білім беру процесі 4 типологиялық топты құрайтын педагогикалық жіктелу негізінде іске асырылады (В.В.Воронкова бойынша): әрбір типологиялық топ үшін педагог олардың мүмкіндіктеріне сәйкес, қолжетімді күрделілік пен көлемін ескере отырып, оқу материалының мазмұнын таңдап алады; оқу жұмысының қарқыны, оқушылардың дербестігі, оқыту тәсілдері мен әдістері түрлендіріледі. Білім алушылардың топтарға бөлінуі шартты және қозғалмалы. Жіктемелі тәсіл оқытудың жекеленуімен толықтырылады;

7) оқу және практикалық әрекетті арнайы педагогикалық басшылық ету қажеттілігі жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың төмен танымдық белсенділігі мен ойлаудың талдау және жалпылау қызметінің әлсіздігіне байланысты болады. Мұғалім білім алушылардың танымдық-оқу әрекетін олардың жеке білім алу мүмкіндіктеріне сәйкес ұйымдастырып бағыттайды.

5. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың оқу материалын меңгеру нәтижелерін бағалау нормалары бағдарламада көрсетілген мақсатты тұжырымға негізделген және білім алушылардың оқу жетістіктерін тексеру мен бағалауды ұйымдастыру кезінде бірыңғай тәсілдерді іске асыруға бағытталған.

6. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жетістіктеріне баға беру ішкі бағалау тәсілдерімен жүзеге асырылады. Мұғалім Бағдарламаны меңгеру нәтижелерін

сабақтарда білім беру барысында бағалайды. Педагог бақылаушы бағалау әрекетін жүйелі түрде қолданады.

7. Ақыл-ойы жеңіл түрде бұзылған білім алушыларды оқыту нәтижелілігін бағалау ағымдағы (әр сабақтың) және қорытынды бақылау түрінде болады.

8. Ағымдағы бақылау білім алушының әрекетін сабақта бақылау, тәжірибелік және дербес жұмыстарын талдау, әрекеттің ұжымдық түрлері көмегімен іске асырылады. Әр сабақтық бақылау оқу процесінің сапасын қамтамасыз ету үшін педагог қолданатын оқыту мазмұны мен әдістерін түзету мақсатында жүргізіледі. Бақылау ынталандырушы және оқушыларға қатысты тәрбиелеуші сипатқа ие.

9. Мерзімді бақылау бағдарлама тақырыбы мен бөлімін зерделеп болған соң жүргізіледі. Нақты тақырып шеңберіндегі оқу материалын зерделеу нәтижелері білім алушыларда типологиялық топтар әркелкі болады.

1-типологиялық топ (В.В. Воронкова бойынша) білім алушылары оқу материалы бойынша білімдерді қолдану деңгейінде меңгергенін көрсетеді.

2-типологиялық топ білім алушылары тақырыптың негізгі мазмұнын түсінгенін көрсетеді. 3-типологиялық топ білім алушылары тану деңгейінде материалды игере алады және өз білімдерін өзекті етуде мұғалім көмегін талап етеді.

4-типологиялық топ білім алушылары олардың жетістіктерін бағалауды іске асыру шеңберіндегі жеке бағдарлама бойынша білім алады.

10. Қорытынды бақылау жартыжылдық және жылдың соңында жүргізіледі. Педагог әрбір білім алушының даму динамикасы мен табыстылығын талдайды. Мониторинг нәтижелері білім алушылардың жетістіктерінің жиынтық картасында тіркеледі.

11. Бағалау рәсімінің көмегімен педагог алатын ақпарат дағдылар мен біліктерді меңгеру процесінде туындайтын қиындықтарға уақытылы және дұрыс әрекеттесуге мүмкіндік береді. Педагог білім алушыларға жеке көмектің мазмұны мен тәсілдерін негіздемемен анықтауға мүмкіндік алады.

12. Байланыстырылған жазбаша тіл мен іскерлік хаттар бойынша тапсырмалар оқу пәнінің бағдарламалық материалын оқыту процесінде беріледі.

13. Оқыту пәннің мазмұнымен және құрылымымен анықталатын түзетушілік және практикалық бағытта болады. Бағдарламалық материалдың түзетушілік бағыты, ең алдымен, балалардың тілдік даму саласында көрінеді.

14. Әрбір ақыл-ой кемістігі бар білім алушының оқу материалын жеке қарқында және көлемде меңгеру мен дамыту құқығын іске асыра отырып, мұғалім әр тақырыпты, бөлімді оқыту үшін қажетті уақытты өздігінен анықтайды.

15. Оқу-тәрбие процесін ұйымдастыру үшін пән бойынша сабақ сәйкес көрнекі және дидактикалық материалмен қамтамасыз етіледі.

16. Сыныптағы жиһаз түрлі формада (жеке, жұптық және топтық) және түрде жұмыстарды жүргізу мақсатында жеңіл түрде қозғалмалы болуы керек. Оқушылардың

жұмыстарын көрмеге қою және көрнекі құралдар үшін кітап сөрелері мен стендтері ойластырылады.

3-тарау. "Орыс тілі" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

17. Объем учебной нагрузки по предмету "Русский язык" составляет:

- 1) в 5 классе - 4 часа в неделю 136 часов в учебном году;
- 2) в 6 классе - 3 часа в неделю 102 часа в учебном году;
- 3) в 7 классе – 3 часа в неделю, 102 часа в учебном году;
- 4) в 8 классе - 3 часа в неделю, 102 часа в учебном году;
- 5) в 9 классе - 3 часа в неделю, 102 часа в учебном году;
- 6) в 10 классе - 2 часа в неделю, 68 часов в учебном году.

18. В 5-10 классах изучается элементарный курс практической грамматики. Основу курса русского языка в специальной школе для обучающихся с легкой умственной отсталостью составляют практические упражнения по грамматике и правописанию. Изучаются те разделы грамматики, которые практически необходимы для развития речи и повышения орфографической грамотности обучающихся.

19. Учебный курс имеет концентрическое строение, что позволяет возвращаться к изученному материалу, восполнять пробелы, повторять, углублять и систематизировать знания обучающихся.

20. Содержание учебного предмета включает следующие разделы:

- 1) раздел "Слушание и говорение";
- 2) раздел "Чтение";
- 3) раздел "Письмо";
- 4) раздел "Соблюдение речевых норм".

21. Раздел "Слушание и говорение" включает следующие подразделы:

- 1) понимание содержания текста;
- 2) пересказ;
- 3) ответы на вопросы.

22. Раздел "Чтение" включает следующие подразделы:

- 1) понимание информации;
- 2) определение жанров текстов;
- 3) использование разных видов чтения.

23. Раздел "Письмо" включает следующие подразделы:

- 1) составление плана;
- 2) изложение содержания прослушанного, прочитанного материала;
- 3) написание текстов с использованием различных форм представления;
- 4) создание текстов разных типов и стилей.

24. Раздел "Соблюдение речевых норм" включает следующие подразделы:

- 1) соблюдение орфографических норм;

- 2) соблюдение лексических норм;
- 3) соблюдение пунктуационных норм.

25. Базовое содержание учебного предмета "Русский язык" для 5 класса:

1) слушание и говорение: понимание содержания текста; пересказ содержания произведения или отрывка по плану, предложенному учителем; ответы на вопрос, с использованием слов вопроса; участие в диалоге-расспросе, с изменением позиции "говорящий" на "слушающий";

2) чтение: понимание основной информации текстов, определение темы; различение жанра и его признаков (рассказ, сказка, стихотворение, басня); ознакомительный вид чтения, чтение "про себя";

3) письмо: деление текста на законченные по смыслу части по данным заглавиям; составление плана с помощью педагога; основное содержание текста; представление информации в виде рисунков; создание текстов-повествование и описание;

4) соблюдение речевых норм: составление предложения по схеме на заданную учителем тему; выделение предложения из речи и текста; написание предложение с заглавной буквы, ставить в конце предложения точку. составление предложения с употреблением вопросов падежей; восстановление нарушенного порядка слов в предложении; знание алфавита, умение правильно расположить слова в алфавитном порядке; нахождение нужных слов в словаре; самостоятельное деление слова на слоги; называть гласных, образующие слог; самостоятельно анализировать слова по звуковому составу; определение количество звуков и букв в слове; соблюдение правил переноса; правильное написание слов с буквами "Е, Ё, Ю, Я" в начале слова и после гласных; различение ударных и безударных гласных; твердых и мягких согласных; правильное написание слов с "ЖИ-ШИ, ЧА-ЩА, ЧУ-ЩУ"; различение звонких и глухих согласных; правильное написание звонких и глухих согласных на конце и в середине слова; различение слов, обозначающие предметы, действия, признаки; различение их по вопросам; умение согласовывать эти слова со словами в предложении ; различение их по вопросам; различение основных категории слов (название предмета, действия, признака); умение находить имена собственные в тексте; написание собственных имён с большой буквы; правильное написание своего имени и фамилии; умение находить предлоги тексте; правильное написание предлогов; правильное написание словарных слов; различение предложений по цели высказывания (по знакам в конце предложения); правильно ставить знаки в конце предложения (точку, восклицательный знак, вопросительный знак); выделение в предложении слов, обозначающих о ком, или о чем говорится в тексте, что говорится; нахождение подлежащего, сказуемого, второстепенных членов; подчеркивание подлежащего одной чертой, сказуемого – двумя чертами, второстепенных членов – волнистой чертой; умение распространять предложения второстепенными членами.

26. Базовое содержание учебного предмета "Русский язык" для 6 класса:

1) слушание и говорение: понимание содержания текста; пересказ содержания произведения или отрывка по плану, предложенному учителем; ответы на вопрос, с использованием слов вопроса; участие в диалоге-расспросе, с изменением позиции "говорящий" на "слушающий";

2) чтение: понимание основной информации текстов, определение темы; различение жанра и его признаков (рассказ, сказка, стихотворение, басня); использование ознакомительного вида чтения и чтение "про себя";

3) письмо: деление текста на законченные по смыслу части по данным заглавиям; составление плана с помощью педагога; изложение основного содержания текста; представление информации в виде рисунков; создание текстов - повествование и описание;

4) соблюдение речевых норм:

составление предложения по схеме на заданную учителем тему; выделение предложения из речи и текста; написание предложения с заглавной буквы, ставить в конце предложения точку составление предложения с употреблением вопросов падежей; восстановление нарушенного порядка слов в предложении; знание алфавита, умение правильно расположить слова в алфавитном порядке;

нахождение нужных слов в словаре; самостоятельное деление слова на слоги; называть гласных, образующие слог; самостоятельно анализировать слова по звуковому составу; определение количество звуков и букв в слове; соблюдение правил переноса; правильное написание слов с буквами "Е, Ё, Ю, Я" в начале слова и после гласных; различение ударных и безударных гласных; твердых и мягких согласных; правильное написание слов с "ЖИ-ШИ, ЧА-ЩА, ЧУ-ЩУ";

различение звонких и глухих согласных; правильное написание звонких и глухих согласных на конце и в середине слова; различение слов, обозначающие предметы, действия, признаки; различение их по вопросам; умение согласовывать эти слова со словами в предложении; различение их по вопросам; различение основных категории слов (название предмета, действия, признака); умение находить имена собственные в тексте; написание собственных имён с большой буквы; правильное написание своего имени и фамилии; умение находить предлоги в тексте; правильное написание предлогов; правильное написание словарных слов; различение предложений по цели высказывания (по знакам в конце предложения);

правильно ставить знаки в конце предложения (точку, восклицательный знак, вопросительный знак); имена существительные; изменение имён существительных по числам, родам, падежам; нахождение в тексте имён существительных; одушевлённые и неодушевлённые имена существительные; собственные и нарицательные имена существительные; правописание собственных имён существительных; изменение существительных по падежам; три склонения имён существительных; правописание существительных с основой на шипящую;

образование существительных единственного и множественного числа, правильное написание гласных и согласных в корне слова, а также окончаний в разных частях речи ; использование слов с прямым и переносным значением, синонимов, антонимов; правильное написание предложений: первая буква пишется с большой буквы, в конце предложения ставится точка; использование знаков препинания при прямой речи и обращении, тире в простом предложении, при однородных членах, а также с обобщающим словом при однородных членах предложения

27. Базовое содержание учебного предмета "Русский язык" для 7 класса:

1) слушание и говорение: понимание содержания текста; понимание главной и второстепенной информации; пересказывание содержания произведения или отрывка по коллективно составленному плану; краткие и полные ответы на вопрос; участие в диалоге, обмениваясь мнениями по предложенной теме;

2) чтение: понимание основной информации текстов, извлечение главной и второстепенной информации; различение жанра и его признаков (рассказ, повесть, пьеса-сказка); использование видов чтения: ознакомительное, комментированное;

3) письмо: составление простого плана под руководством учителя с использованием слов самого текста; составление простого и сложного плана; и подробное, краткое, выборочное изложение содержания текстов-повествований, текстов-описаний и текстов-рассуждений с изменением лица; представление информации в виде различных схем, таблиц, диаграмм; создание текстов- описаний с элементами повествования, повествование с элементами рассуждения; исправление орфографических ошибок с помощью словаря;

4) соблюдение речевых норм: правильное написание гласных и согласных в корне слова, а также окончаний в разных частях речи; использование слов с прямым и переносным значением, синонимов, антонимов; правильное написание предложений: первая буква пишется с большой буквы, в конце предложения ставится точка; использование знаков препинания при прямой речи и обращении, тире в простом предложении, при однородных членах, а также с обобщающим словом при однородных членах предложения; нахождение в ряду нескольких слов родственные слова по двум признакам; подбор родственных слов; выделение корня в словах; разбор слов по составу; различение приставки и предлога; различение категорий слов по вопросам и их значению; различение частей речи; изменение имѐн существительных по числам, родам, падежам; нахождение в тексте имѐн существительных; одушевлѐнные и неодушевлѐнные имена существительные; собственные и нарицательные имена существительные; правописание собственных имѐн существительных; изменение существительных по падежам; три склонения имѐн существительных; правописание существительных с основой на шипящую; образование существительных единственного и множественного числа; имя прилагательное; различение рода, числа и падежа имени прилагательного по роду, числу и падежу имени существительного;

согласование имѸн прилагательных с именами существительными в роде, числе и падеже.

28. Базовое содержание учебного предмета "Русский язык" для 8 класса:

1) слушание и говорение: понимание содержания текста; понимание главной и второстепенной информации; пересказывание содержания произведения или отрывка по коллективно составленному плану; краткие и полные ответы на вопрос; участие в диалоге, обмениваясь мнениями по предложенной теме;

2) чтение: понимание основной информации текстов, извлечение главной и второстепенной информации; различение жанра и его признаков (притча, баллада, басня, легенда, лирическое стихотворение, рассказ); использование видов чтения: ознакомительное, комментированное, выборочное;

3) письмо: составление простого плана; подробное, краткое, выборочное изложение содержания текстов; предоставление информации текстов в виде рисунков, схем, таблиц, диаграмм; создание текстов- описания с элементами рассуждения, повествования с элементами описания;

4) соблюдение речевых норм:

подбор однокоренных слов, относящиеся к различным частям речи, разбор их по составу; правильное написание звонкие и глухие согласных, ударных и безударных гласных в корнях слов; самостоятельное объяснение правила их написания; правописание приставок;

правильное написание гласных и согласных в корне слова, а также окончаний в разных частях речи; использование слов с прямым и переносным значением, синонимов, антонимов; правильное написание предложений: первая буква пишется с большой буквы, в конце предложения ставится точка; использование знаков препинания при прямой речи и обращении, тире в простом предложении, при однородных членах, а также с обобщающим словом при однородных членах предложения; самостоятельное выделение приставки, корня, суффикса, окончания в слове; образование новых слов;

пользование орфографическим словарѸм; нахождение имѸн существительных в тексте; с помощью учителя по схеме делать разбор имени существительного; изменение существительных по падежам во множественном числе; нахождение имѸн прилагательных в текстах, правильное использование их в речи; нахождение местоимений в тексте; замена имѸн существительных местоимением; правильное употребление местоимений в речи; определение числа и лица местоимений; склонение местоимений; использование местоимений в различных падежах в устной и письменной речи; различение глаголов в тексте; роль глагола в предложении; времена глаголов; правописание частицы "не" с глаголами; изменение глаголов по числам и лицам; различение времѸн глагола; правописание глаголов на "ся (сь)".

29. Базовое содержание учебного предмета "Русский язык" для 9 класса:

1) слушание и говорение: понимание прочитанного; различение открытой и скрытой (подтекста) информации; пересказывание (кратко, подробно, выборочно) содержание произведения или отрывка, выражая своё мнение о героях и событиях; использование развернутого ответа на вопрос; участие в диалоге по предложенной проблеме, аргументируя свою точку зрения;

2) чтение: понимание открытой и скрытой (подтекст) информации текстов, соотнося заключённую в тексте информацию с информацией других источников, личным опытом; различение жанра и его признаков (притча, баллада, басня, легенда, комедия, лирическое стихотворение, рассказ); использование разных видов чтения, в том числе поисковое;

3) письмо: составление плана самостоятельно: составление разных видов плана; изложение содержания текстов, синтезируя информацию прослушанного, прочитанного материала; представление информации в виде презентаций; создание текстов- описаний с элементами рассуждения, повествования с элементами рассуждения;

4) соблюдение речевых норм: правильное написание гласных и согласных в корне слова, а также окончаний в разных частях речи; использование слов с прямым и переносным значением, синонимов, антонимов; правильное написание предложений: первая буква пишется с большой буквы, в конце предложения ставится точка; использование знаков препинания при прямой речи и обращении, тире в простом предложении, при однородных членах, а также с обобщающим словом при однородных членах предложения; правильно писать сложные слова; самостоятельный морфологический разбор имени существительного; несклоняемые имена существительные; использование их речи; самостоятельный морфологический разбор имени прилагательного; согласование прилагательных с существительными; правописание прилагательных на -ИЙ, -ЬЯ, ЁЕ, ЁИ; самостоятельный морфологический разбор местоимения; правильное употребление личных местоимений 3 лица единственного числа в устной и письменной речи; самостоятельный морфологический разбор глагола; спряжение глагола; определение спряжения глагола по личным окончаниям; неопределённая форма глагола; имя числительное как часть речи; правописание имён числительных.

30. Базовое содержание учебного предмета "Русский язык" для 10 класса:

1) слушание и говорение: понимание прочитанного; выражение своего отношения к услышанному или прочитанному; пересказывание содержания произведения или отрывка, выражая своё мнение о героях и событиях; умение ответить на проблемный вопрос, используя цитаты; участие в диалоге по предложенной проблеме, аргументируя свою точку зрения;

2) чтение: понимание открытой и скрытой (подтекст) информации текстов, соотнося заключённую в тексте информацию с информацией других источников,

личным опытом; различение жанра и его признаков (трагедия, комедия, поэма); использование разных видов чтения, в том числе поисковое;

3) письмо: составление сложного плана; составление разных видов плана; изложение содержания текстов, синтезируя информацию прослушанного, прочитанного материала; представление информации в виде презентаций; создание текстов- описание с элементами рассуждения, повествование с элементами рассуждения;

4) соблюдение речевых норм: правильное написание гласных и согласных в корне слова, а также окончаний в разных частях речи; использование слов с прямым и переносным значением, синонимов, антонимов; правильное написание предложений: первая буква пишется с большой буквы, в конце предложения ставится точка; использование знаков препинания при прямой речи и обращении, тире в простом предложении, при однородных членах, а также с обобщающим словом при однородных членах предложения; самостоятельно разобрать слово по составу; правильное написание слов с ударными и безударными гласными, звонкими и глухими согласными в корне слов; объяснение их правописания; образование слов с приставками на "З и С"; объяснение правописания приставок на "З и С"; употребление сложносокращенных слов в речи; образование сложносокращенных слов; замена словосочетания сложносокращенным словом; самостоятельное проведение морфологического разбора имени существительного; правильное употребление несклоняемых фамилий в письмах, телеграммах и деловых бумагах; самостоятельный морфологический разбор имени прилагательного; изменение прилагательных по числам и падежам, согласование их с существительными в роде, числе и падеже; замена существительные личными местоимениями; склонение личных местоимений и использование их в устной и письменной речи; самостоятельный разбор глагола как части речи; знание глаголов повелительной формы; правильное употребление их в речи; порядковые и количественные числительные; правильное их написание; нахождение наречий в тексте ; роль наречий в предложении; различение наречий; правописание наречий; самостоятельное определение частей речи.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

31. Цели обучения в программе представлены кодировкой. В коде первое число обозначает класс, второе и третье числа – раздел и подраздел программы, четвертое число показывает нумерацию учебной цели. Например, в кодировке 6.2.1.1: "6" – класс, "2.1" – подраздел, "1" – нумерация учебной цели.

32. Ожидаемые результаты по целям обучения:

1) раздел "Слушание и говорение":

таблица 1

Цели обучения

Подраздел	5 класс	6 класс	7 класс	8 класс	9 класс	10 класс
1.1 Понимание содержания текста	5.1.1.1 понимать о чём говорится в тексте	6.1.1.1 иметь общее представление о прочитанном	7.1.1.1 иметь общее представление о прочитанном; 7.1.1.2 понимать главную и второстепенную информацию	8.1.1.1 иметь общее представление о прочитанном; 8.1.1.2 понимать главную и второстепенную информацию	9.1.1.1 понимать прочитанное; 9.1.1.2 различать открытую и скрытую (подтекст) информацию	10.1.1.1 понимать прочитанное; 10.1.1.2 выражать своё отношение к услышанному и ли прочитанному
1.2 Пересказ	5.1.2.1 пересказывать содержание произведения или отрывка по плану, предложенному учителем	6.1.2.1 пересказывать содержание произведения или отрывка по коллективно составленному плану;	7.1.2.1 пересказывать содержание произведения или отрывка по коллективно составленному плану;	8.1.2.1 пересказывать (кратко, подробно, с изменением лица рассказчика) содержание произведения	9.1.2.1 пересказывать (кратко, подробно, выборочно) содержание произведения или отрывка, выражая своё мнение о героях и событиях	10.1.2.1 пересказывать содержание произведения или отрывка, выражая своё мнение о героях и событиях
1.3 Ответы на вопросы	5.1.3.1 отвечать полным ответом на вопрос, используя слова вопроса;	6.1.3.1 отвечать полным ответом на вопрос	7.1.3.1 отвечать кратким и полным ответом на вопрос	8.1.3.1 отвечать развернутым ответом на вопрос	9.1.3.1 отвечать развернутым ответом на вопрос	10.1.3.1 отвечать развернутым ответом на вопрос 10.1.3.1 отвечать на проблемный вопрос, используя цитаты
1.4 Участие в диалоге	5.1.4.1 участвовать в диалоге-расспросе, меняя позицию "говорящий" на "слушающий"	6.1.4.1 участвовать в диалоге-расспросе, меняя позицию "говорящий" на "слушающий"	7.1.4.1 участвовать в диалоге, обмениваясь мнениями по предложенной теме	8.1.4.1 участвовать в диалоге, обмениваясь мнениями по предложенной теме	9.1.4.1 участвовать в диалоге по предложенной проблеме, аргументируя свою точку зрения	10.1.4.1 участвовать в диалоге по предложенной проблеме, аргументируя свою точку зрения

2) раздел "Чтение":

таблица 2

Подраздел	Цели обучения					
	5 класс	6 класс	7 класс	8 класс	9 класс	10 класс
					9.2.1.1 понимать открытую и скрытую (	10.2.1.1 понимать открытую и скрытую (

2 . 1 Понимание информации	5.2.1.1 понимать основную информацию текстов, определяя тему	6.2.1.1 понимать основную информацию текстов, извлекая известную и неизвестную информацию	7.2.1.1 понимать основную информацию текстов, извлекая главную и второстепенную информацию	8.2.1.1 понимать основную информацию текстов, извлекая главную и второстепенную информацию	подтекст) информацию текстов, соотнося заключенную в тексте информацию с информацией других источников/ личным опытом	подтекст) информацию текстов, соотнося заключенную в тексте информацию с информацией других источников/ личным опытом
2 . 2 Определение жанров текстов	5.2.2.1 различать жанр и его признаки (рассказ, сказка, стихотворение, басня)	6.2.2.1 различать жанр и его признаки (былина, сказка, литературная сказка) при поддержке учителя	7.2.2.1 различать жанр и его признаки (рассказ, повесть, пьеса-сказка)	8.2.2.1 различать жанр и его признаки (притча, баллада, басня, легенда, лирическое стихотворение, рассказ)	9.2.2.1 жанр различать жанр и его признаки (притча, баллада, басня, легенда, комедия, лирическое стихотворение, рассказ)	10..2.2.1 различать жанр и его признаки (трагедия, комедия, поэма)
2 . 3 . Использование различных видов чтения	5.2.3.1 использовать ознакомительный вид чтения и чтение "про себя"	6.2.3.1 использовать ознакомительный вид чтения и чтение "про себя"	7.2.3.1 использовать виды чтения: ознакомительное, комментированное	8.2.3.1 использовать виды чтения: ознакомительное, комментированное, выборочное	9.2.3.1 использовать разные виды чтения, в том числе поисковое	10.2.3.1 использовать разные виды чтения, в том числе поисковое

3) раздел "Письмо":

таблица 3

Подраздел	Цели обучения					
	5 класс	6 класс	7 класс	8 класс	9 класс	10 класс
3 . 1 Составление плана	5.3.1.1 делить текст на законченные по смыслу части по данным заглавиям; 5.1.1.1 составлять план с помощью педагога	6.3.1.1 делить текст на части с помощью учителя; 6.1.1.1 составлять простой и сложный план	7.3.1.1 составлять простой план по руководством учителя с использованием слов самого текста 7.1.1.1 составлять простой и сложный план	8.3.1.1 составлять простой план; 8.1.1.1 составлять план	9.3.1.1 составлять самостоятельно 9.1.1.1 составлять разные виды плана	10.3.1.1 составлять сложный план 10.1.1.1 составлять разные виды плана
		6.3.2.1 излагать	7.3.2.1 излагать подробно,			

3.2 Изложение содержания прослушанно го, прочитанного материала	5.3.2.1 излагать основное содержание текста	подробно, кратко, выборочно содержание текстов-повес тований, текстов-описа ний и текстов- рассу ждений с изменением лица	кратко, выборочно содержание текстов-повес тований, текстов-описа ний и текстов- рассу ждений с изменением лица	8.3.2.1 излагать подробно, кратко, выборочно содержание текстов	9.3.2.1 излагать содержание текстов, синтезируя информацию прослушанно го, прочитанного материала	10.3.2.1 излагать содержание текстов, синтезируя информацию прослушанно го, прочитанного материала
3.3 Написание текстов с использовани ем разных форм представлени я	5.3.3.1 представлять информацию в виде рисунков	6.3.3.1 представлять информацию в виде иллюстраций	7.3.3.1 представлять информацию в виде различных схем, таблиц, диаграмм	8.3.3.1 представлять информацию сплошных текстов в виде рисунков, схем, таблиц, диаграмм	9.3.3.1 представлять информацию в виде презентаций	10.3.3.1 представлять информацию в виде презентаций
3.4 Создание текстов различных типов и стилей	5.3.4.1 создавать тексты- повествовани е и описание	6.3.4.1 создавать тексты- описание, повествовани е, рассуждение	7.3.4.1 создавать тексты- описание с элементами повествовани я, повествовани е с элементами рассуждения	8.3.4.1 создавать тексты- описание с элементами рассуждения, повествовани е с элементами описания и	9.3.4.1 создавать тексты- описание с элементами рассуждения, повествовани е с элементами рассуждения	10.3.4.1 создавать тексты- описание с элементами рассуждения, повествовани е с элементами рассуждения

4) раздел "Соблюдение речевых норм":

таблица 4

Подраздел	Цели обучения					
	5 класс	6 класс	7 класс	8 класс	9 класс	10 класс
	5.4.1.1 знать алфавит; 5.4.1.2 располагать слова в алфавитном порядке; 5.4.1.3 составить список класса по алфавиту; 5.4.1.4 находить нужные слова в словаре; 5.4.1.5.	6.4.1.1 различать звуки и буквы; 6.4.1.2 правильно произносить звуки, соотносить с соответствующими буквами;				

<p>4 . 1 Соблюдение орфографических норм</p>	<p>самостоятельно делить слова на слоги; 5.4.1.6 называть гласные, образующие слог; 5.4.1.7 самостоятельно анализировать слова по звуковому составу; 5.4.1.8 определять количество звуков и букв в слове; 5.4.1.9 слышать и обозначать два звука в словах с гласными И, Е, Ё, Я, Ю в начале слова и после гласных (двойная роль йотированных); 5.4.1.10 ставить ударение в словах; 5.4.1.11 различать ударные и безударные гласные; 5.4.1.12 различать твердые и мягкие согласные; 5.4.1.13 находить шипящие звуки; 5.4.1.14</p>	<p>6.4.1.3 правильно писать их; 6.4.1.4 знать признаки гласных и согласных звуков; 6.4.1.5 самостоятельно делать звуко – буквенный анализ слова; определять количество звуков и букв в слове; 6.4.1.6 правильно переносить слова с одной строки на другую; 6.4.1.7 располагать буквы и слова в алфавитном порядке; 6.4.1.8 пользоваться алфавитом при работе со словарем; 6.4.1.9 ставить ударение в словах; 6.4.1.10 выделять ударные и безударные гласные, проверять правильность написания безударной гласной; 6.4.1.11 правильно писать слова с безударной гласной; 6.4.1.12 дифференцир</p>	<p>7.4.1.1 разбирать слова по составу с помощью учителя; 7.4.1.2 находить однокоренные слова; 7.4.1.3 определять ударный и безударный слоги; 7.4.1.4 подбирать однокоренные слова, ставить ударение; 7.4.1.5 правильно писать слова со звонкими и глухими согласными в корне слова; 7.4.1.6 пользоваться орфографическим словарём; 7.4.1.7 находить в тексте слова с непроверяемыми и согласными; 7.4.1.8 правильно их писать, проверять по словарю; 7.4.1.9 различать приставку и предлог по их значению;</p>	<p>8.4.1.1 самостоятельно выделить приставку, корень, суффикс, окончание в слове; 8.4.1.2 самостоятельно образовывать однокоренные слова с предложными корнями; 8.4.1.3 пользоваться орфографическим словарём для проверки написания этих слов.</p>	<p>9.4.1.1 подбирать однокоренные слова, относящиеся к различным частям речи, разбор их по составу; 9.4.1.2 правильно писать звонкие и глухие согласные, ударные и безударные гласные в корнях слов; правильно писать приставки в словах и самостоятельно объяснять их правописание;</p>	<p>10.4.1.1 самостоятельно разобрать слово по составу. правильно писать слова с ударными и безударными гласными, звонкими и глухими согласными в корне слов; 10.4.1.2 объяснять их</p>
--	--	--	--	---	--	--

	<p>правильно писать слова с ЖИ-ШИ, ЧА-ЩА, ЧУ-ЩУ; 5.4.1.15 различать звонкие и глухие согласные; 5.4.1.16 правильно писать звонкие и глухие согласные на конце и в середине слова;</p>	<p>овать звонкие и глухие согласные; 6.4.1.13 выделять непроизносим ую согласную ; 6.4.1.14 находить слова с двойными согласными правильно писать слова с двойными согласными</p>				<p>правописание ;</p>
					<p>9.4.2.1 использовать слова с</p>	<p>Использовать слова с прямым и переносным значением синонимы, антонимы, омонимы и многозначные слова; 10.4.2.2 самостоятель но разобрать слово по составу; 10.4.2.3 правильно писать слова с ударными и безударными гласными, звонкими и глухими согласными в корне слов; 10.4.2.3 объяснять их правописание ; 10.4.2.4 образовывать слова с приставками на З и С;</p>

		<p>6.4.2.1 использовать слова с прямым и переносным значением, синонимы, антонимы;</p> <p>6.4.2.2 находить в ряду нескольких слов родственные слова по двум признакам;</p> <p>6.4.2.3 подбирать однокоренные слова; выделять общую часть в однокоренных словах, обозначать ее;</p> <p>6.4.2.4 находить окончание в словах;</p> <p>6.4.2.5 выделять приставку в словах, обозначать ее;</p> <p>6.4.2.6 находить суффиксы в словах, обозначать их;</p> <p>6.4.2.7 образовывать новые слова с помощью суффикса;</p> <p>6.4.2.8 с помощью учителя</p>	<p>использовать слова с прямым и переносным значением, синонимы, антонимы, омонимы; приводить примеры и м ъ н существительных мужского, женского и среднего рода, единственного и множественного числа; самостоятельно определить склонение имени существительного; самостоятельно изменить имя существительное по падежам;</p> <p>7.4.2.5 знать существительные, которые употребляют только в</p>	<p>8.4.2.1 использовать слова с прямым и переносным значением, синонимы, антонимы, омонимы и многозначные слова;</p> <p>8.4.2.2 употреблять местоимения в речи;</p> <p>8.4.2.3 определить лицо и число местоимения;</p>	<p>прямым и переносным значением, синонимы, антонимы, омонимы и многозначные слова;</p> <p>9.4.2.2 использовать в устной и письменной речи наиболее часто употребляемые сложные слова;</p> <p>9.4.2.3 правильно писать сложные слова;</p> <p>9.4.2.4 самостоятельно делать морфологический разбор имени существительного;</p> <p>9.4.2.5 находить несклоняемые имена существительные в тексте;</p> <p>9.4.2.6 правильно употреблять несклоняемые имена существительные;</p> <p>9.4.2.7 самостоятельно делать морфологический разбор имени прилагательного;</p> <p>9.4.2.8 правильно согласовыват</p>	<p>10.4.2.5 объяснять правописание приставок на З и С;</p> <p>10.4.2.6 употреблять сложносокращённые слова в речи;</p> <p>10.4.2.7 образовывать сложносокращённые слова;</p> <p>10.4.2.8 заменять словосочетание сложносокращённым словом;</p> <p>10.4.2.9 заменить сложносокращённое слово словами, из которых они состоят;</p> <p>10.4.2.10 разбирать по составу сложносокращённое слово;</p> <p>10.4.2.11 самостоятельно проводить морфологический разбор имени существительного;</p> <p>10.4.2.12 правильно употреблять несклоняемые фамилии в письмах, телеграммах и деловых бумагах;</p>
<p>5.4.2.1 использовать слова с прямым и переносным</p>						

4 . 2
Соблюдение лексических норм

<p>значением, синонимы, антонимы, 5.4.2.2 находить слова, обозначающие предметы, действия, признаки. различать их по вопросам. согласовывать слова, обозначающие предметы, действия и признаки со словами в предложении; 5.4.2.5 различать основные категории слов (название предмета, действия, признака); 5.4.2.6 находить имена собственные в тексте; 5.4.2.7 знать правило написания собственных имен.</p>	<p>производить разбор слов по составу; 6.4.2.9 различать приставки и предлоги в тексте; 6.4.2.10 вставлять пропущенные приставки и предлоги в текст; 6.4.2.11 знать правописание приставок; 6.4.2.12 правильно писать слова с разделительным Ъ; 6.4.2.13 различать категории слов по вопросам и их значению; 6.4.2.14 запомнить названия частей речи; 6.4.2.15 различать части речи по вопросам и значению; 6.4.2.16 выделять имена существительные из предложения и текста; различать одушевленные и неодушевленные существительные; 6.4.2.17 писать</p>	<p>единственном числе или только во множественном числе; 7.4.2.6 находить в тексте существительные, употребляемые только в единственном или только во множественном числе; 7.4.2.7 правильно употреблять эти существительные в речи; находить имена прилагательные в тексте по вопросам; 7.4.2.8 определять каким членом предложения они являются; подбирать различные прилагательные к существительным; 7.4.2.9 находить имена прилагательные в рассказах, стихотворениях, использовать их в своей речи; 7.4.2.10 согласовывать имена прилагательные с именами</p>	<p>8.4.2.4 склонять местоимения; 8.4.2.5 использовать местоимения в различных падежах в устной и письменной речи; 8.4.2.6 находить глаголы в предложении и ставить к ним вопросы; 8.4.2.7 изменять глаголы по временам; 8.4.2.8 определять время глагола по вопросам; 8.4.2.9 изменять глаголы по числам; 8.4.2.10 находить в тексте глаголы неопределенной формы; 8.4.2.11 правильно писать частицу НЕ с глаголами; 8.4.2.12 определять лицо глаголов; 8.4.2.13 правильно употреблять в устной и письменной речи глаголы на –СЯ (-СЬ), грамотно писать их;</p>	<p>ь прилагательные с именами существительными; 9.4.2.9 определять род и число прилагательных; 9.4.2.10 уметь склонять прилагательные на –ИЙ, –БИ, –ЬЯ, –ЬЦ; 9.4.2.11 самостоятельно делать морфологический разбор местоимения 3 лица единственного числа в устной и письменной речи; 10.4.2.13 самостоятельно делать морфологический разбор местоимения 3 лица единственного числа в устной и письменной речи; 9.4.2.14 знать, что глаголы изменяются по лицам и числам (спрягаются) 9.4.2.15 определять спряжение глаголов по личным окончаниям; 9.4.2.16 различать</p>	<p>10.4.2.12 делать самостоятельно морфологический разбор имени прилагательного; 10.4.2.13 изменять прилагательные по числам и падежам, согласовывать их с существительными в роде, числе и падеже; 10.4.2.14 правильно заменять существительные личными местоимениями; 10.4.2.15 склонять личные местоимения и использовать их в устной и письменной речи; 10.4.2.16 самостоятельно разбирать глагол как часть речи; 10.4.2.17 правильно писать глаголы в неопределенной форме; 10.4.2.18 определять спряжения глаголов и правильно писать</p>
--	---	---	---	---	---

<p>собственные имена существительные с большой буквы; 6.4.2.18 знать, что имена существительные бывают мужского, женского и среднего рода ; 6.4.2.19 изменять имена существительные по падежам; 6.4.2.20 различать склонения по роду и окончанию;</p>	<p>существительными в роде, числе, падеже ; 7.4.2.11 изменять имена прилагательные по числам и падежам; 7.4.2.12 склонять прилагательные вместе с существительными;</p>	<p>глаголы в неопределенной форме и глаголы 3-го лица по вопросам ЧТО ДЕЛАТЬ? ЧТО ДЕЛАЕТ? и правильно писать их; 9.4.2.17 находить имена числительные в тексте по вопросам и называть его вместе с существительным, к которому оно относится; 9.4.2.18 определить количественные и порядковые числительные ; 9.4.2.19 правильно писать числительные ;</p>	<p>личные окончания глаголов 1 и 2 спряжения; 10.4.2.19 знать глаголы повелительной формы; 10.4.2.20 находить глаголы повелительной формы в устной и письменной речи; 10.4.2.21 правильно употреблять их в своей речи; 10.4.2.22 правильно писать порядковые количественные числительные ; 10.4.2.23 находить наречия в тексте, ставить к ним вопросы от глагола; 10.4.2.24 знать роль наречий в предложении; 10.4.2.25 находить наречия в тексте, ставить вопросы, определять характер наречий; 10.4.2.26 знать правописание наречий;</p>
---	---	---	--

						10.4.2.27 правильно писать на конце наречий "О или А", определяя их написание по приставкам; 10.4.2.28 самостоятель но определить часть речи и доказать это.
4 . 3 Соблюдение пунктуационн ых норм	5.4.3.1 писать первое слово в предложении с большой буквы; 5.4.3.2 ставить в конце предложения точку; 5.4.3.3 различать предложения по цели высказывания . (по знакам в конце предложения) 5.4.3.4 ставить нужные знаки в конце предложения (точку, восклицатель ный знак, вопросительн ый знак)	6.4.3.1 писать первое слово в предложении с большой буквы; 6.4.3.2 ставить в конце предложения точку; 6.4.3.3 различать предложения по цели высказывания . (по знакам в конце предложения) 6.4.3.4 ставить нужные знаки в конце предложения (точку, восклицатель ный знак, вопросительн ый знак); 6.4.3.5 ставить знаки препинания п р и однородных членах при перечислении без союзов и с одиночным союзом и	7.4.3.1 Правильно ставить знаки препинания в к о н ц е предложения; ставить знаки препинания п р и однородных членах при перечислении без союзов и с одиночным союзом И; 7.4.3.3 ставить знаки препинания в простых, осложненных обособленны м определением и обстоятельств о м предложениях , ставить знаки препинания п р и однородных членах; 10.4.3.5 правильно ставить знаки препинания п р и обращении	8.4.3.1 ставить знаки препинания п р и однородных членах предложения; правильно писать сложные предложения и объяснить постановку знаков препинания; 8.4.3.3 Правильно ставить знаки препинания п р и обращении; 8.4.3.4 находить в тексте предложения с прямой речью по кавычкам.	9.4.3.1 использовать знаки препинания в простых, простых осложненных и сложных предложениях ; 9.4.3.2 Правильно писать предложения с прямой речью;	10.4.3.1 использовать знаки препинания в простых, простых осложненных и сложных предложениях ; 10.4.3.2 Правильно писать предложения с прямой речью;

36. Настоящая Программа реализуется на основе Долгосрочного плана к Типовой учебной программе по учебному предмету "Русский язык" для обучающихся с легкой умственной отсталостью 5-10 классов по обновленному содержанию согласно приложению к настоящей Программе. В долгосрочном плане обозначен объем учебных целей реализуемых в каждом разделе.

37. Распределение часов на изучение раздела и тем предоставляется на усмотрение учителя.

Приложение
к Типовой учебной программе
по учебному предмету "Русский
язык" для обучающихся с
легкой умственной отсталостью
5-10 классов по обновленному
содержанию

Долгосрочный план по реализации Типовой учебной программы по учебному предмету "Русский язык" для обучающихся с легкой умственной отсталостью 5-10 классов по обновленному содержанию (с русским языком обучения)

1) 5 класс:
таблица 1

Лексические темы	Виды речевой деятельности	Лексико-грамматический материал	Цели обучения
1 четверть			
	1.1 Слушание и говорение		5.1.1.1 понимать о чем говорится в тексте 5.1.2.1 пересказывать содержание произведения или отрывка по плану, предложенному учителем 5.1.3.1 отвечать полным ответом на вопрос, используя слова вопроса; 5.1.4.1. участвовать в диалоге-расспросе, меняя позицию "говорящий" на "слушающий"
	1.2 Чтение		5.2.1.1 понимать основную информацию текстов, определяя тему 5.2.2.1 различать жанр и его признаки (рассказ, сказка, стихотворение, басня) 5.2.3.1 использовать ознакомительный вид

Моя школа
Окружающий мир

1.3 Письмо	Синтаксис. Повторение Практическое построение простого предложения. Составление	чтения и чтение "про себя" 5.3.1.1 делить текст на законченные по смыслу части по данным заглавиям; 5.1.1.1 составлять план с помощью педагога 5.3.2.1 излагать основное содержание текста 5.3.3.1 представлять информацию в виде рисунков 5.3.4.1 создавать тексты-повествование и описание
1.4.Соблюдение речевых норм	предложений с употреблением слов в косвенных падежах по вопросам, из слов, данных в начальной форме; заканчивание предложений; восстановление нарушенного порядка слов в предложении Фонетика. Звуки и буквы Алфавит. Употребление "Ь" на конце и в середине слова. Разделительный "Ъ" перед гласными "Е, Е, Ю, Я, И". Сочетание гласных с шипящими. Правописание "ЖИ, ШИ, ЧА, ЧУ, ЩА, ЩУ".	5.4.1.1 знать алфавит; 5.4.1.2 располагать слова в алфавитном порядке; 5.4.1.3 составить список класса по алфавиту; 5.4.1.4 находить нужные слова в словаре; 5.4.1.5 самостоятельно делить слова на слоги; 5.4.1.6 называть гласные, образующие слог; 5.4.1.7 самостоятельно анализировать слова по звуковому составу; 5.4.1.8 определять количество звуков и букв в слове; 5.4.1.9 слышать и обозначать два звука в словах с гласными "И, Е, Ё, Я, Ю" в начале слова и после гласных (двойная роль йотированных); 5.4.1.10 ставить ударение в словах; 5.4.1.11 различать ударные и безударные гласные; 5.4.1.12 различать твердые и мягкие согласные; 5.4.1.13 находить шипящие звуки;

		<p>5.4.1.14 правильно писать слова с "ЖИ-ШИ, ЧА-ЩА, ЧУ-ЩУ";</p> <p>5.4.2.1 использовать слова с прямым и переносным значением, синонимы, антонимы,</p> <p>5.4.3.1 писать первое слово в предложении с большой буквы;</p> <p>5.4.3.2 ставить в конце предложения точку;</p> <p>5.4.3.3 различать предложения по цели высказывания. (по знакам в конце предложения)</p> <p>5.4.3.4 ставить нужные знаки в конце предложения (точку, восклицательный знак, вопросительный знак)</p>
2 четверть		
	1.1 Слушание и говорение	<p>5.1.1.1 понимать о чѸм говорится в тексте</p> <p>5.1.2.1 пересказывать содержание произведения или отрывка по плану, предложенному учителем</p> <p>5.1.3.1 отвечать полным ответом на вопрос, используя слова вопроса;</p> <p>5.1.4.1. участвовать в диалоге-расспросе, меняя позицию "говорящий" на "слушающий"</p>
	1.2 Чтение	<p>5.2.1.1 понимать основную информацию текстов, определяя тему</p> <p>5.2.2.1 различать жанр и его признаки (рассказ, сказка, стихотворение, басня)</p> <p>5.2.3.1 использовать ознакомительный вид чтения и чтение "про себя"</p>
		5.3.1.1 делить текст на законченные по смыслу

Моя Родина – Казахстан.
Кем я хочу стать когда
вырасту.

1.3 Письмо

1.4.Соблюдение речевых норм

Фонетика. Звуки и буквы
Правописание звонких и
глухих согласных в
конце и в середине слова.
Проверка написания
путем изменения формы
слова и подбора (по
образцу) родственных
слов.
Ударение. Различение
ударных и безударных
гласных в корне.
Проверка написания
путем изменения формы
слова.

части по данным
заглавиям;

5.3.1.1 составлять план с
помощью педагога

5.3.2.1 излагать основное
содержание текста

5.3.3.1 представлять
информацию в виде
рисунков

5.3.4.1 создавать тексты-
повествование и
описание

5.4.1.1 знать алфавит;

5.4.1.2 располагать слова
в алфавитном порядке;

5.4.1.3 составить список
класса по алфавиту;

5.4.1.4 находить нужные
слова в словаре;

5.4.1.5 самостоятельно
делить слова на слоги;

5.4.1.6 называть гласные,
образующие слог;

5.4.1.7 самостоятельно
анализировать слова по
звуковому составу;

5.4.1.8 определять
количество звуков и букв
в слове;

5.4.1.9 слышать и
обозначать два звука в
словах с гласными "И, Е,
Ц, Я, Ю" в начале слова и
после гласных (двойная
роль йотированных);

5.4.1.10 ставить ударение
в словах;

5.4.1.11 различать
ударные и безударные
гласные;

5.4.1.12 различать
твердые и мягкие
согласные;

5.4.1.13 находить
шипящие звуки;

5.4.1.14 правильно писать
слова с "ЖИ-ШИ,
ЧА-ЩА, ЧУ-ЩУ";

5.4.1.15 различать
звонкие и глухие
согласные;

		<p>5.4.1.16 правильно писать звонкие и глухие согласные на конце и в середине слова;</p> <p>5.4.2.1 использовать слова с прямым и переносным значением, синонимы, антонимы,</p> <p>5.4.3.1 писать первое слово в предложении с большой буквы;</p> <p>5.4.3.2 ставить в конце предложения точку;</p> <p>5.4.3.3 различать предложения по цели высказывания. (по знакам в конце предложения)</p> <p>5.4.3.4 ставить нужные знаки в конце предложения (точку, восклицательный знак, вопросительный знак)</p>
3 четверть		
	1.1 Слушание и говорение	<p>5.1.1.1 понимать о чём говорится в тексте</p> <p>5.1.2.1 пересказывать содержание произведения или отрывка по плану, предложенному учителем</p> <p>5.1.3.1 отвечать полным ответом на вопрос, используя слова вопроса;</p> <p>5.1.4.1. участвовать в диалоге-расспросе, меняя позицию "говорящий" на "слушающий"</p>
	1.2 Чтение	<p>5.2.1.1 понимать основную информацию текстов, определяя тему</p> <p>5.2.2.1 различать жанр и его признаки (рассказ, сказка, стихотворение, басня)</p> <p>5.2.3.1 использовать ознакомительный вид чтения и чтение "про себя"</p>
		5.3.1.1 делить текст на законченные по смыслу

Национальные и семейные традиции.
Мы выбираем спорт.

1.3 Письмо

Лексика Слово
Различение основных категорий слов (названия предметов, действий, качеств) в тексте по вопросам, правильное употребление их в связи друг с другом.
Имена собственные.
Расширение круга имен собственных: названия рек, гор, морей.
Большая буква в именах собственных.

- части по данным заглавиям;
- 5.1.1.1 составлять план с помощью педагога
- 5.3.2.1 излагать основное содержание текста
- 5.3.3.1 представлять информацию в виде рисунков
- 5.3.4.1 создавать тексты-повествование и описание
- 5.4.1.1 знать алфавит;
- 5.4.1.2 располагать слова в алфавитном порядке;
- 5.4.1.3 составить список класса по алфавиту;
- 5.4.1.4 находить нужные слова в словаре;
- 5.4.1.5 самостоятельно делить слова на слоги;
- 5.4.1.6 называть гласные, образующие слог;
- 5.4.1.7 самостоятельно анализировать слова по звуковому составу;
- 5.4.1.8 определять количество звуков и букв в слове;
- 5.4.1.9 слышать и обозначать два звука в словах с гласными "И, Е, Ё, Я, Ю" в начале слова и после гласных (двойная роль йотированных);
- 5.4.1.10 ставить ударение в словах;
- 5.4.1.11 различать ударные и безударные гласные;
- 5.4.1.12 различать твердые и мягкие согласные;
- 5.4.1.13 находить шипящие звуки;
- 5.4.1.14 правильно писать слова с "ЖИ-ШИ, ЧА-ЩА, ЧУ-ЩУ";
- 5.4.1.15 различать звонкие и глухие согласные;

	<p>1.4.Соблюдение речевых норм</p>		<p>5.4.1.16 правильно писать звонкие и глухие согласные на конце и в середине слова;</p> <p>5.4.2.1 использовать слова с прямым и переносным значением, синонимы, антонимы,</p> <p>5.4.2.2 находить слова, обозначающие предметы, действия, признаки.</p> <p>различать их по вопросам .</p> <p>согласовывать слова, обозначающие предметы, действия и признаки с другими словами в предложении;</p> <p>5.4.2.5 различать основные категории слов (название предмета, действия, признака);</p> <p>5.4.2.6 находить имена собственные в тексте;</p> <p>5.4.2.7 знать правило написания собственных имен</p> <p>5.4.3.1 писать первое слово в предложении с большой буквы;</p> <p>5.4.3.2 ставить в конце предложения точку;</p> <p>5.4.3.3 различать предложения по цели высказывания (по знакам в конце предложения)</p> <p>5.4.3.4 ставить нужные знаки в конце предложения (точку, восклицательный знак, вопросительный знак)</p>
4 четверть			<p>5.1.1.1 понимать о чём говорится в тексте</p> <p>5.1.2.1 пересказывать содержание произведения или отрывка по плану, предложенному учителем</p>

1.1 Слушание и
говорение

Праздники.
Летние
каникулы

			ответом на вопрос, используя слова вопроса;
			5.1.4.1. участвовать в диалоге-расспросе, меняя позицию "говорящий" на "слушающий"
1.2 Чтение		Лексика. Предлог Предлоги "До, без, под, над, около, перед". Раздельное написание предлогов со словами Синтаксис и пунктуация. Предложение Членение речи на предложения, выделение в предложениях слов, обозначающих, о ком или о чем говорится в тексте, что говорится. Упражнения в составлении предложений. Распространение предложений. Установление связи между словами в предложении по вопросам. Знаки препинания в конце предложения (точка, вопросительный и восклицательный знаки). Главные члены предложения: подлежащее, сказуемое. Второстепенные члены предложения (без деления на виды)	5.2.1.1 понимать основную информацию текстов, определяя тему 5.2.2.1 различать жанр и его признаки (рассказ, сказка, стихотворение, басня) 5.2.3.1 использовать ознакомительный вид чтения и чтение "про себя"
1.3 Письмо			5.3.1.1 делить текст на законченные по смыслу части по данным заглавиям; 5.1.1.1 составлять план с помощью педагога 5.3.2.1 излагать основное содержание текста 5.3.3.1 представлять информацию в виде рисунков 5.3.4.1 создавать тексты-повествование и описание
			5.4.1.1 знать алфавит; 5.4.1.2 располагать слова в алфавитном порядке; 5.4.1.3 составить список класса по алфавиту; 5.4.1.4 находить нужные слова в словаре; 5.4.1.5 самостоятельно делить слова на слоги; 5.4.1.6 называть гласные, образующие слог; 5.4.1.7 самостоятельно анализировать слова по звуковому составу; 5.4.1.8 определять количество звуков и букв в слове; 5.4.1.9 слышать и обозначать два звука в

1.4 Соблюдение речевых норм

словах с гласными "И, Е, Ё, Я, Ю" в начале слова и после гласных (двойная роль йотированных);

5.4.1.10 ставить ударение в словах;

5.4.1.11 различать ударные и безударные гласные;

5.4.1.12 различать твердые и мягкие согласные;

5.4.1.13 находить шипящие звуки;

5.4.1.14 правильно писать слова с "ЖИ-ШИ, ЧА-ЩА, ЧУ-ЩУ";

5.4.1.15 различать звонкие и глухие согласные;

5.4.1.16 правильно писать звонкие и глухие согласные на конце и в середине слова;

5.4.2.1 использовать слова с прямым и переносным значением, синонимы, антонимы,

5.4.2.2 находить слова, обозначающие предметы, действия, признаки.

различать их по вопросам .

согласовывать слова, обозначающие предметы, действия и признаки с другими словами в предложении;

5.4.2.5 различать основные категории слов (название предмета, действия, признака);

5.4.2.6 находить имена собственные в тексте;

5.4.2.7 знать правило написания собственных имен.

5.4.3.1 писать первое слово в предложении с большой буквы;

5.4.3.2 ставить в конце предложения точку;

5.4.3.3 различать

предложения по цели высказывания. (по знакам в конце предложения)
 5.4.3.4 ставить нужные знаки в конце предложения (точку, восклицательный знак, вопросительный знак)

2) 6 класс:
 таблица 2

Лексические темы	Виды речевой деятельности	Лексико-грамматический материал	Цели обучения
1 четверть			
	1.1 Слушание и говорение		6.1.1.1 иметь общее представление о прочитанном
	1.2 Чтение		6.1.2.1 пересказывать содержание произведения или отрывка по коллективно составленному плану;
			6.1.3.1 отвечать полным ответом на вопрос
			6.1.4.1. участвовать в диалоге-расспросе, меняя позицию "говорящий" на "слушающий"
			6.2.1.1 понимать основную информацию текстов, извлекая известную и неизвестную информацию
			6.2.2.1 различать жанр и его признаки (былина, сказка, литературная сказка) при поддержке учителя
			6.2.3.1 использовать ознакомительный вид чтения и чтение "про себя"
			6.3.1.1 делить текст на части с помощью учителя ;
			6.3.1.2 составлять простой и сложный план
			6.3.2.1 излагать подробно , кратко, выборочно содержание текстов

	1.3 Письмо		повествований, текстов описаний от 3-го лица
Моя школа. Окружающий мир.		Синтаксис. Предложение. Практическое построение простого предложения. Составление предложений с употреблением слов в косвенных падежах по вопросам, из слов, данных в начальной форме; заканчивание предложений; восстановление нарушенного порядка слов в предложении. Фонетика. Звуки и буквы. Алфавит. Употребление "Ь" на конце и в середине слова. Разделительный "Ь" перед гласными "Е, Е, Ю, Я, И". Сочетание гласных с шипящими. Правописание "ЖИ, ШИ, ЧА, ЧУ, ЩА, ЩУ".	6.3.3.1 представлять информацию в виде иллюстраций 6.3.4.1 создавать тексты-описание, повествование, рассуждение 6.4.1.1 различать звуки и буквы; 6.4.1.2 правильно произносить звуки, соотносить с соответствующими буквами; 6.4.1.3 правильно писать их; 6.4.1.4 знать признаки гласных и согласных звуков; 6.4.1.5 самостоятельно делать звуко – буквенный анализ слова; определять количество звуков и букв в слове; 6.4.1.6 правильно переносить слова с одной строки на другую; 6.4.1.7 располагать буквы и слова в алфавитном порядке; 6.4.1.8 пользоваться алфавитом при работе со словарем; 6.4.1.9 ставить ударение в словах; 6.4.1.10 выделять ударные и безударные гласные, проверять правильность написания безударной гласной; 6.4.1.11 правильно писать слова с безударной гласной; 6.4.1.12 дифференцировать звонкие и глухие согласные; 6.4.1.13 выделять непроизносимую согласную;

1.4 Соблюдение речевых норм

<p>Связная письменная речь Восстановление несложного деформированного текста по вопросам. Описание знакомый предмет по коллективно составленному плану в виде вопросов. Деловое письмо Адрес на конверте;</p>	<p>6.4.1.14 находить слова с двойными согласными правильно писать слова с двойными согласными</p> <p>6.4.2.1 использовать слова с прямым и переносным значением, синонимы, антонимы;</p> <p>6.4.2.2 находить в ряду нескольких слов родственные слова по двум признакам;</p> <p>6.4.2.3 подбирать однокоренные слова; выделять общую часть в однокоренных словах, обозначать ее;</p> <p>6.4.2.4 находить окончание в словах;</p> <p>6.4.2.5 выделять приставку в словах, обозначать ее;</p> <p>6.4.2.6 находить суффиксы в словах, обозначать их;</p> <p>6.4.2.7 образовывать новые слова с помощью суффикса;</p> <p>6.4.2.8 с помощью учителя производить разбор слов по составу;</p> <p>6.4.2.9 различать приставки и предлоги в тексте;</p> <p>6.4.2.10 вставлять пропущенные приставки и предлоги в текст;</p> <p>6.4.2.11 знать правописание приставок;</p> <p>6.4.2.12 правильно писать слова с разделительным " Ъ";</p> <p>6.4.2.13 различать категории слов по вопросам и их значению;</p> <p>6.4.2.14 запомнить названия частей речи;</p> <p>6.4.2.15 различать части речи по вопросам и значению;</p> <p>6.4.2.16 выделять имена существительные из предложения и текста;</p>
---	---

		<p>различать одушевленные и неодушевленные существительные;</p> <p>6.4.2.17 писать собственные имена существительные с большой буквы;</p> <p>6.4.2.18 знать, что имена существительные бывают мужского, женского и среднего рода;</p> <p>6.4.2.19 изменять имена существительные по падежам;</p> <p>6.4.2.20 различать склонения по роду и окончанию;</p> <p>6.4.3.1 писать первое слово в предложении с большой буквы;</p> <p>6.4.3.2 ставить в конце предложения точку;</p> <p>6.4.3.3 различать предложения по цели высказывания (по знакам в конце предложения)</p>
--	--	---

2 четверть

	1.1 Слушание и говорение	<p>6.1.1.1 иметь общее представление о прочитанном</p> <p>6.1.2.1 пересказывать содержание произведения или отрывка по коллективно составленному плану;</p> <p>6.1.3.1 отвечать полным ответом на вопрос</p> <p>6.1.4.1 участвовать в диалоге-расспросе, меняя позицию "говорящий" на "слушающий"</p>
	1.2 Чтение	<p>6.2.1.1 понимать основную информацию текстов, извлекая известную и неизвестную информацию</p> <p>6.2.2.1 различать жанр и его признаки (былина, сказка, литературная сказка) при поддержке учителя</p>

1.3 Письмо

6.2.3.1 использовать ознакомительный вид чтения и чтение "про себя"

6.3.1.1 делить текст на части с помощью учителя ;

6.3.1.2 составлять простой и сложный план

6.3.2.1 излагать подробно , кратко, выборочно содержание текстов повествований, текстов описаний от 3-го лица

6.3.3.1 представлять информацию в виде иллюстраций

6.3.4.1 создавать тексты-описание, повествование, рассуждение

6.4.1.1 различать звуки и буквы;

6.4.1.2 правильно произносить звуки, соотносить с соответствующими буквами;

6.4.1.3 правильно писать их;

6.4.1.4 знать признаки гласных и согласных звуков;

6.4.1.5 самостоятельно делать звуко – буквенный анализ слова;

определять количество звуков и букв в слове;

6.4.1.6 правильно переносить слова с одной строки на другую;

6.4.1.7 располагать буквы и слова в алфавитном порядке;

6.4.1.8 пользоваться алфавитом при работе со словарем;

6.4.1.9 ставить ударение в словах;

6.4.1.10 выделять ударные и безударные гласные,

Фонетика. Звуки и буквы. Правописание звонких и глухих согласных в конце слова. Проверка написания путем изменения формы слова и подбора (по образцу) родственных слов. Ударение. Различение

Моя Родина – Казахстан.
Кем я буду когда вырасту

1.4 Соблюдение речевых норм

ударных и безударных гласных в корне. Проверка написания путем изменения формы слова. Морфология Слово Родственные слова. Общая часть родственных слов (корень). Правописание слов с непроверяемыми написаниями в корне. Связная письменная речь Восстановление несложного деформированного текста по вопросам. Описание знакомый предмет по коллективно составленному плану в виде вопросов. Деловое письмо Письмо другу	проверять правильность написания безударной гласной; 6.4.1.11 правильно писать слова с безударной гласной; 6.4.1.12 дифференцировать звонкие и глухие согласные; 6.4.1.13 выделять непроизносимую согласную; 6.4.1.14 находить слова с двойными согласными правильно писать слова с двойными согласными 6.4.2.1 использовать слова с прямым и переносным значением, синонимы, антонимы; 6.4.2.2 находить в ряду нескольких слов родственные слова по двум признакам; 6.4.2.3 подбирать однокоренные слова; выделять общую часть в однокоренных словах, обозначать ее; 6.4.2.4 находить окончание в словах; 6.4.2.5 выделять приставку в словах, обозначать ее; 6.4.2.6 находить суффиксы в словах, обозначать их; 6.4.2.7 образовывать новые слова с помощью суффикса; 6.4.2.8 с помощью учителя производить разбор слов по составу; 6.4.2.9 различать приставки и предлоги в тексте; 6.4.2.10 вставлять пропущенные приставки и предлоги в текст; 6.4.2.11 знать правописание приставок;
--	--

		<p>6.4.2.12 правильно писать слова с разделительным "Ъ";</p> <p>6.4.2.13 различать категории слов по вопросам и их значению;</p> <p>6.4.2.14 запомнить названия частей речи;</p> <p>6.4.2.15 различать части речи по вопросам и значению;</p> <p>6.4.2.16 выделять имена существительные из предложения и текста; различать одушевленные и неодушевленные существительные;</p> <p>6.4.2.17 писать собственные имена существительные с большой буквы;</p> <p>6.4.2.18 знать, что имена существительные бывают мужского, женского и среднего рода;</p> <p>6.4.2.19 изменять имена существительные по падежам;</p> <p>6.4.2.20 различать склонения по роду и окончанию;</p> <p>6.4.3.1 писать первое слово в предложении с большой буквы;</p> <p>6.4.3.2 ставить в конце предложения точку;</p> <p>6.4.3.3 различать предложения по цели высказывания (по знакам в конце предложения)</p>
3 четверть		
	1.1 Слушание и говорение	<p>6.1.1.1 иметь общее представление о прочитанном</p> <p>6.1.2.1 пересказывать содержание произведения или отрывка по коллективно составленному плану;</p> <p>6.1.3.1 отвечать полным ответом на вопрос</p>

		6.1.4.1. участвовать в диалоге-расспросе, меняя позицию "говорящий" на "слушающий"
	1.2 Чтение	<p>6.2.1.1 понимать основную информацию текстов, извлекая известную и неизвестную информацию</p> <p>6.2.2.1 различать жанр и его признаки (былина, сказка, литературная сказка) при поддержке учителя</p> <p>6.2.3.1 использовать ознакомительный вид чтения и чтение "про себя"</p>
	1.3 Письмо	<p>6.3.1.1 делить текст на части с помощью учителя ;</p> <p>6.3.1.2 составлять простой и сложный план</p> <p>6.3.2.1 излагать подробно , кратко, выборочно содержание текстов повествований, текстов описаний от 3-го лица</p> <p>6.3.3.1 представлять информацию в виде иллюстраций</p> <p>6.3.4.1 создавать тексты-описание, повествование, рассуждение</p>
		<p>6.4.1.1 различать звуки и буквы;</p> <p>6.4.1.2 правильно произносить звуки, соотносить с соответствующими буквами;</p> <p>6.4.1.3 правильно писать их;</p> <p>6.4.1.4 знать признаки гласных и согласных звуков;</p> <p>6.4.1.5 самостоятельно делать звуко – буквенный анализ слова;</p> <p>определять количество звуков и букв в слове;</p>

Национальные и семейные традиции. Мы выбираем спорт.

1.4 Соблюдение речевых норм

Морфология Имя существительное
Понятие об имени существительном.
Собственные и нарицательна, одушевлѸнные и неодушевлѸнные имена существительные.
Изменение имѸн существительных по числам (единственное и множественное); по родам (мужской, женский и средний). Правописание мягкого знака после шипящих на конце слов у существительных мужского и женского рода. Изменение существительных по падежам. Понятие о 1, 2 и 3 склонениях имѸн существительных.
Связная письменная речь
Составление рассказа по сюжетной картинке и подробному вопроснику после коллективного разбора.
Составление и запись небольшого рассказа по серии картинок под руководством учителя и самостоятельно
Деловое письмо
поздравительная открытка, письмо родителям.

6.4.1.6 правильно переносить слова с одной строки на другую;
6.4.1.7 располагать буквы и слова в алфавитном порядке;
6.4.1.8 пользоваться алфавитом при работе со словарем;
6.4.1.9 ставить ударение в словах;
6.4.1.10 выделять ударные и безударные гласные, проверять правильность написания безударной гласной;
6.4.1.11 правильно писать слова с безударной гласной;
6.4.1.12 дифференцировать звонкие и глухие согласные;
6.4.1.13 выделять непроизносимую согласную;
6.4.1.14 находить слова с двойными согласными правильно писать слова с двойными согласными
6.4.2.1 использовать слова с прямым и переносным значением, синонимы, антонимы;
6.4.2.2 находить в ряду нескольких слов родственные слова по двум признакам;
6.4.2.3 подбирать однокоренные слова; выделять общую часть в однокоренных словах, обозначать ее;
6.4.2.4 находить окончание в словах;
6.4.2.5 выделять приставку в словах, обозначать ее;
6.4.2.6 находить суффиксы в словах, обозначать их;

6.4.2.7 образовывать новые слова с помощью суффикса;

6.4.2.8 с помощью учителя производить разбор слов по составу;

6.4.2.9 различать приставки и предлоги в тексте;

6.4.2.10 вставлять пропущенные приставки и предлоги в текст;

6.4.2.11 знать правописание приставок;

6.4.2.12 правильно писать слова с разделительным Ъ;

6.4.2.13 различать категории слов по вопросам и их значению;

6.4.2.14 запомнить названия частей речи;

6.4.2.15 различать части речи по вопросам и значению;

6.4.2.16 выделять имена существительные из предложения и текста; различать одушевленные и неодушевленные существительные;

6.4.2.17 писать собственные имена существительные с большой буквы;

6.4.2.18 знать, что имена существительные бывают мужского, женского и среднего рода;

6.4.2.19 изменять имена существительные по падежам;

6.4.2.20 различать склонения по роду и окончанию;

6.4.3.1 писать первое слово в предложении с большой буквы;

6.4.3.2 ставить в конце предложения точку;

6.4.3.3 различать предложения по цели

			высказывания. (по знакам в конце предложения)
4 четверть			
	1.1 Слушание и говорение		6.1.1.1 иметь общее представление о прочитанном
			6.1.2.1 пересказывать содержание произведения или отрывка по коллективно составленному плану;
			6.1.3.1 отвечать полным ответом на вопрос
			6.1.4.1 участвовать в диалоге-расспросе, меняя позицию "говорящий" на "слушающий"
	1.2 Чтение		6.2.1.1 понимать основную информацию текстов, извлекая известную и неизвестную информацию
			6.2.2.1 различать жанр и его признаки (былина, сказка, литературная сказка) при поддержке учителя
			6.2.3.1 использовать ознакомительный вид чтения и чтение "про себя"
	1.3 Письмо		6.3.1.1 делить текст на части с помощью учителя ;
			6.3.1.2 составлять простой и сложный план
			6.3.2.1 излагать подробно , кратко, выборочно содержание текстов повествований, текстов описаний от 3-го лица
			6.3.3.1 представлять информацию в виде иллюстраций
			6.3.4.1 создавать тексты-описание, повествование, рассуждение
			6.4.1.1 различать звуки и буквы;

Праздники.
Летние каникулы

Морфология
Имя существительное
Понятие о 1, 2 и 3
склонениях имѸн
существительных.
Синтаксис и пунктуация.
Предложение.
Главные и
второстепенные члены
предложения.
Предложения
нераспространѸнные и
распространѸнные.
Однородные члены
предложения.
Однородные подлежащие
, сказуемые и
второстепенные члены
предложения.
Перечисления без союзов
и с одиночным союзом "
И". Знаки препинания
при однородных членах.

6.4.1.2 правильно
произносить звуки,
соотносить с
соответствующими
буквами;
6.4.1.3 правильно писать
их;
6.4.1.4 знать признаки
гласных и согласных
звуков;
6.4.1.5 самостоятельно
делать звуко – буквенный
анализ слова;
определять количество
звуков и букв в слове;
6.4.1.6 правильно
переносить слова с одной
строки на другую;
6.4.1.7 располагать буквы
и слова в алфавитном
порядке;
6.4.1.8 пользоваться
алфавитом при работе со
словарем;
6.4.1.9 ставить ударение в
словах;
6.4.1.10 выделять
ударные и безударные
гласные,
проверять правильность
написания безударной
гласной;
6.4.1.11 правильно писать
слова с безударной
гласной;
6.4.1.12
дифференцировать
звонкие и глухие
согласные;
6.4.1.13 выделять
непроизносимую
согласную;
6.4.1.14 находить слова с
двойными согласными
правильно писать слова с
двойными согласными
6.4.2.1 использовать
слова с прямым и
переносным значением,
синонимы, антонимы;
6.4.2.2 находить в ряду
нескольких слов

1.4 Соблюдение речевых норм

родственные слова по двум признакам;

6.4.2.3 подбирать однокоренные слова; выделять общую часть в однокоренных словах, обозначать ее;

6.4.2.4 находить окончание в словах;

6.4.2.5 выделять приставку в словах, обозначать ее;

6.4.2.6 находить суффиксы в словах, обозначать их;

6.4.2.7 образовывать новые слова с помощью суффикса;

6.4.2.8 с помощью учителя производить разбор слов по составу;

6.4.2.9 различать приставки и предлоги в тексте;

6.4.2.10 вставлять пропущенные приставки и предлоги в текст;

6.4.2.11 знать правописание приставок;

6.4.2.12 правильно писать слова с разделительным "Ъ";

6.4.2.13 различать категории слов по вопросам и их значению;

6.4.2.14 запомнить названия частей речи;

6.4.2.15 различать части речи по вопросам и значению;

6.4.2.16 выделять имена существительные из предложения и текста; различать одушевленные и неодушевленные существительные;

6.4.2.17 писать собственные имена существительные с большой буквы;

6.4.2.18 знать, что имена существительные бывают

		<p>мужского, женского и среднего рода;</p> <p>6.4.2.19 изменять имена существительные по падежам;</p> <p>6.4.2.20 различать склонения по роду и окончанию;</p> <p>6.4.3.1 писать первое слово в предложении с большой буквы;</p> <p>6.4.3.2 ставить в конце предложения точку;</p> <p>6.4.3.3 различать предложения по цели высказывания. (по знакам в конце предложения)</p>
--	--	---

3) 7 класс:
таблица 3

Лексические темы	Виды речевой деятельности	Лексико-грамматический материал	Цели обучения
1 четверть			
	1.1 Слушание и говорение		<p>7.1.1.1 иметь общее представление о прочитанном;</p> <p>7.1.1.2 понимать главную и второстепенную информацию</p> <p>7.1.2.1 пересказывать содержание произведения или отрывка по коллективно составленному плану;</p> <p>7.1.3.1 отвечать кратким и полным ответом на вопрос</p> <p>7.1.4.1. участвовать в диалоге, обмениваясь мнениями по предложенной теме</p>
	1.2 Чтение		<p>7.2.1.1 понимать основную информацию текстов, извлекая главную и второстепенную информацию</p> <p>7.2.2.1 различать жанр и его признаки (рассказ, повесть, пьеса-сказка)</p>

			7.2.3.1 использовать виды чтения: ознакомительное, комментированное
	1.3 Письмо	Синтаксис и пунктуация. Предложение. Повторение Практические упражнения в составлении и распространении предложений. Связь слов в предложении. Главные и второстепенные члены предложения. Различение предложений по интонации. Фонетика. Звуки и буквы Звуки и буквы. Звуки гласные и согласные. Согласные твёрдые и мягкие. Обозначение мягкости согласных буквами Ъ, Ё, Ђ, И, Ю, Я. Согласные звонкие и глухие. Правописание звонких и глухих согласных на конце и в середине слова. Буквы "Е, Ю, Я" в начале слова и после гласных. Гласные ударные и безударные. Проверка написания путем изменения формы слова. Алфавит. Лексика. Слово Корень и однокоренные слова. Окончание,	7.3.1.1 составлять простой план под руководством учителя с использованием слов самого текста 7.3.1.1 составлять простой и сложный план 7.3.2.1 излагать подробно, кратко, выборочно содержание текстов-повествований, текстов-описаний и текстов-рассуждений с изменением лица 7.3.3.1 представлять информацию в виде различных схем, таблиц, диаграмм 7.3.4.1 создавать тексты-описание с элементами повествования, повествование с элементами рассуждения
Мой родной край. Здоровье – богатство.			7.4.1.1 разбирать слова по составу с помощью учителя; 7.4.1.2 находить однокоренные слова; 7.4.1.3 определять ударный и безударный слоги; 7.4.1.4 подбирать однокоренные слова, ставить ударение; 7.4.1.5 правильно писать слова со звонкими и глухими согласными в корне слова; 7.4.1.6 пользоваться орфографическим словарём; 7.4.1.7 находить в тексте слова с непроверяемыми согласными; 7.4.1.8 правильно их писать, проверять по словарю;

1.4 Соблюдение речевых норм

приставка, суффикс. Упражнения в образовании слов при помощи приставок и суффиксов. Правописание проверяемых безударных гласных, звонких и глухих согласных в корне слова. Непроверяемые гласные в корне слова. Правописание приставок. Приставка и предлог. Разделительный "Ъ". Морфология. Имя существительное. Значение имѸн существительных и его основные грамматические категории: род, число, падеж. Правописание падежных окончаний имѸн существительных единственного числа.

7.4.1.9 различать приставку и предлог по их значению;

использовать слова с прямым и переносным значением, синонимы, антонимы, омонимы; приводить примеры имѸн существительных мужского, женского и среднего рода, единственного и множественного числа; самостоятельно определить склонение имени существительного; самостоятельно изменить имя существительное по падежам;

7.4.2.5 знать существительные, которые употребляются только в единственном числе или только во множественном числе;

7.4.2.6 находить в тексте существительные, употребляемые только в единственном или только во множественном числе;

7.4.2.7 правильно употреблять эти существительные в речи; находить имена прилагательные в тексте по вопросам;

7.4.2.8 определять каким членом предложения они являются;

подбирать различные прилагательные к существительным;

7.4.2.9 находить имена прилагательные в рассказах, стихотворениях, использовать их в своей речи;

7.4.2.10 согласовывать имена прилагательные с именами существительными в роде, числе, падеже;

		<p>7.4.2.11 изменять имена прилагательные по числам и падежам;</p> <p>7.4.2.12 склонять прилагательные вместе с существительными;</p> <p>7.4.3.1 правильно ставить знаки препинания в конце предложения; ставить знаки препинания при однородных членах при перечислении без союзов и с одиночным союзом "И"; 7.4.3.3 ставить знаки препинания в простых, осложненных обособленным определением и обстоятельством предложениях;</p>
2 четверть		
	1.1 Слушание и говорение	<p>7.1.1.1 иметь общее представление о прочитанном;</p> <p>7.1.1.2 понимать главную и второстепенную информацию</p> <p>7.1.2.1 пересказывать содержание произведения или отрывка по коллективно составленному плану;</p> <p>7.1.3.1 отвечать кратким и полным ответом на вопрос</p> <p>7.1.4.1. участвовать в диалоге, обмениваясь мнениями по предложенной теме</p>
	1.2 Чтение	<p>7.2.1.1 понимать основную информацию текстов, извлекая главную и второстепенную информацию</p> <p>7.2.2.1 различать жанр и его признаки (рассказ, повесть, пьеса-сказка)</p>

	1.3 Письмо		<p>7.2.3.1 использовать виды чтения: ознакомительное, комментированное</p> <p>7.3.1.1 составлять простой план под руководством учителя с использованием слов самого текста</p> <p>7.3.1.1 составлять простой и сложный план</p> <p>7.3.2.1 излагать подробно, кратко, выборочно содержание текстов-повествований, текстов-описаний и текстов-рассуждений с изменением лица</p> <p>7.3.3.1 представлять информацию в виде различных схем, таблиц, диаграмм</p>
	1.4 Соблюдение речевых норм	<p>Морфология. Имя существительное</p> <p>Склонение имҮн существительных во множественном числе. Знакомство с именами существительными, употребляемыми только в единственном числе или только во множественном числе.</p> <p>Морфология. Имя прилагательное</p> <p>Понятие об имени прилагательном. Значение имени прилагательного в речи. Связь имҮн прилагательных с именами существительными.</p>	<p>7.3.4.1 создавать тексты-описание с элементами повествования, повествование с элементами рассуждения использовать слова с прямым и переносным значением, синонимы, антонимы, омонимы; приводить примеры имҮн существительных мужского, женского и среднего рода, единственного и множественного числа; самостоятельно определить склонение имени существительного; самостоятельно изменить имя существительное по падежам;</p> <p>7.4.2.5 знать существительные, которые употребляются только в единственном числе или только во множественном числе;</p> <p>7.4.2.6 находить в тексте существительные,</p>
Явления природы. Искусство			

		<p>употребляемые только в единственном или только во множественном числе;</p> <p>7.4.2.7 правильно употреблять эти существительные в речи; находить имена прилагательные в тексте по вопросам;</p> <p>7.4.2.8 определять каким членом предложения они являются;</p> <p>подбирать различные прилагательные к существительным;</p> <p>7.4.2.9 находить имена прилагательные в рассказах, стихотворениях, использовать их в своей речи;</p> <p>7.4.2.10 согласовывать имена прилагательные с именами существительными в роде, числе, падеже;</p> <p>7.4.2.11 изменять имена прилагательные по числам и падежам;</p> <p>7.4.3.1 правильно ставить знаки препинания в конце предложения; ставить знаки препинания при однородных членах при перечислении без союзов и с одиночным союзом;</p>
3 четверть		
	1.1 Слушание и говорение	<p>7.1.1.1 иметь общее представление о прочитанном;</p> <p>7.1.1.2 понимать главную и второстепенную информацию</p> <p>7.1.2.1 пересказывать содержание произведения или отрывка по коллективно составленному плану;</p> <p>7.1.3.1 отвечать кратким и полным ответом на вопрос</p>

Традиции и обычаи народов Казахстана. Мир животных и растений.			7.1.4.1 участвовать в диалоге, обмениваясь мнениями по предложенной теме	
	1.2 Чтение		7.2.1.1 понимать основную информацию текстов, извлекая главную и второстепенную информацию	
			7.2.2.1 различать жанр и его признаки (рассказ, повесть, пьеса-сказка)	
			7.2.3.1 использовать виды чтения: ознакомительное, комментированное	
	1.3 Письмо		7.3.1.1 составлять простой план под руководством учителя с использованием слов самого текста	
			7.3.1.1 составлять простой и сложный план	
			7.3.2.1 излагать подробно, кратко, выборочно содержание текстов-повествований, текстов-описаний и текстов-рассуждений с изменением лица	
			7.3.3.1 представлять информацию в виде различных схем, таблиц, диаграмм	
			7.3.4.1 создавать тексты-описание с элементами повествования, повествование с элементами рассуждения; использовать слова с прямым и переносным значением, синонимы, антонимы, омонимы; приводить примеры имҰн существительных мужского, женского и среднего рода, единственного и множественного числа; самостоятельно определить склонение имени существительного;	
		Морфология. Имя прилагательное Различение рода, числа и падежа имени прилагательного по роду, числу и падежу имени существительного. Согласование имҰн прилагательных с именами существительными в роде, числе и падеже.		

1.4 Соблюдение речевых норм

самостоятельно изменить имя существительное по падежам;

7.4.2.5 знать существительные, которые употребляются только в единственном числе или только во множественном числе;

7.4.2.6 находить в тексте существительные, употребляемые только в единственном или только во множественном числе;

7.4.2.7 правильно употреблять эти существительные в речи; находить имена прилагательные в тексте по вопросам;

7.4.2.8 определять каким членом предложения они являются;

подбирать различные прилагательные к существительным;

7.4.2.9 находить имена прилагательные в рассказах, стихотворениях, использовать их в своей речи;

7.4.2.10 согласовывать имена прилагательные с именами существительными в роде, числе, падеже;

7.4.2.11 изменять имена прилагательные по числам и падежам;

7.4.2.12 склонять прилагательные вместе с существительными;

7.4.3.1 правильно ставить знаки препинания в конце предложения;

7.4.3.3 ставить знаки препинания в простых, осложненных обособленным определением и обстоятельством предложениях;

Мир профессии. Путешествие и туризм.	1.1 Слушание и говорение	Синтаксис и пунктуация. Предложение Простое предложение. Простое предложение с однородными членами. Главные и второстепенные члены предложения в качестве однородных. Перечисления без союзов с одиночным союзом "И", с союзами "А, НО". Знаки препинания при однородных членах. Сложное предложение. Сложные предложения с союзами "И, А, НО". Знаки препинания перед союзами. Практическое	7.1.1.1 иметь общее представление о прочитанном;
			7.1.1.2 понимать главную и второстепенную информацию
			7.1.2.1 пересказывать содержание произведения или отрывка по коллективно составленному плану;
			7.1.3.1 отвечать кратким и полным ответом на вопрос
	1.2 Чтение		7.1.4.1. участвовать в диалоге, обмениваясь мнениями по предложенной теме
			7.2.1.1 понимать основную информацию текстов, извлекая главную и второстепенную информацию
			7.2.2.1 различать жанр и его признаки (рассказ, повесть, пьеса-сказка)
			7.2.3.1 использовать виды чтения: ознакомительное, комментированное
			7.3.1.1 составлять простой план под руководством учителя с использованием слов самого текста
			7.3.1.1 составлять простой и сложный план
	7.3.2.1 излагать подробно, кратко, выборочно содержание текстов-повествований, текстов-описаний и текстов-рассуждений с изменением лица		
	7.3.3.1 представлять информацию в виде различных схем, таблиц, диаграмм		

	1.3 Письмо	употребление обращения. Знаки препинания при обращении	<p>7.3.4.1 создавать тексты-описание с элементами повествования, повествование с элементами рассуждения использовать слова с прямым и переносным значением, синонимы, антонимы, омонимы;</p> <p>7.4.2.10 согласовывать имена прилагательные с именами существительными в роде, числе, падеже;</p> <p>7.4.2.11 изменять имена прилагательные по числам и падежам;</p> <p>7.4.2.12 склонять прилагательные вместе с существительными;</p> <p>7.4.3.1 правильно ставить знаки препинания в конце предложения; ставить знаки препинания при однородных членах при перечислении без союзов и с одиночным союзом И ; 7.4.3.3 ставить знаки препинания в простых, осложненных обособленным определением и обстоятельством предложениях</p>
--	------------	---	---

4) 8 класс:
таблица 4

Лексические темы	Виды речевой деятельности	Лексико-грамматический материал	Цели обучения
I четверть			
			<p>8.1.1.1 иметь общее представление о прочитанном;</p> <p>8. 1.1.2 понимать главную и второстепенную информацию</p> <p>8.1.2.1 пересказывать (кратко, подробно, с</p>

	1.1 Слушание и говорение		<p>изменением лица рассказчика) содержание произведения</p> <p>8.1.3.1 отвечать развернутым ответом на вопрос</p> <p>8.1.4.1. участвовать в диалоге, обмениваясь мнениями по предложенной теме</p>
	1.2 Чтение		<p>8.2.1.1 понимать основную информацию текстов, извлекая главную и второстепенную информацию</p> <p>8.2.2.1 различать жанр и его признаки (притча, баллада, басня, легенда, лирическое стихотворение, рассказ)</p> <p>8.2.3.1 использовать виды чтения: ознакомительное, комментированное, выборочное</p>
	1.3 Письмо	<p>Главные и второстепенные члены предложения. Предложения распространенные и нераспространенные. Однородные члены предложения. Перечисления без союзов и с одиночным союзом И.</p>	<p>8.3.1.1 составлять простой план;</p> <p>8.3.1.1 составлять план</p> <p>8.3.2.1 излагать подробно, кратко, выборочно содержание текстов</p> <p>8.3.3.1 представлять информацию сплошных текстов в виде рисунков, схем, таблиц, диаграмм</p> <p>8.3.4.1 создавать тексты-описание с элементами рассуждения, повествование с элементами описания</p>
<p>Мой родной край. Здоровье – богатство.</p>		<p>Знаки препинания при однородных членах. Звуки и буквы. Алфавит. Звуки гласные и согласные. Правописание безударных гласных, звонких и глухих согласных. Слова с разделительным Ъ. Двойные и</p>	<p>8.4.1.1 самостоятельно выделить приставку, корень, суффикс, окончание в слове;</p> <p>8.4.1.2 самостоятельно образовывать однокоренные слова с предложенным корнем;</p> <p>8.4.1.3 пользоваться орфографическим</p>

1.4 Соблюдение речевых норм

непроизносимые согласные.

Основные грамматические категории имени существительного: род, число, падеж, склонение. Правописание падежных окончаний имѸн существительных в единственном и множественном числе

словарѸм для проверки написания этих слов

8.4.2.1 использовать слова с прямым и переносным значением, синонимы, антонимы, о м о н и м ы и многозначные слова;

8.4.2.2 употреблять местоимения в речи;

8.4.2.3 определить лицо и число местоимения;

8.4.2.4 склонять местоимения;

8.4.2.5 использовать местоимения в различных падежах в устной и письменной речи;

8.4.2.6 находить глаголы в предложении и ставить к ним вопросы;

8.4.2.7 изменять глаголы по временам;

8.4.2.8 определять время глагола по вопросам;

8.4.2.9 изменять глаголы по числам;

8.4.2.10 находить в тексте глаголы неопределѸнной формы;

8.4.2.11 правильно писать частицу НЕ с глаголами;

8.4.2.12 определять лицо глаголов;

8.4.2.13 правильно употреблять в устной и письменной речи глаголы на –СЯ (-СЬ), грамотно писать их;

8.4.3.1 ставить знаки препинания при однородных членах предложения; правильно писать сложные предложения и объяснить постановку знаков препинания;

8.4.3.3 правильно ставить знаки препинания при обращении;

			8.4.3.4 находить в тексте предложения с прямой речью по кавычкам.
2 четверть			
Явления природы. Искусство.	1.1 Слушание и говорение	Значение имени прилагательного в речи. Согласование имѸн прилагательных с именем существительным в единственном и множественном числе.	8.1.1.1 иметь общее представление о прочитанном;
			8.1.1.2 понимать главную и второстепенную информацию
			8.1.2.1 пересказывать (кратко, подробно, с изменением лица рассказчика) содержание произведения
			8.1.3.1 отвечать развернутым ответом на вопрос
			8.1.4.1. участвовать в диалоге, обмениваясь мнениями по предложенной теме
	1.2 Чтение		8.2.1.1 понимать основную информацию текстов, извлекая главную и второстепенную информацию
			8.2.2.1 различать жанр и его признаки (притча, баллада, басня, легенда, лирическое стихотворение, рассказ)
			8.2.3.1 использовать виды чтения: ознакомительное, комментированное, выборочное
	1.3 Письмо		8.3.1.1 составлять простой план;
8.3.1.1 составлять план			
8.3.2.1 излагать подробно , кратко, выборочно содержание текстов			
8.3.3.1 представлять информацию сплошных текстов в виде рисунков, схем, таблиц, диаграмм			
		8.3.4.1 создавать тексты-описание с элементами рассуждения,	

	<p>1.4 Соблюдение речевых норм</p>	<p>Понятие о местоимении. Роль местоимений в речи . Основные грамматические признаки местоимений: лицо, число, склонение</p>	<p>повествование с элементами описания</p> <p>8.4.1.1 самостоятельно выделить приставку, корень, суффикс, окончание в слове;</p> <p>8.4.1.2 самостоятельно образовывать однокоренные слова с предложенным корнем;</p> <p>8.4.1.3 пользоваться орфографическим словарём для проверки написания этих слов</p> <p>8.4.2.1 использовать слова с прямым и переносным значением, синонимы, антонимы, омонимы и многозначные слова;</p> <p>8.4.2.2 употреблять местоимения в речи;</p> <p>8.4.2.3 определить лицо и число местоимения;</p> <p>8.4.2.4 склонять местоимения;</p> <p>8.4.2.5 использовать местоимения в различных падежах в устной и письменной речи;</p> <p>8.4.3.1 ставить знаки препинания при однородных членах предложения; правильно писать сложные предложения и объяснить постановку знаков препинания;</p> <p>8.4.3.3 правильно ставить знаки препинания при обращении;</p> <p>8.4.3.4 находить в тексте предложения с прямой речью по кавычкам</p>
3 четверть			
			<p>8.1.1.1 иметь общее представление о прочитанном;</p> <p>8.1.1.2 понимать главную и второстепенную информацию</p>

Традиции и обычаи народов Казахстана Мир животных и растений	1.1 Слушание и говорение	8.1.2.1 пересказывать (кратко, подробно, с изменением лица рассказчика) содержание произведения
		8.1.3.1 отвечать развернутым ответом на вопрос
		8.1.4.1 участвовать в диалоге, обмениваясь мнениями по предложенной теме
	1.2 Чтение	8.2.1.1 понимать основную информацию текстов, извлекая главную и второстепенную информацию
		8.2.2.1 различать жанр и его признаки (притча, баллада, басня, легенда, лирическое стихотворение, рассказ)
		8.2.3.1 использовать виды чтения: ознакомительное, комментированное, выборочное
	1.3 Письмо	8.3.1.1 составлять простой план;
		8.3.1.1 составлять план
		8.3.2.1 излагать подробно, кратко, выборочно содержание текстов
		8.3.3.1 представлять информацию сплошных текстов в виде рисунков, схем, таблиц, диаграмм
		8.3.4.1 создавать тексты-описание с элементами рассуждения, повествование с элементами описания
		8.4.1.1 самостоятельно выделить приставку, корень, суффикс, окончание в слове;
	8.4.1.2 самостоятельно образовывать однокоренные слова с предложенным корнем;	
	Понятие о глаголе. Изменение глагола по временам (настоящее, прошедшее и будущее) и числам. Неопределённая форма глагола. Правописание "НЕ" с глаголами. Изменение глаголов прошедшего времени по родам и числам. Глаголы на –СЯ. – СЬ.	

	<p>1.4 Соблюдение речевых норм</p>	<p>8.4.1.3 пользоваться орфографическим словарём для проверки написания этих слов</p> <p>8.4.2.1 использовать слова с прямым и переносным значением, синонимы, антонимы, омонимы и многозначные слова;</p> <p>8.4.2.6 находить глаголы в предложении и ставить к ним вопросы;</p> <p>8.4.2.7 изменять глаголы по временам;</p> <p>8.4.2.8 определять время глагола по вопросам;</p> <p>8.4.2.9 изменять глаголы по числам;</p> <p>8.4.2.10 находить в тексте глаголы неопределённой формы;</p> <p>8.4.2.11 правильно писать частицу НЕ с глаголами;</p> <p>8.4.2.12 определять лицо глаголов;</p> <p>8.4.2.13 правильно употреблять в устной и письменной речи глаголы на –СЯ (-СЬ), грамотно писать их;</p> <p>8.4.3.1 ставить знаки препинания при однородных членах предложения; правильно писать сложные предложения и объяснить постановку знаков препинания;</p> <p>8.4.3.3 правильно ставить знаки препинания при обращении;</p> <p>8.4.3.4 находить в тексте предложения с прямой речью по кавычкам.</p>
<p>4 четверть</p>		
		<p>8.1.1.1 иметь общее представление о прочитанном;</p> <p>8.1.1.2 понимать главную и второстепенную информацию</p>

Мир профессий. Путешествие и туризм.	1.1 Слушание и говорение		8.1.2.1 пересказывать (кратко, подробно, с изменением лица рассказчика) содержание произведения
			8.1.3.1 отвечать развернутым ответом на вопрос
			8.1.4.1. участвовать в диалоге, обмениваясь мнениями по предложенной теме
	1.2 Чтение		8.2.1.1 понимать основную информацию текстов, извлекая главную и второстепенную информацию
			8.2.2.1 различать жанр и его признаки (притча, баллада, басня, легенда, лирическое стихотворение, рассказ)
			8.2.3.1 использовать виды чтения: ознакомительное, комментированное, выборочное
	1.3 Письмо		8.3.1.1 составлять простой план;
			8.3.1.1 составлять план
			8.3.2.1 излагать подробно , кратко, выборочно содержание текстов
			8.3.3.1 представлять информацию сплошных текстов в виде рисунков, схем, таблиц, диаграмм
			8.3.4.1 создавать тексты-описание с элементами рассуждения, повествование с элементами описания;
			8.4.1.1 самостоятельно выделить приставку, корень, суффикс, окончание в слове;
		8.4.1.2 самостоятельно образовывать однокоренные слова с предложенным корнем;	
		Глагол как часть речи Простое и сложное предложения. Подлежащее и сказуемое в простом и сложном предложении Простое предложение с однородными членами. Обращение. Сложные предложения с союзами И, А, НО и без союзов. Обращение. Знаки препинания при обращении. Прямая речь	

	1.4 Соблюдение речевых норм	(после слов автора). Знаки препинания при прямой речи.	<p>8.4.1.3 пользоваться орфографическим словарём для проверки написания этих слов</p> <p>8.4.2.1 использовать слова с прямым и переносным значением, синонимы, антонимы, омонимы и многозначные слова;</p> <p>8.4.2.6 находить глаголы в предложении и ставить к ним вопросы;</p> <p>8.4.2.7 изменять глаголы по временам;</p> <p>8.4.2.8 определять время глагола по вопросам;</p> <p>8.4.2.9 изменять глаголы по числам;</p> <p>8.4.2.10 находить в тексте глаголы неопределённой формы;</p> <p>8.4.2.11 правильно писать частицу НЕ с глаголами;</p> <p>8.4.2.12 определять лицо глаголов;</p> <p>8.4.2.13 правильно употреблять в устной и письменной речи глаголы на –СЯ (-СЬ), грамотно писать их;</p> <p>8.4.3.1 ставить знаки препинания при однородных членах предложения; правильно писать сложные предложения и объяснить постановку знаков препинания;</p> <p>8.4.3.3 правильно ставить знаки препинания при обращении;</p> <p>8.4.3.4 находить в тексте предложения с прямой речью по кавычкам.</p>
--	-----------------------------	---	--

5) 9 класс:
таблица 5

Лексические темы	Виды речевой деятельности	Лексико-грамматический материал	Цели обучения
1 четверть			

1.1 Слушание и говорение		<p>9.1.1.1 понимать прочитанное;</p> <p>9.1.1.2 различать открытую и скрытую (подтекст) информацию</p> <p>9.1.2.1 пересказывать (кратко, подробно, выборочно) содержание произведения или отрывка, выражая своё мнение о героях и событиях</p> <p>9.1.3.1 отвечать развернутым ответом на вопрос</p> <p>9.1.4.1. участвовать в диалоге по предложенной проблеме, аргументируя свою точку зрения</p>
1.2 Чтение		<p>9.2.1.1 понимать открытую и скрытую (подтекст) информацию текстов, соотнося заключённую в тексте информацию с информацией других источников/ личным опытом</p> <p>9.2.2.1 жанр различать жанр и его признаки (притча, баллада, басня, легенда, комедия, лирическое стихотворение, рассказ)</p> <p>9.2.3.1 использовать разные виды чтения, в том числе поисковое</p>
1.3 Письмо	<p>Простое и сложное предложения. Простое предложение с однородными членами. Перечисления без союзов, с одиночным союзом И, с союзами А, НО. Сложные предложения с союзами И, А., НО. Корень, приставка, суффикс и окончание.</p>	<p>9.3.1..1 составлять план самостоятельно:</p> <p>9.3.1.1 составлять разные виды плана</p> <p>9.3.2.1 излагать содержание текстов, синтезируя информацию прослушанного, прочитанного материала</p> <p>9.3.3.1 представлять информацию в виде презентаций</p> <p>9.3.4.1 создавать тексты-описание с элементами</p>

<p>Научные открытия и технологии.</p> <p>Красивые места Казахстана.</p>	<p>14 Соблюдение речевых норм</p>	<p>Правописание гласных и согласных в корне слова и в приставках.</p> <p>Непроизносимые гласные и согласные в корне слова. Сложные слова. Простейшие случаи написания сложных слов с соединительными гласными О. Е.</p> <p>Основные грамматические категории имени существительного: род, число, падеж, склонение. Склонения имҮн существительных. Несклоняемые имена существительные.</p>	<p>рассуждения, повествование с элементами рассуждения</p> <p>9.4.1.1 подбирать однокоренные слова, относящиеся к различным частям речи, разбор их по составу;</p> <p>9.4.1.2 правильно писать звонкие и глухие согласные, ударные и безударные гласные в корнях слов;</p> <p>правильно писать приставки в словах и самостоятельно объяснять их правописание;</p> <p>9.4.2.1 использовать слова с прямым и переносным значением, синонимы, антонимы, омонимы и многозначные слова;</p> <p>9.4.2.2 использовать в устной и письменной речи наиболее часто употребляемые сложные слова;</p> <p>9.4.2.3 правильно писать сложные слова;</p> <p>9.4.2.4 самостоятельно делать морфологический разбор имени существительного;</p> <p>9.4.2.5 находить несклоняемые имена существительные в тексте;</p> <p>9.4.2.6 правильно употреблять несклоняемые имена существительные;</p> <p>9.4.2.7 самостоятельно делать морфологический разбор имени прилагательного;</p> <p>9.4.2.8 правильно согласовывать прилагательные с именами существительными;</p>
---	-----------------------------------	--	---

		<p>9.4.3.1 использовать знаки препинания в простых, простых осложненных и сложных предложениях;</p> <p>9.4.3.2 Правильно писать предложения с прямой речью;</p>
2 четверть		
1.1 Слушание и говорение		<p>9.1.1.1 понимать прочитанное;</p> <p>9.1.1.2 различать открытую и скрытую (подтекст) информацию</p>
		<p>9.1.2.1 пересказывать (кратко, подробно, выборочно) содержание произведения или отрывка, выражая своё мнение о героях и событиях</p>
<p>9.1.3.1 отвечать развернутым ответом на вопрос</p>		
<p>9.1.4.1 участвовать в диалоге по предложенной проблеме, аргументируя свою точку зрения</p>		
1.2 Чтение		<p>9.2.1.1 понимать открытую и скрытую (подтекст) информацию текстов, соотнося заключённую в тексте информацию с информацией других источников/ личным опытом</p>
		<p>9.2.2.1 жанр различать жанр и его признаки (притча, баллада, басня, легенда, комедия, лирическое стихотворение, рассказ)</p>
		<p>9.2.3.1 использовать разные виды чтения, в том числе поисковое</p>
		<p>9.3.1.1 составлять план самостоятельно:</p> <p>9.3.1.1 составлять разные виды плана</p>

	1.3 Письмо		<p>9.3.2.1 излагать содержание текстов, синтезируя информацию прослушанного, прочитанного материала</p> <p>9.3.3.1 представлять информацию в виде презентаций</p> <p>9.3.4.1 создавать тексты-описание с элементами рассуждения, повествование с элементами рассуждения</p>
<p>Исторические личности. Ценности: любовь и дружба.</p>	14 Соблюдение речевых норм	<p>Согласование имѸн прилагательных с именем существительным в роде, числе, падеже. Имена прилагательные на "-ИЙ, -ЬЕ, -ЬЯ". Их склонение и правописание.</p> <p>Лицо и число местоимений. Склонение местоимений.</p> <p>Правописание личных местоимений. Роль местоимений 3-го лица единственного числа.</p>	<p>9.4.1.1 подбирать однокоренные слова, относящиеся к различным частям речи, разбор их по составу;</p> <p>9.4.1.2 правильно писать звонкие и глухие согласные, ударные и безударные гласные в корнях слов; правильно писать приставки в словах и самостоятельно объяснять их правописание;</p> <p>9.4.2.1 использовать слова с прямым и переносным значением, синонимы, антонимы, омонимы и многозначные слова;</p> <p>9.4.2.2 использовать в устной и письменной речи наиболее часто употребляемые сложные слова;</p> <p>9.4.2.3 правильно писать сложные слова;</p> <p>9.4.2.7 самостоятельно делать морфологический разбор имени прилагательного;</p> <p>9.4.2.8 правильно согласовывать прилагательные с именами существительными;</p> <p>9.4.2.9 определять род и число прилагательных;</p>

			<p>притча, баллада, басня, легенда, комедия, лирическое стихотворение, рассказ)</p>
	<p>1.3 Письмо</p>	<p>Значение глагола в речи. Изменение глагола по временам и числам. Неопределенная форма глагола. Правописание глаголов на ТСЯ и ТЬСЯ. Спряжение глаголов.</p>	<p>9.2.3.1 использовать разные виды чтения, в том числе поисковое</p> <p>9.3.1.1 составлять план самостоятельно:</p> <p>9.3.1.1 составлять разные виды плана</p> <p>9.3.2.1 излагать содержание текстов, синтезируя информацию прослушанного, прочитанного материала</p> <p>9.3.3.1 представлять информацию в виде презентаций</p> <p>9.3.4.1 создавать тексты-описание с элементами рассуждения, повествование с элементами рассуждения</p>
<p>Мир космоса. Профессия и труд.</p>		<p>Понятие об имени числительном. Порядковые и количественные числительные. Правописание числительных от 5 до 20; 30; от 50 до 80; от 500 до 900; 200, 300; 400 и 90.</p>	<p>9.4.1.1 подбирать однокоренные слова, относящиеся к различным частям речи, разбор их по составу;</p> <p>9.4.1.2 правильно писать звонкие и глухие согласные, ударные и безударные гласные в корнях слов; правильно писать приставки в словах и самостоятельно объяснять их правописание;</p> <p>9.4.2.1 использовать слова с прямым и переносным значением, синонимы, антонимы, омонимы и многозначные слова; существительные;</p> <p>9.4.2.13 самостоятельно делать морфологический разбор глагола;</p> <p>9.4.2.14 знать, что глаголы изменяются по</p>

	<p>14 Соблюдение речевых норм</p>	<p>лицам и числам (спрягаются) 9.4.2.15 определять спряжение глаголов по личным окончаниям; 9.4.2.16 различать глаголы в неопределенной форме и глаголы 3-го лица по вопросам что делать? что делает? и правильно писать их; 9.4.2.17 находить имена числительные в тексте по вопросам и называть его вместе с существительным, к которому оно относится; 9.4.2.18 определить количественные и порядковые числительные; 9.4.2.19 правильно писать числительные; 9.4.3.1 использовать знаки препинания в простых, простых осложненных и сложных предложениях; 9.4.3.2 правильно писать предложения с прямой речью;</p>
<p>4 четверть</p>		
	<p>1.1 Слушание и говорение</p>	<p>9.1.1.1 понимать прочитанное; 9.1.1.2 различать открытую и скрытую (подтекст) информацию 9.1.2.1 пересказывать (кратко, подробно, выборочно) содержание произведения или отрывка, выражая своё мнение о героях и событиях 9.1.3.1 отвечать развернутым ответом на вопрос 9.1.4.1. участвовать в диалоге по предложенной проблеме, аргументируя свою точку зрения</p>

Развлечения и спорт. Культурное наследие	1.2 Чтение		<p>9.2.1.1 понимать открытую и скрытую (подтекст) информацию текстов, соотнося заключенную в тексте информацию с информацией других источников/ личным опытом</p> <p>9.2.2.1 жанр различать жанр и его признаки (притча, баллада, басня, легенда, комедия, лирическое стихотворение, рассказ)</p> <p>9.2.3.1 использовать разные виды чтения, в том числе поисковое</p>
	1.3 Письмо	<p>Имя числительное как часть речи</p> <p>Простое и сложное предложения.</p> <p>Подлежащее и сказуемое в простом и сложном предложении Простое предложение с однородными членами. Обращение. Сложные предложения с союзами И, А, НО и без союзов. Сравнение простых предложений с однородными членами и сложных предложений. Прямая речь (перед словами автора). Знаки препинания при прямой речи.</p>	<p>9.3.1.1 составлять план самостоятельно:</p> <p>9.3.1.1 составлять разные виды плана</p> <p>9.3.2.1 излагать содержание текстов, синтезируя информацию прослушанного, прочитанного материала</p> <p>9.3.3.1 представлять информацию в виде презентаций</p> <p>9.3.4.1 создавать тексты-описание с элементами рассуждения, повествование с элементами рассуждения</p>
			<p>9.4.1.1 подбирать однокоренные слова, относящиеся к различным частям речи, разбор их по составу;</p> <p>9.4.1.2 правильно писать звонкие и глухие согласные, ударные и безударные гласные в корнях слов;</p> <p>правильно писать приставки в словах и самостоятельно объяснять их правописание;</p>

	14 Соблюдение речевых норм	<p>9.4.2.17 находить имена числительные в тексте по вопросам и называть его вместе с существительным, к которому оно относится;</p> <p>9.4.2.18 определить количественные и порядковые числительные;</p> <p>9.4.2.19 правильно писать числительные;</p> <p>9.4.3.1 использовать знаки препинания в простых, простых осложненных и сложных предложениях;</p> <p>9.4.3.2 правильно писать предложения с прямой речью;</p>
--	----------------------------	---

б) 10 класс:
таблица 6

Лексические темы	Виды речевой деятельности	Лексико-грамматический материал	Цели обучения
1 четверть			
	Слушание и говорение		<p>10.1.1.1 понимать прочитанное;</p> <p>10.1.1.2 выражать своё отношение к услышанному или прочитанному</p> <p>10.1.2.1 пересказывать содержание произведения или отрывка, выражая своё мнение о героях и событиях</p> <p>10.1.3.1 отвечать развернутым ответом на вопрос</p> <p>10.1.3.1 отвечать на проблемный вопрос, используя цитаты</p> <p>10.1.4.1 участвовать в диалоге по предложенной проблеме, аргументируя свою точку зрения</p> <p>10.2.1.1 понимать открытую и скрытую (подтекст) информацию текстов, соотнося</p>

	1.2 Чтение		<p>заключУнную в тексте информацию с информацией других источников/ личным опытом</p>
	1.3 Письмо		<p>10..2.2.1 различать жанр и его признаки (трагедия, комедия, поэма)</p> <p>10.2.3.1 использовать разные виды чтения, в том числе поисковое</p> <p>10.3.1.1 составлять сложный план</p> <p>10.3.1.1 составлять разные виды плана</p> <p>10.3.2.1 излагать содержание текстов, синтезируя информацию прослушанного, прочитанного материала</p> <p>10.3.3.1 представлять информацию в виде презентаций</p> <p>10.3.4.1 создавать тексты-описание с элементами рассуждения, повествование с элементами рассуждения</p>
		<p>Простое и сложное предложения. Подлежащее и сказуемое в простом и сложном предложении Простое</p>	<p>10.4.1.1 самостоятельно разобрать слово по составу. правильно писать слова с ударными и безударными гласными, звонкими и глухими согласными в корне слов; 10.4.1.2 объяснять их правописание; использовать слова с прямым и переносным значением синонимы, антонимы, омонимы и многозначные слова; 10.4.2.2 самостоятельно разобрать слово по составу; 10.4.2.3 правильно писать слова с ударными и безударными гласными, звонкими и глухими согласными в корне слов;</p>

Мәңгілік Ел- наша цель
Достопримечательности
Казахстана

1.4 Соблюдение речевых
норм

предложение с однородными членами. Обращение. Сложные предложения с союзами И, А, НО и без союзов. Однокоренные слова; подбор однокоренных слов, относящихся к разным частям речи. Написание звонких и глухих согласных, ударных и безударных гласных в корне слова. Образование слов с помощью приставок и суффиксов. Сложные слова. Образование сложных слов с соединительными гласными и без соединительных гласных.

10.4.2.3 объяснять их правописание;
10.4.2.4 образовывать слова с приставками на З и С;
10.4.2.5 объяснять правописание приставок на З и С;
10.4.2.6 употреблять сложносокращенные слова в речи;
10.4.2.7 образовывать сложносокращенные слова;
10.4.2.8 заменять словосочетание сложносокращенным словом;
10.4.2.9 заменить сложносокращенное слово словами, из которых они состоят;
10.4.2.10 разбирать по составу сложносокращенное слово;
10.4.2.13 изменять прилагательные по числам и падежам, согласовывать их с существительными в роде, числе и падеже;
10.4.2.14 правильно заменять существительные личными местоимениями;
10.4.2.15 склонять личные местоимения и использовать их в устной и письменной речи;
10.4.2.16 самостоятельно разбирать глагол как часть речи;
10.4.2.17 правильно писать глаголы в неопределенной форме;
10.4.2.18 определять спряжения глаголов и правильно писать личные окончания глаголов 1 и 2 спряжения;

		<p>10.4.2.19 знать глаголы повелительной формы;</p> <p>10.4.2.20 находить глаголы повелительной формы в устной и письменной речи;</p> <p>10.4.2.21 правильно употреблять их в своей речи;</p> <p>10.4.2.22 правильно писать порядковые и количественные числительные;</p> <p>10.4.2.23 находить наречия в тексте, ставить к ним вопросы от глагола ;</p> <p>10.4.2.24 знать роль наречий в предложении;</p> <p>10.4.2.25 находить наречия в тексте, ставить вопросы, определять характер наречий;</p> <p>10.4.2.26 знать правописание наречий;</p> <p>10.4.2.27 правильно писать на конце наречий О или А, определяя их написание по приставкам ;</p> <p>10.4.2.28 самостоятельно определить часть речи и доказать это.</p> <p>10.4.3.1 использовать знаки препинания в простых, простых осложненных и сложных предложениях;</p> <p>10.4.3.2 правильно писать предложения с прямой речью;</p>
2 четверть		
		<p>10.1.1.1 понимать прочитанное;</p> <p>10.1.1.2 выражать своё отношение к услышанному или прочитанному</p> <p>10.1.2.1 пересказывать содержание произведения или отрывка, выражая своё</p>

Казахстан в годы независимости. Любовь и дружба	1.1 Слушание и говорение	мнение о героях и событиях
		10.1.3.1 отвечать развернутым ответом на вопрос
		10.1.3.1 отвечать на проблемный вопрос, используя цитаты
		10.1.4.1. участвовать в диалоге по предложенной проблеме, аргументируя свою точку зрения
	1.2 Чтение	10.2.1.1 понимать открытую и скрытую (подтекст) информацию текстов, соотнося заключенную в тексте информацию с информацией других источников/ личным опытом
		10.2.2.1 различать жанр и его признаки (трагедия, комедия, поэма)
		10.2.3.1 использовать разные виды чтения, в том числе поисковое
	1.3 Письмо	10.3.1.1 составлять сложный план
		10.3.1.1 составлять разные виды плана
		10.3.2.1 излагать содержание текстов, синтезируя информацию прослушанного, прочитанного материала
		10.3.3.1 представлять информацию в виде презентаций
		10.3.4.1 создавать тексты-описание с элементами рассуждения, повествование с элементами рассуждения
	10.4.1.1 самостоятельно разобрать слово по составу. правильно писать слова с ударными и безударными гласными, звонкими и глухими согласными в	
	Роль глагола в речи. Неопределенная форма глагола. Спряжение глагола. Повелительная форма глагола. Правописание глаголов повелительной формы единственного и	

<p>1.4 Соблюдение речевых норм</p>	<p>множественного числа. Частица "Не" с глаголами</p>	<p>корне слов; 10.4.1.2 объяснять их правописание;</p> <p>10.4.2.16 самостоятельно разбирать глагол как часть речи;</p> <p>10.4.2.17 правильно писать глаголы в неопределенной форме;</p> <p>10.4.2.18 определять спряжения глаголов и правильно писать личные окончания глаголов 1 и 2 спряжения;</p> <p>10.4.2.19 знать глаголы повелительной формы;</p> <p>10.4.2.20 находить глаголы повелительной формы в устной и письменной речи;</p> <p>10.4.2.21 правильно употреблять их в своей речи;</p> <p>10.4.2.22 правильно писать порядковые и количественные числительные;</p> <p>10.4.2.23 находить наречия в тексте, ставить к ним вопросы от глагола ;</p> <p>10.4.2.24 знать роль наречий в предложении;</p> <p>10.4.2.25 находить наречия в тексте, ставить вопросы, определять характер наречий;</p> <p>10.4.2.26 знать правописание наречий;</p> <p>10.4.2.27 правильно писать на конце наречий О или А, определяя их написание по приставкам ;</p> <p>10.4.2.28 самостоятельно определить часть речи и доказать это.</p> <p>10.4.3.1 использовать знаки препинания в простых, простых осложненных и сложных предложениях;</p>

			10.4.3.2 правильно писать предложения с прямой речью;
3 четверть			
	1.1 Слушание и говорение		<p>10.1.1.1 понимать прочитанное;</p> <p>10.1.1.2 выражать своё отношение к услышанному или прочитанному</p> <p>10.1.2.1 пересказывать содержание произведения или отрывка, выражая своё мнение о героях и событиях</p> <p>10.1.3.1 отвечать развернутым ответом на вопрос</p> <p>10.1.3.1 отвечать на проблемный вопрос, используя цитаты</p> <p>10.1.4.1. участвовать в диалоге по предложенной проблеме, аргументируя свою точку зрения</p>
	1.2 Чтение		<p>10.2.1.1 понимать открытую и скрытую (подтекст) информацию текстов, соотнося заключённую в тексте информацию с информацией других источников/ личным опытом</p> <p>10..2.2.1 различать жанр и его признаки (трагедия, комедия, поэма)</p> <p>10.2.3.1 использовать разные виды чтения, в том числе поисковое</p>
	1.3 Письмо		<p>10.3.1.1 составлять сложный план</p> <p>10.3.1.1 составлять разные виды плана</p> <p>10.3.2.1 излагать содержание текстов, синтезируя информацию прослушанного, прочитанного материала</p>

Мир космоса
Профессии и труд

Числительные
количественные и
порядковые.
Правописание
числительных.
Понятие о наречии.
Наречия, обозначающие
время, место и способ
действия. Правописание
наречий с О и А на конце

10.3.3.1 представлять
информацию в виде
презентаций

10.3.4.1 создавать тексты-
описание с элементами
рассуждения,
повествование с
элементами рассуждения

10.4.1.1 самостоятельно
разобрать слово по
составу.
правильно писать слова с
ударными и безударными
гласными, звонкими и
глухими согласными в
корне слов; 10.4.1.2
объяснять их
правописание;

10.4.2.2 использовать
слова с прямым и
переносным значением
синонимы, антонимы,
омонимы и
многозначные слова;
образовывать
сложносокращённые
слова;

10.4.2.8 заменять
словосочетание
сложносокращённым
словом;

10.4.2.9 заменить
сложносокращённое
слово словами, из
которых они состоят;

10.4.2.10 разбирать по
с о с т а в у
сложносокращённое
слово;

10.4.2.11 самостоятельно
проводить
морфологический разбор
имени существительного;

10.4.2.12 делать
самостоятельно
морфологический разбор
имени прилагательного;

10.4.2.13 изменять
прилагательные по
числам и падежам,
согласовывать их с
существительными в
роде, числе и падеже;

1.4 Соблюдение речевых норм

- 10.4.2.14 правильно заменять существительные личными местоимениями ;
- 10.4.2.16 самостоятельно разбирать глагол как часть речи;
- 10.4.2.17 правильно писать глаголы в неопределённой форме;
- 10.4.2.18 определять спряжения глаголов и правильно писать личные окончания глаголов 1 и 2 спряжения;
- 10.4.2.19 знать глаголы повелительной формы;
- 10.4.2.20 находить глаголы повелительной формы в устной и письменной речи;
- 10.4.2.21 правильно употреблять их в своей речи;
- 10.4.2.22 правильно писать порядковые и количественные числительные;
- 10.4.2.23 находить наречия в тексте, ставить к ним вопросы от глагола ;
- 10.4.2.24 знать роль наречий в предложении;
- 10.4.2.25 находить наречия в тексте, ставить вопросы, определять характер наречий;
- 10.4.2.26 знать правописание наречий;
- 10.4.2.27 правильно писать на конце наречий О или А, определяя их написание по приставкам ;
- 10.4.2.28 самостоятельно определить часть речи и доказать это.
- 10.4.3.1 использовать знаки препинания в

		простых, простых осложненных и сложных предложениях; 10.4.3.2 правильно писать предложения с прямой речью;
4 четверть		
	1.1 Слушание и говорение	<p>10.1.1.1 понимать прочитанное;</p> <p>10.1.1.2 выражать своѸ отношение к услышанному или прочитанному</p> <p>10.1.2.1 пересказывать содержание произведения или отрывка, выражая своѸ мнение о героях и событиях</p> <p>10.1.3.1 отвечать развернутым ответом на вопрос</p> <p>10.1.3.1 отвечать на проблемный вопрос, используя цитаты</p> <p>10.1.4.1. участвовать в диалоге по предложенной проблеме, аргументируя свою точку зрения</p>
	1.2 Чтение	<p>10.2.1.1 понимать открытую и скрытую (подтекст) информацию текстов, соотнося заключѸнную в тексте информацию с информацией других источников/ личным опытом</p> <p>10..2.2.1 различать жанр и его признаки (трагедия, комедия, поэма)</p> <p>10.2.3.1 использовать разные виды чтения, в том числе поисковое</p> <p>10.3.1.1 составлять сложный план</p> <p>10.3.1.1 составлять разные виды плана</p> <p>10.3.2.1 излагать содержание текстов, синтезируя информацию</p>

Права и свободы человека. Культурное наследие

1.3 Письмо

1.4 Соблюдение речевых норм

Наречие как часть речи
Простое предложение.
Простое предложение с однородными членами.
Обращение. Сложные предложения с союзами И, А, НО, со словами КОТОРЫЙ, ГДЕ, ЧТО, КОГДА, ПОТОМУ ЧТО, ЧТОБЫ. Составление простых и сложных предложений.
Постановка знаков препинания в предложениях. Прямая речь. Знаки препинания при прямой речи

прослушанного, прочитанного материала

10.3.3.1 представлять информацию в виде презентаций

10.3.4.1 создавать тексты-описание с элементами рассуждения, повествование с элементами рассуждения

10.4.1.1 самостоятельно разобрать слово по составу.

правильно писать слова с ударными и безударными гласными, звонкими и глухими согласными в корне слов; 10.4.1.2 объяснять их правописание;

10.4.2.2 использовать слова с прямым и переносным значением синонимы, антонимы, омонимы и многозначные слова;

10.4.2.2 самостоятельно разобрать слово по составу;

10.4.2.3 правильно писать слова с ударными и безударными гласными, звонкими и глухими согласными в корне слов; 10.4.2.3 объяснять их правописание;

10.4.2.12 делать самостоятельно морфологический разбор имени прилагательного;

10.4.2.13 изменять прилагательные по числам и падежам, согласовывать их с существительными в роде, числе и падеже;

10.4.2.14 правильно заменять существительные личными местоимениями ;

		<p>10.4.2.15 склонять личные местоимения и использовать их в устной и письменной речи;</p> <p>10.4.2.16 самостоятельно разбирать</p> <p>10.4.2.23 находить наречия в тексте, ставить к ним вопросы от глагола ;</p> <p>10.4.2.24 знать роль наречий в предложении;</p> <p>10.4.2.25 находить наречия в тексте, ставить вопросы, определять характер наречий;</p> <p>10.4.2.26 знать правописание наречий;</p> <p>10.4.2.27 правильно писать на конце наречий "О или А", определяя их написание по приставкам ;</p> <p>10.4.2.28 самостоятельно определить часть речи и доказать это.</p>
		<p>10.4.3.1 использовать знаки препинания в простых, простых осложненных и сложных предложениях;</p> <p>10.4.3.2 правильно писать предложения с прямой речью</p>

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 514-қосымша

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Оқу және тіл дамыту" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Оқу және тіл дамыту" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (

бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабы б) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. "Оқу және тіл дамыту" пәнінің негізгі мақсаты – оқыған материалды дұрыс, жылдам, саналы түрде түсініп және мәнерлеп оқуға дағдыландыру, байланыстырып сөйлеуін дамыту, көркем шағармаларды қабылдау мен талдау негізінде білім алушылардың коммуникативті дағдыларын жетілдіру және рухани құндылықтарын қалыптастыру.

3. Оқыту міндеттері:

1) қазақ, орыс және әлем әдебиеті мен мәдениеті негізінде әлеуметтік тұрғыда табысты бейімделуіне ықпал жасайтын білімдерді, қабілеттерді, дағдыларды қалыптастыру;

2) білім алушылар көркем әдебиет шығармаларының авторлық түпкі ойын терең түсінулері үшін әдебиеттанушылық түсініктердің меңгерілуіне ықпал жасау;

3) білім алушылардың ұғымына лайықты мәтіндерді дауыстап және іштей оқу, оқыған шығармаларды саналы түрде түсіну дағдыларын қалыптастырып жетілдіру;

4) түрлі жанрдағы әдеби шығармаларды терең түсіну мен саралау негізінде коммуникативтік дағдыларды дамыту;

5) білім алушылардың байланыстырып сөйлеуін, ойлау қабілетін дамыту, өз ойына тұжырымдама жасай білу, ұқсастық пен себептік-нәтижелік байланысты анықтау дағдыларын қалыптастыру;

6) оқуға деген қажеттілікті қалыптастыру, білім алушылардың шығармашылық қабілеттерін дамыта отырып оқу дағдыларын жетілдіру;

7) білім алушыларда адамгершілік қасиеттерін, еңбекке, Отанына деген сүйіспеншілігін қалыптастыру.

4. Бағдарламаның мазмұны заттық нәтижелерге қол жеткізуден басқа, түзету міндеттерін жүзеге асыру бойынша жүйелік жұмыстарды қарастырады: есту, есту-көру қабылдауын дамыту; еңжар және белсенді сөздік қорын өсіру; тілдің семантикалық жағымен жұмыс; тілдің грамматикалық және фонетикалық құрылымының бұзылыстарын түзеу; дислексияны, дисграфияны и дизорфографияны алдын алу және жеңу.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Оқу процесін ұйымдастыруға арналған педагогикалық тәсілдердің іске асырылуы жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың арнайы оқу қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған арнайы білім беру принциптеріне негізделген:

1) білім беру жүйесін жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың даму ерекшеліктері мен деңгейіне және дайындығына сәйкес бейімдеу принципі;

2) оқытудың түзете-дамыта оқыту қағидасы жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың ерекше білім алу қажеттіліктері мен мүмкіндіктерін ескере отырып арнайы тәсілдері және әдістері арқылы жүзеге асырылады;

3) оқытудың әлеуметтік-бейімдеушілік бағыты тұлғаның әлеуметтік бейімделмеушілігін жеңу немесе азайтуды қарастырады. Білім алушылардың әлеуметтік өмірге қатысулары үшін қажетті тәртіп пен өмірлік нормаларының меңгерілуі бойынша арнайы жұмыстар қарастырылады;

4) білім берудегі әрекеттік ықпал ету ақыл-ой кемістігі бар білім алушының тұлғасын дамыту ерекшелігін ескере отырып білім берудің негізгі заңдылықтары мен құрылымын айқындайтын психологиялық ғылымның теориялық қағидаларына негізделеді. Ақыл-ой кемістігі бар білім алушының тұлғасын дамыту олар жасай алатын әрекетті (заттық-практикалық және оқу) ұйымдастыру сипатымен анықталатындығын мойындауға құрылады;;

5) оқытудың практикалық бағыттылығы оқылатын материал мен білім алушылардың практикалық әрекетімен арасындағы өзара тығыз байланысты анықтауды, практикалық-бағдарлық міндеттерді шешу үшін маңызды білім мен икемділіктерді қалыптастыруды білдіреді;

6) ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға саралап және даралап ықпал ету бағдарлама мазмұнын меңгеру мүмкіндіктерінің әркелкілігінен, әр түрлі типологиялық ерекшеліктері оқу материалын меңгеруде және алынатын білім, білік және дағдылардың сапасынан көрінетін ерекше білім беруге қажеттіліктерін есепке алуды қарастырады. Зерде бұзылыстары бар білім алушылар үшін білім беру процесі 4 типологиялық топты құрайтын педагогикалық жіктелу негізінде іске асырылады (В.В.Воронкова бойынша): әрбір типологиялық топ үшін педагог олардың мүмкіндіктеріне сәйкес, қолжетімді күрделілік пен көлемін ескере отырып, оқу материалының мазмұнын таңдап алады; оқу жұмысының қарқыны, оқушылардың дербестігі, оқыту тәсілдері мен әдістері түрлендіріледі. Білім алушылардың топтарға бөлінуі шартты және қозғалмалы. Жіктемелі тәсіл оқытудың жекеленуімен толықтырылады;

7) оқу және практикалық әрекетті арнайы педагогикалық басшылық ету қажеттілігі жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың төмен танымдық белсенділігі мен ойлаудың талдау және жалпылау қызметінің әлсіздігіне байланысты болады. Мұғалім білім алушылардың танымдық-оқу әрекетін олардың жеке білім алу мүмкіндіктеріне сәйкес ұйымдастырып бағыттайды.

6. "Оқу және тіл дамыту" оқу пәнін оқыту процесінде "Қазақ тілі", "Орыс тілі", "Айналадағы әлем", "Математика", "Жаратылыстану", "География", "Қазақстан тарихы", "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау", "Бейнелеу өнері", "Музыка және ән", "Дене тәрбиесі" сабақтарымен пәнаралық байланыс орнатылады.

7. Сынып бөлмесіндегі жиһаз жеке, жұп немесе топ ішіндегі жұмыс түрлерін ұйымдастыруға мүмкіндік беру үшін қозғалмалы болады.

8. Бағдарламаны меңгеру барысында көрнекілік пен техникалық құралдарды ұтымды пайдалану білім алушылардың тілін дамытуға, сөздік қорын молайтуға, материалды жеңіл меңгеруіне ықпал етеді, сабаққа деген ынтасы мен қызығушылығын арттырады.

9. Сыныптан тыс оқу сабақтары айына 1 рет жүргізіледі. Сабақтан тыс оқу сабақтарында білімалушылар олардың түсінуіне қол жетімді балалар әдебиетімен танысады. Оқуға деген қызығушылығын арттыру, қызығушылық тудыратын кітаптарды таңдауға, балаларға арналған кітаптардағы, газеттер мен журналдардағы әңгіме, ертегілерді, мақалаларды өз бетімен оқу әдетін қалыптастыру.

10. Сыныптағы білім алушылардың мүмкіндіктерімен ерекше оқыту қажеттілігіне байланысты тақырыпты меңгеруге қажет сағат санын мұғалім өзі анықтап, жоспарлайды; өткен материалды қайталау және бекіту барысында мұғалім білім алушыларға топтық және жеке жұмыстарды ұйымдастырады.

3-тарау. "Оқу және тіл дамыту" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

11. "Оқу және тіл дамыту" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 5-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағатты;
- 2) 6-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағатты;
- 3) 7-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағатты;
- 4) 8-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағатты;
- 5) 9-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағатты;
- 6) 10-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағатты құрайды.

12. "Оқу және тіл дамыту" пәнінің мазмұны келесі бөлімдерді қамтиды:

- 1) 1-бөлім "Тыңдалым және айтылым";
- 2) 2-бөлім "Оқылым";
- 3) 3-бөлім "Тілдесу".

13. "Тыңдалым және айтылым" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) ақпаратты түсіну;
- 2) мәтіннен ақпаратты анықтау;
- 3) негізгі ойды анықтау;
- 4) сахналау және драмалау.

14. "Оқылым" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) оқылым стратегияларын қолдану;
- 2) мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату;
- 3) сыныптан тыс оқу;
- 4) әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу.

15. "Тілдесу" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) қарым-қатынастық дағдыларын дамыту;

2) жағдаятты болжау.

16. Пәнді оқыту барысында келесі тақырыптар қамтылады: қазақ халқының өмірі мен еңбегі, саяси-қоғамдық оқиғалар, кең-байтақ Ұлы Отанымыз, адамдардың достық қарым-қатынасы, бейбітшілік жолындағы қызметі; табиғат, оны қорғау; Тәуелсіздік күні, Президент күні, Астана күні, Конституция күні, Қазақстан халқының бірлігі мерекесі, Жеңіс күні, Балалар күні, Наурыз, Білім күні. Ұлы Отан соғысы кезіндегі ерліктер жөнінде жазылған әңгімелер, мақалалар, өлеңдер. Осы тақырыптар сыныптан сыныпқа қайталанып, күрделеніп, толықтырылып оқытылады.

17. "Оқу және тіл дамыту" пәнін оқыту лексикалық тақырыптар және жазушылар мен ақындардың шығармаларымен білім алушыларды таныстыруды көздейді (таңдау бойынша).

18. 5-сыныпқа арналған "Оқу және тіл дамыту" пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: жеңіл мәтіндердің жалпы мазмұнын; аудио таспаға жазылған шағын шығармаларды түсіну; мәтіннің мазмұны бойынша негізгі сұрақтарға жауап беру; мәтінде түсініксіз сөздер мен сөйлемдерді табу; астарлы сөздерді қолдану; кейіпкерлерді, оқиғаларды, табиғат көріністерін сипаттайтын сөздер мен сөйлемдерді іріктеу; мұғалімнің көмегімен көркем шығарманың негізгі ойын анықтау; мұғалімнің көмегімен әдеби шығарманың кейіпкерін бейнелеу; ертегілерді сахналауға қатысу;

2) оқылым: тұтас сөздермен дауыстап дұрыс оқу; мәнерлеп оқу: мәтіннің мазмұны мен мағынасына сәйкес интонация мен сөз қарқынын сақтау (кідіріс, логикалық ойлау дауыс сарыны); рөлге бөлініп оқу ("драматизация"); қойылған сұраққа жауап табу; тақпақтар жаттау; мұғалімнің көмегімен шығарманың түрін анықтау;

3) тілдесу: мәтін, суреттердің мазмұны бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру; тақырыптық диалогтар құру, құрастырған диалогтың мағынасын дұрыс түсіну; мәтіндегі суреттер арқылы жағдаятты әрі қарай болжау.

19. 5-сынып бойынша оқылатын шығармалар:

1) халық ауыз әдебиеті: "Әлди, әлди бөпешім" (бесік жыры); мақал- мәтелдер; жұмбақтар; жанылтпаштар; санамақтар; ертегілер: "Қыз бен аю" "Ақымақ қасқыр", "Мысық неге тамақ ішкен соң жуынады?"; "Жүзім жегісі келген қасқыр"; "Мақтаншақ қоян";

2) туған табиғат көріністері (күз): "Күз айлары" А.Мусина; "Күз келді" М.Әлімбаева; "Бидай мен шырмауық" Әдина Жүсіп; "Отынға барғанда" Ә.Шынбатыров; "Нан" Е.Елубаев; "Нан қадірі";

3) менің достарым: "Дос" Қ.Ыбыраев; "Баға" Г.Бірімжанова; "Адал дос" М.Төрежанов; "Шың достық" Қ.Көпішев; "Игілік" Е.Өтетілеу ұлы; "Сәкенің жеңісі" Д.Төлебаев; "Үш жолдас" Д.Көбеева; "Жүз теңген болғанша" О.Жұматаева; "Достық" А.Әбутәліп; "Бірлік" Е.Ететілеуов; "Досым және мен" М.Әлімбаев; "Садақ жебесі"Ә.Қосанов; "Үш дос" М.Төрежанов;

4) менің Қазақстаным: "Отаным" К.Тұяқбай; "Біздің ту. Елтаңба.Әнұран"; "Отан деген" А.Илиясова; "Сенің Отаның"Б.Ысқақов; "Астана"Д.Төлепбек; "Елбасы" Д.Өтепберген; "Тәуелсіздәк деген не?" Ш.Күмісбайұлы; "Тәуелсіздік" Нұрлан Қалқа; "Киіз үй мен ағаш үй"Ы.Алтынсарин; "Жайлау" А.Нұрмаханов; "Жайлаудағы той"А.Мусина; "Армысын ауыл" Сұлтан Калиұлы; "Ана тілі"; Әлдібай Тобылды; "Занды білсең, адаспайсың" Б.Әділден; "Отан тобасы" "Ұлан" газетінен; Отаным менің Э.Жәрімова;

5) туған табиғат көріністері (қыс): "Қыс айлары"А.Мусина; "Қар жауған күн" Г.Мұқышева; "Қыз қызығы" Бекен Датұлы; "Қар тоқтату"; "Суықторғай" Қ. Баянбаев; "Жаңа жыл" Ә.Асылбеков; "Шыршада" Р. Мұқанова; "Терезедегі өрнек"; "Қар жауғанда" Алмат Исәділ; "Төбешік" Н.Носов; "Аяз" Қ.Толыбаев;

6) жануарлар әлемі: "Төлдерді қалай шақырады" О.Тұрманжанов; "Ақ ешкі"С.Сауытбековтан; "Бота мен бұзау"Қ.Толыбаевтан; "Кішкентай кірпі" Қуанышбек Қожахмет; "Саққұлақ" Бердібек Сопакбаев; "Бұғының мүйізі"Т.Жексенбайдан; "Түлкі мен ешкі" Ы.Алтынсарин; "Тиін мен қасқыр" Л.Н.Толстой; "Әдемі тиін" Т. Жексенбай; "Керік" Б.Үсенбаевтан; "Ақылды күшігім"А.Мұхитова; "Қоян мен қаракұстар" І.Қожабаевтан; "Балапан" "Ұлан"газетінен; "Қаңғыбас көжек"Т.Әдебиет;

7) туған табиғат көріністері (көктем): "Көктем айлары"А.Мусина; "Тәтті сәбіз" Б.Мұстафин; "Көктем келді" Зура Мейірханова; "Ең жақсы маусым" С.Оспанов "Құс ұясын бұзбайық" Ө.Тұрманжанов; "Кім бұрын өсер екен" С.Баруздиннен Аударған Л.Әсенова; "Көктем" Даулет Жетпіс; "Табиғатты қорға"Қ.Аймағамбетова; "Қызыл гүл" Ж.Әлмешов; "Сегізінші наурыз күні" С.Оспанов, "Сыйлық" Т.Әбдірайым; "Сарышымшық" М.Төрежанов; "Наурыз жыры" О.Асқар "Наурыз көже"; "Бата"; "Маржан мен жауқазын" З.Мейірхановадан; "Күміс жаңбыр төгілді" М.Әлімбаев; "Көк шыбық";

8) жақсылыққа асығындар: "Еңбек" Н.Жанаев; "Еңбек жемісі" Б.Әділ; "Жанар қалай кір жуды" Т.Әбдірайым; "Қолғанат" Н.Қадырбаев; "Асыл шөп" Ы.Алтынсарин; "Бақыт деген не?" Жәнібек Кәрбозин; "Кішентай көмекшілер" А.Хасенова; "Сақманшы" М.Құрманалин; "Тілазар" С.Аймаханқызы; "Дүкенде" М.Гумеров; "Қатқан нан" В.Сухомлинский; "Жалқау" Д.Қасенов; "Екі қыздың оқиғасы" А. К. Кусниденова; "Дәмді сорпа" Мәдіхат Төрежанов; "Манаттың кемшілігі" Әдина Жүсіптен;

9) туған табиғат көріністері (жаз): "Жаз айлары" А.Мусина;"Жаз келді"М.Амандықова; "Лагерьеде" А.Мусина; "Көңілді жаз" Ө. Ақыпбеков; "Жаздың бір аптасы" Ш.Мамасерікова; "Балаларды қорғау күні" Е.Өтетілеуов.

20. 6-сыныпқа арналған "Оқу және тіл дамыту" пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: аудио таспаға жазылған әртүрлі жанырдағы шағын мәтінді естіп, мазмұнын түсіну; мәтіндегі жаңа сөздерді тауып, мағынасын түсіну;

мағынасы ұқсас және қарама-қармы мәндес сөздерді іріктеу; шығарманың және оның бөліктерінің негізгі ойын анықтау; мұғалімнің көмегімен әдеби шығарманың кейіпкерін бейнелеу; шағын шығармаларды сахналауға қатысу;

2) оқылым: шағын ертегі, тақпақ, мәтіндерді мәнерлеп, дұрыс, интонациясын сақтап, тыныс белгілеріне тоқтап оқып, негізгі мазмұнын түсіну; әдеби сөздің нормаларын сақтай отырып саналы түрде дауыстап дұрыс оқу; іштей оқу; тақпақтарды жатқа айту; мұғалімнің көмегімен шығарманың түрін анықтау және өз таңдауын дәлелдеу; сыныптан тыс оқу; мұғалімнің көмегімен балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты алу;

3) тілдесу: мәтін, сурет, ертегі, іс-әрекеттер бойынша; таныс заттардың басты белгілерін анықтап, сипаттау; сұраққа толық жауап беру, жауапты кеңейту, өздігінен сұрақ қою; диалогке даярлықсыз қатысу.

21. 6-сынып бойынша оқытылатын шығармалар:

1) халық ауыз әдебиеті: "Қарға, қарға қарғалар..."; тұрмыс-салт жырлары: "Әлди бөпем, әлди ау!" (бесік жыры), "Қаз-қаз балам, қаз балам" (тұсау кесер жыры), "Наурыз жыры", "Арыстан мен кісі", "Аю, түлкі және қойшы" "Күшік пен мысық" ертегілері; мақал-мәтелдер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, санамақтар;

2) туған табиғат көріністері (жаз, күз): А. Құнанбаев "Жаз", "Күз", С. Торайғыров "Шілде". Қ. Мырза Әлі "Жаз", "Табиғат- жаратылыс пернесі". Е. Өтетілеуов "Күз", К. Г. Паустовский "Жазбен қоштасу", Ғ. Қожахмет "Күз әуені"; табиғат құбылыстары туралы әңгімелер, мақал-мәтелдер;

3) менің достарым: С. Қалиұлы "Сәлем саған, мектебім", О. Асқар "Достық", С. Михалков "Достар өлеңі", Ж. Өтегенова "Бізде оқитын Алшабек";

4) менің Қазақстаным: Ө. Тұрманжанов "Туған өлкем", О. Асқар "Үйрен ана тіліңді", "Өз туым", Бақытбек Бәмішұлы "Ту", "Әнұран";

5) туған табиғат көріністері (қыс): А. Құнанбаев "Қыс", Е. Елубаев "Шаңғы жол", М. Пришвин "Соңғы аяз", "Қар астындағы құстар". С. Есенин "Қыс";

6) жақсылыққа асығындар: Зейнел-Ғаби Иманбаев "Достар", Л. Н. Толстой "Дәнек (сүйек)", А. К. Кусниденова "Екі қыздың оқиғасы I- бөлім - Іскергүл", "Екі қыздың оқиғасы. I бөлім - Жалқаугүл"; В. Сухомлинский "Қатқан нан"; Е. Елубай "Ерлік мәңгі есте";

7) туған табиғат көріністері (көктем): Б. Қозыкеев "Құс келеді". Д. Қанатбаев "Күлімде күн күлімде", Ө. Тұрманжанов "Көктем келді гүл алып", Нұрхан Жанаев "Гүл өсірсен, терлеп...", М. Пришвин "Көбелек";

8) жануарлар әлемі: Ө. Тұрманжанов "Ай мүйізді ақ қошқар", Зейнел-Ғаби Иманбаев "Айқас", "Мақтаншақ маса" мысал, "Жекпе жек", "Түлкі мен қоян", Хайуанаттар жайындағы ертегілер: "Арыстан мен түлкі", "Батыл есек", С. Боранбаев "Қайсысы қалай ішеді?", С. Оспанұлы "Тырна", "Көкек", "Қырғауыл", "Бөдене". Л. Н. Толстой "Қорқақ қояндар", "Құмырсқалар туралы".

22. 7- сыныпқа арналған "Оқу және тіл дамыту" пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: карапайым әдеби мәтіндерді тыңдау, түсіну; аудио және видео таспаға жазылған сөйлемдердің түрін интонациясына байланысты ажырату; мағынасы ұқсас және қарама-қармы мәндес сөздерді іріктеу; шығарманың негізгі ойын анықтау; әдеби шығарманың кейіпкерін бейнелеу;

2) оқылым: әдеби шығармаларынан қысқа үзінділерді интонацияларын сақтап, мәнерлеп саналы түрде оқу; тақпақтарды жатқа айту, мұғалімнің көмегімен шығарманың түрін анықтау және өз таңдауын дәлелдеу; жазушылардың өмірінен негізгі ақпараттарды білу; балаларға арналған газет, журналдардан шағын мақалаларды өзбетімен оқу; кейіпкерлердің қылықтарын бағалау;

3) тілдесу: көрнекілік, рөлдік ойындар, жағдаяттар бойынша: сұрақтарға, үлгілерге сүйеніп, диалогтік сөйлеуге қатысу; шағын мазмұндама, құрастыру (тірек сөздер, ретсіз сөйлемдер, сурет бойынша); тақырыптарға сай тақпақ, жұмбақ жаттау, мазмұнын ауызша айтып беру.

23. 7-сынып бойынша оқылатын шығармалар:

1) халық ауыз әдебиеті: Тұрмыс-салт жырлары (малдың баласын сүюі - қой, сиыр, жылқы, түйе); төрт түлік малға қатысты тыйым сөздер; шешендік сөздер: "Бала Әйтекенің билігі"; "Халқыңа адал бол"; "Қазыбек би жайлы әңгіме"; Сырым шешен; мақал-мәтелдер: еңбек туралы, оқу-тәрбие туралы. Ертегілер: "Ұр, тоқпақ"; "Ақыл, білім, бақыт"; "Торғай мен тышқан"; "Құмырсқаның қанағаты". Аңыз әңгімелер: "Асан қайғының жерұйықты іздеуі"; "Жиренше шешен"; "Алдар көсе мен Бай баласы"; "Қожанасырдың есек суаруы";

2) XIX ғасырдағы қазақ әдебиеті: Д.Бабатайұлы "О, Ақтан жас"; "Аягөз қайда барасың?". М.Өтемісұлы "Қызғыш құс"; "Біз ер едік". Ы.Алтынсарин "Атымтай Жомарт"; "Ананың сүюі"; "Әке мен бала"; "Сәтемір хан"; "Таза бұлақ". Ш.Құдайбердиев "Бір кесе меруерт". А. Құнанбайұлы "Әсемпаз болма әрнеге"; "Ғылым таппай мақтанба"; "Берекелі болса ел....";

3) XX ғасырдағы қазақ әдебиеті: С.Көбеев "Түлкі мен қырғауыл"; "Атасы мен немересі"; "Өсиет". М.Дулатов "Оқымысты бала"; "Мектептен". Ж.Аймауытов "Қартқожаның туған жері"; "Айт, шүү, ала атым!". М.Жұмабаев "Балалық шақ"; "Мен жастарға сенемін". С.Торайғыров "Кедей"; "Шәкірт ойы". С.Сейфулин "Қызыл шұнақ"; "Туған ел". Б.Майлин "Күлпаш". І.Жансүгіров "Малта". А.Тоқмағамбетов "Бидай мен қаңбақ";

4) заманауи қазақ әдебиеті: Д.Әбілев "Астанаға ақбата". С.Сарғасқаев "Шыбық". Н.Қазыбеков "Наурыз көже". Е.Өтетілеуов "Отан". С.Қалиұлы "Елтаңбасы елімнің", Күмісбайұлы "Көктудің желбірегені". З.Бейсенбаев "Астана қаласы – жаңа астана". Ш.Сариев "Тәуелсіздік монументі" Ө.Ақыпбекұлы "Сөз сиқырын ұғайық";

5) әлем әдебиеті: А.С.Пушкин "Күтушіге". М.Ю.Лермонтов "Бұлбұл мен көкек"; "Желкен". Ф.В.Суходлинский "Орманда бәрі ән шырқайды"; "Қалтадағы бал".

И.В.Крылов "Аққу, Шортан, Шаян"; "Құмырсқа мен шегіртке". Ханс Крестиан Андерсен "Тебен ине". Р. Киплинг "Рикки-Тикки-Тави". Марк Твен "Том Соьердің басынан кешкендері" Д. Родари "Алисаның арманы" Назым Хикмет "Үш жігіт туралы хикая", Р. Гамзатов "Ана тілі".

24. 8-сыныпқа арналған "Оқу және тіл дамыту" пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: аудио және видео таспаға жазылған балаларға арналған шығармаларды тыңдау, неізгі ойын түсіну; мұғалімнің көмегімен кейіпкерлерге мінездеме беру; мәтіннің мазмұнын жоспар бойынша, толық, қысқа, теріп айту; әдеби шығармалардағы кейіпкерлердің сөздерін рөлге бөліп оқу;

2) оқылым: әдеби шығармаларды саналы түрде оқу; тақпақтар мен прозалық үзінді жаттау; қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату; балаларға арналған кітаптарды, газет, журналдардан мақалаларды өзбетімен оқу; мұғалімнің көмегімен талқыланып жатқан оқиғаны бағалау; мұғалімнің көмегімен энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу;

3) тілдесу: қатынас мақсатын (хабарлау, түсіндіру, сұрау, ой бөлісу) жағдайын (көңілді, көтеріңкі, сабырлы) ескере отырып, әңгімеге, диалогке қатысу; сөйлеу тәртібін сақтау: сөйлесіп тұрған адамды тыңдау, орынды сұрақ қою; өтілген және кім туралы? не туралы? не істедің? не істеп отырсың? не істейсің? не істедіңдер? сұрақтарына дұрыс жауап беру; тірек сөздер мен ұсынылған иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау.

25. 8-сынып бойынша оқылатын шығармалар:

1) ауыз әдебиеті: "Аяз би" ертегісі; Доспамбет жырау "Қоғалы көлдер, қом сулар", "Айналайын, Ақ Жайық" толғаулары; ертегілер: "Қарлығашпен дәуіт", "Алтын сақа", "Түлкі, тасбақа, кене", "Бір үзім нан". "Қожанасырдың хикаялары", мысалы, "Ер-азамат екі сөйлемес болар"; білім, еңбек туралы мақал-мәтелдер. Жаңылтпаш пен жұмбақтар;

2) ХІХ ғасырдағы қазақ әдебиеті: Ш.Құдайбердиев "Жаз келер", "Ақылшыл торғай", М. Сұлтанқожаұлы "Артық қой халыққа қылған бір әділ іс" өлеңі, "Жолдас болсаң жақсымен"-үзіндісі, Ы.Алтынсарин "Тазша бала" Ж.Аймауытов "Қыс", "Жаз келді". "Жазғытұрым";

3) ХХ ғасырдағы қазақ әдебиеті: С.Мұратбеков "Жусан иісі" әңгімесі; О.Бөкей "Тортай мінер ақбоз ат" әңгімесі; Т. Жароков "Ауыл күзі" өлеңі, М. Қабанбай "Бауыр" әңгімесі. І. Жансүгіров "Қара бауыр". С. Сейфуллин "Жер қазғандар", "Көкшетау", М. Мақатаев "Жасыл бағым жайнаған". Ж. Бөдеш "Қандай жақсы" С. Бегалин "Саяхатшылар" өлеңі, "Жас бұтақ", "Мектеп бағында" әңгімелері, Ә. Шәріпова "Партизан қызы". Ж.Жабаев "Атамның әлди", "Балаларға";

4) заманауи қазақ әдебиеті: З.Наурызбаева, Л. Калаус "Алтын тостаған іздеу. Бату және оның достарының оқиғалары". С. Дуйсенбиев "Алматының апорты" әңгіме. Н. Айтов "Отан";

5) әлем әдебиеті: М.Ю.Лермонтов "Ақ желкен" "Бородино", И.А.Крылов "Қарға мен түлкі", "Піл мен қанден", Л.Н.Толстой "Қасқыр күшігін қалай үйретеді", "Жел неден пайда болады?", А.С. Пушкин "Бұлт". Г.Х. Андерсен "Түйме қыз" ертегісі. М.Пришвин "Сәуір күні", "Серуен". Д. Лондон "Әппақ тыныштық".

26. 9-сыныпқа арналған "Оқу және тіл дамыту" пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: басылымдардағы шағын (газет, журнал) мақалаларды түсіну; шығарманың негізгі идеясын түсіну; мәтіндегі абзацтың рөлін түсіну; күрделі сөздерді түсіну; аудио және видео таспаға жазылған балаларға арналған шығармаларды тыңдау, неізгі ойын түсіну; өз бетімен әдеби шығармалардағы кейіпкерлердің сөздерін рөлге бөліп оқу, сахналау;

2) оқылым: орфоэпиялық норманы және негізгі ерекшеліктерді сақтап әдеби шығармаларды оқу; жоспар құру, жоспар бойынша мазмұнын айту; сыныптан тыс газет, журнал, қолжетімді шағын шығармаларды оқу; тақпақтар мен прозалық үзінді жаттау; қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату; балаларға арналған кітаптарды, газет, журналдардан мақалаларды өзбетімен оқу;

3) тілдесу: мәтінмен жұмыс істеу кезінде әңгіменің негізгі құрылымын сақтау (кіріспе, негізгі бөлім, қорытынды) логикалық кезектілігін сақтап, себепті - салдарын ашу, тілдің лексикалық грамматикалық құралдарын дұрыс қолдану; басталған әңгімені жалғастыру; қысқа ертегі, әңгімелердің мазмұнын айту; күнделікті тұрмысқа, оқуға, қатынасқа қатысты жағдаяттарда қарым-қатынас жасап сөйлесу, сұрақ қою, диалогті қолдау; мәтіннің атауын талқылау және алғашқы бөлігін тыңдау арқылы көтерілетін мәселені болжау.

27. 9-сынып бойынша оқу пәнінен оқылатын шығармалар:

1) халық ауыз әдебиеті: қиял-ғажайып ертегілер: "Алтын мүйізді киік", "Молда, ұста, тігінші", "Керқұла атты Кендебай" ертегісі. Алдар көсе жайындағы аңыздар, мысалы "Алдар көсе мен шық бермес Шығайбай". Елдік туралы мақал-мәтелдер. Өнер-білім турлы мақал-мәтелдер. Жаңылтпаш пен жұмбақтар. Өтірік өлеңдер;

2) XIX ғасырдағы қазақ әдебиеті: Абай Құнанбайұлы "Мен жазбаймын өлеңді ермек үшін", "Сабырсыз, арсыз, еріншек" өлеңдері, қара сөздері: "Бірінші сөз", "Жетінші сөз", "Отыз бірінші сөз". Шәкәрім Құдайберді ұлы "Ұлыстың ұлы күнінде";

3) XX ғасырдағы қазақ әдебиеті: М.Дулатов "Оқымысты бала", "Мектептен". Б.Майлин "Наурыз", Ж.Жабаев "Июнь жарлығы", "Шәкірт балаларға". Б.Соқпақбаев "Менің атым Қожа"; Н.Ақыш "Қиырдан келген көгершін". С.Мұқанов "Батыр қыз", "Бақташының баласы" С.Бегалин "Ойламаған жүріс", "Ұрыншақ", М.Әуезов "Қараш-қараш оқиғасы" (үзіндісі), С.Сарғасқаев "Сұлутөрде достар көп" Е.Өтетілеуов "Ана тілегі", "Алтай";

4) заманауи қазақ әдебиеті: М. Шаханов "Нарынқұм зауалы"; Е.Жүніс "Менің атым -Тәуелсіздік" өлеңі, К.Салықов "Астана - азияның ару қызы", М.Әлімбаев "Ана тілі", " Сен ортақ дастарқансың бәрімізге";

5) әлем әдебиеті: Н.А.Некрасов "Мазай атай мен қояндар", А.Пушкин "Қысқы кеш", И.А.Крылов "Ат пен есек", Л.Н.Толстой "Өртсөндіргіш иттер", "Филипок", " Мюнхаузен хикаялары" неміс ертегісі, "Көлеңке сатып алған жігіт" корей халық ертегісі.

28. 10-сыныпқа арналған "Оқу және тіл дамыту" пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: мәтіннің мазмұнын толық айту; газет, журнал, мақалаларындағы қазақ тіліндегі дыбыстардың айтылу нормасын, интонациясын сақтап, саналы оқып түсіну, сұраққа жауап беру; қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату; оқыған кітаптар, газет, журналдағы мақалаларға пікір құрастыру; ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану;

2) оқылым: орфоэпиялық норманы және негізгі ерекшеліктерді сақтап әдеби шығармаларды оқу; жоспар құру, жоспар бойынша мазмұнын айту; сыныптан тыс газет , журнал, қолжетімді шағын шығармаларды оқу; тақпақтар мен прозалық үзінді жаттау; қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату; балаларға арналған кітаптарды, газет, журналдардан мақалаларды өзбетімен оқу;

3) тілдесу: диалог, монолог құрастыру; әртүрлі жағдаяттар жағдайында сөйлеу мәдениетін сақтап диалогке, әңгімеге қатысу, сұрақ қою; өз ойын түсінікті, толық жеткізу; мәтіннің басты кейіпкерлерін өзбетімен сипаттау; қысқа әңгіме, ертегілердің, тақпақ, өлеңдердің мазмұнын айту; мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқығаның дамуы мен аяқталуын болжау.

29.10-сынып бойынша оқу пәнінен оқылатын шығармалар:

1) халық ауыз әдебиеті: Асан қайғы "Асан қайғының жерге айтқан сыны" аңызы; " Қобыланды батыр" жыры; Қиял-ғажайып ертегілер: "Достық", "Үш батыр", "Ішкі сұлулық пен сыртқы сұлулық" әңгімесі, Батырлық, ерлік туралы мақал-мәтелдер. Адамгершілікке байланысты мақал-мәтелдер. Жаңылтпаш пен жұмбақтар. Өтірік өлеңдер;

2) XIX ғасырдағы қазақ әдебиеті:Ы. Алтынсарин "Өсиет өлеңдер", "Әй жігіттер". Ш.Құдайбердіұлы "Еңлік-Кебек" дастаны, "Жастарға" өлеңі;

3) XX ғасырдағы қазақ әдебиеті: Ж. Аймауытов "Ұран", "Ұршық". М.Әуезов "Көксерек", М. Хакімжанова "Мәншүк", С.Бaqбергенoвтің "Талғат" повесі (үзінділер). Б.Момышұлы "Ұшқан ұя" әңгімесі, С.Бегалин"Жершіл шымшық", "Бес батыр", "Бала Шоқан (Мүсінші мысық)" әңгімелері.

Ж.Жабаев "Ленинградтық өрендерім", "Жастық жыры". С.Мұқанов "Бақташының баласы" ("Жаралы құлын").С. Сарғасқаев "Тәмпіш қара" (үзіндісі).Ш. Мұртаза "Интернат наны". Сағынғали Сейітов "Науан Наурыз, армысың!";

4) заманауи қазақ әдебиеті: М. Шаханов "Желтоқсан алаңы". Қ. Сарин "Тәуелсіздік", "Астана". Е.Жүніс "Астана метаморфозасы" (үзінді).

М.Қаназов "Жер кіндігі". Н.Айтов "Қазағым". Ф.Тайтелиев "Өмір жаңғырығы", "Құнды сурет" өсиет әңгімелер;

5) әлем әдебиеті: А.С.Пушкин "Ескерткіш"; М.Шолохов "Адамның тағдыры". Джек Лондон "Мексика ұлы" әңгімесі. Л.Н. Толстой "Балалық шақ". (үзінділері), "Федотка", М.Пришвин "Батпақ". В.Осеева "Васек Трубачев және оның жолдастары".

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

30. Бағдарламада оқу мақсаттары төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді; кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан сөйлеу әрекеттерінің ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді, мысалы, 5.5.1.1 кодында "5" - сынып; "5.1" - дағдылар; "1" - оқу мақсатының реттік нөмірі.

31. Оқыту мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

1) тыңдалым және айтылым:

1-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1.1 Ақпаратты түсіну	5.1.1.1 жеңіл мәтіндердің жалпы мазмұнын түсіну 5.1.1.2 аудио таспаға жазылған шағын шығармаларды түсіну	6.1.1.1 мәтіннің негізгі мағынасын түсіну 6.1.1.2 аудио таспаға жазылған әртүрлі жанрдағы шағын мәтінді естіп, мазмұнын түсіну	7.1.1.1 карапайым әдеби мәтіндерді тыңдау, түсіну 7.1.1.2 аудио және видео таспаға жазылған сөйлемдердің түрін интонациясын а байланысты ажырату	8.1.1.1 мәтіннің негізгі мағынасын түсіну, анықтау 8.1.1.2 аудио және видео таспаға жазылған балаларға арналған шығармаларды тыңдау. Неізгі ойын түсіну	9.1.1.1 басылымдардағы шағын (газет, журнал) мақалаларды түсіну 9.1.1.2 шығарманың негізгі идеясын түсіну 9.1.1.3 мәтіндегі абзацтың рөлін түсіну 9.1.1.4 күрделі сөздерді түсіну 9.1.1.5 аудио және видео таспаға жазылған балаларға	10.1.1.1 естіген мәтіндердің негізгі мазмұнын түсіну 10.1.1.2 аудио және видео таспаға жазылған әртүрлі жанрдағы материалды тыңдау. Түсіну. Қысқаша

					арналған шығармаларды тыңдау. Негізгі ойын түсіну	негізгі ойын жеткізу
1.2 Мәтіннен ақпаратты анықтау	5.1.2.1 мәтіннің мазмұны бойынша негізгі сұрақтарға жауап беру 5.1.2.2 мәтінде түсініксіз сөздер мен сөйлемдерді табу; астарлы сөздерді қолдану 5.1.2.3 мәтіндегі сөздер мен сөйлемдерді қолдану 5.1.2.4 кейіпкерлерді, оқиғаларды, табиғат көріністерін сипаттайтын сөздер мен сөйлемдерді іріктеу	6.1.2.1 мәтіндегі жаңа сөздерді тауып, мағынасын түсіну 6.1.1.2 сұраққа өздігінен жауап бергенде жаңа сөздерді қолдануға үйрету 6.1.1.3 түсініксіз сөздерді табу 6.1.2.4 мағынасы ұқсас және қарама-қармы мәнделс сөздерді іріктеу	7.1.2.1 басты кейіпкерлердің сипатын, іс-әрекетін тауып, көрсету 7.1.2.2 мағынасы ұқсас және қарама-қармы мәнделс сөздерді іріктеу	8.1.2.1 мәтіндегі сөз мағынасының ерекшеліктерін ажырату 8.1.2.2 мұғалімнің көмегімен кейіпкерлерге мінездеме беру 8.1.2.3 кейіпкерлердің мінез-құлығының ерекшеліктерін мәтіннен мысал келтіріп, сипаттап беру 8.1.2.4 мәтіннің мазмұнын жоспар бойынша, толық, қысқа, теріп айту	9.1.2.1 жаңа сөздердің мағынасын меңгеру	10.1.2.1 шығарманың мазмұнын түсініп керекті ақпаратты анықтау
1.3 Негізгі ойды анықтау	5.1.3.1 мұғалімнің көмегімен көркем шығарманың негізгі ойын анықтау 5.1.3.2 мұғалімнің көмегімен кейіпкерлердің қылықтарына деген көзқарастарын анықтау	6.1.3.1 шығарманың және оның бөліктерінің негізгі ойын анықтау	7.1.3.1 шығарманың негізгі ойын анықтау	8.1.3.1 шығарманың негізгі идеясын анықтау	9.1.3.1 шығарманың негізгі мағынасын анықтау	10.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау
	5.1.4.1	6.1.4.1		8.1.4.1		

1.4 Сахналау және драмалау	мұғалімнің көмегімен әдеби шығарманың кейіпкерін бейнелеу 5.1.4.2 кейіпкерлердің түрлі эмоциялық жағдайын көрсету 5.1.4.3 ертегілерді сахналауға қатысу	мұғалімнің көмегімен әдеби шығарманың кейіпкерін бейнелеу 6.1.4.2 кейіпкерлердің түрлі эмоциялық жағдайын көрсету 6.1.4.3 шағын шығармаларды сахналауға қатысу	7.1.4.1 әдеби шығарманың кейіпкерін бейнелеу 7.1.4.2 кейіпкерлердің түрлі эмоциялық жағдайын көрсету	әдеби шығармалардағы кейіпкерлердің сөздерін рөлге бөліп оқу 8.1.4.2 өз бетімен әдеби шығармалардағы кейіпкерлердің сөздерін рөлге бөліп оқу	9.1.4.1 өз бетімен әдеби шығармалардағы кейіпкерлердің сөздерін рөлге бөліп оқу, сахналау	10.1.4.1 өз бетімен әдеби шығармалардағы сахналау
-------------------------------------	---	--	---	---	---	---

2) ОҚЫЛЫМ:

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
2.1 Оқылым стратегияларын қолдану	5.2.1.1 әдеби сөздің нормаларын сақтай отырып саналы түрде тұтас сөздермен дауыстап дұрыс оқу 5.2.1.2 мәнерлеп оқу: мәтіннің мазмұны мен мағынасына сәйкес интонация мен сөз қарқынын сақтау (кідіріс, логикалық ойлау дауыс сарыны) 5.2.1.3 рөлге бөлініп оқу ("драматизация") 5.2.1.4 іштей оқу негізінде	6.2.1.1 шағын ертегі, тақпақ, мәтіндерді мәнерлеп, дұрыс, интонациясын сақтап, тыныс белгілеріне тоқтап оқып, негізгі мазмұнын түсіну 6.2.1.2 әдеби сөздің нормаларын сақтай отырып саналы түрде дауыстап дұрыс оқу 6.2.1.3 іштей оқу 6.2.1.4 алдын ала берілген	7.2.1.1 әдеби шығармаларынан қысқа үзінділерді интонацияларын сақтап, мәнерлеп саналы түрде оқу 7.2.1.2 оқу техникасын, тыныс белгілеріне сәйкес келмейтін	8.2.1.1 қазақ тілі орфоэпиясының нормаларын сақтай отырып оқу 8.2.1.2 әдеби шығармаларды саналы түрде оқу	9.2.1.1 орфоэпиялық норманы және негізгі ерекшеліктерді сақтап әдеби шығармаларды оқуын жетілдіру 9.2.1.2 жоспар құру, жоспар бойынша мазмұнын айту 9.2.1.3 сыныптан тыс газет, журнал, мақалаларындағы қазақ	10.2.1.1 оқу процесінің техникалық және мазмұндық жағын жетілдіру 10.2.1.2 мәтіннің мазмұнын толық айту 10.2.1.3 газет, журнал, мақалаларындағы қазақ

	<p>әртүрлі тапсырмаларды орындау</p> <p>5.2.1.5 жеңіл әңгімелерді өзбетімен оқу</p> <p>5.2.1.6 мұғалімнің тапсырмаларын орындау (қойылған сұраққа жауаптабу, мазмұндауға, мәнерлеп оқуға дайындалу)</p> <p>5.2.1.7 тақпақтар жаттау жатқа 6-8 тақпақ білу</p>	<p>тапсырмаларды орындау мақсатымен (мәнерлеп оқуға дайындалу, сұрақтар бойынша белгіленген бөліктерін анықтау, мазмұндауға дайындалу)</p> <p>6.2.1.5 тақпақтар жаттау. жатқа 8-10 тақпақ білу</p>	<p>логикалық кідірістерді сақтау дағдыларын жетілдіру</p> <p>7.2.1.3 тақпақтар жаттау; жатқа 10 тақпақ білу</p>	<p>8.2.1.3 тақпақтар мен прозалық үзінді жаттау. жатқа 10 тақпақ білу</p>	<p>шағын шығармаларды оқу;</p> <p>9.2.1.4 тақпақтар мен прозалық үзінді жаттау; жатқа 10 тақпақ және 2 прозалық үзінді білу</p>	<p>тіліндегі дыбыстардың айтылу нормасын, интонациясын сақтап, саналы оқып түсіну, сұраққа жауап беру</p>
<p>2.2 Мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату</p>	<p>5.2.2.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың түрін анықтау</p>	<p>6.2.2.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың түрін анықтау және өз таңдауын дәлелдеу</p>	<p>7.2.2.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың түрін анықтау және өз таңдауын дәлелдеу</p>	<p>8.2.2.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктері н ажырату</p>	<p>9.2.2.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктері н ажырату</p>	<p>10.2.2.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктері н ажырату</p>
	<p>5.2.3.1 білім алушылардың оқырман дербестігін қалыптастыру</p> <p>5.2.3.2 мұғалім берген тақырып бойынша тәрбиеші көмегімен мектеп кітапханасынан кітап таңдау</p>	<p>6.2.3.1 балалар көркем әдебиетін, балаларға арналған газет, журналдарды жүйелі түрде оқу</p> <p>6.2.3.2 мұғалім берген форма бойынша сыныптан тыс оқудың күнделігін немесе</p>	<p>7.2.3.1 жазушылардың өмірінен негізгі ақпараттарды білу</p> <p>7.2.3.2 мектеп кітапханадан кітаптар алып оқу</p> <p>7.2.3.3 балаларға арналған</p>	<p>8.2.3.1 балаларға арналған кітаптарды, газет, журналдардан мақалаларды өзбетімен оқу</p> <p>8.2.3.2 оқыған кітаптарды, мақалаларды талқылау</p> <p>8.2.3.3</p>	<p>9.2.3.1 балаларға арналған кітаптарды, газет, журналдардан мақалаларды өзбетімен оқу</p> <p>9.2.3.2</p>	<p>10.2.3.1 оқыған кітаптар,</p>

2.3 Сыныптан тыс оқу	5.2.3.3 оқыған материалдар бойынша әңгімелесу 5.2.3.4 қызықты үзінділер оқу және мазмұндау 5.2.3.5 оқыған кітаптарға ұжыммен шағын пікір құрастыру 5.2.3.6 мұғалімнің қалауы бойынша сыныптан тыс оқуын бақылайтын карточкалары н талдау	стендісін жүргізу 6.2.3.3 оқыған шығарманы талқылау 6.2.3.4 оқыған кітаптарға ұжыммен шағын пікір құрастыру 6.2.3.5 мұғалімнің тапсырмасы бойынша оқыған мәтінді ба с кейіпкерлерді атау және оларға деген өз көзқарасын білдіру	газет, журналдардан шағын мақалаларды өзбетімен оқу 7.2.3.4 мұғалімнің көмегімен пікірлер құрастыру 7.2.3.5 шығарманың негізгі ойын жеткізе білу 7.2.3.6 кейіпкерлердің қылықтарын бағалай білу	кітапқа пікір құрастыру 8.2.3.4 талқылау мақсатымен бір тақырыпта мерзімді баспа сөздегі мақалаларды оқу 8.2.3.5 мұғалімнің көмегімен талқыланып жатқан оқиғаны бағалау 8.2.3.6 сыныптан тыс оқудың күнделігін жүргізу	оқыған кітаптарды, мақалаларды талқылау 9.2.3.3 оқыған кітаптар, газет, журналдағы мақалаларға пікір құрастыру 9.2.3.4 сыныптан тыс оқудың күнделігін жүргізу	газет, журналдағы мақалаларға пікір құрастыру 10.2.3.2 сыныптан тыс оқудың күнделігін жүргізу
2.4 Өртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	5.4.2.1 мұғалімнің көмегімен сөздіктен қажетті ақпаратты ала білу	6.4.2.1 мұғалімнің көмегімен балаларға арналған газет-журналд ардан қажетті ақпаратты ала білу	7.4.2.1 мұғалімнің көмегімен балаларға арналған газет-журналд ардан, сөздіктерден қажетті ақпараттарды алу	8.4.2.1 мұғалімнің көмегімен энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналд ардан қажетті ақпараттарды алу	9.4.2.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналд ар, оқулықтардан деректерді алу	10.4.2.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналд ар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану

3) тілдесу:

3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
5.3.1.1 мәтін, суреттердің мазмұны			7.3.1.1 көрнекілік, рөлдік ойындар, жағдаяттар бойынша: сұрақтарға,	8.3.1.1 қатынас мақсатын (хабарлау, түсіндіру, сұрау, ой бөлісу) жағдайын (көңілді, көтеріңкі, сабырлы)	9.3.1.1 диалог, монолог құру 9.3.1.2 мәтінмен жұмыс істеу кезінде	10.3.1.1 диалогтық, монологтық сөйлеу құрастыру 10.3.1.2 өртүрлі жағдаяттар жағдайында сөйлеу мәдениетін

<p>3.1 Қарым-қатын астық дағдыларын дамыту</p>	<p>бойынша қойылған: сұрақтарға қарапайым үлгілерді пайдаланып жауап беру, сөйлесу 5.3.1.2 сюжетті - рөлдік ойындар арқылы диалогтық және монологтік сөйлеуін дамыту 5.3.1.3 тақырыптық диалогтар құру. құрастырған диалогтың мағынасын дұрыс түсіну 5.3.1.4 сөйлем түрлерінің айтылу интонациясын а көңіл бөлу, еліктеу 5.3.1.5 коммуникати втік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы, диалогқа даярлықсыз катысу (мұғалімнің басшылығым ен)</p>	<p>6.3.1.1 мәтін, сурет, ертегі, іс-әрекеттер бойынша үлгілерді пайдаланып сұрақтарға жауап қайтару, әңгімелесу 6.3.1.2 таныс заттардың басты белгілерін анықтап, сипаттау; сұраққа толық жауап беру, жауапты кеңейту, өздігінен сұрақ қоя білу 6.3.1.3 коммуника тивтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы, диалогқа даярлықсыз катысу</p>	<p>үлгілерге сүйеніп, диалогтік сөйлеге катысу 7.3.1.2 берілген сөйлеу үлгілері бойынша диалогтар құру 7.3.1.3 шағын мазмұндама, құрастыру (тірек сөздер, ретсіз сөйлемдер, сурет бойынша) 7.3.1.4 әртүрлі жағдаяттарда сөйлеу мәдениетін сақтап, диалогтық сөйлеуге катысу 7.3.1.5 тақырыптарға сай тақпақ, жұмбақ жаттау, мазмұнын ауызша айтып беру 7.3.1.6 коммуника тивтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы, диалогқа даярлықсыз катысу, өз пікірін білдіру</p>	<p>ескере отырып, әңгімеге, диалогке катысу 8.3.1.2 сөйлеу тәртібін сақтау: сөйлесіп тұрған адамды тыңдау, орынды сұрақ қоя 8.3.1.3 өтілген және кім туралы? не туралы? не істедің? не істеп отырсың? не істейсің? не істедіңдер? сұрақтарына дұрыс жауап беріп, диалогтық сөйлеуге катысу 8.3.1.4 мұғалімнің басшылығым ен немесе өздігінен бірігіп құрастырған жоспар бойынша шағын көлемде мазмұндама құрастыру 8.3.1.5 коммуникати втік жағдаятқа сай ресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып,</p>	<p>әңгіменің негізгі құрылымын сақтау (кіріспе, негізгі бөлім, қорытынды) логикалық кезектілігін сақтап, себепті - салдарын ашу , тілдің лексикалық грамматикалы қ құралдарын дұрыс қолдану 9.3.1.3 басталған әңгімені жалғастыру 9.3.1.4 қысқа ертегі, әңгімелердің мазмұнын айту 9.3.1.5 күнделікті тұрмысқа, оқуға, қатынасқа катысты жағдаяттарда қарым-қатына с жасап сөйлесу, сұрақ қоя, диалогті қолдау; 9.3.1.6 коммуникати втік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды- экспрессивті сөздерді еркін қолданып, диалогке катысу</p>	<p>сақтап диалогке, әңгімеге катысу, сұрақ қоя 10.3.1.3 өз ойын түсінікті, толық жеткізу 10.3.1.4 мәтіннің басты кейіпкерлерін өзбетімен сипаттау 10.3.1.5 қысқа әңгіме, ертегілердің, тақпақ, өлеңдердің мазмұнын айту 10.3.1.7 сөйлем түрлерінің айтылу интонациясын а көңіл бөлу, еліктеу 10.3.1.8 коммуникати втік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монологта өз ойын дәлелді,</p>
--	---	---	--	--	--	---

				диалогқа қатысу, ойын анық жеткізу		жүйелі жеткізу
3.2 Жағдаятты болжау	5.3.2.1 мәтіндегі суреттер арқылы жағдаятты әрі қарай болжау	6.3.2.1 тақырып және бастамасы бойынша жағдаятты әрі қарай болжау	7.3.2.1 шығарма кейіпкерлерінің әрекеттері, сипаттамалары және оқиғалар арқылы жағдаятты әрі қарай болжау	8.3.2.1 тірек сөздер мен ұсынылған иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау	9.3.2.1 мәтіннің атауын талқылау және алғашқы бөлігін тыңдау арқылы көтерілетін мәселені болжау	10.3.2.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау

32. Осы Бағдарлама жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Оқу және тіл дамыту" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

33. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған 5-10 сыныптар үшін "Оқу және тіл дамыту" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Оқу және тіл дамыту" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

1-кесте

Лексикалық тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаты
1-тоқсан			
Халық ауыз әдебиеті	1. Тыңдалым және айтылым	1.1 ақпаратты түсіну	5.1.1.1 жеңіл мәтіндердің жалпы мазмұнын түсіну
		1.2 мәтіннен ақпаратты анықтау	5.1.2.1 мәтіннің мазмұны бойынша негізгі сұрақтарға жауап беру
		1.3 негізгі ойды анықтау	5.1.3.1 мұғалімнің көмегімен көркем шығарманың негізгі ойын анықтау
			5.1.4.1 мұғалімнің көмегімен әдеби

		1.4 сахналау және драмалау	шығарманың кейіпкерін бейнелеу
Туған табиғат көріністері (жаз, күз)	2. Оқылым	2.1 оқылым стратегияларын қолдану	5.2.1.1 әдеби сөздің нормаларын сақтай отырып саналы түрде тұтас сөздермен дауыстап дұрыс оқу;
		2.3 сыныптан тыс оқу	5.2.3.1 білім алушылардың оқырман дербестігін қалыптастыру
		2.4 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	5.4.2.1 мұғалімнің көмегімен сөздіктен қажетті ақпаратты ала білу
Менің достарым	3. Тілдесу	3.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	5.3.1.1 мәтін, суреттердің мазмұны бойынша қойылған: сұрақтарға қарапайым үлгілерді пайдаланып жауап беру, сөйлесу
2-тоқсан			
Менің Қазақстаным	1. Тыңдалым және айтылым	1.1 ақпаратты түсіну	5.1.1.1 жеңіл мәтіндердің жалпы мазмұнын түсіну
		1.2 мәтіннен ақпаратты анықтау	5.1.2.2 мәтінде түсініксіз сөздер мен сөйлемдерді табу
		1.3 негізгі ойды анықтау	5.1.3.1 мұғалімнің көмегімен көркем шығарманың негізгі ойын анықтау
		1.4 сахналау және драмалау	5.1.4.1 мұғалімнің көмегімен әдеби шығарманың кейіпкерін бейнелеу
	2. Оқылым	2.1 оқылым стратегияларын қолдану	5.2.1.2 мәнерлеп оқу: мәтіннің мазмұны мен мағынасына сәйкес интонация мен сөз қарқынын сақтау (кідіріс, логикалық ойлау дауыс сарыны)
		2.2 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	5.2.2.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың түрін анықтау
		2.3 сыныптан тыс оқу	5.2.3.1 білім алушылардың оқырман дербестігін қалыптастыру
			5.4.2.1 мұғалімнің көмегімен сөздіктен

		2.4 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	қажетті ақпаратты ала білу
Туған табиғат көріністері (қыс)	3. Тілдесу	3.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	5.3.1.1 мәтін, суреттердің мазмұны бойынша қойылған: сұрақтарға қарапайым үлгілерді пайдаланып жауап беру, сөйлесу
		3.2 жағдаятты болжау	5.3.2.1 мәтіндегі суреттер арқылы жағдаятты әрі қарай болжау
3-тоқсан			
Жануарлар туралы Туған табиғат көріністері (қыс)	1. Тыңдалым және айтылым	1.1 ақпаратты түсіну	5.1.1.2 аудио таспаға жазылған шағын шығармаларды түсіну
		1.2 мәтіннен ақпаратты анықтау	5.1.2.2 мәтінде түсініксіз сөздер мен сөйлемдерді табу; астарлы сөздерді қолдану
		1.3 негізгі ойды анықтау	5.1.3.2 мұғалімнің көмегімен кейіпкерлердің қылықтарына деген көзқарастарын анықтау
		1.4 сахналау және драмалау	5.1.4.1 мұғалімнің көмегімен әдеби шығарманың кейіпкерін бейнелеу 5.1.4.2 кейіпкерлердің түрлі эмоциялық жағдайын көрсету
	2. Оқылым	2.1 оқылым стратегияларын қолдану	5.2.1.3 рөлге бөлініп оқу ("драматизация") 5.2.1.4 іштей оқу негізінде әртүрлі тапсырмаларды орындау
		2.2 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	5.2.2.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың түрін анықтау
		2.3 сыныптан тыс оқу	5.2.3.2 мұғалім берген тақырып бойынша тәрбиеші көмегімен мектеп кітапханасынан кітап таңдау 5.2.3.3 оқыған материалдар бойынша әңгімелесу

		2.4 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	5.4.2.1 мұғалімнің көмегімен сөздіктен қажетті ақпаратты ала біл
Туған табиғат көріністері (көктем)	3. Тілдесу	3.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	5.3.1.2 сюжетті - рөлдік ойындар арқылы диалогтық және монологтық сөйлеуін дамыту; 5.3.1.3 тақырыптық диалогтар құру. Құрастырған диалогтың мағынасын дұрыс түсіну
		3.2 жағдаятты болжау	5.3.2.1 мәтіндегі суреттер арқылы жағдаятты әрі қарай болжау
4-тоқсан			
Жақсылыққа асығындар	1. Тыңдалым және айтылым	1.1 ақпаратты түсіну	5.1.1.2 аудио таспаға жазылған шағын шығармаларды түсіну.
		1.2 мәтіннен ақпаратты анықтау	5.2.1.5 жеңіл әңгімелерді өзбетімен оқу. 5.2.1.6 мұғалімнің тапсырмаларын орындау (қойылған сұраққа жауап табу, мазмұндауға, мәнерлеп оқуға дайындалу) 5.2.1.7 тақпақтар жаттау, жатқа 6-8 тақпақ білу
		1.3 негізгі ойды анықтау	5.1.3.1 мұғалімнің көмегімен көркем шығарманың негізгі ойын анықтау 5.1.3.2 мұғалімнің көмегімен кейіпкерлердің қылықтарына деген көзқарастарын анықтау
Туған табиғат көріністері (көктем)		1.4 сахналау және драмалау	5.1.4.2 кейіпкерлердің түрлі эмоциялық жағдайын көрсету 5.1.4.3 ертегілерді сахналауға қатысу
		2.1 оқылым стратегияларын қолдану	5.2.1.6 мұғалімнің тапсырмаларын орындау (қойылған сұраққа жауап табу, мазмұндауға, мәнерлеп оқуға дайындалу) 5.2.1.7 тақпақтар жаттау, жатқа 6-8 тақпақ білу

Туған табиғат көріністері (жаз)	2. Оқылым	2.2 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	5.2.2.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың түрін анықтау
		2.3 сыныптан тыс оқу	5.2.3.4 қызықты үзінділер оқу және мазмұндау 5.2.3.5 оқыған кітаптарға ұжыммен шағын пікір құрастыру 5.2.3.6 мұғалімнің қалауы бойынша сыныптан тыс оқуын бақылайтын карточкаларын талдау
		2.4 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	5.4.2.1 мұғалімнің көмегімен сөздіктен қажетті ақпаратты ала білу
	3. Тілдесу	3.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	5.3.1.4 сөйлем түрлерінің айтылу интонациясына көңіл бөлу, еліктеу 5.3.1.5 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы, диалогке қатысу (мұғалімнің басшылығымен)
		3.2 жағдаятты болжау	5.3.2.1 мәтіндегі суреттер арқылы жағдаятты әрі қарай болжау

2) 6-сынып:

2-кесте

Лексикалық тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаты
1-тоқсан			
Халық ауыз әдебиеті	1. Тыңдалым және айтылым	1.1 ақпаратты түсіну	6.1.1.1 мәтіннің негізгі мағынасын түсіну
		1.2 мәтіннен ақпаратты анықтау	6.1.2.1 мәтіндегі жаңа сөздерді тауып, мағынасын түсіну;
		1.3 негізгі ойды анықтау	6.1.3.1 шығарманың және оның бөліктерінің негізгі ойын анықтау
		1.4 сахналау және драмалау	6.1.4.1 мұғалімнің көмегімен әдеби шығарманың кейіпкерін бейнелеу
		2.1 оқылым стратегияларын қолдану	6.2.1.1 шағын ертегі, тақпақ, мәтіндерді мәнерлеп, дұрыс, интонациясын сақтап, тыныс белгілеріне тоқтап

Туған табиғат көріністері (күз)	2. Оқылым		оқып, негізгі мазмұнын түсіну
		2.2 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	6.2.2.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың түрін анықтау және өз таңдауын дәлелдеу
		2.3 сыныптан тыс оқу	6.2.3.1 балалар көркем әдебиетін, балаларға арналған газет, журналдарды жүйелі түрде оқу
		2.4 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	6.4.2.1 мұғалімнің көмегімен балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
Менің достарым	3. Тілдесу	3.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	6.3.1.1 мәтін, сурет, ертегі, іс-әрекеттер бойынша үлгілерді пайдаланып сұрақтарға жауап қайтару, әңгімелесу
2-тоқсан			
Менің Қазақстаным	1. Тыңдалым және айтылым	1.1 ақпаратты түсіну	6.1.1.1 мәтіннің негізгі мағынасын түсіну
		1.2 мәтіннен ақпаратты анықтау	6.1.1.2 сұраққа өздігінен жауап бергенде жаңа сөздерді қолдануға үйрету
		1.3 негізгі ойды анықтау	6.1.3.1 шығарманың және оның бөліктерінің негізгі ойын анықтау
		1.4 сахналау және драмалау	6.1.4.2 кейіпкерлердің түрлі эмоциялық жағдайын көрсету
	2. Оқылым	2.1 оқылым стратегияларын қолдану	6.2.1.2 әдеби сөздің нормаларын сақтай отырып саналы түрде дауыстап дұрыс оқу
		2.2 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	6.2.2.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың түрін анықтау және өз таңдауын дәлелдеу
		2.3 сыныптан тыс оқу	6.2.3.2 мұғалім берген форма бойынша сыныптан тыс оқудың күнделігін немесе стендісін жүргізу

		2.4 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	6.4.2.1 мұғалімнің көмегімен балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
Туған табиғат көріністері (қыс)	3. Тілдесу	3.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	6.3.1.2 таныс заттардың басты белгілерін анықтап, сипаттау; сұраққа толық жауап беру, жауапты кеңейту, өздігінен сұрақ қоя білу
		3.2 жағдаятты болжау	6.3.2.1 тақырып және бастамасы бойынша жағдаятты әрі қарай болжау
3-тоқсан			
Жануарлар әлемі	1. Тыңдалым және айтылым	1.1 ақпаратты түсіну	6.1.1.2 аудио таспаға жазылған әртүрлі жанырдағы шағын мәтінді естіп, мазмұнын түсіну
		1.2 мәтіннен ақпаратты анықтау	6.1.1.2 сұраққа өздігінен жауап бергенде жаңа сөздерді қолдану 6.1.1.3 түсініксіз сөздерді табу
		1.3 негізгі ойды анықтау	6.1.3.1 шығарманың және оның бөліктерінің негізгі ойын анықтау
		1.4 сахналау және драмалау	6.1.4.3 шағын шығармаларды сахналауға қатысу
Туған табиғат көріністері (қыс)	2. Оқылым	2.1 оқылым стратегияларын қолдану	6.2.1.3 іштей оқу
		2.2 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	6.2.2.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың түрін анықтау және өз таңдауын дәлелдеу
		2.3 сыныптан тыс оқу	6.2.3.3 оқыған шығарманы талқылау 6.2.3.4 оқыған кітаптарға ұжыммен шағын пікір құрастыру
		2.4 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	6.4.2.1 мұғалімнің көмегімен балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу

Туған табиғат көріністері (көктем)	3. Тілдесу	3.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	6.3.1.2 таныс заттардың басты белгілерін анықтап , сипаттау; сұраққа толық жауап беру, жауапты кеңейту, өздігінен сұрақ қоя білу
		3.2 жағдаятты болжау	6.3.2.1 тақырып және бастамасы бойынша жағдаятты әрі қарай болжау
4-тоқсан			
Туған табиғат көріністері (көктем)	1. Тыңдалым және айтылым	1.1 ақпаратты түсіну	6.1.1.2 аудио таспаға жазылған әртүрлі жанырдағы шағын мәтінді естіп, мазмұнын түсіну
		1.2 мәтіннен ақпаратты анықтау	6.1.2.4 мағынасы ұқсас және қарама-қармы мәндес сөздерді іріктеу
		1.3 негізгі ойды анықтау	6.1.3.1 шығарманың және оның бөліктерінің негізгі ойын анықтау
		1.4 сахналау және драмалау	6.1.4.3 шағын шығармаларды сахналауға қатысу
Жақсылыққа асығындар Туған табиғат көріністері (жаз)	2. Оқылым	2.1 оқылым стратегияларын қолдану	6.2.1.4 алдын ала берілген тапсырмаларды орындау мақсатымен (мәнерлеп оқуға дайындалу, сұрақтар бойынша белгіленген бөліктерін анықтау, мазмұндауға дайындалу) 6.2.1.5 тақпақтар жаттау, жатқа 8-10 тақпақ білу
		2.2 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	6.2.2.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың түрін анықтау және өз таңдауын дәлелдеу
		2.3 сыныптан тыс оқу	6.2.3.5 мұғалімнің тапсырмасы бойынша оқыған мәтінді 6.2.3.6 бас кейіпкерлерді атау және оларға деген өз көзқарасын білдіру
		2.4 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	6.4.2.1 мұғалімнің көмегімен балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу

	3. Тілдесу	3.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	6.3.1.3 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы, диалогқа даярлықсыз қатысу
		3.2 жағдаятты болжау	6.3.2.1 тақырып және бастамасы бойынша жағдаятты әрі қарай болжау

3) 7-сынып:

3-кесте

Лексикалық тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаты
1-тоқсан			
Халық ауыз әдебиеті XIX ғасырдағы қазақ әдебиеті	1. Тыңдалым және айтылым	1.1 ақпаратты түсіну	7.1.1.1 қарапайым әдеби мәтіндерді тыңдау, түсіну
		1.2 мәтіннен ақпаратты анықтау	7.1.2.1 басты кейіпкерлердің сипатын, іс-әрекетін тауып, көрсету
		1.3 негізгі ойды анықтау	7.1.3.1 шығарманың негізгі ойын анықтау
		1.4 сахналау және драмалау	7.1.4.1 әдеби шығарманың кейіпкерін бейнелеу
	2. Оқылым	2.1 оқылым стратегияларын қолдану	7.2.1.1 әдеби шығармаларынан қысқа үзінділерді интонацияларын сақтап, мәнерлеп саналы түрде оқу
		2.2 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	7.2.2.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың түрін анықтау және өз таңдауын дәлелдеу
		2.3 сыныптан тыс оқу	7.2.3.1 жазушылардың өмірінен негізгі ақпараттарды білу
		2.4 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	7.4.2.1 мұғалімнің көмегімен балаларға арналған газет-журналдардан, сөздіктерден қажетті ақпараттарды алу
	3. Тілдесу	3.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	7.3.1.1 көрнекілік, рөлдік ойындар, жағдаяттар бойынша сұрақтарға, үлгілерге сүйеніп, диалогтік сөйлеуге қатысу

XIX ғасырдағы шетелдік әдебиеті	1. Тыңдалым және айтылым	1.1 ақпаратты түсіну	7.1.1.2 аудио және видео таспаға жазылған сөйлемдердің түрін интонациясына байланысты ажырату
		1.2 мәтіннен ақпаратты анықтау	7.1.2.1 басты кейіпкерлердің сипатын, іс-әрекетін тауып, көрсету
		1.3 негізгі ойды анықтау	7.1.3.1 шығарманың негізгі ойын анықтау
		1.4 сахналау және драмалау	7.1.4.1 әдеби шығарманың кейіпкерін бейнелеу
	2. Оқылым	2.1 оқылым стратегияларын қолдану	7.2.1.1 қазақ классиктерінің әдеби шығармаларынан қысқа үзінділерді интонацияларын сақтап, мәнерлеп саналы түрде оқу
		2.2 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	7.2.2.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың түрін анықтау және өз таңдауын дәлелдеу
		2.3 сыныптан тыс оқу	7.2.3.2 мектеп және аудандық кітапханадан кітаптар алып оқу
		2.4 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	7.4.2.1 мұғалімнің көмегімен балаларға арналған газет-журналдардан, сөздіктерден қажетті ақпараттарды алу
	3. Тілдесу	3.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	7.3.1.2 берілген сөйлеу үлгілері бойынша диалогтар құру
		3.2 жағдаятты болжау	7.3.2.1 шығарма кейіпкерлерінің әрекеттері, сипаттамалары және оқиғалар арқылы жағдаятты әрі қарай болжау

		1.1 ақпаратты түсіну	7.1.1.1 қарапайым әдеби мәтіндерді тындау, түсіну 7.1.1.2 аудио және видео таспаға жазылған сөйлемдердің түрін
--	--	----------------------	---

XX ғасырдағы қазақ әдебиеті	1. Тыңдалым және айтылым		интонациясына байланысты ажырату
		1.2 мәтіннен ақпаратты анықтау	7.1.2.1 басты кейіпкерлердің сипатын, іс-әрекетін тауып, көрсету 7.1.2.2 мағынасы ұқсас және қарама-қармы мәндес сөздерді іріктеу
		1.3 негізгі ойды анықтау	7.1.3.1 шығарманың негізгі ойын анықтау
		1.4 сахналау және драмалау	7.1.4.2 кейіпкерлердің түрлі эмоциялық жағдайын көрсету
Заманауи қазақ әдебиеті	2. Оқылым	2.1 оқылым стратегияларын қолдану	7.2.1.2 оқу техникасын, тыныс белгілеріне сәйкес келмейтін логикалық кідірістерді сақтау дағдыларын жетілдіру
		2.2 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	7.2.2.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың түрін анықтау және өз таңдауын дәлелдеу
		2.3 сыныптан тыс оқу	7.2.3.2 мектеп кітапханадан кітаптар алып оқу
		2.4 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	7.4.2.1 мұғалімнің көмегімен балаларға арналған газет-журналдардан, сөздіктерден қажетті ақпараттарды алу
	3. Тілдесу	3.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	7.3.1.3 шағын мазмұндама, құрастыру (тірек сөздер, ретсіз сөйлемдер, сурет бойынша) 7.3.1.4 әртүрлі жағдаяттарда сөйлеу мәдениетін сақтап, диалогтық сөйлеуге қатысу
		3.2 жағдаятты болжау	7.3.2.1 шығарма кейіпкерлерінің әрекеттері, сипаттамалары және оқиғалар арқылы жағдаятты әрі қарай болжау
4-тоқсан			

Әлем әдебиеті	1. Тыңдалым және айтылым	1.1 ақпаратты түсіну	7.1.3.1 шығарманың негізгі ойын анықтау
		1.2 мәтіннен ақпаратты анықтау	7.1.1.2 аудио және видео таспаға жазылған сөйлемдердің түрін интонациясына байланысты ажырату
		1.3 негізгі ойды анықтау	7.1.2.2 мағынасы ұқсас және қарама-қармы мәндес сөздерді іріктеу
		1.4 сахналау және драмалау	7.1.4.2 кейіпкерлердің түрлі эмоциялық жағдайын көрсету
	2. Оқылым	2.1 оқылым стратегияларын қолдану	7.2.1.3 тақпақтар жаттау, жатқа 10 тақпақ білу
		2.2 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	7.2.2.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың түрін анықтау және өз таңдауын дәлелдеу
		2.3 сыныптан тыс оқу	7.2.3.5 шығарманың негізгі ойын жеткізе білу 7.2.3.6 кейіпкерлердің қылықтарын бағалай білу
		2.4 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	7.4.2.1 мұғалімнің көмегімен балаларға арналған газет-журналдардан, сөздіктерден қажетті ақпараттарды алу
	3. Тілдесу	3.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	7.3.1.5 тақырыптарға сай тақпақ, жұмбақ жаттау, мазмұнын ауызша айтып беру 7.3.1.6 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру
		3.2 жағдаятты болжау	7.3.2.1 шығарма кейіпкерлерінің әрекеттері, сипаттамалары және оқиғалар арқылы жағдаятты әрі қарай болжау

4) 8-сынып:

4-кесте

Лексикалық тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаты
1-тоқсан			

Халық ауыз әдебиеті	1. Тыңдалым және айтылым	1.1 ақпаратты түсіну	8.1.1.1 мәтіннің негізгі мағынасын түсіну, анықтау
		1.2 мәтіннен ақпаратты анықтау	8.1.2.1 мәтіндегі сөз мағынасының ерекшеліктерін ажырату
		1.3 негізгі ойды анықтау	8.1.3.1 шығарманың негізгі идеясын анықтау
		1.4 сахналау және драмалау	8.1.4.1 әдеби шығармалардағы кейіпкерлердің сөздерін рөлге бөліп оқу
XIX ғасырдағы қазақ әдебиеті	2. Оқылым	2.1 оқылым стратегияларын қолдану	8.2.1.1 қазақ тілі орфоэпиясының нормаларын сақтай отырып оқу
		2.2 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	8.2.2.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		2.3 сыныптан тыс оқу	8.2.3.1 балаларға арналған кітаптарды, газет, журналдардан мақалаларды өзбетімен оқу
		2.4 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	8.4.2.1 мұғалімнің көмегімен энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу
	3. Тілдесу	3.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	8.3.1.1 қатынас мақсатын (хабарлау, түсіндіру, сұрау, ой бөлісу) жағдайын (көңілді, көтеріңкі, сабырлы) ескере отырып, әңгімеге, диалогке қатысу
2-тоқсан			
XIX ғасырдағы қазақ әдебиеті	1. Тыңдалым және айтылым	1.1 ақпаратты түсіну	8.1.1.1 мәтіннің негізгі мағынасын түсіну, анықтау
		1.2 мәтіннен ақпаратты анықтау	8.1.2.2 мұғалімнің көмегімен кейіпкерлерге мінездеме беру
		1.3 негізгі ойды анықтау	8.1.3.1 шығарманың негізгі идеясын анықтау

		1.4 сахналау және драмалау	8.1.4.1 әдеби шығармалардағы кейіпкерлердің сөздерін рөлге бөліп оқу
XX ғасырдағы қазақ әдебиеті	2. Оқылым	2.1 оқылым стратегияларын қолдану	8.2.1.2 әдеби шығармаларды саналы түрде оқу
		2.2 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	8.2.2.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		2.3 сыныптан тыс оқу	8.2.3.2 оқыған кітаптарды, мақаларды талқылау
		2.4 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	8.4.2.1 мұғалімнің көмегімен энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу
	3. Тілдесу	3.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	8.3.1.2 сөйлеу тәртібін сақтау: сөйлесіп тұрған адамды тыңдау, орынды сұрақ қою
		3.2 жағдаятты болжау	8.3.2.1 тірек сөздер мен ұсынылған иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау
3-тоқсан			
XX ғасырдағы қазақ әдебиеті	1. Тыңдалым және айтылым	1.1 ақпаратты түсіну	8.1.1.2 аудио және видео таспаға жазылған балаларға арналған шығармаларды тыңдау. Неізгі ойын түсіну
		1.2 мәтіннен ақпаратты анықтау	8.1.2.3 кейіпкерлердің мінез-құлығының ерекшеліктерін мәтіннен мысал келтіріп, сипаттап беру
		1.3 негізгі ойды анықтау	8.1.3.1 шығарманың негізгі идеясын анықтау
		1.4 сахналау және драмалау	8.1.4.2 өз бетімен әдеби шығармалардағы кейіпкерлердің сөздерін рөлге бөліп оқу
		2.1 оқылым стратегияларын қолдану	8.2.1.3 тақпақтар мен прозалық үзінді жаттау. Жатқа 10 тақпақ білу

Заманауи қазақ әдебиеті	2. Оқылым	2.2 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	8.2.2.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		2.3 сыныптан тыс оқу	8.2.3.3 кітапқа пікір құрастыру 8.2.3.4 талқылау мақсатымен бір тақырыпта мерзімді баспа сөздегі мақалаларды оқу
		2.4 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	8.4.2.1 мұғалімнің көмегімен энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу
	3. Тілдесу	3.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	8.3.1.3өтілген және кім туралы? не туралы? не істедің? не істеп отырсың ? не істейсің? не істедіңдер? сұрақтарына дұрыс жауап беріп, диалогтік сөйлеуге қатысу 8.3.1.4 мұғалімнің басшылығымен немесе өздігінен бірігіп құрастырған жоспар бойынша шағын көлемде мазмұндама құрастыру
		3.2 жағдаятты болжау	8.3.2.1 тірек сөздер мен ұсынылған иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау
	4-тоқсан		
1. Тыңдалым және айтылым		1.1 ақпаратты түсіну	8.1.1.2 аудио және видео таспаға жазылған балаларға арналған шығармаларды тыңдау. Неізгі ойын түсіну
		1.2 мәтіннен ақпаратты анықтау	8.2.2.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		1.3 негізгі ойды анықтау	8.1.3.1шығарманың негізгі идеясын анықтау

Әлем әдебиеті		1.4 сахналау және драмалау	8.1.4.2 өз бетімен әдеби шығармалардағы кейіпкерлердің сөздерін рөлге бөліп оқу
	2. Оқылым	2.1 оқылым стратегияларын қолдану	8.2.1.3 тақпақтар мен прозалық үзінді жаттау, жатқа 10 тақпақ білу
		2.2 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	8.1.2.4 мәтіннің мазмұнын жоспар бойынша, толық, қысқа, теріп айту
		2.3 сыныптан тыс оқу	8.2.3.5 мұғалімнің көмегімен талқыланып жатқан оқиғаны бағалау 8.2.3.6 сыныптан тыс оқудың күнделігін жүргізу
		2.4 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	8.4.2.1 мұғалімнің көмегімен энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу
	3. Тілдесу	3.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	8.3.1.5 коммуникативтік жағдаятқа сай ресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу
		3.2 жағдаятты болжау	8.3.2.1 тірек сөздер мен ұсынылған иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау

5) 9-сынып:

5-кесте

Лексикалық тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаты
1-тоқсан			
	1. Тыңдалым және айтылым	1.1 ақпаратты түсіну	9.1.1.1 басылымдардағы шағын (газет, журнал) мақалаларды түсіну
		1.2 мәтіннен ақпаратты анықтау	9.1.2.1 жаңа сөздердің мағынасын меңгеру
		1.3 негізгі ойды анықтау	9.1.3.1 шығарманың негізгі мағынасын анықтау
			9.1.4.1 өз бетімен әдеби шығармалардағы

Халық ауыз әдебиеті	2. Оқылым	1.4 сахналау және драмалау	кейіпкерлердің сөздерін рөлге бөліп оқу, сахналау
		2.1 оқылым стратегияларын қолдану	9.2.1.1 орфоэпиялық норманы және негізгі ерекшеліктерді сақтап әдеби шығармаларды оқуын жетілдіру
		2.2 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	9.2.2.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		2.3 сыныптан тыс оқу	9.2.3.1 балаларға арналған кітаптарды, газет, журналдардан мақалаларды өз бетімен оқу
	2.4 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	9.4.2.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан деректерді алу	
3. Тілдесу	3.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	9.3.1.1 диалог, монолог құру	
2-тоқсан			
XIX ғасырдағы қазақ әдебиеті	1. Тыңдалым және айтылым	1.1 ақпаратты түсіну	9.1.1.2 шығарманың негізгі идеясын түсіну
		1.2 мәтіннен ақпаратты анықтау	9.1.2.1 жаңа сөздердің мағынасын меңгеру
		1.3 негізгі ойды анықтау	9.1.3.1 шығарманың негізгі мағынасын анықтау
		1.4 сахналау және драмалау	9.1.4.1 өз бетімен әдеби шығармалардағы кейіпкерлердің сөздерін рөлге бөліп оқу, сахналау
	2. Оқылым	2.1 оқылым стратегияларын қолдану	9.2.1.2 жоспар құру, жоспар бойынша мазмұнын айту
		2.2 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	9.2.2.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		2.3 сыныптан тыс оқу	9.2.3.2 оқыған кітаптарды, мақалаларды талқылау
			9.4.2.1 ғаламтор, энциклопедия,

		2.4 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	газет-журналдар, оқулықтардан деректерді алу
	3. Тілдесу	3.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	9.3.1.2 мәтінмен жұмыс істеу кезінде әңгіменің негізгі құрылымын сақтау (кіріспе, негізгі бөлім, қорытынды) логикалық кезектілігін сақтап, себепті - салдарын ашу, тілдің лексикалық грамматикалық құралдарын дұрыс қолдану
		3.2 жағдаятты болжау	9.3.2.1 мәтіннің атауын талқылау және алғашқы бөлігін тыңдау арқылы көтерілетін мәселені болжау
3-тоқсан			
XX ғасырдағы қазақ әдебиеті	1. Тыңдалым және айтылым	1.1 ақпаратты түсіну	9.1.1.3 мәтіндегі абзацтың рөлін түсіну 9.1.1.4 күрделі сөздерді түсіну
		1.2 мәтіннен ақпаратты анықтау	9.1.2.1 жаңа сөздердің мағынасын меңгеру
		1.3 негізгі ойды анықтау	9.1.3.1 шығарманың негізгі мағынасын анықтау
		1.4 сахналау және драмалау	9.1.4.1 өз бетімен әдеби шығармалардағы кейіпкерлердің сөздерін рөлге бөліп оқу, сахналау
	2. Оқылым	2.1 оқылым стратегияларын қолдану	9.2.1.3 сыныптан тыс газет, журнал, қолжетімді шағын шығармаларды оқу 9.2.1.4 тақпақтар мен прозалық үзінді жаттау, жатқа 10 тақпақ және 2 прозалық үзінді білу
		2.2 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	9.2.2.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		2.3 сыныптан тыс оқу	9.2.3.3 оқыған кітаптар, газет, журналдағы

Заманауи қазақ әдебиеті			мақалаларға пікір құрастыру	
		2.4 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	9.4.2.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан деректерді алу	
	3. Тілдесу	3.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	9.3.1.3 басталған әңгімені жалғастыру 9.3.1.4 қысқа ертегі, әңгімелердің мазмұнын айту	
		3.2 жағдаятты болжау	9.3.2.1 мәтіннің атауын талқылау және алғашқы бөлігін тыңдау арқылы көтерілетін мәселені болжау	
4-тоқсан				
Әлем әдебиеті	1. Тыңдалым және айтылым	1.1 ақпаратты түсіну	9.1.1.5 аудио және видео таспаға жазылған балаларға арналған шығармаларды тыңдау. негізгі ойын түсіну	
		1.2 мәтіннен ақпаратты анықтау	9.1.2.1 жаңа сөздердің мағынасын меңгеру	
		1.3 негізгі ойды анықтау	9.1.3.1 шығарманың негізгі мағынасын анықтау	
		1.4 сахналау және драмалау	9.1.4.1 өз бетімен әдеби шығармалардағы кейіпкерлердің сөздерін рөлге бөліп оқу, сахналау	
	2. Оқылым	2.1 оқылым стратегияларын қолдану	9.2.1.3 сыныптан тыс газет, журнал, қолжетімді шағын шығармаларды оқу	9.2.1.4 тақпақтар мен прозалық үзінді жаттау, жатқа 10 тақпақ және 2 прозалық үзінді білу
			2.2 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	9.2.2.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		2.3 сыныптан тыс оқу	9.2.3.4 сыныптан тыс оқудың күнделігін жүргізу	

		2.4 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	9.4.2.1 Ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан деректерді алу
	3. Тілдесу	3.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	9.3.1.5 күнделікті тұрмысқа, оқуға, қатынасқа қатысты жағдаяттарда қарым-қатынас жасап сөйлесу, сұрақ қою, диалогті қолдау 9.3.1.6 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді еркін қолданып, диалогке қатысу
		3.2 жағдаятты болжау	9.3.2.1 мәтіннің атауын талқылау және алғашқы бөлігін тыңдау арқылы көтерілетін мәселені болжау

6) 10-сынып:

6-кесте

Лексикалық тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаты
1-тоқсан			
Халық ауыз әдебиеті	1. Тыңдалым және айтылым	1.1 ақпаратты түсіну	10.1.1.1 естіген мәтіндердің негізгі мазмұнын түсіну
		1.2 мәтіннен ақпаратты анықтау	10.1.2.1 шығарманың мазмұнын түсініп керекті ақпаратты анықтау
		1.3 негізгі ойды анықтау	10.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау
		1.4 сахналау және драмалау	10.1.4.1 өз бетімен әдеби шығармалардағы сахналау
		2.1 оқылым стратегияларын қолдану	10.2.1.1 оқу процесінің техникалық және мазмұндық жағын жетілдіру
			10.2.2.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен

XIX ғасырдағы қазақ әдебиеті	2. Оқылым	2.2 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		2.3 сыныптан тыс оқу	10.2.3.1 оқыған кітаптар, газет, журналдағы мақалаларға пікір құрастыру
		2.4 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	10.4.2.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану
	3. Тілдесу	3.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	10.3.1.1 диалогтік, монологтік сөйлеу құрастыру
2-тоқсан			
XIX ғасырдағы қазақ әдебиеті	1. Тыңдалым және айтылым	1.1 ақпаратты түсіну	10.1.2.1 шығарманың мазмұнын түсініп керекті ақпаратты анықтау
		1.2 мәтіннен ақпаратты анықтау	10.2.2.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		1.3 негізгі ойды анықтау	10.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау
		1.4 сахналау және драмалау	10.1.4.1 өз бетімен әдеби шығармалардағы сахналау
XX ғасырдағы қазақ әдебиеті	2. Оқылым	2.1 оқылым стратегияларын қолдану	10.2.1.2 мәтіннің мазмұнын толық айту
		2.2 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	10.2.2.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		2.3 сыныптан тыс оқу	10.2.3.1 оқыған кітаптар, газет, журналдағы мақалаларға пікір құрастыру
			10.4.2.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар,

		2.4 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	оқулықтардан алынған деректерді қолдану
	3. Тілдесу	3.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	10.3.1.2 әртүрлі жағдаяттар жағдайында сөйлеу мәдениетін сақтап диалогке, әңгімеге қатысу, сұрақ қою
		3.2 жағдаятты болжау	10.3.2.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау
3-тоқсан			
XX ғасырдағы қазақ әдебиеті	1. Тыңдалым және айтылым	1.1 ақпаратты түсіну	10.1.2.1 шығарманың мазмұнын түсініп керекті ақпаратты анықтау
		1.2 мәтіннен ақпаратты анықтау	10.2.2.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		1.3 негізгі ойды анықтау	10.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау
		1.4 сахналау және драмалау	10.1.4.1 өз бетімен әдеби шығармалардағы сахналау
Заманауи қазақ әдебиеті	2. Оқылым	2.1 оқылым стратегияларын қолдану	10.4.2.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану
		2.2 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	10.2.2.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		2.3 сыныптан тыс оқу	10.2.3.2 сыныптан тыс оқудың күнделігін немесе стендісін жүргізу
		2.4 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	10.4.2.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану

	3. Тілдесу	3.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	10.3.1.3өз ойын түсінікті, толық жеткізу 10.3.1.4 мәтіннің басты кейіпкерлерін өзбетімен сипаттау 10.3.1.7 сөйлем түрлерінің айтылу интонациясына көңіл бөлу, еліктеу
		3.2 жағдаятты болжау	10.3.2.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау
4-тоқсан			
Әлем әдебиеті	1. Тыңдалым және айтылым	1.1 ақпаратты түсіну	10.1.2.1шығарманың мазмұнын түсініп керекті ақпаратты анықтау
		1.2 мәтіннен ақпаратты анықтау	10.1.2.1шығарманың мазмұнын түсініп керекті ақпаратты анықтау
		1.3 негізгі ойды анықтау	10.1.3.1тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау
		1.4 сахналау және драмалау	10.1.4.1өз бетімен әдеби шығармалардағы сахналау
	2. Оқылым	2.1 оқылым стратегияларын қолдану	10.2.1.3 газет, журнал, мақалаларындағы қазақ тіліндегі дыбыстардың айтылу нормасын, интонациясын сақтап, саналы оқып түсіну, сұраққа жауап беру
		2.2 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	10.2.2.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		2.3 сыныптан тыс оқу	10.2.3.2 сыныптан тыс оқудың күнделігін жүргізу
		2.4 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	10.4.2.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану

3. Тілдесу	3.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	10.3.1.5 қысқа әңгіме, ертегілердің, тақпақ, өлеңдердің мазмұнын айту 10.3.1.8 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монологта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
	3.2 жағдаятты болжау	10.3.2.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 515-қосымша

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Оқу және тіл дамыту" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту орыс тілінде)

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Оқу және тіл дамыту" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабы б) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. "Оқу және тіл дамыту" пәнінің негізгі мақсаты – оқыған материалды дұрыс, жылдам, саналы түрде түсініп және мәнерлеп оқуға дағдыландыру, байланыстырып сөйлеуін дамыту, көркем шағармаларды қабылдау мен талдау негізінде білім алушылардың коммуникативті дағдыларын жетілдіру және рухани құндылықтарын қалыптастыру.

3. Оқыту міндеттері:

1) қазақ, орыс және әлем әдебиеті мен мәдениеті негізінде әлеуметтік тұрғыда табысты бейімделуіне ықпал жасайтын білімдерді, қабілеттерді, дағдыларды қалыптастыру;

2) білім алушылар көркем әдебиет шығармаларының авторлық түпкі ойын терең түсінулері үшін әдебиеттанушылық түсініктердің меңгерілуіне ықпал жасау;

3) білім алушылардың ұғымына лайықты мәтіндерді дауыстап және іштей оқу, оқыған шығармаларды саналы түрде түсіну дағдыларын қалыптастырып жетілдіру;

4) түрлі жанрдағы әдеби шығармаларды терең түсіну мен саралау негізінде коммуникативтік дағдыларды дамыту;

5) білім алушылардың байланыстырып сөйлеуін, ойлау қабілетін дамыту, өз ойына тұжырымдама жасай білу, ұқсастық пен себептік-нәтижелік байланысты анықтау дағдыларын қалыптастыру;

6) оқуға деген қажеттілікті қалыптастыру, білім алушылардың шығармашылық қабілеттерін дамыта отырып оқу дағдыларын жетілдіру;

7) білім алушыларда адамгершілік қасиеттерін, еңбекке, Отанына деген сүйіспеншілігін қалыптастыру.

4. Бағдарламаның мазмұны заттық нәтижелерге қол жеткізуден басқа, түзету міндеттерін жүзеге асыру бойынша жүйелік жұмыстарды қарастырады: есту, есту-көру қабылдауын дамыту; еңжар және белсенді сөздік қорын өсіру; тілдің семантикалық жағымен жұмыс; тілдің грамматикалық және фонетикалық құрылымының бұзылыстарын түзеу; дислексияны, дисграфияны и дизорфографияны алдын алу және жеңу.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Оқу процесін ұйымдастыруға арналған педагогикалық тәсілдердің іске асырылуы жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың арнайы оқу қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған арнайы білім беру принциптеріне негізделген:

1) білім беру жүйесін жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың даму ерекшеліктері мен деңгейіне және дайындығына сәйкес бейімдеу принципі;

2) оқытудың түзете-дамыта оқыту қағидасы жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың ерекше білім алу қажеттіліктері мен мүмкіндіктерін ескере отырып арнайы тәсілдері және әдістері арқылы жүзеге асырылады;

3) оқытудың әлеуметтік-бейімдеушілік бағыты тұлғаның әлеуметтік бейімделмеушілігін жеңу немесе азайтуды қарастырады. Білім алушылардың әлеуметтік өмірге қатысулары үшін қажетті тәртіп пен өмірлік нормаларының меңгерілуі бойынша арнайы жұмыстар қарастырылады;

4) білім берудегі әрекеттік ықпал ету ақыл-ой кемістігі бар білім алушының тұлғасын дамыту ерекшелігін ескере отырып білім берудің негізгі заңдылықтары мен құрылымын айқындайтын психологиялық ғылымның теориялық қағидаларына негізделеді. Ақыл-ой кемістігі бар білім алушының тұлғасын дамыту олар жасай алатын әрекетті (заттық-практикалық және оқу) ұйымдастыру сипатымен анықталатындығын мойындауға құрылады;;

5) оқытудың практикалық бағыттылығы оқылатын материал мен білім алушылардың практикалық әрекетімен арасындағы өзара тығыз байланысты

анықтауды, практикалық-бағдарлық міндеттерді шешу үшін маңызды білім мен икемділіктерді қалыптастыруды білдіреді;

6) ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға саралап және даралап ықпал ету бағдарлама мазмұнын меңгеру мүмкіндіктерінің әркелкілігінен, әр түрлі типологиялық ерекшеліктері оқу материалын меңгеруде және алынатын білім, білік және дағдылардың сапасынан көрінетін ерекше білім беруге қажеттіліктерін есепке алуды қарастырады. Зерде бұзылыстары бар білім алушылар үшін білім беру процесі 4 типологиялық топты құрайтын педагогикалық жіктелу негізінде іске асырылады (В.В.Воронкова бойынша): әрбір типологиялық топ үшін педагог олардың мүмкіндіктеріне сәйкес, қолжетімді күрделілік пен көлемін ескере отырып, оқу материалының мазмұнын таңдап алады; оқу жұмысының қарқыны, оқушылардың дербестігі, оқыту тәсілдері мен әдістері түрлендіріледі. Білім алушылардың топтарға бөлінуі шартты және қозғалмалы. Жіктемелі тәсіл оқытудың жекеленуімен толықтырылады;

7) оқу және практикалық әрекетті арнайы педагогикалық басшылық ету қажеттілігі жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың төмен танымдық белсенділігі мен ойлаудың талдау және жалпылау қызметінің әлсіздігіне байланысты болады. Мұғалім білім алушылардың танымдық-оқу әрекетін олардың жеке білім алу мүмкіндіктеріне сәйкес ұйымдастырып бағыттайды.

6. "Оқу және тіл дамыту" оқу пәнін оқыту процесінде "Қазақ тілі", "Орыс тілі", "Айналадағы әлем", "Математика", "Жаратылыстану", "География", "Қазақстан тарихы", "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау", "Бейнелеу өнері", "Музыка және ән", "Дене тәрбиесі" сабақтарымен пәнаралық байланыс орнатылады.

7. Сынып бөлмесіндегі жиһаз жеке, жұп немесе топ ішіндегі жұмыс түрлерін ұйымдастыруға мүмкіндік беру үшін қозғалмалы болады.

8. Бағдарламаны меңгеру барысында көрнекілік пен техникалық құралдарды ұтымды пайдалану білім алушылардың тілін дамытуға, сөздік қорын молайтуға, материалды жеңіл меңгеруіне ықпал етеді, сабаққа деген ынтасы мен қызығушылығын арттырады.

9. Сыныптан тыс оқу сабақтары айына 1 рет жүргізіледі. Сабақтан тыс оқу сабақтарында білім алушылар олардың түсінуіне қол жетімді балалар әдебиетімен танысады. Оқуға деген қызығушылығын арттыру, қызығушылық тудыратын кітаптарды таңдауға, балаларға арналған кітаптардағы, газеттер мен журналдардағы әңгіме, ертегілерді, мақалаларды өз бетімен оқу әдетін қалыптастыру.

10. Сыныптағы білім алушылардың мүмкіндіктерімен ерекше оқыту қажеттілігіне байланысты тақырыпты меңгеруге қажет сағат санын мұғалім өзі анықтап, жоспарлайды; өткен материалды қайталау және бекіту барысында мұғалім білім алушыларға топтық және жеке жұмыстарды ұйымдастырады.

3-тарау. "Оқу және тіл дамыту" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

11. Объем учебной нагрузки составляет:

- 1) в 5 классе – 3 часа в неделю, 102 часа в учебном году;
- 2) в 6 классе – 3 часа в неделю, 102 часа в учебном году;
- 3) в 7 классе – 3 часа в неделю, 102 часа в учебном году;
- 4) в 8 классе – 2 часа в неделю, 68 часа в учебном году;
- 5) в 9 классе – 2 часа в неделю, 68 часов в учебном году;
- 6) в 10 классе – 2 часа в неделю, 68 часов в учебном году.

12. Содержание программы по учебному предмету "Чтение и развитие речи" организовано по разделам обучения. Разделы состоят из подразделов, которые содержат в себе цели обучения по классам в виде ожидаемых результатов: навыка или умения, знания или понимания.

13. Содержание учебного предмета включает следующие разделы:

- 1) раздел "Понимание и ответы по тексту";
- 2) раздел "Анализ и интерпретация текста";
- 3) раздел "Оценка и сравнительный анализ".

14. Раздел "Понимание и ответы по тексту" включает следующие подразделы:

- 1) понимание художественного произведения;
- 2) владение разными видами чтения;
- 3) составление плана;
- 4) пересказ;
- 5) ответы на вопросы.

15. Раздел "Анализ и интерпретация текста" включает следующие подразделы:

- 1) жанр;
- 2) тема и идея;
- 3) характеристика героев.

16. Раздел "Оценка произведения" включает следующий подраздел:

- 1) оценивание художественного произведения;

17. Изучение предмета "Чтение и развитие речи" дается по лексическим темам. Каждая лексическая тема предусматривает изучение произведения устного народного творчества, поэтов и писателей (по выбору).

18. Базовое содержание учебного предмета "Чтение и развитие речи" для 5 класса:

1) понимание и ответы по тексту: понимать о чем говорится в произведении; правильно читать доступный текст произведений целыми словами, про себя, бегло; читать наизусть стихотворения и басни; делить текст на законченные по смыслу части по данным заглавиям; пересказывать содержание произведения или отрывка по плану; предложенному учителем; давать полный ответ на вопрос, используя слова вопроса;

2) анализ и интерпретация текста: различать жанр и его признаки (рассказ, сказка, стихотворение, басня); уметь ответить на вопрос о чѸм это произведение; характеризовать героев с помощью вопросов учителя;

3) оценка произведения: участвовать в обсуждении произведения, оценивая поступки главных героев.

19. Изучаемые произведения в 5 классе:

1) устное народное творчество: колыбельные песни; казахские народные сказки: "Зайчонок", "Как человек подружился с кошкой и собакой"; русские народные сказки: "О тяжелом и легком"; "Мужик и медведь"; заклички;

2) картины родной природы: "Осень" А. Пушкин; "Приметы осени" М.Алимбаев; "Степной пейзаж" по М. Ауэзову; "Помогай, осень!" А. Береснев; "Жатва" Э. Шим; "Пришла осень" по Г.Скребицкому; "Золотой дождь" Н. Сладков; "Воробей" В. Орлов; "Поровну" А. Береснев;

3) мои друзья: "Главное-быть человеком" В. Сухомлинский; "Уроки вежливости" М. Алимбаев; "Шар в окошке" А. Митта; "Для чего нужны нам руки?" М. Геллер; "Друг или враг?" по Н. Сладкову; "Тигр и мышь" (сказка); "Уважай его" М. Алимбаев; "Бабушка Зере" (Отрывок из романа "Путь Абая") М.Ауэзов; "Дружба" М. Митаров;

4) мой Казахстан: "Мой родной Казахстан!" Т. Жароков; "Отчизна" Т. Айбергенов; "Родная земля" С. Сейфуллин; "Степь" С. Калиев; "Казахстан" К. Аманжолов; "Как делают кумыс" К. Хасенова; "Глаза голубые земли" М. Алимбаев; "Аул" Д. Джумагельдинова; "Маншук" по М. Козыбаеву, С.Честнову; "Мир всем народам" С. Михалков; "Моя Родина" Е. Задрецкий; "Праздники Казахстана" М. Утеубаев;

5) картины родной природы – зима: "Прилетели метели" Г. Ладонщиков; "Зима" Д. Джумагельдинова; "О снежинках" по Н. Калининой; "Сказка о праздничных стихах" по Ю. Ковалю; "В гостях у бабушки Мороза" (сказка) по В.Одоевскому;

6) о животных: "Друзья-помощники"; "Кто живѸт у нас в сарае?" Ю. Коринец; "Ваня и Буян" Л. Толстой; "Наша собака" О. Аскарлов; "Допрыгался" П. Мисько; "Ненасытная собака" С. Донентаев; "Непослушные малыши" (из лесных сказок). Н. Сладков; "Страшный рассказ" Е. Чарушин; "Ненасытная собака" С. Донентаев; "Как кот зверей напугал" (сказка); "Не знает ли щенок об этом" М. Алимбаев; "Давайте будем дружить" И. Мазнин;

7) картины родной природы: "Всеу своѸ время" Н. Сладков; "ЛѸд-ледок" В. КостылѸв; "Февраль" К. Калина; "Ледоход" Д. Джумагельдинова; "Последний снег" М. Алимбаев; "Песня о весне" Я. Колас; "Березка" М. Жумабаев; "Сок белой березы" А. Табылдиев; "Праздник мам" В. Берестов; "Весной" А. Чехов; "Ласточка" К. Ушинский; "Жаворонок" В. Бианки; "Дождик, дождик поливай" Н.Жанаев; "День победы" А. Митяев;

8) добрые дела: "Яблоня солдата" по В. Бочарникову; "Бабушкина вешалка" А. Соколовский; "Бабушка" А. Кайманов; "Лесная кормушка" по В. Чаплиной; "Так бы и

сказал!" В. Голявкин; "Важные слова" В. КудлачѸв; "Пичугин мост" по Е. Пермяку; " Польза чтения" А. Табылдиев; "ТѸплый хлеб" по В. Путилиной; "Чем пахнут ремѸсла?" Д. Родари; "Аист и соловей" по В. Берестову; "Мастер Али" (сказка); "Бревно" С. Баруздин; "Счастливым день" М. Пляцковский;

9) картины родной природы – лето: "Лето" по Г. Скребницкому; "В лесу" М. Алимбаев; "Гроза в лесу" Л. Толстой; "Летнее утро" по М. Жумабаеву; "Дети, бегущие от грозы" А. УсачѸв; "Приехали" (отрывок из повести "Аяжан") Б. Сокпакбаев.

20. Базовое содержание учебного предмета "Чтение и развитие речи" для 6 класса:

1) понимание и ответы по тексту: иметь общее представление о художественном произведении; читать наизусть выразительно стихотворения и басни; делить текст на части с помощью учителя; пересказывать содержание произведения или отрывка по коллективно составленному плану; давать полный ответ на вопрос;

2) анализ и интерпретация текста: различать жанр и его признаки (былина, сказка, литературная сказка) при поддержке учителя; определять основную мысль произведения при поддержке учителя; характеризовать героев с помощью вопросов учителя;

3) оценка и сравнительный анализ: участвовать в обсуждении произведения, с помощью педагога; оценивать устные высказывания (свои, одноклассников) с точки зрения полноты ответа;

21. Изучаемые произведения в 6 классе:

1) сказки, как вид устного народного творчества: "Находчивый заяц"; "Золотой чуб" ; "Красавица Айбарша, живущая под луной"; "Жихарка"; "Сказка о серебряном блюдечке и наливном яблочке";

2) картины родной природы: "Ласточка"; "Сентябрь" В. Бианки; "На лесном привале" Бочарников; "Белый домик" Б.Житков; "Праздник леса" С.Маршак; "Звонкие ключи" А.Белорусец; "Заячьи лапы" Паустовский; "Белогрудка" по Астафьеву; "Белый козленок" С. Успанов; "Осенний день в березовой роще" И.Тургенев; "Октябрь" В. Бианки; "Осень – рыжая лиса по джайляу бродит" К.Баянбаев; "Осень в лесу" И.Соколов-Микитов; "Осень" К. Бальмонт; "Ноябрь" В.Бианки;

3) мои друзья: "Сказка про спички" С.Маршак; "Сам пропадай, а товарища выручай" М.Кабанбаев; "Ломоть хлеба" К.Ерсарин; "Товарищи" В.Осеева; "Друг в беде не бросит" поэтический родник;

4) мой Казахстан: "Моя Республика" Т. Айбергенов; "Родная земля" М. Абылкасымова; "Родник земли родной" М. Алимбаев; "Степной пейзаж" по М. Ауезову ;

5) картины родной природы: "Декабрь" В. Бианки; "Музыкант", "Аришка-трусика", "Приключения муравьишки" В. Бианки; "Лисичкин хлеб", "Птицы под снегом" М. Пришвин; "Кот Епифан", "Друзья", "Томкины сны" Е. Чарушин; "Всеу свое время", " Почему год круглый" Н. Сладков; "Как белочка зимует", "Чем дятел кормится" Г.

Скребицкий; "Про пингвинов" Г. Снегирев; "Каштанка" А. Чехов; "Двенадцать месяцев" С. Маршак; "Первая поделка" А. Тулебасов; "Спасибо, матушка зима!" М. Зверев; "Апрель" В. Бианки; "Родная степь" С. Муканов; "Весна" А. Асылбеков; "Жаворонок" С. Сейфуллин; "Весной" Г. Снегирев; "Май" В. Бианки; "День Победы" К. Жумагалиев; "Белые журавлики" Ю. Яковлев; "Красная ромашка" М. Джалиль; "Волшебное письмо" Ю. Коринец; "Лето красное идет" поэтический дневник стихотворения казахстанский и зарубежных авторов о лете (по выбору учителя).

22. Базовое содержание учебного предмета "Чтение и развитие речи" для 7 класса:

1) понимание и ответы по тексту: иметь общее представление о художественном произведении, понимать главную и второстепенную информацию; читать наизусть выразительно фрагменты текстов (поэтических, прозаических, драматических); составлять простой план под руководством учителя с использованием слов самого текста; пересказывать содержание произведения или отрывка по коллективно составленному плану; отвечать полным ответом на вопрос; отвечать кратким и полным ответом на вопрос;

2) анализ и интерпретация текста: различать жанр и его признаки (рассказ, повесть, пьеса-сказка); определять основную мысль произведения; характеризовать героев, используя план и выражения из текста;

3) оценка и сравнительный анализ: участвовать в обсуждении произведения, выражая свои мысли и чувства.

23. Изучаемые произведения в 7 классе:

1) устное народное творчество: народные песни; "Белый голубь; ... я по лесу по зелѸному ...", "Встало солнышко рано"; обрядовые песни; колыбельная (казахская народная песня); Шуточные песни; Сказки: "Чудесная птица" (казахская сказка); "Умный мужик"; поговорки и пословицы; казахские пословицы и поговорки; загадки;

2) произведения казахской литературы 19 века: Д. Бабатайулы, биография: "Могу подарить"; "Ловчему ястребу гон не впрок"; "О, вершин этих горных гряда..."; "Разве красива гор высота..." (отрывок); М. Утемисов, биография: "Беркут мой", "Великая мечта", Г"Нарын" И. Алтынсарин, биография: "Отец и сын", "Золотой Чуб" (сказка), "Чистый родник"; А. Кунанбаев, биография: "Детство поэта" (отрывок), "Летом, когда тенисты деревья", "Лето – солнечная пора...", "Осень", "Если смолоду честь не терял..." , "О казахи мои! Мой бедный народ!" (отрывок); Ш. Кудайбердиев, биография: "Своим потомкам стих я передам", "Кто ты ныне, казах?", "Чаша жемчуга";

3) произведения русской литературы 19 века: А. С. Пушкин, биография: "В разлуке, "Няне", "Осень" (отрывок), "Уж небо осенью дышало", "Вот ветер тучи нагоняет", "Зимнее утро" (по выбору); М.Ю. Лермонтов- биография: "Парус", "Казачья колыбельная песня", "На севере диком...", "Родина", "Тучи" (по выбору), И.А. Крылов-биография: "О басне", "Волк и ЯгнѸнок, Ворона и Лисица", "Трудолюбивый Медведь" (по выбору), А. П.Чехов- биография: "Белолобый", Н. А. Некрасов- биография: "

Крестьянские дети" (отрывок), "Славная осень", "Однажды, в студѢнную зимнюю пору ...", "Не ветер бушует над бором", "Дед Мазай и зайцы"; Л.Н.Толстой - биография: "Отец и сыновья" (басня), "Белка и Волк" (сказка), "КотѢнок" (быль), "Воробей на часах";

4) произведения казахских писателей 20 века: Ж. Жабаев- биография: "Богатство земли", "Учись, мой друг!", "Ответ сыну", М. Жумабаев - биография: "Как красивы нежный теплый ветерок", "Язык отцов", "Родина моя – Сассыколь", "Зимняя дорога", "Я верю тем, кто юн!", "МотылѢк", С.Сейфуллин- биография: "Рабочим", "А ну-ка, джигиты!" (отрывок), "Летом в степи", М. Ауезов - биография: "В дебрях" (отрывок из романа М. Ауезова "Путь Абая"), "Сирота", "Серый Лютый"; Е. Елубаев- биография: "Если любишь маму", "Современный мальчик", "Легенда о ласточке"; М.Д. Зверев- биография: "Барса-Кельмес";

5) произведения русской литературы 20 века: М. Горький- биография: "Детство", "Бабушкин скворец", "Воробьишко"; С. А. Есенин- биография: "С добрым утром!", "Спит ковыль, равнина дорогая...", "Черемуха", "Весенний вечер"; К. Симонов - биография: "Сын артиллериста", "Тот самый длинный день в году"; С.В. Михалков - биография: "Друзья в походе", "Заяц-обманщик", "Будь человеком"; К.Г. Паустовский- биография: "Кот-ворюга", "Барсучий нос"; А. Г. Алексин- биография: "Подарок".

24. Базовое содержание учебного предмета "Чтение и развитие речи" для 8 класса включает:

1) понимание и ответы по тексту: понимать художественное произведение в деталях , включая известную и неизвестную информацию; с помощью учителя находить в тексте и выразительно читать наизусть, фрагменты, отражающие тематику произведения; составлять простой план; пересказывать (кратко, подробно, с изменением лица рассказчика) содержание произведения; отвечать кратким и полным ответом на вопрос; отвечать развернутым ответом на вопрос;

2) анализ и интерпретация текста: различать жанр и его признаки (притча, баллада, басня, легенда, лирическое стихотворение, рассказ); определять тему и идею произведения, выражая своѢ мнение о поступках героев; характеризовать героев, используя план и выражения из текста;

3) оценка и сравнительный анализ: участвовать в обсуждении произведения, оценивая поступки главных героев.

25. Изучаемые произведения в 8 классе:

1) устное народное творчество, сказки: "Добро порождает добро", "Волшебное кольцо", народные легенды и былины: "Или и Каратал", "Батыр Еленке", "Добрыня и змей"; пословицы и поговорки;

2) произведения казахской литературы 19 века: И. Алтынсарин: "Умный мальчик" (сказка), "Спор животных" (сказка), А.Кунанбаев: "Зима", "Весна", "Лето", "Искандер" (отрывки из поэмы);

3) произведения русской литературы 19 века: И.И. Пущин "Записки о Пушкине" (отрывки), А. С. Пушкин: "Памятник", "Во глубине сибирских руд...", "Зимнее утро", "СожжѸнное письмо", "Я вас любил", "Сказка о попе и работнике его Балде"; М.Ю. Лермонтов: "Смерть поэта" (отрывок), "Родина", "Парус", "Сосна"; И.А. Крылов: "Волк на псарне" (басня), "ОсѸл и Соловей" (басня), "Муха и пчела" (басня); Н.А. Некрасов: "Размышления у парадного подъезда", "В полном разгаре страда деревенская"; И.С. Тургенев: "Муму";

4) произведения казахских писателей 20 века: Сакен Сейфуллин: "Поэма "Раненная сайга"; М. Ауэзов: "Возвращение", "Серый Лютый"; Т. Жароков: "Земля Казахстана"; С. Бегалин: "Поток", "Песня жизни", "ЖеребѸнок";

Б. Канапьянов: "Сын пожарного", "Аист", "Плоды"; И. Жансугуров: "Картины Жетысу", "Домбра"; А. Дусенбиев: "Могила неизвестного солдата"; М.Алимбаев: "Юный Казах", "Художник из Семипалатинска"; "Родной язык"; Б.Сокпакбаев: "Меня зовут Кожа"; М. Каназов: "Мальчишки верхнего и нижнего аула";

5) произведения русских писателей 20 века: Л.Н. Толстой: "После бала"; А.П. Чехов: "Лошадиная фамилия"; С.А. Есенин: "Спит ковыль", "Отговорила роща золотая", "Пороша"; А.П. Платонов: "Разноцветная бабочка"; А.Н. Толстой: "Русский характер"; Заболоцкий: "Некрасивая девочка"; Л.А. Кассиль: "Петькины бутсы"; А. Твардовский: "Василий ТѸркин"; В.М. Шукшин: "Гринька Малюгин"; Р.П. Погодин: "Алфред".

26. Базовое содержание учебного предмета "Чтение и развитие речи" для 9 класса:

1) понимание и ответы по тексту: понимать художественное произведение; самостоятельно находить в тексте и выразительно читать наизусть, фрагменты, отражающие тематику произведения; составлять план самостоятельно: пересказывать (кратко, подробно, выборочно) содержание произведения или отрывка, выражая своѸ мнение о героях и событиях; отвечать кратким и полным ответом на вопрос; отвечать развернутым ответом на вопрос;

2) анализ и интерпретация текста: различать жанр и его признаки (притча, баллада, басня, легенда, комедия, лирическое стихотворение, рассказ); определять тему и идею произведения, выражая своѸ мнение;

3) оценка и сравнительный анализ: участвовать в обсуждении произведения, оценивая поступки главных героев;

27. Изучаемые произведения в 9 классе:

1) устное народное творчество: русские и казахские народные сказки. "Сказка про Василису Премудрую"; "Искатель счастья"; "Сказание о золотом человеке" былины; "На заставе богатырской. Первый поход Алпамыса" (отрывок из эпоса);

2) из произведений казахской литературы 19 века: Ы. Алтынсарин: "Щедрый человек", "Кара Батыр" (легенда, казахский эпос); М. Утемисов: "Песень о себе", "Великая мечта", "Пичуга", "Тот не герой"; А. Кунанбаев: "Слова назидания" (слово первое семнадцатое, восемнадцатое, девятнадцатое), "Если смолоду честь не терял";

3) из произведений русской литературы 19 века: В.А.Жуковский: "Три пояса"; И.А. Крылов: "Кот и повар" (басня); А. С. Пушкин: Поэма "Руслан и Людмила", Повесть "Барышня – крестьянка"; М.Ю. Лермонтов "Тучи", "Баллада", "Морская царевна"; Н.В. Гоголь: "Майская ночь, или Утопленница"; Н.А. Некрасов: "Рыцарь на час", "Саша" (отрывок из стихотворения); А.А. Фет: "Помню я: старушка няня...", "Это утро, радость эта";

4) из произведений казахской литературы 20 века: С.Торайгыров: "Родному народу", "Молодое сердце", "Зачем я живу". Ш. Кудайбердиев: "Явился ты в мир голышом", "Разные мысли";

5) афоризмы. С. Сейфуллин: "В степи", "Весною", "Разлученные лебеди". Т. Молдагалиев: "Мой Байконур", "Атака", "Родина"; Ж. Жабаев: "Ленинградцы, дети мои!", "Казахстан"; Б. Момышулы: "Наша семья" (отрывки из повести);

6) из произведений русской литературы 20 века: М. Горький: "Песня о Соколе"; М.И. Цветаева: "Красною кистью", "Вчера еще в глаза глядел";

К.Г. Паустовский: "Стекольный мастер"; С. Есенин "Нивы сжаты, рощи голы...", "Собаке Качалова"; М. А. Шолохов: "Судьба человека";

7) из произведений зарубежной литературы: Р. Стивенсон: "Вересковый мёд"; Э. Сетон – Томпсон "Снап"; Д. Даррелл: "Живописный жираф".

28. Базовое содержание учебного предмета "Чтение и развитие речи" для 10 класса:

1) понимание и ответы по тексту: понимать художественное произведение, выражать своё отношение к услышанному или прочитанному; самостоятельно находить в тексте и выразительно читать наизусть, фрагменты, отражающие тематику произведения; составлять сложный план; пересказывать содержание произведения или отрывка, выражая своё мнение о героях и событиях; отвечать развернуто ответом на вопрос; отвечать на проблемный вопрос, используя цитаты;

2) анализ и интерпретация текста: различать жанр и его признаки (притча, баллада, басня, легенда, комедия, лирическое стихотворение, рассказ); определять тему и идею произведения, выражая своё мнение; характеризовать героев произведения, их поступки, мотивы поведения, значение имен и фамилий;

3) оценка и сравнительный анализ: участвовать в обсуждении произведения, выражая мнение о героях и событиях.

29. Изучаемые произведения в 10 классе:

1) устное народное творчество: пословицы, поговорки, загадки, сказки, сказания, легенды, басни, былины, баллады, песни, предания; "Лиса и тетерев"; легенда "Белая птица памяти"; былина "На заставе богатырской" (в сокращении); "Сказание о золотом человеке"; "Первый поход Алпамыса" (отрывок из эпоса);

2) произведения казахской литературы 19 века: Ы.Алтынсарин: "Отец и сын", А. Кунанбаев: слова-назидания (отрывки) "Слово первое, слово четвертое, слово четырнадцатое, слово пятнадцатое"; Ш. Кудайбердиев притча "Странник";

3) произведения русской литературы 19 века: А. С. Пушкин: "Унылая пора! Очей очарованье!", "Сказка о рыбаке и рыбке"; И.А. Крылов: "Кот и повар", Басня "Волк и ягненок"; М.Ю. Лермонтов: "Тучи", "Морская царевна" (в сокращении); Н. В.Гоголь: "Майская ночь или утопленница" (в сокращении);

4) произведения казахской литературы 20 века: Ж. Жабаев: "Сказка о лентяе"; "Поэма любви и гнева"; С.Сейфуллин: стихотворение "Новый год"; М. Ауэзов: "Апрельский джунт" (отрывок из романа "Путь Абая"); М. Шаханов: поэма "Приговор отца" (отрывок); А. Лекеров: стихотворение "Сапоги";

С. Бегалин: стихотворение "Мать";

5) произведения русской литературы 20 века: М. Горький: "Песня о Соколе" (в сокращении) – глава I, II; К. Г. Паустовский: "Стекольный мастер"; С. А. Есенин: "Береза"; М. А. Шолохов: "Судьба человека" (отрывки в сокращении), "Судьба человека" (отрывки в сокращении); Е. И. Носов: "Трудный хлеб"; Н. М. Рубцов: "Русский огонек" (в сокращении).

Ю.И. Коваль: "Приключения Васи Куролесова" (отрывки).

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

30. Цели обучения в учебной программе представлены кодировкой. В коде первое число обозначает класс, второе и третье числа – раздел и подраздел программы, четвертое число показывает нумерацию учебной цели. Например, в кодировке 6.2.1.4: "6" – класс, "2.1" – подраздел, "4" – нумерация учебной цели.

31. Ожидаемые результаты по целям обучения:

1) раздел "Понимание и ответы по тексту":

таблица 1

Подраздел	Цели обучения					
	5 класс	6 класс	7 класс	8 класс	9 класс	10 класс
1.1 Понимание художественного произведения	5.1.1.1 понимать о чем говорится в произведении	6.1.1.1 иметь общее представление о художественном произведении	7.1.1.1 понимать главную и второстепенную информацию	8.1.1.1 понимать общее содержание текста, определяя ключевые слова и словосочетания	9.1.1.1 понимать художественное произведение, различать открытую и скрытую информацию	10.1.1.1 понимать художественное произведение, выражать свое отношение к услышанному и прочитанному
1.2	5.1.2.1 правильно читать текст:	6.1.2.1 читать целыми словами текст;	7.1.2.1 читать про себя,	8.1.2.1 читать про себя, выполняя задания к тексту;	9.1.2.1 читать про себя, выполняя задания к тексту;	10.1.2.1 читать про себя, выполняя задания к тексту;

Владение разными видами чтения	5.1.2.2 читать наизусть стихотворения	6.1.2.2 читать наизусть выразительно стихотворения и басни;	выполняя задания к тексту; 7.1.2.2 читать наизусть выразительно фрагменты текстов;	8.1.2.2 выразительно читать наизусть стихотворения, басни фрагменты текстов;	9.1.2.2 выразительно читать наизусть стихотворения, басни фрагменты текстов;	10.1.2.2 выразительно читать наизусть стихотворения, басни фрагменты текстов;
1.3 Составление плана	5.1.3.1 делить текст на части с помощью учителя; заглавиям	6.1.3.1 делить текст на законченные по смыслу части по данным	7.1.3.1 составлять простой план по руководством учителя с использованием слов самого текста	8.1.3.1 составлять простой план;	9.1.4.1 составлять самостоятельно;	10.1.4.1 составлять сложный план;
1.4 Пересказ	5.1.4.1 пересказывать содержание произведения или отрывка по плану; предложеному учителем	6.1.4.1 пересказывать содержание произведения или отрывка по коллективно составленному плану;	7.1.4.1 пересказывать содержание произведения или отрывка по коллективно составленному плану;	8.1.4.1 пересказывать (кратко, подробно, с изменением лица рассказчика) содержание произведения	9.1.4.1 пересказывать (кратко, подробно, выборочно) содержание произведения или отрывка, выражая своё мнение о героях и событиях	10.1.4.1 пересказывать содержание произведения или отрывка, выражая своё мнение о героях и событиях
1.5 Ответы на вопросы	5.1.5.1 отвечать полным ответом на вопрос, используя слова вопроса;	6.1.5.1 отвечать полным ответом на вопрос, используя слова вопроса; 6.1.5.1 отвечать полным ответом на вопрос	7.1.5.1 отвечать полным ответом на вопрос 7.1.5.1 отвечать кратким и полным ответом на вопрос	8.1.5.1 отвечать кратким и полным ответом на вопрос 8.1.5.1 отвечать развернутым ответом на вопрос	9.1.5.1 отвечать кратким и полным ответом на вопрос 9.1.5.1 отвечать развернутым ответом на вопрос	10.1.5.1 отвечать развернутым ответом на вопрос 10.1.6.1 отвечать на проблемный вопрос, используя цитаты

2) раздел "Анализ и интерпретация текста":
таблица 2

Подраздел	Цели обучения					
	5 класс	6 класс	7 класс	8 класс	9 класс	10 класс
	5.2.1.1 различать жанр и его	6.2.1.1 различать жанр и его признаки (	7.2.1.1 различать	8.2.1.1 различать жанр и его признаки (	9.2.1.1 различать жанр и его признаки (	10.2.1.1 различать

2.1 Жанр	признаки (рассказ, сказка, стихотворение, басня)	(былина, сказка, литературная сказка) при поддержке учителя	жанр и его признаки (рассказ, повесть, пьеса-сказка)	(баллада, басня, легенда, лирическое стихотворение, рассказ)	притча, баллада, басня, легенда, комедия, лирическое стихотворение, рассказ)	жанр и его признаки (трагедия, комедия, поэма)
2.2 Тема и идея	5.2.2.1 отвечать на вопрос о теме произведения;	6.2.2.1 определять основную мысль произведения при поддержке учителя	7.2.2.1 определять основную мысль произведения,	8.2.2.1 определять тему и идею произведения, выражая свое мнение о поступках героев	9.2.2.1 определять тему и идею произведения, выражая свое мнение	10.2.2.1 определять тему и идею произведения, выражая свое мнение
2.3 Характеристика героев	5.2.3.1 характеризовать героев с помощью вопросов учителя;	6.2.3.1 характеризовать героев с помощью вопросов учителя;	7.2.3.1 характеризовать героев, используя планы и выражения из текста	8.2.3.1 характеризовать героев, используя планы и выражения из текста	9.2.3.1 характеризовать героев произведения, их поступки, мотивы поведения, значение имен и фамилий	10.2.3.1 характеризовать героев произведения, их поступки, мотивы поведения, значение имен и фамилий

3) раздел "Оценка произведения":

таблица 3

Подраздел	Цели обучения					
	5 класс	6 класс	7 класс	8 класс	9 класс	10 класс
3.1 Оценивание художественного произведения	5.3.1.1 Оценивать произведение: понравилось или не понравилось	6.3.1.1 участвовать в обсуждении произведения, с помощью педагога	7.3.1.1 участвовать в обсуждении произведения, выражая свои мысли и чувства	8.3.1.1 участвовать в обсуждении произведения, оценивая поступки главных героев	9.3.1.1 участвовать в обсуждении произведения, оценивая поступки главных героев	10.3.1.1 участвовать в обсуждении произведения, выражая мнение о героях и событиях

32. Настоящая Программа реализуется на основе Долгосрочного плана к Типовой учебной программе по учебному предмету "Чтение и развитие речи" для 5-10 классов для учащихся с легкой умственной отсталостью по обновленному содержанию согласно приложению к настоящей Программе. В долгосрочном плане обозначен объем учебных целей реализуемых в каждом разделе.

33. Распределение часов в четверти по разделам и внутри разделов варьируется по усмотрению учителя.

Приложение
к Типовой учебной программе
по учебному предмету "Чтение
и развитие речи" для
обучающихся с легкой

Долгосрочный план по реализации Типовой учебной программы по учебному предмету "Чтение и развитие речи" для обучающихся с легкой умственной отсталостью 5-10 классов по обновленному содержанию (с русским языком обучения)

1) 5 класс:
таблица 1

Тема	Изучаемые произведения	Навыки	Цели обучения
1 четверть			
Устное народное творчество	Колыбельные песни; сказки: "Зайчонок", "Как человек подружился с кошкой и собакой"; "О тыждедом и легком"; Заклички; "Приметы осени" М.Алимбаев; "Степной пейзаж" По М. Ауэзову; "Помогай, осень!" А. Береснев; "Жатва" Э. Шим; "Пришла осень" по Г. Скребицкому; "Золотой дождь" Н. Сладков; "Воробей" В. Орлов; "Поровну" А. Береснев; "Главное - быть человеком" В. Сухомлинский; "Уроки вежливости" М. Алимбаев; "Шар в окошке" А. Митта; "Ослик пляшет" М. Алимбаев; "Для чего нужны нам руки?" М. Геллер; "Друг или враг?" по Н.Сладкову; "Тигр и мышь" (Сказка); "Уважай его" М. Алимбаев; "Бабушка Зере" (Отрывок из романа "Путь Абая"). М. Ауэзов;	Понимание и ответы по тексту	5.1.1.1 понимать о чем говорится в произведении 5.1.2.1 правильно читать текст; 5.1.2.2 читать наизусть стихотворения и басни 5.1.3.1 делить текст на законченные по смыслу части по данным заглавиям; 5.1.4.1 пересказывать содержание произведения или отрывка по плану; предложенному учителем 5.1.5.1 отвечать полным ответом на вопрос, используя слова вопроса;
		Анализ и интерпретация текста	5.2.1.1 различать жанр и его признаки (рассказ, сказка, стихотворение, басня) 5.2.2.1 отвечать на вопрос о чем это произведение; 5.2.3.1 характеризовать героев с помощью вопросов учителя;
		Оценка произведения	5.3.1.1 оценить произведение:

<p>Картины родной природы (осень) Мои друзья</p>	<p>"Дружба" М. Митаров; "Дети Земли" А. Дуйсенбиев;</p>		<p>понравилось или не понравилось</p>
<p>2 четверть</p>			
<p>Мой Казахстан Картины родной природы (зима)</p>	<p>"Мой родной Казахстан!" Т. Жароков; "Отчизна" Т. Айбергенов; "Родная земля" С. Сейфуллин; "Степь" С. Калиев; "Казахстан" К. Аманжолов; "Как делают кумыс" К. Хасенова; "Глаза голубые земли" М. Алимбаев; "Аул" Д. Джумагельдинова; "Маншук" по М. Козыбаеву, С. Честнову; "Праздники Казахстана" М. Утеубаев; "Если скажут слово "Родина" З. Александрова; "Нет тех сражений и в помине" Т. Малдагалиев; "Мир всем народам" С. Михалков "Прилетели метели" Г. Ладонщиков; "Зима" Д. Джумагельдинова; "Песня для Ылочки" А. Усачёв;</p>	<p>Понимание и ответы по тексту</p> <p>Анализ и интерпретация текста</p>	<p>5.1.1.1 понимать о чём говорится в произведении</p> <p>5.1.2.1 правильно читать текст;</p> <p>5.1.2.2 читать наизусть стихотворения и басни</p> <p>5.1.3.1 делить текст на законченные по смыслу части по данным заглавиям;</p> <p>5.1.4.1 пересказывать содержание произведения или отрывка по плану; предложенному учителем</p> <p>5.1.5.1 отвечать полным ответом на вопрос, используя слова вопроса;</p> <p>5.2.1.1 различать жанр и его признаки (рассказ, сказка, стихотворение, басня)</p> <p>5.2.2.1 отвечать на вопрос о чём это произведение;</p>

	"О снежинках" по Н. Калининой; "С неба падают пушинки" И. Семёнова; "Сказка о праздничных стихах" по Ю.Ковалю; "В гостях у бабушки Мороза" (сказка) по В.Одоевскому;		5.2.3.1 характеризовать героев с помощью вопросов учителя;			
		Оценка произведения	5.3.1.1 Оценить произведение: понравилось или не понравилось			
3 четверть						
О животных Картины родной природы (зима) Картины родной природы (весна)	"Друзья-помощники"; "Кто живёт у нас в сарае?" Ю.Коринец; "Ваня и Буян" Л. Толстой; "Наша собака" О. Аскарв; "Допрыгался" П. Миско; "В шутку про утку" А. Дуйсенбиев; "Ненасытная собака" С. Донентаев; "Непослушные малыши" (Из лесных сказок). Н. Сладков; "Страшный рассказ" Е. Чарушин; "Упрямая кошка" К. Мусрепов; "Как кот зверей напугал"; "Не знает ли щенок об этом" М. Алимбаев; Как найти дорожку? (Сказка). В. Берестов; "Давайте будем дружить" И. Мазнин; "Всеми своим временем" Н. Сладков; Лёд-ледок В. Костылёв; Февраль К. Калина; Ледоход Д. Джумагельдинова; Последний снег. М. Алимбаев; Песня о весне. Я.Колас; Снова пришла весна. И. Есенберлин; Весной. А. Чехов; Берёзка. М. Жумабаев Сок белой берёзы. А. Табылдиев;	Понимание и ответы по тексту	5.1.1.1 понимать о чём говорится в произведении			
			5.1.2.1 правильно читать текст;			
			5.1.2.2 читать наизусть стихотворения и басни			
			5.1.3.1 делить текст на законченные по смыслу части по данным заглавиям;			
			5.1.4.1 пересказывать содержание произведения или отрывка по плану; предложенному учителем			
			5.1.5.1 отвечать полным ответом на вопрос, используя слова вопроса;			
			Анализ и интерпретация текста	5.2.1.1 различать жанр и его признаки (рассказ, сказка, стихотворение, басня)		
				5.2.2.1 отвечать на вопрос о чём это произведение;		
						5.2.3.1 характеризовать героев с помощью вопросов учителя;

	<p>Я посадил цветы. Н. Жанаев; Праздник мам. В. Берестов; Ласточка. К. Ушинский; Паук, муравей и ласточка . (Сказка). И. Алтынсарин; Письмо ко всем детям по одному очень важному делу. Ю. Тувим; Весна на джайляу</p>	<p>Оценка произведения</p>	<p>5.3.1.1 оценить произведение: понравилось или не понравилось</p>
<p>4 четверть</p>			
<p>Картины родной природы (весна) Добрые дела Картины родной природы (лето)</p>	<p>К. Баянбаев; Первомай. Г. Ладонщиков; Жаворонок. По В. Бианки ; Дождик, дождик, поливай. Шубат.Н. Жанаев; День Победы. А. Митяев; Слышишь песенку ручья ? М. Пляцковский; Хобот слона. А. Боске; Яблоня солдата. По В. Бочарникову; ТҰтя Паша. А. Береснев; Бабушкина вешалка. А. Соколовский; Бабушка. А. Кайманов; Лесная кормушка. По В. Чаплиной; Худо тому, кто добра не делает никому. К. Ушинский; Так бы и сказал! В.Голявкин; Важные слова. В. КудлачҰв; Юрта. К. Баянбаев Аргамак; Пичугин мост. По Е.Пермяку; Ох, устала я. А. Дуйсенбиев; Польза чтения. А. Табылдиев; ТҰплый хлеб. По В. Путилиной; Чем пахнут ремҰсла? Д. Родари;</p>	<p>Понимание и ответы по тексту</p> <p>Анализ и интерпретация текста</p>	<p>5.1.1.1 понимать о чҰм говорится в произведении</p> <p>5.1.2.1 правильно читать текст;</p> <p>5.1.2.2 читать наизусть стихотворения и басни</p> <p>5.1.3.1 делить текст на законченные по смыслу части по данным заглавиям;</p> <p>5.1.4.1 пересказывать содержание произведения или отрывка по плану; предложенному учителем</p> <p>5.1.5.1 отвечать полным ответом на вопрос, используя слова вопроса;</p> <p>5.2.1.1 различать жанр и его признаки (рассказ, сказка, стихотворение, басня)</p> <p>5.2.2.1 отвечать на вопрос о чҰм это произведение;</p> <p>5.2.3.1 характеризовать героев с помощью вопросов учителя;</p>

Мастер Али. (Сказка); Куда лето прячется? (сказка) Б. Сергуненков; Летнее утро. По М. Жумабаеву; Лето. По Г. Скребицкому ; В лесу. М. Алимбаев; Дети, бегущие от грозы. А. Усачёв; Выдумщик. П. Мочалов;	Оценка произведения	5.3.1.1 оценить произведение: понравилось или не понравилось
---	---------------------	--

2) 6 класс:
таблица 2

Тема	Изучаемые произведения	Навыки	Цели обучения
1 четверть			
Устное народное творчество Картины родной природы (осень) Мои друзья	Сказки как вид устного народного творчества. Казахские народные сказки: "Находчивый заяц"; "Золотой чуб"; " Красавица Айбарша, живущая под луной"; Русские народные сказки; "Жихарка"; "Сказка о серебрянном блюдечке и наливном яблочке"; "Ласточка" (корейская народная сказка); "Сентябрь" В.Бианки "На лесном привале" Бочарников "Белый домик" Б.Житков "Праздник леса" С.Маршак "Звонкие ключи" А.Белорусец "Заячьи лапы" Паустовский "Белогрудка" по Астафьеву "Белый козленок" Сейткул Успанов "Осенний день в березовой роще" И.Тургенев"	Понимание и ответы по тексту	6.1.1.1 иметь общее представление о художественном произведении,
			6.1.2.1 читать целыми словами текст;
			6.1.2.2 читать наизусть выразительно стихотворения и басни;
			6.1.3.1 делить текст на части с помощью учителя ;
			6.1.4.1 пересказывать содержание произведения или отрывка по коллективно составленному плану;
			6.1.5.1 отвечать полным ответом на вопрос, используя слова вопроса;
			6.1.5.1 отвечать полным ответом на вопрос
		Анализ и интерпретация текста	6.2.1.1 различать жанр и его признаки (былина, сказка, литературная сказка) при поддержке учителя
			6.2.2.1 определять основную мысль произведения при поддержке учителя
			6.2.3.1 характеризовать героев с помощью вопросов учителя;

	Бианки "Октябрь" С.Маршак "Сказка про спички"; М.Кабанбаев "Сам пропадай, а товарища выручай"; К.Ерсарин "Ломоть хлеба"; В.Осеева "Товарищи"; Поэтический родник "Друг в беде не бросит";	Оценка произведения	6.3.1.1 участвовать в обсуждении произведения, с помощью педагога
2 четверть			
Мой Казахстан Картины родной природы (зима)	К.Баянбаев "Осень – рыжая лиса по джайляу бродит" И.Соколов-Микитов "Осень в лесу" К. Бальмонт "Осень" В.Бианки "Ноябрь"	Анализ и интерпретация текста	6.1.2.1 читать целыми словами текст; 6.1.2.2 читать наизусть выразительно стихотворения и басни; 6.1.3.1 делить текст на части с помощью учителя ; 6.1.5.1 отвечать полным ответом на вопрос, используя слова вопроса; 6.1.5.1 отвечать полным ответом на вопрос 6.2.1.1 различать жанр и его признаки (былина, сказка, литературная сказка) при поддержке учителя 6.2.2.1 определять основную мысль произведения при поддержке учителя 6.2.3.1 характеризовать героев с помощью вопросов учителя;
		Оценка произведения	6.3.1.1 участвовать в обсуждении произведения, с помощью педагога
3 четверть			
	Т. Айбергенов "Моя Республика"; М. Абылкасымова "Родная земля"; М. Алимбаев "Родник земли родной";		6.1.1.1 иметь общее представление о художественном произведении, 6.1.2.1 читать целыми словами текст; 6.1.2.2 читать наизусть выразительно стихотворения и басни;

<p>О животных Картины родной природы (зима) Картины родной природы (весна)</p>	<p>"Степной пейзаж" по М. Ауэзову; В. Бианки: "Декабрь"; "Музыкант", "Аришка-трусишка", "Приключения муравьишки"; М.Прищвин: "Лисичкин хлеб", "Птицы под снегом"; Е.Чарушин: "Кот Елифан", "Друзья", "Томкины сны"; Н.Сладков: "Всему свое время", "Почему год круглый"; Г.Скребицкий: "Как белочка зимует", "Чем дятел кормится"; Г.Снегирёв: "Про пингвинов"; А. Чехов "Каштанка" С.Маршак "Двенадцать месяцев"; А. Тулебасов "Первая поделка"; М.Зверев "Спасибо, матушка зима!"</p>	<p>Понимание и ответы по тексту</p> <p>Анализ и интерпретация текста</p> <p>Оценка произведения</p>	<p>6.1.3.1 делить текст на части с помощью учителя ;</p> <p>6.1.4.1 пересказывать содержание произведения или отрывка по коллективно составленному плану;</p> <p>6..1.5.1 отвечать полным ответом на вопрос, используя слова вопроса;</p> <p>6.1.5.1 отвечать полным ответом на вопрос?</p> <p>6.2.1.1 различать жанр и его признаки (былина, сказка, литературная сказка) при поддержке учителя</p> <p>6.2.2.1 определять основную мысль произведения при поддержке учителя</p> <p>6.2.3.1 характеризовать героев с помощью вопросов учителя;</p> <p>6.3.1.1 участвовать в обсуждении произведения, с помощью педагога</p>
<p>4 четверть</p>			
<p>Картины родной природы (весна) Добрые дела</p>	<p>В. Бианки "Апрель"; С. Муканов "Родная степь"; А. Асылбеков "Весна"; С. Сейфуллин "Жаворонок"; Г. Снегирев "Весной"; В. Бианки "Май"; К. Жумагалиев "День Победы"; Ю. Яковлев "Белые журавлики";</p>	<p>Понимание и ответы по тексту</p>	<p>6.1.1.1 иметь общее представление о художественном произведении,</p> <p>6.1.2.1 читать целыми словами текст;</p> <p>6.1.2.2 читать наизусть выразительно стихотворения и басни;</p> <p>6.1.3.1 делить текст на части с помощью учителя ;</p> <p>6.1.4.1 пересказывать содержание произведения или отрывка по коллективно составленному плану;</p> <p>6..1.5.1 отвечать полным ответом на вопрос, используя слова вопроса;</p>

Картины родной природы (лето)	М. Джалиль "Красная ромашка";		6.1.5.1 отвечать полным ответом на вопрос
	Ю. Коринец "Волшебное письмо"; "Лето красное идет" поэтический дневник стихотворения казахстанский и зарубежных авторов о лете (по выбору учителя)	Анализ и интерпретация текста	6.2.1.1 различать жанр и его признаки (былина, сказка, литературная сказка) при поддержке учителя 6.2.2.1 определять основную мысль произведения при поддержке учителя 6.2.3.1 характеризовать героев с помощью вопросов учителя;
		Оценка произведения	6.3.1.1 участвовать в обсуждении произведения, с помощью педагога

3) 7 класс:
таблица 2

Тема	Изучаемые произведения	Навыки	Цели обучения
1 четверть			
Устное народное творчество Произведения казахской литературы 19 века	Народные песни Белый голубь Обрядовые песни Колыбельная (казахская народная песня) Уходите льды, сугробы ... Скоро, скоро снег растает Скворушка прилетай Дождик, дождик Шуточные песни Сказки Чудесная птица (казахская сказка) Умный мужик Казахские пословицы и поговорки Загадки Д. Бабатайұлы: Биография Могу подарить Ловчому ястребу гон не впрок О, вершин этих горных гряда...	Понимание и ответы по тексту	7.1.1.1 иметь общее представление о художественном произведении, понимать главную и второстепенную информацию
			7.1.2.1 читать про себя, выполняя задания к тексту; 7.1.2.2 читать наизусть выразительно фрагменты текстов 7.1.3.1 составлять простой план под руководством учителя с использованием слов самого текста 7.1.4.1 пересказывать содержание произведения или отрывка по коллективно составленному плану; 7.1.5.1 отвечать полным ответом на вопрос 7.1.5.1 отвечать кратким и полным ответом на вопрос

	<p>Разве красива гор высота ... (отрывок) М. Утемисов: Биография Беркут мой Великая мечта Нарын И.Алтынсарин: Биография Отец и сын Золотой Чуб (сказка) Чистый родник</p>	<p>Анализ и интерпретация текста</p> <p>Оценка произведения</p>	<p>7.2.1.1 различать жанр и его признаки (рассказ, повесть, пьеса-сказка)</p> <p>7.2.2.1 определять основную мысль произведения,</p> <p>7.2.3.1 характеризовать героев, используя план и выражения из текста</p> <p>7.3.1.1 участвовать в обсуждении произведения, выражая свои мысли и чувства</p>
2 четверть			
<p>Произведения казахской литературы 19 века</p> <p>Произведения зарубежной литературы 19 века</p>	<p>А. Кунанбаев: Биография Детство поэта (отрывок) Летом, когда тенисты деревья Лето – солнечная пора... Осень Если смолоду честь не терял... О казахи мои! Мой бедный народ! (отрывок) Ш.Кудайбердиев Биография Кто ты ныне, казах? Чаша жемчуга А. С. Пушкин Биография В разлуке Няне Осень (отрывок) ... Уж небо осенью дышало ... Вот ветер тучи нагоняет Зимнее утро М. Ю. Лермонтов Биография Парус Казачья колыбельная песня На севере диком... Родина Тучи И. А. Крылов Биография О басне</p>	<p>Понимание и ответы по тексту</p> <p>Анализ и интерпретация текста</p>	<p>7.1.1.1 иметь общее представление о художественном произведении, понимать главную и второстепенную информацию</p> <p>7.1.2.1 читать про себя, выполняя задания к тексту;</p> <p>7.1.2.2 читать наизусть выразительно фрагменты текстов</p> <p>7.1.3.1 составлять простой план под руководством учителя с использованием слов самого текста</p> <p>7.1.4.1 пересказывать содержание произведения или отрывка по коллективно составленному плану;</p> <p>7.1.5.1 отвечать полным ответом на вопрос</p> <p>7.1.5.1 отвечать кратким и полным ответом на вопрос</p> <p>7.2.1.1 различать жанр и его признаки (рассказ, повесть, пьеса-сказка)</p> <p>7.2.2.1 определять основную мысль произведения,</p>

	<p>Волк и ЯгнҰнок Ворона и Лисица Трудолюбивый Медведь А. П. Чехов Биография Белолобый Н.А. Некрасов Биография Крестьянские дети (отрывок) Славная осень Однажды, в студҰнную зимнюю пору... Не ветер бушует над бором Дед Мазай и зайцы Л. Н. Толстой Биография Отец и сыновья Белка и Волк КотҰнок (быль) Воробей на часах</p>	<p>Оценка произведения</p>	<p>7.2.3.1 характеризовать героев, используя план и выражения из текста</p> <p>7.3.1.1 участвовать в обсуждении произведения, выражая свои мысли и чувства</p>
3 четверть			
<p>Произведения казахской литературы 20 века</p>	<p>Ж. Жабаев Биография "Богатство земли" Учись, мой друг! Ответ сыну М. Жумбаев Биография Как красивы нежный теплый ветерок; Язык отцов Родина моя – Сассыколь Зимняя дорога Я верю тем, кто юн! МотылҰк С. Сейфуллин Биография Рабочим А ну-ка, джигиты! (Отрывок) Летом в степи М. Ауезов</p>	<p>Понимание и ответы по тексту</p>	<p>7.1.1.1 иметь общее представление о художественном произведении, понимать главную и второстепенную информацию</p> <p>7.1.2.1 читать про себя, выполняя задания к тексту;</p> <p>7.1.2.2 читать наизусть выразительно фрагменты текстов</p> <p>7.1.3.1 составлять простой план под руководством учителя с использованием слов самого текста</p> <p>7.1.4.1 пересказывать содержание произведения или отрывка по коллективно составленному плану;</p> <p>7.1.5.1 отвечать полным ответом на вопрос</p>

	<p>Автобиография дебрях (Отрывок из романа М. Ауезова "Путь Абая")</p> <p>Сирота</p> <p>Серый Лютый</p> <p>Е. Елубаев</p> <p>Биография</p> <p>Если любишь</p> <p>Современный мальчик</p> <p>Легенда о ласточке</p> <p>М. Зверев</p> <p>Биография</p> <p>Барса-Кельмес</p>	<p>Анализ и интерпретация текста</p> <p>Оценка произведения</p>	<p>7.1.5.1 отвечать кратким и полным ответом на вопрос</p> <p>7.2.1.1 различать жанр и его признаки (рассказ, повесть, пьеса-сказка)</p> <p>7.2.2.1 определять основную мысль произведения,</p> <p>7.2.3.1 характеризовать героев, используя план и выражения из текста</p> <p>7.3.1.1 участвовать в обсуждении произведения, выражая свои мысли и чувства</p>
4 четверть			
Произведения русской литературы 20 века	<p>М. Горький Биография</p> <p>Детство</p> <p>Бабушкин скворец</p> <p>Воробьишко</p> <p>С. А. Есенин</p> <p>Биография</p> <p>С добрым утром! Спит ковыль, равнина дорогая ...</p> <p>Черемуха</p> <p>Весенний вечер</p> <p>К.М. Симонов</p> <p>Биография</p> <p>Сын артиллериста</p> <p>Тот самый длинный день в году</p> <p>С. В. Михалков</p> <p>Биография</p> <p>"Друзья" в походе "Заяц-обманщик";</p> <p>"Будь человеком" К. Г. Паустовский</p> <p>Биография</p> <p>Кот-ворюга</p> <p>Барсучий нос</p>	<p>Понимание и ответы по тексту</p>	<p>7.1.1.1 иметь общее представление о художественном произведении, понимать главную и второстепенную информацию</p> <p>7.1.2.1 читать про себя, выполняя задания к тексту;</p> <p>7.1.2.2 читать наизусть выразительно фрагменты текстов</p> <p>7.1.3.1 составлять простой план под руководством учителя с использованием слов самого текста</p> <p>7.1.4.1 пересказывать содержание произведения или отрывка по коллективно составленному плану;</p> <p>7.1.5.1 отвечать полным ответом на вопрос</p> <p>7.1.5.1 отвечать кратким и полным ответом на вопрос</p> <p>7.2.1.1 различать жанр и его признаки (рассказ, повесть, пьеса-сказка)</p>

	А. Г. Алексин Биография Подарок	Анализ и интерпретация текста	7.2.2.1 определять основную мысль произведения, 7.2.3.1 характеризовать героев, используя план и выражения из текста
		Оценка произведения	7.3.1.1 участвовать в обсуждении произведения, выражая свои мысли и чувства

4) 8 класс:
таблица 4

Тема	Изучаемые произведения	Навыки	Цели обучения
I четверть			
Устное народное творчество. Произведения казахских писателей 19 века	Сказки: "Добро порождает добро" "Волшебное кольцо" Народные легенды и былины. "Или и Каратал" "Батыр Еленке" "Добрыня и змей" Пословицы и поговорки. И. Алтынсарин биография. "Умный мальчик" (сказка) "Спор животных" (сказка) А. Кунанбаев биография. "Зима" "Весна" "Лето" "Искандер" (отрывки из поэмы)	Понимание и ответы по тексту	8.1.1.1 понимать художественное произведение в деталях, включая известную и неизвестную информацию
			8.1.2.1 читать про себя, выполняя задания к тексту; 8.1.2.2 выразительно читать наизусть стихотворения, басни, фрагменты текста; 8.1.3.1 составлять простой план; 8.1.4.1 пересказывать (кратко, подробно, с изменением лица рассказчика) содержание произведения 8.1.5.1 отвечать кратким и полным ответом на вопрос 8.1.5.1 отвечать развернутым ответом на вопрос
		Анализ и интерпретация текста	8.2.1.1 различать жанр и его признаки (притча, баллада, басня, легенда, лирическое стихотворение, рассказ) 8.2.2.1 определять тему и идею произведения, выражая своё мнение о поступках героев

			8.2.3.1 характеризовать героев, используя план и выражения из текста
		Оценка произведения	8.3.1.1 участвовать в обсуждении произведения, оценивая поступки главных героев
2 четверть			
Произведения русских писателей 19 века	<p>А. С. Пушкин биография. И.И.Пущин "Записки о Пушкине" (отрывки) А.С.Пушкин "Памятник" "Вглубине сибирских руд..." "Зимнее утро" "Сожжённое письмо" "Я вас любил" "Сказка о попе и работнике его Балде" М.Ю. Лермонтов биография. "Смерть поэта" (отрывок) . "Родина" "Парус" "Сосна" И.А.Крылов биография. "Волк на псарне" (басня) "Осул и Соловей" (басня)) "Муха и пчела" (басня) Н.А.Некрасовбиография. "Размышления у парадного подъезда" "В полном разгаре страда деревенская" И.С.Тургенев биография. "Муму"</p>	Понимание и ответы по тексту	8.1.1.1 понимать художественное произведение в деталях, включая известную и неизвестную информацию
			8.1.2.1 читать про себя, выполняя задания к тексту;
			8.1.2.2 выразительно читать наизусть стихотворения, басни, фрагменты текста;
			8.1.3.1 составлять простой план;
		Анализ и интерпретация текста	8.1.4.1 пересказывать (кратко, подробно, с изменением лица рассказчика) содержание произведения
			8.1.5.1 отвечать кратким и полным ответом на вопрос
			8.1.5.1 отвечать развернутым ответом на вопрос
			8.2.1.1 различать жанр и его признаки (притча, баллада, басня, легенда, лирическое стихотворение, рассказ)
		Оценка произведения	8.2.2.1 определять тему и идею произведения, выражая своё мнение о поступках героев
			8.2.3.1 характеризовать героев, используя план и выражения из текста
			8.3.1.1 участвовать в обсуждении произведения, оценивая поступки главных героев

3 четверть

Произведения казахских писателей 20 века. Произведения русских писателей 20 века	С. Сейфуллин биография. "Поэма "Раненная сайга" М. Ауезов биография. "Возвращение" "Серый Лютый" Т. Жароков биография. "Земля Казахстана" С.Бегалин биография. "Поток" "Песня жизни" "ЖеребУнок" Б. Канапьянов родился в "Сын пожарного" "Аист" "Плоды" И. Жансугуров биография. "Картины Жетысу" "Домбра" А.Дусенбиев "Могила неизвестного солдата" М.Алимбаев "Юный Казах" "Художник из Семиполатинска"; "Родной язык" Б. Сокпакбаев биография. "Меня зовут Кожа" М. Каназов "Мальчишки верхнего и нижнего вула" Л.Н.Толстой биография. "После бала"	Понимание и ответы по тексту	8.1.1.1 понимать художественное произведение в деталях, включая известную и неизвестную информацию
			8.1.2.1 читать про себя, выполняя задания к тексту;
			8.1.2.2 выразительно читать наизусть стихотворения, басни, фрагменты текста;
			8.1.3.1 составлять простой план;
			8.1.4.1 пересказывать (кратко, подробно, с изменением лица рассказчика) содержание произведения
			8.1.5.1 отвечать кратким и полным ответом на вопрос
			8.1.5.1 отвечать развернутым ответом на вопрос
		Анализ и интерпретация текста	8.2.1.1 различать жанр и его признаки (притча, баллада, басня, легенда, лирическое стихотворение, рассказ)
			8.2.2.1 определять тему и идею произведения, выражая своУ мнение о поступках героев
			8.2.3.1 характеризовать героев, используя план и выражения из текста
		Оценка произведения	8.3.1.1 участвовать в обсуждении произведения, оценивая поступки главных героев

4 четверть

			8.1.1.1 понимать художественное произведение в деталях,
--	--	--	---

Произведения русских писателей 20 века	<p>А.П.Чехов биография. "Лошадиная фамилия" С.А.Есенин биография. "Спит ковыль" "Отговорила роща золотая" "Пороша" А.П.Платонов биография. "Разноцветная бабочка" А.Н.Толстой биография. "Русский характер" Заболоцкий "Некрасивая девочка" Л.А.Кассиль "Петькины бутсы" А.Твардовский "Василий Тўркин" В.М.Шукшин "Гринька Малюгин" Р.П.Погодин "Алфред"</p>	Понимание и ответы по тексту	включая известную и неизвестную информацию
			8.1.2.1 читать про себя, выполняя задания к тексту;
			8.1.2.2 выразительно читать наизусть стихотворения, басни, фрагменты текста;
			8.1.3.1 составлять простой план;
		8.1.4.1 пересказывать (кратко, подробно, с изменением лица рассказчика) содержание произведения	
		8.1.5.1 отвечать кратким и полным ответом на вопрос	
		8.1.5.1 отвечать развернутым ответом на вопрос	
		Анализ и интерпретация текста	8.2.1.1 различать жанр и его признаки (притча, баллада, басня, легенда, лирическое стихотворение, рассказ)
			8.2.2.1 определять тему и идею произведения, выражая своё мнение о поступках героев
		Оценка произведения	8.2.3.1 характеризовать героев, используя план и выражения из текста
8.3.1.1 участвовать в обсуждении произведения, оценивая поступки главных героев			

5) 9 класс:
таблица 5

Тема	Изучаемые произведения	Навыки	Цели обучения
1 четверть			
			9.1.1.1 понимать художественное произведение, различать открытую и скрытую (подтекст) информацию

Устное народное творчество. Произведения казахской литературы 19 века.	Русские и казахские народные сказки. Сказка про Василису Премудрую Искатель счастья Сказание о золотом человеке. Былины. На заставе богатырской. Первый поход Алпамыса. (отрывок из эпоса). Ы. Алтынсарин биография. "Щедрый человек". "Кара Батыр" Легенда. Казахский эпос М. Утемисов биография. "Песнь о себе" "Великая мечта" "Пичуга" "Тот не герой"	Понимание и ответы по тексту	9.1.2.1 читать про себя, выполняя задания к тексту; 9.1.2.2 выразительно читать наизусть стихотворения, басни, фрагменты текста; 9.1.4.1 составлять план самостоятельно: 9.1.4.1 пересказывать (кратко, подробно, выборочно) содержание произведения или отрывка, выражая своё мнение о героях и событиях 9.1.5.1 отвечать кратким и полным ответом на вопрос 9.1.5.1 отвечать развернутым ответом на вопрос
		Анализ и интерпретация текста	9.2.1.1 различать жанр и его признаки (притча, баллада, басня, легенда, комедия, лирическое стихотворение, рассказ) 9.2.2.1 определять тему и идею произведения, выражая своё мнение 9.2.3.1 характеризовать героев произведения, их поступки, мотивы поведения, значение имен и фамилий
		Оценка произведения	9.3.1.1 участвовать в обсуждении произведения, оценивая поступки главных героев
2 четверть			
	А. Кунанбаев биография		9.1.1.1 понимать художественное произведение, различать открытую и скрытую (подтекст) информацию 9.1.2.1 читать про себя, выполняя задания к тексту;

Произведения казахской литературы 19 века. Произведения русской литературы 19 века.	"Слова назидания" (слово первое семнадцатое, восемнадцатое, девятнадцатое). "Если смолоду честь не терял" В.А.Жуковский биография. "Три пояса" И.А.Крылов биография. "Кот и повар" (басня). А.С.Пушкин биография. Поэма "Руслан и Людмила". Повесть "Барышня – крестьянка". М.Ю.Лермонтов биография. "Тучи" "Баллада" "Морская царевна" Н.В.Гоголь биография. "Майская ночь, или Утопленница" Н.А.Некрасов биография. "Рыцарь на час" "Саша" (отрывок из стихотворения)	Понимание и ответы по тексту	9.1.2.2 выразительно читать наизусть стихотворения, басни, фрагменты текста; 9.1.4.1 составлять план самостоятельно; 9.1.4.1 пересказывать (кратко, подробно, выборочно) содержание произведения или отрывка, выражая своё мнение о героях и событиях 9.1.5.1 отвечать кратким и полным ответом на вопрос 9.1.5.1 отвечать развернутым ответом на вопрос
		Анализ и интерпретация текста	9.2.1.1 различать жанр и его признаки (притча, баллада, басня, легенда, комедия, лирическое стихотворение, рассказ) 9.2.2.1 определять тему и идею произведения, выражая своё мнение 9.2.3.1 характеризовать героев произведения, их поступки, мотивы поведения, значение имен и фамилий
		Оценка произведения	9.3.1.1 участвовать в обсуждении произведения, оценивая поступки главных героев
3 четверть			
	А.А.Фет биография. "Помню я: старушка няня ..." "Это утро, радость эта" С.Торайгыров биография. "Родному народу"		9.1.1.1 понимать художественное произведение, различать открытую и скрытую (подтекст) информацию 9.1.2.1 читать про себя, выполняя задания к тексту; 9.1.2.2 выразительно читать наизусть стихотворения, басни, фрагменты текста;

Произведения русской литературы 19 века. Произведения казахской литературы 20 века	"Молодое сердце" "Зачем я живу" Ш. Кудайбердиев биография. "Явился ты в мир гольшом" "Разные мысли" Афоризмы. С. Сейфуллин биография.	Понимание и ответы по тексту	8.1.4.1 составлять план самостоятельно:
	"В степи" "Весною" "Разлучённые лебеди" Т. Молдагалиев биография. "Мой Байконур" "Атака" "Родина" Ж. Жабаев биография. "Ленинградцы, дети мои!" " "Казахстан" Б. Момышулы биография. "Наша семья" (отрывки из повести)		9.1.4.1 пересказывать (кратко, подробно, выборочно) содержание произведения или отрывка, выражая своё мнение о героях и событиях 9.1.5.1 отвечать кратким и полным ответом на вопрос 9.1.5.1 отвечать развернутым ответом на вопрос
		Анализ и интерпретация текста	9.2.1.1 различать жанр и его признаки (притча, баллада, басня, легенда, комедия, лирическое стихотворение, рассказ) 9.2.2.1 определять тему и идею произведения, выражая своё мнение 9.2.3.1 характеризовать героев произведения, их поступки, мотивы поведения, значение имен и фамилий
		Оценка произведения	9.3.1.1 участвовать в обсуждении произведения, оценивая поступки главных героев
4 четверть			
	Максим Горький. Биография "Песня о Соколе" М.И.Цветаева биография. "Красною кистью" "Вчера ещё в глаза глядел"	Понимание и ответы по тексту	9.1.1.1 понимать художественное произведение, различать открытую и скрытую (подтекст) информацию 9.1.2.1 читать про себя, выполняя задания к тексту; 9.1.2.2 выразительно читать наизусть стихотворения, басни, фрагменты текста; 9.1.4.1 составлять план самостоятельно: 9.1.4.1 пересказывать (кратко, подробно, выборочно) содержание

Произведения русской литературы 20 века. Произведения зарубежной литературы	К.Г.Паустовский биография. "Стекольный мастер" А.Есенин биография. "Нивы сжаты, рощи голы ..." "Собаке Качалова" М.А.Шолохов биография . "Судьба человека"		произведения или отрывка, выражая своё мнение о героях и событиях
	Роберт Луис Стивенсон "Вересковый мёд" Эрнест Сетон – Томпсон "Снап" Джеральд Даррелл "Живописный жираф"	Анализ и интерпретация текста	9.1.5.1 отвечать кратким и полным ответом на вопрос 9.1.5.1 отвечать развернутым ответом на вопрос 9.2.1.1 различать жанр и его признаки (притча, баллада, басня, легенда, комедия, лирическое стихотворение, рассказ) 9.2.2.1 определять тему и идею произведения, выражая своё мнение 9.2.3.1 характеризовать героев произведения, их поступки, мотивы поведения, значение имен и фамилий
		Оценка произведения	9.3.1.1 участвовать в обсуждении произведения, оценивая поступки главных героев

6) 10 класс:
таблица 6

Тема	Изучаемые произведения	Навыки	Цели обучения
1 четверть	Устное народное творчество: пословицы, поговорки, загадки, сказки, сказания, легенды, басни, былины, баллады, песни, предания. "Лиса и тетерев"; "Белая птица памяти";	Понимание и ответы по тексту	10.1.1.1 понимать художественное произведение, выражать своё отношение к услышанному или прочитанному 10.1.2.1 читать про себя, выполняя задания к тексту; 10.1.2.2 выразительно читать наизусть стихотворения, басни, фрагменты текста; 10.1.4.1 составлять сложный план 10.1.4.1 пересказывать содержание произведения или отрывка, выражая своё

<p>Устное народное творчество Произведения казахской литературы 19 века.</p>	<p>Русская былина "На заставе богатырской" (в сокращении); "Сказание о золотом человеке"; "Первый поход Алпамыса" (отрывок из эпоса). Ы.Алтынсарин Биография. Рассказ "Отец и сын". А. Кунанбаев Биография. Слова-назидания (отрывки). Слово первое, слово четвертое.. Слово четырнадцатое, слово пятнадцатое</p>	<p>Анализ и интерпретация текста</p> <p>Оценка произведения</p>	<p>мнение о героях и событиях</p> <p>10.1.5.1 отвечать развернутым ответом на вопрос 10.1.6.1 отвечать на проблемный вопрос, используя цитаты</p> <p>10.2.1.1 различать жанр и его признаки (трагедия, комедия, поэма)</p> <p>10.2.2.1 определять тему и идею произведения, выражая своё мнение</p> <p>10.2.3.1 характеризовать героев произведения, их поступки, мотивы поведения, значение имен и фамилий</p> <p>10.3.1.1 участвовать в обсуждении произведения, выражая мнение о героях и событиях</p>
<p>2 четверть</p>			
<p>Произведения казахской литературы 19 века. Произведения русской литературы 19 века.</p>	<p>Ш. Кудайбердиев Биография. Притча "Странник". А. Пушкин Биография. Стихотворение "Унылая пора! Очей очарованье!" "Сказка о рыбаке и рыбке". И. Крылов Биография. Басня "Кот и повар".</p>	<p>Понимание и ответы по тексту</p>	<p>10.1.1.1 понимать художественное произведение, выражать своё отношение к услышанному или прочитанному</p> <p>10.1.2.1 читать про себя, выполняя задания к тексту;</p> <p>10.1.2.2 выразительно читать наизусть стихотворения, басни, фрагменты текста;</p> <p>10.1.4.1 составлять сложный план</p> <p>10.1.4.1 пересказывать содержание произведения или отрывка, выражая своё мнение о героях и событиях</p> <p>10.1.5.1 отвечать развернутым ответом на вопрос</p>

	<p>Басня "Волк и ягненок". М. Лермонтов Биография. Стихотворение "Тучи". Стихотворение "Морская царевна" (в сокращении).</p>	<p>Анализ и интерпретация текста</p> <p>Оценка произведения</p>	<p>10.1.6.1 отвечать на проблемный вопрос, используя цитаты</p> <p>10..2.1.1 различать жанр и его признаки (трагедия, комедия, поэма)</p> <p>10.2.2.1 определять тему и идею произведения, выражая своё мнение</p> <p>10.2.3.1 характеризовать героев произведения, их поступки, мотивы поведения, значение имен и фамилий</p> <p>10.3.1.1 участвовать в обсуждении произведения, выражая мнение о героях и событиях</p>
3 четверть			
<p>Произведения русской литературы 19 века. Произведения казахской литературы 20 века: Произведения русской литературы 20 века:</p>	<p>Н. Гоголь Биография. Повесть "Майская ночь или Утопленница" (в сокращении) Ж. Жабаяев Биография. Сказка о лентяе; "Поэма любви и гнева"; С. Сейфуллин Биография. Стихотворение "Новый год". М. Ауэзов Биография. "Апрельский джуг" (отрывок из романа "Путь Абая"). М. Шаханов Биография. Поэма "Приговор отца" (отрывок). А. Лекеров Биография. Стихотворение "Сапоги". С. Бегалин Биография. Стихотворение "Мать". М. Горький</p>	<p>Понимание и ответы по тексту</p>	<p>10.1.1.1 понимать художественное произведение, выражать своё отношение к услышанному или прочитанному</p> <p>10.1.2. читать про себя, выполняя задания к тексту;</p> <p>10.1.2.2 выразительно читать наизусть стихотворения, басни, фрагменты текста;</p> <p>10.1.4.1 составлять сложный план</p> <p>10.1.4.1 пересказывать содержание произведения или отрывка, выражая своё мнение о героях и событиях</p> <p>10.1.5.1 отвечать развернутым ответом на вопрос</p> <p>10.1.6.1 отвечать на проблемный вопрос, используя цитаты</p> <p>10..2.1.1 различать жанр и его признаки (трагедия, комедия, поэма)</p>

	<p>Биография. "Песня о Соколе" (в сокращении) – глава I. "Песня о Соколе" (в сокращении) – глава II. К. Паустовский Биография. Рассказ "Стекольный мастер". С. Есенин Биография. Стихотворение "Береза"</p>	<p>Анализ и интерпретация текста</p> <p>Оценка произведения</p>	<p>10.2.2.1 определять тему и идею произведения, выражая своё мнение</p> <p>10.2.3.1 характеризовать героев произведения, их поступки, мотивы поведения, значение имен и фамилий</p> <p>10.3.1.1 участвовать в обсуждении произведения, выражая мнение о героях и событиях</p>
4 четверть			
Произведения русских писателей 20 века	<p>М. Шолохов Биография "Рассказ "Судьба человека" (отрывки в сокращении). Е. Носов Биография Рассказ "Трудный хлеб". Н. Рубцов Биография. Стихотворение "Русский огонек" (в сокращении). Ю. Коваль Биография. Повесть "Приключения Васи Куролесова" (отрывки).</p>	<p>Понимание и ответы по тексту</p> <p>Анализ и интерпретация текста</p>	<p>10.1.1.1 понимать художественное произведение, выражать своё отношение к услышанному или прочитанному</p> <p>10.1.2.1 читать про себя, выполняя задания к тексту;</p> <p>10.1.2.2 выразительно читать наизусть стихотворения, басни, фрагменты текста;</p> <p>10.1.4.1 составлять сложный план</p> <p>10.1.4.1 пересказывать содержание произведения или отрывка, выражая своё мнение о героях и событиях</p> <p>10.1.5.1 отвечать развернутым ответом на вопрос</p> <p>10.1.6.1 отвечать на проблемный вопрос, используя цитаты</p> <p>10..2.1.1 различать жанр и его признаки (трагедия, комедия, поэма)</p> <p>10.2.2.1 определять тему и идею произведения, выражая своё мнение</p> <p>10.2.3.1 характеризовать героев произведения, их поступки, мотивы</p>

		поведения, значение имен и фамилий
	Оценка произведения	10.3.1.1 участвовать в обсуждении произведения, выражая мнение о героях и событиях

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 516-қосымша

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Орыс тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту орыс тілінде емес)

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Орыс тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабы б) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. "Орыс тілі" оқу пәнінің негізгі мақсаты – қарым-қатынас құралы ретінде орыс тілін меңгерудің қарапайым дағдыларын қалыптастыру, сөйлеу этикетінің ережелеріне және сөздік қызметінде лингвистикалық бірліктерді пайдалану нормаларына сәйкес сөйлеу әрекетінің түрлеріне (тыңдалым, айтылым, оқылым және жазылым) оқыту.

3. "Орыс тілі" пәнінің оқыту міндеттері:

1) әлеуметтік-тұрмыстық және оқу жағдайында қарым-қатынасқа түсуге қажетті тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым дағдыларын дамыту;

2) сөйлеу тілінің фонетикалық жағын дамыту: қазақ тіліндегі дыбыстарды жеке, сөзде, сөйлемде дұрыс айтуға дағдыландыру; қазақ тіліне тән үндестік заңын практикалық түрде игеру, жуан, жіңішке дыбыстарды ажырата білу;

3) сөздік қорын дамыту: сөздік қорын заттың атын, сынын, қимылын білдіретін сөздермен толықтыру, молайту; жаңа сөздердің мағынасын түсіну, мағынасы бойынша топтастыру; сөздік қорын молайтуда аударма және түсіндірме сөздіктерді пайдалана білуге үйрету;

4) орыс тілінің грамматикасы туралы білімдерін қалыптастыру; орыс тілінің нормалары мен ережелеріне сәйкес сөйлемдерді синтаксистік дұрыс құру дағдыларын қалыптастыру;

5) байланыстырып сөйлеуін дамыту: диалогтік және монологтік сөйлеу (ауызша, жазбаша тіл) дағдыларын қалыптастыру;

6) қол жетімді мәтінді дұрыс және мұқият оқу дағдыларын қалыптастыру;

7) тілдің дыбыстық құрамын меңгеру, грамматика және емле туралы қарапайым ақпарат негізінде сауатты жазу дағдыларын дамыту;

8) білім алушылардың жалпы танымдық процестерін, интернационалдық, патриоттық, Отанға деген сүйіспеншілік сезімдерін қалыптастыру, ой-өрісін, зейінін, есте сақтауын, сөйлеу белсенділігін дамыту;

9) әртүрлі халықтардың тілі мен мәдениетіне төзімділік көзқарас қалыптастыру.

4. Екінші тілге оқыту үшін жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқыту қоршаған ортамен таныстыру, математика, әлеуметтік-тұрмыстық бағдар, кәсіби-еңбекке дайындық пәндермен тығыз байланыста бірыңғай орыс тілі сабағы өткізіледі.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Оқу процесін ұйымдастыруға арналған педагогикалық тәсілдердің іске асырылуы жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың арнайы оқу қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған арнайы білім беру принциптеріне негізделген:

1) жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқытудың түзеу-дамытушылық бағыты, оның ерекше білім беру қажеттіліктері ескеріле отырып, оқу ісінің арнайы тәсілдері және әдістері арқылы жүзеге асырылады;

2) оқытудың әлеуметтік-бейімдеу бағыты тұлғаның бейімделмеушілігін жеңу немесе азайтуды білдіреді; білім алушылардың әлеуметтік өмірге қатысулары үшін қажетті тәртіп пен өмірлік нормаларының меңгерілуі бойынша арнайы жұмыстар қарастырылады;

3) әрекеттік ықпал ету принципі: оқыту барысында педагогтың басшылығымен заттық-практикалық, ізденушілік әрекеттер кең қолданылады, бұл оқу материалын түсінуге жағдайлар жасайды; заттық-практикалық әрекет жоғарғы психикалық функцияларының сенсомоторлық негізін дамытуға (қабылдауы, тілі, ойлау қабілеті), оқушылардың өмірлік тәжірибесінің жеткіліксіздігінің орнын толықтыруға, жалпы білім беру пәндері бойынша білімдер мен дағдыларды меңгерулеріне мүмкіндік береді;

4) ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға саралап және даралап ықпал ету білім алушылардың жастарына, дене болмысына, психологиялық жағдайына, зиятының ерекшеліктеріне қарай, танымдың қабілетін есепке ала отырып және қосымша кемістіктеріне негізделіп бөлінетін 4 типологиялық топты құрайтын педагогикалық жіктелу негізінде іске асырылады (В.В.Воронкова бойынша). Әрбір типологиялық топ үшін педагог олардың мүмкіндіктеріне сәйкес қолжетімді күрделілік пен көлемін ескере отырып, оқу материалының мазмұнын таңдап алады; оқу жұмысының қарқыны, оқушылардың дербестігі, оқыту тәсілдері мен әдістері түрлендіріледі. Білім

алушылардың топтарға бөлінуі шартты және қозғалмалы. Жіктемелі тәсіл оқытудың жекеленуімен толықтырылады;

5) оқытудың практикалық бағыттылығы оқылатын материал мен білім алушылардың практикалық әрекетімен арасындағы өзара тығыз байланысты анықтауды, практикалық-бағдарлық міндеттерді шешу үшін маңызды білім мен біліктерді қалыптастыруды білдіреді;

6) коммуникативтік тәсіл – ақпаратты беру және хабарлау, тілдік қатынас барысында білімдерімен, қабілеттерімен және дағдыларымен алмасу; тіл арқылы қатынас жасау қабілеттілігі оқыту нәтижесі болып табылады;

7) арнайы педагогикалық басшылық ету принципі. Ақыл-ой кемістігі бар, әсіресе 3 және 4-типологиялық топтағы оқушылар, оқу міндетін ойдағыдай жүзеге асыруды қамтамасыз ету үшін үнемі жүйелі педагогтің қолдауын талап етеді: білім алушының танымдық мүмкіндіктерін, оқытудың арнайы әдістемелерін біле отырып, оқушының танымдық-оқу әрекетін ұйымдастырып бағыттайды.

6. Сынып бөлмесіндегі жиһаз жеке, жұп немесе топ ішіндегі жұмыс түрлерін ұйымдастыруға ыңғайлы болуы үшін қозғалмалы болғаны дұрыс.

7. Орыс тілі сабағында білім алушылардың тілін дамыту үшін көрнекіліктерді (салыстырма мазмұнды кестелер, заттық суреттер, кітап бетіндегі жаңа суреттер, сюжетті суреттер, сериялы суреттер, картиналық лотолар, картиналық сөздіктер) тиімді пайдалану сөздік қорын молайтып, жалпы сабақты меңгеруге ықпал етеді, білім алушылардың қызығушылығын арттырады;

8. Білім алушылардың коммуникативтік дағдыларын дамыту үшін мұғалімдер түрлі педагогикалық тәсілдер мен технологияларды кеңінен қолданады:

1) ақпараттық-коммуникациялық технологияларды тиімді қолдану арқылы білім алушылардың орыс тіліне деген қызығушылығын арттыру;

2) ойын технологиясын қолдану;

3) тәжірибелік және ойлау іс-әрекеттерін сөзбен сүйемелдеу;

4) әртүрлі электронды жабдықтарды (принтер, сканер, слайдтарды) пайдалану.

9. Білім алушылардың ауызша сөйлеу тілі мен оқу техникасы сабақтан тыс оқу кезінде жетілдіріледі. Ауызша сөйлеу тілін дамыту күнделікті өмірде әртүрлі әрекеттерде: тұрмыстық, еңбек, ойын әрекеттерінде жүзеге асырылады.

3-тарау. "Орыс тілі" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

10. Объем учебной нагрузки по предмету "Русский язык" составляет:

1) в 5 классе – 2 часа в неделю, 68 часов в учебном году;

2) в 6 классе – 2 часа в неделю, 68 часов в учебном году;

3) в 7 классе – 2 часа в неделю, 68 часов в учебном году;

4) в 8 классе – 2 часа в неделю, 68 часов в учебном году;

5) в 9 классе – 2 часа в неделю, 68 часов в учебном году.

6) в 10 классе – 2 часа в неделю, 68 часов в учебном году.

11. Умственно отсталым обучающимся не предъявляются требования усвоить учебный материал всех образовательных этапов, они имеют право изучать материал в том темпе, объеме и степени сложности, которые доступны их пониманию, и для этого учитель регулирует глубину и объем сообщаемых учащимся знаний с учетом состава обучающихся класса.

12. Содержание по учебному предмету "Русский язык" включает следующие разделы:

- 1) раздел "Слушание" (аудирование);
- 2) раздел "Говорение";
- 3) раздел "Чтение и письмо";
- 4) раздел "Использование языковых единиц".

13. Раздел "Слушание (аудирование)" включает следующие подразделы:

- 1) понимание устного сообщения /аудио/видеоматериалов;
- 2) понимание лексического значения слов;
- 3) понимание содержания кратких художественных произведений.

14. Раздел "Говорение" включает следующие подразделы:

- 1) пересказ прослушанного/прочитанного текста;
- 2) участие в диалоге;
- 3) создание монологического высказывания;
- 4) соблюдение речевых норм.

15. Раздел "Чтение и письмо" включает следующие подразделы:

- 1) понимание содержания текста;
- 2) формулирование вопросов и ответов;
- 3) составление плана;
- 4) владение разными видами чтения;
- 5) соблюдение орфографических и пунктуационных норм.

16. Раздел "Использование языковых единиц" включает следующие подразделы:

- 1) использование грамматических форм слов;
- 2) использование синтаксических конструкций.

17. Базовое содержание учебного предмета "Русский язык" для 5 класса:

1) слушание. Понимание устного сообщения/аудио/видеоматериалов, понимать значения двух-ступенчатых инструкций, понимание лексического значения слов, понимать значение слов, обозначающих предмет, действия, признаки, в активной речи по изучаемым темам; формирование умения строить устные высказывания при помощи учителя, по опорным словам и словосочетаниям, с опорой на иллюстрацию, серию картинок, развитие умения логически последовательно располагать три-четыре предложения в связном высказывании, формирование практических умений правильно употреблять в речи словосочетания с предлогами у, в, на, с, до, к, от, понимание

содержания кратких художественных произведений; определение основной мысли определять основное содержание предложений;

2) говорение. Пересказ прослушанного/прочитанного текста; пересказ прослушанного/прочитанного небольшого текста (из 2-3 предложений) с помощью учителя, участие в диалоге; создание монологического высказывания (рассказ-описание) на основе иллюстраций с помощью учителя; использование слов, обозначающих предмет, действия, признаки в активной речи по изучаемым темам, построение устных высказываний при помощи учителя, Обогащение словарного запаса : использование слов, обозначающих предмет, действия, признаки, в активной речи по изучаемым темам, строить устные высказывания при помощи учителя, по опорным словам и словосочетаниям, с опорой на иллюстрацию, серию картинок, развитие умения логически последовательно располагать три-четыре предложения в связном высказывании: практически уметь правильно употреблять в речи словосочетания с предлогами у, в, на, с, до, к, от, соблюдение речевых норм: соблюдать орфоэпические нормы;

3) чтение и письмо. Понимание общего содержания текста с помощью учителя; сознательное, правильное чтение с соблюдением произносительных норм русского языка, пауз, интонации; формулирование вопросов и ответов: ответы на вопросы по содержанию прочитанного текста, пересказ прочитанного текста подробно (близко к тексту) и выборочно; повествовательного характера (с предварительной обработкой произношения отдельных слов, словосочетаний, предложений); составление плана: составление плана к небольшим текстам (из 2-3 предложений), владение разными видами чтения; выделение главных действующих лиц из прочитанного произведения, выразительное чтение стихотворений наизусть, понимание прочитанных вслух учителем небольших рассказов, сказок, стихотворений; усвоение написания слов; соблюдение орфографических и пунктуационных норм: правильно писать безударные падежные окончания с помощью учителя;

4) использование языковых единиц. Использование грамматических форм слов: использовать существительные и прилагательные, правильно согласовывая по роду, числу и падежу; использование синтаксических конструкций: конструкции, выражающие различные состояния человека с помощью учителя.

18. Базовое содержание учебного предмета "Русский язык" для 6 класса:

1) слушание. Понимание устного сообщения/аудио/видеоматериалов, слушать и понимать речевые образцы с голоса учителя, аудио записи; понимание лексического значения слов: понимать слова с приставками; различение приставок и предлога; практически усвоить образование слов с помощью суффиксов; обращать внимание на изменение значения слов; употребление слов в активной речи; понимание содержания

кратких художественных произведений; понимать основное содержание произведений содержащих знакомые лексические и единицы, определять тему; определение основной мысли, определять основное содержание текста с помощью учителя;

2) говорение. Пересказ прослушанного/прочитанного текста, пересказ прослушанного/прочитанного небольшого текста (из 3-4 предложений) с помощью учителя; участие в диалоге; участвовать в диалоге со сверстниками с помощью учителя ; создание монологического высказывания; создавать высказывание (рассказ-описание) на основе иллюстраций самостоятельно, обогащение словарного запаса; формирование умения образования слов с помощью приставок; нахождение приставок; различение приставок и предлога; практическое усвоение образования слов с помощью суффиксов; обращать внимание на изменение значения слов; употребление слов в активной речи; соблюдение речевых норм: соблюдать лексические нормы, связанные с выбором соответствующих слов (с помощью учителя);

3) чтение и письмо. Понимание содержания текста. понимать общее содержание текста: формулирование вопросов и ответов, уметь формулировать вопросы по содержанию небольшого текста (2-3 предложений) самостоятельно; составление плана, составлять план к текстам (из 3-4 предложений): владеть разными видами чтения, владеть видами чтения (ознакомительное, комментированное) с помощью учителя; совершенствование навыка сознательного, правильного, выразительного чтения с соблюдением интонации, пауз, совпадающих со знаками препинания, логических пауз, произносительных норм русского языка; чтение про себя и вслух незнакомых текстов с предварительным разбором новых слов; соблюдение орфографических и пунктуационных норм, правильно писать безударные падежные окончания;

4) использование языковых единиц. Использование грамматических форм слов, использовать местоимения, порядковые числительные, правильно согласовывая по роду, числу и падежу (с помощью учителя), использование синтаксических конструкций, использовать безличные конструкции, выражающие различные состояния человека.

19. Базовое содержание учебного предмета "Русский язык" для 7 класса:

1) слушание. Понимание устного сообщения/аудио/видеоматериалов: понимать инструкции, просьбу учителя, связанные с организацией учебного процесса и бытовой деятельности и правильно реагировать на нее. Понимание лексического значения слов, понимать слова с противоположным значением, близкие по значению, использовать в самостоятельной речи слова по пройденным темам на предыдущем этапе и усвоение новых слов относительно новой темы, понимание содержания кратких художественных произведений, понимать основное содержание произведений содержащих знакомые лексические и грамматические единицы, определение основной мысли: определять основное содержание услышанного;

2) говорение. Пересказ прослушанного/прочитанного текста: пересказ прослушанного/прочитанного небольшого текста опираясь на план; участие в диалоге. участвовать в диалоге, правильно понимая реплики; создание монологического высказывания. создавать высказывание (описание) на основе иллюстраций; обогащение словарного запаса: владеть словарным запасом, включающим слова бытовой лексики; соблюдение речевых норм. соблюдать лексические нормы, связанные с выбором соответствующих слов;

3) чтение и письмо. Понимание содержания текста: понимать общее содержание текста, определяя ключевые слова; формулирование вопросов и ответов; уметь формулировать вопросы по содержанию текста (3-4 предложений) самостоятельно; составление плана, составлять план по опорным словам с помощью учителя; владение разными видами чтения, владеть видами чтения (ознакомительное, комментированное); самостоятельное внеклассное чтение; правописание собственных имен, мягкий знак в конце существительных женского рода единственного числа. различение таких имен существительных. иметь общее понятие об имени существительном, вопросы, связь с существительным; правописание личных местоимений меня, мне, тебя, тебе, ему; раздельное написание местоимений с предлогами; написание изложений и сочинений по опорным словам, по плану под руководством учителя, составление деловых бумаг: письма, телеграммы, заметки в стенгазету; пользоваться орфографическим словарем; соблюдение орфографических и пунктуационных норм правильно писать глагольные окончания;

4) использование языковых единиц", использование грамматических форм слов: использовать местоимения, порядковые числительные, правильно согласовывая по роду, числу и падежу; использование синтаксических конструкций использовать необходимые синтаксические конструкции для выражения своего мнения (с помощью учителя).

20. Базовое содержание учебного предмета "Русский язык" для 8 класса:

1) слушание. Понимание устного сообщения/аудио/видеоматериалов: понимать общее содержание сообщения продолжительностью не более 2 минут, определяя тему текста; понимание лексического значения слов: понимать слова, образованных путем словообразования и словоизменения: знать общее понятие, вопросы, роль и место слова в предложении, строить словосочетания, предложения с глаголами, понимать и употреблять в речи синонимы времен глаголов (настоящее, будущее, прошедшее); правильно употреблять глаголы по времени, лицам и числам; правильно произносить в окончаниях глаголов; уметь различать, подбирать и употреблять глаголы, близкие и противоположные по значению. произносить и различать по значению глаголы с приставками (у, в); местоимение 1-го, 2-го, 3-го лица, их склонение; местоимения этот, эта, эти, тот, та, то, такой, такая, такое, употреблять эти местоимения в различных падежах; произносить и писать окончания местоимений того, этого, того; составлять

предложения с местоимениями; понимание содержания кратких художественных произведений: понимать основное содержание произведений фольклора и литературы/фрагментов, содержащих знакомые лексические и грамматические единицы; определение основной мысли определять основную мысль текста на основе вопросов;

2) говорение. Пересказ прослушанного/прочитанного текста: пересказывать основное содержание близко к тексту; участие в диалоге: участвовать в диалоге, правильно понимая реплики и предоставляя обратную связь; создание монологического высказывания: высказывание (описание, повествование) на основе иллюстраций, обогащение словарного запаса: владеть словарным запасом, включающим синонимы, антонимы; соблюдение речевых норм. соблюдать лексические нормы, связанные с выбором соответствующих слов, избегая повторов;

3) чтение и письмо. Понимание содержания текста: понимать общее содержание текста, определяя ключевые слова и словосочетания; формулирование вопросов и ответов. уметь формулировать вопросы по содержанию текста и отвечать на них; составление плана: составлять план по опорным словам; владение разными видами чтения: владеть видами чтения (ознакомительное, комментированное), читать по ролям ; осознанное чтение художественных текстов, различение речи автора и персонажей; пересказ по плану, подробный, краткий, выборочный пересказ. пересказ с изменением лица рассказчика; находить в текстах, произведениях сравнений, слов с переносным значением, портретов; развитие навыков и интереса к внеклассному чтению, чтение газет, журналов, правильное чтение предложений с обращением; знаки препинания при обращении, образование сложных предложений из простых с помощью союзов и, а, что, чтобы, где, куда, как, потому что, который; соблюдение орфографических и пунктуационных норм правильно писать гласные и согласные в разных частях слова;

4) использование языковых единиц. Использование грамматических форм слов, образовывать падежные формы существительных, прилагательных, числительных, местоимений; использование синтаксических конструкции: использовать необходимые синтаксические конструкции для выражения своего мнения.

21. Базовое содержание учебного предмета "Русский язык" для 9 класса:

1) слушание. Понимание устного сообщения/аудио/видеоматериалов: понимать основную информацию сообщения продолжительностью до 2-3 минут, определяя ключевые слова; понимание лексического значения слов. понимать родственные слова, понимать родственные слова, уметь образовать однокоренные слова с помощью суффиксов, уметь образовать слова путем сложения двух слов (стенгазета, пылесос, автопарк); преобразовывать слова от одной части речи в другую: прилагательных от существительных (стекло – стеклянный, яблоко – яблочный), существительных от глаголов (учить – учитель, петь- певец); уметь употреблять синонимы и антонимы в речи, уметь точно выбирать из данных слов, подбирать слова для образного выражения мыслей; понимать имена существительные, род, число существительных, употребление

существительных с предлогами; уметь понимать окончания прилагательных в зависимости от рода, числа, падежа (-ого, -его), замена согласных при произношении; понимать глаголы в повелительной форме (пиши, пишете), прошедшем времени (читал), с приставками (ушел, включил), глаголы 3-го лица единственного числа (моет); понимать значение наречий. составлять словосочетаний и предложений с наречиями: вокруг, всегда, до свидания, здесь, налево, сегодня, сейчас, среди, теперь; понимание содержания кратких художественных произведений: понимать содержание рассказов, содержащих знакомые лексические и грамматические единицы, определяя тему и основную мысль; определение основной мысли: определять основную мысль текста на основе ключевых слов;

2) говорение. Пересказ прослушанного/прочитанного текста: пересказывать подробно содержание текста, участие в диалоге: участвовать в диалоге-расспросе, меняя позицию "говорящий" на "слушающий" с учетом выбранной роли; создание монологического высказывания: создавать высказывание (описание, повествование) с опорой на ключевые слова; владеть словарным запасом, включающим синонимы, антонимы, омонимы; соблюдение речевых норм: соблюдать морфологические нормы использования форм разных частей речи;

3) чтение и письмо. Понимание содержания текста: понимать основную информацию, определяя тему текста; формулирование вопросов и ответов, уметь формулировать вопросы, направленные на оценку содержания текста и отвечать на вопросы, выражая своё мнение по теме; составление плана: составлять простой план; владение разными видами чтения: использовать виды чтения, включая изучающее и выборочное чтение; дальнейшее совершенствование чтения художественных произведений, соблюдая орфоэпические нормы и основные правила выразительного чтения; написание слов с разделительными ь и ы; внеклассное чтение газет, журналов, доступных художественных произведений; применять правила правописания изученных форм местоимений и глаголов, практическое ознакомление с правописанием имен числительных от 1 до 20; устный пересказ прочитанного произведения, газетных, журнальных статей, телепередач, кинофильмов; соблюдение орфографических и пунктуационных норм: правильно писать гласные и согласные в разных частях слова, слова через дефис;

4) использование языковых единиц: использование грамматических форм слов, использовать существительные в качестве несогласованных определений: использование синтаксических конструкций использовать простые предложения, выражающие определительные, изъяснительные, временные, целевые, причинно-следственные отношения.

22. Базовое содержание учебного предмета "Русский язык" для 10 класса:

1) слушание. Понимание устного сообщения/аудио/видеоматериалов: понимать сообщение продолжительностью 3-4 минут, извлекая необходимую информацию;

понимание лексического значения слов: использовать в речи синонимы, антонимы, уметь разбирать состав слова, использовать в активной речи слова различных грамматических категорий (существительные, глагол, прилагат, местоим, наречия, числит) в объеме лексических тем, обогащение словаря за счет пополнения словообраз и словоизменения, слов антонимов, синонимов; активно использовать изученные слова в ходе общения при учебной и трудовой деятельности; понимание содержания кратких художественных произведений, понимать содержание небольших прозаических и поэтических произведений/ фрагментов, определяя характеризовать и оценивать поступки персонажей; определение основной мысли: определять основную мысль текста, опираясь на содержание текста;

2) говорение. Пересказ прослушанного/прочитанного текста: пересказывать содержание выборочно; участие в диалоге, участвовать в диалоге, обмениваясь мнениями по предложенной теме, создание монологического высказывания: создавать высказывание (описание, повествование) с опорой на ключевые слова или план; обогащение словарного запаса: владеть словарным запасом, включающим фразеологические единицы, паронимы, заимствованные слова; соблюдение речевых норм: соблюдать синтаксические нормы, включающие правила согласования и управления;

3) чтение и письмо. Понимание содержания текста: понимать основную информацию, определяя тему, цель или назначение текста; формулирование вопросов и ответов: уметь формулировать вопросы, направленные на оценку содержания текста и отвечать на вопросы, выражая своё мнение по теме и/или поднимаемой проблеме, связывать информацию текста с фактами из реальной жизни; составление плана: составлять сложный план; владение разными видами чтения: использовать виды чтения , включая поисковое; правильно писать гласные, согласные (твердые, мягкие, звонкие, глухие) звуки: б, п, в, ф, г, ж в конце слов, ь, ы в словах; правильное употребление и написание различных частей речи (существительных, глаголов, прилагательных, наречий, местоимений) с соблюдением изученных орфографических правил; осмысленное чтение различных текстов и их пересказ, осознанное чтение и пересказ содержания, уметь высказать свое мнение о прочитанном произведении, статье; уметь пользоваться различными словарями (русско-казахский, казахско-русский, орфографический, толковый); уметь проверять правописание слов по словарю; оформление деловых бумаг: заявлений (для поступления на работу, учебу, увольнения) , доверенность, расписка; соблюдение орфографических и пунктуационных норм, правильно выбирать слитное или раздельное написание "не" с разными словами;

4) использование языковых единиц: использование грамматических форм слов, использовать существительные в качестве несогласованных определений, отглагольные существительные, краткие прилагательные; использование синтаксических конструкций: использовать простые и сложные предложения,

выражающие определительные, изъяснительные, временные, целевые, причинно-следственные отношения.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

23. В программе для удобства использования учебных целей и проведения мониторинга введена кодировка. В коде первое число обозначает класс, второе и третье – раздел и подраздел, четвертое число показывает нумерацию учебной цели. Например, в кодировке 5.1.1.4: "5" - класс,

"1.1" - подраздел, "4" - нумерация учебной цели.

24. Ожидаемые результаты:

1) раздел 1 "Слушание":

таблица 1

Подраздел	Цели обучения					
	5 класс	6 класс	7 класс	8 класс	9 класс	10 класс
1.1 Понимание устного сообщения/ аудио/ видеоматериалов	5.1.1.1 понимать значения двух-трехступенчатых инструкций, связанных с бытовой и учебной деятельностью	6.1.1.1 слушать и понимать речевые образцы с голоса учителя, аудио записи	7.1.1.1 понимать инструкции, просьбу учителя, связанные с организацией учебного процесса и бытовой деятельностью и правильно реагировать на нее	8.1.1.1 понимать общее содержание сообщения, определяя тему текста	9.1.1.1 понимать основную информацию сообщения, определяя ключевые слова	10.1.1.1 понимать сообщение, извлекая необходимую информацию
	5.1.2.1 понимать значение слов, обозначающих предмет, действия, признаки, в активной речи по изучаемым темам. 5.1.2.2 уметь строить устные высказывания		7.1.2.1 понимать слова с	8.1.2.1 понимать слова, образованных путем словообразования и словоизменения 8.1.2.2 иметь общее понятие о слове, о роли и месте слова в предложении,	9.1.2.1 понимать родственные слова 9.1.2.2 уметь образовывать однокоренные слова с помощью суффиксов; 9.1.2.3 уметь образовывать слова путем сложения двух слов; 9.1.2.4 преобразовывать слова от одной части	10.1.2.1 использовать в речи синонимы, антонимы 10.1.2.2 уметь разбирать состав слова, использовать в активной речи слова различных грамматическ

<p>1 . 2 Понимание лексического значения слов</p>	<p>при помощи учителя, по опорным словам и словосочетаниям, с опорой на иллюстрацию, серию картинок. 5.1.2.3 уметь логически последовательно располагать три-четыре предложения в связном высказывании. 5.1.2.4 правильно употреблять в речи словосочетания с предлогами у, в, на, с, до, к, от</p>	<p>6.1.2.1 понимать слова с приставками; различие приставок и предлога; 6.1.2.2 иметь навыки образования слов с помощью суффиксов;</p>	<p>противоположным значением, близкие по значению 7.1.2.2 использовать в самостоятельной речи слова по пройденным темам на предыдущем этапе и расширять словарный запас за счет новых тем</p>	<p>уметь строить словосочетания, предложения с глаголами 8.1.2.3 понимать и употреблять в речи синонимы глаголов настоящего, будущего и прошедшего времени; 8.1.2.4 правильно употреблять глаголы по времени, лицам и числам, 8.1.2.5 уметь различать, подбирать и употреблять глаголы, близкие и противоположные по значению</p>	<p>речи в другую : прилагательных от существительных, существительных от глаголов; 9.1.2.5 уметь употреблять синонимы и антонимы в речи; 9.1.2.6 понимать глаголы в повелительной форме, прошедшем времени, с приставками, глаголы 3-го лица единственного числа; 9.1.2.7 понимать значение наречий. составлять словосочетания и предложений с наречиями</p>	<p>их категорий (существительные, глагол, прилагательное, местоименные, наречия, числительные) в объеме лексических тем 10.1.2.3 Обогащать словарь за счет пополнения словообразовательных и словоизменительных, слов-антонимов, синонимов; 10.1.2.4 активно использовать изученные слова в ходе общения при учебной и трудовой деятельности</p>
<p>1 . 3 Понимание содержания кратких художественных произведений</p>	<p>5.1.3.1 понимать содержание кратких художественных произведений ;</p>	<p>6.1.3.1 понимать основное содержание произведений содержащих знакомые лексические единицы, определять тему</p>	<p>7.1.3.1 понимать основное содержание произведений, имеющих знакомые лексические и грамматические единицы,</p>	<p>8.1.3.1 понимать основное содержание произведений фольклора и литературы/фрагментов, содержащих знакомые лексические и грамматические единицы;</p>	<p>9.1.3.1 понимать содержание рассказов, в которых имеются знакомые лексические и грамматические единицы, определяя тему и основную мысль;</p>	<p>10.1.3.1 понимать содержание небольших прозаических и поэтических произведений /фрагментов, характеризовать и оценивать поступки персонажей</p>

2) раздел 2 "Говорение":
таблица 2

	Цели обучения
--	---------------

Подраздел	5 класс	6 класс	7 класс	8 класс	9 класс	10 класс
2.1 Пересказ прослушанного / прочитанного текста;	5.2.1.1 пересказывать содержание прослушанного / прочитанного небольшого текста (из 2-3 предложений) с помощью учителя	6.2.1.1 пересказывать содержание прослушанного / прочитанного небольшого текста (из 3-4 предложений) с помощью учителя	7.2.1.1 пересказывать прослушанный / прочитанный небольшой текст, опираясь на план	8.2.1.1 пересказывать основное содержание близко к тексту	9.2.1.1 пересказывать подробно содержание текста	10.2.1.1 пересказывать содержание выборочно
2.2 Участие в диалоге	5.2.2.1 участвовать в диалоге со сверстниками с помощью учителя	6.2.2.1 участвовать в диалоге со сверстниками с помощью учителя	7.2.2.1 участвовать в диалоге, правильно понимая реплики	8.2.2.1 участвовать в диалоге, правильно понимая реплики и предоставляя обратную связь	9.2.2.1 участвовать в диалоге-распре, меняя позицию "говорящий" на "слушающий" с учетом выбранной роли	10.2.2.1 участвовать в диалоге, обмениваясь мнениями по предложенной теме
2.3 Создание монологического высказывания	5.2.3.1 создавать высказывание (рассказ-описание) на основе иллюстраций с помощью учителя	6.2.3.1 создавать высказывание (рассказ-описание) на основе иллюстраций самостоятельно	7.2.3.1 создавать высказывание (описание) на основе иллюстраций,	8.2.3.1 создавать высказывание (описание, повествование) на основе иллюстраций,	9.2.3.1 создавать высказывание (описание, повествование) с опорой на ключевые слова	10.2.3.1 создавать высказывание (описание, повествование) с опорой на ключевые слова или план
2.4 Обогащение словарного запаса	5.2.4.1 использовать в речи слова, обозначающие предмет, действия, признаки (по изучаемым темам); 5.2.4.2 строить устные высказывания при помощи учителя, по опорным словам и словосочетаниям, с опорой на	6.2.4.1 владеть навыками словообразования с помощью приставок; 6.2.4.2 находить и различать приставки и предлоги	7.2.4.1 владеть словарным запасом, включающим слова бытовой лексики;	8.2.4.1 владеть словарным запасом, включающим синонимы, антонимы,	9.2.4.1 владеть словарным запасом, включающим синонимы, антонимы, омонимы	10.2.4.1 владеть словарным запасом, включающим фразеологические единицы, паронимы,

	иллюстрацию, серию картинок					заимствованные слова
2.5 Соблюдение речевых норм	5.2.5.1 соблюдать орфоэпические нормы;	6.2.5.1 соблюдать лексические нормы, связанные с выбором соответствующих слов (с помощью учителя)	7.2.5.1 соблюдать лексические нормы, связанные с выбором соответствующих слов	8.2.5.1 соблюдать лексические нормы, связанные с выбором соответствующих слов, избегая повторов	9.2.5.1 соблюдать морфологические нормы использования форм разных частей речи	10.2.5.1 соблюдать синтаксические нормы, включающие правила согласования и управления

3) раздел 3 "Чтение и письмо":

таблица 3

Подраздел	Цели обучения					
	5 класс	6 класс	7 класс	8 класс	9 класс	10 класс
13.1 Понимание содержания текста	5.3.1.1 понимать общее содержание текста с помощью учителя;	6.3.1.1 понимать общее содержание текста	7.3.1.1 понимать общее содержание текста, определяя ключевые слова	8.3.1.1 понимать общее содержание текста, определяя ключевые слова и словосочетания	9.3.1.1 понимать основную информацию, определяя тему текста	10.3.1.1 понимать основную информацию, определяя тему, цель и назначение текста
13.2 Формулирование вопросов и ответов	5.3.2.1 уметь отвечать на вопросы по содержанию прочитанного текста. 5.3.2.2 уметь пересказать прочитанный текст подробно (близко к тексту) и выборочно, повествовательного характера (с предварительной обработкой произношения отдельных слов,	6.3.2.1 уметь формулировать вопросы по содержанию небольшого текста (2-3 предложений) самостоятельно	7.3.2.1 уметь формулировать вопросы по содержанию текста (3-4 предложений) самостоятельно	8.3.2.1 уметь формулировать вопросы по содержанию текста и отвечать на них	9.3.2.1 уметь формулировать вопросы, направленные на оценку содержания текста и отвечать на вопросы, выражая своё мнение по теме	10.3.2.1 уметь формулировать вопросы, направленные на оценку содержания текста и отвечать на вопросы, выражая своё мнение по теме и/или

	словосочетаний, предложений)					поднимаемой проблеме;
13.3 Составление плана	5.3.3.1 составлять план к небольшим текстам (из 2-3 предложений)	6.3.3.1 составлять план к текстам (из 3-4 предложений)	7.3.3.1 составлять план по опорным словам с помощью учителя	8.3.3.1 составлять план по опорным словам	9.3.3.1 составлять простой план	10.3.3.1 составлять сложный план
3.4 Владение разными видами чтения	5.3.4.1 владеть навыками беглого чтения; 5.3.4.2 выделять главные действующие лица из прочитанного произведения 5.3.4.3 выразительно читать стихотворение наизусть.	6.3.4.1 владеть видами чтения (ознакомительное, комментированное) с помощью учителя; 6.3.4.2 сознательно, правильно, выразительно читать текст с соблюдением интонации, пауз, совпадающих со знаками препинания, логических пауз, произносительных норм русского языка; 6.3.4.3 читать про себя и вслух незнакомые	7.3.4.1 владеть видами чтения (ознакомительное, комментированное) 7.3.4.2 владеть навыком самостоятельного внеклассного чтения;	8.3.4.1 владеть видами чтения (ознакомительное, комментированное), читать по ролям; 8.3.4.2 различать в тексте речи автора и персонажей; 8.3.4.3 осуществлять пересказ по плану (подробный, краткий, выборочный); 8.3.4.4 проявлять интерес к внеклассному чтению. 8.3.4.5	9.3.4.1 использовать виды чтения, включая изучающее и выборочное чтение; 9.3.4.2 совершенствовать навыки чтения художественных произведений, соблюдая орфоэпические нормы и основные правила выразительного чтения. 9.3.4.3 внеклассное чтение газет, журналов, доступных художественных произведений; 9.3.4.4 Применять правила правописания изученных форм местоимений и глаголов, 9.3.4.5 практически ознакомиться с правописание	10.3.4.1 использовать виды чтения, включая поисковое; 10.3.4.2 правильно писать гласные, согласные (твердые, мягкие, звонкие, глухие) звуки: б, п, в, ф, г, ж в конце слов, ь, ы в словах. 10.3.4.3 Правильно употреблять и писать различные части речи с соблюдением изученных орфографических правил; 10.3.4.4 осмысленно читать различные тексты и пересказывать их; 10.3.4.5 уметь пользоваться различными словарями (русско-казахский, казахско-русский,

		тексты с предварительным разбором новых слов.		читать газеты, журналы	м имен числительных от 1 до 20. 9.3.4.6 осуществлять устный пересказ прочитанного произведения, газетных, журнальных статей, телепередач, кинофильмов	орфографический, толковый); 10.3.4.6 Уметь оформлять деловые бумаги: заявления (для поступления на работу, учебу, увольнения), расписка
3.5 Соблюдение орфографических и пунктуационных норм	5.3.5.1 правильно писать безударные падежные окончания с помощью учителя	6.3.5.1 правильно писать безударные падежные окончания	7.3.5.1 правильно писать глагольные окончания 7.3.5.2 уметь писать изложение и сочинение по опорным словам, по плану под руководством учителя. 7.3.5.3 составлять письма, сообщения, заметки в стенгазету, пользуясь орфографическим словарем	8.3.5.1 правильно писать гласные и согласные в разных частях слова;	9.3.5.1 правильно писать гласные и согласные в разных частях слова, слова через дефис	10.3.5.1 правильно выбирать слитное или раздельное написание "НЕ" с разными словами

4) раздел 4 "Использование языковых единиц":
таблица 4

Подраздел	Цели обучения					
	5 класс	6 класс	7 класс	8 класс	9 класс	10 класс
14.1 Использование грамматических форм слов	5.4.1.1 использовать существительные и прилагательные, правильно согласовывая по роду,	6.4.1.1 использовать местоимения, порядковые числительные, правильно согласовывая по роду,	7.4.1.1 использовать местоимения, порядковые числительные, правильно согласовывая по роду,	8.4.1.1 образовывать падежные формы существительных, прилагательных,	9.4.1.1 использовать существительные в качестве несогласован	10.4.1.1 использовать существительные в качестве несогласованных определений, отглагольные

	числу и падежу	числу и падежу (с помощью учителя)	числу и падежу	числительных, местоимений	ных определений	существительные, краткие прилагательные
14.2 Использование синтаксических конструкций	5.4.2.1 использовать безличные конструкции, выражающие различные состояния человека с помощью учителя	6.4.2.1 использовать безличные конструкции, выражающие различные состояния человека	7.4.2.1 использовать необходимые синтаксические конструкции для выражения своего мнения (с помощью учителя)	8.4.2.1 использовать необходимые синтаксические конструкции для выражения своего мнения	9.4.2.1 использовать простые предложения, выражающие определительные, изъяснительные, временные, целевые, причинно-следственные отношения	10.4.2.1 использовать простые и сложные предложения, выражающие определительные, изъяснительные, временные, целевые, причинно-следственные отношения

25. Настоящая Программа реализуется на основе Долгосрочного плана к Типовой учебной программе по учебному предмету "Русский язык" для обучающихся с легкой умственной отсталостью 5-10 классов по обновленному содержанию согласно приложению к настоящей Программе. В долгосрочном плане обозначен объем учебных целей реализуемых в каждом разделе.

26. Распределение часов на изучение раздела и тем предоставляется на усмотрение учителя.

Приложение
к Типовой учебной программы
по учебному предмету "Русский
язык" для обучающихся с
легкой умственной отсталостью
5-10 классов по обновленному
содержанию

Долгосрочный план по реализации Типовой учебной программы по учебному предмету "Русский язык" для обучающихся с легкой умственной отсталостью 5-10 классов по обновленному содержанию (с нерусским языком обучения)

1) 5 класс:
таблица 1

Лексические темы	Раздел (виды речевой деятельности)	Подраздел (навыки)	Цели обучения
1 четверть			
		1.1 Понимание устного сообщения /аудио/ видеоматериалов;	5.1.1.1 понимать значения двух-трехступенчатых инструкций, связанных с бытовой и учебной деятельностью;

1.Слушание	1.2 Понимание лексического значения слов	<p>5.1.2.1 понимать значение слов, обозначающих предмет, действия, признаки, в активной речи по изучаемым темам;</p> <p>5.1.2.2 уметь строить устные высказывания при помощи учителя, по опорным словам и словосочетаниям, с опорой на иллюстрацию, серию картинок;</p> <p>5.1.2.3 уметь логически последовательно располагать три-четыре предложения в связном высказывании;</p> <p>5.1.2.4 правильно употреблять в речи словосочетания с предлогами у, в, на, с, до, к, от;</p>
	1.3 Понимание содержания кратких художественных произведений	5.1.3.1 понимать содержание кратких художественных произведений
	1.4 Определение основной мысли	5.1.4.1 определять основное содержание предложений
2.Говорение	2.1 Пересказ прослушанного/ прочитанного текста	5.2.1.1 пересказывать содержание прослушанного/ прочитанного небольшого текста (из 2-3 предложений) с помощью учителя
	2.2 Участие в диалоге	5.2.2.1 участвовать в диалоге со сверстниками с помощью учителя
	2.3 Создание монологического высказывания	5.2.3.1 создавать высказывание (рассказ-описание) на основе иллюстраций с помощью учителя
	2.4 Обогащение словарного запаса	<p>5.2.4.1 использовать в речи слова, обозначающие предмет, действия, признаки (по изучаемым темам);</p> <p>5.2.4.2 строить устные высказывания при</p>

		помощи учителя, по опорным словам и словосочетаниям, с опорой на иллюстрацию, серию картинок.
	2.5 Соблюдение речевых норм	5.2.5.1 соблюдать орфоэпические нормы
3. Чтение и письмо	3.1 Понимание содержания текста;	5.3.1.1 понимать общее содержание текста с помощью учителя;
	3.2 Формулирование вопросов и ответов	5.3.2.1 уметь отвечать на вопросы по содержанию прочитанного текста. 5.3.2.2 уметь пересказать прочитанный текст подробно (близко к тексту) и выборочно, повествовательного характера (с предварительной обработкой произношения отдельных слов, словосочетаний, предложений);
	3.3 Составление плана	5.3.3.1 составлять план к небольшим текстам (из 2-3 предложений)
	3.4 Владение разными видами чтения	5.3.4.1 владеть навыками беглого чтения; 5.3.4.2 выделять главные действующие лица из прочитанного произведения 5.3.4.3 выразительно читать стихотворение наизусть.
	3.5 Соблюдение орфографических и пунктуационных норм	5.3.5.1 правильно писать безударные падежные окончания с помощью учителя
4.Использование языковых единиц	4.1 Использование грамматических форм слов	5.4.1.1 использовать существительные и прилагательные, правильно согласовывая по роду, числу и падежу
	4.2 Использование синтаксических конструкций	5.4.2.1 использовать безличные конструкции, выражающие различные состояния человека с помощью учителя
2 четверть		

1.Слушание	1.1 Понимание устного сообщения /аудио/ видеоматериалов	5.1.1.1 понимать значения двух-трехступенчатых инструкций
	1.2 Понимание лексического значения слов	5.1.2.1 понимать значение слов, обозначающих предмет, действия, признаки, в активной речи по изучаемым темам. 5.1.2.2 уметь строить устные высказывания при помощи учителя, по опорным словам и словосочетаниям, с опорой на иллюстрацию, серию картинок. 5.1.2.3 уметь логически последовательно располагать три-четыре предложения в связном высказывании. 5.1.2.4 правильно употреблять в речи словосочетания с предлогами у, в, на, с, до, к, от;
	1.3 Понимание содержания кратких художественных произведений	5.1.3.1 понимать содержание кратких художественных произведений
2.Говорение	2.1 Пересказ прослушанного/ прочитанного текста;	5.2.1.1 пересказывать содержание прослушанного/ прочитанного небольшого текста (из 2-3 предложений) с помощью учителя;
	2.2 Участие в диалоге	5.2.2.1 участвовать в диалоге со сверстниками с помощью учителя
	2.3 Создание монологического высказывания	5.2.3.1 создавать высказывание (рассказ-описание) на основе иллюстраций с помощью учителя
	2.4 Обогащение словарного запаса	5.2.4.2 строить устные высказывания при помощи учителя, по опорным словам и

		словосочетаниям, с опорой на иллюстрацию, серию картинок;
	2.5 Соблюдение речевых норм;	5.2.5.1 соблюдать орфоэпические нормы
3. Чтение и письмо	3.1 Понимание содержания текста;	5.3.1.1 понимать общее содержание текста с помощью учителя;
	3.2 Формулирование вопросов и ответов	5.3.2.1 уметь отвечать на вопросы по содержанию прочитанного текста. 5.3.2.2 уметь пересказать прочитанный текст подробно (близко к тексту) и выборочно, повествовательного характера (с предварительной обработкой произношения отдельных слов, словосочетаний, предложений);
	3.3 Составление плана	5.3.3.1 составлять план к небольшим текстам (из 2-3 предложений);
	3.4 Владение разными видами чтения	5.3.4.1 владеть навыками беглого чтения; 5.3.4.2 выделять главные действующие лица из прочитанного произведения 5.3.4.3 выразительно читать стихотворение наизусть;
	3.5 Соблюдение орфографических и пунктуационных норм	5.3.5.1 правильно писать безударные падежные окончания с помощью учителя
4.Использование языковых единиц	4.1 Использование грамматических форм слов	5.4.1.1 использовать существительные и прилагательные, правильно согласовывая по роду, числу и падежу
	4.2 Использование синтаксических конструкций	5.4.2.1 использовать безличные конструкции, выражающие различные состояния человека с помощью учителя
3 четверть		

1.Слушание	1.1 Понимание устного сообщения /аудио/ видеоматериалов;	5.1.1.1 понимать значения двухступенчатых инструкций
	1.2 Понимание лексического значения слов	5.1.2.1 понимать значение слов, обозначающих предмет, действия, признаки, в активной речи по изучаемым темам. высказывания при помощи учителя, по опорным словам и словосочетаниям, с опорой на иллюстрацию, серию картинок. 5.1.2.2 уметь строить устные высказывания при помощи учителя, по опорным словам и словосочетаниям, с опорой на иллюстрацию, серию картинок. 5.1.2.3 уметь логически последовательно располагать три-четыре предложения в связном высказывании. 5.1.2.4 правильно употреблять в речи словосочетания с предлогами у, в, на, с, до, к, от
	1.3 Понимание содержания кратких художественных произведений	5.1.3.1 понимать содержание кратких художественных произведений
2.Говорение	2.1 Пересказ прослушанного/ прочитанного текста;	5.2.1.1 пересказывать содержание прослушанного/ прочитанного небольшого текста (из 2-3 предложений) с помощью учителя
	2.2 Участие в диалоге	5.2.2.1 участвовать в диалоге со сверстниками с помощью учителя
	2.3 Создание монологического высказывания	5.2.3.1 создавать высказывание (рассказ-описание) на основе иллюстраций с помощью учителя;

Национальные и семейные традиции Мы выбираем спорт	2.4 Обогащение словарного запаса	5.2.4.1 использовать в речи слова, обозначающие предмет, действия, признаки (по изучаемым темам); 5.2.4.2 строить устные высказывания при помощи учителя, по опорным словам и словосочетаниям, с опорой на иллюстрацию, серию картинок;
	2.5 Соблюдение речевых норм;	5.2.5.1 соблюдать орфоэпические нормы
3. Чтение и письмо	3.1 Понимание содержания текста;	5.3.1.1 понимать общее содержание текста с помощью учителя;
	3.2 Формулирование вопросов и ответов	5.3.2.1 уметь отвечать на вопросы по содержанию прочитанного текста. 5.3.2.2 уметь пересказать прочитанный текст подробно (близко к тексту) и выборочно, повествовательного характера (с предварительной обработкой произношения отдельных слов, словосочетаний, предложений)
	3.3 Составление плана	5.3.3.1 составлять план к небольшим текстам (из 2-3 предложений)
	3.4 Владение разными видами чтения	5.3.4.1 владеть навыками беглого чтения; 5.3.4.2 выделять главные действующие лица из прочитанного произведения 5.3.4.3 выразительно читать стихотворение наизусть.
	3.5 Соблюдение орфографических и пунктуационных норм	5.3.5.1 правильно писать безударные падежные окончания с помощью учителя
	4.1 Использование грамматических форм слов	5.4.1.1 использовать существительные и прилагательные, правильно согласовывая по роду, числу и падежу

	4.Использование языковых единиц	4.2 Использование синтаксических конструкций	5.4.2.1 использовать безличные конструкции, выражающие различные состояния человека с помощью учителя
4 четверть			
	1.Слушание	1.1 Понимание устного сообщения /аудио/ видеоматериалов;	5.1.1.1 понимать значения двух-трехступенчатых инструкций
		1.2 Понимание лексического значения слов	5.1.2.1 понимать значение слов, обозначающих предмет, действия, признаки, в активной речи по изучаемым темам. 5.1.2.1 понимать значение слов, обозначающих предмет, действия, признаки, в активной речи по изучаемым темам; 5.1.2.2 уметь строить устные высказывания при помощи учителя, по опорным словам и словосочетаниям, с опорой на иллюстрацию, серию картинок; 5.1.2.3 уметь логически последовательно располагать три-четыре предложения в связном высказывании; 5.1.2.4 правильно употреблять в речи словосочетания с предлогами у, в, на, с, до, к, от;
		1.3 Понимание содержания кратких художественных произведений	5.1.3.1 понимать содержание кратких художественных произведений
		2.1 Пересказ прослушанного/ прочитанного текста;	5.2.1.1 пересказывать содержание прослушанного/ прочитанного небольшого текста (из 2-3 предложений) с помощью учителя

Праздники (праздник дружбы, День победы) Летние каникулы	2.Говорение	2.2 Участие в диалоге	5.2.2.1 участвовать в диалоге со сверстниками с помощью учителя
		2.3 Создание монологического высказывания	5.2.3.1 создавать высказывание (рассказ-описание) на основе иллюстраций с помощью учителя
		2.4 Обогащение словарного запаса	5.2.4.2 строить устные высказывания при помощи учителя, по опорным словам и словосочетаниям, с опорой на иллюстрацию, серию картинок.
		2.5 Соблюдение речевых норм;	5.2.5.1 соблюдать орфоэпические нормы
	3. Чтение и письмо	3.1 Понимание содержания текста;	5.3.1.1 понимать общее содержание текста с помощью учителя;
		3.2 Формулирование вопросов и ответов	5.3.2.1 уметь отвечать на вопросы по содержанию прочитанного текста.
			5.3.2.2 уметь пересказать прочитанный текст подробно (близко к тексту) и выборочно, повествовательного характера (с предварительной обработкой произношения отдельных слов, словосочетаний, предложений)
		3.3 Составление плана	5.3.3.1 составлять план к небольшим текстам (из 2-3 предложений)
		3.4 Владение разными видами чтения	5.3.4.3 выразительно читать стихотворение наизусть;
	3.5 Соблюдение орфографических и пунктуационных норм	5.3.5.1 правильно писать безударные падежные окончания с помощью учителя	
	4.Использование языковых единиц	4.1 Использование грамматических форм слов	5.4.1.1 использовать существительные и прилагательные, правильно согласовывая по роду, числу и падежу
			5.4.2.1 использовать безличные конструкции,

	4.2 Использование синтаксических конструкций	выражающие различные состояния человека с помощью учителя
--	--	---

2) 6 класс:
таблица 2

Лексические темы	Раздел/ виды речевой деятельности	Подраздел (навыки)	Цели обучения	
1 четверть				
	1.Слушание	1.1 понимание устного сообщения/аудио/ видеоматериалов	6.1.1.1 слушать и понимать речевые образцы с голоса учителя , аудио записи	
		1.2 понимание лексического значения слов	6.1.2.1 понимать слова с приставками; различение приставок и предлога 6.1.2.2 иметь навыки образования слов с помощью суффиксов 6.1.2.3 обращать внимание на изменение значения слов; употребление слов в активной речи;	
		1.3 понимание содержания кратких художественных произведений	6.1.3.1 понимать основное содержание произведений содержащих знакомые лексические и единицы, определять тему	
		1.4 определение основной мысли	6.1.4.1 определять основное содержание текста с помощью учителя	
			2.1 пересказ прослушанного/ прочитанного текста;	6.2.1.1 пересказывать содержание прослушанного/ прочитанного небольшого текста (из 3-4 предложений) с помощью учителя
			2.2 участие в диалоге	6.2.2.1 участвовать в диалоге со сверстниками с помощью учителя
			2.3 создание монологического высказывания	6.2.3.1 создавать высказывание (рассказ-описание) на основе иллюстраций самостоятельно

Моя школа Окружающий мир	2.Говорение	2.4 обогащение словарного запаса	6.2.4.1 владеть навыками словообразования с помощью приставок; 6.2.4.2 находить и различать приставки и предлоги 6.2.4.3 владеть навыками образования слов с помощью суффиксов; 6.2.4.4 обращать внимание на изменение значения слов; употреблять слова в активной речи
		2.5 соблюдение речевых норм	6.2.5.1 соблюдать лексические нормы, связанные с выбором соответствующих слов (с помощью учителя)
	3.Чтение и письмо	3.1 понимание содержания текста	6.3.1.1 понимать общее содержание текста
		3.2 формулирование вопросов и ответов	6.3.2.1 формулировать вопросы по содержанию небольшого текста (2-3 предложений) самостоятельно
		3.3 составление плана	6.3.3.1 составлять план к текстам (из 3-4 предложений)
		3.4 владение разными видами чтения	6.3.4.1 владеть видами чтения (ознакомительное, комментированное) с помощью учителя
		3.5 соблюдение орфографических и пунктуационных норм	6.3.5.1 правильно писать безударные падежные окончания
	4.Использование языковых единиц	4.1 использование грамматических форм слов	6.4.1.1 использовать местоимения, порядковые числительные, правильно согласовывая по роду, числу и падежу (с помощью учителя)
		4.2 использование синтаксических конструкций	6.4.2.1 использовать безличные конструкции, выражающие различные состояния человека
	2 четверть		

Моя Родина -Казakhstan
Кем я хочу быть, когда
вырасту

2.1.Слушание	1.1 понимание устного сообщения/аудио/ видеоматериалов	образцы с голоса учителя , аудио записи
	1.2 понимание лексического значения слов	6.1.2.1 понимать слова с приставками; различение приставок и предлога; 6.1.2.2 иметь навыки образования слов с помощью суффиксов;
	1.3 понимание содержания кратких художественных произведений	6.1.3.1 понимать основное содержание произведений содержащих знакомые лексические и единицы, определять тему
2.Говорение	2.1 пересказ прослушанного/ прочитанного текста;	6.2.1.1 пересказывать содержание прослушанного/ прочитанного небольшого текста (из 3-4 предложений) с помощью учителя;
	2.2 участие в диалоге	6.2.2.1 участвовать в диалоге со сверстниками с помощью учителя
	2.3 создание монологического высказывания	6.2.3.1 создавать высказывание (рассказ-описание) на основе иллюстраций самостоятельно
	2.4 обогащение словарного запаса	6.2.4.1 владеть навыками словообразования с помощью приставок; 6.2.4.2 находить и различать приставки и предлоги
	2.5 соблюдение речевых норм	6.2.5.1 соблюдать лексические нормы, связанные с выбором соответствующих слов (с помощью учителя)
	3.1 понимание содержания текста	6.3.1.1 понимать общее содержание текста
	3.2 формулирование вопросов и ответов	6.3.2.1 формулировать вопросы по содержанию небольшого текста (2-3 предложений) самостоятельно;
	3.3 составление плана	6.3.3.1 составлять план к текстам (из 3-4 предложений)

	3.Чтение и письмо	3.4 владение разными видами чтения	6.3.4.2 сознательно, правильно, выразительно читать текст с соблюдением интонации, пауз, совпадающих со знаками препинания, логических пауз, произносительных норм русского языка; 6.3.4.3 читать про себя и вслух незнакомые тексты с предварительным разбором новых слов.
		3.5 соблюдение орфографических и пунктуационных норм	6.3.5.1 правильно писать безударные падежные окончания
	4.Использование языковых единиц	4.1 использование грамматических форм слов	6.4.1.1 использовать местоимения, порядковые числительные, правильно согласовывая по роду, числу и падежу (с помощью учителя)
		4.2 использование синтаксических конструкций	6.4.2.1 использовать безличные конструкции, выражающие различные состояния человека
3 четверть			
	3.1.Слушание	1.1 понимание устного сообщения/аудио/ видеоматериалов	6.1.1.1 слушать и понимать речевые образцы с голоса учителя , аудио записи
		1.2 понимание лексического значения слов	6.1.2.1 понимать слова с приставками; различение приставок и предлога;
		1.3 понимание содержания кратких художественных произведений	6.1.3.1 понимать основное содержание произведений содержащих знакомые лексические и единицы, определять тему
		2.1 пересказ прослушанного/ прочитанного текста;	6.2.1.1 пересказывать содержание прослушанного/ прочитанного небольшого текста (из 3-4 предложений) с помощью учителя
		2.2 участие в диалоге	6.2.2.1 участвовать в диалоге со сверстниками с помощью учителя

Национальные и семейные традиции Мы выбираем спорт	2.Говорение	2.3 создание монологического высказывания	6.2.3.1 создавать высказывание (рассказ-описание) на основе иллюстраций самостоятельно	
		2.4 обогащение словарного запаса	6.2.4.1 владеть навыками словообразования с помощью приставок; 6.2.4.2 находить и различать приставки и предлоги;	
		2.5 соблюдение речевых норм	6.2.5.1 соблюдать лексические нормы, связанные с выбором соответствующих слов (с помощью учителя);	
	3.Чтение и письмо	3.1 понимание содержания текста	6.3.1.1 понимать общее содержание текста	
		3.2 формулирование вопросов и ответов	6.3.2.1 формулировать вопросы по содержанию небольшого текста (2-3 предложений) самостоятельно	
		3.3 составление плана	6.3.3.1 составлять план к текстам (из 3-4 предложений)	
		3.4 владение разными видами чтения	6.3.4.1 владеть видами чтения (ознакомительное, комментированное) с помощью учителя	
		3.5 соблюдение орфографических и пунктуационных норм	6.3.5.1 правильно писать безударные падежные окончания	
	4.Использование языковых единиц	4.1 использование грамматических форм слов	6.4.1.1 использовать местоимения, порядковые числительные, правильно согласовывая по роду, числу и падежу (с помощью учителя);	
		4.2 использование синтаксических конструкций	6.4.2.1 использовать безличные конструкции, выражающие различные состояния человека	
	4 четверть			
			1.1 понимание устного сообщения/аудио/ видеоматериалов	6.1.1.1 слушать и понимать речевые образцы с голоса учителя , аудио записи

Праздники (праздник дружбы, День победы) Летние каникулы	4.1.Слушание	1.2 понимание лексического значения слов	6.1.2.1 понимать слова с приставками; различение приставок и предлога; 6.1.2.2 практически усвоить образование слов с помощью суффиксов; обращать внимание на изменение значения слов; употребление слов в активной речи;
		1.3 понимание содержания кратких художественных произведений	6.1.3.1 понимать основное содержание произведений содержащих знакомые лексические и единицы, определять тему
	2.Говорение	2.1 пересказ прослушанного/ прочитанного текста	6.2.1.1 пересказывать содержание прослушанного/ прочитанного небольшого текста (из 3-4 предложений) с помощью учителя;
		2.2 Участие в диалоге	6.2.2.1 участвовать в диалоге со сверстниками с помощью учителя
		2.3 создание монологического высказывания	6.2.3.1 создавать высказывание (рассказ-описание) на основе иллюстраций самостоятельно
		2.4 обогащение словарного запаса	6.2.4.1 владеть навыками словообразования с помощью приставок; 6.2.4.2 находить и различать приставки и предлоги;
		2.5 соблюдение речевых норм	6.2.5.1 соблюдать лексические нормы, связанные с выбором соответствующих слов (с помощью учителя)
		3.1 понимание содержания текста	6.3.1.1 понимать общее содержание текста
		3.2 формулирование вопросов и ответов	6.3.2.1 формулировать вопросы по содержанию небольшого текста (2-3 предложений) самостоятельно

3.Чтение и письмо	3.3 составление плана	6.3.3.1 составлять план к текстам (из 3-4 предложений)
	3.4 владение разными видами чтения	6.3.4.1 владеть видами чтения (ознакомительное, комментированное) с помощью учителя 6.3.4.2 сознательно, правильно, выразительно читать текст с соблюдением интонации, пауз, совпадающих со знаками препинания, логических пауз, произносительных норм русского языка; 6.3.4.3 читать про себя и вслух незнакомые тексты с предварительным разбором новых слов;
	3.5 соблюдение орфографических и пунктуационных норм	6.3.5.1 правильно писать безударные падежные окончания
4.Использование языковых единиц	4.1 использование грамматических форм слов	6.4.1.1 использовать местоимения, порядковые числительные, правильно согласовывая по роду, числу и падежу (с помощью учителя);
	4.2 использование синтаксических конструкций	6.4.2.1 использовать безличные конструкции, выражающие различные состояния человека

3) 7 класс:
таблица 3

Лексические темы	Раздел (виды речевой деятельности)	Подраздел (навыки)	Цели обучения
1 четверть			
	1.Слушание	1.1 понимание устного сообщения/аудио/ видеоматериалов	7.1.1.1 понимать инструкции, просьбу учителя, связанные с организацией учебного процесса и бытовой деятельности и правильно реагировать на нее;
		1.2 Понимание лексического значения слов	7.1.2.1 понимать слова с противоположным значением, близкие по значению

Мой родной край
Здоровье-
богатство

	1.3 понимание содержания кратких художественных произведений	7.1.3.1 понимать основное содержание произведений содержащих знакомые лексические и грамматические единицы
2.Говорение	2.1 пересказ прослушанного/ прочитанного текста;	7.2.1.1 пересказывать прослушанный/ прочитанный небольшой текст, опираясь на план
	2.2 участие в диалоге	7.2.2.1 участвовать в диалоге, правильно понимая реплики
	2.3 создание монологического высказывания	7.2.3.1 создавать высказывание (описание) на основе иллюстраций,
	2.4 обогащение словарного запаса	7.2.4.1 владеть словарным запасом, включающим слова бытовой лексики
	2.5 соблюдение речевых норм;	7.2.5.1 соблюдать лексические нормы, связанные с выбором соответствующих слов
	3.1 понимание содержания текста 3.2 Формулирование вопросов и ответов	7.3.1.1 понимать общее содержание текста, определяя ключевые слова; 7.3.2.1 формулировать вопросы по содержанию текста (3-4 предложений) самостоятельно;
2.Чтение и письмо	3.3 составление плана	7.3.3.1 составлять план по опорным словам с помощью учителя
	3.4 владение разными видами чтения	7.3.4.1 владеть видами чтения (ознакомительное, комментированное);
	3.5 соблюдение орфографических и пунктуационных норм	7.3.5.1 правильно писать глагольные окончания; 7.3.5.2 Правильно писать собственное имя;
	4.1 использование грамматических форм слов	7.4.1.1 использовать местоимения, порядковые числительные, правильно согласовывая по роду, числу и падежу;

		4.2 использование синтаксических конструкций	7.4.2.1 использовать необходимые синтаксические конструкции для выражения своего мнения (с помощью учителя)
	4.Использование языковых единиц	4.2 использование синтаксических конструкций	7.4.2.1 использовать необходимые синтаксические конструкции для выражения своего мнения (с помощью учителя)
2 четверть			
1.Слушание		1.1 понимание устного сообщения/аудио/ видеоматериалов	7.1.1.1 понимать инструкции, просьбу учителя, связанные с организацией учебного процесса и бытовой деятельности и правильно реагировать на нее
		1.2 понимание лексического значения слов	7.1.2.2 использовать в самостоятельной речи слова по пройденным темам на предыдущем этапе и усвоение новых слов относительно новой темы;
		1.3 понимание содержания кратких художественных произведений	7.1.3.1 понимать основное содержание произведений содержащих знакомые лексические и грамматические единицы
2.Говорение		2.1 пересказ прослушанного/ прочитанного текста;	7.2.1.1 уметь пересказать прослушанное/ прочитанное небольшой текст опираясь на план
		2.2 участие в диалоге	7.2.2.1 участвовать в диалоге, правильно понимая реплики
		2.3 создание монологического высказывания	7.2.3.1 создавать высказывание (описание) на основе иллюстраций,
		2.4 обогащение словарного запаса	7.2.4.1 владеть словарным запасом, включающим слова бытовой лексики

Явления природы Искусство		2.5 соблюдение речевых норм;	7.2.5.1 соблюдать лексические нормы, связанные с выбором соответствующих слов	
		3.1 понимание содержания текста 3.2 формулирование вопросов и ответов	7.3.2.1 формулировать вопросы по содержанию текста (3-4 предложений) самостоятельно	
	3.Чтение и письмо		3.3 составление плана	7.3.3.1 составлять план по опорным словам с помощью учителя
			3.4 владение разными видами чтения	7.3.4.1 владеть видами чтения (ознакомительное, комментированное) 7.3.4.2 владеть навыком самостоятельного внеклассного чтения;
			3.5 соблюдение орфографических и пунктуационных норм	7.3.5.1 правильно писать глагольные окончания; 7.3.5.2 уметь написать изложение и сочинение по опорным словам, по плану под руководством учителя; 7.3.5.3 Составлять письма, сообщения, заметки в стенгазету, пользуясь орфографическим словарем
			4.1 использование грамматических форм слов	7.4.1.1 использовать местоимения, порядковые числительные, правильно согласовывая по роду, числу и падежу
			4.2 использование синтаксических конструкций	7.4.2.1 использовать необходимые синтаксические конструкции для выражения своего мнения (с помощью учителя)
	4.Использование языковых единиц	4.2 использование синтаксических конструкций	7.4.2.1 использовать необходимые синтаксические конструкции для выражения своего мнения (с помощью учителя)	
	3 четверть			

Традиции и
Обычаи
народов Казахстана
Мир животных и
растений

1.Слушание	1.1 понимание устного сообщения/аудио/ видеоматериалов	7.1.1.1 понимать инструкции, просьбу учителя, связанные с организацией учебного процесса и бытовой деятельности и правильно реагировать на нее
	1.2 понимание лексического значения слов	7.1.2.1 понимать слова с противоположным значением, близкие по значению
	1.3 понимание содержания кратких художественных произведений	7.1.3.1 понимать основное содержание произведений содержащих знакомые лексические и грамматические единицы
2.Говорение	2.1 пересказ прослушанного/ прочитанного текста;	7.2.1.1 пересказывать прослушанный/ прочитанный небольшой текст, опираясь на план;
	2.2 участие в диалоге	7.2.2.1 участвовать в диалоге, правильно понимая реплики
	2.3 создание монологического высказывания	7.2.3.1 создавать высказывание (описание) на основе иллюстраций
	2.4 обогащение словарного запаса	7.2.4.1 владеть словарным запасом, включающим слова бытовой лексики
	2.5 соблюдение речевых норм;	7.2.5.1 соблюдать лексические нормы, связанные с выбором соответствующих слов
	3.1 понимание содержания текста 3.2 формулирование вопросов и ответов	7.3.2.1 формулировать вопросы по содержанию текста (3-4 предложений) самостоятельно;
3.3 составление плана	7.3.3.1 составлять план по опорным словам с помощью учителя	
3.4 владение разными видами чтения	7.3.4.1 владеть видами чтения (ознакомительное, комментированное) 7.3.4.2 владеть навыком самостоятельного внеклассного чтения;	

3.Чтение и письмо	3.5	соблюдение орфографических и пунктуационных норм	7.3.5.1 правильно писать глагольные окончания
	4.1	использование грамматических форм слов	7.4.1.1 использовать местоимения, порядковые числительные, правильно согласовывая по роду, числу и падежу
	4.2	использование синтаксических конструкций	7.4.2.1 использовать необходимые синтаксические конструкции для выражения своего мнения (с помощью учителя)
	4.2	использование синтаксических конструкций	7.4.2.1 использовать необходимые синтаксические конструкции для выражения своего мнения (с помощью учителя)
4.Использование языковых единиц	4.2	использование синтаксических конструкций	7.4.2.1 использовать необходимые синтаксические конструкции для выражения своего мнения (с помощью учителя)
4 четверть			
1.Слушание	1.1	понимание устного сообщения/аудио/ видеоматериалов	7.1.1.1 понимать инструкции, просьбу учителя, связанные с организацией учебного процесса и бытовой деятельности и правильно реагировать на нее
	1.2	понимание лексического значения слов	7.1.2.1 понимать слова с противоположным значением, близкие по значению 7.1.2.2 использовать в самостоятельной речи слова по пройденным темам на предыдущем этапе и усвоение новых слов относительно новой темы;
	1.3	понимание содержания кратких художественных произведений	7.1.3.1 понимать основное содержание произведений содержащих знакомые лексические и грамматические единицы

Мир профессий
Путешествие и туризм

2.Говорение	2.1 пересказ прослушанного/ прочитанного текста;	7.2.1.1 уметь пересказать прослушанное/ прочитанное небольшой текст опираясь на план
	2.2 участие в диалоге	7.2.2.1 участвовать в диалоге, правильно понимая реплики
	2.3 создание монологического высказывания	7.2.3.1 создавать высказывание (описание) на основе иллюстраций,
	2.4 обогащение словарного запаса	7.2.4.1 владеть словарным запасом, включающим слова бытовой лексики
	2.5 соблюдение речевых норм;	7.2.5.1 соблюдать лексические нормы, связанные с выбором соответствующих слов
	3.1 понимание содержания текста 3.2 формулирование вопросов и ответов	7.3.1.1 понимать общее содержание текста, определяя ключевые слова 7.3.2.1 формулировать вопросы по содержанию текста (3-4 предложений) самостоятельно
3.Чтение и письмо	3.3 составление плана	7.3.3.1 составлять план по опорным словам с помощью учителя
	3.4 владение разными видами чтения	7.3.4.1 владеть видами чтения (ознакомительное) 7.3.4.2 владеть умениями самостоятельного внеклассного чтения; знать и применять правописание собственных имен, мягкий знак в конце существительных женского рода единственного числа;
	3.5 соблюдение орфографических и пунктуационных норм	7.3.5.1 правильно писать глагольные окончания
	4.1 использование грамматических форм слов	7.4.1.1 использовать местоимения, порядковые числительные, правильно согласовывая по роду, числу и падежу

		4.2 использование синтаксических конструкций	7.4.2.1 использовать необходимые синтаксические конструкции для выражения своего мнения (с помощью учителя)
	4.Использование языковых единиц	4.2 использование синтаксических конструкций	7.4.2.1 использовать необходимые синтаксические конструкции для выражения своего мнения (с помощью учителя)

4) 8 класс:
таблица 4

Лексические темы	Раздел (виды речевой деятельности)	Подраздел (навыки)	Цели обучения
1 четверть			
	1.Слушание	1.1 понимание устного сообщения/аудио/ видеоматериалов	8.1.1.1 понимать общее содержание сообщения, определяя тему текста;
		1.2 понимание лексического значения слов	8.1.2.1 понимать слова, образованных путем словообразования и словоизменения
		1.3 понимание содержания кратких художественных произведений	8.1.3.1 понимать основное содержание произведений фольклора и литературы/фрагментов , содержащих знакомые лексические и грамматические единицы ,
	2.Говорение	2.1 пересказ прослушанного/ прочитанного текста;	8.2.1.1 пересказывать основное содержание близко к тексту
		2.2 участие в диалоге	8.2.2.1 участвовать в диалоге, правильно понимая реплики и предоставляя обратную связь
		2.3 создание монологического высказывания	8.2.3.1 создавать высказывание (описание, повествование) на основе иллюстраций,
		2.4 обогащение словарного запаса	8.2.4.1 владеть словарным запасом, включающим синонимы, антонимы,

Мой родной край Здоровье-богатство!		2.5 соблюдение речевых норм;	8.2.5.1 соблюдать лексические нормы, связанные с выбором соответствующих слов, избегая повторов	
	3.Чтение и письмо	3.1 понимание содержания текста;	8.3.1.1 понимать общее содержание текста, определяя ключевые слова и словосочетания	
		3.2 формулирование вопросов и ответов	8.3.2.1 формулировать вопросы по содержанию текста и отвечать на них	
		3.3 составление плана	8.3.3.1 составлять план по опорным словам	
		3.4 владение разными видами чтения	8.3.4.1 владеть видами чтения (ознакомительное, комментированное), читать по ролям	
		3.5 соблюдение орфографических и пунктуационных норм	8.3.5.1 правильно писать гласные и согласные в разных частях слова	
	4.Использование языковых единиц	4.1 использование грамматических форм слов	8.4.1.1 образовывать падежные формы существительных, прилагательных, числительных, местоимений	
		4.2 использование синтаксических конструкций	8.4.2.1 использовать необходимые синтаксические конструкции для выражения своего мнения,	
	2 четверть			
	1.Слушание		1.1 понимание устного сообщения/аудио/ видеоматериалов	8.1.1.1 понимать общее содержание сообщения, определяя тему текста
1.2 понимание лексического значения слов			8.1.2.2 иметь общее понятие о слове, о роли и месте слова в предложении, уметь строить словосочетания, предложения с глаголами ; 8.1.2.3 понимать и употреблять в речи синонимы, глаголы настоящего, будущего и прошедшего времени; 8.1.2.5	

Явления природы
Искусство

		уметь различать, подбирать и употреблять глаголы, близкие и противоположные по значению
	1.3 понимание содержания кратких художественных произведений	8.1.3.1 понимать основное содержание произведений фольклора и литературы/фрагментов, содержащих знакомые лексические и грамматические единицы
2.Говорение	2.1 пересказ прослушанного/ прочитанного текста;	8.2.1.1 пересказывать основное содержание близко к тексту
	2.2 участие в диалоге	8.2.2.1 участвовать в диалоге, правильно понимая реплики и предоставляя обратную связь
	2.3 создание монологического высказывания	8.2.3.1 создавать высказывание (описание, повествование) на основе иллюстраций,
	2.4 обогащение словарного запаса	8.2.4.1 владеть словарным запасом, включающим синонимы, антонимы,
	2.5 соблюдение речевых норм;	8.2.5.1 соблюдать лексические нормы, связанные с выбором соответствующих слов, избегая повторов
3.Чтение и письмо	3.1 понимание содержания текста;	8.3.1.1 понимать общее содержание текста, определяя ключевые слова и словосочетания
	3.2 формулирование вопросов и ответов	8.3.2.1 формулировать вопросы по содержанию текста и отвечать на них
	3.3 составление плана	8.3.3.1 составлять план по опорным словам
	3.4 владение разными видами чтения	8.3.4.1 владеть видами чтения (ознакомительное, комментированное), читать по ролям; 8.3.4.2 различать в тексте речи автора и персонажей; 8.3.4.4

			<p>проявлять интерес к внеклассному чтению. 8.3.4.5 читать газеты, журналы;</p>
		3.5 соблюдение орфографических и пунктуационных норм	8.3.5.1 правильно писать гласные и согласные в разных частях слова
4.Использование языковых единиц		4.1 использование грамматических форм слов	8.4.1.1 образовывать падежные формы существительных, прилагательных, числительных, местоимений
		4.2 использование синтаксических конструкций	8.4.2.1 использовать необходимые синтаксические конструкции для выражения своего мнения,
3 четверть			
1.Слушание		1.1 понимание устного сообщения/аудио/ видеоматериалов	8.1.1.1 понимать общее содержание сообщения, определяя тему текста
		1.2 понимание лексического значения слов	8.1.2.3 понимать и употреблять в речи синонимы, глаголы настоящего, будущего и прошедшего времени; 8.1.2.4 правильно употреблять глаголы по времени, лицам и числам; 8.1.2.5 уметь различать, подбирать и употреблять глаголы, близкие и противоположные по значению
		1.3 Понимание содержания кратких художественных произведений	8.1.3.1 понимать основное содержание произведений фольклора и литературы/фрагментов , содержащих знакомые лексические и грамматические единицы ,
		2.1 Пересказ прослушанного/ прочитанного текста;	8.2.1.1 пересказывать основное содержание близко к тексту
		2.2 Участие в диалоге	8.2.2.1 участвовать в диалоге, правильно

Традиции народа Казахстана Мир животных и растений	2. Говорение		понимая реплики и предоставляя обратную связь
		2.3 Создание монологического высказывания	8.2.3.1 создавать высказывание (описание, повествование) на основе иллюстраций,
		2.4 Обогащение словарного запаса	8.2.4.1 владеть словарным запасом, включающим синонимы, антонимы,
		2.5 Соблюдение речевых норм;	8.2.5.1 соблюдать лексические нормы, связанные с выбором соответствующих слов, избегая повторов
	3. Чтение и письмо	3.1 Понимание содержания текста;	8.3.1.1 понимать общее содержание текста, определяя ключевые слова и словосочетания
		3.2 Формулирование вопросов и ответов	8.3.2.1 формулировать вопросы по содержанию текста и отвечать на них
		3.3 Составление плана	8.3.3.1 составлять план по опорным словам;
		3.4 Владение разными видами чтения	8.3.4.2 различать в тексте речи автора и персонажей; 8.3.4.3 осуществлять пересказ по плану (подробный, краткий, выборочный); 8.3.4.4 проявлять интерес к внеклассному чтению. 8.3.4.5 читать газеты, журналы;
		3.5 Соблюдение орфографических и пунктуационных норм	8.3.5.1 правильно писать гласные и согласные в разных частях слова
	4. Использование языковых единиц	4.1 Использование грамматических форм слов	8.4.1.1 образовывать падежные формы существительных, прилагательных, числительных, местоимений
4.2 Использование синтаксических конструкций		8.4.2.1 использовать необходимые синтаксические конструкции для выражения своего мнения,	

Мир профессий Путешествие и туризм	1.Слушание	1.1 Понимание устного сообщения/аудио/ видеоматериалов	8.1.1.1 понимать общее содержание сообщения, определяя тему текста;
		1.2 Понимание лексического значения слов	8.1.2.1 понимать слова, образованных путем словообразования и словоизменения 8.1.2.3 понимать и употреблять в речи синонимы глаголов настоящего, будущего и прошедшего времени; 8.1.2.4 правильно употреблять глаголы по времени, лицам и числам; 8.1.2.5 уметь различать, подбирать и употреблять глаголы, близкие и противоположные по значению;
		1.3 Понимание содержания кратких художественных произведений	8.1.3.1 понимать основное содержание произведений фольклора и литературы/фрагментов , содержащих знакомые лексические и грамматические единицы ,
	2.Говорение	2.1 Пересказ прослушанного/ прочитанного текста;	8.2.1.1 пересказывать основное содержание близко к тексту
		2.2 Участие в диалоге	8.2.2.1 участвовать в диалоге, правильно понимая реплики и предоставляя обратную связь
		2.3 Создание монологического высказывания	8.2.3.1 создавать высказывание (описание, повествование) на основе иллюстраций,
		2.4 Обогащение словарного запаса	8.2.4.1 владеть словарным запасом, включающим синонимы, антонимы,
		2.5 Соблюдение речевых норм;	8.2.5.1 соблюдать лексические нормы, связанные с выбором соответствующих слов, избегая повторов

	3.Чтение и письмо	3.1 Понимание содержания текста;	8.3.1.1 понимать общее содержание текста, определяя ключевые слова и словосочетания
		3.2 Формулирование вопросов и ответов	8.3.2.1 формулировать вопросы по содержанию текста и отвечать на них
		3.3 Составление плана	8.3.3.1 составлять план по опорным словам
		3.4 Владение разными видами чтения	8.3.4.1 владеть видами чтения (ознакомительное, комментированное), читать по ролям 8.3.4.2 различать в тексте речи автора и персонажей; 8.3.4.3 осуществлять пересказ по плану (подробный, краткий, выборочный); 8.3.4.4 проявлять интерес к внеклассному чтению; 8.3.4.5 читать газеты, журналы;
		3.5 Соблюдение орфографических и пунктуационных норм	8.3.5.1 правильно писать гласные и согласные в разных частях слова
4.Использование языковых единиц	4.1 Использование грамматических форм слов	8.4.1.1 образовывать падежные формы существительных, прилагательных, числительных, местоимений	
	4.2 Использование синтаксических конструкций	8.4.2.1 использовать необходимые синтаксические конструкции для выражения своего мнения,	

5) 9 класс:
таблица 5

Лексические темы	Раздел (виды речевой деятельности)	Подраздел (навыки)	Цели обучения
1 четверть			
		1.1 Понимание устного сообщения/аудио/ видеоматериалов	9.1.1.1 понимать основную информацию сообщения, определяя ключевые слова
			9.1.2.1 понимать родственные слова.

Научные открытия и технологии
Красивые места Казахстана

1.Слушание	1.2 Понимание лексического значения слов	9.1.2.2 уметь образовывать однокоренные слова с помощью суффиксов 9.1.2.3 уметь образовывать слова путем сложения двух слов (стенгазета, пылесос, автопарк).
	1.3 Понимание содержания кратких художественных произведений	9.1.3.1 понимать содержание рассказов, содержащих знакомые лексические и грамматические единицы, определяя тему и основную мысль
Говорение	2.1 Пересказ прослушанного/ прочитанного текста;	9.2.1.1 пересказывать подробно содержание текста
	2.2 Участие в диалоге	9.2.2.1 участвовать в диалоге-расспросе, меняя позицию "говорящий" на "слушающий" с учетом выбранной роли
	2.3 Создание монологического высказывания	9.2.3.1 создавать высказывание (описание, повествование) с опорой на ключевые слова
	2.4 Обогащение словарного запаса	9.2.4.1 владеть словарным запасом, включающим синонимы, антонимы, омонимы
	2.5 Соблюдение речевых норм;	9.2.5.1 соблюдать морфологические нормы использования форм разных частей речи
	3.1 Понимание содержания текста;	9.3.1.1 понимать основную информацию, определяя тему текста
3.Чтение и письмо	3.2 Формулирование вопросов и ответов	9.3.2.1 формулировать вопросы, направленные на оценку содержания текста и отвечать на вопросы, выражая своё мнение по теме
	3.3 Составление плана	9.3.3.1 составлять простой план
	3.4 Владение разными видами чтения	9.3.4.1 использовать виды чтения, включая изучающее и выборочное чтение

		3.5 Соблюдение орфографических и пунктуационных норм	9.3.5.1 правильно писать гласные и согласные в разных частях слова, слова через дефис
4.Использование языковых единиц		4.1 Использование грамматических форм слов	9.4.1.1 использовать существительные в качестве несогласованных определений
		4.2 Использование синтаксических конструкций	9.4.2.1 использовать простые предложения, выражающие определительные, изъяснительные, временные, целевые, причинно-следственные отношения
2 четверть			
1.Слушание		1.1 Понимание устного сообщения/аудио/ видеоматериалов	9.1.1.1 понимать основную информацию сообщения, определяя ключевые слова
		1.2 Понимание лексического значения слов	9.1.2.4 преобразовывать слова от одной части речи в другую: прилагательных от существительных, существительных от глаголов; 9.1.2.5 уметь употреблять синонимы и антонимы в речи; 9.1.2.6 понимать глаголы в повелительной форме (пиши, пишите), прошедшем времени (читал), с приставками (ушел, включил), глаголы 3-го лица единственного числа (моет). 9.1.2.7 понимать значение наречий, составлять словосочетания и предложения с наречиями;
		1.3 Понимание содержания кратких	9.1.3.1 понимать содержание рассказов, содержащих знакомые лексические и

Исторические личности
 Ценности: любовь и
 дружба

	художественных произведений	грамматические единицы , определяя тему и основную мысль
2.Говорение	2.1 Пересказ прослушанного/ прочитанного текста;	9.2.1.1 пересказывать подробно содержание текста
	2.2 Участие в диалоге	9.2.2.1 участвовать в диалоге-расспросе, меняя позицию "говорящий" на "слушающий" с учетом выбранной роли
	2.3 Создание монологического высказывания	9.2.3.1 создавать высказывание (описание, повествование) с опорой на ключевые слова
	2.4 Обогащение словарного запаса	9.2.4.1 владеть словарным запасом, включающим синонимы, антонимы, омонимы
	2.5 Соблюдение речевых норм;	9.2.5.1 соблюдать морфологические нормы использования форм разных частей речи
	3.1 Понимание содержания текста;	9.3.1.1 понимать основную информацию, определяя тему текста
3.Чтение и письмо	3.2 Формулирование вопросов и ответов	9.3.2.1 формулировать вопросы, направленные на оценку содержания текста и отвечать на вопросы, выражая своё мнение по теме
	3.3 Составление плана	9.3.3.1 составлять простой план
	3.4 Владение разными видами чтения	9.3.4.2 совершенствовать навык чтения художественных произведений, соблюдая орфоэпические нормы и основные правила выразительного чтения;
	3.5 Соблюдение орфографических и пунктуационных норм	9.3.5.1 правильно писать гласные и согласные в разных частях слова, слова через дефис
	4.1 Использование грамматических форм слов	9.4.1.1 использовать существительные в качестве несогласованных определений

	4.Использование языковых единиц	4.2 Использование синтаксических конструкций	9.4.2.1 использовать простые предложения, выражающие определительные, изъяснительные, временные, целевые, причинно-следственные отношения
3 четверть			
	1.Слушание	1.1 Понимание устного сообщения/аудио/ видеоматериалов	9.1.1.1 понимать основную информацию сообщения, определяя ключевые слова
		1.2 Понимание лексического значения слов	9.1.2.4 преобразовывать слова от одной части речи в другую: прилагательных от существительных, существительных от глаголов; 9.1.2.5 уметь употреблять синонимы и антонимы в речи; 9.1.2.6 понимать глаголы в повелительной форме, прошедшем времени, с приставками, глаголы 3-го лица единственного числа; 9.1.2.8 понимать значение наречий. составлять словосочетаний и предложений с наречиями;
		1.3 Понимание содержания кратких художественных произведений	9.1.3.1 понимать содержание рассказов, содержащих знакомые лексические и грамматические единицы, определяя тему и основную мысль
		2.1 Пересказ прослушанного/ прочитанного текста;	9.2.1.1 пересказывать подробно содержание текста
		2.2 Участие в диалоге	9.2.2.1 участвовать в диалоге-расспросе, меняя позицию "говорящий" на "слушающий" с учетом выбранной роли

Мир космоса
Профессии и труд

2.Говорение	2.3 Создание монологического высказывания	9.2.3.1 создавать высказывание (описание, повествование) с опорой на ключевые слова
	2.4 Обогащение словарного запаса	9.2.4.1 владеть словарным запасом, включающим синонимы, антонимы, омонимы
	2.5 Соблюдение речевых норм;	9.2.5.1 соблюдать морфологические нормы использования форм разных частей речи;
	3.1 Понимание содержания текста;	9.3.1.1 понимать основную информацию, определяя тему текста;
3.Чтение и письмо	3.2 Формулирование вопросов и ответов	9.3.2.1 формулировать вопросы, направленные на оценку содержания текста и отвечать на вопросы, выражая своё мнение по теме
	3.3 Составление плана	9.3.3.1 составлять простой план
	3.4 Владение разными видами чтения	9.3.4.1 использовать виды чтения, включая изучающее и выборочное чтение
		9.3.4.2 совершенствовать навык чтения художественных произведений, соблюдая орфоэпические нормы и основные правила выразительного чтения;
	9.3.4.3 внеклассное чтение газет, журналов, доступных художественных произведений;	
	9.3.4.4 Применять правила правописания изученных форм местоимений и глаголов,	
	9.3.4.5 практически ознакомиться с правописанием имен числительных от 1 до 20.	
	9.3.4.6 осуществлять устный пересказ прочитанного произведения, газетных,	

		журнальных статей, телепередач, кинофильмов;
	3.5 Соблюдение орфографических и пунктуационных норм	9.3.5.1 правильно писать гласные и согласные в разных частях слова, слова через дефис
4.Использование языковых единиц	4.1 Использование грамматических форм слов	9.4.1.1 использовать существительные в качестве несогласованных определений
	4.2 Использование синтаксических конструкций	9.4.2.1 использовать простые предложения, выражающие определительные, изъяснительные, временные, целевые, причинно-следственные отношения
4 четверть		
1.Слушание	1.1 Понимание устного сообщения/аудио/ видеоматериалов	9.1.1.1 понимать основную информацию сообщения, определяя ключевые слова
	1.2 Понимание лексического значения слов	9.1.2.2 уметь образовать однокоренные слова с помощью суффиксов 9.1.2.3 уметь образовать слова путем сложения двух слов; 9.1.2.4 преобразовывать слова от одной части речи в другую: прилагательных от существительных, существительных от глаголов; 9.1.2.5 уметь употреблять синонимы и антонимы в речи; 9.1.2.6 понимать глаголы в повелительной форме, прошедшем времени, с приставками, глаголы 3-го лица единственного числа; 9.1.2.7 понимать значение наречий. составлять

Развлечения и спорт
Культурное наследие

		словосочетаний и предложений с наречиями;
	1.3 Понимание содержания кратких художественных произведений	9.1.3.1 понимать содержание рассказов, содержащих знакомые лексические и грамматические единицы, определяя тему и основную мысль
2.Говорение	2.1 Пересказ прослушанного/ прочитанного текста;	9.2.1.1 пересказывать подробно содержание текста
	2.2 Участие в диалоге	9.2.2.1 участвовать в диалоге-расспросе, меняя позицию "говорящий" на "слушающий" с учетом выбранной роли
	2.3 Создание монологического высказывания	9.2.3.1 создавать высказывание (описание, повествование) с опорой на ключевые слова
	2.4 Обогащение словарного запаса	9.2.4.1 владеть словарным запасом, включающим синонимы, антонимы, омонимы
	2.5 Соблюдение речевых норм;	9.2.5.1 соблюдать морфологические нормы использования форм разных частей речи
	3.1 Понимание содержания текста;	9.3.1.1 понимать основную информацию, определяя тему текста
	3.2 Формулирование вопросов и ответов	9.3.2.1 формулировать вопросы, направленные на оценку содержания текста и отвечать на вопросы, выражая своё мнение по теме
	3.3 Составление плана	9.3.3.1 составлять простой план
		9.3.4.1 использовать виды чтения, включая изучающее и выборочное чтение 9.3.4.2 совершенствовать навык чтения художественных произведений, соблюдая орфоэпические нормы и

3.Чтение и письмо	3.4 Владение разными видами чтения	основные правила выразительного чтения. 9.3.4.4 применять правила правописания изученных форм местоимений и глаголов, 9.3.4.5 практически ознакомиться с правописанием имен числительных от 1 до 20. 9.3.4.6 осуществлять устный пересказ прочитанного произведения, газетных, журнальных статей, телепередач, кинофильмов;
	3.5 Соблюдение орфографических и пунктуационных норм	9.3.5.1 правильно писать гласные и согласные в разных частях слова, слова через дефис
4.Использование языковых единиц	4.1 Использование грамматических форм слов	9.4.1.1 использовать существительные в качестве несогласованных определений
	4.2 Использование синтаксических конструкций	9.4.2.1 использовать простые предложения, выражающие определительные, изъяснительные, временные, целевые, причинно-следственные отношения

б) 10 класс:
таблица 6

Лексические темы	Раздел (виды речевой деятельности)	Подраздел (навыки)	Цели обучения
1 четверть			
	1.Слушание	1.1 Понимание устного сообщения/аудио/ видеоматериалов	10.1.1.1 понимать сообщение, извлекая необходимую информацию;
		1.2 Понимание лексического значения слов	10.1.2.1 использовать в речи синонимы, антонимы.
		1.3 Понимание содержания кратких	10.1.3.1 понимать содержание небольших прозаических и поэтических произведений/

Научные открытия и технологии
Красивые места Казахстана

	художественных произведений	фрагментов, определяя характеризовать и оценивать поступки персонажей
2. Говорение	2.1 Пересказ прослушанного/ прочитанного текста;	10.2.1.1 пересказывать содержание выборочно
	2.2 Участие в диалоге	10.2.2.1 участвовать в диалоге, обмениваясь мнениями по предложенной теме
	2.3 Создание монологического высказывания	10.2.3.1 создавать высказывание (описание, повествование) с опорой на ключевые слова или план
	2.4 Обогащение словарного запаса	10.2.4.1 владеть словарным запасом, включающим фразеологические единицы, паронимы, заимствованные слова
	2.5 Соблюдение речевых норм;	10.2.5.1 соблюдать синтаксические нормы, включающие правила согласования и управления
	3.1 Понимание содержания текста;	10.3.1.1 понимать основную информацию, определяя тему, цель или назначение текста
3. Чтение и письмо	3.2 Формулирование вопросов и ответов	10.3.2.1 формулировать вопросы, направленные на оценку содержания текста и отвечать на вопросы, выражая своё мнение по теме и/или поднимаемой проблеме, связывать информацию текста с фактами из реальной жизни
	3.3 Составление плана	10.3.3.1 составлять сложный план
	3.4 Владение разными видами чтения	10.3.4.1 использовать виды чтения, включая поисковое
	3.5 Соблюдение орфографических и пунктуационных норм	10.3.5.1 правильно выбирать слитное или раздельное написание " НЕ" с разными словами

	4.Использование языковых единиц	4.1 Использование грамматических форм слов	10.4.1.1 использовать существительные в качестве несогласованных определений, отглагольные существительные, краткие прилагательные
		4.2 Использование синтаксических конструкций	10.4.2.1 использовать простые и сложные предложения, выражающие определительные, изъяснительные, временные, целевые, причинно-следственные отношения
2 четверть			
	1.Слушание	1.1 Понимание устного сообщения/аудио/ видеоматериалов	10.1.1.1 понимать сообщение, извлекая необходимую информацию;
		1.2 Понимание лексического значения слов	10.1.2.1 использовать в речи синонимы, антонимы. 10.1.2.2 уметь разбирать состав слова, использовать в активной речи слова различных грамматических категорий (существительные, глагол, прилагат, местоим, наречия, числит) в объеме лексических тем. 10.1.2.3 обогащать словарь за счет пополнения словообразования и словоизменения, слов антонимов, синонимов; 10.1.2.4 активно использовать изученные слова в ходе общения при учебной и трудовой деятельности
		1.3 Понимание содержания кратких	10.1.3.1 понимать содержание небольших прозаических и поэтических произведений/ фрагментов, определяя

Исторические личности
Ценности: любовь и дружба

	художественных произведений	характеризовать и оценивать поступки персонажей
2.Говорение	2.1 Пересказ прослушанного/ прочитанного текста;	10.2.1.1 пересказывать содержание выборочно
	2.2 Участие в диалоге	10.2.2.1 участвовать в диалоге, обмениваясь мнениями по предложенной теме
	2.3 Создание монологического высказывания	10.2.3.1 создавать высказывание (описание, повествование) с опорой на ключевые слова или план
	2.4 Обогащение словарного запаса	10.2.4.1 владеть словарным запасом, включающим фразеологические единицы, паронимы, заимствованные слова
	2.5 Соблюдение речевых норм;	10.2.5.1 соблюдать синтаксические нормы, включающие правила согласования и управления
	3.1 Понимание содержания текста;	10.3.1.1 понимать основную информацию, определяя тему, цель или назначение текста
	3.2 Формулирование вопросов и ответов	10.3.2.1 формулировать вопросы, направленные на оценку содержания текста и отвечать на вопросы, выражая своё мнение по теме и/или поднимаемой проблеме, связывать информацию текста с фактами из реальной жизни
	3.3 Составление плана	10.3.3.1 составлять сложный план
		10.3.4.2 правильно писать гласные, согласные (твердые, мягкие, звонкие, глухие) звуки: б, п, в, ф, г, ж в конце слов, ь, ъ в словах. 10.3.4.3 правильно употреблять и писать различные части речи с

	3.Чтение и письмо	3.4 Владение разными видами чтения	<p>соблюдением изученных орфографических правил;</p> <p>10.3.4.4 осмысленно читать различные тексты и пересказывать их;</p> <p>10.3.4.5 уметь пользоваться различными словарями (русско-казахский, казахско-русский, орфографический, толковый);</p> <p>10.3.4.6 уметь оформлять деловые бумаги: заявления (для поступления на работу, учебу, увольнения), доверенность, расписка;</p>
		3.5 Соблюдение орфографических и пунктуационных норм	10.3.5.1 правильно выбирать слитное или раздельное написание "НЕ" с разными словами
	4.Использование языковых единиц	4.1 Использование грамматических форм слов	10.4.1.1 использовать существительные в качестве несогласованных определений, отглагольные существительные, краткие прилагательные
		4.2 Использование синтаксических конструкций	10.4.2.1 использовать простые и сложные предложения, выражающие определительные, изъяснительные, временные, целевые, причинно-следственные отношения
3 четверть			
		1.1 Понимание устного сообщения/аудио/ видеоматериалов	10.1.1.1 понимать сообщение, извлекая необходимую информацию;
			10.1.2.2 уметь разбирать состав слова, использовать в активной речи слова различных грамматических категорий (существительные, глагол, прилагат, местоим,

Мир космоса
Профессии и труд

1.Слушание	1.2 Понимание лексического значения слов	наречия, числит) в объеме лексических тем. 10.1.2.3 обогащать словарь за счет пополнения словообразования и словоизменения, слов антонимов, синонимов; 10.1.2.4 активно использовать изученные слова в ходе общения при учебной и трудовой деятельности;
	1.3 Понимание содержания кратких художественных произведений	10.1.3.1 понимать содержание небольших прозаических и поэтических произведений/фрагментов, определяя характеризовать и оценивать поступки персонажей
2.Говорение	2.1 Пересказ прослушанного/ прочитанного текста;	10.2.1.1 пересказывать содержание выборочно
	2.2 Участие в диалоге	10.2.2.1 участвовать в диалоге, обмениваясь мнениями по предложенной теме
	2.3 Создание монологического высказывания	10.2.3.1 создавать высказывание (описание, повествование) с опорой на ключевые слова или план
	2.4 Обогащение словарного запаса	10.2.4.1 владеть словарным запасом, включающим фразеологические единицы, паронимы, заимствованные слова
	2.5 Соблюдение речевых норм;	10.2.5.1 соблюдать синтаксические нормы, включающие правила согласования и управления
	3.1 Понимание содержания текста;	10.3.1.1 понимать основную информацию, определяя тему, цель или назначение текста
		10.3.2.1 формулировать вопросы, направленные на оценку содержания

	3.Чтение и письмо	3.2 Формулирование вопросов и ответов	текста и отвечать на вопросы, выражая своё мнение по теме и/или поднимаемой проблеме, связывать информацию текста с фактами из реальной жизни
		3.3 Составление плана	10.3.3.1 составлять сложный план
		3.4 Владение разными видами чтения	10.3.4.1 использовать виды чтения, включая поисковое
		3.5 Соблюдение орфографических и пунктуационных норм	10.3.5.1 правильно выбирать слитное или раздельное написание " НЕ" с разными словами
	4.Использование языковых единиц	4.1 Использование грамматических форм слов	10.4.1.1 использовать существительные в качестве несогласованных определений, отглагольные существительные, краткие прилагательные
		4.2 Использование синтаксических конструкций	10.4.2.1 использовать простые и сложные предложения, выражающие определительные, изъяснительные, временные, целевые, причинно-следственные отношения
4 четверть			
1.Слушание		1.1 Понимание устного сообщения/аудио/ видеоматериалов	10.1.1.1 понимать сообщение, извлекая необходимую информацию;
		1.2 Понимание лексического значения слов	10.1.2.2 уметь разбирать состав слова, использовать в активной речи слова различных грамматических категорий (существительные, глагол, прилагат, местоим, наречия, числит) в объеме лексических тем.
			10.1.2.3 обогащать словарь за счет пополнения словообразования и

Развлечения и спорт Культурное наследие		словоизменения, слов антонимов, синонимов; 10.1.2.4 активно использовать изученные слова в ходе общения при учебной и трудовой деятельности;	
	1.3 Понимание содержания кратких художественных произведений	10.1.3.1 понимать содержание небольших прозаических и поэтических произведений/фрагментов, определяя характеризовать и оценивать поступки персонажей	
	2.Говорение	2.1 Пересказ прослушанного/прочитанного текста;	10.2.1.1 пересказывать содержание выборочно
		2.2 Участие в диалоге	10.2.2.1 участвовать в диалоге, обмениваясь мнениями по предложенной теме
		2.3 Создание монологического высказывания	10.2.3.1 создавать высказывание (описание, повествование) с опорой на ключевые слова или план
		2.4 Обогащение словарного запаса	10.2.4.1 владеть словарным запасом, включающим фразеологические единицы, паронимы, заимствованные слова
		2.5 Соблюдение речевых норм;	10.2.5.1 соблюдать синтаксические нормы, включающие правила согласования и управления
	3.1 Понимание содержания текста;	10.3.1.1 понимать основную информацию, определяя тему, цель или назначение текста	
		3.2 Формулирование вопросов и ответов	10.3.2.1 формулировать вопросы, направленные на оценку содержания текста и отвечать на вопросы, выражая своё мнение по теме и/или поднимаемой проблеме,

		связывать информацию текста с фактами из реальной жизни
	3.3 Составление плана	10.3.3.1 составлять сложный план
3.Чтение и письмо	3.4 Владение разными видами чтения	10.3.4.1 использовать виды чтения, включая поисковое; 10.3.4.2 правильно писать гласные, согласные (твердые, мягкие, звонкие, глухие) звуки: б, п, в, ф, г, ж в конце слов, ь, ы в словах. 10.3.4.3 правильно употреблять и писать различные части речи с соблюдением изученных орфографических правил; 10.3.4.4 осмысленно читать различные тексты и пересказывать их; 10.3.4.5 уметь пользоваться различными словарями (русско-казахский, казахско-русский, орфографический, толковый); 10.3.4.6 уметь оформлять деловые бумаги: заявления (для поступления на работу, учебу, увольнения), доверенность, расписка;
	3.5 Соблюдение орфографических и пунктуационных норм	10.3.5.1 правильно выбирать слитное или раздельное написание "НЕ" с разными словами;
4.Использование языковых единиц	4.1 Использование грамматических форм слов	10.4.1.1 использовать существительные в качестве несогласованных определений, отглагольные существительные, краткие прилагательные;
		10.4.2.1 использовать простые и сложные предложения, выражающие определительные,

		4.2 Использование синтаксических конструкций	изъяснительные, временные, целевые, причинно-следственные отношения
--	--	--	---

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 517-қосымша

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Қазақ тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде емес)

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Қазақ тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабы 6) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. "Қазақ тілі" пәнінің негізгі мақсаты – қарым-қатынас құралы ретінде қазақ тілін меңгерудің қарапайым дағдыларын қалыптастыру, сөйлеу этикетінің ережелеріне және сөздік қызметінде лингвистикалық бірліктерді пайдалану нормаларына сәйкес сөйлеу әрекетінің түрлеріне (тыңдалым, айтылым, оқылым және жазылым) оқыту.

3. "Қазақ тілі" пәнінің оқыту міндеттері:

1) әлеуметтік-тұрмыстық және оқу жағдайында қарым-қатынасқа түсуге қажетті тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым дағдыларын дамыту;

2) сөйлеу тілінің фонетикалық жағын дамыту: қазақ тіліндегі дыбыстарды жеке, сөзде, сөйлемде дұрыс айтуға дағдыландыру; қазақ тіліне тән үндестік заңын практикалық түрде игеру, жуан, жіңішке дыбыстарды ажырата білу;

3) сөздік қорын дамыту: сөздік қорын заттың атын, сынын, қимылын білдіретін сөздермен толықтыру, молайту; жаңа сөздердің мағынасын түсіну, мағынасы бойынша топтастыру; сөздік қорын молайтуда аударма және түсіндірме сөздіктерді пайдалана білуге үйрету;

4) қазақ тілінің грамматикасы туралы білімдерін қалыптастыру; қазақ тілінің нормалары мен ережелеріне сәйкес сөйлемдерді синтаксистік дұрыс құру дағдыларын қалыптастыру;

5) байланыстырып сөйлеуін дамыту: диалогтік және монологтік сөйлеу (ауызекі, жазбаша тіл) дағдыларын қалыптастыру;

6) қол жетімді мәтінді дұрыс және мұқият оқу дағдыларын қалыптастыру;

7) тілдің дыбыстық құрамын меңгеру, грамматика және емле туралы қарапайым ақпарат негізінде сауатты жазу дағдыларын дамыту;

8) білім алушылардың жалпы танымдық процестерін, интернационалдық, патриоттық, Отанға деген сүйіспеншілік сезімдерін қалыптастыру, ой-өрісін, зейінін, есте сақтауын, сөйлеу белсенділігін дамыту;

9) әртүрлі халықтардың тілі мен мәдениетіне төзімділік көзқарас қалыптастыру.

4. Екінші тілге оқыту үшін жеңіл ақыл-ой кемістігі бар балаларды оқыту қоршаған ортамен таныстыру, математика, әлеуметтік-тұрмыстық бағдар, кәсіби-еңбекке дайындық пәндерімен тығыз байланыста бірыңғай қазақ тілі сабағы өткізіледі.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Оқу процесін ұйымдастыруға арналған педагогикалық тәсілдердің іске асырылуы жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың арнайы оқу қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған арнайы білім беру принциптеріне негізделген:

1) жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқытудың түзеу-дамытушылық бағыты, оның ерекше білім беру қажеттіліктері ескеріле отырып, оқу ісінің арнайы тәсілдері және әдістері арқылы жүзеге асырылады;

2) оқытудың әлеуметтік-бейімдеу бағыты тұлғаның бейімделмеушілігін жеңу немесе азайтуды білдіреді; білім алушылардың әлеуметтік өмірге қатысулары үшін қажетті тәртіп пен өмірлік нормаларының меңгерілуі бойынша арнайы жұмыстар қарастырылады;

3) әрекеттік ықпал ету принципі: оқыту барысында педагогтың басшылығымен заттық-практикалық, ізденушілік әрекеттер кең қолданылады, бұл оқу материалын түсінуге жағдайлар жасайды; заттық-практикалық әрекет жоғарғы психикалық функцияларының сенсомоторлық негізін дамытуға (қабылдауы, тілі, ойлау қабілеті), оқушылардың өмірлік тәжірибесінің жеткіліксіздігінің орнын толықтыруға, жалпы білім беру пәндері бойынша білімдер мен дағдыларды меңгерулеріне мүмкіндік береді;

4) ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға саралап және даралап ықпал ету білім алушылардың жастарына, дене болмысына, психологиялық жағдайына, зиятының ерекшеліктеріне қарай, танымдың қабілетін есепке ала отырып және қосымша кемістіктеріне негізделіп бөлінетін 4 типологиялық топты құрайтын педагогикалық жіктелу негізінде іске асырылады (В.В.Воронкова бойынша). Әрбір типологиялық топ үшін педагог олардың мүмкіндіктеріне сәйкес қолжетімді күрделілік пен көлемін ескере отырып, оқу материалының мазмұнын таңдап алады; оқу жұмысының қарқыны, оқушылардың дербестігі, оқыту тәсілдері мен әдістері түрлендіріледі. Білім алушылардың топтарға бөлінуі шартты және қозғалмалы. Жіктемелі тәсіл оқытудың жекеленуімен толықтырылады;

5) оқытудың практикалық бағыттылығы оқылатын материал мен білім алушылардың практикалық әрекетімен арасындағы өзара тығыз байланысты

анықтауды, практикалық-бағдарлық міндеттерді шешу үшін маңызды білім мен біліктерді қалыптастыруды білдіреді;

6) коммуникативтік тәсіл – ақпаратты беру және хабарлау, тілдік қатынас барысында білімдерімен, қабілеттерімен және дағдыларымен алмасу; тіл арқылы қатынас жасау қабілеттілігі оқыту нәтижесі болып табылады;

7) арнайы педагогикалық басшылық ету принципі. Ақыл-ой кемістігі бар, әсіресе 3 және 4-типологиялық топтағы оқушылар, оқу міндетін ойдағыдай жүзеге асыруды қамтамасыз ету үшін үнемі жүйелі педагогтің қолдауын талап етеді: білім алушының танымдық мүмкіндіктерін, оқытудың арнайы әдістемелерін біле отырып, оқушының танымдық-оқу әрекетін ұйымдастырып бағыттайды.

6. Сынып бөлмесіндегі жиһаз жеке, жұп немесе топ ішіндегі жұмыс түрлерін ұйымдастыруға ыңғайлы болуы үшін қозғалмалы болғаны дұрыс.

7. Қазақ тілі сабағында білім алушылардың тілін дамыту үшін көрнекіліктерді (салыстырма мазмұнды кестелер, заттық суреттер, кітап бетіндегі жаңа суреттер, сюжетті суреттер, сериялы суреттер, картиналық лотолар, картиналық сөздіктер) тиімді пайдалану сөздік қорды молайтып, жалпы сабақты меңгеруге көмектеседі, білім алушылардың қызығушылығын арттырады;

8. Білім алушылардың коммуникативтік дағдыларын дамыту үшін мұғалімдер түрлі педагогикалық тәсілдер мен технологияларды кеңінен қолдана алады:

1) ақпараттық-коммуникациялық технологияларды тиімді қолдану арқылы білім алушылардың қазақ тіліне деген қызығушылығын арттыру;

2) ойын технологиясын қолдану;

3) тәжірибелік және ойлау іс-әрекеттерін сөзбен сүйемелдеу;

4) әртүрлі электронды жабдықтарды (принтер, сканер, слайдтарды) пайдалану.

9. Білім алушылардың ауызша сөйлеу тілі мен оқу техникасы сабақтан тыс оқу кезінде жетілдіріледі; ауызша сөйлеу тілін дамыту күнделікті өмірде әртүрлі әрекеттерде: тұрмыстық, еңбек, ойын әрекеттерінде жүзеге асырылады.

3-тарау. "Қазақ тілі" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

10. "Қазақ тілі" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағатты;

2) 6-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағатты ;

3) 7-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағатты;

4) 8-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағатты;

5) 9-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағатты;

6) 10-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағатты құрайды.

11. Оқу пәнінің мазмұны:

1) жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған арнайы бағдарлама концентрлік жүйе бойынша құрастырылған, яғни өткен тақырыптар қайталанып, тереңдетіліп кеңейтіліп, білім алушылардың білімі жүйеленіп отырады;

2) білім алушылардың өзіне тән қабілет, мүмкіндіктеріне қарай мұғалімдер оқу материалдарын білімалушының қабылдау деңгейіне байланысты жеңілдетіп беруге мұқтаж болады;

3) сыныптағы білім алушылардың мүмкіндіктерімен ерекше оқыту қажеттілігіне байланысты тақырыпты меңгеруге қажет сағат санын мұғалім өзі анықтап, жоспарлайды.

12. "Қазақ тілі" пәнінің мазмұны келесі бөлімдерді қамтиды:

- 1) 1-бөлім "Тыңдалым";
- 2) 2-бөлім "Айтылым";
- 3) 3-бөлім "Оқылым";
- 4) 4-бөлім "Жазылым";
- 5) 5-бөлім "Тілдік бағдар беру".

13. "Тыңдалым" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну;
- 2) әртүрлі жанрдағы мәтіндерді түсіну;
- 3) тыңдалым материалдары бойынша жауап беру.

14. "Айтылым" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) қарым-қатынастық дағдыларын дамыту;
- 2) қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру;
- 3) диалогті дамыту;
- 4) байланыстырып сөйлеу;
- 5) сенімді және еркін жауап беру.

15. "Оқылым" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) оқу жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну;
- 2) әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу;
- 3) оқылым стратегияларын қолдану.

16. "Жазылым" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) қазақ тіліне тән дыбыстарды дұрыс жаза білу;
- 2) жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну;
- 3) іскерлік хат;
- 4) орфографиялық және пунктуациялық ережелерді сақтау.

17. "Тілдік бағдар" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) жаңа сөздердің, омоним, синоним, антоним сөздерінің, сөз тіркестерінің мағынасын түсіну;

- 2) дыбыстар, буындар; тасымал;
- 3) түбір мен қосымша; сөз таптары;

4) сөйлем.

18. 5-сыныпқа арналған "Қазақ тілі" оқу пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым: мұғалім мен білім алушылардың сөзін, аудио (видео) таспаларды тыңдай білу, естігенін түсіну, жаңа сөздердің мағынасын түсіну, аудармаларын білу; мәтіннің мазмұны бойынша негізгі сұрақтарға жауап беру;

2) айтылым: үлгі бойынша затты сипаттау; сұрақ бойынша сөйлемді толықтыру, кеңейту; сөйлем түрлерінің айтылу интонациясына көңіл бөлу, еліктеу; мәтін, сурет бойынша сұрақтарға жауап беру, қарапайым үлгілерді пайдаланып сөйлесу; бір-біріне сұрақ қою, құрбысының сұрағына жауап беру; жиі қолданатын сөздерді меңгеру белсенді сөз қорында қолдану; мәтіннің мазмұны бойынша негізгі сұрақтарға жауап беру; сурет бойынша қысқа әңгіме құрастыру; үлкендермен сөйлесу мәдениетін білу; қоғамдық орындарда өзін дұрыс ұстай білу, қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру;

3) оқылым: екі-төрт сөйлемнен тұратын жеңіл мәтіндерді оқып, сұраққа жауап беру; әдеби сөйлеу нормаларын сақтай отырып мәтінді тұтас сөзбен дұрыс, саналы түрде дауыстап оқу; мұғалімнің көмегімен мәтіннің негізгі ойын анықтау; мәтінде таныс емес сөздерді табу, түсіну, сөздікті қолдану; жұмбақ, жаңылтпаштарды жаттау; мұғалімнің көмегімен сөздіктен қажетті ақпаратты ала білу; оқылым стратегияларын қолдана білу;

4) жазылым: қазақ тіліне тән дыбыстардың әріп таңбасын дұрыс жаза білу; дауысты (ә, ө, ү, ұ, і) және дауыссыз (ғ, қ, ң, һ) дыбыстардың дыбысталу ерекшеліктеріне сәйкес дұрыс айту, ажырату, әріп таңбасын дұрыс жазу; әріптік, сөздік диктант жазу; өткен ережелерді сақтап, жай сөйлемдерді, заттың атауларын жазу оқулықтан, тақтадан көшіріп жазу; сөзге, сөйлемге дыбыстық, буындық талдау жасау; графикалақ үлгі бойынша сөз, сөйлем құрастыру, талдау; мұғалімнің көмегімен шағын құттықтау жазу; орфография және пунктуациялық ережелерді сақтау;

5) тілдік бағдар: жаңа сөздердің мағынасын түсіну; синоним, антоним сөздерді түсіну; жуан және жіңішке дауысты дыбыстардың дыбысталу ерекшеліктеріне сәйкес дұрыс айту, ажырату, дыбыстық талдау; дыбыс үндестік заңы; түбір және қосымша туралы түсініктерді, жалғау түрлері туралы білу, жұрнақтар мағынасын түсіну; сөйлемдердің айтылу мақсатына қарай бөлінетін түрлерін айтылу интонациясына қарай ажырату; сөйлем соңында қойылатын белгіні білу.

19. 6-сыныпқа арналған "Қазақ тілі" оқу пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым: мәтіннің негізгі мағынасын түсіну; басты кейіпкерді сипаттайтын, оған қатысты сөйлемдерді (өз бетімен немесе мұғалімнің көмегімен) тауып түсіндіру; аудио таспаға жазылған шағын мәтіннен таныс сөздерді естіп, айту, аудару; сұраққа өздігінен жауап беру;

2) айтылым: мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру арқылы әңгімелесу; күн тәртібіне байланысты іс-әрекеттер бойынша "не істеп отырсың? не істедің? не істейсің? қашан? қайдан? неше? нешеде? кіммен? немен?" деген сұрақтарға үлгілерді

пайдаланып сөйлесу; таныс заттардың басты белгілерін анықтап, сипаттау; берілген үлгілер, сызбалар бойынша монологтік сөйлеу құрау; бөгде адамдармен қарым-қатынасқа түсу мәдениетін білу; берілген үлгілер, сызбалар, сюжетті-рөлдік ойындар арқылы диалогтік сөйлеу құру; сурет, ілеспелі сурет, іс-әрекет бойынша қысқа әңгіме құрастыру; ретсіз берілген сөздерден сөйлем құрастыру; сұраққа толық жауап беру, жауапты кеңейту;

3) оқылым: әдеби сөйлеу нормаларын сақтай отырып мәтінді жүгіртіп дұрыс, саналы түрде дауыстап оқу; шағын ертегі, тақпақ, мәтіндерді мәнерлеп, дұрыс, интонациясын сақтап, тыныс белгілеріне тоқтап оқу, негізгі мазмұнын түсіну; шығарманың және оның бөліктерінің негізгі ойын анықтау; шығарманың басты кейіпкерлерінің мінезіндегі ерекшеліктерін анықтау; түсініксіз сөздерді анықтау, мағынасы ұқсас, қарама-қарсы сөздерді іріктеу, ойлау; сөздікті пайдалану; мұғалімнің сұрақтары арқылы оқылған мәтіннің мазмұнын талдау; мәтінді бөліктерге бөлу; оңай тақпақты жаттау; мұғалімнің көмегімен балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу; оқылым стратегияларын қолдану;

4) жазылым: жуан, жіңішке дауысты дыбыстар; қатаң, ұяң, үнді дауыссыздар. Ұ дыбысы, ң-н дыбыстарын салыстыру. Қ-ғ дыбыстарын өзара салыстыру; сөздерді буынға бөліп жазу; сұрақ, сурет бойынша құрастырған сөйлемді ережелерді сақтап жазу; шағын көлемді мәтінді өтілген ережелерді сақтап көшіріп жазу; сөздік диктант, шағын сөзден (5-8 сөз) құралған диктант жазу; досына хат, конвертке мекенжайын жазу; орфографиялық және пунктуациялық ережелерді сақтау (зат есімнің көпше түрінің жұрнақтарын дұрыс жазу; сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану).

5) тілдік бағдар: мәтіндегі жаңа сөздерді тауып, мағынасын түсіну; сөздердің тура және ауыспалы мағыналарын түсіну, ажырату; дауыссыз дыбыстардың дыбыс ерекшеліктеріне сәйкес дұрыс айту; дауыссыз дыбыстардың түрлерін жіктеп, дұрыс айту; ұқсас дыбыстарды бір-бірімен салыстыру, ажырату; көптік, жіктік жалғауларды тану, ажырату; жіктік жалғауды тану, ажырату; сөз құрамын талдау, негізгі және туынды түбірді ажырату; етістікті жіктеу; есімдікті, есімдік түрлерін білу, ажырату; зат есімнің анықтамасын, сұрақтарын білу; зат есімнің көпше түрінің жұрнақтарын дұрыс айту; тәуелдік, жіктік жалғауларды ажырату; етістікті жіктеу; есімдік, есімдік түрлерімен танысу, ажырату; хабарлы сөйлемдерді мағынасына қарай сұраулы және лепті сөйлемдерге айналдыруды білу.

20. 7-сыныпқа арналған "Қазақ тілі" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым: жалғау, жұрнақтардың мағынасын түсіну; қарапайым әдеби мәтіндерді тындау, түсіну; аудио және видео таспаға жазылған сөйлемдердің түрін интонациясына байланысты ажырату; басты кейіпкерлердің сипатына, іс-әрекетіне қатысты сұрақ қою, жауап беру;

2) айтылым: көрнекілік, мәтін, жағдаяттар бойынша "кімнің? кімдікі? кімге? неге? кіммен? немен? қанша? нешінші?" деген сұрақтарға сүйеніп диалогтік, монологтік сөйлеу құру; берілген сөйлемдерден мәтін құрау; сөйлемдерді толықтыру, кеңейту; тірек сөздерге сүйеніп 2-3 сөйлем құрастыру; тақырыптарға сай тақпақ, жұмбақ жаттау; мектепте, сыныпта, асханада, көлікте, аулада өзін ұстау ережелерін білу, орындау; әртүрлі жағдаяттарда сөйлеу мәдениетін сақтап, диалогтік сөйлеуге қатысу; сөйлем интонациясы бойынша хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдерді үлгі бойынша құрастыру; сын есімдерді қосып сөйлемді толықтыру;

3) оқылым: шығарманың негізгі ойын анықтау; мұғалімнің көмегімен басты кейіпкерлерді атау, олардың сыртқы келбетін, әрекетін сипаттау; мұғалімнің көмегімен қарапайым жоспар құру, құрылған жоспар бойынша мәтіннің мазмұнын айтып беру; алдын ала белгіленген тапсырманы орындау мақсатымен (қойылған сұраққа жауап табу, мазмұнын айту беру, мәнерлеп оқу) мәтінді өзбетімен оқу; қазақ классиктерінің әдеби шығармаларынан қысқа үзінділерді интонацияларын сақтап, мәнерлеп саналы түрде оқу; өлең, тақпақтар жаттау; сөздікті пайдалану;

4) жазылым: дыбысталуы ұқсас дыбыстарды ажырата білу: ү-ұ дыбыстарды таңбалай, салыстырып ажырата білу; жазылу емлесін салыстырмалы түрде мысалдар арқылы ұғыну; х, һ дыбыстары бар сөздерді дұрыс айтып, қатесіз жазу; х, һ өзара және қ дыбысымен салыстыру; тірек сөздерге сүйеніп сөйлем құрастыру; мұғалімнің басшылығымен құрған жоспарға сүйеніп 2-3 сөйлем құрастыру, жазу; мұғалімнің басшылығымен сұрақ бойынша ретсіз берілген сөздерден сөйлем құрастыру, жазу; мұғалімнің басшылығымен құрған жоспарға сүйеніп мазмұндама жазу; сөздік диктант жазу, сөздікті пайдаланып өз-өзін тексеру; шағын сөзден (10-15 сөз) құралған диктант жазу; өз бетімен шағын құттықтау (досына, анасына, туысына) жазу; орфография және пунктуациялық ережелерді сақтау (жазба жұмыстарында сөзге қосымша жалғауда үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу, сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану);

5) тілдік бағдар: жаңа сөздердің мағынасын түсіну, сөздіктен табу; жалпылама сөздерді практикалық түрде меңгеру, оларға сұрақ қою; буын, буын түрлері туралы түсінік беру, буындарды ажырату; буын үндестігі заңын сақтап айту және жазу; тасымалмен танысу, дұрыс тасымалдауға үйрену; жалқы есім мен жалпы есімді ажырату; септік жалғаулармен танысу, ажырату; белсенді сөздік қорын қолдану, сөзжасамдық жұрнақтарды қолдану, сөз құрастыру; сын есімнің шырайларымен танысу, анықтамасын танып білу; сан есімнің түрлерімен танысу, анықтамасын танып білдіретін сұрақтарын қоя білу; сөйлем интонациясы бойынша хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдерді ажырату; етістіктің шақтарын білу, ажырату; үлгі бойынша сөйлем құрастыра білу.

21. 8-сыныпқа арналған "Қазақ тілі" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым: етістіктің шақтары мен, есімдіктің жақтарының мағынасын түсіну; сөз таптары: зат есім, есімдік, етістік, сан есім, сын есім туралы қарапайым түсінік алып, анықтамасы, сұрақтары бойынша ажырату; сөз таптарына қосылған жалғау, жұрнақтарының мағынасын түсіну; аудио және видео таспаға жазылған балаларға арналған шағын шығармаларды, ертегілерді тыңдау, неізгі ойын түсіну; мәтіннің мазмұны бойынша сұрақ қою, жоспар құру; қойылған сұрақтарға жауап беру, себеп-салдарын анықтау;

2) айтылым: қатынас мақсатын (хабарлау, түсіндіру, сұрау, ой бөлісу) ескере отырып, әңгімеге, диалогке қатысу; қатынас жағдайын (көңілді, көтеріңкі, сабырлы) ескере отырып, әңгімеге, диалогке қатысу; сөйлеу тәртібін сақтау: сөйлесіп тұрған адамды тыңдап алу, орынды сұрақ қою; талдау барысында жай, жайылма, бірыңғай мүшелі сөйлемдерді қолдану; жаңа сөздердің аудармаларын білу; әртүрлі (орысша-қазақша, қазақша-орысша) сөздіктерді пайдалану; әртүрлі жағдайларда өздерін дұрыс ұстап, сыпайы қатынас жасай білу; өтілген және "кім туралы? не туралы? не істедің? не істеп отырсың? не істейсің? не істедіңдер?" сұрақтарына дұрыс жауап беріп, диалогке қатысу; сурет және әңгіменің басы бойынша сын есімдерді кіріктіріп отырып әңгіме құрастыру; сипатталып жатқан жағдайды бағалай отырып әңгіменің мазмұнын айтып беру; басталған әңгімені жалғастыру; қойылған сұрақтарға жауап беру, себеп-салдарын анықтау;

3) оқылым: оқу барысында қазақ тілінің орфоэпиясын сақтау; қаратпа сөздерде кездесетін сөйлемдерді, тыныс белгілерін сақтап дұрыс оқу; мәтіндегі автор мен кейіпкерлердің сөздерін ажырата білу; мәтіннің мағынасын жоспар бойынша, толық, қысқа, теріп айту; мәтіндегі салыстырған, астарлап айтқан сөздерді табу, мағынасын түсіну; сыныптан тыс оқу; мұғалімнің көмегімен оқыған мәтін бойынша өз пікірін білдіру;

4) жазылым: құрамында қазақ тіліне тән дыбыстары бар сөздерді атау, оқу, жазу; көп нүктенің орнына керекті әріпті қойып жаза білу; сөздік диктант жазу; сөздікті пайдаланып бір-бірін тексеру; шағын мәтінді жатқа жазу; шағын сөзден (16-20 сөз) құралған диктант жазу; мұғалімнің басшылығымен немесе өздігінен бірігіп құрастырған жоспар бойынша шағын көлемде мазмұндама жазу; хабарландыру, мақала, қолхат, істелген жұмыс туралы есеп беру сияқты ісқағаздарын толтыру; тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер);

5) тілдік бағдар: қос сөз, қаратпа сөздердің анықтамасымен танысу, оларды ажырата білу; үстеумен және шылаумен танысу, оларды ажырата білу; жай сөйлемді, оның түрлерін ажырату; сөйлемдегі сөздердің орын тәртібі туралы түсінігі болу; сөздің тура және ауыспалы мағынасын анықтау; тұрақты сөз тіркестерін табу, ажырату, түсіндіру, орынды қолдану; тасымал туралы білімді орынды пайдалана білу; ауызекі сөйлеуде үлгі бойынша қалыптасқан етістіктердің шақтарын дұрыс қолдану; есімдіктердің септік жалғауларын дұрыс қолдану; сөз таптарына қосылған жалғау, жұрнақтарының

мағынасын ажырату, меңгеру; сөз таптарына қосылған жалғау, жұрнақтарын мәтіннен табу; өтілген сөз таптарын қолданып сөйлемдерді кеңейту, жай сөйлем құрап айту.

22. 9-сыныпқа арналған "Қазақ тілі" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым: біріккен сөздердің анықтамасымен танысу; күрделі зат есімдерді күрделі сөздерді түсіну; басылымдардағы (газет, журнал) мақалаларды түсіну; шығарманың негізгі идеясын түсіну; аудио және видео таспаға жазылған балаларға арналған шағын шығармаларды, ертегілерді тыңдау, негізгі ойын түсіну, аудару; мәтіндегі абзацтың рөлін түсіну; мәтіннің әр бөлігі бойынша сұрақ қою; мәтіннің мазмұны бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру;

2) айтылым: мәтінмен жұмыс істеу барысында әңгіменің негізгі құрылымын сақтау (кіріспе, негізгі бөлім, қорытынды); логикалық кезектілігін сақтап, себеп-салдарын ашу; басталған әңгімені жалғастыру; қысқа ертегі, әңгімелердің мазмұнын айту; өзі, отбасы, жолдастары туралы ойын жеткізіп айта білу; күнделікті тұрмысқа, оқуға, қатынасқа қатысты жағдаяттарда қарым-қатынас жасап сөйлесу; әртүрлі жағдайларда өздерін дұрыс ұстап, сыпайы қатынас жасау; тақырыптық диалогтер құру, сұрақ қою, диалогті қолдау; оқыған шығармалардың мазмұнын айту; жеке өмірінен алынған тәжірибе негізінде әңгіме құрастыру; тәжірибелік әрекеттер негізінде әңгіме құрастыру; мәтіннің мазмұны бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру;

3) оқылым: қазақ тілінің орфоэпиялық нормаларын және негізгі ерекшеліктерін сақтап әдеби шығармаларды оқу; жоспар құру, жоспар бойынша мазмұнын айту; сыныптан тыс газет, журнал, қолжетімді шағын шығармаларды оқу; қазақ жазушылары туралы негізгі ақпараттарды білу; шығарманың негізгі ойын, желісін анықтау; шығарма кейіпкерлеріне сипаттама беру (мұғалімнің көмегімен); шығарма кейіпкерлерлерінің іс-әрекетінің себептерін түсіндіру (мұғалімнің көмегімен); белгілі тақырып бойынша қысқа әңгіме құрастыру; тақпақ, проза үзінділерін жаттау; ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді алу (мұғалім, ата-аналар көмегімен); оқылым стратегияларын қолдану;

4) жазылым: дыбысталуы ұқсас дыбыстарды ажырата білу (а-ә; о-ө; ү-ұ; у-ұ; ы-і); жазылу емлесін салыстырмалы түрде мысалдар арқылы түсіну; керекті сөздерді мәтіннен таба білу, дұрыс жазу; шығарманың кейбір жеңіл абзацтарының мазмұнын жазу; әртүрлі сөз таптарын өтілген ережелерді сақтап жазу; қосалқы сөздерді жазу; шағын көлемді мазмұнда, шығарма жазу; диктант жазу (22-25 сөз); мұғалімнің көмегімен өмірбаян, өтініш жазу; тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздер); сөйлем ішінде қойылатын

тыныс белгілерді орынды қолдану;

5) тілдік бағдар: біріккен сөздердің анықтамасымен танысу; күрделі зат есімдерді білу, ажырату; сөйлем мүшелерімен танысу, ажырату; сөйлемнің тұрлаулы, тұрлаусыз мүшелері туралы білу; сөйлемнің бірыңғай мүшелерін табу; жай сөйлем түрлерімен

танысу; жаңа сөздердің мағынасын меңгеру; мақал-мәтелдердің мағыналарын түсіну, орынды қолдана білу; өздігінен ауызша сөйлеуде омоним, антоним сөздерді қолдану; қазақ тіліндегі дыбыстарды әртүрлі позицияда айту, ажырату; сөз тіркестерін дыбыстық, буындық үндестік заңдарын сақтап, дұрыс айтып жазу; сұрақтар бойынша сөз таптарын ажырату; етістіктің шақтары мен жақтарын дұрыс қолдану; әртүрлі сөз таптарымен сөйлем құру.

23. 10-сыныпқа арналған "Қазақ тілі" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым: естіген, оқыған мәтіндердің негізгі мазмұнын түсіну; аудио және видео таспаға жазылған әртүрлі жанырдағы материалды тыңдау, түсіну; қысқаша негізгі ойын жеткізу; мәтіннің мазмұны бойынша сұрақ қою, жауап беру;

2) айтылым: өз ойын түсінікті, толық жеткізу; таныс заттарды өзбетімен сипаттау; мәтіннің басты кейіпкерлерін өзбетімен сипаттау; мәтіннің, әңгіменің мазмұнын әртүрлі тәсілдерді (жоспар, сызба) қолданып айту; оқыған шығармалар мен мақалалар туралы өз ойын жеткізіп айта білу; қысқа әңгіме, ертегілердің, такпақ, өлеңдердің мазмұнын айту; сөйлем түрлерінің айтылу интонациясына көңіл бөлу, еліктеу; әртүрлі жағдайларда өздерін дұрыс ұстап, сыпайы қатынас жасау; құрастырған диалогтің мағынасын дұрыс түсіну, оны аударып білу; әртүрлі жағдаяттарда сөйлеу мәдениетін сақтап, диалогке, әңгімеге қатысу, сұрақ қою; диалогтік сөйлеуге белсенді қатысу, мәтіндегі жаңа сөздерді қолдану; мәтіннің мазмұнын толық айту; еркін тақырыпта әңгіме құрастыру; газет-журналдағы оқыған шағын мақалалардың, телефильмдердің мазмұнын ауызша айту; мәтіннің мазмұны бойынша сұраққа жауап беру;

3) оқылым: оқу процесінің техникалық және мазмұндық жағын жетілдіру; газет, журнал мақалаларындағы қазақ тіліндегі дыбыстардың айтылу нормасын, интонациясын сақтап, саналы оқып түсіну; сұраққа жауап қайтару; "Менің сүйікті қалам", "Таңдаған мамандық", "Менің досым", "Отаным – Қазақстан" тақырыптарына шағын әңгіме құрастыру; мәтінді оқу, аудару, мазмұнын айтып беру; кітап, газет, журналдарды өзбетімен оқу; оқыған кітап, газет, журналдағы мақалалар бойынша әңгімелесу, пікірлерін білдіру; ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану; мәтінге түсініктеме жасау (комментарий); іріктеп, талдап оқу; такпақ, проза үзінділерін жаттау;

4) жазылым: қазақ тіліне тән дыбыстар мен әріптер, олардың айтылуы мен жазылуын білу; сұраққа жауап жазу; диктант жазу (30-50 сөз); "Менің сүйікті қалам", "Таңдаған мамандық", "Менің досым", "Отаным – Қазақстан" тақырыптарына шағын көлемде мазмұндама жазу; белгіленген тақырыптар бойынша шағын шығарма жазу; мұғалімнің көмегімен жұмысқа қабылдау туралы өтініш, жұмыстан босату туралы өтініш, сауалнама, жеке өмірбаян толтыру; тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі, құрама атауларды дұрыс жазу; сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану;

5) тілдік бағдар: қазақ тілі мәдениеті туралы ұғыну; сөйлем мүшелерін табу; сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін анықтау, ажырату; құрмалас сөйлем туралы түсінігі болу; салалас және сабақтас құрмалас сөйлемдермен танысу, ажырату; кәсіби сөздер мен термин сөздерді орынды пайдалана білу; қазақ тіліндегі дыбыстарды дұрыс айту, ажырату; орфографиялық ережелерді сақтауға дағдылану; өздігінен үндестік заңдылығын тұжырымдау; өтілген тақырыптар аясында меңгерген сөз таптарын жетілдіріп, ауызша сөйлеу тілінде орынды қолдану; өтілген тақырыптар аясында меңгерген сөзжасам, сөз өзгерту дағдыларын жетілдіріп, ауызша сөйлеу тілінде орынды қолдану; сөйлемнің түрлеріне үлгі бойынша сөйлемдерді құрастыру, жазу, аудармасын білу, шартты белгілермен таңбалау.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

24. Бағдарламаның мазмұны бөлім бойынша ұйымдастырылған. Бағдарламада оқу мақсаттары төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан сөйлеу әрекеттерінің ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 5.5.1.1. кодында "5" – сынып; "5.1" – дағдылар; "1" – оқу мақсатының реттік нөмірі.

25. Оқыту мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

1) тыңдалым:

1-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
				8.1.1.1		10.1.1.1

<p>1.1 сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну</p>	<p>5.1.1.1 аудио-таспаға жазылған таныс сөздерді, сөз тіркестерін естіп, айту, аудару; 5.1.1.2 көптік жалғауды тану, ажырату ; 5.1.1.3 мәтіндегі сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну</p>	<p>6.1.1.1 аудио-таспаға жазылған таныс сөздер мен сөз тіркестерін естіп, айту, аудару</p>	<p>7.1.1.1 сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну</p>	<p>етістіктің шақтары мен, есімдіктің жақтарының мағынасын түсіну ("жақ", "шақ" терминдері қолданылмайды); 8.1.1.2 қос сөздер мағынасын түсіну; 8.1.1.3 қаратпа сөздер мағынасын түсіну; 8.1.1.4 үстеу сөздердің мағынасын түсіну; 8.1.1.5 шылаулардың мағынасын түсіну 8.1.1.6 сөз тіркестерінің, жай сөйлемдердің мағынасын түсіну; 8.1.1.7 сөйлемдердегі сөздердің орын тәртібі туралы білімді түсіну</p>	<p>9.1.1.1 біріккен сөздердің анықтамасын, мағынасын түсіну, мысалдар келтіру, аудармасын білу; 9.1.1.2 күрделі зат есімдердің мағынасын түсіну; 9.1.1.3 күрделі сөздердің түрлерін ажырата білу, мысалдар ойлау, аудару</p>	<p>тіл мәдениеті</p>
--	--	--	--	--	--	----------------------

						туралы түсінігі бар
1.2 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді түсіну;	5.1.2.1 жеңіл мәтіндердің жалпы мазмұнын түсіну; 5.1.2.2 жаңа сөздердің мағынасын түсіну, аудармаларын білу, 5.1.2.3 аудио таспаға жазылған нұсқауларды түсіну. Орындау;	6.1.2.1 мәтіннің негізгі мағынасын түсіну; 6.1.2.2 басты кейіпкерді сипаттайтын, оған қатысты абзацтарды (өздігінен немесе мұғалімнің көмегімен) тауып түсіндіру; 6.1.2.3 аудио таспаға жазылған шағын мәтіннен таныс сөздерді естіп, айту, аудару	7.1.2.1 қарапайым әдеби мәтіндерді тыңдау, түсіну; 7.1.2.2 аудио және видео таспаға жазылған сөйлемдердің түрін интонациясын а байланысты ажырату;	8.1.2.1 сөз таптары: зат есім, есімдік, етістік, сан есім, сын есім туралы қарапайым түсінік алып, анықтамасы, сұрақтары бойынша ажырату; 8.1.2.2 жалғау, жұрнақ қосылған сөздердің мағынасын түсіну; 8.1.2.3 аудио және видео таспаға жазылған балаларға арналған шағын шығармаларды, ертегілерді тыңдау. Негізгі ойын түсіну, аудару	9.1.2.1 басылымдардағы (газет, журнал) мақалаларды түсіну; 9.1.2.2 шығарманың негізгі идеясын түсіну 9.1.1.3 аудио және видео таспаға жазылған балаларға арналған шағын шығармаларды, ертегілерді тыңдау. Негізгі ойын түсіну, аудару; 9.1.2.4 мәтіндегі абзацтың рөлін түсіну	10.1.2.1 естіген, оқыған мәтіндердің негізгі мазмұнын түсіну; 10.1.2.2 аудио және видео таспаға жазылған әртүрлі жанрдағы материалды тыңдау, түсіну; 10.1.2.3 негізгі ойын қысқаша жеткізу;
1.3 тыңдалым материалдары бойынша жауап беру	5.1.3.1 тыңдалған сөздер мен сөз тіркестері бойынша сұрақтарға жауап беру; 5.1.3.2 мәтіннің мазмұны бойынша негізгі сұрақтарға жауап беру	6.1.3.1 сұраққа өздігінен жауап беру 6.1.3.2 сұраққа өздігінен жауап бергенде, мәтіндегі жаңа сөздерді қолдану	7.1.3.1 тыңдаған мәтін мазмұны бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру; 7.1.3.2 басты кейіпкерлердің сипатына, іс-әрекетіне қатысты сұрақ қою, жауап беру	8.1.3.1 мәтіннің мазмұны бойынша сұрақ қою 8.1.3.2 мәтіннің мазмұны бойынша жоспар құру; 8.1.3.3 қойылған сұрақтарға жауап беру. Себеп салдарын анықтау	9.1.3.1 мәтіннің әр бөлігі бойынша сұрақ қою 9.1.3.2 мәтіннің мазмұны бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру	10.1.3.1 мәтіннің мазмұны бойынша сұраққа жауап беру; 10.1.3.2 мәтіннің мазмұны бойынша сұрақ қою, жауап беру

2) айтылым:

2-кесте

Оқыту мақсаттары

Бөлімшелер	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
2.1 қарым-қатынас тық дағдыларын дамыту	<p>5.2.1.1 мәтін бойынша: кім ? не? кімдер? нелер? кіммен ? немен? деген сұрақтарға қарапайым үлгілерді пайдаланып сөйлесу; 5.2.1.2 сурет бойынша: кім ? не? кімдер? нелер? кіммен ? немен? деген сұрақтарға қарапайым үлгілерді пайдаланып сөйлесу; 5.2.1.3 сурет бойынша: қандай? не істейсің? қайда? деген сұрақтарға қарапайым үлгілерді пайдаланып сөйлесу; 5.2.1.4 Жалғауларды қолданып сөйлеу үлгілерін практикалық негізде меңгеріп, ауызша сөйлеуде қолдану; 5.2.1.5 сұрақ бойынша сөйлемді толықтыру, кеңейту;</p>	<p>6.2.1.1 мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру арқылы әңгімелесу; 6.2.1.2 сурет бойынша әңгімелесу; 6.2.1.3 күн тәртібіне байланысты іс-әрекеттер бойынша не істеп отырсың ? не істедің? не істейсің? қашан? қайдан? неше ? нешеде? кіммен? немен? деген сұрақтарға үлгілерді пайдаланып сөйлесу; 6.2.1.4 таныс заттардың басты белгілерін анықтап, сипаттау; 6.2.1.5 берілген үлгілер, сызбалар бойынша монологтік сөйлеуін дамыту;</p>	<p>7.2.1.1 көрнекілік, мәтін, жағдаяттар бойынша: септік сұрақтарға сүйеніп диалогтік, монологтік сөйлеу құру; 7.2.1.2 көрнекілік, мәтін, рөлдік ойындар, жағдаяттар бойынша: үлгілерге сүйеніп монологтік сөйлеуін дамыту; 7.2.1.3 берілген сөйлемдер-де н мәтін құрау; 7.2.1.4 сөйлемдерді толықтыру, кеңейту; 7.2.1.5 тірек сөздерге сүйеніп 2-3 сөйлем құрастыру; 7.2.1.6 тақырыптарға сай тақпақ, жұмбақ жаттау;</p>	<p>8.2.1.1 катынас мақсатын ( ) хабарлау, түсіндіру, сұрау, ой бөлісу) ескере отырып, әңгімеге, диалогке қатысу; 8.2.1.2 катынас жағдайын ( ) көңілді, көтеріңкі, сабырлы) ескере отырып, әңгімеге, диалогке қатысу; 8.2.1.3 сөйлеу тәртібін сақтау: сөйлесіп тұрған адамды тыңдап алу, орынды сұрақ қою; 8.2.1.4 сөйлемдегі сөздерді талдау; 8.2.1.5 жаңа сөздердің аудармаларын білу; 8.5.1.6 әртүрлі орысша қазақша, қазақша</p>	<p>9.2.1.1 мәтінмен жұмыс істеу барысында әңгіменің негізгі құрылымын сақтау ( ) кіріспе, негізгі бөлім, қорытынды); 9.2.1.2 логикалық кезектілігін сақтап, себеп- салдарын ашу ; 9.2.1.3 басталған әңгімені жалғастыру; 9.2.1.4 қысқа ертегі, әңгімелердің мазмұнын айту; 9.2.1.5 өзі, отбасы, жолдас-тары туралы ойын жеткізіп, айта білу; 9.2.1.6 күнделікті тұрмысқа, оқуға, қатынасқа қатысты жағдаяттарда қарым-қатына с жасап сөйлесу;</p>	<p>10.2.1.1 өз ойын түсінікті, толық жеткізу ; 10.2.1.2 таныс заттарды өздігінен сипаттау; 10.2.1.3 мәтіннің басты кейіпкерлерін өздігінен сипаттау; 10.2.1.4 мәтіннің, әңгіменің мазмұнын әртүрлі тәсілдерді ( ) жоспар, сызба) қолданып айту; 10.2.1.5 оқыған шығармалар мен мақалалар туралы өз ойын жеткізіп айта білу; 10.2.1.6 қысқа әңгіме, ертегілердің, тақпақ, өлеңдердің мазмұнын айту; 10.2.1.7 сөйлем түрлерінің айтылу</p>

	5.2.1.6 сөйлем түрлерінің айтылу интонациясын а көңіл бөлу, еліктеу;			орысша) сөздіктерді пайдалану;		интонациясын а көңіл бөлу, еліктеу;
2.2 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру;	5.2.2.1 әдептілік, тәртіп ережелерін білу, орындау ; 5.2.2.2 үлкендермен, сыныптастарымен сөйлесу мәдениетін білу;	6.2.2.1 мектепте, сыныпта, асханада өзін ұстау ережелерін білу, орындау ; 6.2.2.2 бөгде адамдар-мен қарым-қатынасқа түсу мәдениетін білу;	7.2.2.1 қоғамдық орындардаөзі н дұрыс ұстау ережелерін білу, орындау ;	8.2.2.1 әртүрлі жағдайларда өздерін дұрыс ұстап, сыпайы қатынас жасау дағдысын меңгеру;	9.2.2.1 әртүрлі жағдайлар-да өздерін дұрыс ұстап, сыпайы қатынас жасау дағдысын меңгеру;	10.2.2.1 әртүрлі жағдайларда өздерін дұрыс ұстап, сыпайы қатынас жасау дағдысын меңгеру;
2.3 диалогті дамыту;	5.2.3.1 бір-біріне сұрақ кою, құрбысының сұрағына жауап беру; 5.2.3.2 берілген үлгілер бойынша диалогтік сөйлеуін дамыту;	6.2.3.1 берілген үлгілер, сызбалар бойынша диалогтік сөйлеуін дамыту; 6.1.3.2 сюжетті-рөлдік ойындар арқылы диалогтік сөйлеуін дамыту;	7.2.3.1 әртүрлі жағдаяттарда сөйлеу мәдениетін сақтап, диалогтік сөйлеуге қатысу; 7.2.3.2 берілген сөйлеу үлгілері бойынша диалогтер құрау; 7.2.3.3 рөлдік ойындар арқылы диалогтік сөйлеуге қатысу;	8.2.3.1 өтілген және кім туралы? не туралы? не істедің? не істеп отырсың ? не істейсің? не істедіндер? сұрақтарына дұрыс жауап беріп, диалогке қатысу;	9.2.3.1 тақырыптық диалогтер құру; 9.2.3.2 сұрақ кою, диалогті қолдау;	10.2.3.1 құрастырған диалогтің мағынасын дұрыс түсіну, оны аудару білу; 10.2.3.2 әртүрлі жағдаяттарда сөйлеу мәдениетін сақтап, диалогке, әңгімеге қатысу, сұрақ кою; 10.1.3.3 диалогтік сөйлеуге белсенді қатысу, мәтіндегі жаңа сөздерді қолдану;
	5.2.4.1	6.2.4.1 сурет, ілеспелі сурет бойынша қысқа әңгіме құрастыру; 6.2.4.2	7.2.4.1 сөйлем интонациясы бойынша	8.2.4.1 сурет және әңгіменің басы бойынша сын	9.2.4.1 оқыған шығармалард	10.2.4.1

2.4 Байланыстырып сөйлеу;	ж и і қолданатын заттың атын, түртүсін, қимылын білдіретін сөздерді меңгеру, белсенді сөз қорында қолдану; 5.2.4.2 сурет, бойынша қысқа әңгіме құрастыру;	іс-әрекет бойынша қысқа әңгіме құрастыру; 6.2.4.3 ауызша сөйлеу тілінде тақырыптар бойынша меңгерген жаңа сөздерді белсенді қолдану; 6.2.4.4 ретсіз берілген сөздерден сөйлем құрастыру;	хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдерді үлгі бойынша құрастыру; 7.2.4.2 тірек сөздерге сүйеніп сөйлем құрастыру; 7.2.4.3 сын есімдерді қосып сөйлемді толықтыру;	есімдерді кіріктіріп отырып әңгіме құрастыру; 8.2.4.2 сипатталып жатқан жағдайды бағалай отырып әңгіменің мазмұнын айтып беру; 8.2.4.3 басталған әңгімені жалғастыру;	ың мазмұнын айту; 9.2.4.3 жеке өмірінен алынған тәжірибе негізінде әңгіме құрастыру; 9.2.4.4 тәжірибелік әрекеттер негізінде әңгіме құрастыру;	мәтіннің мазмұнын толық айту; 10.2.4.2 еркін тақырыпта әңгіме құрастыру; 10.2.4.3 газет, журналдағы оқыған шағын мақалалардың , телефильмдердің мазмұнын ауызша айту;
2.5 сенімді және еркін жауап беру	5.2.5.1 сөйлемнің мазмұны бойынша сұраққа жауап беру; 5.2.5.2 мәтіннің мазмұны бойынша негізгі сұрақтарға жауап беру	6. 2.5.1 сұраққа толық жауап беру, жауапты кеңейту; 6.2.5.2 сұраққа өздігінен жауап беру; 6. 2.5.3 сұраққа өздігінен жауап бергенде мәтіндегі жаңа сөздерді қолдану	7. 2.5.1 аудио және видеотаспала рдан көріп, естіген материалдың мазмұны бойынша сұрақтарға ж а й сөйлемдерді қолданып еркін жауап беру	8. 2.5.1 қойылған сұрақтарға жауап беру. Себеп салдарын анықтау	9. 2.5.1 мәтіннің мазмұны бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру	10. 2.5.1 мәтіннің мазмұны бойынша сұраққа жауап беру

3) ОҚЫЛЫМ:

3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
						10.3.1.1 оқу процесінің техникалық және мазмұндық жағын жетілдіру; 10.3.1.2 газет, журнал мақалаларындағы қазақ

<p>3.1 оқу жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну;</p>	<p>5.3.1.1 екі-төрт сөйлемнен тұратын жеңіл мәтіндерді оқып, сұраққа жауап беру; 5.3.1.2 әдеби сөйлеу нормаларын сақтай отырып мәтінді тұтас сөзбен дұрыс, саналы түрде дауыстап оқу; 5.3.1.3 драматизация. Мәтінді рөлге бөліп оқу; 5.3.1.4 мұғалімнің көмегімен мәтіннің негізгі ойын анықтау; 5.3.1.5 мәтінде таныс емес сөздерді табу, түсіну. сөздікті қолдану; 5.3.1.6 журналдар мен жалғауларды қолданып сөйлеу</p>	<p>6.3.1.1 әдеби сөйлеу нормаларын сақтай отырып мәтінді жүгіртіп дұрыс, саналы түрде дауыстап оқу; 6.3.1.2 шағын ертегі, такпақ, мәтіндерді мәнерлеп, дұрыс, интонациясын сақтап, тыныс белгілеріне тоқтап оқып, негізгі мазмұнын түсіну; 6.3.1.3 Шығарманың және оның бөліктерінің негізгі ойын анықтау; 6.3.1.4 шығарманың басты кейіпкер-лерінің</p>	<p>7.3.1.1 шығарманың негізгі ойын анықтау 7.3.1.2 мұғалімнің көмегімен басты кейіпкерлерді атау, олардың сыртқы келбетін, әрекетін сипаттау; 7.3.1.3 мұғалімнің көмегімен қарапайым жоспар құру; 7.3.1.4 құрылған жоспар бойынша мәтіннің мазмұнын айтып беру; 7.3.1.5 алдын ала белгіленген орындау мақсатымен (қойылған сұраққа жауап</p>	<p>8.3.1.1 оқу техникасын жетілдіру; 8.3.1.2 оқу барысында қазақ тілінің орфоэпиясын сақтау; 8.3.1.3 қаратпа сөздер кездесетін сөйлемдерді, тыныс белгілерін сақтап дұрыс оқу; 8.3.1.4 әдеби мәтіндерді саналы түрде оқу; 8.3.1.5 мәтіндегі автор мен кейіпкерлердің сөздерін ажырата білу; 8.3.1.6 мәтіннің мағынасын жоспар</p>	<p>9.3.1.1 қазақ тілінің орфоэпиялық нормаларын және негізгі ерекшелік-терін сақтап әдеби шығармаларды оқу; 9.3.1.2 жоспар құру, жоспар бойынша мазмұнын айту; 9.3.1.3 сыныптан тыс газет, журнал, қолжетімді шағын шығармаларды оқу; 9.3.1.4 қазақ жазушылары туралы негізгі ақпараттарды білу; 9.3.1.5 шығарманың негізгі ойын, желісін анықтау; 9.3.1.6</p>	<p>тіліндегі дыбыстардың айтылу нормасын, интонациясын сақтап, саналы оқып түсіну; 10.3.1.3 сұраққа жауап қайтару; 10.3.1.4 "Менің сүйікті қалам", "Таңдаған мамандық", "Менің досым", "Отаным – Қазақстан" тақырыптарына шағын әңгіме құрас-тыру; 10.3.1.5 мәтінді оқу, аудару, мазмұнын айтып беру; 10.3.1.6 кітап, газет, журналдарды өз бетімен оқу; 10.3.1.7 оқыған кітап, газет, журналдағы мақалалар бойынша әңгімелесу, пікірлерін білдіру; 10.3.1.8</p>
--	--	--	--	---	--	--

<p>үлгілері бойынша практикалық негізде меңгеріп, ауызша сөйлеуде қолдану; 5.3.1.7 алдын ала белгіленген тапсырманы орындау мақсатымен (қойылған сұраққа жауап табу, мазмұнын айтып беру, мәнерлеп оқу) қысқа, жеңіл мәтінді өздігінен оқу; 5.3.1.8 жұмбақ, жаңылтпаштарды жаттау;</p>	<p>мінезіндегі ерекшеліктері н анықтау; 6.3.1.5 мұғалімнің сұрақтары арқылы оқылған мәтіннің мазмұнын талдау; 6.3.1.6 түсініксіз сөздерді анықтау, мағынасы ұқсас, қарама-қарсы сөздерді іріктеу, ойлау; сөздікті пайдалану;</p>	<p>табу, мазмұнын айту беру, мәнерлеп оқу) мәтінді өздігінен оқу; 7.3.1.6 қазақ классиктерінің әдеби шығармаларынан қысқа үзінділерді интонацияларын сақтап, мәнерлеп саналы түрде оқу; 7.3.1.7 өлең, тақпақтар жаттау; 7.3.1.8 сөздікті пайдалану;</p>	<p>бойынша толық, қысқа, теріп айту; 8.3.1.7 мәтіндегі салыстырған, астарлап айтқан сөздерді табу, мағынасын түсіну; 8.3.1.8 сыныптан тыс оқуға қызығушылығын арттыру; 8.3.1.9 газет, журнал оқуға ынталану; 8.3.1.10 мұғалімнің көмегімен оқыған мәтін бойынша өз пікірін білдіру;</p>	<p>шығарманың кейіпкерлерін е сипаттама беру (мұғалімнің көмегімен); 9.3.1.7 шығарма кейіпкерлерлерінің іс-әрекетінің себептерін түсіндіру (мұғалімнің көмегімен); 9.3.1.8 белгілі тақырып бойынша қысқа әңгіме құрастыру; 9.3.1.9 тақпақ, проза үзінділерін жаттау;</p>	<p>тақпақ, проза</p>
--	--	---	---	--	----------------------

						үзінділерін жаттау;
3.2 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу;	5.3.2.1 мұғалімнің көмегімен сөздіктен қажетті ақпаратты ала білу;	6.3.2.1 мұғалімнің көмегімен балаларға арналған газет-журналд ар-дан қажетті ақпаратты ала білу;	7.3.2.1 мұғалімнің көмегімен энциклопедия , сөздіктерден қажетті ақпараттар ды алу;	8.3.2.1 энциклопедия , сөздік, балаларға арналған газет- журналдар дан қажетті ақпараттар ды алу;	9.3.2.1 ғаламтор, энциклопедия , газет-журналд ар, оқулықтардан алынған деректерді алу (мұғалім, ата-аналар көмегімен);	10.3.2.1 ғаламтор, энциклопедия , газет-журналд ар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану;
3.3 оқылым стратегиялар ын қолдану;	5.3.3.1 сөздерді буындап дауыстап оқу; 5.3.3.2 сөздерді тұтас дауыстап оқу; 5.3.3.3 іштей оқу	6.3.3.1 сөздерді тұтас дауыстап оқу; 6.3.3.2 мәтінді бөліктерге бөлу; 6.3.3.3 оңай тақпақты жаттау; 6.3.3.4 іштей оқу	7.3.3.1 дауыстап, түсініп оқу; 7.3.3.2 мәнерлеп оқу, жатқа оқу; 7.3.3.3 жүгіртіп оқу; 7.3.3.4 іштей оқу	8.3.3.1 дауыстап, түсініп оқу; 8.3.3.2 мәнерлеп оқу, жатқа оқу; 8.3.3.3 жүгіртіп оқу; 8.3.3.4 іштей оқу	9.3.3.1 жүгіртіп оқу; 9.3.3.2 іріктеп оқу 9.3.3.3 рөлдік оқу	10.3.3.1 мәтінге түсініктеме жасау (коммен-тарий) 10.3.3.2 іріктеп оқу; 10.3.3.3 талдап оқу

4) жазылым:

4-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
4.1 қазақ тіліне тән	5.4.1.1 дауысты (ә, ө, ү, ұ, і) дыбыстар-ды ң дыбысталу ерекшеліктері не сәйкес дұрыс айту, ажырату, әріп таңбасын дұрыс жазу; 5.4.1.2 дауыссыз (ғ, қ, ң, һ) дыбыстардың дыбысталу ерекшеліктері не сәйкес дұрыс айту, ажырату, әріп	6.4.1.1 ә дыбысы бар сөздерді дұрыс айтып, катесіз жазуға үйрету; 6.4.1.2 о - ө дыбыстарын таңбалай білу. Салыстыру. Естіп ажырату; 6.4.1.3 құрамында н - ң дыбыстары бар сөздерді	7.4.1.1 Ү - ұ дыбыстарды таңбалай білу. Салыстыру. Естіп ажырату; 7.4.1.2 х, һ өзара және қ дыбысымен салыстыру; 7.4.1.3	8.4.1.1 құрамында қазақ тіліне тән дыбыстары	9.4.1.1 дыбысталуы ұқсас дыбыстарды ажырата білу (а-ә; о-ө; ү-ұ; у-ұ; ы-і). Жазылу	10.4.1.1

<p>дыбыс-тардың әріп таңбасын дұрыс жаза білу</p>	<p>таңбасын дұрыс жазу; 5.4.1.3 әріптік диктант жаза білу; 5.4.1.4 қазақ тіліне тән дауысты, дауыссыз дыбыстардың дыбысталу ерекшеліктеріне сәйкес дұрыс айту, ажырату, әріп таңбасын дұрыс жазу; 5.4.1.5 әріптік, буындық диктант жаза білу;</p>	<p>атау, оқу, жазу, есте сақтау; 6.4.1.4 қ - ғ дыбыстарын өз ара салыстыру; 6.4.1.5 қ , ғ дыбыстары бар сөздерді дұрыс айтып, қатесіз жазуға үйрету; 6.4.1.6 сөздерді буынға бөліп жазу;</p>	<p>х , һ дыбыстары бар сөздерді дұрыс айтып, қатесіз жазуға үйрету; 7.4.1.4 қазақ тіліне тән дыбыстарына келтірілген мысалдарды жаза, оқып таба білу; 7.4.1.5 сөздік диктант жаза білу;</p>	<p>бар сөздерді атау, оқу, жазу; 8.4.1.2 көп нүктенің орнына керекті әріпті қойып, жаза білу;</p>	<p>емлесін салыстырмалы түрде мысалдар арқылы түсіну; 9.4.1.2 керекті сөздерді мәтіннен таба білу, дұрыс жазу;</p>	<p>қазақ тіліне тән дыбыстар мен әріптер, олардың айтылуы мен жазылуын білу;</p>
<p>4.2 Жазба жұмыс-тарын әртүрлі формада ұсыну;</p>	<p>5.4.2.1 алфавит, дыбыстар мен әріптер; 5.4.2.2 өткен ережелерді сақтап, жай сөйлемдерді, заттың атауларын жазу оқулықтан, тақтадан көшіріп жазу; 5.4.2.3 сөзге, сөйлемге дыбыстық, буындық талдау жасау; 5.4.2.4</p>	<p>6.4.2.1 алдын ала талданған; 2-3 сөйлемді ережелерді сақтап жазу; 6.4.2.2 сурет бойынша құрастырған сөйлемді ережелерді сақтап жазу; 6.4.1.3 шағын көлемді мәтінді өтілген ережелерді сақтап көшіріп жазу; 6.4.2.4</p>	<p>7.4.2.1 тірек сөздерге сүйеніп сөйлем құрастыру; 7.4.2.2 мұғалімнің басшылығымен құрған жоспарға сүйеніп 2-3 сөйлем құрастыру, жазу; 7.4.2.3 мұғалімнің басшылығымен сұрақ бойынша ретсіз берілген сөздерден сөйлем құрастыру, жазу; 7.3.2.4 мұғалімнің басшылығымен құрған жоспарға</p>	<p>8.4.2.1 сөздік диктант жазу, сөздікті пайдаланып, бір-бірін тексеру; 8.4.2.2 шағын мәтінді жатқа жазу; 8.4.2.3 шағын сөзден (16-20 сөз) құралған диктант жазу; 6.4.2.4 мұғалімнің басшылығымен немесе</p>	<p>9.4.2.1 шығарма-ның кейбір жеңіл абзацтарының мазмұнын жазу; 9.4.2.2 әртүрлі сөз таптарын өтілген ережелерді сақтап жазу; 9.4.2.3 біріккен, күрделі сөздерді жазу; 9.4.2.4 шағын көлемді мазмұндама,</p>	<p>10.4.2.1 сұраққа жауап жазу, 10.4.2.2 диктант жазу (25-35 сөз); 10.4.2.3 " Менің сүйікті қалам", " Таңдаған мамандық", " Менің досым" , "Отаным – Қазақстан" тақырыпта-рына шағын көлемде мазмұндама жазу;</p>

	графикалық үлгі бойынша сөз, сөйлем құрастыру, талдау; 5.4.2.5 сөздік диктант жазу;	сөздік диктант жазу; 6.4.2.5 шағын сөзден (5-8 сөз) құралған диктант жазу;	сүйеніп мазмұндама жазу; 7.4.2.5 сөздік диктант жазу, сөздікті пайдаланып өзін-өзі тексеру; 7.4.1.6 шағын сөзден (10-15 сөз) құралған диктант жазу;	өздігінен бірігіп құрастырған жоспар бойынша шағын көлемде мазмұндама жазу;	шығарма жазу ; 9.4.2.5 диктант жазу (22-25 сөз);	10.4.2.4 белгіленген тақырыптар бойынша шағын шығарма жазу ;
4.3 іскерлік хат;	5.4.3.1 мұғалімнің көмегімен шағын құттықтау жазу;	6.4.3.1 досына хат, конвертке мекенжайын жазу,	7.4.3.1 өздігінен шағын құттықтау (досына, анасына, туысына) жазу,	8.4.3.1 хабарлан-дыру, мақала, қолхат, (істелген жұмыс туралы есеп беру сияқты іс-қағаздарын толтыру);	9.4.3.1 мұғалім-нің көмегімен өмірбаян, өтініш жазу;	10.4.3.1 мұғалімнің көмегімен жұмысқа қабылдау туралы өтініш, жұмыстан босату туралы өтініш, сауалнама, жеке өмірбаян толтыру;
4.4 орфография және пунктуациялық ережелерді сақтау;	5.4.4.1 жазба жұмыстарында өткен ережелерді сақтап, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу; 5.4.4.2 сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану	6.4.4.1 зат есімнің көптік жалғауларын дұрыс жазу; 6.4.4.2 сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану;	7.4.4.1 жазба жұмыстарында сөзге қосымша жалғауда үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс орындау; 7.4.4.2 сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану	8.4.4.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер)	9.4.4.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздер); 9.4.4.2 сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану	10.4.4.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі, құрама атауларды дұрыс жазу; 10.4.4.2 сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану

5) тілдік бағдар:

5-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
------------	------------------	--	--	--	--

	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
5.1 сөздердің, сөз тіркестерінің мағынсын түсіну	5.5.1.1 жаңа сөздердің мағынасын түсіну, аудармаларын білу; 5.5.1.2 синоним, омоним, антоним сөздер туралы түсінік болу; 5.5.1.3 зат есім, сын есім , етістік туралы түсінік беру;	6.5.1.1 мәтіндегі жаңа сөздерді тауып, мағынасын түсіну; 6.5.1.2 сөздердің тура және ауыспалы мағыналарын түсіну, ажырату; 6.5.1.3 есімдік сөздердің мағынасын түсіну	7.5.1.1 жаңа сөздердің мағынасын түсіну, сөздіктен табу ; 7.5.1.2 жалқы есім мен жалпы есімдерді практикалық түрде меңгеру , оларға сұрақ кою; 7.5.1.3 етістіктің шақтарын білу;	8.5.1.1 сөздің тура және ауыспалы мағынасын анықтау; 8.5.1.2 қаратпа сөздердің мағынасын түсіну; 8.5.1.3 үстеулердің мағынасын түсіну; 8.5.1.4 шылаудың мағынасын түсіну;	9.5.1.1 біріккен сөздердің мағынасын меңгеру; 9.5.1.2 күрделі зат есімдерді тану, ажырату ; 9.5.1.3 мақал-мәтелд ердің мағыналарын түсіну, орынды қолдана білу; 9.5.1.4 өздігінен ауызша сөйлеуде омоним, антоним сөздерді қолдану; 9.5.1.5 синоним, омоним, антоним сөздердің анықтамасын еске түсіру, оларды ажырату, аудармасын айта білу;	10.5.1.1 кәсіби сөздер мен термин-сөзде рді орынды пайдалана білу; 10.5.1.2 синоним, омоним, антоним сөздердің қатарларын таба білу, аудармасын айта білу;
5.2 Дыбыс-тар, буындар;	5.5.2.1 жуан және жіңішке дауысты дыбыстардың дыбысталу ерекшеліктері не сәйкес дұрыс айту, ажырату, дыбыстық талдау; 5.5.2.2 дыбыс үндестік заңы туралы	6.5.2.1 дауыссыз дыбыстардың дыбыс ерекшеліктері не сәйкес дұрыс айтуға үйрету; 6.5.2.2 дауыссыз дыбыстардың түрлерін ажыратып, дұрыс айтуын жетілдіру;	7.5.2.1 буын, буын түрлері туралы түсінік беру, буындарды ажырату, тасымалды дұрыс орындау; 7.5.2.2 буын үндестігі	8.5.2.1 тасымал туралы түсінік беру; 8.5.2.2 тасымал туралы білімді	9.5.2.1 қазақ тіліндегі дыбыстарды әртүрлі позицияда айту, ажырату ; 9.5.2.2 сөз тіркестерін дыбыстық, буындық үндестік	10.5.2.1 қазақ тіліндегі дыбыстарды дұрыс айту, ажырату; 10.5.2.2 орфографиял ық ережелерді сақтауға дағдыландыр у; 10.5.2.3 өздігінен үндестік

	түсініктерін практикалық түрде қалыптас-тырып, сөздерді айтуға жаттығу	6.5.2.3 ұқсас дыбыстар-ды бір-бірімен салыстыру, ажырату	заңын сақтап айту және жазу	орынды пайдалана білуге үйрету	заңдарын сақтап, дұрыс айтып жазу	заңдылығын тұжырымдауға жаттықтыру
5.3 Түбір мен қосымша; сөз таптары;	5.5.3.1 түбір және қосымша туралы түсініктермен таныстыру; 5.5.3.2 түбірді, жалғау мен жұрнақты табу, ажырату, сөзді талдау; 5.5.3.3 жалғау түрлері туралы түсінік алу; 5.5.3.4 қарама-қарсы іс-әрекеттерді білдіретін -май,-мей, -бай,-бей, -пай,-пей жұрнақта-рының мағынасын түсіну; 5.5.3.5 бұл жұрнақтардың орыс тіліндегі "не" бөлшегі мағынасында қолданатынын түсіну;	6.5.3.1 негізгі және туынды түбір сөздерді білу және ажырату; 6.5.3.2 зат есімнің көптік жалғауларын дұрыс айту; 6.5.3.3 тәуелдік жалғауды тану, ажырату; 6.5.3.4 сөз құрамы, негізгі және туынды түбірді ажырату; 6.5.3.5 есімдіктің түрлерін ажырату; 6.5.3.6 жалқы және жалпы зат есімдерді танып білу;	7.5.3.1 септік жалғаулар мағынасын түсіну; 7.5.3.2 сан есімнің түрлерінің анықтамасын танып білу; 7.5.3.3 сын есімнің шырайларын танып білдіретін сұрақтарын қоя білу; 7.5.3.4 етістіктің шақтары туралы түсінік алу	8.5.3.1 ауызекі сөйлеуде үлгі бойынша қалыптасқан етістіктердің шақтарын дұрыс қолдану; 8.5.3.2 септік жалғауларды дұрыс қолдану; 8.5.3.3 жалғау, жұрнақ қосылған сөз таптарының мағынасын ажырату, меңгеру; 8.5.3.4 сөз таптарына қосылған жалғау, жұрнақтарын мәтіннен табу;	9.5.3.1 сұрақтар бойынша сөз таптарын ажырату; 9.5.3.2 етістіктің шақтары мен жақтарын дұрыс қолдану; 9.5.3.3 сын есімнің шырайларын қолдану;	10.5.3.1 өтілген тақырыптар аясында меңгерген сөз таптарын жетілдіріп, ауызша сөйлеу тілінде орынды қолдану; 10.5.3.2 өтілген тақырыптар аясында меңгерген сөзжасам, сөз өзгерту дағдыларын жетілдіріп, ауызша сөйлеу тілінде орынды қолдану;
	5.5.4.1 сөйлем түсінігімен танысу; 5.5.4.2 сөйлемдердің айтылу мақсатына қарай бөлінетін	6.5.4.1 жай сөйлем құрастырып айту, аудару; 6.5.4.2 хабарлы	7.5.4.1 сөйлем интонациясы бойынша хабарлы, сұраулы, лепті	8.5.4.1 өтілген сөз таптарын қолданып сөйлемдерді кеңейту, жай	9.5.4.1 сөйлем мүшелерін анықтау; 9.5.4.2 сөйлемнің тұрлаулы, тұрлаусыз мүшелерін	10.5.4.1 сөйлем мүшелерін анықтау; 10.5.4.2 құрмалас сөйлем туралы түсінігі болу;

5.4 Сөйлем	түрлерін айтылу интонациясын а қарай ажырату; 5.5.4.3 сөйлемдердің айтылу түріне қарай сөйлем соңында қойылатын белгіні білу	сөйлемдерді мағынасына қарай сұраулы және лепті сөйлемдерге айналдыру дағдыларын жетілдіру	сөйлемдерді ажырату; 7.5.4.2 үлгі бойынша сөйлем құрастыра білу	сөйлем құрап айту; 8.5.4.2 сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін білу	қолдану, аудару; 9.5.4.3 сөйлемнің бірыңғай мүшелерін табу; 9.5.4.4 жай сөйлем түрлерін ажырату	10.5.4.3 салалас құрмалас сөйлем туралы түсінігі болу; 10.5.4.4 сабақтас құрмалас сөйлем туралы түсінігі болу
------------	--	--	---	--	---	---

26. Осы Бағдарлама жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған 5-10 сыныптардағы "Қазақ тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

27. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар
білім алушыларға арналған 5-10
сыныптардағы "Қазақ тілі"
пәнінен жаңартылған
мазмұндағы үлгілік оқу
бағдарламасына
қосымша

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған 5-10 сыныптардағы "Қазақ тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын (оқыту қазақ тілінде емес) жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

1-кесте

Лексикалық тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаты
1-тоқсан			
	1. Тыңдалым	1.1 сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	5.1.1.1 аудио таспаға жазылған таныс сөздерді естіп, айту, аудару; 5.1.1.2 жуан және жіңішке дауыстылар, дыбыс үндестігі ережелерін білу
		1.2 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді түсіну	5.1.2.1 жеңіл мәтіндердің жалпы мазмұнын түсіну
		1.3 тыңдалым материалдары бойынша жауап беру	5.1.3.1 тыңдалған сөздер мен сөз тіркестері бойынша сұрақтарға жауап беру

Менің мектебiм

2. Айтылым	2.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	5.2.1.1 мәтiн бойынша: кiм? не? кiмдер? нелер? кiммен? немен? деген сұрақтарға қарапайым үлгiлердi пайдаланып сөйлесу; 5.2.1.2 үлгi бойынша затты сипаттау
	2.2 қазақ тiлi этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетiн меңгеру	5.2.2.1 әдептiлiк, тәртiп ережелерiн бiлу, орындау
	2.3 диалогтi дамыту	5.2.3.1 бiр-бiрiне сұрақ қою, құрбысының сұрағына жауап беру
	2.4 байланыстырып сөйлеу	5.2.4.1 жиi қолданатын заттың атын, түр-түсiн, қимылын бiлдiретiн сөздердi меңгеру, белсендi сөз қорында қолдану
	2.5 сенiмдi және еркiн жауап беру	5.2.5.1 сөйлемнiң мазмұны бойынша сұраққа жауап беру
3. Оқылым	3.1 оқу жұмыстарын әртүрлi формада ұсыну	5.3.1.1 екi-төрт сөйлемнен тұратын жеңiл мәтiндердi оқып, сұраққа жауап беру
	3.2 әртүрлi ресурс көздерiнен қажеттi ақпарат алу	5.3.2.1 мұғалiмнiң көмегiмен сөздiктен қажеттi ақпаратты ала бiлу
	3.3 оқылым стратегияларын қолдану	5.3.3.1 сөздердi буындап дауыстап оқу
4. Жазылым	4.1 қазақ тiлiне тән дыбыстардың әрiп таңбасын дұрыс жаза бiлу	5.4.1.1 дауысты (ә, ө, ү, ұ, і) дыбыстардың дыбысталу ерекшелiктерiне сәйкес дұрыс айту, ажырату, әрiп таңбасын дұрыс жазу
	4.2 жазба жұмыстарын әртүрлi формада ұсыну	5.4.2.1 алфавит, дыбыстар мен әрiптер
	4.4 орфография және пунктуациялық ережелердi сақтау	5.4.4.1 жазба жұмыстарында өткен ережелердi сақтап, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу
	5.1 сөз мағынасы	5.5.1.1 жаңа сөздердiң мағынасын түсiну, аудармаларын бiлу

Қоршаған орта	5. Тілдік бағдар	5.2 дауысты дыбыстар	5.5.2.1 жуан және жіңішке дауысты дыбыстардың дыбысталу ерекшеліктеріне сәйкес дұрыс айту, ажырату
		5.3 түбір және қосымша	5.5.3.1 түбір және қосымша, жұрнақтар мен жалғаулар түрлерін анықтау, қолдану
2-тоқсан			
Менің Отаным – Қазақстан	1. Тыңдалым	1.1 сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	5.1.1.2 аудиотаспаға жазылған сөз тіркестерін естіп, айту, аудару
		1.2 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді түсіну	5.1.1.2 жаңа сөздердің мағынасын түсіну, аудармаларын білу
		1.3 тыңдалым материалдары бойынша жауап беру	5.1.3.1 тыңдалған сөздер мен сөз тіркестері бойынша сұрақтарға жауап беру
	2. Айтылым	2.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	5.2.1.2 сурет бойынша: кім? не? кімдер? нелер? кіммен? немен? деген сұрақтарға қарапайым үлгілерді пайдаланып сөйлесу;
			5.2.1.2 сұрақ бойынша сөйлемді толықтыру, кеңейту
		2.2 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	5.2.2.1 әдептілік, тәртіп ережелерін білу, орындау ; 5.2.2.2 үлкендермен сөйлесу мәдениетін білу
		2.3 диалогті дамыту	5.2.3.1 бір-біріне сұрақ қою, құрбысының сұрағына жауап беру
		2.4 байланыстырып сөйлеу	5.2.4.1 жиі қолданатын заттың атын, түр-түсін, қимылын білдіретін сөздерді меңгеру, белсенді сөз қорында қолдану
	2.5 сенімді және еркін жауап беру	5.2.5.1 сөйлемнің мазмұны бойынша сұраққа жауап беру	
	3.1 оқу жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	5.3.1.2 әдеби сөйлеу нормаларын сақтай отырып, мәтінді тұтас сөзбен дұрыс, саналы түрде дауыстап оқу;	

	3. Оқылым		5.3.1.3 драматизация. мәтінді рөлге бөліп оқу
		3.2 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	5.3.2.1 мұғалімнің көмегімен сөздіктен қажетті ақпаратты ала білу
		3.3 оқылым стратегияларын қолдану	5.3.3.1 сөздерді буындап, дауыстап оқу
	4. Жазылым	4.1 қазақ тіліне тән дыбыстардың әріп таңбасын дұрыс жаза білу	5.4.1.2 дауыссыз (ғ, қ, н, һ) дыбыстардың дыбысталу ерекшеліктеріне сәйкес дұрыс айту, ажырату, әріп таңбасын дұрыс жазу
		4.2 жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	5.4.2.2 өткен ережелерді сақтап, жай сөйлемдерді, заттың атауларын жазу, оқулықтан, тақтадан көшіріп жазу
		4.4 орфографиялық және пунктуациялық ережелерді сақтау	5.4.4.1 жазба жұмыстарында өткен ережелерді сақтап, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу; 5.4.4.2 сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
Мен өскенде кім болғым келеді?	5. Тілдік бағдар	5.1 сөздердің, сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	5.5.1.1 жаңа сөздердің мағынасын түсіну, аудармаларын білу
		5.2 сөз таптары	5.5.2.1 зат есім, сын есім, етістік туралы түсінік беру; 5.5.2.2 жуан және жіңішке дауысты дыбыстардың дыбысталу ерекшеліктеріне сәйкес дұрыс айту, ажырату, дыбыстық талдау
		5.3 түбір мен қосымша	5.5.3.2 түбірді, жалғау мен жұрнақты табу, ажырату, сөз талдау
3-тоқсан			
		1.1 сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	5.1.1.1 аудиотаспаға жазылған сөз тіркестерін естіп, айту, аудару
		1.2 әртүрлі жанра	5.1.1.2 жаңа сөздердің мағынасын түсіну, аудармаларын білу;

Ұлттық және отбасылық құндылықтар	1. Тыңдалым	ғы мәтіндерді түсіну	5.1.1.3 аудиотаспаға жазылған нұсқауларды түсіну. Орындау
		1.3 тыңдалым материалдары бойынша жауап беру	5.1.3.2 мәтіннің мазмұны бойынша негізгі сұрақтарға жауап беру
	2. Айтылым	2.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	5.2.1.2 сурет бойынша: қандай? не істейсің? қайда? деген сұрақтарға қарапайым үлгілерді пайдаланып сөйлесу; 5.2.1.7 сөйлем түрлерінің айтылу интонациясына көңіл бөлу, еліктеу
		2.2 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	5.2.2.2 үлкендермен сөйлесу мәдениетін білу
		2.3 диалогті дамыту	5.2.3.1 бір-біріне сұрақ қою, құрбысының сұрағына жауап беру
		2.4 байланыстырып сөйлеу	5.2.4.2 сурет, бойынша қысқа әңгіме құрастыру
		2.5 сенімді және еркін жауап беру	5.2.5.2 мәтіннің мазмұны бойынша негізгі сұрақтарға жауап беру
	3. Оқылым	3.1 оқу жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	5.3.1.4 мұғалімнің көмегімен мәтіннің негізгі ойын анықтау; 5.3.1.5 мәтінде таныс емес сөздерді табу, түсіну, сөздікті қолдану
		3.2 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	5.3.2.1 мұғалімнің көмегімен сөздіктен қажетті ақпаратты ала білу
		3.3 оқылым стратегияларын қолдану	5.3.3.2 сөздерді тұтас дауыстап оқу; 5.3.3.3 іштей оқу
	4.1 қазақ тіліне тән дыбыстардың әріп таңбасын дұрыс жаза білу	5.4.1.2 дауыссыз (ғ, қ, н, һ) дыбыстардың дыбысталу ерекшеліктеріне сәйкес дұрыс айту, ажырату, әріп таңбасын дұрыс жазу; 5.4.1.3 әріптік диктант жаза білу	
		5.4.2.2 өткен ережелерді сақтап, жай сөйлемдерді,	

	4. Жазылым	4.2 жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	заттың атауларын жазу, оқулықтан, тақтадан көшіріп жазу; 5.4.2.3 сөзге, сөйлемге дыбыстық, буындық талдау жасау
		4.3 іскерлік хат	5.4.3.1 мұғалімнің көмегімен шағын құттықтау жазу
		4.4 орфографиялық және пунктуациялық ережелерді сақтау	5.4.4.1 жазба жұмыстарында өткен ережелерді сақтап, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу; 5.4.4.2 сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
Біз спортты таңдаймыз	5. Тілдік бағдар	5.1 сөздердің, сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	5.5.1.1 жаңа сөздердің мағынасын түсіну, аудармаларын білу; 5.5.1.2 омоним, синоним, антоним сөздерді ажырату
		5.2 дыбыстар, буындар	5.5.2.2 дыбыс үндестік заңы туралы түсініктерін практикалық түрде қолданып, сөздерді айту
		5.3 түбір мен қосымша; сөз таптары	5.5.3.2 түбірді, жалғау мен жұрнақты табу, ажырату, сөзді талдау туралы түсініктерді қолдану; 5.5.3.3 сөз таптары туралы түсініктерді қолдану
		5.4 сөйлем	5.2.3.3 сөйлемдердің айтылу түріне қарай сөйлем соңында қойылатын белгіні білу
4-тоқсан			
	1. Тыңдалым	1.1 сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	5.1.1.3 мәтіндегі сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну
		1.2 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді түсіну	5.1.2.3 аудиотаспаға жазылған нұсқауларды түсіну. Орындау
		1.3 тыңдалым материалдары бойынша жауап беру	5.1.3.2 мәтіннің мазмұны бойынша негізгі сұрақтарға жауап беру

Мерекелер	2. Айтылым	2.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	5.2.1.3 сурет бойынша: қандай? не істейсің? қайда? деген сұрақтарға қарапайым үлгілерді пайдаланып сөйлесу; 5.2.1.4 жалғауларды қолданып сөйлеу үлгілерін практикалық негізде меңгеріп, ауызша сөйлеуде қолдану
		2.2 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	5.2.2.2 үлкендермен, сыныптастарымен сөйлесу мәдениетін білу
		2.3 диалогті дамыту	5.2.3.2 берілген үлгілер бойынша диалогтік сөйлеу
		2.4 байланыстырып сөйлеу	5.2.4.1 сурет бойынша қысқа әңгіме құрастыру
		2.5 сенімді және еркін жауап беру	5.2.5.1 сөйлемнің мазмұны бойынша сұраққа жауап беру; 5.2.5.2 мәтіннің мазмұны бойынша негізгі сұрақтарға жауап беру
	3. Оқылым	3.1 оқу жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	5.3.1.7 алдын ала белгіленген тапсырманы орындау мақсатымен (қойылған сұраққа жауап табу, мазмұнын айту беру, мәнерлеп оқу) қысқа, жеңіл мәтінді өздігінен оқу; 5.3.1.8 жұмбақ, жаңылтпаштарды жаттау
		3.2 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	5.3.2.1 мұғалімнің көмегімен сөздіктен қажетті ақпаратты ала білу
		3.3 оқылым стратегияларын қолдану	5.3.3.1 мәтінді буындап, дауыстап оқу; 5.3.3.2 сөздерді тұтас дауыстап оқу; 5.3.3.3 іштей оқу
			5.4.1.1 дауысты (ә, ө, ү, ұ, і) дыбыстардың дыбысталу ерекшеліктеріне сәйкес дұрыс айту, ажырату, әріп таңбасын дұрыс жазу

	4. Жазылым	4.1 қазақ тіліне тән дыбыстардың әріп таңбасын дұрыс жаза білу	5.4.1.2 дауыссыз (ғ, қ, ң, һ) дыбыстардың дыбысталу ерекшеліктеріне сәйкес дұрыс айту, ажырату, әріп таңбасын дұрыс жазу 5.4.1.3 әріптік, буындық диктант жаза білу
		4.2 жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	5.4.2.3 сөзге, сөйлемге дыбыстық, буындық талдау жасау; 5.4.2.4 графикалық үлгі бойынша сөз, сөйлем құрастыру, талдау; 5.4.2.5 сөздік диктант жазу
		4.3 іскерлік хат	5.4.3.1 мұғалімнің көмегімен шағын құттықтау жазу
		4.4 орфография және пунктуациялық ережелерді сақтау	5.4.4.1 жазба жұмыстарында өткен ережелерді сақтап, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу; 5.4.4.2 сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
Жазғы демалыс	5. Тілдік бағдар	5.1 сөздердің, сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	5.5.1.1 жаңа сөздердің мағынасын түсіну, аудармаларын білу; 5.5.1.2 омоним, синоним, антоним сөздерді түсіну және қолдану
		5.2 дыбыстар, буындар	5.5.2.1 жуан және жіңішке дауысты дыбыстардың дыбысталу ерекшеліктеріне сәйкес дұрыс айту, ажырату, дыбыстық, буындық талдау; 5.5.2.2 дыбыс үндестік заңы туралы түсініктерін практикалық түрде қалыптастырып, сөздерді айту
			5.5.3.4 қарама-қарсы іс-әрекеттерді білдіретін -май, -мей, -бай, -бей, -пай,

	5.3 түбір мен қосымша; сөз таптары	-пей жұрнақтарының мағынасын түсіну және қолдану; 5.5.3.5 бұл жұрнақтардың орыс тіліндегі "не" бөлшегі мағынасында қолданылатынын түсіну
	5.4 сөйлем	5.2.3.3 сөйлемдердің айтылу түріне қарай сөйлем соңында қойылатын белгіні білу

2) 6-сынып:

2-кесте

Лексикалық тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаты
1-тоқсан			
Менің мектебім	1. Тыңдалым	1.1 сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	6.1.1.1 аудиотаспаға жазылған таныс сөздер мен сөз тіркестерін естіп, айту, аудару; 6.1.1.2 дауыссыз дыбыстар, олардың жіктелуі туралы білу, сөздерге дыбыстық талдау жасау
		1.2 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді түсіну	6.1.2.1 мәтіннің негізгі мағынасын түсіну
		1.3 тыңдалым материалдары бойынша жауап беру	6.1.3.1 сұраққа өздігінен жауап беру
	2. Айтылым	2.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	6.2.1.1 мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру арқылы әңгімелесу
		2.2 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	6.2.2.1 мектепте, сыныпта, асханада өзін ұстау ережелерін білу, орындау
		2.3 диалогті дамыту	6.2.3.1 берілген үлгілер, сызбалар бойынша диалогтік сөйлеуін дамыту
		2.4 байланыстырып сөйлеу	6.2.4.1 сурет, ілеспелі сурет бойынша қысқа әңгіме құрастыру
		2.5 сенімді және еркін жауап беру	6.2.5.1 сұраққа толық жауап беру
		3.1 оқу жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	6.3.1.1 әдеби сөйлеу нормаларын сақтай отырып, мәтінді жүгіртіп

	3. Оқылым		дұрыс, саналы түрде дауыстап оқу
		3.2 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	6.3.2.1 мұғалімнің көмегімен балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
		3.3 оқылым стратегияларын қолдану	6.3.3.1 сөздерді тұтас дауыстап оқу
	4. Жазылым	4.1 қазақ тіліне тән дыбыстардың әріп таңбасын дұрыс жаза білу	6.4.1.1 ә дыбысы бар сөздерді дұрыс айтып, қатесіз жазу
		4.2 жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	6.4.2.1 алдын ала талданған 2-3 сөйлемді ережелерді сақтап жазу
		4.4 орфография және пунктуациялық ережелерді сақтау	6.4.4.1 зат есімнің көптік жалғауларын дұрыс жазу
Қоршаған орта	5. Тілдік бағдар	5.1 сөздердің, сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	6.5.1.1 мәтіндегі жаңа сөздерді тауып, мағынасын түсіну; 6.5.1.2 сөздердің тура және ауыспалы мағыналарын түсіну, ажырату
		5.2 дыбыстар, олардың түрлері	6.5.2.1 дауыссыз дыбыстардың дыбыс ерекшеліктеріне сәйкес дұрыс айту
		5.3 түбір мен қосымша; сөз таптары	6.2.2.1 негізгі және туынды түбір сөздерді білу және ажырату
		5.4 сөйлем	6.5.4.1 жай сөйлем құрастырып айту, аудару
2-тоқсан			
	1. Тыңдалым	1.1 сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	6.1.1. 1 аудиотаспаға жазылған таныс сөздер мен сөз тіркестерін естіп, айту, аудару
		1.2 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді түсіну	6.1.2.2 басты кейіпкерді сипаттайтын, оған қатысты абзацтарды табу (өз бетімен немесе мұғалімнің көмегімен)
		1.3 тыңдалым материалдары бойынша жауап беру	6.1.3.1 сұраққа өздігінен жауап беру

Менің Отаным –
Қазақстан

2. Айтылым	2.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	6.2.1.1 мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру арқылы әңгімелесу; 6.2.1.2 сурет бойынша әңгімелесу
	2.2 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	6.2.2.2 бөгде адамдармен қарым-қатынасқа түсу мәдениетін білу
	2.3 диалогті дамыту	6.2.3.1 берілген үлгілер, сызбалар бойынша диалогтік сөйлеу құрау
	2.4 байланыстырып сөйлеу	6.2.4.1 сурет, ілеспелі сурет бойынша қысқа әңгіме құрастыру; 6.2.4.2 іс-әрекет бойынша қысқа әңгіме құрастыру
	2.5 сенімді және еркін жауап беру	6.2.5.1 сұраққа толық жауап беру
3. Оқылым	3.1 оқу жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	6.3.1.2 шағын ертегі, тақпақ, мәтіндерді мәнерлеп, дұрыс, интонациясын сақтап, тыныс белгілеріне тоқтап оқып, негізгі мазмұнын түсіну
	3.2 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	6.3.2.1 мұғалімнің көмегімен балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
	3.3 оқылым стратегияларын қолдану	6.3.3.1 сөздерді тұтас дауыстап оқу
4. Жазылым	4.1 қазақ тіліне тән дыбыстардың әріп таңбасын дұрыс жаза білу	6.4.1.2 о-ө дыбыстарды таңбалай білу. Салыстыру. Естіп ажырату
	4.2 жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	6.4.2.2 сурет бойынша құрастырған сөйлемді ережелерін сақтап жазу
	4.4 орфография және пунктуациялық ережелерді сақтай білу	6.4.4.1 зат есімнің көптік жалғауларын дұрыс жазу
	5.1 сөздердің, сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	6.5.1.1 мәтіндегі жаңа сөздерді тауып, мағынасын түсіну; 6.5.1.2 тәуелдік жалғауды тану, ажырата білу

Мен өскенде кім болғым келеді?	5. Тілдік бағдар	5.2 дыбыстар, буындар	6.5.2.2 дауыссыз дыбыстардың түрлерін ажыратып, дұрыс айту
		5.3 түбір мен қосымша; сөз таптары	6.2.2.1 зат есімнің көптік жалғауларын дұрыс айту
		5.4 сөйлем	6.5.4.1 жай сөйлем құрастырып айту, аудару
3-тоқсан			
	1. Тыңдалым	1.1 сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	6.1.1.1 аудиотаспаға жазылған таныс сөздер мен сөз тіркестерін естіп, айту, аудару
		1.2 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді түсіну	6.1.1.2 басты кейіпкерді сипаттайтын, оған қатысты абзацтарды (өздігінен немесе мұғалімнің көмегімен) тауып, түсіну; 6.1.2.3 аудиотаспаға жазылған шағын мәтіннен таныс сөздерді естіп, айту, аудару
		1.3 тыңдалым материалдары бойынша жауап беру	6.1.3.1 сұраққа өздігінен жауап беру; 6.1.3.2 сұраққа өздігінен жауап бергенде мәтіндегі жаңа сөздерді қолдану
	2. Айтылым	2.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	6.2.1.3 күн тәртібіне байланысты іс-әрекеттер бойынша не істеп отырсың? не істедің? не істейсің? қашан? қайдан? неше? нешеде? кіммен? немен? деген сұрақтарға үлгілерді пайдаланып сөйлесу; 6.2.1.4 таныс заттардың басты белгілерін анықтап, сипаттау
		2.2 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	6.2.2.1 мектепте, сыныпта, асханада өзін ұстау ережелерін білу, орындау; 6.2.2.2 бөгде адамдармен қарым-қатынасқа түсу мәдениетін білу
		2.3 Диалогті дамыту	6.1.3.2 сюжетті-рөлдік ойындар арқылы диалогтік сөйлеу
		6.2.4.3 ауызша сөйлеу тілінде тақырыптар	

Ұлттық және отбасылық құндылықтар	2.4 байланыстырып сөйлеу	бойынша меңгерген жаңа сөздерді белсенді қолдану
	2.5 сенімді және еркін жауап беру	6.2.5.2 сұраққа өздігінен жауап беру; 6. 2.5.3 сұраққа өздігінен жауап бергенде мәтіндегі жаңа сөздерді қолдану
3. Оқылым	3.1 оқу жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	6.3.1.3 шығарманың және оның бөліктерінің негізгі ойын анықтау; 6.3.1.4 шығарманың басты кейіпкерлерінің мінезіндегі ерекшеліктерін анықтау
	3.2 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	6.3.2.1 мұғалімнің көмегімен балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
	3.3 оқылым стратегияларын қолдану	6.3.1.3 оңай тақпақты жаттау; 6.3.3.4 іштей оқу
4. Жазылым	4.1 қазақ тіліне тән дыбыстардың әріп таңбасын дұрыс жаза білу	6.4.1.3 құрамында н-ң дыбыстары бар сөздерді атау, оқу, жазу, есте сақтау; 6.4.1.6 сөздерді буынға бөліп жазу
	4.2 жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	6.4.1.3 шағын көлемді мәтінді өтілген ережелерді сақтап көшіріп жазу; 6.4.2.4 сөздік диктант жазу
	4.3 іскерлік хат	6.4.3.1 досына хат, конвертке мекенжайын жазу
	4.4 орфография және пунктуациялық ережелерді сақтау	6.4.4.1 зат есімнің көптік жалғауларын дұрыс жазу; 6.4.4.2 сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		6.5.1.1 мәтіндегі жаңа сөздерді тауып, мағынасын түсіну; 6.5.1.2 сөздердің тура және ауыспалы

Біз спортты таңдаймыз	5. Тілдік бағдар	5.1 сөздердің, сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	мағыналарын түсіну, ажырату; 6.5.1.3 есімдік сөздердің мағынасын түсіну
		5.2 дыбыстар, буындар; тасымал	6.5.2.3 ұқсас дыбыстарды бір-бірімен салыстыру, ажырату
		5.3 түбір мен қосымша; сөз таптары	6.5.3.1 тәуелдік жалғауды тану, ажырату; 6.5.3.5 жіктік жалғау, етістіктің жіктелуі
		5.4 сөйлем	6.5.4.2 хабарлы сөйлемдерді мағынасына қарай сұраулы және лепті сөйлемдерге айналдыруды білу
4-тоқсан			
	1. Тыңдалым	1.1 сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	6.1.1.1 аудио таспаға жазылған таныс сөздер мен сөз тіркестерін естіп, айту, аудару
		1.2 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді түсіну	6.1.2.3 аудио таспаға жазылған шағын мәтіннен таныс сөздерді естіп, айту, аудару
		1.3 тыңдалым материалдары бойынша жауап беру	6.1.3.1 сұраққа өздігінен жауап беру 6.1.3.2 сұраққа өздігінен жауап бергенде мәтіндегі жаңа сөздерді қолдану
	2. Айтылым	2.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	6.2.1.5 берілген үлгілер, сызбалар бойынша монологтік сөйлеу
		2.2 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	6.2.2.1 мектепте, сыныпта, асханада өзін ұстау ережелерін білу, орындау; 6.2.2.2 бөгде адамдармен қарым-қатынасқа түсу мәдениетін білу
		2.3 диалогті дамыту	6.1.3.2 сюжетті-рөлдік ойындар арқылы диалогтік сөйлеу
2.4 байланыстырып сөйлеу		6.2.4.3 ауызша сөйлеу тілінде такырыптар бойынша меңгерген жаңа сөздерді белсенді қолдану;	

Мерекелер			6.2.4.4 ретсіз берілген сөздерден сөйлем құрастыру
		2.5 сенімді және еркін жауап беру	6.2.5.2 сұраққа өздігінен жауап беру; 6. 2.5.3 сұраққа өздігінен жауап бергенде мәтіндегі жаңа сөздерді қолдану
	3. Оқылым	3.1 оқу жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	6.3.1.5 мұғалімнің сұрақтары арқылы оқылған мәтіннің мазмұнын талдау; 6.3.1.6 түсініксіз сөздерді анықтау, мағынасы ұқсас, қарама-қарсы сөздерді іріктеу, ойлау; сөздікті пайдалану
		3.2 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	6.3.2.1 мұғалімнің көмегімен балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
		3.3 оқылым стратегияларын қолдану	6.3.1.3 оңай тапқыты жаттау; 6.3.3.4 іштей оқу
	4. Жазылым	4.1 қазақ тіліне тән дыбыстардың әріп таңбасын дұрыс жаза білу	6.4.1.4 қ-ғ дыбыстарын өзара салыстыру; 6.4.1.5 қ, ғ дыбыстары бар сөздерді дұрыс айтып , қатесіз жазу; 6.4.1.6 сөздерді буынға бөліп жазу
		4.2 жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	6.4.2.4 сөздік диктант жазу; 6.4.2.5 шағын сөзден (5-8 сөз) құралған диктант жазу
		4.3 іскерлік хат	6.4.3.1 досына хат, конвертке мекенжайын жазу
		4.4 орфография және пунктуациялық ережелерді сақтау	6.4.4.1 зат есімнің көптік, жіктік жалғауларын дұрыс жазу 6.4.4.2 сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану

Жазғы демалыс	5. Тілдік бағдар	5.1 сөздердің, сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	6.5.1.2 сөздердің тура және ауыспалы мағыналарын түсіну, ажырату
		5.2 дыбыстар, буындар; тасымал	6.5.2.3 ұқсас дыбыстарды бір-бірімен салыстыру, ажырату
		5.3 түбір мен қосымша; сөз таптары	6.5.3.6 есімдіктің түрлерін ажырату
		5.4 сөйлем	6.5.4.2 хабарлы сөйлемдерді мағынасына қарай сұраулы және лепті сөйлемдерге айналдыра білу

3) 7-сынып:

3-кесте

Лексикалық тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшілер	Оқыту мақсаты	
1-тоқсан				
Менің туған өлкем	1. Тыңдалым	1.1 сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	7.1.1.1 сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	
		1.2 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді түсіну	7.1.2.1 қарапайым әдеби мәтіндерді тындау, түсіну	
		1.3 тыңдалым материалдары бойынша жауап беру	7.1.3.1 тыңдаған мәтін мазмұны бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру	
	2. Айтылым	2.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	2.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	7.2.1.4 сөйлемдерді толықтыру, кеңейту; 7.2.1.3 берілген сөйлемдерден мәтін құрау
			2.2 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	7.2.2.1 мектепте, сыныпта өзін ұстау ережелерін білу, орындау
		2.3 диалогті дамыту	7.2.3.1 әртүрлі жағдаяттарда сөйлеу мәдениетін сақтап, диалогтік сөйлеуге қатысу	
		2.4 байланыстырып сөйлеу	7.2.4.1 сөйлем интонациясы бойынша хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдерді үлгі бойынша құрастыра білу	
			7.2.5.1 аудио және видео таспалардан көріп, естіген материалдың мазмұны бойынша	

		2.5 сенімді және еркін жауап беру	сұрақтарға жай сөйлемдерді қолданып еркін жауап беру
3. Оқылым		3.1 оқу жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	7.3.1.1 шығарманың негізгі ойын анықтау 7.3.1.2 мұғалімнің көмегімен басты кейіпкерлерді атау, олардың сыртқы келбетін, әрекетін сипаттау
		3.2 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	7.3.2.1 мұғалімнің көмегімен энциклопедиядан, сөздіктерден қажетті ақпараттарды алу
		3.3 оқылым стратегияларын қолдану	7.3.3.1 дауыстап, түсініп оқу
4. Жазылым		4.1 қазақ тіліне тән дыбыстардың әріп таңбасын дұрыс жаза білу	7.4.1.1 ү-ұ дыбыстарды таңбалай білу. Салыстыру. Естіп ажырату
		4.2 жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	7.4.2.1 тірек сөздерге сүйеніп сөйлем құрастыру
		4.4 орфография және пунктуациялық ережелерді сақтау	7.4.4.1 жазба жұмыстарында сөзге қосымша жалғауда үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс орындау
Денсаулық – зор байлық	5. Тілдік бағдар	5.1 сөздердің, сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	7.5.1.1 жаңа сөздердің мағынасын түсіну, сөздіктен табу
		5.2 дыбыстар, буындар	7.5.2.1 буын, буын түрлерін ажырату, тасымалдың дұрыс орындау
		5.3 түбір мен қосымша; сөз таптары	7.5.3.1 септік жалғаулар мағынасын түсіну
		5.4 сөйлем	7.5.4.1 сөйлем интонациясы бойынша хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдерді ажырату
2-тоқсан			
1. Тыңдалым		1.1 сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	7.1.1.1 септік жалғаулар мағынасын түсіну
		1.2 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді түсіну	7.1.2.1 қарапайым әдеби мәтіндерді тыңдау, түсіну

Табиғат құбылыстары

	1.3 тыңдалым материалдары бойынша жауап беру	7.1.3.1 тыңдаған мәтін мазмұны бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру
2. Айтылым	2.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	7.2.1.1 көрнекілік, мәтін, жағдаяттар бойынша: кімнің? кімдікі? кімге? неге? кіммен? немен? қанша? нешінші? деген сұрақтарға сүйеніп диалогтік, монологтік сөйлеу құру; 7.2.1.5 тірек сөздерге сүйеніп 2-3 сөйлем құрастыру
	2.2 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	7.2.2.1 қоғамдық орындарда өзін ұстау ережелерін білу, орындау
	2.3 диалогті дамыту	7.2.3.1 әртүрлі жағдаяттарда сөйлеу мәдениетін сақтап, диалогтік сөйлеуге қатысу
	2.4 байланыстырып сөйлеу	7.2.4.1 сөйлем интонациясы бойынша хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдерді үлгі бойынша құрастыру
	2.5 сенімді және еркін жауап беру	7.2.5.1 аудио және видео-таспалардан көріп, естіген материалдың мазмұны бойынша сұрақтарға жай сөйлемдерді қолданып еркін жауап беру
3. Оқылым	3.1 оқу жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	7.3.1.3 мұғалімнің көмегімен қарапайым жоспар құру; 7.3.1.4 құрылған жоспар бойынша мәтіннің мазмұнын айтып беру
	3.2 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	7.3.2.1 мұғалімнің көмегімен энциклопедиядан, сөздіктерден қажетті ақпараттарды алу
	3.3 оқылым стратегияларын қолдану	7.3.3.2 мәнерлеп оқу, жатқа оқу
	4.1 қазақ тіліне тән дыбыстардың әріп	7.4.1.2 х, һ өзара және қ дыбысымен салыстыру;

	4. Жазылым	танбасын дұрыс жаза білу	7.4.1.3 х, һ дыбыстары бар сөздерді дұрыс айтып, қатесіз жазу
		4.2 жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	7.4.2.2 мұғалімнің басшылығымен құрған жоспарға сүйеніп 2-3 сөйлем құрастыру, жазу
		4.4 орфография және пунктуациялық ережелерді сақтау	7.4.4.1 жазба жұмыстарында сөзге қосымша жалғауда үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс орындау
Өнер	5. Тілдік бағдар	5.1 сөздердің, сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	7.5.1.2 жалқы есім мен жалпы есімдерді практикалық түрде меңгеру, оларға сұрақ қою
		5.2 дыбыстар, буындар; тасымал	7.5.2.1 буын, буын түрлері туралы түсінік беру, буындарды ажырату, тасымалдың дұрыс орындау
		5.3 түбір мен қосымша, сөз таптары	7.2.2.2 сын есімнің шырайларын танып білу
		5.4 сөйлем	7.5.4.1 сөйлем интонациясы бойынша хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдерді ажырату
3-тоқсан			
	1. Тыңдалым	1.1 сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	7.1.1.1 сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну
		1.2 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді түсіну	7.1.2.2 аудио және видео-таспаға жазылған сөйлемдердің түрін интонациясына байланысты ажырату
		1.3 тыңдалым материалдары бойынша жауап беру	7.1.3.2 басты кейіпкерлердің сипатына, іс-әрекетіне қатысты сұрақ қою, жауап беру
		2.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	7.2.1.1 көрнекілік, мәтін, жағдаяттар бойынша: кімнің? кімдікі? кімге? неге? кіммен? немен? қанша? нешінші? деген сұрақтарға сүйеніп диалогтік, монологтік сөйлеу құру

Қазақ халқының
әдет-ғұрыптары мен
салт-дәстүрлері

2. Айтылым
3. Оқылым

4. Жазылым

2.2 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	7.2.2.1 қоғамдық орындарда өзін дұрыс ұстау ережелерін білу, орындау
2.3 диалогті дамыту	7.2.3.2 берілген сөйлеу үлгілері бойынша диалогтер құрау
2.4 байланыстырып сөйлеу	7.2.4.2 тірек сөздерге сүйеніп сөйлем құрастыру
2.5 сенімді және еркін жауап беру	7.2.5.1 аудио және видеотаспалардан көріп, естіген материалдың мазмұны бойынша сұрақтарға жай сөйлемдерді қолданып еркін жауап беру
3.1 оқу жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	7.3.1.5 алдын ала белгіленген тапсырманы орындау мақсатымен (қойылған сұраққа жауап табу, мазмұнын айту беру, мәнерлеп оқу) мәтінді өздігінен оқу
3.2 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	7.3.2.1 мұғалімнің көмегімен энциклопедиядан, сөздіктерден қажетті ақпараттарды алу
3.3 оқылым стратегияларын қолдану	7.3.3.2 мәнерлеп оқу, жатқа оқу
4.1 қазақ тіліне тән дыбыстардың әріп таңбасын дұрыс жаза білу	7.4.1.4 қазақ тіліне тән дыбыстарына келтірілген мысалдарды жазып, оқып таба білу; 7.4.1.5 сөздік диктант жаза білу
4.2 жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	7.4.2.3 мұғалімнің басшылығымен сұрақ бойынша ретсіз берілген сөздерден сөйлем құрастыру, жазу; 7.4.2.5 сөздік диктант жазу, сөздікті пайдаланып өзін-өзі тексеру
4.3 іскерлік хат	7.4.3.1 өздігінен шағын құттықтау (досына, анасына, туысына) жазу

		4.4 орфография және пунктуациялық ережелерді сақтау	7.4.4.1 сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
Жануарлар әлемі мен өсімдіктер дүниесі	5. Тілдік бағдар	5.1 сөздердің, сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	7.5.1.1 жалқы есім мен жалпы есімдерді практикалық түрде меңгеру, оларға сұрақ қою; 7.5.1.2 етістіктің шақтарын білу
		5.2 дыбыстар, буындар; тасымал	7.5.2.1 буын, буын түрлерін білу, буындық талдау жасау, тасмалдарды дұрыс орындау
		5.3 түбір мен қосымша; сөз таптары	7.5.3.3 сан есімнің анықтамасын танып білдіретін сұрақтарын қоя білу
		5.4 сөйлем	7.5.4.2 үлгі бойынша сөйлем құрастыра білу
4-тоқсан			
	1. Тыңдалым	1.1 сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	7.1.1.1 сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну
		1.2 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді түсіну	7.1.2.2 аудио және видео таспаға жазылған сөйлемдердің түрін интонациясына байланысты ажырату
		1.3 тыңдалым материалдары бойынша жауап беру	7.1.3.2 басты кейіпкерлердің сипатына, іс-әрекетіне қатысты сұрақ қою, жауап беру
	2. Айтылым	2.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	7.2.1.2 көрнекілік, мәтін, рөлдік ойындар, жағдаяттар бойынша: үлгілерге сүйеніп монологтік сөйлеу құру; 7.2.1.6 тақырыптарға сай тақпақ, жұмбақ жаттау
		2.2 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	7.2.2.1 қоғамдық орындарда өзін дұрыс ұстау ережелерін білу, орындау
		2.3 диалогті дамыту	7.2.3.3 рөлдік ойындар арқылы диалогтік сөйлеуге қатысу

Мамандықтар әлемі	2.4 байланыстырып сөйлеу	7.2.4.3 сын есімдерді қосып сөйлемді толықтыру
	2.5 сенімді және еркін жауап беру	7.2.5.1 аудио және видеотаспалардан көріп, естіген материалдың мазмұны бойынша сұрақтарға жай сөйлемдерді қолданып еркін жауап беру
3. Оқылым	3.1 оқу жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	7.3.1.6 қазақ классиктерінің әдеби шығармаларынан қысқа үзінділерді интонацияларын сақтап, мәнерлеп саналы түрде оқу; 7.3.1.7 өлең, тақпақтар жаттау; 7.3.1.8 сөздікті пайдалану
	3.2 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	7.3.2.1 мұғалімнің көмегімен энциклопедиядан, сөздіктерден қажетті ақпараттарды алу
	3.3 оқылым стратегияларын қолдану	7.3.3.3 жүргізіп оқу; 7.3.3.4 іштей оқу
4. Жазылым	4.1 қазақ тіліне тән дыбыстардың әріп таңбасын дұрыс жаза білу	7.4.1.4 қазақ тіліне тән дыбыстарына келтірілген мысалдарды жаза, оқып таба білу; 7.4.1.5 сөздік диктант жаза білу
	4.2 жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	7.3.2.4 мұғалімнің басшылығымен құрған жоспарға сүйеніп мазмұндама жазу; 7.4.1.6 шағын сөзден (10-15 сөз) құралған диктант жазу
	4.3 іскерлік хат	7.4.3.1 өздігінен шағын құттықтау (досына, анасына, туысына) жазу
	4.4 орфография және пунктуациялық ережелерді сақтау	7.4.4.2 сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		7.5.1.1 жаңа сөздердің мағынасын түсіну, сөздіктен табу;

Саяхат және туризм	5. Тілдік бағдар	5.1 сөздердің, сөз тіркестерінің мағынасын қайталау, қалыптастыру	7.5.1.2 жалқы есім мен жалпы есімдерді практикалық түрде меңгеру, оларға сұрақ қою
		5.2 дыбыстар, буындар; тасымал	7.5.2.2 буын үндестігі заңын сақтап айту және жазу
		5.3 түбір мен қосымша; сөз таптары	7.5.3.3 сан есімнің анықтамасын танып білдіретін сұрақтарын қоя білу
		5.4 сөйлем	7.5.4.2 үлгі бойынша сөйлем құрастыра білу

4) 8-сынып:

4-кесте

Лексикалық тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаты
1-тоқсан			
	1. Тыңдалым	1.1 сөздердің, сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	8.1.1.1 етістіктің шақтары мен, есімдіктің жақтарының мағынасын түсіну ("жақ", "шақ" терминдері қолданылмайды); 8.1.1.2 қос сөздердің мағынасын түсіну
		1.2 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді түсіну	8.1.2.1 сөз таптары: зат есім, есімдік, етістік, сан есім, сын есім туралы қарапайым түсінік алып, анықтамасы, сұрақтары бойынша ажырату
		1.3 тыңдалым материалдары бойынша жауап беру	8.1.3.1 мәтіннің мазмұны бойынша сұрақ қою
	2. Айтылым	2.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	8.2.1.1 қатынас мақсатын (хабарлау, түсіндіру, сұрау, ой бөлісу) ескере отырып, әңгімеге, диалогке қатысу
		2.2 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	8.2.2.1 әртүрлі жағдайларда өздерін дұрыс ұстап, сыпайы қатынас жасау дағдысын меңгеру
		2.3 диалогті дамыту	8.2.3.1 өтілген және кім туралы? не туралы? не істедің? не істеп отырсың? не істейсің? не істедіңдер? сұрақтарына

Менің туған өлкем			дұрыс жауап беріп, диалогке қатысу
		2.4 байланыстырып сөйлеу	8.2.4.1 сурет және әңгіменің басы бойынша сын есімдерді кіріктіріп отырып әңгіме құрастыру
		2.5 сенімді және еркін жауап беру	8.2.5.1 қойылған сұрақтарға жауап беру. Себеп салдарын анықтау
	3. Оқылым	3.1 оқу жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	8.3.1.1 оқу техникасын жетілдіру; 8.3.1.2 оқу барысында қазақ тілінің орфоэпиясын сақтау
		3.2 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	8.3.2.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу
		3.3 оқылым стратегияларын қолдану	8.3.3.1 дауыстап, түсініп оқу
	4. Жазылым	4.1 қазақ тіліне тән дыбыстардың әріп таңбасын дұрыс жаза білу	8.4.1.1 құрамында қазақ тіліне тән дыбыстары бар сөздерді атау, оқу, жазу
		4.2 жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	8.4.2.1 сөздік диктант жазу, сөздікті пайдаланып бір-бірін тексеру
		4.3 орфография және пунктуациялық ережелерді сақтау	8.4.4.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу
	Денсаулық – зор байлық	5. Тілдік бағдар	5.1 сөздердің, сөз тіркестерінің мағынасын түсіну
5.2 дыбыстар, буындар; тасымал			8.5.2.1 тасымал туралы білімді дұрыс қолдану
5.3 түбір мен қосымша; сөз таптары			8.2.2.1 ауызекі сөйлеуде үлгі бойынша қалыптасқан етістіктердің шақтарын дұрыс қолдану
5.4 сөйлем			8.5.4.1 өтілген сөз таптарын қолданып сөйлем құрап айту
2-тоқсан			
			8.1.1.1 етістіктің шақтары мен есімдіктің жақтарының мағынасын

Табиғат құбылыстары

1. Тыңдалым	1.1 сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	түсіну ("жақ", "шақ" терминдері қолданылмайды); 8.1.1.2 үстеудің мағынасын түсіну
	1.2 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді түсіну	8.1.2.1 сөз таптары: зат есім, есімдік, етістік, сан есім, сын есім туралы қарапайым түсінік алып, анықтамасы, сұрақтары бойынша ажырату
	1.3 тыңдалым материалдары бойынша жауап беру	8.1.3.2 мәтіннің мазмұны бойынша жоспар құру
2. Айтылым	2.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	8.2.1.2 қатынас жағдайын (көңілді, көтеріңкі, сабырлы) ескере отырып, әңгімеге, диалогке қатысу
	2.2 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	8.2.2.1 әртүрлі жағдайларда өздерін дұрыс ұстап, сыпайы қатынас жасау дағдысын меңгеру
	2.3 диалогті дамыту	8.2.3.1 өтілген және кім туралы? не туралы? не істедің? не істеп отырсың? не істейсің? не істедіңдер? сұрақтарына дұрыс жауап беріп, диалогке қатысу
	2.4 байланыстырып сөйлеу	8.2.4.1 сурет және әңгіменің басы бойынша сын есімдерді кіріктіріп отырып әңгіме құрастыру
	2.5 сенімді және еркін жауап беру	8.2.5.1 қойылған сұрақтарға жауап беру. Себеп салдарын анықтау
3. Оқылым	3.1 оқу жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	8.3.1.3 қаратпа сөздер кездесетін сөйлемдерді, тыныс белгілерін сақтап дұрыс оқу 8.3.1.7 мәтіндегі салыстырған, астарлап айтқан сөздерді табу, мағынасын түсіну
	3.2 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	8.3.2.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу

		3.3 оқылым стратегияларын қолдану	8.3.3.2 мәнерлеп оқу, жатқа оқу
	4. Жазылым	4.1 қазақ тіліне тән дыбыстардың әріп таңбасын дұрыс жаза білу	8.4.1.1 құрамында қазақ тіліне тән дыбыстары бар сөздерді атау, оқу, жазу
		4.2 жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	8.4.2.2 шағын мәтінді жатқа жазу
		4.4 орфография және пунктуациялық ережелерді сақтау	8.4.4.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер)
Өнер	5. Тілдік бағдар	5.1 сөздердің, сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	8.5.1.3 үстеулердің мағынасын түсіну 8.5.1.4 шылаудың мағынасын түсіну
		5.2 дыбыстар, буындар; тасымал	8.5.2.1 тасымал туралы білімді қолдану
		5.3 түбір мен қосымша; сөз таптары	8.2.2.2 септік жалғауларды дұрыс қолдану
		5.4 сөйлем	8.5.4.1 өтілген сөз таптарын қолданып сөйлемдерді кеңейту, жай сөйлем құрап айту
3-тоқсан			
	1. Тыңдалым	1.1 сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	8.1.1.6 сөз тіркестерінің, жай сөйлемдердің мағынасын түсіну
		1.2 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді түсіну	8.1.2.2 жалғау, жұрнақтар қосылған сөздердің мағынасын түсіну
		1.3 тыңдалым материалдары бойынша жауап беру	8.1.3.1 мәтіннің мазмұны бойынша сұрақ қою; 8.1.3.2 мәтіннің мазмұны бойынша жоспар құру
	2. Айтылым	2.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	8.2.1.3 сөйлеу тәртібін сақтау: сөйлесіп тұрған адамды тыңдап алу, орынды сұрақ қою; 8.2.1.4 сөйлемдегі сөздерді талдау
		2.2 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	8.2.2.1 әртүрлі жағдайларда өздерін дұрыс ұстап, сыпайы қатынас жасау дағдысын меңгеру
			8.2.3.1 өтілген және кім туралы? не туралы? не істедің? не істеп отырсың

Қазақ халқының әдет-ғұрыптары мен салт-дәстүрлері		2.3 диалогті дамыту	? не істейсің? не істедіңдер? сұрақтарына дұрыс жауап беріп, диалогке қатысу
		2.4 байланыстырып сөйлеу	8.2.4.2 сипатталып жатқан жағдайды бағалай отырып әңгіменің мазмұнын айтып беру
		2.5 сенімді және еркін жауап беру	8.2.5.1 қойылған сұрақтарға жауап беру. Себеп-салдарын анықтау
	3. Оқылым	3.1 оқу жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	8.3.1.4 әдеби мәтіндерді саналы түрде оқу;
			8.3.1.5 мәтіндегі автор мен кейіпкерлердің сөздерін ажырата білу;
			8.3.1.6 мәтіннің мағынасын жоспар бойынша толық, қысқа, теріп айту;
		8.3.1.8 сыныптан тыс оқу	
		3.2 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	8.3.2.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу
		3.3 оқылым стратегияларын қолдану	8.3.3.3 жүгіртіп оқу;
		8.3.3.4 іштей оқу	
4. Жазылым	4.1 қазақ тіліне тән дыбыстардың әріп таңбасын дұрыс жаза білу	8.4.1.2 көп нүктенің орнына керекті әріпті қойып, жаза білу	
	4.2 жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	8.4.1.3 шағын сөзден (16-20 сөз) құралған диктант жазу;	
		6.4.2.4 мұғалімнің басшылығымен немесе өздігінен бірігіп құрастырған жоспар бойынша шағын көлемде мазмұндама жазу	
	4.3 іскерлік хат	8.4.3.1 хабарландыру, мақала, қолхат, істелген жұмыс туралы есеп беру сияқты ісқағаздарын толтыру	
4.4 орфография және пунктуациялық ережелерді сақтау	8.4.4.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер)		

Жануарлар әлемі мен өсімдіктер дүниесі	5. Тілдік бағдар	5.1 сөздердің, сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	8.5.1.1 қос сөздердің мағынасын түсіну; 8.5.1.2 қаратпа сөздердің мағынасын түсіну
		5.2 дыбыстар, буындар; тасымал	8.5.2.2 тасымал туралы білімді орынды пайдалана білу
		5.3 түбір мен қосымша; сөз таптары	8.2.2.3 сөз таптарына қосылған жалғау, жұрнақтарының мағынасын ажырату, меңгеру
		5.4 сөйлем	8.5.4.1 өтілген сөз таптарын қолданып сөйлемдерді кеңейту, жай сөйлем құрап айту
4-тоқсан			
	1. Тыңдалым	1.1 сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	8.1.1.6 сөз тіркестерінің, жай сөйлемдердің мағынасын түсіну; 8.1.1.7 сөйлемдердегі сөздердің орын тәртібі туралы білімді түсіну орын тәртібі туралы білімі болу
		1.2 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді түсіну	8.1.2.3 аудио және видеотаспаға жазылған балаларға арналған шағын шығармаларды, ертегілерді тыңдау. Неізгі ойын түсіну.
		1.3 тыңдалым материалдары бойынша жауап беру	8.1.3.3 қойылған сұрақтарға жауап беру. Себеп-салдарын анықтау.
	2. Айтылым	2.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	8.2.1.5 жаңа сөздердің аудармаларын білу; 8.5.1.6 әртүрлі (орысша-қазақша, қазақша-орысша) сөздіктерді пайдалану
		2.2 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	8.2.2.1 әртүрлі жағдайларда өздерін дұрыс ұстап, сыпайы қатынас жасау дағдысын меңгеру
		2.3 диалогті дамыту	8.2.3.1 өтілген және кім туралы? не туралы? не істедің? не істеп отырсың? не істейсің? не істедіндер? сұрақтарына дұрыс жауап беріп, диалогке қатысу

Мамандықтар әлемі		2.4 байланыстырып сөйлеу	8.2.4.2 сипатталып жатқан жағдайды бағалай отырып әңгіменің мазмұнын айтып беру; 8.2.4.3 басталған әңгімені жалғастыру
		2.5 сенімді және еркін жауап беру	8.2.5.1 қойылған сұрақтарға жауап беру. Себеп салдарын анықтау
3. Оқылым		3.1 оқу жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	8.3.1.9 газет, журнал оқуға ынталану; 8.3.1.10 мұғалімнің көмегімен оқыған мәтін бойынша өз пікірін білдіру
		3.2 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	8.3.2.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу
		3.3 оқылым стратегияларын қолдану	8.3.3.3 жүгіртіп оқу; 8.3.3.4 іштей оқу
4. Жазылым		4.1 қазақ тіліне тән дыбыстардың әріп таңбасын дұрыс жаза білу	8.4.1.2 көп нүктенің орнына керекті әріпті қойып, жаза білу
		4.2 жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	8.4.2.4 мұғалімнің басшылығымен немесе өздігінен бірігіп құрастырған жоспар бойынша шағын көлемде мазмұндама жазу
		4.3 іскерлік хат	8.4.3.1 хабарландыру, мақала, қолхат, істелген жұмыс туралы есеп беру сияқты ісқағаздарын толтыру
		4.4 орфография және пунктуациялық ережелерді сақтау	8.4.4.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер)
		5.1 сөздердің, сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	8.5.1.3 үстеулердің мағынасын түсіну; 8.5.1.4 шылаудың мағынасын түсіну
		5.2 дыбыстар, буындар; тасымал	8.5.2.2 тасымал туралы білімді орынды пайдалана білу

Саяхат және туризм	5. Тілдік бағдар	5.3 түбір мен қосымша; сөз таптары	8.5.3.3 жалғау, жұрнақ қосылған сөз таптарының мағынасын ажырату, меңгеру
		5.4 сөйлем	8.5.4.1 өтілген сөз таптарын қолданып сөйлем құрап айту; 8.5.4.2 сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін білу

5) 9-сынып:

5-кесте

Лексикалық тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімш-лер	Оқыту мақсаты
1-тоқсан			
Ғылыми жаңалықтар мен технологиялар	1. Тыңдалым	1.1 сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	9.1.1.1 біріккен сөздердің анықтамасын, мағынасын түсіну, мысалдар келтіру, аудармасын білу
		1.2 әртүрлі жанрда- ғы мәтіндерді түсіну	9.1.2.1 басылымдардағы (газет, журнал) мақалаларды түсіну
		1.3 тыңдалым материалдары бойынша жауап беру	9.1.3.1 мәтіннің әр бөлігі бойынша сұрақ қою
	2. Айтылым	2.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	9.2.1.1 мәтінмен жұмыс істеу барысында әңгіменің негізгі құрылымын сақтау (кіріспе, негізгі бөлім, қорытынды)
		2.2 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	9.2.2.1 әртүрлі жағдайларда өздерін дұрыс ұстап, сыпайы қатынас жасау дағдысын меңгеру
		2.3 диалогті дамыту	9. 2.3.1 тақырыптық диалогтер құру
		2.4 байланыстырып сөйлеу	9.2.4.1 оқыған шығармалардың мазмұнын айту
		2.5 сенімді және еркін жауап беру	9.2.5.1 мәтіннің мазмұны бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру
		3.1 оқу жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	9.3.1.1 қазақ тілінің орфоэпиялық нормаларын және негізгі ерекшеліктерін сақтап әдеби шығармаларды оқу ;

	3. Оқылым		9.3.1.2 жоспар құру, жоспар бойынша мазмұнын айту
		3.2 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	9.3.2.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді алу (мұғалім, ата-аналар көмегімен)
		3.3 оқылым стратегияларын қолдану	9.3.3.1 жүргізіп оқу
	4. Жазылым	4.1 қазақ тіліне тән дыбыстардың әріп таңбасын дұрыс жаза білу	9.4.1.1 дыбысталуы ұқсас дыбыстарды ажырата білу (а-ә; о-ө; ү-ұ; у-ү; ы-і). Жазылу емлесін салыстырмалы түрде мысалдар арқылы түсіну
		4.2 жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	9.4.2.1 шығарманың кейбір жеңіл абзацтарының мазмұнын жазу
		4.4 орфография және пунктуациялық ережелерді сақтау	9.4.4.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздер)
Қазақстандағы көрікті жерлер	5. Тілдік бағдар	5.1 сөздердің, сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	9.5.1.1 біріккен сөздердің мағынасын меңгеру; 9.5.1.2 күрделі зат есімдерді тану, ажырату
		5.2 дыбыстар, буындар; тасымал	9.5.2.1 қазақ тіліндегі дыбыстарды әртүрлі позицияда айту, ажырату
		5.3 түбір мен қосымша; сөз таптары	9.2.2.2 сұрақтар бойынша сөз таптарын ажырату
		5.4 сөйлем	9.5.4.1 сөйлем мүшелерін анықтау
2-тоқсан			
	1. Тыңдалым	1.1 сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	9.1.1.1 біріккен сөздердің анықтамасын, мағынасын түсіну, мысалдар келтіру, аудармасын білу 9.1.1.2 күрделі зат есімдердің мағынасын түсіну
		1.2 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді түсіну	9.1.2.1 басылымдардағы (газет, журнал) мақалаларды түсіну;

Тарихи тұлғалар

		9.1.2.2 шығарманың негізгі идеясын түсіну
	1.3 тыңдалым материалдары бойынша жауап беру	9.1.3.1 мәтіннің әр бөлігі бойынша сұрақ қою
2. Айтылым	2.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	9.2.1.2 логикалық кезектілігін сақтап, себеп-салдарын ашу; 9.2.1.3 басталған әңгімені жалғастыру
	2.2 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	9.2.2.1 әртүрлі жағдайларда өздерін дұрыс ұстап, сыпайы қатынас жасау дағдысын меңгеру
	2.3 диалогті дамыту	9.2.3.1 тақырыптық диалогтер құру
	2.4 байланыстырып сөйлеу	9.2.4.1 оқыған шығармалардың мазмұнын айту
	2.5 сенімді және еркін жауап беру	9.2.5.1 мәтіннің мазмұны бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру
3. Оқылым	3.1 оқу жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	9.3.1.3 сыныптан тыс газет, журнал, қолжетімді шағын шығармаларды оқу; 9.3.1.8 белгілі тақырып бойынша қысқа әңгіме құрастыру
	3.2 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	9.3.2.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді алу (мұғалім, ата-аналар көмегімен)
	3.3 оқылым стратегияларын қолдану	9.3.3.1 жүгіртіп оқу; 9.3.3.2 іріктеп оқу
4. Жазылым	4.1 қазақ тіліне тән дыбыстардың әріп таңбасын дұрыс жаза білу	9.4.1.1 дыбысталуы ұқсас дыбыстарды ажырата білу (а-ә; о-ө; ү-ұ; у-ұ; ы-і). Жазылу емлесін салыстырмалы түрде мысалдар арқылы түсіну
	4.2 жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	9.4.2.2 әртүрлі сөз таптарын, өтілген ережелерді сақтап жазу
		9.4.4.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (

		4.4 орфография және пунктуациялық ережелерді сақтау	жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздер)
Құндылықтар: сүйіспеншілік пен достық	5. Тілдік бағдар	5.1 сөздердің, сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	9.5.1.2 күрделі зат есімдерді тану, ажырату; 9.5.1.3 мақал-мәтелдердің мағыналарын түсіну, орынды қолдана білу
		5.2 дыбыстар, буындар; тасымал	9.5.2.1 қазақ тіліндегі дыбыстарды әртүрлі позицияда айту, ажырату
		5.3 түбір мен қосымша; сөз таптары	9.2.2.2 сұрақтар бойынша сөз таптарын ажырату
		5.4 сөйлем	9.5.4.2 сөйлемнің турлаулы, тұрлаусыз мүшелерін қолдану, аудару
3-тоқсан			
	1. Тыңдалым	1.1 сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	9.1.1.1 біріккен сөздердің анықтамасын, мағынасын түсіну, мысалдар келтіру, аудармасын білу 9.1.1.2 күрделі зат есімдердің мағынасын түсіну
		1.2 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді түсіну	9.1.1.3 аудио және видеотаспаға жазылған балаларға арналған шағын шығармаларды, ертегілерді тыңдау. Негізгі ойын түсіну, аудару
		1.3 тыңдалым материалдары бойынша жауап беру	9.1.3.2 мәтіннің мазмұны бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру
	2. Айтылым	2.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	9.2.1.4 қысқа ертегі, әнгімелердің мазмұнын айту; 9.2.1.5 өзі, отбасы, жолдастары туралы ойын жеткізіп айта білу
		2.2 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	9.2.2.1 әртүрлі жағдайларда өздерін дұрыс ұстап, сыпайы қатынас жасау дағдысын меңгеру
		2.3 диалогті дамыту	9.2.3.2 сұрақ қою, диалогті қолдау
			9.2.4.3 жеке өмірінен алынған тәжірибе

Ғарыш әлемі		2.4 байланыстырып сөйлеу	негізінде әңгіме құрастыру
		2.5 сенімді және еркін жауап беру	9.2.5.1 мәтіннің мазмұны бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру
	3. Оқылым	3.1 оқу жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	9.3.1.4 қазақ жазушылары туралы негізгі ақпараттарды білу;
			9.3.1.5 шығарманың негізгі ойын, желісін анықтау;
			9.3.1.6 шығарманың кейіпкерлеріне сипаттама беру (мұғалімнің көмегімен)
		3.2 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	9.3.2.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді алу (мұғалім, ата-аналар көмегімен)
		3.3 оқылым стратегияларын қолдану	9.3.3.2 іріктеп оқу; 9.3.3.3 рөлдік оқу
	4. Жазылым	4.1 қазақ тіліне тән дыбыстардың әріп таңбасын дұрыс жаза білу	9.4.1.2 керекті сөздерді мәтіннен таба білу, дұрыс жазу
		4.2 жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	9.4.2.3 біріккен, күрделі сөздерді жазу; 9.4.2.4 шағын көлемді мазмұнда, шығарма жазу
		4.3 іскерлік хат	9.4.3.1 мұғалімнің көмегімен өмірбаян, өтініш жазу
4.4 орфография және пунктуациялық ережелерді сақтау		9.4.4.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздер); 9.4.4.2 сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану	
	5.1 сөздердің, сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	9.5.1.1 біріккен сөздердің мағынасын меңгеру; 9.5.1.2 күрделі зат есімдерді тану, ажырату; 9.5.1.3 мақал-мәтелдердің мағыналарын түсіну, орынды қолдана білу	

Кәсіп пен еңбек	5. Тілдік бағдар	5.2 дыбыстар, буындар; тасымал	9.5.2.2 сөз тіркестерін дыбыстық, буындық үндестік заңдарын сақтап, дұрыс айтып жазу
		5.3 түбір мен қосымша; сөз таптары	9.5.2.3 етістіктің шақтары мен жақтарын дұрыс қолдану
		5.4 сөйлем	9.5.4.3 сөйлемнің бірыңғай мүшелерін табу
4-тоқсан			
Ойын-сауық және спорт	1. Тыңдалым	1.1 сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	9.1.1.1 біріккен сөздердің анықтамасын, мағынасын түсіну, мысалдар келтіру, аудармасын білу; 9.1.1.2 күрделі зат есімдердің мағынасын түсіну; 9.1.1.3 күрделі сөздердің түрлерін ажырата білу, мысалдар ойлау, аудару
		1.2 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді түсіну	9.1.2.4 мәтіндегі абзацтың ролін түсіну
		1.3 тыңдалым материалдары бойынша жауап беру	9.1.3.2 мәтіннің мазмұны бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру
	2. Айтылым	2.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	9.2.1.6 күнделікті тұрмысқа, оқуға, қатынасқа қатысты жағдаяттарда қарым-қатынас жасап сөйлесу
		2.2 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	9.2.2.1 әртүрлі жағдайларда өздерін дұрыс ұстап, сыпайы қатынас жасау дағдысын меңгеру
		2.3 диалогті дамыту	9.2.3.2 сұрақ қою, диалогті қолдау
		2.4 байланыстырып сөйлеу	9.2.4.4 тәжірибелік әрекеттер негізінде әңгіме құрастыру
		2.5 сенімді және еркін жауап беру	9.2.5.1 мәтіннің мазмұны бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру
		3.1 оқу жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	9.3.1.7 шығарма кейіпкерлерінің іс-әрекетінің себептерін түсіндіру (мұғалімнің көмегімен);

	3. Оқылым		9.3.1.9 такпақ, проза үзінділерін жаттау	
		3.2 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	9.3.2.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді алу (мұғалім, ата-аналар көмегімен)	
		3.3 оқылым стратегияларын қолдану	9.3.3.1 жүгіртіп оқу; 9.3.3.2 іріктеп оқу; 9.3.3.3 рөлдік оқу	
	4. Жазылым	4.1 қазақ тіліне тән дыбыстардың әріп таңбасын дұрыс жаза білу	9.4.1.2 керекті сөздерді мәтіннен таба білу, дұрыс жазу	
		4.2 жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	9.4.2.4 шағын көлемді мазмұндама, шығарма жазу; 9.4.2.5 диктант жазу (22-25 сөз)	
		4.3 іскерлік хат	9.4.3.1 мұғалімнің көмегімен өмірбаян, өтініш жазу	
		4.4 орфография және пунктуациялық ережелерді сақтау	9.4.4.2 сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану	
	Мәдени құндылықтар	5. Тілдік бағдар	5.1 сөздердің, сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	9.5.1.4 өздігінен ауызша сөйлеуде синоним, омоним, антоним сөздерді қолдану; 9.5.1.5 синоним, омоним, антоним сөздердің анықтамасын еске түсіру, оларды ажырату, аудармасын айта білу
			5.2 дыбыстар, буындар; тасымал	9.5.2.2 сөз тіркестерін дыбыстық, буындық үндестік заңдарын сақтап, дұрыс айтып жазу
			5.3 түбір мен қосымша; сөз таптары	9.5.2.4 сын есімнің шырайларын қолдану
5.4 сөйлем			9.5.4.3 жай сөйлем түрлерін ажырата білу 9.5.4.4 сөйлемнің мағынасына сәйкес тыныс белгілерін қоя білу	

6) 10-сынып:
6-кесте

Лексикалық тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаты
1-тоқсан			
Ғылыми жаңалықтар мен технологиялар	1. Тыңдалым	1.1 сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	10.1.1.1 тіл мәдениеті туралы түсінігі бар
		1.2 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді түсіну	10.1.2.1 естіген, оқыған мәтіндердің негізгі мазмұнын түсіну
		1.3 тыңдалым материалдары бойынша жауап беру	10.1.3.1 мәтіннің мазмұны бойынша сұраққа жауап беру
	2. Айтылым	2.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	10.2.1.1 өз ойын түсінікті, толық жеткізу; 10.2.1.2 таныс заттарды өздігінен сипаттау
		2.2 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	10.2.2.1 әртүрлі жағдайларда өздерін дұрыс ұстап, сыпайы қатынас жасау дағдысын меңгеру
		2.3 диалогті дамыту	10.2.3.1 құрастырған диалогтің мағынасын дұрыс түсіну, оны аудару білу
		2.4 байланыстырып сөйлеу	10.2.4.1 мәтіннің мазмұнын толық айту
		2.5 сенімді және еркін жауап беру	10.2.5.1 мәтіннің мазмұны бойынша сұраққа жауап беру
	3. Оқылым	3.1 оқу жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	10.3.1.1 оқу процесінің техникалық және мазмұндық жағын жетілдіру; 10.3.1.3 сұраққа жауап қайтару
		3.2 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	10.3.2.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану
		3.3 оқылым стратегияларын қолдану	10.3.3.1 мәтінге түсініктеме жасау (комментарий)
		4.1 қазақ тіліне тән дыбыстардың әріп таңбасын дұрыс жаза білу	10.4.1.1 қазақ тіліне тән дыбыстар мен әріптер, олардың айтылуы мен жазылуын білу
			10.4.2.1 сұраққа жауап жазу;

	4. Жазылым	4.2 жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	10.4.2.2 диктант жазу (25-35 сөз)
		4.4 орфография және пунктуациялық ережелерді сақтау	10.4.4.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі, құрама атауларды дұрыс жазу; 10.4.4.2 сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
Қазақстандағы көрікті жерлер	5. Тілдік бағдар	5.1 сөздердің, сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	10.5.1.1 кәсіби сөздер мен термин сөздерді орынды пайдалана білу
		5.2 дыбыстар, буындар; тасымал	10.5.2.1 қазақ тіліндегі дыбыстарды дұрыс айту, ажырату
		5.3 түбір мен қосымша; сөз таптары	10.2.2.1 өтілген тақырыптар аясында меңгерген сөз таптарын жетілдіріп, ауызша сөйлеу тілінде орынды қолдану
		5.4 сөйлем	10.5.4.1 сөйлем мүшелерін анықтау
2-тоқсан			
	1. Тыңдалым	1.1 сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	10.1.1.1 тіл мәдениеті туралы түсінігі бар
		1.2 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді түсіну	10.1.2.1 естіген, оқыған мәтіндердің негізгі мазмұнын түсіну
		1.3 тыңдалым материалдары бойынша жауап беру	10.1.3.1 мәтіннің мазмұны бойынша сұраққа жауап беру
	2. Айтылым	2.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	10.2.2.3 мәтіннің басты кейіпкерлерін өздігінен сипаттау; 10.2.1.4 мәтіннің, әңгіменің мазмұнын әртүрлі тәсілдерді (жоспар, сызба) қолданып айту
		2.2 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	10.2.2.1 әртүрлі жағдайларда өздерін дұрыс ұстап, сыпайы қатынас жасау дағдысын меңгеру
			10.2.3.1 құрастырған диалогтің мағынасын

		2.3 диалогті дамыту	дұрыс түсіну, оны аудару білу
		2.4 байланыстырып сөйлеу	10.2.4.1 мәтіннің мазмұнын толық айту
		2.5 сенімді және еркін жауап беру	10.2.5.1 мәтіннің мазмұны бойынша сұраққа жауап беру
Тарихи тұлғалар	3. Оқылым	3.1 оқу жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	10.3.1.2 газет-журнал мақалаларындағы қазақ тіліндегі дыбыстардың айтылу нормасын, интонациясын сақтап, саналы оқып түсіну; 10.3.1.5 мәтінді оқу, аудару, мазмұнын айтып беру
		3.2 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	10.3.2.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану
		3.3 оқылым стратегияларын қолдану	10.3.3.1 мәтінге түсініктеме жасау (комментарий)
	4. Жазылым	4.1 қазақ тіліне тән дыбыстардың әріп таңбасын дұрыс жаза білу	10.4.1.1 қазақ тіліне тән дыбыстар мен әріптер, олардың айтылуы мен жазылуын білу
		4.2 жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	10.4.2.1 сұраққа жауап жазу; 10.4.2.2 диктант жазу (25-35 сөз)
		4.4 орфография және пунктуациялық ережелерді сақтау	10.4.4.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі, құрама атауларды дұрыс жазу; 10.4.4.2 сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
Құндылықтар: сүйіспеншілік пен достық	5. Тілдік бағдар	5.1 сөздердің, сөз тіркестерінің, мағынасын түсіну	10.5.1.1 кәсіби сөздер мен термин сөздерді орынды пайдалана білу
		5.2 дыбыстар, буындар; тасымал	10.5.2.1 қазақ тіліндегі дыбыстарды дұрыс айту, ажырату
			10.2.2.1 өтілген тақырыптар аясында меңгерген сөз таптарын жетілдіріп, ауызша

		5.3 түбір мен қосымша; сөз таптары	сөйлеу тілінде орынды қолдану
		5.4 сөйлем	10.5.4.1 сөйлем мүшелерін анықтау; 10.5.4.2 құрмалас сөйлем туралы түсінігі болу
3-тоқсан			
Ғарыш әлемі	1. Тыңдалым	1.1 сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	10.1.1.1 тіл мәдениеті туралы түсінігі бар
		1.2 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді түсіну	10.1.2.2 аудио және видео - таспаға жазылған әртүрлі жанрдағы материалды тыңдау, түсіну
		1.3 тыңдалым материалдары бойынша жауап беру	10.1.3.2 мәтіннің мазмұны бойынша сұрақ қою, жауап беру
	2. Айтылым	2.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	10.2.1.4 мәтіннің, әңгіменің мазмұнын әртүрлі тәсілдерді (жоспар, сызба) қолданып айту; 10.2.1.5 оқыған шығармалар мен мақалалар туралы өз ойын жеткізіп айта білу
		2.2 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	10.2.2.1 әртүрлі жағдайларда өздерін дұрыс ұстап, сыпайы қатынас жасау дағдысын меңгеру
		2.3 диалогті дамыту	10.2.3.2 әртүрлі жағдаяттарда сөйлеу мәдениетін сақтап диалогке, әңгімеге қатысу, сұрақ қою
		2.4 байланыстырып сөйлеу	10.2.4.2 еркін тақырыпта әңгіме құрастыру
		2.5 сенімді және еркін жауап беру	10.2.5.1 мәтіннің мазмұны бойынша сұраққа жауап беру
			10.3.1.4 "Менің сүйікті қалам", "Таңдаған мамандық", "Менің досым", "Отаным – Қазақстан" тақырыптарына шағын әңгіме құрастыру;

3. Оқылым	3.1 оқу жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	10.3.1.6 кітап, газет-журналдарды өздігінен оқу; 10.3.1.7 оқыған кітап, газет-журналдағы мақалалар бойынша әңгімелесу, пікірлерін білдіру
	3.2 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	10.3.2.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану
	3.3 оқылым стратегияларын қолдану	10.3.3.2 іріктеп оқу; 10.3.3.3 талдап оқу
4. Жазылым	4.1 қазақ тіліне тән дыбыстардың әріп таңбасын дұрыс жаза білу	10.4.1.1 қазақ тіліне тән дыбыстар мен әріптер олардың айтылуы мен жазылуын білу
	4.2 жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	10.4.2.3 "Менің сүйікті қалам", "Таңдаған мамандық", "Менің досым", "Отаным – Қазақстан" тақырыптарына шағын көлемде мазмұндама жазу
	4.3 іскерлік хат	10.4.3.1 мұғалімнің көмегімен жұмысқа қабылдау туралы өтініш, жұмыстан босату туралы өтініш, сауалнама, жеке өмірбаян толтыру
	4.4 орфография және пунктуациялық ережелерді сақтау	10.4.4.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі, құрама атауларды дұрыс жазу; 10.4.4.2 сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
	5.1 жаңа сөздердің, омоним, синоним, антоним сөздерінің, сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	10.5.1.1 кәсіби сөздер мен терминсөздерді орынды пайдалана білу; 10.5.1.2 синоним, омоним, антоним сөздердің қатарларын таба білу, аудармасын айта білу

Кәсіп пен еңбек	5. Тілдік бағдар	5.2 дыбыстар, буындар; тасымал	10.5.2.2 орфографиялық ережелерді сақтауға дағдыландыру
		5.3 түбір мен қосымша; сөз таптары	10.2.2.2 өтілген тақырыптар аясында меңгерген сөзжасам, сөз өзгерту дағдыларын жетілдіріп, ауызша сөйлеу тілінде орынды қолдану
		5.4 сөйлем	10.5.4.2 құрмалас сөйлем туралы түсінігі болу; 10.5.4.3 салалас құрмалас сөйлем туралы түсінігі болу
4-тоқсан			
	1. Тыңдалым	1.1 сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	10.1.1.1 тіл мәдениеті туралы түсінігі бар
		1.2 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді түсіну	10.1.2.2 аудио және видео - таспаға жазылған әртүрлі жанрдағы материалды тыңдау, түсіну; 10.1.2.3 негізгі ойын қысқаша жеткізу
		1.3 тыңдалым материалдары бойынша жауап беру	10.1.3.2 мәтіннің мазмұны бойынша сұрақ қою, жауап беру
	2. Айтылым	2.1 қарым-қатынастық дағдыларын дамыту	10.2.2.6 қысқа әңгіме, ертегілердің, такпак, өлеңдердің мазмұнын айту; 10.2.1.7 сөйлем түрлерінің айтылу интонациясына көңіл бөлу, еліктеу
		2.2 қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	10.2.2.1 әртүрлі жағдайларда өздерін дұрыс ұстап, сыпайы қатынас жасау дағдысын меңгеру
		2.3 диалогті дамыту	10.2.3.2 әртүрлі жағдаяттарда сөйлеу мәдениетін сақтап, диалогке, әңгімеге қатысу, сұрақ қою; 10.1.3.3 диалогтік сөйлеуге белсенді қатысу, мәтіндегі жаңа сөздерді қолдану

Ойын-сауық және спорт	2.4 байланыстырып сөйлеу	10.2.4.3 газет, журналдағы оқыған шағын мақалалардың, телефильмдердің мазмұнын ауызша айту
	2.5 сенімді және еркін жауап беру	10.2.5.1 мәтіннің мазмұны бойынша сұраққа жауап беру
3. Оқылым	3.1 оқу жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	10.3.1.5 мәтінді оқу, аудару, мазмұнын айтып беру; 10.3.1.8 тақпақ, проза үзінділерін жаттау
	3.2 әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	10.3.2.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану
	3.3 оқылым стратегияларын қолдану	10.3.3.2 іріктеп оқу; 10.3.3.3 талдап оқу
4. Жазылым	4.1 қазақ тіліне тән дыбыстардың әріп таңбасын дұрыс жаза білу	10.4.1.1 қазақ тіліне тән дыбыстар мен әріптер, олардың айтылуы мен жазылуын білу
	4.2 жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	10.4.2.4 белгіленген тақырыптар бойынша шағын шығарма жазу
	4.3 іскерлік хат	10.4.3.1 мұғалімнің көмегімен жұмысқа қабылдау туралы өтініш, жұмыстан босату туралы өтініш, сауалнама, жеке өмірбаян толтыру
	4.4 орфография және пунктуациялық ережелерді сақтау	10.4.4.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі, құрама атауларды дұрыс жазу; 10.4.4.2 сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
	5.1 сөздердің, сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	10.5.1.1 кәсіби сөздер мен терминсөздерді орынды пайдалана білу 10.5.1.2 синоним, омоним, антоним сөздердің қатарларын таба білу, аудармасын айта білу

Мәдени құндылықтар	5. Тілдік бағдар	5.2 дыбыстар, буындар; тасымал	10.5.2.3 өздігінен үндестік заңдылығын тұжырымдауға жаттықтыру
		5.3 түбір мен қосымша; сөз таптары	10.2.2.2 өтілген тақырыптар аясында меңгерген сөзжасам, сөз өзгерту дағдыларын жетілдіріп, ауызша сөйлеу тілінде орынды қолдану
		5.4 сөйлем	10.5.4.2 құрмалас сөйлем туралы түсінігі болу; 10.5.4.4 сабақтас құрмалас сөйлем туралы түсінігі болу

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 518-қосымша

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптар үшін " Математика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптар үшін " Математика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" Заңының 19-бабының 1 тармағына сәйкес әзірленген.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2. Оқу пәнінің мақсаты – білім алушылардың әлеуметтік бейімделуіне және оларды дербес еңбек әрекетіне даярлауға ықпал ететін, қолжетімді математикалық білім, білік және дағдыларын қалыптастыру.

3. Математиканы оқыту міндеттері:

1) білім алушыларға тұрмыстық жағдайларда дербес болуға, шаруашылық-еңбек әрекеті және қолжетімді кәсіпті меңгеруге мүмкіндік беретін математикалық білім, білік және дағдыларын қалыптастыру;

2) білім алушылардың танымдық әрекетіндегі олқылықтардың орнын толтыруға ықпал ету, олардың жағымды эмоционалды-ерікті және тұлғалық сапаларын қалыптастыру;

3) білім алушылардың тілін дамыту, оны арнайы математикалық терминдер және ұғымдармен байыту, өздік әрекетін түсіндіруге үйрету, тапсырмаларды шешу, геометриялық құрылымды орындау туралы сөздік есеп беру;

4) оқушылардың көрнекі-әрекеттік және көрнекі-бейнелі ойлауы мен ойлау операцияларын (талдау, салыстыру, жалпылау және жіктеу) дамыту;

5) оқу сабақтарына қызығушылықтарын дамыту, құрдастарымен және ересектермен өзара әрекеттесу біліктілігін дамыту.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

4. Құндылықты-бағдарлы, әрекеттік, тұлғалық-бағдарлы, коммуникативті тәсілдер оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, Бағдарламаның жаңа құрылымында көрініс тапты.

5. Оқыту процесінің негізгі талабы ретінде білім алушылардың пәндік білімдері, әлеуметтік және коммуникативті дағдылары, тұлғалық сапаларын меңгеруге ықпал ететін белсенді әрекетін ұйымдастыру болып табылады.

6. Тұлғалық-бағдарлы білім беруді жүзеге асыру, білім беру процесінің барлық қатысушыларының ынтымақтастығының алғышарттарын құрайтын, оқытудың интербелсенді әдістерін қолдануды көздейді.

7. Бағдарлама аймақтық сипаттағы (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) материалдарды қолдануға бағдарланған оқу әрекетін ұйымдастыру арқылы білім алушылардың танымдық және әлеуметтік белсенділігін дамытуға ықпал етеді. Оқу-тәрбие сипатындағы жобалау әрекеті педагогтың басшылығымен ата-аналармен серіктестікте жүзеге асырылады.

8. Математика пәні бойынша оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер, зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың ерекше білім алу қажеттіліктерін қанағаттандыруды жүзеге асыруға бағытталған арнайы педагогикалық принциптеріне негізделген.

Ескерту. 8-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

9. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларды оқытудың түзете-дамытушы бағыты оқу және оқыту әрекетінің арнайы әдістері мен тәсілдері арқылы қамтамасыз етіледі. Ойлау процестерінің енжарлығы, төмен танымдық белсенділік, ойлаудың жалпылау және абстракциялау қызметтерінің әлсіздігі, сөйлеу тілі дамуындағы ауытқулар ескеріледі. Оқушылармен жұмыс барысында олардың еліктеу қабілеттері және көрнекі-әрекеттік ойлауының сақтау мүмкіндіктеріне сүйенеді. Математиканы оқыту, білім алушылардың қабылдау, есте сақтау, сөйлеу және ойлау сияқты

психикалық қызметтерін дамыту үшін жағдайлар жасайды. Басталған жұмысты соңына дейін аяқтау, күш жетерлік қиындықтарды жеңу, ұқыптылық пен дербестікті көрсету біліктілігін қалыптастыруға болады.

Ескерту. 9-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

10. Оқытудың әлеуметтік-бейімдеуші бағыттағы принципі тұлғаның әлеуметтік дезадаптациясын жоюды көздейді. Білім алушылардың әлеуметтік өмірге қатысу үшін қажетті мінез-құлық нормаларын меңгеру бойынша арнайы жұмыс қамтылады.

11. Білім алу құралдары ретіндегі ойлау, сөйлеу тілі және коммуникацияны дамыту принципі оқыту және әлеуметтендірудің табысты болуын қамтамасыз ету үшін білім алушылардың сөйлеу тілі, ойлау және қарым-қатынасты дамытудағы қиындықтарының орнын толтыруды қарастырады.

12. Әрекеттік тәсіл принципі білім алушыларды оқыту барысында заттық-практикалық әрекетті жоғары психикалық қызметтердің (қабылдау, сөйлеу, ойлау) сенсомоторлы негізі ретінде қолдануды қамтамасыз етеді, білім алушылардың өмірлік тәжірибесінің жеткіліксіздігінің орнын толтырады.

13. Дифференциалды және жеке-даралық тәсіл принципі оқу материалын меңгеруде көрінетін және меңгерілетін білім, білік және дағдылардың сапасына әсер ететін, вариативті типологиялық ерекшеліктердің болуымен негізделген. Білім беру процесі 4 типологиялық топтарды (В.В. Воронкова бойынша) қамтитын педагогикалық жіктеу негізінде жүзеге асырылады. Білім алушылардың әрбір типологиялық топтары үшін педагог қолжетімді күрделілік пен көлемді есепке алып, білім алушылардың мүмкіндіктеріне сәйкес оқу материалының мазмұнын іріктейді. Оқу жұмысының қарқындылығы, білім алушылардың өздік дәрежесі, оқыту әдістері мен тәсілдері түрлендіріледі. Оқушылар топтарға шартты және қозғалмалы түрде бөлінеді. Дифференциалды тәсіл оқытуды дараландырумен толықтырылады.

14. Арнайы педагогикалық басқарудың қажеттілігі принципі. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың оқу-танымдық әрекеті қиындатылған кезде педагог оқу тапсырмасының табысты орындалуын қамтамасыз ету үшін білім алушылардың әрекетінің жетілмеген компоненті қызметін атқарады. Зияты зақымдалған білім алушыларға математиканы оқыту процесінде арнайы педагогикалық басқарудың психологиялық негізі ретінде П.Я. Гальпериннің ақыл-ой әрекетін сатылы қалыптастыру теориясы алынады.

Ескерту. 14-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

15. Педагогикалық міндеттер математиканы оқыту процесін ұйымдастыруда арнайы әдістемелік принциптер негізінде шешіледі. Зияты зақымдалған білім алушыларға жаңа

материал аз көлемде беріледі, бұл абстрактілі математикалық ұғымдардың мәнін түсіну бойынша жеткіліксіз зияткерлік ресурстарымен, білім алушылардың зияткерлік қажудың жоғары болуымен шартталады.

Ескерту. 15-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

16. 5-10 сыныптарда абстрактілі математикалық ұғымдарды қалыптастыруда көрнекі материал және онымен заттық-практикалық әрекет қолданылады. Бұл үлестер мен бөлшектердің қажетті нақты бейнелерін құру, олармен әрекет ету және қайта құру, геометриялық пішіндердің ауданын өлшеу бірліктерін және геометриялық денелердің көлемін құру мен жылдамдық туралы ұғымдарды құруға ықпал етеді.

17. Педагог білім алушылардың сабақтағы практикалық және ақыл-ой жұмысын басқара отырып, оларды өздерінің практикалық немесе ақыл-ой әрекеттері туралы әңгімелеуге ынталандырады. Сөйлеу тілі мен әрекеттің үйлесімі әртүрлі жүзеге асырылады:

1) практикалық немесе ақыл-ой әрекеттері, ұғымдарды қалыптастырудың бірінші сатысында сөйлеу тапсырманы үнсіз орындаудан кейін жүзеге асырылады. Білім алушылар алдымен мұғалімнің бағыттаушы сұрақтарына жауап береді. Сұрақтардың саны біртіндеп азая береді;

2) оқытылатын оқу материалын өңдеудің екінші сатысында білім алушылар өзінің әрекеттерін түсіндіре білуге үйренеді;

3) дағдыны қалыптастырудың үшінші сатысында білім алушы алдымен тапсырманы қалай орындайтыны (есепті шығару, сызба орындау) туралы айтады, және содан соң жұмысты орындайды. Бұл тәсіл ойлаудың дамыған жоспарлаушы қызметіне және тілдік дамудың жақсы деңгейіне, қажетті математикалық терминологияны меңгеруге сүйенеді. Педагог білім алушыларға осындай оқу тапсырмаларын ұсына отырып, олардың жеке-дара мүмкіндіктерін есепке алады.

18. Білім алушылардың жаңа оқу материалын меңгеру процесін жеңілдету үшін "озып кету" педагогикалық стратегиясы қолданылады. Бұл білім алушыларды аса күрделі математикалық материалды қабылдау және меңгеруге бірте-бірте даярлау болып табылады. Дайындық жаттығулары нәтижесінде қалыптасатын дағдылар жаңа ұғымның құрамына енеді. "Озып кету" педагогикалық стратегиясы математика курсының бірқатар тақырыптарына қатысты бағдарламада қамтылған.

19. Оқытылған материалды үздіксіз қайталау және бекітудің қажеттілігі меңгерілген білім мен дағдылардың тез ұмытылуымен түсіндіріледі. Математиканың әрбір сабағында қайталау үшін уақыт бөлінеді. Педагог өз бетімен қайталау ретінде сабаққа қандай материалды енгізудің қажеттілігін анықтайды. Бұл таңдау сынып оқушыларының оқу материалын меңгеру ерекшеліктерімен анықталады. Жаңа тақырыптың негізі болып саналатын материалды қайталау міндетті болып саналады. Бірінші тоқсандағы оқу процесі қайталаудан басталады.

20. Жаңа оқу материалын индуктивті тәсіл арқылы ұсыну қажет, яғни нақты деректерді қарастырудан бастап, жалпыланған қасиетті немесе ұғымды түсіндіруге қарай құрған жөн.

21. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылар қалыптастырылатын ұғымдарды басқа, ұқсас, қарама-қарсы ұғымдардан айрықшалайтын маңызды белгілерін анықтауда қиналады және ұғымдарды ұқсастыруға бейім болады. Оқыту процесінде педагог салыстыру, теңестіру және қарама-қарсы қою тәсілдерін қолданып, жаңа материалды меңгерудегі олқылықтардың алдын алады.

Ескерту. 21-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

22. Математика сабақтарының оқу пәндерімен пәнаралық байланысы болады. Математиканың кәсіптік еңбек және әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау сабақтарымен байланысы маңызды. Математика сабақтарында әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау сабақтарында қарастырылатын, кәсіптік-еңбек мазмұны мен жағдаятындағы оқу материалына қатысты "озып кету" жүзеге асырылады. Сабақтарда аталған пәндердің бағдарламалық мазмұнында қарастырылған кәсіптік және тұрмыстық мазмұндағы тапсырмалар және жағдаяттық тапсырмалар қолданылады.

23. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалау процесіне қойылатын талаптар ізгіліктендіру идеяларына сәйкес қабылданған.

Ескерту. 23-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

24. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың математика пәні бойынша оқу материалын меңгеру нәтижелерін бағалау нормалары, мақсатты тұжырымдауға негізделген және білім алушылардың оқу жетістіктерін тексеру және бағалауын ұйымдастырудағы бірыңғай тәсілдерді жүзеге асыруға бағытталған.

Ескерту. 24-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

25. Бағалаушы құралдар ретінде біліктер мен дағдыларды қалыптастыруға арналған тапсырмалар мен жаттығулар алынады. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың оқыту нәтижелерін бағалауда тестілеу қолданылмайды.

Ескерту. 25-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

26. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың жетістіктерін бағалау ішкі бағалау құралдары арқылы жүзеге асырылады. Бағдарламаны меңгеру нәтижелері білім беру процесі барысында бағаланады. Педагогтар жүйелі түрде бақылаушы бағалаушы әрекеттерді жүзеге асырады.

Ескерту. 26-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

27. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларды оқытудың нәтижелілігін бағалау ағымдық (сабақта), мерзімді (тақырыптық) және қорытынды бақылау түрінде жүзеге асырылады.

Ескерту. 27-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

28. Ағымдық бақылау білім алушылардың сабақтағы әрекетін бақылау, практикалық және өзіндік жұмыстарын талдау және әрекеттің ұжымдық түрлерін талдау арқылы жүргізіледі. Сабақты бақылау педагогтың оқу процесінің сапасын қамтамасыз ету үшін қолданатын оқытудың мазмұны мен әдістерін түзету мақсатында жүргізіледі. Бақылаудың ынталандырушы және тәрбиелік сипаты болады.

29. Мерзімді бақылау бағдарламалық тақырып пен тарауды оқытқаннан кейін жүргізіледі. Педагог белгілі тақырып аясында оқу материалын оқыту нәтижелерінің білім алушылардың әртүрлі типологиялық топтарында бірдей болмайтынын түсінеді. 1-типологиялық топтың (В.В. Воронкова бойынша) білім алушылары білімді қолдану деңгейінде оқу материалын меңгергенін көрсетеді. 2-типологиялық топтың білім алушылары тақырыптың негізгі мазмұнын түсінгенін көрсетеді. 3-типологиялық топтың білім алушылары тану деңгейінде материалды меңгереді, өз білімдерін өзектілеуде мұғалімнің көмегіне мұқтаж болады. 4-типологиялық топтың білім алушылары жеке бағдарлама бойынша оқытылады, оның аясында олардың жетістіктері бағаланады.

30. Қорытынды бақылау тоқсан және жылдың соңында жүргізіледі. Педагог оқу жылының бойында бақылаған, білім алушылардың дамуының және жетістіктерінің динамикасын талдайды, оның нәтижесі білім алушылардың жетістіктер картасында тіркеледі.

31. Бағалау процесінің көмегімен педагогтың алатын ақпараты, біліктер мен дағдыларды меңгеру процесінде туындайтын қиындықтарға дер кезінде және дұрыс жауап қайтаруға мүмкіндік береді. Педагог білім алушыларға жеке-дара көмек берудің тәсілдері мен мазмұнын негіздемелі түрде анықтайды.

32. Оқу-тәрбие процесін ұйымдастыру үшін математика сабақтары соған сәйкес көрнекі және дидактикалық материалмен қамтамасыз етіледі.

33. Сыныптағы жиһаз әртүрлі жұмыс формаларын (жеке, жұптық және топтық) және жұмыс түрлерін жүргізу үшін орнынан оңай қозғайтындай болады. Кітап сөрелері, оқушылардың жұмыстарының көрмесіне арналған стендтер және көрнекі құралдарға арналған орындарды қарастырылады.

34. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған математика курсының негізі, натурал сандар, бөлшектер мен негізгі шамалардың арифметикасын құрайды. Оқу курсының центрлік құрылымы оқытылған материалға қайта оралу, олқылықтардың орнын толтыру, білім алушылардың білімдерін қайталау, тереңдету және жүйелеуді қарастырады.

Ескерту. 34-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

3-тарау. "Математика" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

35. "Математика" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 5-сыныпта – 5 сағат, оқу жылында 170 сағатты;
- 2) 6-сыныпта – 5 сағат, оқу жылында 170 сағатты;
- 3) 7-сыныпта – 5 сағат, оқу жылында 170 сағатты;
- 4) 8-сыныпта – 5 сағат, оқу жылында 170 сағатты;
- 5) 9-сыныпта – 5 сағат, оқу жылында 170 сағатты;
- 6) 10-сыныпта – 5 сағат, оқу жылында 170 сағатты құрайды;

36. Осы бағдарламада оқу материалын сыныптар және тоқсандар бойынша бөлу үлгі түрінде болып табылады. Мұғалім оқу материалын білім алушылардың меңгеру ерекшеліктерін ескере отырып бір сыныптан екінші сыныпқа (бір тоқсаннан екінші тоқсанға) ауыстыра алады.

37. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың даму және оқу материалдарын жеке түр мен көлемде меңгеру құқығын жүзеге асыра отыра мұғалім әр тақырып пен тараудың оқытылуына қажет сағаттар санын өздігінен анықтай алады. Оқу материалының келесі тақырыбына өту негіздемесі ретінде бірінші және екінші типологиялық топтардың бағдарламалық материалын меңгеруі алынады. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға әр сыныптың материалын толық көлемде меңгеру талабы қойылмайды.

Ескерту. 37-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

38. "Математика" оқу пәні бойынша мазмұны келесі бөлімдерді қамтиды:

- 1) 1-бөлім "Сандар және шамалар";
- 2) 2-бөлім "Көрнекі геометрия элементтері";
- 3) 3-бөлім "Математикалық модельдеу".

39. "Сандар мен шамалар" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) натурал сандар. Бөлшектер;
- 2) сандармен операциялар;
- 3) шамалар және олардың өлшем бірліктері.

40. "Көрнекі геометрия элементтері" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі;
- 2) геометриялық пішіндерді бейнелеу және құру.

41. "Математикалық модельдеу" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) есептер;
- 2) математика тілі.

42. 5-сыныпқа арналған "Математика" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) 100-ге дейін толық сандарды қайталау;

2) 1-1000-ға дейінгі сандардың нөмірленуі: құрылуы, жазылуы, оқылуы, жүздіктерді салыстыру. Жүздіктердің сандық қатарда реттілігі. Реттік және есептік сандар (тура, кері, берілген саннан, тең дәрежедегі сандық топтармен). Разряд туралы ұғым. Разрядтар: бірліктер, ондықтар, жүздіктер. Сандардың ондық құрамы. Сандық қатардағы сандардың реттілігі. Сандық қатардың негізгі қасиеттері. Біртаңбалы, екітаңбалы, үштаңбалы сандар. Жұп және тақ сандар. Сандарды ондық және жүздікке дейін дөңгелету. I-ден XII-ге дейінгі сандарды римдік нөмірлеу. Калькулятор құрылғысы және онымен жұмыс істеу ережелері. Үштаңбалы сандарды калькуляторда көрсету;

3) қосу және азайту: 100-ге дейінгі сандарды қосу және алуды қайталау. 100-ге дейінгі сандарды түрлену барысында ауызша қосу және азайту. 1000-ға дейінгі сандарды разрядтан өту арқылы ауызша алу (алу жоғары түрлерден басталып, мысалдар бір жолға жазылады). Жақшасы бар мысалдарда әрекеттер тәртібі. Сандарды салыстыру. 1000-ға дейінгі сандарды түрге ауыспау барысында жазбаша түрде қосу және азайту (мысалдарды тізбектеп жазу). Қосу және азайтуды тексеру. Қосу мен азайту амалдарының белгісіз құрамдарын табу;

4) көбейту мен бөлу: көбейту мен бөлудің кесте түріндегі мысалдарын қайталау. Сандарды еселеп салыстыру. Көбейту мен бөлуде бір мен нөлдің қасиеттері. 100-ге дейінгі кестеден тыс көбейту мен бөлу. 10 мен 100-ге көбейту. 10 мен 100-ге қалдықсыз және қалдықпен бөлу. Жүздіктерді бір сандарға көбейту және бөлу. Толыққанды үштаңбалы сандарды біртаңбалы санға разрядтан өтпей ауызша есептеу тәсілдерімен бөлу және көбейту. Көбейту мен бөлуді тексеру. Арифметикалық әрекеттерді орындауда калькуляторды қолдану;

5) мәтіндік арифметикалық амалдар: меңгерген түрлерді қосу мен азайтуға қарапайым мәтіндік амалдар, сандарды әртүрлі салыстыруға мәтіндік амалдар. Сандарды еселеп салыстыру, санның бөлігін табуға қарапайым мәтіндік амалдар. Көлемдерді салыстыруға арналған қарапайым мәтіндік арифметикалық амалдар: құны, саны, бағасы; жолы, уақыты мен арақашықтығы. 2-3 әрекетті орындауды талап ететін құрамдас мәтіндік арифметикалық амалдар. Амалды қысқаша түрде жазып алу. Жауабы бар не құрамдас қарапайым амалды шешуді жазып алу. Сандарға керек атауларды жазып алу және есепті шешу амалын жазу;

6) көлемдер мен оларды өлшеу бірліктері: құнның өлшемдері. Құн бірлігі: теңге және тиын. Белгілеулер: теңге – тг., тиын – тн. 1 тг. = 100 тн. арақатынасы. Монеталар мен купюралар: 100 тг., 200 тг., 500 тг., 1000 тг. Оларды майдалау мен ауыстыру. Ұзындық өлшемі. Ұзындық бірліктерін қайталау: миллиметр, сантиметр, дециметр, метр. 1 см = 10 мм, 1 дм = 10 см, 1 м = 10 дм, 1 м = 100 см. арақатынасы. Километр ұзындығының бірлігі. Км. белгісі. 1 км = 1000 м, 1 м = 1000 мм. арақатынасы. Салмақ өлшемі. Салмақ өлшемі бірліктерін қайталау: килограмм, центнер және олардың

арақатынасы. Салмақ бірліктері: грамм, тонна. гр., т. белгілері. $1 \text{ т} = 10 \text{ ц}$, $1 \text{ т} = 1000 \text{ кг}$, $1 \text{ кг} = 1000 \text{ г}$. арақатынасы. Гірлер, таразы, олардың қызметі. Таразыны қолдана отыра заттардың салмағын анықтау бойынша практикалық жұмыстар. Уақыт өлшемі. Уақыт өлшемін қайталау – сағат, минут, секунд, тәулік, апта, ай, жыл. Уақыт өлшемдерінің бірліктік арақатынасы. Бір жылдағы күндер саны. Толы жыл. Заттың құны, ұзындығы мен салмағын өлшеуде алған сандарды санау. Заттың құны, ұзындығы мен салмағын өлшеуде алған сандарды ауызша және жазбаша түрде азайту мен қосу;

7) көрнекі геометрия элементтері. Қайталау: нүкте, сызықтар, бұрыштар. Бұрыштар, тіктөртбұрыштар және квадратты сызбалы үшбұрыштың көмегімен құру. Шеңбер мен дөңгелек. Орталық пен радиус. Берілген радиус бойынша циркульдің көмегімен шеңбер сызу. Бұрыштардың түрлері бойынша үшбұрыштарды жіктеу: тік бұрышты, сүйір бұрышты және доғал бұрышты; жақтарының ұзындығы бойынша: тең жақты, тең бүйірлі және әр жақты. Циркуль және сызғыштың көмегімен берілген ұзындық бойынша үшбұрыштарды құру. Берілген ұзындықтар бойынша сынық сызықты құру. Тікбұрыш, квадрат, іргелес жақтар мен диагональдар. Куб пен дінгек. Төбелер, қырлар мен шекаралар. Геометриялық фигураларды белгілеу үшін латын әліпбиінің кейбір әріптерін қолдану. Кеңістікте геометриялық фигуралардың өзара орналасуы: өздігінен болған, өзара қабысады және бір зат екіншісіне тиесілі;

8) қарапайым бөлшектер: біртұтас, сұйық және сусымалы заттың не санның екіншілік, үшіншілік, төртіншілік және бесіншілік бөліктерінің пайда болуын қайталау. Қарапайым бөлшектердің пайда болуы, бөлшектің бөлгіші мен бөлінгіші, олардың мағынасы. Бірдей бөлгіші мен бөлінгіші бар бөлшекті салыстыру. Ірі және майда бөлшектер. Дұрыс не бұрыс бөлшектер, аралас сандар, оларды салыстыру;

9) 5-сыныптың математика курсы қайталау.

43. 6-сыныпқа арналған "Математика" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) 1000-ға дейінгі сандарды қайталау;

2) 1-10000-ға дейінгі сандардың нөмірленуі. 1, 10, 100, 1000 сандық бірліктер ретінде. 10 000 жаңа түрлік бірлік ретінде. 10 000 көлемінде сандардың құрылуы, жазылуы, оқылуы, салыстырылуы. Жұп және тақ сандар. Сандық қатардың табиғи түрі мен негізгі қасиеттері. Тең сандық топтармен санау. Сандарды ондық және жүздікке дейін дөңгелету. I-ден XX-ға дейінгі сандарды римдік нөмірлеу;

3) қосу және азайту. 10 000-ға дейінгі сандарды ауызша (жеңіл мысалдар) және жазбаша қосу және азайту. Қосу және алудың бірліктері мен нәтижелерін атау. Қосу мен азайту амалдарын тексеру. Сандарды әртүрлі салыстыру. Калькулятордың көмегімен қосу және азайту;

4) көбейту мен бөлу. Көбейту мен бөлудің кесте және кесте емес түріндегі мысалдарын қайталау. Сандарды 10, 100, 1 000-ға көбейту мен бөлу. Қалдықпен бөлу. 10, 100, 1 000-ға тең болатын сандарды еселеп салыстыру. 10, 100, 1 000-ға бөліну сипаттары. 10 000 көлемінде бірдей сан не дөңгелек ондықтарға жазбаша түрде көбейту

мен бөлу. 2, 3, 5-ке бөліну сипаттары. Көбейту мен бөлуді тексеру. Калькулятордың көмегімен көбейту мен бөлу;

5) мәтіндік арифметикалық амалдар. Меңгерілген түрлердің мәтіндік амалдарын шешу. Сандардың бір не бірнеше бөлігін табуға мәтіндік амалдар. Тік сызықты қарама-қарсы әрекетке мәтіндік арифметикалық амалдар;

6) көлемдер. Заттың құны, ұзындығы мен салмағын 1-2 бірлікпен өлшеуде алған сандарды түрлендіру. Өлшемдер арасындағы тәуелділік: жылдамдық, жол, уақыт; бағасы, саны мен құны. Құны, ұзындығы мен салмағын өлшеуде алған сандарды ауызша және жазбаша түрде алу мен қосу. Заттың құны, ұзындығы мен салмағын 1-2 бірлікпен өлшеуде алған сандарды ауызша және жазбаша түрде азайту мен қосу;

7) көрнекі геометрия элементтері. Кесінділер, оларды қосу мен азайту. Көлем. Кеңістіктегі орын: горизонталды, вертикалды және көлбеу. Деңгей мен тіктеуіш. Түзулердің кеңістіктегі өзара орналасуы: қабысады (перпендикуляр), қабыспайды (параллель). Параллель түзулер арасындағы арақашықтық және оны өлшеу. Сызғыш және сызба үшбұрыштың көмегімен перпендикуляр және параллель сызықтарды құру. Шеңбер, дөңгелек, шеңбер орталығы, радиус, диаметр, хорда мен доға. Берілген радиус бойынша циркульдің көмегімен шеңбер сызу. Радиус пен диаметрді белгілеу: R пен D . Сынық сызық. Сынық сызықтың ұзындығын өлшеу. Үшбұрыш, квадрат, тікбұрышты тұйық сынық сызықтың мысалдары ретінде шекаралары. Үшбұрыш, квадрат пен тікбұрыштың периметрі. Периметрді белгілеу: P . Квадрат, үшбұрыш пен тікбұрыштың периметрін санау формуласы: $P = 4a$; $P = 2a + 2b$; $P = a + b + c$. Симметрия мен симметрия өсі. Симметриялы фигуралар. Симметрия өсіне симметриялы орналасқан фигуралар;

8) қарапайым бөлшектер. 5-сыныптың математика материалын қайталау. Қарапайым бөлшектердің негізгі қасиеттері. Бөлшектің түрленуі: бұдан ірі бөліктерде болуы, дұрыс емес бөлшекті аралас санмен алмастыру. Санның бір не бірнеше бөлігінің болуы;

9) ондық бөлшектер. Құрылуы, бөлгіш. Бөлгіші жоқ ондық бөлшекті жазу. Ондық бөлшектердің нөмірлі кестедегі орны. Ондық бөлшектерді бұдан ірі, кіші не бірдей бөліктерде көрсету. Ондық бөлшектердің негізгі қасиеттері. Ондық бөлшектерді салыстыру. Ондық бөлшектер түрінде ($3\text{ м } 54\text{ см} = 3,54\text{ м}$) не толық сандар түрінде ($3,54\text{ м} = 3\text{ м } 54\text{ см}$) ұзындығы, құны мен салмағы белгіленген сандарды жазу. Бірдей бөліктер түріндегі ондық бөлшектерді қосу мен азайту;

10) 6-сыныптың математика курсы қайталау.

44. 7-сыныпқа арналған "Математика" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) 10 000-ға дейінгі сандарды қайталау;

2) 1-ден 100 000-ға дейінгі сандардың нөмірленуі. 1, 10, 100, 1000, 10000 сандық бірліктер ретінде. 100 000 жаңа разрядтық бірлік ретінде. 100 000 көлемінде сандардың құрылуы, жазылуы, оқылуы, салыстырылуы. Жұп және тақ сандар. Сандық қатардың

табиғи түрі мен негізгі қасиеттері. Тең сандық топтармен санау. Сандарды ондық, жүздік және мыңдыққа дейін дөңгеленту. I-ден XX-ға дейінгі сандарды римдік нөмірлеу;

3) қосу және азайту. 100 000-ға дейінгі сандарды ауызша және жазбаша қосу және азайту. Қосу мен азайту амалдарын тексеру. Сандарды әртүрлі салыстыру. Жақшалары бар мысалдардағы әрекеттер тәртібі. Теңестіру. Калькулятордың көмегімен қосу және алу;

4) көбейту мен бөлу. Көбейту мен бөлудің кесте және кесте емес түріндегі мысалдарын қайталау. Сандарды 2, 3, 5 және 10, 100, 1 000-ға бөлу сипаттары. 100 000 көлемінде ауызша және жазбаша түрде көбейту мен бөлу. Көбейту мен бөлуді тексеру. 10, 100, 1000-ға көбейту мен бөлу. Дөңгелек ондықтарға көбейту мен бөлу. Екі белгісі бар санға көбейту. Жақшасы бар және жақшасыз 1- және 2-сатылары бар әрекеттерді орындау тәртібі. Теңестіру. Калькулятордың көмегімен көбейту және бөлу;

5) мәтіндік арифметикалық амалдар. Меңгерген түрлерді қосу мен алу, көбейту мен бөлуге қарапайым мәтіндік амалдар. Мысалдарды салыстыру. Білім алушылардың мысалдарды құрастыруы. Көлемдерді салыстыруға арналған қарапайым мәтіндік арифметикалық амалдар: құны, саны, бағасы; жолы, уақыты мен арақашықтығы. Қарама-қарсы түзу бағыттағы қозғалыс, бір және қарама-қарсы бағыттағы қозғалысқа мәтіндік амалдар. Санның бір не бірнеше бөлігін не орташа арифметикалық белгісін табуға қарапайым мәтіндік амалдар. 2-4 әрекетті орындауды талап ететін құрамдас мәтіндік амалдар;

6) көлемдерді өлшеп, олармен әрекет жасағанда алған сандар. Заттың ұзындығы, құны, салмағы мен уақытын өлшегенде алатын сандарды жаңарту. Көлемдерді өлшегенде алған сандарды ауызша және жазбаша түрде қосу және алу. Көлемдерді бір мағыналы сан, ондықтарды өлшегенде алған сандарға ауызша және жазбаша түрде көбейту мен бөлу, екі мағыналы санға көбейту;

7) көрнекі геометрия элементтері. Сызықтар мен бұрыштарды қайталау. Бұрыштардың түрлері. Градус. Бұрыштарды градусқа өлшеу. Транспортирдің көмегімен бұрыштарды өлшеу және құру. Үшбұрыштар, олардың түрлері. Жанамалы бұрыштар, олардың сомасы. Үшбұрыш бұрыштарының сомасы. Берілген жақтардың ұзындығы және олардың арасындағы бұрыш және бір жағының ұзындығы және бұрыштардың градусты өлшемі бойынша үшбұрышты құрау. Шеңбер мен дөңгелек. Шеңбер орталығы, радиус, диаметр, хорда мен доға. Сектор мен сегмент. Нүкте, шеңбер, кескінді симметриялы белгілер және симметрия ортасы бойынша құру. Квадрат пен тікбұрыш. Квадрат пен тікбұрыштың периметрі. Ромб, параллелограмм. Ромб, параллелограммның периметрі;

8) қарапайым бөлшектер. 5 және 6-сыныптың математика материалын қайталау. Бөлшектің түрленуі: бұдан ірі бөліктерде болуы, дұрыс емес бөлшекті аралас санмен алмастыру. Қарапайым бөлшектердің негізгі қасиеттері. Бөлшекті бұдан ірі бөліктерде

көрсету (қысқарту). Бірдей бөлгіші бар қарапайым бөлшектерді қосу мен азайту. Бөлшекті бірден не толық саннан азайту. Аралас сандарды қосу мен азайту. Санның бір не бірнеше бөлігін табу;

9) ондық бөлшектер. 6-сыныптың материалын қайталау. Ондық бөлшектерді бір мағыналы санға көбейту және бөлу. Санның ондық бөлшегін табу;

10) 7-сыныптың математика курсы қайталау.

45. 8-сыныпқа арналған "Математика" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) 100 000-ға дейінгі сандарды қайталау; 1, 10, 100, 1000, 10000 сандық бірліктер ретінде;

2) 1-ден 1000 000-ға дейінгі сандардың нөмірленуі. 1 000 000-ға дейін жүздікпен санау. 1 000 000 жаңа түрлік бірлік ретінде. 1 000 000 көлемінде сандардың құрылуы, жазылуы, оқылуы, салыстырылуы. Жұп және тақ сандар. Сандық қатардың табиғи түрі мен негізгі қасиеттері. Сандарды ондық, жүздік, мыңдық және ондаған мыңдыққа дейін дөңгелету. I-ден XXXV-ке дейінгі сандарды римдік нөмірлеу;

3) қосу және азайту. 1 000 000-ға дейінгі сандарды ауызша және жазбаша қосу және азайту. Қосу мен азайту амалдарының белгісіз бірліктерін табу. Сандарды әртүрлі салыстыру. Жақшалары бар мысалдардағы әрекеттер тәртібі. Теңестіру. Калькулятордың көмегімен қосу және азайту;

4) көбейту мен бөлу: біртаңбалы сан, 10, 100, 1000-ға, дөңгелек ондықтар, дөңгелек жүздіктер, мыңдықтың бірліктеріне ауызша және жазбаша түрде көбейту мен бөлу. Екі белгісі бар санға көбейту. Көбейту мен бөлуді тексеру. Көбейту мен бөлудің белгісіз бірліктерін табу. Сандарды бірнеше ретте тексеру. Теңестіру. Жақшасы бар мысалдарда әрекеттер тәртібі. Калькулятордың көмегімен көбейту және бөлу;

5) мәтіндік арифметикалық амалдар. Меңгерген түрлерді қосу мен алу, көбейту мен бөлуге қарапайым мәтіндік амалдар. Әртүрлі қарапайым мәтіндік арифметикалық амалдарды салыстыру. Тіктөртбұрыш (квадрат) периметрі мен алаңын алуға арналған мәтіндік амалдар. Білім алушылардың мысалдарды құрастыруы. 2-4 әрекетті орындауды талап ететін құрамдас мәтіндік амалдар;

6) көлемдерді өлшеп, олармен әрекет жасағанда алған сандар. Заттың ұзындығы, құны мен салмағын өлшегенде алатын сандарды жаңарту. Көлемдерді өлшегенде алған сандарды ауызша және жазбаша түрде қосу және алу, көбейту мен бөлу. Уақыт өлшемі. Жыл, ай мен күнге дейінгі нақты күнтізбелік санды арифметикалық санмен алмастыру арқылы оқиғаның басталу және аяқталу уақытын табу. Конвертацияланатын валюта: доллар, евро. Доллар мен евроның Қазақстан валютасына қатысты курсы;

7) көрнекі геометрия элементтері. Өске және симметрия ортасына қатысты симметриялы кесінді, үшбұрыш, квадратты құру. Көпбұрыштар, олардың периметрі. Фигура алаңы. Алаң бірліктері: квадрат сантиметр, квадрат дециметр, квадрат метр, квадрат миллиметр. S, кв. см; см², кв.дм, дм², кв.м, м², кв.км, км², кв. мм, мм² белгілеулері. Квадрат пен тіктөртбұрыштың аландарын өлшеп, табу. $S = a \times a$; $S = a \times b$

формулаларын практикалық тұрғыдан шығару. Геометриялық денелер: цилиндр, конус, пирамида, шар. Куб, параллелепипед. Қыры, қабырғасы, төбесі бірліктері мен олардың қасиеттері. Жоғары және төменгі негізі, алдыңғы және артқы қырлары, оң және сол бүйірлі қырлары, қабырғалары. Куб пен параллелепипедті айналдыру, олардың модельдерін шығару. Куб пен параллелепипедтің бүйірлі және толық бетінің алаңын шығару;

8) қарапайым бөлшектер. 5-7 сыныптардың математика материалын қайталау. 3-4 арифметикалық амалдардан тұратын қарапайым бөлшектер бар амалдардың тәртібі;

9) ондық бөлшектер. 6-7 сыныптардың материалын қайталау. Ондық бөлшектерді бір мағыналы сан, 10, 100, 1000-ға және дөңгелек ондықтарға көбейту мен бөлу. 3-4 арифметикалық амалдардан тұратын ондық бөлшектер бар амалдардың тәртібі. Ондық бөлшек бойынша санды табу: 0,2, 0,5, 0,02, 0,25, 0,75, 0, 125. Ондық бөлшек түрінде жазылған әрі заттың ұзындығы, салмағы мен құнын өлшегенде алған сандарды қосу, азайту, көбейту мен бөлу;

10) 8-сыныптың математика курсы қайталау.

46. 9-сыныпқа арналған "Математика" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) 100 000-ға дейінгі сандарды қайталау;

2) 1-ден 1 000 000-ға дейінгі сандардың нөмірленуі. 1 000 000 көлемінде сандардың құрылуы, жазылуы, оқылуы, салыстырылуы. Жұп және тақ сандар. Сандық қатардың табиғи түрі мен негізгі қасиеттері. Тең сандық топтармен санау. Сандарды дөңгеленту. I-ден XXXV-ке дейінгі сандарды римдік нөмірлеу;

3) қосу және алу. Толық сандар мен ондық бөлшектерді қосу және азайту. Қосу мен азайту амалдарының белгісіз бірліктерін табу. Жақшалары бар мысалдардағы әрекеттер тәртібі. Сандарды әртүрлі салыстыру. Теңестіру. Калькулятордың көмегімен қосу және алу;

4) көбейту мен бөлу. Толық сандар және ондық бөлшектерді бір белгілі санға көбейту мен бөлу. Толық сандарды екі және үш белгісі бар санға көбейту (жеңіл мысалдар). Толық сандарды екі белгісі бар санға бөлу. Толық сандар мен ондық бөлшектерді 10, 100, 1 000-ға, дөңгелек ондықтар мен жүздіктерге көбейту мен бөлу. Калькулятордың көмегімен көбейту және бөлу;

5) мәтіндік арифметикалық амалдар. Қарапайым және құрамдас мәтіндік арифметикалық амалдар (2-4 әрекетті орындауды талап ететін). Тіктөртбұрыш пен квадраттың периметрі және алаңын алуға арналған мәтіндік амалдар. Сандардың пайызын табуды талап ететін қарапайым және құрамдас мәтіндік арифметикалық амалдар;

б) көлемдерді өлшеп, олармен әрекет жасағанда алған сандар.

5-8 сыныптар материалын қайталау. Заттың өлшемдерін өлшегенде алатын сандарды бір санды, дөңгелек ондық, екі санды санға көбейту мен бөлу.

Конвертацияланатын валюта: доллар, евро. Доллар мен евроның Қазақстан валютасына қатысты курсы;

7) көрнекі геометрия бірліктері. Сызықтар: түзу, қисық, сынық, бөлік, параллель және перпендикуляр түзулер. Бұрыштар, транспортирдің көмегімен бұрыштарды құрып, өлшеу. Көршілес бұрыштар, олардың сомасы, үшбұрыштың көршілес бұрыштары. Шеңбер мен дөңгелек. Ортасы, радиус, диаметр. Сектор, сегмент. Шеңбер ұзындығы. Шеңбер ұзындығын санау формуласы: $C = 2\pi R$. Көпбұрыштар. Көпбұрыштардың периметрі. Фигура алаңы. Алаңдар бірліктері: квадрат сантиметр, квадрат дециметр, квадрат метр, квадрат миллиметр. S, кв. см; см², кв. дм, дм², кв. м, м², кв. км, км², кв. мм, мм² белгілеулері. Квадрат пен тіктөртбұрыштың алаңдарын өлшеп, табу. Геометриялық денелер: цилиндр, конус, пирамида, шар. Куб, параллелепипед. Қыры, қабырғасы, төбесі бірліктері мен олардың қасиеттері. Жоғары және төменгі негізі, алдыңғы және артқы қырлары, оң және сол бүйірлі қырлары, қабырғалары. Куб пен параллелепипедті айналдыру, олардың модельдерін шығару. Куб пен параллелепипедтің бүйірлі және толық бетінің алаңын шығару. Геометриялық фигураның көлемі. V белгісі. Көлемді өлшеу бірліктері: куб. мм, мм³, куб. см, см³, куб. дм, дм³, куб. м, м³, куб. км, км³. 1 куб. дм = 1 000 куб. см., 1 куб. м = 1 000 куб. дм, 1 куб. м = 1 000 000 куб. см арақатынасы. Тікбұрышты параллелепипед (куб) көлемін өлшеп, шығару;

8) қарапайым бөлшектер. 5-8-сыныптардың математика материалын қайталау. Бөлшектерді бірдей бөлгішке алып келу. Түрлі бөлгіштері бар бөлшектерді салыстыру. Түрлі бөлгіштері бар бөлшектерді қосу және алу. Бөлшектер және аралас сандарды толық санға көбейту мен бөлу. Алдын ала қысқарту. Қарапайым бөлшектері бар құрамдас бөліктер мен әрекеттер нәтижелерін атау. Амалды кері әрекетпен тексеру. Белгісіз бөлікті табу. 3-4 арифметикалық амалдардан тұратын әрекеттердің тәртібі. Санның бір не бірнеше бөлігін табу;

9) ондық бөлшектер мен пайыздар. 6-8-сыныптардың материалын қайталау. Ондық бөлшектерді бір мағыналы сан, 10, 100, 1000-ға және дөңгелек ондықтарға көбейту мен бөлу. 3-4 арифметикалық амалдардан тұратын ондық бөлшектер бар амалдардың тәртібі. Қарапайым және ондық бөлшектермен біріккен жұмыс. Пайыз туралы түсінік. Жүздік бөліктің үш түрлі жазылуы (қарапайым бөлшек, ондық бөлшек және пайыз түрінде). 100 % - бүкіл сан мен бүкіл мөлшері. Санның пайыздарын (1%, 10%, 20%, 25%, 50%, 75%) табу және 100-ге бөлу және пайыздар санына көбейту;

10) 9-сыныптың математика курсы қайталау.

47. 10-сыныпқа арналған "Математика" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) 100 000-ға дейінгі сандарды қайталау. 1, 10, 100, 1000, 10 000 – сандық бірліктер ретінде;

2) 1-ден 1 000 000-ға дейінгі сандардың нөмірленуі. 1 000 000-ға дейін жүздіктермен санау. 1 000 000 көлемінде сандардың құрылуы, жазылуы, оқылуы, салыстырылуы.

Жұп және тақ сандар. Сандық қатардың табиғи түрі мен негізгі қасиеттері. Тең сандық топтармен санау. Сандарды дөңгеленту. I-ден XXXV-ке дейінгі сандарды римдік нөмірлеу;

3) қосу және алу. 100 000 көлемінде қосу мен алуды қайталау. 1 000 000 көлемінде ауызша және жазбаша қосу мен алу. Сандарды әртүрлі салыстыру. Жақшалары бар мысалдардағы әрекеттер тәртібі. Қосу мен алу амалдарын тексеру. Теңестіру. Калькуляторды қолдану;

4) көбейту мен бөлу. Кестелі және кестесіз көбейту мен бөлу. Бір белгілі сан, 10, 100, 1000-ға, дөңгелек ондықтар, дөңгелек жүздіктер, мыңдықтың бірліктеріне ауызша және жазбаша түрде көбейту мен бөлу. Жақшасы бар мысалдарда әрекеттер тәртібі. Екі белгісі бар санға көбейту мен бөлу. Көбейту мен бөлуді тексеру. Көбейту мен бөлудің белгісіз бірліктерін табу. Сандарды бірнеше ретте тексеру. Теңестіру. Калькулятордың көмегімен көбейту және бөлу;

5) мәтіндік арифметикалық амалдар. Қарапайым және құрамдас мәтіндік арифметикалық амалдар (2-4 әрекетті орындауды талап ететін). Тіктөртбұрыш пен квадраттың периметрі және алаңын алуға арналған мәтіндік амалдар. Сандардың бірнеше бөлігі, пайызы мен бөлігі бойынша санын табуды талап ететін қарапайым және құрамдас мәтіндік арифметикалық амалдар. Қарама-қарсы тура сызықты қозғалысқа мәтінді амалдар;

6) көлемдерді өлшеп, олармен әрекет жасағанда алған сандар. 5-9-сыныптар материалын қайталау. Заттың өлшемдерін өлшегенде алатын сандарды бір санды, дөңгелек ондық, екі санды санға көбейту мен бөлу. Көлемдерді өлшеу кезінде алған және ондық бөлшек ретінде жазылған сандарды қосу, алу, көбейту және бөлу. Конвертацияланатын валюта: АҚШ доллары, евро. Доллар мен евроның Қазақстан валютасына қатысты курсы;

7) көрнекі геометрия бірліктері. Сызықтар: түзу, қисық, сынық, бөлік, параллель және перпендикуляр түзулер. Бұрыштар, бұрыштардың градусын өлшеу. Транспортирдің көмегімен бұрыштарды құрып, өлшеу. Шеңбер мен дөңгелек. Ортасы, радиус, диаметр. Шеңбер алаңы. Шеңбер алаңын санау формуласы: $S=PR^2$. Көпбұрыштар. Көпбұрыштардың периметрі. Фигура алаңы. Алаңдар бірліктері: квадрат сантиметр, квадрат дециметр, квадрат метр, квадрат миллиметр. S, кв. см; см², кв. дм, дм², кв. м, м², кв. км, км², кв. мм, мм² белгілеулері. Квадрат пен тіктөртбұрыштың алаңдарын табу. Геометриялық фигуралар көлемі. V белгісі. Көлемді өлшеу бірліктері: куб. мм, мм³, куб. см, см³, куб. дм, дм³, куб. м, м³, куб. км, км³. Тікбұрышты параллелепипед (куб) көлемін өлшеп, шығару;

8) қарапайым бөлшектер. 5-9-сыныптардың материалын қайталау. Бөлшектер мен аралас сандарды толық санға көбейту мен бөлу. Алдын ала қысқарту. Қарапайым

бөлшектері бар құрамдас бөліктер мен әрекеттер нәтижелерін атау. Амалды кері әрекетпен тексеру. Белгісіз бөлікті табу. 3-4 арифметикалық амалдардан тұратын әрекеттердің тәртібі. Санды бөлігі бойынша табу;

9) ондық бөлшектер мен пайыздар. 6-9-сыныптардың материалын қайталау. 3-4 арифметикалық амалдардан тұратын әрекеттердің тәртібі. Қарапайым және ондық бөлшектермен біріккен жұмыс. Пайыз туралы түсінік. Жүздік бөліктің үш түрлі жазылуы (қарапайым бөлшек, ондық бөлшек және пайыз түрінде). 100 % - бүкіл сан мен бүкіл мөлшері. Санның пайыздарын (1%, 10%, 20%, 25%, 50%, 75%) табу және 100-ге бөлу және пайыздар санына көбейту. Санды пайыздары бойынша табу;

10) 10-сыныптың математика курсы қайталау.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

48. Бағдарламада оқу мақсаттарын қолданудың қолайлылығы және мониторинг жүргізу үшін кодтық белгі енгізілген. Кодтық белгіде бірінші белгі білім беру сатысын, екінші және үшінші белгі – бөлімнің және бөлімшенің реттік санын, төртінші белгі оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 5.1.1.4 кодында "5" – білім беру сатысы, "1.1" – бөлімше, "4" – оқу мақсатының реттік саны.

49. Оқыту мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

1) 1-бөлім "Сандар және шамалар":

1-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
		6.1.1.1 10 000-ға дейінгі сандарды алу, атау және жазу	7.1.1.1 100 000-ға дейінгі сандарды алу, атау және жазу	8.1.1.1 1 000 000-ға дейінгі сандарды алу, атау және жазу	9.1.1.1 1 000 000-ға дейінгі сандарды алу, атау және жазу	10.1.1.1 1 000 000-ға дейінгі сандарды алу, атау және жазу
	6.1.1.2 1000-ға дейін сандарды тура және кері ретте санау: берілген саннан берілгенге	7.1.1.2 100 000-ға дейін сандарды тура және кері ретте санау: берілген саннан берілгенге	8.1.1.2 100 000-ға дейін сандарды тура және кері ретте санау: берілген саннан берілгенге	9.1.1.2 1 000 000-ға дейін сандарды тура және кері ретте санау: берілген саннан берілгенге дейін, тең сандар және топтар бойынша	9.1.1.3 санның 1000 000-ға дейінгі сандардың	10.1.1.2 10.1.1.3 санның 1000 000-ға дейінгі сандардың

<p>5.1.1.1 ықшамдалған жүздіктерді алу, атау және кері ретте ықшамдалған жүздіктерді атау; 1000-ға дейін толық сандарды алу, атау және жазу</p> <p>5.1.1.2 1000-ға дейін сандарды тура және кері ретте есептік және реттік тәртіпте санау</p> <p>5.1.1.3 санның 1000-ға дейінгі сандардың натурал қатарындағы орнын анықтау</p> <p>5.1.1.4 XII-ге дейінгі рим нөмірленуін оқу, жазу және қолдану</p> <p>5.1.1.5 1000-ға дейін натурал қатардағы сандардың қасиетін түсіну және пайдалану</p>	<p>дейін, тең сандар және топтар бойынша</p> <p>6.1.1.3 санның 10 000-ға дейінгі сандардың натурал қатарындағы орнын анықтау</p> <p>6.1.1.4 XX-ға дейінгі рим нөмірленуін оқу, жазу және қолдану</p> <p>6.1.1.5 10 000-ға дейін натурал қатардағы сандардың қасиетін түсіну және пайдалану</p> <p>6.1.1.6 10 000-ға дейін сандарды оқу, жазу және салыстыру</p> <p>6.1.1.7 жұп/тақ сандарды айыру; біртаңбалы, екітаңбалы, үштаңбалы, төрттаңбалы сандарды ажырату; сандарды ондықтар мен жүздіктерге дейін дөңгеленту</p> <p>6.1.1.8 сандарды топтар мен разрядтар кестесіне жазу; санның разрядты</p>	<p>дейін, тең сандар және топтар бойынша</p> <p>7.1.1.3 санның 100 000-ға дейінгі сандардың натурал қатарындағы орнын анықтау</p> <p>7.1.1.4 XX-ға дейін сандардың римдік нөмірленуін оқу, жазу және пайдалану</p> <p>7.1.1.5 100 000-ға дейін натурал қатардағы сандардың қасиетін түсіну және пайдалану</p> <p>7.1.1.6 100 000-ға дейін сандарды оқу, жазу және салыстыру</p> <p>7.1.1.7 жұп/тақ сандарды айыру; біртаңбалы, екітаңбалы, үштаңбалы, төрттаңбалы және бестаңбалы сандарды ажырату; сандарды ондықтар, жүздіктер мен мыңдықтарға дейін дөңгеленту</p> <p>7.1.1.8 сандарды</p>	<p>8. 1.1.3 санның 1 000 000-ға дейінгі сандардың натурал қатарындағы орнын анықтау</p> <p>8. 1.1.4 XXV-ке дейін сандардың римдік нөмірленуін оқу, жазу және пайдалану</p> <p>8.1.1.5 1 000 000-ға дейін натурал қатардағы сандардың қасиетін түсіну және пайдалану</p> <p>8.1.1.6 1 000 000-ға дейін сандарды оқу, жазу және салыстыру</p> <p>8.1.1.7 жұп/тақ сандарды айыру; біртаңбалы, екітаңбалы, үштаңбалы, төрттаңбалы, бестаңбалы және алтытаңбалы сандарды ажырату; сандарды ондықтар, жүздіктер, мыңдықтар мен онмыңдықтарға дейін дөңгеленту</p> <p>8.1.1.8 сандарды топтар мен</p>	<p>сандардың натурал қатарындағы орнын анықтау</p> <p>9. 1.1.4 XXXV-ке дейін сандардың римдік нөмірленуін оқу, жазу және пайдалану</p> <p>9.1.1.5 1 000 000-ға дейін натурал қатардағы сандардың қасиетін түсіну және пайдалану</p> <p>9.1.1.6 1 000 000-ға дейін сандарды оқу, жазу және салыстыру</p> <p>9.1.1.7 жұп/тақ сандарды айыру; біртаңбалы, екітаңбалы, үштаңбалы, төрттаңбалы, бестаңбалы және алтытаңбалы сандарды ажырату; сандарды ондықтар, жүздіктер, мыңдықтар мен онмыңдықтарға дейін дөңгеленту</p> <p>9.1.1.8 сандарды топтар мен разрядтар кестесіне жазу; санның</p>	<p>натурал қатарындағы орнын анықтау</p> <p>10. 1.1.4 XXXV-ке дейін сандардың римдік нөмірленуін оқу, жазу және пайдалану</p> <p>10.1.1.5 1 000 000-ға дейін натурал қатардағы сандардың қасиетін түсіну және пайдалану</p> <p>10.1.1.6 1 000 000-ға дейін сандарды оқу, жазу және салыстыру</p> <p>10.1.1.7 жұп/тақ сандарды айыру; біртаңбалы, екітаңбалы, үштаңбалы, төрттаңбалы, бестаңбалы және алтытаңбалы сандарды ажырату; сандарды ондықтар, жүздіктер, мыңдықтар мен онмыңдықтарға дейін дөңгеленту</p> <p>10.1.1.8 сандарды топтар мен разрядтар кестесіне жазу; санның разрядты</p>
--	---	---	--	---	---

1.1 Натурал сандар.
Бөлшек тер

5.1.1.6 1000-ға дейін дейінгі сандарды оқу және жазу	және топтық құрамын анықтау	топтар мен разрядтар кестесіне жазу; санның разрядты және топтық құрамын анықтау	разрядтар кестесіне жазу; санның разрядты және топтық құрамын анықтау	разрядты және топтық құрамын анықтау	разрядты және топтық құрамын анықтау	және топтық құрамын анықтау
5.1.1.7 жұп/тақ сандарды айыру; біртаңбалы, екітаңбалы және үштаңбалы сандарды айыру; сандардың ондықтар мен жүздіктерге дейін дөңгеленту	6.1.1.9 сандарды разрядты сомаға салу, разрядтық құрамын анықтау; 10 000-ға дейін дейінгі разрядты қосынды сандар сомасына сандарды құрау	7.1.1.9 100 000-ға дейін дейінгі разрядты қосынды сандар сомасына сандарды құрау	8.1.1.9 1000 000-ға дейін дейінгі разрядты қосынды сандар сомасына сандарды құрау	9.1.1.9 1000 000-ға дейін дейінгі разрядты қосынды сандар сомасына сандарды құрау	10.1.1.9 1000 000-ға дейін дейінгі разрядты қосынды сандар сомасына сандарды құрау	10.1.1.9 1000 000-ға дейін дейінгі разрядты қосынды сандар сомасына сандарды құрау
5.1.1.8 сандарды разрядты торға жазу; санның разрядты құрамын анықтау	6.1.1.10 тұтас заттың екінші, үшінші, төртінші, бесінші, оныншы, жүзінші және мыңыншы үлестерін алу	7.1.1.10 тұтас заттың екінші, үшінші, төртінші, бесінші, оныншы, жүзінші және мыңыншы үлестерін алу	8.1.1.10 тұтас заттың екінші, үшінші, төртінші, бесінші, оныншы, жүзінші және мыңыншы үлестерін алу	9.1.1.10 тұтас заттың екінші, үшінші, төртінші, бесінші, оныншы, жүзінші және мыңыншы үлестерін алу	10.1.1.10 тұтас заттың екінші, үшінші, төртінші, бесінші, оныншы, жүзінші және мыңыншы үлестерін алу	10.1.1.10 тұтас заттың екінші, үшінші, төртінші, бесінші, оныншы, жүзінші және мыңыншы үлестерін алу
5.1.1.9 сандарды разрядты сомаға салу, разрядтық құрамын анықтау; 1000-ға дейін дейінгі разрядты қосынды сандар сомасына сандарды құрау	6.1.1.11 қарапайым бөлшектердің құрылуын көрсету	7.1.1.11 қарапайым және ондық бөлшектердің құрылуын көрсету	8.1.1.11 қарапайым және ондық бөлшектердің құрылуын көрсету	9.1.1.11 қарапайым және ондық бөлшектердің құрылуын көрсету	10.1.1.11 қарапайым және ондық бөлшектердің құрылуын көрсету	10.1.1.11 қарапайым және ондық бөлшектердің құрылуын көрсету
5.1.1.10 сұйық және сусымалы заттарды қоса, тұтас заттың екінші, үшінші, төртінші, бесінші, оныншы үлестерін алу	6.1.1.12 қарапайым бөлшектер мен аралас сандарды оқу, жазу; бөлшектердің алымы мен бөлімінің мағынасын түсіну	7.1.1.12 қарапайым бөлшектер мен аралас сандарды оқу, жазу; бөлшектердің алымы мен бөлімінің мағынасын түсіну	8.1.1.12 қарапайым бөлшектер мен аралас сандарды оқу, жазу; бөлшектердің алымы мен бөлімінің мағынасын түсіну	9.1.1.12 қарапайым бөлшектер мен аралас сандарды оқу, жазу; бөлшектердің алымы мен бөлімінің мағынасын түсіну	10.1.1.12 қарапайым бөлшектер мен аралас сандарды оқу, жазу; бөлшектердің алымы мен бөлімінің мағынасын түсіну	10.1.1.12 қарапайым бөлшектер мен аралас сандарды оқу, жазу; бөлшектердің алымы мен бөлімінің мағынасын түсіну
	6.1.1.13 бөлімі бірдей бөлшектерді салыстыру, алымы бірдей бөлшектерді салыстыру, аралас сандарды салыстыру	7.1.1.13 бөлімі бірдей бөлшектерді салыстыру, алымы бірдей бөлшектерді салыстыру, аралас сандарды салыстыру	8.1.1.13 бөлімі бірдей бөлшектерді салыстыру, алымы бірдей бөлшектерді салыстыру, аралас сандарды салыстыру	9.1.1.13 бөлімі бірдей бөлшектерді салыстыру, алымы бірдей бөлшектерді салыстыру, аралас сандарды салыстыру	10.1.1.13 бөлімі бірдей бөлшектерді салыстыру, алымы бірдей бөлшектерді салыстыру, аралас сандарды салыстыру	10.1.1.13 бөлімі бірдей бөлшектерді салыстыру, алымы бірдей бөлшектерді салыстыру, аралас сандарды салыстыру
				9.1.1.14 дұрыс және дұрыс емес	10.1.1.14 дұрыс және дұрыс емес	10.1.1.14 дұрыс және дұрыс емес

5.1.1.11 қарапайым бөлшектердің құрылуын көрсету; ірі және майда бөлшектерді ажырату	6.1.1.14 дұрыс және дұрыс е м е с бөлшектерді ажырату	7.1.1.14 дұрыс және дұрыс е м е с бөлшектерді алу	дұрыс және дұрыс емес бөлшектерді атау	бөлшектерді атау	бөлшектерді атау
5.1.1.12 қарапайым бөлшектер мен аралас сандарды оқу, жазу; бөлшектердің алымы мен бөлімінің мағынасын түсіну	6.1.1.15 бөлшектерді ірірек бөліктерде білдіру, дұрыс емес бөлшекті тұтас не аралас санмен алмастыру	7.1.1.15 бөлшектерді ірірек бөліктерде білдіру, дұрыс емес бөлшекті тұтас не аралас санмен алмастыру	8.1.1.15 бөлшектерді ірірек бөліктерде білдіру, дұрыс емес бөлшекті тұтас не аралас санмен алмастыру;	9.1.1.15 бөлшектерді ірірек бөліктерде білдіру, дұрыс емес бөлшекті тұтас не аралас санмен алмастыру; аралас санды дұрыс емес бөлшекпен алмастыру;	10.1.1.15 бөлшектерді ірірек бөліктерде білдіру, дұрыс емес бөлшекті тұтас не аралас санмен алмастыру; аралас санды дұрыс емес бөлшекпен алмастыру;
5.1.1.13 бөлімі бірдей бөлшектерді салыстыру, алымы бірдей бөлшектерді салыстыру	6.1.1.16 қарапайым және ондық бөлшек түрінде бөлімі 10, 100, 1000 болатын бөлшектерді алып, жазу; ондық бөлшектерді оқып, салыстыру, ондық бөлшектер мен толық сандарды салыстыру	7.1.1.16 қарапайым және ондық бөлшек түрінде бөлімі 10, 100, 1000 болатын бөлшектерді алып, жазу; ондық бөлшектерді оқып, салыстыру;	8.1.1.16 қарапайым және ондық бөлшек түрінде бөлімі 10, 100, 1000 болатын бөлшектерді алып, жазу; ондық бөлшектерді оқып, салыстыру; ондық бөлшектер мен толық сандарды салыстыру	9.1.1.16 қарапайым және ондық бөлшек түрінде бөлімі 10, 100, 1000 болатын бөлшектерді алып, жазу; ондық бөлшектерді оқып, салыстыру; ондық бөлшектер мен толық сандарды салыстыру	10.1.1.16 қарапайым және ондық бөлшек түрінде бөлімі 10, 100, 1000 болатын бөлшектерді алып, жазу; ондық бөлшектерді оқып, салыстыру; ондық бөлшектер мен толық сандарды салыстыру
5.1.1.14 дұрыс және дұрыс е м е с бөлшектер, аралас сандарды ажырату	6.1.1.17 нөмірлік кестеге ондық бөлшектерді жазу	7.1.1.17 нөмірлік кестеге ондық бөлшектерді жазу	8.1.1.17 нөмірлік кестеге ондық бөлшектерді жазу	9.1.1.17 нөмірлік кестеге ондық бөлшектерді жазу	10.1.1.17 нөмірлік кестеге ондық бөлшектерді жазу
	6.1.1.18 бұдан ірі және майда, не бірдей бөліктерде бөлшектерді білдіру	7.1.1.18 бұдан ірі және майда, не бірдей бөліктерде бөлшектерді білдіру	8.1.1.18 бұдан ірі және майда, не бірдей бөліктерде бөлшектерді білдіру	9.1.1.18 бұдан ірі және майда, не бірдей бөліктерде бөлшектерді білдіру	10.1.1.18 бұдан ірі және майда, не бірдей бөліктерде бөлшектерді білдіру
	6.1.1.19 ондық бөлшек түрінде алынған заттың ұзындығы, салмағы мен құнын есептеу	7.1.1.19 ондық бөлшек түрінде алынған заттың ұзындығы, салмағы мен құнын есептеу	8.1.1.19 ондық бөлшек түрінде алынған заттың	9.1.1.19 ондық бөлшек түрінде алынған	10.1.1.19 ондық бөлшек түрінде алынған

		кезінде қол жеткізген сандарды жазып алу, кері операцияны орындау	кезінде қол жеткізген сандарды жазып алу, кері операцияны орындау	ұзындығы, салмағы мен құнын есептеу кезінде қол жеткізген сандарды жазып алу, кері операцияны орындау	заттың ұзындығы, салмағы мен құнын есептеу кезінде қол жеткізген сандарды жазып алу, кері операцияны орындау	заттың ұзындығы, салмағы мен құнын есептеу кезінде қол жеткізген сандарды жазып алу, кері операцияны орындау
				8.1.2.1 қосу мен алудың нәтижелерінің құрамын атау 8.1.2.2 қосу мен азайтуды 1000 000-ға дейін қосу мен алудың ауызша (разряд арқылы ауысусыз) және жазбаша (разряд арқылы ауысумен) амалдарын қолдану 8.1.2.3 1000 000-ға дейін жақшаның ішіндегі мысалдар мен әрекет ету ретін ұстану 8.1.2.4 1000 000-ға дейін сандарды	9.1.2.1 қосу мен алудың нәтижелерінің құрамын атау 9.1.2.2 қосу мен азайтуды 1000 000-ға дейін қосу мен алудың ауызша (разряд арқылы ауысусыз) және жазбаша (разряд арқылы ауысумен) амалдарын қолдану 9.1.2.3 1000 000-ға дейін жақшаның ішіндегі мысалдар мен әрекет ету ретін ұстану 9.1.2.4 1 000000-ға дейін сандарды айырымдық салыстыруды орындау 9.1.2.5 қосу мен алудың белгісіз қосылғыш	10.1.2.1 қосу мен алудың нәтижелерінің құрамын атау 10.1.2.2 қосу мен азайтуды 1000 000-ға дейін қосу мен алудың ауызша (разряд арқылы ауысусыз) және жазбаша (разряд арқылы ауысумен) амалдарын қолдану 10.1.2.3 1000 000-ға дейін жақшаның ішіндегі мысалдар мен әрекет ету ретін ұстану 10.1.2.4 1 000000-ға дейін сандарды айырымдық салыстыруды орындау 10.1.2.5 қосу мен алудың белгісіз қосылғыш

		7.1.2.2 қосу мен азайтуды 100 000-ға дейін қосу мен алудың ауызша (разряд арқылы ауысусыз) және жазбаша (разряд арқылы ауысумен) амалдарын қолдану	7.1.2.3 100 000-ға дейін жақшаның ішіндегі мысалдармен әрекет ету ретін ұстану	7.1.2.4 100 000-ға дейін сандарды айырымдық салыстыруды орындау	7.1.2.5 қосу мен алудың белгісіз қосылғыш тарын табу; 1000 000-ға дейін сандарды қосу мен алуға мысалдарды шешу; қосуды алумен және кері ретпен тексеру	7.1.2.6 қосу мен алу, көбейту мен бөлуде калькуля торды қолдану	7.1.2.7 8.1.2.7 көбейту мен бөлудің кестелік түрлерін білуді қолдану	7.1.2.8 8.1.2.8 сандарды бірнеше рет салыстыруды орындау	7.1.2.9 бір таңбалы сан, 1000 000-ға дейінгі ондықтарға көбейту мен бөлудің ауызша және жазбаша есептеу тәсілдерін қолдану; 100 000-ға дейін дөңгелек ондықтарға, бір таңбалы санға жазбаша көбейту мен бөлуді орындау
	6.1.2.1 қосу мен алудың нәтижелерінің құрамын атау	6.1.2.2 қосу мен азайтуды 10 000-ға дейін қосу мен алудың ауызша (разряд арқылы ауысусыз) және жазбаша (разряд арқылы ауысумен) амалдарын қолдану	6.1.2.3 10 000-ға дейін жақшаның ішіндегі мысалдар мен әрекет ету ретін ұстану	6.1.2.4 10 000-ға дейін сандарды әртүрлі салыстыруды орындау	6.1.2.5 қосу мен алудың белгісіз қосылғыш тарын табу; қосуды алумен және кері ретпен тексеру	6.1.2.6 қосу мен алу, көбейту мен бөлудің калькуля торды қолдану	6.1.2.7 10.1.2.7 көбейту мен бөлудің кестелік түрлерін білуді қолдану	6.1.2.8 10.1.2.8 сандарды бірнеше рет салыстыруды орындау	6.1.2.9 бір таңбалы сан, 1000 000-ға дейінгі ондықтарға көбейту мен бөлудің ауызша және жазбаша есептеу тәсілдерін қолдану; 100 000-ға дейін дөңгелек ондықтарға, бір таңбалы санға жазбаша көбейту мен бөлуді орындау
5.1.2.1	100-ге дейін қосу мен алудың ауызша және жазбаша амалдарын ондықтан кейін ауысумен қолдану	5.1.2.2 1000-ға дейін қосу мен алудың ауызша (разряд арқылы ауысусыз) және жазбаша (разряд арқылы ауысумен) амалдарын қолдану	5.1.2.3 1000-ға дейін жақшаның						

<p>1.2 Сандар мен әрекет ету</p>	<p>ішіндегі мысалдармен әрекет ету ретін ұстану 5.1.2.4 сандарды жан-жақты салыстыруды орындау 5.1.2.5 қосу мен азайтудың белгісіз бірліктерін табу; қосу мен алуды тексеруді орындау 5.1.2.6 қосу мен алу, көбейту мен бөлуде калькуляторды қолдану 5.1.2.7 көбейту және бөлудің кестелі мысалдарын қолдану; кестеден тыс көбейту мен бөлуді орындау: 30x3, 60:3; 12x3, 36:3 5.1.2.8 сандарды бірнеше рет салыстыруды орындау 5.1.2.9 100-ға дейінгі дөңгеленген ондықтар, жүздіктер, толық екітаңбалы және үштаңбалы сандарды біртаңбалы</p>	<p>бөлуде калькуля торды қолдану 6.1.2.7 көбейту мен бөлудің кестелік түрлерін білуді қолдану 6.1.2.8 жекелеген дері 10, 100, 1000 болғанда сандарды бірнеше рет салыстыруды орындау 6.1.2.9 бір таңбалы сан, 10 000-ға дейінгі ондықтарға көбейту мен бөлудің ауызша және жазбаша есептеу тәсілдерін қолдану; 100 000-ға дейін дөңгелек ондықтарға, бір таңбалы санға есептеу тәсілдерін қолдану; 10-ға, 100-ге және 1000-ға көбейту мен бөлуді, сонымен бірге қалдықпен бөлуді орындау 6.1.2.10 сандардың 10-ға,100-ге, 1000-ға бөлу сипаттарын білу; 2-ге, 3-ке және 5-ке бөлу сипаттарын білу 6.1.2.11 көбейту және азайтуды</p>	<p>көбейту мен бөлудің кестелік түрлерін білуді қолдану 7.1.2.8 сандарды бірнеше рет салыстыруды орындау 7.1.2.9 бір таңбалы сан, 100 000-ға дейінгі ондықтарға көбейту мен бөлудің ауызша және жазбаша есептеу тәсілдерін қолдану; 100 000-ға дейін дөңгелек ондықтарға, бір таңбалы санға жазбаша көбейту мен бөлуді орындау 7.1.2.10 100 00-ға дейін екі таңбалы санға көбейтуді орындау; сандардың 10-ға,100-ге, 1000-ға бөлу сипаттарын білу 7.1.2.11 көбейту және азайтуды тексеруді орындау 7.1.2.12 көбейту және азайтудың белгісіз</p>	<p>бір таңбалы санға жазбаша көбейту мен бөлуді орындау 8.1.2.10 сандардың 10-ға,100-ге, 1000-ға бөлу сипаттарын білу; 2-ге, 3-ке және 5-ке бөлу сипаттарын білу 8.1.2.11 көбейту және азайтуды тексеруді орындау 8.1.2.12 көбейту және азайтудың белгісіз құралдарын табу; мысалдарды шешу 8.1.2.13 1000 000-ға дейін жақшасы бар және жақшасы жоқ 1 және 2 сатыдағы мысалдарда әрекеттер тәртібін ұстану 8.1.2.14 1000 000-ға дейін көбейту мен бөлуде бірлік пен нөлдің қасиетін түсіну 8.1.2.15 бірдей алымы бар</p>	<p>есептеу тәсілдерін қолдану; 100 000-ға дейін дөңгелек ондықтарға, бір таңбалы санға жазбаша көбейту мен бөлуді орындау 9.1.2.10 сандардың 10-ға,100-ге, 1000-ға бөлу сипаттарын білу; 2-ге, 3-ке және 5-ке бөлу сипаттарын білу 9.1.2.11 көбейту және азайтуды тексеруді орындау 9.1.2.12 көбейту және азайтудың белгісіз құралдарын табу; мысалдарды шешу 9.1.2.13 1000 000-ға дейін жақшасы бар және жақшасы жоқ 1 және 2 сатыдағы мысалдарда әрекеттер тәртібін ұстану 9.1.2.14 1000 000-ға дейін көбейту мен бөлуде</p>	<p>сандардың 10-ға,100-ге, 1000-ға бөлу сипаттарын білу; 2-ге, 3-ке және 5-ке бөлу сипаттарын білу 10.1.2.11 көбейту және азайтуды тексеруді орындау 10.1.2.12 көбейту және азайтудың белгісіз құралдарын табу; мысалдарды шешу 10.1.2.13 1000 000-ға дейін жақшасы бар және жақшасы жоқ 1 және 2 сатыдағы мысалдарда әрекеттер тәртібін ұстану 10.1.2.14 1000 000-ға дейін көбейту мен бөлуде бірлік пен нөлдің қасиетін түсіну 10.1.2.15 бірдей алымы бар бөлшектерді көбейту мен бөлуді орындау; аралас сандарды қосу мен алу;</p>
----------------------------------	--	--	---	--	--	---

			<p>санға көбейту мен бөлуді орындау 7.1.2.19 саннан ондық бөлшекті табу 7.1.2.22 ондық бөлшектерді қосу мен азайтуды орындау;</p>	<p>бөліктерін табу 8.1.1.20 ондық бөлшектерді қосу мен алуды орындау 8.1.2.21 бір таңбалы сан, 10-ға, 100-ге, 1 000-ға, ондықтарға көбейту мен бөлуді орындау 8.1.2.22 саннан ондық бөлшектерді табу; санды оның ондық бөлшегі бойынша табу 8.1.2.23 заттың ұзындығы мен салмағын өлшегенде алған ондық бөлшектер түрінде берілген сандарды қосу мен алу, көбейту мен бөлуді орындау</p>	<p>мысалдардың әрекеттену тәртібін анықтау 9.1.2.20 арифметикалық әрекеттердің нәтижелерін тексеруді кері әрекетпен орындау; қарапайым бөлшектер мен арифметикалық амалдардың белгісіз бөліктерін табу 9.1.2.21 саннан ондық бөлшекті табу; санды ондық бөлшегі бойынша табу 9.1.2.22 саннан 1%, 10%, 20%, 25% 50% 75% табу; санды пайыздары бойынша табу 9.1.2.23 саннан ондық бөлшекті табу; санды ондық бөлшегі бойынша табу 9.1.2.24 саннан 1%, 10%, 20%, 25% 50% 75% табу; санды пайыздары бойынша табу</p>	<p>мен арифметикалық амалдардың белгісіз бөліктерін табу 10.1.2.21 саннан ондық бөлшекті табу; санды ондық бөлшегі бойынша табу 10.1.2.22 саннан 1%, 10%, 20%, 25% 50% 75% табу; санды пайыздары бойынша табу 10.1.2.23 саннан ондық бөлшекті табу; санды ондық бөлшегі бойынша табу 10.1.2.24 жақшасы бар ондық бөлшектер мен әрекеттер тәртібін анықтау 10.1.2.25 саннан 1%, 10%, 20%, 25% 50% 75% табу; санды пайыздары бойынша табу 10.1.2.26 қарапайым және ондық бөлшектермен әрекеттер жасау</p>
					<p>9.1.3.1 шамаларды өлшеуде және заттарды есептеуде алынған сандарды айыру</p>	<p>10.1.3.1 шамаларды өлшеуде және заттарды есептеуде алынған сандарды айыру</p>

1.3 Шамалар және олардың өлшем бірліктері	5.1.3.1 шамаларды айыру: кұны, ұзындығы, салмағы, уақыты, оларды өлшеудің құралдарын таңдау	6.1.3.1 шамаларды айыру: кұны, ұзындығы, салмағы, уақыты, оларды өлшеудің құралдарын таңдау	7.1.3.1 шамаларды өлшеуде және заттарды есептеуде алынған сандарды айыру	8.1.3.1 шамаларды өлшеуде және заттарды есептеуде алынған сандарды айыру	9.1.3.2 бір атаулы шамалардың мәнін салыстыру	10.1.3.2 бір атаулы шамалардың мәнін салыстыру	
	5.1.3.2 бір атаулы шамалардың мәнін салыстыру	6.1.3.2 бір атаулы шамалардың мәнін салыстыру	7.1.3.2 бір атаулы шамалардың мәнін салыстыру	8.1.3.2 бір атаулы шамалардың мәнін салыстыру	9.1.3.3 шамалардың арақатынасын орнату:	10.1.3.3 шамалардың арақатынасын орнату:	
	5.1.3.3 шамалардың арақатынасын орнату:	6.1.3.3 шамалардың арақатынасын орнату:	7.1.3.3 шамалардың арақатынасын орнату:	8.1.3.3 шамалардың арақатынасын орнату:	1 тн.= 100 тн. 1 см = 10 мм, 1 дм = 10 см, 1 м = 10 дм, 1м = 100 см 1 жыл = 12 ай, 1апта.= 7 тәу, 1 ай = 28, 29, 30, 31 тәу, 1 тәу.= 24 сағ, 1 сағ =60 мин, жарты сағат – 30 мин, 1 мин =60 с. 1 ц = 100 кг 1 жыл = 365 ; толық жыл = 366 күн;	1 тн.= 100 тн. 1 см = 10 мм, 1 дм = 10 см, 1 м = 10 дм, 1м = 100 см 1 жыл = 12 ай, 1апта.= 7 тәу, 1 ай = 28, 29, 30, 31 тәу, 1 тәу.= 24 сағ, 1 сағ =60 мин, жарты сағат – 30 мин, 1 мин =60 с. 1 ц = 100 кг 1 жыл = 365 ; толық жыл = 366 күн;	1 тн.= 100 тн. 1 см = 10 мм, 1 дм = 10 см, 1 м = 10 дм, 1м = 100 см 1 жыл = 12 ай, 1апта.= 7 тәу, 1 ай = 28, 29, 30, 31 тәу, 1 тәу.= 24 сағ, 1 сағ =60 мин, жарты сағат – 30 мин, 1 мин =60 с. 1 ц = 100 кг 1 жыл = 365 ; толық жыл = 366 күн;
	1 тн.= 100 тн. 1 см = 10 мм, 1 дм = 10 см, 1 м = 10 дм, 1м = 100 см 1 жыл = 12 ай, 1апта.= 7 тәу, 1 ай = 28, 29, 30, 31 тәу, 1 тәу.= 24 сағ, 1 сағ =60 мин, жарты сағат – 30 мин, 1 мин =60 с. 1 ц = 100 кг	1 тн.= 100 тн. 1 см = 10 мм, 1 дм = 10 см, 1 м = 10 дм, 1м = 100 см 1 жыл = 12 ай, 1апта.= 7 тәу, 1 ай = 28, 29, 30, 31 тәу, 1 тәу.= 24 сағ, 1 сағ =60 мин, жарты сағат – 30 мин, 1 мин =60 с. 1 ц = 100 кг 1 жыл = 365 ; толық жыл = 366 күн;	1 тн.= 100 тн. 1 см = 10 мм, 1 дм = 10 см, 1 м = 10 дм, 1м = 100 см 1 жыл = 12 ай, 1апта.= 7 тәу, 1 ай = 28, 29, 30, 31 тәу, 1 тәу.= 24 сағ, 1 сағ =60 мин, жарты сағат – 30 мин, 1 мин =60 с. 1 ц = 100 кг 1 жыл = 365 ; толық жыл = 366 күн;	1 тн.= 100 тн. 1 см = 10 мм, 1 дм = 10 см, 1 м = 10 дм, 1м = 100 см 1 жыл = 12 ай, 1апта.= 7 тәу, 1 ай = 28, 29, 30, 31 тәу, 1 тәу.= 24 сағ, 1 сағ =60 мин, жарты сағат – 30 мин, 1 мин =60 с. 1 ц = 100 кг 1 жыл = 365 ; толық жыл = 366 күн;	1 тн.= 100 тн. 1 ц = 100 кг 1 жыл = 365 ; толық жыл = 366 күн; 1 т = 10 ц 1 ц = 100 кг 1 кг = 1000 г 1 т = 1000 кг 9.1.3.4 ақшаларды тану: 200 тг., 500 тг., 1 000 тг., 2 000 тг., 5 000 тг., 10 000 тг	1 тн.= 100 тн. 1 ц = 100 кг 1 жыл = 365 ; толық жыл = 366 күн; 1 т = 10 ц 1 ц = 100 кг 1 кг = 1000 г 1 т = 1000 кг 9.1.3.4 ақшаларды тану: 200 тг., 500 тг., 1 000 тг., 2 000 тг., 5 000 тг., 10 000 тг	
	5.1.3.4 тиындарды тану: 50 тг, 100 тг	1 т = 10 ц 1 ц = 100 кг 1 кг = 1000 г	1 т = 10 ц 1 ц = 100 кг 1 кг = 1000 г	1 т = 10 ц 1 ц = 100 кг 1 кг = 1000 г	200 тг, 500 тг, 1000 тг, 2000 тг, 5000 тг, 10000 және 20 000 тг	200 тг, 500 тг, 1000 тг, 2000 тг, 5000 тг, 10000 және 20 000 тг	
	5.1.3.5 50 тг, 100 тг тиындарды айырбастау	6.1.3.4 ақшаны тану: 200 тг., 500 тг., 1 000 тг.	7.1.3.4 ақшаларды тану: 200 тг., 500 тг., 1 000 тг., 2 000 тг, 10 000 тг	8.1.3.4 ақшаларды тану: 200 тг., 500 тг., 1 000 тг.	9.1.3.5 200 тг, 500 тг, 1000 тг, 2000 тг, 5000 тг, 10000 және 20 000 тг	10.1.3.5 200 тг, 500 тг, 1000 тг, 2000 тг, 5000 тг, 10000 және 20 000 тг	
	5.1.3.6 сатып алу үші н есептесуге	6.1.3.5 200 тг, 500 тг, 1000 тг тиындарды айырбастау	7.1.3.5 200 тг, 500 тг, 1000 тг, 2000 тг, 5000 тг, 10 000 тг тиындарды	8.1.3.5 200 тг., 500 тг., 1 000 тг., 2 000 тг, 5 000 тг.	9.1.3.6 200 тг, 500 тг, 1000 тг, 2000 тг, 5000 тг, 10000 және 20 000 тг	10.1.3.6 200 тг, 500 тг, 1000 тг, 2000 тг, 5000 тг, 10000 және 20 000 тг	

<p>тиындарды пайдалану 5.1.3.7 көлемдерді өлшеген кезде алған сандарды жаңартуды орындау 5.1.3.8 1 минут дәлдікпен сағат бойынша уақытты анықтау; күні бойынша апта күнін анықтау үшін табель-күнтізбені пайдалану 5.1.3.9 күн, ұзындық, салмақ, уақыттың бір, екі бірліктерін өлшеуде алынған сандарды жазбаша және ауызша қосу мен азайтуды орындау</p>	<p>және ауыстыруды орындау 6.1.3.6 сатып алу үшін есептесуге 200тг, 500 тг, 1000 тг ақшаларын пайдалану 6.1.3.7 көлемдерді өлшеген кезде алған сандарды жаңартуды орындау 6.1.3.8 күн, ұзындық, салмақ, уақыттың бір, екі бірліктерін өлшеуде алынған сандарды қайта құруды орындау (санның аса ұсақ шамадағы көрінісі, санның аса ірі шамадағы көрінісі)</p>	<p>айырбастау және ауыстыруды орындау 7.1.3.6 сатып алу үшін есептесуге ақшаларды пайдалану 7.1.3.7 көлемдерді өлшеген кезде алған сандарды жаңартуды орындау 7.1.3.8 күн, ұзындық, салмақ, уақыттың бір, екі бірліктерін өлшеуде алынған сандарды қайта құруды орындау (санның аса ұсақ шамадағы көрінісі, санның аса ірі шамадағы көрінісі) күн, ұзындық, салмақ, уақытты өлшеуде алынған сандарды жазбаша қосу мен азайтуды орындау</p>	<p>тг, 10 000 тг 20 000 тг 8.1.3.5 200 тг, 500 тг, 1000 тг, 2000 тг, 5000 тг, 10 000 тг, 20 000 тг тиындарды айырбастау және ауыстыруды орындау 8.1.3.6 сатып алу үшін есептесуге ақшаларды пайдалану 8.1.3.7 көлемдерді өлшеген кезде алған сандарды жаңартуды орындау; 8.1.3.8 сандарды өлшеуде алынған сандарды жазбаша және ауызша қосу мен азайтуды орындау</p>	<p>сатып алу үшін есептесуге ақшаларды пайдалану 9.1.3.7 көлемдерді өлшеген кезде алған сандарды жаңартуды орындау; 9.1.3.8 мемлекеттердің валютасын айыра білу: доллар, еуро; валютаны айырбастау курсына бағдарлану күн, ұзындық, салмақ, уақыттың бір, екі бірліктерін өлшеуде алынған сандарды қайта құруды орындау (санның аса ұсақ шамадағы көрінісі, санның аса ірі шамадағы көрінісі) күн, ұзындық, салмақ, уақытты өлшеуде алынған сандарды жазбаша және ауызша қосу мен азайтуды орындау</p>	<p>сатып алу үшін есептесуге ақшаларды пайдалану 10.1.3.7 көлемдерді өлшеген кезде алған сандарды жаңартуды орындау; 10.1.3.8 мемлекеттердің валютасын айыра білу: доллар, еуро; валютаны айырбастау курсына бағдарлану күн, ұзындық, салмақ, уақыттың бір, екі бірліктерін өлшеуде алынған сандарды қайта құруды орындау (санның аса ұсақ шамадағы көрінісі, санның аса ірі шамадағы көрінісі) күн, ұзындық, салмақ, уақытты өлшеуде алынған сандарды жазбаша және ауызша қосу мен азайтуды орындау</p>
---	---	--	--	--	--

2) "Көрнекі геометрия элементтері" тарауы:

2-кесте

Оқыту мақсаттары					
------------------	--	--	--	--	--

Бөлімше	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	5.2.1.1 түзу, кесінді, сынық, бұрыш, шеңбер, дөңгелек (ортасы, радиус), доғаны сызбада тану және атау 5.2.1.2 бұрыштың түрлері мен элементтерін тану және атау: ұшы, қабырғалары 5.2.1.3 фигураларды	6.2.1.1 кесінділердің ұзындығын қосу мен алуды орындау 6.2.1.2 шеңбер мен дөңгелек, орталығы, радиусы, диаметрі, доға мен хорданы айыру және атау 6.2.1.3 кеңістікте кесінділер мен тура сызықтардың орналасуын анықтап, атау: горизонталды, вертикалды және көлбеу 6.2.1.4 заттардың горизонталды және вертикалды деңгейі мен тіктеуішті қолдану 6.2.1.5 сызбада сынық сызықты тану және атау; үшбұрыш, квадрат пен тікбұрыштың шекарасын сынық тұйық сызық ретінде түсіну 6.2.1.6 үшбұрыш,	7.2.1.1 бұрыштардың түрлерін айыру; тік бұрыш, доғал бұрыш, сүйір бұрыш, толық бұрыштың өлшемдерін атау 7.2.1.2 бұрыштың шамасын өлшеу амалы (градус) және оны өлшеуге арналған құралды (ауданды белгілеу үшін жазбаның пайдалану: S, кв. см; см ² , кв. м; м ² , кв. км; км ² , кв. мм; мм ² ; квадрат пен тікбұрыштың ауданын формуласын шығарудың	8.2.1.1 сызбадағы сызықтар, бұрыштар және көпбұрыштарды тану және атау 8.2.1.2 ауданның бірліктерін атау: квадратты сантиметр, квадратты дециметр, квадратты метр, квадратты миллиметр; ауданды белгілеу үшін жазбаның түрлерін пайдалану: S, кв. см; см ² , кв. м; м ² , кв. км; км ² , кв. мм; мм ² ; квадрат пен тікбұрыштың ауданын формуласын шығарудың	9.2.1.1 сызбада сызықтар, бұрыштар, көпбұрыштарды тану және атау; параллельді және перпендикулярлы түзулерді ажыратып, атау 9.2.1.2 бұрыштардың түрлерін атау: тура, доғал, үшкір; бұрыштың шамасын өлшеу амалы (градус) және оны өлшеуге арналған құралды (транспортир) таңдау; жанама бұрыштардың және үшбұрыштары сомасын атау 9.2.1.3 шеңбер мен дөңгелекті айыру және атау; орта, радиус, диаметр, хорда, доғаны тану мен атау; дөңгелектің бөліктерін айырып, атау: сектор мен сегмент 9.2.1.4 $C = 2PR$ формуласының көмегімен шеңбердің ұзындығын анықтау 10.2.1.5 көпбұрыштардың периметрін санау 10.2.1.6	10.2.1.1 сызбада сызықтар, бұрыштар, көпбұрыштарды тану және атау; параллельді және перпендикулярлы түзулерді ажыратып, атау 10.2.1.2 бұрыштардың түрлерін атау: тура, доғал, үшкір 9.2.1.3 шеңбер мен дөңгелекті атау; орта, радиус, диаметр, хорда, доғаны тану мен атау; дөңгелектің бөліктерін айырып, атау: сектор мен сегмент 9.2.1.4 $C = 2PR$ формуласының көмегімен шеңбердің ұзындығын анықтау 10.2.1.5 көпбұрыштардың периметрін санау 10.2.1.6

<p>2 . 1 Геометриялы қ пішіндер және олардың жіктелуі</p>	<p>ажыратып, атау: квадрат, тікбұрыш, жанама жақтар, диагональдар 5.2.1.4 жақтарының түрлері мен бұрыштары бойынша үшбұрыштард ы жіктеу 5.2.1.5 геометриялық денелерді тану: куб, шаршы, олардың элементтері: төбесі, ұшы, жақтары 5.2.1.6 сызба м е н жазықтықта орналасқан геометриялық фигураларды тану: өзара қиылысады, сыртта орналасқан, жатады; сызбада пішіндердің қиылысу нүктесін табу</p>	<p>квадрат, тікбұрыш т ы ң периметріне анықтама б е р у ; периметр д і ң формуласын шығара білу: $P=a+b+c$; $P = 4a$; $P = 2a+2b$ 6.2.1.7 симметрияны ң өсі мен ортасын тауып, атау; симметриялы фигуралар және өске не симметрия ортасына қатысты симметриялы орналасқан фигуралар, 6.2.1.8 бейнеленіп отырған объектінің өлшеміне қатысты өлшемінің қатысы ретінде бейненің масштабын түсіну (1:2, 1: 5, 1:10, 1:100) 6.2.1.9 түзу сызықтар д ы ң жазықтық та өзара орналасуын анықтау: ө з а р а қиылысады (онымен қоса перпендикуля</p>	<p>7.2.1.4 квадрат, тікбұрыш, р о м б , параллелогра ммалардың периметріне анықтама б е р у ; периметрдің формуласын колдану 7.2.1.5 бұрыштардың түрлерін айырып, атау: тура, доғал, сүйір, толық 7.2.1.6 бұрыштың (градус) шамасын өлшеу амалы және оны өлшеуге арналған құралды (транспортир) таңдау 7.2.1.7 шеңбер мен дөңгелекті айыру және атау; орта, радиус, диаметр, хорда, доғаны тану мен атау 7.2.1.8 төртбұрыш тарды тану және айыру: квадрат, тік төртбұрыш, р о м б , параллелогра мм</p>	<p>практикалық шешімі 8.2.1.3 квадрат пен тікбұрыштың ауданын өлшеп, санау; квадрат пен тікбұрыштың ауданын палетканың көмегімен өлшеп, санау; 8.2.1.4 геометрия лық денелерді танып, атау: цилиндр, конус, пирамида, шар, куб, параллелепип ед 8.2.1.5 куб п е н ипараллелепи педтің элементтерін көрсетіп, атау : төбесі, қабырғалары мен қырлары (алдыңғы, артқы, оң, сол , жоғарғы, төменгі негіздері) 8.2.1.6 куб п е н параллелепип едті тану және ашу 8.2.1.7 куб п е н параллелепип едтің ауданы мен қырлары және толық жазықтығын санау</p>	<p>н ы ң көмегімен шеңбердің ұзындығын анықтау 9.2.1.5 периметрді с а н а у формуласынк олдану: $P = 4a$; $P = 2a+2b$ 9.2.1.6 аудан бірліктерін айырып, атау: квадратты сантиметр, квадратты дециметр, квадратты м е т р , квадратты миллиметр 9.2.1.7 геометриялық денелерді танып, атау: цилиндр, конус, пирамида, шар, куб, параллелепип ед; геометрия л ы қ денелердің бірліктерін танып, атау: қырлары, мен қабырғалары, төбелері мен олардың қасиеттері 9.2.1.8 квадрат, тік төртбұрыш, куб пен параллелепип едтің ауданы мен толық және қырлы кеңістігін санау</p>	<p>квадрат пен тікбұрыш тың ауданын санау 10.2.1.7 куб пен тікбұрышты параллелепип едтің ауданын санау</p>
---	---	---	---	--	---	--

		р), қиыспайды (оның ішінде параллель) 6.2.1.10 перпендикуляр және параллель сызықтарды белгілеу белгілерін танып, қолдану			9.2.1.9 көлем бірліктерін ажыратып, санау: куб. мм, мм ³ , куб. см, см ³ , куб. дм, дм ³ , куб м, м ³ , куб. км, км ³ 9.2.1.10 куб пен тікбұрышты параллелепипедтің көлемін өлшеп, санау	
2 . 2 Геометриялық фигураларды бейнелеу және құру	5.2.2.1 берілген ұзындықтың кесіндісін құруды орындау; кесінді ұзындығын өлшеу 5.2.2.2 кесінділердің берілген ұзындықтары бойынша сынық сызықты құруды орындау 5.2.2.3 сызбалы үшбұрыштың көмегімен әртүрлі бұрыштарды құруды орындау 5.2.2.4 берілген жақтардың ұзындығы бойынша сызбалы үшбұрыштың көмегімен квадрат пен тікбұрышты құруды орындау 5.2.2.5	6.2.2.1 параллель түзулер арасындағы арақашықты өлшеу 6.2.2.2 сызғыш пен сызбалы үшбұрыштың көмегі арқылы, перпендикулярлы, параллельді түзулерді құруды орындау 6.2.2.3 берілген радиус пен диаметр бойынша циркульдің көмегімен шеңберді	7.2.2.1 транспортирдің көмегімен бұрыштарды өлшеу және құру 7.2.2.2 циркульдің көмегімен берілген радиус, диаметр бойынша шеңбердің құруды орындау 7.2.2.3 симметрия ортасы және өске қатысты симметриялық мәліметтерді кесінді, шеңбер және нүктені құруды орындау 7.2.2.4 циркульдің көмегімен берілген диаметр, радиус бойынша шеңбердің	8.2.2.1 симметрия ортасы және өске қатысты симметриялық мәліметтерді кесінді, үшбұрыш, квадрат, шеңберді, нүктені құруды орындау 8.2.2.2 куб және параллелепипед модельдерін дайындау	9.2.2.1 берілген ұзындықтағы кесіндіні құруды орындау 9.2.2.2 сызғыш пен сызбалы үшбұрыштың көмегі арқылы, перпендикулярлы, параллельді түзулерді құруды орындау 9.2.2.3 транспортирдің көмегімен бұрышты құру мен өлшеуді орындау 9.2.2.4 куб және параллелепипед модельдерін дайындау	10.2.2.1 берілген ұзындықтағы кесіндіні құруды орындау 10.2.2.2 сызғыш пен сызбалы үшбұрыштың көмегі арқылы, перпендикулярлы, параллельді түзулерді құруды орындау 10.2.2.3 транспортирдің көмегімен бұрышты құру мен өлшеуді орындау 10.2.2.4 куб және параллелепипед модельдерін дайындау

циркульдің көмегімен берілген диаметр, радиус бойынша шеңбердің құруды орындау 5.2.2.6	циркуль және сызғыштың көмегімен бүйірлердің берілген ұзындығымен үшбұрыштарды құруды орындау	құруды орындау 6.2.2.4 ұзындықты сынық сызықпен өлшеу	құруды орындау 7.2.2.5 бүйірлердің берілген ұзындығы және бұрыштың градустың шамасы бойынша үшбұрышты құруды орындау	9.2.2.5 берілген радиус пен диаметр бойынша циркульдің көмегімен шеңберді құруды орындау	10.2.2.5 берілген радиус пен диаметр бойынша циркульдің көмегімен шеңберді құруды орындау
--	---	---	--	--	---

3) "Математикалық модельдеу":

3-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
5.3.1.1 қосынды мен қалдықты табуға, санның бірнеше бірлікке арттыруға және азайтуға, белгісіз қосылғыштарды азайтқыштар, азайғыштарды табуға арналған жай мәтіндік есептерді шешу; сандарды әртүрлі қырынан салыстыру 5.3.1.2 көбейтіндіні табу, теңдей бөліктерге	6.3.1.1 оқыған түрлердің қарапайым мәтіндік есептерін шешу 6.3.1.2 санның бір немесе бірнеше бөлігін табуға мәтіндік есептерді шешу; шамалардың арақатынасын арналған	7.3.1.1 оқыған түрлердің қарапайым мәтіндік есептерін шешу 7.3.1.2 санды бірнеше бірлікке арттыруға (азайту) және санды бірнеше рет арттыруға (азайту) арналған есептерді салыстыру; сандарды әртүрлі және бірнеше есе салыстыруға есептерді салыстыруды орындау 7.3.1.3 қарама-қарсы түзу сызықты, бір бағытта не	8.3.1.1 оқыған түрлердің қарапайым мәтіндік есептерін шешу 8.3.1.2 көбейтіндіні табуға, теңдей бөліктерге бөлуге, мазмұны бойынша (бөлуге, санды бірнеше есе арттыруға және азайтуға, сандарды бірнеше рет салыстыруға арналған жай мәтіндік есептерді шешу 8.3.1.3 санды бірнеше бірлікке арттыруға (азайту) және	9.3.1.1 оқыған түрлердің қарапайым мәтіндік есептерін шешу 9.3.1.2 санның пайызын табуға арналған қарапайым және құрамдас мәтіндік арифметикалық есептерді шешу 9.3.1.3 қарама-қарсы түзу сызықты қозғалысқа арналған	10.3.1.1 оқыған түрлердің қарапайым мәтіндік есептерін шешу 10.3.1.2 санның пайызын табуға арналған қарапайым және құрамдас мәтіндік арифметикалық есептерді шешу; тікбұрыш (квадрат) ауданын табу 10.3.1.3	

3.1
Есептер

бөлу, мазмұны бойынша бөлу, санды бірнеше есе арттыру және азайтуға арналған жай мәтіндік есептерді шешу; сандарды әртүрлі қырынан салыстыру; өлшемдерді салыстыру: бағасы, саны, құны; жолы, арақашықтығы; санның бөлігін табу 5.3.1.3 2 әрекетті орындауды талап ететін құрамдас мәтіндік арифметикалық амалды шешу 5.3.1.4 шартты белгілерді қолданумен бірге есептің мазмұнын қысқаша жазуды орындау 5.3.1.5 жауабы бар қарапайым есеп, түсініктемесі не әр әрекетке қоятын сұрағы бар есепті шешуді жазып алуды орындау 5.3.1.6 есепті шешуді жазып алуда	есептер: жылдамдығы, жолы, уақыты, бағасы, саны, құны; карама-қарсы біркелкі тура әрекеттер 6.3.1.3 2-3 әрекеттің орындалуын талап ететін, құрамдас мәтіндік, арифметикалық есептерді шешу 6.3.1.4 шартты белгілерді қолданып, есептің мазмұнын қысқаша жазба түрінде орындау 6.3.1.5 жауабы бар жай есепті шешудің жазбасын, құрамдас есепті – түсініктемесі мен немесе толық жауабымен және әрбір әрекетке берілген сұрақпен орындау 6.3.1.6 есептің шешуінің жазбасында сандардың атауын жазу	карама-қарсы бағыттағы қозғалысқа арналған қарапайым мәтіндік есептерді шешу 7.3.1.4 санның бір және бірнеше үлестері, орташа арифметикалық норманы табуға арналған жай мәтіндік есептерді шешу 7.3.1.5 2-3 әрекеттің орындалуын талап ететін, құрамдас мәтіндік, арифметикалық есептерді шешу 7.3.1.6 шартты белгілерді қолданып, есептің мазмұнын қысқаша жазба түрінде орындау 7.3.1.7 жауабы бар жай есепті шешудің жазбасын, құрамдас есепті – түсініктемесі мен немесе толық жауабымен және әрбір әрекетке берілген сұрақпен орындау	санды бірнеше рет арттыруға (азайту) арналған есептерді салыстыру 8.3.1.4 сандарды айырымдық және еселеп салыстыруға арналған есептерді салыстыру 8.3.1.5 шамалардың арақатынасын а арналған жай мәтіндік арифметикалық есептерді шешу: бағасы, саны, құны, жолы, уақыты, арақашықтығы 8.3.1.6 карама-қарсы тұзу сызықты қозғалысқа, бір бағыттағы және карама-қарсы бағыттағы қозғалысқа арналған жай мәтіндік есептерді шешу 8.3.1.7 санның бір және бірнеше үлестерін, орташа арифметикалық норманы табуға арналған жай мәтіндік есептерді шешу	мәтіндік есептерді шешу 9.3.1.4 санның бөлшек пен пайызды табуға арналған жай және құрамдас мәтіндік арифметикалық есептерді шешу 9.3.1.5 2-4 әрекеттің орындалуын талап ететін, құрамдас мәтіндік, арифметикалық есептерді шешу 9.3.1.6 шартты белгілерді қолданып, есептің мазмұнын қысқаша жазба түрінде орындау 9.3.1.7 жауабы бар жай есепті шешудің жазбасын, құрамдас есепті – түсініктемесі мен немесе толық жауабымен және әрбір әрекетке берілген сұрақпен 9.3.1.8 есептің шешуінің жазбасында сандардың атауын жазу	карама-қарсы тұзу сызықты қозғалысқа арналған мәтіндік есептерді шешу 10.3.1.4 карама-қарсы тұзу сызықты қозғалысқа арналған мәтіндік есептерді шешу 10.3.1.5 2-4 әрекеттің орындалуын талап ететін, құрамдас мәтіндік, арифметикалық есептерді шешу 10.3.1.6 шартты белгілерді қолданып, есептің мазмұнын қысқаша жазба түрінде орындау 10.3.1.7 жауабы бар жай есепті шешудің жазбасын, құрамдас есепті – түсініктемесі мен немесе толық жауабымен және әрбір әрекетке берілген сұрақпен 10.3.1.8 есептің шешуінің
--	--	--	--	--	--

	атауларды белгілеу		7.3.1.8 есептің шешуінің жазбасында сандардың атауын жазу	8.3.1.8 есептің шешуінің жазбасында сандардың атауын жазу		жазбасында сандардың атауын жазу
3 . 2 Математика тілі	5.3.2.1 келесі белгілерді пайдалану: "+", "-", "x", ":", "=" 5.3.2.2 сызбада геометриялық фигураларды белгілеу үшін латын алфавитінің кейбір әріптерін пайдалану; радиус пен диаметрді латын алфавитінің әріптерімен белгілеу: R, D ; периметрді белгілеу: P	6.3.2.1 келесі белгілерді пайдалану: "+", "-", "x", ":", "=" 6.3.2.2 сызбада геометриялық фигураларды белгілеу үшін латын алфавитінің кейбір әріптерін пайдалану; радиус пен диаметрді латын алфавитінің әріптерімен белгілеу: R, D ; периметрді белгілеу: P	7.3.2.1 келесі белгілерді пайдалану: "+", "-", "x", ":", "=" 7.3.2.2 бұрыштың градусық өлшемін белгілеу үшін "o" белгісін қолдану	8.3.2.1 келесі белгілерді пайдалану: "+", "-", "x", ":", "=" 8.3.2.2 геометриялық пішіннің ауданын белгілеу: S	9.3.2.1 келесі белгілерді пайдалану: "+", "-", "x", ":", "=" 9.3.2 геометриялық дененің көлемін белгілеуді пайдалану: V; пайызды белгілеу үшін % белгісін қолдану	10.3.2.1 келесі белгілерді пайдалану: "+", "-", "x", ":", "=" 10.3.2.2 геометриялық дененің көлемін белгілеуді пайдалану: V; пайызды белгілеу үшін % белгісін қолдану

50. Осы Бағдарлама зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптардағы "Математика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

Ескерту. 50-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

51. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптардағы "Математика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Ескерту. Қосымшаның жоғарғы оң жақ бұрышы жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптардағы " Математика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1) 5-сынып:

1-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
	1.1 Натурал сандар. Бөлшектер	<p>5.1.1.1 дөңгелек жүздіктерді алу, атау және жазу; дөңгелек жүздіктерді тура және кері ретте атау; 1000-ға дейінгі толық сандарды алу, атау және жазу</p> <p>5.1.1.2 берілген саннан берілген санға дейін, 1000-ға дейінгі толық сандардың тең сандық топтарымен тура және кері ретте реттік және есептік санауды жүргізу</p> <p>5.1.1.3 1000-ға дейінгі сандардың табиғи қатарында санның орнын орнын анықтау</p> <p>5.1.1.5 1000-ға дейінгі сандардың табиғи қатарының қасиеттерін түсініп, қолдану</p> <p>5.1.1.6 1000-ға дейінгі сандарды оқу, жазу және салыстыру</p> <p>5.1.1.7 жұп және тақ сандарды ажырату; бір, екі, үш белгілі сандарды ажырату</p> <p>5.1.1.8 сандарды разрядты кестеге жазу; санның разрядты кестесінің құрамын анықтау</p> <p>5.1.1.9 сандарды разрядты қосындылар сомасына салу, сандарды 1000-ға дейінгі разрядты қосындылар сомасы бойынша құру</p>
		<p>5.1.2.2 10 000-ға дейінгі сандарды қосу және алуда ауызша (разряд арқылы көшусіз) санау әдістерін қолдану</p> <p>5.1.2.3 1000-ға дейінгі сандарды қосу мен алуда әрекеттер тәртібін ұстану</p>
1. Сандар мен өлшемдер		

	1.2 Сандармен әрекет ету	<p>5.1.2.7 көбейту мен бөлудің кестелік мысалдарын қолдану</p> <p>5.1.2.4 сандарды әртүрлі салыстыруды орындау</p> <p>5.1.2.13 Жақшасы бар және жоқ мысалдарда 1- және 2-сатылардағы әрекеттер тәртібін ұстану</p>
	1.3 Шамалар және олардың өлшем бірліктері	<p>5.1.3.1 мм, см, дм, м, км, г, кг, ц, т және сәйкес келетін құралдарды қолдана отыра шамаларды өлшеуді жасау; шаламдарды атаумен сандарды жазу арқылы өлшеу нәтижелері</p> <p>5.1.3.2 атаулары бір мағыналарды салыстыру</p> <p>5.1.3.3 шамалар бірліктерінің арақатынасын орнату: $1 \text{ см} = 10 \text{ мм}$, $1 \text{ дм} = 10 \text{ см}$, $1 \text{ м} = 10 \text{ дм}$, $1 \text{ м} = 100 \text{ см}$ $1 \text{ м} = 1000 \text{ мм}$ $1 \text{ км} = 1000 \text{ м}$ $1 \text{ т} = 10 \text{ ц}$ $1 \text{ ц} = 100 \text{ кг}$ $1 \text{ кг} = 1000 \text{ г}$ $1 \text{ т} = 1000 \text{ кг}$</p> <p>5.1.3.7 шамаларды өлшеген кездегі сандарды түрлендіруді орындау</p> <p>5.1.3.9 құн, ұзындық пен салмақтың бір не екі бірліктерін өлшеуде алған сандарды ауызша түрде қосу мен алуды орындау</p>
3. Математикалық модельдеу	3.1 Есептер	<p>5.3.1.1 қосынды мен қалдықты табуға, санның бірнеше бірлікке арттыруға және азайтуға, белгісіз қосылғыштарды азайтқыштар, азайғыштарды табуға арналған жай мәтіндік есептерді шешу</p> <p>5.3.1.5 2 әрекетті орындауды талап ететін құрамдас мәтіндік арифметикалық амалды шешу</p> <p>5.3.1.6 шартты белгілерді қолданумен бірге есептің мазмұнын қысқаша жазуды орындау</p> <p>5.3.1.7 жауабы бар қарапайым есеп, түсініктемесі не әр әрекетке</p>

		қоятын сұрағы бар есепті шешуді жазып алуды орындау
		5.3.1.8 есепті шешуді жазып алуда атауларды белгілеу
2. Көрнекі геометрия элементтері	2.1 Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі	5.2.1.2 бұрыштың түрлері мен элементтерін тану және атау: ұшы, қабырғалары
		5.2.1.1 шеңбер мен дөңгелекті (ортасы, радиус) сызбада тану және атау
	2.2 Геометриялық фигураларды бейнелеу және құру	5.2.2.4 берілген жақтардың ұзындығы бойынша сызбалы үшбұрыштың көмегімен квадрат пен тікбұрышты құруды орындау
		5.2.2.5 циркульдің көмегімен берілген радиус бойынша шеңбердің құруды орындау
2-тоқсан		
1. Сандар және шамалар	1.1 Натурал сандар. Бөлшектер	5.1.1.10 сұйық және сусымалы заттарды қоса, тұтас заттың екінші, үшінші, төртінші, бесінші, оныншы үлестерін алу
		5.1.1.11 қарапайым бөлшектердің құрылуын көрсету; ірі және майда бөлшектерді ажырату
		5.1.1.12 қарапайым бөлшектер мен аралас сандарды оқу, жазу; бөлшектердің алымы мен бөлімінің мағынасын түсіну
		5.1.1.13 бөлімі бірдей бөлшектерді салыстыру, алымы бірдей бөлшектерді салыстыру
		5.1.1.14 дұрыс және дұрыс емес бөлшектер, аралас сандарды ажырату
		5.1.2.4 сандардың әртүрлі салыстыруын орындау
		5.1.2.8 сандардың еселік салыстыруын орындау
		5.1.1.7 сандарды ондыққа дейін дөңгеленту
	1.2 Сандармен әрекет ету	5.1.2.2 1000-ға дейін қосу мен алудың жазбаша (разряд арқылы ауысумен) амалдарын қолдану
	1.3 Шамалар және олардың өлшем бірліктері	5.1.3.1 ай, жыл бірліктерін қолдана отыра көлемдерід өлшеуді орындау
5.1.3.3 шамалардың арақатынасын орнату:		

		1 жыл = 12 ай, 1 апта = 7 тәу, 1 жыл = 365; толық жыл = 366 жыл; 1 ай = 28, 29, 30, 31 тәу,
3. Математикалық модельдеу	3.1 Есептер	5.3.1.1 сандарды әртүрлі салыстыруына қарапайым мәтіндік есептер шешу
		5.3.1.2 сандардың еселік салыстыруы және санның бөлігін табуға қарапайым мәтіндік есептерді шешу
		5.3.1.3 2 әрекетті орындауды талап ететін құрамдас мәтіндік арифметикалық амалды шешу
		5.3.1.4 шартты белгілерді қолданумен бірге есептің мазмұнын қысқаша жазуды орындау
		5.3.1.5 жауабы бар қарапайым есеп, түсініктемесі не әр әрекетке қоятын сұрағы бар есепті шешуді жазып алуды орындау
		5.3.1.6 септі шешуді жазып алуда атауларды белгілеу
2. Көрнекі геометрия элементтері	2.1 Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі	5.2.1.4 жақтарының түрлері мен бұрыштары бойынша үшбұрыштарды жіктеу
	2.2 Геометриялық фигураларды бейнелеу және құру	5.2.2.6 циркуль және сызғыштың көмегімен бүйірлердің берілген ұзындығымен үшбұрыштарды құруды орындау
3-тоқсан		
1. Сандар және шамалар	1.2 Сандармен әрекет ету	5.1.2.7 көбейту және бөлудің кестелі мысалдарын қолдану; кестеден тыс көбейту мен бөлуді орындау: 30×3 , $60 : 3$; 12×3 , $36 : 3$
		5.1.2.10 1 мен 0-ден көбейту және азайту; 10, 100 сандарымен көбейту және азайтуды орындау
		5.1.1.4 XII-ге дейінгі рим нөмірленуін оқу, жазу және қолдану
		5.1.2.9 1000-ға дейінгі дөңгеленген ондықтар, жүздіктер, толық екітаңбалы және үштанбалы сандарды біртанбалы санға көбейту мен бөлуді (разряд арқылы көшусіз) орындау
		5.1.2.11 көбейту және азайтуды тексеруді орындау

	1.3 Шамалар және олардың өлшем бірліктері	5.1.3.7 көлемдерді өлшеген кезде алған сандарды жаңартуды орындау 5.1.3.9 құн, ұзындық, салмақ, уақыттың бір, екі бірліктерін өлшеуде алынған сандарды жазбаша және ауызша қосу мен азайтуды орындау
3. Математикалық модельдеу	3.1 Есептер	5.3.1.2 бағасы, саны, құнының арақатынасына қарапайым мәтіндік есептерді шешу
		5.3.1.5 2 әрекетті орындауды талап ететін құрамдас мәтіндік арифметикалық амалды шешу
		5.3.1.6 шартты белгілерді қолданумен бірге есептің мазмұнын қысқаша жазуды орындау
		5.3.1.7 жауабы бар қарапайым есеп, түсініктемесі не әр әрекетке қоятын сұрағы бар есепті шешуді жазып алуды орындау
		5.3.1.8 септі шешуді жазып алуда атауларды белгілеу
	3.2. Математика тілі	5.3.2.2 сыздаба геометриялық фигураларды белгілеу үшін латын алфавитінің келесі әріптерін пайдалану: "+", "-", "x", ":", "="
	3.2. Математика тілі	5.3.2.1 келесі белгілерді пайдалану: "+", "-", "x", ":", "="
2. Көрнекі геометрия элементтері	2.1 Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі	5.2.1.3 5.2.1.3 фигураларды ажыратып, атау: квадрат, тікбұрыш, жанама жақтар, диагональдар
		5.2.1.5 геометриялық денелерді тану: куб, шаршы, олардың элементтері: төбесі, ұшы, жақтары
	2.2 Геометриялық фигураларды бейнелеу және құру	5.2.2.1 берілген ұзындықтың кесіндісін құруды орындау; кесінді ұзындығын өлшеу
		5.2.2.2 кесінділердің берілген ұзындықтары бойынша сынық сызықты құруды орындау
4-тоқсан		
		5.1.2.1 100-ге дейін қосу мен алудың ауызша және жазбаша амалдарын ондықтан кейін ауысумен қолдану

1. Сандар және шамалар	1.2 Сандармен әрекет ету	5.1.2.5 қосу мен азайтудың белгісіз бірліктерін табу; қосу мен алуды тексеруді орындау 5.1.2.13 жақшасы бар және жақшасы жоқ 1 және 2 сатыдағы мысалдарда әрекеттер тәртібін ұстану 5.1.2.6 қосу мен алу, көбейту мен бөлуде калькуляторды қолдану
	1.3 Шамалар және олардың өлшем бірліктері	5.1.3.8 1 минут дәлдікпен сағат бойынша уақытты анықтау; күні бойынша апта күнін анықтау үшін табель-күнтізбені пайдалану 5.1.3.4 тиындарды тану: 50 тг, 100 тг; купюраларды тану: 200 тг., 500 тг., 1 000 тг.; 5.1.3.5 50 тг, 100 тг тиындарды айырбастау және ауыстыруды орындау; 200 тг, 500 тг, 1000 тг айырбастау және ауыстыруды орындау 5.1.3.6 сатып алу үшін есептесуге тиындарды пайдалану 5.1.3.7 көлемдерді өлшеген кезде алған сандарды жаңартуды орындау 5.1.3.9 құн, ұзындық, салмақ, уақыттың бір, екі бірліктерін өлшеуде алынған сандарды жазбаша және ауызша қосу мен азайтуды орындау
2. Көрнекі геометрия элементтері	2.1 Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі	5.2.1.6 сызба мен жазықтықта орналасқан геометриялық фигураларды тану: өзара қиылысады, сыртта орналасқан, жатады; сызбада пішіндердің қиылысу нүктесін табу
Жыл бойы оқығанды қайталау		

2) 6-сынып:

2-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
		6.1.1.1 10 000-ға дейінгі сандарды алу, атау және жазу 6.1.1.2 1000-ға дейін сандарды тура және кері ретте санау: берілген саннан берілгенге дейін, тең сандар және топтар бойынша

	<p>1.1 Натурал сандар. Бөлшектер</p>	<p>6.1.1.3 санның 10 000-ға дейінгі сандардың натурал қатарындағы орнын анықтау</p> <p>6.1.1.4 XX-ға дейінгі рим нөмірленуін оқу, жазу және қолдану</p> <p>6.1.1.5 10 000-ға дейін натурал қатардағы сандардың қасиетін түсіну және пайдалану</p> <p>6.1.1.6 10 000-ға дейін сандарды оқу, жазу және салыстыру</p> <p>6.1.1.7 жұп/тақ сандарды айыру; біртаңбалы, екітаңбалы, үштаңбалы, төртаңбалы сандарды ажырату; сандарды ондықтар мен жүздіктерге дейін дөңгеленту</p> <p>6.1.1.8 сандарды топтар мен разрядтар кестесіне жазу; санның разрядты және топтық құрамын анықтау</p> <p>6.1.1.9 сандарды разрядты сомаға салу, разрядтық құрамын анықтау; 10 000-ға дейін дейінгі разрядты қосынды сандар сомасына сандарды құрау</p>
<p>1. Сандар және шамалар</p>	<p>1.2 Сандармен әрекет ету</p>	<p>6.1.2.1 қосу мен алудың нәтижелерінің құрамын атау</p> <p>6.1.2.2 қосу мен азайтуды 10 000-ға дейін қосу мен алудың ауызша (разряд арқылы ауысусыз) және жазбаша (разряд арқылы ауысумен) амалдарын қолдану</p> <p>6.1.2.3 10 000-ға дейін жақшаның ішіндегі мысалдармен әрекет ету ретін ұстану</p> <p>6.1.2.5 қосу мен алудың белгісіз қосылғыштарын табу; қосуды алумен және кері ретпен тексеру</p> <p>6.1.2.4 10 000-ға дейін сандарды әртүрлі салыстыруды орындау</p> <p>6.1.2.9 10-ға, 100-ге және 1000-ға көбейту мен бөлуді, сонымен бірге қалдықпен бөлуді орындау</p> <p>6.1.2.10 10-ға, 100-ге, 1000-ға бөлу сипаттарын білу</p> <p>6.1.2.14 10 000-ға дейін көбейту мен бөлуде бірлік пен нөлдің қасиетін түсіну</p>

		6.1.2.8 сандардың еселеген салыстыруын орындау; жекелегендері 10, 100, 1 000 болғанда сандарды бірнеше рет салыстыруды орындау
	1.3 Шамалар және олардың өлшем бірліктері	6.1.3.3 шамалардың арақатынасын орнату
		6.1.3.2 бір атаулы шамалардың мәнін салыстыру
		6.1.3.7 көлемдерді өлшеген кезде алған сандарды жаңартуды орындау
		6.1.3.8 құн, ұзындық, салмақ, уақыттың бір, екі бірліктерін өлшеуде алынған сандарды қайта құруды орындау
		6.1.3.4 ақшаны тану: 200 тг., 500 тг., 1 000 тг., 2 000 тг, 5 000 тг, 10 000 тг, 20 000 тг;
		6.1.3.5 200 тг, 500 тг, 1000 тг-ні айырбастау және ауыстыруды орындау
		6.1.3.6 сатып алу үшін есептесуге 200тг, 500 тг, 1000 тг ақшаларын пайдалану
2. Көрнекі геометрия элементтері	2.1 Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі	6.2.1.1 кесінділердің ұзындығын қосу мен алуды орындау
		6.2.1.3 кеңістікте кесінділер мен тура сызықтардың орналасуын анықтап, атау: горизонталды, вертикалды және көлбең
		6.2.1.4 заттардың горизонталды және вертикалды деңгейі мен тіктеуішті қолдану
		6.2.1.9 түзу сызықтардың жазықтықта өзара орналасуын анықтау: өзара қиылысады (онымен қоса перпендикуляр), қиыспайды (оның ішінде параллель)
		6.2.1.10 перпендикуляр және параллель сызықтарды белгілеу белгілерін танып, қолдану
		2.2 Геометриялық фигураларды бейнелеу және құру
		6.2.2.2 сызғыш пен сызбалы үшбұрыштың көмегі арқылы, перпендикулярлы, параллельды түзулерді құруды орындау

	тер	бөлшекті тұтас не аралас санмен алмастыру
	1.2 Сандармен әрекет ету	6.1.2.15 бірдей алымы бар бөлшектерді көбейту мен бөлуді орындау; аралас сандарды қосу мен алу; бірден және толық саннан бөлшекті алу 6.1.2.16 санның бір не бірнеше бөлігін табу
3. Математикалық модельдеу	3.1. Есептер	6.3.1.2 санның бір немесе бірнеше бөлігін табуға мәтіндік есептерді шешу
		6.3.1.5 2-3 әрекеттің орындалуын талап ететін, құрамдас мәтіндік, арифметикалық есептерді шешу
		6.3.1.6 шартты белгілерді қолданып, есептің мазмұнын қысқаша жазба түрінде орындау
		6.3.1.7 жауабы бар жай есепті шешудің жазбасын, құрамдас есепті – түсініктемесімен немесе толық жауабымен және әрбір әрекетке берілген сұрақпен орындау
	3.2. Математика тілі	6.3.1.8 есептің шешуінің жазбасында сандардың атауын жазу 6.3.2.2сызбада геометриялық фигураларды белгілеу үшін латын алфавитінің кейбір әріптерін пайдалану; радиус пен диаметрді латын алфавитінің әріптерімен белгілеу: R, D; периметрді белгілеу: P 6.3.2.1 келесі белгілерді пайдалану: "+", "-", "x", ":", "="
2. Көрнекі геометрия элементтері	2.1 Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі	6.2.1.2 шеңбер мен дөңгелек, орталығы, радиусы, диаметрі, доға мен хорданы айыру және атау
	2.2. Геометриялық фигураларды бейнелеу және құру	6.2.2.3 берілген радиус пен диаметр бойынша циркульдің көмегімен шеңберді құруды орындау
3-тоқсан		
	1.2 Сандармен әрекет ету	6.1.2.9 сандарды белгісі бір сандар, 10 000-ға дейін дейінгі дөңгелек ондықтарға көбейту мен бөлуді қолдану 6.1.2.11 көбейту мен бөлуді тексеруді орындау

1. Сандар және шамалар		6.1.2.12 көбейту мен бөлудің белгісіз бірліктерін табу
	1.3 Шамалар және олардың өлшем бірліктері	6.1.3.3 шамалардың арақатынасын орнату 6.1.3.2 бір атаулы шамалардың мәнін салыстыру 6.1.3.8 1-2 бірлікпен құн, ұзындық, салмақтв өлшегенде алынған сандарға ауызша және жазбаша түрде көбейту мен бөлу
3. Математикалық модельдеу	3.1. Есептер	6.3.1.2 санның бір немесе бірнеше бөлігін табуға мәтіндік есептерді шешу; шамалардың арақатынасына арналған есептер: жылдамдығы, жолы, уақыты, бағасы, саны, құны; қарама-қарсы біркелкі тура әрекеттер 6.3.1.3 2-3 әрекеттің орындалуын талап ететін, құрамдас мәтіндік, арифметикалық есептерді шешу 6.3.1.4 шартты белгілерді қолданып, есептің мазмұнын қысқаша жазба түрінде орындау 6.3.1.5 жауабы бар жай есепті шешудің жазбасын, құрамдас есепті – түсініктемесімен немесе толық жауабымен және әрбір әрекетке берілген сұрақпен орындау 6.3.1.6 есептің шешуінің жазбасында сандардың атауын жазу
1. Сандар мен өлшемдер	1.1 Натурал сандар. Бөлшек тер	6.1.1.10 тұтас заттың оныншы, жүзінші және мыңыншы үлестерін алу 6.1.1.16 қарапайым және ондық бөлшек түріндегі 10, 100, 1000 азайтқыштары бар бөлшектерді алып, жазу ондық бөлшектерді оқып, салыстыру, ондық бөлшектерді оқып, санау; ондық бөлшектер мен толық сандарды салыстыру 6.1.1.17 нөмірлік кестеге ондық бөлшектерді жазу 6.1.1.18 бұдан ірі және майда, не бірдей бөліктерде бөлшектерді білдіру 6.1.1.19 ондық бөлшек түрінде алынған заттың ұзындығы,

		салмағы мен құнын есептеу кезінде қол жеткізген сандарды жазып алу, кері операцияны орындау
	1.2 Сандармен әрекет ету	6.1.2.17 бірдей бөлікте көрсетілген ондық бөлшектерді қосу мен алуды орындау
2. Көрнекі геометрия элементтері	2.1 Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі	6.2.1.5 сызбада сынық сызықты тану және атау; үшбұрыш, квадрат пен тікбұрыштың шекарасын сынық тұйық сызық ретінде түсіну
		6.2.1.6 үшбұрыш, квадрат, тікбұрыштың периметріне анықтама беру; периметрдің формуласын шығара білу: $P=a+b+c$; $P = 4a$; $P = 2a+2b$
	2.2 Геометриялық фигураларды бейнелеу және құру	6.2.1.8 бейнеленіп отырған объектінің өлшеміне қатысты өлшемінің қатысы ретінде бейненің масштабын түсіну (1:2, 1:5, 1:10, 1:100)
3. Математикалық модельдеу	3.2. Математика тілі	6.3.2.2 сызбада геометриялық фигураларды белгілеу үшін латын алфавитінің кейбір әріптерін пайдалану
4-тоқсан		
1. Сандар және шамалар	1.2 Сандармен әрекет ету	6.1.2.6 10 000-ға дейінгі қосу мен алу, көбейту мен бөлуде калькуляторды сандарды қолдану 6.1.2.13 10 000-ға дейін жақшасы бар және жақшасы жоқ 1 және 2 сатыдағы мысалдарда әрекеттер тәртібін ұстану
2. Көрнекі геометрия элементтері	2.1 Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі	6.2.1.7 симметрияның өсі мен ортасын тауып, атау; симметриялы фигуралар және өске не симметрия ортасына қатысты симметриялы орналасқан фигуралар
Жыл бойы оқығанды қайталау		

3) 7-сынып:

3-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
-------	---------	------------------

	1.1 Натурал сандар. Бөлшектер	<p>7.1.1.1 100 000-ға дейінгі сандарды алу, атау және жазу</p> <p>7.1.1.2 100 000-ға дейін сандарды тура және кері ретте санау: берілген саннан берілгенге дейін, тең сандар және топтар бойынша</p> <p>7.1.1.3 санның 100 000-ға дейінгі сандардың натурал қатарындағы орнын анықтау</p> <p>7.1.1.4 XX-ға дейін сандардың римдік нөмірленуін оқу, жазу және пайдалану</p> <p>7.1.1.5 100 000-ға дейін натурал қатардағы сандардың қасиетін түсіну және пайдалану</p> <p>7.1.1.6 100 000-ға дейін сандарды оқу, жазу және салыстыру</p> <p>7.1.1.7 жұп/тақ сандарды айыру; біртаңбалы, екітаңбалы, үштаңбалы, төрттаңбалы және бестанбалы сандарды ажырату; сандарды ондықтар, жүздіктер мен мыңдықтарға дейін дөңгеленту</p> <p>7.1.1.8 сандарды топтар мен разрядтар кестесіне жазу; санның разрядты және топтық құрамын анықтау</p> <p>7.1.1.9 100 000-ға дейін дейінгі разрядты қосынды сандар сомасына сандарды құрау</p>
1. Сандар және шамалар		<p>7.1.2.2 қосу мен азайтуды 100 000-ға дейін қосу мен алудың ауызша (разряд арқылы ауысусыз) және жазбаша (разряд арқылы ауысумен) амалдарын қолдану</p> <p>7.1.2.1 қосу мен алудың нәтижелерінің құрамын атау</p> <p>7.1.2.3 100 000-ға дейін жақшаның ішіндегі мысалдармен әрекет ету ретін ұстану</p> <p>7.1.2.4 100 000-ға дейін сандарды айырымдық салыстыруды орындау</p> <p>7.1.2.5 қосу мен алудың белгісіз қосылғыштарын табу; 100 000-ға дейін сандарды қосу мен алуға мысалдарды шешу; қосуды алумен және кері ретпен тексеру</p>

	<p>1.2 Сандармен әрекет ету</p>	<p>7.1.2.7 көбейту мен бөлудің кестелік және кестелік емес түрлерін қолдану</p> <p>7.1.2.14 100 000-ға дейін көбейту мен бөлуде бірлік пен нөлдің қасиетін түсіну</p> <p>7.1.2.8 сандарды бірнеше рет салыстыруды орындау</p> <p>7.1.2.9 100 000-ға дейінгі ондықтарға көбейту мен бөлудің ауызша және жазбаша есептеу тәсілдерін қолдану; 100 000-ға дейін дөңгелек ондықтарға, бір таңбалы санға жазбаша көбейту мен бөлуді орындау</p> <p>7.1.2.10 100 00-ға дейін екі таңбалы санға көбейтуді орындау; сандардың 10-ға,100-ге, 1000-ға бөлу сипаттарын білу</p> <p>7.1.2.11 көбейту және азайтуды тексеруді орындау</p> <p>7.1.2.12 көбейту және азайтудың белгісіз құралдарын табу; мысалдарды шешу</p> <p>7.1.2.13 100 000-ға дейін жақшасы бар және жақшасы жоқ 1 және 2 сатыдағы мысалдарда әрекеттер тәртібін ұстану</p> <p>7.1.2.6 қосу мен алу, көбейту мен бөлуде калькуляторды қолдану</p>
	<p>1.3 Шамалар және олардың өлшем бірліктері</p>	<p>7.1.3.4 ақшаларды тану: 200 тг., 500 тг.,1 000 тг., 2 000 тг, 5 000 тг, 10 000 тг</p> <p>7.1.3.5 200 тг, 500 тг, 1000 тг, 2000 тг, 5000 тг, 10 000 тг тиындарды айырбастау және ауыстыруды орындау</p> <p>7.1.3.6 сатып алу үшін есептесуге ақшаларды пайдалану</p>
<p>3. Математикалық модельдеу</p>	<p>3.2. Математика тілі</p>	<p>7.3.1.1 оқыған түрлердің қарапайым мәтіндік есептерін шешу</p> <p>7.3.1.5 2-3 әрекеттің орындалуын талап ететін, құрамдас мәтіндік, арифметикалық есептерді шешу</p> <p>7.3.1.6 шартты белгілерді қолданып, есептің мазмұнын қысқаша жазба түрінде орындау</p> <p>7.3.1.7 жауабы бар жай есепті шешудің жазбасын, құрамдас</p>

		<p>есепті – түсініктемесімен немесе толық жауабымен және әрбір әрекетке берілген сұрақпен орындау</p> <p>7.3.1.8 есептің шешуінің жазбасында сандардың атауын жазу</p>
2. Көрнекі геометрия элементтері	2.1 Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі	<p>7.2.1.5 бұрыштардың түрлерін айырып, атау: тура, доғал, сүйір, толық</p> <p>7.2.1.6 бұрыштың (градус) шамасын өлшеу амалы және оны өлшеуге арналған құралды (транспортир) таңдау</p>
	2.2. Геометриялық фигураларды бейнелеу және құру	7.2.2.1 транспортирдің көмегімен бұрыштарды өлшеу және құру
3. Математикалық модельдеу	3.2. Математика тілі	7.3.2.2 бұрыштың градустық өлшемін белгілеу үшін "°" белгісін қолдану
2-тоқсан		
1. Сандар және шамалар	1.3 Шамалар және олардың өлшем бірліктері	7.1.3.1 көлемдерді өлшем бірліктерін қолдана отыра шамаларды өлшеу; заттарды есептеуде алынған сандарды шама атауларымен бірге сандарды жазу
		7.1.3.2 бір атаулы шамалардың мәнін салыстыру
		7.1.3.3 шамалардың арақатынасын орнату: құны, ұзындығы, салмағы мен уақыты
		7.1.3.7 көлемдерді өлшеген кезде алған сандарды жанартуды орындау
		7.1.3.8 көлемдерді өлшеуде алынған сандарды ауызша және жазбаша қосу мен азайтуды орындау; көлемдерді өлшеуде алынған сандарды бір белгісілі санға, дөңгеленген ондықтар мен екі белгілі санға көбету мен бөлу
		<p>7.3.1.4 санның бір және бірнеше үлестері, орташа арифметикалық норманы табуға арналған жай мәтіндік есептерді шешу</p> <p>7.3.1.5 2-3 әрекеттің орындалуын талап ететін, құрамдас мәтіндік, арифметикалық есептерді шешу</p>

3. Математикалық модельдеу	3.1. Есептер	<p>7.3.1.6 шартты белгілерді қолданып, есептің мазмұнын қысқаша жазба түрінде орындау</p> <p>7.3.1.7 жауабы бар жай есепті шешудің жазбасын, құрамдас есепті – түсініктемесімен немесе толық жауабымен және әрбір әрекетке берілген сұрақпен орындау</p> <p>7.3.1.8 есептің шешуінің жазбасында сандардың атауын жазу</p>
1. Сандар және шамалар	1.1 Натурал сандар. Бөлшектер	<p>7.1.1.10 тұтас заттың екінші, үшінші, төртінші, бесінші, оныншы, жүзінші және мыңыншы үлестерін алу</p> <p>7.1.1.11 қарапайым және ондық бөлшектердің құрылуын көрсету</p> <p>7.1.1.12 қарапайым бөлшектер мен аралас сандарды оқу, жазу; бөлшектердің алымы мен бөлімінің мағынасын түсіну</p> <p>7.1.1.13 бөлімі бірдей бөлшектерді салыстыру, алымы бірдей бөлшектерді салыстыру, аралас сандарды салыстыру</p> <p>7.1.1.14 дұрыс және дұрыс емес бөлшектерді алу</p> <p>7.1.1.15 бөлшектерді ірірек бөліктерде білдіру, дұрыс емес бөлшекті тұтас не аралас санмен алмастыру</p>
	1.2 Сандармен әрекет ету	<p>7.1.2.15 бірдей алымы бар бөлшектерді көбейту мен бөлуді орындау; аралас сандарды қосу мен алу; бірден және толық саннан бөлшекті алу</p> <p>7.1.2.16 санның бір не бірнеше бөлігін табу</p>
2. Көрнекі геометрия элементтері	2.1 Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі	7.2.1.3 бұрыштардың түрлерін тану және анықтау; жанама бұрышты табу; жанама бұрыштардың және үшбұрыштардың сомасын атау
3-тоқсан		
		7.1.1.16 қарапайым және ондық бөлшек түрінде бөлімі 10, 100, 1000 болатын бөлшектерді алып,

1. Сандар және шамалар	1.1 Натурал сандар. Бөлшектер	жазу; ондық бөлшектерді оқып, салыстыру; ондық бөлшектер мен толық сандарды салыстыру
		7.1.1.17 нөмірлік кестеге ондық бөлшектерді жазу
		7.1.1.18 бұдан ірі және майда, не бірдей бөліктерде бөлшектерді білдіру
	1.2 Сандармен әрекет ету	7.1.1.19 ондық бөлшек түрінде алынған заттың ұзындығы, салмағы мен құнын есептеу кезінде қол жеткізген сандарды жазып алу, кері операцияны орындау
		7.1.2.17 ондық бөлшектерді қосу мен алуды орындау
		7.1.2.18 ондық бөлшектерді бір таңбалы санға көбейту мен бөлуді орындау
3. Математикалық модельдеу	3.1. Есептер	7.1.2.19 саннан ондық бөлшекті табу
		7.3.1.4 санның бір және бірнеше үлестері, орташа арифметикалық норманы табуға арналған жай мәтіндік есептерді шешу
		7.3.1.3 қарама-қарсы түзу сызықты, бір бағытта не қарама-қарсы бағыттағы қозғалысқа арналған қарапайым мәтіндік есептерді шешу
		7.3.1.5 2-3 әрекеттің орындалуын талап ететін, құрамдас мәтіндік, арифметикалық есептерді шешу
		7.3.1.6 шартты белгілерді қолданып, есептің мазмұнын қысқаша жазба түрінде орындау
		7.3.1.7 жауабы бар жай есепті шешудің жазбасын, құрамдас есепті – түсініктемесімен немесе толық жауабымен және әрбір әрекетке берілген сұрақпен орындау
2. Көрнекі геометрия элементтері	2.2. Геометриялық фигура	7.3.1.8 есептің шешуінің жазбасында сандардың атауын жазу
		7.2.2.4 циркульдің көмегімен берілген диаметр, радиус бойынша шеңбердің құруды орындау

	ларды бейнелеу және құру	7.2.2.5 бүйірлердің берілген ұзындығы және бұрыштың градустың шамасы бойынша үшбұрышты құруды орындау
3. Математикалық модельдеу	3.2. Математика тілі	7.3.2.2 бұрыштың градустық өлшемін белгілеу үшін "0°" белгісін қолдану
4-тоқсан		
2. Көрнекі геометрия элементтері	2.1 Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі	7.2.1.7 шеңбер мен дөңгелекті айыру және атау; орта, радиус, диаметр, хорда, доғаны тану мен атау 7.2.2.9 төртбұрыштарды тану және айыру: квадрат, тік төртбұрыш, ромб, параллелограмм
	2.2. Геометриялық фигураларды бейнелеу және құру	7.2.1.4 квадрат, тікбұрыш, ромб, параллелограммалардың периметріне анықтама беру; периметрдің формуласын қолдану 7.2.2.2 циркульдің көмегімен берілген радиус, диаметр бойынша шеңбердің құруды орындау 7.2.2.3 симметрия ортасы және өске қатысты симметриялық мәліметтерді кесінді, шеңбер және нүктені құруды орындау
1. Сандар және шамалар	1.2 Сандармен әрекет ету	7.1.2.6 қосу мен алу, көбейту мен бөлуде калькуляторды қолдану
3. Математикалық модельдеу	3.1. Есептер	7.3.1.2 санды бірнеше бірлікке арттыруға (азайту) және санды бірнеше рет арттыруға (азайту) арналған есептерді салыстыру; сандарды әртүрлі және бірнеше есе салыстыруға есептерді салыстыруды орындау
Жыл бойы оқығанды қайталау		

4) 8-сынып:

4-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
		8.1.1.1 1 000 000-ға дейінгі сандарды алу, атау және жазу
		8.1.1.2 100 000-ға дейін сандарды тура және кері ретте есептік және реттік санау: берілген саннан берілгенге дейін, тең сандар және топтар бойынша

	<p>1.1 Натурал сандар. Бөлшектер</p>	<p>8.1.1.3 санның 1 000 000-ға дейінгі сандардың натурал қатарындағы орнын анықтау</p> <p>8.1.1.4 XXV-ке дейін сандардың римдік нөмірленуін оқу, жазу және пайдалану</p> <p>8.1.1.5 1 000 000-ға дейін натурал қатардағы сандардың қасиетін түсіну және пайдалану</p> <p>8.1.1.6 1 000 000-ға дейін сандарды оқу, жазу және салыстыру</p> <p>8.1.1.7 жұп/тақ сандарды айыру; біртаңбалы, екітаңбалы, үштаңбалы, төрттаңбалы, бестанбалы және алтытаңбалы сандарды ажырату; сандарды ондық</p> <p>8.1.1.8 сандарды топтар мен разрядтар кестесіне жазу; санның разрядты және топтық құрамын анықтау</p> <p>8.1.1.9 1000 000-ға дейін дейінгі разрядты қосынды сандар сомасына сандарды құрау</p>
<p>1. Сандар және шамалар</p>	<p>1.2 Сандармен әрекет ету</p>	<p>8.1.2.1 қосу мен алудың нәтижелерінің құрамын атау</p> <p>8.1.2.2 қосу мен азайтуды 1000 000-ға дейін қосу мен алудың ауызша (разряд арқылы ауысусыз) және жазбаша (разряд арқылы ауысумен) амалдарын қолдану</p> <p>8.1.2.3 1000 000-ға дейін жақшаның ішіндегі мысалдар мен әрекет ету ретін ұстану</p> <p>8.1.2.4 1000 000-ға дейін сандарды айырымдық салыстыруды орындау</p> <p>8.1.2.5 қосу мен алудың белгісіз қосылғыштарын табу; 1000 000-ға дейін сандарды қосу мен алуға мысалдарды шешу; қосуды алумен және кері ретпен тексеру</p> <p>8.1.2.7 көбейту мен бөлудің кестелік және кестелік емес түрлерін қолдану</p> <p>8.1.2.8 сандарды бірнеше рет салыстыруды орындау</p> <p>8.1.2.9 бір таңбалы сан, 1000 000-ға дейінгі дөңгеленген ондықтарға</p>

	<p>1.1 Натурал сандар. Бөлшектер</p>	<p>8.1.1.10 тұтас заттың екінші, үшінші, төртінші, бесінші, оныншы, жүзінші және мыңыншы үлестерін алу</p> <p>8.1.1.11 қарапайым және ондық бөлшектердің құрылуын көрсету</p> <p>8.1.1.12 қарапайым бөлшектер мен аралас сандарды оқу, жазу; бөлшектердің алымы мен бөлімінің мағынасын түсіну</p> <p>8.1.1.13 бөлімі бірдей бөлшектерді салыстыру, алымы бірдей бөлшектерді салыстыру, аралас сандарды салыстыру</p> <p>8.1.1.14 дұрыс және дұрыс емес бөлшектерді атау</p> <p>8.1.1.15 бөлшектерді ірірек бөліктерде білдіру, дұрыс емес бөлшекті тұтас не аралас санмен алмастыру; аралас санды дұрыс емес бөлшекпен алмастыру</p>
<p>1. Сандар және шамалар</p>	<p>1.2 Сандармен әрекет ету</p>	<p>8.1.2.15 бірдей алымы бар бөлшектерді көбейту мен бөлуді орындау; аралас сандарды қосу мен алу; бірден және толық саннан бөлшекті алу</p> <p>8.1.2.16 санның бір не бірнеше бөлігін табу; санды оның бір бөлігі бойынша табу</p> <p>8.1.2.17 қарапайым бөлшектер және аралас сандарды көбейту мен бөлуді орындау; бөлшекті алдын ала қысқартуды орындау бөлшекті алдын ала қысқартуды орындау</p> <p>8.1.2.19 арифметикалық әрекеттердің нәтижелерін тексеруді кері әрекетпен орындау; қарапайым бөлшектер мен арифметикалық амалдардың белгісіз бөліктерін табу</p> <p>8.1.2.18 1- және 2-сатыдағы әрекеттер бар қарапайым бөлшектер бар мысалдардың әрекеттену тәртібін анықтау</p>
		<p>8.2.1.2 ауданның бірліктерін атау: квадратты сантиметр, квадратты дециметр, квадратты метр, квадратты миллиметр; ауданды белгілеу үшін жазбаның түрлерін пайдалану: S, кв. см; см², кв. дм;</p>

2. Көрнекі геометрия элементтері	2.1 Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі	<p>дм², кв. м; м², кв. км; км², кв. мм; мм²; квадрат пен тікбұрыштың ауданын формуласын шығарудың практикалық шешімі</p> <p>8.2.1.3 квадрат пен тікбұрыштың ауданын өлшеп, санау; квадрат пен тікбұрыштың ауданын палетканың көмегімен өлшеп, санау;</p>
3. Математикалық модельдеу	3.1. Есептер	<p>8.3.1.2 тікбұрыш (квадрат) ауданын санауға мәтіндік есептерді шешу</p> <p>8.3.1.4 санның бір және бірнеше үлестерін табуға арналған мәтіндік есептерді шешу;</p> <p>8.3.1.5 2-4 әрекеттің орындалуын талап ететін, құрамдас мәтіндік есептерді шешу</p> <p>8.3.1.6 шартты белгілерді қолданып, есептің мазмұнын қысқаша жазба түрінде орындау</p> <p>8.3.1.6 шартты белгілерді қолданып, есептің мазмұнын қысқаша жазба түрінде орындау</p> <p>8.3.1.7 жауабы бар жай есепті шешудің жазбасын, құрамдас есепті – түсініктемесімен немесе толық жауабымен және әрбір әрекетке берілген сұрақпен орындау</p> <p>8.3.1.8 есептің шешуінің жазбасында сандардың атауын жазу</p>
	3.2. Математика тілі	<p>8.3.2.2 геометриялық пішіннің ауданын белгілеу: S</p> <p>8.3.2.1 келесі белгілерді пайдалану: "+", "-", "x", ":", "="</p>
3-тоқсан		
	1.3 Шамалар және олардың өлшем бірліктері	<p>8.1.3.1 шамаларды өлшеуде және заттарды есептеуде алынған сандарды айыру</p> <p>8.1.3.2 бір атаулы шамалардың мәнін салыстыру</p> <p>8.1.3.3 шамалардың арақатынасын орнату:</p> <p>8.1.3.7 көлемдерді өлшеген кезде алған сандарды жанартуды орындау</p>

1. Сандар және шамалар	1.1 Натурал сандар. Бөлшектер	8.1.3.8 көлемдерді өлшеуде алынған сандарды жазбаша және ауызша қосу мен азайтуды орындау
		8.1.1.16 қарапайым және ондық бөлшек түрінде бөлімі 10, 100, 1000 болатын бөлшектерді алып, жазу; ондық бөлшектерді оқып, салыстыру; ондық бөлшектер мен толық сандарды салыстыру
		8.1.1.17 нөмірлік кестеге ондық бөлшектерді жазу
		8.1.1.18 бұдан ірі және майда, не бірдей бөліктерде бөлшектерді білдіру
		8.1.1.19 ондық бөлшек түрінде алынған заттың ұзындығы, салмағы мен құнын есептеу кезінде қол жеткізген сандарды жазып алу, кері операцияны орындау
	1.2 Сандармен әрекет ету	8.1.2.20 ондық бөлшектерді қосу мен алуды орындау
		8.1.2.21 бір таңбалы сан, 10-ға, 100-ге, 1 000-ға, ондықтарға көбейту мен бөлуді орындау
		8.1.2.22 саннан ондық бөлшектерді табу; санды оның ондық бөлшегі бойынша табу
		8.1.2.23 заттың ұзындығы мен салмағын өлшегенде алған ондық бөлшектер түрінде берілген сандарды қосу мен алу, көбейту мен бөлуді орындау
	2. Көрнекі геометрия элементтері	2.1 Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі
8.2.1.5 куб пен ипараллелепипедтің элементтерін көрсетіп, атау: төбесі, қабырғалары мен қырлары (алдыңғы, артқы, оң, сол, жоғарғы, төменгі негіздері)		
8.2.1.6 куб пен параллелепипедті тану		
4-тоқсан		
		8.1.2.19 арифметикалық әрекеттердің нәтижелерін тексеруді кері әрекетпен орындау;

1. Сандар және шамалар	1.2 Сандармен әрекет ету	қарапайым бөлшектер мен арифметикалық амалдардың белгісіз бөліктерін табу
		8.1.2.6 қосу мен алу, көбейту мен бөлуде калькуляторды қолдану
2. Көрнекі геометрия элементтері	2.1 Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі	8.2.1.7 куб пен параллелепипедтің ауданы мен қырлары және жазықтығын санау толық
		8.2.2.2 куб және параллелепипед модельдерін дайындау
Жыл бойы оқығанды қайталау		

5) 9-сынып:

5-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
	1.1 Натурал сандар. Бөлшектер	<p>9.1.1.1 1 000 000-ға дейінгі сандарды алу, атау және жазу</p> <p>9.1.1.2 1 000 000-ға дейін сандарды тура және кері ретте есептік және реттік санау: берілген саннан берілгенге дейін, тең сандар және топтар бойынша</p> <p>9.1.1.3 санның 1000 000-ға дейінгі сандардың натурал қатарындағы орнын анықтау</p> <p>9.1.1.4 XXXV-ке дейін сандардың римдік нөмірленуін оқу, жазу және пайдалану</p> <p>9.1.1.5 1 000 000-ға дейін натурал қатардағы сандардың қасиетін түсіну және пайдалану</p> <p>9.1.1.6 1 000 000-ға дейін сандарды оқу, жазу және салыстыру</p> <p>9.1.1.7 жұп/тақ сандарды айыру; біртаңбалы, екітаңбалы, үштаңбалы, төрттаңбалы, бестанбалы және алтытаңбалы сандарды ажырату; сандарды ондықтар, жүздіктер, мыңдықтар мен онмыңдықтарға дейін дөңгеленту</p> <p>9.1.1.8 сандарды топтар мен разрядтар кестесіне жазу; санның разрядты және топтық құрамын анықтау</p> <p>9.1.1.9 1000 000-ға дейін дейінгі разрядты қосынды сандар сомасына сандарды құрау</p>

		9.1.1.10 тұтас заттың екінші, үшінші, төртінші, бесінші, оныншы, жүзінші және мыңыншы үлестерін алу
		9.1.1.11 ондық бөлшектердің құрылуын көрсету
		9.1.1.16 қарапайым және ондық бөлшек түрінде бөлімі 10, 100, 1000 болатын бөлшектерді алып, жазу; ондық бөлшектерді оқып, салыстыру; ондық бөлшектер мен толық сандарды салыстыру
		9.1.1.17 нөмірлік кестеге ондық бөлшектерді жазу
		9.1.1.18 бұдан ірі және майда, не бірдей бөліктерде бөлшектерді білдіру
1. Сандар және шамалар	1.2 Сандармен әрекет ету	9.1.2.1 қосу мен алудың нәтижелерінің құрамын атау
		9.1.2.2 қосу мен азайтуды 1000 000-ға дейін қосу мен алудың ауызша (разряд арқылы ауысусыз) және жазбаша (разряд арқылы ауысумен) амалдарын қолдану
		9.1.2.3 жақшаның ішіндегі мысалдармен әрекет ету ретін ұстану
		9.1.2.4 1 000000-ға дейін сандарды айырымдық салыстыруды орындау
		9.1.2.5 қосу мен алудың белгісіз қосылғыштарын табу; сандарды қосу мен алуға мысалдарды шешу; қосуды алумен және кері ретпен тексеру
		9.1.2.6 қосу мен алу, көбейту мен бөлуде калькуляторды қолдану
		9.1.2.7 көбейту мен бөлудің кестелік және кестелік емес түрлерін білуді қолдану
		9.1.2.8 сандарды бірнеше рет салыстыруды орындау
		9.1.2.9 бір таңбалы сан, 1000 000-ға дейінгі ондықтарға көбейту мен бөлудің ауызша және жазбаша есептеу тәсілдерін қолдану; 100 000-ға дейін дөңгелек ондықтарға, бір таңбалы санға жазбаша көбейту мен бөлуді орындау

		<p>9.1.2.21 саннан ондық бөлшекті табу; санды ондық бөлшегі бойынша табу</p> <p>9.1.2.10 сандардың 10-ға,100-ге, 1000-ға бөлу сипаттарын білу; 2-ге , 3-ке және 5-ке бөлу сипаттарын білу</p> <p>9.1.2.13 1000 000-ға дейін жақшасы бар және жақшасы жоқ 1 және 2 сатыдағы мысалдарда әрекеттер тәртібін ұстану</p> <p>9.1.2.14 көбейту мен бөлуде бірлік пен нөлдің қасиетін түсіну</p> <p>9.1.2.11 көбейту және азайтуды тексеруді орындау</p> <p>9.1.2.12 көбейту және азайтудың белгісіз құралдарын табу; мысалдарды шешу</p>
3. Математикалық модельдеу	3.1. Есептер	<p>9.3.1.3 қарама-қарсы түзу сызықты қозғалысқа арналған мәтіндік есептерді шешу</p> <p>9.3.1.5 2-4 әрекеттің орындалуын талап ететін, құрамдас мәтіндік, арифметикалық есептерді шешу</p> <p>9.3.1.6 шартты белгілерді қолданып, есептің мазмұнын қысқаша жазба түрінде орындау</p> <p>9.3.1.7 жауабы бар жай есепті шешудің жазбасын, құрамдас есепті – түсініктемесімен немесе толық жауабымен және әрбір әрекетке берілген сұрақпен</p> <p>9.3.1.8 есептің шешуінің жазбасында сандардың атауын жазу</p>
	3.2. Математика тілі	9.3.2.1 келесі белгілерді пайдалану : "+", "-", "x", ":", "="
2. Көрнекі геометрия элементтері	2.1 Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі	<p>9.2.1.1 сызбада сызықтар, бұрыштар, көпбұрыштарды тану және атау; параллельді және перпендикулярлы түзулерді ажыратып, атау</p> <p>9.2.1.5 периметрді санау формуласын қолдану: $P = 4a$; $P = 2a+2b$;</p>
	2.2. Геометриялық фигура	9.2.2.1 берілген ұзындықтағы кесіндіні құруды орындау

	ларды бейне леу және құру	9.2.2.2 сызғыш пен сызбалы үшбұрыштың көмегі арқылы, перпендикулярлы, параллельды түзулерді құруды орындау
2-тоқсан		
1. Сандар және шамалар	1.1 Натурал сандар. Бөлшек тер	9.1.1.10 тұтас заттың екінші, үшінші, төртінші, бесінші, оныншы, жүзінші және мыңыншы үлестерін алу
		9.1.1.11 қарапайым және ондық бөлшектердің құрылуын көрсету
		9.1.1.12 қарапайым бөлшектер мен аралас сандарды оқу, жазу; бөлшектердің алымы мен бөлімінің мағынасын түсіну
		9.1.1.13 бөлімі бірдей бөлшектерді салыстыру, алымы бірдей бөлшектерді салыстыру, аралас сандарды салыстыру
		9.1.1.14 дұрыс және дұрыс емес бөлшектерді атау
	1.2 Сандармен әрекет ету	9.1.1.15 бөлшектерді ірірек бөліктерде білдіру, дұрыс емес бөлшекті тұтас не аралас санмен алмастыру; аралас санды дұрыс емес бөлшекпен алмастыру; бөлшектерді бірдей бөлігіне әкелу
		9.1.2.15 бірдей алымы бар бөлшектерді көбейту мен бөлуді орындау; аралас сандарды қосу мен алу; бірден және толық саннан бөлшекті алу
		9.1.2.16 санның бір не бірнеше бөлігін табу; санды оның бір бөлігі бойынша табу
		9.1.2.17 бірдей бөлікте көрсетілген ондық бөлшектерді қосу мен алуды орындау; бөлшекті алдын ала қысқартуды орындау
		9.1.2.18 қарапайым бөлшектермен қосу мен алу, көбейту мен бөлу әрекеттерінің белгісіз бірліктерін табу
9.1.2.19 1 және 2-сатыдағы әрекеттер бар қарапайым бөлшектер бар мысалдардың әрекеттену тәртібін анықтау		
9.1.2.20 арифметикалық әрекеттердің нәтижелерін тексеруді кері әрекетпен орындау;		

		қарапайым бөлшектер мен арифметикалық амалдардың белгісіз бөліктерін табу
3. Математикалық модельдеу	3.1. Есептер	9.3.1.3 санның пайызын табуға арналған құрамдас мәтіндік арифметикалық есептерді шешу
		9.3.1.6 шартты белгілерді қолданып, есептің мазмұнын қысқаша жазба түрінде орындау
		9.3.1.7 жауабы бар жай есепті шешудің жазбасын, құрамдас есепті – түсініктемесімен немесе толық жауабымен және әрбір әрекетке берілген сұрақпен
		9.3.1.8 есептің шешуінің жазбасында сандардың атауын жазу
2. Көрнекі геометрия элементтері	2.1 Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі	9.2.1.6 аудан бірліктерін айырып, атау: квадратты сантиметр, квадратты дециметр, квадратты метр, квадратты миллиметр
		9.2.1.8 квадрат, тік төртбұрыштың ауданын санау
		9.2.1.7 геометриялық денелерді танып, атау: цилиндр, конус, пирамида, шар, куб, параллелепипед; геометриялық денелердің бірліктерін танып, атау: кырлары, мен қабырғалары, төбелері мен олардың қасиеттері
		9.2.1.8 куб пен параллелепипедтің ауданы мен толық және қырлы кеңістігін санау
		9.2.2.4 куб және параллелепипед модельдерін дайындау
		9.2.1.9 көлем бірліктерін ажыратып, санау: куб. мм, мм ³ , куб. см, см ³ , куб. дм, дм ³ , куб м, м ³ , куб. км, км ³
		9.2.1.10 куб пен тікбұрышты параллелепипедтің көлемін өлшеп, санау
		9.3.2.2 геометриялық дененің көлемін белгілеуді пайдалану: V ;
3-тоқсан		
1. Сандар және шамалар	1.1 Натурал сандар. Бөлшектер	9.1.2.22 саннан 1%, 10%, 20%, 25% 50% 75% табу; санды пайыздары бойынша табу
	3.2. Матема	

3. Математикалық модельдеу	тика тілі	9.3.2.2 пайызды белгілеу үшін % белгісін қолдану
	3.1. Есептер	9.3.1.1 оқыған түрлердің қарапайым мәтіндік есептерін шешу 9.3.1.4 саннан бөлшек пен пайызды табуға арналған жай және құрамдас мәтіндік арифметикалық есептерді шешу
	3.2. Математика тілі	9.3.1.2 санның пайызын табуға арналған қарапайым және құрамдас мәтіндік арифметикалық есептерді шешу
1. Сандар және шамалар	1.3 Шамалар және олардың өлшем бірліктері	9.1.3.1 шамаларды өлшеуде және заттарды есептеуде алынған сандарды айыру
		9.1.3.2 бір атаулы шамалардың мәнін салыстыру
		9.1.3.3 шамалардың арақатынасын орнату
		9.1.3.4 ақшаларды тану: 200 тг., 500 тг., 1 000 тг., 2 000 тг, 5 000 тг, 10 000 тг және 20 000 тг
		9.1.3.5 200 тг, 500 тг, 1000 тг, 2000 тг, 5000 тг, 10000 және 20 000 тг тиындарды айырбастау және ауыстыруды орындау
		9.1.3.6 сатып алу үшін есептесуге ақшаларды пайдалану
		9.1.3.7 көлемдерді өлшеген кезде алған сандарды жаңартуды орындау; әртүрлі мемлекеттердің валютасын айыра білу: доллар, еуро; валютаны айырбастау курсына бағдарлану
		9.1.3.8 құн, ұзындық, салмақ, уақыттың бір, екі бірліктерін өлшеуде алынған сандарды ауызша және жазбаша қосу мен азайтуды орындау; бірдей сандар, дөңгелек ондықтарды өлшеуде алынған сандарға көбейту мен бөлу, екі белгілі санға көбейту
	2.1 Геометрия	9.2.1.2. бұрыштардың түрлерін атау: тура, доғал, үшкір; бұрыштың шамасын өлшеу амалы (градус) және оны өлшеуге арналған құралды (транспортир) таңдау; жанама бұрыштардың және үшбұрыштардың бұрыштары сомасын атау

2. Көрнекі геометрия элементтері	лық пішіндер және олардың жіктелуі	9.2.1.3 шеңбер мен дөңгелекті айыру және атау; орта, радиус, диаметр, хорда, доғаны тану мен атау; дөңгелектің бөліктерін айырып, атау: сектор мен сегмент
	2.2. Геометриялық фигураларды бейнелеу және құру	9.2.1.4 $C = 2PR$ формуласының көмегімен шеңбердің ұзындығын анықтау
		9.2.2.3 транспортирдің көмегімен бұрышты құру мен өлшеуді орындау
4-тоқсан		
2. Көрнекі геометрия элементтері	2.1 Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі	9.2.1.3 шеңбер мен дөңгелекті айыру және атау; орта, радиус, диаметр, хорда, доғаны тану мен атау; дөңгелектің бөліктерін айырып, атау:
		9.2.1.4 $C = 2PR$ формуласының көмегімен шеңбердің ұзындығын анықтау
	2.2. Геометриялық фигураларды бейнелеу және құру	9.2.2.5 берілген радиус пен диаметр бойынша циркульдің көмегімен шеңберді құруды орындау
1. Сандар және шамалар	1.2 Сандармен әрекет ету	9.1.2.6 қосу мен алу, көбейту мен бөлуде калькуляторды қолдану
Жыл бойы оқығанды қайталау		

6) 10-сынып:

6-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
		10.1.1.1 1 000 000-ға дейінгі сандарды алу, атау және жазу
		10.1.1.2 1 000 000-ға дейін сандарды тура және кері ретте есептік және реттік санау: берілген саннан берілгенге дейін, тең сандар және топтар бойынша
		10.1.1.3 санның 1000 000-ға дейінгі сандардың натурал қатарындағы орнын анықтау
		10.1.1.4 XXXV-ке дейін сандардың римдік нөмірленуін оқу, жазу және пайдалану

	<p>1.1 Натурал сандар. Бөлшектер</p>	<p>10.1.1.5 1 000 000-ға дейін натурал қатардағы сандардың қасиетін түсіну және пайдалану</p> <p>10.1.1.6 1 000 000-ға дейін сандарды оқу, жазу және салыстыру</p> <p>10.1.1.7 жұп/тақ сандарды айыру; біртаңбалы, екітаңбалы, үштаңбалы, төрттаңбалы, бестанбалы және алтытаңбалы сандарды ажырату; сандарды ондықтар, жүздіктер, мыңдықтар мен онмыңдықтарға дейін дөңгеленту</p> <p>10.1.1.8 сандарды топтар мен разрядтар кестесіне жазу; санның разрядты және топтық құрамын анықтау</p> <p>10.1.1.9 1000 000-ға дейін дейінгі разрядты қосынды сандар сомасына сандарды құрау</p>
<p>1. Сандар және шамалар</p>	<p>1.2 Сандармен әрекет ету</p>	<p>10.1.2.1 қосу мен алудың нәтижелерінің құрамын атау</p> <p>10.1.2.2 қосу мен алудың ауызша (разряд арқылы ауысусыз) және жазбаша (разряд арқылы ауысумен) амалдарын қолдану</p> <p>10.1.2.3 жақшаның ішіндегі мысалдармен әрекет ету ретін ұстану</p> <p>10.1.2.4 сандарды айырымдық салыстыруды орындау</p> <p>10.1.2.5 қосу мен алудың белгісіз қосылғыштарын табу; сандарды қосу мен алуға мысалдарды шешу; қосуды алумен және кері ретпен тексеру</p> <p>10.1.2.6 қосу мен алу, көбейту мен бөлуде калькуляторды қолдану</p> <p>10.1.2.7 көбейту мен бөлудің кестелік және кестелік емес түрлерін білуді қолдану</p> <p>10.1.2.8 сандарды бірнеше рет салыстыруды орындау</p> <p>10.1.2.9 бір таңбалы сан, екі таңбалы сан, дөңгелек ондықтар, дөңгелек жүздіктер, сындықтарға көбейту мен бөлуді орындау</p> <p>10.1.2.10 сандардың 10-ға, 100-ге, 1000-ға бөлу сипаттарын білу; 2-ге</p>

		<p>, 3-ке және 5-ке бөлу сипаттарын білу</p> <p>10.1.2.11 көбейту және азайтуды тексеруді орындау</p> <p>10.1.2.12 көбейту және азайтудың белгісіз құралдарын табу; мысалдарды шешу</p> <p>10.1.2.13 жақшасы бар және жақшасы жоқ 1 және 2 сатыдағы мысалдарда әрекеттер тәртібін ұстану</p> <p>10.1.2.14 көбейту мен бөлуде бірлік пен нөлдің қасиетін түсіну</p>
	1.3 Шамалар және олардың өлшем бірліктері	<p>10.1.3.4 ақшаларды тану: 200 тг., 500 тг., 1 000 тг., 2 000 тг, 5 000 тг, 10 000 тг 20 000 тг</p> <p>10.1.3.5 200 тг, 500 тг, 1000 тг, 2000 тг, 5000 тг, 10000 және 20 000 тг тиындарды айырбастау және ауыстыруды орындау</p> <p>10.1.3.6 сатып алу үшін есептесуге ақшаларды пайдалану</p> <p>10.1.3.8 көлемдерді өлшеген кезде алған сандарды көбейту мен бөлуді орындау; көлемдерді өлшеген кезде алған сандарды бір таңбалы санға, дөңгелек ондықтар мен екі таңбалы санға көбейту мен бөлу</p>
	2.1 Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі	<p>10.2.1.1 сызбада сызықтар, бұрыштар, көпбұрыштарды тану және атау; параллельді және перпендикулярлы түзулерді ажыратып, атау</p> <p>10.2.1.2 бұрыштардың түрлерін атау: тура, доғал, үшкір</p> <p>10.2.1.6 көпбұрыштардың периметрін санау</p> <p>10.2.2.1 берілген ұзындықтағы кесіндіні құруды орындау</p> <p>10.2.2.3 транспортирдің көмегімен бұрышты құру мен өлшеуді орындау</p> <p>10.2.2.2 сызғыш пен сызбалы үшбұрыштың көмегі арқылы, перпендикулярлы, параллельды түзулерді құруды орындау</p>

2. Көрнекі геометрия элементтері

2.2. Геометриялық фигураларды бейнелеу және құру

		көмегімен шеңбердің аумағын анықтау;
3. Математикалық модельдеу	3.1 Есептер	10.3.1.1 оқыған түрлердің қарапайым мәтіндік есептерін шешу
		10.3.1.3 қарама-қарсы түзу сызықты қозғалысқа арналған мәтіндік есептерді шешу
		10.3.1.5 2-4 әрекеттің орындалуын талап ететін, құрамдас мәтіндік, арифметикалық есептерді шешу
		10.3.1.6 шартты белгілерді қолданып, есептің мазмұнын қысқаша жазба түрінде орындау
		10.3.1.7 жауабы бар жай есепті шешудің жазбасын, құрамдас есепті – түсініктемесімен немесе толық жауабымен және әрбір әрекетке берілген сұрақпен
		10.3.1.8 есептің шешуінің жазбасында сандардың атауын жазу
2-тоқсан		
1. Сандар және шамалар	1.1 Натурал сандар. Бөлшектер	10.1.1.10 тұтас заттың екінші, үшінші, төртінші, бесінші, оныншы, жүзінші және мыңыншы үлестерін алу
		10.1.1.11 қарапайым және ондық бөлшектердің құрылуын көрсету
		10.1.1.12 қарапайым бөлшектер мен аралас сандарды оқу, жазу; бөлшектердің алымы мен бөлімінің мағынасын түсіну
		10.1.1.13 бөлімі бірдей бөлшектерді салыстыру, алымы бірдей бөлшектерді салыстыру, аралас сандарды салыстыру
		10.1.1.14 дұрыс және дұрыс емес бөлшектерді атау
		10.1.1.15 бөлшектерді ірірек бөліктерде білдіру, дұрыс емес бөлшекті тұтас не аралас санмен алмастыру; аралас санды дұрыс емес бөлшекпен алмастыру; бөлшектерді бірдей бөлігіне әкелу
	10.1.2.15 бірдей алымы бар бөлшектерді көбейту мен бөлуді орындау; аралас сандарды қосу мен алу; бірден және толық саннан бөлшекті алу	

	1.2 Сандармен әрекет ету	<p>10.1.2.16 санның бір не бірнеше бөлігін табу; санды оның бір бөлігі бойынша табу</p> <p>10.1.2.17 бөлшектер мен аралас сандарды толық санға көбейту мен бөлуді орындау; бөлшекті алдын ала қысқартуды орындау</p> <p>10.1.2.18 қарапайым бөлшектермен қосу мен алу, көбейту мен бөлу әрекеттерінің белгісіз бірліктерін табу</p> <p>10.1.2.19 1 және 2-сатыдағы әрекеттер бар қарапайым бөлшектер бар мысалдардың әрекеттену тәртібін анықтау</p> <p>10.1.2.20 арифметикалық әрекеттердің нәтижелерін тексеруді кері әрекетпен орындау; қарапайым бөлшектер мен арифметикалық амалдардың белгісіз бөліктерін табу</p>
2. Көрнекі геометрия элементтері	<p>2.1 Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі</p> <p>2.2. Геометриялық фигураларды бейнелеу және құру</p>	<p>10.2.1.3 шеңбер мен дөңгелекті атау; орта, радиус, диаметр, тану мен атау</p> <p>10.2.1.5 квадрат пен тікбұрыш ауданын санау</p> <p>10.2.1.4 $S=\pi R^2$ формуласының көмегімен шеңбердің аумағын анықтау</p> <p>10.2.2.4 берілген радиус пен диаметр бойынша циркульдің көмегімен шеңберді құруды орындау</p>
3. Математикалық модельдеу	3.1. Есептер	<p>10.3.1.1 оқыған түрлердің қарапайым мәтіндік есептерін шешу</p> <p>10.3.1.5 2-4 әрекеттің орындалуын талап ететін, құрамдас мәтіндік, арифметикалық есептерді шешу</p> <p>10.3.1.6 шартты белгілерді қолданып, есептің мазмұнын қысқаша жазба түрінде орындау</p> <p>10.3.1.7 жауабы бар жай есепті шешудің жазбасын, құрамдас есепті – түсініктемесімен немесе толық жауабымен және әрбір әрекетке берілген сұрақпен</p> <p>10.3.1.8 есептің шешуінің жазбасында сандардың атауын жазу</p>

1. Сандар және шамалар	1.3 Шамалар және олардың өлшем бірліктері	10.1.3.1 шамаларды өлшеуде және заттарды есептеуде алынған сандарды айыру
		10.1.3.2 бір атаулы шамалардың мәнін салыстыру
		10.1.3.3 шамалардың арақатынасын орнату
		10.1.3.7 көлемдерді өлшеген кезде алған сандарды жаңартуды орындау; әртүрлі мемлекеттердің валютасын айыра білу: доллар, еуро; валютаны айырбастау курсында бағдарлану
		10.1.3.8 көлемді өлшеуде алынған сандарды сандарды қосу мен азайтуды орындау; бірдей сандар, дөңгелек ондықтарды өлшеуде алынған сандарға көбейту мен бөлу, екі белгілі санға көбейту
	1.1 Натурал сандар. Бөлшектер	10.1.1.16 қарапайым және ондық бөлшек түрінде бөлімі 10, 100, 1000 болатын бөлшектерді алып, жазу; ондық бөлшектерді оқып, салыстыру; ондық бөлшектер мен толық сандарды салыстыру
		10.1.1.17 нөмірлік кестеге ондық бөлшектерді жазу; жүздік бөлшектердің үш түрін (қарапайым бөлшек, ондық бөлшек және пайыз түрінде) қолдану
		10.1.1.18 бұдан ірі және майда, не бірдей бөліктерде бөлшектерді білдіру
		10.1.1.19 ондық бөлшек түрінде алынған заттың ұзындығы, салмағы мен құнын есептеу кезінде қол жеткізген сандарды жазып алу, кері операцияны орындау
	1.2 Сандармен әрекет ету	10.1.2.21 саннан ондық бөлшекті табу; санды ондық бөлшегі бойынша табу
		10.1.2.22 ондық бөлшекті бір таңбалы санға, 10-ға, 100-ге, 1000-ға, дөңгелек ондықтар мен жүздіктерге көбейту мен бөлуді орындау
		10.1.2.23 саннан табу; санды ондық бөлшегі бойынша табу

		10.1.2.24 жақшасы бар ондық бөлшектер мен әрекеттер тәртібін анықтау
		10.1.2.25 саннан 1%, 10%, 20%, 25% 50% 75% табу; санды пайыздары бойынша табу
		10.1.2.26 қарапайым және ондық бөлшектермен әрекеттер жасау
2. Көрнекі геометрия элементтері	2.1 Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі	10.2.1.7 куб пен тікбұрышты параллелепипедтің көлемін өлшеп, санау
3. Математикалық модельдеу	3.1 Есептер	10.3.1.1 оқыған түрлердің қарапайым мәтіндік есептерін шешу
		10.3.1.2 санның пайызын табуға арналған қарапайым және құрамдас мәтіндік арифметикалық есептерді шешу
		10.3.1.6 шартты белгілерді қолданып, есептің мазмұнын қысқаша жазба түрінде орындау
		10.3.1.7 жауабы бар жай есепті шешудің жазбасын, құрамдас есепті – түсініктемесімен немесе толық жауабымен және әрбір әрекетке берілген сұрақпен
	3.2 Математика тілі	10.3.1.8 есептің шешуінің жазбасында сандардың атауын жазу
10.3.2.1 келесі белгілерді пайдалану: "+", "-", "x", ":", "="		
		10.3.2.2 геометриялық дененің көлемін белгілеуді пайдалану: V; пайызды белгілеу үшін % белгісін қолдану
4-тоқсан		
Жыл бойы оқығанды қайталау		

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 519-қосымша

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 8-10 сыныптар үшін "Информатика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 8-10 сыныптар үшін "Информатика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" Заңының 19-бабының 1 тармағына сәйкес әзірленген.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2. "Информатика" пәнін оқыту мақсаты – білім алушыларды негізгі білім, заманауи ақпараттық технологияны тиімді қолдану үшін жұмыс жасау дағдысы және біліктілігімен қамтамасыз ету болып табылады.

3. Негізгі міндеттері:

1) ақпарат түрлері және оны адам әрекетінің түрлі саласында қолдану тәсілдеріне қатысты түсінік қалыптастыру;

2) түрлі бағдарламалық қосымшалар және дербес компьютермен жұмыс жасаудың негізгі біліктер мен дағдыларын қалыптастыру;

3) күнделікті өмірде ақпараттық-коммуникациялық құралдарды қолдану дағдысын қалыптастыру;

4) компьютерлік ойындарды қолдану арқылы танымдық процестерді (зейін, естіп, көріп есте сақтау, көрнекі-бейнелі және сөздік-логикалық ойлау, қиялдау) дамыту;

5) ақпараттық мәдениет негізін қалыптастыру – ақпараттық-коммуникациялық технологиялар (бұдан әрі – АКТ) құралдарын қолданудың жалпыға бірдей ережелерін сақтау, алынған ақпаратқа қатысты жауапты және талғамалы қатынасқа тәрбиелеу.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

4. Пән бойынша оқыту процесін ұйымдастырудың педагогикалық әдіс-тәсілдері арнайы педагогиканың принциптеріне сәйкес орындалады:

1) зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың дайындығы, даму ерекшеліктері және деңгейіне білім беру жүйесінің бейімділік принципі;

2) зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларды оқыту процесінің түзете-дамытушылық бағыты олардың мүмкіндіктері мен білім алуудағы ерекше қажеттіліктерін ескере отырып оқыту әрекетінің арнайы әдіс-тәсілдерімен қамтамасыз етіледі;

3) оқытудың әлеуметтік-бейімдеушілік бағыты тұлғаның әлеуметтік икемсіздігін төмендету немесе оны еңсеруді болжайды. Білім алушылардың өмірлік дағдысы және әлеуметтік өмірде қалыпты өмір сүруге қажетті арнайы жұмыстар қарастырылады.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың қарапайым компьютерлік сауаттылықты меңгеруі олардың заманауи қоғам өміріне әлдеқайда табысты енуіне және әлеуметтік дамуына жағдай жасайды;

4) оқытудағы әрекеттік тәсіл зияты зақымдалған білім алушылардың жеке даму ерекшеліктерін ескере отырып білім беру құрылымының негізгі заңдылықтарын ашатын психология ғылымының теориялық қағидаларына негізделеді. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың жеке дамуы оларға тиімді қызметті (оқыту және заттық-тәжірибелік) ұйымдастырумен анықталатынын мойындауға негізделеді;

5) оқытудың практикалық бағыттылығы өтілген материал мен енді өтілетін материал және білім алушылардың тәжірибелік әрекеті арасындағы тығыз байланысты болжайды, тәжірибелік-бағдарлау міндеттерін шешу үшін бірінші реттік мағынаға ие білік пен дағдыларын қалыптастыруға негізделеді;

6) зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға қатысты сараланған және жеке ықпал ету тәсілі бағдарламаның мазмұнын әртүрлі меңгеру мүмкіндігімен сипатталатын ерекшеліктерін ескеруді болжайды және оқу материалын меңгеру біліктілік пен дағды, алған білімнің сапасында көрініс табады. Зияты зақымдалған оқушыларды оқыту процесі В.В. Воронкова бойынша 4 типологиялық топтың негізінде жүзеге асады. Білім алушылардың әр типологиялық тобы үшін педагог оқыту материалдарының қиындығын ескере отырып мүмкіндіктеріне сай іріктеп алады. Сонымен қатар оқыту жұмысының қарқыны, білім алушылардың әрекетті өздігінен орындау деңгейі, оқытудың әдіс-тәсілдері түрленеді. Білім алушыларды топқа бөлу шартты әрі жылжымалы түрде болады. Сараланған тәсіл оқытуды жекешелендірумен толықтырылады;

7) оқыту-танымдық және тәжірибелік қызметін арнайы педагогикалық басшылық ету қажеттілігі танымдық белсенділіктің төмендігі, ойлаудың аналитикалық және жалпылама қызметінің әлсіздігіне байланысты. Зияты зақымдалған білім алушылардың даму заңдылықтары мен сыныптағы әрбір оқушының танымдық мүмкіндіктерін біле отырып, педагог оқытудың арнайы әдістемесін ұйымдастырады және білім алушылардың оқу-танымдық әрекетін бағыттайды.

Ескерту. 4-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

5. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың информатика бойынша оқу материалдарын меңгеру нәтижелерін бағалау нормалары бағдарламада көрсетілген мақсатты тұжырымдамаға негізделген және оқушылардың оқу жетістіктерін бағалау мен тексеруді ұйымдастырудың бірегей тәсілдерін жүзеге асыруға бағытталған.

Ескерту. 5-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

6. Зияты зақымдалған білім алушылардың жетістіктерін бағалау ішкі бағалау құралдарымен жүзеге асады. Оқыту бағдарламасын меңгерудің нәтижелері сыныпта

тікелей мұғалімнің қатысуымен оқыту үдерісі барысында бағаланады, педагог бақылап бағалау әрекетін жүйелі түрде жүзеге асырады.

Ескерту. 6-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

7. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларды оқытудың нәтижелілігін бағалау ағымдық (әр сабақта), мерзімдік (тақырыптық) және қорытынды бақылау түрінде жүргізіледі.

Ескерту. 7-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

8. Ағымдық бақылау білім алушыларды сабақ үстінде бақылау, өзіндік және тәжірибелік жұмыстарды талдау, қызметтің ұжымдық түрлерінің көмегімен орындалады. Әр сабақтағы бақылау оқыту үдерісінің сапасын қамтамасыз ету үшін педагогтардың қолданған оқыту әдістерінің мазмұнын түзету мақсатында жүргізіледі. Мұндай бақылау білім алушылардың қарым-қатынасында тәрбиелік және ынталандырушы сипатқа ие.

9. Мерзімдік бақылау бөлімнің бағдарламалық тақырыбы және тарауды меңгерген соң жүргізіледі. Белгілі тақырып шеңберіндегі оқу материалдарын меңгерудің нәтижесі білім алушылардың әр типологиялық тобында әртүрлі болады (В.В. Воронкова бойынша). 1-типологиялық топтағы білім алушылар білімін қолдану деңгейінде оқыту материалын меңгереді.

2-типологиялық топтағы білім алушылар тақырыптың негізгі мазмұнын түсінгенін көрсетеді. 3-типологиялық топтағы білім алушылар тану деңгейінде материалды меңгереді және өз білімін өзекті етуде мұғалімнің көмегін қажет етеді. 4-типологиялық топтың білім алушылары олардың жетістігі жеке бағдарлама шеңберінде жүзеге асырылады.

10. Қорытынды бақылау тоқсан мен жылдың соңында жүргізіледі. Педагог сыныптағы әр білім алушының жетістіктері еркін картаға тіркелген оқу жылында бақыланған жетістігін және даму динамикасын міндетті түрде талдайды.

11. Бағалау шаралары көмегімен алынған мәлімет білік пен дағдыны меңгеру барысында туындаған қиындықтарға уақытылы жауап беруге мүмкіндік береді. Педагог білім алушыларға жеке көмек беру тәсілдері мен мазмұнын негіздей отырып анықтайды.

12. Бағдарлама келесі ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (бұдан әрі - АКТ) қолдануды көздейді:

1) шынайы өмірлік жағдайларға еліктеу және оларды ары қарай түсіну үшін компьютерлік үлгілерді қолдану;

2) мәтін, сурет, кесте, аудио және бейнематериалдарды өңдеу мақсатында және тәжірибелік тапсырмаларды шешу үшін бағдарламалық қамтамасыз етуді қолдану;

3) практикалық міндеттерді шешуде ақпараттық-коммуникациялық құралдарды қолдануда шығармашылық тәсіл;

4) белгілі тақырыпта біріккен топтық жұмысты жүргізуге мүмкіндік беретін электронды құралдар көмегімен материал жинау және тәжірибе алмасу;

5) АКТ құралдарын өздігінен қолдану дағдылары;

6) белгілі мақсат пен аудиторияны анықтау үшін түрлі дереккөздерден материалдарды іріктеуді көздейтін коммуникациялық дағдыларды дамыту.

13. "Информатика" пәнін меңгеру барысында "Математика", "Оқу және сөйлеу тілін дамыту", "Орыс тілі", "Қазақ тілі", "Жаратылыстану", "География", "Қазақстан тарихы", "Қоғам және құқық", "Бейнелеу өнері", "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" пәндерімен пәнаралық байланыс орнатылады.

14. Оқытудың техникалық құралдары:

1) стандартты кешенмен жабдықталған дербес компьютер: жүйелі блок, монитор, мәтіндік ақпаратты басу және экрандағы объектілерді қозғалту құралдары (пернетақта, тінтуір);

2) дыбыстық ақпаратты енгізіп, шығаратын құралдар: колонкалар, құлаққаптар, микрофон;

3) интербелсенді тақта, принтер, мультимедиялық проектор;

4) мұғалім мен білім алушылардың арасында ақпаратты бөлісуді қамтамасыз ететін жоғары сапалы желі.

15. Оқу-тәжірибелік құралдар:

1) пернетақталы тренажер;

2) вирусқа қарсы бағдарламалар;

3) оқулықтар, жұмыс дәптерлері, безендірілген құралдар.

3-тарау. "Информатика" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

16. "Информатика" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 8-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағатты;

2) 9-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағатты;

3) 10-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағатты құрайды.

17. Оқу пәнінің мазмұны оқыту бөлімдері бойынша ұйымдастырылған. Бөлімдер дағды мен біліктілік, білім және түсіну ретінде күтілетін нәтижелер түріндегі сыныптар бойынша оқыту мақсаттарына бөлінген.

18. Мұғалімнің әрбір шағын бөлімнің реттілігіне өзгерту енгізуге құқығы бар, сонымен қатар сынып оқушыларының мүмкіндіктерін ескере отырып айтылған мәліметтердің тереңдігі мен көлемін реттей алады.

19. Оқу пәнінің мазмұны келесі бөлімдерді қамтиды:

1) 1-бөлім "Ақпараттық үдерістер";

2) 2-бөлім "Компьютерлік жүйелер";

3) 3-бөлім "Денсаулық пен қауіпсіздік".

20. "Ақпараттық үдерістер" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) ақпаратты алу және өлшеу;

2) ақпараттық объектілерді құрастырып, қайта жасау.

21. "Компьютерлік жүйелер" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) компьютердің құрылымы;

2) компьютерлік желілер.

22. "Денсаулық пен қауіпсіздік" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) қауіпсіздік техникасы;

2) ақпараттық және онлайн қауіпсіздік.

23. 8-сыныпқа арналған "Информатика" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) ақпараттық үдерістер. Ақпаратты алу және өлшеу: ақпарат туралы түсінік, оны өңдеу мен алудың тәсілдері; ақпарат түрлері; мәтіндік ақпарат, оны өңдеу мен сақтау тәсілдері; графикалық ақпарат, оны түрлі бейнелеу құралдары және тәсілдерінің көмегімен өңдеу, сурет, бейне, мүсін түрінде сақтау; дыбыстық ақпарат, оны өңдеу және компакт-диск, магниттік лента көмегімен сақтау; бейнеақпарат, оны кино және бейнетехниканың көмегімен өңдеу және кинотаспа, бейнекассета, компакт-диск түрінде сақтау; телефон, теледидар, радио, күйтабақ ойнатқыш ақпарат дереккөзі ретінде. Ақпараттық объектілерді құрып, жаңарту. Windows (виндоус) жұмыс үстелі: жұмыс үстелінің түрі, Windows (виндоус) жұмыс үстелінің элементтерімен танысу; "Пуск" бастырмасы, тапсырма жинақтамасы; "тышқан" манипуляторы, онымен жұмыс істеу тәсілдері: "тышқан" манипуляторымен жұмыстың негізгі тәсілдері: "тышқан" манипуляторы жұмысының көмегімен орындалатын компьютерлік ойындар; пернетақта клавиша топтарын тағайындау; алфавиттік және цифрлік клавишалар, олардың орналасуы; меңзерді клавишаның көмегімен орындау; шағын цифрлік пернетақта; пернетақта клавишалары көмегімен орындалатын компьютерлік ойындар; "Пуск" мәзірінің құрылымы, мәзір бойынша ауыстыру, мәзірді жабу; Windows (виндоус) терезелерімен танысу (мысал ретінде "менің компьютерім" папкасының терезесі), терезенің негізгі элементтері, терезені жабу, қайта қондыру, терезені жабу, терезе көлемін өзгерту, терезені айналдыру; стандартты Windows қосымшасы: бағдарламаны "Пуск" (Калькулятор) мәзірінен қосу; стандартты "Калькулятор" қосымшасымен жұмыс жасауды меңгеру, алу амалын орындау, мәзірді жабу;

2) компьютерлік жүйелер – компьютердің құрылымы: дербес компьютермен танысу, дербес компьютер әртүрлі ақпаратты (мәтін, графикалық, дыбыстық, бейнеақпарат) алу, беру, өңдеу және сақтау құралы ретінде; дербес компьютердің негізгі құралдары: монитор, пернетақта, жүйелік блок; әр құрылғының қызметі; қуат көзін қосу-сөндіру бастырмасы; дербес компьютердің қосымша құрылғылары: "тышқан" манипуляторы, принтер, дыбыстық колонкалар, олардың қызметтері; компьютерді қосу және сөндіру тәртібі, олардың кезектілігі;

3) денсаулық пен қауіпсіздік: дербес компьютермен жұмыс жасауда қауіпсіздік техникасы. Компьютерлік сыныпта болудың тәртіп ережелері. Компьютерде жұмыс жасау кезіндегі гигиеналық талаптар. Көру қабілетін сақтау және көзге жүктемені азайту амалдары.

24. 9-сыныпқа арналған "Информатика" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) ақпараттық үдерістер: ақпарат туралы түсінік, оны өңдеу мен алудың тәсілдері. Заманауи әлемдегі ақпарат түрлері. Ақпаратты іздестіру. Ақпараттық объектілерді құрып, жаңарту: Microsoft Windows (майкрасофт виндоус) терезе элементтерін қолдану : тақырыпша, құралдар панелі (стандартты), жұмыс алаңы, айналдыру жолағы, қалқымалы сыбыр; "Пуск" бастырмасын қолдану; мәтінмен негізгі операциялар: мәтінді теру ережелері (бас әріп, тыныс белгілері, қызыл жол, белгіні өшіру, меңзердің көмегімен сол (оң) жақтағы белгіні өшіру); панель құралдарында "сақтау" белгісінің көмегімен құжатты сақтау; панель құралдарында "болдырмау" белгісінің көмегімен әрекеттерді болдырмау; құжатты редакциялау: құжатты ашу, құжат көлемі; "тышқан" манипуляторы, пернетақта, айналдыру жолағының көмегімен мәтінде орын ауыстыру; жаңа папкалар мен файлдарды құру; файлдар мен папкаларды алмастыру; "Жетекші" бағдарламасының көмегімен "менің құжаттарым" папкасын ашу, папкалар мен файлдарды сақтау; құжатты теру, мәтінде тыныс белгілерін қою; мәтінді редакциялау және форматтау; құжатты сақтау; құжатты басып шығару: принтерді қосу мен сөндіру реттілігі; принтерде қағазды қондыру; "басу" пәрменінің көмегімен құжатты теру;

2) компьютерлік жүйелер – компьютердің құрылымы: компьютердің негізгі құрылғыларының қызметі; Microsoft Word (майкрасофт виндоус) бағдарламасын қосу тәртібі; Microsoft Word (майкрасофт виндоус) бағдарламасының элементтері: тақырыпша, құралдар панелі (стандартты), жұмыс алаңы, айналдыру жолағы, қалқымалы сыбыр; Windows (виндоус)-тағы файлдық құрылым; "Жетекші" бағдарламасының мағынасы: файлдар мен папкалар, папкалардың аттары; компьютердің ішкі және сыртқы жады; принтерді қосу және өшіру тәртібі;

3) денсаулық пен қауіпсіздік: дербес компьютермен жұмыс жасауда қауіпсіздік техникасы. Компьютерлік сыныпта болудың тәртіп ережелері. Компьютерде жұмыс жасау кезіндегі гигиеналық талаптар. Көру қабілетін сақтау және көзге жүктемені азайту амалдары.

25. 10-сыныпқа арналған "Информатика" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) ақпараттық үдерістер – ақпараттық объектілерді құрып, жаңарту: Microsoft Windows (майкрасофт виндоус) бағдарламасын қолдану (тақырыпша, құралдар панелі, жұмыс алаңы, айналдыру жолағы); "Пуск" бастырмасын қолдану, "Пуск" бастырмасынан бағдарламаларды қосу; Windows (виндоус) терезесінің негізгі элементтері; терезені ашып, орына келтіру, жинақтау және жабу, терезенің мөлшерін өзгерту және айналдыру; Microsoft Word (майкрасофт виндоус) мәтін процессоры: құралдар панелі (стандартты, форматтау), бет параметрлері (азат жол, қағаз өлшемі,

беттер нөмірлерін қою), мәтінді басу ережелері; құжатты алдын-ала көріп, басу; мәтінді көшіріп, орын алмастыру; нөмірленген және таңбаланған тізім құру; құжатты түрлі тәсілдермен сақтау; сөз бен мәтін бөліктерін белгілеу және көшіру, орын алмастыру; мәтінді форматтау: панельдер тақтасындағы белгілердің көмегімен шрифттің көлемі мен сызбасын белгілеу; азат жолдарды түзулеу, түзулеу түрлері; беттерді басып шығару, үзіндіні белгілеу; "Enter" (интер), "Shift" (шифт), "Caps Lock" (капс лок) клавишаларын қолдану; Windows (виндоус) - тағы файлдық құрылым: жұмысқа дайындау, "Жетекші" бағдарламасындағы папкалардың құрылымын қарап шығу; "Менің компьютерім" белгісі арқылы берілген папканың құрамын қарап өту; "Жетекші" бағдарламасында файлдар мен папкаларды көшіру және орын алмастыру; файлдар мен папкаларды қайта атау және жою; "кәрзеңке" белгісі; "кәрзеңке" папкасын тазалау; экранның қосымшасын қондыру, сағат пен күнтізбені жөнге келтіру, тілді таңдау; файлдар мен папкаларды флеш-карта мен дискіде сақтау; дискіден файлдар мен папкаларды ашу;

2) компьютерлік жүйелер – компьютердің құрылымы: компьютердің негізгі және қосымша құрылғылары; Windows (виндоус) операциялық жүйесі; Microsoft Word (майкрасофт виндоус) мәтін процессоры; папкадағы мәлімет, "Менің компьютерім" белгісінің қызметтері; "Жетекші" бағдарламасының мағынасы: файлдар мен папкалар, олардың аттары; компьютердің ішкі және сыртқы жады; Windows (виндоус) анықтамалық жүйесі: анықтамалық жүйені шақыру; "Жетекші" бағдарламасынан анықтамалық жүйені шақыру; анықтамалық жүйенің тарауларынан ақпаратты іздеу; заттық меңзегіштің ("Калькулятор") негізгі сөздерінен ақпаратты іздеу; компьютердің ішкі және сыртқы жады (оперативті, ұзақ мерзімді), флеш-карталар, дискілер; компьютер желілері: Internet (интернет) ғаламторы: Internet (интернет) глобалды желісі туралы түсінік; Internet Explorer (интернет эксплорер) бағдарламасын қосу; іздеу жүйелері, проводсыз желі, компьютер желілері;

3) денсаулық пен қауіпсіздік: дербес компьютермен жұмыс жасауда қауіпсіздік техникасы. Компьютерлік сыныпта болудың тәртіп ережелері. Компьютерде жұмыс жасау кезіндегі гигиеналық талаптар. Көру қабілетін сақтау және көзге жүктемені азайту амалдары. Электронды құралдардың адам ағзасына әсері; ақпараттық және онлайн қауіпсіздік: компьютерді зиянды бағдарламалардан сақтау амалдары; компьютерлік вирустар туралы түсінік; вирусқа қарсы бағдарламалар.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

26. Бағдарламада оқу мақсатын оңтайлы қолдану үшін кодтама берілген. Кодта бірінші сан сыныпты білдіреді, екінші және үшінші сан – тарау мен бөлім, төртінші сан оқу мақсатының нөмірленуін білдіреді. Мысалы, 8.2.1.4 кодында "8" – сынып, "2.1" – бөлімше, "4" – оқу мақсатының нөмірленуі.

27. Оқу мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

1) 1-бөлім "Ақпараттық үдерістер":

1-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары		
	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1.1. Ақпаратты өлшеу және ұғыну	<p>8.1.1.1 қабылдау амалына қарай (көру, иіс пен дәм сезу, есту, тактильді) ақпараттың түрлерін атау және тани білу</p> <p>8.1.1.2 адам ақпаратты қалайша алатынын түсіндіру</p> <p>8.1.1.3 ақпарат алу тәсілдерін түсіндіру</p> <p>8.1.1.4 ақпаратты беру амалдарын (телеграф, телефон, теледидар, интернет арқылы) атау</p> <p>8.1.1.5 беру әдісіне қарай (саны, мәтіні, графика, дыбыс, бейне) ақпаратты ажырату</p> <p>8.1.1.6 ақпаратты сақтаудың негізгі әдістерін атау</p> <p>8.1.1.7 ақпарат көздері мен алу түрлерін ажырату</p> <p>8.1.1.8 компьютер ақпараттың әртүрлі нұсқаларын (мәтіндік, графикалық, дыбыстық, бейне) алу, бері, талдау және сақтау құралы екендігін түсіну</p> <p>8.1.1.9 компьютерді өмірде қолдану мысалдарын беру</p>	<p>9.1.1.1 ақпаратты (графикалық, мәтіндік, дыбыстық, бейне) ажырату</p> <p>9.1.1.2 ақпарат алу тәсілдеріне мысалдар келтіру</p> <p>9.1.1.3 ақпаратты талдау әдістерін білу</p> <p>9.1.1.4 ақпаратты сақтау әдістерін білу</p> <p>9.1.1.5 қажетті ақпаратты іздей алу</p> <p>9.1.1.6 ақпараттың қасиеттерін (толық, толық емес, қажетті, қажет емес) білу</p> <p>9.1.1.7 компьютердің ақпараттың әртүрлі нұсқаларын (мәтіндік, графикалық, дыбыстық, бейне) алу, бері, талдау және сақтау құралы екендігін білу</p>	<p>10.1.2.1 Microsoft Word (майкрасофт виндоус) мәтіндік бағдарламасын қолдану (тақырып атауы, құралдар панелі, жұмыс жиегі, айналдыру жиегі)</p> <p>10.1.2.2 мәтінді дұрыс теру ережесін білу (кіші әріптер, тыныс белгілері, сөздер арасындағы бос орын, абзац пен символдарды өшіру)</p>
	8.1.2.1 жалпы жұмыс үстелінің түрін білу	<p>9.1.2.1 Microsoft Word (майкрасофт ворд) бағдарламасын орындау үшін қосу</p> <p>9.1.2.2 жұмыс үстелінің элементтерін білу</p>	

<p>1.2 Ақпараттық нысандарды құру және түрлендіру</p>	<p>8.1.2.2 "Бастау" мәзірінің құрылымын білу 8.1.2.3 жұмыс үстелінің нысандарын белгілеу және алмастыру 8.1.2.4 "тышқан" манипуляторы көмегімен әрекеттерді орындау 8.1.2.5 Windows (виндоус) терезесі, "Менің компьютерім" папкасын білу, терезелерді ашу және жабу 8.1.2.6 пернетақтадағы сандар мен әріптер клавишаларының орналасуын білу 8.1.2.7 меңзерді басқару клавишлерін білу 8.1.2.8 "Калькулятор" бағдарламасын қосу кезектілігін білу 8.1.2.9 "Калькулятор" бағдарламасының көмегімен негізгі арифметикалық есептерді орындау</p>	<p>9.1.2.3 "Бастау" мәзірін қолдану, мәзір бойынша ауыстыру, мәзірді жабу 9.1.2.4 жұмыс үстеліндегі нысандарды белгілеу және алмастыру 9.1.2.5 терезені бұру, жылжытып қою, жабу 9.1.2.6 меңзерді басқару клавишін қолдану 9.1.2.7 пернетақтағы сандар мен әріптер клавиштерін қолдану 9.1.2.8 үлгі бойынша мәтінді басу 9.1.2.9 қаріп өлшемін таңдау 9.1.2.10 құжатты сақтау 9.1.2.11 "Бастау" мәзірінен "Калькулятор" бағдарламасын қосу 9.1.2.12 "Калькулятор" бағдарламасының көмегімен негізгі арифметикалық есептерді орындау 9.1.2.13 принтер басып шығарғышты қосу және өшіруді білу</p>	<p>10.1.2.3 "Enter" (интер), "Shift" (шифт), "CapsLock" (капс лок), "Delete" (делет), бос орын функционалдык клавиштерін қолдану 10.1.2.4 әртүрлі шрифтідегі мәтінді теру 10.1.2.5 құжаттарды сақтаудың әртүрлі әдістерін қолдану 10.1.2.6 мәтінді редакциялау және жиынтықтың негізгі ережелерін қолдану ("тышқан" манипуляторы және пернетақтаның көмегімен мәтін ішінде жылжу, жолақтарды айналдыру, сөз бен мәтінді белгілеу, мәтінді көшіру) 10.1.2.7 мәтінді құрастыра білу (қаріптің жазылуы және өлшемін белгілеу, абзацтарды теңестіру) 10.1.2.8 құжатты сақтаудың негізгі әдістерін білу 10.1.2.9 кестемен жұмыстың негізгі әдістерін білу 10.1.2.10 Paint графикалық редакторын қолдану 10.1.2.11 құжатты шығарудың реттілігін білу</p>
---	--	--	--

2) 2-бөлім "Компьютерлік жүйелер":

2-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары		
	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	<p>8.2.1.1 компьютердің негізгі құрылғыларын (монитор, пернетақта, жүйелік блок) көрсету 8.2.1.2 компьютерді қуаттандыруға қосу және өшіру кезектілігін білу</p>	<p>9.2.1.1 компьютердің негізгі құрылғыларын (монитор, пернетақта, жүйелік блок) анықтау 9.2.1.2 компьютердің негізгі құрылғыларының қызметін білу</p>	<p>10.2.1.1 компьютердің негізгі құрылғыларының мақсатын мен қызметін білу 10.2.1.2 Windows (виндоус) операциялық жүйесін (жұмыс үстелі,</p>

<p>2.1 Компьютер құрылғысы</p>	<p>8.2.1.3 компьютердің қосымша құрылғыларының атауын білу (манипулятор "тышқан", принтер, дыбыс күшейткіші) 8.2.1.4 Windows (виндоус) терезесінің негізгі бірліктерін білу 8.2.1.5 Windows (виндоус) жұмыс үстелінің элементтерін және түрлерін білу 8.2.1.6 пернетақта клавиштерінің топтарын атай білу 8.2.1.7 "тышқан" манипуляторы батырмасының атауын білу 8.2.1.8 "Калькулятор" бағдарламасын жіберудің кезектілігін білу 8.2.1.9 принтерді қосу және өшіру кезектілігін білу 8.2.1.10 дыбыс күшейткіштердің атауын білу</p>	<p>9.2.1.3 пернетақта клавишаларының қызметін білу 9.2.1.4 Microsoft Word (майкрасофт ворд) бағдарламасын қосу тәртібін білу 9.2.1.5 окон Microsoft Word (майкрасофт виндоус) терезесінің элементтерін білу: тақырыпша, құралдар панелі, жұмыс алаңы 9.2.1.6 "Жетекші" бағдарламасының мақсатын білу 9.2.1.7 Windows (виндоус) -тағы файлдық құрылымдарды білу 9.2.1.8 компьютер жадының түрлері туралы түсінік болу: ішкі (оперативті) және сыртқы (ұзақ мерзімдік) 9.2.1.9 принтерді қосу және өшіру кезектілігін білу</p>	<p>Windows (виндоус) терезесінің негізгі элементтері) білу 10.2.1.3 Windows (виндоус) баптауын және файлдық құрылымын білу 10.2.1.4 "Жетекші" бағдарламасының мақсатын білу 10.2.1.5 Windows (виндоус) ақпараттық жүйесін білу 10.2.1.6 Windows (виндоус) баптауын білу 10.2.1.7 "Кәрзеңке" таңбасының қызметін білу 10.2.1.8 "Менің компьютерім" таңбасының қызметін білу 10.2.1.9 компьютер жадының түрлерін атау ішкі (оперативті) және сыртқы (ұзақ мерзімдік): диск, флеш-картаны сипаттау 10.2.1.10 принтермен жұмыс әрекетінің кезектілігін білу</p>
<p>2.2 Компьютер желісі</p>			<p>10.2.2.1 Ғаламдық Internet (интернет) желісі туралы түсінігі болу 10.2.2.2 Internet (интернет) арқылы қарапайым сұраныстарды (бір сипаты бойынша) қолдана отыра керекті ақпаратты іздеу 10.2.2.3 қарапайым деңгейде сымсыз байланыс артықшылықтарын түсіндіру 10.2.2.4 компьютер желілері туралы түсініктің болуы</p>

3) 3-бөлім "Денсаулық және қауіпсіздік":

3-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары
---------	------------------

	8-сынып	9-сынып	10-сынып
3.1 Қауіпсіздік техникасы	8.3.1.1 компьютерлік сыныптағы тәртіп ережелерін білу 8.3.1.2 дербес компьютермен жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік техникасы талаптарын білу 8.3.1.3 көздің шаршауының алдын алу мақсатында жаттығулар орындау 8.3.1.4 статикалық шаршауды алу бойынша жаттығулар орындау	9.3.1.1 дербес компьютермен жұмыс істеу барысында қауіпсіздік техникасы талаптарын орындау 9.3.1.2 компьютермен жұмыс орнын ұйымдастыра алу (ыңғайлылық және тиімділік үшін) 9.3.1.3 көздің шаршауының алдын алу мақсатында жаттығулар орындау 9.3.1.4 статикалық шаршауды алу бойынша жаттығулар орындау	10.3.1.1 дербес компьютермен жұмыс істеу барысында қауіпсіздік техникасы талаптарын орындау 10.3.1.2 көздің шаршауының алдын алу мақсатында жаттығулар орындау 9.3.1.3 статикалық шаршауды алу бойынша жаттығулар орындау 10.3.1.4 әртүрлі электрондық құрылғылардың адам ағзасына әсері мысалдарын білу
3.2 Ақпараттық және онлайн қауіпсіздігі			10.3.2.1 компьютерді зиянды бағдарламалардан қорғау туралы түсініктің болуы 10.3.2.2 вирусқа қарсы бағдарламалар туралы түсініктің болуы

28. Осы Бағдарлама зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 8-10 сыныптардағы "Информатика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

Ескерту. 28-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

29. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 8-10 сыныптардағы "Информатика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Ескерту. Қосымшаның жоғарғы оң жақ бұрышы жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 8-10 сыныптардағы "Информатика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1) 8-сынып:

1-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. Ақпараттық үдерістер	1.1 Ақпаратты түсіну және өлшеу	8.1.1.1 қабылдау амалына қарай (көру, иіс пен дәм сезу, есту, тактильді) ақпараттың түрлерін атау және тани білу 8.1.1.2 адам ақпаратты қалай алатынын қарапайым түрде түсіндіру 8.1.1.3 ақпарат алу тәсілдерін түсіндіру 8.1.1.4 ақпаратты беру амалдарын (телеграф, телефон, теледидар, интернет арқылы) атау 8.1.1.5 беру әдісіне қарай (саны, мәтіні, графика, дыбыс, бейне) ақпаратты ажырату
2. Компьютер жүйелері	2.1 Компьютер құрылғысы	8.2.1.1 компьютердің негізгі құрылғыларын (монитор, пернетақта, жүйелік блок) көрсету 8.2.1.2 компьютерді қуаттандыруға қосу және өшіре білу 8.2.1.3 компьютердің қосымша құрылғыларының атауын білу (манипулятор "тышқан", принтер, дыбыс күшейткіш)
3. Денсаулық және қауіпсіздік	3.1 Қауіпсіздік техникасы	8.3.1.1 компьютерлік сыныптағы тәртіп ережелерін білу 8.3.1.2 дербес компьютермен жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік техникасы талаптарын білу
2-тоқсан		
1. Ақпараттық үдерістер	1.1. Ақпаратты түсіну және өлшеу	8.1.1.6 ақпаратты сақтаудың негізгі әдістерін атау 8.1.1.7 ақпарат көздері мен алу түрлерін ажырату 8.1.1.8 компьютер ақпараттың әртүрлі нұсқаларын (мәтіндік, графикалық, дыбыстық, бейне) алу, бері, талдау және сақтау құралы екендігін түсіну 8.1.1.9 компьютерді күнделікті өмірде қолдану мысалдарын беру

	1.2 Ақпараттық нысандарды құру және түрлендіру	8.1.2.1 жалпы жұмыс үстелінің түрін білу 8.1.2.2 "Бастау" мәзірінің құрылымын білу 8.1.2.3 жұмыс үстелінің нысандарын белгілеу және алмастыру 8.1.2.4 "тышқан" манипуляторы көмегімен әрекеттерді орындау
2. Компьютер жүйелері	2.1 Компьютер құрылғысы	8.2.1.4 Windows (виндоус) терезесінің негізгі бірліктерін білу 8.2.1.5 Windows (виндоус) жұмыс үстелінің элементтерін және түрлерін білу
3. Денсаулық және қауіпсіздік	3.1 Қауіпсіздік техникасы	8.3.1.3 көздің шаршауының алдын алу мақсатында жаттығулар орындау 8.3.1.4 статикалық шаршауды алу бойынша жаттығулар орындау
3-тоқсан		
1. Ақпараттық үдерістер	1.2 Ақпараттық нысандарды құру және түрлендіру	8.1.2.5 Windows (виндоус) терезесі , "Менің компьютерім" папкасын білу, терезелерді ашу және жабу 8.1.2.6 пернетақтадағы сандар және әріптер клавишаларының орналасуын білу 8.1.2.7 меңзерді басқару клавишаларын білу
2. Компьютер жүйелері	2.1 Компьютер құрылғысы	8.2.1.6 пернетақта клавишаларының топтарын атай білу 8.2.1.7 "тышқан" манипуляторы батырмасының атауын білу
3. Денсаулық және қауіпсіздік	3.1 Қауіпсіздік техникасы	8.3.1.3 көздің шаршауының алдын алу мақсатында жаттығулар орындау 8.3.1.4 статикалық шаршауды алу бойынша жаттығулар орындау
4-тоқсан		
1. Ақпараттық үдерістер	1.2 Ақпараттық нысандарды құру және түрлендіру	8.1.2.8 "Калькулятор" бағдарламасын қосу кезектілігін білу 8.1.2.9 "Калькулятор" бағдарламасының көмегімен негізгі арифметикалық есептерді орындау
2. Компьютер жүйелері	2.1 Компьютер құрылғысы	8.2.1.8 "Калькулятор" бағдарламасын жіберудің кезектілігін білу 8.2.1.9 принтерді қосу және өшіру кезектілігін білу

		8.2.1.10 дыбыс күшейткіштердің қызметін білу
3. Денсаулық және қауіпсіздік	3.1 Қауіпсіздік техникасы	8.3.1.3 көздің шаршауының алдын алу мақсатында жаттығулар орындау 8.3.1.4 статикалық шаршауды алу бойынша жаттығулар орындау

2) 9-сынып:

2-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. Ақпараттық үдерістер	1.1 Ақпаратты түсіну және өлшеу	9.1.1.1 ақпаратты (графикалық, мәтіндік, дыбыстық, бейне) ажырату 9.1.1.2 ақпарат алу тәсілдеріне мысалдар келтіру 9.1.1.3 ақпаратты талдау әдістерін білу
	1.2 Ақпараттық нысандарды құру және түрлендіру	9.1.2.1 MicrosoftWord (майкрасофт виндоус) бағдарламасын орындау үшін қосу, жұмыс істеу, бағдарламаны жабу 9.1.2.2 жұмыс үстелінің элементтерін білу 9.1.2.3 "Бастау" мәзірін қолдану, мәзір бойынша ауыстыру, мәзірді жабу
2. Компьютер жүйелері	2.1 Компьютер құрылғысы	9.2.1.1 компьютердің негізгі құрылғыларын (монитор, пернетақта, жүйелік блок) анықтау 9.2.1.2 компьютердің негізгі құрылғыларының қызметін білу 9.2.1.3 пернетақта клавишаларының қызметін білу 9.2.1.4 Microsoft Word (майкрасофт виндоус) бағдарламасын қосу тәртібін білу
3. Денсаулық және қауіпсіздік	3.1 Қауіпсіздік техникасы	9.3.1.1 дербес компьютермен жұмыс істеу барысында қауіпсіздік техникасы талаптарын орындау 9.3.1.2 компьютермен жұмыс орнын ұйымдастыра алу (ыңғайлылық және тиімділік)
2-тоқсан		
		9.1.1.4 ақпаратты сақтау әдістерін білу 9.1.1.5 қажетті ақпаратты іздей алу

1. Ақпараттық үдерістер	1.1 Ақпаратты түсіну және өлшеу	9.1.1.6 ақпараттың қасиеттерін (толық, толық емес, қажетті, қажет емес) білу 9.1.1.7 ақпаратты талдау әдістерін білу, компьютерден ақпараттың әртүрлі нұсқаларын (мәтіндік, графикалық, дыбыстық, бейне) алу, бері, талдау және сақтау құралы екендігін білу
	1.2 Ақпараттық нысандарды құру және түрлендіру	9.1.2.4 жұмыс үстеліндегі нысандарды белгілеу және алмастыру 9.1.2.5 терезені бұру, жылжытып қою, жабу 9.1.2.6 меңзерді басқару клавишасын қолдану
2. Компьютер жүйелері	2.1 Компьютер құрылғысы	9.2.1.5 окон Microsoft Word (майкрасофт виндоус) терезесінің элементтерін білу: тақырыпша, құралдар панелі, жұмыс алаңы
3. Денсаулық және қауіпсіздік	3.1 Қауіпсіздік техникасы	9.3.1.3 көздің шаршауының алдын алу мақсатында жаттығулар орындау 9.3.1.4 статикалық шаршауды алу бойынша жаттығулар орындау
3-тоқсан		
1. Ақпараттық үдерістер	1.2 Ақпараттық нысандарды құру және түрлендіру	9.1.2.7 пернетақтадағы сандар мен әріптер клавиштерін қолдану 9.1.2.8 үлгі бойынша мәтінді басу 9.1.2.9 қаріп өлшемін таңдау 9.1.2.10 құжатты сақтау
2. Компьютер жүйелері	2.1 Компьютер құрылғысы	9.2.1.6 "Жетекші" бағдарламасының мақсатын білу 9.2.1.7 Windows (виндоус) -тағы файлдық құрылымдарды білу
3. Денсаулық және қауіпсіздік	3.1 Қауіпсіздік техникасы	9.3.1.3 көздің шаршауының алдын алу мақсатында жаттығулар орындау 9.3.1.4 статикалық шаршауды алу бойынша жаттығулар орындау
4-тоқсан		
1. Ақпараттық үдерістер	1.2 Ақпараттық нысандарды құру және түрлендіру	9.1.2.11 "Бастау" мәзірінен "Калькулятор" бағдарламасын қосу 9.1.2.12 "Калькулятор" бағдарламасының көмегімен негізгі арифметикалық есептерді орындау 9.1.2.13 принтерді қосу және өшіруді білу

2. Компьютер жүйелері	2.1 Компьютер құрылғысы	9.2.1.8 компьютер жадының түрлері туралы түсінік болу: ішкі (оперативті) және сыртқы (ұзақ мерзімдік) 9.2.1.9 принтерді қосу және өшіру кезектілігін білу
3. Денсаулық және қауіпсіздік	3.1 Қауіпсіздік техникасы	9.3.1.3 көздің шаршауының алдын алу мақсатында жаттығулар орындау 9.3.1.4 статикалық шаршауды алу бойынша жаттығулар орындау

3) 10-сынып:
3-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. Ақпараттық үдерістер	1.2 Ақпараттық нысандарды құру және түрлендіру	10.1.2.1 MicrosoftWord (майкрасофт виндоус) мәтіндік бағдарламасын қолдану (тақырып атауы, құралдар панелі, жұмыс жиегі, айналдыру жиегі) 10.1.2.2 мәтінді дұрыс теру ережесін білу (кіші әріптер, тыныс белгілері, сөздер арасындағы бос орын, абзац пен символдарды өшіру) 10.1.2.3 "Enter" (интер), "Shift" (шифт), "CapsLock" (капс лок), "Delete" (делет), бос орын функционалдық клавиштерін қолдану
2. Компьютер жүйелері	2.1 Компьютер құрылғысы	10.2.1.1 компьютердің негізгі құрылғыларының мақсатын мен қызметін білу 10.2.1.2 Windows (виндоус) операциялық жүйесін (жұмыс үстелі, Windows (виндоус) терезесінің негізгі элементтері) білу 10.2.1.3 Windows (виндоус) баптауын және файлдық құрылымын білу
	2.2 Компьютер желілері	10.2.2.1 Ғаламдық Internet (интернет) желісі туралы түсінігі болу
3. Денсаулық және қауіпсіздік	3.1 Қауіпсіздік техникасы	10.3.1.1 дербес компьютермен жұмыс істеу барысында қауіпсіздік техникасы талаптарын орындау 10.3.1.2 көздің шаршауының алдын алу мақсатында жаттығулар орындау

		10.3.1.3 статикалық шаршауды алу бойынша жаттығулар орындау
2-тоқсан		
1. Ақпараттық үдерістер	1.2 Ақпараттық нысандарды құру және түрлендіру	10.1.2.4 мәтінді әртүрлі шрифтімен теру 10.1.2.5 құжаттарды сақтаудың негізгі әдістерін қолдану 10.1.2.6 мәтінді редакциялау және жиынтықтың негізгі ережелерін қолдану ("тышқан" манипуляторы және пернетақтаның көмегімен мәтін ішінде жылжу, жолақтарды айналдыру, сөз бен мәтінді белгілеу, мәтінді көшіру)
2. Компьютер жүйелері	2.1 Компьютер құрылғысы	10.2.1.4 "Жетекші" бағдарламасының мақсатын білу 10.2.1.5 Windows (виндоус) ақпараттық жүйесін білу 10.2.1.6 Windows (виндоус) баптауын білу
	2.2 Компьютер желілері	10.2.2.2 Internet (интернет) арқылы қарапайым сұраныстарды (бір сипаты бойынша) қолдана отыра керекті ақпаратты іздеу
3. Денсаулық және қауіпсіздік	3.1 Қауіпсіздік техникасы	10.3.1.1 дербес компьютермен жұмыс істеу барысында қауіпсіздік техникасы талаптарын орындау 10.3.1.2 көздің шаршауының алдын алу мақсатында жаттығулар орындау 10.3.1.3 статикалық шаршауды алу бойынша жаттығулар орындау
3-тоқсан		
1. Ақпараттық үдерістер	1.2 Ақпараттық нысандарды құру және түрлендіру	10.1.2.7 мәтінді құрастыра білу (қаріптің жазылуы және өлшемін белгілеу, абзацтарды теңестіру) 10.1.2.8 құжатты сақтаудың негізгі әдістерін білу 10.1.2.9 кестемен жұмыстың негізгі әдістерін білу
2. Компьютер жүйелері	2.1 Компьютер құрылғысы	10.2.1.7 "Кәрзеңке" таңбасының қызметін білу 10.2.1.8 "Менің компьютерім" таңбасының қызметін білу
	2.2 Компьютер желілері	10.2.2.2 Internet (интернет) арқылы қарапайым сұраныстарды (бір сипаты бойынша) қолдана отыра керекті ақпаратты іздеу

3. Денсаулық және қауіпсіздік	3.1 Қауіпсіздік техникасы	10.3.1.1 дербес компьютермен жұмыс істеу барысында қауіпсіздік техникасы талаптарын орындау 10.3.1.2 көздің шаршауының алдын алу мақсатында жаттығулар орындау 10.3.1.3 статикалық шаршауды алу бойынша жаттығулар орындау
	3.2 Ақпараттық және онлайн қауіпсіздігі	10.3.1.4 әртүрлі электрондық құрылғылардың адам ағзасына әсері мысалдарын білу
4-тоқсан		
1. Ақпараттық үдерістер	1.2 Ақпараттық нысандарды құру және түрлендіру	10.1.2.10 Paint (пейнт) графикалық редакторын қолдану 10.1.2.11 құжатты шығарудың реттілігін білу 10.1.2.10 Paint (пейнт) графикалық редакторын қолдану 10.1.2.11 құжатты принтерде шығарудың реттілігін білу
2. Компьютер жүйелері	2.1 Компьютер құрылғысы	10.2.1.9 компьютер жадының түрлерін атау ішкі (оперативті) және сыртқы (ұзақ мерзімдік): диск, флеш-картаны сипаттау 10.2.1.10 принтермен жұмыс әрекетінің кезектілігін білу
	2.2 Компьютер желілері	10.2.2.3 қарапайым деңгейде сымсыз байланыс артықшылықтарын түсіндіру 10.2.2.4 компьютер желілері туралы түсініктің болуы
3. Денсаулық және қауіпсіздік	3.1 Қауіпсіздік техникасы	10.3.1.1 дербес компьютермен жұмыс істеу барысында қауіпсіздік техникасы талаптарын орындау 10.3.1.2 көздің шаршауының алдын алу мақсатында жаттығулар орындау 10.3.1.3 статикалық шаршауды алу бойынша жаттығулар орындау
	3.2 Ақпараттық және онлайн қауіпсіздігі	10.3.1.4 әртүрлі электрондық құрылғылардың адам ағзасына әсері мысалдарын білу

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 520-қосымша

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5 - сыныбы үшін "Айналадағы әлем" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5 - сыныбы үшін "Айналадағы әлем" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" Заңының 19-бабының 1 тармағына сәйкес әзірленген.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2. "Айналадағы әлем" пәнін оқу мақсаты – білім алушыларға табиғат туралы қарапайым түсінікті меңгерту, олардың табиғат пен қоғамның өзара байланысы, табиғаттағы заңдылықтардың біртұтастығы туралы білім, ұғым, түсініктерін жинақтау және жүйелеу, алған білімді күнделікті өмірде қолдана білулерін дамыту.

3. "Айналадағы әлем" пәні бойынша келесі міндеттерді шешуге бағытталған:

- 1) жалпы және сөйлеу тілі дамуындағы кемшіліктерді түзету;
- 2) танымдық әрекеттерді дамыту;
- 3) қоршаған әлем туралы түсініктерді кеңейту және байыту;
- 4) негізгі оқу пәндерін оқу барысында қажетті қарапайым түсініктер мен ұғымдарды қалыптастыру;
- 5) көру, салыстыру, жинақтау, нақтылау, қарапайым тұжырымдама жасау, қарапайым себеп-салдарлық байланысты табу қабілетін дамыту;
- 6) білім алушылардың сөздік қорын байыту;
- 7) әлеуметтік дағдыларды қалыптастыру;
- 8) өз халқының, әртүрлі халықтардың мәдениеті мен салт-дәстүріне, ұлттық және жалпы адамзаттық құндылықтарға деген сыйласымдылық сезімін қалыптастыру;
- 9) өмірлік іс-әрекеттердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін жаратылыстану ғылыми білімді күнделікті өмірде қолдану, заманауи технологияларды сауатты пайдалану, денсаулық және қоршаған ортаны қорғау дағдыларын дамыту;
- 10) қоршаған ортаға, қоғамның табиғи және мәдени құндылықтарына жағымды қатынасты қалыптастыру.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

4. Бағдарлама келесі ойлау және қатынас дағдылары мен икемділіктердің негізін қалыптастыруға бағытталған:

- 1) өлі және тірі табиғат құбылыстарын бақылау және зерделеу;

2) бақылау және тәжірибе жұмысы барысында алынған мәліметтерді ауызша сипаттау;

3) себеп-салдардық байланысты табу;

4) өсімдіктер, жануарлар (жәндіктер, құстар) және адам өміріндегі өзгерістерді бақылау процесінде алынған білімді жинақтау;

5) бақылау және зерделеу нәтижелерін әңгіме түрінде ұсыну.

5. "Айналадағы әлем" пәні бойынша оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдерінің жүзеге асырылуы зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың ерекше білім беру қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған арнайы педагогикалық принциптерге негізделген.

Ескерту. 5-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

6. Білім алушыларды оқытудағы түзете дамыту принципі білім алушының даму кемшілігі табиғатының ерекшелігіне сәйкес ағзаның сақталған атқарымдары мен жүйесін тірек ете отырып құруды білдіреді.

7. Берілген курстың маңызды түзету мақсаты – қоршаған болмыстың заттары мен құбылыстарымен танысу негізінде ауызша сөйлеу тілін, танымдық әрекетін дамыту. Коммуникативті құрал ретінде сөйлеу тілін дамыту - ересектермен, құрдастармен сөйлесе алуды қалыптастыру болып табылады. Сөйлеу тілінің лексикалық, синтаксистік жақтары, ауызша байланыстырып сөйлеу тілін дамытылады.

8. Түзете дамыту бағыттылығы оқу әрекетін арнайы әдіс-тәсілдермен қамтамасыз етеді:

1) оқыту процесін баяулату;

2) оқылатын материалды көп рет қайталау және оны әр түрлі жағдайларда жаңғырту үшін жағдай тудыру;

3) білім алушылардың жеке мүмкіндіктері мен жас ерекшеліктерін есепке ала отырып сараланған тапсырмаларды әзірлеу;

4) өзінің пікірін айтуға және дәлелдеуді дамытуға арналған уәждік жағдайларды тудыру;

5) білім алушылармен қолжетімді зерттеу жұмыстарды өткізуге негізделген белсенді оқыту түрін ұйымдастыру.

9. Педагогикалық міндеттер сабақтағы білім алушылардың әрекет түрлері дұрыс таңдалған жағдайда табысты шешіледі. Оқылатын құбылыстар мен заттарды тікелей бақылау (экскурсияда), білім алушының заттық-тәжірибелік, ақыл-ой және сөйлеу тілдік әрекеттері, сондай-ақ ойын әрекеттері (дидактикалық, жағдаяттық-рөлдік, үстел үстілік ойындар, ереже бойынша ойындар) жетекші әрекеттер болады.

10. Саралау және жекелеу тәсілдеме қағидасы. Ұжымдық оқу процесі жағдайындағы білім алуда ерекше қажеттіліктері бар білім алушыларға қатысты сараланған тәсілдеме бұзылыстары бір санаттағы оқушылардың вариативтік

типологиялық ерекшеліктерінің барлығына шартты болады. Білім алушыларды топтарға бөлу шартты және қозғалмалы түрде болады. Жекешелеу тәсілі саралау тәсілінің нақтыламасы болып табылады.

11. Арнайы педагогикалық басшылықтың қажеттілік принципі. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушы дамуының жалпы заңдылығын, сыныптағы әрбір баланың танымдық мүмкіндігін, арнайы педагогикалық көмек тәсілдерін ескере отырып, педагог білім алушылардың оқу-танымдық әрекетін ұйымдастырып қана қоймай, сонымен бірге, бұл процессті басқара алады.

Ескерту. 11-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

12. Білім алушылардың бақылау және тәжірибе әрекеттері процесінде жинаған білім, түсініктері сөйлеу тілінде (айтылымда, әңгімеде, сипаттамада) жалпыланады. Байланыстырылған сөйлеу тілін қалыптастыруға және мәдениетті қарым-қатынас дағдыларын тәрбиелеуге үлкен көңіл бөлінеді.

13. Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар (бұдан әрі - АКТ) дамыту және түзету міндеттерін шешу үшін қажетті оқыту жағдайларын "кұрастыруға" көмектесе отырып, арнайы білім беру педагогы үшін қажетті құралдардың арсеналын кеңейтеді.

14. Сабақтарда АКТ-ны қолдануда ұсынылатын мақсаттар:

1) оқу процесін даралау;

2) тікелей бақылаудан жасырын және кез келген қажетті күрделі белгілік пішіндегі танымдық нысандарды үлгілеу;

3) білім алушының өзінің әрекетін шынайы және кешеуілдетілген уақыт тәртібінде талдау үшін көзбен көруге болатын қосымша динамикалық тірек құру; топтық оқыту жағдайындағы жекеленген өнімдік әрекеттену мүмкіндігімен қамтамасыз ету; жекеленген сапалы оқыту мүмкіндігін кеңейту.

15. "Айналадағы әлем" пәнін сапалы және тиімді оқыту процесін ұйымдастыру үшін кабинеттер санитарлық-гигиеналық нормаларды есепке ала отырып, қажетті құрал-жабдықтармен жарақтандырылады:

1) сынып бөлмесіндегі жиһаз жұмысты әр түрлі түрде (жеке, жұп немесе топ ішінде) және әр түрлі түрін ұйымдастыру үшін қозғалмалы болады;

2) білім алушылардың жұмыстарын және көрнекілік құралдарды қоюға арналған стенділерді, кітап сөрелерін орналастыратын орындарды қарастырылады;

3) зертханалық және тәжірибе жұмыстарын жүргізу үшін қажетті жаратылыстану және география кабинеттерінің жабдықтары;

4) Microsoft Office (майкрософт офис) пакеті орнатылған және интернетке қосылған компьютерлер; әр түрлі тақырыптардағы аудио және бейне материалдар жиынтығы;

5) тақырыптарға сәйкес анықтамалар, энциклопедиялар, плакаттар, үлгілер.

16. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың жетістіктерін бағалау ішкі бағалау құралдарымен жүзеге асады. Оқыту бағдарламасын меңгерудің нәтижелері

сыныпта тікелей мұғалімнің қатысуымен оқыту процесі барысында бағаланады. Педагог бақылап бағалау әрекетін жүйелі түрде жүзеге асырады.

Ескерту. 16-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

17. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларды оқытудың нәтижелілігін бағалау ағымдық (әр сабақта), мерзімдік (тақырыптық) және қорытынды бақылау түрінде жүргізіледі.

Ескерту. 17-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

18. Ағымдық бақылау білім алушыларды сабақ үстінде бақылау, өзіндік және тәжірибелік жұмыстарды талдау, қызметтің ұжымдық түрлерінің көмегімен орындалады. Әр сабақтағы бақылау оқыту үдерісінің сапасын қамтамасыз ету үшін педагогтардың қолданған оқыту әдістерінің мазмұнын түзету мақсатында жүргізіледі. Мұндай бақылау білім алушылардың қарым-қатынасында тәрбиелік және ынталандырушы сипатқа ие.

19. Мерзімдік бақылау бөлімнің бағдарламалық тақырыбы және тарауды меңгерген соң жүргізіледі. Белгілі тақырып шеңберіндегі оқу материалдарын меңгерудің нәтижесі білім алушылардың әр типологиялық тобында әртүрлі болады (В.В. Воронкова бойынша). 1-типологиялық топтағы білім алушылар білімін қолдану деңгейінде оқыту материалын меңгеруді көрсетеді.

2-типологиялық топтағы білім алушылар тақырыптың негізгі мазмұнын түсінгенін көрсетеді. 3-типологиялық топтағы білім алушылар тану деңгейінде материалды меңгереді және өз білімін өзекті етуде мұғалімнің көмегін қажет етеді. 4-типологиялық топтың білім алушылары олардың жетістігін бағалау жүргізілетін жеке бағдарлама шеңберінде жүзеге асырылады.

20. Қорытынды бақылау тоқсан мен жылдың соңында жүргізіледі. Педагог сыныптағы әр білім алушының жетістіктері еркін картаға тіркелген, оқу жылында бақыланған жетістігін және даму динамикасын талдайды.

21. Бағалау шаралары көмегімен алынған мәлімет білік пен дағдыны меңгеру барысында туындаған қиындықтарға уақытылы жауап беруге мүмкіндік береді. Педагог білім алушыларға жеке көмек беру тәсілдері және мазмұнын анықтайды.

22. Бағдарлама "Жаратылыстану", "География", "Тарих" пәндерін ары қарай оқуға бағытталған кіріктірілген курс болып табылады.

3-тарау. "Айналадағы әлем" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

23. "Айналадағы әлем" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты құрайды.

24. Бағдарламаның мазмұны оқыту бөлімдері бойынша ұйымдастырылған. Бөлімдер сыныптар бойынша күтілетін нәтиже түрінде берілген оқу мақсаттарынан құралған бөлімшелерден тұрады.

25. Оқу пәнінің мазмұны келесі бөлімдерді қамтиды:

- 1) 1-бөлім "Табиғаттағы мезгілдік өзгерістер. Жыл мезгілдері";
- 2) 2-бөлім "Табиғат";
- 3) 3-бөлім "Менің Отаным – Қазақстан"; "Сөйлеу тілдік дағдыларды қалыптастыру".

26. "Табиғаттағы мезгілдік өзгерістер. Жыл мезгілдері" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) күзгі жемістер – денсаулық көзі. Күзгі өзгерістер туралы мәліметтерді қорытындылау;

- 2) қысқы табиғаттағы өзгерістердің адамдар еңбегіне тигізетін әсері;
- 3) көктемнің әр түрлі кезеңдеріндегі табиғаттағы өзгерістер;
- 4) табиғаттағы жаздық байқалымдар туралы мәліметтерді қорытындылау.

27. "Табиғат" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) тірі табиғаттағы процесстер;
- 2) өлі табиғаттағы процесстер.

28. "Менің Отаным – Қазақстан" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) Қазақстанның өнеркәсібі;
- 2) Қазақстандағы ауыл шаруашылық.

29. "Сөйлеу тілдік дағдыларды қалыптастыру" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) сөздік қорды кеңейту;
- 2) байланыстырылған сөйлеу тілін дамыту.

30. 5-сыныпқа арналған "Айналадағы әлем" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) табиғаттағы мезгілдік өзгерістер. Күннің табиғаттағы өзгерістерге (ауа, су температурасы, жылулық көлемі) тигізетін әсері туралы алған білімін жалпылау. Жыл мезгілінің ауысуына байланысты табиғаттағы өзгерістер. Жыл айларының атауларын бекіту. Жылдың әр түрлі мезгілдеріндегі өсімдіктер. Жылдың әр түрлі мезгілдеріндегі бақ, бақша, егістік, орман, дала, тау. Жылдың әр түрлі мезгілдеріндегі жабайы және үй жануарлары. Жылдың әр түрлі мезгілдеріндегі қаладағы және ауылдағы адамдардың еңбегі;

2) менің Отаным – Қазақстан. Қазақстан Республикасының өнеркәсібі. Республикадағы өнеркәсіптік ірі қалалар. Қазақстандағы пайдалы қазбалар – көмір, мұнай, газ, сондай-ақ осы жергілікті жердегі пайдалы қазбалар. Олардың адам өміріндегі маңызы. Қазақстандағы аса бір ірі кен орындары. Қазақстанның ауылшаруашылығы: мал шаруашылығы, өсімдік шаруашылығы. Бидай өсіру аймақтары. Нанның адам өміріндегі рөлі. Нанға ұқыптылықпен қарау. Суретшілер мен жазушылар шығармаларындағы Қазақстанның табиғаты;

3) табиғат. Су – барлық тіршіліктің өмір сүру шарты. Судың табиғаттағы рөлі. Суды өнімдерді өндіруде пайдалану. Судың ластану себептері. Су қоймаларының жанындағы тәртіп ережелері. Суды үнемдеу. Ауа – тыныс алу негізі. Ауаның өсімдіктер, жануарлар, адамдар өміріндегі рөлі. Ауаның ластану көздері – фабрикалар, зауыттар, көліктер. Лас және таза ауаның адамның денсаулығына, жануарлар мен өсімдіктердің жағдайына тигізетін әсері. Топырақ. Топырақтың өсімдіктер, жануарлар, адам үшін маңызы. Адамның топырақтың құнарлылығын сақтаудағы рөлі. Табиғатқа ұқыпты қарау, адамның оның алдындағы жауапкершілігі. Тірі табиғат. Өсімдіктер. Ағаштардың, бұталардың, шөптесін өсімдіктердің ортақ және айырмашылық белгілері. Өсімдіктің өмір сүру шарты – топырақ, су, ауа, жарық. Өсімдіктің сыртқы түрінен жеке талаптардың жетіспеушілігін анықтау. Мәдени өсімдіктер (бақ, бақша, егістік өсімдіктері). Сыртқы түрі, өсу шарты, өсу орны, адам күтіміне тәуелділігі. Жабайы өсетін өсімдіктер – сыртқы түрі, өсу орны мен ерекшеліктері. Өсімдіктердің тұқыммен және шыбықпен көбеюі. Топырақты тұқым себуге дайындау. Өсімдік дамуының шарты және кезеңдері (тұқым, өскін, жапырақтары бар сабақ, гүл, жеміс), өсімдіктерді күтудің негізгі және қосымша ережелері. Тірі табиғат. Жануарлар. Жануарлар әлемі өкілдерінің сан алуан түрлері – аңдар, құстар, балықтар, жәндіктер. Жануарлардың өсімдіктен айырмашылықтары. Жануарлардың өсімдіктерді пайдалануы. Жануарлардың, құстардың қозғалу, жауларынан қорғану үшін бейімделуі. Үй және жабайы жануарлар – сыртқы түрі, мекендеу орны бойынша ұқсастықтары және айырмашылықтары. Шөпқоректі жануарлар – қоян, тиін, сиыр, ешкі. Олардың қоректену тәсілдері. Ересек жануарлар мен олардың төлдерінің атаулары. Жыртқыш жануарлар – қасқыр, түлкі. Қылықтары, қоректену ерекшеліктері, төлдері. Қорек талғамайтын жануарлар – аю, кірпі, шошқа. Жыртқыш жануарлармен шөп қоректі жануарлардың қоректену тәсілі бойынша айырмашылықтары. Пайдалы және зиянды жануарлар (адам, жануарлар үшін зияны және пайдасы);

4) байланыстырып сөйлеуді дамыту: сөздік қорын кеңейту; бақылау және заттық-тәжірибелік іс-әрекеттің нәтижесінде сөйлем құрастыру; диалогпен сөйлеуді дамыту; сурет, сюжеттік суреттер бойынша қысқаша әңгімелерді құрастыру; білім алушылардың сөйлеу тілі грамматикалық құрылысын, сөйлеу мәнерлігін жетілдіру.

31. Бағдарламадағы оқу материалын тоқсандар бойынша бөлу үлгілік болып табылады, білім алушылардың оқу материалын меңгеруін есепке ала отырып мұғалімнің тоқсандар арасында ауыстыруға құқығы бар. Мұғалім тақырыптарды оқу бірізділігін жергілікті табиғи жағдайларға байланысты анықтайды. Әр сыныптағы оқу өткен материалдарды қайталаудан басталады. төртінші тоқсанның негізгі уақыты жыл бойы өткенді қайталауға және жеке білім алушылардың біліміндегі кемістіктерін түзетуге арналады.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

32. Бағдарламада оқу мақсатын оңтайлы қолдану үшін кодтама берілген. Кодта бірінші сан сыныпты білдіреді, екінші және үшінші сан – тарау мен бөлім, төртінші сан оқу мақсатының нөмірленуін білдіреді. Мысалы, 5.2.2.1 кодындағы "5" – сынып, "2.2" – бөлімше, "1" – оқу мақсатының реттік саны.

33. Оқыту мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

1) 1-бөлім "Табиғаттағы мезгілдік өзгерістер. Жыл мезгілдері":

1-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары
<p>1.1 Күзгі жемістер – денсаулық көзі. Күзгі өзгерістер туралы мәліметтерді қорыту</p>	<p>5-сынып</p> <p>5.1.1.1 күннің табиғаттағы (ауаның, судың температурасы, жылылық көлемі) өзгерістерге, жыл мезгілінің ауысуына әсері туралы алған білімді қорытындылау</p> <p>5.1.1.2 адамның тамақтануындағы көкөністер мен жемістердің маңызын ұғыну; негізгі дәрумендер, олардың адам денсаулығын нығайтудағы рөлі туралы түсініктердің болуы; тиімді тамақтану ережелерін білу</p> <p>5.1.1.3 өсімдіктердің, жануарлардың (жәндіктер, құстар), адамның күздегі өміріндегі өзгерістер туралы бақылау барысында алған білімді қорытындылау</p> <p>5.1.1.4 табиғаттағы күзгі өзгерістер себебін түсіндіре білу</p> <p>5.1.1.5 күздің әр түрлі кезеңдерінде ауа мен су температурасын өлшеу, өлшеу нәтижелерін табиғатты бақылау күнделігінде тіркеу</p> <p>5.1.1.6 "Тиімді тамақтану ерекшеліктері" журналын ауызша дайындау</p> <p>5.1.1.7 "пайдалы – пайдалы емес" ойынына қатысу</p> <p>5.1.1.8 салауатты мәзірді құрастыру – жаңа піскен көкөністер мен жемістерден дайындалған тағамдар</p> <p>5.1.1.9 жаңа піскен көкөністер, жемістер мен аскөктен жеңіл тағам дайындай білу</p> <p>5.1.1.10 күзгі көкөністерді дайындауға – кырыққабатты және қиярды тұздауға көмектесу</p> <p>5.1.1.11 аспаздық тағамдарды дайындау үшін тамақ өнімдерін өлшеу</p> <p>5.1.1.12 ауа райына қарай киіне білу</p> <p>5.1.1.13 бақшадағы, бақтағы, мектеп жанындағы үлескедегі күзгі жұмыстарға қатысу</p>
	<p>5.1.2.1 қыстағы табиғаттағы өзгерістер, олардың адам еңбегіне әсері туралы түсініктерді қорытындылау және жүйелеу</p> <p>5.1.2.2 өлі табиғат пен тірі табиғат нысандары мен құбылыстарының арасындағы байланысты табу, қыста жабайы жануарларға көмек көрсетудің қажеттілігін түсіну</p>

<p>1.2 Қысқы табиғаттағы өзгерістердің адамдар еңбегіне тигізетін әсері</p>	<p>5.1.2.3 қыс мезгіліндегі қаладағы және ауылдағы (егістікте қар тоқтату, көктемгі егіске техника мен тұқым дайындау) адамдардың еңбектері туралы түсініктерінің болуы</p> <p>5.1.2.4 бақтағы қысқы жұмыстарға, мектеп ауласын қардан тазарту, мектеп үлескесіндегі ағаштар мен бұталардың астын қармен көму жұмыстарына қатысу</p> <p>5.1.2.5 қыс туралы (қыстың әр түрлі кезеңдеріндегі табиғаттағы өзгерістер, өсімдіктер мен жануарлардың қыстағы өмірі, адамдардың қыс кезіндегі еңбегі) туралы әңгіме құрастыру</p> <p>5.1.2.6 тал түстегі күннің биіктігін, күн жарығының ұзақтығын белгілеу, ауа райын бақылау, оны кешегі ауа райымен салыстыру</p> <p>5.1.2.7 табиғаттағы тәуелділіктің себеп-салдарын анықтау</p> <p>5.1.2.8 ағаштар мен бұталардың тамырын қармен жауып, өсімдіктерді үсіп кетуден қорғай білу</p> <p>5.1.2.9 шынықтыру жаттығуларын жүйелі түрде орындау, суық тиюдің алдын алу шараларын орындау;</p> <p>5.1.2.10 қыстап қалатын құстарды тамақтандыруға арналған қарапайым жемсалғыш жасай білу</p>
<p>1.3 Көктемнің әр түрлі кезеңдеріндегі табиғаттағы өзгерістер</p>	<p>5.1.3.1 көктемгі табиғаттағы өзгерістер туралы білімді қорытындылау және жүйелеу</p> <p>5.1.3.2 табиғаттың әр түрлі нысандарының арасындағы байланысты анықтау білуді қалыптастыру</p> <p>5.1.3.3 көктемгі табиғаттың әдемілігін көре білу, табиғаттағы өз тәртібіне баға беру</p> <p>5.1.3.4 өсімдіктер мен жануарлардың өміріндегі өзгерістердің өлі табиғаттағы өзгерістерге тәуелділігін көрсету</p> <p>5.1.3.5 бақыланатын өзгерістердің себептерін түсіндіре білу, табиғатты қорғау жұмысына қатысу тілегін білдіру</p> <p>5.1.3.6 бақтағы ағаштарды әктеуге қатысу</p> <p>5.1.3.7 ағаштарды, бұталарды, бақша өсімдіктерін отырғызуға, гүлзарға гүл тұқымын себуге қатысу</p> <p>5.1.3.8 өсіп тұрған өсімдіктерді күту</p> <p>5.1.3.9 "Бұл қашан болады?", "Артығын алып таста" (суреттердегі белгілер бойынша жыл мезгілін анықтау) ойындарына қатысу</p> <p>5.1.3.10 мұз сүңгісі бойынша оңтүстік, солтүстікті анықтай білу</p> <p>5.1.3.11 қыстан кейін мектеп ауласын тазарту, жайлардағы көктемгі тазарту</p>
	<p>5.1.4.1 табиғаттағы мезгілдік өзгерістер туралы білімді қорытындылау және жүйелеу</p>

1.4 Табиғаттағы жаздық байқалымдар туралы мәліметтерді қорытындылау

5.1.4.2 өсімдіктер мен жануарлардың өміріндегі өзгерістердің өлі табиғаттағы өзгерістерге тәуелділігін көрсету
 5.1.4.3 табиғатты қорғау нормаларына сәйкес келетін дұрыс дағдыларды, бақытсыздық жағдайдың (мысалы, суға түскенде, орманда алау жаққанда) алдын алу мақсатындағы тәртіп дағдыларын байқату
 5.1.4.4 жаздың ыстық күндерінде дұрыс киіне білу
 5.1.4.5 жаздағы шынықтыру шараларын білу және орындау
 5.1.4.6 "Судағы тәртіп ережелері", "Жазғы ормандағы тәртіп ережелері" тақырыбына ұжымдық плакаттардың суретін салуға қатысу
 5.1.4.7 бақ, бақша өсімдіктерін күту
 5.1.4.8 ерте пісетін жеміс, көкөніс өнімдерін жинауға қатысу
 5.1.4.9 үй жануарларын күте білу
 5.1.4.10 суда шомылғанда өзін дұрыс ұстай білу, орманда демалғанда өзін дұрыс ұстай білу
 5.1.4.11 бақ, бақша, гүлзардағы өсімдіктерді, бөлме өсімдіктерін күте білу

2) 2-бөлім "Табиғат":

2-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары
	<p>5-сынып</p> <p>5.2.1.1 өсімдік әлемі туралы білімді қорытындылау, нақтылау және жүйелеу 5.2.1.2 ағаш, бұта, шөп тектес өсімдіктердің ортақ белгілері мен айырмашылықтарын ерекшелік білу 5.2.1.3 өсімдіктер өмірі (топырақ, ауа, су, жарық) туралы білімді бекіту 5.2.1.4 кейбір жағдайлардың жетіспеушілігін өсімдіктің сыртқы түріне қарап байқай білу 5.2.1.5 "Мәдени өсімдіктер" (бақ, бақша, егін дақылдары) түсінігі туралы ұғынымы бар 5.2.1.6 мәдени өсімдіктердің айырмашылық белгілерін – сыртқы түрін, өсу жағдайын, өсу орнын, адамның күтіміне тәуелділігін (көкөніс, жеміс) білу 5.2.1.7 "Жабайы өсетін өсімдіктер": ағаштар – қарағай, шырша, қайың, шетен, мойыл; бұталар – итмұрын, аршашөптер – жоңышқа, бақбақ, ермен туралы ұғынымы бар 5.2.1.8 жабайы өсімдіктердің айырмашылық белгілерін – сыртқы түрін, өсу орнын және өсу ерекшеліктерін білу 5.2.1.9 өсімдіктікі тәсілмен: тұқыммен және шыбықты телу арқылы көбейту туралы түсінігі болу 5.2.1.10 өсімдік бөліктерін көрсете және атай білу</p>

2.1 Тірі табиғаттағы процесстер

- 5.2.1.11 өсімдіктің даму талабы мен кезендерін (тұқым, өскін, жапырағы бар сабақ, гүл, жеміс) білу
- 5.2.1.12 өсімдікті күтудің негізгі және қосымша ережелерімен танысу
- 5.2.1.13 бөлме өсімдіктерін күте білу
- 5.2.1.14 бақ пен бақшаның (мектеп жанындағы үлескедегі, үй жанындағы бақ пен бақшадағы) мәдени өсімдіктерін күте білу
- 5.2.1.15 орманға, егістікке, шалғынға экскурсияға бару
- 5.2.1.16 өсімдіктің өсуін бақылау
- 5.2.1.17 табиғи материалдарды жинау
- 5.2.1.18 дәптерде жабайы өсімдіктердің сыртқы түрін, өсу орны мен ерекшеліктерін сипаттауға талпыну
- 5.2.1.19 дала гүлдерінен гүлшоқ жасай білу
- 5.2.1.20 қызанақ, қияр, болғар бұрышының тұқымынан көшет өсіре білу;
- 5.2.1.21 өсімдіктің өсуін бақылау, оларды күту
- 5.2.1.22 тұқым себу үшін топырақты дайындай білу
- 5.2.1.23 тұқымды топыраққа себу және сәбіз бен қызылшаны өсіру әрекеттерін орындау
- 5.2.1.24 алма, алмұрт ағаштарды телу тәсілімен көбейтуді бақылау
- 5.2.1.25 өсімдіктің сыртқы түріне қарай олардың жақсы өсуіне ылғалдың, жарықтың, ауаның, топырақтың жетіспейтіндігін анықтау
- 5.2.1.26 өсімдіктерді отырғызуды жүзеге асыру
- 5.2.1.27 туған өлкенің өсімдік әлемін көре, сақтай және көбейте білу
- 5.2.1.28 мәдени өсімдікті (раушангүл – итмұрын, шие – шетен) жабайы өсімдіктен айырмашылық белгілері бойынша ажырата білу
- 5.2.1.29 қандай өсімдіктердің тұқым арқылы, қандай өсімдіктердің шыбықты телу арқылы көбейетінін анықтау
- 5.2.1.30 өсімдіктерге ұқыптылықпен қарай білу
- 5.2.1.31 бөлме өсімдіктерін суғара білу
- 5.2.1.32 бақ пен бақшадағы мәдени өсімдіктерді күту ережелерін (түптеу, малалау, суғару) орындау
- 5.2.1.33 гүл сыйлау ережелерін білу
- 5.2.1.34 жануарлар әлемінің сан алуан түрлілігі – аңдар, құстар, балықтар, жәндіктер туралы түсінігі болу
- 5.2.1.35 жануарлардың өсімдікті қорек ретінде пайдаланатыны туралы білу
- 5.2.1.36 жануарлар мен құстардың қозғалу, жауынан қорғану үшін бейімделетіні туралы түсінігі бар
- 5.2.1.37 үй жануарлары мен жабайы жануарларды сыртқы түрі, мекендеу жері бойынша ажырата білу
- 5.2.1.38 шөпқоректі жануарлар (қоян, тиін, сиыр, ешкі), олардың қоректену тәсілдері, ересек

	<p>жануарлар мен олардың төлдерінің атаулары туралы түсінігінің болуы</p> <p>5.2.1.39 жыртқыш жануарлар (қасқыр, түлкі) және олардың сыртқы түрі, қоректену ерекшеліктері, олардың қылықтары, төлдері туралы түсінігінің болуы</p> <p>5.2.1.40 қорек талғамайтын жануарлар (аю, кірпі, шошқа) және олардың қоректену тәсіліне қарай жыртқыш жануарлар мен шөпқоректі жануарлардан айырмашылықтары туралы түсінігінің болуы</p> <p>5.2.1.41 пайдалы және зиянды жануарларды (адам, жануарлар үшін зиянды және пайдалы) ажырата білу</p> <p>5.2.1.42 үй жануарларын өздігінен күтуге талпыну</p> <p>5.2.1.43 қыста құстарды өздігінен тамақтандыра білу</p> <p>5.2.1.44 аквариумдағы балықтарды өздігінен күте білу</p>
<p>2.2 Өлі табиғаттағы процесстер</p>	<p>5.2.2.1 өлі табиғат туралы білімді қорытындылау, нақтылау және жүйелеу</p> <p>5.2.2.2 барлық тіршілік көзінің өмір сүруінің басты талабы ретіндегі су туралы, табиғаттағы судың рөлі туралы түсінікті бекіту</p> <p>5.2.2.3 суды өнімдерді өндіруде пайдалану туралы түсініктің болуы</p> <p>5.2.2.4 судың ластану себептерін және оның адам, жауарлар мен өсімдіктер өміріндегі салдарын білу</p> <p>5.2.2.5 ауаның тыныс алу негізі екені туралы, ауаның адам, жауарлар мен өсімдіктер өміріндегі рөлі туралы түсінікті бекіту</p> <p>5.2.2.6 лас және таза ауаның адам денсаулығына, жануарлар мен өсімдіктердің жағдайына тигізетін әсері туралы білу</p> <p>5.2.2.7 топырақ және топырақтың адам, жауарлар мен өсімдіктер үшін маңызы туралы түсінікті нақтылау және кеңейту</p> <p>5.2.2.8 топырақтың құнарлылығын сақтаудағы адамның рөлі туралы білу</p> <p>5.2.2.9 адамның табиғат алдындағы жауапкершілігі туралы түсінігінің болуы</p> <p>5.2.2.10 өнеркәсіптерге, ауыл шаруашылық және мал фермаларына экскурсияға бару</p> <p>5.2.2.11 мектеп жанындағы үлескеде мезгілдік жұмыстарға, бөлме өсімдіктерін күтуге қатысу</p> <p>5.2.2.12 ауа температурасын өлшей білу</p> <p>5.2.2.13 жел бағытын анықтай білу</p> <p>5.2.2.14 ауа райын бақылау және табиғат күнделігін жүргізу</p> <p>5.2.2.15 "Табиғатты қорғау" тақырыбына плакаттар мен постер жасауға қатысу</p> <p>5.2.2.16 табиғат күнделігі бойынша әр түрлі күндердің ауа райын салыстыру</p>

5.2.2.17 тәжірибе жүргізу: бір өсімдікті терезе алдына, екіншісін қараңғы бөлмеге қой. Бір өсімдікті суғар, екіншісіне су құйма. Бір өсімдікті жылы бөлмеге, ал екінші өсімдікті суық бөлмеге қой . Қорытынды жасай білу: өсімдіктің өсуі үшін жылы ауа, жарық, су қажет

5.2.2.18 табиғатта тәртіп мәдениетін сақтау

5.2.2.19 судың жағасында және суда қауіпсіздік ережелерін сақтау

5.2.2.20 өз денсаулығын салқын тиюден қорғау

5.2.2.21 бақтағы және бақшадағы мезгілдік жұмыстарды орындау

5.2.2.22 бөлме өсімдіктерін күту

5.2.2.23 табиғат алдындағы өз жауапкершілігін сезіну

3) 3-бөлім "Менің Отаным – Қазақстан":

3-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары
	5-сынып
3.1 Қазақстан өнеркәсібі	<p>5.3.1.1 Қазақстан Республикасының өнеркәсібі туралы түсінігі болу</p> <p>5.3.1.2 Республиканың ірі өнеркәсіптік – Атырау, Қарағанды, Екібастұз, Қостанай қалаларын білу</p> <p>5.3.1.3 Қазақстандағы пайдалы қазбалар (көмір, мұнай, газ), сондай-ақ жергілікті жердегі пайдалы қазбалар, олардың адам өміріндегі маңызы туралы түсінігі болу</p> <p>5.3.1.4 Қазақстанның физикалық картасымен және пайдалы қазбалар картасымен жұмыс істеуге үйрену</p> <p>5.3.1.5 картадан Қазақстанның ірі қалаларын және мұнай, газ, көмір кен орындарын табу бойынша тәжірибелік тапсырмаларды орындау</p> <p>5.3.1.6 бензиннің қайдан алынатыны және оның қайда пайдаланылатыны туралы білу</p> <p>5.3.1.7 үйге газдың қалай келетіні туралы түсінігі болу</p> <p>5.3.1.8 тұрмыста газды, электрді, көмірді үнемдеп шығындауға тырысу</p> <p>5.3.1.9 әр түрлі кен орындарындағы пайдалы қазбалардың санын салыстыру бойынша математикалық есептеу әрекетін орындау</p> <p>5.3.1.10 әр түрлі кен орындары бойынша салыстырылатын мәліметтер графигін және диаграммасын жасауға үйрену</p>
	<p>5.3.2.1 Қазақстанның ауыл шаруашылығы (мал шаруашылығы, өсімдік шаруашылығы) туралы түсінігі болу</p> <p>5.3.2.2 бидай өсірілетін аймақтарды білу, картадан көрсету</p> <p>5.3.2.3 мал шаруашылығының негізгі аймақтарын білу, картадан көрсету</p>

3.2. Қазақстанның ауыл шаруашылығы	<p>5.3.2.4 нанның неден жасалатынын және нанның адам өміріндегі рөлін білу</p> <p>5.3.2.5 нанға ұқыптылықпен қарай білу</p> <p>5.3.2.6 жергілікті жерде қандай ауыл шаруашылық дақылдардың өсірілетінін білу</p> <p>5.3.2.7 әр түрлі ауыл шаруашылық дақылдарының соңғы 2-3 жылдағы өнімін жинау диаграммасын құруға, салыстыруға үйрену</p> <p>5.3.2.8 суретшілер мен жазушылардың шығармаларындағы Қазақстанның табиғаты</p> <p>5.3.2.9 Қазақстан суретшілерінің көрмесіне бару</p> <p>5.3.2.10 Қазақстан жазушылары мен ақындарының шығармаларын оқу</p> <p>5.2.3.11 өз елінің қадірлі азаматы болу дегенді түсіндіре білу</p>
------------------------------------	---

4) 4-бөлім "Сөйлеу тілдік дағдыларды қалыптастыру":

4-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары
	5-сынып
4.1 Сөздік қорды кеңейту	<p>5.4.1.1 сөздік қорға бұрын пайдаланылмаған зат есімдерді, сын есімдерді, етістіктерді, үстеулерді ендіруге тырысу</p> <p>5.4.1.2 келесі сөз тіркестерін құра білу: көктемгі тамшы, бұлақтың сылдыры, көшкен бұлттар, табиғаттың жандануы, табиғатты қорғау, өлі табиғаттағы өзгерістер, пайдалы ас, табиғи дәрумендер, мәдени өсімдіктер, жабайы өсімдіктер, өсу орны, сыртқы түрі, өсу талабы, күту ережелері, өсімдік әлемі</p> <p>5.4.1.3 бір түбірлі сөздерді: көктем, көктемгі; бұлт, бұлтты; өсімдік, өседі, өскен түрлендіре білу</p>
4.2 Байланыстырылған сөйлеу тілін дамыту	<p>5.4.2.1 сөз тіркестері мен сөйлемдерді өздігінен құрастыра білу</p> <p>5.4.2.2 табиғат туралы, жылдың әр түрлі мезгілдеріндегі адам, өсімдіктер, жануарлар өміріндегі өзгерістер туралы әңгіме құрастыруға талпыну</p> <p>5.4.2.3 жаңа сөздер мен сөз тіркестерін пайдалана отырып, өсімдіктер әлемі туралы әңгіме құрастыруға талпыну</p> <p>5.4.2.4 көкөністер мен жемістерден дайындалатын жеңіл тағамды дайындау процесін дәйектілікпен айта білу</p> <p>5.4.2.5 табиғаттың әр түрлі мезгілдеріндегі адам, өсімдіктер, жануарлар өміріндегі өзгерістердің себеп-салдарлық байланысы туралы әңгіме құрастыруға талпыну</p> <p>5.4.2.6 "Қаз келсе, жаз келер. Қарға келсе, қатқак келер", "Қыстағы суық, жаздағы ыстық", "Жаздың бір күні, қыстың мың күні", "Күркіреген бұлттың жаңбыры аз" мақалдарды түсіндіруге талпыну</p>

5.4.2.7 "Егер ... болса, сен не істейсің?" сөздік логикалық тапсырмаларды шешуге талпыну
 5.4.2.8 жүргізген бақылаулар, орындалған тапсырмалар, аяқталған еңбек процесінің негізінде ұсынылған тақырыпқа байланысты әңгімеге белсенді қатысу
 5.4.2.9 Қазақстан туралы, оның табиғаты, қаладағы және ауылдағы адамдардың өмірі, суретшілер мен жазушылардың Қазақстан туралы шығармалары туралы әңгіме құрастыруға талпыну

34. Осы Бағдарлама зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-сыныбы үшін "Айналадағы әлем" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

Ескерту. 34-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

35. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5 - сыныбы үшін "Айналадағы әлем" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Ескерту. Қосымшаның жоғарғы оң жақ бұрышы жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5 – сыныбы үшін "Айналадағы әлем" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1) 5-сынып
 1-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		5.1.1.1 күннің табиғаттағы (ауаның, судың температурасы, жылылық көлемі) өзгерістерге, жыл мезгілінің ауысуына әсері туралы алған білімді қорытындылау 5.1.1.2 адамның тамақтануындағы көкөністер мен жемістердің

<p>1. Табиғаттағы мезгілдік өзгерістер. Жыл мезгілдері</p>	<p>1.1 Күзгі жемістер – денсаулық көзі. Күзгі өзгерістер туралы мәліметтерді қорыту</p>	<p>маңызын ұғыну; негізгі дәрумендер, олардың адам денсаулығын нығайтудағы рөлі туралы түсініктердің болуы; тиімді тамақтану ережелерін білу</p> <p>5.1.1.3 өсімдіктердің, жануарлардың (жәндіктер, құстар) , адамның күздегі өміріндегі өзгерістер туралы бақылау барысында алған білімді қорытындылау</p> <p>5.1.1.4 табиғаттағы күзгі өзгерістер себебін түсіндіре білу</p> <p>5.1.1.5 күздің әр түрлі кезеңдерінде ауа мен су температурасын өлшеу, өлшеу нәтижелерін табиғатты бақылау күнделігінде тіркеу</p> <p>5.1.1.6 "Тиімді тамақтану ерекшеліктері" журналын ауызша дайындау</p> <p>5.1.1.7 "пайдалы – пайдалы емес" ойынына қатысу</p> <p>5.1.1.8 салауатты мәзірді құрастыру – жаңа піскен көкөністер мен жемістерден дайындалған тағамдар</p> <p>5.1.1.9 жаңа піскен көкөністер, жемістер мен аскөктен жеңіл тағам дайындай білу</p> <p>5.1.1.10 күзгі көкөністерді дайындауға – қырыққабатты және қиярды тұздауға көмектесу</p> <p>5.1.1.11 аспаздық тағамдарды дайындау үшін тамақ өнімдерін өлшеу</p> <p>5.1.1.12 ауа райына қарай киіне білу</p> <p>5.1.1.13 бақшадағы, бақтағы, мектеп жанындағы үлескедегі күзгі жұмыстарға қатысу</p>
		<p>5.2.1.1 өсімдік әлемі туралы білімді қорытындылау, нақтылау және жүйелеу</p> <p>5.2.1.2 ағаш, бұта, шөп тектес өсімдіктердің ортақ белгілері мен айырмашылықтарын ерекшелей білу</p> <p>5.2.1.3 өсімдіктер өмірі (топырақ, ауа, су, жарық) туралы білімді бекіту</p>

<p>2. Табиғат</p>	<p>2.1 Тірі табиғаттағы процесстер</p>	<p>5.2.1.4 кейбір жағдайлардың жетіспеушілігін өсімдіктің сыртқы түріне қарап байқай білу 5.2.1.5 "Мәдени өсімдіктер" (бақ, бақша, егін дақылдары) түсінігі туралы ұғынымы бар 5.2.1.6 мәдени өсімдіктердің айырмашылық белгілерін – сыртқы түрін, өсу жағдайын, өсу орнын, адамның күтіміне тәуелділігін (көкөніс, жеміс) білу 5.2.1.7 бақ пен бақшаның (мектеп жанындағы үлескедегі, үй жанындағы бақ пен бақшадағы) мәдени өсімдіктерін күте білу 5.2.1.8 орманға, егістікке, шалғынға экскурсияға бару 5.2.1.9 өсімдіктің өсуін бақылау 5.2.1.10 табиғи материалдарды жинау 5.2.1.11 дала гүлдерінен гүлшоқ жасай білу 5.2.1.12 жануарлар әлемінің сан алуан түрлілігі – аңдар, құстар, балықтар, жәндіктер туралы түсінігі болу 5.2.1.13 жануарлардың өсімдікті қорек ретінде пайдаланатыны туралы білу</p>
	<p>2.2 Өлі табиғаттағы процесстер</p>	<p>5.2.2.1 өлі табиғат туралы білімді қорытындылау, нақтылау және жүйелеу 5.2.2.2 барлық тіршілік көзінің өмір сүруінің басты талабы ретіндегі су туралы, табиғаттағы судың рөлі туралы түсінікті бекіту 5.2.2.3 суды өнімдерді өндіруде пайдалану туралы түсініктің болуы 5.2.2.4 судың ластану себептерін және оның адам, жауарлар мен өсімдіктер өміріндегі салдарын білу 5.2.2.5 табиғат күнделігі бойынша әр түрлі күндердің ауа райын салыстыру 5.2.2.6 судың жағасында және суда қауіпсіздік ережелерін сақтау 5.2.2.7 бақтағы және бақшадағы мезгілдік жұмыстарды орындау 5.2.2.8 бөлме өсімдіктерін күту</p>

3. Менің Отаным – Қазақстан	3.1 Қазақстан өнеркәсібі	<p>5.3.1.1 Қазақстан Республикасының өнеркәсібі туралы түсінігі болу</p> <p>5.3.1.2 Республиканың ірі өнеркәсіптік – Атырау, Қарағанды, Екібастұз, Қостанай қалаларын білу</p> <p>5.3.1.3 картадан Қазақстанның ірі қалаларын табу бойынша тәжірибелік тапсырмаларды орындау</p>
	3.2. Қазақстанның ауыл шаруашылығы	<p>5.3.2.1 Қазақстанның ауыл шаруашылығы (мал шаруашылығы, өсімдік шаруашылығы) туралы түсінігі болу</p> <p>5.3.2.2 бидай өсірілетін аймақтарды білу, картадан көрсету</p> <p>5.3.2.3 мал шаруашылығының негізгі аймақтарын білу, картадан көрсету</p> <p>5.3.2.4 нанның неден жасалатынын және нанның адам өміріндегі рөлін білу</p> <p>5.3.2.5 нанға ұқыптылықпен қарай білу</p>
4. Сөйлеу тілдік дағдыларды қалыптастыру	4.1 Сөздік қорды кеңейту	<p>5.4.1.1 сөздік қорға бұрын пайдаланылмаған зат есімдерді, сын есімдерді, етістіктерді, үстеулерді ендіруге тырысу</p> <p>5.4.1.2 келесі сөз тіркестерін құра білу: көктемгі тамшы, бұлақтың сылдыры, көшкен бұлттар, табиғаттың жандануы, табиғатты қорғау, өлі табиғаттағы өзгерістер, пайдалы ас, табиғи дәрумендер, мәдени өсімдіктер, жабайы өсімдіктер, өсу орны, сыртқы түрі, өсу талабы, күту ережелері, өсімдік әлемі</p> <p>5.4.1.3 бір түбірлі сөздерді: көктем, көктемгі; бұлт, бұлтты; өсімдік, өседі, өскен түрлендіре білу</p>
		<p>5.4.2.1 сөз тіркестері мен сөйлемдерді өздігінен құрастыра білу</p> <p>5.4.2.2 табиғат туралы, жылдың әр түрлі мезгілдеріндегі адам, өсімдіктер, жануарлар өміріндегі өзгерістер туралы әңгіме құрастыруға талпыну</p>

	<p>4.2 Байланыстырылған сөйлеу тілін дамыту</p>	<p>5.4.2.3 жаңа сөздер мен сөз тіркестерін пайдалана отырып, өсімдіктер әлемі туралы әңгіме құрастыруға талпыну</p> <p>5.4.2.4 көкөністер мен жемістерден дайындалатын жеңіл тағамды дайындау процесін дәйектілікпен айта білу</p> <p>5.4.2.5 табиғаттың әр түрлі мезгілдеріндегі адам, өсімдіктер, жануарлар өміріндегі өзгерістердің себеп-салдарлық байланысы туралы әңгіме құрастыруға талпыну</p> <p>5.4.2.6 "Күркіреген бұлттың жаңбыры аз" мақалдарды түсіндіруге талпыну</p>
<p>2-тоқсан</p>		
<p>1. Табиғаттағы мезгілдік өзгерістер. Жыл мезгілдері</p>	<p>1.2 Қысқы табиғаттағы өзгерістердің адамдар еңбегіне тигізетін әсері</p>	<p>5.1.2.1 қыстағы табиғаттағы өзгерістер, олардың адам еңбегіне әсері туралы түсініктерді қорытындылау және жүйелеу</p> <p>5.1.2.2 өлі табиғат пен тірі табиғат нысандары мен құбылыстарының арасындағы байланысты табу, қыста жабайы жануарларға көмек көрсетудің қажеттілігін түсіну</p> <p>5.1.2.3 қыс мезгіліндегі қаладағы және ауылдағы (егістікте қар тоқтату, көктемгі егіске техника мен тұқым дайындау) адамдардың еңбектері туралы түсініктерінің болуы</p> <p>5.1.2.4 бақтағы қысқы жұмыстарға , мектеп ауласын қардан тазарту, мектеп үлескесіндегі ағаштар мен бұталардың астын қармен көму жұмыстарына қатысу</p> <p>5.1.2.5 қыс туралы (қыстың әр түрлі кезеңдеріндегі табиғаттағы өзгерістер, өсімдіктер мен жануарлардың қыстағы өмірі, адамдардың қыс кезіндегі еңбегі) туралы әңгіме құрастыру</p> <p>5.1.2.6 тал түстегі күннің биіктігін, күн жарығының ұзақтығын белгілеу, ауа райын бақылау, оны кешегі ауа райымен салыстыру</p> <p>5.1.2.7 табиғаттағы тәуелділіктің себеп-салдарын анықтау</p> <p>5.1.2.8 ағаштар мен бұталардың тамырын қармен жауып,</p>

		<p>өсімдіктерді үсіп кетуден қорғай білу</p> <p>5.1.2.9 шынықтыру жаттығуларын жүйелі түрде орындау, суық тиюдің алдын алу шараларын орындау;</p> <p>5.1.2.10 қыстап қалатын құстарды тамақтандыруға арналған қарапайым жемсалғыш жасай білу</p>
	<p>2.1 Тірі табиғаттағы процесстер</p>	<p>5.2.1.1 "Жабайы өсетін өсімдіктер": ағаштар – қарағай, шырша, қайың, шетен, мойыл; бұталар – итмұрын, арша шөптер – жоңышқа, бақбақ, ермен туралы ұғынымы бар</p> <p>5.2.1.2 жабайы өсімдіктердің айырмашылық белгілерін – сыртқы түрін, өсу орнын және өсу ерекшеліктерін білу</p> <p>5.2.1.3 өсімдікті екі тәсілмен: тұқыммен және шыбықты телу арқылы көбейту туралы түсінігі болу</p> <p>5.2.1.4 өсімдік бөліктерін көрсете және атай білу</p> <p>5.2.1.5 өсімдіктің даму талабы мен кезеңдерін (тұқым, өскін, жапырағы бар сабақ, гүл, жеміс) білу</p> <p>5.2.1.6 өсімдікті күтудің негізгі және қосымша ережелерімен танысу</p> <p>5.2.1.7 бөлме өсімдіктерін күте білу</p> <p>5.2.1.8 дәптерде жабайы өсімдіктердің сыртқы түрін, өсу орны мен ерекшеліктерін сипаттауға талпыну</p> <p>5.2.1.9 туған өлкенің өсімдік әлемін көре, сақтай және көбейте білу</p> <p>5.2.1.10 мәдени өсімдікті (раушангүл – итмұрын, шие – шетен) жабайы өсімдіктен айырмашылық белгілері бойынша ажырата білу</p> <p>5.2.1.11 қандай өсімдіктердің тұқым арқылы, қандай өсімдіктердің шыбықты телу арқылы көбейетінін анықтау</p> <p>5.2.1.12 өсімдіктерге ұқыптылықпен қарай білу</p> <p>5.2.1.13 бөлме өсімдіктерін суғара білу</p>

2. Табиғат

5.2.1.14 жануарлар әлемінің сан алуан түрлілігі – аңдар, құстар, балықтар, жәндіктер туралы түсінігі болу

5.2.1.15 үй жануарлары мен жабайы жануарларды сыртқы түрі, мекендеу жері бойынша ажырата білу

5.2.1.16 шөпқоректі жануарлар (қоян, тиін, сиыр, ешкі), олардың қоректену тәсілдері, ересек жануарлар мен олардың төлдерінің атаулары туралы түсінігінің болуы

5.2.1.17 жыртқыш жануарлар (қасқыр, түлкі) және олардың сыртқы түрі, қоректену ерекшеліктері, олардың қылықтары, төлдері туралы түсінігінің болуы

5.2.1.18 аквариумдағы балықтарды өздігінен күте білу

5.2.2.1 өлі табиғат туралы білімді қорытындылау, нақтылау және жүйелеу

5.2.2.2 барлық тіршілік көзінің өмір сүруінің басты талабы ретіндегі су туралы, табиғаттағы судың рөлі туралы түсінікті бекіту

5.2.2.3 судың ластану себептерін және оның адам, жауарлар мен өсімдіктер өміріндегі салдарын білу

5.2.2.4 адамның табиғат алдындағы жауапкершілігі туралы түсінігінің болуы

5.2.2.5 өнеркәсіптерге, ауыл шаруашылық және мал фермаларына экскурсияға бару

5.2.2.6 мектеп жанындағы үлескеде мезгілдік жұмыстарға, бөлме өсімдіктерін күтуге қатысу

5.2.2.7 ауа температурасын өлшей білу

5.2.2.8 жел бағытын анықтай білу

5.2.2.9 ауа райын бақылау және табиғат күнделігін жүргізу

5.2.2.10 "Табиғатты қорғау" тақырыбына плакаттар мен постер жасауға қатысу

5.2.2.11 табиғат күнделігі бойынша әр түрлі күндердің ауа райын салыстыру

2.2 Өлі табиғаттағы процесстер

		<p>5.2.2.12 тәжірибе жүргізу: бір өсімдікті терезе алдына, екіншісін қараңғы бөлмеге қой. Бір өсімдікті суғар, екіншісіне су құйма. Бір өсімдікті жылы бөлмеге, ал екінші өсімдікті суық бөлмеге қой. Қорытынды жасай білу: өсімдіктің өсуі үшін жылы ауа, жарық, су қажет</p> <p>5.2.2.13 табиғатта тәртіп мәдениетін сақтау</p> <p>5.2.2.14 өз денсаулығын салқын тиюден қорғау</p> <p>5.2.2.15 бөлме өсімдіктерін күту</p> <p>5.2.2.16 табиғат алдындағы өз жауапкершілігін сезіну</p>
3. Менің Отаным – Қазақстан	3.1 Қазақстан өнеркәсібі	<p>5.3.1.1 Қазақстан Республикасының өнеркәсібі туралы түсінігі болу</p> <p>5.3.1.2 Қазақстандағы пайдалы қазбалар (көмір, мұнай, газ), сондай-ақ жергілікті жердегі пайдалы қазбалар, олардың адам өміріндегі маңызы туралы түсінігі болу</p> <p>5.3.1.3 Қазақстанның физикалық картасымен және пайдалы қазбалар картасымен жұмыс істеуге үйрену</p> <p>5.3.1.4 картадан Қазақстанның ірі қалаларын және мұнай, газ, көмір кен орындарын табу бойынша тәжірибелік тапсырмаларды орындау</p>
	3.2. Қазақстанның ауыл шаруашылығы	<p>5.3.2.1 Қазақстанның ауыл шаруашылығы (мал шаруашылығы, өсімдік шаруашылығы) туралы түсінігі болу</p> <p>5.3.2.2 жергілікті жерде қандай ауыл шаруашылық дақылдардың өсірілетінін білу</p> <p>5.3.2.3 әр түрлі ауыл шаруашылық дақылдарының соңғы 2-3 жылдағы өнімін жинау диаграммасын құруға, салыстыруға үйрену</p> <p>5.3.2.4 суретшілер мен жазушылардың шығармаларындағы Қазақстанның табиғаты</p> <p>5.3.2.5 Қазақстан суретшілерінің көрмесіне бару</p>

		5.3.2.6 Қазақстан жазушылары мен ақындарының шығармаларын оқу
4. Сөйлеу тілдік дағдыларды қалыптастыру	4.1 Сөздік қорды кеңейту	5.4.1.1 сөздік қорға бұрын пайдаланылмаған зат есімдерді, сын есімдерді, етістіктерді, үстеулерді ендіруге тырысу 5.4.1.2 келесі сөз тіркестерін құра білу: көктемгі тамшы, бұлақтың сылдыры, көшкен бұлттар, табиғаттың жандануы, табиғатты қорғау, өлі табиғаттағы өзгерістер, пайдалы ас, табиғи дәрумендер, мәдени өсімдіктер, жабайы өсімдіктер, өсу орны, сыртқы түрі, өсу талабы, күту ережелері, өсімдік әлемі 5.4.1.3 бір түбірлі сөздерді: көктем , көктемгі; бұлт, бұлтты; өсімдік, өседі, өскен түрлендіре білу
	4.2 Байланыстырылған сөйлеу тілін дамыту	5.4.2.1 сөз тіркестері мен сөйлемдерді өздігінен құрастыра білу 5.4.2.2 табиғат туралы, жылдың әр түрлі мезгілдеріндегі адам, өсімдіктер, жануарлар өміріндегі өзгерістер туралы әңгіме құрастыруға талпыну 5.4.2.3 жаңа сөздер мен сөз тіркестерін пайдалана отырып, өсімдіктер әлемі туралы әңгіме құрастыруға талпыну 5.4.2.4 табиғаттың әр түрлі мезгілдеріндегі адам, өсімдіктер, жануарлар өміріндегі өзгерістердің себеп-салдарлық байланысы туралы әңгіме құрастыруға талпыну 5.4.2.5 жүргізген бақылаулар, орындалған тапсырмалар, аяқталған еңбек процесінің негізінде ұсынылған тақырыпқа байланысты әңгімеге белсенді қатысу
3-тоқсан		
		5.1.2.1 қыстағы табиғаттағы өзгерістер, олардың адам еңбегіне әсері туралы түсініктерді қорытындылау және жүйелеу 5.1.2.2 өлі табиғат пен тірі табиғат нысандары мен құбылыстарының арасындағы байланысты табу,

<p>1. Табиғаттағы мезгілдік өзгерістер. Жыл мезгілдері</p>	<p>1.2 Қысқы табиғаттағы өзгерістердің адамдар еңбегіне тигізетін әсері</p>	<p>қыста жабайы жануарларға көмек көрсетудің қажеттілігін түсіну 5.1.2.3 қыс мезгіліндегі қаладағы және ауылдағы (егістікте қар тоқтату, көктемгі егіске техника мен тұқым дайындау) адамдардың еңбектері туралы түсініктерінің болуы 5.1.2.4 қыс мезгіліндегі қаладағы және ауылдағы (егістікте қар тоқтату, көктемгі егіске техника мен тұқым дайындау) адамдардың еңбектері туралы түсініктерінің болуы 5.1.2.5 қыс туралы (қыстың әр түрлі кезеңдеріндегі табиғаттағы өзгерістер, өсімдіктер мен жануарлардың қыстағы өмірі, адамдардың қыс кезіндегі еңбегі) туралы әңгіме құрастыру 5.1.2.7 табиғаттағы тәуелділіктің себеп-салдарын анықтау 5.1.2.8 ағаштар мен бұталардың тамырын қармен жауып, өсімдіктерді үсіп кетуден қорғай білу 5.1.2.9 шынықтыру жаттығуларын жүйелі түрде орындау, суық тиюдің алдын алу шараларын орындау;</p>
	<p>1.3 Көктемнің әр түрлі кезеңдеріндегі табиғаттағы өзгерістер</p>	<p>5.1.3.1 көктемгі табиғаттағы өзгерістер туралы білімді қорытындылау және жүйелеу 5.1.3.2 табиғаттың әр түрлі нысандарының арасындағы байланысты анықтау білуді қалыптастыру 5.1.3.3 көктемгі табиғаттың әдемілігін көре білу, табиғаттағы өз тәртібіне баға беру 5.1.3.4 өсімдіктер мен жануарлардың өміріндегі өзгерістердің өлі табиғаттағы өзгерістерге тәуелділігін көрсету 5.1.3.5 бақыланатын өзгерістердің себептерін түсіндіре білу, табиғатты қорғау жұмысына қатысу тілегін білдіру 5.1.3.6 бақтағы ағаштарды әктеуге қатысу 5.1.3.7 ағаштарды, бұталарды, бақша өсімдіктерін отырғызуға,</p>

	<p>гүлзарға гүл тұқымын себуге қатысу</p> <p>5.1.3.8 өсіп тұрған өсімдіктерді күту</p> <p>5.1.3.9 "Бұл қашан болады?", "Артығын алып таста" (суреттердегі белгілер бойынша жыл мезгілін анықтау) ойындарына қатысу</p> <p>5.1.3.10 мұз сұңгісі бойынша оңтүстік, солтүстікті анықтай білу</p> <p>5.1.3.11 қыстан кейін мектеп ауласын тазарту, жайлардағы көктемгі тазарту</p>
	<p>5.2.1.1 өсімдік әлемі туралы білімді қорытындылау, нақтылау және жүйелеу</p> <p>5.2.1.2 ағаш, бұта, шөп тектес өсімдіктердің ортақ белгілері мен айырмашылықтарын ерекшелей білу</p> <p>5.2.1.3 өсімдіктер өмірі (топырақ, ауа, су, жарық) туралы білімді бекіту</p> <p>5.2.1.4 кейбір жағдайлардың жетіспеушілігін өсімдіктің сыртқы түріне қарап байқай білу</p> <p>5.2.1.5 өсімдікті екі тәсілмен: тұқыммен және шыбықты телу арқылы көбейту туралы түсінігі болу</p> <p>5.2.1.6 өсімдік бөліктерін көрсете және атай білу</p> <p>5.2.1.7 өсімдіктің даму талабы мен кезеңдерін (тұқым, өскін, жапырағы бар сабақ, гүл, жеміс) білу</p> <p>5.2.1.8 дәптерде жабайы өсімдіктердің сыртқы түрін, өсу орны мен ерекшеліктерін сипаттауға талпыну</p> <p>5.2.1.9 қызанақ, қияр, болғар бұрышының тұқымынан көшет өсіре білу;</p> <p>5.2.1.10 өсімдіктің өсуін бақылау, оларды күту</p> <p>5.2.1.11 тұқым себу үшін топырақты дайындай білу</p> <p>5.2.1.12 тұқымды топыраққа себу және сәбіз бен қызылшаны өсіру әрекеттерін орындау</p> <p>5.2.1.13 алма, алмұрт ағаштарды телу тәсілімен көбейтуді бақылау</p>

2. Табиғат

2.1 Тірі табиғаттағы процесстер

5.2.1.14 өсімдіктің сыртқы түріне қарай олардың жақсы өсуіне ылғалдың, жарықтың, ауаның, топырақтың жетіспейтіндігін анықтау

5.2.1.15 өсімдіктерді отырғызуды жүзеге асыру

5.2.1.16 туған өлкенің өсімдік әлемін көре, сақтай және көбейте білу

5.2.1.17 мәдени өсімдікті (раушангүл – итмұрын, шие – шетен) жабайы өсімдіктен айырмашылық белгілері бойынша ажырата білу

5.2.1.18 қандай өсімдіктердің тұқым арқылы, қандай өсімдіктердің шыбықты телу арқылы көбейетінін анықтау

5.2.1.19 өсімдіктерге ұқыптылықпен қарай білу

5.2.1.20 бөлме өсімдіктерін суғара білу

5.2.1.21 бақ пен бақшадағы мәдени өсімдіктерді күту ережелерін (түптеу, малалау, суғару) орындау

5.2.1.22 гүл сыйлау ережелерін білу

5.2.1.23 жануарлар әлемінің сан алуан түрлілігі – аңдар, құстар, балықтар, жәндіктер туралы түсінігі болу

5.2.1.24 жануарлар әлемінің сан алуан түрлілігі – аңдар, құстар, балықтар, жәндіктер туралы түсінігі болу

5.2.1.25 пайдалы және зиянды жануарларды (адам, жануарлар үшін зиянды және пайдалы) ажырата білу

5.2.1.26 үй жануарларын өздігінен күтуге талпыну 5.2.1.27 қыста құстарды өздігінен тамақтандыра білу

5.2.2.1 өлі табиғат туралы білімді қорытындылау, нақтылау және жүйелеу

5.2.2. топырақ және топырақтың адам, жауарлар мен өсімдіктер үшін маңызы туралы түсінікті нақтылау және кеңейту

	<p>2.2 Өлі табиғаттағы процесстер</p>	<p>5.2.2.3 топырақтың құнарлылығын сақтаудағы адамның рөлі туралы білу</p> <p>5.2.2.4 адамның табиғат алдындағы жауапкершілігі туралы түсінігінің болуы</p> <p>5.2.2.5 өнеркәсіптерге, ауыл шаруашылық және мал фермаларына экскурсияға бару</p> <p>5.2.2.6 мектеп жанындағы үлескеде мезгілдік жұмыстарға, бөлме өсімдіктерін күтуге қатысу</p> <p>5.2.2.7 уметь измерять температуру воздуха; ауа температурасын өлшей білу</p> <p>5.2.2.8 жел бағытын анықтай білу</p> <p>5.2.2.9 ауа райын бақылау және табиғат күнделігін жүргізу</p> <p>5.2.2.10 "Табиғатты қорғау" тақырыбына плакаттар мен постер жасауға қатысу</p> <p>5.2.2.11 табиғат күнделігі бойынша әр түрлі күндердің ауа райын салыстыру</p> <p>5.2.2.12 табиғатта тәртіп мәдениетін сақтау</p> <p>5.2.2.13 табиғатта тәртіп мәдениетін сақтау</p> <p>5.2.2.14 бақтағы және бақшадағы мезгілдік жұмыстарды орындау</p> <p>5.2.2.15 бөлме өсімдіктерін күту</p> <p>5.2.2.16 табиғат алдындағы өз жауапкершілігін сезіну</p>
	<p>3.1 Қазақстан өнеркәсібі</p>	<p>5.3.1.1 Қазақстан Республикасының өнеркәсібі туралы түсінігі болу</p> <p>5.3.1.2 бензиннің қайдан алынатыны және оның қайда пайдаланылатыны туралы білу</p> <p>5.3.1.3 үйге газдың қалай келетіні туралы түсінігі болу</p> <p>5.3.1.4 тұрмыста газды, электрді, көмірді үнемдеп шығындауға тырысу</p> <p>5.3.1.5 әр түрлі кен орындарындағы пайдалы қазбалардың санын салыстыру бойынша математикалық есептеу әрекетін орындау</p> <p>5.3.1.6 әр түрлі кен орындары бойынша салыстырылатын мәліметтер графигін және диаграммасын жасауға үйрену</p>

<p>3. Менің Отаным – Қазақстан</p>	<p>3.2. Қазақстанның ауыл шаруашылығы</p>	<p>5.3.2.1 Қазақстанның ауыл шаруашылығы (мал шаруашылығы, өсімдік шаруашылығы) туралы түсінігі болу 5.3.2.2 мал шаруашылығының негізгі аймақтарын білу, картадан көрсету 5.3.2.3 жергілікті жерде қандай ауыл шаруашылық дақылдардың өсірілетінін білу 5.3.2.4 суретшілер мен жазушылардың шығармаларындағы Қазақстанның табиғаты 5.3.2.5 Қазақстан суретшілерінің көрмесіне бару 5.3.2.6 Қазақстан жазушылары мен ақындарының шығармаларын оқу</p>
<p>4. Сөйлеу тілдік дағдыларды қалыптастыру</p>	<p>4.1 Сөздік қорды кеңейту</p>	<p>5.4.1.1 сөздік қорға бұрын пайдаланылмаған зат есімдерді, сын есімдерді, етістіктерді, үстеулерді ендіруге тырысу 5.4.1.2 келесі сөз тіркестерін құра білу: көктемгі тамшы, бұлақтың сылдыры, көшкен бұлттар, табиғаттың жандануы, табиғатты қорғау, өлі табиғаттағы өзгерістер, пайдалы ас, табиғи дәрумендер, мәдени өсімдіктер, жабайы өсімдіктер, өсу орны, сыртқы түрі, өсу талабы, күту ережелері, өсімдік әлемі 5.4.1.3 бір түбірлі сөздерді: көктем, көктемгі; бұлт, бұлтты; өсімдік, өседі, өскен түрлендіре білу</p>
		<p>5.4.2.1 сөз тіркестері мен сөйлемдерді өздігінен құрастыра білу 5.4.2.2 табиғат туралы, жылдың әр түрлі мезгілдеріндегі адам, өсімдіктер, жануарлар өміріндегі өзгерістер туралы әңгіме құрастыруға талпыну 5.4.2.3 жаңа сөздер мен сөз тіркестерін пайдалана отырып, өсімдіктер әлемі туралы әңгіме құрастыруға талпыну 5.4.2.4 табиғаттың әр түрлі мезгілдеріндегі адам, өсімдіктер, жануарлар өміріндегі өзгерістердің себеп-салдарлық</p>

	<p>4.2 Байланыстырылған сөйлеу тілін дамыту</p>	<p>байланысы туралы әңгіме құрастыруға талпыну</p> <p>5.4.2.5 "Егер ... болса, сен не істейсің?" сөздік логикалық тапсырмаларды шешуге талпыну</p> <p>5.4.2.6 жүргізген бақылаулар, орындалған тапсырмалар, аяқталған еңбек процесінің негізінде ұсынылған тақырыпқа байланысты әңгімеге белсенді қатысу</p> <p>5.4.2.7 Қазақстан туралы, оның табиғаты, қаладағы және ауылдағы адамдардың өмірі, суретшілер мен жазушылардың Қазақстан туралы шығармалары туралы әңгіме құрастыруға талпыну</p>
4-тоқсан		
		<p>5.1.4.1 табиғаттағы мезгілдік өзгерістер туралы білімді қорытындылау және жүйелеу</p> <p>5.1.4.2 өсімдіктер мен жануарлардың өміріндегі өзгерістердің өлі табиғаттағы өзгерістерге тәуелділігін көрсету</p> <p>5.1.4.3 табиғатты қорғау нормаларына сәйкес келетін дұрыс дағдыларды, бақытсыздық жағдайдың (мысалы, суға түскенде, орманда алау жаққанда) алдын алу мақсатындағы тәртіп дағдыларын байқату</p> <p>5.1.4.4 жаздың ыстық күндерінде дұрыс киіне білу</p> <p>5.1.4.5 жаздағы шынықтыру шараларын білу және орындау</p> <p>5.1.4.6 "Судағы тәртіп ережелері", "Жазғы ормандағы тәртіп ережелері" тақырыбына ұжымдық плакаттардың суретін салуға қатысу</p> <p>5.1.4.7 бақ, бақша өсімдіктерін күту</p> <p>5.1.4.8 ерте пісетін жеміс, көкөніс өнімдерін жинауға қатысу</p> <p>5.1.4.9 үй жануарларын күте білу</p> <p>5.1.4.10 суда шомылғанда өзін дұрыс ұстай білу, орманда демалғанда өзін дұрыс ұстай білу</p>

1. Табиғаттағы мезгілдік өзгерістер. Жыл мезгілдері

4. Табиғаттағы жаздық байқалымдар туралы мәліметтерді қорытындылау

		өсімдіктерді, бөлме өсімдіктерін күте білу
	1.Тірі табиғаттағы процесстер	<p>5.2.1.1 өсімдік әлемі туралы білімді қорытындылау, нақтылау және жүйелеу</p> <p>5.2.1.2 ағаш, бұта, шөп тектес өсімдіктердің ортақ белгілері мен айырмашылықтарын ерекшелей білу</p> <p>5.2.1.3 өсімдіктер өмірі (топырақ, ауа, су, жарық) туралы білімді бекіту</p> <p>5.2.1.4 кейбір жағдайлардың жетіспеушілігін өсімдіктің сыртқы түріне қарап байқай білу</p> <p>5.2.1.5 "Мәдени өсімдіктер" (бақ, бақша, егін дақылдары) түсінігі туралы ұғынымы бар</p> <p>5.2.1.6 мәдени өсімдіктердің айырмашылық белгілерін – сыртқы түрін, өсу жағдайын, өсу орнын, адамның күтіміне тәуелділігін (көкөніс, жеміс) білу</p> <p>5.2.1.7 "Жабайы өсетін өсімдіктер": ағаштар – қарағай, шырша, қайың, шетен, мойыл; бұталар – итмұрын, арша шөптер – жоңышқа, бақбақ, ермен туралы ұғынымы бар</p> <p>5.2.1.8 жабайы өсімдіктердің айырмашылық белгілерін – сыртқы түрін, өсу орнын және өсу ерекшеліктерін білу</p> <p>5.2.1.9 қызанақ, қияр, болғар бұрышының тұқымынан көшет өсіре білу;</p> <p>5.2.1.10 өсімдіктің өсуін бақылау, оларды күту</p> <p>5.2.1.11 тұқым себу үшін топырақты дайындай білу</p> <p>5.2.1.12 тұқымды топыраққа себу және сәбіз бен қызылшаны өсіру әрекеттерін орындау</p> <p>5.2.1.13 алма, алмұрт ағаштарды телу тәсілімен көбейтуді бақылау</p> <p>5.2.1.14 өсімдіктің сыртқы түріне қарай олардың жақсы өсуіне ылғалдың, жарықтың, ауаның, топырақтың жетіспейтіндігін анықтау</p> <p>5.2.1.15 өсімдіктерді отырғызуды жүзеге асыру 5.2.1.16 туған</p>

2. Табиғат

өлкенің өсімдік әлемін көре, сақтай және көбейте білу

5.2.1.17 өсімдіктерге ұқыптылықпен қарай білу

5.2.1.18 бөлме өсімдіктерін суғара білу

5.2.1.19 бақ пен бақшадағы мәдени өсімдіктерді күту ережелерін (түптеу, малалау, суғару) орындау

5.2.1.20 жануарлар әлемінің сан алуан түрлілігі – аңдар, құстар, балықтар, жәндіктер туралы түсінігі болу

5.2.1.21 үй жануарлары мен жабайы жануарларды сыртқы түрі, мекендеу жері бойынша ажырата білу

5.2.1.22 шөпқоректі жануарлар (қоян, тиін, сиыр, ешкі), олардың қоректену тәсілдері, ересек жануарлар мен олардың төлдерінің атаулары туралы түсінігінің болуы

5.2.1.23 жыртқыш жануарлар (қасқыр, түлкі) және олардың сыртқы түрі, қоректену ерекшеліктері, олардың қылықтары, төлдері туралы түсінігінің болуы

5.2.1.24 қорек талғамайтын жануарлар (аю, кірпі, шошқа) және олардың қоректену тәсіліне қарай жыртқыш жануарлар мен шөпқоректі жануарлардан айырмашылықтары туралы түсінігінің болуы

5.2.1.25 пайдалы және зиянды жануарларды (адам, жануарлар үшін зиянды және пайдалы) ажырата білу

5.2.1.26 үй жануарларын өздігінен күтуге талпыну

5.2.2.1 өлі табиғат туралы білімді қорытындылау, нақтылау және жүйелеу

5.2.2.2 барлық тіршілік көзінің өмір сүруінің басты талабы ретіндегі су туралы, табиғаттағы судың рөлі туралы түсінікті бекіту

5.2.2.3 суды өнімдерді өндіруде пайдалану туралы түсініктің болуы

	<p>2.2 Өлі табиғаттағы процесстер</p>	<p>5.2.2.4 судың ластану себептерін және оның адам, жауарлар мен өсімдіктер өміріндегі салдарын білу</p> <p>5.2.2.5 ауаның тыныс алу негізі екені туралы, ауаның адам, жауарлар мен өсімдіктер өміріндегі рөлі туралы түсінікті бекіту</p> <p>5.2.2.6 лас және таза ауаның адам денсаулығына, жануарлар мен өсімдіктердің жағдайына тигізетін әсері туралы білу</p> <p>5.2.2.7 топырақ және топырақтың адам, жауарлар мен өсімдіктер үшін маңызы туралы түсінікті нақтылау және кеңейту</p> <p>5.2.2.8 топырақтың құнарлылығын сақтаудағы адамның рөлі туралы білу</p> <p>5.2.2.9 адамның табиғат алдындағы жауапкершілігі туралы түсінігінің болуы</p> <p>5.2.2.10 мектеп жанындағы үлескеде мезгілдік жұмыстарға, бөлме өсімдіктерін күтуге қатысу</p> <p>5.2.2.11 ауа температурасын өлшей білу</p> <p>5.2.2.12 жел бағытын анықтай білу</p> <p>5.2.2.13 ауа райын бақылау және табиғат күнделігін жүргізу</p> <p>5.2.2.14 "Табиғатты қорғау" тақырыбына плакаттар мен постер жасауға қатысу</p> <p>5.2.2.15 табиғат күнделігі бойынша әр түрлі күндердің ауа райын салыстыру</p> <p>5.2.2.16 табиғатта тәртіп мәдениетін сақтау</p> <p>5.2.2.17 судың жағасында және суда қауіпсіздік ережелерін сақтау</p> <p>5.2.2.18 өз денсаулығын салқын тиюден қорғау</p> <p>5.2.2.19 бақтағы және бақшадағы мезгілдік жұмыстарды орындау</p> <p>5.2.2.20 бөлме өсімдіктерін күту</p> <p>5.2.2.21 табиғат алдындағы өз жауапкершілігін сезіну</p>
		<p>5.3.1.1 Қазақстан Республикасының өнеркәсібі туралы түсінігі болу</p> <p>5.3.1.2 Республиканың ірі өнеркәсіптік – Атырау, Қарағанды</p>

<p>3. Менің Отаным – Қазақстан</p>	<p>3.1 Қазақстан өнеркәсібі</p>	<p>, Екібастұз, Қостанай қалаларын білу</p> <p>5.3.1.3 Қазақстандағы пайдалы қазбалар (көмір, мұнай, газ), сондай-ақ жергілікті жердегі пайдалы қазбалар, олардың адам өміріндегі маңызы туралы түсінігі болу</p> <p>5.3.1.4 Қазақстанның физикалық картасымен және пайдалы қазбалар картасымен жұмыс істеуге үйрену</p> <p>5.3.1.5 картадан Қазақстанның ірі қалаларын және мұнай, газ, көмір кен орындарын табу бойынша тәжірибелік тапсырмаларды орындау</p> <p>5.3.1.6 бензиннің қайдан алынатыны және оның қайда пайдаланылатыны туралы білу</p> <p>5.3.1.7 үйге газдың қалай келетіні туралы түсінігі болу</p> <p>5.3.1.8 тұрмыста газды, электрді, көмірді үнемдеп шығындауға тырысу</p> <p>5.3.1.9 әр түрлі кен орындарындағы пайдалы қазбалардың санын салыстыру бойынша математикалық есептеу әрекетін орындау</p> <p>5.3.1.10 әр түрлі кен орындары бойынша салыстырылатын мәліметтер графигін және диаграммасын жасауға үйрену</p>
	<p>3.2. Қазақстанның ауыл шаруашылығы</p>	<p>5.3.2.1 Қазақстанның ауыл шаруашылығы (мал шаруашылығы, өсімдік шаруашылығы) туралы түсінігі болу</p> <p>5.3.2.2 бидай өсірілетін аймақтарды білу, картадан көрсету</p> <p>5.3.2.3 мал шаруашылығының негізгі аймақтарын білу, картадан көрсету</p> <p>5.3.2.4 нанның неден жасалатынын және нанның адам өміріндегі рөлін білу</p> <p>5.3.2.5 нанға ұқыптылықпен қарай білу</p> <p>5.3.2.6 жергілікті жерде қандай ауыл шаруашылық дақылдардың өсірілетінін білу</p>

		<p>5.3.2.7 әр түрлі ауыл шаруашылық дақылдарының соңғы 2-3 жылдағы өнімін жинау диаграммасын құруға, салыстыруға үйрену</p> <p>5.3.2.8 суретшілер мен жазушылардың шығармаларындағы Қазақстанның табиғаты</p> <p>5.3.2.9 Қазақстан суретшілерінің көрмесіне бару</p> <p>5.3.2.10 Қазақстан жазушылары мен ақындарының шығармаларын оқу</p> <p>5.2.3.11 өз елінің қадірлі азаматы болу дегенді түсіндіре білу</p>
<p>4. Сөйлеу тілдік дағдыларды қалыптастыру</p>	<p>4.1 Сөздік қорды кеңейту</p>	<p>5.4.1.1 сөздік қорға бұрын пайдаланылмаған зат есімдерді, сын есімдерді, етістіктерді, үстеулерді ендіруге тырысу</p> <p>5.4.1.2 келесі сөз тіркестерін құра білу: көктемгі тамшы, бұлақтың сылдыры, көшкен бұлттар, табиғаттың жандануы, табиғатты қорғау, өлі табиғаттағы өзгерістер, пайдалы ас, табиғи дәрумендер, мәдени өсімдіктер, жабайы өсімдіктер, өсу орны, сыртқы түрі, өсу талабы, күту ережелері, өсімдік әлемі</p> <p>5.4.1.3 бір түбірлі сөздерді: көктем , көктемгі; бұлт, бұлтты; өсімдік, өседі, өскен түрлендіре білу</p>
		<p>5.4.2.1 сөз тіркестері мен сөйлемдерді өздігінен құрастыра білу</p> <p>5.4.2.2 табиғат туралы, жылдың әр түрлі мезгілдеріндегі адам, өсімдіктер, жануарлар өміріндегі өзгерістер туралы әңгіме құрастыруға талпыну</p> <p>5.4.2.3 жаңа сөздер мен сөз тіркестерін пайдалана отырып, өсімдіктер әлемі туралы әңгіме құрастыруға талпыну</p> <p>5.4.2.4 көкөністер мен жемістерден дайындалатын жеңіл тағамды дайындау процесін дәйектілікпен айта білу</p> <p>5.4.2.5 табиғаттың әр түрлі мезгілдеріндегі адам, өсімдіктер, жануарлар өміріндегі өзгерістердің себеп-салдарлық</p>

	<p>4.2 Байланыстырылған сөйлеу тілін дамыту</p>	<p>байланысы туралы әңгіме құрастыруға талпыну 5.4.2.6 "Қаз келсе, жаз келер. Қарға келсе, қатқак келер", "Қыстағы суық, жаздағы ыстық", "Жаздың бір күні, қыстың мың күні", "Күркіреген бұлттың жаңбыры аз" мақалдарды түсіндіруге талпыну 5.4.2.7 "Егер ... болса, сен не істейсің?" сөздік логикалық тапсырмаларды шешуге талпыну 5.4.2.8 жүргізген бақылаулар, орындалған тапсырмалар, аяқталған еңбек процесінің негізінде ұсынылған тақырыпқа байланысты әңгімеге белсенді қатысу 5.4.2.9 Қазақстан туралы, оның табиғаты, қаладағы және ауылдағы адамдардың өмірі, суретшілер мен жазушылардың Қазақстан туралы шығармалары туралы әңгіме құрастыруға талпыну</p>
--	---	--

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 521-қосымша

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 6-9 сыныптар үшін " Жаратылыстану" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 6-9 сыныптар үшін " Жаратылыстану" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" Заңының 19-бабының 1 тармағына сәйкес әзірленген.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2. "Жаратылыстану" оқу пәнінің мақсаты – білім алушыларда айналадағы әлем, өлі табиғат, өсімдіктер, жануарлар, адам ағзасының құрылысы мен қызметтері туралы қолжетімді білімдерін қалыптастыру.

3. Оқу пәнінің міндеттері:

1) өлі және тірі табиғаттың негізгі элементтері туралы, сондай-ақ адам ағзасы мен оның денсаулығы туралы білімдерін қалыптастыру;

2) табиғи құбылыстар (жаңбыр, қар, жел, тұман, күз, қыс, көктем, жаз) туралы түсініктерін қалыптастыру;

3) кейбір өсімдіктерді өсіру және оларды күту дағдылары, үй жануарларына күтім жасау тәсілдерін қалыптастыру;

4) салауатты өмір салтын ұстану, өз денсаулығын сақтау және нығайту дағдыларын қалыптастыру;

5) табиғатқа деген қарым-қатынасын қалыптастыру.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

4. Бағдарлама "Айналадағы әлем" пәні шеңберіндегі білім алушылардың бұрынғы дайындығын ескере отырып құрылған. Курсты меңгеру барысында "География" (Қазақстан географиясы, құрлықтар мен мұхиттар географиясы), "Тарих" (Біздің өлкенің тарихы), сондай-ақ ана тілінің, оқу және математиканың курстарымен пәнаралық байланыс орнатылады.

5. "Жаратылыстану" пәні бойынша оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер арнайы педагогика принциптеріне сәйкес жүзеге асырылады:

1) Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларды оқытудың түзете-дамыту бағыттылығы оқу әрекетінің арнайы әдістері және тәсілдерімен қамтамасыз етіледі. Ойлау процестерінің енжарлығы, танымдық белсенділіктің төмендігі, ойлау қызметінің жалпылау және абстракциялаудың әлсіздігі, сөйлеу тілі дамуының кешеуілдеуі ескеріледі. Білім алушылармен жұмыс барысында еліктеу қабілеттері және сақталған көрнекі-әрекеттік ойлау мүмкіндіктеріне сүйенеді. Тірі және өлі табиғат туралы қалыптасқан түсініктері білім алушылардың мынадай психикалық қызметтерін: қабылдау, есте сақтау, сөйлеу және ойлауды дамыту үшін жағдай жасайды. Бастаған жұмысты аяғына дейін жеткізу, күш жетерлік қиындықтарды жеңу, ұқыптылық пен дербестік көрсете білуі сияқты тұлғалық қасиеттері қалыптастырылады;

2) оқытудың әлеуметтік-бейімдеу бағыттылығы тұлғаның әлеуметтік бейімсіздігін жеңу немесе азайтуды болжайды. Әлеуметтік өмірге қатысуға қажетті тәртіп нормалары мен өмірлік дағдыларды білім алушылардың меңгеруі бойынша арнайы жұмыс қарастырылады;

3) оқытудағы әрекеттік тәсіл оқыту процесінде педагогтың басшылығымен оқу материалын ұғынуға жағдай жасайтын заттық-тәжірибелік әрекет қолдануды қарастырады. Заттық-тәжірибелік әрекет жоғары психикалық қызметтердің

сенсомоторлық негізін дамытады (қабылдау, сөйлеу, ойлау), білім алушылардың өмірлік тәжірибесінің жеткіліксіздігін қалпына келтіреді, сонымен қоса білім, біліктер мен дағдыларды меңгеруге мүмкіндік береді. Оқу пәнінің мазмұнын меңгеру білім алушылардың бақылау жүргізуі, зертханалық және тәжірибелік жұмыстарды орындауы, тәжірибелер жүргізуі және экскурсияларға қатысуын қарастырады;

4) саралау және жекелеу тәсілі білім алушылардың оқу материалын меңгеру кезінде көрініс табатын вариативті типологиялық ерекшеліктерінің болуымен шартталған және алған білімі, біліктері мен дағдыларының сапасына әсер етеді. Білім беру процесі 4 типологиялық топты (В.В. Воронкова бойынша) қосатын педагогикалық топтастыру негізінде іске асырылады. Білім алушылардың әрбір типологиялық тобына педагог білім алушылардың мүмкіндіктеріне сәйкес күрделілігі мен көлемінің қолжетімділігін ескере отырып, оқу материалының мазмұнын таңдайды. Оқу жұмысының жылдамдығы, білім алушының дербестік дәрежесі, оқыту әдістері мен тәсілдері түрленеді. Білім алушыларды топтарға бөлу шартты және қозғалмалы. Саралау тәсілі оқытуды жекешелендірумен толықтырылады;

5) оқу-танымдық және практикалық әрекетке арнайы педагогикалық басшылық ету қажеттілігі танымдық белсенділігінің төмендігі, ойлау қызметінің талдау және жалпылау әлсіздігімен шартталған.

Ескерту. 5-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

6. Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар (бұдан әрі – АКТ) білім беру, дамыту және түзету міндеттерін шешуге қажетті оқыту шарттарын "салып бітіруге" көмектесе отырып, педагог тәсілдерінің арсеналын кеңейтеді.

7. Сабақтарда АКТ-ны келесі мақсаттарда қолданылады:

1) үздіксіз бақылаудан күрделі және жасырын таным объектілерін үлгілеу;

2) шынайы режимдегі және мерзімі ұзартылған уақыттағы зерделенетін табиғи құбылыстарды білім алушылардың талдауы үшін қосымша визуалды динамикалық сүйеніштерді құру.

8. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың "Жаратылыстану" пәні бойынша оқу материалдарын меңгеру нәтижелерін бағалау нормалары бағдарламада берілген мақсаттылыққа бағыттанып, білім алушылардың оқу жетістіктерін тексеру және бағалауды ұйымдастыру кезінде бірыңғай тәсілдерді жүзеге асыруға бағытталған.

Ескерту. 8-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

9. Бағалау тәсілдері оқыту мақсаттарына сәйкес дағдылардың көмегімен қалыптастырылған тапсырмалар мен жаттығулар болып табылады. Зияты зақымдалған білім алушыларды оқыту нәтижелерін бағалау кезінде тестілеу қолданылмайды.

Ескерту. 9-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

10. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың жетістіктерін бағалау ішкі бағалау тәсілдерімен жүзеге асырылады. Бағдарламаны меңгеру нәтижелерін сабақтарда мұғалім білім беру процесі барысында бағалайды. Педагог жүйелі түрде бақылаушы бағалау әрекеттерін атқарады.

Ескерту. 10-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

11. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларды оқыту нәтижелілігін бағалау ағымдағы (әр сабақтың), мерзімді (тақырыптық) және қорытынды бақылау түрінде жүзеге асады.

Ескерту. 11-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

12. Ағымдағы бақылау білім алушының әрекетін сабақта бақылау, тәжірибелік және өздік жұмыстарын талдау, әрекеттің ұжымдық түрлері көмегімен жүзеге асырылады. Әр сабақты бақылау оқыту процесінің сапасын қамтамасыз ету үшін педагог қолданатын оқыту мазмұны мен әдістерін түзету мақсатында жүргізіледі. Бақылау ынталандырушы және білім алушыларға қатысты тәрбиелеуші сипатқа ие.

13. Мерзімді бақылау бағдарлама тақырыбы мен бөлімін зерделеп болған соң жүргізіледі. Нақты тақырып шеңберіндегі оқу материалын зерделеу нәтижелері білім алушыларда типологиялық топтар әркелкі болады.

1-типологиялық топ (В.В. Воронкова бойынша) білім алушылары білімдерді қолдану деңгейінде оқу материалын меңгергенін көрсетеді. 2-типологиялық топ білім алушылары тақырыптың негізгі мазмұнын түсінгенін көрсетеді.

3-типологиялық топ білім алушылары білу деңгейінде материалды игереді және өз білімдерін көкейкесті етуде мұғалім көмегін талап етеді. 4-типологиялық топ білім алушылары олардың жетістіктерін бағалауды іске асыру шеңберіндегі жеке бағдарлама бойынша білім алады.

14. Қорытынды бақылау тоқсан не жылдың соңында жүреді. Оқу жылы ағымында бақыланып, білім алушылардың жетістіктерінің жиынтық картасында тіркелетін сыныптың әрбір білім алушысының даму динамикасы мен табыстылығын педагог талдайды.

15. Бағалау процесінің көмегімен педагог арқылы алынатын ақпарат дағдылар мен біліктерді меңгеру барысында туындайтын қиындықтарға уақтылы және дұрыс әрекеттесуге мүмкіндік береді. Педагог білім алушыларға жеке көмектің мазмұны мен тәсілдерін анықтайды.

16. Тиімді түрде қарым-қатынас болу мақсатында сынып жиһаздары түрлі формада (жеке, жұптық және топтық) және түрде жұмыстарды жүргізу мақсатында қозғалмалы болады.

17. "Жаратылыстану" пәні бойынша оқу-тәрбиелеу процесін ұйымдастыру мақсатында сабақ сәйкес келетін көрнекі және дидактикалық материалмен қастамасыз етіледі.

18. Сынып бөлмесіндегі жиһаз түрлі формада (жеке, жұптық және топтық) және әртүрлі жұмыстарды ұйымдастыру мақсатында қозғалмалы болады. Білім алушылардың жұмыстарын және көрнекілік құралдарды қоюға арналған стендтер, кітап сөрелерін орналастыратын орындарды қарастырады.

3-тарау. "Жаратылыстану" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

19. "Жаратылыстану" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 6-сыныпта – 2 сағат, оқу жылында 68 сағатты;
- 2) 7-сыныпта – 2 сағат, оқу жылында 68 сағатты;
- 3) 8-сыныпта – 2 сағат, оқу жылында 68 сағатты;
- 4) 9-сыныпта – 2 сағат, оқу жылында 68 сағатты құрайды.

20. "Жаратылыстану" пәні бойынша бағдарламаға оқу материалдарын құрылымға бөлу негізіне білім алушыларға беріп отырған ақпаратты біртіндеп және ретпен күрделендіруге мүмкіндік беретін сызбалы әдіс салынған. "Жаратылыстану" оқу пәнінің мазмұны келесі бөлімдерді қамтиды:

- 1) 1-бөлім "Өлі табиғат" (6-сынып);
- 2) 2-бөлім "Өсімдіктер" (7-сынып);
- 3) 3-бөлім "Жануарлар" (8-сынып);
- 4) 4-бөлім "Адам" (9-сынып).

21. "Өлі табиғат" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) табиғат. Тірі және өлі табиғат;
- 2) су;
- 3) ауа;
- 4) пайдалы қазбалар;
- 5) топырақ.

22. "Өсімдіктер" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) өсімдіктердің көп түрлілігі және оларды қорғау;
- 2) өсімдік – біртұтас ағза (гүлдейтін өсімдіктермен жалпы таныстыру);

3) өсімдік әлемінің көп түрлілігі: бактериялар, саңырауқұлақтар, мүктер, папоротниктер;

- 4) Қазақстанның ағаш өсімдіктері;
- 5) Қазақстанның екпе өсімдіктері;
- 6) Қазақстанның ауылшаруашылық өсімдіктері;
- 7) Қазақстанның шөптесін өсімдіктері;
- 8) сәндік гүл өсімдіктері.

23. "Жануарлар" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) жануарлар әлемінің көп түрлілігі;
- 2) омыртқасыз жануарлар;
- 3) омыртқалы жануарлар: балықтар; қосмекенділер, бауырымен жорғалаушылар; құстар; сүтқоректілер; ауылшаруашылығы шөппен қоректенетін сүтқоректілер.

24. "Адам" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) адам – тірі табиғаттың бөлігі;
- 2) адам ағзасының жалпы ерекшеліктері;
- 3) тірек пен қозғалыс;
- 4) ас қорыту;
- 5) қан және қан айналымы;
- 6) тыныс алу;
- 7) зат бөлу;
- 8) тері;
- 9) жүйке жүйесі;
- 10) сезім органдары;
- 11) көбею мен даму;
- 12) денсаулықты сақтау.

25. 6-сыныпқа арналған "Жаратылыстану" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) табиғат: тірі және өлі табиғат. Өлі табиғат объектілері мен құбылыстары, олардың өзгеруі. Қатты денелер, сұйықтықтар мен газдар. Қатты денелердің сұйықтықтарға, сұйықтықтардың газдарға ауысуы. Біз тұратын планета – Жер. Жердің формасы мен көлемі. Күн мен түннің ауысуы, жыл мезгілдерінің ауысуы. Экскурсиялар: өлі табиғат объектілерімен таныстыру;

2) су. Су – өмірдің қажетті шарты. Табиғаттағы су: шық, тұман, бұлт, жауын-шашын, бұлақтар, су қоймалары (өзен, көл, тоған, теңіз). Судың қасиеттері: формасының тұрақсыздығы, ағысы, жылытқан кезде судың кеңеюі мен салқындатқан кездегі сығылуы. Судың кейбір қатты заттарды еріту қасиеті. Судың қасиеттерін есептеу және қолдану. Еритін және ерімейтін заттар. Мөлдір және лай су. Лай суды тазалау. Еритінділер, оларды қолдану. Табиғаттағы еритінділер: минералды және теңіз суы. Ауызсуы. Судың үш күйі. Су температурасы және оны өлшеу. Температура өлшем бірлігі – градус. Суды тұрмыста, өнеркәсіпте, ауыл шаруашылығында, көлік, демалыс пен шынығу үшін қолдану және суды пайдалану мысалдарын келтіру. Тұрмыста суға ұқыпты қарау. Экскурсиялар: жергілікті су қайнаркөздерімен таныстыру. Тәжірибелер: жылытқан кезде судың кеңеюі мен салқындатқан кездегі сығылуы. Суда тұз бен канттың еруі. Лай суды фильтрлеу әдісімен тазарту. Тұздарды ауызсу, минералды және теңіз суынан бұлау. Практикалық жұмыс: судың (суық, ыстық, жылы) температурасын өлшеу;

3) ауа. Ауа – өмірдің қажетті шарты. Ауаның қасиеттері: мөлдірлік, түссіздік пен тығыздығы. Ауаның тығыздығын қолдану. Ауаның жылу өткізгіштігі. Ауаның

жылытқан кезде судың кеңеюі мен салқындатқан кездегі сығылуы. Жылы ауа суық ауадан жеңілірек, жылы ауа жоғары көтеріледі, суық ауа төмен түседі. Ауа қозғалысы. Ауа құрамы: оттегі, көмірқышқыл газы мен азот. Оттегі, оттегінің жануын үдету қасиеті. Өсімдіктер, жануарлар мен адам үшін оттегі мен ауаның маңыздылығы. Оттегін медицинада қолдану. Көмірқышқыл газы мен оның жануды қолдамау қасиеті. Көмірқышқыл газын өртті сөндіруде қолдану. Таза және лас ауа. Ауадағы қосындылар (су буы, түтін, шаң). Ауаны ластанудан қорғау қажеттілігі. Адамның ауада ұшуы. Ғарышты игеруі. Тәжірибелер: күбірттік заттарда (қант, кепкен нан, көмір, топырақ) ауаны байқау. Ауа көлемді алады. Тығыз ауа. Ауаның жылуды нашар өткізгіш қасиеті. Ауаны кеңейту мен сығу. Оттегі мен көмірқышқыл газын алу. Практикалық жұмыс: майшамның жалынының өзгеруін бақылау;

4) пайдалы қазбалар. Пайдалы қазбалардың әртүрлілігі (қатты, газ тәріздес). Қазақстанның пайдалы қазбаларының байлығы. Құрылыс материалдары ретінде қолданылатын пайдалы қазбалар: гранит, әктастар, балшық, құм. Жанатын пайдалы қазбалар: шымтезек, тас көмір, мұнай, табиғи газ. Минералды тыңайтқыштарды алуда пайдаланылатын пайдалы қазбалар: калий тұзы мен фосфаттар. Металлдарды алу үшін қолданылатын пайдалы қазбалар: темір және мыс кендері. Экскурсиялар: өлкетану мұражайларына. Тәжірибелер: ыстық пайдалы қазбалардың кейбір қасиеттерін анықтау, калий тұзы мен фосфориттердің ерігіштігін анықтау. Практикалық жұмыстар: қара және түсті металдарды тану. Тас көмірдің жануын бақылау;

5) топырақ. Топырақтың құрылуы мен құрамы. Топырақтың минералды және органикалық бөліктері. Құмды және сазды топырақтар. Топырақтың негізгі қасиеті – құнарлылық. Жергілікті топырақ түрлері. Топырақты өңдеу. Топырақтың жалаңаштануы жерлеріне экскурсиялар. Тәжірибелер: ауаны су мен топырақтан шығару. Құм мен сазды шығару. Практикалық жұмыстар: құм мен сазды топырақты ажырату. Мектеп жанындағы жер телімінде топырақты өңдеу.

26. 7-сыныпқа арналған "Жаратылыстану" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) өсімдіктер әлемінің көптүрлілігі және оларды қорғау. Гүлді өсімдіктердің бөліктері туралы жалпы түсінік. Экскурсиялар: ботаникалық бақ немесе саябаққа;

2) өсімдік – тірі ағза (гүлді өсімдіктермен жалпы танысу). Гүлі, тұқымы, тамыры, сабағы, жапырағы, өсімдік – біртұтас ағза. Өсімдіктердің вегетативті көбею туралы түсінік. Тәжірибелер: тұқымның өнуі үшін қандай жағдайлар қажет екенін түсіну; жарықта жапырақтарда крахмалдың пайда болуы; судың жапырақтардың көмегімен булануы; өсімдіктердің тыныс алуы; минералды заттар мен судың дінгек бойымен ауысуы. Лабораторлық жұмыстар: гүлді өсімдіктердің ағзалары; гүлдің құрылысы; үрме бұршақтың құрылысы; бидайдың құрылысы. Практикалық жұмыстар: тұқымның өнуін анықтау, жапырақтың түскен нұсқаларын жинау;

3) өсімдіктер әлемінің көптүрлілігі: бактериялар, саңырауқұлақтар, мүктер мен қырықжапырақтар. Өсу жерлері;

4) Қазақстанның ағаш өсімдіктері. Қазақстанның орманды даласының жапырақты өсімдіктері, Қазақстан тауларының қылқанды өсімдіктері, Қазақстан тауларының бұталы өсімдіктері, Қазақстан тауларының жемісті өсімдіктері, Қазақстанның шөлді аймағының ағаш өсімдіктері;

5) Қазақстанның екпе өсімдіктері. Лалагүлділер, ауылдық, бұршақ тұқымдастар, алаботалар тұқымдастар, асқабақтар, шаршыгүлділер;

6) Қазақстанның ауылшаруашылық өсімдіктері. Дәнді дақылдар, бақша дақылдары, техникалық дақылдар. Өсіру, отырғызу, күтім жасау, жинау мен қолдану ерекшеліктері ;

7) Қазақстанның шөптесін өсімдіктері. Бау-бақша өсімдіктері, Қазақстанның шөптесін өсімдіктері, дәрілік өсімдіктер, улы шөптер;

8) сәндік гүл өсімдіктері. Күрделігүлділер, бөлме өсімдіктері. Практикалық жұмыстар: бөлме өсімдіктерін қайта отырғызу бойынша жұмыс. Бақша мен жер телімінде қопсыту және отау. Лабораторлық жұмыс: картоп түйнегінің құрылысы.

27. 8-сыныпқа арналған "Жаратылыстану" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) жануарлар әлемінің көптүрлілігі. Жануарлардың табиғатта және адам өміріндегі маңызы. Сирек кездесетін және жоғалып бара жатқан жануарларды қорғау;

2) омыртқасыз жануарлар. Омыртқасыз жануарлардың жалпы белгілері. Жауын құрты. Жәндіктер. Зиянды жәндіктер. Адамға пайдалы жәндіктер. Өрмекшілер. Экскурсиялар: жәндіктердің құрылысы мен тіршілігінің ерекшеліктерін бақылау үшін табиғатқа шығу. Бақылаудың қысқаша сипаттамасын қалдыру;

3) омыртқалы жануарлар: балықтар (алабұға, шортан, тұқы, бекіре, ақсерке, жайын мен сазан); қосмекенділер (бақа), бауырымен жорғалаушылар (сужылан, улы сұр жылан, боз жылан, алабажақ кесіртке, ширақ кесіртке); құстар (дала, жыртқыш, суда жүзетін және үй); сүтқоректілер, кеміргіштер, қоян тәріздестер, жыртқыш, терісі бағалы жыртқыш аңдар, кит тәрізді теңіз жануарлары, өсімдік қоректі жануарлар, өсімдік қоректі жабайы және үй жануарлары; өсімдік қоректі ауылшаруашылық сүтқоректілері (сиыр, қой, ат, түйе). Сыртқы құрылысы, қозғалу әдісі, тұру мекені, азығы, тыныс алуы, қан айналымы, жүйке жүйесі, көбеюі. Табиғат пен адам өміріндегі маңызы. Картамен жұмыс: сүтқоректілердің оқыған түрлерін Қазақстанның биогеографиялық картасында көрсету. Қазақстанның биогеографиялық картасын физикалық және табиғат аймақтарының картасымен салыстыру. Экскурсиялар: жануарлар бағы, қорық, мал шаруашылығы фермасы мен тәлімбаққа бару.

28. 9-сыныпқа арналған "Жаратылыстану" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) адам – тірі табиғаттың бөлігі. Адам мен жануарлардың ұқсастықтары және айырмашылықтары;

2) адам ағзасының жалпы ерекшеліктері. Жасуша, тіндер және олардың түрлері. Ағзалар мен мүшелер жүйесі (тірек-қимыл, ас қорыту, қанайналымы, шығару, тыныс

алу, жүйке, көру және көбею). Лабораторлық жұмыстар: микроскоптың құрылымы, жасушаның құрылысы;

3) тірек-қимыл мен қозғалыс. Тірек-қимыл жүйесінің маңызы. Сүйектердің құрылысы мен құрамы. Адам денесінің қаңқасы. Зақымдану, сіңірі созылу, буындарының шығуы және сүйектерінің сынуында алғашқы көмек. Бұлшықеттердің негізгі топтары, бұлшықет жұмысы. Омыртқаның қисаюы және майтабанның алдын алу жолдары. Практикалық жаттығулар: зақымдану, сіңірі созылу, буындарының шығуы және сүйектерінің сынуында алғашқы көмек көрсету;

4) ас қорыту. Ас қорытудың маңызы, ас қорыту ағзалары. Қоректік заттар мен ас өнімдері. Ауыз қуысы, асқазан және ішектегі ас қорыту. Қоректік заттарды қанға сіңіру. Ақуыздар, майлар, көмірсулар, минералды тұздардың ағзаға пайдасы. Тамақтану гигиенасы мен асқазан-ішек, азықтан улану және ішек құрт ауруларының алдын алу. Шылым шегу мен ішімдіктің ас қорыту ағзаларына зиянды әсері;

5) қан және қан айналымы. Қан және қан айналымының маңызы. Қан құрамы, қан плазмасы. Қан айналымы ағзалары: жүрек және көк тамырлар. Жүректің жұмысы, қанның көк тамырлар бойынша қозғалуы. Қан кетуі кезінде алғашқы көмек көрсету. Никотин мен ішімдіктің адам жүрегі және қан тамырларына теріс әсері. Лабораторлық жұмыстар: қан тамшысын микроскоп астында көру. Тамырдың соғуын қолмен байқау және санау;

6) тыныс алу. Тыныс алудың маңызы. Тыныс алу ағзалары, олардың құрылысы мен қызметі. Дыбыстау аппараты. Өкпе мен тіндерде газ алмасу. Ауа жолымен таралатын аурулар. Тыныс алу ағзаларының гигиенасы. Никотиннің тыныс алу ағзаларына теріс әсері. Ауа ортасын қорғау;

7) бөліну. Зәр шығару жүйесі ағзалары, олардың маңызы. Бүйректердің сыртқы көрінісі, олардың ағзада орналасуы. Бүйрек ауруларының алдын алу;

8) тері. Адам терісі мен оның маңызы. Жылуды реттеуде терінің рөлі. Ағзаны шынықтыру. Тері гигиенасы мен киімге деген гигиеналық талаптар. Жылу, күн өту, күю, үсу белгілерінің алдын алу және алғашқы көмек. Практикалық жаттығулар: жылу, күн өту, күю, үсу кезінде алғашқы көмек көрсету;

9) жүйке жүйесі. Жүйке жүйесінің (бас миы және жұлын) құрылысы және маңызы. Ой еңбегінің гигиенасы. Адамның жүйке жүйесіне ішімдік пен никотиннің зиянды әсері. Ұйқы және оның маңызы;

10) сезім органдары. Сезім мүшелерінің маңызы. Көру мүшесінің құрылысы, қызметтері мен гигиенасы. Көру қабілетін сақтау тәсілдері. Есту мүшесінің құрылысы. Иіс сезу және дәм сезу мүшелері;

11) көбею мен даму. Ер және әйел адамдардың ағзаларының анатомиялық-физиологиялық ерекшеліктері. Ұрықтану және жүктілік туралы түсініктер. Ерте жастан жыныстық қатынасқа түсудің зияны туралы түсінік. Отбасын жоспарлау, тууды реттеу. Жоспарланбаған жүктіліктен сақтану тәсілдері. Қабыну және

венерологиялық аурулар, жүре пайда болған иммун тапшылығы синдромы туралы қысқаша мәліметтер, олардың алдын алу тәсілдері;

12) денсаулықты сақтау. Қазақстан Республикасындағы денсаулық сақтау жүйесі туралы заңнама. Қазақстанда денсаулық сақтау мекемелерінің жүйесі. Медициналық көмек. Кәрілік, ауру және еңбекке қабілеттілігінен айырылу бойынша әлеуметтік қамсыздандыру.

29. Бағдарламада күтілетін нәтижелер түрінде әр бөлімше үшін берілген оқыту мақсаттары қамтылған.

30. Мұғалім әр бөлімшенің мақсаттарын жүзеге асыру кезектілігіне өзгерістер енгізу, сондай-ақ білім алушылардың мүмкіндіктерін ескере отырып, білім алушылар хабарлайтын жаратылыстану-ғылыми мәліметтердің тереңдігі мен көлемін реттеу құқығына ие.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

31. Бағдарламада оқу мақсаттарын қолдануда қолайлық және мониторингты жүргізу үшін кодтар берілген. Кодтағы бірінші сан сыныпты, екінші – тарауды, үшінші – бөлімшені, төртінші сан оқу мақсатының нөмірленуін білдіреді. Мысалға, 6.1.1.4 кодында: "6" – сынып, "1" – тарау, "1.1" – бөлімше, "4" – оқу мақсатының нөмірленуі:

32. Оқыту мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

1) 1-бөлім "Өлі табиғат":

1-кесте

6-сынып	
Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1.1 Табиғат	6.1.1.1 тірі және өлі табиғат объектілері мен белгілерін атау, ажырату
	6.1.1.2 қатты заттарды, сұйықтық пен газдарды атау және ажырату
	6.1.1.3 заттың бір күйден басқасына ауысуына мысал келтіре білу
	6.1.1.4 жыл мезгілдерінің белгілерін тірі және өлі табиғатта білу және атау
	6.1.2.1 табиғаттағы судың әртүрлі күйін атау: шық, тұман, бұлт, жауын-шашын; бұлақтар, су қоймалары (өзен, тоған, көл, теңіз), су асты сулары
	6.1.2.2 судың қасиеттерін түсіну және атау: формасының, ағысының тұрақсыздығы, жылытқан кезде судың кеңеюі мен салқындатқан кездегі сығылуы, су-еріткіш
	6.1.2.3 адамның судың қасиеттерін тұрмыста пайдалануына мысал келтіру
	6.1.2.4 су ерітінділерін атау, оларды пайдалануға мысал келтіру (жуатын, ішетін)

1.2 Су	<p>6.1.2.5 табиғаттағы ерітінділерді: минералды және теңіз суын атау, адам үшін олардың маңызы мен пайдасын әңгімелеу</p> <p>6.1.2.6 судағы ерімейтін заттарды атау</p> <p>6.1.2.7 мөлдір және лай суды ажырату; лай суды тазалау тәсілдерін атау, ауыз су құндылығы туралы атау</p> <p>6.1.2.8 градусникты және температура өлшем бірлігі – градусты қолдана отырып, судың температурасын өлшеу</p> <p>6.1.2.9 судың үш күйін атау</p> <p>6.1.2.10 тұрмыста және адам шаруашылығында суды пайдалану мысалдарын келтіру</p> <p>6.1.2.11 тұрмыста суға ұқыпты қарау тәсілдері туралы әңгімелеу</p>
1.3 Ауа	<p>6.1.3.1 тірі ағзалар үшін ауаның маңызын түсіндіру</p> <p>6.1.3.2 ауаның қасиеттерін атау: жеңілдігі, мөлдірлігі, түссіздігі, тұрақты формасының болмауы, орын алу қабілеттілігі, ауаның тығыздығы мен сығымдылығы; адамның ауаның қасиеттерін пайдалануы туралы әңгімелеу</p> <p>6.1.3.3 табиғатта және тұрмыста ауаны қыздыру көздерін атау, ғимараттағы жылы және суық ауаның қозғалуы туралы, ғимаратты желдету маңыздылығы туралы әңгімелеу</p> <p>6.1.3.4 табиғаттағы жылы және салқын ауаның (желдің) қозғалуы туралы, табиғатта желдің пайдасы туралы айту</p> <p>6.1.3.5 табиғат апатының себептерін атау, ауа райының маңызын түсіну</p> <p>6.1.3.6 ауа құрамын атау (газдардың қосындысы: азот, оттегі, көмірқышқыл газы)</p> <p>6.1.3.7 оттегінің жануын үдету қасиеті және көмірқышқыл газының жануын үдетпеу қасиетін атау</p> <p>6.1.3.8 күнделікті өмірде көмірқышқыл газын пайдалану түрлерін атау (күрғақ мұз, газдалған сусындар, отсөндіргіш)</p> <p>6.1.3.9 ауадағы қосындыларды атау (су буы, шаң, күл бөліктері, күйелер)</p> <p>6.1.3.10 ауаны ластаушы көздерді атау; оның тазалығы үшін күрестің мәнін түсіну</p>
	<p>6.1.4.1 пайдалы қазбалардың әр түрлерін, оларды табу тәсілдерін атау</p> <p>6.1.4.2 адам үшін пайдалы қазбалардың маңызы, геолог мамандығы туралы айту</p> <p>6.1.4.3 құрылыста қолданылатын пайдалы қазбаларды (гранит, әктастар, балшық, құм),</p>

1.4 Пайдалы қазбалар	<p>олардың қасиеттерін, табу тәсілдерін, қолдану тәсілдерін, Қазақстандағы кен орнын атау</p> <p>6.1.4.4 шыны, кірпіш пен керамикалар өндірісі бойынша Қазақстанның ірі кәсіпорындары мен зауыттарын атау</p> <p>6.1.4.5 жанатын пайдалы қазбаларды (шымтезек, тас көмір, мұнай, табиғи газ) атау, сырқы көрінісі мен қасиеттері, табу тәсілдері, пайдалану тәсілдері туралы әңгімелеу. Сыртқы көрінісі және қасиеттері. Табу және пайдалану тәсілдері. Жану қауіпсіздігі. Кенші, мұнайшы мамандықтары</p> <p>6.1.4.6 жанатын пайдалы қазбалардың жану қауіпсіздігі туралы білу;</p> <p>6.1.4.7 Қазақстандағы жанатын пайдалы қазбалардың ірі кен орнын атау</p> <p>6.1.4.8 сыртқы көрінісі бойынша тасты тұзды білу және атау, оның қасиеттері туралы айту. Қазақстандағы орны мен табу тәсілдері. Тасты тұзды пайдалану</p> <p>6.1.4.9 Қазақстанда тасты тұздың орны мен табу тәсілдерін атау</p> <p>6.1.4.10 минерал тыңайтқыштар (калий тұзы, фосфориттер) үшін пайдаланылатын пайдалы қазбаларды атау, олардың сыртқы көрінісі, қасиеттері, пайда болуы, Қазақстандағы табу тәсілдері, тыңайтқыштармен қауіпсіздік ережелері туралы айту</p> <p>6.1.4.11 металл (темір және мыс кендерін) алу үшін қолданылатын пайдалы қазбаларды, олардың сыртқы көрінісі мен қасиеттерін атау</p> <p>6.1.4.12 кара және түсті металдарды, металл кенінің қорытпасын (шойынды, болатты, мысты, алюминийді) алу туралы айту</p> <p>6.1.4.13 адамның металды және қоспаларды қолдану мысалдарын келтіру; металл бұйымдарының қасиеттері мен сапасы туралы айту</p>
1.5 Топырақ	<p>6.1.5.1 топырақты жоғарғы құнарлы жер қабаты ретінде анықтау</p> <p>6.1.5.2 топырақтың құрамын атау: саз, құм, минералды тұздар, су, ауа және оның негізгі бөлігі – құнарлы жер</p> <p>6.1.5.3 құмды және сазды топырақтарға сипаттама беру; оларды су қасиеттері бойынша: суды сіңіру, оны өткізу және ұстап қалу қасиетін салыстыру</p> <p>6.1.5.4 құнарлы топырақтың өсімдік тіршілігі үшін қажеттілігін түсіну</p> <p>6.1.5.5 топырақты өңдеу тәсілдерін атау (жырту, тырмалау), топырақты өңдеуге арналған ауылшаруашылық көліктерді білу және атау</p>

6.1.5.6 топырақты өңдеу процесінде гигиена ережелерін сақтау және атау
6.1.5.7 жыраға сипаттама беру; олардың пайда болуы туралы айту, жыралармен күрес шараларын атау
6.1.5.8 Қазақстандағы топырақтарға сипаттама беру және оларды пайдалану туралы айту
6.1.5.9 топырақтың ластануымен байланысты экологиялық проблемаларды атау және оларды шешу жолдары

2) 2-бөлім "Өсімдіктер":

2-кесте

7-сынып	
Бөлімше	Оқыту мақсаттары
2.1 Өсімдіктердің маңызы мен оларды қорғау	7.2.1.1 өсімдіктер әлемінің көптүрлілігі туралы ұғымдардың болуы; өсімдіктер тірі табиғаттың бөлігі екенін түсіну
	7.2.1.2 жердегі өсімдіктердің маңызы туралы айту 7.2.1.3 өсімдіктерді қорғаудың түрлі тәсілдерін айту және қолдану
	7.2.2.1 гүлді өсімдіктердің жерасты мен жерүсті мүшелерін: тамырын, сабағын, жапырағын, гүлін, жемісін (күзде гүлдейтін өсімдіктер негізінде) көрсету және атау
	7.2.2.2 гүлдің құрылысы туралы түсініктерінің болуы
	7.2.2.3 гүлдеуін білу және ажырату (шөк, шатыршагүл, масақ, собық, себетше)
	7.2.2.4 гүлді өсімдіктерді тозандандыру маңызын түсіну, тозандандыру тәсілдерін білу, қуарғыш шөп туралы түсінігінің болуы
	7.2.2.5 шырынды және құрғақ жемістерді ажырату, жемістер мен тұқымдар қалай пайда болатынын, өсімдіктердің тұқымдары қалай таралатынын айту
	7.2.2.6 қос жарнақты өсімдіктердің құрылысы туралы айту (үрме бұршақ негізінде)
	7.2.2.7 дара жарнақты өсімдіктер тұқымдарының құрылысы туралы айту (бидай негізінде)
	7.2.2.8 тұқымның өнуі үшін қандай жағдайлар қажет екенін түсіну
	7.2.2.9 шығымды және шығымсыз тұқымдарды ажырату
	7.2.2.10 тұқымдарды егу агротехникасын білу (мерзімдері, топыраққа егу тереңдігі)
	7.2.2.11 тамырдың маңызын түсіндіру, оның құрылысы мен дамуы туралы айту. Оның құрылысы . Тамыр түкшелері

<p>2.2 Өсімдік – біртұтас ағза</p>	<p>7.2.2.12 тамыр түкшелерінің маңызын түсіндіру</p> <p>7.2.2.13 тамыр жүйелерінің түрлерін білу және атау (өзекті, шашақты)</p> <p>7.2.2.14 түрі өзгертілген тамырларды білу және атау (тамыр жеміс, тамыр түйнек)</p> <p>7.2.2.15 жапырақтың сыртқы құрылысы туралы айту</p> <p>7.2.2.16 қарапайым және күрделі жапырақтарды ажырату</p> <p>7.2.2.17 хлорофилл туралы түсінігінің болуы</p> <p>7.2.2.18 өсімдік тіршілігіндегі жапырақтардың маңызы – жапырақтардағы нәрлі заттардың жарыққа пайда болуын түсіндіру</p> <p>7.2.2.19 жапырақтармен судың булану маңызын түсіндіру</p> <p>7.2.2.20 жапырақтың түсінің маңызын түсіндіру</p> <p>7.2.2.21 ағаш сабақтың ішкі құрылысы мен маңызы туралы, қабықтың, түзуші ұлпаның рөлін айту</p> <p>7.2.2.22 жылдық шеңбердің маңызын түсіну</p> <p>7.2.2.23 сабақтардың әр түрлілігін ажырату (тік тұратын, ирелең, жабысқақ, төселмелі, ықшамдалған)</p> <p>7.2.2.24 өзгерген өркен туралы түсінігінің болуы (жер үсті және жер асты): тамыр сабақ, түйнек, бадана, олардың биологиялық және практикалық рөлдері</p> <p>7.2.2.25 өсімдік ағзасының мекендеу ортасымен өзара байланысын түсіну</p>
<p>2.3 Бактериялар, саңырауқұлақтар, мүктер, қырықжапырақтар</p>	<p>7.2.3.1 бактериялар туралы жалпы түсінігінің болуы: көбеюі мен таралуы, табиғаттағы және адам өміріндегі маңызы</p> <p>7.2.3.2 қалпақты саңырауқұлақтың құрылысын білу: жемісті денені, саңырауқұлақ жіпшесін; жеуге жарамды және улы саңырауқұлақтарды ажырату; саңырауқұлақтарды теру ережелерін білу және орындау</p> <p>7.2.3.3 көпжылдық споралы өсімдіктер ретінде мүк туралы түсінігінің болуы</p> <p>7.2.3.4 мүктердің өсу орнын атау; шымтезектің пайда болуы мен оның қолданылуы туралы айту</p> <p>7.2.3.5 қырыққұлақтардың құрылысы, өсу орындары туралы айту</p>
	<p>7.2.4.1 Қазақстанның орманды даласының жапырақты өсімдіктерін білу және атау: қайың, көктерек; сыртқы құрылысының ерекшеліктерін атау, табиғаттағы және адам өміріндегі маңызын түсіну</p> <p>7.2.4.1 Қазақстан тауларының қылқанды өсімдіктерін білу және атау: қарағай, шырша;</p>

2.4 Қазақстанның ағаш өсімдіктері	<p>сыртқы құрылысының ерекшеліктерін атау, табиғаттағы және адам өміріндегі маңызын түсіну</p> <p>7.2.4.3 Қазақстан тауларының бұталы өсімдіктерін білу және атау: шырғанақ, итмұрын; сыртқы құрылысының ерекшеліктерін атау, табиғаттағы және адам өміріндегі маңызын түсіну</p> <p>7.2.4.4 Қазақстанның жемісті өсімдіктерін: алма ағашын, алмұрт, алхоры, өрік, грек жаңғағын білу және атау; құрылысының ерекшеліктерін атау; піскен жемістерін жинай білу</p> <p>7.2.4.5 Қазақстанның шөлді аймағының ағаш өсімдіктерін: ақ және қара сексеуілді білу және атау; сыртқы құрылысының ерекшеліктерін атау; табиғаттағы және адам өміріндегі маңызын түсіну; әр түрлі ағаштардың сүректерін қолдану, ағаштарды қорғау туралы айту</p>
2.5 Қазақстанның екпе өсімдіктері	<p>7.2.5.1 сызықтық: жуа, сарымсақ – көпжылдық көкөніс өсімдіктерді білу және атау; көбейту мен өсіру ерекшеліктерін, адамның пайдалану тәсілдерін білу</p> <p>7.2.5.2 алқа тұқымдастар: картопты, қызанақты, баялдыны, бұрышты білу және атау; өсіру ерекшеліктерін: егу, күту, жинау; адамның пайдалану тәсілдерін білу</p> <p>7.2.5.3 бұршақты: ас бұршақ, лобия, сояны білу және атау; өсіру ерекшеліктерін: егуді, күтуді, жинауды; адамның пайдалану тәсілдерін білу және атау</p> <p>7.2.5.4 алаботалар тұқымдасы: асхана қызылшасын білу және атау; өсіру ерекшеліктерін: егуді, күтуді, жинауды; адамның пайдалану тәсілдерін білу</p> <p>7.2.5.5 асқабақтар: қияр, асқабақты білу және атау; өсіру ерекшеліктері: егуді, күтуді, жинауды; адамның пайдалану тәсілдерін білу</p> <p>7.2.5.6 крестгүлділер: орамжапырақты білу және атау; орамжапырақтың әр түрлілігін білу, өсіру ерекшеліктерін, адамның пайдалану тәсілдерін білу</p>
2.6 Қазақстанның ауылшаруашылық өсімдіктері	<p>7.2.6.1 дәнді дақылдар: бидай, қарабидай, арпа, сұлы, жүгеріні білу және атау; олардың құрылысының ерекшеліктерін (тамыр жүйесі, сабағы, жапырағы, гүл шоғыры) білу</p> <p>7.2.6.2 дәнді дақылдар өнімін алу шарттарын атау; шаруашылықта пайдалану ерекшеліктері</p> <p>7.2.6.3 бақша дақылдары: қарбыз және қауынды білу және атау; Қазақстан жағдайында өсіру ерекшеліктері, адамның пайдалануын білу</p> <p>7.2.6.4 техникалық дақылдар: қант қызылшасы, мақта, күнбағыс, темекіні білу және атау; өсіру ерекшеліктері, адамның пайдалануын білу</p>

	7.2.6.5 бау-бақша өсімдіктері: қарақат, таңқурай, бүлдіргенді білу және атау; олардың көбею ерекшеліктерін білу; зиянкестерден бау-бақша өсімдіктерін қорғау шараларын білу
2.7 Қазақстанның шөптесін өсімдіктері	7.2.7.1 дәрілік өсімдіктерді білу және атау; тұрмыста пайдалану тәсілдерін білу
	7.2.7.2 улы шөптерді білу және атау; улы өсімдіктермен қауіпсіздік ережелерін білу және ұстану
2.8 Сәндік гүл өсімдіктер	7.2.8.1 күрделігүлділер: біржылдық гүлді өсімдіктер – қырмызыгүл, барқытгүл, шырайгүл, екіжылдық өсімдік – дәстүргүл, көпжылдық гүлді өсімдік – нарғызгүлді білу және атау; сыртқы құрылысының ерекшеліктерін және осы өсімдіктерді өсіруді білу
	7.2.8.2 бөлме гүлдері, оларды көбейту және өсіру ерекшеліктері туралы жалпы мәліметтердің болуы; вегетативтік жолмен көбейте білуі және оларды күту

3) 3-бөлім "Жануарлар":

3-кесте

7-сынып	
Бөлімше	Оқыту мақсаттары
3.1 Жануарлар әлемінің көптүрлілігі	8.3.1.1 жануарлар әлемінің көптүрлілігі туралы түсінігінің болуы; жануарлардың өсімдіктерден айырмашылықтарын атау; жануарлардың мекендеу орындары, өмірлік жағдайларға олардың бейімделу жолдарын атау
	8.3.1.2 жануарлардың табиғаттағы рөлі және адам үшін практикалық маңызын атау
	8.3.1.3 жануарлардың әр түрлілігі мен санына адам әрекетінің әсерін түсіну
	8.3.1.4 қорықтық аймақтар, Қазақстанның қызыл кітабына енген жануарларды атау
	8.3.2.1 омыртқасыз жануарлардың жалпы белгілері: омыртқасының болмауы және сүйекті қаңқасын санап шығу
	8.3.2.2 жауын құртының сыртқы құрылысының ерекшеліктері, өмір бейнесі және мекендеу ортасымен байланысын айту; оның тіршілік әрекетінің негізгі процестері туралы түсініктерінің болуы; табиғаттағы жауын құртының рөлін түсіну
	8.3.2.3 жұмыр құрттар – паразиттерді (жылан құрт, бөсір) білу және атау; адамға және жануарларға паразит-құрттармен келетін зияндарды айту; ішек құрт ауруларын алдын алу және олармен күрес бойынша шараларды атау
	8.3.2.4 жәндіктердің құрылысы мен тіршілігінің ерекшеліктерін атап шығу және түсіндіру; жәндіктердің дене бөліктерін, жабынын,

3.2 Омыртқасыз жануарлар

аяқ-колдарын атау; жәндіктердің көптүрлілігі туралы түсініктерінің болуы; жәндіктердің табиғаттағы рөлін түсіну
8.3.2.5 зиянды жәндіктер: ақ көбелек (және оның жұлдызқұрты), зауза қоңыз, маса, бөлше шыбынын білу және атау; сыртқы құрылысы, тіршілігі, қоректенуі және көбеюін сипаттау
8.3.2.6 зиянды жәндіктерден келетін залалдар (өсімдіктерді зақымдау және ауру тудыратын бактериялардың түсуі) неден тұратынын білу; зиянды жәндіктермен күрес шараларын атап шығу
8.3.2.7 пайдалы жәндіктер: ара мен жібеккөбелекті білу және атау; сыртқы құрылысы, тіршілігі, қоректенуі мен көбеюін сипаттау
8.3.2.8 араның отбасы мен оның тіршілігін сипаттау; жібек көбелекті ұстау тәсілдерін сипаттау; халық шаруашылығында үйдегі жәндіктердің маңызын түсіну; оларды күту туралы түсінігінің болуы
8.3.2.9 өрмекшілердің сыртқы құрылысы, тіршілігі және мекендеу ортасын сипаттау; өрмекші тәріздестердің жәндіктерден айырмашылығын атау
8.3.2.10 өрмекшілердің табиғаттағы рөлін айту; Қазақстанның шөл далаларында мекендейтін улы өрмекшілер: бұзау бас бүйіні, қарақұртты, шаянды білу және атау; улы өрмекші шаққан кездегі алғашқы көмек көрсету тәсілдерін атау
8.3.2.11 кенелердің әр түрлілігі туралы түсінігінің болуы. Кенелер – адамның және жануарлардың қауіпті ауруларын таратушы. Қотырлық кенелер. Қансорғыш кенелердің тістеуінен сақтану шаралары . Қотырдың жұғуы
8.3.3.1 су омыртқалылары ретінде балықтардың ерекшеліктерін атау; мекендеу ортасына балықтардың бейімделу белгілерін атап шығу
8.3.3.2 Қазақстанның су көздерінде мекендейтін балықтардың көптүрлілігі туралы түсінігінің болуы; балықтардың ішкі ағзаларын атау; балықтардың көбею жолдары мен дамуы туралы айту
8.3.3.3 өзен балықтары: алабұға, шортан мен тұқыны білу және атау; теңіз балықтары: бекіре, ақсерке мен сазанды білу және атау; балықтардың табиғаттағы және адам өміріндегі маңызын түсіну
8.3.3.4 балық байлықтарын қорғау мен арттыруға (балықтарды өсіруге) бағытталған шараларды атап шығу
8.3.3.5 қосмекенділердің көптүрлілігі туралы түсінігінің болуы; қосмекенді бақаның өкілін білу және атау; бақаның мекендеу орнын атау, бақаның тіршілігі, сыртқы құрылысы, оның қозғалу амалы,

ішкі ағзалары мен көбеюін сипаттау; қосмекенділер тіршілігінің мезгілдік құбылыстары туралы айту
8.3.3.6 құрылысы, тіршілігі мен көбеюі бойынша қосмекенділердің балықтармен ұқсастығы және айырмашылығын атау; қосмекенділердің табиғаттағы маңызы, қосмекенділерді қорғау тәсілдерін түсіну
8.3.3.7 Қазақстандағы бауырымен жорғалаушыларды білу және атау (ширақ кесіртке, батбат, алабажақ кесіртке, сужылан, улы сұр жылан, боз жылан)
8.3.3.8 бауырымен жорғалаушылардың құрылысы, қоректенуі, тыныс алуы, қан айналымы, жүйке жүйесінің ерекшеліктері, көбеюі туралы айту
8.3.3.9 жыландардың әр түрлілігі туралы түсінігінің болуы; бауырымен жорғалаушылардың табиғаттағы маңызын түсіну; оларды қорғау бойынша негізгі шараларды атап шығу; бауырымен жорғалаушылар және қосмекенділердің ұқсастығы мен айырмашылығын атау
8.3.3.10 улы және улы емес жыландарды (су жылан және улы сұр жылан негізінде) атау және ажырату
8.3.3.11 Қазақстанда мекендейтін құстардың жасақтары түрлерінің көптүрлілігі туралы түсінігінің болуы; құстарға жалпы сипаттама беру
8.3.3.12 құстардың мекендеу ортасы, сыртқы құрылысы, қоректену ерекшеліктері, ішкі құрылысының ерекшеліктері, көбеюі және дамуын сипаттау; құстардың тұқымдарының құрылысы туралы айту; балапандарға ұя салу және азықтандыру туралы айту; құстардың маңызы және оларды қорғау қажеттілігін түсіну
8.3.3.13 дала құстары: дуадақ, тырна мен бозторғайды білу және атау; олардың тіршілігін сипаттау
8.3.3.14 жыртқыш құстар: дала қыраны, лашын мен үкіні білу және атау; олардың тіршілігін сипаттау
8.3.3.15 суда жүзетін құстар: үйрек, бірқазан мен қоқиқазды білу және атау; олардың тіршілігін сипаттау
8.3.3.16 адамға жақын мекендейтін құстар: көк кептер, торғай мен сары шымшықты білу және атау; олардың тіршілігін сипаттау
8.3.3.17 үй құстары: тауық, қаз бен үйректі білу және атау; үй құстарын құс фабрикаларында өсіру, азықтандыру мен асырау жолдарын атау
8.3.3.18 сүтқоректілердің әр түрлілігі туралы түсінігінің болуы; Қазақстан территориясында мекендейтін жануарларды атап шығу

3.3 Омыртқалы жануарлар

8.3.3.19 сүтқоректілердің жалпы белгілері: түк басуы, төлдерінің туылуы және оларды сүтпен азықтандыруды атау

8.3.3.20 сүтқоректілердің қаңқасы және ішкі құрлысы: ас қорыту ағзасы, тыныс алуы, қан айналымы мен бөлуін сипаттау

8.3.3.21 кеміргіштер: сарышұнақ, қосаяқ, құмтышқанды білу және атау, кеміргіштердің жалпы белгілерін атап шығу; осы жануарлардың әрқайсысының сыртқы көрінісі және ерекше өзгешеліктері, тіршілігі, қоректенуі мен көбеюін сипаттау; кеміргіштердің табиғаттағы және адамның шаруашылық қызметіндегі маңызын түсіну

8.3.3.22 қоян тәріздестерд: орқоян, құм қоян, үй қоянын білу және атау; осы жануарлардың әрқайсысының сыртқы көрінісі және ерекше өзгешеліктері, қоян тәріздестердің тіршілігі, қоректенуі мен көбеюін сипаттау; үй қояндарын өсіру жағдайларын атау

8.3.3.23 жыртқыш аңдар: қасқыр, аю, сілеусін, қар барысын білу және атау; жыртқыш аңдардың жалпы белгілерін атап шығу; осы жануарлардың әрқайсысының сыртқы көрінісі және ерекше өзгешеліктері, тіршілігі, азық табуы және көбеюін сипаттау; Қазақстан территориясындағы жыртқыш аңдардың кеңеюі туралы түсінігінің болуы; осы жануарлардың маңызы мен оларды қорғау туралы айту

8.3.3.24 терісі бағалы жыртқыш аңдар: сусар, түлкі, бұлғын, қаракүзенді білу және атау; терісі бағалы аңдардың тіршілігі, таралуы және маңызын, терісі бағалы аңдарды өсіруді сипаттау

8.3.3.25 ескекаяқты теңіз жануарлары: итбалық, морж, теңіз мысығын білу және атау; ескекаяқтылардың жалпы белгілерін атап шығу; осы жануарлардың ерекше өзгешеліктері, таралуы және маңызын атап шығу; теңіз аңдарын қорғау жолдарын атау

8.3.3.26 кит тәрізділер: кит пен дельфинді білу және атау; кит тәрізділердің жалпы белгілерін атап шығу; кит пен дельфиннің сыртқы құрылысын сипаттау; төлдерінің қоректенуі мен қозғалуы, тыныс алуы, азықтануы, осы жануарлардың маңызы және оларды қорғау туралы айту

8.3.3.27 өсімдік қоректі жануарлар: бөкен-ақбөкен, қаракұйрық, құлан, Пржевальский жылқысын білу және атау; өсімдік қоректі жануарлардың сыртқы құрылысы, қоректенуі, мекендеу ортасына бейімділігін атау

8.3.3.28 күйіс қайыратын және күйіс қайырмайтын жануарларды, ашатұяқтыларды және ашатұяқты

еместерді ажырату және атау; төлдерінің көбеюі, азықтануы туралы түсінігінің болуы

8.3.3.29 ауылшаруашылық сүтқоректілерді ажырату және атау; сиырдың сыртқы құрылысы, оның ас қорыту жүйесі, сүт өнімдерін сипаттау; заманауи мал фермалары, онда сиырларды асырау жағдайлары мен бұзауларды өсіру туралы түсінігінің болуы; Қазақстанның халық шаруашылығында сиырдың маңызын түсіну

8.3.3.30 қойлардың сыртқы көрінісі мен қоректенуі, қойларды асырау және қозыларды өсіру ерекшеліктерін сипаттау; Қазақстанның халық шаруашылығында қойлардың маңызын түсіну

8.3.3.31 жылқының сыртқы құрылысы: денесі, басы, аяқтары, тері жабындысы мен қоректену ерекшеліктерін сипаттау; жылқыларды асырау, күту мен азықтандыру туралы түсінігінің болуы; Қазақстанның халық шаруашылығында жылқының маңызын түсіну

8.3.3.32 түйенің сыртқы құрылысы, оның өмірдің құрғақ жағдайларына бейімділігін сипаттау; түйенің қоректену мен көбею ерекшеліктері туралы айту, Қазақстанның халық шаруашылығында түйенің маңызын түсіну

8.3.3.33 үйде асырайтын: ит пен мысықты білу және атау; сыртқы көрінісі, асырау және оларды күту ерекшеліктерін сипаттау; үй жануарларын асырауға қойылатын санитариялық-гигиеналық талаптарды атау; үйде асыраланушылардың аурулары мен оларға алғашқы көмек көрсету тәсілдерін атау

4) 4-бөлім "Адам":

4-кесте

9-сынып	Оқыту мақсаттары
Бөлімше	
4.1 Адам – тірі табиғаттың бөлігі	9.4.1.1 адам – тірі табиғаттың бөлігі екенін түсіну; адам мен жануарлардың ұқсастықтары және айырмашылықтарын атау
	9.4.1.2 адам денсаулығы – оның негізгі байлығы екенін түсіну; өз денсаулығына жауапты қарым-қатынасын көрсету; сырқаттанушының тәртіп ережесін атау; Қазақстандағы медициналық мекемелер және медициналық көмек түрлерін атау
	9.4.1.3 адамның пайдалы әдеттері: шынығу, дұрыс тамақтану, спортпен шұғылдануын атау және құрметтеу; зиянды әдеттер: артық тамақтану, гиподинамия, араққұмарлық, шылым тарту, нашәқорлық пен таксикоманияны атау және талқылау
	9.4.2.1 жасушаның негізгі құраушы бөліктерін атау; жасушаның химиялық құрамын сипаттау

4.2 Адам ағзасының жалпы ерекшеліктері	<p>9.4.2.2 жабынды, бұлшықетті, жүйке, дәнекер тіндерді білу және атау</p> <p>9.4.2.3 мүшелер жүйесін және адам денесінің қуыстарын атау; адам ағзасы біртұтас екенін түсіну</p> <p>9.4.2.4 адам ағзасы мен қоршаған ортаның байланысын түсіну; адам денсаулығының қоршаған орта жағдайына байланысты екенін түсіндіру, табиғатта адамдардың өз тәртібіне жауапкершілігін түсіну</p>
4.3 Тірек-қимыл және қозғалыс	<p>9.4.3.1 тірек-қозғалыс аппараты, оның құрылысы мен маңызы туралы жалпы мәліметтердің болуы; сүйектерді біріктіру тәсілдерін түсіну, буынның құрылысы туралы айту</p> <p>9.4.3.2 сүйектердің құрылысы мен құрамы туралы түсінігінің болуы; сүйек түрлері, олардың қызметтерін атау; сүйектердің өсуі туралы айту</p> <p>9.4.3.3 бас қаңқасы туралы түсінігінің болуы; бас сүйегінің бөліктері мен олардың маңызын білу және атау; бас сүйектері қалай бірігетінін айту</p> <p>9.4.3.3 дене қаңқасы туралы түсінігінің болуы; омыртқа бөліктері мен олардың маңызын білу және атау; омыртқа құрылысын сипаттау; көкірек қуысының құрылысын сипаттау және оның маңызы туралы айту</p> <p>9.4.3.4 адам денсаулығы үшін дұрыс мүсіннің маңызын түсіну; мүсіннің бұзылуы туралы айту; омыртқаның қисаюының алдын алу жолдары және мүсін бұзылысын түзету жолдарын атау</p> <p>9.4.3.5 аяқ-қол сүйектерін атау; тірек-қозғалыс аппаратының зақымдануын атау; алғашқы көмек көрсету тәсілдерін айту және көрсету</p> <p>9.4.3.6 бұлшықеттер, олардың құрылысы мен маңызы туралы жалпы мәліметтердің болуы; адам денесіндегі бұлшықеттердің негізгі топтарын атау; бұлшықет жұмысы туралы айту, қаңқа мен бұлшықеттің дамуы және нығаюы үшін қимыл белсенділігінің маңызын түсіну</p>
4.4 Қан және қан айналым	<p>9.4.4.1 қан және қан айналымының маңызын түсіну; қан құрамын атау; қан айналымы органдары: жүрек және көк тамырларды атау</p> <p>9.4.4.2 жүрек, қан тамырлары, қан айналым шеңберінің құрылысы мен жұмысы туралы айту</p> <p>9.4.4.3 көк тамырлар бойынша қанның қозғалуын сипаттау; қан қысымы, оны өлшеу тәсілі туралы түсінігінің болуы; жүрек қағысының жиілігін (пульсті) анықтай білуі</p> <p>9.4.4.4 қан тамырларының зақымдалуын атап шығу; әртүрлі қан кетуі кезінде алғашқы көмек көрсету тәсілдерін атау және көрсету</p>

	<p>9.4.4.5 адам өмірі мен денсаулығын сақтау жолы ретінде қан құю туралы айту; қан топтары, донорлық туралы түсінігінің болуы</p> <p>9.4.4.6 жүрек-тамыр аурулары, оларды ескерту тәсілдерін атау және сипаттау; ішімдік, никотин мен есірткінің адам жүрегіне және қан тамырларына теріс әсерін түсіну</p>
4.5 Тыныс алу	<p>9.4.5.1 тыныс алудың маңызын түсіну; тыныс алу жүйесінің құрылысы мен қызметін сипаттау; тыныс алу ағзаларын атау; дыбыстау аппаратын сипаттау</p> <p>9.4.5.2 өкпе құрылысын сипаттау; өкпе мен тіндерде газ алмасу қалай жүретінін айту</p> <p>9.4.5.3 тыныс алу қозғалысы, олардың қалыптылығы, тыныс алу және шығару кезіндегі кеуде жасушасы көлемінің өзгеруін бақылау</p> <p>9.4.5.4 ауа-тамшылық жолмен таралатын ауруларды атау; салқын тигеннен болатын ауруларды ескерту тәсілдерін атау; тыныс алу ағзасына никотиннің теріс әсерін атау; ауа ортасын қорғау тәсілдерін атап шығу</p>
4.6 Ас қорыту	<p>9.4.6.1 тамақтану – ағзаның өмір әрекетіне қажетті жағдай екенін түсіну; негізгі қоректік заттарға (ақуыздар, майлар, көмірсулар) сипаттама беру, оларды құрайтын азықтарды атау; өсімдіктер мен жануарлар тегінің қоректену өнімдерін атау және сипаттау</p> <p>9.4.6.2 дәрумендерді атау, адам денсаулығын сақтаудағы олардың рөлін айту; тамақ өнімдеріндегі дәрумендерді сақтау тәсілдерін атау</p> <p>9.4.6.3 ас қорытудың маңызы туралы айту; ас қорыту жүйесінің құрылысын сипаттау; ас қорыту ағзаларының жұмысы туралы айту</p> <p>9.4.6.4 ас қорыту процесінде тістердің рөлі туралы айту; тіс пен ауыз қуысы гигиенасы тәсілдерін атау және көрсету</p> <p>9.4.6.5 ауыз қуысы, асқазан, ішектегі ас қорыту туралы түсінігінің болуы; қоректік заттардың қанға сіңу процесін сипаттау; адамның тамақтану гигиенасы мен нормалары туралы айту; асқазан-ішек және ішек құрт ауруларын ескерту, азықтан улануды ескерту жолдарын атау</p> <p>9.4.6.6 шылым тарту мен ішімдіктің ас қорыту ағзаларына зиянды әсерін түсіну</p>
4.7 Бөліну	<p>9.4.7.1 тағамдардың ағзадан зат алмасуын жоюдың маңызын айту; зәр шығару жүйесі ағзаларын атау</p> <p>9.4.7.2 бүйректердің сыртқы көрінісі, олардың ағзада орналасуын сипаттау; бүйрек ауруларын ескерту тәсілдерін атау</p>

4.8 Тері	<p>9.4.8.1 тері құрылысының ерекшеліктері мен оның маңызы туралы айту; жылу реттелуде терінің рөлін түсіну</p> <p>9.4.8.2 жылу, күн өту, күй, үсу белгілерін атау; оларды ескеру жолдарын атау және олар болған жағдайда алғашқы көмек тәсілдерін көрсету</p> <p>9.4.8.3 тері, шаш, тырнақтар гигиенасы жолдарын атау; теріні күту бойынша косметикалық заттарды атау; сабын, жөке мен сусабынды қолдану ережелерін сипаттау</p> <p>9.4.8.4 таза шаштың әдемілігі мен саулығын көре және бағалай білу; тырнақтарға күтім қажеттілігін түсіну, тері зақымдалған кезде алғашқы көмек көрсете білу</p> <p>9.4.8.5 ағзаны шынықтыру тәсілдерін атап шығу; күн, су және ауамен шынығу ережелерін атау</p>
4.9 Жүйке жүйесі	<p>9.4.9.1 жүйке жүйесінің құрылысын сипаттау және маңызын түсіндіру; рефлекс және рефлекторлық доға туралы түсінігінің болуы</p> <p>9.4.9.2 жұлын құрылысы мен маңызын сипаттау</p> <p>9.4.9.3 адам денсаулығы үшін еңбек гигиенасының маңызы туралы айту; адам денсаулығын қолдау үшін күн тәртібі мен ұйқының маңызы туралы айту; адамның жүйке жүйесіне ішімдік және никотиннің зиянды әсерін түсіну</p>
4.10 Сезім органдары	<p>9.4.10.1 адам өмірі, оның еңбек әрекетінде сезім мүшелердің маңызын түсіндіру; сезім мүшелері ауруларын алдын алу тәсілдерін атау</p> <p>9.4.10.2 көру мүшесінің құрылысы мен қызметтері туралы айту; алыстан көру мен жақыннан көруге сипаттама беру; көру қабілетін сақтаудың қарапайым тәсілдерін атау; көз зақымдалған кездегі алғашқы көмек көрсету жолдарын атау</p> <p>9.4.10.3 есту мүшесінің құрылысы, қызметтері, гигиенасы туралы айту</p> <p>9.4.10.4 иіс сезу және дәм сезу мүшелерінің құрылысы, қызметтері, гигиенасы туралы айту</p> <p>9.4.10.5 түйсіну мүшесінің құрылысы, қызметтері, гигиенасы туралы айту; теріге тиген кезде пайда болған сезімдер (жұмсақ-қатты, тегіс-бұжыр, жылы-мұздай) ажырату және атау</p>
4.11 Денсаулық сақтау	<p>9.4.11.1 Қазақстан Республикасындағы денсаулық сақтау жүйесі туралы түсінігінің болуы; еңбекті қорғау және демалысты ұйымдастыру бойынша біздің елде іске асырылатын шараларды атау</p> <p>9.4.11.2 медициналық көмек түрлерін атап шығу; кәрілік, дерт және еңбекке қабілеттілігінен айырылу бойынша әлеуметтік қамсыздандыру туралы түсінігінің болуы</p>

9.4.11.3 ағза жүйелеріне және адам денсаулығына қоршаған ортаның толықтай әсерін сипаттау; өркениет аурулары: ұшық, онкология, АИТВ инфекциясы туралы түсінігінің болуы; алдын алу шараларын атап шығу

33. Осы Бағдарлама зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 6-9 сыныптар үшін "Жаратылыстану" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

Ескерту. 33-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

34. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 6-9 сыныптар үшін "Жаратылыстану" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Ескерту. Қосымшаның жоғарғы оң жақ бұрышы жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 6-9 сыныптар үшін "Жаратылыстану" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1) 6-сынып:

1-кесте

Бөлімше	Тақырыптар/мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Табиғат	Тірі және өлі табиғат. Өлі табиғат объектілері мен құбылыстары, олардың өзгеруі. Қатты денелер, сұйықтықтар мен газдар. Қатты денелердің сұйықтықтарға, сұйықтықтардың газдарға ауысуы. Біз тұратын планета – Жер. Жердің формасы мен көлемі. Күн мен түннің ауысуы, жыл мезгілдерінің ауысуы. Экскурсиялар: өлі табиғат объектілерімен таныстыру	6.1.1.1 тірі және өлі табиғат объектілері мен белгілерін атау, ажырату
		6.1.1.2 қатты заттарды, сұйықтық пен газдарды атау және ажырату
		6.1.1.3 заттың бір күйден басқасына ауысуына мысал келтіре білу
		6.1.1.4 жыл мезгілдерінің белгілерін тірі және өлі табиғатта білу және атау

Су	Табиғаттағы су. Судың қасиеттері: формасының тұрақсыздығы, ағысы, жылытқан кезде судың кеңеюі мен салқындатқан кездегі сығылуы. Судың қасиеттерін есептеу және қолдану.	6.1.2.1 табиғаттағы судың әртүрлі күйін атау: шық, тұман, бұлт, жауын-шашын; бұлақтар, су қоймалары (өзен, тоған, көл, теңіз), су асты сулары
		6.1.2.2 судың қасиеттерін түсіну және атау: формасының, ағысының тұрақсыздығы, жылытқан кезде судың кеңеюі мен салқындатқан кездегі сығылуы, су-еріткіш
		6.1.2.3 адамның судың қасиеттерін тұрмыста пайдалануына мысал келтіру
	Судың кейбір қатты заттарды еріту қасиеті. Ерітінділер, оларды қолдану. Табиғаттағы ерітінділер: минералды және теңіз суы. Ауызсуы. Еритін және ерімейтін заттар	6.1.2.4 су ерітінділерін атау, оларды пайдалануға мысал келтіру (жуатын, ішетін)
		6.1.2.5 табиғаттағы ерітінділерді: минералды және теңіз суын атау, адам үшін олардың маңызы мен пайдасын әңгімелеу
		6.1.2.6 судағы ерімейтін заттарды атау
	Мөлдір және лай су. Лай суды тазалау	6.1.2.7 мөлдір және лай суды ажырату; лай суды тазалау тәсілдерін атау, ауыз су құндылығы туралы атау
	Судың үш күйі. Су температурасы және оны өлшеу. Температура өлшем бірлігі – градус.	6.1.2.8 градусникты және температура өлшем бірлігі – градусты қолдана отырып, судың температурасын өлшеу
		6.1.2.9 судың үш күйін атау
2-тоқсан		
Су	Суды тұрмыста, өнеркәсіпте, ауыл шаруашылығында, көлік, демалыс пен шынығу үшін қолдану. Тұрмыста суға ұқыпты қарау. Экскурсиялар: жергілікті су қайнаркөздерімен таныстыру.	6.1.2.10 тұрмыста және адам шаруашылығында суды пайдалану мысалдарын келтіру
		6.1.2.11 тұрмыста суға ұқыпты қарау тәсілдері туралы әңгімелеу
	Ауа – өмірдің қажетті шарты. Өсімдіктер, жануарлар мен адам үшін оттегі мен ауаның маңыздылығы. Оттегін медицинада қолдану.	6.1.3.1 тірі ағзалар үшін ауаның маңызын түсіндіру
	Ауаның қасиеттері: мөлдірлік, түссіздік пен тығыздығы. Ауаның тығыздығын қолдану.	6.1.3.2 ауаның қасиеттерін атау: жеңілдігі, мөлдірлігі, түссіздігі, тұрақты формасының болмауы, орын алу қабілеттілігі, ауаның

		тығыздығы мен сығымдылығы; адамның ауаның қасиеттерін пайдалануы туралы әңгімелеу
Ауа	Ауаның жылу өткізгіштігі. Ауаның жылытқан кезде судың кеңеюі мен салқындатқан кездегі сығылуы.	6.1.3.3 табиғатта және тұрмыста ауаны қыздыру көздерін атау, ғимараттағы жылы және суық ауаның қозғалуы туралы, ғимаратты желдету маңыздылығы туралы әңгімелеу
	Ауа қозғалысы. Жылы ауа суық ауадан жеңілірек, жылы ауа жоғары көтеріледі, суық ауа төмен түседі.	6.1.3.4 табиғаттағы жылы және салқын ауаның (желдің) қозғалуы туралы, табиғатта желдің пайдасы туралы айту
		6.1.3.5 табиғат апатының себептерін атау, ауа райының маңызын түсіну
	Ауа құрамы: оттегі, көмірқышқыл газы мен азот. Оттегі, оттегінің үдету қасиеті..	6.1.3.6 ауа құрамын атау (газдардың қосындысы: азот, оттегі , көмірқышқыл газы)
		6.1.3.7 оттегінің жануын үдету қасиеті және көмірқышқыл газының жануын үдетпеу қасиетін атау
	Көмірқышқыл газы мен оның жануын жануды қолдамау қасиеті. Көмірқышқыл газын өртті сөндіруде қолдану.	6.1.3.8 күнделікті өмірде көмірқышқыл газын пайдалану түрлерін атау (құрғақ мұз, газдалған сусындар, өтсөндіргіш)
Ауадағы қосындылар (су буы, түгін, шаң)	6.1.3.9 ауадағы қосындыларды атау (су буы, шаң, күл бөліктері, күйелер)	
3-тоқсан		
Ауа	Таза және лас ауа. Ауаны ластанудан қорғау қажеттілігі. Адамның ауада ұшуы. Ғарышты игеруі.	6.1.3.10 ауаны ластаушы көздерді атау; оның тазалығы үшін күрестің мәнін түсіну
	Пайдалы қазбалардың әртүрлілігі (қатты, газ тәріздес). Қазақстанның пайдалы қазбаларының байлығы. Экскурсиялар: өлкетану мұражайларына.	6.1.4.1 пайдалы қазбалардың әр түрлерін, оларды табу тәсілдерін атау
Құрылыс материалдары ретінде қолданылатын пайдалы қазбалар: гранит, әктастар, балшық, құм.		6.1.4.2 адам үшін пайдалы қазбалардың маңызы, геолог мамандығы туралы айту
	6.1.4.3 құрылыста қолданылатын пайдалы қазбаларды (гранит, әктастар, балшық, құм), олардың қасиеттерін, табу тәсілдерін, қолдану тәсілдерін, Қазақстандағы кен орнын атау	
	6.1.4.4 шыны, кірпіш пен керамикалар өндірісі бойынша	

Пайдалы қазбалар		Қазақстанның ірі кәсіпорындары мен зауыттарын атау
	Жанатын пайдалы қазбалар: шымтезек, тас көмір, мұнай, табиғи газ.	6.1.4.5 жанатын пайдалы қазбаларды (шымтезек, тас көмір, мұнай, табиғи газ) атау, сырқы көрінісі мен қасиеттері, табу тәсілдері, пайдалану тәсілдері туралы әңгімелеу. Сыртқы көрінісі және қасиеттері. Табу және пайдалану тәсілдері. Жану қауіпсіздігі. Кенші, мұнайшы мамандықтары
		6.1.4.6 жанатын пайдалы қазбалардың жану қауіпсіздігі туралы білу;
		6.1.4.7 Қазақстандағы жанатын пайдалы қазбалардың ірі кен орнын атау
	Минералды тыңайтқыштарды алуда пайдаланылатын пайдалы қазбалар: калий тұзы мен фосфаттар.	6.1.4.8 сыртқы көрінісі бойынша тасты тұзды білу және атау, оның қасиеттері туралы айту. Қазақстандағы орны мен табу тәсілдері. Тасты тұзды пайдалану
		6.1.4.9 Қазақстанда тасты тұздың орны мен табу тәсілдерін атау
		6.1.4.10 минерал тыңайтқыштар (калий тұзы, фосфориттер) үшін пайдаланылатын пайдалы қазбаларды атау, олардың сыртқы көрінісі, қасиеттері, пайда болуы, Қазақстандағы табу тәсілдері, тыңайтқыштармен қауіпсіздік ережелері туралы айту
	Металлдарды алу үшін қолданылатын пайдалы қазбалар: темір және мыс кендері.	6.1.4.11 металл (темір және мыс кендерін) алу үшін қолданылатын пайдалы қазбаларды, олардың сыртқы көрінісі мен қасиеттерін атау
		6.1.4.12 кара және түсті металдарды, металл кенінің қорытпасын (шойынды, болатты, мысты, алюминийді) алу туралы айту
	4-тоқсан	
		6.1.4.11 металл (темір және мыс кендерін) алу үшін қолданылатын пайдалы қазбаларды, олардың сыртқы көрінісі мен қасиеттерін атау
		6.1.4.12 кара және түсті металдарды, металл кенінің

Пайдалы қазбалар	Металлдарды алу үшін қолданылатын пайдалы қазбалар: темір және мыс кендері.	<p>қорытпасын (шойынды, болатты, мысты, алюминийді) алу туралы айту</p> <p>6.1.4.13 адамның металлды және қоспаларды қолдану мысалдарын келтіру; металл бұйымдарының қасиеттері мен сапасы туралы айту</p>
Топырақ	Топырақтың құрылуы мен құрамы . Топырақтың минералды және органикалық бөліктері.	<p>6.1.5.1 топырақты жоғарғы құнарлы жер қабаты ретінде анықтау</p> <p>6.1.5.2 топырақтың құрамын атау: саз, құм, минералды тұздар, су, ауа және оның негізгі бөлігі – құнарлы жер</p>
	Құмды және сазды топырақтар. Тәжірибелер: ауаны су мен топырақтан шығару. Құм мен сазды шығару.	6.1.5.3 құмды және сазды топырақтарға сипаттама беру; оларды су қасиеттері бойынша: суды сіңіру, оны өткізу және ұстап қалу қасиетін салыстыру
	Топырақтың негізгі қасиеті – құнарлылық.	6.1.5.4 құнарлы топырақтың өсімдік тіршілігі үшін қажеттілігін түсіну
	Топырақты өңдеу. Практикалық жұмыстар: құм мен сазды топырақты ажырату. Мектеп жанындағы жер телімінде топырақты өңдеу	<p>6.1.5.5 топырақты өңдеу тәсілдерін атау (жырту, тырмалау) , топырақты өңдеуге арналған ауылшаруашылық көліктерді білу және атау</p> <p>6.1.5.6 топырақты өңдеу процесінде гигиена ережелерін сақтау және атау</p>
	Жергілікті топырақ түрлері. Топырақтың жалаңаштануы жерлеріне экскурсиялар	6.1.5.7 жыраға сипаттама беру; олардың пайда болуы туралы айту , жыралармен күрес шараларын атау
		6.1.5.8 Қазақстандағы топырақтарға сипаттама беру және оларды пайдалану туралы айту
6.1.5.9 топырақтың ластануымен байланысты экологиялық проблемаларды атау және оларды шешу жолдары		

2) 7-сынып:

2-кесте

Бөлімше	Тақырыптар/мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
		7.2.1.1 өсімдіктер әлемінің көптүрлілігі туралы ұғымдардың

2.1 Өсімдіктердің маңызы мен оларды қорғау	Гүлді өсімдіктердің бөліктері туралы жалпы түсінік. Экскурсиялар: ботаникалық бақ немесе саябаққа	болуы; өсімдіктер тірі табиғаттың бөлігі екенін түсіну 7.2.1.2 жердегі өсімдіктердің маңызы туралы айту 7.2.1.3 өсімдіктерді қорғаудың түрлі тәсілдерін айту және қолдану
2.2 Өсімдік – біртұтас ағза	Гүлді өсімдіктермен жалпы танысу. Гүлі, тұқымы, тамыры, сабағы, жапырағы, өсімдік – біртұтас ағза.	7.2.2.1 гүлді өсімдіктердің жерасты мен жерүсті мүшелерін: тамырын, сабағын, жапырағын, гүлін, жемісін (күзде гүлдейтін өсімдіктер негізінде) көрсету және атау
	Гүл. Лабораторлық жұмыстар: гүлді өсімдіктердің ағзалары; гүлдің құрылысы;	7.2.2.2 гүлдің құрылысы туралы түсініктерінің болуы
		7.2.2.3 гүлдеуін білу және ажырату (шөк, шатыршагүл, масак , собық, себетше)
		7.2.2.4 гүлді өсімдіктерді тозаңдандыру маңызын түсіну, тозаңдандыру тәсілдерін білу, қуарғыш шөп туралы түсінігінің болуы
	Тұқым. Үрме бұршақтың құрылысы; бидайдың құрылысы	7.2.2.5 шырынды және құрғақ жемістерді ажырату, жемістер мен тұқымдар қалай пайда болатынын, өсімдіктердің тұқымдары қалай таралатынын айту
		7.2.2.6 қос жарнақты өсімдіктердің құрылысы туралы айту (үрме бұршақ негізінде)
		7.2.2.7 дара жарнақты өсімдіктер тұқымдарының құрылысы туралы айту (бидай негізінде)
	Практикалық жұмыстар: тұқымның өнуін анықтау, жапырақтың түскен нұсқаларын жинау	7.2.2.8 тұқымның өнуі үшін қандай жағдайлар қажет екенін түсіну
		7.2.2.9 шығымды және шығымсыз тұқымдарды ажырату
	Тамыр	7.2.2.10 тұқымдарды егу агротехникасын білу (мерзімдері, топыраққа егу тереңдігі)
		7.2.2.11 тамырдың маңызын түсіндіру, оның құрылысы мен дамуы туралы айту. Оның құрылысы. Тамыр түкшелері 7.2.2.12 тамыр түкшелерінің маңызын түсіндіру

		7.2.2.13 тамыр жүйелерінің түрлерін білу және атау (өзекті, шашақты)
		7.2.2.14 түрі өзгертілген тамырларды білу және атау (тамыр жеміс, тамыр түйнек)
	жарықта жапырақтарда крахмалдың пайда болуы; судың жапырақтардың көмегімен булануы; өсімдіктердің тыныс алуы. Жапырақтың түскен нұсқаларын жинау	7.2.2.15 жапырақтың сыртқы құрылысы туралы айту
		7.2.2.16 қарапайым және күрделі жапырақтарды ажырату
		7.2.2.17 хлорофилл туралы түсінігінің болуы
		7.2.2.18 өсімдік тіршілігіндегі жапырақтардың маңызы – жапырақтардағы нәрлі заттардың жарыққа пайда болуын түсіндіру
		7.2.2.19 жапырақтармен судың булану маңызын түсіндіру
		7.2.2.20 жапырақтың түсінің маңызын түсіндіру
2-тоқсан		
2.2 Өсімдік – біртұтас ағза	Дiңгек. Минералды заттар мен судың дiңгек бойымен ауысуы	7.2.2.21 ағаш сабақтың ішкі құрлысы мен маңызы туралы, қабықтың, түзуші ұлпаның рөлін айту
		7.2.2.22 жылдық шеңбердің маңызын түсіну
		7.2.2.23 сабақтардың әр түрлілігін ажырату (тік тұратын, ирелең, жабысқақ, төселмелі, ықшамдалған)
		7.2.2.24 өзгерген өркен туралы түсінігінің болуы (жер үсті және жер асты): тамыр сабақ, түйнек, бадана, олардың биологиялық және практикалық рөлдері
	Өсімдіктердің вегетативті көбеюі	7.2.2.25 өсімдік ағзасының мекендеу ортасымен өзара байланысын түсіну
		7.2.2.26
		7.2.3.1 бактериялар туралы жалпы түсінігінің болуы: көбеюі мен таралуы, табиғаттағы және адам өміріндегі маңызы
		7.2.3.2 қалпақты саңырауқұлақтың құрылысын білу: жемісті денені, саңырауқұлақ жіпшесін; жеуге жарамды және улы саңырауқұлақтарды ажырату;

2.3 Бактериялар, саңырауқұлақтар, мүктер, қырықжапырақтар	Өсімдіктер әлемінің көптүрлілігі: бактериялар, саңырауқұлақтар, мүктер мен қырықжапырақтар. Өсу жерлері	саңырауқұлақтарды теру ережелерін білу және орындау 7.2.3.3 көпжылдық споралы өсімдіктер ретінде мүк туралы түсінігінің болуы 7.2.3.4 мүктердің өсу орнын атау; шымтезектің пайда болуы мен оның қолданылуы туралы айту 7.2.3.5 қырыққұлақтардың құрылысы, өсу орындары туралы айту
2.4 Қазақстанның ағаш өсімдіктері	Қазақстанның орманды даласының жапырақты өсімдіктері, Қазақстанның шөлді аймағының ағаш өсімдіктері	7.2.4.1 Қазақстанның орманды даласының жапырақты өсімдіктерін білу және атау: қайың, көктерек; сыртқы құрылысының ерекшеліктерін атау, табиғаттағы және адам өміріндегі маңызын түсіну
	Қазақстан тауларының қылқанды өсімдіктері	7.2.4.2 Қазақстан тауларының қылқанды өсімдіктерін білу және атау: қарағай, шырша; сыртқы құрылысының ерекшеліктерін атау, табиғаттағы және адам өміріндегі маңызын түсіну
	Қазақстан тауларының бұталы өсімдіктері	7.2.4.3 Қазақстан тауларының бұталы өсімдіктерін білу және атау: шырғанақ, итмұрын; сыртқы құрылысының ерекшеліктерін атау, табиғаттағы және адам өміріндегі маңызын түсіну
	Қазақстанның жемісті өсімдіктері	7.2.4.4 Қазақстанның жемісті өсімдіктерін: алма ағашын, алмұрт, алхоры, өрік, грек жаңғағын білу және атау; құрылысының ерекшеліктерін атау; піскен жемістерін жинай білу
3-тоқсан		
2.4 Қазақстанның ағаш өсімдіктері	Қазақстанның жемісті өсімдіктері	7.2.4.4 Қазақстанның жемісті өсімдіктерін: алма ағашын, алмұрт, алхоры, өрік, грек жаңғағын білу және атау; құрылысының ерекшеліктерін атау; піскен жемістерін жинай білу
	Қазақстанның шөлді аймағының ағаш өсімдіктері	7.2.4.5 Қазақстанның шөлді аймағының ағаш өсімдіктерін: ақ және кара сексеуілді білу және атау; сыртқы құрылысының ерекшеліктерін атау; табиғаттағы және адам өміріндегі маңызын

		түсіну; әр түрлі ағаштардың сүректерін қолдану, ағаштарды қорғау туралы айту
2.5 Қазақстанның екпе өсімдіктері	Лалагүлділер өсімдіктер. Өсіру, отырғызу, күтім жасау, жинау мен қолдану ерекшеліктері	7.2.5.1 сызықтық: жуа, сарымсақ – көпжылдық көкөніс өсімдіктерді білу және атау; көбейту мен өсіру ерекшеліктерін, адамның пайдалану тәсілдерін білу
	Ауылдық өсімдіктер. Өсіру, отырғызу, күтім жасау, жинау мен қолдану ерекшеліктері	7.2.5.2 алқа тұқымдастар: картопты, қызанақты, баялдыны, бұрышты білу және атау; өсіру ерекшеліктерін: егу, күту, жинау; адамның пайдалану тәсілдерін білу
	Бұршақ тұқымдастар. Өсіру, отырғызу, күтім жасау, жинау мен қолдану ерекшеліктері	7.2.5.3 бұршақты: ас бұршақ, лобия, сояны білу және атау; өсіру ерекшеліктерін: егуді, күтуді, жинауды; адамның пайдалану тәсілдерін білу және атау
	Алабота тұқымдастар. Өсіру, отырғызу, күтім жасау, жинау мен қолдану ерекшеліктері	7.2.5.4 алаботалар тұқымдасы: асхана қызылшасын білу және атау; өсіру ерекшеліктерін: егуді, күтуді, жинауды; адамның пайдалану тәсілдерін білу
	Асқабақты өсімдіктер. Өсіру, отырғызу, күтім жасау, жинау мен қолдану ерекшеліктері	7.2.5.5 асқабақтар: қияр, асқабақты білу және атау; өсіру ерекшеліктері: егуді, күтуді, жинауды; адамның пайдалану тәсілдерін білу
	Шаршыгүлді өсімдіктер. Өсіру, отырғызу, күтім жасау, жинау мен қолдану ерекшеліктері	7.2.5.6 крестгүлділер: орамжапырақты білу және атау; орамжапырақтың әр түрлілігін білу, өсіру ерекшеліктерін, адамның пайдалану тәсілдерін білу
2.6 Қазақстанның ауылшаруашылық өсімдіктері	Дәнді-дақылдар. Өсіру, отырғызу, күтім жасау, жинау мен қолдану ерекшеліктері	7.2.6.1 дәнді дақылдар: бидай, қарабидай, арпа, сұлы, жүгеріні білу және атау; олардың құрылысының ерекшеліктерін (тамыр жүйесі, сабағы, жапырағы, гүл шоғыры) білу
		7.2.6.2 дәнді дақылдар өнімін алу шарттарын атау; шаруашылықта пайдалану ерекшеліктері
4-тоқсан		
	Бакша дақылдары. Өсіру, отырғызу, күтім жасау, жинау мен қолдану ерекшеліктері	7.2.6.3 бакша дақылдары: қарбыз және қауынды білу және атау; Қазақстан жағдайында өсіру ерекшеліктері, адамның пайдалануын білу

2.6 Қазақстанның ауылшаруашылық өсімдіктері	Техникалық дақылдар. Өсіру, отырғызу, күтім жасау, жинау мен қолдану ерекшеліктері	7.2.6.4 техникалық дақылдар: қант қызылшасы, мақта, күнбағыс, темекіні білу және атау; өсіру ерекшеліктері, адамның пайдалануын білу
2.7 Қазақстанның шөптесін өсімдіктері	Қазақстанның шөптесін өсімдіктері. Бау-бақша өсімдіктері, Қазақстанның шөптесін өсімдіктері, дәрілік өсімдіктер, улы шөптер	7.2.7.1 дәрілік өсімдіктерді білу және атау; тұрмыста пайдалану тәсілдерін білу
		7.2.7.2 улы шөптерді білу және атау; улы өсімдіктермен қауіпсіздік ережелерін білу және ұстану
2.8 Сәндік гүл өсімдіктер	Күрделігүлділер, бөлме өсімдіктері. Практикалық жұмыстар: бөлме өсімдіктерін қайта отырғызу бойынша жұмыс. Бақша мен жер телімінде қопсыту және отау.	7.2.8.1 күрделігүлділер: біржылдық гүлді өсімдіктер – қырмызыгүл, барқытгүл, шырайгүл, екіжылдық өсімдік – дәстүргүл, көпжылдық гүлді өсімдік – нарғызгүлді білу және атау; сыртқы құрылысының ерекшеліктерін және осы өсімдіктерді өсіруді білу
		7.2.8.2 бөлме гүлдері, оларды көбейту және өсіру ерекшеліктері туралы жалпы мәліметтердің болуы; вегетативтік жолмен көбейте білуі және оларды күту

3) 8-сынып:

3-кесте

Бөлімше	Тақырыптар/мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
3.1 Жануарлар әлемінің көптүрлілігі	Жануарлардың табиғатта және адам өміріндегі маңызы. Сирек кездесетін және жоғалып бара жатқан жануарларды қорғау	8.3.1.1 жануарлар әлемінің көптүрлілігі туралы түсінігінің болуы; жануарлардың өсімдіктерден айырмашылықтарын атау; жануарлардың мекендеу орындары, өмірлік жағдайларға олардың бейімделу жолдарын атау
		8.3.1.2 жануарлардың табиғаттағы рөлі және адам үшін практикалық маңызын атау
		8.3.1.3 жануарлардың әр түрлілігі мен санына адам әрекетінің әсерін түсіну
		8.3.1.4 қорықтық аймақтар, Қазақстанның қызыл кітабына енген жануарларды атау
		8.3.2.1 омыртқасыз жануарлардың жалпы белгілері: омыртқасының

3.2 Омыртқасыз жануарлар

Омыртқасыз жануарлардың жалпы белгілері	болмауы және сүйекті қаңқасын санап шығу
Жауын құрты.	8.3.2.2 жауын құртының сыртқы құрылысының ерекшеліктері, өмір бейнесі және мекендеу ортасымен байланысын айту; оның тіршілік әрекетінің негізгі процестері туралы түсініктерінің болуы; табиғаттағы жауын құртының рөлін түсіну
Жұмыр құрттар – паразиттер	8.3.2.3 жұмыр құрттар – паразиттерді (жылан құрт, бөсір) білу және атау; адамға және жануарларға паразит-құрттармен келетін зияндарды айту; ішек құрт ауруларын алдын алу және олармен күрес бойынша шараларды атау
Жәндіктер. Экскурсиялар: жәндіктердің құрылысы мен тіршілігінің ерекшеліктерін бақылау үшін табиғатқа шығу. Бақылаудың қысқаша сипаттамасын қалдыру	8.3.2.4 жәндіктердің құрылысы мен тіршілігінің ерекшеліктерін атап шығу және түсіндіру; жәндіктердің дене бөліктерін, жабынын, аяқ-қолдарын атау; жәндіктердің көптүрлілігі туралы түсініктерінің болуы; жәндіктердің табиғаттағы рөлін түсіну
Зиянды жәндіктер	8.3.2.5 зиянды жәндіктер: ақ көбелек (және оның жұлдызқұрты), зауза қоңыз, маса, бөлше шыбынын білу және атау; сыртқы құрылысы, тіршілігі, қоректенуі және көбеюін сипаттау 8.3.2.6 зиянды жәндіктерден келетін залалдар (өсімдіктерді зақымдау және ауру тудыратын бактериялардың түсуі) неден тұратынын білу; зиянды жәндіктермен күрес шараларын атап шығу
Адамға пайдалы жәндіктер	8.3.2.7 пайдалы жәндіктер: ара мен жібеккөбелекті білу және атау; сыртқы құрылысы, тіршілігі, қоректенуі мен көбеюін сипаттау 8.3.2.8 араның отбасы мен оның тіршілігін сипаттау; жібек көбелекті ұстау тәсілдерін сипаттау; халық шаруашылығында үйдегі жәндіктердің маңызын түсіну; оларды күту туралы түсінігінің болуы

	<p>Өрмекшілер</p>	<p>8.3.2.9 өрмекшілердің сыртқы құрлысы, тіршілігі және мекендеу ортасын сипаттау; өрмекші тәріздестердің жәндіктерден айырмашылығын атау</p>
	<p>Кенелер</p>	<p>8.3.2.10 өрмекшілердің табиғаттағы рөлін айту; Қазақстанның шөл далаларында мекендейтін улы өрмекшілер: бұзау бас бүйіні, қарақұртты, шаянды білу және атау; улы өрмекші шаққан кездегі алғашқы көмек көрсету тәсілдерін атау</p> <p>8.3.2.11 кенелердің әр түрлілігі туралы түсінігінің болуы. Кенелер – адамның және жануарлардың қауіпті ауруларын таратушы. Қотырлық кенелер. Қансорғыш кенелердің тістеуінен сақтану шаралары. Қотырдың жұғуы</p>
<p>3.3 Омыртқалы жануарлар: балықтар</p>	<p>Балықтар (алабұға, шортан, тұқы, бекіре, ақсерке, жайын мен сазан). Сыртқы құрылысы, қозғалу әдісі, тұру мекені, азығы, тыныс алуы, қан айналымы, жүйке жүйесі, көбеюі. Табиғат пен адам өміріндегі маңызы.</p>	<p>8.3.3.1 су омыртқалылары ретінде балықтардың ерекшеліктерін атау; мекендеу ортасына балықтардың бейімделу белгілерін атап шығу</p> <p>8.3.3.2 Қазақстанның су көздерінде мекендейтін балықтардың көптүрлілігі туралы түсінігінің болуы; балықтардың ішкі ағзаларын атау; балықтардың көбею жолдары мен дамуы туралы айту</p> <p>8.3.3.3 өзен балықтары: алабұға, шортан мен тұқыны білу және атау; теңіз балықтары: бекіре, ақсерке мен сазанды білу және атау; балықтардың табиғаттағы және адам өміріндегі маңызын түсіну</p> <p>8.3.3.4 балық байлықтарын қорғау мен арттыруға (балықтарды өсіруге) бағытталған шараларды атап шығу</p>
<p>2-тоқсан</p>		
		<p>8.3.3.5 қосмекенділердің көптүрлілігі туралы түсінігінің болуы; қосмекенді бақаның өкілін білу және атау; бақаның мекендеу орнын атау, бақаның тіршілігі, сыртқы құрлысы, оның қозғалу амалы, ішкі ағзалары мен көбеюін</p>

3.3. Қосмекенділер	Сыртқы құрылысы, қозғалу әдісі, тұру мекені, азығы, тыныс алуы, қан айналымы, жүйке жүйесі, көбеюі. Табиғат пен адам өміріндегі маңызы	сипаттау; қосмекенділер тіршілігінің мезгілдік құбылыстары туралы айту 8.3.3.6 құрылысы, тіршілігі мен көбеюі бойынша қосмекенділердің балықтармен ұқсастығы және айырмашылығын атау; қосмекенділердің табиғаттағы маңызы, қосмекенділерді қорғау тәсілдерін түсіну
3.3. Омыртқалы жануарлар: бауырымен жорғалаушылар	Бауырымен жорғалаушылар (сужылан, улы сұр жылан, боз жылан, алабажақ кесіртке, ширақ кесіртке). Сыртқы құрылысы, қозғалу әдісі, тұру мекені Азығы, тыныс алуы, қан айналымы, жүйке жүйесі, көбеюі. Табиғат пен адам өміріндегі маңызы.	8.3.3.7 Қазақстандағы бауырымен жорғалаушыларды білу және атау (ширақ кесіртке, батбат, алабажақ кесіртке, сужылан, улы сұр жылан, боз жылан) 8.3.3.8 бауырымен жорғалаушылардың құрылысы, қоректенуі, тыныс алуы, қан айналымы, жүйке жүйесінің ерекшеліктері, көбеюі туралы айту 8.3.3.9 жыландардың әр түрлілігі туралы түсінігінің болуы; бауырымен жорғалаушылардың табиғаттағы маңызын түсіну; оларды қорғау бойынша негізгі шараларды атап шығу; бауырымен жорғалаушылар және қосмекенділердің ұқсастығы мен айырмашылығын атау 8.3.3.10 улы және улы емес жыландарды (су жылан және улы сұр жылан негізінде) атау және ажырату
3.3. Омыртқалы жануарлар: құстар	Құстар (дала, жыртқыш, суда жүзетін және үй). Сыртқы құрылысы, қозғалу әдісі, тұру мекені Тұру мекені, азығы, тыныс алуы, қан айналымы, жүйке жүйесі, көбеюі. Табиғат пен адам өміріндегі маңызы. Дала құстары	8.3.3.11 Қазақстанда мекендейтін құстардың жасақтары түрлерінің көптүрлілігі туралы түсінігінің болуы; құстарға жалпы сипаттама беру 8.3.3.12 құстардың мекендеу ортасы, сыртқы құрылысы, қоректену ерекшеліктері, ішкі құрылысының ерекшеліктері, көбеюі және дамуын сипаттау; құстардың тұқымдарының құрылысы туралы айту; балапандарға ұя салу және азықтандыру туралы айту; құстардың маңызы және оларды қорғау қажеттілігін түсіну 8.3.3.13 дала құстары: дуадақ, тырна мен бозторғайды білу және атау; олардың тіршілігін сипаттау

	Жыртқыш құстары	8.3.3.14 жыртқыш құстар: дала қыраны, лашын мен үкіні білу және атау; олардың тіршілігін сипаттау
	Суда жүзетін құстар	8.3.3.15 суда жүзетін құстар: үйрек, бірқазан мен қоқиқазды білу және атау; олардың тіршілігін сипаттау
3-тоқсан		
3.3. Омыртқалы жануарлар: құстар	Адамға жақын мекендейтін құстар	8.3.3.16 адамға жақын мекендейтін құстар: көк кептер, торғай мен сары шымшықты білу және атау; олардың тіршілігін сипаттау
	Үй құстары	8.3.3.17 үй құстары: тауық, қаз бен үйректі білу және атау; үй құстарын құс фабрикаларында өсіру, азықтандыру мен асырау жолдарын атау
3.3. Омыртқалы жануарлар: сүтқоректілер	Сүтқоректілер. Жалпы сипаттамасы. Сыртқы құрылысы, қозғалу әдісі, тұру мекені, азығы, тыныс алуы, қан айналымы, жүйке жүйесі, көбеюі. Табиғат пен адам өміріндегі маңызы.	8.3.3.18 сүтқоректілердің әр түрлілігі туралы түсінігінің болуы; Қазақстан территориясында мекендейтін жануарларды атап шығу
		8.3.3.19 сүтқоректілердің жалпы белгілері: түк басуы, төлдерінің туылуы және оларды сүтпен азықтандыруды атау
		8.3.3.20 сүтқоректілердің қаңқасы және ішкі құрылысы: ас қорыту ағзасы, тыныс алуы, қан айналымы мен бөлуін сипаттау
	Кеміргіштер. Сыртқы құрылысы, қозғалу әдісі, тұру мекені, азығы, тыныс алуы, қан айналымы, жүйке жүйесі, көбеюі. Табиғат пен адам өміріндегі маңызы.	8.3.3.21 кеміргіштер: сарышұнақ, қосаяқ, құмтышқанды білу және атау, кеміргіштердің жалпы белгілерін атап шығу; осы жануарлардың әрқайсысының сыртқы көрінісі және ерекше өзгешеліктері, тіршілігі, қоректенуі мен көбеюін сипаттау; кеміргіштердің табиғаттағы және адамның шаруашылық қызметіндегі маңызын түсіну
	Қоян тәріздестер. Сыртқы құрылысы, қозғалу әдісі, тұру мекені, азығы, тыныс алуы, қан	8.3.3.22 қоян тәріздестер: орқоян, құм қоян, үй қоянын білу және атау; осы жануарлардың әрқайсысының сыртқы көрінісі және ерекше өзгешеліктері, қоян тәріздестердің тіршілігі,

	<p>айналымы, жүйке жүйесі, көбеюі. Табиғат пен адам өміріндегі маңызы.</p>	<p>қоректенуі мен көбеюін сипаттау; үй қояндарын өсіру жағдайларын атау</p>
	<p>Жыртқыш аңдар. Сыртқы құрылысы, қозғалу әдісі, тұру мекені, азығы, тыныс алуы, қан айналымы, жүйке жүйесі, көбеюі. Табиғат пен адам өміріндегі маңызы</p>	<p>8.3.3.23 жыртқыш аңдар: қасқыр, аю, сілеусін, қар барысын білу және атау; жыртқыш аңдардың жалпы белгілерін атап шығу; осы жануарлардың әрқайсысының сыртқы көрінісі және ерекше өзгешеліктері, тіршілігі, азық табуы және көбеюін сипаттау; Қазақстан территориясындағы жыртқыш аңдардың кенеюі туралы түсінігінің болуы; осы жануарлардың маңызы мен оларды қорғау туралы айту</p> <p>8.3.3.24 терісі бағалы жыртқыш аңдар: сусар, түлкі, бұлғын, қаракүзенді білу және атау; терісі бағалы аңдардың тіршілігі, таралуы және маңызын, терісі бағалы аңдарды өсіруді сипаттау</p>
	<p>Ескекаяқты теңіз жануарлары. Сыртқы құрылысы, қозғалу әдісі, тұру мекені, азығы, тыныс алуы, қан айналымы, жүйке жүйесі, көбеюі. Табиғат пен адам өміріндегі маңызы.</p>	<p>8.3.3.25 ескекаяқты теңіз жануарлары: итбалық, морж, теңіз мысығын білу және атау; ескекаяқтылардың жалпы белгілерін атап шығу; осы жануарлардың ерекше өзгешеліктері, таралуы және маңызын атап шығу; теңіз аңдарын қорғау жолдарын атау</p>
4-тоқсан		
<p>3.3. Омыртқалы жануарлар: сүтқоректілер</p>	<p>Кит тәрізді теңіз жануарлары. Сыртқы құрылысы, қозғалу әдісі, тұру мекені, азығы, тыныс алуы, қан айналымы, жүйке жүйесі, көбеюі. Табиғат пен адам өміріндегі маңызы</p>	<p>8.3.3.26 кит тәрізділер: кит пен дельфинді білу және атау; кит тәрізділердің жалпы белгілерін атап шығу; кит пен дельфиннің сыртқы құрылысын сипаттау; төлдерінің қоректенуі мен қозғалуы, тыныс алуы, азықтануы, осы жануарлардың маңызы және оларды қорғау туралы айту</p>
	<p>Өсімдік қоректі жабайы жануарлар. Сыртқы құрылысы, қозғалу әдісі, тұру мекені, азығы, тыныс алуы, қан айналымы, жүйке жүйесі, көбеюі. Табиғат пен адам өміріндегі маңызы</p>	<p>8.3.3.27 өсімдік қоректі жануарлар : бөкен-ақбөкен, қаракүйрек, құлан, Пржевальский жылқысын білу және атау; өсімдік қоректі жануарлардың сыртқы құрылысы, қоректенуі, мекендеу ортасына бейімділігін атау</p> <p>8.3.3.28 күйіс қайыратын және күйіс қайырмайтын жануарларды, ашатұяқтыларды және ашатұяқты еместерді ажырату және атау;</p>

		төлдерінің көбеюі, азықтануы туралы түсінігінің болуы
3.3 Ауылшаруашылық сүтқоректілерді	Өсімдік қоректі ауылшаруашылық сүтқоректілері (сиыр). Сыртқы құрылысы, қозғалу әдісі, тұру мекені, азығы, тыныс алуы, қан айналымы, жүйке жүйесі, көбеюі. Табиғат пен адам өміріндегі маңызы	8.3.3.29 ауылшаруашылық сүтқоректілерді ажырату және атау; сиырдың сыртқы құрылысы, оның ас қорыту жүйесі, сүт өнімдерін сипаттау; заманауи мал фермалары, онда сиырларды асырау жағдайлары мен бұзауларды өсіру туралы түсінігінің болуы; Қазақстанның халық шаруашылығында сиырдың маңызын түсіну
	Өсімдік қоректі ауылшаруашылық сүтқоректілері (қой)	8.3.3.30 қойлардың сыртқы көрінісі мен қоректенуі, қойларды асырау және қозыларды өсіру ерекшеліктерін сипаттау; Қазақстанның халық шаруашылығында қойлардың маңызын түсіну
	Өсімдік қоректі ауылшаруашылық сүтқоректілері (жылқы)	8.3.3.31 жылқының сыртқы құрылысы: денесі, басы, аяқтары, тері жабындысы мен қоректену ерекшеліктерін сипаттау; жылқыларды асырау, күту мен азықтандыру туралы түсінігінің болуы; Қазақстанның халық шаруашылығында жылқының маңызын түсіну
	Өсімдік қоректі ауылшаруашылық сүтқоректілері (түйе)	8.3.3.32 түйенің сыртқы құрылысы, оның өмірдің құрғақ жағдайларына бейімділігін сипаттау; түйенің қоректену мен көбею ерекшеліктері туралы айту, Қазақстанның халық шаруашылығында түйенің маңызын түсіну
	Үйде асырайтын жануарлар	8.3.3.33 үйде асырайтын: ит пен мысықты білу және атау; сыртқы көрінісі, асырау және оларды күту ерекшеліктерін сипаттау; үй жануарларын асырауға қойылатын санитариялық-гигиеналық талаптарды атау; үйде асыраланушылардың аурулары мен оларға алғашқы көмек көрсету тәсілдерін атау

4) 9-сынып:

4-кесте

Бөлімше	Тақырыптар/мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		

4.1 Адам – тірі табиғаттың бөлігі	Адам мен жануарлардың ұқсастықтары және айырмашылықтары	<p>9.4.1.1 адам – тірі табиғаттың бөлігі екенін түсіну; адам мен жануарлардың ұқсастықтары және айырмашылықтарын атау</p> <p>9.4.1.2 адам денсаулығы – оның негізгі байлығы екенін түсіну; өз денсаулығына жауапты қарым-қатынасын көрсету; сырқаттанушының тәртіп ережесін атау; Қазақстандағы медициналық мекемелер және медициналық көмек түрлерін атау</p> <p>9.4.1.3 адамның пайдалы әдеттері: шынығу, дұрыс тамақтану, спортпен шұғылдануын атау және құрметтеу; зиянды әдеттер: артық тамақтану, гиподинамия, араққұмарлық, шылым тарту, нашақорлық пен таксикоманияны атау және талқылау</p>
4.2 Адам ағзасының жалпы ерекшеліктері	<p>Жасуша. Лабораторлық жұмыстар : микроскоптың құрылымы, жасушаның құрылысы</p> <p>Тіндер және олардың түрлері</p> <p>Ағзалар мен мүшелер жүйесі (тірек-қимыл, ас қорыту, қанайналымы, шығару, тыныс алу, жүйке, көру және көбею)</p>	<p>9.4.2.1 жасушаның негізгі құраушы бөліктерін атау; жасушаның химиялық құрамын сипаттау</p> <p>9.4.2.2 жабынды, бұлшықетті, жүйке, дәнекер тіндерді білу және атау</p> <p>9.4.2.3 мүшелер жүйесін және адам денесінің қуыстарын атау; адам ағзасы біртұтас екенін түсіну</p> <p>9.4.2.4 адам ағзасы мен қоршаған ортаның байланысын түсіну; адам денсаулығының қоршаған орта жағдайына байланысты екенін түсіндіру, табиғатта адамдардың өз тәртібіне жауапкершілігін түсіну</p>
	<p>Тірек-қимыл мен қозғалыс аппараты туралы жалпы мәліметтер. Тірек-қимыл жүйесінің маңызы</p> <p>Сүйектердің құрылысы мен құрамы. Сүйектің сынуында алғашқы көмек көрсету</p>	<p>9.4.3.1 тірек-қозғалыс аппараты, оның құрылысы мен маңызы туралы жалпы мәліметтердің болуы; сүйектерді біріктіру тәсілдерін түсіну, буынның құрылысы туралы айту</p> <p>9.4.3.2 сүйектердің құрылысы мен құрамы туралы түсінігінің болуы; сүйек түрлері, олардың қызметтерін атау; сүйектердің өсуі туралы айту</p> <p>9.4.3.3 бас қаңқасы туралы түсінігінің болуы; бас сүйегінің бөліктері мен олардың маңызын</p>

4.3 Тірек-қимыл және қозғалыс	<p>Адам денесінің қаңқасы. Зақымдану, сіңірі созылу, буындарының шығуы және сүйектерінің сынуында алғашқы көмек. Бұлшықеттердің негізгі топтары, бұлшықет жұмысы. Омыртқаның қисаюы және майтабанның алдын алу жолдары. Практикалық жаттығулар: зақымдану, сіңірі созылу, буындарының шығуы және сүйектерінің сынуында алғашқы көмек көрсету</p>	<p>білу және атау; бас сүйектері қалай бірігетінін айту</p> <p>9.4.3.3 дене қаңқасы туралы түсінігінің болуы; омыртқа бөліктері мен олардың маңызын білу және атау; омыртқа құрылысын сипаттау; көкірек қуысының құрылысын сипаттау және оның маңызы туралы айту</p> <p>9.4.3.4 адам денсаулығы үшін дұрыс мүсіннің маңызын түсіну; мүсіннің бұзылуы туралы айту; омыртқаның қисаюының алдын алу жолдары және мүсін бұзылысын түзету жолдарын атау</p> <p>9.4.3.5 аяқ-қол сүйектерін атау; тірек-қозғалыс аппаратының зақымдануын атау; алғашқы көмек көрсету тәсілдерін айту және көрсету</p>
	Бұлшықеттердің негізгі топтары, бұлшықет жұмысы.	9.4.3.6 бұлшықеттер, олардың құрылысы мен маңызы туралы жалпы мәліметтердің болуы; адам денесіндегі бұлшықеттердің негізгі топтарын атау; бұлшықет жұмысы туралы айту, қаңқа мен бұлшықеттің дамуы және нығаюы үшін қимыл белсенділігінің маңызын түсіну
2-тоқсан		
4.4 Ас қорыту	Қоректік заттар. Ақуыздар, майлар, көмірсулар, минералды тұздардың ағзаға пайдасы. Тамақтану гигиенасы мен асқазан-ішек, азықтан улану және ішек құрт ауруларының алдын алу	9.4.4.1 тамақтану – ағзаның өмір әрекетіне қажетті жағдай екенін түсіну; негізгі қоректік заттарға (ақуыздар, майлар, көмірсулар) сипаттама беру, оларды құрайтын азықтарды атау; өсімдіктер мен жануарлар тегінің қоректену өнімдерін атау және сипаттау
	Дәрумендер. Адам денсаулығын сақтаудағы олардың рөлі	9.4.4.2 дәрумендерді атау, адам денсаулығын сақтаудағы олардың рөлін айту; тамақ өнімдеріндегі дәрумендерді сақтау тәсілдерін атау
	Ас қорытудың маңызы, ас қорыту ағзалары	9.4.4.3 ас қорытудың маңызы туралы айту; ас қорыту жүйесінің құрылысын сипаттау; ас қорыту ағзаларының жұмысы туралы айту
		9.4.4.4 ас қорыту процесінде тістердің рөлі туралы айту; тіс пен ауыз қуысы гигиенасы тәсілдерін атау және көрсету

	<p>Ауыз қуысы, асқазан және ішектегі ас қорыту. Қоректік заттарды қанға сіңіру.</p>	<p>9.4.4.5 ауыз қуысы, асқазан, ішектегі ас қорыту туралы түсінігінің болуы; қоректік заттардың қанға сіңу процесін сипаттау; адамның тамақтану гигиенасы мен нормалары туралы айту; асқазан-ішек және ішек құрт ауруларын ескерту, азықтан улануды ескерту жолдарын атау</p>
	<p>Шылым шегу мен ішімдіктің ас қорыту ағзаларына зиянды әсері</p>	<p>9.4.4.6 шылым тарту мен ішімдіктің ас қорыту ағзаларына зиянды әсерін түсіну</p>
4.5 Қан және қан айналым	<p>Қан және қан айналымының маңызы. Қан құрамы, қан плазмасы. Қан айналымы ағзалары : жүрек және көк тамырлар. Лабораторлық жұмыстар: қан тамшысын микроскоп астында көру.</p>	<p>9.4.5.1 қан және қан айналымының маңызын түсіну; қан құрамын атау; қан айналымы органдары: жүрек және көк тамырларды атау</p>
	<p>Жүректің жұмысы, қанның көк тамырлар бойынша қозғалуы.</p>	<p>9.4.5.2 жүрек, қан тамырлары, қан айналым шеңберінің құрылысы мен жұмысы туралы айту</p>
3-тоқсан		
4.5 Қан және қан айналым	<p>Жүректің жұмысы, қанның көк тамырлар бойынша қозғалуы. Тамырдың соғуын қолмен байқау және санау</p>	<p>9.4.5.3 көк тамырлар бойынша қанның қозғалуын сипаттау; қан қысымы, оны өлшеу тәсілі туралы түсінігінің болуы; жүрек қағысының жиілігін (пульсті) анықтай білуі</p>
	<p>Қан тамырларының зақымдалуы. Қан кетуі кезінде алғашқы көмек көрсету.</p>	<p>9.4.5.4 қан тамырларының зақымдалуын атап шығу; әртүрлі қан кетуі кезінде алғашқы көмек көрсету тәсілдерін атау және көрсету</p>
	<p>Жүрек-тамыр ауруларының алдын алу. Никотин мен ішімдіктің адам жүрегі және қан тамырларына теріс әсері</p>	<p>9.4.5.5 адам өмірі мен денсаулығын сақтау жолы ретінде қан құю туралы айту; қан топтары, донорлық туралы түсінігінің болуы</p>
	<p>Жүрек-тамыр ауруларының алдын алу. Никотин мен ішімдіктің адам жүрегі және қан тамырларына теріс әсері</p>	<p>9.4.5.6 жүрек-тамыр аурулары, оларды ескерту тәсілдерін атау және сипаттау; ішімдік, никотин мен есірткінің адам жүрегіне және қан тамырларына теріс әсерін түсіну</p>
	<p>Тыныс алудың маңызы. Дыбыстау аппараты. Өкпе мен тіндерде газ алмасу.</p>	<p>9.4.6.1 тыныс алудың маңызын түсіну; тыныс алу жүйесінің құрылысы мен қызметін сипаттау; тыныс алу ағзаларын атау; дыбыстау аппаратын сипаттау</p>

4.6 Тыныс алу	Тыныс алу ағзалары, олардың құрылысы мен қызметі.	9.4.6.2 өкпе құрылысын сипаттау; өкпе мен тіндерде газ алмасу қалай жүретінін айту
		9.4.6.3 тыныс алу қозғалысы, олардың қалыптылығы, тыныс алу және шығару кезіндегі кеуде жасушасы көлемінің өзгеруін бақылау
	Ауа жолымен таралатын аурулар. Тыныс алу ағзаларының гигиенасы. Никотиннің тыныс алу ағзаларына теріс әсері. Ауа ортасын қорғау	9.4.6.4 ауа-тамшылық жолмен таралатын ауруларды атау; салқын тигеннен болатын ауруларды ескерту тәсілдерін атау; тыныс алу ағзасына никотиннің теріс әсерін атау; ауа ортасын қорғау тәсілдерін атап шығу
4.7 Бөліну	Зәр шығару жүйесі ағзалары, олардың маңызы	9.4.7.1 тағамдардың ағзадан зат алмасуын жоюдың маңызын айту; зәр шығару жүйесі ағзаларын атау
	Бүйректердің сыртқы көрінісі, олардың ағзада орналасуы. Бүйрек ауруларының алдын алу	9.4.7.2 бүйректердің сыртқы көрінісі, олардың ағзада орналасуын сипаттау; бүйрек ауруларын ескерту тәсілдерін атау
4.8 Тері	Адам терісі мен оның маңызы. Жылуды реттеуде терінің рөлі	9.4.8.1 тері құрылысының ерекшеліктері мен оның маңызы туралы айту; жылу реттелуде терінің рөлін түсіну
	Тері гигиенасы мен киімге деген гигиеналық талаптар. Жылу, күн өту, күю, үсу белгілерінің алдын алу және алғашқы көмек	9.4.8.2 жылу, күн өту, күю, үсу белгілерін атау; оларды ескеру жолдарын атау және олар болған жағдайда алғашқы көмек тәсілдерін көрсету
		9.4.8.3 тері, шаш, тырнақтар гигиенасы жолдарын атау; терінің күту бойынша косметикалық заттарды атау; сабын, жөке мен сусабынды қолдану ережелерін сипаттау
	Практикалық жаттығулар: жылу, күн өту, күю, үсу кезінде алғашқы көмек көрсету	9.4.8.4 таза шаштың әдемілігі мен саулығын көре және бағалай білу; тырнақтарға күтім қажеттілігін түсіну, тері зақымдалған кезде алғашқы көмек көрсете білу
Ағзаны шынықтыру	9.4.8.5 ағзаны шынықтыру тәсілдерін атап шығу; күн, су және ауамен шынығу ережелерін атау	
4.9 Жүйке жүйесі	Жүйке жүйесінің (бас миы және жұлын) құрылысы және маңызы.	9.4.9.1 жүйке жүйесінің құрылысын сипаттау және маңызын түсіндіру; рефлекс және рефлекторлық доға туралы түсінігінің болуы

		9.4.9.2 жұлын құрылысы мен маңызын сипаттау
4-тоқсан		
4.9 Жүйке жүйесі	Ой еңбегінің гигиенасы. Адамның жүйке жүйесіне ішімдік пен никотиннің зиянды әсері. Ұйқы және оның маңызы	9.4.9.3 адам денсаулығы үшін еңбек гигиенасының маңызы туралы айту; адам денсаулығын қолдау үшін күн тәртібі мен ұйқының маңызы туралы айту; адамның жүйке жүйесіне ішімдік және никотиннің зиянды әсерін түсіну
4.10 Сезім органдары	Сезім мүшелерінің маңызы	9.4.10.1 адам өмірі, оның еңбек әрекетінде сезім мүшелердің маңызын түсіндіру; сезім мүшелері ауруларын алдын алу тәсілдерін атау
	Көру мүшесінің құрылысы, қызметтері мен гигиенасы	9.4.10.2 көру мүшесінің құрылысы мен қызметтері туралы айту; алыстан көру мен жақыннан көруге сипаттама беру; көру қабілетін сақтаудың қарапайым тәсілдерін атау; көз зақымдалған кездегі алғашқы көмек көрсету жолдарын атау
	Есту мүшесінің құрылысы.	9.4.10.3 есту мүшесінің құрылысы, қызметтері, гигиенасы туралы айту
	Иіс сезу және дәм сезу мүшелері	9.4.10.4 иіс сезу және дәм сезу мүшелерінің құрылысы, қызметтері, гигиенасы туралы айту
	Түйсіну мүшесі	9.4.10.5 түйсіну мүшесінің құрылысы, қызметтері, гигиенасы туралы айту; теріге тиген кезде пайда болған сезімдер (жұмсақ-қатты, тегіс-бұжыр, жылы-мұздай) ажырату және атау
4.11 Көбею мен даму	Ер және әйел адамдардың ағзаларының анатомиялық-физиологиялық ерекшеліктері. Ұрықтану және жүктілік туралы түсініктер. Ерте жастан жыныстық қатынасқа түсудің зияны туралы түсінік. Отбасын жоспарлау, тууды реттеу. Жоспарланбаған жүктіліктен сақтану тәсілдері. Қабыну және венерологиялық аурулар, АИТВ туралы қысқаша мәліметтер, олардың алдын алу тәсілдері	9.4.11.1 ер және әйел адамдардың ағзаларының анатомиялық-физиологиялық ерекшеліктері 9.4.11.2 ұрықтану және жүктілік туралы түсініктер 9.4.11.3 жоспарланбаған жүктіліктен сақтану тәсілдері 9.4.11.4 ерте жастан жыныстық қатынасқа түсудің зияны туралы түсінік 9.4.11.5 Қабыну және венерологиялық аурулар, АИТВ

		туралы қысқаша мәліметтер, олардың алдын алу тәсілдері
4.12 Денсаулық сақтау	Қазақстан Республикасындағы денсаулық сақтау жүйесі туралы заңнама. Қазақстанда денсаулық сақтау мекемелерінің жүйесі.	9.4.11.1 Қазақстан Республикасындағы денсаулық сақтау жүйесі туралы түсінігінің болуы; еңбекті қорғау және демалысты ұйымдастыру бойынша біздің елде іске асырылатын шараларды атау
	Медициналық көмек. Кәрілік, ауру және еңбекке қабілеттілігінен айырылу бойынша әлеуметтік қамсыздандыру	9.4.11.2 медициналық көмек түрлерін атап шығу; кәрілік, дерт және еңбекке қабілеттілігінен айырылу бойынша әлеуметтік қамсыздандыру туралы түсінігінің болуы
	Адам денсаулығына қоршаған ортаның әсері	9.4.11.3 ағза жүйелеріне және адам денсаулығына қоршаған ортаның толықтай әсерін сипаттау; өркениет аурулары: ұшық, онкология, АИТВ инфекциясы туралы түсінігінің болуы; алдын алу шараларын атап шығу

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 522-қосымша

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 6-9 сыныптар үшін "География" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 6-9 сыныптар үшін "География" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" Заңының 19-бабының 1 тармағына сәйкес әзірленген.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2. "География" оқу пәнінің мақсаты – білім алушыларға қолжетімді географиялық түсініктерді және оларды күнделікті әрекетте пайдалану біліктерін қалыптастыру.

3. Негізгі міндеттер:

- 1) білім алушыларға айналадағы әлемнің табиғи объектілері мен территориялық әркелкілігі туралы қарапайым мағлұматтарды қалыптастыру;
- 2) жеке табиғи құбылыстар арасындағы; адам мен табиғат арасындағы байланысты түсіндіру;
- 3) табиғатқа диалектикалық, ғылыми көзқарастарын қалыптастыру;
- 4) табиғатты және табиғи құбылыстарды жүйелі бақылау көмегімен білім алушылардың жеке тәжірибесін байыту;
- 5) білім алушылардың табиғатты қорғау сезімдерін тәрбиелеу;
- 6) білім алушылардың көрнекі-бейнелік және сөз-логикалық ойлауын дамытуға, сөздік қорын кеңейтуге, байланыстырып сөйлеуін дамытуға себептесу.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

4. Бағдарлама "Айналадағы әлем" пәні шеңберіндегі білім алушылардың бұрынғы дайындығын ескере отырып құрылған. География курсы зерделеу процесінде "Жаратылыстану" (топырақ, пайдалы қазбалар, су ресурстары), "Тарих" (біздің өлкеміздің тарихы) курстарымен, сондай-ақ ана тілімен, әдебиетпен, математикамен пәнаралық байланыс орнатылады.

5. География бойынша оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер арнайы педагогика принциптеріне сәйкес жүзеге асырылады:

1) зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларды оқытудың түзете-дамыту бағыттылығы оқу әрекетінің арнайы әдістерімен және тәсілдерімен қамтамасыз етіледі. Ойлау процестерінің енжарлығы, танымдық белсенділіктің төмендігі, ойлау қызметінің жалпылау және абстракциялау әлсіздігі, сөйлеу тілі дамуының кешеуілдеуі ескеріледі. Тірі және өлі табиғат туралы түсініктерін қалыптастыру білім алушыларда қабылдау, есте сақтау, сөйлеу, ойлау психикалық қызметтердің дамуына жағдай жасайды. бастаған жұмысты аяқтау, шамасы жететін қиындықтарды жеңу, ұқыптылық пен дербестік сияқты жеке қасиеттер қалыптастырылады;

2) оқытудың әлеуметтік-бейімдеу бағыттылығы тұлғаның әлеуметтік бейімсіздігін жеңу немесе азайтуды болжайды. Әлеуметтік өмірге қатысуға қажетті тәртіп нормаларын, өмірлік дағдыларды білім алушылардың меңгеруі бойынша арнайы жұмыс қарастырылады;

3) оқытудағы әрекеттік тәсіл оқыту процесінде педагогтың басшылығымен оқу материалын ұғынуға жағдай жасайтын заттық-тәжірибелік әрекет қолдануды қарастырады. Заттық-тәжірибелік әрекет жоғары психикалық қызметтердің сенсомоторлық негізін дамытады (қабылдау, сөйлеу, ойлау), білім алушылардың өмірлік тәжірибесінің жеткіліксіздігін қалпына келтіреді, сонымен қоса білім, біліктер мен дағдыларды меңгеруге мүмкіндік береді. Оқу пәнінің мазмұнын меңгеру білім алушылардың бақылау жүргізуі, зертханалық және тәжірибелік жұмыстарды орындауы, тәжірибелер жүргізуі және экскурсияларға қатысуын қарастырады;

4) саралау және жекелеу тәсілі білім алушылардың оқу материалын меңгеру кезінде көрініс табатын вариативті типологиялық ерекшеліктерінің болуымен шартталған және алған білімі, біліктері мен дағдыларының сапасына әсер етеді. Білім беру процесі 4 типологиялық топты (В.В. Воронкова бойынша) қосатын педагогикалық топтастыру негізінде іске асырылады. Білім алушылардың әрбір типологиялық тобына педагог білім алушылардың мүмкіндіктеріне сәйкес күрделілігі мен көлемінің қолжетімділігін ескере отырып, оқу материалының мазмұнын таңдайды. Оқу жұмысының жылдамдығы, білім алушының дербестік дәрежесі, оқыту әдістері мен тәсілдері түрленеді. Білім алушыларды топтарға бөлу шартты және қозғалмалы. Саралау тәсілі оқытуды жекешелендірумен толықтырылады;

5) оқу-танымдық және практикалық әрекетке арнайы педагогикалық басшылық ету қажеттілігі танымдық белсенділігінің төмендігі, ойлау қызметінің талдау және жалпылау әлсіздігімен шартталған.

Ескерту. 5-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

6. Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар (бұдан әрі - АКТ) білім беру, дамыту және түзету міндеттерін шешуге қажетті оқыту шарттарын "салып бітіруге" көмектесе отырып, педагог тәсілдерінің арсеналын кеңейтеді.

7. Сабақтарда АКТ-ны қолдану келесі мақсаттарды қамтиды:

1) үздіксіз бақылаудан күрделі және жасырын таным объектілерін үлгілеу;

2) шынайы режимдегі және мерзімі ұзартылған уақыттағы зерделенетін табиғи құбылыстарды білім алушылардың талдауы үшін қосымша визуалды динамикалық сүйеніштерді құру.

8. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың география бойынша оқу материалын меңгеру нәтижелерін бағалау нормалары бағдарламада көрсетілген мақсатты тұжырымға негізделген және білім алушылардың оқу жетістіктерін тексеру мен бағалауды ұйымдастыру кезінде бірыңғай тәсілдерді іске асыруға бағытталған.

Ескерту. 8-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

9. Бағалау тәсілдері оқыту мақсаттарына сәйкес дағдылардың көмегімен қалыптастырылған тапсырмалар мен жаттығулар болып табылады. Зияты зақымдалған білім алушыларды оқыту нәтижелерін бағалау кезінде тестілеу қолданылмайды.

Ескерту. 9-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

10. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың жетістіктерін бағалау ішкі бағалау тәсілдерімен іске асырылады. Бағдарламаны меңгеру нәтижелерін сабақтарда мұғалім білім беру процесі барысында бақылаушы бағалау іс-әрекетін жүйелі түрде іске асырады.

Ескерту. 10-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

11. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларды оқыту нәтижелілігін бағалау ағымдағы (әр сабақтық), мерзімді (тақырыптық) және қорытынды бақылау.

Ескерту. 11-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

12. Ағымдағы бақылау білім алушының әрекетін сабақта бақылау, тәжірибелік және дербес жұмыстарын талдау, әрекеттің ұжымдық түрлері көмегімен іске асырылады. Әр сабақтық бақылау оқу процесінің сапасын қамтамасыз ету үшін педагог қолданатын оқыту мазмұны мен әдістерін түзету мақсатында және оқушыларға қатысты ынталандыру, тәрбиелеу сипатында жүргізіледі.

13. Мерзімді бақылау бағдарлама тақырыбын, бөлімін зерделеп болған соң жүргізіледі. Нақты тақырып шеңберіндегі оқу материалын зерделеу нәтижелері білім алушылардың әр түрлі типологиялық топтарында әркелкі болатынын педагог түсінеді және оған дайын.

14. Қорытынды бақылау жылдың соңғы жарты жылдығында жүреді. Оқу жылы ағымында бақыланып, білім алушылардың жетістіктерінің жиынтық картасында тіркелетін сыныптың әрбір білім алушысының даму динамикасы мен табыстылығын педагог талдайды.

15. Бағалау рәсімі көмегімен педагог арқылы алынатын ақпарат дағдылар мен біліктерді меңгеру процесінде туындайтын қиындықтарға уақтылы және адекватты әрекеттесуге мүмкіндік береді және педагогтың білім алушыларға жеке көмегінің мазмұны мен тәсілдерін анықтайды.

16. Оқу процесін тиімді ұйымдастыру үшін, түрлі формадағы жұмыстарды өткізу үшін (жеке, сыңарымен, топпен) сыныптағы жиһаз қозғалмалы болады. Кітап сөрелері мен оқушылар бұйымдарының көрмесіне арналған стендтер, көрнекі құралдар үшін орын қарастырылады.

3-тарау. "География" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

17. "География" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 6-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағатты;
- 2) 7-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағатты;
- 3) 8-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағатты;
- 4) 9-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағатты құрайды.

18. Бағдарлама концентрикалық (шиыршықтық) қағидаға сәйкес құрылған. Қазақстан географиясы әр концентрдің мазмұнды негізін құрайды.

6-сыныпта білім алушылар Қазақстанның географиялық жағдайымен, оның шекараларымен, Қазақстанның физикалық картасымен, жер бетінің формаларымен танысады. 7-сыныпта Қазақстанның табиғаты, 8-сыныпта – табиғи жағдайлар,

ресурстар, халық зерделенеді. 9-сыныпта Қазақстанның экономикалық аудандарының географиясы, өз облысының географиясы зерделенеді. Бағдарлама бөлімдері бөлімшелерден тұрады.

19. "География" оқу пәнінің мазмұны келесі бөлімдерді қамтиды:

- 1) 1-бөлім "Физикалық географияның бастапқы курсы" (6-сынып);
- 2) 2-бөлім "Қазақстанның және тәуелсіз мемлекет достастығына кіретін елдердің физикалық географиясы" (7-сынып);
- 3) 3-бөлім "Материктер мен мұхиттар географиясы" (8-сынып);
- 4) 4-бөлім "Қазақстанның экономикалық географиясы негіздері" (9-сынып).

20. "Физикалық географияның бастапқы курсы" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) география негізін зерттейді;
- 2) аймаққа бағдарлану;
- 3) план және карта;
- 4) жер бетінің формалары;
- 5) жер бетіндегі су;
- 6) жер шары;
- 7) Қазақстанның физикалық картасы.

21. "Қазақстанның және тәуелсіз мемлекеттер достастығына (бұдан әрі - ТМД) кіретін елдердің физикалық географиясы" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) физикалық картадағы ТМД шекаралары;
- 2) арктикалық шөл аймағы. Картадағы орналасуы;
- 3) тундра аймағы;
- 4) орман аймағы;
- 5) дала аймағы;
- 6) шөл және шөлейтті аймақ;
- 7) субтропиктер аймағы;
- 8) таулы аймақтар;
- 9) Қазақстан табиғаты.

22. "Материктер мен мұхиттар географиясы" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) мұхиттар;
- 2) материктер;
- 3) еуропа мемлекеті;
- 4) Азия мемлекеттері;
- 5) Қазақстан және жақын шетел елдер.

23. "Қазақстанның экономикалық географиясы негіздері" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) Қазақстан жері туралы бастапқы географиялық мәліметтер;

- 2) табиғат және Қазақстанның табиғи ресурстары;
- 3) Қазақстан халқы;
- 4) Қазақстан шаруашылығына жалпы шолу;
- 5) Қазақстанның экономикалық аудандарының географиясы;
- 6) өз облысының географиясы.

24. 6-сыныпқа арналған "География" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) география нені зерттейді. География – Жер табиғаты, тұрғындары мен олардың шаруашылығы туралы ғылым;

2) аймаққа бағдарлану. Көкжиек. Көкжиек сызығы мен бағыттары. Компас және оны қолдану ережелері. Бағдарлау. Негізгі бағыттарды күнге, компасқа, жергілікті белгілер мен табиғат нысаналарына қарап анықтау. Көкжиек бағыттарын анықтауға жаттығу;

3) план және карта. Суреті мен жоспары. Масштаб. Арақашықтықты өлшеу және оны масштаб бойынша планға сызу. Планды адамның практикалық іс-әрекетінде қолдануы. Мектеп жер телімінің планы. Жергілікті пландағы шартты белгілер. План және географиялық карта. Картадағы негізгі бағыттар. Карта масштабы. Физикалық картаның шартты түстері. Физикалық картаның шартты белгілері (шекара, қала, өзендер, теңіздер, каналдар, таулар);

4) жер бетінің формалары. Жергілікті аймақтың рельефі. Оның негізгі формалары. Қазақстанды физикалық картада көрсету. Жазық дала-құрлықтың ең өнімді бөлігі. Физикалық картада жазық даланың орналасуы. Таулар. Тауларды биіктігіне қарай ажырату;

5) жер бетіндегі су. Мұхиттар – алып су кеңістігі. Теңіздер – мұхиттың шетіндегі, құрлыққа жанасатын үлкен тұзды сулар. Мұхиттар мен теңіздердің картада орналасуы. Аралдар. Өзендер. Тау өзендері мен жазық дала өзендері. Көлдер. Көлдерді қорғау. Суқоймалары. Оларды пайдалану. Бұлақ және оның пайда болуы. Құдық. Суқұбыры. Оларды адаммен пайдалануы. Жақын жердегі сулар. Суды ластанудан қорғау. Қазақстанның теңіздерін, өзендерін, көлдерін физикалық картадан көрсету (нақты атаусыз);

6) жер шары. Жердің формасы. Глобус- Жер шарының моделі. Жер осі, экваторы, полюстары. Жердегі сумен құрлықтың өзара бөлінуі. Глобустағы және картадағы мұхиттар. Глобустағы және картадағы құрлықтар: Еуразия, Африка, Солтүстік Америка, Оңтүстік Америка, австралия, Антарктида. Климат туралы түсінік. Климаттың негізгі түрлері. Жарықтану белдігі: ыстық, жеткілікті және суық. Олардың глобустағы және жартышар картасында бейнеленуі;

7) Қазақстанның физикалық картасы. Қазақстанның бас қаласы Астана. Қазақстанның глобустағы, картағы орналасуы. Қазақстан жер бетінің жалпы сипаты (дала, таулар, өзен-көлдер). Ірі кең орындары. Шығыс-Еуропалық жазық дала.

Батыс-Сібір жазық даласы. Тұран жазық даласы. Орал таулары, Алтай таулары, Жоңғар Алатауы. Тянь-Шань таулары. Қазақстанның өзендері мен көлдері. Балқаш көлі. Ертіс. Урал, Сырдарь, Іле өзендері. Табиғат нысаналарын қорғау.

25. 7-сыныпқа арналған "География" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) физикалық картадағы ТМД шекаралары. ТМД-нің жердегі және судағы шекаралары. ТМД рельефінің ерекшелігі. ТМД ірі өзендері мен көлдері. Табиғи аймақтар;

2) арктикалық шөл аймағы. Картадағы орналасуы. Теңіздер мен аралдар. Климат. Оның табиғат жағдайына әсері. Арктиканың өсімдіктер мен жануарлар әлемі. Арктикалық аймақтың тұрғындары, олардың негізгі кәсібі. Солтүстік теңіз жолы;

3) тундра аймағы. Картадағы орналасуы. Аралдар мен түбектер. Климат. Тундра суайдындары. Өсімдіктер әлемі. Тундраның жануарлары. Тұрғындары мен негізгі кәсіптері. Тундра қалалары. Табиғатты қорғау;

4) орман аймағы. Картадағы орналасуы Орман аймағының беті мен пайдалы қазбалары. Климат. Орман аймағының табиғат ерекшелігі. Өзендер, көлдер, каналдар. Өсімдіктер мен арша орманы. Аралас және жапырақты орман. Орман аймағының жануарлары. Орман аймағының тұрғындары, олардың негізгі кәсібі. Орман кәсібі. Аңшылық. Балық аулау. Орман аймағының қалалары. Орманды қорғау. Ормандағы тәртіп ережесі;

5) дала аймағы. Картадағы орналасуы. Жер беті мен пайдалы қазбалар. Климат. Өзендер. Сумен қамту проблемасы. Даланың табиғат ерекшелігі. Даланың өсімдік әлемі. Даланың жануарлар әлемі. Тұрғындары мен негізгі кәсіптері. Дала аймағының қалалары. Дала аймағының табиғатын қорғау;

6) шөл және шөлейтті аймақ. Картадағы орналасуы. Жер беті. Пайдалы қазбалар. Климат. Өзендер. Сумен қамтамасыз ету мәселесі. Шөл даланың табиғат ерекшелігі. Өсімдік әлемі. Жануарлар әлемі Шөл даладағы қалалар. Шөл аймағының табиғатын қорғау;

7) субтропиктер аймағы. Картадағы орналасуы. Жер беті. Климат. Субтропиканың табиғат ерекшелігі. Өсімдіктер мен жануарлар әлемі. Субтропик аймағының тұрғындары, олардың негізгі кәсібі. Субтропика аймағының курортты қалалары. Табиғатты қорғау;

8) таулы аймақтар. Картадағы орналасуы. Тегіс беті. Пайдалы қазбалар. Климат. Таудағы биіктік белдеулігі. Таудың өсімдіктер мен жануарлар әлемі. Тұрғындары, олардың негізгі кәсібі. Қалалары. Табиғатты қорғау. Қорықтар;

9) Қазақстан табиғаты. Тәуелсіз Қазақстанның құрылуы. Саяси және физикалық картадағы орналасуы. Рельефтің негізгі формалары. Пайдалы қазбалар. Рельефтің табиғатқа, шаруашылыққа және адам өміріне ықпалы. Ішкі сулардың ерекшеліктері. Өзендерді Қазақстан территориясына бөлу. Өзендер мен көлдерді шаруашылықта пайдалану. Суларды қорғау. Өсімдіктердің алуан түрлілігі. Табиғаттағы және адам

өміріндегі өсімдіктердің мәні. Қазақстанның табиғи аймақтары: орманды-далалық, дала, шөлді және таулы аймақ.

26. 8-сыныпқа арналған "География" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) мұхиттар. Атлантикалық мұхит. Солтүстік мұзды мұхит. Тынық мұхиты, Үнді мұхиты. Шаруашылық мәні. Кеме қатынасы.

2) материктер. Африка: географиялық орналасуы және жағалау көрінісі. Аралдар мен түбектер. Рельефтің, климаттың және табиғи жағдайының ерекшеліктері. Тропикалық орманның өсімдіктері мен жануарлары. Саванна мен африка шөл аймағының өсімдіктері мен жануарлары. Табиғатты қорғау. Африка тұрғындары. Африка мемлекеттері, олардың астаналары. Австралия: географиялық орналасуы мен жағалау көрінісі. Аралдар. Рельефтің, климаттың ерекшелігі. Н.Н. Миклухо-Маклайдың Австралияға саяхаты. Австралияның табиғат ерекшелігі. Австралия тұрғындары. Антарктида: географиялық орналасуы. Антарктиданы орыс теңізшілерімен ашылуы. Табиғат ерекшелігі. Солтүстік Америка: географиялық орналасуы. Жағалау көрінісі. Аралдар мен түбектер. Рельеф. Климат. Өзендер мен көлдер. Солтүстік Американың табиғат ерекшеліктері. Тұрғындары. Солтүстік Америка мемлекеттері (мұғалімнің таңдауы бойынша). Оңтүстік Америка: географиялық орналасуы, жағалау көрінісі. Рельеф, климат, өзендер. Табиғат ерекшеліктері, тұрғындары, мемлекеттері (мұғалімнің таңдауы бойынша). Евразия: географиялық орналасуы. Европа мен Азия арасындағы шартты шекара. Евразия жағалау көрінісі. Ірі аралдар мен түбектер. Рельеф. Климат Табиғат жағдайының алуан түрлілігі. Евразия табиғатының алуан түрлілігі. Евразия өзендері мен көлдері. Өсімдіктер мен жануарлар әлемі. Табиғатты қорғау бойынша Халықаралық серіктестігі. Евразия тұрғындары;

3) Еуропа мемлекеті. Ұлыбритания. Франция. Германия. Испания. Италия. Сербия. Хорватия. Финляндия. Швеция. Норвегия. Болгария. Картадағы орналасуы;

4) Азия мемлекеттері. Түркия. Иран. Ирак. Ауғанстан. Монғол. Қытай. Үндістан. Корея. Жапония. Картадағы орналасуы;

5) Қазақстан және жақын шетел елдері. Қазақстан – географиялық орналасуы. Табиғат жағдайы мен ресурстары. Халқы. Ірі қалалар. Ресей: географиялық орналасуы, табиғат жағдайы мен ресурстары, халқы, ірі қалалары. Орта Азия мемлекеттері: Өзбекстан, Түркменстан, Тәжікстан, Қырғызстан. Географиялық орналасуы, табиғат жағдайы мен ресурстары, халқы, ірі қалалары. Кавказ республикалары: Грузия. Әзірбайжан. Армения. Молдова, Украина. Беларусь. Беларусь. Эстония, Латвия, Литва. Географиялық орналасуы. табиғат жағдайы мен ресурстары, халқы, ірі қалалары.

27. 9-сыныпқа арналған "География" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) Қазақстан табиғаты мен табиғи ресурстары. Табиғи ресурстарының алуан түрлілігі. Тегіс беті мен пайдалы қазбалар. Климат, оның жерді өңдеуге ықпалы. Су көздері. Қазақстанның өсімдіктері және жануарлар әлемі. Жер ресурстары;

2) Қазақстан тұрғындары;

3) Қазақстан шаруашылығына жалпы шолу шаруашылықтың жетекші салалары: өнеркәсіп, ауылшаруашылығы, көлік. Өнеркәсіп орындарының түрлері. Ауылшаруашылығы. Ауылшаруашылығының негізгі салалары, түрлері. Көлік, көлік түрлері;

4) Қазақстанның экономикалық аудандарының географиясы. Экономикалық аудан туралы түсінік. Орталық Қазақстан. Батыс Қазақстан. Солтүстік Қазақстан. Оңтүстік Қазақстан Шығыс Қазақстан. Географиялық орналасуы. Табиғи аймақтары, қойнау байлығы. Қалалары;

5) өз облысының географиясы. Картадағы орналасуы, шекарасы. Тегіс беті мен пайдалы қазбалар. Табиғат жағдайының ерекшелігі. Өсімдіктер және жануарлар әлемі. Тұрғындары. Шаруашылық сипаты. Көлігі.

28. Оқыту мақсаттарының жүйесі. Бағдарламада күтілетін нәтижелер түрінде әр бөлімше үшін берілген оқыту мақсаттары қамтылған.

29. Мұғалім әр бөлімшенің мақсаттарын жүзеге асыру кезектілігіне өзгерістер енгізу, сондай-ақ білім алушылардың мүмкіндіктерін ескере отырып, оқушылар хабарлайтын географиялық мәліметтердің тереңдігі мен көлемін реттеу құқығына ие.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

30. Бағдарламада оқу мақсаттарын қолдану қолайлығы және мониторинг жүргізу үшін кодтар берілген. Кодтағы бірінші сан сыныпты, екінші – бөлімді, үшінші – бөлімшені, төртінші сан оқу мақсатының нөмірленуін білдіреді. Мысалы, 7.2.1.4 кодында: "7" - сынып, "2" - бөлім, "2.1" - бөлімше, "4" - оқу мақсатының реттік нөмірі.

31. Оқыту мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

1) 1-бөлім "Физикалық географияның бастапқы курсы":

1-кесте

6-сынып	
Бөлімше	Оқыту мақсаттары:
1.1 География негізін зерттейді	6.1.1.1 география Жер табиғатын, халықты және оның шаруашылық әрекетін зерттейтінін білу
	6.1.1.2 Күннің биіктігінің және ауа-райының өзгерістеріне бақылау жүргізу; ауа-райы компоненттерін: жауын-шашынды, желді, бұлтты білу және атау, жыл мезгілдерінің белгілерін атап шығу
	6.1.1.3 өзінің жері мен халықтың еңбегі туралы қарапайым географиялық мәліметтердің болуы
1.2 Аймаққа бағдарлану	6.1.2.1 көкжиекке анықтама беру, көкжиек жақтарын атау
	6.1.2.2 Күн, жергілікті белгілер мен табиғи объектілер бойынша көкжиек жақтарын анықтау
	6.1.2.3 түсбағдар құрылғысымен бағыт алу, тілінің белгіленуін түсіну

	6.1.2.4 түсбағдарды қолдану арқылы жеріне бағдарлану
1.3 План және карта	6.1.3.1 суретті және заттың планын ажырату
	6.1.3.2 масштабы туралы түсінігінің болуы; ара қашықтықты өлшеу және мұғалім басшылығымен масштаб бойынша оларды планда бейнелеу
	6.1.3.3 мұғалім басшылығымен сынып планын, мектеп учаскесін құру
	6.1.3.4 іскерлік ойындарда, жағдаяттық тапсырмаларды шешу кезінде планды қолдану
	6.1.3.5 жер планының шартты белгілерін түсіну; шартты белгілер бойынша қарапайым белгілерді оқу
	6.1.3.6 планды және географиялық картаны ажырату
	6.1.3.7 план және карта бойынша жер бағыттарын анықтау; мұғалім басшылығымен пландағы және контурлық картадағы бағыттарды белгілеу
	6.1.3.8 шартты түстер мен физикалық картадағы белгілерді түсіну (шекаралар, қалалар, теңіздер, өзендер, арықтар, жазықтар, таулар)
	6.1.3.9 географиялық картаның тағайындалуын түсіну; Қазақстанның физикалық картасы туралы түсінігінің болуы
1.4 Жер бетінің формалары	6.1.4.1 жергілікті жердің бедері, оның негізгі формалары туралы түсінігінің болуы
	6.1.4.2 экскурсия іздері бойынша өзінің жергілікті жерінің ерекшеліктеріне өз бақылауларын айту
	6.1.4.3 тегіс және адырлы жазықтарды ажырату; теңіз деңгейінің биіктігі бойынша жазықтарды ажырату (ойпат, қырат, үстірт)
	6.1.4.4 физикалық картада жазықтардың орналасуын көрсету
	6.1.4.5 жыралардың пайда болу себептерін, жыралармен күресу жолдарын атау
	6.1.4.6 таулар биіктігі бойынша ажыратылатынын түсіну
	6.1.4.7 физикалық картада таулардың орналасуын көрсету
	6.1.4.8 дымқыл құмнан, балшықтан, ермексаздан жазықтың, төбешіктің, таудың, жыраның үлгісін жасау
	6.1.4.9 Қазақстанның физикалық картасында жер бетінің формаларын көрсету
	6.1.4.10 жер сілкінісінің және жанартаудың атқылауының себептері мен көріністерін атау
	6.1.5.1 өмір сүру үшін Жер бетіндегі судың маңызын айту
	6.1.5.2 табиғаттағы су айналымын сипаттау

1.5 Жер бетіндегі су	<p>6.1.5.3 бұлақтың пайда болуы, құдықтың, су құбырының тағайындалуы мен қолданылуы туралы, адамның суды үнемдеп пайдалануы туралы айту</p> <p>6.1.5.4 өзен бөліктерін атау, қасиеттері бойынша таудағы және жазықтағы өзендерді ажырату; адамның өзендерді пайдалануы туралы айту</p> <p>6.1.5.5 көлдерді, су қоймаларын, тоғандарды атау және ажырату; балықтарды, құстарды өсіру туралы айту</p> <p>6.1.5.6 батпақтар, оларды құрғату жолдары туралы түсінігінің болуы</p> <p>6.1.5.7 мұхиттар мен теңіздерді ажырату; табиғи құбылыстар: құйын, дауыл, цунами туралы түсінігінің болуы</p> <p>6.1.5.8 аралдар мен түбектердің белгілерін ажырату</p> <p>6.1.5.9 біздің жергілікті жердің су қоймалары туралы айту; суды ластанудан қорғау жолдарын атау</p>
1.6 Жер шары	<p>6.1.6.1 Жер, Күн, Ай туралы жалпы түсініктерінің болуы</p> <p>6.1.6.2 планета ретінде Жер туралы түсінігінің болуы; Жердің шар тәріздес екеніне дәлелінің болуы</p> <p>6.1.6.3 жер шарының үлгісін ермексаз немесе саздан жасау, онда экватор мен полюстарды белгілеу</p> <p>6.1.6.4 Жердің алғашқы ғарышкерінің және Қазақстанның алғашқы ғарышкерлерінің есімдерін атау (Ю.Гагарин, Т.Әубәкіров, Т.Мұсабаев)</p> <p>6.1.6.5 глобус – жер шарының үлгісі екенін түсіну; глобуста экваторды, полюстарды көрсете білуі; глобуста құрлық пен суды бейнелеу ерекшеліктерін түсіну</p> <p>6.1.6.6 жартышардағы физикалық карта туралы түсінігінің болуы; физикалық картада Жер суы мен құрлықты бөліп көрсету</p> <p>6.1.6.7 глобуста және жартышар картасында мұхиттарды көрсету</p> <p>6.1.6.8 глобуста және жартышар картасында материктерді көрсету (Еуразия, Африка, Солтүстік Америка, Оңтүстік Америка, Австралия, Антарктида)</p> <p>6.1.6.9 контурлы картада материктер мен мұхиттарды белгілеу</p> <p>6.1.6.10 алғашқы жер шарын айналу саяхатын атау</p> <p>6.1.6.11 Жерде өмір сүру үшін Күннің маңызын түсіндіру; жер бетін Күнмен жарықтандыру және қыздыру (тік, көлбеу және жылжымалы күн сәулелерін) ерекшелігін түсіну</p>

	6.1.6.12 ауа райынан климатты ажырату; климаттың негізгі типтерін сипаттау
	6.1.6.13 жарықтылық белдеулерді атау: ыстық, қоңыржай, салқын
	6.1.6.14 жарықтылық белдеу бейнесін глобуста және жартышар картасында тану
	6.1.6.15 тропикалық, қоңыржай және полярлық белдеулердің табиғатын сипаттау
1.7 Қазақстанның физикалық картасы	6.1.7.1 өмір сүретін елін, өз Отанының астанасын атау
	6.1.7.2 Қазақстанның орналасуын глобуста, жартышар картасында, физикалық картада көрсету
	6.1.7.3 Қазақстанның физикалық картасында теңіз және құрлық шекараларын көрсету
	6.1.7.4 контурлық картада Қазақстанның шекарасын белгілеу
	6.1.7.5 Қазақстанның физикалық картасында Каспий теңізін, Арал теңізін көрсету және атау
	6.1.7.6 Қазақстандағы ірі кен орындарын көрсету және атау
	6.1.7.7 Қазақстанның жер бетіне жалпы сипаттама беру (жазықтар, қыраттар, таулар)
	6.1.7.8 Қазақстанның физикалық картасында Шығыс-Еуропа жазығын, Батыс-Сібір жазығын, Тұран жазығын көрсету және атау
	6.1.7.7 Қазақстанның физикалық картасында қазактың ұсақ шоқылығын көрсету және атау (Сары-Арқа)
	6.1.7.8 Қазақстанның физикалық картасында Орал тауларын, Алтай тауларын, Жоңғар Алатауын, Солтүстік Тянь-Шаньді көрсету және атау
	6.1.7.9 Қазақстанның физикалық картасында Қазақстанның өзендері мен көлдерін көрсету және атау (Балхаш көлі, Алакөл көлі, Ертіс өзені, Орал өзені, Сырдария өзені, Іле өзені)
6.1.7.10 Қазақстанның контурлы картасына зерделенген объектілердің атауларын түсіру	
6.1.7.11 Қазақстанның табиғи объектілерін қорғау қажеттілігін түсіндіру; табиғатты қорғауда мемлекет пен қоғамның ролін түсіндіру	

2) 2-бөлім "Қазақстанның және ТМД-ға кіретін елдердің физикалық географиясы":
2-кесте

7-сынып	
Бөлімше	Оқыту мақсаттары:
	7.2.1.1 тәуелсіз Қазақстан мемлекетінің құрылу күнін атау физикалық және саяси картада Қазақстанның географиялық жағдайын көрсету

2.1 Физикалық картадағы ТМД шекаралары	<p>7.2.1.2 ТМД-ның құрылу күнін атау; физикалық картада ТМД-ның географиялық жағдайын, ТМД-ның құрлық және теңіз шекараларын көрсету; ТМД бедерінің ерекшеліктерін сипаттау</p> <p>7.2.1.3 физикалық картада ТМД-ның ірі туаларын, жазықтарын, ірі өзендері мен көлдерін көрсету</p> <p>7.2.1.4 ТМД-ның табиғи жағдайларының әркелкілігі туралы жалпы түсінігінің болуы; ТМД елдерінің территориясындағы табиғи аймақтарды атау, олардың картада орналасуын көрсету</p>
2.2 Арктикалық шөл аймағы	<p>7.2.2.1 арктикалық аймақ шекараларын картада көрсету</p> <p>7.2.2.2 контурлы картада арктикалық аймақ шекараларын белгілеу және бояу</p> <p>7.2.2.3 арктикалық аймақтың климатын сипаттау, оның табиғи жағдайларға әсерін түсіндіру</p> <p>7.2.2.4 арктикалық аймақтың өсімдік және жануарлар әлемін сипаттау; табиғатты қорғау тәсілдерін атау</p> <p>7.2.2.5 арктикалық аймақтың халқына, оның негізгі тіршілігіне мінездеме беру</p> <p>7.2.2.6 Солтүстік Мұзды мұхит теңіздерін атау, навигация ерекшеліктерін сипаттау; контурлы картаға солтүстік теңіз жолын түсіру</p>
2.3 Тундра аймағы	<p>7.2.3.1 тундра аймақтарының шекараларын картада көрсету; контурлы картада тундра шекараларын белгілеу және бояу; тундра аймағының аралдары мен түбектерін атау, ірі қалаларды және кемежайларды атау, оларды картада көрсету</p> <p>7.2.3.2 бедерді сипаттау және пайдалы қазбаларды атау</p> <p>7.2.3.3 тундраның климатына, су қоймасына сипаттама беру</p> <p>7.2.3.4 тундраның өсімдік және жануарлар әлемін сипаттау</p> <p>7.2.3.5 халыққа және оның негізгі тіршілігіне сипаттама беру</p> <p>7.2.3.6 солтүстіктің экологиялық проблемаларын; тундра табиғатын қорғау жолдарын түсіндіру</p>
	<p>7.2.4.1 орман аймағын картада көрсету; орман аймағының шекараларын картада көрсету; контурлы картада орман аймағының шекараларын белгілеу және бояу; орман аймағының ірі қалаларын контурлы картаға түсіру</p> <p>7.2.4.2 бедерді сипаттау және пайдалы қазбаларды атау</p> <p>7.2.4.3 орман аймағының климатына сипаттама беру, өзендерді, көлдерді, арықтарды атау</p>

2.4 Орман аймағы	<p>7.2.4.4 өсімдік әлемінің өсімдіктер гербарийлеріне сүйеніш арқылы орман аймағының өсімдік әлемін сипаттау; қылқанды (тайга) ормандарды, аралас және жапырақты ормандарды ажырату; өсімдік әлемінің кестелерін толтыру</p> <p>7.2.4.5 орман аймағының жануарлар әлемін сипаттау; терісі бағалы аңдарға сипаттама беру; орман жануарларының бірі туралы әңгіме құрастыру</p> <p>7.2.4.6 орман аймағының халқын және оның негізгі тіршілігін: өнеркәсіп, ауыл шаруашылығын сипаттау</p> <p>7.2.4.7 орман кәсібін сипаттау</p> <p>7.2.4.8 ормандағы тәртіп ережелерін атау; орманды қорғау қажеттілігін негіздеу</p>
2.5 Дала аймағы	<p>7.2.5.1 дала аймағы шекараларын картада көрсету; контурлы картада дала аймағы шекараларын белгілеу және бояу; ірі қалаларды контурлы картаға түсіру</p> <p>7.2.5.2 бедерлер мен пайдалы қазбалардың ерекшеліктерін сипаттау</p> <p>7.2.5.3 климатқа сипаттама беру; өзендерді атау және сумен жабдықтау проблемаларын түсіндіру</p> <p>7.2.5.4 дала өсімдіктерінің гербарийлеріне сүйене отырып, дала өсімдіктері әлемінің ерекшеліктерін сипаттау</p> <p>7.2.5.5 иллюстрацияға сүйене отырып, дала жауарлары әлемінің ерекшеліктерін сипаттау</p> <p>7.2.5.6 дала аймағының халқын және оның тіршілігін: өнеркәсіп, ауыл шаруашылығын сипаттау</p> <p>7.2.5.7 дала аймағының табиғатын қорғау қажеттілігін негіздеу</p>
2.6 Шөл және шөлейтті аймақ	<p>7.2.6.1 шөл және шөлейтті аймақтардың шекараларын картада көрсету; шөл және шөлейтті аймақтардың шекараларын контурлы картада белгілеу және бояу; ірі қалаларды контурлы картаға түсіру</p> <p>7.2.6.2 бедерлер мен пайдалы қазбалардың ерекшеліктерін сипаттау</p> <p>7.2.6.3 климатқа сипаттама беру; өзендерді атау және сумен жабдықтау проблемаларын түсіндіру</p> <p>7.2.6.4 өсімдік гербарийлеріне сүйене отырып, шөлдің өсімдік әлемінің ерекшеліктерін сипаттау</p> <p>7.2.6.5 иллюстрацияға сүйене отырып, шөл жауарлары әлемінің ерекшеліктерін сипаттау</p> <p>7.2.6.6 шөлді аймақтың халқын және оның тіршілігін сипаттау</p>

2.7 Субтропиктер аймағы	<p>7.2.7.1 субтропиктер аймағының шекараларын картада көрсету; субтропиктер аймағының шекараларын контурлы картада белгілеу және бояу</p> <p>7.2.7.2 ірі қалаларды контурлы картаға түсіру</p> <p>7.2.7.3 бедерлер мен климат ерекшеліктерін сипаттау</p> <p>7.2.7.4 өсімдік әлемінің ерекшеліктерін сипаттау</p> <p>7.2.7.5 субтропиктердің жануарлар әлемінің ерекшеліктерін сипаттау</p> <p>7.2.7.6 халқына және оның негізгі тіршілігіне сипаттама беру</p> <p>7.2.7.7 субтропиктердің табиғатын қорғау жолдарын айту</p>
2.8 Таулы аймақтар	<p>7.2.8.1 таулы аймақтардың орналасуын картада көрсету</p> <p>7.2.8.2 таулы аймақтардың шекараларын контурлы картада белгілеу</p> <p>7.2.8.3 бедерлерге сипаттама беру және таулы аймақтардың пайдалы қазбаларын атау</p> <p>7.2.8.4 климат ерекшеліктерін сипаттау</p> <p>7.2.8.5 биіктік белдеулігін сипаттау</p> <p>7.2.8.6 таулы аймақтардың өсімдік және жануарлар әлемінің ерекшеліктерін сипаттау</p> <p>7.2.8.7 таулы аймақ халқына және оның негізгі тіршілігіне сипаттама беру</p> <p>7.2.8.8 таулы аймақтың табиғатын қорғау маңыздылығын, қорықтардың міндеттерін негіздеу</p>
2.9 Қазақстан табиғаты	<p>7.2.9.1 Қазақстанның географиялық жағдайын физикалық картада көрсету</p> <p>7.2.9.2 Қазақстанның шекараларын контурлы картада белгілеу</p> <p>7.2.9.3 Қазақстан бедерінің ерекшеліктерін сипаттау; табиғатқа, шаруашылық әрекетке және адам өміріне бедердің әсерін түсіндіру</p> <p>7.2.9.4 негізгі пайдалы кен орындарын картада атау және көрсету</p> <p>7.2.9.5 Қазақстанның климаттық жағдайларын, оның территориялық ерекшелігін; жергілікті жағдайларды қалыптастыруға және адам денсаулығына әсерін сипаттау</p> <p>7.2.9.6 Қазақстанның ішкі суларының ерекшеліктерін сипаттау; Қазақстан территориясы бойынша өзендердің бөлінуін сипаттау, шаруашылықта өзендер мен көлдерді пайдалану туралы, су көздерін қорғау туралы айту</p> <p>7.2.9.7 Қазақстанның өсімдік әлемінің ерекшеліктерін сипаттау; адам өміріндегі өсімдіктердің маңызын түсіндіру; Қазақстанның</p>

	сирек және азайып бара жатқан өсімдіктер түрлерін атау; өсімдіктерді қорғау маңызын түсіндіру
	7.2.9.8 Қазақстанның жануарлар әлемінің ерекшеліктерін сипаттау; табиғатта және адам өмірінде жануарлардың маңызын түсіндіру; жануарлар әлемін қорғау маңызын түсіндіру
	7.2.9.9 Қазақстанның табиғи аймақтарын: орманды дала, далалы, шөлді, таулы аймақтарын картада көрсету
	7.2.9.10 республика халқына сипаттама беру; Қазақстан территориясында өмір сүретін ұлттар мен халықтарды атау; халықтардың кейбір дәстүрлері мен әдет-ғұрыптарын атау
	7.2.9.11 Қазақстанның астанасын, ірі қалаларын, елдің ғылыми, мәдени және өнеркәсіп орталықтарын атау

3) 3-бөлім "Материктер мен мұхиттар географиясы":

3-кесте

8-сынып	
Бөлімше	Оқыту мақсаттары:
3.1 Мұхиттар	8.3.1.1 география материктер мен мұхиттарды зерттейтіні туралы жалпы түсінігінің болуы; глобуста және жартышар физикалық картасында материктер мен мұхиттарды көрсету
	8.3.1.2 глобуста және жартышар физикалық картасында Атлант мұхитын көрсету және атау; контурлы картада Атлант мұхитын белгілеу және таңбалау; оның шаруашылық маңызын түсіндіру, кеме қатынасы туралы айту
	8.3.1.3 глобуста және жартышар физикалық картасында Солтүстік Мұзды мұхитты көрсету және атау; Солтүстік Мұзды мұхитты контурлы картада белгілеу және таңбалау; оның шаруашылық маңызын түсіндіру, кеме қатынасы туралы айту
	8.3.1.4 глобуста және жартышар физикалық картасында Тынық мұхитын белгілеу және атау; Тынық мұхитты контурлы картада белгілеу және таңбалау, оның шаруашылық маңызын түсіндіру, кеме қатынасы туралы айту
	8.3.1.5 глобуста және жартышар физикалық картасында Үнді мұхитты белгілеу және атау; Үнді мұхитты контурлы картада белгілеу және таңбалау, оның шаруашылық маңызын түсіндіру, кеме қатынасы туралы айту
	8.3.2.1 жартышар физикалық картасында Африканың географиялық жағдайын және жағалау көрінісін көрсету
	8.3.2.2 Мадагаскарды, Сомали түбегін физикалық картада көрсету, атау, контурлы картада белгілеу

8.3.2.3 Жерорта теңізін, Қызыл теңізді физикалық картада көрсету, атау, контурлы картада белгілеу
8.3.2.4 Африка бедерін және климатының әр түрлілігін сипаттау; контурлы картада Атлас тауларын, Эфиоп таулы қыратын белгілеу
8.3.2.5 өзендерді (Ніл, Нигер, Конго), Африка көлдерін (Виктория, Чад), Суэц каналын физикалық картада көрсету, атау, контурлы картада белгілеу
8.3.2.6 Африканың тропикалық ормандарының өсімдік және жануарлар әлемінің ерекшеліктерін сипаттау
8.3.2.7 африкалық саванналардың өсімдік және жануарлар әлемінің ерекшеліктерін сипаттау
8.3.2.8 африкалық шөлдердің өсімдік және жануарлар әлемінің ерекшеліктерін сипаттау; Сахара шөлін физикалық картада көрсету
8.3.2.9 Африка мемлекеттерін, оның астанасын атау (Египет, Эфиопия, Танзания, Оңтүстік Африка Республикасы, Судан – мұғалімнің таңдауы бойынша), зерделенген мемлекеттерді әлемнің саяси картасында көрсету
8.3.2.10 Африка халқына сипаттама беру, Африка ұлттарының өмірі мен тұрмысын сипаттау
8.3.2.11 Австралияның географиялық жағдайын және жағалау көрінісін жартышар физикалық картасында көрсету
8.3.2.12 Жаңа Гвинея аралын физикалық картада көрсету, атау, контурлы картада белгілеу
8.3.2.13 Австралия бедерін және климатының әр түрлілігін сипаттау
8.3.2.14 Австралияға Н.Н.Миклухо-Маклаяның саяхаты туралы әңгімелеу
8.3.2.15 өзендер (Муррей) мен көлдерді физикалық картада көрсету, атау, контурлы картада белгілеу
8.3.2.16 Австралияның өсімдік және жануарлар әлемінің ерекшеліктерін сипаттау
8.3.2.17 халыққа (тұрғылықты және келгін) сипаттама беру, Австралия астанасын (Канберра) атау
8.3.2.18 жартышар физикалық картасында Антарктиданың географиялық жағдайын және жағалау көрінісін көрсету; Оңтүстік полюсті физикалық картада көрсету
8.3.2.19 Антарктиданың орыс теңіз саяхатшыларымен ашылуы туралы айту; Антарктиданың заманауи зерттеулері туралы айту
8.3.2.20 Антарктиданың бедері мен климатын сипаттау

3.2 Материктер

8.3.2.21 Антарктиданың өсімдік және жануарлар әлемінің ерекшеліктерін сипаттау; табиғатты қорғау қажеттілігін түсіндіру
8.3.2.22 жартышар физикалық картасында Солтүстік Американың географиялық жағдайын және жағалау көрінісін көрсету; Американың Колумбпен ашылуы туралы айту
8.3.2.23 Солтүстік Американың табиғи жағдайларын, бедерін және климатын сипаттау
8.3.2.24 аралдар мен түбектерді (Гренландия, Куба, Аляска, Флорида, Калифорния), өзендер мен сарқырамаларды (Миссисипи, Миссури, Ниагара), көлдерді (Ұлы көлдер), теңіздерді (Кариб), тауларды (Кордильера) физикалық картада көрсету, атау, контурлы картада белгілеу
8.3.2.25 Солтүстік Американың өсімдік және жануарлар әлемінің ерекшеліктерін сипаттау
8.3.2.26 Солтүстік Американың халқына сипаттама беру; Солтүстік Американың мемлекеттері мен астанасын атау (Америка құрама штаттары. Канада. Мексика. Куба – мұғалім таңдауы бойынша); зерделенген мемлекеттерді саяси картада көрсету
8.3.2.27 жартышар физикалық картасында Оңтүстік Американың географиялық жағдайын және жағалау көрінісін көрсету
8.3.2.28 Оңтүстік Американың табиғи жағдайларын, бедерін, климатын сипаттау
8.3.2.29 Отты Жер аралын, Панама каналын, Магеллан бұғазын, Амазонка өзенін, Амазонка жазығын, Анд тауын физикалық картада көрсету, атау, контурлы картада белгілеу
8.3.2.30 Оңтүстік Америка халқына сипаттама беру; Оңтүстік Американың мемлекеттерін және астанасын атау (Бразилия, Аргентина, Перу, Чили – мұғалім таңдауы бойынша); зерделенген мемлекеттерді саяси картада көрсету
8.3.2.31 жер шарының ұлы материгі – Еуразияның географиялық жағдайын және жағалау көрінісін физикалық картада көрсету; дүние бөліктерін атау: Еуропа және Азия, контурлы картада олардың арасынан шартты шекараларды сызу
8.3.2.32 Еуразияның географиялық жағдайын және жағалау көрінісін: Солтүстік Мұзды және Атлант мұхиттарының теңіздерін физикалық картада көрсету, атау, контурлы картада белгілеу
8.3.2.33 Еуразияның жағалау көрінісін: Тынық және Үнді мұхиттарының теңіздерін физикалық картада көрсету, атау, контурлы картада белгілеу
8.3.2.34 Еуразияның табиғи жағдайларын, бедерін, климатын және пайдалы қазбаларын сипаттау

	<p>8.3.2.35 теңіздерді (Солтүстік, Оңтүстік-Қытай, Шығыс-Қытай, Сары, Каспий, Арал), шығанақтарды (Фин, Бенгал, Парсы), аралдарды (Ұлыбритания, Исландия, Жапон Сицилиясы, Индонезия, Шри Ланка); түбектерді (Скандинавия, Апеннин, Балқан, Үндістан, Үндіқытай, Аравия, Кіші Азия), тауларды (Альпі, Пиреней, Апеннин, Гималай, Скандинавия), өзендерді (Висла, Дунай, Эльба, Хуанхэ, Янцзы, Инд-Ганг, Сырдария, Әмудария), көлдерді (Байкал, Балхаш) физикалық картада көрсету, атау, контурлы картада белгілеу</p>
	<p>8.3.2.36 Еуразияның өсімдік және жануарлар әлемін сипаттау</p>
	<p>8.3.2.37 Еуразия халқына сипаттама беру; Еуразия ұлттарын атау, олардың мәдениеті мен тұрмысын сипаттау</p>
<p>3.3 Еуропа мемлекеті</p>	<p>8.3.3.1 Еуропа мемлекеттерін: Ұлыбритания, Франция, Германия, Испания, Италия, Сербия, Хорватия, Албания, Греция, Польша, Чехия, Словакия, Венгрия, Румыния, Болгария, Норвегия, Швеция, Финляндия саяси картада көрсету; еуропалық мемлекеттердің астаналарын атау</p>
	<p>8.3.3.2 зерделенген мемлекет арқылы шекаралас елдерді көрсету</p>
	<p>8.3.3.3 зерделенген мемлекет туралы қысқаша әңгіме құрастыру</p>
<p>3.4 Азия мемлекеті</p>	<p>8.3.4.1 Азия мемлекеттерін: Түркия, Иран, Ирак, Ауғанстан, Моңғолия, Қытай, Үндістан, Оңтүстік және Солтүстік Корея, Вьетнам, Лаос, Жапония саяси картада көрсету, азияттық мемлекеттердің астаналарын атау</p>
	<p>8.3.4.2 зерделенген мемлекет арқылы шекаралас елдерді көрсету</p>
	<p>8.3.4.3 зерделенген мемлекет туралы қысқаша әңгіме құрастыру</p>
	<p>8.3.5.1 Қазақстан Республикасын саяси картада көрсету; елордасын және ірі қалаларды атау; Қазақстанның географиялық жағдайын, табиғат жағдайы мен ресурстарын сипаттау; халқына сипаттама беру</p>
	<p>8.3.5.2 Ресейді саяси картада көрсету; называть столицу елордасын және ірі қалаларды атау; Ресейдің географиялық жағдайын, табиғат жағдайы мен ресурстарын сипаттау; халқына сипаттама беру</p>
	<p>8.3.5.3 Өзбекстанды саяси картада көрсету; елордасын және ірі қалаларды атау; Өзбекстанның географиялық жағдайын, табиғат жағдайы мен ресурстарын сипаттау; халқына сипаттама беру</p>
	<p>8.3.5.4 Түркменстанды саяси картада көрсету; елордасын және ірі қалаларды атау; Түркменстанның географиялық жағдайын, табиғат</p>

	<p>жағдайы мен ресурстарын сипаттау; халқына сипаттама беру</p> <p>8.3.5.5 Тәжікстанды саяси картада көрсету; елордасын және ірі қалаларды атау; Тәжікстанның географиялық жағдайын, табиғат жағдайы мен ресурстарын сипаттау; халқына сипаттама беру</p> <p>8.3.5.6 Қырғызстанды саяси картада көрсету; елордасын және ірі қалаларды атау; Қырғызстанның географиялық жағдайын, табиғат жағдайы мен ресурстарын сипаттау; халқына сипаттама беру</p> <p>8.3.5.7 Грузияны саяси картада көрсету; елордасын және ірі қалаларды атау; Грузияның географиялық жағдайын, табиғат жағдайы мен ресурстарын сипаттау; халқына сипаттама беру</p> <p>8.3.5.8 Әзірбайжанды саяси картада көрсету; елордасын және ірі қалаларды атау; Әзірбайжанның географиялық жағдайын, табиғат жағдайы мен ресурстарын сипаттау; халқына сипаттама беру</p> <p>8.3.5.9 Арменияны саяси картада көрсету; елордасын және ірі қалаларды атау; Арменияның географиялық жағдайын, табиғат жағдайы мен ресурстарын сипаттау; халқына сипаттама беру</p> <p>8.3.5.10 Молдованы саяси картада көрсету; елордасын және ірі қалаларды атау; Молдованың географиялық жағдайын, табиғат жағдайы мен ресурстарын сипаттау; халқына сипаттама беру</p> <p>8.3.5.11 Украинаны саяси картада көрсету; елордасын және ірі қалаларды атау; Украинаның географиялық жағдайын, табиғат жағдайы мен ресурстарын сипаттау; халқына сипаттама беру</p> <p>8.3.5.12 Беларусьті саяси картада көрсету; елордасын және ірі қалаларды атау; Беларусьтің географиялық жағдайын, табиғат жағдайы мен ресурстарын сипаттау; халқына сипаттама беру</p> <p>8.3.5.13 Эстонияны саяси картада көрсету; елордасын және ірі қалаларды атау; Эстонияның географиялық жағдайын, табиғат жағдайы мен ресурстарын сипаттау; халқына сипаттама беру</p> <p>8.3.5.14 Латвияны саяси картада көрсету; елордасын және ірі қалаларды атау; Латвияның географиялық жағдайын, табиғат жағдайы мен ресурстарын сипаттау; халқына сипаттама беру</p> <p>8.3.5.15 Литваны саяси картада көрсету; елордасын және ірі қалаларды атау; Литваның географиялық жағдайын, табиғат жағдайы мен ресурстарын сипаттау; халқына сипаттама беру</p>
--	---

3.5 Қазақстан және жақын шетелдер

4) 4-бөлім "Қазақстанның экономикалық географиясы негіздері":

4-кесте

9-сынып	
---------	--

Бөлімше	Оқыту мақсаттары:
4.1 Қазақстан жері туралы алғашқы географиялық мәліметтер	9.4.1.1 әлемдік картада Қазақстан Республикасының географиялық жағдайын көрсету; Қазақстанның мемлекеттік шекараларын саяси картада көрсету; шекаралас мемлекеттерді атау; Қазақстан территориясының көлемін атау
	9.4.1.2 Қазақстанның ірі тауларын, өзендерін, көлдерін физикалық картада көрсету; ірі ойпаттар мен қыраттарды, тауларды контурлы картада белгілеу; пайдалы қазбалар өндіру орындарын контурлы картаға түсіру; маңызды өзендер мен көлдерді контурлы картаға таңбалау; Қазақстанның солтүстіктен оңтүстікке қарай табиғи аймақтарын физикалық картада көрсету
	9.4.1.3 палеолит дәуіріндегі ежелгі қоныстарды атау, мыс және қола металлургиясының дамуын сипаттау; Қазақстанның табиғаты, халықтары мен олардың шаруашылық әрекеттері туралы алғашқы мәліметтерді берген көне ғалымдарды (Геродот, Страбон, Птоломей) атау
4.2 Табиғат және Қазақстанның табиғи ресурстары	9.4.2.1 Қазақстан табиғатының әркелкілігін, бедерінің ерекшеліктерін сипаттау; пайдалы қазбаларды, олардың Қазақстан территориясындағы негізгі орнын атау
	9.4.2.2 климатты, оның қалыптасуының негізгі факторларын сипаттау
	9.4.2.3 Қазақстанның су көздерін, олардың халық шаруашылығында пайдаланылуын атау; суды күтіп ұстау маңызын түсіндіру
	9.4.2.4 Қазақстанның жер ресурстарын сипаттау (топырақ, топырақтың негізгі түрлерін); Қазақстандағы егін шаруашылығының дамуын; топырақтарды қорғау жолдарын айту
	9.4.2.5 Қазақстан өсімдігі мен жануарлар әлемін сипаттау; өсімдіктер мен жануарларды қорғау туралы айту (қорықтарды, кіші қорықтарды); Қазақстанның Қызыл кітабына енген жануарлар мен өсімдіктерді атау
4.3 Қазақстан халқы	9.4.3.1 Қазақстан халқының санын атау; республика территориясы бойынша халықтың орналасуын сипаттау
	9.4.3.2 Қазақстан территориясында тұратын халықтарды атау
	9.4.3.3 Қазақстанның еңбек ресурстарын, олардың саны мен құрамын атау; еңбекке қабілетті халықтың республиканың әр түрлі шаруашылық салаларында жұмыспен қамтылуын сипаттау
	9.4.4.1 жетекші шаруашылық салаларын атау: өнеркәсіп, ауыл шаруашылығы, көлік

4.4 Қазақстан шаруашылығына жалпы шолу	<p>9.4.4.2 Қазақстан шаруашылығындағы өнеркәсіп рөлін түсіндіру; өнеркәсіптің салалық құрамын, өнеркәсіп мекемелерінің түрлерін атау</p> <p>9.4.4.3 Қазақстанда ауыл шаруашылығының дамуы туралы айту; ауыл шаруашылығының негізгі салаларын атап шығу, ауыл шаруашылық мекемелерінің түрлерін атау</p> <p>9.4.4.4 Қазақстанның көлік түрлерін атап шығу; оның шаруашылықтағы рөлін түсіндіру; көлік кәсіпорындарын атау</p>
4.5 Қазақстанның экономикалық аудандарының географиясы	<p>9.4.5.1 Қазақстан территориясындағы бес экономикалық аудандарды атау және картада көрсету (Орталық, Батыс, Солтүстік, Оңтүстік, Шығыс); Қазақстанның экономикалық аудандарын контурлы картаға түсіру</p> <p>9.4.5.2 Қазақстанның Орталық экономикалық ауданының географиялық жағдайын картада көрсету; табиғи жағдайларына сипаттама беру; табиғи ресурстарының географиялық әркелкілігін, судың айрықша жеткіліксіздігін сипаттау</p> <p>9.4.5.3 картада қалаларды: Қарағандыны, Теміртауды, Жезқазғанды, Балхашты атау және көрсету; контурлы картада ауданның ірі қалаларының атауларын бетіне жазу</p> <p>9.4.5.4 Қазақстанның Орталық экономикалық ауданының көмір, металлургия және машина жасау өнеркәсіптерінің дамуы туралы айту</p> <p>9.4.5.5 Қазақстанның Батыс экономикалық ауданының географиялық жағдайын картада көрсету; Батыс Қазақстанның табиғи аймақтарына сипаттама беру (дала және шөл)</p> <p>9.4.5.6 жер қойнауларының: мұнай және газ орындарының байлығы туралы айту; балық аулау кәсібі туралы айту; Қазақстанның Батыс экономикалық ауданының табиғатын қорғау маңызын түсіндіру</p> <p>9.4.5.7 қалалард: Ақтөбе, Атырау, Орал атау және картада көрсету; ауданның ірі қалаларының атауларын контурлы картада бетіне жазу; Қазақстанның Батыс экономикалық ауданында өндірілетін пайдалы қазбаларды контурлы картаға түсіру</p> <p>9.4.5.8 Қазақстанның Солтүстік экономикалық ауданының географиялық жағдайын картада көрсету; Солтүстік Қазақстанның табиғи аймақтарына сипаттама беру (орманды дала, дала, шөлейттер)</p> <p>9.4.5.9 жер қойнауларының: темір кендері және тас көмір өндіру байлығы туралы айту</p>

	<p>9.4.5.10 қалаларды: Қазақстан елордасы – Астананы, Қостанайды, Петропавлды, Павлодарды, Көкшетауды атау және картада көрсету; астананы және ауданның ірі қалаларын контурлы картада бетіне жазу; Қазақтанның Солтүстік экономикалық ауданында өндірілетін пайдалы қазбаларды контурлы картаға түсіру</p> <p>9.4.5.11 ауданның ауыл шаруашылығы: астық өсіру және мал шаруашылығы туралы айту</p> <p>9.4.5.12 Қазақтанның Оңтүстік экономикалық ауданының географиялық жағдайын картада көрсету; Оңтүстік Қазақстанның табиғи аймақтарына сипаттама беру (шөлдер мен таулар)</p> <p>9.4.5.13 химиялық шикізат өндірісі</p> <p>9.4.5.14 қалаларды: Алматыны, Таразды, Шымкентті, Талдықорғанды, Түркістанды атау және картада көрсету; ауданның ірі қалаларын контурлы картада бетіне жазу</p> <p>9.4.5.15 суармалы егіншілігі, бағбаншылық, жүзім шаруашылығы туралы айту</p> <p>9.4.5.16 Қазақтанның Шығыс экономикалық ауданының географиялық жағдайын картада көрсету; Шығыс Қазақстанның таулы және жазықты жерлерінің табиғи жағдайларының әркелкілігін сипаттау</p> <p>9.4.5.17 жер қойнауларының полиметаллдармен байлығы туралы айту</p> <p>9.4.5.18 қалаларды: Өскеменді, Семейді, Риддерді атау және картада көрсету; ауданның ірі қалаларын контурлы картада бетіне жазу</p> <p>9.4.5.19 өнеркәсіп өндірісінің дамуын сипаттау</p> <p>9.4.5.20 ауыл шаруашылығының және көліктің дамуын сипаттау</p>
<p>4.6 Өз облысының географиясы</p>	<p>9.4.6.1 өз елді мекенін, облысын және аудан орталығын атау, картада орналасуын көрсету; бедеріне, пайдалы қазбалардың болуына сипаттама беру</p> <p>9.4.6.2 өз елді мекенінің атауын контурлы картада белгілеу</p> <p>9.4.6.3 ауа райы мәліметінің күнтізбесі негізінде өз облысының климаты туралы айту</p> <p>9.4.6.4 өз жерінің, облысының өзендері мен көлдерін атау, олардың шаруашылықтағы қолданысы туралы айту</p> <p>9.4.6.5 өз жерінің, облысының өсімдік және жануарлар әлемінің ерекшеліктерін сипаттау; табиғи байлықтарды қорғау қажеттілігін түсіндіру</p>

9.4.6.6 ауыл шаруашылығын: егіншілік шаруашылығын және мал шаруашылығын дамыту үшін табиғи жағдайлардың ерекшеліктерін сипаттау
9.4.6.7 өз жерінің, облысының халқына сипаттама беру
9.4.6.8 өнеркәсіпті және оның жетекші салаларын дамыту ерекшеліктерін, көлік тасымалын дамыту ерекшеліктерін сипаттау
9.4.6.9 өз облысы мен аудан орталығы, елді мекені (қала, ауыл) туралы айту

32. Осы Бағдарлама зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларына арналған 6-9 сыныптар үшін "География" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

Ескерту. 32-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

33. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 6-9 сыныптар үшін "География" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Ескерту. Қосымшаның жоғарғы оң жақ бұрышы жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 6-9 сыныптар үшін "География" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1) 6-сынып:

1-кесте

Бөлімше	Тақырып, мазмұны	Оқыту мақсаты
1-тоқсан		
	География –Жердің табиғаты, тұрғындары мен олардың шаруашылығы туралы ғылым	6.1.1.1 география Жер табиғатын, халықты және оның шаруашылық әрекетін зерттейтінін білу
		6.1.1.2 Күнің биіктігінің және ауа-райының өзгерістеріне бақылау жүргізу; ауа-райы компоненттерін: жауын-шашынды

1.1 География нені зерттейді	Күн мен табиғаттың кзгеруі мен биіктігін бақылау. Жыл мезгілдерінің белгілері	, желді, бұлтты білу және атау, жыл мезгілдерінің белгілерін атап шығу
	Өзінің тұрғылықты жері мен оның тұрғындары туралы географиялық мәлімет	6.1.1.3 өзінің жері мен халықтың еңбегі туралы қарапайым географиялық мәліметтердің болуы
1.2 Аймаққа бағдарлану	Көкжиек. Көкжиек сызығы	6.1.2.1 көкжиекке анықтама беру, көкжиек жақтарын атау
	Көкжиек бағыттары	6.1.2.2 Күн, жергілікті белгілер мен табиғи объектілер бойынша көкжиек жақтарын анықтау
	Компас және оны қолдану	6.1.2.3 түсбағдар құрылғысымен бағыт алу, тілінің белгіленуін түсіну
	Бағдарлау. Негізгі бағыттарды Күнге, компасқа және тұрғылықты жердің табиғат белгілері бойынша анықтау	6.1.2.4 түсбағдарды қолдану арқылы жеріне бағдарлану
1.3 План және карта	Заттың суреті мен жоспары	6.1.3.1 суретті және заттың планын ажырату
	Масштаб. Арақашықтығы масштабпен өлшеу және картаға сызу Жоспарды адамның практикалық іс-әрекетінде қолдану.	6.1.3.2 масштабты туралы түсінігінің болуы; ара қашықтықты өлшеу және мұғалім басшылығымен масштаб бойынша оларды планда бейнелеу
	Мектеп жер телімінің жоспары	6.1.3.3 мұғалім басшылығымен сынып планын, мектеп учаскесін құру
		6.1.3.4 іскерлік ойындарда, жағдаяттық тапсырмаларды шешу кезінде планды қолдану
	Жоспардағы шартты белгілер	6.1.3.5 жер планының шартты белгілерін түсіну; шартты белгілер бойынша қарапайым белгілерді оқу
	Жоспар және географиялық карта. Картадағы негізгі бағыттар. Картаның масштабы	6.1.3.6 планды және географиялық картаны ажырату
		6.1.3.7 план және карта бойынша жер бағыттарын анықтау; мұғалім басшылығымен пландағы және контурлық картадағы бағыттарды белгілеу
	Физикалық картаның шартты түстері	6.1.3.8 шартты түстер мен физикалық картадағы белгілерді түсіну (шекаралар, қалалар, теңіздер, өзендер, арықтар, жазықтар, таулар)

	Физическая карта Казахстана. Значение физической карты в жизни и деятельности людей.	6.1.3.9 географиялық картаның тағайындалуын түсіну; Қазақстанның физикалық картасы туралы түсінігінің болуы
1.4 Жер бетінің формалары	Тұрғылықты жердің рельефі	6.1.4.1 жергілікті жердің бедері, оның негізгі формалары туралы түсінігінің болуы
	Тұрғылықты жердің рельефімен танысу үшін экскурсия жүргізу	6.1.4.2 экскурсия іздері бойынша өзінің жергілікті жерінің ерекшеліктеріне өз бақылауларын айту
2-тоқсан		
1.4 Жер бетінің формалары	Тегіс және адырлы жазықтарды ажырату; теңіз деңгейінің биіктігі бойынша жазықтарды ажырату (ойпат, қырат, үстірт). Физикалық картада жазықтардың орналасуын көрсету	6.1.4.3 тегіс және адырлы жазықтарды ажырату; теңіз деңгейінің биіктігі бойынша жазықтарды ажырату (ойпат, қырат, үстірт)
		6.1.4.4 физикалық картада жазықтардың орналасуын көрсету
		6.1.4.5 жыралардың пайда болу себептерін, жыралармен күресу жолдарын атау
		6.1.4.6 таулар биіктігі бойынша ажыратылатынын түсіну
	Жыралардың пайда болу себептерін, жыралармен күресу жолдары	6.1.4.5 жыралардың пайда болу себептерін, жыралармен күресу жолдарын атау
		6.1.4.8 дымқыл құмнан, балшықтан, ермексаздан жазықтың, төбешіктің, таудың, жыраның үлгісін жасау
	Таулар . Биіктігі бойынша ажырату Физикалық картада таулардың орналасуын көрсету	6.1.4.6 таулар биіктігі бойынша ажыратылатынын түсіну
		6.1.4.7 физикалық картада таулардың орналасуын көрсету
		6.1.4.8 дымқыл құмнан, балшықтан, ермексаздан жазықтың, төбешіктің, таудың, жыраның үлгісін жасау
		6.1.4.9 Қазақстанның физикалық картасында жер бетінің формаларын көрсету
		6.1.4.10 жер сілкінісінің және жанартаудың атқылауының себептері мен көріністерін атау
		6.1.5.1 өмір сүру үшін Жер бетіндегі судың маңызын айту
		6.1.5.2 табиғаттағы су айналымын сипаттау

1.5 Жер бетіндегі су	Мұхиттар мен теңіздер. Олардың картадағы орналасуы	6.1.5.7 мұхиттар мен теңіздерді ажырату; табиғи құбылыстар: құйын, дауыл, цунами туралы түсінігінің болуы
	Аралдар мен түбектер	6.1.5.8 аралдар мен түбектердің белгілерін ажырату
	Өзендер.Олардың бөліктері. Картадағы орналасуы.	6.1.5.4 өзен бөліктерін атау, қасиеттері бойынша таудағы және жазықтағы өзендерді ажырату; адамның өзендерді пайдалануы туралы айту
	Таудағы және жазықтағы өзендер. Оларды пайдалану және қорғау	
	Көлдер, су қоймалары, тоғандар; балықтарды, құстарды өсіру	6.1.5.4 өзен бөліктерін атау, қасиеттері бойынша таудағы және жазықтағы өзендерді ажырату; адамның өзендерді пайдалануы туралы айту
	Суқоймалары. Табиғи және қолдан жасалған	6.1.5.5 көлдерді, су қоймаларын, тоғандарды атау және ажырату; балықтарды, құстарды өсіру туралы айту
	Батпақтар, олардың пайда болуы, құрғауы	6.1.5.6 батпақтар, оларды құрғату жолдары туралы түсінігінің болуы
	Бұлақтың пайда болуы	6.1.5.3 бұлақтың пайда болуы, құдықтың, су құбырының тағайындалуы мен қолданылуы туралы, адамның суды үнемдеп пайдалануы туралы айту
	Құдық Суқұбыры. Оларды пайдалану	6.1.5.3 бұлақтың пайда болуы, құдықтың, су құбырының тағайындалуы мен қолданылуы туралы, адамның суды үнемдеп пайдалануы туралы айту
Жергілікті жердің су қоймалары.Оларды қорғау	6.1.5.9 біздің жергілікті жердің су қоймалары туралы айту; суды ластанудан қорғау жолдарын атау	
3-тоқсан		
Жер формасы		6.1.6.1 Жер, Күн, Ай туралы жалпы түсініктерінің болуы
		6.1.6.2 планета ретінде Жер туралы түсінігінің болуы; Жердің шар тәріздес екеніне дәлелінің болуы
		6.1.6.4 Жердің алғашқы ғарышкерінің және Қазақстанның алғашқы ғарышкерлерінің есімдерін атау (Ю.Гагарин, Т.Әубәкіров, Т.Мұсабаев)
		6.1.6.3 жер шарының үлгісін ермексаз немесе саздан жасау,

1.6 Жер шары

<p>Глобус – жер шарының үлгісі ; глобуста экваторды, полюстарды белгілеу.</p>	<p>онда экватор мен полюстарды белгілеу 6.1.6.5 глобус – жер шарының үлгісі екенін түсіну; глобуста экваторды, полюстарды көрсете білуі; глобуста құрлық пен суды бейнелеу ерекшеліктерін түсіну 6.1.6.7 глобуста және жартышар картасында мұхиттарды көрсету</p>
<p>Жартышардағы физикалық картасы</p>	<p>6.1.6.6 жартышардағы физикалық карта туралы түсінігінің болуы; физикалық картада Жер суы мен құрлықты бөліп көрсету</p>
<p>Жердегусу мен құрлықтардың орналасуы</p>	<p>6.1.6.7 глобуста және жартышар картасында мұхиттарды көрсету 6.1.6.8 глобуста және жартышар картасында материктерді көрсету (Еуразия, Африка, Солтүстік Америка, Оңтүстік Америка, Австралия, Антарктида)</p>
<p>Глобуста және жартышар картасында мұхиттар</p>	<p>6.1.6.7 глобуста және жартышар картасында мұхиттарды көрсету</p>
<p>Глобуста және жартышар картасында материктер</p>	<p>6.1.6.8 глобуста және жартышар картасында материктерді көрсету (Еуразия, Африка, Солтүстік Америка, Оңтүстік Америка, Австралия, Антарктида)</p>
<p>Материктер. Еуразия, Африка, Солтүстік Америка, Оңтүстік Америка, Австралия, Антарктида</p>	<p>6.1.6.9 контурлы картада материктер мен мұхиттарды белгілеу</p>
<p>Алғашқы жер шарын айналу саяхаты</p>	<p>6.1.6.10 алғашқы жер шарын айналу саяхатын атау</p>
<p>Жер бетін Күнмен жарықтандыру және қыздыру (тік, көлбеу және жылжымалы күн сәулелерін</p>	<p>6.1.6.11 Жерде өмір сүру үшін Күннің маңызын түсіндіру; жер бетін Күнмен жарықтандыру және қыздыру (тік, көлбеу және жылжымалы күн сәулелерін) ерекшелігін түсіну</p>
<p>Ауа райы. Климат.Климаттың негізгі типтері</p>	<p>6.1.6.12 ауа райынан климатты ажырату; климаттың негізгі типтерін сипаттау</p>
<p>Жарықтылық белдеулері: ыстық, қоңыржай, салқын</p>	<p>6.1.6.13 жарықтылық белдеулерді атау: ыстық, қоңыржай, салқын 6.1.6.14 жарықтылық белдеу бейнесін глобуста және жартышар картасында тану</p>
<p>Тропикалық, белдеу</p>	<p>6.1.6.15 тропикалық, қоңыржай және полярлық белдеулердің табиғатын сипаттау</p>
<p></p>	<p></p>

	Қоңыржай және полярлық белдеу	6.1.6.15 тропикалық, қоңыржай және полярлық белдеулердің табиғатын сипаттау
1.7 Қазақстанның физикалық картасы	Қазақстан меніңОтаным	6.1.7.1 өмір сүретін елін, өз Отанының астанасын атау
	Қазақстанның глобустағы, картадағы орналасуы	6.1.7.2 Қазақстанның орналасуын глобуста, жартышар картасында, физикалық картада көрсету
	Теңіз және құрлық шекаралары	6.1.7.3 Қазақстанның физикалық картасында теңіз және құрлық шекараларын көрсету
	Картамен практикалық жұмыс	6.1.7.4 контурлық картада Қазақстанның шекарасын белгілеу
	Каспий теңізі	6.1.7.5 Қазақстанның физикалық картасында Каспий теңізін, Арал теңізін көрсету және атау
	Арал теңізі	6.1.7.5 Қазақстанның физикалық картасында Каспий теңізін, Арал теңізін көрсету және атау
4-тоқсан		
	Қазақстанның жер бетіне жалпы сипаты	6.1.7.7 Қазақстанның жер бетіне жалпы сипаттама беру (жазықтар, қыраттар, таулар)
	Қазақстандағы ірі кең орындары	6.1.7.6 Қазақстандағы ірі кең орындарын картадан көрсету
	Шығыс-Еуропа жазығы	6.1.7.8 Қазақстанның физикалық картасында Шығыс-Еуропа жазығын көрсету және атау
	Батыс-Сібір жазығы	6.1.7.8 Қазақстанның физикалық картасында Батыс-Сібір жазығын көрсету және атау
	Тұран жазығы	6.1.7.8 Қазақстанның физикалық картасында Тұран жазығын көрсету және атау
	Қазақстан жер бетінің сипаты	6.1.7.7 Қазақстанның жер бетіне жалпы сипаттама беру (жазықтар, қыраттар, таулар)
	Орал таулары	6.1.7.10 Қазақстанның контурлы картасына зерделенген объектілердің атауларын түсіру
	Алтай таулары	6.1.7.8 Қазақстанның физикалық картасында Орал тауларын, Алтай тауларын, Жоңғар Алатауын, Солтүстік Тянь-Шаньді көрсету және атау
	Жоңғар Алатау таулары	6.1.7.8 Қазақстанның физикалық картасында Орал тауларын, Алтай

1.7 Қазақстанның физикалық картасы		тауларын, Жоңғар Алатауын, Солтүстік Тянь-Шаньді көрсету және атау
	Солтүстік Тянь-Шань таулары	6.1.7.8 Қазақстанның физикалық картасында Орал тауларын, Алтай тауларын, Жоңғар Алатауын, Солтүстік Тянь-Шаньді көрсету және атау
	Қазақстанның өзендері мен көлдері	6.1.7.9 Қазақстанның физикалық картасында Қазақстанның өзендері мен көлдерін көрсету және атау (Балхаш көлі, Алакөл көлі, Ертіс өзені, Орал өзені, Сырдария өзені, Іле өзені)
	Балхаш көлі	6.1.7.9 Қазақстанның физикалық картасында Балхаш көлін көрсету
	Ертіс өзені, Орал өзені	6.1.7.9 Қазақстанның физикалық картасында Қазақстанның өзендері мен көлдерін көрсету және атау (Ертіс өзені, Орал өзені)
	Сырдария өзені, Іле өзені	6.1.7.9 Қазақстанның физикалық картасында Қазақстанның өзендері мен көлдерін көрсету және атау (Сырдария өзені, Іле өзені)
	Қазақстанның табиғи объектілерін қорғау	6.1.7.11 Қазақстанның табиғи объектілерін қорғау қажеттілігін түсіндіру; табиғатты қорғауда мемлекет пен қоғамның ролін түсіндіру

2) 7-сынып:

2-кесте

Бөлімше	Тақырып,мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Қазақстанның және тәуелсіз мемлекет достастығына кіретін елдердің физикалық географиясы		
	Тәуелсіз Мемкеттер Достығының құрылуы	7.2.1.2 Тәуелсіз Мемкеттер Достығының құрылу күнін атау (ТМД); физикалық картада ТМД-ның географиялық жағдайын, ТМД-ның құрлық және теңіз шекараларын көрсету; ТМД бедерінің ерекшеліктерін сипаттау
	ТМД-ның құрлық және теңіз шекаралары	7.2.1.2 Тәуелсіз Мемкеттер Достығының құрылу күнін атау (ТМД); физикалық картада ТМД-ның географиялық жағдайын, ТМД-ның құрлық және теңіз шекараларын көрсету; ТМД бедерінің ерекшеліктерін сипаттау

2.1 Физикалық картадағы ТМД шекаралары	ТМД рельефінің ерекшелігі	7.2.1.2 Тәуелсіз Мемкеттер Достығының құрылу күнін атау (ТМД); физикалық картада ТМД-ның географиялық жағдайын, ТМД-ның құрлық және теңіз шекараларын көрсету; ТМД бедерінің ерекшеліктерін сипаттау
	ТМД-ның ірі туаларын, жазықтарын, ірі өзендері мен көлдері	7.2.1.3 физикалық картада ТМД-ның ірі туаларын, жазықтарын, ірі өзендері мен көлдерін көрсету
	ТМД-ның ірі туаларын, жазықтарын, ірі өзендері мен көлдері	7.2.1.3 физикалық картада ТМД-ның ірі туаларын, жазықтарын, ірі өзендері мен көлдерін көрсету
	ТМД-ның табиғи жағдайларының әркелкілігі	7.2.1.4 ТМД-ның табиғи жағдайларының әркелкілігі туралы жалпы түсінігінің болуы; ТМД елдерінің территориясындағы табиғи аймақтарды атау, олардың картада орналасуын көрсету;
	ТМД елдерінің территориясындағы табиғи аймақтар, олардың картада орналасуы	7.2.1.4 ТМД-ның табиғи жағдайларының әркелкілігі туралы жалпы түсінігінің болуы; ТМД елдерінің территориясындағы табиғи аймақтарды атау, олардың картада орналасуын көрсету;
2.2 Арктикалық шөл аймағы	Теңіз бен аралдар	7.2.2.1 арктикалық аймақ шекараларын картада көрсету
	Климат. Табиғи құбылыстарға ықпалы	7.2.2.2 контурлы картада арктикалық аймақ шекараларын белгілеу және бояу
	Арктикалық аймақтың өсімдік және жануарлар әлемі	7.2.2.3 арктикалық аймақтың климатын сипаттау, оның табиғи жағдайларға әсерін түсіндіру
	Арктикалық аймақтың халқы, оның негізгі тіршілігі	7.2.2.4 арктикалық аймақтың өсімдік және жануарлар әлемін сипаттау; табиғатты қорғау тәсілдерін атау
	Арктикалық аймақтың халқы, оның негізгі тіршілігі	7.2.2.5 арктикалық аймақтың халқына, оның негізгі тіршілігіне мінездеме беру 7.2.2.6 Солтүстік Мұзды мұхит теңіздерін атау, навигация ерекшеліктерін сипаттау; контурлы картаға солтүстік теңіз жолын түсіру
		7.2.3.1 тундра аймақтарының шекараларын картада көрсету;

2.3 Тундра аймағы	Тундра аймақтарының шекаралары. Тундра аймағының аралдары мен түбектері	контурлы картада тундра шекараларын белгілеу және бояу; тундра аймағының аралдары мен түбектерін атау, ірі қалаларды және кемежайларды атау, оларды картада көрсету
	Бедерлер. Пайдалы қазбалар.	7.2.3.2 бедерді сипаттау және пайдалы қазбаларды 7.2.3.3 тундраның климатына, су қоймасына сипаттама беру атау
	Тундраның өсімдік және жануарлар әлемі	7.2.3.4 тундраның өсімдік және жануарлар әлемін сипаттау
	Тундраның жануарлары	7.2.3.4 тундраның өсімдік және жануарлар әлемін сипаттау
	Халқы және тіршілігі	7.2.3.5 халыққа және оның негізгі тіршілігіне сипаттама беру
	Тундраның қалалары. Тундраны қорғау	7.2.3.6 солтүстіктің экологиялық проблемаларын; тундра табиғатын қорғау жолдарын түсіндіру
2-тоқсан		
2.4 Орман аймағы	Картадағы орналасуы. Белгілеуі.	7.2.4.1 орман аймағын картада көрсету; орман аймағының шекараларын картада көрсету; контурлы картада орман аймағының шекараларын белгілеу және бояу; орман аймағының ірі қалаларын контурлы картаға түсіру
		7.2.4.2 бедерді сипаттау және пайдалы қазбаларды атау
	Орман аймағының климаты	7.2.4.3 орман аймағының климатына сипаттама беру, өзендерді, көлдерді, арықтарды атау
	Орман аймағының өсімдік әлемі	7.2.4.4 өсімдік әлемінің өсімдіктер гербарийлеріне сүйеніш арқылы орман аймағының өсімдік әлемін сипаттау; қылқанды (тайга) ормандарды, аралас және жапырақты ормандарды ажырату; өсімдік әлемінің кестелерін толтыру
	Орман аймағының жануарлар әлемі	7.2.4.5 орман аймағының жануарлар әлемін сипаттау; терісі бағалы аңдарға сипаттама беру; орман жануарларының бірі туралы әңгіме құрастыру
		7.2.4.6 орман аймағының халқын және оның негізгі тіршілігін:

	Орман аймағының халқы және оның негізгі тіршілігі.	өнеркәсіп, ауыл шаруашылығын сипаттау
	Орман кәсібі	7.2.4.7 орман кәсібін сипаттау
	Ормандағы тәртіп ережелері	7.2.4.8 ормандағы тәртіп ережелерін атау; орманды қорғау қажеттілігін негіздеу
2.5 Дала аймағы	Картада дала аймағы шекараларын белгілеу	7.2.5.1 дала аймағы шекараларын картада көрсету; контурлы картада дала аймағы шекараларын белгілеу және бояу; ірі қалаларды контурлы картаға түсіру
		7.2.5.2 бедерлер мен пайдалы қазбалардың ерекшеліктерін сипаттау
	Өзен климаты	7.2.5.3 климатқа сипаттама беру; өзендерді атау және сумен жабдықтау проблемаларын түсіндіру
	Дала аймағының өсімдіктер ерекшелігі	7.2.5.4 дала өсімдіктерінің гербарийлеріне сүйене отырып, дала өсімдіктері әлемінің ерекшеліктерін сипаттау
3-тоқсан		
2.5 Дала аймағы	Дала аймағының жануарлары	7.2.5.5 иллюстрацияға сүйене отырып, дала жауарлары әлемінің ерекшеліктерін сипаттау
	Дала аймағының халқы, негізгі кәсібі	7.2.5.6 дала аймағының халқын және оның тіршілігін: өнеркәсіп, ауыл шаруашылығын сипаттау
	Дала аймағын қорғау	7.2.5.7 дала аймағының табиғатын қорғау қажеттілігін негіздеу
2.6 Шөл және шөлейтті аймақ	Положение на карте. Поверхность	7.2.6.1 шөл және шөлейтті аймақтардың шекараларын картада көрсету; шөл және шөлейтті аймақтардың шекараларын контурлы картада белгілеу және бояу; ірі қалаларды контурлы картаға түсіру
	Пайдалы қазбалар	7.2.6.2 бедерлер мен пайдалы қазбалардың ерекшеліктерін сипаттау
	Климат. Өзендер. Суғару мәселесі	7.2.6.3 климатқа сипаттама беру; өзендерді атау және сумен жабдықтау проблемаларын түсіндіру
	Шөл дала өсімдіктері	7.2.6.4 өсімдік гербарийлеріне сүйене отырып, шөлдің өсімдік әлемінің ерекшеліктерін сипаттау

	Шөлдала жануарлары	7.2.6.5 иллюстрацияға сүйене отырып, шөл жауарлары әлемінің ерекшеліктерін сипаттау
	Халқы, тіршілігі	7.2.6.6 шөлді аймақтың халқын және оның тіршілігін сипаттау
2.7 Субтропиктер аймағы	Картада орналасуы	7.2.7.1 субтропиктер аймағының шекараларын картада көрсету; субтропиктер аймағының шекараларын контурлы картада белгілеу және бояу
		7.2.7.2 ірі қалаларды контурлы картаға түсіру
	Бедерлер мен климат ерекшеліктері	7.2.7.3 бедерлер мен климат ерекшеліктерін сипаттау
	Субтропиктердің жануарлар әлемінің ерекшеліктері	7.2.7.4 өсімдік әлемінің ерекшеліктерін сипаттау
		7.2.7.5 субтропиктердің жануарлар әлемінің ерекшеліктерін сипаттау
	Халқына және оның негізгі тіршілігі	7.2.7.6 халқына және оның негізгі тіршілігіне сипаттама беру
	Курортты қалалары	7.2.7.8 картадан субтропикалық қалаларды көрсету және атау
Табиғатын қорғау	7.2.7.7 субтропиктердің табиғатын қорғау жолдарын , маңызын айту	
2.8 Таулы аймақтар	Картада орналасуы. Климаты.	7.2.8.1 таулы аймақтардың орналасуын картада көрсету
		7.2.8.2 таулы аймақтардың шекараларын контурлы картада белгілеу
		7.2.8.3 бедерлерге сипаттама беру және таулы аймақтардың пайдалы қазбаларын атау
		7.2.8.4 климат ерекшеліктерін сипаттау
	Биіктік белдеулігін сипаттау	7.2.8.5 биіктік белдеулігін сипаттау
	Таулы аймақтардың өсімдік және жануарлар әлемі	7.2.8.6 таулы аймақтардың өсімдік және жануарлар әлемінің ерекшеліктерін сипаттау
	Халқына және оның негізгі тіршілігі	7.2.8.7 таулы аймақ халқына және оның негізгі тіршілігіне сипаттама беру
	Қалалар. Қорықтар	7.2.8.8 таулы аймақтың табиғатын қорғау маңыздылығын, қорықтардың міндеттерін негіздеу
7.2.8.9 таулы аймақтарының ірі қалаларын атау		
4-тоқсан		

2.9 Қазақстан табиғаты

Қазақстан менің Отаным	7.2.9.1 Қазақстанның географиялық жағдайын физикалық картада көрсету
	7.2.9.10 республика халқына сипаттама беру; Қазақстан территориясында өмір сүретін ұлттар мен халықтарды атау; халықтардың кейбір дәстүрлері мен әдет-ғұрыптарын атау
	7.2.9.11 Қазақстанның астанасын, ірі қалаларын, елдің ғылыми, мәдени және өнеркәсіп орталықтарын атау
Қазақстанның картасы	7.2.9.2 Қазақстанның шекараларын контурлы картада белгілеу
Рельефтің негізгі формасы. Шаруашылығы	7.2.9.3 Қазақстан бедерінің ерекшеліктерін сипаттау; табиғатқа, шаруашылық әрекетке және адам өміріне бедердің әсерін түсіндіру
	7.2.9.4 негізгі пайдалы кен орындарын картада атау және көрсету
Климат ерекшелігі. Территориялық аймақтардағы климат ерекшеліктері	7.2.9.5 Қазақстанның климаттық жағдайларын, оның территориялық ерекшелігін; жергілікті жағдайларды қалыптастыруға және адам денсаулығына әсерін сипаттау
Қазақстанның ішкі суларының ерекшеліктері	7.2.9.6 Қазақстанның ішкі суларының ерекшеліктерін сипаттау; Қазақстан территориясы бойынша өзендердің бөлінуін сипаттау, шаруашылықта өзендер мен көлдерді пайдалану туралы, су көздерін қорғау туралы айту
Қазақстанның сирек және азайып бара жатқан өсімдіктері. Табиғатты қорғау	7.2.9.7 Қазақстанның өсімдік әлемінің ерекшеліктерін сипаттау; адам өміріндегі өсімдіктердің маңызын түсіндіру; Қазақстанның сирек және азайып бара жатқан өсімдіктер түрлерін атау; өсімдіктерді қорғау маңызын түсіндіру
Қазақстанның жануарлар әлемі. Табиғатты қорғау	7.2.9.8 Қазақстанның жануарлар әлемінің ерекшеліктерін сипаттау; табиғатта және адам өмірінде жануарлардың маңызын түсіндіру; жануарлар әлемін қорғау маңызын түсіндіру

	Қазақстанның табиғи аймақтары	7.2.9.9 Қазақстанның табиғи аймақтарын: орманды дала, далалы, шөлді, таулы аймақтарын картада көрсету
--	-------------------------------	---

3) 8-сынып:

3-кесте

Бөлімшелер	Тақырып мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Материктер мен мұхиттар географиясы		
3.1 Мұхиттар	Материктер мен мұхиттардың географиясы. Глобустағы және картадағы бейнеленуі	8.3.1.1 география материктер мен мұхиттарды зерттейтіні туралы жалпы түсінігінің болуы; глобуста және жартышар физикалық картасында материктер мен мұхиттарды көрсету
	Атлант мұхитын және контурлы картада белгілеу. Ұқсастығы	8.3.1.2 глобуста және жартышар физикалық картасында Атлант мұхитын көрсету және атау; контурлы картада Атлант мұхитын белгілеу және таңбалау; оның шаруашылық маңызын түсіндіру, кеме қатынасы туралы айту
	Солтүстік Мұзды мұхит және контурлы картада белгілеу. Ұқсастығы	8.3.1.3 глобуста және жартышар физикалық картасында Солтүстік Мұзды мұхитты көрсету және атау; Солтүстік Мұзды мұхитты контурлы картада белгілеу және таңбалау; оның шаруашылық маңызын түсіндіру, кеме қатынасы туралы айту
	Тынық мұхитты контурлы картада белгілеу. Ұқсастығы	8.3.1.4 глобуста және жартышар физикалық картасында Тынық мұхитын белгілеу және атау; Тынық мұхитты контурлы картада белгілеу және таңбалау, оның шаруашылық маңызын түсіндіру, кеме қатынасы туралы айту
	Үнді мұхитты белгілеу. Ұқсастығы	8.3.1.5 глобуста және жартышар физикалық картасында Үнді мұхитты белгілеу және атау; Үнді мұхитты контурлы картада белгілеу және таңбалау, оның шаруашылық маңызын түсіндіру, кеме қатынасы туралы айту
		8.3.2.1 жартышар физикалық картасында Африканың географиялық жағдайын және жағалау көрінісін көрсету

3.2 Материктер

Африканың географиялық жағдайы.	8.3.2.2 Мадагаскарды, Сомали түбегін физикалық картада көрсету, атау, контурлы картада белгілеу
	8.3.2.3 Жерорта теңізін, Қызыл теңізді физикалық картада көрсету, атау, контурлы картада белгілеу
Африка бедері және климатының әр түрлілігі	8.3.2.4 Африка бедерін және климатының әр түрлілігін сипаттау; контурлы картада Атлас тауларын, Эфиоп таулы қыратын белгілеу
	8.3.2.5 өзендерді (Ніл, Нигер, Конго), Африка көлдерін (Виктория, Чад), Суэц каналын физикалық картада көрсету, атау, контурлы картада белгілеу
Африканың тропикалық ормандарының өсімдіктері және жануарлары	8.3.2.6 Африканың тропикалық ормандарының өсімдік және жануарлар әлемінің ерекшеліктерін сипаттау
Африкалық шөлдердің өсімдік және жануарлар әлемі.	8.3.2.7 африкалық саванналардың өсімдік және жануарлар әлемінің ерекшеліктерін сипаттау
	8.3.2.8 африкалық шөлдердің өсімдік және жануарлар әлемінің ерекшеліктерін сипаттау; Сахара шөлін физикалық картада көрсету
Африка мемлекеттерін, оның астаналары	8.3.2.9 Африка мемлекеттерін, оның астанасын атау (Египет, Эфиопия, Танзания, Оңтүстік Африка Республикасы, Судан – мұғалімнің таңдауы бойынша), зерделенген мемлекеттерді әлемнің саяси картасында көрсету
Африка халқы	8.3.2.10 Африка халқына сипаттама беру, Африка ұлттарының өмірі мен тұрмысын сипаттау
Австралия. Географиялық жағдайын және жағалау көрінісі.	8.3.2.11 Австралияның географиялық жағдайын және жағалау көрінісін жартышар физикалық картасында көрсету
	8.3.2.12 Жаңа Гвинея аралын физикалық картада көрсету, атау, контурлы картада белгілеу
Рельефі, климаты, өзендері	8.3.2.13 Австралия бедерін және климатының әр түрлілігін сипаттау

	Н.Н.Миклухо-Макладың саяхаты	8.3.2.14 Австралияға Н.Н.Миклухо-Маклаяның саяхаты туралы әңгімелеу
		8.3.2.15 өзендер (Муррей) мен көлдерді физикалық картада көрсету, атау, контурлы картада белгілеу
	Австралияның табиғаты және ерекшелігі	8.3.2.16 Австралияның өсімдік және жануарлар әлемінің ерекшеліктерін сипаттау
	Австрали халқы. Ненберра	8.3.2.17 халыққа (тұрғылықты және келгін) сипаттама беру, Австралия астанасын (Канберра) атау
2-тоқсан		
	Антарктида. Антарктиданың географиялық жағдайы.	8.3.2.18 жартышар физикалық картасында Антарктиданың географиялық жағдайын және жағалау көрінісін көрсету; Оңтүстік полюсті физикалық картада көрсету
	Антарктиданың заманауи зерттеулері	8.3.2.19 Антарктиданың орыс теңіз саяхатшыларымен ашылуы туралы айту; Антарктиданың заманауи зерттеулері туралы айту
	Антарктиданың бедері мен климат	8.3.2.20 Антарктиданың бедері мен климатын сипаттау
		8.3.2.21 Антарктиданың өсімдік және жануарлар әлемінің ерекшеліктерін сипаттау; табиғатты қорғау қажеттілігін түсіндіру
	Солтүстік Американың географиялық жағдайы	8.3.2.22 жартышар физикалық картасында Солтүстік Американың географиялық жағдайын және жағалау көрінісін көрсету; Американың Колумбпен ашылуы туралы айту
	Рельефі, климаты	8.3.2.23 Солтүстік Американың табиғи жағдайларын, бедерін және климатын сипаттау
		8.3.2.24 аралдар мен түбектерді (Гренландия, Куба, Аляска, Флорида, Калифорния), өзендер мен сарқырамаларды (Миссисипи, Миссури, Ниагара), көлдерді (Ұлы көлдер), теңіздерді (Кариб), тауларды (Кордильера) физикалық картада көрсету, атау, контурлы картада белгілеу
3.2 Материктер		

	Солтүстік Американың өсімдік және жануарлар әлемінің ерекшеліктері Табиғатты қорғау	8.3.2.25 Солтүстік Американың өсімдік және жануарлар әлемінің ерекшеліктерін сипаттау
	Солтүстік Американың мемлекеттері мен астанасы.	8.3.2.26 Солтүстік Американың халқына сипаттама беру; Солтүстік Американың мемлекеттері мен астанасын атау (Америка құрама штаттары. Канада . Мексика. Куба – мұғалім таңдауы бойынша); зерделенген мемлекеттерді саяси картада көрсету
	Оңтүстік Американың географиялық жағдайы.	8.3.2.27 жартышар физикалық картасында Оңтүстік Американың географиялық жағдайын және жағалау көрінісін көрсету
	Рельефі, климаты	8.3.2.28 Оңтүстік Американың табиғи жағдайларын, бедерін, климатын сипаттау
	Табиғат ерекшеліктері	8.3.2.29 Отты Жер аралын, Панама каналын, Магеллан бұғазын, Амазонка өзенін, Амазонка жазығын, Анд тауын физикалық картада көрсету, атау, контурлы картада белгілеу
	Оңтүстік Америка халқы	8.3.2.30 Оңтүстік Америка халқына сипаттама беру; Оңтүстік Американың мемлекеттерін және астанасын атау (Бразилия, Аргентина, Перу, Чили – мұғалім таңдауы бойынша); зерделенген мемлекеттерді саяси картада көрсету
3-тоқсан		
	Евразия. Евразияның географиялық жағдайы.	8.3.2.31 жер шарының ұлы материгі – Евразияның географиялық жағдайын және жағалау көрінісін физикалық картада көрсету; дүние бөліктерін атау: Еуропа және Азия, контурлы картада олардың арасынан шартты шекараларды сызу
	Евразияның жағалау көрінісі: Тынық және Үнді мұхиттары	8.3.2.32 Евразияның географиялық жағдайын және жағалау көрінісін: Солтүстік Мұзды және Атлант мұхиттарының теңіздерін физикалық картада көрсету, атау, контурлы картада белгілеу 8.3.2.33 Евразияның жағалау көрінісін: Тынық және Үнді мұхиттарының теңіздерін

3.2 Материктер

	физикалық картада көрсету, атау, контурлы картада белгілеу
Рельефі, климаты, табиғатының әртүрлігі	8.3.2.34 Еуразияның табиғи жағдайларын, бедерін, климатын және пайдалы қазбаларын сипаттау
Евразия теңіздері көлдері, өзендері	8.3.2.35 теңіздерді (Солтүстік, Оңтүстік-Қытай, Шығыс-Қытай, Сары, Каспий, Арал), шығанақтарды (Фин, Бенгал, Парсы), аралдарды (Ұлыбритания, Исландия, Жапон Сицилиясы, Индонезия, Шри Ланка); түбектерді (Скандинавия, Апеннин, Балқан, Үндістан, Үндіқытай, Аравия, Кіші Азия), тауларды (Альпі, Пиреней, Апеннин, Гималай, Скандинавия), өзендерді (Висла, Дунай, Эльба, Хуанхэ, Янцзы, Инд-Ганг, Сырдария, Әмудария), көлдерді (Байкал, Балхаш) физикалық картада көрсету, атау, контурлы картада белгілеу
Еуразияның өсімдік және жануарлар әлемі	8.3.2.36 Еуразияның өсімдік және жануарлар әлемін сипаттау
Еуропа мемлекеттері.	8.3.2.37 Еуразия халқына сипаттама беру; Еуразия ұлттарын атау, олардың мәдениеті мен тұрмысын сипаттау
	8.3.3.1 Еуропа мемлекеттерін: Ұлыбритания, Франция, Германия, Испания, Италия, Сербия, Хорватия, Албания, Греция, Польша, Чехия, Словакия, Венгрия, Румыния, Болгария, Норвегия, Швеция, Финляндия саяси картада көрсету; еуропалық мемлекеттердің астаналарын атау
	8.3.3.2 зерделенген мемлекет арқылы шекаралас елдерді көрсету
	8.3.3.3 зерделенген мемлекет туралы қысқаша әңгіме құрастыру
Азия мемлекеттері	8.3.4.1 Азия мемлекеттерін: Түркия, Иран, Ирак, Ауғанстан, Моңғолия, Қытай, Үндістан, Оңтүстік және Солтүстік Корея, Вьетнам, Лаос, Жапония саяси картада көрсету, азияттық мемлекеттердің астаналарын атау

		8.3.4.2 зерделенген мемлекет арқылы шекаралас елдерді көрсету
		8.3.4.3 зерделенген мемлекет туралы қысқаша әңгіме құрастыру
3.5 Қазақстан және жақын шетелдер	Қазақстанның географиялық жағдайы	8.3.5.1 Қазақстан Республикасын саяси картада көрсету; елордасын және ірі қалаларды атау; Қазақстанның географиялық жағдайын, табиғат жағдайы мен ресурстарын сипаттау; халқына сипаттама беру
	Рельефі. Климаты Өзендері мен көлдері	8.3.5.1 Қазақстанның географиялық орналасуын, табиғи жағдайы мен ресурстарын сипаттау;
	Жануарлар мен өсімдіктер әлемі	8.3.5.1 Қазақстанның өсімдіктер және жануарлар әлемінің түрлі екенін сипаттау;
	Ресейдің географиялық жағдайы, табиғаты	8.3.5.2 Ресейді саяси картада көрсету; называть столицу елордасын және ірі қалаларды атау; Ресейдің географиялық жағдайын, табиғат жағдайы мен ресурстарын сипаттау; халқына сипаттама беру
4-тоқсан		
	Азия мемлекеттері. Халқы, тіршілігі.	8.3.5.3 Өзбекстанды саяси картада көрсету; елордасын және ірі қалаларды атау; Өзбекстанның географиялық жағдайын, табиғат жағдайы мен ресурстарын сипаттау; халқына сипаттама беру
		8.3.5.4 Түркменстанды саяси картада көрсету; елордасын және ірі қалаларды атау; Түркменстанның географиялық жағдайын, табиғат жағдайы мен ресурстарын сипаттау; халқына сипаттама беру
		8.3.5.5 Таджікстанды саяси картада көрсету; елордасын және ірі қалаларды атау; Тәжікстанның географиялық жағдайын, табиғат жағдайы мен ресурстарын сипаттау; халқына сипаттама беру
		8.3.5.6 Қырғызстанды саяси картада көрсету; елордасын және ірі қалаларды атау; Қырғызстанның географиялық жағдайын, табиғат жағдайы мен

3.5 Қазақстан және жақын шетелдер		ресурстарын сипаттау; халқына сипаттама беру
		8.3.5.7 Грузияны саяси картада көрсету; елордасын және ірі қалаларды атау; Грузияның географиялық жағдайын, табиғат жағдайы мен ресурстарын сипаттау; халқына сипаттама беру
	Кавказ елі. Халқы. Қалалары	8.3.5.8 Әзірбайжанды саяси картада көрсету; елордасын және ірі қалаларды атау; Әзірбайжанның географиялық жағдайын, табиғат жағдайы мен ресурстарын сипаттау; халқына сипаттама беру 8.3.5.9 Арменияны саяси картада көрсету; елордасын және ірі қалаларды атау; Арменияның географиялық жағдайын, табиғат жағдайы мен ресурстарын сипаттау; халқына сипаттама беру
	Географиялық жағдайын, табиғат жағдайы мен ресурстары	8.3.5.10 Молдованы саяси картада көрсету; елордасын және ірі қалаларды атау; Молдованың географиялық жағдайын, табиғат жағдайы мен ресурстарын сипаттау; халқына сипаттама беру
		8.3.5.11 Украинаны саяси картада көрсету; елордасын және ірі қалаларды атау; Украинаның географиялық жағдайын, табиғат жағдайы мен ресурстарын сипаттау; халқына сипаттама беру
Балтика елдері. Географиялық жағдайын, табиғат жағдайы мен ресурстары	8.3.5.12 Беларусі саяси картада көрсету; елордасын және ірі қалаларды атау; Беларусінің географиялық жағдайын, табиғат жағдайы мен ресурстарын сипаттау; халқына сипаттама беру	
	8.3.5.13 Эстонияны саяси картада көрсету; елордасын және ірі қалаларды атау; Эстонияның географиялық жағдайын, табиғат жағдайы мен ресурстарын сипаттау; халқына сипаттама беру 8.3.5.14 Латвияны саяси картада көрсету; елордасын және ірі қалаларды атау; Латвияның географиялық жағдайын, табиғат жағдайы мен ресурстарын сипаттау; халқына сипаттама беру	

8.3.5.15 Литваны саяси картада көрсету; елордасын және ірі қалаларды атау; Литваның географиялық жағдайын, табиғат жағдайы мен ресурстарын сипаттау; халқына сипаттама беру

4) 9-сынып:
4-кесте

Бөлімше	Тақырып, мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
4.1 Қазақстан жері туралы алғашқы географиялық мәліметтер	Қазақстан Республикасының географиялық жағдайы	9.4.1.1 әлемдік картада Қазақстан Республикасының географиялық жағдайын көрсету; Қазақстанның мемлекеттік шекараларын саяси картада көрсету; шекаралас мемлекеттерді атау; Қазақстан территориясының көлемін атау
	Рельефі, табиғи аймақтары	9.4.1.2 Қазақстанның ірі тауларын, өзендерін, көлдерін физикалық картада көрсету; ірі ойпаттар мен қыраттарды, тауларды контурлы картада белгілеу; пайдалы қазбалар өндіру орындарын контурлы картаға түсіру; маңызды өзендер мен көлдерді контурлы картаға таңбалау; Қазақстанның солтүстіктен оңтүстікке қарай табиғи аймақтарын физикалық картада көрсету
	Қазақстан туралы алғашқы мәліметтер	9.4.1.3 палеолит дәуіріндегі ежелгі қоныстарды атау, мыс және қола металлургиясының дамуын сипаттау; Қазақстанның табиғаты, халықтары мен олардың шаруашылық әрекеттері туралы алғашқы мәліметтерді берген көне ғалымдарды (Геродот, Страбон, Птоломей) атау
	Қазақстан табиғатының әркелкілігі. Пайдалы қазбалар	9.4.2.1 Қазақстан табиғатының әркелкілігін, бедерінің ерекшеліктерін сипаттау; пайдалы қазбаларды, олардың Қазақстан территориясындағы негізгі орнын атау
	Климаы. Оның тіршілік етуге ықпалы	9.4.2.2 климатты, оның қалыптасуының негізгі факторларын сипаттау
		9.4.2.4 Қазақстанның жер ресурстарын сипаттау (топырақ, топырақтың негізгі түрлерін); Қазақстандағы егін

4.2 Табиғат және Қазақстанның табиғи ресурстары		шаруашылығының дамуын; топырақтарды қорғау жолдарын айту
	Қазақстанның су көздері	9.4.2.3 Қазақстанның су көздерін, олардың халық шаруашылығында пайдаланылуын атау; суды күтіп ұстау маңызын түсіндіру
	Қазақстан өсімдігі мен жануарлар әлемі	9.4.2.5 Қазақстан өсімдігі мен жануарлар әлемін сипаттау; өсімдіктер мен жануарларды қорғау туралы айту (қорықтарды, кіші қорықтарды); Қазақстанның Қызыл кітабына енген жануарлар мен өсімдіктерді атау
4.3 Қазақстан халқы	Қазақстан халқының саны. Ерекшеліктері. Еңбек ресурстары	9.4.3.1 Қазақстан халқының санын атау; республика территориясы бойынша халықтың орналасуын сипаттау
		9.4.3.2 Қазақстан территориясында тұратын халықтарды атау
		9.4.3.3 Қазақстанның еңбек ресурстарын, олардың саны мен құрамын атау; еңбекке қабілетті халықтың республиканың әр түрлі шаруашылық салаларында жұмыспен қамтылуын сипаттау
4.4 Қазақстан шаруашылығына жалпы шолу	Қазақстанның жетекші шаруашылық салалары	9.4.4.1 жетекші шаруашылық салаларын атау: өнеркәсіп, ауыл шаруашылығы, көлік
	Өнеркәсібі	9.4.4.2 Қазақстан шаруашылығындағы өнеркәсіп рөлін түсіндіру; өнеркәсіптің салалық құрамын, өнеркәсіп мекемелерінің түрлерін атау
	Шаруашылығы	9.4.4.3 Қазақстанда ауыл шаруашылығының дамуы туралы айту; ауыл шаруашылығының негізгі салаларын атап шығу, ауыл шаруашылық мекемелерінің түрлерін атау
	Көліктер	9.4.4.4 Қазақстанның көлік түрлерін атап шығу; оның шаруашылықтағы рөлін түсіндіру; көлік кәсіпорындарын атау
2-тоқсан		
	Қазақстан экономикасы	9.4.5.1 Қазақстан территориясындағы бес экономикалық аудандарды атау және картада көрсету (Орталық, Батыс, Солтүстік, Оңтүстік,

4.5 Қазақстанның экономикалық аудандарының географиясы		Шығыс); Қазақстанның экономикалық аудандарын контурлы картаға түсіру
	Қазақтанның Орталық экономикалық ауданы	9.4.5.2 Қазақтанның Орталық экономикалық ауданының географиялық жағдайын картада көрсету; табиғи жағдайларына сипаттама беру; табиғи ресурстарының географиялық әркелкілігін, судың айрықша жеткіліксіздігін сипаттау
	Қазақтанның Орталық экономикалық ауданының қалалары	9.4.5.3 картада қалаларды: Қарағандыны, Теміртауды, Жезқазғанды, Балхашты атау және көрсету; контурлы картада ауданның ірі қалаларының атауларын бетіне жазу
	Қазақтанның Орталық экономикалық ауданның дамуы	9.4.5.4 Қазақтанның Орталық экономикалық ауданының көмір, металлургия және машина жасау өнеркәсіптерінің дамуы туралы айту
	Қазақтанның Батыс экономикалық ауданы	9.4.5.5 Қазақтанның Батыс экономикалық ауданының географиялық жағдайын картада көрсету; Батыс Қазақстанның табиғи аймақтарына сипаттама беру (дала және шөл)
	Мұнай және газ орындары	9.4.5.6 Қазақтанның Батыс жер қойнауларының: мұнай және газ орындарының байлығы туралы айту
	Балық аулау шаруашылығы	9.4.5.6 Қазақтанның Батыс экономикалық ауданының табиғатын қорғау маңызын түсіндіру экономикалық ауданының табиғатын қорғау маңызын түсіндіру; балық аулау кәсібі туралы айту
	Батыс Қазақстан қалалары	9.4.5.7 қалаларды картадан көрсету және атау: Ақтөбе, Атырау, Орал атау және картада көрсету; ауданның ірі қалаларының атауларын контурлы картада бетіне жазу; Қазақтанның Батыс экономикалық ауданында өндірілетін пайдалы қазбаларды контурлы картаға түсіру
3-тоқсан		9.4.5.8 Қазақтанның Солтүстік экономикалық ауданының

4.5 Қазақстанның экономикалық аудандарының географиясы

Қазақстанның Солтүстік экономикалық ауданы. Табиғи аймағының сипаты.	географиялық жағдайын картада көрсету; Солтүстік Қазақстанның табиғи аймақтарына сипаттама беру (орманды дала, дала, шөлейттер)
темір кендері және тас көмір өндіру байлығы.	9.4.5.9 жер қойнауларының: темір кендері және тас көмір өндіру байлығы туралы айту
Қазақстанның Солтүстік экономикалық ауданы	9.4.5.10 қалаларды: Қазақстан елордасы – Астананы, Қостанайды, Петропавлды, Павлодарды, Көкшетауды атау және картада көрсету; астананы және ауданның ірі қалаларын контурлы картада бетіне жазу; Қазақстанның Солтүстік экономикалық ауданында өндірілетін пайдалы қазбаларды контурлы картаға түсіру
Астық өсіру және мал шаруашылығы	9.4.5.11 ауданның ауыл шаруашылығы: астық өсіру және мал шаруашылығы туралы айту
Қазақстанның Оңтүстік экономикалық ауданы.	9.4.5.12 Қазақстанның Оңтүстік экономикалық ауданының географиялық жағдайын картада көрсету; Оңтүстік Қазақстанның табиғи аймақтарына сипаттама беру (шөлдер мен таулар)
Химиялық шикізат өндірісі	9.4.5.13 химиялық шикізат өндірісі
Қалалары	9.4.5.14 қалаларды: Алматыны, Таразды, Шымкентті, Талдықорғанды, Түркістанды атау және картада көрсету; ауданның ірі қалаларын контурлы картада бетіне жазу
Суармалы егіншілігі, бағбаншылық, жүзім шаруашылығы	9.4.5.15 суармалы егіншілігі, бағбаншылық, жүзім шаруашылығы туралы айту
Қазақстанның Шығыс экономикалық ауданы	9.4.5.16 Қазақстанның Шығыс экономикалық ауданының географиялық жағдайын картада көрсету; Шығыс Қазақстанның таулы және жазықты жерлерінің табиғи жағдайларының әркелкілігін сипаттау
Жер қойнауларының полиметаллдармен байлығы	9.4.5.17 жер қойнауларының полиметаллдармен байлығы туралы айту
	9.4.5.18 қалаларды: Өскеменді, Семейді, Риддерді атау және

	Қалалары	картада көрсету; ауданның ірі қалаларын контурлы картада бетіне жазу
	Өнеркәсіп өндірісінің дамуы	9.4.5.19 өнеркәсіп өндірісінің дамуын сипаттау
	Ауыл шаруашылығының және көліктің дамуы	9.4.5.20 ауыл шаруашылығының және көліктің дамуын сипаттау
4-тоқсан		
4.6 Өз облысының географиясы	Өз елді мекенін, облысын және аудан орталығын атау, картада орналасуы	9.4.6.1 өз елді мекенін, облысын және аудан орталығын атау, картада орналасуын көрсету; бедеріне, пайдалы қазбалардың болуына сипаттама беру
		9.4.6.2 өз елді мекенінің атауын контурлы картада белгілеу
		9.4.6.9 өз облысы мен аудан орталығы, елді мекені (қала, ауыл) туралы айту
	Өз мекенінің климат ерекшелігі	9.4.6.3 ауа райы мәліметінің күнтізбесі негізінде өз облысының климаты туралы айту
		9.4.6.4 өз жерінің, облысының өзендері мен көлдерін ату, олардың шаруашылықтағы қолданысы туралы айту
		9.4.6.6 ауыл шаруашылығын: егіншілік шаруашылығын және мал шаруашылығын дамыту үшін табиғи жағдайлардың ерекшеліктерін сипаттау
	Өз жерінің, облысының өсімдік және жануарлар әлемінің ерекшеліктері	9.4.6.5 өз жерінің, облысының өсімдік және жануарлар әлемінің ерекшеліктерін сипаттау; табиғи байлықтарды қорғау қажеттілігін түсіндіру
	Халқы, құрамы	9.4.6.7 өз жерінің, облысының халқына сипаттама беру
	Өнеркәсібі, шаруашылығы. Көліктері	9.4.6.8 өнеркәсіпті және оның жетекші салаларын дамыту ерекшеліктерін, көлік тасымалын дамыту ерекшеліктерін сипаттау

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 523-қосымша

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 7-9 сыныптар үшін "Қазақстан тарихы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 7-9 сыныптар үшін "Қазақстан тарихы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" Заңының 19-бабының 1 тармағына сәйкес әзірленген.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2. Оқу пәнінің мақсаты – тарихи процестің маңызды жақтарын ашатын Қазақстан тарихының жеке оқиғаларын жеткізу.

3. Міндеттері:

1) білім алушыларда отандық тарихтың елеулі оқиғалары мен тұлғалары туралы түсінік қалыптастыру;

2) білім алушыларда әртүрлі тарихи дәуірлердегі адамдардың өмірі, тұрмысы мен еңбегі туралы түсініктерді қалыптастыру;

3) білім алушыларда тарихи оқиғалар мен құбылыстар арасындағы қарапайым себеп-салдарлық байланыстарды түсінуді қалыптастыру;

4) оқулық мәтіні, тарихи құжаттар, карталар және безендірулермен өзіндік жұмыс дағдыларын қалыптастыру;

5) коммуникативті дағдылар, өз ойын ауызша және жазбаша түрде жеткізу икемділіктері, топта жұмыс істеу, әртүрлі дереккөздерден ақпаратты қолдануды қалыптастыру;

6) өз Отаны мен халқына деген сүйіспеншілік; өткен тарихқа құрмет, бүгінгі күні болып жатқан оқиғаларға ортақтастық сезімдерін тәрбиелеу.

4. "Қазақстан тарихы" оқу пәнін оқыту барысында түзете-дамыту міндеттері шешіледі: білім алушылардың танымдық әрекеті, сөйлеу тілі, эмоционалды-ерік саласы және жеке қасиеттерін дамыту.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Бағдарлама жергілікті сипаттағы материалдарды (объектілер, кәсіпорындар, ақпарат көздерін) пайдалануға бағытталған оқу әрекетін ұйымдастыру жолымен білім алушының танымдық және әлеуметтік тұрғыдағы белсенділігін дамытады. Оқу-тәрбие сипатындағы жобалық әрекет педагогтың басшылығымен ата-аналармен серіктестік жағдайда жүзеге асырылады.

6. "Қазақстан тарихы" пәні зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың тұлғасын дамыту мен тәрбиелеу процесінде, білім алушылардың азаматтық позициясын қалыптастыруда, оларды патриотизм және өз Отаны, оның тарихын құрметтеу рухында тәрбиелеуде маңызды рөл атқарады.

Ескерту. 6-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

7. Оқу пәнінің мазмұны ата-бабаларымыздың бірегей мәдениеті, әлем тарихындағы Қазақстанның алатын орны мен рөлі, оның жалпыәлемдік өркениеттің дамуына қосқан үлесімен таныстырады. "Қазақстан тарихы" оқу пәні ұлттық және жалпыадамзаттық құндылықтарды қабылдайтын, адамдардың құқықтары мен бостандықтарын құрметтейтін және Отанының дамуына өзіндік үлес қосуды қалайтын тұлғаны тәрбиелеуді білдіретін "Мәңгілік Ел" жалпыұлттық біріктіруші идеясын жүзеге асыруда маңызды рөл атқарады.

8. Танымдық әрекетінің бұзылысына байланысты зияты зақымдалған білім алушыларға тарихи білімді игеру қиындығы деректер мен хронологиялық мәліметтердің көлемділігі, тарихи процестер мен оқиғалардың жаһандығымен байланысты, сондықтан олардың заңдылықтарын түсіну қиын.

Ескерту. 8-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

9. "Қазақстан тарихы" пәнінің мазмұнында білім алушылардың осы санатына қысқартылған көлемдегі оқу ақпараты беріледі, айтылатын терминдер саны азайтылып, курс құрылымы өзгертілген. Бағдарлама шиыршық қағидасына сәйкес құрылған, ол білім алушыларға өткен деректерді қажетті түрде қайталауға, берілетін тарихи ақпаратты кеңейту мен қиындатуға мүмкіндік береді.

10. Қазіргі кезеңдегі оқыту процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі ретінде білім алушының белсенді қызметін ұйымдастыру болып табылады. Мұндай тәсіл пәндік білімдер, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сондай-ақ тұлғалық қасиеттерді игеруге ықпал етеді.

11. "Қазақстан тарихы" бойынша оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер арнайы педагогика принциптеріне сәйкес жүзеге асырылады:

1) зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың даму және дайындық деңгейі мен ерекшеліктеріне білім беру жүйесінің бейімделу қағидасы;

2) зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларды оқытудың түзете-дамыту бағыттылығы олардың ерекше білім алу қажеттіліктері мен мүмкіндіктерін ескере отырып оқу әрекетін арнайы әдістер және тәсілдермен қамтамасыз етеді;

3) оқытудың әлеуметтік-бейімдеу бағыттылығы тұлғаның әлеуметтік бейімсіздігін жеңу немесе азайтуды болжайды. Әлеуметтік өмірге қатысуға қажетті тәртіп нормалары мен өмірлік дағдыларды білім алушылардың меңгеруі бойынша арнайы жұмыс қарастырылады;

4) білім берудегі әрекеттік тәсіл зияты зақымдалған білім алушыларды тұлғалық тұрғыдан дамуы ерекшелігіне байланысты білім беру құрылымы мен оның негізгі заңдылықтарын ашатын психология ғылымының теориялық ережелеріне негізделеді. Онымен қоса жеңіл түрде зияты зақымдалған тұлғаны дамыту оларға қолжетімді қызметті ұйымдастыру сипатымен (заттық-тәжірибелік және оқу) анықталады;

5) оқытудың тәжірибелік бағыты зерттелетін материал мен білім алушылардың тәжірибелік әрекеті арасында тығыз байланыс орнату, тәжірибелік-бағыттық тапсырмаларды шешуге арналған бастапқы мәнге ие білім мен икемдерді қалыптастыру қарастырылады;

6) зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға саралау және жекелеу тәсілі олардың бағдарлама мазмұнын игеру мүмкіндіктерінің біртекті еместігі, оқу материалдарын игеру кезінде көрінетін және алынған білім, дағды мен біліктер сапасына ықпал ететін вариативті типологиялық ерекшеліктердің болуымен олардың ерекше білім алу қажеттіліктерін ескеруді болжайды. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған білім беру процесі 4 типологиялық топ (В.В. Воронкова бойынша) негізінде жүзеге асады. Әрбір типологиялық топқа педагог білім алушылардың мүмкіндіктеріне сәйкес күрделілігі мен көлемінің қолжетімділігін ескере отырып, оқу материалының мазмұнын таңдайды. Оқу жұмысының жылдамдығы, білім алушының дербестік дәрежесі, оқыту әдістері мен тәсілдері түрленеді. Білім алушыларды топтарға бөлу шартты және қозғалмалы. Саралау тәсілі оқытуды жекешелендірумен толықтырылады;

7) оқу-танымдық және практикалық әрекетке арнайы педагогикалық басшылық ету қажеттілігі төменгі танымдық белсенділігі және ойлау қызметінің талдау және жалпылау әлсіздігімен шартталған. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың дербес оқу-танымдық әрекеті, әсіресе 3 және 4 типологиялық топтар үшін қиындыққа ұшырағанда педагог оқу тапсырмасын табысты орындауды қамтамасыз ету үшін білім алушы әрекетінің жетілмеген компоненті қызметін алады. Арнайы педагог зияты зақымдалған білім алушының жалпы даму заңдылықтарын біле отырып сыныптың әрбір білім алушысының танымдық мүмкіндіктері, оқытудың арнайы әдістемесін ұйымдастырады және білім алушылардың оқу-танымдық қызметтерін бағыттайды.

Ескерту. 11-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

12. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың оқу материалын меңгеру нәтижелерін бағалау нормалары бағдарламада көрсетілген мақсатты тұжырымға негізделген және білім алушылардың оқу жетістіктерін тексеру мен бағалауды ұйымдастыру кезінде бірыңғай тәсілдерді іске асыруға бағытталған.

Ескерту. 12-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

13. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың жетістіктеріне баға беру ішкі бағалау тәсілдерімен жүзеге асырылады. Мұғалім Бағдарламаны меңгеру нәтижелерін сабақтарда білім беру барысында бағалайды. Педагог бақылаушы бағалау әрекетін жүйелі түрде қолданады.

Ескерту. 13-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

14. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларды оқыту нәтижелілігін бағалау ағымдағы (әр сабақтың), мерзімді (тақырыптық) және қорытынды бақылау түрінде болады.

Ескерту. 14-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

15. Ағымдағы бақылау білім алушының әрекетін сабақта бақылау, тәжірибелік және дербес жұмыстарын талдау, әрекеттің ұжымдық түрлері көмегімен іске асырылады. Әр сабақтық бақылау оқу процесінің сапасын қамтамасыз ету үшін педагог қолданатын оқыту мазмұны мен әдістерін түзету мақсатында жүргізіледі. Бақылау ынталандырушы және білім алушыларға қатысты тәрбиелеуші сипатқа ие.

16. Қорытынды бақылау жартыжылдық және жылдың соңында жүргізіледі. Педагог әрбір білім алушының даму динамикасы мен табыстылығын талдайды. Мониторинг нәтижелері білім алушылардың жетістіктерінің жиынтық картасында тіркеледі.

17. Бағалау рәсімінің көмегімен педагог алатын ақпарат дағдылар мен біліктерді меңгеру процесінде туындайтын қиындықтарға уақтылы және дұрыс әрекеттесуге мүмкіндік береді. Педагог білім алушыларға жеке көмектің мазмұны мен тәсілдерін негіздемемен анықтайды.

18. Сипаттамалы бағалау даму мен оқытылғанның бар деңгейін ғана емес, онымен қоса білім алушымен жасалатын жұмыстың одан кейінгі қадамдарын анықтайды. Сипаттамалы баға білім алушылардың бойында дұрыс түрде өзін бағалаудың қалыптасуына ықпал етеді. Мұндай кезде білім алушыларды бір-бірімен салыстыруға болмайды. Білім алушының жетістіктерін өзінің бұған дейінгі табыстарымен салыстыруға болады. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға қатысты оқу жетістігі пайызы мен білім сапасын анықтау дұрыс емес."

Ескерту. 18-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

19. Бағдарлама ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (бұдан әрі - АКТ) қолданудың келесі дағдыларын қамтиды:

1) шынайы өмірлік жағдаяттардағы еліктемелер, сондай-ақ оларды ары қарай түсіну үшін аталмыш жағдаяттарды зерделеу үшін компьютерлік үлгілерді қолдану;

2) тәжірибелік тапсырмаларды шешу мақсатында мәтіндер, кестелер, кескіндемелер, аудио- және бейнематериалдарды өңдеу үшін бағдарламалық қамсыздандыруды пайдалану;

3) тәжірибелік тапсырмаларды шешу барысында ақпараттық-коммуникациялық технология құралдарын пайдаланудың шығармашылық тәсілдері;

4) белгілі бір тақырып бойынша топпен бірігіп жұмыс жасауға мүмкіндік беретін электрондық құралдар арқылы материал жинау және тәжірибе алмасу;

5) АКТ технологияларды дербес қолдану дағдылары;

6) белгілі бір аудитория және мақсаттар үшін әртүрлі ақпарат көздерінен материалдарды іріктеуді қосатын коммуникациялық дағдыларды дамыту.

20. "Қазақстан тарихы" пәнін оқыту барысында келесі пәндермен пәнаралық байланыстар орнатылады:

1) ана тілі – тарихи мазмұндағы сөз, сөйлем, қорытынды мен түйін құрылымда ана тілі ережелерін қолдану;

2) математика – уақыт туралы түсінік, уақытты өлшеу бірліктері мен олардың арақатынасы туралы білімді пайдалану;

3) география – картамен жұмыс;

4) оқу және тіл дамыту – тарихи оқиғалар туралы ғылыми-көпшілік мақалаларды оқу және өз сөзімен айту.

21. Оқу-тәрбие процесін ұйымдастыру үшін тарих кабинеті санитарлық-гигиеналық нормаларды ескере отырып сәйкесінше мектеп құралдарымен қамтамасыз етіледі.

22. Сыныптағы жиһаз түрлі формада (жеке, жұптық және топтық) және түрде жұмыстарды жүргізу мақсатында жеңіл түрде қозғалмалы болады. Білім алушылардың жұмыстарын көрмеге қою және көрнекі құралдар үшін кітап сөрелері мен стендтерді ойластыру қарастырылады.

3-тарау. "Қазақстан тарихы" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

23. "Қазақстан тарихы" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 7-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылында 34 сағатты;

2) 8-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағатты;

3) 9-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағатты құрайды.

24. Оқу пәнінің мазмұны келесі бөлімдерді қамтиды:

1) 1-бөлім "Әлеуметтік қатынастардың дамуы";

2) 2-бөлім "Мәдениеттің дамуы";

3) 3-бөлім "Мемлекеттің дамуы";

4) 4-бөлім "Қазақстанның экономикалық дамуы".

25. "Әлеуметтік қатынастардың дамуы" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) этникалық қатынастар;

2) әлеуметтік қатынастар.

26. "Мәдениеттің дамуы" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) дүниетаным мен дін;

2) өнер мен әдебиет;

3) білім және ғылым.

27. "Мемлекеттің дамуы" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) мемлекеттің ішкі саясаты;

2) мемлекеттің сыртқы саясаты.

28. "Экономикалық даму" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) шаруашылық;

2) өндірістік қатынастар және сауда.

29. 7-сыныпқа арналған "Қазақстан тарихы" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) тарих туралы бастапқы түсініктер: тарих ұғымы, тарих нені зерттейді. Тарихи дереккөздер. Тарихи дереккөздердің түрлері (ауызша, жазбаша және археологиялық). Тарихи уақыт туралы түсініктер: ғасыр (жүзжылдық), мыңжылдық, тарихи дәуір, біздің заманымызға дейін, біздің заман, "уақыт таспасы". Өткен уақыт, қазіргі кез, болашақ ұғымдары. Ғасыр бөліктері: ғасырдың басы, ортасы, соңы. Тарихи оқиғалар. Тарихи карта. Мемлекет шекаралары. Қазақстан тарихы – дүниежүзілік тарих бөлігі, Қазақстан тарихын кезеңдерге бөлу (ежелгі, ортағасырлық, жаңа және қазіргі заманғы тарих);

2) Қазақстандағы ежелгі адамдардың өмірі: Тас дәуіріндегі Қазақстан: алғашқы адамның пайда болуы. Адамның пайда болуына ғылыми көзқарас, Қазақстан территориясындағы алғашқы адамдар. Палеолит – ежелгі тас ғасыры. Әлеуметтік ұйымдасудың алғашқы формалары. Ежелгі адамдардың кәсібі (аң аулау мен терімшілік). Қазақстан территориясындағы тас дәуірінің тұрақтары. Егіншілік пен мал шаруашылығының пайда болуы. Ежелгі еңбек құралдары. Адамдар табыны, табиғат, климат, мұз басу. Мезолит – орта тас ғасыры, жылыну, мұздықтардың шегінуі, шағын тез қимылдайтын жануарларға аңшылық жасау үшін садақ пен оқты, бумерангты ойлап табу, дербес аңшылық, жаңа еңбек құралдарының пайда болуы. Неолит – жаңа тас ғасыры, микролиттік мәдениет, егіншілік пен мал шаруашылығының қалыптасуы. Қола дәуіріндегі Қазақстан: Қазақстан территориясындағы мыс пен қалайы металдарының кен орындары. Андронов мәдениеті. Қола дәуірі кезіндегі шаруашылық пен қоғамдық құрылыс;

3) ежелгі көшпенділердің өмірі: темір дәуірінің ерекшеліктері. Қазақстанның ежелгі металлургиясы. Көшпелі мал шаруашылығының қалыптасуы. Алғашқы көшпенділердің өмір сүру жүйесі. Көшпенділердің жылжымалы баспанасы. Алғашқы көшпенділердің дүниетанымы;

4) ежелгі Қазақстан тұрғындары: (сақ, үйсін, қаңлы, ғұн, сарматтар): түрлі тайпалар туралы тарихи деректер, қоғамдық құрылысы, шаруашылығы мен тұрмысы, олардың салт-дәстүрлері мен әдет-ғұрыптары, билеушілері мен басқару жүйесі. Шаньюй Модэ – ғұндар мемлекетінің негізін қалаушы. халықтардың ұлы қоныс аударуы (ғұндардың батысқа қоныс аударуы), Аттила және оның жорықтары. Түрлі тайпалардың мәдениеті.

Ежелгі тайпалардың археологиялық ескерткіштері. Есік олжасы – "Алтын адам". Шілікті алқабының патша қорғандары. Берел қорымы. Бесшатыр қорғандары. Тасмола мәдениеті;

5) Қазақстан территориясындағы ежелгі түркілер: Ұлы Түрік қағанатының құрылуы . "Түрік" ұғымы. Бумын қаған – Түрік Қағанатының негізін салушы. Қазақстан территориясындағы ерте ортағасырлық мемлекеттер: Батыс Түрік қағанаты, Түргеш қағанаты, Карлук қағанаты, Оғыз мемлекеті, Қимақ қағанаты. Атлах шайқасының тарихи маңызы. Түркілердің әскери өнері. Шаруашылығы. Сауда және қала мәдениетінің дамуы. Ұлы Жібек жолы: тарихи маңызы. Қазақстанның ортағасырлық қалалары (Түркістан, Сығанақ, Сайрам, Тараз). Көшпелі және отырықшы-егіншілік шаруашылығы. Сауда-саттық. Қала мәдениеті. Исламның тарала бастауы. Түркі әлемінің көрнекі ғұламалары;

6) моңғол жаулаушылық соғыстары: қазақ даласындағы моңғолдар. Отырар – батыр-қала (Отырар қорғанысы, Отырардың күйреуі). Қазақ халқы мен Қазақ хандығының қалыптасу тарихы. "Қазақ" этнонимінің пайда болуы мен мағынасы. Алтын Орданың ыдырауы, Ақ Орданың құрылуы, Әбілқайыр хандығы, Жәнібек пен Керей сұлтандарының бөлінуі және өз руларымен Моғолстан территориясына қоныс аударуы. Қазақ хандығының құрылуы мен жүздердің қалыптасуы. Қасым хан билігі тұсындағы Қазақ хандығының нығаюы. Қазақ хандығының құрылымы;

7) өлкетану. Туған өлке тарихы мен аңыздары. Өлке тарихының ескерткіштері. Өлкенің тарихы тұлғалары. Өлкетану мұражайы мен тарихы экспонаттар.

30. 8-сыныпқа арналған "Қазақстан тарихы" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) тарихқа саяхат: сақтар – құдыретті ерлер. Өмір салты, шаруашылығы мен тұрмысы. Көшпелі мал шаруашылығы. Сақтардың тәуелсіздік үшін күресі. "Алтын адам". Ежелгі ғұндар. Мөде – ғұн мемлекетінің негізін салушы. Ғұндардың өмірі мен тұрмысы. Ғұн жорықтары. Аттила. Халықтардың ұлы қоныс аударуы. Ежелгі түркілер. Территориялар. Түрік қағанаты. Ежелгі түрік жазулары. Білге-қаған, Күлтегін, Тоныкөк . Ұлы Жібек жолы. Әл-Фараби. Қазақстанның ортағасырлық қалалары. Қазақ халқы мен Қазақ хандығының қалыптасуы. Қазақ хандары, билері мен батырларының тарихы. Хан – халық билеушісі, аты аңызға айналған қазақ хандары (Алаша хан, Уыз (Оғыз) хан), қазақ хандары – Керей, Жәнібек, Бұрындық, Қасым, Хақназар, Тәуке. Қазақ қоғамындағы билердің рөлі, билер (дана, шешен, сот), қазақ қоғамындағы батырлардың рөлі, XVIII ғасырдың ұлы батырлары. Қазақ-жоңғар соғыстары. Қазақстанның Ресейге қосылуы. Кіші жүз ханы Әбілқайырдың Ресей бодандығын қабылдауы, А.Тевкелев елшілігі. Абылай хан. Абылай ханның өмірі мен саяси қызметі. Қазақ ағартушылары: Шоқан Уәлиханов – ұлы қазақ ғалымы, Абай Құнанбайұлы – ұлы ойшыл, қазақ жазба әдебиетінің негізін салушы, Ыбырай Алтынсарин – ағартушы-ғалым;

2) әсемдік әлемінде: қазақ халқының материалдық мәдениеті. Қазақтардың тұрғын үйлері (киіз үй, киіз үйдің жиһаздары), қазақ халқының ұлттық киімдері, қазақтардың

қолөнер бұйымдары. Сәулет өнері ескерткіштері. Қазақстан территориясындағы ежелгі құрылыстар. Орта ғасырлардағы сәулет өнері ескерткіштері мен мазарлар (Қозы Көрпеш-Баян Сұлу, Бабаджа-қатын, Айша бибі, Алаша хан, Сырлытам, Қожа Ахмет Яссауи кесенелері). Қазақ халқының рухани мәдениеті. Қазақ халқының ұлттық мейрамдары. Наурыз мейрамы. Халық ауыз әдебиеті және қазақ халқының шешендік өнері. Қазақ халқының жыр-дастандары, аңыздары, шежірелері, шешендік өнер (Жиренше шешен, Аяз би, Алдар Көсе). Қазақ халқының музыка өнері, күй өнері (Құрманғазы, Тәттімбет, Ықылас, Қорқыт). Діннің пайда болуы, ежелгі адамдардың діни түсініктері және қазақ халқының діни наным-сенімдері;

3) XX ғасырдағы Қазақстан: Қазақстан Ресей құрамында. Патша билігінің Қазақстандағы аграрлық және қоныс аудару саясаты. 1917 жылы патшаны тақтан тайдыру. 1917 жылдың қазанында большевиктердің билікті алуы. Қазақстанда Кеңес билігінің орнауы, азамат соғысы, ҚазақКСР-нің құрылуы. Қазақ ұлттық зиялылары: Әлихан Бөкейханов, Ахмет Байтұрсынов, Міржақып Дулатов. Қазақстан 1941–1945 жылдар аралығындағы Ұлы Отан соғысында. Германияның КСРО-ға қарсы фашистік әскери жоспары. Ұлы Отан соғысының басталуы. Ұлы Жеңіске қазақстандықтардың қосқан үлесі. Қазақстан – майдан арсеналы. Қазақстандықтардың соғыс жылдарындағы еңбектегі ерлігі. Тыңды игеру. Тың және тыңайған жерлерді игерудің себептері, тың және тыңайған жерлерді игеру, тың игеру қорытындылары. Қазақстанда ғылым мен мәдениеттің дамуы. Қ.И. Сәтпаев – қазақтың тұңғыш академигі, Қазақ Ғылым академиясының алғашқы президенті. "Мәдени мұра" бағдарламасы. Ғарышты игеру. Қазақстан – ғарыш айлағы (Байқоңыр, қазақстың ғарышкерлері Тоқтар Әубәкіров пен Талғат Мұсабаев);

4) тәуелсіз Қазақстан: Қазақстан – егеменді мемлекет. КСРО-ның құлауы. Қазақстанның мемлекеттік тәуелсіздігін жариялау. Н.Ә. Назарбаев – тәуелсіз Қазақстанның тұңғыш президенті. Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздері (мемлекеттік рәміздер туралы түсінік, қазақ халқының мемлекеттік рәміздері тарихынан, Қазақстан Республикасының рәміздері, Қазақстан Республикасының азаматтарының конституциялық міндеттері – мемлекеттік рәміздерді құрметтеу). Астана – Қазақстанның жаңа астанасы. Қазақстан астаналары (Орынбор, Қызылорда, Алматы, 1997 жылы Астана қаласының еліміздің елордасы болып жариялануы);

5) өлкетану. Туған өлке тарихы мен аңыздары. Өлке тарихының ескерткіштері. Өлкенің тарихы тұлғалары. Өлкетану мұражайы мен тарихы экспонаттар.

31. 9-сыныпқа арналған "Қазақстан тарихы" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) Қазақстан тарихының кезеңделуі: ежелгі Қазақстан (2 млн. жылдан бұрын –V ғ.), орта ғасырлық Қазақстан (V–XVIII ғ.ғ.), жаңа дәуір тарихы (XVIII–XIX ғ.ғ.);

2) Қазақстан Ұлы Отан соғысы соғыс жылдары кезінде: республика өмірінің соғыс жағдайына ауысуы (1941-1945 жж.). Қазақстандықтардың фашистік басқыншыларға қарсы соғыс жылдарындағы ірі шайқастарға қатысуы және олардың ерліктері (1941-

1945 жж.). Қазақстан – соғыс арсеналы (1941-1945 жж.). Майданға және оккупациядан босатылған аудандарға жалпыхалықтық көмек. Ұлы Отан соғысы жылдарындағы (1941-1945 жж.) Қазақстанның мәдениеті;

3) соғыстан кейінгі Қазақстан (1946-1980 жж.): Қазақстандағы қоғамдық-саяси өмір. Өнеркәсіптің дамуы. Қазақстанда тың және тыңайған жерлерді игеру. "Байқоңыр" ғарыш айлағы. Экономиканың шикізаттық бағыты. Урбанизация. Ауыл шаруашылығы. Жұмысшылардың әлеуметтік жағдайы мен өмірлік деңгейі. Советтік Қазақстанның мәдениеті;

4) "Қайта құру" кезеңіндегі Қазақстан: Қазақстандағы 1986 жылғы желтоқсан оқиғасы, себептері және салдарлары. Қайта құрудың қарама-қайшылығы. Республикадағы қоғамдық-саяси қозғалыс. Жаңаөзен мен Қарағандыдағы оқиғалар. 80-90 жылдардың басындағы Қазақстанның әлеуметтік ахуалы мен мәдениеті;

5) тәуелсіз Қазақстан (1991 жылдан осы уақытқа дейін): Қазақстан 90 жылдардың басындағы саяси оқиғалар легінде. Жалпыхалықтық президент сайлауы. Н.Ә. Назарбаев – Қазақстан Республикасының алғашқы Президенті. Қазақстанның мемлекеттік тәуелсіздігін жариялау. Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздері – ту, елтаңба, әнұранды бекіту. Астана – жаңа Елорда. Қазақстан тәуелсіздігінің негізгі межелері. Экономика, білім беру, ғылым, мәдениет салаларындағы өзгерістер, жетістіктер мен қиындықтар. Егеменді Қазақстан Президентінің жолдаулары. Елдің бүгінгі дамуы. Біздің Отан әлем картасында. Қазақстанның сыртқы байланыстары, оның халықаралық процестердегі рөлі. Қазіргі Қазақстанның мәдениеті. Мемлекеттің білім және ғылым саласындағы саясаты. Этносаралық және конфессияаралық келісімнің қазақстандық моделі. Қазақстан халқы ассамблеясы;

6) өлкетану: туған өлкенің халық кәсібі; өлкенің туристік маршруттары; туған өлке тарихының куәлары.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

32. Бағдарламада оқу мақсаттарының кодтары берілген. Кодтағы бірінші сан сыныпты, екінші – бөлімді, үшінші – бөлімшені, төртінші сан оқу мақсатының нөмірленуін білдіреді. Мысалы, 7.2.1.4 кодында: "7" – сынып,

"2" – бөлім, "2.1" – бөлімше, "4" – оқу мақсатының нөмірленуі;

33. Оқыту мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

1) 1-бөлім "Әлеуметтік қатынастардың дамуы":

1-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары		
	7-сынып	8-сынып	9-сынып

<p>1.1 Этникалық қатынастар</p>	<p>7.1.1.1 тарихи дереккөздердің негізгі түрлерін ажырата білу 7.1.1.2 тарихи дәуірлер туралы түсініктің болуы 7.1.1.3 ежелгі тайпалар туралы айту 7.1.1.4 көрнекілікке сүйене отырып ежелгі адамдардың тұрмыс заттарын сипаттау 7.1.1.5 алғашқы адамдардың антропологиясын суреттеу 7.1.1.6 тарихи картада ғұндардың қоныс аудару бағытын көрсету 7.1.1.7 "уақыт таспасы" туралы түсініктің болуы 7.1.1.8 түркі тайпаларын атау және картада олардың орналасуын көрсету 7.1.1.9 мұғалімнің ежелгі Қазақстан тұрғындары туралы сұрақтары бойынша әңгіме құрастыру 7.1.1.10 орта ғасырлардағы Қазақстан тұрғындары туралы айту</p>	<p>8.1.1.1 тарихи дереккөздердің негізгі түрлерін білу 8.1.1.2 тарихи дәуірлердің атауларын білу 8.1.1.3 ежелгі және ортағасырлық Қазақстанның негізгі тайпаларын атау 8.1.1.4 картада әртүрлі тайпалардың орналасуын көрсету 8.1.1.5 Қазақстанның ортағасырлық қалаларының атауларын білу 8.1.1.6 негізгі тарихи термин-ұғымдар туралы түсініктің болуы 8.1.1.7 қазақ халқының қалыптасуының негізгі кезеңдерін анықтау 8.1.1.8 "қазақ" этнонимінің мағынасын түсіндіру 8.1.1.9 тарихи оқиғалардың реттілігі мен ұзақтығын даталар бойынша анықтау, "уақыт таспасын" пайдалану</p>	<p>9.1.1.1 тарихи дереккөздердің негізгі түрлерін білу 9.1.1.2 тарихи дәуірлерді ажырата білу 9.1.1.3 ежелгі және ортағасырлық Қазақстанның негізгі тайпаларын ажырата білу 9.1.1.4 жоңғар шапқыншылығы кезіндегі демографиялық өзгерістер және миграциялық процестер туралы түсініктің болуы 9.1.1.5 демографиялық өзгерістердің себебі мен салдарын анықтау 9.1.1.6 Ресей империясының қоныстандыру саясатының себептері мен салдарларын білу 9.1.1.7 зерттелетін нысандар мен оқиғаларды тарихи картада табу және көрсету 9.1.1.8 негізгі тарихи түсініктер туралы түсініктің болуы</p>
<p>1.2 Әлеуметтік қатынастар</p>	<p>7.1.2.1 ежелгі заманда әлеуметтік топтардың қалыптасуы туралы сұрақтарға жауап бере отыра айту 7.1.2.2 алғашқы адамдардың өмірі мен тұрмысы туралы сұрақтарға жауап бере отыра шығармашылық формада (әңгіме, сурет, қойылым, макет) айту 7.1.2.3 өмір салтының кәсіптер, сауда-саттық пен мәдениетке әсері туралы жоспар бойынша айту</p>	<p>8.1.2.1 қазақ хандары, билері мен батырларының өмірінің ерекшеліктерін сипаттау 8.1.2.2 Қазақ хандығының өкілдерін атау 8.1.2.3 Қазақ хандығындағы әртүрлі әлеуметтік топтардың өмірі мен тұрмыс ерекшеліктерін сипаттау 8.1.2.4 қазақ қоғамында билердің рөлі туралы білу</p>	<p>9.1.2.1 дәстүрлі қазақ қоғамындағы өзгерістерді өткен тарихи кезеңдермен салыстыру арқылы анықтау 9.1.2.2 әртүрлі әлеуметтік топтарды ажырата білу 9.1.2.3 көрнекіліктерге негізделе отыра тарихи тұлғаларды сипаттау 9.1.2.4 соғыс жылдарындағы халықтың әлеуметтік жағдайын сипаттау 9.1.2.5 әскери қолбасшылар мен майдан ерлерінің суреттерін сипаттау описывать портреты 9.1.2.6 майдан мен еңбек ерлері туралы әдеби</p>

7.1.2.4 орта ғасырлардағы әлеуметтік топтардың өмірінің ерекшеліктері туралы білу 7.1.2.5 ортағасырлық адамдардың өмірі мен тұрмысы туралы сұрақтарға жауап бере отыра шығармашылық формада (әңгіме, сурет, қойылым, макет) айту	8.1.2.5 қазақ зиялыларының қалыптасуының маңызын білу 8.1.2.6 әртүрлі әлеуметтік топтардың қалыптасуы туралы түсініктің болуы	шығармалардан мысалдар келтіру 9.1.2.7 соғыстан кейінгі жылдардағы әлеуметтік жағдайды сипаттау 9.1.2.8 кенестік кезеңдегі әлеуметтік топтарды сипаттау 9.1.2.6 қазіргі Қазақстандағы әлеуметтік топтарды сипаттау
---	--	---

2) 2-бөлім "Мәдениеттің дамуы":

2-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары		
	7-сынып	8-сынып	9-сынып
2.1 Дүниетаным мен дін	7.2.1.1 алғашқы адамдардың наным-сенімдері туралы айту 7.2.1.2 ежелгі тайпалардың дүниетанымын мұғалімнің сұрақтары бойынша сипаттау 7.2.1.3 Қазақстан территориясындағы көне діни ғимараттарды атау	8.2.1.1 түркілердің дүниетанымдық ерекшеліктерін білу 8.2.1.2 ислам дінінің қоғамдық өмірге ықпалы туралы түсініктің болуы 8.2.1.3 Қазақстан территориясындағы көне діни ғимараттарды білу 8.2.1.4 Қазақстан территориясындағы көне діни ғимараттарды картадан көрсету	9.2.1.1 Қазақстан халықтарының салт-дәстүрлері мен әдет-ғұрыптарының құндылықтарын сипаттау 9.2.1.2 Қазақстан халықтарының негізгі мейрамдарын білу 9.2.1.3 ресми діни ұйымдардың қызметі туралы түсініктің болуы; 9.2.1.4 Қазақстан халқы Ассамблеясының дінаралық, этносаралық келісім мен ішкі тұрақтылықты нығайтудағы ықпалы туралы түсініктің болуы 9.2.1.5 "Мәңгілік Ел" жалпыұлттық идеясының маңыздылығы туралы түсініктің болуы
	7.2.2.1 ежелгінің заттары, оқиғалары және тарихи кейіпкерлерін көрнекілікке сүйене отырып сипаттау 7.2.2.2 археологиялық ескерткіштер туралы жоспар бойынша айту 7.2.2.3 археологиялық деректерге сүйене отырып, Андронов мәдениетінің белгілерін	8.2.2.1 мұғалімнің сұрақтары бойынша ортағасырлық сәулет өнері ескерткіштерінің ерекшеліктері туралы айту 8.2.2.2 "Алтын адам" жәдігерін өнер туындысы ретінде жоспар бойынша сипаттау	9.2.2.1 тарихи материалды құрастырылған жоспар бойынша айту 9.2.2.2 халық ауыз әдебиеті мен музыка өнері туындылары

<p>2.2 Өнер мен әдебиет</p>	<p>анықтау 7.2.2.4 ежелгі тайпалардың қолданбалы өнер ерекшеліктерін сипаттау 7.2.2.5 "Алтын адам" жәдігерін өнер туындысы ретінде сипаттау 7.2.2.6 көшпенділердің әлемдік өркениетке қосқан үлесін түсіну 7.2.2.7 көшпенділердің әлемдік өркениетке қосқан үлесі туралы шағын әңгіме құрастыру 7.2.2.8 күй, аңыз, шежіре және эпостық жырлардың тарихи дереккөзі ретіндегі маңыздылығы туралы түсініктің болуы 7.2.2.9 археологиялық ескерткіштер туралы түсініктің болуы</p>	<p>8.2.2.3 көшпенділердің әскери өнерінің жетістіктері туралы түсініктің болуы 8.2.2.4 түркі кезеңіндегі қоғамды бейнелеуде Махмұд Қашғари, Жүсіп Баласағұни және Ахмет Яссауи еңбектерінің тарихи құндылығы туралы түсініктің болуы 8.2.2.5 көшпенділердің қолданбалы өнер жетістіктерін сипаттау 8.2.2.6 күй, аңыз, шежіре және эпостық жырлардың тарихи дереккөз бөлігі ретіндегі маңыздылығы туралы айту</p>	<p>туралы құнды тарихи дереккөз ретінде түсініктің болуы 9.2.2.3 А.Құнанбаевтың ақын, ойшыл, қоғам қайраткері ретіндегі рөлін түсініп, білу 9.2.2.4 ұлттық музыкалық аспаптардың қолдану ерекшеліктеріне қарай білу 9.2.2.5 қазақтардың ұлттық киім үлгілерінің ерекшеліктерін білу 9.2.2.6 қазақ шеберлерінің қолданбалы өнер ерекшеліктерін білу 9.2.2.7 қазақтардың халық ауыз әдебиеті ерекшеліктерін білу</p>
<p>2.3 Білім және ғылым</p>	<p>7.2.3.1 танымал мәдениеттің тарихи қайраткерлерінің аттарын білу 7.2.3.2 қазақстандық ғалымдардың археологиялық жаңалықтарын білу</p>	<p>8.2.3.1 көне түркі жазуының тарихи маңызы туралы түсініктің болуы 8.2.3.2 әл-Фараби және ғалымдардың ортағасырлық ғылымның дамуына қосқан үлесі туралы түсініктің болуы 8.2.3.3 М.Х. Дулатидің "Тарихи-Рашиди" еңбегінің тарихи маңызы туралы түсініктің болуы 8.2.3.4 Жәңгір ханның ағарту ісіне қосқан үлесін туралы түсініктің болуы</p>	<p>9.2.3.1 қазақ ағартушылары мен ғалымдарының өмірі мен қызметі туралы айту 9.2.3.2 Ы.Алтынсариннің өмірі мен Қазақстанның ағарту саласын дамытудағы қызметі туралы айту 9.2.3.3 А.Құнанбаевтың қазақ жазба әдебиетінің негізін салушы ретіндегі өмірі мен қызметі туралы айту 9.2.3.4 ұлы қазақ ғалымы Ш.Уәлихановтың өмірі мен қызметі туралы айту 9.2.3.5 А.Байтұрсыновтың қазақ лингвистикасының негізін салушы және қоғам қайраткері ретінде қызметі туралы айту 9.2.3.6 соғыс жылдарындағы өнер мен әдебиеттің халық рухын көтерудегі маңызы туралы түсініктің болуы</p>

9.2.3.7 Мұхтар Әуезов шығармаларының әлем әдебиетіндегі орны туралы түсініктің болуы
 9.2.3.8 Ш.Құдайбердіұлы, М.Ж.Көпейұлы, Қ.Халид еңбектерінің тарихи дерек ретіндегі маңызы туралы түсініктің болуы
 9.2.3.9 ғарыштың алғашқы ерлері мен негізгі тарихи қайраткерлерді білу

3) 3-бөлім "Мемлекеттің дамуы":

3-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары		
	7-сынып	8-сынып	9-сынып
3.1 Мемлекеттің ішкі саясаты	<p>7.3.1.1 картадан тайпалық одақтардың орналасуын көрсету</p> <p>7.3.1.2 ежелгі мемлекеттік бірлестіктердің құрылу алғышарттары туралы түсініктің болуы</p> <p>7.3.1.3 ежелгі мемлекеттік бірлестіктердің қалыптасуы туралы айту</p> <p>7.3.1.4 мұғалімнің көмегімен картамен жұмыс жасау</p>	<p>8.3.1.1 ежелгі дүние мен ортағасырлардағы тарихи оқиғалар арасында байланыстар орнату</p> <p>8.3.1.2 оқиғалардың өзара байланысын табу арқылы Түрік қағанаты құрылуының тарихи маңызын білу</p> <p>8.3.1.3 Қазақстан территориясындағы ортағасырлық мемлекеттердің атауларын білу және оларды тарихи картадан көрсету</p> <p>8.3.1.4 X-XIII ғасырлардағы мемлекеттердің атауларын білу және оларды тарихи картадан көрсету</p> <p>8.3.1.5 Отырарды қорғаудағы қала халқының ерлігі туралы айту</p> <p>8.3.1.6 XIII-XV ғасырлардағы мемлекеттерді білу және оларды тарихи картадан көрсету</p> <p>8.3.1.7 ортағасырлық мемлекеттердің ыдырауының негізгі себептерін білу</p>	<p>9.3.1.1 халықты жоңғар басқыншылығына қарсы жұмылдыруда Қарақұм және Ордабасы құрылтайларының рөлін білу</p> <p>9.3.1.2 Қазақ хандығының ішкі саяси жағдайы туралы түсініктің болуы</p> <p>9.3.1.3 Ресей империясының отарлық саясатының себеп-салдары туралы түсініктің болуы</p> <p>9.3.1.4 патша үкіметі реформалары нәтижесіндегі әкімшілік-аумақтық өзгерістер туралы түсініктің болуы</p> <p>9.3.1.5 халықтың отаршылдыққа қарсы ұлт-азаттық күресінің себеп-салдары туралы түсініктің болуы</p> <p>9.3.1.6 ұлт-азаттық көтеріліс басшыларының есімдерін білу</p> <p>9.3.1.7 Қазақстан тарихының маңызды оқиғаларының даталарын білу</p>

		<p>8.3.1.8 Қазақстан аумағындағы мемлекеттердің басқару жүйесінің ерекшеліктері туралы түсініктің болуы</p> <p>8.3.1.9 Қазақ хандығының құрылуының тарихи маңызын білу</p> <p>8.3.1.10 қазақ хандарының мемлекетті нығайтудағы рөлі туралы түсініктің болуы</p> <p>8.3.1.11 танымал сұлтан, би, хан және батырлардың аттарын білу</p>	<p>9.3.1.8 1986 жылғы Желтоқсан оқиғасының тарихи маңыздылығы туралы түсініктің болуы</p> <p>9.3.1.9 Қазақстан тәуелсіздігінің жариялануының тарихи маңызын білу</p> <p>9.3.1.10 Қазақстан территориясын әлем картасында көрсету</p> <p>9.3.1.11 Қазақстанның тұңғыш президенті – Н.Ә.Назарбаевты тану</p> <p>9.3.1.12 тарихи тақырыптағы әңгімеге қатысу</p>
<p>3.2 Мемлекеттің сыртқы саясаты</p>	<p>7.3.2.1 сақ, сармат тайпаларының халықаралық сахнадағы орны туралы түсініктің болуы</p> <p>7.3.2.2 Қазақстан территориясындағы алғашқы мемлекеттік бірлестіктердің көрші елдермен қарым-қатынасы туралы түсініктің болуы</p>	<p>8.3.2.1 түркі тілдес тайпалардың миграциясы туралы түсініктің болуы</p> <p>8.3.2.2 Атлақ шайқасының тарихи маңызы туралы мұғалімнің сұрақтары бойынша айту</p> <p>8.3.2.3 Ұлы Түркі қағанатының сыртқы саясатының негізгі бағыттары туралы түсініктің болуы</p> <p>8.3.2.4 Атлақ шайқасының тарихи маңызы туралы айту</p> <p>8.3.2.5 Еуразия тарихында қыпшақтардың орнын анықтау</p> <p>8.3.2.6 Қазақ хандарының сыртқы саясаты туралы түсініктің болуы</p> <p>8.3.2.7 Орбұлақ шайқасындағы қазақ жасағының әскери өнердегі шеберлігі мен ерлігі туралы айту</p> <p>8.3.2.8 екінші дүниежүзілік соғысындағы қазақстандық батырлардың аттарын білу</p>	<p>9.3.2.1 Жоңғар шапқыншылығына қарсы күресте танылған хандар мен батырлардың рөлі туралы айту</p> <p>9.3.2.2 Қазақ хандығының сыртқы саясатының нәтижелерін анықтау</p> <p>9.3.2.3 Абылай ханның дипломатиялық шеберлігі мен саясаты туралы айту</p> <p>9.3.2.4 Қазақстан Республикасының халықаралық сахнадағы танылуы туралы түсініктің болуы</p> <p>9.3.2.5 Қазақстанмен көршілес елдерді атау</p>

4) 4-бөлім "Экономикалық даму":

4-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары		
	7-сынып	8-сынып	9-сынып
4.1 Шаруашылық	<p>7.4.1.1 ежелгі адамдардың алғашқы кәсібін сипаттау</p> <p>7.4.1.2 көшпелі мал шаруашылығы туралы айту</p> <p>7.4.1.3 отырықшылардың тұрмысы туралы айту</p>	<p>8.4.1.1 көшпелілер мен отырықшылар арасындағы шаруашылық құрылысты ажырату</p> <p>8.4.1.2 көшпенділердің дәстүрлі шаруашылығының ерекшеліктерін білу</p> <p>8.4.1.3 отырықшылардың дәстүрлі шаруашылығының ерекшеліктерін білу</p> <p>8.4.1.4 жоңғар шапқыншылығының қазақ халқының шаруашылығына тигізген зардаптарын анықтау</p> <p>8.4.1.5 күштеп ұжымдастыру туралы түсініктің болуы</p> <p>8.4.1.6 Кеңес үкіметі кезіндегі ауыл шаруашылығының дамуы мен өзгерістер туралы түсініктің болуы</p>	<p>9.4.1.1 отарлау саясатының қазақтардың дәстүрлі шаруашылығына тигізген әсері туралы білу</p> <p>9.4.1.2 жекешелендіру процесі туралы түсініктің болуы</p> <p>9.4.1.3 аграрлық сектордағы модернизациялаудың негізгі бағыттары туралы түсініктің болуы</p>
4.2 Өндірістік қатынастар және сауда	<p>7.4.2.1 ежелгі еңбек құралдары мен қару-жарақ түрлерін сипаттау</p> <p>7.4.2.2 металлургияның дамуының шаруашылық салаларына тигізген ықпалын білу</p> <p>7.4.2.3 Ұлы Жібек жолының пайда болуын түсіндіру</p>	<p>8.4.2.1 Ұлы Жібек жолының қала мәдениетінің дамуына әсерін анықтау</p> <p>8.4.2.2 Ұлы Жібек жолының халықаралық қатынастардың дамуындағы орнын анықтау</p> <p>8.4.2.3 Қазақстандағы индустриаландырудың жетістіктері мен кемшіліктерін білу</p> <p>8.4.2.4 соғыс кезіндегі Қазақстан экономикасы туралы айту</p> <p>8.4.2.5 өнеркәсіптің дамуы туралы айту</p> <p>8.4.2.6 картада Ұлы Жібек жолының қалаларын көрсету</p>	<p>9.4.2.1 капиталистік қатынастардың Қазақстан экономикасына ықпалын анықтау</p> <p>9.4.2.2 сауда қатынастарына жәрмеңкелердің дамуына байланысты өзгерістерді анықтау</p> <p>9.4.2.3 сыртқы сауданың экономикаға әсері туралы түсініктің болуы</p> <p>9.4.2.4 Қазақстанның әлемдік экономикаға кірігуі туралы түсініктің болуы</p>

34. Осы Бағдарлама зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 7-9 сыныптар үшін "Қазақстан тарихы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына

сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

Ескерту. 34-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

35. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 7-9 сыныптар үшін "Қазақстан тарихы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Ескерту. Қосымшаның жоғарғы оң жақ бұрышы жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 7-9 сыныптар үшін "Қазақстан тарихы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1) 7-сынып:

1-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. Әлеуметтік қатынастардың дамуы	1.1 Этникалық қатынастар	7.1.1.1 тарихи дереккөздердің негізгі түрлерін ажырата білу 7.1.1.2 тарихи дәуірлер туралы түсініктің болуы 7.1.1.3 ежелгі тайпалар туралы айту
	1.2 Әлеуметтік қатынастар	7.1.2.1 ежелгі заманда әлеуметтік топтардың қалыптасуы туралы сұрақтарға жауап бере отыра айту
2. Мәдениеттің дамуы	2.1 Дүниетаным мен дін	7.2.1.1 алғашқы адамдардың наным-сенімдері туралы айту
	2.2 Өнер мен әдебиет	7.2.2.1 ежелгінің заттары, оқиғалары және тарихи кейіпкерлерін көрнекілікке сүйене отырып сипаттау 7.2.2.3 археологиялық деректерге сүйене отырып, Андронов мәдениетінің белгілерін анықтау

		7.2.2.8 археологиялық ескерткіштер туралы түсініктің болуы
2-тоқсан		
1. Әлеуметтік қатынастардың дамуы	1.1. Этникалық қатынастар	7.1.1.4 көрнекілікке сүйене отырып ежелгі адамдардың тұрмыс заттарын сипаттау 7.1.1.5 алғашқы адамдардың антропологиясын суреттеу 7.1.1.6 тарихи картада ғұндардың қоныс аудару бағытын көрсету
	1.2 Әлеуметтік қатынастар	7.1.2.2 алғашқы адамдардың өмірі мен тұрмысы туралы сұрақтарға жауап бере отыра шығармашылық формада (әңгіме, сурет, қойылым, макет) айту
2. Мәдениеттің дамуы	2.1 Дүниетаным мен дін	7.2.1.2 ежелгі тайпалардың дүниетанымын мұғалімнің сұрақтары бойынша сипаттау
	2.2 Өнер мен әдебиет	7.2.2.2 археологиялық ескерткіштер туралы жоспар бойынша айту 7.2.2.7 көшпенділердің әлемдік өркениетке қосқан үлесі туралы шағын әңгіме құрастыру
	2.3 Білім және ғылым	7.2.3.2 қазақстандық ғалымдардың археологиялық жаңалықтарын білу
4. Экономикалық даму	4.1 Шаруашылық	7.4.1.1 ежелгі адамдардың алғашқы кәсібін сипаттау
	4.2. Өндірістік қатынастар және сауда	7.4.2.1 ежелгі еңбек құралдары мен қару-жарак түрлерін сипаттау
3-тоқсан		
1. Әлеуметтік қатынастардың дамуы	1.1. Этникалық қатынастар	7.1.1.7 "уақыт таспасы" туралы түсініктің болуы 7.1.1.8 түркі тайпаларын атау және картада олардың орналасуын көрсету
	1.2. Әлеуметтік қатынастар	7.1.2.3 өмір салтының кәсіптер, сауда-саттық пен мәдениетке әсері туралы жоспар бойынша айту 7.1.2.4 ортағасырлардағы әлеуметтік топтардың өмірінің ерекшеліктері туралы білу
	2.1 Дүниетаным мен дін	7.2.1.3 Қазақстан территориясындағы көне діни ғимараттарды атау

2. Мәдениеттің дамуы	2.2 Өнер мен әдебиет	7.2.2.4 ежелгі тайпалардың қолданбалы өнер ерекшеліктерін сипаттау 7.2.2.5 "Алтын адам" жәдігерін өнер туындысы ретінде сипаттау
3. Мемлекеттің дамуы	3.1 Мемлекеттің ішкі саясаты	7.3.1.1 картадан тайпалық одақтардың орналасуын көрсету 7.3.1.2 ежелгі мемлекеттік бірлестіктердің құрылу алғышарттары туралы түсініктің болуы
	3.2 Мемлекеттің сыртқы саясаты	7.3.2.1 сақ, сармат тайпаларының халықаралық сахнадағы орны туралы түсініктің болуы
4. Экономикалық даму	4.1 Шаруашылық	7.4.1.2 көшпелі мал шаруашылығы туралы айту
	4.2. Өндірістік қатынастар және сауда	7.4.2.2 металлургияның дамуының шаруашылық салаларына тигізген ықпалын білу
4-тоқсан		
1. Әлеуметтік қатынастардың дамуы	1.1. Этникалық қатынастар	7.1.1.9 мұғалімнің ежелгі Қазақстан тұрғындары туралы сұрақтары бойынша әңгіме құрастыру 7.1.1.10 орта ғасырлардағы Қазақстан тұрғындары туралы айту
	1.2. Әлеуметтік қатынастар	7.1.2.5 ортағасырлық адамдардың өмірі мен тұрмысы туралы сұрақтарға жауап бере отыра шығармашылық формада (әңгіме, сурет, қойылым, макет) айту
2. Мәдениеттің дамуы	2.2 Өнер мен әдебиет	7.2.2.7 күй, аңыз, шежіре және эпостық жырлардың тарихи дереккөзі ретіндегі маңыздылығы туралы түсініктің болуы 7.2.2.6 көшпенділердің әлемдік өркениетке қосқан үлесін түсіну
3. Мемлекеттің дамуы	3.1 Мемлекеттің ішкі саясаты	7.3.1.3 ежелгі мемлекеттік бірлестіктердің қалыптасуы туралы айту 7.3.1.4 мұғалімнің көмегімен картамен жұмыс жасау
	3.2 Мемлекеттің сыртқы саясаты	7.3.2.2 Қазақстан территориясындағы алғашқы мемлекеттік бірлестіктердің көрші елдермен қарым-қатынасы туралы түсініктің болуы
	4.1. Шаруашылық	7.4.1.3 отырықшылардың тұрмысы туралы айту

4. Экономикалық даму	4.2. Өндірістік қатынастар және сауда	7.4.2.3 Ұлы Жібек жолының пайда болуын түсіндіру
----------------------	---------------------------------------	--

2) 8-сынып:

2-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. Әлеуметтік қатынастардың дамуы	1.1 Этникалық қатынастар	8.1.1.1 тарихи дереккөздердің негізгі түрлерін білу 8.1.1.2 тарихи дәуірлердің атауларын білу
	1.2 Әлеуметтік қатынастар	8.1.2.1 қазақ хандары, билері мен батырларының өмірінің ерекшеліктерін сипаттау 8.1.2.2 Қазақ хандығының өкілдерін атау
2. Мәдениеттің дамуы	2.1 Дүниетаным мен дін	8.2.1.1 түркілердің дүниетанымдық ерекшеліктерін білу
	2.2 Өнер мен әдебиет	8.2.2.1 мұғалімнің сұрақтары бойынша ортағасырлық сәулет өнері ескерткіштерінің ерекшеліктері туралы айту 8.2.2.2 "Алтын адам" жәдігерін өнер туындысы ретінде жоспар бойынша сипаттау
	2.3 Білім мен ғылым	8.2.3.1 көне түркі жазуының тарихи маңызы туралы түсініктің болуы
3. Мемлекеттің дамуы	3.1 Мемлекеттің ішкі саясаты	8.3.1.1 ежелгі дүние мен ортағасырлардағы тарихи оқиғалар арасында байланыстар орнату 8.3.1.2 оқиғалардың өзара байланысын табу арқылы Түрік қағанаты құрылуының тарихи маңызын білу
	3.2 Мемлекеттің сыртқы саясаты	8.3.2.1 түркі тілдес тайпалардың миграциясы туралы түсініктің болуы 8.3.2.2 Атлах шайқасының тарихи маңызы туралы мұғалімнің сұрақтары бойынша айту
4. Экономикалық даму	4.1 Шаруашылық	8.4.1.1 көшпенділер мен отырықшылар арасындағы шаруашылық құрылысты ажырату
		8.4.2.1 Ұлы Жібек жолының қала мәдениетінің дамуына әсерін анықтау

	4.2. Өндірістік қатынастар және сауда	8.4.2.2 Ұлы Жібек жолының халықаралық қатынастардың дамуындағы орнын анықтау
2-тоқсан		
1. Әлеуметтік қатынастардың дамуы	1.1 Этникалық қатынастар	8.1.1.3 ежелгі және ортағасырлық Қазақстанның негізгі тайпаларын атау 8.1.1.4 картада әртүрлі тайпалардың орналасуын көрсету 8.1.1.5 Қазақстанның ортағасырлық қалаларының атауларын білу
	1.2 Әлеуметтік қатынастар	8.1.2.3 Қазақ хандығындағы әртүрлі әлеуметтік топтардың өмірі мен тұрмыс ерекшеліктерін сипаттау
2. Мәдениеттің дамуы	2.1 Дүниетаным мен дін	8.2.1.2 ислам дінінің қоғамдық өмірге ықпалы туралы түсініктің болуы
	2.2 Өнер мен әдебиет	8.2.2.3 көшпенділердің әскери өнерінің жетістіктері туралы түсініктің болуы 8.2.2.4 түркі кезеңіндегі қоғамды бейнелеуде Махмұд Қашғари, Жүсіп Баласағұни және Ахмет Яссауи еңбектерінің тарихи құндылығы туралы түсініктің болуы
	2.3 Білім мен ғылым	8.2.3.2 әл-Фараби және ғалымдардың ортағасырлық ғылымның дамуына қосқан үлесі туралы түсініктің болуы
3. Мемлекеттің дамуы	3.1 Мемлекеттің ішкі саясаты	8.3.1.3 Қазақстан территориясындағы ортағасырлық мемлекеттердің атауларын білу және оларды тарихи картадан көрсету 8.3.1.4 X-XIII ғасырлардағы мемлекеттердің атауларын білу және оларды тарихи картадан көрсету 8.3.1.5 Отырарды қорғаудағы қала халқының ерлігі туралы айту
	3.2 Мемлекеттің сыртқы саясаты	8.3.2.3 Ұлы Түркі қағанатының сыртқы саясатының негізгі бағыттары туралы түсініктің болуы 8.3.2.4 Атлах шайқасының тарихи маңызы туралы айту

4. Экономикалық даму	4.1 Шаруашылық	8.4.1.2 көшпенділердің дәстүрлі шаруашылығының ерекшеліктерін білу 8.4.1.3 отырықшылардың дәстүрлі шаруашылығының ерекшеліктерін білу
	4.2. Өндірістік қатынастар және сауда	8.4.2.6 картада Ұлы Жібек жолының қалаларын көрсету
3-тоқсан		
1. Әлеуметтік қатынастардың дамуы	1.1 Этникалық қатынастар	8.1.1.7 қазақ халқының қалыптасуының негізгі кезеңдерін анықтау
	1.2 Әлеуметтік қатынастар	8.1.2.4 қазақ қоғамында билердің рөлі туралы білу 8.1.2.5 қазақ зиялыларының қалыптасуының маңызын білу
2. Мәдениеттің дамуы	2.1 Дүниетаным мен дін	8.2.1.3 Қазақстан территориясындағы көне діни ғимараттарды білу
	2.2 Өнер мен әдебиет	8.2.2.5 көшпенділердің қолданбалы өнер жетістіктерін сипаттау
	2.3 Білім мен ғылым	8.2.3.3 М.Х. Дулатидің "Тарихи-Рашиди" еңбегінің тарихи маңызы туралы түсініктің болуы
3. Мемлекеттің дамуы	3.1 Мемлекеттің ішкі саясаты	8.3.1.6 XIII-XV ғасырлардағы мемлекеттерді білу және оларды тарихи картадан көрсету 8.3.1.7 ортағасырлық мемлекеттердің ыдырауының негізгі себептерін білу 8.3.1.10 қазақ хандарының мемлекетті нығайтудағы рөлі туралы түсініктің болуы
	3.2 Мемлекеттің сыртқы саясаты	8.3.2.5 Еуразия тарихында қыпшақтардың орнын анықтау 8.3.2.6 Қазақ хандарының сыртқы саясаты туралы түсініктің болуы
4. Экономикалық даму	4.1 Шаруашылық	8.4.1.4 жоңғар шапқыншылығының қазақ халқының шаруашылығына тигізген зардаптарын анықтау 8.4.1.5 күштеп ұжымдастыру туралы түсініктің болуы
	4.2. Өндірістік қатынастар және сауда	8.4.2.3 Қазақстандағы индустрияландырудың жетістіктері мен кемшіліктерін білу 8.4.2.4 соғыс кезіндегі Қазақстан экономикасы туралы айту

4-тоқсан		
1. Әлеуметтік қатынастардың дамуы	1.1 Этникалық қатынастар	8.1.1.8 "қазақ" этнонимінің мағынасын түсіндіру 8.1.1.9 тарихи оқиғалардың реттілігі мен ұзақтығын даталар бойынша анықтау, "уақыт таспасын" пайдалану
	1.2 Әлеуметтік қатынастар	8.1.2.6 әртүрлі әлеуметтік топтардың қалыптасуы туралы түсініктің болуы
2. Мәдениеттің дамуы	2.1 Дүниетаным мен дін	8.2.1.4 Қазақстан территориясындағы көне діни ғимараттарды картадан көрсету
	2.2 Өнер мен әдебиет	8.2.2.6 күй, аңыз, шежіре және эпостық жырлардың тарихи дереккөз бөлігі ретіндегі маңыздылығы туралы айту
	2.3 Білім мен ғылым	8.2.3.4 Жәңгір ханның ағарту ісіне қосқан үлесін туралы түсініктің болуы
3. Мемлекеттің дамуы	3.1 Мемлекеттің ішкі саясаты	8.3.1.8 Қазақстан аумағындағы мемлекеттердің басқару жүйесінің ерекшеліктері туралы түсініктің болуы 8.3.1.9 Қазақ хандығының құрылуының тарихи маңызын білу
	3.2 Мемлекеттің сыртқы саясаты	8.3.2.7 Орбұлақ шайқасындағы қазақ жасағының әскери өнердегі шеберлігі мен ерлігі туралы айту 8.3.2.8 екінші дүниежүзілік соғысындағы қазақстандық батырлардың аттарын білу
4. Экономикалық даму	4.1 Шаруашылық	8.4.1.6 Кенес үкіметі кезіндегі ауыл шаруашылығының дамуы мен өзгерістер туралы түсініктің болуы
	4.2. Өндірістік қатынастар және сауда	8.4.2.5 өнеркәсіптің дамуы туралы айту

3) 9-сынып:

3-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. Әлеуметтік қатынастардың дамуы	1.1 Этникалық қатынастар	9.1.1.1 тарихи дереккөздердің негізгі түрлерін білу 9.1.1.2 тарихи дәуірлерді ажырата білу
		9.1.2.1 дәстүрлі казак қоғамындағы өзгерістерді өткен

	1.2 Әлеуметтік қатынастар	тарихи кезеңдермен салыстыру арқылы анықтау 9.1.2.2 әртүрлі әлеуметтік топтарды ажырата білу
2. Мәдениеттің дамуы	2.1 Дүниетаным мен дін	9.2.1.1 Қазақстан халықтарының салт-дәстүрлері мен әдет-ғұрыптарының құндылықтарын сипаттау
	2.2 Өнер мен әдебиет	9.2.2.1 тарихи материалды құрастырылған жоспар бойынша айту 9.2.2.2 халық ауыз әдебиеті мен музыка өнері туындылары туралы құнды тарихи дереккөз ретінде түсініктің болуы
	2.3 Білім мен ғылым	9.2.3.1 қазақ ағартушылары мен ғалымдарының өмірі мен қызметі туралы айту 9.2.3.2 Ы.Алтынсариннің өмірі мен Қазақстанның ағарту саласын дамытудағы қызметі туралы айту
3. Мемлекеттің дамуы	3.1 Мемлекеттің ішкі саясаты	9.3.1.1 халықты жоңғар басқыншылығына қарсы жұмылдыруда Қарақұм және Ордабасы құрылтайларының рөлін білу 9.3.1.2 Қазақ хандығының ішкі саяси жағдайы туралы түсініктің болуы 9.3.1.10 Қазақстан территориясын әлем картасында көрсету
	3.2 Мемлекеттің сыртқы саясаты	9.3.2.1 Жоңғар шапқыншылығына қарсы күресте танылған хандар мен батырлардың рөлі туралы айту
4. Экономикалық даму	4.1 Шаруашылық	9.4.1.1 қазақтардың дәстүрлі шаруашылығы туралы айту
	4.2. Өндірістік қатынастар және сауда	9.4.2.1 капиталистік қатынастардың Қазақстан экономикасына ықпалын анықтау
2-тоқсан		
1. Әлеуметтік қатынастардың дамуы	1.1 Этникалық қатынастар	9.1.1.3 ежелгі және ортағасырлық Қазақстанның негізгі тайпаларын ажырата білу 9.1.1.4 жоңғар шапқыншылығы кезіндегі демографиялық өзгерістер және миграциялық процестер туралы түсініктің болуы
		9.1.2.3 көрнекіліктерге негізделе отыра тарихи тұлғаларды сипаттау

	1.2 Әлеуметтік қатынастар	9.1.2.4 соғыс жылдарындағы халықтың әлеуметтік жағдайын сипаттау
2. Мәдениеттің дамуы	2.1 Дүниетаным мен дін	9.2.1.2 Қазақстан халықтарының негізгі мейрамдарын білу
	2.2 Өнер мен әдебиет	9.2.2.4 ұлттық музыкалық аспаптардың қолдану ерекшеліктеріне қарай білу 9.2.2.5 қазақтардың ұлттық киім үлгілерінің ерекшеліктерін білу
	2.3 Білім мен ғылым	9.2.3.3 А.Құнанбаевтың қазақ жазба әдебиетінің негізін салушы ретіндегі өмірі мен қызметі туралы айту 9.2.3.4 ұлы қазақ ғалымы Ш.Уәлихановтың өмірі мен қызметі туралы айту
3. Мемлекеттің дамуы	3.1 Мемлекеттің ішкі саясаты	9.3.1.3 Ресей империясының отарлық саясатының себеп-салдары туралы түсініктің болуы 9.3.1.4 патша үкіметі реформалары нәтижесіндегі әкімшілік-аумақтық өзгерістер туралы түсініктің болуы
	3.2 Мемлекеттің сыртқы саясаты	9.3.2.2 Қазақ хандығының сыртқы саясатының нәтижелерін анықтау
4. Экономикалық даму	4.1 Шаруашылық	9.4.1.2 отарлау саясатының қазақтардың дәстүрлі шаруашылығына тигізген әсері туралы білу
	4.2. Өндірістік қатынастар және сауда	9.4.2.2 сауда қатынастарына дамуына байланысты жәрмеңкелердің өзгерістерді анықтау
3-тоқсан		
1. Әлеуметтік қатынастардың дамуы	1.1 Этникалық қатынастар	9.1.1.5 демографиялық өзгерістердің себебі мен салдарын анықтау 9.1.1.6 Ресей империясының қоныстандыру саясатының себептері мен салдарларын білу
	1.2 Әлеуметтік қатынастар	9.1.2.5 әскери қолбасшылар мен майдан ерлерінің суреттерін сипаттау описывать портреты 9.1.2.6 майдан мен еңбек ерлері туралы әдеби шығармалардан мысалдар келтіру 9.1.2.7 соғыстан кейінгі жылдардағы әлеуметтік жағдайды сипаттау

2. Мәдениеттің дамуы	2.1 Дүниетаным мен дін	9.2.1.3 ресми діни ұйымдардың қызметі туралы түсініктің болуы; 9.2.1.4 Қазақстан халқы Ассамблеясының дінаралық, этносаралық келісім мен ішкі тұрақтылықты нығайтудағы ықпалы туралы түсініктің болуы
	2.2 Өнер мен әдебиет	9.2.2.3 А. Құнанбаевтың ақын, ойшыл, қоғам қайраткері ретіндегі рөлін түсініп, білу 9.2.2.6 қазақ шеберлерінің қолданбалы өнер ерекшеліктерін білу
	2.3 Білім мен ғылым	9.2.3.5 А. Байтұрсыновтың қазақ лингвистикасының негізін салушы және қоғам қайраткері ретінде қызметі туралы айту 9.2.3.6 соғыс жылдарындағы өнер мен әдебиеттің халық рухын көтерудегі маңызы туралы түсініктің болуы 9.2.3.7 Мұхтар Әуезов шығармаларының әлем әдебиетіндегі орны туралы түсініктің болуы
3. Мемлекеттің дамуы	3.1 Мемлекеттің ішкі саясаты	9.3.1.5 халықтың отаршылдыққа қарсы ұлт-азаттық күресінің себеп-салдары туралы түсініктің болуы 9.3.1.6 ұлт-азаттық көтеріліс басшыларының есімдерін білу 9.3.1.7 Қазақстан тарихының маңызды оқиғаларының даталарын білу 9.3.1.11 Қазақстанның тұңғыш президенті – Н.Ә.Назарбаевты тану
	3.2 Мемлекеттің сыртқы саясаты	9.3.2.3 Абылай ханның дипломатиялық шеберлігі мен саясаты туралы айту 9.3.2.4 Қазақстан Республикасының халықаралық сахнадағы танылуы туралы түсініктің болуы
4. Экономикалық даму	4.1 Шаруашылық	9.4.1.3 жекешелендіру процесі туралы түсініктің болуы
	4.2. Өндірістік қатынастар және сауда	9.4.2.3 сыртқы сауданың экономикаға әсері туралы түсініктің болуы
4-тоқсан		

1. Әлеуметтік қатынастардың дамуы	1.1 Этникалық қатынастар	9.1.1.7 зерттелетін нысандар мен оқиғаларды тарихи картада табу және көрсету 9.1.1.8 негізгі тарихи түсініктер туралы түсініктің болуы
	1.2 Әлеуметтік қатынастар	9.1.2.8 кеңестік кезеңдегі әлеуметтік топтарды сипаттау 9.1.2.6 қазіргі Қазақстандағы әлеуметтік топтарды сипаттау
2. Мәдениеттің дамуы	2.1 Дүниетаным мен дін	9.2.1.5 "Мәңгілік Ел" жалпыұлттық идеясының маңыздылығы туралы түсініктің болуы
	2.2 Өнер мен әдебиет	9.2.2.7 қазақтардың халық ауыз әдебиеті ерекшеліктерін білу
	2.3 Білім мен ғылым	9.2.3.8 Ш. Құдайбердіұлы, М.Ж. Көпейұлы, Қ. Халид еңбектерінің тарихи дерек ретіндегі маңызы туралы түсініктің болуы 9.2.3.9 ғарыштың алғашқы ерлері мен негізгі тарихи қайраткерлерді білу
3. Мемлекеттің дамуы	3.1 Мемлекеттің ішкі саясаты	9.3.1.8 1986 жылғы Желтоқсан оқиғасының тарихи маңыздылығы туралы түсініктің болуы 9.3.1.9 Қазақстан тәуелсіздігінің жариялануының тарихи маңызын білу 9.3.1.12 тарихи тақырыптағы әңгімеге қатысу
	3.2 Мемлекеттің сыртқы саясаты	9.3.2.5 Қазақстанмен көршілес елдерді атау
4. Экономикалық даму	4.1 Шаруашылық	9.4.1.4 аграрлық сектордағы модернизациялаудың негізгі бағыттары туралы түсініктің болуы
	4.2. Өндірістік қатынастар және сауда	9.4.2.4 Қазақстанның әлемдік экономикаға кірігуі туралы түсініктің болуы

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 524-қосымша

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 8-10 сыныптар үшін "Қоғам және құқық" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 8-10 сыныптар үшін "Қоғам және құқық" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" Заңының 19-бабының 1 тармағына сәйкес әзірленген.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2. "Қоғам және құқық" оқу пәнінің мақсаты – зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың әлеуметтік бейімделуі үшін олардың құқықтық сауаттылығын көтеру, мемлекет заңдары мен қоғам нормаларын құрметтеу жолымен жағдайлар құру, өзінің азаматтық құқықтары мен міндеттерін жүзеге асыруға қажетті білім мен дағдыларды қалыптастыру.

Ескерту. 2-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

3. Пәннің міндеттері:

1) қазақстандық құқық салаларының негізгі түсініктері жайлы білімдерді қалыптастыру;

2) қарапайым құқықтық және әлеуметтік құндылықтар жүйесі туралы білімдерін қалыптастыру: адам құқықтары, демократия, азаматтық қоғам, заңдылық пен құқықтық тәртіп;

3) оқу және практикалық әрекетте құқықтық ақпаратты қолдану біліктерін қалыптастыру;

4) сәйкес тәртіп нысандары заңы және қалыпты өмірлік жағдайлардағы әрекеттерді таңдау кезінде құқықтық білімдер мен дағдыларды қолдану біліктерін қалыптастыру;

5) қоғамда қабылданған жалпы адамгершілік рухани-этикалық және құқықтық нормаларды меңгеру негізінде әлеуметтік тәртіпті қалыптастыру;

6) қоғамда қабылданған жалпы адамгершілік рухани-этикалық және құқықтық нормаларды меңгеру негізінде әлеуметтік тәртібін түзету.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

4. Берілген пән бойынша оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер арнайы педагогика принциптеріне сәйкес жүзеге асырылады:

1) зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың дамуы және дайындық деңгейі мен ерекшеліктеріне білім беру жүйесінің бейімделу принципі;

2) зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларды оқытудың түзете-дамыту бағыттылығы олардың ерекше білім беру қажеттіліктері мен мүмкіндіктерін ескере отырып оқу әрекетінің арнайы әдістері және тәсілдерімен қамтамасыз етіледі;

3) оқытудың әлеуметтік-бейімдеу бағыттылығы тұлғаның әлеуметтік бейімсіздігін жеңу немесе азайтуды қарастырады. Әлеуметтік өмірге қатысуға қажетті тәртіп нормалары, өмірлік дағдыларды зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың меңгеруі бойынша арнайы жұмыс қарастырылады;

4) білім берудегі әрекеттік тәсіл зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларды тұлғалық тұрғыдан дамуы ерекшелігіне байланысты білім беру құрылымы мен оның негізгі заңдылықтарын ашатын психология ғылымының теориялық ережелеріне негізделеді. Зияты жеңіл түрде зақымдалған тұлғаны дамыту қолжетімді әрекетті (пәндік-тәжірибелік және оқу) ұйымдастыру сипатымен анықталатындығын мойындауға құрылады;

5) оқытудың тәжірибелік бағыты зерттелетін материал мен білім алушылардың тәжірибелік әрекеті арасында тығыз байланыс орнату, тәжірибелік-бағыттық тапсырмаларды шешуге арналған бастапқы мәнге ие білім мен біліктерді қалыптастыруды ұсынады;

6) зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға саралау және жекелеу тәсілі олардың бағдарлама мазмұнын игеру мүмкіндіктерінің біртекті еместігі, оқу материалдарын игеру кезінде көрінетін және алынған білім, дағды мен біліктер сапасына ықпал ететін вариативті типологиялық ерекшеліктердің болуымен олардың ерекше білім алу қажеттіліктерін ескеруді болжайды. Білім беру процесі педагог білім алушылардың мүмкіндіктеріне сәйкес оқу материалының мазмұнын таңдайтын 4 типологиялық топ (В.В. Воронкова бойынша) негізінде жүзеге асады. Оқу жұмысының қарқыны, зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушының дербестік дәрежесі, оқыту әдістері мен тәсілдері түрленеді. Білім алушыларды топтарға бөлу шартты және қозғалмалы. Саралау тәсілі оқытуды жекешелендірумен толықтырылады;

7) оқу-танымдық және практикалық әрекетке арнайы педагогикалық басшылық ету қажеттілігі төменгі танымдық белсенділігі және ойлау қызметінің талдау және жалпылау әлсіздігіне байланысты. Педагог зияты зақымдалған білім алушының жалпы даму заңдылықтарын, сыныптың әрбір білім алушысының танымдық мүмкіндіктері мен оқытудың арнайы әдістемесін біле отырып білім алушылардың оқу-танымдық қызметтерін ұйымдастырады және бағыттайды.

Ескерту. 4-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

5. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың оқу материалын меңгеру нәтижелерін бағалау нормалары бағдарламада көрсетілген мақсатты тұжырымға негізделген және білім алушылардың оқу жетістіктерін тексеру мен бағалауды ұйымдастыру кезінде бірыңғай тәсілдерді іске асыруға бағытталған.

Ескерту. 5-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

6. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың жетістіктерін бағалау ішкі бағалау тәсілдерімен жүзеге асырылады. Бағдарламаны меңгеру нәтижелерін сабақтарда мұғалім білім беру процесі барысында бағалайды. Педагог жүйелі түрде бақылаушы бағалау әрекетін атқарады.

Ескерту. 6-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

7. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларды оқыту нәтижелілігін бағалау ағымдағы (әр сабақтың), мерзімді (тақырыптық) және қорытынды бақылау түрінде болады.

Ескерту. 7-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

8. Ағымдағы бақылау білім алушының әрекетін сабақта бақылау, тәжірибелік және дербес жұмыстарын талдау, әрекеттің ұжымдық түрлері көмегімен жүзеге асады. Әр сабақтық бақылау оқу процесінің сапасын қамтамасыз ету үшін педагог қолданатын оқыту мазмұны мен әдістерін түзету мақсатында жүргізіледі. Бақылау ынталандырушы және білім алушыларға қатысты тәрбиелеуші сипатқа ие.

9. Мерзімді бақылау бағдарлама тақырыбы мен бөлімін зерделеп болған соң жүргізіледі. Оның нәтижелері білім алушылардың оқу жетістіктерінің карталарында курс тақырыптары бойынша көрсетіледі.

10. Қорытынды бақылау жарты жылдық пен жылдың соңында болады. Оқу жылы ағымында бақыланып, білім алушылардың жетістіктерінің жиынтық картасында тіркелетін сыныптың әрбір білім алушысының даму динамикасы мен табыстылығы педагогпен талданады.

11. Бағалаудың көмегімен педагог арқылы алынатын ақпарат дағдылар мен біліктерді меңгеру барысында туындайтын қиындықтарға уақытылы және дұрыс әрекеттесуге мүмкіндік береді. Педагог білім алушыларға жеке көмектің мазмұны мен тәсілдерін негізді түрде анықтайды.

12. "Қоғам және құқық" пәнін оқу кезінде курстың практикалық бағыттылығын күшейту маңызды. Оқу материалының көп бөлігін рөлдік ойындар арқылы саналы түрде меңгеру және бекіту, практикалық тапсырмаларды (стандартты бланктерді толтыру, арыздар, өтініштер, қолхаттар, өтінішхаттар, хаттар жазу) орындау, мәселесі бар тапсырмаларды шешу, өмірдегі тақырыптық жағдаяттар, әр түрлі мемлекеттік мекемелер мен халыққа қызмет көрсету орталықтарына барудағы қалыпты жағдаяттары талқылау үшін беріледі. Берілетін жағдаяттар бастапқыда сыныпта, одан кейін әлеуметтік орта объектілерінде орындалатын кезеңдік әрекеттер бағдарламасын береді.

13. Құқық қорғау органдары, түрлі әлеуметтік қызметтер және әкімшілік органдарының өкілдерімен кездесу сабақтары жоспарланады. Бұндай жағдай білім алушылардың бойында білім, білік, құнды бағдарлар мен қоғамдық нормаларға негізделген қажетті әлеуметтік құзыреттіліктерді қалыптастыруға ықпалдасады.

14. Әртүрлі әлеуметтік міндеттерді жүзеге асыруға қатысты білім алушылардың бойында прогностикалық дайындықты қалыптастыруға бағытталған жаттығуларды оқыту барысында қосу. Зияты зақымдалған білім алушыларға мүмкіндіктеріне қарай өзінің қалауы, істері мен әрекеттерінің салдарын болжауға оқыту қажет болып табылады. Түрлі практикалық жағдаяттарды сыныпта модельдеу барысында болжау ("егер мен тиянақты, нақты және анық сөйлесем, онда ...", "егер мен лас болсам, не айтуды білмесем, онда ...", "егер мен ақша алсам, оны тез жұмсасам, онда ...") бойынша жаттығуларды қосылады. Осындай тәсілдер зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға өз қалауының салдарын түсініп, өзінің әрекеттері үшін жауапкершілікті сезінуге ықпалдасады.

Ескерту. 14-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

15. Педагогикалық тәсілдерді жүзеге асыру оқытудың әр түрлі стратегияларын қолдануды қарастырады:

- 1) мұғалім мен білім алушы арасындағы сенім ахуалын құру;
- 2) әр білім алушының пікірін тыңдау;
- 3) білім алушылардың танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес мұқият жинақталған тапсырмалар мен әрекет түрлерінің көмегімен ынталандырушы және дамытушы оқыту;
- 4) білім алушыларға түсінікті мысалдар негізінде мәселелерді шешу стратегияларын үлгілеу;
- 5) білім алушылардың жеке ерекшеліктерін ескере отырып, сараланған тапсырмаларды құрастыру;
- 6) білім алушылардың жеке, топтық қызметтері және барлық сынып жұмысын ұйымдастыруды қосады.

16. "Қоғам және құқық" пәнін меңгеру барысында білім алушыларда ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану дағдыларын дамыту үшін жағдайлар жасалады. "Қоғам және құқық" пәнін оқыту кезінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану:

- 1) құқықтық ақпаратты іздеу, оны таңдау және қолданумен байланысты дербес жұмыс дағдыларын дамыту;
- 2) білім алушылардың білімдерін кеңейту үшін мультимедиялық ресурстарды қолдану;
- 3) белсенді оқытуды ұйымдастыруды техникалық тұрғыдан қолдау үшін интерактивті тақталарды қолдану;
- 4) электрондық оқулықтарды қолдану;

5) компьютерлік презентациялардың әртүрлі түрлерін қолдана отырып, таңдалған тақырып бойынша шығармашылық жобаларды құруды көздейді.

17. "Қоғам және құқық" пәні бойынша оқыту процесінің мазмұны оқыту мақсаттарының жүйесіне бағынышты және зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың алған білімдері, біліктері мен дағдыларын өздігінен еңбек ету және әртүрлі өмірлік жағдайларда қолдануға дайындықты қалыптастыруға бағытталған.

Ескерту. 17-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

18. "Қоғам және құқық" пәнін оқу білім алушылардың қоғамда әлеуметтенуі және қоршаған ортамен өзара әрекеттестікке қажет қарапайым құқықтық білімдер мен дағдыларды меңгеруді қамтамасыз етеді.

19. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған "Қоғам және құқық" курсының мазмұнында құрылымы жеңілдетілген, көлемі анағұрлым қысқартылған және білімдер жүйесінің жалпылау деңгейі қарапайым бағдарлама берілген. Сонымен қатар, осы салаға тән білімдердің құрылымдық біртұтастығы сақталады.

Ескерту. 19-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

20. "Қоғам және құқық" пәнін меңгеру барысында "Математика", "География", "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" пәндерімен пәнаралық байланыстар орнатылады.

3-тарау. "Қоғам және құқық" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

21. "Қоғам және құқық" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 8-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағатты;
- 2) 9-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағатты;
- 3) 10-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағатты құрайды.

22. "Қоғам және құқық" пәні бойынша бағдарламаның оқу материалының құрылымының негізіне білім алушыларға берілетін ақпаратты біртіндеп күрделендіре түсетін сызбалы әдіс енген.

23. "Қоғам және құқық" оқу пәнінің мазмұны келесі бөлімдерді қамтиды:

- 1) 1-бөлім "Құқық және мемлекет";
- 2) 2-бөлім "Конституциялық құқық";
- 3) 3-бөлім "Отбасы құқығы";
- 4) 4-бөлім "Еңбек құқығы";
- 5) 5-бөлім "Қылмыстық құқық";
- 6) 6-бөлім "Әкімшілік құқық";
- 7) 7-бөлім "Азаматтық құқық".

24. "Құқық және мемлекет" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) адам және қоғам;
- 2) құқықтық мемлекет және қоғам.

25. "Конституциялық құқық" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) адам және азаматтың құқықтары мен бостандықтары;
- 2) мемлекеттік органдардың конституциялық жүйесі.

26. "Отбасы құқығы" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) отбасы құқығы түсінігі;
- 2) отбасы мүшелерінің құқықтары мен міндеттері;
- 3) отбасының қоғамдағы маңызы.

27. "Еңбек құқығы" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) еңбек құқығы түсінігі;
- 2) еңбек жағдайлары мен қорғау;
- 3) еңбек шарты.

28. "Қылмыстық құқық" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) қылмыстық құқық түсінігі;
- 2) қылмыс түсінігі;
- 3) қылмыстық жауапкершілік.

29. "Әкімшілік құқық" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) әкімшілік құқық түсінігі;
- 2) әкімшілік жауапкершілік;
- 3) әкімшілік құқық бұзушылықтардың алдын алу.

30. "Азаматтық құқық" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) азаматтық құқық түсінігі;
- 2) меншік құқығы;
- 3) азаматтық құқықтағы міндеттемелер және жауапкершілік;
- 4) тұтынушылардың құқығын қорғау.

31. 8-сыныпқа арналған "Қоғам және құқық" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) құқық және мемлекет – Адам және қоғам: қоғам ортақ өмір мен әрекеттердің белгілі бір түрлерімен біріктірілген адамдар қауымдастығы ретінде; неліктен қоғам арнайы ережелерге мұқтаж; ережелердің қоғам өміріндегі рөлі; қоғам өмірінің салалары; қоғамдық қатынастар; әлеуметтік нормалар – адамдардың қоғамда тәртіп ережелері; негізгі әлеуметтік нормалар: мораль, құқық, тыйымдар, салт-дәстүрлер мен әдет-ғұрыптар; мораль, адамгершілік; жалпыадамзаттық құндылықтар; жақсылық пен жамандық, ақиқат пен жалған түсініктері; өмір – ең үлкен құндылық; моралды талаптар мен адамдардың мінез-құлығы; сыпайылық ережелері; қоғамдағы адам;

2) құқықтық мемлекет және қоғам: "мемлекет" деген не; азамат ұғымы; Біздің Отан – Қазақстан Республикасы. Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздері; мемлекет пен құқықтың өзара байланысы; басқа қоғамдық бірлестіктерден мемлекетті айыратын белгілер; құқық және заң; құқықтың қайнаркөздері; заңнамалық билік; Қазақстан Республикасында заңдар қалай қабылданады; құқық жүйесі; құқық салалары: мемлекеттік құқық, конституциялық құқық, азаматтық құқық, еңбек құқығы, отбасы

құқығы, әкімшілік құқық, қылмыстық құқық; халықаралық құқық; Адам құқықтарының жалпыға бірдей декларациясы, Бала құқықтары туралы Конвенция; адамның бостандығы мен жауапкершілігінің шарасы ретінде "құқық" ұғымы; қоғам мен мемлекет өмірінде құқықтың рөлі;

3) конституциялық құқық: Қазақстан Республикасының Конституциясы – негізгі заңы; Қазақстан Республикасының Конституциясын қабылдау тарихы; Қазақстан Республикасының Конституциясының құрылымы; Қазақстан Республикасының заңнамалық билік органдары: Парламент, Сенат, Мәжіліс; олардың құрамы, сайлануы, өкілеттілігі; сот билігі; Қазақстан Республикасының сот билігінің құрылымы мен өкілеттілігі; Прокуратура және құқық қорғау органдары; жергілікті атқарушы органдар; Қазақстан Республикасының Президенті, оның мемлекет билігі жүйесіндегі рөлі мен орны; тұлғаның ажырамас құқықтары: өмір сүру, жеке басқа қол сұқпаушылық пен ар-намыс құқығы; адамның әлеуметтік құқықтары; тұрғын үй құқықтары; медициналық қызметке құқығы; демалуға құқығы; саяси құқықтар мен бостандықтар; діни нанымдар және олардың заманауи әлемдегі орны; ар-намыс бостандығы; білім алу құқығы; мәдени құндылықтарға қолжетімділік құқығы; Қазақстан Республикасының азаматтығы; азаматтардың негізгі міндеттемелері.

32. 9-сыныпқа арналған "Қоғам және құқық" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) отбасы құқығы: отбасы құқығының негіздері; адам өмірі және қоғамда отбасының рөлі; отбасы құрамы, отбасындағы рөлдік қарым-қатынастар; отбасында әке мен ананың рөлі; отбасы мүшелерінің жауапкершілігі; үй шаруашылығы; ерлі-зайыптылардың құқықтары мен міндеттері; ата-аналардың құқықтары мен міндеттері; Бала құқықтары мен міндеттері туралы Конвенция;

2) еңбек құқығы: еңбек құқығы негіздері; еңбек және еңбек қатынастары; Қазақстан Республикасының Еңбек кодексі; еңбекке құқығы; Жеке еңбек шарты; қызметкер мен жұмыс берушінің құқықтары және міндеттері; жұмыс уақыты және демалыс уақыты; еңбекақыны төлеу; кепілдіктер мен өтемақылар; еңбекті қорғау; еңбек тәртібі; қызметкерлердің тәртіптік және материалдық жауапкершілігі; еңбек даулары – шешу жолдары; еңбек даулары бойынша комиссия; еңбек шартын тоқтату және бұзу негіздемесі; кәмелеттік жасқа жетпегендердің еңбек ерекшеліктері;

3) қылмыстық құқық: қылмыстық құқық түсінігі; тағайындалу, қайнаркөздер мен қағидалар; қылмыс ұғымы; қылмыс санаттары мен түрлері; қылмысқа араласқаны және қатысқаны үшін жауапкершілік; қылмыстық жауапкершілікке тарту кезеңдері; қылмыстық жаза, оның түрлері; мәжбүрлеу шаралары; қылмыстық жауапкершілік пен жазадан босату; кәмелетке толмағандардың жауапкершілігі; жазаны ауырлататын және жеңілдететін жағдайлар; елдегі құқық қорғау органдары.

33. 10-сыныпқа арналған "Қоғам және құқық" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) әкімшілік құқық: әкімшілік құқық ұғымы және қайнаркөздері; әкімшілік құқықтық қатынастарының субъектілері; әкімшілік реттеу әдістері; әкімшілік құқық

бұзушылық белгілері мен түрлері; әкімшілік жаза; атқарушы билік; жергілікті өкілдік органдары: жүйе, құрылымы, міндеттері, сайлау тәртібі; мемлекеттік қызмет;

2) азаматтық құқық: азаматтық құқық ұғымы; азаматтық құқық жүйесі, жалпы және ерекше бөлімдері; меншік және мүліктік қатынастар; меншік иесі болу деген не; мүліктік қатынастарды заңмен реттеу; азаматтардың меншік құқықтарын қорғау; кәмелетке толмағандардың мүліктік құқықтары мен жауапкершілігі; зияткерлік меншік құқығы; мұрагерлік құқығы.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

34. Бағдарламада оқу мақсаттарын қолдану қолайлығы үшін кодтар берілген. Кодтағы бірінші сан сыныпты, екінші – бөлімді, үшінші сан – бөлімшені, төртінші сан оқу мақсатының нөмірленуін білдіреді. Мысалы, 8.2.1.4 кодында: "8" – сынып, "2" – бөлім, "2.1" – бөлімше, "4" – оқу мақсатының нөмірленуі.

35. Оқыту мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

1) 1-бөлім "Құқық және мемлекет":

1-кесте

8-сынып	
Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1.1 Адам және қоғам	<p>8.1.1.1 "қоғам" ұғымы туралы қарапайым деңгейде айту</p> <p>8.1.1.2 ережелер не үшін керек екендігі туралы қарапайым деңгейде түсіндіру</p> <p>8.1.1.3 адамдардың қоғамда тәртіп ережелері туралы айту</p> <p>8.1.1.4 адам өмірінде құқықтың рөлі туралы түсініктің болуы</p> <p>8.1.1.5 қоғамның әлеуметтік нормалары (тыйымдар, салт-дәстүрлер, мораль, этикет) туралы педагогтың көмегімен айтып, белгілеу</p> <p>8.1.1.6 қоғамда қалыптасқан сыпайылық пен мінез-құлық ережелерін (көлікте қарттарға орын беру, яғни мораль қарттар мен ауруларға күтім жасауды белгілейді) мысалдар арқылы түсіндіру</p> <p>8.1.1.7 өзінің әрекеттері үшін жеке жауапкершілік туралы білу</p> <p>8.1.1.8 жақсылық пен жамандық, ақиқат пен жалған түсініктері ажырата білу</p> <p>8.1.1.9 жалпыадамзаттық құндылықтардың мағынасын түсіну</p> <p>8.1.1.10 этикет пен сыпайылықтың негізгі ережелерін қолдану</p> <p>8.1.1.11 қоғамда қалыптасқан негізгі салт-дәстүрлер мен әдет-ғұрыптарды білу</p>
	8.1.2.1 мемлекеттік рәміздердің атауларын білу және оларды ажырату

1.2 Құқықтық мемлекет және азаматтық қоғам

8.1.2.2 "қоғам" ұғымы туралы өз түсініктерін қарапайым сөздермен түсіндіру

8.1.2.3 "мемлекет" ұғымы және мемлекетті анықтайтын белгілер туралы түсініктерінің болуы

8.1.2.4 мемлекеттің сыртқы қызметтерін (ел қорғанысы, сыртқы саяси қызметтер, халықаралық ынтымақтастық) білу

8.1.2.5 мемлекеттің ішкі қызметтерін (адам құқықтары мен бостандықтарын қорғау, тәртіп құқығын қамтамасыз ету) білу

8.1.2.6 құқықтық мемлекеттің негізгі белгілерін (заң алдында барлығының теңдігі, мемлекет пен тұлғаның жауапкершілігі) білу

8.1.2.7 құқықтың қалыптасу негізі (құқықтың қайнаркөздері) туралы білу

8.1.2.8 құқық салаларын атап шығу

8.1.2.9 құқық қорғау органдарын педагогтың көмегімен атау және олардың қызметтерін сипаттау

8.1.2.10 Бала құқықтары туралы Конвенцияның мазмұны туралы жалпы түсінігінің болуы

8.1.2.11 өңірлік ерекшеліктерді ескере отырып, балалардың өмірін жақсартуға бағытталған негізгі мемлекеттік минималды әлеуметтік стандарттарды сақтау (тегін медициналық көмек көрсету; дене және психикалық күштеуден қорғау; қажетті өмір деңгейі; ата-аналардан қажетті көмекті алу) туралы түсініктің болуы

8.1.2.12 азаматтар алдындағы мемлекеттің жауапкершілігі туралы өз түсінігін қарапайым сөздермен түсіндіру

8.1.2.13 адам мен азаматтың негізгі құқықтары және бостандықтары (белгілі бір әрекеттерді жасау мүмкіндігі, өз қажеттіліктері мен қызығушылықтарын қанағаттандыру үшін нақты құқықтарды қолдану) туралы түсініктің болуы

8.1.2.14 "адам құқықтары" мен "азамат құқықтары" түсінігінің қарапайым деңгейін ажырату және түсіндіру

8.1.2.15 адамның жеке құқықтарын атау: өмір сүруге құқығы, жеке бостандығына құқығы, тұрғын үйге қол сұқпаушылық, орын ауыстыру және тұрғылықты жерін таңдау құқығы

8.1.2.16 азамат құқығы туралы (мемлекет істерін басқаруға қатысу құқығы, сайлау және мемлекеттік билік пен жергілікті өзін-өзі басқару органдарына сайлану құқығы; референдумға қатысу құқығы; мемлекеттік қызметке тең қолжетімділік құқығы) айту

8.1.2.17 Қазақстан Республикасы азаматтығын алу үшін қандай органдарға жүгіну керек екендігін білуі

8.1.2.18 табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардың салдарларын ескерту мен жоюға қандай ұйымдар жауап беретінін айту

8.1.2.19 халыққа жедел медициналық және психологиялық көмекті қандай ұйымдар көрсететінін атау
 8.1.2.20 төтенше жағдайда қандай ұйымдар көмек көрсететінін атау
 8.1.2.21 өрт сөндіру қызметін қандай ұйымдар қамтамасыз ететіні туралы түсінігінің болуы

2) 2-бөлім "Конституциялық құқық":

2-кесте

8-сынып	
Бөлімше	Оқыту мақсаттары:
<p>2.1 Адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтары</p>	<p>8.2.1.1 бостандық ұғымы туралы қарапайым деңгейде айту 8.2.1.2 азамат ретінде өз құқықтарын атап өту 8.2.1.3 медициналық қызметке өз құқықтарын білу 8.2.1.4 білім алуға өз құқықтарын білу 8.2.1.5 әлеуметтік қамтамасыз етуге өз құқықтарын білу 8.2.1.6 Қазақстанда бар негізгі діни конфессияларды атау 8.2.1.7 әлеуметтік құқықтарына қысым жасалған кезде жүгінуге болатын ұйымдардың атауларын білу 8.2.1.8 мемлекеттік органдарға жүгіну рәсімін білу</p>
<p>2.2 Мемлекеттік органдардың конституциялық жүйесі 1)</p>	<p>2)8.2.2.1 Қазақстан Республикасы Конституциясы туралы түсінігінің болуы 3)8.2.2.2 Қазақстан Республикасы Конституциясының қабылданған күнін білу 4)8.2.2.3 конституциялық құқық қайнаркөздерін (Қазақстан Республикасының Конституциясы мен заңдары) білу 5)8.2.2.4 адамның негізгі конституциялық құқықтарын атау: өмір сүру, бостандық пен жеке басқа қол сұқпаушылық құқығы 6)8.2.2.5 әрбір азамат адам, әр адам азамат екенін білу 7)8.2.2.6 Қазақстан Республикасы азаматтарының конституциялық міндеттерін атау 8)8.2.2.7 адамдардың құқықтары, бостандықтары, абыройы және адамгершілігін құрметтеу міндетін білу 9)8.2.2.8 Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздерін құрметтеу міндетін білу 10)8.2.2.9 заңда белгіленген салықтар, алымдар және төлемдерді төлеу міндетін білу 11)8.2.2.10 өз Отанын қорғау міндеті мен борышын білу 12)8.2.2.11 тарихи және мәдени ескерткіштерді сақтау мен қамқорлық таныту міндетін білу 13)8.2.2.12 табиғатты сақтау және табиғи байлықтарды күтіп ұстау міндетін білу</p>

- 14)8.2.2.13 Қазақстан Республикасында сайлау қалай өтетіні туралы түсініктің болуы
- 15)8.2.2.14 Қазақстан Республикасының заңнамалық , орындаушы және сот билігі туралы түсінігінің болуы
- 16)8.2.2.15 Қазақстан Республикасының әрбір билігінің құрылымы мен өкілеттігін қарапайым деңгейде сипаттау
- 17)8.2.2.16 жергілікті билік органдары туралы мәліметтерді білу
- 18)8.2.2.17 мемлекеттік билік жүйесінде Қазақстан Республикасы Президентінің рөлі (Президенттің жарлықтары мен өкімдерінің заңды күші болуы; мемлекеттік бағдарламаларды бекіту; халықаралық келіссөздерді жүргізу және шарттарға қол қою; төтенше және әскери жағдайды енгізу) туралы айту

3) 3-бөлім "Отбасы құқығы": 3-кесте

9-сынып	
Бөлімше	Оқыту мақсаттары:
3.1 Отбасы құқығы ұғымы	<p>9.3.1.1 отбасы құқығы ұғымы туралы қарапайым деңгейде айту</p> <p>9.3.1.2 "отбасы" не екенін түсіндіре алу</p> <p>9.3.1.3 неке мен отбасы, ана, әке және балалық шақ мемлекет қорғауында екендігін білу</p> <p>9.3.1.4 неке ер мен әйелдің тең құқылы одағы екенін білу</p> <p>9.3.1.5 ер мен әйелдің қай жаста некеге тұратынын білу</p> <p>9.3.1.6 азаматтық хал актілерін тіркеу мемлекеттік органдарында жасалған неке ресми танылатынын білу</p> <p>9.3.1.7 ерлі-зайыптылардың жеке және мүліктік құқықтары мен міндеттерін білу</p> <p>9.3.1.8 адамдардың бірі басқа некеде тіркеліп тұрған жағдайда адамдар арасындағы неке рұқсат етілмейтінін білу</p> <p>9.3.1.9 жоғары көтерілетін және төмен түсетін сызық бойынша тікелей туысқандар (ата-аналармен және балалармен, атамен, әжемен және немерелермен), толық және толық емес туысқандықтағы әкесі мен анасы ортақ аға-інілер және әпке-сіңлілер арасында неке жасау рұқсат етілмейтінін білу</p> <p>9.3.1.10 ерлі-зайыптылардың неке уақытында жинаған мүліктері жалпы ортақ меншік болып табылатынын білу</p> <p>9.3.1.11 неке шарты туралы түсінігінің болуы</p> <p>9.3.1.12 әрбір ерлі-зайыптының жеке қолдану заттары меншігі болып табылатынын білу</p>

	<p>9.3.1.13 алименттік қатынастар туралы түсінігінің болуы</p> <p>9.3.1.14 отбасында үй шаруашылығын жүргізуге өзінің қатысуы туралы айту</p> <p>9.3.1.15 бағу мен қамқоршылық туралы түсініктің болуы</p> <p>9.3.1.16 мұрагерлік құқық туралы түсініктің болуы</p> <p>9.3.1.17 отбасы бюджетін жүргізу туралы түсініктің болуы</p> <p>9.3.1.18 отбасы құқықтары мен міндеттеріне қатысты практикалық міндеттерді шешу үшін жүгінетін ұйымдардың атауын білу</p>
3.2 Отбасы мүшелерінің құқықтары мен міндеттері	<p>9.3.2.1 отбасы мүшелерінің құқықтары мен міндеттері туралы қарапайым деңгейде айту</p> <p>9.3.2.2 ерлі-зайыптылардың құқықтары мен міндеттері туралы білу</p> <p>9.3.2.3 отбасының әр мүшесінің міндеттері туралы айту</p> <p>9.3.2.4 ата-аналардың міндеттерін білу: өз балаларының денсаулығының қамын ойлау, өз балаларын тәрбиелеу құқығына ие және міндетті</p> <p>9.3.2.5 балалардың міндеттерін білу</p> <p>9.3.2.6 балалардың отбасында өмір сүру және тәрбиеленуіне құқығы, өзінің ата-аналарын білу құқығы, олардың қамқорлығына ие болу құқығы, өзінің ата-аналары, аталары, әжелері, аға-інілері, әпке-сіңлілері және туысқандарымен қарым-қатынас құру құқығын білу</p> <p>9.3.2.7 Бала құқықтары туралы Конвенция туралы түсінігінің болуы</p> <p>9.3.2.8 отбасы қатынастарының қарапайым әдеп ережелерін білу</p>
3.3 Отбасының қоғамдағы маңызы	<p>9.3.3.1 адам және қоғам өміріндегі отбасының рөлі туралы түсініктің болуы</p> <p>9.3.3.2 тату отбасы ұғымы туралы түсініктің болуы</p>

4) 4-бөлім "Еңбек құқығы":

4-кесте

9-сынып	
Бөлімше	Оқыту мақсаттары:
	<p>9.4.1.1 еңбек құқығы ұғымы туралы қарапайым деңгейде айту</p> <p>9.4.1.2 жеке еңбек шартын толтыру</p> <p>9.4.1.3 жеке және ұжымдық еңбек шарттарын ажырату</p> <p>9.4.1.4 еңбек шартының негізгі тармақтарын (жұмыс уақыты, демалыс уақыты, демалыс ұзақтығы, еңбекақы мөлшері) таба білу</p> <p>9.4.1.5 еңбек тәртібі туралы негізгі түсініктің болуы</p> <p>9.4.1.6 ішкі тәртіп ережелерін білу</p>

4.1 Еңбек құқығы ұғымы	<p>9.4.1.7 кәметке толмағандардың еңбегінің негізгі ережелерін білу</p> <p>9.4.1.8 еңбек кітапшасын кім толтыратынын білу</p> <p>9.4.1.9 педагогтың көмегімен іскерлік қағаздар және стандартты бланктерді толтыру</p> <p>9.4.1.10 еңбек дауларын шешу үшін жүгінетін ұйымдардың атауларын білу</p> <p>9.4.1.11 қызметкерлердің кәсіпорын, мекеме не ұйымға келтіретін зиянға материалдық жауапкершілігі туралы білу</p> <p>9.4.1.12 қызметкердің кінәсі болған жағдайда ғана келтірілген зиянға материалдық жауапкершілікті арту туралы білу</p> <p>9.4.1.13 қызметкер мен кәсіпорын арасында мүлікті сақтауға қызметкердің жауапкершілікті өзіне алу туралы жазбаша шарт жасалатыны туралы білу</p>
4.2 Еңбек шарттары және қорғау	<p>9.4.2.1 әртүрлі кәсіпорындардағы еңбек жағдайлары туралы білу</p> <p>9.4.2.2 еңбек гигиенасының негізгі ережелерін білу</p> <p>9.4.2.3 "кәсіби ауру" ұғымы туралы түсініктің болуы</p>
4.3 Еңбек шарты	<p>9.4.3.1 еңбек шартының негізгі тармақтарын білу</p> <p>9.4.3.2 еңбек шарты қандай жақтар арасында жасалатынын білу, жұмыс беруші және қызметкер</p> <p>9.4.3.3 еңбек шартын оқу және қол қою</p> <p>9.4.3.4 еңбек шартының түрлерін ажырата білу: белгісіз мерзімге, 5 жылдан аспайтын белгілі мерзімге, уақытша қызметкермен, мезгілдік қызметкермен</p> <p>9.4.3.5 жұмысқа қабылдау туралы өтініш жаза алу</p> <p>9.4.3.6 жұмыстан шығу туралы өтініш жаза алу</p> <p>9.4.3.7 демалыс беру туралы өтініш жаза алу</p> <p>9.4.3.8 түсініктеме қағаз жазу</p>

5) 5-бөлім "Қылмыстық құқық":

5-кесте

9-сынып	
Бөлімше	Оқыту мақсаттары:
5.1 Қылмыстық құқық ұғымы	<p>9.5.1.1 қылмыстық құқық ұғымы туралы қарапайым деңгейде айту</p> <p>9.5.1.2 қылмыстық құқықта қолданылатын терминдер туралы түсініктің болуы: айып, рақымшылық, бопсалаушылық, серіктесу, тұтқынға алу</p> <p>9.5.1.3 полиция қызметтері туралы түсініктің болуы: құқық бұзушылықтардың алдын алу; қоғамдық тәртіпті қорғау; қылмыспен күрес; қылмыстық жазалау және әкімшілік жазаларды орындау</p>
	<p>9.5.2.1 "қылмыс" ұғымы туралы түсініктің болуы</p> <p>9.5.2.2 "арандатушы", "дәлдеуші", "қатысушы", "орындаушы" және "астыртын айдап салушы" ұғымдары туралы түсініктің болуы</p>

5.2 Қылмыс ұғымы	<p>9.5.2.3 қылмыстық жазаны өтейтін құқық бұзушылықтар туралы мәліметтердің болуы</p> <p>9.5.2.4 жазалау мен оның мақсаттары туралы түсініктің болуы</p> <p>9.5.2.5 "мәжбүрлеу шаралары" ұғымы туралы түсініктің болуы</p> <p>9.5.2.6 негізгі жазалар: айыппұл, нақты қызметпен айналысу құқығынан айрылу, қоғамдық жұмыстарға тарту, түзету жұмыстары, тұтқынға алу, бостандықтан айыру туралы түсініктің болуы</p> <p>9.5.2.7 өмірдегі практикалық мәселелерді шешу үшін жүгінетін құқықтық ұйымдардың атауын білу</p>
5.3 Қылмыстық жауапкершілік	<p>9.5.3.1 қылмысқа араласу мен қатысуға жауапкершілік туралы түсініктің болуы</p> <p>9.5.3.2 қылмыстық жауапкершіліктен босатуға негіз болатын факторлар туралы мәліметтердің (қажетті қорғанысты арттыру, жәбірленушімен табысу, өкіну) болуы</p>

б) 6-бөлім "Әкімшілік құқық":

6-кесте

10-сынып	
Бөлімше	Оқыту мақсаттары:
6.1 Әкімшілік құқық ұғымы	<p>10.6.1.1 әкімшілік жауапкершілік ұғымы туралы түсініктің болуы</p> <p>10.6.1.2 әкімшілік құқық бұзушылықтың алдын алу шараларын жүзеге асыруға қатысу</p>
6.2 Әкімшілік жауапкершілік	<p>10.6.2.1 кішігірім бұзақылықтың не екенін (қоғамдық орындардағы балағат сөздер, азаматтарға тіл тигізу, қоғамдық тәртіп пен азаматтардың сабырлығын бұзатын әрекеттер) білу</p> <p>10.6.2.2 кішігірім бұзақылыққа айыппұл тағылатынын білу</p> <p>10.6.2.3 қоғамдық орындарда жүріп-тұру ережелерінің талаптарын орындау</p> <p>10.6.2.4 жер және су ресурстарын тиімді қолданудың негізгі ережелері мен нормалары туралы түсініктің болуы</p> <p>10.6.2.5 атмосфералық ауаның ластануынан сақтау ережелері туралы түсініктің болуы</p> <p>10.6.2.6 жануарлар және өсімдіктер әлемін қорғау туралы түсініктің болуы</p> <p>10.6.2.7 Қызыл кітаптың маңызы туралы түсініктің болуы</p> <p>10.6.2.8 Қызыл кітапқа енген жануарлар мен өсімдіктерді атау</p> <p>10.6.2.9 жол жүру қозғалысының негізгі ережелерін білу</p> <p>10.6.2.10 негізгі кеден ережелері туралы түсініктің болуы</p> <p>10.6.2.11 әкімшілік құқық бұзушылықтар кезінде жүгінетін ұйымдардың аталуын білу</p>

6.3 Әкімшілік құқық бұзушылықтардың алдын алу	<p>10.6.3.1 "Құқық бұзушылықтардың алдын алу туралы" Қазақстан Республикасы Заңының жалпы ережелері туралы түсініктің болуы</p> <p>10.6.3.2 құқық бұзушылықтардың алдын алу кешеніне кіретін ұғымдар туралы түсініктің болуы: әлеуметтік бейімдеу, әлеуметтік оңалту, құқықтық тәрбие</p>
---	---

7) 7-бөлім "Азаматтық құқық":

7-кесте

10-сынып	
Бөлімше	Оқыту мақсаттары:
7.1 Азаматтық құқық түсінігі	<p>10.7.1.1 азаматтық құқық туралы түсініктің болуы</p> <p>10.7.1.2 мүліктік қатынастармен байланысты әрекеттерге (ұрлық, тонау, бопсалаушылық) жауапкершілік туралы мәліметтерге ие болу</p> <p>10.7.1.3 азаматтық құқықтарда келіспеушіліктерді шешу үшін жүгінетін құқықтық ұйымдардың атауын білу</p>
7.2 Меншік құқығы	<p>10.7.2.1 меншік туралы түсініктің болуы</p> <p>10.7.2.2 меншік мемлекетпен қорғалатынын білу</p> <p>10.7.2.3 меншік құқықтарын қорғауға тартылған органдарды білу</p> <p>10.7.2.4 азаматтардың кәсіпкерлік қызметпен айналысуға құқығы бар екенін білу</p> <p>10.7.2.5 мемлекеттік және жеке меншікті ажырата білу</p>
7.3 Азаматтық құқық міндеттемелері және жауапкершілік	<p>10.7.3.1 азаматтық-құқықтық жауапкершілік туралы түсініктің болуы</p> <p>10.7.3.2 азаматтың негізгі міндеттерін білу</p> <p>10.7.3.3 азаматтың азаматтық құқықтағы міндеті (мүлікті беру, жұмысты орындау, ақша төлеу) туралы түсініктің болуы</p> <p>10.7.3.4 кредит беруші, қарыздар, жалдау, өсімпұл, кепіл ұғымдары туралы түсініктің болуы</p> <p>10.7.3.5 материалдық жауапкершілік, тұрақсыздық төлемі, кепілдеме ұғымдары туралы түсініктің болуы</p>
7.4 Тұтынушылар құқығын қорғау	<p>10.7.4.1 тұтынушылардың құқықтарын қарапайым деңгейде қорғауды түсіндіру</p> <p>10.7.4.2 сатып алу, қызметтер көрсету және лайықсыз тауарды ауыстыру немесе қайтару жұмыстарын орындау кезінде алған білімдерін қолдана алу</p> <p>10.7.4.3 өз құқықтарын білу және тауардың тиісті сапасын талап ете алу</p> <p>10.7.4.4 өз құқықтарын білу және тауар, жұмыс не қызметтің жеткіліксіздігі салдарынан туындаған шығындарын талап ете алу</p>

36. Осы Бағдарлама зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 8-10 сыныптар үшін "Қоғам және құқық" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

Ескерту. 36-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

37. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 8-10 сыныптар үшін "Қоғам және құқық" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Ескерту. Қосымшаның жоғарғы оң жақ бұрышы жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 8-10 сыныптар үшін "Қоғам және құқық" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1) 8-сынып:

1-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. Құқық пен мемлекет	1.1 Адам және қоғам	8.1.1.1 "қоғам" ұғымы туралы қарапайым деңгейде айту 8.1.1.2 ережелер не үшін керек екендігі туралы қарапайым деңгейде түсіндіру 8.1.1.3 адамдардың қоғамда тәртіп ережелері туралы айту 8.1.1.4 адам өмірінде құқықтың рөлі туралы түсініктің болуы 8.1.1.5 қоғамның әлеуметтік нормалары (тыйымдар, салт-дәстүрлер, мораль, этикет) туралы педагогтың көмегімен айтып, белгілеу 8.1.1.6 қоғамда қалыптасқан сыпайылық пен мінез-құлық ережелерін (көлікте қарттарға орын беру, яғни мораль қарттар

		мен ауруларға күтім жасауды белгілейді) мысалдар арқылы түсіндіру
	1.2 Құқықтық мемлекет және қоғам	8.1.2.1 мемлекеттік рәміздердің атауларын білу және оларды ажырату 8.1.2.2 "қоғам" ұғымы туралы өз түсініктерін қарапайым сөздермен түсіндіру 8.1.2.3 "мемлекет" ұғымы және мемлекетті анықтайтын белгілер туралы түсініктерінің болуы
2-тоқсан		
1. Құқық пен мемлекет	1.1 Адам және қоғам	8.1.1.7 өзінің әрекеттері үшін жеке жауапкершілік туралы білу 8.1.1.8 жақсылық пен жамандық, ақиқат пен жалған түсініктері ажырата білу 8.1.1.9 жалпыадамзаттық құндылықтардың мағынасын түсіну: адам өмірінің құндылығы 8.1.1.10 этикет пен сыпайылықтың негізгі ережелерін қолдану 8.1.1.11 қоғамда қалыптасқан негізгі салт-дәстүрлер мен әдет-ғұрыптарды білу
	1.2 Құқықтық мемлекет және қоғам	8.1.2.4 мемлекеттің сыртқы қызметтерін (ел қорғанысы, сыртқы саяси қызметтер, халықаралық ынтымақтастық) білу 8.1.2.5 мемлекеттің ішкі қызметтерін (адам құқықтары мен бостандықтарын қорғау, тәртіп құқығын қамтамасыз ету) білу 8.1.2.6 құқықтық мемлекеттің негізгі белгілерін (заң алдында барлығының теңдігі, мемлекет пен тұлғаның жауапкершілігі) білу
3-тоқсан		
		8.1.2.7 құқықтың қалыптасу негізі (құқықтың қайнаркөздері) туралы білу 8.1.2.8 құқық салаларын атап шығу 8.1.2.9 құқық қорғау органдарын педагогтың көмегімен атау және олардың қызметтерін сипаттау 8.1.2.10 Бала құқықтары туралы Конвенцияның мазмұны туралы жалпы түсінігінің болуы

<p>1. Құқық пен мемлекет</p>	<p>1.2 Құқықтық мемлекет және қоғам</p>	<p>8.1.2.11 өңірлік ерекшеліктерді ескере отырып, балалардың өмірін жақсартуға бағытталған негізгі мемлекеттік минималды әлеуметтік стандарттарды сақтау (тегін медициналық көмек көрсету; дене және психикалық күштеуден қорғау; қажетті өмір деңгейі; ата-аналардан қажетті көмекті алу) туралы түсініктің болуы</p> <p>8.1.2.12 азаматтар алдындағы мемлекеттің жауапкершілігі туралы өз түсінігін қарапайым сөздермен түсіндіру</p> <p>8.1.2.13 адам мен азаматтың негізгі құқықтары және бостандықтары (белгілі бір әрекеттерді жасау мүмкіндігі, өз қажеттіліктері мен қызығушылықтарын қанағаттандыру үшін нақты құқықтарды қолдану) туралы түсініктің болуы</p> <p>8.1.2.14 "адам құқықтары" мен "азамат құқықтары" түсінігінің қарапайым деңгейін ажырату және түсіндіру</p> <p>8.1.2.15 адамның жеке құқықтарын атау: өмір сүруге құқығы, жеке бостандығына құқығы, тұрғын үйге қол сұқпаушылық, орын ауыстыру және тұрғылықты жерін таңдау құқығы</p> <p>8.1.2.16 азамат құқығы (мемлекет істерін басқаруға қатысу құқығы, сайлау және мемлекеттік билік пен жергілікті өзін-өзі басқару органдарына сайлану құқығы; референдумға қатысу құқығы; мемлекеттік қызметке тең қолжетімділік құқығы) туралы айту</p> <p>8.1.2.17 Қазақстан Республикасы азаматтығын алу үшін қандай органдарға жүгіну керек екендігін білу</p>
<p>4-тоқсан</p>		
		<p>8.1.2.18 табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардың салдарларын ескерту мен жоюға қандай ұйымдар жауап беретінін айту</p>

1. Құқық пен мемлекет	1.2 Құқықтық мемлекет және қоғам	8.1.2.19 халыққа жедел медициналық және психологиялық көмекті қандай ұйымдар көрсететінін атау 8.1.2.20 төтенше жағдайда қандай ұйымдар көмек көрсететінін атау 8.1.2.21 өрт сөндіру қызметін қандай ұйымдар қамтамасыз ететіні туралы түсінігінің болуы
2. Конституциялық құқық	2.1 Адам және азаматтың құқықтары мен бостандықтары	8.2.1.1 бостандық ұғымы туралы қарапайым деңгейде айту 8.2.1.2 азамат ретінде өз құқықтарын атап өту 8.2.1.3 медициналық қызметке өз құқықтарын білу 8.2.1.4 білім алуға өз құқықтарын білу 8.2.1.5 әлеуметтік қамтамасыз етуге өз құқықтарын білу 8.2.1.6 Қазақстанда бар негізгі діни конфессияларды атау 8.2.1.7 әлеуметтік құқықтарына қысым жасалған кезде жүгінуге болатын ұйымдардың атауларын білу 8.2.1.8 мемлекеттік органдарға жүгіну рәсімін білу

2) 9-сынып:

2-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		9.3.1.1 отбасы құқығы ұғымы туралы қарапайым деңгейде айту 9.3.1.2 "отбасы" не екенін түсіндіре алу 9.3.1.3 неке мен отбасы, ана, әке және балалық шақ мемлекет қорғауында екендігін білу 9.3.1.4 неке ер мен әйелдің тең құқылы одағы екенін білу 9.3.1.5 ер мен әйелдің қай жаста некеге тұратынын білу 9.3.1.6 азаматтық хал актілерін тіркеу мемлекеттік органдарында жасалған неке ресми танылатынын білу 9.3.1.7 ерлі-зайыптылардың жеке және мүліктік құқықтары мен міндеттерін білу 9.3.1.8 адамдардың бірі басқа некеде тіркеліп тұрған жағдайда

3.Отбасы құқығы	3.1 Отбасы құқығы ұғымы	<p>адамдар арасындағы неке рұқсат етілмейтінін білу</p> <p>9.3.1.9 жоғары көтерілетін және төмен түсетін сызық бойынша тікелей туысқандар (ата-аналар және балалар, ата, әже және немерелермен), толық және толық емес туысқандықтағы әкесі мен анасы ортақ аға-інілер және әпке-сіңлілер арасында неке жасау рұқсат етілмейтінін білу</p> <p>9.3.1.10 ерлі-зайыптылардың неке уақытында жинаған мүліктері жалпы ортақ меншік болып табылатынын білу</p> <p>9.3.1.11 неке шарты туралы түсінігінің болуы</p> <p>9.3.1.12 әрбір ерлі-зайыптының жеке қолдану заттары меншігі болып табылатынын білу</p> <p>9.3.1.13 алименттік қатынастар туралы түсінігінің болуы</p> <p>9.3.1.14 отбасында үй шаруашылығын жүргізуге өзінің қатысуы туралы айту</p> <p>9.3.1.15 бағу мен қамқоршылық туралы түсініктің болуы</p> <p>9.3.1.16 мұрагерлік құқық туралы түсініктің болуы</p> <p>9.3.1.17 отбасы бюджетін жүргізу туралы түсініктің болуы</p> <p>9.3.1.18 отбасы құқықтары мен міндеттеріне қатысты практикалық міндеттерді шешу үшін жүгінетін ұйымдардың атауын білу</p>
2-тоқсан		
	3.2 Отбасы мүшелерінің құқықтары мен міндеттері	<p>9.3.2.1 отбасы мүшелерінің құқықтары мен міндеттері туралы қарапайым деңгейде айту</p> <p>9.3.2.2 ерлі-зайыптылардың құқықтары мен міндеттері туралы білу</p> <p>9.3.2.3 отбасының әр мүшесінің міндеттері туралы айту</p> <p>9.3.2.4 ата-аналардың өз балаларының денсаулығының қамын ойлау, өз балаларын тәрбиелеу құқығына ие және міндетті екендіктерін білу:</p> <p>9.3.2.5 балалардың міндеттерін білу</p>

3. Отбасы құқығы		<p>9.3.2.6 балалардың отбасында өмір сүру және тәрбиеленуіне құқығы, өз ата-аналарын білу құқығы, олардың қамқорлығына ие болу құқығы, өз ата-аналары, аталары, әжелері, аға-інілерім, әпке-сіңлілерім және туыскандарымен қарым-қатынас құру құқығын білу</p> <p>9.3.2.7 Бала құқықтары туралы Конвенция туралы түсінігінің болуы</p> <p>9.3.2.8 отбасы қатынастарының қарапайым әдеп ережелерін білу</p>
	3.3 Отбасының қоғамдағы маңызы	<p>9.3.3.1 адам және қоғам өміріндегі отбасының рөлі туралы түсініктің болуы</p> <p>9.3.3.2 тату отбасы ұғымы туралы түсініктің болуы</p>
3-тоқсан		
4. Еңбек құқығы	4.1 Еңбек құқығы ұғымы	<p>9.4.1.1 еңбек құқығы ұғымы туралы қарапайым деңгейде айту</p> <p>9.4.1.2 жеке еңбек шартын толтыру</p> <p>9.4.1.3 жеке және ұжымдық еңбек шарттарын ажырату</p> <p>9.4.1.4 еңбек шартының негізгі тармақтарын (жұмыс уақыты, демалыс уақыты, демалыс ұзақтығы, еңбекақы мөлшері) таба білу</p> <p>9.4.1.5 еңбек тәртібі туралы негізгі түсініктің болуы</p> <p>9.4.1.6 ішкі тәртіп ережелерін білу</p> <p>9.4.1.7 кәметке толмағандардың еңбегінің негізгі ережелерін білу</p> <p>9.4.1.8 еңбек кітапшасын кім толтыратынын білу</p> <p>9.4.1.9 педагогтың көмегімен іскерлік қағаздар және стандартты бланктерді толтыру</p> <p>9.4.1.10 еңбек дауларын шешу үшін жүгінетін ұйымдардың атауларын білу</p> <p>9.4.1.11 қызметкерлердің кәсіпорын, мекеме не ұйымға келтіретін зиянға материалдық жауапкершілігі туралы білу</p> <p>9.4.1.12 қызметкердің кінәсі болған жағдайда ғана келтірілген</p>

		зиянға материалдық жауапкершілікті арттыру туралы білу 9.4.1.13 қызметкер мен кәсіпорын арасында мүлікті сақтауға қызметкердің жауапкершілікті өзіне алу туралы жазбаша шарт жасалатыны туралы білу
4-тоқсан		
4. Еңбек құқығы	4.2 Еңбек шарттары және қорғау	9.4.2.1 әртүрлі кәсіпорындардағы еңбек жағдайлары туралы білу 9.4.2.2 еңбек гигиенасының негізгі ережелерін білу 9.4.2.3 "кәсіби ауру" ұғымы туралы түсініктің болуы
	4.3 Еңбек шарты	9.4.3.1 еңбек шартының негізгі тармақтарын білу 9.4.3.2 еңбек шарты қандай жақтар арасында жасалатынын білу, жұмыс беруші және қызметкер 9.4.3.3 еңбек шартын оқу және қол қою 9.4.3.4 еңбек шартының түрлерін ажырата білу: белгісіз мерзімге, 5 жылдан аспайтын белгілі мерзімге, уақытша қызметкермен, мезгілдік қызметкермен 9.4.3.5 жұмысқа қабылдау туралы өтініш жаза алу 9.4.3.6 жұмыстан шығу туралы өтініш жаза алу 9.4.3.7 демалыс беру туралы өтініш жаза алу 9.4.3.8 түсініктеме қағаз жазу

3) 10-сынып:

3-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқу мақсаттары
1-тоқсан		
	5.1 Қылмыстық құқық ұғымы	9.5.1.1 қылмыстық құқық ұғымы туралы қарапайым деңгейде айту 9.5.1.2 қылмыстық құқықта қолданылатын терминдер туралы түсініктің болуы: айып, рақымшылық, бопсалаушылық, серіктесу, тұтқынға алу 9.5.1.3 полиция қызметтері туралы түсініктің болуы: құқық бұзушылықтардың алдын алу; қоғамдық тәртіпті қорғау;

5. Қылмыстық құқық		қылмыспен күрес; қылмыстық жазалау және әкімшілік жазаларды орындау
	5.2 Қылмыс ұғымы	<p>9.5.2.1 "қылмыс" ұғымы туралы түсініктің болуы</p> <p>9.5.2.2 "арандатушы", "дәлдеуші", "қатысушы", "орындаушы" және "астыртын айдап салушы" ұғымдары туралы түсініктің болуы</p> <p>9.5.2.3 қылмыстық жазаны өтейтін құқық бұзушылықтар туралы мәліметтердің болуы</p> <p>9.5.2.4 жазалау мен оның мақсаттары туралы түсініктің болуы</p> <p>9.5.2.5 "мәжбүрлеу шаралары" ұғымы туралы түсініктің болуы</p> <p>9.5.2.6 негізгі жазалар: айыппұл, нақты қызметпен айналысу құқығынан айрылу, қоғамдық жұмыстарға тарту, түзету жұмыстары, тұтқынға алу, бостандықтан айыру туралы түсініктің болуы</p> <p>9.5.2.7 өмірдегі практикалық мәселелерді шешу үшін жүгінетін құқықтық ұйымдардың атауын білу</p>
2-тоқсан		
5. Қылмыстық құқық	5.3 Қылмыстық жауапкершілік	<p>9.5.3.1 қылмысқа араласу мен қатысуға жауапкершілік туралы түсініктің болуы</p> <p>9.5.3.2 қылмыстық жауапкершіліктен босатуға негіз болатын факторлар туралы мәліметтердің (қажетті қорғанысты арттыру, жәбірленушімен табысу, өкіну) болуы</p>
	6.1 Әкімшілік құқық ұғымы	<p>10.6.1.1 әкімшілік жауапкершілік ұғымы туралы түсініктің болуы</p> <p>10.6.1.2 әкімшілік құқық бұзушылықтың алдын алу шараларын жүзеге асыруға қатысу</p> <p>10.6.2.1 кішігірім бұзақылықтың не екенін (қоғамдық орындардағы балағат сөздер, азаматтарға тіл тигізу, қоғамдық тәртіп пен азаматтардың сабырлығын бұзатын әрекеттер) білу</p>

6. Әкімшілік құқық	6.2 Әкімшілік жауапкершілік	<p>10.6.2.2 кішігірім бұзақылыққа айыпшұл тағылатынын білу</p> <p>10.6.2.3 қоғамдық орындарда жүріп-тұру ережелерінің талаптарын орындау</p> <p>10.6.2.4 жер және су ресурстарын тиімді қолданудың негізгі ережелері мен нормалары туралы түсініктің болуы</p> <p>10.6.2.5 атмосфералық ауаның ластануынан сақтау ережелері туралы түсініктің болуы</p> <p>10.6.2.6 жануарлар және өсімдіктер әлемін қорғау туралы түсініктің болуы</p>
3-тоқсан		
6. Әкімшілік құқық	6.2 Әкімшілік жауапкершілік	<p>10.6.2.7 Қызыл кітаптың маңызы туралы түсініктің болуы</p> <p>10.6.2.8 Қызыл кітапқа енген жануарлар мен өсімдіктерді атау</p> <p>10.6.2.9 жол жүру қозғалысының негізгі ережелерін білу</p> <p>10.6.2.10 негізгі кеден ережелері туралы түсініктің болуы</p> <p>10.6.2.11 әкімшілік құқық бұзушылықтар кезінде жүгінетін ұйымдардың аталуын білу</p>
	6.3 Әкімшілік құқық бұзушылықтардың алдын алу	<p>10.6.3.1 "Құқық бұзушылықтардың алдын алу туралы" Қазақстан Республикасы Заңының жалпы ережелері туралы түсініктің болуы</p> <p>10.6.3.2 құқық бұзушылықтардың алдын алу кешеніне кіретін ұғымдар туралы түсініктің болуы: әлеуметтік бейімдеу, әлеуметтік оңалту, құқықтық тәрбие</p>
7. Азаматтық құқық	7.1 Азаматтық құқық түсінігі	<p>10.7.1.1 азаматтық құқық туралы түсініктің болуы</p> <p>10.7.1.2 мүліктік қатынастармен байланысты әрекеттерге (ұрлық, тонау, бопсалаушылық) жауапкершілік туралы мәліметтерге ие болу</p> <p>10.7.1.3 азаматтық құқықтарда келіспеушіліктерді шешу үшін жүгінетін құқықтық ұйымдардың атауын білу</p>
4-тоқсан		
		10.7.2.1 меншік туралы түсініктің болуы

7. Азаматтық құқық	7.2 Меншік құқығы	<p>10.7.2.2 меншік мемлекетпен қорғалатынын білу</p> <p>10.7.2.3 меншік құқықтарын қорғауға тартылған органдарды білу</p> <p>10.7.2.4 азаматтардың кәсіпкерлік қызметпен айналысуға құқығы бар екенін білу</p> <p>10.7.2.5 мемлекеттік және жеке меншікті ажырата білу</p>
7. Азаматтық құқық	7.3 Азаматтық құқық міндеттемелері және жауапкершілік	<p>10.7.3.1 азаматтық-құқықтық жауапкершілік туралы түсініктің болуы</p> <p>10.7.3.2 азаматтың негізгі міндеттерін білу</p> <p>10.7.3.3 азаматтың азаматтық құқықтағы міндеті (мүлікті беру, жұмысты орындау, ақша төлеу) туралы түсініктің болуы</p> <p>10.7.3.4 кредит беруші, қарыздар, жалдау, өсімпұл, кепіл ұғымдары туралы түсініктің болуы</p> <p>10.7.3.5 материалдық жауапкершілік, тұрақсыздық төлемі, кепілдеме ұғымдары туралы түсініктің болуы</p>
7. Азаматтық құқық	7.4 Тұтынушылар құқығын қорғау	<p>10.7.4.1 тұтынушылардың құқықтарын қарапайым деңгейде қорғауды түсіндіру</p> <p>10.7.4.2 сатып алу, қызметтер көрсету және лайықсыз тауарды ауыстыру немесе қайтару жұмыстарын орындау кезінде алған білімдерін қолдана алу</p> <p>10.7.4.3 өз құқықтарын білу және тауардың тиісті сапасын талап ете алу</p> <p>10.7.4.4 өз құқықтарын білу және тауар, жұмыс не қызметтің жеткіліксіздігі салдарынан туындаған шығындарын талап ете алу</p>

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 525-қосымша

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған 5-9 сыныптары үшін "Тәртіп мәдениеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); алып тасталды - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрықтарымен.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 526-қосымша

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-6 сыныптар үшін "Бейнелеу өнері" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-6 сыныптар үшін "Бейнелеу өнері" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" Заңының 19-бабының 1 тармағына сәйкес әзірленген.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2. Бағдарламаның мақсаты: бейнелеу өнері арқылы білім алушылардың танымдық, эмоциональдық және іс-қимыл әрекеттерін дамыта-түзетуге жағдай туғызу, жеке тұлға ретінде дамытып, жағымды дағдылар мен әдеттерді қалыптастыру.

3. Негізгі міндеттері:

1) білім алушылардың бейнелеу өнерінің түрлері мен жанрлары туралы, қазақ халқының және әлем халықтарының қол өнері туралы түсініктерін қалыптастыру. Қазақстандағы және мемлекеттердегі әйгілі мұражайлар және галереялар, даңқты суретшілер мен архитекторлар, мүсіншілер туралы мағлұмат беру;

2) бейнелеу өнері туралы қарапайым сауаттылықты дамыту;

3) білім алушылардың графикалық дағдылары мен біліктіліктерін қалыптастыру және дамыту, оны күнделікті өмірлік тәжірибеде қолдануды үйрету;

4) білім алушылардың танымдық қабілеттерін жүйелі әрі мақсатқа бағытталған дамыту арқылы түзету: заттың бейнесі қабылдауы мен сөздік-логикалық ойлауын дамыту, талдау іс-әрекетін қалыптастыру, көріп және логикалық түрде есте сақтау қабілетін дамыту, салыстыру және жалпылау қабілетін дамыту, тапсырмаларды дұрыс қабылдап, жұмысты жоспарлауға үйрету, сурет салу барысындағы бірізділікті сақтауға

үйрету, кеңістіктегі зат пішіндерін, көлемін және түсін дұрыс қабылдап, ажыратуды үйрету, суреттердің ұқсастығы мен ерекшеліктерін байқауды үйрету, білім алушылардағы бар сөздік қорын қолдануға үйрету және енжар сөз қорын дамыту;

5) әр түрлі бейнелеу құралдарын пайдалана отырып, қайталанатын іс-қимылдар арқылы баланың қимыл іс-әрекетін дамыту;

6) сәндік және тақырыптық сурет салуды үйрету, затқа қарап сурет салуды үйрету, және бұл дағдыларды қоғамдық маңызды еңбекте қолдануды үйрету;

7) білім алушылардың бейнелеу өнерінің туындыларына деген белсенді эмоционалдық-эстетикалық қарым-қатынасын дамыту, бейнелеу өнерге деген махабаттарын оятып, қызығушылықтарын арттыру және көркемдік талғам қалыптастыру.

2-тарау. Оқыту процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

4. Бағдарламаның әдістемелік мазмұны пәнді оқытуға нақты бағдар бере отырып, балалардың саналы түрді білімді игеруіне, қажетті дағдыларды өз беттерінше меңгеруіне және әлеуметтік-қоғамдық кеңістікте бағдарлануына септігін тигізеді.

5. Бағдарламада білім беру процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдердің сипаттамасы мен оқыту-нормативтік құжаттың дәстүрлі қызметтері үйлесім тапқан.

6. Бейнелеу өнері бойынша білім беруді ұйымдастыру арнайы педагогика принциптері негізінде жүзеге асырылады:

1) білім беру жүйесінің зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылар ерекшеліктеріне сай бейімделу принципі;

2) зияты жеңіл түрде зақымдалған балаларды оқытудың түзете-дамытушы бағыты олардың арнайы білім беру қажеттіліктері мен мүмкіндіктеріне сай арнайы әдіс-тәсілдерді қолдану арқылы жүзеге асады;

3) оқытудың әлеуметтік-бейімдеу бағыты жеке тұлғалық әлеуметтік бейімделмеушіліктің деңгейін азайтуды қамтиды. Білім алушылармен арнайы әлеуметтендіру жұмыстары атқарылып, әлеуметтік мінез-құлық нормалары мен өмірлік маңызды дағдылар қалыптастырылады;

4) білім берудегі әрекеттік тәсіл зияты зақымдалған білім алушыларды тұлғалық тұрғыдан дамуы ерекшелігіне байланысты білім беру құрылымы мен оның негізгі заңдылықтарын ашатын психология ғылымының теориялық ережелеріне негізделеді. Онымен қоса зияты жеңіл түрде зақымдалған тұлғаны дамыту оларға қолжетімді қызметті ұйымдастыру сипатымен (заттық-тәжірибелік және оқу) анықталады;

5) оқытудың тәжірибелік бағыты – оқытылатын материал мен тәжірибенің тығыз байланысы білім алушылардың тәжірибеге бағытталған тапсырмаларды орындаулары үшін қажетті білім және дағдыларды меңгеруі арқылы беріледі;

6) зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға саралау және жекелеу тәсілі олардың бағдарлама мазмұнын игеру мүмкіндіктерінің біртекті еместігі, оқу

материалдарын игеру кезінде көрінетін және алынған білім, дағды мен біліктер сапасына ықпал ететін вариативті типологиялық ерекшеліктердің болуымен олардың ерекше білім алу қажеттіліктерін ескеруді болжайды. Зияты зақымдалған білім алушыларға арналған білім беру процесі педагог білім алушылардың мүмкіндіктеріне сәйкес күрделілігі мен көлемінің қолжетімділігін ескере отырып, оқу материалының мазмұнын таңдайтын 4 типологиялық топ (В.В. Воронкова бойынша) негізінде жүзеге асады. Оқу жұмысының жылдамдығы, білім алушының дербестік дәрежесі, оқыту әдістері мен тәсілдері түрленеді. Білім алушыларды топтарға бөлу шартты және қозғалмалы. Саралау тәсілі оқытуды жекешелендірумен толықтырылады;

7) оқыту-танымдық және тәжірибелік қызметін арнайы педагогикалық басшылық ету қажеттілігі танымдық белсенділіктің төмендігі, ойлаудың аналитикалық және жалпылама қызметінің әлсіздігіне байланысты. Педагог зияты зақымдалған білім алушылардың даму заңдылықтары мен сыныптағы әрбір оқушының танымдық мүмкіндіктерін біле отырып, оқытудың арнайы әдістемесін ұйымдастырады және білім алушылардың оқу-танымдық әрекетін бағыттайды.

Ескерту. 6-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

7. Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар (бұдан әрі - АКТ) білім беру, дамытушы және түзетушілік міндеттерді орындауда педагогтың көмекші құралы болып табылады. АКТ-ны сабақ барысында қолдану оқыту процесін жекелеуге, білім алушылардың сабаққа деген қызығушылықтарын арттыруға және олардың танымдық қабілетін дамытуға септігін тигізеді. АКТ білім алушылардың жұмысқа қабілеттігіне байланысты уақытқа шектеу қоя отырып қолданылады.

8. Зияты жеңіл түрде зақымдалған балалардың оқу материалдарын меңгеруі нәтижелерін бағалау нормалары бағдарламада берілген мақсаттарға сай айқындалады және білім алушылардың оқу жетістіктерін тексеру мен бағалауда бірегей тұғырды жүзеге асыруға бағытталған.

Ескерту. 8-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

9. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың білімді меңгеру дәрежесін педагог сабақ барысында тек ішкі бағалау құралдарымен тексереді. Бағдарламаны меңгеру нәтижелері білім беру үдерісі кезінде мұғаліммен бағаланады.

Ескерту. 9-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

10. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларды оқуының тиімділігін бағалау ағымдағы (сабақта), кезеңдік (тақырыптық) және қорытынды бақылау түрінде жүзеге асырылады.

Ескерту. 10-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

11. Ағымды бағалау сабақ барысында білім алушының атқарған жұмыстарын бақылау, шығармашылық жұмыстарын және ұжымдық іс-әрекет түрлерін талдау арқылы жүзеге асырылады. Сабақ барысында бағалау оқытудың мазмұны мен әдістерін түзету мақсатында жүргізіледі. Бұндай бағалау білім алушыларды оқу іс-әрекетіне талпындыру мен тәрбиелеу сипатында болады

12. Қорытынды бақылау жарты жылдық аяғында әр білім алушының үлгеріміне мониторинг жасау барысында жүзеге асады және оның нәтижелері тіркеу-карточкасына жазылады.

13. Педагогикалық бағыттарды жүзеге асыру әр түрлі стратегияларды қолданудан тұрады:

- 1) оқытушы мен білім алушылардың арасында сенім ұялатуды;
- 2) әр білім алушының өз ойын тыңдай білуді;
- 3) баланың мүмкіндігіне сай тапсырмалар мен іс-әрекет түрлерін беру арқылы оқуға талпындырып, дамытуды;
- 4) әр білім алушының мүмкіндігіне сай бөлек тапсырмалар құрастыруды;
- 5) білім алушылармен жеке барлық сыныптық топтық жұмыстарды ұйымдастыруды қамтиды.

14. "Бейнелеу өнері" курсының оқыту барысында "Оқу және тіл дамыту", "Математика", "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" пәндерімен пәнаралық байланыс іске асырылады.

3-тарау. "Бейнелеу өнері" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

15. "Бейнелеу өнері" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 5-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағатты;
- 2) 6-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағатты құрайды.

16. "Бейнелеу өнері" оқу пәнінің негізгі мазмұны 3 бөлімдерді қамтиды:

- 1) 1-бөлім "Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту";
- 2) 2-бөлім "Шығармашылық заттарды жарату және жасау";
- 3) 3-бөлім "Шығармашылық жобалау".

17. "Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) бейнелеу өнері туралы теориялық ақпарат;
- 2) әлем халықтарының мәдениеті мен дәстүрлері;
- 3) сезімдерді білдіру және идеяларды қолдану.

18. "Шығармашылық заттарды жарату және жасау" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) сәндеп сурет салу (декоративтік);
- 2) тақырыптық сурет салу;
- 3) түп нұсқа затқа қарап сурет салу;
- 4) орындау тәсілдері;

5) жоспарлау.

19. "Шығармашылық жобалау" бөлімі келесі бөлімшені қамтиды:

1) таныстыру-презентация;

20. 5-сыныпқа арналған "Бейнелеу өнері" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) бейнелеу өнері туралы теориялық мағлұмат;

2) сәндеп (декоративті) сурет салу. Жолақ сызық бойына өрнек салу (қарындаш, гуашь). Шаршыдағы өрнек (қарындаш, гуашь). Қарша (үлгі бойынша) (қарындаш, гуашь). Кілемге өрнек салу (қарындаш, гуашь). Ұшбұрыштың ішіне өрнек салу (қарындаш, гуашь). Шеңберге өрнек салу (қарындаш, гуашь). Өңделген тұрмыстық және табиғи заттардан қазақ халқының ою өрнектерін жасау (қарындаш, гуашь). Қазақ халқының ою өрнектерінен жапсырма жасау. Дайын бояма суреттерді бояу;

3) тақырыптық сурет салу. Атаулы күндер мен мерекелерге арналған ашық хаттар жасау. Халық ертегілеріне иллюстрация жасау. Ойыншықтар дүкенінде. Жыл мезгілдері.

4) түп нұсқа затқа қарап сурет салу. Емен жапырағы (қарындаш). Натюрморт. Жемістер мен көкөністердің кескіндері (қарындаш, акварель). Ойыншық машиналар. (қарындаш, акварель). Кішкене стакан (қарындаш, акварель). Жиналмалы пирамида (қарындаш, гуашь). Құрылыс зат элементтерінен құрастыру жкмысы (қарындаш, акварель). Садақ тәрізді ағаш арасы (қарындаш). Қазақ халқының музыкалық аспаптары (симметрия) (қарындаш, акварель). Көбелек – орамжапырақ көбелегі (капустница) (қарындаш, акварель). Көктем гүлдерінің шоғы (қарындаш, акварель).

21. 6-сыныпқа арналған "Бейнелеу өнері" оқу пәнінің негізгі мазмұны:

1) бейнелеу өнері туралы теориялық мағлұмат. Бейнелеу өнерінің жанрлары: мүсіндеу, портрет. Портретші-суретшілер. Жалпы мағлұмат. Бейнелеу өнерінің көркемдеу құралдары. Анималистика. Қазақ халқының қол өнері;

2) сәндеп (декоративті) сурет салу. "Шексіздік" қазақ ою өрнегі. (жапсырма). " Айшықталған -Ажурный" қазақ халқының ою өрнегі (жапсырма). Жолаққа ою өрнек жасау (қарындаш, гуашь). Шаршыға ою өрнек жасау (қарындаш, гуашь). Өз бетінше жолаққа ою өрнек жасау (қарындаш, гуашь). Карнавал кешіне арналған көзілдірік бет пердесі (қарындаш, гуашь).) Жаңа жылдық кешке шақыру билеті (қарындаш, акварель). Шеңберге ою өрнек салу. (Табак сызбасы – өрнектелген ағаш немесе металдан жасалған ыдыс) (қарындаш, гуашь). Ою өрнегі бар кесе;

3) тақырыптық сурет салу. Ойыншық дүкенінде (қарындаш, акварель). Қысқы орман (қарындаш, гуашь). Мерекелер мен атаулы күндер. Наурыз (қарындаш, акварель). Көктемгі көңіл-күй (қарындаш, акварель). Жәндіктер;

4) түп нұсқа затқа қарап сурет салу. Күйеңкі ағашының жапырағы (қарындаш, акварель). Сүйікті жұмсақ ойыншығым (қарындаш, акварель). Алма мен кружка (қарындаш, акварель). Өсімдігі бар гүл түбегі (қарындаш, акварель). Жол жүру белгілері (қарындаш, гуашь). Ойыншық жануарлар (қарындаш). Қазақ халқының ұлттық

киімдері, бас киім (қарындаш, акварель). Сауысқан (қарындаш, акварель). Қоңыздар (симметрия) (қарындаш, акварель). Шегіртке (симметрия) (қарындаш, акварель). Гүл суретін салу. Құмырадағы көктем гүлдері (қарындаш, акварель).

4-тарау Оқыту мақсаттарының жүйесі

22. Оқыту мақсаттарын қолданудың ыңғайлылығы үшін оларды кодтау қолданылады. Кодтың бірінші саны сыныпты білдіреді, екіншісі мен үшіншісі – бөлім мен бөлімше, ал төртінші сан – мақсаттың нөмірленуі. Мысалы, 5.2.1.2 кодындағы "5" – сынып, "2.1" – бөлімше, "2" – оқыту мақсатының сандық белгісі.

23. Оқыту мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

1) 1-бөлім "Шығармашылық ойды дамыту және зерттеу":

1 - кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары	
	5-сынып	6-сынып
1.1 Бейнелеу өнері туралы теориялық мағлұматтар	5.1.1.1 бейнелеу өнеріндегі келесі жанрларды білу: портрет, натюрморт, пейзаж 5.1.1.2 туындының белгілері мен ерекшеліктеріне байланысты оның жанрын анықтау 5.1.1.3 әйгілі суретші-пейзажисттерді білу 5.1.1.4 Композиция туралы түсінігі болу	6.1.1.1 негізгі бейнелеу құралдары туралы түсініктері болу 6.1.1.2 бейнелеу өнеріндегі мүсіндеудің ерекшеліктерін білу 6.1.1.3 бірнеше әйгілі портретші-суретшілер мен мүсіншілерді білу 6.1.1.4 көркемдік құралдарын білу
1.2 Әлем халықтарының мәдениеті мен дәстүрлері	5.1.2.1 ұлттық сәндік-қосалқы өнер туралы түсінік болу	6.1.2.1. қазақ халқының ұлттық өнері туралы түсініктері болу
1.3 Сезімдерді білдіру мен идеяларды қолдану	5.1.3.1 суреттегі бейнеленген адамдардың эмоционалдық жағдайын анықтау білу	6.1.3.1 көрген туындысының мазмұнын сипаттай білу 6.1.3.2 суретшінің негізгі ойын анықтау 6.1.3.3 көрмеге дайындалған туындылардың жанрын анықтай білу 6.1.3.4 өнер туындысы немесе халықтық шығармашылықтан алғар эмоционалдық толғанысын сипаттай білу

2) 2-бөлім "Шығармашылық туындыларды жарату және жасау":

2-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары	
	5-сынып	6-сынып
	5.2.1.1 геометриялық және өсімдік элементтерінен сызық бойына, шаршыға, шеңберге және орталыққа бағытталған сызыққа өрнектер жасау	6.2.1.1 шаблон көмегімен қазақ өрнектерін жасау және суретін салу

2.1 Сәндеп сурет салу	5.2.1.2 сурет контурын сақтай отырып, өрнек элементтерін бояу 5.2.1.3 шаблондарды қолдана отырып, қазақ өрнектерін жасау	6.2.1.2 дәстүрлі заттарды өрнектеп суретін салу 6.2.1.3 кілемге арналған өрнектер жасау
2.2 Тақырыптық сурет салу	5.2.2.1 үлгіге қарап мерекеге арналған ашық хатты дайындау 5.2.2.2 көріп бақылау немесе оқу арқылы алған сезімдерін суретке түсіре білу 5.2.2.3 автокөлік және ұшақтың суретін салу	6.2.2.1 жануарлардың суретін салу 6.2.2.2 оқытушының айтқан қарапайым сюжет ерекшеліктерін суретпен көрсету 6.2.2.3 сурет сюжетін құрастыруда маңыздысын таңдау
2.3 Түпнұсқа затқа қарап сурет салу	5.2.3.1 жеке бақылауларын суретке түсіре білу 5.2.3.2 суретте бейнеленетін заттардың салыстырмалы көлемін көрсете білу	6.2.3.1 салған суретін түп нұсқа затпен салыстыра білу 6.2.3.2. түп нұсқа затқа қарай отырып, түсін таңдау арқылы көлемді пішінді суретке түсіру
2.4 Бейнелеу өнерінің тәсілдері	5.2.4.1 әр түрлі көлемді қыл қаламмен жұмыс істей білу, қыл қаламның ұшымен немесе толық көлемімен сурет салу 5.2.4.2 көрініс объектісін талдай білу: пішіні мен түсін анықтау, құрамдық бөліктерінің көлемін салыстыру 5.2.4.3 қол жетімді құралдарды қолдана отырып, зат көлемін көрсету 5.2.4.4 түстің айқындағын бояуға су қосу арқылы әлсірету 5.2.4.5 сурет салуда бірізділікті сақтау 5.2.4.6 суретте заттың пішінін, құрылымын, үйлесімділігі мен түсін бере білу 5.2.4.7 симметриялық пішінді заттардың суретін салу барысында ортаңғы сызық бойымен жұмыс істей білу	6.2.4.1 көлемді заттардың суретін ақ және ашық түрлі түсті фонда салу 6.2.4.2. "су күйінде" сурет салу әдісін қолдану 6.2.4.3 қабырға газетінің сызбасын жасау 6.2.4.4 карнавалдық бет перделер жасау 6.2.4.5 суретте көлемді заттарды көрсете білу: тікбұрышты заттарды салу, цилиндрлік көлемді салу, дөңгеленген пішінді заттарды сала білу 6.2.4.6 көлемді заттардың суретін ақ және ашық түрлі түсті қағазға салу 6.2.4.7 "шикілей - по сырому" жұмыс тәсілін қолдану 6.2.4.8 акварель және гуашь бояуларымен жұмыс жасау
2.5 Жоспарлау	5.2.5.1 өрнектің суретін салу кезінде бірізділікті сақтау 5.2.5.2 сурет салу кезінде бірізділікті сақтау	6.2.5.1 заттың пішінін, үйлесімділігін, құрам бөліктерінің байланысы мен түсін анықтай отырып, талдай білу 6.2.5.2 жұмысты алдын ала жоспарлау

3) 3- бөлім "Шығармашылық жобалау":

3-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары	
	5-сынып	6-сынып
	5.3.1.1 өз жұмысының (сызба, сурет) мазмұны, тәсілін,	

3.1 Презентация	орындалуын түсіндіре отырып, таныстыру 5.3.1.2 жоспар бойынша жұмыс сапасын талдау	6.3.1.1 шығармашылық жұмыстың тәсілі мен орындалу ерекшеліктерін таныстыру 6.3.1.2 жоспар бойынша жұмыс сапасы мен мазмұнын талдау
-----------------	---	---

24. Осы Бағдарлама зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-6 сыныптар үшін "Бейнелеу" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

Ескерту. 24-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

25. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-6 сыныптар үшін "Бейнелеу өнері" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Ескерту. Қосымшаның жоғарғы оң жақ бұрышы жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-6 сыныптар үшін "Бейнелеу өнері" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1) 5-сынып:

1-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1.Шығармашылық ойды дамыту және зерттеу	1.1 Бейнелеу өнері туралы теориялық мағлұматтар	5.1.1.1 бейнелеу өнеріндегі келесі жанрларды білу портрет, натюрморт, пейзаж 5.1.1.4 композиция туралы түсінігі болу
	1.3 Сезімдерді білдіру мен идеяларды қолдану	5.1.3.1 суреттегі бейнеленген адамдардың эмоционалдық жағдайын анықтау білу
		5.2.1.1 геометриялық және өсімдік элементтерінен сызық бойына,

2.Шығармашылық туындыларды жарату және жасау	2.1 Сәндеп сурет салу	шаршыға, шеңберге және орталыққа бағытталған сызыққа өрнектер жасау 5.2.1.2 сурет контурын сақтай отырып, өрнек элементтерін бояу
	2.2 Тақырыптық сурет салу	5.2.2.2 көріп бақылау немесе оқу арқылы алған сезімдерін суретке түсіре білу
	2.3 Түпнұсқа затқа қарап сурет салу	5.2.3.1 жеке бақылауларын суретке түсіре білу 5.2.3.2 суретте бейнеленетін заттардың салыстырмалы көлемін көрсете білу
	2.4 Бейнелеу өнерінің тәсілдері	5.2.4.1 әр түрлі көлемді қыл қаламмен жұмыс істей білу, қыл қаламның ұшымен немесе толық көлемімен сурет салу 5.2.4.2 көрініс объектісін талдай білу: пішіні мен түсін анықтау, құрамдық бөліктерінің көлемін салыстыру 5.2.4.3 қол жетімді құралдарды қолдана отырып, зат көлемін көрсету 5.2.4.4 түстің айқындағын бояуға су қосу арқылы әлсірету 5.2.4.5 сурет салуда бірізділікті сақтау; 5.2.4.6 суретте заттың пішінін, құрылымын, үйлесімділігі мен түсін бере білу 5.2.4.7 симметриялық пішінді заттардың суретін салу барысында ортаңғы сызық бойымен жұмыс істей білу
	2.5 Жоспарлау	5.2.5.1 өрнектің суретін салу кезінде бірізділікті сақтау 5.2.5.2 сурет салу кезінде бірізділікті сақтау
3.Шығармашылық жобалау	3.1 Презентация	5.3.1.1 өз жұмысының (сызба, сурет) мазмұны, тәсілін, орындалуын түсіндіре отырып, таныстыру 5.3.1.2 жоспар бойынша жұмыс сапасын талдау
2-тоқсан		
1.Шығармашылық ойды дамыту және зерттеу	1.1 Бейнелеу өнері туралы теориялық мағлұматтар	5.1.1.2 туындының белгілері мен ерекшеліктеріне байланысты оның жанрын анықтау

	1.3 Сезімдерді білдіру мен идеяларды қолдану	5.1.3.1 суреттегі бейнеленген адамдардың эмоционалдық жағдайын анықтау білу
2.Шығармашылық туындыларды жарату және жасау	2.1 Сәндеп сурет салу	5.2.1.1 геометриялық және өсімдік элементтерінен сызық бойына, шаршыға, шеңберге және орталыққа бағытталған сызыққа өрнектер жасау 5.2.1.2 сурет контурын сақтай отырып, өрнек элементтерін бояу
	2.2 Тақырыптық сурет салу	5.2.2.1 үлгіге қарап мерекеге арналған ашық хатты дайындау 5.2.2.2 көріп бақылау немесе оқу арқылы алған сезімдерін суретке түсіре білу 5.2.2.3 автокөлік суретін салу
	2.3 Түпнұсқа затқа қарап сурет салу	5.2.3.1 жеке бақылауларын суретке түсіре білу 5.2.3.2 суретте бейнеленетін заттардың салыстырмалы көлемін көрсете білу
	2.4 Бейнелеу өнерінің тәсілдері	5.2.4.1 әр түрлі көлемді қыл қаламмен жұмыс істей білу, қыл қаламның ұшымен немесе толық көлемімен сурет салу 5.2.4.2 көрініс объектісін талдай білу: пішіні мен түсін анықтау, құрамдық бөліктерінің көлемін салыстыру 5.2.4.3 қол жетімді құралдарды қолдана отырып, зат көлемін көрсету 5.2.4.4 түстің айқындағын бояуға су қосу арқылы әлсірету 5.2.4.5 сурет салуда бірізділікті сақтау; 5.2.4.6 суретте заттың пішінін, құрылымын, үйлесімділігі мен түсін бере білу 5.2.4.7 симметриялық пішінді заттардың суретін салу барысында ортаңғы сызық бойымен жұмыс істей білу
	2.5 Жоспарлау	5.2.5.1 өрнектің суретін салу кезінде бірізділікті сақтау 5.2.5.2 сурет салу кезінде бірізділікті сақтау
3.Шығармашылық жобалау	3.1 Презентация	5.3.1.1 өз жұмысының (сызба, сурет) мазмұны, тәсілін, орындалуын түсіндіре отырып, таныстыру

		5.3.1.2 жоспар бойынша жұмыс сапасын талдау
3-тоқсан		
1.Шығармашылық ойды дамыту және зерттеу	1.1 Бейнелеу өнері туралы теориялық мағлұматтар	5.1.1.3 әйгілі суретші-пейзажисттерді білу
	1.2 Әлем халықтарының мәдениеті мен дәстүрлері	5.1.2.1 ұлттық сәндік-қосалқы өнер туралы түсінік болу
	1.3 Сезімдерді білдіру мен идеяларды қолдану	5.1.3.1 суреттегі бейнеленген адамдардың эмоционалдық жағдайын анықтау білу
2.Шығармашылық туындыларды жарату және жасау	2.1 Сәндеп сурет салу	5.2.1.2 сурет контурын сақтай отырып, өрнек элементтерін бояу 5.2.1.3 шаблондарды қолдана отырып, қазақ өрнектерін жасау
	2.2 Тақырыптық сурет салу	5.2.2.1 үлгіге қарап мерекеге арналған ашық хатты дайындау 5.2.2.2 көріп бақылау немесе оқу арқылы алған сезімдерін суретке түсіре білу
	2.3 Түпнұсқа затқа қарап сурет салу	5.2.3.1 жеке бақылауларын суретке түсіре білу 5.2.3.2 суретте бейнеленетін заттардың салыстырмалы көлемін көрсете білу
	2.4 Бейнелеу өнерінің тәсілдері	5.2.4.1 әр түрлі көлемді қыл қаламмен жұмыс істей білу, қыл қаламның ұшымен немесе толық көлемімен сурет салу 5.2.4.2 көрініс объектісін талдай білу: пішіні мен түсін анықтау, құрамдық бөліктерінің көлемін салыстыру 5.2.4.3 қол жетімді құралдарды қолдана отырып, зат көлемін көрсету 5.2.4.4 түстің айқындағын бояуға су қосу арқылы әлсірету 5.2.4.5 сурет салуда бірізділікті сақтау; 5.2.4.6 суретте заттың пішінін, құрылымын, үйлесімділігі мен түсін бере білу 5.2.4.7 симметриялық пішінді заттардың суретін салу барысында ортаңғы сызық бойымен жұмыс істей білу
	2.5 Жоспарлау	5.2.5.1 өрнектің суретін салу кезінде бірізділікті сақтау 5.2.5.2 сурет салу кезінде бірізділікті сақтау

3.Шығармашылық жобалау	3.1 Презентация	5.3.1.1 өз жұмысының (сызба, сурет) мазмұны, тәсілін, орындалуын түсіндіре отырып, таныстыру 5.3.1.2 жоспар бойынша жұмыс сапасын талдау
4-тоқсан		
1.Шығармашылық ойды дамыту және зерттеу	1.1 Бейнелеу өнері туралы теориялық мағлұматтар	5.1.1.1 бейнелеу өнеріндегі келесі жанрларды білу: портрет, натюрморт, пейзаж 5.1.1.2 туындының белгілері мен ерекшеліктеріне байланысты оның жанрын анықтау 5.1.1.3 әйгілі суретші-пейзажисттерді білу 5.1.1.4 композиция туралы түсінігі болу
	1.3 Сезімдерді білдіру мен идеяларды қолдану	5.1.3.1 суреттегі бейнеленген адамдардың эмоционалдық жағдайын анықтау білу
2.Шығармашылық туындыларды жарату және жасау	2.2 Тақырыптық сурет салу	5.2.2.1 үлгіге қарап мерекеге арналған ашық хатты дайындау 5.2.2.2 көріп бақылау немесе оқу арқылы алған сезімдерін суретке түсіре білу 5.2.2.3 ұшақтың суретін салу
	2.3 Түпнұсқа затқа қарап сурет салу	5.2.3.1 жеке бақылауларын суретке түсіре білу 5.2.3.2 суретте бейнеленетін заттардың салыстырмалы көлемін көрсете білу
	2.4 Бейнелеу өнерінің тәсілдері	5.2.4.1 әр түрлі көлемді қыл қаламмен жұмыс істей білу, қыл қаламның ұшымен немесе толық көлемімен сурет салу 5.2.4.2 көрініс объектісін талдай білу: пішіні мен түсін анықтау, құрамдық бөліктерінің көлемін салыстыру 5.2.4.3 қол жетімді құралдарды қолдана отырып, зат көлемін көрсету
		5.2.4.4 түстің айқындағын бояуға су қосу арқылы әлсірету 5.2.4.5 сурет салуда бірізділікті сақтау; 5.2.4.6 суретте заттың пішінін, құрылымын, үйлесімділігі мен түсін бере білу 5.2.4.7 симметриялық пішінді заттардың суретін салу барысында

		ортаңғы сызық бойымен жұмыс істей білу
	2.5 Жоспарлау	5.2.5.1 өрнектің суретін салу кезінде бірізділікті сақтау 5.2.5.2 сурет салу кезінде бірізділікті сақтау
Жыл бойы оқығанды қайталау		

2) 6-сынып:

2-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1.Шығармашылық ойды дамыту және зерттеу	1.1 Бейнелеу өнері туралы теориялық мағлұматтар	6.1.1.1 негізгі бейнелеу құралдары туралы түсініктері болу
	1.2 Әлем халықтарының мәдениеті мен дәстүрлері	6.1.2.1 қазақ халқының ұлттық өнері туралы түсініктері болу
	1.3 Сезімдерді білдіру мен идеяларды қолдану	6.1.3.1 көрген туындысының мазмұнын сипаттай білу 6.1.3.4 өнер туындысы немесе халықтық шығармашылықтан алғар эмоционалдық толғанысын сипаттай білу
2.Шығармашылық туындыларды жарату және жасау	2.1 Сәндеп сурет салу	6.2.1.1 шаблон көмегімен қазақ өрнектерін жасау және суретін салу
	2.2 Тақырыптық сурет салу	6.2.2.2 оқытушының айтқан қарапайым сюжет ерекшеліктерін суретпен көрсету
	2.3 Түпнұсқа затқа қарап сурет салу	6.2.3.1 салған суретін түп нұсқа затпен салыстыра білу 6.2.3.2. түп нұсқа затқа қарай отырып, түсін таңдау арқылы көлемді пішінді суретке түсіру
	2.4 Бейнелеу өнерінің тәсілдері	6.2.4.1 көлемді заттардың суретін ақ және ашық түрлі түсті фонда салу 6.2.4.8 акварель және гуаш бояларымен жұмыс жасау
	2.5 Жоспарлау	6.2.5.1 заттың пішінін, үйлесімділігін, құрам бөліктерінің байланысы мен түсін анықтай отырып, талдай білу 6.2.5.2 жұмысты алдын ала жоспарлау
3.Шығармашылық жобалау	3.1 Презентация	6.3.1.2 жоспар бойынша жұмыс сапасы мен мазмұнын талдау
2-тоқсан		
	1.1 Бейнелеу өнері туралы теориялық мағлұматтар	6.1.1.2 бейнелеу өнеріндегі мүсіндеудің ерекшеліктерін білу

1.Шығармашылық ойды дамыту және зерттеу	1.2 Әлем халықтарының мәдениеті мен дәстүрлері	6.1.2.1. қазақ халқының ұлттық өнері туралы түсініктері болу
	1.3 Сезімдерді білдіру мен идеяларды қолдану	6.1.3.1 көрген туындысының мазмұнын сипаттай білу 6.1.3.2 суретшінің негізгі ойын анықтау 6.1.3.3 көрмеге дайындалған туындылардың жанрын анықтай білу 6.1.3.4 өнер туындысы немесе халықтық шығармашылықтан алғар эмоционалдық толғанысын сипаттай білу
2.Шығармашылық туындыларды жарату және жасау	2.1 Сәндеп сурет салу	6.2.1.2 дәстүрлі заттарды өрнектеп суретін салу
	2.2 Тақырыптық сурет салу	6.2.2.1 жануарлардың суретін салу 6.2.2.2 оқытушының айтқан қарапайым сюжет ерекшеліктерін суретпен көрсету 6.2.2.3 сурет сюжетін құрастыруда маңыздысын таңдау
	2.3 Түпнұсқа затқа қарап сурет салу	6.2.3.1 салған суретін түп нұсқа затпен салыстыра білу 6.2.3.2 түп нұсқа затқа қарай отырып, түсін таңдау арқылы көлемді пішінді суретке түсіру
	2.4 Бейнелеу өнерінің тәсілдері	6.2.4.1 көлемді заттардың суретін ақ және ашық түрлі түсті фонда салу 6.2.4.2 "су күйінде - по- мокрому" сурет салу әдісін қолдану 6.2.4.4 карнавалдық бет перделер жасау 6.2.4.6 көлемді заттардың суретін ақ және ашық түрлі түсті қағазға салу 6.2.4.8 акварель және гуаш бояларымен жұмыс жасау
	2.5 Жоспарлау	6.2.5.1 заттың пішінін, үйлесімділігін, құрам бөліктерінің байланысы мен түсін анықтай отырып,талдай білу 6.2.5.2 жұмысты алдын ала жоспарлау
3.Шығармашылық жобалау	3.1 Презентация	6.3.1.1 шығармашылық жұмыстың тәсілі мен орындалу ерекшеліктерін таныстыру; 6.3.1.2 жоспар бойынша жұмыс сапасы мен мазмұнын талдау
3-тоқсан		

1.Шығармашылық ойды дамыту және зерттеу	1.1 Бейнелеу өнері туралы теориялық мағлұматтар	6.1.1.3 бірнеше әйгілі портретші-суретшілер мен мүсіншілерді білу
	1.2 Әлем халықтарының мәдениеті мен дәстүрлері	6.1.2.1 қазақ халқының ұлттық өнері туралы түсініктері болу
	1.3 Сезімдерді білдіру мен идеяларды қолдану	6.1.3.1 көрген туындысының мазмұнын сипаттай білу 6.1.3.2 суретшінің негізгі ойын анықтау 6.1.3.3 көрмеге дайындалған туындылардың жанрын анықтай білу 6.1.3.4 өнер туындысы немесе халықтық шығармашылықтан алғар эмоционалдық толғанысын сипаттай білу
2.Шығармашылық туындыларды жарату және жасау	2.1 Сәндеп сурет салу	6.2.1.2 дәстүрлі заттарды өрнектеп суретін салу 6.2.1.3 кілемге арналған өрнектер жасау
	2.2 Тақырыптық сурет салу	6.2.2.2 оқытушының айтқан қарапайым сюжет ерекшеліктерін суретпен көрсету 6.2.2.3 сурет сюжетін құрастыруда маңыздысын таңдау
	2.3 Түпнұсқа затқа қарап сурет салу	6.2.3.1 салған суретін түп нұсқа затпен салыстыра білу 6.2.3.2. түп нұсқа затқа қарай отырып, түсін таңдау арқылы көлемді пішінді суретке түсіру
	2.4 Бейнелеу өнерінің тәсілдері	6.2.4.5 суретте көлемді заттарды көрсете білу: тікбұрышты заттарды салу, цилиндрлік көлемді салу, дөңгеленген пішінді заттарды сала білу; 6.2.4.6 көлемді заттардың суретін ақ және ашық түрлі түсті қағазға салу 6.2.4.8 акварель және гуаш бояларымен жұмыс жасау
	2.5 Жоспарлау	6.2.5.1 заттың пішінін, үйлесімділігін, құрам бөліктерінің байланысы мен түсін анықтай отырып,талдай білу 6.2.5.2 жұмысты алдын ала жоспарлау
3.Шығармашылық жобалау	3.1 Презентация	6.3.1.1 шығармашылық жұмыстың тәсілі мен орындалу ерекшеліктерін таныстыру;

		6.3.1.2 жоспар бойынша жұмыс сапасы мен мазмұнын талдау
4-тоқсан		
1.Шығармашылық ойды дамыту және зергтеу	1.1 Бейнелеу өнері туралы теориялық мағлұматтар	6.1.1.4 көркемдік құралдарын білу
	1.2 Әлем халықтарының мәдениеті мен дәстүрлері	6.1.2.1 қазақ халқының ұлттық өнері туралы түсініктері болу
	1.3 Сезімдерді білдіру мен идеяларды қолдану	6.1.3.1 көрген туындысының мазмұнын сипаттай білу 6.1.3.2 суретшінің негізгі ойын анықтау 6.1.3.3 көрмеге дайындалған туындылардың жанрын анықтай білу 6.1.3.4 өнер туындысы немесе халықтық шығармашылықтан алғар эмоционалдық толғанысын сипаттай білу
2.Шығармашылық туындыларды жарату және жасау	2.2 Тақырыптық сурет салу	6.2.2.1 жануарлардың суретін салу 6.2.2.2 оқытушының айтқан қарапайым сюжет ерекшеліктерін суретпен көрсету
	2.3 Түпнұсқа затқа қарап сурет салу	6.2.3.1 салған суретін түп нұсқа затпен салыстыра білу 6.2.3.2 түп нұсқа затқа қарай отырып, түсін таңдау арқылы көлемді пішінді суретке түсіру
	2.4 Бейнелеу өнерінің тәсілдері	6.2.4.6 көлемді заттардың суретін ақ және ашық түрлі түсті қағазға салу 6.2.4.7 "шикілей - по сырому" жұмыс тәсілін қолдану 6.2.4.8 акварель және гуаш бояларымен жұмыс жасау
	2.5 Жоспарлау	6.2.5.1 заттың пішінін, үйлесімділігін, құрам бөліктерінің байланысы мен түсін анықтай отырып,талдай білу 6.2.5.2 жұмысты алдын ала жоспарлау
Жыл бойы оқығанды қайталау		

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 527-қосымша

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-6 сыныптар үшін "Музыка" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-6 сыныптар үшін "Музыка" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" Заңының 19-бабының 1 тармағына сәйкес әзірленген.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2. Музыкалық тәрбиелеу мақсаты – білім алушылардың музыкалық мәдениетін, хормен және жалғыз ән айту процессіндегі музыканы эмоциялық саналы түрде қабылдауды, музыкалық шығармаларды тыңдауды, қарапайым этюдтарды аспаптық орындауды дамыту.

3. Музыка сабақтарында білім беру, түзету, дамыту және тәрибелеу міндеттері орындалады. Білім беру міндеттері:

1) білім алушылардың өмір туралы түсініктерін жарқын және қолжетімді музыкалық шығармалардың әсерінің көмегімен кеңейту;

2) білім алушылардың музыкалық тәжірибесін байыту;

3) музыкаға деген қызығушылығын дамыту;

4) білім алушылардың мағынасы бойынша жақын, тақырыбы мен жанры жағынан сан алуан шығармалардан алатын музыкалық әсерін жинақтау;

5) музыкалық-эстетикалық сөздігін қалыптастыру;

6) музыкалық мәнерлеу құралдарында бағдарлауға үйрету.

4. Түзету міндеттері:

1) білім алушылардың танымдық әрекеттерін түзету (ойлауын белсендіру, мақсатты бағытталған әрекетін және зейіннің тұрақтылығын қалыптастыру);

2) дыбысты айтудағы бұзылыстарды түзету;

3) тәртіптің жағымсыз түрлерін жеңу;

4) мимикалық қасиеттерді дамыту;

5) музыканы тыңдағанда және өлеңді орындағандағы өзінің сезімі мен эмоциясын білдіре білуін қалыптастыру.

5. Дамыту міндеттері:

1) білім алушылардың әншілік аппаратын техникалық жетілдіру;

2) білім алушылардың әншілік тыныс алуын қарапайым элементтерден бастап, біртіндеп дамыту;

3) білім алушылардың дауыстарының жалпы дыбысталуын тегістеу;

- 4) ырғақ сезімін, жоғары дыбысты естуді, музыкалық жадты дамыту;
  - 5) музыкалық орындау дағдыларын қалыптастыру;
  - 6) білім алушылардың шығармашылық мүмкіндіктерін белсендіру.
6. Тәрбиелеу міндеттері:
- 1) жинақылық пен тәртіпке тәрбиелеу;
  - 2) музыкалық талғам элементтерін қалыптастыру;
  - 3) айналасындағылармен еркін қарым-қатынас жасау дағдыларын қалыптастыру;
  - 4) Қазақстан халықтарының бірлігі мен достығы сезімін тәрбиелеу.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

7. "Музыка" пәні бойынша оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдерінің жүзеге асырылуы зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың білім алудағы ерекше қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған арнайы педагогикалық принциптерге негізделген.

Ескерту. 7-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

8. Білім алушыларды оқытудағы түзете дамыту принципі баланың даму кемшілігі табиғатының ерекшелігіне сәйкес ағзаның сақталған атқарымдары мен жүйесін тірек ете отырып құруды білдіреді. Білім алушылармен жұмыста олардың еліктеу қабілеті, көрнекілік-әрекеттік ойлау қабілетінің сақталуы тірек етіледі. Жетілмеген атқарымдардың дамуын ынталандыру бойынша әрекеттер ұйымдастырылады.

9. Білім алуда ерекше қажеттілігі бар білім алушыларды оқыту мен тәрбиелеудегі әрекеттік тәсілдеме принципі психологияның "жетекші әрекет" түсінігіне негізделеді. Заттық-тәжірибелік әрекет зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыны дамытудың, оқу және музыкалық әрекетінің құрылымдық компоненттерін қалыптастырудың ерекше өтемдік құралы болып табылады.

Ескерту. 9-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

10. Саралау және жекелеу тәсілдеме қағидасы. Ұжымдық оқу процесі жағдайындағы білім алуда ерекше қажеттіліктері бар білім алушыларға қатысты сараланған тәсілдеме бұзылыстары бір санаттағы білім алушылардың вариативтік типологиялық ерекшеліктерінің барлығына шартты болады. Білім алушыларды топтарға бөлу шартты және қозғалмалы түрде болады. Жекешелеу тәсілі саралау тәсілінің нақтыламасы болып табылады.

11. Ақпараттық-коммуникациялық технология (бұдан әрі - АКТ) дамыту және түзету міндеттерін шешу үшін қажетті оқыту жағдайларын "кұрастыруға" көмектесе отырып, арнайы білім беру педагогы үшін қажетті құралдардың арсеналын кеңейтеді. АКТ оқу процесінде білім алушылардың жұмысқа қабілеттілігін есепке ала отырып шамалап қолданылады.

12. Сабақтарда АКТ келесі мақсаттарда қолданылады:

1) көрнекілік пішіндегі қандай да бір заттық мазмұнның біреуінен екіншісіне еркін өтіп, сөйлеу тілінің көмегімен бір тәсілден екіншісіне көше отырып, тікелей бақылаудан жасырын және кез келген қажетті күрделі белгілік пішіндегі танымдық нысандарды үлгілеу;

2) білім алушының өзінің әрекетін шынайы және кешеуілдетілген уақыт түзімінде талдауы үшін көзбен көруге болатын қосымша динамикалық тірек құру;

3) топтық оқыту жағдайында өнімдік жеке әрекеттену мүмкіндігімен қамтамасыз ету;

4) жекешеленген сапалы оқыту мүмкіндігін кеңейту.

13. "Музыка" пәнін оқытуды сапалы және тиімді ұйымдастыру үшін кабинеттер санитарлық-гигиеналық нормаларды ескере отырып, қажетті мектептік құрал-жабдықтармен жарақтандырылады.

14. Мұғалім "Музыка" сабақтарына дайындалу және өткізу барысында бірқатар педагогикалық талаптарды орындайды. Оларға:

1) музыкалық материалды оның тәрбиелік мәнін, эстетикалық құндылығын, білім алушылардың даму деңгейіне сәйкестігін есепке ала отырып тандай білу;

2) музыкалық шығарманы орындаудың жоғары деңгейі (оның ішінде жазбада орындалатын);

3) музыкалық шығармалардың мазмұнын түсіндіргенде, жанрлармен таныстырғанда және мәнерлеу құралдарын көрсеткен кезде білім алушылармен арада болатын сөздік қарым-қатынасты алдын ала ойластыру;

4) музыканы тыңдағанда бейнелік көрнекілікті кеңінен қолдану (шығарманың мазмұнына сәйкес келетін суреттер топтамасы, бейнесюжеттер);

5) музыкалық шығарманың ырғақтық суретін, қарқынын, динамикасын жақсы меңгеруге көмектесетін білім алушылардың қимыл-қозғалыстық белсенділігін ұйымдастыру жатады.

15. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларды музыкалық мәдениетке тәрбиелеу жұмысы олардың ұлттық мәдениетке деген жағымды қатынасын қалыптастырумен бірге жүргізу үшін мұғалімі сабақ мазмұнына келесілерді қосады:

1) өз республикасының өмірін бейнелейтін Қазақстан композиторларының шығармашылық мұрасын зерделеу;

2) жеке және музыкалық аспаппен орындалатын халық әндері мен күйлерін зерделеу;

3) қазақ халық аспаптарының (домбыра, қобыз, сыбызғы) дыбысталуының тембрлік ерекшеліктерін зерделеу.

Ескерту. 15-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

16. Білім алушыларды музыкалық тәрбиелеудің негізіне олардың музыкалық қабілеттерін дамытудың ең бір белсенді тәсілі хормен ән айту болып табылатындықтан, өлең репертуарын таңдау, сондай-ақ білім алушыларды вокалдық, хормен ән айтуға үйретудің әдістемелік тәсілдері мен құралдарын пайдалану өте маңызды болады.

17. Сабақ білім алушылардың жағдайына сәйкес таңдалған және оларды музыкамен шұғылдануға, ән айтуға психологиялық дайындауға көмектесетін музыкалық кіріспеден басталады. Мұғалім өлеңді таңдайды және онымен білім алушылардың зерделік даму деңгейіне, олардың музыкалық және ән айту дайындығына сәйкес дәйектілікпен жұмыс жүргізеді. Өлеңді толықтай айтуға қиналатын білім алушылармен жұмыста, мұғалім оларға өлеңнің жеке бөліктерін айтқызумен шектеледі

18. Оқу материалы шектелген көлемде беріледі және біртіндеп күрделендіріледі. Сыныптағы жұмыс үшін үндесуі жағынан ыңғайлы таңдалған өлеңдер жиі жағдайда оларды до1-ре2 жоғары болмайтын әуеннің жоғарғы дыбыстарын айтуға мүмкіндік беретін үндестікке аудару қажеттілігі туындайды.

19. Оқу жылы бойына білім алушыларға бағдарламада көрсетілген 8-10 өлеңді үйрену және келесі дағдыларды: тыныс алу, дыбысты айту, дикция, құрылыс, ансамбльді меңгеру қарастырылады.

20. Бағдарламада музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен, сондай-ақ онсыз да ән айту қарастырылады. Сүйемелдеусіз ән айту (акапелла) интонацияның тазалығына деген зейінді жоғарылатады, әсіресе музыканы ұғыну қабілетін дамытуға көмектеседі.

21. Әншілік дағдыларды дамытудың мақсаты білім алушылардың әншілік аппараттарын техникалық жетілдіру ғана емес, сондай-ақ ең алдымен олардың алған дағдылары мен икемділіктерін өлеңді көркемдеп орындау және білім алушылардың барынша терең эстетикалық әсер алуы үшін қолдану болып табылады.

22. Бағдарламада білім алушылардың әншілік тыныс алуын қарапайым элементтерден бастап, біртіндеп дамыту қарастырылған.

23. Дыбыстаудағы кемшіліктер, сондай-ақ сөздік қорының кедейлігі зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға тән ерекшелік болып табылады, ал бұл оларға мәтіннің мағынасын түсінуге және меңгеруге бөгет жасайды. Бағдарламада анық және нақты дыбыстау, сондай-ақ сөзбен жүйелі жұмыс (түсініксіз сөздерді және жеке айтылымдарды түсіндіру) жүргізу қарастырылған.

Ескерту. 23-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

24. Білім алушылардың музыкалық ой-өрісін кеңейтуге көмектесетін және олардың музыкалық талғамын тәрбиелейтін музыканы тыңдау әрбір сабақтың ажырамас бір бөлігі болып табылады.

25. Музыканы тыңдағанда мұғалімнің түсіндірмесі маңызды. білім алушыларда қызығушылықты, эмоциялық жауапты, музыканы тағы да тыңдағысы, оны түсінгісі, есте сақтағысы келетін сезімдерді тудырады. Бейнемен сүйемелденетін музыканы

тыңдау арқылы тамаша орындаушыларды, вокалшыларды, аспапшыларды, әр түрлі оркестрлерді тыңдауға және көруге болады. Бұлардың барлығы білім алушыларды жаңа әсермен, түсініктермен, біліммен байытады.

26. Музыканы тыңдау сабағы белгілі бір тәртіпте жабдықталған жақсы музыкалық құрал (фортепиано, баян, аккордеон), музыкалық орталық, музыкалық шығармалар жазылған аудиокассеталар, дискілер жиынтығы, иллюстрациялық материалдар болған кезде ғана толыққанды жүзеге асырылады.

27. Сабақтарда көрнекілік материалдар, сан алуан түрлі оқу құралдары және техникалық құралдар қолданылғанда ән айтудың және музыка сабақтарының танымдық мағынасы өте үлкен болады.

28. "Музыка" пәні бойынша бағалау білім алушылардың зияткерлік және музыкалық жеке даму деңгейін есепке алады.

3-тарау. "Музыка" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

29. "Музыка" пәні бойынша оқу жүктемесін бөлу:

- 1) 5-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағатты;
- 2) 6-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағатты құрайды.

30. Бағдарламаның мазмұны келесі бөлімдерді қамтиды:

- 1) 1-бөлім "Ән айту";
- 2) 2-бөлім "Музыка тыңдау";
- 3) 3-бөлім "Музыкалық сауаттылық элементтері".

31. "Ән айту" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) орындау;
- 2) динамикалық реңк.

32. "Музыка тыңдау" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) музыкалық шығармаларды тыңдау;
- 2) музыкалық аспаптар;
- 3) композиторлар мен орындаушылардың шығармашылығы.

33. "Музыкалық сауаттылық элементтері" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) музыкалық аспаптарда ойнау;
- 2) музыкалық сауаттылық.

34. 5-сыныпқа арналған "Музыка" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) ән айту. Әншілік дағдылар мен біліктерді өткен сыныптағы материалдарда, сондай-ақ жаңа материалдарда бекіту. Дауыс интонациясының тазалығымен, унисон тұрақтылығымен арықарай жұмыс жүргізу. Оңай, жақсы таныс әндерді музыка аспаптарының сүйемелдеуінсіз айта білуді дамыту. Кантиленамен (созып айту) жұмыс жүргізу. Дыбыстарды әуен қозғалысының биіктігі мен бағытына қарай ажырату бойынша жұмысты жалғастыру. Әуен бағытын (жоғарыдан төмен, төменнен жоғары) қолмен көрсете білуді дамыту. Есту арқылы күшті бөлігін анықтай білуді дамыту.

Өлеңді жылдам қарқында және әуені күрделі өлең мәтінін анық айта білуді дамыту. Есту арқылы "до мажор" дыбыс қатарын сүйемелдеумен және сүйемелдеусіз жоғары және төмен орындау. Динамикалық реңктердің мәнерлі мәні (форте - қатты, пиано - ақырын) туралы қарапайым түсінікті қалыптастыру;

2) музыка тыңдау. Марштарды (әскери, спорттық, мерекелік, ойнақы, қаралы) және билерді (вальс, полька, танго, қол ұстасып жүріп билейтін билерді) ажырата білуін дамыту. Музыкадағы ертегі желісі. Тән ерекшеліктері. Идеялық және көркемдік мазмұны. Бейнелер құруға көмектесетін музыкалық құралдар. Музыкалық шығармадағы дыбысталуы жағынан әр түрлі бөліктерді ажырата білуді дамыту. Қазақ халық музыкалық аспаптар оркестерінің құрамы және дыбысталуы туралы түсінікті қалыптастыру. Қазақ және орыс халық музыкалық аспаптар оркестерінің дыбысталуын жіктеу. Халық музыкалық аспаптармен: қылқобыз, сыбызғы, асатаяқ, шаңқобыз, сырнай танысу;

3) музыкалық сауаттылық элементтері. Таныс музыкалық аспаптарда ойнау дағдыларын бекіту. Әуеннің графикалық жазбасымен танысу. Графикалық жазба бойынша ән айтқанда әуен қозғалысын қадағалай білуді дамыту.

35. 6-сыныпқа арналған "Музыка" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) ән айту. до1-ре2 диапазонындағы өлең репертуарын орындау. Өзінде концерттік орындау дағдысын, өзінің күшіне деген сенімділігін, көпшілдігін, ашықтығын дамыту. Әншілік тыныс алу дағдыларын 5-сыныптағы материалдармен салыстырғанда күрделі, сондай-ақ вокалдық-хорлық материалдарды әндету кезінде жетілдіру. Өлеңнің мазмұны мен түріне қарай дыбыстарды сан алуан түрлі етіп түрлендіре ән салу дағдыларын дамыту. Хорда өлеңді көркем орындау талаптарын (ырғақтық сурет, интонациялық құрылыс, ансамбльдік реттілігін, динамикалық реңктер) орындай білуін дамыту. Интонациялау тазалығы бойынша жұмысты: қиын жеке тіркестерді және әуендік айналымдарды топпен немесе жеке әндетіп айтуды жалғастыру. Шапшаң қарқында айтылатын өлең мәтінінің сөздерін анық және түсінікті айтуын жетілдіру. Үйренген өлеңдерін сүйемелдеусіз орындаудағы вокалдық-хорлық дағдыларды дамыту. Жеңіл шапшаң дыбыспен және контиленамен жұмыс;

2) музыка таңдау. Қазақ ұлттық фольклорының ерекшеліктері. Жанрды, өлеңге тән ерекшеліктерді анықтау. Дәулеткерей, Тәттімбет, Құрманғазы, Д. Нұрпейсованың шығармашылық мұрасын зерделеу. Орыс халық өлеңдерінің көп жанрлылығын музыканың халық өмірі және тұрмысымен сан алуан түрлі байланысының бейнесі ретінде түсіну. Әр түрлі музыкаға деген қызығушылықты, ол туралы айтқысы келуін бекіту. Оқу және тұру жағдайларына байланысты туындаған эмоциялық ширығуларды басу. Қазақ халық музыкалық аспаптар оркестерінің құрамы және дыбысталуы туралы түсінікті бекіту. Қазақ халық аспаптары: дауылпаз, желбуаз, сақпан, қоңырау. Орыс халық музыкалық аспаптары: домра, мандолина, баян, сыбызғы, гармонь, сылдырақ, ағаш қасықтар, бас-балалайка;

3) музыкалық сауаттылық. Нота жазбасы туралы қарапайым түсініктер: ноталық стан, нота, дыбыс, үзіліс. 2/4, 3/4, 4/4 өлшемдері туралы қарапайым түсінікті қалыптастыру.

36. Осы бағдарламадағы оқу материалын сынып (тоқсан) бойынша шамамен бөлінген, мұғалім білім алушылардың меңгеру ерекшелігін ескере отырып, оқу материалын бір сыныптан келесі сыныпқа (бір тоқсаннан келесі тоқсанға) ауыстыруға құқылы. Зияты зақымдалған білім алушының жеке темпте, көлемде дамуға және оқу материалын меңгеруге құқысын жүзеге асыра отырып, мұғалім әр тақырыпты меңгеруге қажетті сағат санын өздігінен анықтайды. Әр сыныптағы оқу алдында өтілген материалды қайталаудан басталады.

Ескерту. 36-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

4-тарау. Оқытудың мақсаттар жүйесі

37. Бағдарламада оқу мақсаттарын қолдануға, мониторинг өткізуге тиімді болу үшін кодтық белгі енгізілген. Кодтық белгідегі бірінші сыныпты, екінші сан бөлімді, үшінші сан оқу мақсатының реттік нөмерін көрсетеді. Мысалы, 5.2.4 кодындағы "5" – сынып, "2" – бөлім, "4" – оқу мақсатының реттік саны.

38. Оқытудың мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

1) 1-бөлім "Ән айту":

1-кесте

		Оқыту мақсаттары:	
Бөлімшелер	5-сынып	6-сынып	
1.1 Ән айту	<p>5.1.1.1 әншілік дағдылар мен икемділіктерді өткен сыныптағы материалдарда, сондай-ақ жаңа материалдарда бекіту</p> <p>5.1.1.2 дауыс интонациясының тазалығымен, унисон тұрақтылығымен жұмыс жүргізу</p> <p>5.1.1.3 жеңіл, жақсы таныс әндерді музыка аспаптарының сүйемелдеуінісіз айта білуді дамыту</p> <p>5.1.1.4 дыбыстарды әуен қозғалысының биіктігі мен бағытына қарай ажырату</p> <p>5.1.1.5 әуен бағытын (жоғарыдан төмен, төменнен жоғары) қолмен көрсету</p> <p>5.1.1.6 есту арқылы күшті бөлігін анықтау</p>	<p>6.1.1.1 до1-ре2 диапазонындағы өлең репертуарын орындау</p> <p>6.1.1.2 әншілік тыныс алу дағдыларын 5-сыныптағы материалдармен салыстырғанда күрделі, сондай-ақ әндету кезіндегі вокалдық және хор материалдарын әндету кезінде жетілдіру</p> <p>6.1.1.3 хорда өлеңді көркем орындау талаптарын (ырғақтық сурет, интонациялық құрылыс, ансамбльдік реттілігін, динамикалық реңктер) сақтау</p> <p>6.1.1.4 шапшаң қарқында айтылатын өлең мәтінінің сөздерін анық және түсінікті айтуын жетілдіру</p> <p>6.1.1.5 үйренген өлеңдерін сүйемелдеусіз орындаудағы вокалдық-хорлық дағдыларды дамыту</p>	

	<p>5.1.1.7 өлеңді жылдам қарқында және әуені күрделі өлең мәтінін анық айтуға тырысу</p> <p>5.1.1.8 есту арқылы "до мажор" дыбыс қатарын сүйемелдеумен және сүйемелдеусіз жоғары және төмен орындау</p> <p>5.1.1.9 жеке орындауға арналған заманауи балалар өлеңдерін білу</p>	<p>6.1.1.6 жеңіл және жылжымалы дыбыспен, кантинелламен жұмыс істей білу</p> <p>6.1.1.7 өлеңді өздігінен бастап айта білу</p> <p>6.1.1.8 өлеңді барлық диапазонда бірқалыпты, еркін дыбыспен саналы түрде және әсерлі орындау</p> <p>6.1.1.9 есту арқылы айналасындағылардың ән салуын бақылау</p> <p>6.1.1.10 5-сыныпта үйренген өлеңдерін орындау</p>
1.2 Динамикалық реңктер	<p>5.1.2.1 динамикалық реңктердің мәнерлі мәні (форте - қатты, пиано - ақырын) туралы қарапайым түсініктің болуы</p> <p>5.1.2.2 әуенді дауысты (бірсарынды, үздік-создық, секірмелі түрде) алып жүру ерекшеліктерін түсіну</p> <p>5.1.2.3 заманауи балалар өлеңдерінің музыкалық тілінің, оның идеялық және көркемдік мазмұнының ерекшеліктерін түсіну</p> <p>5.1.2.4 кантинелламен айту дағдысын жетілдіруге талпыну</p>	<p>6.1.2.1 алған дағдыларын музыкалық шығармаларды көркем орындау кезінде қолдану</p> <p>6.1.2.2 өлеңнің мазмұны мен түріне қарай дыбыстарды сан алуан түрлі етіп түрлендіре ән салу дағдыларын дамыту</p> <p>6.1.2.3 жұмыс жүргізу: қиын жеке тіркестерді және әуендік айналымдарды топпен немесе жеке әндетіп айту</p> <p>6.1.2.4 өзінде концерттік орындау дағдысын, өзінің күшіне деген сенімділігін, көпшілдігін, ашықтығын дамыту</p> <p>интонация тазалығы бойынша шапшаң дыбыспен және континелламен жұмыс жүргізу</p>

2) 2-бөлім "Музыка тыңдау":

2-кесте

Оқыту мақсаттары:		
Бөлімшелер	5-сынып	6-сынып
2.1 музыкалық шығармаларды тыңдау	<p>5.2.1.1 халық музыкасына қызығушылық таныту</p> <p>5.2.1.2 Қазақстан Республикасының әнұранын қолын жүрегіне қойып тыңдау</p> <p>5.2.1.3 өзінің еліне деген мақтаныш сезімін сезіну</p> <p>5.2.1.4 әскери, спорттық, мерекелік, ойнақы, қаралы марш түрлерін ажырату</p> <p>5.2.1.5 әуені бойынша вальс, полька, танго, қол ұстасып жүріп билейтін билерді ажырату</p> <p>5.2.1.6 музыкадағы ертегі желісіне тән ерекшеліктерді анықтау</p>	<p>6.2.1.1 қазақ ұлттық фольклорының ерекшеліктерін табу</p> <p>6.2.1.2 қазақ өлеңдеріне тән ерекшеліктерді, жанрларды анықтау</p> <p>6.2.1.3 орыс халық өлеңдерінің көп жанрлылығын музыканың халық өмірі және тұрмысымен сан алуан түрлі байланысының бейнесі ретінде түсіну</p> <p>6.2.1.5 5-сынып бағдарламасынан алынған музыкалық шығармаларды тыңдау</p>

	<p>5.2.1.7 бейнелерді құруға көмектесетін музыкалық құралдарды ажырату</p> <p>5.2.1.8 музыкалық шығарманың идеялық және көркемдік мазмұнын түсіндіруге талпыну</p>	<p>6.2.1.6 "Әуенді тап" музыкалық викторинаға қатысу</p> <p>6.2.1.7 музыканың адамдардың өміріндегі, еңбегіндегі және демалысындағы рөлін түсіну</p>
2.2 Музыкалық аспаптар	<p>5.2.2.1 музыкалық шығармадағы дыбысталуы жағынан әр түрлі бөліктерді ажырату</p> <p>5.2.2.2 қазақ халық музыкалық аспаптар оркестерінің құрамы және дыбысталуы туралы түсінік</p> <p>5.2.2.3 қазақ және орыс халық музыкалық аспаптар оркестерінің дыбысталуын жіктеу</p> <p>5.2.2.4 халық музыкалық аспаптармен: қылқобыз, сыбызғы, асатаяқ, шаңқобыз, сырнай танысу</p> <p>5.2.2.5 "Әуенді тап" музыкалық викторинаға қатысу</p>	<p>6.2.2.1 қазақ халық музыкалық аспаптар оркестерінің құрамы және дыбысталуы туралы түсінікті бекіту</p> <p>6.2.2.2 халық музыкалық аспаптармен: дауылпаз, желбуаз, сақпан, қоңырау білу</p> <p>6.2.2.3 орыс халық музыкалық аспаптарымен: домра, мандолина, баян, сыбызғы, гармонь, сылдырақ, ағаш қасықтар, бас-балалайка білу</p> <p>6.2.2.4 сынып бағдарламасынан алынған музыкалық шығармаларды тыңдау</p>
2.3 Композиторлар мен орындаушылардың шығармашылығы	<p>5.2.3.1 Композиторлар мен олардың шығармаларын білу: П.И.Чайковский, "Аққу көлі" балеті</p> <p>5.2.3.2 Н.Римский-Корсаков "Салтан патша туралы ертегі" операсы</p> <p>5.2.3.3 Ғ.Жұбанова "Ақ құс туралы аңыз"</p>	<p>6.2.3.1 Дәулеткерей, Тәттімбет, Құрманғазы, Д.Нүрпейсованың шығармашылық мұрасын зерделеу</p>

3) 3-бөлім "Музыкалық сауаттылық элементтері":

3-кесте

Оқыту мақсаттары		
Бөлімшелер	5-сынып	6-сынып
3.1 Музыкалық аспаптарда ойнау	<p>5.3.1.1 таныс музыкалық аспаптарда ойнау дағдыларын бекіту</p> <p>5.3.1.2 музыкалық аспаптарды дыбысталуына қарай тану</p> <p>5.3.1.3 пианинода екі қолымен бір мезгілде до1 – соль көлеміндегі гамманы орындау</p> <p>5.3.1.4 сандық жүйе бойынша пернелі музыкалық аспаптарда ойнауға үйрену</p> <p>5.3.1.5 пианино, аккордеон, үрмелі сырнайда оңай жаттығуларды орындау</p> <p>5.3.1.6 сандық жүйені пайдалана отырып, музыкалық аспаптарда</p>	<p>6.3.1.1 қарама-қарсы регистрлердегі жоғары және төменгі дыбыстарды, бір регистрден басқа регистрге өтуді (жоғары-төмен) ажырату</p> <p>6.3.1.2 пианинода екі қолымен бір мезгілде до1 – си1 көлеміндегі гамманы орындау</p> <p>6.3.1.3 сандық жүйе бойынша пернелі музыкалық аспаптарда ойнауға үйренуді жалғастыру</p> <p>6.3.1.4 сандық жүйені пайдалана отырып, музыкалық аспаптарда жеңіл 2-3 өлеңді немесе әуенді орындау</p>

	жеңіл 1-2 өлеңді немесе әуенді орындау	6.3.1.5 берілген ырғаққа сәйкес музыкалық аспаптардан дыбыс шығару
3.2 Музыкалықсауаттылық	5.3.2.1 әуеннің графикалық жазбасымен танысу; 5.3.2.2 графикалық жазба бойынша өлең айтқанда әуен қозғалысын қадағалауға үйрену	6.3.2.1 нота жазбасы туралы қарапайым түсініктері (ноталық стан, нота, дыбыс, үзіліс) болу; 6.3.2.2 2/4, 3/4, 4/4 өлшемдері туралы қарапайым түсінік болу

39. Осы Бағдарлама зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-6 сыныптар үшін "Музыка" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

Ескерту. 39-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

40. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-6 сыныптар үшін "Музыка" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Ескерту. Қосымшаның жоғарғы оң жақ бұрышы жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-6 сыныптар үшін "Музыка" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1) 5-сынып:

1-кесте

Бөлім	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
	1.1. Орындау	5.1.1.1 әншілік дағдылар мен икемділіктерді өткен сыныптағы материалдарда, сондай-ақ жаңа материалдарда бекіту 5.1.1.2 дауыс интонациясының тазалығымен, унисон тұрақтылығымен жұмыс жүргізу 5.1.1.3 жеңіл, жақсы таныс әндерді музыка аспаптарының

1.Ән айту		сүйемелдеуінсіз айта білуді дамыту
2. Музыка тыңдау	1.2 Динамикалық реңктер	5.1.2.1 динамикалық реңктердің мәнерлі мәні (форте - қатты, пиано - ақырын) туралы қарапайым түсініктің болуы 5.1.2.2 әуенді дауысты (бірсарынды, үздік-создық, секірмелі түрде) алып жүру ерекшеліктерін түсіну
	2.1 Музыкалық шығармаларды тыңдау	5.2.1.1 халық музыкасына қызығушылық таныту 5.2.1.2 Қазақстан Республикасының әнұранын қолын жүрегіне қойып тыңдау 5.2.1.3 өзінің еліне деген мақтанш сезімін сезіну 5.2.1.4 әскери, спорттық, мерекелік, ойнақы, қаралы марш түрлерін ажырату 5.2.1.5 әуені бойынша вальс, полька, танго, қол ұстасып жүріп билейтін билерді ажырату
	2.2 Музыкалық аспаптар	5.2.2.1 музыкалық шығармадағы дыбысталуы жағынан әр түрлі бөліктерді ажырату
	2.3 Композиторлар мен орындаушылардың шығармашылығы	5.2.3.1 Композиторлар мен олардың шығармаларын білу: П.И.Чайковский, "Аққу көлі" балеті 5.2.3.2Н.Римский-Корсаков "Салтан патша туралы ертегі" операсы
3. Музыкалық сауаттылық элементтері	3.1 Музыкалық аспаптарда ойнау	5.3.1.1 таныс музыкалық аспаптарда ойнау дағдыларын бекіту
	3.2 Музыкалық сауаттылық	5.3.2.1 әуеннің графикалық жазбасымен танысу; 5.3.2.2 графикалық жазба бойынша өлең айтқанда әуен қозғалысын қадағалауға үйрену
2-тоқсан		
	1.1 Ән айту	5.1.1.1 әншілік дағдылар мен икемділіктерді өткен сыныптағы материалдарда, сондай-ақ жаңа материалдарда бекіту 5.1.1.2 дауыс интонациясының тазалығымен, унисон тұрақтылығымен жұмыс жүргізу 5.1.1.3 жеңіл, жақсы таныс әндерді музыка аспаптарының

1. Ән айту		<p>сүйемелдеуінсіз айта білуді дамыту</p> <p>5.1.1.4 дыбыстарды әуен қозғалысының биіктігі мен бағытына қарай ажырату</p> <p>5.1.1.5 әуен бағытын (жоғарыдан төмен, төменнен жоғары) қолмен көрсету</p>
	1.2 Динамикалық реңк	<p>5.1.2.1 динамикалық реңктердің мәнерлі мәні (форте - қатты, пиано - ақырын) туралы қарапайым түсініктің болуы</p> <p>5.1.2.2 әуенді дауысты (бірсарынды, үздік-создық, секірмелі түрде) алып жүру ерекшеліктерін түсіну</p> <p>5.1.2.3 заманауи балалар өлеңдерінің музыкалық тілінің, оның идеялық және көркемдік мазмұнының ерекшеліктерін түсіну</p>
2. Музыка тыңдау	2.1 Музыкалық шығармаларды тыңдау	<p>5.2.1.1 халық музыкасына қызығушылық таныту</p> <p>5.2.1.2 Қазақстан Республикасының әнұранын қолын жүрегіне қойып тыңдау</p> <p>5.2.1.3 өзінің еліне деген мақтаныш сезімін сезіну</p> <p>5.2.1.4 әскери, спорттық, мерекелік, ойнақы, қаралы марш түрлерін ажырату</p> <p>5.2.1.5 әуені бойынша вальс, полька, танго, қол ұстасып жүріп билейтін билерді ажырату</p> <p>5.2.1.6 музыкадағы ертегі желісіне тән ерекшеліктерді анықтау</p>
	2.2. Музыкалық аспаптар	<p>5.2.2.1 музыкалық шығармадағы дыбысталуы жағынан әр түрлі бөліктерді ажырату</p> <p>5.2.2.2 қазақ халық музыкалық аспаптар оркестерінің құрамы және дыбысталуы туралы түсінік</p>
	2.3 Композиторлар мен орындаушылардың шығармашылығы	<p>5.2.3.1 Композиторлар мен олардың шығармаларын білу: П.И.Чайковский, "Аққу көлі" балеті</p>
	3.1	<p>5.3.1.1 таныс музыкалық аспаптарда ойнау дағдыларын бекіту</p> <p>5.3.1.2 музыкалық аспаптарды дыбысталуына қарай тану</p>

3.Музыкалық сауаттылық элементтері	Музыкалық аспаптарда ойнау	5.3.1.3 пианинода екі қолымен бір мезгілде до1 – соль көлеміндегі гамманы орындау 5.3.1.4 сандық жүйе бойынша пернелі музыкалық аспаптарда ойнауға үйрену
	3.2 Музыкалық сауаттылық	5.3.2.1 әуеннің графикалық жазбасымен танысу; 5.3.2.2 графикалық жазба бойынша өлең айтқанда әуен қозғалысын қадағалауға үйрену
3-тоқсан		
1.Әнайту	1.1 Ән айту	5.1.1.1 әншілік дағдылар мен икемділіктерді өткен сыныптағы материалдарда, сондай-ақ жаңа материалдарда бекіту 5.1.1.2 дауыс интонациясының тазалығымен, унисон тұрақтылығымен жұмыс жүргізу 5.1.1.3 жеңіл, жақсы таныс әндерді музыка аспаптарының сүйемелдеуінсіз айта білуді дамыту 5.1.1.4 дыбыстарды әуен қозғалысының биіктігі мен бағытына қарай ажырату 5.1.1.5 әуен бағытын (жоғарыдан төмен, төменнен жоғары) қолмен көрсету 5.1.1.6 есту арқылы күшті бөлігін анықтау
	1.2 Динамикалық реңк	5.1.2.1 динамикалық реңктердің мәнерлі мәні (форте - қатты, пиано - ақырын) туралы қарапайым түсініктің болуы 5.1.2.2 әуенді дауысты (бірсарынды, үздік-создық, секірмелі түрде) алып жүру ерекшеліктерін түсіну 5.1.2.3 заманауи балалар өлеңдерінің музыкалық тілінің, оның идеялық және көркемдік мазмұнының ерекшеліктерін түсіну 5.1.2.4 кантинелламен айту дағдысын жетілдіруге талпыну
		5.2.1.1 халық музыкасына қызығушылық таныту 5.2.1.2 Қазақстан Республикасының әнұранын қолын жүрегіне қойып тыңдау

2. Музыка тыңдау	2.1 Музыкалық шығармаларды тыңдау	5.2.1.3 өзінің еліне деген мақтанш сезімін сезіну 5.2.1.4 әскери, спорттық, мерекелік, ойнақы, қаралы марш түрлерін ажырату 5.2.1.5 әуені бойынша вальс, полька, танго, қол ұстасып жүріп билейтін билерді ажырату 5.2.1.6 музыкадағы ертегі желісіне тән ерекшеліктерді анықтау
	2.2. Музыкалық аспаптар	5.2.2.1 музыкалық шығармадағы дыбысталуы жағынан әр түрлі бөліктерді ажырату 5.2.2.2 қазақ халық музыкалық аспаптар оркестерінің құрамы және дыбысталуы туралы түсінік
	2.3 Композиторлар мен орындаушылардың шығармашылығы	5.2.3.1 Композиторлар мен олардың шығармаларын білу: П.И.Чайковский, "Аққу көлі" балеті
3. Музыкалық сауаттылық элементтері	3.1 Музыкалық аспаптарда ойнау	5.3.1.1 таныс музыкалық аспаптарда ойнау дағдыларын бекіту 5.3.1.2 музыкалық аспаптарды дыбысталуына қарай тану 5.3.1.3 пианинода екі қолымен бір мезгілде до1 – соль көлеміндегі гамманы орындау
	3.2 Музыкалық сауаттылық	5.3.2.1 әуеннің графикалық жазбасымен танысу; 5.3.2.2 графикалық жазба бойынша өлең айтқанда әуен қозғалысын қадағалауға үйрену
4-тоқсан		
	1.1 Ән айту	5.1.1.1 әншілік дағдылар мен икемділіктерді өткен сыныптағы материалдарда, сондай-ақ жаңа материалдарда бекіту 5.1.1.2 дауыс интонациясының тазалығымен, унисон тұрақтылығымен жұмыс жүргізу 5.1.1.3 жеңіл, жақсы таныс әндерді музыка аспаптарының сүйемелдеуімен айта білуді дамыту 5.1.1.4 дыбыстарды әуен қозғалысының биіктігі мен бағытына қарай ажырату 5.1.1.5 әуен бағытын (жоғарыдан төмен, төменнен жоғары) қолмен көрсету

1. Ән айту		<p>5.1.1.6 есту арқылы күшті бөлігін анықтау</p> <p>5.1.1.7 өлеңді жылдам қарқында және әуені күрделі өлең мәтінін анық айтуға тырысу</p>
	1.2 Динамикалық реңк	<p>5.1.2.1 динамикалық реңктердің мәнерлі мәні (форте - қатты, пиано - ақырын) туралы қарапайым түсініктің болуы</p> <p>5.1.2.2 әуенді дауысты (бірсарынды, үздік-создық, секірмелі түрде) алып жүру ерекшеліктерін түсіну</p> <p>5.1.2.3 заманауи балалар өлеңдерінің музыкалық тілінің, оның идеялық және көркемдік мазмұнының ерекшеліктерін түсіну</p> <p>5.1.2.4 кантинелламен айту дағдысын жетілдіруге талпыну</p>
2. Музыка тыңдау	2.1 Музыкалық шығармаларды тыңдау	<p>5.2.1.1 халық музыкасына қызығушылық таныту</p> <p>5.2.1.2 Қазақстан Республикасының әнұранын қолын жүрегіне қойып тыңдау</p> <p>5.2.1.3 өзінің еліне деген мақтаныш сезімін сезіну</p> <p>5.2.1.4 әскери, спорттық, мерекелік, ойнақы, қаралы марш түрлерін ажырату</p> <p>5.2.1.5 әуені бойынша вальс, полька, танго, қол ұстасып жүріп билейтін билерді ажырату</p> <p>5.2.1.6 музыкадағы ертегі желісіне тән ерекшеліктерді анықтау</p> <p>5.2.1.7 бейнелерді құруға көмектесетін музыкалық құралдарды ажырату</p> <p>5.2.1.8 музыкалық шығарманың идеялық және көркемдік мазмұнын түсіндіруге талпыну</p>
	2.2. Музыкалық аспаптар	<p>5.2.2.1 музыкалық шығармадағы дыбысталуы жағынан әр түрлі бөліктерді ажырату</p> <p>5.2.2.2 қазақ халық музыкалық аспаптар оркестерінің құрамы және дыбысталуы туралы түсінік</p> <p>5.2.2.3 қазақ және орыс халық музыкалық аспаптар оркестерінің дыбысталуын жіктеу</p>
	2.3	5.2.3.1 Композиторлар мен олардың шығармаларын білу:

	Композиторлар мен орындаушылардың шығармашылығы	П.И.Чайковский, "Аққу көлі" балеті 5.2.3.2 Н.Римский-Корсаков "Салтан патша туралы ертегі" операсы
3.Музыкалық сауаттылық элементтері	3.1 Музыкалық аспаптарда ойнау	5.3.1.1 таныс музыкалық аспаптарда ойнау дағдыларын бекіту 5.3.1.2 музыкалық аспаптарды дыбысталуына қарай тану 5.3.1.3 пианинода екі қолымен бір мезгілде до1 – соль көлеміндегі гамманы орындау 5.3.1.4 сандық жүйе бойынша пернелі музыкалық аспаптарда ойнауға үйрену 5.3.1.5 пианино, аккордеон, үрмелі сырнайда оңай жаттығуларды орындау 5.3.1.6 сандық жүйені пайдалана отырып, музыкалық аспаптарда жеңіл 1-2 өлеңді немесе әуенді орындау
	3.2 Музыкалық сауаттылық	5.3.2.1 әуеннің графикалық жазбасымен танысу; 5.3.2.2 графикалық жазба бойынша өлең айтқанда әуен қозғалысын қадағалауға үйрену

2) 6-сынып

2-кесте

Бөлім	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
	1.1 Ән айту	6.1.1.1 до1-ре2 диапазонындағы өлең репертуарын орындау 6.1.1.2 әншілік тыныс алу дағдыларын 5-сыныптағы материалдармен салыстырғанда күрделі, сондай-ақ әндету кезіндегі вокалдық және хор материалдарын әндету кезінде жетілдіру 6.1.1.3 хорда өлеңді көркем орындау талаптарын (ырғақтық сурет, интонациялық құрылыс, ансамбльдік реттілігін, динамикалық реңктер) сақтау 6.1.1.4 шапшаң қарқында айтылатын өлең мәтінінің сөздерін анық және түсінікті айтуын жетілдіру

1.Ән айту		<p>6.1.1.5 үйренген өлеңдерін сүймелдеусіз орындаудағы вокалдық-хорлық дағдыларды дамыту</p> <p>6.1.1.6 жеңіл және жылжымалы дыбыспен, кантинелламен жұмыс істей білу</p>
	1.2 Динамикалық реңк	<p>6.1.2.1 алған дағдыларын музыкалық шығармаларды көркем орындау кезінде қолдану</p> <p>6.1.2.2 өлеңнің мазмұны мен түріне қарай дыбыстарды сан алуан түрлі етіп түрлендіре ән салу дағдыларын дамыту</p> <p>6.1.2.3 жұмыс жүргізу: қиын жеке тіркестерді және әуендік айналымдарды топпен немесе жеке әндетіп айту</p> <p>6.1.2.4 өзінде концерттік орындау дағдысын, өзінің күшіне деген сенімділігін, көпшілдігін, ашықтығын дамыту, интонация тазалығы бойынша шапшаң дыбыспен және контиленамен жұмыс жүргізу</p>
	2.1 Музыкалық шығармаларды тыңдау	<p>6.2.1.1 қазақ ұлттық фольклорының ерекшеліктерін табу</p> <p>6.2.1.2 қазақ өлеңдеріне тән ерекшеліктерді, жанрларды анықтау</p> <p>6.2.1.3 орыс халық өлеңдерінің көп жанрлылығын музыканың халық өмірі және тұрмысымен сан алуан түрлі байланысының бейнесі ретінде түсіну</p> <p>6.2.1.5 5-сынып бағдарламасынан алынған музыкалық шығармаларды тыңдау</p> <p>6.2.1.6 "Әуенді тап" музыкалық викторинаға қатысу</p> <p>6.2.1.7 музыканың адамдардың өміріндегі, еңбегіндегі және демалысындағы рөлін түсіну.</p>
2. Музыка тыңдау	2.2.	<p>6.2.2.1 қазақ халық музыкалық аспаптар оркестерінің құрамы және дыбысталуы туралы түсінікті бекіту</p> <p>6.2.2.2 халық музыкалық аспаптармен: дауылпаз, желбуаз, сақпан, қоңырау білу</p>

	Музыкалық аспаптар	6.2.2.3 орыс халық музыкалық аспаптарымен: домра, мандолина, баян, сыбызғы, гармонь, сылдырак , ағаш қасықтар, бас-балалайка білу 6.2.2.4 5-сынып бағдарламасынан алынған музыкалық шығармаларды тыңдау
	2.3 Композиторлар мен орындаушылардың шығармашылығы	6.2.3.1 Дәулеткерей, Тәттімбет, Құрманғазы, Д.Нүрпейсованың шығармашылық мұрасын зерделеу
3. Музыкалық сауаттылық элементтері	3.1 Музыкалық аспаптарда ойнау	6.3.1.1 қарама-қарсы регистрлердегі жоғары және төменгі дыбыстарды, бір регистрден басқа регистрге өтуді (жоғары-төмен) ажырату 6.3.1.2 пианинода екі қолымен бір мезгілде до1 – си 1 көлеміндегі гамманы орындау 6.3.1.3 сандық жүйе бойынша пернелі музыкалық аспаптарда ойнауға үйренуді жалғастыру 6.3.1.4 сандық жүйені пайдалана отырып, музыкалық аспаптарда жеңіл 2-3 өлеңді немесе әуенді орындау 6.3.1.5 берілген ырғаққа сәйкес музыкалық аспаптардан дыбыс шығару
	3.2 Музыкалық сауаттылық	6.3.2.1 нота жазбасы туралы қарапайым түсініктері (ноталық стан, нота, дыбыс, үзіліс) болу; 6.3.2.2 2/4, 3/4, 4/4 өлшемдері туралы қарапайым түсінік болу
2-тоқсан		
	1.1 Ән айту	6.1.1.1 до1-ре2 диапазонындағы өлең репертуарын орындау 6.1.1.2 әншілік тыныс алу дағдыларын 5-сыныптағы материалдармен салыстырғанда күрделі, сондай-ақ әндету кезіндегі вокалдық және хор материалдарын әндету кезінде жетілдіру 6.1.1.3 хорда өлеңді көркем орындау талаптарын (ырғақтық сурет, интонациялық құрылыс, ансамбльдік реттілігін, динамикалық реңктер) сақтау 6.1.1.4 шапшаң қарқында айтылатын өлең мәтінінің

1Ән айту	1.2 Динамикалық реңк	<p>сөздерін анық және түсінікті айтуын жетілдіру</p> <p>6.1.1.5 үйренген өлеңдерін сүйемелдеусіз орындаудағы вокалдық-хорлық дағдыларды дамыту</p> <p>6.1.2.1 алған дағдыларын музыкалық шығармаларды көркем орындау кезінде қолдану</p> <p>6.1.2.2 өлеңнің мазмұны мен түріне қарай дыбыстарды сан алуан түрлі етіп түрлендіре ән салу дағдыларын дамыту</p> <p>6.1.2.3 жұмыс жүргізу: қиын жеке тіркестерді және әуендік айналымдарды топпен немесе жеке әндетіп айту</p> <p>6.1.2.4 өзінде концерттік орындау дағдысын, өзінің күшіне деген сенімділігін, көпшілдігін, ашықтығын дамыту, интонация тазалығы бойынша шапшаң дыбыспен және контиленамен жұмыс жүргізу</p>
2. Музыка тыңдау	2.1 Музыкалық шығармаларды тыңдау	<p>6.2.1.1 қазақ ұлттық фольклорының ерекшеліктерін табу</p> <p>6.2.1.2 қазақ өлеңдеріне тән ерекшеліктерді, жанрларды анықтау</p> <p>6.2.1.3 орыс халық өлеңдерінің көп жанрлылығын музыканың халық өмірі және тұрмысымен сан алуан түрлі байланысының бейнесі ретінде түсіну</p> <p>6.2.1.5 5-сынып бағдарламасынан алынған музыкалық шығармаларды тыңдау</p> <p>6.2.1.6 "Әуенді тап" музыкалық викторинаға қатысу</p>
	2.2. Музыкалық аспаптар	<p>6.2.2.1 қазақ халық музыкалық аспаптар оркестерінің құрамы және дыбысталуы туралы түсінікті бекіту</p> <p>6.2.2.2 халық музыкалық аспаптармен: дауылпаз, желбуаз, сақпан, қоңырау білу</p> <p>6.2.2.3 орыс халық музыкалық аспаптарымен: домра, мандолина, баян, сыбызғы, гармонь, сылдырақ, ағаш қасықтар, бас-балалайка білу</p>

	2.3 Композиторлар мен орындаушылардың шығармашылығы	6.2.3.1 Дәулеткерей, Тәттімбет, Құрманғазы, Д.Нұрпейсованың шығармашылық мұрасын зерделеу
3.Музыкалық сауаттылық элементтері	3.1 Музыкалық аспаптарда ойнау	6.3.1.1 қарама-қарсы регистрлердегі жоғары және төменгі дыбыстарды, бір регистрден басқа регистрге өтуді (жоғары-төмен) ажырату 6.3.1.2 пианинода екі қолымен бір мезгілде до1 – си 1 көлеміндегі гамманы орындау
	3.2 Музыкалық сауаттылық	6.3.2.1 нота жазбасы туралы қарапайым түсініктері (ноталық стан, нота, дыбыс, үзіліс) болу; 6.3.2.2 2/4, 3/4, 4/4 өлшемдері туралы қарапайым түсінік болу
3-тоқсан		
1.Ән айту	1.1 Ән айту	6.1.1.1 до1-ре2 диапазонындағы өлең репертуарын орындау 6.1.1.2 әншілік тыныс алу дағдыларын 5-сыныптағы материалдармен салыстырғанда күрделі, сондай-ақ әндету кезіндегі вокалдық және хор материалдарын әндету кезінде жетілдіру 6.1.1.3 хорда өлеңді көркем орындау талаптарын (ырғақтық сурет, интонациялық құрылыс, ансамбльдік реттілігін, динамикалық реңктер) сақтау 6.1.1.4 шапшаң қарқында айтылатын өлең мәтінінің сөздерін анық және түсінікті айтуын жетілдіру 6.1.1.5 үйренген өлеңдерін сүйемелдеусіз орындаудағы вокалдық-хорлық дағдыларды дамыту 6.1.1.6 жеңіл және жылжымалы дыбыспен, кантинелламен жұмыс істей білу 6.1.1.7 өлеңді өздігінен бастап айта білу 6.1.1.8 өлеңді барлық диапазонда бірқалыпты, еркін дыбыспен саналы түрде және әсерлі орындау 6.1.1.9 есту арқылы айналасындағылардың ән салуын бақылау

		6.1.10 5-сыныпта үйренген өлеңдерін орындау
	1.2 Динамикалық реңк	6.1.2.1 алған дағдыларын музыкалық шығармаларды көркем орындау кезінде қолдану 6.1.2.2 өлеңнің мазмұны мен түріне қарай дыбыстарды сан алуан түрлі етіп түрлендіре ән салу дағдыларын дамыту 6.1.2.3 жұмыс жүргізу: қиын жеке тіркестерді және әуендік айналымдарды топпен немесе жеке әндетіп айту
2. Музыка тыңдау	2.1 Музыкалық шығармаларды тыңдау	6.2.1.1 қазақ ұлттық фольклорының ерекшеліктерін табу 6.2.1.2 қазақ өлеңдеріне тән ерекшеліктерді, жанрларды анықтау 6.2.1.3 орыс халық өлеңдерінің көп жанрлылығын музыканың халық өмірі және тұрмысымен сан алуан түрлі байланысының бейнесі ретінде түсіну 6.2.1.5 5-сынып бағдарламасынан алынған музыкалық шығармаларды тыңдау 6.2.1.6 "Әуенді тап" музыкалық викторинаға қатысу 6.2.1.7 музыканың адамдардың өміріндегі, еңбегіндегі және демалысындағы рөлін түсіну
	2.2. Музыкалық аспаптар	6.2.2.1 қазақ халық музыкалық аспаптар оркестерінің құрамы және дыбысталуы туралы түсінікті бекіту 6.2.2.2 халық музыкалық аспаптармен: дауылпаз, желбуаз, сақпан, қоңырау білу
	2.3 Композиторлар мен орындаушылардың шығармашылығы	6.2.3.1 Дәулеткерей, Тәттімбет, Құрманғазы, Д.Нүрпейсованың шығармашылық мұрасын зерделеу ,
3. Музыкалық сауаттылық элементтері	3.1 Музыкалық аспаптарда ойнау	6.3.1.1 қарама-қарсы регистрлердегі жоғары және төменгі дыбыстарды, бір регистрден басқа регистрге өтуді (жоғары-төмен) ажырату 6.3.1.2 пианинода екі қолымен бір мезгілде до1 – си 1 көлеміндегі гамманы орындау

	3.2 Музыкалық сауаттылық	6.3.2.1 нота жазбасы туралы қарапайым түсініктері (ноталық стан, нота, дыбыс, үзіліс) болу; 6.3.2.2 2/4, 3/4, 4/4 өлшемдері туралы қарапайым түсінік болу
4-тоқсан		
1.Ән айту	1.1 Ән айту	6.1.1.1 до1-ре2 диапазонындағы өлең репертуарын орындау 6.1.1.2 әншілік тыныс алу дағдыларын 5-сыныптағы материалдармен салыстырғанда күрделі, сондай-ақ әндету кезіндегі вокалдық және хор материалдарын әндету кезінде жетілдіру 6.1.1.3 хорда өлеңді көркем орындау талаптарын (ырғақтық сурет, интонациялық құрылыс, ансамбльдік реттілігін, динамикалық реңктер) сақтау 6.1.1.4 шапшаң қарқында айтылатын өлең мәтінінің сөздерін анық және түсінікті айтуын жетілдіру 6.1.1.5 үйренген өлеңдерін сүйемелдеусіз орындаудағы вокалдық-хорлық дағдыларды дамыту 6.1.1.6 жеңіл және жылжымалы дыбыспен, кантинелламен жұмыс істей білу 6.1.1.7 өлеңді өздігінен бастап айта білу 6.1.1.8 өлеңді барлық диапазонда бірқалыпты, еркін дыбыспен саналы түрде және әсерлі орындау
	1.2 Динамикалық реңк	6.1.2.1 алған дағдыларын музыкалық шығармаларды көркем орындау кезінде қолдану 6.1.2.2 өлеңнің мазмұны мен түріне қарай дыбыстарды сан алуан түрлі етіп түрлендіре ән салу дағдыларын дамыту 6.1.2.3 жұмыс жүргізу: қиын жеке тіркестерді және әуендік айналымдарды топпен немесе жеке әндетіп айту 6.1.2.4 өзінде концерттік орындау дағдысын, өзінің күшіне деген сенімділігін, көпшілдігін, ашықтығын дамыту интонация тазалығы бойынша

		шапшаң дыбыспен және контиленамен жұмыс жүргізу
2. Музыка тыңдау	2.1 Музыкалық шығармаларды тыңдау	6.2.1.1 қазақ ұлттық фольклорының ерекшеліктерін табу 6.2.1.2 қазақ өлеңдеріне тән ерекшеліктерді, жанрларды анықтау 6.2.1.3 орыс халық өлеңдерінің көп жанрлылығын музыканың халық өмірі және тұрмысымен сан алуан түрлі байланысының бейнесі ретінде түсіну 6.2.1.5 5-сынып бағдарламасынан алынған музыкалық шығармаларды тыңдау 6.2.1.6 "Әуенді тап" музыкалық викторинаға қатысу
	2.2. Музыкалық аспаптар	6.2.2.1 қазақ халық музыкалық аспаптар оркестерінің құрамы және дыбысталуы туралы түсінікті бекіту 6.2.2.2 халық музыкалық аспаптармен: дауылпаз, желбуаз, сақпан, қоңырау білу 6.2.2.3 орыс халық музыкалық аспаптарымен: домра, мандолина, баян, сыбызғы, гармонь, сылдырак, ағаш қасықтар, бас-балалайка білу
	2.3 Композиторлар мен орындаушылардың шығармашылығы	6.2.3.1 Дәулеткерей, Тәттімбет, Құрманғазы, Д.Нұрпейсованың шығармашылық мұрасын зерделеу
	3.1 Музыкалық аспаптарда ойнау	6.3.1.1 қарама-қарсы регистрлердегі жоғары және төменгі дыбыстарды, бір регистрден басқа регистрге өтуді (жоғары-төмен) ажырату 6.3.1.2 пианинода екі қолымен бір мезгілде до1 – си 1 көлеміндегі гамманы орындау 6.3.1.3 сандық жүйе бойынша пернелі музыкалық аспаптарда ойнауға үйренуді жалғастыру 6.3.1.4 сандық жүйені пайдалана отырып, музыкалық аспаптарда жеңіл 2-3 өлеңді немесе әуенді орындау
		6.3.2.1 нота жазбасы туралы қарапайым түсініктері (ноталық стан, нота, дыбыс, үзіліс) болу;

3.Музыкалық сауаттылық элементтері	3.2 Музыкалық сауаттылық	6.3.2.2 2/4, 3/4, 4/4 өлшемдері туралы қарапайым түсінік болу 6.3.2.3 контрастты регистрлерде тменгі және жоғары дыбыстарды ажырату және бір регистрден басқасына ауыстыру (жоғары-төмен); 6.3.2.4 композитор қолданатын музыкалық мәнерліліктің құралдары туралы түсінігі болу: лад (мажор, минор); динамикалық реңктер (қатты, бәсең қалыпты жоғары, күшейту, бәсеңдету); регистр (жоғары, орташа, төмен); 6.3.2.5 музыкалық мамандықтар, кәсіптер туралы қарапайым түсініктерінің болуы: композитор, дирижер, музыкант, пианист, скрипкашы, домбырашы, қобызшы, солит, әртіс, әнші, күйші
------------------------------------	-----------------------------	--

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 528 -қосымша

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5 - 10 сыныптары үшін "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" пәнінен үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрықтарымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5 - 10 сыныптары үшін "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" пәнінен үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" Заңының 19-бабы 1 тармағына сәйкес әзірленген.

2. Бағдарламаның мақсаты білім алушыларда әртүрлі тұрмыстық және әлеуметтік жағдайларда белсенді және тәуелсіз болуға мүмкіндік беретін дағдыларды қалыптастыру болып табылады.

3. Бағдарламаның оқу міндеттері:

1) білім алушыларды өз тұрмысын, күнделікті үй тіршілігін ұйымдастыруға дайындау;

2) гигиеналық дағдыларды жетілдіру, тұрғын үй мен киімге күтім жасау дағдыларын қалыптастыру;

3) әлеуметтік мекемелердің (сауда, тұрмыс қызметі, байланыс, мәдениет, медициналық көмек) және қоғамдық көліктің қызметтерін пайдалану дағдыларын қалыптастыру;

3) әлеуметтік ережелерге сай мінез-құлықты қолдау, жағымды жеке қасиеттерді қалыптастыру: еңбекқорлықты, жанашырлықты, үлкендерге құрмет көрсетуді, патриоттық сезімдерді.

4. Бағдарламаның түзету-дамыту міндеттері:

1) психофизикалық даму кемшіліктерінің орнын толтыруға ықпал ету;

2) ауызша диалогтық және монологтық сөйлеуді дамыту, сөздік қорын байыту және жүйелеу, іскерлік қарым-қатынас мәдениетін дамыту;

3) бос уақытын ұйымдастыра білу қабілетін қалыптастыру.

4) оқу-танымдық іс-әрекетін дамыту, шаруашылық-еңбек дағдыларын қалыптастыру;

5) өз жұмысын жоспарлау және басталған істі аяғына дейін жеткізу, өз іс-әрекетіне ағымдағы бақылауды, қорытынды бақылауды жүзеге асыру, өз жұмысының нәтижелерін үлгімен салыстыру, өзін-өзі бағалау қабілеттерін дамыту.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдер

5. Оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдері арнайы педагогика қағидаттарына негізделген: оқытудың компенсаторлық-дамытушылық, әлеуметтік бейімделу бағыттылығы, іс-әрекетке негізделу тәсілдемесі, оқытудың тәжірибелік бағыттылығы, саралау және дараландыру тәсілдемелері, мұғалімнің білім беру процесіндегі көшбасшылық рөлі.

6. Оқытудың компенсаторлық-дамытушылық бағыттылығы қағидасы оқу және оқыту қызметінің арнайы әдістерімен және тәсілдерімен қамтамасыз етіледі, онда мыналар ескеріледі: ойлау процестерінің инерттілігі, танымдық белсенділіктің төмендігі, ойлаудың жалпылау және абстракциялау функциясының әлсіздігі, сөйлеу қабілетінің дамуының артта қалуы.

7. Білім алушылармен жұмыста олардың еліктеу қабілеттеріне, көрнекі-тиімді ойлаудың сақталған мүмкіндіктеріне сүйенеді.

8. Бағдарламаны іске асыру білім алушыларда қабылдауды, есте сақтауды, сөйлеуді, ақыл-ой операцияларын дамытуға жағдай жасайды; басталған жұмысты соңына дейін жеткізу, мүмкін болатын қиындықтарды жеңу, ұқыптылық пен дербестік таныту қабілетін қалыптастыру.

9. Оқытудың әлеуметтік бейімделу бағыттылығы жеке тұлғаның әлеуметтік бейімделуін еңсеруді немесе азайтуды қамтиды. Білім алушылардың әлеуметтік өмірге қатысуы үшін қажетті тәртіп нормаларын, өмірлік дағдыларды игеруі бойынша арнайы жұмыс көзделеді.

10. Білім беруде іс-әрекетке негізделу тәсілдемесі зияты зақымдалған білім алушының жеке басының даму ерекшеліктерін ескере отырып, білім берудің негізгі заңдылықтары мен құрылымын ашатын психологиялық ғылымның теориялық ережелеріне негізделген. Оқушылардың жеке басының дамуы олардың қолжетімді қызметін (пәндік-практикалық, шаруашылық, еңбек, оқу) ұйымдастыру сипатымен анықталады.

11. Оқытудың тәжірибелік бағыттылығы нақты өмірлік жағдайлар мен сабақта оқылтын оқу материалы арасында тығыз байланыс орнатуды қамтиды.

12. Оқытудың тәжірибелік бағыттылығы оқытудың практикалық, көрнекі, интерактивті әдістерімен және тәсілдерімен қамтамасыз етіледі: практикалық жұмыстар, проблемалық жағдайларды шешу, өмірлік жағдайларды драматизациялау (іскерлік ойын), экскурсиялар, сабақтар-кездесулер.

13. Зияты зақымдалған білім алушылармен жұмыс жасауда саралау және дараландыру тәсілдемесін қолдану балалардың оқу материалын игеру кезінде пайда болатын және алынған білімнің, дағдылардың сапасына әсер ететін типологиялық ерекшеліктерді ескеруді қамтиды.

14. Саралау тәсіл төрт типологиялық топты ескере отырып құрылады (В.В. Воронкова бойынша). Білім алушылардың әрбір типологиялық тобы үшін педагог олардың мүмкіндіктеріне сәйкес оқу материалының мазмұнын, оқыту әдістері мен тәсілдерін, қызмет қарқынын таңдайды. Сараланған тәсіл оқытуды дараландырумен толықтырылады.

15. Оқу-танымдық және практикалық іс-әрекетке арнайы педагогикалық басшылықтың қажеттілігі оқушылардың, әсіресе 3 және 4 типологиялық топтардың танымдық белсенділігінің төмендігімен және жалпылама ойлау функцияларының әлсіздігімен байланысты. Мұғалім осы оқушылардың оқу-танымдық іс-әрекеттерін ұйымдастырады және бағыттайды, оларға қадамдық көмек көрсетеді.

16. Бағдарламаны іске асыру барысында білім алушылардың ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану дағдыларын дамыту үшін мынадай жағдайлар жасалады:

1) нақты өмірлік жағдайларды имитациялау үшін компьютерлік модельдерді пайдалану, сондай-ақ оларды одан әрі түсіну үшін осы жағдайларды зерделеу;

2) практикалық мәселелерді шешу үшін мәтіндерді, кестелерді, кескіндерді өңдеу, аудио және бейнематериалдарды өңдеу үшін бағдарламалық қамтамасыз етуді пайдалану;

3) белгілі бір тақырып бойынша бірлескен топтық жұмыс жүргізуге мүмкіндік беретін электронды құралдар арқылы материал жинау және тәжірибе алмасу;

4) тіршілікті қамтамасыз ету міндеттерін шешу үшін ақпараттық-коммуникациялық технологияларды өз бетінше пайдалану.

17. Оқушылардың оқу жетістіктерін критериалды бағалау ағымдағы (сабақ), мерзімді (тақырыптық) және қорытынды бақылау түрінде жүзеге асырылады.

18. Ағымдағы бақылау сабақта білім алушылардың қызметін бақылау, практикалық және өзіндік жұмыстарды, ұжымдық қызмет түрлерін талдау арқылы жүргізіледі. Әр сабақты (ағымдағы) бақылау оқу процесінің сапасын қамтамасыз ету үшін педагог пайдаланатын оқытудың мазмұны мен әдістерін түзету мақсатында жүргізіледі. Мұндай бақылау білім алушыларға қатысты ынталандырушы және тәрбиелік сипатта болады.

19. Мерзімді бақылау бағдарламалық тақырыпты, бөлімді зерттегеннен кейін жүзеге асырылады. Белгілі бір тақырып шеңберінде оқу материалын зерделеудің күтілетін нәтижелері әртүрлі типологиялық топтардың білім алушыларында бірдей болмайды.

20. Қорытынды бақылау тоқсанның, жылдың соңында жүргізіледі. Педагог білім алушылардың оқу жетістіктерін жеке карталарына еңгізеді, осы жерде оқушылардың меңгерген дағдыларды жүзеге асырудағы дербестік дәрежесі көрсетіледі.

21. Сабақ өткізу үшін сынып 2 топқа бөлінеді. Сабақтың теориялық бөлігі оқу кабинетінде өткізіледі. Практикалық дағдылар осы Бағдарламада көзделген дағдыларды қалыптастыру үшін қажетті нақты заттарды, тамақ өнімдерін, жабдықтар мен тұрмыстық техниканы пайдалана отырып, арнайы үй-жайда қалыптастырылады.

3-тарау. "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" оқу пәнінің мазмұны

22. "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" оқу пәнінің оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 5-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
- 2) 6-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
- 3) 7-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
- 4) 8-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
- 5) 9-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
- 6) 10-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі "Қазақстан Республикасының бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің № 500 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 болып тіркелген) бекітілген үлгілік оқу жоспарына байланысты.

23. "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" оқу пәнінің базалық мазмұны мынадай бөлімдерді қамтиды:

- 1) "Денсаулық";
- 2) "Киім, аяқ киім";
- 3) "Тамақтану";

- 4) "Тұрғын үй";
- 5) "Көлік, көше";
- 6) "Отбасы";
- 7) "Мерекелер мен рәсімдер";
- 8) "Кәсіпорындар, мекемелер және байланыс құралдары".

24. "Денсаулық" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) дене гигиенасы;
- 2) дәрігерге дейінгі алғашқы көмек.

25. "Киім, аяқ киім" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) киім, аяқ киім, бас киім түрлері;
- 2) киімге, аяқ киімге күтім жасау.

26. "Тамақтану" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) азық-түлік өнімдері;
- 2) ас үй және асхана ыдыстары, техника;
- 3) тамақ дайындау және тамақтану.

27. "Тұрғын үй" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) тұрғын үй-жайлардың түрлері;
- 2) тұрғын үйді жинау.

28. "Көлік, көше" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) көлік құралдарының түрлері;
- 2) көліктегі және жолдағы тәртіп ережелері ;
- 3) қала бойынша жүріп-тұру бағыттары.

29. "Отбасы" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) отбасы құрамы;
- 2) отбасылық қатынастар;
- 3) Қазақстан Республикасы азаматының құжаттары.

30. "Мерекелер мен рәсімдер" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) мерекеге дайындалу және өткізу, сыйлықтар, кәдесыйлар ресімдеу;
- 2) құттықтаулар.

31. "Кәсіпорындар, мекемелер және байланыс құралдары" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) сауда кәсіпорындары;
- 2) тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық (бұдан әрі - ТКШ) кәсіпорындары;
- 3) қаржы кәсіпорындары;
- 4) тұрмыстық қызмет кәсіпорындары;
- 5) байланыс құралдары кәсіпорны;
- 6) мәдениет мекемелері, демалыс орындары.

32. 5-сыныпқа арналған "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) денсаулық. Дене гигиенасы. Гигиена құралдарының мақсаты (сабын, шүберек, сүлгі). Жеке гигиена құралдарын пайдалану ережелері (сабын, жуғыш, сүлгі). Ұқыптылық дағдылары. Гигиеналық процедуралар алгоритмі. Соғып алғанда, мұрыннан қан кету кезінде алғашқы медициналық көмек. Жеңіл кесіп алған кезде, болмашы жарада, терісі сыдырылғанда алғашқы медициналық көмек. Жәндіктер шағып алған кезде алғашқы медициналық көмек көрсету;

2) киім, аяқ киім. Киім, аяқ киім, бас киім түрлері. Киім, бас киімдер түрлері, олардың маусымдық мақсаты. Киім мен аяқ киімді жыл мезгілдеріне қарай ауыстыру; киімді мақсаты бойынша ажырату және саралау; сыртқы киім: пальто, күртке; қыздардың киімдері (көйлек, жемпір, юбка, жейде) және ұлдардың киімдері. Киім мен аяқ киімге ұқыпты қарау. Киімге ұқыпты қарау ережелері; киімге күтім жасау: құрғақ щеткамен тазалау, сақтау (сөрелерде, киім ілгіште). Киімді ұсақ жөндеу (түймелерді "тығыздап", "бос" тігу);

3) тамақтану. Азық-түлік және олардың адам денсаулығы үшін маңызы: өсімдіктен және жануарлардан алынатын тағамдар, азық-түлік, нан, ет, көкөністер, жемістер. Азық-түлік топтары (көкөністер, жемістер, жидектер, сүт, ұн, ет, балық өнімдері, жарма, кондитерлік өнімдер). Ас үй және асхана ыдыстары мен жабдықтары. Ас үй жабдықтары. Ас үй ыдыстарының, жылыту аспаптарының атауы және оларды пайдалану ережелері, тамақ дайындау кезіндегі қауіпсіздік техникасы. Ыдыс-аяқ пен ас үй техникасын пайдалану ережелері. Мектеп асханасында үстелді орнату. Шай қайнату алгоритмі. Жұмыртқа тағамдарын дайындау (пісірілген жұмыртқа, омлет). Кесу құралдарымен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік ережелері;

4) тұрғын үй. Тұрғын үй-жайлардың түрлері: жатақхана, пәтерлер, жеке үйлер. Тұрғын және қосалқы үй-жайлар. Тұрғын және қосалқы үй-жайлардың мақсаты мен нысаналы толтырылуы. Киіз үй құрылысының ерекшеліктері. Тұрғын үйді тазарту: күнделікті, мерзімді және жалпы. Еден жуу алгоритмі. Кілемдерді шаңсорғышпен тазалау алгоритмі;

5) Көлік және көше. Көлік құралдарының түрлері. Қоғамдық және жеке көліктің мақсаты. Қоғамдық көліктегі жолаушылардың тәртіп ережелері: жолаушыны көліктен отырғызу және түсіру ережелері. Қоғамдық көлікте жұмыс істейтін адамдардың еңбегі. Жол қозғалысы мен жаяу жүргіншілердің мінез-құлқының негізгі ережелері. Үйден мектепке және кері қайту жолын зерттеу;

6) отбасы. Отбасы құрамы: әкесі, анасы, әжесі, атасы, ағалары, әпкелері. Әкесінің және анасының тегі, есімі және әкесінің есімі. Жақын туыстарының есімдерінің атауы (бауырлар, әпкелер, әжелер, аталар), олардың туыстық дәрежесі. Үлкен және кіші отбасы мүшелеріне сұрақпен, өтінішпен жүгіну түрлері. Отбасы мүшелерінің күнделікті өмірдегі міндеттері. Отбасылық дәстүрлер. Баланың жеке басын куәландыратын құжаттар (туу туралы куәлік);

7) мерекелер мен рәсімдер. Мемлекеттік мерекелер: Жаңа жыл, Халықаралық әйелдер күні. Діни мерекелер: Наурыз мейрамы, Масленица, Құрбан шалу, Ораза айт. Үлкендермен және құрдастарымен әдепті және сыпайы қарым-қатынас. Діни мерекелерді тойлау дәстүрлері. Дәстүрлі мерекелік тағамдарға арналған рецептілер. Құттықтау хатының мәтіні. Қазақтың ұлттық әдет-ғұрыптары: "Шілдеhana", "Қырқынан шығару", "Тұсау кесер", "Қырқынан шығару".

8) кәсіпорындар, мекемелер және байланыс құралдары. Дүкендердің түрлері: шағын маркет, супермаркет, гипермаркет, сауда орталығы; арнайы дүкендер: киім, аяқ киім, кеңсе тауарлары, маталар; дүкендерден тауарларды сатып алу тәртібі. Дүкендердегі негізгі тағамдардың ассортименті мен құнын анықтау. Тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық қызметтеріне ақы төлеу. Банк – бұл дербес қаржы кәсіпорны. Жөндеу шеберханаларының түрлері. Жөндеу шеберханаларының қызметтерін пайдалану ережелері. Жөндеу шеберханаларының мақсаты. Кәсіпорындар байланыс құралдары. Поштаның мақсаты. Пошта бөлімшелеріндегі қызмет түрлері. Театрдың, кинотеатрдың, мұражайдың мақсаты. Қоғамдық орындарда тәртіп ережелері.

33. 6-сыныпқа арналған "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) денсаулық. Дене гигиенасы. Шаш күтімі құралдары (тарак, щетка, сабын, сусабын). Шаш күтімі ережелері, шаш күтімі процедураларын орындау кезіндегі әрекеттердің реттілігі. Қолдар мен аяқтарға күтім жасау ережелері. Қолды жуу және тырнақ алу, тырнақ алудың жиілігі; тырнақты жууға арналған щетканы, тырнақ егеуішті пайдалану. Дәрі қобдишасы (сақтау орны). Дәрі қобдишасындағы заттарды пайдалану кезіндегі қауіпсіздік шаралары;

2) киім, аяқ киім. Жыл мезгілдері бойынша киім, аяқ киім, бас киім түрлері, жыл мезгілдері бойынша киім, бас киім таңдау. Киімді жыл мезгілдері арасында шкафта сақтауға дайындау. Зығыр, жүн, жібек киімдерге, тоқылған киімдерге күтім жасау. Киімді қолмен жуу ережелері. Киімді сақтау үшін кептіру, үтіктеу және орналастыру ережелері. Кішкентай заттарды үтіктеу алгоритмі (орамалдар, үшкіл орамалдар, алжапқыштар, жастық қаптары, басқалары); үтікпен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік ережелері;

3) тамақтану. Азық-түлік. Азық-түлікті сақтау мерзімі. Өнімдерді сақтау орындарына, тоңазытқышқа орналастыру. Жарамды және жарамсыз (бүлінген) тағамдарды, тамақтарды ажырату. Тамақ қалдықтарын, бүлінген өнімдерді тастау ережелері. Плитаны пайдалану ережелері (газ, электр). Плитамен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік техникасы. Тоңазытқышқа күтім жасау. Көп өңдеуді талап етпейтін тағамды дайындау (макарон пісіру, сүтке және суға ботқа пісіру, картоп пісіру). "Винегрет" салатын дайындау ережелері. Мәзірді ескере отырып, кешкі асқа үстел жасау. Дастархан үстіндегі тәртіп мәдениеті мен сөйлеу әдебін сақтау ережелері;

4) тұрғын үй. Тұрғын үй-жайлардың түрлері. Жеке және көп пәтерлі үйлер. Қаладағы, ауылдағы адамдардың тұрғын үйі. Жеке үйдің ауласындағы қосалқы ғимараттардың маңызы. Жиһазға күтім жасау (жылтыратылмаған, жылтыратылған, жұмсақ). Тұрғын үйді күнделікті және апта сайын тазалау. Пәтерде, үйде үй жануарларына күтім жасау;

5) көлік. Көлік құралдарының түрлері. Қалалық көлік түрлері (автобус, троллейбус, трамвай, метро). Арнайы машиналарды сыртқы түрі бойынша ажырату; жол белгілеріндегі белгілер. Қоғамдық көлікте жұмыс істейтін адамдардың еңбегі. Қоғамдық көлікті пайдалану ережелері. Көліктен отырғызу және түсіру тәртібі. Қоғамдық көлікте жүру ережелері. Көліктегі тәртіп ережелері. Көліктен түскен кезде жолдан өту ережесі, көлікті айналып өту ережесі (трамвай, троллейбус, автобус). Жолдағы төтенше жағдайлардың себептері, төтенше жағдайдағы тәртіп сақтап ережелері;

6) отбасы. Отбасы құрамы. Өзінің, әкесінің, жақын туыстарының тегі мен есімдерінің және туыстық дәрежелерінің атаулары. Отбасылық қатынастар. Ата-аналарға үй шаруасында қолдан келгенше көмек көрсету; отбасы мүшелерінің еңбегін құрметтеу; қазақ халқының дәстүрлері бойынша үлкендерге құрмет көрсету ережелері мен түрлері. Баланың жеке басын куәландыратын құжаттар (туу туралы куәлік). ҚР азаматының жеке басын куәландыратын негізгі құжаттардың атауы (жеке куәлік, ЖСН);

7) мерекелер мен рәсімдер. Қазақстан Республикасының негізгі мемлекеттік мерекелері (олардың күндері). ҚР мемлекеттік мерекелеріне орай бөлмелерді безендіру ережесі. Мерекелік дастархан жаю. Өз қолыңызбен ашық хаттар мен кәдесыйлар жасау. Құттықтау хатының мәтіні; үлкендерді, құрдастарды, өзінен кіші достарын ауызша құттықтау мәдениеті;

8) кәсіпорындар, мекемелер және байланыс құралдары. Дүкендердің түрлері: шағын маркет, супермаркет, гипермаркет. Арнайы дүкендер: киім, аяқ киім, кеңсе тауарлары, маталар. Дүкенде кезекте тұру ережелері. Дүкендердегі тауарлардың жарамдылық мерзімін анықтау. Дүкенде қажетті өнімді белгілері, таңбалары бойынша табу, сатушының көмегімен өнімдерді сатып алу. Тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық (ТКШ) қызметтеріне ақы төлеу. ТКШ кәсіпорындарының орналасқан жері. Қаржылық терминалдардың функционалдық мақсаты бойынша айырмашылығы. Фотоательенің мақсаты. Фотоателье қызметтері. Байланыс қызметтеріне ақы төлеу. Қоғамдық көліктегі тәртіп ережелері.

34. 7-сыныпқа арналған "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) денсаулық. Дене гигиенасы. Шаш күтімі өнімдері (сабын, сусабын). Шаш күтімі, шашты жуу ережелері. Жеке интимдік гигиена ережелері, кремдер, лосьондар, дезодоранттарды қолдану. Ванна, душ қабылдау жиілігін білу. Іш киімді жуу ережелері

, кірді қолмен жуу. Дәріхананың мақсаты. Ең жақын дәріхананың орналасқан жері; дәріхананың көрсеткіштер бойынша болуы, дәрілік заттарды сатып алу тәртібі. Дәріханада дәрі-дәрмек сатып алу кезінде сұрақ қою, өтініш білдіру ережелері;

2) киім, аяқ киім. Киім түрлері, оның мақсаты (үй және көше үшін). Адам денсаулығын сақтау үшін киімнің, аяқ киімнің, бас киімнің маңызы. Бас киімнің атаулары. Маусымға сәйкес бас киімді таңдау. Киімге күтім жасау ережелерін көрсететін шартты белгілер. Киімде көрсетілген шартты белгілерге қарап, киімге күтім жасау тәсілдерін анықтау. Киімді қолмен жууды, кептіруді, үтіктеуді орындау; үтікпен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік техникасы жөніндегі ереже;

3) тамақтану. Азық-түлік. Көкөніс, ет, балық өнімдерін алғашқы термиялық өңдеу әдістері. Көкөністерді қоймада, жертөледе сақтау ережелері. Жарамды және жарамсыз (бүлінген) тағамдардың белгілері. Таңдалған мәзірді ескере отырып, түскі асқа дастархан жаю. Ас құралдарын пайдалану ережелері. Азық-түлікті тоңазытқышта сөрелерге қою. Түскі ас дайындау (тіскебасарлар, көкөністер мен балық және ет өнімдерінің бірінші және екінші тағамдары). Салқындатылған тағамдарды қыздыру ережелері. Дастархан басындағы өзін-өзі ұстау мәдениеті мен сөйлеу этикетінің ережелері;

4) тұрғын үй. Тұрғын үй-жайлардың түрлері. Киіз үй құрылғысының ерекшеліктері (дөңгелек, бүктеуге оңай, жеңіл, жылы, тасымалдауға ыңғайлы). Жатын бөлменің мақсаты, жатын бөлмеге арналған жиһаз; пәтердегі, үйдегі бөлмелердің атауы мен мақсаты. Жиһаз, оның мақсаты (үстел, орындық, диван, шкаф, төсек). Тұрғын пәтердің бөлмелері, олардың мақсаты. Жатын бөлмені тазалау тәртібі. Перделер мен терезелерге күтім жасау. Жылу батареяларына күтім жасау (шаң сүрту, жуу). Шамдарға күтім жасау (шаң сүрту, жуу);

5) көлік. Көлік құралдарының түрлері. Теміржол, автомобиль, әуе, су көлігі туралы жалпы түсініктер: жалпы түрі, жүру тәсілдері, жүру ережелері. Автовокзалдың мақсаты; негізгі қала маңындағы маршруттар, автовокзалдағы қосымша қызметтер. Автовокзал ғимаратында бағдарлау ережелері. Қалааралық автокөліктің мақсаты. Қалааралық автобустардың негізгі бағыттары. Сақтау камерасының мақсаты және пайдалану ережелері, қала маңындағы және қалааралық автобустарға отырғызу ережелері. Автобустардың жүру кестесінің, анықтамалық қызметтің мақсаты. Автовокзал кассасынан билеттерді сатып алу тәртібі. Жолаушыларға қызмет көрсетумен айналысатын адамдардың еңбегі. Жүкті және қол жүгін жинау ерекшеліктері. Қала бойынша жүру бағыттары. Жолда жүру ережесі: көшеден "өткел" көрсеткіші бар жерлерден, жасыл бағдаршам жанған кезде өту; мектепке баратын жол (бағыт, көлік түрлері). Көлікте және жолда жүру ережелері;

6) отбасы. Отбасы құрамы. Тегі, есімі, әкесінің есімі, жақын туыстары, немере аға-інілері, олардың туыстық дәрежесі және туған күндері. Отбасылық қатынастар. Үй шаруасындағы тұрақты міндеттерді орындау, отбасы мүшелеріне қамқорлық көрсету,

тұрмыстық іс-әрекеттермен байланысты қарапайым тапсырмаларды орындау. Отбасын құру, отбасылық қарым-қатынас мәдениеті. Отбасылық бюджет (кіріс және шығыс). Отбасы табысының көзі, отбасы шығындарының негізгі баптары. Отбасылық бюджетті жоспарлау. Азаматтың жеке басын куәландыратын құжаттар (туу туралы куәлік, жеке куәлік). ЖСН-ның мақсаты;

7) мерекелер мен рәсімдер: әртүрлі халықтардың діни мерекелері: "Құрбан айт", "Ораза айт", "Рождество", "Пасха", "Масленица". Діни мерекелерді тойлау дәстүрлері. Әртүрлі халықтардың дәстүрлі мерекелік тағамдары. Құттықтау хат мәтіні. Үлкендерді, құрдастарын, өзінен кішілерді ауызша құттықтау мәдениеті. Қазақ халқының мақал-мәтелдері;

8) кәсіпорындар, мекемелер және байланыс құралдары. Ассортименті бойынша сауда кәсіпорындарының мақсаты (әмбебап және мамандандырылған). Өнеркәсіптік тауарлар дүкендері. Тауарлар сатып алу тәртібі. Өнеркәсіптік тауарлар дүкендерінің ассортименті. Жекелеген тауарлардың құны. Дүкеннен тауарлар сатып алу ережелері. Сатып алу құны. Дүкендегі тәртіп ережелері. Тұрғын үй коммуналдық-шаруашылық кешеніне кіретін кәсіпорындар (электрмен, сумен, газбен, жылумен жабдықтау, канализация, лифт шаруашылығы). Тұрғын үй коммуналдық-шаруашылығының қызметтеріне ақы төлеу. Тұрғын үй коммуналдық-шаруашылығы кәсіпорындарының тұрғылықты жері бойынша орналасқан жері. Коммуналдық қызметтерге (телефон, электр энергиясы) ақы төлеу. Қолма-қол төлемдер және ақшасыз есеп айырысу. Банкомат. Терминал. Киім тігетін ателье қызметтері, киімдерді жөндеу бойынша шеберхана. Шаштараз қызметтері. Пошта қызметтері (сәлемдемелер, бандерольдер). Спорт мекемелеріндегі тәртіп ережелері.

35. 8-сыныпқа арналған "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) денсаулық. Дене гигиенасы. Денсаулықты сақтау және нығайту үшін дене шынықтыру мен спорттың маңызы, табиғи күштердің (күн, ауа және су) денсаулыққа пайдасы туралы түсінік; Дене шынықтыру сабақтары мен шынығудың реттілігі мен жүйелік қағидалары. Жеке гигиеналық заттарды пайдалану ережелері. Бет терісіне күтім жасау (бет терісін лосьонмен сүрту ережелері, крем жағу). Медициналық мекемелер (емхана, аурухана, жедел жәрдем қызметі). Дәрігерді үйге шақыру (телефонмен сөйлесу мәдениеті, дәрігерге өзінің қал-жайы туралы айта білу). Науқасқа үйден күтім жасау дағдылары. Күйік, үсік, күн өту, улану, бас ауруы кезінде алғашқы көмек көрсету ережелері);

2) киім, аяқ киім. Киім, аяқ киім, бас киім түрлері. Киім базарынан және дүкеннен аяқ киім таңдау ерекшеліктері. Сатушымен қарым-қатынас жасау мәдениеті. Жай өлшеумен және есептеумен аяқ киімнің өлшемін анықтау. Дұрыс аяқ киім таңдау және сатып алу. Киімге, аяқ киімге күтім жасау. Киімді ұқыпты кию. Үзілген түйменің орнын анықтау, түймелерді қадау. Киім-кешекті жөндеуге дайындау. Киім-кешек

тігісінің сөгілген және жыртылған жерлерін жөндеу. Жіптерді түсі, қалыңдығы, сапасы бойынша матаға сәйкес таңдау. Матаны жыртылған немесе сөгілген тігісінен біріктіріп, қолмен қайып тігу. Жыртылған жиектерді жиі көктеумен біріктіру. Жамау салу. Сөгілген жерді нұсқаулық картаға сүйене отырып тігу және оларды орындау жұмыстарының реттілігі. Киім заттаңбаларындағы шартты белгілер. Затбелгімен танысып, ондағы мәліметтерді пайдалану арқылы жүннен және синтетикалық маталардан тігілген заттарды үй жағдайында жуу ережелері. Жейделерді, көйлектерді, шалбарларды үтіктеу ережелері мен дағдылары; үтікпен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік ережелері. Жүннен және синтетикалық маталардан тігілген заттарды жуу, кептіру және үтіктеу ерекшеліктері мен дағдылары;

3) тамақтану. Тамақ дайындау гигиенасы. Қамырдың түрлері және қолдану мақсаты (үгілмелі, қатпарлы, бисквитті, құймақ қамыры). Қамырдан жасалатын бұйымдарды сақтау шарттары мен мерзімдері. Жарамды және жарамсыз (бүлінген) өнімдерді анықтау. Қамырды дайындау үшін қолданылатын техника мен жабдық. Азық-түлік ұзақ сақтауға дайындау. Азық-түлік дайындауға арналған техникалық құралдар (консервілеуге арналған кілт, металл, капрон қақпақтар). Консервілеуге арналған ыдыстарды зарарсыздандыру. Көкөністерді, жеміс-жидектерді консервілеу. Қамырдан жасалатын бұйымдарды тұмшапеште және плитада дайындау (бауырсақ, құймақ, печенье, бәліш, кептірілген нан, торт пісіру). Аспаздық кітап. Рецептiлер қолдану. Дастарқан басындағы тәртіп пен сөйлеу әдебінің мәдениеті;

4) тұрғын үй. Тұрғын үй-жайлардың түрлері. Тұрғын және қосалқы үй-жайлар, үй-жайлардың үйдегі, пәтердегі функционалдық мақсаты. Жиһаз заттарын пәтерге, үйге орналастыру. Қонақ бөлменің (залдың) мақсаты; қонақ бөлмеге (залға) жиһаз орналастыру тәртібі. Киім-кешек заттары мен тұрмыстық заттарды сақтау ерекшеліктері. Тұрғын үйді тазалау. Пәтерді күнделікті, апталық, маусымдық тазалау. Асүйді, жуынатын бөлмені, дәретхананы тазалау. Жөндеуге дайындау. Косметикалық жөндеу. Құрылыс материалдарын сатып алу;

5) көлік. Көлік құралдарының түрлері. Вокзалдың және оның негізгі қызметтерінің мақсаты (анықтама, кесте, билет кассалары). Теміржол вокзалы ғимаратында бағдарлау ережелері. Поездардың жүру кестесінің бағыты. Вокзалдың анықтамалық және басқа да қызметтерін пайдалану. Жолаушылар вагондары түрлерінің атаулары (жалпы, плацкарт, жұмсақ) және билеттің тиісті құны. Теміржол жолаушыларына қызмет көрсетумен айналысатын адамдардың қызметі. Поездардың жүру кестесінің мәні; анықтама қызметі. Теміржол билеттерін сатып алу тәртібі (кассадан сатып алу, телефон арқылы тапсырыс беру). Жүкті сақтау камерасына тапсыру және алу тәртібі. Жүкті және қол жүгін жинау ерекшеліктері. Теміржолдағы жол-көлік оқиғаларының түрлері. Жолаушылардың төтенше жағдайдағы тәртібі. Төтенше жағдайдан зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету. Көлікте, жолда жүру тәртібі. Қала көшелерінде жүру бағыттары. Жол жүру ережелері, көшеден дұрыс өту үлгілері. Жол ақысын төлеу.

Мектепке баратын жол (бағыт, көлік түрлері), мектепке дейін әртүрлі көлік түрлерімен барудың ең тиімді бағыты. Жолда бір көліктен екінші көлікке ауысып міну. Жаяу жүргінші жолы;

6) отбасы. Отбасы құрамы. Жақын туыстарының есімдері (аға-інілері, әпке-қарындастары, ата-әжелері); жақын туыстарын достары мен таныстарынан айыра білу. Отбасылық дәстүрлер. Отбасылық бюджет. Отбасының табыс көзі. Отбасылық қатынастар. Әрбір отбасы мүшесінің құқықтары мен міндеттері, кіші және егде жастағы отбасы мүшелеріне қамқорлық көрсету. Қазақстан Республикасы азаматының негізгі құжаттары (туу туралы куәлік, төлқұжат, білімі туралы құжат);

7) мерекелер мен рәсімдер. Әдет-ғұрыптық салттар (үйлену тойдың, бесікке салу, тұсаукесер салт-жоралары). Әртүрлі халықтар дәстүрлеріндегі мерекелер мен мейрамдарға дайындалу және оларды өткізу дағдылары мен қабілеті. Қазақ халқының мақал-мәтелдері, өлеңдері мен әндері;

8) кәсіпорындар, мекемелер және байланыс құралдары. Сауда үйі. Сауда үйіндегі тауарлар ассортименті. Сауда үйінің жұмыс режимі. Тауарларды сатып алу. Дүкендегі тәртіп ережелері. Тұрғын үй коммуналдық-шаруашылық қызметінің ақысын төлеу. Тұрғын үй коммуналдық-шаруашылықтың орналасқан жері. Коммуналдық қызметтердің ақысын төлеу. Ақшасыз есеп айырысу. Банкомат. Шаштараз, химиялық тазалау, кір жуу, жалға беру қызметтері. Газеттерге, журналдарға жазылу. Ақша аударымдары. Театр. Қоғамдық орындардағы тәртіп ережелері. Театрға бару кезіндегі этикет ережелері.

36. 9-сыныпқа арналған "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) денсаулық. Дене гигиенасы. Денсаулықтың адам өмірі мен қызметі үшін маңызы. Денені, шашты күту, қажетті гигиеналық процедураларды дербес орындау; жасөспірімнің жеке гигиенасы. Гигиеналық процедуралар (бас жуу, киім-кешекті ауыстыру, тырнақ алу). Жеке гигиеналық құралдарды таңдау. Аяқ киімге арналған ұлтарактар, гигиеналық төсеніштер, душқа арналған гельді қолдану. Алкогольдің, темекі шегудің, есірткі қолданудың зияны. Жұқпалы аурулар, оның алдын алу шаралары. Медициналық мекемелерге көмекке жүгіну ережелері. Науқасқа үйден күтім жасау. Жаншылу, мұрыннан қан кету кезінде алғашқы көмек көрсету;

2) киім, аяқ киім. Киім, аяқ киім, бас киім түрлері. Өз киімінің өлшемін білу; сатып алған кезде киімде болуы мүмкін ақаулар. Киімнің мөлшерін анықтау үшін өлшемдер алу. Киімге қажетті заттарды таңдау және өлшеу, оларды сатып алу. Киімге, аяқ киімге күтім жасау. Жүннен және синтетикалық маталардан тігілген киімге күтім жасау ерекшеліктері. Ұсақ дақтарды кетіру (нұсқаулықты қолдану). Киім мен аяқ киімді маусымдық сақтауға дайындау. Сүлгіге ілгішті тігу тәртібі. Кір жуғыш машинаны орнату және оны пайдалану ережелері. Кір жуғыш машинамен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік ережелері. Мақта-матадан тігілген киімдерді кір жуғыш машинамен жуу,

киімді кептіру. Жұмыс аяқталғаннан кейін жұмыс орнын тазалау. Төсек-орын жаймасын үтіктеу тәртібі; үтіктелген киімді ұқыптап бүктеу, үтікпен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік ережелері. Қисық сырмаларды тігуді дұрыс және ұқыпты орындау;

3) тамақтану. Азық-түлік тағамдары. Әртүрлі топтағы тағамдардың айырмашылығы. Жарамды және жарамсыз (бүлінген) өнімдердің айырмашылығы. Жарамсыз және бүлінген өнімдерді тастау. Шикілей, піскен түрде қолданылатын көкөністер. Таңғы, түскі, кешкі асқа дастарқан жаюдың реттілігі мен ережелері. Тамақтан кейін дастарқанды жинау. Тағамдарды рецептіге сүйене отырып дайындау реті (мұғалімнің нұсқаулары мен көрсетуі бойынша). Тамақ дайындау кезіндегі санитарлық-гигиеналық талаптар мен қауіпсіздік ережелері. Ұлттық тағамдарды (палау, бауырсақ, қайнақша (вареник), тұшпара) дайындау. Аспаздық кітап, тағамды рецепт бойынша дайындау. Дастарқан басындағы әдеп ережелері;

4) тұрғын үй. Уақытша тұратын тұрғын үй-жайлар түрлері. Бөлменің мақсатын ескере отырып, пәтерге жиһазды орналастыру ережелері. Тұрғын үйді тазалау. Пәтерді (үйді) күнделікті, апта сайын, маусымдық тазалау. Ас үйді, жуынатын бөлмені, дәретхананы тазалау. Жөндеуге дайындық. Пәтерді косметикалық жөндеу;

5) көлік. Көлік құралдарының түрлері. Әуежайдың, аэровокзалдың мақсаты, оның негізгі қызметтері. Әуе көлігінің жолаушыларына қызмет көрсетумен айналысатын адамдардың қызметі. Әуежай мен аэровокзал ғимаратында бағдарлау ережелері. Анықтама қызметтерін, әуежай мен аэровокзалдың басқа да қызметтерін пайдалану. Сақтау камерасын пайдалану тәртібі. Ұшақтардың ұшу кестесінің мақсаты; анықтамалық қызмет. Ұшақтардың ұшу кестесінен хабардар болу. Әуе билеттерін сатып алу тәртібі (кассадан сатып алу, телефон арқылы тапсырыс беру). Жүкті және қол жүгін ресімдеу тәртібі. Қала көшелерінде жүру бағыттары: базарға дейінгі, мектепке дейінгі, мектептен үйге дейінгі; дүкенге дейінгі, туысқанының үйіне дейінгі, бассейнге дейінгі (өз бетінше, ересектердің көмегімен) бағыттар. Такси қызметтері;

6) отбасы. Отбасы құрамы: өз отбасы мүшелерінің туыстық қатынастары (анасының, әкесінің аты-жөні). Отбасындағы өзінің әлеуметтік рөлін анықтау. Үй шаруашылығын жүргізу. Отбасылық қатынастар. Отбасы мүшелеріне қамқорлық көрсету. Отбасылық бюджет. Отбасындағы кішкентай бөбектерге күтім жасау түрлері (жуындыру, киіндіру, тамақтандыру). Күнделікті өмірдегі міндеттерді бөлу. Отбасындағы бос уақытты ұйымдастыру. Отбасылық дәстүрлер. Төлқұжат (төлқұжаттағы деректер, сериясы, нөмірі, ЖСН, кім және қашан берілген). Үй шаруашылығын жасауға белсенді қатысу, өз отбасы мүшелеріне қамқорлық көрсету;

7) мерекелер мен рәсімдер: әртүрлі халықтардың дәстүрлеріндегі мерекелер мен мейрамдарға дайындалу және оларды өткізу дағдылары мен ептілігі, әртүрлі халықтардың дәстүрлеріндегі үйлену тойы. Мерейтойлар, мерейлі күндер,

зейнеткерлікке шығарып салу. Қазақ халқының ұлттық дәстүрлері. Қазақ халқының үйлену тойына дайындалу және оны өткізу ерекшеліктері. Құттықтаулар. Қазақ халқының мақал-мәтелдері, өлеңдері мен әндері;

8) кәсіпорындар, мекемелер және байланыс құралдары. Әмбебап, мамандандырылған дүкендерден, базарлардан, дүңгіршектерден сауда жасау. Қаптамадан өнімнің жарамдылық мерзімін анықтау. Дүкендегі тәртіп ережелері. Үй басқармасы (пәтер иелерінің кооперативтері, мүлік иелерінің бірлестігі, қарапайым серіктестер). Тұрғын үй коммуналдық-шаруашылық қызметіне ақы төлеу. Тұрғын үй коммуналдық-шаруашылығының орналасқан жері. Салықтар. Салық түрлері. Ақшасыз есеп айырысу. Банкомат, терминал. Қызмет көрсету саласының кәсіпорындары (фотоателье, шаштараз, шеберхана, кір жуу, химиялық тазалау). Жедел жәрдем қызметінің телефондары. Телефонмен сөйлесу мәдениеті. Такси шақыру. Асханаға, кафеге, мейрамханаға бару. Қоғамдық тамақтану мекемелеріндегі тәртіп мәдениеті. Мәдениет мекемелеріне бару кезіндегі тәртіп ережелері (театр, мұражай, көрме, саябақ)

37. 10-сыныпқа арналған "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) денсаулық. Дене гигиенасы. Денсаулықтың адам өмірі мен қызметі үшін маңызы. Денеге, шашқа өздігінен күтім жасау, қажетті гигиеналық процедураларды орындау; жасөспірімнің жеке гигиенасы. Гигиеналық процедуралар (бас жуу, киім ауыстыру, тырнақ алу). Жеке гигиеналық құралдарды таңдау. Алкогольдің, темекі шегудің, есірткі қолданудың зияны. Жаман әдеттермен күресу. Жұқпалы аурулар, олардың алдын алу шаралары. Медициналық мекемелерге көмекке жүгіну ережелері. Науқасқа үйден күтім жасау (киіндіру, жуындыру, науқасты тамақтандыру, қызуын өлшеу, қыша қағаздарын қою). Жаншылу, мұрыннан қан кету кезінде алғашқы көмек көрсету. Үйге дәрігер шақыру. Медбикенің, фельдшердің қызметтік міндеттері. Тері сыдырылғанда, жәндіктер шаққан кезде алғашқы көмек көрсету;

2) киім, аяқ киім. Киім, аяқ киім, бас киім түрлері. Өз киімінің өлшемін білу; сатып алған кезде киімде болуы мүмкін ақаулар. Киімнің өлшемін анықтау үшін өлшемдер алу. Киімге қажетті заттарды таңдау және өлшеу, оларды сатып алу. Киімге, аяқ киімге күтім жасау. Жүннен және синтетикалық маталардан тігілген киімге күтім жасау ерекшеліктері. Ұсақ дақтарды кетіру (нұсқаулықты қолдану). Киім мен аяқ киімді маусымдық сақтауға дайындау. Сүлгіге ілгішті тігу тәртібі. Кір жуғыш машинаны орнату және оны пайдалану ережелері. Кір жуғыш машинамен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік ережелері. Жүн, жібек, жасанды маталардан тігілген киімді кір жуғыш машинада жуу, киімді кептіру. Жұмыс аяқталғаннан кейін жұмыс орнын тазалау. Жүн, жібек, жасанды маталардан тігілген киімді үтіктеу тәртібі; үтіктелген киімді ұқыптап бүктеу, үтікпен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік ережелері. Әртүрлі материалдардан жасалған аяқ киімді күту. Тігіншінің функционалдық міндеттері;

3) тамақтану. Азық-түлік тағамдары. Әртүрлі топтағы азық-түлік тағамдарының айырмашылығы. Жарамды және жарамсыз (бүлінген) өнімдердің айырмашылығы. Бүлінген өнімдерді тастау. Шикі, піскен түрде қолданылатын көкөністер. Таңғы, түскі, кешкі асқа дастарқан жаюдың реттілігі мен ережелері. Тамақтанғаннан кейін үстелді жинау. Асүйлік, асханалық, шай ыдыстарын, асхана құралдарын, асүй аспаптары мен құралдарын, негізгі тұрмыстық асүй техникасын пайдалану ережелері. Тоңазытқышты еріту және жуу. Тағамдарды рецептке сүйене отырып дайындау реті (нұсқаулықпен және мұғалімнің көрсетуі бойынша). Тағам дайындау кезіндегі санитарлық-гигиеналық талаптар мен қауіпсіздік техникасы жөніндегі ережелер. Ұлттық тағамдар (палау, бешбармақ, қайнақша (вареник), тұшпара) дайындау. Аспаздық кітап. Дастарқан басындағы әдеп ережесі. Мерекелік мәзір. Асхана қызметкерінің функционалдық міндеттері;

4) тұрғын үй. Уақытша тұратын тұрғын үй-жайлардың түрлері. Жиһазды пәтерге бөлменің мақсатына сай орналастыру ережелері. Тұрғын үйді тазалау: кілемдерді, алашаларды, еден жабындарын тазалау. Пәтерді (үйді) күнделікті, апта сайын, маусымдық тазалау. Ас үйді, жуынатын бөлмені, дәретхананы тазалау. Жөндеуге дайындық. Пәтерді косметикалық жөндеу. Құрылыс материалдары. Айналарды, терезелерді таза ұстау. Жуғыш заттарды таңдау және сатып алу;

5) көлік. Көлік құралдарының түрлері. Әуежайдың, аэровокзалдың мақсаты, олардың негізгі қызметтері, әуежай мен аэровокзал ғимаратында бағдарлау ережелері. Ұшақтардың ұшу кестесінен хабардар болу. Анықтама қызметтерін, әуежай мен аэровокзалдың басқа да қызметтерін пайдалану. Әуе көлігінің жолаушыларына қызмет көрсетумен айналысатын адамдардың қызметі. Әуе билеттерін сатып алу тәртібі (кассадан сатып алу, телефон арқылы тапсырыс беру). Жүкті және қол жүгін өткізу тәртібі. Сақтау камерасын пайдалану тәртібі. Көлікте және жолда жүру тәртібі. Жолда жүру ережелері. Көліктен түсіп, оны айналып өту ережелері. Төтенше жағдай кезіндегі тәртіп нормалары. Қала, қала маңы, қалааралық бойынша қозғалыс бағыттары. Такси қызметтері. Автобус, такси жүргізушісінің функционалдық міндеттері;

6) отбасы. Отбасы құрамы: отбасы мүшелерінің туыстық қатынастары (анасының, әкесінің аты-жөні, тегі). Отбасындағы өзінің әлеуметтік рөлін анықтау (ұлы немесе қызы, немересі немесе немере туыстары, ағасы, әпкесі). Үй шаруашылығын жасау. Отбасылық қатынастар. Отбасы мүшелеріне қамқорлық көрсету. Отбасы бюджеті: шығындардың негізгі баптары (тамақтану, тұрғын үйді күтіп-ұстау, киім мен аяқ киім, мәдени қажеттіліктер, туыстарына көмектесу). Бюджетті және отбасы құрамын ескере отырып, бір күнге, аптаға арналған шығыстарды жоспарлау. Тұрғын үйдің коммуналдық қызметтері үшін төлем жасау, оны төлеу тәртібі және мерзімі; электр және газ тарифтері, түбіртектерді толтыру. Үй шаруашылығында шығындарды үнемдеу ережелері. Отбасындағы кішкентай бөбектерге күтім жасау түрлері (жуындыру, киіндіру, тамақтандыру). Отбасы мүшелері арасында шаруашылық-тұрмыстық

міндеттерді бөлу. Отбасының бос уақытын ұйымдастыру. Отбасылық дәстүрлер. Отбасындағы қарым-қатынастың моральдық-этикалық нормалары. Әртүрлі отбасылық жағдайларды талдау. Мерекелермен құттықтау. Қонақ шақыру және оларды қарсы алу. Төлқұжат (төлқұжаттағы деректер, сериясы, нөмірі, ЖСН, кім және қашан берілген). Жұмысқа орналасу кезіндегі құжаттар;

7) мерекелер мен рәсімдер: әртүрлі халықтардың дәстүрлеріндегі мерекелер мен мейрамдарға дайындалу және оны өткізу дағдылары мен ептілігі, әртүрлі халықтардың дәстүрлеріндегі үйлену тойы. Мерейтойлар, мерейлі күндер, зейнеткерлікке шығарып салу. Қазақ халқының ұлттық дәстүрлері. Қазақ халқының үйлену тойларына дайындалу және оны өткізу ерекшеліктері. Құттықтаулар. Сыйлықтар таңдау. Қазақ халқының мақал-мәтелдері, өлеңдері мен әндері;

8) кәсіпорындар, мекемелер және байланыс құралдары. Әмбебап, мамандандырылған дүкендерден, базарлардан, дүңгіршектерден сауда жасау. Қаптамадан тауардың жарамдылық мерзімін анықтау. Дүкендегі тәртіп ережелері. Үй басқармасы (қарапайым серіктестік (ҚС), мүлік иелерінің бірлестігі (МИБ)). Жөндеу жұмыстарын орындауға қызмет көрсететін компанияға өтінім. Салықтар. Салық түрлері. Салық салу мақсаттары. Ақшасыз есеп айырысу. Банкомат, терминал. Қызмет көрсету саласының кәсіпорындары (фотоателье, шаштараз, кір жуу, химиялық тазалау, жалға беру, киім тігу ательесі). Жедел (шұғыл) жәрдем көмек көрсету мекемелерінің телефондары. Такси. Асхана, кафе. Мейрамхана. Мейрамханада, кафеде дастарқан басында әңгімелесу. Мәдениет мекемелеріне келу кезіндегі тәртіп ережелері. Жұмыспен қамту мекемелері мен бөлімдері. Жұмысқа тіркеу. Жұмысқа орналасу үшін қажетті құжаттар, оларды құрастыру (өтініш, сауалнама, өмірбаян, өтінім, қолхат, баяндамалық жазба).

2-параграф. Оқу мақсаттарының жүйесі

38. Бағдарламадағы оқу мақсаттары кодтаумен берілген. Кодтағы бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар – Бағдарламаның бөлімі мен шағын бөлімін, төртінші сан оқу мақсатының нөмірленуін көрсетеді. Мысалы, 6.2.1.4 кодтаудағы: "6" - сынып, "2.1" – шағын бөлім, "4" – оқу мақсатының нөмірі.

39. Оқу мақсаттарының жүйесі мынадай бөлімдер мен сыныптар бойынша берілген:

1) "Денсаулық" бөлімі:

Шағын бөлім	Оқу мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	5. 1. 1. 1 гигиеналық құралдарды қолдану ережелерін орындау:	6. 1. 1. 1 шашқа күтім жасау (жуу, ш а ш кептіргішпен кептіру,	7. 1. 1. 1 шаш күтетін құралдарды қолдану сусабын, ш а ш қ а	8. 1. 1. 1 денсаулықты сақтау және нығайту (салауатты өмір салты, жаттығу,	9. 1. 1. 1 дененің	10. 1. 1. 1 шаштың

	сабын, жөке, сүлгі, сусабын, қайшы	карапайым шаш үлгісін жасау)	арналған кондиционер)	денені шынықтыру, дұрыс тамақтану)	тазалығын қадағалау	тазалығын қадағалау
	5. 1. 1. 2 гигиеналық құралдардың мақсатын атау : сабын, жуғыш зат, сүлгі, сусабын, қайшы	6. 1. 1. 2 шаш күтетін құралдарды таңдау және сатып алу (сусабын, шашқа арналған кондиционер)	7. 1. 1. 2 жеке интимдік гигиеналық ережелерді сақтау	8. 1. 1. 2 табиғи күштердің (күн, ауа және су) денсаулыққа пайдасын атау	9. 1. 1. 2 қажетті гигиеналық процедураларды орындау (бас жуу,)	10. 1. 1. 2 қажетті гигиеналық процедураларды орындау (киім ауыстыру және жуу, тырнақ алу)
1.1. Дене гигиенасы	5. 1. 1. 3 дененің, шаштың тазалығын қадағалау	6. 1. 1. 3 аяқ-қолды күту ережелерін орындау	7. 1. 1. 3 ішкі киімді жуу	8. 1. 1. 3 жеке гигиеналық заттар мен құралдарды (сусабын, шашқа арналған кондиционер) қолдану, оларды дұрыс сақтау	9. 1. 1. 3 жеке гигиеналық заттар мен құралдарды (сусабын, шашқа арналған кондиционер, сабын, сүлгі) таңдау және қолдану, оларды дұрыс сақтау	10. 1. 1. 3 жеке гигиеналық заттар мен құралдарды (сусабын, шашқа арналған кондиционер, бет маскасы, қол кремі) таңдау және қолдану, оларды дұрыс сақтау
	5. 1. 1. 4 қажетті гигиеналық процедураларды орындау	6. 1. 1. 4 тырнақ алу ережелерін орындау	7. 1. 1. 4 ванна, душ қабылдау жиілігін атау	8. 1. 1. 4 бет терісіне күтім жасау ережелерін айту	9. 1. 1. 4 алкогольдің, темекі шегудің, есірткі қолданудың зиянын түсіндіру	10. 1. 1. 4 жаман әдеттермен күресу қажеттілігі туралы айту
					9. 1. 1. 5 жұқпалы ауруларды атау, олардың алдын алу шаралары туралы айту	10. 1. 1. 5 жыныстық жолмен берілетін және жұқпалы аурулардың қауіптілігін, олардың алдын алу шаралары туралы түсіндіру
	5. 1. 2. 1 жаншылу,			8. 1. 2. 1 медициналық мекемелерді (емхана,	9. 1. 2. 1 медициналық	

1.2. Дәрігерге дейінгі алғашқы көмек көрсету	мұрыннан қан кету кезінде дәрігерге дейінгі алғашқы көмек көрсету	6. 1. 2. 1 үй дәрі қобдишасын қолдану мақсатын айту	7. 1. 2. 1 дәріхананың мақсатын, ең жақын дәріхананың орналасқан жерін атау	аурухана, " жедел жәрдем " қызметі) атау, олардың қызметтерін пайдалану ережелері туралы білу	" мекемелерге медициналық көмек үшін жүгіну ережелерін атау	10. 1. 2. 1 медбикенің, фельдшердің қызметтік міндеттерін атау
	5. 1. 2. 2 тері сыдырылғанда, кішкене кесілгенде алғашқы көмек көрсету	6. 1. 2. 2 үй дәрі қобдишасын сақтау орындары туралы айту	7. 1. 2. 2 дәріханада дәрілік заттарды сатып алу тәртібін атау	8. 1. 2. 2 дәрігерге үйге қоңырау шалу, дәрігерге өзінің қал-жағдайы туралы айту, үйде науқасқа күтім жасау	9. 1. 2. 2 үйде күтім жасау ережелерін атау	10. 1. 2. 3 жаншылу, мұрыннан қан кету кезінде дәрігерге дейінгі алғашқы көмек көрсету
	5. 1. 2. 3 жәндіктер (масалар, аралар) шаққан кезде дәрігерге дейінгі алғашқы көмек көрсету	6. 1. 2. 3 үй дәрі қобдишасын пайдалану кезіндегі қауіпсіздік шараларын атап шығу	7. 1. 2. 3 теріні кесіп алуда, сыдырып алуда, шағын тырналып калуда алғашқы көмек көрсету	8. 1. 2. 3 күй, үсік, күн өту, улану, бас ауруы кезінде алғашқы көмек көрсету	9. 1. 2. 3 жаншылған, мұрыннан қан кеткен кезде дәрігерге дейінгі алғашқы көмек көрсету	10. 1. 2. 3 тері сыдырылғанда, жәндіктер шаққан кезде дәрігерге дейінгі алғашқы көмек көрсету

2) "Киім. Аяқ киім" бөлімі:

Шағын бөлім	Оқу мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
2.1. Киім, аяқ киім, бас киім түрлері	5. 2. 1. 1 киім, бас киім және аяқ киім түрлерін атау	6. 2. 1. 1 ұлдар мен қыздарға арналған әртүрлі маусымдарға арналған киімдерді атау (күнделікті, мерекелік)	7. 2. 1. 1 аяқ киімнің түрлерін, қолдану мақсатын атау (ұлдарға-қыздарға, үйде кию-көшеде кию)	8. 2. 1. 1 дүкеннен киім мен аяқ киім іздеу, киім, аяқ киім сатып алу	9. 2. 1. 1 дүкеннен өз өлшеміндегі киім мен аяқ киімді табу	10. 2. 1. 1 дүкендегі киім өлшейтін бөлмені пайдалану, киім, аяқ киім сатып алу
	5. 2. 1. 2 киім мен аяқ киімді мақсатына қарай ажырату және саралау	6. 2. 1. 2 маусым бойынша киім таңдау	7. 2. 1. 2 аяқ киімнің, бас киімнің өлшемін атау	8. 2. 1. 2 аяқ киім мен киімнің өлшемін атау	9. 2. 1. 2 аяқ киім мен киімнің өлшемін атау	10. 2. 1. 2 киімнің мөлшерін анықтау үшін өзінің және жолдасының өлшемін алу
			7. 2. 1. 3 бас киімдердің түрлерін атау (ұлдар мен			

	5. 2. 1. 3 киімге және аяқ киімге ұқыпты қарау	6. 2. 1. 3 маусымдар арасындағы киімді сақтауға дайындау	кыздарға арналған) 7. 2. 1. 4 бас киімді маусымға, жағдайға сәйкес таңдау	8. 2. 1. 3 киімді таңдау үшін дүкендегі киім өлшейтін бөлмені пайдалану	9. 2. 1. 3 киімнің мөлшерін анықтау үшін өзінің және жолдасының өлшемін алу	кеңес алу немесе одан сыпайы түрде бас тарту 10. 2. 1. 4 тігіншінің, функционалды қ міндеттерін атау	
2.2. Киімге, аяқ киімге күтім жасау	5. 2. 2. 1 киім мен аяқ киімге күтім жасау	6. 2. 2. 1 зығырдан, жүннен, жібектен, жасанды матадан, трикотаждан тігілген киімге күтім жасау	7. 2. 2. 1 киімге күтім жасау ерекшеліктерін көрсететін шартты белгілерден (символдардан) хабардар болу	8. 2. 2. 1 киімге, күнделікті күтім жасау	9. 2. 2. 1 аяқ киімге күнделікті күтім жасау	10. 2. 2. 1 киімге, аяқ киімге күнделікті күтім жасау	
		6. 2. 2. 2 киімді қолмен жуу, кептіру үшін оны ілу	7. 2. 2. 2 киімді қолмен жуу, кептіру үшін оны ілу	8. 2. 2. 2 сөгілген тігісті нұсқаулық картаға сүйене отырып тігу	9. 2. 2. 2 киімді қолмен жуу, кептіру үшін оны ілу	10. 2. 2. 2 киімді қолмен жуу, кептіру үшін оны ілу	
		6. 2. 2. 3 шағын заттарды үтіктеу (орамалдар, алжапқыштар, үшкіл орамалдар, жастық тыстары), оларды бүктеп, сақтауға қою	7. 2. 2. 3 шағын заттарды үтіктеу (орамалдар, алжапқыштар, үшкіл орамалдар, жастық тыстары), оларды бүктеп, сақтауға қою	8. 2. 2. 3 заттаңбамен танысып, ондағы мәліметтерді пайдалану арқылы жүннен және синтетикалық маталардан тігілген заттарды жуу	9. 2. 2. 3 киімдегі жапсырмасын да шартты белгілерін түсіну	10. 2. 2. 3 кірді кір жуғыш машинамен жуу	
		5. 2. 2. 2 киімге ұсақ жөндеу жұмыстарын жүргізу (түймелерді " қатты", "бос" тігу)		7. 2. 2. 4 үтікпен жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік ережелерін сақтау	8. 2. 2. 4 жейделерді, көйлектерді, шалбарларды тиісті реттілікпен үтіктеу	9. 2. 2. 4 төсек-орын жабдықтарын үтіктеу және ұқыпты жинау	10. 2. 2. 4 үй жағдайында киімдегі дақтарды нұсқаулыққа сүйене отырып, кетіру
			6. 2. 2. 4 үтікпен жұмыс істеу кезінде			9. 2. 2. 5 кір жуғыш	10. 2. 2. 5 киімді кептіру , үтіктеу, жұмыстан

		қауіпсіздік ережелерін сақтау	7. 2. 2. 5 бас киімдерді күту және сақтау ережелерін атап шығу	8. 2. 2. 5 үтікпен жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік ережелерін сақтау	машинаны қолдана білу 9. 2. 2. 6 үтікпен, жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік ережелерін сақтау	кейін жұмыс орнын тазалау 10. 2. 2. 6 кір жуғыш машинамен жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік ережелерін сақтау
--	--	-------------------------------	--	--	--	--

3) "Тамақтану" бөлімі:

Бөлімше	Оқу мақсаттары						
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып	
3.1. Азық-түлік тағамдары	5. 3. 1. 1 азық-түліктің оқып үйренген топтарын ажырату (көкөністер, жеміс-жидектер, сүт, ұн, ет, балық өнімдері, жарма, кондитерлік өнімдер)	6. 3. 1. 1 өнімдерді сақтау мерзімдерінен хабардар болу	7. 3. 1. 1 көкөніс, ет, балық өнімдерін алғашқы термиялық өңдеу әдістерін атап шығу	8. 3. 1. 1. қамыр түрлерінің мақсатын түсіндіру (үгілмелі, қатпарлы, бисквитті, құймақ қамыры)	9. 3. 1. 1 әртүрлі топтағы азық-түлік тағамдарын ажырату	10. 3. 1. 1 әртүрлі топтағы азық-түлік тағамдарын ажырату	
		6. 3. 1. 2 азық-түлікті сақтау орындарына, тоңазытқышқа орналастыру	7. 3. 1. 2 көкөністерді қоймада, жертөледе сақтау ережелерін атап шығу	8. 3. 1. 2 қамырдан жасалған бұйымдарды сақтау шарттары мен мерзімдерін атау	9. 3. 1. 2 қолдануға жарамды тағамдарды ажырату	10. 3. 1. 2 қолдануға жарамды және бүлінген (жарамсыз) тағамдарды ажырату	
		6. 3. 1. 3 дайындалған тағамдарды сақтау ережелерін атау	7. 3. 1. 3 жарамды және жарамсыз (бүлінген) тағамдарды, азық-түлікті анықтау	8. 3. 1. 3 азық-түлікті артығымен дайындау туралы айту, дайындау әдістерін атау	8. 3. 1. 4 тамақ қалдықтарын және бүлінген өнімдерді, тағамдарды уақытында тастау	9. 3. 1. 3 тамақ қалдықтарын кәдеге жарату ережелерін орындау 9. 3. 1. 4 азық-түлікті сақтау мерзімдерін анықтау	10. 3. 1. 3 азық-түлікті тиісті сақтау орындарына орналастыру 10. 3. 1. 4 асхана жұмысшысының міндеттерін атау 10. 3. 1. 5 тамақ қалдықтарын кәдеге жарату ережелерін атап шығу

3.2. Асүй және асхана ыдыстары, техника	5. 3. 2. 1 асүй жабдықтарын ан, асүй ыдыстарынан, құрал-жабдықтарынан хабардар болу	6. 3. 2. 1 плитаны (газ, электр), қысқа толқынды пешті қолдану, олармен жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік техникасын сақтау	7. 3. 2. 1 таңдалған мәзірді ескере отырып, түскі ас дастарқанын жасау	8. 3. 2. 1 қамыр дайындау үшін тұрмыстық техниканы қолдану	9. 3. 2. 1 асүй ыдыстарды мақсатына сай қолдану	10. 3. 2. 1 асхана құралдарын, асүй құрал-жабдықтарын, негізгі тұрмыстық асүй құралдарын дұрыс қолдану
	5. 3. 2. 2 әртүрлі материалдардан жасалған ыдыс-аяқ пен асхана құралдарын күту (жуу, тазалау) және сақтау ережелерін пайдалану	6. 3. 2. 2 азық-түлікті тоңазытқыш сөрелеріне орналастыру ережелерін сақтау	7. 3. 2. 2 асхана құралдарын пайдалану ережелерін орындау	8. 3. 2. 2 азық-түлікті дайындауға арналған техникалық құрылғыларды қолдану (консервілеу кілті, темір, капрон қақпақтар)	9. 3. 2. 2 таңғы асқа дастарқан жаю	10. 3. 2. 2 түскі, кешкі асқа және мерекеге дастарқан жаю
	5. 3. 2. 3 мектеп асханасында дастарқан жаю	6. 3. 2. 3 тоңазытқышты қолдану және оны таза ұстау ережелерін сақтау	7. 3. 2. 3 азық-түлікті тоңазытқыш сөрелеріне қою	8. 3. 2. 3 консервілеуге арналған ыдыстарды зарарсыздандыру әдістерін атау	9. 3. 2. 3 тамақтанғаннан кейін үстелді жинау, ыдыс жуу	10. 3. 2. 3 тоңазытқышты еріту және жуу ережелерін орындау
	5. 3. 3. 1 шай демдеу ережелерін орындау	6. 3. 3. 1 тағамды кемінде термиялық өңдеумен дайындау (макарон пісіру, ботқаны сүтке және суға	7. 3. 3. 1 түскі ас дайындау (көкөністерден, балық және ет өнімдерінен, жартылай фабрикаттардан бірінші	8. 3. 3. 1 қамырдан жасалған бұйымдарды плитада және тұмшашпеште рецепт бойынша дайындау (	9. 3. 3. 1 ұлттық тағамдарды (палау, бауырсақ) дайындау	10. 3. 3. 1 ұлттық тағамдарды дайындау (палау, ет,

		пісіру, картоп пісіру, одан п ю р е дайындау)	және екінші тағамдар)	құймақ, печенье, торт пісіру)		қайнақша (вареник), тұшпара)
	5. 3. 3. 2 жұмыртқа тағамдарын дайындау (жұмыртқа пісіру, омлет пісіру)	6. 3. 3. 2 "винегрет" салатын дайындау	7. 3. 3. 2 тіскебасарлар дайындау	8. 3. 3. 2 көкөністерді, жеміс-жидектерді сақтау	9. 3. 3. 2 аспаздық кітаптан тағамдар рецепттерін іздеу	10. 3. 3. 2 аспаздық кітаптан үйрену, тағамды рецепт бойынша дайындау
3.3. Тамақ дайындау және тамақтану	5. 3. 3. 3 бутербродтардың түрлерін атап шығу және оларды қалай дайындау керектігін білу	6. 3. 3. 3 кесу құралдарымен жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік ережелерін сақтау	7. 3. 3. 3. суып қалған тағамдарды жылыту	8. 3. 3. 3 аспаздық кітаптан тағамдар рецепттерін іздеу	9. 3. 3. 3 тағамды дайындау кезінде рецепттерге сүйену	10. 3. 3. 3 мерекелік үстел мәзірін жасау
	5. 3. 3. 4 кесу құралдарымен жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік ережелерін сақтау					
	5. 3. 3. 5 таңғы асқа дастарқан жаю	6. 3. 3. 4 дастарқан басында мәдениеттілік тәртібі ережелерін және сөйлеу әдебін сақтау	7. 3. 3. 4 дастарқан басында мәдениеттілік тәртібі ережелерін және сөйлеу әдебін сақтау	8. 3. 3. 4 дастарқан басында мәдениеттілік тәртібі ережелерін және сөйлеу әдебін сақтау	9. 3. 3. 4 мәдениеттілік тәртібі ережелерін сақтау	10. 3. 3. 4 дастарқан басында сөйлеу әдебін сақтау
	5. 3. 3. 6 дастарқан басында мәдениеттілік тәртібі ережелерін және сөйлеу әдебін сақтау					

4) "Тұрғын үй" бөлімі:

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	5. 4. 1. 1 тұрғын үй-жайлар түрлерін атау: жатақхана,	6. 4. 1. 1 жеке және көп	7. 4. 1. 1 киіз үй құрылысының ерекшеліктері туралы айту (дөңгелек, бүктеуге оңай	8. 4. 1. 1 киіз үйде киім мен тұрмыстық заттарды сақтау	9. 4. 1. 1 тұрғын үй түрлерінен хабардар болу; тұрғын және қосалқы	10. 4. 1. 1 тұрғын және қосалқы үй-жайлардың функционал

	пәтерлер, жеке үйлер	пәтерлі үйлерді ажырату	, жеңіл, жылы, тасымалдауға ыңғайлы)	ерекшеліктері туралы айту	үй-жайларды ажырату	ық мақсатын атау
4.1. Тұрғын үй-жайлар түрлері	5. 4. 1. 2 тұрғын үйді және көп пәтерлі үйлерді ажырату	6. 4. 1. 2 қаладағы, ауылдағы адамдардың тұрғын үйін ажырату	7. 4. 1. 2 жатын бөлменің мақсаты, жатын бөлмеге арналған жиһаз туралы айту	8. 4. 1. 2 тұрғын үй түрлерінен хабардар болу, тұрғын және қосалқы үй-жайларды ажырату, олардың функционалды және заттық мақсатын анықтау	9. 4. 1. 2 уақытша мақсаттағы үй-жайлардан хабардар болу	10. 4. 1. 2 жиһазды пәтерге, үй-жайларға тиімді орналастыру
	5. 4. 1. 3 тұрғын және қосалқы үй жайлардың функционалды және заттық мақсатын анықтау	6. 4. 1. 3 ауылдағы үйлердің ауласындағы қосалқы құрылыстардың мәнін түсіндіру	7. 4. 1. 4 әр бөлмені және оның мақсатын жоспар бойынша сипаттау	8. 4. 1. 3 жиһаз бен интерьер заттарын пәтерге, үй-жайларға тиімді орналастыру	9. 4. 1. 3 жиһаз бен интерьер заттарын пәтерге, үй-жайларға тиімді орналастыру	10. 4. 1. 3 жиһазды пәтерге, үй-жайларға тиімді орналастыру
	5. 4. 1. 4 киіз үй құрылысының ерекшеліктерін атап шығу					
	5. 4. 2. 1 кілемді шансорғышпен тазалау ережелерін сақтау	6. 4. 2. 1 жиһазға күтім жасау (жылтыратылмаған, жылтыратылған, жұмсақ)	7. 4. 2. 1 жатын бөлмені күнделікті тазалауды орындау; терезелерді жуу	8. 4. 2. 1 пәтерді (үйді) күнделікті, апталық, маусымдық тазалауды орындау	9. 4. 2. 1 пәтерді (үйді) күнделікті, тазалауды орындау	10. 4. 2. 1 пәтерді (үйді) апталық, маусымдық тазалауды орындау
	5. 4. 2. 2 еденді еден жуғышпен жуу	6. 4. 2. 2 қонақ бөлмені күнделікті және аптасын тазалау (еденді, шаңды сүрту, терезе алды тақтайын дымқыл шүберекпен сүрту)	7. 4. 2. 2 терезелердегі перделерге күтім жасау	8. 4. 2. 2 жөндеуге дайындық қызметінің мәні, пәтерді, үйді косметикалық жөндеуді орындау тәсілдерін басшылыққа алу	9. 4. 2. 2 үйді жөндеуге дайындаудың мазмұнын білу	10. 4. 2. 2 үйді (пәтерді) косметикалық жөндеудің тәсілдерін білу

4.2. Тұрғын үйді тазалау	5. 4. 2. 3 жиһаз бетіндегі шанды сұрту	6. 4. 2. 3 пәтерде, үйде үй жануарларын а күтім жасау	7. 4. 2. 3 жылу батареяларын а күтім жасау (шанды сұрту, жуу)	8. 4. 2. 3 косметикалық жөндеу үшін құрылыс материалдарын сатып алу орындарынан хабардар болу	9. 4. 2. 3 косметикалық жөндеу үшін құрылыс материалдарын сатып алу орындарынан хабардар болу	10. 4. 2. 3 күрделі жөндеу үшін құрылыс материалдарын сатып алу орындарынан хабардар болу
			7. 4. 2. 4 шамдарға күтім жасау (сұрту, жуу)	8. 4. 2. 4 асүйді, жуынатын бөлмені, санитарлық торапты тазалауды жүзеге асыру (кафель плитканы, шұңғылшаны, газ/электр плиталарын жуу)	9. 4. 2. 4 асүйді тазалау (кафель плитканы, шұңғылшаны, газ/электр плиталарын жуу)	10. 4. 2. 4 жуынатын бөлмені, санитарлық торапты тазалау (кафель плитканы, шұңғылшаны, унитазды жуу); айналарды, терезені тазалау ережелерін орындау
			7. 4. 2. 5 үйді маусымдық тазалауды орындау	8. 4. 2. 5 айналарға күтім жасау	9. 4. 2. 5 бөлме гүлдеріне күтім жасау	10. 4. 2. 5 жуғыш заттарды таңдау және сатып алу
				8. 4. 2. 6 бөлме гүлдеріне күтім жасау		10. 4. 2. 6 бөлме гүлдеріне күтім жасау

5) "Көлік":

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	5. 5. 1. 1 қоғамдық және жеке көліктің мақсатын атап шығу	6. 5. 1. 1 арнайы машиналардың мақсатын атау	7. 5. 1. 1 автовокзалдың мақсатын түсіндіру	8. 5. 1. 1 теміржол вокзалының мақсаты және оның негізгі қызметтері туралы айту	9. 5. 1. 1 әуежайдың мақсаты мен оның негізгі қызметтерінің түсіндіру	10. 5. 1. 1 автовокзалдың, әуежайдың, теміржол вокзалының мақсатын атау
	5. 5. 1. 2 қоғамдық көлікпен жүргенде жолаушылардың міндеттерін орындау	6. 5. 1. 2 полицияның, дәрігердің, өрт сөндірушінің міндеттерін атау	7. 5. 1. 2 негізгі қала маңындағы бағыттарды атап шығу	8. 5. 1. 2 теміржол жолаушыларына қызмет көрсетумен айналысатын адамдардың кәсіптерін атап шығу	9. 5. 1. 2 әуе көлігінің жолаушыларына қызмет көрсетумен айналысатын адамдардың еңбегі туралы айту	10. 5. 1. 2 әуе көлігі жолаушыларына қызмет көрсетумен айналысатын адамдардың кәсіптерін атап шығу

5.1. Көлік құралдарының түрлері

5. 5. 1. 3 жолаушының көлікке отыру және түсу ережелерін орындау	6. 5. 1. 3 қалалық көлік түрлерін атау	7. 5. 1. 3 автовокзалдағы қосымша қызметтерді атау	8. 5. 1. 3 жолаушылар вагондарының түрлерін (жалпы, плацкарт, жұмсақ, СВ) және билеттің тиісті құнын атау	9. 5. 1. 3 әуежайдың ақпарат қызметінің міндеттерін атау	10. 5. 1. 3 кестеге қарап, белгілі рейс ұшағының ұшып шығу және келу уақытын анықтау
	6. 5. 1. 4 қоғамдық көлікте жұмыс істейтін адамдардың еңбегі туралы айту	7. 5. 1. 4 жолаушыларға қызмет көрсетумен айналысатын адамдардың еңбегі туралы айту	8. 5. 1. 4 поездардың жүру кестесінің, анықтамалық қызметтің, теміржол билеттерін сатып алудың тәртібі туралы атау (кассадан сатып алу, телефон арқылы тапсырыс беру)	9. 5. 1. 4 анықтама қызметінің мақсатын атап шығу	10. 5. 1. 4 жер үсті және әуе көліктерінің анықтама қызметін пайдалана алу
		7. 5. 1. 5 автобустардың қозғалыс кестесінің, анықтамалық қызметтің мақсаты туралы айту	8. 5. 1. 5 жүкті сақтау камерасына тапсыру және оны алу тәртібі, жүкті және қол жүгін жинау ерекшеліктері туралы айту	9. 5. 1. 5 жүкті рәсімдеу тәртібін айту	10. 5. 1. 5 әуе билеттерін сатып алу тәртібін айту
		7. 5. 1. 6 автовокзал кассасынан билеттер сатып алу тәртібін атау	8. 5. 1. 6 теміржолдағы жол-көлік оқиғаларының түрлерін атау	9. 5. 1. 6 аэровокзалдың және оның негізгі қызметтерінің мақсатын атау	10. 5. 1. 6 қол жүгін рәсімдеу тәртібін атау
			8. 5. 1. 7 төтенше жағдайлар кезіндегі жолаушылардың тәртіп ережелерін атап шығу	9. 5. 1. 7 жүк сақтау камераның мақсатын және қолдану ережелерін түсіндіру	10. 5. 1. 7 жүк сақтау камерасын пайдалану тәртібін атап шығу
				10. 5. 1. 8 өз үйінен	

			7. 5. 1. 7 калааралық автокөліктің мақсаты туралы айту	8. 5. 1. 8 калааралық автобустардың негізгі бағыттарын атау	9. 5. 1. 9 сақтау камерасының мақсаты және оны пайдалану ережелері туралы айту	автовокзалға, теміржол вокзалына, әуежайға дейінгі бағытты құрастыру 10. 5. 1. 9 автобус жүргізушісінің функционалды қ міндеттерін түсіндіру
5.2. Көлікте және жолда жүру тәртібінің ережелері	5. 5. 2. 1 қоғамдық көлікте жүру ережелерін сақтау (отыру, билет сатып алу, салонда және сыртқа шығу кезіндегі тәртіп ережелері)	6. 5. 2. 1 жол белгілерінің мәнін атау	7. 5. 2. 1. автовокзал ғимаратынан хабардар болу	8. 5. 2. 1 теміржол вокзалының ғимаратынан, поездардың қозғалыс кестесінен (мүмкіндігінше) хабардар болу	9. 5. 2. 1 әуежай ғимаратындағы арнайы көрсеткіштер мен ақпараттық таблодан хабардар болу	10. 5. 2. 1 автовокзал, темір жол вокзалы ғимаратында арнайы көрсеткіштер мен ақпараттық таблодан хабардар болу
	5. 5. 2. 2 көліктен түсіп, оны айналып өту ережелерін сақтау (трамвай, троллейбус, автобус)	6. 5. 2. 2 көліктен түскен кезде көшеден өтетін жол бөлігі арқылы өту ережелерін сақтау	7. 5. 2. 2 автобустардың жүру кестесінен хабардар болу	8. 5. 2. 2 анықтамалық және вокзал қызметтерін пайдалану, билеттер сатып алу (немесе тапсырыс беру)	9. 5. 2. 2 ұшақтардың ұшу кестесінен хабардар болу	10. 5. 2. 2 кестені пайдалана отырып, пойыздар мен автобустардың жөнелту және келу уақытын анықтау
	5.5.2.3 жолда жүру	6. 5. 2. 3 көліктен түсіп, оны айналып өту ережесін сақтау (трамвай, троллейбус, автобус)	7. 5. 2. 3 анықтама қызметтерін және автовокзал қызметтерін пайдалану	8. 5. 2. 3 жүкті жинау	9. 5. 2. 3 жүкті және қол жүгін жинау	10. 5. 2. 3 әуежайдың анықтамалық қызметтерін және басқа да қызметтерін пайдалану
		5. 5. 2. 3 жолда жүру	6. 5. 2. 4 жолда төтенше жағдайлардың ықтимал туындау себептерін атап шығу	7. 5. 2. 4 билет сатып алу (мүмкіндігінше)	8. 5. 2. 4 арнайы машиналардың сыртқы түрі бойынша ажырату	9. 5. 2. 4 жолдан шартты жерден, көрсеткіштер бойынша өту

	ережелерін сақтау		7. 5. 2. 5 жүкті және қол жүгін жинау			10. 5. 2. 5 төтенше жағдайдағы тәртіп ережелерін атау
		6. 5. 2. 5 төтенше жағдайдағы тәртіп ережелерін атау	7. 5. 2. 6 сақтау камерасын пайдалану ережелерін атап шығу	8. 5. 2. 5 сақтау камерасын пайдалану	9. 5. 2. 5 сақтау камерасын пайдалану	10. 5. 2. 6 автобус жүргізушісінің, такси жүргізушісінің функционалды қ міндеттерін түсіндіру
5.3. Қала көшелерінде жүру бағыттары	5. 5. 3. 1 өзі тұратын, мектеп орналасқан аудандағы өзінің жаяу жүретін жолдың негізгі бағыттарынан хабардар болу	6. 5. 3. 1 қоғамдық көлікпен (мектепке бару) жүруді жүзеге асыру (бағыт)	7. 5. 3. 1 қоғамдық көлікпен (мектепке бару , секцияға бару) жүруді жүзеге асыру (бағыт, көлік түрі)	8. 5. 3. 1 қоғамдық көлікпен жүруді жүзеге асыру (бағыт, көлік түрі)	9. 5. 3. 1 қоғамдық көлікпен жүрудің ережелерін орындау 9. 5. 3. 2 қоғамдық көліктің негізгі жергілікті бағыттарынан хабардар болу	10. 5. 3. 1 қалааралық қоғамдық көлікпен жүрудің ережелерін орындау 10. 5. 3. 2 такси қызметін пайдалана білу

6) "Отбасы" бөлімі:

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
6.1. Отбасы құрамы	5. 6. 1. 1. отбасы мүшелерін атау (тегін, есімін, әкесінің есімін, жасын, жұмыс және оқу орнын)	6. 6. 1. 1 өзінің жақын туыстарының тегін, есімін, әкесінің есімін атау	7. 6. 1. 1 жақын туыстарының тегін, есімін, әкесінің есімін атау	8. 6. 1. 1 өзінің тегін, есімін, әкесінің есімін, жақын туыстарының, немере ағаларының есімдерін атау	9. 6. 1. 1 өзінің және отбасы мүшелерінің: әкесінің, анасының аты-жөнін, тегін атау	10. 6. 1. 1 өзінің және отбасы мүшелерінің: әкесінің, анасының, әпкелерінің, ағаларының тегін, есімін, әкесінің есімдерін атау
		6. 6. 1. 2 туыстық дәрежесін атау	7. 6. 1. 2 туыстық дәрежесін атау	8. 6. 1. 2 жақын туыстары мен достарының және таныстарының арасындағы	9. 6. 1. 2 отбасындағы өзінің әлеуметтік рөлін анықтау	10. 6. 1. 2 отбасындағы өзінің әлеуметтік рөлін анықтау

				айырмашылы қты түсіндіру	(ұлы немесе қызы)	(немересі, ағасы, әпкесі)
6.2. Отбасылық қарым-қатына стар	5. 6. 2. 1 отбасының үлкен мүшелеріне сыпайы қарау	6. 6. 2. 1 үй шаруасына мүмкіндігінш е көмектесу	7. 6. 2. 1 үй шаруасындағ ы тұрақты міндеттерді орындау	8. 6. 2. 1 кіші және егде жастағы отбасы мүшелеріне қамқорлық көрсету	9. 6. 2. 1 отбасы мүшелеріне қамқорлық көрсету	10. 6. 2. 1 үй шаруашылық ын жасауға белсенді қатысу
	5. 6. 2. 2 отбасы мүшелерінің күнделікті өмірдегі міндеттерінен хабардар болу	6. 6. 2. 2 отбасы мүшелердің арасында үй міндеттерін бөлу туралы айту	7. 6. 2. 2 отбасы мүшелеріне қамқорлық көрсету	8. 6. 2. 2 отбасы дәстүрлерін атау	9. 6. 2. 2 отбасының бір аптаға, бір айға тамақтану шығындарды жоспарлау	10. 6. 2. 2 отбасының бір айға тамақтану және коммуналды қызметтерін төлеу шығындарды жоспарлау
	5. 6. 2. 3 отбасының отбасылық дәстүрлерін атау	6. 6. 2. 3 отбасы мүшелерінің еңбегін құрметтеу	7. 6. 2. 3 отбасын құру мәселелерін, отбасылық қатынастар мәдениетін, отбасылық дәстүрлерді үйрену	8. 6. 2. 3 үй шаруасындағ ы міндеттерін атау және орындау	9. 6. 2. 3 отбасындағы кішкентай бөбектерге күтім жасаудың негізгі түрлерін орындау	10. 6. 2. 3 отбасындағы кішкентай бөбектерге күтім жасаудың негізгі түрлерін орындау (жуындыру, киіндіру, тамақтандыру)
			7. 6. 2. 4 отбасы бюджетінің құрамдас бөліктерін атау (кіріс және шығыс)	8. 6. 2. 4 отбасының әрбір мүшесінің шаруашылық- тұрмыстық міндеттерін атау	9. 6. 2. 4 отбасы мүшелерінің арасындағы күнделікті өмірдегі міндеттерді бөлуді үйрену	10. 6. 2. 4 өзінің үй міндеттерін орындау
			7. 6. 2. 5 отбасы табысының көздерін, айқындау	8. 6. 2. 5 отбасының табыс көздерін, шығыстардың негізгі баптарын анықтау	9. 6. 2. 5 отбасының бос уақытын ұйымдастыру әдістерінен хабардар болу	10.6.2. отбасылық дәстүрі жайлы әңгіме айту
						10. 6. 2. 6 мерекелермен құттықтау
						10. 6. 2. 7 қонақ шақыру және оларды қарсы алу

6.3. Қазақстан Республикасы азаматының құжаттары	5. 6. 3. 1 баланың жеке басын куәландыратын құжатты (туу туралы куәлік), олардың мәнін атау	6. 6. 3. 1 баланың жеке басын куәландыратын құжатты атау (туу туралы куәлік)	7. 6. 3. 1 ҚР азаматтың жеке басын куәландыратын құжаттарды (туу туралы куәлік, жеке куәлік) атау	8. 6. 3. 1 Қазақстан Республикасы азаматының негізгі құжаттарында (туу туралы куәлік, жеке куәлік, төлқұжат, білімі туралы құжат) бағдарлау	9. 6. 3. 1 төлқұжатта, оның негізгі деректерінде (серия, нөмір, ЖСН, төлқұжатты кім берді және қашан берілді) бағдарлау, оларды көшіріп жаза білу	10. 6. 3. 1 өз жеке куәлігінен негізгі деректерді (серия, нөмір, ЖСН, кім берді және қашан берілді) атау және көшіріп жаза білу
		6. 6. 3. 2 ҚР азаматтың жеке басын куәландыратын негізгі құжаттарды (жеке куәлік, ЖСН) атау	7. 6. 3. 2 жеке сәйкестендіру нөмірінің (ЖСН) мақсатын түсіндіру	8. 6. 3. 2 жеке сәйкестендіру нөмірінің (ЖСН) мақсатын түсіндіру	9. 6. 3. 2 жұмысқа орналасу кезінде тапсырлатын құжаттарды атау	10. 6. 3. 2 жұмысқа орналасу кезінде ұсынылатын құжаттарды атау
						10. 6. 3. 3 жұмысқа қабылдау туралы, өз еркімен жұмыстан босату туралы өтініш жазу
						10. 6. 3. 4 өмірбаянын жазу, сауалнаманы жеке мәліметтермен толтыру

7) "Мерекелер мен рәсімдер" бөлімі:

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	5. 7. 1. 1 әртүрлі халықтардың діни мерекелері туралы айту: Рождество, Пасха, Масленица, Құрбан айт, Ораза айт	6. 7. 1. 1 негізгі мемлекеттік мерекелерді, олардың күндерін атау	7. 7. 1. 1 әртүрлі халықтардың діни мерекелері туралы айту: Рождество, Пасха, Масленица, Құрбан айт, Ораза айт	8. 7. 1. 1. Қазақстан Республиканың мемлекеттік, діни мерекелерін атау	9. 7. 1. 1 әртүрлі халықтардың дәстүрлеріндегі үйлену тойлары туралы айту	10. 7. 1. 1 әртүрлі халықтардың дәстүрлеріндегі үйлену тойлары туралы айту
			6. 7. 1. 2 ҚР мемлекеттік			

7.1. Мерекеге дайындалу және оны өткізу, сыйлықтарды, кәдесыйларды безендіру	5. 7. 1. 2 діни мерекелерді тойлау дәстүрлерін атау	мерекелеріне о р а й үй-жайларды безендіру (сәндеу)	7. 7. 1. 2 діни мерекелерді тойлау дәстүрлері туралы айту	8. 7. 1. 2 мереке мазмұнына сай киіну	9. 7. 1. 2 мерейтойлар, мерейлі күндер туралы айту	10. 7. 1. 2 зейнеткерлікке шығарып салу туралы айту
	5. 7. 1. 3 әртүрлі халықтардың дәстүрлі тағамдарын атау	6. 7. 1. 3 мерекелік дастарқан жаю тәртібін атау	7. 7. 1. 3 әртүрлі халықтардың дәстүрлі тағамдарын атау	8. 7. 1. 3 мерекелерге дайындық туралы әңгімелеу	9. 7. 1. 3 түрлі оқиғаларды мерекелеуде қазақ халқының ұлттық дәстүрлерін атап өту ("Бесік той", "Тұсау кесу тойы", "Шілдехана, "Бесікке салу", "Тілашар" және т.б.)	10. 7. 1. 3 түрлі оқиғаларды мерекелеуде қазақ халқының ұлттық дәстүрлерін атау ("Сүндет той", "Тілашар")
	5. 7. 1. 4 өз қолымен ашықхат пен қарапайым кәдесый жасау	6. 7. 1. 4 өз қолымен туыскандарға және достарға арналған ашықхат және қарапайым кәдесый жасау	7. 7. 1. 4 сыйлық ретінде өз қолымен ашықхат пен қарапайым кәдесый жасау	8. 7. 1. 4 мерекелерге дайындық туралы айту	9. 7. 1. 4 қазақ халқының үйлену тойларына дайындалу және оны өткізу ерекшеліктерін атау	10. 7. 1. 4 мерейтойларды, қазақтың ұлттық салт-жораларын а дайындалу және оны өткізу ерекшеліктерін атау
7.2. Құттықтаулар	5. 7. 2. 1 құттықтау хатының мәтінін құрастыру	6. 7. 2. 1 құттықтау хатының мәтінін құрастыру	7. 7. 2. 1 құттықтау хатының мәтінін құрастыру	8. 7. 2. 1 мақал-мәтелдер, мәтелдер, тақпақтар айту, қазақ халқының мерекелік әндерін орындау	9. 7. 2. 1 салтанатты іс-шаралар үшін құттықтау сөздерін дайындау	10. 7. 2. 1 құттықтау түрлерін және тиісті оқиғаға сыйлық таңдау ережелерін атап шығу
	5. 7. 2. 2 құттықтау сөздерін айту	6. 7. 2. 2 құттықтау сөздерін айту	7. 7. 2. 2 құттықтау сөздерін айту		9. 7. 2. 2 мақал-мәтелдер, өлеңдер айту, қазақ халқының мерекелік әндерін орындау	10. 7. 2. 2 мақал-мәтелдер, өлеңдер айту, қазақ халқының мерекелік әндерін орындау

8) "Кәсіпорындар, мекемелер және байланыс құралдары" бөлімі:

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
			7. 8. 1. 1 сатылатын			

8.1. Сауда кәсіпорындары	5. 8. 1. 1 дүкендердің, бөлімдердің негізгі түрлерін, олардың мақсатын ажырату	6. 8. 1. 1 сауда кәсіпорындарынан: гипермаркет, супермаркет, шағын маркет туралы хабардар болу	ассортименттің түрі бойынша сауда кәсіпорындарының мақсатын атау (әмбебап және мамандандырылған)	8. 8. 1. 1 "сауда үйі" ұғымы туралы айту	9. 8. 1. 1 мамандандырылған дүкендердің, базарлардың, сауда үйлердің айырмашылығын түсіндіру	10. 8. 1. 1 әмбебап, мамандандырылған дүкендерден, базарлардан, дүңгіршектерден сатып алу
	5. 8. 1. 2 негізгі тағамдардың ассортименті мен құнынан хабардар болу	6. 8. 1. 2 дүкенде жүру ережелерін атап шығу	7. 8. 1. 2 өнеркәсіптік тауарлар дүкендерінің мақсатын, тауарларды сатып алу тәртібін атап шығу	8. 8. 1. 2 сауда үйіндегі тауарлар ассортиментінің ерекшеліктерін атау	9. 8. 1. 2 тауарлардың қаптамасындағы жазулардан тауардың жарамдылық мерзімін анықтау	10. 8. 1. 2 тауарлардың қаптамасындағы жазулардан тауардың өндіру мерзімін анықтау
		6. 8. 1. 3 дүкеннен қажетті азық-түлікті іздеу, оны сатушының көмегімен және өзіне-өзі қызмет көрсету арқылы сатып алу	7. 8. 1. 3 өнеркәсіптік тауарлар дүкендеріндегі кейбір бөлімдердің ассортиментін; жекелеген тауарлардың құнын атап шығу	8. 8. 1. 3 сауда үйінің жұмыс режимін атау	9. 8. 1. 3 сатып алған тауарлардың құнын есептеу	10. 8. 1. 3 тауарлардың қаптамасындағы жазулардан тауардың қызмет ету мерзімін, тауарды өндірушіні анықтау
		6. 8. 1. 4 азық-түліктің жарамдылық мерзімін анықтау	7. 8. 1. 4 өнеркәсіптік тауарлар дүкенінен тауарлар сатып алу	8. 8. 1. 4 қажетті тауарларды таңдау	9. 8. 1. 4 дүкенде жүру ережелерін орындау	10. 8. 1. 4 тауарды сатып алған соң қайтарымға алған артық ақшаны есептеу
			7. 8. 1. 5 сатып алған заттың құнын, қайтарымға алған артық ақшаны есептеу	8. 8. 1. 5 дүкенде тәртіп ережелерін сақтау		
		7. 8. 2. 1 тұрғын үй коммуналдық шаруашылығы кешеніне	8. 8. 2. 1 көрсетілген тұрғын үй	9. 8. 2. 1 әртүрлі кәсіпорындар		

8.2. Тұрғын үй коммуналдық-шаруашылық кәсіпорындары	5. 8. 2. 1 тұрғын үй коммуналдық-шаруашылық қызметтеріне ақы төлеу қажеттілігі туралы айту	6. 8. 2. 1 тұрғын үй коммуналдық-шаруашылығы ұсынатын қызметтерді атап шығу	кіретін кәсіпорындардың құрамын (электрмен, сумен, газбен, жылумен жабдықтау, канализация, лифті шаруашылығы) атап шығу	коммуналдық-шаруашылық қызметтеріне ақы төлеу қажеттілігін түсіну	мен мекемелер көрсететін қызметтерден хабардар болу (фотоателье, кір жуу, химиялық тазалау)	10. 8. 2. 1 үй басқармасы ұсынатын қызмет түрлерінен хабардар болу	
		6. 8. 2. 2 тұрғылықты жері бойынша тұрғын үй коммуналдық-шаруашылық кәсіпорындарының орналасқан жерін анықтау	7. 8. 2. 2 мамандандырылған төлем орындарында тұрғын үй коммуналдық-шаруашылығы қызметтеріне ақы төлеу тәртібін (кезенділігін) және тәсілін түсіндіру	8. 8. 2. 2 тұрғылықты жері бойынша тұрғын үй коммуналдық-шаруашылық кәсіпорындарының орналасқан жерін анықтау	9. 8. 2. 2 үй басқармасы ұсынатын қызмет түрлерінен хабардар болу, жұмыстарды орындауға өтінім беру	10. 8. 2. 2 пәтер иелерінің тұтыну кооперативтеріне жөндеу жұмыстарын орындауға өтінім беру	
8.3. Қаржы кәсіпорындары	5. 8. 3. 1 банктің негізгі функциялары атап шығу	6. 8. 3. 1 қаржы терминалдары мен банкоматтардың түрлерін атап шығу	7. 8. 3. 1 пәтерлер, үйлер есептегіштерінің көрсеткіштері алу, коммуналдық төлем бланкілерін толтыру	8. 8. 3. 1 ломбард туралы жеке қаржы кәсіпорны ретінде айту	9. 8. 3. 1 салық түрлерін атап шығу	10. 8. 3. 1 салық түрлерін қалай төлеуге болатынын түсіндіру	
			7. 8. 3. 2 төлемдерді ақшамен және банк карточкалары мен жүзеге асыру	8. 8. 3. 2 ақшасыз есеп айырысуды пайдалану қағидаларын түсіндіру		9. 8. 3. 2 ақшасыз есеп айырысуды пайдалану қағидаларын түсіндіру	10. 8. 3. 2 салық төлеушіден салық алу мақсаттарын атап шығу
			7. 8. 3. 3 банкоматты, терминалды қалай пайдалануға	8. 8. 3. 3 пәтер, үй есептегіштерінің көрсеткіштері алу, коммуналдық		9. 8. 3. 3 банкоматты пайдалану	10. 8. 3. 3 банкоматты, терминалды пайдалану
						9. 8. 3. 4 коммуналдық қызметтерді төлеу	10. 8. 3. 4 коммуналдық қызметтерге, ұялы байланысқа

			болатындығын айту	төлем бланкілерін толтыру	есептегіштер көрсеткіштерін алу, төлем бланкілерін толтыру)	ақы төлеу (есептегіштер көрсеткіштерін алу, төлем бланкілерін толтыру)
8.4. Тұрмыстық қызмет көрсету кәсіпорындары	5.8.4.1 жөндеу шеберханаларының түрлері, олардың мақсаты, шеберханалардың қызметтерін пайдалану ережелері	6.8.4.1 фотоательенің мақсатын түсіндіріп айту	7.8.4.1 киім тігу ательесінің, киім, аяқ киім жөндеу шеберханасының қызметтерін пайдалану	8.8.4.1 химиялық тазалау, кір жуу, жалға беру қызметтерін атау	9.8.4.1 тұратын ауданындағы жақын орналасқан кәсіпорындар мен мекемелерден хабардар болу	10.8.4.1 тұратын ауданындағы жақын орналасқан халыққа қызмет көрсету саласындағы кәсіпорындар мен мекемелерден хабардар болу
		6.8.4.2 фотоателье қызметтерін пайдалану	7.8.4.2 шаштараз қызметтерін атау	8.8.4.2 фотоателье, шаштараз қызметтерін атау	9.8.4.2 шаштараз, кір жуу, химиялық тазалау, пошта қызметтерін пайдалану	10.8.4.2 шаштараз, кір жуу, химиялық тазалау, пошта, банк, жөндеу шеберханалары, жалға беру қызметі, фотоателье, киім тігу ательесі қызметтерін пайдалану
8.5. Байланыс құралдары кәсіпорындары	5.8.5.1 поштаның мақсаты, пошта қызметтері, пошта жөнелтілімдерінің түрлері туралы айту	6.8.5.1 үй, ұялы телефонды пайдалану, байланыс қызметтеріне ақы төлеу	7.8.5.1 сәлемдемелерді, бандерольдерді жіберу (бланкілерді толтыру)	8.8.5.1 газеттерге, журналдарға жазылу	9.8.5.1 телефон арқылы шұғыл жәрдем: өрт сөндіруші, полиция қызметіне хабарласу	10.8.5.1 телефон арқылы шұғыл жәрдем: өрт сөндіруші, полиция; медициналық жедел жәрдем қызметтеріне хабарласу
				8.8.5.2 ақша аударымдарын жүзеге асыру	9.8.5.2 ақша аударымдарын жүзеге асыру	10.8.5.2 такси шақыру
	5.8.6.1 театрдың, кинотеатрдың, мұражайдың	6.8.6.1 қоғамдық орындарға,	7.8.6.1 қоғамдық орындарға,	8.8.6.1 қоғамдық орындарға,		10.8.6.1 қоғамдық орындарға,

	, саябақтың, стадионның, спорт сарайының, мәдениет сарайының мақсаттары туралы айту	мәдениет мекемелеріне, демалыс орындарына барған кезде тәртіп ережелерін сақтау	мәдениет мекемелеріне, демалыс орындарына барған кезде тәртіп ережелерін сақтау	мәдениет мекемелеріне, демалыс орындарына барған кезде тәртіп ережелерін сақтау	9. 8. 6. 1 қоғамдық орындарда тәртіп ережелерін сақтау	мәдениет мекемелеріне, демалыс орындарына барған кезде тәртіп ережелерін сақтау
8.6. Мәдениет мекемелері, демалыс орындары	5. 8. 6. 2 қоғамдық орындарға, мәдениет мекемелеріне, демалыс орындарына барған кезде тәртіп ережелерін сақтау	6. 8. 6. 2 дастарқан басында тәртіп, ұқыпты тамақтану дағдыларын қолдану, асхана құралдарын, майлықтарды дұрыс пайдалану	7. 8. 6. 2 дастарқан басында тәртіп, ұқыпты тамақтану дағдыларын қолдану, асхана құралдарын, майлықтарды дұрыс пайдалану	8. 8. 6. 2 дастарқан басында тәртіп, ұқыпты тамақтану дағдыларын қолдану, асхана құралдарын, майлықтарды дұрыс пайдалану	9. 8. 6. 2 дастарқан басында тәртіп ережелерін сақтау	10. 8. 6. 2 дастарқан басында асхана құралдарын, майлықтарды дұрыс пайдалану
		6. 8. 6. 3 бейтаныс адамдармен (сатушылармен, кассирлермен, асхана, кафе қызметкерлерімен) қарым-қатынас жасау дағдыларын қолдану	7. 8. 6. 3 бейтаныс адамдармен (сатушылармен, кассирлермен, асхана, кафе қызметкерлерімен) қарым-қатынас жасау дағдыларын қолдану	8. 8. 6. 3 бейтаныс адамдармен (сатушылармен, кассирлермен, асхана, кафе қызметкерлерімен) қарым-қатынас жасау дағдыларын қолдану	9. 8. 6. 3 сатушылармен, кассирлермен қарым-қатынас жасау дағдыларын қолдану	10. 8. 6. 3 асхана, кафе қызметкерлерімен қарым-қатынас жасау дағдыларын қолдану

40. Осы Бағдарлама негізгі орта білім беру деңгейіндегі 5-10 сыныптардың зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес іске асырылады. Білім алушылардың мүмкіндіктеріне сәйкес мақсаттар қайта бөлінуі, нақтылануы мүмкін.

41. Бөлімдер мен тақырыптарды зерттеуге сағаттар бөлу мұғалімнің қалауы бойынша беріледі.

Параграф 3. 5-10 сыныптардың зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1-тоқсан		

2. Киім және аяқ киім	2.1. Киім, аяқ киім және бас киім түрлері	5.2.1.1 киім, бас киім және аяқ киім түрлерін атап шығу; 5.2.1.2 киім мен аяқ киімді мақсаты бойынша ажырату және саралау; 5.2.1.3 өз киіміне және аяқ киіміне ұқыпты қарау;
	2.2. Киімге, аяқ киімге күтім жасау	5.2.2.1 киім мен аяқ киімге күтім жасау; 5.2.2.2 киімге ұсақ жөндеу жұмыстарын жүргізу (түймелерді "қатты", "бос" тігу)
4. Тұрғын үй	4.1. Тұрғын үй-жайлар түрлері	5.4.1.1 тұрғын үй-жайлардың түрлерін атау: жатақхана, пәтерлер, жеке үйлер және олардың пошталық мекенжайлары; 5.4.1.2 тұрғын және қосалқы үй-жайларды ажырату; 5.4.1.3 тұрғын және қосалқы үй-жайлардың функционалдық және заттық мақсатын анықтау; 5.4.1.4 киіз үй құрылысының ерекшеліктерін атап шығу;
	4.2. Тұрғын үйлерді тазалау	5.4.2.1 кілемді шаңсорғышпен тазалау ережелерін ұстану 5.4.2.2 еденді еден жуғышпен жуу 5.4.2.3 жиһаз беттеріндегі шаңды сүрту
2-тоқсан		
6. Отбасы	6.1. Отбасы құрамы	5.6.1.1. отбасы мүшелерін атау (тегі, есімі, әкесінің есімі, жасы, жұмыс және оқу орны);
	6.2. Отбасылық қатынастар	5.6.2.1 үлкен отбасы мүшелеріне сыпайы қарау; 5.6.2.2 отбасы мүшелерінің күнделікті өмірдегі міндеттерінен хабардар болу; 5.6.2.3 өз отбасының отбасылық дәстүрлерін атау
	6.3. Қазақстан Республикасы азаматының құжаттары	5.6.3.1 баланың жеке басын куәландыратын құжатты (туу туралы куәлік), оның мәнін атау
3-тоқсан		
	8.1. Сауда кәсіпорындары	5.8.1.1 дүкендердің, бөлімдердің негізгі түрлерін, олардың мақсатын ажырату; 5.8.1.2 негізгі азық-түлік өнімдерінің ассортименті мен құнынан хабардар болу;

8. Кәсіпорындар, мекемелер және байланыс құралдары	8.2. Тұрғын үй коммуналдық-шаруашылық кәсіпорындары	5.8.2.1 тұрғын үй коммуналдық-шаруашылық қызметтеріне ақы төлеу қажеттілігі туралы айту;
	8.3. Қаржылық кәсіпорындар	5.8.3.1 банк туралы тәуелсіз қаржы кәсіпорны ретінде айту;
	8.4. Тұрмыстық қызмет көрсету кәсіпорындары	5.8.4.1 жөндеу шеберханаларының түрлерін, олардың мақсатын, шеберханалардың қызметтерін пайдалану ережелерін атап шығу;
	8.5. Байланыс құралдары кәсіпорындары	5.8.5.1 поштаның мақсаты, пошта қызметтері, пошта жөнелтілімдерінің түрлері туралы айту;
	8.6. Мәдениет мекемелері, демалыс орындары	5.8.6.1 театрдың, кинотеатрдың, мұражайдың; саябақтың, стадионның, спорт сарайының, мәдениет сарайының мақсаты туралы айту; 5.8.6.2 қоғамдық орындарда, мәдениет мекемелерінде, демалыс орындарында тәртіп ережелерін сақтау
5. Көлік, көше	5.1. Көлік құралдарының түрлері	5.1.1.1 қоғамдық және жеке көліктің мақсатын түсіндіру; 5.1.1.2 қоғамдық көлікте жүру кезінде жолаушылар міндеттерін орындау; 5.1.1.3 жолаушының көлікке отыру және түсу ережелерін орындау
	5.2. Көлік пен жолдағы тәртіп ережелері	5.2.1 қоғамдық көлікте жүру тәртібінің ережелерін сақтау (отыру, билет сатып алу, салондағы және көшеге шыққан кездегі тәртіп ережелері); 5.2.2 көліктен түсіп, оны айналып өту ережелерін ұстану (трамвай, троллейбус, автобус); 5.2.3 жол жүру ережелерін сақтау
	5.3. Қала көшелерінде жүру бағыттары	5.3.1 өзі тұратын, мектеп орналасқан аудандағы өзінің жаяу жүретін жолдың негізгі бағыттарынан хабардар болу
		5.7.1.1 әртүрлі халықтардың діни мерекелері туралы айту: Рождество, Пасха, Масленица, Құрбан айт, Ораза айт 5.7.1.2 діни мерекелерді тойлау дәстүрлерін атау

7. Мерекелер мен рәсімдер	7.1. Мерекеге дайындалу және оны өткізу, сыйлықтарды, кәдесыйларды безендіру	5.7.1.3 әртүрлі халықтардың дәстүрлі тағамдарының рецепттерін атау 5.7.1.4 өз қолымен ашықхат пен қарапайым кәдесый жасау
	7.2. Құттықтаулар	5.7.2.1 туған күн иесіне құттықтау ашықхатының мәтінін құрастыру; 5.7.2.2 құттықтау сөздерін айту;
4-тоқсан		
3. Тамақтану	3.1. Азық-түлік өнімдері	5.3.1.1 азық-түліктің оқып үйренген топтарын (көкөністер, жеміс-жидектер, сүт, ұн, ет, балық өнімдері, жарма, кондитерлік өнімдер) ажырату;
	3.2. Асүй және асхана ыдыстары, техника	5.3.2.1 асүй жабдықтарынан, асүй ыдыстарынан, құралдар мен аспаптардан хабардар болу; 5.3.2.2 әртүрлі материалдардан жасалған ыдыстар мен асхана құралдарын күту (жуу, тазалау) және оларды сақтау ережелерін пайдалану 5.3.2.3 мектеп асханасында дастарқан жаю;
	3.3. Тамақ дайындау және тамақтану	5.3.3.1 шай демдеу ережелерін орындау; 5.3.3.2 жұмыртқа тағамдарын дайындау (жұмыртқа пісіру, омлет дайындау); 5.3.3.3 бутербродтардың түрлерін атап шығу және оларды дайындауды білу; 5.3.3.4 кесу құралдарымен жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік ережелерін орындау; 5.3.3.5 таңғы асқа дастарқан жаю; 5.3.3.6 дастарқан басында тәртіп мәдениеті мен сөйлеу әдебі ережелерін сақтау
1. Денсаулық	1.1. Дене гигиенасы	5.1.1.1 гигиеналық құралдарды: сабынды, жөкені, сүлгіні, сусабынды, қайшыны қолдану ережелерін орындау 5.1.1.2 гигиеналық құралдардың: сабынның, жөкенің, сүлгінің, сусабынның, қайшының мақсатын атау 5.1.1.3 дененің, шаштың тазалығын өз бетімен бақылау; 5.1.1.4 қажетті гигиеналық рәсімдерді орындау

	1.2. Дәрігерге дейінгі алғашқы көмек	5.1.2.1 жаншылғанда, мұрыннан қан кеткен кезде дәрігерге дейінгі алғашқы көмек көрсету 5.1.2.2 тері сыдырылғанда, кішкене кесілгенде алғашқы көмек көрсету 5.1.2.3 жәндіктер (масалар, аралар) шаққан кезде дәрігерге дейінгі алғашқы көмек көрсету
--	--------------------------------------	--

2) 6-сынып:

Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1-тоқсан		
2. Киім және аяқ киім	2.1. Киім, аяқ киім және бас киім түрлері	6.2.1.1 ұлдар мен қыздарға арналған әртүрлі маусымдарға арналған киімдерді атау (күнделікті, мерекелік) 6.2.1.2 киімді маусым бойынша таңдау; 6.2.1.3 киімді маусымдар арасында сақтауға дайындау
	2.2. Киімге, аяқ киімге күтім жасау	6.2.2.1 зығырдан, жүннен, жібектен, жасанды матадан, трикотаждан тігілген киімге күтім жасау; 6.2.2.2 кірді қолмен жуу, кептіру үшін оны ілу; 6.2.2.3 шағын заттарды үтіктеу (орамалдар, алжапқыштар, шарфтар, жастық тыстары), оларды сақтау үшін бүктеу және орналастыру; 6.2.2.4 үтікпен жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік ережелерін орындау
4. Тұрғын үй	4.1. Тұрғын үй-жайлар түрлері	6.4.1.1 жеке және көппәтерлі үйлерді ажырату; 6.4.1.2 қаладағы, ауылдағы адамдардың тұрғын үйін ажырату 6.4.1.3 ауылдағы үйлердің ауласындағы шаруашылық құрылыстардың мәнін түсіндіру
	4.2. Тұрғын үйді тазалау	6.4.2.1 жиһазға күтім жасау (жылтыратылмаған, жылтыратылған, жұмсақ); 6.4.2.2 тұрғын бөлмені күнделікті және апта сайын тазалау (еден жуу, шаң сүрту, терезе алды тақтайларын дымқыл шүберекпен сүрту); 6.4.2.3 пәтерде, үйде үй жануарларына күтім жасау

2-тоқсан		
6. Отбасы	6.1. Отбасы құрамы	6.1.1.1 өзінің, жақын туыстарының тегі, есімін, әкесінің есімін атау; 6.6.1.2 туыстық дәрежесін атау;
	6.2. Отбасылық қатынастар	6.6.2.1 үй шаруасына қолдан келерлік көмек көмектесу, 6.6.2.2 отбасы мүшелердің арасында үй міндеттерін бөлу туралы айту; 6.2.3 отбасы мүшелерінің еңбегін құрметтеу; 6.6.2.4 қазақ халқының дәстүрлеріндегі үлкендермен қарым-қатынас жасау ережелері мен олардың түрлерін атау
	6.3. Қазақстан Республикасы азаматының құжаттары	6.6.3.1 баланың жеке басын куәландыратын құжатты (туу туралы куәлік) атау; 6.6.3.2 ҚР азаматының жеке басын куәландыратын негізгі құжаттарды (жеке куәлік, ЖСН) атау
3-тоқсан		
8. Кәсіпорындар, мекемелер және байланыс құралдары	8.1. Сауда кәсіпорындары	6.8.1.1 сауда кәсіпорындарынан: гипермаркет, супермаркет, шағын маркет туралы хабардар болу; 6.8.1.2 дүкенде жүру ережелерін атап шығу; 6.8.2.3 өнімдердің жарамдылық мерзімін анықтау 6.8.2.4 дүкеннен қажетті өнімді іздеу
	8.2. Тұрғын үй коммуналдық-шаруашылығы кәсіпорындары	6.8.2.1 тұрғын үй коммуналдық-шаруашылығы ұсынатын қызметтерді атау 6.8.2.2 тұрғын үй коммуналдық-шаруашылығы кәсіпорнының тұрғылықты жері бойынша орналасқан жері туралы айту;
	8.3. Қаржы кәсіпорындары	6.8.3.1 терминалдарды олардың функционалдық мақсаты бойынша ажырату
	8.4. Тұрмыстық қызмет көрсету кәсіпорындары	6.8.4.1 фотоательенің мақсатын айту; 6.8.4.2 фотоателье қызметтерін пайдалану
	8.5. Байланыс құралдары кәсіпорындары	6.8.5.1 үй, ұялы телефонды пайдалану, байланыс қызметтеріне ақы төлеу;

	8.6. Мәдениет мекемелері, демалыс орындары	<p>6.8.6.1 қоғамдық орындарда, мәдениет мекемелерінде, демалыс орындарында тәртіп ережелерін сақтау;</p> <p>6.8.6.2 дастарқан басында тәртіп ережелерін, ұқыпты тамақтану дағдыларын қолдану, асхана құралдарын, майлықтарды дұрыс пайдалану</p> <p>6.8.6.3 бейтаныс адамдармен (сатушылармен, кассирлермен, асхана, кафе қызметкерлерімен) қарым-қатынас жасау дағдыларын қолдану</p>
5. Көлік, көше	5.1. Көлік құралдарының түрлері	<p>6.5.1.1 мамандандырылған машиналардың мақсаты туралы айту;</p> <p>6.5.1.2 полиция, дәрігер, өрт сөндірушінің міндеттерін атау</p> <p>6.5.1.3 қалалық көлік түрлерін атау</p>
	5.2. Көлікте және жолда жүру тәртібінің ережелері	<p>6.5.2.1 жол белгілерінің мәнін атау ;</p> <p>6.5.2.2 көліктен түсіп, көшенің өтетін бөлігі арқылы айналып өту ережесін сақтау;</p> <p>6.5.2.3 көліктен айналып өту ережесін сақтау (трамвай, троллейбус, автобус);</p> <p>6.5.2.4 жолдағы төтенше жағдайлардың себептерін атау;</p> <p>6.5.2.5 төтенше жағдай кезіндегі тәртіп ережелерін атау</p>
	5.3. Қала көшелерінде жүру бағыттары	6.5.3.1 қоғамдық көлікте (мектепке бару (бағыт, көлік түрлері) жүруді жүзеге асыру
7. Мерекелер мен рәсімдер	7.1. Мерекеге дайындалу және оны өткізу, сыйлықтарды, кәдесыйларды безендіру	<p>6.7.1.1 негізгі мемлекеттік мерекелерді, олардың күндерін атау;</p> <p>6.7.1.2 ҚР мемлекеттік мерекелеріне үй-жайларды безендіру;</p> <p>6.7.1.3 мерекелік дастарқан жаю тәртібі;</p> <p>6.7.1.4 туыскандарға және достарға өз қолдарымен ашықхат және қарапайым кәдесый жасау;</p>
	7.2. Құттықтаулар	<p>6.7.2.1 құттықтау хатының мәтінін құрастыру;</p> <p>6.7.2.2 құттықтау сөздерін айту;</p>

		6.7.2.3 қазақ халқының мақал-мәтелдерін, өлеңдері мен әндерін атап шығу
4-тоқсан		
3. Тамақтану	3.1. Азық-түлік өнімдері	6.3.1.1 өнімдерді сақтау мерзімінен хабардар болу; 6.3.1.2 азық-түлікті сақтау орындарына, тоңазытқышқа орналастыру; 6.3.1.3 дайындалған тағамдарды сақтау;
	3.2. Асүй және асхана ыдыстары, техника	6.3.2.1 плитаны (газ, электр), қысқа толқынды пешті пайдалану, олармен жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік техникасын сақтау; 6.3.2.2 өнімдерді тоңазытқыш сөрелерінде орналастыру ережелерін орындау 6.3.2.3 тоңазытқышты пайдалану және таза ұстау ережелерін орындау 6.3.2.4 әртүрлі материалдардан жасалған ыдыстар мен асхана құралдарын күту (жуу, тазалау) және сақтау ережелерін қолдану
	3.3. Тамақ дайындау және тамақтану	6.3.3.1 тағамды ең аз термиялық өңдеумен дайындау (ботқаны сүтте және суда пісіру, макарон, картоп пісіру, одан пюре дайындау); 6.3.3.2 піскен көкөністерден винегрет салатын дайындау; 6.3.3.3 кесу құралдарымен жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік ережелерін орындау 6.3.3.4 дастарқан басында тәртіп мәдениеті мен сөйлеу әдебін ережелерін сақтау
1. Денсаулық	1.1. Дене гигиенасы	6.1.1.1 шашқа күтім жасау (бас жуу, шаш кептіргішпен кептіру, қарапайым шаш үлгісін жасау); 6.1.1.2 шаш күту құралдарын таңдау және сатып алу; 6.1.1.3 аяқ-қолды күту ережелерін орындау; 6.1.1.4 тырнақ алу ережелерін орындау
		6.1.2.1 үйде дәрі қобдишасын қолдану мақсатын айту; 6.1.2.2 үй дәрі қобдишасын сақтау орындарын атау;

	1.2. Дәрігерге дейінгі алғашқы көмек көрсету	6.1.2.3 үй дәрі қобдишасын пайдалану кезінде қауіпсіздік шараларын сақтау
--	--	---

3) 7-сынып:

Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1-тоқсан		
2. Киім және аяқ киім	2.1. Киім, аяқ киім және бас киім түрлері	7.2.1.1 аяқ киімнің түрлерін, қолдану мақсатын атау (ұлдарға-қыздарға, үйде кию-көшеде кию) 7.2.1.2 аяқ киімнің, бас киімнің өлшемін атау 7.2.1.3 бас киімнің түрлерін атау (ұлдар мен қыздарға арналған) 7.2.1.4 бас киімді маусымға, жағдайға сәйкес таңдау;
	2.2. Киімге, аяқ киімге күтім жасау	7.2.2.1 киімге күтім жасау ерекшеліктерін көрсететін шартты белгілерден (символдардан) хабардар болу; 7.2.2.2 кірді қолмен жуу, оны кептіру үшін ілу; 7.2.2.3 кішкентай заттарды үтіктеу (орамалдар, алжапқыштар, шарфтар, жастық тыстары), бүктеу және сақтау үшін орналастыру; 7.2.2.4 үтікпен жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік ережелері; 7.2.2.5 бас киімдерді күту және оны сақтау ережелерін атап шығу
4. Тұрғын үй	4.1. Тұрғын үй-жайлар түрлері	7.4.1.1 киіз үй құрылысының ерекшеліктері туралы айту (дөңгелек, оңай бүктеледі, жеңіл, жылы, тасымалдауға ыңғайлы); 7.4.1.2 жатын бөлменің мақсаты, жатын бөлмеге арналған жиһаз туралы айту; 7.4.1.3 әр бөлмені және оның мақсатын жоспар бойынша сипаттау
	4.2. Тұрғын үйді тазалау	7.4.2.1 жатын бөлмені күнделікті тазалау, терезелерді жуу; 7.4.2.2 терезелердің перделеріне күтім жасау; 7.4.2.3 жылу батареяларына күтім жасау (шаңды сүрту, жуу); 7.4.2.4 шамдарға күтім жасау (сүрту, жуу); 7.4.2.5 тұрғын үйді маусымдық тазалауды орындау
2-тоқсан		

6. Отбасы	6.1. Отбасы құрамы	7.6.1.1 өзінің, жақын туыстарының, немере аға-інілерінің есімдерін, тегін, әкесінің есімін атау; 7.6.1.2 туыстық дәрежесін атау;
	6.2. Отбасылық қатынастар	7.6.2.1 үй шаруашылығындағы тұрақты міндеттерді орындау; 7.6.2.2 отбасы мүшелеріне қамқорлық жасау; 7.6.2.3 отбасын құру, отбасылық қатынастар мәдениеті, зерттелген отбасылық дәстүрлер мәселелерінен хабардар болу; 7.6.2.4 отбасы бюджетінің құрамдас бөліктерін атау (кіріс және шығыс); 7.6.2.5 отбасы табысының көздерін айқындау
	6.3. Қазақстан Республикасы азаматының құжаттары	7.6.3.1 ҚР азаматтың жеке басын куәландыратын құжаттарды (туу туралы куәлік, жеке куәлік) атау; 7.6.3.2 жеке сәйкестендіру нөмірінің (ЖСН) мақсатын түсіндіру
3-тоқсан		
	8.1. Сауда кәсіпорындары	7.8.1.1 сатылатын ассортимент түрі бойынша сауда кәсіпорындарының мақсатын атау (әмбебап және мамандандырылған); 7.8.1.2 өнеркәсіптік тауарлар дүкендерінің мақсатын, тауарларды сатып алу тәртібін атап шығу; 7.8.1.3 өнеркәсіптік тауарлар дүкендеріндегі кейбір бөлімдердің ассортиментін; жеке тауарлардың құнын атау; 7.8.1.4 тауарларды өнеркәсіптік тауарлар дүкенінен сатып алу; 7.8.1.5 сатып алған заттың құнын, қайтарымға алған артық ақшаны есептеу
	8.2. Тұрғын үй коммуналдық-шаруашылық кәсіпорындары	7.8.2.1 тұрғын үй коммуналдық-шаруашылық кешеніне кіретін кәсіпорындардың құрамын (электрмен, сумен, газбен, жылумен жабдықтау, канализация, лифті шаруашылығы) атап шығу 7.8.2.2 мамандандырылған төлем орындарында тұрғын үй коммуналдық-шаруашылығы

8. Кәсіпорындар, мекемелер және байланыс құралдары		қызметтеріне ақы төлеу тәртібін (кезеңділігін) және тәсілін түсіндіру
	8.3. Қаржы кәсіпорындары	7.8.3.1 пәтер, үй есептегіштерінің көрсеткіштерін алу, коммуналдық қызметтер үшін төлем бланкілерін толтыру; 7.8.3.2 төлемдерді ақшамен және банк карточкаларымен жүзеге асыру; 7.8.3.3 банкоматты, терминалды қалай пайдалануға болатындығын айту
	8.4. Тұрмыстық қызмет көрсету кәсіпорындары	7.8.4.1 киім тігу, киім, аяқ киім жөндеу шеберханасының қызметтерін пайдалану
	8.5. Байланыс құралдары кәсіпорындары	7.8.5.1 сәлемдемелер, бандерольдер жіберу
	8.6. Мәдениет мекемелері, демалыс орындары	7.8.6.1 қоғамдық орындарға, мәдениет мекемелеріне, демалыс орындарына барған кезде тәртіп ережелерін сақтау; 7.8.6.2 дастарқан басындағы тәртіп, ұқыпты тамақтану, ас құралдарын, майлықтарды дұрыс пайдалану дағдыларын қолдану; 7.8.6.3 бейтаныс адамдармен (сатушылармен, кассирлермен, асхана, кафе қызметкерлерімен) қарым-қатынас жасау дағдыларын қолдану
5. Көлік, көше	5.1. Көлік құралдарының түрлері	7.5.1.1 автовокзалдың мақсаты туралы айту; 7.5.1.2 негізгі қала маңындағы бағыттарды атау; 7.5.1.3 автовокзалдағы қосымша қызметтерді атау; 7.5.1.4 жолаушыларға қызмет көрсетумен айналысатын адамдардың еңбегі туралы түсіндіру; 7.5.1.5 анықтамалық қызметтің, автобустардың жүру кестесінің мақсаты туралы айту; 7.5.1.6 автовокзал кассасынан билеттер сатып алу тәртібін атау; 7.5.1.7 қалааралық автокөліктің мақсаты туралы айту
		7.5.2.1 автовокзал ғимаратынан хабардар болу; 7.5.2.2 автобустардың жүру кестесінен хабардар болу;

	5.2. Көлікте және жолда жүру ережелері	7.5.2.3 анықтамалықтың және автовокзалдың қызметтерін пайдалану; 7.5.2.4 билет сатып алу (мүмкіндігінше); 7.5.2.5 жүкті және қол жүгін жинау; 7.5.2.6 сақтау камерасын қалай пайдалану керектігін айту
	5.3. Қала көшелерінде жүру бағыттары	7.5.3.1 қоғамдық көлікте (мектепке бару, секцияға) жүруді жүзеге асыру (бағыт, көлік түрлері)
7. Мерекелер мен рәсімдер	7.1. Мерекеге дайындалу және оны өткізу, сыйлықтарды, кәдесыйларды безендіру	7.7.1.1 әртүрлі халықтардың діни мерекелері туралы айту: Рождество, Пасха, Масленица, Құрбан айт, Ораза айт; 7.7.1.2 діни мерекелерді тойлау дәстүрлері туралы түсіндіру; 7.7.1.3 әртүрлі халықтардың дәстүрлі тағамдарының дәстүрлі рецепттерін атау; 7.7.1.4 сыйлық ретінде өз қолымен ашықхат пен қарапайым кәдесый жасау
	7.2. Құттықтаулар	7.7.2.1 құттықтау хатының мәтінін құрастыру 7.2 құттықтау сөздерін айту;
4-тоқсан		
3. Тамақтану	3.1. Азық-түлік	7.3.1.1 көкөніс, ет, балық өнімдерін бастапқы термиялық өңдеу тәсілдерін атап шығу; 7.3.1.2 көкөністерді қоймада, жертөледе сақтау ережелерін атау;
	3.2. Асүй және асхана ыдыстары, техника	7.3.2.1 таңдалған мәзірді ескере отырып, түскі асқа дастарқан жаю; 7.3.2.2 асхана құралдарын пайдалану ережелерін орындау; 7.3.2.3 азық-түлік өнімдерін тоңазытқыш сөрелеріне қою; 7.3.2.4 әртүрлі материалдардан жасалған ыдыстар мен асхана құралдарын күту (жуу, тазалау) және сақтау ережелерін пайдалану
	3.3. Тамақ дайындау және тамақтану	7.3.3.1 түскі ас дайындау (жеңіл тағамдар, көкөністерден, балық және ет өнімдерінен, жартылай фабрикаттардан бірінші және екінші тағамдар); 7.3.3.2 тағамдар дайындау;

		7.3.3.3 суып қалған тағамдарды жылыту 7.3.3.4 дастарқан басында тәртіп мәдениеті мен сөйлеу әдебі ережелерін сақтау
1. Денсаулық	1.1. Дене гигиенасы	7.1.1.1 шашты күту, бас жуу, шаш күтетін құралдарды пайдалану ережелерін атап шығу; 7.1.1.2 жеке интимдік гигиена ережелерін сақтау, 7.1.1.3 ішкі киімді жуу, 7.1.1.4 ванна, душ қабылдау жиілігі;
	1.2. Дәрігерге дейінгі алғашқы көмек	7.1.2.1 дәріхананың мақсаты, жақын маңдағы дәріхананың орналасқан жері туралы айту; 7.1.2.2 дәрілік заттарды сатып алу тәртібін атау; 7.1.2.3 теріні кесіп алу, сыдырып алу, тырналып калуда алғашқы көмек көрсету

4) 8-сынып:

Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1-тоқсан		
2. Киім және аяқ киім	2.1. Киім, аяқ киім және бас киім түрлері	8.2.1.1 дүкеннен киім мен аяқ киім іздеу, киім, аяқ киім сатып алу 8.2.1.2 аяқ киім мен киімнің өлшемін атау; 8.2.1.3 киім таңдау үшін дүкенде киім өлшейтін бөлмені пайдалану
	2.2. Киімге, аяқ киімге күтім жасау	8.2.2.1 киімге күнделікті күтім жасау; 8.2.2.2 сөгілген тігісті нұсқаулық картасына сүйене отырып тігу; 8.2.2.3 жүннен және синтетикалық маталардан тігілген заттарды заттаңбамен танысқаннан кейін ондағы мәліметтерді пайдалана отырып жуу; 8.2.2.4 жейделерді, көйлектерді, шалбарларды тиісті ретпен үтіктеу; 8.2.2.5 үтікпен жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік техникасы бойынша ережелерді орындау
		8.4.1.1 киіз үйде киім мен тұрмыстық заттарды сақтау ерекшеліктері туралы айту; 8.4.1.2 тұрғын үй түрлерінен хабардар болу, тұрғын және қосалқы үй-жайлардың

4. Тұрғын үй	4.1. Тұрғын үй-жайлардың түрлері	<p>функционалдық мақсатын анықтау және оларды затпен толтыру;</p> <p>8.4.1.3 пәтерде, үй-жайларда жиһаз бен интерьер заттарын тиімді орналастыру</p>
	4.2. Тұрғын үйлерді тазалау	<p>8.4.2.1 пәтерді (үйді) күнделікті, апталық, маусымдық тазалауды орындау;</p> <p>8.4.2.2 жөндеуге дайындық қызметінің мәнін, пәтерді, үйді косметикалық жөндеуді орындау тәсілдерінен хабардар болу;</p> <p>8.4.2.3 косметикалық жөндеуге арналған құрылыс материалдарын сатып алу орындарынан хабардар болу;</p> <p>8.4.2.4 ас үйді, жуынатын бөлмені, жуынатын бөлмені (плиткаларды, шұңғылшаларды, газ/электр плиталарын жуу) тазалауды жүзеге асыру;</p> <p>8.4.2.5 айналарға күтім жасау;</p> <p>8.4.2.6 бөлме гүлдеріне күтім жасау</p>
2-тоқсан		
6. Отбасы	6.1. Отбасы құрамы	<p>8.6.1.1 өзінің, жақын туыстарының тегін, есімін, әкесінің есімін атау</p> <p>8.6.1.2 жақын туыстары мен достарының және таныстарының арасындағы айырмашылықты түсіндіру;</p>
	6.2. Отбасылық қатынастар	<p>8.6.2.1 кіші және егде жастағы отбасы мүшелеріне қамқорлық жасау;</p> <p>8.6.2.2 өз отбасының дәстүрлерін атау;</p> <p>8.6.2.3 үйде жасайтын міндеттерін атау және оларды орындау;</p> <p>8.6.2.4 отбасының әрбір мүшесінің шаруашылық-тұрмыстық міндеттерін атау</p> <p>8.6.2.5 отбасының табыс көздерін, шығыстардың негізгі баптарын анықтау</p>
	6.3. Қазақстан Республикасы азаматының құжаттары	<p>8.6.3.1 Қазақстан Республикасы азаматының негізгі құжаттарында (туу туралы куәлік, жеке куәлік, төлқұжат, білімі туралы құжат) бағдарлау;</p>

		8.6.3.2 жеке сәйкестендіру нөмірінің (ЖСН) мақсатын түсіндіру
3-тоқсан		
8. Кәсіпорындар, мекемелер және байланыс құралдары	8.1. Сауда кәсіпорындары	8.8.1.1 "сауда үйі" ұғымын атау; 8.8.1.2 сауда үйіндегі тауарлар ассортиментінің ерекшеліктерін атап шығу; 8.8.1.3 сауда үйінің жұмыс режимін атау; 8.8.1.4 қажетті тауарларды таңдау 8.8.1.5 дүкенде тәртіп ережелерін сақтау
	8.2. Тұрғын үй коммуналдық-шаруашылық кәсіпорындары	8.8.2.1 көрсетілген тұрғын үй коммуналдық-шаруашылық қызметтеріне ақы төлеу қажеттілігін түсіну 8.2 тұрғын үй коммуналдық-шаруашылығы кәсіпорындарының орналасқан жерін атау
	8.3. Қаржы кәсіпорындары	8.8.3.1 дербес қаржы кәсіпорны ретінде ломбард туралы айту 8.8.3.2 ақшасыз есеп айырысу қағидаттарын атап шығу 8.3 пәтер, үй есептегіштерінің көрсеткіштерін алу, коммуналдық қызметтер үшін төлем бланкілерін толтыру
	8.4. Тұрмыстық қызмет кәсіпорындары	8.8.4.1 химиялық тазалау, кір жуу, жалға беру қызметтерін атау 8.8.4.2 фотоателье, шаштараз қызметтерін атау;
	8.5. Байланыс құралдары кәсіпорындары	8.8.5.1 газеттерге, журналдарға жазылуды ресімдеу; ақша аударымдарын жүзеге асыру;
	8.6. Мәдениет мекемелері, демалыс орындары	8.8.6.1 қоғамдық орындарда, мәдениет мекемелерінде, демалыс орындарында тәртіп ережелерін сақтау; 8.8.6.2 дастарқан басында тәртіп ережелерін, ұқыпты тамақтану, ас құралдарын, майлықтарды дұрыс пайдалану дағдыларын қолдану; 8.8.6.3 бейтаныс адамдармен (сатушылармен, кассирлермен, асхана, кафе қызметкерлерімен) қарым-қатынас жасау дағдыларын қолдану

<p>5. Көлік, көше</p>	<p>5.1. Көлік құралдарының түрлері</p>	<p>8.5.1.1 теміржол вокзалының мақсаты және оның негізгі қызметтері туралы айту; 8.5.1.2 теміржол жолаушыларына қызмет көрсетумен айналысатын адамдардың кәсіптерін атап шығу; 8.5.1.3 жолаушылар вагондары түрлерінің атауларын (жалпы, плацкарт, жұмсақ, СВ) және билеттің тиісті құнын айту; 8.5.1.4 поездардың жүру кестесінің, анықтамалық қызметтің мәні, теміржол билеттерін сатып алу тәртібі туралы (кассадан сатып алу, телефон арқылы тапсырыс беру) айту; 8.5.1.5 жүкті сақтау камерасына тапсыру және алу тәртібі туралы, жүкті және қол жүгін жинау ерекшеліктері туралы түсініктері болуы тиіс; 8.5.1.6 теміржолдағы жол-көлік оқиғаларының түрлерін анықтау, төтенше жағдайларда жолаушылардың тәртіп ережелері; 8.5.1.7 халықаралық автобустардың негізгі бағыттарын атау</p>
	<p>5.2. Көлікте және жолда жүру тәртібінің ережелері</p>	<p>8.5.2.1 теміржол вокзалының ғимаратынан, поездардың жүру кестесінен (мүмкіндігінше) хабардар болу; 8.5.2.2 анықтамалық және вокзал қызметтерінің қызметін пайдалану, билет сатып алу (немесе тапсырыс беру) (мүмкіндігінше); 8.5.2.3 жүкті жинау; 8.5.2.4 сыртқы түрі бойынша арнайы машиналарды ажырату</p>
	<p>5.3. Қала көшелерінде жүру бағыттары</p>	<p>8.5.3.1 қоғамдық көлікпен жүруді (бағыт, көлік түрлері) жүзеге асыру</p>
<p>7. Мерекелер мен рәсімдер</p>	<p>7.1. Мерекеге дайындалу және оны өткізу, сыйлықтарды, кәдесыйларды безендіру</p>	<p>8.7.1.1. Қазақстан Республиканың мемлекеттік, діни мерекелерін атау 8.7.1.2 мереке мазмұнына сай киіну 8.7.1.3 мерекелерге дайындық туралы әңгімелеу</p>

	7.2. Құттықтаулар	8.7.2.1 мақал-мәтелдер, мәтелдер, тақпақтар айту, қазақ халқының мерекелік әндерін орындау
4-тоқсан		
3. Тамақтану	3.1. Азық-түлік өнімдері	8.3.1.1. қамырдан жасалған өнімдердің мақсатын атап шығу (үгілмелі, қатпарлы, бисквит, құймақ қамыры); 8.3.1.2 қамырдан жасалған бұйымдарды сақтау шарттары мен мерзімдерін атау; 8.3.1.3 азық-түлікті керегінен артық дайындау туралы айту, дайындау әдістерін атау
	3.2. Асүй және асхана ыдыстары, техника	8.3.2.1 қамыр дайындау үшін тұрмыстық техниканы пайдалану; 8.3.2.2 өнімдерді дайындауға арналған техникалық құрылғыларды (консервілеуге арналған кілт, темір, капрон қақпақтар) пайдалану; 8.3.2.3 консервілеуге арналған ыдыстарды зарарсыздандыру тәсілдерін атап шығу; 8.3.2.4 әртүрлі материалдардан жасалған ыдыстар мен асхана құралдарын күту (жуу, тазалау) және сақтау ережелерін қолдану
	3.3. Тамақ дайындау және тамақтану	8.3.3.1 рецепт бойынша қамырдан жасалған бұйымдарды тұмшاپеште және плитада дайындау (құймақ, печенье, торт пісіру); 8.3.3.2 көкөністерді, жеміс-жидектерді консервілеу; 8.3.3.3 аспаздық кітаптан тағамның рецепттерін табу 8.3.3.4 дастарқан басында тәртіп мәдениеті мен сөйлеу әдебі ережелерін сақтау
1. Денсаулық	1.1. Дене гигиенасы	8.1.1.1 денсаулықты сақтау және нығайту үшін дене шынықтыру мен спорттың маңызы; 8.1.1.2 табиғи күштердің (күн, ауа және су) денсаулыққа пайдасын түсіну; 8.1.1.3 жеке гигиеналық заттар мен құралдарды (сусабын, шашқа арналған кондиционер) пайдалану, оларды дұрыс сақтау 8.1.2.4 бет терісіне күтім жасау ережелерін атап шығу

	1.2. Дәрігерге дейінгі алғашқы көмек	8.1.2.1 медициналық мекемелер (емхана, аурухана, "жедел жәрдем" қызметі), олардың қызметтерін пайдалану ережелері; 8.1.2.2 дәрігерді үйге шақыру, дәрігерге өзінің қал-жағдайы туралы айту, науқасқа үйден күтім жасау; 8.1.2.3 күй, үсік, күнге күй кезінде алғашқы көмек көрсету
--	--------------------------------------	--

5) 9-сынып:

Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1-тоқсан		
2. Киім және аяқ киім	2.1. Киім, аяқ киім және бас киім түрлері	9.2.1.1 дүкеннен өз өлшеміндегі киім мен аяқ киімді табу 9.2.1.2 аяқ киім мен киімнің мөлшерін атау; 9.2.1.3 киім мөлшерін анықтау үшін өзінен және жолдасынан өлшем алу
	2.2. Киімге, аяқ киімге күтім жасау	9.2.2.1 аяқ киімге күнделікті күтім жасау; 9.2.2.2 кірді қолмен және кір жуғыш машинамен жуу, кептіру, үтіктеу, әртүрлі маталардан тігілген киім заттарын сақтау; 9.2.2.3 киімдегі жапсырмасында шартты белгілерін түсіну; 9.2.2.4 төсек-орын жабдықтарын үтіктеу және ұқыпты жинау; 9.2.2.5 кір жуғыш машинаны қолдана білу; 9.2.2.6 үтікпен жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік ережелері
4. Тұрғын үй	4.1. Тұрғын үй-жайлардың түрлері	9.4.1.1 тұрғын үй түрлерінен хабардар болу; тұрғын және қосалқы үй-жайларды ажырату 9.4.1.2 уақытша мақсаттағы үй-жайлардан хабардар болу; 9.4.1.3 пәтердің, үйдің үй-жайларына жиһаз бен интерьер заттарын тиімді орналастыру
	3.2. Тұрғын үйді тазалау	9.4.2.1 пәтерді (үйді) күнделікті тазалауды орындау; 9.4.2.2 үйді жөндеуге дайындаудың мазмұнын білу; 9.4.2.3 косметикалық жөндеуге арналған құрылыс материалдарын сатып алу орындарынан хабардар болу;

		<p>9.4.2.4 ас үйді, жуынатын бөлмені, санитарлық торапты (плиткаларды, шұңғылшаларды, газ/электр плиталарын жуу) тазалауды жүзеге асыру;</p> <p>9.4.2.5 бөлме гүлдеріне күтім жасау</p>
2-тоқсан		
6. Отбасы	6.1. Отбасы құрамы	<p>9.6.1.1 өзінің және отбасы мүшелерінің: әкесінің, анасының аты-жөнін, тегін атау;</p> <p>9.6.1.2 отбасындағы өзінің әлеуметтік рөлін анықтау (ұлы немесе қызы);</p>
	6.2. Отбасылық қатынастар	<p>9.6.2.1 отбасы мүшелеріне қамқорлық көрсету;</p> <p>9.6.2.2 отбасының бір аптаға, бір айға тамақтану шығындарды жоспарлау;</p> <p>9.6.2.3 отбасындағы кішкентай бөбектерге күтім жасаудың негізгі түрлерін орындау;</p> <p>9.6.2.4 отбасы мүшелерінің арасындағы күнделікті өмірдегі міндеттерді бөлуді үйрену;</p> <p>9.6.2.5 отбасылық дәстүрі жайлы әңгіме айту;</p>
	6.3. Қазақстан Республикасы азаматының құжаттары	<p>9.6.3.1 төлқұжатта, оның негізгі деректерінде (серия, нөмір, ЖСН, төлқұжатты кім берді және қашан берілді) бағдарлау, оларды көшіріп жаза білу;</p> <p>9.6.3.2 жұмысқа кіру кезінде тапсырлатын құжаттарды атау</p>
3-тоқсан		
	8.1. Сауда кәсіпорындары	<p>9.8.1.1 мамандандырылған дүкендердің, базарлардың, сауда үйлердің айырмашылығын түсіндіру;</p> <p>9.8.1.2 тауарлардың қаптамаларындағы жазулар бойынша жарамдылық мерзімін анықтау;</p> <p>9.8.1.3 тауарлардың қаптамаларындағы жазулар бойынша қызмет ету мерзімін, тауарды өндірушіні анықтау;</p> <p>9.8.1.4 дүкенде жүру ережелерін орындау</p>
		9.8.2.1 әртүрлі кәсіпорындар мен мекемелер көрсететін

8. Кәсіпорындар, мекемелер және байланыс құралдары	8.2. Тұрғын үй коммуналдық-шаруашылық кәсіпорындары	<p>қызметтерден хабардар болу (фотоателье, кір жуу, химиялық тазалау)</p> <p>9.8.2.2 үй басқармасы ұсынатын қызмет түрлерінен хабардар болу, жұмыстарды орындауға өтінім беру</p>
	8.3. Қаржы кәсіпорындары	<p>9.8.3.1 салық түрлерін атап шығу;</p> <p>9.8.3.2 салық салу мақсаттарын атау;</p> <p>9.8.3.3 банкоматты пайдалану;</p> <p>9.8.3.4 коммуналдық қызметтерді төлеу (есептегіштер көрсеткіштерін алу, төлем бланкілерін толтыру)</p>
	8.4. Тұрмыстық қызмет көрсету кәсіпорындары	<p>9.8.4.1 тұратын ауданындағы жақын орналасқан кәсіпорындар мен мекемелерден хабардар болу;</p> <p>9.8.4.2 шаштараз, кір жуу, химиялық тазалау, пошта, жинақ кассасы, жөндеу шеберханалары, жалға беру қызметі, фотоателье, киім тігу ательесі қызметтерін пайдалану;</p> <p>9.8.4.3 тұрғын үй коммуналдық-шаруашылық қызметтеріне ақы төлеу, тұрғын үй коммуналдық-шаруашылығының орналасқан жері туралы айту</p>
	8.5. Байланыс құралдары кәсіпорындары	<p>9.8.5.1 жедел жәрдем: өрт сөндіруші, полиция қызметіне хабарласу;</p> <p>9.8.5.2 ақша аударымдарын жүзеге асыру</p>
	8.6. Мәдениет мекемелері, демалыс орындары	<p>9.8.6.1 қоғамдық орындарда тәртіп ережелерін сақтау;</p> <p>9.8.6.2 дастарқан басында тәртіп ережелерін сақтау;</p> <p>9.8.6.3 сатушылармен, кассирлермен қарым-қатынас жасау дағдыларын қолдану</p>

5. Көлік, көше	5.1. Көлік құралдарының түрлері	9.5.1.5 жүкті рәсімдеу тәртібін айту 9.5.1.6 аэровокзалдың және оның негізгі қызметтерінің мақсатын атау 9.5.1.7 жүк сақтау камераның мақсатын және қолдану ережелерін түсіндіру 9.5.1.9 сақтау камерасының мақсаты және оны пайдалану ережелері туралы айту
	5.2. Көлікте және жолда жүру тәртібінің ережелері	9.5.2.1 әуежай ғимаратындағы арнайы көрсеткіштер мен ақпараттық таблодан хабардар болу 9.5.2.2 ұшақтардың ұшу кестесінен хабардар болу 9.5.2.3 жүкті және қол жүгін жинау 9.5.2.4 жолдан шартты жерден, көрсеткіштер бойынша өту 9.5.2.5 сақтау камерасын пайдалану
	5.3. Қала көшелерінде жүру бағыттары	9.5.3.1 қоғамдық көлікпен жүрудің ережелерін орындау; 9.5.3.2 қоғамдық көліктің негізгі бағыттарынан хабардар болу
7. Мерекелер мен рәсімдер	7.1. Мерекеге дайындалу және оны өткізу, сыйлықтарды, кәдесыйларды безендіру	9.7.1.1 әртүрлі халықтардың дәстүрлеріндегі үйлену тойлары туралы айту; 9.7.1.2 мерейтойлар, мерейлі күндер туралы айту; 9.7.1.3 түрлі оқиғаларды мерекелеуде қазақ халқының ұлттық дәстүрлерін атау ("Бесік той", "Тұсау кесу тойы", "Сүндет той", "Тілашар" және т.б.); 9.7.1.4 қазақ халқының үйлену тойларына дайындалу және оны өткізу ерекшеліктерін атау
	7.2. Құттықтаулар	9.7.2.1 салтанатты іс-шаралар үшін құттықтау сөздерін дайындау; 9.7.2.2 мақал-мәтелдер, өлеңдер айту, қазақ халқының мерекелік әндерін орындау
4-тоқсан		
	3.1. Азық-түлік өнімдері	9.3.1.1 әртүрлі топтағы азық-түлік тағамдарын ажырату; 9.3.1.2 қолдануға жарамды өнімдерді ажырату;

3. Тамақтану		9.3.1.3 тамақ қалдықтарын кәдеге жарату ережелерін орындау
	3.2. Асүй және асхана ыдыстары, техника	9.3.2.1 асүй ыдыстарды мақсатына сай қолдану; 9.3.2.2 таңғы асқа дастарқан жаю; 9.3.2.3 тамақтанғаннан кейін дастарқанды жинау, ыдыс жуу
	3.3. Тамақ дайындау және тамақтану	9.3.3.1 ұлттық тағамдарды (палау, бауырсақ) дайындау; 9.3.3.2 аспаздық кітаптан тағамның рецепттерін іздеу; 9.3.3.3 тағам дайындау кезінде рецепттерден үйрену; 9.3.3.4 мәдениеттілік тәртібі ережелерін сақтау
1. Денсаулық	1.1. Дене гигиенасы	9.1.1.1 дененің, шаштың тазалығын өздігінен бақылау; 9.1.1.2 қажетті гигиеналық процедураларды орындау (бас жуу); 9.1.1.3 жеке гигиеналық заттар мен құралдарды таңдау және пайдалану, оларды дұрыс сақтау; 9.1.1.4 алкогольдің, темекі шегудің, есірткі қолданудың зиянын түсіндіру; 9.1.1.5 жұқпалы ауруларды атау, олардың алдын алу шаралары туралы айту
	1.2. Дәрігерге дейінгі алғашқы көмек көрсету	9.1.2.1 медициналық мекемелерге медициналық көмекке жүгіну ережелерін атау, дәрігерді үйге шақыру; 9.1.2.2 үйде күтім жасау тәртібін атау; 9.1.2.3 жаншылғанда, мұрыннан қан кеткенде, тері сыдырылғанда, жәндіктер шаққанда, күйу, үсу, күн өту, тамақтан улану кезінде дәрігерге дейінгі алғашқы көмек көрсету

10-сынып:

Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1-тоқсан		
		10.2.1.1 дүкендегі киім өлшейтін бөлмені пайдалану, киім, аяқ киім сатып алу 10.2.1.2 киімнің мөлшерін анықтау үшін өзінің және жолдасының өлшемін алу;

2. Киім және аяқ киім	2.1. Киім, аяқ киім және бас киім түрлері	10.2.1.3 киім сатып алған кезде сатушы-консультанттан кеңес алу немесе одан сыпайы түрде бас тарту; 10.2.1.4 тігіншінің функционалдық міндеттерін атау
	2.2. Киімге, аяқ киімге күтім жасау	10.2.2.1 киімге, аяқ киімге күнделікті күтім жасау; 10.2.2.2 кірді қолмен жуу, жуылған кірді кептіру үшін ілу; 10.2.2.3 кірді кір жуғыш машинамен жуу; 10.2.2.4 киімдегі дақтарды нұсқаулыққа сүйене отырып, үй жағдайында кетіру; 10.2.2.5 кір жуғыш машинаны, жұмыстан кейін жұмыс орнын тазалау, киімді кептіру, үтіктеу; 10.2.2.6 кір жуғыш машинамен жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік ережелері
4. Тұрғын үй	4.1. Тұрғын үй-жайлардың түрлері	10.4.1.1 тұрғын және қосалқы үй-жайлардың функционалдық мақсатын атау 10.4.1.2 жиһазды пәтерге, үй-жайларға тиімді орналастыру 10.4.1.3 пәтерге, үй-жайларға жиһаз бен интерьер заттарын тиімді орналастыру
	3.2. Тұрғын үйді тазалау	10.4.2.1 пәтерді (үйді) апталық, маусымдық тазалауды орындау; 10.4.2.2 үйді (пәтерді) косметикалық жөндеудің тәсілдерін білу; 10.4.2.3 күрделі жөндеуге арналған құрылыс материалдарын сатып алатын жерлерден хабардар болу; 10.4.2.4 жуынатын бөлмені, санитарлық торапты тазалау (кафель плитканы, шұңғылшаны, унитазды жуу); айналарды, терезені тазалау ережелерін орындау; 10.4.2.5 жуғыш заттарды таңдау және сатып алу; 10.4.2.6 бөлме гүлдеріне күтім жасау
2-тоқсан		
		10.6.1.1 өзінің және отбасы мүшелерінің: әкесінің, анасының,

6. Отбасы	6.1. Отбасы құрамы	<p>әпкелерінің, ағаларының тегін, есімін, әкесінің есімдерін атау;</p> <p>10.6.1.2 отбасындағы өзінің әлеуметтік рөлін анықтау (немересі, ағасы, әпкесі);</p>
	6.2. Отбасылық қатынастар	<p>10.6.2.1 үй шаруашылығын жүргізуге белсенді қатысу;</p> <p>10.6.2.2 отбасының бір айға тамақтану және коммуналды қызметтерін төлеу шығындарды жоспарлау;</p> <p>10.6.2.3 отбасындағы кішкентай бөбектерге күтім жасаудың негізгі түрлерін орындау (жуындыру, киіндіру, тамақтандыру);</p> <p>10.6.2.4 өзінің үй міндеттерін орындау;</p> <p>10.6.2.5 отбасының бос уақытын ұйымдастыру тәсілдерінен, отбасылық дәстүрлерден хабардар болу;</p> <p>10.6.2.6 мерекелермен құттықтау;</p> <p>10.6.2.7 қонақтар шақыру және оларды қарсы алу;</p>
	6.3. Қазақстан Республикасы азаматының құжаттары	<p>10.6.3.1 өз жеке күәлігінен негізгі деректерді (серия, нөмір, ЖСН, кім берді және қашан берілді) атау және оларды көшіріп жаза білу;</p> <p>10.6.3.2 жұмысқа кірген кезде ұсынылатын құжаттарды атау;</p> <p>10.6.3.3 жұмысқа қабылдау туралы, өз еркімен жұмыстан босату туралы өтініш жазу;</p> <p>10.6.3.4 өмірбаян жазу, сауалнаманы жеке мәліметтермен толтыру</p>
3-тоқсан		
	8.1. Сауда кәсіпорындары	<p>10.8.1.1 әмбебап, мамандандырылған дүкендерден, базарлардан, дүңгіршектерден сатып алу;</p> <p>10.8.1.2 тауарлардың қаптамасындағы жазулардан тауардың өндіру мерзімін анықтау ;</p> <p>10.8.1.3 қаптамадан тауарлардың қызмет мерзімін, тауарды өндірушіні анықтау;</p> <p>10.8.1.4 тауарды сатып алғансоң қайтарымға алған артық ақшаны есептеу;</p>

8. Кәсіпорындар, мекемелер және байланыс құралдары		10. 8.1.5 дүкенде тәртіп ережелерін сақтау
	8.2. Тұрғын үй коммуналдық-шаруашылық кәсіпорындары	10.8.2.1 әртүрлі кәсіпорындар мен мекемелер көрсететін қызметтерден хабардар болу; 10.8.2.2 үй басқармасы ұсынатын қызмет түрлерінен хабардар болу, жұмыстарды орындауға өтінім беру;
	8.3. Қаржы кәсіпорындары	10.8.3.1 салық түрлерін атау; 10.8.3.2 салық салу мақсаттарын түсіндіру; 10.8.3.3 банкоматты, терминалды пайдалану; 10.8.3.4 коммуналдық қызметтерге, ұялы байланысқа ақы төлеу (есептегіштердің көрсеткіштерін алу, төлем бланкілерін толтыру)
	8.4. Тұрмыстық қызмет көрсету кәсіпорындары	10.8.4.1 тұратын ауданындағы жақын орналасқан халыққа қызмет көрсету саласындағы кәсіпорындар мен мекемелерден хабардар болу; 10.8.4.2 шаштараз, кір жуу, химиялық тазалау, пошта, жөндеу шеберханалары, жалға беру қызметі, фотоателье, киім тігу ательесі қызметтерін пайдалану;
	8.5. Байланыс құралдары кәсіпорындары	10.8.5.1 шұғыл көмек көрсету қызметіне: өрт сөндіру бөліміне, полицияға, жедел жәрдемге телефонмен хабарласу; 10.8.5.2 такси шақыру;
	8.6. Мәдениет мекемелері, демалыс орындары	10.8.6.1 қоғамдық орындарға, мәдениет мекемелеріне, демалыс орындарына барған кезде тәртіп ережелерін сақтау; 10.8.6.2 дастарқан басында асхана құралдарын, майлықтарды дұрыс пайдалану дағдыларын қолдану; 10.8.6.3 асхана, кафе қызметкерлерімен қарым-қатынас жасау дағдыларын қолдану
		10.5.1.1 автовокзалдың, әуежайдың, теміржол вокзалының мақсатын атау; 10.5.1.2 әуе көлігінің жолаушыларына қызмет көрсетумен айналысатын адамдардың еңбегі туралы түсіндіру;

5. Көлік, көше	5.1. Көлік құралдарының түрлері	<p>10.5.1.3 кестеге қарап, белгілі рейс ұшағының ұшып шығу және келу уақытын анықтау;</p> <p>10.5.1.4 жер үсті және әуе көліктерінің анықтама қызметін пайдалана алу;</p> <p>10.5.1.5 әуе билеттерін сатып алу тәртібін түсіндіру (кассадан сатып алу, телефон арқылы тапсырыс беру);</p> <p>10.5.1.6 қол жүгін рәсімдеу тәртібін атау;</p> <p>10.5.1.7 жүк сақтау камерасын пайдалану тәртібін түсіндіру;</p> <p>10.5.1.8 өз үйінен автовокзалға, теміржол вокзалына, әуежайға дейінгі бағытты құрастыру;</p> <p>10.5.1.9 автобус жүргізушісінің, такси жүргізушісінің функционалдық міндеттерін түсіндіру</p>
	5.2. Көлікте және жолда жүру тәртібінің ережелері	<p>10.5.2.1 автовокзал мен темір жол вокзал ғимаратында арнайы көрсеткіштер мен ақпараттық табло туралы хабардар болу;</p> <p>10.5.2.2 кестені пайдалана отырып , пойыздар мен автобустардың жөнелту және келу уақытын анықтау;</p> <p>10.5.2.3 әуежай мен аэровокзалдың анықтамалық қызметтерін пайдалану.</p> <p>10.5.2.4 қоғамдық көліктен түскен кезде оны дұрыс айналып өту</p>
	5.3. Қала көшелерінде жүру бағыттары	<p>10.5.3.1 қалааралық қоғамдық көлікпен жүрудің ережелерін орындау;</p> <p>10.5.3.2 такси қызметін пайдалана білу</p>
7. Мерекелер мен рәсімдер	7.1. Мерекеге дайындалу және оны өткізу, сыйлықтарды, кәдесыйларды безендіру	<p>10.7.1.1 әртүрлі халықтардың дәстүрлеріндегі үйлену тойы;</p> <p>10.7.1.2 зейнеткерлікке шығарып салу;</p> <p>10.7.1.3 қазақ халқының түрлі оқиғаларды мерекелеудегі ұлттық дәстүрлері ("Сүндет той", "Тілашар" және т.б.);</p> <p>10.7.1.4 мерейтойларға, қазақтың ұлттық салт жораларына дайындалу және өткізу ерекшеліктері;</p>

	7.2. Құттықтаулар	10.7.2.1 құттықтау түрлерін және тиісті оқиғаға байланысты сыйлық таңдау ережелерін атау; 10.7.2.2 мақал-мәтелдер, өлеңдер айту, қазақ халқының мерекелік әндерін орындау
4-тоқсан		
3. Тамақтану	3.1. Азық-түлік өнімдері	10.3.1.1 әртүрлі топтағы азық-түлік тағамдарын ажырату; 10.3.1.2 қолдануға жарамды және бүлінген (жарамсыз) тағамдарды ажырату; 10.3.1.3 азық-түлікті тиісті сақтау орындарына орналастыру;
	3.2. Асүй және асхана ыдыстары, техника	10.3.2.1 асхана құралдарын, асүй құралдары мен аспаптарын, негізгі асүй техникасын дұрыс пайдалану ; 10.3.2.2 түскі, кешкі асқа және мерекеге дастарқан жаю; 10.3.2.3 тоңазытқышты еріту және жуу ережелерін орындау
	3.3. Тамақ дайындау және тамақтану	10.3.3.1 ұлттық тағамдарды дайындау (палау, ет, қайнақша (вареник), тұшпара) 10.3.3.2 аспаздық туралы кітаптарды қарау, рецепт бойынша тамақ дайындау; 10.3.3.3 мерекелік үстел мәзірін жасау;
1. Денсаулық	1.1. Дене гигиенасы	10.1.1.1 шаштың тазалығын қадағалау; 10.1.1.2 қажетті гигиеналық процедураларды орындау; 10.1.1.3 жеке гигиеналық заттар мен құралдарды таңдау және пайдалану, оларды дұрыс сақтау; 10.1.1.4 жаман әдеттермен күресу қажеттілігі туралы айту; 10.1.1.5 жыныстық жолмен берілетін және жұқпалы аурулар туралы, олардың алдын алу шаралары туралы түсіндіру;
	1.2. Дәрігерге дейінгі алғашқы көмек көрсету	10.1.2.1 медбикенің, фельдшердің қызметтік міндеттерін атау; 10.1.2.2 үйде науқасқа күтім жасау ; 10.1.2.3 жараланғанда, мұрыннан қан кеткен кезде, тері сыдырылғанда, жәндіктер шаққанда, күй, үсік, күн өткенде,

	тамақтан улану, бас ауруы кезінде алғашқы медициналық көмек көрсету
--	---

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 529-қосымша

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-6 сыныптар үшін "Жалпы еңбекке даярлау" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрықтарымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-6 сыныптар үшін "Жалпы еңбекке даярлау" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" Заңының 19-бабының 1 тармағына сәйкес әзірленген.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2. "Жалпы еңбекке даярлау" пәні зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың мүдделері мен психофизикалық мүмкіндіктерін есепке ала отырып, оларды болашақ кәсіпті саналы түрде, өздігінен таңдауға дайындау мақсатында оқу жоспарына ендірілген.

Ескерту. 2-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

3. "Жалпы еңбекке даярлау" оқу пәнінің міндеттері:

1) жалпы еңбектік біліктер мен дағдыларды: үлгіні талдай білу, тапсырмада бағдарлау, алдағы әрекетті жоспарлау, еңбектің ағымды және соңғы нәтижелерін бақылауды қалыптастыру;

2) білім алушыларды тәртіп талаптарын сақтауға, сөйлеу тілін еңбек процесінде өзара әрекеттену үшін пайдалануға, бастаған ісін аяғына дейін жеткізуге, бұйымның барынша сапалы болуына қол жеткізуге үйрету;

3) еңбек әрекетінің уәждік деңгейін арттыру және еңбекке қажетті жеке тұлғалық қасиеттерді қалыптастыру;

4) білім алушыларды еңбектің әр түрлі түрлеріне жататын жұмыстармен таныстыру

;

5) еңбек тәсілдеріне үйрету процесіндегі еңбектік қимыл дағдыларын қалыптастыру, үйретілетін технологиялық амалдарды орындауды меңгерту;

6) білім алушыларда ауызша және жазбаша нұсқауларды, көрнекіліктің әр түрлі түрлерін пайдаланумен бағдарлау икемділігін дамыту.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

4. Оқыту білім беру ұйымының мүмкіндіктеріне қарай бірнеше бағытта жүргізіледі. Әрбір еңбек түрі бойынша 5-6 сыныптарда орындауға жоспарланған жұмыс көлемі үлкен емес. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың қызығушылықтары, икемділіктері мен қабілеттері зерттеледі, әр білім алушымен келесі кезеңде кәсіптік оқыту еңбектің қандай түрінде жүргізілетіні анықталады.

Ескерту. 4-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

5. Мектеп әкімшілігі жергілікті жағдайға, бітірушілерді жұмысқа орналастыру мүмкіндігіне, білім беру ұйымының материалдық базасына сәйкес келетін еңбек түрлерін таңдайды, негізгі бағдарламалар мазмұнын нақтылайды немесе олардың үлгісінде қажетті еңбек түрлері бойынша жаңаларын әзірлейді.

6. "Жалпы еңбекке даярлау" пәні бойынша оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдемелерінің жүзеге асырылуы зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың білім алудағы ерекше қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған арнайы педагогикалық принциптерге негізделген.

Ескерту. 6-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

7. Білім алушыларды оқытудағы түзете дамыту принципі баланың даму кемшілігі табиғатының ерекшелігіне сәйкес ағзаның сақталған атқарымдары мен жүйесін тірек ете отырып құруды білдіреді. Түзете дамыту бағыттылық принципі оқу және оқыту әрекетін арнайы әдіс-тәсілдермен қамтамасыз етеді.

8. Ерекше білім беруге қажеттілігі бар білім алушыларды оқыту мен тәрбиелеудегі әрекеттік тәсілдеме принципі психологияның "жетекші әрекет" түсінігіне негізделеді. Заттық-тәжірибелік әрекет зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыны дамытудың, оқу және еңбек әрекетінің құрылымдық компоненттерін қалыптастырудың ерекше өтемдік құралы болып табылады.

Ескерту. 8-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

9. Саралау және жекелеу тәсілдеме принципі. Ұжымдық оқу процесі жағдайындағы ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушыға қатысты саралау және жекешелеу тәсілдеме бұзылыстары бір санаттағы білім алушылардың вариативтік

типологиялық ерекшеліктерінің барлығына шартты болады. Топтарға бөлу шартты және қозғалмалы түрде болады. Жекешелеу тәсілі саралау тәсілінің нақтыламасы болып табылады.

10. Арнайы педагогикалық басшылықтың қажеттілік принципі. Педагог білім алушылардың дамуының жалпы заңдылығын, сыныптағы әрбір білім алушының танымдық мүмкіндігін, арнайы педагогикалық көмек тәсілдерін біле отырып, білім алушылардың оқу-танымдық әрекетін ұйымдастырып қана қоймай, сонымен бірге, бұл процесті басқара алады.

11. Өткен материалдарды үнемі қайталау және бекіту қажеттілігі зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың оқыған білімі мен дағдыларын жылдам ұмытып қалатындықтарымен түсіндіріледі. Әр сабақта қайталау үшін уақыт бөлінеді.

Ескерту. 11-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

12. Ақпараттық-коммуникациялық технология (бұдан әрі – АКТ) дамыту және түзету міндеттерін шешу үшін қажетті оқыту жағдайларын "құрастыруға" көмектесе отырып, арнайы білім беру педагогы үшін қажетті құралдардың арсеналын кеңейтеді. АКТ оқу процесінде білім алушылардың жұмысқа қабілеттілігін есепке ала отырып шамалап қолданылады.

13. Сабақтарда АКТ келесі мақсаттарда қолданылады:

1) көрнекілік пішіндегі және сөйлеу тілінің көмегімен қандай да бір заттық мазмұннан еркін өтіп, тікелей бақылаудан жасырын және кез келген қажетті күрделі белгілік пішіндегі танымдық нысандарды үлгілеу, бір тәсілден басқасына көшу;

2) зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушының өзінің әрекетін шынайы және кешеуілдетілген уақыт түзімінде талдауы үшін көзбен көруге болатын қосымша динамикалық тірек құру; топтық оқыту жағдайындағы жекеленген өнімдік әрекеттену мүмкіндігімен қамтамасыз ету; жекеленген сапалы оқыту мүмкіндігін кеңейту.

Ескерту. 13-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

14. Жалпы еңбекке даярлау сабақтарын ұйымдастыру және өткізу процесінде қажетті педагогикалық талаптар сақталады:

1) мұғалім Бағдарлама негізінде тапсырмаларды орындаудың күрделілік деңгейін, кезеңдерін ерекшелей отырып, өзі жүргізетін еңбек түрі бойынша үлгілік күнтізбелік жоспар әзірлейді; құрал-жабдықтарды, технологиялық құжаттарды, оларды орындауға арналған керек-жарақтарды таңдайды; еңбек тапсырмаларын немесе олардың кезеңдерін орындау бойынша критериялды бағалауды әзірлейді;

2) білім алушыларды оқыту ұйымдастырылатын кәсіптің кәсіби әрекеттің мазмұнына және мамандарға қоятын талаптарымен таныстырады. Мұғалім білім алушыларды осы кәсіп аясындағы заттармен, құралдармен, мақсаттармен, ережелермен, еңбек құралдарымен таныстырады;

3) диагностикалық сынақтама жүзеге асырылады. Сынақтаманы, оның мазмұнын және диагностикалық құндылығын таңдау негізделуге және психологтармен келісілуге міндетті. Диагностикалық сынақтаманы жүргізуге арналған нұсқау мұқият әзірленеді;

4) білім алушылардың кәсіптік икемін және олардың нақты осы әрекеттегі тәжірибесін анықтау. Бұл білім алушылардың қызығушылықтары, олардың білім деңгейі және мүмкіндігі, белгілі бір кәсіптік әрекет аясындағы тәжірибесі туралы түсінікті алуға; білім алушылардың күрделілік деңгейі әр түрлі тапсырмаларды орындауға дайындығын анықтауға мүмкіндік береді;

5) білім алушыларды әрбір еңбек түрі және оларды орындауды ұйымдастыру бойынша оқу жұмысының мазмұнымен таныстыру.

15. Жалпы еңбекке даярлау сабақтарының барысында білім берушілерге кәсіптік әрекеттердің нақты түрлері туралы негізгі мәліметтер беріледі; кәсіптік әрекеттердің әр түрлі түрлерінің негізгі элементтері үлгіленеді; олардың қандай да бір еңбек түрі бойынша тапсырмаларды орындауға деген дайындық деңгейі анықталады; оқу тапсырмаларын сапалы орындау үшін қажетті талаптармен қамтамасыз етіледі.

16. Сабақтарды аптасына 6 сағаттан оқу жылына жоспарлаған кезде негізгі бейін және қосымша еңбек түрі немесе еңбек түрлерін тоқсандар немесе апталар бойынша бөлу таңдалады.

17. "Жалпы еңбекке даярлау" оқу пәні бір мезгілде бірнеше еңбек түрін қамтуды білдіреді.

18. Еңбекке оқыту бейіні білім алушының психофизикалық ерекшелігін, дәрігердің ұсынысын және мектептің мүмкіндігін есепке ала отырып, жеке анықталады.

19. Білім алушының кәсіби қызығушылығы, кәсіби шамасы немесе денсаулық мүмкіндігі болмаса еңбекке оқыту бейіні өзгереді.

20. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың оқудағы жетістіктерін бағалау шараларына қойылатын талаптар гуманизм идеяларына, осы санаттағы білім алушылардың мектептік оқуының табиғатына сәйкестігіне шартты болады.

Ескерту. 20-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

21. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың қол еңбегі бойынша оқу материалдарын меңгеру нәтижелерін бағалау нормасы мақсатты тұжырымдауға негізделген және білім алушылардың оқудағы жетістіктерін тексеру мен бағалауды ұйымдастырудағы бірінғай тәсілдемені жүзеге асыруға бағытталған.

Ескерту. 21-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

22. Оқытудың деңгейлік мақсатты анықталған дағдыларды қалыптастырған тапсырмалар мен жаттығулар бағалау құралдары болып табылады.

23. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың жетістіктерін бағалау тек ішкі бағалау құралдарымен ғана жүзеге асырылады. Бағдарламаны жүзеге асыру нәтижелері білім беру процесі барысында мұғаліммен сабақтарда тікелей бағаланады.

Ескерту. 23-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

24. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларды оқытудың нәтижелілігін бағалау ағымды (сабақтағы), мерзімдік (тақырыптық) және қорытынды бақылау түрінде жүзеге асырылады.

Ескерту. 24-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

25. Ағымды бақылау сабақ барысында білім алушыларды бақылау, тәжірибелік және дербес жұмыстарды, әрекеттердің ұжымдық түрін талдау арқылы жүреді. Сабақ барысындағы бақылау оқу процесінің сапасын қамтамасыз ету үшін педагогтың пайдаланатын оқытудың мазмұны мен тәсілдерін түзету мақсатында жүргізіледі. Бұндай бақылау білім алушыларға қатысты ынталандыру және тәрбиелеу сипатында болады.

26. Мерзімдік бақылау жұмысы бағдарламалық тақырыпты, бөлімді өткеннен кейін жүргізіледі. Қорытынды бақылау тоқсанның, оқу жылының соңында жүргізіледі. Педагогпен оқу жылы бойы бақылаған сыныптың әр білім алушысының даму және табыстылық динамикасы талқыланады.

27. Бағалау шараларының көмегімен алынған ақпарат педагогқа дағдылар мен икемділіктерді меңгеру процесінде туындаған қиындықтарды дер кезінде байқауға және сайма-сай бағалауға мүмкіндік береді. Педагог білім алушыларға жеке көмек көрсетудің мазмұны мен тәсілдерін дәйекті анықтайды.

28. Сапалы оқытуды және білім алушыларлы жалпы еңбекке тиімді дайындау үшін еңбек сабағының кабинеттері санитарлық-гигиеналық нормаларды есепке ала отырып, қажетті мектептік құрал-жабдықтармен жарақтандырылады.

3-тарау. "Жалпы еңбекке даярлау" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

29. "Жалпы еңбекке даярлау" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 5-сыныпта – аптасына 6 сағат, оқу жылында 204 сағатты;
- 2) 6-сыныпта – аптасына 6 сағат, оқу жылында 204 сағатты құрайды.

30. "Жалпы еңбекке даярлау" оқу пәнінің мазмұны келесі бөлімдерді қамтиды:

- 1) 1-бөлім "Материалтану. Құралдар және жабдықтар";
- 2) 2-бөлім "Еңбек заттарын жасау технологиясы";
- 3) 3-бөлім "Қызмет көрсету еңбек дағдыларын меңгеру технологиясы";
- 4) 4-бөлім "Еңбек заттарын талдау және бағалау".

31. "Материалтану. Құралдар және жабдықтар" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды

:

- 1) еңбек заттары туралы жалпы мәліметтер;
- 2) материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау.

32. "Еңбек заттарын жасау технологиясы" бөліміне кіретін бөлімшелер:

- 1) ағаш ұстасы;
- 2) түптеу картонаждық іс;
- 3) тігін ісі;
- 4) слесарлық іс;
- 5) сылақ-майлау ісі;
- 6) аяқ киім ісі.

33. "Қызмет көрсету еңбек дағдыларын меңгеру технологиясы" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) гүл өсіру және сәндік бағбаншылық;
- 2) аула тазартушы;
- 3) қызмет көрсетуші кіші қызметкер.

34. "Еңбек заттарын талдау және бағалау" бөліміне кіретін бөлімшелер:

- 1) еңбек заттарын талдау;
- 2) еңбек заттарын бағалау.

35. 5-сыныпқа арналған "Жалпы еңбекке даярлау" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) берілген әрекет аясындағы сипат, мазмұны; жеке тұлғалық және кәсіби қасиеттерге қойылатын талаптар туралы жалпы түсінік; еңбек заттарының ерекшеліктері; еңбек материалдарының қасиеттері мен сипаттамалары; кәсіби сынаманы орындау технологиясы; техникалық терминология; құралдар және оларды қолдану ережелері; шеберханада, мектеп жанындағы үлескедегі жұмыс кезінде тәртіп ережелері және санитарлық-гигиеналық талаптары:

ағаш кесіндісін шектегіші бар стуслода белгі бойынша кесу технологиясы: қолданысы, негізгі техникалық сипаттамасы, стусломен және қол арамен жұмыс ережелері, ағаш ұстасы құралдарын жұмысқа дайындау, ағашты кесу;

қалта мен хатқалтаны жасау технологиясы: өлшеуіш сызғыштың және оның қимаулігісінің көмегімен хатқалтаның жаймасын белгілеу, жайманы кесіп алу, бүйір және төменгі бөлігін жинастыру және желімдеу, пошта бұйымдарын қысу, есептеу және дайын бұйымдарды бандерольдау;

сәндік тігістерді орындау технологиясы: тамбурлық, ілмекті; қаңылтыр қораптарды жасау (сызба бойынша белгілеу, шеттерін бүгу, өткір жиектерін қайыру);

ағаш бұйымдарды майлы бояу, сулы құраммен сыланған жазықтықты бояу технологиясы.

36. 6-сыныпқа арналған "Жалпы еңбекке даярлау" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) орындалатын жұмыстың сипатына байланысты жалпы теориялық мәліметтер; еңбек заттарының ерекшеліктері; тапсырмада үлгі, сурет және технологиялық карта

бойынша бағдарлау; еңбек заттарын жасаған кезде материалдардың қасиеттері; терминдер мен технологиялық операциялардың атаулары:

зерттелген операцияларды орындау және орындалатын әрекеттің алгоритмының технологиясы;

бұйым бөліктерін дөңгелек кесінділерден жасау технологиясы;

қаптама мен құжаттарға арналған қорап жасау технологиясы;

бір бөлікті бұйымдарды (қалталы жастық тысы, спорттық аяқ киімге арналған дорба) орындау технологиясы;

жабындық болаттан қоқысқа арналған қалақша жасау технологиясы;

әр түрлі шаруашылық жайлардың қабырғаларын жөндеген кезде сылау және бояу әрекеттерінің технологиясы.

37. Осы бағдарламадағы оқу материалын сынып (тоқсан) бойынша шамамен бөлінген, мұғалім білім алушылардың меңгеру ерекшелігін ескере отырып, оқу материалын бір сыныптан келесі сыныпқа (бір тоқсаннан келесі тоқсанға) ауыстыруға құқылы. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушының жеке қарқында, көлемде дамуға және оқу материалын меңгеруге құқысын жүзеге асыра отырып, мұғалім әр тақырыпты меңгеруге қажетті сағат санын өздігінен анықтайды. Әр сыныптағы оқу алдында өтілген материалды қайталаудан басталады.

Ескерту. 37-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

38. Бағдарламада оқу мақсаттарын қолдануға, мониторинг өткізуге тиімді болу үшін кодтық белгі енгізілген. Кодтық белгідегі бірінші сан білім беру кезеңін, екінші сан бөлімді, үшінші сан оқу мақсатының реттік нөмерін көрсетеді. Мысалы, 5.2.2.1 кодындағы "5" – сынып, "2.2" – бөлімше, "1" – оқу мақсатының реттік саны.

39. Оқыту мақсатының жүйесі:

1) 1-бөлім "Материалтану. Құралдар және жабдықтар":

1-кесте

Оқыту мақсаттары		
Бөлімше	5-сынып	6-сынып
	5.1.1.1 өзін Қазақстан азаматы ретінде сезіну; 5.1.1.2 берілген әрекет аясындағы сипаты, мазмұны; жеке тұлғалық және кәсіби қасиеттерге қойылатын талаптар туралы жалпы түсініктің болуы;	6.1.1.1 өзінің Отаны үшін мақтаныш сезімін білдіру; 6.1.1.2 орындалатын жұмыстың сипатына байланысты жалпы теориялық мәліметтері болу; 6.1.1.3 өзінің жеке ерекшеліктерін кәсіби талаптармен салыстыру; 6.1.1.4 еңбек заттарының ең бір маңызды ерекшеліктерін түсінуін және білімін көрсету;

1.1 Еңбек заттары туралы жалпы мәліметтер	<p>5.1.1.3 мұғалімнің көмегімен еңбек заттарының ерекшеліктерін зерделеу және анықтау;</p> <p>5.1.1.4 еңбек материалдарының қасиеттері мен сипаттамаларын зерделеу;</p> <p>5.1.1.5 кәсіби сынаманы орындау технологиясын меңгеру;</p> <p>5.1.1.6 техникалық терминологияны түсіну және өзінің сөйлеу тілінде пайдалану;</p> <p>5.1.1.7 үйретілген операцияларды орындау технологиясын; орындалатын әрекеттердің алгоритмін ұстану</p>	<p>6.1.1.5 өзінің жұмыс орнын өздігінен ұйымдастыру;</p> <p>6.1.1.6 тапсырмада үлгі, сурет және технологиялық карта бойынша бағдарлау;</p> <p>6.1.1.7 жоспар бойынша жұмыс істеу, әрекеттердің орындалу тәртібін сақтау, нұсқауды дұрыс және дәл орындау;</p> <p>6.1.1.8 еңбек заттарын жасаған кезде материалдардың қасиеттерін есепке алу;</p> <p>6.1.1.9 терминдер мен технологиялық операциялардың атауларын түсіну және сөйлеу тілінде пайдалану</p>
1.2 Материалдарды, құралдарды және жабдықтарды талдау	<p>5.1.2.1 материалдарды, құралдарды және жабдықтарды және оларды тәжірибелік сынама үлгісінде пайдалану ережелерін зерделеу;</p> <p>5.1.2.2 құралдардың атауларын және қолданысын түсіну, мұғалімнің көмегімен жұмыс үшін қажетті материалдар мен құралдарды таңдай білу;</p> <p>5.1.2.3 шеберханада, мектеп жанындағы үлескедегі жұмыс кезінде тәртіп ережелерін және санитарлық-гигиеналық талаптарды ұстану;</p> <p>5.1.2.4 жұмыс орнын ұйымдастыру;</p> <p>5.1.2.5 құралдармен және жабдықтармен жұмыс кезінде қауіпсіздік ережелерін ұстану;</p> <p>5.1.2.6 белгілеу тәсілдерін (қимаульгі, сызғыш, циркуль, бұрыш көмегімен) қолдану</p>	<p>6.1.2.2 еңбек құралдарын пайдалану және құралды орындалатын операцияға сәйкес тиімді таңдай білу;</p> <p>6.1.2.3 шеберханада жұмыс кезінде тәртіп ережелерін және санитарлық-гигиеналық талаптарды; құралдармен жұмыс кезінде қауіпсіздік техникасы ережелерін ұстану;</p> <p>6.1.2.4 белгілеу тәсілдерін (қимаульгі, сызғыш, циркуль, бұрыш және арнайы кәсіби құралдардың көмегімен) қолдану;</p> <p>6.1.2.5 үйретілген операцияларды орындау технологиясын; орындалатын әрекеттердің алгоритмін ұстану;</p> <p>6.1.2.6 жасалатын бұйымның қолданысын түсіну;</p> <p>6.2.1.7 жазбаша және ауызекі нұсқауларды оқу және түсіну, жұмыс барысында сұрақтар мен жауаптарды тұжырымды етіп айта білу</p>

2) 2-бөлім "Еңбек заттарын жасау технологиясы":

2-кесте

Оқыту мақсаттары:		
Бөлімшелер	5-сынып	6-сынып
	<p>5.2.1.1 аралау түрлерін ажырату</p> <p>5.2.1.2 ағаш кесіндісін шектегіші бар стуслода белгі бойынша кесу технологиясын меңгеру; қолданысы, негізгі техникалық</p>	<p>6.2.1.1 ағаштың құрылысын және ағаш түрлерінің қасиеттерін білу; бұйым бөліктерін дөңгелек кесінділерден жасау технологиясын меңгеру</p>

<p>2.1 Ағаш ұстасы</p>	<p>сипаттамасы, стусломен және қол арамен жұмыс ережелері, ағаш ұстасы құралдарын жұмысқа дайындау, ағашты кесу, тегіс бетін құмқағазбен өңдеу</p> <p>5.2.1.3 білдекте тесік тесуді меңгеру</p> <p>3.2.1.4 қатар сызықтарды белгілеуге үйрену</p> <p>5.2.1.5 жақ тәрізді арамен аралау техникасын меңгеру</p> <p>5.2.1.6 сүргімен бақылау сызғышпен және бұрышпен жону техникасын меңгеру</p> <p>5.2.1.7 қарындашпен белгі салу және сызғышпен және бұрышпен бақылауды жүзеге асыру</p> <p>5.2.1.8 бөліктерді бұрама шегенің көмегімен біріктіру</p> <p>5.2.1.9 тесігі бар кесек ағаштан салғыш жасау</p> <p>5.2.1.10 шегенің және бұрама шегенің көмегімен жинауды жүзеге асыру</p> <p>5.2.1.11 ағашты "Күйдіру" техникасымен көркемдеп әшекейлеу техникасын меңгеру</p>	<p>6.2.1.2 сүргімен жону, рейсмуспен белгілеу дағдыларын бекіту</p> <p>6.2.1.3 ағашта геометриялық ойма сурет салу техникасын меңгеру</p> <p>6.2.1.4 кесіндінің жарты ағашына бұрыштап кіріге біріктіруді орындау</p> <p>6.2.1.5 қисық сызықты аралауды орындау, қисық сызықты кесіндінің шеттерін өңдеу</p> <p>6.2.1.6 бұрғылауды орындау</p> <p>6.2.1.7 тесіп өткен және бітеу тесіктерді ұңғылауды орындау</p> <p>6.2.1.8 ағаштардың негізгі түрлерінің қасиеттерін ажырату</p> <p>6.2.1.9 аралау дағдыларын бекіту</p> <p>6.2.1.10 кесінділерді айкастырып, бұрыштап, таңба сияқты біріктіруді орындау</p> <p>6.2.1.11 тесіп өткен тесіктерді ұңғылауды орындау</p> <p>6.2.1.12 қисық сызықты аралауды орындау</p> <p>6.2.1.13 қисық сызықты кесіндінің шеттерін өңдеу</p> <p>6.2.1.14 асүйлік керек-жарақтарды жасау бойынша жұмыстарды орындау</p>
<p>2.2 Түптеу картонаждық іс</p>	<p>5.2.2.1 дайындық тапсырмаларын: еркін тақырыпқа сурет салу, суреттерді бояу, өсімдік тектес оюдың суретін салу, геометриялық пішіндерді белгілеу, пышакпен және қайшымен пішіп алуды орындау</p> <p>5.2.2.2 құттықтау ашық хатын сурет–сызбы бойынша жасау технологиясын меңгеру</p> <p>5.2.2.3 қалта мен хатқалтаны жасау технологиясын меңгеру: өлшеуіш сызғыштың және оның қимаүлгісінің көмегімен хатқалтаның жаймасын белгілеу, жайманы кесіп алу, бүйір және төменгі бөлігін жинастыру және желімдеу, пошта бұйымдарын қысу, есептеу және дайын бұйымдарды бандерольдау;</p> <p>5.2.2.4 қарапайым сызбылар мен эскиздерді оқу және орындау</p> <p>5.2.2.5 қағаздарды іріктеп, бүгу және сыммен тігу</p>	<p>6.2.2.1 қалтасы, бауы бар папкаларды жасау</p> <p>6.2.2.2 блоктарды біріктіру тәсілдерін ажырату</p> <p>6.2.2.3 бұйым жасағанда қағаздың қасиеттерін падалану</p> <p>6.2.2.4 бүктеу тәсілдерін ажырату;</p> <p>6.2.2.5 әр түрлі жұмыс құралдарын пайдалану</p> <p>6.2.2.6 бұйымның негізгі пішінін ерекшелеуге тырысу, бір негізгі пішіннен екінші негізгі пішінге көшу (бүктеу арқылы шаршыдан үшбұрыш жасау)</p> <p>6.2.2.7 симметрия туралы қарапайым түсінік болу</p> <p>6.2.2.8 кестелер мен көрнекілік құралдарды жапсыруды орындау</p> <p>6.2.2.9 мұқабасы қатты жиектелген қойын дәптер жасау</p>

	<p>5.2.2.6 түптеу жұмыстарын орындау</p> <p>5.2.2.7 беті таза заттарды жасау</p> <p>5.2.2.8 баулы папкаларды жасау</p>	<p>6.2.2.10 қаптама мен құжаттарға арналған қорап жасау</p>
2.3 Тігін ісі	<p>5.2.3.1 қол жұмысына арналған құралдар мен құрылғыларды пайдалану</p> <p>5.2.3.2 өсімдік текті талшықты маталардың (сиса, сәтен) қасиеттерімен танысу</p> <p>5.2.3.3 қол тігістерін орындау</p> <p>5.2.3.4 сәндік тігістерді (тамбурлық, ілмекті) орындау</p> <p>5.2.3.5 бұйымдарды (тұқым салуға арналған дорба) қол тігістерін қолдана отырып жасау</p> <p>5.2.3.6 сәндік қол тігістерімен (тамбурлық, сабақты) кестелеу техникасын меңгеру</p> <p>5.2.3.7 шытыра моншақпен және пайетқамен кестелеу (белгі бойынша) техникасын меңгеру</p> <p>5.2.3.8 табиғи көлемдегі (майлық) сызба құру техникасын меңгеру</p> <p>5.2.3.9 киімдерді қол тігісін пайдалана отырып жөндеу</p> <p>5.2.3.10 үтікпен жұмыстағы қауіпсіздік техникасының ережелерін орындау</p>	<p>6.2.3.1 жануар текті талшықтан жасалған маталардың (жібек, жүн) қасиеттерімен танысу</p> <p>6.2.3.2 жұмысты қол тігістерін пайдалана отырып орындауды жалғастыру</p> <p>6.2.3.3 бұйымдарды қол тігістерін және кесте немесе жапсырмақұрақ түріндегі әшекейді пайдалана отырып жасау</p> <p>6.2.3.4 сәндік тігістермен нобай бойынша кестелеу</p> <p>6.2.3.5 сызба бойынша аяқас тігіспен кестелеу</p> <p>6.2.3.6 киімді жөндеуді торлап жамау және жапсырмақұрақпен жамау техникасымен орындау</p> <p>6.2.3.7 қол жетекті және аяқ жетекті тігін машинкасының құрылысымен танысу</p> <p>6.2.3.8 тігін машинкасын жұмысқа дайындау (жоғарғы және төменгі жіптерін салу)</p> <p>6.2.3.9 тігін машинкасымен жұмыс тәсілдерін меңгеру</p> <p>6.2.3.10 машина тігістерін орындау</p> <p>6.2.3.11 машина тігістерін меңгеру (қайып тігу, ашық қиықты бүгілген тігіс және жабық қиықты бүгілген тігіс)</p> <p>6.2.3.12 бір бөлікті бұйымдарды (қалталы жастық тысы, спорттық аяқ киімге арналған дорба) орындау</p>
	<p>5.2.4.1 сымның (алюминий, жез, болат) қасиеттерімен танысу</p> <p>5.2.4.2 сыммен жұмысқа арналған құралдармен және аспаптармен (темір сызғыш, үшкір тістеуік, тістеуік, сымды майыстыруға арналған жақтау) танысу және жұмыс тәсілдерін меңгеру</p> <p>5.2.4.3 слесарлық құралдармен жұмыс ережелерін білу және орындау</p>	<p>6.2.4.1 слесарлық шеберханадағы жұмыс ережелерін білу және орындау</p> <p>6.2.4.2 5-сынып бағдарламасы бойынша сыммен және қаңылтырмен жұмыстарды орындау</p> <p>6.2.4.3 слесарлық құралдармен және аспаптармен жұмыстағы қауіпсіздік техникасы ережелерін білу және орындау</p>

2.4 Слесарлық іс

<p>5.2.4.4 дайындаманың ұзындығын сызғышпен белгілеу</p> <p>5.2.4.5 сыммен тәжірибе жұмыстарын (үзіп алу, майыстыру, бұрау, жалпайту) орындау</p> <p>5.2.4.6 ақ және қара қаңылтырдың қасиеттерімен (кесіледі, майысады) танысу</p> <p>5.2.4.7 қаңылтырмен жұмысқа арналған құралдармен және аспаптармен (сызғыш, темір кесетін қол қайшы, ағаш балға, жатық егеу, слесарлық қысқыш) танысу және жұмыс тәсілдерін меңгеру</p> <p>5.2.4.8 жұқа темірді белгілеген және кескен кездегі қауіпсіздік ережелерін білу және орындау</p> <p>5.2.4.9 қаңылтыр қораптарды жасау бойынша жұмыстарды (сызба бойынша белгілеу, шеттерін бүгу, өткір жиектерін қайыру) орындау</p> <p>5.2.5.9 бұйымды жатық егеумен және құмқағазбен тегістеп өңдеу</p> <p>5.2.5.10 дөңес және ойыс пішінді жазық бөліктерді қимаулы бойынша белгілеп кесіп алу</p> <p>5.2.5.11 бөліктерде тесік тесу</p> <p>5.2.5.12 бөліктерді қалпағы жасырын тойтарма шегемен біріктіру</p> <p>5.2.5.13 жұқа қабатты темірмен жұмыс</p>	<p>6.2.4.4 сызба бойынша бөліктерді жазықтық белгілеу және өңдеуді орындау</p> <p>6.2.4.5 бөліктерді қалпағы жартылай дөңгелек тойтарма шегемен біріктіру</p> <p>6.2.4.6 тақтада шабуды орындау</p> <p>6.2.4.7 қисық сызықты жиекті кесіп алуды орындау</p> <p>6.2.4.8 жазық қаңылтырды кесуді орындау</p> <p>6.2.4.9 бұйымды технологиялық карта бойынша орындау</p> <p>6.2.4.10 бөліктерді қалпақтары жасырын тойтарма шегемен біріктіру</p> <p>6.2.4.11 тәжірибе жұмыстарын орындау: қайырылған жері бойынша жырашық орындау, аспаптың өзегінде сақиналап майыстыру, жуандығы 1,5 – 2,0 мм болат қапсырманы қысқышта және жақтауда майыстыру, қалыңдығы 5 мм дейінгі болат тілкем мен тілімдерді майыстыру</p> <p>6.2.4.12 майыстырудың бақылау мөлшері мен дұрыстығын үлгі және бұрыштама бойынша тексеруді жүзеге асыру</p> <p>6.2.4.13 жабындық болаттан қоқысқа арналған қалақша жасау</p> <p>6.2.4.14 2 мм болаттан ағаш бұйымдарын бекітуге арналған бұрыштамалар жасау</p> <p>6.2.4.15 дайын бұйымды үлгімен салыстыру арқылы бағалау</p>
<p>5.2.5.1 сылақшы мамандығы туралы негізгі мәліметтерді білу</p> <p>5.2.5.2 сылақ жұмыстарын орындауға арналған материалдар туралы түсініктер болу</p> <p>5.2.5.3 майлы бояудың қасиеті және құрамы (қою және пайдалануға дайын) туралы түсініктер болу</p> <p>5.2.5.4 майлы бояуды жұмысқа дайындау техникасын меңгеру</p> <p>5.2.5.5 сулы бояу құрамы (қасиеті, құрамы) туралы мәліметтер болу</p> <p>5.2.5.6 сулы бояу құрамын қолдану техникасын меңгеру</p> <p>5.2.5.7 колер туралы қысқаша мәліметтер болу</p>	<p>6.2.5.1 5-сынып бағдарламасы бойынша бояу жұмыстарын орындау</p> <p>6.2.5.2 бояу жұмыстары кезіндегі қауіпсіздік техникасы ережелерін білу және орындау</p> <p>6.2.5.3 жақсартылған сылақ сипаттамасымен танысу</p> <p>6.2.5.4 қарапайым сылақты жақсартылған сылақтан ажырату</p> <p>6.2.5.5 сылақ жұмысына арналған құралдарды (темір күрекше, қалақша, әндеме, жартылай әндеме) атау және пайдалану</p> <p>6.2.5.6 сылақ жұмысына арналған ерітінді қоспаны дайындау</p>

<p>2.5 Сылақ-майлау ісі</p>	<p>5.2.5.8 бұрын боялған беттерді тазартуды жүзеге асыру</p> <p>5.2.5.9 бояу түрлерін анықтауға (сыныптағы, мектеп жайларындағы, үйдегі) жаттығу</p> <p>5.2.5.10 жаққыш (қолмен жаққыш, айналма жаққыш, қолдану және олардың күтімі) туралы мәліметтер болу</p> <p>5.2.5.11 бояу кезінде жұмыс орнын ұйымдастыру</p> <p>5.2.5.12 жазықтықтың бояуға дайындығын анықтау</p> <p>5.2.5.13 сылақтың негізгі кемшіліктері туралы түсініктер болу</p> <p>5.2.5.14 жай сылаудың негізгі амалдарын меңгеру</p> <p>5.2.5.15 ағаш бұйымдарды майлы бояумен жай ғана бояуды орындау ;</p> <p>5.2.5.16 сулы құраммен сыланған жазықтықты бояу</p> <p>5.2.5.17 темір заттарды құрамында су жоқ бояумен бояуға дайындау техникасын меңгеру</p>	<p>6.2.5.7 иісі бойынша эмаль бояуын майлы бояудан ажырату</p> <p>6.2.5.8 орындалған жай сылақтың үлгісі бойынша жұмыста бағдарлау</p> <p>6.2.5.9 жай сылақты орындау мерзімін анықтау</p> <p>6.2.5.10 жамылғыны орындау мерзімін анықтау</p> <p>6.2.5.11 жамылғыны әндемемен (темір немесе ағаштан жасалған) жағу</p> <p>6.2.5.12 оқу қалқандарына бүрку, бояу және жамылғы жағу әрекеттерін орындау</p> <p>6.2.5.13 үлгіге бағдарлай отырып сылау және бояу әрекеттерін орындау</p> <p>6.2.5.14 үлгімен салыстыра отырып, орындалған жұмыс сапасын бағалау</p> <p>6.2.5.15 әр түрлі шаруашылық жайлардың қабырғаларын жөндеген кезде сылау және бояу әрекеттерін орындау</p>
	<p>5.2.6.1 аяқ киім тігуші кәсібі туралы негізгі мәліметтер болу</p> <p>5.2.6.2 аяқ киімнің беткі жағы былғары туралы қарапайым түсініктер болу</p> <p>5.2.6.3 аяқ киім тігуге арналған былғарының негізгі қасиеттерімен танысу</p> <p>5.2.6.4 бұйым бөліктерін бекітуге арналған материалдармен (капрон жіп, балауыз) және олардың қасиеттерімен танысу</p> <p>5.2.6.5 былғарыдан бұйым жасауға арналған құрылғылармен және құралдармен (верстак, түзу буз, ілмек біз, тебен ине) жұмыс техникасын меңгеру</p> <p>5.2.6.6 бізбен жұмыстағы қауіпсіздік техника ережелерін білу және орындау</p>	<p>6.2.6.1 5-сынып бағдарламасы бойынша терімен жұмысты орындау</p> <p>6.2.6.2 былғары бөліктерін бекіту материалдарымен (капрон және кендір жіптер, балауыз және қарамай) таныстықты жалғастыру</p> <p>6.2.6.3 тігіс түрлері (қол тігісі, торлау тігісі) туралы қарапайым мәліметтер болу</p> <p>6.2.6.4 қатты және бос тігіс туралы түсініктер болу</p> <p>6.2.6.5 тесетін құралдармен (біз, жіп салғыш, қол тігін инесі) жұмыстағы қауіпсіздік ережелерін орындау</p> <p>6.2.6.6 былғары түрлерімен (табиғи және жасанды былғары) танысу</p> <p>6.2.6.7 аяқ киім тігу өнеркәсібінде қолданылатын желім түрлерімен (синтетикалық желім, ерітілген желім, казеин желімі, аяқ киімді үй жайында жөндеу жұмысына арналған желім) танысу</p>

2.6 Аяқ киім ісі	<p>5.2.6.7 былғарымен жұмыс кезіндегі сызғышпен және бұрыштамамен жұмыс техникасын меңгеру</p> <p>5.2.6.8 үлгі бойынша тапсырмаларда бағдарлау</p> <p>5.2.6.9 тапсырмаларда заттық технологиялық карта көмегімен бағдарлау</p> <p>5.2.6.10 дайындамаға суретті өлшеу құралдарының (сызғыш, үшбұрыш) көмегімен түсіру</p> <p>5.2.6.11 бізбен тесік тесу</p> <p>5.2.6.12 бұйымды жіппен біріктіру</p> <p>5.2.6.13 сағатқа бау жасау</p> <p>5.2.6.14 таракқа қаптама жасау</p> <p>5.2.6.15 көзілдірікке қаптама жасау</p> <p>5.2.6.16 жасалған бұйымдарды мұғалімнің көмегімен талдау</p> <p>5.2.6.17 үлгі бойынша бұйымның жасалуын бақылауды көз мөлшерімен және өлшеу құралдарының көмегімен орындау</p>	<p>6.2.6.8 аяқ киім бөліктері және олардың қолданысы туралы түсініктер болу</p> <p>6.2.6.9 аяқ киімді жасау үшін қолданылатын материалдар (былғары, резенке, қатырмақағаз) туралы түсініктер болу</p> <p>6.2.6.10 аяқ киімнің мезгілдік және қолданысы бойынша түрін анықтау</p> <p>6.2.6.11 аяқ киім бөліктерін жасау</p> <p>6.2.6.12 жұмысты мұғалімнің түсіндірмесі мен тәжірибе жүзінде көрсеткенінен кейін жоспарлау;</p> <p>6.2.6.13 аяқ киімді ұсақ жөндеу жұмысына дайындау</p> <p>6.2.6.14 аяқ киімнің желімдеу арқылы біріктіру тәсілімен орындалатын ұсақ жөндеу жұмысын меңгеру</p> <p>6.2.6.15 тапсырмада үлгі және техникалық суреттер бойынша бағдарлау</p> <p>6.2.6.16 аяқ киімді жөндеу жұмысына дайындау бойынша жалпы жұмыс жоспары туралы айту</p> <p>6.2.6.17 жұмыс үшін қажетті құралдарды таңдау</p> <p>6.2.6.18 дайын бұйымды үлгімен немесе жұбымен салыстыру арқылы бағалау</p>
------------------	--	--

3) 3-бөлім "Қызмет көрсету еңбек дағдыларын меңгеру технологиясы":

3-кесте

Оқыту мақсаттары		
Бөлімше	5-сынып	6-сынып
	<p>5.3.1.1 гүлдік өсімдіктер, олардың сан алуандығы, сәндік қасиеті туралы түсінік болу</p> <p>5.3.1.2 топырақ және гүлдерді өсіруге арналған экологиялық талаптар туралы түсінік болу</p> <p>5.3.1.3 мәдени және жабайы өсетін гүлдік өсімдіктерді ажырату</p> <p>5.3.1.4 жергілікті жерде ең бір кеңінен тараған гүлдік өсімдікті атау</p>	<p>6.3.1.1 5-сыныпта өткен материалдарды қайталау</p> <p>6.3.1.2 гүлбақшадағы жұмысқа арналған құралдарды күту</p> <p>6.3.1.3 гүлбақшадағы гүлдеп болған бір жылдық өсімдіктерді алып тастау</p> <p>6.3.1.4 жерасты бөлігін қазып алып, келесі жылдың көктеміне дейін сақталатын өсімдіктерді ажырату</p> <p>6.3.1.5 гүлбақшадағы күзгі жұмыстарды жүзеге асыру</p>

3.1 Гүл өсіру және сәндік бағбаншылық

<p>5.3.1.5 гүлбақшада және бөлмеде өсірілетін гүлдік өсімдіктермен танысу</p> <p>5.3.1.6 гүлдік өсімдіктердің тұқымын жинау</p> <p>5.3.1.7 бір жылдық тұқымдары ірі гүлдік өсімдіктер түрін (қырмызыгүл, настурция, барқытгүл) атау</p> <p>5.3.1.8 гүлдік өсімдіктердің жемісінің және тұқымының піскен белгілерін байқау</p> <p>5.3.1.9 кейбір өсімдіктердің жемістері мен тұқымдарының пісуін жеделдету тәсілдері (тамырларын зақымдамай аудару) туралы түсінік болу</p> <p>5.3.1.10 тұқым жинау тәсілдерін, жинағаннан кейін тұқымды кептіру және сақтау тәсілдерін меңгеру</p> <p>5.3.1.11 тұқымы бар кеуіп қалған жемісті жинау немесе сабақтың бір бөлігімен кесіп алу</p> <p>5.3.1.12 жемістерді қатырмақағаздан жасалған қораптарға салу және кептіру үшін сөреге орналастыру</p> <p>5.3.1.13 жемістері піспеген кейбір өсімдіктерді тамырынан кесіп алып, тұқымы піскенше желдетілетін жайға іліп қою</p> <p>5.3.1.14 гүлбақшадағы жерді қазу</p> <p>5.3.1.15 гүлбақшаны тұқым себуге, көшет отырғызуға дайындау</p> <p>5.3.1.16 гүлбақшаны мезгілдік тазарту, жолды түскен жапырақтардан тазарту</p> <p>5.3.1.17 гүлбақшадағы жұмысқа арналған құралдарды күту</p> <p>5.3.1.18 бөлме өсімдіктерін күту: суғару, құнарландыру</p> <p>5.3.1.19 бөлме өсімдіктеріне арналған топырақтық қоспа дайындау</p>	<p>6.3.1.6 гүлбақшаның территориясын өсімдік қалдықтарынан тазарту</p> <p>6.3.1.7 болу керекті түсініктер: атыз, қазу тереңдігі</p> <p>6.3.1.8 күректің құрылысын, топырақты қазу тәсілдерін, жұмыс қалпын, қауіпсіздік техникасын білу</p> <p>6.3.1.9 бірінші атызды қазу техникасын, жерді берілген тереңдік бойынша қазуды меңгеру</p> <p>6.3.1.10 бөлме өсімдіктеріне арналған топырақтық қоспамен танысу, оның сапасына, құрылымдық бөліктеріне, сақтауға қойылатын талаптар</p> <p>6.3.1.11 бақшалық немесе шымды жерді дайындау үшін жер таңдау</p> <p>6.3.1.12 дайындалатын топырақты қазу және босату</p> <p>6.3.1.13 топырақты сақтау орнына тасу</p> <p>6.3.1.14 қара шіріндіні дайындау, мұғалімнің көрсетуі бойынша қара шірікті топырақпен араластыру</p> <p>6.3.1.15 бөлме өсімдіктерінің қоректену қажеттіліктері (жарық, жылу, топырақ пен ауаның белгілі бір ылғалдылығы) туралы жалпы түсініктер болу</p> <p>6.3.1.16 бөлме өсімдіктерін суғару ережелері мен тәсілдерін білу</p> <p>6.3.1.17 өсімдікке құйылатын судың температурасын қадағалау</p> <p>6.3.1.18 сауыттағы топырақтың ылғалдылығын анықтау (ұстап көру)</p> <p>6.3.1.19 біржылдық және көпжылдық гүлдік өсімдіктер туралы түсініктер болу</p> <p>6.3.1.20 қыстап қалатын көпжылдық гүлдік өсімдіктер туралы түсініктер болу</p> <p>6.3.1.21 қыстап қалатын көпжылдық гүлдік өсімдіктердің күтімін жүзеге асыру (мұғалімнің басшылығымен).</p>
<p>5.3.2.1 әр түрлі кәсіптің қажеттілігін сезіну</p> <p>5.3.2.2 қарапайым қызмет көрсету кәсібін білу</p>	<p>6.3.2.1 5-сыныпта өткен материалды қайталау</p> <p>6.3.2.2 аула тазартушының қысқы арнайы киімінің ерекшеліктерін білу</p>

<p>3.2 Аула тазартушы</p>	<p>5.3.2.3 тазалау жұмысына арналған арнайы киімді ажырату: түрі, қолданысы, құрылысы, ұқыптылықпен ұстау</p> <p>5.3.2.4 шаруашылық құралдарымен (сыпыртқы, күрек, тырма, қалақ, зембіл), олардың құрылысымен, қолданысымен танысу</p> <p>5.3.2.5 сыпыртқыны, күректі, тырманы, қалақты, зембілді қолдана білу</p> <p>5.3.2.6 қатты жабыны бар жолдарды сыпыру;</p> <p>5.3.2.7 қоқысты үю, қоқысты тасымалдау</p> <p>5.3.2.8 көгалды жинастыру: бұтақтарды және бөгде заттарды жинастыру; тырмамен тырмалау, көгалды тазарту</p> <p>5.3.2.9 спорт алаңдарын және мектеп айналасындағы үлескелерді жинастыру</p> <p>5.3.2.10 жинастыру құралдарын тазарту және сақтау орындарына орналастыру</p>	<p>6.3.2.3 қыс мезгілінде тазартуға арналған құралдарды (көшпелі қозғалтқыш, қырғыш, сүймен, қар тазартуға арналған күрек) білу және пайдалана білу</p> <p>6.3.2.4 шаруашылық құралдарымен жұмыс кезіндегі қауіпсіздік ережелерін білу және орындау</p> <p>6.3.2.5 жолдың жабындысын бұзбайтын тазарту тәсілдерін меңгеру</p> <p>6.3.2.6 қатты мұздың ауа температурасына тәуелділігін түсіну</p> <p>6.3.2.7 жолдарды қардан тазарту</p> <p>6.3.2.8 мұзды ою және жинау</p> <p>6.3.2.9 қарды және мұзды арнайы бөлінген жерге үю</p> <p>6.3.2.10 жинастыру құралдарын тазарту және сақтау орындарына орналастыру</p> <p>6.3.2.11 территорияның жиналған үлгісі бойынша бағдарлау</p> <p>6.3.2.12 орындалған жұмыстың сапасын және орындау дәйектілігін ұжымдық талдау</p>
	<p>5.3.3.1 әр түрлі кәсіптің қажеттілігін сезіну;</p> <p>5.3.3.2 қызмет көрсетуші еңбегінің қарапайым кәсібін білу;</p> <p>5.3.3.3 жинастыру жұмыстарына арналған арнайы киімдерді (халат, алжапқыш, үшкіл орамал) пайдалану, оларды ұқыпты ұстау, күту және сақтау;</p> <p>5.3.3.4 қағазбен және қатырмақағазбен жұмыс: "Тұрғын бөлме", "Мектеп" макеттері мен жапсырмақұрақты, ашық қорапты жасау;</p> <p>5.3.3.5 қол тігістерін пайдалана отырып, жиһазды сүртуге арналған майлық орамалды тігу;</p> <p>5.3.3.6 орамалдың қиылған шеттерін қол тігісімен өңдеу</p> <p>5.3.3.7 киімді жөндеу, сыртқы киімдердің түймелерін, ілгегін қадау</p> <p>5.3.3.8 электр үтікті меңгеру, қолданысы, күтімі және пайдалану ;</p>	<p>6.3.3.1 5-сыныпта өткен материалды қайталау;</p> <p>6.3.3.2 орамалдарды тігу үшін пайдаланылатын маталарды атау;</p> <p>6.3.3.3 қол жетекті және аяқ жетекті тігін машиналардың құрылысымен танысу;</p> <p>6.3.3.4 тігін машинасын жұмысқа дайындау (жорғарғы және төменгі жіптерін салу);</p> <p>6.3.3.5 тігін машинасымен жұмыс тәсілдерін меңгеру;</p> <p>6.3.3.6 машшина тігістерін орындау;</p> <p>6.3.3.7 машина тігістерін меңгеру (қайып тігу, ашық қиықты бүгілген тігіс және жабық қиықты бүгілген тігіс);</p> <p>6.3.3.8 қол орамалын, үшкіл орамалды тігуді орындау;</p> <p>6.3.3.9 матаны екі қабаттап ұстағыш тігу, шеттерін үлгі бойынша торлау тігісімен өңдеу</p>

3.3 Қызмет көрсетуші кіші қызметкер	<p>5.3.3.9 еден түрлерін: тақтай, боялған, линолеум төселген ажырату</p> <p>5.3.3.10 едендерді жууға арналған құралдармен және қандай да бір төсемі бар едендерді жууға қарсы көрсетімі бар құралдармен танысу ;</p> <p>5.3.3.11 жинастыру құралдарын (шелек, шлапшын, қалақ, еден сыпыратын щетка, шүберек, швабра) білу және пайдалану</p> <p>5.3.3.12 жинастыру құралдарын тазарту және сақтау орындарына орналастыру</p> <p>5.3.3.13 тақтай, боялған, линолеум және қыш тақта төселген едендерді құрғақ және сумен тазартуға дайындау;</p> <p>5.3.3.14 швабраны жұмысқа дайындау;</p> <p>5.3.3.15 еденді шварбрамен сүрту;</p> <p>5.3.3.16 шүберекті шлапшында шайқап алу;</p> <p>5.3.3.17 жинастыру құралдарын жұмыстан кейін тазарту және сақтау үшін арнайы бөлінген орынға орналастыру</p>	<p>6.3.3.10 жинастыруға арналған шүберек түрін, жұмыс түріне қарай қолданысын ажырату</p> <p>6.3.3.11 жинастыру түріне қарай пайдаланылатын шүберектерді белгілеу;</p> <p>6.3.3.12 шүберектердің жұмыс кезіндегі және сақтау кезіндегі жағдайына қатысты санитарлық-гигиеналық талаптарды орындау</p> <p>6.3.3.13 жайды жинастыру ержелері мен дәйектілігін орындау</p> <p>6.3.3.14 терезенің алдын және жылу батареяларын сүрткен кезде қауіпсіздік ережелерін орындау;</p> <p>6.3.3.15 еденді сулы шүберекпен сүртіп алу</p> <p>6.3.3.16 шүберекті жұмыс кезінде жуу</p> <p>6.3.3.17 жұмыс нәтижесін тексеру</p> <p>6.3.3.18 орындалған жұмыстың сапасын және орындау дәйектілігін ұжымдық талдау</p>
-------------------------------------	---	---

4) 4-бөлім "Еңбек құралдарын талдау және бағалау":

4-кесте

Оқыту мақсаттары		
Бөлімше	5-сынып	6-сынып
4.1 Еңбек заттарын талдау	<p>5.1.4.1 өз еңбегінің нәтижесіне қызығушылық байқату</p> <p>5.1.4.2 еңбектің бір түрі бойынша кәсіптік дағдыларды меңгеруге деген уәжін байқату</p> <p>5.1.4.3 мақсатына жетуде тәртіптілік және табандылық таныту, өзінің еңбегіне деген мақтанышын байқату;</p> <p>5.4.1.4 орындалған жұмыс сапасына талдау жүргізу</p> <p>5.4.1.5 өзінің және жолдастарының жұмысын талдауға және бағалауға тырысу, жұмыстағы артықшылықтар мен кемшіліктерді белгілеу</p>	<p>6.1.4.1 бұйымды орындау процесін мұғалімнің көмегімен және өздігінен мұқият талдауға тырысу</p> <p>6.1.4.2 орындалған жұмысқа талдау жүргізу</p> <p>6.1.4.3 орындалған жұмыс сапасын бақылау</p> <p>6.1.4.4 өзінің еңбегінің нәтижесіне деген қызығушылық байқату</p> <p>6.1.4.5 өзінің еңбегі үшін тәртіптілік және жауапкершілік байқату</p> <p>6.1.4.6 мақсатына жетуде табандылық таныту, өзінің еңбегіне деген мақтаныш және бөтен еңбекке деген сыйласымдық сезімін байқату</p>

	5.4.1.6 алған білімін тәжірибелік әрекеттерде қолдану	6.1.4.7 өзінің жеке ерекшеліктерін еңбектің белгілі бір түріне қатысты кәсіби талаптармен салыстыру
4.2 Еңбек заттарын бағалау	5.4.2.1 мұғалімнің көмегімен алдағы жұмыс туралы ауызша есеп беру 5.4.2.2 берілген жоспар бойынша орындалған жұмыс туралы ауызша есеп беру 5.4.2.3 сөзінде оқыған терминдерді пайдалана отырып, жасалған жұмыс туралы ауызша есеп беру 5.4.2.4 бұйымды үлгіге қарау және өлшеуіш құралдардың көмегімен бақылауды жүзеге асыру; 5.4.2.5 орындалған жұмыстың сапасын және орындау дәйектілігін ұжымдық талдау	6.4.2.1 берілген жоспар бойынша орындалған жұмыс туралы ауызша есеп беру 6.4.2.2 мұғалімнің шамалы көмегімен өзін-өзі ағымды бақылауды жүзеге асыру 6.4.2.3 жұмыс сапасын үлгімен салыстыру арқылы бағалау 6.4.2.4 сөзінде техникалық терминологияны пайдалану 6.4.2.5 жұмыстың сапасы мен нәтижесін тексеру 6.4.2.6 орындалған жұмыстың сапасын және орындау дәйектілігін ұжымдық талдау

40. Осы Бағдарлама зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-6 сыныптар үшін "Жалпы еңбекке даярлау" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

Ескерту. 40-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

41. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-6 сыныптар үшін "Жалпы еңбекке даярлау" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Ескерту. Қосымшаның жоғарғы оң жақ бұрышы жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-6 сыныптар үшін "Жалпы еңбекке даярлау" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1) 5-сынып:

1-кесте

--	--	--

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1.Материалтану. Құралдар және жабдықтар	1.1 Еңбек заттары туралы жалпы мәліметтер	<p>5.1.1.1 өзін Қазақстан азаматы ретінде сезіну</p> <p>5.1.1.2 берілген әрекет аясындағы сипаты, мазмұны; жеке тұлғалық және кәсіби қасиеттерге қойылатын талаптар туралы жалпы түсініктің болуы</p> <p>5.1.1.3 мұғалімнің көмегімен еңбек заттарының ерекшеліктерін зерделеу және анықтау</p> <p>5.1.1.4 еңбек материалдарының қасиеттері мен сипаттамаларын зерделеу</p> <p>5.1.1.5 кәсіби сынаманы орындау технологиясын меңгеру</p> <p>5.1.1.6 техникалық терминологияны түсіну және өзінің сөйлеу тілінде пайдалану</p> <p>5.1.1.7 үйретілген операцияларды орындау технологиясын; орындалатын әрекеттердің алгоритмін ұстану</p>
	1.2 Материалдарды, құралдарды және жабдықтарды талдау	<p>5.1.2.1 материалдарды, құралдарды және жабдықтарды және оларды тәжірибелік сынама үлгісінде пайдалану ережелерін зерделеу</p> <p>5.1.2.2 құралдардың атауларын және қолданысын түсіну, мұғалімнің көмегімен жұмыс үшін қажетті материаладар мен құралдарды таңдай білу</p> <p>5.1.2.3 шеберханада, мектеп жанындағы үлескедегі жұмыс кезінде тәртіп ережелерін және санитарлық-гигиеналық талаптарды ұстану</p> <p>5.1.2.4 жұмыс орнын ұйымдастыру</p> <p>5.1.2.5 құралдармен және жабдықтармен жұмыс кезінде қауіпсіздік ережелерін ұстану</p> <p>5.1.2.6 белгілеу тәсілдерін (қимаульгі, сызғыш, циркуль, бұрыш көмегімен) қолдану</p>
		<p>5.2.4.1 сымның (алюминий, жез, болат) қасиеттерімен танысу</p> <p>5.2.4.2 сыммен жұмысқа арналған құралдармен және аспаптармен (темір сызғыш, үшкір тістеуік,</p>

	<p>2.4 Слесарлық іс</p>	<p>тістеуік, сымды майыстыруға арналған жақтау) танысу және жұмыс тәсілдерін меңгеру</p> <p>5.2.4.3 слесарлық құралдармен жұмыс ережелерін білу және орындау</p> <p>5.2.4.4 дайындаманың ұзындығын сызғышпен белгілеу</p> <p>5.2.4.5 сыммен тәжірибе жұмыстарын (үзіп алу, майыстыру, бұрау, жалпайту) орындау</p> <p>5.2.4.6 ақ және қара қаңылтырдың қасиеттерімен (кесіледі, майысады) танысу</p> <p>5.2.4.7 қаңылтырмен жұмысқа арналған құралдармен және аспаптармен (сызғыш, темір кесетін қол қайшы, ағаш балға, жатық егеу, слесарлық қысқыш) танысу және жұмыс тәсілдерін меңгеру</p> <p>5.2.4.8 жұқа темірді белгілеген және кескен кездегі қауіпсіздік ережелерін білу және орындау</p> <p>5.2.4.9 қаңылтыр қораптарды жасау бойынша жұмыстарды (сызба бойынша белгілеу, шеттерін бұгу, өткір жиектерін қайыру) орындау</p> <p>5.2.5.9 бұйымды жатық егеумен және құмқағазбен тегістеп өңдеу</p> <p>5.2.5.10 дөңес және ойыс пішінді жазық бөліктерді қимаулігі бойынша белгілеп кесіп алу</p> <p>5.2.5.11 бөліктерде тесік тесу</p> <p>5.2.5.12 бөліктерді қалпағы жасырын тойтарма шегемен біріктіру</p> <p>5.2.5.13 жұқа қабатты темірмен жұмыс.</p>
		<p>5.3.1.1 гүлдік өсімдіктер, олардың сан алуандығы, сәндік қасиеті туралы түсінік болу</p> <p>5.3.1.2 топырақ және гүлдерді өсіруге арналған экологиялық талаптар туралы түсінік болу</p> <p>5.3.1.3 мәдени және жабайы өсетін гүлдік өсімдіктерді ажырату</p> <p>5.3.1.4 жергілікті жерде ең бір кеңінен тараған гүлдік өсімдікті атау</p>

3.Қызмет көрсету еңбек дағдыларын меңгеру технологиясы

3.1 Гүл өсіру және сәндік бағбаншылық

5.3.1.5 гүлбақшада және бөлмеде өсірілетін гүлдік өсімдіктермен танысу

5.3.1.6 гүлдік өсімдіктердің тұқымын жинау

5.3.1.7 бір жылдық тұқымдары ірі гүлдік өсімдіктер түрін (қырмызыгүл, настурция, баркытгүл) атау

5.3.1.8 гүлдік өсімдіктердің жемісінің және тұқымының піскен белгілерін байқау

5.3.1.9 кейбір өсімдіктердің жемістері мен тұқымдарының пісуін жеделдету тәсілдері (тамырларын зақымдамай аудару) туралы түсінік болу

5.3.1.10 тұқым жинау тәсілдерін, жинағаннан кейін тұқымды кептіру және сақтау тәсілдерін меңгеру

5.3.1.11 тұқымы бар кеуіп қалған жемісті жинау немесе сабақтың бір бөлігімен кесіп алу

5.3.1.12 жемістерді қатырмақағаздан жасалған қораптарға салу және кептіру үшін сөреге орналастыру

5.3.1.13 жемістері піспеген кейбір өсімдіктерді тамырынан кесіп алып, тұқымы піскенше желдетілетін жайға іліп қою

5.3.1.14 гүлбақшадағы жерді қазу

5.3.1.15 гүлбақшаны тұқым себуге, көшет отырғызуға дайындау

5.3.1.16 гүлбақшаны мезгілдік тазарту, жолды түскен жапырақтардан тазарту

5.3.1.17 гүлбақшадағы жұмысқа арналған құралдарды күту

5.3.1.18 бөлме өсімдіктерін күту: суғару, құнарландыру

5.3.1.19 бөлме өсімдіктеріне арналған топырақтық қоспа дайындау

5.1.4.1 өз еңбегінің нәтижесіне қызығушылық байқату

5.1.4.2 еңбектің бір түрі бойынша кәсіптік дағдыларды меңгеруге деген уәжін байқату

5.1.4.3 мақсатына жетуде тәртіптілік және табандылық

4. Еңбек құралдарын талдау және бағалау	4.1 Еңбек заттарын талдау	<p>таныту, өзінің еңбегіне деген мақтанышын байқату</p> <p>5.4.1.4 орындалған жұмыс сапасына талдау жүргізу;</p> <p>5.4.1.5 өзінің және жолдастарының жұмысын талдауға және бағалауға тырысу, жұмыстағы артықшылықтар мен кемшіліктерді белгілеу</p> <p>5.4.1.6 алған білімін тәжірибелік әрекеттерде қолдану</p>
	4.2 Еңбек заттарын бағалау	<p>5.4.2.1 мұғалімнің көмегімен алдағы жұмыс туралы ауызша есеп беру</p> <p>5.4.2.2 берілген жоспар бойынша орындалған жұмыс туралы ауызша есеп беру</p> <p>5.4.2.3 сөзінде оқыған терминдерді пайдалана отырып, жасалған жұмыс туралы ауызша есеп беру</p> <p>5.4.2.4 бұйымды үлгіге қарау және өлшеуіш құралдардың көмегімен бақылауды жүзеге асыру</p> <p>5.4.2.5 орындалған жұмыстың сапасын және орындау дәйектілігін ұжымдық талдау</p>
2-тоқсан		
	1.1 Еңбек заттары туралы жалпы мәліметтер	<p>5.1.1.1 өзін Қазақстан азаматы ретінде сезіну</p> <p>5.1.1.2 берілген әрекет аясындағы сипаты, мазмұны; жеке тұлғалық және кәсіби қасиеттерге қойылатын талаптар туралы жалпы түсініктің болуы</p> <p>5.1.1.3 мұғалімнің көмегімен еңбек заттарының ерекшеліктерін зерделеу және анықтау</p> <p>5.1.1.4 еңбек материалдарының қасиеттері мен сипаттамаларын зерделеу</p> <p>5.1.1.5 кәсіби сынаманы орындау технологиясын меңгеру</p> <p>5.1.1.6 техникалық терминологияны түсіну және өзінің сөйлеу тілінде пайдалану</p> <p>5.1.1.7 үйретілген операцияларды орындау технологиясын; орындалатын әрекеттердің алгоритмін ұстану</p>
		5.1.2.1 материалдарды, құралдарды және жабдықтарды

<p>1. Материалтану. Құралдар және жабдықтар</p>	<p>1.2 Материалдарды, құралдарды және жабдықтарды талдау</p>	<p>және оларды тәжірибелік сынама үлгісінде пайдалану ережелерін зерделеу</p> <p>5.1.2.2 құралдардың атауларын және қолданысын түсіну, мұғалімнің көмегімен жұмыс үшін қажетті материаладар мен құралдарды таңдай білу</p> <p>5.1.2.3 шеберханада, мектеп жанындағы үлескедегі жұмыс кезінде тәртіп ережелерін және санитарлық-гигиеналық талаптарды ұстану</p> <p>5.1.2.4 жұмыс орнын ұйымдастыру</p> <p>5.1.2.5 құралдармен және жабдықтармен жұмыс кезінде қауіпсіздік ережелерін ұстану</p> <p>5.1.2.6 белгілеу тәсілдерін (қимаулігі, сызғыш, циркуль, бұрыш көмегімен) қолдану</p>
	<p>2.5 Сылақ-майлау ісі</p>	<p>5.2.5.1 сылақшы мамандығы туралы негізгі мәліметтерді білу</p> <p>5.2.5.2 сылақ жұмыстарын орындауға арналған материалдар туралы түсініктер болу</p> <p>5.2.5.3 майлы бояудың қасиеті және құрамы (кою және пайдалануға дайын) туралы түсініктер болу</p> <p>5.2.5.4 майлы бояуды жұмысқа дайындау техникасын меңгеру</p> <p>5.2.5.5 сулы бояу құрамы (қасиеті, құрамы) туралы мәліметтер болу</p> <p>5.2.5.6 сулы бояу құрамын қолдану техникасын меңгеру</p> <p>5.2.5.7 колер туралы қысқаша мәліметтер болу</p> <p>5.2.5.8 бұрын боялған беттерді тазартуды жүзеге асыру</p> <p>5.2.5.9 бояу түрлерін анықтауға (сыныптағы, мектеп жайларындағы , үйдегі) жаттығу;</p> <p>5.2.5.10 жаққыш (қолмен жаққыш, айналма жаққыш, қолдану және олардың күтімі) туралы мәліметтер болу;</p> <p>5.2.5.11 бояу кезінде жұмыс орнын ұйымдастыру;</p> <p>5.2.5.12 жазықтықтың бояуға дайындығын анықтау;</p>

		<p>5.2.5.13 сылақтың негізгі кемшіліктері туралы түсініктер болу;</p> <p>5.2.5.14 жай сылаудың негізгі амалдарын меңгеру;</p> <p>5.2.5.15 ағаш бұйымдарды майлы бояумен жай ғана бояуды орындау ;</p> <p>5.2.5.16 сулы құраммен сыланған жазықтықты бояу;</p> <p>5.2.5.17 темір заттарды құрамында су жоқ бояумен бояуға дайындау техникасын меңгеру</p>
<p>3. Қызмет көрсету еңбек дағдыларын меңгеру технологиясы</p>	<p>3.2 Аула тазартушы</p>	<p>5.3.2.1 әр түрлі кәсіптің қажеттілігін сезіну</p> <p>5.3.2.2 қарапайым қызмет көрсету кәсібін білу</p> <p>5.3.2.3 тазалау жұмысына арналған арнайы киімді ажырату: түрі, қолданысы, құрылысы, ұқыптылықпен ұстау</p> <p>5.3.2.4 шаруашылық құралдарымен (сыпыртқы, күрек, тырма, қалақ, зембіл), олардың құрылысымен, қолданысымен танысу</p> <p>5.3.2.5 сыпыртқыны, күректі, тырманы, қалақты, зембілді қолдана білу</p> <p>5.3.2.6 қатты жабыны бар жолдарды сыпыру</p> <p>5.3.2.7 қоқысты үю, қоқысты тасымалдау</p> <p>5.3.2.8 көгалды жинастыру: бұтақтарды және бөгде заттарды жинастыру; тырмамен тырмалау, көгалды тазарту</p> <p>5.3.2.9 спорт алаңдарын және мектеп айналасындағы үлескелерді жинастыру</p> <p>5.3.2.10 жинастыру құралдарын тазарту және сақтау орындарына орналастыру</p>
		<p>5.1.4.1 өз еңбегінің нәтижесіне қызығушылық байқату;</p> <p>5.1.4.2 еңбектің бір түрі бойынша кәсіптік дағдыларды меңгеруге деген уәжін байқату;</p> <p>5.1.4.3 мақсатына жетуде тәртіптілік және табандылық таныту, өзінің еңбегіне деген мақтанышын байқату</p>

4.Еңбек құралдарын талдау және бағалау	4.1 Еңбек заттарын талдау	5.4.1.4 орындалған жұмыс сапасына талдау жүргізу 5.4.1.5 өзінің және жолдастарының жұмысын талдауға және бағалауға тырысу, жұмыстағы артықшылықтар мен кемшіліктерді белгілеу 5.4.1.6 алған білімін тәжірибелік әрекеттерде қолдану
	4.2 Еңбек заттарын бағалау	5.4.2.1 мұғалімнің көмегімен алдағы жұмыс туралы ауызша есеп беру 5.4.2.2 берілген жоспар бойынша орындалған жұмыс туралы ауызша есеп беру 5.4.2.3 сөзінде оқыған терминдерді пайдалана отырып, жасалған жұмыс туралы ауызша есеп беру; 5.4.2.4 бұйымды үлгіге қарау және өлшеуіш құралдардың көмегімен бақылауды жүзеге асыру 5.4.2.5 орындалған жұмыстың сапасын және орындау дәйектілігін ұжымдық талдау
3-тоқсан		
1.Материалтану. Құралдар және жабдықтар	1.1 Еңбек заттары туралы жалпы мәліметтер	5.1.1.1 өзін Қазақстан азаматы ретінде сезіну 5.1.1.2 берілген әрекет аясындағы сипаты, мазмұны; жеке тұлғалық және кәсіби қасиеттерге қойылатын талаптар туралы жалпы түсініктің болуы 5.1.1.3 мұғалімнің көмегімен еңбек заттарының ерекшеліктерін зерделеу және анықтау 5.1.1.4 еңбек материалдарының қасиеттері мен сипаттамаларын зерделеу 5.1.1.5 кәсіби сынаманы орындау технологиясын меңгеру 5.1.1.6 техникалық терминологияны түсіну және өзінің сөйлеу тілінде пайдалану 5.1.1.7 үйретілген операцияларды орындау технологиясын; орындалатын әрекеттердің алгоритмін ұстану
		5.1.2.1 материалдарды, құралдарды және жабдықтарды

	<p>1.2 Материалдарды, құралдарды және жабдықтарды талдау</p>	<p>және оларды тәжірибелік сынама үлгісінде пайдалану ережелерін зерделеу</p> <p>5.1.2.2 құралдардың атауларын және қолданысын түсіну, мұғалімнің көмегімен жұмыс үшін қажетті материаладар мен құралдарды таңдай білу</p> <p>5.1.2.3 шеберханада, мектеп жанындағы үлескедегі жұмыс кезінде тәртіп ережелерін және санитарлық-гигиеналық талаптарды ұстану</p> <p>5.1.2.4 жұмыс орнын ұйымдастыру</p> <p>5.1.2.5 құралдармен және жабдықтармен жұмыс кезінде қауіпсіздік ережелерін ұстану</p> <p>5.1.2.6 белгілеу тәсілдерін (қимаулігі, сызғыш, циркуль, бұрыш көмегімен) қолдану</p>
	<p>2.1 Ағаш ұстасы</p>	<p>5.2.1.1 аралау түрлерін ажырату</p> <p>5.2.1.2 ағаш кесіндісін шектегіші бар стуслода белгі бойынша кесу технологиясын меңгеру: қолданысы, негізгі техникалық сипаттамасы, стусломен және қол арамен жұмыс ережелері, ағаш ұстасы құралдарын жұмысқа дайындау, ағашты кесу, тегіс бетін құмқағазбен өңдеу</p> <p>5.2.1.3 білдекте тесік тесуді меңгеру</p> <p>3.2.1.4 қатар сызықтарды белгілеуге үйрену</p> <p>5.2.1.5 жақ тәрізді арамен аралау техникасын меңгеру</p> <p>5.2.1.6 сүргімен бақылау сызғышпен және бұрышпен жону техникасын меңгеру</p> <p>5.2.1.7 қарындашпен белгі салу және сызғышпен және бұрышпен бақылауды жүзеге асыру</p> <p>5.2.1.8 бөліктерді бұрама шегенің көмегімен біріктіру</p> <p>5.2.1.9 тесігі бар кесек ағаштан салғыш жасау</p> <p>5.2.1.10 шегенің және бұрама шегенің көмегімен жинауды жүзеге асыру</p> <p>5.2.1.11 ағашты "Күйдіру" техникасымен көркемдеп әшекейлеу техникасын меңгеру</p>

2. Еңбек заттарын жасау технологиясы

2.2 Түптеу картонаждық іс

5.2.2.1 дайындық тапсырмаларын: еркін тақырыпқа сурет салу, суреттерді бояу, өсімдік тектес оюдың суретін салу, геометриялық пішіндерді белгілеу, пышақпен және қайшымен пішіп алуды орындау

5.2.2.2 құттықтау ашық хатын сурет–сызбы бойынша жасау технологиясын меңгеру

5.2.2.3 қалта мен хатқалтаны жасау технологиясын меңгеру: өлшеуіш сызғыштың және оның қимаұлгісінің көмегімен хатқалтаның жаймасын белгілеу, жайманы кесіп алу, бүйір және төменгі бөлігін жинастыру және желімдеу, пошта бұйымдарын қысу, есептеу және дайын бұйымдарды бандерольдау

5.2.2.4 қарапайым сызбылар мен эскиздерді оқу және орындау

5.2.2.5 қағаздарды іріктеп, бұғу және сыммен тігу

5.2.2.6 түптеу жұмыстарын орындау

5.2.2.7 беті таза заттарды жасау

5.2.2.8 баулы папкаларды жасау

5.2.3.1 қол жұмысына арналған құралдар мен құрылғыларды пайдалану

5.2.3.2 өсімдік текті талшықты маталардың (сиса, сәтен) қасиеттерімен танысу

5.2.3.3 қол тігістерін орындау

5.2.3.4 сәндік тігістерді (тамбурлық, ілмекті) орындау

5.2.3.5 бұйымдарды (тұқым салуға арналған дорба) қол тігістерін қолдана отырып жасау

5.2.3.6 сәндік қол тігістерімен (тамбурлық, сабақты) кестелеу техникасын меңгеру

5.2.3.7 шытыра моншақпен және пайеткамен кестелеу (белгі бойынша) техникасын меңгеру

5.2.3.8 табиғи көлемдегі (майлық) сызба құру техникасын меңгеру

5.2.3.9 киімдерді қол тігісін пайдалана отырып жөндеу

2.3 Тігін ісі

		қауіпсіздік техникасының ережелерін орындау
4.Еңбек құралдарын талдау және бағалау	4.1 Еңбек заттарын талдау	<p>5.1.4.1 өз еңбегінің нәтижесіне қызығушылық байқату</p> <p>5.1.4.2 еңбектің бір түрі бойынша кәсіптік дағдыларды меңгеруге деген уәжін байқату</p> <p>5.1.4.3 мақсатына жетуде тәртіптілік және табандылық таныту, өзінің еңбегіне деген мақтанышын байқату</p> <p>5.4.1.4 орындалған жұмыс сапасына талдау жүргізу</p> <p>5.4.1.5 өзінің және жолдастарының жұмысын талдауға және бағалауға тырысу, жұмыстағы артықшылықтар мен кемшіліктерді белгілеу</p> <p>5.4.1.6 алған білімін тәжірибелік әрекеттерде қолдану</p>
	4.2 Еңбек заттарын бағалау	<p>5.4.2.1 мұғалімнің көмегімен алдағы жұмыс туралы ауызша есеп беру</p> <p>5.4.2.2 берілген жоспар бойынша орындалған жұмыс туралы ауызша есеп беру</p> <p>5.4.2.3 сөзінде оқыған терминдерді пайдалана отырып, жасалған жұмыс туралы ауызша есеп беру</p> <p>5.4.2.4 бұйымды үлгіге қарау және өлшеуіш құралдардың көмегімен бақылауды жүзеге асыру</p> <p>5.4.2.5 орындалған жұмыстың сапасын және орындау дәйектілігін ұжымдық талдау</p>
4-тоқсан		
	1.1 Еңбек заттары туралы жалпы мәліметтер	<p>5.1.1.1 өзін Қазақстан азаматы ретінде сезіну</p> <p>5.1.1.2 берілген әрекет аясындағы сипаты, мазмұны; жеке тұлғалық және кәсіби қасиеттерге қойылатын талаптар туралы жалпы түсініктің болуы</p> <p>5.1.1.3 мұғалімнің көмегімен еңбек заттарының ерекшеліктерін зерделеу және анықтау</p> <p>5.1.1.4 еңбек материалдарының қасиеттері мен сипаттамаларын зерделеу</p> <p>5.1.1.5 кәсіби сынаманы орындау технологиясын меңгеру</p>

1.Материалтану. Құралдар және жабдықтар		<p>5.1.1.6 техникалық терминологияны түсіну және өзінің сөйлеу тілінде пайдалану; 5.1.1.7 үйретілген операцияларды орындау технологиясын; орындалатын әрекеттердің алгоритмін ұстану</p>
	1.2 Материалдарды, құралдарды және жабдықтарды талдау	<p>5.1.2.1 материалдарды, құралдарды және жабдықтарды және оларды тәжірибелік сынама үлгісінде пайдалану ережелерін зерделеу 5.1.2.2 құралдардың атауларын және қолданысын түсіну, мұғалімнің көмегімен жұмыс үшін қажетті материаладар мен құралдарды таңдай білу 5.1.2.3 шеберханада, мектеп жанындағы үлескедегі жұмыс кезінде тәртіп ережелерін және санитарлық-гигиеналық талаптарды ұстану 5.1.2.4 жұмыс орнын ұйымдастыру 5.1.2.5 құралдармен және жабдықтармен жұмыс кезінде қауіпсіздік ережелерін ұстану 5.1.2.6 белгілеу тәсілдерін (қимаұлгі, сызғыш, циркуль, бұрыш көмегімен) қолдану</p>
		<p>5.2.6.1 аяқ киім тігуші кәсібі туралы негізгі мәліметтер болу 5.2.6.2 аяқ киімнің беткі жағы былғары туралы қарапайым түсініктер болу 5.2.6.3 аяқ киім тігуге арналған былғарының негізгі қасиеттерімен танысу 5.2.6.4 бұйым бөліктерін бекітуге арналған материалдармен (капрон жіп, балауыз) және олардың қасиеттерімен танысу 5.2.6.5 былғарыдан бұйым жасауға арналған құрылғылармен және құралдармен (верстак, түзу буз, ілмек біз, тебен ине) жұмыс техникасын меңгеру; 5.2.6.6 бізбен жұмыстағы қауіпсіздік техника ережелерін білу және орындау 5.2.6.7 былғарымен жұмыс кезіндегі сызғышпен және</p>

<p>2. Еңбек заттарын жасау технологиясы</p>	<p>2.6 Аяқ киім ісі</p>	<p>бұрыштамамен жұмыс техникасын меңгеру 5.2.6.8 үлгі бойынша тапсырмаларда бағдарлау 5.2.6.9 тапсырмаларда заттық технологиялық карта көмегімен бағдарлау 5.2.6.10 дайындамаға суретті өлшеу құралдарының (сызғыш, үшбұрыш) көмегімен түсіру 5.2.6.11 бізбен тесік тесу 5.2.6.12 бұйымды жіппен біріктіру 5.2.6.13 сағатқа бау жасау 5.2.6.14 тараққа қаптама жасау 5.2.6.15 көзілдірікке қаптама жасау 5.2.6.16 жасалған бұйымдарды мұғалімнің көмегімен талдау 5.2.6.17 үлгі бойынша бұйымның жасалуын бақылауды көз мөлшерімен және өлшеу құралдарының көмегімен орындау</p>
<p>3. Қызмет көрсету еңбек дағдыларын меңгеру технологиясы</p>	<p>3.3 Қызмет көрсетуші кіші қызметкер</p>	<p>5.3.3.1 әр түрлі кәсіптің қажеттілігін сезіну 5.3.3.2 қызмет көрсетуші еңбегінің қарапайым кәсібін білу 5.3.3.3 жинастыру жұмыстарына арналған арнайы киімдерді (халат, алжапқыш, үшкіл орамал) пайдалану, оларды ұқыпты ұстау, күту және сақтау 5.3.3.4 қағазбен және қатырмақағазбен жұмыс: "Тұрғын бөлме", "Мектеп" макеттері мен жапсырмақұрақты, ашық қорапты жасау 5.3.3.5 қол тігістерін пайдалана отырып, жиһазды сұртуге арналған майлық орамалды тігу 5.3.3.6 орамалдың қиылған шеттерін қол тігісімен өңдеу 5.3.3.7 киімді жөндеу, сыртқы киімдердің түймелерін, ілгегін қадау 5.3.3.8 электр үтікті меңгеру, қолданысы, күтімі және пайдалану 5.3.3.9 еден түрлерін: тактай, боялған, линолеум төселген ажырату 5.3.3.10 едендерді жууға арналған құралдармен және қандай да бір</p>

		<p>төсемі бар едендерді жууға қарсы көрсетімі бар құралдармен танысу</p> <p>5.3.3.11 жинастыру құралдарын (шелек, шлапшын, қалақ, еден сыпыратын щетка, шүберек, швабра) білу және пайдалану</p> <p>5.3.3.12 жинастыру құралдарын тазарту және сақтау орындарына орналастыру</p> <p>5.3.3.13 тақтай, боялған, линолеум және қыш тақта төселген едендерді құрғақ және сумен тазартуға дайындау</p> <p>5.3.3.14 швабраны жұмысқа дайындау</p> <p>5.3.3.15 еденді шварбрамен сүрту</p> <p>5.3.3.16 шүберекті шлапшында шайқап алу</p> <p>5.3.3.17 жинастыру құралдарын жұмыстан кейін тазарту және сақтау үшін арнайы бөлінген орынға орналастыру</p>
<p>4.Еңбек құралдарын талдау және бағалау</p>	<p>4.1 Еңбек заттарын талдау</p>	<p>5.1.4.1 өз еңбегінің нәтижесіне қызығушылық байқату</p> <p>5.1.4.2 еңбектің бір түрі бойынша кәсіптік дағдыларды меңгеруге деген уәжін байқату</p> <p>5.1.4.3 мақсатына жетуде тәртіптілік және табандылық таныту, өзінің еңбегіне деген мақтанышын байқату</p> <p>5.4.1.4 орындалған жұмыс сапасына талдау жүргізу</p> <p>5.4.1.5 өзінің және жолдастарының жұмысын талдауға және бағалауға тырысу, жұмыстағы артықшылықтар мен кемшіліктерді белгілеу</p> <p>5.4.1.6 алған білімін тәжірибелік әрекеттерде қолдану</p>
	<p>4.2 Еңбек заттарын бағалау</p>	<p>5.4.2.1 мұғалімнің көмегімен алдағы жұмыс туралы ауызша есеп беру</p> <p>5.4.2.2 берілген жоспар бойынша орындалған жұмыс туралы ауызша есеп беру</p> <p>5.4.2.3 сөзінде оқыған терминдерді пайдалана отырып, жасалған жұмыс туралы ауызша есеп беру</p>

5.4.2.4 бұйымды үлгіге қарау және өлшеуіш құралдардың көмегімен бақылауды жүзеге асыру
 5.4.2.5 орындалған жұмыстың сапасын және орындау дәйектілігін ұжымдық талдау

2) 6-сынып:
 2-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар және жабдықтар	1.1 Еңбек заттары туралы жалпы мәліметтер	<p>6.1.1.1 өзінің Отаны үшін мақтаныш сезімін білдіру</p> <p>6.1.1.2 орындалатын жұмыстың сипатына байланысты жалпы теориялық мәліметтері болу;</p> <p>6.1.1.3 өзінің жеке ерекшеліктерін кәсіби талаптармен салыстыру</p> <p>6.1.1.4 еңбек заттарының ең бір маңызды ерекшеліктерін түсінуін және білімін көрсету;</p> <p>6.1.1.5 өзінің жұмыс орнын өздігінен ұйымдастыру;</p> <p>6.1.1.6 тапсырмада үлгі, сурет және технологиялық карта бойынша бағдарлау</p> <p>6.1.1.7 жоспар бойынша жұмыс істеу, әрекеттердің орындалу тәртібін сақтау, нұсқауды дұрыс және дәл орындау</p> <p>6.1.1.8 еңбек заттарын жасаған кезде материалдардың қасиеттерін есепке алу</p> <p>6.1.1.9 терминдер мен технологиялық операциялардың атауларын түсіну және сөйлеу тілінде пайдалану</p>
	1.2. Материалдарды, құралдарды және жабдықтарды талдау	<p>6.1.2.2 еңбек құралдарын пайдалану және құралды орындалатын операцияға сәйкес тиімді таңдай білу;</p> <p>6.1.2.3 шеберханада жұмыс кезінде тәртіп ережелерін және санитарлық-гигиеналық талаптарды; құралдармен жұмыс кезінде қауіпсіздік техникасы ережелерін ұстану</p> <p>6.1.2.4 белгілеу тәсілдерін (қимаулігі, сызғыш, циркуль, бұрыш және арнайы кәсіби құралдардың көмегімен) қолдану</p>

		<p>6.1.2.5 үйретілген операцияларды орындау технологиясын; орындалатын әрекеттердің алгоритмін ұстану</p> <p>6.1.2.6 жасалатын бұйымның қолданысын түсіну</p> <p>6.2.1.7 жазбаша және ауызекі нұсқауларды оқу және түсіну, жұмыс барысында сұрақтар мен жауаптарды тұжырымды етіп айта білу</p>
	<p>2.1. Ағаш ұстасы</p>	<p>6.2.1.1 ағаштың құрылысын және ағаш түрлерінің қасиеттерін білу; бұйым бөліктерін дөңгелек кесінділерден жасау технологиясын меңгеру;</p> <p>6.2.1.2 сүргімен жону, рейсмуспен белгілеу дағдыларын бекіту</p> <p>6.2.1.3 ағашта геометриялық ойма сурет салу техникасын меңгеру</p> <p>6.2.1.4 кесіндінің жарты ағашына бұрыштап кіріге біріктіруді орындау</p> <p>6.2.1.5 қисық сызықты аралауды орындау, қисық сызықты кесіндінің шеттерін өңдеу</p> <p>6.2.1.6 бұрғылауды орындау</p> <p>6.2.1.7 тесіп өткен және бітеу тесіктерді ұңғылауды орындау</p> <p>6.2.1.8 ағаштардың негізгі түрлерінің қасиеттерін ажырату</p> <p>6.2.1.9 аралау дағдыларын бекіту</p> <p>6.2.1.10 кесінділерді айқастырып, бұрыштап, таңба сияқты біріктіруді орындау</p> <p>6.2.1.11 тесіп өтекен тесіктерді ұңғылауды орындау</p> <p>6.2.1.12 қисық сызықты аралауды орындау</p> <p>6.2.1.13 қисық сызықты кесіндінің шеттерін өңдеу</p> <p>6.2.1.14 асүйлік керек-жарақтарды жасау бойынша жұмыстарды орындау</p>
<p>2.Еңбек заттарын жасау технологиясы</p>		<p>6.2.3.1 жануар текті талшықтан жасалған маталардың (жібек, жүн) қасиеттерімен танысу;</p> <p>6.2.3.2 жұмысты қол тігістерін пайдалана отырып орындауды жалғастыру</p> <p>6.2.3.3 бұйымдарды қол тігістерін және кесте немесе жапсырмақұрақ</p>

	2.3 Тігін ісі	<p>түріндегі әшекейді пайдалана отырып жасау</p> <p>6.2.3.4 сәндік тігістермен нобай бойынша кестелеу</p> <p>6.2.3.5 сызба бойынша айқас тігіспен кестелеу</p> <p>6.2.3.6 киімді жөндеуді торлап жамау және жапсырмақұрақпен жамау техникасымен орындау</p> <p>6.2.3.7 қол жетекті және аяқ жетекті тігін машинкасының құрылысымен танысу</p> <p>6.2.3.8 тігін машинкасын жұмысқа дайындау (жоғарғы және төменгі жіптерін салу)</p> <p>6.2.3.9 тігін машинкасымен жұмыс тәсілдерін меңгеру</p> <p>6.2.3.10 машина тігістерін орындау</p> <p>6.2.3.11 машина тігістерін меңгеру (қайып тігу, ашық қиықты бүгілген тігіс және жабық қиықты бүгілген тігіс)</p> <p>6.2.3.12 бір бөлікті бұйымдарды (қалталы жастық тысы, спорттық аяқ киімге арналған дорба) орындау</p>
4.Еңбек құралдарын талдау және бағалау	4.1 Еңбек заттарын талдау	<p>6.1.4.1 бұйымды орындау процесін мұғалімнің көмегімен және өздігінен мұқият талдауға тырысу</p> <p>6.1.4.2 орындалған жұмысқа талдау жүргізу</p> <p>6.1.4.3 орындалған жұмыс сапасын бақылау</p> <p>6.1.4.4 өзінің еңбегінің нәтижесіне деген қызығушылық байқату</p> <p>6.1.4.5 өзінің еңбегі үшін тәртіптілік және жауапкершілік байқату</p> <p>6.1.4.6 мақсатына жетуде табандылық таныту, өзінің еңбегіне деген мақтаныш және бөтен еңбекке деген сыйласымдық сезімін байқату</p> <p>6.1.4.7 өзінің жеке ерекшеліктерін еңбектің белгілі бір түріне қатысты кәсіби талаптармен салыстыру</p>
		6.4.2.1 берілген жоспар бойынша орындалған жұмыс туралы ауызша есеп беру

	4.2 Еңбек заттарын бағалау	<p>6.4.2.2 мұғалімнің шамалы көмегімен өзін-өзі ағымды бақылауды жүзеге асыру</p> <p>6.4.2.3 жұмыс сапасын үлгімен салыстыру арқылы бағалау</p> <p>6.4.2.4 сөзінде техникалық терминологияны пайдалану</p> <p>6.4.2.5 жұмыстың сапасы мен нәтижесін тексеру</p> <p>6.4.2.6 орындалған жұмыстың сапасын және орындау дәйектілігін ұжымдық талдау</p>
2-тоқсан		
1.Материалтану. Құралдар және жабдықтар	1.1 Еңбек заттары туралы жалпы мәліметтер	<p>6.1.1.1 өзінің Отаны үшін мақтаныш сезімін білдіру</p> <p>6.1.1.2 орындалатын жұмыстың сипатына байланысты жалпы теориялық мәліметтері болу</p> <p>6.1.1.3 өзінің жеке ерекшеліктерін кәсіби талаптармен салыстыру</p> <p>6.1.1.4 еңбек заттарының ең бір маңызды ерекшеліктерін түсінуін және білімін көрсету</p> <p>6.1.1.5 өзінің жұмыс орнын өздігінен ұйымдастыру</p> <p>6.1.1.6 тапсырмада үлгі, сурет және технологиялық карта бойынша бағдарлау</p> <p>6.1.1.7 жоспар бойынша жұмыс істеу, әрекеттердің орындалу тәртібін сақтау, нұсқауды дұрыс және дәл орындау</p> <p>6.1.1.8 еңбек заттарын жасаған кезде материалдардың қасиеттерін есепке алу</p> <p>6.1.1.9 терминдер мен технологиялық операциялардың атауларын түсіну және сөйлеу тілінде пайдалану</p>
		<p>6.1.2.2 еңбек құралдарын пайдалану және құралды орындалатын операцияға сәйкес тиімді таңдай білу</p> <p>6.1.2.3 шеберханада жұмыс кезінде тәртіп ережелерін және санитарлық-гигиеналық талаптарды; құралдармен жұмыс кезінде қауіпсіздік техникасы ережелерін ұстану</p> <p>6.1.2.4 белгілеу тәсілдерін (қимаульгі, сызғыш, циркуль,</p>

	<p>1.2 Материалдарды, құралдарды және жабдықтарды талдау</p>	<p>бұрыш және арнайы кәсіби құралдардың көмегімен) қолдану 6.1.2.5 үйретілген операцияларды орындау технологиясын; орындалатын әрекеттердің алгоритмін ұстану 6.1.2.6 жасалатын бұйымның қолданысын түсіну 6.2.1.7 жазбаша және ауызекі нұсқауларды оқу және түсіну, жұмыс барысында сұрақтар мен жауаптарды тұжырымды етіп айта білу</p>
<p>2.Еңбек заттарын жасау технологиясы</p>	<p>2.2 Түптеу картонаждық іс</p>	<p>6.2.2.1 қалтасы, бауы бар папкаларды жасау; 6.2.2.2 блоктарды біріктіру тәсілдерін ажырату; 6.2.2.3 бұйым жасағанда қағаздың қасиеттерін падалану 6.2.2.4 бүктеу тәсілдерін ажырату 6.2.2.5 әр түрлі жұмыс құралдарын пайдалану 6.2.2.6 бұйымның негізгі пішінін ерекшелеуге тырысу, бір негізгі пішіннен екінші негізгі пішінге көшу (бүктеу арқылы шаршыдан үшбұрыш жасау) 6.2.2.7 симметрия туралы қарапайым түсінік болу 6.2.2.8 кестелер мен көрнекілік құралдарды жапсыруды орындау</p>
		<p>6.2.4.1 слесарлық шеберханадағы жұмыс ережелерін білу және орындау 6.2.4.2 5-сынып бағдарламасы бойынша сыммен және қаңылтырмен жұмыстарды орындау 6.2.4.3 слесарлық құралдармен және аспаптармен жұмыстағы қауіпсіздік техникасы ережелерін білу және орындау 6.2.4.4 сызба бойынша бөліктерді жазықтық белгілеу және өндеуді орындау 6.2.4.5 бөліктерді қалпағы жартылай дөңгелек тойтарма шегемен біріктіру 6.2.4.6 тақтада шабуды орындау 6.2.4.7 қисық сызықты жиекті кесіп алуды орындау</p>

	<p>2.4 Слесарлық іс</p>	<p>6.2.4.8 жазық қаңылтырды кесуді орындау 6.2.4.9 бұйымды технологиялық карта бойынша орындау 6.2.4.10 бөліктерді қалпақтары жасырын тойтарма шегемен біріктіру 6.2.4.11 тәжірибе жұмыстарын орындау: қайырылған жері бойынша жырашық орындау, аспаптың өзегінде сақиналап майыстыру, жуандығы 1,5 – 2,0 мм болат қапсырманы қысқышта және жақтауда майыстыру, қалыңдығы 5 мм дейінгі болат тілкем мен тілімдерді майыстыру 6.2.4.12 майыстырудың бақылау мөлшері мен дұрыстығын үлгі және бұрыштама бойынша тексеруді жүзеге асыру 6.2.4.13 жабындық болаттан қоқысқа арналған қалақша жасау 6.2.4.14 2 мм болаттан ағаш бұйымдарын бекітуге арналған бұрыштамалар жасау 6.2.4.15 дайын бұйымды үлгімен салыстыру арқылы бағалау</p>
<p>4.Еңбек құралдарын талдау және бағалау</p>	<p>4.1 Еңбек заттарын талдау</p>	<p>6.1.4.1 бұйымды орындау процесін мұғалімнің көмегімен және өздігінен мұқият талдауға тырысу 6.1.4.2 орындалған жұмысқа талдау жүргізу 6.1.4.3 орындалған жұмыс сапасын бақылау 6.1.4.4 өзінің еңбегінің нәтижесіне деген қызығушылық байқату 6.1.4.5 өзінің еңбегі үшін тәртіптілік және жауапкершілік байқату 6.1.4.6 мақсатына жетуде табандылық таныту, өзінің еңбегіне деген мақтаныш және бөтен еңбекке деген сыйласымдық сезімін байқату 6.1.4.7 өзінің жеке ерекшеліктерін еңбектің белгілі бір түріне қатысты кәсіби талаптармен салыстыру 6.4.2.1 берілген жоспар бойынша орындалған жұмыс туралы ауызша есеп беру</p>

	4.2 Еңбек заттарын бағалау	<p>6.4.2.2 мұғалімнің шамалы көмегімен өзін-өзі ағымды бақылауды жүзеге асыру</p> <p>6.4.2.3 жұмыс сапасын үлгімен салыстыру арқылы бағалау</p> <p>6.4.2.4 сөзінде техникалық терминологияны пайдалану</p> <p>6.4.2.5 жұмыстың сапасы мен нәтижесін тексеру</p> <p>6.4.2.6 орындалған жұмыстың сапасын және орындау дәйектілігін ұжымдық талдау</p>
3-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар және жабдықтар	1.1 Еңбек заттары туралы жалпы мәліметтер	<p>6.1.1.1 өзінің Отаны үшін мақтанш сезімін білдіру</p> <p>6.1.1.2 орындалатын жұмыстың сипатына байланысты жалпы теориялық мәліметтері болу</p> <p>6.1.1.3 өзінің жеке ерекшеліктерін кәсіби талаптармен салыстыру</p> <p>6.1.1.4 еңбек заттарының ең бір маңызды ерекшеліктерін түсінуін және білімін көрсету</p> <p>6.1.1.5 өзінің жұмыс орнын өздігінен ұйымдастыру</p> <p>6.1.1.6 тапсырмада үлгі, сурет және технологиялық карта бойынша бағдарлау</p> <p>6.1.1.7 жоспар бойынша жұмыс істеу, әрекеттердің орындалу тәртібін сақтау, нұсқауды дұрыс және дәл орындау</p> <p>6.1.1.8 еңбек заттарын жасаған кезде материалдардың қасиеттерін есепке алу</p> <p>6.1.1.9 терминдер мен технологиялық операциялардың атауларын түсіну және сөйлеу тілінде пайдалану</p> <p>6.1.2.2 еңбек құралдарын пайдалану және құралды орындалатын операцияға сәйкес тиімді таңдай білу</p> <p>6.1.2.3 шеберханада жұмыс кезінде тәртіп ережелерін және санитарлық-гигиеналық талаптарды; құралдармен жұмыс кезінде қауіпсіздік техникасы ережелерін ұстану</p> <p>6.1.2.4 белгілеу тәсілдерін (қимаульгі, сызғыш, циркуль,</p>

	<p>1.2 Анализ материалов, инструментов и оборудования</p>	<p>бұрыш және арнайы кәсіби құралдардың көмегімен) қолдану; 6.1.2.5 үйретілген операцияларды орындау технологиясын; орындалатын әрекеттердің алгоритмін ұстану; 6.1.2.6 жасалатын бұйымның қолданысын түсіну; 6.2.1.7 жазбаша және ауызекі нұсқауларды оқу және түсіну, жұмыс барысында сұрақтар мен жауаптарды тұжырымды етіп айта білу</p>
	<p>2.5.Штукатурно-малярное дело;</p>	<p>6.2.5.1 5-сынып бағдарламасы бойынша бояу жұмыстарын орындау; 6.2.5.2 бояу жұмыстары кезіндегі қауіпсіздік техникасы ережелерін білу және орындау; 6.2.5.3 жақсартылған сылақ сипаттамасымен танысу; 6.2.5.4 қарапайым сылақты жақсартылған сылақтан ажырату; 6.2.5.5 сылақ жұмысына арналған құралдарды (темір күрекше, қалақша, әндеме, жартылай әндеме) атау және пайдалану; 6.2.5.6 сылақ жұмысына арналған ерітінді қоспаны дайындау; 6.2.5.7 иісі бойынша эмаль бояуын майлы бояудан ажырату; 6.2.5.8 орындалған жай сылақтың үлгісі бойынша жұмыста бағдарлау; 6.2.5.9 жай сылақты орындау мерзімін анықтау; 6.2.5.10 жамылғыны орындау мерзімін анықтау; 6.2.5.11 жамылғыны әндемемен (темір немесе ағаштан жасалған) жағу; 6.2.5.12 оқу қалқандарына бүрку, бояу және жамылғы жағу әрекеттерін орындау; 6.2.5.13 үлгіге бағдарлай отырып сылау және бояу әрекеттерін орындау; 6.2.5.14 үлгімен салыстыра отырып, орындалған жұмыс сапасын бағалау; 6.2.5.15 әр түрлі шаруашылық жайлардың қабырғаларын</p>

2. Технологии изготовления предмета труда

2.6. Аяқ киім ісі

жөндеген кезде сылау және бояу әрекеттерін орындау.

6.2.6.1 5-сынып бағдарламасы бойынша терімен жұмысты орындау;

6.2.6.2 былғары бөліктерін бекіту материалдарымен (капрон және кендір жіптер, балауыз және қарамай) таныстықты жалғастыру;

6.2.6.3 тігіс түрлері (қол тігісі, торлау тігісі) туралы қарапайым мәліметтер болу

6.2.6.4 қатты және бос тігіс туралы түсініктер болу

6.2.6.5 тесетін құралдармен (біз, жіп салғыш, қол тігін инесі) жұмыстағы қауіпсіздік ережелерін орындау

6.2.6.6 былғары түрлерімен (табиғи және жасанды былғары) танысу

6.2.6.7 аяқ киім тігу өнеркәсібінде қолданылатын желім түрлерімен (синтетикалық желім, ерітілген желім, казеин желімі, аяқ киімді үй жайында жөндеу жұмысына арналған желім) танысу

6.2.6.8 аяқ киім бөліктері және олардың қолданысы туралы түсініктер болу

6.2.6.9 аяқ киімді жасау үшін қолданылатын материалдар (былғары, резенке, қатырмақағаз) туралы түсініктер болу

6.2.6.10 аяқ киімнің мезгілдік және қолданысы бойынша түрін анықтау

6.2.6.11 аяқ киім бөліктерін жасау;
6.2.6.12 жұмысты мұғалімнің түсіндірмесі мен тәжірибе жүзінде көрсеткенінен кейін жоспарлау

6.2.6.13 аяқ киімді ұсақ жөндеу жұмысына дайындау

6.2.6.14 аяқ киімнің желімдеу арқылы біріктіру тәсілімен орындалатын ұсақ жөндеу жұмысын меңгеру

6.2.6.15 тапсырмада үлгі және техникалық суреттер бойынша бағдарлау

6.2.6.16 аяқ киімді жөндеу жұмысына дайындау бойынша

		<p>жалпы жұмыс жоспары туралы айту</p> <p>6.2.6.17 жұмыс үшін қажетті құралдарды таңдау</p> <p>6.2.6.18 дайын бұйымды үлгімен немесе жұбымен салыстыру арқылы бағалау</p>
<p>3.Қызмет көрсету еңбек дағдыларын меңгеру технологиясы</p>	<p>3.3 Қызмет көрсетуші кіші қызметкер</p>	<p>6.3.3.1 5-сыныпта өткен материалды қайталау</p> <p>6.3.3.2 орамалдарды тігу үшін пайдаланылатын маталарды атау</p> <p>6.3.3.3 қол жетекті және аяқ жетекті тігін машиналардың құрылысымен танысу</p> <p>6.3.3.4 тігін машинасын жұмысқа дайындау (жорғарғы және төменгі жіптерін салу)</p> <p>6.3.3.5 тігін машинасымен жұмыс тәсілдерін меңгеру</p> <p>6.3.3.6 машина тігістерін орындау;</p> <p>6.3.3.7 машина тігістерін меңгеру (қайып тігу, ашық қиықты бүгілген тігіс және жабық қиықты бүгілген тігіс);</p> <p>6.3.3.8 қол орамалын, үшкіл орамалды тігуді орындау;</p> <p>6.3.3.9 матаны екі қабаттап ұстағыш тігу, шеттерін үлгі бойынша торлау тігісімен өңдеу;</p> <p>6.3.3.10 жинастыруға арналған шүберек түрін, жұмыс түріне қарай қолданысын ажырату;</p> <p>6.3.3.11 жинастыру түріне қарай пайдаланылатын шүберектерді белгілеу;</p> <p>6.3.3.12 шүберектердің жұмыс кезіндегі және сақтау кезіндегі жағдайына қатысты санитарлық-гигиеналық талаптарды орындау</p> <p>6.3.3.13 жайды жинастыру ережелері мен дәйфектілігін орындау</p> <p>6.3.3.14 терезенің алдын және жылу батареяларын сұрткен кезде қауіпсіздік ережелерін орындау</p> <p>6.3.3.15 еденді сулы шүберекпен сұртіп алу</p> <p>6.3.3.16 шүберекті жұмыс кезінде жуу</p> <p>6.3.3.17 жұмыс нәтижесін тексеру</p>

		6.3.3.18 орындалған жұмыстың сапасын және орындау дәйектілігін ұжымдық талдау
4.Еңбек құралдарын талдау және бағалау	4.1 Еңбек заттарын талдау	<p>6.1.4.1 бұйымды орындау процесін мұғалімнің көмегімен және өздігінен мұқият талдауға тырысу</p> <p>6.1.4.2 орындалған жұмысқа талдау жүргізу</p> <p>6.1.4.3 орындалған жұмыс сапасын бақылау</p> <p>6.1.4.4 өзінің еңбегінің нәтижесіне деген қызығушылық байқату</p> <p>6.1.4.5 өзінің еңбегі үшін тәртіптілік және жауапкершілік байқату</p> <p>6.1.4.6 мақсатына жетуде табандылық таныту, өзінің еңбегіне деген мақтаныш және бөтен еңбекке деген сыйласымдық сезімін байқату</p> <p>6.1.4.7 өзінің жеке ерекшеліктерін еңбектің белгілі бір түріне қатысты кәсіби талаптармен салыстыру</p>
	4.2 Еңбек заттарын бағалау	<p>6.4.2.1 берілген жоспар бойынша орындалған жұмыс туралы ауызша есеп беру</p> <p>6.4.2.2 мұғалімнің шамалы көмегімен өзін-өзі ағымды бақылауды жүзеге асыру</p> <p>6.4.2.3 жұмыс сапасын үлгімен салыстыру арқылы бағалау</p> <p>6.4.2.4 сөзінде техникалық терминологияны пайдалану</p> <p>6.4.2.5 жұмыстың сапасы мен нәтижесін тексеру</p> <p>6.4.2.6 орындалған жұмыстың сапасын және орындау дәйектілігін ұжымдық талдау</p>
4-тоқсан		
		<p>6.1.1.1 өзінің Отаны үшін мақтаныш сезімін білдіру</p> <p>6.1.1.2 орындалатын жұмыстың сипатына байланысты жалпы теориялық мәліметтері болу</p> <p>6.1.1.3 өзінің жеке ерекшеліктерін кәсіби талаптармен салыстыру</p> <p>6.1.1.4 еңбек заттарының ең бір маңызды ерекшеліктерін түсінуін және білімін көрсету</p>

<p>1.Материалтану. Құралдар және жабдықтар</p>	<p>1.1 Еңбек заттары туралы жалпы мәліметтер</p>	<p>6.1.1.5 өзінің жұмыс орнын өздігінен ұйымдастыру 6.1.1.6 тапсырмада үлгі, сурет және технологиялық карта бойынша бағдарлау 6.1.1.7 жоспар бойынша жұмыс істеу, әрекеттердің орындалу тәртібін сақтау, нұсқауды дұрыс және дәл орындау 6.1.1.8 еңбек заттарын жасаған кезде материалдардың қасиеттерін есепке алу; 6.1.1.9 терминдер мен технологиялық операциялардың атауларын түсіну және сөйлеу тілінде пайдалану</p>
	<p>1.2 Материалдарды, құралдарды және жабдықтарды талдау</p>	<p>6.1.2.2 еңбек құралдарын пайдалану және құралды орындалатын операцияға сәйкес тиімді таңдай білу 6.1.2.3 шеберханада жұмыс кезінде тәртіп ережелерін және санитарлық-гигиеналық талаптарды; құралдармен жұмыс кезінде қауіпсіздік техникасы ережелерін ұстану 6.1.2.4 белгілеу тәсілдерін (қимаульгі, сызғыш, циркуль, бұрыш және арнайы кәсіби құралдардың көмегімен) қолдану 6.1.2.5 үйретілген операцияларды орындау технологиясын; орындалатын әрекеттердің алгоритмін ұстану 6.1.2.6 жасалатын бұйымның қолданысын түсіну; 6.2.1.7 жазбаша және ауызекі нұсқауларды оқу және түсіну, жұмыс барысында сұрақтар мен жауаптарды тұжырымды етіп айта білу</p>
		<p>6.3.1.1 5-сыныпта өткен материалдарды қайталау; 6.3.1.2 гүлбақшадағы жұмысқа арналған құралдарды күту 6.3.1.3 гүлбақшадағы гүлдеп болған бір жылдық өсімдіктерді алып тастау 6.3.1.4 жерасты бөлігін қазып алып, келесі жылдың көктеміне дейін сақталатын өсімдіктерді ажырату</p>

3.Қызмет көрсету еңбек дағдыларын меңгеру технологиясы

3.1 Гүл өсіру және сәндік бағбаншылық

- 6.3.1.5 гүлбақшадағы күзгі жұмыстарды жүзеге асыру
- 6.3.1.6 гүлбақшаның территориясын өсімдік қалдықтарынан тазарту
- 6.3.1.7 болу керекті түсініктер: атыз, қазу тереңдігі
- 6.3.1.8 күректің құрылысын, топырақты қазу тәсілдерін, жұмыс қалпын, қауіпсіздік техникасын білу
- 6.3.1.9 бірінші атызды қазу техникасын, жерді берілген тереңдік бойынша қазуды меңгеру ;
- 6.3.1.10 бөлме өсімдіктеріне арналған топырақтық қоспамен танысу, оның сапасына, құрылымдық бөліктеріне, сақтауға қойылатын талаптар;
- 6.3.1.11 бақшалық немесе шымды жерді дайындау үшін жер таңдау
- 6.3.1.12 дайындалатын топырақты қазу және босату
- 6.3.1.13 топырақты сақтау орнына тасу
- 6.3.1.14 қара шіріндіні дайындау, мұғалімнің көрсетуі бойынша қара шірікті топырақпен араластыру
- 6.3.1.15 бөлме өсімдіктерінің қоректену қажеттіліктері (жарық, жылу, топырақ пен ауаның белгілі бір ылғалдылығы) туралы жалпы түсініктер болу
- 6.3.1.16 бөлме өсімдіктерін суғару ережелері мен тәсілдерін білу;
- 6.3.1.17 өсімдікке құйылатын судың температурасын қадағалау;
- 6.3.1.18 сауыттағы топырақтың ылғалдылығын анықтау (ұстап көру);
- 6.3.1.19 біржылдық және көпжылдық гүлдік өсімдіктер туралы түсініктер болу
- 6.3.1.20 қыстап қалатын көпжылдық гүлдік өсімдіктер туралы түсініктер болу
- 6.3.1.21 қыстап қалатын көпжылдық гүлдік өсімдіктердің күтімін жүзеге асыру (мұғалімнің басшылығымен)
- 6.3.2.1 5-сыныпта өткен материалды қайталау;

	3.2 Аула тазартушы	<p>6.3.2.2 аула тазартушының қысқы арнайы киімінің ерекшеліктерін білу</p> <p>6.3.2.3 қыс мезгілінде тазартуға арналған құралдарды (көшпелі қозғалтқыш, қырғыш, сүймен, қар тазартуға арналған күрек) білу және пайдалана білу</p> <p>6.3.2.4 шаруашылық құралдарымен жұмыс кезіндегі қауіпсіздік ережелерін білу және орындау</p> <p>6.3.2.5 жолдың жабындысын бұзбайтын тазарту тәсілдерін меңгеру</p> <p>6.3.2.6 қатты мұздың ауа температурасына тәуелділігін түсіну</p> <p>6.3.2.7 жолдарды қардан тазарту</p> <p>6.3.2.8 мұзды ою және жинау</p> <p>6.3.2.9 қарды және мұзды арнайы бөлінген жерге үю</p> <p>6.3.2.10 жинастыру құралдарын тазарту және сақтау орындарына орналастыру</p> <p>6.3.2.11 территорияның жиналған үлгісі бойынша бағдарлау</p> <p>6.3.2.12 орындалған жұмыстың сапасын және орындау дәйектілігін ұжымдық талдау</p>
4.Еңбек құралдарын талдау және бағалау	4.1 Еңбек заттарын талдау	<p>6.1.4.1 бұйымды орындау процесін мұғалімнің көмегімен және өздігінен мұқият талдауға тырысу;</p> <p>6.1.4.2 орындалған жұмысқа талдау жүргізу;</p> <p>6.1.4.3 орындалған жұмыс сапасын бақылау;</p> <p>6.1.4.4 өзінің еңбегінің нәтижесіне деген қызығушылық байқату;</p> <p>6.1.4.5 өзінің еңбегі үшін тәртіптілік және жауапкершілік байқату;</p> <p>6.1.4.6 мақсатына жетуде табандылық таныту, өзінің еңбегіне деген мақтаныш және бөтен еңбекке деген сыйласымдық сезімін байқату;</p> <p>6.1.4.7 өзінің жеке ерекшеліктерін еңбектің белгілі бір түріне қатысты кәсіби талаптармен салыстыру</p>

	4.2 Еңбек заттарын талдау	6.4.2.1 берілген жоспар бойынша орындалған жұмыс туралы ауызша есеп беру 6.4.2.2 мұғалімнің шамалы көмегімен өзін-өзі ағымды бақылауды жүзеге асыру 6.4.2.3 жұмыс сапасын үлгімен салыстыру арқылы бағалау 6.4.2.4 сөзінде техникалық терминологияны пайдалану 6.4.2.5 жұмыстың сапасы мен нәтижесін тексеру 6.4.2.6 орындалған жұмыстың сапасын және орындау дәйектілігін ұжымдық талдау
--	---------------------------	--

Қазақстан Республикасы
 Білім және ғылым министрінің
 2013 жылғы 3 сәуірдегі
 № 115 бұйрығына 530-қосымша

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 7-10 сыныптар үшін "Кәсіби еңбекке баулу" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрықтарымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 7-10 сыныптар үшін "Кәсіби еңбекке баулу" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" Заңының 19-бабының 1 тармағына сәйкес әзірленген.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2. Бағдарлама "Жалпы еңбекке даярлау" пәні бойынша бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру бағдарламасының жалғасы болып табылады. Бағдарлама ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушыларға арнайы білім беруді дамытудағы заманауи үрдістерді ескеріп құрастырылған.

3. Арнайы мектептің 7-9 (10) сыныптарында "Кәсіби еңбекке баулу" пәнін оқытудың мақсаты - білім негіздерін қалыптастыру, білім алушылардың оқу-еңбек іс-әрекетін дамыту мүмкіндіктерін жүзеге асыру, оларды бастапқы кәсіби дағдыларды

игеруге даярлау, кәсіптік-техникалық білім беру ұйымдарында оқытуға немесе олардың қызығушылықтары мен психикалық және дене мүмкіндіктерін ескеріп, өз бетімен еңбек етуге даярлау.

4. Жоғарыда көрсетілген мақсатты жүзеге асыру үшін еңбекке баулу үдерісі барысында келесі міндеттер шешіледі:

1) еңбек іс-әрекетінің мотивация деңгейін арттыру және еңбекке қажетті тұлғаның қасиеттерін қалыптастыру;

2) еңбекке деген әдеттерді және еңбекке төзімділікті қалыптастыру;

3) оқытылатын технологиялық операцияларын практикалық тұрғыда меңгеру үшін қажетті білімді қалыптастыру;

4) тапсырмада бағдарлану мен оны орындауды жоспарлау және жұмыс нәтижесін бақылау біліктілігін арттыру;

5) өзін-өзі кәсіби анықтауын қамтамасыз ету;

6) кәсіби технологияларды айқын түсіну дағдыларын қалыптастыру;

7) еңбек тәсілдерін оқыту барысында қозғалыс еңбек ету дағдыларын қалыптастыру, жұмыстардың түрлерімен байланысты оқытылатын технологиялық операциялардың орындалуын меңгеру;

8) позитивтік дүниетанымды қалыптастыру және өзін-өзі бағалауын арттыру;

9) білім алушыларды тәртіп талаптарын сақтауға, еңбек барысында өзара әрекеттестік үшін сөйлеуді қолдануға, бастаған істі соңына жеткізуге, жұмысты максималды сапалы орындауға үйрету;

10) ауызша және жазбаша нұсқауларды, көрнекіліктің алуан түрлерін қолданып, білім алушылардың тапсырмада бағдарлану қабілетін жетілдіру;

11) алатын кәсібіне жағымды қарым-қатынас қалыптастыру.

5. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларды еңбекке оқыту – олардың өмірде өз орындарын табуға, әлеуметтік ортаға бейімделуіне ең қолайлы құрал және жағдай болып табылады. Білім алушыларды еңбекке баулу оқуын тиімді ұйымдастыру, медициналық көрсетілімдер мен қарсы көрсетелімдері, еңбек нарығының қазіргі жай-күйіне сәйкес ұсынылған кәсіптердің қолжетімділігі ескеріле отырып, бастапқы кәсіптік даярлықты немесе кәсіптік-техникалық білімді алу үшін жағдай жасалуын қамтамасыз етеді.

Ескерту. 5-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

6. "Кәсіби еңбекке баулу" пәні бойынша оқыту процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер арнайы педагогиканың қағидаларына негізделіп, зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың білім алудағы ерекше қажеттіліктерін қанағаттандыруды жүзеге асырады.

Ескерту. 6-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

7. Еңбекке оқытудың барлық кезеңдерінде зияты зақымдалған білім алушыларға білім берудің үздіксіздігі мен өзара байланысын қамтитын сабақтастық қағидасы: кіші мектеп жасынан орта мектеп жасына дейін.

Ескерту. 7-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

8. Еңбектің жекеленген түрлері мен оның құрамына енетін оқу пәндерінің ішкі өзара байланысы мен өзара тәуелділігінің болуын қамтамасыз ететін білім берудің мазмұнының тұтастығы қағидасы.

Ескерту. 8-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

9. Оқу-еңбек іс-әрекеті барысында зияты зақымдалған білім алушылардың дамуындағы кемшіліктерді барынша түзетуді қамтитын коррекциялық бағыттылық қағидасы.

Ескерту. 9-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

10. Оқу-еңбек іс-әрекетінің мазмұнын және тұлғалық жетістіктердің нәтижелерін анықтайтын білім алушылардың жас ерекшеліктерін ескеру қағидасы.

Ескерту. 10-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

11. Әртүрлі әлеуметтік ортада мінез-құлықтың адекватты тәсілдерін, білім алушылардың адамгершілік ұғымдарын және түсініктерін (жағымды/жағымсыз; жақсы/жаман) қалыптастыруға бағытталған тәрбиелік оқыту қағидасы.

Ескерту. 11-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

12. Оқытылатын материал мен білім алушылардың практикалық іс-әрекетінің арасындағы тығыз байланыстарды орнатуды қамтитын практикалық бағыттылық қағидасы; ең алдымен практикалық мәні бар міндеттерді шешуге бағытталған білім мен қабілеттерін қалыптастыруды болжайды.

Ескерту. 12-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

13. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың өздеріне қолжетімді еңбек іс-әрекетінің барлық түрлерін, танымдық және оқу іс-әрекетінің әдістері мен тәсілдерін, коммуникативті іс-әрекет пен нормативті мінез-құлықтың әдістері мен тәсілдерін меңгеру мүмкіндігін қамтамасыз ететін іс-әрекетті қалыптастыруға бағыттылық қағидасы.

Ескерту. 13-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

14. Оқу жағдаятында, меңгерген білімдер, біліктіліктер, дағдылар мен қатынастарды әртүрлі өмірлік жағдайларда қолдана алу қағидасы - бұл өз кезегінде білім алушылардың өзбетімен бағдарлауға және шынайы өмірдегі белсенді еңбек іс-әрекетіне даярлығын қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Ескерту. 14-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

15. Зияты зақымдалған білім алушылардың алуан түрлі топтарының психикалық дамуының ерекшеліктерін ескеру қағидасы.

Ескерту. 15-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

16. Бағдарлама әзірлеу негізіне дифференциалды және әрекеттік тәсілдер алынды.

1) дифференциалды тәсіл білім берудің мазмұнын меңгеру мүмкіндіктерінің әртектілігінде көрінетін білім алушылардың ерекше білім алу қажеттіліктерін есепке алуды қамтиды. Оқу бағдарламаларын құрастыруда дифференциалды тәсілді қолдану, білім алушыларға дамудың жеке-дара әлеуетін жүзеге асыру мүмкіндігін беріп, мазмұнның алуан түрлілігін қамтамасыз етеді;

2) әрекеттік тәсіл білім алушылардың тұлғасының даму спецификасын есепке алып, білім берудің құрылымын және негізгі заңдылықтарды ашатын психология ғылымының теориялық қағидаларына негізделеді. Білім берудегі әрекеттік тәсіл зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың тұлғасының дамуы, олардың өздеріне қолжетімді іс-әрекетін ұйымдастырудың сипатымен анықталуын тануға құрылады (заттық-практикалық және оқу іс-әрекеті). Білім берудегі әрекеттік тәсілді жүзеге асырудың негізгі құралы ретінде, білім алушылардың білім беру мазмұнын меңгеруін қамтамасыз ететін танымдық және заттық-практикалық іс-әрекетті ұйымдастыру процесі ретінде оқыту алынады.

Ескерту. 16-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

17. Білім алушыларды тігін ісіне оқытудың өзгешелігі жалпы еңбек біліктерін дамытуға арналған ерекше жағдайларды құрумен анықталады: тапсырмаларға бағдарлану, жұмысты барысын жоспарлау, оның орындалуын бақылау.

18. Білім алушыларды тапсырмаларда бағдарлау қабілетін дамыту келесі жолдар арқылы жүзеге асырылады:

1) ұқсас жұмыстарды талдау тәжірибесін меңгеру есебінен білім алушыларда бағдарлау іс-әрекетін орындау кезінде көмек берудің қысқаруы;

2) тапсырмада бағдарлауға оқытуда көрнекі құралдардың алуан түрлерін қолдану;

3) жұмыс барысын алдын-ала жоспарлау (орындалатын жұмыс кезеңдерінің реттілігін, орындауға қажетті жұмыс тәсілдері мен құралдарын белгілеу, орындалған жұмыс жайлы есеп беру);

4) жұмысты бақылау (іс-әрекеттер мен нәтижелердің дұрысытығын анықтау, орныдалған жұмыстың сапасын бағалау).

19. Оқытудағы түзету-дамытушы тәсіл дамуындағы кемшіліктердің табиғатының спецификасына сәйкес білім алушылардың ағза жүйесі мен сақталған функцияларын қолдануға сүйеніп, білім беру процесін құруды қамтиды.

20. Түзеу-дамытушы бағыттылық оқытушы іс-әрекеттің арнайы әдістерімен және тәсілдерімен қамтамасыз етіледі:

1) оқыту процесінің баяулығы;

2) оқытылатын материалды бірнеше рет қайталау үшін жағдай жасау және оны әртүрлі жағдаяттарда қайта жаңғырту;

3) білім алушылардың жеке-дара психикалық және дене мүмкіндіктері мен жас ерекшеліктерін ескеріп, дифференциалды тапсырмаларды құрастыру;

4) пәнаралық сипаттағы сұрақтар мен тапсырмаларды құрастыру;

5) білім алушыны команданың жетістіктеріне ықпал етуде алуан түрлі рөлдерді орындайтын топтағы жұмыс үшін жағдай жасау;

6) сенімділік пен ынтымақтастық атмосферасын құру;

7) өзіндік пікірін айту және дәлелдеу қабілетін дамыту үшін уәждемелі жағдайларды құру;

8) білім алушылардың қолжетімді практикалық жұмыстарын жүргізуге негізделген белсенді оқытуды ұйымдастыру.

21. Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар (бұдан әрі – АКТ) арнайы білім беру педагогының құралдар қорын кеңейтеді, дамытушы және түзеушілік міндеттерді шешу үшін қажетті оқыту жағдайларын "құрып бітіруге" көмек береді.

22. Сабақта АКТ-ды қолдану төмендегі мақсаттарды қарастырады:

1) сөйлеудің көмегімен бір пәндік мазмұннан екіншісіне еркін өтіп, қажетті белгілер формасында тікелей бақылаудан жасырын және күрделі таным объектілерін модельдеу, бір әдістен келесі әдіске өту;

2) шынайы және мерзімі ұзартылған уақыт режимінде білім алушылардың өзіндік іс-әрекетін талдауға арналған қосымша визуалды динамикалық тіректерді құру; топтық оқыту жағдайында өнімді жеке-дара іс-әрекет үшін мүмкіндіктермен қамтамасыз ету; оқытудың сапалық дараландыру мүмкіндіктерін кеңейту.

23. АКТ-ды қолдану оқыту процесін дараландыруға мүмкіндік береді; сабақтағы жұмыстың мазмұнына қызығушылықты арттыруға; білім алушылардың танымдық іс-әрекетін белсендіруге; шығармашылық әлеуетін дамытуға мүмкіндік береді.

24. Оқу процесіндегі АКТ білім алушылардың жұмысқа қабілеттілігін ескеріп, мөлшерленіп қолданылуы керек.

25. "Кәсіби еңбекке баулу" пәнінің аясында оқыту нәтижелерін бағалау, мақсатты тұжырымдауға негізделген критериалды бағалауды қолданумен жүзеге асырылады.

26. Бағалаушы құралдар ретінде тапсырмалар мен жаттығулар алынады, олардың көмегімен жалпы еңбек біліктері мен дағдылары қалыптасады.

27. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың жетістіктерін бағалау, тек ішкі бағалау құралдары арқылы жүзеге асырылады. Бағдарламаны меңгеру нәтижелерін мұғалім сабақтарда білім беру процесінің барысында тікелей бағалайды. Зияты зақымдалған білім алушылармен біртұтас педагогикалық процесс құрылатын, арнайы педагогиканың қағидаларына– "диагностика және коррекциялық-дамытушы жұмыстың бірлігіне" сүйеніп, педагогтар жүйелі түрде оқу жылының қорытындысы бойынша білім алушылардың жетістіктері мен даму мониторингін және бағалаушы бақылаушы әрекеттерді жүзеге асырады.

Ескерту. 27-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

28. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларды оқытудың нәтижелерін бағалау, ағымдық бағалау, бақылау және қорытынды бағалау түрінде жүзеге асырылады.

Ескерту. 28-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

29. Ағымдық бағалау білім алушылардың сабақтағы іс-әрекетін бақылау, практикалық және өзбетіндік жұмыстарды талдау, іс-әрекеттің ұжымдық түрлерін талдаудың көмегімен жүргізіледі. Сабақтық бақылау оқу процесінің сапасын қамтамасыз ету үшін қолданатын оқытудың мазмұны мен әдістерін түзету мақсатында жүргізіледі. Ағымдық бағалау білім алушыларға қатысты ынталандырушы және тәрбиелеуші сипаты болады және баллдық бағалауды қарастырмайды.

30. Бақылау бағалау бағдарламалық тақырыпты, бөлімді оқытудан кейін жүргізіледі. В.В.Воронкова бойынша білім алушылар төрт типологиялық топқа бөлінеді және соның нәтижесінде бағаланады. 1 типологиялық топтың білім алушылары білімді қолдану деңгейінде оқу материалын меңгергенін көрсете алады. 2 типологиялық топтың білім алушылары – тақырыптың негізгі мазмұнын түсінгенін көрсетеді. 3 типологиялық топтың білім алушылары материалды танып-білу деңгейінде меңгереді және өз білімдерін өзектілеуде мұғалімнің көмегін қажет етеді. 4 типологиялық топтың білім алушылары жеке бағдарлама бойынша білім алады, оның аясында олардың жетістіктерін бағалау жүзеге асырылады.

31. Қорытынды бағалау тоқсанның, оқу жылының соңында жүргізіледі. Педагог міндетті түрде оқу жылының бойындағы сыныптың әрбір білім алушысының даму динамикасын және жетістігін талдайды.

32. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларды оқыту бағдарламасын меңгеру нәтижелері, қорытынды түрінде білім берудің аяқталу сәтінде бағаланады.

Ескерту. 32-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

33. Білім алушылардың Бағдарламаны меңгеруі олардың нәтижелерінің екі түріне жетуін қамтиды: тұлғалық және пәндік.

34. Тұлғалық нәтижелерге жататындар:

1) өзін Қазақстанның азаматы ретінде түсіну; өз Отаны үшін мақтаныш сезімінің қалыптасуы;

2) басқалардың пікіріне, әр түрлі халықтардың тарихына және мәдениетіне құрметпен қарау;

3) өзіндік мүмкіндіктер, маңызды қажетті өмірді қамтамасыз ету туралы адекватты ұғымдардың қалыптасуы;

4) динамикалық өзгермелі және дамушы әлемде бейімдеудің бастапқы дағдыларын меңгеруі;

5) коммуникация дағдыларын және әлеуметтік өзара әрекеттестіктің қабылданған нормаларын меңгеруі;

6) әлеуметтік қоршаған ортаны, ондағы өз орнын ұғыну қабілеті, жасқа сәйкес құндылықтар мен әлеуметтік рөлдерді қабылдау қабілеті;

7) әртүрлі әлеуметтік жағдайларда ересектермен және қатарластарымен ынтымақтастық дағдыларының қалыптасуы;

8) білім алушылардың әлеуметтік рөлдерді қабылдауы және меңгеруі, оқу іс-әрекетінің әлеуметтік маңызды мотивтерінің көрінісі;

9) этикалық сезімдерді дамыту, ізгі ниеттілікті, эмоционалды-адамгершілік ілтипат пен өзара көмек көрсету, адамдардың сезімдеріне жанашырлық таныту;

10) өз еркімен өмір сүруге дайындығын көрсету. эстетикалық қажеттіліктерді, құндылықтар мен сезімдерді тәрбиелеу;

35. Заттық нәтижелер білім алушылардың "Кәсіби еңбекке баулу" пәніне тән білімдер мен қабілеттерді меңгерулерін қарастырады.

36. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың көпшілігі үшін минималды деңгей міндетті болып саналады. Еңбек бойынша жекеленген білім алушылардың осы деңгейдегі жетістігінің болмауы, олардың Бағдарламаның осы нұсқасы бойынша білім алуына кедергі болып табылмайды. Егер білім алушы пәндік нәтижелерді меңгерудің минималды деңгейіне жетпегенде, онда психологиялық-медициналық-педагогикалық кеңес берудің ұсынысы және ата-аналардың келісімімен (заңды өкілдері) білім алушы жеке бағдарлама бойынша оқытуға көшіріледі.

Ескерту. 36-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

37. Деңгейлік мақсатты болжамдарға сәйкес әр тақырыптың бақылау-диагностикалық тапсырмалары дайындалады. Олардың орындалу нәтижелері оқушылардың жетістіктік карталарында белгіленеді және білім алушыға жекелік қараудың негізі болады.

38. Сапалы білім беру мен тиімді кәсіби-еңбекке баулуды ұйымдастыру үшін еңбек сабағы кабинеттері санитарлық-гигиеналық нормалар ескеріле отырып, тиісті жабдықтармен қамтылады.

3-тарау. "Кәсіби еңбекке баулу" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

39. "Кәсіби еңбекке баулу" пәні бойынша оқу жүктемесі:

- 1) 7-сыныпта – аптасына 8 сағат, оқу жылына 272 сағатты;
- 2) 8-сыныпта – аптасына 8 сағат, оқу жылына 272 сағатты;
- 3) 9-сыныпта – аптасына 9 сағат, оқу жылына 306 сағатты;
- 4) 10-сыныпта – аптасына 20 сағат, оқу жылына 680 сағатты құрайды.

40. Бағдарламадағы оқу материалы білім алушылардың өзбетінділігін бірте-бірте арттыруды қамтитын белгілі жүйе бойынша орналастырылған. Сабақтың міндеттеріне қарай мұғалім жаңа танымдық мәліметтерді хабарлауға немесе оларды қайталауға, жаттығуларға, өзбетіндік практикалық жұмысқа әртүрлі уақыт мөлшерін жібереді.

41. Мұғалім Бағдарлама негізінде тапсырмаларды орындаудың күрделілік деңгейін, кезеңдері көрсетілген тақырыптық күнтізбелік жоспарды құрастыруы керек; инструменттерді, технологиялық құжаттаманы, оларды орындауға арналған жабдықтарды іріктеуі керек; еңбек тапсырмаларын немесе олардың кезеңдерін орындауды бағалау критерийлерін құрастыруы керек. Жұмыстың объектілерін алмастыруға жол беріледі, алайда тақырыптарды алмастыруда мұғалім еңбек түрінің күрделілік деңгейін және жекеленген объектілерді орындауды есепке алуы керек.

42. Бағдарлама тақырыптарының зерделенуі практикалық жұмыстардың орындалуымен аяқталады, олардың тәрбиелік мәні жоғары және де ынтаны көтеріп, оқу удерісін оңтайландырады.

43. Бағдарламаның мазмұны оқытудың бөлімдері бойынша ұйымдастырылған. Әрбір бөлімшедегі белгіленген оқыту мақсаттары, мұғалімге жұмысты жүйелі жоспарлауға және білім алушылардың жетістіктерін бағалауға, оқытудың келесі кезеңдері туралы ақпарат беруге мүмкіндік береді.

44. Бағдарламаның мазмұны профиліне сәйкес еңбектің бірнеше түрін қамтиды.

45. Мұғалім мектептің материалдық-техникалық базасына, тұрғылықты жердің дәстүріне байланысты және білім алушылардың даярлық деңгейіне сүйеніп, еңбектің түрлерін толықтырады, алмастырады.

46. Еңбекке баулу пәні бойынша ең кемінде екі сабақ жүргізіледі: бірінші сабақ-материалды теориялық тұрғыдан меңгеру, екінші сабақ – практикалық жұмыс.

47. Әр тоқсаның басында кіріспе сабақ (екі сағат) жүргізіледі. Бұл сабақтарда мұғалім білім алушыларды тоқсан немесе жылдық жұмыс жоспары мен оқытудың міндеттері, санитарлық-гигиеналық талаптар қайталанып, өмір қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқау жұмыстары жүргізіледі.

48. Практикалық қайталау сабағы тек практикалық жұмысты (жаңа теориялық материалды қамтымайды) орындауды болжайды. Өйткені, өтілген сабақты практикалық жұмыста бекітуге бағытталады және әр тоқсанның аяғында оқу жоспар көлемінің 30-35% құрайды.

49. Практикалық жұмыс мұғалімнің жазба түрінде жазылған нұсқаулық құжаттарды (техникалық карта, нұсқаулық карта, нұсқаулық-техникалық карта, карта-термин, пәндік карта) қолданумен ұйымдастырылады.

50. Әр тоқсанның аяғында бір оқу сабақ ішінде өзіндік жұмысын орындауды қарастырады. Жыл қортындысы бойынша бақылау жұмысы жүргізіледі. Бақылау практикалық жұмысты орындау үшін оқу тобының мүмкіндігі мен ерекшеліктеріне байланысты мұғалім еңбек объектісін таңдап алады.

51. Оқыту екі кезеңнен тұратын қорытынды емтиханмен аяқталады: теориялық және практикалық емтихан. Қорытынды емтихан білім беру құжатына баға қойылады және кәсіби еңбекке оқытудың кәсіби көрсетіледі.

52. Бағдарламаның құрылымын келесі міндетті мазмұнды бөлімдер құрайды:

1) 1-бөлім "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар". Еңбек іс-әрекетінде қолданылатын негізгі материалдар тізімі, олардың негізгі қасиеттері. Материалдардың өндірілуі (өсімдік, жануар, жасанды). Материалдарды өндіру процесі. Материалдар түрлері және олардың қасиеті. Әр түрлі құрылғылар, шағын механикаландыру құралдары, жұмыс құралдары мен құрылғылары. Құралдарды жұмысқа дайындау. Құралдар мен материалдарды пайдалану ережелері, шектеулер мен тиымдар. Өндірісте және мектеп шеберханасында жұмыстың қауіпсіздік техникасы. Кәсіби мінез-құлық этикасы және еңбек заңнамасы;

2) 2-бөлім "Еңбек затын дайындау технологиясы": профильді еңбек пәндері, негізгі кәсіби операциялар мен іс-әрекеттер, технологиялық караталыр. Практикалық жұмыстың тақырыптары мен нысандары. Өздігімен және мұғалімнің басшылығымен стандартты бұйымды дайындау және жекелеген еңбек операцияларын орындау. Нақты қарапайым білімді және (немесе) шектеулі арнайы білім шеңберінің қолданылуы. Еңбек заттарын дайындау, жұмыс жоспарын құрастыру, технологиялық картамен жұмыс істеу. Технологиялық картаны өздігімен оқу және сол бойынша бұйымды дайындауға тырысу. Кәсіби операциялар мен іс-әрекеттерді жетілдіру. Нұсқау бойынша іс-әрекет түрін таңдай білу. Түзету әрекеттерінің шарттарын ескереу, оларды орындау. Өзіндік орындау элементтерімен стандартты тапсырмаларды орындау;

3) 3-бөлім "Еңбек заттарын талдау және бағалау". Тапсырмада бағдарлау, еңбек тапсырмасының дұрыс орындалуын бақылау. Орындалған жұмысты талдау, өзін-өзі бақылау. Техникалық терминдерді қолдану. Өзін-өзі бағалау. Өзара бағалау.

53. Бағдарламада оқу материалының сыныптар бойынша бөлінуі үлгі ретінде беріледі, білім алушылардың меңгеру ерекшеліктеріне қарай мұғалім оқу материалының оқытылуын бір сыныптан екіншіге (бір тоқсаннан екіншіге) ауыстыруға

құқылы. Жеңіл ақыл-ой кемтарлығы бар әр білім алушының дамуы мен оқу материалын жекеше қарқында және көлемде қабылдау құқығын жүзеге асыра отырып, мұғалім өз сыныбының білім алушылары үшін әр тақырыпты пен бөлімді үйретуге қажетті сағат санын өз бетінше белгілейді. Әрбір сыныптағы оқытуды бұрын өткен материалды қайталаудан бастау керек.

54. Бағдарламада оқу мақсаттары кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгіде бірінші белгі – сыныбын, екінші және үшінші белгі – бөлімнің және бөлімшенің реттік санын, төртінші белгі оқу мақсатының реттік номерін көрсетеді. Мысалы, 7.2.2.1 кодында "7" - сыныбы, "2.2" - бөлім және бөлімшесі, "1" - оқу мақсатының реттік саны.

55. Білім беру ұйымында оқу-еңбек процесін қажетті өндірістік материалымен қамтамасыз ету мүмкіншіліктеріне қарай, мұғалім тақырыптарды оқыту реттілігін белгілейді. Құрамына оқыту мақсатының жүйесі және ұзақмерзімдік жоспар кіретін бағдарламалық материал 16 қосымшадан тұрады:

- 1) 1-қосымша "Тігін ісі";
- 2) 2-қосымша "Ағаш ұстасы";
- 3) 3-қосымша "Сылау-сырлау ісі";
- 4) 4-қосымша "Слесарлық іс";
- 5) 5-қосымша "Аяқ киім ісі";
- 6) 6-қосымша "Картонаж-мұқаба ісі";
- 7) 7-қосымша "Гүл өсіру және көгалдандыру";
- 8) 8-қосымша "Кіші медицина қызметкері";
- 9) 9-қосымша "Ас үй жұмысшысы";
- 10) 10-қосымша "Аула сыпырушы";
- 11) 11-қосымша "Көкөніс өсірушілік және жеміс өсірушілік";
- 12) 12-қосымша "Мал шаруашылығы және құс шаруашылығы";
- 13) 13-қосымша "Омарташылық";
- 14) 14-қосымша "Тоқу. Кестелеу";
- 15) 15-қосымша "Кіші қызмет көрсетуші";
- 16) 16-қосымша "Көркем еңбек".

"Кәсіби еңбекке баулу" пәні бойынша 7
-10 сыныптағы зияты жеңіл түрде
зақымдалған білім алушыларға
арналған жаңартылған мазмұндағы
үлгілік оқу бағдарламасына
1-қосымша

Ескерту. 1-қосымшасының жоғарғы оң жақ бұрышы жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 7-10 сыныптар үшін "Кәсіби еңбекке баулу. Тігін ісі" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

56. "Кәсіби еңбекке баулу. Тігін ісі" профилі бойынша бағдарлама келесі бөлімдерді қамтиды:

- 1) 1-бөлім "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар";
- 2) 2-бөлім "Еңбек заттарын дайындау технологиясы";
- 3) 3-бөлім "Еңбек заттарын талдау және бағалау".

57. 1-бөлім "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар" келесі бөлімшелерді қамтиды

:

- 1) еңбек пәні туралы жалпы мәлімет;
- 2) материалтану;
- 3) машинатану;
- 4) тігін өндірісі;
- 5) тігін шеберханасы мен тігін өндірісінде қауіпсіз жұмыс істеу ережесі;
- 6) этика және еңбек заңнамасы.

58. 2-бөлім "Еңбек заттарын дайындау технологиясы" келесі бөлімшелерді қамтиды

:

- 1) құрастыру;
- 2) матамен жұмыс істеу;
- 3) тігін бұйымдарының бөлшектері мен түйіндерін өңдеу;
- 4) практикалық жұмыстар;
- 5) ұлттық қолөнер;
- 6) жөндеу жұмыстарының түрлері;
- 7) практикалық қайталау.

59. 3-бөлім "Еңбек заттарын талдау және бағалау" келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) еңбек заттарын талдау және бағалау;
- 2) өзіндік жұмыс;
- 3) қорытынды бақылау жұмысы.

60. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

- 1) "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар" бөлімі:

1-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде сезіну;	8.1.1.1	9.1.1.1 өзге халықтың тарихы мен	10.1.1.1 өздігімен кәсібін анықтауға ниет білдіру;

<p>1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет</p>	<p>7.1.1.2 мұғалімнің көмегімен "Тігін ісі" пәнінің ерекшеліктерін анықтау және білу; 7.1.1.3 "Тігінші" мамандығының ерекшеліктерімен танысу</p>	<p>өз Отанына деген мақтаныш сезімін көрсету; 8.1.1.2 "Тігін ісі" пәнінің маңызды ерекшеліктерін түсіну және білімін көрсете білу</p>	<p>мәдениетіне, әр түрлі ой-пірлерге құрмет көрсету; 9.1.1.2 "Тігін ісі" пәнінің ерекшеліктерін сипаттау және өздігімен оқуға ұмтылу</p>	<p>10.1.1.2 заманауи өмір шартының қажеттілігі ретінде еңбек қызметіне дағдылану; 10.1.1.3 оқу шеберхана-сындағы құрал-жабдықтарға мұқият қарау</p>
<p>1.2 Материалтану (тоқыма талшықтары</p>	<p>7.1.2.1 өсімдіктен өндірілетін: мақта-мата және зығыр талшықтары туралы түсініктің болуы; 7.1.2.2 мақта-мата және зығыр талшықтарын көру және сипап-сезу арқылы ажырату; 7.1.2.3 мақта-мата және зығыр талшықтарына су мен жылудың әсер етуі туралы түсінігінің болуы 7.1.2.4 мақта-мата және зығыр талшықтарының қасиеті туралы түсінігінің болуы; 7.1.2.5 өсімдік талшықтарын иіру процесі және одан мата алу туралы түсініктің болуы; 7.1.2.6 матаның оң және теріс жағын, жиегін, енін, ұзындығын анықтау 7.1.2.7</p>	<p>8.1.2.1 жануарлардан өндірілетін: жүн, жібек талшықтары туралы түсініктің болуы; 8.1.2.2 жануарлардан өндірілетін (жүн, жібек): талшықтардың қасиетін зертханалық-практикалық зерттеу жолымен анықтау (сыртқы көрінісі бойынша, сипау арқылы, жану сипаты бойынша); 8.1.2.3 жүн талшықтарының ұзындығын, беріктігін, бүгілмелігін, жіңішкелігін анықтау; 8.1.2.4 жануарлардан өндірілетін: жүн, жібек талшықтан жасалатын маталар туралы түсініктің болуы; 8.1.2.5 жүннен иірілген жіптен және жібек жіптен мата жасау процесі туралы түсінігінің болуы 8.1.2.6</p>	<p>9.1.2.1 химиялық өндірісте: жасанды және синтетикалық талшықтар туралы түсініктің болуы; 9.1.2.2 жасанды талшықтардың қасиеттері туралы түсініктің болуы (жасанды жібек және ацетатты) 9.1.2.3 жасанды талшықтардың қасиеттерін практикалық-зертханалық жолмен анықтау; 9.1.2.4 табиғи және жасанды жібектен талшықтар мен иірілген жіп алуды; салыстыру 9.1.2.5 матаны химиялық және синтетикалық жолмен алынған жасанды талшықтардан өндіру процесі туралы түсінігінің болуы; 9.1.2.6 қолданатын материалдардың қасиеттері туралы түсінігінің болуы (</p>	<p>10.1.2.1 "Тоқыма талшықтары-ның классификациясы" кестесін оқу жолымен тоқыма талшықтары туралы білімдерін жүйелеу; 10.1.2.2 жасанды және синтетикалық, табиғи талшықтарды пайдалана отырып жасалған маталардың жаңа түрлері туралы түсініктің болуы; 10.1.2.3 синтетикалық талшықтар мен жіптен иірілген жіп алу процесі туралы түсініктің болуы; 10.1.2.4 матаға жатпайтын материалдарды өндіру процесі туралы түсініктің болуы; 10.1.2.5 су сіндірмейтін қабаты бар, металл және металданған жіптерден жасалған, жылтырақталған маталарды ажырату; 10.1.2.6 синтетикалық матаны сыртқы көрінісі бойынша, сипау арқылы, жіптерінің жануы бойынша анықтау;</p>

<p>, мата және олардың қасиеттері)</p>	<p>матаның жіптерінің тоқылу түрлерін білу; 7.1.2.8. жаймалық ілгеккөрімді саржалық ілгеккөріммен және сәтен ілгеккөріммен салыстыру; 7.1.2.9 мақта-мата және зығыр талшықтарының қасиетін салыстыру және анықтау; 7.1.2.10 бұйымды дайындауға арналған матаны таңдау; 7.1.2.11 мақта-мата, зығыр маталарын ажырату ; 7.1.2.12 мақта-мата және зығыр маталарының қасиетін зертханалық-практикалық жолмен анықтау (сыртқы көрінісі бойынша, сипау арқылы, жану сипаты бойынша); 7.1.2.13 бұйымды өңдеу кезінде қисық қималардың қасиеттерін ескеру</p>	<p>жүн және жібек маталарды салыстыру және тану; 8.1.2.7 матаның түрлерін анықтау (біртегіс боялған, баспалы, гүлді, ала-құла мата, меланж) 8.1.2.8 матаның фабрикалық әрлеу түрін анықтау; 8.1.2.9 таза жүн және жартылай жүн маталардың қасиеттерін анықтау ; 8.1.2.10 жүн маталарды үтіктеудің ережелері туралы түсінігінің болуы; 8.1.2.11 жібек матаның қасиетін зертханалық-практикалық жолмен анықтау; 8.1.2.12 бұйымды тігуде қолданылуына және фасонына байланысты матаны таңдау; 8.1.2.13 жібектен жасалған бұйымдар мен жібек матаны үтіктеудің ережелері туралы түсінігінің болуы</p>	<p>капрон, лавсан, нитрон); 9.1.2.7 төсек-орын тігуде қолданылатын маталардың атауын білу; 9.1.2.8 моделіне байланысты белдемше тігуге арналған матаны анықтау; 9.1.2.9. синтетикалық және аралас талшықтардан жасалған маталардың қасиеттерін білу; 9.1.2.10 табиғи және жасанды жібекті салыстыру (сыртқы көрінісі бойынша, сипау арқылы, жану сипаты бойынша); 9.1.2.11 жібек матаны жүн және мақта-матамен салыстыру 9.1.2.12 матаның жақсы және теріс қасиеттерін анықтау ; 9.1.2.13 пішу, тігу және ылғалды-жылу арқылы өңдеу кезінде, маталардың қасиеттерін ескеру</p>	<p>10.1.2.7 тоқу өндірісіндегі бояу және басу ақаулықтары туралы түсініктің болуы; 10.1.2.8 камзол дайындау үшін қолданылатын әрлеу түрлерін, матаны анықтау; 10.1.2.9 жаңа маталардың технологиялық қасиеттері және оларды заманауи киімдерді дайындауда қолдану туралы түсінігінің болуы; 10.1.2.10 синтетикалық маталарды ылғалды-жылу арқылы өңдеудің ерекшеліктерін ескеру; 10.1.2.11 синтетикалықталшықтар мен жіптерден жасалған маталардың ассортименті туралы түсініктің болуы; 10.1.2.12 синтетикалық матадан жасалған бұйымдарды күтудің ережелері туралы түсінігінің болуы</p>
<p>7.1.3.1 тігін машиналарының маркасы мен жылдамдығы және атқаратын жұмыс түрлері туралы жалпы түсініктің болуы; 7.1.3.2</p>	<p>8.1.3.1 электр жетегі бар тұрмыстық тігін машиналарының техникалық сипаттамаларын білу (кұрылғы, марка, жылдамдық, атқаратын жұмыс түрі); 8.1.3.2</p>	<p>9.1.3.1 ПМЗ 22-А класс өндірістік тігін машинасының техникалық сипаттамасымен танысу (мақсаты, жылдамдығы, орындалатын операциялардың түрлері);</p>	<p>10.1.3.1 автоматтандырылған және жартылай автоматтандырылған тігін машиналары туралы түсінік алу (ілгек жасайтын, түйме қадайтын); 10.1.3.2</p>	

<p>1.3 Машинатану (тігін машиналарының түрлері, негізгі тетіктері, тігін жабдықтарында жұмыс жасау тәсілдері)</p>	<p>тұрмыстық тігін аяқ машинасымен жұмыс істеу тәсілдерін меңгеру; 7.1.3.3 жетектің түрлері 7.1.3.4 тігін машинасының құрылғысы мен оның тетіктерін талдай білу (ине тетіктері, жіп кергіш); 7.1.3.5 жоғарғы және төменгі жіптерді толтыру 7.1.3.6 машинамен сынақ тігістерін шеңбер тәрізді, ирек, түзу сызықтар орындау; 7.1.3.7 машинаның жұмыс орнына бұйымды дұрыс орналастыру; 7.1.3.8 машиналық инелердің түрлері және құрылғы туралы түсініктің болуы 7.1.3.8 машинаға арналған ине мен жіптерді іріктеуді жүзеге асыру; 7.1.3 ине ұстайтын жерге инені бекіту; 7.1.3.10 реттегіш тігістер және оның маңызы туралы түсініктің болуы; 7.1.3.11 тігін машинасының кері тігіс жасауы туралы түсініктің болуы; 7.1.3.12 машинаның жұмыс және еркін жүрісін орнату; 7.1.3.13 Жетек түрлерін анықтау</p>	<p>электр жетегі бар тігін машиналарында жұмыс тәсілдерін меңгеру; 8.1.3.3 тігін машиналарының реттеу тетіктерін ажырату; 8.1.3.4 қоржындық жиынтықты бөлшектеу және құрастыруды жүзеге асыру 8.1.3.5 тігу жылдамдығының өзгеруіндегі электрожетектің орны туралы түсініктің болуы; 8.1.3.6 аяқ тігін машинасын электрлі тігін машинасымен салыстыру 8.1.3.7 жоғарғы және төменгі жіптердің керілуін реттеу; 8.1.3.8 электр жетегі бар машинада тігіс жасау; 8.1.3.9 басқыштардың көмегімен бас біліктің айналу жылдамдығын реттеу; 8.1.3.10 төменгі жіпті шөрнекке орау; 8.1.3.11 әрлеу тігістерін жасау; 8.1.3.12 ирек тәрізді жәнесәндік тігістер жасау</p>	<p>9.1.3.2 ПМЗ -2, 51-А класс шетін торлап тігетін тігін машинасының техникалық сипаттамаларын білу; 9.1.3.3 өндірістік машинаның негізгі тетіктері туралы түсініктің болуы (электр жетегі, ине, жіп кергіш, шөрнек тетіктері); 9.1.3.4. өндірістік тігін машинасында тігістерді реттеу 9.1.3.5 өндірістік тігін машинасында жұмыс істеу тәсілдерін меңгеру (басқышыты басу, іске қосу және тоқтату, шөрнекке тармақты орау, жоғарғы және төменгі жіптерді толтыру); 9.1.3.6 бұйыдарды дайындауда 51-А класс арнайы машинада қиықтарды торлауды орындау (мата торлауға арналған машина); 9.1.3.7 тігін машинасын тазалау және майлауды жүзеге асыру; 9.1.3.8 әмбебап тігін машиналары туралы түсініктерінің болуы (97-ші класс, 1022-ші класс, "Gemsi-737" моделдері)</p>	<p>қазіргі заманғы өндірістік тігін машиналарын білу (тігін фабрикасы, цехы немесе орта-арнаулы оқу орнына экскурсия); 10.1.3.3 шағын механизация құралдары туралы түсініктің болуы (тігін машиналары үшін аспаптар); 10.1.3.4 тігін машинасына сызғыш, табан орнату және оларды колдана отырып тігіс жасау; 10.1.3.5 өндірістік тігін машинасында жұмыс жасау барысында орын алатын ақаулықтар және оны түзету туралы түсініктің болуы; 10.1.3.6 бөндірістік тігін машинасында жылдам тігу дағдыларын дамыту 10.1.3.7 операциялық еңбек бөлінісі әдісімен бұйымдарды тігу дағдысының болуы; 10.1.3.8 әмбебап және арнайы тігін машиналарында жоғарғы және төменгі жіптерді толтыру және реттеуді орындау; 10.1.3.9 әмбебап тігін машинасында жұмыс жасау дағдысының болуы</p>
---	--	--	---	--

<p>1.4 Тігін өндірісі (кәсіптер, тігін бұйымдарын көптеп өндіру, тігін фабрикасының негізгі цехтары жайлы жалпы түсінік)</p>	<p>7.1.4.1 тігінші, киім пішуші мамандықтары туралы түсініктің болуы; 7.1.4.2 фабрикада төсек-орын бұйымдарын тігуде қолданылатын тігістер туралы алғашқы түсініктерінің болуы; 7.1.4.3 тігін өндірісінде, цехтарда, тігін фабрикасында киім-кешектерді тігу туралы жалпы түсінігінің болуы</p>	<p>8.1.4.1 жіп иіру және тоқыма өндірісі, кәсібі туралы жалпы түсінігінің болуы; 8.1.4.2 операциялық еңбек бөлінісі әдісімен бұйымдарды тігу туралы түсінігінің болуы; 8.1.4.3 фабрикалық тігіс үлгісінің киім тігісін қолдану; 8.1.4.4 тігін цехы және тігін фабрикасында тігіншінің жұмыс о р н ы н ұйымдастыру туралы жалпы түсініктің болуы; 8.1.4.5 тігін кәсіпорнының құрылымы туралы түсінігінің болуы</p>	<p>9.1.4.1 тігін өндірісінің мамандықтары туралы түсініктің болуы (пішуші, зат бөлшектерін белгілеуші, үтіктеуші); 9.1.4.3 төсек-орын жабдықтарын тігуде бригадалық әдісті меңгеру; 9.1.4.3 дайын өнімге және тігудің сапасына қойылатын талаптар туралы түсініктің болуы; 9.1.4.4 эксперименттік, дайындық, пішу, тігін цехы және олардың жабдыкталуы туралы түсініктерінің болуы</p>	<p>10.1.4.1 модельер-құрастырушы кәсібі және оның тігін өндірісі жағдайындағы қызметі туралы түсініктерінің болуы; 10.1.4.2 жаппай өндіріске бұйымдардың моделін әзірлеу және құрастыру туралы жалпы түсініктің болуы; 10.1.4.3 өндіріс жағдайында бұйымдар тігуде әзірлеу нормасы мен жоспарлы тапсырма туралы түсініктің болуы; 10.1.4.4 өңдеу цехының жабдықтары (үтік, қысыммен өңдеу машинасы, бу-ауа манекены) және оның қолданылуы туралы түсінігінің болуы</p>
<p>1.5 Тігін шеберханасы мен тігін өндірісінде қауіпсіз жұмыс істеу ережесі</p>	<p>7.1.5.1 өлшеуіш және қол құралдары-мен, тігін машинасымен, үтікпен қауіпсіз жұмыс істеу ережелері туралы білу; 7.1.5.2 практикалық жұмыстарды орындау кезінде қауіпсіздік техникасының ережелерін сақтау; 7.1.5.3 өрт қауіпсіздігі ережелерін сақтау; 7.1.5.4 тігін өндірісінде қауіпсіз жұмыс істеу</p>	<p>8.1.5.1 қол құралымен жұмыс жасау барысында қауіпсіз жұмыс істеу ережесін сақтау; 8.1.5.2 электрлі тігін машинасымен, электрлі бу үтікпен жұмыс істеу кезінде жұмыс ережесін сақтау; 8.1.5.3 оқу шеберханасында өзінің жұмыс орнын ұйымдастыру 8.1.5.4 фабриканың тігін цехында тігіншінің қауіпсіз жұмыс істеу ережелері</p>	<p>9.1.5.1 ПМЗ-2 51-А класс және ПМЗ 22-А класс өндірістік тігін машиналарында қауіпсіз жұмыс істеу ережелерін сақтау; 9.1.5.2 үтіктейтін жұмыс орнында ылғалды-жылу арқылы өңдеуде қауіпсіздік тәсілдерін сақтау; 9.1.5.3 тігін фабрикасының жұмыс орындарында</p>	<p>10.1.5.1. арнайы тігін машиналарында қауіпсіз жұмыс істеу тәсілдерін сақтау; 10.1.5.2 қолмен және машинамен жұмыс істеу кезінде, сонымен қатар ылғалды-жылу арқылы өңдеуде қауіпсіздік ережелерін сақтау; 10.1.5.3 электр қауіпсіздігі бойынша талаптарды сақтау; 10.1.5.4.</p>

	ерекшеліктерін білу (тігін фабрикасына, ательеге, тігін шеберханасына экскурсия)	туралы түсініктің болуы; 8.1.5.5 тігін машинасын жұмысқа дайындау	қауіпсіз жұмыс істеу ережелерімен танысу	жұмыс орындарында еңбек қауіпсіздігі бойынша ережелерді сақтау
1.6 Этика және еңбек заңнамасы	7.1.6.1 тігін шеберханасын-да жүріс-тұрыс ережесі туралы түсініктерінің болуы, формалық киімдер мен эстетикалық киімдерін, жұмыс орындарын ұйымдастыра білу; 7.1.6.2 ҚР еңбек заңнамасы туралы жалпы түсініктің болуы; 7.1.6.3 жұмыс уақыты және демалыс уақыты туралы түсініктің болуы 7.1.6.4 иметь представления о видах отпусков и их оформлении	8.1.6.1 ұжымдағы өзара қарым-қатынас және еңбек мәдениеті туралы түсініктің болуы; 8.1.6.2. еңбек тәртібі, тігіншінің жалақысы, еңбек тапсырысын орындауға, материалдық жауапкершілігі туралы түсініктің болуы; 8.1.6.3 еңбек кітапшасы, медициналық тексеру және медициналық кітапша туралы түсініктің болуы 8.1.6.4 иметь представления о листке временной нетрудоспособности	9.1.6.1 түйіндеме және жұмысқа қабылдау туралы өтінішті рәсімдеу, жұмысқа қабылдану кезінде сыртқы келбет пен жүріс-тұрыстың маңыздылығын түсіну; 9.1.6.2 еңбекті қорғау, еңбек келісім шартындағы қызметкерлер мен жұмысшылардың негізгі міндеттері мен құқықтары туралы түсініктің болуы; 9.1.6.3 кепілдіктер мен өтемақы төлемдері туралы мәлімет алу	10.1.6.1 оқу-еңбек ұжымында кәсіби этиканы сақтау; 10.1.6.2 кәсіби борыш және жауапкершілік туралы түсініктің болуы; 10.1.6.3 тариф сеткасы бойынша жалақы түрлері мен тігін өндірісіндегі квалификациялық дәрежесі туралы түсініктің болуы; 10.1.6.4 ұжымда, топта ересектермен және құрдастарымен жұмыс істей білу

2) "Еңбек заттарын дайындау технологиясы" бөлімі:

2-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	7.2.1.1 сызуды орындау үшін қолданылатын сызықтар: "түзу" және "қисық" сызықтар, "тік бұрыш", (тұтас-негізгі және үзік – қосалқы), тік және көлденең сызықтардың	8.2.1.1 тігін бұйымдарында "бұрыш" ұғымын (тік, сүйір, доғал) түсіну және оны қолдану; 8.2.1.2 өлшемдерді алу және жаз; 8.3.1.2 көкірекшесі мен аспа бауы бар алжапқыштың сызбасын салу; 8.2.1.3 белдікті спорттық киімнің (шолақ шалбар, бермуд) сызбасын	9.2.1.1 пижаманың шалбарының және иығына тігіс түсірмей жейдесінің сызбасын құрастыру; 9.2.1.2 белдемше тігу үшін өлшемін алу, бүкпелер санын есептеу; 9.2.1.3. сызбаның масштабын нұсқау бойынша орындау; 9.2.1.4	10.2.1.1 көйлектің негізгі сызбасын дайындау; 10.2.1.2. жең және жағаны тіреуіне орналасу

<p>2.1 Құрастыру (сызба құрастыру, үлгілерді дайындау, пішу)</p>	<p>қызметі туралы түсініктерді меңгеру; 7.2.1.2 сызбаларды жасау; 7.2.1.3 берілген өлшем бойынша шаршы сызу; 7.2.1.4 масштаб туралы түсініктің болуы; 7.2.1.5 масштабты сызғышты қолдана білу; 7.2.1.6 сызбада бұйымның бөлшектерін және пішінді қиындыларды атау; 7.2.1.7 лекал бойынша жұмыс істеу (шаблон бойынша); 7.2.1.8 пішу үшін құралдар мен материалдар іріктеу; 7.2.1.9 сантиметрлік лентаны қолдану; 7.2.1.10 матаға үлестік және көлденең жіптерді, оң және теріс бетін ескере отырып үлгіні орналастыру; 7.2.1.11 қағаздан үлгіні қию; 7.2.1.12 бұйымның бөлшектерін тігіске жіберетін жіктерін ескере отырып үлгі бойынша пішу; 7.2.1.13 дайын пішінмен пішуді орындау 7.2.1.14 үлгіге белгілер қою; 7.2.1.15 адам сұлбасының негізгі сызықтары</p>	<p>мұғалімнің басшылығымен 1:4 масштабта, сонымен қатар табиғи көлемде салу; 8.2.1.4 масштабта түнгі жейденің сызбасын орындау; 8.2.1.5 бұйымның бір және жұп бөлшектерін анықтау (белдемшенің); 8.2.1.6 пішу кезінде матаны үнемдеп пайдалану; 8.2.1.7. өздігімен үлгіні матаға қойып, пішуді орындау; 8.2.1.8 матаның суретін және жіптерін, тігіске жіберетін жиектерін ескере отырып, матаға үлгіні салу және бекіту; 8.2.1.9 лекал бойынша қалтаның бөлшектерін пішу; 8.2.1.10 көмкерме үлгілеу (бұйымның пішімі бойынша және лекал бойынша); 8.2.1.11 көрпестың бөлшектерін және пішін кесінділерін атау; 8.2.1.12 түнгі іш көйлекті масштаб бойынша және қажетті өлшемде пішу; 8.2.1.13 көрпестың ойықтарының пішіндері туралы түсініктің болуы; 8.2.1.14 төсек орын жабдықтарының</p>	<p>кең етек белдемшенің сызбасын құрастыруды орындау ("жартылай күн", "күн"); 9.2.1.5 жейденің негізгі сызбасын құрастыру үшін өлшемін алу; 9.2.1.6 жейденің негізгі сызбасында қарапайым модельдеуді орындау (көкіректегі бүкпені ауыстыру); 9.2.1.7 пижаманың үлгісін қиюда іш көйлектің үлгісін иық тігісін түсірмей қолдану; 9.2.1.8 үлгіні өзгерту және модельдеу (қысқарту); 9.2.1.9 екі тігісті тік (кең етек) белдемшенің үлгісін дайындау; 9.2.1.10 матаға үлгіні салу, тігісті ескеріп пішуді жүзеге асыру (тік және кең етек белдемшелер, жағасы, жеңі жоқ жейде); 9.2.1.11 өзінің өлшеміне сәйкес піше білу; 9.2.1.12 сурет бойынша бұйымның фасонын сипаттау; 9.2.1.13 жеңіл киімді модельдеу және</p>	<p>сызбасын құрастыру; 10.2.1.3. сызба мен үлгіні талдау және салыстыру (бөлшектердің атауы, бақылау белгілері, сызба мен пішуге сипаттама); 10.2.1.4. сызбадағы кішірейтілген масштабтағы сандардың белгілерін білу; 10.2.1.5 сызбалық бейнелерде және нұсқаушы-технологиялық карталарда бағдарлай білу; 10.2.1.6 көйлек негізі бойынша жоғарыға дейін ілгегі бар жейдені пішу; 10.2.1.7 көйлектің негізінде халаттың пішімін дайындаудың ерекшеліктері туралы түсініктің болуы; 10.2.1.8 матаның суретін және жіптерін, тігіске жіберетін жиектерін ескере отырып, матаға үлгіні салу және бұйымның бөлшектерін пішу; 10.2.1.9 тік жеңнің үлгісін пайдаланып "фонар" және "қанат" жеңдердің үлгілерін дайындау; 10.2.1.10 көйлек, жейде және белдемшенің үлгі негіздерін пайдаланып қиылған көйлектің үлгісін жасау;</p>
--	--	---	---	--

	<p>туралы түсініктің болуы;</p> <p>7.2.1.16 киімнің өлшемін анықтау</p> <p>7.2.1.17 адам денесінің өлшемін алу;</p> <p>7.2.1.18 бұйымды әзірлеуге кететін матаның шамалы мөлшерін есептеу</p>	<p>стандартты өлшемдері туралы түсініктің болуы;</p> <p>8.2.1.15 төсек-орын тыстарының стандартты өлшемдері туралы түсініктің болуы;</p> <p>8.2.1.16 жастық тысына жұмсалатын матаны есептеп шығару;</p> <p>8.2.1.17 жастық тысын өзбетінше пішу</p>	<p>мойын ойықтары туралы түсініктің болуы;</p> <p>9.2.1.14 белдемше пішімінің және контурлы қиындылардың детальдарын атау;</p> <p>9.2.1.15 бұрмеге жұмсалатын матаның ұзындығын есептеу және бұрмені пішу</p> <p>9.2.1.16 иніштерді үлгісін жасау және пішу</p>	<p>10.2.1.11 сән журналдарындағы үлгілерден шынайы көлемдегі үлгіге бейімделу және ауыстыру</p>
2.2 Матамен жұмыс істеу	<p>7.2.2.1 белдікті алжапқыш, жастық тыс, іш көйлек тігу үшін қолданылатын маталар туралы түсініктің болуы;</p> <p>7.2.2.2 матаның суреттерінің түрлерін анықтау;</p> <p>7.2.2.3 жасайтын бұйым туралы түсініктің болуы;</p> <p>7.2.2.4 пішуге матаны дайындау;</p> <p>7.2.2.5 операциялық пәндік картаға сүйене отырып үлестік, көлденең және көлбеу әдіп пішу және қайып тігу;</p> <p>7.2.2.6. еңбек заттарын дайындау: майлық, орамал, бас орамал, сақтау үшін дорба, жастық тыс,</p>	<p>8.2.2.1 кеудешесі, қалтасы, бұрмелері мен бүкпелері бар алжапқыш тігу жұмысын орындау;</p> <p>8.2.2.2 белдікті спорттық киімдерді (шолақ шалбар, бермуд) дайындаудың кезектілігі туралы түсініктің болуы;</p> <p>8.2.2.3 операциялық еңбек бөлінісі әдісімен тіке қиылған (жастық тыс) бір бөлшекті бұйымдар тігу;</p> <p>8.2.2.4 көрпе тыс, оның маңызы, стандартты өлшемі, тігуде қолданылатын матасы мен тігісі туралы түсініктің болуы;</p>	<p>9.2.2.1 өңдеуге өз бетінше пішу;</p> <p>9.2.2.2 белдемшенің фасонын және белдемшені тігетін матаны таңдау;</p> <p>9.2.2.3 қатпарлардың түрлері (бір жақты, карама-қарсы, бантик тәрізді), қызметі, құрылымы, тереңдігі мен ені туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>9.2.2.4 белдемшеге кететін матаны есептей білу;</p> <p>9.2.2.5 кең етек белдемшені пішуде жіптің бағытын ескеру;</p> <p>9.2.2.6 бұйымды тігу бойынша жұмыс жоспарын құрастыру;</p> <p>9.2.2.7</p>	<p>10.2.2.1 жейде, халат, көйлек тігу үшін фасонына байланысты мата таңдау;</p> <p>10.2.2.2 пішудің алдында матаны әрлеуді өздігімен орындау;</p> <p>10.2.2.3 жеңіл киімдерді әрлеу туралы түсінігінің болуы (желбіреуіш желпетек, жіңішке бұрмелер, мережка);</p> <p>10.2.2.4 еңбек заттарын дайындау тұтас пішілген көйлек, ілгегі бар жейде, халат, бел сызығынан қиылған көйлек;</p> <p>10.2.25 өндірістегі технология бойынша төсек-орын тігу;</p> <p>10.2.2.6 қиылған ұсақ бөлшектерді өңдеуде шеттіктеу тігісін жасау;</p> <p>10.2.2.7 бөлшектерді</p>

	<p>белдікті алжапқыш, шаруашылық сөмкесі; 7.2.2.7 машина тігістерінің үйлесімін (жабық қиықтарды шетінен қайырып тігу, қайып тігілген тігіс, екі рет түсірілген тігіс, жапсырма тігіс) және қолданылатын жерін түсіну, оларды орындау; 7.2.2.8. бұрышты диагнол бойынша қайыру, қолмен қиғаш тігіспен көктеу</p>	<p>8.2.2.5 бұйымның сыртқы бейнесін сипаттау және салыстыру; 8.2.2.6 тігін тігісінің үйлесімін, оның пайдалану аясын түсіну; 8.2.2.7 үлгіде тігу тігісін жасау; 8.2.2.8 түнгі іш көйлектің мойнын өңдеуде жөрмелеу тігісін қолдану</p>	<p>балалар пижамасын тігуде киім тігістерін қолдану; 9.2.2.8 бұйымды дайындауда торлап тігу, қайып тігіп үтіктеу, қайырып тігуді орындау; 9.2.2.9 ашық қиықты бүрмені түрлі тәсілдермен өңдеу ("ирек" тігіс, жабық қиықты қайтарып тігу шеттіктеу тігісі); 9.2.2.10 тігін бұйымдарын әшекейлеу үшін кестені қолдану</p>	<p>бастырып тігу және жапсырма тігіс арқылы біріктіру; 10.2.2.8 иініштің бұрыштарын бастырып тігіп өңдеу; 10.2.2.9 тігін бұйымдарын өңдеуде қол операцияларынан бас тартып, машинамен өңдеу; 10.2.2.10 бұйымды тігу барысында киім тігістерін орындау; 10.2.2.11 бұйым тігу және өңдеу барысында заманауи желімдік және өңдеу материалдарын қолдану</p>
<p>2.3 Тігін бұйымдарының</p>	<p>7.2.3.1 жоғарыда көрсетілген тігін бұйымдарының бөлшектері мен түйіндерін өңдеу технологиясын және тігістерін толықтыруды түсіну; 7.2.3.2 көлденең және үлестік қималарды көктеу, сәндік тігу және бөлшектерді айналдырып ауыстырып әдіштеу көктеу; 7.2.3.3 тігісті басында және соңында бекітуді орындау; 7.2.3.4</p>	<p>8.2.3.1 бүрменің өңдеу түрі ретіндегі түсініктің болуы; 8.2.3.2 бүрме жасау үшін тігін машинасымен үлгіде екі паралель тігіс жүргізу (немесе қолмен) 8.2.3.3 жұмсақ қатпарлардың өңдеу түрі ретіндегі түсініктің болуы; 8.2.3.4 жұмсақ қатпарларды пішу барысында матаның, шілтерлердің өлшемін есептеп шығару; 8.2.3.5 үлгіде жұмсақ үтіктелген қатпарлар жасау; 8.2.3.6 қалта түрлері, олардың міндеті және фасондары туралы түсінік;</p>	<p>9.2.3.1 жұп бөлшектердің орта қиықтарын ретімен өңдеу; 9.2.3.2 жоғарғы және төменгі қиық бөлшектерді қайырып тігіп өңдеу; 9.2.3.3 белдемшенің бүйірлік тігісіне қапсырма таспа салу; 9.2.3.4 тік белдемшенің жоғарғы қимасын белдікпен үйлестіріп өңдеу; 9.2.3.5 тік белдемшенің етегін түрлі әдістер арқылы өңдеу; 9.2.3.6. тігін бұйымын әрлеу түрі ретінде желбіршек</p>	<p>10.2.3.1 желбіреуіш желпетек, жінішке бүрмелерді өңдеу, мерезжа жасау; 10.2.3.2 жеңнің төменгі жағын түрлі тәсілдер арқылы өңдеу; 10.2.3.3 мойын ойығына жағаны біріктіруді және өңдеуді жүзеге асыру; 10.2.3.4 ілгектерді өңдеу және белгі жасау; 10.2.3.5 түйменің орнын белгілеу және оны қадау; 10.2.3.6. өңірдің түрлері мен қызметі және оны өңдеу тура түсінігінің болуы; 10.2.3.7 көйлектің түймелі, қабаттама жең ұшының түрлері және оны</p>

<p>бөлшектері мен түйіндерін өңдеу</p>	<p>тігістерді бастыруды орындау; 7.2.3.5 сөмкенің бауының бөлшектерін қос тігіспен өңдеу; 7.2.3.6 сөмкенің бауының бөлшектерін көктеп тігу және белгі қою; 7.2.3.7 сөмкенің түбін және бүйірлер жақтарын, бұрыштарын қайып тігу; 7.2.3.8 дайын бұйымның соңғы ылғалды-жылумен өңдеу жұмысын орындау</p>	<p>8.2.3.7 негізгі және өйдеу матасында тігіс ішіне көмкерме әдіп жүргізу туралы түсінік; 8.2.3.8 ұйықтағанда киетін көйлектің мойын жағына тік, дөңестеп немесе домалақтап көмкерме әдіп жүргізу; 8.2.3.9 шеткі қиықтарды тігістеу; 8.2.3.10 төменгі қиықтарға жабық тігіс жүргізу; 8.2.3.11 көрпелерің тысының жақтауын көмкеру (ойығын). 8.2.3.12 киім бұйымдарына фабрикалық тігістерді жүргізе білу</p>	<p>туралы түсініктерің болуы; 9.2.3.7 желбіршектерге кететін матаның ұзындығын есептеп ескеру; 9.2.3.8 үлгі бойынша ілгекті торлауды өңдеу, түйменің диаметрін анықтау; 9.2.3.9 суретті матаға түсіру, қолмен кестелеп тігу тәсілдерін меңгеру; 9.2.3.10 белдемшенің төмен жағын машинамен бүріп тігу; 9.2.3.11 қымтаулы тігістер жасау; 9.2.3.12 қосып тігілетін иніштерді тік және доғал қиықтармен өңдеу</p>	<p>жеңге біріктіру туралы түсініктің болуы; 10.2.3.8 бүйірлік және иықтық қиықтарды, тігістерді өңдеуді орындау; 10.2.3.9 белдемше мен көкірекшені қайып тігу арқылы біріктіру; 10.2.3.10 белдікті өңдеу; 10.2.3.11 бұйымның рельефтік тігістерін өңдеу; 10.2.3.12 бұйымды өңдеу немесе жөндеу барысында термоапликацияларды қолдану; 10.2.3.13 өңдеу жиектемелерін тігу; 10.2.3.14 бұйымды тігу және өңдеу фурнитура қолдану</p>
	<p>7.2.4.1 дайын бұйымға бөлшектерін біріктіру реттілігі туралы түсініктің болуы; 7.2.4.2 бүйірлік қиықтарды қосуды орындау 7.2.4.3 бұйымның жоғарғы қиығын қайырып тігіп өңдеу; 7.2.4.4 бұйымды аппликация немесе сырып тігу арқылы әрлеу;</p>	<p>8.2.4.1 жұмысты үлгі бойынша бағдарлау, технологиялық карта негізінде тігін операцияларының реттілігін талқылау; 8.2.4.2 бүрмелер мен жұмсақ қатпарлар жасау; 8.2.4.3 қатпарларға белгі салу, кертілмелер және көшірме сырмалар бойынша көктеу; 8.2.4.4 қалтаның жоғарғы қиысын иіп тігу арқылы өңдеу; 8.2.4.5 бұйым қалтасының орнын белгілеу; 8.2.4.6</p>	<p>9.2.4.1. мойынды қиғаш әдіптеп әрлеп, жабық кескінді жең қимасын қайырып тігу; 9.2.4.2 белдемшені өлшем жасауға дайындау, өлшемін алу; 9.2.4.3 белдемшенің бүйірлік кескіндерін тігу, бүрмелері мен қырларын өңдеу; 9.2.4.4 үлгіде бүрмелер жасау; 9.2.4.5 белдемшенің жоғарғы қиығын</p>	<p>10.2.4.1 жоғарыға дейін ілгегі бар жейде тігу бойынша практикалық жұмыстар орындау; 10.2.4.2 еңбек операцияларының кезектілігін жоспарлай білу; 10.2.4.3 бөлшектерді көктеп тигуді, сырып тигуді, үтіктеуді жүзеге асыру; 10.2.4.4 көйлекті (жеңде, халат) өлшеп көру, өлшегеннен кейін кемшіліктерін жою; 10.2.4.5 операциялық еңбек</p>

2.4 Практикалық жұмыстар

<p>7.2.4.6 бұйымның жоғарғы тігісіне таспаны өткізу; 7.2.4.7 негізгі бөлшектің ортасына сызық жүргізу; 7.2.4.8 өңдеу матасына қиғаш көмкерме әдіп түсіру, өлшемін анықтау және дайындау; 7.2.4.9 дөңгеленген қималарды қиғаш қос көмкерме әдіппен әрлеу; 7.2.4.10 белдікті негізгі бөлшектерге көктеп біріктіру; 7.2.4.11 жастыққа сәйкес жастықтыстың өлшемін анықтау; 7.2.4.12 жабық қиығы бар жастық тыстың көлденең қиықтарын қайтарып тігу; 7.2.4.13 жастық тыстың бүйірлік қималарын өңдеу үшін, бөлшектерін дұрыстап қою; 7.2.4.1 бұйымның бөлшектерін алдын ала көктеу; 7.2.4.15 мойынның қималары мен ойықтарын түрлі қосымша заттарды пайдалана отырып өңдеу (шілтері, таспа); 7.2.4.16 төменгі қиықты бүрме тігіспен өңдеу;</p>	<p>қалаты негізгі деталіне қосып тігу; 8.2.4.7 үлгілердің тік және үшкір бұрыштарын кертірмелермен өңдеу; 8.2.4.8 бұйым бұрыштарының сырты және ішікі жағын кертілмелермен өңдеу ; 8.2.4.9 алжапқыштың төменгі жағын кертілмелермен өңдеу, қалтаның жоғарғы қиысын иіп тігу арқылы өңдеу ; 8.2.4.10 көкірекшелердің жұп детальдарын бауларымен бірге кертілме тігіспен қосып тігу; 8.2.4.11 алжапқыштың көкірекшесі мен төменгі бөлігін белбеу арқылы қосып тігу 8.2.4.12 тігілген бұйымды үлгісімен салыстыру және сапасын анықтау; 8.2.4.13 түнгі көйлекті иық тігіссіз, пішілген немесе қисық кертілме тігіс арқылы тігу; 8.2.4.14 дайын бұйымды үтіктеу және жинап қою; 8.2.4.15 көлденең қиықты бүрме тігіспен өңдеу; 8.2.4.16 клапанның ұзындығын белгілеу ; 8.2.4.17 жастық тысының пішпесін</p>	<p>эластикалық таспа қою арқылы қайырып тігіп өңдеу ; 9.2.4.6 кең етек белдемшенің етегін кию және түзету; 9.2.4.7 матаның түріне байланысты белдемшені дұрыс үтіктеу; 9.2.4.8 жағасыз, жеңсіз тік жейдені дайындау технологиясын меңгеру; 9.2.4.9 бұйымның үлгісі бойынша өздігімен тапсырмада бағдарлау; 9.2.4.10 үлгіні талдау және әңгімелесу барысында жұмыс жоспарын құрастыру; 9.2.4.11 технологиялық карта бойынша затты жасаудың кезектілігін анықтау ; 9.2.4.12 жейдені өлшеп көруге дайындау, өлшеп көруді жүзеге асыру; 9.2.4.13 ылғалды-жылу арқылы тігістерді өңдеуді жүзеге асыру; 9.2.4.14 иініштің үлгілерін жасау, иініштің түрлері туралы түсініктің болуы</p>	<p>бөлінісі әдісімен дайын пішім бойынша төсек-орын тігу; 10.2.4.6 бұкпелерді өңдеу; 10.2.4.7 жеңді өңдеу және оны ойықпен біріктіру; 10.2.4.8 дайын лекал бойынша бұйымды пішу; 10.2.4.9 шетін торлайтын машинада қиықтарды торлау; 10.2.4.10 бұйымды дайындау бойынша тапсырыстарды орындау; 10.2.4.11 бұйымды тігуде алдын ала көктеусіз жекелеген іс-әрекеттерді орындау; 10.2.4.12бүйірлі немесе орта тігісте өндірістік технологиялар арқылы ілгекті өңдеу; 10.2.4.13 тігістерді ылғалды-жылу арқылы өңдеуді жүзеге асыру; 10.2.4.14 үнемі және мұқият әр тігістің орындалуын бақылау; 10.2.4.15 жіберген қателіктерді өздігімен түзету және оның орын алу себебін түсіндіру; 10.2.4.16 еңбек әрекетін өздігімен жоспарлау ;</p>
--	---	---	--

		шеткі қиықтарын екі тігіспен көмкеру үшін бүктеу		10.2.4.17 өлшем алуға манекенді пайдалану
2.5 Ұлттық колөнер	<p>7.2.5.1 геометриялық, космогоникалық, зооморфты, өсімдік тәрізді қазақтың ұлттық ою-өрнектерінің төрт тобын атау және ажырату, геометриялық ою-өрнектер түрін орындау;</p> <p>7.2.5.2 бұйымды геометриялық ою-өрнектермен дайындаудың технологиясы туралы түсініктің болуы;</p> <p>7.2.5.3 ою-өрнектің шеттерін таспамен, тігіспен әрлеу және өңдеу;</p> <p>7.2.5.4 колөнер тарихымен танысу;</p> <p>7.2.5.5 оюларды контуры бойынша жиектемелер және тігіс арқылы өңдеу</p>	<p>8.2.5.1 ұлттық ою-өрнектердің зооморфты тобы туралы түсініктерін тереңдету;</p> <p>8.2.5.2 қазақтың ою-өрнектерін, оның ішінде киімде қолданылатындарының мағынасын меңгеру;</p> <p>8.2.5.2 ою-өрнекті пайдалана отырып бұйым дайындау және эскиз құрастыру ("қошқар мүйіз", "ашатұяқ", "түйетабан");</p> <p>8.2.5.3 әр түрлі халықтардың тарихына, мәдениетіне, салт-дәстүріне құрметпен қарау</p>	<p>9.2.5.1 қазақ ұлттық киімдерінің ерекшеліктері және әрлеу түрлері туралы түсінігінің болуы;</p> <p>9.2.5.2 тоқыма материалдардан киім және сәндік-қолдан-балы өнер бұйымдарын жасау кезінде ұлттық ою-өрнектерді қолдану;</p> <p>9.2.5.3 киімді дайындау барысында қазақтың ұлттық киімдерінің элементтерін қолдану;</p> <p>9.2.5.4 түрлі құрақ құрау техникасын қолдана отырып бұйым жасау және танысу (құрақ)</p>	<p>10.2.5.1 киім және тұрмыстық заттарды түрлі техникада бұйымдар дайындаудың ерекшеліктері туралы түсінігінің болуы;</p> <p>10.2.5.2 киімді көркемдік безендіру және дайындау (кеудеше, қамзол, бас киім);</p> <p>10.2.5.3 қазақтың ұлттық киімдерін (қамзола, бас киім) дайындау технологиясын меңгеру;</p> <p>10.2.5.4 "құрақ" техникасымен сәндік бұйымдар жасау</p>
2.6 Жөндеу жұмыстарының түрлері	<p>7.2.6.1 киімге ұқыпты қарау және күту ережелері туралы түсініктің болуы;</p> <p>7.2.6.2 түйменің түрлерін ажырату, түймені қадаудың тәсілін таңдау;</p> <p>7.2.6.3 түймені қадау</p> <p>7.2.6.4 ілгішті жапсыра тігу ;</p> <p>7.2.6.5 жамаудың түрлері және тігу</p>	<p>8.2.6.1 киім эстетикасы туралы түсініктің болуы;</p> <p>8.2.6.2 торлап жамауды орындау;</p> <p>8.2.6.3 жамау салатын орынды анықтау және кесіп тастау;</p> <p>8.2.6.4 ілеспе тігіспен жамауды қайып тігу;</p> <p>8.2.6.5 жамау үшін өз бетінше мата мен</p>	<p>9.2.6.1 тігін фурнитурасының әр түрлілігі, оны қолдану мен маңызы туралы түсініктің болуы;</p> <p>9.2.6.2 белбеуі бар бұйымдардағы түймелік сыдырманы жөндеу (ауыстыру);</p> <p>9.2.6.3 киімді жөндеу тәсілін анықтау;</p> <p>9.2.6.4</p>	<p>10.2.6.1 жамаудың әр түрін салу (сәндік, жапсырмалы, астарлы);</p> <p>10.2.6.2 бұйымның сипатына қарай (матасы, пішіні, зақымдану түрлері, тозу дәрежесі) жөндеу жұмысының түрін ажырату;</p> <p>10.2.6.3 аппликация түрінде жамау салуда ирек тәрізді</p>

	тәсілдері туралы түсініктің болуы; 7.2.6.6 бұйымға жамау салу	жіптерді іріктеу (табу); 8.2.6.6 фигуралы жамауды зигзагты тігіспен көмкеру	ирек тәрізді тігіспен сәндік жамау салу; 9.2.6.5 шалбардың төменгі жағын тігу және ұзындығын қысқарту	тігіс пен ілгек сыруды қолдану
2.7 Практикалық қайталау (еңбек объектілері – тігін бұйымдары)	7.2.7.1 оқу тоқсаны бойында өткен бұйымды дайындау дағдыларын бекіту: майлық, орамал, бас орамал, сақтау үшін дорба-1тоқ, жастық тыс-2тоқ, белдікті алжапқыш-3тоқ, шаруашылық сөмкесі, косметичка, түнгі көйлек-4тоқ	8.2.7.1 кеудешесі бар алжапқыш-1тоқ, түнгі іш көйлек-2тоқ, белдікті спорттық киім-3тоқ, көрпе тыс, жастық тыс-4тоқ дайындау бойынша практикалық жұмыстар жүргізу	9.2.7.1 төсек-орын, балалар пижамасы-1тоқ, тік және кең етек белдемше-2тоқ, жеңсіз және жағасыз жейде дайындау-3тоқ, қол кесте-4тоқ бойынша практикалық жұмыстар жүргізу	10.2.7.1 операциялық еңбек бөлінісі әдісімен төсек-орын, жоғарыға дейін ілгегі бар жейде-1тоқ, тұтас пішілген көйлек, бел сызығынан қиылған көйлек-2тоқ, халат, ұлттық камзол-3тоқ, ұлттық бас киімдер 4тоқ дайындау бойынша практикалық жұмыстар жүргізу

3) "Еңбек заттарын талдау және бағалау" бөлімі:

3-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	7.3.1.1 өз жұмысын және жолдастарының жұмысын бағалауға және талдауға ұмтылу; 7.3.1.2 жұмыста жетістіктер мен кемшіліктерді белгілеу; 7.3.1.3 зерттелген терминдерді сөздік есепте қолданып, орындалған жұмыс туралы есеп жасау; 7.3.1.4 нұсқауды түсіну және есте сақтау (жұмысқа тапсырма беру), еңбек жағдаятына бағдарлау; 7.3.1.5 алған білімді практикалық іс-әрекетте қолдану	8.3.1.1 мұғалімнің ішінара көмегімен ағымдық өзіндік бақылауды жүзеге асыру; 8.3.1.2 жұмыстың сапасын тексеру 8.3.1.3 сөзінде техникалық терминдерді қолдану; 8.3.1.4 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетімен орындалған жұмыс туралы сөздік есепті жүзеге асыру; 8.3.1.5 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетімен өз бұйымын толыққанды талдауға ұмтылу; 8.3.1.6 тапсырманы орындау кезектілігін жоспарлау	9.3.1.1 техникалық терминологияны қолданып, өз жұмысында және басқалардың жұмысында көрсетілген идеялар мен тақырыптарды сипаттау; 9.3.1.2 өз жұмысын және басқалардың жұмысын бейімдеу, жетілдіру бойынша конструктивті түсініктемелер қабылдау және ұсыныстар жасау; 9.3.1.3 дайын жұмысты сыныпқа көрсетіп, презентация жасау; 9.3.1.4 оқу-еңбек тобындағы жалпы жұмысқа нәтижиелі қосылу	10.3.1.1 өз еңбегінің нәтижелеріне қызығушылық таныту; 10.3.1.2 тұлғалық құзыреттілік деңгейімен кәсіби талаптарды салыстыру; 10.3.1.3 орындалған жұмыстың сапасына талдау жүргізу; 10.3.1.4 бұйымды дайындаудың технологиялық кезектілігін құрастыру; 10.3.1.5 қалыптасқан кәсіби қозғалыс дағдыларының болуы.

3.2 Өзіндік жұмыс (үлгі тізбесі)	7.3.2.1 өздігімен үлгіде жабық қиықты қайтарып тігу; 7.3.2.2 үлгіде ені – 0,7 см. қос тігіс орындау; 7.3.2.3 дайын пішімнен сөмке дайындауда жекелеген операциялар орындау; 7.3.2.4 дөңгелек ойықты қос қиғаш тігіспен өңдеу.	8.3.2.1 машиналық тәсілмен қиғаш бүрмелер жасау; 8.3.2.2 мойын ойығын қос қиғаш тігіспен өңдеу (дайын пішім бойынша орындалады); 8.3.2.3 дайын пішім бойынша тік қалта дайындау және оны негізгі бөлшекпен біріктіру; 8.3.2.4 көрпе тыстың ойығын өңдеу	9.3.2.1 тік белдемшені дайындауда жекелеген операциялар орындау; 9.3.2.2 кең етек белдемшенің үлгісін дайындауда әрлеу операцияларын орындау (дайын пішім бойынша кішірейтілген өлшемде орындалады); 9.3.2.3 қиықты қиғаш тігіспен жиектеу (үлгіде дайын пішім бойынша орындалады); 9.3.2.4 кигізетіні бар жастық тысты дайын пішім бойынша тігу	10.3.2.1 қысқа жеңді манжет тәрізді қайыру, үлгіде жағаны өңдеу (дайын пішім бойынша орындалады); 10.3.2.2 жағалы, қысқа жеңді жеяденің үлгісін 1:2 масштабта дайындау бойынша жекелеген операцияларды өздігімен орындау; 10.3.2.3 тігін машинасында жеңіл киімді тігуде, ұсақ бөлшектерін дайындауда затты бір мезетте қайып және түзу тігіспен тігу; 10.3.2.4 жеңіл киімге ұсақ детальдар дайындау
3.3 Қорытынды бақылау жұмысы (оқу жылына)	7.3.3.1 мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды практикалық жұмысты орындау (саралап)	8.3.3.1 мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды практикалық жұмысты орындау (саралап)	9.3.3.1 қиындығы мен орындалуы бойынша емтиханға сай бұйымды өздігімен тігу	10.3.3.1 қиындығы мен орындалуы бойынша емтиханға сай бұйымды өздігімен тігу

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған 7-9 (10) сыныптары үшін " Кәсіби- еңбекке баулу. Тігін ісі" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақмерзімді жоспар

1) 7-сынып:

4-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде сезіну; 7.1.1.2 мұғалімнің көмегімен "Тігін ісі" пәнінің ерекшеліктерін анықтау және білу
		7.1.2.1 өсімдіктен өндірілетін: мақта-мата және зығыр

1.Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.2 Материалтану (тоқыма талшықтары, мата және олардың қасиеттері)	талшықтары туралы түсініктің болуы; 7.1.2.2 мақта-мата және зығыр талшықтарын көру және сипап-сезу арқылы ажырату; 7.1.2.3 мақта-мата және зығыр талшықтарына су мен жылудың әсер етуі туралы түсінігінің болуы ; 7.1.2.4 мақта-мата және зығыр талшықтарының қасиеті туралы түсінігінің болуы; 7.1.2.5 өсімдік талшықтарын иіру процесі және одан мата алу туралы түсініктің болуы
	1.3 Машинатану (тігін машиналарының түрлері, негізгі тетіктері, тігін жабдықтарында жұмыс жасау тәсілдері)	7.1.3.1 тігін машиналарының маркасы мен жылдамдығы және атқаратын жұмыс түрлері туралы жалпы түсініктің болуы; 7.1.3.2 тұрмыстық тігін аяқ машинасымен жұмыс істеу тәсілдерін меңгеру; 7.1.3.3 жетектің түрлері; 7.1.3.4 тігін машинасының құрылғысы мен оның тетіктерін талдай білу (ине тетіктері, жіп кергіш)
	1.4 Тігін өндірісі (профессии, массовое производство швейных изделий, общее представление об основных цехах швейной фабрики)	7.1.4.1 тігінші, киім пішуші мамандықтары туралы түсініктің болуы
	1.5 Тігін шеберханасы мен тігін өндірісінде қауіпсіз жұмыс істеу ережесі	7.1.5.1 өлшеуіш және қол құралдарымен, тігін машинасымен , үтікпен қауіпсіз жұмыс істеу ережелері туралы білу; 7.1.5.2 практикалық жұмыстарды орындау кезінде қауіпсіздік техникасының ережелерін сақтау
	1.6 Этика және еңбек заңнамасы	7.1.6.1 тігін шеберханасында жүріс-тұрыс ережесі туралы түсініктерінің болуы, формалық киімдер мен эстетикалық киімдерін, жұмыс орындарын ұйымдастыра білу
	2.1 Құрастыру (сызба құрастыру, үлгілерді дайындау, пішу)	7.2.1.1 сызуды орындау үшін қолданылатын сызықтар: "түзу" және "қисық" сызықтар, "тік бұрыш", (тұтас– негізгі және үзік – қосалқы), тік және көлденең сызықтардың қызметі туралы түсініктерді меңгеру;

2. "Еңбек заттарын дайындау технологиясы"

	<p>7.2.1.2 сызбаларды жасау; 7.2.1.3 берілген өлшем бойынша шаршы сызу; 7.2.1.4.масштаб туралы түсініктің болуы</p>
2.2 Матамен жұмыс істеу	<p>7.2.2.1 белдікті алжапқыш, жастық тыс, іш көйлек тігу үшін қолданылатын маталар туралы түсініктің болуы; 7.2.2.2. матаның суреттерінің түрлерін анықтау; 7.2.2.3 жасайтын бұйым туралы түсініктің болуы; 7.2.2.4 пішуге матаны дайындау</p>
2.3 Тігін бұйымдарының бөлшектері мен түйіндерін өңдеу	<p>7.2.3.1 жоғарыда көрсетілген тігін бұйымдарының бөлшектері мен түйіндерін өңдеу технологиясын және тігістерін толықтыруды түсіну; 7.2.3.2 көлденең және үлестік қималарды көктеу, сәндік тігу және бөлшектерді айналдырып ауыстырып әдіптеу, көктеу; 7.2.3.3 тігісті басында және соңында бекітуді орындау 7.2.3.4 тігістерді бастыруды орындау; 7.2.3.5 сөмкенің бауының бөлшектерін қос тігіспен өңдеу</p>
2.4 Практикалық жұмыстар	<p>7.2.4.1 дайын бұйымға бөлшектерін біріктіру реттілігі туралы түсініктің болуы; 7.2.4.2 бүйірлік қиықтарды қосуды орындау; 7.2.4.3 бұйымның жоғарғы қиығын қайырып тігіп өңдеу; 7.2.4.4 бұйымды аппликация немесе сырып тігу арқылы әрлеу; 7.2.4.6 бұйымның жоғарғы тігісіне таспаны өткізу; 7.2.4.7 негізгі бөлшектің ортасына сызық жүргізу</p>
2.5 Ұлттық колөнер	<p>7.2.5.1 геометриялық, космогоникалық, зооморфты, өсімдік тәрізді қазақтың ұлттық ою-өрнектерінің төрт тобын атау және ажырату, геометриялық ою-өрнектер түрін орындау; 7.2.5.2 бұйымды геометриялық ою-өрнектермен</p>

		дайындаудың технологиясы туралы түсініктің болуы
	2.6 Жөндеу жұмыстарының түрлері	7.2.6.1 киімге ұқыпты қарау және күту ережелері туралы түсініктің болуы
	2.7 Практикалық қайталау (еңбек объектілері –тігін бұйымдары)	7.2.7.1 оқу тоқсаны бойында өткен бұйымды дайындау дағдыларын бекіту: майлық, орамал, бас орамал, сақтау үшін дорба, жастық тыс, белдікті алжапқыш, шаруашылық сөмкесі;косметичка
3. "Еңбек заттарын талдау және бағалау"	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	7.3.1.1 өз жұмысын және жолдастарының жұмысын бағалауға және талдауға ұмтылу; 7.3.1.2 жұмыста жетістіктер мен кемшіліктерді белгілеу
	3.2 Өзіндік жұмыс (үлгі тізбесі)	7.3.2.1 өздігімен үлгіде жабық қиықты қайтарып тігу
	3.3 Қорытынды бақылау жұмысы (оқу жылына)	7.1.3.1 мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды практикалық жұмысты орындау (саралап)
2-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде сезіну; 7.1.1.2мұғалімнің көмегімен "Тігін ісі" пәнінің ерекшеліктерін анықтау және білу
	1.2 Материалтану (тоқыма талшықтары, мата және олардың қасиеттері)	7.1.2.1 өсімдіктен өндірілетін: мақта-мата және зығыр талшықтары туралы түсініктің болуы; 7.1.2.2 мақта-мата және зығыр талшықтарын көру және сипап-сезу арқылы ажырат; 7.1.2.3 мақта-мата және зығыр талшықтарына су мен жылудың әсер етуі туралы түсінігінің болуы 7.1.2.4 мақта-мата және зығыр талшықтарының қасиеті туралы түсінігінің болуы; 7.1.2.5 өсімдік талшықтарын иіру процесі және одан мата алу туралы түсініктің болуы;
	1.3 Машинатану (тігін машиналарының түрлері, негізгі тетіктері, тігін	7.1.3.1 тігін машиналарының маркасы мен жылдамдығы және атқаратын жұмыс түрлері туралы жалпы түсініктің болуы; 7.1.3.2 тұрмыстық тігін аяқ машинасымен жұмыс істеу тәсілдерін меңгер;

жабдыктарында жұмыс жасау тәсілдері)		7.1.3.3 жетектің түрлері 7.1.3.4тігін машинасының құрылғысы мен оның тетіктерін талдай білу (ине тетіктері, жіп кергіш);
1.4 Тігін өндірісі (кәсіптер, тігін бұйымдарын көптеп өндіру, тігін фабрикасының негізгі цехтары жайлы жалпы түсінік)		7.1.4.2 тігінші, киім пішуші мамандықтары туралы түсініктің болуы
1.5 Тігін шеберханасы мен тігін өндірісінде қауіпсіз жұмыс істеу ережесі		7.1.5.1 өлшеуіш және қол құралдарымен, тігін машинасымен , үтікпен қауіпсіз жұмыс істеу ережелері туралы білу; 7.1.5.2 практикалық жұмыстарды орындау кезінде қауіпсіздік техникасының ережелерін сақтау
1.6 Этика және еңбек заңнамасы		7.1.6.1 тігін шеберханасында жүріс-тұрыс ережесі туралы түсініктерінің болуы, формалық киімдер мен эстетикалық киімдерін, жұмыс орындарын ұйымдастыра білу; 7.1.6.2 ҚР еңбек заңнамасы туралы жалпы түсініктің болуы
2.1 Құрастыру (сызба құрастыру, үлгілерді дайындау, пішу)		7.2.1.1 сызуды орындау үшін қолданылатын сызықтар: "түзу" және "қисық" сызықтар, "тік бұрыш", (тұтас– негізгі және үзік – қосалқы), тік және көлденең сызықтардың қызметі туралы түсініктерді меңгеру; 7.2.1.2 сызбаларды жасау; 7.2.1.3 берілген өлшем бойынша шаршы сызу; 7.2.1.4 масштаб туралы түсініктің болуы
2.2 Матамен жұмыс істеу		7.2.2.1 белдікті алжапқыш, жастық тыс, іш көйлек тігу үшін қолданылатын маталар туралы түсініктің болуы; 7.2.2.2 матаның суреттерінің түрлерін анықтау; 7.2.2.3 жасайтын бұйым туралы түсініктің болуы 7.2.2.4 пішуге матаны дайындау; 7.2.2.5 операциялық пәндік картаға сүйене отырып үлестік, көлденең және көлбеу әдіп пішу және қайып тігу
		7.2.3.1 жоғарыда көрсетілген тігін бұйымдарының бөлшектері мен

2 "Еңбек заттарын дайындау технологиясы"	2.3 Тігін бұйымдарының бөлшектері мен түйіндерін өңдеу	<p>түйіндерін өңдеу технологиясын және тігістерін толықтыруды түсіну;</p> <p>7.2.3.2 көлденең және үлестік қималарды көктеу, сәндік тігу және бөлшектерді айналдырып ауыстырып әдіптеу, көктеу;</p> <p>7.2.3.3 тігісті басында және соңында бекітуді орындау;</p> <p>7.2.3.4 тігістерді бастыруды орындау;</p> <p>7.2.3.5 сөмкенің бауының бөлшектерін қос тігіспен өңдеу</p>
	2.4 Практикалық жұмыстар	<p>7.2.4.1 дайын бұйымға бөлшектерін біріктіру реттілігі туралы түсініктің болуы;</p> <p>7.2.4.2 бүйірлік қиықтарды қосуды орындау;</p> <p>7.2.4.3 бұйымның жоғарғы қиығын қайырып тігіп өңдеу;</p> <p>7.2.4.4 бұйымды аппликация немесе сырып тігу арқылы әрлеу;</p> <p>7.2.4.6 бұйымның жоғарғы тігісіне таспаны өткізу</p> <p>7.2.4.7 негізгі бөлшектің ортасына сызық жүргізу;</p>
	2.5 Ұлттық қолөнер	<p>7.2.5.1 геометриялық, космогоникалық, зооморфты, өсімдік тәрізді қазақтың ұлттық ою-өрнектерінің төрт тобын атау және ажырату, геометриялық ою-өрнектер түрін орындау;</p> <p>7.2.5.2 бұйымды геометриялық ою-өрнектермен дайындаудың технологиясы туралы түсініктің болуы</p>
	2.6 Жөндеу жұмыстарының түрлері	<p>7.2.6.1 киімге ұқыпты қарау және күту ережелері туралы түсініктің болуы;</p> <p>7.2.6.2 түйменің түрлерін ажырату, түймені қадаудың тәсілін таңдау</p>
	2.7 Практикалық қайталау (еңбек объектілері – тігін бұйымдары)	7.2.7.1 оқу тоқсаны бойында өткен бұйымды дайындау дағдыларын бекіту: майлық, орамал, бас орамал, сақтау үшін дорба, жастық тыс, белдікті алжапқыш, шаруашылық сөмкесі; косметичка
	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	7.3.1.1 өз жұмысын және жолдастарының жұмысын бағалауға және талдауға ұмтылу;

3."Еңбек заттарын талдау және бағалау"		7.3.1.2 жұмыста жетістіктер мен кемшіліктерді белгілеу
	3.2 Өзіндік жұмыс (үлгі тізбесі)	7.3.2.1өздігімен үлгіде жабық қиықты қайтарып тігу
	3.3 Қорытынды бақылау жұмысы (оқу жылына)	7.1.3.1 мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды практикалық жұмысты орындау (саралап)
3-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде сезіну; 7.1.1.2мұғалімнің көмегімен "Тігін ісі" пәнінің ерекшеліктерін анықтау және білу
	1.2 Материалтану (тоқыма талшықтары, мата және олардың қасиеттері)	7.1.2.1 өсімдіктен өндірілетін: мақта-мата және зығыр талшықтары туралы түсініктің болуы; 7.1.2.2 мақта-мата және зығыр талшықтарын көру және сипап-сезу арқылы ажырату; 7.1.2.3 мақта-мата және зығыр талшықтарына су мен жылудың әсер етуі туралы түсінігінің болуы ; 7.1.2.4 мақта-мата және зығыр талшықтарының қасиеті туралы түсінігінің болуы
	1.3 Машинатану (тігін машиналарының түрлері, негізгі тетіктері, тігін жабдықтарында жұмыс жасау тәсілдері)	7.1.3.1 тігін машиналарының маркасы мен жылдамдығы және атқаратын жұмыс түрлері туралы жалпы түсініктің болуы; 7.1.3.2 тұрмыстық тігін аяқ машинасымен жұмыс істеу тәсілдерін меңгеру; 7.1.3.3 жетектің түрлері
	1.4 Тігін өндірісі	7.1.4.1 тігінші, киім пішуші мамандықтары туралы түсініктің болуы
	1.5 Тігін шеберханасы мен тігін өндірісінде қауіпсіз жұмыс істеу ережесі	7.1.5.1 өлшеуіш және қол құралдарымен, тігін машинасымен , үтікпен қауіпсіз жұмыс істеу ережелері туралы білу; 7.1.5.2 практикалық жұмыстарды орындау кезінде қауіпсіздік техникасының ережелерін сақтау; 7.1.5.3 тігін өндірісінде қауіпсіз жұмыс істеу ерекшеліктерін білу(тігін фабрикасына, ательеге, тігін шеберханасына экскурсия)

	1.6 Этика және еңбек заңнамасы	<p>7.1.6.1 тігін шеберханасында жүріс-тұрыс ережесі туралы түсініктерінің болуы, формалық киімдер мен эстетикалық киімдерін, жұмыс орындарын ұйымдастыра білу;</p> <p>7.1.6.2 ҚР еңбек заңнамасы туралы жалпы түсініктің болуы</p>
2. "Еңбек заттарын дайындау технологиясы"	2.1 Құрастыру (сызба құрастыру, үлгілерді дайындау, пішу)	<p>7.2.1.1 сызуды орындау үшін қолданылатын сызықтар: "түзу" және "қисық" сызықтар, "тік бұрыш", (тұтас– негізгі және үзік – қосалқы), тік және көлденең сызықтардың қызметі туралы түсініктерді меңгеру;</p> <p>7.2.1.2 сызбаларды жасау;</p> <p>7.2.1.3 берілген өлшем бойынша шаршы сызу;</p> <p>7.2.1.4 масштаб туралы түсініктің болуы</p>
	2.2 Матамен жұмыс істеу	<p>7.2.2.1 белдікті алжапқыш, жастық тыс, іш көйлек тігу үшін қолданылатын маталар туралы түсініктің болуы;</p> <p>7.2.2.2 матаның суреттерінің түрлерін анықтау пішуге матаны дайындау;</p> <p>7.2.2.3 жасайтын бұйым туралы түсініктің болуы;</p> <p>7.2.2.4 операциялық пәндік картаға сүйене отырып үлестік, көлденең және көлбеу әдіп пішу және қайып тігу</p>
	2.3 Тігін бұйымдарының бөлшектері мен түйіндерін өңдеу	<p>7.2.3.1 жоғарыда көрсетілген тігін бұйымдарының бөлшектері мен түйіндерін өңдеу технологиясын және тігістерін толықтыруды түсіну;</p> <p>7.2.3.2 көлденең және үлестік қималарды көктеу, сәндік тігу және бөлшектерді айналдырып ауыстырып әдіптеу, көктеу;</p> <p>7.2.3.3 тігісті басында және соңында бекітуді орындау;</p> <p>7.2.3.4 тігістерді бастыруды орындау;</p> <p>7.2.3.5 сөмкенің бауының бөлшектерін қос тігіспен өңдеу;</p> <p>7.2.3.6 сөмкенің бауының бөлшектерін көктеп тігу және белгі қою;</p>

		7.2.3.7 сөмкенің түбін және бүйірлер жақтарын, бұрыштарын қайып тігу
	2.4 Практикалық жұмыстар	7.2.4.1 дайын бұйымға бөлшектерін біріктіру реттілігі туралы түсініктің болуы; 7.2.4.2 бүйірлік қиықтарды қосуды орындау; 7.2.4.3 бұйымның жоғарғы қиығын қайырып тігіп өңдеу; 7.2.4.4 бұйымды аппликация немесе сырып тігу арқылы әрлеу; 7.2.4.6 бұйымның жоғарғы тігісіне таспаны өткізу; 7.2.4.8 өңдеу матасына қиғаш көмкерме әдіп түсіру, өлшемін анықтау және дайындау
	2.5 Ұлттық қолөнер	7.2.5.1 геометриялық, космогоникалық, зооморфты, өсімдік тәрізді қазақтың ұлттық ою-өрнектерінің төрт тобын атау және ажырату, геометриялық ою-өрнектер түрін орындау; 7.2.5.2 бұйымды геометриялық ою-өрнектермен дайындаудың технологиясы туралы түсініктің болуы
	2.6 Жөндеу жұмыстарының түрлері	7.2.6.1 ілгішті тігу; 7.2.6.2 түйменің түрлерін ажырату, түймені қадаудың тәсілін таңдау
	2.7 Практикалық қайталау (еңбек объектілері –тігін бұйымдары)	7.2.7.1 оқу тоқсаны бойында өткен бұйымды дайындау дағдыларын бекіту: майлық, орамал, бас орамал, сақтау үшін дорба, жастық тыс, белдікті алжапқыш, шаруашылық сөмкесі; косметичка
3. "Еңбек заттарын талдау және бағалау"	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	7.3.1.1 өз жұмысын және жолдастарының жұмысын бағалауға және талдауға ұмтылу; 7.3.1.2 жұмыста жетістіктер мен кемшіліктерді белгілеу
	3.2 Өзіндік жұмыс (үлгі тізбесі)	7.3.2.1 өздігімен үлгіде жабық қиықты қайтарып тігу
	3.3 Қорытынды бақылау жұмысы (оқу жылына)	7.1.3.1 мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды практикалық жұмысты орындау (саралап)
4-тоқсан		
		7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде сезіну

1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	7.1.1.2 мұғалімнің көмегімен "Тігін ісі" пәнінің ерекшеліктерін анықтау және білу; 7.1.1.3 "Тігінші" мамандығымен танысу
	1.2 Материалтану (тоқыма талшықтары, мата және олардың қасиеттері)	7.1.2.1 өсімдіктен өндірілетін: мақта-мата және зығыр талшықтары туралы түсініктің болуы; 7.1.2.2 мақта-мата және зығыр талшықтарын көру және сипап-сезу арқылы ажырату
	1.3 Машинатану (тігін машиналарының түрлері, негізгі тетіктері, тігін жабдықтарында жұмыс жасау тәсілдері)	7.1.3.1 тігін машиналарының маркасы мен жылдамдығы және атқаратын жұмыс түрлері туралы жалпы түсініктің болуы; 7.1.3.2 тұрмыстық тігін аяқ машинасымен жұмыс істеу тәсілдерін меңгеру; 7.1.3.3 жетектің түрлері
	1.4 Тігін өндірісі (мамандық, өндіріс туралы, негізгі мақсаттары тігін туралы)	7.1.4.1 тігінші, киім пішуші мамандықтары туралы түсініктің болуы
	1.5 Тігін шеберханасы мен тігін өндірісінде қауіпсіз жұмыс істеу ережесі	7.1.5.1 өлшеуіш және қол құралдарымен, тігін машинасымен, үтікпен қауіпсіз жұмыс істеу ережелері туралы білу; 7.1.5.2 практикалық жұмыстарды орындау кезінде қауіпсіздік техникасының ережелерін сақтау
	1.6 Этика және еңбек заңнамасы	7.1.6.1 тігін шеберханасында жүріс-тұрыс ережесі туралы түсініктерінің болуы, формалық киімдер мен эстетикалық киімдерін, жұмыс орындарын ұйымдастыра білу; 7.1.6.2 ҚР еңбек заңнамасы туралы жалпы түсініктің болуы
	2.1 Құрастыру (сызба құрастыру, үлгілерді дайындау, пішу)	7.2.1.1 сызуды орындау үшін қолданылатын сызықтар: "түзу" және "қисық" сызықтар, "тік бұрыш", (тұтас – негізгі және үзік – қосалқы), тік және көлденең сызықтардың қызметі туралы түсініктерді меңгеру; 7.2.1.2 сызбаларды жасау; 7.2.1.3 берілген өлшем бойынша шаршы сызу; 7.2.1.4 масштаб туралы түсініктің болуы; 7.2.1.5 масштабты сызғышты қолдана білу;

2. "Еңбек заттарын дайындау технологиясы"

	7.2.1.6 сызбада бұйымның бөлшектерін және пішінді қиындыларды атау
2.2 Матамен жұмыс істеу	7.2.2.1 белдікті алжапқыш, жастық тыс, іш көйлек тігу үшін қолданылатын маталар туралы түсініктің болуы 7.2.2.2 матаның суреттерінің түрлерін анықтау; 7.2.2.3 жасайтын бұйым туралы түсініктің болуы; 7.2.2.4 еңбек заттарын дайындау: майлық, орамал, бас орамал, сақтау үшін дорба, жастық тыс, белдікті алжапқыш, шаруашылық сөмкесі
2.3 Тігін бұйымдарының бөлшектері мен түйіндерін өңдеу	7.2.3.1 жоғарыда көрсетілген тігін бұйымдарының бөлшектері мен түйіндерін өңдеу технологиясын және тігістерін толықтыруды түсіну; 7.2.3.2 көлденең және үлестік қималарды көктеу, сәндік тігу және бөлшектерді айналдырып ауыстырып әдіптеу, көктеу; 7.2.3.3 тігісті басында және соңында бекітуді орындау; 7.2.3.4 тігістерді бастыруды орындау
2.4 Практикалық жұмыстар	7.2.4.1 дайын бұйымға бөлшектерін біріктіру реттілігі туралы түсініктің болуы; 7.2.4.2 бүйірлік қиықтарды қосуды орындау; 7.2.4.3 бұйымның жоғарғы қиығын қайырып тігіп өңдеу; 7.2.4.4 бұйымды аппликация немесе сырып тігу арқылы әрлеу; 7.2.4.5 өлшемді белгілеу және өңдеу матасынан қиғаш көмкерме әзірлеу; 7.2.4.6 бұйымның жоғарғы тігісіне таспаны өткізу; 7.2.4.7 домалақ қиықтарды қос қиғаш көмкермемен өңдеу; 7.2.4.8 өңдеу матасына қиғаш көмкерме әдіп түсіру, өлшемін анықтау және дайындау
	7.2.5.1 бұйымды геометриялық-өрнектермен дайындаудың технологиясы туралы түсініктің болуы;

	2.5 Ұлттық қолөнер	7.2.5.2 геометриялық, космогоникалық, зооморфты, өсімдік тәрізді қазақтың ұлттық ою-өрнектерінің төрт тобын атау және ажырату, геометриялық ою-өрнектер түрін орындау
	2.6 Жөндеу жұмыстарының түрлері	7.2.6.1 жамаудың түрлері және тігу тәсілдері туралы түсініктің болуы; 7.2.6.2 түйменің түрлерін ажырату, түймені қадаудың тәсілін таңдау
	2.7 Практикалық қайталау (еңбек объектілері –тігін бұйымдары)	7.2.7.1 оқу тоқсаны бойында өткен бұйымды дайындау дағдыларын бекіту: майлық, орамал, бас орамал, сақтау үшін дорба, жастық тыс, белдікті алжапқыш, шаруашылық сөмкесі; косметичка
3. "Еңбек заттарын талдау және бағалау"	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	7.3.1.1 өз жұмысын және жолдастарының жұмысын бағалауға және талдауға ұмтылу; 7.3.1.2 жұмыста жетістіктер мен кемшіліктерді белгілеу
	3.2 Өзіндік жұмыс (үлгі тізбесі)	7.3.2.1 өздігімен үлгіде жабық қиықты қайтарып тігу
	3.3 Қорытынды бақылау жұмысы (оқу жылына)	7.1.3.1 мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды практикалық жұмысты орындау (саралап)

2) 8-сынып:

5-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Бөлімше	Оқыту мақсаты:
1-тоқсан		
	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	8.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш сезімін көрсету; 8.1.1.2 "Тігін ісі" пәнінің маңызды ерекшеліктерін түсіну және білімін көрсете білу
	1.2 Материалтану (тоқыма талшықтары, мата және олардың қасиеттері)	8.1.2.1 жануарлардан өндірілетін: жүн, жібек талшықтары туралы түсініктің болуы; 8.1.2.2 жануарлардан өндірілетін (жүн, жібек) талшықтардың қасиетін зертханалық-практикалық зерттеу жолымен анықтау (сыртқы көрінісі бойынша, сипау арқылы, жану сипаты бойынша); 8.1.2.3 жүн талшықтарының ұзындығын, беріктігін,

1.Материалтану. Құралдар мен жабдықтар		бүгілмелігін, жіңішкелігін анықтау; 8.1.2.4 жануарлардан өндірілетін: жүн, жібек талшықтан жасалатын маталар туралы түсініктің болуы
	1.3 Машинатану (тігін машиналарының түрлері, негізгі тетіктері, тігін жабдықтарында жұмыс жасау тәсілдері)	8.1.3.1 электр жетегі бар тұрмыстық тігін машиналарының техникалық сипаттамаларын білу (құрылғы, марка, жылдамдық, атқаратын жұмыс түрі); 8.1.3.2 электр жетегі бар тігін машиналарында жұмыс тәсілдерін меңгеру; 8.1.3.3 тігін машиналарының реттеу тетіктерін ажырату
	1.4 Тігін өндірісі (мамандық, өндіріс туралы, негізгі мақсаттары тігін туралы)	8.1.4.1 тігінші, киім пішуші мамандықтары туралы түсініктің болуы
	1.5 Тігін шеберханасы мен тігін өндірісінде қауіпсіз жұмыс істеу ережесі	8.1.5.1 қол құралымен жұмыс жасау барысында қауіпсіз жұмыс істеу ережесін сақтау; 8.1.5.2 электрлі тігін машинасымен, электрлі бу үтікпен жұмыс істеу кезінде жұмыс ережесін сақтау
	1.6. Этика және еңбек заңнамасы	8.1.6.1 ұжымдағы өзара қарым-қатынас және еңбек мәдениеті туралы түсініктің болуы
	2.1 Құрастыру (сызба құрастыру, үлгілерді дайындау, пішу)	8.2.1.1 тігін бұйымдарында " бұрыш" ұғымын (тік, сүйір, доғал) түсіну және оны қолдану; 8.3.1.2 көкірекшесі мен аспа бауы бар алжапқыштың сызбасын салу; 8.2.1.3 өлшемдерді алу және жазу; 8.2.1.4масштапта түнгі жейденің сызбасын орындау; 8.2.1.5 бұйымның бір және жұп бөлшектерін анықтау (белдемшенің)
	2.2 Матамен жұмыс істеу	8.2.2.1 кеудешесі, қалтасы, бүрмелері мен бүкпелері бар алжапқыш тігу жұмысын орындау ; 8.2.2.2 белдікті спорттық киімдерді (шолақ шалбар, бермуд) дайындаудың кезектілігі туралы түсініктің болуы
		8.2.3.1 әрлеудің түрі ретінде бүрме туралы түсініктің болуы; 8.2.3.2 машинамен бүрме жасау үшін үлгіде екі параллель тігіс

	<p>2.3 Тігін бұйымдарының бөлшектері мен түйіндерін өңдеу</p>	<p>жасу (немесе қолмен тігу тәсілімен); 8.2.3.3 әрлеудің түрі ретінде жіңішке бүрмелер туралы түсініктің болуы; 8.2.3.4. жіңішке бүрмелерді пішуде кететін маталар, шілтерілердің санын есептеу; 8.2.3.5 үлгіге қарап үтіктелмеген жіңішке бүрмелерді орындау; 8.2.3.6 қалтаның түрлері, қолданылуы мен пішіні туралы түсініктің болуы</p>
<p>2. "Еңбек заттарын дайындау технологиясы"</p>	<p>2.4 Практикалық жұмыстар</p>	<p>8.2.4.1 бұйымды үлгі бойынша жасауда тігу кезеңдерін талдау, пәндік технологиялық карта негізіне бағдарлау; 8.2.4.2 жасалған бұйымды үлгімен салыстыру және сапасын анықтау; 8.2.4.3 бүрмелерді белгілеп, көктеп тігіп шығу; 8.2.4.4 қалтаның жоғарғы қимасын астына қайтарып тігіп өңдеу, құрастырып тігу; 8.2.4.5 бұйымда қалтаның орналасу орнын белгілеу; 8.2.4.6 қалтаны негізгі бөлшектермен біріктіру; 8.2.4.7 үлгілерде тік және үшкір бұрыштарды өңдеу, қайтарып көмкеріп тігу; 8.2.6.8 бұрыштарды беткі жағын және астарлы жағынан өңдеу; 8.2.4.9 бүрмелер жинау және жіңішке бүрмелер жасау; 8.2.4.10 алжапқыштың төменгі жағын көмкеріп тігу, қалтаның жоғарғы қиығын қайырып тігу; 8.2.4.11 жұп бөлшекті көкірекше мен аспа бауды бір мезгіле көмкеріп тігіп қою; 8.2.4.12 алжапқыштың кеудешесі мен төменгі бөлігін белдіктің көмегімен біріктіру</p>
	<p>2.5 Ұлттық колөнер</p>	<p>8.2.5.1 ұлттық ою-өрнектердің зооморфты тобы туралы түсініктерін тереңдету; 8.2.5.2 қазақтың ою-өрнектерін, оның ішінде киімде қолданылатындарының мағынасын меңгеру</p>

	2.6 Жөндеу жұмыстарының түрлері	8.2.6.1 киім эстетикасы туралы түсініктің болуы; 8.2.6.2 торлап жамауды орындау
	2.7 Практикалық қайталау (еңбек объектілері –тігін бұйымдары)	8.2.7.1 түнгі іш көйлек, кеудешесі бар алжапқыш, белдікті спорттық киім, көрпе тыс, жастық тыс дайындау бойынша практикалық біліктілік пен дағдыларды бекіту
3. "Еңбек заттарын талдау және бағалау"	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	8.3.1.1 мұғалімнің ішінара көмегімен ағымдық өзіндік бақылауды жүзеге асыру; 8.3.1.2 жұмыстың сапасын тексеру ; 8.3.1.3 сөзінде техникалық терминдерді қолдану; 8.3.1.4 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетімен орындалған жұмыс туралы сөздік есепті жүзеге асыру
	3.2 Өзіндік жұмыс (үлгі тізбесі)	8.3.2.1 машиналық тәсілмен қиғаш бүрмелер жасау
	3.3 Қорытынды бақылау жұмысы (оқу жылына)	8.3.3.1 мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды практикалық жұмысты орындау (саралап)
2-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	8.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш сезімін көрсету; 8.1.1.2 "Тігін ісі" пәнінің маңызды ерекшеліктерін түсіну және білімін көрсете білу
	1.2 Материалтану (тоқыма талшықтары, мата және олардың қасиеттері)	8.1.2.1 жануарлардан өндірілетін: жүн, жібек талшықтары туралы түсініктің болуы; 8.1.2.2 жануарлардан өндірілетін (жүн, жібек)талшықтардың қ а с и е т і н зертханалық-практикалық зерттеу жолымен анықтау (сыртқы көрінісі бойынша, сипау арқылы, жану сипаты бойынша); 8.1.2.3 жүн талшықтарының ұзындығын, беріктігін, бүгілмелігін, жіңішкелігін анықтау
	1.3 Машинатану (тігін машиналарының түрлері, негізгі тетіктері тігін	8.1.3.1 электр жетегі бар тұрмыстық тігін машиналарының техникалық сипаттамаларын білу (құрылғы, марка, жылдамдық, атқаратын жұмыс түрі);

жабдыктарында жұмыс жасау тәсілдері)	8.1.3.2 электр жетегі бар тігін машиналарында жұмыс тәсілдерін меңгеру; 8.1.3.3 тігін машиналарының реттеу тетіктерін ажырау
1.4 Тігін өндірісі (мамандық, өндіріс туралы, негізгі мақсаттары тігін туралы)	8.1.4.1 тігінші, киім пішуші мамандықтары туралы түсініктің болуы; 8.1.4.2 фабрикалық киім тігістерін қолдану
1.5 Тігін шеберханасы мен тігін өндірісінде қауіпсіз жұмыс істеу ережесі	8.1.5.1 қол құралымен жұмыс жасау барысында қауіпсіз жұмыс істеу ережесін сақтау; 8.1.5.2 электрлі тігін машинасымен, электрлі бу үтікпен жұмыс істеу кезінде жұмыс ережесін сақтау
1.6 Этика және еңбек заңнамасы	8.1.6.1 ұжымдағы өзара қарым-қатынас және еңбек мәдениеті туралы түсініктің болуы
2.1 Құрастыру (сызба құрастыру, үлгілерді дайындау, пішу)	8.2.1.1 тігін бұйымдарында " бұрыш" ұғымын (тік, сүйір, доғал) түсіну және оны қолдану; 8.2.1.2 өлшемдерді алу және жазу; 8.3.1.3 көкірекшесі мен аспа бауы бар алжапқыштың сызбасын салу; 8.2.1.4 белдікті спорттық киімнің (шолақ шалбар, бермуд) сызбасын мұғалімнің басшылығымен 1:4 масштабта, сонымен қатар табиғи көлемде салу; 8.2.1.5 масштабта түнгі жейденің сызбасын орындау; 8.2.1.6 бұйымның бір және жұп бөлшектерін анықтау (белдемшенің)
2.2 Матамен жұмыс істеу	8.2.2.1 кеудешесі, қалтасы, бүрмелері мен бүкпелері бар алжапқыш тігу жұмысын орындау ; 8.2.2.2 белдікті спорттық киімдерді (шолақ шалбар, бермуд) дайындаудың кезектілігі туралы түсініктің болуы
2.3 Тігін бұйымдарының бөлшектері мен түйіндерін өңдеу	8.2.3.1 әрлеудің түрі ретінде бүрме туралы түсініктің болуы; 8.2.3.2 машинамен бүрме жасау үшін үлгіде екі параллель тігіс жасу (немесе қолмен тігу тәсілімен);

2. "Еңбек заттарын дайындау технологиясы"		8.2.3.3 әрлеудің түрі ретінде жіңішке бүрмелер туралы түсініктің болуы; 8.2.3.4 төменгі қиықты иінді тігіспен көмкеру
	2.4 Практикалық жұмыстар	8.2.4.1 бұйымды үлгі бойынша жасауда тігу кезеңдерін талдау, пәндік технологиялық карта негізіне бағдарлау; 8.2.4.2 жасалған бұйымды үлгімен салыстыру және сапасын анықтау; 8.2.4.3 бүрмелерді белгілеп, көктеп тігіп шығу; 8.2.4.4 қалтаның жоғарғы кимасын астына қайтарып тігіп өңдеу, құрастырып тігу; 8.2.4.5 бұйымда қалтаның орналасу орнын белгілеу 8.2.4.6 қалтаны негізгі бөлшектермен біріктіру; 8.2.4.7 үлгілерде тік және үшкір бұрыштарды өңдеу, қайтарып көмкеріп тігу; 8.2.6.8 бұрыштарды беткі жағын және астарлы жағынан өңдеу; 8.2.4.9 бүрмелер жинау және жіңішке бүрмелер жасау; 8.2.4.10 алжапқыштың төменгі жағын көмкеріп тігу, қалтаның жоғарғы қиығын қайырып тігу; 8.2.4.11 жұп бөлшекті көкірекше мен аспа бауды бір мезгіле көмкеріп тігіп қою; 8.2.4.12 алжапқыштың кеудешесі мен төменгі бөлігін белдіктің көмегімен біріктіру
	2.5 Ұлттық қолөнер	8.2.5.1 ұлттық ою-өрнектердің зооморфты тобы туралы түсініктерін тереңдету; 8.2.5.2 қазақтың ою-өрнектерін, оның ішінде киімде қолданылатындарының мағынасын меңгеру
	2.6 Жөндеу жұмыстарының түрлері	8.2.6.1 торлап жамауды орындау
	2.7 Практикалық қайталау (еңбек объектілері –тігін бұйымдары)	8.2.7.1 түнгі іш көйлек, кеудешесі бар алжапқыш, белдікті спорттық киім, көрпе тыс, жастық тыс дайындау бойынша практикалық біліктілік пен дағдыларды бекіту

3. "Еңбек заттарын талдау және бағалау"	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	8.1.1.1 мұғалімнің ішінара көмегімен ағымдық өзіндік бақылауды жүзеге асыру; 8.1.1.2 жұмыстың сапасын тексеру ; 8.1.1.3 сөзінде техникалық терминдерді қолдану 8.1.1.4 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетімен орындалған жұмыс туралы сөздік есепті жүзеге асыру
	3.2. Өзіндік жұмыс (үлгі тізбесі).	8.3.2.1 машиналық тәсілмен қиғаш бүрмелер жасау
	3.3 Қорытынды бақылау жұмысы (оқу жылына)	8.11.3.1 мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды практикалық жұмысты орындау (саралап)
3-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	8.1.1.1өз Отанына деген мақтаныш сезімін көрсету; 8.1.1.2 "Тігін ісі" пәнінің маңызды ерекшеліктерін түсіну және білімін көрсете білу
	1.2 Материалтану (тоқыма талшықтары, мата және олардың қасиеттері)	8.1.2.1 жануарлардан өндірілетін: жүн, жібек талшықтары туралы түсініктің болуы; 8.1.2.2 жануарлардан өндірілетін (жүн, жібек) талшықтардың қ а с и е т і н зертханалық-практикалық зерттеу жолымен анықтау (сыртқы көрінісі бойынша, сипау арқылы, жану сипаты бойынша); 8.1.2.3 жүн талшықтарының ұзындығын, беріктігін, бүгілмелігін, жіңішкелігін анықтау; 8.1.2.4 жануарлардан өндірілетін: жүн, жібек талшықтан жасалатын маталар туралы түсініктің болуы
	1.3 Машинатану (тігін машиналарының түрлері, негізгі тетіктері, тігін жабдықтарында жұмыс жасау тәсілдері)	8.1.3.1 электр жетегі бар тұрмыстық тігін машиналарының техникалық сипаттамаларын білу (құрылғы, марка, жылдамдық, атқаратын жұмыс түрі); 8.1.3.2 электр жетегі бар тігін машиналарында жұмыс тәсілдерін меңгеру; 8.1.3.3 тігін машиналарының реттеу тетіктерін ажырату;

		8.1.3.4 төменгі жіпті шарығына орау
	1.4 Тігін өндірісі (мамандық, өндіріс туралы, негізгі мақсаттары тігін туралы)	8.1.4.1 тігінші, киім пішуші мамандықтары туралы түсініктің болуы
	1.5 Тігін шеберханасы мен тігін өндірісінде қауіпсіз жұмыс істеу ережесі	8.1.5.1 қол құралымен жұмыс жасау барысында қауіпсіз жұмыс істеу ережесін сақтау; 8.1.5.2 электрлі тігін машинасымен , электрлі бу үтікпен жұмыс істеу кезінде жұмыс ережесін сақтау
	1.6 Этика және еңбек заңнамасы	8.1.6.1 ұжымдағы өзара қарым-қатынас және еңбек мәдениеті туралы түсініктің болуы
2. "Еңбек заттарын дайындау технологиясы"	2.1 Құрастыру (сызба құрастыру, үлгілерді дайындау, пішу)	8.2.1.1 тігін бұйымдарында " бұрыш" ұғымын (тік, сүйір, доғал) түсіну және оны қолдану; 8.2.1.2 өлшемдерді алу және жазу; 8.2.1.3 көкірекшесі мен аспа бауы бар алжапқыштың сызбасын салу; 8.2.1.4 белдікті спорттық киімнің (шолақ шалбар, бермуд) сызбасын мұғалімнің басшылығымен 1:4 масштабта, сонымен қатар табиғи көлемде салу; 8.2.1.4 масштабта түнгі жейденің сызбасын орындау
	2.2 Матамен жұмыс істеу	8.2.2.1 кеудешесі, қалтасы, бүрмелері мен бүкпелері бар алжапқыш тігу жұмысын орындау ; 8.2.2.2 белдікті спорттық киімдерді (шолақ шалбар, бермуд) дайындаудың кезектілігі туралы түсініктің болуы; 8.2.2.3 операциялық еңбек бөлінісі әдісімен тіке қиылған (жастық тыс) бір бөлшекті бұйымдар тігу; 8.2.2.4 көрпе тыс, оның маңызы, стандартты өлшемі, тигуде қолданылатын матасы мен тігісі туралы түсініктің болуы
	2.3 Тігін бұйымдарының бөлшектері мен түйіндерін өңдеу	8.2.3.1 әрлеудің түрі ретінде бүрме туралы түсініктің болуы; 8.2.3.2 машинамен бүрме жасау үшін үлгіде екі параллель тігіс жасу (немесе қолмен тігу тәсілімен)
		8.2.4.1 бұйымды үлгі бойынша жасауда тігу кезеңдерін талдау,

	2.4 Практикалық жұмыстар	пәндік технологиялық карта негізіне бағдарлау; 8.2.4.2 жасалған бұйымды үлгімен салыстыру және сапасын анықтау
	2.5 Ұлттық қолөнер	8.2.5.1. ұлттық ою-өрнектердің зооморфты тобы туралы түсініктерін тереңдету; 8.2.5.2 қазақтың ою-өрнектерін, оның ішінде киімде қолданылатындарының мағынасын меңгеру
	2.6 Жөндеу жұмыстарының түрлері	8.2.6.1 киім эстетикасы туралы түсініктің болуы; 8.2.6.2 торлап жамауды орындау
	2.7 Практикалық қайталау (еңбек бъектілері –тігін бұйымдары)	8.2.7.1 түнгі іш көйлек, кеудешесі бар алжапқыш, белдікті спорттық киім, көрпе тыс, жастық тыс дайындау бойынша практикалық біліктілік пен дағдыларды бекіту
3. "Еңбек заттарын талдау және бағалау"	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	8.3.1.1 мұғалімнің ішінара көмегімен ағымдық өзіндік бақылауды жүзеге асыру; 8.3.1.2 жұмыстың сапасын тексеру ; 8.3.1.3 сөзінде техникалық терминдерді қолдану
	3.2 Өзіндік жұмыс (үлгі тізбесі)	8.3.2.1 машиналық тәсілмен қиғаш бүрмелер жасау
	3.3 Қорытынды бақылау жұмысы (оқу жылына)	8.3.3.1 мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды практикалық жұмысты орындау (саралап)
4-тоқсан		
	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	8.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш сезімін көрсету; 8.1.1.2 "Тігін ісі" пәнінің маңызды ерекшеліктерін түсіну және білімін көрсете білу
	1.2 Материалтану (тоқыма талшықтары, мата және олардың қасиеттері)	8.1.2.1 жануарлардан өндірілетін: жүн, жібек талшықтары туралы түсініктің болуы; 8.1.2.2 жануарлардан өндірілетін (жүн, жібек): талшықтардың қ а с и е т і н зертханалық-практикалық зерттеу жолымен анықтау (сыртқы көрінісі бойынша, сипау арқылы, жану сипаты бойынша)
	1.3 Машинатану (тігін машиналарының түрлері, негізгі тетіктері, тігін	8.1.3.1 электр жетегі бар тігін машиналарында жұмыс тәсілдерін меңгеру;

1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	жабдықтарында жұмыс жасау тәсілдері)	8.1.3.2 тігін машиналарының реттеу тетіктерін ажырату
	1.4 Тігін өндірісі (мамандық, өндіріс туралы, негізгі мақсаттары тігін туралы)	8.1.4.1 тігінші, киім пішуші мамандықтары туралы түсініктің болуы; 8.1.4.2 операциялық еңбек бөлінісі әдісімен бұйымдарды тігу туралы түсінігінің болуы
	1.5 Тігін шеберханасы мен тігін өндірісінде қауіпсіз жұмыс істеу ережесі	8.1.5.1 қол құралымен жұмыс жасау барысында қауіпсіз жұмыс істеу ережесін сақтау; 8.1.5.2 электрлі тігін машинасымен, электрлі бу үтікпен жұмыс істеу кезінде жұмыс ережесін сақтау; 8.1.5.3 оқу шеберханасында өзінің жұмыс орнын ұйымдастыру
	1.6 Этика және еңбек заңнамасы	8.1.6.1 ұжымдағы өзара қарым-қатынас және еңбек мәдениеті туралы түсініктің болуы
2. "Еңбек заттарын дайындау технологиясы"	2.1 Құрастыру (сызба құрастыру, үлгілерді дайындау, пішу)	8.2.1.1 тігін бұйымдарында " бұрыш" ұғымын (тік, сүйір, доғал) түсіну және оны қолдану; 8.2.1.2 өлшемдерді алу және жазу; 8.2.1.3 көкірекшесі мен аспа бауы бар алжапқыштың сызбасын салу; 8.2.1.4 масштабта түнгі жейденің сызбасын орындау
	2.2 Матамен жұмыс істеу	8.2.2.1 кеудешесі, қалтасы, бүрмелері мен бүкпелері бар алжапқыш тігу жұмысын орындау ; 8.2.2.2 белдікті спорттық киімдерді (шолақ шалбар, бермуд) дайындаудың кезектілігі туралы түсініктің болуы; 8.2.2.3 операциялық еңбек бөлінісі әдісімен тіке қиылған (жастық тыс) бір бөлшекті бұйымдар тігу
	2.3 Тігін бұйымдарының бөлшектері мен түйіндерін өңдеу	8.2.3.1 әрлеудің түрі ретінде бүрме туралы түсініктің болуы; 8.2.3.2 машинамен бүрме жасау үшін үлгіде екі параллель тігіс жасу (немесе қолмен тігу тәсілімен)
	2.4 Практикалық жұмыстар	8.2.4.1 бұйымды үлгі бойынша жасауда тігу кезеңдерін талдау, пәндік технологиялық карта негізіне бағдарлау; 8.2.4.2 жасалған бұйымды үлгімен салыстыру және сапасын анықтау;

		8.2.4.3. бүрмелерді белгілеп, көктеп тігіп шығу; 8.2.4.4.қалтаның жоғарғы қимасын астына қайтарып тігіп өңдеу, құрастырып тігу
	2.5 Ұлттық қолөнер	8.2.5.1 ұлттық ою-өрнектердің зооморфты тобы туралы түсініктерін тереңдету; 8.2.5.2 қазақтың ою-өрнектерін, оның ішінде киімде қолданылатындарының мағынасын меңгеру
	2.6 Жөндеу жұмыстарының түрлері	8.2.6.1.киім эстетикасы туралы түсініктің болуы; 8.2.6.2торлап жамауды орындау
	2.7 Практикалық қайталау (еңбек объектілері – тігін бұйымдары)	8.2.7.1.түнгі іш көйлек, кеудешесі бар алжапқыш, белдікті спорттық киім, көрпе тыс, жастық тыс дайындау бойынша практикалық біліктілік пен дағдыларды бекіту
3. "Еңбек заттарын талдау және бағалау"	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	8.3.1.1 мұғалімнің ішінара көмегімен ағымдық өзіндік бақылауды жүзеге асыру; 8.3.1.2 жұмыстың сапасын тексеру; 8.3.1.3 сөзінде техникалық терминдерді қолдану
	3.2 Өзіндік жұмыс (үлгі тізбесі)	8.3.2.1 машиналық тәсілмен қиғаш бүрмелер жасау
	3.3 Қорытынды бақылау жұмысы (оқу жылына)	8.3.3.1 мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды практикалық жұмысты орындау (саралап)

3) 9 сынып

6 кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Бөлімше	Оқыту мақсаттары:
1-тоқсан		
	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	9.1.1.1өз Отанына деген мақтаныш сезімін көрсету; 9.1.1.2 "Тігін ісі" пәнінің маңызды ерекшеліктерін түсіну және білімін көрсете білу
		9.1.2.1 химиялық өндірісте: жасанды және синтетикалық талшықтар туралы түсініктің болуы; 9.1.2.2 жасанды талшықтардың қасиеттері туралы түсініктің болуы (жасанды жібек және ацетатты);

1.Материалтану. Құралдар мен жабдықтар

1.2 Материалтану (тоқыма талшықтары, мата және олардың қасиеттері)	9.1.2.3 жасанды талшықтардың қасиеттерін практикалық-зертханалық жолмен анықтау; 9.1.2.4 табиғи және жасанды жібектен талшықтар мен иірілген жіп алуды салыстыру; 9.1.2.5 матаны химиялық және синтетикалық жолмен алынған жасанды талшықтардан өндіру процесі туралы түсінігінің болуы; 9.1.2.6 қолданатын материалдардың қасиеттері туралы түсінігінің болуы (капрон, лавсан, нитрон)
1.3 Машинатану (тігін машиналарының түрлері, негізгі тетіктері, тігін жабдықтарында жұмыс жасау тәсілдері)	9.1.3.1 электр жетегі бар тұрмыстық тігін машиналарының техникалық сипаттамаларын білу (құрылғы, марка, жылдамдық, атқаратын жұмыс түрі); 9.1.3.2 электр жетегі бар тігін машиналарында жұмыс тәсілдерін меңгеру; 9.1.3.3 тігін машиналарының реттеу тетіктерін ажырату; 9.1.3.4 өндірістік тігін машинасында жұмыс істеу тәсілдерін білу (педалін басу, жүргізу және тоқтату, жіпті шарығына орау, жоғпргы және төменгі жіпті толықтыру)
1.4 Тігін өндірісі (мамандық, өндіріс туралы, негізгі мақсаттары тігін туралы)	9.1.4.1 тігін өндірісінің мамандықтары туралы түсініктің болуы (пішуші, зат бөлшектерін белгілеуші, үтіктеуші); 9.1.4.2.төсек-орын жабдықтарын тігуде бригадалық әдісті меңгеру; 9.1.4.3 тігін сапасы мен дайын өнімге қойылатын талаптар туралы түсінік
1.5 Тігін шеберханасы мен тігін өндірісінде қауіпсіз жұмыс істеу ережесі	9.1.5.1 ПМЗ-2 51-А класс және ПМЗ 22-А класс өндірістік тігін машиналарында қауіпсіз жұмыс істеу ережелерін сақтау; 9.1.5.2 өндеуде қауіпсіздік тәсілдерін сақтау; 9.1.5.3тігін фабрикасының жұмыс орындарында қауіпсіз жұмыс істеу ережелерімен танысу
1.6 Этика және еңбек заңнамасы	8.1.6.1 еңбек кітапшасы, медициналық ексеру және медициналық кітапша, уақытша

		еңбекке жарамсыздық қағазы туралы түсініктің болуы
2. "Еңбек заттарын дайындау технологиясы"	2.1 Құрастыру (сызба құрастыру, үлгілерді дайындау, пішу)	<p>9.2.1.1 пижаманың шалбарының және иығына тігіс түсірмей жейдесінің сызбасын құрастыру;</p> <p>9.2.1.2 белдемше тігу үшін өлшемін алу, бүкпелер санын есептеу;</p> <p>9.2.1.3 сызбаның масштабын нұсқау бойынша орындау;</p> <p>9.2.1.4 кең етек белдемшенің сызбасын құрастыруды орындау ("жартылай күн", "күн");</p> <p>9.2.1.5 жейденің негізгі сызбасын құрастыру үшін өлшемін алу;</p> <p>9.2.1.6 жейденің негізгі сызбасында қарапайым модельдеуді орындау (көкіректегі бүкпені ауыстыру);</p> <p>9.2.1.7 пижаманың үлгісін қиюда іш көйлектің үлгісін иық тігісін түсірмей қолдану;</p> <p>9.2.1.8 үлгіні өзгерту және модельдеу (ұзындығын қысқарту);</p> <p>9.2.1.9 екі тігісті тік (кең етек) белдемшенің үлгісін дайындау;</p> <p>9.2.1.10 матаға үлгіні салу, тігісті ескеріп пішуді жүзеге асыру (тік және кең етек белдемшелер, жағасы, жеңі жоқ жейде)</p>
	2.2 Матамен жұмыс істеу	<p>9.2.2.1 өңдеуге өз бетінше пішу;</p> <p>9.2.2.2 белдемшенің фасонын және белдемшені тігетін матаны таңдау;</p> <p>9.2.2.3 қатпарлардың түрлері (бір жақты, қарама-қарсы, бантик тәрізді), қызметі, құрылымы, тереңдігі мен ені туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>9.2.2.4 белдемшеге кететін матаны есептей білу;</p> <p>9.2.2.5 кең етек белдемшені пішуде жіптің бағытын ескеру</p>
	2.3 Тігін бұйымдарының бөлшектері мен түйіндерін өңдеу	<p>9.2.3.1. жұп бөлшектердің орта қиықтарын ретімен өңдеу;</p> <p>9.2.3.2 жоғарғы және төменгі қиық бөлшектерді қайырып тігіп өңдеу;</p> <p>9.2.3.3 белдемшенің бүйірлік тігісіне қапсырма таспа салу;</p> <p>9.2.3.4 тік белдемшенің жоғарғы қимасын белдікпен үйлестіріп өңдеу</p>

	<p>2.4 Практикалық жұмыстар</p>	<p>9.2.4.1 мойынды қиғаш әдіптеп әрлеп, жабық кескінді жең қимасын қайырып тігу; 9.2.4.2 белдемшені өлшем жасауға дайындау, өлшемін алу; 9.2.4.3 белдемшенің бүйірлік кескіндерін тігу, бүрмелері мен қырларын өңдеу; 9.2.4.4 үлгіде бүрмелер жасау; 9.2.4.5 белдемшенің жоғарғы қиығын эластикалық таспа қою арқылы қайырып тігіп өңдеу; 9.2.4.6 кең етек белдемшенің етегін қию және түзету 9.2.4.7 матаның түріне байланысты белдемшені дұрыс үтіктеу; 9.2.4.8 жағасыз, жеңсіз тік жейдені дайындау технологиясын меңгеру; 9.2.4.9 бұйымның үлгісі бойынша өздігімен тапсырмада бағдарлау; 9.2.4.10 үлгіні талдау және әңгімелесу барысында жұмыс жоспарын құрастыру</p>
	<p>2.5 Ұлттық қолөнер</p>	<p>9.2.5.1 қазақ ұлттық киімдерінің ерекшеліктері және әрлеу түрлері туралы түсінігінің болуы; 9.2.5.2 тоқыма материалдардан киім және сәндік-қолданбалы өнер бұйымдарын жасау кезінде ұлттық ою-өрнектерді қолдану</p>
	<p>2.6 Жөндеу жұмыстарының түрлері</p>	<p>9.2.6.1 тігін фурнитурасының әр түрлілігі, оны қолдан мен маңызы туралы түсініктің болуы</p>
	<p>2.7 Практикалық қайталау (еңбек объектілері – тігін бұйымдары)</p>	<p>9.2.7.1 түнгі іш көйлек, кеудешесі бар алжапқыш, белдікті спорттық киім, көрпе тыс, жастық тыс дайындау бойынша практикалық біліктілік пен дағдыларды бекіту</p>
<p>3. "Еңбек заттарын талдау және бағалау"</p>	<p>3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау</p>	<p>9.3.1.1 техникалық терминологияны қолданып, өз жұмысында және басқалардың жұмысында көрсетілген идеялар мен тақырыптарды сипаттау; 9.3.1.2 өз жұмысын және басқалардың жұмысын бейімдеу, жетілдіру бойынша конструктивті түсініктемелер қабылдау және ұсыныстар жасау</p>
	<p>3.2 Өзіндік жұмыс (үлгі тізбесі)</p>	<p>9.3.2.1 тік белдемшені дайындауда жекелеген операциялар орындау</p>

	3.3 Қорытынды бақылау жұмысы (оқу жылына)	9.3.3.1 қиындығы мен орындалуы бойынша емтиханға сай бұйымды өздігімен тігу
2-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	9.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш сезімін көрсету; 9.1.1.2 "Тігін ісі" пәнінің маңызды ерекшеліктерін түсіну және білімін көрсете білу
	1.2.Материалтану (тоқыма талшықтары, мата және олардың қасиеттері)	9.1.2.1 химиялық өндірісте: жасанды және синтетикалық талшықтар туралы түсініктің болуы; 9.1.2.2 жасанды талшықтардың қасиеттері туралы түсініктің болуы (жасанды жібек және ацетатты); 9.1.2.3 жасанды талшықтардың қасиеттерін практикалық-зертханалық жолмен анықтау; 9.1.2.4 табиғи және жасанды жібектен талшықтар мен иірілген жіп алуды салыстыру; 9.1.2.5 матаны химиялық және синтетикалық жолмен алынған жасанды талшықтардан өндіру процесі туралы түсінігінің болуы; 9.1.2.6 қолданатын материалдардың қасиеттері туралы түсінігінің болуы (капрон, лавсан, нитрон)
	1.3 Машинатану (тігін машиналарының түрлері, негізгі тетіктері, тігін жабдықтарында жұмыс жасау тәсілдері)	9.1.3.1 электр жетегі бар тұрмыстық тігін машиналарының техникалық сипаттамаларын білу (құрылғы, марка, жылдамдық, атқаратын жұмыс түрі); 9.1.3.2 электр жетегі бар тігін машиналарында жұмыс тәсілдерін меңгеру; 9.1.3.3 тігін машиналарының реттеу тетіктерін ажырату; 9.1.3.4 өндірістік тігін машинасында тігістерді реттеу; 9.1.3.5 өндірістік тігін машинасында жұмыс істеу тәсілдерін меңгеру (басқышыты басу, іске қосу және тоқтату, шөрнекке тармақты орау, жоғарғы және төменгі жіптерді толтыру)
		9.1.4.1. тігін өндірісінің мамандықтары туралы түсініктің

	<p>1.4 Тігін өндірісі (мамандық, өндіріс туралы, негізгі мақсаттары тігін туралы)</p>	<p>болуы (пішуші, зат бөлшектерін белгілеуші, үтіктеуші); 9.1.4.2 төсек-орын жабдықтарын тігуде бригадалық әдісті меңгеру</p>
	<p>1.5 Тігін шеберханасы мен тігін өндірісінде қауіпсіз жұмыс істеу ережесі</p>	<p>9.1.5.1 ПМЗ-2 51-А класс және; ПМЗ 22-А класс өндірістік тігін машиналарында қауіпсіз жұмыс істеу ережелерін сақтау; 9.1.5.2 үтіктейтін жұмыс орнында ылғалды-жылу арқылы өңдеуде қауіпсіздік тәсілдерін сақтау; 9.1.5.3 тігін фабрикасының жұмыс орындарында қауіпсіз жұмыс істеу ережелерімен танысу</p>
	<p>1.6 Этика және еңбек заңнамасы</p>	<p>8.1.6.1 еңбек кітапшасы, медициналық тексеру және медициналық кітапша, уақытша еңбекке жарамсыздық қағазы туралы түсініктің болуы.</p>
	<p>2.1 Құрастыру (сызба құрастыру, үлгілерді дайындау, пішу)</p>	<p>9.2.1.1 пижаманың шалбарының және иығына тігіс түсірмей жейдесінің сызбасын құрастыру; 9.2.1.2 белдемше тігу үшін өлшемін алу, бүкпелер санын есептеу; 9.2.1.3 сызбаның масштабын нұсқау бойынша орындау; 9.2.1.4 кең етек белдемшенің сызбасын құрастыруды орындау ("жартылай күн", "күн"); 9.2.1.5 жейденің негізгі сызбасын құрастыру үшін өлшемін алу; 9.2.1.6 жейденің негізгі сызбасында қарапайым модельдеуді орындау (көкіректегі бүкпені ауыстыру); 9.2.1.7 пижаманың үлгісін қиюда іш көйлектің үлгісін иық тігісін түсірмей қолдану</p>
	<p>2.2 Матамен жұмыс істеу</p>	<p>9.2.2.1 өңдеуге өз бетінше пішу; 9.2.2.2 белдемшенің фасонын және белдемшені тігетін матаны таңдау; 9.2.2.3 қатпарлардың түрлері (бір жақты, қарама-қарсы, бантик тәрізді), қызметі құрылымы, тереңдігі мен ені туралы түсініктерінің болу; 9.2.2.4 белдемшеге кететін матаны есептей білу; 9.2.2.5 кең етек белдемшені пішуде жіптің бағытын ескеру;</p>

2. "Еңбек заттарын дайындау технологиясы"		9.2.2.6 бұйымды тігу бойынша жұмыс жоспарын құрастыру
	2.3 Тігін бұйымдарының бөлшектері мен түйіндерін өңдеу	9.2.3.1 жұп бөлшектердің орта қиықтарын ретімен өңдеу; 9.2.3.2 жоғарғы және төменгі қиық бөлшектерді қайырып тігіп өңдеу
	2.4 Практикалық жұмыстар.	9.2.4.1 мойынды қиғаш әдіптеп әрлеп, жабық кескінді жең қимасын қайырып тігу; 9.2.4.2 белдемшені өлшем жасауға дайындау, өлшемін алу; 9.2.4.3 белдемшенің бүйірлік кескіндерін тігу, бүрмелері мен қырларын өңдеу; 9.2.4.4 үлгіде бүрмелер жасау; 9.2.4.5 белдемшенің жоғарғы қиығын эластикалық таспа қою арқылы қайырып тігіп өңдеу; 9.2.4.6 кең етек белдемшенің етегін қию және түзету; 9.2.4.7 матаның түріне байланысты белдемшені дұрыс үтіктеу; 9.2.4.8 жағасыз, жеңсіз тік жейдені дайындау технологиясын меңгеру; 9.2.4.9 бұйымның үлгісі бойынша өздігімен тапсырмада бағдарлау
	2.5 Ұлттық қолөнер.	9.2.5.1 қазақ ұлттық киімдерінің ерекшеліктері және әрлеу түрлері туралы түсінігінің болуы; 9.2.5.2 тоқыма материалдардан киім және сәндік-қолданбалы өнер бұйымдарын жасау кезінде ұлттық ою-өрнектерді қолдану
	2.6 Жөндеу жұмыстарының түрлері	9.2.6.1 тігін фурнитурасының әр түрлілігі, оны қолдану мен маңызы туралы түсініктің болуы; 9.2.6.2 белбеуі бар бұйымдардағы түймелік сыдырманы жөндеу (ауыстыру)
	2.7 Практикалық қайталау (еңбек объектілері – тігін бұйымдары)	8.2.7.1 түнгі іш көйлек, кеудешесі бар алжапқыш, белдікті спорттық киім, көрпе тыс, жастық тыс дайындау бойынша практикалық біліктілік пен дағдыларды бекіту

3. "Еңбек заттарын талдау және бағалау"	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	9.3.1.2 өз жұмысын және басқалардың жұмысын бейімдеу, жетілдіру бойынша конструктивті түсініктемелер қабылдау және ұсыныстар жасау
	3.2 Өзіндік жұмыс (үлгі тізбесі)	9.3.2.1 тік белдемшені дайындауда жекелеген операциялар орындау
	3.3 Қорытынды бақылау жұмысы (оқу жылына)	9.3.3.1 қиындығы мен орындалуы бойынша емтиханға сай бұйымды өздігімен тігу
3-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	9.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш сезімін көрсету; 9.1.1.2 "Тігін ісі" пәнінің маңызды ерекшеліктерін түсіну және білімін көрсете білу
	1.2.Материалтану (тоқыма талшықтары, мата және олардың қасиеттері)	9.1.2.1 химиялық өндірісте: жасанды және синтетикалық талшықтар туралы түсініктің болуы; 9.1.2.2 жасанды талшықтардың қасиеттері туралы түсініктің болуы (жасанды жібек және ацетатты); 9.1.2.3 жасанды талшықтардың қасиеттерін практикалық-зертханалық жолмен анықтау; 9.1.2.4 табиғи және жасанды жібектен талшықтар мен иірілген жіп алуды салыстыру; 9.1.2.5 матаны химиялық және синтетикалық жолмен алынған жасанды талшықтардан өндіру процесі туралы түсінігінің болуы; 9.1.2.6 қолданатын материалдардың қасиеттері туралы түсінігінің болуы (капрон, лавсан, нитрон)
	1.3 Машинатану (тігін машиналарының түрлері, негізгі тетіктері, тігін жабдықтарында жұмыс жасау тәсілдері)	9.1.3.1 электр жетегі бар тұрмыстық тігін машиналарының техникалық сипаттамаларын білу (құрылғы, марка, жылдамдық, атқаратын жұмыс түрі); 9.1.3.2 электр жетегі бар тігін машиналарында жұмыс тәсілдерін меңгеру; 9.1.3.3 тігін машиналарының реттеу тетіктерін ажырату
		9.1.4.1 тігін өндірісінің мамандықтары туралы түсініктің

	<p>1.4 Тігін өндірісі (мамандық, өндіріс туралы, негізгі мақсаттары тігін туралы)</p>	<p>болуы (пішуші, зат бөлшектерін белгілеуші, үтіктеуші); 9.1.4.2 төсек-орын жабдықтарын тігуде бригадалық әдісті меңгеру</p>
	<p>1.5 Тігін шеберханасы мен тігін өндірісінде қауіпсіз жұмыс істеу ережесі</p>	<p>9.1.5.1 ПМЗ-2 51-А класс және ПМЗ 22-А класс өндірістік тігін машиналарында қауіпсіз жұмыс істеу ережелерін сақтау; 9.1.5.2 үтіктейтін жұмыс орнында ылғалды-жылу арқылы өңдеуде қауіпсіздік тәсілдерін сақта; 9.1.5.3 тігін фабрикасының жұмыс орындарында қауіпсіз жұмыс істеу ережелерімен танысу</p>
	<p>1.6 Этика және еңбек заңнамасы</p>	<p>8.1.6.1. еңбек кітапшасы, медициналық тексеру және медициналық кітапша, уақытша еңбекке; жарамсыздық қағазы туралы түсініктің болуы</p>
	<p>2.1 Құрастыру (сызба құрастыру, үлгілерді дайындау, пішу)</p>	<p>9.2.1.1 пижаманың шалбарының және иығына тігіс түсірмей жейдесінің сызбасын құрастыру; 9.2.1.2 белдемше тігу үшін өлшемін алу, бүкпелер санын есептеу; 9.2.1.3 сызбаның масштабын нұсқау бойынша орындау; 9.2.1.4 кең етек белдемшенің сызбасын құрастыруды орындау ("жартылай күн", "күн"); 9.2.1.5 жейденің негізгі сызбасын құрастыру үшін өлшемін алу; 9.2.1.6 жейденің негізгі сызбасында қарапайым модельдеуді орындау (көкіректегі бүкпені ауыстыру); 9.2.1.7 пижаманың үлгісін қиюда іш көйлектің үлгісін иық тігісін түсірмей қолдану</p>
	<p>2.2 Матамен жұмыс істеу</p>	<p>9.2.2.1 өңдеуге өз бетінше пішу; 9.2.2.2 белдемшенің фасонын және белдемшені тігетін матаны таңдау; 9.2.2.3 қатпарлардың түрлері (бір жақты, қарама-қарсы, бантик тәрізді), қызметі, құрылымы, тереңдігі мен ені туралы түсініктерінің болуы; 9.2.2.4 белдемшеге кететін матаны есептей білу; 9.2.2.5 кең етек белдемшені пішуде жіптің бағытын ескеру;</p>

2. "Еңбек заттарын дайындау технологиясы"		9.2.2.6 бұйымды тігу бойынша жұмыс жоспарын құрастыру
	2.3 Тігін бұйымдарының бөлшектері мен түйіндерін өңдеу	9.2.3.1 жұп бөлшектердің орта қиықтарын ретімен өңдеу; 9.2.3.2 жоғарғы және төменгі қиық бөлшектерді қайырып тігіп өңдеу 9.2.3.4 қымтаулы тігістер жүргізу
	2.4 Практикалық жұмыстар	9.2.4.1 мойынды қиғаш әдіптеп әрлеп, жабық кескінді жең қимасын қайырып тігу; 9.2.4.2 белдемшені өлшем жасауға дайындау, өлшемін алу; 9.2.4.3 белдемшенің бүйірлік кескіндерін тігу, бүрмелері мен қырларын өңдеу; 9.2.4.4 үлгіде бүрмелер жасау; 9.2.4.5 белдемшенің жоғарғы қиығын эластикалық таспа қою арқылы қайырып тігіп өңдеу; 9.2.4.6 кең етек белдемшенің етегін қию және түзету; 9.2.4.7 матаның түріне байланысты белдемшені дұрыс үтіктеу; 9.2.4.8 жағасыз, жеңсіз тік жейдені дайындау технологиясын меңгеру; 9.2.4.9 бұйымның үлгісі бойынша өздігімен тапсырмада бағдарлау 9.2.4.10 тігістерге дымқылдау-жылыту өңдеуін жүргізу
	2.5 Ұлттық қолөнер	9.2.5.1 қазақ ұлттық киімдерінің ерекшеліктері және әрлеу түрлері туралы түсінігінің болуы; 9.2.5.2 тоқыма материалдардан киім және сәндік-қолданбалы өнер бұйымдарын жасау кезінде ұлттық ою-өрнектерді қолдану
	2.6 Жөндеу жұмыстарының түрлері	9.2.6.1 тігін фурнитурасының әр түрлілігі, оны қолдану мен маңызы туралы түсініктің болуы; 9.2.6.2 белбеуі бар бұйымдардағы түймелік сыдырманы жөндеу (ауыстыру)
	2.7 Практикалық қайталау (еңбек объектілері – тігін бұйымдары)	8.2.7.1 түнгі іш көйлек, кеудешесі бар алжапқыш, белдікті спорттық киім, көрпе тыс, жастық тыс дайындау бойынша практикалық біліктілік пен дағдыларды бекіту

3. "Еңбек заттарын талдау және бағалау"	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	жұмысында және басқалардың жұмысында көрсетілген идеялар мен тақырыптарды сипаттау; 9.3.1.2 өз жұмысын және басқалардың жұмысын бейімдеу, жетілдіру бойынша конструктивті түсініктемелер қабылдау және ұсыныстар жасау
	3.2 Өзіндік жұмыс (үлгі тізбесі)	9.3.2.1 тік белдемшені дайындауда жекелеген операциялар орында
	3.3 Қорытынды бақылау жұмысы (оқу жылына)	9.11.3.1 қиындығы мен орындалуы бойынша емтиханға сай бұйымды өздігімен тігу
4-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	9.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш сезімін көрсету; 9.1.1.2 "Тігін ісі" пәнінің маңызды ерекшеліктерін түсіну және білімін көрсете білу
	1.2 Материалтану (тоқыма талшықтары, мата және олардың қасиеттері)	9.1.2.1 химиялық өндірісте: жасанды және синтетикалық талшықтар туралы түсініктің болуы; 9.1.2.2 жасанды талшықтардың қасиеттері туралы түсініктің болуы (жасанды жібек және ацетатты); 9.1.2.3 жасанды талшықтардың қасиеттерін практикалық-зертханалық жолмен анықтау 9.1.2.4 табиғи және жасанды жібектен талшықтар мен иірілген жіп алуды салыстыр; 9.1.2.5 матаны химиялық және синтетикалық жолмен алынған жасанды талшықтардан өндіру процесі туралы түсінігінің болуы; 9.1.2.6 қолданатын материалдардың қасиеттері туралы түсінігінің болуы (капрон, лавсан, нитрон)
	1.3 Машинатану (тігін машиналарының түрлері, негізгі тетіктері, тігін жабдықтарында жұмыс жасау тәсілдері)	9.1.3.1 электр жетегі бар тұрмыстық тігін машиналарының техникалық сипаттамаларын білу (құрылғы, марка, жылдамдық, атқаратын жұмыс түрі); 9.1.3.2 электр жетегі бар тігін машиналарында жұмыс тәсілдерін меңгеру; 9.1.3.3 тігін машиналарының реттеу тетіктерін ажырату

	<p>1.4 Тігін өндірісі (мамандық, өндіріс туралы, негізгі мақсаттары тігін туралы)</p>	<p>9.1.4.1 тігін өндірісінің мамандықтары туралы түсініктің болуы (пішуші, зат бөлшектерін белгілеуші, үтіктеуші); 9.1.4.2 төсек-орын жабдықтарын тігуде бригадалық әдісті меңгеру</p>
	<p>1.5Тігін шеберханасы мен тігін өндірісінде қауіпсіз жұмыс істеу ережесі</p>	<p>9.1.5.1 ПМЗ-2 51-А класс және ПМЗ 22-А класс өндірістік тігін машиналарында қауіпсіз жұмыс істеу ережелерін сақтау; 9.1.5.2 үтіктейтін жұмыс орнында ылғалды-жылу арқылы өңдеуде қауіпсіздік тәсілдерін сақтау; 9.1.5.3 тігін фабрикасының жұмыс орындарында қауіпсіз жұмыс істеу ережелерімен танысу</p>
	<p>1.6 Этика және еңбек заңнамасы</p>	<p>9.1.6.1 еңбек кітапшасы, медициналық тексеру және медициналық кітапша, уақытша еңбекке жарамсыздық қағазы туралы түсініктің болуы</p>
<p>2. "Еңбек заттарын дайындау технологиясы"</p>	<p>2.1 Құрастыру (сызба құрастыру, үлгілерді дайындау, пішу)</p>	<p>9.2.1.1 пижаманың шалбарының және иығына тігіс түсірмей жейдесінің сызбасын құрастыру; 9.2.1.2 белдемше тігу үшін өлшемін алу, бүкпелер санын есептеу; 9.2.1.3 сызбаның масштабын нұсқау бойынша орындау</p>
	<p>2.2 Матамен жұмыс істеу</p>	<p>9.2.2.1 өңдеуге өз бетінше пішу; 9.2.2.2 белдемшенің фасонын және белдемшені тігетін матаны таңдау; 9.2.2.3 қатпарлардың түрлері (бір жақты, карама-қарсы бантик тәрізді), қызметі, құрылымы, тереңдігі мен ені туралы түсініктерінің болуы; 9.2.2.4 белдемшеге кететін матаны есептей білу</p>
	<p>2.3 Тігін бұйымдарының бөлшектері мен түйіндерін өңдеу</p>	<p>9.2.3.1 жұп бөлшектердің орта қиықтарын ретімен өңдеу; 9.2.3.2 жоғарғы және төменгі қиық бөлшектерді қайырып тігіп өңдеу; 9.2.3.3 белдемшенің бүйірлік тігісіне қапсырма таспа салу; 9.2.3.4 тік белдемшенің жоғарғы қимасын белдікпен үйлестіріп өңдеу</p>
		<p>9.2.4.1 мойынды қиғаш әдіптеп әрлеп, жабық кескінді жең қимасын қайырып тігу;</p>

	2.4 Практикалық жұмыстар	9.2.4.2 белдемшені өлшем жасауға дайындау, өлшемін алу; 9.2.4.3 белдемшенің бүйірлік кескіндерін тігу, бүрмелері мен қырларын өңдеу; 9.2.4.4 үлгіде бүрмелер жасау; 9.2.4.5 белдемшенің жоғарғы қиығын эластикалық таспа қою арқылы қайырып тігіп өңдеу
	2.5 Ұлттық қолөнер	9.2.5.1 қазақ ұлттық киімдерінің ерекшеліктері және әрлеу түрлері туралы түсінігінің болуы
	2.6 Жөндеу жұмыстарының түрлері	9.2.6.1 тігін фурнитурасының әр түрлілігі, оны қолдану мен маңызы туралы түсініктің болуы
	2.7 Практикалық қайталау (еңбек объектілері – тігін бұйымдары)	9.2.7.1 түнгі іш көйлек, кеудешесі бар алжапқыш, белдікті спорттық киім, көрпе тыс, жастық тыс дайындау бойынша практикалық біліктілік пен дағдыларды бекіту
3. "Еңбек заттарын талдау және бағалау"	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	9.3.1.1 техникалық терминологияны қолданып, өз жұмысында және басқалардың жұмысында көрсетілген идеялар мен тақырыптарды сипаттау; 9.3.1.2 өз жұмысын және басқалардың жұмысын бейімдеу, жетілдіру бойынша конструктивті түсініктемелер қабылдау және ұсыныстар жасау
	3.2 Өзіндік жұмыс (үлгі тізбесі)	9.3.2.1 тік белдемшені дайындауда жекелеген операциялар орындау
	3.3 Қорытынды бақылау жұмысы (оқу жылына)	9.3.3.1 қиындығы мен орындалуы бойынша емтиханға сай бұйымды өздігімен тігу

4) 10-сынып

7-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	10.1.1.1 өздігімен кәсібін анықтауға ниет білдіру 10.1.1.2 заманауи өмір шартының қажеттілігі; ретінде еңбек қызметіне дағдылану; 10.1.1.3 оқу шеберханасындағы құрал-жабдықтарға мұқият қарау
		10.1.2.1 "Тоқыма талшықтарының классификациясы" кестесін оқу жолымен тоқыма талшықтары туралы білімдерін жүйелеу;

1.Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.2 Материалтану (тоқыма талшықтары, мата және олардың қасиеттері)	10.1.2.2 жасанды және синтетикалық, табиғи талшықтарды пайдалана отырып жасалған маталардың жаңа түрлері туралы түсініктің болуы; 10.1.2.3 синтетикалық талшықтар мен жіптен иірілген жіп алу процесі туралы түсініктің болуы
	1.3 Машинатану (тігін машиналарының түрлері, негізгі тетіктері, тігін жабдықтарында жұмыс жасау тәсілдері)	10.1.3.1автоматтандырылған және жартылай автоматтандырылған тігін машиналары туралы түсінік алу (ілгек жасайтын, түйме қадайтын); 10.1.3.2 қазіргі заманғы өндірістік тігін машиналарын білу(тігін фабрикасы, цехы немесе орта-арнаулы оқу орнына экскурсия) 10.1.3.3шағын механизация құралдары туралы түсініктің болуы (тігін машиналары үшін аспаптар); 10.1.3.4 тігін машинасына сызғыш , табан орнату және оларды қолдана отырып тігіс жасау; 10.1.3.5 өндірістік тігін машинасында жұмыс жасау барысында орын алатын ақаулықтар және оны түзету туралы түсініктің болуы
	1.4 Тігін өндірісі (мамандық, өндіріс туралы, негізгі мақсаттары тігін туралы)	10.1.4.1 модельер-құрастырушы кәсібі және оның тігін өндірісі жағдайындағы қызметі туралы түсініктерінің болуы
	1.5 Тігін шеберханасы мен тігін өндірісінде қауіпсіз жұмыс істеу ережесі	10.1.5.1 арнайы тігін машиналарында қауіпсіз жұмыс істеу тәсілдерін сақтау; 10.1.5.2 қолмен және машинамен жұмыс істеу кезінде, сонымен қатар ылғалды-жылу арқылы өндеуде қауіпсіздік ережелерін сақтау; 10.1.5.3электр қауіпсіздігі бойынша талаптарды сақтау; 10.1.5.4 жұмыс орындарында еңбек қауіпсіздігі бойынша ережелерді сақтау
	1.6 Этика және еңбек заңнамасы	10.1.6.1 кәсіби борыш және жауапкершілік туралы түсініктің болуы
		10.2.1.1 көйлектің негізгі сызбасын дайындау;

	<p>2. Құрастыру (сызба құрастыру, үлгілерді дайындау, пішу)</p>	<p>10.2.1.2 жең және жағаны тіреуіне орналасу сызбасын құрастыру; 10.2.1.3 сызба мен үлгіні талдау және салыстыру (бөлшектердің атауы, бақылау белгілері, сызба мен пішуге сипаттама); 10.2.1.4 сызбадағы кішірейтілген масштабтағы сандардың белгілерін білу</p>
	<p>2.2 Матамен жұмыс істеу</p>	<p>10.2.2.1 жейде, халат, көйлек тігу үшін фасонына байланысты мата таңдау; 10.2.2.2 пішудің алдында матаны әрлеуді өздігімен орындау; 10.2.2.3 жеңіл киімдерді әрлеу туралы түсінігінің болуы (желбіреуіш желпетек, жіңішке бүрмелер, мережка); 10.2.2.4 еңбек заттарын дайындау: тұтас пішілген көйлек ілгегі бар жейде, халат, бел сызығынан қиылған көйлек; 10.2.2.5 өндірістегі технология бойынша төсек-орын тігу</p>
	<p>2.3 Тігін бұйымдарының бөлшектері мен түйіндерін өңдеу</p>	<p>10.2.3.1 желбіреуіш желпетек, жіңішке бүрмелерді өңдеу, мережка жасау; 10.2.3.2 жеңнің төменгі жағын түрлі тәсілдер арқылы өңдеу; 10.2.3.3 мойын ойығына жағаны біріктіруді және өңдеуді жүзеге асыру; 10.2.3.4 ілгектерді өңдеу және белгі жасау</p>
<p>2. "Еңбек заттарын дайындау технологиясы"</p>	<p>2.4 Практикалық жұмыстар</p>	<p>10.2.4.1 жоғарыға дейін ілгегі бар жейде тігу бойынша практикалық жұмыстар орындау; 10.2.4.2 еңбек операцияларының кезектілігін жоспарлай білу; 10.2.4.3 бөлшектерді көктеп тігуді, сырып тігуді, үтіктеуді жүзеге асыр; 10.2.4.4 көйлекті (жейді, халат) өлшеп көру өлшегеннен кейін кемшіліктерін жою; 10.2.4.5 операциялық еңбек бөлінісі әдісімен дайын пішім бойынша төсек-орын тігу; 10.2.4.6 бүкпелерді өңдеу; 10.2.4.7 жеңді өңдеу және оны ойықпен біріктіру;</p>

		<p>10.2.4.8 дайын лекал бойынша бұйымды пішу;</p> <p>10.2.4.9 шетін торлайтын машинада қиықтарды торлау;</p> <p>10.2.4.10 бұйымды дайындау бойынша тапсырыстарды орындау</p>
	2.5 Ұлттық қолөнер	10.2.5.1 киім және тұрмыстық заттарды түрлі техникада бұйымдар дайындаудың ерекшеліктері туралы түсінігінің болуы
	2.6 Жөндеу жұмыстарының түрлері	10.2.6.1 жамаудың әр түрін салу (сәндік, жапсырмалы, астарлы)
	2.7 Практикалық қайталау (еңбек объектілері – тігін бұйымдары)	10.2.7.1 операциялық еңбек бөлінісі әдісімен төсек-орын, жоғарыға дейін ілгегі бар жейде, тұтас пішілген көйлек, бел сызығынан қиылған көйлек, халат, ұлттық камзол, ұлттық бас киімдер дайындау бойынша практикалық біліктілік пен дағдыларды бекіту
3. "Еңбек заттарын талдау және бағалау"	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	<p>10.3.1.1 өз еңбегінің нәтижелеріне қызығушылық таныту;</p> <p>10.3.1.2 тұлғалық құзыреттілік деңгейімен кәсіби талаптарды салыстыру;</p> <p>10.3.1.3 орындалған жұмыстың сапасына талдау жүргізу</p>
	3.2 Өзіндік жұмыс (үлгі тізбесі)	10.3.2.1 қысқа жеңді манжет тәрізді қайыру, үлгіде жағаны өңдеу
	3.3 Қорытынды бақылау жұмысы (оқу жылына)	10.11.3.1 қиындығы мен орындалуы бойынша емтиханға сай бұйымды өздігімен тігу
2-тоқсан		
	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	<p>10.1.1.1 өздігімен кәсібін анықтауға ниет білдіру;</p> <p>10.1.1.2 заманауи өмір шартының қажеттілігі ретінде еңбек қызметіне дағдылану;</p> <p>10.1.1.3 оқу шеберханасындағы құрал-жабдықтарға мұқият қарау</p>
	1.2 Материалтану (тоқыма талшықтары, мата және олардың қасиеттері)	<p>10.1.2.1 "Тоқыма талшықтарының классификациясы" кестесін оқу жолымен тоқыма талшықтары туралы білімдерін жүйелеу;</p> <p>10.1.2.2 жасанды және синтетикалық, табиғи талшықтарды пайдалана отырып жасалған; маталардың жаңа</p>

1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар		түрлері туралы түсініктің болуы; 10.1.2.3 синтетикалық талшықтар мен жіптен иірілген жіп алу процесі туралы түсініктің болуы
	1.3 Машинатану (тігін машиналарының түрлері, негізгі тетіктері, тігін жабдықтарында жұмыс жасау тәсілдері)	10.1.3.1автоматтандырылған және жартылай автоматтандырылған тігін машиналары туралы түсінік алу (ілгек жасайтын, түйме қадайтын); 10.1.3.2 қазіргі заманғы өндірістік тігін машиналарын білу(тігін фабрикасы, цехы немесе орта-арнаулы оқу орнына экскурсия); 10.1.3.3шағын механизация құралдары туралы түсініктің болуы (тігін машиналары үшін аспаптар) 10.1.3.4 тігін машинасына сызғыш , табан орнату және оларды қолдана отырып тігіс жасау; 10.1.3.5 өндірістік тігін машинасында жұмыс жасау барысында орын алатын ақаулықтар және оны түзету туралы түсініктің болуы
	1.4 Тігін өндірісі (мамандық, өндіріс туралы, негізгі мақсаттары тігін туралы)	10.1.4.1 модельер-құрастырушы кәсібі және оның тігін өндірісі жағдайындағы қызметі туралы түсініктерінің болуы
	1.5 Тігін шеберханасы мен тігін өндірісінде қауіпсіз жұмыс істеу ережесі	10.1.5.1 арнайы тігін машиналарында қауіпсіз жұмыс істеу тәсілдерін сақтау; 10.1.5.2 қолмен және машинамен жұмыс істеу кезінде, сонымен қатар ылғалды-жылу арқылы өндеуде қауіпсіздік ережелерін сақтау; 10.1.5.3 электр қауіпсіздігі бойынша талаптарды сақтау; 10.1.5.4 жұмыс орындарында еңбек қауіпсіздігі бойынша ережелерді сақтау
	1.6 Этика және еңбек заңнамасы	10.1.6.1 кәсіби борыш және жауапкершілік туралы түсініктің болуы
		10.2.1.1 көйлектің негізгі сызбасын дайындау; 10.2.1.2 жең және жағаны тіреуіне орналасу сызбасын құрастыру; 10.2.1.3сызба мен үлгіні талдау және салыстыру (бөлшектердің

	2.1 Құрастыру (сызба құрастыру, үлгілерді дайындау, пішу)	атауы, бақылау белгілері, сызба мен пішуге сипаттама); 10.2.1.4сызбадағы кішірейтілген масштабтағы сандардың белгілерін білу
	2.2 Матамен жұмыс істеу	10.2.2.1 жейде, халат, көйлек тігу үшін фасонына байланысты мата таңдау; 10.2.2.2 пішудің алдында матаны әрлеуді өздігімен орындау; 10.2.2.3 жеңіл киімдерді әрлеу туралы түсінігінің болуы (желбіреуіш желпетек, жіңішке бүрмелер, меретка; 10.2.2.4 еңбек заттарын дайындау: тұтас пішілген көйлек, ілгегі бар жейде, халат, бел сызығынан қиылған көйлек; 10.2.2.5 өндірістегі технология бойынша төсек-орын тігу
	2.3 Тігін бұйымдарының бөлшектері мен түйіндерін өңдеу	10.2.3.1 желбіреуіш желпетек, жіңішке бүрмелерді өңдеу, меретка жасау; 10.2.3.2 жеңнің төменгі жағын түрлі тәсілдер арқылы өңдеу; 10.2.3.3 мойын ойығына жағаны біріктіруді және өңдеуді жүзеге асыру; 10.2.3.4.ілгектерді өңдеу және белгі жасау; 10.2.3.5 түйменің орнын белгілеу және оны қадау 10.2.3.6өңірдің түрлері мен қызметі және оны өңдеу тура түсінігінің болуы; 10.2.3.7 көйлектің түймелі, қабаттама жең ұшының түрлері және оны жеңге біріктіру туралы түсініктің болуы
2."Еңбек заттарын дайындау технологиясы"		10.2.4.1 жоғарыға дейін ілгегі бар жейде тігу бойынша практикалық жұмыстар орындау; 10.2.4.2 еңбек операцияларының кезектілігін жоспарлай білу; 10.2.4.3 бөлшектерді көктеп тігуді, сырып тігуді, үтіктеуді жүзеге асыру; 10.2.4.4 көйлекті (жейдес, халат) өлшеп көру, өлшегеннен кейін кемшіліктерін жою;

	<p>2.4 Практикалық жұмыстар</p>	<p>10.2.4.5 операциялық еңбек бөлінісі әдісімен дайын пішім бойынша төсек-орын тігу; 10.2.4.6 бүкпелерді өңдеу; 10.2.4.7 жеңді өңдеу және оны ойықпен бірікті; 10.2.4.8 дайын лекал бойынша бұйымды пішу 10.2.4.9 шетін торлайтын машинада қиықтарды торлау; 10.2.4.10 бұйымды дайындау бойынша тапсырыстарды орындау ; 10.2.4.1 бұйымды тігуде алдын ала көктеусіз жекелеген іс-әрекеттерді орындау; 10.2.4.12 бүйірлі немесе орта тігісте өндірістік технологиялар арқылы ілгекті өңдеу</p>
	<p>2.5 Ұлттық қолөнер</p>	<p>10.2.5.1 киім және тұрмыстық заттарды түрлі техникада бұйымдар дайындаудың ерекшеліктері туралы түсінігінің болуы; 10.2.5.2 киімді көркемдік безендіру және дайындау (кеудеше, қамзол, бас киім)</p>
	<p>2.6 Жөндеу жұмыстарының түрлері</p>	<p>10.2.6.1 жамаудың әр түрін салу (сәндік, жапсырмалы, астарлы)</p>
	<p>2.7 Практикалық қайталау (еңбек объектілері – тігін бұйымдары)</p>	<p>10.2.7.1 операциялық еңбек бөлінісі әдісімен төсек-орын, жоғарыға дейін ілгегі бар жейде, тұтас пішілген көйлек, бел сызығынан қиылған көйлек, халат, ұлттық қамзол, ұлттық бас киімдер дайындау бойынша практикалық біліктілік пен дағдыларды бекіту</p>
<p>3. "Еңбек заттарын талдау және бағалау"</p>	<p>3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау</p>	<p>10.3.1.1 өз еңбегінің нәтижелеріне қызығушылық таныту; 10.3.1.2 тұлғалық құзыреттілік деңгейімен кәсіби талаптарды салыстыру; 10.3.1.3 орындалған жұмыстың сапасына талдау жүргізу</p>
	<p>3.2 Өзіндік жұмыс (үлгі тізбесі)</p>	<p>10.3.2.1 қысқа жеңді манжет тәрізді қайыру, үлгіде жағаны өңдеу</p>
	<p>3.3 Қорытынды бақылау жұмысы (оқу жылына)</p>	<p>10.11.3.1 қиындығы мен орындалуы бойынша емтиханға сай бұйымды өздігімен тігу</p>

1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	10.1.1.1 өздігімен кәсібін анықтауға ниет білдіру; 10.1.1.2 заманауи өмір шартының қажеттілігі ретінде еңбек қызметіне дағдылану; 10.1.1.3 оқу шеберханасындағы құрал-жабдықтарға мұқият қара
	1.2 Материалтану (тоқыма талшықтары, мата және олардың қасиеттері)	10.1.2.1 "Тоқыма талшықтарының классификациясы" кестесін оқу жолымен тоқыма талшықтары туралы білімдерін жүйелеу; 10.1.2.2 жасанды және синтетикалық, табиғи талшықтарды пайдалана отырып жасалған маталардың жаңа түрлері туралы түсініктің болуы; 10.1.2.3 синтетикалық талшықтар мен жіптен иірілген жіп алу процесі туралы түсініктің болуы
	1.3 Машинатану (тігін машиналарының түрлері, негізгі тетіктері, тігін жабдықтарында жұмыс жасау тәсілдері)	10.1.3.1автоматтандырылған және жартылай автоматтандырылған тігін машиналары туралы түсінік алу (ілгек жасайтын, түйме қадайтын); 10.1.3.2 қазіргі заманғы өндірістік тігін машиналарын білу(тігін фабрикасы, цехы немесе орта-арнаулы оқу орнына экскурсия); 10.1.3.3шағын механизация құралдары туралы түсініктің болуы (тігін машиналары үшін аспаптар); 10.1.3.4 тігін машинасына сызғыш , табан орнату және оларды қолдана отырып тігіс жасау
	1.4 Тігін өндірісі (мамандық, өндіріс туралы, негізгі мақсаттары тігін туралы)	10.1.4.1 модельер-құрастырушы кәсібі және оның тігін өндірісі жағдайындағы қызметі туралы түсініктерінің болуы
	1.5 Тігін шеберханасы мен тігін өндірісінде қауіпсіз жұмыс істеу ережесі	10.1.5.1 арнайы тігін машиналарында қауіпсіз жұмыс істеу тәсілдерін сақтау 10.1.5.2қолмен және машинамен жұмыс істеу кезінде, сонымен қатар ылғалды-жылу арқылы өндеуде қауіпсіздік ережелерін сақтау; 10.1.5.3 электр қауіпсіздігі бойынша талаптарды сақтау;

		10.1.5.4 жұмыс орындарында еңбек қауіпсіздігі бойынша ережелерді сақтау
	1.6 Этика және еңбек заңнамасы	10.1.6.1 кәсіби борыш және жауапкершілік туралы түсініктің болуы
	2.1 Құрастыру (сызба құрастыру, үлгілерді дайындау, пішу)	10.2.1.1 көйлектің негізгі сызбасын дайындау; 10.2.1.2 жең және жағаны тіреуіне орналасу сызбасын құрастыру; 10.2.1.3 сызба мен үлгіні талдау және салыстыру (бөлшектердің атауы, бақылау белгілері, сызба мен пішуге сипаттама); 10.2.1.4 сызбадағы кішірейтілген масштабтағы сандардың белгілерін білу
	2.2.Матамен жұмыс істеу	10.2.2.1 жейде, халат, көйлек тігу үшін фасонына байланысты мата таңдау; 10.2.2.2 пішудің алдында матаны әрлеуді өздігімен орындау; 10.2.2.3 жеңіл киімдерді әрлеу туралы түсінігінің болуы (желбіреуіш желпетек, жіңішке бүрмелер, меретка); 10.2.2.4 еңбек заттарын дайындау: тұтас пішілген көйлек, ілгегі бар жейде, халат, бел сызығынан қиылған көйлек; 10.2.2.5өндірістегі технология бойынша төсек-орын тігу
	2.3 Тігін бұйымдарының бөлшектері мен түйіндерін өңдеу	10.2.3.1 желбіреуіш желпетек, жіңішке бүрмелерді өңдеу, меретка жасау; 10.2.3.2 жеңнің төменгі жағын түрлі тәсілдер арқылы өңдеу; 10.2.3.3 мойын ойығына жағаны біріктіруді және өңдеуді жүзеге асыру; 10.2.3.4 ілгектерді өңдеу және белгі жасау; 10.2.3.5 түйменің орнын белгілеу және оны қадау 10.2.3.6 өңірдің түрлері мен қызметі және оны өңдеу тура түсінігінің болуы; 10.2.3.7 көйлектің түймелі, қабаттама жең ұшының түрлері және оны жеңге біріктіру туралы түсініктің болуы;

2. "Еңбек заттарын дайындау технологиясы"		10.2.3.8 бүйірлік және иықтық қиықтарды, тігістерді өңдеуді орындау
	2.4 Практикалық жұмыстар	<p>10.2.4.1 жоғарыға дейін ілгегі бар жейде тігу бойынша практикалық жұмыстар орындау;</p> <p>10.2.4.2 еңбек операцияларының кезектілігін жоспарлай білу;</p> <p>10.2.4.3 бөлшектерді көктеп тігуді, сырып тігуді, үтіктеуді жүзеге асыру;</p> <p>10.2.4.4 көйлекті (жейде, халат) өлшеп көру, өлшегеннен кейін кемшіліктерін жою;</p> <p>10.2.4.5 операциялық еңбек бөлінісі әдісімен дайын пішім бойынша төсек-орын тігу;</p> <p>10.2.4.6 бүкпелерді өңдеу;</p> <p>10.2.4.7 жеңді өңдеу және оны ойықпен біріктіру;</p> <p>10.2.4.8 дайын лекал бойынша бұйымды пішу;</p> <p>10.2.4.9 шетін торлайтын машинада қиықтарды торлау;</p> <p>10.2.4.10 бұйымды дайындау бойынша тапсырыстарды орындау ;</p> <p>10.2.4.11 бұйымды тігуде алдын ала көктеусіз жекелеген іс-әрекеттерді орындау;</p> <p>10.2.4.12 бүйірлі немесе орта тігісте өндірістік технологиялар арқылы ілгекті өңдеу</p>
	2.5 Ұлттық қолөнер	<p>10.2.5.1 киім және тұрмыстық заттарды түрлі техникада бұйымдар дайындаудың ерекшеліктері туралы түсінігінің болуы;</p> <p>10.2.5.2 киімді көркемдік безендіру және дайындау (кеудеше, қамзол, бас киім)</p>
	2.6 Жөндеу жұмыстарының түрлері	<p>10.2.6.1 жамаудың әр түрін салу (сәндік, жапсырмалы, астарлы);</p> <p>10.2.6.2 бұйымның сипатына қарай (матасы, пішіні, зақымдану түрлері, тозу дәрежесі) жөндеу жұмысының түрін ажырату</p>
		10.2.7.1 операциялық еңбек бөлінісі әдісімен төсек-орын, жоғарыға дейін ілгегі бар жейде, тұтас пішілген көйлек, бел сызығынан қиылған көйлек, халат,

	2.7 Практикалық қайталау (еңбек объектілері –тігін бұйымдары)	ұлттық камзол, ұлттық бас киімдер дайындау бойынша практикалық біліктілік пен дағдыларды бекіту
3."Еңбек заттарын талдау және бағалау"	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	10.3.1.1 өз еңбегінің нәтижелеріне қызығушылық таныту; 10.3.1.2 тұлғалық құзыреттілік деңгейімен кәсіби талаптарды салыстыру; 10.3.1.3 орындалған жұмыстың сапасына талдау жүргізу; 10.3.1.4 бұйымды дайындаудың технологиялық кезектілігін құрастыру
	3.2 Өзіндік жұмыс (үлгі тізбесі)	10.3.2.1 қысқа жеңді манжет тәрізді қайыру, үлгіде жағаны өңдеу
	3.3 Қорытынды бақылау жұмысы (оқу жылына)	10.11.3.1 қиындығы мен орындалуы бойынша емтиханға сай бұйымды өздігімен тігу
4-тоқсан		
	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	10.1.1.1 өздігімен кәсібін анықтауға ниет білдіру; 10.1.1.2 заманауи өмір шартының қажеттілігі ретінде еңбек қызметіне дағдылану; 10.1.1.3 оқу шеберханасындағы құрал-жабдықтарға мұқият қарау
	1.2 Материалтану (тоқыма талшықтары, мата және олардың қасиеттері)	10.1.2.1 "Тоқыма талшықтарының классификациясы" кестесін оқу жолымен тоқыма талшықтары туралы білімдерін жүйелеу; 10.1.2.2 жасанды және синтетикалық, табиғи талшықтарды пайдалана отырып жасалған маталардың жаңа түрлері туралы түсініктің болуы; 10.1.2.3 синтетикалық талшықтар мен жіптен иірілген жіп алу процесі туралы түсініктің болуы
	1.3 Машинатану	10.1.3.1 автоматтандырылған және жартылай автоматтандырылған тігін машиналары туралы түсінік алу (ілгек жасайтын, түйме қадайтын); 10.1.3.2 қазіргі заманғы өндірістік тігін машиналарын білу (тігін фабрикасы, цехы немесе орта-арнаулы оқу орнына экскурсия);

<p>1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар</p>	<p>(тігін машиналарының түрлері, негізгі тетіктері, тігін жабдықтарында жұмыс жасау тәсілдері).</p>	<p>10.1.3.3 шағын механизация құралдары туралы түсініктің болуы (тігін машиналары үшін аспаптар) 10.1.3.4 тігін машинасына сызғыш, табан орнату және оларды қолдана отырып тігіс жасау; 10.1.3.5 өндірістік тігін машинасында жұмыс жасау барысында орын алатын ақаулықтар және оны түзету туралы түсініктің болуы</p>
	<p>1.4 Тігін өндірісі (мамандық, өндіріс туралы, негізгі мақсаттары тігін туралы)</p>	<p>10.1.4.1 модельер-құрастырушы кәсібі және оның тігін өндірісі жағдайындағы қызметі туралы түсініктерінің болуы</p>
	<p>1.5 Тігін шеберханасы мен тігін өндірісінде қауіпсіз жұмыс істеу ережесі.</p>	<p>10.1.5.1 арнайы тігін машиналарында қауіпсіз жұмыс істеу тәсілдерін сақтау; 10.1.5.2 қолмен және машинамен жұмыс істеу кезінде, сонымен қатар ылғалды-жылу арқылы өндеуде қауіпсіздік ережелерін сақтау; 10.1.5.3 электр қауіпсіздігі бойынша талаптарды сақтау; 10.1.5.4 жұмыс орындарында еңбек қауіпсіздігі бойынша ережелерді сақтау</p>
	<p>1.6 Этика және еңбек заңнамасы</p>	<p>10.1.6.1 кәсіби борыш және жауапкершілік туралы түсініктің болуы</p>
	<p>2.1 Құрастыру (сызба құрастыру, үлгілерді дайындау, пішу)</p>	<p>10.2.1.1 көйлектің негізгі сызбасын дайындау; 10.2.1.2 жең және жағаны тіреуіне орналасу сызбасын құрастыру</p>
	<p>2.2 Матамен жұмыс істеу</p>	<p>10.2.2.1 жейде, халат, көйлек тігу үшін фасонына байланысты мата таңдау; 10.2.2.2 пішудің алдында матаны әрлеуді өздігімен орындау; 10.2.2.3 жеңіл киімдерді әрлеу туралы түсінігінің болуы (желбіреуіш желпетек, жіңішке бүрмелер, мережка) 10.2.2.4 еңбек заттарын дайындау: тұтас пішілген көйлек, ілгегі бар жейде, халат, бел сызығынан қиылған көйлек; 10.2.2.5 өндірістегі технология бойынша төсек-орын тігу;</p>

		10.2.2.6 қиылған ұсақ бөлшектерді өндеуде шеттіктеу тігісін жасау
2. "Еңбек заттарын дайындау технологиясы"	2.3 Тігін бұйымдарының бөлшектері мен түйіндерін өңдеу	<p>10.2.3.1 желбіреуіш желпетек, жіңішке бүрмелерді өңдеу, меретка жасау;</p> <p>10.2.3.2 жеңнің төменгі жағын түрлі тәсілдер арқылы өңдеу;</p> <p>10.2.3.3 мойын ойығына жағаны біріктіруді және өндеуді жүзеге асыру;</p> <p>10.2.3.4 ілгектерді өңдеу және белгі жасау;</p> <p>10.2.3.5 түйменің орнын белгілеу және оны қадау</p> <p>10.2.3.6 өңірдің түрлері мен қызметі және оны өңдеу тура түсінігінің болуы;</p> <p>10.2.3.7 көйлектің түймелі, қабаттама жең ұшының түрлері және оны жеңге біріктіру туралы түсініктің болуы;</p> <p>10.2.3.8 бүйірлік және иықтық қиықтарды, тігістерді өндеуді орындау</p>
	2.4 Практикалық жұмыстар	<p>10.2.4.1 жоғарыға дейін ілгегі бар жейде тігу бойынша практикалық жұмыстар орындау;</p> <p>10.2.4.2 еңбек операцияларының кезектілігін жоспарлай білу;</p> <p>10.2.4.3 бөлшектерді көктеп тігуді, сырып тігуді, үтіктеуді жүзеге асыру;</p> <p>10.2.4.4 көйлекті (жейде, халат) өлшеп көру, өлшегеннен кейін кемшіліктерін жою;</p> <p>10.2.4.5 операциялық еңбек бөлінісі әдісімен дайын пішім бойынша төсек-орын тігу;</p> <p>10.2.4.6 бүкпелерді өңдеу;</p> <p>10.2.4.7 жеңді өңдеу және оны ойықпен біріктіру;</p> <p>10.2.4.8 дайын лекал бойынша бұйымды пішу;</p> <p>10.2.4.9 шетін торлайтын машинада қиықтарды торла;</p> <p>10.2.4.10 бұйымды дайындау бойынша тапсырыстарды орындау ;</p> <p>10.2.4.11 бұйымды тігуде алдын ала көктеусіз жекелеген іс-әрекеттерді орындау;</p>

		<p>10.2.4.12 бүйірлі немесе орта тігісте өндірістік технологиялар арқылы ілгекті өңдеу;</p> <p>10.2.4.13 тігістерді ылғалды-жылу арқылы өңдеуді жүзеге асыру;</p> <p>10.2.4.14 үнемі және мұқият әр тігістің орындалуын бақылау</p>
	2.5 Ұлттық қолөнер	<p>10.2.5.1 киім және тұрмыстық заттарды түрлі техникада бұйымдар дайындаудың ерекшеліктері туралы түсінігінің болуы;</p> <p>10.2.5.2 киімді көркемдік безендіру және дайындау (кеудеше, қамзол, бас киім);</p> <p>10.2.5.3 қазақтың ұлттық киімдерін (қамзола, бас киім) дайындау технологиясын меңгеру</p>
	2.6 Жөндеу жұмыстарының түрлері	10.2.6.1 жамаудың әр түрін салу (сәндік, жапсырмалы, астарлы)
	2.7 Практикалық қайталау (еңбек объектілері –тігін бұйымдары).	<p>10.2.7.1 операциялық еңбек бөлінісі әдісімен төсек-орын, жоғарыға дейін ілгегі бар жейде, тұтас пішілген көйлек, бел сызығынан қиылған көйлек, халат, ұлттық қамзол, ұлттық бас киімдер дайындау бойынша практикалық біліктілік пен дағдыларды бекіту</p>
3."Еңбек заттарын талдау және бағалау"	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	<p>10.3.1.1 өз еңбегінің нәтижелеріне қызығушылық таныту;</p> <p>10.3.1.2 тұлғалық құзыреттілік деңгейімен кәсіби талаптарды салыстыру;</p> <p>10.3.1.3 орындалған жұмыстың сапасына талдау жүргізу;</p> <p>10.3.1.4 бұйымды дайындаудың технологиялық кезектілігін құрастыру</p>
	3.2 Өзіндік жұмыс (үлгі тізбесі)	<p>10.3.2.1 қысқа жеңді манжет тәрізді қайыру, үлгіде жағаны өңдеу;</p> <p>10.3.2.2 жағалы, қысқа жеңді жейденің үлгісін 1:2 масштабта дайындау бойынша жекелеген операцияларды өздігімен орындау</p>
	3.3 Қорытынды бақылау жұмысы (оқу жылына)	10.11.3.1 қиындығы мен орындалуы бойынша емтиханға сай бұйымды өздігімен тігу

Ескерту: білім беру ұйымында оқу-еңбек үдерісін қажетті өндірістік материалымен қамтамасыз ету мүмкіншіліктеріне қарай, мұғалім тақырыптарды оқыту реттілігін белгілейді.

"Кәсіби еңбекке баулу" пәні бойынша 7
-10 сыныптағы зияты жеңіл түрде
зақымдалған білім алушыларға
арналған жаңартылған мазмұндағы
үлгілік оқу бағдарламасына
2-қосымша

Ескерту. 2-қосымшасының жоғарғы оң жақ бұрышы жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 7-10 сыныптар үшін "Кәсіби еңбекке баулу. Ағаш ұстасы" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

61. "Кәсіби еңбекке баулу. Ағаш ұстасы" профилі бойынша бағдарлама төмендегідей бөлімдерден тұрады:

- 1) 1-бөлім "Материалтану";
- 2) 2-бөлім "Еңбек бұйымын дайындау технологиясы";
- 3) 3-бөлім "Еңбек бұйымын талдау және бағалау".

62. "Материалтану. Құралдар және жабдықтар" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды

:

- 1) еңбек бұйымы туралы жалпы мәліметтер;
- 2) материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау.

63. "Еңбек бұйымын дайындау технологиясы" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) ағаш ұстасы жұмысының технологиясы;
- 2) ағашты көркем өңдеу;
- 3) ағаш ұстасының жиһаз бұйымдары. Жиһаз өндірісі;
- 4) ағаш өңдеу өндірісінің жалпы технологиясы;
- 5) құрылыс өндірісі. Ағаш шебері жұмысы;
- 6) еңбекті қорғау және Қазақстан Республикасы (бұдан әрі - ҚР) еңбек заңнамасы.

64. "Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау" бөлімі келесі бөлімшеден тұрады:

- 1) еңбек бұйымдарын талдау және бағалау.

65. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

- 1) 1-бөлім "Материалтану":

1-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып

<p>1.1 Еңбек бұйымы туралы жалпы мәліметтер</p>	<p>7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде сезіну; 7.1.1.2 мұғалімнің көмегімен "Ағаш ұстасы" пәнінің ерекшеліктерін зерттеу және анықтау; 7.1.1.3 "Ағаш ұстасы" кәсібінің ерекшеліктерін білу; 7.1.1.4 ағаш-жиһаз ұстасы өндірісіндегі кәсіптер туралы түсінігінің болуы; 7.1.1.5 өздігінен сөйлеуде техникалық терминологияны түсіну және қолдану</p>	<p>8.1.1.1 өз Отаны үшін мақтаныш сезімін көрсету; 8.1.1.2 "Ағаш ұстасы" пәнінің аса маңызды ерекшеліктерін білуді және түсінуді көрсету; 8.1.1.3 ағаш-жиһаз ұстасы өндірісіндегі негізгі кәсіптерді білу; 8.1.1.4 сөйлеуде ағаш ұстасының технологиялық операцияларының терминдері мен атауларын түсіну және қолдану; 8.1.1.5 жұмыс орнын өз бетімен ұйымдастыру</p>	<p>9.1.1.1 басқа адамның пікіріне, әр түрлі халықтардың тарихына және мәдениетіне құрметті қатынасын көрсету; 9.1.1.2 "Ағаш ұстасы" пәнінің ерекшеліктерін өз бетімен зерттеуге және сипаттауға ұмтылу; 9.1.1.3 ағаш-жиһаз кәсіпорнындағы еңбекті ұйымдастырудың негіздері туралы түсінігінің болуы; 9.1.1.4 өзінің жеке-дара ерекшеліктерін кәсіби талаптармен салыстыра білу; 9.1.1.5 ағаш ұстасы жұмыстарын орындауда санитарлы-гигиеналық талаптарды білу және орындау</p>	<p>10.1.1.1 ҚР халық шаруашылығында ағаштың қолданылу саласын түсіну; 10.1.1.2 ағаш-жиһаз ұстасы өндірісіндегі кәсіптердің біліктілік сипаттамаларын зерттеу; 10.1.1.3 ағаш өңдеу өндірісінде қолданылатын ресурс сақтау технологиялары туралы түсінігінің болуы; 10.1.1.4 еңбек бұйымдарын дайындауда материалдың қасиеттерін есепке алу</p>
	<p>7.1.2.1 ағаштың физикалық, механикалық және технологиялық қасиеттері туралы түсінігінің болуы; 7.1.2.2 бұйымдарды дайындауда қолданылатын ағаш материалдарының атаулары мен қасиеттерін білу; 7.1.2.3 ағаштың ақауларының негізгі</p>	<p>8.1.2.1 жонғыштың элементтері туралы түсінігінің болуы; 8.1.2.2 ағаш талшығына қатысты жонғыштың қозғалысына байланысты кесудің түрлерін ажырата білу; 8.1.2.3 сызба, техникалық сурет</p>	<p>9.1.2.1 ағаш өңдеуде қолданылатын желімнің негізгі түрлерін, олардың қасиеттерін білу; 9.1.2.2 желімді жағуға арналған станоктар және аспаптар туралы түсінігінің болуы; 9.1.2.3 жазықтықты фанерлеуге дайындауға қойылатын талаптарды ұсыну; 9.1.2.4 фанерлеуге арналған жалпақ материалды кесу технологиясын сақтау; 9.1.2.5 ағаштың бетін бояғыштармен</p>	<p>10.1.2.1 ағаштың негізгі қасиеттерін ажырата білу, оның ылғалдылық дәрежесін анықтай алу; 10.1.2.2 ағашты сығуға, созуға, бүгуге және жылжытуға қарай беріктік шекарасы туралы ұғымдарының болуы; 10.1.2.3 ағаштың кемістіктерінен оның ақауларының сипаттамалық айырмашылықтарын ажырата білу; 10.1.2.4 ағаш түрлерін класстарға және топтарға бөлу</p>

1.2
Материалдарды,
аспаптарды және
жабдықтарды
талдау

түрлерін, оларды жою тәсілдерін білу; 7.1.2.4 бұрғылардың құрылысын, олардың түрлерін білу; 7.1.2.5 бұрғылау станогының құрылысы туралы түсінігінің болуы; 7.1.2.6 арамен кесу цехындағы жұмыстың бригадалық әдістері туралы түсінігінің болуы; 7.1.2.7 мұғалімнің көмегімен бұйыммен жұмыс жасау жоспарын құрастыра білу; 7.1.2.8 қарапайым ағаш-жиһаз бұйымдарының зақымдалу түрлері туралы түсінігінің болуы; 7.1.2.9 жөндеуге қойылатын техникалық талаптарды түсіну; 7.1.2.10 ағашты жоңғыш станоктың құрылысын білу; 7.1.2.11 ағашты жоңғыш станокпен жұмысқа арналған қажетті аспаптар мен құралдарды ажырата білу; 7.1.2.12 ағашты ою үлгісінде ағаштың беттерін көркем өңдеу тәсілдері туралы түсінігінің болуы; 7.1.2.13 жұмыс орнын ұйымдастыру, санитарлы-гигиеналық нормаларды сақтау;	бойынша тапсырмада бағдарлану 8.1.2.4 топтық әңгімелесуде жұмысты жоспарлау; 8.1.2.5 талшықтардың бағыттары мен ағаштың ақауларын ескеріп, материалды іріктей алу; 8.1.2.6 араның тістерінің, кесу бұрыштарының элементтері туралы түсінігінің болуы; 8.1.2.7 оқу шеберханаларының бөлмелерінде өрттің шығу себептерін білу; 8.1.2.8 майда керткікті егеудің қызметін ажырата білу; 8.1.2.9 ұзын тақтайларды арамен кесуде жұмыс орнын ұйымдастыра білу; 8.1.2.10 ағаш тақтайларды, фанераларды, ДСП; ДВП кесудің ерекшеліктерін білу; 8.1.2.11 жұмысты кезеңдерге бөлу және оны топта, бригадада орындау; 8.1.2.12 күйдірумен, мозаикамен ағаштың бетін көркем әрлеудің түрлері туралы түсінігінің болуы; 8.1.2.13 ағаш өңдеу станоктарының негізгі түрлерін, олардың қызметін білу; 8.1.2.14 ағаш	, лактармен әрлеудің қызметін білу; 9.1.2.6 өндірісте лакты жағу тәсілдері туралы түсінігінің болуы; 9.1.2.7 ҚР еңбек кодексінің негізгі баптарын білу; 9.1.2.8 өндірісте өрт қауіпсіздігінің қызметін білу; 9.1.2.9 өрт кезіндегі мінез-құлық ережелерін білу; 9.1.2.10 ағаш материалын сақтау ережесін, оларды кептіру тәсілдері мен мақсатын білу; 9.1.2.11 ағаш жонатын станоктың құрылысын және қызметін, оның бөліктерін, жұмыс істеуге арналған құралдарды білу; 9.1.2.12 ағаш өңдеу өндірісін механизациялау және автоматтандыру туралы түсінігінің болуы; 9.1.2.13 жылу-, гидро-, электр оқшаулаушы материалдардың қызметін және қолданылуын білу; 9.1.2.14 қол әмбебап электрлендірілген аспаптың түрлерін, құрылысын және қолданылуын білу; 9.1.2.15 аспапқа арналған тұтқаларды дайындау үшін материалды білу және іріктей алу;	туралы түсінігінің болуы; 10.1.2.5 негізгі ағаш түрлерін сипаттау; 10.1.2.6 олардың өнеркәсіпте қолданылу саласын анықтау; 10.1.2.7 негізгі дөңгелек ағаш және араланған материалдарды анықтай білу; 10.1.2.8 оқшаулаушы және майлау материалдарының қасиеттерін білу; 10.1.2.9 ағашты талшық бойымен және көлденең кесу жұмыстарын орындауға арналған аспаптарды ажырата білу; 10.1.2.10 профильдік сүргілеуді орындауға арналған аспапты іріктей білу; 10.1.2.11 қызметі бойынша бұрғының типтерін, формалары мен көлемдерін анықтау; 10.1.2.12 ұңғының, бұрғының және қол бұрғысының құрылысын түсіну; 10.1.2.13 қол фрезерлік және тегістегіш машинаның құрылысын білу; 10.1.2.14 ағаш өңдейтін станоктардың құрылысы, қолдану саласы және жіктелуі туралы түсінігінің болуы;
---	---	---	---

7.1.2.14 қауіпсіз жұмыс істеу ережелерін орындау ;	ө н д е у станоктарының құрылысындағы ортақ элементтерді бөліп көрсете білу;	9.1.2.16 үлгі және сызба бойынша тапсырмада өз бетімен бағдарлана алу, алдағы жұмысты жоспарлай білу;	10.1.2.15 ағаш ұстасының жұмысын механизациялау ж ә н е автоматтандыру, бағдарламалық камтамасыздандыру бар станоктар туралы түсінігінің болуы;
7.1.2.15 жонудың қызметін түсіну	8.1.2.15 түйіндер мен бөлшектерді біріктіру түрлерін өз бетімен анықтай білу;	9.1.2.17 бұйымның технологиялық картасының бланктерін өз бетімен толтыру;	10.1.2.16 кептіргіш камералардың құрылысын түсіну;
7.1.2.16 қалқанды бұйымның бөлшектерін орындау дәлдігіне қойылатын техникалық талаптарды ұсыну;	8.1.2.16 бұйымды қажетті жөндеу түрлерін таңдау;	9.1.2.18 орындалған жұмыстың сапасы туралы есеп жасай білу;	10.1.2.17 ағаштың қызмет ету мерзімін ұзарту және сақтау тәсілдерін анықтай білу;
7.1.2.17 материалды дұрыс сақтаудың маңызын түсіну;	8.1.2.17 жаппай өндіріс жағдайында бөлшектерді өңдеудің дәлдігінің маңызын түсіну;	9.1.2.19 фрезер станоктарының, ленталық араның құрылысын және қызметін білу;	10.1.2.18 желімдердің және ө н д е у материалдарының негізгі түрлерін анықтау;
7.1.2.18 ағашты сақтау тәсілдерін білу;	8.1.2.18 қол электроспабының құрылысын және қызметін білу;	9.1.2.20 дайын бөлшектерден жиһазды жинауда құрастырушы сызбаларда бағдарлай алу;	10.1.2.19 жабындық және қаптайтын материалдарды сипаттау;
7.1.2.19 дөңгелек а ғ а ш материалдарын ажырата білу (бөрнелер, дөңбектер);	8.1.2.19 дөңгелек аралы, маятникті және ленталық станоктың құрылысын білу;	9.1.2.21 приводты конвейерде бұйымды жалпы құрастыру туралы жалпы түсінігінің болуы ;	10.1.2.20 әртүрлі а ғ а ш материалдарымен жұмыста санитарлы-гигиеналық талаптарды ұсыну;
7.1.2.20 ағаштан ою жасаудың қызметін түсіну;	8.1.2.20 ағаш жонатын станоктың, кесетін құралдың құрылысын және қызметін білу;	9.1.2.22 жиһаз шығаратын кәсіпорында өнімнің сапасын бақылауды ұйымдастырумен танысу;	10.1.2.21 жұмысшының еңбек гигиенасының, өндірістік санитариясы және жеке гигиенасының негіздерін білу;
7.1.2.21 босағамен, пышақпен жұмыс барысында қауіпсіздік ережелерін білу;	8.1.2.21 ағаштың ақаулары мен кемістігін ажырата білу;	9.1.2.23 құрастырушы бірліктерді (топсалар, бағыт берушілер) жылжымалы біріктіру үшін фурнитураны анықтай білу;	10.1.2.22 қол араларын ажырата білу: типтері, құрылысы және қызметі;
7.1.2.22 геометриялық өрнекті құру ерекшеліктерін білу ;	8.1.2.22 тегістегіштің қызметін түсіну	9.1.2.24 ағаш-құрылыс бұйымындағы ақауларды ажырата білу: жаңқалар,	10.1.2.23 тіксызықты және кисық сызықты дайын ағаш
7.1.2.23 бұрыштық, соңғы және жәшікті а ғ а ш жиынтықтарды ажырата білу;	8.1.2.23 үстелдік бұрғылаушы станоктың құрылысын және қызметін білу;		
7.1.2.24 күңгірт әрлеудің қызметін түсіну;	8.1.2.24 ақаулар мен кемістігін ажырата білу;		
7.1.2.25 желімдік, майлы және эмаль бояулардың негізгі қасиеттерін білу;	8.1.2.25 жиһаздың түрлерін және қызметін анықтай білу;		
7.1.2.26 иілген д ө н е с	8.1.2.26 жиһазды дайындаудың өндірістік процесі туралы түсінігінің болуы;		

жазықтықтарды ажырата білу; 7.1.2.27 қисық сызықты жазықтықтарды өңдеуге арналған қажетті құралды іріктеу	8.1.2.27 бекіткіш бұйымдардың және жиһаз фурнитурасының түрлерін анықтай білу	қиындылар, жарықшақтар; 9.1.2.25 ағаш бұйымды қаптаудың қызметін түсіну; 9.1.2.26 секциялық жиһаздың маңызын анықтай білу: басымдылықтары, конструктивті элементтері	өнімдерін кесудің технологиялық процесін түсіну; 10.1.2.24 столярлы тақталар мен фанераларды кесу ережелерін білу; 10.1.2.25 құрылыстағы еңбек қауіпсіздігінің жалпы мәселелерін білу
--	---	--	---

2) 2-бөлім "Еңбек бұйымын дайындау технологиясы":

2-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	7.2.1.1 мұғалімнің көмегімен үлгі және сызба бойынша тапсырмада бағдарлай алу; 7.2.1.2 ук-2,4 бұрыштық соңғы біріктіруді орындау; 7.2.1.3 сызғыш, бұрыштықтың көмегімен қарындашпен таңбалауды жасай білу, малканың көмегімен транспортир бойынша бұрыштарды белгілеу; 7.2.1.4 сүргілеу аспаптарымен жұмыс істеу тәсілдерін меңгеру (сүргі, ұңғы, фальцгобель, шерхебель); 7.2.1.5 жақ тәрізді арамен, кол арамен	8.2.1.1 сызба, техникалық сурет, үлгі бойынша бұйымның бөлшектерін белгілей білу, белгілеуші құралды өз бетімен таңдау; 8.2.1.2 сүргінің үлгісінде сүргілеу аспабын дайындау технологиясы туралы түсінігінің болуы; 8.2.1.3 қашаумен, егеумен тазалау арқылы тік төртбұрышты ұяшықтарды ұңғылау тәсілдерін меңгеру; 8.2.1.4 аралардың жұмысқа дайындығының біріділігін зерттеу, жонуды, тістерді қайрауды және	9.2.1.1 клеткалар бойынша лекалоның көмегімен таңбалауды орындау; 9.2.1.2 ағаштың қатты түрлерін сүргілеу және аралау тәсілдерін меңгеру; 9.2.1.3 контурлы және ішкі жиектерді қашаумен өңдеуді, оларды жұмырлау орындай білу 9.2.1.4 фанерлеудегі кесілген жерлерді, бұтақтарды, қуыстарды өз бетімен бітеуді орындай білу;	10.2.1.1 әртүрлі тәсілдермен ағашты кесуді орындау (бүйіржақ, талшықтардың бойымен және көлденеңінен); 10.2.1.2 тістердің әртүрлі формаларын қол арасымен аралауды орындай білу; 10.2.1.3 пакеттік және қисық сызықты аралау тәсілдерін меңгеру; 10.2.1.4 профильдік сүргілеу тәсілдерін меңгеру; 10.2.1.5 сүргілеу құралының пышағын қайрауды орындай білу; 10.2.1.6 қашаулар мен бұрғыларды қайрау ережесін сақтау, механикалық қайрағышта жұмыс істей білу; 10.2.1.7 сызба, үлгі және шаблон бойынша дайын бөлшектерді белгілеу; 10.2.1.8

<p>2.1 Ағаш ұстасы жұмысының технологиясы</p>	<p>ағашты аралау тәсілдерін меңгеру; 7.2.1.6 жиһазды жөндеу үшін қажетті ағаш желімін дайындау; 7.2.1.6 тік төртбұрышты пішіндегі саңылаулар мен ұяшықтарды ұңғылауды, оларды қашаумен тазалауды орындау; 7.2.1.7 шегелер, бұрандалы шегелер, желім арқылы құрастыруды жүзеге асыру, алдын ала құрастырылған жоспар бойынша жиһазды жөндеу; 7.2.1.8 қуыстарды, жарықтарды, кесілген жерлерді бітеуді орындау; 7.2.1.9 желімдік, майлы және эмаль бояулармен, олифамен жұмысты орындай білу; 7.2.1.10 қисық сызықты ернеулерді өңдеу; 7.2.1.11 бұрамалы бұрғыны қайрауды орындау</p>	<p>айыруды орындай алу; 8.2.1.5 кесілген, кесілмей араланған тақтайларды, ағаш тақталарды, фанераларды кесуді және ДВП-ларды кесуді орындау; 8.2.1.6 тақтайларды қалқанға біріктіру тәсілдерін өз бетімен таңдау, ағаштың түсі мен текстурасы бойынша материалды іріктей білу; 8.2.1.7 бұрандалы шегелер мен шкантта бөлшектерді біріктіре білу; 8.2.1.8 тік сызықтың және тік бұрыштың дербес бақылауымен көлемге қарай сүргілеуді орындау; 8.2.1.9 біріктіру орындарын қиыстыру арқылы тиекті біріктіруді орындау</p>	<p>9.2.1.5 жазықтықты қырнау технологиясын сақтау, қажетті бұрыш үшін цикляны қайрау; 9.2.1.6 ағаштың беттерін лактармен, тегістеумен ашық әрлеуді орындай білу; 9.2.1.7 желімнің алуан түрлерінің көмегімен бөлшектерді желімдеу технологиясын сақтау; 9.2.1.8 өзіндік бақылаумен материалды қатарлатып төсеуді орындау; 9.2.1.9 қаптаудағы негізгі ақауларды анықтау, оларды жоя білу; 9.2.1.10 өлшеуді штангенциркульмен орындай білу және көлемді бақылай білу</p>	<p>саңылауларды бұрғылауда, қашауда жұмыстың сапасын бақылау; 10.2.1.9 тиектер мен тесіктерді жасауда қойылатын талаптарлы қойылатын техникалық талаптарды сақтау; 10.2.1.10 кесілген біріктіруді орындау; 10.2.1.11 тегістеуші машинаның көмегімен қырнауышпен және тегістеуші қағазбен жұмыс істеу; 10.2.1.12 дискілі арамен, электр сүргімен, электр қол арамен жұмыс орындау; 10.2.1.13 ағаш ұстасының қол және электр құралдарымен, механикалық қайрағышта жұмыстың қауіпсіздік ережелерін сақтау; 10.2.1.14 жұмыс орнын ұйымдастыру және дөңгелек аралы станокта аралаушының көмекшісі, сүргілейтін станокта сүргілеушінің көмекшісі ретінде өз бетімен бұрғылайтын станокта жұмысты орындау</p>
	<p>7.2.2.1 қарапайым геометриялық өрнегі бар суретті белгілеу тәсілдерін меңгеру;</p>	<p>8.2.2.1</p>	<p>9.2.2.1</p>	<p>10.2.2.1 ағаштың бетін қабыршақпен "тиін", "конверт", "шашка"</p>

<p>2.2 Ағашты көркем өңдеу</p>	<p>7.2.2.2 геометриялық өрнектерді ойып алу; 7.2.2.3 бірқалыпты қисық сызықты формалардан күрделі емес өрнекті орындай білу; 7.2.2.4 морилкамен, а н и л и н бояғыштармен, лактаумен бұйымдарды әрлеуді орындай білу</p>	<p>қобдишаны дайындауда мозаиканы орындау технологиясын меңгеру; 8.2.2.2 рейсмус, циркуль, кескіштің көмегімен геометриялық фигураларды кесу тәсілдерін меңгеру</p>	<p>ағашты көркем әрлеуді орындау; 9.2.2.2 келесі түсініктерінің болуы: маркетри, интарсия, инкрустация; 9.2.2.3 бұйымдардың көркем өңделуін орындау (қобдиша, картина-маркетри, панно-интарсия)</p>	<p>" тәрізді қаптауды орындау; 10.2.2.2 қағазбен, шайырмен, синтетикалық пленкамен және пластикпен қаптау тәсілдерін меңгеру; 10.2.2.3 жиһазды көркем әрлеуді орындай білу (күңгірттеу, имитация, тегістеу)</p>
<p>2.3 Ағаш-жиһаз бұйымдары. Жиһаз өндірісі.</p>	<p>7.2.3.1 біріктірумен орындалған саңылауы бар жақтауларды дайындау технологиясын меңгеру; 7.2.3.2 ағаштың қатты түрлерінен аспаптарға арналған тұтқаны дайындау технологиясын меңгеру; 7.2.3.3 ағаш-жиһаз бұйымдарының құрылысымен, оларды дайындау технологиясымен таныстыру; 7.2.3.4 жақтауларды, қалқандарды, жылжымалы және жылжымайтын элементтерді дайындау технологиясын білу (құрама бірліктер); 7.2.3.5 таңбалаушы аспаптарды дайындау техникасын білу (үшбұрышты сызғыш, ярунок, малка); 7.2.3.6 көшет отырғызуға</p>	<p>8.2.3.1 жөндеу тәсілдерін таңдай білу, жиһаз бөлшектерінің жекеленген бөліктері мен бетін қалпына келтіру; 8.2.3.2 жиһаздың алуан түрлерін дайындау технологиясын меңгеру (үстелдер, шкафтар, сөрелер, орындықтар); 8.2.3.3 бұйымның қызметін ескеріп, дайын бөлшектерді лактармен, бояулармен әрлеуді орындау; 8.2.3.4 ж и һ а з фурнитурасын және бекітуші элементтерді белгілеу және орнату; 8.2.3.5. түйіндердің тұтастығын сақтай</p>	<p>9.2.3.1 жұмыстың сапасын өз бетімен бақылау арқылы құрама сызба бойынша д а й ы н бөлшектерден жиһазды құрастыруды орындау; 9.2.3.2 ағаштың алуан түрлерінен әшекейлі суреті бар ағаш-жиһаз бұйымдарын дайындау және оны әрі қарай әрлеу технологиясын сақтау; 9.2.3.3 секциялы жиһазды дайындау, құрастыру және әрлеуді оырнадау (шкафтар, қабырға жиһазы, сөрелер)</p>	<p>10.2.3.1 жиһазды құрастыру туралы түсінігінің болуы; 10.2.3.2 жиһазды қызметі, функционалды қолданылуы, өндірістік көрсеткіштері бойынша анықтау; 10.2.3.3 ағаш-жиһаз бұйымдарын дайындау бойынша конструктивті шешімдерді таба білу; 10.2.3.4 орындықтың, нан салғыштың, аяққа арналған орындықтың құрылысының техникалық суретін орындау; 10.2.3.5 үстелдің, кітап сөресінің, балалар керуегінің нобайын орындау, бұйымдарды таңдау бойынша дайындау; 10.2.3.6</p>

	арналған жәшіктерді, құралдарды сақтауға арналған жәшіктерді дайындау технологиясын меңгеру	отырып, бұйымды бөлшектеу және жөндеуге дайындау		жиһаздың ақауларын анықтау, оларды жою тәсілдерін табу; 10.2.3.7 жиһазды жөндеуді және қалпына келтіруді орындау
2.4 Ағаш өңдеу өндірісінің жалпы технологиясы	7.2.4.1 өтпелі және өтпелі емес саңылауларды бұрғылауды орындау, станокта контур бойынша бұрғылау; 7.2.4.2. ағаш кесетін токарь станогында шахмат фигураларын, аспаптарға арналған тұтқаларды дайындау технологиясын меңгеру;	8.2.4.1 ағаш өңдеу станоктарында кесетін құралды бекіту тәсілдерін, олардың типтерін білу; 8.2.4.2 электродрельмен саңылауларды бұрғылау, бұрандалы шегелерді бұрау және шығару жұмыстары мен тәсілдерін меңгеру; 8.2.4.3 токарь жұмыстарына арналған құралды қайрауды және бақылауды орындай білу; 8.2.4.4 токарь станогында құралға арналған тұтқаларды, жиһазға арналған аяқтарды дайындау технологиясын сақтау	9.2.4.1 кесетін және сүргілеу құралын қайрауды орындау, қайрау бұрышын білу; 9.2.4.2 алдын ала белгілеумен бұрғылаушы станокта саңылауларды бұрғылау технологиясын сақтау; 9.2.4.3 үлгі бойынша өз бетімен бақылау арқылы профильдік жазықтықтарды қайрау технологиясын меңгеру; 9.2.4.4 сериялық бөлшектерді токарь станогында ізбелеп тігу технологиясын меңгеру (үстелдің аяқтары, орындықтарға арналған); 9.2.4.5 мектеп жабдықтарының үлгісінде механизациялау бойынша станок типтерінде бағдарлай алу	10.2.4.1 ағаш өңдеу кәсіпорнының негізгі ерекшеліктерін білу; 10.2.4.2 тік сызықты және қисық сызықты дайын бұйымдарды әрі қарай өңдеумен өлшеп кесуді орындау, ағаш тақтайлар мен фанераларды кесіп пішу; 10.2.4.3 ағашты кептірудің түрлерін ажырату, пиломатериалды қатарластырып салу; 10.2.4.4 дайын бұйымдарды бірінші және таза механикалық түрде өңдеуді орындау; 10.2.4.5 ағаштың қайырылуын орындау, тік бұрышты дінгектен қисық сызықты бөлшекті дайындай алу
			9.2.5.1 ағашты жонқалауды орындай білу; 9.2.5.2 балта сабының дұрыстығын тексеру; 9.2.5.3	10.2.5.1 құрылыста ағаш жұмыстарының мазмұнын түсіну, жұмыс орнын ұйымдастыруды, ережелерді түсіну; 10.2.5.2 құралды жұмысқа дайындау (балтаны сабына

<p>2.5 Құрылыс өндірісі. Ағаш өңдеу жұмыстары</p>			<p>шаблон бойынша кертпелердің көмегімен бөренелер мен діңгектерді біріктіру; 9.2.5.4 тақтайлар мен бөренелерді қалқанға топтастыру; 9.2.5.5 құрылыс құралдары мен аспаптарын жасау; 9.2.5.6 жабындық және қаптаушы материалдарды үлгі бойынша анықтай білу; 9.2.5.7 алуан түрлі тәсілдермен линолеумді төсеуді орындай алу.</p>	<p>орнату, қайрақты және шарықты егеу); ; 10.2.5.3 құрылыс конструкцияларын орындау (қалып, құрылыс көпірі, коршаулар); 10.2.5.4 құрылыс құралдарын, аспаптарды, ағаш жұмыстарына арналған инвентарьды жасау; 10.2.5.5 терезе блоктарының элементтерін жасау; 10.2.5.6 құлыптарды оюды орындау, терезе және есік қораптары бөлшектерін құрастыра білу; 10.2.5.7 штаттық жұмыс орындарында өндірістік практикадан өту</p>
<p>2.6 Еңбекті қорғау және ҚР еңбек заңнамасы</p>	<p>7.2.6.1 шеберханадағы жұмыстың қауіпсіздік ережелерін түсіну; 7.2.6.2 материалды қатарластырып салуда және оны бөлшектеуде қауіпсіздік ережелерін сақтау; 7.2.6.3 сырлау жұмыстарында желдету режимін сақтау;</p>	<p>8.2.6.1 жарақаттанудың алдын алу және сақтандыру себептері мен шараларын білу; 8.2.6.2 өрт сөндірудің алғашқы құралдарын пайдалану, өрт сөндіргіштің құрылысын және</p>	<p>9.2.6.1 жұмысшылардың негізгі құқықтары мен міндеттерін білу; 9.2.6.2 еңбек келісім-шартының маңызын түсіну; 9.2.6.3 жұмыс уақытында және демалыс уақытында бағдарлай алу; 9.2.6.4 еңбек тәртібі, еңбекті қорғау туралы ұғымдарының болуы;</p>	<p>10.2.6.1 ҚР еңбек кодексі туралы түсінігінің болуы; 10.2.6.2 құрылыста, орман аралауда және ағаш өңдеуде еңбекті қорғау бойынша жұмысты ұйымдастыруды түсіну; 10.2.6.3 құрылыста, ағаш өңдеу кәсіпорнындағы машина және құрама цехтарында еңбек қауіпсіздігінің жалпы ережелерін білу; 10.2.6.4 еңбек гигиенасының, өндірістік санитарияның және жұмысының жеке</p>

7.2.6.4 э л е к т р қауіпсіздігінің негізгі ережелерін түсіну	оны қолдану ережелерін білу	9.2.6.5 өрт кезінде көшіру жоспарында бағдарлай білу; 9.2.6.6 өрт сөндіргіштердің алуан түрлерінің жұмыс істеу принциптері мен тәсілдерін білу	гигиенасының негіздерін білу; 10.2.6.5 өндірісте өрт қауіпсіздігінің талаптарын орындау; 10.2.6.6 өрт сөндірудің алғашқы құралдарын, өрт сөндіргіштерді пайдалана білу; 10.2.6.7 электр қауіпсіздігінің ережелерін орындау
---	--------------------------------	--	---

3) 3-бөлім "Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау":

3-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
3.1 Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	7.3.1.1 өз жұмысын ж ә н е жолдастарының жұмысын бағалауға және талдауға ұмтылу; 7.3.1.2 жұмыста жетістіктер мен кемшіліктерді көрсету білу; 7.3.1.3 сөздік есеп беруде зерттелген терминдерді қолданып, орындалған жұмыс туралы есеп жасау; 7.3.1.4 алынған білімді практикалық	8.3.1.1 мұғалімнің ішінара көмегімен ағымдық өзіндік бақылауды орындау ; 8.3.1.2 жұмыстың сапасын тексеру 8.3.1.3 сөйлеуде техникалық терминологияны қолдану; 8.3.1.4 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетімен орындалған жұмыс туралы сөздік есепті жасау; 8.3.1.5 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетімен өз бұ й ы м ы н	9.3.1.1 техникалық терминологияны қолданып, өз жұмысында және басқалардың жұмысында көрсетілген идеялар мен тақырыптарды сипаттау; 9.3.1.2 өз жұмысын және басқалардың жұмысын бейімдеу, жетілдіру бойынша конструктивті түсініктемелерді қабылдау және ұсыныстар беру; 9.3.1.3	10.1.3.1 өз еңбегінің нәтижелеріне қызығушылық таныту; 10.1.3.2 ағаш ұстасы-ағаш шеберінің кәсіби дағдыларын менгеруге деген мотивациясын көрсету; 10.1.3.3 мақсатқа жетуде тәртіпті ж ә н е жауапкершілікті, табандылықты көрсету, өз еңбегі үшін мақтаныш сезімін көрсету; 10.1.3.4 орындалған жұмыстың сапасына талдау жүргізу; 10.1.3.5 өз жұмысын ж ә н е жолдастарының жұмысын талдауға және бағалауға ұмтылу, жұмыста жетістіктер мен кемшіліктерді атап өту;

іс-әрекетте қолдана білу	толыққанды талдауға ұмтылу	дайын жұмысты сыныпқа көрсетіп, презентация жасау	10.1.3.6 алынған білімді практикалық іс-әрекетте қолдану; 10.1.3.7 берілген жоспар бойынша орындалған жұмыс туралы ауызша есепті құрастыру; 10.1.3.8 ағымдық өзіндік бақылауды орындау; 10.1.3.9 сөйлеуде техникалық терминологияны қолдану
--------------------------	----------------------------	---	--

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған 7-9 (10) сыныптар үшін " Кәсіби еңбекке баулу. Ағаш ұстасы" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақмерзімді жоспар

1) 7-сынып

4-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Материалтану	1.1 Еңбек бұйымы туралы жалпы мәліметтер	7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде сезіну; 7.1.1.2 мұғалімнің көмегімен " Ағаш ұстасы" пәнінің ерекшеліктерін зерттеу және анықтау
	1.2 Материалдарды, аспаптарды және жабдықтарды талдау	7.1.2.1 ағаштың физикалық, механикалық және технологиялық қасиеттері туралы түсінігінің болуы; 7.1.2.2 жұмыс орнын дұрыс ұйымдастыру, санитарлық-гигиеналық ережелерді сақтау; 7.1.2.3 қауіпсіздік ережелерін сақтау; 7.1.2.4 бұрыштық, соңғы және жәшікті ағаш жиынтықтарды ажырата білу; 7.1.2.5 қисық сызықты жазықтықтарды өңдеуге арналған қажетті құралды іріктеу
		7.2.1.1 мұғалімнің көмегімен үлгі және сызба бойынша тапсырмада бағдарлай алу; 7.2.1.2 ук-2,4 бұрыштық соңғы біріктіруді орындау;

Еңбек бұйымын дайындау технологиясы	2.1 Ағаш ұстасы жұмысының технологиясы	7.2.1.3 сызғыш, бұрыштықтың көмегімен қарындашпен таңбалауды жасай білу, малканың көмегімен транспортир бойынша бұрыштарды белгілеу; 7.2.1.4 сүргілеу аспаптарымен жұмыс істеу тәсілдерін меңгеру (сүргі, ұңғы, фальцгобель, шерхебель); 7.2.1.5 жақ тәрізді арамен, қол арамен ағашты аралау тәсілдерін меңгеру
	2.2 Ағашты көркем өңдеу	7.2.2.1 қарапайым геометриялық өрнегі бар суретті белгілеу тәсілдерін меңгеру
	2.3. Ағаш-жиһаз бұйымдары. Жиһаз өндірісі	7.2.3.1 біріктірумен орындалған саңылауы бар жақтауларды дайындау технологиясын меңгеру; 7.2.3.2 ағаштың қатты түрлерінен аспаптарға арналған тұтқаны дайындау технологиясын меңгеру
	2.4. Ағаш өңдеу өндірісінің жалпы технологиясы	7.2.4.1 өтпелі және өтпелі емес саңылауларды бұрғылауды орындау, станокта контур бойынша бұрғылау; 7.2.4.2. ағаш кесетін токарь станогында шахмат фигураларын, аспаптарға арналған тұтқаларды дайындау технологиясын меңгеру
	2.6 Еңбекті қорғау және ҚР еңбек заңнамасы	7.2.6.1 шеберханадағы жұмыстың қауіпсіздік ережелерін түсіну; 7.2.6.2 материалды қатарластырып салуда және оны бөлшектеуде қауіпсіздік ережелерін сақтау
Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	7.3.1.1 өз жұмысын және жолдастарының жұмысын бағалауға және талдауға ұмтылу; 7.3.1.2 жұмыста жетістіктер мен кемшіліктерді көрсету білу
2-тоқсан		
	1.1 Еңбек бұйымы туралы жалпы мәліметтер	7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде сезіну; 7.1.1.2 мұғалімнің көмегімен "Ағаш ұстасы" пәнінің ерекшеліктерін зерттеу және анықтау; 7.1.1.3 өздігінен сөйлеуде техникалық терминологияны түсіну және қолдану
		7.1.2.1 ағаштың физикалық, механикалық және технологиялық

Материалтану	1.2 Материалдарды, аспаптарды және жабдықтарды талдау	<p>қасиеттері туралы түсінігінің болуы;</p> <p>7.1.2.2 мұғалімнің көмегімен бұйыммен жасалатын жұмыстың жоспарын құра білу;</p> <p>7.1.2.3 жұмыс орнын дұрыс ұйымдастыру, санитарлық-гигиеналық ережелерді сақтау;</p> <p>7.1.2.4 жұмыс барысында қауіпсіздік ережесін сақтау;</p> <p>7.1.2.5 бұрыштық, соңғы және жәшікті ағаш жиынтықтарды ажырата білу</p>
Еңбек бұйымын дайындау технологиясы	2.1 Ағаш ұстасы жұмысының технологиясы	<p>7.2.1.1 мұғалімнің көмегімен үлгі және сызба бойынша тапсырмада бағдарлай алу;</p> <p>7.2.1.2 ук-2,4 бұрыштық соңғы біріктіруді орындау;</p> <p>7.2.1.3 сызғыш, бұрыштықтың көмегімен қарындашпен таңбалауды жасай білу, малканың көмегімен транспортир бойынша бұрыштарды белгілеу;</p> <p>7.2.1.4 сүргілеу аспаптарымен жұмыс істеу тәсілдерін меңгеру (сүргі, ұңғы, фальцгобель, шерхебель);</p> <p>7.2.1.5 жақ тәрізді арамен, қол арамен ағашты аралау тәсілдерін меңгеру;</p> <p>7.2.1.6 қисық сызықты ағаш өнімдерін өңдеу</p>
	2.2 Ағашты көркем өңдеу	7.2.2.1 бұйымдарды аналанды бояғыштармен, лакпен безендіру
	2.3 Ағаш-жиһаз бұйымдары. Жиһаз өндірісі	<p>7.2.3.1 біріктірумен орындалған саңылауы бар жақтауларды дайындау технологиясын меңгеру;</p> <p>7.2.3.2 ағаштың қатты түрлерінен аспаптарға арналған тұтқаны дайындау технологиясын меңгеру;</p> <p>7.2.3.3 жиектемелерді, қоршауларды, қозғалмалы және қозғалмайтын бөліктері бар бұйымдардың (жинақтау блогы) жасалу технологиясын</p>
	2.4 Ағаш өңдеу өндірісінің жалпы технологиясы	7.2.4.1 ағаш кесетін токарь станогында шахмат фигураларын, аспаптарға арналған тұтқаларды дайындау технологиясын меңгеру
		7.2.6.1 шеберханадағы жұмыстың қауіпсіздік ережелерін түсіну;

	2.6 Еңбекті қорғау және ҚР еңбек заңнамасы	7.2.6.2 материалды қатарластырып салуда және оны бөлшектеуде қауіпсіздік ережелерін сақтау
Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	7.3.1.1 өз жұмысын және жолдастарының жұмысын бағалауға және талдауға ұмтылу; 7.3.1.2 алған білімін практикалық жұмыста қолдану
3-тоқсан		
Материалтану	1.1 Еңбек бұйымы туралы жалпы мәліметтер	7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде сезіну; 7.1.1.2 мұғалімнің көмегімен "Ағаш ұстасы" пәнінің ерекшеліктерін зерттеу және анықтау; 7.1.1.3 "Ағаш ұстасы" мамандығының ерекшеліктерін білу; 7.1.1.4 өздігінен сөйлеуде техникалық терминологияны түсіну және қолдану
	1.2 Материалдарды, аспаптарды және жабдықтарды талдау	7.1.2.1 ағаштың физикалық, механикалық және технологиялық қасиеттері туралы түсінігінің болуы; 7.1.2.2 бұйымдарды дайындауда қолданылатын ағаш өнімдерінің атауларымен қасиеттерін білу; 7.1.2.3 ағаштың негізгі әлсіз тұстарын және оны жоюдың әдістерін білу; 7.1.2.4 бұрғыны және оның түрлерін білу; 7.1.2.5 бұрғылау станогының құрылымы туралы түсінігінің болуы; 7.1.2.6 кескіш цехтардағы бригадалық жұмыс жасау тәсілдері туралы түсініктің болуы; 7.1.2.7 мұғалімнің көмегімен бұйыммен жасалатын жұмыстың жоспарын құра білу; 7.1.2.8 жұмыс орнын ұйымдастыра білу, санитарлық-гигиеналық талаптарды орындау; 7.1.2.9 қауіпсіздік ережелерін сақтау; 7.1.2.10 біріктірудің мәнін түсіну; 7.1.2.11 қалқанды бұйымның бөлшектерін орындау дәлдігіне қойылатын техникалық талаптарды ұсыну;

		<p>7.1.2.12 материалды дұрыс сақтаудың маңызын түсіну;</p> <p>7.1.2.13 ағашты сақтау тәсілдерін білу;</p> <p>7.1.2.14 дөңгелек ағаш материалдарын ажырата білу (бөренелер, дөңбектер)</p>
Еңбек бұйымын дайындау технологиясы	2.1 Ағаш ұстасы жұмысының технологиясы	<p>7.2.1.1 мұғалімнің көмегімен үлгі және сызба бойынша тапсырмада бағдарлай алу;</p> <p>7.2.1.2 сызғыш, бұрыштықтың көмегімен қарындашпен таңбалауды жасай білу, малканың көмегімен транспортир бойынша бұрыштарды белгілеу;</p> <p>7.2.1.3 сүргілеу аспаптарымен жұмыс істеу тәсілдерін меңгеру (сүргі, ұңғы, фальцгобель, шерхебель) ;</p> <p>7.2.1.4 жақ тәрізді арамен, қол арамен ағашты аралау тәсілдерін меңгеру;</p> <p>7.2.1.5 тік төртбұрышты пішіндегі саңылаулар мен ұяшықтарды ұңғылауды, оларды қашаумен тазалауды орындау;</p> <p>7.2.1.6 қуыстарды, жарықтарды, кесілген жерлерді бітеуді орындау ;</p> <p>7.2.1.7 желімдік, майлы және эмаль бояулармен, олифамен жұмысты орындай білу;</p> <p>7.2.1.8 қисық сызықты ернеулерді өңдеу;</p> <p>7.2.1.9 бұрамалы бұрғыны қайрауды орындау</p>
	2.2 Ағашты көркем өңдеу	<p>7.2.2.1 морилкамен, анилин бояғыштармен, лактаумен бұйымдарды әрлеуді орындай білу</p>
	2.3 Ағаш-жиһаз бұйымдары. Жиһаз өндірісі	<p>7.2.3.2 жақтауларды, қалқандарды, жылжымалы және жылжымайтын элементтерді дайындау технологиясын білу (құрама бірліктер);</p> <p>7.2.3.3 таңбалаушы аспаптарды дайындау техникасын білу (үшбұрышты сызғыш, ярунок, малка);</p> <p>7.2.3.4 көшет отырғызуға арналған жәшіктерді, құралдарды сақтауға арналған жәшіктерді дайындау технологиясын меңгеру</p>

	2.4.Ағаш өңдеу өндірісінің жалпы технологиясы	7.2.4.1 өтпелі және өтпелі емес саңылауларды бұрғылауды орындау, станокта контур бойынша бұрғылау
	2.6.Еңбекті қорғау және ҚР еңбек заңнамасы	7.2.6.1 шеберханадағы жұмыстың қауіпсіздік ережелерін түсіну; 7.2.6.2 материалды қатарластырып салуда және оны бөлшектеуде қауіпсіздік ережелерін сақтау; 7.2.6.3 сырлау жұмыстарында желдету режимін сақтау
Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	7.3.1.1 өз жұмысын және жолдастарының жұмысын бағалауға және талдауға ұмтылу; 7.3.1.2 алған білімін практикалық жұмыста қолдану
4-тоқсан		
Материалтану	1.1 Еңбек бұйымы туралы жалпы мәліметтер	7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде сезіну; 7.1.1.2 мұғалімнің көмегімен "Ағаш ұстасы" пәнінің ерекшеліктерін зерттеу және анықтау; 7.1.1.3 "Ағаш ұстасы" мамандығының ерекшеліктерін білу; 7.1.1.4 4 ағаш-жиһаз ұстасы өндірісіндегі кәсіптер туралы түсінігінің болуы; 7.1.1.5 өздігінен сөйлеуде техникалық терминологияны түсіну және қолдану
	1.2 Материал	7.1.2.1 бұйымдарды дайындауда қолданылатын ағаш материалдарының атаулары мен қасиеттерін білу; 7.1.2.2 мұғалімнің көмегімен бұйыммен жұмыс жасау жоспарын құрастыра білу; 7.1.2.3 ағаштың ақауларының негізгі түрлерін, оларды жою тәсілдерін білу; 7.1.2.4 жөндеуге қойылатын техникалық талаптарды түсіну; 7.1.2.5 ағашты жоңғыш станоктың құрылысын білу; 7.1.2.6. ағашты жоңғыш станокпен жұмысқа; арналған қажетті аспаптар мен құралдарды ажырата білу; 7.1.2.7 ағашты ою үлгісінде ағаштың беттерін көркем өңдеу тәсілдері туралы түсінігінің болуы ;

	<p>дарды, аспаптарды және жабдықтарды талдау</p>	<p>7.1.2.8 жұмыс орнын ұйымдастыру, санитарлы-гигиеналық нормаларды сақтау; 7.1.2.9 қауіпсіз жұмыс істеу ережелерін орындау; 7.1.2.10 жонудың қызметін түсіну; 7.1.2.11 босағамен, пышақпен жұмыс барысында қауіпсіздік ережелерін білу; 7.1.2.12 геометриялық өрнекті құру ерекшеліктерін білу; 7.1.2.13 күңгірт әрлеудің қызметін түсіну; 7.1.2.14 желімдік, майлы және эмаль бояулардың негізгі қасиеттерін білу; 7.1.2.15 иілген дөңес жазықтықтарды ажырата білу; 7.1.2.16 қисық сызықты жазықтықтарды өңдеуге арналған қажетті құралды іріктеу</p>
	<p>2.1 Ағаш ұстасы жұмысының технологиясы</p>	<p>7.2.1.1 мұғалімнің көмегімен үлгі және сызба бойынша тапсырмада бағдарлай алу; 7.2.1.2 сүргілеу аспаптарымен жұмыс істеу тәсілдерін меңгеру (сүргі, ұңғы, фальцгобель, шерхебель); 7.2.1.3 жақ тәрізді арамен, қол арамен ағашты аралау тәсілдерін меңгеру; 7.2.1.4 жиһазды жөндеу үшін қажетті ағаш желімін дайындау; 7.2.1.5 тік төртбұрышты пішіндегі саңылаулар мен ұяшықтарды ұңғылауды, оларды қашаумен тазалауды орындау; 7.2.1.6 шегелер, бұрандалы шегелер, желім арқылы құрастыруды жүзеге асыру, алдын ала құрастырылған жоспар бойынша жиһазды жөндеу; 7.2.1.7 қуыстарды, жарықтарды, кесілген жерлерді бітеуді орындау; 7.2.1.8 желімдік, майлы және эмаль бояулармен, олифамен жұмысты орындай білу</p>
<p>Еңбек бұйымын дайындау технологиясы</p>		<p>7.2.2.1 қарапайым геометриялық өрнегі бар суретті белгілеу тәсілдерін меңгеру;</p>

	2.2 Ағашты көркем өңдеу	7.2.2.2 геометриялық өрнектерді ойып алу; 7.2.2.3 бірқалыпты қисық сызықты формалардан күрделі емес өрнекті орындай білу; 7.2.2.4 морилкамен, анилин бояғыштармен, лактаумен бұйымдарды әрлеуді орындай білу
	2.3 Ағаш-жиһаз бұйымдары. Жиһаз өндірісі	7.2.3.1 ағаш-жиһаз бұйымдарының құрылысымен, оларды дайындау технологиясы туралы түсінігінің болуы; 7.2.3.2 жақтауларды, қалқандарды, жылжымалы және жылжымайтын элементтерді дайындау технологиясын білу (кұрама бірліктер)
	2.4 Ағаш өңдеу өндірісінің жалпы технологиясы	7.2.4.1 ағаш кесетін токарь станогында шахмат фигураларын, аспаптарға арналған тұтқаларды дайындау технологиясын меңгеру
	2.6 Еңбекті қорғау және ҚР еңбек заңнамасы	7.2.6.1 шеберханадағы жұмыстың қауіпсіздік ережелерін түсіну; 7.2.6.2 электр қауіпсіздігінің негізгі ережелерін түсіну
Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	7.3.1.1 өз жұмысын және жолдастарының жұмысын бағалауға және талдауға ұмтылу; 7.3.1.2 жұмыста жетістіктер мен кемшіліктерді көрсету білу; 7.3.1.2 сөздік есеп беруде зерттелген терминдерді қолданып, орындалған жұмыс туралы есеп жасау; 7.3.1.3 алынған білімді практикалық іс-әрекетте қолдана білу

2) 8-сынып:

5-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Бөлімше	Оқыту мақсаттары:
1-тоқсан		
	1.1 Еңбек бұйымы туралы жалпы мәліметтер	8.1.1.1 өз Отаны үшін мақтаныш сезімін көрсету; 8.1.1.2 "Ағаш ұстасы" пәнінің аса маңызды ерекшеліктерін білуді және түсінуді көрсету;
		8.1.2.1 жонғыштың элементтері туралы түсінігінің болуы; 8.1.2.2 ағаш талшығына қатысты жонғыштың қозғалысына

<p>Материалтану</p>	<p>1.2 Материалдарды, аспаптарды және жабдықтарды талдау</p>	<p>байланысты кесудің түрлерін ажырата білу; 8.1.2.3 сызба, техникалық сурет бойынша тапсырмада бағдарлану; 8.1.2.4 топтық әңгімелесуде жұмысты жоспарлау; 8.1.2.5 талшықтардың бағыттары мен ағаштың ақауларын ескеріп, материалды іріктей алу; 8.1.2.6 араның тістерінің, кесу бұрыштарының элементтері туралы түсінігінің болуы; 8.1.2.7 күйдірумен, мозаикамен ағаштың бетін көркем әрлеудің түрлері туралы түсінігінің болуы; 8.1.2.8 түйіндер мен бөлшектерді біріктіру түрлерін өз бетімен анықтай білу; 8.1.2.9 бұйымды қажетті жөндеу түрлерін таңдау</p>
<p>Еңбек бұйымын дайындау технологиясы</p>	<p>2.1 Ағаш ұстасы жұмысының технологиясы</p>	<p>8.2.1.1 тақтайларды қалқанға біріктіру тәсілдерін өз бетімен таңдау, ағаштың түсі мен текстурасы бойынша материалды іріктей білу; 8.2.1.2 сызықтың және тік бұрыштың дербес бақылауымен көлемге қарай сүргілеуді орындау; 8.2.1.3 тік төртбұрышты пішіндегі саңылаулар мен ұяшықтарды ұңғылауды, оларды қашаумен тазалауды орындау; 8.2.1.4 біріктіру орындарын қиыстыру арқылы тиекті біріктіруді орындау</p>
<p>Еңбек бұйымын дайындау технологиясы</p>	<p>2.2 Ағашты көркем өңдеу</p>	<p>8.2.2.1 кобдишаны дайындауда мозаиканы орындау технологиясын меңгеру; 8.2.2.2 рейсмус, циркуль, кескіштің көмегімен геометриялық фигураларды кесу тәсілдерін меңгеру</p>
<p>Еңбек бұйымын дайындау технологиясы</p>	<p>2.3 Ағаш-жиһаз бұйымдары. Жиһаз өндірісі</p>	<p>8.2.3.1 жөндеу тәсілдерін таңдай білу, жиһаз бөлшектерінің жекеленген бөліктері мен бетін қалпына келтіру; 8.2.3.2 жиһаз фурнитурасын және бекітуші элементтерді белгілеу және орнату; 8.2.3.3. түйіндердің тұтастығын сақтай отырып, бұйымды</p>

		бөлшектеу және жөндеуге дайындау
	2.6 Еңбекті қорғау және ҚР еңбек заңнамасы	8.2.6.1 жарақаттанудың алдын алу және сақтандыру себептері мен шараларын білу
Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	8.3.1.1 мұғалімнің ішінара көмегімен ағымдық өзіндік бақылауды орындау; 8.3.1.2 жұмыстың сапасын тексеру
2-тоқсан		
Материалтану	1.1 Еңбек бұйымы туралы жалпы мәліметтер	8.1.1.1 өз Отаны үшін мақтаныш сезімін көрсету; 8.1.1.2 "Ағаш ұстасы" пәнінің аса маңызды ерекшеліктерін білуді және түсінуді көрсету; 8.1.1.3 ағаш-жиһаз ұстасы өндірісіндегі негізгі кәсіптерді білу
	1.2 Материалдарды, аспаптарды және жабдықтарды талдау	8.1.2.1 оқу шеберханаларының бөлмелерінде өрттің шығу себептерін білу; 8.1.2.2 майда кертікті егеудің қызметін ажырата білу; 8.1.2.3 ұзын тақтайларды арамен кесуде жұмыс орнын ұйымдастыра білу; 8.1.2.4 ағаш тақтайларды, фанераларды, ДСП; ДВП кесудің ерекшеліктерін білу; 8.1.2.5 жұмысты кезеңдерге бөлу және оны топта, бригадада орындау; 8.1.2.6 түйіндер мен бөлшектерді біріктіру түрлерін өз бетімен анықтай білу; 8.1.2.7 бұйымды қажетті жөндеу түрлерін таңдау; 8.1.2.8 жаппай өндіріс жағдайында бөлшектерді өндеудің дәлдігінің маңызын түсіну
	2.1 Ағаш ұстасы жұмысының технологиясы	8.2.1.1 кесілген, кесілмей араланған тақтайларды, ағаш тақталарды, фанераларды кесуді ДСП және ДВП-ларды кесуді орындау; 8.2.1.2 тақтайларды қалқанға біріктіру тәсілдерін өз бетімен таңдау, ағаштың түсі мен текстурасы бойынша материалды іріктей білу;

Еңбек бұйымын дайындау технологиясы		8.2.1.3 бұрандалы шегелер мен шкантта бөлшектерді біріктіре білу; 8.2.1.4 сызықтың және тік бұрыштың дербес бақылауымен көлемге қарай сүргілеуді орындау; 8.2.1.5 біріктіру орындарын қиыстыру арқылы тиекті біріктіруді орындау
	2.3 Ағаш-жиһаз бұйымдары. Жиһаз өндірісі	8.2.3.1 жиһаздың алуан түрлерін дайындау технологиясын меңгеру (үстелдер, шкафтар, сөрелер, орындықтар); 8.2.3.2 бұйымның қызметін ескеріп, дайын бөлшектерді лактармен, бояулармен әрлеуді орындау
	2.6 Еңбекті қорғау және ҚР еңбек заңнамасы.	8.2.6.1 жарақаттанудың алдын алу және сақтандыру себептері мен шараларын білу; 8.2.6.2 өрт сөндірудің алғашқы құралдарын пайдалану, өрт сөндіргіштің құрылысын және оны қолдану ережелерін білу
Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	8.3.1.1 жұмыстың сапасын тексеру ; 8.3.1.2 сөйлеуде техникалық терминологияны қолдану; 8.3.1.3 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетімен орындалған жұмыс туралы сөздік есепті жасау
3-тоқсан		
Материалтану	1.1 Еңбек бұйымы туралы жалпы мәліметтер	8.1.1.1 ағаш-жиһаз ұстасы өндірісіндегі негізгі кәсіптерді білу; 8.1.1.2 сөйлеуде ағаш ұстасының технологиялық операцияларының терминдері мен атауларын түсіну және қолдану; 8.1.1.3 жұмыс орнын өз бетімен ұйымдастыру
		8.1.2.1 сызба, техникалық сурет бойынша тапсырмада бағдарлану; 8.1.2.2 топтық әңгімелесуде жұмысты жоспарлау; 8.1.2.3 талшықтардың бағыттары мен ағаштың ақауларын ескеріп, материалды іріктей алу; 8.1.2.4 ағаш өңдеу станоктарының негізгі түрлерін, олардың қызметін білу;

	<p>1.2 Материалдарды, аспаптарды және жабдықтарды талдау</p>	<p>8.1.2.5 ағаш өңдеу станоктарының құрылысындағы ортақ элементтерді бөліп көрсете білу; 8.1.2.6 қол электроаспабының құрылысын және қызметін білу; 8.1.2.7 дөңгелек аралы, маятникті және ленталық станоктың құрылысын білу; 8.1.2.8 жиһаздың түрлерін және қызметін анықтай білу; 8.1.2.9 жиһазды дайындаудың өндірістік процесі туралы түсінігінің болуы</p>
<p>Еңбек бұйымын дайындау технологиясы</p>	<p>2.1 Ағаш ұстасы жұмысының технологиясы</p>	<p>8.2.1.1 сызба, техникалық сурет, үлгі бойынша бұйымның бөлшектерін белгілей білу, белгілеуші құралды өз бетімен таңдау; 8.2.1.2 біріктіру орындарын қиыстыру арқылы тиекті біріктіруді орындау</p>
	<p>2.3 Ағаш-жиһаз бұйымдары. Жиһаз өндірісі.</p>	<p>8.2.3.1 жиһаздың алуан түрлерін дайындау технологиясын меңгеру (үстелдер, шкафтар, сөрелер, орындықтар); 8.2.3.2 бұйымның қызметін ескеріп, дайын бөлшектерді лактармен, бояулармен әрлеуді орындау; 8.2.3.3 жиһаз фурнитурасын және бекітуші элементтерді белгілеу және орнату</p>
	<p>2.4 Ағаш өңдеу өндірісінің жалпы технологиясы</p>	<p>8.2.4.1 ағаш өңдеу станоктарында кесетін құралды бекіту тәсілдерін, олардың типтерін білу; 8.2.4.2 электродрельмен саңылауларды бұрғылау, бұрандалы шегелерді бұрау және шығару жұмыстары мен тәсілдерін меңгеру</p>
	<p>2.6 Еңбекті қорғау және ҚР еңбек заңнамасы</p>	<p>8.2.6.1 жарақаттанудың алдын алу және сақтандыру себептері мен шараларын білу; 8.2.6.2 өрт сөндірудің алғашқы құралдарын пайдалану, өрт сөндіргіштің құрылысын және оны қолдану ережелерін білу</p>
		<p>8.3.1.1 мұғалімнің ішінара көмегімен ағымдық өзіндік бақылауды орындау; 8.3.1.2 жұмыстың сапасын тексеру ;</p>

Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	8.3.1.3 сөйлеуде техникалық терминологияны қолдану; 8.3.1.4 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетімен орындалған жұмыс туралы сөздік есепті жасау
4-тоқсан		
Материалтану	1.1 Еңбек бұйымы туралы жалпы мәліметтер	8.1.1.1 өз Отаны үшін мақтаныш сезімін көрсету; 8.1.1.2 "Ағаш ұстасы" пәнінің аса маңызды ерекшеліктерін білуді және түсінуді көрсету; 8.1.1.3 ағаш-жиһаз ұстасы өндірісіндегі негізгі кәсіптерді білу; 8.1.1.4 сөйлеуде ағаш ұстасының технологиялық операцияларының терминдері мен атауларын түсіну және қолдану; 8.1.1.5 жұмыс орнын өз бетімен ұйымдастыру
	1.2 Материалдарды, аспаптарды және жабдықтарды талдау	8.1.2.1 сызба, техникалық сурет бойынша тапсырмада бағдарлану; 8.1.2.2 топтық әңгімелесуде жұмысты жоспарлау; 8.1.2.3 түйіндер мен бөлшектерді біріктіру түрлерін өз бетімен анықтай білу; 8.1.2.4 бұйымды қажетті жөндеу түрлерін таңдау; 8.1.2.5 ағаш жонатын станоктың, кесетін құралдың құрылысын және қызметін білу; 8.1.2.6 ағаштың ақаулары мен кемістігін ажырата білу; 8.1.2.7 тегістегіштің қызметін түсіну; 8.1.2.8 үстелдік бұрғылаушы станоктың құрылысын және қызметін білу
	2.3 Ағаш-жиһаз бұйымдары. Жиһаз өндірісі.	8.2.3.1 жөндеу тәсілдерін таңдай білу, жиһаз бөлшектерінің жекеленген бөліктері мен бетін қалпына келтіру; 8.2.3.2 жиһаздың алуан түрлерін дайындау технологиясын меңгеру (үстелдер, шкафтар, сөрелер, орындықтар); 8.2.3.3 бұйымның қызметін ескеріп, дайын бөлшектерді лактармен, бояулармен әрлеуді орындау;

Еңбек бұйымын дайындау технологиясы		8.2.3.4. жиһаз фурнитурасын және бекітуші элементтерді белгілеу және орнату; 8.2.3.5. түйіндердің тұтастығын сақтай отырып, бұйымды бөлшектеу және жөндеуге дайындау
	2.4 Ағаш өңдеу өндірісінің жалпы технологиясы	8.2.4.1 токарь жұмыстарына арналған құралды қайрауды және бақылауды орындай білу; 8.2.4.2 токарь станогында құралға арналған тұтқаларды, жиһазға арналған аяқтарды дайындау технологиясын сақтау
	2.6 Еңбекті қорғау және ҚР еңбек заңнамасы	8.2.6.1 жарақаттанудың алдын алу және сақтандыру себептері мен шараларын білу; 8.2.6.2 өрт сөндірудің алғашқы құралдарын пайдалану, өрт сөндіргіштің құрылысын және оны қолдану ережелерін білу
Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	8.3.1.1 мұғалімнің ішінара көмегімен ағымдық өзіндік бақылауды орындау; 8.3.1.2 жұмыстың сапасын тексеру ; 8.3.1.3 сөйлеуде техникалық терминологияны қолдану; 8.3.1.4 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетімен орындалған жұмыс туралы сөздік есепті жасау; 8.3.1.5 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетімен өз бұйымын толыққанды талдауға ұмтылу

3) 9-сынып

6-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
	1.1 Еңбек бұйымы туралы жалпы мәліметтер	9.1.1.1 басқа адамның пікіріне, әр түрлі халықтардың тарихына және мәдениетіне құрметті қатынасын көрсету; 9.1.1.2 "Ағаш ұстасы" пәнінің ерекшеліктерін өз бетімен зерттеуге және сипаттауға ұмтылу
		9.1.2.1 аспапқа арналған тұтқаларды дайындау үшін материалды білу және іріктей алу;

<p>Материалтану</p>	<p>1.2 Материалдарды, аспаптарды және жабдықтарды талдау</p>	<p>9.1.2.2 үлгі және сызба бойынша тапсырмада өз бетімен бағдарлана алу, алдағы жұмысты жоспарлай білу; 9.1.2.3 бұйымның технологиялық картасының бланктерін өз бетімен толтыру; 9.1.2.4 дайын бөлшектерден жиһазды жинауда құрастырушы сызбаларда бағдарлай алу; 9.1.2.5 приводты конвейерде бұйымды жалпы құрастыру туралы жалпы түсінігінің болуы; 9.1.2.6 жиһаз шығаратын кәсіпорында өнімнің сапасын бақылауды ұйымдастырумен танысу</p>
<p>Еңбек бұйымын дайындау технологиясы</p>	<p>2.1 Ағаш ұстасы жұмысының технологиясы</p>	<p>9.2.1.1 клеткалар бойынша лекалоның көмегімен таңбалауды орындау; 9.2.1.2 ағаштың қатты түрлерін сүргілеу және аралау тәсілдерін меңгеру; 9.2.1.3 контурлы және ішкі жиектерді қашаумен өңдеуді, оларды жұмырлау орындай білу; 9.2.1.3 өлшеуді штангенциркульмен орындай білу және көлемді бақылай білу</p>
	<p>2.2 Ағашты көркем өңдеу</p>	<p>9.2.2.1 ағашты көркем әрлеуді орындау</p>
	<p>2.3 Ағаш-жиһаз бұйымдары. Жиһаз өндірісі.</p>	<p>9.2.3.1 жұмыстың сапасын өз бетімен бақылау арқылы құрама сызба бойынша дайын бөлшектерден жиһазды құрастыруды орындау; 9.2.3.2 секциялы жиһазды дайындау, құрастыру және әрлеуді орындау (шкафтар, қабырға жиһазы, сөрелер)</p>
	<p>2.4 Ағаш өңдеу өндірісінің жалпы технологиясы</p>	<p>9.2.4.1 кесетін және сүргілеу құралын қайрауды орындау, қайрау бұрышын білу; 9.2.4.2 алдын ала белгілеумен бұрғылаушы станокта саңылауларды бұрғылау технологиясын сақтау</p>
	<p>2.5 Құрылыс өндірісі. Ағаш өңдеу жұмыстары.</p>	<p>9.2.5.1 құрылыс құралдары мен аспаптарын жасау; 9.2.5.2 алуан түрлі тәсілдермен линолеумді төсеуді орындай алу</p>

	2.6 Еңбекті қорғау және ҚР еңбек заңнамасы	9.2.6.1 еңбек тәртібі, еңбекті қорғау туралы ұғымдарының болуы
Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	9.3.1.1 техникалық терминологияны қолданып, өз жұмысында және басқалардың жұмысында көрсетілген идеялар мен тақырыптарды сипаттау
2-тоқсан		
Материалтану	1.1 Еңбек бұйымы туралы жалпы мәліметтер	9.1.1.1 басқа адамның пікіріне, әр түрлі халықтардың тарихына және мәдениетіне құрметті қатынасын көрсету; 9.1.1.2 "Ағаш ұстасы" пәнінің ерекшеліктерін өз бетімен зерттеуге және сипаттауға ұмтылу; 9.1.1.3 ағаш ұстасы жұмыстарын орындауда санитарлы-гигиеналық талаптарды білу және орындау
	1.2 Материалдарды, аспаптарды және жабдықтарды талдау	9.1.2.1 ағаш өңдеуде қолданылатын желімнің негізгі түрлерін, олардың қасиеттерін білу; 9.1.2.2 желімді жағуға арналған станоктар және аспаптар туралы түсінігінің болуы; 9.1.2.3 жазықтықты фанерлеуге дайындауға қойылатын талаптарды ұсыну; 9.1.2.4 фанерлеуге арналған жалпақ материалды кесу технологиясын сақтау; 9.1.2.5 ағаштың бетін бояғыштармен, лактармен әрлеудің қызметін білу; 9.1.2.6 өндірісте лакты жағу тәсілдері туралы түсінігінің болуы; 9.1.2.7 үлгі және сызба бойынша тапсырмада өз бетімен бағдарлана алу, алдағы жұмысты жоспарлай білу; 9.1.2.8 бұйымның технологиялық картасының бланктерін өз бетімен толтыру 9.1.2.9 ағаш бұйымды қаптаудың қызметін түсіну
		9.2.1.1 фанерлеудегі кесілген жерлерді, бұтақтарды, қуыстарды өз бетімен бітеуді орындай білу;

Еңбек бұйымын дайындау технологиясы	2.1 Ағаш ұстасы жұмысының технологиясы	9.2.1.2 жазықтықты қырнау технологиясын сақтау, қажетті бұрыш үшін цикляны қайрау; 9.2.1.3 ағаштың беттерін лактармен, тегістеумен ашық әрлеуді орындай білу; 9.2.1.4 желімнің алуан түрлерінің көмегімен бөлшектерді желімдеу технологиясын сақтау; 9.2.1.5 қаптаудағы негізгі ақауларды анықтау, оларды жоя білу
	2.2 Ағашты көркем өңдеу	9.2.2.1 ағашты көркем әрлеуді орындау
	2.3 Ағаш-жиһаз бұйымдары. Жиһаз өндірісі	9.2.3.1 жиһаздың алуан түрлерін дайындау технологиясын меңгеру (үстелдер, шкафтар, сөрелер, орындықтар)
	2.4. Ағаш өңдеу өндірісінің жалпы технологиясы	9.2.4.1 кесетін және сүргілеу құралын қайрауды орындау, қайрау бұрышын білу; 9.2.4.2 алдын ала белгілеумен бұрғылаушы станокта саңылауларды бұрғылау технологиясын сақтау
	2.5 Құрылыс өндірісі. Ағаш өңдеу жұмыстары	9.2.5.1 тақтайлар мен бөренелерді қалқанға топтастыру; 9.2.5.2 жабындық және қаптаушы материалдарды үлгі бойынша анықтай білу; 9.2.5.3 алуан түрлі тәсілдермен линолеумді төсеуді орындай алу
	2.6 Еңбекті қорғау және ҚР еңбек заңнамасы	9.2.6.1 еңбек тәртібі, еңбекті қорғау туралы ұғымдарының болуы
Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	9.3.1.1 техникалық терминологияны қолданып, өз жұмысында және басқалардың жұмысында көрсетілген идеялар мен тақырыптарды сипаттау; 9.3.1.2 өз жұмысын және басқалардың жұмысын бейімдеу, жетілдіру бойынша конструктивті түсініктемелерді қабылдау және ұсыныстар беру
3-тоқсан		
		9.1.1.1 басқа адамның пікіріне, әр түрлі халықтардың тарихына және мәдениетіне құрметті қатынасын көрсету;

Материалтану

1.1 Еңбек бұйымы туралы жалпы мәліметтер

9.1.1.2 "Ағаш ұстасы" пәнінің ерекшеліктерін өз бетімен зерттеуге және сипаттауға ұмтылу ;
9.1.1.3 өзінің жеке-дара ерекшеліктерін кәсіби талаптармен салыстыра білу;
9.1.1.4 ағаш ұстасы жұмыстарын орындауда санитарлы-гигиеналық талаптарды білу және орындау

1.2 Материалдарды, аспаптарды және жабдықтарды талдау

9.1.2.1 ағаш өңдеуде қолданылатын желімнің негізгі түрлерін, олардың қасиеттерін білу;
9.1.2.2 иметь представление о станках и приспособлениях для нанесения клея;
9.1.2.3 ағаштың бетін бояғыштармен, лактармен әрлеудің қызметін білу;
9.1.2.4 өндірісте лакты жағу тәсілдері туралы түсінігінің болуы ;
9.1.2.5 ҚР еңбек кодексінің негізгі баптарын білу
9.1.2.6 өндірісте өрт қауіпсіздігінің қызметін білу;
9.1.2.7 өрт кезіндегі мінез-құлық ережелерін білу
9.1.2.8 ағаш материалын сақтау ережесін, оларды кептіру тәсілдері мен мақсатын білу;
9.1.2.9 ағаш жонатын станоктың құрылысын және қызметін, оның бөліктерін, жұмыс істеуге арналған құралдарды білу;
9.1.2.10 үлгі және сызба бойынша тапсырмада өз бетімен бағдарлана алу, алдағы жұмысты жоспарлай білу;
9.1.2.11 бұйымның технологиялық картасының бланктерін өз бетімен толтыру;
9.1.2.12 орындалған жұмыстың сапасы туралы есеп жасай білу;
9.1.2.13 ағаш-құрылыс бұйымындағы ақауларды ажырата білу: жаңқалар, қиындылар, жарықшақтар;
9.1.2.14 ағаш бұйымды қаптаудың қызметін түсіну

Еңбек бұйымын дайындау технологиясы

2.1 Ағаш ұстасы жұмысының технологиясы	9.2.1.1 жазықтықты қырнау технологиясын сақтау, қажетті бұрыш үшін цикляны қайрау; 9.2.1.2 ағаштың беттерін лактармен, тегістеумен ашық әрлеуді орындай білу; 9.2.1.3 желімнің алуан түрлерінің көмегімен бөлшектерді желімдеу технологиясын сақтау; 9.2.1.4 өзіндік бақылаумен материалды қатарлатып төсеуді орындау; 9.2.1.5 қаптаудағы негізгі ақауларды анықтау, оларды жоя білу; 9.2.1.6 өлшеуді штангенциркульмен орындай білу және көлемді бақылай білу
2.2 Ағашты көркем өңдеу	9.2.2.1 ағашты көркем әрлеуді орындау
2.3 Ағаш-жиһаз бұйымдары. Жиһаз өндірісі	9.2.3.1 жұмыстың сапасын өз бетімен бақылау арқылы құрама сызба бойынша дайын бөлшектерден жиһазды құрастыруды орындау; 9.2.3.2 секциялы жиһазды дайындау, құрастыру және әрлеуді орындау (шкафтар, қабырға жиһазы, сөрелер)
2.4 Ағаш өңдеу өндірісінің жалпы технологиясы	9.2.4.1 кесетін және сүргілеу құралын қайрауды орындау, қайрау бұрышын білу; 9.2.4.2 үлгі бойынша өз бетімен бақылау арқылы токарь жұмыстарына арналған құралды қайрауды және бақылауды орындай білу; 9.2.4.3 алдын ала белгілеумен бұрғылаушы станокта саңылауларды бұрғылау технологиясын сақтау
2.5 Құрылыс өндірісі. Ағаш өңдеу жұмыстары	9.2.5.1 ағашты жоңқалауды орындай білу; 9.2.5.2 балта сабының дұрыстығын тексеру; 9.2.5.3 шаблон бойынша кертпелердің көмегімен бөренелер мен діңгектерді біріктіру; 9.2.5.4 тақтайлар мен бөренелерді қалқанға топтастыру

	2.6 Еңбекті қорғау және ҚР еңбек заңнамасы	<p>9.2.6.1 еңбек тәртібі, еңбекті қорғау туралы ұғымдарының болуы;</p> <p>9.2.6.2 еңбек келісім-шартының маңызын түсіну;</p> <p>9.2.6.3 жұмыс уақытында және демалыс уақытында бағдарлай алу ;</p> <p>9.2.6.4 еңбек тәртібі, еңбекті қорғау туралы ұғымдарының болуы;</p> <p>9.2.6.5 өрт кезінде көшіру жоспарында бағдарлай білу;</p> <p>9.2.6.6 өрт сөндіргіштердің алуан түрлерінің жұмыс істеу принциптері мен тәсілдерін білу</p>
Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	<p>9.3.1.1 өз жұмысын және басқалардың жұмысын бейімдеу, жетілдіру бойынша конструктивті түсініктемелерді қабылдау және ұсыныстар беру;</p> <p>9.3.1.2 дайын жұмысты сыныпқа көрсетіп, презентация жасау</p>
4-тоқсан		
Материалтану	1.1 Еңбек бұйымы туралы жалпы мәліметтер	<p>9.1.1.1 басқа адамның пікіріне, әр түрлі халықтардың тарихына және мәдениетіне құрметті қатынасын көрсету;</p> <p>9.1.1.2 "Ағаш ұстасы" пәнінің ерекшеліктерін өз бетімен зерттеуге және сипаттауға ұмтылу ;</p> <p>9.1.1.3 ағаш-жиһаз кәсіпорнындағы еңбекті ұйымдастырудың негіздері туралы түсінігінің болуы;</p> <p>9.1.1.4 өзінің жеке-дара ерекшеліктерін кәсіби талаптармен салыстыра білу;</p> <p>9.1.1.5 ағаш ұстасы жұмыстарын орындауда санитарлы-гигиеналық талаптарды білу және орындау</p>
		<p>9.1.2.1 жазықтықты фанерлеуге дайындауға қойылатын талаптарды ұсыну;</p> <p>9.1.2.2 ағаш өңдеу өндірісін механизациялау және автоматтандыру туралы түсінігінің болуы;</p> <p>9.1.2.3 13 жылу-, гидро-, электр окшаулаушы материалдардың қызметін және қолданылуын білу;</p>

	<p>1.2 Материалдарды, аспаптарды және жабдықтарды талдау</p>	<p>9.1.2.4 қол әмбебап электрлендірілген аспаптың түрлерін, құрылысын және қолданылуын білу; 9.1.2.5 аспапқа арналған тұтқаларды дайындау үшін материалды білу және іріктей алу; 9.1.2.6 үлгі және сызба бойынша тапсырмада өз бетімен бағдарлана алу, алдағы жұмысты жоспарлай білу; 9.1.2.7 бұйымның технологиялық картасының бланктерін өз бетімен толтыру; 9.1.2.8 орындалған жұмыстың сапасы туралы есеп жасай білу; 9.1.2.9 фрезер станоктарының, ленталық араның құрылысын және қызметін білу; 9.1.2.10 құрастырушы бірліктерді (топсалар, бағыт берушілер) жылжымалы біріктіру үшін фурнитураны анықтай білу; 9.1.2.11 секциялық жиһаздың маңызын анықтай білу: басымдылықтары, конструктивті элементтері</p>
<p>Еңбек бұйымын дайындау технологиясы</p>	<p>2.1 Ағаш ұстасы жұмысының технологиясы</p>	<p>9.2.1.1 ағаштың қатты түрлерін сүргілеу және аралау тәсілдерін меңгеру; 9.2.1.2 ағаштың беттерін лактармен, тегістеумен ашық әрлеуді орындай білу; 9.2.1.3 желімнің алуан түрлерінің көмегімен бөлшектерді желімдеу технологиясын сақтау; 9.2.1.4 өлшеуді штангенциркульмен орындай білу және көлемді бақылай білу</p>
	<p>2.2 Ағашты көркем өңдеу</p>	<p>9.2.2.1 келесі түсініктерінің болуы : маркетри, интарсия, инкрустация ; 9.2.2.2 бұйымдардың көркем өңделуін орындау қобдиша, картина-маркетри, панно-интарсия)</p>
		<p>9.2.3.1 жұмыстың сапасын өз бетімен бақылау арқылы құрама сызба бойынша дайын бөлшектерден жиһазды құрастыруды орындау;</p>

	2.3 Ағаш-жиһаз бұйымдары. Жиһаз өндірісі.	9.2.3.2 ағаштың алуан түрлерінен әшекейлі суреті бар ағаш-жиһаз бұйымдарын дайындау және оны әрі қарай әрлеу технологиясын сақтау; 9.2.3.3 секциялы жиһазды дайындау, құрастыру және әрлеуді оырындау (шкафтар, қабырға жиһазы, сөрелер)
	2.4 Ағаш өңдеу өндірісінің жалпы технологиясы	9.2.4.1 мектеп жабдықтарының үлгісінде механизациялау бойынша станок типтерінде бағдарлай алу
	2.5 Құрылыс өндірісі. Ағаш өңдеу жұмыстары	9.2.5.1 алуан түрлі тәсілдермен линолеумді төсеуді орындай алу
	2.6 Еңбекті қорғау және ҚР еңбек заңнамасы	9.2.6.1 еңбек келісім-шартының маңызын түсіну
Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	9.3.1.1 техникалық терминологияны қолданып, өз жұмысында және басқалардың жұмысында көрсетілген идеялар мен тақырыптарды сипаттау; 9.3.1.2 өз жұмысын және басқалардың жұмысын бейімдеу, жетілдіру бойынша конструктивті түсініктемелерді қабылдау және ұсыныстар беру; 9.3.1.3 дайын жұмысты сыныпқа көрсетіп, презентация жасау

4) 10-сынып:

7-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Материалтану	1.1 Еңбек бұйымы туралы жалпы мәліметтер	10.1.1.1 ҚР халық шаруашылығында ағаштың қолданылу саласын түсіну; 10.1.1.2 ағаш-жиһаз ұстасы өндірісіндегі кәсіптердің біліктілік сипаттамаларын зерттеу
	1.2 Материалдарды, аспаптарды және жабдықтарды талдау	10.1.2.1 ағаштың негізгі қасиеттерін ажырата білу, оның ылғалдылық дәрежесін анықтай алу; 10.1.2.2 ағашты сығуға, созуға, бүгуге және жылжытуға қарай беріктік шекарасы туралы ұғымдарының болуы; 10.1.2.3 ағаштың кемістіктерінен оның ақауларының сипаттамалық айырмашылық

		<p>тарын ажырата білу;</p> <p>10.1.2.4 ағаш түрлерін класстарға және топтарға бөлу туралы түсінігінің болуы;</p> <p>10.1.2.5 негізгі ағаш түрлерін сипаттау</p>
Еңбек бұйымын дайындау технологиясы	2.1 Ағаш ұстасы жұмысының технологиясы	<p>10.2.1.1 әртүрлі тәсілдермен ағашты кесуді орындау (бүйіржақ, талшықтардың бойымен және көлденеңінен);</p> <p>10.2.1.2 тістердің әртүрлі формаларын қол арасымен аралауды орындай білу;</p> <p>10.2.1.3 пакеттік және қисық сызықты аралау тәсілдерін меңгеру</p>
	2.2 Ағашты көркем өңдеу	10.2.2.1 ағаштың бетін қабыршақпен "тиін", "конверт", "шашка" тәрізді қаптауды орындау
	2.3 Ағаш-жиһаз бұйымдары. Жиһаз өндірісі.	<p>10.2.3.1 жиһазды құрасыру туралы түсінігінің болуы;</p> <p>10.2.3.2 жиһазды қызметі, функционалды қолданылуы, өндірістік көрсеткіштері бойынша анықтау;</p> <p>10.2.3.3 ағаш-жиһаз бұйымдарын дайындау бойынша конструктивті шешімдерді таба білу</p>
	2.4 Ағаш өңдеу өндірісінің жалпы технологиясы	<p>10.2.4.1 ағаш өңдеу кәсіпорнының негізгі ерекшеліктерін білу;</p> <p>10.2.4.2 тік сызықты және қисық сызықты дайын бұйымдарды әрі қарай өңдеумен өлшеп кесуді орындау, ағаш тақтайлар мен фанераларды кесіп пішу</p>
	2.5 Құрылыс өндірісі. Ағаш өңдеу жұмыстары	<p>10.2.5.1 құрылыста ағаш жұмыстарының мазмұнын түсіну, жұмыс орнын ұйымдастыруды, ережелерді түсіну;</p> <p>10.2.5.2 құралды жұмысқа дайындау (балтаны сабына орнату, қайрақты және шарықты егеу)</p>
	2.6 Еңбекті қорғау және ҚР еңбек заңнамасы	<p>10.2.6.1 ҚР еңбек кодексі туралы түсінігінің болуы;</p> <p>10.2.6.2 құрылыста, орман аралауда және ағаш өңдеуде еңбекті қорғау бойынша жұмысты ұйымдастыруды түсіну</p>
		10.1.3.1 өз еңбегінің нәтижелеріне қызығушылық таныту;

Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	10.1.3.2 ағаш ұстасы-ағаш шеберінің кәсіби дағдыларын меңгеруге деген мотивациясын көрсету; 10.1.3.3 мақсатқа жетуде тәртіпті және жауапкершілікті, табандылықты көрсету, өз еңбегі үшін мақтаныш сезімін көрсету
2-тоқсан		
Материалтану	1.1 Еңбек бұйымы туралы жалпы мәліметтер	10.1.1.1 ағаш-жиһаз ұстасы өндірісіндегі кәсіптердің біліктілік сипаттамаларын зерттеу; 10.1.1.2 ағаш өңдеу өндірісінде қолданылатын ресурс сақтау технологиялары туралы түсінігінің болуы
	1.2 Материалдарды, аспаптарды және жабдықтарды талдау	10.1.2.1 олардың өнеркәсіпте қолданылу саласын анықтау; 10.1.2.2 негізгі дөңгелек ағаш және араланған материалдарды анықтай білу; 10.1.2.3 окшаулаушы және майлау материалдарының қасиеттерін білу; 10.1.2.4 ағашты талшық бойымен және көлденең кесу жұмыстарын орындауға арналған аспаптарды ажырата білу; 10.1.2.5 профильдік сүргілеуді орындауға арналған аспапты іріктей білу
	2.1 Ағаш ұстасы жұмысының технологиясы	10.2.1.1 профильдік сүргілеу тәсілдерін меңгеру; 10.2.1.2 сүргілеу құралының пышағын қайрауды орындай білу; 10.2.1.3 қашаулар мен бұрғыларды қайрау ережесін сақтау, механикалық қайрағышта жұмыс істей білу; 10.2.1.4 сызба, үлгі және шаблон бойынша дайын бөлшектерді белгілеу
	2.2 Ағашты көркем өңдеу	10.2.2.1 қағазбен, шайырмен, синтетикалық пленкамен және пластикпен қаптау тәсілдерін меңгеру
	2.3 Ағаш-жиһаз бұйымдары.	10.2.3.1 ағаш-жиһаз бұйымдарын дайындау бойынша конструктивті шешімдерді таба білу; 10.2.3.2 орындықтың, нан салғыштың, аяққа арналған

Еңбек бұйымын дайындау технологиясы	Жиһаз өндірісі	орындықтың құрылысының техникалық суретін орындау; 10.2.3.3 үстелдің, кітап сөресінің, балалар керуетінің нобайын орындау, бұйымдарды таңдау бойынша дайындау
	2.4 Ағаш өңдеу өндірісінің жалпы технологиясы	10.2.4.1 тік сызықты және қисық сызықты дайын бұйымдарды әрі қарай өңдеумен өлшеп кесуді орындау, ағаш тактайлар мен фанераларды кесіп пішу; 10.2.4.2 ағашты кептірудің түрлерін ажырату, пиломатериалды қатарластырып салу
	2.5 Құрылыс өндірісі. Ағаш өңдеу жұмыстары	10.2.5.1 құралды жұмысқа дайындау (балтаны сабына орнату, кайрақты және шарықты егеу); 10.2.5.2 құрылыс конструкцияларын орындау (қалып, құрылыс көпірі, қоршаулар)
	2.6 Еңбекті қорғау және ҚР еңбек заңнамасы	10.2.6.1 құрылыста, орман аралауда және ағаш өңдеуде еңбекті қорғау бойынша жұмысты ұйымдастыруды түсіну; 10.2.6.2 құрылыста, ағаш өңдеу кәсіпорнындағы машина және құрама цехтарында еңбек қауіпсіздігінің жалпы ережелерін білу
Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	10.1.3.1 өз еңбегінің нәтижелеріне қызығушылық таныту; 10.1.3.2 ағаш ұстасы-ағаш шеберінің кәсіби дағдыларын меңгеруге деген мотивациясын көрсету; 10.1.3.3 мақсатқа жетуде тәртіпті және жауапкершілікті, табандылықты көрсету, өз еңбегі үшін мақтаныш сезімін көрсету; 10.1.3.4 орындалған жұмыстың сапасына талдау жүргізу
3-тоқсан		
	1.1 Еңбек бұйымы туралы жалпы мәліметтер	10.1.1.1 ағаш-жиһаз ұстасы өндірісіндегі кәсіптердің біліктілік сипаттамаларын зерттеу; 10.1.1.2 ағаш өңдеу өндірісінде қолданылатын ресурс сақтау технологиялары туралы түсінігінің болуы;

<p>Материалтану</p>	<p>1.2 Материалдарды, аспаптарды және жабдықтарды талдау</p>	<p>10.1.1.3 еңбек бұйымдарын дайындауда материалдың қасиеттерін есепке алу</p> <p>10.1.2.1 қызметі бойынша бұрғының типтерін, формалары мен көлемдерін анықтау;</p> <p>10.1.2.2 ұңғының, бұрғының және қол бұрғысының құрылысын түсіну;</p> <p>10.1.2.3 қол фрезерлік және тегістегіш машинаның құрылысын білу;</p> <p>10.1.2.4 ағаш өңдейтін станоктардың құрылысы, қолдану саласы және жіктелуі туралы түсінігінің болуы;</p> <p>10.1.2.5 ағаш ұстасының жұмысын механизациялау және автоматтандыру, бағдарламалық қамтамасыздандыру бар станоктар туралы түсінігінің болуы;</p> <p>10.1.2.6 кептіргіш камералардың құрылысын түсіну;</p> <p>10.1.2.7 ағаштың қызмет ету мерзімін ұзарту және сақтау тәсілдерін анықтай білу;</p> <p>10.1.2.8 желімдердің және өңдеу материалдарының негізгі түрлерін анықтау</p>
	<p>2.1 Ағаш ұстасы жұмысының технологиясы</p>	<p>10.2.1.1 сызба, үлгі және шаблон бойынша дайын бөлшектерді белгілеу;</p> <p>10.2.1.2 саңылауларды бұрғылауда, қашауда жұмыстың сапасын бақылау;</p> <p>10.2.1.3 тиектер мен тесіктерді жасауда қойылатын талаптарлы қойылатын техникалық талаптарды сақтау;</p> <p>10.2.1.4 кесілген біріктіруді орындау;</p> <p>10.2.1.5 тегістеуші машинаның көмегімен қырнауышпен және тегістеуші қағазбен жұмыс істеу;</p> <p>10.2.1.6 дискілі арамен, электр сүргімен, электр қол арамен жұмыс орындау;</p> <p>10.2.1.7 ағаш ұстасының қол және электр құралдарымен, механикалық қайрағышта жұмыстың қауіпсіздік ережелерін сақтау</p>

Еңбек бұйымын дайындау технологиясы	2.2 Ағашты көркем өңдеу	10.2.2.1 жиһазды көркем әрлеуді орындай білу (күңгірттеу, имитация, тегістеу)
	2.3 Ағаш-жиһаз бұйымдары. Жиһаз өндірісі	10.2.3.1 ағаш-жиһаз бұйымдарын дайындау бойынша конструктивті шешімдерді таба білу; 10.2.3.2 орындықтың, нан салғыштың, аяққа арналған орындықтың құрылысының техникалық суретін орындау; 10.2.3.3 үстелдің, кітап сөресінің, балалар керуетінің нобайын орындау, бұйымдарды таңдау бойынша дайындау
	2.4 Ағаш өңдеу өндірісінің жалпы технологиясы	10.2.4.1 дайын бұйымдарды бірінші және таза механикалық түрде өңдеуді орындау; 10.2.4.2 ағаштың қайырылуын орындау, тік бұрышты діңгектен қисық сызықты бөлшекті дайындай алу
	2.5 Құрылыс өндірісі. Ағаш өңдеу жұмыстары	10.2.5.1 құрылыс конструкцияларын орындау (қалып, құрылыс көпірі, қоршаулар); 10.2.5.2 құрылыс құралдарын, аспаптарды, ағаш жұмыстарына арналған инвентарды жасау; 10.2.5.3 терезе блоктарының элементтерін жасау
	2.6 Еңбекті қорғау және ҚР еңбек заңнамасы	10.2.6.1 құрылыста, орман аралауда және ағаш өңдеуде еңбекті қорғау бойынша жұмысты ұйымдастыруды түсіну; 10.2.6.2 еңбек гигиенасының, өндірістік санитарияның және жұмысының жеке гигиенасының негіздерін білу; 10.2.6.3 өндірісте өрт қауіпсіздігінің талаптарын орындау
Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	10.1.3.1 өз еңбегінің нәтижелеріне қызығушылық таныту; 10.1.3.2 ағаш ұстасы-ағаш шеберінің кәсіби дағдыларын меңгеруге деген мотивациясын көрсету; 10.1.3.3 мақсатқа жетуде тәртіпті және жауапкершілікті, табандылықты көрсету, өз еңбегі үшін мақтаныш сезімін көрсету;

		<p>10.1.3.4 орындалған жұмыстың сапасына талдау жүргізу;</p> <p>10.1.3.5 өз жұмысын және жолдастарының жұмысын талдауға және бағалауға ұмтылу, жұмыста жетістіктер мен кемшіліктерді атап өту</p> <p>10.1.3.6 алынған білімді практикалық іс-әрекетте қолдану</p>
4-тоқсан		
Материалтану	1.1 Общие сведения о предмете труда	<p>10.1.1.1 ҚР халық шаруашылығында ағаштың қолданылу саласын түсіну;</p> <p>10.1.1.2 2 ағаш-жиһаз ұстасы өндірісіндегі кәсіптердің біліктілік сипаттамаларын зерттеу;</p> <p>10.1.1.3 ағаш өңдеу өндірісінде қолданылатын ресурс сақтау технологиялары туралы түсінігінің болуы;</p> <p>10.1.1.4 еңбек бұйымдарын дайындауда материалдың қасиеттерін есепке алу</p>
	1.2 Материалдарды, аспаптарды және жабдықтарды талдау	<p>10.1.2.1 жабындық және қаптайтын материалдарды сипаттау;</p> <p>10.1.2.2 әртүрлі ағаш материалдарымен жұмыста санитарлы-гигиеналық талаптарды ұсыну;</p> <p>10.1.2.3 жұмысшының еңбек гигиенасының, өндірістік санитариясы және жеке гигиенасының негіздерін білу;</p> <p>10.1.2.4 қол араларын ажырата білу: типтері, құрылысы және қызметі;</p> <p>10.1.2.5 тіксызықты және қисық сызықты дайын ағаш өнімдерін кесудің технологиялық процесін түсіну;</p> <p>10.1.2.6 столярлы тақталар мен фанераларды кесу ережелерін білу ;</p> <p>10.1.2.7 құрылыстағы еңбек қауіпсіздігінің жалпы мәселелерін білу</p>
		10.2.1.1 тегістеуші машинаның көмегімен қырнауышпен және тегістеуші қағазбен жұмыс істеу;

Еңбек бұйымын дайындау технологиясы

2.1 Ағаш ұстасы жұмысының технологиясы	10.2.1.2 дискілі арамен, электр сүргімен, электр қол арамен жұмыс орындау; 10.2.1.3 ағаш ұстасының қол және электр құралдарымен, механикалық қайрағышта жұмыстың қауіпсіздік ережелерін сақтау; 10.2.1.4 жұмыс орнын ұйымдастыру және дөңгелек аралы станокта аралаушының көмекшісі, сүргілейтін станокта сүргілеушінің көмекшісі ретінде өз бетімен бұрғылайтын станокта жұмысты орындау
2.2 Ағашты көркем өңдеу	10.2.2.1 қағазбен, шайырмен, синтетикалық пленкамен және пластикпен қаптау тәсілдерін меңгеру; 10.2.2.2 жиһазды көркем әрлеуді орындай білу (күңгірттеу, имитация, тегістеу)
2.3 Ағаш-жиһаз бұйымдары. Жиһаз өндірісі	10.2.3.3 жиһаздың ақауларын анықтау, оларды жою тәсілдерін табу; 10.2.3.4 жиһазды жөндеуді және қалпына келтіруді орындау
2.4 Ағаш өңдеу өндірісінің жалпы технологиясы	10.2.4.1 ағаш өңдеу кәсіпорнының негізгі ерекшеліктерін білу; 10.2.4.2 тік сызықты және қисық сызықты дайын бұйымдарды әрі қарай өңдеумен өлшеп кесуді орындау, ағаш тактайлар мен фанераларды кесіп пішу; 10.2.4.3 ағашты кептірудің түрлерін ажырату, пиломатериалды қатарластырып салу; 10.2.4.4 дайын бұйымдарды бірінші және таза механикалық түрде өңдеуді орындау; 10.2.4.5 ағаштың қайырылуын орындау, тік бұрышты дінгектен қисық сызықты бөлшекті дайындай алу
2.5 Құрылыс өндірісі. Ағаш өңдеу жұмыстары	10.2.5.1 құрылыс құралдарын, аспаптарды, ағаш жұмыстарына арналған инвентарды жасау; 10.2.5.2 терезе блоктарының элементтерін жасау; 10.2.5.3 құлыптарды оюды орындау, терезе және есік

		қораптары бөлшектерін құрастыра білу; 10.2.5.4 штаттық жұмыс орындарында өндірістік практикадан өту
	2.6 Еңбекті қорғау және ҚР еңбек заңнамасы	10.2.6.1 құрылыста, ағаш өңдеу кәсіпорнындағы машина және құрама цехтарында еңбек қауіпсіздігінің жалпы ережелерін білу; 10.2.6.2 еңбек гигиенасының, өндірістік санитарияның және жұмысының жеке гигиенасының негіздерін білу; 10.2.6.3 өндірісте өрт қауіпсіздігінің талаптарын орындау; 10.2.6.4 өрт сөндірудің алғашқы құралдарын, өрт сөндіргіштерді пайдалана білу 10.2.6.5 электр қауіпсіздігінің ережелерін орындау
Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	10.1.3.1 өз жұмысын және жолдастарының жұмысын талдауға және бағалауға ұмтылу, жұмыста жетістіктер мен кемшіліктерді атап өту; 10.1.3.2 алынған білімді практикалық іс-әрекетте қолдану; 10.1.3.3 берілген жоспар бойынша орындалған жұмыс туралы ауызша есепті құрастыру; 10.1.3.4 ағымдық өзіндік бақылауды орындау 10.1.3.5 сөйлеуде техникалық терминологияны қолдану

Ескерту: білім беру ұйымында оқу-еңбек үдерісін қажетті өндірістік материалымен қамтамасыз ету мүмкіншіліктеріне қарай, мұғалім тақырыптарды оқыту реттілігін белгілейді.

"Кәсіби еңбекке баулу" пәні бойынша 7
-10 сыныптағы зияты жеңіл түрде
зақымдалған білім алушыларға
арналған жаңартылған мазмұндағы
үлгілік оқу бағдарламасына
3-қосымша

Ескерту. 3-қосымшасының жоғарғы оң жақ бұрышы жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 7-10 сыныптар үшін "Кәсіби еңбекке баулу. Сылау-сырлау ісі" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

66. "Кәсіби еңбекке баулу. Сылау-сырлау ісі" профилі бойынша бағдарлама келесі бөлімдерді қамтиды:

- 1) 1-бөлім "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар";
- 2) 2-бөлім "Сылау-сырлау жұмысының технологиясы";
- 3) 3-бөлім "Еңбек пәнін талдау және бағалау".

67. "Материалтану. Құралдар және жабдықтар" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды

:

- 1) еңбек пәні туралы жалпы мәлімет;
- 2) материалтану;
- 3) құралдар мен жабдықтар
- 4) шеберханада және өндірісте қауіпсіз жұмыс жасау ережесі;
- 6) этика және еңбек заңнамасы.

68. "Сылау-сырлау жұмысының" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) ағаш ұстасы жұмысының технологиясы;
- 2) ағашты көркем өңдеу;
- 3) ағаш ұстасының жиһаз бұйымдары. Жиһаз өндірісі;
- 4) ағаш өңдеу өндірісінің жалпы технологиясы;
- 5) құрылыс өндірісі. Ағаш шебері жұмысы;
- 6) еңбекті қорғау және ҚР еңбек заңнамасы.

69. "Еңбек пәнін талдау және бағалау" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) еңбек пәнін талдау және бағалау;
- 2) өзбетінше жұмыс;
- 3) қорытынды бақылау жұмысы.

70. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

- 1) 1-бөлім "Материалтану. Құралдар және жабдықтар":

1-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде сезіну; 7.1.1.2 мұғалімнің көмегімен "Сылау-сырлау ісі"	8.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш сезімін көрсету; 8.1.1.2	9.1.1.1 өзге халықтың тарихы мен мәдениетіне, әр түрлі ой-пікірлерге құрмет көрсету;	10.1.1.1 өздігімен кәсібін анықтауға ниет білдіру; 10.1.1.2 заманауи өмір шартының

<p>1.1 Еңбек құралдары туралы жалпы мәлімет</p>	<p>пәнінің ерекшеліктерін анықтау және білу; 7.1.1.3 "Сылау-сырлау ісі" мамандығының ерекшеліктерімен танысу</p>	<p>"Сылау-сырлау ісі" пәнінің маңызды ерекшеліктерін түсіну және білімін көрсете білу</p>	<p>9.1.1.2 "Сылау-сырлау ісі" пән ерекшеліктерін сипаттау және өзбетінше менгеруге ынталану</p>	<p>қажеттілігі ретінде еңбек қызметіне дағдылану; 10.1.1.3 оқу шеберханасындағы құрал-жабдықтарға мұқият қарау</p>
<p>1.2 Материалтану (цемент, құм, саз, гипс, бояу, эмульсия, сылау, беткі қабаты толтырылған плитка, кілей және оның қасиеттері</p>	<p>7.1.2.1 сылау-сырлау ісінде қолданылатын құрылыс материалдар түрлері туралы түсініктерінің болуы; 7.1.2.2 цемент, құм-саз, гипсті визуалды және тактильді (сипап сезу) түрде анықтау; 7.1.2.3 цемент, құм-саз, гипске су мен жылудың ықпалын білу; 7.1.2.4 бояғыш заттардың қасиеттері туралы түсініктерінің болуы; 7.1.2.5 әртүрлі тегіс беткі жамылғыларды сырлау үшін ерітіндіні даярлаудың тәсілдері туралы түсініктерінің болуы; 7.1.2.6 тегіс жазық беттерінің түрлерін, негізгі бөліктері мен түрлерін анықтау; 7.1.2.7 ерітінді (қарапайым және</p>	<p>8.1.2.1 сылау-сырлау, түсті қағаздарды жапыстыру жұмыстарында қолданылатын құрылыс материалдардың түрлері туралы түсініктерінің болуы; 8.1.2.2 цемент түрлерін атау, топтастыру, шикізаттан цемент алу, белгілеу, сақтау, қолдану; 8.1.2.3 цементі қолдану және белгілеу, сақтау тәсілдерін білу; 8.1.2.4 лабораториялық практикалық зерттеу (сыртқы түрі, сипап сезу, тығыздығы бойынша) жолымен цемент, құм, саз, гипстің қасиеттерін білу; 8.1.2.5 ерітіндінің компоненттерін анықтау (төзімділігі, сапасы, атқарылатын қызметіне тән сәйкестігі); 8.1.2.6 сырлау жұмыстарын орындау барысында қолданылатын сулы және сулы емес бояғыштардың</p>	<p>9.1.2.1 сылау-сырлау, түсті қағаздарды жапыстыру жұмыстарында қолданылатын құрылыс материалдардың түрлері туралы түсініктерінің болуы; 9.1.2.2 ерітіндіні жасаудың негізгі қасиеттері туралы түсініктерінің болуы: төзімділігі, ерітіндінің орнығуы, тұтасуы; 9.1.2.3 түс қағаздардың түрлері туралы түсініктерінің болуы; (винилді, флизелин, шыны талшық, метталдан жасалған, сұйық тұсқағаздар); 9.1.2.4 түс қағаздардың фактурасы бойынша анықтау; 9.1.2.5 түс қағазбен жұмыс жасайтын желімнің құрамы және желімдеу құрамы туралы түсініктерінің болуы; 9.1.2.6</p>	<p>10.1.2.1 сылау-сырлау, түсті қағаздарды жапыстыру жұмыстарында қолданылатын құрылыс материалдардың түрлері туралы түсініктерінің болуы; 10.1.2.2 беткі бөлікті тегістеу мен сырлау үшін жаңа материалдар түрлері туралы түсініктерінің болуы; 10.1.2.3 декоративті сылау үшін ерітінді түрлері туралы түсініктерінің болуы; 10.1.2.4 декоративті сырлау үшін ерітінді құрамын визуальды және тактильды сезіну арқылы анықтау; 10.1.2.5 қызметі бойынша декоративті сырлау үшін ерітінді түрлерін ажырату; 10.1.2.6 еденнің беткі жамылғысы туралы түсініктерінің болуы; 10.1.2.7</p>

<p>күрделі) түрлерін салыстыру; 7.1.2.8 Цемент және әктеу ерітіндінің қасиеттері бойынша тану және салыстыру; 7.1.2.9 лабораториялық практикалық жұмысты орындау барысында эмальді және майлы бояуларды тану және салыстыру; 7.1.2.10 б о я ғ ы ш материалдармен жұмыс жасау кезінде ерітіндінің ерекшеліктері мен қасиеттерін есепке алу</p>	<p>құрамы мен материалдары туралы түсініктерінің болуы; 8.1.2.7 түсті тану туралы түсініктерінің болуы (ғимарат бөлмелерін түсті безендіру); 8.1.2.8 сылау түрлері және оның қызметі мен қолданылуын анықтау; 8.1.2.9 сырлау құрамының негізгі компоненттерін анықтау; 8.1.2.10 түс қағаздарының түрлері туралы түсініктерінің болуы; 8.1.2.11 түс қағаздар жұмыстары үшін желім құрамының ерекшеліктері мен қасиеттерін есепке алу</p>	<p>түс қағаздар жұмыстары үшін кілей құрамының ерекшеліктері мен қасиеттерін есепке алу; 9.1.2.7 еденнің беткі жамылғысының негізгі және негізгі емес түрлері туралы түсініктерінің болуы; 9.1.2.8 еденнің беткі жамылғысының негізгі қасиеттері туралы түсініктерінің болуы: суға төзімділігі, тозғыштығы, иілгіштігі; 9.1.2.9 фактурасы бойынша еденнің беткі жамылғысын салыстыру</p>	<p>еденнің беткі жамылғысының технологиялық қасиеттерімен, оны қолдану туралы түсініктерінің болуы; 10.1.2.8 қаптайтын материалдар туралы түсініктерінің болуы; 10.1.2.9 құрылымы бойынша қаптайтын плиткаларды топтастыра білу; 10.1.2.11 қаптайтын плиткаларды алу және қолдану тәсілдерін білу; 10.1.2.12 қаптайтын материалдардың ерекшеліктері мен қасиеттерін есепке алу</p>
<p>7.1.3.1 сылақ жұмыстары үшін құралдардың түрлері туралы жа л п ы түсініктерінің болуы: металлды кельма, ожау, күрекше, үккіш; 7.1.3.2 сылақ жұмыстары үшін құралдармен жұмыс жасаудың тәсілдерін меңгеру; 7.1.3.3 сылақ жұмыстары үшін (жұмыс орын қалпы, құралдарды ұстау) құралдармен жұмыс</p>	<p>8.1.3.1 перфоратордың техникалық сипатымен танысу; 8.1.3.2 перфоратормен жұмыс жасаудың тәсілдерін негіздеу; 8.1.3.3 қолмен басқарылатын бояу батырмасы туралы түсініктерінің болуы; 8.1.3.4 қолмен басқарылатын бояу батырмасының техникалық сипатымен танысу; 8.1.3.5 қолмен басқарылатын бояу батырмасын жұмысқа даярлау (</p>	<p>9.1.3.1 бұрамашегенің қызметі мен құруын білу; 9.1.3.2 бұрамашегемен жұмыс жасаудың тәсілдерін меңгеру; 9.1.3.3 бетон араластырғыш туралы түсініктерінің болуы; 9.1.3.4 бетон араластырғышпен жұмыс жүргізу тәсілдерін меңгеру;</p>	<p>10.1.3.1 еріткіш сорғыш құралы туралы мағлұматтар алу; 10.1.3.2 еріткіш сорғыш (қондырма) құралы мен қызметін ажырату және түсіну; 10.1.3.3 өндейтін тегістейтін машинка туралы түсініктерінің болуы; 10.1.3.4 өндейтін тегістейтін машинкамен жұмыс</p>

<p>1.3 Құралдар мен жабдықтар (механизмге негізделген құралдар, жабдықтардың түрлері, құралдарда жұмыс жүргізудің тәсілі)</p>	<p>жасаудың кимыл бағдарламасын меңгеру; 7.1.3.4 сырлау жұмысы үшін құрал түрлері туралы жа л п ы түсініктерінің болуы: бояу жаққыш (қол тежегіш, малу, тегістеуші, түкті құралы); 7.1.3.5 сырлау жұмысы үшін құралдармен жұмыс жүргізудің тәсілдерін меңгеру; 7.1.3.6 сырлау жұмысы үшін құралдармен жұмыс жасаудың кимыл бағыттарын меңгеру; 7.1.3.7 валиктің түрлері туралы жа л п ы түсініктерінің болуы; 7.1.3.8 валикпен жұмыс жасаудың тәсілдерін меңгеру</p>	<p>жеке және ортақ желдеткіштер құралдарын, қақпақша сақтандарғышты, құбыршекті бекітудің беріктігі мен түзетуді тексеру) қ о л м е н басқарылатын бояу батырмасымен жұмыс жасаудың тәсілін меңгеру; 8.1.3.6 құрлыс миксер құрылғысы мен қызметін, түрлерін білу; 8.1.3.7 құрылыс миксермен жұмыс жасаудың тәсілдерін меңгеру; 8.1.3.8 сылақ жұмысына тән құралдар туралы ортақ түсініктерінің болуы; 8.1.3.9 сылақ жасау тәсілдерін меңгеру; 8.1.3.10 түс қағаздар жұмысына тән құралдар туралы жа л п ы түсініктерінің болуы.</p>	<p>9.1.3.5 электр араның құрылымы мен қызметін білу; 9.1.3.6 бетон араластырғышты тазалауды жүргізу; 9.1.3.7 электр арамен жұмыс жүргізудің тәсілдерін білу; 9.1.3.8 копару құралы туралы түсініктерінің болуы; 9.1.3.9 копару құралымен жұмыс жүргізудің тәсілдерін меңгеру; 9.1.3.10 елеуіш құралы және оның қызметі туралы түсініктерінің болуы; 9.1.3.11 елеуіш құралын қолдану арқылы құмды електен өткізу тәсілін меңгеру</p>	<p>жүргізудің қағидасын білу; 10.1.3.5 өңдейтін тегістейтін машинкамен жұмыс жүргізудің тәсілдерін меңгеру; 10.1.3.6 заманауи өнеркәсіп және машинамен (қ ұ р л ы с объектілеріне, цехтер немесе орта арнайы оқу мекемелеріне экскурсия) танысу; 10.1.3.7 кіші механизация құралдарымен танысу; 10.1.3.8 қаптайтын плитканы кесу үшін құралдарды білу және бейімдеу; 10.1.3.9 айна кескішпен жұмыс жасаудың тәсілін меңгеру</p>
	<p>7.1.4.1 шеберхана құралдарын сақтау үшін жауапты адамды тағайындау, құралдарды бекіту, жауапкершілікті бөлу; 7.1.4.2 өлшеуіш және қол мен басқарылатын құралдармен жұмыс жүргізудің қауіпсіздік ережесі</p>	<p>8.1.4.1 қол құралымен жұмыс жасау барысында қауіпсіз жұмыс істеу ережесін сақтау; 8.1.4.2 қ о л м е н басқарылатын бояу батырмасымен, перфоратормен жұмыс жүргізудің ережесін сақтау; 8.1.4.3 оқу шеберханасында өзінің жұмыс орнын ұйымдастыру;</p>	<p>9.1.4.1 бетон араластырғышпен жұмыс жасаудың қауіпсіздік ережесін сақтау; 9.1.4.2 жұмыс орнында копару, электр ара, бұрамашегемен жұмысты орындауда қауіпсіздік ережесін сақтау; 9.1.4.3 жұмыс орнында және құрылыс алаңында еңбек қауіпсіздік ережесін сақтау;</p>	<p>10.1.4.1 өңдейтін тегістейтін машинкамен жұмыс жасаудың өмір қауіпсіздік ережесін сақтау; 10.1.4.2 қолдың басқаруымен немесе машинкамен жұмыс</p>

1.4 Шеберхана мен құрылыс алаңында қауіпсіз жұмыс істеу ережесі	<p>туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>7.1.4.3 практикалық жұмысты орындау кезіндегі техникалық қауіпсіз ережелерді сақтау;</p> <p>7.1.4.4 құрылыс өндірістерінде (шеберхана, құрылыс алаңына экскурсия) қауіпсіз жұмыс жасау ерекшеліктерімен танысу</p>	<p>8.1.4.4 құрылыс алаңында сылау-сырлау жұмысын жүргізудің қауіпсіздік ережесі туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>8.1.4.5 тыныс алу жолдарының мүшелерін сақтаудың жеке құралдарының қызметі мен түрлері туралы түсініктерінің болуы: газқағар құбыршек, маска және әр түрлі құралдар</p>	<p>9.1.4.4 тыныс алу жолдарының мүшелерін сақтаудың жеке құралдарының қызметі мен түрлері туралы түсініктерінің болуы: газқағар құбыршек, маска және әр түрлі құралдар;</p> <p>9.1.4.5 үлкен көлемді бұйымдардың ішкі бөлігін бояу кезінде қауіпсіздік шараларын сақтау (желдеткіш құралдармен бірге кеңістіктің ішкі бөлігін желдету)</p>	<p>жасауда қауіпсіздік ережесін сақтау;</p> <p>10.1.4.3 электр қауіпсіздік бойынша талаптарды сақтау;</p> <p>10.1.4.4 жұмыс орнында еңбек қауіпсіздік ережесін сақтау</p>
1.5 Этика және еңбек заңнамасы	<p>7.1.5.1 құрылыс алаңында жүріс-тұрыс ережесі туралы түсініктерінің болуы, формалық киімдер мен эстетикалық киімдерін, жұмыс орындарын ұйымдастыра білу;</p> <p>7.1.5.2 ҚР еңбек заңнамасы туралы жалпы түсінік алу</p>	<p>8.1.5.1 ұжымдағы өзара қарым-қатынас және еңбек мәдениеті туралы түсініктің болуы;</p> <p>8.1.5.2 өрт қауіпсіздік техникасын, еңбекті қорғау ережесін сақтау;</p> <p>8.1.5.3 еңбек тәртібі, сылақшы-сырлаушының жалақысын, еңбек тапсырысын орындауға жауапкершілігі</p>	<p>9.1.5.1 жұмысқа қабылдану кезінде сыртқы келбет пен жүріс-тұрыстың маңыздылығын түсіну;</p> <p>9.1.5.2 түйіндеме және жұмысқа қабылдау туралы өтініштерді рәсімдеу;</p> <p>9.1.5.3 еңбек ақысының төлеу түрлерін ажырату (еңбекақы, келісімді, уақыттық төлемақы);</p> <p>9.1.5.4 өндірістік бақылау жүргізу және ұйымдастыру бойынша санитарлық-эпидемиологиялық ережелер мен нормативтер, әдістемелік нұсқаулықтарды білу;</p> <p>9.1.5.4 өрт қауіпсіздік</p>	<p>10.1.5.1 оқу-еңбек ұжымында кәсіби этиканы сақтау;</p> <p>10.1.5.2 кәсіби борыш және жауапкершілік туралы түсініктің болуы;</p> <p>10.1.5.3 тариф сеткасы бойынша жалақы түрлері мен өндірістегі квалификациялық дәрежесі туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>10.1.5.4 жалақыдан ұсталынатын салық, зейнетақы қоры, кәсіподақ төлемі, айыппұл ұстау тәртібі туралы білу;</p> <p>10.1.5.5 еңбек келісімшартын бұзу шарттарын білу (жұмысшының немесе жұмыс</p>

		туралы түсініктерінің болуы	техникасын, еңбекті қорғау нормалары мен ережелерін сақтау; 9.1.5.5 еңбекті қорғау, еңбек келісім шартындағы қызметкерлер мен жұмысшылардың негізгі міндеттері мен құқықтары туралы түсініктер алу	берушінің инициативасы бойынша); 10.1.5.6 еңбек қатынасын, ұжымда, топта ересектермен және құрдастарымен жұмыс істей білуі
--	--	-----------------------------	---	---

2) 2-бөлім "Сылау-сырлау жұмысының технологиясы":

2-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
2.1 Қарапайым және жақсартылған сылау	<p>7.2.1.1 сылау жұмыстарының түрлері туралы түсініктерінің болуы; қарапайым сылауды кезектілікпен орындау;</p> <p>7.2.1.2 қарапайым сырлауды орындау үшін материалдар мен құралдарды таңдау;</p> <p>7.2.1.3 жазықтың беткі бөлігін сырлауға даярлау;</p> <p>7.2.1.4 негізгі материалдармен таныстыру: байланыстырғыш, пигменттерді қолданып, сырлау жұмыстарын орындау;</p> <p>7.2.1.5 үш компоненттен тұратын (цемент, құм, су) қарапайым ерітінді даярлау;</p> <p>7.2.1.6 ерітіндіні қажетті қоюлық дәрежесіне (сұйық, қою әртүрлі</p>	<p>8.2.1.1 кірпіштің беткі жамылғысын тегістеудің қарапайым түрлері туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>8.2.1.2 кірпіштің беткі жамылғысын сырлауға даярлау;</p> <p>8.2.1.3 құрлыс су деңгейін қолдану арқылы шамшырақты қою;</p> <p>8.2.1.4 кірпіштің беткі жамылғысын сырлау үшін ерітінді даярлау;</p> <p>8.2.1.5 бірінші қабат - қабырғаны алдын ала ылғандырып, 5 мм қалыңдықта сұйық ертіндімен кірпіштің беткі бөлігіне шашуды орындау;</p> <p>8.2.1.6 қоюлық дәрежесін ұлғайтып бетін тегістеу,</p>	<p>9.2.1.1 ағаштың беткі жамылғысын тегістеудің қарапайым түрлері туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>9.2.1.2 ағаштың беткі жамылғысын сырлауға даярлау;</p> <p>9.2.1.3 жоңқалық қалқан түрлері мен оны қолдана білу;</p> <p>9.2.1.4 жоңқалық қалқанды нығайтуды орындау ;</p> <p>9.2.1.5 үш кезеңнен тұратын қабатты сырлауды орындау;</p> <p>9.2.1.6 жұмысты жүргізу үшін қолданылатын материалдар мен құралдардың қызметін, ағаштың беткі жамылғысын сапалы сырлау туралы</p>	<p>10.2.1.1 сылақ жұмыстарын орындаудың қызметтерін түсіну;</p> <p>10.2.1.2 бетон алмастырғышпен жұмыс жасаудың қағидаларын түсіну;</p> <p>10.2.1.3 терезе беткейлері мен есік ойықтарын сырлау туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>10.2.1.4 өндейтін тегістейтін машинаны қолдану арқылы кірпіштің беткі жамылғысын қарапайым сырлауды орындау;</p> <p>10.2.1.5 кемшіліктер және оның салдары туралы мәліметтердің болуы;</p> <p>10.2.1.6 сырлау кемшіліктерінің түрлерін анықтау және оны алдын алуды білу;</p>

	<p>жұмыс түрі үшін) жеткізе білу;</p> <p>7.2.1.7 сырлау ертіндісін даярлаудың пропорцияларын сақтау;</p> <p>7.2.1.8 сырлау ертіндінің қабаттарын білу: бетін тегістеу, бүрку;</p> <p>7.2.1.9 беткі бөлікке топырақты жаю, жабу;</p> <p>7.2.1.10 сырлау торының қалыңдығын анықтау;</p> <p>7.2.1.11 сырлаудың әрбір қабатының қызметін түсіну</p>	<p>сылақ қалағы немесе үккішпен түзету;</p> <p>8.2.1.7 жамылғы қабатын жағып, тегістеу қабатын жасау;</p> <p>8.2.1.8 жұмыста қолданылатын материалдар мен құралдардың қызметін, ағаштың беткі жамылғысын сапалы сырлау туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>8.2.2.9 кірпіштің беткі жамылғысының қарапайым және жақсы сырлаудың түрлерін сипаттау, салыстыру</p>	<p>түсініктерінің болуы;</p> <p>9.2.1.7 ағаштың беткі жамылғысын сапалы сырлауды орындау;</p> <p>9.2.1.10 ағаштың беткі жамылғысын қарапайым және жақсы сырлаудың түрлерін сипаттау, салыстыру;</p> <p>9.2.1.11 төбені сырлау туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>9.2.1.12 "өзіне қарай" "өзіңнен әрі" тәсілдерімен төбені сырлауды орындау</p>	<p>10.2.1.7 ұсақ және терең жарылуларды алдын алу, сырлауды жіктей алу;</p> <p>10.2.1.8 құрлысы жұмыстарын өнеркәсіп шартында жазық бетін қарапайым және жақсартылған сырлауды орындау;</p> <p>10.2.1.9 жазықтықтың беткі жағын өңдеуді қолмен жұмыс жасаудан бас тартып машинамен жұмыс жасау</p>
<p>2.2 Беткі жамылғысын тегістеу</p>	<p>7.2.2.1 тегістеу жұмысының түрлері туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>7.2.2.2 тегістеу үшін құралдар мен материалдарды білу;</p> <p>7.2.2.3 тегістеу жұмысына құралдар мен материалдарды таңдап алу;</p> <p>7.2.2.4 тегістеудің түрлері (бастапқы және мәрелік сырлау үшін құрғақ қоспа) туралы түсініктерінің болуы;</p>	<p>8.2.2.1 тегістеу жұмысына жазықтықтың беткі бөлігін даярлау туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>8.2.2.2 қолдың басқаруымен сулы құрамы бар ертіндімен беткі бөлігін астарлауды орындау;</p> <p>8.2.2.3 қабырғаны сырлауға даярлаудың бастапқы тегістеу туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>8.2.2.4 жазықтықтың беткі бөлігін тегістеудің реттілігі туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>8.2.2.5</p>	<p>9.2.2.1 тегістеу жұмысына сылақты өзбетінше даярлау;</p> <p>9.2.2.2 сырланған беткі қабатты тегістеудің реттілігі туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>9.2.2.3 әртүрлі бұрыштарға бітеуіштерді жағу арқылы жапсар мен тесіктерді жабу;</p> <p>9.2.2.4 көлденнен қозғалу арқылы жарылуларды толықтыру тәсілдерімен көлемді шұңқырларды толтыру;</p> <p>9.2.2.5 әртүрлі бұрыштарға тегістеуді жағу</p>	<p>10.2.2.1 жұмыс түріне байланысты тегістеуден қоспасын таңдау;</p> <p>10.2.2.2 беткі бөлігін тегістеуге өздігімен даярлау;</p> <p>10.2.2.3 мәрелік тегістеу туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>10.2.2.4 сулы құрамы бар ертіндімен беткі бөлігін астарлауды орындау;</p> <p>10.2.2.5 мәрелік тегістеудің тәсілдерін білу;</p> <p>10.2.2.6 құралды 20° бұрышына қарай қысу арқылы жұқа қабатпен төменнен жоғары қозғалту негізінде тегістеуді жүргізу;</p> <p>10.2.2.7</p>

	<p>7.2.2.5 тегістеу жұмыстарына ерітінді даярлау;</p> <p>7.2.2.6 қалақшамен тегістеушінің құрамын жағу тәсілін білу;</p> <p>7.2.2.7 беткі бөлігіне жартылай жағуды орындау</p>	<p>жұмысқа тегістеуді даярлау;</p> <p>8.2.2.6 беткі бөлігін тегістеу тәсілін білу ;</p> <p>8.2.2.7 беткі бөлігі сырланған жеке орындарды тегістеуді орындау;</p> <p>8.2.2.8 егеуқұм қағазымен тегістелген қабатты тазартуды орындау.</p>	<p>тәсілі арқылы бүркеншіктерді жабу;</p> <p>9.2.2.6 тесіктерді жабу үшін қаптайтын сетканы қолдану;</p> <p>9.2.2.7. старттық тегістеуді орындау;</p> <p>9.2.2.8 жайылған тегістерді тегістеу</p>	<p>декоративті тегістеу туралы түсініктерінің болуы (бояулы қабатты кракелюр, гипсті тегістеуден жасалған декоративті, рельеф) ;</p> <p>10.2.2.8 өңдеуші-тегістеу машинасымен тегістелген қабаты тазартуды орындау</p>
2.3 Қарапайым және жақсартылған бояу	<p>7.2.1.1 қабырғаны бояудың түрлері, қарапайым бояуды орындау реттілігі туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>7.2.1.2 қарапайым бояу үшін материалдар мен құралдарды таңдау;</p> <p>7.2.1.3 беткі жамылғыны бояуға даярлау туралы түсініктерінің болуы (қабырғаның ескі, кір қабатын алу, оны тегістеу);</p> <p>7.2.1.4 қалақшамен алдында боялған беткі жамылғыны тазалау;</p> <p>7.2.1.5 қабырғаның бетін тегістеу</p> <p>7.2.1.6 жұмыс үшін қылқаламды таңдау, беткі жамылғының бояуға даярлығын анықтау;</p> <p>7.2.1.7 қылқаламен жұмыс жасаң тәсілдерін білу;</p>	<p>8.2.3.1 эмальді бояулардың құрамы мен ерекшелігі туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>8.2.3.2 тұтқырлық, иісі, жылтырлауығы бойынша майлы бояудан эмальды бояудан ажырату;</p> <p>8.2.3.3 әртүрлі беткі жамылғыларды бояу үшін құралдарды таңдау;</p> <p>8.2.3.4 эмаль бояуының жабысқақтығын (шамалы) анықтау;</p> <p>8.2.3.5 1 м² бояуға кететін шығын туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>8.2.3.6 ерітіндінің ерекшелігі мен құрамы туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>8.2.3.7 бояуды жұмысқа даярлау: металды тор арқылы жұмыс қалпына жеткізе білу;</p> <p>8.2.3.8 үлгіге қарап бояуды орындау;</p>	<p>9.2.3.1 беткі жамылғысы металл заттарды бояу туралы түсініктерінің болуы (құбыр мен радиаторлар, бумен жылыту жүйесін);</p> <p>9.2.3.2 беткі жамылғысы металл заттарды бояуға даярлау үшін құралдар мен материалдарды таңдау;</p> <p>9.2.3.3 боялмаған беткі жағын бояуға даярлау: кебемен егеу, қалақшамен тазалау, егеуқұм қағазымен тегістелген қабатты тазартуды орындау;</p> <p>9.2.3.4 бояуды жұмысқа даярлау: металды тор арқылы жұмыс қалпына жеткізу;</p> <p>9.2.3.5 үлгіге қарап бояуды орындау;</p>	<p>10.2.3.1 жақсартылған бояу туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>10.2.3.2 жақсартылған бояу үшін материалдар мен құралдарды таңдау;</p> <p>10.2.3.3 беткі жамылғыны бояуға даярлау;</p> <p>10.2.3.4 майлы және эмальды бояу үшін ерітіндіні тану;</p> <p>10.2.3.5 жұмысқа өзбетінше бояуды даярлау;</p> <p>10.2.3.6 қылқаламен жұмыс жасау тәсілдерін білу;</p> <p>10.2.3.7 жақсартылған бояуды орындау;</p> <p>10.2.3.8 декоративті бояу туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>10.2.3.9. үлгі бойынша декоративті бояу түрлерін анықтау (стиплинг, эффект "</p>

	<p>7.2.1.8 қылқаламның үздіксіз қозғалысымен реттілігін сақтап беткі жағын майлы бояумен бояу;</p> <p>7.2.1.9 шаруашылық бөлмелерді бояу түрлері, майлы бояуларды (шамалы) анықтау</p>	<p>8.2.3.9 денешынықтыру және балалар алаңының құралдарын бояуды орындау; 8.2.3.10 валикпен жұмыс жасаудың тәсілін меңгеру;</p> <p>8.2.3.11 май, лак, топырақ, ерітіндіні қолдану;</p> <p>8.2.3.12 2-3 қабат жағу, қабырғаның жоғарғы жағынан ақырындап төменге қарай түсіріп бояу</p>	<p>9.2.3.6 металды беткі жамылғыны бояуды орындау;</p> <p>9.2.3.7 қылқаламен жұмыс жасау тәсілдерін меңгеру;</p> <p>9.2.3.8 қолы ұзын жіңішке қыл қаламен радиатор секцияларының жоғары ішкі бөлігін бояу</p>	<p>тері жамылғысы", венецианды тегістеу имитациясы);</p> <p>10.2.3.10 майлау жұмыстарын орындау кезінде машинамен жұмыс жасаудың тәсілдері мен құралдары туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>10.2.3.11 бояу басқышымен жұмыс жасаудың тәсілдерін меңгеру</p>
2.4 Эмульсиямен әктеу	<p>7.2.4.1 водоземulsion бояу жамылғысы туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>7.2.4.2 водоземulsion бояу үшін материалдар мен құралдарды таңдау;</p> <p>7.2.4.3 беткі жамылғыны бояуға даярлау туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>7.2.4.4 қылқалам, валикпен жұмыс жасаудың тәсілін білу;</p> <p>7.2.4.5 2-3 қабат жағу; қабырғаның жоғарғы жағынан бастап төменге қарай түсу арқылы оқу жайма тақталарының беткі бөлігіне эмульсия жағу</p>	<p>8.2.4.1 водоземulsion бояу құрамы мен ерекшелігі туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>8.2.4.2 тұтқырлық, иісі, жылтырлауығы бойынша құрамы судан емес бояуды сулы бояудан ажырату;</p> <p>8.2.4.3 әртүрлі беткі төсемдерді водоземulsionмен жабу үшін материалдарды таңдау;</p> <p>8.2.4.4 жұмысқа водоземulsion бояуларын даярлау;</p> <p>8.2.4.5 бояу басқыштарды жуу және толтыру, тексеру;</p> <p>8.2.4.6 қолмен басқарылатын бояу басқыштармен жұмыс жасау ережесін білу және сақтау;</p> <p>8.2.4.7 күрделі формадағы</p>	<p>9.2.4.1 беткі жамылғыны водоземulsion бояуға даярлау;</p> <p>9.2.4.2 қабырғаны тазалау тегістеу, жарылған орындарына бояу жағу;</p> <p>9.2.4.3 1 м² бояуға кететін шығын туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>9.2.4.4 водоземulsion бояуымен төбеге жағу туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>9.2.4.5 қабырғаның барлық периметрі бойынша төбенің бұрышынан 3-5 см қашықтықта төбенің шетін қыл қаламмен немесе кішкентай валикпен бояды жүргізу;</p> <p>9.2.4.6 валикпен жұмыс жасау тәсілін меңгеру;</p> <p>9.2.4.7 келесі және соңғы қабаты жағу</p>	<p>10.2.4.1 боялған беткі жамылғыны бояуға даярлау;</p> <p>10.2.4.2 беткі бөлігін водоземulsionмен бояуды орындау үшін өздігімен материалдар мен құралдарды таңдап алу;</p> <p>10.2.4.3 үлгі, құрамы, түсі бойынша колер таңдап алу;</p> <p>10.2.4.4 водоземulsion бояуына қоспалар қосу;</p> <p>10.2.4.5 берілген бояудың колерін даярлау;</p> <p>10.2.4.6 үлгіге қарап бояу операциясын орындау;</p> <p>10.2.4.7 сырлау жұмыстарын орындау барысында қолданылатын механизмдер және машинамен жұмыс жасаудың тәсілдері мен құралдары</p>

		бөлшектерді және бүгілген беткі бөліктерін бояуды орындау	барысын бір бағытта төбені бояуды орындау	туралы түсініктерінің болуы; 10.2.4.9 бояу бастырғышымен жұмыс жасау тәсілін меңгеру
2.5 Негізгі түстерді тану. Бөлмені эстетикалық өңдеу	7.2.5.1 табиғаттағы сәуле жарықтар мен түстер туралы түсініктерінің болуы; 7.2.5.2 түстер шеңберін, кемпіркосақтың түстерін атау және ажырата білу; 7.2.5.3 ашық және қою түстер туралы түсініктерінің болуы; 7.2.5.4 түсті бояу құрамын таңдауды орындау	8.2.5.1 кемпіркосақтың түстерін атау және ажырата білу; 8.2.5.2 өңдейтін техникадағы аралас түстер туралы түсініктерінің болуы; 8.2.5.3 тұрғын үй-жайларды түстермен безендіру, бояу үшін түстерді таңдау туралы түсініктерінің болуы	9.2.5.1 аралас түстердің ерекшеліктері туралы түсініктерінің болуы; 9.2.5.2 түс контраст өңдейтін техникадағы аралас түстер үшін түстер шеңберін қолдана алу; 9.2.5.3 сылау жұмыстарында түстердің үйлесімді болуына түстер элементтері мен фактураны қолдану	10.2.5.1 жаңа түсті алу үшін әртүрлі түстердің 2-3 пигменттерін араластыра алу; 10.2.5.2 пәтерді безендіру кезінде түстердің өзіне тән белгілерін есепке алу; 10.2.5.3 әртүрлі ғимараттарды безендіру үшін плитка, линолеум, түс қағаздар гаммаларына сәйкес таңдап алу
2.6 Тұсқағаз жұмысы	7.2.6.1 сылау ісінде тұсқағаз жұмысының қызметі мен түрлері туралы түсініктерінің болуы; 7.2.6.2 тұсқағаздар жұмыстары үшін құралдарды даярлау; 7.2.6.3 үлгіге қарай тұсқағаздар түрін анықтау; 7.2.6.4	8.2.6.1 тұсқағазды жабыстырудың астыңғы беткі бөлігін даярлаудың тәсілдері туралы түсініктерінің болуы; 8.2.6.2 параметрлері бойынша түстерді топтастыру (беткі жамылғысының түрі, тығыздығы, суға төзімділігі); 8.2.6.3 жиек және ендерді кесу тәсілдерін меңгеру; 8.2.6.4 түс қағаздарды айкастыра және жапсарды біріктіру туралы түсініктерінің болуы; 8.2.6.5 өлшеу жолы арқылы беткі	9.2.6.1 тұсқағаздың беткі бөлігіне жағылатын желімді қолдану туралы түсініктерінің болуы; 9.2.6.2 суреттердің сәйкес болуы үшін (байқау) тұсқағазды қабырғаға қойып орналастыру; 9.2.6.3 жиектің еніне, дөңес жеріне дайындалып қойылған ендерді бет жағын төмен қарай жинау; 9.2.6.4 енге желім құрамын қылқаламен жағу; 9.2.6.5	10.2.6.1 тұсқағаздың үлгілерін иілгіштігі, қалыңдығы, фактурасы, түрі бойынша анықтау; 10.2.6.2 ғимараттың өлшемін есепке ала отырып түс, сурет, реңкке қарай тұсқағаз материалдарын таңдау және сұраптау; 10.2.6.3 қабырғаға жабыстыру барысында суреттерді аралас ендерге орналасуының сәйкестігіне қарай тұсқағаздың жалпақтығын берілген ұзындықта қию; 10.2.6.4 терезе ойығымен бірге

	рулонды материалдар мен желімді таңдау	жамылғысын желімдеу биіктігін анықтау; 8.2.6.5 ғимараттың ұзындығына немесе қабырғаның биіктігіне қарай енді және жиекті қиюды орындау; 8.2.6.5 ұзындығы бойынша жиілікті есепке ала отырып жолақтарды кесуді орындау	жабыстырылатын тұсқағаздың жоғарғы жағын белгілеу; 9.2.6.6 тұсқағаздың беткі бөлігін жабыстыру тәсілін меңгеру; 9.2.6.7 ескі бөлігін тегістеу арқылы беткі жағына тұсқағазды жабыстыру	қабырғаның сыртынан бұрышқа дейін тұсқазады жабыстыруды орындау; 10.2.6.5 тұсқағаздың түрі бойынша беткі жағына айқастыра немесе жапсар арқылы тұсқағазды жабыстыру; 10.2.6.7 жиек пен фризаны желімдеуді орындау
2.7 Еденді өңдеу.	7.2.7.1 еденді өңдеу түрлері туралы түсініктерінің болуы (линолеум, ламинат, паркет, палас жамылғысы); 7.2.7.2 сыртқы түрі бойынша еден жабының анықтау	8.2.7.1 еден жабыны даярланатын материалдар мен түрлері туралы түсініктерінің болуы; 8.2.7.2 мектептің әртүрлі бөлемелерінде төселген материалдар мен еден түрлерін анықтау	9.2.7.1 еденді төсеуге даярлау туралы түсініктерінің болуы; 9.2.7.2 еден түрлерінің алуан түрлі төсемелерімен таныстыру; 9.2.7.3 еден түрлерінің алуан түрлерін төсеу кезінде өмір қауіпсіздік техникасын сақтау, еденді төсеу үшін құралдардың қызметі бойынша қолдану; 9.2.7.4 төсеменің астына еденің беткі жағын даярлаудың реттілігін білу; 9.2.7.5 металл торын тарту арқылы ағаш және бетон негізінде гидроизоляциялау;	10.2.7.1 керамикалық плиткалы жамылғысы бар еден туралы түсініктерінің болуы; 10.2.7.2 керамикалық плиткалы жамылғысы бар еден төсемелерінің тәсілдерін ажырату; 10.2.7.3 беткі жағын қоқыстан тазалау, шанын сұрту, жуу, еденің геометриялық пішінің дұрыстығын тексеру; 10.2.7.4 металл торын тарту арқылы ағаш және бетон негізінде гидроизоляциялау; 10.2.7.5 марка мен маяк бойынша еден астынадағы стяжка құралдарын беткі жамылғыны ұстауға бөлу, маркасын орнықтыру; 10.2.7.6 еденің беткі жамылғысына суреттерді бөлу тәсілдерін меңгеру,

			9.2.7.6 марка мен маяк бойынша еден астынадағы стяжка құралдарын білу; 9.2.7.7 беткі жамылғыны ұстауға бөлу, маркасын орнықтыру	аралық, фризонды плиткаларды орнықтыру; 10.2.7.7 деңгейлік, үшбұрыштық сызғыш тәсілімен бірінші қатар және реттілікпен орнықтыру; 10.2.7.8 плитканы орнықтырғаннан кейін артық бөліктерін тегістеу
2.8 Практикалық қайталау	7.2.8.1 -тоқсан ішінде өңдеу жұмыстарын орындау дағдыларын нығайту: сырлау құрамы бар үш компоненттен тұратын ерітінді даярлау, онымен қабырғаны сырлау, майлы бояуды беткі бөлігіне жағу, рулонды материалдар мен желімді таңдау	8.2.8.1 кою консистенциялы топырақты жағудың тәсілдерін, түрлі бұрыштарға қалақшамен сылақты сырлау, қабырғаны жоғарыдан төменге қарай жылжу арқылы бояу беткі бөлігін жөндеуге даярлау бойынша операцияларды орындау; беткі бөлігін тегістеу; тұсқағазды жабыстыру үшін тұсқағаз бен желімді даярлаудың практикалық біліктілігі мен дағдысын бекіту	9.2.8.1 сырлау ерітіндісін даярлап, "өзіне қарай" "өзіңнен әрі" тәсілдерімен төбені сырлауды орындау, гипсокартандағы ойқтар мен тегіс емес жерлерді әртүрлі бұрыштарға сылақтарды сырлау тәсілдерін, кең, түзу жазық беттеріне бояуды жағу; өзбетінше жұмыс түрін анықтау; жөндеу жұмыстарын орындау үшін қажетті материалдарды даярлаудың практикалық біліктілігі мен дағдыны бекіту	10.2.8.1 берілген ұзындықта тұсқағаздың жалпақтығын кесу, тұсқағаздың түсі бойынша беткі жағына айқастыра немесе жапсар арқылы тұсқағазды жабыстыру, еденің беткі жағына суреттерді бөлу, деңгейлеп, үшбұрыштық сызғыш тәсілімен бірінші қатар және реттілікпен орнықтыру, беткі жамылғыны жөндеуге даярлау бойынша операцияларды орындау, беткі жағын тегістеу, тұсқағазды жабыстыру үшін тұсқағаз бен желімді даярлаудың практикалық біліктілігі мен дағдысын бекіту

3) 3-бөлім "Еңбек пәнін талдау және бағалау":

3-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
			9.3.1.1 техникалық терминологияларды қолдану арқылы	

<p>3.1 Еңбек пәнін талдау және бағалау</p>	<p>7.3.1.1 өз еңбек нәтижелеріне қызығушылық таныту; 7.3.1.2 мұғалімнің көмегімен орындалатын жұмыс туралы ауызша есеп беру; 7.3.1.3 берілген жоспар бойынша жүргізілген жұмыс туралы ауызша есеп беруді құрастыру; 7.3.1.4 меңгерілген терминдерді ауызша есеп беру кезінде қолдану арқылы жүргізілген жұмыстың есебін беру; 7.3.1.5 практикалық әрекеттегі алған білімдерін қолдану; 7.3.1.6 орындалған жұмыстың сапасы мен әрекеттің реттілігін ұжыммен талдау; 7.3.1.7 өз жұмысын және жолдастарының жұмысын бағалауға және талдауға ұмтылу; 7.3.1.8 жұмыстағы жетістіктер мен кемшіліктерді белгілеу</p>	<p>8.3.1.1 "Сылау-сырлау ісі" еңбек кәсібі бойынша кәсіби дағдыларын меңгеру мотивациясын көрсету; 8.3.1.2 орындалған жұмыстың сапасын талдауды жүргізу; 8.3.1.3 мұғалімнің көмегімен ағымдық өзін бақылауды жүзеге асыру; 8.3.1.4 жұмыстың сапасын тексеру; 8.3.1.5 техникалық терминологияларды сөйлеу тілінде қолдану; 8.3.1.6 өзбетінше және мұғалімнің сұрағы бойынша жүргізілген жұмысты ауызша есеп беруді жүзеге асыру; 8.3.1.7 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетімен өз бұйымын толыққанды талдауға ұмтылу; 8.3.1.8 алған білімді практикалық іс-әрекетте қолдану</p>	<p>өзінің және адамдардың жұмыстарында көрсетілген идея мен тақырыбын сипаттау; 9.3.1.2 қойылған мақсатқа жету үшін табандылық таныту, өз еңбегін мақтан тұту, жауапкершілік таныту; 9.3.1.2 өзбетінше және мұғалімнің сұрағы бойынша жұмысты орындау процессін мұқият талдау; 9.3.1.3 орындалған жұмыстың сапасын басқару; 9.3.1.4 өз жұмысын және басқалардың жұмысын бейімдеу, жетілдіру бойынша конструктивті түсініктемелер қабылдау және ұсыныстар жасау; 9.3.1.5 жұмыстың сапала орындалуын қадағалау; 9.3.1.6 өз еңбегінің нәтижелеріне қызығушылық таныту; 9.3.1.7 сөзінде техникалық терминдерді қолдану; 9.3.1.8 орындалған жұмыстың сапасын және әрекеттің реттілігін ұжыммен талдау; 9.3.1.9 дайын жұмысты сыныпқа көрсетіп, презентация жасау</p>	<p>10.3.1.1 "Сылау-сырлау ісі" еңбек кәсібі бойынша өзінің кәсіби жеке ерекшеліктерін сәйкестендіру; 10.3.1.2 өз еңбек нәтижелеріне қызығушылық таныту; 10.3.1.3 өз еңбегіне тәртіптілік пен жауапкершілік таныту; 10.3.1.4 адамның еңбегін қадірлеу, қойылған мақсатқа жету үшін табандылық таныту, өз еңбегін мақтан тұту, жауапкершілік таныту; 10.3.1.5 өз еңбек әрекетін адекватты түрде өзін-өзі бағалау; 10.3.1.6 тұлғалық құзыреттілік деңгейімен кәсіби талаптарды салыстыру; 10.3.1.7 бұйым үлгісін талдауды өзбетінше орындау; 10.3.1.8 талапқа сәйкес жұмыстың сапасын бағалау; 10.3.1.9 сөзінде техникалық терминдерді қолдану; 10.3.1.10 жұмыстың нәтижесі мен сапасын тексеру</p>
--	---	---	---	--

3.2 Өзбетінше жұмыс (үлгі тізбесі)	7.3.2.1 ертінді дайындау үшін компоненттерді өзбетінше даярлау (цемент, құм, су); 7.3.2.2 беткі жамылғыны сырлау үшін қарапайым ерітінді даярлау; 7.3.2.3 беткі жамылғыға майлы бояуды жағу; 7.3.2.4 2-3 қабаты жағу, қабырғаның жоғарғы жағынан ақырындап төменге қарай түсу арқылы эмульсия жағу	8.3.2.1 сырлауға кірпіштің беткі бөлігін даярлау; 8.3.2.2 топырақты үккіштен өткізу тәсілі арқылы қабат жүргізу 8.3.2.3 оқу такталарын бүрку, тегістеуді орындау; 8.3.2.4 сырланған беткі жамылғының жеке орындарын тегістеуді орындау; 8.3.2.5 балалар және спорттық алаңдар құралдарын бояуды орындау; 8.3.2.6 жұмысқа водоэмульсиялы бояуды даярлау	9.3.2.1 жұмысты орындау үшін материалдар мен құралдарды, жұмыстың түрін анықтау, жұмыстың жоспарын құру, операцияны орындаудың реттілігін анықтау; 9.3.2.2 жоңқалық қалқаны бекітуді орындау; 9.3.2.3 гипсокартондағы жапсар мен тігістерді өңдеу; 9.3.2.4 әртүрлі бұрыштарға қалақшамен бітеуіштерді жағу, өзбетінше ойықтарды жабу; 9.3.2.5 операцияны орындаудың реттілігін құру: тұсқағаз, қылқалам, желімді даярлау; тұсқағазды жапыстыру; 9.3.2.6 металды беткі жамылғыны өзбетінше бояу; 9.3.2.7 төбені бояуды бір бағытта, ал кейінгі қабаттарды алдыңғы қабаттарға перпендикулярды орындау	10.3.2.1. өңдеу тегістеу машинкасын қолдану арқылы кірпіштің беткі бөлігін қарапайым сырлауды орындау; 10.3.2.2. бұрышы 20 °-та құралды қысу арқылы жұқа қабатпен жоғарыдан төмен қарай қозғалу арқылы сырлауды жүргізу; 10.3.2.3 көлденнен және тік қозғалыспен бояуды орындау; 10.3.2.4 тұсқағаздың түрі бойынша беткі жағына айқастыра немесе жапсар арқылы тұсқағазды жабыстыру; 10.3.2.5 беткі жамылғыны жөндеуге даярлау бойынша операцияны өзбетінше орындау; беткі жамылғыны тегістеу; тұсқағазды жабыстыру үшін тұсқағаз, желімді даярлау
3.3 Қорытынды бақылау жұмысы (оқу жылына).	7.3.3.1 мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды практикалық жұмысты орындау (саралап)	8.3.3.1 мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды практикалық жұмысты орындау (саралап)	9.3.3.1 қиындығы мен орындалуы бойынша емтиханға сай қорытынды практикалық жұмысты орындау	10.3.3.1 қиындығы мен орындалуы бойынша емтиханға сай қорытынды практикалық жұмысты орындау

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған 7-9 (10) сыныптар үшін " Кәсіби- еңбекке баулу. Сылау-сырлау ісі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақмерзімді жоспар

1) 7-сынып

4-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1.Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек құралдары туралы жалпы мәлімет	<p>7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде сезіну;</p> <p>7.1.1.2 мұғалімнің көмегімен "Сылау-сырлау ісі" пәнінің ерекшеліктерін анықтау және білу ;</p> <p>7.1.1.3 "Сылау-сырлау ісі" мамандығының ерекшеліктерімен танысу</p>
	1.2 Материалтану (цемент, құм, саз, гипс, бояу,эмульсия, сылау, беткі қабаты толтырылған плитка, кілей және оның қасиеттері)	<p>7.1.2.1 сылау-сырлау ісінде қолданылатын құрылыс материалдар түрлері туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>7.1.2.2 цемент, құм-саз, гипсті визуалды және тактильді (сипап сезу) түрде анықтау;</p> <p>7.1.2.3 цемент, құм-саз, гипске су мен жылудың ықпалын білу;</p> <p>7.1.2.4 әртүрлі тегіс беткі жамылғыларды сырлау үшін ерітіндіні даярлаудың тәсілдері туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>7.1.2.5 ерітінді (қарапайым және күрделі) түрлерін салыстыру;</p> <p>7.1.2.6 Цемент және әктеу ерітіндініңқасиеттері бойынша тану және салыстыру;</p> <p>тегіс жазық беттерінің түрлерін, негізгі бөліктері мен түрлерін анықтау</p>
	1.3 Құралдар мен жабдықтар (механизмге негізделген құралдар, жабдықтардың түрлері, құралдарда жұмыс жүргізудің тәсілі)	<p>7.1.3.1 сылақ жұмыстары үшін құралдардың түрлері туралы жалпы түсініктерінің болуы: металлды кельма, ожау, күрекше, үккіш;</p> <p>7.1.3.2 сылақ жұмыстары үшін құралдармен жұмыс жасаудың тәсілдерін меңгеру;</p> <p>7.1.3.3 сылақ жұмыстары үшін (жұмыс орын қалпы, құралдарды ұстау) құралдармен жұмыс жасаудың қимыл бағдарламасын меңгеру</p>
		7.1.4.1 шеберхана құралдарын сақтау үшін жауапты адамды тағайындау, құралдарды бекіту, жауапкершілікті бөлу;

	<p>1.4 Шеберхана мен құрылыс алаңында қауіпсіз жұмыс істеу ережесі</p>	<p>7.1.4.2 өлшеуіш және қолмен басқарылатын құралдармен жұмыс жүргізудің қауіпсіздік ережесі туралы түсініктерінің болуы; 7.1.4.3 практикалық жұмысты орындау кезіндегі техникалық қауіпсіз ережелерді сақтау</p>
	<p>1.5 Этика және еңбек заңнамасы</p>	<p>7.1.5.1 құрылыс алаңында жүріс-тұрыс ережесі туралы түсініктерінің болуы, формальк киімдер мен эстетикалық киімдерін, жұмыс орындарын ұйымдастыра білу; 7.1.5.2 ҚР еңбек заңнамасы туралы жалпы түсінік алу</p>
<p>2. Сылау-сырлау жұмысының технологиясы</p>	<p>2.1 Қарапайым және жақсартылған сылау</p>	<p>7.2.1.1 сылау жұмыстарының түрлері туралы түсініктерінің болуы; қарапайым сылауды кезектілікпен орындау; 7.2.1.2 қарапайым сырлауды орындау үшін материалдар мен құралдарды таңдау; 7.2.1.3 жазықтың беткі бөлігін сырлауға даярлау 7.2.1.4 негізгі материалдармен таныстыру: байланыстырғыш, толтырылатын, пигменттерді қолданып, сырлау жұмыстарын орындау; 7.2.1.5 үш компоненттен тұратын (цемент, құм, су) қарапайым ерітінді даярлау; 7.2.1.6 ерітіндіні қажетті қоюлық дәрежесіне (сұйық, қою әртүрлі жұмыс түрі үшін) жеткізе білу; 7.2.1.7 сырлау ертіндісін даярлаудың пропорцияларын сақтау; 7.2.1.8 сырлау ертіндінің қабаттарын білу: бетін тегістеу, бүрку; 7.2.1.9 беткі бөлікке топырақты жаю, жабу; 7.2.1.10 сырлау торының қалыңдығын анықтау; 7.2.1.11 сырлаудың әрбір қабатының қызметін түсіну</p>
		<p>7.3.1.1 өз еңбек нәтижелеріне қызығушылық таныту;</p>

3. Еңбек пәнін талдау және бағалау	3.1 Еңбек пәнін талдау және бағалау	7.3.1.2 мұғалімнің көмегімен орындалатын жұмыс туралы ауызша есеп беру
	3.2 Өзбетінше жұмыс	7.3.2.1 ертінді дайындау үшін компоненттерді өзбетінше даярлау (цемент, құм, су)
2-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек құралдары туралы жалпы мәлімет	7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде сезіну; 7.1.1.2 мұғалімнің көмегімен "Сылау-сырлау ісі" пәнінің ерекшеліктерін анықтау және білу; 7.1.1.3 "Сылау-сырлау ісі" мамандығының ерекшеліктерімен танысу
	1.2 Материалтану (цемент, құм, саз, гипс, бояу,эмульсия, сылау, беткі қабаты толтырылған плитка, кілей және оның қасиеттері)	7.1.2.1 сылау-сырлау ісінде қолданылатын құрылыс материалдар түрлері туралы түсініктерінің болуы; 7.1.2.2 цемент, құм-саз, гипсті визуалды және тактильді (сипап сезу) түрде анықтау; 7.1.2.3 цемент, құм-саз, гипске су мен жылудың ықпалын білу; 7.1.2.4 тегіс жазық беттерінің түрлерін, негізгі бөліктері мен түрлерін анықтау
	1.3 Құралдар мен жабдықтар (механизмге негізделген құралдар, жабдықтардың түрлері, құралдарда жұмыс жүргізудің тәсілі)	7.1.3.1 сылақ жұмыстары үшін құралдардың түрлері туралы жалпы түсініктерінің болуы: металлды кельма, ожау, күрекше, үккіш; 7.1.3.2 сылақ жұмыстары үшін құралдармен жұмыс жасаудың тәсілдерін меңгеру; 7.1.3.3 сылақ жұмыстары үшін (жұмыс орын қалпы, құралдарды ұстау) құралдармен жұмыс жасаудың қимыл бағдарламасын меңгеру; 7.1.3.4 валиктің түрлері туралы жалпы түсініктерінің болуы; 7.1.3.5 валикпен жұмыс жасаудың тәсілдерін меңгеру
		7.1.4.1 шеберхана құралдарын сақтау үшін жауапты адамды тағайындау, құралдарды бекіту, жауапкершілікті бөлу; 7.1.4.2 өлшеуіш және қолмен басқарылатын құралдармен жұмыс жүргізудің қауіпсіздік

	1.4 Шеберхана мен құрылыс алаңында қауіпсіз жұмыс істеу ережесі	ережесі туралы түсініктерінің болуы; 7.1.4.3 практикалық жұмысты орындау кезіндегі техникалық қауіпсіз ережелерді сақтау
	1.5 Этика және еңбек заңнамасы	7.1.5.1 құрылыс алаңында жүріс-тұрыс ережесі туралы түсініктерінің болуы, формалық киімдер мен эстетикалық киімдерін, жұмыс орындарын ұйымдастыра білу; 7.1.5.2 ҚР еңбек заңнамасы туралы жалпы түсінік алу
2. Сылау-сырлау жұмысының технологиясы	2.2 Беткі жамылғысын тегістеу	7.2.2.1 тегістеу жұмысының түрлері туралы түсініктерінің болуы; 7.2.2.2 тегістеу үшін құралдар мен материалдарды білу; 7.2.2.3 тегістеу жұмысына құралдар мен материалдарды таңдап алу; 7.2.2.4 тегістеудің түрлері (бастапқы және мәрелік сырлау үшін құрғақ қоспа) туралы түсініктерінің болуы; 7.2.2.5 тегістеу жұмыстарына ерітінді даярлау; 7.2.2.6 қалақшамен тегістеушінің құрамын жағу тәсілін білу; 7.2.2.7 беткі бөлігіне жартылай жағуды орындау
3. Еңбек пәнін талдау және бағалау	3.1 Еңбек пәнін талдау және бағалау	7.3.1.1 өз еңбек нәтижелеріне қызығушылық таныту; 7.3.1.2 мұғалімнің көмегімен орындалатын жұмыс туралы ауызша есеп беру; 7.3.1.3 меңгерілген терминдерді ауызша есеп беру кезінде қолдану арқылы жүргізілген жұмыстың есебін беру
3-тоқсан		
	1.1 Еңбек құралдары туралы жалпы мәлімет	7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде сезіну; 7.1.1.2 мұғалімнің көмегімен "Сылау-сырлау ісі" пәнінің ерекшеліктерін анықтау және білу; 7.1.1.3 "Сылау-сырлау ісі" мамандығының ерекшеліктерімен танысу

1.Материалтану. Құралдар мен жабдықтар

<p>1.2 Материалтану (цемент, құм, саз, гипс, бояу,эмульсия, сылау, беткі қабаты толтырылған плитка, кілей және оның қасиеттері)</p>	<p>7.1.2.1 сылау-сырлау ісінде қолданылатын құрылыс материалдар түрлері туралы түсініктерінің болуы; 7.1.2.2 тегіс жазық беттерінің түрлерін, негізгі бөліктері мен түрлерін анықтау</p>
<p>1.3 Құралдар мен жабдықтар (механизмге негізделген құралдар, жабдықтардың түрлері, құралдарда жұмыс жүргізудің тәсілі)</p>	<p>7.1.3.1 валиктің түрлері туралы жалпы түсініктерінің болуы; 7.1.3.2 валикпен жұмыс жасаудың тәсілдерін меңгеру</p>
<p>1.4 Шеберхана мен құрылыс алаңында қауіпсіз жұмыс істеу ережесі</p>	<p>7.1.4.1 шеберхана құралдарын сақтау үшін жауапты адамды тағайындау, құралдарды бекіту, жауапкершілікті бөлу; 7.1.4.2 өлшеуіш және қолмен басқарылатын құралдармен жұмыс жүргізудің қауіпсіздік ережесі туралы түсініктерінің болуы; 7.1.4.3 практикалық жұмысты орындау кезіндегі техникалық қауіпсіз ережелерді сақтау; 7.1.4.4 құрылыс өндірістерінде (шеберхана, құрылыс алаңына экскурсия) қауіпсіз жұмыс жасау ерекшеліктерімен танысу</p>
<p>1.5 Этика және еңбек заңнамасы</p>	<p>7.1.5.1 құрылыс алаңында жүріс-тұрыс ережесі туралы түсініктерінің болуы, формалық киімдер мен эстетикалық киімдерін, жұмыс орындарын ұйымдастыра білу; 7.1.5.2 ҚР еңбек заңнамасы туралы жалпы түсінік алу</p>
<p>2.4 Эмульсиямен әктеу</p>	<p>7.2.4.1 водозэмульсия бояу жамылғысы туралы түсініктерінің болуы; 7.2.4.2 водозэмульсия бояу үшін материалдар мен құралдарды таңдау; 7.2.4.3 беткі жамылғыны бояуға даярлау туралы түсініктерінің болуы; 7.2.4.4 қылқалам,валикпен жұмыс жасаудың тәсілін білу; 7.2.4.5 2-3 қабат жағу; қабырғаның жоғарғы жағынан бастап төменге қарай түсу арқылы оқу жайма тақталарының беткі бөлігіне эмульсия жағу</p>

2. Сылау-сырлау жұмысының технологиясы	2.5 Негізгі түстерді тану. Бөлмені эстетикалық өңдеу	7.2.5.1 табиғаттағы сәуле жарықтар мен түстер туралы түсініктерінің болуы; 7.2.5.2 түстер шеңберін, кемпіркосактың түстерін атау және ажырата білу; 7.2.5.3 ашық және қою түстер туралы түсініктерінің болуы; 7.2.5.4 түсті бояу құрамын таңдауды орындау
	2.6 Тұсқағаз жұмысы	7.2.6.1 сылау ісінде тұсқағаз жұмысының қызметі мен түрлері туралы түсініктерінің болуы; 7.2.6.2 тұсқағаздар жұмыстары үшін құралдарды даярлау; 7.2.6.3 үлгіге қарай тұсқағаздар түрін анықтау; 7.2.6.4 рулонды материалдар мен желімді таңдау
	2.7 Еденді өңдеу	7.2.7.1 еденді өңдеу түрлері туралы түсініктерінің болуы (линолеум, ламинат, паркет, палас жамылғысы); 7.2.7.2 сыртқы түрі бойынша еден жабының анықтау
3. Еңбек пәнін талдау және бағалау	3.1 Еңбек пәнін талдау және бағалау	7.3.1.1 өз еңбек нәтижелеріне қызығушылық таныту 7.3.1.2 практикалық әрекеттегі алған білімдерін қолдану; 7.3.1.3 орындалған жұмыстың сапасы мен әрекеттің реттілігін ұжыммен талдау
4-тоқсан		
	1.1 Еңбек құралдары туралы жалпы мәлімет	7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде сезіну; 7.1.1.2 мұғалімнің көмегімен "Сылау-сырлау ісі" пәнінің ерекшеліктерін анықтау және білу; 7.1.1.3 "Сылау-сырлау ісі" мамандығының ерекшеліктерімен танысу
		7.1.2.1 сылау-сырлау ісінде қолданылатын құрылыс материалдар түрлері туралы түсініктерінің болуы; 7.1.2.2 бояғыш заттардың қасиеттері туралы түсініктерінің болуы;

1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.2 Материалтану (бояу, бояу қасиеттері)	<p>7.1.2.3 тегіс жазық беттерінің түрлерін, негізгі бөліктері мен түрлерін анықтау;</p> <p>7.1.2.4 лабораториялық практикалық жұмысты орындау барысында эмальді және майлы бояуларды тану және салыстыру;</p> <p>7.1.2.5 бояғыш материалдармен жұмыс жасау кезінде ерітіндінің ерекшеліктері мен қасиеттерін есепке алу</p>
	1.3 Құралдар мен жабдықтар (механизмге негізделген құралдар, жабдықтардың түрлері, құралдарда жұмыс жүргізудің тәсілі)	<p>7.1.3.1 сырлау жұмысы үшін құрал түрлері туралы жалпы түсініктерінің болуы: бояу жаққыш (қол тежегіш, малу, тегістеуші, түкті құралы);</p> <p>7.1.3.2 сылақ жұмыстары үшін құралдармен жұмыс жасаудың тәсілдерін меңгеру;</p> <p>7.1.3.3 сылақ жұмыстары үшін (жұмыс орын қалпы, құралдарды ұстау) құралдармен жұмыс жасаудың қимыл бағдарламасын меңгеру;</p> <p>7.1.3.4 валиктің түрлері туралы жалпы түсініктерінің болуы;</p> <p>7.1.3.5 валикпен жұмыс жасаудың тәсілдерін меңгеру</p>
	1.4 Шеберхана мен құрылыс алаңында қауіпсіз жұмыс істеу ережесі	<p>7.1.4.1 шеберхана құралдарын сақтау үшін жауапты адамды тағайындау, құралдарды бекіту, жауапкершілікті бөлу;</p> <p>7.1.4.2 өлшеуіш және қолмен басқарылатын құралдармен жұмыс жүргізудің қауіпсіздік ережесі туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>7.1.4.3 практикалық жұмысты орындау кезіндегі техникалық қауіпсіз ережелерді сақтау;</p> <p>7.1.4.4 құрылыс өндірістерінде (шеберхана, құрылыс алаңына экскурсия) қауіпсіз жұмыс жасау ерекшеліктерімен танысу</p>
	1.5 Этика және еңбек заңнамасы	<p>7.1.5.1 құрылыс алаңында жүріс-тұрыс ережесі туралы түсініктерінің болуы, формалық киімдер мен эстетикалық киімдерін, жұмыс орындарын ұйымдастыра білу;</p> <p>7.1.5.2 ҚР еңбек заңнамасы туралы жалпы түсінік алу</p>

2. Сылау-сырлау жұмысының технологиясы	2.3 Қарапайым және жақсартылған бояу	<p>7.2.1.1 қабырғаны бояудың түрлері, қарапайым бояуды орындау реттілігі туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>7.2.1.2 қарапайым бояу үшін материалдар мен құралдарды таңдау;</p> <p>7.2.1.3 беткі жамылғыны бояуға даярлау туралы түсініктерінің болуы (қабырғаның ескі, кір қабатын алу, оны тегістеу);</p> <p>7.2.1.4 қалақшамен алдында боялған беткі жамылғыны тазалау;</p> <p>7.2.1.5 қабырғаның бетін тегістеу;</p> <p>7.2.1.6 жұмыс үшін қылқаламды таңдау, беткі жамылғының бояуға даярлығын анықтау;</p> <p>7.2.1.7 қылқаламен жұмыс жасаң тәсілдерін білу;</p> <p>7.2.1.8 қылқаламның үздіксіз қозғалысымен реттілігін сақтап беткі жағын майлы бояумен бояу;</p> <p>7.2.1.9 шаруашылық бөлмелерді бояу түрлері, майлы бояуларды (шамалы) анықтау;</p>
	2.8 Практикалық қайталау	7.2.8.1 тоқсан ішінде өңдеу жұмыстарын орындау дағдыларын нығайту: сырлау құрамы бар үш компоненттен тұратын ерітінді даярлау, онымен қабырғаны сырлау, майлы бояуды беткі бөлігіне жағу, рулонды материалдар мен желімді таңдау
3. Еңбек пәнін талдау және бағалау	3.1 Еңбек пәнін талдау және бағалау	<p>7.3.1.1 өз еңбек нәтижелеріне қызығушылық таныту;</p> <p>7.3.1.2 практикалық әрекеттегі алған білімдерін қолдану;</p> <p>7.3.1.3 өз жұмысын және жолдастарының жұмысын бағалауға және талдауға ұмтылу;</p> <p>7.3.1.4 жұмыстағы жетістіктер мен кемшіліктерді белгілеу</p>
	3.2 Өзбетінше жұмыс	7.3.2.1 беткі жамылғыға майлы бояуды жағу
	3.3 Қорытынды бақылау жұмысы (оқу жылына)	7.3.3.1 мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды практикалық жұмысты орындау (саралап)

2) 8-сынып:

5-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
-------	---------	------------------

1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек құралдары туралы жалпы мәлімет	8.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш сезімін көрсету; 8.1.1.2 "Сылау-сырлау ісі" пәнінің маңызды ерекшеліктерін түсіну және білімін көрсете білу
	1.2 Материалтану (цемент, құм, саз, гипс, бояу, эмульсия, сылау, беткі қабаты толтырылған плитка, кілей және оның қасиеттері)	8.1.2.1 сылау-сырлау, түсті қағаздарды жапыстыру жұмыстарында қолданылатын құрылыс материалдардың түрлері туралы түсініктерінің болуы; 8.1.2.2 цемент түрлерін атау, топтастыру, шикізаттан цемент алу, белгілеу, сақтау, қолдану; 8.1.2.3 цементті қолдану және белгілеу, сақтау тәсілдерін білу; 8.1.2.4 лабораториялық практикалық зерттеу (сыртқы түрі, сипап сезу, тығыздығы бойынша) жолымен цемент, құм, саз, гипстің қасиеттерін білу; 8.1.2.5 ерітіндінің компоненттерін анықтау (төзімділігі, сапасы, атқарылатын қызметіне тән сәйкестігі)
	1.3 Құралдар мен жабдықтар (механизмге негізделген құралдар, жабдықтардың түрлері, құралдарда жұмыс жүргізудің тәсілі)	8.1.3.1 перфоратордың техникалық сипатымен танысу; 8.1.3.2 перфоратормен жұмыс жасаудың тәсілдерін негіздеу; 8.1.3.3 құрылыс миксер құрылысы мен қызметін, түрлерін білу; 8.1.3.4 құрылыс миксермен жұмыс жасаудың тәсілдерін меңгеру
	1.4 Шеберхана мен құрылыс алаңында қауіпсіз жұмыс істеу ережесі	8.1.4.1 қол құралымен жұмыс жасау барысында қауіпсіз жұмыс істеу ережесін сақтау; 8.1.4.2 қолмен басқарылатын бояу батырмасымен, перфоратормен жұмыс жүргізудің ережесін сақтау; 8.1.4.3 оқу шеберханасында өзінің жұмыс орнын ұйымдастыру; 8.1.4.4 құрылыс алаңында сылау-сырлау жұмысын жүргізудің қауіпсіздік ережесі туралы түсініктерінің болуы; 8.1.4.5 тыныс алу жолдарының мүшелерін сақтаудың жеке құралдарының қызметі мен түрлері туралы түсініктерінің болуы: газқағар құбыршек, маска және әр түрлі құралдар

	1.5 Этика және еңбек заңнамасы	<p>8.1.5.1 ұжымдағы өзара қарым-қатынас және еңбек мәдениеті туралы түсініктің болуы ;</p> <p>8.1.5.2 өрт қауіпсіздік техникасын, еңбекті қорғау ережесін сақтау;</p> <p>8.1.5.3 еңбек тәртібі, сылақшы-сырлаушының жалақысын, еңбек тапсырысын орындауға жауапкершілігі туралы түсініктерінің болуы</p>
2. Сылау-сырлау жұмысының технологиясы	2.1 Қарапайым және жақсартылған сылау	<p>8.2.1.1 кірпіштің беткі жамылғысын тегістеудің қарапайым түрлері туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>8.2.1.2 кірпіштің беткі жамылғысын сырлауға даярлау</p> <p>8.2.1.3 құрлыс су деңгейін қолдану арқылы шамшырақты қою;</p> <p>8.2.1.4 кірпіштің беткі жамылғысын сырлау үшін ерітінді даярлау;</p> <p>8.2.1.5 бірінші қабат - қабырғаны алдын ала ылғандырып, 5 мм қалыңдықта сұйық ертіндімен кірпіштің беткі бөлігіне шашуды орындау;</p> <p>8.2.1.6 қоюлық дәрежесін ұлғайтып бетін тегістеу, сылақ қалағы немесе үккішпен түзету</p> <p>8.2.1.7 жамылғы қабатын жағып, тегістеу қабатын жасау;</p> <p>8.2.1.8 жұмыста қолданылатын материалдар мен құралдардың қызметін, ағаштың беткі жамылғысын сапалы сырлау туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>8.2.2.9 кірпіштің беткі жамылғысының қарапайым және жақсы сырлаудың түрлерін сипаттау, салыстыру</p>
	3.1 Еңбек пәнін талдау және бағалау	<p>8.3.1.1 "Сылау-сырлау ісі" еңбек кәсібі бойынша кәсіби дағдыларын меңгеру мотивациясын көрсету;</p> <p>8.3.1.2 орындалған жұмыстың сапасын талдауды жүргізу;</p> <p>8.3.1.3 мұғалімнің көмегімен ағымдық өзін бақылауды жүзеге асыру</p> <p>8.3.1.4 жұмыстың сапасын тексеру ;</p>

3. Еңбек пәнін талдау және бағалау		8.3.1.5 техникалық терминологияларды сөйлеу тілінде қолдану 8.3.2.1 сырлауға кірпіштің беткі бөлігін даярлау; 8.3.2.2 топырақты үккіштен өткізу тәсілі арқылы қабат жүргізу; 8.3.2.3 оқу такталарын бүрку, тегістеуді орындау
2-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек құралдары туралы жалпы мәлімет	8.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш сезімін көрсету; 8.1.1.2 "Сылау-сырлау ісі" пәнінің маңызды ерекшеліктерін түсіну және білімін көрсете білу
	1.2 Материалтану (сылау, сылау қасиеттері)	8.1.2.1 сылау-сырлау, түсті қағаздарды жапыстыру жұмыстарында қолданылатын құрылыс материалдардың түрлері туралы түсініктерінің болуы; 8.1.2.2 ерітіндінің компоненттерін анықтау (төзімділігі, сапасы, атқарылатын қызметіне тән сәйкестігі) ; 8.1.2.3 сылау түрлері және оның қызметі мен қолданылуын анықтау; 8.1.2.4 сырлау құрамының негізгі компоненттерін анықтау
	1.3 Құралдар мен жабдықтар (механизмге негізделген құралдар, жабдықтардың түрлері, құралдарда жұмыс жүргізудің тәсілі)	8.1.3.6 құрлыс миксер құрылысы мен қызметін, түрлерін білу; 8.1.3.7 құрлыс миксермен жұмыс жасаудың тәсілдерін меңгеру; 8.1.3.8 сылақ жұмысына тән құралдар туралы ортақ түсініктерінің болуы; 8.1.3.9 сылақ жасау тәсілдерін меңгеру
	1.4 Шеберхана мен құрылыс алаңында қауіпсіз жұмыс істеу ережесі.	8.1.4.1 қол құралымен жұмыс жасау барысында қауіпсіз жұмыс істеу ережесін сақтау; 8.1.4.2 оқу шеберханасында өзінің жұмыс орнын ұйымдастыру; 8.1.4.3 құрылыс алаңында сылау-сырлау жұмысын жүргізудің қауіпсіздік ережесі туралы түсініктерінің болуы; 8.1.4.4 тыныс алу жолдарының мүшелерін сақтаудың жеке құралдарының қызметі мен түрлері туралы түсініктерінің

		болуы: газқағар құбыршек, маска және әр түрлі құралдар
	1.5 Этика және еңбек заңнамасы	8.1.5.1 ұжымдағы өзара қарым-қатынас және еңбек мәдениеті туралы түсініктің болуы ; 8.1.5.2 өрт қауіпсіздік техникасын, еңбекті қорғау ережесін сақтау; 8.1.5.3 еңбек тәртібі, сылақшы-сырлаушының жалақысын, еңбек тапсырысын орындауға жауапкершілігі туралы түсініктерінің болуы
2. Сылау-сырлау жұмысының технологиясы	2.2 Беткі жамылғысын тегістеу	8.2.2.1 тегістеу жұмысына жазықтықтың беткі бөлігін даярлау туралы түсініктерінің болуы; 8.2.2.2 қолдың басқаруымен сулы құрамы бар ертіндімен беткі бөлігін астарлауды орындау 8.2.2.3 қабырғаны сырлауға даярлаудың бастапқы тегістеу туралы түсініктерінің болуы; 8.2.2.4 жазықтықтың беткі бөлігін тегістеудің реттілігі туралы түсініктерінің болуы; 8.2.2.5 жұмысқа тегістеуді даярлау 8.2.2.6 беткі бөлігін тегістеу тәсілін білу; 8.2.2.7 беткі бөлігі сырланған жеке орындарды тегістеуді орындау; 8.2.2.8 егеуқұм қағазымен тегістелген қабатты тазартуды орындау
3. Еңбек пәнін талдау және бағалау	3.1 Еңбек пәнін талдау және бағалау	8.3.1.1 "Сылау-сырлау ісі" еңбек кәсібі бойынша кәсіби дағдыларын меңгеру мотивациясын көрсету; 8.3.1.2 орындалған жұмыстың сапасын талдауды жүргізу; 8.3.1.3 мұғалімнің көмегімен ағымдық өзін бақылауды жүзеге асыру; 8.3.1.4 жұмыстың сапасын тексеру ; 8.3.1.5 алған білімді практикалық іс-әрекетте қолдану
	3.2 Өзбетінше жұмыс (үлгі тізбесі)	8.3.2.1 сырланған беткі жамылғының жеке орындарын тегістеуді орындау
3-тоқсан		

1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар

1.1 Еңбек құралдары туралы жалпы мәлімет	8.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш сезімін көрсету; 8.1.1.2 "Сылау-сырлау ісі" пәнінің маңызды ерекшеліктерін түсіну және білімін көрсете білу
1.2 Материалтану (эмульсия,беткі қабаты толтырылған плитка, кілей және оның қасиеттері)	8.1.2.1 сырлау жұмыстарын орындау барысында қолданылатын сулы және сулы емес бояғыштардың құрамы мен материалдары туралы түсініктерінің болуы; 8.1.2.2 түстітану туралы түсініктерінің болуы (ғимарат бөлмелерін түсті безендіру) ; 8.1.2.3 түс қағаздарының түрлері туралы түсініктерінің болуы; 8.1.2.4 түс қағаздар жұмыстары үшін желім құрамының ерекшеліктері мен қасиеттерін есепке алу
1.3 Құралдар мен жабдықтар (механизмге негізделген құралдар, жабдықтардың түрлері, құралдарда жұмыс	8.1.3.1 қолмен басқарылатын бояу батырмасы туралы түсініктерінің болуы; 8.1.3.2 қолмен басқарылатын бояу батырмасының техникалық сипатымен танысу; 8.1.3.3 қолмен басқарылатын бояу батырмасын жұмысқа даярлау (жеке және ортақ желдеткіштер құралдарын, қақпақша сақтандарғышты, құбыршекті бекітудің беріктігі мен түзетуді тексеру) қолмен басқарылатын бояу батырмасымен жұмыс жасаудың тәсілін меңгеру; 8.1.3.4 түс қағаздар жұмысына тән құралдар туралы жалпы түсініктерінің болуы
1.4 Шеберхана мен құрылыс алаңында қауіпсіз жұмыс істеу ережесі.	8.1.4.1 қол құралымен жұмыс жасау барысында қауіпсіз жұмыс істеу ережесін сақтау; 8.1.4.2. қолмен басқарылатын бояу батырмасымен, перфоратормен жұмыс жүргізудің ережесін сақтау 8.1.4.3 оқу шеберханасында өзінің жұмыс орнын ұйымдастыру; 8.1.4.4 құрылыс алаңында сылау-сырлау жұмысын жүргізудің қауіпсіздік ережесі туралы түсініктерінің болуы; 8.1.4.5 тыныс алу жолдарының мүшелерін сақтаудың жеке

		<p>құралдарының қызметі мен түрлері туралы түсініктерінің болуы: газқағар құбыршек, маска және әр түрлі құралдар</p>
<p>2. Сылау-сырлау жұмысының технологиясы</p>	<p>1.5 Этика және еңбек заңнамасы.</p>	<p>8.1.5.1 ұжымдағы өзара қарым-қатынас және еңбек мәдениеті туралы түсініктің болуы ; 8.1.5.2 өрт қауіпсіздік техникасын, еңбекті қорғау ережесін сақтау; 8.1.5.3 еңбек тәртібі, сылақшы-сырлаушының жалақысын, еңбек тапсырысын орындауға жауапкершілігі туралы түсініктерінің болуы</p>
	<p>2.4 Эмульсиямен әктеу</p>	<p>8.2.4.1 водоэмульсия бояу құрамы мен ерекшелігі туралы түсініктерінің болуы; 8.2.4.2 тұтқырлық, иісі, жылтырлауығы бойынша құрамы судан емес бояуды сулы бояудан ажырату; 8.2.4.3 әртүрлі беткі төсемдерді водоэмульсиямен жабу үшін материалдарды таңдау; 8.2.4.4 жұмысқа водоэмульсия бояуларын даярлау; 8.2.4.5 бояу басқыштарды жуу және толтыру, тексеру 8.2.4.6 қолмен басқарылатын бояу басқыштармен жұмыс жасау ережесін білу және сақтау; 8.2.4.7 күрделі формадағы бөлшектерді және бүгілген беткі бөліктерін бояуды орындау</p>
	<p>2.5 Негізгі түстерді тану. Бөлмені эстетикалық өңдеу.</p>	<p>8.2.5.1 кемпіркосақтың түстерін атау және ажырата білу; 8.2.5.2 өңдейтін техникадағы аралас түстер туралы түсініктерінің болуы; 8.2.5.3 тұрғын үй-жайларды түстермен безендіру, бояу үшін түстерді таңдау туралы түсініктерінің болуы</p>
		<p>8.2.6.1 тұсқағазды жабыстырудың астыңғы беткі бөлігін даярлаудың тәсілдері туралы түсініктерінің болуы; 8.2.6.2 параметрлері бойынша түстерді топтастыру (беткі жамылғысының түрі, тығыздығы, суға төзімділігі);</p>

	<p>2.6 Тұсқағаз жұмысы</p>	<p>8.2.6.3 жиек және ендерді кесу тәсілдерін меңгеру; 8.2.6.4 түс қағаздарды айқастыра және жапсарды біріктіру туралы түсініктерінің болуы; 8.2.6.5 өлшеу жолы арқылы беткі жамылғысын желімдеу биіктігін анықтау; 8.2.6.6 ғимараттың ұзындығына немесе қабырғаның биіктігіне қарай енді және жиекті қиюды орындау; 8.2.6.7 ұзындығы бойынша жиілікті есепке ала отырып жолақтарды кесуді орындау</p>
	<p>2.7 Еденді өңдеу</p>	<p>8.2.7.1 еден жабыны даярланатын материалдар мен түрлері туралы түсініктерінің болуы; 8.2.7.2 мектептің әртүрлі бөлемелерінде төселген материалдар мен еден түрлерін анықтау</p>
<p>3. Еңбек пәнін талдау және бағалау</p>	<p>3.1 Еңбек пәнін талдау және бағалау</p>	<p>8.3.1.1 "Сылау-сырлау ісі" еңбек кәсібі бойынша кәсіби дағдыларын меңгеру мотивациясын көрсету; 8.3.1.2 орындалған жұмыстың сапасын талдауды жүргізу; 8.3.1.3 мұғалімнің көмегімен ағымдық өзін бақылауды жүзеге асыру; 8.3.1.4 техникалық терминологияларды сөйлеу тілінде қолдану; 8.3.1.5 өзбетінше және мұғалімнің сұрағы бойынша жүргізілген жұмысты ауызша есеп беруді жүзеге асыру 8.3.1.6 алған білімді практикалық іс-әрекетте қолдану</p>
	<p>3.2 Өзбетінше жұмыс (үлгі тізбесі)</p>	<p>8.3.2.1 жұмысқа водоэмульсиялы бояуды даярлау</p>
<p>4-тоқсан</p>		
	<p>1.1 Еңбек құралдары туралы жалпы мәлімет</p>	<p>8.1.1.1 өз Отанына деген мақтанш сезімін көрсету; 8.1.1.2 "Сылау-сырлау ісі" пәнінің маңызды ерекшеліктерін түсіну және білімін көрсете білу</p>
		<p>8.1.2.1 сырлау жұмыстарын орындау барысында</p>

	1.2 Материалтану (бояу және оның қасиеттері)	қолданылатын сулы және сулы емес бояғыштардың құрамы мен материалдары туралы түсініктерінің болуы; 8.1.2.2 түстітану туралы түсініктерінің болуы (ғимарат бөлмелерін түсті безендіру)
	1.3 Құралдар мен жабдықтар (механизмге негізделген құралдар, жабдықтардың түрлері, құралдарда жұмыс жүргізудің тәсілі)	8.1.3.1 қолмен басқарылатын бояу батырмасы туралы түсініктерінің болуы; 8.1.3.2 қолмен басқарылатын бояу батырмасының техникалық сипатымен танысу; 8.1.3.3 қолмен басқарылатын бояу батырмасын жұмысқа даярлау (жеке және ортақ желдеткіштер құралдарын, қақпақша сақтандарғышты, құбыршекті бекітудің беріктігі мен түзетуді тексеру) ; қолмен басқарылатын бояу батырмасымен жұмыс жасаудың тәсілін меңгеру
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.4 Шеберхана мен құрылыс алаңында қауіпсіз жұмыс істеу ережесі	8.1.4.1 қол құралымен жұмыс жасау барысында қауіпсіз жұмыс істеу ережесін сақтау; 8.1.4.2 қолмен басқарылатын бояу батырмасымен, перфоратормен жұмыс жүргізудің ережесін сақтау ; 8.1.4.3 оқу шеберханасында өзінің жұмыс орнын ұйымдастыру; 8.1.4.4 құрылыс алаңында сылау-сырлау жұмысын жүргізудің қауіпсіздік ережесі туралы түсініктерінің болуы 8.1.4.5 тыныс алу жолдарының мүшелерін сақтаудың жеке құралдарының қызметі мен түрлері туралы түсініктерінің болуы: газқағар құбыршек, маска және әр түрлі құралдар
	1.5 Этика және еңбек заңнамасы.	8.1.5.1 ұжымдағы өзара қарым-қатынас және еңбек мәдениеті туралы түсініктің болуы ; 8.1.5.2 өрт қауіпсіздік техникасын, еңбекті қорғау ережесін сақтау; 8.1.5.3 еңбек тәртібі, сылақшы-сырлаушының жалақысын, еңбек тапсырысын

		орындауға жауапкершілігі туралы түсініктерінің болуы
2. Сылау-сырлау жұмысының технологиясы	2.3 Қарапайым және жақсартылған бояу	<p>8.2.3.2 эмальді бояулардың құрамы мен ерекшелігі туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>8.2.3.2 тұтқырлық, иісі, жылтырлауығы бойынша майлы бояудан эмальды бояудан ажырату;</p> <p>8.2.3.3 әртүрлі беткі жамылғыларды бояу үшін құралдарды таңдау;</p> <p>8.2.3.4 эмаль бояуының жабысқақтығын (шамалы) анықтау;</p> <p>8.2.3.5 1 м² бояуға кететін шығын туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>8.2.3.6 ерітіндінің ерекшелігі мен құрамы туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>8.2.3.7 бояуды жұмысқа даярлау: металды тор арқылы жұмыс қалпына жеткізе білу;</p> <p>8.2.3.8 үлгіге қарап бояуды орындау;</p> <p>8.2.3.9 денешынықтыру және балалар алаңының құралдарын бояуды орындау;</p> <p>8.2.3.10 валикпен жұмыс жасаудың тәсілін меңгеру;</p> <p>8.2.3.11 май, лак, топырақ, ерітіндіні қолдану;</p> <p>8.2.3.12 2-3 қабат жағу, қабырғаның жоғарғы жағынан ақырындап төменге қарай түсіріп бояу</p>
	2.8 Практикалық қайталау	<p>8.2.8.1 қою консистенциялы топырақты жағудың тәсілдерін, түрлі бұрыштарға қалақшамен сылақты сырлау, қабырғаны жоғарыдан төменге қарай жылжу арқылы бояу</p> <p>беткі бөлігін жөндеуге даярлау бойынша операцияларды орындау ; беткі бөлігін тегістеу; тұсқағазды жабыстыру үшін тұсқағаз бен желімді даярлаудың практикалық біліктілігі мен дағдысын бекіту</p>
		8.3.1.1 "Сылау-сырлау ісі" еңбек кәсібі бойынша кәсіби дағдыларын меңгеру мотивациясын көрсету;

3. Еңбек пәнін талдау және бағалау.	3.1 Еңбек пәнін талдау және бағалау.	8.3.1.2 орындалған жұмыстың сапасын талдауды жүргізу; 8.3.1.3 мұғалімнің көмегімен ағымдық өзін бақылауды жүзеге асыру; 8.3.1.4 жұмыстың сапасын тексеру ; 8.3.1.5 техникалық терминологияларды сөйлеу тілінде қолдану; 8.3.1.6 өзбетінше және мұғалімнің сұрағы бойынша жүргізілген жұмысты ауызша есеп беруді жүзеге асыру 8.3.1.7 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетімен өз бұйымын толыққанды талдауға ұмтылу; 8.3.1.8 алған білімді практикалық іс-әрекетте қолдану
	3.2 Өзбетінше жұмыс (үлгі тізбесі)	8.3.2.1 балалар және спорттық алаңдар құралдарын бояуды орындау
	3.3 Қорытынды бақылау жұмысы (оқу жылына)	8.3.3.1 мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды практикалық жұмысты орындау (саралап)

**6) 9-сынып
6-кесте**

Бөлім	Бөлімше	Оқыту масаттары
1-тоқсан		
	1.1 Еңбек құралдары туралы жалпы мәлімет	9.1.1.1 өзге халықтың тарихы мен мәдениетіне, әр түрлі ой-пікірлерге құрмет көрсету; 9.1.1.2 "Сылау-сырлау ісі" пән ерекшеліктерін сипаттау және өзбетінше меңгеруге ынталану
	1.2 Материалтану (цемент, құм, саз, гипс, бояу,эмульсия, сылау, беткі қабаты толтырылған плитка, кілей және оның қасиеттері)	9.1.2.1 сылау-сырлау, түсті қағаздарды жапыстыру жұмыстарында қолданылатын құрылыс; материалдардың түрлері туралы түсініктерінің болуы 9.1.2.2 ерітіндіні жасаудың негізгі қасиеттері туралы түсініктерінің болуы: төзімділігі, ерітіндінің орнығуы,тұтасуы
		9.1.3.1 бұрамашегенің қызметі мен құруын білу; 9.1.3.2 бұрамашегемен жұмыс жасаудың тәсілдарын меңгеру;

1 "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар"

1.3 Құралдар мен жабдықтар (механизмге негізделген құралдар, жабдықтардың түрлері, құралдарда жұмыс жүргізудің тәсілі)

9.1.3.3 бетон араластырғыш туралы түсініктерінің болуы;
9.1.3.4 бетон араластырғышпен жұмыс жүргізу тәсілдарын меңгеру;
9.1.3.5 электр араның құрылымы мен қызметін білу
9.1.3.6 бетон араластырғышты тазалауды жүргізу;
9.1.3.7 электр арамен жұмыс жүргізудің тәсілдарын білу;
9.1.3.8 қопару құралы туралы түсініктерінің болуы;
9.1.3.9 қопару құралымен жұмыс жүргізудің тәсілдарын меңгеру;
9.1.3.10 елеуіш құралы және оның қызметі туралы түсініктерінің болуы;
9.1.3.11 елеуіш құралын қолдану арқылы құмды електен өткізу тәсілін меңгеру

1.4 Шеберхана мен құрылыс алаңында қауіпсіз жұмыс істеу ережесі

9.1.4.1 бетон араластырғышпен жұмыс жасаудың қауіпсіздік ережесін сақтау;
9.1.4.2 жұмыс орнында қопару, электр ара, бұрамашегемен жұмысты орындауда қауіпсіздік ережесін сақтау;
9.1.4.3 жұмыс орнында және құрылыс алаңында еңбек қауіпсіздік ережесін сақтау;
9.1.4.4 тыныс алу жолдарының мүшелерін сақтаудың жеке құралдарының қызметі мен түрлері туралы түсініктерінің болуы: газқағар құбыршек, маска және әр түрлі құралдар

1.5 Этика және еңбек заңнамасы

9.1.5.1 жұмысқа қабылдану кезінде сыртқы келбет пен жүріс-тұрыстың маңыздылығын түсіну;
9.1.5.2 түйіндеме және жұмысқа қабылдау туралы өтініштерді рәсімдеу;
9.1.5.3 еңбек ақысының төлеу түрлерін ажырату (еңбекақы, келісімді, уақытық төлемақы);
9.1.5.4 өндірістік бақылау жүргізу және ұйымдастыру бойынша

		<p>санитарлық-эпидемиологиялық ережелер мен нормативтер, әдістемелік нұсқаулықтарды білу;</p> <p>9.1.5.5 өрт қауіпсіздік техникасын, еңбекті қорғау нормалары мен ережелерін сақтау;</p> <p>9.1.5.6 еңбекті қорғау, еңбек келісім шартындағы қызметкерлер мен жұмысшылардың негізгі міндеттері мен құқықтары туралы түсініктер алу</p>
2 "Сылау-сырлау жұмысының технологиясы"	2.1. Қарапайым және жақсартылған сылау	<p>9.2.1.1 ағаштың беткі жамылғысын тегістеудің қарапайым түрлері туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>9.2.1.2 ағаштың беткі жамылғысын сырлауға даярлау</p> <p>9.2.1.3 жоңқалық қалқан түрлері мен оны қолдана білу;</p> <p>9.2.1.4 жоңқалық қалқанды нығайтуды орындау;</p> <p>9.2.1.5 үш кезеңнен тұратын қабатты сырлауды орындау;</p> <p>9.2.1.6 жұмысты жүргізу үшін қолданылатын материалдар мен құралдардың қызметін, ағаштың беткі жамылғысын сапалы сырлау туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>9.2.1.7 ағаштың беткі жамылғысын сапалы сырлауды орындау;</p> <p>9.2.1.8 ағаштың беткі жамылғысын қарапайым және жақсы сырлаудың түрлерін сипаттау, салыстыру;</p> <p>9.2.1.9 төбені сырлау туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>9.2.1.10 "өзіне қарай" "өзінен әрі" тәсілдерімен төбені сырлауды орындау</p>
	3.1 Еңбек пәнін талдау және бағалау	<p>9.3.1.1 техникалық терменологияларды қолдану арқылы өзінің және басқа адамдардың жұмыстарында көрсетілген идея мен тақырыбын сипаттау;</p> <p>9.3.1.2 қойылған мақсатқа жету үшін табандылық таныту, өз еңбегін мақтан тұту, жауапкершілік таныту;</p> <p>9.3.1.2 өзбетінше және мұғалімнің сұрағы бойынша жұмысты орындау процессін мұқият талдау;</p>

<p>3 "Еңбек пәнін талдау және бағалау"</p>		<p>9.3.1.3 орындалған жұмыстың сапасын басқару; 9.3.1.4 өз жұмысын және басқалардың жұмысын бейімдеу, жетілдіру бойынша конструктивті түсініктемелер қабылдау және ұсыныстар жасау; 9.3.1.5 жұмыстың сапала орындалуын қадағалау</p>
	<p>3.2 Өзбетінше жұмыс (үлгі тізбесі)</p>	<p>9.3.2.1 жұмысты орындау үшін материалдар мен құралдарды, жұмыстың түрін анықтау, жұмыстың жоспарын құру, операцияны орындаудың реттілігін анықтау; 9.3.2.2 жоңқалық қалқаны бекітуді орындау; 9.3.2.3 гипсокартондағы жапсар мен тігістерді өңдеу</p>
<p>2-тоқсан</p>		
	<p>1.1 Еңбек құралдары туралы жалпы мәлімет</p>	<p>9.1.1.1 өзге халықтың тарихы мен мәдениетіне, әр түрлі ой-пікірлерге құрмет көрсету; 9.1.1.2 "Сылау-сырлау ісі" пән ерекшеліктерін сипаттау және өзбетінше меңгеруге ынталану</p>
	<p>1.2 Материалтану (цемент, құм, саз, гипс, бояу,эмульсия, сылау, беткі қабаты толтырылған плитка, кілей және оның қасиеттері)</p>	<p>9.1.2.1 сылау-сырлау, түсті қағаздарды жапыстыру жұмыстарында қолданылатын құрылыс материалдардың түрлері туралы түсініктерінің болуы; 9.1.2.2 ерітіндіні жасаудың негізгі қасиеттері туралы түсініктерінің болуы: төзімділігі, ерітіндінің орнығуы,тұтасуы</p>
	<p>1.3 Құралдар мен жабдықтар (механизмге негізделген құралдар, жабдықтардың түрлері, құралдарда жұмыс жүргізудің тәсілі)</p>	<p>9.1.3.1 бұрамашегенің қызметі мен құруын білу; 9.1.3.2 бұрамашегемен жұмыс жасаудың тәсілдарын меңгеру; 9.1.3.3 бетон араластырғыш туралы түсініктерінің болуы; 9.1.3.4 бетон араластырғышпен жұмыс жүргізу тәсілдарын меңгеру; 9.1.3.5 электр араның құрылымы мен қызметін білу</p>
		<p>9.1.4.1 бетон араластырғышпен жұмыс жасаудың қауіпсіздік ережесін сақтау; 9.1.4.2 жұмыс орнында қопару, электр ара, бұрамашегемен</p>

1 "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар"	1.4 Шеберхана мен құрылыс алаңында қауіпсіз жұмыс істеу ережесі	жұмысты орындауда қауіпсіздік ережесін сақтау; 9.1.4.3 тыныс алу жолдарының мүшелерін сақтаудың жеке құралдарының қызметі мен түрлері туралы; түсініктерінің болуы: газқағар құбыршек, маска және әр түрлі құралдар
	1.5 Этика және еңбек заңнамасы	9.1.5.1 жұмысқа қабылдану кезінде сыртқы келбет пен жүріс-тұрыстың маңыздылығын түсіну; 9.1.5.2 түйіндеме және жұмысқа қабылдау туралы өтініштерді рәсімдеу; 9.1.5.3 еңбек ақысының төлеу түрлерін ажырату (еңбекақы, келісімді, уақытық төлемақы); 9.1.5.4 өндірістік бақылау жүргізу және ұйымдастыру бойынша санитарлық-эпидемиологиялық ережелер мен нормативтер, әдістемелік нұсқаулықтарды білу; 9.1.5.5 өрт қауіпсіздік техникасын, еңбекті қорғау нормалары мен ережелерін сақтау; 9.1.5.6 еңбекті қорғау, еңбек келісім шартындағы қызметкерлер мен жұмысшылардың негізгі міндеттері мен құқықтары туралы түсініктер алу
2 "Сылау-сырлау жұмысының технологиясы"	2.2 Беткі жамылғысын тегістеу	9.2.2.1 тегістеу жұмысына сылақты өзбетінше даярлау; 9.2.2.2 сырланған беткі қабатты тегістеудің реттілігі туралы түсініктерінің болуы; 9.2.2.3 әртүрлі бұрыштарға бітеуіштерді жағу арқылы жапсар мен тесіктерді жабу; 9.2.2.4 көлдеңнен қозғалу арқылы жарылуларды толықтыру тәсілдерімен көлемді шұңқырларды толтыру; 9.2.2.5 әртүрлі бұрыштарға тегістеуді жағу тәсілі арқылы бүркеншіктерді жабу; 9.2.2.6 тесіктерді жабу үшін қаптайтын сетканы қолдану; 9.2.2.7 старттық тегістеуді орындау;

		9.2.2.8 жайылған тегістерді тегістеу
3 "Еңбек пәнін талдау және бағалау"	3.1 Еңбек пәнін талдау және бағалау	<p>9.3.1.1 техникалық терменологияларды қолдану арқылы өзінің және басқа адамдардың жұмыстарында көрсетілген идея мен тақырыбын сипаттау;</p> <p>9.3.1.2 қойылған мақсатқа жету үшін табандылық таныту, өз еңбегін мақтан тұту, жауапкершілік таныту;</p> <p>9.3.1.2 өзбетінше және мұғалімнің сұрағы бойынша жұмысты орындау процессін мұқият талдау;</p> <p>9.3.1.3 орындалған жұмыстың сапасын басқару</p> <p>9.3.1.4 өз жұмысын және басқалардың жұмысын бейімдеу, жетілдіру бойынша конструктивті; түсініктемелер қабылдау және ұсыныстар жасау;</p> <p>9.3.1.5 жұмыстың сапала орындалуын қадағалау</p>
	3.2 Өзбетінше жұмыс (үлгі тізбесі)	<p>9.3.2.1 жұмысты орындау үшін материалдар мен құралдарды, жұмыстың түрін анықтау, жұмыстың жоспарын құру, операцияны орындаудың реттілігін анықтау;</p> <p>9.3.2.2 жоңқалық қалқаны бекітуді орындау;</p> <p>9.3.2.3 гипсокартондағы жапсар мен тігістерді өңдеу</p>
3-тоқсан		
	1.1 Еңбек құралдары туралы жалпы мәлімет	<p>9.1.1.1 өзге халықтың тарихы мен мәдениетіне, әр түрлі ой-пікірлерге құрмет көрсету;</p> <p>9.1.1.2 "Сылау-сырлау ісі" пән ерекшеліктерін сипаттау және өзбетінше меңгеруге ынталану</p>
		<p>9.1.2.1 сылау-сырлау, түсті қағаздарды жапыстыру жұмыстарында қолданылатын құрылыс материалдардың түрлері туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>9.1.2.2 ерітіндіні жасаудың негізгі қасиеттері туралы түсініктерінің болуы: төзімділігі, ерітіндінің орнығуы, тұтасуы;</p> <p>9.1.2.3 түс қағаздардың түрлері туралы түсініктерінің болуы (</p>

<p>1 "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар"</p>	<p>1.2 Материалтану (цемент, құм, саз, гипс, бояу, эмульсия, сылау, беткі қабаты толтырылған плитка, кілей және оның қасиеттері)</p>	<p>винилді, флизелин, шыны талшық, металлдан жасалған, сұйық тұсқағаздар); 9.1.2.4 түс қағаздардың фактурасы бойынша анықтау; 9.1.2.5 түс қағазбен жұмыс жасайтын желімнің құрамы және желімдеу құрамы туралы түсініктерінің болуы; 9.1.2.6 түс қағаздар жұмыстары үшін кілей құрамының ерекшеліктері мен қасиеттерін есепке алу; 9.1.2.7 еденнің беткі жамылғысының негізгі қасиеттері туралы түсініктерінің болуы: суға төзімділігі, тозғыштығы, иілгіштігі; 9.1.2.8 еденнің беткі жамылғысының негізгі және негізгі емес түрлері туралы түсініктерінің болуы</p>
	<p>1.3 Құралдар мен жабдықтар (механизмге негізделген құралдар, жабдықтардың түрлері, құралдарда жұмыс жүргізудің тәсілі)</p>	<p>9.1.3.1 бұрамашегенің қызметі мен құруын білу; 9.1.3.2 бұрамашегемен жұмыс жасаудың тәсілдарын меңгеру; 9.1.3.3 бетон араластырғыш туралы түсініктерінің болуы; 9.1.3.4 бетон араластырғышпен жұмыс жүргізу тәсілдарын меңгеру; 9.1.3.5 электр араның құрылымы мен қызметін білу; 9.1.3.6 бетон араластырғышты тазалауды жүргізу</p>
	<p>1.4 Шеберхана мен құрылыс алаңында қауіпсіз жұмыс істеу ережесі</p>	<p>9.1.4.1 бетон араластырғышпен жұмыс жасаудың қауіпсіздік ережесін сақтау; 9.1.4.2 жұмыс орнында қопару, электр ара, бұрамашегемен жұмысты орындауда қауіпсіздік ережесін сақтау; 9.1.4.3 жұмыс орнында және құрылыс алаңында еңбек қауіпсіздік ережесін сақтау; 9.1.4.4 тыныс алу жолдарының мүшелерін сақтаудың жеке құралдарының қызметі мен түрлері туралы түсініктерінің болуы: газқағар құбыршек, маска және әр түрлі құралдар</p>

	<p>1.5 Этика және еңбек заңнамасы</p>	<p>9.1.5.1 жұмысқа қабылдану кезінде сыртқы келбет пен жүріс-тұрыстың маңыздылығын түсіну; 9.1.5.2 түйіндеме және жұмысқа қабылдау туралы өтініштерді рәсімдеу; 9.1.5.3 еңбек ақысының төлеу түрлерін ажырату (еңбекақы, келісімді, уақытық төлемақы) ; 9.1.5.4 өндірістік бақылау жүргізу және ұйымдастыру бойынша санитарлық-эпидемиологиялық ережелер мен нормативтер, әдістемелік нұсқаулықтарды білу; 9.1.5.5 өрт қауіпсіздік техникасын, еңбекті қорғау нормалары мен ережелерін сақтау; 9.1.5.6 еңбекті қорғау, еңбек келісім шартындағы қызметкерлер мен жұмысшылардың негізгі міндеттері мен құқықтары туралы түсініктер алу</p>
	<p>2.4 Эмульсиямен әктеу</p>	<p>9.2.4.1 беткі жамылғыны водоземulsion бояуға даярлау; 9.2.4.2 қабырғаны тазалау тегістеу , жарылған орындарына бояу жағу ; 9.2.4.3 1 м² бояуға кететін шығын туралы түсініктерінің болуы; 9.2.4.4 водоземulsion бояуымен төбеге жағу туралы түсініктерінің болуы; 9.2.4.5 қабырғаның барлық периметрі бойынша төбенің бұрышынан 3-5 см қашықтықта төбенің шетін қыл қаламмен немесе кішкентай валикпен бояды жүргізу; 9.2.4.6 валикпен жұмыс жасау тәсілін меңгеру; 9.2.4.7 келесі және соңғы қабаты жағу барысын бір бағытта төбені бояуды орындау</p>
	<p>2.5 Негізгі түстерді тану. Бөлмені эстетикалық өңдеу</p>	<p>9.2.5.1 аралас түстердің ерекшеліктері туралы түсініктерінің болуы; 9.2.5.2 түс контраст; өңдейтін техникадағы аралас түстер үшін түстер шеңберін қолдана алу;</p>

		<p>9.2.5.3 сылау жұмыстарында түстердің үйлесімді болуына түстер элементтері мен фактураны қолдану</p>
<p>2. "Сылау-сырлау жұмысының технологиясы"</p>	<p>2.6 Тұсқағаз жұмысы</p>	<p>9.2.6.1 тұсқағаздың беткі бөлігіне жағылатын желімді қолдану туралы түсініктерінің болуы; 9.2.6.2 суреттердің сәйкес болуы үшін (байқау) тұсқағазды қабырғаға қойып орналастыру; 9.2.6.3 жиектің еніне, дөңес жеріне дайындалып қойылған ендерді бет жағын төмен қарай жинау 9.2.6.4 енге желім құрамын қылқаламен жағу; 9.2.6.5 жабыстырылатын тұсқағаздың жоғарғы жағын белгілеу; 9.2.6.6 тұсқағаздың беткі бөлігін жабыстыру тәсілін меңгеру; 9.2.6.7 ескі бөлігін тегістеу арқылы беткі жағына тұсқағазды жабыстыру</p>
	<p>2.7 Еденді өңдеу</p>	<p>9.2.7.1 еденді төсеуге даярлау туралы түсініктерінің болуы; 9.2.7.2 еден түрлерінің алуан түрлі төсемелерімен таныстыру; 9.2.7.3 еден түрлерінің алуан түрлерін төсеу кезінде өмір қауіпсіздік техникасын сақтау, еденді төсеу үшін құралдардың қызметі бойынша қолдану; 9.2.7.4 төсеменің астына еденің беткі жағын даярлаудың реттілігін білу; 9.2.7.5 металл торын тарту арқылы ағаш және бетон негізінде гидроизоляциялау; 9.2.7.6 марка мен маяк бойынша еден астынадағы стяжка құралдарын білу; 9.2.7.7 беткі жамылғыны ұстауға бөлу, маркасын орнықтыру</p>
		<p>9.3.1.1 техникалық терменологияларды қолдану арқылы өзінің және басқа адамдардың жұмыстарында көрсетілген идея мен тақырыбын сипаттау; 9.3.1.2 қойылған мақсатқа жету үшін табандылық таныту, өз</p>

3 "Еңбек пәнін талдау және бағалау"	3.1 Еңбек пәнін талдау және бағалау	<p>еңбегін мақтан тұту, жауапкершілік таныту;</p> <p>9.3.1.2 өзбетінше және мұғалімнің сұрағы бойынша жұмысты орындау процессін мұқият талдау;</p> <p>9.3.1.3 орындалған жұмыстың сапасын басқару;</p> <p>9.3.1.4 өз жұмысын және басқалардың жұмысын бейімдеу, жетілдіру бойынша конструктивті түсініктемелер қабылдау және ұсыныстар жасау;</p> <p>9.3.1.5 жұмыстың сапала орындалуын қадағалау</p>
	3.2 Өзбетінше жұмыс (үлгі тізбесі)	<p>9.3.2.1 жұмысты орындау үшін материалдар мен құралдарды, жұмыстың түрін анықтау, жұмыстың жоспарын құру, операцияны орындаудың реттілігін анықтау;</p> <p>9.3.2.2 операцияны орындаудың реттілігін құру: тұсқағаз, қылқалам, желімді даярлау; тұсқағазды жапыстыру</p>
4-тоқсан		
	1.1 Еңбек құралдары туралы жалпы мәлімет	<p>9.1.1.1 өзге халықтың тарихы мен мәдениетіне, әр түрлі ой-пікірлерге құрмет көрсету;</p> <p>9.1.1.2 "Сылау-сырлау ісі" пән ерекшеліктерін сипаттау және өзбетінше меңгеруге ынталану</p>
	1.2 Материалтану (цемент, құм, саз, гипс, бояу, эмульсия, сылау, беткі қабаты толтырылған плитка, кілей және оның қасиеттері)	9.1.2.1 сылау-сырлау, түсті қағаздарды жапыстыру жұмыстарында қолданылатын құрылыс материалдардың түрлері туралы түсініктерінің болуы
	1.3 Құралдар мен жабдықтар (механизмге негізделген құралдар, жабдықтардың түрлері, құралдарда жұмыс жүргізудің тәсілі)	<p>9.1.3.1 бұрамашегенің қызметі мен құруын білу;</p> <p>9.1.3.2 бұрамашегемен жұмыс жасаудың тәсілдарын меңгеру</p>
	1.4 Шеберхана мен құрылыс алаңында қауіпсіз жұмыс істеу ережесі	<p>9.1.4.1 бетон араластырғышпен жұмыс жасаудың қауіпсіздік ережесін сақтау;</p> <p>9.1.4.2 жұмыс орнында қопару, электр ара, бұрамашегемен жұмысты орындауда қауіпсіздік ережесін сақтау;</p> <p>9.1.4.3 жұмыс орнында және құрылыс алаңында еңбек қауіпсіздік ережесін сақтау;</p>

<p>1 "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар"</p>		<p>9.1.4.4 тыныс алу жолдарының мүшелерін сақтаудың жеке құралдарының қызметі мен түрлері туралы түсініктерінің болуы: газқағар құбыршек, маска және әр түрлі құралдар</p>
	<p>1.5 Этика және еңбек заңнамасы</p>	<p>9.1.5.1 жұмысқа қабылдану кезінде сыртқы келбет пен жүріс-тұрыстың маңыздылығын түсіну; 9.1.5.2 түйіндеме және жұмысқа қабылдау туралы өтініштерді рәсімдеу; 9.1.5.3 еңбек ақысының төлеу түрлерін ажырату (еңбекақы, келісімді, уақытық төлемақы); 9.1.5.4 өндірістік бақылау жүргізу және ұйымдастыру бойынша санитарлық-эпидемиологиялық ережелер мен нормативтер, әдістемелік нұсқаулықтарды білу; 9.1.5.5 өрт қауіпсіздік техникасын, еңбекті қорғау нормалары мен ережелерін сақтау; 9.1.5.6 еңбекті қорғау, еңбек келісім шартындағы қызметкерлер мен жұмысшылардың негізгі міндеттері мен құқықтары туралы түсініктер алу</p>
<p>2. "Сылау-сырлау жұмысының технологиясы"</p>	<p>2.3 Қарапайым және жақсартылған бояу</p>	<p>9.2.3.1 беткі жамылғысы металды заттарды бояу туралы түсініктерінің болуы (құбыр мен радиаторлар, бумен жылыту жүйесін); 9.2.3.2 беткі жамылғысы металды заттарды бояуға даярлау үшін құралдар мен материалдарды таңдау; 9.2.3.3 боялмаған беткі жағын бояуға даярлау: кебемен егеу, қалақшамен тазалау, егеуқұм қағазымен тегістелген қабатты тазартуды орындау; 9.2.3.4 бояуды жұмысқа даярлау: металды тор арқылы жұмыс қалпына жеткізу; 9.2.3.5 үлгіге қарап бояуды орындау; 9.2.3.6 металды беткі жамылғыны бояуды орындау; 9.2.3.7 қылқаламен жұмыс жасау тәсілдерін меңгеру;</p>

		<p>9.2.3.8 қолы ұзын жіңішке қыл қаламен радиатор секцияларының жоғары ішкі бөлігін бояу</p>
	<p>2.8 Практикалық бақылау</p>	<p>9.2.8.1 сырлау ерітіндісін даярлап, "өзіне қарай" "өзіңнен әрі" тәсілдерімен төбені сырлауды орындау, гипсокартандағы ойқтар мен тегіс емес жерлерді әртүрлі бұрыштарға сылақтарды сырлау тәсілдерін, кең, түзу жазық беттеріне бояуды жағу; жөндеу жұмыстарын орындау үшін қажетті материалдарды даярлаудың практикалық біліктілігі мен дағдыны бекіту</p>
<p>3. "Еңбек пәнін талдау және бағалау"</p>	<p>3.1 Еңбек пәнін талдау және бағалау</p>	<p>9.3.1.1 техникалық терменологияларды қолдану арқылы өзінің және басқа адамдардың жұмыстарында көрсетілген идея мен тақырыбын сипаттау; 9.3.1.2 қойылған мақсатқа жету үшін табандылық таныту, өз еңбегін мақтан тұту, жауапкершілік таныту; 9.3.1.2 өзбетінше және мұғалімнің сұрағы бойынша жұмысты орындау процессін мұқият талдау; 9.3.1.3 орындалған жұмыстың сапасын басқару; 9.3.1.4 өз жұмысын және басқалардың жұмысын бейімдеу, жетілдіру бойынша конструктивті түсініктемелер қабылдау және ұсыныстар жасау; 9.3.1.5 жұмыстың сапала орындалуын қадағалау 9.3.1.6 өз еңбегінің нәтижелеріне қызығушылық таныту</p>
	<p>3.2 Өзбетінше жұмыс (үлгі тізбесі)</p>	<p>9.3.2.1 жұмысты орындау үшін материалдар мен құралдарды, жұмыстың түрін анықтау, жұмыстың жоспарын құру, операцияны орындаудың реттілігін анықтау; 9.3.2.2 операцияны орындаудың реттілігін құру: тұсқағаз, қылқалам, желімді даярлау; тұсқағазды жапыстыру; 9.3.2.3 металды беткі жамылғыны өзбетінше бояу; 9.3.2.4 төбені бояуды бір бағытта, ал кейінгі қабаттарды алдыңғы</p>

		қабаттарға перпендикулярды орындау
	3.3 Қорытынды бақылау жұмысы (оқу жыл)	9.3.3.1 қиындығы мен орындалуы бойынша емтиханға сай қорытынды практикалық жұмысты орындау

7) 10-сынып
7-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1 "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар"	1.1 Еңбек құралдары туралы жалпы мәлімет	10.1.1.1 өздігімен кәсібін анықтауға ниет білдіру; 10.1.1.2 заманауи өмір шартының қажеттілігі ретінде еңбек қызметіне дағдылану; 10.1.1.3 оқу шеберханасындағы құрал-жабдықтарға мұқият қарау
	1.2 Материалтану (цемент, құм, саз, гипс, бояу, эмульсия, сылау, беткі қабаты толтырылған плитка, кілей және оның қасиеттері)	10.1.2.1 сылау-сырлау, түсті қағаздарды жапыстыру жұмыстарында қолданылатын құрылыс материалдардың түрлері туралы түсініктерінің болуы; 10.1.2.2 беткі бөлікті тегістеу мен сырлау үшін жаңа материалдар түрлері туралы түсініктерінің болуы; 10.1.2.3 декоративті сылау үшін ерітінді түрлері туралы түсініктерінің болуы; 10.1.2.4 декоративті сырлау үшін ерітінді құрамын визуальды және тактильды сезіну арқылы анықтау
	1.3 Құралдар мен жабдықтар (механизмге негізделген құралдар, жабдықтардың түрлері, құралдарда жұмыс жүргізудің тәсілі)	10.1.3.1 еріткіш сорғыш құралы туралы мағлұматтар алу; 10.1.3.2 еріткіш сорғыш (қондырма) құралы мен қызметін ажырату және түсіну; 10.1.3.3 өңдейтін тегістейтін машинка туралы түсініктерінің болуы; 10.1.3.4 өңдейтін тегістейтін машинкамен жұмыс жүргізудің қағидасын білу; 10.1.3.5 өңдейтін тегістейтін машинкамен жұмыс жүргізудің тәсілдарын меңгеру; 10.1.3.6 заманауи өнеркәсіп және машинамен (кұрлыс объектілеріне, цехтер немесе орта арнайы оқу мекемелеріне экскурсия) танысу;

		10.1.3.7 кіші механизация құралдарымен танысу
	1.4 Шеберхана мен құрылыс алаңында қауіпсіз жұмыс істеу ережесі	10.1.4.1 өндейтін тегістейтін машинкамен жұмыс жасаудың өмір қауіпсіздік ережесін сақтау; 10.1.4.2 қолдың басқаруымен немесе машинкамен жұмыс жасауда қауіпсіздік ережесін сақтау; 10.1.4.3 электр қауіпсіздік бойынша талаптарды сақтау; 10.1.4.4 жұмыс орнында еңбек қауіпсіздік ережесін сақтау
	1.5 Этика және еңбек заңнамасы	10.1.5.1 оқу-еңбек ұжымында кәсіби этиканы сақтау; 10.1.5.2 кәсіби борыш және жауапкершілік туралы түсініктің болуы; 10.1.5.3 тариф сеткасы бойынша жалақы түрлері мен өндірістегі квалификациялық дәрежесі туралы түсініктерінің болуы; 10.1.5.4 жалақыдан ұсталынатын салық, зейнетақы қоры, кәсіподақ төлемі, айыппұл ұстау тәртібі туралы білу; 10.1.5.5 еңбек келісімшартын бұзу шарттарын білу (жұмысшының немесе жұмыс берушінің инициативасы бойынша); 10.1.5.6 еңбек қатынасын, ұжымда , топта ересектермен және құрдастарымен жұмыс істей білуі
2 "Сылау-сырлау жұмысының технологиясы"	2.1 Қарапайым және жақсартылған бояу	10.2.1.1 сылақ жұмыстарын орындаудың қызметтерін түсіну; 10.2.1.2 бетон алмастырғышпен жұмыс жасаудың қағидаларын түсіну; 10.2.1.3 терезе беткейлері мен есік ойықтарын сырлау туралы түсініктерінің болуы; 10.2.1.4 өндейтін тегістейтін машинаны қолдану арқылы кірпіштің беткі жамылғысын қарапайым сырлауды орындау; 10.2.1.5 кемшіліктер және оның салдары туралы мәлеметтердің болуы; 10.2.1.6 сырлау кемшіліктерінің түрлерін анықтау және оны алдын алуды білу;

		<p>10.2.1.7 ұсақ және терең жарылуларды алдын алу, сырлауды жіктей алу;</p> <p>10.2.1.8 құрлысы жұмыстарын өнеркәсіп шартында жазық бетін қарапайым және жақсартылған сырлауды орындау;</p> <p>10.2.1.9 жазықтықтың беткі жағын өңдеуді колмен жұмыс жасаудан бас тартып машинамен жұмыс жасау</p>
3 "Еңбек пәнін талдау және бағалау"	3.1 Еңбек пәнін талдау және бағалау	<p>10.3.1.1 "Сылау-сырлау ісі" еңбек кәсібі бойынша өзінің кәсіби жеке ерекшеліктерін сәйкестендіру;</p> <p>10.3.1.2 өз еңбек нәтижелеріне қызығушылық таныту</p> <p>10.3.1.3 өз еңбегіне тәртіптілік пен жауапкершілік таныту;</p> <p>10.3.1.4 адамның еңбегін қадірлеу, қойылған мақсатқа жету үшін табандылық таныту, өз еңбегін мақтан тұту, жауапкершілік таныту;</p> <p>10.3.1.5 өз еңбек әрекетін адекватты түрде өзін-өзі бағалау;</p> <p>10.3.1.6 тұлғалық құзыреттілік деңгейімен кәсіби талаптарды салыстыру;</p> <p>10.3.1.7 бұйым үлгісін талдауды өзбетінше орындау;</p> <p>10.3.1.8 талапқа сәйкес жұмыстың сапасын бағалау;</p> <p>10.3.1.9 сөзінде техникалық терминдерді қолдану;</p> <p>10.3.1.10 жұмыстың нәтижесі мен сапасын тексеру</p>
	3.2 Өзбетінше жұмыс (үлгі тізбесі)	<p>10.3.2.1 өңдеу тегістеу машинкасын қолдану арқылы кірпіштің беткі бөлігін қарапайым сырлауды орындау</p>
2-тоқсан		
	1.1 Еңбек құралдары туралы жалпы мәлімет	<p>10.1.1.1 өздігімен кәсібін анықтауға ниет білдіру;</p> <p>10.1.1.2 заманауи өмір шартының қажеттілігі ретінде еңбек қызметіне дағдылану;</p> <p>10.1.1.3 оқу шеберханасындағы құрал-жабдықтарға мұқият қарау</p>
		<p>10.1.2.1 сылау-сырлау, түсті қағаздарды жапыстыру</p>

	<p>1.2 Материалтану (цемент, құм, саз, гипс, бояу,эмульсия, сылау, беткі қабаты толтырылған плитка, кілей және оның қасиеттері)</p>	<p>жұмыстарында қолданылатын құрылыс; материалдардың түрлері туралы түсініктерінің болуы 10.1.2.2 беткі бөлікті тегістеу мен сырлау үшін жаңа материалдар түрлері туралы түсініктерінің болуы; 10.1.2.3 декоративті сылау үшін ерітінді түрлері туралы түсініктерінің болуы; 10.1.2.4декоративті сырлау үшін ерітінді құрамын визуальды және тактильды сезіну арқылы анықтау; 10.1.2.5 қызметі бойынша декаротивті сырлау үшін ерітінді түрлерін ажырату</p>
<p>1 "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар"</p>	<p>1.3 Құралдар мен жабдықтар (механизмге негізделген құралдар, жабдықтардың түрлері, құралдарда жұмыс жүргізудің тәсілі)</p>	<p>10.1.3.1 еріткіш сорғыш құралы туралы мағлұматтар алу; 10.1.3.2 еріткіш сорғыш (қондырма) құралы мен қызметін ажырату және түсіну; 10.1.3.3 өндейтін тегістейтін машинка туралы түсініктерінің болуы; 10.1.3.4 өндейтін тегістейтін машинкамен жұмыс жүргізудің қағидасын білу; 10.1.3.5 өндейтін тегістейтін машинкамен жұмыс жүргізудің тәсілдарын меңгеру; 10.1.3.6 заманауи өнеркәсіп және машинамен (құрлыс объектілеріне , цехтер немесе орта арнайы оқу мекемелеріне экскурсия) танысу; 10.1.3.7 кіші механизация құралдарымен танысу</p>
	<p>1.4 Шеберхана мен құрылыс алаңында қауіпсіз жұмыс істеу ережесі</p>	<p>10.1.4.1 өндейтін тегістейтін машинкамен жұмыс жасаудың өмір қауіпсіздік ережесін сақтау; 10.1.4.2 қолдың басқаруымен немесе машинкамен жұмыс жасауда қауіпсіздік ережесін сақтау; 10.1.4.3электр қауіпсіздік бойынша талаптарды сақтау; 10.1.4.4 жұмыс орнында еңбек қауіпсіздік ережесін сақтау</p>
		<p>10.1.5.1 оқу-еңбек ұжымында кәсіби этиканы сақтау; 10.1.5.2 кәсіби борыш және жауапкершілік туралы түсініктің болуы;</p>

	1.5 Этика және еңбек заңнамасы	<p>10.1.5.3 тариф сеткасы бойынша жалақы түрлері мен өндірістегі квалификациялық дәрежесі туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>10.1.5.4 жалақыдан ұсталынатын салық, зейнетақы қоры, кәсіподақ төлемі, айыппұл ұстау тәртібі туралы білу;</p> <p>10.1.5.5 еңбек келісімшартын бұзу шарттарын білу (жұмысшының немесе жұмыс берушінің инициативасы бойынша);</p> <p>10.1.5.6 еңбек қатынасын, ұжымда, топта ересектермен және құрдастарымен жұмыс істей білуі</p>
2 "Сылау-сырлау жұмысының технологиясы"	2.2 Беткі жамылғысын тегістеу	<p>10.2.2.1 жұмыс түріне байланысты тегістеуден қоспасын таңдау;</p> <p>10.2.2.2 беткі бөлігін тегістеуге өздігімен даярлау;</p> <p>10.2.2.3 мәрелік тегістеу туралы түсініктерінің болуы</p> <p>10.2.2.4 сулы құрамы бар ертіндімен беткі бөлігін астарлауды орындау;</p> <p>10.2.2.5 мәрелік тегістеудің тәсілдерін білу;</p> <p>10.2.2.6 құралды 20° бұрышына қарай қысу арқылы жұқа қабатпен төменнен жоғары қозғалту негізінде тегістеуді жүргізу;</p> <p>10.2.2.7 декоративті тегістеу туралы түсініктерінің болуы (бояулы қабатты кракелюр, гипсті тегістеуден жасалған декоративті рельеф);</p> <p>10.2.2.8 өңдеуші-тегістеу машинасымен тегістелген қабаты тазартуды орындау</p>
	3.1 Еңбек пәнін талдау және бағалау	<p>10.3.1.1 "Сылау-сырлау ісі" еңбек кәсібі бойынша өзінің кәсіби жеке ерекшеліктерін сәйкестендіру;</p> <p>10.3.1.2 өз еңбек нәтижелеріне қызығушылық таныту;</p> <p>10.3.1.3 өз еңбегіне тәртіптілік пен жауапкершілік таныту;</p> <p>10.3.1.4 адамның еңбегін қадірлеу, қойылған мақсатқа жету үшін табандылық таныту, өз еңбегін мақтан тұту, жауапкершілік таныту;</p> <p>10.3.1.5 өз еңбек әрекетін адекватты түрде өзін-өзі бағалау;</p>

3 "Еңбек пәнін талдау және бағалау"		<p>10.3.1.6 тұлғалық құзыреттілік деңгейімен кәсіби талаптарды салыстыру;</p> <p>10.3.1.7 бұйым үлгісін талдауды өзбетінше орындау;</p> <p>10.3.1.8 талапқа сәйкес жұмыстың сапасын бағалау;</p> <p>10.3.1.9 сөзінде техникалық терминдерді қолдану; 10.3.1.10 жұмыстың нәтижесі мен сапасын тексеру</p>
	3.2 Өзбетінше жұмыс (үлгі тізбесі)	10.3.2.1 бұрышы 20°-ға құралды қысу арқылы жұқа қабатпен жоғарыдан төмен қарай қозғалу арқылы сырлауды жүргізу
3-тоқсан		
	1.1 Еңбек құралдары туралы жалпы мәлімет.	<p>10.1.1.1 өздігімен кәсібін анықтауға ниет білдіру;</p> <p>10.1.1.2 заманауи өмір шартының қажеттілігі ретінде еңбек қызметіне дағдылану;</p> <p>10.1.1.3 оқу шеберханасындағы құрал-жабдықтарға мұқият қарау</p>
	1.2 Материалтану (цемент, құм, саз, гипс, бояу, эмульсия, сылау, беткі қабаты толтырылған плитка, кілей және оның қасиеттері)	<p>10.1.2.1 сылау-сырлау, түсті қағаздарды жапыстыру жұмыстарында қолданылатын құрылыс материалдардың түрлері туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>10.1.2.2 беткі бөлікті тегістеу мен сырлау үшін жаңа материалдар түрлері туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>10.1.2.3 декоративті сылау үшін ерітінді түрлері туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>10.1.2.4 декоративті сырлау үшін ерітінді құрамын визуальды және тактильды сезіну арқылы анықтау;</p> <p>10.1.2.5 қызметі бойынша декоративті сырлау үшін ерітінді түрлерін ажырату;</p> <p>10.1.2.6 еденнің беткі жамылғысы туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>10.1.2.7 еденнің беткі жамылғысының технологиялық қасиеттерімен, оны қолдану туралы түсініктерінің болуы</p>
	1.3 Құралдар мен жабдықтар	<p>10.1.3.1 еріткіш сорғыш құралы туралы мағлұматтар алу;</p> <p>10.1.3.2 еріткіш сорғыш (қондырма) құралы мен қызметін ажырату және түсіну;</p>

1 "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар"	(механизмге негізделген құралдар, жабдықтардың түрлері, құралдарда жұмыс жүргізудің тәсілі)	10.1.3.3 өндейтін тегістейтін машинка туралы түсініктерінің болуы; 10.1.3.4 өндейтін тегістейтін машинкамен жұмыс жүргізудің қағидасын білу
	1.4 Шеберхана мен құрылыс алаңында қауіпсіз жұмыс істеу ережесі	10.1.4.1 өндейтін тегістейтін машинкамен жұмыс жасаудың өмір қауіпсіздік ережесін сақтау; 10.1.4.2 қолдың басқаруымен немесе машинкамен жұмыс жасауда қауіпсіздік ережесін сақтау; 10.1.4.3 электр қауіпсіздік бойынша талаптарды сақтау;
	1.5 Этика және еңбек заңнамасы	10.1.5.1 оқу-еңбек ұжымында кәсіби этиканы сақтау; 10.1.5.2 кәсіби борыш және жауапкершілік туралы түсініктің болуы; 10.1.5.3 тариф сеткасы бойынша жалақы түрлері мен өндірістегі квалификациялық дәрежесі туралы түсініктерінің болуы; 10.1.5.4 жалақыдан ұсталынатын салық, зейнетақы қоры, кәсіподақ төлемі, айыппұл ұстау тәртібі туралы білу; 10.1.5.5 еңбек келісімшартын бұзу шарттарын білу (жұмысшының немесе жұмыс берушінің инициативасы бойынша); 10.1.5.6 еңбек қатынасын, ұжымда , топта ересектермен және құрдастарымен жұмыс істей білуі
	2.4 Эмульсиямен әктеу	10.2.4.1 боялған беткі жамылғыны бояуға даярлау; 10.2.4.2 беткі бөлігін водоэмульсиямен бояуды орындау үшін өздігімен материалдар мен құралдарды таңдап алу; 10.2.4.3 үлгі, құрамы, түсі бойынша колер таңдап алу; 10.2.4.4 водоэмульсия бояуына қоспалар қосу; 10.2.4.5 берілген бояудың колерін даярлау; 10.2.4.6 үлгіге қарап бояу операциясын орындау; 10.2.4.7 сырлау жұмыстарын орындау барысында қолданылатын механизмдер және

2 "Сылау-сырлау жұмысының технологиясы"		машинамен жұмыс жасаудың тәсілдері мен құралдары туралы түсініктерінің болуы
	2.5 Негізгі түстерді тану. Бөлмені эстетикалық өңдеу	10.2.5.1 жаңа түсті алу үшін әртүрлі түстердің 2-3 пигменттерін араластыра алу; 10.2.5.2 пәтерді безендіру кезінде түстердің өзіне тән белгілерін есепке алу; 10.2.5.3 әртүрлі ғимараттарды безендіру үшін плитка, линолеум, түс қағаздар гаммаларына сәйкес таңдап алу
	2.6 Түсқағаз жұмысы	10.2.6.1 түсқағаздың үлгілерін иілгіштігі, қалыңдығы, фактурасы, түрі бойынша анықтау; 10.2.6.2 ғимараттың өлшемін есепке ала отырып түс, сурет, реңкке қарай түсқағаз материалдарын таңдау және сұраптау; 10.2.6.3 қабырғаға жабыстыру барысында суреттерді аралас ендерге орналасуының сәйкестігіне қарай түсқағаздың жалпақтығын берілген ұзындықта қию; 10.2.6.4 терезе ойығымен бірге қабырғаның сыртынан бұрышқа дейін түсқағазды жабыстыруды орындау; 10.2.6.5 түсқағаздың түрі бойынша беткі жағына айқастыра немесе жапсар арқылы түсқағазды жабыстыру; 10.2.6.6 жиек пен фризаны желімдеуді орындау
	2.7 Еденді өңдеу	10.2.7.1 керамикалық плиткалы жамылғысы бар еден туралы түсініктерінің болуы; 10.2.7.2 керамикалық плиткалы жамылғысы бар еден төсемелерінің тәсілдерін ажырату; 10.2.7.3 беткі жағын қоқыстан тазалау, шанын сүрту, жуу, еденнің геометриялық пішінің дұрыстығын тексеру; 10.2.7.4 металл торын тарту арқылы ағаш және бетон негізінде гидроизоляциялау; 10.2.7.5 марка мен маяк бойынша еден астынадағы стяжка

		<p>құралдарын беткі жамылғыны ұстауға бөлу, маркасын орнықтыру;</p> <p>10.2.7.6 еденің беткі жамылғысына суреттерді бөлу тәсілдерін меңгеру, аралық, фризонды плиткаларды орнықтыру;</p> <p>10.2.7.7 деңгейлік, үшбұрыштық сызғыш тәсілімен бірінші қатар және реттілікпен орнықтыру;</p> <p>10.2.7.8 плитканы орнықтырғаннан кейін артық бөліктерін тегістеу</p>
3 "Еңбек пәнін талдау және бағалау"	3.1 Еңбек пәнін талдау және бағалау	<p>10.3.1.1 "Сылау-сырлау ісі" еңбек кәсібі бойынша өзінің кәсіби жеке ерекшеліктерін сәйкестендіру;</p> <p>10.3.1.2 өз еңбек нәтижелеріне қызығушылық таныту;</p> <p>10.3.1.3 өз еңбегіне тәртіптілік пен жауапкершілік таныту;</p> <p>10.3.1.4 адамның еңбегін қадірлеу, қойылған мақсатқа жету үшін табандылық таныту, өз еңбегін мақтан тұту, жауапкершілік таныту;</p> <p>10.3.1.5 өз еңбек әрекетін адекватты түрде өзін-өзі бағалау;</p> <p>10.3.1.6 тұлғалық құзыреттілік деңгейімен кәсіби талаптарды салыстыру;</p> <p>10.3.1.7 бұйым үлгісін талдауды өзбетінше орындау;</p> <p>10.3.1.8 талапқа сәйкес жұмыстың сапасын бағалау;</p> <p>10.3.1.9 сөзінде техникалық терминдерді қолдану; 10.3.1.10 жұмыстың нәтижесі мен сапасын тексеру</p>
	3.2 Өзбетінше жұмыс (үлгі тізбесі)	<p>10.3.2.1. өңдеу тегістеу машинкасын қолдану арқылы кірпіштің беткі бөлігін қарапайым сырлауды орындау;</p> <p>10.3.2.2 көлденнен және тік қозғалыспен бояуды орындау</p>
4-тоқсан		
	1.1 Еңбек құралдары туралы жалпы мәлімет	<p>10.1.1.1 өздігімен кәсібін анықтауға ниет білдіру;</p> <p>10.1.1.2 заманауи өмір шартының қажеттілігі ретінде еңбек қызметіне дағдылану;</p>

1 "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар"		10.1.1.3 оқу шеберханасындағы құрал-жабдықтарға мұқият қарау
	1.2 Материалтану (цемент, құм, саз, гипс, бояу,эмульсия, сылау, беткі қабаты толтырылған плитка, кілей және оның қасиеттері)	10.1.2.1 сылау-сырлау, түсті қағаздарды жапыстыру жұмыстарында қолданылатын құрылыс материалдардың түрлері туралы түсініктерінің болуы
	1.3 Құралдар мен жабдықтар (механизмге негізделген құралдар, жабдықтардың түрлері, құралдарда жұмыс жүргізудің тәсілі)	10.1.3.1 заманауи өнеркәсіп және машинамен (құрлыс объектілеріне , цехтер немесе орта арнайы оқу мекемелеріне экскурсия) танысу; 10.1.3.2 кіші механизация құралдарымен танысу
	1.4 Шеберхана мен құрылыс алаңында қауіпсіз жұмыс істеу ережесі	10.1.4.1 өндейтін тегістейтін машинкамен жұмыс жасаудың өмір қауіпсіздік ережесін сақтау; 10.1.4.2 қолдың басқаруымен немесе машинкамен жұмыс жасауда қауіпсіздік ережесін сақтау; 10.1.4.3 электр қауіпсіздік бойынша талаптарды сақтау
	1.5 Этика және еңбек заңнамасы	10.1.5.1 оқу-еңбек ұжымында кәсіби этиканы сақтау; 10.1.5.2 кәсіби борыш және жауапкершілік туралы түсініктің болуы; 10.1.5.3 тариф сеткасы бойынша жалақы түрлері мен өндірістегі квалификациялық дәрежесі туралы түсініктерінің болуы; 10.1.5.4 жалақыдан ұсталынатын салық, зейнетақы қоры, кәсіподақ төлемі, айыппұл ұстау тәртібі туралы білу; 10.1.5.5 еңбек келісімшартын бұзу шарттарын білу (жұмысшының немесе жұмыс берушінің инициативасы бойынша); 10.1.5.6 еңбек қатынасын, ұжымда , топта ересектермен және құрдастарымен жұмыс істей білуі
		10.2.3.1 жақсартылған бояу туралы түсініктерінің болуы; 10.2.3.2 жақсартылған бояу үшін материалдар мен құралдарды таңдау; 10.2.3.3 беткі жамылғыны бояуға даярлау; 10.2.3.4 майлы және эмальды бояу үшін ерітіндіні тану;

<p>2 "Сылау-сырлау жұмысының технологиясы"</p>	<p>2.3 Қарапайым және жақсартылған бояу</p>	<p>10.2.3.5 жұмысқа өзбетінше бояуды даярлау; 10.2.3.6 қылқаламен жұмыс жасау тәсілдерін білу; 10.2.3.7 жақсартылған бояуды орындау; 10.2.3.8 декоративті бояу туралы түсініктерінің болуы; 10.2.3.9 үлгі бойынша декоративті бояу түрлерін анықтау (стиплинг, эффект "тері жамылғысы", венецианды тегістеу имитациясы); 10.2.3.10 майлау жұмыстарын орындау кезінде машинамен жұмыс жасаудың тәсілдері мен құралдары туралы түсініктерінің болуы; 10.2.3.11 бояу басқышымен жұмыс жасаудың тәсілдерін меңгеру</p>
	<p>2.8 Практикалық қайталау</p>	<p>10.2.8.1 берілген ұзындықта тұсқағаздың жалпақтығын кесу, тұсқағаздың түсі бойынша беткі жағына айқастыра немесе жапсар арқылы тұсқағазды жабыстыру, еденің беткі жағына суреттерді бөлу, деңгейлеп, үшбұрыштық сызғыш тәсілімен бірінші қатар және реттілікпен орнықтыру, беткі жамылғыны жөндеуге даярлау бойынша операцияларды орындау, беткі жағын тегістеу, тұсқағазды жабыстыру үшін тұсқағаз бен желімді даярлаудың практикалық біліктілігі мен дағдысын бекіту</p>
	<p>3.1 Еңбек пәнін талдау және бағалау</p>	<p>10.3.1.1 "Сылау-сырлау ісі" еңбек кәсібі бойынша өзінің кәсіби жеке ерекшеліктерін сәйкестендіру; 10.3.1.2 өз еңбек нәтижелеріне қызығушылық таныту; 10.3.1.3 өз еңбегіне тәртіптілік пен жауапкершілік таныту; 10.3.1.4 адамның еңбегін қадірлеу, қойылған мақсатқа жету үшін табандылық таныту, өз еңбегін мақтан тұту, жауапкершілік таныту; 10.3.1.5 өз еңбек әрекетін адекватты түрде өзін-өзі бағалау; 10.3.1.6 тұлғалық құзыреттілік деңгейімен кәсіби талаптарды салыстыру;</p>

3 "Еңбек пәнін талдау және бағалау"		10.3.1.7 бұйым үлгісін талдауды өзбетінше орындау; 10.3.1.8 талапқа сәйкес жұмыстың сапасын бағалау; 10.3.1.9 сөзінде техникалық терминдерді қолдану; 10.3.1.10 жұмыстың нәтижесі мен сапасын тексеру
	3.2 Өзбетінше жұмыс (үлгі тізбесі)	10.3.2.1 өңдеу тегістеу машинкасын қолдану арқылы кірпіштің беткі бөлігін қарапайым сырлауды орындау
	3.3 Қорытынды бақылау жұмысы (оқу жыл)	10.3.3.1 қиындығы мен орындалуы бойынша емтиханға сай қорытынды практикалық жұмысты орындау

Ескерту: білім беру ұйымында оқу-еңбек үдерісін қажетті өндірістік материалымен қамтамасыз ету мүмкіншіліктеріне қарай, мұғалім тақырыптарды оқыту реттілігін белгілейді.

"Кәсіби еңбекке баулу" пәні бойынша 7-10 сыныптағы зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына 4-қосымша

Ескерту. 4-қосымшасының жоғарғы оң жақ бұрышы жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 7-10 сыныптар үшін "Кәсіби еңбекке баулу. Слесарлық іс" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

71. "Кәсіби еңбекке баулу. Слесарлық іс" профилі бойынша бағдарлама келесі бөлімдерді қамтиды:

- 1) 1-бөлім "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар";
- 2) 2-бөлім "Жұмысты орындау технологиясы";
- 3) 3-бөлім "Еңбек заттарын талдау және бағалау".

72. "Материалтану. Құралдар және жабдықтар" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады

:

- 1) еңбек пәні туралы жалпы мәлімет;
- 2) материалтануға кіріспе;
- 3) жұмыс тәсілдері мен ережесі;

4) құралдар мен жабдықтар.

73. "Жұмысты орындау технологиясы" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) слесарлық өңдеуге дайындық операциялары;
- 2) құрастыру;
- 3) графикалық сауаттылық негіздері;
- 4) технологиялық дағдыларды жетілдіру;
- 5) мөлшерлі слесарлық өңдеу;
- 6) металды көркемдік өңдеу;
- 7) зертханалық жұмыстар;
- 8) білім алушылардың өзіндік жұмысы.

74. "Еңбек заррарын талдау және бағалау" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) өз іс-әрекетінің нәтижесін көрсету;
- 2) барлық деңгейдегі көрмелерге қатысу;
- 3) БАҚ жұмысты жариялау.

75. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) 1-бөлім "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар":

1-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде сезіну; 7.1.1.2 "Слесарлық іс" пәнінің ерекшеліктерін білу; 7.1.1.3 "Слесарь" мамандығының ерекшеліктерін білу	8.1.1.1 патриоттық сезімін көрсету; 8.1.1.2 "Слесарлық іс" пәнінің ерекшеліктерін түсінуі мен білімін көрсете білу; 8.1.1.3 слесарлық өндірістің негізгі мамандарын білу	9.1.1.1 басқаның көзқарасына құрмет көрсету; 9.1.1.2 "Слесарлық іс" пәнінің ерекшеліктерін сипаттау және өз бетінше оқи білу; 9.1.3.1 слесарлық іс бойынша негізгі еңбек ұйымдары туралы білу	10.1.1.1 қазақ халқының тарихы мен мәдениетін білу; 10.1.1.2 "Слесарлық іс" пәні бойынша еңбек түрлерін білу; 10.1.1.3 слесарь мамандығының кәсібилік сипаттамасын білу
1.2 Кіріспе және материалтану	7.1.2.1 материалдар туралы жалпы мәліметті білу; 7.1.2.2 материалдартану негіздерін білу; 7.1.2.3 материалдардың әр түрін ажырата білу; 7.1.2.4 металдың физикалық, механикалық және	8.1.2.1 материалдар туралы жалпы мәліметті білу; 8.1.2.2 материалтануды білу; 8.1.2.3 материалдардың әр түрін ажырата білу; 8.1.2.4 металдың физикалық, механикалық және	9.1.2.1 материалдар туралы жалпы мәліметті білу; 9.1.2.2 материалтануға қызығушылық таныту; 9.1.2.3 кара және түлі-түсті металдарды білу; 9.1.2.4 материалдардың қасиетін және оның түрлерін білу;	10.1.2.1 материалдар туралы жалпы мәліметті білу; 10.1.2.2 металдың химиялық және физикалық қасиеттерін білу; 10.1.2.3 материалдардың түрлерін ажырату; 10.1.2.4 материалдардың қасиетін және оның түрлерін білу; 10.1.2.5

	технологиялық қасиеттері туралы түсініктің болуы	технологиялық қасиеттері туралы түсініктің болуы	9.1.2.5 металдың физикалық, механикалық және технологиялық қасиеттерін білу	материалдар мен қорытпаларды білу; 10.1.2.6 металдардың құрылымы мен оқыту әдістерін білу
1.3 Слесарлық жұмыстың тәсілдері мен ережесі	7.1.3.1 жұмыс орнын ұйымдастыра білу; 7.1.3.2 слесарлық жұмысты орындау барысында техникалық қауіпсіздікті білу; 7.1.3.3 металды өңдеу тәсілдерін түсіну (бейнематериал); 7.1.3.4 слесарлық жұмыстың құралдары мен құрылғыларын білу.	8.1.3.1 слесарлық жұмысты орындау барысында техникалық қауіпсіздікті білу; 8.1.3.2 бағдарлама талаптарына сәйкес металмен жұмыс жасау тәсілдерін меңгеру; 8.1.3.3 металды өңдеу тәсілдерін білу (бейнематериал); 8.1.3.4 слесарлық жұмыста құралдар мен құрылғылармен жұмыс жасай білу; 8.1.3.5 құралдар мен құрылғылармен жұмыс жасай білу; 8.1.3.6 металды өңдеу тәсілдері мен ережелерін білу	9.1.3.1 жұмыс орнын ұйымдастыра білу; 9.1.3.2 құралдармен жұмыс жасай білу және жұмыстың қауіпсіздік ережесін сақтау; 9.1.3.3 металды өңдеу тәсілдерін білу (бейнематериал); 9.1.3.4 металды түзету туралы жалпы мәліметті білу; 9.1.3.5 жұмыс орнын ұйымдастыра білу; 9.1.3.6 құралдарды кәсіби деңгейде меңгеру және жұмыс жасау; 9.1.3.7 сызықтық белгілеуді білу; 9.1.3.8 қосымша құрылғыларды қолдана білу	10.1.3.1 жұмыс орнын ұйымдастыра білу; 10.1.3.2 құралдарды кәсіби деңгейде меңгеру және жұмыс жасай білу; 10.1.3.3 металды өңдеу тәсілдерін білу (бейнематериал); 10.1.3.4 металдың иілгіштігі туралы жалпы мәліметті білу; 10.1.3.5 жұмыс орнын ұйымдастыру және жабдықтай білу; 10.1.3.6 сызықтық белгілеуді білу; 10.1.3.7 жазықтықта белгілей білу; 10.1.3.8 кеңістіктік белгілеуді білу; 10.1.3.9 қосымша құрылғыларды қолдана білу
	7.1.4.1 "Слесарлық іс" кәсібі бойынша жұмыс түрлерін білу;	8.1.4.1 "Слесарлық іс" пәнінің ерекшелігін білу; 8.1.4.2 құралдарды қолдана білу; 8.1.4.3 сызбасы, техникалық суреті бойынша тапсырмаға бағдарлау, топтық әңгімелесу	9.1.4.1 жұмыста құралдар мен құрылғылары қолдана білу; 9.1.4.2 құралдарды қолданды және оларды түзетуді білу; 9.1.4.3 табақша материалды пішу технологиясын түсіну;	10.1.4.1 берілген жұмысты өз бетінше орындай білу; 10.1.4.2 өлшеу құралдарын қолдана білу; 10.1.4.3 сызбасы, техникалық суреті бойынша тапсырмаға бағдарлау, топтық әңгімелесу барысында

1.4 Құралдар мен жабдықтар	<p>7.1.4.2 құралдарды қолданды және оларды түзетуді білу;</p> <p>7.1.4.3 бұрғылау қондырғысы құрал туралы түсініктің болуы, бұрғылауды жасау;</p> <p>7.1.4.4 кесу және өңдеу құралдарын қолдана білу</p> <p>7.1.4.5 бұйымның графикалық бейнесін құрастыру және жұмысты жоспарлай білу;</p> <p>7.1.4.6 слесарлық құралдар құрылғысын және қызметін білу;</p> <p>7.1.4.7 слесарлық құралдарды қайрау және қызмет көрсету ережесін білу;</p> <p>7.1.4.8 жұмыс орындау барысында санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау және білу</p>	<p>барысында жұмысты жоспарлау;</p> <p>8.1.4.4 табақша металды қолмен өңдеу тәсілдері мен ережесін білу;</p> <p>8.1.4.5 бұрғылау құрылғысын, оның түрлерін білу, бұрғылау құрылғысы туралы түсініктің болуы;</p> <p>8.1.4.6 бұйымның техникалық суретін орындай білу;</p> <p>8.1.4.7 жұмыс орындау барысында санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау және білу;</p> <p>8.1.4.8 өз бетінше бөлшектер мен түйіндердің түрлерін біріктіруді анықтай білу;</p> <p>8.1.4.9 бұйымға қажетті жөндеу түрін таңдай білу;</p> <p>8.1.4.10 жаппай өндірістегі бөліктерді дәл өңдеудің маңыздылығын түсіну</p>	<p>9.1.4.4 қалың қабырғалы металды қолмен өңдеу тәсілдері мен ережесін білу;</p> <p>9.1.4.5 бұрғылау құрылғысы және оның түрлерін білу. Қайрау құрылғысы туралы түсініктің болуы;</p> <p>9.1.4.6 өз бетінше бұйымның технологиялық картасын құрастыра білу, орындалған жұмыстың сапасы туралы есеп беру;</p> <p>9.1.4.7 жұмыс орындау барысында санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау және білу;</p> <p>9.1.4.8 құралдар мен құрылғыларды дұрыстау және қызмет көрсете білу ;</p> <p>9.1.4.9 құралға ұстағыш жасау үшін материалдарды білу және таңдай білу;</p> <p>9.1.4.10 үлгі және сызбаға сәйкес тапсырма бойынша өз бетінше бағдарлай білу, алдағы жұмысты жоспарлау</p>	<p>жұмысты жоспарлай білу;</p> <p>10.1.4.5 бұрғылау құрылғысын, оның түрлерін білу. Жону құрылғысын білу;</p> <p>10.1.4.6 өз бетінше бұйымның технологиялық картасын құрастыра білу, орындалған жұмыстың сапасы туралы есеп беру;</p> <p>10.1.4.7 көру мақсатында картоннан немесе ермексаздан геометриялық пішіндер жасай білу (қолда бар заттармен);</p> <p>10.1.4.8 жұмыс орындау барысында санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау және білу;</p> <p>10.1.4.9 құралдар мен құрылғыларды дұрыстау және қызмет көрсете білу ;</p> <p>10.1.4.10 білдекті бағдарламалық қамтамасыз ету, столярлық жұмысты автоматтандыру және механизациясы туралы түсініктің болуы</p>
----------------------------	---	--	--	---

2) 2-бөлім "Жұмысты орындау технологиясы":

2-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	7.2.1.1 слесарлық жұмыстың сипаттамасын білу;	8.2.1.1 слесарлық жұмыстың жалпы сипаттамасын білу;	9.2.1.1 слесарлық жұмыстың жалпы сипаттамасын білу;	10.2.1.1 слесарлық жұмыстың жалпы сипаттамасын білу;
		8.2.1.2 металды түзетуді білу;	9.2.1.2 профильді және жалпақ металды түзету тәсілдерін білу;	10.2.1.2 металды июге дайындауды білу: маңызы,

<p>2.1 Слесарлық өңдеуге дайындық операциялары</p>	<p>7.2.1.2 жұмыс орнын ұйымдастыра білу; 7.2.1.3 құралдар мен құрылғыларды білу; 7.2.1.4 дайындамалар мен материалдарды білу; 7.2.1.5 металды колмен өңдеу технологиясын білу; 7.2.1.6 қалыпты қолдану және оны дайындай білу; 7.2.1.7 өлшеу құралдарын қолдану мен қызметін білу; 7.2.1.8 өлшемі бойынша белгілей білу; 7.2.1.9 слесарлық іс бойынша жұмыс орнын ұйымдастыра білу</p>	<p>қызметі, құралдар мен құрылғылар; 8.2.1.3 құралдар мен құрылғыларды дайындай білу; 8.2.1.4 жұмысты жоспарлау және жұмыс орнын ұйымдастыра білу; 8.2.1.5 алда жасалатын бұйымның нобайы мен эскизін жасай білу; 8.2.1.6. сызбаны бөлшектеуді білу; 8.2.1.7 үлгілерді қолдануды және оның дайындалуын білу; 8.2.1.8 өлшеу құралдарын қолдана білу; 8.2.1.9 құралдар мен құрылғыларға қызмет көрсете білу</p>	<p>9.2.1.3 жұмыс орнын ұйымдастыра білу; 9.2.1.4 технологиялық картаны құрастыру және жоспарлай білу; 9.2.1.5 ұлттық нақышта металдан бұйымдар жасау (зергерлік бұйымдар, нақыштау); 9.2.1.6 алда жасайтын бұйымды жоспарлау бойынша құралдар мен құрылғыларды дайындай білу; 9.2.1.7 қалыпты қолдану және оны дайындай білу; 9.2.1.8 құралдар мен құрылғыларға қызмет көрсете білу; 9.2.1.9 слесарлық іс бойынша жұмыс орнын ұйымдастыра білу</p>	<p>құралдар, құрылғылар; 10.2.3 металды колмен иуді орындау; 10.2.1.4 металды иу механизациясын түсіну; 10.2.1.5 жұмыс орнын ұйымдастыра білу; 10.2.1.6 ұлттық нақышта металдан бұйым жасау; 10.2.1.7 алда жасайтын бұйымды жоспарлау бойынша құралдар мен құрылғыларды дайындай білу; 10.2.1.8 слесарлық жұмысқа қалыпты дайындай білу; 10.2.1.9 слесарлық жұмысқа жұмыс орнын ұйымдастыра білу</p>
<p>2.2 Құрастыру.</p>	<p>7.2.2.1 бұйымның техникалық суретін түсіну; 7.2.2.2 алда жасалатын бұйымның суреті мен сызбаларын салу; 7.2.2.3 қағаз және картоннан құрастыра білу; 7.2.2.4 материал қалдақтарынан құрастыра білу; 7.2.2.5 материалдардың құрастырымдық ерекшеліктерін түсіну; 7.2.2.6</p>	<p>8.2.2.1. бұйымды құрастыра білу; 8.2.2.2 алда жасалатын бұйымның суреті мен нобайының суретін сала білу; 8.2.2.3 қатты материалдардан құрастырудың тәсілдері мен ережелерін білу; 8.2.2.4 металдарды біріктіру тәсілдері мен ережесін білу; 8.2.2.5 материалдардың құрастырымдық ерекшеліктерін білу; 8.2.2.6 материалдар мен бөлшектерді</p>	<p>9.2.2.1 құрастырымдық құжаттарды түсіну; 9.2.2.2 алда жасалатын бұйымның нобайын және суретін, сұлбасын жасай білу (қазақ халқының зергерлік бұйымдары); 9.2.2.3 зергерлік сақинаны жасаудың әдістері мен тәсілдерін білу; 9.2.2.4 зергерлік металдарды дәнекерлеу және біріктіруді орындау; 9.2.2.5 металды арамен кесуді және материалды өңдеуді орындау;</p>	<p>10.2.2.1 бұйымды құрастыруды орындау; 10.2.2.2 алда жасалатын бұйымның суретін және нобайын, сызбанұсқасын жасай білу (қазақ халқының ДПИ); 10.2.2.3 қағаз және картоннан құрастыра білу; 10.2.2.4 бұйымның қалпын жасай білу; 10.2.2.5 құрастырудың технологиялық картасын білу; 10.2.2.6 қатты материалдардан</p>

	материалдар мен бөлшектерді құрастыру және біріктіру технологиясын білу	құрастыру және біріктіре білу	9.2.2.6 қатты металдан құрастыруды орындау	құрастырудың технологиясын білу
2.3 Графикалық сауаттылық негіздері	7.2.3.1 бұйымның макеті, үлгісі, сызбасы, суретін жасай білу (қағаз); 7.2.3.2 өлшеу құралдарын қолдана білу (сызғыш және транспортир); 7.2.3.3 жасалатын бұйымның нобайы мен эскиздерін орындай білу; 7.2.3.4 құралдарды пайдалана отырып параллель және қисық сызықтарды орындай білу; 7.2.3.5 бұйымның жалпы сызбасын түсіну	8.2.3.1 бұйымның макеті, үлгісі, сызбасы, суретін жасай білу (қағаз); 8.2.3.2 өлшеу құралдарын қолдана білу (сызба үлгі және транспортир); 8.2.3.3 бірнеше бөліктен тұратын жасалатын бұйымның нобайы мен эскиздерін орындай білу; 8.2.3.4 құралдарды пайдалана отырып өзара параллель және перпендикуляр сызықтарды орындай білу; 8.2.3.5 бұйымның жалпы сызбасын түсіну	9.2.3.1 технологиялық құжаттарды өңдеуді орындау; 9.2.3.2 бұйымның макеті, үлгісі, сызбасы, суретін жасай білу (қағаз); 9.2.3.3 өлшеу құралдарын қолдана білу (циркуль және транспортир); 9.2.3.4 бұйымның графикалық құжатының бейнесін жасау және білу; 9.2.3.5 бұйымның техникалық суретін орындай білу; 9.2.3.6 бөлшектердің техникалық суретін рәсімдей білу	10.2.3.1 технологиялық картаны құрастыру, металды кесу картасы; 10.2.3.2 бұйымның макеті, үлгісі, сызбасы, суретін жасай білу (қағаз); 10.2.3.3 өлшеу құралдарын қолдана білу (кронциркуль және транспортир); 10.2.3.4 бұйымның технологиялық картасын құрастыра білу; 10.2.3.5 бұйымның графикалық бейнесін құрастыра білу; 10.2.3.6 техникалық суретті рәсімдей білу; 10.2.3.7 металдан өнер туындыларын орындай білу; 10.2.3.8 металды көлемді, рельефті және контурлық өңдеуді орындау 10.2.3.9 бұйымды көркем безендіруді орындау (қобдиша, декоративті жақтау)
	7.2.4.1 металды кесе білу: маңызы, құралдар, құрылғылар; 7.2.4.2 металға белгі қоя білу;	8.2.4.1 төсте, қысқышта металды кесу тәсілдерін білу; 8.2.4.2 металға белгі қоя білу; 8.2.4.3 түзу және тегіс емес	9.2.4.1 технологиялық операцияларды орындалу кезектілігін түсіну; 9.2.4.2 металды кесе білу; 9.2.4.3 күрделі технологиялық операцияларды орындай білу;	10.2.4.1 өндірістік тапсырмаларды орындау кезектілігін білу; 10.2.4.2 электрлі құралдың көмегімен металды кесуді орындау; 10.2.4.3 қысқыштың көмегімен металды бұгуді орындау; 10.2.4.4 пішінді формалардың тегіс

<p>2.4 Технологиялық дағдыларды жетілдіру</p>	<p>7.2.4.3 аралау және кесе білу (пышақ және кескішпен); 7.2.4.4 егеудің көмегімен тегіс емес бетті егеулеу технологиясын білу; 7.2.4.5 тегіс емес жазықтықта металды кесе білу; 7.2.4.6 металды ию тәсілі мен ережесін білу; 7.2.4.7 металдан тікбұрыш және қиғаш бұрышты иіп жасау; 7.2.4.8 мұғалімнің көмегімен үлгі және сызбасы бойынша тапсырмада бағдарлауды түсіну; 7.2.4.9 бөлшектерді біріктіруді орындау; 7.2.4.10 транспортирмен бұрышты белгілеу, сызғыштың көмегімен қаламмен белгі қоюды орындау; 7.2.4.11 металды өңдеу тәсілдерін білу; 7.2.4.12 кол арамен металды аралау тәсілін білу</p>	<p>жазықтықтарды аралай білу; 8.2.4.4 пішінді формалардың тегіс емес беттерін егеулеуді білу; 8.2.4.5 бұйымның бөлшектерін біріктіруді орындау (тойтарма шегенің көмегімен); 8.2.4.6 металды ию тәсілі мен ережесін білу; 8.2.4.7 көмекші құралдарды жасай білу; 8.2.4.8 төсте металды кесу тәсілдері мен ережесін білу; 8.2.4.9 үлгі, техникалық сурет, сызбасы арқылы бөлшектерді белгілеуді жүзеге асыру, өз бетінше белгілеу құралдарын таңдау; 8.2.4.10 сүргі сияқты бұрғылау құралын дайындау технологиясы туралы түсініктің болуы; 8.2.4.11 араны жұмысқа дайындау реттілігін білу, қайрау, тегістеуді орындау</p>	<p>9.2.4.4 пішінді формалардың тегіс емес беттерін егеулеуді орындай білу; 9.2.4.5 рельефті формадағы өңдеуді жасау; 9.2.4.6 күрделі формалардағы металды июдің тәсілдері мен ережесін білу; 9.2.4.7 көмекші құралдарды жасай білу; 9.2.4.8 көмекші құралдардың көмегімен металды кесу тәсілдері мен ережелерін білу; 9.2.4.9 жеңіл операцияларды кезектілікпен орындай білу; 9.2.4.10 әр түрлі материалдардан суреттер жиынтығын әрлеу негізінде слесарлық бұйымды дайындау технологиясын сақтай білу; 9.2.4.11 жинау мен өңдеуді орындай білу; 9.2.4.12 сызбаүлгі, ұяшықтың көмегімен белгіні қоюды орындау; 9.2.4.13 металды аралау мен егеу тәсілдерін білу</p>	<p>емес беттерін егеулеуді орындай білу; 10.2.4.5 металды кесу үшін көмекші құралдарды жасай білу; 10.2.4.6 металды ию тәсілі мен ережесін білу; 10.2.4.7 элетрлі құралдар мен көмекші құралдардың көмегімен металды кесу тәсілдері мен ережесін білу; 10.2.4.8 жеңіл операцияларды кезектілікпен орындай білу; 10.2.4.9 пішінді формалардың тегіс емес беттерін егеулей білу; 10.2.4.10 таңдау бойынша бұйымды жасау, кітап сөресінің эскизін орындай білу; 10.2.4.11 кемшілікті анықтай білу, талдау, оны жоюдың әдістерін орнату; 10.2.4.12 таңдау бойынша жұмысты орындай білу; 10.2.4.13 штангенциркулмен мөлшерін бақылау және өлшеуді орындай білу</p>
			<p>9.2.5.1</p>	<p>10.2.5.1. бұйымның сызбасын, эскизін жасай білу; 10.2.5.2 әр түрлі тәсілдермен металды кесе білу; 10.2.5.3 кол арамен аралай білу;</p>

2.5
Мөлшерлі
слесарлық өңдеу

<p>7.2.5.1 мұғалімнің көмегімен тапсырмаға үлгі және сызбасы бойынша бағдарлай білу; 7.2.5.2 мөлшерлі жұмыс кезінде қауіпсіздік техникасын білу; 7.2.5.3 егеудің классификациясын, онымен жұмыс жасауды және күтуді, егеулеудің тәсілдерін білу; 7.2.5.4 егеудің классификациясын білу (қайталау); 7.2.5.5 сым темірден бұйым жасай білу; 7.2.5.6 сымдарды өңдеу үшін қосалқы құралдарды қолдана білу; 7.2.5.7 бұйымның технологиялық картасын білу; 7.2.5.8 транспортирмен бұрышты белгілеу, сызғыштың көмегімен қаламмен белгі қоюды орындау; 7.2.5.9 слесарлық құралдармен жұмыс жасау тәсілдерін білу; 7.2.5.10 металды қол арамен аралау тәсілдерін білу; 7.2.5.11 айналмалы пішінді бұрғылау және таңбалау тесіктерін жасай білу</p>	<p>8.2.5.1 мұғалімнің көмегімен тапсырмаға үлгі және сызбасы бойынша бағдарлай білу; 8.2.5.2 мөлшерлі жұмыс кезінде қауіпсіздік техникасын білу; 8.2.5.3 тегіс және қиғаш жазықтықты кесу, кесу тәсілі мен құралдардың түрін таңдау; 8.2.5.4 аралау бойынша құралдар мен құрылғыларды білу; 8.2.5.5 жұқа металдан бұйым жасай білу; 8.2.5.6 сымдарды өңдеу үшін қосалқы құралдарды қолдана білу; 8.2.5.7 бұйымның технологиялық картасын білу; 8.2.5.8 сүргі сияқты бұрғылау құралын дайындау технологиясы туралы түсініктің болуы; 8.2.5.9 бұрғының көмегімен дөңгелек пішінді бұрғылау тәсілдерін білу; 8.2.5.10 слесарлық құралдарды жұмысқа дайындау кезектілігін білу; 8.2.5.11 қалың қабырғалы, табақша</p>	<p>үлгі, техникалық сурет, сызбасы арқылы бөлшектерді белгілеуді жүзеге асыру; 9.2.5.2 мөлшерлі жұмыс кезінде қауіпсіздік техникасын білу және орындау; 9.2.5.3 тесу құралдарын білу: бұрғы, ұңғы, қашау, ойғыш; 9.2.5.4 көлемді жұмыс кезінде өлшеу және белгі қою құралдарын қолдана білу; 9.2.5.5 цилиндр және шаршы қималарды егеулей білу; 9.2.5.6 сыртқы бекіту бұрандасын кесе білу; 9.2.5.7 көмекші құралдарды қолдана білу; 9.2.5.8 бұйымның технологиялық картасын білу; 9.2.5.9 бөлшектерді құрастырудың технологиялық процесін түсіну; 9.2.5.10 контурлық және ішкі жиекті егеулеуді орындай білу; 9.2.5.11 өз бетінше контурды егеулеуді орындау; 9.2.5.12 бетті жылтырату,</p>	<p>10.2.5.4 қиғаш аралау тәсілін түсіну; 10.2.5.5 металды профильді өңдеу тәсілдерін түсіну; 10.2.5.6 кесу құралдарын қайрауды орындай білу; 10.2.5.7 қашау және бұрғыны қайрау ережесін сақтау, механикалық қайрақпен жұмыс жасау; 10.2.5.8 үлгі және шаблон, сызба бойынша дайындаманы белгілеу; 10.2.5.9 тесікті бұрғылау кезіндегі жұмыс сапасын бақылау; 10.2.5.10 металды өңдеуге қойылатын техникалық талаптарды білу; 10.2.5.11 тойтару арқылы біріктіре білу; 10.2.5.12 қисық метал беттерімен жұмыс жасау тәсілдерін меңгеру; 10.2.5.13 металды профильді егеулеу тәсілдерін білу; 10.2.5.14 слесарлық құралдарды, пышақты қайрауды орындай білу; 10.2.5.15 механикалық қайрақпен жұмыс,</p>
--	---	--	--

		металдардың белгісін білу	бұрышты ұштау технологиясын білу және сақтау; 9.2.5.13 металдың бетін жылтыратуды жасай білу	ұңғы және бұрғы, қашауды қайрау ережесін білу; 10.2.5.16 үлгі, шаблон, сызбасы бойынша дайындаманы белгілей білу; 10.2.5.17 тесікті бұрғылау кезіндегі жұмыс сапасын бақылай білу
2.6 Металды көркемдік өңдеу	7.2.6.1 суретті белгілеу тәсілдері мен ережесін білу; 7.2.6.2 геометриялық өрнекті кесе білу; 7.2.6.3 тегіс қисық сызықты пішіннен қарапайым өрнек жасай білу; 7.2.6.4 шығарылған бұйымды өңдей білу	8.2.6.1 басу кезіндегі күйдіруді орындау технологиясын білу; 8.2.6.2 геометриялық пішіндерді басып шығару тәсілдерін білу; 8.2.6.3 өрнек түріндегі эскиздер мен суреттерді орындай білу; 8.2.6.4 бұйым мен бөлшектерді безендіру тәсілдері мен ережесін білу	9.2.6.1 металды көркем безендіруді орындай білу; 9.2.6.2 түсіну: рельеф, барельеф, горельеф; 9.2.6.3 көркемдік безендірумен бұйымды жасай білу (қобдиша, картина); 9.2.6.4 басу техникасын білу; 9.2.6.5 сымнан жасау техникасын білу; 9.2.6.6 бөлшектерді ұлттық нақышта көркем безендіруді жасай білу; 9.2.6.7 бөлшектердің бетін безендіру тәсілдерін білу; 9.2.6.8 металдың қалдықтарынан мүсіндеу жұмыстарын орындау	10.2.6.1 зергерлік бұйымдардың бетін жылтырата алу; 10.2.6.2 күміспен, түрлі-түсті металдармен бөлшектердің бетін безендіру тәсілдерін білу; 10.2.6.3 қазақ ұлттық нақышта зергерлік бұйымдарды, бөлшектерді көркемдік өңдеуді орындай білу (құс мұрын, білезік, сырға); 10.2.6.4 өрнектермен бөлшектердің нобайын, эскизін жасау; 10.2.6.5 бұйымды жасау кезектілігін білу, технологиялық картаны құрастыру; 10.2.6.6 өз ойын ұлттық нақышта орындай білу; 10.2.6.7 қалып технологиясын білу; 10.2.6.8 тегіс қиғаш сызықты оңай өрнекті жасай білу

<p>2.7 Зертханалық жұмыстар</p>	<p>7.2.7.1 жұмыс кезіндегі қауіпсіздік техникасын білу; 7.2.7.2 берілген бұрыш пен иілу радиусы бойынша кесілген металдың және бейінді металдың дайындамаларының ұзындығын есептеу; 7.2.7.3 бөлшектерді өзара біріктіру тәсілдерін білу; 7.2.7.4 жинақтау үшін базалық бөлшектерді таңдай білу; 7.2.7.5 жинақтау операцияларын және оның кезектілігін көрсете білу; 7.2.7.6 бұйымды жинауға қажетті заттарды іріктей білу</p>	<p>8.2.7.1 жұмыс кезіндегі қауіпсіздік техникасын білу; 8.2.7.2 түзету және иілу, бейінді материалдың алгоритмдерін бастапқы деректерін білу: дайындаманың материалы, өлшемдері мен пішіні, құралдар мен құрылғыларды таңдау; 8.2.7.3 бөлшектерді жинаудың техникалық процесін құрастыра білу; 8.2.7.4 қиын емес бұйымның жинақ сызбасын және оның сипаттамасын дайындай білу; 8.2.7.5 бұйымның сипатын және оны жинау сызбасын білу; 8.2.7.6 жинақтау бірлігіне кіретін бөлшектерді сызбасы бойынша анықтай білу</p>	<p>9.2.7.1 жұмыс кезіндегі қауіпсіздік техникасын білу; 9.2.7.2 белгіленуі бойынша жаттығуларды орындау: берілген бұрыштарға тесікті орналастыру, циркуль мен сызғыштың көмегімен әр түрлі бөлшектерге және кескінділерге бөлу; 9.2.7.3 бұйымды дайындаудың технологиялық процесін құрастыра білу; 9.2.7.4 сызба бойынша шекті өлшемдердің мәндерін есептеуді білу; 9.2.7.5 өлшемдердің дайындығын анықтай білу; 9.2.7.6 жіберілген қателікті білдіретін түрдегі сызбаны оқи білу; 9.2.7.7 кедір-бұдырдан бетінің орналасуын білу; 9.2.7.8 бөлшектердің техникалық сипатын құрастыра білу</p>	<p>10.2.7.1. жұмыс кезіндегі қауіпсіздік техникасын білу; 10.2.7.2 берілген мәлімет бойынша бетті егеулеу алгоритмін білу: дайындама материалы, өлшемі және формасы, өңдеудің тазалығы, формасының өзгеруі; 10.2.7.3 металды беріктігіне байланысты сынап білу; 10.2.7.4 бөлшектердің дайындалу дәлдігіне байланысты өлшеуді таңдай білу; 10.2.7.5 штангенциркулмен және микрометрмен өлшей білу; 10.2.7.6 өңдеу әдібін анықтай білу; 10.2.7.7 слесарлық жұмыстың түріне қарай кесу құралын таңдай білу; 10.2.7.8 бөлшектердің үлгісі бойынша нұсқасын құрастыра білу</p>
	<p>7.2.8.1 жұмыс орнын ұйымдастыру және техника қауіпсіздігін білу; 7.2.8.2 слесарлық операциялар</p>	<p>8.2.8.1 жұмыс орнын ұйымдастыру және техника қауіпсіздігін білу; 8.2.8.2</p>	<p>9.2.8.1 жұмыс орнын ұйымдастыру және техника қауіпсіздігін білу; 9.2.8.2 кіші мектеп білім алушыларына күрделі жұмысты,</p>	<p>10.2.8.1 жұмыс орнын ұйымдастыру және техника қауіпсіздігін білу; 10.2.8.2 слесарлық операциялар бойынша технологиялық</p>

2.8 Білім алушылардың өзіндік жұмысы	<p>бойынша технологиялық картаны құрастыра білу (таңдау бойынша);</p> <p>7.2.8.3 өзіндік жұмыс тақырыптарын таңдай білу;</p> <p>7.2.8.4 дайындамалар мен материалдарға бағдарлай білу;</p> <p>7.2.8.4 эскиз бойынша белгілеу жұмысын білу;</p> <p>7.2.8.5 металдарды көркемдік өңдеуді орындай білу;</p> <p>7.2.8.6 металдарды ию және түзетуді орындай білу;</p> <p>7.2.8.7 құралдардың көмегімен металды кесуді орындай білу;</p> <p>7.2.8.8 қайшының көмегімен металды кесу тәсілдері мен ережесін білу</p>	<p>бірлескен жұмысқа, өзіндік жұмысқа қатысу;</p> <p>8.2.8.3 дайындамалар мен материалдарға бағдарлай білу;</p> <p>8.2.8.4 слесарлық операциялар бойынша технологиялық карталарды құрастыра білу (таңдау бойынша);</p> <p>8.2.8.5 дайындамалар мен сызбанұсқаларға бағдарлай білу;</p> <p>8.2.8.6 бейнематериалдарды көру, мәлімет жинақтау;</p> <p>8.2.8.7 суреттеме салу және тақырыптарды таңдай білу (бағыт);</p> <p>8.2.8.8 өлшемі бойынша шаблондарды жасай білу;</p> <p>8.2.8.9 шаблон бойынша металды кесе білу;</p> <p>8.2.8.10 қайшының көмегімен металды кесу тәсілдері мен ережесін білу</p>	<p>өзіндік жұмысты орындауға көмектесе білу (чеканка);</p> <p>9.2.8.3 слесарлық операциялар бойынша технологиялық карталарды құрастыра білу (таңдау бойынша);</p> <p>9.2.8.4 дайындамалар мен материалдарға бағдарлай білу;</p> <p>9.2.8.5 бейнематериалдарды көру, мәлімет жинақтау;</p> <p>9.2.8.6 суреттеме салу және тақырыптарды таңдай білу (чеканка бағыты);</p> <p>9.2.8.7 көлемді және рельефті беттерді орындай білу;</p> <p>9.2.8.8 материалдарды аз қолдана білу;</p> <p>9.2.8.9 чеканка бойынша құралдарды білу және қолдана білу;</p> <p>9.2.8.10 чеканка бойынша көпсалалы композицияны орындай білу</p>	<p>карталарды құрастыра білу (таңдау бойынша);</p> <p>10.2.8.3 кіші мектеп білім алушыларына күрделі жұмысты, өзіндік жұмысты орындауға көмектесе білу (зергерлік бұйым);</p> <p>10.2.8.4 дайындамалар мен материалдарға бағдарлай білу;</p> <p>10.2.8.5 суреттеме салу және тақырыптарды таңдай білу (зергерлік бұйым бағыты);</p> <p>10.2.8.6 дайындамалар мен сызбанұсқаларға бағдарлай білу;</p> <p>10.2.8.7 бейнематериалдарды көру, мәлімет жинақтау;</p> <p>10.2.8.8 слесарлық операциялар бойынша технологиялық карталарды құрастыра білу;</p> <p>10.2.8.9 металды механикалық жолмен кесу</p>
--------------------------------------	--	--	---	--

3) 3-бөлім "Еңбек заттарын талдау және бағалау":

3-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	<p>7.3.1.1 еңбек нәтижесі бойынша есеп беру;</p> <p>7.3.1.2</p>	<p>8.3.1.1 жұмысты орындаудың кезектілігі туралы ауызша есеп беру;</p> <p>8.3.1.2</p>	<p>9.3.1.1 технологиялық картаны құрастыру;</p> <p>9.3.1.2 жұмысты орындаудың кезектілігін білу;</p>	<p>10.3.1.1 өндірістік тапсырмаға технологиялық картаны құрастыру;</p> <p>10.3.1.2 өндірісте технологиялық картаны құрастыру ережесін білу;</p>

<p>3.1 Өз іс-әрекетінің нәтижесін көрсету</p>	<p>жұмысты орындаудың кезектілігін білу; 7.3.1.3 өз жұмысын бағалай білу; 7.3.1.4 өз достарының жұмысын бағалай білу; 7.3.1.5 орындалған жұмысты талдай білу; 7.3.1.6. өз жұмысын ұсына білу(презентация)</p>	<p>сызба түрінде есеп құрастыру; 8.3.1.3 жұмысты орындау кезектілігін білу; 8.3.1.4 өз достарының жұмысын бағалай білу; 8.3.1.5 техникалық нұсқасын құрастыра білу; 8.3.1.6 өз жұмысын ұсына білу (презентация);</p>	<p>9.3.1.3 техникалық картаны кезектілікпен құрастыру және жұмысты талдау; 9.3.1.4 өз жұмысын бағалай білу; 9.3.1.5 орындалған жұмысты кезектілікпен талдай білу; 9.3.1.6 өз жұмысын ұсына білу (презентация)</p>	<p>10.3.1.3 зергерлік бұйымдар жасау кезінде штамптау құрылғысын орындау кезектілігін білу; 10.3.1.4 сызба түрінде есеп құрастыру; 10.3.1.5 орындалған жұмысты кезектілікпен талдай білу; 10.3.1.6 техникалық нұсқасын құрастыра білу; 10.3.1.7 өз жұмысын ұсына білу(презентация)</p>
<p>3.2 Тұрақты әрекеттегі мектеп көрмесіне жұмысты ұсыну</p>	<p>7.3.2.1 көрмеге жұмысты дайындау; 7.3.2.2 бұйымды безендіре білу; 7.3.2.3 бұйымның кемшілігін жою және толықтыруды орындай білу; 7.3.2.4 жинақтау кезінде дайындау мен өңдеуді орындау; 7.3.2.5 мектептегі көрмелерге өз жұмысын ұсына білу</p>	<p>8.3.2.1 көрмеге жұмысты дайындау, жұмысты сипаттау; 8.3.2.2 бұйымды бөлшектер бойынша , жалпы жоспар бойынша жасау және толықтыра білу; 8.3.2.3 көрмеге дайындық кезінде мұғалімге және сыныптастарына өз жұмысын ұсына білу; 8.3.2.4 бұйымның кемшіліктерін жою және толықтыру; 8.3.2.5 мектептегі көрмелерге өз жұмысын ұсына білу</p>	<p>9.3.2.1 көрмеге жұмысты дайындау, орындалуы туралы фотоесеп жасау; 9.3.2.2 бұйымды безендіру және жұмысты кезектілікпен орындау; 9.3.2.3 жинақтау кезінде дайындау мен өңдеуді білу; 9.3.2.4 бұйымды бөлшектер бойынша , жалпы жоспар бойынша жасау және толықтыра білу; 9.3.2.5 бұйымның кемшіліктерін жою және толықтыру; 9.3.2.6 мектептегі көрмелерге өз жұмысын ұсына білу</p>	<p>9.3.2.1 көрмеге жұмысты дайындау, орындалуы туралы фотоесеп жасау; 10.3.2.2 бұйымды безендіру және жұмысты кезектілікпен орындау; 10.3.2.3 жинақтау кезінде дайындау мен өңдеуді орындай білу; 10.3.2.4 бұйымды бөлшектер бойынша , жалпы жоспар бойынша жасау және толықтыра білу; 10.3.2.5 бұйымның кемшіліктерін жою және толықтыру; 10.3.2.6 бұйымды ұлттық нақышта безендіру; 10.3.2.7 мектептегі көрмелерге өз жұмысын ұсына білу</p>

3.3 Барлық деңгейдегі көрмелерге қатысу	7.3.3.1 көрмеге жұмысты ұйымдастыра білу; 7.3.3.2 мектеп ішілік іс-шаралар мен көрмелерге қатысу; 7.3.3.3 жұмысқа талдау жасау	8.3.3.1 көрмеге жұмысты ұйымдастыра білу; 8.3.3.2 мектеп ішілік іс-шаралар мен көрмелерге қатысу; 8.3.3.3 жұмысқа талдау жасау	9.3.3.1 көрмеге жұмысты ұйымдастыра білу; 9.3.3.2 мектеп ішілік іс-шаралар мен көрмелерге қатысу; 9.3.3.3 жұмысқа талдау жасау	10.3.3.1 көрмеге жұмысты ұйымдастыра білу; 10.3.3.2 мектеп ішілік іс-шаралар мен көрмелерге қатысу; 10.3.3.3 жұмысқа талдау жасау
3.4 БАҚ жұмысты жариялау	7.3.4.1 жұмыс тәсілдері бойынша оқу фильмін жасау	8.3.4.1 жұмыс тәсілдері бойынша оқу фильмін жасау	9.3.4.1 профиль бойынша оқу фильмін жасау	10.3.4.1 профиль бойынша оқу фильмін жасау

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған 7-9 (10) сыныптар үшін " Кәсіби еңбекке баулу. Слесарлық іс" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақмерзімді жоспар

1) 7-сынып

4-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқу мақсаттары
1 тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде сезіну
	1.2 материалтануға кіріспе	7.1.2.1 материалдар туралы жалпы мәліметті білу
	1.3 жұмыс тәсілдері мен ережесі	7.1.3.1 жұмыс орнын ұйымдастыра білу
	1.4 Құралдар мен жабдықтар.	7.1.4.1 "Слесарлық іс" кәсібі бойынша жұмыс түрлерін білу; 7.1.4.2 құралдарды қолданды және оларды түзетуді білу
	2.1 Слесарлық өңдеуге дайындық операциялары.	7.2.1.1 слесарлық жұмыстың сипаттамасын білу; 7.2.1.2 жұмыс орнын ұйымдастыра білу
	2.2 Құрастыру	7.2.2.1 бұйымның техникалық суретін түсіну; 7.2.2.2 алда жасалатын бұйымның суреті мен сызбаларын салу
	2.3 Графикалық сауаттылық негіздері	7.2.3.1 бұйымның макеті, үлгісі, сызбасы, суретін жасай білу (қағаз); 7.2.3.2 өлшеу құралдарын қолдана білу (сызғыш және транспортир)
	2.4 технологиялық дағдыларды жетілдіру	7.2.4.1 металды кесе білу: маңызы, құралдар, құрылғылар; 7.2.4.2 металға белгі қоя білу; 7.2.4.3 аралау және кесе білу (пышақ және кескішпен)

2. Жұмысты орындау технологиясы	2.5 Мөлшерлі слесарлық өңдеу	7.2.5.1 мұғалімнің көмегімен тапсырмаға үлгі және сызбасы бойынша бағдарлай білу; 7.2.5.2 мөлшерлі жұмыс кезінде қауіпсіздік техникасын білу; 7.2.5.3 егеудің классификациясын, онымен жұмыс жасауды және күтуді, егеулеудің тәсілдерін білу
	2.6 Металды көркемдік өңдеу	7.2.6.1 суретті белгілеу ережесі мен тәсілдерін білу
	2.7 Зертханалық жұмыстар	7.2.7.1 жұмыс кезіндегі қауіпсіздік техникасын білу; 7.2.7.2. берілген бұрыш пен иілу радиусы бойынша кесілген металдың және бейінді металдың дайындамаларының ұзындығын есептеу
	2.8 Білім алушылардың өзіндік жұмысы	7.2.8.1 жұмыс орнын ұйымдастыру және техника қауіпсіздігін білу; 7.2.8.2 слесарлық операциялар бойынша технологиялық картаны құрастыра білу (таңдау бойынша)
3. Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	7.3.1.1 баға қою кезінде есеп бере білу; 7.3.1.2 жұмысты орындау кезектілігін білу
	3.2 Тұрақты әрекеттегі мектеп көрмесіне жұмысты ұсыну	7.3.2.1 көрмеге жұмысты дайындау
	3.3 Барлық деңгейдегі көрмелерге қатысу	7.3.3.1 көрмеге жұмысты ұйымдастыра білу
2-тоқсан		
1.Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	7.1.1.1 "Слесарлық іс" пәнінің ерекшеліктерін білу
	1.2 Кіріспе және материалтану	7.1.2.1 материалтануды білу
	1.3 Слесарлық жұмыстың тәсілдері мен ережесі	7.1.3.1 слесарлық жұмысты орындау кезіндегі ҚТ білу
	1.4 Құралдар мен жабдықтар	7.1.4.1 бұрғылау құрылғысын, оның түрлерін білу, бұрғылау құрылғысы туралы түсініктің болуы; 7.1.4.2 кесу және өңдеу құралдарын қолдана білу
	2.1 Слесарлық өңдеуге дайындық операциялары	7.2.1.1 құралдар мен құрылғыларды түсіну; 7.2.1.2 дайындамалар мен материалдарды білу
	2.2 Құрастыру	7.2.2.1 қағаз және картоннан құрастыра білу;

2. Жұмысты орындау технологиясы		7.2.2.2 материал қалдақтарынан құрастыра білу
	2.3 Графикалық сауаттылық негіздері	7.2.3.1 жасалатын бұйымның нобайы мен эскиздерін орындай білу
	2.4 Технологиялық дағдыларды жетілдіру.	7.2.4.1 егеудің көмегімен тегіс емес бетті егеулеуді білу; 7.2.4.5 тегіс емес жазықтықта металды кесе білу; 7.2.4.6 металды ию тәсілі мен ережесін білу
	2.5 Мөлшерлі слесарлық өңдеу	7.2.5.1 егеудің классификациясын білу (қайталау); 7.2.5.2 сым темірден бұйым жасай білу; 7.2.5.3 сымдарды өңдеу үшін қосалқы құралдарды қолдана білу
	2.6 Металды көркемдік өңдеу	7.2.6.1 геометриялық өрнекті кесе білу
	2.7 Зертханалық жұмыстар	7.2.7.1 берілген бұрыш пен иілу радиусы бойынша кесілген металдың және бейінді металдың дайындамаларының ұзындығын есептеу; 7.2.7.1 өзара біріктіру тәсілдерін білу
	2.8 Білім алушылардың өзіндік жұмысы	7.2.8.1 өзіндік жұмыс тақырыптарын таңдай білу; 7.2.8.2 материалдар бойынша бағдарлай білу
	3.Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Өз іс-әрекетінің нәтижесін көрсету
3.2 Тұрақты әрекеттегі мектеп көрмесіне жұмысты ұсыну		7.3.2.1 бұйымның кемшілігін жоюды және толықтыруды білу
3.3 Барлық деңгейдегі көрмелерге қатысу		7.3.3.1. мектеп ішілік іс-шаралар мен көрмелерге қатыса алу
3-тоқсан		
1.Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	7.1.1.1 "Слесарь" мамандығының ерекшеліктерімен таныса білу
	1.2 Материалтануға кіріспе	7.1.2.1 материалдардың әр түрін ажырата білу
	1.3 Слесарлық жұмыстың тәсілдері мен ережесі	7.1.3.1 металды өңдеу тәсілдерін түсіну (бейнематериал)
	1.4 Құралдар мен жабдықтар	7.1.4.1 бұйымның графикалық бейнесін құрастыру және жоспарлай білу;

		7.1.4.2 слесарлық құралдар құрылғысын және қызметін білу
2. Жұмысты орындау технологиясы	2.1 Слесарлық өңдеуге дайындық операциялары	7.2.1.1 бейнематериалды қолмен өңдеуді түсіну; 7.2.1.2 үлгілерді қолдануды және оның дайындалуын білу; 7.2.1.3 өлшеу құралдарын қолдану мен қызметін білу
	2.2 Құрастыру	7.2.2.1 қағаз және картоннан құрастыра білу; 7.2.2.2 материал қалдақтарынан құрастыра білу; 7.2.2.3 құрастыруда материалдардың ерекшеліктерін түсіну; 7.2.2.4 материалдар мен бөлшектерді біріктіру мен құрастыруды білу
	2.3 Графикалық сауаттылық негіздері	7.2.3.1 өлшеу құралдарын қолдана білу (сызғыш және транспортир); 7.2.3.2 жасалатын бұйымның нобайы мен эскиздерін орындай білу; 7.2.3.3 құралдарды пайдалана отырып параллель және қисық сызықтарды орындай білу
	2.4 Технологиялық дағдыларды жетілдіру	7.2.4.1 металдан тікбұрыш және қиғаш бұрышты иіп жасау; 7.2.4.2 мұғалімнің көмегімен үлгі және сызбасы; бойынша тапсырмада бағдарлауды түсіну; 7.2.4.3 бөлшектерді біріктіруді орындай білу
	2.5 Мөлшерлі слесарлық өңдеу	7.2.5.1 егеудің классификациясын білу (қайталау); 7.2.5.2 сым темірден бұйым жасай білу; 7.2.5.3 сымдарды өңдеу үшін қосалқы құралдарды қолдана білу; 7.2.5.4 бұйымның технологиялық картасын білу
	2.6 Металды көркемдік өңдеу	7.2.6.1 тегіс қисық сызықты пішіннен қарапайым өрнек жасай білу
	2.7 Зертханалық жұмыстар	7.2.7.1 өзара біріктіру тәсілдерін білу; 7.2.7.2 жинақтау үшін базалық бөлшектерді таңдай білу

	2.8 Білім алушылардың өзіндік жұмысы	7.2.8.2 металдарды түзету мен июдi орындай білу
3.Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Өз іс-әрекетінің нәтижесін көрсету	7.3.1.1 өзінің жұмысын бағалай білу; 7.3.1.2 өзінің достарының жұмысын бағалай білу
	3.2 Тұрақты әрекеттегі мектеп көрмесіне жұмысты ұсыну	7.3.2.1 бұйымның кемшілігін жоюды және толықтыруды білу; 7.3.2.2 жинақтау кезінде өңдеу мен дайындауды білу
	3.3 Барлық деңгейдегі көрмелерге қатысу	7.3.3.1 көрмеге жұмысты ұйымдастыра білу; 7.3.3.2 мектеп ішілік іс-шаралар мен көрмелерге қатыса алу; 7.3.3.3 жұмысты талдау
4-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	7.1.1.1 "Слесарь" мамандығының ерекшеліктерімен таныса білу
	1.2 Кіріспе және материалтану	7.1.2.1 металдың физикалық, механикалық және технологиялық қасиеттері туралы түсініктің болуы
	1.3 Слесарлық жұмыстың тәсілдері мен ережесі	7.1.3.1 слесарлық жұмыстың құралдары мен құрылғыларын білу
	1.4 Құралдар мен жабдықтар	7.1.4.1 слесарлық құралдарды қайрау және қызмет көрсетуді білу; 7.1.4.2 жұмыс орындау барысында санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау және білу
	2.1 Слесарлық өңдеуге дайындық операциялары.	7.2.1.1 өлшеу құралдарын қолдану мен қызметін білу; 7.2.1.2 өлшемі бойынша белгілей білу; 7.2.1.3 слесарлық іс бойынша жұмыс орнын ұйымдастыра білу
	2.2 Құрастыру	7.2.2.1 материалдардың құрастырымдық ерекшеліктерін білу; 7.2.2.2 материалдар мен бөлшектерді құрастыру және біріктіре білу
	2.3 Графикалық сауаттылық негіздері	7.2.3.1 құралдарды пайдаланып параллель және қиғаш сызықтарды салу; 7.2.3.2 бұйымның жалпы сызбасын білу

2. Жұмысты орындау технологиясы	2.4 Технологиялық дағдыларды жетілдіру	7.2.4.1 транспортпен бұрышты белгілеу, сызғыштың көмегімен қаламмен белгі қоюды орындау; 7.2.4.2 металды өңдеу тәсілдерін білу; 7.2.4.3 бұрғы, қол арамен металды аралау тәсілдерін білу
	2.5 Мөлшерлі слесарлық өңдеу	7.2.5.1 слесарлық құралдармен жұмыс жасау тәсілдерін білу; 7.2.5.2 металдарды қол арамен аралау тәсілдерін білу; 7.2.5.3 айналмалы пішінді бұрғылау және таңбалау тесіктерін жасай білу
	2.6 Металды көркемдік өңдеу	7.2.6.1 шығарылған бұйымды өңдей білу
	2.7 Зертханалық жұмыстар	7.2.7.1 жинақтау операцияларын және оның кезектілігін белгілей білу; 7.2.7.2 бұйымды жинақтау үшін қажетті заттарды таңдай алу
	2.8 Білім алушылардың өзіндік жұмысы	7.2.8.1 құралдардың көмегімен металды кесуді орындай білу; 7.2.8.2 қайшының көмегімен металды кесу тәсілдері мен ережесін білу
3. Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Өз іс-әрекетінің нәтижесін көрсету	7.3.1.1 орындалған жұмысты кезектілікпен өз бетінше талдай білу; 7.3.1.2 өз жұмысын ұсына білу (қорғау)
	3.2 Тұрақты әрекеттегі мектеп көрмесіне жұмысты ұсыну	7.3.2.1 жинақтау кезінде өңдеу мен дайындауды білу; 7.3.2.2 мектеп көрмелеріне өз жұмысын ұсына білу
	3.3 Барлық деңгейдегі көрмелерге қатысу	7.3.3.1 мектеп ішкілік іс-шаралар мен көрмелерге қатыса алу; 7.3.3.2. жұмысты талдау
	3.4 БАҚ жұмысты жариялау	7.3.4.1 жұмыс тәсілдері бойынша оқу фильмін жасау

2) 8-сынып:

5-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	8.1.1.1 патриотизм сезімін түсіну
	1.2 кіріспе және материалтану	8.1.2.1 материалдар туралы жалпы мәліметті білу

1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.3 Слесарлық жұмыстың тәсілдері мен ережесі	8.1.3.1 слесарлық жұмысты орындау кезіндегі ҚТ білу; 8.1.3.2 жұмыс тәсілдерін меңгеру мен ҚТ ережесін сақтауды білу
	1.4 Құралдар мен жабдықтар	8.1.4.1 "Слесарлық іс" ерекшеліктерін білу; 8.1.4.2 құралдарды қолдану және оны түзете білу
2. Жұмысты орындау технологиясы	2.1 Слесарлық өңдеуге дайындық операциялары	8.2.1.1 слесарлық жұмыстың жалпы сипаттамасын білу; 8.2.1.2 металды түзетуді білу: қызметі, құралдар мен құрылғылар
	2.2 Құрастыру	8.2.2.1 бұйымды құрастыра білу
	2.3 Графикалық сауаттылық негіздері	8.2.3.1 бұйымның макеті, үлгісі, сызбасы, суретін жасай білу (қағаз); 8.2.3.2 өлшеу құралдарын қолдана білу (сызба үлгі және транспортир)
	2.4 Технологиялық дағдыларды жетілдіру	8.2.4.1 төсте, қысқышта металды кесу тәсілдерін білу; 8.2.4.2 металға белгі қоя білу; 8.2.4.3 түзу және тегіс емес жазықтықтарды аралай білу
	2.5 Мөлшерлі слесарлық өңдеу	8.2.5.1 мұғалімнің көмегімен тапсырмаға үлгі және сызбасы бойынша бағдарлай білу; 8.2.5.2 мөлшерлі жұмыс кезінде қауіпсіздік техникасын білу; 8.2.5.3 тегіс және қиғаш жазықтықты кесу, кесу тәсілі мен құралдардың түрін таңдау
	2.6 Металды көркемдік өңдеу	8.2.6.1 басу кезіндегі күйдіруді орындау технологиясын білу
	2.7 Зертханалық жұмыстар	8.2.7.1 жұмыс кезінде қауіпсіздік техникасын білу
	2.8 Білім алушылардың өзіндік жұмысы	8.2.8.1 жұмыс орнын ұйымдастыру және техника қауіпсіздігін білу; 8.2.8.2 бірлескен жұмысқа, өзіндік жұмысқа қатысу
3. Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Өз іс-әрекетінің нәтижесін көрсету.	8.3.1.1 орындалған жұмыстың кезектілігі туралы ауызша есеп беру
	3.2 Тұрақты әрекеттегі мектеп көрмесіне жұмысты ұсыну	8.3.2.1 көрмеге жұмысты дайындау, көрме жұмысын сипаттау
	3.3 Барлық деңгейдегі көрмелерге қатысу	8.3.3.1 көрмеге жұмысты ұйымдастыра білу

1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	8.1.1.1 "Слесарлық іс" пәнінің ерекшеліктерін түсінуі мен білімін көрсете білу
	1.2 Кіріспе және материалтану	8.1.2.1 материалтануды білу
	1.3 Слесарлық жұмыстың тәсілдері мен ережесі	8.1.3.1 слесарлық жұмысты орындау кезіндегі ҚТ білу; 8.1.3.2 жұмыс тәсілдерін меңгеру мен ҚТ ережесін сақтауды білу
	1.4 Құралдар мен жабдықтар	8.1.4.1 "Слесарлық іс" ерекшеліктерін білу; 8.1.4.2. құралдарды қолдану және оны түзете білу
2. Жұмысты орындау технологиясы	2.1 Слесарлық өңдеуге дайындық операциялары	8.2.1.1 слесарлық жұмыстың жалпы сипаттамасын білу; 8.2.1.2 металды түзетуді білу: маңызы, құралдар мен құрылғылар
	2.2 Құрастыру	8.2.2.1 қатты материалдардан құрастыруды білу; 8.2.2.2 металды біріктірудің тәсілдері мен ережесін білу
	2.3 Графикалық сауаттылық негіздері	8.2.3.1 бірнеше бөліктен тұратын жасалатын бұйымның нобайы мен эскиздерін орындай білу
	2.4 Технологиялық дағдыларды жетілдіру	8.2.4.1 түзу және тегіс емес жазықтықтарды аралай білу; 8.2.4.2 пішінді формалардың тегіс емес беттерін егеулей білу; 8.2.4.3 бұйымның бөлшектерін біріктіруді түсіну (тойтарма шегенің көмегімен)
	2.5 Мөлшерлі слесарлық өңдеу	8.2.5.1 тегіс және қиғаш жазықтықты кесу, кесу тәсілі мен құралдардың түрін таңдау; 8.2.5.2 аралау бойынша құралдар мен құрылғыларды білу
	2.6 Металды көркемдік өңдеу	8.2.6.1 геометриялық пішіндерді басып шығару тәсілдерін білу
	2.7 Зертханалық жұмыстар	8.2.7.1 түзету және иілу, бейінді материалдың алгоритмдерін бастапқы деректерін білу: дайындаманың материалы өлшемдері мен пішіні, құралдар мен құрылғыларды таңдау; 8.2.7.2 бөлшектерді жинаудың техникалық процесін құрастыра білу
		8.2.8.1 материалдар бойынша бағдарлай білу;

	2.8 Білім алушылардың өзіндік жұмысы	8.2.8.2 слесарлық операциялар бойынша технологиялық картаны құрастыра білу (таңдау бойынша)
3.Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Өз іс-әрекетінің нәтижесін көрсету	8.3.1.1 жұмысты орындау кезектілігін білу; 8.3.1.2 өз достарының жұмысын бағалай білу
	3.2 Тұрақты әрекеттегі мектеп көрмесіне жұмысты ұсыну	8.3.2.1 бөлшектер бойынша және жалпы жоспар бойынша бұйымды дайындау және толықтыра білу
	3.3 Барлық деңгейдегі көрмелерге қатысу	8.3.3.1 көрмеге жұмысты ұйымдастыра білу
3-тоқсан		
1.Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	8.1.1.1 слесарлық өндірістің негізгі кәсіптерін түсіну
	1.2 Кіріспе және материалтану	8.1.2.1 материалдардың әр түрін ажырата білу
	1.3 Слесарлық жұмыстың тәсілдері мен ережесі	8.1.3.1 металды өңдеу тәсілдерін түсіну (бейнематериал); 8.1.3.2 слесарлық жұмыстың құралдары мен құрылғыларын қолдана білу
	1.4 Құралдар мен жабдықтар	8.1.4.1 бұрғылау құрылғысын, оның түрлерін білу. Бұрғылау құрылғысы туралы түсініктің болуы; 8.1.4.2 бұйымның техникалық суретін орындай білу; 8.1.4.3 жұмыс орындау барысында санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау және білу
	2.1 Слесарлық өңдеуге дайындық операциялары	8.2.1.1 алда жасалатын бұйымның нобайы мен эскизін жасай білу; 8.2.1.2 сызбада бөлшектей білу; 8.2.1.3 үлгілерді қолдануды және оның дайындалуын білу
	2.2 Құрастыру	8.2.2.1 қатты металдан құрастыруды білу; 8.2.2.2 металды біріктірудің тәсілдері мен ережесін білу
	2.3 Графикалық сауаттылық негіздері	8.2.3.1 бірнеше бөліктен тұратын жасалатын бұйымның нобайы мен эскиздерін орындай білу; 8.2.3.2 құралдары қолданып өзара параллель және перпендикуляр сызықтарды орындай білу
		8.2.4.1 көмекші құралдарды жасай білу; 8.2.4.2 төсте металды кесу тәсілдері мен ережесін білу;

2. Жұмысты орындау технологиясы	2.4 Технологиялық дағдыларды жетілдіру	8.2.4.3 үлгі, техникалық сурет, сызбасы арқылы бөлшектерді белгілеуді жүзеге асыру, өз бетінше белгілеу құралдарын таңдау
	2.5 Мөлшерлі слесарлық өңдеу	8.2.5.1 сымдарды өңдеу үшін қосалқы құралдарды қолдана білу; 8.2.5.2 бұйымның технологиялық картасын білу; 8.2.5.3 сүргі сияқты слесар құралын дайындау технологиясы туралы түсініктің болуы; 8.2.5.4 бұрғының көмегімен дөңгелек пішінді бұрғылау тәсілдерін білу
	2.6 Металды көркемдік өңдеу	8.2.6.1 өрнек түріндегі эскиздер мен суреттерді орындай білу
	2.7 Зертханалық жұмыстар	8.2.7.1 қиын емес бұйымның жинақ сызбасын және оның сипаттамасын дайындау; 8.2.7.2 бұйымның сипатын және оны жинау сызбасын білу
	2.8 Білім алушылардың өзіндік жұмысы	8.2.8.1 дайындамаларға және эскиздерге бағдарлана білу; 8.2.8.2 бейнематериалдарды көру, мәлімет жинақтау; 8.2.8.3 суреттеме салу және тақырыптарды таңдай білу (бағыт) ; 8.2.8.4. өлшемі бойынша шаблондарды жасай білу
3. Еңбек заттарын талдау және бағалау.	3.1 Өз іс-әрекетінің нәтижесін көрсету	8.3.1.1 өз достарының жұмысын бағалай білу; 8.3.1.2 техникалық нұсқасын құрастыра білу
	3.2 Тұрақты әрекеттегі мектеп көрмесіне жұмысты ұсыну	8.3.2.1 көрмеге дайындық кезінде мұғалімге және сыныптастарына өз жұмысын ұсына білу; 8.3.2.2 бұйымның кемшілігін жоюды және толықтыруды білу
	3.3 Барлық деңгейдегі көрмелерге қатысу	8.3.3.1 мектеп ішілік іс-шаралар мен көрмелерге қатыса алу
4-тоқсан		
	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	8.1.1.1 слесарлық өндірістің негізгі кәсіптерін түсіну
	1.2 Кіріспе және материалтану	8.1.2.1 металдың физикалық, механикалық, технологиялық қасиеттерін түсіну

1.Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.3 Слесарлық жұмыстың тәсілдері мен ережесі	8.1.3.1 құралдар мен құрылғылармен жұмыс жасай білу ; 8.1.3.2 металды өңдеу тәсілдері мен ережелерін білу
	1.4 Құралдар мен жабдықтар	8.1.4.1 бөлшектер мен түйіндерді біріктіру түрін өз бетінше анықтай білу; 8.1.4.2 бұйымды қажетті жөндеу түрін таңдауды түсіну; 8.1.4.3 жаппай өндірістегі бөліктерді дәл өндеудің маңыздылығын түсіну
2. Жұмысты орындау технологиясы	2.1 Слесарлық өңдеуге дайындық операциялары	8.2.1.1 үлгілерді қолдануды және оның дайындалуын білу; 8.2.1.2 өлшеу құралдарын қолдана білу; 8.2.1.3 құралдар мен құрылғыларға қызмет көрсете білу
	2.2 Құрастыру	8.2.2.1 материалдардың құрылымдық ерекшеліктерімен таныстыру; 8.2.2.2 материалдар мен бөлшектерді құрастыру және біріктіре білу
	2.3 Графикалық сауаттылық негіздері	8.2.3.1 құралдары қолданып өзара параллель және перпендикуляр сызықтарды орындай білу; 8.2.3.2 бұйымның жалпы сызбасын түсіну
	2.4 Технологиялық дағдыларды жетілдіру	8.2.4.1 сүргі сияқты бұрғылау құралын дайындау технологиясы туралы түсініктің болуы; 8.2.4.2 араны жұмысқа дайындау реттілігін білу, қайрау, тегістеуді орындау
	2.5 Мөлшерлі слесарлық өңдеу	8.2.5.1. слесарлық құралдарды жұмысқа дайындау кезектілігін білу; 8.2.5.2 қалың қабырғалы, табақша металдардың белгісін білу
	2.6 Металды көркемдік өңдеу	8.2.6.1 бұйым мен бөлшектерді безендіру тәсілдері мен ережесін білу
	2.7 Зертханалық жұмыстар	8.2.7.1 бұйымның сипатын және оны жинау сызбасын білу; 8.2.7.2 жинақтау бірлігіне кіретін бөлшектерді сызбасы бойынша анықтай білу
		8.2.8.1 өлшемі бойынша шаблондарды жасай білу;

	2.8 Білім алушылардың өзіндік жұмысы	8.2.8.2 шаблон бойынша металды кесе білу; 8.2.8.3 қайшының көмегімен металды кесу тәсілдері мен ережесін білу
3.Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Өз іс-әрекетінің нәтижесін көрсету	8.3.1.1 техникалық нұсқасын құрастыра білу; 8.3.1.2 өз жұмысын ұсына білу(қорғау)
	3.2 Тұрақты әрекеттегі мектеп көрмесіне жұмысты ұсыну	8.3.2.1 бұйымның кемшілігін жоюды және толықтыруды білу; 8.3.2.2 мектеп көрмелеріне өз жұмысын ұсына білу
	3.3 Барлық деңгейдегі көрмелерге қатысу	8.3.3.1 жұмысты талдау
	3.4 БАҚ жұмысты жариялау	8.3.4.1 жұмыс тәсілдері туралы оқу фильмін құрастыра білу

3) 9-сынып:

6-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	9.1.1.1 басқаның көзқарасына құрмет көрсету
	1.2 кіріспе және материалтану	9.1.2.1 материалдар туралы жалпы мәліметті білу; 9.1.2.2 материалтануға қызығушылық білдіру
	1.3 Слесарлық жұмыстың тәсілдері мен ережесі	9.1.3.1 жұмыс орнын ұйымдастыра білу; 9.1.3.2 құралдарды меңгеру және жұмыстың қауіпсіздік ережесін сақтау
	1.4 Құралдар мен жабдықтар	9.1.4.1 жұмыста құралдар мен құрылғылары колдана білу; 9.1.4.2 құралдарды қолданды және оларды түзетуді білу
	2.1 Слесарлық өңдеуге дайындық операциялары	9.2.1.1 слесарлық жұмыстың жалпы сипаттамасын білу; 9.2.1.2 профильді және жалпак металды түзету тәсілдерін білу
	2.2 Құрастыру	9.2.2.1 құрастырымдық құжаттарды түсіну
	2.3 Графикалық сауаттылық негіздері	9.2.3.1 технологиялық құжаттарды өңдеуді түсіну; 9.2.3.2 бұйымның макеті, үлгісі, сызбасы, суретін жасай білу (қағаз)

2. Жұмысты орындау технологиясы	2.4	Технологиялық дағдыларды жетілдіру	9.2.4.1 технологиялық операцияларды орындалу кезектілігін түсіну; 9.2.4.2 металды кесе білу; 9.2.4.3 күрделі технологиялық операцияларды орындай білу
	2.5	Мөлшерлі слесарлық өңдеу	9.2.5.1 үлгі, техникалық сурет, сызбасы арқылы бөлшектерді белгілеуді жүзеге асыру; 9.2.5.2 мөлшерлі жұмыс кезінде қауіпсіздік техникасын білу және орындау; 9.2.5.3 тесу құралдарын білу: бұрғы, ұңғы, қашау, ойғыш
	2.6	Металды көркемдік өңдеу	9.2.6.1 металға көркемдік безендіру жасай білу; 9.2.6.2 түсіну: рельеф, барельеф, горельеф
	2.7	Зертханалық жұмыстар	9.2.7.1 жұмыс кезінде қауіпсіздік техникасын білу; 9.2.7.2 белгіленуі бойынша жаттығуларды орындау: берілген бұрыштарға тесікті орналастыру, циркуль мен сызғыштың көмегімен әр түрлі бөлшектерге және кескінділерге бөлу
	2.8	Білім алушылардың өзіндік жұмысы	9.2.8.1 жұмыс орнын ұйымдастыру және техника қауіпсіздігін білу; 9.2.8.2 кіші мектеп оқушыларына күрделі жұмысты, өзіндік жұмысты орындауға көмектесе білу (чеканка)
3. Еңбек заттарын талдау және бағалау	2.1	Слесарлық өңдеуге дайындық операциялары	9.2.1.1 слесарлық жұмыстың жалпы сипаттамасын білу; 9.2.1.2 профильді және жалпак металды түзету тәсілдерін білу
	3.1	Өз іс-әрекетінің нәтижесін көрсету	9.3.1.1 технологиялық картаны құрастыру; 9.3.1.2 жұмысты орындау кезектілігін талдау
	3.2	Тұрақты әрекеттегі мектеп көрмесіне жұмысты ұсыну	9.3.2.1 көрмеге жұмысты дайындау, орындалуы туралы фотоесеп 9.3.2.2 бұйымды безендіру және жұмысты кезектілікпен орындай білу
2-тоқсан			

1.1 Еңбек пәні туралы жалпы
мәлімет

1.Материалтану. Құралдар мен
жабдықтар

		ерекшеліктерін сипаттау және өз бетінше оқи білу	
	1.2 Кіріспе және материалтану	9.1.2.1 материалтануды түсіну; 9.1.2.2 қара және түлі-түсті металдардың қасиеттерін білу	
	1.3 Слесарлық жұмыстың тәсілдері мен ережесі	9.1.3.1 металды өңдеу тәсілдерімен таныстыру (бейнематериал); 9.1.3.2 металды өңдеу бойынша жалпы ақпарат	
	1.4 Құралдар мен жабдықтар.	9.1.4.1 табақша материалды пішу технологиясын түсіну; 9.1.4.2 қалың қабырғалы металды қолмен өңдеу тәсілдері мен ережесін білу	
2. Жұмысты орындау технологиясы	2.1 Слесарлық өңдеуге дайындық операциялары	9.2.1.1 жұмыс орнын ұйымдастыра білу; 9.2.1.2 технологиялық картаны құрастыру және жоспарлай білу	
	2.2 Құрастыру	9.2.2.1 алда жасалатын бұйымның нобайын және суретін, сұлбасын жасай білу (қазақ халқының зергерлік бұйымдары); 9.2.2.2 зергерлік сақинаны жасаудың тәсілдері мен әдістерін түсіну	
	2.3 Графикалық сауаттылық негіздері	9.2.3.1 бұйымның макеті, үлгісі, сызбасы, суретін жасай білу (қағаз); 9.2.3.2 өлшеу құралдарын қолдана білу (циркуль және транспортир)	
	2.4 Технологиялық дағдыларды жетілдіру	9.2.4.1 пішінді формалардың тегіс емес беттерін егеулей білу; 9.2.4.2 рельефті формаларды өңдей білу; 9.2.4.3 күрделі формадағы металды июдің тәсілдері мен ережесін білу	
	2.5 Мөлшерлі слесарлық өңдеу	9.2.5.1 көлемді жұмыс кезінде өлшеу және белгі қою құралдарын қолдана білу; 9.2.5.2 цилиндр және шаршы қималарды егеулей білу; 9.2.5.3 сыртқы бекіту бұрандасын кесе білу	
	2.6 Металды көркемдік өңдеу	9.2.6.1 көркемдік безендірумен бұйымды жасай білу (қобдиша, картина); 9.2.6.2 басу техникасын білу	

	2.7 Зертханалық жұмыстар	9.2.7.1 бұйымды дайындаудың технологиялық процесін құрастыра білу; 9.2.7.2 сызба бойынша шекті өлшемдердің мәндерін есептеуді білу
	2.8 Білім алушылардың өзіндік жұмысы	9.2.8.1 слесарлық операциялар бойынша технологиялық картаны құрастыра білу (таңдау бойынша); 9.2.8.2 материалдар бойынша бағдарлай білу
3.Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Өз іс-әрекетінің нәтижесін көрсету	9.3.1.1 жұмысты орындау кезектілігін білу; 9.3.1.2 жұмыстың нәтижесін талдай білу
	3.2 Тұрақты әрекеттегі мектеп көрмесіне жұмысты ұсыну	9.3.2.1 бұйымды безендіре білу және жұмысты кезектілікпен орындау; 9.3.2.2 жинақтау кезінде өңдеу мен дайындауды білу
	3.3 Барлық деңгейдегі көрмелерге қатысу	9.3.3.1 мектеп ішілік іс-шаралар мен көрмелерге қатыса алу
3-тоқсан		
1.Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет.	9.1.3.1 слесарлық іс бойынша негізгі еңбек ұйымдары туралы білу
	1.2 Кіріспе және материалтану	9.1.2.1 қара және түлі-түсті металдарды білу; 9.1.2.2 материалдардың қасиетін және оның түрлерін білу
	1.3 Слесарлық жұмыстың тәсілдері мен ережесі	9.1.3.1 металды өңдеу тәсілдерімен таныстыру (бейнематериал); 9.1.3.2 металды өңдеу бойынша жалпы ақпарат
	1.4 Құралдар мен жабдықтар	9.1.4.1 бұрғылау құрылғысы және оның түрлерін білу. Қайрау құрылғысы туралы түсініктің болуы; 9.1.4.2 өз бетінше бұйымның технологиялық картасын құрастыра білу, орындалған жұмыстың сапасы туралы есеп беру; 9.1.4.3 жұмыс орындау барысында санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау және білу
		9.2.1.1 материалдармен ұлттық нақышта орындауды түсіну (чеканка, зергерлік бұйым);

2. Жұмысты
технологиясы

орындау

2.1 Слесарлық өңдеуге дайындық операциялары	9.2.1.2 алда жасайтын бұйымды жоспарлау бойынша құралдар мен құрылғыларды дайындай білу; 9.2.1.3 үлгілерді қолдануды және оның дайындалуын білу
2.2 Құрастыру	9.2.2.1 зергерлік сақинаны жасаудың тәсілдері мен әдістерін түсіну; 9.2.2.2 зергерлік металдарды дәнекерлеу және біріктіруді түсіну
2.3 Графикалық сауаттылық негіздері	9.2.3.1 өлшеу құралдарын қолдана білу (циркуль және транспортир); 9.2.3.2 бұйымның графикалық құжатын бейнелеу және білу
2.4 Технологиялық дағдыларды жетілдіру	9.2.4.1 көмекші құралдарды жасай білу; 9.2.4.2 көмекші құралдардың көмегімен металды кесу тәсілдері мен ережелерін білу; 9.2.4.3 жеңіл операцияларды кезектілікпен орындай білу; 9.2.4.4 әр түрлі материалдардан суреттер жиынтығын әрлеу негізінде слесарлық бұйымды дайындау технологиясын сақтай білу
2.5 Мөлшерлі слесарлық өңдеу	9.2.5.1 көмекші құралдарды қолдана білу; 9.2.5.2 бұйымның технологиялық картасын білу 9.2.5.3 бөлшектерді жинаудың технологиялық процесін түсіну; 9.2.5.4 контурлық және ішкі жиекті егеулеуді орындай білу; 9.2.5.5 өз бетінше контурларды егеулей білу
2.6 Металды көркемдік өңдеу	9.2.6.1 сымнан жасау техникасын білу; 9.2.6.2 бөлшектерді ұлттық нақышта көркем безендіруді жасай білу
2.7 Зертханалық жұмыстар	9.2.7.1 өлшемдердің дайындығын анықтай білу; 9.2.7.2 жіберілген қателікті білдіретін түрдегі сызбаны оқи білу
2.8 Білім алушылардың өзіндік жұмысы	9.2.8.1 бейнематериал көру, мәлімет жинау білу; 9.2.8.2 суреттеме салу және тақырыптарды таңдай білу (чеканка бағыты);

		9.2.8.3 көлемді және рельефті беттерді орындай білу
3.Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Өз іс-әрекетінің нәтижесін көрсету	9.3.1.1 техникалық картаны кезектілікпен құрастыру және жұмысты талдау; 9.3.1.2 өзінің жұмысын бағалай білу
	3.2 Тұрақты әрекеттегі мектеп көрмесіне жұмысты ұсыну	9.3.2.1 жинақтау кезінде өңдеу мен дайындауды білу; 9.3.2.2 бөлшектер бойынша және жалпы жоспар бойынша бұйымды дайындау және толықтыра білу; 9.3.2.3 бұйымның кемшілігін жоюды және толықтыруды білу
	3.3 Барлық деңгейдегі көрмелерге қатысу	9.3.3.1 мектеп ішлік іс-шаралар мен көрмелерге қатыса алу
4-тоқсан		
1.Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	9.1.3.1 слесарлық іс бойынша негізгі еңбек ұйымдары туралы білу
	1.2 Кіріспе және материалтану	9.1.2.1 материалдардың қасиетін және оның түрлерін білу; 9.1.2.2 металдың физикалық, механикалық, технологиялық қасиеттерін түсіну
	1.3 Слесарлық жұмыстың тәсілдері мен ережесі	9.1.3.1 сызықтық белгілеуді білу; 9.1.3.2 қосымша құрылғыларды қолдана білу
	1.4 Құралдар мен жабдықтар	9.1.4.1 құралға ұстағыш жасау үшін материалдарды білу және таңдай білу; 9.1.4.2 үлгі және сызбаға сәйкес тапсырма бойынша өз бетінше бағдарлай білу, алдағы жұмысты жоспарлау
	2.1 Слесарлық өңдеуге дайындық операциялары	9.2.1.1 құралдар мен құрылғыларға қызмет көрсетуді түсіну 9.2.1.2 слесарлық іс бойынша жұмыс орнын ұйымдастыра білу
	2.2 Құрастыру	9.2.2.1 зергерлік металдарды дәнекерлеу және біріктіруді түсіну ; 9.2.2.2 материалды дайындауды және металды егеулеуді білу; 9.2.2.3 қатты металдан құрастыруды білу
		9.2.3.1 бұйымның графикалық құжатын бейнелеу және білу;

2. Жұмысты орындау технологиясы	2.3 Графикалық сауаттылық негіздері	9.2.3.2 бұйымның техникалық суретін орындай білу; 9.2.3.3 бөлшектердің техникалық суретін рәсімдей білу	
	2.4 Технологиялық дағдыларды жетілдіру	9.2.4.1 жинақтау мен әрлеуді дайындай білу 9.2.4.2 сызбаүлгі, ұяшықтың көмегімен белгіні қоюды орындау 9.2.4.3 металды аралау мен егеу тәсілдерін білу	
	2.5 Мөлшерлі слесарлық өңдеу	9.2.5.1 өз бетінше контурларды егеулей білу; 9.2.5.2 бетті жылтырату, бұрышты ұштау технологиясын білу және сақтау; 9.2.5.3 металдың бетін жылтыратуды жасай білу	
	2.6 Металды көркемдік өңдеу	9.2.6.1. бөлшектің бетін өрнектеу тәсілдерін білу; 9.2.6.2. металл қалдықтарынан мүсіндеу жұмысын білу	
	2.7 Зертханалық жұмыстар	9.2.7.1 кедір-бұдырдан бетінің орналасуын білу; 9.2.7.2 бөлшектердің техникалық сипатын құрастыра білу	
	2.8 Білім алушылардың өзіндік жұмысы	9.2.8.1 көлемді және рельефті беттерді орындай білу; 9.2.8.2 материалдарды аз қолдана білу; 9.2.8.3 чеканка бойынша құралдарды қолдана білу және тану; 9.2.8.4 чеканка бойынша көпсалалы композицияны орындай білу	
	3.Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Өз іс-әрекетінің нәтижесін көрсету	9.3.1.1 орындалған жұмысты кезектілікпен өз бетінше талдай білу; 9.3.1.2 өз жұмысын ұсына білу(қорғау)
		3.2 Тұрақты әрекеттегі мектеп көрмесіне жұмысты ұсыну	9.3.2.1 бұйымның кемшілігін жоюды және толықтыруды білу; 9.3.2.2 мектеп көрмелеріне өз жұмысын ұсына білу
3.3 Барлық деңгейдегі көрмелерге қатысу		9.3.3.1 жұмысты талдау	
3.4 БАҚ жұмысты жариялау.		9.3.4.1 жұмыс тәсілдері туралы оқу фильмін құрастыра білу	

4) 10-сынып:

7-кесте

Бөлімі	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	10.1.1.1 қазақ халқының тарихын және мәдениетін түсіну
	1.2 кіріспе және материалтану	10.1.2.1 материалдар туралы жалпы мәліметті түсіну; 10.1.2.2 металдың химиялық және физикалық қасиеттерін түсіну
	1.3 Слесарлық жұмыстың тәсілдері мен ережесі	10.1.3.1 жұмыс орнын ұйымдастыра білу; 10.1.3.2 құралдарды кәсіби деңгейде меңгеру және жұмыс жасай білу
	1.4 Құралдар мен жабдықтар	10.1.4.1 берілген жұмысты өз бетінше орындай білу; 10.1.4.2 өлшеу құралдарын қолдана білу
2. Жұмысты орындау технологиясы	2.1 Слесарлық өңдеуге дайындық операциялары	10.2.1.1 слесарлық жұмыстың жалпы сипаттамасын білу; 10.2.1.2 металды июге дайындауды білу: маңызы, құралдар, құрылғылар
	2.2 Құрастыру	10.2.2.1 бұйымды құрастыруды түсіну; 10.2.2.2 алда жасалатын бұйымның суретін және нобайын сызбанұсқасын жасай білу (қазақ халқының ДПИ)
	2.3 Графикалық сауаттылық негіздері	10.2.3.1 технологиялық картаны құрастыру, металды кесу картасы; 10.2.3.2 бұйымның макеті, үлгісі, сызбасы, суретін жасай білу (қағаз)
	2.4 Технологиялық дағдыларды жетілдіру	10.2.4.1 өндірістік тапсырмаларды орындау кезектілігін білу; 10.2.4.2 электрлі құралдың көмегімен металды кесуді білу; 10.2.4.3 қысқыштың көмегімен металды бүге білу
	2.5 Мөлшерлі слесарлық өңдеу	10.2.5.1 жұмыстың эскизін, технологиялық картаны құрастыра білу; 10.2.5.2 әр түрлі тәсілдермен металды кесе білу; 10.2.5.3 қол арамен аралай білу; 10.2.5.4 қиғаш аралау тәсілін түсіну
		10.2.6.1 зергерлік бұйымдардың бетін жылтырату;

	2.6 Металды көркемдік өңдеу	10.2.6.2 күміспен, түрлі-түсті металдармен бөлшектердің бетін өрнектеу тәсілдерін білу
	2.7 Зертханалық жұмыстар	10.2.7.1 жұмыс кезінде қауіпсіздік техникасын білу; 10.2.7.2 берілген мәлімет бойынша бетті егеулеу алгоритмін білу: дайындама материалы, өлшемі және формасы, өңдеудің тазалығы, формасының өзгеруі
	2.8 Білім алушылардың өзіндік жұмысы	10.2.8.1 жұмыс орнын ұйымдастыру және техника қауіпсіздігін білу; 10.2.8.2 слесарлық операциялар бойынша технологиялық карталарды құрастыра білу (таңдау бойынша)
3.Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Өз іс-әрекетінің нәтижесін көрсету	10.3.1.1 өндірістік тапсырмаға технологиялық картаны құрастыру
	3.2 Тұрақты әрекеттегі мектеп көрмесіне жұмысты ұсыну	9.3.2.1 көрмеге жұмысты дайындау, орындалуы туралы фотоесеп
	3.3 Барлық деңгейдегі көрмелерге қатысу	10.3.3.1 көрмеге жұмысты ұйымдастыра білу
2-тоқсан		
1. Материалтану Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	10.1.1.1 "Слесарлық іс" пәні бойынша еңбек түрлерін түсіну
	1.2 Кіріспе және материалтану	10.1.2.1 металдың химиялық және физикалық қасиеттерін түсіну; 10.1.2.2 материалдардың түрлерін ажырату
	1.3 Слесарлық жұмыстың тәсілдері мен ережесі	10.1.3.1 металды өңдеу тәсілдерін білу (бейнематериал); 10.1.3.2 металдың иілуі туралы жалпы мәліметті білу
	1.4 Құралдар мен жабдықтар	10.1.4.1 сызбасы, техникалық суреті бойынша тапсырмаға бағдарлау, топтық әңгімелесу барысында жұмысты жоспарлай білу; 10.1.4.2 бұрғылау құрылғысын, оның түрлерін білу. Жону құрылғысын білу
	2.1 Слесарлық өңдеуге дайындық операциялары	10.2.1.1 металды қолмен бұгуді түсіну; 10.2.1.2 металды бұғу механизациясын түсіну
		10.2.2.1 алда жасалатын бұйымның суретін және нобайын,

2. Жұмысты орындау технологиясы.	2.2 Құрастыру	сызбанұсқасын жасай білу (қазақ халқының ДПИ); 10.2.2.2 қағаз және картоннан құрастыра білу	
	2.3 Графикалық сауаттылық негіздері	10.2.3.1 өлшеу құралдарын қолдана білу (кронциркуль және транспортир); 10.2.3.2 бұйымның технологиялық картасын құрастыра білу	
	2.4 Технологиялық дағдыларды жетілдіру	10.2.4.1 пішінді формалардың тегіс емес беттерін егеулей білу; 10.2.4.2 металды кесу үшін көмекші құралдарды жасай білу; 10.2.4.3 металды ию тәсілі мен ережесін білу	
	2.5 Мөлшерлі слесарлық өңдеу	10.2.5.1 металды профильді өңдеу тәсілдерін түсіну; 10.2.5.2 кесу құралдарын қайрай білу; 10.2.5.3 қашау және бұрғыны қайрау ережесін сақтау, механикалық қайрақпен жұмыс жасау; 10.2.5.4 үлгі және шаблон, сызба бойынша дайындаманы белгілеу	
	2.6 Металды көркемдік өңдеу	10.2.6.1 қазақ ұлттық нақышта зергерлік бұйымдарды, бөлшектерді көркемдік өңдеуді орындай білу (құс мұрын, білезік, сырға); 10.2.6.2 өрнектермен бөлшектердің нобайын, эскизін жасау	
	2.7 Зертханалық жұмыстар	10.2.7.1 металды беріктігіне байланысты сынай білу; 10.2.7.2 бөлшектердің дайындалу дәлдігіне байланысты өлшеуді таңдай білу	
	2.8 Білім алушылардың өзіндік жұмысы	10.2.8.1 кіші мектеп оқушыларына күрделі жұмысты, өзіндік жұмысты орындауға көмектесу (зергерлік бұйым); 10.2.8.2 материалдар бойынша бағдарлай білу	
	3.1 Өз іс-әрекетінің нәтижесін көрсету	10.3.1.1 өндірістік тапсырмаға технологиялық картаны құрастыру; 10.3.1.2 өндірісте технологиялық картаны құрастыра білу	

3.Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.2 Тұрақты әрекеттегі мектеп көрмесіне жұмысты ұсыну	10.3.2.1 бұйымды безендіруде жұмысты кезектілікпен орындай білу; 10.3.2.2 жинақтау кезінде дайындау мен өңдеуді білу
	3.3 Барлық деңгейдегі көрмелерге қатысу	10.3.3.1 мектеп ішілік іс-шаралар мен көрмелерге қатыса алу
3-тоқсан		
1.Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	10.1.1.1 слесарь кәсібінің кәсіби сипаттамасын түсіну
	1.2 кіріспе және материалтану	10.1.2.1 материалдардың қасиетін және оның түрлерін білу; 10.1.2.2 материалдар мен қорытпаларды білу
	1.3 Слесарлық жұмыстың тәсілдері мен ережесі	10.1.3.1 жұмыс орнын ұйымдастыра білу и оснастки; 10.1.3.2 сызықтық белгілеуді білу; 10.1.3.3 жазықтықта белгілей білу
	1.4 Құралдар мен жабдықтар	10.1.4.1 өз бетінше бұйымның технологиялық картасын құрастыра білу, орындалған жұмыстың сапасы туралы есеп беру; 10.1.4.2 көру мақсатында картоннан немесе ермексаздан геометриялық пішіндер жасай білу (қолда бар заттармен); 10.1.4.3 жұмыс орындау б а р ы с ы н д а санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау және білу
	2.1 Слесарлық өңдеуге дайындық операциялары	10.2.1.1 жұмыс орнын ұйымдастыра білу; 10.2.1.2 материалдармен ұлттық нақышта орындауды түсіну; 10.2.1.3 алда жасайтын бұйымды жоспарлау бойынша құралдар мен құрылғыларды дайындай білу;
	2.2 Құрастыру	10.2.2.1 қағаз және картоннан құрастыра білу; 10.2.2.2 бұйымның қалпын жасай білу
	2.3 Графикалық сауаттылық негіздері	10.2.3.1 бұйымның графикалық бейнесін құрастыра білу; 10.2.3.2 техникалық суретті рәсімдей білу; 10.2.3.3. металдан өнер туындыларын орындай білу
		10.2.4.1 электрлі құралдың және көмекші құралдардың көмегімен

2.Жұмысты орындау технологиясы	2.4 Технологиялық дағдыларды жетілдіру	металды кесудің тәсілдері мен ережесін білу; 10.2.4.2 жеңіл операцияларды кезектілікпен орындай білу; 10.2.4.3 пішінді формалардың тегіс емес беттерін егеулей білу; 10.2.4.4 таңдау бойынша бұйымды жасау, кітап сөресінің эскизін орындай білу
	2.5 Мөлшерлі слесарлық өңдеу	10.2.5.1 металды өңдеуге қойылатын техникалық талаптарды сақтау; 10.2.5.2 тесікті бұрғылау кезіндегі жұмыс сапасын бақылау; 10.2.5.3 тойтару арқылы біріктіре білу; 10.2.5.4 қисық метал беттерімен жұмыс жасау тәсілдерін меңгеру; 10.2.5.5 металды профильді егеулеу тәсілдерін білу; 10.2.5.6 слесарлық құралдарды, пышақты қайрауды орындай білу
	2.6 Металды көркемдік өңдеу	10.2.6.1 өрнектермен бөлшектердің нобайын, эскизін жасау; 10.2.6.2 технологиялық картаны құрастыру, бұйымды жасаудың кезектілігін білу; 10.2.6.3 ұлттық бағытта өз нақышын жасай білу
	2.7 Зертханалық жұмыстар	10.2.7.1 штангенциркулмен және микрометрмен өлшей білу; 10.2.7.2 өңдеу әдібін анықтай білу
	2.8 Білім алушылардың өзіндік жұмысы	10.2.8.1 суреттеме салу және тақырыптарды таңдай білу (зергерлік бұйым бағыты); 10.2.8.2 дайындамаларға және эскиздерге бағдарлана білу; 10.2.8.3 бейнематериал көру, мәлімет жинау
3.Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Өз іс-әрекетінің нәтижесін көрсету	10.3.1.1 сызба түрінде есеп құрастыру; 10.3.1.2 орындалған жұмысты кезектілікпен өз бетінше талдай білу
	3.2 Тұрақты әрекеттегі мектеп көрмесіне жұмысты ұсыну	10.3.2.1 жинақтау кезінде дайындау мен өңдеуді білу; 10.3.2.2 бөлшектер бойынша және жалпы жоспар бойынша бұйымды дайындау және толықтыра білу;

		10.3.2.3 бұйымның кемшілігін жоюды және толықтыруды білу
	3.3 Барлық деңгейдегі көрмелерге қатысу	10.3.3.1 мектеп ішілік іс-шаралар мен көрмелерге қатыса алу
4-тоқсан		
1. Материалтану Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	10.1.1.1 слесарь кәсібінің кәсіби сипаттамасын түсіну;
	1.2 Кіріспе және материалтану	10.1.2.1 металдардың құрылымы мен оқыту әдістерін білу; 10.1.2.2 металдардың қасиеттерін білу
	1.3 Слесарлық жұмыстың тәсілдері мен ережесі	10.1.3.1 жазықтықта белгілей білу; 10.1.3.2 кеңістіктік белгілеуді білу; 10.1.3.3 қосымша құрылғыларды қолдана білу
	1.4 Құралдар мен жабдықтар	10.1.4.1 жұмыс орында барысында санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау және білу; 10.1.4.2 құралдар мен құрылғыларды дұрыстау және қызмет көрсете білу; 10.1.4.3 білдекті бағдарламалық қамтамасыз ету столярлық жұмысты автоматтандыру және механизациясы туралы түсініктің болуы
	2.1 Слесарлық өңдеуге дайындық операциялары	10.2.1.1 алда жасайтын бұйымды жоспарлау бойынша құралдар мен құрылғыларды дайындай білу; 10.2.1.2 үлгілерді қолдануды және оның дайындалуын білу; 10.2.1.3 слесарлық іс бойынша жұмыс орнын ұйымдастыра білу
	2.2 Құрастыру	10.2.2.1 құрастырудың технологиялық картасын білу; 10.2.2.2 қатты металдан құрастыруды білу
	2.3 Графикалық сауаттылық негіздері.	10.2.3.1 металды көлемді, рельефті және контурлы өңдеуді түсіну; 10.2.3.2 бұйымды көркем безендіруді орындау (қобдиша, декоративті жақтау)
	2.4 Технологиялық дағдыларды жетілдіру	10.2.4.1 кемшілікті анықтай білу, талдау, оны жоюдың әдістерін орнату; 10.2.4.2 таңдау бойынша жұмысты орындай білу;

2. Жұмысты орындау технологиясы.		10.2.4.3 штангенциркулмен мөлшерін бақылау және өлшеуді орындай білу
	2.5 Мөлшерлі слесарлық өңдеу	10.2.5.1 үлгі, шаблон, сызбасы бойынша дайындаманы белгілей білу; 10.2.5.2 механикалық қайрақпен жұмыс, ұңғы және бұрғы, қашауды қайрау ережесін білу; 10.2.5.3 тесікті бұрғылау кезіндегі жұмыс сапасын бақылай білу
	2.6 Металды көркемдік өңдеу.	10.2.6.1 штамп технологиясын білу; 10.2.6.2 тегіс қисық сызықты пішіннен қарапайым өрнек жасай білу
	2.7 Зертханалық жұмыстар.	10.2.7.1 слесарлық жұмыстың түріне қарай кесу құралын таңдай білу; 10.2.7.2 бөлшектің үлгісі бойынша эскизін құрастыра білу
	2.8 Білім алушылардың өзіндік жұмысы	10.2.8.1 слесарлық операциялар бойынша технологиялық карталарды құрастыра білу; 10.2.8.2 металды механикалық жолмен кесу
3. Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Өз іс-әрекетінің нәтижесін көрсету	10.3.1.1 техникалық нұсқасын құрастыра білу 10.3.1.2 өз жұмысын ұсына білу (қорғау)
	3.2 Тұрақты әрекеттегі мектеп көрмесіне жұмысты ұсыну	10.3.2.1 ұлттық нақышта бұйымды безендіре білу; 10.3.2.2 мектеп көрмелеріне өз жұмысын ұсына білу
	3.3 Барлық деңгейдегі көрмелерге қатысу	10.3.3.1 жұмысты талдау
	3.4 БАҚ жұмысты жариялау	10.3.4.1 профиль бойынша оқу фильмін жасай білу

Ескерту: білім беру ұйымында оқу-еңбек үдерісін қажетті өндірістік материалымен қамтамасыз ету мүмкіншіліктеріне қарай, мұғалім тақырыптарды оқыту реттілігін белгілейді.

"Кәсіби еңбекке баулу" пәні бойынша 7
-10 сыныптағы зияты жеңіл түрде
зақымдалған білім алушыларға
арналған жаңартылған мазмұндағы
үлгілік оқу бағдарламасына
5-қосымша

Ескерту. 5-қосымшасының жоғарғы оң жақ бұрышы жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 7-10 сыныптар үшін "Кәсіби еңбекке баулу. Аяқ киім ісі" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

76. "Кәсіби еңбекке баулу. Аяқ киім ісі" профилі бойынша бағдарлама келесі бөлімдерді қамтиды:

- 1) 1-бөлім "Материалтану. Аспаптар және жабдықтар";
- 2) 2-бөлім "Еңбек затын дайындау технологиясы";
- 3) 3-бөлім "Еңбек заттарын талдау және бағалау".

77. "Материалтану. Аспаптар және жабдықтар" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады

:

- 1) еңбек заты туралы жалпы мәліметтер;
- 2) материалдарды, аспаптарды және жабдықтарды талдау;
- 3) этика және еңбек заңнамасы.

78. "Еңбек затын дайындау технологиясы" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) желімдеу әдісімен аяқ киімді жөндеу;
- 2) жапсыра тігу әдісімен аяқ киімді жөндеу;
- 3) аяқ киімнің үстін жөндеу;
- 4) аяқ киімнің тақасын жөндеу;
- 5) аяқ киімнің табан бөлігін жөндеу;
- 6) тоқыма аяқ киімін жөндеу;
- 7) каучук табаны бар аяқ киімді жөндеу.

79. 10-(өндірістік) сынып:

- 1) бекітудің сандал әдісімен аяқ киімді жөндеу және тігу;
- 2) киізден жасалған аяқ киімді жөндеу және тігу;
- 3) өндірістік машиналарды реттеу технологиясы;
- 4) бөлме аяқ киімін тігу;
- 5) тоқыма аяқ киімді тігу.

80. "Еңбек заттарын талдау және бағалау" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) еңбек заттарын талдау және бағалау;
- 2) қорытынды бақылау жұмысы.

81. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

- 1) 1-бөлім "Материалтану. Аспаптар мен жабдықтар":

1-кесте

Бөлімше	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып
<p>1.1 Еңбек заттары туралы жалпы мәліметтер</p>	<p>7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде саналы түсіну; 7.1.1.2 мұғалімнің көмегімен "Аяқ киім ісі" пәнінің ерекшеліктерін зерттеу және анықтау; 7.1.1.3 "Аяқ киім тігуші" кәсібінің ерекшеліктерін білу; 7.1.1.4 аяқ киім өндірісінің кәсіптері туралы түсініктерінің болуы; 7.1.1.5 қоғам өмірінде еңбектің мәнін түсіну; 7.1.1.6 өз бетімен сөйлеуде техникалық терминологияны түсіну және пайдалану; 7.1.2.1 аяқ киім шеберханасы және оның құрылғылары туралы түсініктерінің болуы; 7.1.2.2 шеберхана жабдықтарының</p>	<p>8.1.1.1 өз Отаны үшін мақтаныш сезімін көрсету; 8.1.1.2 "Аяқ киім ісі" пәнінің аса маңызды ерекшеліктерін білуді және түсінуді көрсету; 8.1.1.3 технологиялық операциялардың атауларын және терминдерін түсіну және қолдану; 8.1.1.4 өз бетімен жұмыс орнын ұйымдастыру; 8.1.2.4 шеберханада ішкі тәртіпті сақтау; 8.1.2.5 шеберханада кезекшілердің міндеттерін орындау; 8.1.2.6 шеберханада материалдар мен жабдықтарға ұқыпты қатынас білдіру; 8.1.2.7 санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау: жұмыстан кейін қолды сабынмен жуу, желіммен жұмыста</p>	<p>9.1.1.1 басқа адамның пікіріне, әр түрлі халықтардың тарихына және мәдениетіне құрметті қатынас көрсету; 9.1.1.2 "Аяқ киім ісі" пәнінің ерекшеліктерін өз бетімен зерттеуге және сипаттауға ұмтылу; 9.1.1.3 аяқ киім фабрикасында еңбекті ұйымдастыру негіздері туралы түсініктерінің болуы; 9.1.1.4 өзінің дара ерекшеліктерін кәсіби талаптармен арақатынаста белгілеу; 9.1.1.5 жұмыстарды орындауда санитарлық-гигиеналық талаптарды білу және орындау; 9.1.2.6 инструмент үшін жауапты адамдардың міндеттерін білу; 9.1.2.7 кейінгі жұмыстар үшін материалды дайындай білу; 9.1.2.8 инструменттерді ұсақ жөндеуден өткізуді орындай білу; 9.1.2.9 жұмыс орнын тәртіпке келтіре білу; 9.1.2.10</p>	<p>10.1.1.1 аяқ киім өндірісімен салалас кәсіптер туралы білу; 10.1.1.2 аяқ киім тігуші кәсібінің біліктілік сипаттамаларын зерттеу; 10.1.1.3 аяқ киім ісінде қолданылатын ресурссақтаушы технологиялар туралы түсініктерінің болуы; 10.1.1.4 еңбек заттарын дайындауда материалдың қасиеттерін есепке алу; 10.1.2.5 ұйымдастырушылық біліктер мен дағдыларды меңгеру; 10.1.2.6 өндірістегі жеке гигиенаның маңызы, тез шаршаудың басталу себептері туралы білу: шамадан тыс көп шаршауды туындататын бір қалыпта ұзақ жұмыс істеу, еңбектің ұтымсыз тәсілдері, жұмыс алдындағы жеткіліксіз демалыс, жұмыс орнының дұрыс емес жарықтандыру, жұмыстан кейін завод душын қолдану; 10.1.2.7 аяқ киім кәсіпорындарының цехтарында және</p>

	<p>колданылуы туралы түсініктерінің болуы; 7.1.2.3 инструментальдіктің, бригадирдің қызметін білу</p>	<p>қорғаныс майларын қолдану, арнайы киімнің тазалығын және ұқыптылығын сақтау</p>	<p>шеберханадағы аспаптар мен жабдықтардың сақталуы үшін жауапкершілікті сезіну және білу; 9.1.2.11 қоршаған ортаға жағымсыз әсер ететін аяқ киім өндірісінің факторларын білу, аяқ киім өнеркәсібінің кәсіпорындарында жүргізілетін қоршаған ортаны қорғау бойынша іс-шараларды білу</p>	<p>аумағында қауіпсіздік ережелерін білу; 10.1.2.8 аяқ киім өнеркәсібінің кәсіпорындарында өрт қауіпсіздігі нұсқаулары мен ережелерін, өрт кезіндегі мінез-құлық ережелерін, электр құрылғылары мен электр желісінде өрт сөндірудің ерекшеліктерін және өрт сөндіру құралдарының түрлерін білу</p>
	<p>7.1.2.1 аяқ киім өндірісінде колданылатын</p>	<p>8.1.2.1 желімдердің жіктелуін білу: натуралды, жасанды және синтетикалық материалдардан жасалған наирит желімі; 8.1.2.2 желімнің физикалық-механикалық қасиеттерін білу: ұстамдылығы, ұстап тұру уақыты, активация уақыты, желім қабықшасының икемділігі,</p>	<p>9.1.2.1 жабдықтар мен аспаптарды қолдана білу: пресс, табан-қалып, термоактиватор, аяқ киімді әрлеуге арналған машина, бөлшектердің артығын кесуге арналған машина, шебер үстелі, пышак, балға, рашпиль, желімге арналған қылқалам; 9.1.2.2 сәйкес материалдарға желімді таңдай білу; 9.1.2.3 материалды үнемдеп жұмсай білу; 9.1.2.4 тігін машинасында және шанышпалы</p>	<p>10.1.2.1 ұлтанға арналған материалдарды білу: тері, резеңке, каучук, полиуретан, кожволон, болат, пластмасса; 10.1.2.2 табанға арналған материалдардың физикалық-механикалық қасиеттерін білу: ұсақталуға қарсы бет терісінің тұрақтылығы, икемділігі, ылғалға төзімділігі, материалдарды қолданудың пайдалану жағдайларына тәуелділігі, спорттық аяқ киімдердің ұлтандардың материалының ерекшеліктері; 10.1.2.3 жабдықтар мен материалдарды қолдана білу: аяқ киімді әрлеуге арналған машина, аяқ киімнің бөлшектерінің артығын кесуге</p>

1.2
Материалдарды,
аспаптардың және
жабдықтарды
талдау

<p>желімдердің жіктелуін білу: синтетикалық желімдер, балқытылған желімдер, натуралды материалдардан жасалған желімдер; 7.1.2.2 желімдердің қызметі мен жұмсалуын білу: аяқ киім желімі, казеин желімі, үй жағдайында аяқ киімді жөндеуге арналған желім; 7.1.2.3 жабдықтар мен аспаптардың қызметін білу: термоактиватор, желімдік қабықшаларды кептіруге арналған шкаф, бөлшектерді кесуге арналған машина, шебер үстелі, балға, киём, әсемдеуші тері, табан-қалып, шебер үстелі, пышақ, тістеуіктер, бұрауыш; 7.1.2.4 термоактиваторда жұмыс істеуде қауіпсіздік шараларын білу, әсемдеуші терімен жұмыста қауіпсіздік шараларын білу; 7.1.2.4 өлшеуіш құралдарымен, сызғышты қолдана білу нейка; 7.1.2.5 материалдарды білу: тері, микро-кеуекті резеңке, каучук, Ропид-5, 88-АС, Момент-1 желімдері, аяқ киім бояуы, балауыз;</p>	<p>желіммен жұмыстың технологиялық режимдері; 8.1.2.3 аяқ киімнің бөлшектерін бекітуге арналған прессті, термоактиваторды, аяқ киімді әрлеуге арналған машинаны, желімдік қабықшаларын кептіруге арналған шкафты, шебер үстелін, балғаны, пышақты, созылмалы қысқаштарды білу; 8.1.2.4 прессте және созылмалы қысқаштармен жұмыста қауіпсіздік шараларын білу және орындау; 8.1.2.5 тігін машинасында және жіпті сөгүшімен жұмыста қауіпсіздік шараларын білу және орындау; 8.1.2.6 баутесіктер мен ілгектерді қоюға арналған құрылғылардың қызметін білу, құрылғылардың негізгі бөлшектерін, тескіштерді және олардың қызметін, пуансондар және олардың қызметін, пуансондар мен тескіштерді алмастыру тәсілдерін, тескіштерді іріктеу ережесін білу; 8.1.2.7 баутесіктер мен ілгектерге арналған материалдардың физикалық-механик алық қасиеттерін</p>	<p>инструменттермен жұмыста қауіпсіздік шараларын сақтау; 9.1.2.5 резеңке желіммен жұмыста қауіпсіздік шараларын сақтау; 9.1.2.6 микрокеуекті резеңкенің физикалық-механик алық қасиеттерін білу: ылғалға төзімділігі, ұсақталуға қарсы тұру, икемділігі, микрокеуекті ұлтандағы аяқ киімді жөндеуге арналған аяқкиім желімі; 9.1.2.7 аяқ киімнің астындағы бөлшектерді кесуге арналған машинада жұмыста және аяқ киім инструментімен жұмыста қауіпсіздік шараларын сақтау; 9.1.2.8 жабдықтар мен инструменттердің қызметі білу және оларды қолдана білу: аяқ киімді әрлеуге арналған машина, пресс, термоактиватор, табан-қалып, желім қабықшаларын кептіруге арналған шкаф, шебер үстелі, пышақ, бұрауыш, түзетуші, балға, желімге арналған қылқалам; 9.1.2.9 термоактиваторда және түзетушімен жұмыста қауіпсіздік шараларын сақтау; 9.1.2.10 сыдырма ілгекке арналған материалдардың</p>	<p>арналған машина, пресс, термоактиватор, желім қабықшаларын кептіруге арналған шкаф, шебер үстелі, пышақ, бұрауыш, балға, рашпиль, желімге арналған қылқалам; 10.1.2.4 прессте және пышаөпен жұмыста қауіпсіздік шараларын сақтау; 10.1.2.5 салымды ұлтарактардың физикалық-механик алық қасиеттерін білу және есепке алу: өкшелік және оның аяқ киімдегі қызметі, өкшелікке арналған материалдардың физикалық-механик алық қасиеттері; 10.1.2.6 тоқыма аяқ киімнің сипаттамасын білу, тоқыма аяқ киімнің заманауи дизайнын білу; 10.1.2.7 аяқ киімде қолданылатын маталардың физикалық-механик алық қасиеттерін білу: маталардың сыртқы тығыздығы, матаны ұзартуда және бөлудегі қысым, маталардың пішінге тұрақтылығы; 10.1.2.8 қалыңдығы бойынша бөлшектерді теңестіруге арналған машинада жұмыста және аяқ киім</p>
--	--	--	---

<p>7.1.2.6 технологиялық нормативтерді сақтау, материалды үнемдеп жұмсау; 7.1.2.8 аяқты тартпасы бар тігін машинасын қолдана білу</p>	<p>білу: беріктігі, созылмалылығы, баутесіктер мен ілгектерді іріктеу ережесі; 8.1.2.8 материалдардың қызметін және қолданылуын білу: тері, резеңке, капрон, болат қосалқы материалдарды білу : аяқ киім желімі, шегелер, істіктер; 8.1.2.9 табан-қалыпта, бұрғылаушы станокта және аяқ киім инструментінде жұмыста қауіпсіздік шараларын білу және сақтау</p>	<p>физикалық-механикалық қасиеттері білу : сыдырмалардың икемділігі және үйкеліске шыдамдылығы, сыдырмаға арналған матаның беріктігі, сыдырмаға арналған бекіткіштер; 9.1.2.11 ұлтанға арналған материалдарды білу және оларды қолдана білу: тері, резеңке, полиуретан , полиэтилен, каучук, металл; 9.1.2.12 ұлтанға арналған материалдардың физикалық-механикалық қасиеттерін білу: тығыздығы, ылғалға төзімділігі, ыстыққа төзімділігі, ұсақталуға беріктігі, икемділігі; 9.1.2.13 табан-қалыпта, біз-ілгекте және қысқаштармен жұмыста қауіпсіздік шараларын сақтау</p>	<p>инструментімен жұмыста қауіпсіздік шараларын сақтау; 10.1.2.9 материалдарды дұрыс таңдай білу; 10.1.2.10 аяқ киім фабрикасындағы жабдықтар туралы түсініктерінің болуы: ұлтаракты тағанға уақытша бекітуге арналған машина, тағанға пішілген былғарыны кигізуге арналған машина, осы машиналардың шетелдік аналогтары, аяқ киімнің үстін дайындаудың кермелі жиегін тіктейтуге арналған машиналар, осы машиналарға арналған құрылғылар: қашаутас, металл щетка, ұлтандарды бекітуге арналған пресстер, термоактиваторлар, ұлтандарды фрезермен өңдеуге арналған машиналар, тігін машиналары, жартылай автоматтар және аяқ киім кәсіпорындарындағы автоматтар</p>
<p>7.1.3.1 аяқ киім шеберханасында мінез-құлық ережелері туралы түсініктерінің болуы, жұмыс орнын ұйымдастыру, формалық киім үлгісі, киімнің эстетикасы туралы</p>	<p>8.1.3.1 еңбек мәдениеті және ұжымдағы өзара қатынастар туралы түсініктерінің болуы; 8.1.3.2 еңбек тәртібі, аяқ киім тігушінің жалақысы, еңбек тапсырмасын орындаудың</p>	<p>9.1.3.1 жұмысқа орналасуда мінез-құлықтың және сыртқы бейненің маңыздылығын түсіну, жұмысқа қабылдау туралы өтінішті және</p>	<p>10.1.3.1 оқу-еңбек ұжымында кәсіби этиканы сақтау; 10.1.3.2 кәсіби борыш және жауапкершілік туралы</p>

1.3 Этика және еңбек заңнамасы	түсініктерінің болуы; 7.1.3.2 Қазақстан Республикасында еңбек заңнамасы туралы жалпы түсініктерінің болуы; 7.1.3.3 жұмыс уақыты және демалыс уақыты туралы түсініктерінің болуы; 7.1.3.4 демалыстың түрлері және оларды рәсімдеу туралы түсініктерінің болуы	жауапкершілігі, материалдық жауапкершілік туралы түсініктерінің болуы; 8.1.3.3 еңбек кітапшасы, медициналық тексеру және медициналық кітапша туралы түсініктерінің болуы; 8.1.3.4 еңбекке уақытша жарамсыздық қағазы туралы түсініктерінің болуы	түйіндемені рәсімдеу; 9.1.3.2 жұмысшылар мен қызметкерлердің негізгі құқықтары, еңбекті қорғау, еңбек келісімшарты туралы түсініктерінің болуы; 9.1.3.3 кепілдіктер және компенсациялық төлемақылар туралы мәліметтердің болуы	түсініктерінің болуы; 10.1.3.3 аяқ киім өндірісінің біліктілік санаттары және тарифтік кесте бойынша төлемақы түрлері туралы түсініктерінің болуы; 10.1.3.4 ересектермен және қатарластармен ынтымақтасу, топта, ұжымда жұмыс істей білу
--------------------------------	---	--	--	--

2) 2-бөлім "Еңбек заттарын дайындау технологиясы":

2-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
			9.2.1.1 бекітудің желімдік әдісімен аяқ киімді орташа жөндеуді орындай білу; 9.2.1.2 бекітудің желімдік әдісімен аяқ киімді орташа жөндеудің қысқаша сипаттамасын білу; 9.2.1.3 супинаторға (биік ұлтарак) арналған материалды білу: болат, ағаш, пластмасса; 9.2.1.4супинатордың физикалық-механикалық қасиеттерін білу: бүгілуге қарсы тұру, пішін тұрақтылығы;	10.2.1.1 аяқ киім кәсіпорнындағы қарапайым бұйымдарды даярлау технологиясын білу және орындау; 10.2.1.2 мектептік ашық аяқ киімді даярлауды орындау; 10.2.1.3 аяқ киімнің түрі, тегі, қызметі, маусымдығы бойынша жіктелуін білу аяқ киімнің ұзындығын, табанның өлшемін білу; 10.2.1.4 аяқ киімдегі бөлшектерді бекіту әдістерін, аяқ киімді қолмен және механикалық бекіту әдістерін білу; 10.2.1.5 аяқ киім өнеркәсібіндегі машиналар мен аппараттарды білу, аяқ киім

<p>7.2.1.1 аяқ киім өндірісінде қолданылатын желімдердің жіктелуін білу: синтетикалық желімдер, балқымалы желімдер, натуралды материалдан жасалған желімдер, желімдердің қызметі, аяқ киім желімі, казеин желімі, үй жағдайында аяқ киімді жөндеуге</p>	<p>8.2.1.1 бекітудің тігімді-желімді әдісімен аяқ киімнің ұсақ жөндеуін орындау; 8.2.1.2 аяқ киімнің бөлшектерін бекіту тәсілдерін білу: желімдік, тігіп бекітуші, шегемен бекітуші, тігімді-желімді; 8.2.1.3 тігімді-желімдік бекіту әдісімен аяқ киімнің қысқаша сипаттамасын білу, аяқ киімнің қызметін, материалдарын, бекітудің тігімдік-желімді әдісіндегі аяқ киімді бекіткіштерді білу; 8.2.1.4 практикалық жұмыстарды орындау: аяқ киімді жөндеудің сипатын анықтау, кермелі жиекті және аяқ киімнің ұлтанынан қалған пайдаланылмайтын бөлікті тазалау, желім қабықшаларын жағу, желім қабықшаларын кептіру (қолданылатын желімге байланысты), ұлтанды аяқ киімге бекіту, ұлтанды аяқ</p>	<p>9.2.1.5 супинатордың ұлтарактарының, аяқ киімдегі төсемдердің емдік қасиеттерін және олардың қызметін білу; 9.2.1.6 сынған супинаторы бар аяқ киімді жөндеудің сипатын анықтай білу, супинатордың сынғанын есту арқылы анықтай білу; 9.2.1.7 аяқ киімнің тегі, пішіні бойынша супинаторды дұрыс іріктей білу; 9.2.1.8 технологиялық нормативтерді сақтау; 9.2.1.9 практикалық жұмыстарды орындау: аяқ киімді жөндеудің сипатын анықтау, өкшені (тақа) алып тастау, табанды желімнен ажырату, төсемді көтеру, ақауы бар супинаторды алып тастау, пішіні бойынша жаңа супинаторды таңдау, жаңа супинаторды ұлтаракқа бір мезгілде жапсырумен орнату, төсемді өз орнына жапсыру, аяқ киімнің өкшелік бөлігінде ұлтанды желімге бекіту, өкшені аяқ киімнің өкшелік бөлігіне бекіту, жапсырмалы ұлтаракты жапсыру; 9.2.1.10 бекітудің тігімді-желімді</p>	<p>өндірісіндегі автоматтар мен жартылай автоматтарды білу; 10.2.1.6 мектептік аяқ киімді тігу технологиясын білу; 10.2.1.7 мектеп аяқ киіміне арналған материалдардың физикалық-механикалық қасиеттерін білу; 10.2.1.8 практикалық жұмыстарды орындау: аяқ киімнің бөлшектерін таңдау, аяқ киімнің төменгі бөлшектерін өңдеу, ұлтаракты қалыптарға орнату және өңдеу, аяқ киімнің жоғары жағын дайындауда шеңберлі жиекті орындау, уақытша бекіткіштерді алып тастау, аяқ киімнің жоғары жағын дайындауда кермелі жиекті тікірейту, аяқ киімнің ізін салу, аяқ киімнің төменгі бөлшектерін бекіту, аяқ киімнің бөлшектерін өңдеу, аяқ киімнің төменгі бөлшектерін өңдеу, аяқ киімнен қалыптарды алып тастау, өкшеліктерді және жапсырмалы ұлтарактарды орнату, аяқ киімді тазалау, аппретура жағу; 10.2.1.9 бекітудің желімдік әдісімен сіндік ранті</p>
---	--	---	---

2.1 Аяқ киімді желімдеу әдісімен жөндеу

<p>арналған желім, термоактиватор және оның қызметі, желім қабықшаларын кептіруге арналған шкаф;</p> <p>7.2.1.2 аяқ киімнің жіктелуін және қызметін білу, аяқ киімнің түрлерін, бөлшектерін, олардың қызметін, аяқ киім бөлшектерін дайындауда қолданылатын материалдарды білу, үлгілер, модельдер, кескіштерді білу;</p> <p>7.2.1.3 аяқ киімді ұсақ жөндеуге дайындай білу: аяқ киімді қарау, ақауларды анықтау, ластанған жерлерін кетіру, материалдарды іріктеу, металл бекіткіштерді жою;</p> <p>7.2.1.4 практикалық жұмыстарды орындау:</p> <p>1) микрокеукті резеңкеден (25x10мм) жолақшалардың үш жұбының желімделетін беттерін рашпильмен (жонғыш) тазалау 2) жолақшаның бірінші жұбына казеин желімін жағу, екіншісіне – аяқ киім желімін жағу, ал үшіншісіне – үй жағдайында аяқ киімді жөндеуге арналған желімді жағу</p> <p>3) 15 минут ішінде желім</p>	<p>киімдегі пресске тығыздау, ұлтанның пайдаланылатын бөлігінен ластануды кетіру, профилактикалық шолақ ұлтанды пішу, ұлтанның пайдаланылмайтын бөлігін тікірейту, желімдік планкаларды табанның ұлтандық бөлігіне және ұлтанның пайдаланылмайтын бөлігіне жағу, ұлтанды бекіту, ұлтанның артығын кесу, ұлтанның бүйірлі жағын тегістеу;</p> <p>8.2.1.5 бекітудің рантілік-желімдік әдісімен аяқ киімді жөндеуді орындау;</p> <p>8.2.1.6 бекітудің рантілік-желімдік әдісімен аяқ киімнің қысқаша сипаттамасын білу, аталған әдісті бекітудің әр түрлі әдістерімен салыстыру;</p> <p>8.2.1.7 рантіге арналған материалдардың ерекшеліктерін білу: созуға жоғары беріктік, жіптердің үзілуіне қарсы тұру, аяқ киімге рантілерді бекітуге арналған жіптерді бүгілуге (икемділік) қарсы тұру, сәндік рантілер және олардың қызметі, негізгі рант және сәндік рант арасындағы айырмашылықтар;</p>	<p>әдісімен аяқ киімді орташа жөндеуді орындау;</p> <p>9.2.1.11 бекітудің тігімді-желімді әдісімен аяқ киімді орташа жөндеудің қысқаша сипаттамасын білу, аяқ киімдегі ұлтанның қызметін, ұлтанға арналған материалдарды білу: тері, резеңке, полиуретан, полиэтилен, каучук, металл;</p> <p>9.2.1.12 ұлтанға арналған материалдардың физикалық-механикалық қасиеттерін білу: тығыздығы, ылғалға төзімділігі, ыстыққа төзімділігі, ұсақталуға беріктігі, икемділігі;</p> <p>9.2.1.13 практикалық жұмыстарды орындау: аяқ киімді жөндеудің сипатын анықтау, қалыптарды таңдау және оларды аяқ киімге орнату, желімдік тігісті әлсірету, өкшені және ұлтанды аяқ киімнен ажыратып алу, аяқ киімнің үстін дайындауда ескі желімді кетіру, бұзылған жағынан ұлтанды пішу және өңдеу, желімдік қабықшаларды кermелі жиектерге және ұлтанның өңделген жақтарына жағу, желімдік қабықшаларды жылыту, ұлтанды аяқ киімге бекіту</p>	<p>бар аяқ киімді тігу технологиясын білу және орындау;</p> <p>10.2.1.10 мектептік аяқжабық аяқ киімді дайындау;</p> <p>10.2.1.11 сәндік ранті бар аяқ киімді тігу технологиясын білу, ранттердің түрлерін білу;</p> <p>10.2.1.12 негізгі рантке арналған материалдарға қойылатын талаптарды білу: бүгілуге және ажырауға беріктігі, ылғалға тұрақтылығы және тозуға төзімділігі;</p> <p>10.2.1.13 сәндік рантілерге қойылатын физикалық-механикалық талаптарды білу: икемділігі, пішіннің тұрақтылығы;</p> <p>10.2.1.14 қапталған рантіні және оның аяқ киімдегі қызметін білу;</p> <p>10.2.1.15 практикалық жұмыстарды орындау: аяқ киімнің төменгі бөлшектерін тігуге дайындау, аяқ киімнің жоғары бөлшектерін қалыпқа қаптау және байлау, уақытша бекіткіштерді алып тастау, аяқ киімнің жоғары бөлшектерін кermелі жиекті тікірейту, аяқ киімге сәндік рантіні бекіту, аяқ киімнің ізін салу,</p>
--	---	---	--

<p>қабықшаларын кептіру</p> <p>4) желім қабықшаларын термоактиваторда ысыту (80 с)</p> <p>5) жолақшаларды жапсыру, жапсырылған жолақшаларды балғамен тығыздау;</p> <p>7.2.1.5 аяқ киімнің тегін, оның маусымдығын және қызметін анықтай білу</p>	<p>8.2.1.8 практикалық жұмыстарды орындау: аяқ киімді жөндеудің сипатын анықтау, ескірген нәлдерді және жапсырмаларды кетіру, ескі желімді кетіру, жаңа жапсырмаларды пішу, жапсырманың пайдаланылмайтын бөлігін тікірейту, табанға желімдік қабықшаларды және жаспырманың пайдаланылмайтын бөлігін жағу, желімдік қабықшаларды жылыту, жапсырмаларды табанға жапсыру, жапсырмаларды балғамен ұлтанған тығыздау, жапсырмалардың артығын кесу, жаңа нәлдерді пішу, желімдік қабықшаларды жағу, нәлдерді өкшеге бекіту, нәлдерді өкшеге балғамен тығыздап бекіту, нәлдердің артығын кесу, ұлтанның, өкшенің, жапсырманың бүйірлі жақтарын тегістеу</p>	<p>және прессте тығыздау, аяқ киімді пресстен шешіп алу, ұлтанның бір бөлігін өкшеге қарай тікірейту, жаңа өкшені таңдау, өкшенің ұнтақталған бөлігін тікірейту, желімдік қабықшаларды ұлтанның өкшелік бөлігіне және өкшенің ляпистік бөлігіне жағу, желімдік қабықшаларды жылыту, өкшені ұлтанға бекіту және прессте тығыздау, өкшелердің және ұлтандардың бүйірлі жақтарын тегістеу, қалыптарды аяқ киімнен алып тастау ;</p> <p>9.2.1.14 бекітудің желімдік әдісімен аяқ киімді жинауды орындау;</p> <p>9.2.1.15 аяқ киімді жинаудың технологиялық құжаттамасын, аяқ киімнің технологиялық нормативтерін, аяқ киімді жинаудың бірізділігін, аяқ киімнің өкшелік бөлігін қалыптастыру түрлерін, төменгі жақ бөлшектерді аяқ киімнің жоғары бөлігіне бекіту әдістерін білу;</p> <p>9.2.1.16 аяқ киімнің физикалық-механикалық нормативтерін білу;</p>	<p>ұлтанды және өкшелерді аяқ киімге бекіту, аяқ киімді әсемдеу, қалыптарды алып тастау, өкшеліктерді және жаспырмалы ұлтарактарды орнату, аяқ киімді тазалау;</p> <p>10.2.1.16 ерлердің жазғы шолақ бәтеңкелерін тігу технологиясын білу және орындау;</p> <p>10.2.1.17 фабрикада дайындалатын аяқ киімнің ассортиментін білу;</p> <p>10.2.1.18 бекітудің желімдік әдісімен аяқ киімді тігудің техникалық құжаттамасын білу;</p> <p>10.2.1.19 аяқ киімді тігуде қолданылатын материалдарды, аяқ киімді тігудің өндірістік процесін, ательеде аяқ киімді тігу ерекшеліктерін, аяқ киімді жеке тігудің басымдылықтарын білу: табанның ерекшеліктерін ескеріп, аяқ киімді тапсырыс берушінің аяғы бойынша тігу мүмкіндігі, аяқ киімді фабрикалық тігудің басымдылығы;</p> <p>10.2.1.20 практикалық жұмыстарды орындау: аяқ киімді тігуге арналған дайындық жұмыстарын орындау, қалыптаңған</p>
--	--	---	--

			<p>9.2.1.17 практикалық жұмыстарды орындау: қалыпқа ұлтаракты орнату, желімнің көмегімен белдіктерді қаптау және тартып байлау, уақытша бекіткіштерді кетіру, аяқ киімнің жоғары жағын дайындауда кермелі жиекті тікірейту, ұлтанды пішу, ұлтандарды екіге бөлу, ұлтанның бірінші қабатын желімнің көмегімен ұлтанға бекіту, өкшелерді ұлтанған бекіту, өкшелерді теңдестіру, екінші қабатты бекіту</p>	<p>ұлтарактарды орнату, аяқ киімнің жоғары бөлшектерінен шеңберлі жиекті орындау, уақытша бекіткіштерді алып тастау, аяқ киімнің жоғары жағындағы кермелі жиектерді тікірейту, аяқ киімнің ізін салу, желімдік қабықшаларды жағу, аяқ киімнің төменгі жағын жоғары жағына бекіту, аяқ киімді өңдеуді орындау, аяқ киімнен қалыптарды алып тастау, өкшеліктер мен жаспырмалы ұлтарактарды орнату, аяқ киімді тазалау, дайындалған бұйымның сапасын қайта талдау</p>
	<p>8.2.2.1 бекітудің рантілік-жапсырмалы әдісімен аяқ киімді ұсақ жөндеуді орындау; 8.2.2.2 аяқ киімді рантілік-жапсырмалы әдіспен бекіту</p>	<p>9.2.2.1 бекітудің жапсырмалы әдісімен аяқ киімді орташа жөндеуді орындай білу; 9.2.2.2 ұлтанға арналған материалдарды білу: тері, резеңке, каучук, полиуретан, кожволон, болат, пластмасса; 9.2.2.3 ұлтанға арналған материалдардың физикалық-механикалық қасиеттерін білу: ұсақталуға бет жағының тұрақтылығы, икемділігі, ығалға</p>	<p>10.2.2.1 бекітудің жапсырмалы әдісімен аяқ киімді тігу технологиясын білу және орындау; 10.2.2.2 бекітудің жапсырмалы әдісімен аяқ киімнің қысқаша сипаттамасын білу, ұлтанды аяқ киімге тігу тәсілдерін, ұлтанды аяқ киімге бекітудің борттық әдісін білу; 10.2.2.3 тігістердің түрлерін білу: қолмен тігу, машинамен тігу, допельдік тігу; 10.2.2.4 қарамайды және оның негізгі сипаттамаларын,</p>	

2.2 жапсырмалы әдіспен аяқ киімді жөндеу

7.2.2.1 аяқ киімдегі жыртылған жерді анықтай білу;
7.2.3.2 аяқ киімнің жоғары бөлігінде жыртылған тігістерді қалпына келтірудің бірізділігін білу және орындау: ескі жіптерді алып тастау, тігісті қалпына келтірілген орнын тегістеу, жыртылған жерлерді желіммен жағу, бөлшектерді жапсыру, тігісті біз ілгектің көмегімен немесе тігін машинасында қалпына келтіру, жіптердің артығын кесу, жіптерді аяқ киімнің жоғары бөлшегінің түсі бойынша бояу

туралы қысқаша мәліметтерді білу: аяқ киімге ұлтанды бекітуге арналған тігістердің түрлері: жіптік, желімдік, шегелік;
8.2.2.3 әскерде рантилік-жапсырмалы әдіспен аяқ киімді бекітуді қолдану туралы білу;
8.2.2.4 бекіту әдісінің физикалық-механикалық қасиеттерін білу: беріктігі, гигиеналығы;
8.2.2.5 бекітудің аталған әдісінде теріге және резеңкеге қойылатын талаптарды білу;
8.2.2.6 практикалық жұмыстарды орындау: аяқ киімді жөндеу дәрежесін анықтау, ескірген өкшені алып тастау, ескі желімді кетіру, жаңа өкшені пішу және оны бұзылған жағынан өңдеу, желімдік қабықшаларды ұлтанның өкшелік жағына жағу және өкшенің ляпистік жағына жағу, желімдік қабықшаларды кептіру

төзімділігі, материалды қолданудың пайдалану жағдайына тәуелділігі; 9.2.2.4 спорттық аяқ киімнің ұлтанына арналған материалдың ерекшеліктерін білу;
9.2.2.5 практикалық жұмыстарды орындау: аяқ киімді жөндеудің сипатын анықтау, жапсырмалы ұлтаракты алып тастау, пішуді ашу, ескірген жіптерді алып тастау, ұлтанның крокульды бөлігін жапсыру, ескірген ұлтанды алып тастау, ұлтанды пішу, ылғалдау, илеу және өңдеу, қалыпты аяқ киімге орнату, желімді ұлтанды аяқ киімнің ізіне, өкшенің крокульды бөлігіне жағу, ұлтанды аяқ киімнің ізіне орнату, ұлтанның артығын кесу, ұлтандағы пішімді ашу, ұлтанның пішімінде тесіктер жасау, қалыпты алып тастау, ұлтанды аяқ киімге жіпті тігіспен бекіту, аяқ киімге қалыпты орнату, ұлтанды ылғалдау, ұлтанды тегістеу, ұлтанның аузын ашу, пішімді тікірейту, желімдік қабықшаны пішімге жағу, пішімді жабу, пішімді тегістеу,

қарамайды дайындау технологиясын білу;
10.2.2.5 бекітудің жапсырмалы әдісіне арналған жіптерге қойылатын талаптарды білу: беріктігі, икемділігі, шіруге қарсы тұру;
10.2.2.6 аяқ киімге ұлтанды бекітудің машиналық әдісін білу, аяқ киімге ұлтанды тігуге арналған машинаны, оның негізгі түйіндерін білу;
10.2.2.7 ұлтанды қолмен тігу әдісін, тігісті тығындауды білу;
10.2.2.8 практикалық жұмыстарды орындау: аяқ киімнің төменгі бөлшектерін өңдеу, қалыптағы ұлтарактарды қалыпқа келтіру, ұлтарактарды өңдеу, аяқ киімнің жоғары жағында шеңберлі жиекті орындау, уақытша бекіткіштерді алып тастау, аяқ киімнің ізін төсеу, ұлтанды аяқ киімге орнату, пішімді ашу, аяқ киімнен қалыпты алып тастау, жіптік тігіспен аяқ киімге ұлтанды бекіту, аяқ киімге қалыпты орнату, пішімді жабу, өкшелерді аяқ киімге бекіту, аяқ киімнің төменгі бөлшектерін фрезермен өңдеу, аяқ киімдегі қалыпты алып

			<p>қалыпты алып тастау, жапсырмалы ұлтаракты орнату</p>	<p>тастау, өкшелерді шегеге бекіту, өкшелерге нәлдерді орнату, өкшеліктер мен жапсырмалы ұлтарактарды орнату, аяқ киімді тазалау</p>
	<p>7.2.3.1 аяқ киімдегі баутесіктер мен ілгектерді алмастыру дағдыларын меңгеру;</p> <p>7.2.3.2 баутесіктер мен ілгектерді қоюға арналған құрылғылардың қызметін білу;</p> <p>7.2.3.3 құрылғылардың негізгі бөлшектерін білу: тескіштер және олардың қызметі, пуансондар және олардың қызметі;</p> <p>7.2.3.4 тескіштер мен пуансондарды алмастыру тәсілдерін, тескіштерді таңдау ережесін білу;</p> <p>7.2.3.5 баутесіктер мен ілгектерге арналған материалдардың физикалық-механикалық қасиеттерін түсіну: беріктігі, созымдылығы;</p>		<p>9.2.3.1 аяқ киімнің пішілген үлгісін орташа жөндеуді орындау;</p> <p>9.2.3.2 аяқ киімнің үстінің бөлшектерін білу: жұлық, тұмсық, берез, задинка, артқы сыртқы белдік, астар;</p> <p>9.2.3.3 аяқ киімнің үстінің бөлшектеріне арналған материалдарды білу: натуралды, синтетикалық, жасанды: тері, мата-мақта жасанды: кирза, ворсит, шарголин, жасанды: лак және замша</p> <p>Синтетикалық: полиуретан жабыны бар СК-2, СК-3;</p> <p>9.2.3.4 аяқ киімнің үстіне арналған материалдардың физикалық-механикалық қасиеттерін білу: ылғалға төзімділік, жіптердің үзілуіне қарсы тұру, икемділік, созылмалылық;</p>	<p>10.2.3.1 өндірістік машиналарды реттеу технологиясын білу;</p> <p>10.2.3.2 машиналарды реттеудің нұсқаулық-технологиялық карталарын, техникалық мәліметтерін білу, машиналарды реттеу түрлерін білу;</p> <p>10.2.3.3 машиналардың қарапайым ақаулықтарын білу: бұрандалы біріктірудің әлсіреуі, біртекті материалдың екіге бөлінуінде пышақтың мұқалуы, тіреуші құрылғылардың әлсіреуі, тармақтың ажырауы, жетекті белдіктің әлсіреуі;</p> <p>10.2.3.4 машинаның ақаулықтарын өзбетімен анықтай білу, жабдықтардың ақауларын жою жоспарын құрастыру;</p> <p>10.2.3.5 жабдықтардың реттей білу;</p> <p>10.2.3.6 аяқ киімнің төменгі бөлшектерін қосарлауға арналған машинаның</p>

<p>2.3 аяқ киімнің жоғары жағын жөндеу</p>	<p>7.2.3.6 баутесіктер мен ілгектерді таңдау ережелерін білу; 7.2.3.7 баутесіктер мен ілгектерді қоюға арналған құрылғылардың көмегімен картоннан, теріден жаттығулар орындау, ойықтарды тесу (ұзындығы 10 см, ені 2, ойықтар арасындағы қашықтық 1,0 және 1,5 см.); 7.2.3.8 аяқ киімнің пішілген үлгісінде бұзылған баутесіктерді және ілгектерді анықтай білу; 7.2.3.9 бұзылған баутесіктер мен ілгектерді жоя білу, жаңа баутесіктер мен ілгектерді орнату; 7.2.3.10 иірім жіптерді алмастыра білу; 7.2.3.11 иірім жіптердің түрлері және олардың қызметін, оларға арналған материалдарды білу; 7.2.3.12 иірім жіптерге арналған материалдардың физикалық-механикалық қасиеттерін білу: бүгілуге беріктігі, ажырауға беріктігі; 7.2.3.13 қолмен тескіштерді және олардың қызметін, қолмен тескіштердің құрылысын білу;</p>	<p>8.2.3.1 аяқ киімнің жоғары жағын ұсақ жөндеуді орындау; 8.2.3.2 аяқ киімді ұсақ жөндеудің қысқаша сипаттамасын білу; 8.2.3.3 тігістердің түрлерін білу: жөрмелеу, бастырма, ілмектеулі, аралық, аударма; 8.2.3.4 аяқ киімдегі тігістердің физикалық-механикалық қасиеттерін білу: біріктірудің беріктігі, ажыратуға қарсы тұру, жіптердің желінуі; 8.2.3.5 практикалық жұмыстарды орындау: аяқ киімнің жоғары жағын жөндеудің сипатын анықтау, ескі немесе тозған жіптерді жою, аяқ киімнің астарын және үстін жапсыру, тігін машинасында ескі тігіс бойынша тігу, қолжетімділігі қиын жерде қолмен инесін қолданып тігу; 8.2.3.6 аяқ киімнің үстін ұсақ жөндеуді орындай білу; 8.2.3.7 аяқ киімнің үстінің бөлшектерін бекіту әдістерін білу: жіптік, желімдік, балқытылған; 8.2.3.8 тігістердің түрлерін білу: жөрмелеу, бастырма, нүктелі балқытылған, аударма; 8.2.3.9 аяқ киімнің үстін дайындауға арналған</p>	<p>9.2.3.5 практикалық жұмыстарды орындау: аяқ киімнің үстінің пішілген үлгісін жөндеудің сипатын анықтау, жұлықты және тұмсықты біріктіретін жіптерді жою, тұмсықты жою, жаңа тұмсықты пішу, тұмсықтың ұшын бүгілу арқылы өңдеу, тұмсықтың ұшын бүгіп жасау, тұмсықты жұлыққа желіммен уақытша жапсыру, тұмсықты жұлыққа екі қатарлы тігіспен бекіту, артқы сыртқы белдік пен беректі біріктіретін жіптерді жою, белдікті жою, жаңа белдікті пішу, белдікті берекке желіммен уақытша бекіту, белдікті берекке бірқатарлы тігіспен бекіту, жұлық пен беректі біріктіретін ескірген жіптерді жою, жұлық пен беректің ұштарын желіммен жағу, тігісті қалпына келтіру; 9.2.3.6 аяқ киімдегі сыдырманы алмастыра білу; 9.2.3.7 сыдырманың түрлерін, сыдырмаға арналған материалдарды білу; 9.2.3.8 сыдырмаға арналған материалдардың физикалық-механикалық қасиеттерін білу: икемділігі</p>	<p>пышағын қайрау бұрышын анықтай білу; 10.2.3.7 практикалық жұмыстарды орындау: машинаның басты валын (білік) келтіруге арналған белдіктің тартылуын реттеу, ажарлайтын қажақты алмастыру, пресстің алдыңғы бағанында қысатын жастықшаны алмастыру, машинадағы пышақты алмастыру, машинадағы экранды жөндеуден өткізу, машинаның пышағын қайрау, машинадағы дискілі пышақты алмастыру, машинаның үйкелетін бөлшектеріне желім жағу; 10.2.3.8 жаңа аяқ киім материалдарын білу; 10.2.3.9 аяқ киімнің үстіне арналған жасанды және синтетикалық талшықтардан жаңа маталарды білу, арзанқол матаны, жылтырақ жабыны бар маталарды, тоқылмаған материалдарды, маталардың бояуды білу; 10.2.3.10 маталардың физикалық-механикалық қасиеттерін білу;</p>
--	---	---	---	---

<p>7.2.3.14 иірім жіптердің ақауларын анықтай білу;</p> <p>7.2.3.15 бекітпе-тігісті кесе білу, ескі иірім жіпті алып тастау, жаңа иірім жіпті орнату;</p> <p>7.2.3.16 бекітпе тігісті орната білу;</p> <p>7.2.3.17 иірім жібі бар белдікті алып тастай білу, жаңа белдікті пішу, белдікте тесіктерді ойып шығару, белдікті иірім жіпке орнату;</p> <p>7.2.3.18 белдіктің бүгілген бөлігін желімге уақытша бекіте білу, бекітпе тігісті орындай білу ;</p> <p>7.2.3.19 аяқ киімді қолмен және механикалық түрде созуды орындай білу;</p> <p>7.2.3.20 аяқ киімді механикалық созуға арналған станокты білу, оның қызметін , станокқа арналған құрылғыны білу: ауысымдық матрицалар, дөңесшелер және олардың аяқ киімді созудағы қызметі;</p> <p>7.2.3.21 аяқ киімді созуға арналған станокта жұмыс істеу тәсілдерін білу ;</p> <p>7.2.3.22 серпілмелі қалыптарды және олардың қызметін білу және ажырата білу, серпілмелі қалыптардың құрылысын білу;</p>	<p>материалдарды білу : тері, пено полиуретан, жасанды және синтетикалық тері, аяқ киім маталары;</p> <p>8.2.3.10 аяқ киімнің үстіне арналған материалдардың физикалық-механикалық қасиеттерін білу: икемділігі, ажырауға беріктігі, ылғалға төзімділігі, бүгілуге қарсы тұру;</p> <p>8.2.3.11 практикалық жұмыстарды орындау: аяқ киімнің үстінде жөндейтін орынды анықтау, ескірген жіптерді алып тастау, жамауды пішу, жамаудың төменгі жағына және астарларға желімдік қабықшаларды жағу , жамауды астар мен аяқ киімнің үсту арасында жапсыру, жамауды аяқ киімнің үстіне бұғу, жамауды аяқ киімнің үстіне қолмен немесе тігін машинасында бекіту (аяқ киімдегі жамаудың орналасу орнына байланысты)</p>	<p>және тозуға төзімділігі, сыдырмаға арналған матаның беріктігі;</p> <p>9.2.3.9 практикалық жұмыстарды орындау: сыдырманы жөндеудің сипатын анықтау, жіптерді жою, аяқ киімнің үстінен сыдырманы ажырату, бұзылған сыдырмаларды жою , түсі, ұзындығы және ені бойынша ж а ң а сыдырмаларды іріктеу, желімдік қабықшаларды жағу , сыдырманы аяқ киімнің үстінің пішілген үлгісіне жапсыру, сыдырманы жіптік тігіспен бекіту;</p> <p>9.2.3.10 белдіктерді ж и н а у технологиясын білу;</p> <p>9.2.3.11 маталардың түрлерін, матадағы жіптердің өрілу түрлерін білу;</p> <p>9.2.3.12 маталардың физикалық-механикалық қасиеттерін білу: ажырауға және тозуға беріктігі, ылғалға төзімділігі, түстің тұрақтылығы , аяқ киім және тігін жиектемесі;</p> <p>9.2.3.13 скотч-лентаның қызметін, скотч-лентаның түрлерін, оның физикалық-механикалық қасиеттерін білу: беріктігі, біртектілігі, тесіктерге қарсы тұру;</p>	<p>10.2.3.11 аяқ киімге арналған синтетикалық материалдарды, синтетикалық материалдардың негізгі қасиеттерін білу: тозуға тұрақтылығы, аяқ киімнің үстімен бекітудің беріктігі, ылғалға төзімділігі, пішінге тұрақтылығы;</p> <p>10.2.3.12 күзгі-жазғы маусымдағы ерлердің бәтеңкесін тігу технологиясын білу;</p> <p>10.2.3.13 ерлердің шалақ бәтеңкесінің техникалық мәліметтерін, сипаттамасын білу, ш о л а қ бәтеңкелердің фасон түрлерін, шалақ бәтеңкелерді дайындаудың күрделілік дәрежесін білу;</p> <p>10.2.3.14 ұлтанның түрлері мен формаларын, пішінделген сірілікті және олардың қызметін білу;</p> <p>10.2.3.15 супинаторлардың жіктелуін, аяқ киімнің салмағын білу;</p> <p>10.2.3.16 еңбекті операциялық бөлуді , конвейер жұмысын , конвейер жұмысының басымдылығын білу ;</p> <p>10.2.3.17 жұмыс жоспарын өз бетімен құра білу,</p>
---	--	---	--

	<p>7.2.3.23 созу үшін аяқ киімдегі орынды анықтай білу; 7.2.3.24 станокты жұмысқа дайындай білу, матрицалар мен өнеспелерді іріктеу; 7.2.3.25 аяқ киімді колмен созу үшін алдын ала ылғалдаумен соза білу, аяқ киімге серпілмелі қалыптарды орнату, аяқ киімді колмен созу</p>		<p>9.2.3.14 практикалық жұмыстарды орындау: жиектемені таңдау, берілген өлшемдегі жиектемені пішу, желімік қабықшаларды теріс жағына жағу, жиектеменің шеттерін бүгуді орындау, жиектеменің жоғары қабатын скотч-лентамен айналдыру, жиектеменің жоғары және төменгі қабатын желіммен біріктіру, белдіктерді жіптік тігіспен шетінен бекіту</p>	<p>жұмыс орнын ұтымды ұйымдастыру, технологиялық нормативтерді, тапсырманы орындауды бақылауды сақтау, өз жұмысын үлгімен салыстыру, орындалған жұмыс туралы есеп жасау; 10.2.3.18 практикалық жұмыстарды орындау: бұйымды жеке дайындау, еңбекті операциялық бөлу, қол және машина операцияларын орындау, жұмысты күнделікті есеп келу (жеке және бригадалық), дайын бұйымның сапасын бағалау, жоспарлы тапсырманы орындау қорытындысын шығару</p>
	<p>7.2.4.1 ескірген немесе тозған нәлдерді жоя білу, өкшенің нәлдік бөлігінен ескі желімді кетіру; 7.2.4.2 нәлдерді және маңдайшаларды піше білу, нәлдерді бір жағынан өңдей білу; 7.2.4.3 желімдік қабықшаларды өкшенің нәлдік бөлігіне және маңдайшалардың өңделген бетіне жаға білу; 7.2.4.4 маңдайшаларды</p>	<p>8.2.4.1 ағаш және капорон өкшелерді алмастыруды жүзеге асыра білу; 8.2.4.2 өкшелердің түрлерін білу: үшкіл, бағана (крокульмен және крокульсіз);</p>		<p>10.2.4.1 бекітудің сандал әдісімен аяқ киімді орташа жөндеуді орындай білу; 10.2.4.2 аяқ киімді бекітудің сандал әдісінің сипаттамаларын білу, жиектеу және оның қызметін, жиектеуге арналған материалдарды: былғары, резеңкені білу; 10.2.4.3 былғары ұлтанның</p>

<p>бекіте білу, өкшенің нәлдік бөлігін теңдестіру;</p> <p>7.2.4.5 нәлді өкшеге бекіте білу, өкшенің бүйірлі жағын өңдеу;</p> <p>7.2.4.6 жөндеуден өткізілген өкшені жылтырата білу, өкшенің бүйірлі жағын бояй білу, өкшені балауызбен өңдеу;</p> <p>7.2.4.7 ұлтанның тұмсық бөлігін және аяқ киімнің үстін дайындауда кермелі жиекті жона білу;</p> <p>7.2.4.8 ұлтанның тұмсық бөлігін жапсыра білу;</p> <p>7.2.4.9. тері өкшені жөндеуді жүзеге асыруды білу;</p> <p>7.2.4.10 табиғи бұйымдардың үлгілері бойынша тапсырмада бағдарлану;</p> <p>7.2.4.11 пәндік технологиялық карта бойынша жұмысты өз бетімен жоспарлау;</p> <p>7.2.4.12 нәлген арналған материалды дұрыс таңдай білу;</p> <p>7.2.4.13 нәлдің пішімінің ауданын және өкшенің нәлдік бөлігін салыстыра білу;</p> <p>7.2.4.14 ағаш өкшені ұсақ жөндеуді орындай білу: аяқ киімдегі ағаш өкшені жөндеудің сипатын анықтау, тозған нәлді жою және мтetalл</p>	<p>8.2.4.3 биіктігі бойынша жіктемені білу: төменгі, орташа, биік, ерекше биік;</p> <p>8.2.4.4 өкшелерге арналған материалдарды білу : ағаш (шамшат, емен), капрон, полиэтилен, аралас өкшелер (болат + ағаш);</p> <p>8.2.4.5 практикалық жұмыстарды орындау: өкшенің бекіткіштерін алып тастау, аяқ киімнен өкшені алып тастау, жаңа өкшені таңдау, қаптаманы пішу, қаптаманы өңдеу, қаптаманы желімнің көмегімен өкшеге бекіту, өкшені аяқ киімге бекіту, нәлді таңдау, нәлді өкшеге орнату;</p> <p>8.2.4.6 микрокеуекті өкшені алмастыруды орындай білу;</p> <p>8.2.4.7 резеңкенің физикалық-механикалық қасиеттерін білу: үйкелістің болмауы, тығыздығы, икемділігі, ылғалға төзімділігі;</p> <p>8.2.4.8 термоактиватор және оның қызметі туралы, термоактиватордың негізгі механизмдері, желімдік қабықшалар туралы түсініктерінің болуы, материал мен желімге байланысты активация уақыты</p>	<p>9.2.4.1 ағаш өкшені дайындауды орындай білу;</p> <p>9.2.4.2 материалы, фасоны, биіктігі, конструкциясы бойынша өкшелердің жіктелуін білу;</p> <p>9.2.4.3 қалыптың ізінің өкшелік бөлігі бойынша өкшенің пішінінің құруын білу;</p> <p>9.2.4.4 өкшенің нәлдік бөлігінің орталығын дұрыс орналастыруды білу , аяқ киім процесінде өкшенің жылжу себептерін білу;</p> <p>9.2.4.5 өкшенің биіктігін анықтау тәсілдерін білу;</p> <p>9.2.4.6 аяқ киімде қолданылатын өкшенің материалдарын білу : былғары, резеңке, каучук, капрон, полиэтилен, болат, аралас өкше: ағаш + болат, ағаш + алюминий, көпқабатты өкше, өкшедегі астарлар және олардың қызметі;</p>	<p>сипаттамасын білу, былғарының жіппен үзілуіне қарсы келу қабілетін, ұлтанның пішінін тұрақтылығын, бірнеше реттің бүгілуіне қарсы келуді білу;</p> <p>10.2.4.5 бекітудің сандал әдісінің жіптік тігісін білу;</p> <p>10.2.4.6 практикалық жұмыстарды орындау: аяқ киімді жөндеудің сипатын анықтау, қалыптарды таңдау және оларды аяқ киімге орнату, ұлтан мен өкше арасындағы тігісті әлсірету, өкшені алып тастау, ескі желімді кетіру, ескі жіптерді алып тастау, тозған жиектемені кетіру, жаңа жиектемені пішу, жиектемені ұлтанған жіптік тігіспен бекіту, жаңа өкшені пішу және ляпистік бөлікті өңдеу, желімдік қабықшаларды ұлтанның өкшелік бөлігіне және ляпистік бөлігіне жапсыру, желімдік қабықшаларды жылыту, өкшелерді ұлтанға бекіту және пресс астында қысу, ұлтанды пішу, табанның ұлтандық бөлігін және ұлтанның бұзылған жағын тікірейту, желімдік қабықшаларды табанға және</p>
--	---	---	--

2.4 Аяқ киімнің өкшелік бөлігін жөндеу

бекіткіштерді жою, қаптамаларды жапсыру, жаңа нәлдерді пішу, нәлдерді желімнің көмегімен өкшеге бекіту, нәлдің артығын кесу, нәлдің бүйірлі жағын тегістеу; 7.2.4.15 микрокеукеті өкшені ұсақ жөндеуді орындау; 7.2.4.16 аяқ киім резеңкесінің негізгі қасиеттерін білу: тығыздығы, беріктігі, үйкелуі, кеуектігі; 7.2.4.17 резеңкелердің маркаларын білу: Г, Д, ДШ, Е, ЕШ кеуекті емес резеңкелер: Г, Д; 7.2.4.18 өкшені жөндеудің сипатын анықтай білу: ескі нәлді алып тастау, нәлдік бөліктегі өкшені түзету, жаңа нәлді пішу, нәлдің бұзылған бөлігін өңдеу, желімдік қабықшаларды нәлге және өкшеге жағу, нәлді өкшеге бекіту, нәлдің артығын кесу, өкшенің бүйірлі жағын жылтыратуды орындау; 7.2.4.19 нәлдерді бекітуді және өңдеуді орындай білу; 7.2.4.20 нәлдер үшін қолданылатын материалдарды білу: тері, тозуға төзімді резеңке, капрон, болат;	т у р а л ы түсініктерінің болуы; 8.2.4.9 практикалық жұмыстарды орындау: аяқ киімді жөндеу сипатын анықтау, микрокеукеті өкшені алып тастау, жаңа өкшенің бөлшектерін таңдау, өкшені жинауды орындау, ұлтанның өкшелік бөлігін дайындау, өкшелерді желімнің көмегімен өкше бөлігіне бекіту, өкшенің бүйірлі жағын өңдеу; 8.2.4.10 ағаш және капрон өкшелерді жөндеуді орындай білу; 8.2.4.11 пішіні бойынша нәлдердің түрлерін білу; 8.2.4.12 нәлдерге арналған материалдардың физикалық-механикалық қасиеттерін білу: металл бекіткіштерді ұстап тұруға беріктігі, желінушілігі, тығыздығы; 8.2.4.13 нәлдерге арналған материалдарды білу: тері, пластмасса, резеңке, металл, капрон, нәлдің жүретін бөлігінің эстетикалық суреті; 8.2.4.14 практикалық жұмыстарды орындау: аяқ киімді жөндеу дәрежесін анықтау, өкшені аяқ киімге бекіту, өкшедегі тозған	9.2.4.7 практикалық жұмыстарды орындау: өкшеге арналған материалды таңдау, бір кесегін кесіп алу, өкшенің ляпистік бөлігінің модель контурларын кесекке ауыстыру, кесектің бүйірлі жағын 90° бұрышта өңдеу, өкшенің нәлдік бөлігінің шаблон контурларын ауыстыру, үлгі ретінде пішімнің бүйірлі жағын көлбеумен өңдеу, өкшенің ляпистік бөлігін өңдеу, өкшенің крокульды бөлігін өңдеу, өкшенің бетін тегістеу және жылтырату; 9.2.4.8 аяқ киімді өңдеуді орындай білу; 9.2.4.9 аяқ киімді өңдеу түрлерін, аяқ киімнің тауарлы түрін білу; 9.2.4.10 салынатын ұлтарактардың физикалық-механикалық қасиеттерін, өкшеліктің және оның аяқ киімдегі қызметін білу; 9.2.4.11 практикалық жұмыстарды орындау: өкшенің және ұлтанның артығын кесіп тастау, ұлтанның және өкшенің бүйірлі беттерін тегістеу, аяқ киімнен қалыптарды алып тастау,	жапсырмаға жағу, желімдік қабықшаларды жылыту, ұлтандарды табанған бекіту, өкшелер мен ұлтандардың артығын кесіп тастау, өкшелер мен ұлтандардың бүйірлі жағын тегістеу; 10.2.4.7 бөлме аяқ киімін тігу технологиясын білу; 10.2.4.8 үй аяқ киімінің қысқаша сипаттамасын білу, қазіргі сәннің бағыттарын, үй аяқ киімін тігуде қолданылатын қазіргі материалдарды, заманауи фурнитураны білу; 10.2.4.9 аяқ киімді жинаудың өнеркәсіптік технологиясын білу, бөлме өнеркәсіп аяқ киімінің ательеде тігілген аяқ киімнен айырмашылықтарын білу; 10.2.3.10 бөлме аяқ киімінің физикалық-механикалық қасиеттерін, бөлме аяқ киімін тігуде кездесетін негізгі ақауларды, аяқ киімді тігуде бақылау жүйесін білу; 10.2.3.11 практикалық жұмыстарды орындау: қалыптарды іріктеу, ұлтарактарды бекіту және өңдеу, үлгіні қалыптарға кигізу,
---	--	---	---

	<p>7.2.4.21 нәлдерге арналған материалдардың физикалық-механик алық қасиеттерін білу, нәлдердің үйкеліске беріктігін және металл бекіткішке қарсы тұруын білу, нәлдерді бекіту тәсілдерін білу: желімдік, шегелік, істіктің көмегімен;</p> <p>7.2.4.22 нәлдерді алмастыру үшін материалды анықтай білу, тоғған нәлдерді алып тастау, жаңа нәлді пішу, қосалқы материалдарды іріктеу, нәлдің бұзылған жағын өңдеу, желімдік қабықшаларды жағу, желімдік қабықшаларды кептіруді орындау, нәлдерді өкшеге бекіту, бақылау шегелерін қадау, нәлдердің артығын кесіп тастау, нәлдің бүйірлі жағын жылтырату, ескі капрон нәлді алып тастау, қаптамаларды жапсыру, пластмасса нәлдерді бекіту</p>	<p>нәлдерді алып тастау, өкшедегі нәлдердің металл бекіткіштерін алып тастау, өкшедегі қаптаманы жапсыру, өкшенің материалына сәйкес келетін материалдан жаңа нәлдерді пішу, нәлдердің бұзылған жағын өңдеу, желімдік қабықшаларды нәлдерге және өкшенің нәлдік бөлігіне жағу, нәлді өкшеге бекіту, нәлдердің артығын кесіп тастау, нәлдердің бүйірлі жағын жылтырату, пластмасса нәлдерді алып тастау, қаптаманы жапсыру, жаңа пластмасса нәлді таңдау, өкшеге пластмасса нәлді орнату</p>	<p>өкшеліктерді және салынатын ұлтарактарды аяқ киімге салу, аяқ киімді тазалау</p>	<p>алдын ала аяқ киімнің үстінің үлгілерін созу, желімнің көмегімен аяқ киімнің үстінің үлгілерін шеңберлі созуды орындау, уақытша бекіткіштерді алып тастау, керілген үлгінің кермелі жиектерінің артығын кесіп тастау, аяқ киімнің ізін салу, табанды пішу, табанның бұзылған жағын өңдеу, желімдік қабықшаларды табанға және кермелі жиекке жапсыру, табанды аяқ киімнің ізіне жапсыру, өкшелерді табанның өкшелік бөлігіне бекіту, табандар мен өкшелердің бүйірлі жағын өңдеу, аяқ киімнен қалыптарды алып тастау, өкшеліктер мен салынатын ұлтарактардың орнату, аяқ киімді тазалау</p>
		<p>8.2.5.1 табанға ұлтанды бекітуді орындай білу;</p> <p>8.2.5.2 ұлтандарға арналған материалды білу: былғары, тозуға төзімді резеңке, полиуретан, каучук;</p> <p>8.2.5.3 ұлтандарға арналған материалдардың</p>		

<p>7.2.5.1 аяқ киімнің төменгі бөлшектерінде үзілген тігістерді қалпына келтіре білу;</p> <p>7.2.5.2 бекітудің сырмалы әдісінің сипаттамасын және оның қолданылуын білу;</p> <p>7.2.5.3 табанның түрлерін, табан үшін қолданылатын материалдарды, табанға қойылатын талаптарды білу;</p> <p>7.2.5.4 жіптерді қарамаймен немесе балауызбен сіңіру әдістерін білу;</p> <p>7.2.5.5 тікелей біздің негізгі бөліктерін, тікелей біздің қиылу формасын білу;</p> <p>7.2.5.6 табанды тігуге арналған инелерді, тік және қисық инелерді, олардың қызметін білу;</p> <p>7.2.5.7 табандарды жіптермен бекіту технологиясын білу; табандағы жөндеуді қажет ететін орынды анықтау, пішімді ашу, ескі жіптерді алып</p>	<p>физикалық-механикалық қасиеттерін білу: тығыздығы, тозуға төзімділігі, икемділігі, әр түрлі материалдармен жабыстыруға қабілеті;</p> <p>8.2.5.4 практикалық жұмыстарды орындау: аяқ киімнің ұлтандық бөлігін тегістеу, жаңа ұлтанды (табанның материалын ескеріп) пішу, ұлтанның бұзылған бетін тікірейту, табанға және ұлтанға желімдік қабықшаларды жапсыру, желімдік қабықшаларды кептіру, желімдік қабықшаларды жылыту, ұлтанды пресстегі аяқ киімге бекіту, ұлтанның артығын кесіп тастау, табан мен ұлтанның бүйірлі бетін тегістеу;</p> <p>8.2.5.5 профилактикалық ұлтандарды алмастыруды орындай білу;</p> <p>8.2.5.6 профилактикалық ұлтандарға арналған материалдарды білу ;</p> <p>8.2.5.7 материалдардың физикалық-механикалық қасиеттерін білу: тығыздығы, 3 мм-ге дейінгі қалыңдығы, икемділігі, әр түрлі материалдармен жапсыру қабілеті, желінушілігі;</p>	<p>9.2.5.1 тозған микрокеуекті табанды алмастыруды орындай білу;</p> <p>9.2.5.2 аяқ киімді жөндеуде қолданылатын қалыптардың типтерін білу, табандағы ақауларды, олардың пайда болу себептерін, табандағы ақауларды жою тәсілдерін білу;</p> <p>9.2.5.3 аяқ киім желімдерін, желімдік қабықшаларды кептіру режимдерін, желімдік қабықшаларды ысыту температурасын, желімдік қабықшаларды жылыту уақытын білу;</p>	<p>10.2.5.1 бекітудің сандал әдісімен киілген аяқ киімді қайта керуді орындай білу;</p> <p>10.2.5.2 бекітудің сандал және жартылай сандал әдістерінің қысқаша сипаттамасын, бекітудің сандал әдісінің әр түрлі әдістермен айырмашылығын білу;</p> <p>10.2.5.3 бекітудің сандал әдісімен аяқ киімді қайта керу технологиясын, бекітудің аталған әдісінің ерекшеліктерін білу ; негізгі ұлтарактың болмауы, бекітудің сандал әдісінің басымдылығы: жұмсақ және икемді конструкция, материалдың төменгі</p>
--	---	---	--

<p>2.5 Аяқ киімнің ұлтандық бөлігін жөндеу</p>	<p>тастау, жіптердің белгілі санын кесіп тастау, жіптерді қарамаймен сіңіру, қарамайдың артығын алып тастау, табандағы тігісті қалпына келтіру, жіптердің артығын кесіп тастау, пішімді жабу, табанды жылтырату;</p> <p>7.2.5.8 каучук негізі бар аяқ киімнің ұлтандық бөлігін ұсақ жөндеуді орындай білу: табанды жөндеудің сипатын анықтау, материалдарды таңдау, ұсақ тігістерді пішу, табанның тұмсық бөлігіндегі лас жерлерін кетіру, былғарының төменгі жағынан ұсақ тігістерді өңдеу, желімдік қабықшаларды табанға және ұсақ тігістерге жапсыру, ұсақ тігісті желімнің көмегімен табанға бекіту, ұсақ тігістің артығын кесіп тастау, табанның тұмсық бөлігін тегістеу, ұлтанды пішу және өңдеу, желімдік қабықшаларды табанға және ұлтанның бұзылған бөлігіне жапсыру, ұлтанның артығын кесіп тастау, табанның және ұлтанның бүйірлі жағын тегістеу, аяқ киімді тазалау;</p> <p>7.2.5.9 былғары табандағы аяқ</p>	<p>8.2.5.8 практикалық жұмыстарды орындау: желімдік тігісті жылыту, т о з ғ а н профилактикалық ұлтанды ажыратып алу, табандағы ескі желімді кетіру, ж а ң а профилактикалық ұлтанды пішу, ұлтанның бұзылған бөлігін тікірейту, желімдік қабықшаларды табанға және ұлтанның бұзылған бөлігіне жапсыру, желімдік қабықшаларды жылыту, ұлтанды табанға бекіту, ұлтанның артығын кесіп тастау, ұлтанның бүйірлі жағын тегістеу;</p> <p>8.2.5.9 микрокеукті резеңкеден жасалған табанды жөндеуді орындай білу;</p> <p>8.2.5.10 микрокеукті резеңкенің физикалық-механикалық қасиеттерін білу: ылғалға төзімділігі, қажалуға қарсы тұру, икемділігі;</p> <p>8.2.5.11 микрокеукті табандағы аяқ киімді жөндеуге арналған желімді аяқ киім желімінен ажырата білу;</p> <p>8.2.5.12 практикалық жұмыстарды орындау: аяқ киімге қалыпты орнату, табанды тегістеу,</p>	<p>9.2.5.4 аяқ киім өндірісінде қолданылатын резеңкелерді білу;</p> <p>9.2.5.5.резеңкенің физикалық-механикалық қасиеттерін білу;</p> <p>9.2.5.6 табанды алмастыру технологиясын білу;</p> <p>9.2.5.7 практикалық жұмыстарды орындау: қалыптарды таңдау және аяқ киімге орнату, желімдік тігісті әлісірету, аяқ киімнен табанды алып тастау, ескі желімді кетіру, маңдайшаларды кетіру, жаңа маңдайшаны пішу және желімге бекіту, аяқ киімнің ізін тегістеу, жаңа табанды пішу, табанның бұзылған жағын өңдеу, аяқ киімнің үстіне үлгінің кермелі жиегіне желімдік қабықшаларды жапсыру және жаңа табанның өңделген бетіне жапсыру, желімдік қабықшаларды жылыту, табанды аяқ киімнің ізіне және бастырыққа пресстің астында бекіту, табанның артығын кесіп тастау, жаңа өкшені таңдау, өкшеге қарай табанның өкшелік бөлігін тікірейту, өкшенің ляпистік бөлігін өңдеу, өкшеге және табанға желімдік қабықшаларды</p>	<p>ауқымдылығы, жақсы гигиеналық қасиеттер бекітудің аталған әдісінің кемшіліктері: әлсіз пішін тұрақтылығы, жеткіліксіз беріктігі ;</p> <p>10.2.5.3 практикалық жұмыстарды орындау: салынатын ұлтарактарды алып тастау, аяқ киімге қалыптарды таңдау және орнату, аяқ киімнен өкшелерді алып тастау, аяқ киімнің төменгі бөлшегінен тігісті сөгу, табанды алып тастау, қалыптардан пішімдік үлгіні алып тастау, пішімдік үлгіден өкшелікті алып т а с т а у , өкшеліктерді ылғалдату, өкшелікке желім жағу, өкшелікті аяқ киімнің үстінің пішімдік үлгісіне қалташықтарды орнату, қалыптарға пішімдік үлгілерді орнату, пішімдік үлгілері бар қалыптарға табанды уақытша орнату, аяқ киімнің үстінің пішімдік үлгісінің кермелі жиектерін жазу және рантіні кермелі жиекке жатқызу, кермелі жиекті, рантіні және табанды екіжіптік тігіспен бекіту, материалдың артығын кесіп тастау, өкшелерді табанға бекіту, аяқ</p>
--	---	--	--	--

<p>киімді ұсақ жөндеуді орындай білу;</p> <p>7.2.5.10 аяқ киімнің төменгі жағы үшін былғарының топографиясын білу;</p> <p>7.2.5.11 аяқ киімнің төменгі бөлшектері үшін қолданылатын былғарының негізгі бөлімдерін білу: қалың тері, етек, жаға, табан, жая;</p> <p>7.2.5.12 практикалық жұмыстарды орындау: тозған нәлдерді алып тастау, табанның тұмсық бөлігін тегістеу, ұсақ тігістерді пішу және оларды өңдеу, желімдік қабықшаларды ұсақ тігістердің бұзылған бөлігіне және табанның тұмсық бөлігіне жапсыру, желімдік қабықшаларды кептіру, ұсақ тігістерді табанға бекіту, ескі желімді өкшелердің нәлдік бөлігінен кетіру, маңдайшаларды пішу, маңдайшаның бұзылған бөлігін өңдеу, желімдік қабықшаларды маңдайшаларға және өкшелердің нәлдік бөлігіне жапсыру, маңдайшаларды өкшелерге бекіту, бекітілген маңдайшалардың артығын кесіп тастау, өкшелердің нәлдік бөлігін</p>	<p>ұсақ тігістерді пішу және оларды бұзылған жағынан өңдеу, желімдік қабықшаларды ұсақ тігістерге және табанның тұмсық бөлігіне жапсыру, ұлтанды табанға бекіту, табанға арналған жамауларды пішу, желімдік қабықшаларды табанға және жамауға жапсыру, жамауларды табанға бекіту, табанды тегістеу, ұлтанды пішу, ұлтанның бұзылған жағын өңдеу, табанға және ұлтанға желімді жағу, ұлтанды табанға бекіту, ұлтанның артығын кесіп тастау, ұлтанның бүйірлі жағын тегістеу;</p> <p>8.2.5.13 былғары табандағы аяқ киімнің ұлтандық бөлігін жөндеуді орындау;</p> <p>8.2.5.14 табанға арналған былғарының физикалық-механикалық қасиеттерін білу: желінушілікке тозуға төзімділігі, былғарыдан жасалған табанның ылғалға сиымдылығы, табанның бүгілуге қарсы тұруы, былғары табанның сыртқы ортаның әсеріне тұрақтылығы;</p> <p>8.2.5.15 практикалық жұмыстарды</p>	<p>жапсыру, желімдік қабықшаларды жылыту, өкшені табанға және бастырыққа пресстің үстінде бекіту, пресстен аяқ киімді алу, табанның бүйірлі жағын өңдеу, аяқ киімнен қалыптарды алып тастау;</p> <p>9.2.5.8 аралас ұлтаракты жинау технологиясын білу және орындау;</p> <p>9.2.5.9 ұлтарактардың түрлерін, ұлтаракқа арналған материалды, ұлтаракқа арналған материалдың физикалық-механикалық қасиеттерін білу;</p> <p>9.2.5.10 ортопедиялық ұлтарактарды және олардың қызметін, ұлтарактарға қойылатын талаптарды білу: пішінге тұрақтылығы, ылғалға төзімділігі, бүгілуге қарсы тұру, ажыратуға беріктігі;</p> <p>9.2.5.11 практикалық жұмыстарды орындау: ұлтарактарға арналған материалды іріктеу, модельдер бойынша пішімді үлгілерге белгі салу, ұлтарактың бөлшектерін пішу, желімнің көмегімен ұлтарактың бөлшектерін</p>	<p>киімнің өңдеуді орындау, аяқ киімнен қалыптарды алып тастау, салынатын ұлтарактарды орнату, аяқ киімді тазалау;</p> <p>10.2.5.4 киіз аяқ киімнің сипаттамасын білу: киіздің қызметі, киізді дайындауға арналған материал, киізге арналған материалдың сапасына қойылатын талаптар;</p> <p>10.2.5.5 капрон жіптердің қасиеттерін білу: жоғары беріктігі, шірімейді;</p> <p>10.2.5.6 жамаулардың қасиеттерін білу: икемділігі, жіптердің үзілуіне беріктігі;</p> <p>10.2.5.7 карамайдың қасиеттерін білу: жабысқыштығы, оңай балқиды, суға төзімді;</p> <p>10.2.5.8 тігістердің түрлерін білу: қол тігісі;</p> <p>10.2.5.9 киіз аяқ киімді жөндеудің сипатын анықтай білу;</p> <p>10.2.5.10 киіз аяқ киімді жөндеуге арналған материалдарды іріктей білу;</p> <p>10.2.5.11 аяқ киімнің үстінің былғарының кесіндісінен жамауларды піше білу;</p>
---	--	--	---

	<p>тегістеу, нәлдерді пішу, желімнің көмегімен нәлдерді өкшелерге бекіту, нәлдердің артығын кесіп тастау, өкшелердің және табанның бүйірлі жағын өңдеу, аяқ киімнің төменгі бөлшектерін тегістеу, өкшелердің бүйірлі жағын және табанның кесіндісін блауыз бояумен бояу, бекітілген бөлшектердің бетін жылтырату</p>	<p>орындау: былғары табандағы жөндеуді қажет ететін орынды анықтау, табанды тегістеу, жамауды пішу және былғарының төменгі жағынан өңдеу, желімді табанға және жамаудың төменгі жағына жағу, желімдік қабықшаларды кептіру, желімдік қабықшаларды жылыту, жамауды бекіту, табанды тегістеу, ұсақ тігісті пішу және оны төменгі жағынан өңдеу, желімді табанға және ұсақ тігістің төменгі жағына жағу, ұсақ тігісті табанға бекіту, тұмсық бөліктегі табанды тегістеу, тозуға төзімді резеңкеден ұлтанды пішу және оны бұзылған жағынан өңдеу, желімдік қабықшаларды табанға және ұлтанға жапсыру, ұлтанды табанға бекіту, ұсақ тігістің және ұлтанның артығын кесіп тастау, ұлтанның және ұсақ тігістің бүйірлі жағын тегістеу</p>	<p>біріктіру, ұлтарақтың бүйірлі жағын өңдеу, жиектемені пішу, ұлтарақты желімді пайдаланып жиектемемен қаптау, жиектемені ұлтараққа жіптік тігіспен бекіту</p>	<p>10.2.5.12 желімнің көмегімен киіз аяқ киімге уақытша жамауларды бекіте білу; 10.2.5.13 аяқ киімге жіптермен жамауларды бекіту білу</p>
				<p>10.2.6.1 тоқыма аяқ киімді тігу технологиясын білу; 10.2.6.2 тоқыма аяқ киімнің қысқаша сипаттамасын және техникалық мәліметтерін, тоқыма аяқ киімнің</p>

2.6 Тоқыма аяқ киімді ұсақ жөндеу

7.2.6.1 тігін машинасын жұмысқа дайындай білу: сырттай қарауды орындау, машианы қосу және өшіру, машинада бос жүріс режимінде жұмыс істеу, жіптерді шарыққа айналдыру, жіптерді машинаға жүктеу, тік және қисық сызықтан бойынша қағазда тігістерді орындау, жіптік тігіспен былғарыдан екі бөлшекті біріктіру, матадан екі бөлшекті біріктіру;

7.2.6.2 аяқ киімнің үлгісі бойынша тапсырмада бағдарлана білу, жұмысты аралас технологиялық картаны қолданумен топтық әңгімелесуде жоспарлау;

7.2.6.3 тоқыма аяқ киімді жөндеудің сипатын анықтай білу, ескі жіптерді алып тастау, жамауларды піше білу, желімнің көмегімен аяқ киімге жамауларды бекіту, қолмен немесе тігін машинасында аяқ

заманауи дизайнын білу; 10.2.6.3 аяқ киімде қолданылатын маталардың физикалық-механикалық қасиеттерін білу: маталардың беттік тығыздығы, маталарды ұзартуда және жыртылуда жүктеме, маталардың пішінге тұрақтылығы;

10.2.6.4 тоқыма пішімдік үлгілерді жинау ерекшеліктерін, аяқ киімді тігуде туындайтын ақауларды білу;

10.2.6.5 практикалық жұмыстарды орындау: қалыптарды іріктеу, ұлтарактарды пішу, қалыптарға ұлтарактарды орнату, алдын ала қалыптардың пішімдік үлгілерін қаптау, пішімдік үлгілерді желімнің көмегімен ұлтаракқа керу, уақытша бекіткіштерді алып тастау, аяқ киімнің ізіне ұлтарак үлгілерін пішу, табанды пішу, табанның бұзылған жағын өңдеу, желімдік қабықшаларды аяқ киімнің үстінің пішімдік үлгісінің кермелі жиектеріне және табанның бұзылған жағына жапсыру, аяқ киімнің ізіне табанды бекіту,

	<p>киімнің үстіне жамауларды бекіту</p>			<p>өкшелерді пішу, өкшелерге қарай табанның өкшелік бөлігін дайындау, өкшелердің ляпистік бөлігін өңдеу, желімдік қабықшаларды өкшелердің ляпистік бөлігіне және табанның өкшелік бөлігіне жапсыру, өкшелерді табанға бекіту, табанның және өкшенің бүйірлі жағын өңдеу, аяқ киімнен қалыптарды алып тастау, салынатын ұлтрақтарды орнату, аяқ киімді тазалау</p>
<p>2.7 Каучук табандағы аяқ киімді жөндеу</p>	<p>7.2.7.1 каучуктың негізгі қасиеттерін білу: икемділігі, су өткізбеушілігі, кез келген пішінді қабылдау қабілеті, жоғары желінушілігі; 7.2.7.2 практикалық жұмыстарды орындау: табандағы жөндеуді қажет ететін орынды анықтау, тозған нәлді алып тастау, жаңа нәлді пішу, желімнің көмегімен аяқ киімге жаңа нәлді бекіту, жаңа ұлтанды пішу, желімнің көмегімен табанға жаңа ұлтанды бекіту, каучукка пышақтың</p>	<p>8.2.7.1 каучук табандағы аяқ киімді жөндеуді орындай білу; 8.2.8.2 табиғи және синтетикалық каучуктың негізгі айырмашылықтары н білу: бағасы, тозуға төзімділігі, жылуға төзімділігі; 8.2.8.3 каучук табанға қойылатын талаптарды, каучук табандарды бекітуге арналған желімді білу; 8.2.7.4 практикалық жұмыстарды орындау: аяқ киімді жөндеу дәрежесін анықтау, жамауларды пішу, табандағы лас жерлерді кетіру, жөндеуді қажет ететін орынға және жамауға желімді жағу, желімді кептіру, жамауды табанға бекіту,</p>		

үйкелісін азайту үшін суды қолданып каучуктың артығын кесіп тастау	табанды тегістеу, ұлтанды пішу, желімдік қабықшаларды ұлтанның бұзылған жағына және табанға жапсыру, ұлтанды табанға бекіту, ұлтанның артығын кесіп тастау		
--	--	--	--

3) 3-бөлім "Еңбек заттарын талдау және бағалау":

3-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	7.3.1.1 өз жұмысын және өз жолдастарының жұмысын талдауға және бағалауға ұмтылу; 7.3.1.2 жұмыста жетістіктер мен кемшіліктерді атап өту; 7.3.1.3 сөздік есепте зерттелген терминдерді қолданып, орындалған жұмыс туралы есеп жасау; 7.3.1.4 есте нұсқауларды түсіну және ұстап тұру (жұмыс тапсырмасы), еңбек жағдаятында бағдарлану; 7.3.1.5 алынған білімді практикалық іс-әрекетте қолдану	8.3.1.1 мұғалімнің ішінара көмегімен ағымдағы өзіндік бақылауды жүзеге асыру; 8.3.1.2 жұмыстың сапасын тексеру 8.3.1.3 сөйлеуде техникалық терминологияны қолдану; 8.3.1.4 мұғалімнің сұрақтары бойынша немесе өз бетімен орындалған жұмыс туралы сөздік есепті жүзеге асыру; 8.3.1.5 мұғалімнің сұрақтары бойынша немесе өз бетімен өз бұйымын толыққанды талдауға ұмтылу; 8.3.1.6 тапсырманы орындаудың бірізділігін жоспарлау	9.3.1.1 өзіндік жұмысында және басқалардың жұмысында көрсетілген идеялар мен тақырыптарды техникалық терминологияны қолданып сипаттау; 9.3.1.2 өзі жұмысын және басқалардың жұмысын бейімдеу, жетілдіру бойынша конструктивті түсініктемелерді қабылдау және ұсыныстар жасау; 9.3.1.3 дайын жұмысты бүкіл сыныпқа презентация жасау; 9.3.1.4. оқу-еңбек тобының жалпы және ортақ жұмысына табысты қатысу және ену	10.3.1.1 өзінің еңбек іс-әрекетін адекватты өзіндік бағалауына ие болу; 10.3.1.2 тұлғалық құзыреттілік деңгейіне қойылатын кәсіби талаптарды салыстыру; 10.3.1.3 бұйымның үлгісін талдауды өз бетімен орындау; 10.3.1.4 бұйымды дайындаудың технологиялық бірізділігін құрастыру; 10.3.1.5 қалыптасқан кәсіби қозғалыс дағдыларының болуы
3.2 Қорытынды бақылау жұмысы (оқу жылы бойынша)	7.3.2.1 мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды практикалық жұмысты орындау (дифференциалды)	8.3.2.1 мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды практикалық жұмысты орындау (дифференциалды)	9.3.2.1 қиындығы және орындалуы бойынша емтихандық бұйымға сәйкес бұйымды өз бетімен орындау	10.3.2.1 қиындығы және орындалуы бойынша емтихандық бұйымға сәйкес бұйымды өз бетімен орындау

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған 7-9 (10) сыныптар үшін " Кәсіби- еңбекке баулу. Аяқ киім ісі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақмерзімді жоспар

1) 7-сынып:

4-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. Материалтану. Аспаптар және жабдықтар	1.1 Еңбек заты туралы жалпы мәліметтер	<p>7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде саналы түсіну;</p> <p>7.1.1.2 мұғалімнің көмегімен "Аяқ киім ісі" пәнінің ерекшеліктерін зерттеу және анықтау;</p> <p>7.1.1.3 "Аяқ киім тігуші" кәсібінің ерекшеліктерін білу</p>
	1.2 Материалдарды, аспаптарды және жабдықтарды талдау	<p>7.1.2.1 аяқ киім өндірісінде қолданылатын желімдердің жіктелуін білу: синтетикалық желімдер, балқытылған желімдер, натуралды материалдардан жасалған желімдер;</p> <p>7.1.2.2 желімдердің қызметі мен жұмсалуды білу: аяқ киім желімі, казеин желімі, үй жағдайында аяқ киімді жөндеуге арналған желім;</p> <p>7.1.2.3 жабдықтар мен аспаптардың қызметін білу: термоактиватор, желім қабықшаларды кептіруге арналған шкаф, бөлшектерді кесуге арналған машина, шебер үстелі, балға, киём, әсемдеуші тері, табан-қалып, шебер үстелі, пышак, тістеуіктер, бұрауыш</p>
	1.3 Этика және еңбек заңнамасы	7.1.3.1 аяқ киім шеберханасында мінез-құлық ережелері туралы түсініктерінің болуы, жұмыс орнын ұйымдастыру, формалық киім үлгісі, киімнің эстетикасы туралы түсініктерінің болуы
		<p>7.2.1.1 аяқ киім өндірісінде қолданылатын желімдердің жіктелуін білу: синтетикалық желімдер, балқымалы желімдер, натуралды материалдан жасалған желімдер, желімдердің қызметі, аяқ киім желімі, казеин желімі, үй жағдайында аяқ киімді жөндеуге арналған желім, термоактиватор және оның қызметі, желім қабықшаларын кептіруге арналған шкаф;</p> <p>7.2.1.2 аяқ киімнің жіктелуін және қызметін білу, аяқ киімнің түрлерін, бөлшектерін, олардың</p>

<p>2. Еңбек затын дайындау технологиясы</p>	<p>2.1 Желімдеу әдісімен аяқ киімді жөндеу</p>	<p>қызметін, аяқ киім бөлшектерін дайындауда қолданылатын материалдарды білу, үлгілер, модельдер, кескіштерді білу; 7.2.1.3 аяқ киімді ұсақ жөндеуге дайындай білу: аяқ киімді қарау, ақауларды анықтау, ластанған жерлерін кетіру, материалдарды іріктеу, металл бекіткіштерді жою; 7.2.1.4 практикалық жұмыстарды орындау: 1) микрокеукті резеңкеден (25x10мм) жолақшалардың үш жұбының желімделетін беттерін рашпильмен (жонғыш) тазалау 2) жолақшаның бірінші жұбына казеин желімін жағу, екіншісіне – аяқ киім желімін жағу, ал үшіншісіне – үй жағдайында аяқ киімді жөндеуге арналған желімді 15 минут ішінде желім қабықшаларын кептіру;</p>
	<p>2.4 Аяқ киімнің тақасын жөндеу</p>	<p>7.2.4.1 ескірген немесе тозған нәлдерді жоя білу, өкшенің нәлдік бөлігінен ескі желімді кетіру; 7.2.4.2 нәлдерді және маңдайшаларды піше білу, нәлдерді бір жағынан өңдей білу; 7.2.4.3 желімдік қабықшаларды өкшенің нәлдік бөлігіне және маңдайшалардың өңделген бетіне жаға білу; 7.2.4.4 маңдайшаларды бекіте білу, өкшенің нәлдік бөлігін теңдестіру; 7.2.4.5 нәлді өкшеге бекіте білу, өкшенің бүйірлі жағын өңдеу; 7.2.4.6 жөндеуден өткізілген өкшені жылтырата білу, өкшенің бүйірлі жағын бояй білу, өкшені балауызбен өңдеу; 7.2.4.7 ұлтанның тұмсық бөлігін және аяқ киімнің үстін дайындауда кермелі жиекті жона білу; 7.2.4.8 ұлтанның тұмсық бөлігін жапсыра білу</p>
		<p>7.3.1.1 өз жұмысын және өз жолдастарының жұмысын талдауға және бағалауға ұмтылу; 7.3.1.2 жұмыста жетістіктер мен кемшіліктерді атап өту;</p>

3. Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	7.3.1.3 сөздік есепте зерттелген терминдерді қолданып, орындалған жұмыс туралы есеп жасау; 7.3.1.4 есте нұсқауларды түсіну және ұстап тұру (жұмыс тапсырмасы), еңбек жағдаятында бағдарлану; 7.3.1.5 алынған білімді практикалық іс-әрекетте қолдану
	3.2 Қорытынды бақылау жұмысы (оқу жылына)	7.3.2.1 мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды практикалық жұмысты орындау (дифференциалды)
2-тоқсан		
1.Материалтану. Аспаптар және жабдықтар	1.1 Еңбек заты туралы жалпы мәліметтер	7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде саналы түсіну; 7.1.1.2 мұғалімнің көмегімен "Аяқ киім ісі" пәнінің ерекшеліктерін зерттеу және анықтау; 7.1.1.3 "Аяқ киім тігуші" кәсібінің ерекшеліктерін білу; 7.1.1.4 аяқ киім өндірісінің кәсіптері туралы түсініктерінің болуы; 7.1.1.5 қоғам өмірінде еңбектің мәнін түсіну
	1.2 Материалдарды, аспаптарды және жабдықтарды талдау	7.1.2.1 аяқ киім өндірісінде қолданылатын желімдердің жіктелуін білу: синтетикалық желімдер, балқытылған желімдер, натуралды материалдардан жасалған желімдер; 7.1.2.2 желімдердің қызметі мен жұмсалуын білу: аяқ киім желімі, казеин желімі, үй жағдайында аяқ киімді жөндеуге арналған желім; 7.1.2.3 жабдықтар мен аспаптардың қызметін білу: термоактиватор, желім қабықшаларды кептіруге арналған шкаф, бөлшектерді кесуге арналған машина, шебер үстелі, балға, киём, әсемдеуші тері, табан-қалып, шебер үстелі, пышак , тістеуіктер, бұрауыш; 7.1.2.4 термоактиваторда жұмыс істеуде қауіпсіздік шараларын білу, әсемдеуші терімен жұмыста қауіпсіздік шараларын білу; 7.1.2.4 өлшеуіш құралдарымен, сызғышты қолдана білу;

		<p>7.1.2.5 материалдарды білу: тері, микро-кеуекті резеңке, каучук, технологиялық нормативтерді сақтау, материалды үнемдеп жұмсау.аяқты тартпасы бар тігін машинасын қолдана білу</p>
	<p>1.3 Этика және еңбек заңнамасы</p>	<p>7.1.3.1 аяқ киім шеберханасында мінез-құлық ережелері туралы түсініктерінің болуы, жұмыс орнын ұйымдастыру, формалық киім үлгісі, киімнің эстетикасы туралы түсініктерінің болуы; 7.1.3.2 Қазақстан Республикасында еңбек заңнамасы туралы жалпы түсініктерінің болуы; 7.1.3.3 жұмыс уақыты және демалыс уақыты туралы түсініктерінің болуы; 7.1.3.4 демалыстың түрлері және оларды рәсімдеу туралы түсініктерінің болуы.</p>
	<p>2.2 Жапсыра тігу әдісімен аяқ киімді жөндеу</p>	<p>7.2.1.1 аяқ киім өндірісінде қолданылатын желімдердің жіктелуін білу: синтетикалық желімдер, балқымалы желімдер, натуралды материалдан жасалған желімдер, желімдердің қызметі, аяқ киім желімі,казеин желімі, үй жағдайында аяқ киімді жөндеуге арналған желім, термоактиватор және оның қызметі, желім қабықшаларын кептіруге арналған шкаф; 7.2.1.2 аяқ киімнің жіктелуін және қызметін білу, аяқ киімнің түрлерін, бөлшектерін, олардың қызметін, аяқ киім бөлшектерін дайындауда қолданылатын материалдарды білу, үлгілер, модельдер, кескіштерді білу</p> <p>7.2.4.1 маңдайшаларды бекіте білу , өкшенің нәлдік бөлігін теңдестіру; 7.2.4.2 нәлді өкшеге бекіте білу, өкшенің бүйірлі жағын өңдеу; 7.2.4.3 пәндік технологиялық карта бойынша жұмысты өз бетімен жоспарлау; 7.2.4.4 нәлген арналған материалды дұрыс таңдай білу;</p>

2. Еңбек затын дайындау технологиясы

2.4 Аяқ киімнің тақасын жөндеу

7.2.4.5 нәлдің пішімінің ауданын және өкшенің нәлдік бөлігін салыстыра білу;

7.2.4.6 ағаш өкшені ұсақ жөндеуді орындай білу: аяқ киімдегі ағаш өкшені жөндеудің сипатын анықтау, тозған нәлді жою және металл бекіткіштерді жою, қаптамаларды жапсыру, жаңа нәлдерді пішу, нәлдерді желімнің көмегімен өкшеге бекіту, нәлдің артығын кесу, нәлдің бүйірлі жағын тегістеу;

7.2.4.7 микрокеукті өкшені ұсақ жөндеуді орындау;

7.2.4.8 аяқ киім резеңкесінің негізгі қасиеттерін білу: тығыздығы, беріктігі, үйкелуі, кеуктігі пористость;

7.2.4.9 Г, Д резеңкелердің маркаларын білу: Г, Д, ДШ, Е, ЕШ кеукті емес резеңкелер: Г, Д

7.2.4.10 өкшені жөндеудің сипатын анықтай білу: ескі нәлді алып тастау, нәлдік бөліктегі өкшені түзету, жаңа нәлді пішу, нәлдің бұзылған бөлігін өңдеу, желімдік қабықшаларды нәлге және өкшеге жағу, нәлді өкшеге бекіту, нәлдің артығын кесу, өкшенің бүйірлі жағын жылтыратуды орындау;

7.2.4.11 нәлдерді бекітуді және өңдеуді орындай білу;

7.2.4.12 нәлдер үшін қолданылатын материалдарды білу: тері, тозуға төзімді резеңке, капрон, болат;

7.2.4.13 нәлдерге арналған материалдардың физикалық-механикалық қасиеттерін білу, нәлдердің үйкеліске беріктігін және металл бекіткішке қарсы тұруын білу, нәлдерді бекіту тәсілдерін білу: желімдік, шегелік, істіктің көмегімен;

7.2.4.14 нәлдерді алмастыру үшін материалды анықтай білу, тозған нәлдерді алып тастау, жаңа нәлді пішу, қосалқы материалдарды іріктеу, нәлдің бұзылған жағын өңдеу, желімдік қабықшаларды

		<p>жағу, желімдік қабықшаларды кептіруді орындау, нәлдерді өкшеге бекіту, бақылау шегелерін қадау, нәлдердің артығын кесіп тастау, нәлдің бүйірлі жағын жылтырату, ескі капрон нәлді алып тастау, қаптамаларды жапсыру, пластмасса нәлдерді бекіту</p>
	2.6 Тоқыма аяқ киімін жөндеу	<p>7.2.6.1 тігін машинасымен тігін жасай білу: сыртқы бақылау жасау, машинканы қосу және өшіру, тігін төсенішіне жіпті байлау, жіпті машинкаға бейімдеу, қағазды жүргізіп көру, жіппен тігілген терісі бар матаны біріктіріп тігу;</p> <p>7.2.6.2 құрамдастырылған технологиялық картаны қолданумен топтық әңгімелесуде аяқ киім үлгері бойынша жұмысты жоспарлау және бағдарлана ала білу;</p> <p>7.2.6.3 тестильді аяқ киімді жөндеу түрлерін анықтау, ескі жіптерін алу, клейдің көмегімен жамауды аяқ киімге жамай білу, қолмен немесе тігін машинасымен жамауды бекіту</p>
3.Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	<p>7.3.1.1 өз жұмысын және өз жолдастарының жұмысын талдауға және бағалауға ұмтылу;</p> <p>7.3.1.2 жұмыста жетістіктер мен кемшіліктерді атап өту;</p> <p>7.3.1.3 сөздік есепте зерттелген терминдерді қолданып, орындалған жұмыс туралы есеп жасау;</p> <p>7.3.1.4 есте нұсқауларды түсіну және ұстап тұру (жұмыс тапсырмасы), еңбек жағдаятында бағдарлану;</p> <p>7.3.1.5 алынған білімді практикалық іс-әрекетте қолдану</p>
	3.2 Қорытынды бақылау жұмысы (-тоқсан бойынша).	7.3.2.1 мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды практикалық жұмысты орындау (дифференциалды)
3-тоқсан		
		7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде саналы түсіну;

	<p>1.1 Еңбек заты туралы жалпы мәліметтер.</p>	<p>7.1.1.2 мұғалімнің көмегімен "Аяқ киім ісі" пәнінің ерекшеліктерін зерттеу және анықтау; 7.1.1.3 "Аяқ киім тігуші" кәсібінің ерекшеліктерін білу; 7.1.1.4 аяқ киім өндірісінің кәсіптері туралы түсініктерінің болуы; 7.1.1.5 қоғам өмірінде еңбектің мәнін түсіну; 7.1.1.6 өз бетімен сөйлеуде техникалық терминологияны түсіну және пайдалану; 7.1.2.7 аяқ киім шеберханасы және оның құрылғылары туралы түсініктерінің болуы; 7.1.2.8 шеберхана жабдықтарының қолданылуы туралы түсініктерінің болуы; 7.1.2.9 инструментарийдің, бригадирдің қызметін білу</p>
<p>1.Материалтану. Аспаптар және жабдықтар</p>	<p>1.2 Материалдарды, аспаптарды және жабдықтарды талдау.</p>	<p>7.1.2.1 аяқ киім өндірісінде қолданылатын желімдердің жіктелуін білу: синтетикалық желімдер, балқытылған желімдер, натуралды материалдардан жасалған желімдер; 7.1.2.2 желімдердің қызметі мен жұмсалыуын білу: аяқ киім желімі, казеин желімі, үй жағдайында аяқ киімді жөндеуге арналған желім; 7.1.2.3 жабдықтар мен аспаптардың қызметін білу: термоактиватор, желім қабықшаларды кептіруге арналған шкаф, бөлшектерді кесуге арналған машина, шебер үстелі, балға, киём, әсемдеуші тері, табан-қалып, шебер үстелі, пышак , тістеуіктер, бұрауыш; 7.1.2.4 термоактиваторда жұмыс істеуде қауіпсіздік шараларын білу, әсемдеуші терімен жұмыста қауіпсіздік шараларын білу; 7.1.2.5 өлшеуіш құралдарымен, сызғышты қолдана білу; 7.1.2.6 технологиялық нормативтерді сақтау, материалды үнемдеп жұмсау; 7.1.2.7 аяқты тартпасы бар тігін машинасын қолдана білу</p>
		<p>7.1.3.1 аяқ киім шеберханасында мінез-құлық ережелері туралы</p>

	<p>1.3 Этика және еңбек заңнамасы</p>	<p>түсініктерінің болуы, жұмыс орнын ұйымдастыру, формалық киім үлгісі, киімнің эстетикасы туралы түсініктерінің болуы; 7.1.3.2 Қазақстан Республикасында еңбек заңнамасы туралы жалпы түсініктерінің болуы; 7.1.3.3 жұмыс уақыты және демалыс уақыты туралы түсініктерінің болуы; 7.1.3.4 демалыстың түрлері және оларды рәсімдеу туралы түсініктерінің болуы</p>
		<p>7.2.3.1 аяқ киімдегі баутесіктер мен ілгектерді алмастыру дағдыларын меңгеру; 7.2.3.2 баутесіктер мен ілгектерді қоюға арналған құрылғылардың қызметін білу; 7.2.3.3 құрылғылардың негізгі бөлшектерін білу: тескіштер және олардың қызметі, пуансондар және олардың қызметі; 7.2.3.4 тескіштер мен пуансондарды алмастыру тәсілдерін, тескіштерді таңдау ережесін білу; 7.2.3.5 баутесіктер мен ілгектерге арналған материалдардың физикалық-механикалық қасиеттерін түсіну: беріктігі, созымдылығы; 7.2.3.6 баутесіктер мен ілгектерді таңдау ережелерін білу; 7.2.3.7 баутесіктер мен ілгектерді қоюға арналған құрылғылардың көмегімен картоннан, теріден жаттығулар орындау, ойықтарды тесу (ұзындығы 10 см, ені 2, ойықтар арасындағы қашықтық 1,0 және 1,5 см.); 7.2.3.8 аяқ киімнің пішілген үлгісінде бұзылған баутесіктерді және ілгектерді анықтай білу; 7.2.3.9 бұзылған баутесіктер мен ілгектерді жоя білу, жаңа баутесіктер мен ілгектерді орнату; 7.2.3.10 иірім жіптерді алмастыра білу; 7.2.3.11 иірім жіптердің түрлері және олардың қызметін, оларға арналған материалдарды білу;</p>

2.3 Аяқ киімнің үстін жөндеу

7.2.3.12 иірім жіптерге арналған материалдардың физикалық-механикалық қасиеттерін білу: бүгілуге беріктігі, ажырауға беріктігі;

7.2.3.13 қолмен тескіштерді және олардың қызметін, қолмен тескіштердің құрылысын білу;

7.2.3.14 иірім жіптердің ақауларын анықтай білу;

7.2.3.15 бекітпе-тігісті кесе білу, ескі иірім жіпті алып тастау, жаңа иірім жіпті орнату;

7.2.3.16 бекітпе тігісті орнату білу;

7.2.3.17 иірім жібі бар белдікті алып тастай білу, жаңа белдікті пішу, белдікте тесіктерді ойып шығару, белдікті иірім жіпке орнату;

7.2.3.18 белдіктің бүгілген бөлігін желімге уақытша бекіте білу, бекітпе тігісті орындай білу;

7.2.3.19 аяқ киімді қолмен және механикалық түрде созуды орындай білу;

7.2.3.20 аяқ киімді механикалық созуға арналған станокты білу, оның қызметін, станокқа арналған құрылғыны білу: ауысымдық матрицалар, дөңесшелер және олардың аяқ киімді созудағы қызметі ;

7.2.3.21 аяқ киімді созуға арналған станокта жұмыс істеу тәсілдерін білу

7.2.3.22 серпілмелі қалыптарды және олардың қызметін білу және ажырата білу, серпілмелі қалыптардың құрылысын білу;

7.2.3.23 созу үшін аяқ киімдегі орынды анықтай білу;

7.2.3.24 станокты жұмысқа дайындай білу, матрицалар мен дөңесшелерді іріктеу;

7.2.3.25 аяқ киімді қолмен созу үшін алдын ала ылғалдаумен созу білу, аяқ киімге серпілмелі қалыптарды орнату, аяқ киімді қолмен созу

7.2.4.1 нәлдерді алмастыру үшін материалды анықтай білу, тоғған нәлдерді алып тастау, жаңа нәлді пішу, қосалқы материалдарды

2.Еңбек затын дайындау технологиясы

2.4 Аяқ киімнің тақасын жөндеу

іріктеу, нәлдің бұзылған жағын өңдеу, желімдік қабықшаларды жағу, желімдік қабықшаларды кептіруді орындау, нәлдерді өкшеге бекіту, бақылау шегелерін қадау, нәлдердің артығын кесіп тастау, нәлдің бүйірлі жағын жылтырату, ескі капрон нәлді алып тастау, қаптамаларды жапсыру, пластмасса нәлдерді бекіту

2.5.Аяқ киімнің табан бөлігін жөндеу

7.2.5.1 аяқ киімнің төменгі бөлшектерінде үзілген тігістерді қалпына келтіре білу;
7.2.5.2 бекітудің сырмалы әдісінің сипаттамасын және оның қолданылуын білу;
7.2.5.3 табанның түрлерін, табан үшін қолданылатын материалдарды, табанға қойылатын талаптарды білу;
7.2.5.4 жіптерді қарамаймен немесе балауызбен сіңіру әдістерін білу;
7.2.5.5 тікелей біздің негізгі бөліктерін, тікелей біздің қиылу формасын білу;
7.2.5.6 табанды тігуге арналған инелерді, тік және қисық инелерді, олардың қызметін білу;
7.2.5.7 табандарды жіптермен бекіту технологиясын білу: табандағы жөндеуді қажет ететін орынды анықтау, пішімді ашу, ескі жіптерді алып тастау, жіптердің белгілі санын кесіп тастау, жіптерді қарамаймен сіңіру, қарамайдың артығын алып тастау, табандағы тігісті қалпына келтіру, жіптердің артығын кесіп тастау, пішімді жабу, табанды жылтырату;
7.2.5.8 каучук негізі бар аяқ киімнің ұлтандық бөлігін ұсақ жөндеуді орындай білу: табанды жөндеудің сипатын анықтау, материалдарды таңдау, ұсақ тігістерді пішу, табанның тұмсық бөлігіндегі лас жерлерін кетіру, былғарының төменгі жағынан ұсақ тігістерді өңдеу, желімдік қабықшаларды табанға және ұсақ тігістерге жапсыру, ұсақ тігісті

		<p>желімнің көмегімен табанға бекіту , ұсқа тігістің артығын кесіп тастау, табанның тұмсық бөлігін тегістеу, ұлтанды пішу және өңдеу , желімдік қабықшаларды табанға және ұлтанның бұзылған бөлігіне жапсыру, ұлтанның артығын кесіп тастау, табанның және ұлтанның бүйірлі жағын тегістеу, аяқ киімді тазалау;</p> <p>7.2.5.9 былғары табандағы аяө киімді ұсақ жөндеуді орындай білу;</p> <p>7.2.5.10 аяқ киімнің төменгі жағы үшін былғарының топографиясын білу;</p> <p>7.2.5.11 аяқ киімнің төменгі бөлшектері үшін қолданылатын былғарының негізгі бөлімдерін білу: қалың тері, етек, жаға, табан, жая</p>
	<p>2.6 Тоқыма аяқ киімін жөндеу</p>	<p>7.2.6.1. тігін машинасын жұмысқа дайындай білу: сырттай қарауды орындау, машианы қосу және өшіру, машинада бос жүріс режимінде жұмыс істеу, жіптерді шарыққа айналдыру, жіптерді машинаға жүктеу, тік және қисық сызықтан бойынша қағазда тігістерді орындау, жіптік тігіспен былғарыдан екі бөлшекті біріктіру , матадан екі бөлшекті біріктіру;</p> <p>7.2.6.2 аяқ киімнің үлгісі бойынша тапсырмада бағдарлана білу, жұмысты аралас технологиялық картаны қолданумен топтық әңгімелесуде жоспарлау;</p> <p>7.2.6.3 тоқыма аяқ киімді жөндеудің сипатын анықтай білу, ескі жіптерді алып тастау, жамауларды піше білу, желімнің көмегімен аяқ киімге жамауларды бекіту, қолмен немесе тігін машинасында аяқ киімнің үстіне жамауларды бекіту</p>
		<p>7.3.1.1 өз жұмысын және өз жолдастарының жұмысын талдауға және бағалауға ұмтылу;</p> <p>7.3.1.2 жұмыста жетістіктер мен кемшіліктерді атап өту;</p> <p>7.3.1.3 сөздік есепте зерттелген терминдерді қолданып,</p>

3.Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	орындалған жұмыс туралы есеп жасау; 7.3.1.4 есте нұсқауларды түсіну және ұстап тұру (жұмыс тапсырмасы), еңбек жағдаятында бағдарлану; 7.3.1.5 алынған білімді практикалық іс-әрекетте қолдану
	3.2 Қорытынды бақылау жұмысы (-тоқсан бойынша)	7.3.2.1 мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды практикалық жұмысты орындау (дифференциалды)
4-тоқсан		
1.Материалтану. Аспаптар және жабдықтар	1.1 Еңбек заты туралы жалпы мәліметтер	7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде саналы түсіну; 7.1.1.2 мұғалімнің көмегімен "Аяқ киім ісі" пәнінің ерекшеліктерін зерттеу және анықтау; 7.1.1.3 "Аяқ киім тігуші" кәсібінің ерекшеліктерін білу; 7.1.1.4 аяқ киім өндірісінің кәсіптері туралы түсініктерінің болуы; 7.1.1.5 қоғам өмірінде еңбектің мәнін түсіну; 7.1.1.6 өз бетімен сөйлеуде техникалық терминологияны түсіну және пайдалану; 7.1.2.7 аяқ киім шеберханасы және оның құрылғылары туралы түсініктерінің болуы; 7.1.2.8 шеберхана жабдықтарының қолданылуы туралы түсініктерінің болуы; 7.1.2.9 инструментащиктің, бригадирдің қызметін білу
	1.2. Материалдарды, аспаптарды және жабдықтарды талдау.	7.1.2.1 аяқ киім өндірісінде қолданылатын желімдердің жіктелуін білу: синтетикалық желімдер, балқытылған желімдер, натуралды материалдардан жасалған желімдер; 7.1.2.2 желімдердің қызметі мен жұмсалыуын білу: аяқ киім желімі, казеин желімі, үй жағдайында аяқ киімді жөндеуге арналған желім; 7.1.2.3 жабдықтар мен аспаптардың қызметін білу: термоактиватор, желім қабықшаларды кептіруге арналған шкаф, бөлшектерді кесуге арналған машина, шебер үстелі,

		<p>балға, киём, әсемдеуші тері, табан-қалып, шебер үстелі, пышак , тістеуіктер, бұрауыш;</p> <p>7.1.2.4 термоактиваторда жұмыс істеуде қауіпсіздік шараларын білу, әсемдеуші терімен жұмыста қауіпсіздік шараларын білу;</p> <p>7.1.2.4 өлшеуіш құралдарымен, сызғышты қолдана білу;</p> <p>7.1.2.5 технологиялық нормативтерді сақтау, материалды үнемдеп жұмсау;</p> <p>7.1.2.8 аяқты тартпасы бар тігін машинасын қолдана білу</p>
	<p>1.3 Этика және еңбек заңнамасы</p>	<p>7.1.3.1 аяқ киім шеберханасында мінез-құлық ережелері туралы түсініктерінің болуы, жұмыс орнын ұйымдастыру, формалық киім үлгісі, киімнің эстетикасы туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>7.1.3.2 Қазақстан Республикасында еңбек заңнамасы туралы жалпы түсініктерінің болуы;</p> <p>7.1.3.3 жұмыс уақыты және демалыс уақыты туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>7.1.3.4 демалыстың түрлері және оларды рәсімдеу туралы түсініктерінің болуы</p>
	<p>2.2 Жапсыра тігу әдісімен аяқ киімді жөндеу</p>	<p>7.2.2.1 аяқ киімнің жыртық жерін анықтау;</p> <p>7.2.3.2 аяқ киімнің жоғары бөлігінде жыртылған тігістерді қалпына келтірудің бірізділігін білу және орындау: ескі жіптерді алып тастау, тігісті қалпына келтірілген орнын тегістеу, жыртылған жерлерді желіммен жағу, бөлшектерді жапсыру, тігісті біз ілгектің көмегімен немесе тігін машинасында қалпына келтіру, жіптердің артығын кесу, жіптерді аяқ киімнің жоғары бөлшегінің түсі бойынша бояу</p> <p>7.2.3.1 аяқ киімдегі баутесіктер мен ілгектерді алмастыру дағдыларын меңгеру;</p> <p>7.2.3.2 баутесіктер мен ілгектерді қоюға арналған құрылғылардың қызметін білу;</p>

2. Еңбек затын дайындау технологиясы

2.3 Аяқ киімнің үстін жөндеу

7.2.3.3 құрылғылардың негізгі бөлшектерін білу: тескіштер және олардың қызметі, пуансондар және олардың қызметі;

7.2.3.4 тескіштер мен пуансондарды алмастыру тәсілдерін, тескіштерді таңдау ережесін білу;

7.2.3.5 баутесіктер мен ілгектерге арналған материалдардың физикалық-механикалық қасиеттерін түсіну: беріктігі, созымдылығы;

7.2.3.6 баутесіктер мен ілгектерді таңдау ережелерін білу;

7.2.3.7 баутесіктер мен ілгектерді қоюға арналған құрылғылардың көмегімен картоннан, теріден жаттығулар орындау, ойықтарды тесу (ұзындығы 10 см, ені 2, ойықтар арасындағы қашықтық 1,0 және 1,5 см.);

7.2.3.8 аяқ киімнің пішілген үлгісінде бұзылған баутесіктерді және ілгектерді анықтай білу;

7.2.3.9 бұзылған баутесіктер мен ілгектерді жоя білу, жаңа баутесіктер мен ілгектерді орнату;

7.2.3.10 иірім жіптерді алмастыра білу;

7.2.3.11 иірім жіптердің түрлері және олардың қызметін, оларға арналған материалдарды білу;

7.2.3.12 иірім жіптерге арналған материалдардың физикалық-механикалық қасиеттерін білу: бүгілуге беріктігі, ажырауға беріктігі;

7.2.3.13 қолмен тескіштерді және олардың қызметін, қолмен тескіштердің құрылысын білу;

7.2.3.14 иірім жіптердің ақауларын анықтай білу

7.2.3.15 бекітпе-тігісті кесе білу, ескі иірім жіпті алып тастау, жаңа иірім жіпті орнату;

7.2.3.16 бекітпе тігісті орната білу;

7.2.3.17 иірім жібі бар белдікті алып тастай білу, жаңа белдікті пішу, белдікте тесіктерді ойып шығару, белдікті иірім жіпке орнату;

		<p>7.2.3.18 белдіктің бүгілген бөлігін желімге уақытша бекіте білу, бекітпе тігісті орындай білу;</p> <p>7.2.3.19 аяқ киімді қолмен және механикалық түрде созуды орындай білу;</p> <p>7.2.3.20 аяқ киімді механикалық созуға арналған станокты білу, оның қызметін, станокқа арналған құрылғыны білу: ауысымдық матрицалар, дөңесшелер және олардың аяқ киімді созудағы қызметі;</p> <p>7.2.3.21 аяқ киімді созуға арналған станокта жұмыс істеу тәсілдерін білу;</p> <p>7.2.3.22 серпілмелі қалыптарды және олардың қызметін білу және ажырата білу, серпілмелі қалыптардың құрылысын білу;</p> <p>7.2.3.23 созу үшін аяқ киімдегі орынды анықтай білу;</p> <p>7.2.3.24 станокты жұмысқа дайындай білу, матрицалар мен дөңесшелерді іріктеу;</p> <p>7.2.3.25 аяқ киімді қолмен созу үшін алдын ала ылғалдаумен созу білу, аяқ киімге серпілмелі қалыптарды орнату, аяқ киімді қолмен созу</p>
	<p>2.7 Каучук табаны бар аяқ киімді жөндеу</p>	<p>7.2.7.1 каучуктың негізгі қасиеттерін білу: икемділігі, су өткізбеушілігі, кез келген пішінді қабылдау қабілеті, жоғары желінушілігі;</p> <p>7.2.7.2 практикалық жұмыстарды орындау: табандағы жөндеуді қажет ететін орынды анықтау, тозған нәлді алып тастау, жаңа нәлді пішу, желімнің көмегімен аяқ киімге жаңа нәлді бекіту, жаңа ұлтанды пішу, желімнің көмегімен табанға жаңа ұлтанды бекіту, каучукка пышақтың үйкелісін азайту үшін суды қолданып каучуктың артығын кесіп тастау</p>
		<p>7.3.1.1 өз жұмысын және өз жолдастарының жұмысын талдауға және бағалауға ұмтылу</p> <p>7.3.1.2 жұмыста жетістіктер мен кемшіліктерді атап өту</p> <p>7.3.1.3 сөздік есепте зерттелген терминдерді қолданып,</p>

3.Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1. Еңбек заттарын талдау және бағалау.	орындалған жұмыс туралы есеп жасау 7.3.1.4 есте нұсқауларды түсіну және ұстап тұру (жұмыс тапсырмасы), еңбек жағдаятында бағдарлану 7.3.1.5 алынған білімді практикалық іс-әрекетте қолдану
	3.2. Қорытынды бақылау жұмысы (оқу жылына).	7.3.2.1 мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды практикалық жұмысты орындау (дифференциалды)

2) 8 сынып

5 кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаты
1-тоқсан		
1. Материалтану. Аспаптар және жабдықтар	1.1 Еңбек заты туралы жалпы мәліметтер	8.1.1.1 өз Отаны үшін мақтаныш сезімін көрсету; 8.1.1.2 "Аяқ киім ісі" пәнінің аса маңызды ерекшеліктерін білуді және түсінуді көрсету; 8.1.1.3 технологиялық операциялардың атауларын және терминдерін түсіну және қолдану; 8.1.1.4 өз бетімен жұмыс орнын ұйымдастыру; 8.1.2.4 шеберханада ішкі тәртіпті сақтау; 8.1.2.5 шеберханада кезекшілердің міндеттерін орындау; 8.1.2.6 шеберханада материалдар мен жабдықтарға ұқыпты қатынас білдіру; 8.1.2.7 санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау: жұмыстан кейін қолды сабынмен жуу, желіммен жұмыста қорғаныс майларын қолдану, арнайы киімнің тазалығын және ұқыптылығын сақтау
		8.1.2.1 желімдердің жіктелуін білу : натуралды, жасанды және синтетикалық материалдардан жасалған наирит желімі; 8.1.2.2 желімнің физикалық-механикалық қасиеттерін білу: ұстамдылығы, ұстап тұру уақыты, активация уақыты, желім қабықшасының икемділігі, желіммен жұмыстың технологиялық режимдері;

1.2 Материалдарды, аспаптарды және жабдықтарды талдау	<p>8.1.2.3 аяқ киімнің бөлшектерін бекітуге арналған прессті, термоактиваторды, аяқ киімді әрлеуге арналған машинаны, желім қабықшаларын кептіруге арналған шкафты, шебер үстелін, балғаны, пышақты, созылмалы қысқаштарды білу;</p> <p>8.1.2.4 прессте және созылмалы қысқаштармен жұмыста қауіпсіздік шараларын білу және орындау</p>
1.3 Этика және еңбек заңнамасы	<p>8.1.3.1 еңбек мәдениеті және ұжымдағы өзара қатынастар туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>8.1.3.2 еңбек тәртібі, аяқ киім тігушінің жалақысы, еңбек тапсырмасын орындаудың жауапкершілігі, материалдық жауапкершілік туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>8.1.3.3 еңбек кітапшасы, медициналық тексеру және медициналық кітапша туралы түсініктерінің болуы</p>
2.3 Аяқ киімнің үстін жөндеу	<p>8.2.3.1 аяқ киімнің жоғары жағын ұсақ жөндеуді орындау;</p> <p>8.2.3.2 аяқ киімді ұсақ жөндеудің қысқаша сипаттамасын білу;</p> <p>8.2.3.3 тігістердің түрлерін білу: жөрмелеу, бастырма, ілмектеулі, аралық, аударма;</p> <p>8.2.3.4 аяқ киімдегі тігістердің физикалық-механикалық қасиеттерін білу: біріктірудің беріктігі, ажыратуға қарсы тұру, жіптердің желінуі;</p> <p>8.2.3.5 практикалық жұмыстарды орындау: аяқ киімнің жоғары жағын жөндеудің сипатын анықтау, ескі немесе тозған жіптерді жою, аяқ киімнің астарын және үстін жапсыру, тігін машинасында ескі тігіс бойынша тігу, қолжетімділігі қиын жерде қолмен бізді және тігін қол инесін қолданып тігу</p>
	<p>8.2.4.1 ағаш және капорон өкшелерді алмастыруды жүзеге асыра білу;</p> <p>8.2.4.2 өкшелердің түрлерін білу: үшкіл, бағана (крокульмен және крокульсіз);</p>

2. Еңбек затын дайындау технологиясы

2.4 Аяқ киімнің тақасын жөндеу

8.2.4.3 биіктігі бойынша жіктемені білу: төменгі, орташа, биік, ерекше биік;

8.2.4.4 өкшелерге арналған материалдарды білу: ағаш (шамшат, емен), капрон, полиэтилен, аралас өкшелер (болат + ағаш);

8.2.4.5 практикалық жұмыстарды орындау: өкшенің бекіткіштерін алып тастау, аяқ киімнен өкшені алып тастау, жаңа өкшені таңдау, қаптаманы пішу, қаптаманы өңдеу, қаптаманы желімнің көмегімен өкшеге бекіту, өкшені аяқ киімге бекіту, нәлді таңдау, нәлді өкшеге орнату

8.2.4.6 микрокеукеті өкшені алмастыруды орындай білу;

8.2.4.7 резеңкенің физикалық-механикалық қасиеттерін білу: үйкелістің болмауы, тығыздығы, икемділігі, ылғалға төзімділігі;

8.2.4.8 термоактиватор және оның қызметі туралы, термоактиватордың негізгі механизмдері, желімдік қабықшалар туралы түсініктерінің болуы, материал мен желімге байланысты активация уақыты туралы түсініктерінің болуы;

8.2.4.9 практикалық жұмыстарды орындау: аяқ киімді жөндеу сипатын анықтау, микрокеукеті өкшені алып тастау, жаңа өкшенің бөлшектерін таңдау, өкшені жинауды орындау, ұлтанның өкшелік бөлігін дайындау, өкшелерді желімнің көмегімен өкше бөлігіне бекіту, өкшенің бүйірлі жағын өңдеу;

8.2.4.10 ағаш және капрон өкшелерді жөндеуді орындай білу;

8.2.4.11 пішіні бойынша нәлдердің түрлерін білу;

8.2.4.12 нәлдерге арналған материалдардың физикалық-механикалық қасиеттерін білу: металл бекіткіштерді ұстап тұруға беріктігі, желінушілігі, тығыздығы ;

		<p>8.2.4.13 нәлдерге арналған материалдарды білу: тері, пластмасса, резеңке, металл, капрон, нәлдің жүретін бөлігінің эстетикалық суреті;</p> <p>8.2.4.14 практикалық жұмыстарды орындау: аяқ киімді жөндеу дәрежесін анықтау, өкшені аяқ киімге бекіту, өкшедегі тозған нәлдерді алып тастау, өкшедегі нәлдердің металл бекіткіштерін алып тастау, өкшедегі қаптаманы жапсыру, өкшенің материалына сәйкес келетін материалдан жаңа нәлдерді пішу, нәлдердің бұзылған жағын өңдеу, желімдік қабықшаларды нәлдерге және өкшенің нәлдік бөлігіне жағу, нәлді өкшеге бекіту, нәлдердің артығын кесіп тастау, нәлдердің бүйірлі жағын жылтырату, пластмасса нәлдерді алып тастау, қаптаманы жапсыру, жаңа пластмасса нәлді таңдау, өкшеге пластмасса нәлді орнату</p>
3.Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	<p>8.3.1.1 мұғалімнің ішінара көмегімен ағымдағы өзіндік бақылауды жүзеге асыру;</p> <p>8.3.1.2 жұмыстың сапасын тексеру ;</p> <p>8.3.1.3 сөйлеуде техникалық терминологияны қолдану;</p> <p>8.3.1.4 мұғалімнің сұрақтары бойынша немесе өз бетімен орындалған жұмыс туралы сөздік есепті жүзеге асыру;</p> <p>8.3.1.5 мұғалімнің сұрақтары бойынша немесе өз бетімен өз бұйымын толыққанды талдауға ұмтылу;</p> <p>8.3.1.6 тапсырманы орындаудың бірізділігін жоспарлау</p>
	3.2 Қорытынды бақылау жұмысы (-тоқсан бойынша)	8.3.2.1. мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды практикалық жұмысты орындау (дифференциалды)
2-тоқсан		
		<p>8.1.1.1 өз Отаны үшін мақтаныш сезімін көрсету;</p> <p>8.1.1.2 "Аяқ киім ісі" пәнінің аса маңызды ерекшеліктерін білуді және түсінуді көрсету;</p>

	<p>1.1 Еңбек заты туралы жалпы мәліметтер</p>	<p>8.1.1.3 технологиялық операциялардың атауларын және терминдерін түсіну және қолдану; 8.1.1.4 өз бетімен жұмыс орнын ұйымдастыру; 8.1.2.4 шеберханада ішкі тәртіпті сақтау; 8.1.2.5 шеберханада кезекшілердің міндеттерін орындау; 8.1.2.6 шеберханада материалдар мен жабдықтарға ұқыпты қатынас білдіру; 8.1.2.7 санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау: жұмыстан кейін қолды сабынмен жуу, желіммен жұмыста қорғаныс майларын қолдану, арнайы киімнің тазалығын және ұқыптылығын сақтау</p>
<p>1. Материалтану. Аспаптар және жабдықтар</p>	<p>1.2 Материалдарды, аспаптарды және жабдықтарды талдау</p>	<p>8.1.2.1 желімдердің жіктелуін білу : натуралды, жасанды және синтетикалық материалдардан жасалған наирит желімі; 8.1.2.2 желімнің физикалық-механикалық қасиеттерін білу: ұстамдылығы, ұстап тұру уақыты, активация уақыты, желім қабықшасының икемділігі, желіммен жұмыстың технологиялық режимдері; 8.1.2.3 аяқ киімнің бөлшектерін бекітуге арналған прессті, термоактиваторды, аяқ киімді әрлеуге арналған машинаны, желім қабықшаларын кептіруге арналған шкафты, шебер үстелін, балғаны, пышақты, созылмалы қысқаштарды білу; 8.1.2.4 прессте және созылмалы қысқаштармен жұмыста қауіпсіздік шараларын білу және орындау; 8.1.2.5 тігін машинасында және жіпті сөгешімен жұмыста қауіпсіздік шараларын білу және орындау; 8.1.2.6 баутесіктер мен ілгектерді қоюға арналған құрылғылардың қызметін білу, құрылғылардың негізгі бөлшектерін, тескіштерді және олардың қызметін, пуансондар және олардың қызметін, пуансондар мен</p>

		<p>тескіштерді алмастыру тәсілдерін, тескіштерді іріктеу ережесін білу;</p> <p>8.1.2.7. баутесіктер мен ілгектерге арналған материалдардың физикалық-механикалық қасиеттерін білу: беріктігі, созылмалылығы, баутесіктер мен ілгектерді іріктеу ережесі;</p> <p>8.1.2.8 материалдардың қызметін және қолданылуын білу: тері, резеңке, капрон, болат қосалқы материалдарды білу: аяқ киім желімі, шегелер, істіктер;</p> <p>8.1.2.9 табан-қалыпта, бұрғылаушы станокта және аяқ киім инструментінде жұмыста қауіпсіздік шараларын білу және сақтау</p>
	<p>1.3 Этика және еңбек заңнамасы</p>	<p>8.1.3.1 еңбек мәдениеті және ұжымдағы өзара қатынастар туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>8.1.3.2 еңбек тәртібі, аяқ киім тігушінің жалақысы, еңбек тапсырмасын орындаудың жауапкершілігі, материалдық жауапкершілік туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>8.1.3.3 еңбек кітапшасы, медициналық тексеру және медициналық кітапша туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>8.1.3.4 еңбекке уақытша жарамсыздық қағазы туралы түсініктерінің болуы</p>
	<p>2.1 Желімдеу әдісімен аяқ киімді жөндеу</p>	<p>8.2.1.1 бекітудің тігімді-желімді әдісімен аяқ киімнің ұсақ жөндеуін орындау</p> <p>8.2.1.2 аяқ киімнің бөлшектерін бекіту тәсілдерін білу: желімдік, тігіп бекітуші, шегемен бекітуші, тігімді-желімді</p> <p>8.2.1.3 тігімді-желімдік бекіту әдісімен аяқ киімнің қысқаша сипаттамасын білу, аяқ киімнің қызметін, материалдарын, бекітудің тігімдік-желімді әдісіндегі аяқ киімді бекіткіштерді білу</p> <p>8.2.1.4 практикалық жұмыстарды орындау: аяқ киімді жөндеудің сипатын анықтау, кермелі жиекті және аяқ киімнің ұлтанынан қалған пайдаланылмайтын бөлікті</p>

2.Еңбек затын дайындау технологиясы

2.5 Аяқ киімнің табан бөлігін жөндеу

тазалау, желім қабықшаларын жағу, желім қабықшаларын кептіру (қолданылатын желімге байланысты), ұлтанды аяқ киімге бекіту, ұлтанды аяқ киімдегі пресске тығыздау, ұлтанның пайдаланылатын бөлігінен ластануды кетіру, профилактикалық шолақ ұлтанды пішу, ұлтанның пайдаланылмайтын бөлігін тікірейту, желімдік планкаларды табанның ұлтандық бөлігіне және ұлтанның пайдаланылмайтын бөлігіне жағу, ұлтанды бекіту, ұлтанның артығын кесу, ұлтанның бүйірлі жағын тегістеу

8.2.5.1 табанға ұлтанды бекітуді орындай білу;

8.2.5.2 ұлтандарға арналған материалды білу: былғары, тозуға төзімді резеңке, полиуретан, каучук;

8.2.5.3 ұлтандарға арналған материалдардың физикалық-механикалық қасиеттерін білу: тығыздығы, тозуға төзімділігі, икемділігі, әр түрлі материалдармен жабыстыруға қабілеті;

8.2.5.4 практикалық жұмыстарды орындау: аяқ киімнің ұлтандық бөлігін тегістеу, жаңа ұлтанды (табанның материалын ескеріп) пішу, ұлтанның бұзылған бетін тікірейту, табанға және ұлтанға желімдік қабықшаларды жапсыру, желімдік қабықшаларды кептіру, желімдік қабықшаларды жылыту, ұлтанды пресстегі аяқ киімге бекіту, ұлтанның артығын кесіп тастау, табан мен ұлтанның бүйірлі бетін тегістеу;

8.2.5.5 профилактикалық ұлтандарды алмастыруды орындай білу;

8.2.5.6 профилактикалық ұлтандарға арналған материалдарды білу;

8.2.5.7 материалдардың физикалық-механикалық қасиеттерін білу: тығыздығы, 3 мм-ге дейінгі қалыңдығы,

		<p>икемділігі, әр түрлі материалдармен жапсыру қабілеті, желінушілігі;</p> <p>8.2.5.8 практикалық жұмыстарды орындау: желімдік тігісті жылыту, тозған профилактикалық ұлтанды ажыратып алу, табандағы ескі желімді кетіру, жаңа профилактикалық ұлтанды пішу, ұлтанның бұзылған бөлігін тікірейту, желімдік қабықшаларды табанға және ұлтанның бұзылған бөлігіне жапсыру, желімдік қабықшаларды жылыту, ұлтанды табанға бекіту, ұлтанның артығын кесіп тастау, ұлтанның бүйірлі жағын тегістеу</p>
3. Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	<p>8.3.1.1 мұғалімнің ішінара көмегімен ағымдағы өзіндік бақылауды жүзеге асыру;</p> <p>8.3.1.2 жұмыстың сапасын тексеру ;</p> <p>8.3.1.3 сөйлеуде техникалық терминологияны қолдану;</p> <p>8.3.1.4 мұғалімнің сұрақтары бойынша немесе өз бетімен орындалған жұмыс туралы сөздік есепті жүзеге асыру;</p> <p>8.3.1.5 мұғалімнің сұрақтары бойынша немесе өз бетімен өз бұйымын толыққанды талдауға ұмтылу;</p> <p>8.3.1.6 тапсырманы орындаудың бірізділігін жоспарлау</p>
	3.2 Қорытынды бақылау жұмысы (-тоқсан бойынша)	8.3.2.1 мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды практикалық жұмысты орындау (дифференциалды)
3-тоқсан		
		<p>8.1.1.1 өз Отаны үшін мақтаныш сезімін көрсету;</p> <p>8.1.1.2 "Аяқ киім ісі" пәнінің аса маңызды ерекшеліктерін білуді және түсінуді көрсету;</p> <p>8.1.1.3 технологиялық операциялардың атауларын және терминдерін түсіну және қолдану;</p> <p>8.1.1.4 өз бетімен жұмыс орнын ұйымдастыру;</p> <p>8.1.2.4 шеберханада ішкі тәртіпті сақтау;</p>

	<p>1.1 Еңбек заты туралы жалпы мәліметтер</p>	<p>8.1.2.5 шеберханада кезекшілердің міндеттерін орындау; 8.1.2.6 шеберханада материалдар мен жабдықтарға ұқыпты қатынас білдіру; 8.1.2.7 санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау: жұмыстан кейін қолды сабынмен жуу, желіммен жұмыста қорғаныс майларын қолдану, арнайы киімнің тазалығын және ұқыптылығын сақтау</p>
<p>1. Материалтану. Аспаптар және жабдықтар</p>	<p>1.2 Материалдарды, аспаптарды және жабдықтарды талдау</p>	<p>8.1.2.1 желімдердің жіктелуін білу : натуралды, жасанды және синтетикалық материалдардан жасалған наирит желімі; 8.1.2.2 желімнің физикалық-механикалық қасиеттерін білу: ұстамдылығы, ұстап тұру уақыты, активация уақыты, желім қабықшасының икемділігі, желіммен жұмыстың технологиялық режимдері; 8.1.2.3 аяқ киімнің бөлшектерін бекітуге арналған прессті, термоактиваторды, аяқ киімді әрлеуге арналған машинаны, желім қабықшаларын кептіруге арналған шкафты, шебер үстелін, балғаны, пышақты, созылмалы қысқаштарды білу; 8.1.2.4 прессте және созылмалы қысқаштармен жұмыста қауіпсіздік шараларын білу және орындау; 8.1.2.5 тігін машинасында және жіпті сөгүшімен жұмыста қауіпсіздік шараларын білу және орындау; 8.1.2.6 баутесіктер мен ілгектерді қоюға арналған құрылғылардың қызметін білу, құрылғылардың негізгі бөлшектерін, тескіштерді және олардың қызметін, пуансондар және олардың қызметін, пуансондар мен тескіштерді алмастыру тәсілдерін, тескіштерді іріктеу ережесін білу; 8.1.2.7. баутесіктер мен ілгектерге арналған материалдардың физикалық-механикалық</p>

		<p>қасиеттерін білу: беріктігі, созылмалылығы, баутесіктер мен ілгектерді іріктеу ережесі;</p> <p>8.1.2.8 материалдардың қызметін және қолданылуын білу: тері, резеңке, капрон, болат қосалқы материалдарды білу: аяқ киім желімі, шегелер, істіктер;</p> <p>8.1.2.9 табан-қалыпта, бұрғылаушы станокта және аяқ киім инструментінде жұмыста қауіпсіздік шараларын білу және сақтау</p>
	<p>1.3 Этика және еңбек заңнамасы</p>	<p>8.1.3.1 еңбек мәдениеті және ұжымдағы өзара қатынастар туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>8.1.3.2 еңбек тәртібі, аяқ киім тігушінің жалақысы, еңбек тапсырмасын орындаудың жауапкершілігі, материалдық жауапкершілік туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>8.1.3.3 еңбек кітапшасы, медициналық тексеру және медициналық кітапша туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>8.1.3.4 еңбекке уақытша жарамсыздық қағазы туралы түсініктерінің болуы</p>
	<p>2.1 Желімдеу әдісімен аяқ киімді жөндеу</p>	<p>8.2.1.1 бекітудің тігімді-желімді әдісімен аяқ киімнің ұсақ жөндеуін орындау;</p> <p>8.2.1.2 аяқ киімнің бөлшектерін бекіту тәсілдерін білу: желімдік, тігіп бекітуші, шегемен бекітуші, тігімді-желімді;</p> <p>8.2.1.3 тігімді-желімдік бекіту әдісімен аяқ киімнің қысқаша сипаттамасын білу, аяқ киімнің қызметін, материалдарын, бекітудің тігімдік-желімді әдісіндегі аяқ киімді бекіткіштерді білу;</p> <p>8.2.1.4 практикалық жұмыстарды орындау: аяқ киімді жөндеудің сипатын анықтау, кермелі жиекті және аяқ киімнің ұлтанынан қалған пайдаланылмайтын бөлікті тазалау, желім қабықшаларын жағу, желім қабықшаларын кептіру (қолданылатын желімге байланысты), ұлтанды аяқ киімге бекіту, ұлтанды аяқ киімдегі</p>

		<p>пресске тығыздау, ұлтанның пайдаланылатын бөлігінен ластануды кетіру, профилактикалық шолақ ұлтанды пішу, ұлтанның пайдаланылмайтын бөлігін тікірейту, желімдік планкаларды табанның ұлтандық бөлігіне және ұлтанның пайдаланылмайтын бөлігіне жағу, ұлтанды бекіту, ұлтанның артығын кесу, ұлтанның бүйірлі жағын тегістеу</p>
<p>2.3 Аяқ киімнің үстін жөндеу</p>		<p>8.2.3.1 аяқ киімнің жоғары жағын ұсақ жөндеуді орындау; 8.2.3.2 аяқ киімнің үстінің бөлшектерін бекіту әдістерін білу: жіптік, желімдік, балқытылған; 8.2.3.3 тігістердің түрлерін білу: жөрмелеу, бастырма, ілмектеулі, аралық, аударма; 8.2.3.4 аяқ киімнің үстін дайындауға арналған материалдарды білу: тері, пенополиуретан, жасанды және синтетикалық тері, аяқ киім маталары; 8.2.3.5 аяқ киімдегі тігістердің физикалық-механикалық қасиеттерін білу: біріктірудің беріктігі, ажыратуға қарсы тұру, жіптердің желінуі; 8.2.3.6 практикалық жұмыстарды орындау: аяқ киімнің үстінде жөндейтін орынды анықтау, ескірген жіптерді алып тастау, жамауды пішу, жамаудың төменгі жағына және астарларға желімдік қабықшаларды жағу, жамауды астар мен аяқ киімнің үсту арасында жапсыру, жамауды аяқ киімнің үстіне бұғу, жамауды аяқ киімнің үстіне қолмен немесе тігін машинасында бекіту (аяқ киімдегі жамаудың орналасу орнына байланысты)</p>
		<p>8.2.5.1 микрокеукті резеңкеден жасалған табанды жөндеуді орындай білу; 8.2.5.2 микрокеукті резеңкенің физикалық-механикалық қасиеттерін білу: ылғалға төзімділігі, қажалуға қарсы тұру, икемділігі;</p>

2. Еңбек затын дайындау технологиясы

2.5 Аяқ киімнің табан бөлігін жөндеу

8.2.5.3 микрокеуекті табандағы аяқ киімді жөндеуге арналған желімді аяқ киім желімінен ажырата білу;

8.2.5.4 практикалық жұмыстарды орындау: аяқ киімге қалыпты орнату, табанды тегістеу, ұсақ тігістерді пішу және оларды бұзылған жағынан өңдеу, желімдік қабықшаларды ұсақ тігістерге және табанның тұмсық бөлігіне жапсыру, ұлтанды табанға бекіту, табанға арналған жамауларды пішу, желідік қабықшаларды табанға және жамауға жапсыру, жамауларды табанға бекіту, табанды тегістеу, ұлтанды пішу, ұлтанның бұзылған жағын өңдеу, табанға және ұлтанға желімді жағу, ұлтанды табанға бекіту, ұлтанның артығын кесіп тастау, ұлтанның бүйірлі жағын тегістеу;

8.2.5.5 былғары табандағы аяқ киімнің ұлтандық бөлігін жөндеуді орындау;

8.2.5.6 табанға арналған былғарының физикалық-механикалық қасиеттерін білу: желінушілікке тозуға төзімділігі, былғарыдан жасалған табанның ылғалға сиымдылығы, табанның бүгілуге қарсы тұруы, былғары табанның сыртқы ортаның әсеріне тұрақтылығы;

8.2.5.7 практикалық жұмыстарды орындау: былғары табандағы жөндеуді қажет ететін орынды анықтау, табанды тегістеу, жамауды пішу және былғарының төменгі жағынан өңдеу, желімді табанға және жамаудың төменгі жағына жағу, желімдік қабықшаларды кептіру, желімдік қабықшаларды жылыту, жамауды бекіту, табанды тегістеу, ұсақ тігісті пішу және оны төменгі жағынан өңдеу, желімді табанға және ұсақ тігістің төменгі жағына жағу, ұсақ тігісті табанға бекіту, тұмсық бөліктегі табанды тегістеу, тозуға төзімді резеңкеден ұлтанды пішу және оны бұзылған жағынан

		<p>өндеу, желімдік қабықшаларды табанға және ұлтанға жапсыру, ұлтанды табанға бекіту, ұсақ тігістің және ұлтанның артығын кесіп тастау, ұлтанның және ұсақ тігістің бүйірлі жағын тегістеу</p>
	2.7 Каучук табаны бар аяқ киімді жөндеу	<p>8.2.7.1 каучук табандағы аяқ киімді жөндеуді орындай білу;</p> <p>8.2.8.2 табиғи және синтетикалық каучуктың негізгі айырмашылықтарын білу: бағасы, тозуға төзімділігі, жылуға төзімділігі;</p> <p>8.2.8.3 каучук табанға қойылатын талаптарды, каучук табандарды бекітуге арналған желімді білу;</p> <p>8.2.7.4 практикалық жұмыстарды орындау: аяқ киімді жөндеу дәрежесін анықтау, жамауларды пішу, табандағы лас жерлерді кетіру, жөндеуді қажет ететін орынға және жамауға желімді жағу, желімді кептіру, жамауды табанға бекіту, табанды тегістеу, ұлтанды пішу, желімдік қабықшаларды ұлтанның бұзылған жағына және табанға жапсыру, ұлтанды табанға бекіту, ұлтанның артығын кесіп тастау</p>
3. Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	<p>8.3.1.1 мұғалімнің ішінара көмегімен ағымдағы өзіндік бақылауды жүзеге асыру;</p> <p>8.3.1.2 жұмыстың сапасын тексеру ;</p> <p>8.3.1.3 сөйлеуде техникалық терминологияны қолдану;</p> <p>8.3.1.4 мұғалімнің сұрақтары бойынша немесе өз бетімен орындалған жұмыс туралы сөздік есепті жүзеге асыру;</p> <p>8.3.1.5 мұғалімнің сұрақтары бойынша немесе өз бетімен өз бұйымын толыққанды талдауға ұмтылу;</p> <p>8.3.1.6 тапсырманы орындаудың бірізділігін жоспарлау</p>
	3.2 Қорытынды бақылау жұмысы (-тоқсан бойынша)	8.3.2.1 мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды практикалық жұмысты орындау (дифференциалды)
4-тоқсан		

	<p>1.1 Еңбек заты туралы жалпы мәліметтер</p>	<p>8.1.1.1 өз Отаны үшін мақтаныш сезімін көрсету; 8.1.1.2 "Аяқ киім ісі" пәнінің аса маңызды ерекшеліктерін білуді және түсінуді көрсету; 8.1.1.3 технологиялық операциялардың атауларын және терминдерін түсіну және қолдану; 8.1.1.4 өз бетімен жұмыс орнын ұйымдастыру; 8.1.2.4 шеберханада ішкі тәртіпті сақтау; 8.1.2.5 шеберханада кезекшілердің міндеттерін орындау; 8.1.2.6 шеберханада материалдар мен жабдықтарға ұқыпты қатынас білдіру; 8.1.2.7 санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау: жұмыстан кейін қолды сабынмен жуу, желіммен жұмыста қорғаныс</p>
<p>1.Материалтану. Аспаптар және жабдықтар</p>	<p>1.2 Материалдарды, аспаптарды және жабдықтарды талдау</p>	<p>8.1.2.1 желімдердің жіктелуін білу : натуралды, жасанды және синтетикалық материалдардан жасалған наирит желімі; 8.1.2.2 желімнің физикалық-механикалық қасиеттерін білу: ұстамдылығы, ұстап тұру уақыты, активация уақыты, желім қабықшасының икемділігі, желіммен жұмыстың технологиялық режимдері; 8.1.2.3 аяқ киімнің бөлшектерін бекітуге арналған прессті, термоактиваторды, аяқ киімді әрлеуге арналған машинаны, желім қабықшаларын кептіруге арналған шкафты, шебер үстелін, балғаны, пышақты, созылмалы қысқаштарды білу; 8.1.2.4 прессте және созылмалы қысқаштармен жұмыста қауіпсіздік шараларын білу және орындау; 8.1.2.5 тігін машинасында және жіпті сөгүшімен жұмыста қауіпсіздік шараларын білу және орындау; 8.1.2.6 баутесіктер мен ілгектерді қоюға арналған құрылғылардың қызметін білу, құрылғылардың негізгі бөлшектерін, тескіштерді және олардың қызметін,</p>

		<p>пуансондар және олардың қызметін, пуансондар мен тескіштерді алмастыру тәсілдерін, тескіштерді іріктеу ережесін білу; 8.1.2.7. баутесіктер мен ілгектерге арналған материалдардың физикалық-механикалық қасиеттерін білу: беріктігі, созылмалылығы, баутесіктер мен ілгектерді іріктеу ережесі; 8.1.2.8 материалдардың қызметін және қолданылуын білу: тері, резеңке, капрон, болат қосалқы материалдарды білу: аяқ киім желімі, шегелер, істіктер; 8.1.2.9 табан-қалыпта, бұрғылаушы станокта және аяқ киім инструментінде жұмыста қауіпсіздік шараларын білу және сақтау</p>
	<p>1.3 Этика және еңбек заңнамасы</p>	<p>8.1.3.1 еңбек мәдениеті және ұжымдағы өзара қатынастар туралы түсініктерінің болуы; 8.1.3.2 еңбек тәртібі, аяқ киім тігушінің жалақысы, еңбек тапсырмасын орындаудың жауапкершілігі, материалдық жауапкершілік туралы түсініктерінің болуы; 8.1.3.3 еңбек кітапшасы, медициналық тексеру және медициналық кітапша туралы түсініктерінің болуы; 8.1.3.4 еңбекке уақытша жарамсыздық қағазы туралы түсініктерінің болуы</p>
		<p>8.2.1.1 бекітудің тігімді-желімді әдісімен аяқ киімнің ұсақ жөндеуін орындау; 8.2.1.2 аяқ киімнің бөлшектерін бекіту тәсілдерін білу: желімдік, тігіп бекітуші, шегемен бекітуші, тігімді-желімді; 8.2.1.3 тігімді-желімдік бекіту әдісімен аяқ киімнің қысқаша сипаттамасын білу, аяқ киімнің қызметін, материалдарын, бекітудің тігімдік-желімді әдісіндегі аяқ киімді бекіткіштерді білу; 8.2.1.4 практикалық жұмыстарды орындау: аяқ киімді жөндеудің сипатын анықтау, кермелі жиекті</p>

<p>2. Еңбек затын дайындау технологиясы</p>	<p>2.1 Желімдеу әдісімен аяқ киімді жөндеу</p>	<p>және аяқ киімнің ұлтанынан қалған пайдаланылмайтын бөлікті тазалау, желім қабықшаларын жағу, желім қабықшаларын кептіру (қолданылатын желімге байланысты), ұлтанды аяқ киімге бекіту, ұлтанды аяқ киімдегі пресске тығыздау, ұлтанның пайдаланылатын бөлігінен ластануды кетіру, профилактикалық шолақ ұлтанды пішу, ұлтанның пайдаланылмайтын бөлігін тікірейту, желімдік планкаларды табанның ұлтандық бөлігіне және ұлтанның пайдаланылмайтын бөлігіне жағу, ұлтанды бекіту, ұлтанның артығын кесу, ұлтанның бүйірлі жағын тегістеу</p>
	<p>2.2 Жапсыра тігу әдісімен аяқ киімді жөндеу</p>	<p>8.2.2.1 бекітудің рантілік-жапсырмалы әдісімен аяқ киімді ұсақ жөндеуді орындау; 8.2.2.2 аяқ киімді рантілік-жапсырмалы әдіспен бекіту туралы қысқаша мәліметтерді білу: аяқ киімге ұлтанды бекітуге арналған тігістердің түрлері: жіптік, желімдік, шегелік; 8.2.2.3 әскерде рантілік-жапсырмалы әдіспен аяқ киімді бекітуді қолдану туралы білу; 8.2.2.4 бекіту әдісінің физикалық-механикалық қасиеттерін білу: беріктігі, гигиеналығы; 8.2.2.5 бекітудің аталған әдісінде теріге және резеңкеге қойылатын талаптарды білу; 8.2.2.6 практикалық жұмыстарды орындау: аяқ киімді жөндеу дәрежесін анықтау, ескірген өкшені алып тастау, ескі желімді кетіру, жаңа өкшені пішу және оны бұзылған жағынан өңдеу, желімдік қабықшаларды ұлтанның өкшелік жағына жағу және өкшенің ляпистік жағына жағу, желімдік қабықшаларды кептіру</p>
		<p>8.2.5.1 былғары табандағы аяқ киімнің ұлтандық бөлігін жөндеуді орындау;</p>

	<p>2.5 Аяқ киімнің табан бөлігін жөндеу</p>	<p>8.2.5.2 табанға арналған былғарының физикалық-механикалық қасиеттерін білу: желінушілікке тозуға төзімділігі, былғарыдан жасалған табанның ылғалға сиымдылығы, табанның бүгілуге қарсы тұруы, былғары табанның сыртқы ортаның әсеріне тұрақтылығы;</p> <p>8.2.5.3 практикалық жұмыстарды орындау: былғары табандағы жөндеуді қажет ететін орынды анықтау, табанды тегістеу, жамауды пішу және былғарының төменгі жағынан өңдеу, желімді табанға және жамаудың төменгі жағына жағу, желімдік қабықшаларды кептіру, желімдік қабықшаларды жылыту, жамауды бекіту, табанды тегістеу, ұсақ тігісті пішу және оны төменгі жағынан өңдеу, желімді табанға және ұсақ тігістің төменгі жағына жағу, ұсақ тігісті табанға бекіту, тұмсық бөліктегі табанды тегістеу, тозуға төзімді резеңкеден ұлтанды пішу және оны бұзылған жағынан өңдеу, желімдік қабықшаларды табанға және ұлтанға жапсыру, ұлтанды табанға бекіту, ұсақ тігістің және ұлтанның артығын кесіп тастау, ұлтанның және ұсақ тігістің бүйірлі жағын тегістеу</p>
<p>3.Еңбек заттарын талдау және бағалау</p>	<p>3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау</p>	<p>8.3.1.1 мұғалімнің ішінара көмегімен ағымдағы өзіндік бақылауды жүзеге асыру;</p> <p>8.3.1.2 жұмыстың сапасын тексеру ;</p> <p>8.3.1.3 сөйлеуде техникалық терминологияны қолдану;</p> <p>8.3.1.4 мұғалімнің сұрақтары бойынша немесе өз бетімен орындалған жұмыс туралы сөздік есепті жүзеге асыру;</p> <p>8.3.1.5. мұғалімнің сұрақтары бойынша немесе өз бетімен өз бұйымын толыққанды талдауға ұмтылу;</p> <p>8.3.1.6 тапсырманы орындаудың бірізділігін жоспарлау</p> <p>8.3.2.1. мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды</p>

3.2 Қорытынды бақылау жұмысы (оқу жылына) (практикалық жұмысты орындау (дифференциалды))

3) 9-сынып:

6-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаты
1-тоқсан		
1.Материалтану. Аспаптар және жабдықтар	1.1 Еңбек заты туралы жалпы мәліметтер	<p>9.1.1.1 басқа адамның пікіріне, әр түрлі халықтардың тарихына және мәдениетіне құрметті қатынас көрсету;</p> <p>9.1.1.2 "Аяқ киім ісі" пәнінің ерекшеліктерін өз бетімен зерттеуге және сипаттауға ұмтылу ;</p> <p>9.1.1.3 аяқ киім фабрикасында еңбекті ұйымдастыру негіздері туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>9.1.1.4 өзінің дара ерекшеліктерін кәсіби талаптармен арақатынаста белгілеу;</p> <p>9.1.1.5 жұмыстарды орындауда санитарлық-гигиеналық талаптарды білу және орындау;</p> <p>9.1.2.6 инструмент үшін жауапты адамдардың міндеттерін білу</p>
	1.2 Материалдарды, аспаптарды және жабдықтарды талдау	<p>9.1.2.1 жабдықтар мен аспаптарды қолдана білу: пресс, табан-қалып, термоактиватор, аяқ киімді әрлеуге арналған машина, бөлшектердің артығын кесуге арналған машина, шебер үстелі, пышақ, балға, рашпиль, желімге арналған қылқалам;</p> <p>9.1.2.2 сәйкес материалдарға желімді таңдай білу;</p> <p>9.1.2.3 материалды үнемдеп жұмсай білу;</p> <p>9.1.2.4 тігін машинасында және шанышпалы инструменттермен жұмыста қауіпсіздік шараларын сақтау;</p> <p>9.1.2.5 резеңке желіммен жұмыста қауіпсіздік шараларын сақтау</p>
	1.3 Этика және еңбек заңнамасы	<p>9.1.3.1 жұмысқа орналасуда мінез-құлықтың және сыртқы бейненің маңыздылығын түсіну, жұмысқа қабылдау туралы өтінішті және түйіндемені рәсімдеу</p>

<p>2. Еңбек затын дайындау технологиясы</p>	<p>2.1 Желімдеу әдісімен аяқ киімді жөндеу</p>	<p>9.2.1.1 бекітудің желімдік әдісімен аяқ киімді орташа жөндеуді орындай білу; 9.2.1.2 бекітудің желімдік әдісімен аяқ киімді орташа жөндеудің қысқаша сипаттамасын білу; 9.2.1.3 супинаторға (биік ұлтарак) арналған материалды білу: болат, ағаш, пластмасса; 9.2.1.4 супинатордың физикалық-механикалық қасиеттерін білу: бүгілуге қарсы тұру, пішін тұрақтылығы; 9.2.1.5 супинатордың ұлтарактарының, аяқ киімдегі төсемдердің емдік қасиеттерін және олардың қызметін білу; 9.2.1.6 сынған супинаторы бар аяқ киімді жөндеудің сипатын анықтай білу, супинатордың сынғанын есту арқылы анықтай білу; 9.2.1.7 аяқ киімнің тегі, пішіні бойынша супинаторды дұрыс іріктей білу; 9.2.1.8 технологиялық нормативтерді сақтау; 9.2.1.9 практикалық жұмыстарды орындау: аяқ киімді жөндеудің сипатын анықтау, өкшені (тақа) алып тастау, табанды желімнен ажырату, төсемді көтеру, ақауы бар супинаторды алып тастау, пішіні бойынша жаңа супинаторды таңдау, жаңа супинаторды ұлтаракқа бір мезгілде жапсырумен орнату, төсемді өз орнына жапсыру, аяқ киімнің өкшелік бөлігінде ұлтанды желімге бекіту, өкшені аяқ киімнің өкшелік бөлігіне бекіту, жапсырмалы ұлтаракты жапсыру</p>
		<p>9.2.3.1 аяқ киімнің пішілген үлгісін орташа жөндеуді орындау; 9.2.3.2 аяқ киімнің үстінің бөлшектерін білу: жұлық, тұмсық, берец, задинка, артқы сыртқы белдік, астар 9.2.3.3 аяқ киімнің үстінің бөлшектеріне арналған материалдарды білу: натуралды, синтетикалық, жасанды: тері, мата-мақта жасанды: кирза,</p>

	<p>2.3 Аяқ киімнің үстін жөндеу</p>	<p>ворсит, шарголин, жасанды: лак және замша Синтетикалық: полиуретан жабыны бар СК-2, СК-3;</p> <p>9.2.3.4 аяқ киімнің үстіне арналған материалдардың физикалық-механиалық қасиеттерін білу: ылғалға төзімділік, жіптердің үзілуіне қарсы тұру, икемділік, созылмалылық</p> <p>9.2.3.5 практикалық жұмыстарды орындау: аяқ киімнің үстінің пішілген үлгісін жөндеудің сипатын анықтау, жұлықты және тұмсықты біріктіретін жіптерді жою, тұмсықты жою, жаңа тұмсықты пішу, тұмсықтың ұшын бүгілу арқылы өңдеу, тұмсықтың ұшын бүгіп жасау, тұмсықты жұлыққа желіммен уақытша жапсыру, тұмсықты жұлыққа екі қатарлы тігіспен бекіту, артқы сыртқы белдік пен беректі біріктіретін жіптерді жою, белдікті жою, жаңа белдікті пішу, белдікті берекке желіммен уақытша бекіту, белдікті берекке бірқатарлы тігіспен бекіту, жұлық пен беректі біріктіретін ескірген жіптерді жою, жұлық пен беректің ұштарын желіммен жағу, тігісті қалпына келтіру</p>
<p>3.Еңбек заттарын талдау және бағалау</p>	<p>3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау</p> <p>3.2 Қорытынды бақылау жұмысы (-тоқсан бойынша)</p>	<p>9.3.1.1 өзіндік жұмысында және басқалардың жұмысында көрсетілген идеялар мен тақырыптарды техникалық терминологияны қолданып сипаттау;</p> <p>9.3.1.2 өзі жұмысын және басқалардың жұмысын бейімдеу, жетілдіру бойынша конструктивті түсініктемелерді қабылдау және ұсыныстар жасау;</p> <p>9.3.1.3 дайын жұмысты бүкіл сыныпқа презентация жасау;</p> <p>9.3.1.4 оқу-еңбек тобының жалпы және ортақ жұмысына табысты қатысу және ену</p> <p>9.3.2.1 қиындығы және орындалуы бойынша емтихандық бұйымға сәйкес бұйымды өз бетімен орындау</p>

	<p>1.1 Еңбек заты туралы жалпы мәліметтер</p>	<p>9.1.1.1 басқа адамның пікіріне, әр түрлі халықтардың тарихына және мәдениетіне құрметті қатынас көрсету;</p> <p>9.1.1.2 "Аяқ киім ісі" пәнінің ерекшеліктерін өз бетімен зерттеуге және сипаттауға ұмтылу ;</p> <p>9.1.1.3 аяқ киім фабрикасында еңбекті ұйымдастыру негіздері туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>9.1.1.4 өзінің дара ерекшеліктерін кәсіби талаптармен арақатынаста белгілеу;</p> <p>9.1.1.5 жұмыстарды орындауда санитарлық-гигиеналық талаптарды білу және орындау;</p> <p>9.1.2.6 инструмент үшін жауапты адамдардың міндеттерін білу;</p> <p>9.1.2.9 жұмыс орнын тәртіпке келтіре білу</p>
<p>1. Материалтану. Аспаптар және жабдықтар</p>	<p>1.2. Материалдарды, аспаптарды және жабдықтарды талдау</p>	<p>9.1.2.1 жабдықтар мен аспаптарды қолдана білу: пресс, табан-қалып, термоактиватор, аяқ киімді әрлеуге арналған машина, бөлшектердің артығын кесуге арналған машина, шебер үстелі, пышақ, балға, рашпиль, желімге арналған қылқалам;</p> <p>9.1.2.2 сәйкес материалдарға желімді таңдай білу;</p> <p>9.1.2.3 материалды үнемдеп жұмсай білу;</p> <p>9.1.2.4 тігін машинасында және шанышпалы инструменттермен жұмыста қауіпсіздік шараларын сақтау;</p> <p>9.1.2.5 резеңке желіммен жұмыста қауіпсіздік шараларын сақтау;</p> <p>9.1.2.6 микрокеуекті резеңкенің физикалық-механикалық қасиеттерін білу: ылғалға төзімділігі, ұсақталуға қарсы тұру, икемділігі, микрокеуекті ұлтандағы аяқ киімді жөндеуге арналған аяқкиім желімі;</p> <p>9.1.2.7 аяқ киімнің астындағы бөлшектерді кесуге арналған машинада жұмыста және аяқ киім инструментімен жұмыста қауіпсіздік шараларын сақтау;</p>

		<p>9.1.2.8 жабдыктар мен инструменттердің қызметі білу және оларды қолдана білу: аяқ киімді әрлеуге арналған машина, пресс, термоактиватор, табан-қалып, желім қабықшаларын кептіруге арналған шкаф, шебер үстелі, пышак, бұрауыш, түзетуші, балға, желімге арналған қылқалам;</p> <p>9.1.2.9 термоактиваторда және түзтеушімен жұмыста қауіпсіздік шараларын сақтау</p>
	<p>1.3 Этика және еңбек заңнамасы</p>	<p>9.3.1.1 өзіндік жұмысында және басқалардың жұмысында көрсетілген идеялар мен тақырыптарды техникалық терминологияны қолданып сипаттау;</p> <p>9.3.1.2 өзі жұмысын және басқалардың жұмысын бейімдеу, жетілдіру бойынша конструктивті түсініктемелерді қабылдау және ұсыныстар жасау</p>
	<p>2.1 Желімдеу әдісімен аяқ киімді жөндеу</p>	<p>9.2.1.1 бекітудің желімдік әдісімен аяқ киімді орташа жөндеуді орындай білу;</p> <p>9.2.1.2 бекітудің тігімді-желімді әдісімен аяқ киімді орташа жөндеудің қысқаша сипаттамасын білу, аяқ киімдегі ұлтанның қызметін, ұлтанға арналған материалдарды білу: тері, резеңке, полиуретан, полиэтилен, каучук, металл;</p> <p>9.2.1.3 супинатордың физикалық-механикалық қасиеттерін білу: бүгілуге қарсы тұру, пішін тұрақтылығы;</p> <p>9.2.1.4 практикалық жұмыстарды орындау: калыпқа ұлтаракты орнату, желімнің көмегімен белдіктерді қаптау және тартып байлау, уақытша бекіткіштерді кетіру, аяқ киімнің жоғары жағын дайындауда кermелі жиекті тікірейту, ұлтанды пішу, ұлтандарды екіге бөлу, ұлтанның бірінші қабатын желімнің көмегімен ұлтанға бекіту, өкшелерді ұлтанған бекіту, өкшелерді теңдестіру, екінші қабатты бекіту</p>

2. Еңбек затын дайындау технологиясы

2.2 Жапсыра тігу әдісімен аяқ киімді жөндеу

9.2.2.1 бекітудің жапсырмалы әдісімен аяқ киімді орташа жөндеуді орындай білу;

9.2.2.2 ұлтанға арналған материалдарды білу: тері, резеңке, каучук, полиуретан, кожволон, болат, пластмасса;

9.2.2.3 ұлтанға арналған материалдардың физикалық-механикалық қасиеттерін білу: ұсақталуға бет жағының тұрақтылығы, икемділігі, ылғалға төзімділігі, материалды қолданудың пайдалану жағдайына тәуелділігі;

9.2.2.4 спорттық аяқ киімнің ұлтанына арналған материалдың ерекшеліктерін білу

9.2.2.5 практикалық жұмыстарды орындау: аяқ киімді жөндеудің сипатын анықтау, жапсырмалы ұлтаракты алып тастау, пішуді ашу, ескірген жіптерді алып тастау, ұлтанның крокульды бөлігін жапсыру, ескірген ұлтанды алып тастау, ұлтанды пішу, ылғалдау, илеу және өңдеу, қалыпты аяқ киімге орнату, желімді ұлтанға, аяқ киімнің ізіне, өкшенің крокульды бөлігіне жағу, ұлтанды аяқ киімнің ізіне орнату, ұлтанның артығын кесу, ұлтандағы пішімді ашу, ұлтанның пішімінде тесіктер жасау, қалыпты алып тастау, ұлтанды аяқ киімге жіпті тігіспен бекіту, аяқ киімге қалыпты орнату, ұлтанды ылғалдау, ұлтанды тегістеу, ұлтанның аузын ашу, пішімді тікелейту, желімдік қабықшаны пішімге жағу, пішімді жабу, пішімді тегістеу, қалыпты алып тастау, жапсырмалы ұлтаракты орнату

9.2.4.1 ағаш өкшені дайындауды орындай білу;

9.2.4.2 материалы, фасоны, биіктігі, конструкциясы бойынша өкшелердің жіктелуін білу;

9.2.4.3 қалыптың ізінің өкшелік бөлігі бойынша өкшенің пішінінің құруын білу;

9.2.4.4 өкшенің нәлдік бөлігінің орталығын дұрыс орналастыруды

	2.4 Аяқ киімнің тақасын жөндеу	<p>білу, аяқ киім процесінде өкшенің жылжу себептерін білу;</p> <p>9.2.4.5 өкшенің биіктігін анықтау тәсілдерін білу;</p> <p>9.2.4.6 аяқ киімде қолданылатын өкшенің материалдарын білу: былғары, резеңке, каучук, капрон, полиэтилен, болат, аралас өкше: ағаш + болат, ағаш + алюминий, көпқабатты өкше, өкшедегі астарлар және олардың қызметі;</p> <p>9.2.4.7 практикалық жұмыстарды орындау: өкшеге арналған материалды таңдау, бір кесегін кесіп алу, өкшенің ляпистік бөлігінің модель контурларын кесекке ауыстыру, кесектің бүйірлі жағын 90° бұрышта өңдеу, өкшенің нәлдік бөлігінің шаблон контурларын ауыстыру, үлгі ретінде пішімнің бүйірлі жағын көлбеумен өңдеу, өкшенің ляпистік бөлігін өңдеу, өкшенің крокульды бөлігін өңдеу, өкшенің бетін тегістеу және жылтырату</p>
3. Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	<p>9.3.1.1 өзіндік жұмысында және басқалардың жұмысында көрсетілген идеялар мен тақырыптарды техникалық терминологияны қолданып сипаттау;</p> <p>9.3.1.2 өзі жұмысын және басқалардың жұмысын бейімдеу, жетілдіру бойынша конструктивті түсініктемелерді қабылдау және ұсыныстар жасау;</p> <p>9.3.1.3 дайын жұмысты бүкіл сыныпқа презентация жасау;</p> <p>9.3.1.4 оқу-еңбек тобының жалпы және ортақ жұмысына табысты қатысу және ену</p>
	3.2 Қорытынды бақылау жұмысы (-тоқсан бойынша)	9.3.2.1 қиындығы және орындалуы бойынша емтихандық бұйымға сәйкес бұйымды өз бетімен орындау
3-тоқсан		
		<p>9.1.1.1 басқа адамның пікіріне, әр түрлі халықтардың тарихына және мәдениетіне құрметті қатынас көрсету;</p> <p>9.1.1.2 "Аяқ киім ісі" пәнінің ерекшеліктерін өз бетімен</p>

	<p>1.1 Еңбек заты туралы жалпы мәліметтер</p>	<p>зерттеуге және сипаттауға ұмтылу ;</p> <p>9.1.1.3 аяқ киім фабрикасында еңбекті ұйымдастыру негіздері туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>9.1.1.4 өзінің дара ерекшеліктерін кәсіби талаптармен арақатынаста белгілеу;</p> <p>9.1.1.5 жұмыстарды орындауда санитарлық-гигиеналық талаптарды білу және орындау;</p> <p>9.1.2.6 инструмент үшін жауапты адамдардың міндеттерін білу;</p> <p>9.1.2.7 кейінгі жұмыстар үшін материалды дайындай білу;</p> <p>9.1.2.8 инструменттерді ұсақ жөндеуденөткізуді орындай білу;</p> <p>9.1.2.9 жұмыс орнын тәртіпке келтіре білу;</p> <p>9.1.2.10 шеберханадағы аспаптар мен жабдықтардың сақталуы үшін жауапкершілікті сезіну және білу</p>
<p>1. Материалтану. Аспаптар және жабдықтар</p>	<p>1.2 Еңбек заттарын талдау және бағалау</p>	<p>9.1.2.1 жабдықтар мен аспаптарды қолдана білу: пресс, табан-қалып, термоактиватор, аяқ киімді әрлеуге арналған машина, бөлшектердің артығын кесуге арналған машина, шебер үстелі, пышақ, балға, рашпиль, желімге арналған қылқалам;</p> <p>9.1.2.2 сәйкес материалдарға желімді таңдай білу;</p> <p>9.1.2.3 материалды үнемдеп жұмсай білу;</p> <p>9.1.2.4 тігін машинасында және шанышпалы инструменттермен жұмыста қауіпсіздік шараларын сақтау;</p> <p>9.1.2.5 резеңке желіммен жұмыста қауіпсіздік шараларын сақтау;</p> <p>9.1.2.6 микроеуекті резеңкенің физикалық-механикалық қасиеттерін білу: ылғалға төзімділігі, ұсақталуға қарсы тұру, икемділігі, микроеуекті ұлтандағы аяқ киімді жөндеуге арналған аяқкиім желімі;</p> <p>9.1.2.7 аяқ киімнің астындағы бөлшектерді кесуге арналған машинада жұмыста және аяқ киім инструментімен жұмыста қауіпсіздік шараларын сақтау;</p>

		<p>9.1.2.8 жабдыктар мен инструменттердің қызметі білу және оларды қолдана білу: аяқ киімді әрлеуге арналған машина, пресс, термоактиватор, табан-қалып, желім қабықшаларын кептіруге арналған шкаф, шебер үстелі, пышак, бұрауыш, түзетуші, балға, желімге арналған қылқалам;</p> <p>9.1.2.9 термоактиваторда және түзтеушімен жұмыста қауіпсіздік шараларын сақтау;</p> <p>9.1.2.10. сыдырма ілгекке арналған материалдардың физикалық-механикалық қасиеттері білу: сыдырмалардың икемділігі және үйкеліске шыдамдылығы, сыдырмаға арналған матаның беріктігі, сыдырмаға арналған бекіткіштер;</p> <p>9.1.2.11 ұлтанға арналған материаларды білу және оларды қолдана білу: тері, резеңке, полиуретан, полиэтилен, каучук, металл</p>
	<p>1.3 Этика және еңбек заңнамасы</p>	<p>9.1.3.1 жұмысқа орналасуда мінез-құлықтың және сыртқы бейненің маңыздылығын түсіну, жұмысқа қабылдау туралы өтінішті және түйіндемені рәсімдеу;</p> <p>9.1.3.2 жұмысшылар мен қызметкерлердің негізгі құқықтары, еңбекті қорғау, еңбек келісімшарты туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>9.1.3.3 кепілдіктер және компенсациялық төлемақылар туралы мәліметтердің болуы</p>
		<p>9.2.1.1 бекітудің желімдік әдісімен аяқ киімді орташа жөндеуді орындай білу;</p> <p>9.2.1.2 аяқ киімді жинаудың технологиялық құжаттамасын, аяқ киімнің технологиялық нормативтерін, аяқ киімді жинаудың бірізділігін, аяқ киімнің өкшелік бөлігін қалыптастыру түрлерін, төменгі жақ бөлшектерді аяқ киімнің жоғары бөлігіне бекіту әдістерін білу;</p>

	<p>2.1 Желімдеу әдісімен аяқ киімді жөндеу</p>	<p>9.2.1.3 супинатордың физикалық - механикалық қасиеттерін білу: бүгілуге қарсы тұру, пішін тұрақтылығы;</p> <p>9.2.1.4 практикалық жұмыстарды орындау: қалыпқа ұлтаракты орнату, желімнің көмегімен белдіктерді қаптау және тартып байлау, уақытша бекіткіштерді кетіру, аяқ киімнің жоғары жағын дайындауда кермелі жиекті тікірейту, ұлтанды пішу, ұлтандарды екіге бөлу, ұлтанның бірінші қабатын желімнің көмегімен ұлтанға бекіту, өкшелерді ұлтанған бекіту, өкшелерді теңдестіру, екінші қабатты бекіту</p>
	<p>2.3 Аяқ киімнің үстін жөндеу</p>	<p>9.2.3.1 аяқ киімдегі сыдырманы алмастыра білу;</p> <p>9.2.3.2 сыдырманың түрлерін, сыдырмаға арналған материалдарды білу;</p> <p>9.2.3.3 сыдырмаға арналған материалдардың физикалық-механикалық қасиеттерін білу: икемділігі және тозуға төзімділігі, сыдырмаға арналған матаның беріктігі;</p> <p>9.2.3.4 практикалық жұмыстарды орындау: сыдырманы жөндеудің сипатын анықтау, жіптерді жою, аяқ киімнің үстінен сыдырманы ажырату, бұзылған сыдырмаларды жою, түсі, ұзындығы және ені бойынша жаңа сыдырмаларды іріктеу, желімдік қабықшаларды жағу, сыдырманы аяқ киімнің үстінің пішілген үлгісіне жапсыру, сыдырманы жіптік тігіспен бекіту</p>
<p>2. Еңбек затын дайындау технологиясы</p>	<p>2.4 Бөлме аяқ киімін тігу</p>	<p>9.2.4.1 аяқ киімді өңдеуді орындай білу;</p> <p>9.2.4.2 аяқ киімді өңдеу түрлерін, аяқ киімнің тауарлы түрін білу;</p> <p>9.2. 4.3 салынатын ұлтарактардың физикалық-механикалық қасиеттерін, өкшеліктің және оның аяқ киімдегі қызметін білу;</p> <p>9.2.4.4 практикалық жұмыстарды орындау: өкшенің және ұлтанның артығын кесіп тастау, ұлтанның және өкшенің бүйірлі беттерін тегістеу, аяқ киімнен қалыптарды</p>

	<p>алып тастау, өкшеліктерді және салынатын ұлтрақтарды аяқ киімге салу, аяқ киімді тазалау;</p>
2.5 Тоқыма аяқ киімді тігу	<p>9.2.5.1 тозған микрокеуекті табанды алмастыруды орындай білу;</p> <p>9.2.5.2 аяқ киімді жөндеуде қолданылатын қалыптардың типтерін білу, табандағы ақауларды, олардың пайда болу себептерін, табандағы ақауларды жою тәсілдерін білу;</p> <p>9.2.5.3 аяқ киім желімдерін, желімдік қабықшаларды кептіру режимдерін, желімдік қабықшаларды ысыту температурасын, желімдік қабықшаларды жылыту уақытын білу;</p> <p>9.2.5.4 аяқ киім өндірісінде қолданылатын резеңкелерді білу;</p> <p>9.2.5.5 резеңкенің физикалық-механикалық қасиеттерін білу;</p> <p>9.2.5.6 табанды алмастыру технологиясын білу;</p> <p>9.2.5.7 практикалық жұмыстарды орындау: қалыптарды таңдау және аяқ киімге орнату, желімдік тігісті әлісірету, аяқ киімнен табанды алып тастау, ескі желімді кетіру, маңдайшаларды кетіру, жаңа маңдайшаны пішу және желімге бекіту, аяқ киімнің ізін тегістеу, жаңа табанды пішу, табанның бұзылған жағын өңдеу, аяқ киімнің үстіне үлгінің кермелі жиегіне желімдік қабықшаларды жапсыру және жаңа табанның өңделген бетіне жапсыру, желімдік қабықшаларды жылыту, табанды аяқ киімнің ізіне және бастырыққа пресстің астында бекіту, табанның артығын кесіп тастау, жаңа өкшені таңдау, өкшеге қарай табанның өкшелік бөлігін тікірейту, өкшенің ляпистік бөлігін өңдеу, өкшеге және табанға желімдік қабықшаларды жапсыру, желімдік қабықшаларды жылыту, өкшені табанға және бастырыққа пресстің үстінде бекіту, пресстен аяқ киімді</p>

		алу, табанның бүйірлі жағын өңдеу, аяқ киімнен қалыптарды алып тастау
3. Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	<p>9.3.1.1 өзіндік жұмысында және басқалардың жұмысында көрсетілген идеялар мен тақырыптарды техникалық терминологияны қолданып сипаттау;</p> <p>9.3.1.2 өзі жұмысын және басқалардың жұмысын бейімдеу, жетілдіру бойынша конструктивті түсініктемелерді қабылдау және ұсыныстар жасау;</p> <p>9.3.1.3 дайын жұмысты бүкіл сыныпқа презентация жасау;</p> <p>9.3.1.4 оқу-еңбек тобының жалпы және ортақ жұмысына табысты қатысу және ену</p>
	3.2 Қорытынды бақылау жұмысы (-тоқсан бойынша)	9.3.2.1 қиындығы және орындалуы бойынша емтихандық бұйымға сәйкес бұйымды өз бетімен орындау
4-тоқсан		
	1.1 Еңбек заты туралы жалпы мәліметтер	<p>9.1.1.1 басқа адамның пікіріне, әр түрлі халықтардың тарихына және мәдениетіне құрметті қатынас көрсету;</p> <p>9.1.1.2 "Аяқ киім ісі" пәнінің ерекшеліктерін өз бетімен зерттеуге және сипаттауға ұмтылу ;</p> <p>9.1.1.3 аяқ киім фабрикасында еңбекті ұйымдастыру негіздері туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>9.1.1.4 өзінің дара ерекшеліктерін кәсіби талаптармен арақатынаста белгілеу;</p> <p>9.1.1.5 жұмыстарды орындауда санитарлық-гигиеналық талаптарды білу және орындау;</p> <p>9.1.2.6 инструмент үшін жауапты адамдардың міндеттерін білу;</p> <p>9.1.2.7 кейінгі жұмыстар үшін материалды дайындай білу;</p> <p>9.1.2.8 инструменттерді ұсақ жөндеуден өткізуді орындай білу;</p> <p>9.1.2.9 жұмыс орнын тәртіпке келтіре білу;</p> <p>9.1.2.10 шеберханадағы аспаптар мен жабдықтардың сақталуы үшін жауапкершілікті сезіну және білу;</p>

		<p>9.1.2.11 қоршаған ортаға жағымсыз әсер ететін аяқ киім өндірісінің факторларын білу, аяқ киім өнеркәсібінің кәсіпорындарында жүргізілетін қоршаған ортаны қорғау бойынша іс-шараларды білу</p>
<p>1. Материалтану. Аспаптар және жабдықтар</p>	<p>1.2 Еңбек заттарын талдау және бағалау</p>	<p>9.1.2.1 жабдықтар мен аспаптарды қолдана білу: пресс, табан-қалып, термоактиватор, аяқ киімді әрлеуге арналған машина, бөлшектердің артығын кесуге арналған машина, шебер үстелі, пышақ, балға, рашпиль, желімге арналған қылқалам;</p> <p>9.1.2.2 сәйкес материалдарға желімді таңдай білу;</p> <p>9.1.2.3 материалды үнемдеп жұмсай білу;</p> <p>9.1.2.4 тігін машинасында және шанышпалы инструменттермен жұмыста қауіпсіздік шараларын сақтау;</p> <p>9.1.2.5 резеңке желіммен жұмыста қауіпсіздік шараларын сақтау;</p> <p>9.1.2.6 микрокеуекті резеңкенің физикалық-механикалық қасиеттерін білу: ылғалға төзімділігі, ұсақталуға қарсы тұру, икемділігі, микрокеуекті ұлтандағы аяқ киімді жөндеуге арналған аяқкиім желімі;</p> <p>9.1.2.7 аяқ киімнің астындағы бөлшектерді кесуге арналған машинада жұмыста және аяқ киім инструментімен жұмыста қауіпсіздік шараларын сақтау;</p> <p>9.1.2.8 жабдықтар мен инструменттердің қызметі білу және оларды қолдана білу: аяқ киімді әрлеуге арналған машина, пресс, термоактиватор, табан-қалып, желім қабықшаларын кептіруге арналған шкаф, шебер үстелі, пышақ, бұрауыш, түзетуші, балға, желімге арналған қылқалам;</p> <p>9.1.2.9 термоактиваторда және түзетушімен жұмыста қауіпсіздік шараларын сақтау;</p> <p>9.1.2.10. сыдырма ілгекке арналған материалдардың физикалық-механикалық</p>

		<p>қасиеттері білу: сыдырмалардың икемділігі және үйкеліске шыдамдылығы, сыдырмаға арналған матаның беріктігі, сыдырмаға арналған бекіткіштер;</p> <p>9.1.2.11. ұлтанға арналған материалдарды білу және оларды қолдана білу: тері, резеңке, полиуретан, полиэтилен, каучук, металл;</p> <p>9.1.2.12. ұлтанға арналған материалдардың физикалық-механикалық қасиеттерін білу: тығыздығы, ылғалға төзімділігі, ыстыққа төзімділігі, ұсақталуға беріктігі, икемділігі;</p> <p>9.1.2.13. табан-қалыпта, біз-ілгекте және қысқаштармен жұмыста қауіпсіздік шараларын сақтау</p>
	<p>1.3 Этика және еңбек заңнамасы</p>	<p>9.1.3.1 жұмысқа орналасуда мінез-құлықтың және сыртқы бейненің маңыздылығын түсіну, жұмысқа қабылдау туралы өтінішті және түйіндемені рәсімдеу;</p> <p>9.1.3.2. жұмысшылар мен қызметкерлердің негізгі құқықтары, еңбекті қорғау, еңбек келісімшарты туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>9.1.3.3. кепілдіктер және компенсациялық төлемақылар туралы мәліметтердің болуы</p>
	<p>2.2 Қысу әдісімен аяқ киімді тігу</p>	<p>9.2.3.1 белдіктерді жинау технологиясын білу</p> <p>9.2.3.2 маталардың түрлерін, матадағы жіптердің өрілу түрлерін білу;</p> <p>9.2.3.3 маталардың физикалық-механикалық қасиеттерін білу: ажырауға және тозуға беріктігі, ылғалға төзімділігі, түстің тұрақтылығы, аяқ киім және тігін жиектемесі;</p> <p>9.2.3.4 скотч-лентаның қызметін, скотч-лентаның түрлерін, оның физикалық-механикалық қасиеттерін білу: беріктігі, біртектілігі, тесіктерге қарсы тұру;</p> <p>9.2.3.5 практикалық жұмыстарды орындау: жиектемесі таңдау,</p>

<p>2. Еңбек затын дайындау технологиясы</p>		<p>берілген өлшемдегі жиектемені пішу, желімік қабықшаларды теріс жағына жағу, жиектеменің шеттерін бүгуді орындау, жиектеменің жоғары қабатын скотч-лентамен айналдыру, жиектеменің жоғары және төменгі қабатын желіммен біріктіру, белдіктерді жіптік тігіспен шетінен бекіту</p>
	<p>2.4 Бөлме аяқ киімін тігу</p>	<p>9.2.4.1 аяқ киімді өңдеуді орындай білу; 9.2.4.2 аяқ киімді өңдеу түрлерін, аяқ киімнің тауарлы түрін білу; 9.2. 4.3 салынатын ұлтарактардың физикалық-механикалық қасиеттерін, өкшеліктің және оның аяқ киімдегі қызметін білу; 9.2.4.4 практикалық жұмыстарды орындау: өкшенің және ұлтанның артығын кесіп тастау, ұлтанның және өкшенің бүйірлі беттерін тегістеу, аяқ киімнен қалыптарды алып тастау, өкшеліктерді және салынатын ұлтарактарды аяқ киімге салу, аяқ киімді тазалау</p>
	<p>2.5 Тоқыма аяқ киімді тігу</p>	<p>9.2.5.1 аралас ұлтаракты жинау технологиясын білу және орындау ; 9.2.5.2 ұлтарактардың түрлерін, ұлтаракқа арналған материалды, ұлтаракқа арналған материалдың физикалық-механикалық қасиеттерін білу; 9.2.5.3 ортопедиялық ұлтарактарды және олардың қызметін, ұлтарактарға қойылатын талаптарды білу: пішінге тұрақтылығы, ылғалға төзімділігі, бүгілуге қарсы тұру, ажыратуға беріктігі; 9.2.5.4 практикалық жұмыстарды орындау: ұлтарактарға арналған материалды іріктеу, модельдер бойынша пішімді үлгілерге белгі салу, ұлтарактың бөлшектерін пішу, желімнің көмегімен ұлтарактың бөлшектерін біріктіру, ұлтарактың бүйірлі жағын өңдеу, жиектемені пішу, ұлтаракты желімді пайдаланып жиектемемен қаптау, жиектемені ұлтаракқа жіптік тігіспен бекіту</p>

3. Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	<p>9.3.1.1 өзіндік жұмысында және басқалардың жұмысында көрсетілген идеялар мен тақырыптарды техникалық терминологияны қолданып сипаттау;</p> <p>9.3.1.2 өзі жұмысын және басқалардың жұмысын бейімдеу, жетілдіру бойынша конструктивті түсініктемелерді қабылдау және ұсыныстар жасау;</p> <p>9.3.1.3 дайын жұмысты бүкіл сыныпқа презентация жасау;</p> <p>9.3.1.4. оқу-еңбек тобының жалпы және ортақ жұмысына табысты қатысу және ену</p>
	3.2 Қорытынды бақылау жұмысы (оқу жылына)	9.3.2.1. қиындығы және орындалуы бойынша емтихандық бұйымға сәйкес бұйымды өз бетімен орындау

4) 10-сынып:
7-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаты
1-тоқсан		
	1.1 Еңбек заты туралы жалпы мәліметтер	<p>10.1.1.1 аяқ киім өндірісімен салалас кәсіптер туралы білу;</p> <p>10.1.1.2 аяқ киім тігуші кәсібінің біліктілік сипаттамаларын зерттеу;</p> <p>10.1.1.3 аяқ киім ісінде қолданылатын ресурсақтаушы технологиялар туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>10.1.1.4 еңбек заттарын дайындауда материалдың қасиеттерін есепке алу;</p> <p>10.1.2.5 ұйымдастырушылық біліктер мен дағдыларды меңгеру;</p> <p>10.1.2.6 өндірістегі жеке гигиенаның маңызы, тез шаршаудың басталу себептері туралы білу: шамадан тыс көп шаршауды туындататын бір қалыпта ұзақ жұмыс істеу, еңбектің ұтымсыз тәсілдері, жұмыс алдындағы жеткіліксіздемалыс, жұмыс орнының дұрыс емес жарықтандыру, жұмыстан кейін завод душын қолдану;</p> <p>10.1.2.7. аяқ киім кәсіпорындарының цехтарында</p>

		<p>және аумағында қауіпсіздік ережелерін білу;</p> <p>10.1.2.8 аяқ киім өнеркәсібінің кәсіпорындарында өрт қауіпсіздігі нұсқаулары мен ережелерін, өрт кезіндегі мінез-құлық ережелерін, электр құрылғылары мен электр желісінде өрт сөндірудің ерекшеліктерін және өрт сөндіру құралдарының түрлерін білу</p>
<p>1.Материалтану. Аспаптар және жабдықтар</p>	<p>1.2 Еңбек заттарын талдау және бағалау</p>	<p>10.1.2.1 ұлтанға арналған материалдарды білу: тері, резеңке, каучук, полиуретан, кожволон, болат, пластмасса;</p> <p>10.1.2.2 табанға арналған материалдардың физикалық-механикалық қасиеттерін білу: ұсақталуға қарсы бет терісінің тұрақтылығы, икемділігі, ылғалға төзімділігі, материалдарды қолданудың пайдалану жағдайларына тәуелділігі, спорттық аяқ киімдердің ұлтандардың материалының ерекшеліктері;</p> <p>10.1.2.3 жабдықтар мен материалдарды қолдана білу: аяқ киімді әрлеуге арналған машина, аяқ киімнің бөлшектерінің артығын кесуге арналған машина, пресс, термоактиватор, желім қабықшаларын кептіруге арналған шкаф, шебер үстелі, пышак, бұрауыш, балға, рашпиль, желімге арналған қылқалам;</p> <p>10.1.2.4 прессте және пышаөпен жұмыста қауіпсіздік шараларын сақтау;</p> <p>10.1.2.5.салымды ұлтарақтардың физикалық-механикалық қасиеттерін білу және есепке алу: өкшелік және оның аяқ киімдегі қызметі, өкшелікке арналған материалдардың физикалық-механикалық қасиеттері;</p> <p>10.1.2.6 тоқыма аяқ киімнің сипаттамасын білу, тоқыма аяқ киімнің заманауи дизайнын білу;</p> <p>10.1.2.7. аяқ киімде қолданылатын материалдардың физикалық-механикалық</p>

		<p>қасиеттерін білу: маталардың сыртқы тығыздығы, матаны ұзартуда және бөлудегі қысым, маталардың пішінге тұрақтылығы; 10.1.2.8 қалыңдығы бойынша бөлшектерді теңестіруге арналған машинада жұмыста және аяқ киім инструментімен жұмыста қауіпсіздік шараларын сақтау</p>
	<p>1.3 Этика және еңбек заңнамасы</p>	<p>10.1.3.1. оқу-еңбек ұжымында кәсіби этиканы сақтау; 10.1.3.2. кәсіби борыш және жауапкершілік туралы түсініктерінің болуы; 10.1.3.3. аяқ киім өндірісінің біліктілік санаттары және тарифтік кесте бойынша төлемақы түрлері туралы түсініктерінің болуы; 10.1.3.4. ересектермен және қатарластармен ынтымақтасу, топта, ұжымда жұмыс істей білу</p>
		<p>10.2.1.1 мектептік аяқжабық аяқ киімді дайындау; 10.2.1.2 сәндік ранті бар аяқ киімді тігу технологиясын білу, ранттердің түрлерін білу; 10.2.1.3 негізгі рантке арналған материалдарға қойылатын талаптарды білу: бүгілуге және ажырауға беріктігі, ылғалға тұрақтылығы және тозуға төзімділігі; 10.2.1.5 бекітудің желімдік әдісімен сіндік ранті бар аяқ киімді тігу технологиясын білу және орындау; 10.2.1.6 практикалық жұмыстарды орындау: аяқ киімнің төменгі бөлшектерін тігуге дайындау, аяқ киімнің жоғары бөлшектерін қалыпқа қаптау және байлау, уақытша бекіткіштерді алып тастау, аяқ киімнің жоғары бөлшектерін кермелі жиекті тікірейту, аяқ киімге сәндік рантіні бекіту, аяқ киімнің ізін салу, ұлтанды және өкшелерді аяқ киімге бекіту, аяқ киімді әсемдеу, қалыптарды алып тастау, өкшеліктерді және жаспырмалы ұлтарактарды орнату, аяқ киімді тазалау;</p>

2. Еңбек затын дайындау технологиясы

2.1 Бекітудің сандал әдісімен жөндеу және тігу

10.2.1.2. аяқ киімдегі бөлшектерді бекіту әдістерін, аяқ киімді қолмен және механикалық бекіту әдістерін білу;

10.2.1.3 аяқ киім кәсіпорнындағы қарапайым бұйымдарды даярлау технологиясын білу және орындау аяқ киімді тігуде қолданылатын материалдарды, аяқ киімді тігудің өндірістік процесін, ательеде аяқ киімді тігу ерекшеліктерін, аяқ киімді жеке тігудің басымдылықтарын білу: аяқ киімнің түрі, тегі, қызметі, маусымдығы бойынша жіктелуін білу аяқ киімнің ұзындығын, табанның өлшемін білу жақсы гигиеналық қасиеттерін табанның ерекшеліктерін ескеріп, аяқ киімді тапсырыс берушінің аяғы бойынша тігу мүмкіндігі, аяқ киімді фабрикалық тігудің басымдылығы;

10.2.1.4 практикалық жұмыстарды орындау: аяқ киімнің бөлшектерін таңдау, аяқ киімнің төменгі бөлшектерін өңдеу, ұлтаракты қалыптарға орнату және өңдеу, аяқ киімнің жоғары жағын дайындауда шеңберлі жиекті орындау, уақытша бекіткіштерді алып тастау, аяқ киімнің жоғары жағын дайындауда кермелі жиекті тікелейту, аяқ киімнің ізін салу, аяқ киімнің төменгі бөлшектерін бекіту, аяқ киімнің бөлшектерін өңдеу, аяқ киімнің төменгі бөлшектерін өңдеу, аяқ киімнен қалыптарды алып тастау, өкшеліктерді және жапсырмалы ұлтарактарды орнату, аяқ киімді тазалау, аппретура жағу;

10.2.1.5 киіз аяқ киімнің сипаттамасын білу: киіздің қызметі, киізді дайындауға арналған материал, киізге арналған материалдың сапасына қойылатын талаптар

10.2.2.1 бекітудің жапсырмалы әдісімен аяқ киімді тігу технологиясын білу және орындау ;

10.2.2.2. бекітудің жапсырмалы әдісіне арналған жіптерге

	<p>2.2 Киізден жасалған аяқ киімді жөндеу және тігу</p>	<p>қойылатын талаптарды білу: беріктігі, икемділігі, шіруге қарсы тұру; 10.2.2.3 қарамайды және оның негізгі сипаттамаларын, қарамайды дайындау технологиясын білу; 10.2.2.4 тігістердің түрлерін білу: қолмен тігу, машинамен тігу, допельдік тігу 10.2.2.5 ұлтанды қолмен тігу әдісін, тігісті тығындауды білу; 10.2.2.6 ұлтанды қолмен тігуге материалды таңдай білу; 10.2.2.7 ұлтанды аяқ киімге бекітудің борттық әдісін білу; 10.2.2.8 желімнің көмегімен уақытша ұлтанды бөлігін жапсыру ; 10.2.2.9 ұлтанды аяқ киімге бекітуді жіппен орната білу</p>
<p>3. Еңбек заттарын талдау және бағалау</p>	<p>3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау</p>	<p>10.3.1.1. өзінің еңбек іс-әрекетін адекватты өзіндік бағалауына ие болу; 10.3.1.2. тұлғалық құзыреттілік деңгейіне қойылатын кәсіби талаптарды салыстыру; 10.3.1.3. бұйымның үлгісін талдауды өз бетімен орындау; 10.3.1.4 бұйымды дайындаудың технологиялық бірізділігін құрастыру; 10.3.1.5. қалыптасқан кәсіби қозғалыс дағдыларының болуы</p>
	<p>3.2 Қорытынды бақылау жұмысы (-тоқсан бойынша)</p>	<p>10.3.2.1. қиындығы және орындалуы бойынша емтихандық бұйымға сәйкес бұйымды өз бетімен орындау</p>
<p>2-тоқсан</p>		
		<p>10.1.1.1 аяқ киім өндірісімен салалас кәсіптер туралы білу; 10.1.1.2 аяқ киім тігуші кәсібінің біліктілік сипаттамаларын зерттеу; 10.1.1.3 аяқ киім ісінде қолданылатын ресурсақтаушы технологиялар туралы түсініктерінің болуы; 10.1.1.4 еңбек заттарын дайындауда материалдың қасиеттерін есепке алу 10.1.2.5 ұйымдастырушылық біліктер мен дағдыларды меңгеру;</p>

	<p>1.1 Еңбек заты туралы жалпы мәліметтер</p>	<p>10.1.2.6 өндірістегі жеке гигиенаның маңызы, тез шаршаудың басталу себептері туралы білу: шамадан тыс көп шаршауды туындататын бір қалыпта ұзақ жұмыс істеу, еңбектің ұтымсыз тәсілдері, жұмыс алдындағы жеткіліксіз демалыс, жұмыс орнының дұрыс емес жарықтандыру, жұмыстан кейін завод душын қолдану;</p> <p>10.1.2.7. аяқ киім кәсіпорындарының цехтарында және аумағында қауіпсіздік ережелерін білу;</p> <p>10.1.2.8 аяқ киім өнеркәсібінің кәсіпорындарында өрт қауіпсіздігі нұсқаулары мен ережелерін, өрт кезіндегі мінез-құлық ережелерін, электр құрылғылары мен электр желісінде өрт сөндірудің ерекшеліктерін және өрт сөндіру құралдарының түрлерін білу</p>
<p>1.Материалтану. Аспаптар мен жабдықтар</p>		<p>10.1.2.1 ұлтанға арналған материалдарды білу: тері, резеңке, каучук, полиуретан, кожволон, болат, пластмасса;</p> <p>10.1.2.2 табанға арналған материалдардың физикалық-механикалық қасиеттерін білу: ұсақталуға қарсы бет терісінің тұрақтылығы, икемділігі, ылғалға төзімділігі, материалдарды қолданудың пайдалану жағдайларына тәуелділігі, спорттық аяқ киімдердің ұлтандардың материалының ерекшеліктері;</p> <p>10.1.2.3 жабдықтар мен материалдарды қолдана білу: аяқ киімді әрлеуге арналған машина, аяқ киімнің бөлшектерінің артығын кесуге арналған машина, пресс, термоактиватор, желім қабықшаларын кептіруге арналған шкаф, шебер үстелі, пышақ, бұрауыш, балға, рашпиль, желімге арналған қылқалам;</p> <p>10.1.2.4 прессте және пышаөпен жұмыста қауіпсіздік шараларын сақтау</p> <p>10.1.2.5.салымды ұлтарақтардың физикалық-механикалық</p>

1.2 Еңбек заттарын талдау және бағалау

қасиеттерін білу және есепке алу: өкшелік және оның аяқ киімдегі қызметі, өкшелікке арналған материалдардың физикалық-механикалық қасиеттері;

10.1.2.6 тоқыма аяқ киімнің сипаттамасын білу, тоқыма аяқ киімнің заманауи дизайнын білу;

10.1.2.7. аяқ киімде қолданылатын материалдардың физикалық-механикалық қасиеттерін білу: маталардың сыртқы тығыздығы, матаны ұзартуда және бөлудегі қысым, маталардың пішінге тұрақтылығы;

10.1.2.8 қалыңдығы бойынша бөлшектерді теңестіруге арналған машинада жұмыста және аяқ киім инструментімен жұмыста қауіпсіздік шараларын сақтау;

10.1.2.9. материалдарды дұрыс таңдай білу;

10.1.2.10 аяқ киім фабрикасындағы жабдықтар туралы түсініктерінің болуы: ұлтаракты тағанға уақытша бекітуге арналған машина, тағанға пішілген былғарыны кигізуге арналған машина, осы машиналардың шетелдік аналогтары, аяқ киімнің үстін дайындаудың кермелі жиегін тікірейтуге арналған машиналар, осы машиналарға арналған құрылғылар: қашаутас, металл щетка, ұлтандарды бекітуге арналған пресстер, термоактиваторлар, ұлтандарды фрезермен өңдеуге арналған машиналар, тігін машиналары, жартылай автоматтар және аяқ киім кәсіпорындарындағы автоматтар

1.3 Этика және еңбек заңнамасы

10.1.3.1 оқу-еңбек ұжымында кәсіби этиканы сақтау;

10.1.3.2 кәсіби борыш және жауапкершілік туралы түсініктерінің болуы;

10.1.3.3 аяқ киім өндірісінің біліктілік санаттары және

		<p>тарифтік кесте бойынша төлемақы түрлері туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>10.1.3.4 ересектермен және қатарластармен ынтымақтасу, топта, ұжымда жұмыс істей білу</p>
	<p>2.3 Өндірістік машиналарды реттеу технологиясы</p>	<p>10.2.3.1 өндірістік машиналарды реттеу технологиясын білу;</p> <p>10.2.3.2 машиналарды реттеудің нұсқаулық-технологиялық карталарын, техникалық мәліметтерін білу, машиналарды реттеу түрлерін білу;</p> <p>10.2.3.3 машиналардың қарапайым ақаулықтарын білу: бұрандалы біріктірудің әлсіреуі, біртекті материалдың екіге бөлінуінде пышақтың мұқалуы, тіреуші құрылғылардың әлсіреуі, тармақтың ажырауы, жетекті белдіктің әлсіреуі;</p> <p>10.2.3.4 машинаның ақаулықтарын өзбетімен анықтай білу, жабдықтардың ақауларын жою жоспарын құрастыру;</p> <p>10.2.3.5 жабдықтардың реттей білу;</p> <p>10.2.3.6 аяқ киімнің төменгі бөлшектерін қосарлауға арналған машинаның пышағын қайрау бұрышын анықтай білу;</p> <p>10.2.3.7 практикалық жұмыстарды орындау: машинаның басты валын (білік) келтіруге арналған белдіктің тартылуын реттеу, ажарлайтын қажакты алмастыру, пресстің алдыңғы бағанында қысатын жастықшаны алмастыру, машинадағы пышақты алмастыру, машинадағы экранды жөндеуден өткізу, машианың пышағын қайрау, машинадағы дискілі пышақты алмастыру, машинаның үйкелетін бөлшектеріне желім жағу</p>
		<p>10.2.4.1 бөлме аяқ киімін тігу технологиясын білу;</p> <p>10.2.4.2 үй аяқ киімінің қысқаша сипаттамасын білу, қазіргі сәннің бағыттарын, үй аяқ киімін тігуде қолданылатын қазіргі материалдарды, заманауи фурнитураны білу;</p>

2. Еңбек затын дайындау технологиясы

2.4 Бөлме аяқ киімін тігу

10.2.4.9 аяқ киімді жинаудың өнеркәсіптік технологиясын білу, бөлме өнеркәсіп аяқ киімінің ательеде тігілген аяқ киімнен айырмашылықтарын білу;

10.2.4.3 бөлме аяқ киімінің физикалық-механикалық қасиеттерін, бөлме аяқ киімін тігуде кездесетін негізгі ақауларды, аяқ киімді тігуде бақылау жүйесін білу;

10.2.4.5 практикалық жұмыстарды орындау: қалыптарды іріктеу, ұлтрақтарды бекіту және өңдеу, үлгіні қалыптарға кигізу, алдын ала аяқ киімнің үстінің үлгілерін созу, желімнің көмегімен аяқ киімнің үстінің үлгілерін шеңберлі созуды орындау, уақытша бекіткіштерді алып тастау, керілген үлгінің кермелі жиектерінің артығын кесіп тастау, аяқ киімнің ізін салу, табанды пішу, табанның бұзылған жағын өңдеу, желімдік қабықшаларды табанға және кермелі жиекке жапсыру, табанды аяқ киімнің ізіне жапсыру, өкшелерді табанның өкшелік бөлігіне бекіту, табандар мен өкшелердің бүйірлі жағын өңдеу, аяқ киімнен қалыптарды алып тастау, өкшеліктер мен салынатын ұлтрақтардың орнату, аяқ киімді тазалау

10.2.5.1 текстильді аяқ киімді тігу технологиясын білу;

10.2.5.2 текстильді аяқ киімнің қысқаша сипаттамасын және техникалық мәліметтерін, тоқыма аяқ киімнің заманауи дизайнын білу;

10.2.6.3 аяқ киімде қолданылатын маталардың физикалық-механикалық қасиеттерін білу: маталардың беттік тығыздығы, маталарды ұзартуда және жыртылуда жүктеме, маталардың пішінге тұрақтылығы;

10.2.5.4 тоқыма пішімдік үлгілерді жинау ерекшеліктерін, аяқ киімді тігуде туындайтын ақауларды білу ;

	2.5 Текстильді аяқ киімді тігу	<p>10.2.5.5 практикалық жұмыстарды орындау: қалыптарды іріктеу, ұлтарактарды пішу, қалыптарға ұлтарактарды орнату, алдын ала қалыптардың пішімдік үлгілерін қаптау, пішімдік үлгілерді желімнің көмегімен ұлтаракқа керу, уақытша бекіткіштерді алып тастау, аяқ киімнің ізіне ұлтарак үлгілерін пішу, табанды пішу, табанның бұзылған жағын өңдеу, желімдік қабықшаларды аяқ киімнің үстінің пішімдік үлгісінің кермелі жиектеріне және табанның бұзылған жағына жапсыру, аяқ киімнің ізіне табанды бекіту, өкшелерді пішу, өкшелерге қарай табанның өкшелік бөлігін дайындау, өкшелердің ляпистік бөлігін өңдеу, желімдік қабықшаларды өкшелердің ляпистік бөлігіне және табанның өкшелік бөлігіне жапсыру, өкшелерді табанға бекіту, табанның және өкшенің бүйірлі жағын өңдеу, аяқ киімнен қалыптарды алып тастау, салынатын ұлтарактарды орнату, аяқ киімді тазалау</p>
3. Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	<p>10.3.1.1 өзінің еңбек іс-әрекетін адекватты өзіндік бағалауына ие болу; 10.3.1.2 тұлғалық құзыреттілік деңгейіне қойылатын кәсіби талаптарды салыстыру; 10.3.1.3 бұйымның үлгісін талдауды өз бетімен орындау; 10.3.1.4 бұйымды дайындаудың технологиялық бірізділігін құрастыру; 10.3.1.5 қалыптасқан кәсіби қозғалыс дағдыларының болуы</p>
	3.2 Қорытынды бақылау жұмысы (-тоқсан бойынша)	<p>10.3.2.1 қиындығы және орындалуы бойынша емтихандық бұйымға сәйкес бұйымды өз бетімен орындау</p>
3-тоқсан		
		<p>10.1.1.1 аяқ киім өндірісімен салалас кәсіптер туралы білу; 10.1.1.2 аяқ киім тігуші кәсібінің біліктілік сипаттамаларын зерттеу;</p>

1.1 Еңбек заты туралы жалпы мәліметтер

10.1.1.3 аяқ киім ісінде қолданылатын ресурсақтаушы технологиялар туралы түсініктерінің болуы;
10.1.1.4 еңбек заттарын дайындауда материалдың қасиеттерін есепке алу;
10.1.2.5 ұйымдастырушылық біліктер мен дағдыларды меңгеру;
10.1.2.6 өндірістегі жеке гигиенаның маңызы, тез шаршаудың басталу себептері туралы білу: шамадан тыс көп шаршауды туындататын бір қалыпта ұзақ жұмыс істеу, еңбектің ұтымсыз тәсілдері, жұмыс алдындағы жеткіліксіз демалыс, жұмыс орнының дұрыс емес жарықтандыру, жұмыстан кейін завод душын қолдану;
10.1.2.7 аяқ киім кәсіпорындарының цехтарында және аумағында қауіпсіздік ережелерін білу;
10.1.2.8 аяқ киім өнеркәсібінің кәсіпорындарында өрт қауіпсіздігі нұсқаулары мен ережелерін, өрт кезіндегі мінез-құлық ережелерін, электр құрылғылары мен электр желісінде өрт сөндірудің ерекшеліктерін және өрт сөндіру құралдарының түрлерін білу

10.1.2.1 ұлтанға арналған материалдарды білу: тері, резеңке, каучук, полиуретан, кожволон, болат, пластмасса;
10.1.2.2 табанға арналған материалдардың физикалық-механикалық қасиеттерін білу: ұсақталуға қарсы бет терісінің тұрақтылығы, икемділігі, ылғалға төзімділігі, материалдарды қолданудың пайдалану жағдайларына тәуелділігі, спорттық аяқ киімдердің ұлтандардың материалының ерекшеліктері;
10.1.2.3 жабдықтар мен материалдарды қолдана білу: аяқ киімді әрлеуге арналған машина, аяқ киімнің бөлшектерінің артығын кесуге арналған машина, пресс, термоактиватор, желім

1.Материалтану.
Аспаптар мен жабдықтар

1.2 Еңбек заттарын талдау және бағалау

қабықшаларын кептіруге арналған шкаф, шебер үстелі, пышақ, бұрауыш, балға, рашпиль, желімге арналған қылқалам;
10.1.2.4 прессте және пышаөпен жұмыста қауіпсіздік шараларын сақтау;
10.1.2.5 салымды ұлтрақтардың физикалық-механикалық қасиеттерін білу және есепке алу: өкшелік және оның аяқ киімдегі қызметі, өкшелікке арналған материалдардың физикалық-механикалық қасиеттері;
10.1.2.6 тоқыма аяқ киімнің сипаттамасын білу, тоқыма аяқ киімнің заманауи дизайнын білу;
10.1.2.7 аяқ киімде қолданылатын материалдардың физикалық-механикалық қасиеттерін білу: маталардың сыртқы тығыздығы, матаны ұзартуда және бөлудегі қысым, маталардың пішінге тұрақтылығы;
10.1.2.8 қалыңдығы бойынша бөлшектерді теңестіруге арналған машинада жұмыста және аяқ киім инструментімен жұмыста қауіпсіздік шараларын сақтау;
10.1.2.9 материалдарды дұрыс таңдай білу;
10.1.2.10 аяқ киім фабрикасындағы жабдықтар туралы түсініктерінің болуы: ұлтрақты тағанға уақытша бекітуге арналған машина, тағанға пішілген былғарыны кигізуге арналған машина, осы машиналардың шетелдік аналогтары, аяқ киімнің үстін дайындаудың кермелі жиегін тікірейтуге арналған машиналар, осы машиналарға арналған құрылғылар: кашаутас, металл щетка, ұлтандарды бекітуге арналған пресстер, термоактиваторлар, ұлтандарды фрезермен өңдеуге арналған машиналар, тігін машиналары, жартылай автоматтар және аяқ киім кәсіпорындарындағы автоматтар

	<p>1.3 Этика және еңбек заңнамасы</p>	<p>10.1.3.1 оқу-еңбек ұжымында кәсіби этиканы сақтау; 10.1.3.2 кәсіби борыш және жауапкершілік туралы түсініктерінің болуы; 10.1.3.3 аяқ киім өндірісінің біліктілік санаттары және тарифтік кесте бойынша төлемақы түрлері туралы түсініктерінің болуы; 10.1.3.4 ересектермен және қатарластармен ынтымақтасу, топта, ұжымда жұмыс істей білу</p>
		<p>10.2.6.1 аяқ киім кәсіпорнындағы қарапайым бұйымдарды даярлау технологиясын білу және орындау ; 10.2.6.2 мектептік ашық аяқ киімді даярлауды орындау; 10.2.6.3 аяқ киімнің түрі, тегі, қызметі, маусымдығы бойынша жіктелуін білу аяқ киімнің ұзындығын, табанның өлшемін білу; 10.2.6.4 аяқ киімдегі бөлшектерді бекіту әдістерін, аяқ киімді қолмен және механикалық бекіту әдістерін білу; 10.2.6.5 аяқ киім өнеркәсібіндегі машиналар мен аппараттарды білу , аяқ киім өндірісіндегі автоматтар мен жартылай автоматтарды білу; 10.2.6.6 мектептік аяқ киімді тігу технологиясын білу; 10.2.6.7 мектеп аяқ киіміне арналған материалдардың физикалық-механикалық қасиеттерін білу; 10.2.6.8 практикалық жұмыстарды орындау: аяқ киімнің бөлшектерін таңдау, аяқ киімнің төменгі бөлшектерін өңдеу, ұлтаракты қалыптарға орнату және өңдеу, аяқ киімнің жоғары жағын дайындауда шеңберлі жиекті орындау, уақытша бекіткіштерді алып тастау, аяқ киімнің жоғары жағын дайындауда кермелі жиекті тікірейту, аяқ киімнің ізін салу, аяқ киімнің төменгі бөлшектерін бекіту, аяқ киімнің бөлшектерін өңдеу, аяқ киімнің төменгі бөлшектерін өңдеу, аяқ киімнен</p>

	<p>2.6 Мектеп аяқ киімін тігу</p>	<p>қалыптарды алып тастау, өкшеліктерді және жапсырмалы ұлтрақтарды орнату, аяқ киімді тазалау, аппретура жағу;</p> <p>10.2.6.9 бекітудің желімдік әдісімен сіндік ранті бар аяқ киімді тігу технологиясын білу және орындау;</p> <p>10.2.6.10 мектептік аяқжабық аяқ киімді дайындау;</p> <p>10.2.6.11 сәндік ранті бар аяқ киімді тігу технологиясын білу, ранттердің түрлерін білу;</p> <p>10.2.6.12 негізгі рантке арналған материалдарға қойылатын талаптарды білу: бүгілуге және ажырауға беріктігі, ылғалға тұрақтылығы және тозуға төзімділігі;</p> <p>10.2.6.13 сәндік рантілерге қ о й ы л а т ы н физикалық-механикалық талаптарды білу: икемділігі, пішіннің тұрақтылығы;</p> <p>10.2.6.14 қапталған рантіні және оның аяқ киімдегі қызметін білу;</p> <p>10.2.6.15 практикалық жұмыстарды орындау: аяқ киімнің төменгі бөлшектерін тігуге дайындау, аяқ киімнің жоғары бөлшектерін қалыпқа қаптау және байлау, уақытша бекіткіштерді алып тастау, аяқ киімнің жоғары бөлшектерін кермелі жиекті тікірейту, аяқ киімге сәндік рантіні бекіту, аяқ киімнің ізін салу, ұлтанды және өкшелерді аяқ киімге бекіту, аяқ киімді әсемдеу, қалыптарды алып тастау, өкшеліктерді және жаспырмалы ұлтрақтарды орнату, аяқ киімді тазалау</p>
<p>2. Еңбек затын дайындау технологиясы</p>		<p>10.2.7.1 ерлердің жазғы шолақ бәтеңкелерін тігу технологиясын білу және орындау;</p> <p>10.2.7.2 фабрикада дайындалатын аяқ киімнің ассортиментін білу;</p> <p>10.2.7.3 бекітудің желімдік әдісімен аяқ киімді тігудің техникалық құжаттамасын білу;</p> <p>10.2.7.4 аяқ киімді тігуде қолданылатын материалдарды, аяқ киімді тігудің өндірістік процесін,</p>

2.7 Жазғы ер адамдардың аяқ киімін тігу

ательеде аяқ киімді тігу ерекшеліктерін, аяқ киімді жеке тігудің басымдылықтарын білу: табанның ерекшеліктерін ескеріп, аяқ киімді тапсырыс берушінің аяғы бойынша тігу мүмкіндігі, аяқ киімді фабрикалық тігудің басымдылығы;

10.2.7.5 практикалық жұмыстарды орындау: аяқ киімді тігуге арналған дайындық жұмыстарын орындау, қалыптарған ұлтарактарды орнату, аяқ киімнің жоғары бөлшектерінен шеңберлі жиекті орындау, уақытша бекіткіштерді алып тастау, аяқ киімнің жоғары жағындағы кермелі жиектерді тікелейту, аяқ киімнің ізін салу, желімдік қабықшаларды жағу, аяқ киімнің төменгі жағын жоғары жағына бекіту, аяқ киімді өңдеуді орындау, аяқ киімнен қалыптарды алып тастау, өкшеліктер мен жаспырмалы ұлтарактарды орнату, аяқ киімді тазалау, дайындалған бұйымның сапасын қайта талдау

10.2.8.1 бекітудің жапсырмалы әдісімен аяқ киімді тігу технологиясын білу және орындау ;

10.2.8.2 бекітудің жапсырмалы әдісімен аяқ киімнің қысқаша сипаттамасын білу, ұлтанды аяқ киімге тігу тәсілдерін, ұлтанды аяқ киімге бекітудің борттық әдісін білу;

10.2.8.3 тігістердің түрлерін білу: қолмен тігу, машинамен тігу, допельдік тігу;

10.2.8.4 қарамайды және оның негізгі сипаттамаларын, қарамайды дайындау технологиясын білу

10.2.8.5 бекітудің жапсырмалы әдісіне арналған жіптерге қойылатын талаптарды білу: беріктігі, икемділігі, шіруге қарсы тұру;

10.2.8.6 аяқ киімге ұлтанды бекітудің машиналық әдісін білу,

	<p>2.8 Жапсырмалы әдіспен аяқ киімді жөндеу</p>	<p>аяқ киімге ұлтанды тігуге арналған машинаны, оның негізгі түйіндерін білу; 10.2.8.7 ұлтанды қолмен тігу әдісін, тігісті тығындауды білу; 10.2.8.8 практикалық жұмыстарды орындау: аяқ киімнің төменгі бөлшектерін өңдеу, қалыптағы ұлтарактарды қалыпқа келтіру, ұлтарактарды өңдеу, аяқ киімнің жоғары жағында шеңберлі жиекті орындау, уақытша бекіткіштерді алып тастау, аяқ киімнің ізін төсеу, ұлтанды аяқ киімге орнату, пішімді ашу, аяқ киімнен қалыпты алып тастау, жіптік тігіспен аяқ киімге ұлтанды бекіту, аяқ киімге қалыпты орнату, пішімді жабу, өкшелерді аяқ киімге бекіту, аяқ киімнің төменгі бөлшектерін фрезермен өңдеу, аяқ киімдегі қалыпты алып тастау, өкшелерді шегеге бекіту, өкшелерге нәлдерді орнату, өкшеліктер мен жапсырмалы ұлтарактарды орнату, аяқ киімді тазалау</p>
<p>3. Еңбек заттарын талдау және бағалау</p>	<p>3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау</p> <p>3.2 Қорытынды бақылау жұмысы (-тоқсан бойынша)</p>	<p>10.3.1.1 өзінің еңбек іс-әрекетін адекватты өзіндік бағалауына ие болу 10.3.1.2 тұлғалық құзыреттілік деңгейіне қойылатын кәсіби талаптарды салыстыру 10.3.1.3 бұйымның үлгісін талдауды өз бетімен орындау 10.3.1.4 бұйымды дайындаудың технологиялық бірізділігін құрастыру 10.3.1.5 қалыптасқан кәсіби қозғалыс дағдыларының болуы. 10.3.2.1 қиындығы және орындалуы бойынша емтихандық бұйымға сәйкес бұйымды өз бетімен орындау</p>
<p>4-тоқсан</p>		
		<p>10.1.1.1 аяқ киім өндірісімен салалас кәсіптер туралы білу; 10.1.1.2 аяқ киім тігуші кәсібінің біліктілік сипаттамаларын зерттеу; 10.1.1.3 аяқ киім ісінде қолданылатын ресурсақтаушы технологиялар туралы түсініктерінің болуы;</p>

1.1 Еңбек заты туралы жалпы мәліметтер

10.1.1.4 еңбек заттарын дайындауда материалдың қасиеттерін есепке алу;
10.1.2.5 ұйымдастырушылық біліктер мен дағдыларды меңгеру;
10.1.2.6 өндірістегі жеке гигиенаның маңызы, тез шаршаудың басталу себептері туралы білу: шамадан тыс көп шаршауды туындататын бір қалыпта ұзақ жұмыс істеу, еңбектің ұтымсыз тәсілдері, жұмыс алдындағы жеткіліксіз демалыс, жұмыс орнының дұрыс емес жарықтандыру, жұмыстан кейін завод душын қолдану;
10.1.2.7 аяқ киім кәсіпорындарының цехтарында және аумағында қауіпсіздік ережелерін білу;
10.1.2.8 аяқ киім өнеркәсібінің кәсіпорындарында өрт қауіпсіздігі нұсқаулары мен ережелерін, өрт кезіндегі мінез-құлық ережелерін, электр құрылғылары мен электр желісінде өрт сөндірудің ерекшеліктерін және өрт сөндіру құралдарының түрлерін білу

10.1.2.1 ұлтанға арналған материалдарды білу: тері, резеңке, каучук, полиуретан, кожволон, болат, пластмасса;
10.1.2.2 табанға арналған материалдардың физикалық-механикалық қасиеттерін білу: ұсақталуға қарсы бет терісінің тұрақтылығы, икемділігі, ылғалға төзімділігі, материалдарды қолданудың пайдалану жағдайларына тәуелділігі, спорттық аяқ киімдердің ұлтандардың материалының ерекшеліктері;
10.1.2.3 жабдықтар мен материалдарды қолдана білу: аяқ киімді әрлеуге арналған машина, аяқ киімнің бөлшектерінің артығын кесуге арналған машина, пресс, термоактиватор, желім қабықшаларын кептіруге арналған шкаф, шебер үстелі, пышақ, бұрауыш, балға, рашпиль, желімге арналған қылқалам;

1.Материалтану
Аспаптармен жабдықтар

1.2 Еңбек заттарын талдау және бағалау

10.1.2.4 прессте және пышаөпен жұмыста қауіпсіздік шараларын сақтау;

10.1.2.5 салымды ұлтрақтардың физикалық-механикалық қасиеттерін білу және есепке алу: өкшелік және оның аяқ киімдегі қызметі, өкшелікке арналған материалдардың физикалық-механикалық қасиеттері;

10.1.2.6 тоқыма аяқ киімнің сипаттамасын білу, тоқыма аяқ киімнің заманауи дизайнын білу;

10.1.2.7. аяқ киімде қолданылатын м а т а л а р д ы ң

физикалық-механикалық қасиеттерін білу: маталардың сыртқы тығыздығы, матаны ұзартуда және бөлудегі қысым, маталардың пішінге тұрақтылығы;

10.1.2.8 қалыңдығы бойынша бөлшектерді теңестіруге арналған машинада жұмыста және аяқ киім инструментімен жұмыста қауіпсіздік шараларын сақтау;

10.1.2.9. материалдарды дұрыс таңдай білу;

10.1.2.10 аяқ киім фабрикасындағы жабдықтар туралы түсініктерінің болуы: ұлтрақты тағанға уақытша бекітуге арналған машина, тағанға пішілген былғарыны кигізуге арналған машина, осы машиналардың шетелдік аналогтары, аяқ киімнің үстін дайындаудың кермелі жиегін тікірейтуге арналған машиналар, осы машиналарға арналған құрылғылар: қашаутас, металл щетка, ұлтандарды бекітуге арналған пресстер, термоактиваторлар, ұлтандарды фрезермен өңдеуге арналған машиналар, тігін машиналары, жартылай автоматтар және аяқ киім кәсіпорындарындағы автоматтар

10.1.3.1оқу-еңбек ұжымында кәсіби этиканы сақтау

	1.3 Этика және еңбек заңнамасы	<p>10.1.3.2 кәсіби борыш және жауапкершілік туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>10.1.3.3 аяқ киім өндірісінің біліктілік санаттары және тарифтік кесте бойынша төлемақы түрлері туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>10.1.3.4 ересектермен және қатарластармен ынтымақтасу, топта, ұжымда жұмыс істей білу</p>
2. Еңбек затын дайындау технологиясы	2.9 Күзгі-көктемгі ер адамдардың аяқ киімін тігу	<p>10.2.9.1 ажаңа аяқ киім материалын білу;</p> <p>10.2.9.2 аяқ киімнің үстіне арналған жасанды және синтетикалық талшықтардан жаңа маталарды білу, арзанқол матаны, жылтырақ жабыны бар маталарды, тоқылмаған материалдарды, маталардың бояуды білу;</p> <p>10.2.9.3 маталардың физикалық-механикалық қасиеттерін білу;</p> <p>10.2.9.4 аяқ киімге арналған синтетикалық материалдарды, синтетикалық материалдардың негізгі қасиеттерін білу: тозуға тұрақтылығы, аяқ киімнің үстімен бекітудің беріктігі, ылғалға төзімділігі, пішінге тұрақтылығы;</p> <p>10.2.9.5 күзгі-жазғы маусымдағы ерлердің бәтеңкесін тігу технологиясын білу;</p> <p>10.2.9.6 ерлердің шолақ бәтеңкесінің техникалық мәліметтерін, сипаттамасын білу, шолақ бәтеңкелердің фасон түрлерін, шолақ бәтеңкелерді дайындаудың күрделілік дәрежесін білу;</p> <p>10.2.9.7 ұлтанның түрлері мен формаларын, пішінделген сірілікті және олардың қызметін білу;</p> <p>10.2.9.8 супинаторлардың жіктелуін, аяқ киімнің салмағын білу;</p> <p>10.2.9.9 еңбекті операциялық бөлуді, конвейер жұмысын, конвейер жұмысының басымдылығын білу;</p> <p>10.2.9.10 жұмыс жоспарын өз бетімен құра білу, жұмыс орнын ұтымды ұйымдастыру,</p>

		технологиялық нормативтерді, тапсырманы орындауды бақылауды сақтау, өз жұмысын үлгімен салыстыру, орындалған жұмыс туралы есеп жасау; 10.2.9.11 практикалық жұмыстарды орындау: бұйымды жеке дайындау, еңбекті операциялық бөлу, кол және машина операцияларын орындау, жұмысты күнделікті есепке алу (жеке және бригадалық), дайын бұйымның сапасын бағалау, жоспарлы тапсырманы орындау қорытындысын шығару. Біліктілікті емтиханға даярлау
3. Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	10.3.1.1 өзінің еңбек іс-әрекетін адекватты өзіндік бағалауына ие болу; 10.3.1.2 тұлғалық құзыреттілік деңгейіне қойылатын кәсіби талаптарды салыстыру; 10.3.1.3 бұйымның үлгісін талдауды өз бетімен орындау; 10.3.1.4 бұйымды дайындаудың технологиялық бірізділігін құрастыру; 10.3.1.5 қалыптасқан кәсіби қозғалыс дағдыларының болуы
	3.2 Қорытынды бақылау жұмысы (оқу жылына).	10.3.2.1 қиындығы және орындалуы бойынша емтихандық бұйымға сәйкес бұйымды өз бетімен орындау

Ескерту: білім беру ұйымында оқу-еңбек үдерісін қажетті өндірістік материалымен қамтамасыз ету мүмкіншіліктеріне қарай, мұғалім тақырыптарды оқыту реттілігін белгілейді.

"Кәсіби еңбекке баулу" пәні бойынша 7
-10 сыныптағы зияты жеңіл түрде
зақымдалған білім алушыларға
арналған жаңартылған мазмұндағы
үлгілік оқу бағдарламасына
6-қосымша

Ескерту. 6-қосымшасының жоғарғы оң жақ бұрышы жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 7-10 сыныптар үшін "Кәсіби еңбекке баулу. Картонаж-мұқаба ісі" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

82. "Картонаж-мұқаба ісі" профилі бойынша бағдарламаның қамтитын бөлімдері:

- 1) 1-бөлім "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар";
- 2) 2-бөлім "Еңбектің дайындау технологиялары";
- 3) 3-бөлім "Еңбек заттарын талдау және бағалау".

83. "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) еңбек заттары туралы жалпы мәліметтер;
- 2) техникалық мәліметтер;
- 3) материалтану "қағаз бен картон өндірісі және олардың қасиеттері";
- 4) баспа-түптеу құралдарында қауіпсіз жұмыс ережесі;
- 5) әдеп және еңбек заңнамасы.

84. "Еңбектің дайындау технологиялары" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) аппликация;
- 2) картонаж өндірісі;
- 3) мұқаба өндірісі;
- 4) брошюралық бұйымдар;
- 5) кітаптың түбі;

б) ою шығармашылығы мен аппликация техникасын қолданып мұқабаларды ресімдеу;

- 7) кітап-журнал өнімдерін жөндеу;
- 8) түптеу шеберханасын техникалық жарақтандыру;
- 9) практикалық жұмыстар;
- 10) дербес жұмыс, жобалы тізім.

85. "Еңбек заттарын талдау және бағалау" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) еңбек заттарын талдау және бағалау;
- 2) оқу жылындағы бақылау қорытынды жұмыс.

86. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

- 1) 1-бөлім "Материалтану":

1-кесте

Бөлімшелер	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1.1 Еңбек заттары туралы жалпы мәліметтер	7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы екенін түсіну	8.1.1.1 өз Отанына деген мақтанш сезімін таныту	9.1.1.1 өзгенің пікіріне, әр түрлі халықтардың тарихына және мәдениетіне құрмет қарым-қатынасын таныту	10.1.1.1 әртүрлі мәдениет, нәсіл, діни сенім адамдарына толеранттық таныту
	7.1.2.1 тұрмыста, оқуда, ойында			10.1.2.1 жұмысқа қажетті

<p>1.2 Техникалық мәліметтер</p>	<p>пайдаланатын кейбір полиграфиялық және картонаж бұйымдары туралы түсінігінің болуы; 7.1.2.2 бұйымдарды дайындау барысында қолданылатын материалдар туралы түсінігінің болуы; 7.1.2.3 бұйымдарды дайындау бойынша жұмыс үшін қажетті материал мен құралды таңдауды іске асыру</p>	<p>8.1.2.1 берілген өлшемді сақтай отырып, өлшеуіш құралдар мен тетіктерді пайдалану; 8.1.2.2 қолданылатын материалдардың негізгі қасиеттері туралы түсінігінің болуы; 8.1.2.3 өндіріс материалдарын сақтау ережелері туралы түсінігінің болуы мәліметтердің болуы</p>	<p>9.1.2.1 үлгі бойынша тапсырмада өз бетінше бағдарлану; 9.1.2.2 мұғалімнің сұрақтары және өз бетінше бұйымдар жұмысының жобасын құрастыру; 9.1.2.3 құралдармен қауіпсіз жұмыс істеу ережелерін білу және орындау, жұмысты орындау барысында санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау</p>	<p>материалдар мен құралдарды өз бетінше таңдау; 10.1.2.2 полиграфияда қолданылатын материалдардың салыстырмалы анализін жасау; 10.1.2.3 технологиялық карта, техникалық сурет, үлгі бойынша өз бетінше жұмыс істеу; 10.1.2.4 дайындалатын бұйымды жоспарлауды іске асыру</p>
<p>1.3 Материалтану " қағаз бен картон өндірісі және олардың қасиеттері"</p>	<p>7.1.3.1 бойлай және көлденең қағаз талшықтары туралы түсінігінің болуы; 7.1.3.2 қағаз қасиеттерін (қайшымен, қағазбен кесіледі, суланғанда беріктігін жоғалтады, кесіктері бойынша бүктеледі, жыртғылады және мыжылады) анықтау бойынша зертханалық жұмыс; 7.1.3.3 материалмен жұмыс ережелері туралы түсінігінің болуы; 7.2.3.4 қайшымен және пышақпен жұмыс қауіпсіздігін сақтау; 7.2.3.5 кескішпен жұмыс ережелерімен танысу; 7.1.3.6 бетін (жұмыс) және ішкі жақтарын (қағаздың жұмыс істейтін</p>	<p>8.1.3.1 қағаздың пайда болу тарихы туралы түсінігінің болуы; 8.1.3.2 целлюлоза комбинатындағы қағаз өндірісі туралы түсінігінің болуы; 8.1.3.3 иметь представление о технологии изготовления бумаги; 8.1.3.4 зертханалық –практикалық жұмыстар барысында қағаздың қасиеттерін анықтау; 8.2.3.5 материалдың сапасын сыртқы көрінісі бойынша анықтауға ұмтылу; 8.1.3.6 түптеу жұмыстарында қолданылуы бойынша материалдың түрін анықтау;</p>	<p>9.1.3.1 полиграфиялық өндірісте қолданылатын жасанды және синтетикалық материалдар туралы түсінігінің болуы 9.1.3.2 синтетикалық және жасанды материалдардың қасиеттері туралы түсінігінің болуы; 9.1.3.3 зертханалық жолмен жасанды материалдардың қасиеттерін анықтау; 9.1.3.4 жасанды материалдарды табиғидан ажырату; 9.1.3.5 синтетикалық материалдардың процесстері туралы түсінігінің болуы; 9.1.3.6 жасанды және табиғи материалдардың өндіріс процесстері</p>	<p>10.1.3.1 брошюра бұйымдарын дайындау үшін қолданылатын материалдарды таңдауды іске асыру; 10.1.3.2 қатты түптеу бұйымдары үшін материал таңдау; 10.1.3.3 синтетикалық материалды сыртқы көрінісі, сипап-сезу және жану сипаты бойынша анықтау; 10.1.3.4 ақаулар мен өндірістік ақаулар туралы түсінігінің болуы; 10.1.3.5 жаңа материалдар мен олардың қасиеттері туралы түсінігінің болуы; 10.1.3.6 синтетикалық және табиғи материалдардан жасалған</p>

	жағы бұлыңғыр және борпылдақ құрылымға ие) анықтау	8.1.3.7 өңделген жасанды материалды табиғидаан ажырату	туралы түсінігінің болуы	бұйымдарды сақтау және күту туралы түсінігінің болуы
1.4 Баспа-түптеу құралдарында қауіпсіз жұмыс ережесі	7.1.4.1 өлшеуіш және қол құралдарымен қауіпсіз жұмыс ережелері туралы түсінігінің болуы; 7.1.4.2 желіммен жұмыс барысындағы қауіпсіз жұмыс туралы түсінігінің болуы; 7.1.4.3 өз бетінше практикалық жұмысты орындау барысындағы техникалық қауіпсіздік ережелерін сақтау; 7.1.4.4 картонаж-түптеу шеберханасы білдектері мен машиналарындағы және өндірістегі жұмыс барысындағы қауіпсіздік ережелерімен танысу	8.1.4.1 қол құралымен жұмыс қауіпсіздігін сақтау; 8.1.4.2 полиграфия жабдықтарымен жұмыс ережесін сақтау; 8.1.4.3 оқу шеберханасындағы өз жұмыс орнын ұйымдастыру; 8.1.4.4 оқу шеберханасындағы түптеушінің қауіпсіз жұмыс ережелері туралы түсінігінің болуы; 8.1.4.5 баспаханадағы қауіпсіз жұмыс туралы түсінігінің болуы	9.1.4.1 түптеу құралдарындағы қауіпсіз жұмыс ережесін сақтау (жұмсақ мұқабаға арналған машина, қатты мұқабаға арналған құралдар, бүктеуші, кескіш, ламинатор); 9.1.4.2 бүктегіш машинадағы қауіпсіздік тәсілдерін сақтау; 9.1.4.3 түптеу машиналарындағы қауіпсіздік тәсілдерін сақтау (жұмсақ түптеу, қатты түптеу машинасы)	10.1.4.1 көп функциялы баспақтағы қауіпсіз жұмыс ережесін орындау; 10.1.4.2 электр ламинаторындағы қауіпсіз жұмыс ережесін сақтау; 10.1.4.3 қол және машина операцияларын орындау барысындағы қауіпсіздік ережесін сақтау; 10.1.4.4 электр қауіпсіздігі бойынша талаптарды сақтау; 10.1.4.5 өрт қауіпсіздігі бойынша талаптарды сақтау
1.5 Әдеп және еңбек заңнамасы	7.1.5.1 түптеу шеберханасындағы тәртіп әдебі туралы түсінігінің болуы; 7.1.5.2 жұмыс барысында нысанды киімді пайдалана отырып, өз жұмыс орнын ұйымдастыра алу; 7.1.5.3 ҚР еңбек заңнамасы туралы жалпы түсінік беру	8.1.5.1 баспаханың еңбек ұжымындағы өзара қарым-қатынас әдебі; 8.1.5.2 еңбек тәртібі, еңбек ақы, жұмыс уақыты мен кезекті еңбек демалысы туралы түсінігінің болуы	9.1.5.1 жұмысқа қабылдауға байланысты іскерлік құжаттамаларды ресімдеуді меңгеру; 9.1.5.2 жұмысқа орналасу барысындағы тәртіп ережелерінің және жұмыс берушінің ұсынатын барлық талаптарының маңыздылығымен танысу; 9.1.5.3 еңбек шартын толтыру ережелерімен танысу;	10.1.5.1 еңбек ұжымындағы кәсіби әдепті сақтау; 10.1.5.2 кәсіби жауапкершілік туралы түсінігінің болуы; 10.1.5.3 оқу-еңбек ұжымындағы тіл табысқыштық туралы түсінігінің болуы; 10.1.5.4 өндірістегі біліктілік

		9.1.5.4 еңбекті қорғау туралы түсінік беру	дәрежелерімен танысу
--	--	--	----------------------

2) 2-бөлім "Еңбектің дайындау технологиялары":

2-кесте

Бөлімшелер	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
2.1 Аппликация	<p>7.2.1.1 қағаз өндірісі туралы түсінігінің болуы;</p> <p>7.2.1.2 қағаз бүктеу тәсілдерін игеру;</p> <p>7.2.1.3 жазықтықта аппликация орындау;</p> <p>7.2.1.4 көлемді және заттық аппликациялар туралы түсінігінің болуы;</p> <p>7.2.1.5 аппликацияларда әртүрлі өрнектер мен оюларды қолдану;</p> <p>7.2.1.6 көкжиек сызығы мен перспектива ережесін қолдана отырып, дұрыс композициялық құрумен белгілі тақырыпқа аппликация құрастыру;</p> <p>7.2.1.7 еңбек объектісінің нысанына немесе парақ көлеміне байланысты өрнек көлемін, сюжетті аппликация пропорциясын анықтау</p>	<p>8.2.1.1 әртүрлі қағаз түрлерін тағайындалуы бойынша қолдану;</p> <p>8.2.1.2 қағаздың қасиеттері мен ерекшеліктерін: бүгілуі бойынша майысуын, кесілуін, ылғалды сіңіруін, әлсіз қалыңдығын, түсін білу;</p> <p>8.2.1.3 тетіктердің жүйелі бірігу ережесін қолдану;</p> <p>8.2.1.4 желімнің әртүрлілігі, яғни қолмен жұмыста және машина құралдарында пайдалану туралы түсінігінің болуы;</p> <p>8.2.1.5 жазық парақтан көлемді бұйымдарды орындау;</p> <p>8.2.1.6 симметриялы кесу, қағазды өрнектеу технологиясын меңгеруге ұмтылу;</p> <p>8.2.1.7 қағаз талшықтарының бағытталуының қолданыстағы тәсілдерімен таныстыру (бойлай, көлденең)</p>	<p>9.2.1.1 аппликацияны бейнелеу техникасының бір түрі ретінде білу;</p> <p>9.2.1.2 көшпелі халықтармен байланысты аппликация туралы түсінік беру;</p> <p>9.2.1.3 "Аппликация" және "Коллаж" техникасында бұйымдарды дайындау ерекшеліктерін қолдану;</p> <p>9.2.1.4 жұмыс барысында қолданылатын материалдардың қасиеттерін: түсін, текстурасын, пайда болуын анықтау;</p> <p>9.2.1.5 белгілеу, пішу тәсілдерін игеру. Кесетін құралдармен және жабдықтармен қауіпсіз жұмыс ережесін білу</p> <p>9.2.1.6 түсі мен формасын үйлестіретінін отырып, мұқабаларды ресімдеу дағдыларының болуы;</p> <p>9.2.1.7 аппликация техникасында сабақтарды ұйымдастыру туралы түсінігінің болуы;</p> <p>9.2.1.8 аппликация техникасында</p>	<p>10.2.1.1 "аппликация" техникасында материал таңдау дағдыларын игеру;</p> <p>10.2.1.2 жұмыста қолданылатын материалдардың қасиеттерін білу;</p> <p>10.2.1.3 әртүрлі материалдардан аппликация техникасын меңгеру</p> <p>10.2.1.4 әртүрлі аппликация түрлерінде қолданылатын құралдарды, тетіктерді білу</p> <p>10.2.1.6 өз бетінше суреттерді, түстік және композициялық ұйғарымды таңдау;</p> <p>10.2.1.7 шығармашылық пенкиялын таныту;</p> <p>10.2.1.8 фон таңдау, эскиз құрастыру, суретті фонға ауыстыру</p> <p>10.2.1.9 жапсыру технологиясын игеру;</p> <p>10.2.1.10 әртүрлі аппликация түрлерінде қолданылатын желімдеу құралдарын білу;</p> <p>10.2.1.11 аппликация техникасы үшін жарамды қағаздарды пайдалану (үстел</p>

			жұмыс үшін материал мен құралдарды таңдау ережелерін игеру	үстілік, мәрмәр, шегрен, ығыстырылған, барқыт, күміс, қола)
2.2 Картонаж өндірісі	<p>7.2.2.1 қоғам өміріндегі еңбек пен картонажшы мамандығының маңызы туралы түсінігінің болуы;</p> <p>7.2.2.2 картон ажыратқыш білдек туралы түсінігінің болуы</p> <p>7.2.2.3 дайындалған қажетті өлшемдерді кесуге болатын білдектің шектеулі бағыттаушы сызғышын қолдану;</p> <p>7.2.2.4 картонаж білдектерінде өлшеуіш құралдарды пайдалану</p>	<p>8.2.2.1 картонаж өндірісінде пайдаланылатын материалдар туралы түсінігінің болуы;</p> <p>8.2.2.2 картонаж өндірісінде қолданылатын құралдар туралы жалпы түсінігінің болуы;</p> <p>8.2.2.3 қол құралдарымен, э л е к т р құралдарымен қауіпсіз жұмыс ережесін сақтау;</p> <p>8.2.2.4 материалдың қасиеттері және олармен жұмыс істеу тәсілдері туралы түсінігінің болуы</p>	<p>9.2.2.1 көрсету мен түсіндіру бойынша жоспарлауды орындау;</p> <p>9.2.2.2 қарапайым сызылуы күрделі бұйымдарды дайындау;</p> <p>9.2.2.3 бұйымдардың сапасын үлгімен салыстыру арқылы талдауды іске асыру ;</p> <p>9.2.2.4 материал талшықтарының бағыттарын ескере отырып, картон рицовкасы түсінігін меңгеру;</p> <p>9.2.2.5 қол және механикалық құралдарды қолдана отырып, рицовканы орындау</p>	<p>10.2.2.1 картонаж бұйымдарын модельдеу және сызу арқылы картонаж бұйымдарының модельдерін дайындау;</p> <p>10.2.2.2 картон дайындамасын кесіп алуды орындау;</p> <p>10.2.2.3 картонаж бұйымдарының жаймасын үлгі бойынша жинауды орындау;</p> <p>10.2.2.4 дайындалған бұйымды талдау және үлгімен салыстыру;</p> <p>10.2.2.5 картонаж бұйымдарының ресімдеу жұмыстарындағы талаптарды сақтау</p>
2.3 Мұқаба өндірісі	<p>7.2.3.1 тапсырмада бағдарлану, үлгіні табиғи объектімен, иллюстрациямен салыстыру (мұғалім көмегі және өз бетінше);</p> <p>7.2.3.2 мұғалімнің көмегімен және өз бетінше бұйым жұмысының жоспарын құрастыру;</p> <p>7.2.3.3 материалды таңдау дағдысының болуы;</p> <p>7.2.3.4 белгіленген жоспарды ұстану;</p>	<p>8.2.3.1 бұйымның үлгісі бойынша тапсырмада өз бетінше бағдарлану;</p> <p>8.2.3.2 сызба, эскиз дайындау (мұғалім көмегі);</p> <p>8.2.3.3 технологиялық карта бойынша еңбек затын дайындау бірізділігін анықтау;</p> <p>8.2.3.4 баспахана мен мамандықтар туралы жалпы түсініктің болуы;</p> <p>8.2.3.5 кітап-журнал өнімдерін дайындау барысында операция</p>	<p>9.2.3.1 модельдеу және құрастыру объектісін анықтау;</p> <p>9.2.3.2 үлгіні талдау әңгімелесу процесінде жұмыс жоспарын құрастыру;</p> <p>9.2.3.3 бұйымды орындау барысында жоспарлауды ұстану;</p> <p>9.2.3.4 полиграфиялық комбинат құрылымы туралы жалпы түсініктің болуы;</p>	<p>10.2.3.1 еңбек затын дайындау дәйектілігін өз бетінше анықтау;</p> <p>10.2.3.2 тұрмыстағы еңбек затының тағайындалуы мен қолданылуын білу;</p> <p>10.2.3.3 үлгімен салстыра отырып, орындалған жұмыстың сапасын бағалау;</p> <p>10.2.3.4 полиграфиялық комбинаттағы мұқаба бұйымдарын құрастырудың</p>

	<p>7.2.3.5 түптеуші мамандығы туралы түсінік беру;</p> <p>7.2.3.6 қатты мұқабалар туралы бастапқы түсініктің болуы;</p> <p>7.2.3.7 қатты мұқаба өнеркәсіп өндірісі туралы жалпы түсініктің болуы</p>	<p>бойынша еңбекті бөлу туралы түсінігінің болуы;</p> <p>8.2.3.6 полиграфиялық комбинат цехтері туралы түсініктің болуы (баспа цехы, түптеуіш цехы, брошюралық цех, эксперименттік цех)</p>	<p>9.2.3.5 баспаханадағы және өндірістегі түптеуші мамандығы туралы түсініктің болуы;</p> <p>9.2.3.6 жұмыстың бригадалық әдісі туралы түсінік беру</p>	<p>әралуандылығы туралы жалпы түсінігінің болуы;</p> <p>10.2.3.5 комбинаттағы өнімнің жоспарлануы мен нормалары туралы түсінігінің болуы</p>
2.4 Брошюралық бұйымдар	<p>7.2.4.1 кітап ісінің тарихы;</p> <p>7.2.4.2 брошюралық бұйымдардың жетістіктері мен кемшіліктері;</p> <p>7.2.4.3 брошюралық бұйымдар үшін материал таңдау және дайындауға ұмтылу;</p> <p>7.2.4.4 бір дәптерлік мұқаба тетіктері мен бекіту тәсілдерін ажырату;</p> <p>7.2.4.5 біріктіру (тігін, желімдеу, серіппе, қапсырма) технологиясын меңгеру</p>	<p>8.2.4.1 кітап және брошюра, технологиялық процестегі айырмашылығы;</p> <p>8.2.4.2 брошюра өндірісі (аймақ және цех құралдары) және оларға қойылатын талаптар ;</p> <p>8.2.4.3 ағымдық процесс түсінігі, жұмыстарды операциялық орындауды меңгеру ;</p> <p>8.2.4.4 полиграфиялық өндірісті ұйымдастыру механизмін елестету</p>	<p>9.2.4.1 полиграфия түсінігі;</p> <p>9.2.4.2 полиграфиялық өнеркәсібі салаларымен таныстыру</p> <p>9.2.4.3 таза жазылған тауарлар (фабрика, цех) өндірісі;</p> <p>9.2.4.4 қол бүктеуіш технологиясын қолдану және машиналы бүктеуішпен танысу ;</p> <p>9.2.4.5 білім алушылардың брошюралық бұйымдарды жинауын және таза бұйымдарды біріктіру тәсілдерін меңгеру</p>	<p>10.2.4.1 брошюралық өнімдерді өнеркәсіптік дайындау технологиясын меңгеру;</p> <p>10.2.4.2 білім алушыларға брошюралық бұйымдардың түрлері және олардың құрылымдық ерекшеліктері туралы түсінік беру;</p> <p>10.2.4.3 бұйымның үлгісі бойынша тапсырмада бағдарлана алу;</p> <p>10.2.4.4 технологиялық карта мен техникалық сурет бойынша бұйым дайындау;</p> <p>10.2.4.5 өз жұмысы мен үлгіні салыстырмалы талдауды құрастыру</p>
	<p>7.2.5.1 білім алушыларды кітап бұйымының жинақталуы; тетіктерімен және ерекшеліктерімен таныстыру;</p> <p>7.2.5.2 блокты дайындаудың технологиялық</p>	<p>8.2.5.1 кітап дайындау үшін материал таңдау;</p> <p>8.2.5.2 кітаптар мен брошюраларды дайындаудың технологиялық процестеріндегі</p>	<p>9.2.5.1 білім алушыларға 5-тен 9-ға дейінгі үлгілік мұқабалардың макеттерімен танысу ұсынылады;</p> <p>9.2.5.2 құрылым ерекшеліктерін, мұқаба материалының қасиеттері мен түрлерін ажырату;</p>	<p>10.2.5.1 білім алушыларды баспахана құрылғыларымен таныстыру (цех, аумақ);</p> <p>10.2.5.2 мұқаба-брошюралы</p>

2.5 Кітаптың түбі	<p>процесі туралы түсінігінің болуы;</p> <p>7.2.5.3 білім алушылардың брошюра және кітап өнімдері арасындағы түбегейлі айырмашылықты табуы;</p> <p>7.2.5.4 блоктың бір дәптерлік және көп дәптерлік қосылған жерінің арасындағы айырмашылықты көру;</p> <p>7.2.5.5 кесетін құралдармен қауіпсіз жұмыс ережесін және кескіште блокты кесу барысында технологиялық талаптарды сақтау</p>	<p>айырмашылықты таба алу;</p> <p>8.2.5.3 тұтас және құрама мұқабаларда кітап үлгілерін дайындау туралы түсінігінің болуы;</p> <p>8.2.5.4 кітаптың құрама бөліктерінің тағайындалуын түсіну, бұйым тетіктерінде бағдарлану;</p> <p>8.2.5.5 мұқаба қабын қайта қою мен орын орнына қоюдың рөлін түсіну;</p> <p>8.2.5.6 блок бойынша мұқаба қабының өлшем есебін қолдану</p>	<p>9.2.5.3 стандартты мұқабалардың техникалық сипаттамасын іске асыруға ұмтылу;</p> <p>9.2.5.4 мұқабаны дайындау тәртібін сақтау;</p> <p>9.2.5.5 стандартты мұқабаларда блокты біріктіру тәсілдерін ажырату;</p> <p>9.2.5.6 бесіншіден тоғызыншыға дейінгі мұқаба қаптарының түрлерін ажырату (бір тетіктен құралған, жапсырма жақтарымен және жапсырма түбіртегімен, жапсырма жақтарымен және жиекті түбіртегімен)</p>	<p>к процестерді орындау үшін негізгі білдектер мен машиналар туралы түсінік беру;</p> <p>10.2.5.3 өндірісте машина тәсілімен түптеуіш операцияларды орындау мен мектеп шеберханасы жағдайында бағдарлануға ұмтылу;</p> <p>10.2.5.4 баспахана бұйымы мен мектеп шеберханасында жасалған бұйым арасындағы айырмашылықты көру</p>
2.6 Ою шығармашылығы мен аппликация техникасын қолданып мұқабаларды ресімдеу	<p>7.2.6.1 оюлы өрнектер құрастыру, онда әркелкі элементтер мен геометриялық пішіндерді пайдалану;</p> <p>7.2.6.2 ою түрлерін ажырату;</p> <p>7.2.6.3 ою-өрнектерді шаршыда, шеңберде, ромбта, сопақшада, жолақта, шексіз ою-өрнек жасау;</p> <p>7.2.6.4 ернеу жолағындағы ою-өрнекті орындау;</p> <p>7.2.6.5 тұйық ою-өрнек құрылысын</p>	<p>8.2.6.1 ою-өрнектерді шаршыда, ромбта, сопақшада, жолақта, шексіз ою-өрнек жасау;</p> <p>8.2.6.2 ою-өрнектердің ерекшеліктерін білу;</p> <p>8.2.6.3 өрнектер құрастыру;</p> <p>8.2.6.4 жұмыс орнын, жұмыс құралдары мен құрылғыларды дайындау;</p> <p>8.2.6.5 заттың пішінін ескере отырып, ою-өрнекті таңдау және құрастыру;</p> <p>8.2.6.6 қағаздан, бұйымдардың таңдалған пішінінен кесу тәсілдерімен</p>	<p>9.2.6.1 әрленген мұқаба қаптарын білу;</p> <p>9.2.6.2 білім алушыларға брошюралық өнім үшін кеңсе техникасында мұқабаларды ресімдеу туралы түсінік беру;</p> <p>9.2.6.3 үлгіге қатысты өз жұмысының сапасын талдай алу;</p> <p>9.2.6.4 түстерді ажырату және атау, түстердің гармониялық үйлесімін таңдау;</p> <p>9.2.6.5 қолдан және баспақ арқылы мұқабаларды алтындау туралы түсінік беру;</p>	<p>10.2.6.1 рельефті бедер туралы түсінік беру;</p> <p>10.2.6.2 жұқалтыр бедері үшін көп функциялы баспақ құрылғысында бағдарлану;</p> <p>10.2.6.3 алтындалған баспақ құрылғысын зерделеу (температуралық жұмыс режимі, материалға және клавишаның тағайындалуына байланысты);</p> <p>10.2.6.4 жұмысқа баспақты дайындай алу, бедерлеу түрін анықтау;</p> <p>10.2.6.5 жұмыс үстелінде клише орналастыру және дайындау;</p>

	орындау (шаршыда, ромбта, шеңберде, сопақшада); 7.2.6.6 суреттің сұлбасын, штрихтер бағытын сақтай отырып, ою-өрнек элементтерін бояулармен бояу	танысу және таңдалған материалмен эскиз толтыру; 8.2.6.7 пішіні мен мұқабада орналасуына байланысты ою-өрнекті таңдау ережелерімен таныстыру	9.2.6.6 қолдан және көпфункционалы баспақ арқылы алтындау үшін түптеуші қолданатын материалдармен және керек-жарақтармен таныстыру	10.2.6.6 көп функциялы баспақта жұмыстың дәйектілігімен танысу; 10.2.6.7 мұқаба қаптарын ресімдеу үшін материал таңдауды іске асыру
2.7 Кітап-журнал өнімдерін жөндеу	7.2.7.1 кітап-журнал өнімін күту ережелері мен оған деген ұқыпты қарым-қатынас туралы түсінігінің болуы; 7.2.7.2 бүліну туралы түсінігінің болуы (мұқаба қаптары бұрыштарының тозығы жеткенін, мұқаба қаптарының жыртып алынуы, мұқабасының бүлінуі); 7.2.7.3 сыртқы бүлінулерді жөндеу үшін материал таңдау туралы түсінігінің болуы	8.2.7.1 кітаптың сыртқы бүлінулерін жөндеу барысындағы практикада білімдерін қолдану; 8.2.7.2 сыртқы бүлінулерді жою үшін материал таңдауды жасау 8.2.7.3 кітаптың ішкі бүлінулерін жөндеуді іске асыру ; 8.2.7.4 жөндеу барысында материалды тағайындалуы бойынша қолдану; 8.2.7.5 кітаптың бүліну түрлерін ажырату	9.2.7.1 кітаптарды және брошюраларды жөндеу үшін материалды дұрыс таңдауды іске асыра алу; 9.2.7.2 бұйымдардың бүліну түрлерін (сыртқы, ішкі) және жөндеудің күрделілік дәрежесін анықтау; 9.2.7.3 сигнатураның тағайындалуы туралы түсінігінің болуы; 9.2.7.4 кітап жөндеу тәртібі туралы білімдерін меңгеру; 9.2.7.5 кітаптарды және брошюраларды жөндеу барысында жұмыс орнын ұйымдастыра алу	10.2.7.1 кітаптың бүліну түрлерін анықтай отырып, практикалық біліктер мен дағдыларды бекіту; 10.2.7.2 жөндеудің күрделілік дәрежесін орнату; 10.2.7.3 кітаптың ішкі және сыртқы бүлінулерін жою 10.2.7.4 жөндеудің қатаң дәйектілігін жасау; 10.2.7.5 күрделі біріктірілген жөндеу жұмысы түсінігі (дәптерден мұқабалы қақпаққа дейін)
	7.2.8.1 ламинатормен, негізгі жұмыс бөлімдерімен, тегік атауларымен танысу; 7.2.8.2 өндіріс және ламинациялау кезінде қолданылатын материал атауы туралы қарапайым мәліметтер;	8.2.8.1 ұсынылған құралды зерделеуді жалғастыру және практикада: ламинатормен, визиткаларды кесіп алуға арналған қол баспағымен, жұмсақ мұқаба үшін	9.2.8.1 алтын жалатылған баспақпен танысу, рельефті бедер туралы түсінік беру; 9.2.8.2 жұқалтыр бедер үшін көп	10.2.8.1 полиграфиялық құралмен жұмыс барысында практикада алған білімдерін қолдану; 10.2.8.2 құралдардың негізгі

2.8 Түптеу шеберханасын техникалық жарактандыру

<p>7.2.8.3 ламинация процесінің дәйектілігі; 7.2.8.4 визитканы кесіп алу үшін қол баспақпен танысу; 7.2.8.5 орындалатын жұмыс түрлері; 7.2.8.6 қол баспағымен жұмыс барысындағы тәсілдер, ереже мен қауіпсіздік техникасы; 7.2.8.7 негізгі жұмыс бөлімдері және жұмыс орнын ұйымдастыру; 7.2.8.8 баспақ жұмысы барысында қолданылатын материалдар туралы қарапайым мәліметтер; 7.2.8.9 қағаздың, картонның, атаулардың әралуандылығы, талшықтардың іскерлік және көлденең бағыты; 7.2.8.9 жұмсақ мұқаба үшін машинаның тағайындалуы мен қолданылуы туралы түсінікті қалыптастыру; 7.2.8.10 негізгі жұмыс бөлімдері, тетік атаулары; 7.2.8.11 жұмыс орнын ұйымдастыру, қауіпсіз жұмыс ережесі; 7.2.8.12 құралдарда жұмыстарды орындау дәйектілігімен танысу</p>	<p>машинамен жұмыс барысындағы дағдыларды жетілдіру; 8.2.8.2 құралмен жұмыс барысында алынған білімдер мен біліктерді жетілдіру, құралмен қауіпсіз жұмыс ережесін білу; 8.2.8.3 үлгі бойынша тапсырмада бағдарлану (үлгіні талдау мен жұмыс жоспарын мұғалім береді); 8.2.8.4 жұмыс тәсілдерін практикалық орындау, түсіндірумен сүйемелдеуге ұмтылу; 8.2.8.5 орындалған бұйымның сапасын талдау, мұғалім көмегімен жүргізу; 8.2.8.6 бүктеуге арналған машинаның жұмыс принциптері туралы түсінік беру; 8.2.8.7 машинаның негізгі тораптары, атаулары туралы түсінік беру; 8.2.8.8 бүктеуге арналған машинада материалды толтыру ережелерімен таныстыру</p>	<p>функциялы баспақ құрылғысында бағдарлану; 9.2.8.3 алтын жалатқан баспақ құрылғысын зерделеу (материалға байланысты температуралық жұмыс режимі, клишенің тағайындалуы); 9.2.8.4 баспақтың жұмысқа даярлау, бедер түрлерін анықтау; 9.2.8.5 жұмыс үстелінде клишені орната алу және дайындау; 9.2.8.6 негізгі жұмыс бөлімдерімен таныстыру және тетік атауларын зерделеу: биговальді, бүктеуші және желімдеуші машина; 9.2.8.7 құралмен жұмыс кезінде жұмыс орнын ұйымдастыра алу, қауіпсіз жұмыс ережесін білу, дұрыс қолдана алу және құралға материалды таңдау; 9.2.8.8 жұмыс дәйектілігі туралы теориялық мәліметтерінің болуы: биговальді, желімдеу, бүктеу машиналар және баспақ</p>	<p>жұмыс бөлімдерін білу, жұмыс орнын ұйымдастыра алу; 10.2.8.3 әр машинада операцияны (бірізділікпен орындау, сәйкес материалды қолдану); 10.2.8.4 құралдың техникалық жағдайын қадағалау жөнделмеген жағдайында шаралар қолдану; 10.2.8.5 үлгі бойынша тапсырмада бағдарлану, жұмысқа талдау жасап, түсіндіре отырып, барлық жұмыс тәсілдерін көрсету; 10.2.8.6 алдағы және орындалған жұмыс жоспары туралы есепті ауызша ұсыну; 10.2.8.7; орындалған бұйымдардың сапасын талдауға ұмтылу; 10.2.8.8 брошюра бұйымдары үшін баспа құралдарында дәйекті операция жүргізу; 10.2.8.9 түптеуші құралдардағы жұмыс барысында теориялық білімдерін қолдану</p>
			<p>10.2.9.1 еңбек операцияларын</p>

2.9 Практикалық жұмыстар

<p>7.2.9.1 берілген өлшемдер бойынша белгілеу туралы түсінігінің болуы; 7.2.9.2 сәйкес құралдармен қағаз бен картонды кию туралы түсінігінің болуы; 7.2.9.3 блокке қағаз бумаларын кесуді орындау; 7.2.9.4 тесу-беговальді білдекте тесу туралы түсініктің болуы (саңылауды тесу, немесе бұйымдар блоктарындағы штрихтерді тесу, бүгілме-бүрмелеу мұқаба сызықтарын қыспақтау); 7.2.9.4 түптеуіш ұйымдарының дағдыларын бекіту (оқу дәптерлері, қойын дәптерлері, жұмсақ мұқабадағы кесілетін блокноттар, кеңсе кітаптары, картонаж бұйымдары)</p>	<p>8.2.9.1 бесіншіден тоғызыншы типке дейінгі әртүрлі құрылымның қатты мұқабаларын дайындау бойынша практикалық дағдыларын бекіту; 8.2.9.2 ресімдеу үшін аппликация техникасын: мұқабаларды, қораптарды, баулы папкаларды қолдану; 8.2.9.3 картон немесе мата алмастырғыш мұқабаларды кесу бойынша жұмыста бағдарлану; 8.2.9.4 блокты тәшкеге қолмен және электр степлерінің көмегімен тігу бойынша операциялардың дәйектілігін талқылау; 8.2.9.5 блокты үш жағынан кесуді: алдынан және жандарынан орындау; 8.2.9.6 блоктың берілген өлшемі бойынша картон және пішімді дайындау</p>	<p>9.2.9.1 таза тауарларды дайындауды игеру (білім алушы дәптері, жазба кітапшасы, блокнот); 9.2.9.2 дәптер қағаздарын бүктеуді өндіру; 9.2.9.3 тігу тәсілдері бойынша дәптерлерді блокке бірізділікпен біріктіру; 9.2.9.4 өңірбетті бұйымдардың алғашқы және соңғы парағына дайындау және жапсыру; 9.2.9.5 блок түбін жапсыру; 9.2.9.6 үш жағынан блокты кесуді игеру: алды, басы, құйыршығы; 9.2.9.7 мұқаба қабын дайындау: пішім жақтарын, қайта қою, шпация үлгісін; 9.2.9.8 түбіртекке жақтарын жинауды іске асыру</p>	<p>жоспарлау жолын игеру; 10.2.9.2 кітаптар мен брошюралық бұйымдарды дайындау бойынша практикалық дағдыларды бекіту; 10.2.9.3 миниатюрных кітаптарды дайындау техникасын игеру; 10.2.9.4 беловых және кітап бұйымдарын модельдеу 10.2.9.5 сызба бойынша бағдарлану, берілген жұмыс үшін материал мен құралдарды таңдау; 10.2.9.6 стремиться бұйымдарға технологиялық карта құрастыруға ұмтылу; 10.2.9.7 тетікті дайындау және еңбекті операция бойынша бөлу барысында бұйымдарды орындау; 10.2.9.8 үлгісімен салыстыра отырып, бұйымдарды дайындау сапасын анықтау</p>
<p>7.2.10.1 алдағы жұмысты өз бетінше жоспарлау; 7.2.10.2 геометриялық аппликацияларды өз бетінше орындау (шаршыдан алынған оның элементтерін,</p>	<p>8.2.10.1 қолмен және машинамен бүктеуді орындау; 8.2.10.2 екі тәсілмен дәптерлі блокты тігу; 8.2.10.3 қолмен және кескіште дәптерлерді кесуді жасау;</p>	<p>9.2.10.1 әртүрлі жұмыс түрлері үшін желімнің қажет түрін өз бетінше таңдау; 9.2.10.2 қажетті қоюлық пен жабысқақтықты ала отырып, жұмыс үшін желім дайындау;</p>	<p>10.2.10.1 жұмысқа деген жұмсақ мұқаба үшін өз бетінше машина дайындау; 10.2.10.2 брошюралық бұйымдарды дайындау барысында түптеуіш құралдарды өз бетінше қолдану;</p>

2.10 Дербес жұмыс, жобалы тізім	<p>үлгілер мен суреттерде бағдарлану);</p> <p>7.2.10.3 аяқталған бұйымдарды үлгімен және суретпен салыстыру ;</p> <p>7.2.10.4 қағаздың түйісуін жасау, түбін желімдеу, түбін жапсыру және көмкеру;</p> <p>7.2.10.5 блокты кесуді үш жағынан жасау (алдыңғы кесік, басы, құйыршық);</p> <p>7.2.10.6 берілген өлшем бойынша тікбұрыш бөлшектерін қашау белгілерін жасау</p>	<p>8.2.10.4 берілген өлшемдер бойынша қораптарды өз бетінше құрастыру және дайындау;</p> <p>8.2.10.5 сызбаға сүйеніп, өз бетінше ұңғыны үлгілеу;</p> <p>8.2.10.6 өлшемдерде (ұзындықта, енінде, биіктігінде) бағдарлану;</p> <p>8.2.10.7 рицовка тәсілдерін игеру (қолмен және білдекте);</p> <p>8.2.10.8 өз бетінше қарапайым сызбаларды және техникалық суреттерді оқу;</p> <p>8.2.10.9 бұйымдарды құрастыру есебін және белгісін өз бетінше жасау</p>	<p>9.2.10.3 қол және машина жұмысы үшін қажетті желімді өз бетінше қолдану;</p> <p>9.2.10.4 екі, үш, төрт бүгуге бүктей алу;</p> <p>9.2.10.5 технологиялық карта бойынша өз бетінше жоспарлау;</p> <p>9.2.10.6 техникалық есеп бойынша есеп жасау;</p> <p>9.2.10.7 сызбаға, техникалық суретке сүйене отырып, пішу мен құрастыруды өз бетінше жасау;</p> <p>9.2.10.8 операциялардың тәртібін сақтай отырып, брошюралық бұйымдарды өз бетінше жасау</p>	<p>10.2.10.3 қауіпсіздік техникасын сақтау;</p> <p>10.2.10.4 желім машинасын жұмысқа өз бетінше дайындау;</p> <p>10.2.10.5 брошюралық бұйымдарды бекіту бойынша машиналарды қолдану үшін өз бетінше таңдау жасау;</p> <p>10.2.10.6 берілген өлшемі бойынша үш жағынан блоктар мен бұйымдарды кесу үшін гильотинамен өз бетінше қолдану (алды, құйыршығы, басы);</p> <p>10.2.10.7 әртүрлі құрылымдалған блокноттар үшін материалдарды өз бетінше таңдау</p>
---------------------------------	---	---	--	--

3) 3-бөлім "Еңбек заттарын талдау және бағалау":

3-кесте

Бөлімшелер	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	<p>7.3.1.1 өзінің және өз құрдастарының жұмыстарын талдау мен бағалауға ұмтылу, жұмыстағы жетістіктер мен кемшіліктерді белгілеу;</p> <p>7.3.1.2 ауызша есеп беруде оқыған терминдерін пайдаланып, жасалған жұмыс туралы есеп беру;</p> <p>7.3.1.3 алған білімдерін практикалық қызметте қолдану</p>	<p>8.3.1.1 мұғалімнің жартылай көмегімен ағымда өзін өзі бақылауды іске асыру. Жұмыс сапасын тексеру;</p> <p>8.3.1.2 сөйлеу тілінде техникалық терминдерді қолдану. Жасалған жұмыс туралы мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетінше ауызша есеп беруді іске асыру;</p> <p>8.3.1.3 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетінше</p>	<p>9.3.1.1 техникалық терминдерді қолдана отырып, өзінің және өзгенің жұмыстарынан көрініс табатын ой мен тақырыптарды сипаттау;</p> <p>9.3.1.2 өзінің және өзгенің жұмысын бейімдеу, жетілдіру бойынша конструктивные комментарии қабылдау және ұсыныс беру;</p> <p>9.3.1.3 дайын жұмысты барлық</p>	<p>10.3.1.1 техникалық терминдерді қолдана отырып, өзінің және өзгенің жұмыстарын құру үшін қолданылатын әдістер мен тәсілдерді талқылау және бағалау;</p> <p>10.3.1.2 қолданылған идеяларды салыстыруға негіздеде отырып, өзінің және өзгенің жұмыстарын</p>

		өзінің бұйымын нақты талдауға ұмтылу	сыныпқа презентациялау	бейімдеу, жетілдіру бойынша сыни ұсыныстар жасау
3.2 Оқу жылындағы бақылау қорытынды жұмыс	7.3.2.1 мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды практикалық жұмысты (сараланған) орындау	8.3.2.1 мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды практикалық (жұмысты (сараланған) орындау	9.3.2.1 брошюралық бұйымдарды дайындау бойынша (өз бетінше қорытынды жұмыс	10.3.2.1 кітап бұйымдарын дайындау бойынша өз бетінше қорытынды жұмыс

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған 7-9 (10) сыныптар үшін " Кәсіби- еңбекке баулу. Картонаж-мұқаба ісі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақмерзімді жоспар

1) 7-сынып:

4-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. Материалтану	1.1 Еңбек заттары туралы жалпы мәліметтер	7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы екенін түсіну; 7.1.1.2 мұғалімнің көмегімен еңбек заттарының ерекшеліктерін зерделеу және анықтау
	1.2 Техникалық мәліметтер	7.1.2.1 тұрмыста, оқуда, ойында пайдаланатын кейбір полиграфиялық және картонаж бұйымдары туралы түсінігінің болуы; 7.1.2.2 бұйымдарды дайындау барысында қолданылатын материалдар туралы түсінігінің болуы
	1.3 Материалтану "қағаз бен картон өндірісі және олардың қасиеттері"	7.1.3.1 бойлай және көлденең қағаз талшықтары туралы түсінігінің болуы; 7.1.3.2 .қағаз қасиеттерін (қайшымен, қағазбен кесіледі, суланғанда беріктігін жоғалтады, кесіктері бойынша бүктеледі, жыртылады және мыжылады) анықтау бойынша зертханалық жұмыс; 7.1.3.3 материалмен жұмыс ережелері туралы түсінігінің болуы
	1.4 Баспа-түптеу құралдарында қауіпсіз жұмыс ережесі	7.1.4.1. өлшеуіш және қол құралдарымен қауіпсіз жұмыс ережелері туралы түсінігінің болуы;

		7.1.4.2 желіммен жұмыс барысындағы қауіпсіз жұмыс туралы түсінігінің болуы	
	1.5 Әдеп және еңбек заңнамасы	7.1.5.1 түптеу шеберханасындағы тәртіп әдебі туралы түсінігінің болуы; 7.1.5.2 жұмыс барысында нысанды киімді пайдалана отырып, өз жұмыс орнын ұйымдастыра алу	
2. Еңбектің дайындау технологиялары	2.1 Апликация	7.2.1.1 қағаз өндірісі туралы түсінігінің болуы; 7.2.1.2 қағаз бүктеу тәсілдерін игеру; 7.2.1.3 жазықтықта апликация орындау; 7.2.1.4. көлемді және заттық апликациялар туралы түсінігінің болуы; 7.2.1.5. апликацияларда әртүрлі өрнектер мен оюларды қолдану	
	2.2 Картонаж өндірісі	7.2.2.1 қоғам өміріндегі еңбек пен картонажшы; мамандығының маңызы туралы түсінігінің болуы 7.2.2.2 картон ажыратқыш білдек туралы түсінігінің болуы	
	2.3.Мұқаба өндірісі	7.2.3.1.тапсырмада бағдарлану, үлгіні табиғи объектімен, иллюстрациямен салыстыру (мұғалім көмегі және өз бетінше) ; 7.2.3.2 мұғалімнің көмегімен және өз бетінше бұйым жұмысының жоспарын құрастыру; 7.2.3.4 белгіленген жоспарды ұстану.	
	2.4 Брошюралық бұйымдар	7.2.4.1 кітап ісінің тарихы; 7.2.4.2 брошюралық бұйымдардың жетістіктері мен кемшіліктері.	
	2.5 Кітаптың түбі	7.2.5.1 білім алушыларды кітап бұйымының жинақталу тетіктерімен және ерекшеліктерімен таныстыру; 7.2.5.2блокты дайындаудың технологиялық процесі туралы түсінігінің болуы	
	2.6 Ою шығармашылығы мен апликация техникасын қолданып мұқабаларды ресімдеу	7.2.6.1.оюлы өрнектер құрастыру, онда әркелкі элементтер мен геометриялық пішіндерді пайдалану; 7.2.6.2 ою түрлерін ажырату	

	2.7 Кітап-журнал өнімдерін жөндеу	7.2.7.1 кітап-журнал өнімін күту ережелері мен оған деген ұқыпты қарым-қатынас туралы түсінігінің болуы
	2.8 Түптеу шеберханасын техникалық жарақтандыру	7.2.8.1 ламинатормен, негізгі жұмыс бөлімдерімен, тетік атауларымен танысу; 7.2.8.2. өндіріс және ламинациялау кезінде қолданылатын материал атауы туралы қарапайым мәліметтер; 7.2.8.3 ламинация процесінің дәйектілігі
	2.9 Практикалық жұмыстар	7.2.9.1 берілген өлшемдер бойынша белгілеу туралы түсінігінің болуы; 7.2.9.2 сәйкес құралдармен қағаз бен картонды кию туралы түсінігінің болуы
	2.10 Дербес жұмыс, жобалы тізім	7.2.10.1 алдағы жұмысты өз бетінше жоспарлау; 7.2.10.2 геометриялық аппликацияларды өз бетінше орындау (шаршыдан алынған оның элементтерін, үлгілер мен суреттерде бағдарлану)
3. Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	7.3.1.1 өзінің және өз құрдастарының жұмыстарын талдау мен бағалауға ұмтылу, жұмыстағы жетістіктер мен кемшіліктерді белгілеу
	3.2 Оқу жылындағы бақылау қорытынды жұмыс	7.3.2.1 мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды практикалық жұмысты (сараланған) орындау
2-тоқсан		
	1.1 Еңбек заттары туралы жалпы мәліметтер	7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы екенін түсіну; 7.1.1.2 мұғалімнің көмегімен еңбек заттарының ерекшеліктерін зерделеу және анықтау
	1.2 Техникалық мәліметтер	7.1.2.1 тұрмыста, оқуда, ойында пайдаланатын кейбір полиграфиялық және картонаж бұйымдары туралы түсінігінің болуы; 7.1.2.2 бұйымдарды дайындау барысында қолданылатын материалдар туралы түсінігінің болуы

1. Материалтану	1.3 Материалтану "қағаз бен картон өндірісі және олардың қасиеттері"	<p>7.1.3.1 бойлай және көлденең қағаз талшықтары туралы түсінігінің болуы;</p> <p>7.1.3.2 қағаз қасиеттерін (қайшымен, қағазбен кесіледі, суланғанда беріктігін жоғалтады, кесіктері бойынша бүктеледі, жыртылады және мыжылады) анықтау бойынша зертханалық жұмыс;</p> <p>7.1.3.3 материалмен жұмыс ережелері туралы түсінігінің болуы;</p> <p>7.1.3.4 қайшымен және пышақпен жұмыс қауіпсіздігін сақтау</p>
	1.4 Баспа-түптеу құралдарында қауіпсіз жұмыс ережесі	<p>7.1.4.1 өлшеуіш және қол құралдарымен қауіпсіз жұмыс ережелері туралы түсінігінің болуы;</p> <p>7.1.4.2 желіммен жұмыс барысындағы қауіпсіз жұмыс туралы түсінігінің болуы</p> <p>7.1.4.3 өз бетінше практикалық жұмысты орындау</p>
	1.5 Әдеп және еңбек заңнамасы	<p>7.1.5.1 түптеу шеберханасындағы тәртіп әдебі туралы түсінігінің болуы;</p> <p>7.1.5.2 жұмыс барысында нысанды киімді пайдалана отырып, өз жұмыс орнын ұйымдастыра алу</p>
	2.1 Апликация	<p>7.2.1.1 қағаз өндірісі туралы түсінігінің болуы;</p> <p>7.2.1.2 қағаз бүктеу тәсілдерін игеру;</p> <p>7.2.1.3 жазықтықта апликация орындау;</p> <p>7.2.1.4 көлемді және заттық апликациялар туралы түсінігінің болуы;</p> <p>7.2.1.5 апликацияларда әртүрлі өрнектер мен оюларды қолдану;</p> <p>7.2.1.6 көкжиек сызығы мен перспектива ережесін қолдана отырып, дұрыс композициялық құрумен белгілі тақырыпқа апликация құрастыру</p>
	2.2 Картонаж өндірісі	<p>7.2.2.1 қоғам өміріндегі еңбек пен картонажшы; мамандығының маңызы туралы түсінігінің болуы</p> <p>7.2.2.2 картон ажыратқыш білдек туралы түсінігінің болуы</p>

Еңбектің дайындау технологиялары

2.3 Мұқаба өндірісі	7.2.3.1 ориентироваться в задании, сравнивать образец с натуральным объектом, иллюстрацией (помощь учителя и самостоятельно); 7.2.3.2 составлять план работы изделия с помощью учителя и самостоятельно; 7.2.3.3 иметь навык подбора материала
2.4 Брошюралық бұйымдар	7.2.4.1 кітап ісінің тарихы; 7.2.4.2 брошюралық бұйымдардың жетістіктері мен кемшіліктері; 7.2.4.3 брошюралық бұйымдар үшін материал таңдау және дайындауға ұмтылу
2.5 Кітаптың түбі	7.2.5.1 білім алушыларды кітап бұйымының жинақталу тетіктерімен және ерекшеліктерімен таныстыру; 7.2.5.2 блокты дайындаудың технологиялық процесі туралы түсінігінің болуы; 7.2.5.3 білім алушылардың брошюра және кітап өнімдері арасындағы түбегейлі айырмашылықты табуы
2.6 Ою шығармашылығы мен аппликация техникасын қолданып мұқабаларды ресімдеу	7.2.6.1 оюлы өрнектер құрастыру, онда әркелкі элементтер мен геометриялық пішіндерді пайдалану 7.2.6.2 ою түрлерін ажырату; 7.2.6.3 ою-өрнектерді шаршыда, шеңберде, ромбта, сопақшада, жолақта, шексіз ою-өрнек жасау; 7.2.6.4 ернеу жолағындағы ою-өрнекті орындау
2.7 Кітап-журнал өнімдерін жөндеу	7.2.7.1 кітап-журнал өнімін күту ережелері мен оған деген ұқыпты қарым-қатынас туралы түсінігінің болуы; 7.2.7.2 бүліну туралы түсінігінің болуы (мұқаба қаптары бұрыштарының тозығы жеткенін, мұқаба қаптарының жыртып алынуы, мұқабасының бүлінуі)
	7.2.8.1 ламинатормен, негізгі жұмыс бөлімдерімен, тетік атауларымен танысу; 7.2.8.2 өндіріс және ламинациялау кезінде қолданылатын материал атауы туралы қарапайым мәліметтер;

	2.8 Түптеу шеберханасын техникалық жарақтандыру	7.2.8.3 ламинация процесінің дәйектілігі; 7.2.8.4 визитканы кесіп алу үшін қол баспақпен танысу; 7.2.8.5 орындалатын жұмыс түрлері; 7.2.8.6 қол баспағымен жұмыс барысындағы тәсілдер, ереже мен қауіпсіздік техникасы; 7.2.8.7 негізгі жұмыс бөлімдері және жұмыс орнын ұйымдастыру
	2.9 Практикалық жұмыстар	7.2.9.1 берілген өлшемдер бойынша белгілеу туралы түсінігінің болуы; 7.2.9.2 сәйкес құралдармен қағаз бен картонды кию туралы түсінігінің болуы; 7.2.9.3 блокке қағаз бумаларын кесуді орындау
	2.10 Дербес жұмыс, жобалы тізім	7.2.10.1 алдағы жұмысты өз бетінше жоспарлау; 7.2.10.2 геометриялық аппликацияларды өз бетінше орындау (шаршыдан алынған оның элементтерін, үлгілер мен суреттерде бағдарлану) ; 7.2.10.3 аяқталған бұйымдарды үлгімен және суретпен салыстыру; 7.2.10.4 қағаздың түйісуін жасау, түбін желімдеу, түбін жапсыру және көмкеру; 7.2.10.5 блокты кесуді үш жағынан жасау (алдыңғы кесік, басы, құйыршық)
3.Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	7.3.1 өзінің және өз құрдастарының жұмыстарын талдау мен бағалауға ұмтылу, жұмыстағы жетістіктер мен кемшіліктерді белгілеу
	3.2 Оқу жылындағы бақылау қорытынды жұмыс	7.3.2.1 мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды практикалық жұмысты (сараланған) орындау
3-тоқсан		
	1.1 Еңбек заттары туралы жалпы мәліметтер	7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы екенін түсіну; 7.1.1.2 мұғалімнің көмегімен еңбек заттарының ерекшеліктерін зерделеу және анықтау
		7.1.2. тұрмыста, оқуда, ойында пайдаланатын кейбір

1.
Материалтану

1.2 Техникалық мәліметтер	<p>полиграфиялық және картонаж бұйымдары туралы түсінігінің болуы;</p> <p>7.1.2.2 бұйымдарды дайындау бойынша жұмыс үшін қажетті материал мен құралды таңдауды іске асыру;</p> <p>7.1.2.3 өлшеу құралдары ретінде өлшеуіш сызғышты, бұрышты менгеру;</p> <p>7.1.2.4 жұмыс орнын ұйымдастыру туралы түсінігінің болуы</p>
1.3 Материалтану "қағаз бен картон өндірісі және олардың қасиеттері"	<p>7.1.3.1 бойлай және көлденең қағаз талшықтары туралы түсінігінің болуы;</p> <p>7.1.3.2 қағаз қасиеттерін (қайшымен, қағазбен кесіледі, суланғанда беріктігін жоғалтады, кесіктері бойынша бүктеледі, жыртылады және мыжылады) анықтау бойынша зертханалық жұмыс;</p> <p>7.1.3.3 материалмен жұмыс ережелері туралы түсінігінің болуы;</p> <p>7.2.3.4 қайшымен және пышақпен жұмыс қауіпсіздігін сақтау;</p> <p>7.2.3.5 кескішпен жұмыс ережелерімен танысу;</p> <p>7.1.3.6 бетін (жұмыс) және ішкі жақтарын (қағаздың жұмыс істейтін жағы бұлыңғыр және борпылдақ құрылымға ие) анықтау</p>
1.4 Баспа-түптеу құралдарында қауіпсіз жұмыс ережесі	<p>7.1.4.1 өлшеуіш және қол құралдарымен қауіпсіз жұмыс ережелері туралы түсінігінің болуы;</p> <p>7.1.4.2 желіммен жұмыс барысындағы қауіпсіз жұмыс туралы түсінігінің болуы;</p> <p>7.1.4.3 өз бетінше практикалық жұмысты орындау;</p> <p>7.1.4.4 картонаж-түптеу шеберханасы білдектері мен машиналарындағы және өндірістегі жұмыс барысындағы қауіпсіздік ережелерімен танысу</p>
	<p>7.1.5.1 түптеу шеберханасындағы тәртіп әдебі туралы түсінігінің болуы;</p>

	1.5 Әдеп және еңбек заңнамасы	<p>7.1.5.2 жұмыс барысында нысанды киімді пайдалана отырып, өз жұмыс орнын ұйымдастыра алу;</p> <p>7.1.5.3 ҚР еңбек заңнамасы туралы жалпы түсінік беру</p>
	2.1 Апликация	<p>7.2.1.1 қағаз өндірісі туралы түсінігінің болуы;</p> <p>7.2.1.2 қағаз бүктеу тәсілдерін игеру;</p> <p>7.2.1.3 жазықтықта апликация орындау;</p> <p>7.2.1.4 көлемді және заттық апликациялар туралы түсінігінің болуы;</p> <p>7.2.1.5 апликацияларда әртүрлі өрнектер мен оюларды қолдану;</p> <p>7.2.1.6 көкжиек сызығы мен перспектива ережесін қолдана отырып, дұрыс композициялық құрумен белгілі тақырыпқа апликация құрастыру;</p> <p>7.2.1.7 еңбек объектісінің нысанына немесе парақ көлеміне байланысты өрнек көлемін, сюжетті апликация пропорциясын анықтау</p> <p>7.2.1.8 геометриялық және өсу фигураларын қолдана отырып, көлемді апликациялар құрастыру</p>
	2.2 Картонаж өндірісі	<p>7.2.2.1 қоғам өміріндегі еңбек пен картонажшы мамандығының маңызы туралы түсінігінің болуы;</p> <p>7.2.2.2 картон ажыратқыш білдек туралы түсінігінің болуы;</p> <p>7.2.2.3 дайындалған қажетті өлшемдерді кесуге болатын білдектің шектеулі бағыттаушы сызғышын қолдану;</p> <p>7.2.2.4 картонаж білдектерінде өлшеуіш құралдарды пайдалану</p>
	2.3 Мұқаба өндірісі	<p>7.2.3.1 тапсырмада бағдарлану, үлгіні табиғи объектімен, иллюстрациямен салыстыру (мұғалім көмегі және өз бетінше);</p> <p>7.2.3.2 мұғалімнің көмегімен және өз бетінше бұйым жұмысының жоспарын құрастыру;</p> <p>7.2.3.3 материалды таңдау дағдысының болуы;</p> <p>7.2.3.5 түптеуші мамандығы туралы түсінік беру</p>

2. Еңбектің дайындау технологиялары	2.4 Брошюралық бұйымдар	<p>7.2.4.1 кітап ісінің тарихы;</p> <p>7.2.4.2 брошюралық бұйымдардың жетістіктері мен кемшіліктері;</p> <p>7.2.4.3 брошюралық бұйымдар үшін материал таңдау және дайындауға ұмтылу;</p> <p>7.2.4.4 бір дәптерлік мұқаба тетіктері мен бекіту тәсілдерін ажырату;</p> <p>7.2.4.5 біріктіру (тігін, желімдеу, серіппе, қапсырма) технологиясын меңгеру</p>
	2.5 Кітаптың түбі	<p>7.2.5.1 білім алушыларды кітап бұйымының жинақталу тетіктерімен және ерекшеліктерімен таныстыру;</p> <p>7.2.5.2 блокты дайындаудың технологиялық процесі туралы түсінігінің болуы;</p> <p>7.2.5.3 білім алушылардың брошюра және кітап өнімдері арасындағы түбегейлі айырмашылықты табуы;</p> <p>7.2.5.4 блоктың бір дәптерлік және көп дәптерлік қосылған жерінің арасындағы айырмашылықты көру</p>
	2.6 Ою шығармашылығы мен аппликация техникасын қолданып мұқабаларды ресімдеу	<p>7.2.6.1 оюлы өрнектер құрастыру, онда әркелкі элементтер мен геометриялық пішіндерді пайдалану</p> <p>7.2.6.2 ою түрлерін ажырату;</p> <p>7.2.6.3 ою-өрнектерді шаршыда, шеңберде, ромбта, сопақшада, жолақта, шексіз ою-өрнек жасау;</p> <p>7.2.6.4 ернеу жолағындағы ою-өрнекті орындау</p> <p>7.2.6.5 тұйық ою-өрнек құрылысын орындау (шаршыда, ромбта, шеңберде, сопақшада) ;</p> <p>7.2.6.6 суреттің сұлбасын, штрихтер бағытын сақтай отырып, ою-өрнек элементтерін бояулармен бояу</p>
		<p>7.2.7.1 кітап-журнал өнімін күту ережелері мен оған деген ұқыпты қарым-қатынас туралы түсінігінің болуы;</p> <p>7.2.7.2 бүліну туралы түсінігінің болуы (мұқаба қаптары</p>

<p>2.7 Кітап-журнал өнімдерін жөндеу</p>	<p>бұрыштарының тозығы жеткенін, мұқаба қаптарының жыртып алынуы, мұқабасының бүлінуі) ; 7.2.7.3 сыртқы бүлінулерді жөндеу үшін материал таңдау туралы түсінігінің болуы; 7.2.7.4 ішкі бүлінулер туралы жалпы түсінік (бүктелу сызығы бойынша өңірбеттің ажырауы, блоктың және үзік жерінің бекітілуінің бүлінуі, блок қағаздарын алмастыру</p>
<p>2.8 Түптеу шеберханасын техникалық жарақтандыру</p>	<p>7.2.8.1 ламинатормен, негізгі жұмыс бөлімдерімен, тетік атауларымен танысу; 7.2.8.2 өндіріс және ламинациялау кезінде қолданылатын материал атауы туралы қарапайым мәліметтер; 7.2.8.3 ламинация процесінің дәйектілігі; 7.2.8.4 визитканы кесіп алу үшін қол баспақпен танысу; 7.2.8.5 орындалатын жұмыс түрлері; 7.2.8.6 қол баспағымен жұмыс барысындағы тәсілдер, ереже мен қауіпсіздік техникасы; 7.2.8.7 негізгі жұмыс бөлімдері және жұмыс орнын ұйымдастыру; 7.2.8.8 баспақ жұмысы барысында қолданылатын материалдар туралы қарапайым мәліметтер; 7.2.8.9 қағаздың, картонның, атаулардың әралуандылығы, талшықтардың іскерлік және көлденең бағыты; 7.2.8.9 жұмсақ мұқаба үшін машинаның тағайындалуы мен қолданылуы туралы түсінікті қалыптастыру; 7.2.8.10 негізгі жұмыс бөлімдері, тетік атаулары</p>
<p>2.9 Практикалық жұмыстар</p>	<p>7.2.9.1 берілген өлшемдер бойынша белгілеу туралы түсінігінің болуы; 7.2.9.2 сәйкес құралдармен қағаз бен картонды кию туралы түсінігінің болуы; 7.2.9.3 блокке қағаз бумаларын кесуді орындау;</p>

		7.2.9.4 тесу-беговальді білдекте тесу туралы түсініктің болуы (саңылауды тесу, немесе бұйымдар блоктарындағы штрихтерді тесу, бүгілме-бүрмелеу мұқаба сызықтарын қыспақтау)
	2.10 Дербес жұмыс, жобалы тізім	77.2.10.1 алдағы жұмысты өз бетінше жоспарлау; 7.2.10.2 геометриялық аппликацияларды өз бетінше орындау (шаршыдан алынған оның элементтерін, үлгілер мен суреттерде бағдарлану); 7.2.10.3 аяқталған бұйымдарды үлгімен және суретпен салыстыру; 7.2.10.4 қағаздың түйісуін жасау, түбін желімдеу, түбін жапсыру және көмкеру; 7.2.10.5 блокты кесуді үш жағынан жасау (алдыңғы кесік, басы, құйыршық); 7.2.10.6 берілген өлшем бойынша тікбұрыш бөлшектерін қашау белгілерін жасау; 7.2.10.7 өлшемдер мен талшық бағыттарын сақтай отырып, картон пішімін жасау
3."Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	7.3.2.1 өзінің және өз құрдастарының жұмыстарын талдау мен бағалауға ұмтылу, жұмыстағы жетістіктер мен кемшіліктерді белгілеу
	3.2.Оқу жылындағы бақылау қорытынды жұмыс	7.3.2.1 мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды практикалық жұмысты (сараланған) орындау
4-тоқсан		
	1.1 Еңбек заттары туралы жалпы мәліметтер	7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы екенін түсіну; 7.1.1.2 мұғалімнің көмегімен еңбек заттарының ерекшеліктерін зерделеу және анықтау
	1.2 Техникалық мәліметтер	7.1.2.1 тұрмыста, оқуда, ойында пайдаланатын кейбір полиграфиялық және картонаж бұйымдары туралы түсінігінің болуы; 7.1.2.2 бұйымдарды дайындау бойынша жұмыс үшін қажетті материал мен құралды таңдауды іске асыру;

1.
Материалтану

	<p>7.1.2.3 өлшеу құралдары ретінде өлшеуіш сызғышты, бұрышты менгеру;</p> <p>7.1.2.4 жұмыс орнын ұйымдастыру туралы түсінігінің болуы</p>
<p>1.3 Материалтану "қағаз бен картон өндірісі және олардың қасиеттері"</p>	<p>7.1.3.1 бойлай және көлденең қағаз талшықтары туралы түсінігінің болуы;</p> <p>7.1.3.2 қағаз қасиеттерін (қайшымен, қағазбен кесіледі, суланғанда беріктігін жоғалтады, кесіктері бойынша бүктеледі, жыртылады және мыжылады) анықтау бойынша зертханалық жұмыс;</p> <p>7.1.3.3 материалмен жұмыс ережелері туралы түсінігінің болуы;</p> <p>7.2.3.4 қайшымен және пышақпен жұмыс қауіпсіздігін сақтау;</p> <p>7.2.3.5 кескішпен жұмыс ережелерімен танысу;</p> <p>7.1.3.6 бетін (жұмыс) және ішкі жақтарын (қағаздың жұмыс істейтін жағы бұлыңғыр және борпылдақ құрылымға ие) анықтау;</p> <p>7.1.3.7 түптеу ісінде қолданылатын материалдар (коленкор, бумвинил, лидерин, түптеу картоны, жазу қағазы)</p>
<p>1.4 Баспа-түптеу құралдарында қауіпсіз жұмыс ережесі</p>	<p>7.1.4.1 өлшеуіш және қол құралдарымен қауіпсіз жұмыс ережелері туралы түсінігінің болуы;</p> <p>7.1.4.2 желіммен жұмыс барысындағы қауіпсіз жұмыс туралы түсінігінің болуы;</p> <p>7.1.4.3 өз бетінше практикалық жұмысты орындау барысындағы техникалық қауіпсіздік ережелерін сақтау;</p> <p>7.1.4.4 картонаж-түптеу шеберханасы білдектері мен машиналарындағы және өндірістегі жұмыс барысындағы қауіпсіздік ережелерімен танысу;</p> <p>7.1.4.5 полиграфия комбинатындағы экскурсия</p>

	1.5 Әдеп және еңбек заңнамасы	<p>7.1.5.1 түптеу шеберханасындағы тәртіп әдебі туралы түсінігінің болуы;</p> <p>7.1.5.2 жұмыс барысында нысанды киімді пайдалана отырып, өз жұмыс орнын ұйымдастыра алу;</p> <p>7.1.5.3 ҚР еңбек заңнамасы туралы жалпы түсінік беру;</p> <p>7.1.5.4 іс құжаттарын жазу ережелері туралы түсінік беру (жұмысқа қабылдау өтініші мен еңбек шарты)</p>
	2.1 Апликация	<p>7.2.1.1 қағаз өндірісі туралы түсінігінің болуы;</p> <p>7.2.1.2 қағаз бүктеу тәсілдерін игеру;</p> <p>7.2.1.3 жазықтықта апликация орындау;</p> <p>7.2.1.4 көлемді және заттық апликациялар туралы түсінігінің болуы;</p> <p>7.2.1.5 апликацияларда әртүрлі өрнектер мен оюларды қолдану;</p> <p>7.2.1.6 көкжиек сызығы мен перспектива ережесін қолдана отырып, дұрыс композициялық құрумен белгілі тақырыпқа апликация құрастыру;</p> <p>7.2.1.7 еңбек объектісінің нысанына немесе парақ көлеміне байланысты өрнек көлемін, сюжетті апликация пропорциясын анықтау;</p> <p>7.2.1.8 геометриялық және өсу фигураларын қолдана отырып, көлемді апликациялар құрастыру;</p> <p>7.2.1.9 апликацияларды орындау кезектілігінің міндетті ережелерімен таныстыру</p>
	2.2 Картонаж өндірісі	<p>7.2.2.1 қоғам өміріндегі еңбек пен картонажшы мамандығының маңызы туралы түсінігінің болуы;</p> <p>7.2.2.2 картон ажыратқыш білдек туралы түсінігінің болуы;</p> <p>7.2.2.3 дайындалған қажетті өлшемдерді кесуге болатын білдектің шектеулі бағыттаушы сызғышын қолдану;</p> <p>7.2.2.4 картонаж білдектерінде өлшеуіш құралдарды пайдалану</p>

2.3 Мұқаба өндірісі	<p>7.2.3.1 тапсырмада бағдарлану, үлгіні табиғи объектімен, иллюстрациямен салыстыру (мұғалім көмегі және өз бетінше);</p> <p>7.2.3.2 мұғалімнің көмегімен және өз бетінше бұйым жұмысының жоспарын құрастыру;</p> <p>7.2.3.3 материалды таңдау дағдысының болуы;</p> <p>7.2.3.4 белгіленген жоспарды ұстану;</p> <p>7.2.3.5 түптеуші мамандығы туралы түсінік беру;</p> <p>7.2.3.6 қатты мұқабалар туралы бастапқы түсініктің болуы;</p> <p>7.2.3.7. қатты мұқаба өнеркәсіп өндірісі туралы жалпы түсініктің болуы</p>
2.4 Брошюралық бұйымдар	<p>7.2.4.1 кітап ісінің тарихы;</p> <p>7.2.4.2 брошюралық бұйымдардың жетістіктері мен кемшіліктері;</p> <p>7.2.4.3 брошюралық бұйымдар үшін материал таңдау және дайындауға ұмтылу;</p> <p>7.2.4.4 бір дәптерлік мұқаба тетіктері мен бекіту тәсілдерін ажырату;</p> <p>7.2.4.5 біріктіру (тігін, желімдеу, серіппе, қапсырма) технологиясын меңгеру;</p> <p>7.2.4.6 қажетті біріктіруші тәсілдерді: желім, қапсырма, серіппе, металл түтіктері, түптері арқылы таңдау</p>
2.5 Кітаптың түбі	<p>7.2.5.1 .білім алушыларды кітап бұйымының жинақталу тетіктерімен және ерекшеліктерімен таныстыру;</p> <p>7.2.5.2 .блокты дайындаудың технологиялық процесі туралы түсінігінің болуы;</p> <p>7.2.5.3.білім алушылардың брошюра және кітап өнімдері арасындағы түбегейлі айырмашылықты табуы;</p> <p>7.2.5.4. блоктың бір дәптерлік және көп дәптерлік қосылған жерінің арасындағы айырмашылықты көру</p>
	<p>7.2.6.1 оюлы өрнектер құрастыру, онда әркелкі элементтер мен</p>

2. Еңбектің дайындау технологиялары

2.6 Ою шығармашылығы мен аппликация техникасын қолданып мұқабаларды ресімдеу

геометриялық пішіндерді пайдалану;
7.2.6.2 ою түрлерін ажырату;
7.2.6.3 ою-өрнектерді шаршыда, шеңберде, ромбта, сопақшада, жолақта, шексіз ою-өрнек жасау;
7.2.6.4 ернеу жолағындағы ою-өрнекті орындау;
7.2.6.5 тұйық ою-өрнек құрылысын орындау (шаршыда, ромбта, шеңберде, сопақшада);
7.2.6.6 суреттің сұлбасын, штрихтер бағытын сақтай отырып, ою-өрнек элементтерін бояулармен бояу;
7.2.6.7 ою-өрнек фрагменттерін мұқабаға ауыстыру және дайын материалмен ою-өрнектің эскизін толтыру

2.7 Кітап-журнал өнімдерін жөндеу

7.2.7.1 кітап-журнал өнімін күту ережелері мен оған деген ұқыпты қарым-қатынас туралы түсінігінің болуы;
7.2.7.2 бүліну туралы түсінігінің болуы (мұқаба қаптары бұрыштарының тозығы жеткенін, мұқаба қаптарының жыртып алынуы, мұқабасының бүлінуі);
7.2.7.3 сыртқы бүлінулерді жөндеу үшін материал таңдау туралы түсінігінің болуы;
7.2.7.4 ішкі бүлінулер туралы жалпы түсінік (бүктелу сызығы бойынша өңірбеттің ажырауы, блоктың және үзік жерінің бекітілуінің бүлінуі, блок қағаздарын алмастыру)

7.2.8.1 ламинатормен, негізгі жұмыс бөлімдерімен, тетік атауларымен танысу;
7.2.8.2 өндіріс және ламинациялау кезінде қолданылатын материал атауы туралы қарапайым мәліметтер;
7.2.8.3 ламинация процесінің дәйектілігі;
7.2.8.4 визитканы кесіп алу үшін қол баспақпен танысу;
7.2.8.5 орындалатын жұмыс түрлері;
7.2.8.6 қол баспағымен жұмыс барысындағы тәсілдер, ереже мен қауіпсіздік техникасы;

<p>2.8 Түптеу шеберханасын техникалық жарақтандыру</p>	<p>7.2.8.7 негізгі жұмыс бөлімдері және жұмыс орнын ұйымдастыру; 7.2.8.8 баспақ жұмысы барысында қолданылатын материалдар туралы қарапайым мәліметтер; 7.2.8.9 қағаздың, картонның, атаулардың әралуандылығы, талшықтардың іскерлік және көлденең бағыты; 7.2.8.9 жұмсақ мұқаба үшін машинаның тағайындалуы мен қолданылуы туралы түсінікті қалыптастыру; 7.2.8.10 негізгі жұмыс бөлімдері, тетік атаулары; 7.2.8.11 жұмыс орнын ұйымдастыру, қауіпсіз жұмыс ережесі; 7.2.8.12 құралдарда жұмыстарды орындау дәйектілігімен танысу</p>
<p>2.9 Практикалық жұмыстар</p>	<p>7.2.9.1 берілген өлшемдер бойынша белгілеу туралы түсінігінің болуы; 7.2.9.2 сәйкес құралдармен қағаз бен картонды кию туралы түсінігінің болуы; 7.2.9.3 блокке қағаз бумаларын кесуді орындау; 7.2.9.4 тесу-беговальді білдекте тесу туралы түсініктің болуы (саңылауды тесу, немесе бұйымдар блоктарындағы штрихтерді тесу, бүгілме-бүрмелеу мұқаба сызықтарын қыспақтау); 7.2.9.5 түптеуіш ұйымдарының дағдыларын бекіту (оқу дәптерлері, қойын дәптерлері, жұмсақ мұқабадағы кесілетін блокноттар, кеңсе кітаптары, картонаж бұйымдары)</p>
	<p>7.2.10.1 алдағы жұмысты өз бетінше жоспарлау; 7.2.10.2 геометриялық аппликацияларды өз бетінше орындау (шаршыдан алынған оның элементтерін, үлгілер мен суреттерде бағдарлану); 7.2.10.3 аяқталған бұйымдарды үлгімен және суретпен салыстыру; 7.2.10.4 қағаздың түйісуін жасау, түбін желімдеу, түбін жапсыру және көмкеру;</p>

	2.10 Дербес жұмыс, жобалы тізім	7.2.10.5 блокты кесуді үш жағынан жасау (алдыңғы кесік, басы, құйыршық); 7.2.10.6 берілген өлшем бойынша тікбұрыш бөлшектерін қашау белгілерін жасау; 7.2.10.7 өлшемдер мен талшық бағыттарын сақтай отырып, картон пішімін жасау; 7.2.10.8 бұйымдардың үлгілерін жинауды өз бетінше жасау; 7.2.10.9 бұйымдарды өздігінен эстетикалық ресімдеуге ұмтылу
3. Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	7.3.1.1 өзінің және өз құрдастарының жұмыстарын талдау мен бағалауға ұмтылу, жұмыстағы жетістіктер мен кемшіліктерді белгілеу; 7.3.1.2 ауызша есеп беруде оқыған терминдерін пайдаланып, жасалған жұмыс туралы есеп беру ; 7.3.1.3 алған білімдерін практикалық қызметте қолдану
	3.2 Оқу жылындағы бақылау қорытынды жұмыс	7.3.2.1 мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды практикалық жұмысты (сараланған) орындау

2) 8-сынып:

5-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. Материалтану	1.1 Еңбек заттары туралы жалпы мәліметтер	8.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш сезімін таныту; 8.1.1.2 еңбек заттарының аса маңызды ерекшеліктерін білу мен түсінуін көрсету
	1.2 Техникалық мәліметтер	8.1.2.1 берілген өлшемді сақтай отырып, өлшеуіш құралдар мен тетіктерді пайдалану; 8.1.2.2 қолданылатын материалдардың негізгі қасиеттері туралы түсінігінің болуы
	1.3.Материалтану "қағаз бен картон өндірісі және олардың қасиеттері"	8.1.3.1 қағаздың пайда болу тарихы туралы түсінігінің болуы; 8.1.3.2 целлюлоза комбинатындағы қағаз өндірісі туралы түсінігінің болуы;

		8.1.3.4 зертханалық –практикалық жұмыстар барысында қағаздың қасиеттерін анықтау
	1.4 Баспа-түптеу құралдарында қауіпсіз жұмыс ережесі	8.1.4.1 қол құралымен жұмыс қауіпсіздігін сақтау; 8.1.4.2 полиграфия жабдықтарымен жұмыс ережесін сақтау; 8.1.4.3 оқу шеберханасындағы өз жұмыс орнын ұйымдастыру
	1.5 Әдеп және еңбек заңнамасы	8.1.5.1 баспахананың еңбек ұжымындағы өзара қарым-қатынас әдебі
	2.1 Апликация	8.2.1.1 қағаз түрлерін тағайындалуы бойынша қолдану; 8.2.1.2 қағаздың қасиеттері мен ерекшеліктерін: бүгілуі бойынша майысуын, кесілуін, ылғалды сіңіруін, әлсіз қалыңдығын, түсін білу; 8.2.1.3 тетіктердің жүйелі бірігу ережесін қолдану
	2.2 Картонаж өндірісі	8.2.2.1 картонаж өндірісінде пайдаланылатын материалдар туралы түсінігінің болуы; 8.2.2.2 картонаж өндірісінде қолданылатын құралдар туралы жалпы түсінігінің болуы
	2.3 Мұқаба өндірісі	8.2.3.1 бұйымның үлгісі бойынша тапсырмада өз бетінше бағдарлану ; 8.2.3.2 сызба, эскиз дайындау (мұғалім көмегі); 8.2.3.4баспахана мен мамандықтар туралы жалпы түсініктің болуы
	2.4 Брошюралық бұйымдар	8.2.4.1 кітап және брошюра, технологиялық процестегі айырмашылығы; 8.2.4.2 брошюра өндірісі (аймақ және цех құралдары) және оларға қойылатын талаптар
	2.5 Кітаптың түбі	8.2.5.1 кітап дайындау үшін материал таңдау; 8.2.5.2 кітаптар мен брошюраларды дайындаудың технологиялық процестеріндегі айырмашылықты таба алу
		8.2.6.1 ою-өрнектерді шаршыда, ромбта, сопақшада, жолақта, шексіз ою-өрнек жасау;

2. Еңбектің дайындау технологиялары	2.6 Ою шығармашылығы мен аппликация техникасын қолданып мұқабаларды ресімдеу	8.2.6.2 ою-өрнектердің ерекшеліктерін білу; 8.2.6.3 өрнектер құрастыру
	2.7 Кітап-журнал өнімдерін жөндеу	8.2.7.1 кітаптың сыртқы бүлінулерін жөндеу барысындағы практикада білімдерін қолдану; 8.2.7.2 сыртқы бүлінулерді жою үшін материал таңдауды жасау
	2.8 Түптеу шеберханасын техникалық жарақтандыру	8.2.8.1 ұсынылған құралды зерделеуді жалғастыру және практикада: ламинатормен, визиткаларды кесіп алуға арналған қол баспағымен, жұмсақ мұқаба үшін машинамен жұмыс барысындағы дағдыларды жетілдіру; 8.2.8.2 құралмен жұмыс барысында алынған білімдер мен біліктерді жетілдіру, құралмен қауіпсіз жұмыс ережесін білу; 8.2.8.3 үлгі бойынша тапсырмада бағдарлану (үлгіні талдау мен жұмыс жоспарын мұғалім береді)
	2.9 Практикалық жұмыстар	8.2.9.1 бесіншіден тоғызыншы типке дейінгі әртүрлі құрылымның қатты мұқабаларын дайындау бойынша практикалық дағдыларын бекіту; 8.2.9.2 ресімдеу үшін аппликация техникасын: мұқабаларды, қораптарды, баулы папкаларды қолдану
	2.10 Дербес жұмыс, жобалы тізім	8.2.10.1. қолмен және машинамен бүктеуді орындау; 8.2.10.2 .екі тәсілмен дәптерлі блокты тігу; 8.2.10.3. қолмен және кескіште дәптерлерді кесуді жасау; 8.2.10.4. берілген өлшемдер бойынша қораптарды өз бетінше құрастыру және дайындау
3."Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	8.3.1.1 өзінің және өз құрдастарының жұмыстарын талдау мен бағалауға ұмтылу, жұмыстағы жетістіктер мен кемшіліктерді белгілеу
	3.2.Оқу жылындағы бақылау қорытынды жұмыс	8.3.2.1 мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды практикалық жұмысты (сараланған) орындау
2-тоқсан		

1.
Материалтану

1.1 Еңбек заттары туралы жалпы мәліметтер	8.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш сезімін таныту; 8.1.1.2 еңбек заттарының аса маңызды ерекшеліктерін білу мен түсінуін көрсету
1.2 Техникалық мәліметтер	8.1.2.1 берілген өлшемді сақтай отырып, өлшеуіш құралдар мен тетіктерді пайдалану; 8.1.2.2 қолданылатын материалдардың негізгі қасиеттері туралы түсінігінің болуы; 8.1.2.3 өндіріс материалдарын сақтау ережелері туралы түсінігінің болуы
1.3 Материалтану "қағаз бен картон өндірісі және олардың қасиеттері"	8.1.3.1 қағаздың пайда болу тарихы туралы түсінігінің болуы; 8.1.3.2 целлюлоза комбинатындағы қағаз өндірісі туралы түсінігінің болуы; 8.1.3.3 иметь представление о технологии изготовления бумаги; 8.1.3.4 зертханалық –практикалық жұмыстар барысында қағаздың қасиеттерін анықтау
1.4 Баспа-түптеу құралдарында қауіпсіз жұмыс ережесі	8.1.4.1 қол құралымен жұмыс қауіпсіздігін сақтау; 8.1.4.2 полиграфия жабдықтарымен жұмыс ережесін сақтау; 8.1.4.3 оқу шеберханасындағы өз жұмыс орнын ұйымдастыру; 8.1.4.4 оқу шеберханасындағы түптеушінің қауіпсіз жұмыс ережелері туралы түсінігінің болуы
1.5 Әдеп және еңбек заңнамасы	8.1.5.1 баспахананың еңбек ұжымындағы өзара қарым-қатынас әдебі; 8.1.5.2 еңбек тәртібі, еңбек ақы, жұмыс уақыты мен кезекті еңбек демалысы туралы түсінігінің болуы
2.1.Апликация	8.2.1.1 әртүрлі қағаз түрлерін тағайындалуы бойынша қолдану; 8.2.1.2 қағаздың қасиеттері мен ерекшеліктерін:бүгілуі бойынша майысуын, кесілуін, ылғалды сіңіруін, әлсіз қалыңдығын, түсін білу; 8.2.1.3 тетіктердің жүйелі бірігу ережесін қолдану

	8.2.1.4 желімнің әртүрлілігі, яғни қолмен жұмыста және машина құралдарында пайдалану туралы түсінігінің болуы
2.2 Картонаж өндірісі	8.2.2.1 картонаж өндірісінде пайдаланылатын материалдар туралы түсінігінің болуы; 8.2.2.2 картонаж өндірісінде қолданылатын құралдар туралы жалпы түсінігінің болуы; 8.2.2.3 қол құралдарымен, электр құралдарымен қауіпсіз жұмыс ережесін сақтау
2.3 Мұқаба өндірісі	8.2.3.1 бұйымның үлгісі бойынша тапсырмада өз бетінше бағдарлану ; 8.2.3.2 сызба, эскиз дайындау (мұғалім көмегі) ; 8.2.3.3 технологиялық карта бойынша еңбек затын дайындау бірізділігін анықтау; 8.2.3.4 баспахана мен мамандықтар туралы жалпы түсініктің болуы
2.4 Брошюралық бұйымдар	8.2.4.1 кітап және брошюра, технологиялық процестегі айырмашылығы; 8.2.4.2 брошюра өндірісі (аймақ және цех құралдары) және оларға қойылатын талаптар; 8.2.4.3 ағымдық процесс түсінігі, жұмыстарды операциялық орындауды меңгеру
2.5 Кітаптың түбі	8.2.5.1 дайындау үшін материал таңдау; 8.2.5.2 кітаптар мен брошюраларды дайындаудың технологиялық процестеріндегі айырмашылықты таба алу; 8.2.5.3 тұтас және құрама мұқабаларда кітап үлгілерін дайындау туралы түсінігінің болуы
2.6 Ою шығармашылығы мен аппликация техникасын қолданып мұқабаларды ресімдеу	8.2.6.1 ою-өрнектерді шаршыда, ромбта, сопақшада, жолақта, шексіз ою-өрнек жасау; 8.2.6.2 ою-өрнектердің ерекшеліктерін білу; 8.2.6.3 өрнектер құрастыру; 8.2.6.4 жұмыс орнын, жұмыс құралдары мен құрылғыларды дайындау

2.7 Кітап-журнал өнімдерін жөндеу	<p>7.2.7.1 кітап-журнал өнімін күту ережелері мен оған деген ұқыпты қарым-қатынас туралы түсінігінің болуы;</p> <p>7.2.7.2 бүліну туралы түсінігінің болуы (мұқаба қаптары бұрыштарының тозығы жеткенін, мұқаба қаптарының жыртып алынуы, мұқабасының бүлінуі)</p>
2.8 Түптеу шеберханасын техникалық жарақтандыру	<p>8.2.8.1 ұсынылған құралды зерделеуді жалғастыру және практикада: ламинатормен, визиткаларды кесіп алуға арналған қол баспағымен, жұмсақ мұқаба үшін машинамен жұмыс барысындағы дағдыларды жетілдіру;</p> <p>8.2.8.2 құралмен жұмыс барысында алынған білімдер мен біліктерді жетілдіру, құралмен қауіпсіз жұмыс ережесін білу;</p> <p>8.2.8.3 үлгі бойынша тапсырмада бағдарлану (үлгіні талдау мен жұмыс жоспарын мұғалім береді);</p> <p>8.2.8.4 жұмыс тәсілдерін практикалық орындау, түсіндірумен сүйемелдеуге ұмтылу;</p> <p>8.2.8.5 орындалған бұйымның сапасын талдау, мұғалім көмегімен жүргізу</p>
2.9 Практикалық жұмыстар	<p>8.2.9.1 бесіншіден тоғызыншы типке дейінгі әртүрлі құрылымның қатты мұқабаларын дайындау бойынша практикалық дағдыларын бекіту;</p> <p>8.2.9.2 ресімдеу үшін аппликация техникасын: мұқабаларды, қораптарды, баулы папкаларды қолдану;</p> <p>8.2.9.3 картон немесе мата алмастырғыш мұқабаларды кесу бойынша жұмыста бағдарлану</p>
2.10 Дербес жұмыс, жобалы тізім	<p>8.2.10.1 қолмен және машинамен бүктеуді орындау;</p> <p>8.2.10.2 екі тәсілмен дәптерлі блокты тігу;</p> <p>8.2.10.3 қолмен және кескіште дәптерлерді кесуді жасау;</p> <p>8.2.10.4 берілген өлшемдер бойынша қораптарды өз бетінше құрастыру және дайындау;</p>

		8.2.10.5.сызбаға сүйеніп, өз бетінше ұңғыны үлгілеу
3. Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	8.3.1.1. өзінің және өз құрдастарының жұмыстарын талдау мен бағалауға ұмтылу, жұмыстағы жетістіктер мен кемшіліктерді белгілеу; 8.3.1.2 сөйлеу тілінде техникалық терминдерді қолдану. Жасалған жұмыс туралы мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетінше ауызша есеп беруді іске асыру
	3.2.Оқу жылындағы бақылау қорытынды жұмыс	8.3.2.1 мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды практикалық жұмысты (сараланған) орындау
3-тоқсан		
1. Материалтану	1.1 Еңбек заттары туралы жалпы мәліметтер	8.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш сезімін таныту; 8.1.1.2 еңбек заттарының аса маңызды ерекшеліктерін білу мен түсінуін көрсету
	1.2 Техникалық мәліметтер	8.1.2.1 берілген өлшемді сақтай отырып, өлшеуіш құралдар мен тетіктерді пайдалану; 8.1.2.2 қолданылатын материалдардың негізгі қасиеттері туралы түсінігінің болуы; 8.1.2.3 өндіріс материалдарын сақтау ережелері туралы түсінігінің болуы
	1.3 Материалтану "қағаз бен картон өндірісі және олардың қасиеттері"	8.1.3.1 қағаздың пайда болу тарихы туралы түсінігінің болуы; 8.1.3.2 целлюлоза комбинатындағы қағаз өндірісі туралы түсінігінің болуы; 8.1.3.3 иметь представление о технологии изготовления бумаги; 8.1.3.4 зертханалық –практикалық жұмыстар барысында қағаздың қасиеттерін анықтау; 8.2.3.5 материалдың сапасын сыртқы көрінісі бойынша анықтауға ұмтылу; 8.1.3.6 түптеу жұмыстарында қолданылуы бойынша материалдың түрін анықтау; 8.1.3.7 өңделген жасанды материалды табиғидаан ажырату

<p>1.4 Баспа-түптеу құралдарында қауіпсіз жұмыс ережесі</p>	<p>8.1.4.1 қол құралымен жұмыс қауіпсіздігін сақтау</p> <p>8.1.4.2 полиграфия жабдықтарымен жұмыс ережесін сақтау;</p> <p>8.1.4.3 оқу шеберханасындағы өз жұмыс орнын ұйымдастыру;</p> <p>8.1.4.4 оқу шеберханасындағы түптеушінің қауіпсіз жұмыс ережелері туралы түсінігінің болуы;</p> <p>8.1.4.5 баспаханадағы қауіпсіз жұмыс туралы түсінігінің болуы</p>
<p>1.5 Әдеп және еңбек заңнамасы</p>	<p>8.1.5.1 баспаханың еңбек ұжымындағы өзара қарым-қатынас әдебі;</p> <p>8.1.5.2 еңбек тәртібі, еңбек ақы, жұмыс уақыты мен кезекті еңбек демалысы туралы түсінігінің болуы;</p> <p>8.1.5.3 еңбек өтілі мен оны еңбек кітапшасында белгілеу туралы түсінігінің болуы;</p> <p>8.1.5.4 жұмысқа қабылдау ережесі туралы білу</p>
<p>2.1 Апликация</p>	<p>8.2.1.1 әртүрлі қағаз түрлерін тағайындалуы бойынша қолдану;</p> <p>8.2.1.2 қағаздың қасиеттері мен ерекшеліктерін: бүгілуі бойынша майысуын, кесілуін, ылғалды сіңіруін, әлсіз қалыңдығын, түсін білу;</p> <p>8.2.1.3 тетіктердің жүйелі бірігу ережесін қолдану;</p> <p>8.2.1.4 желімнің әртүрлілігі, яғни қолмен жұмыста және машина құралдарында пайдалану туралы түсінігінің болуы;</p> <p>8.2.1.5 жазық парақтан көлемді бұйымдарды орындау;</p> <p>8.2.1.6 симметриялы кесу, қағазды өрнектеу технологиясын меңгеруге ұмтылу;</p> <p>8.2.1.7 қағаз талшықтарының бағытталуының қолданыстағы тәсілдерімен таныстыру (бойлай, көлденең) ;</p> <p>8.2.1.8 өсімдік талшықтарынан жасалған қағаздың механикалық және физикалық қасиеттері туралы түсінік беру</p>

2.2 Картонаж өндірісі	<p>8.2.2.1 картонаж өндірісінде пайдаланылатын материалдар туралы түсінігінің болуы;</p> <p>8.2.2.2 картонаж өндірісінде қолданылатын құралдар туралы жалпы түсінігінің болуы;</p> <p>8.2.2.3 кол құралдарымен, электр құралдарымен қауіпсіз жұмыс ережесін сақтау;</p> <p>8.2.2.4 материалдың қасиеттері және олармен жұмыс істеу тәсілдері туралы түсінігінің болуы</p>
2.3 Мұқаба өндірісі	<p>бұйымның үлгісі бойынша тапсырмада өз бетінше бағдарлану ;</p> <p>8.2.3.2 сызба, эскиз дайындау (мұғалім көмегі);</p> <p>8.2.3.3 технологиялық карта бойынша еңбек затын дайындау бірізділігін анықтау;</p> <p>8.2.3.4 баспахана мен мамандықтар туралы жалпы түсініктің болуы;</p> <p>8.2.3.5 кітап-журнал өнімдерін дайындау барысында операция бойынша еңбекті бөлу туралы түсінігінің болуы;</p> <p>8.2.3.6 полиграфиялық комбинат цехтері туралы түсініктің болуы (баспа цехы, түптеуіш цехы, брошюралық цех, эксперименттік цех)</p>
2.4 Брошюралық бұйымдар	<p>8.2.4.1 кітап және брошюра, технологиялық процестегі айырмашылығы;</p> <p>8.2.4.2 брошюра өндірісі (аймақ және цех құралдары) және оларға қойылатын талаптар;</p> <p>8.2.4.3 ағымдық процесс түсінігі, жұмыстарды операциялық орындауды меңгеру;</p> <p>8.2.4.4 полиграфиялық өндірісті ұйымдастыру механизмін елестету</p>
	<p>8.2.5.1 дайындау үшін материал таңдау;</p> <p>8.2.5.2 кітаптар мен брошюраларды дайындаудың технологиялық процестеріндегі айырмашылықты таба алу;</p> <p>8.2.5.3 тұтас және құрама мұқабаларда кітап үлгілерін</p>

2. Еңбектің дайындау технологиялары	2.5 Кітаптың түбі	дайындау туралы түсінігінің болуы; 8.2.5.4 кітаптың құрама бөліктерінің тағайындалуын түсіну, бұйым тетіктерінде бағдарлану; 8.2.5.5 мұқаба қабын қайта қою мен орын орнына қоюдың рөлін түсіну
	2.6 Ою шығармашылығы мен аппликация техникасын қолданып мұқабаларды ресімдеу	8.2.6.1 ою-өрнектерді шаршыда, ромбта, сопақшада, жолақта, шексіз ою-өрнек жасау; 8.2.6.2 ою-өрнектердің ерекшеліктерін білу; 8.2.6.3 өрнектер құрастыру; 8.2.6.4 жұмыс орнын, жұмыс құралдары мен құрылғыларды дайындау; 8.2.6.5 заттың пішінін ескере отырып, ою-өрнекті таңдау және құрастыру; 8.2.6.6 қағаздан, бұйымдардың таңдалған пішінінен кесу тәсілдерімен танысу және таңдалған материалмен эскиз толтыру
	2.7 Кітап-журнал өнімдерін жөндеу	8.2.7.1 кітаптың сыртқы бүлінулерін жөндеу барысындағы практикада білімдерін қолдану; 8.2.7.2 сыртқы бүлінулерді жою үшін материал таңдауды жасау; 8.2.7.3 кітаптың ішкі бүлінулерін жөндеуді іске асыру; 8.2.7.4 жөндеу барысында материалды тағайындалуы бойынша қолдану 8.2.7.5 кітаптың бүліну түрлерін ажырату
		8.2.8.1 ұсынылған құралды зерделеуді жалғастыру және практикада: ламинатормен, визиткаларды кесіп алуға арналған қол баспағымен, жұмсақ мұқаба үшін машинамен жұмыс барысындағы дағдыларды жетілдіру; 8.2.8.2 құралмен жұмыс барысында алынған білімдер мен біліктерді жетілдіру, құралмен қауіпсіз жұмыс ережесін білу;

<p>2.8 Түптеу шеберханасын техникалық жарақтандыру</p>	<p>8.2.8.3 үлгі бойынша тапсырмада бағдарлану (үлгіні талдау мен жұмыс жоспарын мұғалім береді); 8.2.8.4 жұмыс тәсілдерін практикалық орындау, түсіндірумен сүйемелдеуге ұмтылу; 8.2.8.5 орындалған бұйымның сапасын талдау, мұғалім көмегімен жүргізу; 8.2.8.6 бүктеуге арналған машинаның жұмыс принциптері туралы түсінік беру; 8.2.8.7 машинаның негізгі тораптары, атаулары туралы түсінік беру</p>
<p>2.9 Практикалық жұмыстар</p>	<p>8.2.9.1 бесіншіден тоғызыншы типке дейінгі әртүрлі құрылымның қатты мұқабаларын дайындау бойынша практикалық дағдыларын бекіту; 8.2.9.2 ресімдеу үшін аппликация техникасын: мұқабаларды, қораптарды, баулы папкаларды қолдану; 8.2.9.3 картон немесе мата алмастырғыш мұқабаларды кесу бойынша жұмыста бағдарлану; 8.2.9.4 блокты тәшкеге қолмен және электр степлерінің көмегімен тігу бойынша операциялардың дәйектілігін талқылау; 8.2.9.5 блокты үш жағынан кесуді: алдынан және жандарынан орындау; 8.2.9.6 блоктың берілген өлшемі бойынша картон және пішімді дайындау</p>
<p>2.10 Дербес жұмыс, жобалы тізім</p>	<p>8.2.10.1 қолмен және машинамен бүктеуді орындау; 8.2.10.2 екі тәсілмен дәптерлі блокты тігу; 8.2.10.3 қолмен және кескіште дәптерлерді кесуді жасау; 8.2.10.4 берілген өлшемдер бойынша қораптарды өз бетінше құрастыру және дайындау; 8.2.10.5 сызбаға сүйеніп, өз бетінше ұңғыны үлгілеу; 8.2.10.6 өлшемдерде (ұзындықта, енінде, биіктігінде) бағдарлану;</p>

		<p>8.2.10.7 рицовка тәсілдерін игеру (қолмен және білдекте);</p> <p>8.2.10.8 өз бетінше қарапайым сызбаларды және техникалық суреттерді оқу</p>
3. Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	<p>8.3.1.1 мұғалімнің жартылай көмегімен ағымда өзін өзі бақылауды іске асыру. Жұмыс сапасын тексеру;</p> <p>8.3.1.2 сөйлеу тілінде техникалық терминдерді қолдану. Жасалған жұмыс туралы мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетінше ауызша есеп беруді іске асыру;</p> <p>8.3.1.3 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетінше өзінің бұйымын нақты талдауға ұмтылу</p>
	3.2 Оқу жылындағы бақылау қорытынды жұмыс	8.3.2.1 мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды практикалық жұмысты (сараланған) орындау
4-тоқсан		
	1.1 Еңбек заттары туралы жалпы мәліметтер	<p>8.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш сезімін таныту</p> <p>8.1.1.2 еңбек заттарының аса маңызды ерекшеліктерін білу мен түсінуін көрсету</p>
	1.2 Техникалық мәліметтер	<p>8.1.2.1 берілген өлшемді сақтай отырып, өлшеуіш құралдар мен тетіктерді пайдалану;</p> <p>8.1.2.2 қолданылатын материалдардың негізгі қасиеттері туралы түсінігінің болуы;</p> <p>8.1.2.3 өндіріс материалдарын сақтау ережелері туралы түсінігінің болуы;</p> <p>8.1.2.4 өндіріс материалдарымен жұмыс істеу барысындағы санитарлық-гигиеналық талаптар туралы түсінігінің болуы</p>
		<p>8.1.3.1 қағаздың пайда болу тарихы туралы түсінігінің болуы;</p> <p>8.1.3.2 целлюлоза комбинатындағы қағаз өндірісі туралы түсінігінің болуы;</p> <p>8.1.3.3 иметь представление о технологии изготовления бумаги;</p> <p>8.1.3.4 зертханалық –практикалық жұмыстар барысында қағаздың қасиеттерін анықтау;</p>

1. Материалтану	1.3 Материалтану "қағаз бен картон өндірісі және олардың қасиеттері"	8.2.3.5 материалдың сапасын сыртқы көрінісі бойынша анықтауға ұмтылу; 8.1.3.6 түптеу жұмыстарында қолданылуы бойынша материалдың түрін анықтау; 8.1.3.7 өңделген жасанды материалды табиғидаан ажырату; 8.1.3.8 әртүрлі материалдарды жапсыру үшін желімді пайдалану тәсілдері мен ережелері туралы түсінігінің болуы
	1.4 Баспа-түптеу құралдарында қауіпсіз жұмыс ережесі	8.1.4.1 қол құралымен жұмыс қауіпсіздігін сақтау; 8.1.4.2 полиграфия жабдықтарымен жұмыс ережесін сақтау; 8.1.4.3 оқу шеберханасындағы өз жұмыс орнын ұйымдастыру; 8.1.4.4 оқу шеберханасындағы түптеушінің қауіпсіз жұмыс ережелері туралы түсінігінің болуы; 8.1.4.5 баспаханадағы қауіпсіз жұмыс туралы түсінігінің болуы; 8.1.4.6 шеберханадағы кеңсе техникасымен қауіпсіз жұмыс туралы түсінігінің болуы
	1.5 Әдеп және еңбек заңнамасы	8.1.5.1 баспаханың еңбек ұжымындағы өзара қарым-қатынас әдебі; 8.1.5.2 еңбек тәртібі, еңбек ақы, жұмыс уақыты мен кезекті еңбек демалысы туралы түсінігінің болуы; 8.1.5.3 еңбек өтілі мен оны еңбек кітапшасында белгілеу туралы түсінігінің болуы; 8.1.5.4 жұмысқа қабылдау ережесі туралы білу
		8.2.1.1 әртүрлі қағаз түрлерін тағайындалуы бойынша қолдану; 8.2.1.2 қағаздың қасиеттері мен ерекшеліктерін: бүгілуі бойынша майысуын, кесілуін, ылғалды сіңіруін, әлсіз қалыңдығын, түсін білу; 8.2.1.3 тетіктердің жүйелі бірігу ережесін қолдану; 8.2.1.4 желімнің әртүрлілігі, яғни қолмен жұмыста және машина

2.1 Апликация	<p>құралдарында пайдалану туралы түсінігінің болуы;</p> <p>8.2.1.5 жазық парақтан көлемді бұйымдарды орындау;</p> <p>8.2.1.6 симметриялы кесу, қағазды өрнектеу технологиясын меңгеруге ұмтылу;</p> <p>8.2.1.7 қағаз талшықтарының бағытталуының қолданыстағы тәсілдерімен таныстыру (бойлай, көлденең);</p> <p>8.2.1.8 өсімдік талшықтарынан жасалған қағаздың механикалық және физикалық қасиеттері туралы түсінік беру;</p> <p>8.2.1.9 апликация техникасындағы жұмыс тәсілдерімен таныстыру: заттық апликация, сәндік апликация, сюжеттік апликация</p>
2.2 Картонаж өндірісі	<p>8.2.2.1 картонаж өндірісінде пайдаланылатын материалдар туралы түсінігінің болуы;</p> <p>8.2.2.2 картонаж өндірісінде қолданылатын құралдар туралы жалпы түсінігінің болуы;</p> <p>8.2.2.3 қол құралдарымен, электр құралдарымен қауіпсіз жұмыс ережесін сақтау;</p> <p>8.2.2.4 материалдың қасиеттері және олармен жұмыс істеу тәсілдері туралы түсінігінің болуы</p>
2.3 Мұқаба өндірісі	<p>8.2.3.1 бұйымның үлгісі бойынша тапсырмада өз бетінше бағдарлану ;</p> <p>8.2.3.2 сызба, эскиз дайындау (мұғалім көмегі);</p> <p>8.2.3.3 технологиялық карта бойынша еңбек затын дайындау бірізділігін анықтау;</p> <p>8.2.3.4 баспахана мен мамандықтар туралы жалпы түсініктің болуы;</p> <p>8.2.3.5 кітап-журнал өнімдерін дайындау барысында оперция бойынша еңбекті бөлу туралы түсінігінің болуы;</p> <p>8.2.3.6 полиграфиялық комбинат цехтері туралы түсініктің болуы (баспа цехы, түптеуіш цехы, брошюралық цех, эксперименттік цех)</p>

	2.4 Брошюралық бұйымдар	<p>8.2.4.1 кітап және брошюра, технологиялық процестегі айырмашылығы;</p> <p>8.2.4.2 брошюра өндірісі (аймақ және цех құралдары) және оларға қойылатын талаптар;</p> <p>8.2.4.3 ағымдық процесс түсінігі, жұмыстарды операциялық орындауды меңгеру;</p> <p>8.2.4.4 полиграфиялық өндірісті ұйымдастыру механизмін елестету ;</p> <p>8.2.4.5 полиграфиялық өнеркәсіп шығаратын бұйымдармен білім алушыларды таныстыру және оларға қойылатын талаптар</p>
	2.5 Кітаптың түбі	<p>8.2.5.1 кітап дайындау үшін материал таңдау;</p> <p>8.2.5.2 кітаптар мен брошюраларды дайындаудың технологиялық процестеріндегі айырмашылықты таба алу;</p> <p>8.2.5.3 тұтас және құрама мұқабаларда кітап үлгілерін дайындау туралы түсінігінің болуы;</p> <p>8.2.5.4 кітаптың құрама бөліктерінің тағайындалуын түсіну, бұйым тетіктерінде бағдарлану;</p> <p>8.2.5.5 мұқаба қабын қайта қою мен орын орнына қоюдың рөлін түсіну;</p> <p>8.2.5.6 блок бойынша мұқаба қабының өлшем есебін қолдану;</p> <p>8.2.5.7 мұқаба қабына блокты қосуды өндіру</p>
Еңбектің дайындау технологиялары	2.6 Ою шығармашылығы мен аппликация техникасын қолданып мұқабаларды ресімдеу	<p>8.2.6.1 ою-өрнектерді шаршыда, ромбта, сопақшада, жолақта, шексіз ою-өрнек жасау;</p> <p>8.2.6.2 ою-өрнектердің ерекшеліктерін білу;</p> <p>8.2.6.3 өрнектер құрастыру;</p> <p>8.2.6.4 жұмыс орнын, жұмыс құралдары мен құрылғыларды дайындау;</p> <p>8.2.6.5 заттың пішінін ескере отырып, ою-өрнекті таңдау және құрастыру;</p> <p>8.2.6.6 қағаздан, бұйымдардың таңдалған пішінінен кесу тәсілдерімен танысу және</p>

		<p>таңдалған материалмен эскиз толтыру;</p> <p>8.2.6.7 пішіні мен мұқабада орналасуына байланысты ою-өрнекті таңдау ережелерімен таныстыру</p>
2.7	<p>Кітап-журнал өнімдерін жөндеу</p>	<p>8.2.7.1 сыртқы бүлінулерін жөндеу барысындағы практикада білімдерін қолдану;</p> <p>8.2.7.2 сыртқы бүлінулерді жою үшін материал таңдауды жасау;</p> <p>8.2.7.3 кітаптың ішкі бүлінулерін жөндеуді іске асыру;</p> <p>8.2.7.4 жөндеу барысында материалды тағайындалуы бойынша қолдану;</p> <p>8.2.7.5 кітаптың бүліну түрлерін ажырату</p>
2.8	<p>Түптеу шеберханасын техникалық жаратандыру</p>	<p>8.2.8.1 ұсынылған құралды зерделеуді жалғастыру және практикада: ламинатормен, визиткаларды кесіп алуға арналған қол баспағымен, жұмсақ мұқаба үшін машинамен жұмыс барысындағы дағдыларды жетілдіру;</p> <p>8.2.8.2 құралмен жұмыс барысында алынған білімдер мен біліктерді жетілдіру, құралмен қауіпсіз жұмыс ережесін білу;</p> <p>8.2.8.3 үлгі бойынша тапсырмада бағдарлану (үлгіні талдау мен жұмыс жоспарын мұғалім береді);</p> <p>8.2.8.4 жұмыс тәсілдерін практикалық орындау, түсіндірумен сүйемелдеуге ұмтылу;</p> <p>8.2.8.5 орындалған бұйымның сапасын талдау, мұғалім көмегімен жүргізу;</p> <p>8.2.8.6 бүктеуге арналған машинаның жұмыс принциптері туралы түсінік беру;</p> <p>8.2.8.7 машинаның негізгі тораптары, атаулары туралы түсінік беру;</p> <p>8.2.8.8 бүктеуге арналған машинада материалды толтыру ережелерімен таныстыру;</p> <p>8.2.8.9 бүктеуге арналған машинада жұмыс барысындағы</p>

		дәйекті операциялар туралы түсінік беру
	2.9 Практикалық жұмыстар	<p>8.2.9.1 бесіншіден тоғызыншы типке дейінгі әртүрлі құрылымның қатты мұқабаларын дайындау бойынша практикалық дағдыларын бекіту;</p> <p>8.2.9.2 ресімдеу үшін аппликация техникасын: мұқабаларды, қораптарды, баулы папкаларды қолдану;</p> <p>8.2.9.3 картон немесе мата алмастырғыш мұқабаларды кесу бойынша жұмыста бағдарлану;</p> <p>8.2.9.4 блокты тәшкеге қолмен және электр степлерінің көмегімен тігу бойынша операциялардың дәйектілігін талқылау;</p> <p>8.2.9.5 блокты үш жағынан кесуді: алдынан және жандарынан орындау;</p> <p>8.2.9.6 блоктың берілген өлшемі бойынша картон және пішімді дайындау;</p> <p>8.2.9.7 бұйымның қабырғаларын жапсыруда матаны немесе қағазды кесу;</p> <p>8.2.9.8 бұйымды жинау мен баспақта қысуды жасау</p>
	2.10 Дербес жұмыс, жобалы тізім	<p>8.2.10.1 машинамен бүктеуді орындау;</p> <p>8.2.10.2 екі тәсілмен дәптерлі блокты тігу;</p> <p>8.2.10.3 қолмен және кескіште дәптерлерді кесуді жасау;</p> <p>8.2.10.4 берілген өлшемдер бойынша қораптарды өз бетінше құрастыру және дайындау;</p> <p>8.2.10.5 сызбаға сүйеніп, өз бетінше ұңғыны үлгілеу;</p> <p>8.2.10.6 өлшемдерде (ұзындықта, енінде, биіктігінде) бағдарлану</p> <p>8.2.10.7 рицовка тәсілдерін игеру (қолмен және білдекте);</p> <p>8.2.10.8 өз бетінше қарапайым сызбаларды және техникалық суреттерді оқу;</p> <p>8.2.10.9 бұйымдарды құрастыру есебін және белгісін өз бетінше жасау;</p>

		8.2.10.10 бұйымдарды жапсыру және ажырату үшін өз бетінше дайындама жасау
3. Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	8.3.1.1 мұғалімнің жартылай көмегімен ағымда өзін өзі бақылауды іске асыру. Жұмыс сапасын тексеру; 8.3.1.2 сөйлеу тілінде техникалық терминдерді қолдану. Жасалған жұмыс туралы мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетінше ауызша есеп беруді іске асыру; 8.3.1.3 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетінше өзінің бұйымын нақты талдауға ұмтылу; 8.3.1.4 көз мөлшерімен және сызғыштың көмегімен бұйымның өлшемін анықтай алу
	3.2 Оқу жылындағы бақылау қорытынды жұмыс	8.3.2.1 мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды практикалық жұмысты (сараланған) орындау

3) 9-сынып:

6-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. Материалтану	1.1 Еңбек заттары туралы жалпы мәліметтер	9.1.1.1 өзгенің пікіріне, әр түрлі халықтардың тарихына және мәдениетіне құрмет қарым-қатынасын таныту
	1.2 Техникалық мәліметтер	9.1.2.1 үлгі бойынша тапсырмада өз бетінше бағдарлану; 9.1.2.2 мұғалімнің сұрақтары және өз бетінше бұйымдар жұмысының жобасын құрастыру; 9.1.2.3 құралдармен қауіпсіз жұмыс істеу ережелерін білу және орындау, жұмысты орындау б а р ы с ы н д а санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау
	1.3.Материалтану "қағаз бен картон өндірісі және олардың қасиеттері"	9.1.3.1 полиграфиялық өндірісте қолданылатын жасанды және синтетикалық материалдар туралы түсінігінің болуы; 9.1.3.2 синтетикалық және жасанды материалдардың қасиеттері туралы түсінігінің болуы

	<p>1.4 Баспа-түптеу құралдарында қауіпсіз жұмыс ережесі</p>	<p>9.1.4.1 түптеу құралдарындағы қауіпсіз жұмыс ережесін сақтау (жұмсақ мұқабаға арналған машина, қатты мұқабаға арналған құралдар, бүктеуші, кескіш, ламинатор); 9.1.4.2 бүктегіш машинадағы қауіпсіздік тәсілдерін сақтау;</p>
	<p>1.5 Әдеп және еңбек заңнамасы</p>	<p>9.1.5.1 жұмысқа қабылдауға байланысты іскерлік құжаттамаларды ресімдеуді меңгеру</p>
<p>2 Еңбектің дайындау технологиялары</p>	<p>2.1.Апликация</p>	<p>9.2.1.1 аппликацияны бейнелеу техникасының бір түрі ретінде білу; 9.2.1.2 көшпелі халықтармен байланысты аппликация туралы түсінік беру; 9.2.1.3 "Апликация" және " Коллаж" техникасында бұйымдарды дайындау ерекшеліктерін қолдану</p>
	<p>2.2 Картонаж өндірісі</p>	<p>9.2.2.1 көрсету мен түсіндіру бойынша жоспарлауды орындау; 9.2.2.2 қарапайым сызылуы күрделі бұйымдарды дайындау</p>
	<p>2.3 Мұқаба өндірісі</p>	<p>9.2.3.1 модельдеу және құрастыру объектісін анықтау; 9.2.3.2 үлгіні талдау әңгімелесу процесінде жұмыс жоспарын құрастыру; 9.2.3.3 бұйымды орындау барысында жоспарлауды ұстану</p>
	<p>2.4 Брошюралық бұйымдар</p>	<p>9.2.4.1 полиграфия түсінігі</p>
	<p>2.5 Кітаптың түбі</p>	<p>9.2.5.1 білім алушыларға 5-тен 9-ға дейінгі үлгілік мұқабалардың макеттерімен танысу ұсынылады; 9.2.5.2 құрылым ерекшеліктерін, мұқаба материалының қасиеттері мен түрлерін ажырату</p>
	<p>2.6 Ою шығармашылығы мен апликация техникасын қолданып мұқабаларды ресімдеу</p>	<p>9.2.6.1 әрленген мұқаба қаптарын білу; 9.2.6.2 білім алушыларға брошюралық өнім үшін кеңсе техникасында мұқабаларды ресімдеу туралы түсінік беру</p>
		<p>9.2.7.1 кітаптарды және брошюраларды жөндеу үшін материалды дұрыс тандауды іске асыра алу;</p>

	2.7 Кітап-журнал өнімдерін жөндеу	9.2.7.2 бұйымдардың бүліну түрлерін (сыртқы, ішкі) және жөндеудің күрделілік дәрежесін анықтау
	2.8 Түптеу шеберханасын техникалық жарақтандыру	9.2.8.1 алтын жалатылған баспақпен танысу, рельефті бедер туралы түсінік беру; 9.2.8.2 жұқалтыр бедер үшін көп функциялы баспақ құрылғысында бағдарлану; 9.2.8.3 алтын жалатқан баспақ құрылғысын зерделеу (материалға байланысты температуралық жұмыс режимі, клишенің тағайындалуы)
	2.9 Практикалық жұмыстар	9.2.9.1 таза тауарларды дайындауды игеру (білім алушы дәптері, жазба кітапшасы, блокнот); 9.2.9.2 дәптер қағаздарын бүктеуді өндіру; 9.2.9.3 тігу тәсілдері бойынша дәптерлерді блокке бірізділікпен біріктіру
	2.10 Дербес жұмыс, жобалы тізім	9.2.10.1 әртүрлі жұмыс түрлері үшін желімнің қажет түрін өз бетінше таңдау; 9.2.10.2 қажетті қоюлық пен жабысқақтықты ала отырып, жұмыс үшін желім дайындау; 9.2.10.3 қол және машина жұмысы үшін қажетті желімді өз бетінше қолдану.
3."Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	9.3.1.1 техникалық терминдерді қолдана отырып, өзінің және өзгенің жұмыстарынан көрініс табатын ой мен тақырыптарды сипаттау
	3.2.Оқу жылындағы бақылау қорытынды жұмыс	9.3.2.1 брошюралық бұйымдарды дайындау бойынша өз бетінше қорытынды жұмыс
2-тоқсан		
	1.1 Еңбек заттары туралы жалпы мәліметтер	9.1.1.1 өзгенің пікіріне, әр түрлі халықтардың тарихына және мәдениетіне құрмет қарым-қатынасын таныту; 9.1.1.2 еңбек заттарының ерекшеліктерін зерделеу мен сипаттауға өз бетінше ұмтылу
		9.1.1.1 өзгенің пікіріне, әр түрлі халықтардың тарихына және

1.Материалтану	1.2 Техникалық мәліметтер	мәдениетіне құрмет қарым-қатынасын таныту; 9.1.1.2 еңбек заттарының ерекшеліктерін зерделеу мен сипаттауға өз бетінше ұмтылу
	1.3.Материалтану "қағаз бен картон өндірісі және олардың қасиеттері"	9.1.3.1 полиграфиялық өндірісте қолданылатын жасанды және синтетикалық материалдар туралы түсінігінің болуы; 9.1.3.2 синтетикалық және жасанды материалдардың қасиеттері туралы түсінігінің болуы; 9.1.3.3 зертханалық жолмен жасанды материалдардың қасиеттерін анықтау; 9.1.3.4 жасанды материалдарды табиғидан ажырату
	1.4 Баспа-түптеу құралдарында қауіпсіз жұмыс ережесі	9.1.4.1 түптеу құралдарындағы қауіпсіз жұмыс ережесін сақтау (жұмсақ мұқабаға арналған машина, қатты мұқабаға арналған құралдар, бүктеуші, кескіш, ламинатор); 9.1.4.2 бүктегіш машинадағы қауіпсіздік тәсілдерін сақтау
	1.5 Әдеп және еңбек заңнамасы	9.1.5.1 жұмысқа қабылдауға байланысты іскерлік құжаттамаларды ресімдеуді меңгеру; 9.1.5.2 жұмысқа орналасу барысындағы тәртіп ережелерінің және жұмыс берушінің ұсынатын барлық талаптарының маңыздылығымен танысу
	2.1 Апликация	9.2.1.1 аппликацияны бейнелеу техникасының бір түрі ретінде білу; 9.2.1.2 көшпелі халықтармен байланысты аппликация туралы түсінік беру; 9.2.1.3 "Апликация" және "Коллаж" техникасында бұйымдарды дайындау ерекшеліктерін қолдану; 9.2.1.4 жұмыс барысында қолданылатын материалдардың қасиеттерін: түсін, текстурасын, пайда болуын анықтау; 9.2.1.5 белгілеу, пішу тәсілдерін игеру. Кесетін құралдармен және

2 "Еңбектің дайындау технологиялары		жабдықтармен қауіпсіз жұмыс ережесін білу
	2.2 Картонаж өндірісі	9.2.2.1 көрсету мен түсіндіру бойынша жоспарлауды орындау; 9.2.2.2 қарапайым сызылуы күрделі бұйымдарды дайындау; 9.2.2.3 бұйымдардың сапасын үлгімен салыстыру арқылы талдауды іске асыру
	2.3 Мұқаба өндірісі	9.2.3.1 модельдеу және құрастыру объектісін анықтау; 9.2.3.2 үлгіні талдау әңгімелесу процесінде жұмыс жоспарын құрастыру; 9.2.3.3 бұйымды орындау барысында жоспарлауды ұстану; 9.2.3.4 полиграфиялық комбинат құрылымы туралы жалпы түсініктің болуы; 9.2.3.5 баспаханадағы және өндірістегі түптеуші мамандығы туралы түсініктің болуы
	2.4 Брошюралық бұйымдар	9.2.4.1 полиграфия түсінігі; 9.2.4.2 полиграфиялық өнеркәсібі салаларымен таныстыру; 9.2.4.3 таза жазылған тауарлар (фабрика, цех) өндірісі
	2.5 Кітаптың түбі	9.2.5.1 білім алушыларға 5-тен 9-ға дейінгі үлгілік мұқабалардың макеттерімен танысу ұсынылады; 9.2.5.2 құрылым ерекшеліктерін, мұқаба материалының қасиеттері мен түрлерін ажырату; 9.2.5.3 стандартты мұқабалардың техникалық сипаттамасын іске асыруға ұмтылу; 9.2.5.4 мұқабаны дайындау тәртібін сақтау
	2.6 Ою шығармашылығы мен аппликация техникасын қолданып мұқабаларды ресімдеу	9.2.6.1 әрленген мұқаба қаптарын білу; 9.2.6.2 білім алушыларға брошюралық өнім үшін кеңсе техникасында мұқабаларды ресімдеу туралы түсінік беру; 9.2.6.3 үлгіге қатысты өз жұмысының сапасын талдай алу
		9.2.7.1 кітаптарды және брошюраларды жөндеу үшін материалды дұрыс таңдауды іске асыра алу;

2.7 Кітап-журнал өнімдерін жөндеу		<p>9.2.7.2 бұйымдардың бүліну түрлерін (сыртқы, ішкі) және жөндеудің күрделілік дәрежесін анықтау;</p> <p>9.2.7.3 сигнатураның тағайындалуы туралы түсінігінің болуы;</p> <p>9.2.7.4 кітап жөндеу тәртібі туралы білімдерін меңгеру</p>
2.8 Түптеу шеберханасын техникалық жарақтандыру		<p>9.2.8.1 алтын жалатылған баспақпен танысу, рельефті бедер туралы түсінік беру;</p> <p>9.2.8.2 жұқалтыр бедер үшін көп функциялы баспақ құрылғысында бағдарлану;</p> <p>9.2.8.3 алтын жалатқан баспақ құрылғысын зерделеу (материалға байланысты температуралық жұмыс режимі, клишенің тағайындалуы);</p> <p>9.2.8.4 баспақтың жұмысқа даярлау, бедер түрлерін анықтау;</p> <p>9.2.8.5 жұмыс үстелінде клишені орната алу және дайындау</p>
2.9 Практикалық жұмыстар		<p>9.2.9.1 таза тауарларды дайындауды игеру (білім алушы дәптері, жазба кітапшасы, блокнот);</p> <p>9.2.9.2 дәптер қағаздарын бүктеуді өндіру;</p> <p>9.2.9.3 тігу тәсілдері бойынша дәптерлерді блокке бірізділікпен біріктіру;</p> <p>9.2.9.4 өңірбетті бұйымдардың алғашқы және соңғы парағына дайындау және жапсыру</p> <p>9.2.9.5 блок түбін жапсыру</p>
2.10 Дербес жұмыс, жобалы тізім		<p>9.2.10.1 әртүрлі жұмыс түрлері үшін желімнің қажет түрін өз бетінше таңдау;</p> <p>9.2.10.2 қажетті қоюлық пен жабысқақтықты ала отырып, жұмыс үшін желім дайындау;</p> <p>9.2.10.3 қол және машина жұмысы үшін қажетті желімді өз бетінше қолдану;</p> <p>9.2.10.4 екі, үш, төрт бүгуге бүктей алу;</p> <p>9.2.10.5 технологиялық карта бойынша өз бетінше</p>
		9.3.1.1 техникалық терминдерді қолдана отырып, өзінің және

3.Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	өзгенің жұмыстарынан көрініс табатын ой мен тақырыптарды сипаттау; 9.3.1.2 өзінің және өзгенің жұмысын бейімдеу, жетілдіру бойынша конструктивніе комментарии қабылдау және ұсыныс беру
	3.2 Оқу жылындағы бақылау қорытынды жұмыс	9.3.2.1 брошюралық бұйымдарды дайындау бойынша өз бетінше қорытынды жұмыс
3-тоқсан		
1.Материалтану	1.1 Еңбек заттары туралы жалпы мәліметтер	9.1.1.1 өзгенің пікіріне, әр түрлі халықтардың тарихына және мәдениетіне құрмет қарым-қатынасын таныту; 9.1.1.2 еңбек заттарының ерекшеліктерін зерделеу мен сипаттауға өз бетінше ұмтылу
	1.2 Техникалық мәліметтер	9.1.1.1 өзгенің пікіріне, әр түрлі халықтардың тарихына және мәдениетіне құрмет қарым-қатынасын таныту; 9.1.1.2 еңбек заттарының ерекшеліктерін зерделеу мен сипаттауға өз бетінше ұмтылу; 9.1.2.3 құралдармен қауіпсіз жұмыс істеу ережелерін білу және орындау, жұмысты орындау б а р ы с ы н д а санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау
	1.3 Материалтану "қағаз бен картон өндірісі және олардың қасиеттері"	9.1.3.1 полиграфиялық өндірісте қолданылатын жасанды және синтетикалық материалдар туралы түсінігінің болуы; 9.1.3.2 синтетикалық және жасанды материалдардың қасиеттері туралы түсінігінің болуы; 9.1.3.3 зертханалық жолмен жасанды материалдардың қасиеттерін анықтау; 9.1.3.4 жасанды материалдарды табиғидан ажырату; 9.1.3.5 синтетикалық материалдардың процесстері туралы түсінігінің болуы; 9.1.3.6 жасанды және табиғи материалдардың өндіріс процесстері туралы түсінігінің болуы

	<p>1.4 Баспа-түптеу құралдарында қауіпсіз жұмыс ережесі</p>	<p>9.1.4.1 түптеу құралдарындағы қауіпсіз жұмыс ережесін сақтау (жұмсақ мұқабаға арналған машина, қатты мұқабаға арналған құралдар, бүктеуші, кескіш, ламинатор); 9.1.4.2 бүктегіш машинадағы қауіпсіздік тәсілдерін сақтау; 9.1.4.3 түптеу машиналарындағы қауіпсіздік тәсілдерін сақтау (жұмсақ түптеу, қатты түптеу машинасы)</p>
	<p>1.5 Әдеп және еңбек заңнамасы</p>	<p>9.1.5.1 жұмысқа қабылдауға байланысты іскерлік құжаттамаларды ресімдеуді меңгеру; 9.1.5.2 жұмысқа орналасу барысындағы тәртіп ережелерінің және жұмыс берушінің ұсынатын барлық талаптарының маңыздылығымен танысу; 9.1.5.3 еңбек шартын толтыру ережелерімен танысу; 9.1.5.4 еңбекті қорғау туралы түсінік беру</p>
	<p>2.1 Апликация</p>	<p>9.2.1.1 апликацияны бейнелеу техникасының бір түрі ретінде білу; 9.2.1.2 көшпелі халықтармен байланысты апликация туралы түсінік беру; 9.2.1.3 "Апликация" және " Коллаж" техникасында бұйымдарды дайындау ерекшеліктерін қолдану; 9.2.1.4 жұмыс барысында қолданылатын материалдардың қасиеттерін: түсін, текстурасын, пайда болуын анықтау; 9.2.1.5 белгілеу, пішу тәсілдерін игеру. Кесетін құралдармен және жабдықтармен қауіпсіз жұмыс ережесін білу; 9.2.1.6 түсі мен формасын үйлестіре отырып, мұқабаларды ресімдеу дағдыларының болуы; 9.2.1.7 апликация техникасында сабақтарды ұйымдастыру туралы түсінігінің болуы</p>
		<p>9.2.2.1 көрсету мен түсіндіру бойынша жоспарлауды орындау;</p>

2.2 Картонаж өндірісі	<p>9.2.2.2 қарапайым сызылуы күрделі бұйымдарды дайындау;</p> <p>9.2.2.3 бұйымдардың сапасын үлгімен салыстыру арқылы талдауды іске асыру;</p> <p>9.2.2.4 материал талшықтарының бағыттарын ескере отырып, картон рицовкасы түсінігін меңгеру</p>
2.3.Мұқаба өндірісі	<p>9.2.3.1 модельдеу және құрастыру объектісін анықтау;</p> <p>9.2.3.2 үлгіні талдау әңгімелесу процесінде жұмыс жоспарын құрастыру;</p> <p>9.2.3.3 бұйымды орындау барысында жоспарлауды ұстану;</p> <p>9.2.3.4 полиграфиялық комбинат құрылымы туралы жалпы түсініктің болуы;</p> <p>9.2.3.5 баспаханадағы және өндірістегі түптеуші мамандығы туралы түсініктің болуы;</p> <p>9.2.3.6 жұмыстың бригадалық әдісі туралы түсінік беру;</p> <p>9.2.3.7 нормалар мен талаптар және дайындалатын өнімнің сапасы туралы түсінігінің болуы</p>
2.4 Брошюралық бұйымдар	<p>9.2.4.1 полиграфия түсінігі;</p> <p>9.2.4.2 полиграфиялық өнеркәсібі салаларымен таныстыру;</p> <p>9.2.4.3 таза жазылған тауарлар (фабрика, цех) өндірісі;</p> <p>9.2.4.4 қол бүктеуіш технологиясын қолдану және машиналы бүктеуішпен танысу;</p> <p>9.2.4.5 білім алушылардың брошюралық бұйымдарды жинауын және таза бұйымдарды біріктіру тәсілдерін меңгеру</p>
2.5 Кітаптың түбі	<p>9.2.5.1 білім алушыларға 5-тен 9-ға дейінгі үлгілік мұқабалардың макеттерімен танысу ұсынылады;</p> <p>9.2.5.2 құрылым ерекшеліктерін, мұқаба материалының қасиеттері мен түрлерін ажырату;</p> <p>9.2.5.3 стандартты мұқабалардың техникалық сипаттамасын іске асыруға ұмтылу;</p> <p>9.2.5.4 мұқабаны дайындау тәртібін сақтау</p>

2 "Еңбектің дайындау технологиялары		9.2.5.5 стандартты мұқабаларда блокты біріктіру тәсілдерін ажырату; 9.2.5.6 бесіншіден тоғызыншыға дейінгі мұқаба қаптарының түрлерін ажырату (бір тетіктен құралған, жапсырма жақтарымен және жапсырма түбіртегімен, жапсырма жақтарымен және жиекті түбіртегімен)
	2.6 Ою шығармашылығы мен аппликация техникасын қолданып мұқабаларды ресімдеу	9.2.6.1 әрленген мұқаба қаптарын білу; 9.2.6.2 білім алушыларға брошюралық өнім үшін кеңсе техникасында мұқабаларды ресімдеу туралы түсінік беру; 9.2.6.3 үлгіге қатысты өз жұмысының сапасын талдай алу; 9.2.6.4 түстерді ажырату және атау , түстердің гармониялық үйлесімін таңдау; 9.2.6.5 қолдан және баспақ арқылы мұқабаларды алтындау туралы түсінік беру
	2.7 Кітап-журнал өнімдерін жөндеу	9.2.7.1 кітаптарды және брошюраларды жөндеу үшін материалды дұрыс таңдауды іске асыра алу; 9.2.7.2 бұйымдардың бүліну түрлерін (сыртқы, ішкі) және жөндеудің күрделілік дәрежесін анықтау; 9.2.7.3 сигнатураның тағайындалуы туралы түсінігінің болуы; 9.2.7.4 кітап жөндеу тәртібі туралы білімдерін меңгеру; 9.2.7.5 кітаптарды және брошюраларды жөндеу барысында жұмыс орнын ұйымдастыра алу
		9.2.8.1 алтын жалатылған баспақпен танысу, рельефті бедер туралы түсінік беру; 9.2.8.2 жұқалтыр бедер үшін көп функциялы баспақ құрылғысында бағдарлану; 9.2.8.3 алтын жалатқан баспақ құрылғысын зерделеу (материалға байланысты температуралық жұмыс режимі, клишенің тағайындалуы);

<p>2.8 Түптеу шеберханасын техникалық жаратандыру</p>	<p>9.2.8.4 баспақтың жұмысқа даярлау, бедер түрлерін анықтау; 9.2.8.5 жұмыс үстелінде клишені орната алу және дайындау; 9.2.8.6 негізгі жұмыс бөлімдерімен таныстыру және тетік атауларын зерделеу: биговальді, бүктеуші және желімдеуші машина; 9.2.8.7 құралмен жұмыс кезінде жұмыс орнын ұйымдастыра алу, қауіпсіз жұмыс ережесін білу, дұрыс қолдана алу және құралға материалды таңдау 9.2.8.8 жұмыс дәйектілігі туралы теориялық; мәліметтерінің болуы: биговальді, желімдеу, бүктеу машиналар және баспак</p>
<p>2.9 Практикалық жұмыстар</p>	<p>9.2.9.1 таза тауарларды дайындауды игеру (білім алушы дәптері, жазба кітапшасы, блокнот); 9.2.9.2 дәптер қағаздарын бүктеуді өндіру; 9.2.9.3 тігу тәсілдері бойынша дәптерлерді блокке бірізділікпен біріктіру; 9.2.9.4 өңірбетті бұйымдардың алғашқы және соңғы парағына дайындау және жапсыру; 9.2.9.5 блок түбін жапсыру; 9.2.9.6 үш жағынан блокты кесуді игеру: алды, басы, құйыршығы; 9.2.9.7 мұқаба қабын дайындау: пішім жақтарын, қайта қою, шпация үлгісін; 9.2.9.8 түбіртекке жақтарын жинауды іске асыру; 9.2.9.9 құрамды мұқабаларда жабық мұқабаларды жасау</p>
<p>2.10 Дербес жұмыс, жобалы тізім</p>	<p>9.2.10.1 әртүрлі жұмыс түрлері үшін желімнің қажет түрін өз бетінше таңдау; 9.2.10.2 қажетті қоюлық пен жабысқақтықты ала отырып, жұмыс үшін желім дайындау; 9.2.10.3 қол және машина жұмысы үшін қажетті желімді өз бетінше қолдану; 9.2.10.4 екі, үш, төрт бүгуге бүктей алу 9.2.10.5 технологиялық карта бойынша өз бетінше жоспарлау;</p>

		<p>9.2.10.6 техникалық есеп бойынша есеп жасау;</p> <p>9.2.10.7 сызбаға, техникалық суретке сүйене отырып, пішу мен құрастыруды өз бетінше жасау;</p> <p>9.2.10.8 операциялардың тәртібін сақтай отырып, брошюралық бұйымдарды өз бетінше жасау</p>
3.Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	<p>9.3.1.1 техникалық терминдерді қолдана отырып, өзінің және өзгенің жұмыстарынан көрініс табатын ой мен тақырыптарды сипаттау;</p> <p>9.3.1.2 өзінің және өзгенің жұмысын бейімдеу, жетілдіру бойынша конструктивние комментарии қабылдау және ұсыныс беру;</p> <p>9.3.1.3 дайын жұмысты барлық сыныпқа презентациялау</p>
	3.2.Оқу жылындағы бақылау қорытынды жұмыс	9.3.2.1 брошюралық бұйымдарды дайындау бойынша өз бетінше қорытынды жұмыс
4-тоқсан		
	1.1 Еңбек заттары туралы жалпы мәліметтер	<p>9.1.1.1 өзгенің пікіріне, әр түрлі халықтардың тарихына және мәдениетіне құрмет қарым-қатынасын таныту</p> <p>9.1.1.2 еңбек заттарының ерекшеліктерін зерделеу мен сипаттауға өз бетінше ұмтылу</p>
	1.2 Техникалық мәліметтер	<p>9.1.1.1 өзгенің пікіріне, әр түрлі халықтардың тарихына және мәдениетіне құрмет қарым-қатынасын таныту;</p> <p>9.1.1.2 еңбек заттарының ерекшеліктерін зерделеу мен сипаттауға өз бетінше ұмтылу;</p> <p>9.1.2.3 құралдармен қауіпсіз жұмыс істеу ережелерін білу және орындау, жұмысты орындау б а р ы с ы н д а санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау</p>
		<p>9.1.3.1 полиграфиялық өндірісте қолданылатын жасанды және синтетикалық материалдар туралы түсінігінің болуы;</p> <p>9.1.3.2 синтетикалық және жасанды материалдардың қасиеттері туралы түсінігінің болуы;</p>

1.Материалтану	1.3 Материалтану "қағаз бен картон өндірісі және олардың қасиеттері"	<p>9.1.3.3 зертханалық жолмен жасанды материалдардың қасиеттерін анықтау;</p> <p>9.1.3.4 жасанды материалдарды табиғидан ажырату;</p> <p>9.1.3.5 синтетикалық материалдардың процесстері туралы түсінігінің болуы;</p> <p>9.1.3.6 жасанды және табиғи материалдардың өндіріс процесстері туралы түсінігінің болуы;</p> <p>9.1.3.7 қолдан жасалған бұйымдарды өндірістіктен анықтай алу</p>
	1.4 Баспа-түптеу құралдарында қауіпсіз жұмыс ережесі	<p>9.1.4.1 түптеу құралдарындағы қауіпсіз жұмыс ережесін сақтау (жұмсақ мұқабаға арналған машина, қатты мұқабаға арналған құралдар, бүктеуші, кескіш, ламинатор) ;</p> <p>9.1.4.2 бүктегіш машинадағы қауіпсіздік тәсілдерін сақтау;</p> <p>9.1.4.3 түптеу машиналарындағы қауіпсіздік тәсілдерін сақтау (жұмсақ түптеу, қатты түптеу машинасы) ;</p> <p>9.1.4.4 биговальді машинадағы қауіпсіз жұмыс тәсілдерін сақтау</p>
	1.5 Әдеп және еңбек заңнамасы	<p>9.1.5.1 жұмысқа қабылдауға байланысты іскерлік құжаттамаларды ресімдеуді меңгеру;</p> <p>9.1.5.2 жұмысқа орналасу барысындағы тәртіп ережелерінің және жұмыс берушінің ұсынатын барлық талаптарының маңыздылығымен танысу;</p> <p>9.1.5.3 еңбек шартын толтыру ережелерімен танысу</p> <p>9.1.5.4 еңбекті қорғау туралы түсінік беру;</p> <p>9.1.5.5 дағдыларының болуы және жұмысшылар мен қызметшілердің қауіпсіздігінің негізгі ережелері туралы түсінік алу;</p>
		<p>9.2.1.1 аппликацияны бейнелеу техникасының бір түрі ретінде білу;</p> <p>9.2.1.2 көшпелі халықтармен байланысты аппликация туралы түсінік беру;</p>

2.1 Апликация	<p>9.2.1.3 "Апликация" және "Коллаж" техникасында бұйымдарды дайындау ерекшеліктерін қолдану;</p> <p>9.2.1.4 жұмыс барысында қолданылатын материалдардың қасиеттерін: түсін, текстурасын, пайда болуын анықтау;</p> <p>9.2.1.5 белгілеу, пішу тәсілдерін игеру. Кесетін құралдармен және жабдықтармен қауіпсіз жұмыс ережесін білу;</p> <p>9.2.1.6 түсі мен формасын үйлестіре отырып, мұқабаларды ресімдеу дағдыларының болуы;</p> <p>9.2.1.7 апликация техникасында сабақтарды ұйымдастыру туралы түсінігінің болуы;</p> <p>9.2.1.8 апликация техникасында жұмыс үшін материал мен құралдарды тандау ережелерін игеру;</p> <p>9.2.1.9 апликацияны орындау дәйектілігі тәсілдерін және ережесін сақтау</p>
2.2 Картонаж өндірісі	<p>9.2.2.1 көрсету мен түсіндіру бойынша жоспарлауды орындау;</p> <p>9.2.2.2 қарапайым сызылуы күрделі бұйымдарды дайындау;</p> <p>9.2.2.3 бұйымдардың сапасын үлгімен салыстыру арқылы талдауды іске асыру;</p> <p>9.2.2.4 материал талшықтарының бағыттарын ескере отырып, картон рицовкасы түсінігін меңгеру;</p> <p>9.2.2.5 қол және механикалық құралдарды қолдана отырып, рицовканы орындау</p>
2.3 Мұқаба өндірісі	<p>9.2.3.1 модельдеу және құрастыру объектісін анықтау;</p> <p>9.2.3.2 үлгіні талдау әңгімелесу процесінде жұмыс жоспарын құрастыру;</p> <p>9.2.3.3 бұйымды орындау барысында жоспарлауды ұстану;</p> <p>9.2.3.4 полиграфиялық комбинат құрылымы туралы жалпы түсініктің болуы;</p> <p>9.2.3.5 баспаханадағы және өндірістегі түптеуші мамандығы туралы түсініктің болуы;</p>

		<p>9.2.3.6 жұмыстың бригадалық әдісі туралы түсінік беру;</p> <p>9.2.3.7 нормалар мен талаптар және дайындалатын өнімнің сапасы туралы түсінігінің болуы;</p> <p>9.2.3.8 полиграфиялық комбинаттың әрбір цехының жұмыс мазмұны туралы түсінігінің болуы</p>
	<p>2.4 Брошюралық бұйымдар</p>	<p>9.2.4.1 полиграфия түсінігі;</p> <p>9.2.4.2 полиграфиялық өнеркәсібі салаларымен таныстыру;</p> <p>9.2.4.3 таза жазылған тауарлар (фабрика, цех) өндірісі;</p> <p>9.2.4.4 қол бүктеуіш технологиясын қолдану және машиналы бүктеуішпен танысу;</p> <p>9.2.4.5 білім алушылардың брошюралық бұйымдарды жинауын және таза бұйымдарды біріктіру тәсілдерін меңгеру;</p> <p>9.2.4.6 білім алушыларды брошюралық өнімдерді машинамен бекітудің әралуандылығымен таныстыру</p>
	<p>2.5 Кітаптың түбі</p>	<p>9.2.5.1 білім алушыларға 5-тен 9-ға дейінгі үлгілік мұқабалардың макеттерімен танысу ұсынылады;</p> <p>9.2.5.2 құрылым ерекшеліктерін, мұқаба материалының қасиеттері мен түрлерін ажырату;</p> <p>9.2.5.3 стандартты мұқабалардың техникалық сипаттамасын іске асыруға ұмтылу;</p> <p>9.2.5.4 мұқабаны дайындау тәртібін сақтау;</p> <p>9.2.5.5 стандартты мұқабаларда блокты біріктіру тәсілдерін ажырату;</p> <p>9.2.5.6 бесіншіден тоғызыншыға дейінгі мұқаба қаптарының түрлерін ажырату (бір тетіктен құралған, жапсырма жақтарымен және жапсырма түбіртегімен, жапсырма жақтарымен және жиекті түбіртегімен)</p>
		<p>9.2.6.1 әрленген мұқаба қаптарын білу;</p> <p>9.2.6.2 білім алушыларға брошюралық өнім үшін кеңсе техникасында мұқабаларды ресімдеу туралы түсінік беру</p>

2.Еңбектің дайындау технологиялары

2.6 Ою шығармашылығы мен аппликация техникасын қолданып мұқабаларды ресімдеу

9.2.6.3 үлгіге қатысты өз жұмысының сапасын талдай алу;
9.2.6.4 түстерді ажырату және атау , түстердің гармониялық үйлесімін таңдау;
9.2.6.5 қолдан және баспақ арқылы мұқабаларды алтындау туралы түсінік беру;
9.2.6.6 қолдан және көпфункционалы баспақ арқылы алтындау үшін түптеуші қолданатын материалдармен және керек-жарақтармен таныстыру;

2.7 Кітап-журнал өнімдерін жөндеу

9.2.7.1 кітаптарды және брошюраларды жөндеу үшін материалды дұрыс таңдауды іске асыра алу;
9.2.7.2 бұйымдардың бүліну түрлерін (сыртқы, ішкі) және жөндеудің күрделілік дәрежесін анықтау;
9.2.7.3 сигнатураның тағайындалуы туралы түсінігінің болуы;
9.2.7.4 кітап жөндеу тәртібі туралы білімдерін меңгеру;
9.2.7.5 кітаптарды және брошюраларды жөндеу барысында жұмыс орнын ұйымдастыра алу;
9.2.7.6 жөндеуді орындау мен оны үлгімен салыстыра отырып, алған білімдерін бекіту

2.8 Түптеу шеберханасын техникалық жарақтандыру

9.2.8.1 алтын жалатылған баспақпен танысу, рельефті бедер туралы түсінік беру;
9.2.8.2 жұқалтыр бедер үшін көп функциялы баспақ құрылғысында бағдарлану;
9.2.8.3 алтын жалатқан баспақ құрылғысын зерделеу (материалға байланысты температуралық жұмыс режимі, клишенің тағайындалуы);
9.2.8.4 баспақтың жұмысқа даярлау, бедер түрлерін анықтау;
9.2.8.5 жұмыс үстелінде клишені орната алу және дайындау;
9.2.8.6 негізгі жұмыс бөлімдерімен таныстыру және тетік атауларын зерделеу: биговальді, бүктеуші және желімдеуші машина;

		<p>9.2.8.7 құралмен жұмыс кезінде жұмыс орнын ұйымдастыра алу, қауіпсіз жұмыс ережесін білу, дұрыс қолдана алу және құралға материалды таңдау;</p> <p>9.2.8.8 жұмыс дәйектілігі туралы теориялық мәліметтерінің болуы: биговальді, желімдеу, бүктеу машиналар және баспак;</p> <p>9.2.8.9 картон ажыратқыш білдек (папшер) туралы түсінік беру</p>
	<p>2.9 Практикалық жұмыстар</p>	<p>9.2.9.1 таза тауарларды дайындауды игеру (білім алушы дәптері, жазба кітапшасы, блокнот);</p> <p>9.2.9.2 дәптер қағаздарын бүктеуді өндіру;</p> <p>9.2.9.3 тігу тәсілдері бойынша дәптерлерді блокке бірізділікпен біріктіру;</p> <p>9.2.9.4 өңірбетті бұйымдардың алғашқы және соңғы парағына дайындау және жапсыру;</p> <p>9.2.9.5 блок түбін жапсыру;</p> <p>9.2.9.6 үш жағынан блокты кесуді игеру: алды, басы, құйыршығы;</p> <p>9.2.9.7 мұқаба қабын дайындау: пішім жақтарын, қайта қою, шпация үлгісін;</p> <p>9.2.9.8 түбіртекке жақтарын жинауды іске асыру;</p> <p>9.2.9.9 құрамды мұқабаларда жабық мұқабаларды жасау;</p> <p>9.2.9.10 мұқаба қабын әрлеуді жасау;</p> <p>9.2.9.11 мұқаба қабына блокты дайындау және қою</p>
	<p>2.10 Дербес жұмыс, жобалы тізім</p>	<p>9.2.10.1 әртүрлі жұмыс түрлері үшін желімнің қажет түрін өз бетінше таңдау;</p> <p>9.2.10.2 қажетті қоюлық пен жабысқақтықты ала отырып, жұмыс үшін желім дайындау;</p> <p>9.2.10.3 қол және машина жұмысы үшін қажетті желімді өз бетінше қолдану;</p> <p>9.2.10.4 екі, үш, төрт бұгуге бүктей алу;</p> <p>9.2.10.5 технологиялық карта бойынша өз бетінше жоспарлау;</p> <p>9.2.10.6 техникалық есеп бойынша есеп жасау;</p>

		9.2.10.7 сызбаға, техникалық суретке сүйене отырып, пішу мен құрастыруды өз бетінше жасау; 9.2.10.8 операциялардың тәртібін сақтай отырып, брошюралық бұйымдарды өз бетінше жасау; 9.2.10.9 бір дәптерлік бұйымдарды біріктіру тәсілдері туралы өз бетінше шешім қабылдау
3."Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	9.3.1.1 техникалық терминдерді қолдана отырып, өзінің және өзгенің жұмыстарынан көрініс табатын ой мен тақырыптарды сипаттау; 9.3.1.2 өзінің және өзгенің жұмысын бейімдеу, жетілдіру бойынша конструктивные комментарии қабылдау және ұсыныс беру; 9.3.1.3 дайын жұмысты барлық сыныпқа презентациялау
	3.2.Оқу жылындағы бақылау қорытынды жұмыс	9.3.2.1 брошюралық бұйымдарды дайындау бойынша өз бетінше қорытынды жұмыс

4) 10-сынып:

7-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1."Материалтану"	1.1 Еңбек заттары туралы жалпы мәліметтер	10.1.1.1 әртүрлі мәдениет, нәсіл, діни сенім адамдарына толеранттық таныту
	1.2 Техникалық мәліметтер	10.1.2.1 жұмысқа қажетті материалдар мен құралдарды өз бетінше таңдау
	1.3.Материалтану "қағаз бен картон өндірісі және олардың қасиеттері"	10.1.3.1 брошюра бұйымдарын дайындау үшін қолданылатын материалдарды таңдауды іске асыру; 10.1.3.2 қатты түптеу бұйымдары үшін материал таңдау
	1.4 Баспа-түптеу құралдарында қауіпсіз жұмыс ережесі	10.1.4.1 көп функциялы баспақтағы қауіпсіз жұмыс ережесін орындау; 10.1.4.2 электр ламинаторындағы қауіпсіз жұмыс ережесін сақтау
	1.5 Әдеп және еңбек заңнамасы	10.1.5.1 еңбек ұжымындағы кәсіби әдепті сақтау; 10.1.5.2 кәсіби жауапкершілік туралы түсінігінің болуы

2."Еңбектің дайындау технологиялары	2.1. Апликация	10.2.1.1 "апликация" техникасында материал таңдау дағдыларын игеру; 10.2.1.2 жұмыста қолданылатын материалдардың қасиеттерін білу; 10.2.1.3 әртүрлі материалдардан апликация техникасын меңгеру; 10.2.1.4 әртүрлі апликация түрлерінде қолданылатын құралдарды, тетіктерді білу
	2.2 Картонаж өндірісі	10.2.2.1 картонаж бұйымдарын модельдеу және сызу арқылы картонаж бұйымдарының модельдерін дайындау
	2.3.Мұқаба өндірісі	10.2.3.1 еңбек затын дайындау дәйектілігін өз бетінше анықтау; 10.2.3.2 тұрмыстағы еңбек затының тағайындалуы мен қолданылуын біл
	2.4 Брошюралық бұйымдар	10.2.4.1 брошюралық өнімдерді өнеркәсіптік дайындау технологиясын меңгеру; 10.2.4.2 білім алушыларға брошюралық бұйымдардың түрлері және олардың құрылымдық ерекшеліктері туралы түсінік беру
	2.5 Кітаптың түбі	10.2.5.1 білім алушыларды баспахана құрылғыларымен таныстыру (цех, аумақ); 10.2.5.2 мұқаба-брошюралық процестерді орындау үшін негізгі білдектер мен машиналар туралы түсінік беру
	2.6 Ою шығармашылығы мен апликация техникасын қолданып мұқабаларды ресімдеу	10.2.6.1 рельефті бедер туралы түсінік беру; 10.2.6.2 жұқалтыр бедері үшін көп функциялы баспақ құрылғысында бағдарлану
	2.7 Кітап-журнал өнімдерін жөндеу	10.2.7.1 кітаптың бүліну түрлерін анықтай отырып, практикалық біліктер мен дағдыларды бекіту; 10.2.7.2 жөндеудің күрделілік дәрежесін орнату; 10.2.7.3 кітаптың ішкі және сыртқы бүлінулерін жою
		10.2.8.1 полиграфиялық құралмен жұмыс барысында практикада алған білімдерін қолдану;

	2.8 Түптеу шеберханасын техникалық жаратандыру	10.2.8.2 құралдардың негізгі жұмыс бөлімдерін білу, жұмыс орнын ұйымдастыра алу; 10.2.8.3 әр машинада операцияны бірізділікпен орындау, сәйкес материалды қолдану; 10.2.8.4 құралдың техникалық жағдайын қадағалау жөнделмеген жағдайында шаралар қолдану
	2.9 Практикалық жұмыстар	10.2.9.1 еңбек операцияларын жоспарлау жолын игеру; 10.2.9.2 кітаптар мен брошюралық бұйымдарды дайындау бойынша практикалық дағдыларды бекіту; 10.2.9.3 миниатюрных кітаптарды дайындау техникасын игеру.
	2.10 Дербес жұмыс, жобалы тізім	10.2.9.1 еңбек операцияларын жоспарлау жолын игеру; 10.2.9.2 кітаптар мен брошюралық бұйымдарды дайындау бойынша практикалық дағдыларды бекіту; 10.2.9.3 миниатюрных кітаптарды дайындау техникасын игеру
3."Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	10.3.1.1 техникалық терминдерді қолдана отырып, өзінің және өзгенің жұмыстарын құру үшін қолданылатын әдістер мен тәсілдерді талқылау және бағалау
	3.2 Оқу жылындағы бақылау қорытынды жұмыс	10.3.2.1 кітап бұйымдарын дайындау бойынша өз бетінше қорытынды жұмыс
2-тоқсан		
	1.1 Еңбек заттары туралы жалпы мәліметтер	10.1.1.1 әртүрлі мәдениет, нәсіл, діни сенім адамдарына толеранттық таныту; 10.1.1.2 материалдар мен еңбек заттарын дайындау тәсілдерін салыстыру, талдау
	1.2 Техникалық мәліметтер	10.1.2.1 жұмысқа қажетті материалдар мен құралдарды өз бетінше таңдау; 10.1.2.2 полиграфияда қолданылатын материалдардың салыстырмалы анализін жасау; 10.1.2.3 технологиялық карта, техникалық сурет, үлгі бойынша өз бетінше жұмыс істеу
		10.1.3.1 брошюра бұйымдарын дайындау үшін қолданылатын материалдарды таңдауды іске асыру;

1."Материалтану"	1.3 Материалтану "қағаз бен картон өндірісі және олардың қасиеттері"	10.1.3.2 қатты түптеу бұйымдары үшін материал таңдау; 10.1.3.3 синтетикалық материалды сыртқы көрінісі, сипап-сезу және жану сипаты бойынша анықтау
	1.4 Баспа-түптеу құралдарында қауіпсіз жұмыс ережесі	10.1.4.1 көп функциялы баспақтағы қауіпсіз жұмыс ережесін орындау; 10.1.4.2 электр ламинаторындағы қауіпсіз жұмыс ережесін сақтау; 10.1.4.3 қол және машина операцияларын орындау барысындағы қауіпсіздік ережесін сақтау.
	1.5 Әдеп және еңбек заңнамасы	10.1.5.1 еңбек ұжымындағы кәсіби әдепті сақтау; 10.1.5.2 кәсіби жауапкершілік туралы түсінігінің болуы; 10.1.5.3 оқу-еңбек ұжымындағы тіл табысқыштық туралы түсінігінің болуы
	2.1 Апликация	10.2.1.1 "апликация" техникасында материал таңдау дағдыларын игеру; 10.2.1.2 жұмыста қолданылатын материалдардың қасиеттерін білу; 10.2.1.3 әртүрлі материалдардан апликация техникасын меңгеру; 10.2.1.4 әртүрлі апликация түрлерінде қолданылатын құралдарды, тетіктерді білу; 10.2.1.6 өз бетінше суреттерді, түстік және композициялық ұйғарынды таңдау
	2.2 Картонаж өндірісі	10.2.2.1 картонаж бұйымдарын модельдеу және сызу арқылы картонаж бұйымдарының модельдерін дайындау; 10.2.2.2 картон дайындамасын кесіп алуды орындау; 10.2.2.3 картонаж бұйымдарының жаймасын үлгі бойынша жинауды орындау
	2.3 Мұқаба өндірісі	10.2.3.1 еңбек затын дайындау дәйектілігін өз бетінше анықтау; 10.2.3.2 тұрмыстағы еңбек затының тағайындалуы мен қолданылуын білу; 10.2.3.3 үлгімен салстыра отырып, орындалған жұмыстың сапасын бағалау;

2."Еңбектің дайындау технологиялары

	10.2.3.4 полиграфиялық комбинаттағы мұқаба бұйымдарын құрастырудың әралуандылығы туралы жалпы түсінігінің болуы
2.4 Брошюралық бұйымдар	10.2.4.1 брошюралық өнімдерді өнеркәсіптік дайындау технологиясын меңгеру; 10.2.4.2 білім алушыларға брошюралық бұйымдардың түрлері және олардың құрылымдық ерекшеліктері туралы түсінік беру; 10.2.4.3 бұйымның үлгісі бойынша тапсырмада бағдарлана алу
2.5 Кітаптың түбі	10.2.5.1 білім алушыларды баспахана құрылғыларымен таныстыру (цех, аумақ); 10.2.5.2 мұқаба-брошюралық процестерді орындау үшін негізгі білдектер мен машиналар туралы түсінік беру; 10.2.5.3 өндірісте машина тәсілімен түптеуіш операцияларды орындау мен мектеп шеберханасы жағдайында бағдарлануға ұмтылу
2.6 Ою шығармашылығы мен аппликация техникасын қолданып мұқабаларды ресімдеу	10.2.6.1 рельефті бедер туралы түсінік беру; 10.2.6.2 жұқалтыр бедері үшін көп функциялы баспақ құрылғысында бағдарлану; 10.2.6.3 алтындалған баспақ құрылғысын зерделеу (температуралық жұмыс режимі, материалға және клавишаның тағайындалуына байланысты)
2.7 Кітап-журнал өнімдерін жөндеу	10.2.7.1 кітаптың бүліну түрлерін анықтай отырып, практикалық біліктер мен дағдыларды бекіту; 10.2.7.2 жөндеудің күрделілік дәрежесін орнату; 10.2.7.3 кітаптың ішкі және сыртқы бүлінулерін жою; 10.2.7.4 жөндеудің қатаң дәйектілігін жасау
	10.2.8.1 полиграфиялық құралмен жұмыс барысында практикада алған білімдерін қолдану;

	<p>2.8 Түптеу шеберханасын техникалық жаратандыру</p>	<p>10.2.8.2 құралдардың негізгі жұмыс бөлімдерін білу, жұмыс орнын ұйымдастыра алу; 10.2.8.3 әр машинада операцияны бірізділікпен орындау, сәйкес материалды қолдану; 10.2.8.4 құралдың техникалық жағдайын қадағалау жөнделмеген жағдайында шаралар қолдану; 10.2.8.5 үлгі бойынша тапсырмада бағдарлану, жұмысқа талдау жасап, түсіндіре отырып, барлық жұмыс тәсілдерін көрсету; 10.2.8.6 алдағы және орындалған жұмыс жоспары туралы есепті ауызша ұсыну</p>
	<p>2.9 Практикалық жұмыстар</p>	<p>10.2.9.1 еңбек операцияларын жоспарлау жолын игеру; 10.2.9.2 кітаптар мен брошюралық бұйымдарды дайындау бойынша практикалық дағдыларды бекіту; 10.2.9.3 миниатюрных кітаптарды дайындау техникасын игеру; 10.2.9.4 беловых және кітап бұйымдарын модельдеу; 10.2.9.5 сызба бойынша бағдарлану, берілген жұмыс үшін материал мен құралдарды тандау; 10.2.9.6 стремиться бұйымдарға технологиялық карта құрастыруға ұмтылу</p>
	<p>2.10 Дербес жұмыс, жобалы тізім</p>	<p>10.2.10.1 жұмысқа деген жұмсақ мұқаба үшін өз бетінше машина дайындау; 10.2.10.2 брошюралық бұйымдарды дайындау барысында түптеуіш құралдарды өз бетінше қолдану; 10.2.10.3 қауіпсіздік техникасын сақтау; 10.2.10.4 желім машинасын жұмысқа өз бетінше дайындау; 10.2.10.5 брошюралық бұйымдарды бекіту бойынша машиналарды қолдану үшін өз бетінше таңдау жасау; 10.2.10.6 берілген өлшемі бойынша үш жағынан блоктар мен бұйымдарды кесу үшін гильотинамен өз бетінше қолдану (алды, құйыршығы, басы)</p>

3."Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	10.3.1.1 техникалық терминдерді қолдана отырып, өзінің және өзгенің жұмыстарын құру үшін қолданылатын әдістер мен тәсілдерді талқылау және бағалау; 10.3.1.2 қолданылған идеяларды салыстыруға негізделе отырып, өзінің және өзгенің жұмыстарын бейімдеу, жетілдіру бойынша сыни ұсыныстар жасау
	3.2.Оқу жылындағы бақылау қорытынды жұмыс	10.3.2.1 кітап бұйымдарын дайындау бойынша өз бетінше қорытынды жұмыс
3-тоқсан		
1."Материалтану"	1.1 Еңбек заттары туралы жалпы мәліметтер	10.1.1.1 әртүрлі мәдениет, нәсіл, діни сенім адамдарына толеранттық таныту; 10.1.1.2 материалдар мен еңбек заттарын дайындау тәсілдерін салыстыру, талдау
	1.2 Техникалық мәліметтер	10.1.2.1 жұмысқа қажетті материалдар мен құралдарды өз бетінше таңдау; 10.1.2.2 полиграфияда қолданылатын материалдардың салыстырмалы анализін жасау 10.1.2.3 технологиялық карта, техникалық сурет, үлгі бойынша өз бетінше жұмыс істеу; 10.1.2.4дайындалатын бұйымды жоспарлауды іске асыру
	1.3 Материалтану "қағаз бен картон өндірісі және олардың қасиеттері"	10.1.3.1 брошюра бұйымдарын дайындау үшін қолданылатын материалдарды таңдауды іске асыру; 10.1.3.2 қатты түптеу бұйымдары үшін материал таңдау; 10.1.3.3 синтетикалық материалды сыртқы көрінісі, сипап-сезу және жану сипаты бойынша анықтау; 10.1.3.4 ақаулар мен өндірістік ақаулар туралы түсінігінің болуы; 10.1.3.5 жаңа материалдар мен олардың қасиеттері туралы түсінігінің болуы; 10.1.3.6 синтетикалық және табиғи материалдардан жасалған бұйымдарды сақтау және күту туралы түсінігінің болуы
		10.1.4.1 көп функциялы баспақтағы қауіпсіз жұмыс ережесін орындау;

	<p>1.4 Баспа-түптеу құралдарында қауіпсіз жұмыс ережесі</p>	<p>10.1.4.2 электр ламинаторындағы қауіпсіз жұмыс ережесін сақтау; 10.1.4.3 қол және машина операцияларын орындау барысындағы қауіпсіздік ережесін сақтау; 10.1.4.4 электр қауіпсіздігі бойынша талаптарды сақтау; 10.1.4.5 өрт қауіпсіздігі бойынша талаптарды сақтау</p>
	<p>1.5 Әдеп және еңбек заңнамасы</p>	<p>10.1.5.1 еңбек ұжымындағы кәсіби әдепті сақтау; 10.1.5.2 кәсіби жауапкершілік туралы түсінігінің болуы; 10.1.5.3 оқу-еңбек ұжымындағы тіл табысқыштық туралы түсінігінің болуы; 10.1.5.4 өндірістегі біліктілік дәрежелерімен танысу.</p>
	<p>2.1 Апликация</p>	<p>10.2.1.1 "апликация" техникасында материал таңдау дағдыларын игеру; 10.2.1.2 жұмыста қолданылатын материалдардың қасиеттерін білу; 10.2.1.3 әртүрлі материалдардан апликация техникасын меңгеру; 10.2.1.4 әртүрлі апликация түрлерінде қолданылатын құралдарды, тетіктерді білу; 10.2.1.6 өз бетінше суреттерді, түстік және композициялық ұйғарынды таңдау; 10.2.1.7 шығармашылық пен қиялын таныту 10.2.1.8 фон таңдау, эскиз құрастыру, суретті фонға ауыстыру; 10.2.1.9 жапсыру технологиясын игеру; 10.2.1.10 әртүрлі апликация түрлерінде қолданылатын желімдеу құралдарын білу; 10.2.1.11 апликация техникасы үшін жарамды қағаздарды пайдалану (үстел үстілік, мәрмәр, шегрен, ығыстырылған, барқыт, күміс, қола)</p>
		<p>10.2.2.1 картонаж бұйымдарын модельдеу және сызу арқылы картонаж бұйымдарының модельдерін дайындау;</p>

2.2 Картонаж өндірісі	<p>10.2.2.2 картон дайындамасын кесіп алуды орындау;</p> <p>10.2.2.3 картонаж бұйымдарының жаймасын үлгі бойынша жинауды орындау;</p> <p>10.2.2.4 дайындалған бұйымды талдау және үлгімен салыстыру</p>
2.3 Мұқаба өндірісі	<p>10.2.3.1 еңбек затын дайындау дәйектілігін өз бетінше анықтау;</p> <p>10.2.3.2 тұрмыстағы еңбек затының тағайындалуы мен қолданылуын білу;</p> <p>10.2.3.3 үлгімен салстыра отырып, орындалған жұмыстың сапасын бағалау;</p> <p>10.2.3.4 полиграфиялық комбинаттағы мұқаба бұйымдарын құрастырудың әралуандылығы туралы жалпы түсінігінің болуы;</p> <p>10.2.3.5 комбинаттағы өнімнің жоспарлануы мен нормалары туралы түсінігінің болуы</p>
2.4 Брошюралық бұйымдар	<p>10.2.4.1 брошюралық өнімдерді өнеркәсіптік дайындау технологиясын меңгеру;</p> <p>10.2.4.2 білім алушыларға брошюралық бұйымдардың түрлері және олардың құрылымдық ерекшеліктері туралы түсінік беру;</p> <p>10.2.4.3 бұйымның үлгісі бойынша тапсырмада бағдарлана алу;</p> <p>10.2.4.4 технологиялық карта мен техникалық сурет бойынша бұйым дайындау;</p> <p>10.2.4.5 өз жұмысы мен үлгіні салыстырмалы талдауды құрастыру</p>
2.5 Кітаптың түбі	<p>10.2.5.1 білім алушыларды баспахана құрылғыларымен таныстыру (цех, аумақ);</p> <p>10.2.5.2 мұқаба-брошюралық процестерді орындау үшін негізгі білдектер мен машиналар туралы түсінік беру;</p> <p>10.2.5.3 өндірісте машина тәсілімен түптеуіш операцияларды орындау мен мектеп шеберханасы жағдайында бағдарлануға ұмтылу;</p>

2 "Еңбектің дайындау технологиялары"		10.2.5.4 баспахана бұйымы мен мектеп шеберханасында жасалған бұйым арасындағы айырмашылықты көру
	2.6 Ою шығармашылығы мен аппликация техникасын қолданып мұқабаларды ресімдеу	10.2.6.1 рельефті бедер туралы түсінік беру; 10.2.6.2 жұқалтыр бедері үшін көп функциялы баспақ құрылғысында бағдарлану; 10.2.6.3 алтындалған баспақ құрылғысын зерделеу (температуралық жұмыс режимі, материалға және клавишаның тағайындалуына байланысты); 10.2.6.4 жұмысқа баспақты дайындай алу, бедерлеу түрін анықтау; 10.2.6.5 жұмыс үстелінде клише орналастыру және дайындау; 10.2.6.6 көп функциялы баспақта жұмыстың дәйектілігімен танысу
	2.7 Кітап-журнал өнімдерін жөндеу	10.2.7.1 кітаптың бүліну түрлерін анықтай отырып, практикалық біліктер мен дағдыларды бекіту; 10.2.7.2 жөндеудің күрделілік дәрежесін орнату; 10.2.7.3 кітаптың ішкі және сыртқы бүлінулерін жою; 10.2.7.4 жөндеудің қатаң дәйектілігін жасау; 10.2.7.5 күрделі біріктірілген жөндеу жұмысы түсінігі (дәптерден мұқабалы қақпаққа дейін); 10.2.7.6 күрделі біріктірілген жұмыс барысындағы операция дәйектілігі
		10.2.8.1 полиграфиялық құралмен жұмыс барысында практикада алған білімдерін қолдану; 10.2.8.2 құралдардың негізгі жұмыс бөлімдерін білу, жұмыс орнын ұйымдастыра алу; 10.2.8.3 әр машинада операцияны бірізділікпен орындау, сәйкес материалды қолдану; 10.2.8.4 құралдың техникалық жағдайын қадағалау жөнделмеген жағдайында шаралар қолдану; 10.2.8.5 үлгі бойынша тапсырмада бағдарлану, жұмысқа талдау

<p>2.8 Түптеу шеберханасын техникалық жарақтандыру</p>	<p>жасап, түсіндіре отырып, барлық жұмыс тәсілдерін көрсету; 10.2.8.6 алдағы және орындалған жұмыс жоспары туралы есепті ауызша ұсыну; 10.2.8.7 орындалған бұйымдардың сапасын талдауға ұмтылу; 10.2.8.8 брошюра бұйымдары үшін баспа құралдарында дәйекті операция жүргізу; 10.2.8.9 түптеуші құралдардағы жұмыс барысында теориялық білімдерін қолдану; 10.2.8.10 түптеуші құралдардың негізгі бөліктерін атау; 10.2.8.11 картон ажыратқыш білдектің шектеулі-бағыттаушы сызғышында жұмысты іске асыру</p>
<p>2.9 Практикалық жұмыстар</p>	<p>10.2.9.1 еңбек операцияларын жоспарлау жолын игеру; 10.2.9.2 кітаптар мен брошюралық бұйымдарды дайындау бойынша практикалық дағдыларды бекіту; 10.2.9.3 миниатюрных кітаптарды дайындау техникасын игеру; 10.2.9.4 беловых және кітап бұйымдарын модельдеу; 10.2.9.5 сызба бойынша бағдарлану, берілген жұмыс үшін материал мен құралдарды таңдау; 10.2.9.6 стремиться бұйымдарға технологиялық карта құрастыруға ұмтылу; 10.2.9.7 тетікті дайындау және еңбекті операция бойынша бөлу барысында бұйымдарды орындау; 10.2.9.8 үлгісімен салыстыра отырып, бұйымдарды дайындау сапасын анықтау</p>
<p>2.10 Дербес жұмыс, жобалы тізім</p>	<p>10.2.10.1 жұмысқа деген жұмсақ мұқаба үшін өз бетінше машина дайындау; 10.2.10.2 брошюралық бұйымдарды дайындау барысында түптеуші құралдарды өз бетінше қолдану; 10.2.10.3 қауіпсіздік техникасын сақтау; 10.2.10.4 желім машинасын жұмысқа өз бетінше дайындау; 10.2.10.5 брошюралық бұйымдарды бекіту бойынша</p>

		<p>машиналарды қолдану үшін өз бетінше таңдау жасау;</p> <p>10.2.10.6 берілген өлшемі бойынша үш жағынан блоктар мен бұйымдарды кесу үшін гильотинамен өз бетінше қолдану (алды, құйыршығы, басы);</p> <p>10.2.10.7 әртүрлі құрылымдалған блокноттар үшін материалдарды өз бетінше таңдау</p>
3."Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	<p>10.3.1.1 техникалық терминдерді қолдана отырып, өзінің және өзгенің жұмыстарын құру үшін қолданылатын әдістер мен тәсілдерді талқылау және бағалау;</p> <p>10.3.1.2 қолданылған идеяларды салыстыруға негізделе отырып, өзінің және өзгенің жұмыстарын бейімдеу, жетілдіру бойынша сыни ұсыныстар жасау</p>
	3.2.Оқу жылындағы бақылау қорытынды жұмыс	10.3.2.1 кітап бұйымдарын дайындау бойынша өз бетінше қорытынды жұмыс
4-тоқсан		
	1.1 Еңбек заттары туралы жалпы мәліметтер	<p>10.1.1.1 әртүрлі мәдениет, нәсіл, діни сенім адамдарына толеранттық таныту;</p> <p>10.1.1.2 материалдар мен еңбек заттарын дайындау тәсілдерін салыстыру, талдау</p>
	1.2 Техникалық мәліметтер	<p>10.1.2.1 жұмысқа қажетті материалдар мен құралдарды өз бетінше таңдау;</p> <p>10.1.2.2 полиграфияда қолданылатын материалдардың салыстырмалы анализін жасау;</p> <p>10.1.2.3 технологиялық карта, техникалық сурет, үлгі бойынша өз бетінше жұмыс істеу;</p> <p>10.1.2.4дайындалатын бұйымды жоспарлауды іске асыру;</p> <p>10.1.2.5 еңбек заңнамасының негізгі мәліметтері туралы түсінігінің болуы</p>
		<p>10.1.3.1 брошюра бұйымдарын дайындау үшін қолданылатын материалдарды таңдауды іске асыру;</p> <p>10.1.3.2 қатты түптеу бұйымдары үшін материал таңдау;</p>

1."Материалтану"	1.3 Материалтану "қағаз бен картон өндірісі және олардың қасиеттері"	<p>10.1.3.3 синтетикалық материалды сыртқы көрінісі, сипап-сезу және жану сипаты бойынша анықтау;</p> <p>10.1.3.4 ақаулар мен өндірістік ақаулар туралы түсінігінің болуы;</p> <p>10.1.3.5 жаңа материалдар мен олардың қасиеттері туралы түсінігінің болуы;</p> <p>10.1.3.6 синтетикалық және табиғи материалдардан жасалған бұйымдарды сақтау және күту туралы түсінігінің болуы;</p> <p>10.1.3.7 баспа ұйымдарын күтуді іске асыру</p>
	1.4 Баспа-түптеу құралдарында қауіпсіз жұмыс ережесі	<p>10.1.3.1 брошюра бұйымдарын дайындау үшін қолданылатын материалдарды таңдауды іске асыру;</p> <p>10.1.3.2 қатты түптеу бұйымдары үшін материал таңдау;</p> <p>10.1.3.3 синтетикалық материалды сыртқы көрінісі, сипап-сезу және жану сипаты бойынша анықтау;</p> <p>10.1.3.4 ақаулар мен өндірістік ақаулар туралы түсінігінің болуы;</p> <p>10.1.3.5 жаңа материалдар мен олардың қасиеттері туралы түсінігінің болуы;</p> <p>10.1.3.6 синтетикалық және табиғи материалдардан жасалған бұйымдарды сақтау және күту туралы түсінігінің болуы</p>
	1.5 Әдеп және еңбек заңнамасы	<p>10.1.5.1 еңбек ұжымындағы кәсіби әдепті сақтау;</p> <p>10.1.5.2 кәсіби жауапкершілік туралы түсінігінің болуы;</p> <p>10.1.5.3 оқу-еңбек ұжымындағы тіл табысқыштық туралы түсінігінің болуы;</p> <p>10.1.5.4 өндірістегі біліктілік дәрежелерімен танысу;</p> <p>10.1.5.5 еңбек ақының өсуі неге байланысты екені туралы түсінігінің болуы</p>
		<p>10.2.1.1 "апликация" техникасында материал таңдау дағдыларын игеру;</p> <p>10.2.1.2 жұмыста қолданылатын материалдардың қасиеттерін білу;</p> <p>10.2.1.3 әртүрлі материалдардан апликация техникасын меңгеру;</p>

<p>2.1 Аппликация</p>	<p>10.2.1.4 әртүрлі аппликация түрлерінде қолданылатын құралдарды, тетіктерді білу; 10.2.1.6 өз бетінше суреттерді, түстік және композициялық ұйғарынды таңдау; 10.2.1.7 шығармашылық пен қиялын таныту; 10.2.1.8 фон таңдау, эскиз құрастыру, суретті фонға ауыстыру; 10.2.1.9 жапсыру технологиясын игеру; 10.2.1.10 әртүрлі аппликация түрлерінде қолданылатын желімдеу құралдарын білу; 10.2.1.11 аппликация техникасы үшін жарамды қағаздарды пайдалану (үстел үстілік, мәрмәр, шегрен, ығыстырылған, барқыт, күміс, кола); 10.2.1.12 ресімдеу жұмыстарында аппликация техникасын пайдалану (шақыру билеттері, құттықтау ашық хаттары, бағдарламалар, арнаулы құттықтаулар, кітапқа арналған белгі)</p>
<p>2.2 Картонаж өндірісі</p>	<p>10.2.2.1 картонаж бұйымдарын модельдеу және сызу арқылы картонаж бұйымдарының модельдерін дайындау; 10.2.2.2 картон дайындамасын кесіп алуды орындау; 10.2.2.3 картонаж бұйымдарының жаймасын үлгі бойынша жинауды орындау; 10.2.2.4 дайындалған бұйымды талдау және үлгімен салыстыру; 10.2.2.5 картонаж бұйымдарының ресімдеу жұмыстарындағы талаптарды сақтау</p>
<p>2.3 Мұқаба өндірісі</p>	<p>10.2.3.1 еңбек затын дайындау дәйектілігін өз бетінше анықтау; 10.2.3.2 тұрмыстағы еңбек затының тағайындалуы мен қолданылуын білу; 10.2.3.3 үлгімен салстыра отырып, орындалған жұмыстың сапасын бағалау; 10.2.3.4 полиграфиялық комбинаттағы мұқаба</p>

		<p>бұйымдарын құрастырудың әралуандылығы туралы жалпы түсінігінің болуы;</p> <p>10.2.3.5 комбинаттағы өнімнің жоспарлануы мен нормалары туралы түсінігінің болуы;</p> <p>10.2.3.6 түптеуіш цех құралдары мен оның машиналары туралы түсінігінің болуы</p>
	<p>2.4 Брошюралық бұйымдар</p>	<p>10.2.4.1 брошюралық өнімдерді өнеркәсіптік дайындау технологиясын меңгеру;</p> <p>10.2.4.2 білім алушыларға брошюралық бұйымдардың түрлері және олардың құрылымдық ерекшеліктері туралы түсінік беру;</p> <p>10.2.4.3 бұйымның үлгісі бойынша тапсырмада бағдарлана алу;</p> <p>10.2.4.4 технологиялық карта мен техникалық сурет бойынша бұйым дайындау;</p> <p>10.2.4.5 өз жұмысы мен үлгіні салыстырмалы талдауды құрастыру;</p> <p>10.2.4.6 білім алушыларды брошюралық бұйымдарды дайындаудың жаңа технологиясымен таныстыру</p>
	<p>2.5 Кітаптың түбі</p>	<p>10.2.5.1 білім алушыларды баспахана құрылғыларымен таныстыру (цех, аумақ);</p> <p>10.2.5.2 мұқаба-брошюралық процестерді орындау үшін негізгі білдектер мен машиналар туралы түсінік беру;</p> <p>10.2.5.3 өндірісте машина тәсілімен түптеуіш операцияларды орындау мен мектеп шеберханасы жағдайында бағдарлануға ұмтылу;</p> <p>10.2.5.4 баспахана бұйымы мен мектеп шеберханасында жасалған бұйым арасындағы айырмашылықты көру</p>
		<p>10.2.6.1 рельефті бедер туралы түсінік беру;</p> <p>10.2.6.2 жұқалтыр бедері үшін көп функциялы баспақ құрылғысында бағдарлану;</p>

<p>2."Еңбектің дайындау технологиялары</p>	<p>2.6 Ою шығармашылығы мен аппликация техникасын қолданып мұқабаларды ресімдеу</p>	<p>10.2.6.3 алтындалған баспақ құрылғысын зерделеу (температуралық жұмыс режимі, материалға және клавишаның тағайындалуына байланысты);</p> <p>10.2.6.4 жұмысқа баспақты дайындай алу, бедерлеу түрін анықтау;</p> <p>10.2.6.5 жұмыс үстелінде клише орналастыру және дайындау;</p> <p>10.2.6.6 көп функциялы баспақта жұмыстың дәйектілігімен танысу;</p> <p>10.2.6.7 мұқаба қаптарын ресімдеу үшін материал таңдауды іске асыру</p>
	<p>2.7 Кітап-журнал өнімдерін жөндеу</p>	<p>10.2.7.1 кітаптың бүліну түрлерін анықтай отырып, практикалық біліктер мен дағдыларды бекіту;</p> <p>10.2.7.2 жөндеудің күрделілік дәрежесін орнату;</p> <p>10.2.7.3 кітаптың ішкі және сыртқы бүлінулерін жою;</p> <p>10.2.7.4 жөндеудің қатаң дәйектілігін жасау;</p> <p>10.2.7.5 күрделі біріктірілген жөндеу жұмысы түсінігі (дәптерден мұқабалы қақпаққа дейін);</p> <p>10.2.7.6 күрделі біріктірілген жұмыс барысындағы операция дәйектілігі;</p> <p>10.2.7.7 барлық ремонт түрлері үшін материал таңдауды іске асыру</p>
		<p>10.2.8.1 полиграфиялық құралмен жұмыс барысында практикада алған білімдерін қолдану;</p> <p>10.2.8.2 құралдардың негізгі жұмыс бөлімдерін білу, жұмыс орнын ұйымдастыра алу;</p> <p>10.2.8.3 әр машинада операцияны бірізділікпен орындау, сәйкес материалды қолдану;</p> <p>10.2.8.4 құралдың техникалық жағдайын қадағалау жөнделмеген жағдайында шаралар қолдану;</p> <p>10.2.8.5 үлгі бойынша тапсырмада бағдарлану, жұмысқа талдау жасап, түсіндіре отырып, барлық жұмыс тәсілдерін көрсету;</p>

<p>2.8 Түптеу шеберханасын техникалық жарақтандыру</p>	<p>10.2.8.6 алдағы және орындалған жұмыс жоспары туралы есепті ауызша ұсыну; 10.2.8.7 орындалған бұйымдардың сапасын талдауға ұмтылу; 10.2.8.8 брошюра бұйымдары үшін баспа құралдарында дәйекті операция жүргізу; 10.2.8.9 түптеуші құралдардағы жұмыс барысында теориялық білімдерін қолдану; 10.2.8.10 түптеуші құралдардың негізгі бөліктерін атау; 10.2.8.11 картон ажыратқыш білдектің шектеулі-бағыттаушы сызғышында жұмысты іске асыру; 10.2.8.12 талшықтардың бағытын ескере отырып, картон ажыратқышта картонды ажырату тәртібін іске асыру</p>
<p>2.9 Практикалық жұмыстар</p>	<p>10.2.9.1 еңбек операцияларын жоспарлау жолын игеру; 10.2.9.2 кітаптар мен брошюралық бұйымдарды дайындау бойынша практикалық дағдыларды бекіту; 10.2.9.3 миниатюрных кітаптарды дайындау техникасын игеру; 10.2.9.4 беловых және кітап бұйымдарын модельдеу; 10.2.9.5 сызба бойынша бағдарлану, берілген жұмыс үшін материал мен құралдарды таңдау; 10.2.9.6 стремиться бұйымдарға технологиялық карта құрастыруға ұмтылу; 10.2.9.7 тетікті дайындау және еңбекті операция бойынша бөлу барысында бұйымдарды орындау; 10.2.9.8 үлгісімен салыстыра отырып, бұйымдарды дайындау сапасын анықтау; 10.2.9.9 бұйымдарға технологиялық карта толтыруды өз бетінше орындауға тырысу; 10.2.9.10 технологиялық картаны құрастырудың дұрыстығын тексеру</p>
	<p>10.2.10.1 жұмысқа деген жұмсақ мұқаба үшін өз бетінше машина дайындау; 10.2.10.2 брошюралық бұйымдарды дайындау барысында</p>

	2.10 Дербес жұмыс, жобалы тізім	<p>түптеуіш құралдарды өз бетінше қолдану;</p> <p>10.2.10.3 қауіпсіздік техникасын сақтау;</p> <p>10.2.10.4 желім машинасын жұмысқа өз бетінше дайындау;</p> <p>10.2.10.5 брошюралық бұйымдарды бекіту бойынша машиналарды қолдану үшін өз бетінше таңдау жасау;</p> <p>10.2.10.6 берілген өлшемі бойынша үш жағынан блоктар мен бұйымдарды кесу үшін гильотинамен өз бетінше қолдану (алды, құйыршығы, басы);</p> <p>10.2.10.7 әртүрлі құрылымдалған блокноттар үшін материалдарды өз бетінше таңдау;</p> <p>10.2.10.8 өз бетінше блокноттар дайындау (жиектері бар иілгіш мұқабада қалталық, үстел үстілік, ашық, кесілген)</p>
3 "Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	<p>10.3.1.1 техникалық терминдерді қолдана отырып, өзінің және өзгенің жұмыстарын құру үшін қолданылатын әдістер мен тәсілдерді талқылау және бағалау;</p> <p>10.3.1.2 қолданылған идеяларды салыстыруға негізделе отырып, өзінің және өзгенің жұмыстарын бейімдеу, жетілдіру бойынша сыни ұсыныстар жасау</p>
	3.2 Оқу жылындағы бақылау қорытынды жұмыс	10.3.2.1 кітап бұйымдарын дайындау бойынша өз бетінше қорытынды жұмыс

Ескерту: білім беру ұйымында оқу-еңбек үдерісін қажетті өндірістік материалымен қамтамасыз ету мүмкіншіліктеріне қарай, мұғалім тақырыптарды оқыту реттілігін белгілейді.

"Кәсіби еңбекке баулу" пәні бойынша 7
-10 сыныптағы зияты жеңіл түрде
зақымдалған білім алушыларға
арналған жаңартылған мазмұндағы
үлгілік оқу бағдарламасына
7-қосымша

Ескерту. 7-қосымшасының жоғарғы оң жақ бұрышы жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 7-10 сыныптар үшін "Кәсіби еңбекке баулу. Гүл өсіру және көгалдандыру" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

87. "Кәсіби еңбекке баулу. Гүл өсіру және көгалдандыру" профилі бойынша бағдарлама төмендегідей бөлімдерден тұрады:

- 1) 1 бөлім "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар";
- 2) 2 бөлім "Еңбек құралдарын дайындау технологиялары";
- 3) 3 бөлім "Еңбек құралдарын талдау және бағалау".

88. "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) еңбек пәні туралы жалпы мәлімет;
- 2) құралдар мен жабдықтар;
- 3) қауіпсіз жұмыс ережесі
- 4) мектеп алды алаңы;
- 6) этика және еңбек заңнамасы.

89. "Еңбек құралдарын дайындау технологиялары" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) топырақпен жұмыс;
- 2) бөлмеде гүл өсіру;
- 3) бақшада гүл өсіру;
- 4) практикалық қайталау.
- 5) құрылыс өндірісі. Ағаш шебері жұмысы;
- 6) еңбекті қорғау және ҚР еңбек заңнамасы.

90. "Еңбек құралдарын талдау және бағалау" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) еңбек құралдарын талдау және бағалау;
- 2) өзбетінше жұмыс;
- 3) қорытынды жұмыс.

91. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

- 1) 1-бөлім "Материалтану. Құралдар және жабдықтар":

1-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде сезіну; 7.1.1.2 мұғалімнің көмегімен "Гүл өсіру және	8.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш сезімін көрсету; 8.1.1.2 "Гүл өсіру және көгалдандыру"	9.1.1.1 өзге халықтың тарихы мен мәдениетіне, әр түрлі ой-пірлерге құрмет көрсету;	10.1.1.1 өзінің кәсби ынтасын ниеті бойынша таныту; 10.1.1.2

1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	көгалдандыру" пәнінің ерекшеліктерін анықтау және білу; 7.1.1.3 "Гүл өсіру және көгалдандыру" кәсібінің ерекшелігімен танысу	пәнінің ерекшеліктерін түсіну және көрсете білу	9.1.1.2 "Гүл өсіру және көгалдандыру" пәнінің ерекшеліктерін сипаттау және өзбетінше меңгеруге ұмтылу	Заманауи өмірдің шарты ретінде еңбек әрекетін әдетке алу; 10.1.1.3 Көгалдандыру кабинетінің құралдарын күту
1.2 Құралдар мен жабдықтар	7.1.2.1 бөлме өсімдіктерін күту бойынша топырақты қопсыту үшін шашыратқыштар су құйғыш, ағаш қолышкі, қайшыны қолдан	8.1.2.1 гүлді өсімдіктерді кесу барысында секторларды қолдану, мектеп алаңдарындағы топырақты қопсыту кезінде күректі пайдалану, гүлзарлар мен гүл бақшаларының топырақтарын тегістеу барысында тырнаны қолдану; 8.1.2.2 бөлме гүлдерін кесу кезінде қайшыны, секторларды қолдану, мектеп алаңдарында қарларды тазалау үшін күректі пайдалану	9.1.2.1 сұйық отынмен жұмыс істейтін тұрмыстық көгалдандырудың көмегімен, мұғалімнің қадағалауымен мектеп алаңындағы көгалдарды қию; 9.1.2.2 суару шлангілерін қолдану.	10.1.2.1 мұғалімнің қадағалауымен қаланың саябақтарындағы көгалдарды электр шаңсорғышпен қиюды орындау; 10.1.2.2 гүлзарлар мен гүл бақшаларын суғару кезінде заманауи гоферленген суармалы шлангілерді қолдану; 10.1.2.3 декоративті бақша күту мен гүл өсіруде еңбек ету механизмдерін білу
1.3 Қауіпсіз жұмыс ережесі	7.1.3.1 суғарғышпен, қайшымен топырақты жұмсарту үшін пульверизатор, қысқа қазық қауіпсіз жұмыс істеу ережелері туралы түсініктерінің болуы; 7.1.3.2 практикалық жұмысты орындау барысында қауіпсіз техникалық ережелерді сақтау	8.1.3.1 тырна, күрек, сыпырғыш, бақша қайшылармен қауіпсіз жұмыс жасау ережелерін сақтау; 8.1.3.2 гүл өсіру кабинетінде өз жұмыс орынын ұйымдастыру; 8.1.3.3 қыс мезгілінде мектеп алаңында жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік ережелерін сақтау	9.1.3.1 сұйық отынмен жұмыс істейтін тұрмыстық көгалдандыру, суармалы шлангілермен қауіпсіз жұмыс жасау ережелерін сақтау; 9.1.3.2 мектеп алаңындағы гүл өсіру кабинетіндегі жұмыс орнында қауіпсіз жұмыс жасау ережесін білу	10.1.3.1 гоферленген шлангілермен, өндірістік электрлі газонокосилка қауіпсіз жұмыс жасау техникасын сақтау; 10.1.3.2 электр тоғымен жұмыс істеу талаптары бойынша қауіпсіздік ережелерін сақтау; 10.1.3.3 биік ағаштардан ұрықты жинау кезінде с шестом жұмыс істей білу
			9.1.4.1 мектеп гүлзарлары мен	10.1.4.1 мектеп алаңындағы

<p>1.4 Мектеп алды алаңы</p>	<p>7.1.4.1 мектеп алды алаңында экскурсия жасау кезінде эстетиканы сақтау туралы жалпы түсініктерінің болуы; 7.1.4.2 мектеп территориясына түскен жапырақтарды тазалауды орындау; 7.1.4.3 алаңды тазалау, коқыстарды жинау, сыпыруды орындау; 7.1.4.4 сақтау және кептіру үшін ұрықтарды таңдау, жинау орындау; 7.1.4.5 бақша гүлдерін көбейту туралы түсініктерінің болуы</p>	<p>8.1.4.1 мектеп алаңындағы гулзарлар мен гүл бақшаларында өсетін гүлдердің атын білу; 8.1.4.2 саябақта, паркті, мектеп алаңының қардан тазалауды орындау; 8.1.4.3 бақша жолдарының күйін техникалық бақылау жүргізу; 8.1.4.4 жөндеуден өткен алаңдағы жолдардың беткі жақтарын тегіздеу, жөндеуден өткізу түрін анықтау, шлакпен толтыру, суару</p>	<p>гүл бақшаларында өсетін гүлдерді (бір жылдық және көпжылдық) атын білу және күте білу; 9.1.4.2 мектеп алаңын безендіру үшін ашық топырақты жерлерге біржылдық гүл ұрықтарын қолдану; 9.1.4.3 гладиолус гүлінің түпкі ұрығының өсіп жетілу белгілерін, жинау, күту шарттарын, сақтау мерзімін анықтау; 9.1.4.4. мектеп алаңындағы декоративті өсімдіктер туралы түсініктерінің болуы</p>	<p>гүлдерді және гулзарларды қайта отырғызу үшін гүлдерді өсіру; 10.1.4.2 гүлдерді безендіру мен өсімдіктерді таңдау бойынша гүлдердің сипаттау; 10.1.4.3 гүлдің күйін бағалау және гүлдердің сынған жерлерін алып, тазалау; 10.1.4.4 практикалық қолдану және агротехникамен өсіру, биологиялық қасиеттері бойынша топтастырудағы гүлді өсімдіктерді бөлу туралы түсініктерінің болуы</p>
<p>1.5 Этика және еңбек заңнамасы</p>	<p>7.1.5.1 гүл өсіру кабинетінде жүріс-тұрыс ережелері, жұмыс орнын ұйымдастыру, киім формасы, киім этикасы туралы түсініктерінің болуы; 7.1.5.2 ҚР еңбек заңнамасы туралы түсініктерінің болуы; 7.1.5.3 жұмыс уақытын, демалыс уақытын, ақылы демалысқа шығу және оны безендіру туралы түсініктерінің болуы</p>	<p>8.1.5.1 ұжымдағы өзара қарым-қатынас пен еңбек мәдениеті туралы түсініктерінің болуы; 8.1.5.2 гүл өсіру мен көгалдандыру маманың еңбекақысы, еңбек тәртібі, еңбек жұмысын орындау жауапкершілігі, материалдық жауапкершілік туралы түсініктерінің болуы; 8.1.5.3 еңбек қңтапшасы, медициналық тексеру, уақытша еңбекке жарамсыздық</p>	<p>9.1.5.1 жұмысқа орналасу кезіндегі сыртқы келбет пен жүріс-тұрыстың маңыздылығын түсіну, түйіндеме дайындау, жұмысқа қабылдау туралы өтініш жасай білу; 9.1.5.2 еңбек келісімшартындағы еңбекті қорғау, қызметкерлер мен жұмыскерлердің міндеттері мен негізгі тережелері туралы түсініктерінің болуы; 9.1.5.3 кепілдік пен компенсаторлық төлем туралы мәліметтерінің болуы</p>	<p>10.1.5.1 оқу-еңбек ету ұжымында кәсіби этиканы сақтау; 10.1.5.2 кәсіби жауапкершілік пен борш туралы түсініктерінің болуы; 10.1.5.3 тарифтік сетке бойынша төлеу түрлері мен көгалдандыру шаруашылығының жұмыскерлерінің біліктілік разрядтары туралы түсініктерінің болуы; 10.1.5.4 топта, ұжымда жұмыс жасау, құрдастарымен</p>

	туралы түсініктерінің болуы	іскерлік қарым-қатынасқа түсу
--	-----------------------------	-------------------------------

2) 2-бөлім. "Еңбек құралдарын дайындау технологиялары":

2-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
2.1 Топырақпен жұмыс	<p>7.2.1.1 топырақ қасиеттері туралы жалпы түсініктерінің болуы: түсі мен құнарлылығы;</p> <p>7.2.1.2 сазды және құмды топырақты ажырату; түрі, қасиеті, белгілері;</p> <p>7.2.1.3 өсімдік өсіру үшін қарашіріктің маңызы туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>7.2.1.4 өсімдік жан-жағындағы және қатар арасындағы топырақты босансыту;</p> <p>7.2.1.5 бұта мен көгал түріндегі жоғары сабақты өсімдіктерді</p>	<p>8.2.1.1 топырақ қосындысын (жер, құм, қарашірік) даярлау, гүл отырғызу үшін топырақты қопсыту және қатарларды, тұқымды отырғызуға дайындау;</p> <p>8.2.1.2 топырақтың бүлінген беткі бөлігін алып тастау, топырақты жеңіл қопсыту, бұтақтар шыққан уақытта терең топырақты қопсыту;</p> <p>8.2.1.3 қысқы көпжылдық отырғызу кезінде топырақ қосындысын,</p>	<p>9.2.1.1 гүл отырғызуға топырақты қазу;</p> <p>9.2.1.2 ағаштың жанг-жағындағы топырақты қазу;</p> <p>9.2.1.3 гүлзарды көп жыл пайдалану үшін топырақты даярлау;</p> <p>9.2.1.4 алаңды қоқыстан тазалау, топырақты қопсыту, көпжылдық арамшөптің тамырларын таңдау, жылу;</p> <p>9.2.1.5 қауіпсіздік техникасын сақтау арқылы тырнаны қолданумен көгалға шкптерді отырғызуға даярлау;</p> <p>9.2.1.6 көгал шөптерін отырғызуды жүргізу;</p> <p>9.2.1.7 топырақ тыңайтқыштарды білу: маңызы, түрі (органикалық және минералды) түрлер арасындағы айырмашылықтар;</p> <p>9.2.1.8 органикалық тыңайтқыштардың түрлерін білу: құс саңылаулары, қайнатпа, торф, компост;</p> <p>9.2.1.9 қарашірікті білу: компосты даярлау, қызметі, алу;</p>	<p>10.2.1.1 отырғызу қатарын алмастыру;</p> <p>10.2.1.2 хризантеманы отырғызу үшін шұңқырды қазу;</p> <p>10.2.1.3 өсімдік жан-жағындағы топырақты нығыздау, суғару;</p> <p>10.2.1.4 артық бұталарды кесу, бұтақтың жан-жағындағы топырақты қопсыту;</p> <p>10.2.1.5 отырғызу жәшігін және топырақ қоспасын даярлау;</p> <p>10.2.1.6 отырғызу жәшігіне қоспаны себуді орындау;</p> <p>10.2.1.7 қысқы көпжылдық өсімдіктерді үгінділермен себу;</p> <p>10.2.1.8 көп жыл олдану үшін гүлзарларды даярлауды орындау;</p> <p>10.2.1.9 тыңайтқышты себу мен себу тереңдігін білу;</p> <p>10.2.1.10 топырақты тегістеу мен бір мезгілде себуді, компост, қайнатпа үгіндісін алмастыруды орындау;</p> <p>10.2.1.11 бұталарды отырғызу үшін топырақ қоспасын даярлай білу;</p>

<p>орналастыру үшін топырақ алаңдарын даярлау; 7.2.1.6 мульчировалау амалымен мульч туралы түсініктерінің болуы; 7.2.1.8 өсімдіктің толыққанды өсіп жетілуінің өлшемі мен сипатына қарай ені аралығын анықтау; 7.2.1.9 отырғызу кезіндегі тұқымды егудегі топырақтың тереңдігін анықтау</p>	<p>отырғызу шұңқырын даярлай білу; 8.2.1.4 отырғызу жоспарын орындау; 8.2.1.5 топырақтың сапалы болуын түсіну; 8.2.1.6 құымды және сазды топырақтарды анықтай білу; 8.2.1.7 басқа орынға отырғызу үшін орынға отырғызу ырақтарды анықта</p>	<p>9.2.1.10 гүл өсіру кезінде қолданылатын органикалық тыңайтқыштар түрлерін білу; 9.2.1.11 минералды тыңайтқыштардың сипатын білу: түрлері (азотты, фосфорлы), сыртқы белгілері, қасиеті (суда еруі, сақтау); 9.2.1.12 минералды тыңайтқыштар құрамындағы пайдалы элементтерді білу; 9.2.1.13 кешенді минералды тыңайтқыштарды білу: түрлері (аммофос, нитрофоска), пайдасы; 9.2.1.14 минералды тыңайтқыштардың түсі, құрылымы, суда еріуі бойынша ажырату; 9.2.1.15 гүлді өсіру мақсатында минералды және органикалық тыңайтқыштарды алмастыра алу</p>	<p>10.2.1.12 әртүрлі бөлме өсімдіктерін отырғызу үшін топырақ қоспаларын даярлай білу; 10.2.1.13 бөлме және бақша гүлдері, бұта өсімдіктері үшін суару мен жер қоспаларын ажырату, оларға қажетті температураны сақтай білу; 10.2.1.14 ағаштарды отырғызу үшін топырақты даярлау ережесін орындау және білу: шұңқыр қазу, шұңқырдың беткі бөлігіне топырақ себу, органикалық тыңайтқыштармен топырақты алмастыру, шұңқырда төмпешік қалыптастыру, шұңқырға көшеттер құру, тамырларын орналастыру, топырақты себу және нығаыздау, суару, торфянды ұнтақтармен мульчировалау</p>
<p>7.2.2.1 "бөлме өсімдіктері" ұғымын анықтауды түсіну; 7.2.2.2 гүлді өсімдіктердің құрылуын білу;</p>	<p>8.2.2.1 адам өміріндегі жасыл өсімдіктің рөлін түсіну; 8.2.2.2 бүгінгі және өткен күндегі өсімдіктің өсуі</p>	<p>9.2.2.1 бөлме өсімдіктерін өсіру; 9.2.2.2 бөлме өсімдіктерін қайта отырғызу; 9.2.2.3 қысқа шыбықтары арқылы көбейту амалы туралы түсініктерінің болуы, оның белсенді бөлігін көбейту; 9.2.2.4 тіреуіш құралдарын білу;</p>	<p>10.2.2.1 бөлме өсімдіктерін жапырақтары немесе сабағы арқылы көбейтуді орындау; 10.2.2.2 өсімдіктің формасы мен биіктігіне бақылау жасау; 10.2.2.3 сабағының жартысын, тамырын</p>

<p>2.2 Бөлмеде гүл өсіру</p>	<p>7.2.2.3 гүлді өсімдіктердің мүшелері туралы жалпы түсініктерінің болуы; 7.2.2.4 бөлме өсімдіктерін күтуді орындау: сарғайған жапырақты алып тастау, суару, желдету, су шашу, тұзды бөліктерін топырақтың жан-жағын тазарту; 7.2.2.5 бөлмені безендіру үшін қолданылатын бір жылдық гүлді өсімдіктер туралы түсініктерінің болуы; 7.2.2.6 көбелек, қоңыз түрінде өсімдіктерді безендіру үшін декорды қолдану; 7.2.2.7 өсімдікті бөлу немесе қайта отырғызу қажеттілігін білу</p>	<p>туралы түсініктерінің болуы; 8.2.2.3 негізгі бөлме өсімдіктері туралы түсініктерінің болуы; 8.2.2.4 бөлме өсімдіктерін күту ережелерін сақтау; 8.2.2.5 бөлме өсімдіктерінің өмірі, оған қажеті жылу, су және жарық туралы түсініктерінің болуы; 8.2.2.6 гүл отырғызу үшін гүл горшоктарын даярлау; 8.2.2.7 бөлме өсімдіктерін өсіру үшін микроклимат туралы түсініктерінің болуы; 8.2.2.8 әртүрлі бөлме өсімдіктерін тамыры, түбірі, сабағы мен жапырағы, формасы арқылы тану</p>	<p>тіреуіш, сетка, каркас, бамбукты таяқ палки, сақиналар; 9.2.2.5 амарилиса, гиппеаструманыпия з текті өсімдікті өсіру; 9.2.2.6 өсімдіктерді минералды тыңайтқыштармен тыңайтуға даярлау; 9.2.2.7 жарықтықпен, терезенің орналасуын ескеру; 9.2.2.8 өсімдіктерге зиян келтіргіштер мен ауруды алдын алу шараларын жүргізу; 9.2.2.9 бөлме өсімдіктерін көбейтуді білу: пияз түбірін, тамырын қайта отырғызу, жапырағын, сабағын бөлу; 9.2.2.10 кейбір бір жылдық гүлдерді отырғызудың ерекшеліктерін білу : отырғызу уақыты, топырақ құрамын, отырғызу жәшігінің көлемі, ұрыққа күтім жасау, суару ерекшеліктері</p>	<p>, жоғарғы бөліктерін кесуді орындау; 10.2.2.4 жүгері түбірі мен цикона негізінде әртүрлі тыңайтқыштарды пайдалану; 10.2.2.5 аурулар мен зиян келтіруді болдырмау үшін бөлме өсімдіктерінің ауруларын алдын алуды ічске асыру; 10.2.2.6 өсімдіктің өсуі жарыққа байланысты екенін саналы түрде түсіну ; 10.2.2.7 бөлме өсімдіктері мен гүлдер арқылы безендіру; 10.2.2.8 кесілген гүлдерді вазада сақтау ұзақтығын білу; 10.2.2.9 гүл шоғын құру және безендіре білу; 10.2.2.10 сыйлық себеттеріне гүлдерді безендіру және құра білу.</p>
			<p>9.2.3.1</p>	<p>10.2.3.1 теплица, парник, көшет құрылғысы және оны қолдану қызметі, түрлері туралы түсініктерінің болуы; 10.2.3.2 ашық жерде өсетін гүлдерді тану ; 10.2.3.3 көп жылдық хризантеманы кесілген</p>

7.2.3.1 гүлзар мен көгалдарға егілетін бір жылдық ірі ұрықты өсімдіктер туралы түсініктерінің болуы;
7.2.3.2 бір жылдық өсімдіктердің сипатын білу: декоративті сапасы, өсіп-өну кезеңі, декоративті сапаны сақтау ұзақтығы;
7.2.3.3 гүлді өсімдіктердің түрлерін ажырату; мәдениеті және әдемілікке арналған бақша гүлдерден бөлме гүлдерін;
7.2.3.3 календула, бархатцев, настурции гүлді өсімдіктердің ұрықтарының жетілуін анықтау;
7.2.3.4 қыстайтын және қысқа төзімді емес көпжылдық гүлдерді, мысалы, пион, қызғалдақ, хризантем, георгин тану;

8.2.3.1 ашық жерлерде өсірілетін (космея, василек, дельфиниум, иберис) гүлдер туралы білу;
8.2.3.2 ұрықтың жетілгенің білу
8.2.3.3 гүлді өсімдіктердің өсіп-өнетін ұрықтарды жинау амалдарын білу;
8.2.3.4 гүлді өсімдікті екі жылдық цикломмен, мысалы, маргаритка, анютты глазок және көпжылдық өсімдікпен гүлді безендіруде қолданылатын екі жылдық ретінде салыстыру;
8.2.3.2 жетілген ұрықтарды жарық, құрғақ бөлмеге жаюды орындау;
8.2.3.3 көпжылдық гүлді өсімдіктер туралы

көшеттің көмегімен өсірілген жергілікті бір жылдық гүлдің сипатын білу: декоративті сапасы, биологиялық ерекшелігі, ұрықтың жетілуінің мерзімі, ұрықты жинау, құрғақ ұрықты жинау амалдары;
9.2.3.2 бұталардың формасы және жапырағының түсі, тікенектердің саны мен формасы, бүйрек формасында құрылған бұтақтар туралы түсініктерінің болуы;
9.2.3.3 жергілікті жағдаятта көгалдандыру үшін бұталарды білу: қасиеттері, ерекшеленетін белгілері, бұтақтарды күту амалы;
9.2.3.4 бұтақтарды күту үшін құралдар мен бақша арасы және пышақтармен қауіпсіз жұмыс жасау ережелерін білу;
9.2.3.5 бегония өсіру үшін жер қоспасының құрамын, егу уақыты мен ерекшелігін, ұрық арқылы түйнекті бегониялы ұрық немесе өсіп-өндірудің көмегімен көбейту амалын білу;
9.2.3.6

шыбықтары арқылы көбейту уақыты мен ережесі сақтау;
10.2.3.4 ұсақ хризанеманың артық бүйір жағындағы шыбықтары мен сабақтарын алып тастау;
10.2.3.5 әртүрлі түрлермен ағаштар мен бұталарды киюды орындау: формалы, санитарлы, байыптаушы;
10.2.3.6 көп жылдық және бірнеше жылдық гүлдер мен гүлдейтін бұталарды (сирень, гортензия, пион) күздік және көктемдік отырғызуды орындау;
10.3.2.7 бақша раушан гүлін өсіру шартын білу және орындау: топырақты даярлау, тынайтқышты себу нормасын, ашық жерге отырғызу уақыты мен суару уақыты;
10.3.2.8 ашық жерде өсіретін раушан гүлдерді жабу ережелерін білу, қысқа жабуды талап ететін: жабуға даярлау, артық бұтақтарын кесу, раушанды жабу, оның үстіне каркас себу;
10.3.2.9 декоративті бақшада пайдаланылатын жасыл көгалдардың

2.3 Бақшада гүл өсіру

<p>7.2.3.5 өзінің мектеп алдындағы бақша гүлдері мен өсімдіктері туралы білу;</p> <p>7.2.3.6 қыс мерзімінде бақша жолдарын тазалау бойынша мектеп алаңын тазалауды орындау;</p> <p>7.2.3.7 гүлзарға және бұтақтарға қарды ию;</p> <p>7.2.3.8 көктемдік жұмыс мектеп алаңындағы гүлзарлар мен бақшаларды тазалауды орындау;</p> <p>7.2.3.9 ұсақ ұрықты гүлдерді егу ережесі мен бейімділігі, мақсаты туралы білу;</p> <p>7.2.3.10 ұрықтарды рет бойынша қағаздарды даярлай білу;</p> <p>7.2.3.11 жергілікті жағдаятта өсіру үшін бір жылдық гүлдерді таңдай білу: декоративті сапасы, биологиялық өзгешелігі;</p> <p>7.2.3.12 көлеміне қарай ұрықты отырғызу тереңдігін білу;</p> <p>7.2.3.13 бір жылдық гүлді өсімдіктерді күту ережелерін білу;</p> <p>7.2.3.14 көптеген жас бұтақтардың жан-жағына бір жылдық гүлді</p>	<p>жалпы түсініктерінің болуы;</p> <p>8.2.3.4 күз мерзімінде қысқы көпжылдық өсімдіктерді күту ережелерін білу;</p> <p>8.2.3.5 өсімдіктер құрамын білу: жер асты және жер үсті бөліктерін;</p> <p>8.2.3.6 Қысқы уақытқа жабуды және жапауды талап ететін көпжылдық гүлдердің түрлерін білу;</p> <p>8.2.3.7 2-3 түрдегі көпжылдық қысқы өсімдіктердің түрлерін тану;</p> <p>8.2.3.8 қалалық саябақтар мен қысқы бақтарды күту ережелерін білу;</p> <p>8.2.3.9 жасыл өсімдіктерді күту бойынша қала шаруашылық жұмыскерлердің міндеттері туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>8.2.3.10 ерте көктемгі күтімді талап ететін көпжылдық қысқы гүлді өсімдіктер туралы білу;</p> <p>8.2.3.11 даланы гүлмен безендіру элементін білу: рабатка, бордюр, тотық отырғызу;</p> <p>8.2.3.12 мектеп алдын безендіру үшін ашық жерге</p>	<p>көп жылдық гүлді өсімдіктердің түрлерін сипатын білу: декоративті сапасы, биологиялық ерекшелігі;</p> <p>9.2.3.7 ашық жерде өсетін, қыста өсетін және қыстамайтын өсімдікті ((канн, георгин, гладиолус) салыстыру;</p> <p>9.2.3.8 канн сипатын білу: құрылуы, көбейюі, тамырларын сақтау, қайта отырғызу амалы;</p> <p>9.2.3.9 отырғызу мерзіміне сай гладиолус пияз текті тұқымын отырғызуға даярлау ;</p> <p>9.2.3.10 қыстамайтын бақша гүлдерін (канн, гладиолус, георгин) сатып алу;</p> <p>9.3.2.11 ашық жерде қызғалдақты отырғызу ерекшелігін білу: пияз текті түбірді таңдау, отырғызуға даярлау, өсіру үшін жағдаятты таңдау;</p> <p>9.3.2.12 құлпынай бегониясын өсіру ерекшеліктерін орындау және білу: отырғызу мерзімі, жер қоспасының құрамын, суару, өсімдікті отырғызу орны;</p> <p>9.2.3.13 жас қыста қыстайтын өсімдіктерді күту</p>	<p>жалпы сипаттарын білу: түрлері (жалпы және шектеулі қолданылатын), маңызы (санитарлы-гигиеналық, мәдени-ағартушылық, архитектуралы-шығармашыл);</p> <p>10.3.2.10 саябақ, орман саябақтарындағы ағаштар мен бұталарды білу;</p> <p>10.3.2.11 ағаштар мен бұталарды отырғызу түрлерін білу: массив, топ, аллея, қатар отырғызу, бұтадан жасалған қоршау, жиегі, астығы және түрлер сипаты;</p> <p>10.3.2.12 ағаштар мен бұтақтардың түрлерін білу: жапырақты және қылқан жапырақты, жергілікті ағаш түрлерін; бұл өсімдіктердің сыртқы келбетіндегі ерекшеліктерін және сипаттарын;</p> <p>10.3.2.13 бұтақтар мен ағаштарды жапырақтары, тамыры, формасы және ерекше белгілері бойынша анықтай білу;</p> <p>10.3.2.14 бақшаны декоративтену бойынша жұмысты орындау;</p> <p>10.3.2.15 ағаш және бұтақтармен</p>
---	--	---	--

	<p>өсімдіктерді отырғызу туралы білу: себеп-салдары; 7.2.3.15 өсімдіктің толық дамыған өлшемінің қатардағы өсімдіктер арасындағы қашықтықты білу</p>	<p>бір жылдық гүлді өсімдіктерді қолдану; 8.2.3.13 бір жылдық гүлді өсімдіктерден рабатты орналастыру жоспарын құра білу; 8.2.3.14 гүлмен безендіру элементтерін тану</p>	<p>ережесін білу: шырша шыбықтарын даярлау ережесі, жабу қалыңдығы, қыс қарлармен жабу қалыңдығы; 9.2.3.14 гүлдеу мәдениетінің белгілерін топтастыра білу: өсіру орны, өмір ұзақтығының уақыты, декоративті сапасы, қысқы суыққа төзімділігі; 9.2.3.15 ашық және жабық жерлердегі, бір жылдық бірнеше жылдық, көпжылдық өсімдік гүлдерді ажырату; 9.2.3.16 әдемі гүлдейтін, декоративті жапырақты, кептірілген біржылдық гүлдерді білу; 9.2.3.17 қыстайтын және қысқа төзімсіз көпжылдық өсімдіктер туралы білу</p>	<p>көгалдандыру бойынша жапырақтар мен ұрықтарды тандауды іске асыру ; 10.3.2.16 гербарии жасау үшін ағаштар мен бұтақтардың жапырақтарын кептіру және ұрықтарын өсіп-өнгенің білдіретін белгілерді білу; 10.3.2.17 сырықпен қауіпсіз жұмыс істеу ережесін сақтай отырып, биік ағаштардың жапырақтары мен ұрықтарын жинау амалдарын білу; 10.3.2.18 ағаштар мен бұтақтардың көшеттерін құруды білу: тамыр бөлігінің орналасуы , тамырлардың вертикалды және горизанталды орналасуы; 10.3.2.19 ағаштар мен бұталарды отырғызу ережесін білу: топырақты даярлау, органикалық тыңайтқыштарды қолдану; 10.3.2.15 бау бақша құрылыс стилін (тұрақты, ландшафт. аралас) білу</p>
7.2.4.1			9.2.4.1 зиянкестер мен ауруды алдын алу үшін бөлме гүлдеріне	10.2.4.1 көпжылдық пияз текті гүлдерді (қызғалдақ, нарциссы, лилии) күзгі отырғызуды орындау;

2.4 Практикалық қайталау	<p>үй өсімдіктерін (топырақты қопсыту, суару) күтуді жүргізу;</p> <p>7.2.4.2 біржылдық ірі ұрықты өсімдіктерді (қызғалдақ, ноготков, настурций) отырғызу үшін орынды таңдай білу;</p> <p>7.2.4.3 гүлзарлар қатарының өлшемі бойынша топырақты күрекпен қопсыту;</p> <p>7.2.4.4 маркер немесе жіптің көмегімен қатарларды белгілеуді іске асыра алу;</p> <p>7.2.4.5 егістік қатарын тереңдетуді іске асыра алу;</p> <p>7.2.4.6 гүлдердің ұрықтарын орналастыру жәгне салуды іске асыра алу;</p> <p>7.2.4.7 бөлме гүлдерінің сары бояуын қалыптастыру және кесуді жүргізе алу;</p> <p>7.2.4.8 мектеп алаңындағы бір жылдық гүлдердің ұрықтарын жинауды орындау</p>	<p>8.2.4.1 үй гүлдерін қайта отырғызу үшін топырақты даярлау;</p> <p>8.2.4.2 бөлме өсімдіктерін қажет болған жағдайда қайта отырғызу немесе қайта егуді орындау;</p> <p>8.2.4.3 көпжылдық гүлдер мен гүлдейтін бұтақтарды күзгі және көктемгі күтуді орындау;</p> <p>8.2.4.4 жіңішке өсімдіктерді өңделген алаңға бағыттауды орындау;</p> <p>8.2.4.5 өлшеу лентасы, жіп, маркедің көмегімен егіс қатарларын өлшеуді орындау;</p> <p>8.2.4.6 өсімдік арасын және жан-жағындағы топырақты қопсыту;</p> <p>8.2.4.7 шыбықтарын торларға байлай алу;</p> <p>8.2.4.8 қол құралдармен рабаттың жан-жағын безендіру;</p> <p>8.2.4.9 егіс кереуеттерін орналастыру</p>	<p>ерітінділерді дайындау;</p> <p>9.2.4.2 бөлме гүлдерінің жақсы өсуі үшін ерітінділерді даярлау және қолдану;</p> <p>9.2.4.3 бөлме шартында петуния дәндерін өсіру;</p> <p>9.2.4.4 петунияны отырғызу үшін көшеттеу жәшігін даярлау;</p> <p>9.2.4.5 егу үшін жәшіктерді даярлау: топырақ қоспасын араластыру, топырақты суару, жылы бөлмеде жәшікті жылыту, маркерменмен егіс қатарын белгілеу, түбіне таза құмды себу, топырақпен жабу, ұрықты суару, пленкамен жабу;</p> <p>9.2.4.6 қысқы сақтауға жүгері тұқымды тамырдың даярлығын тексеру;</p> <p>9.2.4.7 гүлдерді бөлу, тік бұрыш және тік төрт бұрышқа бөлу бойынша жұмыс жүргізе алу;</p> <p>9.2.4.8 минералды тыңайтқыштармен танысу үшін магазиндерге экскурсия жасауды жүзеге асыра алу</p>	<p>10.2.4.2 ірі өсімдіктерді көбейту үшін оларды қайта бөліп алуды орындау;</p> <p>10.2.4.3 көпжылдық гүлдер мен гүлдейтін бұтақтарды күзгі және көктемгі егуді орындау;</p> <p>10.2.3.4 ашық жерде өсетін раушандарды жабуды орындау;</p> <p>10.2.3.5 бақша сабақ орындарында ағаштар мен бұталарды отырғызуды орындау;</p> <p>10.2.3.6 ашық жерде және горшокта гүлді өсімдіктерді өсіру үшін жер қоспасын даярлай алу;</p> <p>10.2.3.7 бақшада мезгілмен жұмыс жүргізуді орындау: күзгі жапырақтарды тазалау, жолдарды тазалау, раушан гүлдерге және жас қыстық өсімдіктер мен гүлдер беттеріне қар жабу, құрғақ бұтақтарды кесу, бұтақтар жан-жағына топырақты себу уборка осенних;</p> <p>10.2.3.8 жолдар мен алаңдарды жөндеуді іске асыра алу</p>
--------------------------	--	---	---	--

3) 3-бөлім "Еңбек құралдарын талдау және бағалау":

3-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	7.3.1.1 өз жұмысын және жолдастарының	8.3.1.1 мұғалімнің ішінара көмегімен ағымдық өзіндік		

<p>3.1 Еңбек құралдарын талдау және бағалау</p>	<p>жұмысын бағалауға және талдауға ұмтылу; 7.3.1.2 жұмыста жетістіктер мен кемшіліктерді белгілеу; 7.3.1.3 мұғалімнің көмегімен "Гүл өсіру және көгалдандыру" пәнінің ерекшелігін анықтау және меңгеру; 7.3.1.4 оқыған терминдерді сөздік есепте қолданып, орындалған жұмыс туралы есеп жасау; 7.3.1.5 еңбек жағдаяттарына (жұмысқа берілетін тапсырма) бағдарлана алу, нұсқаулықтарды есте сақтай алу; 7.3.1.6 алған білімді практикалық іс-әрекетте қолдану</p>	<p>бақылауды жүзеге асыру; 8.3.1.2 жұмыстың сапасын тексеру; 8.3.1.3 "Гүл өсіру және көгалдандыру" пәнінің ерекшелігін түсіну және білімін көрсету; 8.3.1.4 сөзінде техникалық терминдерді қолдану; 8.3.1.5 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетімен орындалған жұмыс туралы сөздік есепті жүзеге асыру; 8.3.1.6 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетімен өз бұйымын толыққанды талдауға ұмтылу; 8.3.1.7 тапсырманы орындаудың реттілігін жоспарлау</p>	<p>9.3.1.1 техникалық терминологияны қолданып, өз жұмысында және басқалардың жұмысында көрсетілген идеялар мен тақырыптарды сипаттау; 9.3.1.2 өз жұмысын және басқалардың жұмысын бейімдеу, жетілдіру бойынша конструктивті түсініктемелер қабылдау және ұсыныстар жасау; 9.3.1.3 дайын жұмысты сыныпқа көрсетіп, презентация жасау; 9.3.1.4 оқу-еңбек топтарына жемісті қосыла білу</p>	<p>10.3.1.1 өз жұмыс қызметін өзбетінше адекватты бағалау; 10.3.1.2 жеке тұлғалық құзыреттілік деңгейіне кәсіби талаптарды қою; заманауи өмірдің талабы ретінде еңбек қызметін әдетке алу; 10.3.1.3 орындалған жұмысты өзбетінше талдауды орындау; 10.3.1.4 жұмысты орындаудың техникалық кезектілігін құру; 10.3.1.5 кәсіби қимыл дағдылары қалыптасқан</p>
<p>3.2. Өзбетінше жұмыс. (болжамды тізім).</p>	<p>7.3.2.1 бөлме өсімдіктерін күтуді (топырақтың беткі бөлігін қопсытусімдіктерін күту); 7.3.2.2 бөлме гүлінің сары бояуын қалыптастыру және кесуді іске асыра алу (пеларгония); 7.3.2.3 бақша мәдениет гүлдерінің ұрықтарын отырғызуды орындау</p>	<p>8.3.2.1 хлорофитумды қайта отырғызу үшін топырақ қоспа құрамын құруды отырғ; 8.3.2.2 фиалка гүлін отырғызу үшін бөліп алуды орындау; 8.3.2.3 бөлме өсімдіктерін қажет болған жағдайда қайта отырғызуды орындау</p>	<p>9.3.2.1 зиянкесірлерден алдын алу үшін ерітінді даярлау және қолдану; 9.3.2.2 бөлме өсімдіктерінің жылдам өсуі үшін ерітінді даярлау және қолдана алу; 9.3.2.3 бақша мәдениет гүлдер көшеттерін сұрыптауды орындау</p>	<p>10.3.2.1 бақша пияз текті тұқымы бар көпжылдық гүлдерді (қызғалдақ, нарцис, гиацинт) күздік отырғызуды орындау; 10.3.2.2 көбейту үшін үлкен бөлме өсімдіктерін (алоэ, спатифиллум) бөлуді орындау; 10.3.2.3 қайта өсіп шығу үшін көпжылдық гүлді (канны, георгины) отырғызуды орындау; 10.3.2.4 ағаштар мен бұтақтарды отырғызуды іске асыра алу</p>
	<p>7.3.3.1</p>			

10.3.3 Қорытынды жұмыс. (оқу жылына)	мұғалімнің таңдауы бойынша (дифференциалды) қорытынды практикалық жұмыс орындау	8.3.3.1 мұғалімнің таңдауы бойынша (дифференциалды) қорытынды практикалық жұмыс орындау	9.3.3.1 емтиханда орындалатын және еңбек бойынша біртекті жұмысты өзбетінше орындау	10.3.3.1 емтиханда орындалатын және еңбек бойынша біртекті жұмысты өзбетінше орындау
--------------------------------------	---	---	---	--

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған 7-9 (10) сыныптар үшін " Кәсіби- еңбекке баулу. Гүл өсіру және көгалдандыру" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақмерзімді жоспар

1) 7-сынып:

4-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар"	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	7.1.1.1 мұғалімнің көмегімен "Гүл өсіру мен көгалдандыру" пәнінің ерекшелігін анықтау және меңгеру ; 7.1.1.2 "Гүл өсіру және көгалдандыру" кәсібінің ерекшелігімен танысу
	1.5 ҚР-ның этика және еңбек заңнамасы	7.1.5.1 гүл өсіру кабинетінде жүріс-тұрыс ережелері, жұмыс орнын ұйымдастыру, киім формасы, киім этикасы туралы түсініктерінің болуы
	1.2 Құралдар мен жабдықтар	7.1.2.1 бөлме өсімдіктерін күту бойынша топырақты қопсыту үшін шашыратқыштар су құйғыш, ағаш қолышкі, қайшыны қолдану
	1.3 Қауіпсіз жұмыс ережесі	7.1.3.1 суғарғышпен, қайшымен топырақты жұмсарту үшін пульве, лизатормен, қысқа қазық қауіпсіз жұмыс істеу ережелері туралы түсініктерінің болуы
	1.4 Мектеп алды алаңы	7.1.4.1 мектеп алды алаңында экскурсия жасау кезінде эстетиканы сақтау туралы жалпы түсініктерінің болуы; 7.1.4.2 мектеп территориясына түскен жапырақтарды тазалауды орындау
	2.1 Топырақпен жұмыс	7.2.1.1 топырақ қасиеттері туралы жалпы түсініктерінің болуы: түсі мен құнарлылығы; 7.2.1.2 сазды және құмды топырақты ажырату; түрі, қасиеті, белгілері
		7.2.2.1 "бөлме өсімдіктері" ұғымын анықтауды түсіну;

2. Еңбек құралдарын дайындау технологиялары	2.2 Бөлмеде гүл отырғызу	7.2.2.3 гүлді өсімдіктердің мүшелері туралы жалпы түсініктерінің болуы; 7.2.2.4 бөлме өсімдіктерін күтуді орындау: сарғайған жапырақты алып тастау, суару, желдету, су шашу, тұзды бөліктерін топырақтың жан-жағын тазарту
	2.3 Бақшада гүл өсіру	7.2.3.1 гүлзар мен көгалдарға егілетін бір жылдық ірі ұрықты өсімдіктер туралы түсініктерінің болуы; 7.2.3.2 бір жылдық өсімдіктердің сипатын білу: декоративті сапасы, өсіп-өну кезеңі, декоративті сапаны сақтау ұзақтығы; 7.2.3.3 гүлді өсімдіктердің түрлерін ажырату; мәдениеті және әдемілікке арналған бақша гүлдерден бөлме гүлдерін; 7.2.3.3 календула, бархатцев, настурции гүлді өсімдіктердің ұрықтарының жетілуін анықтау; 7.2.3.4 қыстайтын және қысқа төзімді емес көпжылдық гүлдерді, мысалы, пион, қызғалдақ, хризантем, георгин тану
	2.4 Практикалық қайталау	7.2.4.1 үй өсімдіктерін (топырақты қопсыту, суару) күтуді жүргізу; 7.2.4.2 біржылдық ірі ұрықты өсімдіктерді (қызғалдақ, ноготков, настурций) отырғызу үшін орынды таңдай білу; 7.2.4.3 гүлзарлар қатарының өлшемі бойынша топырақты күрекпен қопсыту
3. Еңбек құралдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек құралдарын талдау және бағалау	7.3.1.1 мұғалімнің көмегімен "Гүл өсіру мен көгалдандыру" пәнінің ерекшелігін анықтау
	3.2 Өзбетінше жұмыс (болжамды тізім)	7.3.2.1 бөлме өсімдіктерін күтуді (топырақтың беткі бөлігін қопсыту, суару) орындау; 7.3.2.2 бөлме гүлінің сары бояуын қалыптастыру және кесуді іске асыра алу (пеларгония)
2-тоқсан		
	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде сезіну; 7.1.1.2 мұғалімнің көмегімен "Гүл өсіру мен көгалдандыру" пәнінің ерекшелігін анықтау және меңгеру ;

1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар		7.1.1.3 "Гүл өсіру және көгалдандыру" кәсібінің ерекшелігімен танысу
	1.5 ҚР-ның этика және еңбек заңнамасы	7.1.5.1 гүл өсіру кабинетінде жүріс-тұрыс ережелері, жұмыс орнын ұйымдастыру, киім формасы, киім этикасы туралы түсініктерінің болуы
	1.3 Қауіпсіз жұмыс ережесі	7.1.3.1 суғарғышпен, қайшымен топырақты жұмсарту үшін пульверизатормен, қысқа қазық қауіпсіз жұмыс істеу ережелері туралы түсініктерінің болуы
2. Еңбек құралдарын дайындау технологиялары	2.1 Топырақпен жұмыс	7.2.1.1 топырақ қасиеттері туралы жалпы түсініктерінің болуы: түсі мен құнарлылығы; 7.2.1.2 сазды және құмды топырақты ажырату; түрі, қасиеті, белгілері; 7.2.1.3 өсімдік өсіру үшін қарашіріктің маңызы туралы түсініктерінің болуы; 7.2.1.4 өсімдік жан-жағындағы және қатар арасындағы топырақты босансыту
	2.2 Бөлмеде гүл отырғызу	7.2.2.1 "бөлме өсімдіктері" ұғымын анықтауды түсіну; 7.2.2.2 гүлді өсімдіктердің құрылуын білу; 7.2.2.3 гүлді өсімдіктердің мүшелері туралы жалпы түсініктерінің болуы; 7.2.2.4 бөлме өсімдіктерін күтуді орындау: сарғайған жапырақты алып тастау, суару, желдету, су шашу, тұзды бөліктерін топырақтың жан-жағын тазарту; 7.2.2.5 бөлмені безендіру үшін қолданылатын бір жылдық гүлді өсімдіктер туралы түсініктерінің болуы
	2.3 Бақшада гүл өсіру	7.2.3.1 гүлзар мен көгалдарға егілетін бір жылдық ірі ұрықты өсімдіктер туралы түсініктерінің болуы; 7.2.3.2 бір жылдық өсімдіктердің сипатын білу: декоративті сапасы, өсіп-өну кезеңі, декоративті сапаны сақтау ұзақтығы; 7.2.3.3 гүлді өсімдіктердің түрлерін ажырату; мәдениеті

		және әдемілікке арналған бақша гүлдерден бөлме гүлдерін; 7.2.3.4 өзінің мектеп алаңындағы бақша гүлдері мен өсімдіктердің атауларын білу
	2.4 Практикалық қайталау	7.2.4.1 үй өсімдіктерін (топырақты қопсыту, суару) күтуді жүргізу; 7.2.4.2 біржылдық ірі ұрықты өсімдіктерді отырғызу үшін орынды таңдай білу
3. Еңбек құралдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек құралдарын талдау және бағалау	7.3.1.4 оқыған терминдерді сөздік есепте қолданып, орындалған жұмыс туралы есеп жасау
	3.2 Өзбетінше жұмыс (болжамды тізім)	7.3.2.1 бөлме өсімдіктерін күтуді (топырақтың беткі бөлігін қопсыту, суару) орындау; 7.3.2.2 бөлме гүлінің сары бояуын қалыптастыру және кесуді іске асыра алу (пеларгония)
3-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде сезіну; 7.1.1.2 мұғалімнің көмегімен "Гүл өсіру және көгалдандыру" пәнінің ерекшеліктерін анықтау және білу; 7.1.1.3 "Гүл өсіру және көгалдандыру" кәсібінің ерекшелігімен танысу
	1.5 ҚР-ның этика және еңбек заңнамасы	7.1.5.1 гүл өсіру кабинетінде жүріс-тұрыс ережелері, жұмыс орнын ұйымдастыру, киім формасы, киім этикасы туралы түсініктерінің болуы; 7.1.5.2 ҚР еңбек заңнамасы туралы түсініктерінің болуы
	1.3 Қауіпсіз жұмыс ережесі	7.1.3.2 практикалық жұмысты орындау барысында қауіпсіз техникалық ережелерді сақтау
	2.1 Топырақпен жұмыс	7.2.1.1 топырақ қасиеттері туралы жалпы түсініктерінің болуы: түсі мен құнарлылығы; 7.2.1.2 сазды және құмды топырақты ажырату; түрі, қасиеті, белгілері; 7.2.1.3 өсімдік өсіру үшін қарашіріктің маңызы туралы түсініктерінің болуы
		7.2.2.1 "бөлме өсімдіктері" ұғымын анықтауды түсіну;

	2.2 Бөлмеде гүл отырғызу	<p>7.2.2.2 гүлді өсімдіктердің құрылуын білу;</p> <p>7.2.2.3 гүлді өсімдіктердің мүшелері туралы жалпы түсініктерінің болуы;</p> <p>7.2.2.4 бөлме өсімдіктерін күтуді орындау: сарғайған жапырақты алып тастау, суару, желдету, су шашу, тұзды бөліктерін топырақтың жан-жағын тазарту;</p> <p>7.2.2.5 бөлмені безендіру үшін қолданылатын бір жылдық гүлді өсімдіктер туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>7.2.2.6. көбелек, қоңыз түрінде өсімдіктерді безендіру үшін декорды қолдану;</p> <p>7.2.2.7 өсімдікті бөлу немесе қайта отырғызу қажеттілігін білу</p>
2. Еңбек құралдарын дайындау технологиялары	2.3 Бақшада гүл өсіру	<p>7.2.3.1 гүлзар мен көгалдарға егілетін бір жылдық ірі ұрықты өсімдіктер туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>7.2.3.2 бір жылдық өсімдіктердің сипатын білу: декоративті сапасы, өсіп-өну кезеңі, декоративті сапаны сақтау ұзақтығы;</p> <p>7.2.3.3 гүлді өсімдіктердің түрлерін ажырату: мәдениеті және әдемілікке арналған бақша гүлдерден бөлме гүлдерін;</p> <p>7.2.3.3 календула, бархатцев, настурции гүлді өсімдіктердің ұрықтарының жетілуін анықтау;</p> <p>7.2.3.4 қыстайтын және қысқа төзімді емес көпжылдық гүлдерді, мысалы, пион, қызғалдақ, хризантем, георгин тану;</p> <p>7.2.3.5 өзінің мектеп алаңындағы бақша гүлдері мен өсімдіктердің атауларын білу;</p> <p>7.2.3.6 қыс мерзімінде бақша жолдарын тазалау бойынша мектеп алаңын тазалауды орындау ;</p> <p>7.2.3.7 гүлзарға және бұтақтарға қарды ию;</p> <p>7.2.3.8 көктемдік жұмыс мектеп алаңындағы гүлзарлар мен бақшаларды тазалауды орындау;</p> <p>7.2.3.9 ұсақ ұрықты гүлдерді егу ережесі мен бейімділігі, мақсаты туралы білу;</p>

		<p>7.2.3.10 ұрықтарды рет бойынша қағаздарды даярлай білу;</p> <p>7.2.3.11 жергілікті жағдаятта өсіру үшін бір жылдық гүлдерді таңдай білу: декоративті сапасы, биологиялық өзгешелігі</p>
	2.4 Практикалық қайталау	<p>7.2.4.1 үй өсімдіктерін (топырақты қопсыту, суару) күтуді жүргізу;</p> <p>7.2.4.2 біржылдық ірі ұрықты өсімдіктерді (қызғалдақ, ноготков, настурций) отырғызу үшін орынды таңдай білу;</p> <p>7.2.4.7 бөлме гүлдерінің сары бояуын қалыптастыру және кесуді жүргізе алу</p>
3. Еңбек құралдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек құралдарын талдау және бағалау	7.3.1.4 оқыған терминдерді сөздік есепте қолданып, орындалған жұмыс туралы есеп жасау
	3.2 Өзбетінше жұмыс (болжамды тізім)	<p>7.3.2.1 бөлме өсімдіктерін күтуді (топырақтың беткі бөлігін қопсыту, суару) орындау;</p> <p>7.3.2.2 бөлме гүлінің сары бояуын қалыптастыру және кесуді іске асыра алу (пеларгония);</p> <p>7.3.2.3 бақша мәдениет гүлдерінің ұрықтарын отырғызуды орындау</p>
4-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	<p>7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде сезіну;</p> <p>7.1.1.2 мұғалімнің көмегімен "Гүл өсіру және көгалдандыру" пәнінің ерекшеліктерін анықтау және білу ;</p> <p>7.1.1.3 "Гүл өсіру және көгалдандыру" кәсібінің ерекшелігімен танысу</p>
	1.5 ҚР-ның этика және еңбек заңнамасы	<p>7.1.5.1 гүл өсіру кабинетінде жүріс-тұрыс ережелері, жұмыс орнын ұйымдастыру, киім формасы, киім этикасы туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>7.1.5.2 ҚР еңбек заңнамасы туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>7.1.5.3 жұмыс уақытын, демалыс уақытын, ақылы демалысқа шығу және оны безендіру туралы түсініктерінің болуы</p>
	1.3 Қауіпсіз жұмыс ережесі	7.1.3.2 практикалық жұмысты орындау барысында қауіпсіз техникалық ережелерді сақтау

2.1 Топырақпен жұмыс		<p>7.2.1.1 топырақ қасиеттері туралы жалпы түсініктерінің болуы: түсі мен құнарлылығы;</p> <p>7.2.1.2 сазды және құмды топырақты ажырату; түрі, қасиеті, белгілері;</p> <p>7.2.1.3 өсімдік өсіру үшін қарашіріктің маңызы туралы түсініктерінің болуы</p> <p>7.2.1.4 өсімдік жан-жағындағы және қатар арасындағы топырақты босансыту;</p> <p>7.2.1.5 бұта мен көгал түріндегі жоғары сабақты өсімдіктерді орналастыру үшін топырақ аландарын даярлау;</p> <p>7.2.1.6 мульчировалау амалымен мульче туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>7.2.1.8 өсімдіктің толыққанды өсіп жетілуінің өлшемі мен сипатына қарай ені аралығын анықтау;</p> <p>7.2.1.9 отырғызу кезіндегі тұқымды егудегі топырақтың тереңдігін анықтау</p>
2.2 Бөлмеде гүл отырғызу		<p>7.2.2.1 "бөлме өсімдіктері" ұғымын анықтауды түсіну;</p> <p>7.2.2.2 гүлді өсімдіктердің құрылуын білу;</p> <p>7.2.2.3 гүлді өсімдіктердің мүшелері туралы жалпы түсініктерінің болуы;</p> <p>7.2.2.4 бөлме өсімдіктерін күтуді орындау: сарғайған жапырақты алып тастау, суару, желдету, су шашу, тұзды бөліктерін топырақтың жан-жағын тазарту;</p> <p>7.2.2.5 бөлмені безендіру үшін қолданылатын бір жылдық гүлді өсімдіктер туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>7.2.2.6. көбелек, қоңыз түрінде өсімдіктерді безендіру үшін декорды қолдану;</p> <p>7.2.2.7 өсімдікті бөлу немесе қайта отырғызу қажеттілігін білу</p>
		<p>7.2.3.1 гүлзар мен көгалдарға егілетін бір жылдық ірі ұрықты өсімдіктер туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>7.2.3.2 бір жылдық өсімдіктердің сипатын білу: декоративті сапасы,</p>

2. Еңбек құралдарын дайындау технологиялары

2.3 Бақшада гүл өсіру

өсіп-өну кезеңі, декоративті сапаны сақтау ұзақтығы;

7.2.3.3 гүлді өсімдіктердің түрлерін ажырату: мәдениеті және әдемілікке арналған бақша гүлдерден бөлме гүлдерін;

7.2.3.3 календула, бархатцев, настурции гүлді өсімдіктердің ұрықтарының жетілуін анықтау;

7.2.3.4 қыстайтын және қысқа төзімді емес көпжылдық гүлдерді, мысалы, пион, қызғалдақ, хризантем, георгин тану;

7.2.3.5 өзінің мектеп алаңындағы бақша гүлдері мен өсімдіктердің атауларын білу;

7.2.3.6 қыс мерзімінде бақша жолдарын тазалау бойынша мектеп алаңын тазалауды орындау ;

7.2.3.7 гүлзарға және бұтақтарға қарды ию;

7.2.3.8 көктемдік жұмыс мектеп алаңындағы гүлзарлар мен бақшаларды тазалауды орындау;

7.2.3.9 ұсақ ұрықты гүлдерді егу ережесі мен бейімділігі, мақсаты туралы білу;

7.2.3.10 ұрықтарды рет бойынша қағаздарды даярлай білу;

7.2.3.11 жергілікті жағдаятта өсіру үшін бір жылдық гүлдерді таңдай білу: декоративті сапасы, биологиялық өзгешелігі;

7.2.3.12 өсімдіктің толық дамыған өлшемінің қатардағы өсімдіктер арасындағы қашықтықты білу

2.4 Практикалық қайталау

7.2.4.1 үй өсімдіктерін (топырақты қосыту, суару) күтуді жүргізу;

7.2.4.2 біржылдық ірі ұрықты өсімдіктерді (қызғалдақ, ноготков, настурций) отырғызу үшін орынды таңдай білу;

7.2.4.3 гүлзарлар қатарының өлшемі бойынша топырақты күрекпен қосыту;

7.2.4.4 маркер немесе жіптің көмегімен қатарларды белгілеуді іске асыра алу;

7.2.4.5 егістік қатарын тереңдетуді іске асыра алу;

		7.2.4.6 гүлдердің ұрықтарын орналастыру жәгне салуды іске асыра алу; 7.2.4.7 бөлме гүлдерінің сары бояуын қалыптастыру және кесуді жүргізе алу
3. Еңбек құралдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек құралдарын талдау және бағалау	7.3.1.1 алған білімді практикалық іс-әрекетте қолдану
	3.2 Өзбетінше жұмыс (болжамды тізім)	7.3.2.1 бөлме өсімдіктерін күтуді (топырақтың беткі бөлігін қопсыту, суару) орындау

2) 8-сынып:

5-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар"	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	8.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш сезімін көрсету; 8.1.1.2 "Гүл өсіру және көгалдандыру" пәнінің ерекшеліктерін түсіну және көрсете білу
	1.5 Этика және еңбек заңнамасы	8.1.5.1 ұжымдағы өзара қарым-қатынас пен еңбек мәдениеті туралы түсініктерінің болуы
	1.2 Құралдар мен жабдықтар	8.1.2.1 гүлді өсімдіктерді кесу барысында секторларды қолдану, мектеп алаңтарындағы топырақты қопсыту кезінде күректі пайдалану, гүлзарлар мен гүл бақшаларының топырақтарын тегістеу барысында тырнаны қолдану
	1.3 Қауіпсіз жұмыс ережесі	8.1.3.1 тырна, күрек, сыпырғыш, бақша қайшылармен қауіпсіз жұмыс жасау ережелерін сақтау
	1.4 Мектеп алды алаңы	8.1.4.1 мектеп алаңындағы гулзарлар мен гүл бақшаларында өсетін гүлдердің атын білу
	2.1 Топырақпен жұмыс	8.2.1.1 топырақ ылғалдылығын тексеру; 8.2.1.2 құмды және сазды топырақты ажырата білу
	2.2 Бөлмеде гүл өсіру	8.2.2.1 адам өміріндегі жасыл өсімдіктің рөлін түсіну; 8.2.2.2 бүгінгі және өткен күндегі өсімдіктің өсуі туралы түсініктерінің болуы; 8.2.2.3 негізгі бөлме өсімдіктері туралы түсініктерінің болуы;

2. Еңбек құралдарын дайындау технологиялары		8.2.2.4 бөлме өсімдіктерін күту ережелерін сақтау
	2.3 Бақшада гүл өсіру	8.2.3.1 ашық жерлерде өсірілетін (космея, василек, дельфиниум, иберис) гүлдер туралы білу; 8.2.3.2 ұрықтың жетілгенінің білу; 8.2.3.3 гүлді өсімдіктердің өсіп-өнетін ұрықтарды жинау амалдарын білу; 8.2.3.4 гүлді өсімдікті екі жылдық цикломмен, мысалы, маргаритка, анютины глазок және көпжылдық өсімдікпен гүлді безендіруде қолданылатын екі жылдық ретінде салыстыру; 8.2.3.2 жетілген ұрықтарды жарық , құрғақ бөлмеге жаюды орындау; 8.2.3.3 көпжылдық гүлді өсімдіктер туралы жалпы түсініктерінің болуы; 8.2.3.4 күз мерзімінде қысқы көпжылдық өсімдіктерді күту ережелерін білу; 8.2.3.5 өсімдіктер құрамын білу: жер асты және жер үсті бөліктерін
	2.4 Практикалық қайталау	8.2.4.1 үй гүлдерін қайта отырғызу үшін топырақты даярлау; 8.2.4.2 бөлме өсімдіктерін қажет болған жағдайда қайта отырғызу немесе қайта егуді орындау; 8.2.4.3 көпжылдық гүлдер мен гүлдейтін бұтақтарды күзгі және көктемгі күтуді орындау; 8.2.4.4 жіңішке өсімдіктерді өңделген алаңға бағыттауды орындау
3. Еңбек құралдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек құралдарын талдау және бағалау	8.3.1.1 мұғалімнің ішінара көмегімен ағымдық өзіндік бақылауды жүзеге асыру; 8.3.1.2 жұмыстың сапасын тексеру ; 8.3.1.4 сөзінде техникалық терминдерді қолдану
	3.2 Өзбетінше жұмыс (болжамды тізім)	8.3.2.1. хлорофитумды қайта отырғызу үшін топырақ қоспа құрамын құруды орындау
2-тоқсан		
	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	8.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш сезімін көрсету; 8.1.1.2 "Гүл өсіру және көгалдандыру" пәнінің

1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар		ерекшеліктерін түсіну және көрсете білу
	1.5 Этика және еңбек заңнамасы	8.1.5.1 ұжымдағы өзара қарым-қатынас пен еңбек мәдениеті туралы түсініктерінің болуы; 8.1.5.2 гүл өсіру мен көгалдандыру маманың еңбекақысы, еңбек тәртібі, еңбек жұмысын орындау жауапкершілігі, материалдық жауапкершілік туралы түсініктерінің болуы
	1.2 Құралдар мен жабдықтар	8.1.2.2 бөлме гүлдерін кесу кезінде қайшыны, секторларды қолдану, мектеп алаңдарында қарларды тазалау үшін күректі пайдалану
	1.3 Қауіпсіз жұмыс ережесі	8.1.3.2 гүл өсіру кабинетінде өз жұмыс орынын ұйымдастыру; 8.1.3.3 қыс мезгілінде мектеп алаңында жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік ережелерін сақтау
	1.4 Мектеп алды алаңы	8.1.4.2 саябақта, паркті, мектеп алаңының қардан тазалауды орындау; 8.1.4.3 бақша жолдарының күйін техникалық бақылау жүргізу
2.1 Топырақпен жұмыс		8.2.1.1 топырақ қосындысын (жер, құм, қарашірік) даярлау, гүл отырғызу үшін топырақты қопсыту және қатарларды, тұқымды отырғызуға дайындау; 8.2.1.2 топырақтың бүлінген беткі бөлігін алып тастау, топырақты жеңіл қопсыту, бұтақтар шыққан уақытта терең топырақты қопсыту; 8.2.1.3 қысқы көпжылдық отырғызу кезінде топырақ қосындысын, отырғызу шұңқырын даярлай білу
	2.2 Бөлмеде гүл	8.2.2.1 адам өміріндегі жасыл өсімдіктің рөлін түсіну; 8.2.2.2 бүгінгі және өткен күндегі өсімдіктің өсуі туралы түсініктерінің болуы; 8.2.2.3 негізгі бөлме өсімдіктері туралы түсініктерінің болуы; 8.2.2.4 бөлме өсімдіктерін күту ережелерін сақтау;

	өсіру	<p>8.2.2.5 бөлме өсімдіктерінің өмірі, оған қажеті жылу, су және жарық туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>8.2.2.6 гүл отырғызу үшін гүл горшоктарын даярлау;</p> <p>8.2.2.7 бөлме өсімдіктерін өсіру үшін микроклимат туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>8.2.2.8 әртүрлі бөлме өсімдіктерін тамыры, түбірі, сабағы мен жапырағы, формасы арқылы тану</p>
<p>2. Еңбек құралдарын дайындау технологиялары</p>	<p>2.3 Бақшада гүл өсіру</p>	<p>8.2.3.1 ашық жерлерде өсірілетін (космея, василек, дельфиниум, иберис) гүлдер туралы білу;</p> <p>8.2.3.2 ұрықтың жетілгенінің білу;</p> <p>8.2.3.3 гүлді өсімдіктердің өсіп-өнетін ұрықтарды жинау амалдарын білу ;</p> <p>8.2.3.4 гүлді өсімдікті екі жылдық цикломмен, мысалы, маргаритка, аниютты глазок және көпжылдық өсімдікпен гүлді безендіруде қолданылатын екі жылдық ретінде салыстыру;</p> <p>8.2.3.2 жетілген ұрықтарды жарық , құрғақ бөлмеге жаюды орындау;</p> <p>8.2.3.3 көпжылдық гүлді өсімдіктер туралы жалпы түсініктерінің болуы;</p> <p>8.2.3.4 күз мерзімінде қысқы көпжылдық өсімдіктерді күту ережелерін білу;</p> <p>8.2.3.5 өсімдіктер құрамын білу: жер асты және жер үсті бөліктерін ;</p> <p>8.2.3.6 қысқы уақытқа жабуды және жапауды талап ететін көпжылдық гүлдердің түрлерін білу;</p> <p>8.2.3.7 2-3 түрдегі көпжылдық қысқы өсімдіктердің түрлерін тану ;</p> <p>8.2.3.8 қалалық саябақтар мен қысқы бақтарды күту ережелерін білу;</p> <p>8.2.3.9 жасыл өсімдіктерді күту бойынша қала шаруашылық жұмыскерлердің міндеттері туралы түсініктерінің болуы</p>
		<p>8.2.4.1 үй гүлдерін қайта отырғызу үшін топырақты даярлау;</p>

	2.4 Практикалық қайталау	8.2.4.2 бөлме өсімдіктерін қажет болған жағдайда қайта отырғызу немесе қайта егуді орындау; 8.2.4.3 көпжылдық гүлдер мен гүлдейтін бұтақтарды күзгі және көктемгі күтуді орындау
3. Еңбек құралдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек құралдарын талдау және бағалау	8.3.1.3 "Гүл өсіру және көгалдандыру" пәнінің ерекшелігін түсіну және білімін көрсету; 8.3.1.4 сөзінде техникалық терминдерді қолдану
	3.2 Өзбетінше жұмыс (болжамды тізім)	8.3.2.1 хлорофитумды қайта отырғызу үшін топырақ қоспа құрамын құруды орындау; 8.3.2.2 фиалка гүлін отырғызу үшін бөліп алуды орындау; 8.3.2.3 бөлме өсімдіктерін қажет болған жағдайда қайта отырғызуды орындау
3-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	8.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш сезімін көрсету; 8.1.1.2 "Гүл өсіру және көгалдандыру" пәнінің ерекшеліктерін түсіну және көрсете білу
	1.5 Этика және еңбек заңнамасы	8.1.5.1 ұжымдағы өзара қарым-қатынас пен еңбек мәдениеті туралы түсініктерінің болуы; 8.1.5.2 гүл өсіру мен көгалдандыру маманың еңбекақысы, еңбек тәртібі, еңбек жұмысын орындау жауапкершілігі, материалдық жауапкершілік туралы түсініктерінің болуы; 8.1.5.3 еңбек кнғапшасы, медициналық тексеру, уақытша еңбекке жарамсыздық туралы түсініктерінің болуы
	1.2 Құралдар мен жабдықтар	8.1.2.2 бөлме гүлдерін кесу кезінде кайшыны, секторларды қолдану, мектеп алаңдарында қарларды тазалау үшін күректі пайдалану; 8.1.3.3 қыс мезгілінде мектеп алаңында жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік ережелерін сақтау
	1.3 Қауіпсіз жұмыс ережесі	8.1.3.2 гүл өсіру кабинетінде өз жұмыс орынын ұйымдастыру

	1.4 Мектеп алды алаңы	<p>8.1.4.2 саябақта, паркті, мектеп алаңының қардан тазалауды орындау;</p> <p>8.1.4.3 бақша жолдарының күйін техникалық бақылау жүргізу</p>
	2.1 Топырақпен жұмыс	<p>8.2.1.1 топырақ қосындысын (жер, құм, қарашірік) даярлау, гүл отырғызу үшін топырақты қопсыту және қатарларды, тұқымды отырғызуға дайындау;</p> <p>8.2.1.2 топырақтың бүлінген беткі бөлігін алып тастау, топырақты жеңіл қопсыту, бұтақтар шыққан уақытта терең топырақты қопсыту ;</p> <p>8.2.1.3 қысқы көпжылдық отырғызу кезінде топырақ қосындысын, отырғызу шұңқырын даярлай білу</p> <p>8.2.1.4 отырғызу жоспарын орындау;</p> <p>8.2.1.5 топырақтың сапалы болуын түсіну;</p> <p>8.2.1.6 құымды және сазды топырақтарды анықтай білу;</p> <p>8.2.1.7 басқа орынға отырғызу үшін жас өсімдіктерді қазып алуды білу</p>
	2.2 Бөлмеде гүл өсіру	<p>8.2.2.1 адам өміріндегі жасыл өсімдіктің рөлін түсіну;</p> <p>8.2.2.2 бүгінгі және өткен күндегі өсімдіктің өсуі туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>8.2.2.3 негізгі бөлме өсімдіктері туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>8.2.2.4 бөлме өсімдіктерін күту ережелерін сақтау;</p> <p>8.2.2.5 бөлме өсімдіктерінің өмірі, оған қажеті жылу, су және жарық туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>8.2.2.6 гүл отырғызу үшін гүл горшоктарын даярлау;</p> <p>8.2.2.7 бөлме өсімдіктерін өсіру үшін микроклимат туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>8.2.2.8 әртүрлі бөлме өсімдіктерін тамыры, түбірі, сабағы мен жапырағы, формасы арқылы тану</p>
		<p>8.2.3.1 ашық жерлерде өсірілетін (космея, василек, дельфиниум, иберис) гүлдер туралы білу;</p> <p>8.2.3.2 ұрықтың жетілгенінің білу;</p>

<p>2. Еңбек құралдарын дайындау технологиялары</p>	<p>2.3 Бақшада гүл өсіру</p>	<p>8.2.3.3 гүлді өсімдіктердің өсіп-өнетін ұрықтарды жинау амалдарын білу ;</p> <p>8.2.3.4 гүлді өсімдікті екі жылдық цикломмен, мысалы, маргаритка, анютты глазок және көпжылдық өсімдікпен гүлді безендіруде қолданылатын екі жылдық ретінде салыстыру;</p> <p>8.2.3.2 жетілген ұрықтарды жарық , құрғақ бөлмеге жаюды орындау;</p> <p>8.2.3.3 көпжылдық гүлді өсімдіктер туралы жалпы түсініктерінің болуы;</p> <p>8.2.3.4 күз мерзімінде қысқы көпжылдық өсімдіктерді күту ережелерін білу;</p> <p>8.2.3.5 өсімдіктер құрамын білу: жер асты және жер үсті бөліктерін ;</p> <p>8.2.3.6 қысқы уақытқа жабуды және жапауды талап ететін көпжылдық гүлдердің түрлерін білу;</p> <p>8.2.3.7 2-3 түрдегі көпжылдық қысқы өсімдіктердің түрлерін тану ;</p> <p>8.2.3.8 қалалық саябақтар мен қысқы бақтарды күту ережелерін білу;</p> <p>8.2.3.9 жасыл өсімдіктерді күту бойынша қала шаруашылық жұмыскерлердің міндеттері туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>8.2.3.10 ерте көктемгі күтімді талап ететін көпжылдық қысқы гүлді өсімдіктер туралы білу;</p> <p>8.2.3.11 даланы гүлмен безендіру элементін білу: рабатка, бордюор, тотық отырғызу;</p> <p>8.2.3.12 мектеп алдын безендіру үшін ашық жерге бір жылдық гүлді өсімдіктерді қолдану</p>
	<p>2.4 Практикалық қайталау</p>	<p>8.2.4.1 үй гүлдерін қайта отырғызу үшін топырақты даярлау;</p> <p>8.2.4.2 бөлме өсімдіктерін қажет болған жағдайда қайта отырғызу немесе қайта егуді орындау;</p> <p>8.2.4.3 көпжылдық гүлдер мен гүлдейтін бұтақтарды күзгі және көктемгі күтуді орындау</p>
		<p>8.3.1.4 сөзінде техникалық терминдерді қолдану;</p>

3. Еңбек құралдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек құралдарын талдау және бағалау	8.3.1.5 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетімен орындалған жұмыс туралы сөздік есепті жүзеге асыру
	3.2 Өзбетінше жұмыс (болжамды тізім)	8.3.2.1 хлорофитумды қайта отырғызу үшін топырақ қоспа құрамын құруды орындау; 8.3.2.2 фиалка гүлін отырғызу үшін бөліп алуды орындау; 8.3.2.3 бөлме өсімдіктерін қажет болған жағдайда қайта отырғызуды орындау
4-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	8.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш сезімін көрсету; 8.1.1.2 "Гүл өсіру және көгалдандыру" пәнінің ерекшеліктерін түсіну және көрсете білу
	1.5 Этика және еңбек заңнамасы	8.1.5.1 ұжымдағы өзара қарым-қатынас пен еңбек мәдениеті туралы түсініктерінің болуы; 8.1.5.2 гүл өсіру мен көгалдандыру маманың еңбекақысы, еңбек тәртібі, еңбек жұмысын орындау жауапкершілігі, материалдық жауапкершілік туралы түсініктерінің болуы; 8.1.5.3 еңбек кңтапшасы, медициналық тексеру, уақытша еңбекке жарамсыздық туралы түсініктерінің болуы
	1.2 Құралдар мен жабдықтар	8.1.2.1 гүлді өсімдіктерді кесу барысында секторларды қолдану, мектеп алаңтарындағы топырақты қопсыту кезінде күректі пайдалану, гүлзарлар мен гүл бақшаларының топырақтарын тегістеу барысында тырнаны қолдану
	1.3 Қауіпсіз жұмыс ережесі	8.1.3.1 тырна, күрек, сыпырғыш, бақша қайшылармен қауіпсіз жұмыс жасау ережелерін сақтау
	1.4 Мектеп алды алаңы	8.1.4.4 жөндеуден өткен алаңдағы жолдардың беткі жақтарын тегістеу, жөндеуден өткізу түрін анықтау, шлакпен толтыру, суару

<p>2.1 Топырақпен жұмыс</p>	<p>қопсыту және қатарларды, тұқымды отырғызуға дайындау; 8.2.1.2 топырақтың бүлінген беткі бөлігін алып тастау, топырақты жеңіл қопсыту, бұтақтар шыққан уақытта терең топырақты қопсыту ; 8.2.1.3 қысқы көпжылдық отырғызу кезінде топырақ қосындысын, отырғызу шұңқырын даярлай білу 8.2.1.4 отырғызу жоспарын орындау; 8.2.1.5 топырақтың сапалы болуын түсіну; 8.2.1.6 құымды және сазды топырақтарды анықтай білу; 8.2.1.7 басқа орынға отырғызу үшін жас өсімдіктерді қазып алуды білу</p>
<p>2.2 Бөлмеде гүл өсіру</p>	<p>8.2.2.1 адам өміріндегі жасыл өсімдіктің рөлін түсіну; 8.2.2.2 бүгінгі және өткен күндегі өсімдіктің өсуі туралы түсініктерінің болуы; 8.2.2.3 негізгі бөлме өсімдіктері туралы түсініктерінің болуы; 8.2.2.4 бөлме өсімдіктерін күту ережелерін сақтау; 8.2.2.5 бөлме өсімдіктерінің өмірі, оған қажеті жылу, су және жарық туралы түсініктерінің болуы; 8.2.2.6 гүл отырғызу үшін гүл горшоктарын даярлау; 8.2.2.7 бөлме өсімдіктерін өсіру үшін микроклимат туралы түсініктерінің болуы; 8.2.2.8 әртүрлі бөлме өсімдіктерін тамыры, түбірі, сабағы мен жапырағы, формасы арқылы тану</p>
	<p>8.2.3.1 ашық жерлерде өсірілетін (космея, василек, дельфиниум, иберис) гүлдер туралы білу; 8.2.3.2 ұрықтың жетілгенінің білу; 8.2.3.3 гүлді өсімдіктердің өсіп-өнетін ұрықтарды жинау амалдарын білу ; 8.2.3.4 гүлді өсімдікті екі жылдық цикломмен, мысалы, маргаритка, анютты глазок және көпжылдық</p>

2. Еңбек құралдарын дайындау технологиялары

2.3 Бақшада гүл өсіру

өсімдікпен гүлді безендіруде қолданылатын екі жылдық ретінде салыстыру;

8.2.3.2 жетілген ұрықтарды жарық , құрғақ бөлмеге жаюды орындау;

8.2.3.3 көпжылдық гүлді өсімдіктер туралы жалпы түсініктерінің болуы;

8.2.3.4 күз мерзімінде қысқы көпжылдық өсімдіктерді күту ережелерін білу;

8.2.3.5 өсімдіктер құрамын білу: жер асты және жер үсті бөліктерін ;

8.2.3.6 қысқы уақытқа жабуды және жапауды талап ететін көпжылдық гүлдердің түрлерін білу;

8.2.3.7 2-3 түрдегі көпжылдық қысқы өсімдіктердің түрлерін тану ;

8.2.3.8 қалалық саябақтар мен қысқы бақтарды күту ережелерін білу;

8.2.3.9 жасыл өсімдіктерді күту бойынша қала шаруашылық жұмыскерлердің міндеттері туралы түсініктерінің болуы;

8.2.3.10 ерте көктемгі күтімді талап ететін көпжылдық қысқы гүлді өсімдіктер туралы білу;

8.2.3.11 даланы гүлмен безендіру элементін білу: рабатка, бордюр, тотық отырғызу;

8.2.3.12 мектеп алдын безендіру үшін ашық жерге бір жылдық гүлді өсімдіктерді қолдану;

8.2.3.12 мектеп алдын безендіру үшін ашық жерге бір жылдық гүлді өсімдіктерді қолдану;

8.2.3.13 бір жылдық гүлді өсімдіктерден рабатты орналастыру жоспарын құра білу;

8.2.3.14 гүлмен безендіру элементтерін тану

8.2.4.1 үй гүлдерін қайта отырғызу үшін топырақты даярлау;

8.2.4.2 бөлме өсімдіктерін қажет болған жағдайда қайта отырғызу немесе қайта егуді орындау;

8.2.4.3 көпжылдық гүлдер мен гүлдейтін бұтақтарды күзгі және көктемгі күтуді орындау;

	2.4 Практикалық қайталау	8.2.4.4 жіңішке өсімдіктерді өңделген алаңға бағыттауды орындау; 8.2.4.5 өлшеу лентасы, жіп, маркедің көмегімен егіс қатарларын өлшеуді орындау; 8.2.4.6 өсімдік арасын және жан-жағындағы топырақты қопсыту; 8.2.4.7 шыбықтарын торларға байлай алу; 8.2.4.8 қол құралдармен рабаттың жан-жағын безендіру
3. Еңбек құралдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек құралдарын талдау және бағалау	8.3.1.1 мұғалімнің ішінара көмегімен ағымдық өзіндік бақылауды жүзеге асыру; 8.3.1.2 жұмыстың сапасын тексеру
	3.3 Бақылау жұмыс	8.3.3.1 мұғалімнің таңдауы бойынша (дифференциалды) қорытынды практикалық жұмыс орындау

3) 9-сынып:

6-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар"	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	9.1.1.1. өзге халықтың тарихы мен мәдениетіне, әр түрлі ой-пірлерге құрмет көрсету
	1.5 Этика және еңбек заңнамасы	9.1.5.1 жұмысқа орналасу кезіндегі сыртқы келбет пен жүріс-тұрыстың маңыздылығын түсіну, түйіндеме дайындау, жұмысқа қабылдау туралы өтініш жасай білу
	1.2 Құралдар мен жабдықтар	9.1.2.1 сұйық отынмен жұмыс істейтін тұрмыстық көгалдандырудың көмегімен, мұғалімнің қадағалауымен мектеп алаңындағы көгалдарды қию
	1.3 Қауіпсіз жұмыс ережесі	9.1.3.1 сұйық отынмен жұмыс істейтін тұрмыстық көгалдандыру, суармалы шлангілермен қауіпсіз жұмыс жасау ережелерін сақтау; 9.1.3.2 мектеп алдындағы алаңындағы гүл өсіру кабинетіндегі жұмыс орнында қауіпсіз жұмыс жасау ережесін білу
		9.1.4.1 мектеп гүлзаралары мен гүл бақшаларында өсетін гүлдерді

	1.4 Мектеп алды алаңы	<p>(бір жылдық және көпжылдық) атын білу және күте білу;</p> <p>9.1.4.3 гладиолус гүлінің түпкі ұрығының өсіп жетілу белгілерін, жинау, күту шарттарын, сақтау мерзімін анықтау;</p> <p>9.1.4.4. мектеп алаңындағы декоративті өсімдіктер туралы түсініктерінің болуы</p>
2. Еңбек құралдарын дайындау технологиялары	2.1 Топырақпен жұмыс	<p>9.2.1.1 гүл отырғызуға топырақты қазу;</p> <p>9.2.1.2 ағаштың жанг-жағындағы топырақты қазу;</p> <p>9.2.1.3 гүлзарды көп жыл пайдалану үшін топырақты даярлау;</p> <p>9.2.1.4 алаңды қоқыстан тазалау, топырақты қопсыту, көпжылдық арамшөптің тамырларын таңдау; жылу;</p> <p>9.2.1.5 қауіпсіздік техникасын сақтау арқылы тырнаны қолданумен көгалға шкіптерді отырғызуға даярлау</p>
	2.2 Бөлмеде гүл өсіру	<p>9.2.3.1 көшеттің көмегімен өсірілген жергілікті бір жылдық гүлдің сипатын білу: декоративті сапасы, биологиялық ерекшелігі, ұрықтың жетілуінің мерзімі, ұрықты жинау, құрғақ ұрықты жинау амалдары;</p> <p>9.2.3.2 бұталардың формасы және жапырағының түсі, тікенектердің саны мен формасы, бүйрек формасында құрылған бұтақтар туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>9.2.3.3 жергілікті жағдаятта көгалдандыру үшін бұталарды білу: қасиеттері, ерекшеленетін белгілері, бұтақтарды күту амалы</p>
		<p>9.2.3.1 көшеттің көмегімен өсірілген жергілікті бір жылдық гүлдің сипатын білу: декоративті сапасы, биологиялық ерекшелігі, ұрықтың жетілуінің мерзімі, ұрықты жинау, құрғақ ұрықты жинау амалдары;</p> <p>9.2.3.2 бұталардың формасы және жапырағының түсі, тікенектердің саны мен формасы, бүйрек формасында құрылған бұтақтар туралы түсініктерінің болуы;</p>

	2.3 Бақшада гүл өсіру	9.2.3.3 жергілікті жағдаятта көгалдандыру үшін бұталарды білу: қасиеттері, ерекшеленетін белгілері, бұтақтарды күту амалы; 9.2.3.4 бұтақтарды күту үшін құралдар мен бақша арасы және пышақтармен қауіпсіз жұмыс жасау ережелерін білу; 9.2.3.5 бегония өсіру үшін жер қоспасының құрамын, егу уақыты мен ерекшелігін, ұрық арқылы түйнекті бегониялы ұрық немесе өсіп-өндірудің көмегімен көбейту амалын білу
	2.4 Практикалық қайталау	9.2.4. 1 зиянкестер мен ауруды алдын алу үшін бөлме гүлдеріне ерітінділерді дайындау; 9.2.4.2 бөлме гүлдерінің жақсы өсуі үшін ерітінділерді даярлау және қолдану; 9.2.4.3 бөлме шартында петуния дәндерін өсіру; 9.2.4.4 петунияны отырғызу үшін көшеттеу жәшігін даярлау
3. Еңбек құралдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек құралдарын талдау және бағалау	9.3.1.1 техникалық терминологияны қолданып, өз жұмысында және басқалардың жұмысында көрсетілген идеялар мен тақырыптарды сипаттау;
	3.2 Өзбетінше жұмыс (болжамды тізім)	9.3.2.1 зиянкесірлерден алдын алу үшін ерітінді даярлау және қолдану; 9.3.2.2 бөлме өсімдіктерінің жылдам өсуі үшін ерітінді даярлау және қолдана алу; 9.3.2.3 бақша мәдениет гүлдер көшеттерін сұрыптауды орындау
2-тоқсан		
	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	9.1.1.1 өзге халықтың тарихы мен мәдениетіне, әр түрлі ой-пірлерге құрмет көрсету; 9.1.1.2. "Гүл өсіру және көгалдандыру" пәнінің ерекшеліктерін сипаттау және өзбетінше меңгеруге ұмтылу
		9.1.5.1 жұмысқа орналасу кезіндегі сыртқы келбет пен жүріс-тұрыстың маңыздылығын түсіну, түйіндеме дайындау, жұмысқа қабылдау туралы өтініш жасай білу;

1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1.5 Этика және еңбек заңнамасы	9.1.5.2 еңбек келісімшартындағы еңбекті қорғау, қызметкерлер мен жұмыскерлердің міндеттері мен негізгі тережелері туралы түсініктерінің болуы
	1.3 Қауіпсіз жұмыс ережесі	9.1.3.2 мектеп алдындағы алаңындағы гүл өсіру кабинетіндегі жұмыс орнында қауіпсіз жұмыс жасау ережесін білу
	1.4 Мектеп алды алаңы	9.1.4.4 мектеп алаңындағы декоративті өсімдіктер туралы түсініктерінің болуы
	2.1 Топырақпен жұмыс	9.2.1.1 гүл отырғызуға топырақты қазу; 9.2.1.2 ағаштың жанг-жағындағы топырақты қазу; 9.2.1.3 гүлзарды көп жыл пайдалану үшін топырақты даярлау; 9.2.1.4 алаңды қоқыстан тазалау, топырақты қопсыту, көпжылдық арамшөптің тамырларын таңдау; жылу. 9.2.1.5 қауіпсіздік техникасын сақтау арқылы тырнаны қолданумен көгалға шкптерді отырғызуға даярлау; 9.2.1.6 көгал шөптерін отырғызуды жүргізу
	2.2 Бөлмеде гүл өсіру	9.2.2.1. бөлме өсімдіктерін өсіру; 9.2.2.2. бөлме өсімдіктерін қайта отырғызу; 9.2.2.3 қысқа шыбықтары арқылы көбейту амалы туралы түсініктерінің болуы, оның белсенді бөлігін көбейту; 9.2.2.4 тіреуіш құралдарын білу: тіреуіш, сетка, каркас, бамбукты таяқ палки, сақиналар; 9.2.2.5 амарилиса, гиппеаструманыпияз текті өсімдікті өсіру; 9.2.2.6 өсімдіктерді минералды тыңайтқыштармен тыңайтуға даярлау; 9.2.2.7 жарықтықпен, терезенің орналасуын ескеру; 9.2.2.8 өсімдіктерге зиян келтіргіштер мен ауруды алдын алу шараларын жүргізу

2. Еңбек құралдарын дайындау технологиялары

2.3 Бақшада гүл өсіру

9.2.3.1 көшеттің көмегімен өсірілген жергілікті бір жылдық гүлдің сипатын білу: декоративті сапасы, биологиялық ерекшелігі, ұрықтың жетілуінің мерзімі, ұрықты жинау, құрғақ ұрықты жинау амалдары;

9.2.3.2 бұталардың формасы және жапырағының түсі, тікенектердің саны мен формасы, бүйрек формасында құрылған бұтақтар туралы түсініктерінің болуы;

9.2.3.3 жергілікті жағдаятта көгалдандыру үшін бұталарды білу: қасиеттері, ерекшеленетін белгілері, бұтақтарды күту амалы;

9.2.3.4 бұтақтарды күту үшін құралдар мен бақша арасы және пышақтармен қауіпсіз жұмыс жасау ережелерін білу;

9.2.3.5 бегония өсіру үшін жер қоспасының құрамын, егу уақыты мен ерекшелігін, ұрық арқылы түйнекті бегониялы ұрық немесе өсіп-өндірудің көмегімен көбейту амалын білу;

9.2.3.6 көп жылдық гүлді өсімдіктердің түрлерін сипатын білу: декоративті сапасы, биологиялық ерекшелігі;

9.2.3.7 ашық жерде өсетін, қыста өсетін және қыстамайтын өсімдікті ((канн, георгин, гладиолус) салыстыру

2.4 Практикалық қайталау

9.2.4.1 зиянкестер мен ауруды алдын алу үшін бөлме гүлдеріне ерітінділерді дайындау;

9.2.4.2 бөлме гүлдерінің жақсы өсуі үшін ерітінділерді даярлау және қолдану;

9.2.4.3 бөлме шартында петуния дөңдерін өсіру;

9.2.4.4 петунияны отырғызу үшін көшеттеу жәшігін даярлау;

9.2.4.5 егу үшін жәшіктерді даярлау: топырақ қоспасын араластыру, топырақты суару, жылы бөлмеде жәшікті жылыту, маркерменмен егіс қатарын белгілеу, түбіне таза құмды себу, топырақпен жабу, ұрықты суару, пленкамен жабу

3. Еңбек құралдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек құралдарын талдау және бағалау	9.3.1.2 өз жұмысын және басқалардың жұмысын бейімдеу, жетілдіру бойынша конструктивті түсініктемелер қабылдау және ұсыныстар жасау
	3.2 Өзбетінше жұмыс (болжамды тізім)	9.3.2.1 зиянкесірлерден алдын алу үшін ерітінді даярлау және қолдану; 9.3.2.2 бөлме өсімдіктерінің жылдам өсуі үшін ерітінді даярлау және қолдана алу
3-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	9.1.1.1 өзге халықтың тарихы мен мәдениетіне, әр түрлі ой-пірлерге құрмет көрсету; 9.1.1.2. "Гүл өсіру және көгалдандыру" пәнінің ерекшеліктерін сипаттау және өзбетінше меңгеруге ұмтылу
	1.5 Этика және еңбек заңнамасы	9.1.5.1 жұмысқа орналасу кезіндегі сыртқы келбет пен жүріс-тұрыстың маңыздылығын түсіну, түйіндеме дайындау, жұмысқа қабылдау туралы өтініш жасай білу; 9.1.5.2 еңбек келісімшартындағы еңбекті қорғау, қызметкерлер мен жұмыскерлердің міндеттері мен негізгі тережелері туралы түсініктерінің болуы; 9.1.5.3 кепілдік пен компесаторлық төлем туралы мәліметтерінің болуы
	1.3 Қауіпсіз жұмыс ережесі	9.1.3.2 мектеп алдындағы алаңындағы гүл өсіру кабинетіндегі жұмыс орнында қауіпсіз жұмыс жасау ережесін білу
	1.4 Мектеп алды алаңы	9.1.4.4 мектеп алаңындағы декоративті өсімдіктер туралы түсініктерінің болуы
		9.2.1.1 гүл отырғызуға топырақты қазу; 9.2.1.2 ағаштың жанг-жағындағы топырақты қазу; 9.2.1.3 гүлзарды көп жыл пайдалану үшін топырақты даярлау; 9.2.1.4 алаңды қоқыстан тазалау, топырақты қопсыту, көпжылдық

<p>2.1 Топырақпен жұмыс</p>	<p>арамшөптің тамырларын таңдау; жылу.</p> <p>9.2.1.5 қауіпсіздік техникасын сақтау арқылы тырнаны қолданумен көгалға шкіптерді отырғызуға даярлау;</p> <p>9.2.1.6 көгал шөптерін отырғызуды жүргізу;</p> <p>9.2.1.7 топырақ тыңайтқыштарды білу: маңызы, түрі (органикалық және минералды) түрлер арасындағы айырмашылықтар;</p> <p>9.2.1.8 органикалық тыңайтқыштардың түрлерін білу: құс саңылаулары, кайнатпа, торф, компост;</p> <p>9.2.1.9 қарашірікті білу: компосты даярлау, қызметі, алу</p>
<p>2.2 Бөлмеде гүл өсіру</p>	<p>9.2.2.1. бөлме өсімдіктерін өсіру;</p> <p>9.2.2.2. бөлме өсімдіктерін қайта отырғызу;</p> <p>9.2.2.3 қысқа шыбықтары арқылы көбейту амалы туралы түсініктерінің болуы, оның белсенді бөлігін көбейту;</p> <p>9.2.2.4 тіреуіш құралдарын білу: тіреуіш, сетка, каркас, бамбукты таяқ палки, сақиналар;</p> <p>9.2.2.5 амарилиса, гиппеаструманыпияз текті өсімдікті өсіру;</p> <p>9.2.2.6 өсімдіктерді минералды тыңайтқыштармен тыңайтуға даярлау;</p> <p>9.2.2.7 жарықтықпен, терезенің орналасуын ескеру;</p> <p>9.2.2.8 өсімдіктерге зиян келтіргіштер мен ауруды алдын алу шараларын жүргізу;</p> <p>9.2.2.9 бөлме өсімдіктерін көбейтуді білу: пияз түбірін, тамырын қайта отырғызу, жапырағын, сабағын бөлу;</p> <p>9.2.2.10 кейбір бір жылдық гүлдерді отырғызудың ерекшеліктерін білу: отырғызу уақыты, топырақ құрамын, отырғызу жәшігінің көлемі, ұрыққа күтім жасау, суару ерекшеліктері</p>
	<p>9.2.3.1 көшеттің көмегімен өсірілген жергілікті бір жылдық гүлдің сипатын білу: декоративті</p>

2. Еңбек құралдарын дайындау технологиялары

2.3 Бақшада гүл өсіру

сапасы, биологиялық ерекшелігі, ұрықтың жетілуінің мерзімі, ұрықты жинау, құрғақ ұрықты жинау амалдары;

9.2.3.2 бұталардың формасы және жапырағының түсі, тікенектердің саны мен формасы, бүйрек формасында құрылған бұтақтар туралы түсініктерінің болуы;

9.2.3.3 жергілікті жағдаятта көгалдандыру үшін бұталарды білу: қасиеттері, ерекшеленетін белгілері, бұтақтарды күту амалы;

9.2.3.4 бұтақтарды күту үшін құралдар мен бақша арасы және пышақтармен қауіпсіз жұмыс жасау ережелерін білу;

9.2.3.5 бегония өсіру үшін жер қоспасының құрамын, егу уақыты мен ерекшелігін, ұрық арқылы түйнекті бегониялы ұрық немесе өсіп-өндірудің көмегімен көбейту амалын білу;

9.2.3.6 көп жылдық гүлді өсімдіктердің түрлерін сипатын білу: декоративті сапасы, биологиялық ерекшелігі;

9.2.3.7 ашық жерде өсетін, қыста өсетін және қыстамайтын өсімдікті (канн, георгин, гладиолус) салыстыру;

9.2.3.8 канн сипатын білу: құрылуы, көбеюі, тамырларын сақтау, қайта отырғызу амалы;

9.2.3.9 отырғызу мерзіміне сай гладиолус пияз текті тұқымын отырғызуға даярлау;

9.2.3.10 қыстамайтын бақша гүлдерін (канн, гладиолус, георгин) сатып алу;

9.3.2.11 ашық жерде қызғалдақты отырғызу ерекшелігін білу: пияз текті түбірді таңдау, отырғызуға даярлау, өсіру үшін жағдаятты таңдау;

9.3.2.12 құлпынай бегониясын өсіру ерекшеліктерін орындау және білу: отырғызу мерзімі, жер қоспасының құрамын, суару, өсімдікті отырғызу орны;

9.2.3.13 жас қыста қыстайтын өсімдіктерді күту ережесін білу: шырша шыбықтарын даярлау

		ережесі, жабу қалыңдығы, қыс қарлармен жабу қалыңдығы
	null2.4 Практикалық қайталау	<p>9.2.4.1 зиянкестер мен ауруды алдын алу үшін бөлме гүлдеріне ерітінділерді дайындау;</p> <p>9.2.4.2 бөлме гүлдерінің жақсы өсуі үшін ерітінділерді даярлау және қолдану;</p> <p>9.2.4.3 бөлме шартында петуния дәндерін өсіру;</p> <p>9.2.4.4 петунияны отырғызу үшін көшеттеу жәшігін даярлау;</p> <p>9.2.4.5 егу үшін жәшіктерді даярлау: топырақ қоспасын араластыру, топырақты суару, жылы бөлмеде жәшікті жылыту, маркерменмен егіс қатарын белгілеу, түбіне таза құмды себу, топырақпен жабу, ұрықты суару, пленкамен жабу;</p> <p>9.2.4.6 қысқы сактауға жүгері тұқымды тамырдың даярлығын тексеру</p>
3. Еңбек құралдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек құралдарын талдау және бағалау	9.3.1.3 дайын жұмысты сыныпқа көрсетіп, презентация жасау
	3.2 Өзбетінше жұмыс (болжамды тізім)	<p>9.3.2.1 зиянкесірлерден алдын алу үшін ерітінді даярлау және қолдану;</p> <p>9.3.2.2 бөлме өсімдіктерінің жылдам өсуі үшін ерітінді даярлау және қолдана алу;</p> <p>9.3.2.3. бақша мәдениет гүлдер көшеттерін сұрыптауды орындау</p>
4-тоқсан		
	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	<p>9.1.1.1 өзге халықтың тарихы мен мәдениетіне, әр түрлі ой-пірлерге құрмет көрсету;</p> <p>9.1.1.2. "Гүл өсіру және көгалдандыру" пәнінің ерекшеліктерін сипаттау және өзбетінше меңгеруге ұмтылу</p>
	null1.5 Этика және еңбек заңнамасы	<p>9.1.5.1 жұмысқа орналасу кезіндегі сыртқы келбет пен жүріс-тұрыстың маңыздылығын түсіну, түйіндеме дайындау, жұмысқа қабылдау туралы өтініш жасай білу;</p> <p>9.1.5.2 еңбек келісімшартындағы еңбекті қорғау, қызметкерлер мен жұмыскерлердің міндеттері мен негізгі тережелері туралы түсініктерінің болуы;</p>

1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар		9.1.5.3 кепілдік пен компесаторлық төлем туралы мәліметтерінің болуы
	1.2 Құралдар мен жабдықтар	9.1.2.1 сұйық отынмен жұмыс істейтін тұрмыстық көгалдандырудың көмегімен, мұғалімнің қадағалауымен мектеп алаңындағы көгалдарды қию; 9.1.2.2. суару шлангілерін қолдану
	1.3 Қауіпсіз жұмыс ережесі	9.1.3.1 сұйық отынмен жұмыс істейтін тұрмыстық көгалдандыру, суармалы шлангілермен қауіпсіз жұмыс жасау ережелерін сақтау; 9.1.3.2 мектеп алдындағы алаңындағы гүл өсіру кабинетіндегі жұмыс орнында қауіпсіз жұмыс жасау ережесін білу
	1.4 Мектеп алды алаңы	9.1.4.1 мектеп гүлзаралары мен гүл бақшаларында өсетін гүлдерді (бір жылдық және көпжылдық) атын білу және күте білу; 9.1.4.2 мектеп алаңын безендіру үшін ашық топырақты жерлерге біржылдық гүл ұрықтарын қолдану; 9.1.4.3 гладиолус гүлінің түпкі ұрығының өсіп жетілу белгілерін, жинау, күту шарттарын, сақтау мерзімін анықтау; 9.1.4.4 мектеп алаңындағы декоративті өсімдіктер туралы түсініктерінің болуы
		9.2.1.1 гүл отырғызуға топырақты қазу; 9.2.1.2 ағаштың жанг-жағындағы топырақты қазу; 9.2.1.3 гүлзарды көп жыл пайдалану үшін топырақты даярлау; 9.2.1.4 алаңды қоқыстан тазалау, топырақты қопсыту, көпжылдық арамшөптің тамырларын таңдау; жылу. 9.2.1.5 қауіпсіздік техникасын сақтау арқылы тырнаны қолданумен көгалға шкптерді отырғызуға даярлау; 9.2.1.6 көгал шөптерін отырғызуды жүргізу; 9.2.1.7 топырақ тынайтқыштарды білу: маңызы, түрі (органикалық

	<p>2.1 Топырақпен жұмыс</p>	<p>және минералды) түрлер арасындағы айырмашылықтар; 9.2.1.8 органикалық тыңайтқыштардың түрлерін білу: құс саңылаулары, қайнатпа, торф, компост; 9.2.1.9 қарашірікті білу: компосты даярлау, қызметі, алу; 9.2.1.10 гүл өсіру кезінде қолданылатын органикалық тыңайтқыштар түрлерін білу; 9.2.1.11 минералды тыңайтқыштардың сипатын білу: түрлері (азотты, фосфорлы), сыртқы белгілері, қасиеті (суда еруі, сақтау); 9.2.1.12 минералды тыңайтқыштар құрамындағы пайдалы элементтерді білу; 9.2.1.13 кешенді минералды тыңайтқыштарды білу: түрлері (аммофос, нитрофоска), пайдасы; 9.2.1.14 минералды тыңайтқыштардың түсі, құрылымы, суда еріуі бойынша ажырату</p>
<p>2. Еңбек құралдарын дайындау технологиялары</p>	<p>2.2 Бөлмеде гүл өсіру</p>	<p>9.2.2.1. бөлме өсімдіктерін өсіру; 9.2.2.2. бөлме өсімдіктерін қайта отырғызу; 9.2.2.3 қысқа шыбықтары арқылы көбейту амалы туралы түсініктерінің болуы, оның белсенді бөлігін көбейту; 9.2.2.4 тіреуіш құралдарын білу: тіреуіш, сетка, каркас, бамбукты таяқ палки, сақиналар; 9.2.2.5 амарилиса, гиппеаструманыпияз текті өсімдікті өсіру; 9.2.2.6 өсімдіктерді минералды тыңайтқыштармен тыңайтуға даярлау; 9.2.2.7 жарықтықпен, терезенің орналасуын ескеру; 9.2.2.8 өсімдіктерге зиян келтіргіштер мен ауруды алдын алу шараларын жүргізу; 9.2.2.9 бөлме өсімдіктерін көбейтуді білу: пияз түбірін, тамырын қайта отырғызу, жапырағын, сабағын бөлу; 9.2.2.10 кейбір бір жылдық гүлдерді отырғызудың</p>

	<p>ерекшеліктерін білу: отырғызу уақыты, топырақ құрамын, отырғызу жәшігінің көлемі, ұрыққа күтім жасау, суару ерекшеліктері</p>
<p>2.3 Бақшада гүл өсіру</p>	<p>9.2.3.1 көшеттің көмегімен өсірілген жергілікті бір жылдық гүлдің сипатын білу: декоративті сапасы, биологиялық ерекшелігі, ұрықтың жетілуінің мерзімі, ұрықты жинау, құрғақ ұрықты жинау амалдары;</p> <p>9.2.3.2 бұталардың формасы және жапырағының түсі, тікенектердің саны мен формасы, бүйрек формасында құрылған бұтақтар туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>9.2.3.3 жергілікті жағдаятта көгалдандыру үшін бұталарды білу: қасиеттері, ерекшеленетін белгілері, бұтақтарды күту амалы;</p> <p>9.2.3.4 бұтақтарды күту үшін құралдар мен бақша арасы және пышақтармен қауіпсіз жұмыс жасау ережелерін білу;</p> <p>9.2.3.5 бегония өсіру үшін жер қоспасының құрамын, егу уақыты мен ерекшелігін, ұрық арқылы түйнекті бегониялы ұрық немесе өсіп-өндірудің көмегімен көбейту амалын білу;</p> <p>9.2.3.6 көп жылдық гүлді өсімдіктердің түрлерін сипатын білу: декоративті сапасы, биологиялық ерекшелігі;</p> <p>9.2.3.7 ашық жерде өсетін, қыста өсетін және қыстамайтын өсімдікті ((канн, георгин, гладиолус) салыстыру;</p> <p>9.2.3.8 канн сипатын білу: құрылуы, көбейюі, тамырларын сақтау, қайта отырғызу амалы;</p> <p>9.2.3.9 отырғызу мерзіміне сай гладиолус пияз текті тұқымын отырғызуға даярлау;</p> <p>9.2.3.10 қыстамайтын бақша гүлдерін (канн, гладиолус, георгин) сатып алу;</p> <p>9.3.2.11 ашық жерде қызғалдақты отырғызу ерекшелігін білу: пияз текті түбірді таңдау, отырғызуға даярлау, өсіру үшін жағдаятты таңдау;</p>

		<p>9.3.2.12 құлпынай бегониясын өсіру ерекшеліктерін орындау және білу: отырғызу мерзімі, жер қоспасының құрамын, суару, өсімдікті отырғызу орны;</p> <p>9.2.3.13 жас қыста қыстайтын өсімдіктерді күту ережесін білу: шырша шыбықтарын даярлау ережесі, жабу қалыңдығы, қыс қарлармен жабу қалыңдығы</p>
	null2.4 Практикалық қайталау	<p>9.2.4.1 зиянкестер мен ауруды алдын алу үшін бөлме гүлдеріне ерітінділерді дайындау;</p> <p>9.2.4.2 бөлме гүлдерінің жақсы өсуі үшін ерітінділерді даярлау және қолдану</p>
3. Еңбек құралдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек құралдарын талдау және бағалау	9.3.1.1 техникалық терминологияны қолданып, өз жұмысында және басқалардың жұмысында көрсетілген идеялар мен тақырыптарды сипаттау
	3.3 Қорытынды бақылау жұмысы (оқу жылына	9.3.2.1 зиянкесірлерден алдын алу үшін ерітінді даярлау және қолдану;

4) 10-сынып:

7-кесте

Бөлімі	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар"	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	<p>10.1.1.1 өзінің кәсби ынтасын ниеті бойынша таныту;</p> <p>10.1.1.2 заманауи өмірдің шарты ретінде еңбек әрекетін әдетке алу;</p> <p>10.1.1.3 көгалдандыру кабинетінің құралдарын күту</p>
	null1.5 Этика және еңбек заңнамасы	<p>10.1.5.1 оқу-еңбек ету ұжымында кәсіби этиканы сақтау;</p> <p>10.1.5.2 кәсіби жауапкершілік пен борш туралы түсініктерінің болуы ;</p> <p>10.1.5.3 тарифтік сетке бойынша төлеу түрлері мен көгалдандыру шаруашылығының жұмыскерлерінің біліктілік разрядтары туралы түсініктерінің болуы</p>
	1.2 Құралдар мен жабдықтар	10.1.2.1 мұғалімнің қадағалауымен қаланың саябақтарындағы көгалдарды электр шаңсорғышпен қиюды орындау;

		10.1.2.2 гүлзарлар мен гүл бақшаларын суғару кезінде заманауи гоферленген суармалы шлангілерді қолдану
	1.3 Қауіпсіз жұмыс ережесі	10.1.3.1 гоферленген шлангілермен, өндірістік электрлі газнокосилках қауіпсіз жұмыс жасау техникасын сақтау; 10.1.3.2 электр тоғымен жұмыс істеу талаптары бойынша қауіпсіздік ережелерін сақтау; 10.1.3.3 биік ағаштардан ұрықты жинау кезінде с шестом жұмыс істей білу
	1.4 Мектеп алды алаңы	10.1.4.1 мектеп алаңындағы гүлдерді және гүлзарларды қайта отырғызу үшін гүлдерді өсіру; 10.1.4.2 гүлдерді безендіру мен өсімдіктерді таңдау бойынша гүлдердің сипаттау
	2.1 Топырақпен жұмыс	10.2.1.1 отырғызу қатарын алмастыру; 10.2.1.2 хризантеманы отырғызу үшін шұңқырды қазу
	2.2 Бөлмеде гүл өсіру	10.2.2.1 бөлме өсімдіктерін жапырақтары немесе сабағы арқылы көбейтуді орындау; 10.2.2.2 өсімдіктің формасы мен биіктігіне бақылау жасау; 10.2.2.3 сабағының жартысын, тамырын, жоғарғы бөліктерін кесуді орындау; 10.2.2.4 жүгері түбірі мен цикона негізінде әртүрлі тыңайтқыштарды пайдалану; 10.2.2.5 аурулар мен зиян келтіруді болдырмау үшін бөлме өсімдіктерінің ауруларын алдын алуды ічске асыру; 10.2.2.6 өсімдіктің өсуі жарыққа байланысты екенін саналы түрде түсіну; 10.2.2.7 бөлме өсімдіктері мен гүлдер арқылы безендіру
		10.2.3.1 теплица, парник, көшет құрылғысы және оны қолдану қызметі, түрлері туралы түсініктерінің болуы; 10.2.3.2 ашық жерде өсетін гүлдерді тану; 10.2.3.3 көп жылдық хризантеманы кесілген

<p>2. Еңбек құралдарын дайындау технологиялары</p>	<p>2.3 Бақшада гүл өсіру</p>	<p>шыбықтары арқылы көбейту уақыты мен ережесі сақтау; 10.2.3.4 ұсақ хризанемаприциның артық бүйір жағындағы шыбықтары мен сабақтарын алып тастау; 10.2.3.5 әртүрлі түрлермен ағаштар мен бұталарды қиюды орындау: формалы, санитарлы, байыптаушы; 10.2.3.6 көп жылдық және бірнеше жылдық гүлдер мен гүлдейтін бұталарды (сирень, гортензия, пион) күздік және көктемдік отырғызуды орындау; 10.3.2.7 бақша раушан гүлін өсіру шартын білу және орындау: топырақты даярлау, тынайтқышты себу нормасын, ашық жерге отырғызу уақыты мен суару уақыты</p>
	<p>2.4 Практикалық қайталау</p>	<p>10.2.4.1 көпжылдық пияз текті гүлдерді (қызғалдақ, нарциссы, лилии) күзгі отырғызуды орындау ; 10.2.4.2 ірі өсімдіктерді көбейту үшін оларды қайта бөліп алуды орындау; 10.2.4.3 көпжылдық гүлдер мен гүлдейтін бұтақтарды күзгі және көктемгі егуді орындау; 10.2.3.4 ашық жерде өсетін раушандарды жабуды орындау; 10.2.3.5 бақша саябақ орындарында ағаштар мен бұталарды отырғызуды орындау; 10.2.3.6 ашық жерде және горшокта гүлді өсімдіктерді өсіру үшін жер қоспасын даярлай алу; 10.2.3.7 бақшада мезгілмен жұмыс жүргізуді орындау: күзгі жапырақтарды тазалау, жолдарды тазалау, раушан гүлдерге және жас қыстық өсімдіктер мен гүлдер беттеріне қар жабу, құрғақ бұтақтарды кесу, бұтақтар жан-жағына топырақты себу уборка осенних; 10.2.3.8 жолдар мен алаңдарды жөндеуді іске асыра алу</p>
	<p>3.1 Еңбек құралдарын талдау және бағалау</p>	<p>10.3.1.1 өз жұмыс қызметін өзбетінше адекватты бағалау</p>

3. Еңбек құралдарын талдау және бағалау	3.2 Өзбетінше жұмыс (болжамды тізім)	10.3.2.1 бақша пияз текті тұқымы бар көпжылдық гүлдерді (қызғалдақ, нарцис, гиацинт) күздік отырғызуды орындау; 10.3.2.2 көбейту үшін үлкен бөлме өсімдіктерін (алоэ, спатифиллум) бөлуді орындау; 10.3.2.3 қайта өсіп шығу үшін көпжылдық гүлді (канны, георгины) отырғызуды орындау
2-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	10.1.1.1 өзінің кәсби ынтасын ниеті бойынша таныту; 10.1.1.2 заманауи өмірдің шарты ретінде еңбек әрекетін әдетке алу; 10.1.1.3 көгалдандыру кабинетінің құралдарын күту
	1.5 Этика және еңбек заңнамасы	10.1.5.1 оқу-еңбек ету ұжымында кәсіби этиканы сақтау; 10.1.5.2 кәсіби жауапкершілік пен борш туралы түсініктерінің болуы ; 10.1.5.3 тарифтік сетке бойынша төлеу түрлері мен көгалдандыру шаруашылығының жұмыскерлерінің біліктілік разрядтары туралы түсініктерінің болуы; 10.1.5.4 топта, ұжымда жұмыс жасау, құрдастарымен іскерлік қарым-қатынасқа түсу
	1.3 Қауіпсіз жұмыс ережесі	10.1.3.1 гоферленген шлангілермен, өндірістік электрлі газонокосилках қауіпсіз жұмыс жасау техникасын сақтау; 10.1.3.2 электр тоғымен жұмыс істеу талаптары бойынша қауіпсіздік ережелерін сақтау
	1.4 Мектеп алды алаңы	10.1.4.1 мектеп алаңындағы гүлдерді және гүлзарларды қайта отырғызу үшін гүлдерді өсіру; 10.1.4.4 практикалық қолдану және агротехникамен өсіру, биологиялық қасиеттері бойынша топтастырудағы гүлді өсімдіктерді бөлу туралы түсініктерінің болуы
	2.1 Топырақпен жұмыс	10.2.1.1 отырғызу қатарын алмастыру; 10.2.1.2 хризантеманы отырғызу үшін шұңқырды қазу; 10.2.1.3 өсімдік жан-жағындағы топырақты нығыздау, суғару;

<p>2. Еңбек құралдарын дайындау технологиялары</p>	<p>2.2 Бөлмеде гүл өсіру</p>	<p>10.2.1.4 артық бұталарды кесу, бұтақтың жан-жағындағы топырақты қопсыту</p>
		<p>10.2.2.1 бөлме өсімдіктерін жапырақтары немесе сабағы арқылы көбейтуді орындау; 10.2.2.2 өсімдіктің формасы мен биіктігіне бақылау жасау; 10.2.2.3 сабағының жартысын, тамырын, жоғарғы бөліктерін кесуді орындау; 10.2.2.4 жүгері түбірі мен цикона негізінде әртүрлі тыңайтқыштарды пайдалану; 10.2.2.5 аурулар мен зиян келтіруді болдырмау үшін бөлме өсімдіктерінің ауруларын алдын алуды ічске асыру; 10.2.2.6 өсімдіктің өсуі жарыққа байланысты екенін саналы түрде түсіну; 10.2.2.7 бөлме өсімдіктері мен гүлдер арқылы безендіру; 10.2.2.8 кесілген гүлдерді вазада сақтау ұзақтығын білу</p>
	<p>10.2.3.1 теплица, парник, көшет құрылғысы және оны қолдану қызметі, түрлері туралы түсініктерінің болуы; 10.2.3.2 ашық жерде өсетін гүлдерді тану; 10.2.3.3 көп жылдық хризантеманы кесілген шыбықтары арқылы көбейту уақыты мен ережесі сақтау; 10.2.3.4 ұсақ хризанемаприщиның артық бүйір жағындағы шыбықтары мен сабақтарын алып тастау; 10.2.3.5 әртүрлі түрлермен ағаштар мен бұталарды қиюды орындау: формалы, санитарлы, байыптаушы; 10.2.3.6 көп жылдық және бірнеше жылдық гүлдер мен гүлдейтін бұталарды (сирень, гортензия, пион) күздік және көктемдік отырғызуды орындау; 10.3.2.7 бақша раушан гүлін өсіру шартын білу және орындау: топырақты даярлау, тыңайтқышты</p>	
<p>2.3 Бақшада гүл өсіру</p>		

		<p>себу нормасын, ашық жерге отырғызу уақыты мен суару уақыты;</p> <p>10.3.2.8 ашық жерде өсіретін раушан гүлдерді жабу ережелерін білу, қысқа жабуды талап ететін: жабуға даярлау, артық бұтақтарын кесу, раушанды жабу, оның үстіне каркас себу;</p> <p>10. 3.2.9 декоративті бақшада пайдаланылатын жасыл көгалдардың жалпы сипаттарын білу: түрлері (жалпы және шектеулі қолданылатын), маңызы (санитарлы-гигиеналық, мәдени-ағартушылық, архитектуралы-шығармашыл)</p>
	10.2.4 Практикалық қайталау	<p>10.2.4.1 көпжылдық пияз текті гүлдерді (қызғалдақ, нарциссы, лилии) күзгі отырғызуды орындау ;</p> <p>10.2.4.2 ірі өсімдіктерді көбейту үшін оларды қайта бөліп алуды орындау;</p> <p>10.2.4.3 көпжылдық гүлдер мен гүлдейтін бұтақтарды күзгі және көктемгі егуді орындау;</p> <p>10.2.3.4 ашық жерде өсетін раушандарды жабуды орындау;</p> <p>10.2.3.5 бақша саябақ орындарында ағаштар мен бұталарды отырғызуды орындау</p>
3. Еңбек құралдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек құралдарын талдау және бағалау	10.3.1.2. жеке тұлғалық құзыреттілік деңгейіне кәсіби талаптарды қою; заманауи өмірдің талабы ретінде еңбек қызметін әдетке алу
	3.2 Өзбетінше жұмыс (болжамды тізім)	<p>10.3.2.1 бақша пияз текті тұқымы бар көпжылдық гүлдерді (қызғалдақ, нарцис, гиацинт) күздік отырғызуды орындау;</p> <p>10.3.2.2 көбейту үшін үлкен бөлме өсімдіктерін (алоэ, спатифиллум) бөлуді орындау;</p> <p>10.3.2.3 қайта өсіп шығу үшін көпжылдық гүлді (канны, георгины) отырғызуды орындау</p>
3-тоқсан		
	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	<p>10.1.1.1 өзінің кәсіби ынтасын ниеті бойынша таныту;</p> <p>10.1.1.2 заманауи өмірдің шарты ретінде еңбек әрекетін әдетке алу;</p>

1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар		10.1.1.3 көгалдандыру кабинетінің құралдарын күту
	1.5 Этика және еңбек заңнамасы	10.1.5.1 оқу-еңбек ету ұжымында кәсіби этиканы сақтау; 10.1.5.2 кәсіби жауапкершілік пен борш туралы түсініктерінің болуы ; 10.1.5.3 тарифтік сетке бойынша төлеу түрлері мен көгалдандыру шаруашылығының жұмыскерлерінің біліктілік разрядтары туралы түсініктерінің болуы; 10.1.5.4 топта, ұжымда жұмыс жасау, құрдастарымен іскерлік қарым-қатынасқа түсу
	1.3 Қауіпсіз жұмыс ережесі	10.1.3.1 гоферленген шлангілермен, өндірістік электрлі газонокосилках қауіпсіз жұмыс жасау техникасын сақтау; 10.1.3.2 электор тоғымен жұмыс істеу талаптары бойынша қауіпсіздік ережелерін сақтау
	1.4 Мектеп алды алаңы	10.1.4.1 мектеп алаңындағы гүлдерді және гүлзарларды қайта отырғызу үшін гүлдерді өсіру
2.1 Топырақпен жұмыс		10.2.1.1 отырғызу қатарын алмастыру; 10.2.1.2 хризантеманы отырғызу үшін шұңқырды қазу; 10.2.1.3 өсімдік жан-жағындағы топырақты нығыздау, суғару; 10.2.1.4 артық бұталарды кесу, бұтақтың жан-жағындағы топырақты қосыту; 10.2.1.5 отырғызу жәшігін және топырақ қоспасын даярлау; 10.2.1.6. отырғызу жәшігіне қоспаны себуді орындау; 10.2.1.7 қысқы көпжылдық өсімдіктерді үгінділермен себу; 10.2.1.8 көп жыл олдану үшін гүлзарларды даярлауды орындау; 10.2.1.9 тыңайтқышты себу мен себу тереңдігін білу; 10.2.1.10 топырақты тегістеу мен бір мезгілде себуді, компост, қайнатпа үгіндісін алмастыруды орындау
		10.2.2.1 бөлме өсімдіктерін жапырақтары немесе сабағы арқылы көбейтуді орындау;

2. Еңбек құралдарын дайындау технологиялары

2.2 Бөлмеде гүл өсіру

10.2.2.2 өсімдіктің формасы мен биіктігіне бақылау жасау;
10.2.2.3 сабағының жартысын, тамырын, жоғарғы бөліктерін кесуді орындау;
10.2.2.4 жүгері түбірі мен цикона негізінде әртүрлі тыңайтқыштарды пайдалану;
10.2.2.5 аурулар мен зиян келтіруді болдырмау үшін бөлме өсімдіктерінің ауруларын алдын алуды ічске асыру;
10.2.2.6 өсімдіктің өсуі жарыққа байланысты екенін саналы түрде түсіну;
10.2.2.7 бөлме өсімдіктері мен гүлдер арқылы безендіру;
10.2.2.8 кесілген гүлдерді вазада сақтау ұзақтығын білу;
10.2.2.9 гүл шоғын құру және безендіре білу;
10.2.2.10 сыйлық себеттеріне гүлдерді безендіру және құра білу

2.3 Бақшада гүл өсіру

10.2.3.1 теплица, парник, көшет құрылғысы және оны қолдану қызметі, түрлері туралы түсініктерінің болуы;
10.2.3.2 ашық жерде өсетін гүлдерді тану;
10.2.3.3 декоративті бақшада пайдаланылатын жасыл көгалдардың жалпы сипаттарын білу: түрлері (жалпы және шектеулі қолданылатын), маңызы (санитарлы-гигиеналық, мәдени-ағартушылық, архитектуралы-шығармашыл);
10.2.3.4 саябақ, орман саябақтарындағы ағаштар мен бұталарды білу;
10.2.3.5 ағаштар мен бұталарды отырғызу түрлерін білу: массив, топ, аллея, қатар отырғызу, бұтадан жасалған қоршау, жиегі, астығы және түрлер сипаты;
10.2.3.6 ағаштар мен бұтақтардың түрлерін білу: жапырақты және қылқан жапырақты, жергілікті ағаш түрлерін; бұл өсімдіктердің сыртқы келбетіндегі ерекшеліктерін және сипаттарын;
10.3.2.7 ағаштар мен бұтақтардың көшеттерін құруды білу: тамыр

		<p>бөлігінің орналасуы, тамырлардың вертикалды және горизонталды орналасуы;</p> <p>10.3.2.8 бұтақтар мен ағаштарды жапырақтары, тамыры, формасы және ерекше белгілері бойынша анықтай білу;</p> <p>10. 3.2.9 ағаштар мен бұталарды отырғызу ережесін білу: топырақты даярлау, органикалық тыңайтқыштарды қолдану;</p> <p>10.3.2.10 бау бақша құрылыс стилін (тұрақты, ландшафт. аралас) білу</p>
	2.4 Практикалық қайталау	10.2.4.1 көпжылдық пияз текті гүлдерді (қызғалдақ, нарциссы, лилии) күзгі отырғызуды орындау ;
3. Еңбек құралдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек құралдарын талдау және бағалау	<p>10.3.1.2. жеке тұлғалық құзыреттілік деңгейіне кәсіби талаптарды қою; заманауи өмірдің талабы ретінде еңбек қызметін әдетке алу;</p> <p>10.2.3.2 ашық жерде және горшокта гүлді өсімдіктерді өсіру үшін жер қоспасын даярлай алу;</p> <p>10.2.3.3 бақшада мезгілмен жұмыс жүргізуді орындау: күзгі жапырақтарды тазалау, жолдарды тазалау, раушан гүлдерге және жас қыстық өсімдіктер мен гүлдер беттеріне қар жабу, құрғақ бұтақтарды кесу, бұтақтар жан-жағына топырақты себу;</p> <p>10.2.3.4 жолдар мен алаңдарды жөндеуді іске асыра алу</p>
	3.2 Өзбетінше жұмыс (болжамды тізім)	<p>10.3.2.1 бақша пияз текті тұқымы бар көпжылдық гүлдерді (қызғалдақ, нарцис, гиацинт) күздік отырғызуды орындау;</p> <p>10.3.2.2 көбейту үшін үлкен бөлме өсімдіктерін (алоэ, спатифиллум) бөлуді орындау;</p> <p>10.3.2.3 қайта өсіп шығу үшін көпжылдық гүлді (канны, георгины) отырғызуды орындау</p>
4-тоқсан		
	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	<p>10.1.1.1 өзінің кәсіби ынтасын ниеті бойынша таныту;</p> <p>10.1.1.2 заманауи өмірдің шарты ретінде еңбек әрекетін әдетке алу;</p>

1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар		10.1.1.3 көгалдандыру кабинетінің құралдарын күту
	1.5 Этика және еңбек заңнамасы	10.1.5.1 оқу-еңбек ету ұжымында кәсіби этиканы сақтау; 10.1.5.2 кәсіби жауапкершілік пен борш туралы түсініктерінің болуы ; 10.1.5.3 тарифтік сетке бойынша төлеу түрлері мен көгалдандыру шаруашылығының жұмыскерлерінің біліктілік разрядтары туралы түсініктерінің болуы; 10.1.5.4 топта, ұжымда жұмыс жасау, құрдастарымен іскерлік қарым-қатынасқа түсу
	1.2 Құралдар мен жабдықтар	10.1.2.1 мұғалімнің қадағалауымен қаланың саябақтарындағы көгалдарды электр шансорғышпен киюды орындау; 10.1.2.2 гүлзарлар мен гүл бақшаларын суғару кезінде замануаи гоферленген суармалы шлангілерді қолдану
	1.3 Қауіпсіз жұмыс ережесі	10.1.3.1 гоферленген шлангілермен, өндірістік электрлі газонокосилках қауіпсіз жұмыс жасау техникасын сақтау; 10.1.3.2 электр тоғымен жұмыс істеу талаптары бойынша қауіпсіздік ережелерін сақтау
	1.4 Мектеп алды алаңы	10.1.4.1 мектеп алаңындағы гүлдерді және гүлзарларды қайта отырғызу үшін гүлдерді өсіру; 10.1.4.2 гүлдерді безендіру мен өсімдіктерді таңдау бойынша гүлдердің сипаттау
		10.2.1.1 отырғызу қатарын алмастыру; 10.2.1.2 хризантеманы отырғызу үшін шұңқырды қазу; 10.2.1.3 өсімдік жан-жағындағы топырақты нығыздау, суғару; 10.2.1.4 артық бұталарды кесу, бұтақтың жан-жағындағы топырақты копсыту; 10.2.1.5 отырғызу жәшігін және топырақ қоспасын даярлау; 10.2.1.6. отырғызу жәшігіне қоспаны себуді орындау; 10.2.1.7 қысқы көпжылдық өсімдіктерді үгінділермен себу;

2.1 Топырақпен жұмыс

10.2.1.8 көп жыл олдану үшін гүлзарларды даярлауды орындау;
10.2.1.9 тыңайтқышты себу мен себу тереңдігін білу;
10.2.1.10 топырақты тегістеу мен бір мезгілде себуді, компост, қайнатпа үгіндісін алмастыруды орындау;
10.2.1.11 бұталарды отырғызу үшін топырақ қоспасын даярлай білу;
10.2.1.12 әртүрлі бөлме өсімдіктерін отырғызу үшін топырақ қоспаларын даярлай білу;
10.2.1.13 бөлме және бақша гүлдері, бұта өсімдіктері үшін суару мен жер қоспаларын ажырату, оларға қажетті температураны сақтай білу;
10.2.1.14 ағаштарды отырғызу үшін топырақты даярлау ережесін орындау және білу: шұңқыр қазу, шұңқырдың беткі бөлігіне топырақ себу, органикалық тыңайтқыштармен топырақты алмастыру, шұңқырда төмпешік қалыптастыру, шұңқырға көшеттер құру, тамырларын орналастыру, топырақты себу және нығаыздау, суару, торфянды ұнтақтармен мульчировалау

2.2 Бөлмеде гүл өсіру

10.2.2.1 бөлме өсімдіктерін жапырақтары немесе сабағы арқылы көбейтуді орындау;
10.2.2.2 өсімдіктің формасы мен биіктігіне бақылау жасау;
10.2.2.3 сабағының жартысын, тамырын, жоғарғы бөліктерін кесуді орындау;
10.2.2.4 жүгері түбірі мен цикона негізінде әртүрлі тыңайтқыштарды пайдалану;
10.2.2.5 аурулар мен зиян келтіруді болдырмау үшін бөлме өсімдіктерінің ауруларын алдын алуды ічске асыру;
10.2.2.6 өсімдіктің өсуі жарыққа байланысты екенін саналы түрде түсіну;
10.2.2.7 бөлме өсімдіктері мен гүлдер арқылы безендіру;
10.2.2.8 кесілген гүлдерді вазада сақтау ұзақтығын білу;

2. Еңбек құралдарын дайындау технологиялары

2.3 Бақшада гүл өсіру

10.2.2.9 гүл шоғын құру және безендіре білу;

10.2.2.10 сыйлық себеттеріне гүлдерді безендіру және құра білу

10.2.3.1 теплица, парник, көшет құрылғысы және оны қолдану қызметі, түрлері туралы түсініктерінің болуы;

10.2.3.2 ашық жерде өсетін гүлдерді тану;

10.2.3.3 әртүрлі түрлермен ағаштар мен бұталарды қиюды орындау: формалы, санитарлы, байыптаушы;

10.2.3.4 көп жылдық және бірнеше жылдық гүлдер мен гүлдейтін бұталарды (сирень, гортензия, пион) күздік және көктемдік отырғызуды орындау;

10.3.2.5 бақша раушан гүлін өсіру шартын білу және орындау: топырақты даярлау, тынайтқышты себу нормасын, ашық жерге отырғызу уақыты мен суару уақыты;

10.3.2.6 декоративті бақшада пайдаланылатын жасыл көгалдардың жалпы сипаттарын білу: түрлері (жалпы және шектеулі қолданылатын), маңызы (санитарлы-гигиеналық, мәдени-ағартушылық, архитектуралы-шығармашыл);

10.3.2.7 саябақ, орман саябақтарындағы ағаштар мен бұталарды білу;

10.3.2.8 ағаштар мен бұталарды отырғызу түрлерін білу: массив, топ, аллея, қатар отырғызу, бұтадан жасалған қоршау, жиегі, астығы және түрлер сипаты;

10.3.2.9 ағаштар мен бұтақтардың түрлерін білу: жапырақты және қылқан жапырақты, жергілікті ағаш түрлерін; бұл өсімдіктердің сыртқы келбетіндегі ерекшеліктерін және сипаттарын;

10.3.2.10 бұтақтар мен ағаштарды жапырақтары, тамыры, формасы және ерекше белгілері бойынша анықтай білу;

10.3.2.11 бақшаны декоративтену бойынша жұмысты орындау;

		<p>10.3.2.12 ағаш және бұтақтармен көгалдандыру бойынша жапырақтар мен ұрықтарды таңдауды іске асыру;</p> <p>10.3.2.13 гербарии жасау үшін ағаштар мен бұтақтардың жапырақтарын кептіру және ұрықтарын өсіп-өнгенің білдіретін белгілерді білу;</p> <p>10.3.2.14 сырыкпен қауіпсіз жұмыс істеу ережесін сақтай отырып, биік ағаштардың жапырақтары мен ұрықтарын жинау амалдарын білу;</p> <p>10.3.2.15 ағаштар мен бұтақтардың көшеттерін құруды білу: тамыр бөлігінің орналасуы, тамырлардың вертикалды және горизанталды орналасуы;</p> <p>10.3.2.16 ағаштар мен бұталарды отырғызу ережесін білу: топырақты даярлау, органикалық тыңайтқыштарды қолдану;</p> <p>10.3.2.17 бау бақша құрылыс стилін (тұрақты, ландшафт. аралас) білу</p>
	<p>2.4 Практикалық қайталау</p>	<p>10.2.4.1 көбейту үшін бөлме үлкен өсімдіктерді бөлуді орындау;</p> <p>10.2.4.2 көпжылдық бақша гүлдері мен гүлді бұтақтарды күзгі қайта отырғызуды орындау;</p> <p>10.2.3.3 саябақтар мен демалыс орындарындағы ағаштар мен бұтақтарды отырғызуды орындау;</p> <p>10.2.3.4 ашық жерде және горшокта гүлді өсімдіктерді өсіру үшін топырақ қоспаларын дайындау;</p> <p>10.2.3.5 бақшада мезгілмен жұмыс жүргізуді орындау: күзгі жапырақтарды тазалау, жолдарды тазалау, раушан гүлдерге және жас қыстық өсімдіктер мен гүлдер беттеріне қар жабу, құрғақ бұтақтарды кесу, бұтақтар жан-жағына топырақты себу;</p> <p>10.2.3.6 жолдар мен алаңдарды жөндеуді іске асыра алу</p>
<p>3. Еңбек құралдарын талдау және бағалау</p>	<p>3.1 Еңбек құралдарын талдау және бағалау</p>	<p>10.3.1.4 жұмысты орындаудың техникалық кезектілігін құру;</p> <p>10.3.1.5 кәсіби қимыл дағдылары қалыптасқан</p>

Ескерту: білім беру ұйымында оқу-еңбек үдерісін қажетті өндірістік материалымен қамтамасыз ету мүмкіншіліктеріне қарай, мұғалім тақырыптарды оқыту реттілігін белгілейді.

"Кәсіби еңбекке баулу" пәні бойынша 7
-10 сыныптағы зияты жеңіл түрде
зақымдалған білім алушыларға
арналған жаңартылған мазмұндағы
үлгілік оқу бағдарламасына
8-қосымша

Ескерту. 8-қосымшасының жоғарғы оң жақ бұрышы жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 7-10 сыныптар үшін "Кәсіби еңбекке баулу. Кіші медицина қызметкері" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

92. "Кәсіби еңбекке баулу. Кіші медицина қызметкері" профилі бойынша бағдарлама келесі блімдерді қамтиды:

- 1) 1-бөлім "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар";
- 2) 2-бөлім "Қызмет көрсету еңбек технологиясы";
- 3) 3-бөлім "Еңбек іс-әрекетін талдау және бағалау".

93. "Материалтану. Құралдар және жабдықтар" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады

:

- 1) еңбек пәні туралы жалпы мәлімет;
- 2) ҚР еңбек заңнамасы, этика;
- 3) материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау.

94. "Қызмет көрсету еңбек технологиясы" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) денсаулық сақтау негіздері;
- 2) медицина қызметкерінің гигиенасы;
- 3) арнайы киімге күтім жасау;
- 4) терезелерге, панельдерге, еден жабындыларына күтім жасау;
- 5) медициналық мекемелердегі жиһаздарға күтім жасау;
- 6) сантехникалық жабдықтарға күтім жасау;
- 7) тану материалы;
- 8) емханадағы жұмыс;
- 9) стационар жағдайында науқастарға күтім жасау;

10) тамақтану гигиенасы.

95. "Еңбек іс-әрекетін талдау және бағалау" бөлімі келесі бөлімшеден тұрады:

1) еңбек іс-әрекетін талдау және бағалау.

96. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) 1-бөлім "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар":

1-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде сезіну; 7.1.1.2 мұғалімнің көмегімен "Кіші медицина қызметкері" пәнінің ерекшеліктерін білу және анықтау	8.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш сезімін көрсету; 8.1.1.2 "Кіші медицина қызметкері" пәнінің маңызды ерекшеліктерін түсіну және білімін көрсете білу	9.1.1.1 басқа адамның пікіріне, әр түрлі халықтардың тарихына және мәдениетіне құрметті қатынас көрсету; 9.1.1.2 "Кіші медицина қызметкері" пәнінің ерекшеліктерін сипаттау және өздігімен оқуға ұмтылу.	10.1.1.1 әр түрлі мәдениетіне, нәсіліне, діни сеніміне қарамастан адамдарға төзімділік көрсету; 10.1.1.2 "Кіші медицина қызметкері" пәнін дайындауда материалдар мен ықпал ету жолдарын талдау және салыстыру
1.2 ҚР еңбек заңнамасы, этика	7.1.2.1 жүріс-тұрыс ережесі туралы түсініктерінің болуы және формальық киімдер мен эстетикалық киімдерін, жұмыс орындарын ұйымдастыра білу; 7.1.2.2 ҚР еңбек заңнамасының жалпы ережесін түсіну	8.1.2.1 ұжымдағы өз ара қарым-қатынас және еңбек мәдениеті туралы түсініктің болуы; 8.1.2.2 еңбек тәртібі, Кіші медицина қызметкерінің жалақысы, еңбек тапсырысын орындауға жауапкершілігі туралы түсініктерінің болуы	9.1.2.1 түйіндеме және жұмысқа қабылдау туралы өтінішті рәсімдеу, жұмысқа қабылдану кезінде сыртқы келбет пен жүріс-тұрыстың маңыздылығын түсіну; 9.1.2.2 еңбекті қорғау, еңбек келісім шартындағы қызметкерлер мен жұмысшылардың негізгі міндеттері мен құқықтары туралы түсінік алу	10.1.2.1 оқу-еңбек ұжымында кәсіби этиканы сақтау; 10.1.2.2 кәсіби борыш және жауапкершілік туралы түсініктің болуы; 10.1.2.3. ұжымда, топта ересектермен және құрдастарымен жұмыс істей білу.
	7.1.3.1 кіші медицина қызметкері жұмысында қолданатын материалдар, құралдар, жабдықтардың	8.1.3.1 жұмыс құралдары, құрылғылары және жабдықтары туралы түсініктің болуы	9.1.3.1 зертхана ыдыстарын залалсыздандыру, өңдеу тәсілдерін, түрлерін білу; 9.1.3.2 құрылғыларды залалсыздандыру	10.1.3.1 жұмысқа қажетті материалдарды, құралдарды, құрылғыларды

<p>1.3 Материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау</p>	<p>қасиеттері, түрлері, қызметі туралы түсініктің болуы; 7.1.3.2 асептиктер, антисептиктер дезинфекциялау ерітінділерінің түрлері, қызметі, қасиеті туралы түсініктің болуы; 7.1.3.3 оқу орындарындағы жиһаздың түрлері және қызметі туралы түсініктің болуы; 7.1.3.4 шаңсорғыш, үтік құрылғысымен және пайдалану ережелері туралы түсініктің болуы; 7.1.3.5 сантехникалық жабдықтар туралы түсініктің болуы; 7.1.3.6 мұғалімнің көмегімен жұмысқа қажетті материалдар мен құралдарды іріктеп алу; 7.1.3.7 санитарлық-гигиеналық нормаларды орындау; 7.1.3.8 жұмыс орнын ұйымдастыру; 7.1.3.9 жұмыс істеудің қауіпсіздік ережесін сақтау</p>	<p>танысу (резеңке қолғаптар, кленка алжапқыштар); 8.1.3.2 асептиктер, антисептиктердің түрлері, қызметі, қасиеті туралы түсініктің болуы; 8.1.3.3 мұғалімнің көмегімен жұмыс киімдерін, жуғыш заттар, керек-жарақтар таңдау; 8.1.3.4 электраспаптарының құрылғысымен және пайдалану ережелері туралы түсініктің болуы; 8.1.3.5 мұғалімнің көмегімен зарарсыздандыру үшін құралдар мен жабдықтар таңдау; 8.1.3.6 жиһаз беті жабындарының түрлерін ажырату; 8.1.3.7 құралдарды сақтау ережесін білу; 8.1.3.8 таңу материалдарының қасиеттері мен қызметі, түрлерін білу; 8.1.3.9 жұмыс орнын ұйымдастыру; 8.1.3.10 жұмыс істеудің қауіпсіздік ережесін сақтау</p>	<p>өндеу тәсілдерін білу (воронка, клизмаға арналған ұштықтар, газ өткізетін түтіктер, катетерлер, кленка, астына қоятын дәрет ыдысы, шеңберлер, судна); 9.1.3.3 жұмыс істеу үшін құрал-саймандардың, құралдардың, материалдардың сақтау мерзімі және шарттарын білу; 9.1.3.4 жұмысқа қажетті материалдар мен құралдарды, құрал-жабдықтарды іріктеп алу; 9.1.3.5 ішінара мұғалімнің көмегімен және өздігімен бикс жинау, зарарсыздандыру үшін құралдар мен жабдықтарды таңдау; 9.1.3.6 мұғалімнің көмегімен таңу материалын даярлау және қолдану; 9.1.3.7 өздігімен технологиялық карта бойынша жұмыс істеу және жоспарлау; 9.1.3.8 жұмыс істеудің қауіпсіздік ережесін сақтау</p>	<p>салыстыру және таңдау; 10.1.3.2 өздігімен бикстерді жинау, зарарсыздандыруға құралдар мен құрылғыларды таңдау; 10.1.3.3 өздігімен дезинфекциялау асептика, антисептика ерітінділерін дайындау және қолдану; 10.1.3.4 таңу материалын өздігімен дайындау: (салфеткалар, тампондар, турунды, түйіршіктер, мақта таяқшалары, гипс бинттер); 10.1.3.5 өздігімен жиһазға күтім жасау құралдарын таңдау; 10.1.3.6 өздігімен технологиялық карта бойынша жұмыс істеу және жоспарлау; 10.1.3.7 жұмыс орнын ұйымдастыру; 10.1.3.8 жұмыс істеудің қауіпсіздік ережесін сақтау</p>
---	--	--	--	--

2) 2-бөлім "Қызмет көрсету еңбек технологиясы":

2-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	7.2.1.1 медициналық мекемелердің	8.2.1.1 денсаулық сақтау жетекші қағида ретінде –		

2.1 Денсаулық сақтау негіздері	түрлері туралы түсініктің болуы; 7.2.1.2 ҚР азаматтарының тегін медициналық қызмет алуға құқықтары бар екендігі туралы түсініктің болуы	аурулардың алдын алу шараларын түсіну; 8.2.1.2 емхананың ұйымдастырушылық құрылымы және оның міндеттері туралы түсініктің болуы	9.2.1.1 стационарлардың ұйымдастырушылық құрылымы және олардың қызметі туралы түсініктің болуы	10.2.1.1 стационар бөлімшелерінің қызметтерін білу
2.2 Медицина қызметкерінің гигиенасы	7.2.2.1 кіші медицина қызметкерінің функционалдық міндеттері туралы түсініктің болуы; 7.2.2.2 кіші медицина қызметкерінің жұмысын бақылау; 7.2.2.3 кіші медицина қызметкерінің жеке гигиенасы туралы түсініктің болуы (тырнақ алу, щеткамен қолды жуу, қолды спиртті-глицеринді коспамен, креммен майлау).	8.2.2.1 медицина қызметкерінің жеке гигиенасы, арнайы киімнің гигиеналық маңызы және оған қойылатын талаптар туралы түсінігінің болуы 8.2.2.2 кіші медицина қызметкерінің жұмысында резенке қолғап, кленке алжапқыш қолдану; 8.2.2.3 зарарсыздандыру туралы түсініктің болуы: қолға арналған щеткалар, резенке қолғаптарды, алжапқышты өңдеу (жуу, зарарсыздандыру, кептіру, сақтау); 8.2.2.4 мұғалімнің көмегімен жұмысты жоспарлау	9.2.2.1 өздігімен кіші медицина қызметкерінің жеке гигиенасы туралы білім негіздерін қолдану; 9.2.2.2 ұжымдық әңгіме барысында жұмыс жоспарын құру және талдау; 9.2.2.3 технологиялық карта бойынша жұмыс жасау; 9.2.2.4 өздігімен қайнату әдісімен зарарсыздандыру: қолға арналған щеткалар, резенке қолғаптарды, алжапқышты (жуу, зарарсыздандыру, кептіру, сақтау)	10.2.2.1 өздігімен жұмыс жоспарын құрастыру және талдау; 10.2.2.3 орындалған жұмыстың сапасын өздігімен бағалау; 10.2.2.4 өздігімен кіші медицина қызметкерінің жеке гигиенасы дағдыларын практикада қолдану
2.3 Арнайы киімге күтім жасау	7.2.3.1 кіші медицина қызметкерлерінің арнайы киімі туралы түсініктің болуы; 7.2.3.2 кіші медицина қызметкерлерінің арнайы киімін күту және сақтау тәсілдері туралы түсініктің болуы; 7.2.3.3 арнайы киімдерге қолмен	8.2.3.1 арнайы киімдерге машинамен жамау салу және торлап жамау тәсілдері арқылы жөндеу жұмысын орындау; 8.2.3.2 үтіктеу тәсілдерін меңгеру,	9.2.3.1 мұғалімнің таңдауы бойынша медицина қызметкерлерінің арнайы киіміне	10.2.3.1 өздігімен медицина қызметкерлерінің арнайы киіміне жөндеу жұмысын жүргізу (түйме қадау, жамау салу); 10.2.3.2

	<p>жамау салу тәсілі арқылы жөндеу жұмысын мұғалімнің көмегімен орындау; 7.2.3.4 медициналық арнайы киімді үтіктеудің тәсілдерін мұғалімнің көмегімен орындау</p>	<p>әр түрлі маталарға байланысты температурасын өзгерту (орамал, қалпақ, халат үтіктеу)</p>	<p>жөндеу жұмысын жүргізу (түйме қадау, жамау салу)</p>	<p>медициналық мекемелер жағдайында арнайы киімдерді күту бойынша практикалық қайталау</p>
<p>2.4 Медициналық мекемелердегі терезелерге, еден жабындыларына күтім жасау</p>	<p>7.2.4.1 еденнің түрлері (боялған линолеуммен жабылған), күтім жасауға арналған құралдар туралы түсініктің болуы; 7.2.4.2 едендерді тазалауға дайындық кезіндегі қауіпсіздік ережелері туралы түсініктің болуы; 7.2.4.3 паркет еденді күтім жасау тәсілдері туралы түсініктің болуы; 7.2.4.4 боялған еденге күтім жасау тәсілдері туралы түсініктің болуы; 7.2.4.5 линолеумға күтім жасау тәсілдері туралы түсініктің болуы; 7.2.4.6 радиаторға күтім жасау тәсілдері туралы түсініктің болуы; 7.2.4.7 терезелердің түрлері, оларды күту тәсілдері және құралдары туралы түсініктің болуы; 7.2.4.8 панельдердің түрлері, оларды</p>	<p>8.2.4.1 мұғалімнің көмегімен медициналық мекемелердегі еденнің барлық түрлерін тазалау жоспарын құрастыру; 8.2.4.2 мұғалімнің бақылауымен терезе, панель, еден, радиаторларға күтім жасауда қауіпсіздік ережелерін сақтау және білу; 8.2.4.3 мұғалімнің көмегімен және өздігімен терезелерге күтім жасау үшін құралдарды іріктеу; 8.2.4.4 мұғалімнің көмегімен радиаторларға күтім</p>	<p>9.2.4.1 мұғалімнің ішінара көмегімен терезелер мен панельдерге күтім жасау бойынша жұмысты орындау; 9.2.4.2 терезелерді, панельдері, едендері күту үшін жұмыс құралдарын сақтау тәсілдерін білу; 9.2.4.3 терезелерге, панельдерге, еденге күтім жасау жұмысы барысында қауіпсіздік ережесін сақтау; 9.2.4.4 өздігімен радиаторларға күтім жасау бойынша жұмысты жоспарлау;</p>	<p>10.2.4.1 өздігімен терезелер мен панельдерге күтім жасау бойынша жұмысты орындау; 10.2.4.2 өздігімен терезелерді, панельдері, едендері күту үшін жұмыс құралдарын сақтау тәсілдерін іріктеу; 10.2.4.3 өздігімен терезелерге, панельдерге, еденге күтім жасау жұмысы барысында қауіпсіздік ережесін сақтау; 10.2.4.4 өздігімен әр түрдегі</p>

	<p>күту тәсілдері және құралдары туралы түсініктің болуы; 7.2.4.9 мұғалімнің көмегімен терезеге күтім жасау құралдарын іріктеу; 7.2.4.10 мұғалімнің көмегімен радиаторға күтім жасау жұмысын орындау; 7.2.4.11 медициналық ғимараттарға қойылатын температуралық режим, жарық режимі, ауаның ылғалдылығы (емшара бөлмесі, басқару бөлмесі, палата, асхана) талаптары туралы түсініктің болуы</p>	<p>жасау бойынша жұмысты жоспарлау; 8.2.4.5 мұғалімнің көмегімен медициналық ғимараттардағы (палаталар, асхана, емшара бөлмесі) ауа температурасын өлшеу бойынша жұмысты орындау</p>	<p>9.2.4.5 өздігімен медициналық ғимараттардағы (палаталар, асхана, емшара бөлмесі) ауа температурасын өлшеу бойынша жұмысты орындау</p>	<p>радиаторларға күтім жасау бойынша жұмысты орындау; 10.2.4.5 өздігімен медициналық ғимараттардағы (палаталар, асхана, емшара бөлмесі) ауа температурасын өлшеу бойынша жұмысты орындау</p>
	<p>7.2.5.1 емдеу орталықтарындағы жиһаздардың түрлері және қызметі туралы түсініктің болуы; 7.2.5.2 жиһаз бетінің жабындарының түрлері туралы түсініктің болуы (пластик, бояу, табиғи ағаш, былғары, былғары ауыстырушы); 7.2.5.3 жиһаз бетінің жабындарына байланысты күту құралдары туралы түсініктің болуы; 7.2.5.4 жиһаздарды күту бойынша құрылғылар мен керек-жарақтары</p>	<p>8.2.5.1 мұғалімнің көмегімен медициналық мекемелердегі жиһаздардың түрлері мен қызметтерін салыстыру;</p>	<p>9.2.5.1 өздігімен медициналық мекемелердегі жиһаздардың</p>	<p>10.2.5.1 өздігімен жиһазды күту құралдарын таңдау; 10.2.5.2 өздігімен жиһазды күту бойынша құрылғылар мен керек-жарақтарды таңдау; 10.2.5.3 өздігімен жиһаз бетінің түрлі жабындарын өңдеу; 10.2.5.4 өздігімен жиһазды күту барысында қауіпсіздік ережелерін сақтау;</p>

<p>2.5 Медициналық мекемелердегі жиһаздарға күтім жасау</p>	<p>туралы түсініктің болуы; 7.2.5.5 жиһаз бетінің түрлі жабындарына байланысты өңдеу технологиясы туралы түсініктің болуы; 7.2.5.6 жиһаздарды күтуде жұмыс жасаудың қауіпсіздік ережелері туралы түсініктің болуы; 7.2.5.7 шаңсорғышпен және онымен жұмыс жасаудың қауіпсіздік ережелері туралы түсініктің болуы; 7.2.5.8 практикалық жұмыстар: жиһазды күту: мұғалім тәсілдерді түсіндіріп көрсеткеннен кейін жұмысты орындау жұмыс жоспары туралы білім алушылардың ауызша есебі орындалған жұмыстың сапасын талдау жиһазды күту құралдары мен заттарын таңдау жұмсақ жиһазды щеткамен тазалау және қағу жиһазды ылғал шүберекпен сүрту, жиһазды жүн шүберекпен жылтырату, жылтырату сұйықтығын пайдалану жиһазды күту құралдары жөніндегі</p>	<p>8.2.5.2 мұғалімнің көмегімен жиһаз бетінің жұмсақ және корпустық жабындарының түрлерін салыстыру ; 8.2.5.3 мұғалімнің көмегімен жиһаз бетінің түрлі жабындарына байланысты күту құралдарын іріктеу; 8.2.5.4 мұғалімнің көмегімен жиһазды күту бойынша құрылғылар мен керек-жарақтарды іріктеу; 8.2.5.5 мұғалімнің көмегімен жиһаз бетінің түрлі жабындарын өңдеу; 8.2.5.6 мұғалімнің басшылығымен жиһазды күту барысында қауіпсіздік ережелерін қолдану; 8.2.5.7 мұғалімнің көмегімен шаңсорғышпен жұмыс жасау</p>	<p>түрлері мен қызметтерін салыстыру; 9.2.5.2 өздігімен жиһаз бетінің жұмсақ және корпустық жабындарының түрлерін салыстыру ; 9.2.5.3 өздігімен жиһазды күту құралдарын іріктеу; 9.2.5.4 өздігімен жиһазды күту бойынша құрылғылар мен керек-жарақтарды таңдау; 9.2.5.5 өздігімен жиһаз бетінің түрлі жабындарын өңдеу бойынша жұмыстарды жоспарлау және орындау; 9.2.5.6 өздігімен жиһазды күту барысында қауіпсіздік ережелерін сақтау 9.2.5.7 өздігімен шаңсорғышпен жұмыс жасау</p>	<p>10.2.5.5 өздігімен</p>
--	--	--	---	---------------------------

	нұсқаулықты оқи білу және тәжірибеде қолдану			шаңсорғышпен жұмыс жасау
2.6 Сантехникалық жабдықтарға күтім жасау	<p>7.2.6.1 сантехникалық жабдықтардың түрлері туралы түсініктің болуы (раковина, жуатын бак, унитаз, жуынатын бөлме, биде, душ);</p> <p>7.2.6.2 сантехникалық жабдықтарды күту және оны дезинфекциялауға арналған құрылғылар туралы түсініктің болуы;</p> <p>7.2.6.3 сантехникалық жабдықтарды өңдеу құралдары туралы түсініктің болуы;</p> <p>7.2.6.4 арнайы киімдерді және еңбек құралдарын пайдалануға дайындау және сақтау ережелері туралы түсініктің болуы</p>	<p>8.2.6.1 сантехникалық жабдықтарға күтім жасау ережелерін және оның қызметін білу (раковина, жуатын бак, унитаз, жуынатын бөлме, биде, душ);</p> <p>8.2.6.2 мұғалімнің көмегімен сантехникалық жабдықтарды өңдеу үшін құрылғыларды таңдау;</p> <p>8.2.6.3 мұғалімнің көмегімен сантехникалық жабдықтарды өңдеу үшін құралдарды таңдау;</p> <p>8.2.6.4 мұғалімнің көмегімен арнайы киімдерді және еңбек құралдарын пайдалануға дайындау</p>	<p>9.2.6.1 санитариялық торап құрылғысы туралы түсініктің болуы (жуатын бак), санитариялық тораптың бітелу себептерін анықтау;</p> <p>9.2.6.2 өздігімен сантехникалық жабдықтарды өңдеу үшін құрылғыларды таңдау;</p> <p>9.2.6.3 өздігімен сантехникалық жабдықтарды өңдеу үшін құралдарды таңдау;</p> <p>9.2.6.4 өздігімен арнайы киімдерді және еңбек құралдарын пайдалануға дайындау</p>	<p>10.2.6.1 санитариялық тораптың бітелу себептерін өздігімен жою;</p> <p>10.2.6.2 өздігімен сантехникалық жабдықтарды өңдеу үшін құрылғыларды таңдау;</p> <p>10.2.6.3 өздігімен сантехникалық жабдықтарды өңдеу үшін құралдарды таңдау;</p> <p>10.2.6.4 өздігімен арнайы киімдерді және еңбек құралдарын пайдалануға дайындау</p>
2.7 Таңу материалы	<p>7.2.7.1 таңу материалдарының түрлері, қызметі, қасиеті, тампондардың қызметі туралы түсініктің болуы;</p> <p>7.2.7.2 орамалдар (40x30 мм) және қарапайым тампондар дайындау;</p> <p>7.2.7.3 таңу материалының түрін анықтау;</p> <p>7.2.7.4 турундамен танысу, дайындалуы мен</p>	<p>8.2.7.1 таңу материалдарының түрлерін білу (мақта, оның түрлері, өндірілуі, мақта таяқшаларының қызметі);</p> <p>8.2.7.2 жұмыс тәсілдерін меңгеру:</p>	<p>9.2.7.1 гипспен, оның қасиеті мен қызметі туралы түсініктің болуы;</p> <p>9.2.7.2 таңу материалының түрлері туралы түсініктің болуы – гипс бинттер, лонгеттер, тампондар;</p> <p>9.2.7.3 гипс бинттер, лонгеттерді дайындау жолдарымен, оларды сақтау ережелерін білу;</p> <p>9.2.7.4</p>	<p>10.2.7.1 таңу материалдарының түрлерін және қызметін білу: орамалдар (100x75 мм), Микулич тампондарды валики, ватники</p> <p>10.2.7.2 өздігімен таңу материалдарын пішу және дайындау (орамалдар 100x75</p>

	<p>қызметі бойынша турунда мен тампонды ажырату; 7.2.7.5 дайын пішім бойынша турунда дайындау, бұйымды байлау және жинау; 7.2.7.6 шарлар - т а ң у материалдарының түрлері, қызметі, қасиеті туралы түсініктің болуы; 7.2.7.7 дайын пішім бойынша шарлар дайындау, өздігімен жоспарлау</p>	<p>мақтаны қабаттау, ширату, таяқшаға мақтаны орау, кемшілігін жою; 8.2.7.3 мақта таяқшаларын дайындау</p>	<p>мұғалімнің көрсетуі бойынша гипс бинттер, лонгеттерді дайындау; 9.2.7.5 гипсті дәкеге себу, жағу; 9.2.7.6 лонгетке гипс бинттерді қою, бинтті орау; 9.2.7.7 өздігімен таңу материалдары орамал тәрізді және тампондарды пішу және дайындау</p>	<p>мм, Микулич тампондарды) 10.2.7.3 медициналық мекемелер жағдайында практикалық қайталау</p>
<p>2.8 Емханадағы жұмыс</p>		<p>8.2.8.1 емхананың ұйымдық құрылымын білу; 8.2.8.2 емханадағы кіші медицина қызметкерінің жұмысын бақылау; 8.2.8.3 амбулаториялық карточканы жабыстыру; 8.2.8.4 емхананың стоматологиялық, хирургиялық, отоларингологиялық, көз, емшара кабинеттерінің құрылымы және міндеттерін білу; 8.2.8.5 емханадағы атаулы кабинеттердің кіші медицина қызметкерінің міндеттерін білу; 8.2.8.6 алғашқы медициналық көмек көрсету тәсілдері туралы түсініктің болуы: порез, бөгде денелер, соғып алу, сынық, күйу, үсу кездерінде 8.2.8.7 жұмсақ таңғыш және шина</p>		

		салу ережелерін білу	
			<p>10.2.9.1 емдеу мекемелеріндегі санитарлық режимді ажырата білу, науқастарды қабылдауда киім, аяқ киім, киім-кешектерді және түрлі мүліктерді қабылдау оны сақтау және жеткізу құжаттарын жүргізуге жаттығу;</p> <p>10.2.9.2 өздігімен науқасты медициналық таразға түсіру, бойын, көкірек айналымын өлшеу, антропометриялық мәліметтерін жазу;</p> <p>10.2.9.3 хирургиялық бөлімшедегі кіші медициналық қызметкердің жұмыс ерекшеліктерін білу ;</p> <p>10.2.9.4 отаға дейінгі кезең, отаға дайындық ұғымымен танысу, ота жасайтын бөлмеге науқасты тасымалдау;</p> <p>10.2.9.5 отадан кейінгі кезең ұғымымен, отадан кейінгі науқасқа арналған палата мен төсекті дайындау туралы түсініктің болуы;</p> <p>10.2.9.6 соққы алған , созылған, шыққан, сынған науқастарға күтім жасау тәсілдерін ажырату;</p>

10.2.9.7 гипс таңылған науқасқа күтім жасай білу;

10.2.9.8 күйік шалған науқастарға күтім жасау ережелерін білу;

10.2.9.9 күйікті ашық тәсілмен емдеу үшін төсек пен каркастарды дайындау туралы түсініктің болуы;

10.2.9.10 үсік шалған науқастарға күтім жасау ережелері туралы түсініктің болуы;

10.2.9.11 бас миы мен бас сүйегі жаракаттанған науқастарды күту туралы түсініктің болуы;

10.2.9.12 науқастарды тасымалдауға дайындау, гигиеналық ванналар дайындау;

10.2.9.13 палатаны жинау және желдету;

10.2.9.14 науқастарға төсек дайындау (әр түрлі жағдайлар);

10.2.9.15 науқасты сүртіп тазалау, сүрту, төсегін ауыстыру, бұру және орнын ауыстыру;

10.2.9.16 гипс бинттерді, лангеттерді дайындау;

10.2.9.17 жылытқыш дайындау;

10.2.9.18 сифонды клизма, асқазанды шаю үшін

		<p>8.2.9.1 мұғалімнің көмегімен мектеп жағдайындағы</p>	<p>9.2.9.1 стационардың ауруханалық және санитарлық режимімен танысу, түскен науқастарды қабылдау құжаттарын жүргізу, киім, аяқ киім, киім-кешектерді және түрлі мүліктерді қабылдау оны сақтау және жеткізу ережелерін білу;</p> <p>9.2.9.2 стационардың қабылдау бөлімшесіндегі жұмысты білу (науқастарды санитарлық өңдеу, денені жуу, оны сүрту, шаш пен тырнақты алу, науқастарды тасымалдау, зембілден кереуетке ауыстыру);</p> <p>9.2.9.3 мұғалімнің көмегімен науқасты медициналық таразға түсіру, бойын, көкірек айналымын өлшеу ережелерін білу;</p> <p>9.2.9.4 кезекшілікті қабылдау және тапсыру, стационардың қабылдау бөлімшесінде құралдарды сақтау және таңбалауын білу;</p> <p>9.2.9.5 аурухана кереуетінің түрлерімен және пайдалану ережелерін білу;</p>	<p>керек-жарактар мен құралдарды дайындау;</p> <p>10.2.9.19 стационардағы неврологиялық бөлімшедегі кіші медицина қызметкерінің жұмыс ерекшеліктерін білу;</p> <p>10.2.9.20 асқынған жүйке аурулары, кең таралған жүйке аурулар кезінде науқастардың жағдайы туралы түсініктің болуы;</p> <p>10.2.9.21 бас миының қан айналымы бұзылған, парездер мен параличі бар науқастарды күту ерекшеліктері туралы түсініктің болуы;</p> <p>10.2.9.22 сөйлеу тілін ішінара немесе толық жоғалтқан науқастарға күтім жасау туралы түсініктің болуы;</p> <p>10.2.9.23 өздігімен тамақ іше алмайтын науқастарды тамақтандыру ережелерін білу;</p> <p>10.2.9.24 медбикеге науқасқа күтім жасауға көмектесу, әртүрлі неврологиялық науқастарға төсек дайындау;</p> <p>10.2.9.25 науқасты тамақтандыру, ауыз қуысына ылғалды тампонмен тазалау, терісін өңдеу;</p>
--	--	---	---	--

<p>2.9 Стационар жағдайында науқастарға күтім жасау</p>	<p>7.2.9.1 медициналық мекемелерде төсек-орын дайындау ережелері және түрлері туралы түсініктің болуы; 7.2.9.2 науқастың төсек-орнын ауыстыру тәсілдері туралы түсініктің болуы; 7.2.9.3 кереуеттің түрлі құрылғыларын пайдалана отырып науқасты қабылдауға төсекті дайындау ережелері туралы түсініктің болуы</p>	<p>медициналық пунктте, медициналық мекемелерде төсек-орынды дайындау ережесін қолдану; 8.2.9.2 мұғалімнің көмегімен мектеп жағдайындағы медициналық пунктте науқасқа арналған төсек-орынды ауыстыру тәсілдерін қолдану; 8.2.9.3 мұғалімнің көмегімен кереуеттің түрлі құрылғыларын пайдалана отырып науқасты қабылдауға төсекті дайындау ережелерін қолдану; 8.2.9.4 түскен науқастарды қабылдау құжаттарын жүргізу, киім, аяқ киім, киім-кешектерді және басқа мүліктерді қабылдау оны сақтау және жеткізу ережелерімен танысу</p>	<p>9.2.9.6 аурухана төсек-орнына қойылатын гигиеналық талаптарын білу; 9.2.9.7 қақырық, нәжіс, зәр және құсық заттарын талдау үшін жинау және оларды зертханаға жеткізу ережелерін білу; 9.2.9.8 жуыну бөлмесін тазалау, ванна дайындау, жуыну жөкесін қайнату; 9.2.9.9 бөлімшеде науқастарды тасымалдау (алып жүру, тасымалдау, тасу); 9.2.9.10 науқасты қабылдау үшін кереуетті дайындау; 9.2.9.11 науқасты жуындыру ережесін білу (гигиена, қол, аяқ, жыныс ағзалары); 9.2.9.12 науқасқа күтім жасау заттарын білу 9.2.9.13 науқастарға күтім жасау, жауыр болуды алдын алу ережесін білу; 9.2.9.14 залалсыздандыратын ерітіндіні пайдалану ережесін білу; 9.2.9.15 қозу күйінде және ес-түссіз күйдегі науқастарды бақылау және күту; 9.2.9.16 науқастың таңғы туалетін орындау; 9.2.9.17</p>	<p>10.2.9.26 клизма, жылытқы дайындау; 10.2.9.27 науқастардың жағдайын негізге ала отырып палатасын жинау және желдету; 10.2.9.28 аурухананың терапевтік бөліміндегі кіші медициналық қызметкердің жұмыс ерекшеліктерін білу; 10.2.9.29 тыныс алу органдары аурулары бар науқастарға күтім жасау туралы түсініктің болуы; 10.2.9.30 жүрек-қан тамырлары жүйесінің аурулары бар науқастарға күтім жасау туралы түсініктің болуы; 10.2.9.31 науқастың терісін бақылау тәсілдерін меңгеру; 10.2.9.32 жауыр болмаудың алдын алу тәсілдерін меңгеру; 10.2.9.33 аурухананың гастроэнтерологиялық бөлімшесіндегі кіші медицина қызметкерінің жұмыс ерекшеліктерін білу; 10.2.9.34 асқазан ойық жара ауруы, гастрит, құсу кезінде науқастарға күтім жасауды білу; 10.2.9.35</p>
---	--	--	---	---

<p>ауыр науқасты сұрту, жуындыру, көтеру, орнын ауыстыру, тасымалдау;</p> <p>9.2.9.18 төсекте жатқан науқасқа ауыз қуысының, көз , бетке, құлақ және мұрын қуысына, аяқты жуу күтімдерін орындау;</p> <p>9.2.9.19 шаш қию және тырнақ алуды орындау;</p> <p>9.2.9.20 гигиеналық ванна дайындау;</p> <p>9.2.9.21 ауыр науқастың төсегін ауыстыруды орындау (киімі және төсек-орны);</p> <p>9.2.9.22 клеенка, шеңберлер төсеу, несеп қабылдағыш, судна алып беру</p>	<p>науқасты асқазан және ішек рентгеноскопиясын жасауға дайындау тәсілдерін меңгеру;</p> <p>10.2.9.36 науқасты күтуде медбикеге көмек көрсету (температураны өлшеу, жылытқышты дайындау, мұз қолдану);</p> <p>10.2.9.37 науқастың төсек орнын ауыстыруды жүзеге асыру;</p> <p>10.2.9.38 науқасқа несеп қабылдағышты, суднаны беруді жүзеге асыру;</p> <p>10.2.9.39 түкіргіштерді, суднаны, несеп қабылдағышты өңдеу мен дезинфекциялау және клизма жарақтарын, газ өткізу түтіктерін залалсыздандыру;</p> <p>10.2.9.40 жұқпалы аурулар бөлімшесінің жұмыс режимін білу;</p> <p>10.2.9.41 ауруханадағы инфекциялық бөлімшедегі, кіші медицина қызметкерлерінің жұмыс істеу ерекшеліктерін, инфекциялық бөлімше қызметкерлерінің киімін және аяқ киімін, жұмыс ережелерін білу;</p> <p>10.2.9.42 микробтар және эпидемиялық</p>
--	--

процесс түсініктері,
инфекция көздері
мен таралу жолдары
, аурухана ішкі
инфекциясы және
оған қарсы күрес
ережелері туралы
түсініктің болуы;
10.2.9.43 СЭС
қызметі, эпидемияға
қарсы шаралар
жүйесінде
дезинфекциялау
және
дезинсекциялау
олардың мәні,
дезинфекция
түрлері, оларды
жүргізу
көрсеткіштерін білу
;
10.2.9.44
практикалық
жұмыстар:
науқастарды
күтудегі заттарын
дезинфекциялау
жаттығулары
жұқпалы ауру бар
науқастың ыдысын
жуу инфекциялық
бөлімшелердегі
науқастарды күту
кұрал-жабдықтарын
дезинфекциялау;
10.2.9.45
балалар
бөлімшесінің
жұмыс режимін
білу;
10.2.9.46 баланың
анатомиялық-физио
логиялық даму
ерекшеліктеріне
байланысты
балаларға
көрсет-ілетін
емдік-профилактика
лық тәсілдерді білу;
10.2.9.47
балалар
ауруларының
түрлері туралы
түсініктің болуы

				<p>10.2.9.48 науқас балаға күтім жасау ережелерін білу;</p> <p>10.2.9.49 практикалық жұмыстар: науқас балаға күтім жасау бала күтуде ойыншықтар мен заттарды дезинфекциялау, жуу және өңдеу бөтелкелерді және соскасын зарарсыздандыру бөтелкелерді ішетін қоспаларымен сақтау, оларды тамақтандыру алдында жылыту, шомылдыру жаттығуы, қуыршақты киіндіру және құндақтау кіші сынып білім алушыларын серуенге киіндіруге көмектесу</p>
<p>2.10 Тамақтану гигиенасы</p>	<p>7.2.10.1 тамақтану гигиенасы туралы түсініктің болуы;</p> <p>7.2.10.2 қоғамдық асхана жұмысына қойылатын санитарлық талаптар туралы түсініктің болуы;</p> <p>7.2.10.3 ыдыс-аяқты өңдеу тәсілдері туралы түсініктің болуы;</p> <p>7.2.10.4 мұғалімнің нұсқауымен асханадағы үстелді жинау;</p> <p>7.2.10.5 үстелдегі тамақ қалдықтарын</p>	<p>8.2.10.1 тамақтану уланудың себептері және алдын алу шаралары туралы түсініктің болуы;</p> <p>8.2.10.2 ас блогының ыдыстарына қойылатын талаптарды білу;</p> <p>8.2.10.3 ыдыс-аяқты жуу режимін білу;</p> <p>8.2.10.4 мұғалімнің нұсқауымен асхананың ыдыстарын, құралдарын жуу;</p> <p>8.2.10.5</p>	<p>9.2.10.1 өндірістік мекемелердегі аурухана ас үйі, аурухана бөлімшелеріндегі тарату және асханаға қойылатын талаптарын білу;</p> <p>9.2.10.2 асханада дастархан жаюды, тағамның сіңімділік температурасын білу;</p> <p>9.2.10.3 науқастарға берілетін азық-түлікті сақтау шарттарын білу;</p> <p>9.2.10.4 ет, балық, сүт өнімдерінің бүліну белгілерін білу;</p>	<p>10.2.10.1 стационар жағдайындағы асханаға қойылатын санитарлық талаптарды орындау;</p> <p>10.2.10.2 науқастарды тамақтандыруды ұйымдастыруда кіші медицина</p>

сыпырып алу, үстелді сүрту; 7.2.10.6 тамақ қалдықтарын механикалық жолмен жою (щеткамен, қасықпен); 7.2.10.7 ыдыс-аяқты жуу, шаю, кептіру; 7.2.10.8 асхана құралдарын қайнату, шыны ыдыстарды орамалмен сүрту	мұғалімнің нұсқауымен эмальданған, алюминий, никелденген ыдыс-аяқты жуу; 8.2.10.6 мұғалімнің көмегімен тоңазтқышта азық-түлікті сақтау және оларды күту шарттарын, тәсілдерін білу	9.2.10.5 азық-түліктерді сақтау номаларына сәйкес тоңазтқышқа орналастыру; 9.2.10.6 асхана және асүй ыдыс-аяқтарын және асханалық керек-жарақтарды жуу; 9.2.10.7 тамақ өнімдерінің тұтыну жарамдылығын анықтау жаттығуларын орындау; 9.2.10.8 тоңазытқышқа өз бетінше күтім жасау	қызметкерінің рөлін білу; 10.2.10.3 стационар жағдайында практикалық қайталау
--	---	--	--

3) 3-бөлім "Еңбек іс-әрекетін талдау және бағалау":

3-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
3.1 Еңбек іс-әрекетін талдау және бағалау	7.3.3.1 өз жұмысын және басқалардың жұмысын бағалауға және талдауға ұмтылу; 7.3.3.2 жұмыста жетістіктер мен кемшіліктерді белгілеу; 7.3.3.3 зерттелген терминдерді сөздік есепте қолданып, орындалған жұмыс туралы есеп жасау; 7.3.3.4 алынған білімді практикалық іс-әрекетте қолдану	8.3.3.1 мұғалімнің ішінара көмегімен ағымдық өзіндік бақылауды жүзеге асыру; 8.3.3.2 жұмыстың сапасын тексеру; 8.3.3.3 сөйлеуде техникалық терминологияны қолдану; 8.3.3.4 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетімен орындалған жұмыс туралы сөздік есепті жүзеге асыру; 8.3.3.5 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өздігімен атқарылған жұмысты толыққанды талдауға ұмтылу; 8.3.3.6 алдағы жұмыс көлемін анықтау	9.3.3.1 арнайы терминдерді қолданып алдағы жұмысты сипаттау; 9.3.3.2 өз жұмысын және өзгелердің жұмысын, жетілдіру, бейімдеу бойынша ұсыныс жасау және сындарлы пікірлер қабылдау; 9.3.3.3 орындалған жұмысты сыныпқа көрсетіп, презентация жасау	10.3.3.1 арнайы терминдерді қолданып өз жұмысының және өзгелердің жұмысының орындалуы үшін қолданған әдістер мен тәсілдерді талдау және бағалау; 10.3.3.2 алдағы жұмыстарды салыстыру негізінде өз жұмысын және өзгелердің жұмысын, жетілдіру бойынша сындарлы ұсыныс жасау

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған 7-9 (10) сыныптар үшін " Кәсіби- еңбекке баулу. Кіші медицина қызметкері" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақмерзімді жоспар

1) 7-сынып:

4-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқу мақсаттары
1-тоқсан		
1. "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар"	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде сезіну; 7.1.1.2 мұғалімнің көмегімен " Кіші медицина қызметкері" пәнінің ерекшеліктерін білу және анықтау
	1.2 ҚР еңбек заңнамасы, этика	7.1.2.1 жүріс-тұрыс ережесі туралы түсініктерінің болуы және формалық киімдер мен эстетикалық киімдерін, жұмыс орындарын ұйымдастыра білу
	1.3 Материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау	7.1.3.1 санитарлық-гигиеналық нормаларды орындау; 7.1.3.2 жұмыс орнын ұйымдастыру; 7.1.3.3 жұмыс істеудің қауіпсіздік ережесін сақтау
2. Қызмет көрсету еңбек технологиясы	2.1 Денсаулық сақтау негіздері	7.2.1.1 медициналық мекемелердің түрлері туралы түсініктің болуы; 7.2.1.2 ҚР азаматтарының тегін медициналық қызмет алуға құқықтары бар екендігі туралы түсініктің болуы
	2.2 Медицина қызметкерінің гигиенасы	7.2.2.1 кіші медицина қызметкерінің функционалдық міндеттері туралы түсініктің болуы; 7.2.2.2 кіші медицина қызметкерінің жұмысын бақылау; 7.2.2.3 кіші медицина қызметкерінің жеке гигиенасы туралы түсініктің болуы (тырнақ алу, щеткамен қолды жуу, қолды спиртті-глицеринді қоспамен, креммен майлау)
3. Еңбек іс-әрекетін талдау және бағалау	3.1 Еңбек іс-әрекетін талдау және бағалау	7.3.3.1 өз жұмысын және басқалардың жұмысын бағалауға және талдауға ұмтылу; 7.3.3.2 жұмыста жетістіктер мен кемшіліктерді белгілеу

	3.1 Еңбек іс-әрекетін талдау және бағалау	7.3.3.1 өз жұмысын және басқалардың жұмысын бағалауға және талдауға ұмтылу; 7.3.3.2 жұмыста жетістіктер мен кемшіліктерді белгілеу
2-тоқсан		
1. "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар"	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде сезіну; 7.1.1.2 мұғалімнің көмегімен "Кіші медицина қызметкері" пәнінің ерекшеліктерін білу және анықтау
	1.2 ҚР еңбек заңнамасы, этика	7.1.2.1 жүріс-тұрыс ережесі туралы түсініктерінің болуы және формалық киімдер мен эстетикалық киімдерін, жұмыс орындарын ұйымдастыра білу
	1.3 Материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау	7.1.3.1 кіші медицина қызметкері жұмысында қолданатын материалдар, құралдар, жабдықтардың қасиеттері, түрлері, қызметі туралы түсініктің болуы; 7.1.3.2 асептиктер, антисептиктер дезинфекциялау ерітінділерінің түрлері, қызметі, қасиеті туралы түсініктің болуы; 7.1.3.3 оқу орындарындағы жиһаздың түрлері және қызметі туралы түсініктің болуы; 7.1.3.4 шаңсорғыш, үтік құрылғысымен және пайдалану ережелері туралы түсініктің болуы
	2.3 Арнайы киімге күтім жасау	7.2.3.1 кіші медицина қызметкерлерінің арнайы киімі туралы түсініктің болуы; 7.2.3.2 кіші медицина қызметкерлерінің арнайы киімін күту және сақтау тәсілдері туралы түсініктің болуы; 7.2.3.3 арнайы киімдерге қолмен жамау салу тәсілі арқылы жөндеу жұмысын мұғалімнің көмегімен орындау; 7.2.3.4 медициналық арнайы киімді үтіктеудің тәсілдерін мұғалімнің көмегімен орындау
		7.2.4.1 еденнің түрлері (боялған линолеуммен жабылған), күтім жасауға арналған құралдар туралы түсініктің болуы; 7.2.4.2 едендерді тазалауға дайындық кезіндегі қауіпсіздік

<p>2. Қызмет көрсету еңбек технологиясы</p>	<p>2.4 Медициналық мекемелердегі терезелерге, панельдерге, еден жабындыларына күтім жасау</p>	<p>ережелері туралы түсініктің болуы ; 7.2.4.3 паркет еденді күтім жасау тәсілдері туралы түсініктің болуы; 7.2.4.4 боялған еденге күтім жасау тәсілдері туралы түсініктің болуы; 7.2.4.5 линолеумға күтім жасау тәсілдері туралы түсініктің болуы; 7.2.4.6 радиаторға күтім жасау тәсілдері туралы түсініктің болуы; 7.2.4.7 терезелердің түрлері, оларды күту тәсілдері және құралдары туралы түсініктің болуы; 7.2.4.8 панельдердің түрлері, оларды күту тәсілдері және құралдары туралы түсініктің болуы; 7.2.4.9 мұғалімнің көмегімен терезеге күтім жасау құралдарын іріктеу; 7.2.4.10 мұғалімнің көмегімен радиаторға күтім жасау жұмысын орындау; 7.2.4.11 медициналық ғимараттарға қойылатын температуралық режим, жарық режимі, ауаның ылғалдылығы (емшара бөлмесі, басқару бөлмесі, палата, асхана) талаптары туралы түсініктің болуы</p>
<p>3. Еңбек іс-әрекетін талдау және бағалау</p>	<p>3.1 Еңбек іс-әрекетін талдау және бағалау</p>	<p>7.3.3.1 өз жұмысын және басқалардың жұмысын бағалауға және талдауға ұмтылу; 7.3.3.2 жұмыста жетістіктер мен кемшіліктерді белгілеу</p>
<p>3-тоқсан</p>		
	<p>1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет</p>	<p>7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде сезіну; 7.1.1.2 мұғалімнің көмегімен " Кіші медицина қызметкері" пәнінің ерекшеліктерін білу және анықтау</p>
	<p>1.2 ҚР еңбек заңнамасы, этика</p>	<p>7.1.2.1 жүріс-тұрыс ережесі туралы түсініктерінің болуы және формалық киімдер мен эстетикалық киімдерін, жұмыс орындарын ұйымдастыра білу; 7.1.2.2 ҚР еңбек заңнамасының жалпы ережесін түсіну</p>
		<p>7.1.3.1 кіші медицина қызметкері жұмысында қолданатын</p>

<p>1. "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар"</p>	<p>1.3 Материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау</p>	<p>материалдар, құралдар, жабдықтардың қасиеттері, түрлері, қызметі туралы түсініктің болуы; 7.1.3.2 асептиктер, антисептиктер дезинфекциялау ерітінділерінің түрлері, қызметі, қасиеті туралы түсініктің болуы; 7.1.3.3 оқу орындарындағы жиһаздың түрлері және қызметі туралы түсініктің болуы; 7.1.3.4 шаңсорғыш, үтік құрылғысымен және пайдалану ережелері туралы түсініктің болуы 7.1.3.5 сантехникалық жабдықтар туралы түсініктің болуы; 7.1.3.6 мұғалімнің көмегімен жұмысқа қажетті материалдар мен құралдарды іріктеп алу</p>
	<p>2.5 Медициналық мекемелердегі жиһаздарға күтім жасау</p>	<p>7.2.5.1 емдеу орталықтарындағы жиһаздардың түрлері және қызметі туралы түсініктің болуы; 7.2.5.2 жиһаз бетінің жабындарының түрлері туралы түсініктің болуы (пластик, бояу, табиғи ағаш, былғары, былғары ауыстырушы); 7.2.5.3 жиһаз бетінің жабындарына байланысты күту құралдары туралы түсініктің болуы; 7.2.5.4 жиһаздарды күту бойынша құрылғылар мен керек-жарақтары туралы түсініктің болуы; 7.2.5.5 жиһаз бетінің түрлі жабындарына байланысты өңдеу технологиясы туралы түсініктің болуы; 7.2.5.6 жиһаздарды күтуде жұмыс жасаудың қауіпсіздік ережелері туралы түсініктің болуы; 7.2.5.7 шаңсорғышпен және онымен жұмыс жасаудың қауіпсіздік ережелері туралы түсініктің болуы; 7.2.5.8 практикалық жұмыстар: жиһазды күту: мұғалім тәсілдерді түсіндіріп көрсеткеннен кейін жұмысты орындау жұмыс жоспары туралы білім алушылардың ауызша есебі орындалған жұмыстың сапасын талдау жиһазды күту құралдары мен заттарын таңдау жұмысқа</p>

<p>2. Қызмет көрсету еңбек технологиясы</p>		<p>жиһазды щеткамен тазалау және қағу жиһазды ылғал шүберекпен сүрту, жиһазды жүн шүберекпен жылтырату, жылтырату сұйықтығын пайдалану жиһазды күту құралдары жөніндегі нұсқаулықты оқи білу және тәжірибеде қолдану</p>
	<p>2.6 Сантехникалық жабдықтарға күтім жасау</p>	<p>7.2.6.1 сантехникалық жабдықтардың түрлері туралы түсініктің болуы (раковина, жуатын бак, унитаз, жуынатын бөлме, биде, душ); 7.2.6.2 сантехникалық жабдықтарды күту және оны дезинфекциялауға арналған құрылғылар туралы түсініктің болуы; 7.2.6.3 сантехникалық жабдықтарды өңдеу құралдары туралы түсініктің болуы; 7.2.6.4 арнайы киімдерді және еңбек құралдарын пайдалануға дайындау және сақтау ережелері туралы түсініктің болуы</p>
	<p>2.7 Таңу материалы</p>	<p>7.2.7.1 таңу материалдарының түрлері, қызметі, қасиеті, тампондардың қызметі туралы түсініктің болуы; 7.2.7.2 орамалдар (40x30 мм) және қарапайым тампондар дайындау; 7.2.7.3 таңу материалының түрін анықтау; 7.2.7.4 турундамен танысу, дайындалуы мен қызметі бойынша турунда мен тампонды ажырату; 7.2.7.5 дайын пішім бойынша турунда дайындау, бұйымды байлау және жинау; 7.2.7.6 шарлар - таңу материалдарының түрлері, қызметі, қасиеті туралы түсініктің болуы; 7.2.7.7 дайын пішім бойынша шарлар дайындау, өздігімен жоспарлау</p>
		<p>7.3.3.1 өз жұмысын және басқалардың жұмысын бағалауға және талдауға ұмтылу; 7.3.3.2 жұмыста жетістіктер мен кемшіліктерді белгілеу;</p>

3. Еңбек іс-әрекетін талдау және бағалау	3.1 Еңбек іс-әрекетін талдау және бағалау	7.3.3.3 зерттелген терминдерді сөздік есепте қолданып, орындалған жұмыс туралы есеп жасау
4-тоқсан		
1. "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар"	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде сезіну; 7.1.1.2 мұғалімнің көмегімен "Кіші медицина қызметкері" пәнінің ерекшеліктерін білу және анықтау
	1.2 ҚР еңбек заңнамасы, этика	7.1.2.1 жүріс-тұрыс ережесі туралы түсініктерінің болуы және формалық киімдер мен эстетикалық киімдерін, жұмыс орындарын ұйымдастыра білу; 7.1.2.2 ҚР еңбек заңнамасының жалпы ережесін түсіну
	1.3 Материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау	7.1.3.1 кіші медицина қызметкері жұмысында қолданатын материалдар, құралдар, жабдықтардың қасиеттері, түрлері, қызметі туралы түсініктің болуы; 7.1.3.2 асептиктер, антисептиктер дезинфекциялау ерітінділерінің түрлері, қызметі, қасиеті туралы түсініктің болуы; 7.1.3.3 оқу орындарындағы жиһаздың түрлері және қызметі туралы түсініктің болуы; 7.1.3.4 шаңсорғыш, үтік құрылғысымен және пайдалану ережелері туралы түсініктің болуы 7.1.3.5 сантехникалық жабдықтар туралы түсініктің болуы; 7.1.3.6 мұғалімнің көмегімен жұмысқа қажетті материалдар мен құралдарды іріктеп алу; 7.1.3.7 санитарлық-гигиеналық талаптарды орындау; 7.1.3.8 жұмыс орнын ұйымдастыру; 7.1.3.9 жұмыстың қауіпсіздік ережесін сақтау
	2.9 Стационар жағдайында науқастарға күтім жасау	7.2.9.1 медициналық мекемелерде төсек-орын дайындау ережелері және түрлері туралы түсініктің болуы; 7.2.9.2 науқастың төсек-орнын ауыстыру тәсілдері туралы түсініктің болуы;

2. Қызмет көрсету еңбек технологиясы		7.2.9.3 кереуеттің түрлі құрылғыларын пайдалана отырып науқасты қабылдауға төсекті дайындау ережелері туралы түсініктің болуы
	2.10 Тамақтану гигиенасы	7.2.10.1 тамақтану гигиенасы туралы түсініктің болуы; 7.2.10.2 қоғамдық асхана жұмысына қойылатын санитарлық талаптар туралы түсініктің болуы; 7.2.10.3 ыдыс-аяқты өңдеу тәсілдері туралы түсініктің болуы; 7.2.10.4 мұғалімнің нұсқауымен асханадағы үстелді жинау; 7.2.10.5 үстелдегі тамақ қалдықтарын сыпырып алу, үстелді сүрту; 7.2.10.6 тамақ қалдықтарын механикалық жолмен жою (щеткамен, қасықпен); 7.2.10.7 ыдыс-аяқты жуу, шаю, кептіру; 7.2.10.8 асхана құралдарын қайнату, шыны ыдыстарды орамалмен сүрту
3. Еңбек іс-әрекетін талдау және бағалау	3.1 Еңбек іс-әрекетін талдау және бағалау	7.3.3.1 өз жұмысын және басқалардың жұмысын бағалауға және талдауға ұмтылу; 7.3.3.2 жұмыста жетістіктер мен кемшіліктерді белгілеу; 7.3.3.3 зерттелген терминдерді сөздік есепте қолданып, орындалған жұмыс туралы есеп жасау; 7.3.3.4 алынған білімді практикалық іс-әрекетте қолдану

2) 8-сынып:

5-кесте

Бөлімі	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	8.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш сезімін көрсету; 8.1.1.2 "Кіші медицина қызметкері" пәнінің маңызды ерекшеліктерін түсіну және білімін көрсете білу
	1.2 ҚР еңбек заңнамасы, этика	8.1.2.1 ұжымдағы өзара қарым-қатынас және еңбек мәдениеті туралы түсініктің болуы

1. "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар"	1.3 Материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау	8.1.3.1 жұмыс құралдары, құрылғылары және жабдықтары туралы түсініктің болуы танысу (резеңке қолғаптар, кленка алжапқыштар); 8.1.3.2 асептиктер, антисептиктердің түрлері, қызметі , қасиеті туралы түсініктің болуы; 8.1.3.3 мұғалімнің көмегімен жұмыс киімдерін, жуғыш заттар, керек-жарақтар таңдау
2. Қызмет көрсету еңбек технологиясы	2.1 Денсаулық сақтау негіздері	8.2.1.1 денсаулық сақтау жетекші қағида ретінде – аурулардың алдын алу шараларын түсіну; 8.2.1.2 емхананың ұйымдастырушылық құрылымы және оның міндеттері туралы түсініктің болуы
	2.2 Медицина қызметкерінің гигиенасы	8.2.2.1 медицина қызметкерінің жеке гигиенасы, арнайы киімнің гигиеналық маңызы және оған қойылатын талаптар туралы түсінігінің болуы ; 8.2.2.2 кіші медицина қызметкерінің жұмысында резеңке қолғап, кленка алжапқыш қолдану
3. Еңбек іс-әрекетін талдау және бағалау	3.1 Еңбек іс-әрекетін талдау және бағалау	8.3.3.1 мұғалімнің ішінара көмегімен ағымдық өзіндік бақылауды жүзеге асыру; 8.3.3.2 жұмыстың сапасын тексеру
2-тоқсан		
1. "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар"	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	8.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш сезімін көрсету; 8.1.1.2 "Кіші медицина қызметкері " пәнінің маңызды ерекшеліктерін түсіну және білімін көрсете білу
	1.2 ҚР еңбек заңнамасы, этика	8.1.2.1 ұжымдағы өзара қарым-қатынас және еңбек мәдениеті туралы түсініктің болуы
	1.3 Материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау	8.1.3.1 жұмыс құралдары, құрылғылары және жабдықтары туралы түсініктің болуы танысу (резеңке қолғаптар, кленка алжапқыштар); 8.1.3.2 асептиктер, антисептиктердің түрлері, қызметі , қасиеті туралы түсініктің болуы; 8.1.3.3 мұғалімнің көмегімен жұмыс киімдерін, жуғыш заттар, керек-жарақтар таңдау;

		8.1.3.4 электраспаптарының құрылғысымен және пайдалану ережелері туралы түсініктің болуы
2. Қызмет көрсету еңбек технологиясы	2.3 Арнайы киімге күтім жасау	8.2.3.1 арнайы киімдерге машинамен жамау салу және торлап жамау тәсілдері арқылы жөндеу жұмысын орындау; 8.2.3.2 үтіктеу тәсілдерін меңгеру, әр түрлі маталарға байланысты температурасын өзгерту (орамал, қалпақ, халат үтіктеу)
	2.4 Медициналық мекемелердегі терезелерге, панельдерге, еден жабындыларына күтім жасау	8.2.4.1 мұғалімнің көмегімен медициналық мекемелердегі еденнің барлық түрлерін тазалау жоспарын құрастыру; 8.2.4.2 мұғалімнің бақылауымен терезе, панель, еден, радиаторларға күтім жасауда қауіпсіздік ережелерін сақтау және білу; 8.2.4.3 мұғалімнің көмегімен және өздігімен терезелерге күтім жасау үшін құралдарды іріктеу; 8.2.4.4 мұғалімнің көмегімен радиаторларға күтім жасау бойынша жұмысты жоспарлау; 8.2.4.5 мұғалімнің көмегімен медициналық ғимараттардағы (палаталар, асхана, емшара бөлмесі) ауа температурасын өлшеу бойынша жұмысты орындау
3. Еңбек іс-әрекетін талдау және бағалау	3.1 Еңбек іс-әрекетін талдау және бағалау	8.3.3.1 мұғалімнің ішінара көмегімен ағымдық өзіндік бақылауды жүзеге асыру; 8.3.3.2 жұмыстың сапасын тексеру
3-тоқсан		
	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	8.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш сезімін көрсету 8.1.1.2 "Кіші медицина қызметкері" пәнінің маңызды ерекшеліктерін түсіну және білімін көрсете білу
	1.2 ҚР еңбек заңнамасы, этика	8.1.2.1 ұжымдағы өзара қарым-қатынас және еңбек мәдениеті туралы түсініктің болуы 8.1.2.2 еңбек тәртібі, Кіші медицина қызметкерінің жалақысы, еңбек тапсырысын орындауға жауапкершілігі туралы түсініктерінің болуы

<p>1. "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар"</p>	<p>1.3 Материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау</p>	<p>8.1.3.1 жұмыс құралдары, құрылғылары және жабдықтары туралы түсініктің болуы танысу (резеңке қолғаптар, кленка алжапқыштар)</p> <p>8.1.3.2 асептиктер, антисептиктердің түрлері, қызметі, қасиеті туралы түсініктің болуы</p> <p>8.1.3.3 мұғалімнің көмегімен жұмыс киімдерін, жуғыш заттар, керек-жарақтар таңдау</p> <p>8.1.3.4 электраспаптарының құрылғысымен және пайдалану ережелері туралы түсініктің болуы</p> <p>8.1.3.5 мұғалімнің көмегімен зарарсыздандыру үшін құралдар мен жабдықтар таңдау</p> <p>8.1.3.6 жиһаз беті жабындарының түрлерін ажырату</p> <p>8.1.3.7 құралдарды сақтау ережесін білу</p>
	<p>2.5 Медициналық мекемелердегі жиһаздарға күтім жасау</p>	<p>8.2.5.1 мұғалімнің көмегімен медициналық мекемелердегі жиһаздардың түрлері мен қызметтерін салыстыру;</p> <p>8.2.5.2 мұғалімнің көмегімен жиһаз бетінің жұмсақ және корпустық жабындарының түрлерін салыстыру;</p> <p>8.2.5.3 мұғалімнің көмегімен жиһаз бетінің түрлі жабындарына байланысты күту құралдарын іріктеу;</p> <p>8.2.5.4 мұғалімнің көмегімен жиһазды күту бойынша құрылғылар мен керек-жарақтарды іріктеу;</p> <p>8.2.5.5 мұғалімнің көмегімен жиһаз бетінің түрлі жабындарын өңдеу;</p> <p>8.2.5.6 практикалық жұмыстар: жиһазды күту: мұғалім тәсілдерді түсіндіріп көрсеткеннен кейін жұмысты орындау жұмыс жоспары туралы білім алушылардың ауызша есебі орындалған жұмыстың сапасын талдау жиһазды күту құралдары мен заттарын таңдау жұмсақ жиһазды щеткамен тазалау және қағу жиһазды ылғал шүберекпен сүрту, жиһазды жүн шүберекпен жылтырату, жылтырату</p>

2. Қызмет көрсету еңбек технологиясы		сұйықтығын пайдалану жиһазды күту құралдары жөніндегі нұсқаулықты оқи білу және тәжірибеде қолдану
	2.6 Сантехникалық жабдықтарға күтім жасау	8.2.6.1 сантехникалық жабдықтарға күтім жасау ережелерін және оның қызметін білу (раковина, жуатын бак, унитаз, жуынатын бөлме, биде, душ); 8.2.6.2 мұғалімнің көмегімен сантехникалық жабдықтарды өңдеу үшін құрылғыларды таңдау; 8.2.6.3 мұғалімнің көмегімен сантехникалық жабдықтарды өңдеу үшін құралдарды таңдау
	2.7 Таңу материалы	8.2.7.1 таңу материалдарының түрлерін білу (мақта, оның түрлері, өндірілуі, мақта таяқшаларының қызметі); 8.2.7.2 жұмыс тәсілдерін меңгеру: мақтаны қабаттау, ширату, таяқшаға мақтаны орау, кемшілігін жою; 8.2.7.3 мақта таяқшаларын дайындау
	2.10 Тамақтану гигиенасы	8.2.10.1 тамақтан уланудың себептері және алдын алу шаралары туралы түсініктің болуы; 8.2.10.2 ас блогының ыдыстарына қойылатын талаптарды білу; 8.2.10.3 ыдыс-аяқты жуу режимін білу; 8.2.10.4 мұғалімнің нұсқауымен асхананың ыдыстарын, құралдарын жуу; 8.2.10.5 мұғалімнің нұсқауымен эмальданған, алюминий, никелденген ыдыс-аяқты жуу
3. Еңбек іс-әрекетін талдау және бағалау	3.1 Еңбек іс-әрекетін талдау және бағалау	8.3.3.1 мұғалімнің ішінара көмегімен ағымдық өзіндік бақылауды жүзеге асыру; 8.3.3.2 жұмыстың сапасын тексеру; 8.3.3.3 сөйлеуде техникалық терминологияны қолдану; 8.3.3.4 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетімен орындалған жұмыс туралы сөздік есепті жүзеге асыру;

		<p>8.3.3.5 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өздігімен атқарылған жұмысты толыққанды талдауға ұмтылу;</p> <p>8.3.3.6 алдағы жұмыс көлемін анықтау</p>
4-тоқсан		
1. "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар"	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	<p>8.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш сезімін көрсету;</p> <p>8.1.1.2 "Кіші медицина қызметкері" пәнінің маңызды ерекшеліктерін түсіну және білімін көрсете білу</p>
	1.2 ҚР еңбек заңнамасы, этика	<p>8.1.2.1 ұжымдағы өзара қарым-қатынас және еңбек мәдениеті туралы түсініктің болуы ;</p> <p>8.1.2.2 еңбек тәртібі, Кіші медицина қызметкерінің жалақысы, еңбек тапсырысын орындауға жауапкершілігі туралы түсініктерінің болуы</p>
	1.3 Материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау	<p>8.1.3.1 жұмыс құралдары, құрылғылары және жабдықтары туралы түсініктің болуы танысу (резеңке қолғаптар, кленка алжапқыштар);</p> <p>8.1.3.2 асептиктер, антисептиктердің түрлері, қызметі, қасиеті туралы түсініктің болуы;</p> <p>8.1.3.3 мұғалімнің көмегімен жұмыс киімдерін, жуғыш заттар, керек-жарақтар таңдау;</p> <p>8.1.3.4 электраспаптарының құрылғысымен және пайдалану ережелері туралы түсініктің болуы ;</p> <p>8.1.3.5 мұғалімнің көмегімен зарарсыздандыру үшін құралдар мен жабдықтар таңдау;</p> <p>8.1.3.6 жиһаз беті жабындарының түрлерін ажырату;</p> <p>8.1.3.7 құралдарды сақтау ережесін білу;</p> <p>8.1.3.8 таңу материалдарының қасиеттері мен қызметі, түрлерін білу;</p> <p>8.1.3.9 жұмыс орнын ұйымдастыру;</p> <p>8.1.3.10 жұмыс істеудің қауіпсіздік ережесін сақтау</p>
		8.2.8.1 емхананың ұйымдық құрылымын білу

<p>2. Қызмет көрсету еңбек технологиясы</p>	<p>2.8 Емханадағы жұмыс</p>	<p>8.2.8.2 емханадағы кіші медицина қызметкерінің жұмысын бақылау 8.2.8.3 амбулаториялық карточканы жабыстыру 8.2.8.4 емхананың стоматологиялық, хирургиялық, отоларингологиялық, көз, емшара кабинеттерінің құрылымы және міндеттерін білу 8.2.8.5 емханадағы атаулы кабинеттердің кіші медицина қызметкерінің міндеттерін білу</p>
	<p>2.9 Стационар жағдайында науқастарға күтім жасау</p>	<p>8.2.9.1 мұғалімнің көмегімен мектеп жағдайындағы медициналық пунктте, медициналық мекемелерде төсек-орынды дайындау ережесін қолдану; 8.2.9.2 мұғалімнің көмегімен мектеп жағдайындағы; медициналық пунктте науқасқа арналған төсек-орынды ауыстыру тәсілдерін қолдану; 8.2.9.3 мұғалімнің көмегімен кереуеттің түрлі құрылғыларын пайдалана отырып науқасты қабылдауға төсекті дайындау ережелерін Қолдану; 8.2.9.4 түскен науқастарды қабылдау құжаттарын жүргізу, киім, аяқ киім, киім-кешектерді және түрлі мүліктерді қабылдау, оны сақтау және жеткізу ережелерімен танысу</p>
<p>3. Еңбек іс-әрекетін талдау және бағалау</p>	<p>3.1 Еңбек іс-әрекетін талдау және бағалау</p>	<p>8.3.3.1 мұғалімнің ішінара көмегімен ағымдық өзіндік бақылауды жүзеге асыру; 8.3.3.2 жұмыстың сапасын тексеру ; 8.3.3.3 сөйлеуде техникалық терминологияны қолдану; 8.3.3.4 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетімен орындалған жұмыс туралы сөздік есепті жүзеге асыру; 8.3.3.5 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өздігімен атқарылған жұмысты толыққанды талдауға ұмтылу; 8.3.3.6 алдағы жұмыс көлемін анықтау</p>

3) 9-сынып:

6-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар"	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	9.1.1.1 басқа адамның пікіріне, әр түрлі халықтардың тарихына және мәдениетіне құрметті қатынас көрсету; 9.1.1.2 "Кіші медицина қызметкері" пәнінің ерекшеліктерін сипаттау және өздігімен оқуға ұмтылу
	1.2 ҚР еңбек заңнамасы, этика	9.1.2.1 түйіндеме және жұмысқа қабылдау туралы өтінішті рәсімдеу, жұмысқа қабылдану кезінде сыртқы келбет пен жүріс-тұрыстың маңыздылығын түсіну
	1.3 Материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау	9.1.3.1 зертхана ыдыстарын залалсыздандыру, өңдеу тәсілдерін, түрлерін білу; 9.1.3.2 құрылғыларды залалсыздандыру өңдеу тәсілдерін білу (воронка, клизмаға арналған ұштықтар, газ өткізетін түтіктер, катетерлер, кленка, астына қоятын дәрет ыдысы, шенберлер, судна); 9.1.3.3 жұмыс істеу үшін құрал-саймандардың, құралдардың, материалдардың сақтау мерзімі және шарттарын білу
2. Қызмет көрсету еңбек технологиясы	2.1 Денсаулық сақтау негіздері	9.2.1.1 стационарлардың ұйымдастырушылық құрылымы және олардың қызметі туралы түсініктің болуы
	2.2 Медицина қызметкерінің гигиенасы	9.2.2.1 өздігімен кіші медицина қызметкерінің жеке гигиенасы туралы білім негіздерін қолдану; 9.2.2.2 ұжымдық әңгіме барысында жұмыс жоспарын құру және талдау; 9.2.2.3 технологиялық карта бойынша жұмыс жасау
3. Еңбек іс-әрекетін талдау және бағалау	3.1 Еңбек іс-әрекетін талдау және бағалау	9.3.3.1 арнайы терминдерді қолданып алдағы жұмысты сипаттау; 9.3.3.2 өз жұмысын және өзгелердің жұмысын, жетілдіру,

		бейімдеу бойынша ұсыныс жасау және сындарлы пікірлер қабылдау
2-тоқсан		
1. "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар"	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	9.1.1.1 басқа адамның пікіріне, әр түрлі халықтардың тарихына және мәдениетіне құрметті қатынас көрсету; 9.1.1.2 "Кіші медицина қызметкері" пәнінің ерекшеліктерін сипаттау және өздігімен оқуға ұмтылу
	1.2 ҚР еңбек заңнамасы, этика	9.1.2.1 түйіндеме және жұмысқа қабылдау туралы өтінішті рәсімдеу, жұмысқа қабылдану кезінде сыртқы келбет пен жүріс-тұрыстың маңыздылығын түсіну
	1.3 Материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау	9.1.3.1 зертхана ыдыстарын залалсыздандыру, өңдеу тәсілдерін, түрлерін білу; 9.1.3.2 құрылғыларды залалсыздандыру өңдеу тәсілдерін білу (воронка, клизмаға арналған ұштықтар, газ өткізетін түтіктер, катетерлер, кленка, астына қоятын дәрет ыдысы, шеңберлер, судна); 9.1.3.3 жұмыс істеу үшін құрал-саймандардың, құралдардың, материалдардың сақтау мерзімі және шарттарын білу; 9.1.3.4 жұмысқа қажетті материалдар мен құралдарды, құрал-жабдықтарды іріктеп алу
2. Қызмет көрсету еңбек технологиясы	2.3 Арнайы киімге күтім жасау	9.2.3.1 мұғалімнің таңдауы бойынша медицина қызметкерлерінің арнайы киіміне жөндеу жұмысын жүргізу (түйме қадау, жамау салу)
	2.4 Медициналық мекемелердегі терезелерге, панельдерге, еден жабындыларына күтім жасау	9.2.4.1 мұғалімнің ішінара көмегімен терезелер мен панельдерге күтім жасау бойынша жұмысты орындау; 9.2.4.2 терезелерді, панельдері, едендері күту үшін жұмыс құралдарын сақтау тәсілдерін білу; 9.2.4.3 терезелерге, панельдерге, еденге күтім жасау жұмысы барысында қауіпсіздік ережесін сақтау;

		<p>9.2.4.4 өздігімен радиаторларға күтім жасау бойынша жұмысты жоспарлау;</p> <p>9.2.4.5 өздігімен медициналық ғимараттардағы (палаталар, асхана, емшара бөлмесі) ауа температурасын өлшеу бойынша жұмысты орындау</p>
3. Еңбек іс-әрекетін талдау және бағалау	3.1 Еңбек іс-әрекетін талдау және бағалау	<p>9.3.3.1 арнайы терминдерді қолданып алдағы жұмысты сипаттау</p> <p>9.3.3.2 өз жұмысын және өзгелердің жұмысын, жетілдіру, бейімдеу бойынша ұсыныс жасау және сындарлы пікірлер қабылдау</p>
3-тоқсан		
1. "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар"	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	<p>9.1.1.1 басқа адамның пікіріне, әр түрлі халықтардың тарихына және мәдениетіне құрметті қатынас көрсету;</p> <p>9.1.1.2 "Кіші медицина қызметкері" пәнінің ерекшеліктерін сипаттау және өздігімен оқуға ұмтылу</p>
	1.2 ҚР еңбек заңнамасы, этика	<p>9.1.2.1 түйіндеме және жұмысқа қабылдау туралы өтінішті рәсімдеу, жұмысқа қабылдану кезінде сыртқы келбет пен жүріс-тұрыстың маңыздылығын түсіну;</p> <p>9.1.2.2 еңбекті қорғау, еңбек келісім шартындағы қызметкерлер мен жұмысшылардың негізгі міндеттері мен құқықтары туралы түсінік алу</p>
	1.3 Материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау	<p>9.1.3.1 зертхана ыдыстарын залалсыздандыру, өңдеу тәсілдерін, түрлерін білу;</p> <p>9.1.3.4 жұмысқа қажетті материалдар мен құралдарды, құрал-жабдықтарды іріктеп алу;</p> <p>9.1.3.5 ішінара мұғалімнің көмегімен және өздігімен бикс жинау, зарарсыздандыру үшін құралдар мен жабдықтарды таңдау;</p> <p>9.1.3.6 мұғалімнің көмегімен таңу материалын даярлау және қолдану ;</p> <p>9.1.3.7 өздігімен технологиялық карта бойынша жұмыс істеу және жоспарлау</p>

2. Қызмет көрсету еңбек технологиясы	2.5 Медициналық мекемелердегі жиһаздарға күтім жасау	<p>9.2.5.1 өздігімен медициналық мекемелердегі жиһаздардың түрлері мен қызметтерін салыстыру;</p> <p>9.2.5.2 өздігімен жиһаз бетінің жұмсақ және корпустық жабындарының түрлерін салыстыру;</p> <p>9.2.5.3 өздігімен жиһазды күту құралдарын іріктеу;</p> <p>9.2.5.4 өздігімен жиһазды күту бойынша құрылғылар мен керек-жарақтарды таңдау;</p> <p>9.2.5.5 өздігімен жиһаз бетінің түрлі жабындарын өңдеу бойынша жұмыстарды жоспарлау және орындау;</p> <p>9.2.5.6 өздігімен жиһазды күту барысында қауіпсіздік ережелерін сақтау;</p> <p>9.2.5.7 өздігімен шаңсорғышпен жұмыс</p>
	2.6 Сантехникалық жабдықтарға күтім жасау	<p>9.2.6.1 санитариялық торап құрылғысы туралы түсініктің болуы (жуатын бак), санитариялық тораптың бітелу себептерін анықтау;</p> <p>9.2.6.2 өздігімен сантехникалық жабдықтарды өңдеу үшін құрылғыларды таңдау;</p> <p>9.2.6.3 өздігімен сантехникалық жабдықтарды өңдеу үшін құралдарды таңдау;</p> <p>9.2.6.4 өздігімен арнайы киімдерді және еңбек құралдарын пайдалануға дайындау</p>
	2.7 Таңу материалы	<p>9.2.7.1 гипспен, оның қасиеті мен қызметі туралы түсініктің болуы;</p> <p>9.2.7.2 таңу материалының түрлері туралы түсініктің болуы – гипс бинттер, лонгеттер, тампондар;</p> <p>9.2.7.3 гипс бинттер, лонгеттерді дайындау жолдарымен, оларды сақтау ережелерін білу;</p> <p>9.2.7.4 мұғалімнің көрсетуі бойынша гипс бинттер, лонгеттерді дайындау;</p> <p>9.2.7.5 гипсті дәкеге себу, жағу</p>
		9.2.10.1 өндірістік мекемелердегі аурухана ас үйі, аурухана

	2.10 Тамақтану гигиенасы	бөлімшелеріндегі тарату және асханаға қойылатын талаптарын білу; 9.2.10.2 асханада дастархан жаюды, тағамның сіңімділік температурасын білу; 9.2.10.3 науқастарға берілетін азық-түлікті сақтау шарттарын білу; 9.2.10.4 ет, балық, сүт өнімдерінің бүліну белгілерін білу
3. Еңбек іс-әрекетін талдау және бағалау	3.1 Еңбек іс-әрекетін талдау және бағалау	9.3.3.1 арнайы терминдерді қолданып алдағы жұмысты сипаттау; 9.3.3.2 өз жұмысын және өзгелердің жұмысын, жетілдіру, бейімдеу бойынша ұсыныс жасау және сындарлы пікірлер қабылдау
4-тоқсан		
1. "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар"	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	9.1.1.1 басқа адамның пікіріне, әр түрлі халықтардың тарихына және мәдениетіне құрметті қатынас көрсету; 9.1.1.2 "Кіші медицина қызметкері" пәнінің ерекшеліктерін сипаттау және өздігімен оқуға ұмтылу
	1.2 ҚР еңбек заңнамасы, этика	9.1.2.1 түйіндеме және жұмысқа қабылдау туралы өтінішті рәсімдеу, жұмысқа қабылдану кезінде сыртқы келбет пен жүріс-тұрыстың маңыздылығын түсіну; 9.1.2.2 еңбекті қорғау, еңбек келісім шартындағы қызметкерлер мен жұмысшылардың негізгі міндеттері мен құқықтары туралы түсінік алу;
	1.3 Материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау	9.1.3.1 зертхана ыдыстарын залалсыздандыру, өңдеу тәсілдерін, түрлерін білу; 9.1.3.4 жұмысқа қажетті материалдар мен құралдарды, құрал-жабдықтарды іріктеп алу; 9.1.3.5 ішінара мұғалімнің көмегімен және өздігімен бикс жинау, зарарсыздандыру үшін құралдар мен жабдықтарды таңдау; 9.1.3.6 мұғалімнің көмегімен тану материалын даярлау және қолдану ;

		<p>9.1.3.7 өздігімен технологиялық карта бойынша жұмыс істеу және жоспарлау</p> <p>9.1.3.8 қауіпсіздік ережесін сақтау</p>
2. Қызмет көрсету еңбек технологиясы	2.8 Емханадағы жұмыс	<p>8.2.8.1 емхананың ұйымдық құрылымын білу</p> <p>8.2.8.2 емханадағы кіші медицина қызметкерінің жұмысын бақылау</p> <p>8.2.8.3 амбулаториялық карточканы жабыстыру</p> <p>8.2.8.4 емхананың стоматологиялық, хирургиялық, отоларингологиялық, көз, емшара кабинеттерінің құрылымы және міндеттерін білу</p> <p>8.2.8.5 емханадағы атаулы кабинеттердің кіші медицина қызметкерінің міндеттерін білу</p>
	2.9 Стационар жағдайында науқастарға күтім жасау	<p>9.2.9.1 стационардың ауруханалық және санитарлық режимімен танысу, түскен науқастарды қабылдау құжаттарын жүргізу, киім, аяқ киім, киім-кешектерді және түрлі мүліктерді қабылдау, оны сақтау және жеткізу ережелерін білу;</p> <p>9.2.9.2 стационардың қабылдау бөлімшесіндегі жұмысты білу (науқастарды санитарлық өңдеу, денені жуу, оны сүрту, шаш пен тырнақты алу, науқастарды тасымалдау, зембілден кереуетке ауыстыру);</p> <p>9.2.9.3 мұғалімнің көмегімен науқасты медициналық таразға түсіру, бойын, көкірек айналымын өлшеу ережелерін білу;</p> <p>9.2.9.4 кезекшілікті қабылдау және тапсыру, стационардың қабылдау бөлімшесінде құралдарды сақтау және таңбалауын білу;</p> <p>9.2.9.5 аурухана кереуетінің түрлерімен және пайдалану ережелерін білу;</p> <p>9.2.9.6 аурухана төсек-орнына қойылатын гигиеналық талаптарын білу;</p> <p>9.2.9.7 қақырық, нәжіс, зәр және құсық заттарын талдау үшін жинау және оларды зертханаға жеткізу ережелерін білу;</p>

		<p>9.2.9.8 жуыну бөлмесін тазалау, ванна дайындау, жуыну жөкесін қайнату;</p> <p>9.2.9.9 бөлімшеде науқастарды тасымалдау (алып жүру, тасымалдау, тасу);</p> <p>9.2.9.10 науқасты қабылдау үшін кереуетті дайындау;</p> <p>9.2.9.11 науқасты жуындыру ережесін білу (гигиена, қол, аяқ, жыныс ағзалары);</p> <p>9.2.9.12 науқасқа күтім жасау заттарын білу;</p> <p>9.2.9.13 науқастарға күтім жасау, жауыр болуды алдын алу ережесін білу;</p> <p>9.2.9.14 залалсыздандыратын ерітіндіні пайдалану ережесін білу ;</p> <p>9.2.9.15 қозу күйінде және ес-түссіз күйдегі науқастарды бақылау және күту;</p> <p>9.2.9.16 науқастың таңғы туалетін орындау;</p> <p>9.2.9.17 ауыр науқасты сүрту, жуындыру, көтеру, орнын ауыстыру, тасымалдау</p>
3. Еңбек іс-әрекетін талдау және бағалау	3.1 Еңбек іс-әрекетін талдау және бағалау	<p>9.3.3.1 арнайы терминдерді қолданып алдағы жұмысты сипаттау;</p> <p>9.3.3.2 өз жұмысын және өзгелердің жұмысын, жетілдіру, бейімдеу бойынша ұсыныс жасау және сындарлы пікірлер қабылдау ;</p> <p>9.3.3.3 орындалған жұмысты барлық сыныпқа таныстыру</p>

4) 10-сынып:

7-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	<p>10.1.1.1 әр түрлі мәдениетіне, нәсіліне, діни сеніміне қарамастан адамдарға төзімділік көрсету;</p> <p>10.1.1.2 "Кіші медицина қызметкері" пәнін дайындауда материалдар мен ықпал ету жолдарын талдау және салыстыру</p>
		10.1.2.1 оқу-еңбек ұжымында кәсіби этиканы сақтау;

1. "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар"	1.2 ҚР еңбек заңнамасы, этика	10.1.2.2 кәсіби борыш және жауапкершілік туралы түсініктің болуы; 10.1.2.3 ұжымда, топта ересектермен және құрдастарымен жұмыс істей білу
	1.3 Материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау	10.1.3.1 жұмысқа қажетті материалдарды, құралдарды, құрылғыларды салыстыру және таңдау; 10.1.3.2 өздігімен бикстерді жинау, зарарсыздандыруға құралдар мен құрылғыларды таңдау 10.1.3.3 өздігімен дезинфекциялау асептика, антисептика ерітінділерін дайындау және қолдану
2. Қызмет көрсету еңбек технологиясы	2.1 Денсаулық сақтау негіздері	10.2.1.1 стационар бөлімшелерінің қызметтерін білу
	2.2 Медицина қызметкерінің гигиенасы	10.2.2.1 өздігімен жұмыс жоспарын құрастыру және талдау; 10.2.2.2 орындалған жұмыстың сапасын өздігімен бағалау; 10.2.2.3 өздігімен кіші медицина қызметкерінің жеке гигиенасы дағдыларын практикада қолдану
3. Еңбек іс-әрекетін талдау және бағалау	3.1 Еңбек іс-әрекетін талдау және бағалау	10.3.3.1 арнайы терминдерді қолданып өз жұмысының және өзгелердің жұмысының орындалуы үшін қолданған әдістер мен тәсілдерді талдау және бағалау; 10.3.3.2 алдағы жұмыстарды салыстыру негізінде өз жұмысын және өзгелердің жұмысын, жетілдіру бойынша сыни ұсыныс жасау
2-тоқсан		
	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	10.1.1.1 әр түрлі мәдениетіне, нәсіліне, діни сеніміне қарамастан адамдарға төзімділік көрсету; 10.1.1.2 "Кіші медицина қызметкері" пәнін дайындауда материалдар мен ықпал ету жолдарын талдау және салыстыру
	1.2 ҚР еңбек заңнамасы, этика	10.1.2.1 оқу-еңбек ұжымында кәсіби этиканы сақтау; 10.1.2.2 кәсіби борыш және жауапкершілік туралы түсініктің болуы;

1. "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар"	1.3 Материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау	10.1.2.3 ұжымда, топта ересектермен және құрдастарымен жұмыс істей білу 10.1.3.1 жұмысқа қажетті материалдарды, құралдарды, құрылғыларды салыстыру және таңдау; 10.1.3.2 өздігімен бикстерді жинау , зарарсыздандыруға құралдар мен құрылғыларды таңдау; 10.1.3.3 өздігімен дезинфекциялау асептика, антисептика ерітінділерін дайындау және қолдану; 10.1.3.4 тану материалын өздігімен дайындау: (салфеткалар, тампондар, турунды, түйіршіктер, мақта таяқшалары, гипс бинттер)
2. Қызмет көрсету еңбек технологиясы	2.3 Арнайы киімге күтім жасау 2.4 Медициналық мекемелердегі терезелерге, панельдерге, еден жабындыларына күтім жасау	10.2.3.1 өздігімен медицина қызметкерлерінің арнайы киіміне жөндеу жұмысын жүргізу (түйме қадау, жамау салу); 10.2.3.2 медициналық мекемелер жағдайында арнайы киімдерді күту бойынша практикалық қайталау 10.2.4.1 өздігімен терезелер мен панельдерге күтім жасау бойынша жұмысты орындау; 10.2.4.2 өздігімен терезелерді, панельдері, едендері күту үшін жұмыс құралдарын сақтау тәсілдерін іріктеу; 10.2.4.3 өздігімен терезелерге, панельдерге, еденге күтім жасау жұмысы барысында қауіпсіздік ережесін сақтау; 10.2.4.4 өздігімен әр түрдегі радиаторларға күтім жасау бойынша жұмысты орындау; 10.2.4.5 өздігімен медициналық ғимараттардағы (палаталар, асхана , емшара бөлмесі) ауа температурасын өлшеу бойынша жұмысты орындау
3. Еңбек іс-әрекетін талдау және бағалау	3.1 Еңбек іс-әрекетін талдау және бағалау	10.3.3.1 арнайы терминдерді қолданып өз жұмысының және өзгелердің жұмысының орындалуы үшін қолданған әдістер мен тәсілдерді талдау және бағалау;

		10.3.3.2 алдағы жұмыстарды салыстыру негізінде өз жұмысын және өзгелердің жұмысын, жетілдіру бойынша сыни ұсыныс жасау
3-тоқсан		
1. "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар"	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	10.1.1.1 әр түрлі мәдениетіне, нәсіліне, діни сеніміне қарамастан адамдарға төзімділік көрсету; 10.1.1.2 "Кіші медицина қызметкері" пәнін дайындауда материалдар мен ықпал ету жолдарын талдау және салыстыру
	1.2 ҚР еңбек заңнамасы, этика	10.1.2.1 оқу-еңбек ұжымында кәсіби этиканы сақтау; 10.1.2.2 кәсіби борыш және жауапкершілік туралы түсініктің болуы; 10.1.2.3. ұжымда, топта ересектермен және құрдастарымен жұмыс істей білу
	1.3 Материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау	10.1.3.1 жұмысқа қажетті материалдарды, құралдарды, құрылғыларды салыстыру және таңдау; 10.1.3.3 өздігімен дезинфекциялау асептика, антисептика ерітінділерін дайындау және қолдану; 10.1.3.4 таңу материалын өздігімен дайындау: (салфеткалар, тампондар, турунды, түйіршіктер, мақта таяқшалары, гипс бинттер); 10.1.3.6 өздігімен технологиялық карта бойынша жұмыс істеу және жоспарлау; 10.1.3.7 жұмыс орнын ұйымдастыру
	2.5 Медициналық мекемелердегі жиһаздарға күтім жасау	10.2.5.1 өздігімен жиһазды күту құралдарын таңдау; 10.2.5.2 өздігімен жиһазды күту бойынша құрылғылар мен керек-жарақтарды таңдау; 10.2.5.3 өздігімен жиһаз бетінің түрлі жабындарын өңдеу; 10.2.5.4 өздігімен жиһазды күту барысында қауіпсіздік ережелерін сақтау; 10.2.5.5 өздігімен шаңсорғышпен жұмыс жасау

2. Қызмет көрсету еңбек технологиясы	2.6 Сантехникалық жабдықтарға күтім жасау	10.2.6.1 санитариялық тораптың бітелу себептерін өздігімен жою; 10.2.6.2 өздігімен сантехникалық жабдықтарды өңдеу үшін құрылғыларды таңдау; 10.2.6.3 өздігімен сантехникалық жабдықтарды өңдеу үшін құралдарды таңдау; 10.2.6.4. өздігімен арнайы киімдерді және еңбек құралдарын пайдалануға дайындау
	2.7 Таңу материалы	10.2.7.1 таңу материалдарының түрлерін және қызметін білу: орамалдар (100x75 мм), Микулич тампондарды валики, ватники; 10.2.7.2 өздігімен таңу материалдарын пішу және дайындау (орамалдар 100x75 мм, Микулич тампондарды); 10.2.7.3 медициналық мекемелер жағдайында практикалық қайталау
	2.10 Тамақтану гигиенасы	10.2.10.1 стационар жағдайындағы асханаға қойылатын санитарлық талаптарды орындау; 10.2.10.2 науқастарды тамақтандыруды ұйымдастыруда кіші медицина қызметкерінің рөлін білу; 10.2.10.3 стационар жағдайында практикалық қайталау
3. Еңбек іс-әрекетін талдау және бағалау	3.1 Еңбек іс-әрекетін талдау және бағалау	10.3.3.1 арнайы терминдерді қолданып өз жұмысының және өзгелердің жұмысының орындалуы үшін қолданған әдістер мен тәсілдерді талдау және бағалау; 10.3.3.2 алдағы жұмыстарды салыстыру негізінде өз жұмысын және өзгелердің жұмысын, жетілдіру бойынша сыни ұсыныс жасау
4-тоқсан		
	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	10.1.1.1 әр түрлі мәдениетіне, нәсіліне, діни сеніміне қарамастан адамдарға төзімділік көрсету; 10.1.1.2 "Кіші медицина қызметкері" пәнін дайындауда материалдар мен ықпал ету жолдарын талдау және салыстыру
		10.1.2.1 оқу-еңбек ұжымында кәсіби этиканы сақтау;

<p>1. "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар"</p>	<p>1.2 ҚР еңбек заңнамасы, этика</p>	<p>10.1.2.2 кәсіби борыш және жауапкершілік туралы түсініктің болуы; 10.1.2.3. ұжымда, топта ересектермен және құрдастарымен жұмыс істей білу</p>
	<p>1.3 Материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау</p>	<p>10.1.3.1 жұмысқа қажетті материалдарды, құралдарды, құрылғыларды салыстыру және таңдау; 10.1.3.7 жұмыс орнын ұйымдастыру; 10.1.3.8 жұмыс істеудің қауіпсіздік ережесін сақтау</p>
<p>2. Қызмет көрсету еңбек технологиясы</p>	<p>2.9 Стационар жағдайында науқастарға күтім жасау</p>	<p>10.2.9.1 емдеу мекемелеріндегі санитарлық режимді ажырата білу, науқастарды қабылдауда киім, аяқ киім, киім-кешектерді және түрлі мүліктерді қабылдау оны сақтау және жеткізу құжаттарын жүргізуге жаттығу; 10.2.9.2 өздігімен науқасты медициналық таразға түсіру, бойын, көкірек айналымын өлшеу, антропометриялық мәліметтерін жазу; 10.2.9.3 хирургиялық бөлімшедегі кіші медициналық қызметкердің жұмыс ерекшеліктерін білу; 10.2.9.4 отаға дейінгі кезең, отаға дайындық ұғымымен танысу, ота жасайтын бөлмеге науқасты тасымалдау; 10.2.9.5 отадан кейінгі кезең ұғымымен, отадан кейінгі науқасқа арналған палата мен төсекті дайындау туралы түсініктің болуы; 10.2.9.6 соққы алған, созылған, шыққан, сынған науқастарға күтім жасау тәсілдерін ажырату; 10.2.9.7 гипс таңылған науқасқа күтім жасай білу; 10.2.9.8 күйік шалған науқастарға күтім жасау ережелерін білу; 10.2.9.9 күйікті ашық тәсілмен емдеу үшін төсек пен каркастарды дайындау туралы түсініктің болуы; 10.2.9.10 үсік шалған науқастарға күтім жасау ережелері туралы түсініктің болуы;</p>

		<p>10.2.9.11 бас миы мен бас сүйегі жарақаттанған науқастарды күту туралы түсініктің болуы;</p> <p>10.2.9.12 науқастарды тасымалдауға дайындау, гигиеналық ванналар дайындау;</p> <p>10.2.9.13 палатаны жинау және желдету;</p> <p>10.2.9.14 науқастарға төсек дайындау (әр түрлі жағдайлар);</p> <p>10.2.9.15 науқасты сүртіп тазалау, сүрту, төсегін ауыстыру, бұру және орнын ауыстыру;</p> <p>10.2.9.16 гипс бинттерді, лангеттерді дайындау;</p> <p>10.2.9.17 жылытқыш дайындау;</p> <p>10.2.9.18 сифонды клизма, асқазанды шаю үшін керек-жарақтар мен құралдарды дайындау;</p> <p>10.2.9.19 стационардағы неврологиялық бөлімшедегі кіші медицина қызметкерінің жұмыс ерекшеліктерін білу</p>
	2.10 Тамақтану гигиенасы	<p>10.2.10.1 стационар жағдайындағы асханаға қойылатын санитарлық талаптарды орындау;</p> <p>10.2.10.2 науқастарды тамақтандыруды ұйымдастыруда кіші медицина қызметкерінің рөлін білу;</p> <p>10.2.10.3 стационар жағдайында практикалық қайталау</p>
3. Еңбек іс-әрекетін талдау және бағалау	3.1 Еңбек іс-әрекетін талдау және бағалау	<p>10.3.3.1 арнайы терминдерді қолданып өз жұмысының және өзгелердің жұмысының орындалуы үшін қолданған әдістер мен тәсілдерді талдау және бағалау;</p> <p>10.3.3.2 алдағы жұмыстарды салыстыру негізінде өз жұмысын және өзгелердің жұмысын, жетілдіру бойынша сыни ұсыныс жасау</p>

Ескерту: білім беру ұйымында оқу-еңбек үдерісін қажетті өндірістік материалымен қамтамасыз ету мүмкіншіліктеріне қарай, мұғалім тақырыптарды оқыту реттілігін белгілейді.

Ескерту. 9-қосымшасының жоғарғы оң жақ бұрышы жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 7-10 сыныптар үшін "Кәсіби еңбекке баулу. Ас үй жұмысшысы" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

97. "Кәсіби еңбекке баулу. Ас үй жұмысшысы." профилі бойынша бағдарлама келесі бөлімдерді қамтиды:

- 1) 1-бөлім "Материалтану. Саймандар мен жабдықтар";
- 2) 2-бөлім "Еңбек қызметінің технологиясы";
- 3) 3-бөлім "Еңбек әрекетін бағалау және талдау".

98. "Материалтану. Саймандар мен жабдықтар" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) еңбек жөнінде жалпы мағлұмат. Заңнама мен жұмысқа орналасу;
- 2) техника қауіпсіздігі және құралдар мен жабдықтарды пайдалану ережесі.;
- 3) ыдыс-аяқ түрлері мен пайдалану тәсілдері;
- 4) өнеркәсіпте, қосалқы үй жайындағы, қоймадағы, жуу бөлмелеріндегі, тоңазытқыш камераларындағы еден төсенділерінің және қабырға жабындыларының.

99. "Еңбек қызметінің технологиясы" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) өнеркәсіп ғимаратында, қосалқы үй жайында, қоймадағы, жуу бөлмелерінде, тоңазытқыш камераларында тазалық сақтау талаптары;

- 2) ыдыс-аяқты күту тәртібі мен ережесі;
- 3) азық-түлікті бастапқы өңдеуден өткізу;

4) азық-түліктер мен дайын тағам өнімдерін өндірісте тасмалдау және тиеу тәсілдері мен ережелері;

5) асхананы тамақтануға дайындау. Тамақ ішетін үстелді жабдықтау.

100. "Еңбек әрекетін бағалау және талдау" бөлімі келесі бөлімшеден тұрады:

1) еңбек әрекетін бағалау және талдау.

101. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) 1-бөлім "Материалтану. Құрал-саймандар мен жабдықтар":

1-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып

<p>7.1.1.1 өзін Қазақстан азаматы ретінде сезіну, Отанына деген мақтаныш сезімін тұту;</p> <p>7.1.1.2 күнделікті өмірде қолданатын әлеуметтік-тұрмыстық дағдыларды меңгеру: жеке бас гигиенасын сақтау (тырнақ, қол, шашты күту), ғимаратты тазалықта ұстау (күрғақ және ылғалды тазалау, ғимаратты толық тазарту және маусымдық тазартуды жүргізу), тағам дайындаудың қарапайым дағдалары (ыстық сумен жұмыс, азық-түлікті жуу), киімді күту даңдылары (кір жуу, үтіктеу, сақтау), ұжымда немесе бейтаныс адамдармен дұрыс қарым-қатынас жасай алу дағдысы;</p> <p>7.1.1.3 игіліктілікті, эмоционалды-рухани қайырымдылықпен көмек көрсетуге әрқаша дайын екендігін таныту, адамдардың қайғысына ортақ болуды таныту;</p> <p>7.1.1.4 еңбек тәртібі ұғымын, демалыс және мерекелік күндерін меңгеру;</p> <p>7.1.1.5 іскерлік қағаз түрлерін ажырата білу: жұмысқа тұру жөніндегі өтініш, түйіндеме, жұмыстан кету</p>	<p>8.1.1.1 әр түрлі елдің мәдениеті мен тарихына құрметпен қарау;</p> <p>8.1.1.2 қарқынды дамып жатқан және құбылмалы өмірге бейімделудің бастапқы дағдыларын меңгеру (қоршаған адамдарды өзіне бағындыру, қоршаған адамдармен түсіністікте болу, өз-өзіне сенуді сезіну, тәуелсіз болу, қиындықтарды жеңе білу, еліктемеу, басқа адамның ықпалына түспеу, жетістікке қол жеткізуге ұмтылу, өз жетістіктерін көрсету);</p> <p>8.1.1.3 еңбек төлемақысын айыра білу (еңбекақы, келісімді ақы, сағатқа байланысты төлемақы);</p> <p>8.1.1.4 бала бақшадағы ас үй жұмысшысының қызметтік міндетін түсіну: ыдыс-аяқ пен құрал – жабдықтардың атауы, таңбалануына қарай олардың белгілері, ыдысты ашу және жабу ережесі мен тәсілдері, өнеркәсіп орына азық-түлікті және дайын</p>	<p>9.1.1.1 өмір сүруді қамтамасыз етуге қажетті өз мүмкіншілігі жайында адекватты түсініктің болуы;</p> <p>9.1.1.2 әр түрлі әлеуметтік жағдайда өзі қатарлы құрдастарымен немесе ересек адамдармен серіктес болуды жүзеге асыру;</p> <p>9.1.1.3 қоғамдық тамақтану ұйымдарындағы ас үй жұмысшысының қызметтік міндеттерін білу (асхана, кафе, мейрамхана, фастфуд): санитарлы-эпидемиологиялық ережелер мен құқықтарды, өндірістік бақылауды жүргізу және ұйымдастыруға арналған әдістемелік нұсқаулықтарды, еңбекті қорғау ережелері мен құқықтарды техника қауіпсіздігі мен өрттен сақтау ережелерін, ыдыс-аяқ пен құрал-жабдықтардың атауын, пайдалану тәсілдерін, еңбекті оңтайлы ұйымдастыруды, ақау түрлері және оның алдын алу, жою, іскерлік этикеті ережелерін білу;</p>	<p>10.1.1.1 қауіпсіз, салауатты өмір салты ұстанымын сақтау, шығармашылық еңбекке ынталану, нәтижелі жұмыс көрсету, материалды және рухани қазынаға ұқыптылықпен қарау;</p> <p>10.1.1.2 өз бетінше өмір сүруге дайындығын көрсету: өзін қоршаған ортадағы адамдарды бауырына тарта білу, қоршаған ортадағылармен жақсы қарым-қатынас орната алу, өз-өзіне сену, дербес болу, қиындықты жеңе білу, жаманға еліктемеу, біреудің ықпалына түспеу, жетістікке жетуге ынталану, өз жетістіктерін көрсете білу, байланысты шектеу, байланысты ажырата білу;</p> <p>10.1.1.3 жұмыс ауыстыру ережесін білу: жұмысқа ауысу шарты, жұмысқа келмеген адамның орнын ауыстыру уақыты, еңбек келісім шартындағы</p>
---	---	---	---

1.1 Еңбек жөнінде жалпы мағлұмат. Заңнама мен жұмысқа орналасу

жөніндегі өтініш, жұмыс келісімшарты бойынша (мерзімді шарт), түйіндеме жасау; 7.1.1.6 "Ас үй жұмысшысы" кәсібіне қойылатын талаптар мен медициналық қарсы көрсетілімдермен танысу; аллергиялық аурулар, тірек-қимыл қозғалыс аппаратының бұзылыстары, жұқпалы аурулар, көру мен естудің күрделі бұзылыс түрлері; 7.1.1.7 мектеп асханасындағы ас үй жұмысшысының міндеттерімен танысу: асхана құрал-жабдықтарын таза әрі қалыпта ұстау, өндірістік коқыстарды жою, азық-түлікті жуу және сұрыптау, жөнелту, тиеу, азық-түліктер мен дайын тағамдарды кәсіпорындарға жеткізу, ыдыс-аяқтардың, құралдардың аттарымен таныс болу, техника қауіпсіздік ережесін сақтау; 7.1.1.8 асхана залында гигиеналық және эстетикалық қызмет көрсету талаптарын білу; 7.1.1.8 асхана залындағы жиһаздарды өңдеу жөніндегі	тағамды жеткізу ережесі, технологиялық жабдықтарды қосу мен сөндіру, жуғыш және залалсыздардыру сұйықтықтың түрлері мен қоюланған ерітінді түрлері; 8.1.1.5 еңбекті қорғаудағы талаптарды білу (жұмыстың күн тәртібі мен кестесі); 8.1.1.6 жұмысқа қабылдауға өтініш жазу; 8.1.1.7 жұмыстан кету жөнінде өтініш жазу; 8.1.1.8 жұмыс барысында асхана құралдары мен жабдықтарының пайдалану тәсілдерін білу, атау, қолдана білу; 8.1.1.9 тұмшапеш пен қуыруға арналған пешті пайдалану тәсілдерін мен түрлерін білу: іштен қойылатын және жеке, газды және электрлі, грильді, конвекционды вентиляторлы, аса жоғары жиілікті функциясымен, катализикалық бу арқылы және пиролиз арқылы тазаратын; 8.1.1.10 электрлі бұлғауыш және блендер түрлері мен пайдалану тәсілдері: қолмен жасайтын, стационарлы, сүтті коктейльдерге	9.1.1.4 жұмыс орнында міндеттерін орындау жауапкершілігін түсіну: жазғыру, ескеру алу, айыппұл, қызметтен босатылу; 9.1.1.5 сынақ мерзімінің анықтамасын білу: келісім шартта көрсетілген уақыт кезеңі, сол уақытта жұмыс беруші қызметкедің іскерлігін бағалап, қанағаттанбаған жағдайда, жұмысқа үлгермегендіктен жұмыстан босатуға құқылы; 9.1.1.6 жұмыспен қамтамасыз етіп отырған адамға жұмысқа жарамсыз қағазын ұсыну тәртібі мен уақытын білу; 9.1.1.7 еңбек келісім шартына отыру ережесін білу; 9.1.1.8 келісім шартта белгіленген негізгі пункттерді анықтау: мағлұмат, жеке куәлік, еңбек қызметтері, сынақ мерзімі, төлемақы немесе тарифті бірлік, қосалқы төлемдер, жұмыс уақыты, келісім шартты бұзу реті; 9.1.1.9 ет тартқыш түрлері мен пайдалану тәсілдері: қолмен тартатын, А классты (қуатты, өндіргіш), В классты (көп функционалды, жеміс-жидектерді	өзгерістер мен біліктілігі төменірек жұмысқа ауысу; 10.1.1.4 ана болуға байланысты демалыс ұғымын түсіну (декреттік демалыс кезеңі, бала туылуына байланысты рәсімделетін мемлекеттік бір реттік жәрдем ақы, декреттік демалысқа төленетін жәрдемақы, декреттік жәрдемақы алуға құжаттарды тапсыру уақыты, бала туылуына байланысты рәсімделетін мемлекеттік бір реттік жәрдем ақы түрлері, бір реттік әлеуметтік жәрдемақы, бала бір жасқа толғанша әр ай сайын төленетін жәрдемақы); 10.1.1.5 материалдық зиян келтіру кезінде заңнамаға байланысты жауап беру: ас үй жұмысшысы ыдыс-аяқтың, құрал-жабдықтардың сынбауына жауап береді, дезинфекциялық және жууға арналған заттардың болуын қадағалау, ы д с т а н лабораторлық заттарды шаю, жуу сапасы, цехті таза ұстау, азық-түлікті, құрал-жабдықтарды бұзылудан сақтау,
--	---	--	---

	<p>ережелерді сақтау, білу: ағаштан жасалған, пластикалық, өрілген, лакталған, әйнектен жасалған, матадан жасалған; 7.1.1.9 электр пешінің түрлері мен пайдалану тәсілдерін түсіну: ашық және жабық, индукциялық, шойын қақпақты, керамикалық әйнекті бетімен, механикалық немесе сенсор арқылы басқарылатын, үстелдің үстіне қойылатын, ішіне салынатын, портативті; 7.1.1.10 электрлі шәйнек түрлері мен пайдалану тәсілдерін түсіну</p>	<p>арналған, батпалы, жоғары жылдамдықпен, қуаты аз және қуатты, шайқалмалы; 8.1.1.11 кофе-машина түрлері мен пайдалану тәсілдерін: айлауық, чалды (үлестелетін), капсулды, эспрессо комбайны, автоматтандырылған;</p>	<p>қосымша кесу және өткізумен жабдықталған), С классты (аз қуатты, қосымша функциясыз); 9.1.1.10 шырынсыққыш, фреш-машиналар түрлері мен пайдалану тәсілдерін түсіну: пластмассалы, темір, аз қуатты, қуатты, механикалық, автоматтандырылған, электрлі, тұрмыстық, өндірістік, цитрусқа арналған, қатты жеміс-жидектерге арналған, сүйегі барларға арналған, универсалды, ортадан тепкіш, иірмекті</p>	<p>техника қауіпсіздік ережесі мен еңбекті қорғау ережелерін сақтамау, өрт қауіпсіздік ережесі, өндірісте шикізат дайындау сапасы, жұмыс орнына келмеу немесе мас түрінде келу, ішкі тәртіпке бағынбау, қызметтік міндетін орындамау; 10.1.1.6 төлем ақыдан ұстап қалу тәртібін білу: салық, зейнетақы қоры, профсаюзге бөлу, айыппұл</p>
<p>1.2 Техника қауіпсіздігі және құралдар мен жабдықтарды пайдалану ережесі</p>	<p>7.1.2.1 қайнаған сумен жұмыс жасау кезінде техника қауіпсіздік ережесін сақтау; 7.1.2.2 кесетін және шанышқы заттармен жұмыс жасау кезінде техника қауіпсіздік ережесін сақтау; 7.1.2.3 электр пештерімен жұмыс жасау кезінде техника қауіпсіздік ережесін сақтау; 7.1.2.4 электр шәйнегімен жұмыс жасау кезінде техника қауіпсіздік ережесін сақтау; 7.1.2.5 тостермен жұмыс жасау</p>	<p>8.1.2.1 механикалық көкөніс кескіш және ұсақтағышпен жұмыс жасау кезінде техника қауіпсіздік ережесін сақтау; 8.1.2.2 тұмша пешпен жұмыс жасау кезінде техника қауіпсіздік ережесін сақтау; 8.1.2.3 электрлі блендр және бұлғауышпен жұмыс жасау кезінде техника қауіпсіздік ережесін сақтау;</p>	<p>9.1.2.1 ет тартқышты жуу, құрастыру; 9.1.2.2 ет тартқышпен жұмыс жасау кезінде техника қауіпсіздік ережесін сақтау; 9.1.2.3 шырын сыққыш немесе фреш-машиналарды жуу, құрастыру; 9.1.2.4 шырын сыққыш немесе фреш-машинамен жұмыс жасау</p>	<p>10.1.2.1 тоназытқыш және мұздатқыш камералардың бөлшектерін жуу 10.1.2.2; тоназытқыш және мұздатқыш камераларымен жұмыс жасау кезінде техника қауіпсіздік ережесін сақтау; 10.1.2.3 ыдыс-аяқ жуатын машинаға ыдыстарды, ыдыс жуатын заттарды жүктеу ережесін сақтау;</p>

	кезінде техника қауіпсіздік ережесін сақтау; 7.1.2.6 аса жиілігі жоғары пешпен жұмыс жасау кезінде техника қауіпсіздік ережесін сақтау	8.1.2.4 кофе қайнататын машинамен жұмыс жасау кезінде техника қауіпсіздік ережесін сақтау	кезінде техника қауіпсіздік ережесін сақтау	10.1.2.4 ыдыс-аяқ жуатын машинамен жұмыс жасау кезінде техника қауіпсіздік ережесін сақтау
1.3 Ыдыс-аяқ түрлері мен пайдалану тәсілдері.	7.1.3.1 Ыдыс-аяқ түрлерін пайдалану тәсілдерін және қандай материалдан жасалғандығын ажырату; 7.1.3.2 Ыдыс-аяқты пайдалану тәсілдерін білу: асүйлік, асханалық, шай ішуге арналған, кофе ішуге арналған, дастархан жабдығына арналған, асхана аспабы; 7.1.3.3 Ыдыс-аяқ түрлерін атау, асүйлік ыдыс-аяқты сақтау, күтіп ұстау ережелерін білу	8.1.3.1 алюминді, эмальді және никельді ыдыс-аяқты танып білу; 8.1.3.2 асүйлік ағаштан жасалған жабдықтарды атау; 8.1.3.3 асханалық ыдыс-аяқтардың және аспаптардың пайдалану тәсілдері мен түрлерін ажырата алу	9.1.3.1 әйнектен және фарфордан жасалған ыдыс-аяқты ажыратып, анықтай алу; 9.1.3.2 шай ішуге арналған, кофе ішуге арналған, дастарған жабдығына арналған ыдыстарды, фужерлерді, бокалдар мен стакандардың түрлерін ажырата алу, оларды пайдалану тәсілдерін білу	10.1.3.1 тефлонды және керамикадан жасалған ыдыс-аяқтарды ажырата алу, анықтай білу; 10.1.3.2 пластикалық және сақтауға арналған ыдыс-аяқтың түрлері мен пайдалану тәсілдерін білу
1.4 Өнеркәсіпте, қосалқы үй жайындағы, қоймадағы, жуу бөлмелеріндегі, тоңазытқыш камераларындағы еден төсенділерінің және қабырға жабынлыларының түрлері	7.1.4.1 еден төсенділерін сыртқы түріне қарап анықтай алу (ламинатталған, ағаштан жасалған, тақтайдан жасалған, паркетті, линолеум, резеңке негізінде жасалған, керамикалық плитка, мәрмәр, кілемді, полимерлі құйылмалы); 7.1.4.2 линолеумды еден төсеніштерінің ішінде анықтап, білу; 7.1.4.3 қабырғаға арналған бояу түрлерін ажырата	8.1.4.1 түрлі еденге арналған және қабырғаға арналған кафельдерді ажырата алу, күтім жасау; 8.1.4.2 еденді жуып болғаннан кейін жеке гигиеналық талаптарды практикада қолдану; 8.1.4.3 жұмысқа арналған киімді дұрыс таңдау және кию, эстетикалық жағын ұстау (халат, алжапқыш, орамал, қолғап, аяқ-киім)	9.1.4.1 еденге арналған түрлі паркетті және ламинацияны ажырата білу, оларды барлық талаптарға сай дұрыс күту; 9.1.4.2 жинауға арналған жабдықтарды атау, қолдану мақсаты мен пайдалану ережелерін, сақтауды білу	10.1.4.1 еденге арналған түрлі құйылмалы-полимерлі төсеніштерді ажырата алу; 10.1.4.2 еденді төсенішке қарай дұрыс технологиялық күтуге дайындық жүргізу және орындау; 10.1.4.3 жұмысқа арналған киімді дұрыс таңдау және кию, эстетикалық жағын ұстау (күртке, алжапқыш, орамал,

	алу (сулы эмульсялы ізбесті, эмальді)			колғап, резеңке етік)
--	---------------------------------------	--	--	------------------------

2) 2-бөлім "Еңбек жұмысының технологиясы":

2-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
2.1 Өнеркәсіп ғимаратында, қосалқы үй жайында, қоймадағы, жуу бөлмелерінде, тоңазытқыш камераларында тазалық сақтау талаптары	7.2.1.1 қабырға және еденге арналған жуғыш заттар мен күтуге арналған заттардың түрлері жөнінде түсініктерінің болуы; 7.2.1.2 жуғыш заттарды қолдану барысында техника қауіпсіздік ережесін сақтау, жуғыш заттарды нұсқаулыққа сәйкес пайдалану; 7.2.1.3 еден және қабырғаны жуу үшін ережеге сәйкес жүзеге асыру; 7.2.1.4 ас үй жұмысшысының арнайы киім кию мақсатын түсіну (халат, алжапқыш, орамал, қолғап, аяқ-киім); 7.2.1.5 тыныс алу ағзасын қоғайтын тәсілдердің түрлері мен пайдалану тәсілдері	8.2.1.1 жуу бөлмесінде жұмысты ұйымдастыру ережесін білу; 8.2.1.2 жууға арналған заттар туралы түсінік қалыптастыру: ерітіндіні жасау ережесі мен ерітінді түрлері, дезинфекцияға және жууға арналған заттарды қауіпсіз қолдану; 8.2.1.3 ережеге сәйкес тамақ қалдықтарын сақтау және жинау; 8.2.1.5 ыдыс-аяқ жуатын машинаны пайдалану тәсілдерін түсіну, қауіпсіздік ережесін сақтай отырып қолдану; 8.2.1.6 ас үй ыдыстарын, жабдықтарды өңдеу : жуу және құрғату; 8.2.1.7 жуу бөлмесінде киетін киімнің мақсатын білу	9.2.1.1 тоңазытқыш пен қоймадағы жұмысты ұйымдастыру ережесін білу; 9.2.1.2 жууға арналған заттар мен ерітіндіні жасау ережесі туралы түсінік қалыптастыру, тоңазытқыш пен қойманы өңдеуде дезинфекциялау және жуу заттарын пайдалану, дезинфекциялау және жуу заттарын пайдаланғанда қауіпсіздік ережесін сақтау; 9.2.1.3 азық-түлікті тоңазытқышта немесе қоймада сақтау ережесін сақтау; 9.2.1.4 микрофлора және микроб ұғымын түсіну, олардың аддам ағзасына әсері; 9.2.1.5 көкөніс цехында жұмыс о р н ы н ұйымдастыру ерекшелігі	10.2.1.1 ас үй ыдыстары мен жабдықтарды қолдану, оны жуу, таза түрінде ұстау; 10.2.1.2 құралдар мен жабдықтарды таңбалау; 10.2.1.3 ас үй жұмысшысының жұмыс орын тазалық-гигиеналық түрде ұстай білу, күні бойы тазалықты ұстану; 10.2.1.4 құралдарының дұрыс жұмыс жасауын тексеру; 10.2.1.5 қазанға су толтыру, пештің үстіне орнату; 10.2.1.6 су және энергияны пайдалану талаптарын сақтау: электірлі есептегіш, су есептегіші, сантехниканың дұрыс жұмыс жасауы (шүмек), электір құралдарын, қозғалысты хабарлаушыны уақытылы өшіріп отыру, су шығынын үнемдеу
		8.2.2.1 алюминді, эмальді және никельден жасалған ыдыстары күту	9.2.2.1 әйнектен және фарфордан жасалған ыдыс-аяқты күтуді жүзеге асыру; 9.2.2.2 әйнек пен фарфорды өңдеу;	10.2.2.1 тефлонды және керамикалық жабындысы бар ыдыс-аяқтарды күту ережесін орындау және білу; 10.2.2.2 тефлонды және керамикалық жабындысы бар

<p>2.2 Ыдыс-аяқты күту тәртібі мен ережесі</p>	<p>7.2.2.1 "Тамақтану гигиенасы" түсінігімен танысу, а с ү й ыдыс-аяқтарын ажырату, атау, күту және сақтау тәртібі мен ережесін сақтау ; 7.2.2.2 ыдыс-аяқтарды жууға және тазалауға арналған заттардың түрлерін білу, жуу және тазалауға арналған заттарды қолдану кезінде техника қауіпсіздік ережесін сақтау, нұсқаулыққа сәйкес қолдану; 7.2.2.3 денсаулыққа химиялық заттардың әсері</p>	<p>ережесін білу, қолдану; 8.2.2.2 ағаштан жасалған ас үй жабдықтарын өңдеу ерекшелігін түсіну; 8.2.2.3 түрлі материалдан жасалған ыдыс-аяқты жуу және тазалауға арналған заттарды таңдай алу, ажырату ; 8.2.2.4 жуу мен тазалауға арналған заттарды қолдануда техника қауіпсіздік ережесін сақтау, нұсқаулыққа сәйкес орындау; 8.2.2.5 асхана ыдыс-аяқтары мен аспаптарын қолмен жууды орындау; 8.2.2.6 денсаулыққа химиялық заттардың әсері</p>	<p>9.2.2.3 әйнектен және фарфордан жасалған ыдыс-аяқты күтуге және жууға арналған заттарды ажырата білу, жүзеге асыру; 9.2.2.4 жуу мен тазалауға арналған заттарды қолдануда техника қауіпсіздік ережесін сақтау, нұсқаулыққа сәйкес орындау; 9.2.2.5 шай ішуге арналған, кофе ішуге арналған, сервиз, фужер, бокал, стакандарды қолмен жуу; 9.2.2.6 шай ішуге арналған, кофе ішуге арналған, сервиз, фужер, бокал, стакандарды ыдыс-аяқ жуатын машинада жуу ережесін білу және жуу; 9.2.2.7 әйнектен және фарфордан жасалған ыдыс-аяқты кептіру және сақтау</p>	<p>ыдыс-аяқтарлы жуу және тазалауға арналаған заттарды ажырата білу, техника қауіпсіздік ережесін сақтау, нұсқаулыққа сәйкес орындау; 10.2.2.3 пластикалық ыдыс-аяқты күту ережесін сақтау (елеген, шелек, сақтауға арналған контейнер); 10.2.2.4 пластикалық ыдыс-аяқтарды жууға, тазалауға арналға заттарды ажырата білу; 10.2.2.5 пластикалық ыдыс-аяқтарды жууға, тазалауға арналға заттарды қолдану кезінде техника қауіпсіздігін сақтау, нұсқаулыққа сәкес орындау; 10.2.2.6 денсаулыққа химиялық заттардың әсері</p>
	<p>7.2.3.1 азық-түлікті бастапқы өңдеуден өткізудің түрлері мен маңыздылығын түсіну: мұздалған азық-түліктерді е р і т у , азық-түліктерді кірден және жеуге жарамсыз бөліктерінен</p>	<p>8.2.3.1 көкөністер м е н жеміс-жидектерді талапқа сай сақтау шарттары мен мерзімін сақтау ережелерін ұстану: тоңазытқышта және қоймада сақталған тәуілік санын анықтау; 8.2.3.2 көкөністер м е н жеміс-жидектерді алғашқы өңдеуден өткізу ережесін білу : сұрыптау, жуу, турау (ұзынша,</p>	<p>9.2.3.1 сүттен жасалған тағамдардың сақтау мерзімі мен шартын білу: сүттің, сары майдың, қаймақтың, айранның, кілегейдің,</p>	<p>10.2.3.1 еттің, құс етінің, балық етінің сақтау мерзімі мен шартын білу: салқындату мен мұздату, сақтауға арналған қаптамалар (вакуумды, полиэтиленді бір реттік, қағаздан жасалған, көпіршектенген полистирол); 10.2.3.2 етті, құс етін, балық етін бастапқы өңдеуден өткізу ережесін</p>

2.3 Азық-түлікті бастапқы өңдеуден өткізу.	<p>тазарту, азық-түлікке көлем, пішін беру, азпаздық өнімге сәйкес қалпына кеттіру;</p> <p>7.2.3.2 жарма түрлерін білу, ажырата алу (бидай, күріш, бұршақ, арпа жармасы, ұнтақ, үрме бұршақ, жүгері);</p> <p>7.2.3.3 жарманы бастапқы өңдеуден өткізуге арналған ыдыс-аяқ жабдықтары мен құралдардың пайдалану тәсілдерін түсіну;</p> <p>7.2.3.4 жарманы бастапқы өңдеуден өткізу: електен өткізу, тазалау, жуу, кептіру, суға салып қою;</p>	<p>төртбұрыш, домалақ, түрлі пішінді турау, ленталы, сақиналы);</p> <p>8.2.3.3 көкөністер мен жеміс-жидектерді сұрыптау, ақаулығы бар, толыққанды емес шикізаттан бөліп алу, кірден және механикалық қоспадан тазарту, қолмен немесе басқа тәсілдер арқылы тасмалдау;</p> <p>8.2.3.4 көкөністер мен жеміс-жидектерді жуу және тазартуды жүзеге асыру;</p> <p>8.2.3.5 көкөністер мен жеміс-жидектерді тазалауға арналған ыдыс-аяқ жабдықтары мен құралдарды ажырата алу және қолдану (пышақ, механикалық және автоматтандырылған көкөніс тазартқыштар), қауіпсіздік ережелерін сақтау</p>	<p>балмұздақтың белгіленген сақтау мерзімі;</p> <p>9.2.3.2 сүтті жылыту арқылы өңдеуден өткізу (қайнату, стерильдеу, жұмсарту);</p> <p>9.2.3.3 ірімшік тағамдарын турау және ыдыстарға дұрыс салу тәсілдері мен ережелерін білу;</p> <p>9.2.3.4 ірімшікті турап салуға арналған ыдыс-аяқ жабдықтары мен құралдарды ажырата алу және қолдану (бір қолмен турайтын, екі қолмен турайтын пышақтар, сым түрлері), турауға арналған құралдар мен жабдықтарды қолдану кезінде қауіпсіздік ережелерін сақтау</p>	<p>сақтау: еріту, құйқалау, қауырсыннан тазалау, ішек-қарыннан тазарту, ішкі жағын жуу, жеуге жарамсыз жағы мен кірден тазарту, азық-түлікке көлем, пішін беру, азпаздық өнімге сәйкес қалпына кеттіру;</p> <p>10.2.3.3 етті, құс етін, балық етін өңдеуден өткізу және турау;</p> <p>10.2.3.4 етті, құс етін, балық етін турауға арналған ыдыс-аяқ жабдықтары мен құралдарды ажырата алу және қолдану (бір қолмен турайтын, екі қолмен турайтын пышақтар, сым түрлері), турауға арналған құралдар мен жабдықтарды қолдану кезінде қауіпсіздік ережелерін сақтау</p>
	<p>7.2.4.1 дәмдеуіштерді ыдыстарға толтыру және үстелдің үстіне қою;</p> <p>7.2.4.2 қағаз майлықтарын дайындау және оларды майлық салатын арнайы ыдыстарға салу (майлықтарды қаттап салу тәсілдері: көлденең қол орамалы, сақинаға кигізілген</p>	<p>8.2.4.1 таза ыдыс-аяқты жуатын цехтан үлестіретін бөлмеге тасмалдау мен тиеу, поднос немес арба арқылы жеткізу;</p> <p>8.2.4.2 ас үйде бағдарлай алу, үстелдерді нөмірлеу;</p> <p>8.2.4.3 ас үйде ыстық (шай, сорпа) және суық (кеспелер, салаттар)</p>	<p>9.2.4.1 етті, тауық етін, балық етін тоңазытқыш бөлмесінен ыстық цехқа (суық цехқа) тасмалдау мен тиеу, поднос немес арба арқылы барлық техника қауіпсіздігін сақтай отырып жеткізу;</p> <p>9.2.4.2 сүттен жасалған өнімдерді тоңазытқыш бөлмесінен ыстық цехқа (суық цехқа)</p>	<p>10.2.4.1 азық-түлікті қабылдауда және тиеу кезінде ереже сақтау;</p> <p>10.2.4.2 жаңадан келіп жеткен азық-түлікті уақытша сақтау орынын анықтау;</p> <p>10.2.4.3 белгілі бір мағынаны білдіретін белгілермен таңбалау және ажырата білу;</p>

<p>2.4 Азық-түліктер мен дайын тағам өнімдерін өндірісте тамалдау және тиеу тәсілдері мен ережелері.</p>	<p>желдеткіш, үстел үстіндегі желдеткіш, түтікше); 7.2.4.3 себетті туралған нанмен толтыру және үстелдің үстіне кою; 7.2.4.4 ас үйде үстелдер мен орындықтарды жайғастыру (арақашықтығын адам өтетіндей етіп анықтау, іргелес тұрған үстелдердің аралығы, П әріпіне ұқсас, қиғаш орналастыру, алаңын үнемдеу); 7.2.4.5 сусымалы азық-түліктерді тамалдау және тиеу (қант, тұз, ұн, жарма): сусымалы азық-түлікті салатын ыдыс-аяқты таңдау, арбаға, қорапқа, жәшікке салу</p>	<p>тамалдау ережелерін сақтау; 8.2.4.4 кір ыдыс-аяқтарды подноски немесе арбаға тиеп үстелдің үстінен жинау; 8.2.4.5 арбамен (подноспен) кір ыдыс-аяқты тамалдауда ереже сақтау; 8.2.4.6 жуу бөлмесінде арбадан немесе подностан түсіру кезінде реттілік пен ережені сақтау; 8.2.4.7 тамақтан қалған жуындыны арнайы арналған, таңбаланып жазылған ыдысқа ереже мен кезектілігін сақтай отырып салу</p>	<p>тамалдау мен тиеуде техника қауіпсіздігін сақтай отырып жеткізу; 9.2.4.3 азық-түлікті тәуіліктік қоймадан өдіріс цехына жеткізу; 9.2.4.4 барлық техника қауіпсіздік ережесін сақтай отырып, жүкті тамалдау; 9.2.4.5 әртүрлі жүктерді тиеу және тамалдау тәсілдері мен дағдыны білу; 9.2.4.6 өндірісте азық-түліктер мен дайын тағам өнімдерін тамалдау кезінде ереже сақтау және түсіну; 9.2.4.7 қызмет көрсетудің арнайы түрлері (вагон-ресторанда жолаушыларға қызмет көрсету)</p>	<p>10.2.4.4 белгілі бір мағынаны білдіретін белгілермен, таңбалар арқылы жүкті түсіру; 10.2.4.5 аз әзірленетін бөлікке жататын аймақты тазалап тұру; 10.2.4.6 қоқыс пен қалдыққа арналған контейнерлерді тазалап тұру: жиналған қалдықтардан уақытылы тазарту, дезинфекциялайтын ертітіндімен өңдеу, қоқысқа арналған ыдыстарды арнайы тағайындалған орында сақтау; 10.2.4.7 қызмет көрсетудің арнайы түрлері (банкет-фуршет, банкет-коктейль, банкет-шай)</p>
--	---	---	---	--

3) 3-бөлім "Еңбек әрекетін бағалау және талдау":

3-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	<p>7.3.1.1 өз жасаған еңбегінің нәтижесіне қызығушылық таныту; 7.3.1.2 мұғалімнің көмегімен алдыда тұрған жұмысқа ауызша есеп беру; 7.3.1.3 жоспардағы жасалынған</p>	<p>8.3.1.1 "Ас үй жұмысшысы" бағдары бойынша кәсіби дағдыны меңгеруде ынтасын көрсету; 8.3.1.2 сапалы жасалынған жұмыс бойынша талдау жүргізу;</p>	<p>9.3.1.1 өз мақсатына жету үшін жауапкершілік, жігерлік пен қатаң тәртіпті сақтау, жасаған еңбегіне мақтанышпен қарау; 9.3.1.2 жұмысты орындау кезінде мұғалімнің және өзіне қойылған сұрағы бойынша толық талдау жасау;</p>	<p>10.3.1.3 өз еңбегіне жауапкершілікпен және; 10.3.1.1 "Ас үй жұмысшысы" бағдары бойынша өзінің жеке ерекшеліктерін кәсіби талаптарға сәйкестендіру; 10.3.1.2 жасаған еңбегінің нәтижесіне қызығушылық таныту қатаң тәртіппен қарау; 10.3.1.4 өз мақсатына жету</p>

3.1 Еңбек әрекетін бағалау және талдау

<p>жұмысты бітіргеннен кейін ауызша есеп беру; 7.3.1.4 жасалынған жұмыс бойынша есеп беру, есеп беруде меңгерген терминдерді пайдалану; 7.3.1.5 меңгерген білімді практикада қолдану; 7.3.1.6 ұжыммен бірігіп жұмыстың реттілігі мен сапасын талқылау; 7.3.1.7 арнайы киім түрлерін атау; 7.3.1.8 электр қауіпсіздік ережесін айту; 7.3.1.9 қоғамдық тамақтану кәсіпорындарының түрлерін атау, сипаттама беру; 7.3.1.10 жууға арналған ерітінділерді дайындау; 7.3.1.11 құрылғылар мен заттарды таңдау; 7.3.1.12 толқынды пештерді, тостерді, электр шәйнектерді дұрыс күтуді жүзеге асыру; 7.3.1.13 ыдыс-жуатын шұңғылшаны, пештерді тазарту; 7.3.1.14 механикалық жабдықтарды, ыдыс-аяқтарды күту; 7.3.1.15 қоқыстарды жинау, сақтау және қолдану; 7.3.1.16 санитарлы өңдеу өткізу</p>	<p>8.3.1.3 өзінің және дострының жұмыстарын талдау мен бағалауға ұмтылу, жұмыста жетістіктері мен кемшіліктерін атау; 8.3.1.4 жасалынған жұмыс бойынша есеп беру, есеп беруде меңгерген терминдерді қолдану; 8.3.1.5 5 меңгерген білімді практикада пайдалану; 8.3.1.6 тағайындалу мен арнайы киім туралы айтып беру; 8.3.1.7 электр құралдарын және электр жабдықтарын пайдалануда техника қауіпсіздік ережесін айтып беру; 8.3.1.8 қоғамдық тамақтану кәсіпорын түрлерін топтау; 8.3.1.9 жууға арналған ерітінділерді дайындау; 8.3.1.10 құрал-жабдықтар мен тәсілдерді таңдау; 8.3.1.10 іштен қойылатын пешті жуу, тазарту; 8.3.1.11 блендер, миксер қондырғылатын күту; 8.3.1.12 ыдыс-жуатын шұңғылшаны, пештерді тазарту; 8.3.1.13 қоқыстарды жинау, сақтау және қолдану;</p>	<p>9.3.1.3 жасалынған жұмыстың сапасын бақылап отыру; 9.3.1.4 өз еңбегінің нәтижесіне қызығушылық таныту; 9.3.1.5 сөйлеу барысында технологиялық терминдерді пайдалану; 9.3.1.6 ұжыммен бірігіп жұмыстың реттілігі мен сапасын талқылау; 9.3.1.7 арнайы аяқ-киім және қолды қорғайтын тәсіл түрлерін мен пайдалануын атап беру; 9.3.1.8 арнайы аяқ-киім мен қолды қорғайтын тәсіл түрлерін атап беру; 9.3.1.9 жууға арналған ерітінділерді дайындау; 9.3.1.10 құрал-жабдықтар мен тәсілдерді таңдау; 9.3.1.11 мұздатқыш және тоңазытқыш камераларын жуу; 9.3.1.12 ет тартқыш пен шырын сыққышты тазалап отыру; 9.3.1.13 ыдыс-жуатын шұңғылшаны, пештерді тазарту; 9.3.1.14 механикалық жабдықтарды, ыдыс-аяқтарды күту; 9.3.1.15 қоқыстарды жинау, сақтау және қолдану;</p>	<p>үшін жігерлік таныту, жасаған өз немесе басқаның еңбегіне мақтанышпен қарау; ; 10.3.1.5 талапқа сәйкес жұмыс сапасын бағалау; 10.3.1.6 сөйлеу барысында технологиялық терминдерді пайдалану; 10.3.1.7 жұмыс нәтижесі мен сапасын тексеру; 10.3.1.8 тыныс алу ағзасын қоғайтын жеке әдіс түрлері мен пайдалануы жөнінде айтып беру, тыныс алу ағзасын қорғайтын әдіс түрлерін атап беру; 10.3.1.9 тыныс алу ағзасын қоғайтын жеке әдіс түрлері мен қолданылуы жөнінде айтып беру; ; 10.3.1.10 өрт шығудың себебіне қарай өртті сөндіру тәсілдерін анықтау; 10.3.1.11 өрт шығудың себебіне қарай өртті сөндіру құралдарын анықтау; 10.3.1.12 ыстық цехта жұмысты ұйымдастыру; 10.3.1.13 суық цех құрал-жабдықтарын топтау; 10.3.1.14 тарату желісінің жабдықтарын атау, сипаттама беру; 10.3.1.15 қойманың шаруышылық</p>
--	--	---	--

7.3.1.17 жууға арналған жабдықтарды дезинфекциялау; 7.3.1.18 оқу сыныбындағы еденді жуу; 7.3.1.19 өндіріс үстелдерін жинау; 7.3.1.20 қабырға және есікті жуу; 7.3.1.21 бутерброд, тостыны дайындау; жұмыстқадан тағам дайындау (омлет, глазунья, әр түрлі тәсілмен қайнатылып пісірілген)	8.3.1.14 ас үй жабдықтарын белгілеу; 8.3.1.15 санитарлы өңдеу өткізу; 8.3.1.16 жууға арналған жабдықтарды дезинфекциялау; 8.3.1.17 мектеп асханасында және оқу сыныбындағы еденді жуу; 8.3.1.18 өндіріс үстелдерін және ас үй жабдықтарын кептіруге арналған стеллажды жинау	9.3.1.16 мектеп асханасында, оқу сыныбында және өндіріс ғимаратындағы еденді жуу 9.3.1.17 өндіріс үстелдерін және ас үй жабдықтарын кептіруге арналған стеллажды жинау; 9.3.1.18 оқу сыныптарын толық тазарту; 9.3.1.19 тамақ жасайтын бөлмені күнделікті тазарту; 9.3.1.20 ас үй жабдықтарын белгілеу; 9.3.1.21 санитарлы өңдеу өткізу	жұмысын ұйымдастыру; 10.3.1.16 жууға арналған ерітінділерді дайындау; 10.3.1.17 құрылғылар мен заттарды таңдау; 10.3.1.18 тоңазытқыш пен мұздатқыш бөлшектерін жуу; 10.3.1.19 ыдыс-жуытын машинаны пайдалану; 10.3.1.20 ыдыс-жуатын шұңғылшаны, пештерді тазарту; 10.3.1.21 механикалық жабдықтарды, ыдыс-аяқтарды күту
---	--	--	---

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған 7-9 (10) сыныптар үшін " Кәсіби- еңбекке баулу. Ас үй жұмысшысы" пәнінен жанартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақмерзімді жоспар

1) 7-сынып:

4-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
	1.1 Еңбек жөнінде жалпы мағлұмат. Заңнама мен жұмысқа орналасу	7.1.1.1 өзін Қазақстан азаматы ретінде сезіну, Отанына деген мақтаньш сезімін тұту; 7.1.1.2 күнделікті өмірде қолданатын әлеуметтік-тұрмыстық дағдыларды меңгеру: жеке бас гигиенасын сақтау (тырнақ, қол, шашты күту), ғимаратты тазалықта ұстау (құрғақ және ылғалды тазалау, ғимаратты толық тазарту және маусымдық тазартуды жүргізу), тағам дайындаудың қарапайым дағдалары (ыстық сумен жұмыс, азық-түлікті жуу), киімді күту даңдылары (кір жуу, үтіктеу,

<p>1. "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар"</p>		<p>сақтау), ұжымда немесе бейтаныс адамдармен дұрыс қарым-қатынас жасай алу дағдысы; 7.1.1.3 игіліктілікті, эмоционалды-рухани қайырымдылық пен көмек көрсетуге әрқаша дайын екендігін таныту, адамдардың қайғысына ортақ болуды таныту</p>
	<p>1.2 Техника қауіпсіздігі және құралдар мен жабдықтарды пайдалану ережесі</p>	<p>7.1.2.1 қайнаған сумен жұмыс жасау кезінде техника қауіпсіздік ережесін сақтау; 7.1.2.2 кесетін және шанышқы заттармен жұмыс жасау кезінде техника қауіпсіздік ережесін сақтау</p>
	<p>1.3 Ыдыс-аяқ түрлері мен пайдалану тәсілдері</p>	<p>7.1.3.1 ыдыс-аяқ түрлерін пайдалану тәсілдерін және қандай материалдан жасалғандығын ажырату</p>
	<p>1.4 Өнеркәсіпте, қосалқы үй жайындағы, қоймадағы, жуу бөлмелеріндегі, тоңазытқыш камераларындағы еден төсенділерінің және қабырға жабынлыларының түрлері</p>	<p>7.1.4.1 еден төсенділерін сыртқы түріне қарап анықтай алу (ламинатталған, ағаштан жасалған, тақтайдан жасалған, паркетті, линолеум, резеңке негізінде жасалған, керамикалық плитка, мәрмәр, кілемді, полимерлі құйылмалы)</p>
<p>2. Еңбек жұмысының технологиясы</p>	<p>2.1 Өнеркәсіп ғимаратында, қосалқы үй жайында, қоймадағы, жуу бөлмелерінде, тоңазытқыш камераларында тазалық сақтау талаптары</p>	<p>7.2.1.1 қабырға және еденге арналған жуғыш заттар мен күтуге арналған заттардың түрлері жөнінде түсініктерінің болуы; 7.2.1.2 жуғыш заттарды қолдану барысында техника қауіпсіздік ережесін сақтау, жуғыш заттарды нұсқаулыққа сәйкес пайдалану</p>
	<p>2.2 Ыдыс-аяқты күту тәртібі мен ережесі</p>	<p>7.2.2.1 "Тамақтану гигиенасы" түсінігімен танысу, ас үй ыдыс-аяқтарын ажырату, атау, күту және сақтау тәртібі мен ережесін сақтау; 7.2.2.2 ыдыс-аяқтарды жууға және тазалауға арналған заттардың түрлерін білу, жуу және тазалауға арналған заттарды қолдану кезінде техника қауіпсіздік ережесін сақтау, нұсқаулыққа сәйкес қолдану 7.2.2.3 денсаулыққа химиялық заттардың әсері</p>
		<p>7.2.3.1 азық-түлікті бастапқы өңдеуден өткізудің түрлері мен</p>

	<p>2.3 Азық-түлікті бастапқы өңдеуден өткізу</p> <p>2.4 Азық-түліктер мен дайын тағам өнімдерін өндірісте тамалдау және тиеу тәсілдері мен ережелері</p>	<p>маңыздылығын түсіну: мұздалған азық-түліктерді еріту, азық-түліктерді кірден және жеуге жарамсыз бөліктерінен тазарту, азық-түлікке көлем, пішін беру, аспаздық өнімге сәйкес қалпына кеттіру</p> <p>7.2.4.1 дәмдеуіштерді ыдыстарға толтыру және үстелдің үстіне қою</p>
3.Еңбек әрекетін бағалау және талдау	3.1 Еңбек әрекетін бағалау және талдау	<p>7.3.1.1 өз жасаған еңбегінің нәтижесіне қызығушылық таныту;</p> <p>7.3.1.2 мұғалімнің көмегімен алдыда тұрған жұмысқа ауызша есеп беру;</p> <p>7.3.1.3 жоспардағы жасалынған жұмысты бітіргеннен кейін ауызша есеп беру;</p> <p>7.3.1.4 жасалынған жұмыс бойынша есеп беру, есеп беруде меңгерген терминдерді пайдалану;</p> <p>7.3.1.5 меңгерген білімді практикада қолдану;</p> <p>7.3.1.6 ұжыммен бірігіп жұмыстың реттілігі мен сапасын талқылау</p>
2-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек жөнінде жалпы мағлұмат. Заңнама мен жұмысқа орналасу	<p>7.1.1.1 өзін Қазақстан азаматы ретінде сезіну, Отанына деген мақтаныш сезімін тұту;</p> <p>7.1.1.2 күнделікті өмірде қолданатын әлеуметтік-тұрмыстық дағдыларды меңгеру: жеке бас гигиенасын сақтау (тырнақ, қол, шашты күту), ғимаратты тазалықта ұстау (күрғақ және ылғалды тазалау, ғимаратты толық тазарту және маусымдық тазартуды жүргізу), тағам дайындаудың қарапайым дағдалары (ыстық сумен жұмыс, азық-түлікті жуу), киімді күту дандылары (кір жуу, үтіктеу, сақтау), ұжымда немесе бейтаныс адамдармен дұрыс қарым-қатынас жасай алу дағдысы;</p> <p>7.1.1.3 игіліктілікті, эмоционалды-рухани қайырымдылық пен көмек көрсетуге әрқаша дайын екендігін</p>

		таныту, адамдардың қайғысына ортақ болуды таныту
	1.2 Техника қауіпсіздігі және құралдар мен жабдықтарды пайдалану ережесі	7.1.2.1 қайнаған сумен жұмыс жасау кезінде техника қауіпсіздік ережесін сақтау
	1.3 Ыдыс-аяқ түрлері мен пайдалану тәсілдері	7.1.3.1 ыдыс-аяқ түрлерін пайдалану тәсілдерін және қандай материалдан жасалғандығын ажырату
	1.4 Өнеркәсіпте, қосалқы үй жайындағы, қоймадағы, жуу бөлмелеріндегі, тоңазытқыш камераларындағы еден төсенділерінің және қабырға жабынлыларының түрлері	7.1.4.1 еден төсенділерін сыртқы түріне қарап анықтай алу (ламинатталған, ағаштан жасалған, тақтайдан жасалған, паркетті, линолеум, резеңке негізінде жасалған, керамикалық плитка, мәрмәр, кілемді, полимерлі құйылмалы)
2.Еңбек жұмысының технологиясы	2.1 Өнеркәсіп ғимаратында, қосалқы үй жайында, қоймадағы, жуу бөлмелерінде, тоңазытқыш камераларында тазалық сақтау талаптары	7.2.1.1 қабырға және еденге арналған жуғыш заттар мен күтуге арналған заттардың түрлері жөнінде түсініктерінің болуы
	2.2 Ыдыс-аяқты күту тәртібі мен ережесі.	7.2.2.1 "Тамақтану гигиенасы" түсінігімен танысу, ас үй ыдыс-аяқтарын ажырату, атау, күту және сақтау тәртібі мен ережесін сақтау; 7.2.2.2 ыдыс-аяқтарды жууға және тазалауға арналған заттардың түрлерін білу, жуу және тазалауға арналған заттарды қолдану кезінде техника қауіпсіздік ережесін сақтау, нұсқаулыққа сәйкес қолдану; 7.2.2.3 денсаулыққа химиялық заттардың әсері
	2.3 Азық-түлікті бастапқы өңдеуден өткізу	7.2.3.1 азық-түлікті бастапқы өңдеуден өткізудің түрлері мен маңыздылығын түсіну: мұздалған азық-түліктерді еріту, азық-түліктерді кірден және жеуге жарамсыз бөліктерінен тазарту, азық-түлікке көлем, пішін беру, аздапдық өнімге сәйкес қалпына кеттіру
	2.4 Азық-түліктер мен дайын тағам өнімдерін өндірісте тамалдау және тиеу тәсілдері мен ережелері	7.2.4.1 дәмдеуіштерді ыдыстарға толтыру және үстелдің үстіне қою

3.Еңбек әрекетін бағалау және талдау	3.1. Еңбек әрекетін бағалау және талдау	<p>7.3.1.2 мұғалімнің көмегімен алдыда тұрған жұмысқа ауызша есеп беру;</p> <p>7.3.1.3 жоспардағы жасалынған жұмысты бітіргеннен кейін ауызша есеп беру;</p> <p>7.3.1.4 жасалынған жұмыс бойынша есеп беру, есеп беруде меңгерген терминдерді пайдалану;</p> <p>7.3.1.5 меңгерген білімді практикада қолдану</p> <p>7.3.1.6 ұжыммен бірігіп жұмыстың реттілігі мен сапасын талқылау</p>
3-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	<p>1.1 Еңбек жөнінде жалпы мағлұмат. Заңнама мен жұмысқа орналасу.</p> <p>1.2 Техника қауіпсіздігі және құралдар мен жабдықтарды пайдалану ережесі</p> <p>1.3 Ыдыс-аяқ түрлері мен пайдалану тәсілдері</p>	<p>7.1.1.1 өзін Қазақстан азаматы ретінде сезіну, Отанына деген мақтаныш сезімін тұту;</p> <p>7.1.1.2 күнделікті өмірде қолданатын әлеуметтік-тұрмыстық дағдыларды меңгеру: жеке бас гигиенасын сақтау (тырнақ, қол, шашты күту), ғимаратты тазалықта ұстау (күрғақ және ылғалды тазалау, ғимаратты толық тазарту және маусымдық тазартуды жүргізу), тағам дайындаудың қарапайым дағдалары (ыстық сумен жұмыс, азық-түлікті жуу), киімді күту даңдылары (кір жуу, үтіктеу, сақтау), ұжымда немесе бейтаныс адамдармен дұрыс қарым-қатынас жасай алу дағдысы;</p> <p>7.1.1.3 игіліктілікті, эмоционалды-рухани қайырымдылық пен көмек көрсетуге әрқаша дайын екендігін таныту, адамдардың қайғысына ортақ болуды таныту;</p> <p>7.1.1.4 еңбек тәртібі ұғымын, демалыс және мерекелік күндерін меңгеру</p> <p>7.1.2.1 қайнаған сумен жұмыс жасау кезінде техника қауіпсіздік ережесін сақтау</p> <p>7.1.3.1 Ыдыс-аяқ түрлерін пайдалану тәсілдерін және қандай материалдан жасалғандығын ажырату</p>

	<p>1.4 Өнеркәсіпте, қосалқы үй жайындағы, қоймадағы, жуу бөлмелеріндегі, тоңазытқыш камераларындағы еден төсенділерінің және қабырға жабынлыларының түрлері</p>	<p>7.1.4.1 еден төсенділерін сыртқы түріне қарап анықтай алу (ламинатталған, ағаштан жасалған, тақтайдан жасалған, паркетті, линолеум, резеңке негізінде жасалған, керамикалық плитка, мәрмәр, кілемді, полимерлі құйылмалы) 7.1.4.2 линолеумды еден төсеніштерінің ішінде анықтап, білу</p>
<p>2. Еңбек жұмысының технологиясы</p>	<p>2.1 Өнеркәсіп ғимаратында, қосалқы үй жайында, қоймадағы, жуу бөлмелерінде, тоңазытқыш камераларында тазалық сақтау талаптары</p>	<p>7.2.1.1 қабырға және еденге арналған жуғыш заттар мен күтуге арналған заттардың түрлері жөнінде түсініктерінің болуы 7.2.1.2 жуғыш заттарды қолдану барысында техника қауіпсіздік ережесін сақтау, жуғыш заттарды нұсқаулыққа сәйкес пайдалану</p>
	<p>2.2 Ыдыс-аяқты күту тәртібі мен ережесі</p>	<p>7.2.2.1 "Тамақтану гигиенасы" түсінігімен танысу, ас үй ыдыс-аяқтарын ажырату, атау, күту және сақтау тәртібі мен ережесін сақтау 7.2.2.2 ыдыс-аяқтарды жууға және тазалауға арналған заттардың түрлерін білу, жуу және тазалауға арналған заттарды қолдану кезінде техника қауіпсіздік ережесін сақтау, нұсқаулыққа сәйкес қолдану</p>
	<p>2.3 Азық-түлікті бастапқы өңдеуден өткізу</p>	<p>7.2.3.1 азық-түлікті бастапқы өңдеуден өткізудің түрлері мен маңыздылығын түсіну: мұздалған азық-түліктерді еріту, азық-түліктерді кірден және жеуге жарамсыз бөліктерінен тазарту, азық-түлікке көлем, пішін беру, аздапдық өнімге сәйкес қалпына кеттіру; 7.2.3.2 жарма түрлерін білу, ажырата алу (бидай, күріш, бұршақ, арпа жармасы, ұнтақ, үрме бұршақ, жүгері)</p>
	<p>2.4 Азық-түліктер мен дайын тағам өнімдерін өндірісте тамалдау және тиеу тәсілдері мен ережелері</p>	<p>7.2.4.1 дәмдеуіштерді ыдыстарға толтыру және үстелдің үстіне қою; 7.2.4.2 қағаз майлықтарын дайындау және оларды майлық салатын арнайы ыдыстарға салу (майлықтарды қаттап салу тәсілдері: көлденең қол орамалы,</p>

		сақинаға кигізілген желдеткіш, үстел үстіндегі желдеткіш, түтікше)
3.Еңбек әрекетін бағалау және талдау	3.1 Еңбек әрекетін бағалау және талдау	7.3.1.1 өз жасаған еңбегінің нәтижесіне қызығушылық таныту; 7.3.1.2 мұғалімнің көмегімен алдыда тұрған жұмысқа ауызша есеп беру; 7.3.1.3 жоспардағы жасалынған жұмысты бітіргеннен кейін ауызша есеп беру; 7.3.1.4 жасалынған жұмыс бойынша есеп беру, есеп беруде меңгерген терминдерді пайдалану; 7.3.1.5 меңгерген білімді практикада қолдану; 7.3.1.6 ұжыммен бірігіп жұмыстың реттілігі мен сапасын талқылау
4-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек жөнінде жалпы мағлұмат. Заңнама мен жұмысқа орналасу	1.1.1 өзін Қазақстан азаматы ретінде сезіну, Отанына деген мақтаныш сезімін тұту; 7.1.1.2 күнделікті өмірде қолданатын элеуметтік-тұрмыстық дағдыларды меңгеру: жеке бас гигиенасын сақтау (тырнақ, қол, шашты күту), ғимаратты тазалықта ұстау (құрғақ және ылғалды тазалау, ғимаратты толық тазарту және маусымдық тазартуды жүргізу), тағам дайындаудың қарапайым дағдалары (ыстық сумен жұмыс, азық-түлікті жуу), киімді күту дандылары (кір жуу, үтіктеу, сақтау), ұжымда немесе бейтаныс адамдармен дұрыс қарым-қатынас жасай алу дағдысы; 7.1.1.3 игіліктілікті, эмоционалды-рухани қайырымдылық пен көмек көрсетуге әрқаша дайын екендігін таныту, адамдардың қайғысына ортақ болуды таныту
	1.2 Техника қауіпсіздігі және құралдар мен жабдықтарды пайдалану ережесі.	7.1.2.1 қайнаған сумен жұмыс жасау кезінде техника қауіпсіздік ережесін сақтау; 7.1.2.2 кесетін және шанышқы заттармен жұмыс жасау кезінде

		техника қауіпсіздік ережесін сақтау
	1.3 Ыдыс-аяқ түрлері мен пайдалану тәсілдері	7.1.3.1 ыдыс-аяқ түрлерін пайдалану тәсілдерін және қандай материалдан жасалғандығын ажырату
	1.4 Өнеркәсіпте, қосалқы үй жайындағы, қоймадағы, жуу бөлмелеріндегі, тоназытқыш камераларындағы еден төсенділерінің және қабырға жабынлыларының түрлері	7.1.4.1 еден төсенділерін сыртқы түріне қарап анықтай алу (ламинатталған, ағаштан жасалған, тақтайдан жасалған, паркетті, линолеум, резеңке негізінде жасалған, керамикалық плитка, мәрмәр, кілемді, полимерлі құйылмалы)
2.Еңбек жұмысының технологиясы	2.1 Өнеркәсіп ғимаратында, қосалқы үй жайында, қоймадағы, жуу бөлмелерінде, тоназытқыш камераларында тазалық сақтау талаптары	7.2.1.1 қабырға және еденге арналған жуғыш заттар мен күтуге арналған заттардың түрлері жөнінде түсініктерінің болуы; 7.2.1.2 жуғыш заттарды қолдану барысында техника қауіпсіздік ережесін сақтау, жуғыш заттарды нұсқаулыққа сәйкес пайдалану
	2.2 Ыдыс-аяқты күту тәртібі мен ережесі	7.2.2.1 "Тамақтану гигиенасы" түсінігімен танысу, ас үй ыдыс-аяқтарын ажырату, атау, күту және сақтау тәртібі мен ережесін сақтау
	2.3 Азық-түлікті бастапқы өңдеуден өткізу	7.2.3.1 азық-түлікті бастапқы өңдеуден өткізудің түрлері мен маңыздылығын түсіну: мұздалған азық-түліктерді еріту, азық-түліктерді кірден және жеуге жарамсыз бөліктерінен тазарту, азық-түлікке көлем, пішін беру, аздадық өнімге сәйкес қалпына кеттіру
	2.4 Азық-түліктер мен дайын тағам өнімдерін өндірісте тамалдау және тиеу тәсілдері мен ережелері	7.2.4.1 дәмдеуіштерді ыдыстарға толтыру және үстелдің үстіне қою
3.Еңбек әрекетін бағалау және талдау	3.1 Еңбек әрекетін бағалау және талдау	7.3.1.1 өз жасаған еңбегінің нәтижесіне қызығушылық таныту; 7.3.1.2 мұғалімнің көмегімен алдыда тұрған жұмысқа ауызша есеп беру; 7.3.1.3 жоспардағы жасалынған жұмысты бітіргеннен кейін ауызша есеп беру; 7.3.1.4 жасалынған жұмыс бойынша есеп беру, есеп беруде меңгерген терминдерді пайдалану;

		7.3.1.5 меңгерген білімді практикада қолдану; 7.3.1.6 ұжыммен бірігіп жұмыстың реттілігі мен сапасын талқылау
--	--	--

2)8-сынып:
5-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек жөнінде жалпы мағлұмат. Заңнама мен жұмысқа орналасу	8.1.1.1 әр түрлі елдің мәдениеті мен тарихына құрметпен қарау; 8.1.1.2 қарқынды дамып жатқан және құбылмалы өмірге бейімделудің бастапқы дағдыларын меңгеру (қоршаған адамдарды өзіне бағындыру, қоршаған адамдармен түсіністікте болу, өз-өзіне сенуді сезіну, тәуелсіз болу, қиындықтарды жеңе білу, еліктемеу, басқа адамның ықпалына түспеу, жетістікке қол жеткізуге ұмтылу, өз жетістіктерін көрсету); 8.1.1.3 еңбек төлемақысын айыра білу (еңбекақы, келісімді ақы, сағатқа байланысты төлемақы)
	1.2 Техника қауіпсіздігі және құралдар мен жабдықтарды пайдалану ережесі	8.1.2.1 механикалық көкөніс кескіш және ұсақтағышпен жұмыс жасау кезінде техника қауіпсіздік ережесін сақтау
	1.3 Ыдыс-аяқ түрлері мен пайдалану тәсілдері	8.1.3.1 алюминді, эмальді және никельді ыдыс-аяқты танып білу
	1.4 Өнеркәсіпте, қосалқы үй жайындағы, қоймадағы, жуу бөлмелеріндегі, тоңазытқыш камераларындағы еден төсенділерінің және қабырға жабынлыларының түрлері	8.1.4.1 түрлі еденге арналған және қабырғаға арналған кафельдерді ажырата алу, күтім жасау
	2.1 Өнеркәсіп ғимаратында, қосалқы үй жайында, қоймадағы, жуу бөлмелерінде, тоңазытқыш камераларында тазалық сақтау талаптары	8.2.1.1 жуу бөлмесінде жұмысты ұйымдастыру ережесін білу; 8.2.1.2 жууға арналған заттар туралы түсінік қалыптастыру: ерітіндіні жасау ережесі мен ерітінді түрлері, дезинфекцияға және жууға арналған заттарды қауіпсіз қолдану
		8.2.2.1 алюминді, эмальді және никельден жасалған ыдыстары күту ережесін білу, қолдану;

<p>2.Еңбек жұмысының технологиясы</p>	<p>2.2 Ыдыс-аяқты күту тәртібі мен ережесі</p>	<p>8.2.2.2 ағаштан жасалған ас үй жабдықтарын өңдеу ерекшелігін түсіну; 8.2.2.3 түрлі материалдан жасалған ыдыс-аяқты жуу және тазалауға арналған заттарды таңдай алу, ажырату; 8.2.2.4 жуу мен тазалауға арналған заттарды қолдануда техника қауіпсіздік ережесін сақтау, нұсқаулыққа сәйкес орындау</p>
	<p>2.3 Азық-түлікті бастапқы өңдеуден өткізу</p>	<p>8.2.3.1 көкөністер мен жеміс-жидектерді талапқа сай сақтау шарттары мен мерзімін сақтау ережелерін ұстану: тоңазытқышта және қоймада сақталған тәуілік санын анықтау; 8.2.3.2 көкөністер мен жеміс-жидектерді алғашқы өңдеуден өткізу ережесін білу: сұрыптау, жуу, турау (ұзынша, төртбұрыш, домалақ, түрлі пішінді турау, ленталы, сақиналы)</p>
	<p>2.4 Азық-түліктер мен дайын тағам өнімдерін өндірісте тамалдау және тиеу тәсілдері мен ережелері</p>	<p>8.2.4.1 таза ыдыс-аяқты жуатын цехтан үлестіретін бөлмеге тасмалдау мен тиеу, поднос немес арба арқылы жеткізу; 8.2.4.2 ас үйде бағдарлай алу, үстелдерді нөмірлеу</p>
<p>3.Еңбек әрекетін бағалау және талдау</p>	<p>3.1 Еңбек әрекетін бағалау және талдау</p>	<p>8.3.1.1 "Ас үй жұмысшысы" бағдары бойынша кәсіби дағдыны меңгеруде ынтасын көрсету 8.3.1.2 сапалы жасалынған жұмыс бойынша талдау жүргізу; 8.3.1.3 өзінің және дострының жұмыстарын талдау мен бағалауға ұмтылу, жұмыста жетістіктері мен кемшіліктерін атау; 8.3.1.4 жасалынған жұмыс бойынша есеп беру, есеп беруде меңгерген терминдерді қолдану; 8.3.1.5 5 меңгерген білімді практикада пайдалану 8.3.1.6 тағайындалу мен арнайы киім туралы айтып беру; 8.3.1.7 электр құралдарын және электр жабдықтарын пайдалануда техника қауіпсіздік ережесін айтып беру; 8.3.1.8 қоғамдық тамақтану кәсіпорын түрлерін топтау;</p>

		8.3.1.9 жууға арналған ерітінділерді дайындау
2-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек жөнінде жалпы мағлұмат. Заңнама мен жұмысқа орналасу	8.1.1.1 әр түрлі елдің мәдениеті мен тарихына құрметпен қарау
	1.2 Техника қауіпсіздігі және құралдар мен жабдықтарды пайдалану ережесі	8.1.2.1 механикалық көкөніс кескіш және ұсақтағышпен жұмыс жасау кезінде техника қауіпсіздік ережесін сақтау
	1.3 Ыдыс-аяқ түрлері мен пайдалану тәсілдері	8.1.3.1 алюминді, эмальді және никельді ыдыс-аяқты танып білу
	1.4 Өнеркәсіпте, қосалқы үй жайындағы, қоймадағы, жуу бөлмелеріндегі, тоңазытқыш камераларындағы еден төсенділерінің және қабырға жабынлыларының түрлері	8.1.4.1 түрлі еденге арналған және қабырғаға арналған кафельдерді ажырата алу, күтім жасау
2. Еңбек жұмысының технологиясы	2.1 Өнеркәсіп ғимаратында, қосалқы үй жайында, қоймадағы, жуу бөлмелерінде, тоңазытқыш камераларында тазалық сақтау талаптары	8.2.1.1 жуу бөлмесінде жұмысты ұйымдастыру ережесін білу; 8.2.1.2 жууға арналған заттар туралы түсінік қалыптастыру: ерітіндіні жасау ережесі мен ерітінді түрлері, дезинфекцияға және жууға арналған заттарды қауіпсіз қолдану
	2.2 Ыдыс-аяқты күту тәртібі мен ережесі	8.2.2.1 алюминді, эмальді және никельден жасалған ыдыстары күту ережесін білу, қолдану; 8.2.2.2 ағаштан жасалған ас үй жабдықтарын өңдеу ерекшелігін түсіну; 8.2.2.3 түрлі материалдан жасалған ыдыс-аяқты жуу және тазалауға арналған заттарды таңдай алу, ажырату; 8.2.2.4 жуу мен тазалауға арналған заттарды қолдануда техника қауіпсіздік ережесін сақтау, нұсқаулыққа сәйкес орындау
	2.3 Азық-түлікті бастапқы өңдеуден өткізу	8.2.3.1 көкөністер мен жеміс-жидектерді талапқа сай сақтау шарттары мен мерзімін сақтау ережелерін ұстану: тоңазытқышта және қоймада сақталған тәуілік санын анықтау; 8.2.3.2 көкөністер мен жеміс-жидектерді алғашқы өңдеуден өткізу ережесін білу: сұрыптау, жуу, турау (ұзынша, төртбұрыш, домалақ, түрлі

		<p>пішінді турау, ленталы, сақиналы) ;</p> <p>8.2.3.3 көкөністер мен жеміс-жидектерді сұрыптау, ақаулығы бар, толыққанды емес шикізаттан бөліп алу, кірден және механикалық қоспадан тазарту, қолмен немесе түрлітәсілдер арқылы тасымалдау</p>
	2.4 Азық-түліктер мен дайын тағам өнімдерін өндірісте тамалдау және тиеу тәсілдері мен ережелері	8.2.4.1 таза ыдыс-аяқты жуатын цехтан үлестіретін бөлмеге тасмалдау мен тиеу, поднос немес арба арқылы жеткізу
3.Еңбек әрекетін бағалау және талдау	3.1 Еңбек әрекетін бағалау және талдау	<p>8.3.1.1 "Ас үй жұмысшысы" бағдары бойынша кәсіби дағдыны меңгеруде ынтасын көрсету;</p> <p>8.3.1.2 сапалы жасалынған жұмыс бойынша талдау жүргізу;</p> <p>8.3.1.3 өзінің және дострының жұмыстарын талдау мен бағалауға ұмтылу, жұмыста жетістіктері мен кемшіліктерін атау;</p> <p>8.3.1.4 жасалынған жұмыс бойынша есеп беру, есеп беруде меңгерген терминдерді қолдану;</p> <p>8.3.1.5 5 меңгерген білімді практикада пайдалану;</p> <p>8.3.1.6 тағайындалу мен арнайы киім туралы айтып беру</p>
3-тоқсан		
	1.1 Еңбек жөнінде жалпы мағлұмат. Заңнама мен жұмысқа орналасу	<p>8.1.1.1 әр түрлі елдің мәдениеті мен тарихына құрметпен қарау;</p> <p>8.1.1.2 қарқынды дамып жатқан және құбылмалы өмірге бейімделудің бастапқы дағдыларын меңгеру (қоршаған адамдарды өзіне бағындыру, қоршаған адамдармен түсіністікте болу, өз-өзіне сенуді сезіну, тәуелсіз болу, қиындықтарды жеңе білу, еліктемеу, басқа адамның ықпалына түспеу, жетістікке қол жеткізуге ұмтылу, өз жетістіктерін көрсету);</p> <p>8.1.1.3 еңбек төлемақысын айыра білу (еңбекақы, келісімді ақы, сағатқа байланысты төлемақы);</p> <p>8.1.1.4 бала бақшадағы ас үй жұмысшысының қызметтік міндетін түсіну: ыдыс-аяқ пен құрал – жабдықтардың атауы, таңбалануына қарай олардың</p>

<p>1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар</p>		<p>белгілері, ыдысты ашу және жабу ережесі мен тәсілдері, өнеркәсіп орына азық-түлікті және дайын тағамды жеткізу ережесі, технологиялық жабдықтарды қосу мен сөндіру, жуғыш және залалсыздардыру сұйықтықтың түрлері мен қоюланған ерітінді түрлері</p>
	<p>1.2 Техника қауіпсіздігі және құралдар мен жабдықтарды пайдалану ережесі</p>	<p>8.1.2.1 механикалық көкөніс кескіш және ұсақтағышпен жұмыс жасау кезінде техника қауіпсіздік ережесін сақтау; 8.1.2.2 тұмша пешпен жұмыс жасау кезінде техника қауіпсіздік ережесін сақтау</p>
	<p>1.3 Ыдыс-аяқ түрлері мен пайдалану тәсілдері</p>	<p>8.1.3.1 алюминді, эмальді және никельді ыдыс-аяқты танып білу</p>
	<p>1.4 Өнеркәсіпте, қосалқы үй жайындағы, қоймадағы, жуу бөлмелеріндегі, тоңазытқыш камераларындағы еден төсенділерінің және қабырға жабынлыларының түрлері</p>	<p>8.1.4.1 түрлі еденге арналған және қабырғаға арналған кафельдерді ажырата алу, күтім жасау</p>
<p>2. Еңбек жұмысының технологиясы</p>	<p>2.1 Өнеркәсіп ғимаратында, қосалқы үй жайында, қоймадағы, жуу бөлмелерінде, тоңазытқыш камераларында тазалық сақтау талаптары</p>	<p>8.2.1.1 жуу бөлмесінде жұмысты ұйымдастыру ережесін білу; 8.2.1.2 жууға арналған заттар туралы түсінік қалыптастыру: ерітіндіні жасау ережесі мен ерітінді түрлері, дезинфекцияға және жууға арналған заттарды қауіпсіз қолдану</p>
	<p>2.2 Ыдыс-аяқты күту тәртібі мен ережесі</p>	<p>8.2.2.1 алюминді, эмальді және никельден жасалған ыдыстары күту ережесін білу, қолдану; 8.2.2.2 ағаштан жасалған ас үй жабдықтарын өңдеу ерекшелігін түсіну; 8.2.2.3 түрлі материалдан жасалған ыдыс-аяқты жуу және тазалауға арналған заттарды таңдай алу, ажырату; 8.2.2.4 жуу мен тазалауға арналған заттарды қолдануда техника қауіпсіздік ережесін сақтау, нұсқаулыққа сәйкес орындау; 8.2.2.5 асхана ыдыс-аяқтары мен аспаптарын қолмен жууды орындау</p>
		<p>8.2.3.1 көкөністер мен жеміс-жидектерді талапқа сай сақтау шарттары мен мерзімін</p>

	2.3 Азық-түлікті бастапқы өңдеуден өткізу	сақтау ережелерін ұстану: тоңазытқышта және қоймада сақталған тәуілік санын анықтау
	2.4 Азық-түліктер мен дайын тағам өнімдерін өндірісте тамалдау және тиеу тәсілдері мен ережелері	8.2.4.1 таза ыдыс-аяқты жуатын цехтан үлестіретін бөлмеге тасмалдау мен тиеу, поднос немес арба арқылы жеткізу; 8.2.4.2 ас үйде бағдарлай алу, үстелдерді нөмірлеу; 8.2.4.3 ас үйде ыстық (шай, сорпа) және суық (кеспелер, салаттар) тасмалдау ережелерін сақтау
3.Еңбек әрекетін бағалау және талдау	3.1 Еңбек әрекетін бағалау және талдау	8.3.1.1 "Ас үй жұмысшысы" бағдары бойынша кәсіби дағдыны меңгеруде ынтасын көрсету; 8.3.1.2 сапалы жасалынған жұмыс бойынша талдау жүргізу; 8.3.1.3 өзінің және дострының жұмыстарын талдау мен бағалауға ұмтылу, жұмыста жетістіктері мен кемшіліктерін атау; 8.3.1.4 жасалынған жұмыс бойынша есеп беру, есеп беруде меңгерген терминдерді қолдану; 8.3.1.5 5 меңгерген білімді практикада пайдалану; 8.3.1.6 тағайындалу мен арнайы киім туралы айтып беру; 8.3.1.7 электр құралдарын және электр жабдықтарын пайдалануда техника қауіпсіздік ережесін айтып беру
4-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек жөнінде жалпы мағлұмат. Заңнама мен жұмысқа орналасу	8.1.1.1 әр түрлі елдің мәдениеті мен тарихына құрметпен қарау; 8.1.1.2 қарқынды дамып жатқан және құбылмалы өмірге бейімделудің бастапқы дағдыларын меңгеру (қоршаған адамдарды өзіне бағындыру, қоршаған адамдармен түсіністікте болу, өз-өзіне сенуді сезіну, тәуелсіз болу, қиындықтарды жеңе білу, еліктемеу, басқа адамның ықпалына түспеу, жетістікке қол жеткізуге ұмтылу, өз жетістіктерін көрсету); 8.1.1.3 еңбек төлемақысын айыра білу (еңбекақы, келісімді ақы, сағатқа байланысты төлемақы)

	1.2 Техника қауіпсіздігі және құралдар мен жабдықтарды пайдалану ережесі	8.1.2.1 механикалық көкөніс кескіш және ұсақтағышпен жұмыс жасау кезінде техника қауіпсіздік ережесін сақтау
	1.3 Ыдыс-аяқ түрлері мен пайдалану тәсілдері	8.1.3.1 алюминді, эмальді және никельді ыдыс-аяқты танып білу
	1.4 Өнеркәсіпте, қосалқы үй жайындағы, қоймадағы, жуу бөлмелеріндегі, тоңазытқыш камераларындағы еден төсенділерінің және қабырға жабынлыларының түрлері	8.1.4.1 түрлі еденге арналған және қабырғаға арналған кафельдерді ажырата алу, күтім жасау
2.Еңбек жұмысының технологиясы	2.1 Өнеркәсіп ғимаратында, қосалқы үй жайында, қоймадағы, жуу бөлмелерінде, тоңазытқыш камераларында тазалық сақтау талаптары	8.2.1.1 жуу бөлмесінде жұмысты ұйымдастыру ережесін білу
	2.2 Ыдыс-аяқты күту тәртібі мен ережесі	8.2.2.1 алюминді, эмальді және никельден жасалған ыдыстары күту ережесін білу, қолдану; 8.2.2.2 ағаштан жасалған ас үй жабдықтарын өңдеу ерекшелігін түсіну
	2.3 Азық-түлікті бастапқы өңдеуден өткізу	8.2.3.1 көкөністер мен жеміс-жидектерді талапқа сай сақтау шарттары мен мерзімін сақтау ережелерін ұстану: тоңазытқышта және қоймада сақталған тәуілік санын анықтау
	2.4 Азық-түліктер мен дайын тағам өнімдерін өндірісте тамалдау және тиеу тәсілдері мен ережелері	8.2.4.1 таза ыдыс-аяқты жуатын цехтан үлестіретін бөлмеге тасмалдау мен тиеу, поднос немес арба арқылы жеткізу
3.Еңбек әрекетін бағалау және талдау	3.1 Еңбек әрекетін бағалау және талдау	8.3.1.1 "Ас үй жұмысшысы" бағдары бойынша кәсіби дағдыны меңгеруде ынтасын көрсету 8.3.1.2 сапалы жасалынған жұмыс бойынша талдау жүргізу; 8.3.1.3 өзінің және дострының жұмыстарын талдау мен бағалауға ұмтылу, жұмыста жетістіктері мен кемшіліктерін атау; 8.3.1.4 жасалынған жұмыс бойынша есеп беру, есеп беруде меңгерген терминдерді қолдану

3) 9-сынып:

6-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		

<p>1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар</p>	<p>1.1 Еңбек жөнінде жалпы мағлұмат 2.1 Заңнама мен жұмысқа орналасу</p>	<p>9.1.1.1 өмір сүруді қамтамасыз етуге қажетті өз мүмкіншілігі жайында адекватты түсініктің болуы 9.1.1.2 әр түрлі әлеуметтік жағдайда өзі қатарлы құрдастарымен немесе ересек адамдармен серіктес болуды жүзеге асыру; 9.1.1.3 қоғамдық тамақтану ұйымдарындағы ас үй жұмысшысының қызметтік міндеттерін білу (асхана, кафе, мейрамхана, фастфуд): санитарлы-эпидемиологиялық ережелер мен құқықтарды, өндірістік бақылауды жүргізу және ұйымдастыруға арналған әдістемелік нұсқаулықтарды, еңбекті қорғау ережелері мен құқықтарды техника қауіпсіздігі мен өрттен сақтау ережелерін, ыдыс-аяқ пен құрал-жабдықтардың атауын, пайдалану тәсілдерін, еңбекті оңтайлы ұйымдастыруды, ақау түрлері және оның алдын алу, жою, іскерлік этикеті ережелерін білу; 9.1.1.4 жұмыс орнында міндеттерін орындау жауапкершілігін түсіну: жазғыру, ескеру алу, айыппұл, қызметтен босатылу</p>
	<p>1.2 Техника қауіпсіздігі және құралдар мен жабдықтарды пайдалану ережесі</p>	<p>9.1.2.1 ет тартқышты жуу, құрастыру</p>
	<p>1.3 Ыдыс-аяқ түрлері мен пайдалану тәсілдері</p>	<p>9.1.3.1 әйнектен және фарфордан жасалған ыдыс-аяқты ажыратып, анықтай алу</p>
	<p>1.4 Өнеркәсіпте, қосалқы үй жайындағы, қоймадағы, жуу бөлмелеріндегі, тоназытқыш камераларындағы еден төсенділерінің және қабырға жабынлыларының түрлері</p>	<p>9.1.4.1 еденге арналған түрлі паркетті және ламинацияны ажырата білу, оларды барлық талаптарға сай дұрыс күту</p>
	<p>2.1 Өнеркәсіп ғимаратында, қосалқы үй жайында, қоймадағы, жуу бөлмелерінде, тоназытқыш камераларында тазалық сақтау талаптары</p>	<p>9.2.1.1 тоназытқыш пен қоймадағы жұмысты ұйымдастыру ережесін білу</p>

<p>2. Еңбек жұмысының технологиясы</p>	<p>2.2 Ыдыс-аяқты күту тәртібі мен ережесі</p>	<p>9.2.2.1 әйнектен және фарфордан жасалған ыдыс-аяқты күтуді жүзеге асыру; 9.2.2.2 әйнек пен фарфорды өңдеу</p>
	<p>2.3 Азық-түлікті бастапқы өңдеуден өткізу</p>	<p>9.2.3.1 сүттен жасалған тағамдардың сақтау мерзімі мен шартын білу: сүттің, сары майдың, қаймақтың, айранның, кілегейдің, балмұздақтың белгіленген сақтау мерзімі</p>
	<p>2.4 Азық-түліктер мен дайын тағам өнімдерін өндірісте тамалдау және тиеу тәсілдері мен ережелері</p>	<p>9.2.4.1 етті, тауық етін, балық етін тоңазытқыш бөлмесінен ыстық цехқа (суық цехқа) тасмалдау мен тиеу, поднос немес арба арқылы барлық техника қауіпсіздігін сақтай отырып жеткізу</p>
<p>3. Еңбек әрекетін бағалау және талдау</p>	<p>3.1. Еңбек әрекетін бағалау және талдау</p>	<p>9.3.1.1 өз мақсатына жету үшін жауапкершілік, жігерлік пен қатаң тәртіпті сақтау, жасаған еңбегіне мақтанышпен қарау; 9.3.1.2 жұмысты орындау кезінде мұғалімнің және өзіне қойылған сұрағы бойынша толық талдау жасау; 9.3.1.3 жасалынған жұмыстың сапасын бақылап отыру; 9.3.1.4 өз еңбегінің нәтижесіне қызығушылық таныту; 9.3.1.5 сөйлеу барысында технологиялық терминдерді пайдалану; 9.3.1.6 ұжыммен бірігіп жұмыстың реттілігі мен сапасын талқылау; 9.3.1.7 арнайы аяқ-киім және қолды қорғайтын тәсіл түрлерін мен пайдалануын атап беру; 9.3.1.8 арнайы аяқ-киім мен қолды қорғайтын тәсіл түрлерін атап беру; 9.3.1.9 жууға арналған ерітінділерді дайындау; 9.3.1.10 құрал-жабдықтар мен тәсілдерді таңдау</p>
<p>2-тоқсан</p>		
	<p>1.1 Еңбек жөнінде жалпы мағлұмат. Заңнама мен жұмысқа орналасу</p>	<p>9.1.1.1 өмір сүруді қамтамасыз етуге қажетті өз мүмкіншілігі жайында адекватты түсініктің болуы</p>

1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.2 Техника қауіпсіздігі және құралдар мен жабдықтарды пайдалану ережесі	9.1.2.1 ет тартқышты жуу, құрастыру
	1.3 Ыдыс-аяқ түрлері мен пайдалану тәсілдері	9.1.3.1 әйнектен және фарфордан жасалған ыдыс-аяқты ажыратып, анықтай алу
	1.4 Өнеркәсіпте, қосалқы үй жайындағы, қоймадағы, жуу бөлмелеріндегі, тоңазытқыш камераларындағы еден төсенділерінің және қабырға жабынлыларының түрлері	9.1.4.1 еденге арналған түрлі паркетті және ламинацияны ажырата білу, оларды барлық талаптарға сай дұрыс күту
2. Еңбек жұмысының технологиясы	2.1 Өнеркәсіп ғимаратында, қосалқы үй жайында, қоймадағы, жуу бөлмелерінде, тоңазытқыш камераларында тазалық сақтау талаптары	9.2.1.1 тоңазытқыш пен қоймадағы жұмысты ұйымдастыру ережесін білу
	2.2 Ыдыс-аяқты күту тәртібі мен ережесі	9.2.2.1 әйнектен және фарфордан жасалған ыдыс-аяқты күтуді жүзеге асыру 9.2.2.2 әйнек пен фарфорды өңдеу
	2.3 Азық-түлікті бастапқы өңдеуден өткізу	9.2.3.1 сүттен жасалған тағамдардың сақтау мерзімі мен шартын білу: сүттің, сары майдың, қаймақтың, айранның, кілегейдің, балмұздақтың белгіленген сақтау мерзімі
	2.4 Азық-түліктер мен дайын тағам өнімдерін өндірісте тамалдау және тиеу тәсілдері мен ережелері	9.2.4.1 етті, тауық етін, балық етін тоңазытқыш бөлмесінен ыстық цехқа (суық цехқа) тасмалдау мен тиеу, поднос немес арба арқылы барлық техника қауіпсіздігін сақтай отырып жеткізу
		9.3.1.1 өз мақсатына жету үшін жауапкершілік, жігерлік пен қатаң тәртіпті сақтау, жасаған еңбегіне мақтанышпен қарау; 9.3.1.2 жұмысты орындау кезінде мұғалімнің және өзіне қойылған сұрағы бойынша толық талдау жасау; 9.3.1.3 жасалынған жұмыстың сапасын бақылап отыру; 9.3.1.4 өз еңбегінің нәтижесіне қызығушылық таныту; 9.3.1.5 сөйлеу барысында технологиялық терминдерді пайдалану; 9.3.1.6 ұжыммен бірігіп жұмыстың реттілігі мен сапасын талқылау;

3. Еңбек әрекетін бағалау және талдау	3.1 Еңбек әрекетін бағалау және талдау	<p>9.3.1.7 арнайы аяқ-киім және қолды қорғайтын тәсіл түрлерін мен пайдалануын атап беру;</p> <p>9.3.1.8 арнайы аяқ-киім мен қолды қорғайтын тәсіл түрлерін атап беру;</p> <p>9.3.1.9 жууға арналған ерітінділерді дайындау</p> <p>9.3.1.10 құрал-жабдықтар мен тәсілдерді таңдау;</p> <p>9.3.1.11 мұздатқыш және тоңазытқыш камераларын жуу;</p> <p>9.3.1.12 ет тартқыш пен шырын сыққышты тазалап отыру;</p> <p>9.3.1.13 ыдыс-жуатын шұңғылшаны, пештерді тазарту;</p> <p>9.3.1.14 механикалық жабдықтарды, ыдыс-аяқтарды күту</p>
3-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	<p>1.1 Еңбек жөнінде жалпы мағлұмат. Заңнама мен жұмысқа орналасу</p> <p>1.2 Техника қауіпсіздігі және құралдар мен жабдықтарды пайдалану ережесі</p> <p>1.3 Ыдыс-аяқ түрлері мен пайдалану тәсілдері</p> <p>1.4 Өнеркәсіпте, қосалқы үй жайындағы, қоймадағы, жуу бөлмелеріндегі, тоңазытқыш камераларындағы еден төсенділерінің және қабырға жабынлыларының түрлері</p>	<p>9.1.1.1 өмір сүруді қамтамасыз етуге қажетті өз мүмкіншілігі жайында адекватты түсініктің болуы;</p> <p>9.1.1.2 әр түрлі әлеуметтік жағдайда өзі қатарлы құрдастарымен немесе ересек адамдармен серіктес болуды жүзеге асыру</p> <p>9.1.2.1 ет тартқышты жуу, құрастыру</p> <p>9.1.3.1 әйнектен және фарфордан жасалған ыдыс-аяқты ажыратып, анықтай алу</p> <p>9.1.4.1 еденге арналған түрлі паркетті және ламинацияны ажырата білу, оларды барлық талаптарға сай дұрыс күту</p>
	2.1 Өнеркәсіп ғимаратында, қосалқы үй жайында, қоймадағы, жуу бөлмелерінде, тоңазытқыш камераларында тазалық сақтау талаптары	<p>9.2.1.1 тоңазытқыш пен қоймадағы жұмысты ұйымдастыру ережесін білу;</p> <p>9.2.1.2 жууға арналған заттар мен ерітіндіні жасау ережесі туралы түсінік қалыптастыру, тоңазытқыш пен қойманы өңдеуде дезинфекциялау және жуу заттарын пайдалану,</p>

<p>2. Еңбек жұмысының технологиясы</p>	<p>2.2 Ыдыс-аяқты күту тәртібі мен ережесі</p> <p>2.3 Азық-түлікті бастапқы өңдеуден өткізу</p> <p>2.4 Азық-түліктер мен дайын тағам өнімдерін өндірісте тамалдау және тиеу тәсілдері мен ережелері</p>	<p>дезинфекциялау және жуу заттарын пайдаланғанда қауіпсіздік ережесін сақтау</p> <p>9.2.2.1 әйнектен және фарфордан жасалған ыдыс-аяқты күтуді жүзеге асыру;</p> <p>9.2.2.2 әйнек пен фарфорды өңдеу</p> <p>9.2.3.1 сүттен жасалған тағамдардың сақтау мерзімі мен шартын білу: сүттің, сары майдың, қаймақтың, айранның, кілегейдің, балмұздақтың белгіленген сақтау мерзімі</p> <p>9.2.4.1 етті, тауық етін, балық етін тоңазытқыш бөлмесінен ыстық цехқа (суық цехқа) тасмалдау мен тиеу, поднос немес арба арқылы барлық техника қауіпсіздігін сақтай отырып жеткізу</p>
<p>3. Еңбек әрекетін бағалау және талдау</p>	<p>3.1 Еңбек әрекетін бағалау және талдау</p>	<p>9.3.1.1 өз мақсатына жету үшін жауапкершілік, жігерлік пен қатаң тәртіпті сақтау, жасаған еңбегіне мақтанышпен қарау;</p> <p>9.3.1.2 жұмысты орындау кезінде мұғалімнің және өзіне қойылған сұрағы бойынша толық талдау жасау</p> <p>9.3.1.3 жасалынған жұмыстың сапасын бақылап отыру;</p> <p>9.3.1.4 өз еңбегінің нәтижесіне қызығушылық таныту;</p> <p>9.3.1.5 сөйлеу барысында технологиялық терминдерді пайдалану;</p> <p>9.3.1.6 ұжыммен бірігіп жұмыстың реттілігі мен сапасын талқылау;</p> <p>9.3.1.7 арнайы аяқ-киім және қолды қорғайтын тәсіл түрлерін мен пайдалануын атап беру</p>
<p>4-тоқсан</p>		
		<p>9.1.1.1 өмір сүруді қамтамасыз етуге қажетті өз мүмкіншілігі жайында адекватты түсініктің болуы;</p> <p>9.1.1.2 әр түрлі әлеуметтік жағдайда өзі қатарлы құрдастарымен немесе ересек адамдармен серіктес болуды жүзеге асыру;</p> <p>9.1.1.3 қоғамдық тамақтану ұйымдарындағы ас үй</p>

1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек жөнінде жалпы мағлұмат. Заңнама мен жұмысқа орналасу	жұмысшысының қызметтік міндеттерін білу (асхана, кафе, мейрамхана, фастфуд): санитарлы-эпидемиологиялық ережелер мен құқықтарды, өндірістік бақылауды жүргізу және ұйымдастыруға арналған әдістемелік нұсқаулықтарды, еңбекті қорғау ережелері мен құқықтарды техника қауіпсіздігі мен өрттен сақтау ережелерін, ыдыс-аяқ пен құрал-жабдықтардың атауын, пайдалану тәсілдерін, еңбекті оңтайлы ұйымдастыруды, ақау түрлері және оның алдын алу, жою, іскерлік этикеті ережелерін білу
	1.2 Техника қауіпсіздігі және құралдар мен жабдықтарды пайдалану ережесі	9.1.2.1 ет тартқышты жуу, құрастыру
	1.3 Ыдыс-аяқ түрлері мен пайдалану тәсілдері	9.1.3.1 әйнектен және фарфордан жасалған ыдыс-аяқты ажыратып, анықтай алу
	1.4 Өнеркәсіпте, қосалқы үй жайындағы, қоймадағы, жуу бөлмелеріндегі, тоңазытқыш камераларындағы еден төсенділерінің және қабырға жабынлыларының түрлері	9.1.4.1 еденге арналған түрлі паркетті және ламинацияны ажырата білу, оларды барлық талаптарға сай дұрыс күту
2. Еңбек жұмысының технологиясы	2.1 Өнеркәсіп ғимаратында, қосалқы үй жайында, қоймадағы, жуу бөлмелерінде, тоңазытқыш камераларында тазалық сақтау талаптары	9.2.1.1 тоңазытқыш пен қоймадағы жұмысты ұйымдастыру ережесін білу
	2.2 Ыдыс-аяқты күту тәртібі мен ережесі	9.2.2.1 әйнектен және фарфордан жасалған ыдыс-аяқты күтуді жүзеге асыру; 9.2.2.2 әйнек пен фарфорды өңдеу; 9.2.2.3 әйнектен және фарфордан жасалған ыдыс-аяқты күтуге және жууға арналған заттарды ажырата білу
	2.3 Азық-түлікті бастапқы өңдеуден өткізу	9.2.3.1 сүттен жасалған тағамдардың сақтау мерзімі мен шартын білу: сүттің, сары майдың, қаймақтың, айранның, кілегейдің, балмұздақтың белгіленген сақтау мерзімі
		9.2.4.1 етті, тауық етін, балық етін тоңазытқыш бөлмесінен ыстық цехқа (суық цехқа) тасмалдау мен тиеу, поднос немес арба арқылы

	2.4 Азық-түліктер мен дайын тағам өнімдерін өндірісте тамалдау және тиеу тәсілдері мен ережелері	барлық техника қауіпсіздігін сақтай отырып жеткізу; 9.2.4.2 сүттен жасалған өнімдерді тоңазытқыш бөлмесінен ыстық цехқа (суық цехқа) тасмалдау мен тиеуде техника қауіпсіздігін сақтай отырып жеткізу; 9.2.4.3 азық-түлікті тәуіліктік қоймадан өдіріс цехына жеткізу; 9.2.4.4 барлық техника қауіпсіздік ережесін сақтай отырып, жүкті тасмалдау
3. Еңбек әрекетін бағалау және талдау	3.1 Еңбек әрекетін бағалау және талдау	9.3.1.1 өз мақсатына жету үшін жауапкешілік, жігерлік пен қатаң тәртіпті сақтау, жасаған еңбегіне мақтанышпен қарау; 9.3.1.2 жұмысты орындау кезінде мұғалімнің және өзіне қойылған сұрағы бойынша толық талдау жасау

4)10-сынып:

7-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек жөнінде жалпы мағлұмат. Заңнама мен жұмысқа орналасу	10.1.1.1 қауіпсіз, салауатты өмір салты ұстанымын сақтау, шығармашылық еңбекке ынталану, нәтижелі жұмыс көрсету, материалды және рухани қазынаға ұқыптылықпен қарау; 10.1.1.2 өз бетінше өмір сүруге дайындығын көрсету: өзін қоршаға ортадағы адамдарды бауырына тарта білу, қоршаған ортадағылармен жақсы қарым-қатынас орната алу, өз-өзіне сену, дербес болу, қиындықты жеңе білу, жаманға еліктемеу, біреудің ықпалына түспеу, жетістікке жетуге ынталану, өз жетістіктерін көрсете білу, байланысты шектеу, байланысты ажырата білу; 10.1.1.3 жұмыс ауыстыру ережесін білу: жұмысқа ауысу шарты, жұмысқа келмеген адамның орнын ауыстыру уақыты, еңбек келісім шартындағы өзгерістер мен біліктілігі төменірек жұмысқа ауысу

	<p>1.2 Техника қауіпсіздігі және құралдар мен жабдықтарды пайдалану ережесі</p>	<p>10.1.2.1 тоңазытқыш және мұздатқыш камералардың бөлшектерін жуу; 10.1.2.2 тоңазытқыш және мұздатқыш камераларымен жұмыс жасау кезінде техника қауіпсіздік ережесін сақтау</p>
	<p>1.3 Ыдыс-аяқ түрлері мен пайдалану тәсілдері</p>	<p>10.1.3.1 тефлонды және керамикадан жасалған ыдыс-аяқтарды ажырата алу, анықтай білу</p>
	<p>1.4 Өнеркәсіпте, қосалқы үй жайындағы, қоймадағы, жуу бөлмелеріндегі, тоңазытқыш камераларындағы еден төсенділерінің және қабырға жабынлыларының түрлері</p>	<p>10.1.4.1 еденге арналған түрлі құйылмалы-полимерлі төсеніштерді ажырата алу</p>
<p>2. Еңбек жұмысының технологиясы</p>	<p>2.1 Өнеркәсіп ғимаратында, қосалқы үй жайында, қоймадағы, жуу бөлмелерінде, тоңазытқыш камераларында тазалық сақтау талаптары</p>	<p>10.2.1.1 ас үй ыдыстары мен жабдықтарды қолдану, оны жуу, таза түрінде ұстау; 10.2.1.2 құралдар мен жабдықтарды таңбалау 10.2.1.3 ас үй жұмысшысының жұмыс орын тазалық-гигиеналық түрде ұстай білу, күні бойы тазалықты ұстану; 10.2.1.4 құралдарының дұрыс жұмыс жасауын тексеру</p>
	<p>2.2 Ыдыс-аяқты күту тәртібі мен ережесі</p>	<p>10.2.2.1 тефлонды және керамикалық жабындысы бар ыдыс-аяқтарды күту ережесін орындау және білу</p>
	<p>2.3 Азық-түлікті бастапқы өңдеуден өткізу</p>	<p>10.2.3.1 еттің, құс етінің, балық етінің сақтау мерзімі мен шартын білу: салқындату мен мұздату, сақтауға арналған қаптамалар (вакуумды, полиэтиленді бір реттік, қағаздан жасалған, көпіршектенген полистирол)</p>
	<p>2.4 Азық-түліктер мен дайын тағам өнімдерін өндірісте тамалдау және тиеу тәсілдері мен ережелері</p>	<p>10.2.4.1 азық-түлікті қабылдауда және тиеу кезінде ереже сақтау; 10.2.4.2 жаңадан келіп жеткен азық-түлікті уақытша сақтау орынын анықтау</p>
		<p>10.3.1.1 "Ас үй жұмысшысы" бағдары бойынша өзінің жеке ерекшеліктерін кәсіби талаптарға сәйкестендіру; 10.3.1.2 жасаған еңбегінің нәтижесіне қызығушылық таныту;</p>

<p>3. Еңбек әрекетін бағалау және талдау</p>	<p>3.1 Еңбек әрекетін бағалау және талдау</p>	<p>10.3.1.3 өз еңбегіне жауапкершілікпен және қатаң тәртіппен қарау; 10.3.1.4 өз мақсатына жету үшін жігерлік таныту, жасаған өз немесе басқаның еңбегіне мақтанышпен қарау; 10.3.1.5 талапқа сәйкес жұмыс сапасын бағалау; 10.3.1.6 сөйлеу барысында технологиялық терминдерді пайдалану; 10.3.1.7 жұмыс нәтижесі мен сапасын тексеру; 10.3.1.8 тыныс алу ағзасын қоғайтын жеке әдіс түрлері мен пайдалануы жөнінде айтып беру, тыныс алу ағзасын қорғайтын әдіс түрлерін атап беру; 10.3.1.9 тыныс алу ағзасын қоғайтын жеке әдіс түрлері мен қолданылуы жөнінде айтып беру; 10.3.1.10 өрт шығудың себебіне қарай өртті сөндіру тәсілдерін анықтау; 10.3.1.11 өрт шығудың себебіне қарай өртті сөндіру құралдарын анықтау; 10.3.1.12 ыстық цехта жұмысты ұйымдастыру</p>
--	---	---

2-тоқсан

<p>1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар</p>	<p>1.1 Еңбек жөнінде жалпы мағлұмат. Заңнама мен жұмысқа орналасу</p>	<p>10.1.1.1 қауіпсіз, салауатты өмір салты ұстанымын сақтау, шығармашылық еңбекке ынталану, нәтижелі жұмыс көрсету, материалды және рухани қазынаға ұқыптылықпен қарау; 10.1.1.2 өз бетінше өмір сүруге дайындығын көрсету: өзін қоршаға ортадағы адамдарды бауырына тарта білу, қоршаған ортадағылармен жақсы қарым-қатынас орната алу, өз-өзіне сену, дербес болу, қиындықты жеңе білу, жаманға еліктемеу, басқа біреудің ықпалына түспеу, жетістікке жетуге ынталану, өз жетістіктерін көрсете білу, байланысты шектеу, байланысты ажырата білу</p>
--	---	---

	<p>1.2 Техника қауіпсіздігі және құралдар мен жабдықтарды пайдалану ережесі</p>	<p>10.1.2.1 тоңазытқыш және мұздатқыш камералардың бөлшектерін жуу; 10.1.2.2 тоңазытқыш және мұздатқыш камераларымен жұмыс жасау кезінде техника қауіпсіздік ережесін сақтау</p>
	<p>1.3. Ыдыс-аяқ түрлері мен пайдалану тәсілдері</p>	<p>10.1.3.1 тефлонды және керамикадан жасалған ыдыс-аяқтарды ажырата алу, анықтай білу</p>
	<p>1.4. Өнеркәсіпте, қосалқы үй жайындағы, қоймадағы, жуу бөлмелеріндегі, тоңазытқыш камераларындағы еден төсенділерінің және қабырға жабынлыларының түрлері</p>	<p>10.1.4.1 еденге арналған түрлі құйылмалы-полимерлі төсеніштерді ажырата алу</p>
<p>2. Еңбек жұмысының технологиясы</p>	<p>2.1 Өнеркәсіп ғимаратында, қосалқы үй жайында, қоймадағы, жуу бөлмелерінде, тоңазытқыш камераларында тазалық сақтау талаптары</p>	<p>10.2.1.1 ас үй ыдыстары мен жабдықтарды қолдану, оны жуу, таза түрінде ұстау; 10.2.1.2 құралдар мен жабдықтарды таңбалау</p>
	<p>2.2 Ыдыс-аяқты күту тәртібі мен ережесі</p>	<p>10.2.2.1 тефлонды және керамикалық жабындысы бар ыдыс-аяқтарды күту ережесін орындау және білу; 10.2.2.2 тефлонды және керамикалық жабындысы бар ыдыс-аяқтарлы жуу және тазалауға арналаған заттарды ажырата білу, техника қауіпсіздік ережесін сақтау, нұсқаулыққа сәйкес орындау</p>
	<p>2.3 Азық-түлікті бастапқы өңдеуден өткіз</p>	<p>10.2.3.1 еттің, құс етінің, балық етінің сақтау мерзімі мен шартын білу: салқындату мен мұздату, сақтауға арналған қаптамалар (вакуумды, полиэтиленді бір реттік, қағаздан жасалған, көпіршектенген полистирол)</p>
	<p>2.4 Азық-түліктер мен дайын тағам өнімдерін өндірісте тамалдау және тиеу тәсілдері мен ережелері</p>	<p>10.2.4.1 азық-түлікті қабылдауда және тиеу кезінде ереже сақтау; 10.2.4.2 жаңадан келіп жеткен азық-түлікті уақытша сақтау орынын анықтау</p>
		<p>10.3.1.1 "Ас үй жұмысшысы" бағдары бойынша өзінің жеке ерекшеліктерін кәсіби талаптарға сәйкестендіру; 10.3.1.2 жасаған еңбегінің нәтижесіне қызығушылық таныту;</p>

3. Еңбек әрекетін бағалау және талдау	3.1 Еңбек әрекетін бағалау және талдау	<p>10.3.1.3 өз еңбегіне жауапкершілікпен және қатаң тәртіппен қарау;</p> <p>10.3.1.4 өз мақсатына жету үшін жігерлік таныту, жасаған өз немесе басқаның еңбегіне мақтанышпен қарау;</p> <p>10.3.1.5 талапқа сәйкес жұмыс сапасын бағалау;</p> <p>10.3.1.6 сөйлеу барысында технологиялық терминдерді пайдалану;</p> <p>10.3.1.7 жұмыс нәтижесі мен сапасын тексеру</p> <p>10.3.1.8 тыныс алу ағзасын қоғайтын жеке әдіс түрлері мен пайдалануы жөнінде айтып беру, тыныс алу ағзасын қорғайтын әдіс түрлерін атап беру;</p> <p>10.3.1.9 тыныс алу ағзасын қоғайтын жеке әдіс түрлері мен қолданылуы жөнінде айтып беру</p>
3-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек жөнінде жалпы мағлұмат. Заңнама мен жұмысқа орналасу	<p>10.1.1.1 қауіпсіз, салауатты өмір салты ұстанымын сақтау, шығармашылық еңбекке ынталану, нәтижелі жұмыс көрсету, материалды және рухани қазынаға ұқыптылықпен қарау;</p> <p>10.1.1.2 өз бетінше өмір сүруге дайындығын көрсету: өзін қоршаға ортадағы адамдарды бауырына тарта білу, қоршаған ортадағылармен жақсы қарым-қатынас орната алу, өз-өзіне сену, дербес болу, қиындықты жеңе білу, жаманға еліктемеу, біреудің ықпалына түспеу, жетістікке жетуге ынталану, өз жетістіктерін көрсете білу, байланысты шектеу, байланысты ажырата білу</p>
	1.2 Техника қауіпсіздігі және құралдар мен жабдықтарды пайдалану ережесі	<p>10.1.2.1 тоңазытқыш және мұздатқыш камералардың бөлшектерін жуу;</p> <p>10.1.2.2 тоңазытқыш және мұздатқыш камераларымен жұмыс жасау кезінде техника қауіпсіздік ережесін сақтау</p>
		10.1.3.1 тефлонды және керамикадан жасалған

	1.3 Ыдыс-аяқ түрлері мен пайдалану тәсілдері	ыдыс-аяқтарды ажырата алу, анықтай білу
2. Еңбек жұмысының технологиясы	1.4 Өнеркәсіпте, қосалқы үй жайындағы, қоймадағы, жуу бөлмелеріндегі, тоңазытқыш камераларындағы еден төсенділерінің және қабырға жабынлыларының түрлері	10.1.4.1 еденге арналған түрлі құйылмалы-полимерлі төсеніштерді ажырата алу;
	2.1 Өнеркәсіп ғимаратында, қосалқы үй жайында, қоймадағы, жуу бөлмелерінде, тоңазытқыш камераларында тазалық сақтау талаптары	10.2.1.1 ас үй ыдыстары мен жабдықтарды қолдану, оны жуу, таза түрінде ұстау; 10.2.1.2 құралдар мен жабдықтарды танбалау 10.2.1.3 ас үй жұмысшысының жұмыс орын тазалық-гигиеналық түрде ұстай білу, күні бойы тазалықты ұстану; 10.2.1.4 құралдарының дұрыс жұмыс жасауын тексеру
	2.2 Ыдыс-аяқты күту тәртібі мен ережесі	10.2.2.1 тефлонды және керамикалық жабындысы бар ыдыс-аяқтарды күту ережесін орындау және білу 10.2.2.2 тефлонды және керамикалық жабындысы бар ыдыс-аяқтарлы жуу және тазалауға арналаған заттарды ажырата білу, техника қауіпсіздік ережесін сақтау, нұсқаулыққа сәйкес орындау
	2.3 Азық-түлікті бастапқы өңдеуден өткізу	10.2.3.1 еттің, құс етінің, балық етінің сақтау мерзімі мен шартын білу: салқындату мен мұздату, сақтауға арналған қаптамалар (вакуумды, полиэтиленді бір реттік, қағаздан жасалған, көпіршектенген полистирол); 10.2.3.2 етті, құс етін, балық етін бастапқы өңдеуден өткізу ережесін сақтау: еріту, құйқалау, қауырсыннан тазалау, ішек-қарыннан тазарту, ішкі жағын жуу, жеуге жарамсыз жағы мен кірден тазарту, азық-түлікке көлем, пішін беру, аздапдық өнімге сәйкес қалпына кеттіру
	2.4 Азық-түліктер мен дайын тағам өнімдерін өндірісте тамалдау және тиеу тәсілдері мен ережелері	10.2.4.1 азық-түлікті қабылдауда және тиеу кезінде ереже сақтау
		10.3.1.3 өз еңбегіне жауапкешілікпен және; 10.3.1.1 "

<p>3. Еңбек әрекетін бағалау және талдау</p>	<p>3.1 Еңбек әрекетін бағалау және талдау</p>	<p>Ас үй жұмысшысы" бағдары бойынша өзінің жеке ерекшеліктерін кәсіби талаптарға сәйкестендіру;</p> <p>10.3.1.2 жасаған еңбегінің нәтижесіне қызығушылық таныту қатаң тәртіппен қарау;</p> <p>10.3.1.4 өз мақсатына жету үшін жігерлік таныту, жасаған өз немесе басқаның еңбегіне мақтанышпен қарау;</p> <p>10.3.1.5 талапқа сәйкес жұмыс сапасын бағалау;</p> <p>10.3.1.6 сөйлеу барысында технологиялық терминдерді пайдалану;</p> <p>10.3.1.7 жұмыс нәтижесі мен сапасын тексеру;</p> <p>10.3.1.8 тыныс алу ағзасын қоғайтын жеке әдіс түрлері мен пайдалануы жөнінде айтып беру, тыныс алу ағзасын қорғайтын әдіс түрлерін атап беру;</p> <p>10.3.1.9 тыныс алу ағзасын қоғайтын жеке әдіс түрлері мен қолданылуы жөнінде айтып беру;</p> <p>10.3.1.10 өрт шығудың себебіне қарай өртті сөндіру тәсілдерін анықтау;</p> <p>10.3.1.11 өрт шығудың себебіне қарай өртті сөндіру құралдарын анықтау;</p> <p>10.3.1.12 ыстық цехта жұмысты ұйымдастыру;</p> <p>10.3.1.13 суық цех құрал-жабдықтарын топтау;</p> <p>10.3.1.14 тарату желісінің жабдықтарын атау, сипаттама беру</p>
<p>4-тоқсан</p>		
		<p>10.1.1.1 қауіпсіз, салауатты өмір салты ұстанымын сақтау, шығармашылық еңбекке ынталану, нәтижелі жұмыс көрсету, материалды және рухани қазынаға ұқыптылықпен қарау;</p> <p>10.1.1.2 өз бетінше өмір сүруге дайындығын көрсету: өзін қоршаға ортадағы адамдарды бауырына тарта білу, қоршаған ортадағылармен жақсы қарым-қатынас орната алу, өз-өзіне сену, дербес болу,</p>

1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек жөнінде жалпы мағлұмат. Заңнама мен жұмысқа орналасу	қиындықты жеңе білу, жаманға еліктемеу, біреудің ықпалына түспеу, жетістікке жетуге ынталану, өз жетістіктерін көрсете білу, байланысты шектеу, байланысты ажырата білу; 10.1.1.3 жұмыс ауыстыру ережесін білу: жұмысқа ауысу шарты, жұмысқа келмеген адамның орнын ауыстыру уақыты, еңбек келісім шартындағы өзгерістер мен біліктілігі төменірек жұмысқа ауысу
	1.2 Техника қауіпсіздігі және құралдар мен жабдықтарды пайдалану ережесі	10.1.2.1 тоңазытқыш және мұздатқыш камералардың бөлшектерін жуу; 10.1.2.2 тоңазытқыш және мұздатқыш камераларымен жұмыс жасау кезінде техника қауіпсіздік ережесін сақтау
	1.3 Ыдыс-аяқ түрлері мен пайдалану тәсілдері	10.1.3.1 тефлонды және керамикадан жасалған ыдыс-аяқтарды ажырата алу, анықтай білу
	1.4 Өнеркәсіпте, қосалқы үй жайындағы, қоймадағы, жуу бөлмелеріндегі, тоңазытқыш камераларындағы еден төсенділерінің және қабырға жабынлыларының түрлері	10.1.4.1 еденге арналған түрлі құйылмалы-полимерлі төсеніштерді ажырата алу; 10.1.4.2 еденді төсенішке қарай дұрыс технологиялық күтуге дайындық жүргізу және орындау
2. Еңбек жұмысының технологиясы	2.1 Өнеркәсіп ғимаратында, қосалқы үй жайында, қоймадағы, жуу бөлмелерінде, тоңазытқыш камераларында тазалық сақтау талаптары	10.2.1.1 ас үй ыдыстары мен жабдықтарды қолдану, оны жуу, таза түрінде ұстау; 10.2.1.2 құралдар мен жабдықтарды таңбалау
	2.2 Ыдыс-аяқты күту тәртібі мен ережесі	10.2.2.1 тефлонды және керамикалық жабындысы бар ыдыс-аяқтарды күту ережесін орындау және білу 10.2.2.2 тефлонды және керамикалық жабындысы бар ыдыс-аяқтарлы жуу және тазалауға арналған заттарды ажырата білу, техника қауіпсіздік ережесін сақтау, нұсқаулыққа сәйкес орындау 10.2.2.3 пластикалық ыдыс-аяқты күту ережесін сақтау (елеген, шелек, сақтауға арналған контейнер)
		10.2.3.1 еттің, құс етінің, балық етінің сақтау мерзімі мен шартын

	2.3 Азық-түлікті бастапқы өңдеуден өткізу	білу: салқындату мен мұздату, сақтауға арналған қаптамалар (вакуумды, полиэтиленді бір реттік, қағаздан жасалған, көпіршектенген полистирол); 10.2.3.2 етті, құс етін, балық етін бастапқы өңдеуден өткізу ережесін сақтау: еріту, құйқалау, қауырсыннан тазалау, ішек-қарыннан тазарту, ішкі жағын жуу, жеуге жарамсыз жағы мен кірден тазарту, азық-түлікке көлем, пішін беру, аздадық өнімге сәйкес қалпына кеттіру
	2.4 Азық-түліктер мен дайын тағам өнімдерін өндірісте тамалдау және тиеу тәсілдері мен ережелері	10.2.4.1 азық-түлікті қабылдауда және тиеу кезінде ереже сақтау; 10.2.4.2 жаңадан келіп жеткен азық-түлікті уақытша сақтау орынын анықтау
3. Еңбек әрекетін бағалау және талдау	3.1 Еңбек әрекетін бағалау және талдау	10.3.1.3 өз еңбегіне жауапкершілікпен және 10.3.1.1 "Ас үй жұмысшысы" бағдары бойынша өзінің жеке ерекшеліктерін кәсіби талаптарға сәйкестендіру

Ескерту: білім беру ұйымында оқу-еңбек үдерісін қажетті өндірістік материалымен қамтамасыз ету мүмкіншіліктеріне қарай, мұғалім тақырыптарды оқыту реттілігін белгілейді.

"Кәсіби еңбекке баулу" пәні бойынша 7-10 сыныптағы зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына
10-қосымша

Ескерту. 10-қосымшасының жоғарғы оң жақ бұрышы жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 7-10 сыныптар үшін "Кәсіби еңбекке баулу. Аула сыпырушы" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

102. "Кәсіби еңбекке баулу. Аула сыпырушы" профилі бойынша бағдарлама келесі бөлімдерді қамтиды:

- 1) 1-бөлім "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар";
- 2) 2-бөлім "Жұмыстарды орындау технологиялары";

3) 3-бөлім "Еңбек пәнін талдау және бағалау".

103. "Материалтану. Құралдар және жабдықтар" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) еңбек пәні туралы жалпы мәліметтер;
- 2) жұмыс ережелері мен тәртіптері;
- 3) материалдар, құралдар мнe жабдықтарға талдау жасау.

104. "Жұмыстарды орындау технологиялары" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) автокөліктерге арналған тұрақ, гүлзарлар, спорт алаңдары, демалыс орындарын жобалау;

- 2) құрастыру;
- 3) графикалық сауаттылықтың негіздері;
- 4) технологиялық дағдыларды жетілдіру;
- 5) жобалаудың қорытынды деңгейі;
- 6) мектепті көркейту;
- 7) өндірістік тәжірибе;
- 8) құралдарды дайындау.

105. "Еңбек пәнін талдау және бағалау" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) өз қызметінің нәтижелерін ұсыну;
- 2) мектеп көрмесінде ұдайы әрекет етуші жұмыстарды ұсыну;
- 3) барлық деңгейлердегі көрмелерге қатысу;
- 4) жұмыстарды жабдықтау.

106. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) 1-бөлім "Материалтану. Құралдар және жабдықтар":

1-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде сезіну; 7.1.1.2 "аула сыпырушы, ПИК-нің әртүрлі жұмыс жасайтын жұмысшылары" пәнінің ерекшеліктерін білу	8.1.1.1 өз отаны үшін мақтаныш сезімін көрсету; 8.1.1.2 "аула сыпырушы, ПИК-нің әртүрлі жұмыс жасайтын жұмысшылары" пәнінің ерекшеліктерін білу және көрсету	9.1.1.1 өзге пікірлерге құрметтеу; 9.1.1.2 "аула сыпырушы, ПИК-нің әртүрлі жұмыс жасайтын жұмысшылары" пәнінің ерекшеліктерін өздігінен сипаттау	10.1.1.1 әртүрлі мәдениеттегі, нәсілдегі, діндегі адамдарға тең қарау ; 10.1.1.2 "аула сыпырушы, ПИК-нің әртүрлі жұмыс жасайтын жұмысшылары" пәнінің ерекшеліктерін өздігінен талдау
	7.1.1.3 аула сыпырушылар, КИП-тің әртүрлі жұмыс атқаратын	8.1.1.3 аула сыпырушылар, КИП-тің әртүрлі жұмыс атқаратын	9.1.1.3 аула сыпырушылар, КИП-тің әртүрлі	10.1.1.3 аула сыпырушылар, КИП-тің әртүрлі жұмыс атқаратын адамдарының

<p>1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәліметтер</p>	<p>адамдарының міндеттерін атау; 7.1.1.4 жұмысшыларға қойылатын тазалық-гигиена талаптарын атау; 7.1.1.5 аула сыпырушылар, КИП-тің әртүрлі жұмыс атқаратын адамдардың жұмыстарындағы қауіптерді атау; 7.1.1.6 алғашқы дәрігерге дейінгі медициналық көмекті көрсете алу және құтқару қызметтерінің телефон нөмірлерін білу; 7.1.1.7 көшенің өтетін бөлігі мен есік алдындағы жұмыстарды орындау кезіндегі қауіптерді атау; 7.1.1.8 ағаш ісі жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді атау; 7.1.1.9 темір ісі жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптер; 7.1.1.10 сылақ-бетон жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді атау; 7.1.1.11 шыны жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді атау</p>	<p>адамдарының міндеттерін атау; 8.1.1.4 жұмысшыларға қойылатын тазалық-гигиена талаптарын білу; 8.1.1.5 аула сыпырушылар, КИП-тің әртүрлі жұмыс атқаратын адамдардың жұмыстарындағы қауіптерді білу; 8.1.1.6 алғашқы дәрігерге дейінгі медициналық көмекті көрсете алу және құтқару қызметтерінің телефон нөмірлерін білу; 8.1.1.7 көшенің өтетін бөлігі мен есік алдындағы жұмыстарды орындау кезіндегі қауіптерді білу; 8.1.1.8 ағаш ісі жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді білу; 8.1.1.9 темір ісі жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді білу; 8.1.1.10 сылақ-бетон жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді білу; 8.1.1.11. шыны жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді білу</p>	<p>жұмыс атқаратын адамдарының міндеттерін білу; 9.1.1.4 жұмысшыларға қойылатын тазалық-гигиена талаптарын орындау; 9.1.1.5 аула сыпырушылар, КИП-тің әртүрлі жұмыс атқаратын адамдардың жұмыстарындағы қауіптерді білу; 9.1.1.6 алғашқы дәрігерге дейінгі медициналық көмекті көрсету және құтқару қызметтерінің телефон нөмірлерін білу; 9.1.1.7 көшенің өтетін бөлігі мен есік алдындағы жұмыстарды орындау кезіндегі қауіптерді білу; 9.1.1.8. ағаш ісі жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді білу; 9.1.1.9 темір ісі жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді білу; 9.1.1.10 сылақ-бетон жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді білу; 9.1.1.11 шыны жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді білу</p>	<p>міндеттерін өздігінен орындау; 10.1.1.4 жұмысшыларға қойылатын тазалық-гигиена талаптарын өздігінен орындау; 10.1.1.5 аула сыпырушылар, КИП-тің әртүрлі жұмыс атқаратын адамдардың жұмыстарындағы қауіптерді түсіну; 10.1.1.6 алғашқы дәрігерге дейінгі медициналық көмекті көрсете алу және құтқару қызметтерінің телефон нөмірлерін білу; 10.1.1.7 көшенің өтетін бөлігі мен есік алдындағы жұмыстарды орындау кезіндегі қауіптерді түсіну; 10.1.1.8 ағаш ісі жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді түсіну; 10.1.1.9 темір ісі жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді түсіну; 10.1.1.10 сылақ-бетон жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді түсіну; 10.1.1.11 шыны жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді түсіну</p>
	<p>7.1.2.1 ғимаратты тазалау кезіндегі жұмыс ережелері мен тәртіптері;</p>	<p>8.1.2.1 ғимаратты тазалау кезіндегі жұмыс ережелері мен тәртіптерін білу ;</p>	<p>9.1.2.1 ғимаратты тазалау кезіндегі</p>	<p>10.1.2.1 ғимаратты тазалау кезіндегі жұмыс ережелері мен тәртіптерін орындау; 10.1.2.2 сантехникалық</p>

<p>1.2 Жұмыс ережелері мен тәртіптері</p>	<p>7.1.2.2 сантехникалық жұмыстарды жүргізудің ережелері мен тәртіптерін атау; 7.1.2.3 өтетін жол бөліктеріндегі жұмыстарды орындау кезіндегі ережелерді атау; 7.1.2.4 ағаш ісі жұмыстарын орындау ережелерін атау 7.1.2.5 темір ісі жұмыстарын орындау ережелерін атау; 7.1.2.6 электрофицирифт құралдармен жұмыс жасау ережелерін атау; 7.1.2.7 сылақ-бетон жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді атау; 7.1.2.8 шыны жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді атау</p>	<p>8.1.2.2 сантехникалық жұмыстарды жүргізудің ережелері мен тәртіптерін білу; 8.1.2.3 өтетін жол бөліктеріндегі жұмыстарды орындау кезіндегі ережелерді білу; 8.1.2.4 ағаш ісі жұмыстарын орындау ережелерін білу 8.1.2.5 темір ісі жұмыстарын орындау ережелерін білу; 8.1.2.6 электрофицирифт құралдармен жұмыс жасау ережелерін білу; 8.1.2.7 сылақ-бетон жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді білу; 8.1.2.8 шыны жұмыстарын орындау кезіндегі ережелерді білу.</p>	<p>жұмыс ережелері мен тәртіптерін білу; 9.1.2.2 сантехникалық жұмыстарды жүргізудің ережелері мен тәртіптерін білу; 9.1.2.3 өтетін жол бөліктеріндегі жұмыстарды орындау кезіндегі ережелерді білу; 9.1.2.4 ағаш ісі жұмыстарын орындау ережелерін білу 9.1.2.5 темір ісі жұмыстарын орындау ережелерін білу; 9.1.2.6 электрофицирифт құралдармен жұмыс жасау ережелерін білу; 9.1.2.7 сылақ-бетон жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді білу; 9.1.2.8 шыны жұмыстарын орындау кезіндегі ережелерді білу</p>	<p>жұмыстарды жүргізудің ережелері мен тәртіптерін орындау; 10.1.2.3 өтетін жол бөліктеріндегі жұмыстарды орындау кезіндегі ережелерді орындау; 10.1.2.4 ағаш ісі жұмыстарын орындау ережелерін орындау; 10.1.2.5 электрофицирифт құралдармен жұмыс жасау ережелерін орындау; 10.1.2.6 электрофицирифт құралдармен жұмыс жасау ережелерін орындау; 10.1.2.7 сылақ-бетон жұмыстарын орындау кезіндегі ережелерді орындау; 10.1.2.8 шыны жұмыстарын орындау кезіндегі ережелерді орындау .</p>
	<p>7.1.3.1 сүректің ерешеліктерін атау; 7.1.3.2 металлдың түрлері мен ерекшеліктерін атау; 7.1.3.3 цементтің ерекшелігін атау;</p>	<p>8.1.3.1 сүректің ерешеліктерін білу; 8.1.3.2 металлдың түрлері мен ерекшеліктерін білу; 8.1.3.3 цементтің ерекшелігін білу;</p>	<p>9.1.3.1 сүректің ерешеліктерін білу; 9.1.3.2 металлдың түрлері мен ерекшеліктерін білу; 9.1.3.3 цементтің ерекшелігін білу;</p>	<p>10.1.3.1 жұмыста сүректің ерешеліктерін пайдалану; 10.1.3.2 металлдың түрлері мен ерекшеліктерін жұмыста пайдалану; 10.1.3.3 цементтің ерекшелігін жұмыста пайдалану; 10.1.3.4 жылу с а қ т а у материалдардың ерекшелігін жұмыста пайдалану;</p>

1.3 Материалдыр, құралдар мен жабдықтарды талдау	7.1.3.4 жылу сақтағыш материалдарды атау;	8.1.3.4 жылу сақтағыш материалдарды білу;	9.1.3.4 жылу сақтағыш материалдарды білу;	10.1.3.5 жұмыста жақпа материалдарды пайдалану;
	7.1.3.5 майлау материалдарын атау;	8.1.3.5 жақпа материалдарды білу;	9.1.3.5. 5 жақпа материалдарды білу;	10.1.3.6 жұмыста электр құралдарын пайдалану;
	7.1.3.6 электр құралдарын атау;	8.1.3.6 электр құралдарын білу;	9.1.3.6 электр құралдарын атау білу;	10.1.3.7 аумақты тазартуға арналған құралдарды өзіңінен пайдалана алу;
	7.1.3.7 аумақты тазалау құралдарын атау;	8.1.3.7 аумақты тазалау құралдарын білу;	9.1.3.7 аумақты тазалау құралдарын білу;	10.1.3.8 ғимаратты тазартуға арналған құралдарды өзіңінен пайдалана алу;
	7.1.3.8 ғимаратты тазалауға арналған құралдарды атау;	8.1.3.8 ғимаратты тазалауға арналған құралдарды білу;	9.1.3.8 ғимаратты тазалауға арналған құралдарды білу;	10.1.3.9 сантехникалық жұмыстарды орындауға арналған жұмыстарды орындауға арналған құралдарды білу;
	7.1.3.9 сантехникалық жұмыстарды орындауға арналған құралдарды атау;	8.1.3.9 сантехникалық жұмыстарды орындауға арналған құралдарды білу;	9.1.3.9 сантехникалық жұмыстарды орындауға арналған құралдарды білу;	10.1.3.10 темір ісі жұмыстарын орындауға арналған құралдарды атау;
	7.1.3.10 темір ісі жұмыстарын орындауға арналған құралдарды атау;	8.1.3.10 темір ісі жұмыстарын орындауға арналған құралдарды білу;	9.1.3.10 темір ісі жұмыстарын орындауға арналған құралдарды білу;	10.1.3.11 ағаш ісі жұмыстарын орындауға арналған құралдарды өзіңінен пайдалана алу;
	7.1.3.11 ағаш ісі жұмыстарын орындауға арналған бейімдеу мен құралдарды атау;	8.1.3.11 ағаш ісі жұмыстарын орындауға арналған бейімдеу мен құралдарды білу;	9.1.3.11 ағаш ісі жұмыстарын орындауға арналған бейімдеу мен құралдарды білу;	10.1.3.12 шыны жұмыстарын жүргізуге арналған құралдарды атау
	7.1.3.12 шыны жұмыстарын жүргізуге арналған құралдарды атау	8.1.3.12 шыны жұмыстарын жүргізуге арналған құралдарды білу	9.1.3.12 шыны жұмыстарын жүргізуге арналған құралдарды білу	10.1.3.11 ағаш ісі жұмыстарын орындауға арналған құралдарды өзіңінен пайдалана алу;
				10.1.3.12 шыны жұмыстарын орындауға арналған құралдарды өзіңінен пайдалана алу

2) 2-бөлім "Жұмыстарды орындау технологиялары":

2-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
2.1 Автокөліктерге арналған тұрақтар,	7.2.1.1 участкағы жұмысты жоспарлау деңгейлерін атау; 7.2.1.2 жоспарланған жұмыстарды	8.2.1.1 участкағы жұмысты жоспарлау деңгейлерін білу; 8.2.1.2 жоспарланған	9.2.1.1 участкағы жұмысты жоспарлау; 9.2.1.2 жоспарланған	10.2.1.1 участкағы жұмысты жоспарлау; 10.2.1.2 жоспарланған жұмыстарды

гүлзарлар, спорт алаңқайлары, демалыс орындарын жобалау	орындау шығындарын атау; 7.2.1.3 автокөліктерге арналған тұрақтар, гүлзарлар, спорт алаңқайлары, демалыс орындарын белгілеуге қатысу	жұмыстарды орындау шығындарын есептеуді білу; 8.2.1.3 гүлзарлар, спорт алаңқайлары, демалыс орындарын белгілеу ретін білу	жұмыстарды орындау шығындарын есептеуді білу; 9.2.1.3 гүлзарлар, спорт алаңқайлары, демалыс орындарын белгілеуді орындау	орындау шығындарын өздігінен есептеу алу; 10.2.1.3 гүлзарлар, спорт алаңқайлары, демалыс орындарын өздігінен белгілей алу
2.2 Құрастыру	7.2.2.1 қарапайым заттарды құрастыру, ағаш кесінділері мен қағаздан жасалған өнімдерді үлгілеу; 7.2.2.2 құрастыру құжатнамаларын құрастыру деңгейлерін атау; 7.2.2.3 есік алдындағы аумаққа арналған өнімді құрастырудың ретін білу;	8.2.2.1 қарапайым заттарды құрастыру, ағаш кесінділері мен қағаздан жасалған өнімдерді үлгілеу; 8.2.2.2 құрастыру құжатнамаларын құрастыру деңгейлерін білу; 8.2.2.3 есік алдындағы аумаққа арналған өнімді құрастырудың ретін білу;	9.2.2.1 қарапайым заттарды құрастыру, ағаш кесінділері мен қағаздан жасалған өнімдерді үлгілеу; 9.2.2.2 құрастыру құжатнамаларын құрастыру; 9.2.2.3 есік алдындағы аумаққа арналған өнімді құрастырудың ретін білу;	10.2.2.1 қарапайым заттарды құрастыру, ағаш кесінділері мен қағаздан жасалған өнімдерді өздігінен үлгілей алу; 10.2.2.2 құрастыру құжатнамаларын өздігінен құрастыр алу; 10.2.2.3 есік алдындағы аумаққа арналған өнімді өздігінен құрастыра алу;
2.3 Грамматикалық сауаттылықтың негіздері	7.2.3.1 графиканың негізін білу, құралдарды пайдалану; 7.2.3.2 суретті орындау тәртібін атау; 7.2.3.3 шаблонды орындау деңгейлерін атау; 7.2.3.4 суретті материалға ауыстыру тәртібін білу; 7.2.3.5 суретті материалға ауыстыру тәртібін білу; 7.2.3.6 технологиялық картаны орындау тәртібін атау; 7.2.3.7 материалды пішу картасын орындау тәртібін атау;	8.2.3.1 түсіндіруге арналған графиктің негізін пайдалану; 8.2.3.2 суретті орындау тәртібін білу; 8.2.3.3 шаблонды орындау деңгейлерін атау; 8.2.3.4 суретті материалға ауыстыру тәртібін білу; 8.2.3.5 суретті материалға ауыстыру тәртібін білу; 8.2.3.6 технологиялық картаны орындау тәртібін атау; 8.2.3.7 материалды пішу картасын орындау тәртібін	9.2.3.1 ойды графиканың негізгімен көрсету; 9.2.3.2 өнім суретін орындау; 9.2.3.3 Өнім шаблонын орындау; 9.2.3.4 суретті материалға қою; 9.2.3.5 суретті материалға қою; 9.2.3.6 технологиялық картаны орындау; 9.2.3.7 материалды пішу картасын орындау; 9.2.3.8 өнім эскизін орындау	10.2.3.1 ойды түсіндіру үшін графика негізін пайдалану; 10.2.3.2 суретті өздігінен салу; 10.2.3.3 өнім шаблонын өздігінен салу; 10.2.3.4 суретті материалға өздігінен алып бара алу; 10.2.3.5 суреттерді өздігінен алып бара алу; 10.2.3.6 технологиялық картаны өздігінен орындай алу; 10.2.3.7 материал пішінінің картасын өздігіне орындай алу;

	7.2.3.8 өнім эскизін орындау тәртібін атау	атау; 8.2.3.8. өнім эскизін орындау тәртібін атау		10.2.3.8. өнім эскизін өздігінен орындай алу
	<p>7.2.4.1 мезгілдік киімдер мен қорғаныс құралдарына күтім жасау тәртібін атау;</p> <p>7.2.4.2 құралдар мен жабдықтарды дайындау, жөндеу, және олардың қызмет көрсету тәртібін атау;</p> <p>7.2.4.3 аллея, жолдарға күтім жасау тәртібін атау;</p> <p>7.2.4.4 қоймалық және өндірістік ғимараттарға күтім жасау тәртібін атау;</p> <p>7.2.4.5 жүк тиеу-түсіру жұмыстарын орындау тәртібін атау;</p> <p>7.2.4.6 шыныландыру бойынша жұмыстарды орындау тәртібін атау;</p> <p>7.2.4.7 ағаш талшықтарын өлшемдері бойынша ұзындығымен және кесе-көлденең кесу;</p> <p>7.2.4.8 өлшемі бойынша жону;</p> <p>7.2.4.9 құралдарды қайраудың ретін атау;</p>	<p>8.2.4.1 мезгілдік киімдер мен қорғаныс құралдарына күтім жасау тәртібін білу;</p> <p>8.2.4.2 знать құралдар мен жабдықтарды дайындау, жөндеу, және олардың қызмет көрсету тәртібі;</p> <p>8.2.4.3 аллея, жолдарға күтім жасау тәртібін білу;</p> <p>8.2.4.4 қоймалық және өндірістік ғимараттарға күтім жасау тәртібін білу;</p> <p>8.2.4.5 жүк тиеу-түсіру жұмыстарын орындау;</p> <p>8.2.4.6 шыныландыру бойынша жұмыстарды орындау тәртібін білу;</p> <p>8.2.4.7 ағаш талшықтарын өлшемдері бойынша ұзындығымен және кесе-көлденең кесе алу;</p> <p>8.2.4.8 өлшемі бойынша жонуды білу;</p> <p>8.2.4.9 құралдарды қайраудың негізін білу ;</p> <p>8.2.4.10</p>	<p>9.2.4.1 мезгілдік киімдер мен қорғаныс құралдарына күтім жасау;</p> <p>9.2.4.2 құралдар мен жабдықтарды өндіру, дайындау, жөндеу, және олардың қызмет көрсету тәртібі;</p> <p>9.2.4.3 аллея, жолдарға күтім жасау тәртібін білу;</p> <p>9.2.4.4 қоймалық және өндірістік ғимараттарға күтім жасау;</p> <p>9.2.4.5 жүк тиеу-түсіру жұмыстарын орындау;</p> <p>9.2.4.6 шыныландыру бойынша жұмыстарды орындау;</p> <p>9.2.4.7 ағаш талшықтарын өлшемдері бойынша ұзындығымен және кесе-көлденең кесу;</p> <p>9.2.4.8. өлшемі бойынша жону;</p> <p>9.2.4.9 құралдарды қайрай алу;</p>	<p>10.2.4.1 мезгілдік киімдер мен қорғаныс құралдарына өздігінен күтім жасай алу;</p> <p>10.2.4.2 құралдар мен жабдықтарды өздінен дайындау, жөндеу және олардың қызмет көрсетуі;</p> <p>10.2.4.3 аллея, жолдарға өздігінен күтім жасай алу;</p> <p>10.2.4.4 қоймалық және өндірістік ғимараттарға өздігінен күтім жасай алу;</p> <p>10.2.4.5 жүк тиеу-түсіру жұмыстарын дербес түрде орындау;</p> <p>10.2.4.6 шыныландыру бойынша жұмыстарды өздігінен орындау;</p> <p>10.2.4.7 ағаш талшықтарын өлшемдері бойынша өздігінен ұзындығымен және кесе-көлденең кесе алу;</p> <p>10.2.4.8 өлшемі бойынша өздігінен жону;</p> <p>10.2.4.9 құралдарды өздігінен қайрай алу ;</p> <p>10.2.4.10 металлды өздігінен егеу және егеп кесе алу;</p> <p>10.2.4.11</p>

2.4 Технологиялық карталарды өңдеу

7.2.4.10 металлды егеу және егеп кесудің ретін атау;	металлды егеу және егеп кесудің негізін білу;	9.2.4.10 металлды егеу және егеп кесіп көру;	металл өнімдерінің формаларын өздігінен өзгерте алу;
7.2.4.11 шегені балғамен түзету және сымды түзету;	8.2.4.11 соқпалы құралдармен жұмыс жасай алу;	9.2.4.11 балғамен жұмыс жасау тәртіптерін білу;	10.2.4.12 металлды балғамен өздігінен кесе алу;
7.2.4.12 металлды шарқайрақпен кесу негізін атау;	8.2.4.12 металлды шарқайрақпен кесу негізін білу;	9.2.4.12 металлды шарқайрақпен кесіп көру;	10.2.4.13 электрқұралдар көмегімен және қолымен кесу құралдарын қайрауды өздігінен жүзеге асыра алу;
7.2.4.13 электрқұралдар көмегімен және қолымен кесу құралдарын қайрау тәртібін атау;	8.2.4.13 электрқұралдар көмегімен және қолымен кесу құралдарын қайрау тәртібін білу;	9.2.4.13 электрқұралдар көмегімен және қолымен кесу құралдарын қайрауды жүзеге асыру;	10.2.4.14 сантехникалық жұмыстарды дербес түрде орындай алу(участокты суғаруға дайындау, кранды жөндеу);
7.2.4.14 сантехникалық жұмыстарды орындау (участокты суғаруға дайындау, кранды жөндеу);	8.2.4.14 сантехникалық жұмыстарды орындау (участокты суғаруға дайындау, кранды жөндеу);	9.2.4.14 сантехникалық жұмыстарды орындау (участокты суғаруға дайындау, кранды жөндеу);	10.2.4.15 оюды өздігінен кесе алу;
7.2.4.15 оюды кесу ретін атау;	8.2.4.15 оюды кесу тәртіптерін білу;	9.2.4.15 ою кесіп көру;	10.2.4.16 су ұстап тұрушы арматураны дербес түрде шашып, қайта біріктіре алу;
7.2.4.16 су ұстап тұрушы арматураны шашып, қайта біріктіру тәртіптерін атау;	8.2.4.16 су ұстап тұрушы арматураны шашып, қайта біріктіру тәртіптерін білу;	9.2.4.16 су ұстап тұрушы арматураны шашып, қайта біріктіру;	10.2.4.17 суғаруға арналған шлангты өздігінен орау және жинай алу;
7.2.4.17 суғаруға арналған шлангтарды орау және жинау ретін атау;	8.2.4.17 суғаруға арналған шлангтарды орау және жинау ретін білу;	9.2.4.17 суғаруға арналған шлангтарды орау және жинау;	10.2.4.18 өсімдіктерді дербес түрде суғара алу;
7.2.4.18 өсімдіктерді суғару ретін атау;	8.2.4.18 өсімдіктерді суғару ретін білу;	9.2.4.18 өсімдіктерді суғаруды жүзеге асыру;	10.2.4.19 сылақ және бетон жұмыстарын дербес түрде орындай алу;
7.2.4.19 сылақ және бетон жұмыстарын орындау ретін атау;	7.2.4.19 сылақ және бетон жұмыстарын орындау ретін білу;	7.2.4.19 сылақ және бетон жұмыстарын орындау;	10.2.4.20 сыртқы бетті сылақ жұмыстарына дайындау деңгейлерін атау;
7.2.4.20 сыртқы бетті сылақ жұмыстарына дайындау деңгейлерін атау;	8.2.4.20 сыртқы бетті сылақ жұмыстарына дайындау деңгейлерін білу;	9.2.4.20 беткі қабатты сылаққа дайындау;	10.2.4.21 сыртқы бетті сылақ жұмыстарына дербес түрде дайындай алу;
7.2.4.21 сыртқы бетті сылақ жұмыстарына дайындау деңгейлерін атау;	8.2.4.21 құмды елегіштен өткізу және құрғақ қоспаны дайындау қажеттілігін түсіну;	9.2.4.21 құмды елегіштен өткізу және құрғақ қоспаны дайындау;	10.2.4.22 құмды елегіштен өткізу және құрғақ қоспаны дербес түрде дайындау;
7.2.4.22 құмды елегіштен өткізу және құрғақ қоспаны дайындау ретін атау;	8.2.4.22 құмды елегіштен өткізу және құрғақ қоспаны дайындау қажеттілігін түсіну;	9.2.4.22 ертінді дайындау және сылақ жұмыстарын орындау;	құмды өздігінен елегіштен өткізу

<p>сылақ жұмыстарын орындау және ерітіндіні дайындау ретін атау; 7.2.4.23</p> <p>бетон жұмыстарын орындау және ерітіндіні дайындау ретін атау; 7.2.4.24</p> <p>жұмыстарды орындаудан кейінгі құралдарды тазалау ретін білу; 7.2.4.25</p> <p>көшет отырғызу оған күтім жасаудың тәртіптерін атау; 7.2.4.26</p> <p>өсімдік зиянкестері мен ауруларымен күресу тәртіптерін атау; 7.2.4.27</p> <p>дәнекті отырғызу тәртіптерін атау; 7.2.4.28</p> <p>көшеттерге күтім жасау тәртіптерін атау; 7.2.4.29</p> <p>өсімдіктерді коректендіру және суғару ретін атау; 7.2.4.30</p> <p>ағаштар мен бұталарды кесу мақсатын білу; 7.2.4.31</p> <p>ағаштар мен бұтақтарды бояуды қалыптастыру; 7.2.4.32</p> <p>ағаштардың айналасын қоршауды қалыптастыру; 7.2.4.33</p> <p>шыны жұмыстарын орындау ретін атау.</p>	<p>сылақ жұмыстарын орындау және ерітіндіні дайындау ретін білу; 8.2.4.23</p> <p>бетон жұмыстарын орындау және ерітіндіні дайындау ретін білу; 8.2.4.24</p> <p>жұмыстарды орындаудан кейінгі құралдарды тазалау қажеттілігін білу; 8.2.4.25</p> <p>көшеттерді отырғызу және оларға күтім жасау тәртіптерін білу; 8.2.4.26</p> <p>өсімдік зиянкестері мен ауруларымен күресу тәртіптерін білу; 8.2.4.27</p> <p>дәнекті отырғызу тәртіптерін білу; 8.2.4.28</p> <p>күтім жасау тәртіптерін білу; 8.2.4.29</p> <p>өсімдіктерді коректендіру және суғару ретін білу; 8.2.4.30</p> <p>ағаштар мен бұталарды кесу тәртіптерін қолдану; 8.2.4.31</p> <p>ағаштар мен бұтақтарды бояуды қалыптастыру; 8.2.4.32</p> <p>ағаштардың айналасын қоршау; 8.2.4.33</p> <p>шыны жұмыстарын орындау ретін білу</p>	<p>9.2.4.23 ертінді дайындау және сылақ жұмыстарын орындау; 9.2.4.24 жұмысты орындаудан кейінгі құралдарды тазалау іске асыру; 9.2.4.25 көшет отырғызу және оған күтім жасау; 9.2.4.26 өсімдік зиянкестері мен ауруларымен күресу; 9.2.4.27 тұқымды көктету; 9.2.4.28. көшеттерге күтім жасау; 9.2.4.29 өсімдіктерді коректендіру және оларды суғаруды іске асыру; 9.2.4.30 ағаштар мен бұталарды күзде және көктемде кесуді білу; 9.2.4.31 ағаштар мен бұталарды бояу; 9.2.4.32 ағаштардың айналасын қоршауды қалыптастыру; 9.2.4.33 шыны жұмыстарын бірге орындау.</p>	<p>және құрғақ қоспаны дайындай алу; 10.2.4.22 сылақ жұмыстарын орындау және ерітіндіні дербес түрде дайындай алу; 10.2.4.23 бетон жұмыстарын орындау және ерітіндіні дербес түрде дайындай алу; 10.2.4.24 жұмыстарды орындаудан кейінгі құралдарды дербес түрде тазалау; 10.2.25 көшеттерді отырғызу және оларға дербес түрде күтім жасау; 10.2.4.26 өсімдік зиянкестері мен ауруларымен дербес түрде күресу; 10.2.4.27 дәнектерді дербес түрде көктету; 10.2.4.28 көшеттерге дербес түрде күтім жасау; 10.2.4.29 өсімдіктерді дербес түрде коректендіру мен суғару; 10.2.4.30 ағаштар мен бұтақтарды күзде және көктемде кесіп отыру; 10.2.4.31 ағаштар мен бұталарды бояуды қалыптастыру; 10.2.4.32 ағаштардың айналасын қоршауды қалыптастыру;</p>
---	--	--	--

				10.2.4.33 шыны жұмыстарын дербес түрде орындау.
2.5 Жобалаудың қорытынды деңгейі	7.2.5.1 фото, видеоесеп түрінде оқыту қорытындыларын ұсыну; 7.2.5.2 жұмыс дәптерінде графикалық жұмыстарды ұсыну; 7.2.5.3 қызмет қорытындылары, жұмысты орындау деңгейлерінің суреттерін ұсыну	8.2.5.1 жұмыс туралы фотоесепті ұсыну; 8.2.5.2 жұмыс дәптерінде графикалық жұмыстарды ұсыну; 8.2.5.3 қызмет қорытындыларының суреттерін ұсыну	9.2.5.1 қызмет туралы фотоесеп, альбомды ұсыну; 9.2.5.2 өнімге технологиялық құжат ұсыну; 9.2.5.3 технологиялық үрдіс деңгейлерінің фото, видеоларын ұсыну	10.2.5.1 бағдарлама бөлімдері бойынша фильмдер, оқу альбомдарын ұсыну; 10.2.5.2 материал пішінінің картасы мен технологиялық картасын ұсыну; 10.2.5.3. технологиялық үрдіс деңгейлерінің фото, видеоларын ұсыну
2.6 Мектепті көркейту	7.2.6.1 мектептің шаруашылық қызметі мен участогын рәсімдеуге көмектесу; 7.2.6.2 бетоннан жасалған мүсіндеу техникасында өнімдер дайындау (саңырауқұлақ, доп); 7.2.6.3 ағаш пен бұтақтардан жасалған өнімдерді дайындау (коршаулар, орындық); 7.2.6.4 плиталық, тас жабындыларын дайындау және оның қызметі (плитка, таспен бекіту)	8.2.6.1 мектептің шаруашылық қызметі мен участогын рәсімдеуге көмектесу; 8.2.6.2 бетоннан жасалған мүсіндеу техникасында өнімдер дайындау (саңырауқұлақ, доп); 8.2.6.3 ағаш пен бұтақтардан жасалған өнімдерді дайындау (коршаулар, орындық); 8.2.6.4 плиталық, тас жабындыларын дайындау және оның қызметі (плитка, таспен бекіту)	9.2.6.1 участокты абаттандыру және өндірістік тапсырыстарды орындау; 9.2.6.2 бетоннан жасалған мүсіндеу техникасында өнімдер дайындау (саңырауқұлақ, доп); 9.2.6.3 ағаш пен бұтақтардан жасалған өнімдерді дайындау (коршаулар, орындық); 9.2.6.4 плиталық, тас жабындыларын дайындау және оның қызметі (плитка, таспен бекіту)	10.2.6.1 мектеп және мектеп жанындағы абаттандыру жұмыстарын дербес түрде орындау; 10.2.6.2 бетоннан жасалған мүсіндеу техникасында өнімдер дайындау (саңырауқұлақ, доп); 10.2.6.3 ағаш пен бұтақтардан жасалған өнімдерді дайындау (коршаулар, орындық); 10.2.6.4 плиталық, тас жабындыларын дайындау және оның қызметі (плитка, таспен бекіту)
				10.2.7.1 ПИК өндірістік ұжымымен өзара әрекет етуді іске асыру;

2.7
Өндірістік тәжірибе

7.2.7.1
мектепті
абаттандыру
бойынша біріккен
жобаларды жүзеге
асыру бойынша
үлкен сыныптармен
өзара әрекет ету

8.2.7.1
аумақтармен іргелес
және ғимараттарға
қызмет көрсету
бойынша біріккен
жұмыстарға қатысу

9.2.7.1
күрделі
жұмыстарды
орындауда кіші
сынып білім
алушыларына
көмектесу

10.2.7.2 бедел мен
құрметке ие болу;
10.2.7.3 ПИК -мен
қызмет көрсетілетін
аумақтарды күту
және су жүргізу,
сумен жабдықтау
жүйелері,
ғимараттарға
өндірістік және
қызмет көрсетуде
көмек көрсету;
10.2.7.4 ұжымда
қабылданған
ережелерді зерделеу
;
10.2.7.5 сөйлесуді
үйрену, көмек сұрай
алу;
10.2.7.6 жабдықтар
мен жұмысқа
қабылдауды
зерделеу;
10.2.7.7
технологиялық
құлықтар мен
шеберліктің
құпияларын
бақылау және өзара
алмасу; 10.2.7.8
ПИК тазалық
жағдайын ұстап
тұру және
жабдықтардың
қызмет ету;
10.2.7.9 тәжірибе
уақытын жемісті
түрде пайдалану;
10.2.7.10 жұмысқа
барғандай бару, өзін
ұжымның бір бөлігі
ретінде сезіну;
10.2.7.11 за
жұмысты дербес
түрде жүргізу және
жабдықтарды
ұжыммен пайдалану
алдындағы ерекше
қызметтер; 10.2.7.12
мектептегі кезекті
жиналыстарға
арналған

				материалды дербес түрде дайындау және жобалау
2.8 Құралдарды дайындау	7.2.8.1 дербес еңбек қызметіне арналған құралдарды дайындау; 7.2.8.2 есік алды құралдарын дайындау (сыпырғыш, тырма, қарға арналған күректер); 7.2.8.3 бейімдеу және ағаш құралдарын дайындау (бұрыш, рейсмус); 7.2.8.4 жұмысты орындауға арналған бейімдеулерді дайындау (қысқыштар, шаблондар, кондукторлар)	8.2.8.1 еңбек қызметіне арналған жеке құралдар мен бейімдеулерді құру; 8.2.8.2 есік алды құралдарын дайындау (сыпырғыш, тырма, қарға арналған күректер); 8.2.8.3 бейімдеу және ағаш құралдарын дайындау (бұрыш, рейсмус); 8.2.8.4. жұмысты орындауға арналған бейімдеулерді дайындау (қысқыштар, шаблондар, кондукторлар)	9.2.8.1 еңбек қызметі және оны орындауға арналған құралдар қажеттілігін түсіну; 9.2.8.2 есік алды құралдарын дайындау (сыпырғыш, тырма, қарға арналған күректер); 9.2.8.3 бейімдеу және ағаш құралдарын дайындау (бұрыш, рейсмус); 9.2.8.4 жұмысты орындауға арналған бейімдеулерді дайындау (қысқыштар, шаблондар, кондукторлар)	10.2.8.1 жұмысты орындауға арналған кәсіби құралдарды жасау; 10.2.8.2 есік алды құралдарын дайындау (сыпырғыш, тырма, қарға арналған күректер); 10.2.8.3 бейімдеу және ағаш құралдарын дайындау (бұрыш, рейсмус); 10.2.8.4 жұмысты орындауға арналған бейімдеулерді дайындау (қысқыштар, шаблондар, кондукторлар)

3) 3-бөлім "Еңбек пәндерін талдау және бағалау":

3-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
3.1 Өз қызметінің нәтижелерін ұсыну	7.3.1.1 бағалауды ұсыну кезінде ауызша есепті құру; 7.3.1.2 дәптерде жазба және графикалық жұмыстарды орындау	8.3.1.1 жұмыстың орындау реті туралы ауызша есепті құру; 8.3.1.2 жұмыс дәптерінде жұмыс ретін суреттеуді ұсыну	9.3.1.1 технологиялық картаны құру; 9.3.1.2 технологиялық карта, технологиялық үрдіс туралы сызбаларды ұсыну	10.3.1.1 өндірістік тапсырмада технологиялық картаны құру; 10.3.1.2 жұмыс дәптеріндегі пішу картасы мен технологиялық картаны құру
3.2 Ұдайы әрекет етуші мектеп көрмесіне жұмыс ұсыну	7.3.2.1 көрмеге жұмыс ұсыну.	8.3.2.1 жұмысты көрмеге дайындау, жұмысқа сипаттама беру	9.3.2.1 жұмысты көрмеге дайындау, жұмысты орындалуы туралы фотоесепті ұсыну	10.3.2.1 жұмысты көрмеге дайындау, жұмысты орындалуы туралы фотоесепті ұсыну
	7.3.3.1 көрмелердегі қызметті бағалау; 7.3.3.2	8.3.3.1 көрмелерге қатысу; 8.3.3.2	9.3.3.1 көрмелерге қатысуды талдау; 9.3.3.2	10.3.3.1 көрмелерге қатысуды талдау; 10.3.3.2

3.3 Барлық деңгейдегі көрмелерге қатысу	көрмелерге қатысу үшін грамоталарға ұсыну	көрмелерге қатысу үшін грамоталарға ұсыну.	көрмелерге қатысу үшін грамоталарға ұсыну	көрмелерге қатысу үшін грамоталарға ұсыну
4.4. БАҚ-тағы жұмыстарды түсіндіру	7.3.4.1 жұмыс тәртіптері туралы оқу фильмдерін жасауға қатысуды қабылдау; 7.3.4.2 оқу үрдісін ұйымдастыру бойынша жұмыс тәжірибесін оқытушымен бірге жиынтықтау	8.3.4.1 жұмыс тәртіптері туралы оқу фильмдерін жасауға қатысуды қабылдау; 8.3.4.2 бағдарлама тақырыптары бойынша жұмыс тәжірибесін оқытушымен бірге жалпыландыру	9.3.4.1 профиль бойынша оқу фильмдерін жасауға қатысуды қабылдау; 9.3.4.2 бағдарлама тақырыптары бойынша жұмыс тәжірибесін оқытушымен бірге жалпыландыру	10.3.4.1 профиль бойынша оқу фильмдерін жасауға қатысуды қабылдау; 10.3.4.2 д а м у ерекшеліктеріне ие балаларды тәрбиелеу бойынша тәжірибені білім алушымен біріге о т ы р ы п жалпыландыру

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған 7-9 (10) сыныптар үшін " Кәсіби- еңбекке баулу. Аула сыпырушы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақмерзімді жоспар

1) 7-сынып:

4-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 еңбек пәні туралы жалпы мәліметтер	7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде сезіну; 7.1.1.2 "ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылары, аула сыпырушы" пәнінің ерекшелігін білу"; 7.1.1.3 ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылары, аула сыпырушының міндеттерін атау; 7.1.1.4 жұмысшыға қойылатын тазалық-гигиеналық талаптар; 7.1.1.5 ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушыларының, аула сыпырушы жұмысындағы қауіптерді атау; 7.1.1.6 алғашқы дәрігерге дейінгі көмекті көрсету және құтқару қызметінің телефон нөмірлерін білу; 7.1.1.7. аула аумағы және өтпелі бөліктегі жұмыстарды атқару кезіндегі қауіптерді атау
	1.2 Жұмыс ережелері мен тәртіптері	7.1.2.1 ғимаратты тазалау кезіндегі ережелер мен тәртіптерді атау; 7.1.2.2 сантехникалық жұмыстардың ережелері мен тәртіптерін атау;

		7.1.2.3. адам өтетін бөлікте жұмыстарды орындау ережелерін атау
	1.3 Материалдар, құралдар мен жабдықтарға сараптама жасау	7.1.3.1 аумақты тазалауға арналған құралдары атау; 7.1.3.2 ғимаратты тазалауға арналған құралдарды атау; 7.1.3.3 сантехникалық жұмыстарды орындауға арналған құралдарды атау
2. Жұмыстарды орындау технологиясы	2.1. Автокөліктерге арналған тұрақтар, гүлзарлар, спорттық алаңдар, демалыс зоналарын жобалау	7.2.1.1 гүлзарлар, спорт алаңдары, демалыс орындарын белгіге алуға қатысу
	2.2 Құрастыру	7.2.2.1 қарапайым заттарды құрастыру, ағаш қиындылары мен пен қағаздарды үлгілеу
	2.3 Графикалық сауаттылық негіздері	7.2.3.1 құралдарды пайдалану, графика негіздерін білу; 7.2.3.2 суреттерді орындау тәртібін атау; 7.2.3.3 шаблондарды орындау деңгейлерін атау; 7.2.3.4 суретті материалға қою тәртібін атау.
	2.4 Хрологиялық дағдыларды жетілдіру	7.2.4.1 қорғаныс құралдары және сезомаусымдық киімдерге күтім жасау тәртібін атау; 7.2.4.2 құралдар мен жабдықтарды дайындау, оларды жөндеу жұмыстары, олардың қызмет көрсету тәртібін атау; 7.2.4.3 жол, аллеяларға күтім жасау тәртібін атау; 7.2.4.4 жұмысты орындағаннан кейін құралдарды тазалау ретін білу; 7.2.4.5 ағаштар мен бұтақтарды кесу ретін білу; 7.2.4.6 түптер мне ағаштарды бояу ; 7.2.4.7 ағаштардың жан-жағын дөңгелете қоршау
	2.5 Жобалаудың қортынды деңгейі	7.2.5.1 жұмыс дәптерінде графикалық жұмысты ұсыну
	2.6 Мектепті көркейту	7.2.6.1 мектептің шаруашылық қызметі мен участокты рәсімдеуге көмектесу
	2.7 Өндірістік тәжірибе	7.2.7.1 мектепті көркейту бойынша біріккен жобаларды жүзеге асыруда үлкен сынып білім

		алушыларымен біріге жұмыс жасау
	2.8 Құралдарды дайындау	7.2.8.1 дербес еңбек қызметі үшін құралдар дайындау; 7.2.8.1 есік алды құралдарды дайындау (сыпыртқы, тырма, қар күреуге арналған күрек)
3.Еңбек пәндерін сараптау және талдау	3.1 Өз қызметінің нәтижелерін ұсыну	7.3.1.1 бағаны қою кезінде ауызша есепті дайындау; 7.3.1.2 дәптерде ұсынылған жазба және графикалық жұмыстар
	3.2 Ұдайы жұмыс жасаушы мектеп көрмесіне жұмыс ұсыну	7.3.2.1 жұмысты көрмеге ұсыну
2-тоқсан		
1.Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 еңбек пәні туралы жалпы мәліметтер	7.1.1.1 өзін Қазақстан азаматы ретінде сезіну; 7.1.1.2 "аула сыпырушы, ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылары" пәнінің ерекшеліктерін білу; 7.1.1.3 аула сыпырушылар, ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушыларының міндеттерін атау; 7.1.1.4 жұмысшыларға қойылатын тазалық-гигиена талаптарын атау; 7.1.1.5 аула сыпырушылар, ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылары жұмыстарындағы қауіптерді атау; 7.1.1.6 алғашқы дәрігерге дейінгі медициналық көмекті көрсете алу және құтқару қызметтерінің телефон нөмірлерін білу; 7.1.1.7 көшенің өтетін бөлігі мен есік алдындағы жұмыстарды орындау кезіндегі қауіптерді атау; 7.1.1.8 ағаш ісі жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді атау; 7.1.1.9 темір ісі жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптер
	1.2 Жұмысқа қабылдау ережелері мен тәртіптері	7.1.2.1 ғимаратты тазалау кезіндегі ережелер мен тәсілдерді атау; 7.1.2.2 сантехникалық жұмыстарды жүргізу ережелері мен тәртіптерін атау; 7.1.2.3 өтпелі бөліктегі жұмыстарды орындау кезіндегі ережелерді атау; 7.1.2.4 ағаш ісі жұмыстарының орындалу ережелерін атау;

		<p>7.1.2.5 темір ісі жұмыстарын орындау ережелерін атау;</p> <p>7.1.2.6 сылақ-бетон жұмыстарын орындау кезіндегі ережелерді білу ;</p> <p>7.1.2.7 шыны жұмыстарын орындау кезінде ережелерді білу</p>
	<p>1.3 Материалдар, құралдар мен жабдықтарға сараптама жасау</p>	<p>7.1.3.1 ағаштың қасиеттерін атау;</p> <p>7.1.3.2 металлдың түрлері мен ерекшеліктерін атау;</p> <p>7.1.3.3 цементтің ерекшеліктерін атау;</p> <p>7.1.3.4 жылуды оқшаулауды атау;</p> <p>7.1.3.5 жақпа материалдарды білу;</p> <p>7.1.3.6 электр құралдарын атау;</p> <p>7.1.3.7 аумақты тазалауға арналған құралдарды атау;</p> <p>7.1.3.8 ғимаратты жинауға арналған құралдарды атау;</p> <p>7.1.3.9 сантехникалық жұмыстарды орындау кезіндегі құралдарды атау;</p> <p>7.1.3.10 темір ісі жұмыстарын орындауға арналған құралдарды атау;</p> <p>7.1.3.11 темір ісі жұмыстарын орындауға арналған бейімдеу жұмыстары және құралдарын атау ;</p> <p>7.1.3.12 шыны жұмыстарын жүргізу құралдарын атау</p>
	<p>2.1 Автокөліктерге арналған тұрақтар, гүлзарлар, спорттық алаңдар, демалыс зоналарын жобалау</p>	<p>7.2.1.1 участка жұмысты жоспарлау деңгейлерін атау;</p> <p>7.2.1.2 жоспарланған жұмыстарды орындауға кеткен шығындарды атау</p>
	<p>2.2 Құрастыру</p>	<p>7.2.1.1 ағаш кесінділері мен қағаздарды үлгілеу;</p> <p>7.2.2.2 құрастыру құжаттарын құру деңгейлерін атау;</p> <p>7.2.2.3 есік алды аумақтарына арналған заттарды құрастыру ретін білу</p>
	<p>2.3 Графикалық сауаттылық негіздері</p>	<p>7.2.3.1 құралдарды пайдалану, графика негіздерін білу;</p> <p>7.2.3.2 суретті орындау тәртібін атау;</p> <p>7.2.3.3 шаблондарды орындау деңгейлерін атау;</p> <p>7.2.3.4 суретті материалға қою тәртібін атау;</p>

		<p>7.2.3.5 технологиялық картаның орындалу тәртібін атау; 7.2.3.6 өнім эскизін орындау тәртібін атау</p>
<p>2. Жұмыстарды орындау технологиялары</p>	<p>2.4 Технологиялық дағдыларды жетілдіру</p>	<p>7.2.4.1 мезгілдік киімдер мен қорғаныс құралдарына күтім жасау тәртібін атау; 7.2.4.2 құралдар мен жабдықтарды дайындау, жөндеу, олардың қызмет көрсету тәртібін атау; 7.2.4.3 жол, аллеяларға күтім жасау тәртібін атау; 7.2.4.4 қойма және өндірістік ғимараттарға күтім жасау тәртібін білу; 7.2.4.5 жүк түсіру-жүк тиеу жұмыстарын орындау тәртібін білу; 7.2.4.6 ағаш бұтақтарын өлшемі бойынша жаң-жағынан кесу; 7.2.4.7 өлшем бойынша жону; 7.2.4.8 металлды егеп кесудің ретін атау; 7.2.4.9 сым мен шегені балғамен түзеу; 7.2.4.10 сантехникалық жұмыстарды орындау (кранды жөндеу, участокты суғару); 7.2.4.11 су ұстап тұрушы арматураны шашып, қайта біріктіру тәртіптерін атау; 7.2.4.12 сылақ және бетон жұмыстарының орындалу ретін атау; 7.2.4.13 сылақ жұмыстарын орындау және ерітіндіні дайындау тәртіптерін атау; 7.2.4.14 бетон жұмыстарын орындау және ерітіндіні дайындау тәртіптерін атау; 7.2.4.15 жұмысты орындағаннан ейін құралдарды тазалау ретін білу; 7.2.4.16 бұтақтар мен ағаш кесінділерінің қызметін білу; 7.2.4.17 ағаштар мен бұталарды бояу; 7.2.4.18 ағаштарды дөңгелекпен қоршау; 7.2.4.19 шыны жұмыстарын орындау ретін атау</p>

	2.5 Жобалаудың қорытынды деңгейі	7.2.5.1 фото, видеоесеп түріндегі оқыту қорытындыларын ұсыну; 7.2.5.2 жұмыс дәптерінде графикалық жұмыстарды ұсыну
	2.6 Мектепті көркейту	7.2.6.1 мектептің шаруашылық қызметі мен участогын рәсімдеуге көмектесу; 7.2.6.2 бетоннан жасалған мүсіндеу техникасында өнімдер дайындау (саңырауқұлақ, доп); 7.2.6.3 ағаш пен бұтақтардан жасалған өнімдерді дайындау (қоршаулар, орындық және басқа); плиталық, тас жабындыларын дайындау және оның қызметі (плитка, таспен бекіту)
	2.7 Өндірістік тәжірибе	7.2.7.1 мектепті абаттандыру бойынша біріккен жобаларды жүзеге асыру бойынша үлкен сыныптармен өзара жұмыс жасау
	2.8 Құралдар жасау	7.2.8.1 дербес еңбек қызметіне арналған құралдарды дайындау; 7.2.8.2 есік алды құралдарын дайындау (сыпырғыш, тырма, қарға арналған күректер); 7.2.8.3 бейімдеу және ағаш құралдарын дайындау (бұрыш, рейсмус)
3.Еңбек пәнін сараптау және бағалау	3.1 Өз қызметінің нәтижелерін ұсыну	7.3.1.1 бағалауды ұсыну кезінде ауызша есепті дайындау; 7.3.1.2 дәптерде жазба және графикалық жұмыстарды орындау
	3.2 Ұдайы әрекет етуші мектеп көрмесіне жұмыс ұсыну	7.3.2.1 көрмеге жұмыс ұсыну
	3.4 БАҚ-тағы жұмыстарды түсіндіріп отыру	7.3.4.2 бағдарлама тақырыптары бойынша жұмыс тәжірибесін оқытушымен бірге жалпыландыру
3-тоқсан		
		7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде сезіну; 7.1.1.2 "ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылары, аула сыпырушы" пәнінің ерекшелігін білу"; 7.1.1.3 ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылары, аула сыпырушының міндеттерін атау; 7.1.1.4 жұмысшыға қойылатын тазалық-гигиеналық талаптар; 7.1.1.5 ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылары, аула сыпырушы жұмысындағы қауіптерді атау;

	<p>1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәліметтер</p>	<p>7.1.1.6 алғашқы дәрігерге дейінгі көмекті көрсету және құтқару қызметінің телефон нөмірлерін білу; 7.1.1.7 аула аумағы және өтпелі бөліктегі жұмыстарды атқару кезіндегі қауіптерді атау; 7.1.1.8 ағаш ісі жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді атау; 7.1.1.9 темір ісі жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптер; 7.1.1.10 сылақ-бетон жұмыстарны орындау кезіндегі қауіптерді атау; 7.1.1.11 шыны жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді атау</p>
<p>1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар</p>	<p>1.2 Жұмыс ережелері мен тәртіптері</p>	<p>7.1.2.1 ғимаратты тазалау кезіндегі ережелер мен тәсілдерді атау; 7.1.2.2 сантехникалық жұмыстардың ережелері мен тәртіптерін атау; 7.1.2.3 адам өтетін бөлікте жұмыстарды орындау ережелерін атау; 7.1.2.3 ағаш ісі жұмыстарының орындалу ережелерін атау; 7.1.2.4 темір ісі жұмыстарын орындау ережелерін атау; 7.1.2.5 электрофицирлі құралдармен жұмыс жасаудың ережелерін атау; 7.1.2.6 сылақ-бетон жұмыстарын орындау кезіндегі ережелерді білу</p>
		<p>7.1.3.1 ағаштың қасиеттерін атау; 7.1.3.2 металлдың түрлері мен ерекшеліктерін атау; 7.1.3.3 цементтің ерекшеліктерін атау; 7.1.3.4 жылу ұстағыш материалдар ; 7.1.3.5 жақпа материалдарды білу; 7.1.3.6 электрқұралдарын атау; 7.1.3.7 аумақты тазалауға арналған құралдарды атау; 7.1.3.8 ғимаратты жинауға арналған құралдарды атау; 7.1.3.9 сантехникалық жұмыстарды орындау кезіндегі құралдарды атау; 7.1.3.10 темір ісі жұмыстарын орындауға арналған құралдарды атау;</p>

1.3	Материалдар, құралдар мен жабдықтарға сараптама жасау	<p>7.1.3.11 темір ісі жұмыстарын орындауға арналған бейімдеу жұмыстары және құралдарын атау ;</p> <p>7.1.3.12 шыны жұмыстарын жүргізу құралдарын атау;</p> <p>7.1.3.7 аумақты тазалауға арналған құралдары атау;</p> <p>7.1.3.8 ғимаратты тазалауға арналған құралдарды атау;</p> <p>7.1.3.9 сантехникалық жұмыстарды орындауға арналған құралдарды атау;</p> <p>7.1.3.10 темір ісі жұмыстарын орындауға арналған құралдарды атау;</p> <p>7.1.3.11 темір ісі жұмыстарын орындауға арналған бейімдеу жұмыстары және құралдарын атау ;</p> <p>7.1.3.12 шыны жұмыстарын жүргізу құралдарын атау</p>
2.1	Автокөліктерге арналған тұрақтар, гүлзарлар,, спорттық алаңдар, демалыс зоналарын жобалау	7.2.1.1 участкағы жұмысты жоспарлаудың деңгейлерін атау
2.2	Құрастыру	<p>7.2.2.1 қарапайым заттарды құрастыру, ағаш киіндылары мен пен қағаздарды үлгілеу;</p> <p>7.2.2.2 құрастыруға байланысты құжатнамаларды құру деңгейлерін атау;</p> <p>7.2.2.3 есік алды аумақтарына арналған заттарды құрастыру ретін білу</p>
2.3	Графикалық сауаттылық негіздері	<p>7.2.3.1 құралдарды пайдалану, графика негіздерін білу;</p> <p>7.2.3.2 суреттерді орындау тәртібін атау;</p> <p>7.2.3.3 шаблондарды орындау деңгейлерін атау;</p> <p>7.2.3.4 суретті материалға қою тәртібін атау;</p> <p>7.2.3.5 суретті материалға қою тәртібін ату;</p> <p>7.2.3.6 технологиялық картаны орындау тәртібін ату;</p> <p>7.2.3.7 материалды пішу картасын орындау тәртібін атау;</p> <p>7.2.3.8 өнім эскизін орындау тәртібін атау.</p>

2. Жұмысты орындау технологиялары

2.4 Технологиялық дағдыларды жетілдіру

- 7.2.4.1 мезгілдік киімдер мен қорғаныс құралдарына күтім жасау тәртібін атау;
- 7.2.4.2 құралдар мен жабдықтарды дайындау, жөндеу, олардың қызмет көрсету тәртібін атау;
- 7.2.4.3 жол, аллеяларға күтім жасау тәртібін атау;
- 7.2.4.4 қойма және өндірістік ғимараттарға күтім жасау тәртібін білу;
- 7.2.4.5 жүк түсіру-жүк тиеу жұмыстарын орындау тәртібін білу;
- 7.2.4.6 ағаш бұтақтарын өлшемі бойынша жан-жағынан кесу;
- 7.2.4.7 өлшем бойынша жону;
- 7.2.4.8 металлды егеп кесудің ретін атау;
- 7.2.4.9 сым мен шегені балғамен түзеу;
- 7.2.4.10 сантехникалық жұмыстарды орындау (кранды жөндеу, участокты суғару);
- 7.2.4.11 су ұстап тұрушы арматураны шашып, қайта біріктіру тәртіптерін атау;
- 7.2.4.12 сылақ және бетон жұмыстарының орындалу ретін атау;
- 7.2.4.13 сылақ жұмыстарын орындау және ерітіндіні дайындау тәртіптерін атау;
- 7.2.4.14 бетон жұмыстарын орындау және ерітіндіні дайындау тәртіптерін атау;
- 7.2.4.15 жұмысты орындағаннан ейін құралдарды тазалау ретін білу;
- 7.2.4.16 бұтақтар мен ағаш кесінділерінің қызметін білу;
- 7.2.4.17 ағаштар мен бұталарды бояу;
- 7.2.4.18 ағаштарды дөңгелекпен қоршау;
- 7.2.4.19 шыны жұмыстарын орындау ретін атау;
- 7.2.4.20 беткі қабатты сылақ жұмыстарына дайындау деңгейлерін атау;
- 7.2.4.21 құмды елеуіштен өткізу және құрғақ қоспаны дайындау;

		<p>7.2.4.22 ерітіндіні дайындау және сылақ жұмыстарын орындау ретін атау;</p> <p>7.2.4.23 ерітіндіні дайындау және бетон жұмыстарын орындау ретін атау;</p> <p>7.2.4.24 жұмысты орындағаннан кейін құралдарды тазалау ретін білу</p>
	2.5 Жобалаудың қортынды деңгейі	<p>7.2.5.1 фото, видеоесеп түріндегі оқыту қорытындыларын ұсыну;</p> <p>7.2.5.2 жұмыс дәптерінде графикалық жұмыстарды ұсыну;</p> <p>7.2.5.3 қызмет қорытындылары, жұмыстың орындалу деңгейлерін фотолармен ұсыну</p>
	2.6 Мектепті көркейту	<p>7.2.6.1. мектептің шаруашылық қызметі мен участогын рәсімдеуге көмектесу;</p> <p>7.2.6.2 бетоннан жасалған мүсіндеу техникасында өнімдер дайындау (саңырауқұлақ, доп);</p> <p>7.2.6.3 ағаш пен бұтақтардан жасалған өнімдерді дайындау (қоршаулар, орындық);</p> <p>плиталық, тас жабындыларын дайындау және оның қызметі (плитка, таспен бекіту).</p>
	2.7 Өндірістік тәжірибе	7.2.7.1. мектепті абаттандыру бойынша біріккен жобаларды жүзеге асыру бойынша үлкен сыныптармен өзара жұмыс жасау
	2.8 Құралдарды дайындау	<p>7.2.8.1 дербес еңбек еңбек қызметіне арналған құралдарды дайындау;</p> <p>7.2.8.2 есік алды құралдарын дайындау (сыпыртқы, тырма, қар күреу күрегі);</p> <p>7.2.8.3 бейімдеу және ағаш құралдарын дайындау (бұрыш, рейсмус және басқа);</p> <p>7.2.8.4 жұмыстарды орындауға арналған бейімдеулерді дайындау (қысқыш, шаблон, кондукторлар)</p>
	3.1 Өз қызметінің нәтижелерін ұсыну	<p>7.3.1.1 бағалауды ұсыну кезінде ауызша есепті әзірлеу;</p> <p>7.3.1.2 дәптерде жазба және графикалық жұмыстарды орындау</p>
	3.2 Ұдайы әрекет етуші мектеп көрмесіне жұмыс ұсыну	7.3.2.1 көрмеге жұмыс ұсыну

3.Еңбек пәнін сараптау және бағалау	3.3 Барлық деңгейлердегі көрмелерге қатысу;	7.3.3.1 көрмелердегі қызметті бағалау; 7.3.3.2 көрмелерге қатысуға грамоталар ұсыну
	3.4 БАҚ-тағы жұмыстарды түсіндіріп отыру	7.3.4.1 жұмыс тәртіптері бойынша оқу фильмдерін құруға қатысуды қабылдау; 7.3.4.2 бағдарлама тақырыптары бойынша жұмыс тәжірибесін оқытушымен бірге жалпыландыру
4-тоқсан		
	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәліметтер	7.1.1.1 өзін Қазақстан азаматы ретінде сезіну; 7.1.1.2 "аула сыпырушы, ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылары" пәнінің ерекшеліктерін білу; 7.1.1.3 аула сыпырушылар, ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылары міндеттерін атау; 7.1.1.4 жұмысшыларға қойылатын тазалық-гигиена талаптарын атау; 7.1.1.5 аула сыпырушылар, ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылары жұмыстарындағы қауіптерді атау; 7.1.1.6 алғашқы дәрігерге дейінгі медициналық көмекті көрсете алу және құтқару қызметтерінің телефон нөмірлерін білу; 7.1.1.7 көшенің өтетін бөлігі мен есік алдындағы жұмыстарды орындау кезіндегі қауіптерді атау; 7.1.1.8 ағаш ісі жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді атау; 7.1.1.9 темір ісі жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптер; 7.1.1.10 сылақ-бетон жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді атау; 7.1.1.11. шыны жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді атау
	1.2 Жұмысқа қабылдау ережелері мен тәртіптері	7.1.2.1 ғимаратты тазалау кезіндегі ережелер мен тәсілдерді атау; 7.1.2.2 сантехникалық жұмыстардың ережелері мен тәртіптерін атау. 7.1.2.3 адам өтетін бөлікте жұмыстарды орындау ережелерін атау; 7.1.2.3 ағаш ісі жұмыстарының орындалу ережелерін атау; 7.1.2.4 темір ісі жұмыстарын орындау ережелерін атау;

<p>1.Материалтану. Құралдар мен жабдықтар</p>		<p>7.1.2.5 электрофицирлі құралдармен жұмыс жасаудың ережелерін атау; 7.1.2.6 сылақ-бетон жұмыстарын орындау кезіндегі ережелерді білу ; 7.1.2.8 шыны жұмыстарын орындау кезіндегі ережелерді атау</p>
	<p>1.3 Материалдар, құралдар мен жабдықтарға сараптама жасау</p>	<p>7.1.3.1 ағаштың қасиеттерін атау; 7.1.3.2 металдың түрлері мен ерекшеліктерін атау; 7.1.3.3 цементтің ерекшеліктерін атау; 7.1.3.4 жылу ұстағыш материалдар ; 7.1.3.5 жақпа материалдарды білу; 7.1.3.6 электрқұралдарын атау; 7.1.3.7 аумақты тазалауға арналған құралдарды атау; 7.1.3.8 ғимаратты жинауға арналған құралдарды атау; 7.1.3.9 сантехникалық жұмыстарды орындау кезіндегі құралдарды атау; 7.1.3.10 темір ісі жұмыстарын орындауға арналған құралдарды атау; 7.1.3.11 темір ісі жұмыстарын орындауға арналған бейімдеу жұмыстары және құралдарын атау ; 7.1.3.12 шыны жұмыстарын жүргізу құралдарын атау; 7.1.3.7 аумақты тазалауға арналған құралдары атау; 7.1.3.8 ғимаратты тазалауға арналған құралдарды атау; 7.1.3.9 сантехникалық жұмыстарды орындауға арналған құралдарды атау; 7.1.3.10 темір ісі жұмыстарын орындауға арналған құралдарды атау; 7.1.3.11 темір ісі жұмыстарын орындауға арналған бейімдеу жұмыстары және құралдарын атау ; 7.1.3.12 шыны жұмыстарын жүргізу құралдарын атау</p>
		<p>7.2.1.1 участкағы жұмысты жоспарлаудың деңгейлерін атау</p>

<p>2.1 Автокөліктерге арналған тұрақтар, гүлзарлар,, спорттық алаңдар, демалыс зоналарын жобалау</p>	<p>7.2.1.2 жоспарланған жұмыстардың орындалуына ктекен шығындарды атау; 7.2.1.3 гүлзарлар, спорт алаңдары, демалыс зоналарын белгілеуге қатысу</p>
<p>2.2 Құрастыру</p>	<p>7.2.1.1 қарапайым заттарды құрастыру, ағаш киындылары мен пен қағаздарды үлгілеу; 7.2.2.2 құрастыруға байланысты құжатнамаларды құру деңгейлерін атау; 7.2.2.3 есік алды аумақтарына арналған заттарды құрастыру ретін білу</p>
<p>2.3 Графикалық сауаттылық негіздері</p>	<p>7.2.3.1 құралдарды пайдалану, графика негіздерін білу; 7.2.3.2 суреттерді орындау тәртібін атау; 7.2.3.3 шаблондарды орындау деңгейлерін атау; 7.2.3.4 суретті материалға қою тәртібін атау; 7.2.3.5 суреттерді материалдарға қою тәртібін атау; 7.2.3.6 технологиялық картаын орындау тәртібін атау; 7.2.3.7. материалды пішу картасын орындау тәртібін атау; 7.2.3.8. өнім эскизін орындау тіәртібін атау</p>
	<p>7.2.4.1 мезгілдік киімдер мен қорғаныс құралдарына күтім жасау тәртібін атау; 7.2.4.2 құралдар мен жабдықтарды дайындау, жөндеу, олардың қызмет көрсету тәртібін атау; 7.2.4.3 жол, аллеяларға күтім жасау тәртібін атау; 7.2.4.4 қойма және өндірістік ғимараттарға күтім жасау тәртібін білу; 7.2.4.5 жүк түсіру-жүк тиеу жұмыстарын орындау тәртібін білу; 7.2.4.6 шынылау бойынша жұмыстарды орындау тәртібін атау; 7.2.4.7 ағаш бұтақтарын өлшемі бойынша жан-жағынан кесу; 7.2.4.8 өлшем бойынша жону;</p>

2. Жұмысты орындау технологиялары

2.4 Технологиялық дағдыларды жетілдіру

7.2.4.9 металлды егеп кесудің ретін атау;

7.2.4.10 металлды егеп және егемей ретін атау;

7.2.4.11 сым мен шегені балғамен түзеу;

7.2.4.12 металлды болгаркамен кесу негізін атау;

7.2.4.13 қолымен кесуші құралдар және электрқұралдарын қайтаудың ретін атау;

7.2.4.14 сантехникалық жұмыстарды орындау (кранды жөндеу, участокты суғару);

7.2.4.15 кесу арқылы өрнек салу ретін атау;

7.2.4.16 водозапорной арматуры шашып, қайта біріктіру тәртіптерін атау;

7.2.4.17 суғаруға арналған шлангларды жинау және орау ретін атау;

7.2.4.18 өсімдіктерді суару ретін атау;

7.2.4.19 сылақ және бетон жұмыстарының орындалу ретін атау;

7.2.4.20 беткі қабатты сылақ жұмыстарына дайындау деңгейлерін атау;

7.2.4.21 құмды елеуіштен өткізу және құрғақ қоспаны дайындау;

7.2.4.22 ерітіндіні дайындау және сылақ жұмыстарын орындау ретін атау;

7.2.4.23 ерітіндіні дайындау және бетон жұмыстарын орындау ретін атау;

7.2.4.24 жұмысты орындағаннан кейін құралдарды тазалау ретін білу;

7.2.4.25 көшеттерді өсіру және оларға күтім жасау тәртіптерін атау;

7.2.4.26 өсімдік зиянкестері мен ауруларымен күресу тәртіптерін атау;

7.2.4.27 дәнді өсіру тәртіптерін атау;

7.2.4.28 көшеттерге күтім жасау тәртіптерін атау;

7.2.4.29 өсімдіктерді суғару және коректендіру ретін атау;

		<p>7.2.4.30 ағаштар мен бұтақтарды кесу қызметерін білу;</p> <p>7.2.4.31 ағаштар мен талдарады бояу;</p> <p>7.2.4.32 ағаштарды қоршау;</p> <p>7.2.4.33 шыны жұмыстарын орындау реті атау.</p>
	2.5 Жобалаудың қортынды деңгейі	<p>7.2.5.1 фото, видеосеп түріндегі оқыту қорытындыларын ұсыну;</p> <p>7.2.5.2 жұмыс дәптерінде графикалық жұмыстарды ұсыну;</p> <p>7.2.5.3 қызмет қорытындылары, жұмыстың орындалу деңгейлерін фотолармен ұсыну</p>
	2.6 Мектепті көркейту	<p>7.2.6.1 мектептің шаруашылық қызметі мен участогын рәсімдеуге көмектесу;</p> <p>7.2.6.2 бетоннан жасалған мүсіндеу техникасында өнімдер дайындау (саңырауқұлақ, доп);</p> <p>7.2.6.3 ағаш пен бұтақтардан жасалған өнімдерді дайындау (қоршаулар, орындық);</p> <p>плиталық, тас жабындыларын дайындау және оның қызметі (плитка, таспен бекіту);</p> <p>7.2.6.4 плиталық, тас жабындыларын дайын және олардың қызмет көрсетуі (тас, плитамен бекіту)</p>
	2.7 Өндірістік тәжірибе	7.2.7.1 мектепті абаттандыру бойынша біріккен жобаларды жүзеге асыру бойынша үлкен сыныптармен өзара жұмыс жасау
	2.8 Құралдар жасау	<p>7.2.8.1 дербес еңбек қызметіне арналған құралдарды дайындау;</p> <p>7.2.8.2 есік алды құралдарын дайындау (сыпырғыш, тырма, қарға арналған күректер);</p> <p>7.2.8.3 бейімдеу және ағаш құралдарын дайындау (бұрыш, рейсмус және басқа);</p> <p>7.2.8.4 жұмыстарды орындауға арналған бейімдеулерді атау (қысқыштар, шаблондар, кондукторлар)</p>
	3.1 Өз қызметінің нәтижелерін ұсыну	<p>7.3.1.1 бағалауды ұсыну кезінде ауызша есепті құру;</p> <p>7.3.1.2 дәптерде жазба және графикалық жұмыстарды орындау</p>

3. Еңбек пәнін сараптау және бағалау	3.2 Ұдайы әрекет етуші мектеп көрмесіне жұмыс ұсыну	7.3.2.1 көрмеге жұмыс ұсыну
	3.3. Барлық деңгейлердегі көрмелерге қатысу	7.3.3.1. көрмелердегі қызметті бағалау; 7.3.3.2. көрмелерге қатысуға грамота ұсыну
	3.4. БАҚ-тағы жұмыстарды түсіндіру	7.3.4.1. жұмысқа қабылдау туралы оқу фильмдерін құруға қатысуды қабылдау; 7.3.4.2. бағдарлама тақырыптары бойынша жұмыс тәжірибесін оқытушымен бірге жалпыландыру

3) 8-сынып:

5-кесте

Бөлімі	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Общие сведения о предмете труда	8.1.1.1 өз Отаны үшін мақтаныш сезімін көрсету; 8.1.1.2 "аула сыпырушы, ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылары" пәнінің ерекшеліктерін білу және түсінуді көрсету; 8.1.1.3 аула сыпырушылар, ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылары міндеттерін атау; 8.1.1.4 жұмысшыларға қойылатын тазалық-гигиена талаптарын атау; 8.1.1.5 аула сыпырушылар, ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылары жұмыстарындағы қауіптерді атау; 8.1.1.6 алғашқы дәрігерге дейінгі медициналық көмекті көрсете алу және құтқару қызметтерінің телефон нөмірлерін білу; 8.1.1.7 көшенің өтетін бөлігі мен есік алдындағы жұмыстарды орындау кезіндегі қауіптерді атау.
	1.2 Жұмысқа қабылдау ережелері мен тәртіптері	8.1.2.1 ғимаратты тазалау кезіндегі ережелер мен тәсілдерді атау; 8.1.2.2 сантехникалық жұмыстарды жүргізу ережелері мен тәртіптерін атау; 8.1.2.3 өтпелі бөліктегі жұмыстарды орындау кезіндегі ережелерді атау
		8.1.3.1 аумақты тазалауға арналған құралдарды білу; 8.1.3.2 ғимаратты тазалауға арналған құралдарды білу;

	1.3 Материалдар, құралдар мен жабдықтарға сараптама жасау	8.1.3.3 сантехникалық жұмыстарды орындауға арналған құралдарды білу
2. Жұмыстарды орындау технологиялары	2.1 Автокөліктерге арналған тұрақтар, гүлзарлар, спорттық алаңдар, демалыс зоналарын жобалау	8.2.1.1 участка жұмысты жоспарлау деңгейлерін атау; 8.2.1.2 жоспарланған жұмыстарды орындауға кеткен шығындарды атау; 8.2.1.3 гүлзарлар, спорттық алаңдар, демалыс зоналарын белгілеу ретін білу
	2.2 Құрастыру	8.2.2.1 ағаш кесінділері мен қағаздарды үлгілеу, қарапайым өнімдерді құрастыру; 8.2.2.2 құрастыру құжаттарын құру деңгейлерін атау; 8.2.2.3 есік алды аумақтарына арналған заттарды құрастыру ретін білу
	2.3 Графикалық сауаттылық негіздері	8.2.3.1 түсіндіруге арналған графика негіздерін пайдалану; 8.2.3.2 суретті орындау тәртібін атау; 8.2.3.3 шаблондарды орындау деңгейлерін атау; 8.2.3.4 суретті материалға қою тәртібін атау
	2.4 Технологиялық дағдыларды жетілдіру	8.2.4.1 мезгілдік киімдер мен қорғаныс құралдарына күтім жасау тәртібін атау; 8.2.4.2 құралдар мен жабдықтарды дайындау, жөндеу, олардың қызмет көрсету тәртібін атау; 8.2.4.3 жол, аллеяларға күтім жасау тәртібін атау; 8.2.4.4 қойма және өндірістік ғимараттарға күтім жасау тәртібін білу; 8.2.4.5 жүк түсіру-жүк тиеу жұмыстарын орындау тәртібін білу
	2.5 Жобалаудың қорытынды деңгейі	8.2.5.1 қызмет туралы фотоесеп ұсыну; 8.2.5.2 жұмыс дәптерінде графикалық жұмыстарды ұсыну; 8.2.5.3 қызмет қорытындыларының суретін ұсыну
		8.2.6.1 мектептің шаруашылық қызметі мен участогын рәсімдеуге көмектесу;

	2.6 Мектепті көркейту көркейту	8.2.6.2 бетоннан жасалған мүсіндеу техникасында өнімдер дайындау (саңырауқұлақ, доп); 8.2.6.3 плиталық, тас жабындыларын дайындау және оның қызметі (плитка, таспен бекіту)
	2.7 Өндірістік тәжірибе	8.2.7.1 мектепті абаттандыру бойынша біріккен жобаларды жүзеге асыру бойынша үлкен сыныптармен өзара жұмыс жасау
	2.8 Құралдарды дайындау	8.2.8.1 еңбек қызметіне арналған бейімдеулер мен жеке құралдарды жасау; 8.2.8.2 есік алды құралдарын дайындау (сыпырғыш, тырма, қарға арналған күректер); 8.2.8.3 бейімдеу және ағаш құралдарын дайындау (бұрыш, рейсмус); 8.2.8.4 жұмысты орындауға арналған бейімдеулерді дайындау (қысқыштар, шаблондар, кондукторлар)
3. Еңбек пәнін сараптау және бағалау	3.1 Өз қызметінің нәтижелерін ұсыну	8.3.1.1 жұмысты орындау реті туралы ауызша есепті дайындау; 8.3.1.2 жұмыс дәптеріндегі жұмыс ретінің нобайын ұсыну
	3.2 Ұдайы әрекет етуші мектеп көрмесіне жұмыс ұсыну	8.3.2.1 көрмеге жұмыс дайындау, жұмысқа сипатта беру
	3.4 БАҚ-тағы жұмыстарды түсіндіру	8.3.4.1 бағдарлама тақырыптары бойынша жұмыс тәжірибесін оқытушымен бірге жалпыландыру
2-тоқсан		
	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәліметтер	8.1.1.1 өз отаны үшін мақтаныш сезімін көрсету; 8.1.1.2 "ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылары, аула сыпырушы" пәнінің ерекшелігін білу"; 8.1.1.3 ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылары, аула сыпырушының міндеттерін атау; 8.1.1.4 жұмысшыға қойылатын тазалық-гигиеналық талаптар; 8.1.1.5 ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылары, аула сыпырушы жұмысындағы қауіптерді атау; 8.1.1.6 алғашқы дәрігерге дейінгі көмекті көрсету және құтқару қызметінің телефон нөмірлерін білу;

1.Материалтану. Құралдар мен жабдықтар		<p>8.1.1.7 аула аумағы және өтпелі бөліктегі жұмыстарды атқару кезіндегі қауіптерді атау;</p> <p>8.1.1.8 ағаш ісі жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді атау;</p> <p>8.1.1.9 темір ісі жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптер.</p>
	1.2 Жұмыс ережелері мен тәртіптері	<p>8.1.2.1 ғимаратты тазалау кезіндегі ережелер мен тәсілдерді атау;</p> <p>8.1.2.2 сантехникалық жұмыстардың ережелері мен тәртіптерін атау;</p> <p>8.1.2.3 адам өтетін бөлікте жұмыстарды орындау ережелерін атау;</p> <p>8.1.2.4 ағаш ісі жұмыстарының орындалу ережелерін атау;</p> <p>8.1.2.5 темір ісі жұмыстарын орындау ережелерін атау.</p>
	1.3 Материалдар, құралдар мен жабдықтарға сараптама жасау	<p>8.1.3.1 ағаштың қасиеттерін атау;</p> <p>8.1.3.2 металлдың түрлері мен ерекшеліктерін атау;</p> <p>8.1.3.3 аумақты тазалауға арналған құралдарды білу;</p> <p>8.1.3.4 ғимаратты тазалауға арналған құралдарды білу;</p> <p>8.1.3.5 сантехникалық жұмыстарды орындау кезіндегі құралдарды атау;</p> <p>8.1.3.6 темір ісі жұмыстарын орындауға арналған құралдарды атау;</p> <p>8.1.3.7 темір ісі жұмыстарын орындауға арналған бейімдеу жұмыстары және құралдарын атау</p>
2.1 Автокөліктерге арналған тұрақтар, гүлзарлар,, спорттық алаңдар, демалыс зоналарын жобалау		8.2.1.1 учасюктағы жұмысты жоспарлаудың деңгейлерін атау
	2.2 Құрастыру	<p>8.2.2.1 қарапайым заттарды құрастыру, ағаш қиындылары мен пен қағаздарды үлгілеу;</p> <p>8.2.2.2 құрастыруға байланысты құжатнамаларды құру деңгейлерін атау;</p> <p>8.2.2.3 есік алды аумақтарына арналған заттарды құрастыру ретін білу</p>
		<p>8.2.3.1 түсіндіру үшін графика негіздерін пайдалану;</p> <p>8.2.3.2 суреттерді орындау тәртібін атау;</p>

	<p>2.3 Графикалық сауаттылық негіздері</p>	<p>8.2.3.3 шаблондарды орындау деңгейлерін атау; 8.2.3.4 суретті материалға қою тәртібін білу; 8.2.3.5 технологиялық картаны орындау тәртібін білу; 8.2.3.6 өнім эскизін орындау тәртібін білу</p>
<p>2. Жұмысты орындау технологиялары</p>	<p>2.4 Технологиялық дағдыларды жетілдіру</p>	<p>8.2.4.1 мезгілдік киімдер мен қорғаныс құралдарына күтім жасау тәртібін білу; 8.2.4.2 құралдар мен жабдықтарды дайындау, жөндеу, олардың қызмет көрсету тәртібін білу; 8.2.4.3 жол, аллеяларға күтім жасау тәртібін білу; 8.2.4.4 қойма және өндірістік ғимараттарға күтім жасау тәртібін білу; 8.2.4.5 жүк түсіру-жүк тиеу жұмыстарын орындау тәртібін білу; 8.2.4.6 шынылау бойынша жұмыстарды орындау тәртібін білу; 8.2.4.7 ағаш бұтақтарын өлшемі бойынша жан-жағынан кес алу; 8.2.4.8 өлшем бойынша жона алу; 8.2.4.9 металлды егеп кесудің негізін білу; 8.2.4.10 металлды егеп және егемей ретін білу; 8.2.4.11 ұрмалы құралдармен жұмысты орындау; 8.2.4.12 металлды болгаркамен кесу негізін білу; 8.2.4.13 қолымен кесуші құралдар және электрқұралдарын қайтаудың ретін білу; 8.2.4.14 сантехникалық жұмыстарды орындай алу (кранды жөндеу, участокты суғару); 8.2.4.15 кесу арқылы өрнек салу ретін білу; 8.2.4.16 водозапорной арматуры шашып, қайта біріктіру тәртіптерін білу; 8.2.4.17 сылақ және бетон жұмыстарының орындалу ретін білу;</p>

		<p>8.2.4.18 беткі қабатты сылақ жұмыстарына дайындау деңгейлерін білу;</p> <p>8.2.4.19 құмды елеуіштен өткізу және құрғақ қоспаны дайындау қажеттілігін түсіну;</p> <p>8.2.4.20 ерітіндіні дайындау және сылақ жұмыстарын орындау ретін білу;</p> <p>8.2.4.21 ерітіндіні дайындау және бетон жұмыстарын орындау ретін білу;</p> <p>8.2.4.22 жұмысты орындағаннан кейін құралдарды тазалау ретін білу;</p> <p>8.2.4.23 шыны жұмыстарын орындаудың ретін білу</p>
	2.5 Жобалаудың қортынды деңгейі	<p>8.2.5.1 қызмет туралы фотоесеп ұсыну;</p> <p>8.2.5.2 жұмыс дәптеріндегі графикалық жұмыстарды ұсыну</p>
	2.6 Мектепті көркейту	<p>8.2.6.1 мектептің шаруашылық қызметі мен участогын рәсімдеуге көмектесу;</p> <p>8.2.6.2 плиталық, тас жабындыларын дайындау және олардың қызмет көрсетуі (тас, плитамен бекіту)</p>
	2.7 Өндірістік тәжірибе	8.2.7.1 аумақтар жанында және ғимараттың қызмет көрсетуі бойынша біріккен жұмыстарға қатысу;
	2.8 Құралдар жасау	<p>8.2.8.1 дербес еңбек қызметіне арналған құралдар мен бейімдеулерді дайындау;</p> <p>8.2.8.2 есік алды құралдарын дайындау (сыпырғыш, тырма, қарға арналған күректер)</p>
3. Еңбек пәнін сараптау және бағалау	3.1 Өз қызметінің нәтижелерін ұсыну	<p>8.3.1.1 жұмыстарды орындау реті туралы ауызша есеп құру;</p> <p>8.3.1.2 жұмыс дәптеріндегі жұмыс ретінің нобайын ұсыну;</p>
	3.2 Ұдайы әрекет етуші мектеп көрмесіне жұмыс ұсыну	8.3.2.1 көрмеге жұмыс ұсыну, жұмыстың сипаттамасын жасау
3-тоқсан		
		<p>8.1.1.1.өз отаны үшін мақтаныш сезімін таныту;</p> <p>8.1.1.2 "аула сыпырушы, ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылары" пәнінің ерекшеліктерін білу және түсінуді көрсету;</p>

	<p>1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәліметтер</p>	<p>8.1.1.3 аула сыпырушылар, ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушыларының міндеттерін атау; 8.1.1.4 жұмысшыларға қойылатын тазалық-гигиена талаптарын білу; 8.1.1.5 аула сыпырушылар, ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылары жұмыстарындағы қауіптерді білу; 8.1.1.6 алғашқы дәрігерге дейінгі медициналық көмекті көрсете алу және құтқару қызметтерінің телефон нөмірлерін білу; 8.1.1.7 көшенің өтетін бөлігі мен есік алдындағы жұмыстарды орындау кезіндегі қауіптерді атау; 8.1.1.8 ағаш ісі жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді білу; 8.1.1.9 темір ісі жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді білу; 8.1.1.10 сылақ-бетон жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді білу; 8.1.1.11 шыны жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді білу.</p>
<p>1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар</p>	<p>1.2. Жұмысқа қабылдау ережелері мен тәртіптері</p>	<p>8.1.2.1 ғимаратты тазалау кезіндегі ережелер мен тәсілдерді білу; 8.1.2.2 сантехникалық жұмыстарды жүргізу ережелері мен тәртіптерін білу; 8.1.2.3 өтпелі бөліктегі жұмыстарды орындау кезіндегі ережелерді білу; 8.1.2.4 ағаш ісі жұмыстарының орындалу ережелерін білу; 8.1.2.5 темір ісі жұмыстарын орындау ережелерін білу; 8.1.2.6 сылақ-бетон жұмыстарын орындау кезіндегі ережелерді білу; ; 8.1.2.7 сылақ-бетон жұмыстарын орындау кезіндегі тәсілдерді білу; 8.1.2.8 шыны жұмытарын орындау кезіндегі ережелерді білу.</p>
		<p>8.1.3.1 ағаштың қасиеттерін білу; 8.1.3.2 металлдың түрлері мен ерекшеліктерін білу; 8.1.3.3 цементтің ерекшеліктерін білу; 8.1.3.4 жылу сақтағыш материалдарды білу;</p>

	1.3. Материалдар, құралдар мен жабдықтарға сараптама жасау	8.1.3.5. жақпа материалдарды білу ; 8.1.3.6 электрқұралдарын білу; 8.1.3.7 аумақты тазалауға арналған құралдарды білу; 8.1.3.8 ғимаратты жинауға арналған құралдарды білу; 8.1.3.9 сантехникалық жұмыстарды орындау кезіндегі құралдарды білу; 8.1.3.10 темір ісі жұмыстарын орындауға арналған құралдарды білу; 8.1.3.11 темір ісі жұмыстарын орындауға арналған бейімдеу жұмыстары және құралдарын білу ; 8.1.3.12 шыны жұмыстарын жүргізу құралдарды білу
	2.1 Автокөліктерге арналған тұрақтар, гүлзарлар, спорттық алаңдар, демалыс зоналарын жобалау	8.2.1.1 учасокта жұмысты жоспарлау деңгейлерін білу.
	2.2 Құрастыру	8.2.2.1 ағаш кесінділері мен қағаздарды үлгілеу, қарапайым заттарды құрастыру; 8.2.2.2 құрастыру құжатнамаларын құрастыру деңгейлерін білу; 8.2.2.3 есік алды аумақтарына арналған заттарды құрастыру ретін білу
	2.3 Графикалық сауаттылық негіздері	8.2.3.1 түсіндіруге арналған графика негізін пайдалану; 8.2.3.2 суретті орындау тәртібін білу; 8.2.3.3 шаблондарды орындау деңгейлерін білу; 8.2.3.4 суретті материалға қою тәртібін білу; 8.2.3.5 суретті материалға қою тәртібін білу; 8.2.3.6 технологиялық картаның орындалу тәртібін білу; 8.2.3.7 материалды пішудің картаны орындау тәртібін білу; 8.2.3.8 өнім эскизін орындау тәртібін білу
		8.2.4.1 мезгілдік киімдер мен қорғаныс құралдарына күтім жасау тәртібін білу;

<p>2. Жұмыстарды орындау технологиялары</p>	<p>2.4 Технологиялық дағдыларды жетілдіру</p>	<p>8.2.4.2 құралдар мен жабдықтарды дайындау, жөндеу, олардың қызмет көрсету тәртібін білу; 8.2.4.3 жол, аллеяларға күтім жасау тәртібін білу; 8.2.4.4 қойма және өндірістік ғимараттарға күтім жасау тәртібін білу; 8.2.4.5 жүк түсіру-жүк тиеу жұмыстарын орындау тәртібін білу; 8.2.4.6 ағаш бұтақтарын өлшемі бойынша жаң-жағынан кесу; 8.2.4.7 өлшем бойынша жон алу; 8.2.4.8 зқұралдары қайрау негізін білу; 8.2.4.9 металлды егеп және егемей кесудің негіздерін білу; 8.2.4.10 ұрмалы құралдармен жұмыс жасауды жүзеге асыру; 8.2.4.11 металлды болгаркамен кесу негіздерін білу; 8.2.4.12 қолымен кесуші құралдар және электрқұралдарын қайтаудың ретін білу; 8.2.4.13 сантехникалық жұмыстарды орындау (кранды жөндеу, участокты суғару); 8.2.4.14 кесу арқылы өрнек салу ретін атау; 8.2.4.15 водозапорной арматуры шашып, қайта біріктіру тәртіптерін атау</p>
	<p>2.5 Жобалаудың қорытынды деңгейі</p>	<p>8.2.5.1 фото, видеосеп түріндегі оқыту қорытындыларын ұсыну; 8.2.5.2 жұмыс дәптерінде графикалық жұмыстарды ұсыну; 8.2.5.3 қызмет қорытындылары, жұмыстың орындалу деңгейлерін фотолармен ұсыну</p>
	<p>2.6. Мектепті көркейту</p>	<p>8.2.6.1 мектептің шаруашылық қызметі мен участогын рәсімдеуге көмектесу; 8.2.6.2 бетоннан жасалған мүсіндеу техникасында өнімдер дайындау (саңырауқұлақ, доп); 8.2.6.3 ағаш пен бұтақтардан жасалған өнімдерді дайындау (қоршаулар, орындық); 8.2.6.4 плиталық, тас жабындыларын дайындау және</p>

		оның қызметі (плитка, таспен бекіту)
	2.7 Өндірістік тәжірибе	8.2.7.1 жақын аумақтар мен ғимараттарға қызмет көрсетуде бірікке жұмыстарға қатысу.
	2.8 Құралдарды дайындау	8.2.8.1 еңбек қызметіне арналған бейімдеулер мен жеке құралдарды жасау; 8.2.8.2 есік алды құралдарын дайындау (сыпырғыш, тырма, қарға арналған күректер); 8.2.8.3 бейімдеу және ағаш құралдарын дайындау (бұрыш, рейсмус); 8.2.8.4 жұмысты орындауға арналған бейімдеулерді дайындау (қысқыштар, шаблондар, кондукторлар)
3. Еңбек пәнін сараптау және бағалау	3.1 Өз қызметінің нәтижелерін ұсыну	8.3.1.1 жұмысты орындау реті туралы ауызша есепті дайындау; 8.3.1.2 жұмыс дәптеріндегі жұмыс ретінің нобайын ұсыну
	3.2 Ұдайы әрекет етуші мектеп көрмесіне жұмыс ұсыну	8.3.2.1 көрмеге жұмыс дайындау, жұмысқа сипатта беру
	3.3 Барлық деңгейлердегі көрмелерге қатысу	8.3.3.1 барлық көрмелерге қатысу; 8.3.3.2 көрмелерге қатысқаны үшін грамотаға ұсыну
	3.4 БАҚ-тағы жұмыстарды түсіндіру	8.3.4.1 жұмысқа қабылдау бойынша оқыту фильмдерін жасауға қатысуды қабылдау; 8.3.4.2 бағдарлама тақырыптары бойынша жұмыс тәжірибесін оқытушымен бірге жалпыландыру
4-тоқсан		
		8.1.1.1 өз отаны үшін мақтаныш сезімін таныту; 8.1.1.2 "аула сыпырушы, ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылары" пәнінің ерекшеліктерін білу және түсінуді көрсету; 8.1.1.3 аула сыпырушылар, ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылары міндеттерін атау; 8.1.1.4 жұмысшыларға қойылатын тазалық-гигиена талаптарын білу; 8.1.1.5 аула сыпырушылар, ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылары жұмыстарындағы қауіптерді білу;

	<p>1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәліметтер</p>	<p>8.1.1.6 алғашқы дәрігерге дейінгі медициналық көмекті көрсете алу және құтқару қызметтерінің телефон нөмірлерін білу; 8.1.1.7 көшенің өтетін бөлігі мен есік алдындағы жұмыстарды орындау кезіндегі қауіптерді атау; 8.1.1.8 ағаш ісі жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді білу; 8.1.1.9 темір ісі жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді білу; 8.1.1.10 сылақ-бетон жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді білу; 8.1.1.11 шыны жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді білу.</p>
<p>1. Материал тану. Құралдар мен жабдықтар</p>	<p>1.2 Жұмысқа қабылдау ережелері мен тәртіптері</p>	<p>8.1.2.1 ғимаратты тазалау кезіндегі ережелер мен тәсілдерді білу; 8.1.2.2 сантехникалық жұмыстарды жүргізу ережелері мен тәртіптерін білу; 8.1.2.3 өтпелі бөліктегі жұмыстарды орындау кезіндегі ережелерді білу; 8.1.2.4 ағаш ісі жұмыстарының орындалу ережелерін білу; 8.1.2.5 темір ісі жұмыстарын орындау ережелерін білу; 8.1.2.6 сылақ-бетон жұмыстарын орындау кезіндегі ережелерді білу; ; 8.1.2.7 сылақ-бетон жұмыстарын орындау кезіндегі тәсілдерді білу; 8.1.2.8 шыны жұмыстарын орындау кезіндегі ережелерді білу</p>
	<p>1.3 Материалдар, құралдар мен жабдықтарға сараптама жасау</p>	<p>8.1.3.1 ағаштың қасиеттерін білу; 8.1.3.2 металлдың түрлері мен ерекшеліктерін білу; 8.1.3.3 цементтің ерекшеліктерін білу; 8.1.3.4 жылу сақтағыш материалдарды білу; 8.1.3.5 жақпа материалдарды білу; 8.1.3.6 электрқұралдарын білу; 8.1.3.7 аумақты тазалауға арналған құралдарды білу; 8.1.3.8 ғимаратты жинауға арналған құралдарды білу; 8.1.3.9 сантехникалық жұмыстарды орындау кезіндегі құралдарды білу; 8.1.3.10 темір ісі жұмыстарын орындауға арналған құралдарды білу;</p>

		<p>8.1.3.11 темір ісі жұмыстарын орындауға арналған бейімдеу жұмыстары және құралдарын білу ;</p> <p>8.1.3.12 шыны жұмыстарын жүргізу құралдарды білу</p>
	<p>2.1. Автокөліктерге арналған тұрақтар, гүлзарлар, спорттық алаңдар, демалыс зоналарын жобалау</p>	<p>8.2.1.1 участокта жұмысты жоспарлау деңгейлерін білу;</p> <p>8.2.1.2 жоспарланған жұмыстарды орындауға кететін шығындар есебін білу;</p> <p>8.2.1.3 гүлзар, спорт алаңдары, демалыс орындарын белгілеу ретін білу</p>
	<p>2.2 Құрастыру</p>	<p>8.2.2.1 ағаш кесінділері мен қағаздарды үлгілеу, қарапайым заттарды құрастыру;</p> <p>8.2.2.2 құрастыру құжатнамаларын құрастыру деңгейлерін білу;</p> <p>8.2.2.3 есік алды аумақтарына арналған заттарды құрастыру ретін білу</p>
	<p>2.3 Графикалық сауаттылық негіздері</p>	<p>8.2.3.1. түсіндіруге арналған графика негізін пайдалану;</p> <p>8.2.3.2. суретті орындау тәртібін білу;</p> <p>8.2.3.3. шаблондарды орындау деңгейлерін білу;</p> <p>8.2.3.4. суретті материалға қою тәртібін білу;</p> <p>8.2.3.5. суретті материалға қою тәртібін білу;</p> <p>8.2.3.6. технологиялық картаның орындалу тәртібін білу;</p> <p>8.2.3.7. материалды пішудің картаны орындау тәртібін білу;</p> <p>8.2.3.8. өнім эскизін орындау тәртібін білу</p>
		<p>8.2.4.1 мезгілдік киімдер мен қорғаныс құралдарына күтім жасау тәртібін білу;</p> <p>8.2.4.2 құралдар мен жабдықтарды дайындау, жөндеу, олардың қызмет көрсету тәртібін білу;</p> <p>8.2.4.3 жол, аллеяларға күтім жасау тәртібін білу;</p> <p>8.2.4.4 қойма және өндірістік ғимараттарға күтім жасау тәртібін білу;</p>

2. Жұмыстарды орындау технологиялары

2.4 Технологиялық дағдыларды жетілдіру

- 8.2.4.5 жүк түсіру-жүк тиеу жұмыстарын орындау тәртібін білу;
- 8.2.4.6 шынылау бойынша жұмысты орындау тәртібін білу;
- 8.2.4.7 ағаш бұтақтарын өлшемі бойынша жаң-жағынан кесу; өлшем бойынша жон алу;
- 8.2.4.8 өлшемі бойынша жона алу;
- 8.2.4.9 құралдары қайрау негізін білу;
- 8.2.4.10 металлды егеп және егемей кесудің негіздерін білу;
- 8.2.4.11 ұрмалы құралдармен жұмыс жасауды жүзеге асыру;
- 8.2.4.12 металлды болгаркамен кесу негіздерін білу;
- 8.2.4.13 қолымен кесуші құралдар және электрқұралдарын қайтаудың ретін білу;
- 8.2.4.14 сантехникалық жұмыстарды орындау (кранды жөндеу, учасокты суғару);
- 8.2.4.15 кесу арқылы өрнек салу ретін атау;
- 8.2.4.16 водозапорной арматуры шашып, қайта біріктіру тәртіптерін атау;
- 8.2.4.17 суғаруға арналған шлангтарды орау және жинау ретін білу;
- 8.2.4.18 өсімдіктерді суғару ретін білу;
- 7.2.4.19 сылақ және бетон жұмыстарын орындау ретін білу;
- 8.2.4.20 сыртқы бетті сылақ жұмыстарына дайындау денгейлерін білу;
- 8.2.4.21 құмды елегіштен өткізу және құрғақ қоспаны дайындау қажеттілігін түсіну;
- 8.2.4.22 сылақ жұмыстарын орындау және ерітіндіні дайындау ретін білу;
- 8.2.4.23 бетон жұмыстарын орындау және ерітіндіні дайындау ретін білу;
- 8.2.4.24 жұмыстарды орындаудан кейінгі құралдарды тазалау қажеттілігін білу;
- 8.2.4.25 көшет отырғызу оған күтім жасаудың тәсілдерін білу;

	<p>8.2.4.26 өсімдік зиянкестері мен ауруларымен күресу тәсілдерін білу;</p> <p>8.2.4.27 дән өсіру тәсілдерін білу;</p> <p>8.2.4.28 көшетке күтім жасау тәсілдерін білу;</p> <p>8.2.4.29 өсімдіктерді қоректендіру және суғару ретін білу;</p> <p>8.2.4.30 ағаштар мен бұталарды кесу тәсілдерін қолдану;</p> <p>8.2.4.31 ағаштар мен бұтақтарды бояуды қалыптастыру;</p> <p>8.2.4.32 ағаштардың айналасын қоршауды қалыптастыру;</p> <p>8.2.4.33 шыны жұмыстарын орындау ретін білу</p>
2.5 Жобалаудың қорытынды деңгейі	<p>8.2.5.1 фото, видеоесеп түріндегі оқыту қорытындыларын ұсыну;</p> <p>8.2.5.2 жұмыс дәптерінде графикалық жұмыстарды ұсыну;</p> <p>8.2.5.3 қызмет қорытындылары, жұмыстың орындалу деңгейлерін фотолармен ұсыну</p>
2.6 Мектептің көркейту	<p>8.2.6.1 мектептің шаруашылық қызметі мен участогын рәсімдеуге көмектесу;</p> <p>8.2.6.2 бетоннан жасалған мүсіндеу техникасында өнімдер дайындау (саңырауқұлақ, доп);</p> <p>8.2.6.3 ағаш пен бұтақтардан жасалған өнімдерді дайындау (қоршаулар, орындық);</p> <p>8.2.6.4 плиталық, тас жабындыларын дайындау және оның қызметі (плитка, таспен бекіту)</p>
2.7 Өндірістік тәжірибе	<p>8.2.7.1 аумақтар жанында және ғимараттың қызмет көрсетуі бойынша біріккен жұмыстарға қатысу.</p>
2.8 Құралдарды дайындау	<p>8.2.8.1 еңбек қызметіне арналған бейімдеулер мен жеке құралдарды жасау;</p> <p>8.2.8.2 есік алды құралдарын дайындау (сыпырғыш, тырма, қарға арналған күректер);</p> <p>8.2.8.3 бейімдеу және ағаш құралдарын дайындау (бұрыш, рейсмус);</p> <p>8.2.8.4 жұмысты орындауға арналған бейімдеулерді дайындау</p>

		(қысқыштар, шаблондар, кондукторлар)
3. Еңбек пәнін сараптау және бағалау	3.1 Өз қызметінің нәтижелерін ұсыну	8.3.1.1 жұмысты орындау реті туралы ауызша есепті дайындау; 8.3.1.2 жұмыс дәптеріндегі жұмыс ретінің нобайын ұсыну
	3.2 Ұдайы әрекет етуші мектеп көрмесіне жұмыс ұсыну	8.3.2.1 көрмеге жұмыс дайындау, жұмысқа сипатта беру.
	3.3 Барлық деңгейлердегі көрсемелерге қатысу	8.3.3.1 барлық көрмелерге қатысу; 8.3.3.2 көрмелерге қатысқаны үшін грамотаға ұсыну.
	3.4 БАҚ-тағы жұмыстарды түсіндіру	8.3.4.1 жұмысқа қабылдау бойынша оқыту фильмдерін жасауға қатысуды қабылдау; 8.3.4.2 бағдарлама тақырыптары бойынша жұмыс тәжірибесін оқытушымен бірге жалпыландыру

4) 9-сынып:

6-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1.Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәліметтер	9.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде сезіну; 9.1.1.2 "ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылары, аула сыпырушы" пәнінің ерекшелігін білу"; 9.1.1.3 ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылар, аула сыпырушының міндеттерін атау; 9.1.1.4 жұмысшыға қойылатын тазалық-гигиеналық талаптар; 9.1.1.5 ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылар, аула сыпырушы жұмысындағы қауіптерді атау; 9.1.1.6 алғашқы дәрігерге дейінгі көмекті көрсету және құтқару қызметінің телефон нөмірлерін білу; 9.1.1.7 аула аумағы және өтпелі бөліктегі жұмыстарды атқару кезіндегі қауіптерді атау
	1.2 Жұмыс ережелері мен тәртіптері	9.1.2.1 ғимаратты тазалау кезіндегі ережелер мен тәсілдерді атау; 9.1.2.2 сантехникалық жұмыстардың ережелері мен тәртіптерін атау; 9.1.2.3 адам өтетін бөлікте жұмыстарды орындау ережелерін атау

		<p>9.1.3.1 аумақты тазалауға арналған құралдары атау;</p> <p>9.1.3.2. ғимаратты тазалауға арналған құралдарды атау;</p> <p>9.1.3.3 сантехникалық жұмыстарды орындауға арналған құралдарды атау</p>
2. Жұмыстарды орындау технологиясы	1.3 Материалдар, құралдар мен жабдықтарға сараптама жасау	
	2.1 Автокөліктерге арналған тұрақтар, гүлзарлар,, спорттық алаңдар, демалыс зоналарын жобалау	<p>9.2.1.1 учасқтағы жұмысты жоспарлау;</p> <p>9.2.1.2 жоспарланған жұмысты орындауға кеткен шығын есебін білу;</p> <p>9.2.1.3 гүлзар, спорт алаңдары, демалыс зоналарын белгілеуді жүзеге асыру</p>
	2.2 Құрастыру	<p>9.2.2.1. ағаш кесінділері мен қағаздарды үлгілеу, қарапайым заттарды құрастыру;</p> <p>9.2.2.2. құрастыру құжатнамаларын құрастыру деңгейлерін білу;</p> <p>9.2.2.3. есік алды аумақтарына арналған заттарды құрастыру ретін білу</p>
	2.3 Графикалық сауаттылық негіздері	<p>9.2.3.1. графика негіздерімен ойды жеткізу;</p> <p>9.2.3.2. заттың суретін салу;</p> <p>9.2.3.3. заттың шаблонын орындау ;</p> <p>9.2.3.4. суретті материалға апару</p>
	2.4 Технологиялық дағдыларды жетілдіру	<p>7.2.4.1 қорғаныс құралдары және сезомаусымдық киімдерге күтім жасау тәртібін атау;</p> <p>9.2.4.2 құралдар мен жабдықтарды дайындау, оларды жөндеу жұмыстары, олардың қызмет көрсету тәртібін атау;</p> <p>9.2.4.3 жол, аллеяларға күтім жасау тәртібін атау;</p> <p>9.2.4.4 жұмысты орындағаннан кейін құралдарды тазалау ретін білу;</p> <p>9.2.4.5 ағаштар мен бұтақтарды кесу ретін білу;</p> <p>9.2.4.6 түптер мне ағаштарды бояу ;</p> <p>9.2.4.7 ағаштардың жан-жағын дөңгелете қоршау</p>
		9.2.5.1. альбом-қызмет туралы фотоесепті ұсыну;

	2.5 Жобалаудың қортынды деңгейі	9.2.5.2. өнімге беретін технологиялық құжатты ұсыну
	2.6 Мектепті көркейту	9.2.6.1 өндірістік тапсырыстарды орындау және участокты абаттандыру
	2.7 Өндірістік тәжірибе	9.2.7.1.күрделі жұмыстарды орындауда кіші сынып білім алушыларына көмектесу
	2.8.Құралдарды дайындау	9.2.8.1 еңбектің қызметін және оны орындау құралдарының қажеттілігін түсіну; 9.2.8.2 есік алды құралдарды дайындау (сыпыртқы, тырма, қар күреуге арналған күрек)
3.Еңбек пәнін сараптау және талдау	3.1 Өз қызметінің нәтижелерін ұсыну	9.3.1.1 технологиялық картаны құру; 9.3.1.2 технологиялық карта, технологиялық үрдістің нобайын ұсыну
	3.2. Ұдайы әрекет етуші мектеп көрмесіне жұмыс ұсыну	9.3.2.1. көрмеге жұмыс дайындау, жұмысқа сипатта беру
	3.3. БАҚ-тағы жұмыстарды түсіндіру	9.3.4.1. жұмысқа қабылдау бойынша оқыту фильмдерін жасауға қатысуды қабылдау; 9.3.4.2. бағдарлама тақырыптары бойынша жұмыс тәжірибесін оқытушымен бірге жалпыландыру
2-тоқсан		
	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәліметтер	9.1.1.1 өзгенің пікіріне сыйластық таныту; 9.1.1.2 "аула сыпырушы, ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылары" пәнінің ерекшеліктерін өздігінен сипаттай алу; 9.1.1.3 аула сыпырушылар, ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылары міндеттерін білу; 9.1.1.4 жұмысшыларға қойылатын тазалық-гигиена талаптарын орындау; 9.1.1.5 аула сыпырушылар, ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылары жұмыстарындағы қауіптерді білу; 9.1.1.6 алғашқы дәрігерге дейінгі медициналық көмекті көрсете алу және құтқару қызметтерінің телефон нөмірлерін білу; 9.1.1.7 көшенің өтетін бөлігі мен есік алдындағы жұмыстарды орындау кезіндегі қауіптерді атау;

1.Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.2 Жұмысқа қабылау ережелері мен тәртіптері	<p>9.1.2.1 ғимаратты тазалау кезіндегі ережелер мен тәсілдерді атау;</p> <p>9.1.2.2 сантехникалық жұмыстардың ережелері мен тәртіптерін атау;</p> <p>9.1.2.3 адам өтетін бөлікте жұмыстарды орындау ережелерін атау.</p>
	1.3 Материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау	<p>9.1.3.1 ағаштың қасиеттерін білу;</p> <p>9.1.3.2 металлдың түрлері мен ерекшеліктерін білу;</p> <p>9.1.3.3 цементтің ерекшеліктерін білу;</p> <p>9.1.3.4 жылу сақтағыш материалдарды білу;</p> <p>9.1.3.5 жақпа материалдарды білу;</p> <p>9.1.3.6 электрқұралдарын білу;</p> <p>9.1.3.7 аумақты тазалауға арналған құралдарды білу;</p> <p>9.1.3.8 ғимаратты жинауға арналған құралдарды білу;</p> <p>9.1.3.9 сантехникалық жұмыстарды орындау кезіндегі құралдарды білу;</p> <p>9.1.3.10 темір ісі жұмыстарын орындауға арналған құралдарды білу;</p> <p>9.1.3.11 темір ісі жұмыстарын орындауға арналған бейімдеу жұмыстары және құралдарын білу ;</p> <p>9.1.3.12 шыны жұмыстарын жүргізу құралдарды білу</p>
	2.1 Автокөліктерге арналған тұрақтар, гүлзарлар, спорттық алаңдар, демалыс зоналарын жобалау	9.2.1.1 участка жұмысты жоспарлау деңгейлерін білу
	2.2 Құрастыру	<p>9.2.2.1 ағаш кесінділері мен қағаздарды үлгілеу, қарапайым заттарды құрастыру;</p> <p>9.2.2.2 құрастыру құжатнамаларын құрастыру деңгейлерін білу;</p> <p>9.2.2.3 есік алды аумақтарына арналған заттарды құрастыру ретін білу</p>
	2.3 Графикалық сауаттылық негіздері	<p>9.2.3.1 графика негіздерімен ойды жеткізу;</p> <p>9.2.3.2 заттың суретін салу;</p> <p>9.2.3.3 заттың шаблонын орындау;</p> <p>9.2.3.4 суретті материалға апару</p>

2. Жұмыстарды орындау технологиялары

2.4 Технологиялық дағдыларды жетілдіру

9.2.4.1 мезгілдік киімдер мен қорғаныс құралдарына күтім жасау тәртібін білу;
9.2.4.2 құралдар мен жабдықтарды дайындау, жөндеу, олардың қызмет көрсету тәртібін білу;
9.2.4.3 жол, аллеяларға күтім жасау тәртібін білу;
9.2.4.4 қойма және өндірістік ғимараттарға күтім жасау тәртібін білу.
9.2.4.5 жүк түсіру-жүк тиеу жұмыстарын орындау тәртібін білу;
9.2.4.6 шынылау бойынша жұмыстың орындау тәртібін білу;
9.2.4.7 ағаш бұтақтарын өлшемі бойынша жаң-жағынан кесу;
9.2.4.8 өлшемі бойынша жона алу;
9.2.4.9 құралдары қайрау негізін білу;
9.2.4.10 металлды егеп және егемей кесудің негіздерін білу;
9.2.4.11 ұрмалы құралдармен жұмыс жасауды жүзеге асыру;
9.2.4.12 металлды болгаркамен кесу негіздерін білу;
9.2.4.13 қолымен кесуші құралдар және электрқұралдарын қайтаудың ретін білу;
9.2.4.14 сантехникалық жұмыстарды орындау (кранды жөндеу, участокты суғару);
9.2.4.15 кесу арқылы өрнек салу ретін атау;
9.2.4.16 суды ұстап тұратын арматураны шашып, қайта біріктіру тәртіптерін атау

2.5 Жобалаудың қортынды деңгейі

9.2.5.1 альбом-қызмет туралы фотоесепті ұсыну;
9.2.5.2 өнімге беретін технологиялық құжатты ұсыну;
9.2.5.3 технологиялық үрдістің сурет, виделарын ұсыну

2.6 Мектепті көркейту

9.2.6.1 өндірістік тапсырыстарды орындау және участокты абаттандыру

2.7 Өндірістік тәжірибе

9.2.7.1 күрделі жұмыстарды орындауда кіші сынып білім алушыларына көмектесу

	2.8 Құралдарды дайындау	<p>9.2.8.1 еңбектің қызметін және оны орындау құралдарының қажеттілігін түсіну;</p> <p>9.2.8.2 есік алды құралдарды дайындау (сыпыртқы, тырма, қар күреуге арналған күрек);</p> <p>9.2.8.3 ағаш құралдары мен бейімдеулерді дайындау (бұрыш, рейсмус);</p> <p>9.2.8.4 жұмысты орындау үшін бейімдеулерді дайындау (қысқыш, шаблон, кондукторлар)</p>
3.Еңбек пәндерін сараптау және бағалау	3.1 Өз қызметінің нәтижелерін ұсыну	<p>9.3.1.1 технологиялық картаны құру;</p> <p>9.3.1.2 технологиялық карта, технологиялық үрдістің нобайын ұсыну</p>
	3.2 Ұдайы әрекет етуші мектеп көрмесіне жұмыс ұсыну	9.3.2.1 көрмеге жұмыс дайындау, жұмысқа сипатта беру
	3.3 Барлық деңгейлердегі көрсемелерге қатысу	<p>9.3.3.1 барлық көрмелерге қатысу;</p> <p>9.3.3.2 көрмелерге қатысқаны үшін грамотаға ұсыну</p>
	3.4 БАҚ-тағы жұмыстарды түсіндіру	<p>9.3.4.1 жұмысқа қабылдау бойынша оқыту фильмдерін жасауға қатысуды қабылдау;</p> <p>9.3.4.2 бағдарлама тақырыптары бойынша жұмыс тәжірибесін оқытушымен бірге жалпыландыру</p>
3-тоқсан		
	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәліметтер	<p>9.8.1.1.1.өз отаны үшін мақтаныш сезімін таныту;</p> <p>9.1.1.2 "аула сыпырушы, ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылары" пәнінің ерекшеліктерін білу және түсінуді көрсету;</p> <p>9.1.1.3. аула сыпырушылар, ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылары міндеттерін атау;</p> <p>9.1.1.4. жұмысшыларға қойылатын тазалық-гигиена талаптарын білу;</p> <p>9.1.1.5. аула сыпырушылар, ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылары жұмыстарындағы қауіптерді білу;</p> <p>9.1.1.6. алғашқы дәрігерге дейінгі медициналық көмекті көрсете алу және құтқару қызметтерінің телефон нөмірлерін білу;</p>

		<p>9.1.1.7. көшенің өтетін бөлігі мен есік алдындағы жұмыстарды орындау кезіндегі қауіптерді атау; 9.1.1.8. ағаш ісі жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді білу; 9.1.1.9. темір ісі жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді білу; 9.1.1.10. сылақ-бетон жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді білу; 9.1.1.11. шыны жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді білу.</p>
<p>1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар</p>	<p>1.2 Жұмыс ережелері мен тәртіптері</p>	<p>9.1.2.1 ғимаратты тазалау кезіндегі ережелер мен тәсілдерді білу; 9.1.2.2 сантехникалық жұмыстарды жүргізу ережелері мен тәртіптерін білу; 9.1.2.3 өтпелі бөліктегі жұмыстарды орындау кезіндегі ережелерді білу; 9.1.2.4 ағаш ісі жұмыстарының орындалу ережелерін білу; 9.1.2.5 темір ісі жұмыстарын орындау ережелерін білу; 9.1.2.6 сылақ-бетон жұмыстарын орындау кезіндегі ережелерді білу; ; 9.1.2.7 сылақ-бетон жұмыстарын орындау кезіндегі тәсілдерді білу; 9.1.2.8 шыны жұмыстарын орындау кезіндегі ережелерді білу</p>
	<p>1.3 Материалдар, құралдар мен жабдықтарға сараптама жасау</p>	<p>9.1.3.1 ағаштың қасиеттерін білу; 9.1.3.2 металлдың түрлері мен ерекшеліктерін білу; 9.1.3.3 цементтің ерекшеліктерін білу; 9.1.3.4 жылу сақтағыш материалдарды білу; 9.1.3.5 жақпа материалдарды білу; 9.1.3.6 электрқұралдарын білу; 9.1.3.7 аумақты тазалауға арналған құралдарды білу; 9.1.3.8 ғимаратты жинауға арналған құралдарды білу; 9.1.3.9 сантехникалық жұмыстарды орындау кезіндегі құралдарды білу; 9.1.3.10 темір ісі жұмыстарын орындауға арналған құралдарды білу; 9.1.3.11 темір ісі жұмыстарын орындауға арналған бейімдеу жұмыстары және құралдарын білу; ;</p>

		9.1.3.12 шыны жұмыстарын жүргізу құралдарды білу
	2.1 Автокөліктерге арналған тұрақтар, гүлзарлар, спорттық алаңдар, демалыс зоналарын жобалау	9.2.1.1 учасюкта жұмысты жоспарлау деңгейлерін білу
	2.2 Құрастыру	9.2.2.1 ағаш кесінділері мен қағаздарды үлгілеу, қарапайым заттарды құрастыру; 9.2.2.2 құрастыру құжатнамаларын құрастыру деңгейлерін білу; 9.2.2.3 есік алды аумақтарына арналған заттарды құрастыру ретін білу
	2.3 Графикалық жұмыстардың негіздері	9.2.3.1 графика негіздерімен ойды жеткізу; 9.2.3.2 заттың суретін салу; 9.2.3.3 заттың шаблонын орындау; 9.2.3.4 суретті 9.2.3.5 суреттерді материалға апарту; 9.2.3.6 технологиялық картаны орындау; 9.2.3.7 материал пішінінің картасын орындау; 9.2.3.8 өнім эскизін орындау
		9.2.4.1 мезгілдік киімдер мен қорғаныс құралдарына күтім жасау тәртібін білу; 9.2.4.2 құралдар мен жабдықтарды дайындау, жөндеу, олардың қызмет көрсету тәртібін білу; 9.2.4.3 жол, аллеяларға күтім жасау тәртібін білу; 9.2.4.4 қойма және өндірістік ғимараттарға күтім жасау тәртібін білу; 9.2.4.5 жүк түсіру-жүк тиеу жұмыстарын орындау тәртібін білу; 9.2.4.6 шынылау бойынша жұмыстың орындау тәртібін білу. 9.2.4.7 ағаш бұтақтарын өлшемі бойынша жаң-жағынан кесу; өлшем бойынша жон алу; 9.2.4.8 өлшемі бойынша жоа алу; 9.2.4.9 құралдары қайрау негізін білу; 9.2.4.10 металлды егеп және егедей кесудің негіздерін білу;

2. Жұмыстарды орындау технологиялары

2.4 Технологиялық дағдыларды жетілдіру	9.2.4.11 ұрмалы құралдармен жұмыс жасауды жүзеге асыру; 9.2.4.12 металлды болгаркамен кесу негіздерін білу; 9.2.4.13 қолымен кесуші құралдар және электрқұралдарын қайтаудың ретін білу; 9.2.4.14 сантехникалық жұмыстарды орындау (кранды жөндеу, участокты суғару); 9.2.4.15 кесу арқылы өрнек салу ретін атау; 9.2.4.16 водозапорной арматуры шашып, қайта біріктіру тәртіптерін атау; 9.2.4.17 сылақ және бетон жұмыстарын орындау; 9.2.4.18 құмды елегіштен өткізу және құрғақ қоспаны дайындау; 9.2.4.19 жұмыстарды орындаудан кейінгі құралдарды тазалауды жүзеге асыру; 9.2.4.20 көшет отырғызу оған күтім жасау; 9.2.4.21 өсімдік зиянкестері мен ауруларымен күресу; 9.2.4.22 дәне егу; 9.2.4.23 көшетке күтім жасау; 9.2.4.24 өсімдіктерді коректендіру және суғару
2.5 Жобалаудың қортынды деңгейі	9.2.5.1 альбом-қызмет туралы фотосесепті ұсыну; 9.2.5.2 өнімге беретін технологиялық құжатты ұсыну; 9.2.5.3 технологиялық үрдістің сурет, виделарын ұсыну
2.6 Мектепті көркейту	9.2.6.1 мектеп жанындағы участок және мектепті абаттандыру бойынша жұмыстарды өздігінен орындау; 9.2.6.2 бетоннан сәулет техникасындағы өнімдерді жасау (саңырауқұлақ, доп); 9.2.6.3 ағаш пен талдан зәаттар жасау (қаша, орындық); 9.2.6.4 плиталық, тас жабындыларды дайындау және олардың қызмет көрсетуі (таспен, плитамен бекіту)
2.7 Өндірістік тәжірибе	9.2.7.1 күрделі жұмыстарды орындауда кіші сынып білім алушыларына көмектесу

	2.8 Құралдары дайындау	<p>9.2.8.1 еңбектің қызметін және оны орындау құралдарының қажеттілігін түсіну;</p> <p>9.2.8.2 есік алды құралдарды дайындау (сыпыртқы, тырма, қар күреуге арналған күрек);</p> <p>9.2.8.3 ағаш құралдары мен бейімдеулерді дайындау (бұрыш, рейсмус);</p> <p>9.2.8.4 жұмысты орындау үшін бейімдеулерді дайындау (қысқыш, шаблон, кондукторлар)</p>
3.Еңбек пәндерін сараптау және бағалау	3.1 Өз қызметінің нәтижелерін ұсыну	<p>9.3.1.1 технологиялық картаны құру;</p> <p>9.3.1.2 технологиялық карта, технологиялық үрдістің нобайын ұсыну</p>
	3.2 Ұдайы әрекет етуші мектеп көрмесіне жұмыс ұсыну	9.3.2.1 көрмеге жұмыс дайындау, жұмысқа сипатта беру
	3.3 Барлық деңгейлердегі көрмелерге қатысу	<p>8.3.3.1 барлық көрмелерге қатысу;</p> <p>8.3.3.2 көрмелерге қатысқаны үшін грамотаға ұсыну</p>
	3.4 БАҚ-тағы жұмыстарды түсіндіру	<p>8.3.4.1 жұмысқа қабылдау бойынша оқыту фильмдерін жасауға қатысуды қабылдау;</p> <p>8.3.4.2 бағдарлама тақырыптары бойынша жұмыс тәжірибесін оқытушымен бірге жалпыландыру</p>
4-тоқсан		
	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәліметтер	<p>9.1.1.1 өзге адамның пікірін құрметтеу;</p> <p>9.1.1.2 аула сыпырушы, ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылар" пәнінің ерекшеліктерін өздігінен сипаттау;</p> <p>9.1.1.3 аула сыпырушылар, ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылар міндеттерін білу;</p> <p>9.1.1.4 жұмысшыларға қойылатын тазалық-гигиена талаптарын орындау;</p> <p>9.1.1.5 аула сыпырушылар, ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылары жұмыстарындағы қауіптерді білу;</p> <p>9.1.1.6 алғашқы дәрігерге дейінгі медициналық көмекті көрсете алу және құтқару қызметтерінің телефон нөмірлерін білу;</p>

		<p>9.1.1.7 көшенің өтетін бөлігі мен есік алдындағы жұмыстарды орындау кезіндегі қауіптерді атау;</p> <p>9.1.1.8 ағаш ісі жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді білу;</p> <p>9.1.1.9 темір ісі жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді білу;</p> <p>9.1.1.10 сылақ-бетон жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді білу;</p> <p>9.1.1.11 шыны жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді білу</p>
<p>1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар</p>	<p>1.2 Жұмыс ережелері мен тәртіптері</p>	<p>9.1.2.1 ғимаратты тазалау кезіндегі ережелер мен тәсілдерді білу;</p> <p>9.1.2.2 сантехникалық жұмыстарды жүргізу ережелері мен тәртіптерін білу;</p> <p>9.1.2.3 өтпелі бөліктегі жұмыстарды орындау кезіндегі ережелерді білу;</p> <p>9.1.2.4 ағаш ісі жұмыстарының орындалу ережелерін білу;</p> <p>9.1.2.5 темір ісі жұмыстарын орындау ережелерін білу;</p> <p>9.1.2.6 сылақ-бетон жұмыстарын орындау кезіндегі ережелерді білу ;</p> <p>9.1.2.7 сылақ-бетон жұмыстарын орындау кезіндегі тәсілдерді білу;</p> <p>9.1.2.8 шыны жұмыстарын орындау кезіндегі ережелерді білу</p>
	<p>1.3 Материалдар, құралдар мен жабдықтарға сараптама жасау</p>	<p>9.1.3.1 ағаштың қасиеттерін білу;</p> <p>9.1.3.2 металлдың түрлері мен ерекшеліктерін білу;</p> <p>9.1.3.3 цементтің ерекшеліктерін білу;</p> <p>9.1.3.4 жылу сақтағыш материалдарды білу;</p> <p>9.1.3.5 жақпа материалдарды білу;</p> <p>9.1.3.6 электрқұралдарын білу;</p> <p>9.1.3.7 аумақты тазалауға арналған құралдарды білу;</p> <p>9.1.3.8 ғимаратты жинауға арналған құралдарды білу;</p> <p>9.1.3.9 сантехникалық жұмыстарды орындау кезіндегі құралдарды білу;</p> <p>9.1.3.10 темір ісі жұмыстарын орындауға арналған құралдарды білу;</p> <p>9.1.3.11 темір ісі жұмыстарын орындауға арналған бейімдеу жұмыстары және құралдарын білу ;</p>

		9.1.3.12 шыны жұмыстарын жүргізу құралдарды білу
	2.1 Автокөліктерге арналған тұрақтар, гүлзарлар, спорттық алаңдар, демалыс зоналарын жобалау	9.2.1.1 участка жұмысты жоспарлау деңгейлерін білу; 9.2.1.2 жоспарланған жұмыстарды орындауға кететін шығындар есебін білу; 9.2.1.3 гүлзар, спорт алаңдары, демалыс орындарын белгілеу ретін білу
	2.2 Құрастыру	9.2.2.1 ағаш кесінділері мен қағаздарды үлгілеу, қарапайым заттарды құрастыру; 9.2.2.2 құрастыру құжатнамаларын құрастыру деңгейлерін білу; 9.2.2.3 есік алды аумақтарына арналған заттарды құрастыру ретін білу
	2.3 Графикалық сауаттылық негіздері	9.2.3.1 түсіндіруге арналған графика негізін пайдалану; 9.2.3.2 суретті орындау тәртібін білу; 9.2.3.3 шаблондарды орындау деңгейлерін білу; 9.2.3.4 суретті материалға қою тәртібін білу; 9.2.3.5 суретті материалға қою тәртібін білу; 9.2.3.6 технологиялық картаның орындалу тәртібін білу; 9.2.3.7 материалды пішудің картаны орындау тәртібін білу; 9.2.3.8 өнім эскизін орындау тәртібін білу
		8.2.4.1 мезгілдік киімдер мен қорғаныс құралдарына күтім жасау тәртібін білу; 8.2.4.2 құралдар мен жабдықтарды дайындау, жөндеу, олардың қызмет көрсету тәртібін білу; 8.2.4.3 жол, аллеяларға күтім жасау тәртібін білу; 8.2.4.4 қойма және өндірістік ғимараттарға күтім жасау тәртібін білу; 8.2.4.5 жүк түсіру-жүк тиеу жұмыстарын орындау тәртібін білу; 8.2.4.6 шынылау бойынша жұмысты орындау тәртібін білу;

2. Жұмыстарды орындау технологиялары

2.4 Технологиялық дағдыларды жетілдіру

8.2.4.7 ағаш бұтақтарын өлшемі бойынша жаң-жағынан кесу;

8.2.4.8 өлшемі бойынша жона алу;

8.2.4.9 құралдары қайрау негізін білу;

8.2.4.10 металлды егеп және егемей кесудің негіздерін білу;

8.2.4.11 ұрмалы құралдармен жұмыс жасауды жүзеге асыру;

8.2.4.12 металлды болгаркамен кесу негіздерін білу;

8.2.4.13 қолымен кесуші құралдар және электрқұралдарын қайтаудың ретін білу;

8.2.4.14 сантехникалық жұмыстарды орындау (кранды жөндеу, участокты суғару);

8.2.4.15 кесу арқылы өрнек салу ретін атау;

8.2.4.16 водозапорной арматуры шашып, қайта біріктіру тәртіптерін атау;

8.2.4.17 суғаруға арналған шлангтарды орау және жинау ретін білу;

8.2.4.18 өсімдіктерді суғару ретін білу;

7.2.4.19 сылақ және бетон жұмыстарын орындау ретін білу;

8.2.4.20 сыртқы бетті сылақ жұмыстарына дайындау деңгейлерін білу;

8.2.4.21 құмды елегіштен өткізу және құрғақ қоспаны дайындау қажеттілігін түсіну;

8.2.4.22 сылақ жұмыстарын орындау және ерітіндіні дайындау ретін білу;

8.2.4.23 бетон жұмыстарын орындау және ерітіндіні дайындау ретін білу;

8.2.4.24 жұмыстарды орындаудан кейінгі құралдарды тазалау қажеттілігін білу;

8.2.4.25 көшет отырғызу оған күтім жасаудың тәсілдерін білу;

8.2.4.26 өсімдік зиянкестері мен ауруларымен күресу тәсілдерін білу;

8.2.4.27 дән өсіру тәсілдерін білу;

8.2.4.28 көшетке күтім жасау тәсілдерін білу;

		<p>8.2.4.29. өсімдіктерді қоректендіру және суғару ретін білу;</p> <p>8.2.4.30 ағаштар мен бұталарды кесу тәсілдерін қолдану;</p> <p>8.2.4.31 ағаштар мен бұтақтарды бояуды қалыптастыру;</p> <p>8.2.4.32 ағаштардың айналасын қоршауды қалыптастыру;</p> <p>8.2.4.33. шыны жұмыстарын орындау ретін білу</p>
	2.5 Жобалаудың қортынды деңгейі	<p>9.2.5.1 альбом-қызмет туралы фотоесепті ұсыну;</p> <p>9.2.5.2 өнімге беретін технологиялық құжатты ұсыну;</p> <p>9.2.5.3 технологиялық үрдістің сурет, видеоларын ұсыну</p>
	2.6 Мектепті көркейту	<p>9.2.6.1 мектеп жанындағы учасок және мектепті абаттандыру бойынша жұмыстарды өздігінен орындау;</p> <p>9.2.6.2 бетоннан сәулет техникасындағы өнімдерді жасау (саңырауқұлақ, доп);</p> <p>9.2.6.3 ағаш пен талдан зәаттар жасау (қаша, орындық);</p> <p>9.2.6.4 плиталық, тас жабындыларды дайындау және олардың қызмет көрсетуі (таспен, плитамен бекіту)</p>
	2.7 Өндірістік тәжірибе	9.2.7.1 күрделі жұмыстарды орындауда кіші сынып білім алушыларына көмектесу
	2.8 Құралдарды дайындау	<p>9.2.8.1 еңбектің қызметін және оны орындау құралдарының қажеттілігін түсіну;</p> <p>9.2.8.2 есік алды құралдарды дайындау (сыпыртқы, тырма, қар күреуге арналған күрек);</p> <p>9.2.8.3 ағаш құралдары мен бейімдеулерді дайындау (бұрыш, рейсмус);</p> <p>9.2.8.4 жұмысты орындау үшін бейімдеулерді дайындау (қысқыш, шаблон, кондукторлар)</p>
	3.1 Өз қызметінің нәтижелерін ұсыну	<p>9.3.1.1 технологиялық картаны құру;</p> <p>9.3.1.2 технологиялық карта, технологиялық үрдістің нобайын ұсыну</p>
	3.2 Ұдайы әрекет етуші мектеп көрмесіне жұмыс ұсыну	9.3.2.1 көрмеге жұмыс дайындау, жұмысқа сипатта беру

3.Еңбек пәндерін сараптау және бағалау	3.3 Барлық деңгейлердегі көрсемелерге қатысу	9.3.3.1 барлық көрсемелерге қатысу; 9.3.3.2 көрсемелерге қатысқаны үшін грамотаға ұсыну
	3.4 БАҚ -тағы жұмыстарды түсіндіру	9.3.4.1 жұмысқа қабылдау бойынша оқыту фильмдерін жасауға қатысуды қабылдау; 9.3.4.2 бағдарлама тақырыптары бойынша жұмыс тәжірибесін оқытушымен бірге жалпыландыру

5) 10-сынып:

7-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. Материалтану.Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәліметер	10.1.1.1 әртүрлі діндегі, нәсілдегі, мәдениеттегі адамдарға тең қарау; 10.1.1.2 "ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылар, аула сыпырушы" пәні бойынша еңбек түрлеріне дербес түрде сараптама жасай алу; 10.1.1.3 ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылары, аула сыпырушының міндеттерін өзі орындай алу; 10.1.1.4 жұмысшыға қойылатын тазалық-гигиеналық талаптарды дербес түрде орындай алуы; 10.1.1.5 ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылары, аула сыпырушы жұмысындағы қауіптерді түсіну; 10.1.1.6 алғашқы дәрігерге дейінгі көмекті өзі көрсете алуы және құтқару қызметінің телефон нөмірлерін білу; 10.1.1.7 аула аумағы және өтпелі бөліктегі жұмыстарды атқару кезіндегі қауіптерді түсіну
	1.2 Жұмыс ережелері мен тәртіптері	10.1.2.1 ғимаратты тазалау кезіндегі ережелер мен тәсілдерді атау; 10.1.2.2 сантехникалық жұмыстардың ережелері мен тәртіптерін атау; 10.1.2.3 адам өтетін бөлікте жұмыстарды орындау ережелерін атау
		10.1.3.1 аумақты тазалауға арналған құралдарды өздігінен пайдалану;

	1.3.Материалдар, құралдар мен жабдыктарға сараптама жасау	<p>10.1.3.2 ғимаратты тазалауға арналған құралдарды өздігінен пайдалану;</p> <p>10.1.3.3 сантехникалық жұмыстарды орындауға арналған құралдарды өздігінен пайдалану;</p> <p>10.1.3.4 темір ісі жұмыстарын орындауға арналған құралдары өздігінен пайдалана алу;</p> <p>10.1.3.5 ағаш ісі жұмыстарын орындауға арналған құралдарды өздігінен пайдалану;</p> <p>10.1.3.6 шыны жұмыстарын орындауға арналған құралдарды өздігінен пайдалану</p>
Жұмыстарды орындау технологиясы	2.1.Автокөліктерге арналған тұрақтар, гүлзарлар,, спорттық алаңдар, демалыс зоналарын жобалау	10.2.1.1 участкағы жұмысты өздігінен жоспарлай алу
	2.2 Құрастыру	10.2.2.1 ағаш кесінділері мен қағаздарды үлгілеу, қарапайым заттарды өздігінен құрастыра алу
	2.3 Графикалық сауаттылық негіздері	<p>10.2.3.1 түсіндіру үшін графика негізін пайдалану;</p> <p>10.2.3.2 өздігінен заттың суретін салу;</p> <p>10.2.3.3 өздігінен заттың шаблонын орындау;</p> <p>10.2.3.4 өздігінен суретті материалға апару</p>
	2.4 Технологиялық дағдыларды жетілдіру	<p>10.2.4.1 өздігінен қорғаныс құралдары және сезомаусымдық киімдерге күтім жасау;</p> <p>10.2.4.2 өздігінен құралдар мен жабдыктарды дайындау, оларды жөндеу, олардың қызмет көрсетуі;</p> <p>10.2.4.3 өздігінен жол, аллеяларға күтім жасау;</p> <p>10.2.4.4 қойма және өндірістік ғимараттарға өздігінен күтім жасау;</p> <p>10.2.4.5 жүк тиеу-жүк түсіру жұмыстарын өздігінен орындау</p>
	2.5 Жобалаудың қортынды деңгейі	10.2.5.1 материал пішінінің картасы мен технологиялық картасын ұсыну
	2.6 Мектепті көркейту	10.2.6.1 мектеп жанындағы учасок пен мектепті абаттандыру бойынша жұмыстарды өздігіне орындау

	<p>2.7.Өндірістік тәжірибе</p>	<p>10.2.7.1. ПИК өндірістік ұжымымен өзара бірігу; 10.2.7.2. бедел мен сыйға ие болу; 10.2.7.3. ПИК-пен қызмет көрсетілетін аумақтарға күтім жасау, су жүргізу, сумен жабдықтау жүйесі, ғимараттың өндірістік және қызмет көрсету үрдісіне ауқымды көмектер көрсету; 10.2.7.4. ұжымда қабылданған ережелерді зерделеу; 10.2.7.5. сөйлесуді үйрену, көмек сұрау; 10.2.7.6. жабдықтарды зерделеу және жұмысқа қабылдау; 10.2.7.7. жабдықтардың қызмет етуі және ПИК тазалық жағдайы; 10.2.7.8. жұмысқа бару, өзін ұжымның бір бөлігі ретінде сезіну .</p>
	<p>2.8 Құралдарды дайындау</p>	<p>10.2.8.1 жұмыстарды орындау үшін кәсіби құралдарды жасау; 10.2.8.2 есік алды құралдарды дайындау (сыпыртқы, тырма, қар күреуге арналған күрек)</p>
<p>3.Еңбек пәнін сараптау және талдау</p>	<p>3.1 Өз қызметінің нәтижелерін ұсыну</p> <p>3.2 Ұдайы әрекет етуші мектеп көрмесіне жұмыс ұсыну</p> <p>3.3 БАҚ-тағы жұмыстарды түсіндіру</p>	<p>10.3.1.1 өндірістік тапсырмаға технологиялық карта құру</p> <p>10.3.2.1 жұмысты көрмеге дайындау және тжұмыс туралы фотоесеп ұсыну</p> <p>10.3.4.1 жұмысқа қабылдау бойынша оқыту фильмдерін жасауға қатысуды қабылдау; 10.3.4.2 бағдарлама тақырыптары бойынша жұмыс тәжірибесін оқытушымен бірге жалпыландыру</p>
<p>2-тоқсан</p>		
		<p>10.1.1.1 әртүрлі діндегі, нәсілдегі, мәдениеттегі адамдарға тең қарау; 10.1.1.2 "ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылары, аула сыпырушы" пәні бойынша еңбек түрлеріне дербес түрде сараптама жасау; 10.1.1.3 ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылары, аула сыпырушының міндеттерін өзі орындай алу; 10.1.1.4 жұмысшыға қойылатын тазалық-гигиеналық талаптарды дербес түрде орындай алуы;</p>

	<p>1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәліметтер</p>	<p>10.1.1.5 ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылары, аула сыпырушы жұмысындағы қауіптерді түсіну; 10.1.1.6 алғашқы дәрігерге дейінгі көмекті өзі көрсете алуы және құтқару қызметінің телефон нөмірлерін білу; 10.1.1.7 аула аумағы және өтпелі бөліктегі жұмыстарды атқару кезіндегі қауіптерді түсіну; 10.1.1.8 ағаш ісі жұмысын орындау кезіндегі қауіптерді түсіну; 10.1.1.9 темір ісі жұмысын орындау кезіндегі қауіптерді түсіну; 10.1.1.10 слақ-бетон жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді түсіну; 10.1.1.11 шыны жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді түсіну</p>
<p>1. Материалтану.Құралдар мен жабдықтар</p>	<p>1.2 Жұмыс ережелері мен қабылдау</p>	<p>10.1.2.1 ғимаратты тазалау кезіндегі ережелер мен тәртіптерді орындау; 10.1.2.2 сантехникалық жұмыстарды орындау жүргізу ережелері мен тәртібін орындау; 10.1.2.3 өтпелі бөліктегі жұмыстарды жүргізу кезіндегі ережелерді орындау; 10.1.2.4 ағаш ісі жұмыстарын жүргізу кезіндегі ережелерді орындау; 10.1.2.5 темір ісі жұмыстарын жүргізу кезіндегі ережелерді орындау; 10.1.2.6 электрофицивті құралдармен жұмыс жасау ережелерін орындау; 10.1.2.7 сылақ-бетон жұмыстарын орындау кезіндегі ҚТ жүзеге асыру; 10.1.2.8 шыны жұмыстарын жүргізу кезіндегі ережелерді орындау</p>
		<p>10.1.3.1. ағаштың қасиеттерін жұмыста пайдалану; 10.1.3.2. металлдың ерекшелігін жұмыста пайдалану және түрлерін білу;</p>

	<p>1.3 Материалдар, құралдар мен жабдықтарға сараптама жасау</p>	<p>10.1.3.3 жұмыста цементтің ерекшелігін пайдалану; 10.1.3.4 жұмыста жылу ұстағыш материалдардың ерекшелігін пайдалану; 10.1.3.5 жұмыста жақпа материалдарды пайдалану; 10.1.3.6 жұмыста электроқұралдарды пайдалану; 10.1.3.7 аумақты тазалау үшін құралдарды өздігінен пайдалану; 10.1.3.8 ғимаратты тазалау үшін құралдарды өздігінен пайдалану; 10.1.3.9 сантехникалық жұмыстарды орындау үшін құралдарды өздігінен пайдалану; 10.1.3.10 темір ісі жұмыстарын орындау үшін құралдарды өздігінен пайдалану; 10.1.3.11 ағаш ісі жұмыстарын орындау үшін құралдар мен бейімдеулерді өздігінен пайдалану; ; 10.1.3.12 шыны жұмыстарын орындау үшін құралдарды өздігінен пайдалану</p>
	<p>2.1 Автокөліктерге арналған тұрақтар, гүлзарлар, спорттық алаңдар, демалыс зоналарын жобалау</p>	<p>10.2.1.1 участкағы жұмысты өздігінен жоспарлау; 10.2.1.2 жоспарланған жұмысты орындауға кететін шығынды өздігінен есептеу</p>
	<p>2.2 Құрастыру</p>	<p>10.2.2.1 өздігінен қарапайым заттарды құрастыру, ағаш қиындылары мен пен қағаздарды үлгілеу; 10.2.2.2 өздігінен құрастыруға байланысты құжатнамаларды құру деңгейлерін атау; 10.2.2.3 өз алдына есік алды аумақтарына арналған заттарды құрастыру ретін білу</p>
	<p>2.3 Основы графической грамоты</p>	<p>10.2.3.1 ойды түсіндіруге арналған графика негізін пайдалану; 10.2.3.2 өздігінен сурет салу; 10.2.3.3 өздігінен заттың шаблонын салу; 10.2.3.4 өздігінен суретті материалға апару; 10.2.3.5 өздігінен технологиялық картаны орындау; 10.2.3.6 өнім эскизін өздігінен орындау</p>

2. Жұмыстарды орындау технологиясы

2.4 Технологиялық дағдыларды жетілдіру

10.2.4.1 өздігінен мезгілдік киімдер мен қорғаныс құралдарына күтім жасау тәртібін білу;

10.2.4.2 өздігінен құралдар мен жабдықтарды дайындау, жөндеу, олардың қызмет көрсету тәртібін білу;

10.2.4.3 өздігінен жол, аллеяларға күтім жасау;

10.2.4.4 өздігінен қойма және өндірістік ғимараттарға күтім жасау;

10.2.4.5 өздігінен жүк түсіру-жүкті тиеу жұмыстарын орындау;

10.2.4.6 өздігінен шынылау бойынша жұмысты орындау тәртібін білу;

10.2.4.7 өздігінен ағаш бұтақтарын өлшемі бойынша жаң-жағынан кесу;

10.2.4.8 өздігінен өлшемі бойынша ағашты жона алу;

10.2.4.9 өздігінен құралдары қайрау;

10.2.4.10 өздігінен металлды егеп және егемей кесудің негіздерін білу;

10.2.4.11 өздігінен ұрмалы құралдармен жұмыс жасауды жүзеге асыру;

10.2.4.12 өздігінен металлды шарқайрақпен кесу;

10.2.4.13 өздігінен қолымен кесуші құралдар және электрқұралдарын қайрау;

10.2.4.14 өздігінен сантехникалық жұмыстарды орындау (кранды жөндеу, участокты суғару);

10.2.4.15 өздігінен кесу арқылы өрнек салу ретін атау;

10.2.4.16 өздігінен су ұстап тұрушы арматураны шашып, қайта біріктіру;

10.2.4.17 өздігінен сылақ және бетон жұмыстарын орындау;

10.2.4.18 өздігінен сыртқы бетті сылақ жұмыстарына дайындау;

10.2.4.19 құмды елегіштен өткізу және құрғақ қоспаны дайындау;

10.2.4.20 өздігінен сыртқы бетті сылақ жұмыстарына дайындау;

	<p>10.2.4.21 өздігінен сылақ және бетон жұмыстарын орындау;</p> <p>10.2.4.22 жұмыстарды орындаудағаннан кейін құралдарды өздігінен тазалау</p>
2.5 Жобалаудың қортынды деңгейі	10.2.5.1 материал пішінінің картасы мен технологиялық картасын ұсыну.
2.6 Мектептің көркейту	<p>10.2.6.1 мектеп жанындағы учасок және мектепті абаттандыру бойынша жұмыстарды өздігінен орындау;</p> <p>10.2.6.2 бетоннан сәулет техникасындағы өнімдерді жасау (саңырауқұлақ, доп);</p> <p>10.2.6.3 ағаш пен талдан зәаттар жасау (қаша, орындық);</p> <p>10.2.6.4 плиталық, тас жабындыларды дайындау және олардың қызмет көрсетуі (таспен, плитамен бекіту)</p>
2.7 Өндірістік тәжірибе	<p>10.2.7.1 ПИК өндірістік ұжымымен өзара бірігу;</p> <p>10.2.7.2 бедел мен сыйға ие болу;</p> <p>10.2.7.3 ПИК-пен қызмет көрсетілетін аумақтарға күтім жасау, су жүргізу, сумен жабдықтау жүйесі, ғимараттың өндірістік және қызмет көрсету үрдісіне ауқымды көмектер көрсету;</p> <p>10.2.7.4 ұжымда қабылданған ережелерді зерделеу; 10.2.7.5 сөйлесуді үйрену, көмек сұрау;</p> <p>10.2.7.6 жабдықтарды зерделеу және жұмысқа қабылдау;</p> <p>10.2.7.7 технологиялық құлықтар және шеберлік құпияларын бақылауға алу және өзара алмасу;</p> <p>10.2.7.8 жабдықтардың қызмет етуі және ПИК тазалық жағдайы;</p> <p>10.2.7.9 тәжірибе уақытын жемісті түрде пайдалану;</p> <p>10.2.7.10 жұмысқа бару, өзін ұжымның бір бөлігі ретінде сезіну ;</p> <p>10.2.7.11 ұжым алдындағы ерекше қызмет, жабдықтарды пайдалану және жұмысты өздігінен атқару;</p> <p>10.2.7.12 өздігінен жобалау және мектептегі келеі құрастырулар үшін материалдар дайындау</p>

	2.8 Құралдарды дайындау	<p>10.2.8.1 еңбектің қызметін және оны орындау құралдарының қажеттілігін түсіну;</p> <p>10.2.8.2 есік алды құралдарды дайындау (сыпыртқы, тырма, қар күреуге арналған күрек);</p> <p>10.2.8.3 ағаш құралдары мен бейімдеулерді дайындау (бұрыш, рейсмус және басқа);</p> <p>10.2.8.4 жұмысты орындау үшін бейімдеулерді дайындау (қысқыш, шаблон, кондукторлар)</p>
3.Еңбек пәндерін сараптау және бағалау	3.1 Өз қызметінің нәтижелерін ұсыну	<p>10.3.1.1 технологиялық картаны құру;</p> <p>10.3.1.2 технологиялық карта, технологиялық үрдістің нобайын ұсыну</p>
	3.2 Ұдайы әрекет етуші мектеп көрмесіне жұмыс ұсыну	10.3.2.1 жұмысты көрмеге дайындау және жұмыс туралы фотоесеп дайындау.
	3.3 Барлық деңгейлердегі көрмелерге қатысу	<p>10.3.3.1 барлық көрмелерге қатысу ;</p> <p>10.3.3.2 көрмелерге қатысқаны үшін грамотаға ұсыну.</p>
	3.4 БАҚ -тағы жұмыстарды түсіндіру	<p>10.3.4.1 жұмысқа қабылдау бойынша оқыту фильмдерін жасауға қатысуды қабылдау;</p> <p>10.3.4.2 бағдарлама тақырыптары бойынша жұмыс тәжірибесін оқытушымен бірге жалпыландыру</p>
3-тоқсан		
	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәліметер	<p>10.1.1.1 әртүрлі діндегі, нәсілдегі, мәдениеттегі адамдарға тең қарау;</p> <p>10.1.1.2 "ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылары, аула сыпырушы" пәні бойынша еңбек түрлеріне дербес түрде сараптама жасау;</p> <p>10.1.1.3 ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылары, аула сыпырушының міндеттерін өзі орындай алу;</p> <p>10.1.1.4 жұмысшыға қойылатын тазалық-гигиеналық талаптарды дербес түрде орындау;</p> <p>10.1.1.5 ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылар, аула сыпырушы жұмысындағы қауіптерді түсіну;</p> <p>10.1.1.6 алғашқы дәрігерге дейінгі көмекті өзі көрсете алуы және құтқару қызметінің телефон нөмірлерін білу;</p>

1.Материалтан.Құралдар мен жабдықтар

1.2 Жұмыс ережелері мен тәртіптері

10.1.1.7 аула аумағы және өтпелі бөліктегі жұмыстарды атқару кезіндегі қауіптерді түсіну;
10.1.1.8 ағаш ісі жұмысын орындау кезіндегі қауіптерді түсіну;
10.1.1.9 темір ісі жұмысын орындау кезіндегі қауіптерді түсіну;
10.1.1.10 слақ-бетон жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді түсіну;
10.1.1.11 шыны жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді түсіну

10.1.2.1 ғимаратты тазалау кезіндегі ережелер мен тәртіптерді орындау;
10.1.2.2 сантехникалық жұмыстарды орындау жүргізу ережелері мен тәртібін орындау;
10.1.2.3 өтпелі бөліктегі жұмыстарды жүргізу кезіндегі ережелерді орындау;
10.1.2.4 ағаш ісі жұмыстарын жүргізу кезіндегі ережелерді орындау;
10.1.2.5 темір ісі жұмыстарын жүргізу кезіндегі ережелерді орындау;
10.1.2.6 электрофицивті құралдармен жұмыс жасау ережелерін орындау;
10.1.2.7 сылақ-бетон жұмыстарын орындау кезіндегі ҚТ жүзеге асыру;
10.1.2.8 шыны жұмыстарын жүргізу кезіндегі ережелерді орындау

10.1.3.1 ағаштың қасиеттерін жұмыста пайдалану;
10.1.3.2 металлдың ерекшелігін жұмыста пайдалану және түрлерін білу;
10.1.3.3 жұмыста цементтің ерекшелігін пайдалану;
10.1.3.4 жұмыста жылу ұстағыш материалдардың ерекшелігін пайдалану;
10.1.3.5 жұмыста жақпа материалдарды пайдалану;

	<p>1.3 Материалдар, құралдар мен жабдықтарға сараптама жасау</p>	<p>10.1.3.6 жұмыста электроқұралдарды пайдалану; 10.1.3.7 аумақты тазалау үшін құралдарды өздігінен пайдалану; 10.1.3.8 ғимаратты тазалау үшін құралдарды өздігінен пайдалану; 10.1.3.9 сантехникалық жұмыстарды орындау үшін құралдарды өздігінен пайдалану; 10.1.3.10 темір ісі жұмыстарын орындау үшін құралдарды өздігінен пайдалану; 10.1.3.11 ағаш ісі жұмыстарын орындау үшін құралдар мен бейімдеулерді өздігінен пайдалану; ; 10.1.3.12 шыны жұмыстарын орындау үшін құралдарды өздігінен пайдалану</p>
	<p>2.1 Автокөліктерге арналған тұрақтар, гүлзарлар, спорттық алаңдар, демалыс зоналарын жобалау</p>	<p>10.2.1.1 участка жұмысты өздігінен жоспарлау; 10.2.1.2 жоспарланған жұмыстарды орындауға кеткен шығындарды өздігінен есептеу</p>
	<p>2.2 Құрастыру</p>	<p>10.2.2.1 ағаш кесінділері мен қағаздарды өздігінен үлгілеу, қарапайым өнімдерді құрастыру; 10.2.2.2 құрастыру құжаттарын өздігінен құру; 10.2.2.3 есік алды аумақтарына арналған заттарды өздігінен құрастыру</p>
	<p>2.3 Графикалық сауаттылық негіздері</p>	<p>10.2.3.1 түсіндіруге арналған графика негізін пайдалану; 10.2.3.2 суретті өздігінен орындау; 10.2.3.3 өздігінен заттың шаблонын орындау; 10.2.3.4 өздігінен суретті материалға қою; 10.2.3.5 өздігінен суретті материалға қою; 10.2.3.6 технологиялық картаның өздігінен орындау; 10.2.3.7 материалды пішу картасын өздігінен орындау; 10.2.3.8 өнім эскизін өздігінен орындау</p>
		<p>10.2.4.1 өздігінен мезгілдік киімдер мен қорғаныс құралдарына күту; 10.2.4.2 өздігінен құралдар мен жабдықтарды дайындау, жөндеу,</p>

2. Жұмыстарды орындау технологиясы	2.4 Технологиялық дағдыларды жетілдіру	<p>олардың қызмет көрсету тәртібін білу;</p> <p>10.2.4.3 өздігінен жол, аллеяларға күтім жасау;</p> <p>10.2.4.4 өздігінен қойма және өндірістік ғимараттарға күтім жасау;</p> <p>10.2.4.5 өздігінен жүк түсіру-жүк тиеу жұмыстарын орындау;</p> <p>10.2.4.6 өздігінен шынылау бойынша жұмысты орындау тәртібін білу;</p> <p>10.2.4.7 өздігінен ағаш бұтақтарын өлшемі бойынша жаң-жағынан кесу;</p> <p>10.2.4.8 өздігінен өлшемі бойынша ағашты жона алу;</p> <p>10.2.4.9 өздігінен құралдары қайрау;</p> <p>10.2.4.10 өздігінен металлды егеп және егемей кесудің негіздерін білу;</p> <p>10.2.4.11 өздігіненұрмалы құралдармен жұмыс жасауды жүзеге асыру;</p> <p>10.2.4.12 өздігінен металлды шарқайрақпен кесу;</p> <p>10.2.4.13 өздігінен қолымен кесуші құралдар және электрқұралдарын қайрау;</p> <p>10.2.4.14 өздігінен сантехникалық жұмыстарды орындау (кранды жөндеу, участокты суғару);</p> <p>10.2.4.15 өздігінен кесу арқылы өрнек салу ретін атау;</p> <p>10.2.4.16 өздігінен су ұстап тұрушы арматураны шашып, қайта біріктіру;</p> <p>10.2.4.17 жұмысты орындағаннан кейін құралды тазалауды өздігінен жүзеге асыру;</p>
	2.5 Жобалаудың қорытынды деңгейі	<p>10.2.5.1 фото, видеосеп түріндегі оқыту қорытындыларын ұсыну;</p> <p>10.2.5.2 жұмыс дәптерінде графикалық жұмыстарды ұсыну;</p> <p>10.2.5.3 қызмет қорытындылары, жұмыстың орындалу деңгейлерін фотолармен ұсыну</p>
		<p>10.2.6.1 мектеп жанындағы участок және мектепті абаттандыру бойынша жұмыстарды өздігінен орындау;</p>

2.6 Мектепті көркейту	<p>10.2.6.2 бетоннан сәулет техникасындағы өнімдерді жасау (саңырауқұлақ, доп);</p> <p>10.2.6.3 ағаш пен талдан зәаттар жасау (қаша, орындық);</p> <p>10.2.6.4 плиталық, тас жабындыларды дайындау және олардың қызмет көрсетуі (таспен, плитамен бекіту)</p>
2.7 Өндірістік тәжірибе	<p>10.2.7.1 ПИК өндірістік ұжымымен өзара бірігу;;</p> <p>10.2.7.2 бедел мен сыйға ие болу;</p> <p>10.2.7.3 ПИК-пен қызмет көрсетілетін аумақтарға күтім жасау, су жүргізу, сумен жабдықтау жүйесі, ғимараттың өндірістік және қызмет көрсету үрдісіне ауқымды көмектер көрсету;</p> <p>10.2.7.4 ұжымда қабылданған ережелерді зерделеу; 10.2.7.5 сөйлесуді үйрену, көмек сұрау;</p> <p>10.2.7.6 жабдықтарды зерделеу және жұмысқа қабылдау;</p> <p>10.2.7.7 технологиялық құлықтар және шеберлік құпияларын бақылауға алу және өзара алмасу;</p> <p>10.2.7.8 жабдықтардың қызмет етуі және ПИК тазалық жағдайы;</p> <p>10.2.7.9 тәжірибе уақытын жемісті түрде пайдалану;</p> <p>10.2.7.10 жұмысқа бару, өзін ұжымның бір бөлігі ретінде сезіну ;</p> <p>10.2.7.11 ұжым алдындағы ерекше қызмет, жабдықтарды пайдалану және жұмысты өздігінен атқару;</p> <p>10.2.7.12 өздігінен жобалау және мектептегі келеі құрастырулар үшін материалдар дайындау</p>
2.8 Құралдарды дайындау	<p>10.2.8.1 еңбектің қызметін және оны орындау құралдарының қажеттілігін түсіну;</p> <p>10.2.8.2 есік алды құралдарды дайындау (сыпыртқы, тырма, қар күреуге арналған күрек);</p> <p>10.2.8.3 ағаш құралдары мен бейімдеулерді дайындау (бұрыш, рейсмус);</p> <p>10.2.8.4 жұмысты орындау үшін бейімдеулерді дайындау (қысқыш, шаблон, кондукторлар)</p>

	3.1 Өз қызметінің нәтижелерін ұсыну	10.3.1.1 өндірістік тапсырмаға технологиялық карта құру; 10.3.1.2 жұмыс дәптеріндегі пішу картасы және технологиялық карта құру
3.Еңбек пәнін сараптау және бағалау	3.2 Ұдайы әрекет етуші мектеп көрмесіне жұмыс ұсыну	10.3.2.1 жұмысты көрмеге дайындау және жұмыс туралы фотоесеп ұсыну
	3.3 Барлық деңгейлердегі көрмелерге қатысу	10.3.3.1 барлық көрмелерге қатысу; 10.3.3.2 көрмелерге қатысканы үшін грамотаға ұсыну.
	3.4 БАҚ-тағы жұмыстарды түсіндіру	10.3.4.1 жұмысқа қабылдау бойынша оқыту фильмдерін жасауға қатысуды қабылдау; 10.3.4.2 бағдарлама тақырыптары бойынша жұмыс тәжірибесін оқытушымен бірге жалпыландыру
4-тоқсан		
	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәліметтер	10.1.1.1 әртүрлі діндегі, нәсілдегі, мәдениеттегі адамдарға тең қарау; 10.1.1.2 "ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылары, аула сыпырушы" пәні бойынша еңбек түрлеріне дербес түрде сараптама жасау; 10.1.1.3 ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылары, аула сыпырушының міндеттерін өзі орындай алу; 10.1.1.4 жұмысшыға қойылатын тазалық-гигиеналық талаптарды дербес түрде орындау; 10.1.1.5 ПИК-тің әртүрлі жұмысты атқарушылары, аула сыпырушы жұмысындағы қауіптерді түсіну; 10.1.1.6 алғашқы дәрігерге дейінгі көмекті өзі көрсете алуы және құтқару қызметінің телефон нөмірлерін білу; 10.1.1.7 аула аумағы және өтпелі бөліктегі жұмыстарды атқару кезіндегі қауіптерді түсіну; 10.1.1.8 ағаш ісі жұмысын орындау кезіндегі қауіптерді түсіну; 10.1.1.9 темір ісі жұмысын орындау кезіндегі қауіптерді түсіну; 10.1.1.10 слақ-бетон жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді түсіну;

<p>1.Материалтану. Құралдар мен жабдықтар</p>		<p>10.1.1.11 шыны жұмыстарын орындау кезіндегі қауіптерді түсіну</p>
	<p>1.2 Жұмыс ережесі мен тәртібі</p>	<p>10.1.2.1 ғимаратты тазалау кезіндегі ережелер мен тәртіптерді орындау; 10.1.2.2 сантехникалық жұмыстарды орындау жүргізу ережелері мен тәртібін орындау; 10.1.2.3 өтпелі бөліктегі жұмыстарды жүргізу кезіндегі ережелерді орындау; 10.1.2.4 ағаш ісі жұмыстарын жүргізу кезіндегі ережелерді орындау; 10.1.2.5 темір ісі жұмыстарын жүргізу кезіндегі ережелерді орындау; 10.1.2.6 электрофицивті құралдармен жұмыс жасау ережелерін орындау; 10.1.2.7 сылақ-бетон жұмыстарын орындау кезіндегі ҚТ жүзеге асыру; 10.1.2.8 шыны жұмыстарын жүргізу кезіндегі ережелерді орындау.</p>
	<p>1.3 Материалдар, құралдар мен жабдықтарға сараптама жасау</p>	<p>10.1.3.1 ағаштың қасиеттерін жұмыста пайдалану; 10.1.3.2 металлдың ерекшелігін жұмыста пайдалану және түрлерін білу; 10.1.3.3 жұмыста цементтің ерекшелігін пайдалану; 10.1.3.4 жұмыста жылу ұстағыш материалдардың ерекшелігін пайдалану; 10.1.3.5 жұмыста жақпа материалдарды пайдалану; 10.1.3.6 жұмыста электроқұралдарды пайдалану; 10.1.3.7 аумақты тазалау үшін құралдарды өздігінен пайдалану; 10.1.3.8 ғимаратты тазалау үшін құралдарды өздігінен пайдалану; 10.1.3.9 сантехникалық жұмыстарды орындау үшін құралдарды өздігінен пайдалану; 10.1.3.10 темір ісі жұмыстарын орындау үшін құралдарды өздігінен пайдалану;</p>

		<p>10.1.3.11 ағаш ісі ісі жұмыстарын орындау үшін құралдар мен бейімдеулерді өздігінен пайдалану ;</p> <p>10.1.3.12 шыны жұмыстарын орындау үшін құралдарды өздігінен пайдалану</p>
	2.1 Автокөліктерге арналған тұрақтар, гүлзарлар, спорттық алаңдар, демалыс зоналарын жобалау	<p>10.2.1.1 өздігінен участка жұмысты жоспарлау;</p> <p>10.2.1.2 өздігінен жоспарланған жұмыстарды орындауға кететін шығындар есептеу;</p> <p>10.2.1.3 өздігінен гүлзар, спорт алаңдары, демалыс орындарын белгілеу</p>
	2.2 Конструирование	<p>10.2.2.1 өздігінен ағаш кесінділері мен қағаздарды үлгілеу, қарапайым заттарды құрастыру;</p> <p>10.2.2.2 өздігінен құрастыру құжатнамаларын құру;</p> <p>10.2.2.3 өздігінен есік алды аумақтарына арналған заттарды құрастыру</p>
	2.3Графикалық сауаттылық негіздері	<p>10.2.3.1 ойды түсіндіру үшін графика негізін пайдалану;</p> <p>10.2.3.2 өздігінен заттың суретін салу;</p> <p>10.2.3.3 өздігінен заттың шаблонын орындау;</p> <p>10.2.3.4 өздігінен суретті материалға апару;</p> <p>10.2.3.5 өздігіне суретті материалға апару;</p> <p>10.2.3.6 өздігінен технологиялық картаны орындау;</p> <p>10.2.3.7 өздігінен материал пішінінің картасын орындау;</p> <p>10.2.3.8 өздігіне н өнім эскизін орындау</p>
		<p>10.2.4.1 өздігінен мезгілдік киімдер мен қорғаныс құралдарына күтім жасау тәртібін білу;</p> <p>10.2.4.2 өздігінен құралдар мен жабдықтарды дайындау, жөндеу, олардың қызмет көрсету тәртібін білу;</p> <p>10.2.4.3 өздігінен жол, аллеяларға күтім жасау;</p> <p>10.2.4.4 өздігінен қойма және өндірістік ғимараттарға күтім жасау;</p>

2. Жұмыстарды орындау технологиялары

2.4 Технологиялық дағдыларды жетілдіру

10.2.4.5 өздігінен жүк түсіру-жүкті тиеу жұмыстарын орындау;

10.2.4.6 өздігінен шынылау бойынша жұмысты орындау тәртібін білу;

10.2.4.7 өздігінен ағаш бұтақтарын өлшемі бойынша жаң-жағынан кесу;

10.2.4.8 өздігінен өлшемі бойынша ағашты жона алу;

10.2.4.9 өздігінен құралдары қайрау;

10.2.4.10 өздігінен металлды егеп және егемей кесудің негіздерін білу;

10.2.4.11 өздігінен ұрмалы құралдармен жұмыс жасауды жүзеге асыру;

10.2.4.12 өздігінен металлды шарқайрақпен кесу;

10.2.4.13 өздігінен қолмен кесуші құралдар және электрқұралдарын қайрау;

10.2.4.14 өздігінен сантехникалық жұмыстарды орындау (кранды жөндеу, участокты суғару);

10.2.4.15 өздігінен кесу арқылы өрнек салу ретін атау;

10.2.4.16 өздігінен су ұстап тұрушы арматураны шашып, қайта біріктіру;

10.2.4.17 өздігінен суғаруға арналған шлангтарды орау және жинау;

10.2.4.18 өздігінен өсімдіктерді суғару ;

10.2.4.19 өздігінен сылақ және бетон жұмыстарын орындау;

10.2.4.20 өздігінен сыртқы бетті сылақ жұмыстарына дайындау;

10.2.4.21 өздігінен құмды елегіштен өткізу және құрғақ қоспаны дайындау;

10.2.4.22. өздігінен сылақ жұмыстарын орындау және ерітіндіні дайындау;

10.2.4.23 өздігіне бетон жұмыстарын орындау және ерітіндіні дайындау;

10.2.4.24 жұмыстарды орындаудан кейінгі құралдарды тазалау қажеттілігін білу;

		<p>10.2.4.25 өздігінен көшет отырғызу оған күтім жасаудың тәсілдерін білу;</p> <p>10.2.4.26 өздігінен өсімдік зиянкестері мен ауруларымен күресу тәсілдерін білу;</p> <p>10.2.4.27 өздігінен дән өсіру тәсілдерін білу;</p> <p>10.2.4.28 көшетке күтім жасау тәсілдерін білу;</p> <p>10.2.4.29 өсімдіктерді қоректендіру және суғару ретін білу;</p> <p>10.2.4.30 ағаштар мен бұталарды кесу тәсілдерін қолдану.</p> <p>10.2.4.31 ағаштар мен бұтақтарды бояуды қалыптастыру;</p> <p>10.2.4.32 ағаштардың айналасын қоршауды қалыптастыру;</p> <p>10.2.4.33 шыны жұмыстарын орындау ретін білу</p>
2.5	Жобалаудың қортынды деңгейі	<p>10.2.5.1 бағдарлама бөлімдері бойынша фильмдер, оқу альбомдарын ұсыну;</p> <p>10.2.5.2 материал пішінінің картасы және технологиялық картаны ұсыну;</p> <p>10.2.5.3 технологиялық үрдістің деңгейлерін видео, фото түрінде ұсыну</p>
2.6	Мектептің көркейту	10.2.6.1 мектеп жанындағы учасок пен мектепті абаттандыру бойынша жұмысты өздігінен орындау
2.7	Өндірістік тәжірибе	10.2.7.1 емтиханға дайындалу
2.8	Құралдарды дайындау	<p>10.2.8.1. еңбектің қызметін және оны орындау құралдарының қажеттілігін түсіну;</p> <p>10.2.8.2. есік алды құралдарды дайындау (сыпыртқы, тырма, қар күреуге арналған күрек);</p> <p>10.2.8.3. ағаш құралдары мен бейімдеулерді дайындау (бұрыш, рейсмус);</p> <p>10.2.8.4. жұмысты орындау үшін бейімдеулерді дайындау (қысқыш, шаблон, кондукторлар)</p>
3.1.	Өз қызметінің нәтижелерін ұсыну	10.3.1.1. өндірістік тапсырмаға технологиялық карта құру;

3.Еңбек пәнін сараптау және бағалау	3.2. . Ұдайы әрекет етуші мектеп көрмесіне жұмыс ұсыну	10.3.1.2.жұмыс дәптеріндегі пішу картасы мен технологиялық карталарды құру; 10.3.2.1. жұмысты көрмеге дайындау және жұмыс туралы фотоесеп ұсыну.
	3.3. Барлық деңгейлердегі көрмелерге қатысу	10.3.3.1. барлық көрмелерге қатысу; 10.3.3.2. көрмелерге қатысқаны үшін грамотаға ұсыну.
	3.4.БАҚ-тағы жұмыстарды түсіндіру	10.3.4.1. жұмысқа қабылдау бойынша оқыту фильмдерін жасауға қатысуды қабылдау; 10.3.4.2. бағдарлама тақырыптары бойынша жұмыс тәжірибесін оқытушымен бірге жалпыландыру

Ескерту: білім беру ұйымында оқу-еңбек үдерісін қажетті өндірістік материалымен қамтамасыз ету мүмкіншіліктеріне қарай, мұғалім тақырыптарды оқыту реттілігін белгілейді.

"Кәсіби еңбекке баулу" пәні бойынша 7
-10 сыныптағы зияты жеңіл түрде
зақымдалған білім алушыларға
арналған жаңартылған мазмұндағы
үлгілік оқу бағдарламасына
11-қосымша

Ескерту. 11-қосымшасының жоғарғы оң жақ бұрышы жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 7-10 сыныптар үшін "Кәсіби еңбекке баулу. Көкөніс өсірушілік және жеміс өсірушілік" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

107. "Кәсіби еңбекке баулу. Көкөніс өсірушілік және жеміс өсірушілік" профилі бойынша бағдарлама келесі бөлімдерді қамтиды:

- 1) 1-бөлім "Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар";
- 2) 2-бөлім "Өндіргіш еңбек технологиясы";
- 3) 3-бөлім "Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы".

108. "Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер;
- 2) ҚР Еңбек заңнамасы, этика;
- 3) материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы.

109. "Өндіргіш еңбек технологиясы" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) егістік материалын дайындау және сақтау;
- 2) топырақ және оның өңделуі;
- 3) егістік материалын өсіру
- 4) егістік материалын өсіру;
- 5) көкөніс және жеміс өнімдерін өсіру;
- 6) өнімді жинау және сақтау;
- 7) ауылшаруашылық құрал-саймандар.

110. "Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы" бөлімі келесі бөлімшеден тұрады:

- 1) еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы.

111. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

- 1) 1-бөлім "Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар":

1-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1.1. Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	7.1.1.1 өздерін Қазақстан азаматы ретінде сезіну; 7.1.1.2 ауылшаруашылық еңбегі мағынасын түсіну; 7.1.1.3 ауылшаруашылық еңбегінің негізгі салаларын білу: көкөніс өсірушілік, бақша өсірушілік, мал шаруашылығы; 7.1.1.4 ауылшаруашылығындағы адамдардың негізгі кәсіптерін білу	8.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш сезімін көрсете білу; 8.1.1.2 "Көкөніс өсірушілік және жеміс өсірушілік" оқу пәнінің ең маңызды ерекшеліктері жөнінде білімін және түсінігін көрсету; 8.1.1.3 ауылшаруашылық еңбегінің маусымдылығын, жұмыс жағдайларын білу	9.1.1.1 басқалардың пікіріне, әр түрлі халықтар мәдениетіне сыйлы көзқарас таныту; 9.1.1.2 ауылшаруашылық өндірісінің негізгі нысандарын білу: көкөніс өсірушілік телімдер, бақша плантациялары, малшаруашылықжайлары; 9.1.1.3 көкөніс өсірушінің және бақша өсірушінің еңбегі мен ерекшеліктерін білу	10.1.1.1 түрлі мәдениеттегі, нәсілдегі, діндегі адамдарға төзімділік көзқараспен қарау; 10.1.1.2 ауылшаруашылық өндірісінің заманауи жағдайын, даму болашағын білу
	7.1.2.1 ауылшаруашылық еңбегі жөнінде сабақтар өткізу тәртібін білу; 7.1.2.2 ауылшаруашылық еңбегі сабақтарында білім алушының міндеттерін білу, бригадаларға бөлу,	8.1.2.1 еңбек мәдениеті мен ұжымдық қарым-қатынас ережелерін білу; 8.1.2.2 еңбек тәртібі талаптарын,	9.1.2.1 жұмысқа орналасу барысында тәртіппен сыртқы бейне маңыздылығын түсіну, түйіндемесі	10.1.2.1 оқу-еңбектік ұжымда кәсіби этиканы сақтау; 10.1.2.2 кәсіби борыш және жауапкершілік жөнінде ұғымның болуы; 10.1.2.3 үлкендер және құрбыластары

<p>1.2 ҚР Еңбек заңнамасы және этика</p>	<p>бригадирлерді тағайындау; 7.1.2.3 ауылшаруашылық жұмысшысының жеке гигиенасы, арнайы киімнің гигиеналық мағынасы және оған қойылатын талаптар жөнінде түсінігінің болуы; 7.1.2.4 ауылшаруашылық жұмыстарында қолғап пен арнайы киімді қолдану</p>	<p>ауылшаруашылық жұмысшысы еңбекақысын төлеу ережелерін білу; 8.1.2.3 еңбек тапсырмасын орындау жауапкершілігі; 8.1.2.3 ауылшаруашылық жұмысшысының жеке гигиенасының негіздері жөнінде білімдерін өз бетінше қолдану</p>	<p>мен жұмысқа қабылдау жөнінде арызын рәсімдеу; 9.1.2.2 жұмысшылар мен қызметкерлердің негізгі құқықтары мен міндеттерін, еңбекті қорғау және еңбек шартын білу; 9.1.2.3 ұжымдық әңгімелесу барысында жұмысты саралау және жоспар құру</p>	<p>мен бірге қызмет жасау, топта және ұжымда жұмыс істей білу; 10.2.1.4 ауылшаруашылық жұмысшысының жеке гигиенасы дағдыларын өз бетінше тәжірибеде қолдана білу; 10.2.1.5 Қазақстан Республикасының Еңбек заңнамасын білу</p>
<p>1.3 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы</p>	<p>7.1.3.1 тұрмыста, оқуда қолданатын кейбір материалдардың, құрал-саймандардың атауларын білу; 7.1.2.2 мұғалімнің көмегімен жұмысқа қажетті материалдар мен құрал-саймандарды іріктеп алу; 7.1.2.3 санитарлық-гигиеналық нормаларын орындау; 7.1.2.4 жұмыс орнын ұйымдастыру; 7.1.2.5 жұмыс қауіпсіздігі ережелерін орындау; 7.1.2.6 жазбаша және ауызша нұсқауларды түсіну және оқу, жұмыс</p>	<p>8.1.3.1 ауылшаруашылық еңбегінде қолданылатын материалдар мен құрал-саймандарды, аспаптарды; білу 8.1.3.2 кейбір өлшеу және жұмыс құралдарының, аспаптар мен жабдықтардың құрылымын білу; 8.1.3.3 қолданылатын материалдардың негізгі қасиеттері жөнінде түсінік; 8.1.3.4 мұғалімнің көмегімен арнайы киім мен құрал-саймандарды іріктеп алу; 8.1.3.5 электрқұрылғылары пайдалану ережелерін білу; 8.1.3.6</p>	<p>9.1.3.1 сұрақтар бойынша және өз бетінше тапсырманы бағдарлай білу; 9.1.3.2 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетінше жұмыс жоспарын құру; 9.1.3.3 құрал-саймандармен және жабдықтармен жұмыс қауіпсіздігі ережелерін, жұмысты орындау барысындағы гигиеналық талаптарды білу және орындау; 9.1.3.4 жіптің, қазықтың көмегімен белгі жасау тәсілдерін қолдану; 9.1.3.5 материалдар мен құрал-саймандардың, жұмыс құралдарының сақтау жағдайлары мен мерзімдерін білу; 9.1.3.6 жұмысқа қажетті құрал-саймандарды,</p>	<p>10.1.3.1 жұмысқа қажетті құрал-саймандарды, аспаптарды материалдарды салыстырып, іріктеп алу; 10.1.3.2 технологиялық карта және графикалық үлгілер бойынша өз бетінше жұмыс жасау; 10.1.3.3 өз бетінше жұмысты орындау жоспарын жасау; 10.1.3.4 технологиялық операциялардың терминдері мен атауларын түсіну және сөзінде қолдану; 10.1.3.5 ауылшаруашылық жұмыстарда материалдар мен құрал-саймандардың таңдауын,</p>

	барысында сұрақтар мен жауаптарды тұжырымдай білу; 7.1.2.7 жұмыс қауіпсіздігі ережелерін сақтау	материалдар мен құрал-саймандарды сақтау ережелерін білу; 8.1.3.7 жұмыс қауіпсіздігі ережелерін сақтау	аспаптарды материалдарды іріктеп алу; 9.1.3.7 технологиялық карта бойынша өз бетінше жұмысты жоспарлау және орындау; 9.1.3.8 жұмыс қауіпсіздігі ережелерін сақтау	іс-әрекеттер реттілігін түсіндіре білу; 10.1.3.6 жұмыс қауіпсіздігі ережелерін сақтау
1.4 Арнайы киім күтімі	7.1.4.1 ауылшаруашылық жұмысшысының арнайы киім күтімінің тәсілдері жөнінде түсінік; 7.1.4.2 мұғалімнің көмегімен қолмен жамау салу арқылы арнайы киімге жөндеу жұмыстарын жүргізу; 7.1.4.3 арнайы киімді үтіктеу	8.1.4.1 машинамен жамау салу және торлау арқылы арнайы киімге жөндеу жұмыстарын жүргізу; 8.1.4.2 үтіктеу, түрлі маталар үшін үтік температурасын реттеу тәсілдерін игеру	9.1.4.1 жұмысқа арналған үшкіл орамал және алжапқышты өз бетінше тігу; 9.1.4.2 арнайы киімнің өте қатты былғанған жерлерін жуу және тазарту құралдарын қолдана отырып, тазалау	10.2.3.1 өз бетінше жұмыс халатын тіге білу; 10.2.3.2 арнайы киім күтімі бойынша практикалық қайталау

2) 2-бөлім "Өндіргіш еңбек технологиясы":

2-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
2.1	7.2.1.1 көкөністердің негізгі топтарын білу: тамыр жемістер, қырыққабаттық көкөніс дақылдары, жасыл дақылдар; 7.2.1.2 түрлі көкөністер топтарының қысқа сипаттамасын білу; 7.2.1.3 түрлі көкөністер топтарын сырт бейнесі бойынша тани білу; 7.2.1.4	8.2.1.1 жеміс өсірушіліктің өсімдік шаруашылығы саласы ретінде түсінігі мен бағытын білу; 8.2.1.2 бағбанның еңбегі мен ерекшелігін білу; 8.2.1.3 көкөнісөсіруші мен бағбан еңбегінің ұқсастықтары мен айырмашылығын білу; 8.2.1.4 бақша өсімдіктерінің негізгі топтарын	9.2.1.1 егіншіліктің өсімдік шаруашылығы саласы ретінде түсінігі мен бағытын білу; 9.2.1.2 өндіретін өнім түрлері мен олардың қолдануын білу; 9.2.1.3 егін дақылдарының құрылым ерекшеліктерін білу; 9.2.1.4 дәнді дақылдардың тағамдық және	10.2.1.1 ауылшаруашылық өндірісінің салаларын білу; 10.2.1.2 көкөніс өсірушіліктегі, бағбаншылықтағы, егіншіліктегі еңбек түрлерін білу; 10.2.1.3 көкөніс өсіруші, бағбан, егінші күнтізбелері жөнінде мәліметтерді білу; 10.2.1.4

<p>Көкөніс өсірушілік және жеміс өсірушілік жөнінде жалпы мәліметтер</p>	<p>көкөніс дақылдарының құрылымын білу (картоп, пияз, сарымсақ); 7.2.1.5 көкөніс дақылдарының сұрыптарын білу (картоп, пияз, сарымсақ); 7.2.1.6 көкөістердің адам өміріндегі мағынасын білу; 7.2.1.7 көкөістердің тағамдық және жемшөптік дақыл ретінде мағынасын білу; 7.2.1.8 мектептің қосалқы шаруашылығы жөнінде түсінік</p>	<p>білу: жеміс дақылдары, жидек дақылдары; 8.2.1.5 негізгі жеміс-жидек дақылдарының қысқа сипаттамасын білу; 8.2.1.6 жеміс-жидек дақылдарының құрылым ерекшеліктерін және жеміс беру ерекшеліктерін білу; 8.2.1.7 жемістер мен жидектердің адам өміріндегі мағынасын білу; 8.2.1.8 өндірістегі негізгі еңбек үдерістерін білу;</p>	<p>жемшөптік ретінде мағнасын білу; 9.2.1.5 егін дақылдарының белгілемесі мен қолданысын білу; 9.2.1.6 Қазақстанның негізгі жеміс ағаштарын білу (алма, алмұрт, шие, өрік); 9.2.1.7 биік өсетін және аласа өсетін ағаштардың түрлері мен олардың жергілікті жағдайларда таралуын білу</p>	<p>көкөніс өсіруші және бағбан күнтізбесін өз бетінше құрастыра білу; 10.2.1.5 көкөніс өсірушілікте, бағбаншылықта қолданылатын ауылшаруашылық техникасын білу; 10.2.1.6 көкөніс өсірушіліктің, бағбаншылықтың, егіншіліктің Қазақстан экономикасындағы мағынасын түсіну</p>
<p>2.2. Егістік материалын дайындау және сақтау</p>	<p>7.2.2.1 тұқым шаруашылығы жөнінде жалпы түсінік; 7.2.2.2 егістік материалын алу жөнінде жалпы мәліметтерді білу; 7.2.2.3 егістік материалын дайындау және сақтау жағдайлары ережелерін білу (түйнекті, көкөністі дақылдар); 7.2.2.4 отырғызуға арналған түйнектерге қойылатын талаптарды білу; 7.2.2.5 сау және ауру түйнектердің белгілерін білу; 7.2.2.6</p>	<p>8.2.2.1 көкөніс және егін дақылдары тұқымдарын алу ерекшеліктерін білу; 8.2.2.2 томат, қияр және бұрыш тұқымдарын жинауды жүзеге асыру; 8.2.2.3 тұқымның пісіп жетілуіне жағдайлар жасау ережелерін білу; 8.2.2.4 өсімдіктерді тұқымға себу технологиясын меңгеру; 8.2.2.5 тұқымның пісіп жетілуіне жағдайлар жасау ережелерін білу; 8.2.2.6</p>	<p>9.2.2.1 жеміс-жидек дақылдарын көбейту түрлерін белгілеу; 9.2.2.2 жидек дақылдарын вегетативті көбейту тәсілін білу; 9.2.2.3 тұқымдардың сақталуын жүзеге асыра білу; 9.2.2.4 тұқымдарды отырғызуға дайындау ережелерін білу; 9.2.2.5 тұқымдарды көктету жағдайларын білу; 9.2.2.6 тұқымдардың көктегіштігін белгілей білу; 9.2.2.7</p>	<p>10.2.2.1 түрлі дақылдардан егіс материалын жинау; 10.2.2.2 тұқым алу ережелерін практикада қолдану; 10.2.2.3 толықтай жұмсартылған жемістерден тұқым алуды орындау; 10.2.2. тұқымдарды жуу және кептіру; 10.2.2.5 егіс материалын сақтау жағдайларын тандау; 10.2.2.6 егіс материалын таңбалау;</p>

	дәндік түйнектерінің белгілері мен өлшемдерін білу; 7.2.2.7 егіс материалын сұрыптау; 7.2.2.3. егіс материалын сақтауға қою	тұқымды жинау және өңдеу тәсілдерін білу; 8.2.2.7 егістік материалын сақтау технологиясын білу; 8.3.3.8. тұқымдарды сақтауға арналған пакеттер дайындау	жарықта және көлеңкеде өсетін тұқымдарды белгілей білу (жарықсүйгіш және көлеңкеге төзімді тұқымдар); 9.2.2.8 көшет-пиязды, шалқан-пиязды, қарақулақ-пиязды алу тәсілдерін білу	10.2.2.7 көкөніс көшеттерін өсіру технологиясын білу
2.3. Топырақ және оның өңделуі	7.2.3.1 топырақ және егістік қабаты жөнінде жалпы мәліметтерді білу; 7.2.3.2 өсімдіктерді өсіру үшін топырақтың мағынасын білу; 7.2.3.3 құрал-саймандармен жұмыс жасау ережелерін білу; 7.2.3.4 мұғалімнің көмегімен топырақты егіс егуге дайындау; 10.2.3.1 топырақты күрекпен қазу ережелерін білу, қазу талаптары	8.2.3.1 топырақты егіс егуге дайындау; 8.2.3.2 егіннің шығысынан кейін топырақты қосыту технологиясын білу; 8.2.3.3 жеміс-жидек дақылдарын егу үшін топырақты дайындау; 8.2.3.4 дің шеңберін қазу	9.2.3.1 топырақты маусымдық өңдеу технологиясын білу; 9.2.3.2 жылыжайдың пайдаланылуы мен құрылысын білу; 9.2.3.3 жылыжайға арналған топырақтың құрамын білу; 9.2.3.4 топырақ қоспасы бөліктерінің құрамын дайындау және сақталуын жүзеге асыру; 9.2.3.5 екпе көшеттері үшін жылыжайды дайындау; 9.2.3.6 жылыжайды қысқа дайындау; 9.2.3.7 егістік жәшіктерін дайындау	10.2.3.1 минералдық және органикалық тыңайтқыштар түрлерін білу; 10.2.3.2 кидың түрлерін білу; 10.2.3.3 көкөніс және жеміс-жидек дақылдарының жоғары өнімдерін алуда минералдық және органикалық тыңайтқыштардың мағынасын білу; 10.2.3.4 минералдық және органикалық тыңайтқыштар түрлерін ажырата білу; 10.2.3.5 кидың сақтау ережелерін білу; 10.2.3.6 қорғалған жерді дайындау жағдайларын білу; 10.2.3.7 топырақтың егіске дейінгі өңдеуін және тыңайтылуын орындау; 10.2.3.8 жылыжайдың құрылысын білу; 10.2.3.9 жылыжай мен көшетханалар

				ды маусымдық жұмыстарға дайындау
2.4 Егістік материалды өсіру	7.2.4.1 егістік материалының қолданылуы мен міндеттемесін білу; 7.2.4.2 өсімдіктерді отырғызу мерзімі жөнінде ұғымның болуы; 7.2.4.3 егістік материалын көктету тәсілдерін меңгеру; 7.2.4.4 мұғалімнің көмегімен егістің орнын таңдау және қатарларын белгілеу; 7.2.4.5 егістік материалын отырғызу және күту тәсілдерін білу	8.2.4.1 егістік материалының қасиеттері мен ерекшеліктерін білу; 8.2.4.2 егістік материалын отырғызуға қойылатын талаптарды білу; 8.2.4.3 отырғызу орнын таңдай білу; 8.2.4.4 егіс қатарларын белгілеу технологияларын білу; 8.2.4.5 егістік материалын отырғызу; 8.2.4.6 жеміс-жидек дақылдарын көбейту технологияларын білу: вегетативтік тәсіл, кесінді сабақтармен, бұрулармен.	9.2.4.1 көкөністерді көшеттік өсіру тәсілін білу; 9.2.4.2 тұқымдарды себу мерзімдерін білу; 9.2.4.3 тұқымдарды көктегіштікке тексеру технологиясын білу; 9.2.4.4 шығыстарды көктетуге арналған жабдықтар мен жағдайларын білу; 9.2.4.5 тұқымдарды жәшіктерге немесе ашық жерге себуді орындау; 9.2.4.6 шығыстар мен егісті күту тәсілдерін білу; 9.2.4.7 өсімдіктердің көшіріп отырғызуға дайын екендігінің белгілерін анықтай білу; 9.2.4.8 көшіріп отырғызу тәсілері мен көшіріп отырғызған өсімдіктерді күту тәсілдерін білу; 9.2.4.9 жеміс ағаштарының көшеттерін отырғызу мерзімдерін білу; 9.2.4.10 жеміс ағаштарының көшеттерін отырғызу тәсілдерін білу; 9.2.4.11	10.2.4.1 егістік материалын себудің түрлі тәсілдерін білу; 10.2.4.2 тұқымдардың, көшеттердің, кесінді сабақтардың, бұрулардың себу мерзімдері мен тәсілдерін бағдарлай білу; 10.2.4.3 егістік материалының көктегіштігін белгілей білу; 10.2.4.4 отырғызу орнын және жағдайларын таңдау, қатарларын белгілеу; 10.2.4.5 егістік материалын көктету үшін орналастыру; 10.2.4.6 шығыстарды күту тәсілдерін білу; 10.2.4.7 көшеттердің көшіріп отырғызуға дайын екендігінің белгілерін анықтау; 10.2.4.8 көшеттерді көшіріп отырғызу: томаттарды, қиярларды, бұрыштарды, қырыққабатты; 10.2.4.9 көшіріп отырғызған өсімдіктерді күту ерекшеліктерін білу; 10.2.4.10 картопты күрекпен және соқамен отырғызу; 10.2.4.11

			экскурсиялар барысында дәнді дақылдардың өсу кезеңдерін бақылау	жеміс дақылдарын көбейту жұмыстарын жүргізу; 10.2.4.12 дайын көшеттерді көшіріп отырғызу; 10.2.4.13 витаминдік өнімдерді ерте алу мүмкіндіктерін білу
	7.2.5.1 "үй бақшасының" құрылысын білу: егу жәшіктері, шкафтар, сөрелер, олардың жабдықтары және үй жағдайында орналасуы; 7.2.5.2 "үй бақшасында" өсімдіктерді өсіру жағдайларын білу: температуралық және жарықтық режимдерін, жылытқыш қондырғылардың құрылымын; 7.2.5.3 жасыл көкөністерді білу: аскөк, ақжелкен, салат жапырағы, шпинат; 7.2.5.4 жасыл көкөністерді өсіру ережелері мен жағдайларын білу: аскөк, ақжелкенді "үй бақшасында"; 7.2.5.5	8.2.5.1 үй жағдайында өсірілетін томаттар ерекшеліктері мен түрлерінің сипаттамасын білу; 8.2.5.2 "үй бақшасында" томаттарды өсіру жағдайларын білу: температуралық және жарықтық режимдерін, топырақ ылғалдығын; 8.2.5.3 қызанақтар тұқымын себу мерзімдерін білу, топырағын дайындау, тыңайтқыштар қосу, күтім жасау, суару, азықтандыру, топырағын қопсыту; 8.2.5.4 томаттарды ашық жерде өсіру ережелері мен жағдайларын білу; 8.2.5.5	9.2.5.1 бау-бақшалық телімін жоспарлау ережелерін, ағаштардың көкөніс қатарларымен орналасу үйлесімділігін білу; 9.2.5.2 бақшада өсірілетін дақылдардың негізгі түрлерін білу; 9.2.5.3 жеміс-жидек дақылдарының әр аймақтар үшін ең тиімді түрлерін білу; 9.2.5.4 жеміс және жидек өсімдіктерінің құрылымын, олардың тамырлық және сабақтық жүйелерін білу; 9.2.5.5 жидектердің түрлерін білу: құлпынай, таңқұрай, қарақат; 9.2.5.6 құлпынай түрлерін, сипаттамасын, өсіру жағдайларын, білу: орын таңдауын, көкжиек жақтарын, суға жақындығын ескеру; 9.2.5.7 құлпынайды көбейту тәсілдерін,	10.2.5.1 жеміс ағашының ұшар басының құрылысын білу; 10.2.5.2 ағаштың бір жылдық, екі жылдық, көп жылдық бұтақтарын білу; 10.2.5.3 жас ағаштарды кесу ережелерін, кесу мақсатын білу; 10.2.5.4 жеміс ағаштарын кесу ережелерін, кесу мақсатын, білу, кесу орындарын өңдеу; 10.2.5.5 ағаштарды азықтандыру, діндерін тыңайту ережелерін білу; 10.2.5.6 жеміс бағына жеміс ағаштарын отырғызу ережелерін білу, жеміс ағаштарының ұшар басын қалыпқа келтіру; 10.2.5.7 жас көшеттерді байлау, сақталуын қадағалау; 10.2.5.8 көкөністерді отырғызу үшін топырағын

2.5
Көкөніс және жеміс
өнімдерін өсіру

<p>жасыл көкөністерді жәшіктерге отырғызу үшін топырағын дайындау: елеу, жылыту, шірінді қосу; 7.2.5.6 тұқымды егуге дайындау, қоқыстан тазалау; 7.2.5.7 тұқымның дамуына ең қолайлы жағдайларды таңдай білу; 7.2.5.8 отырғызылған көкөністерді жүйелі түрде бақылау: суғару, қопсыту, к ү т у , температуралық режимін сақтау; 7.2.5.9 жасыл көкөністерді (аскөк, ақжелкен) ашық жерде өсіру ережелері мен жағдайларын білу; 7.2.5.10 жасыл көкөністерді өсіру үшін ең тиімді телімді таңдай білу; 7.2.5.11 тұқым себу тәсілдерін білу: шашып немесе қатарлармен, дұрыс таңдау жасай білу; 7.2.5.12 егіс тәсілдері мен мерзімдерін, тұқымдарды енгізу тереңдігін білу; 7.2.5.13 отырғызылған көкөністерге күтім жасау: суару, отау; 7.2.5.14 пияз өсіру жағдайлары мен тәсілдерін білу 7.2.5.15</p>	<p>бұрышты шымтезекті ыдыстарда көшеттік тәсілмен өсіру ережелері мен жағдайларын білу; 8.2.5.6 өсімдіктерге күтім жасау: суару, қопсыту, көшеттерді шынықтыру; 8.2.5.7 ашық жерде бұрыштың жоғары өнімін алу үшін қажет жағдайларды білу; 8.2.5.8 практикалық жұмыстар атқару: қи қосу, топырақты қолмен қайта қазу, орындарын белгілеу , шұңқыршалар дайындау, тыңайтқыштар қосу, көшеттерді отырғызу, суару, азықтандыру, қатар араларын қопсыту; 8.2.5.9 картоп жайлы мәліметтерді, оның қолданылуын, өсіру тиімділігін, түрлерін білу: ерте пісетін, кеш пісетін; 8.2.5.10 картоп отырғызу тәсілдерін білу: түйнектермен, көздерімен; 8.2.5.11 картоп отырғызу жағдайларын білу: мерзімдері, түйнектерін немесе көздерін дайындау, түйнектерді отырғызу тереңдігі, ара қашықтықтары; 8.2.5.12 картопты күту ережелерін білу: қатар араларын</p>	<p>жеміс беретін плантацияны күту ережелерін білу; 9.2.5.8 таңқұрай, қарақат, қарлығанды отырғызу тәсілдерін білу, орын таңдауын, топырағын дайындау, өсімдіктің күтімі; 9.2.5.9 құлпынай көшеттерін қыстан кейін өңдеу; 9.2.5.10 жеміс беретін плантацияның күтімін білу: кепкен жапырақтарын, шабақтарын алып тастау, азот тыңайтқыштарымен азықтандыру, топырағын қопсыту, арамшөптерін отау; 9.2.5.11 таңқұрай, қарақат, қарлығандыға көктемгі күтім жасау: бұталарын ажырату, көшеттер қосу, тыңайту, суару, бұталар арасын, қопсыту, түптеу; 9.2.5.12 таңқұрай, қарақат, қарлығанды жеміс беретін плантацияларына күтім жасай білу; 9.2.5.13 жеміс бақшасын қалау, орын дайындау бойынша негізгі мәліметтерді білу: рельефін, топырақ құрамын, жер суларын ескеру ; 9.2.5.14</p>	<p>дайындау: күзгі жырту, көктемгі өңдеу, тыңайту; 10.2.5.9 тамыр жемісті көкөністердің тұқымын себу үшін атыздарын дайындау; 10.2.5.10 тамыр жемістілерді отырғызу: себу мерзімдері мен тәсілдерін анықтау, тұқым дайындау, отырғызу тереңдігі; 10.2.5.11 егістің күтімі: түптеу, отау, сиректету, топырағын қопсыту, суару; 10.2.5.12 көкөністерді көшеттік тәсілмен өсіруді білу (қырыққабат, томаттар, қияр – жергілікті жағдайларға қарай таңдап); 10.2.5.13 көкөністерді отырғызу үшін қуыс шұңқырлар жасау, оргаминералдыққос палар енгізу, шұңқырларға көшеттер отырғызу, қопсыту,суару; 10.2.5.14 отырғызылған бақша құлпынайын өңдеу: қопсыту, азықтандыру, сабан төсеу; 10.2.5.15 таңқұрайдың, қарақаттың, қарғалынның ескі бұтақтарын кесу, топырағын қопсыту, азықтандыру; 10.2.5.16</p>
--	--	--	---

	<p>пияз түрлері мен оларды өсіру тәсілдерін білу; 7.2.5.16 Бас пиязды өсірудің жағдайлары мен ережелерін білу: жерді қазу, тыңайтқыштар қосу, егу мерзімдері мен тәсілдері, тұқымдарын дайындау; 7.2.5.17 отырғызылған көкөністерге күтім жасау: суару, отау, қатар араларын қопсыту</p>	<p>қопсыту, арам шөптерін отау, түптеу; 8.2.5.13 картоп зиянкесі колорад қоңызымен күресу тәсілдерін білу; 8.2.5.14 асханалық тамыржемістерін өсіру жағдайлары мен ережелерін білу : қызылша, шалқан; 8.3.5.15 тамыржемістерін өсіру бойынша практикалық жұмыстар атқару</p>	<p>бақша ағаштарын отырғызу үшін топырағын дайындау, тыңайту ережелерін, отырғызу уақытын білу; 9.2.5.15 бақша ағаштарын отырғызу барысында іс-әрекеттердің ережелері мен реттілігін білу; 9.2.5.16 ағаш діндерін кеміргіштерден қорғау тәсілдерін білу (діндерін орау); 9.2.5.17 бақша ағаштарына күзгі күтім жасай білу: тыңайту, түптеу, суару, ескі ағаштарды кесу; 9.2.5.18 нұсқаулық картаны қолдана отырып практикалық жұмыстар атқару</p>	<p>бау бақша телімдері зиянкестерін білу; 10.2.5.17 көкөніс дақылдарын зиянкестерден қорғау тәсілдерін білу: химиялық, биологиялық, бейресми әдістер (халықтық тәсілдер); 10.2.5.18 қыстайтын зиянкестермен күресуге арналған препараттар сипаттамаларын білу; 10.2.5.19 зиянды жәндіктерді жоюдағы құстардың рөлін білу, оларды қорғау; 10.2.5.20 көкөністерді жылыжайда өсіру ережелерін білу</p>
	<p>7.2.6.1 дайындау мен уақытылы жинау мағынасының мақсатын білу; 7.2.6.2 жасыл көкөністерді жинау ережелері мен тәсілдерін білу (аскөк, ақжелен, салат жапырағы, шпинат, пияз); 7.2.6.3 жасыл көкөністерді сақтау ережелерін білу; 7.2.6.4</p>	<p>8.2.6.1 көкөністерді қысқы уақытта сақтау қажеттілігін білу; 8.2.6.2 көкөністерді жинау сапасына қойылатын талаптар (картоп, сәбіз, қызылша), жинау ережелері; 8.2.6.3 практикалық жұмыстар атқару: картопты қазуға күрек және ашаны</p>	<p>9.2.5.1 картоп өнімін жинау және сақтауға қою ережелерін білу; 9.2.5.2 жертөлелер құрылысын білу, картопты қыста сақтауға арналған қоймаларды дайындау; 9.2.5.3 картопты кептіру, сұрыптау, қоймаға қаптап қою; 9.2.6.4 өнімді жинауға және сақатуға арналған материалдарды,</p>	<p>10.2.5.1 құрал-саймандармен және жабдықтармен жұмыс істеу барысында қауіпсіздік ережелерін қолдану; 10.2.5.2 көкөніс және жеміс-жидек дақылдары өнімдерін жинау мерзімдерін білу және белгілеу; 10.2.6.3 көкөніс қоймаларының құрылысын білу; 10.2.6.4 қойманы өнімді сақтауға дайындау;</p>

<p>2.6. Өнімді жинау және сақтау</p>	<p>пияз пісуінің негізгі көрсеткіштерін білу ; 7.2.6.5. пиязды қолмен жинау, өнімді өлшеу; 7.2.6.7 өнімді кептіру ережелерін білу: күндіз күн астына қою, түнде жабық жайға қою, кептірудің якталу мерзімін белгілеу, кебу жапырақтарды кесу, кепкен пиязды өлшеу, сұрыптау; 7.2.6.8 пиязды қыста сақтау үшін кенеп қаптарын дайындау; 7.2.6.9 өнім жинауға көмек көрсету</p>	<p>қолдану, картопты қазып алу, картоп түйнектерін жинау, оларды қапқа жинау , қысқы сақтауға дайындау; 8..2.6.4 сәбіз және қызылша түйнектерін қолмен қазып жинау, оларды арнайы ыдысқа сабағын бір жаққа қаратып салу, сабақтарын кесу; 8.2.6.5 томаттарды жинау ережелерін білу; 8.2.6.6 томаттарды сақтау тәсілдері мен жағдайларын білу: тұздау, томат пастасы.</p>	<p>құрал-саймандарды, жабдықтарды таңдау; 9.2.6.5 өнімді жинау технологияларын білу (жеміс-жидек дақылдарын); 9.2.6.6 жидектерді ұзақ мерзімді сақтау үшін тоңазыту ережелерін білу; 9.2.6.7 алма және алмұрт өнімдерін жинау ережелерін білу; 9.2.6.8 жемістерді қысқа сақтау үшін таңдау талаптарын білу; 9.2.6.9 жемістерді бөлмелерде ұзақ мерзімге сақтау жағдайларын білу; 9.2.6.10 жеміс-жидектерден тосаптар мен компоттар дайындау рецепттерін білу</p>	<p>10.2.6.5 өнімнің пісу белгілерін білу; 10.2.6.6 өнімді жинау тәсілін таңдау: қолмен жинау, жабдықтың көмегімен; 10.2.6.7. өнімді жинау; 10.2.6.8. өнімді кептіру және кесу; 10.2.6.9 стандарттық емес өнімнің белгілерін білу; 10.2.6.10 көкөністерді, жеміс-жидектерді қыста пайдалану үшін өңдеу тәсілдерін білу: қияр мен томатты тұздау, томат пастасы, көкөніс и к р а с ы , жеміс-жидек тосаптары мен компоттары, кептірілген жемістер</p>
	<p>7.2.7.1 көкөністерді өсіруге пайдаланатын ауылшаруашылық қ о л құрал-саймандарын білу; 7.2.7.2 тұқымдарды отырғызуға арналған қол құрал-саймандарын білу: егіс жәшіктері, маркер және таптағыш құрал, олардың құрылымы,</p>	<p>8.2.7.1 топырақты өңдеуге арналған минитракторлар мен мотоблоктар түрлерін білу; 8.2.7.2 минитракторлар ж ә н е мотоблоктардың құрылымы мен негізгі техникалық сипатамаларын білу ; 8.2.7.3 мотоблоктардың қосымша ілгіш құралдарының құрылымын білу :</p>	<p>9.2.7.1. бақшада жұмыс атқаратын машиналар түрлерін білу: 1) жеміс-жидек бұталарын отырғызу үшін топырақты дайындау машиналары (плантаж соқасы, шұңқыр қазғыш 2) қатарлар арасын өңдеу машиналары (бақша соқасы үшкорпусты қосытқыш соқа); 3) қосытқыштар (қолмен стейтін), тырмалар</p>	<p>10.2.7.1 ауылшаруашылықта ғы механизация құралдарын білу; 10.2.7.2 көпоперациялы машиналар жабдықтарын білу: шөп жинауға арналған машиналар (құрылымын, ферма жайларын жинауға арналған құрылғылар құрылымын; 10.2.7.3 мотоблоктардың қолданылуын, олардың негізгі саптамаларының құрылымын білу;</p>

<p>2 . 7 Ауылшаруашылық құрал-саймандар</p>	<p>пайдаланылуы, қолдану тәсілдері; 7.2.7.3 өсімдіктердің күтіміне арналған құрал-саймандар: су сепкіш, топырақ елеуіш, олардың құрылымы, қолдану ережелері; 7.2.7.4 бау-бақша телімдерінде жұмыс істеуге арналған құрал-саймандар: күрек, тырмақ, кетпен, қопсытқыш (қолмен істейтін) олардың құрылымы, қолдану ережелері; 7.2.7.5 қ о л құрал-саймандарының дұрыстығын анықтау; 7.2.7.6 қ о л құрал-саймандарына ұсақ жөндеу жүргізу</p>	<p>қопсытқыш, шөпшапқыш; 8.2.7.4 мотоблокты жұмысқа дайындау ережелерін білу және жұмыс ережелері; 8.2.7.5 қопсытықышты пайдалана білу; 8.2.7.6 техникалық құралдармен жұмыс істеу барысында қауіпсіздік ережелерін білу; 8.2.7.7 мотоблокпен жұмыс істеу барысында технологиялық және нұсқаулық карталарын пайдалану; 8.2.7.9 қосалқы шаруашылыққа немесе фермерлік шаруашылыққа экскурсия кезінде минитракторлар ж ә н е мотоблоктардың жұмысын бақылау</p>	<p>4) тыңайтқыш енгізу машиналары 5) бүркуіштер мен тозандатқыштар 6) суару машиналары; 9.2.7.2 түрлі машиналар атауларын, олардың ауылшаруашылық немесе фермерлік шаруашылықта қолдануларын білу; 9.2.7.3 бағбандарға ауылшаруашылық машиналарын ба қ ша жұмыстарына дайындауларына көмек көрсету: үйкелетін бөлшектерін майлау , метал және ағаш детальдарын бояу, негізгі бөлшектерін жуу; 9 . 2 . 7 . 4 машиналарын ба қ ша жұмыстарына қолданып жатқан бағбандар жұмысын бақылау</p>	<p>10.2.7.4 ф е р м а шаруашылығына арналған жабдықтар мен азкөлемді тракторлардың қолданылуын білу; 10.2.7.5 ф е р м а шаруашылығына арналаған техниканың сақталу ережелерін білу; 10.2.7.6 механизация құралдарын жұмысқа дайындау; 10.2.7.7 мотоблокпен жұмыс істеу нұсқауларын зерделеу; 10.2.7.8 мотоблокпен топырақты егіске дайындау жұмыстарын жүргізе білу; 10.2.7.9 ауылшаруашылық өндірісінде еңбекті көп қажет ететін кейбір үдерістерді механизациялауға арналған саптамаларды қолдану</p>
---	--	---	---	---

3) 3-бөлім "Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы":

3-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
3.1.	<p>7.3.1.1 өз жұмысы мен басқалар жұмысына сараптама жүргізу және бағалау; 7.3.1.2 жұмыстың жақсы жағы мен кемшіліктерін белгілеу;</p>	<p>8.3.1.1 ағымдық өзін-өзі бақылауын жүзеге асыру; 8.3.1.2 жұмыс сапасын тексеру; 8.3.1.3 сөздерінде арнайы терминологияны қолдану; 8.3.1.4</p>	<p>9.3.1.1 алдағы жұмысты арнайы терминологияны қолдана отырып, суреттеу; 9.3.1.2 конструктивті түсініктемелерді қабылдау және өз жұмысы мен</p>	<p>10.3.1.1 қолданған әдістер мен тәсілдерді және арнайы терминологияны қолдана отырып, өз жұмысын және өзгелер жұмысын талқылау және бағалау;</p>

Еңбек заттарына сараптама жүргізу және бағалау	7.3.1.3 үйренген терминдерді қолдана отырып атқарған жұмыс жөнінде есеп беру; 7.3.1.4 алған білімдерін практикада қолдану	атқарған жұмыс жөнінде мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетінше ауызша есеп беру; 8.3.1.5 атқарған жұмысты жете саралауға тырысу; 8.3.1.6 алдағы жұмыс көлемін белгілеу	басқалардың жұмысын жетілдіру, бейімдеу бойынша ұсыныстар жасау; 9.3.1.3 орындалған жұмысты бүкіл сыныпқа таныстыру	10.3.1.2 алдыңғы жұмыстарға негізделе отырып, өз жұмысын және өзгелер жұмысын жетілдіру бойынша сын ұсыныстар жасау
--	--	---	--	---

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған 7-9 (10) сыныптар үшін " Кәсіби- еңбекке баулу. Көкөніс өсірушілік және жеміс өсірушілік" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақмерзімді жоспар

1) 7-сынып:

4-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1.Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар	1.1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	7.1.1.1 ауылшаруашылық еңбегі мағынасын түсіну; 7.1.1.2 ауылшаруашылық еңбегінің негізгі салаларын білу: көкөніс өсірушілік, бақша өсірушілік, мал шаруашылығы
	1.2 ҚР Еңбек заңнамасы және этика	7.1.2.1 ауылшаруашылық еңбегі жөнінде сабақтар өткізу тәртібін білу; 7.1.2.2 ауылшаруашылық еңбегі сабақтарында білім алушының міндеттерін білу, бригадаларға бөлу, бригадирлерді тағайындау
	1.3 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	7.1.3.1 тұрмыста, оқуда қолданатын кейбір материалдардың, құрал-саймандардың атауларын білу; 7.1.2.2 санитарлық-гигиеналық нормаларын орындау; 7.1.2.3 жұмыс орнын дайындау
	1.4 Арнайы киім күтімі	7.1.4.1 ауылшаруашылық жұмысшысының арнайы киім күтімінің тәсілдері жөнінде түсінік
		7.2.1.1 көкөністердің негізгі топтарын білу: тамыр жемістер, қырыққабаттық көкөністер дақылдары, жасыл дақылдар;

2.Өндіргіш еңбек технологиясы

2.1 Көкөніс өсірушілік және жеміс өсірушілік жөнінде жалпы мәліметтер	7.2.1.2 түрлі көкөністер топтарының қысқа сипаттамасын білу; 7.2.1.3 түрлі көкөністер топтарын сырт бейнесі бойынша тану; 7.2.1.4 мектептің қосалқы шаруашылығы жөнінде түсінік
2.2 Егістік материалын дайындау және сақтау	7.2.2.1 тұқым шаруашылығы жөнінде жалпы түсінік 7.2.2.2 егістік материалын алу жөнінде жалпы мәліметтерді білу
2.3 Топырақ және оның өңделуі	7.2.3.1 топырақ және егістік қабаты жөнінде жалпы мәліметтерді білу; 7.2.3.2 өсімдіктерді өсіру үшін топырақтың мағынасын білу
2.4 Егістік материалын өсіру	7.2.4.1 егістік материалының қолданылуы мен міндеттемесін білу; 7.2.4.2 өсімдіктерді отырғызу мерзімі жөнінде ұғымның болуы
2.5 Көкөніс және жеміс өнімдерін өсіру	7.2.5.1 "үй бақшасының" құрылысын білу: егу жәшіктері, шкафтар, сөрелер, олардың жабдықтары және үй жағдайында орналасуы; 7.2.5.2 "үй бақшасында" өсімдіктерді өсіру жағдайларын білу: температуралық және жарықтық режимдерін, жылытқыш қондырғылардың құрылымын; 7.2.5.3 жасыл көкөністерді білу: аскөк, ақжелкен, салат жапырағы, шпинат; 7.2.5.4 жасыл көкөністерді өсіру ережелері мен жағдайларын білу: аскөк, ақжелкенді "үй бақшасында" ; 7.2.5.5 жасыл көкөністерді жәшіктерге отырғызу үшін топырағын дайындау: елеу, жылыту, шірінді қосу; 7.2.5.6 тұқымды егуге дайындау, қоқыстан тазалау; 7.2.5.7 тұқымның дамуына ең қолайлы жағдайларды таңдай білу
	7.2.6.1 дайындау мен уақытылы жинаудың мағынасын түсіну; 7.2.6.2 жасыл көкөністерді жинаудың ережелері мен

	<p>2.6 Өнімді жинау және сақтау</p>	<p>тәсілдерін білу (аскөк, ақелкен, салат жапырағы, шпинат, пияз); 7.2.6.3 жасыл көкөністерді сақтау ережелерін білу; 7.2.6.4 пияз пісуінің негізгі көрсеткіштерін білу; 7.2.6.5. пиязды қолмен жинау, өнімді өлшеу; 7.2.6.6 өнімді кептіру ережелерін білу: күндіз күннің астына қою, түнде жабық жерге қою, кептірудің аяқталу мерзімін белгілеу, кебу жапырақтарын кесу, кепкен пиязды өлшеу, сұрыптау</p>
	<p>2.7 Ауылшаруашылық құрал-саймандар</p>	<p>7.2.7.1 көкөністерді өсіруге пайдаланатын ауылшаруашылық қол құрал-саймандарын білу; 7.2.7.2 тұқымдарды отырғызуға арналған қол құрал-саймандарын білу: егіс жәшіктері, маркер және таптағыш құрал, олардың құрылымы, пайдаланылуы, қолдану тәсілдері; 7.2.7.3 өсімдіктердің күтіміне арналған құрал-саймандар: су сепкіш, топырақ елеуіш, олардың құрылымы, қолдану; 7.2.7.4 бау-бақша телімдерінде жұмыс істеуге арналған құрал-саймандар: күрек, тырмақ, кетпен, қопсытқыш (қолмен істейтін) олардың құрылымы, қолдану ережелері</p>
<p>3.Еңбек заттарына сараптама жүргізу және бағалау</p>	<p>3.1 Еңбек заттарына сараптама жүргізу және бағалау</p>	<p>7.3.1.1 өз жұмысы мен басқалар жұмысына сараптама жүргізу және бағалау; 7.3.1.2 жұмыстың жақсы жағы мен кемшіліктерін белгілеу</p>
<p>2-тоқсан</p>		
	<p>1.1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер</p>	<p>7.1.1.1 ауылшаруашылық еңбегі мағынасын түсіну; 7.1.1.2 ауылшаруашылық еңбегінің негізгі салаларын білу: көкөніс өсірушілік, бақша өсірушілік, мал шаруашылығы; 7.1.1.3 ауылшаруашылығындағы адамдардың негізгі кәсіптерін білу</p>
		<p>7.1.2.1 ауылшаруашылық еңбегі жөнінде сабақтар өткізу тәртібін білу; 7.1.2.2 ауылшаруашылық еңбегі сабақтарында білім алушының</p>

1.Материалтану Құрал-саймандар және жабдықтар	1.2 ҚРЕңбек заңнамасы және этика	<p>міндеттерін білу, бригадаларға бөлу, бригадирлерді тағайындау;</p> <p>7.1.2.3 ауылшаруашылық жұмысшысының жеке гигиенасы, арнайы киімнің гигиеналық мағынасы және оған қойылатын талаптар жөнінде түсінігінің болуы;</p> <p>7.1.2.4 ауылшаруашылық жұмыстарында қолғап пен арнайы киімді қолдану</p>
	1. 3 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	<p>7.1.3.1 тұрмыста, оқуда қолданатын кейбір материалдардың, құрал-саймандардың атауларын білу;</p> <p>7.1.2.2 мұғалімнің көмегімен жұмысқа қажетті материалдар мен құрал-саймандарды іріктеп алу;</p> <p>7.1.2.3 санитарлық-гигиеналық нормаларды орындау;</p> <p>7.1.2.4 жұмыс орнын ұйымдастыру;</p> <p>7.1.2.5 жұмыс қауіпсіздігі ережелерін сақтау</p>
	1.4 Арнайы киім күтімі	7.1.4.1 ауылшаруашылық жұмысшысының арнайы киім күтімі тәсілдері жөнінде түсініктің болуы
	2.1 Көкөніс өсірушілік және жеміс өсірушілік жөнінде жалпы мәліметтер	<p>7.2.1.1 көкөністердің негізгі топтарын білу: тамыр жемістер, қырыққабаттық көкөніс дақылдары, жасыл дақылдар;</p> <p>7.2.1.2 түрлі көкөністер топтарының қысқа сипаттамасын білу;</p> <p>7.2.1.3 түрлі көкөністер топтарын сырт бейнесі бойынша тану;</p> <p>7.2.1.4 көкөніс дақылдарының құрылымын білу (картоп, пияз, сарымсақ)</p>
	2.2 Егістік материалын дайындау және сақтау	<p>7.2.2.1 тұқым шаруашылығы жөнінде жалпы түсінік;</p> <p>7.2.2.2 егістік материалын алу жөнінде жалпы мәліметтердің болуы;</p> <p>7.2.2.3 егістік материалын дайындау және сақтау жағдайлары ережелерін білу (түйнекті көкөніс дақылдары)</p>

2.Өндіргіш еңбек технологиясы

2.3 Топырақ және оның өңделуі	<p>7.2.3.1 топырақ және егістік қабаты жөнінде жалпы мәліметтерді білу;</p> <p>7.2.3.2 өсімдіктерді өсіру үшін топырақтың мағынасын білу;</p> <p>7.2.3.3 құрал-саймандармен жұмыс жасау ережелерін білу;</p> <p>7.2.3.4 топырақты күрекпен қазу ережелерін білу, қазу талаптары</p>
2.4 Егістік материалды өсіру	<p>7.2.4.1 егістік материалының қолданылуы мен міндеттемесін білу;</p> <p>7.2.4.2 өсімдіктерді отырғызу мерзімі жөнінде ұғымның болуы</p>
2.5 Көкөніс және жеміс өнімдерін өсіру	<p>7.2.5.1 "үй бақшасының" құрылысын білу: егу жәшіктері, шкафтар, сөрелер, олардың жабдықтары және үй жағдайында орналасуы;</p> <p>7.2.5.2 "үй бақшасында" өсімдіктерді өсіру жағдайларын білу: температуралық және жарықтық режимдерін, жылытқыш қондырғылардың құрылымын;</p> <p>7.2.5.3 жасыл көкөністерді білу: аскөк, ақжелкен, салат жапырағы, шпинат;</p> <p>7.2.5.4 жасыл көкөністерді өсіру ережелері мен жағдайларын білу: аскөк, ақжелкенді "үй бақшасында";</p> <p>7.2.5.5 жасыл көкөністерді жәшіктерге отырғызу үшін топырағын дайындау: елеу, жылыту, шірінді қосу;</p> <p>7.2.5.6 тұқымды егуге дайындау, қоқыстан тазалау;</p> <p>7.2.5.7 тұқымның дамуына ең қолайлы жағдайларды тандай білу</p>
2.6 Өнімді жинау және сақтау	<p>7.2.6.1 дайындау мен уақытылы жинау мағынасының мақсатын білу;</p> <p>7.2.6.2 жасыл көкөністерді жинау ережелері мен тәсілдерін білу (аскөк, ақжелен, салат жапырағы, шпинат, пияз) ;</p> <p>7.2.6.3 жасыл көкөністерді сақтау ережелерін білу;</p> <p>7.2.6.4 пиязды қыста сақтау үшін кенеп қаптарын дайындау</p>

	<p>2.7 Ауылшаруашылық құрал-саймандар</p>	<p>7.2.7.1 көкөністерді өсіруге пайдаланатын ауылшаруашылық қол құрал-саймандарын білу; 7.2.7.2 тұқымдарды отырғызуға арналған қол құрал-саймандарын білу: егіс жәшіктері, маркер және таптағыш құрал, олардың құрылымы, пайдаланылуы, қолдану тәсілдері; 7.2.7.3 өсімдіктердің күтіміне арналған құрал-саймандар: су сепкіш, топырақ елеуіш, олардың құрылымы, қолдану ережелері; 7.2.7.4 бау-бақша телімдерінде жұмыс істеуге арналған құрал-саймандар: күрек, тырмақ, кетпен, қопсытқыш (қолмен істейтін) олардың құрылымы, қолдану ережелері; 7.2.7.5 қол құрал-саймандарының дұрыстығын анықтау; 7.2.7.6 қол құрал-саймандарына ұсақ жөндеу жүргізу</p>
<p>3.1. Еңбек заттарына сараптама жүргізу және бағалау</p>	<p>3.1 Еңбек заттарына сараптама жүргізу және бағалау</p>	<p>7.3.1.1 өз жұмысы мен басқалар жұмысына сараптама жүргізу және бағалау; 7.3.1.2 жұмыстың жақсы жағы мен кемшіліктерін белгілеу; 7.3.1.3 үйренген терминдерді қолдана отырып атқарған жұмыс жөнінде есеп беру</p>
<p>3-тоқсан</p>		
	<p>1.1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер</p> <p>1.2 ҚР Еңбек заңнамасы және этика</p>	<p>7.1.1.1 өзін Қазақстан азаматы ретінде сезіну; 7.1.1.2 ауылшаруашылық еңбегі мағынасын түсіну; 7.1.1.3 ауылшаруашылық еңбегінің негізгі салаларын білу: көкөніс өсірушілік, бақша өсірушілік, мал шаруашылығы; 7.1.1.4 ауылшаруашылығындағы адамдардың негізгі кәсіптерін білу</p> <p>7.1.2.1 ауылшаруашылық еңбегі жөнінде сабақтар өткізу тәртібін білу; 7.1.2.2 ауылшаруашылық еңбегі сабақтарында білім алушының міндеттерін білу, бригадаларға бөлу, бригадирлерді тағайындау; 7.1.2.3 ауылшаруашылық жұмысшысының жеке гигиенасы, арнайы киімнің гигиеналық</p>

1.Материалану Құрал-саймандар және жабдықта ар		<p>мағынасы және оған қойылатын талаптар жөнінде түсінігінің болуы;</p> <p>7.1.2.4 ауылшаруашылық жұмыстарында қолғап пен арнайы киімді қолдану</p>
	1. Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	<p>7.1.3.1 тұрмыста, оқуда қолданатын кейбір материалдардың, құрал-саймандардың атауларын білу;</p> <p>7.1.2.2 мұғалімнің көмегімен жұмысқа қажетті материалдар мен құрал-саймандарды іріктеп алу;</p> <p>7.1.2.3 санитарлық-гигиеналық нормаларды орындау;</p> <p>7.1.2.4 жұмыс орнын ұйымдастыру;</p> <p>7.1.2.5 жұмыс қауіпсіздігі ережелерін орындау;</p> <p>7.1.2.6 жазбаша және ауызша нұсқауларды түсіну және оқу, жұмыс барысында сұрақтар мен жауаптарды тұжырымдай білу</p>
	1.4 Арнайы киім күтімі	<p>7.1.4.1 ауылшаруашылық жұмысшысының арнайы киім күтімі тәсілдері жөнінде түсініктің болуы;</p> <p>7.1.4.2 мұғалімнің көмегімен қолмен жамау салу арқылы арнайы киімге жөндеу жұмыстарын жүргізу</p> <p>7.1.4.3 арнайы киімді үтіктеу</p>
	2.1 Көкөніс өсірушілік және жеміс өсірушілік жөнінде жалпы мәліметтер	<p>7.2.1.1 көкөніс дақылдарының құрылымын білу (картоп, пияз, сарымсақ)</p> <p>7.2.1.2 көкөніс дақылдарының сұрыптарын білу (картоп, пияз, сарымсақ);</p> <p>7.2.1.3 көкөістердің адам өміріндегі мағынасын білу;</p> <p>7.2.1.4 көкөістердің тағамдық және жемшөптік дақыл ретінде мағынасын білу</p>
	2.2 Егістік материалын дайындау және сақтау	<p>7.2.2.1 егістік материалын дайындау және сақтау жағдайлары ережелерін білу (түйнекті көкөніс дақылдары) ;</p> <p>7.2.2.2. отырғызуға арналған түйнектерге қойылатын талаптарды білу;</p>

		<p>7.2.2.3 дән түйнектерінің белгілері мен өлшемдерін білу;</p> <p>7.2.2.4 егіс материалын сұрыптау</p>
	<p>2.3. Топырақ және оның өңделуі</p>	<p>7.2.3.1 топырақ және егістік қабаты жөнінде жалпы мәліметтерді білу;</p> <p>7.2.3.2 өсімдіктерді өсіру үшін топырақтың мағынасын білу;</p> <p>7.2.3.3 құрал-саймандармен жұмыс жасау ережелерін білу;</p> <p>7.2.3.4 мұғалімнің көмегімен топырақты егіс егуге дайындау;</p> <p>7.2.3.5 топырақты күрекпен қазу ережелерін білу, қазу талаптары</p>
	<p>2.4 Егістік материалды өсіру</p>	<p>7.2.4.1 егістік материалының қолданылуы мен міндеттемесін білу;</p> <p>7.2.4.2 өсімдіктерді отырғызу мерзімі жөнінде ұғымның болуы;</p> <p>7.2.4.3 егістік материалын көктету тәсілдерін меңгеру;</p> <p>7.2.4.4 мұғалімнің көмегімен егістің орнын таңдау және қатарларын белгілеу;</p> <p>7.2.4.5 егістік материалын отырғызу және күту тәсілдерін білу</p>
<p>2. Өндіргіш еңбек технологиясы</p>		<p>7.2.5.1 "үй бақшасының" құрылысын білу: егу жәшіктері, шкафтар, сөрелер, олардың жабдықтары және үй жағдайында орналасуы;</p> <p>7.2.5.2 "үй бақшасында" өсімдіктерді өсіру жағдайларын білу: температуралық және жарықтық режимдерін, жылытқыш қондырғылардың құрылымын;</p> <p>7.2.5.3 жасыл көкөністерді білу: аскөк, ақжелкен, салат жапырағы, шпинат;</p> <p>7.2.5.4 жасыл көкөністерді өсіру ережелері мен жағдайларын білу: аскөк, ақжелкенді "үй бақшасында";</p> <p>7.2.5. жасыл көкөністерді жәшіктерге отырғызу үшін топырағын дайындау: елеу, жылыту, шірінді қосу;</p> <p>7.2.5.6 тұқымды егуге дайындау, қоқыстан тазалау;</p>

<p>2.5 Көкөніс және жеміс өнімдерін өсіру</p>	<p>7.2.5.7 тұқымның дамуына ең қолайлы жағдайларды таңдай білу ;</p> <p>7.2.5.8 отырғызылған көкөністерді жүйелі түрде бақылау: суғару, қопсыту, күту, температуралық режимін сақтау;</p> <p>7.2.5.9 жасыл көкөністерді (аскөк, ақжелкен) ашық жерде өсіру ережелері мен жағдайларын білу;</p> <p>7.2.5.10 жасыл көкөністерді (аскөк , ақжелкен) ашық жерде өсіру ережелері мен жағдайларын білу;</p> <p>7.2.5.11 тұқым себу тәсілдерін білу: шашып немесе қатарлармен, дұрыс таңдау жасай білу;</p> <p>7.2.5.12 егіс тәсілдері мен мерзімдерін, тұқымдарды енгізу тереңдігін білу;</p> <p>7.2.5.13 отырғызылған көкөністерге күтім жасау: суару, отау;</p> <p>7.2.5.14 пияз өсіру жағдайлары мен тәсілдерін білу;</p> <p>7.2.5.15 пияз түрлері мен оларды өсіру тәсілдерін білу</p>
<p>2.6 Өнімді жинау және сақтау</p>	<p>7.2.6.1 дайындау мен уақытылы жинау мағынасының мақсатын білу;</p> <p>7.2.6.2 жасыл көкөністерді жинау ережелері мен тәсілдерін білу (аскөк, ақжелен, салат жапырағы, шпинат, пияз) ;</p> <p>7.2.6.3 жасыл көкөністерді сақтау ережелерін білу</p>
<p>2.7 Ауылшаруашылық құрал-саймандар</p>	<p>7.2.7.1 көкөністерді өсіруге пайдаланатын ауылшаруашылық қол құрал-саймандарын білу;</p> <p>7.2.7.2 тұқымдарды отырғызуға арналған қол құрал-саймандарын білу: егіс жәшіктері, маркер және таптағыш құрал, олардың құрылымы, пайдаланылуы, қолдану тәсілдері;</p> <p>7.2.7.3 өсімдіктердің күтіміне арналған құрал-саймандар: су сепкіш, топырақ елеуіш, олардың құрылымы, қолдану ережелері;</p> <p>7.2.7.4 бау-бақша телімдерінде жұмыс істеуге арналған құрал-саймандар: күрек, тырмақ,</p>

		кетпен, копсытқыш (қолмен істейтін) олардың құрылымы, қолдану ережелері; 7.2.7.5 қол құрал-саймандарының дұрыстығын анықтау
3 Еңбек заттарына сараптама жүргізу және бағалау	3.1 Еңбек заттарына сараптама жүргізу және бағалау	7.3.1.1 өз жұмысы мен басқалар жұмысына сараптама жүргізу және бағалау; 7.3.1.2 жұмыстың жақсы жағы мен кемшіліктерін белгілеу; 7.3.1.3 үйренген терминдерді қолдана отырып атқарған жұмыс жөнінде есеп беру; 7.3.1.4 алған білімдерін практикада қолдану
4-тоқсан		
1. Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар	1.1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	7.1.1.1 өзін Қазақстан азаматы ретінде сезіну; 7.1.1.2 ауылшаруашылық еңбегі мағынасын түсіну; 7.1.1.3 ауылшаруашылық еңбегінің негізгі салаларын білу: көкөніс өсірушілік, бақша өсірушілік, мал шаруашылығы; 7.1.1.4 ауылшаруашылығындағы адамдардың негізгі кәсіптерін білу
	1.2 ҚР Еңбек заңнамасы және этика	7.1.2.1 ауылшаруашылық еңбегі жөнінде сабақтар өткізу тәртібін білу; 7.1.2.2 ауылшаруашылық еңбегі сабақтарында білім алушының міндеттерін білу, бригадаларға бөлу, бригадирлерді тағайындау; 7.1.2.3 ауылшаруашылық жұмысшысының жеке гигиенасы, арнайы киімнің гигиеналық мағынасы және оған қойылатын талаптар жөнінде түсінігінің болуы; 7.1.2.4 ауылшаруашылық жұмыстарында қолғап пен арнайы киімді қолдану
		7.1.3.1 тұрмыста, оқуда қолданатын кейбір материалдардың, құрал-саймандардың атауларын білу; 7.1.2.2 мұғалімнің көмегімен жұмысқа қажетті материалдар мен құрал-саймандарды іріктеп алу; 7.1.2.3 санитарлық-гигиеналық нормаларды орындау;

	<p>1.3 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы</p>	<p>7.1.2.4 жұмыс орнын ұйымдастыру; 7.1.2.5 жұмыс қауіпсіздігі ережелерін орындау; 7.1.2.6 жазбаша және ауызша нұсқауларды түсіну және оқу, жұмыс барысында сұрақтар мен жауаптарды тұжырымдай білу; 7.1.2.7 жұмыс қауіпсіздігі ережелерін орындау</p>
	<p>1.4 Арнайы киім күтімі</p>	<p>7.1.4.1 ауылшаруашылық жұмысшысының арнайы киім күтімі тәсілдері жөнінде түсініктің болуы; 7.1.4.2 мұғалімнің көмегімен қолмен жамау салу арқылы арнайы киімге жөндеу жұмыстарын жүргізу; 7.1.4.3 арнайы киімді үтіктеу</p>
	<p>2.1 Көкөніс өсірушілік және жеміс өсірушілік жөнінде жалпы мәліметтер</p>	<p>7.2.1.1 көкөністердің негізгі топтарын білу: тамыр жемістер, қырыққабаттық көкөністер дақылдары, жасыл дақылдар; 7.2.1.2 түрлі көкөністер топтарының қысқа сипаттамасын білу; 7.2.1.3 түрлі көкөністер топтарын сырт бейнесі бойынша тану; 7.2.1.4 көкөніс дақылдарының құрылымын білу (картоп, пияз, сарымсақ); 7.2.1.5 көкөніс дақылдарының сұрыптарын білу (картоп, пияз, сарымсақ); 7.2.1.6 көкөністердің адам өміріндегі мағынасын білу; 7.2.1.7 көкөністердің тағамдық және жемшөптік дақыл ретінде мағынасын білу; 7.2.1.8 мектептің қосалқы шаруашылығы жөнінде түсінік</p>
	<p>2.2 Егістік материалын дайындау және сақтау</p>	<p>7.2.2.1 тұқым шаруашылығы жөнінде жалпы түсінік; 7.2.2.2 егістік материалын алу жөнінде жалпы мәліметтердің болуы; 7.2.2.3 егістік материалын дайындау және сақтау жағдайлары ережелерін білу</p>
		<p>7.2.3.1 топырақ және егістік қабаты жөнінде жалпы мәліметтерді білу;</p>

2.Өндіргіш еңбек технологиясы

2.3 Топырақ және оның өңделуі	7.2.3.2 өсімдіктерді өсіру үшін топырақтың мағынасын білу; 7.2.3.4 құрал-саймандармен жұмыс жасау ережелерін білу; 7.2.3.4 мұғалімнің көмегімен топырақты егіс егуге дайындау; 7.2.3.5 топырақты күрекпен қазу ережелерін білу, қазу талаптары
2.4 Егістік материалды өсіру	7.2.4.1 егістік материалының қолданылуы мен міндеттемесін білу; 7.2.4.2 өсімдіктерді отырғызу мерзімі жөнінде ұғымның болуы; 7.2.4.3 егістік материалын көктету тәсілдерін меңгеру; 7.2.4.4 мұғалімнің көмегімен егістің орнын таңдау және қатарларының белгісін орындау; 7.2.4.5 егістік материалын отырғызу және күту тәсілдерін білу
2.5 Көкөніс және жеміс өнімдерін өсіру	7.2.5.1 "үй бақшасының" құрылысын білу: егу жәшіктері, шкафтар, сөрелер, олардың жабдықтары және үй жағдайында орналасуы; 7.2.5.2 "үй бақшасында" өсімдіктерді өсіру жағдайларын білу: температуралық және жарықтық режимдерін, жылытқыш қондырғылардың құрылымын; 7.2.5.3 жасыл көкөністерді білу: аскөк, ақжелкен, салат жапырағы, шпинат; 7.2.5.4 жасыл көкөністерді өсіру ережелері мен жағдайларын білу: аскөк, ақжелкенді "үй бақшасында" ; 7.2.5.5 жасыл көкөністерді жәшіктерге отырғызу үшін топырағын дайындау: елеу, жылыту, шірінді қосу; 7.2.5.6 тұқымды егуге дайындау, қоқыстан тазалау; 7.2.5.7 тұқымның дамуына ең қолайлы жағдайларды таңдай білу ; 7.2.5.8 отырғызылған көкөністерді жүйелі түрде бақылау: суғару, қопсыту, күту, температуралық режимін сақтау;

		<p>7.2.5.9 жасыл көкөністерді (аскөк, ақжелкен) ашық жерде өсіру ережелері мен жағдайларын білу;</p> <p>7.2.5.10 жасыл көкөністерді (аскөк, ақжелкен) ашық жерде өсіру ережелері мен жағдайларын білу;</p> <p>7.2.5.11 тұқым себу тәсілдерін білу: шашып немесе қатарлармен, дұрыс таңдау жасай білу;</p> <p>7.2.5.12 егіс тәсілдері мен мерзімдерін, тұқымдарды енгізу тереңдігін білу;</p> <p>7.2.5.13 отырғызылған көкөністерге күтім жасау: суару, отау;</p> <p>7.2.5.14 пияз өсіру жағдайлары мен тәсілдерін білу;</p> <p>7.2.5.15 пияз түрлері мен оларды өсіру тәсілдерін білу;</p> <p>7.2.5.16 бас пиязды өсірудің жағдайлары мен ережелерін білу: жерді қазу, тыңайтқыштар қосу, егу мерзімдері мен тәсілдері, тұқымдарын дайындау;</p> <p>7.2.5.17 отырғызылған көкөністерге күтім жасау: суару, отау, қатар араларын қопсыту</p>
	<p>2.6 Өнімді жинау және сақтау</p>	<p>7.2.6.1 дайындау мен уақытылы жинау мағынасының мақсатын білу;</p> <p>7.2.6.2 пиязды қыста сақтау үшін кенеп қаптарын дайындау;</p> <p>7.2.6.3 өнім жинауға көмек көрсету</p>
	<p>2.7 Ауылшаруашылық құрал-саймандар</p>	<p>7.2.7.1 көкөністерді өсіруге пайдаланатын ауылшаруашылық қол құрал-саймандарын білу;</p> <p>7.2.7.2 тұқымдарды отырғызуға арналған қол құрал-саймандарын білу: егіс жәшіктері, маркер және таптағыш құрал, олардың құрылымы, пайдаланылуы, қолдану тәсілдері;</p> <p>7.2.7.3 өсімдіктердің күтіміне арналған құрал-саймандар: су сепкіш, топырақ елеуіш, олардың құрылымы, қолдану ережелері;</p> <p>7.2.7.4 бау-бақша телімдерінде жұмыс істеуге арналған құрал-саймандар: күрек, тырмақ, кетпен, қопсытқыш (қолмен істейтін) олардың құрылымы, қолдану ережелері;</p>

		7.2.7.5 қол құрал-саймандарының дұрыстығын анықтау; 7.2.7.6 қол құрал-саймандарына ұсақ жөндеу жүргізу
3.Еңбек заттарына сараптама жүргізу және бағалау	3.1 Еңбек заттарына сараптама жүргізу және бағалау	7.3.1.1 өз жұмысы мен басқалар жұмысына сараптама жүргізу және бағалау ; 7.3.1.2 жұмыстың жақсы жағы мен кемшіліктерін белгілеу; 7.3.1.3 үйренген терминдерді қолдана отырып атқарған жұмыс жөнінде есеп беру; 7.3.1.4 алған білімдерін практикада қолдану

2) 8-сынып:

5-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1 четверть		
1. Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар	1.1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	8.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш сезімін көрсете білу; 8.1.1.2 "Көкөніс өсірушілік және жеміс өсірушілік" оқу пәнінің ең маңызды ерекшеліктері жөнінде білімін және түсінігін көрсету; 8.1.1.3 ауылшаруашылық еңбегінің маусымдылығын, жұмыс жағдайларын білу
	1.2 ҚР Еңбек заңнамасы және этика	8.1.2.1 еңбек мәдениеті мен ұжымдық қарым-қатынас ережелерін білу; 8.1.2.2 еңбек тәртібі талаптарын, ауылшаруашылық жұмысшысы; еңбекақысын төлеу ережелерін білу 8.1.2.3 еңбек тапсырмасын орындау жауапкершілігі
	1.3 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	8.1.3.1 ауылшаруашылық еңбегінде қолданылатын материалдар мен құрал-саймандарды, аспаптарды білу; 8.1.3.2 кейбір өлшеу және жұмыс құралдарының, аспаптар мен жабдықтардың құрылымын білу; 8.1.3.3 қолданылатын материалдардың негізгі қасиеттері жөнінде түсінік; 8.1.3.4 жұмыс қауіпсіздігі ережелерін сақтау

	1.4 Арнайы киім күтімі	8.1.4.1 үтіктеу, түрлі маталар үшін үтік температурасын реттеу тәсілдерін игеру
2.Өндіргіш еңбек технологиясы	2.1 Көкөніс өсірушілік және жеміс өсірушілік жөнінде жалпы мәліметтер	8.2.1.1 жеміс өсірушіліктің өсімдік шаруашылығы саласы ретінде түсінігі мен бағытын білу; 8.2.1.2 бағбанның еңбегі мен ерекшелігін білу; 8.2.1.3 көкөнісөсіруші мен бағбан еңбегінің ұқсастықтары мен айырмашылығын білу; 8.2.1.4 бақша өсімдіктерінің негізгі топтарын білу: жеміс дақылдары, жидек дақылдары
	2.2 Егістік материалын дайындау және сақтау	8.2.2.1 көкөніс және егін дақылдары тұқымдарын алу ерекшеліктерін білу; 8.2.2.2 томат, қияр және бұрыш тұқымдарын жинауды жүзеге асыру; 8.2.2.3 тұқымның пісіп жетілуіне жағдайлар жасау ережелерін білу
	2.3 Топырақ және оның өңделуі	8.2.3.1 жеміс-жидек дақылдарын егу үшін топырақты дайындау; 8.2.3.2 дің шеңберін қазу
	2.4 Егістік материалды өсіру	8.2.4.1 егістік материалының қасиеттері мен ерекшеліктерін білу; 8.2.4.2 егістік материалын отырғызуға қойылатын талаптарды білу
	2.5 Көкөніс және жеміс өнімдерін өсіру	8.2.5.1 үй жағдайында өсірілетін томаттар ерекшеліктері мен түрлерінің сипаттамасын білу; 8.2.5.2 "үй бақшасында" томаттарды өсіру жағдайларын білу: температуралық және жарықтық режимдерін, топырақ ылғалдығын; 8.2.5.3 қызанақтар тұқымын себу мерзімдерін білу, топырағын дайындау, тыңайтқыштар қосу, күтім жасау, суару, азықтандыру, топырағын қопсыту; 8.2.5.12 картопты күту ережелерін білу: қатар араларын қопсыту, арам шөптерін отау, түптеу; 8.2.5.13 картоп зиянкесі колорад қоңызымен күресу тәсілдерін білу
		8.2.6.1 көкөністерді қысқы уақытта сақтау қажеттілігін білу;

	<p>2.6. Өнімді жинау және сақтау</p>	<p>8.2.6.2 көкөністерді жинау сапасына қойылатын талаптар (картоп, сәбіз, қызылша), жинау ережелері; 8.2.6.3 практикалық жұмыстар атқару: картопты қазуға күрек және ашаны қолдану, картопты қазып алу, картоп түйнектерін жинау, оларды қапқа жинау, қысқы сақтауға дайындау; 8.2.6.4 сәбіз және қызылша түйнектерін қолмен қазып жинау, оларды арнайы ыдысқа сабағын бір жаққа қаратып салу, сабақтарын кесу; 8.2.6.5 томаттарды жинау ережелерін білу; 8.2.6.6 томаттарды сақтау тәсілдері мен жағдайларын білу: тұздау, томат пастасы.</p>
	<p>2.7 Ауылшаруашылық құрал-саймандар</p>	<p>8.2.7.1 топырақты өңдеуге арналған минитракторлар мен мотоблоктар түрлерін білу; 8.2.7.2 қосалқы шаруашылыққа немесе фермерлік шаруашылыққа экскурсия кезінде минитракторлар және мотоблоктардың жұмысын бақылау</p>
<p>3.Еңбек заттарына сараптама жүргізу және бағалау</p>	<p>3.1 Еңбек заттарына сараптама жүргізу және бағалау</p>	<p>8.3.1.1 ағымдық өзін-өзі бақылауын жүзеге асыру; 8.3.1.2 жұмыс сапасын тексеру; 8.3.1.3 сөздерінде арнайы терминологияны қолдану</p>
<p>2-тоқсан</p>		
	<p>1.1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер</p>	<p>8.1.1.1 "Көкөніс өсірушілік және жеміс өсірушілік" оқу пәнінің ең маңызды ерекшеліктері жөнінде білімін және түсінігін көрсету; 8.1.1.2 ауылшаруашылық еңбегінің маусымдылығын, жұмыс жағдайларын білу</p>
	<p>1.2 ҚР Еңбек заңнамасы және этика</p>	<p>8.1.2.1 еңбек мәдениеті мен ұжымдық қарым-қатынас ережелерін білу; 8.1.2.2 еңбек тәртібі талаптарын, ауылшаруашылық жұмысшысы еңбекақысын төлеу ережелерін білу; 8.1.2.3 еңбек тапсырмасын орындау жауапкершілігі; 8.1.2.3 ауылшаруашылық жұмысшысының жеке</p>

<p>1. Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар</p>		<p>гигиенасының негіздері жөнінде білімдерін өз бетінше қолдану</p>
	<p>1.3 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы</p>	<p>8.1.3.1 ауылшаруашылық еңбегінде қолданылатын материалдар мен құрал-саймандарды, аспаптарды білу; 8.1.3.2 қолданылатын материалдардың негізгі қасиеттері жөнінде түсінік; 8.1.3.3 мұғалімнің көмегімен арнайы киім мен құрал-саймандарды іріктеп алу</p>
	<p>1.4 Арнайы киім күтімі</p>	<p>8.1.4.1 машинамен жамау салу және торлау арқылы арнайы киімге жөндеу жұыстарын жүргізу ; 8.1.4.2 үтіктеу, түрлі маталар үшін үтік температурасын реттеу тәсілдерін игеру</p>
	<p>2.1 Көкөніс өсірушілік және жеміс өсірушілік жөнінде жалпы мәліметтер</p>	<p>8.2.1.4 көкөніс дақылдарының негізгі топтарын білу; 8.2.1.5 негізгі жеміс-жидек дақылдарының қысқа сипаттамасын білу; 8.2.1.6 жеміс-жидек дақылдарының құрылым ерекшеліктерін және жеміс беру ерекшеліктерін білу; 8.2.1.7 жемістер мен жидектердің адам өміріндегі мағынасын білу; 8.2.1.8 өндірістегі негізгі еңбек үдерістерін білу</p>
	<p>2.2 Егістік материалын дайындау және сақтау</p>	<p>8.2.2.1 көкөніс және егін дақылдары тұқымдарын алу ерекшеліктерін білу; 8.2.2.2 томат, қияр және бұрыш тұқымдарын жинауды жүзеге асыру; 8.2.2.3 тұқымның пісіп жетілуіне жағдайлар жасау ережелерін білу ; 8.2.2.4 өсімдіктерді тұқымға себу технологиясын меңгеру; 8.2.2.5 тұқымның пісіп жетілуіне жағдайлар жасау ережелерін білу; 8.2.2.6 тұқымды жинау және өңдеу тәсілдерін білу; 8.2.2.7 егістік материалын сақтау технологиясын білу; 8.3.3.8. тұқымдарды сақтауға арналған пакеттер дайындау</p>

2.Өндіргіш еңбек технологиясы	2.3 Топырақ және оның өңделуі	8.2.3.1 топырақты егіс егуге дайындау; 8.2.3.2 егіннің шығысынан кейін топырақты қопсыту технологиясын білу; 8.2.3.4 дің шеңберін қазу
	2.4 Егістік материалды өсіру	8.2.4.1 егістік материалының қасиеттері мен ерекшеліктерін білу; 8.2.4.2 егістік материалын отырғызуға қойылатын талаптарды білу; 8.2.4.3 отырғызу орнын таңдай білу; 8.2.4.4 егіс қатарларын белгілеу техногогияларын білу; 8.2.4.5 егістік материалын отырғызу
	2.5 Көкөніс және жеміс өнімдерін өсіру	8.2.5.1 үй жағдайында өсірілетін томаттар ерекшеліктері мен түрлерінің сипаттамасын білу; 8.2.5.2 "үй бақшасында" томаттарды өсіру жағдайларын білу: температуралық және жарықтық режимдерін, топырақ ылғалдығын; 8.2.5.9 картоп жайлы мәліметтерді , оның қолданылуын, өсіру тиімділігін, түрлерін білу: ерте пісетін, кеш пісетін; 8.2.5.14 асханалық тамыржемістерін өсіру жағдайлары мен ережелерін білу: қызылша
	2.6. Өнімді жинау және сақтау	8.2.6.1 көкөністерді қысқы уақытта сақтау қажеттілігін білу; 8.2.6.2 көкөністерді жинау сапасына қойылатын талаптар (картоп, сәбіз, қызылша), жинау ережелері; 8.2.6.3 практикалық жұмыстар атқару: картопты қазуға күрек және ашаны қолдану, картопты қазып алу, картоп түйнектерін жинау, оларды қапқа жинау, қысқы сақтауға дайындау; 8.2.6.6 томаттарды сақтау тәсілдері мен жағдайларын білу: тұздау, томат пастасы
		8.2.7.1 топырақты өңдеуге арналған минитракторлар мен мотоблоктар түрлерін білу;

	2.7 Ауылшаруашылық құрал-саймандар	8.2.7.2 минитракторлар және мотоблоктардың құрылымы мен неізгі техникалық сипатамаларын білу
3.Еңбек заттарына сараптама жүргізу және бағалау	3.1 Еңбек заттарына сараптама жүргізу және бағалау	8.3.1.1 ағымдық өзін-өзі бақылауын жүзеге асыру; 8.3.1.2 жұмыс сапасын тексеру; 8.3.1.3 сөздерінде арнайы терминологияны пайдалану; 8.3.1.4 атқарған жұмыс жөнінде мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетінше ауызша есеп беру ; 8.3.1.5 атқарған жұмысты жете саралауға тырысу
3-тоқсан		
1. Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар	1.1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	8.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш сезімін көрсете білу; 8.1.1.2 "Көкөніс өсірушілік және жеміс өсірушілік" оқу пәнінің ең маңызды ерекшеліктері жөнінде білімін және түсінігін көрсету; 8.1.1.3 ауылшаруашылық еңбегінің маусымдылығын, жұмыс жағдайларын білу
	1.2 ҚР Еңбек заңнамасы және этика	8.1.2.1 еңбек мәдениеті мен ұжымдық қарым-қатынас ережелерін білу; 8.1.2.2 еңбек тәртібі талаптарын, ауылшаруашылық жұмысшысы еңбекақысын төлеу ережелерін білу; 8.1.2.3 еңбек тапсырмасын орындау жауапкершілігі; 8.1.2.3 ауылшаруашылық жұмысшысының жеке гигиенасының негіздері жөнінде білімдерін өз бетінше қолдану
		8.1.3.1 ауылшаруашылық еңбегінде қолданылатын материалдар мен құрал-саймандарды, аспаптарды білу; 8.1.3.2 кейбір өлшеу және жұмыс құралдарының, аспаптар мен жабдықтардың құрылымын білу; 8.1.3.3 қолданылатын материалдардың негізгі қасиеттері жөнінде түсінік;

	<p>1.3 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы</p>	<p>8.1.3.4 мұғалімнің көмегімен арнайы киім мен құрал-саймандарды іріктеп алу; 8.1.3.5 электрқұрылғыларын пайдалану ережелерін білу; 8.1.3.6 материалдар мен құрал-саймандарды сақтау ережелерін білу; 8.1.3.7 жұмыс қауіпсіздігі ережелерін сақтау</p>
	<p>1.4 Арнайы киім күтімі</p>	<p>8.1.4.1 машинамен жамау салу және торлау арқылы арнайы киімге жөндеу жұмыстарын жүргізу ; 8.1.4.2 үтіктеу, түрлі маталар үшін үтік температурасын реттеу тәсілдерін игеру</p>
	<p>2.1 Көкөніс өсірушілік және жеміс өсірушілік жөнінде жалпы мәліметтер</p>	<p>8.2.1.1 жеміс өсірушіліктің өсімдік шаруашылығы саласы ретінде түсінігі мен бағытын білу; 8.2.1.2 бағбанның еңбегі мен ерекшелігін білу; 8.2.1.3 көкөнісөсіруші мен бағбан еңбегінің ұқсастықтары мен айырмашылығын білу; 8.2.1.4 бақша өсімдіктерінің негізгі топтарын білу: жеміс дақылдары, жидек дақылдары; 8.2.1.5 негізгі жеміс-жидек дақылдарының қысқа сипаттамасын білу; 8.2.1.6 жеміс-жидек дақылдарының құрылым ерекшеліктерін және жеміс беру ерекшеліктерін білу; 8.2.1.7 жемістер мен жидектердің адам өміріндегі мағынасын білу; 8.2.1.8 өндірістегі негізгі еңбек үдерістерін білу</p>
	<p>2.2 Егістік материалын дайындау және сақтау</p>	<p>8.2.2.1 көкөніс және егін дақылдары тұқымдарын алу ерекшеліктерін білу; 8.2.2.2 томат, қияр және бұрыш тұқымдарын жинауды жүзеге асыру; 8.2.2.3 тұқымның пісіп жетілуіне жағдайлар жасау ережелерін білу ; 8.2.2.4 өсімдіктерді тұқымға себу технологиясын меңгеру; 8.2.2.5 тұқымның пісіп жетілуіне жағдайлар жасау ережелерін білу;</p>

		<p>8.2.2.6 тұқымды жинау және өңдеу тәсілдерін білу;</p> <p>8.2.2.7 егістік материалын сақтау технологиясын білу;</p> <p>8.3.3.8. тұқымдарды сақтауға арналған пакеттер дайындау</p>
	2.3 Топырақ және оның өңделуі	<p>8.2.3.1 топырақты егіс егуге дайындау;</p> <p>8.2.3.2 егіннің шығысынан кейін топырақты қопсыту технологиясын білу;</p> <p>8.2.3.3 жеміс-жидек дақылдарын егу үшін топырақты дайындау;</p> <p>8.2.3.4 дің шеңберін қазу</p>
	2.4 Егістік материалын өсіру	<p>8.2.4.1 егістік материалының қасиеттері мен ерекшеліктерін білу;</p> <p>8.2.4.2 егістік материалын отырғызуға қойылатын талаптарды білу;</p> <p>8.2.4.3 отырғызу орнын таңдай білу;</p> <p>8.2.4.4 егіс қатарларын белгілеу технологияларын білу;</p> <p>8.2.4.5 егістік материалын отырғызу</p>
2.Өндіргіш еңбек технологиясы	2.5 Көкөніс және жеміс өнімдерін өсіру	<p>8.2.5.1 үй жағдайында өсірілетін томаттар ерекшеліктері мен түрлерінің сипаттамасын білу;</p> <p>8.2.5.2 "үй бақшасында" томаттарды өсіру жағдайларын білу: температуралық және жарықтық режимдерін, топырақ ылғалдығын; 8.2.5.3 қызанақтар тұқымын себу мерзімдерін білу, топырағын дайындау, тыңайтқыштар қосу, күтім жасау, суару, азықтандыру, топырағын қопсыту;</p> <p>8.2.5.4 томаттарды ашық жерде өсіру ережелері мен жағдайларын білу;</p> <p>8.2.5.5 бұрышты шымтезекті ыдыстарда көшеттік тәсілмен өсіру ережелері мен жағдайларын білу;</p> <p>8.2.5.6 өсімдіктерге күтім жасау: суару, қопсыту, көшеттерді шынықтыру;</p> <p>8.2.5.7 ашық жерде бұрыштың жоғары өнімін алу үшін қажет жағдайларды білу;</p>

		<p>8.2.5.9 картоп жайлы мәліметтерді , оның қолданылуын, өсіру тиімділігін, түрлерін білу: ерте пісетін, кеш пісетін;</p> <p>8.2.5.10 картоп отырғызу тәсілдерін білу: түйнектермен, көздерімен;</p> <p>8.2.5.11 картоп отырғызу жағдайларын білу: мерзімдері, түйнектерін немесе көздерін дайындау, түйнектерді отырғызу тереңдігі, ара қашықтықтары;</p> <p>8.2.5.12 асханалық тамыржемістерін өсіру жағдайлары мен ережелерін білу: қызылша, шалқан</p>
	2.6 Өнімді жинау және сақтау	<p>8.2.6.1 көкөністерді қысқы уақытта сақтау қажеттілігін білу;</p> <p>8.2.6.6 томаттарды сақтау тәсілдері мен жағдайларын білу: тұздау, томат пастасы</p>
	2.7 Ауылшаруашылық құрал-саймандар	<p>8.2.7.1 топырақты өңдеуге арналған минитракторлар мен мотоблоктар түрлерін білу;</p> <p>8.2.7.2 минитракторлар және мотоблоктардың құрылымы мен неізгі техникалық сипатамаларын білу;</p> <p>8.2.7.3 мотоблоктардың қосымша ілгіш құралдарының құрылымын білу : қопсытқыш, шөпшапқыш;</p> <p>8.2.7.4 мотоблокты жұмысқа дайындау ережелерін білу және жұмыс ережелері;</p> <p>8.2.7.5 қопсытқышты пайдалана білу</p> <p>8.2.7.6 техникалық құралдармен жұмыс істеу барысында қауіпсіздік ережелерін білу;</p>
3.Еңбек заттарына сараптама жүргізу және бағалау	3.1 Еңбек заттарына сараптама жүргізу және бағалау	<p>8.3.1.1 ағымдық өзін-өзі бақылауын жүзеге асыру;</p> <p>8.3.1.2 жұмыс сапасын тексеру;</p> <p>8.3.1.3 сөздерінде арнайы терминологияны пайдалану;</p> <p>8.3.1.4 атқарған жұмыс жөнінде мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетінше ауызша есеп беру ;</p> <p>8.3.1.5 атқарған жұмысты жете саралауға тырысу;</p> <p>8.3.1.6 алдағы жұмыс көлемін белгілеу</p>

<p>1. Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар</p>	<p>1.1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер</p>	<p>8.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш сезімін көрсете білу; 8.1.1.2 "Көкөніс өсірушілік және жеміс өсірушілік" оқу пәнінің ең маңызды ерекшеліктері жөнінде білімін және түсінігін көрсету; 8.1.1.3 ауылшаруашылық еңбегінің маусымдылығын, жұмыс жағдайларын білу</p>
	<p>1.2 ҚР Еңбек заңнамасы және этика</p>	<p>8.1.2.1 еңбек мәдениеті мен ұжымдық қарым-қатынас ережелерін білу; 8.1.2.2 еңбек тәртібі талаптарын, ауылшаруашылық жұмысшысы; еңбекақысын төлеу ережелерін білу 8.1.2.3 еңбек тапсырмасын орындау жауапкершілігі ; 8.1.2.4 ауылшаруашылық жұмысшысы; ның жеке гигиенасының негіздері жөнінде білімдерін өз бетінше қолдану</p>
	<p>1.3 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы</p>	<p>8.1.3.1 ауылшаруашылық еңбегінде қолданылатын материалдар мен құрал-саймандарды, аспаптарды білу; 8.1.3.2 кейбір өлшеу және жұмыс құралдарының, аспаптар мен жабдықтардың құрылымын білу 8.1.3.3 қолданылатын материалдардың негізгі қасиеттері жөнінде түсінік 8.1.3.4 мұғалімнің көмегімен арнайы киім мен құрал-саймандарды іріктеп алу; 8.1.3.5 электрқұрылғыларын пайдалану ережелерін білу; 8.1.3.6 материалдар мен құрал-саймандарды сақтау ережелерін білу; 8.1.3.7 жұмыс қауіпсіздігі ережелерін сақтау</p>
	<p>1.4 Арнайы киім күтімі</p>	<p>8.1.4.1 машинамен жамау салу және торлау арқылы арнайы киімге жөндеу жұмыстарын жүргізу ;</p>

		8.1.4.2 үтіктеу, түрлі маталар үшін үтік температурасын реттеу тәсілдерін игеру
	2.1 Көкөніс өсірушілік және жеміс өсірушілік жөнінде жалпы мәліметтер	8.2.1.1 жеміс өсірушіліктің өсімдік шаруашылығы саласы ретінде түсінігі мен бағытын білу; 8.2.1.2 бағбанның еңбегі мен ерекшелігін білу; 8.2.1.3 көкөнісөсіруші мен бағбан еңбегінің ұқсастықтары мен айырмашылығын білу; 8.2.1.4 бақша өсімдіктерінің негізгі топтарын білу: жеміс дақылдары, жидек дақылдары; 8.2.1.5 негізгі жеміс-жидек дақылдарының қысқа сипаттамасын білу
	2.2.Егістік материалын дайындау және сақтау	8.2.2.1 көкөніс және егін дақылдары тұқымдарын алу ерекшеліктерін білу; 8.2.2.7 егістік материалын сақтау технологиясын білу; 8.2.2.8. тұқымдарды сақтауға арналған пакеттер дайындау
	2.3 Топырақ және оның өңделуі	8.2.3.1 топырақты егіс егуге дайындау; 8.2.3.2 егіннің шығысынан кейін топырақты қопсыту технологиясын білу
	2.4 Егістік материалын өсіру	8.2.4.1 егістік материалының қасиеттері мен ерекшеліктерін білу; 8.2.4.2 егістік материалын отырғызуға қойылатын талаптарды білу; 8.2.4.3 отырғызу орнын таңдай білу; 8.2.4.4 егіс қатарларын белгілеу техногогияларын білу; 8.2.4.5 егістік материалын отырғызу
		8.2.5.1 үй жағдайында өсірілетін томаттар ерекшеліктері мен түрлерінің сипаттамасын білу; 8.2.5.2 "үй бақшасында" томаттарды өсіру жағдайларын білу: температуралық және жарықтық режімдерін, топырақ ылғалдығын; 8.2.5.3 қызанақтар тұқымын себу мерзімдерін білу, топырағын дайындау, тыңайтқыштар қосу,

2.Өндiргiш еңбек технологиясы

2.5 Көкөнiс және жемiс өнiмдерiн өсiру

күтiм жасау, суару, азықтандыру, топырағын қопсыту;

8.2.5.4 томаттарды ашық жерде өсiру ережелерi мен жағдайларын бiлу;

8.2.5.5 бұрышты шымтезектi ыдыстарда көшеттiк тәсiлмен өсiру ережелерi мен жағдайларын бiлу;

8.2.5.6 өсiмдiктерге күтiм жасау: суару, қопсыту, көшеттердi шынықтыру;

8.2.5.7 ашық жерде бұрыштың жоғары өнiмiн алу үшiн қажет жағдайларды бiлу;

8.2.5.8 практикалық жұмыстар атқару: қи қосу, топырақты қолмен қайта қазу, орындарын белгiлеу, шұңқыршалар дайындау, тыңайтқыштар қосу, көшеттердi отырғызу, суару, азықтандыру, қатар араларын қопсыту;

8.2.5.9 картоп жайлы мәлiметтердi , оның қолданылуын, өсiру тиiмдiлiгiн, түрлерiн бiлу: ерте пiсетiн, кеш пiсетiн;

8.2.5.10 картоп отырғызу тәсiлдерiн бiлу: түйнектермен, көздерiмен;

8.2.5.11 картоп отырғызу жағдайларын бiлу: мерзiмдерi, түйнектерiн немесе көздерiн дайындау, түйнектердi отырғызу тереңдiгi, ара қашықтықтары;

8.2.5.12 картопты күту ережелерiн бiлу: қатар араларын қопсыту, арам шөптерiн отау, түптеу

8.2.5.13 картоп зиянкесi колорад қонызымен күресу тәсiлдерiн бiлу;

8.2.5.14 асханалық тамыржемістерiн өсiру жағдайлары мен ережелерiн бiлу: қызылша, шалқан;

8.3.5.15 тамыржемістерiн өсiру бойынша практикалық жұмыстар атқару

8.2.6.1 көкөнiстердi қысқы уақытта сақтау қажеттiлiгiн бiлу;

8.2.6.2 көкөнiстердi жинау сапасына қойылатын талаптар (картоп, сәбiз, қызылша), жинау ережелерi;

	<p>2.6 Өнімді жинау және сақтау</p>	<p>8.2.6.3 практикалық жұмыстар атқару: картопты қазуға күрек және ашаны қолдану, картопты қазып алу, картоп түйнектерін жинау, оларды қапқа жинау, қысқы сақтауға дайындау;</p> <p>8.2.6.4 сәбіз және қызылша түйнектерін қолмен қазып жинау, оларды арнайы ыдысқа сабағын бір жаққа қаратып салу, сабақтарын кесу;</p> <p>8.2.6.5 томаттарды жинау ережелерін білу;</p> <p>8.2.6.6 томаттарды сақтау тәсілдері мен жағдайларын білу: тұздау, томат пастасы.</p>
	<p>2.7 Ауылшаруашылық құрал-саймандар</p>	<p>8.2.7.1 топырақты өңдеуге арналған минитракторлар мен мотоблоктар түрлерін білу;</p> <p>8.2.7.2 минитракторлар және мотоблоктардың құрылымы мен неізгі техникалық сипатамаларын білу;</p> <p>8.2.7.3 мотоблоктардың қосымша ілгіш құралдарының құрылымын білу : қопсытқыш, шөпшапқыш;</p> <p>8.2.7.4 мотоблокты жұмысқа дайындау ережелерін білу және жұмыс ережелері;</p> <p>8.2.7.5 қопсытықышты пайдалана білу;</p> <p>8.2.7.6 техникалық құралдармен жұмыс істеу барысында қауіпсіздік ережелерін білу;</p> <p>8.2.7.7 мотоблокпен жұмыс істеу барысында технологиялық және нұсқаулық карталарын пайдалану;</p> <p>8.2.7.9 қосалқы шаруашылыққа немесе фермерлік шаруашылыққа экскурсия кезінде минитракторлар және мотоблоктардың жұмысын бақылау</p>
<p>3.Еңбек заттарына сараптама жүргізу және бағалау</p>	<p>3.1 Еңбек заттарына сараптама жүргізу және бағалау</p>	<p>8.3.1.1 ағымдық өзін-өзі бақылауын жүзеге асыру;</p> <p>8.3.1.2 жұмыс сапасын тексеру;</p> <p>8.3.1.3 сөздерінде арнайы терминологияны пайдалану;</p> <p>8.3.1.4 атқарған жұмыс жөнінде мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетінше ауызша есеп беру ;</p>

8.3.1.5 атқарған жұмысты жете саралауға тырысу;
8.3.1.6 алдағы жұмыс көлемін белгілеу

3) 9-сынып:

6-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар	1.1. Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	9.1.1.1 басқалардың пікіріне, әр түрлі халықтар мәдениетіне сыйлы көзқарас таныту; 9.1.1.2 көкөніс өсірушінің және бақша өсірушінің еңбегі мен ерекшеліктерін білу
	1.2 ҚР Еңбек заңнамасы және этика	9.1.2.1. жұмысқа орналасу барысында тәртіп пен сыртқы бейне маңыздылығын түсіну, түйіндемесі мен жұмысқа қабылдау жөнінде арызын рәсімдеу
	1.3 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	9.1.3.1 сұрақтар бойынша және өз бетінше тапсырманы бағдарлай білу; 9.1.3.2 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетінше жұмыс жоспарын құру; 9.1.3.3 құрал-саймандармен және жабдықтармен жұмыс қауіпсіздігі ережелерін, жұмысты орындау барысындағы гигиеналық талаптарды білу және орындау; 9.1.3.4 жұмыс қауіпсіздігі ережелерін сақтау
	1.4 Арнайы киім күтімі	9.1.4.1 жұмысқа арналған үшкіл орамал және алжапқышты өз бетінше тігу; 9.1.4.2 арнайы киімнің өте қатты былғанған жерлерін жуу және тазарту құралдарын қолдана отырып, тазалау
	2.1 Көкөніс өсірушілік және жеміс өсірушілік жөнінде жалпы мәліметтер	9.2.1.1 егіншіліктің өсімдік шаруашылығы саласы ретінде түсінігі мен бағытын білу; 9.2.1.2. өндіретін өнім түрлері мен олардың қолдануын білу; 9.2.1.3 егін дақылдарының құрылым ерекшеліктерін білу
		9.2.2.1 жеміс-жидек дақылдарын көбейту түрлерін белгілеу;

2.Өндіргіш еңбек технологиясы	2.2 Егістік материалын дайындау және сақтау	9.2.2.2 жидек дақылдарын вегетативті көбейту тәсілін білу; 9.2.2.3 тұқымдардың сақталуын жүзеге асыра білу
	2.3 Топырақ және оның өңделуі	9.2.3.1 топырақты маусымдық өңдеу технологиясын білу
	2.4 Егістік материалын өсіру	9.2.4.1 көкөністерді көшеттік өсіру тәсілін білу; 9.2.4.2 тұқымдарды себу мерзімдерін білу 9.2.4.3 тұқымдарды көктегіштікке тексеру техноогиясын білу
	2.5 Көкөніс және жеміс өнімдерін өсіру	9.2.5.1 бау-бақшалық телімін жоспарлау ережелерін, ағаштардың көкөніс қатарларымен орналасу үйлесімділігін білу; 9.2.5.2 бақшада өсірілетін дақылдардың негізгі түрлерін білу ; 9.2.5.3 жеміс-жидек дақылдарының әр аймақтар үшін ең тиімді түрлерін білу; 9.2.5.4 жеміс және жидек өсімдіктерінің құрылымын, олардың тамырлық және сабақтық жүйелерін білу
	2.6 Өнімді жинау және сақтау	9.2.5.1 картоп өнімін жинау және сақтауға қою ережелерін білу; 9.2.5.2 жертөлелер құрылысын білу, картопты қыста сақатауға арналған қоймаларды дайындау; 9.2.5.3 картопты кептіру, сұрыптау, қоймаға қаптап қою; 9.2.6.4 өнімді жинауға және сақатуға арналған материалдарды, құрал-саймандарды, жабдықтарды таңдау; 9.2.6.5 өнімді жинау технологияларын білу (жеміс-жидек дақылдарын); 9.2.6.6 жидектерді ұзақ мерзімді сақтау үшін тоназыту ережелерін білу; 9.2.6.7 алма және алмұрт өнімдерін жинау ережелерін білу 9.2.6.8 жемістерді қысқа сақтау үшін таңдау талаптарын білу; 9.2.6.9 жемістерді бөлмелерде ұзақ мерзімге сақтау жағдайларын білу;

		9.2.6.1 жеміс-жидектерден тосаптар мен компоттар дайындау рецепттерін білу
	2.7 Ауылшаруашылық құрал-саймандар	9.2.7.1. бақшада жұмыс атқаратын машиналар түрлерін білу: 1) жеміс-жидек бұталарын отырғызу үшін топырақты дайындау машиналары (плантаж соқасы, шұңқыр қазғыш 2) қатарлар арасын өңдеу машиналары (бақша соқасы үшкорпусты қопсытқыш соқа); 9.2.7.2 машиналарын бақша жұмыстарына қолданып жатқан бағбандар жұмысын бақылау
3.Еңбек заттарына сараптама жүргізу және бағалау	3.1 Еңбек заттарына сараптама жүргізу және бағалау	9.3.1.1 алдағы жұмысты арнайы терминологияны қолдана отырып, суреттеу; 9.3.1.2 конструктивті түсініктемелерді қабылдау және өз жұмысы мен басқалардың жұмысын жетілдіру, бейімдеу бойынша ұсыныстар жасау
2-тоқсан		
1.Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар	1.1. 1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	9.1.1.1 басқалардың пікіріне, әр түрлі халықтар мәдениетіне сыйлы көзқарас таныту; 9.1.1.2 ауылшаруашылық өндірісінің негізгі нысандарын білу: көкөніс өшірушілік телімдер, бақша плантациялары, малшаруашылықжайлары; 9.1.1.3 көкөніс өсірушінің және бақша өсірушінің еңбегі мен ерекшеліктерін білу
	1.2 ҚР Еңбек заңнамасы және этика	9.1.2.1 жұмысқа орналасу барысында тәртіп пен сыртқы бейне маңыздылығын түсіну, түйіндемесі мен жұмысқа қабылдау жөнінде арызын рәсімдеу; 9.1.2.2 жұмысшылар мен қызметкерлердің негізгі құқықтары мен міндеттерін, еңбекті қорғау және еңбек шартын білу; 9.1.2.3 ұжымдық әңгімелесу барысында жұмысты саралау және жоспар құру
		9.1.3.1 сұрақтар бойынша және өз бетінше тапсырманы бағдарлай білу;

	<p>1.3 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы</p>	<p>9.1.3.2 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетінше жұмыс жоспарын құру; 9.1.3.3 құрал-саймандармен және жабдықтармен жұмыс қауіпсіздігі ережелерін, жұмысты орындау барысындағы гигиеналық талаптарды білу және орындау; 9.1.3.4 технологиялық карта бойынша өз бетінше жұмысты жоспарлау және орындау</p>
	<p>1.4 Арнайы киім күтімі</p>	<p>9.1.4.1 жұмысқа арналған үшкіл орамал және алжапқышты өз бетінше тігу; 9.1.4.2 арнайы киімнің өте қатты былғанған жерлерін жуу және тазарту құралдарын қолдана отырып, тазалау</p>
	<p>2.1 Көкөніс өсірушілік және жеміс өсірушілік жөнінде жалпы мәліметтер</p>	<p>9.2.1.1 егіншіліктің өсімдік шаруашылығы саласы ретінде түсінігі мен бағытын білу; 9.2.1.2. өндіретін өнім түрлері мен олардың қолдануын білу; 9.2.1.3 егін дақылдарының құрылым ерекшеліктерін білу; 9.2.1.4 дәнді дақылдардың тағамдық және жемшөптік ретінде мағнасын білу; 9.2.1.5 егін дақылдарының белгілемесі мен қолданысын білу</p>
	<p>2.2 Егістік материалын дайындау және сақтау</p>	<p>9.2.2.1 тұқымдардың сақталуын жүзеге асыра білу; 9.2.2.2 жарықта және көлеңкеде өсетін тұқымдарды белгілей білу (жарықсүйгіш және көлеңкеге төзімді тұқымдар)</p>
	<p>2.3 Топырақ және оның өңделуі</p>	<p>9.2.3.1 топырақты маусымдық өңдеу технологиясын білу; 9.2.3.2 жылыжайдың пайдаланылуы мен құрылысын білу; 9.2.3.3 жылыжайға арналған топырақтың құрамын білу; 9.2.3.4 топырақ қоспасы бөліктерінің құрамын дайындау және сақталуын жүзеге асыру; 9.2.3.5 екпе көшеттері үшін жылыжайды дайындау; 9.2.3.6 жылыжайды қысқа дайындау; 9.2.3.7 егістік жәшіктерін дайындау</p>

2.4 Егістік материалын өсіру	<p>9.2.4.1 көкөністерді көшеттік өсіру тәсілін білу;</p> <p>9.2.4.2 тұқымдарды себу мерзімдерін білу;</p> <p>9.2.4.3 жеміс ағаштарының көшеттерін отырғызу мерзімдерін білу</p>
2.5 Көкөніс және жеміс өнімдерін өсіру	<p>9.2.5.1 бау-бақшалық телімін жоспарлау ережелерін, ағаштардың көкөніс қатарларымен орналасу үйлесімділігін білу;</p> <p>9.2.5.2 бақшада өсірілетін дақылдардың негізгі түрлерін білу ;</p> <p>9.2.5.3 жеміс-жидек дақылдарының әр аймақтар үшін ең тиімді түрлерін білу;</p> <p>9.2.5.12 жеміс бақшасын қалау, орын дайындау бойынша негізгі мәліметтерді білу: рельефін, топырақ құрамын, жер суларын ескеру;</p> <p>9.2.5.13 бақша ағаштарын отырғызу үшін топырағын дайындау және тыңайту ережелерін, отырғызу уақытын білу;</p> <p>9.2.5.14 бақша ағаштарын отырғызу барысында іс-әрекеттердің ережелері мен реттілігін білу;</p> <p>9.2.5.15 ағаш діңдерін кеміргіштерден қорғау тәсілдерін білу (діңдерін орау) ;</p> <p>9.2.5.16 бақша ағаштарына күзгі күтім жасай білу: тыңайту, түптеу, суару, ескі ағаштарды кесу;</p> <p>9.2.5.17 нұсқаулық картаны қолдана отырып практикалық жұмыстар атқару</p>
2.6 Өнімді жинау және сақтау	<p>10.2.6.1 құрал-саймандармен және жабдықтармен жұмыс істеу барысында қауіпсіздік ережелерін қолдану;</p> <p>10.2.6.2 көкөніс және жеміс-жидек дақылдары өнімдерін жинау мерзімдерін білу және белгілеу;</p> <p>10.2.6.3 көкөніс қоймаларының құрылысын білу;</p> <p>10.2.6.4 қойманы өнімді сақтауға дайындау;</p> <p>10.2.6.5 өнімнің пісу белгілерін білу;</p>

		<p>10.2.6.6 өнімді жинау тәсілін таңдау: қолмен жинау, жабдықтың көмегімен;</p> <p>10.2.6.7 өнімді жинау;</p> <p>10.2.6.8. өнімді кептіру және кесу;</p> <p>10.2.6.9 стандарттық емес өнімнің белгілерін білу</p>
	2.7 Ауылшаруашылық құрал-саймандар	<p>9.2.7.1. бақшада жұмыс атқаратын машиналар түрлерін білу:</p> <p>1) жеміс-жидек бұталарын отырғызу үшін топырақты дайындау машиналары (плантаж соқасы, шұңқыр қазғыш</p> <p>2) қатарлар арасын өңдеу машиналары (бақша соқасы үшкорпусты қопсытқыш соқа);</p> <p>3) қопсытқыштар (қолмен стейтін) , тырмалар</p> <p>4) тыңайтқыш енгізу машиналары</p> <p>5) бүркуіштер мен</p> <p>6) суару машиналары;</p> <p>9.2.7.2 түрлі машиналар атауларын, олардың ауылшаруашылық немесе фермерлік шаруашылықта қолдануларын білу</p>
3. Еңбек заттарына сараптама жүргізу және бағалау	3.1 Еңбек заттарына сараптама жүргізу және бағалау	<p>9.3.1.1 алдағы жұмысты арнайы терминологияны қолдана отырып, суреттеу;</p> <p>9.3.1.2 конструктивті түсініктемелерді қабылдау және өз жұмысы мен басқалардың жұмысын жетілдіру, бейімдеу бойынша ұсыныстар жасау;</p> <p>9.3.1.3 орындалған жұмысты бүкіл сыныпқа таныстыру</p>
3-тоқсан		
	1.1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	<p>9.1.1.1 басқалардың пікіріне, әр түрлі халықтар мәдениетіне сыйлы көзқарас таныту;</p> <p>9.1.1.2 ауылшаруашылық өндірісінің негізгі нысандарын білу: көкөніс өшірушілік телімдер, бақша плантпциялары, малшаруашылық жайлары;</p> <p>9.1.1.3 көкөніс өсірушінің және бақша өсірушінің еңбегі мен ерекшеліктерін білу</p>
		9.1.2.1 жұмысқа орналасу барысында тәртіп пен сыртқы

1. Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар	1.2 ҚРЕңбек заңнамасы және этика	бейне маңыздылығын түсіну, түйіндемесі мен жұмысқа қабылдау жөнінде арызын рәсімдеу; 9.1.2.2 жұмысшылар мен қызметкерлердің негізгі құқықтары мен міндеттерін, еңбекті қорғау және еңбек шартын білу; 9.1.2.3 ұжымдық әңгімелесу барысында жұмысты саралау және жоспар құру
	1.3 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	9.1.3.1 материалдар мен құрал-саймандардың, жұмыс құралдарының сақтау жағдайлары мен мерзімдерін білу; 9.1.3.2 жұмысқа қажетті құрал-саймандарды, аспаптарды материалдарды іріктеп алу; 9.1.3.3 технологиялық карта бойынша өз бетінше жұмысты жоспарлау және орындау; 9.1.3.4 жұмыс қауіпсіздігі ережелерін сақтау
	1.4 Арнайы киім күтімі	9.1.4.1 жұмысқа арналған үшкіл орамал және алжапқышты өз бетінше тігу; 9.1.4.2 арнайы киімнің өте қатты былғанған жерлерін жуу және тазарту құралдарын қолдана отырып, тазалау
2.1 Көкөніс өсірушілік және жеміс өсірушілік жөнінде жалпы мәліметтер		9.2.1.1 егіншіліктің өсімдік шаруашылығы саласы ретінде түсінігі мен бағытын білу; 9.2.1.2. өндіретін өнім түрлері мен олардың қолдануын білу; 9.2.1.3 егін дақылдарының құрылым ерекшеліктерін білу; 9.2.1.4 дәнді дақылдардың тағамдық және жемшөптік ретінде мағнасын білу; 9.2.1.5 егін дақылдарының белгілемесі мен қолданысын білу; 9.2.1.6 Қазақстанның негізгі жеміс ағаштарын білу (алма, алмұрт, шие, өрік) ; 9.2.1.7 биік өсетін және аласа өсетін ағаштардың түрлері мен олардың жергілікті жағдайларда таралуын білу
		9.2.2.1 жеміс-жидек дақылдарын көбейту түрлерін белгілеу;

<p>2.2 Егістік материалын дайындау және сақтау</p>	<p>9.2.2.2 жидек дақылдарын вегетативті көбейту тәсілін білу; 9.2.2.3 тұқымдардың сақталуын жүзеге асыра білу; 9.2.2.4 тұқымдарды отырғызуға дайындау ережелерін білу; 9.2.2.5 тұқымдарды көктету жағдайларын білу 9.2.2.6 тұқымдардың көктегіштігін белгілей білу; 9.2.2.7 жарықта және көлеңкеде өсетін тұқымдарды белгілей білу (жарықсүйгіш және көлеңкеге төзімді тұқымдар); 9.2.2.8 көшет-пиязды, шалқан-пиязды, қарақулақ-пиязды алу тәсілдерін білу</p>
<p>2.3 Топырақ және оның өңделуі</p>	<p>9.2.3.1 топырақты маусымдық өңдеу технологиясын білу; 9.2.3.2 жылыжайдың пайдаланылуы мен құрылысын білу; 9.2.3.3 жылыжайға арналған топырақтың құрамын білу; 9.2.3.4 топырақ қоспасы бөліктерінің құрамын дайындау және сақталуын жүзеге асыру; 9.2.3.5 екпе көшеттері үшін жылыжайды дайындау; 9.2.3.6 жылыжайды қысқа дайындау; 9.2.3.7 егістік жәшіктерін дайындау</p>
<p>2.4 Егістік материалын өсіру</p>	<p>9.2.4.1 көкөністерді көшеттік өсіру тәсілін білу; 9.2.4.2 тұқымдарды себу мерзімдерін білу; 9.2.4.3 тұқымдарды көктегіштікке тексеру техноогиясын білу; 9.2.4.4 шығыстарды көктетуге арналған жабдықтар мен жағдайларын білу; 9.2.4.5 тұқымдарды жәшіктерге немесе ашық жерге себуді орындау; 9.2.4.6 шығыстар мен егісті күту тәсілдерін білу; 9.2.4.7 өсімдіктердің көшіріп отырғызуға дайын екеніндігінің белгілерін анықтай білу;</p>

2.
Өндіргіш еңбек технологиясы

2.5 Көкөніс және жеміс өнімдерін өсіру

9.2.4.8 көшіріп отырғызу тәсілері мен көшіріп отырғызған өсімдіктерді күту тәсілдерін білу
9.2.4.9 жеміс ағаштарының көшеттерін отырғызу мерзімдерін білу;
9.2.4.10 жеміс ағаштарының көшеттерін отырғызу тәсілдерін білу

9.2.5.1 бау-бақшалық телімін жоспарлау ережелерін, ағаштардың көкөніс қатарларымен орналасу үйлесімділігін білу;
9.2.5.2 бақшада өсірілетін дақылдардың негізгі түрлерін білу ;
9.2.5.3 жеміс-жидек дақылдарының әр аймақтар үшін ең тиімді түрлерін білу;
9.2.5.4 жеміс және жидек өсімдіктерінің құрылымын, олардың тамырлық және сабақтық жүйелерін білу;
9.2.5.5 жидектердің түрлерін білу: құлпынай, таңқұрай, қарақат;
9.2.5.6 құлпынай түрлерін, сипаттамасын, өсіру жағдайларын, білу: орын таңдауын, көкжиек жақтарын, суға жақындығын ескеру;
9.2.5.7 құлпынайды көбейту тәсілдерін, жеміс беретін плантацияны күту ережелерін білу ;
9.2.5.8 таңқұрай, қарақат, қарлығанды отырғызу тәсілдерін білу, орын таңдауын, топырағын дайындау, өсімдіктің күтімі;
9.2.5.9 құлпынай көшеттерін қыстан кейін өңдеу;
9.2.5.10 таңқұрай, қарақат, қарлығандыға көктемгі күтім жасау: бұталарын ажырату, көшеттер қосу, тыңайту, суару, бұталар арасын, қопсыту, түптеу;
9.2.5.11 нұсқаулық картаны қолдана отырып практикалық жұмыстар атқару

10.2.6.1 құрал-саймандармен және жабдықтармен жұмыс істеу барысында қауіпсіздік ережелерін қолдану;

	2.6 Өнімді жинау және сақтау	<p>10.2.6.2 көкөніс және жеміс-жидек дақылдары өнімдерін жинау мерзімдерін білу және белгілеу;</p> <p>10.2.6.3 көкөніс қоймаларының құрылысын білу;</p> <p>10.2.6.4 қойманы өнімді сақтауға дайындау;</p> <p>10.2.6.5 өнімнің пісу белгілерін білу;</p> <p>10.2.6.6 өнімді жинау тәсілін таңдау: қолмен жинау, жабдықтың көмегімен;</p> <p>10.2.6.7 өнімді жинау;</p> <p>10.2.6.8. өнімді кептіру және кесу;</p> <p>10.2.6.9 стандарттық емес өнімнің белгілерін білу</p>
	2.7 Ауылшаруашылық құрал-саймандар	<p>9.2.7.1. бақшада жұмыс атқаратын машиналар түрлерін білу:</p> <p>1) жеміс-жидек бұталарын отырғызу үшін топырақты дайындау машиналары (плантаж соқасы, шұңқыр қазғыш</p> <p>2) қатарлар арасын өңдеу машиналары (бақша соқасы үшкорпусты қопсытқыш соқа);</p> <p>3) қопсытқыштар (қолмен стейтін) ,</p> <p>тырмалар</p> <p>4) тыңайтқыш енгізу машиналары</p> <p>5) бүркуіштер мен</p> <p>6) суару машиналары;</p> <p>9.2.7.2 түрлі машиналар атауларын, олардың ауылшаруашылық немесе фермерлік шаруашылықта қолдануларын білу;</p> <p>9.2.7.3 бақбандарға ауылшаруашылық машиналарын бақша жұмыстарына дайындауларына көмек көрсету: үйкелетін бөлшектерін майлау, метал және ағаш детальдарын бояу, негізгі бөлшектерін жуу;</p> <p>9.2.7.4 машиналарын бақша жұмыстарына қолданып жатқан бағбандар жұмысын бақылау</p>
3. Еңбек заттарына сараптама жүргізу және бағалау	3.1 Еңбек заттарына сараптама жүргізу және бағалау	<p>9.3.1.1 алдағы жұмысты арнайы терминологияны қолдана отырып, суреттеу;</p> <p>9.3.1.2 конструктивті түсініктемелерді қабылдау және өз жұмысы мен басқалардың</p>

		жұмысын жетілдіру, бейімдеу бойынша ұсыныстар жасау; 9.3.1.3 орындалған жұмысты бүкіл сыныпқа таныстыру
4-тоқсан		
1.Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар	1.1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	9.1.1.1 басқалардың пікіріне, әр түрлі халықтар мәдениетіне сыйлы көзқарас таныту; 9.1.1.2 ауылшаруашылық өндірісінің негізгі нысандарын білу: көкөніс өшірушілік телімдер, бақша плантациялары, малшаруашылықжайлары; 9.1.1.3 көкөніс өсірушінің және бақша өсірушінің еңбегі мен ерекшеліктерін білу
	1.2 ҚР Еңбек заңнамасы және этика	9.1.2.1 жұмысқа орналасу барысында тәртіп пен сыртқы бейне маңыздылығын түсіну, түйіндемесі мен жұмысқа қабылдау жөнінде арызын рәсімдеу; 9.1.2.2 жұмысшылар мен қызметкерлердің негізгі құқықтары мен міндеттерін, еңбекті қорғау және еңбек шартын білу; 9.1.2.3 ұжымдық әңгімелесу барысында жұмысты саралау және жоспар құру
	1.3 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	9.1.3.1 сұрақтар бойынша және өз бетінше тапсырманы бағдарлай білу; 9.1.3.2 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетінше жұмыс жоспарын құру; 9.1.3.3 құрал-саймандармен және жабдықтармен жұмыс қауіпсіздігі ережелерін, жұмысты орындау барысындағы гигиеналық талаптарды білу және орындау; 9.1.3.4 жіптің, қазықтың көмегімен белгі жасау тәсілдерін қолдану; 9.1.3.5 материалдар мен құрал-саймандардың, жұмыс құралдарының сақтау жағдайлары мен мерзімдерін білу; 9.1.3.6 жұмысқа қажетті құрал-саймандарды, аспаптарды материалдарды іріктеп алу;

		<p>9.1.3.7 технологиялық карта бойынша өз бетінше жұмысты жоспарлау және орындау;</p> <p>9.1.3.8 жұмыс қауіпсіздігі ережелерін сақтау</p>
	1.4 Арнайы киім күтімі	<p>9.1.4.1 жұмысқа арналған үшкіл орамал және алжапқышты өз бетінше тігу;</p> <p>9.1.4.2 арнайы киімнің өте қатты былғанған жерлерін жуу және тазарту құралдарын қолдана отырып, тазалау</p>
	2.1 Көкөніс өсірушілік және жеміс өсірушілік жөнінде жалпы мәліметтер	<p>9.2.1.1 егіншіліктің өсімдік шаруашылығы саласы ретінде түсінігі мен бағытын білу;</p> <p>9.2.1.2. өндіретін өнім түрлері мен олардың қолдануын білу;</p> <p>9.2.1.3 егін дақылдарының құрылым ерекшеліктерін білу;</p> <p>9.2.1.4 дәнді дақылдардың тағамдық және жемшөптік ретінде мағнасын білу;</p> <p>9.2.1.5 егін дақылдарының белгілемесі мен қолданысын білу;</p> <p>9.2.1.6 Қазақстанның негізгі жеміс ағаштарын білу (алма, алмұрт, шие, өрік);</p> <p>9.2.1.7 биік өсетін және аласа өсетін ағаштардың түрлері мен олардың жергілікті жағдайларда таралуын білу</p>
	2.2 Егістік материалын дайындау және сақтау	<p>9.2.2.1 жеміс-жидек дақылдарын көбейту түрлерін белгілеу;</p> <p>9.2.2.2 жидек дақылдарын вегетативті көбейту тәсілін білу;</p> <p>9.2.2.3 тұқымдардың сақталуын жүзеге асыра білу;</p> <p>9.2.2.4 тұқымдарды отырғызуға дайындау ережелерін білу;</p> <p>9.2.2.5 тұқымдарды көктету жағдайларын білу;</p> <p>9.2.2.6 тұқымдардың көктегіштігін белгілей білу;</p> <p>9.2.2.7 жарықта және көлеңкеде өсетін тұқымдарды белгілей білу (жарықсүйгіш және көлеңкеге төзімді тұқымдар);</p> <p>9.2.2.8 көшет-пиязды, шалқан-пиязды, қарақулақ-пиязды алу тәсілдерін білу</p>

	2.3 Топырақ және оның өңделуі	<p>9.2.3.1 топырақты маусымдық өңдеу технологиясын білу;</p> <p>9.2.3.2 жылыжайдың пайдаланылуы мен құрылысын білу;</p> <p>9.2.3.3 жылыжайға арналған топырақтың құрамын білу;</p> <p>9.2.3.4 топырақ қоспасы бөліктерінің құрамын дайындау және сақталуын жүзеге асыру;</p> <p>9.2.3.5 екпе көшеттері үшін жылыжайды дайындау;</p> <p>9.2.3.6 жылыжайды қысқа дайындау;</p> <p>9.2.3.7 егістік жәшіктерін дайындау;</p>
	2.4 Егістік материалды өсіру	<p>9.2.4.1 көкөністерді көшеттік өсіру тәсілін білу;</p> <p>9.2.4.2 тұқымдарды себу мерзімдерін білу;</p> <p>9.2.4.3 тұқымдарды көктегіштікке тексеру технологиясын білу;</p> <p>9.2.4.4 шығыстарды көктетуге арналған жабдықтар мен жағдайларын білу;</p> <p>9.2.4.5 тұқымдарды жәшіктерге немесе ашық жерге себуді орындау;</p> <p>9.2.4.6 шығыстар мен егісті күту тәсілдерін білу;</p> <p>9.2.4.7 өсімдіктердің көшіріп отырғызуға дайын екеніндігінің белгілерін анықтай білу;</p> <p>9.2.4.8 көшіріп отырғызу тәсілері мен көшіріп отырғызған өсімдіктерді күту тәсілдерін білу;</p> <p>9.2.4.9 жеміс ағаштарының көшеттерін отырғызу мерзімдерін білу;</p> <p>9.2.4.10 жеміс ағаштарының көшеттерін отырғызу тәсілдерін білу;</p> <p>9.2.4.11 экскурсиялар барысында дәнді дақылдардың өсу кезеңдерін бақылау</p>
2. Өндіріш еңбек технологиясы		<p>9.2.5.1 бау-бақшалық телімін жоспарлау ережелерін, ағаштардың көкөніс қатарларымен орналасу үйлесімділігін білу;</p> <p>9.2.5.2 бақшада өсірілетін дақылдардың негізгі түрлерін білу ;</p>

<p>2.5 Көкөніс және жеміс өнімдерін өсіру</p>	<p>9.2.5.3 жеміс-жидек дақылдарының әр аймақтар үшін ең тиімді түрлерін білу;</p> <p>9.2.5.4 жеміс және жидек өсімдіктерінің құрылымын, олардың тамырлық және сабақтық жүйелерін білу;</p> <p>9.2.5.5 жидектердің түрлерін білу: құлпынай, таңқұрай, қарақат;</p> <p>9.2.5.6 құлпынай түрлерін, сипаттамасын, өсіру жағдайларын, білу: орын таңдауын, көкжиек жақтарын, суға жақындығын ескеру;</p> <p>9.2.5.7 жеміс беретін плантацияның күтімін білу: кепкен жапырақтарын, шабақтарын алып тастау, азот тыңайтқыштарымен азықтандыру, топырағын қопсыту, арамшөптерін отау;</p> <p>9.2.5.8 таңқұрай, қарақат, қарлығандыға көктемгі күтім жасау: бұталарын ажырату, көшеттер қосу, тыңайту, суару, бұталар арасын, қопсыту, түптеу;</p> <p>9.2.5.9 таңқұрай, қарақат, қарлығанды жеміс беретін плантацияларына күтім жасай білу ;</p> <p>9.2.5.10 нұсқаулық картаны қолдана отырып практикалық жұмыстар атқару</p>
<p>2.6 Өнімді жинау және сақтау</p>	<p>10.2.5.1 құрал-саймандармен және жабдықтармен жұмыс істеу барысында қауіпсіздік ережелерін қолдану;</p> <p>10.2.5.2 көкөніс және жеміс-жидек дақылдары өнімдерін жинау мерзімдерін білу және белгілеу;</p> <p>10.2.6.3 көкөніс қоймаларының құрылысын білу;</p> <p>10.2.6.4 қойманы өнімді сақтауға дайындау;</p> <p>10.2.6.5 өнімнің пісу белгілерін білу;</p> <p>10.2.6.6 өнімді жинау тәсілін таңдау: қолмен жинау, жабдықтың көмегімен;</p> <p>10.2.6.7 өнімді жинау;</p> <p>10.2.6.8. өнімді кептіру және кесу;</p> <p>10.2.6.9 стандарттық емес өнімнің белгілерін білу</p>

	2.7 Ауылшаруашылық құрал-саймандар	<p>9.2.7.1. бақшада жұмыс атқаратын машиналар түрлерін білу:</p> <p>1) жеміс-жидек бұталарын отырғызу үшін топырақты дайындау машиналары (плантаж соқасы, шұңқыр қазғыш</p> <p>2) қатарлар арасын өңдеу машиналары (бақша соқасы үшкорпусты қопсытқыш соқа);</p> <p>3) қопсытқыштар (қолмен стейтін) ,</p> <p>тырмалар</p> <p>4) тыңайтқыш енгізу машиналары</p> <p>5) бүркуіштер мен</p> <p>6) суару машиналары;</p> <p>9.2.7.2 түрлі машиналар атауларын, олардың ауылшаруашылық немесе фермерлік шаруашылықта қолдануларын білу;</p> <p>9.2.7.3 бағбандарға ауылшаруашылық машиналарын бақша жұмыстарына дайындауларына көмек көрсету: үйкелетін бөлшектерін майлау, метал және ағаш детальдарын бояу, негізгі бөлшектерін жуу;</p> <p>9.2.7.4 машиналарын бақша жұмыстарына қолданып жатқан бағбандар жұмысын бақылау</p>
3. Еңбек заттарына сараптама жүргізу және бағалау	3.1. Еңбек заттарына сараптама жүргізу және бағалау	<p>9.3.1.1 алдағы жұмысты арнайы терминологияны қолдана отырып, суреттеу;</p> <p>9.3.1.2 конструктивті түсініктемелерді қабылдау және өз жұмысы мен басқалардың жұмысын жетілдіру, бейімдеу бойынша ұсыныстар жасау;</p> <p>9.3.1.3 орындалған жұмысты бүкіл сыныпқа таныстыру</p>

4) 10-сынып:

7-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
	1.1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	10.1.1.1 түрлі мәдениеттегі, нәсілдегі, діндегі адамдарға төзімділік көзқараспен қарау
		10.1.2.1 оқу-еңбектік ұжымда кәсіби этиканы сақтау;

1. Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар	1.2 ҚР Еңбек заңнамасы және этика	10.1.2.2 кәсіби борыш және жауапкершілік жөнінде ұғымның болуы
	1.3 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	10.1.3.1 жұмысқа қажетті құрал-саймандарды, аспаптарды материалдарды салыстырып, іріктеп алу; 10.1.3.2 технологиялық карта және графикалық үлгілер бойынша өз бетінше жұмыс жасау
	1.4 Арнайы киім күтімі	10.2.3.2 арнайы киім күтімі бойынша практикалық қайталау
	2.1 Көкөніс өсірушілік және жеміс өсірушілік жөнінде жалпы мәліметтер	10.2.1.1 ауылшаруашылық өндірісінің салаларын білу; 10.2.1.2 көкөніс өсірушіліктегі, бағбаншылықтағы, егіншіліктегі еңбек түрлерін білу; 10.2.1.3 көкөніс өсіруші, бағбан, егінші күнтізбелері жөнінде мәліметтерді білу
	2.2 Егістік материалын дайындау және сақтау	10.2.2.1 түрлі дақылдардан егіс материалын жинау; 10.2.2.2 тұқым алу ережелерін практикада қолдану; 10.2.2.3 толықтай жұмсартылған жемістерден тұқым алуды орындау; 10.2.2.4 тұқымдарды жуу және кептіру; 10.2.2.5 егіс материалын сақтау жағдайларын таңдау; 10.2.2.6 егіс материалын таңбалау
	2.3 Топырақ және оның өңделуі	10.2.3.1 минералдық және органикалық тыңайтқыштар түрлерін білу; 10.2.3.2 қидың түрлерін білу; 10.2.3.3 көкөніс және жеміс-жидек дақылдарының жоғары өнімдерін алуда минералдық және органикалық тыңайтқыштардың мағынасын білу
	2.4 Егістік материалды өсіру	10.2.4.1 егістік материалының қолданылуы мен міндеттемесін білу; 10.2.4.2 өсімдіктерді отырғызу мерзімі жөнінде ұғымның болуы
		10.2.5.1 жеміс ағашының ұшар басының құрылысын білу;

<p>2.Өндіргіш еңбек технологиясы</p>	<p>2.5 Көкөніс және жеміс өнімдерін өсіру</p>	<p>10.2.5.2 ағаштың бір жылдық, екі жылдық, көп жылдық бұтақтарын білу; 10.2.5.3 жас ағаштарды кесу ережелерін, кесу мақсатын білу; 10.2.5.4 жеміс ағаштарын кесу ережелерін, кесу мақсатын, білу, кесу орындарын өңдеу; 10.2.5.5 ағаштарды азықтандыру, діндерін тыңайту ережелерін білу; 10.2.5.6 жеміс бағына жеміс ағаштарын отырғызу ережелерін білу, жеміс ағаштарының ұшар басын қалыпқа келтіру; 10.2.5.7 жас көшеттерді байлау, сақталуын қадағалау; 10.2.5.8 көкөністерді отырғызу үшін топырағын дайындау: күзгі жырту, көктемгі өңдеу, тыңайту</p>
	<p>2.6 Өнімді жинау және сақтау</p>	<p>10.2.6.1 құрал-саймандармен және жабдықтармен жұмыс істеу барысында қауіпсіздік ережелерін қолдану; 10.2.6.2 көкөніс және жеміс-жидек дақылдары өнімдерін жинау мерзімдерін білу және белгілеу; 10.2.6.3 көкөніс қоймаларының құрылысын білу; 10.2.6.4 қойманы өнімді сақтауға дайындау; 10.2.6.5 өнімнің пісу белгілерін білу; 10.2.6.6 өнімді жинау тәсілін таңдау: қолмен жинау, жабдықтың көмегімен; 10.2.6.7 өнімді жинау; 10.2.6.8. өнімді кептіру және кесу; 10.2.6.9 стандарттық емес өнімнің белгілерін білу</p>
	<p>2.7 Ауылшаруашылық құрал-саймандар</p>	<p>10.2.7.1 ауылшаруашылықтағы механизация құралдарын білу; 10.2.7.2 көпоперациялы машиналар жабдықтарын білу: шөп жинауға арналған машиналар құрылымын, ферма жайларын жинауға арналған құрылғылар құрылымын</p>
		<p>10.3.1.1 қолданған әдістер мен тәсілдерді және арнайы терминологияны қолдана отырып, өз жұмысын және өзгелер жұмысын талқылау және бағалау;</p>

3.Еңбек заттарына сараптама жүргізу және бағалау	3.1 Еңбек заттарына сараптама жүргізу және бағалау	10.3.1.2 алдыңғы жұмыстарға негізделе отырып, өз жұмысын және өзгелер жұмысын жетілдіру бойынша сын ұсыныстар жасау
2-тоқсан		
1. Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар	1.1. Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	10.1.1.1 түрлі мәдениеттегі, нәсілдегі, діндегі адамдарға төзімділік көзқараспен қарау; 10.1.1.2 ауылшаруашылық өндірісінің заманауи жағдайын, даму болашағын білу
	1.2 ҚР Еңбек заңнамасы және этика	10.1.2.1 оқу-еңбектік ұжымда кәсіби этиканы сақтау; 10.1.2.2 кәсіби борыш және жауапкершілік жөнінде ұғымның болуы; 10.1.2.3. үлкендер және құрбыластарымен бірге қызмет жасау, топта және ұжымда жұмыс істей білу; 10.2.1.4 ауылшаруашылық жұмысшысының жеке гигиенасы дағдыларын өз бетінше тәжірибеде қолдана білу
	1.3 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	10.1.3.1 жұмысқа қажетті құрал-саймандарды, аспаптарды материалдарды салыстырып, іріктеп алу; 10.1.3.2 технологиялық карта және графикалық үлгілер бойынша өз бетінше жұмыс жасау; 10.1.3.3 өз бетінше жұмысты орындау жоспарын жасау; 10.1.3.4 технологиялық операциялардың терминдері мен атауларын түсіну және сөзінде қолдану; 10.1.3.5 ауылшаруашылық жұмыстарда материалдар мен құрал-саймандарды таңдауын, іс-әрекеттер реттілігін түсіндіре білу
	1.4 Арнайы киім күтімі	10.2.3.1 өз бетінше жұмыс халатын тіге білу; 10.2.3.2 арнайы киім күтімі бойынша практикалық қайталау
		10.2.1.1 ауылшаруашылық өндірісінің салаларын білу; 10.2.1.2 көкөніс өсірушіліктегі, бағбаншылықтағы, егіншіліктегі еңбек түрлерін білу;

2.Өндіргіш еңбек технологиясы

2.1 Көкөніс өсірушілік және жеміс өсірушілік жөнінде жалпы мәліметтер	10.2.1.3 көкөніс өсіруші, бағбан, егінші күнтізбелері жөнінде мәліметтерді білу; 10.2.1.4 көкөніс өсіруші және бағбан күнтізбесін өз бетінше құрастыра білу
2.2.Егістік материалын дайындау және сақтау	10.2.2.5 егіс материалын сақтау жағдайларын таңдау; 10.2.2.6 егіс материалын таңбалау
2.3. Топырақ және оның өңделуі	10.2.3.1 минералдық және органикалық тыңайтқыштар түрлерін білу; 10.2.3.2 қидың түрлерін білу; 10.2.3.3 көкөніс және жеміс-жидек дақылдарының жоғары өнімдерін алуда минералдық және органикалық тыңайтқыштардың мағынасын білу; 10.2.3.4 минералдық және органикалық тыңайтқыштар түрлерін ажырата білу; 10.2.3.5 қидың сақтау ережелерін білу
2.4 Егістік материалды өсіру	10.2.4.1 егістік материалын себудің түрлі тәсілдерін білу; 10.2.4.2 тұқымдардың, көшеттердің, кесінді сабақтардың, бұрулардың себу мерзімдері мен тәсілдерін бағдарлай білу ; 10.2.4.3 витаминдік өнімдерді ерте алу мүмкіндіктерін білу
2.5 Көкөніс және жеміс өнімдерін өсіру	10.2.5.1 жеміс ағашының ұшар басының құрылысын білу; 10.2.5.2 ағаштың бір жылдық, екі жылдық, көп жылдық бұтақтарын білу; 10.2.5.3 жас ағаштарды кесу ережелерін, кесу мақсатын білу; 10.2.5.4 жеміс ағаштарын кесу ережелерін, кесу мақсатын, білу, кесу орындарын өңдеу; 10.2.5.5 ағаштарды азықтандыру, діндерін тыңайту ережелерін білу; 10.2.5.6 жеміс бағына жеміс ағаштарын отырғызу ережелерін білу, жеміс ағаштарының ұшар басын қалыпқа келтіру; 10.2.5.7 қыстайтын зиянкестермен күресуге арналған препараттар сипаттамаларын білу; 10.2.5.8 көкөністерді жылыжайда өсіру ережелерін білу

	<p>2.6 Өнімді жинау және сақтау</p>	<p>10.2.6.1 құрал-саймандармен және жабдықтармен жұмыс істеу барысында қауіпсіздік ережелерін қолдану; 10.2.6.2 көкөніс және жеміс-жидек дақылдары өнімдерін жинау мерзімдерін білу және белгілеу; 10.2.6.3 көкөніс қоймаларының құрылысын білу; 10.2.6.4 қойманы өнімді сақтауға дайындау; 10.2.6.10 көкөністерді, жеміс-жидектерді қыста пайдалану үшін өңдеу тәсілдерін білу: қияр мен томатты тұздау, томат пастасы, көкөніс икрасы, жеміс-жидек тосаптары мен компоттары, кептірілген жемістер</p>
	<p>2.7 Ауылшаруашылық құрал-саймандар</p>	<p>10.2.7.1 ауылшаруашылықтағы механизация құралдарын білу; 10.2.7.2 көпоперациялы машиналар жабдықтарын білу: шөп жинауға арналған машиналар құрылымын, ферма жайларын жинауға арналған құрылғылар құрылымын; 10.2.7.3 мотоблоктардың қолданылуын, олардың негізгі саптамаларының құрылымын білу ; 10.2.7.4 ферма шаруашылығына арналған жабдықтар мен азкөлемді тракторлардың қолданылуын білу</p>
<p>3. Еңбек заттарына сараптама жүргізу және бағалау</p>	<p>3.1 Еңбек заттарына сараптама жүргізу және бағалау</p>	<p>10.3.1.1 қолданған әдістер мен тәсілдерді, арнайы терминологияны қолдана отырып, өз жұмысын және өзгелер жұмысын талқылау және бағалау; 10.3.1.2 алдыңғы жұмыстарға негізделе отырып, өз жұмысын және өзгелер жұмысын жетілдіру бойынша сын ұсыныстар жасау</p>
<p>3-тоқсан</p>		
	<p>1.1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер</p>	<p>10.1.1.1 түрлі мәдениеттегі, нәсілдегі, діндегі адамдарға төзімділік көзқараспен қарау; 10.1.1.2 ауылшаруашылық өндірісінің заманауи жағдайын, даму болашағын білу</p>
		<p>10.1.2.1 оқу-еңбектік ұжымда кәсіби этиканы сақтау;</p>

1. Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар	1.2 ҚРЕңбек заңнамасы және этика	10.1.2.2 кәсіби борыш және жауапкершілік жөнінде ұғымның болуы; 10.1.2.3. үлкендер және құрбыластары; мен бірге қызмет жасау, топта және ұжымда жұмыс істей білу; 10.2.2.4 ауылшаруашылық жұмысшысының жеке гигиенасы дағдыларын өз бетінше тәжірибеде қолдана білу; 10.2.1.5 ҚРЕңбек заңнамасын білу
	1.3 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	10.1.3.1 жұмысқа қажетті құрал-саймандарды, аспаптарды материалдарды салыстырып, іріктеп алу; 10.1.3.2 технологиялық карта және графикалық үлгілер бойынша өз бетінше жұмыс жасау; 10.1.3.3 өз бетінше жұмысты орындау жоспарын жасау; 10.1.3.4 технологиялық операциялардың терминдері мен атауларын түсіну және сөзінде қолдану; 10.1.3.5 ауылшаруашылық жұмыстарда материалдар мен құрал-саймандардың таңдауын, іс-әрекеттер реттілігін түсіндіре білу; 10.1.3.6 жұмыс қауіпсіздігі ережелерін сақтау
	1.4 Арнайы киім күтімі	10.2.3.1 өз бетінше жұмыс халатын тіге білу; 10.2.3.2 арнайы киім күтімі бойынша практикалық қайталау
	2.1 Көкөніс өсірушілік және жеміс өсірушілік жөнінде жалпы мәліметтер	10.2.1.1 ауылшаруашылық өндірісінің салаларын білу; 10.2.1.2 көкөніс өсірушіліктегі, бағбаншылықтағы, егіншіліктегі еңбек түрлерін білу; 10.2.1.3 көкөніс өсіруші, бағбан, егінші күнтізбелері жөнінде мәліметтерді білу; 10.2.1.4 көкөніс өсіруші және бағбан күнтізбесін өз бетінше құрастыра білу; 10.2.1.5 көкөніс өсірушілікте, бағбаншылықта қолданылатын ауылшаруашылық техникасын білу

2.2 Егістік материалын дайындау және сақтау	10.2.2.1 егіс материалын таңбалау; 10.2.2.2 көкөніс көшеттерін өсіру технологиясын білу
2.3. Топырақ және оның өңделуі	10.2.3.1 минералдық және органикалық тыңайтқыштар түрлерін білу; 10.2.3.2 қидың түрлерін білу; 10.2.3.3 көкөніс және жеміс-жидек дақылдарының жоғары өнімдерін алуда минералдық және органикалық тыңайтқыштардың мағынасын білу; 10.2.3.4 минералдық және органикалық тыңайтқыштар түрлерін ажырата білу; 10.2.3.5 қидың сақтау ережелерін білу; 10.2.3.6 қорғалған жерді дайындау жағдайларын білу; 10.2.3.7 топырақтың егіске дейінгі өңдеулуін және тыңайтылуын орындау; 10.2.3.8 жылыжайдың құрылысын білу; 10.2.3.9 жылыжай мен көшетханаларды маусымдық жұмыстарға дайындау
2.4 Егістік материалды өсіру	10.2.4.1 егістік материалын себудің түрлі тәсілдерін білу; 10.2.4.2 тұқымдардың, көшеттердің, кесінді сабақтардың, бұрулардың себу мерзімдері мен тәсілдерін бағдарлай білу; 10.2.4.3 егістік материалының көктегіштігін белгілей білу; 10.2.4.4 отырғызу орнын және жағдайларын таңдау, қатарларын белгілеу; 10.2.4.5 егістік материалын көктету үшін орналастыру; 10.2.4.6 шығыстарды күту тәсілдерін білу; 10.2.4.7 көшеттердің көшіріп отырғызуға дайын екендігінің белгілерін анықтау; 10.2.4.8 көшеттерді көшіріп отырғызу: томаттарды, қиярларды, бұрыштарды, қырыққабатты; 10.2.4.9 көшіріп отырғызған өсімдіктерді күту ерекшеліктерін білу;

2. Өндіргіш еңбек технологиясы

2.5 Көкөніс және жеміс өнімдерін өсіру

10.2.4.10 картопты күрекпен және соқамен отырғызу;
10.2.4.11 жеміс дақылдарын көбейту жұмыстарын жүргізу;
10.2.4.12 дайын көшеттерді көшіріп отырғызу; 10.2.4.13 витаминдік өнімдерді ерте алу мүмкіндіктерін білу

10.2.5.1 жеміс ағашының ұшар басының құрылысын білу;
10.2.5.2 ағаштың бір жылдық, екі жылдық, көп жылдық бұтақтарын білу;
10.2.5.3 жас ағаштарды кесу ережелерін, кесу мақсатын білу;
10.2.5.4 жеміс ағаштарын кесу ережелерін, кесу мақсатын, білу, кесу орындарын өңдеу;
10.2.5.5 ағаштарды азықтандыру, діндерін тыңайту ережелерін білу;
10.2.5.6 жеміс бағына жеміс ағаштарын отырғызу ережелерін білу, жеміс ағаштарының ұшар басын қалыпқа келтіру;
10.2.5.7 тамыр жемісті көкөністердің тұқымын себу үшін атыздарын дайындау;
10.2.5.8 тамыр жемістілерді отырғызу: себу мерзімдері мен тәсілдерін анықтау, тұқым дайындау, отырғызу тереңдігі;
10.2.5.9 егістің күтімі: түптеу, отау, сиректету, топырағын қопсыту, суару;
10.2.5.10 көкөністерді көшеттік тәсілмен өсіруді білу (қырыққабат, томаттар, қияр – жергілікті жағдайларға қарай таңдап);
10.2.5.11 көкөністерді отырғызу үшін қуыс шұңқырлар жасау, оргаминералдыққоспалар енгізу, шұңқырларға көшеттер отырғызу, қопсыту, суару;
10.2.5.12 отырғызылған бақша құлпынайын өңдеу: қопсыту, азықтандыру, сабан төсеу;
10.2.5.13 таңқұрайдың, қарақаттың, қарғалынның ескі бұтақтарын кесу, топырағын қопсыту, азықтандыру

10.2.6.1 құрал-саймандармен және жабдықтармен жұмыс істеу

	2.6 Өнімді жинау және сақтау	<p>барысында қауіпсіздік ережелерін қолдану;</p> <p>10.2.6.2 көкөніс және жеміс-жидек дақылдары өнімдерін жинау мерзімдерін білу және белгілеу;</p> <p>10.2.6.3 көкөніс қоймаларының құрылысын білу;</p> <p>10.2.6.4 қойманы өнімді сақтауға дайындау;</p> <p>10.2.6.10 көкөністерді, жеміс-жидектерді қыста пайдалану үшін өңдеу тәсілдерін білу: қияр мен томатты тұздау, томат пастасы, көкөніс икрасы, жеміс-жидек тосаптары мен компоттары, кептірілген жемістер</p>
	2.7 Ауылшаруашылық құрал-саймандар	<p>10.2.7.1 ауылшаруашылықтағы механизация құралдарын білу;</p> <p>10.2.7.2 көпоперациялы машиналар жабдықтарын білу: шөп жинауға арналған машиналар құрылымын, ферма жайларын жинауға арналған құрылғылар құрылымын;</p> <p>10.2.7.3 мотоблоктардың қолданылуын, олардың негізгі саптамаларының құрылымын білу ;</p> <p>10.2.7.4 ферма шаруашылығына арналған жабдықтар мен азкөлемді тракторлардың қолданылуын білу;</p> <p>10.2.7.5 ферма шаруашылығына арналаған техниканың сақталу ережелерін білу;</p> <p>10.2.7.6 механизация құралдарын жұмысқа дайындау;</p> <p>10.2.7.7 мотоблокпен жұмыс істеу нұсқауларын зерделеу;</p> <p>10.2.7.8 мотоблокпен топырақты егіске дайындау жұмыстарын жүргізе білу;</p> <p>10.2.7.9 ауылшаруашылық өндірісінде еңбекті көп қажет ететін кейбір үдерістерді механизациялауға арналған саптамаларды қолдану</p>
		<p>10.3.1.1 қолданған әдістер мен тәсілдерді және арнайы терминологияны қолдана отырып, өз жұмысын және өзгелер жұмысын талқылау және бағалау;</p>

3.Еңбек заттарына сараптама жүргізу және бағалау	3.1 Еңбек заттарына сараптама жүргізу және бағалау	10.3.1.2 алдыңғы жұмыстарға негізделе отырып, өз жұмысын және өзгелер жұмысын жетілдіру бойынша сын ұсыныстар жасау
4-тоқсан		
1. Материалтану Құрал-саймандар және жабдықтар	1.1. Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	10.1.1.1 түрлі мәдениеттегі, нәсілдегі, діндегі адамдарға төзімділік көзқараспен қарау; 10.1.1.2 ауылшаруашылық өндірісінің заманауи жағдайын, даму болашағын білу
	1.2 ҚР Еңбек заңнамасы және этика	10.1.2.1 оқу-еңбектік ұжымда кәсіби этиканы сақтау; 10.1.2.2 кәсіби борыш және жауапкершілік жөнінде ұғымның болуы; 10.1.2.3. үлкендер және құрбыластарымен бірге қызмет жасау, топта және ұжымда жұмыс істей білу; 10.2.1.4 ауылшаруашылық жұмысшысының жеке гигиенасы дағдыларын өз бетінше тәжірибеде қолдана білу; 10.2.1.5 ҚР Еңбек заңнамасын білу
	1.3 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	10.1.3.1 жұмысқа қажетті құрал-саймандарды, аспаптарды материалдарды салыстырып, іріктеп алу; 10.1.3.2 технологиялық карта және графикалық үлгілер бойынша өз бетінше жұмыс жасау; 10.1.3.3 өз бетінше жұмысты орындау жоспарын жасау; 10.1.3.4 технологиялық операциялардың терминдері мен атауларын түсіну және сөзінде қолдану; 10.1.3.5 ауылшаруашылық жұмыстарда материалдар мен құрал-саймандардың таңдауын, іс-әрекеттер реттілігін түсіндіре білу; 10.1.3.6 жұмыс қауіпсіздігі ережелерін сақтау
	1.4 Арнайы киім күтімі	10.2.3.1 өз бетінше жұмыс халатын тіге білу; 10.2.3.2 арнайы киім күтімі бойынша практикалық қайталау
		10.2.1.1 ауылшаруашылық өндірісінің салаларын білу;

<p>2.1 Көкөніс өсірушілік және жеміс өсірушілік жөнінде жалпы мәліметтер</p>	<p>10.2.1.2 көкөніс өсірушіліктегі, бағбаншылықта ғы, егіншіліктегі еңбек түрлерін білу; 10.2.1.3 көкөніс өсіруші, бағбан, егінші күнтізбелері жөнінде мәліметтерді білу; 10.2.1.4 көкөніс өсіруші және бағбан күнтізбесін өз бетінше құрастыра білу; 10.2.1.5 көкөніс өсірушілікте, бағбаншылықта қолданылатын ауылшаруашылық техникасын білу; 10.2.1.6 көкөніс өсірушіліктің, бағбаншылықтың, егіншіліктің Қазақстан экономикасындағы мағынасын түсіну</p>
<p>2.2 Егістік материалын дайындау және сақтау</p>	<p>10.2.2.1 егіс материалын таңбалау; 10.2.2.2 көкөніс көшеттерін өсіру технологиясын білу</p>
<p>2.3 Топырақ және оның өңделуі</p>	<p>10.2.3.1 минералдық және органикалық тыңайтқыштар түрлерін білу; 10.2.3.2 қидың түрлерін білу; 10.2.3.3 көкөніс және жеміс-жидек дақылдарының жоғары өнімдерін алуда минералдық және органикалық тыңайтқыштардың мағынасын білу; 10.2.3.4 минералдық және органикалық тыңайтқыштар түрлерін ажырата білу; 10.2.3.5 қидың сақтау ережелерін білу; 10.2.3.6 қорғалған жерді дайындау жағдайларын білу; 10.2.3.7 топырақтың егіске дейінгі өңдеуін және тыңайтылуын орындау; 10.2.3.8 жылыжайдың құрылысын білу</p>
	<p>10.2.4.1 егістік материалын себудің түрлі тәсілдерін білу; 10.2.4.2 тұқымдардың, көшеттердің, кесінді сабақтардың, бұрулардың себу мерзімдері мен тәсілдерін бағдарлай білу; 10.2.4.3 егістік материалының көктегіштігін белгілей білу;</p>

	<p>2.4 Егістік материалын өсіру</p>	<p>10.2.4.4 отырғызу орнын және жағдайларын таңдау, қатарларын белгілеу; 10.2.4.5 егістік материалын көктету үшін орналастыру; 10.2.4.6 шығыстарды күту тәсілдерін білу; 10.2.4.7 көшеттердің көшіріп отырғызуға дайын екендігінің белгілерін анықтау; 10.2.4.8 көшеттерді көшіріп отырғызу: томаттарды, қиярларды, бұрыштарды, қырыққабатты; 10.2.4.9 көшіріп отырғызған өсімдіктерді күту ерекшеліктерін білу; 10.2.4.10 картопты күрекпен және соқамен отырғызу; 10.2.4.11 жеміс дақылдарын көбейту жұмыстарын жүргізу; 10.2.4.12 дайын көшеттерді көшіріп отырғызу; 10.2.4.13 витаминдік өнімдерді ерте алу мүмкіндіктерін білу</p>
<p>2.Өндіргіш еңбек технологиясы</p>		<p>10.2.5.1 жеміс ағашының ұшар басының құрылысын білу; 10.2.5.2 ағаштың бір жылдық, екі жылдық, көп жылдық бұтақтарын білу; 10.2.5.3 жас ағаштарды кесу ережелерін, кесу мақсатын білу; 10.2.5.4 жеміс ағаштарын кесу ережелерін, кесу мақсатын, білу, кесу орындарын өңдеу; 10.2.5.5 ағаштарды азықтандыру, діндерін тыңайту ережелерін білу; 10.2.5.6 жеміс бағына жеміс ағаштарын отырғызу ережелерін білу, жеміс ағаштарының ұшар басын қалыпқа келтіру; 10.2.5.7 жас көшеттерді байлау, сақталуын қадағалау; 10.2.5.8 көкөністерді отырғызу үшін топырағын дайындау: күзгі жырту, көктемгі өңдеу, тыңайту 10.2.5.9 тамыр жемісті көкөністердің тұқымын себу үшін атыздарын дайындау; 10.2.5.10 тамыр жемістілерді отырғызу: себу мерзімдері мен тәсілдерін анықтау, тұқым дайындау, отырғызу тереңдігі;</p>

<p>2.5 Көкөніс және жеміс өнімдерін өсіру</p>	<p>10.2.5.11 егістің күтімі: түптеу, отау , сиректету, топырағын қопсыту, суару;</p> <p>10.2.5.12 көкөністерді көшеттік тәсілмен өсіруді білу (қырыққабат , томаттар, қияр – жергілікті жағдайларға қарай таңдап);</p> <p>10.2.5.13 көкөністерді отырғызу үшін қуыс шұңқырлар жасау, оргаминералдыққоспалар енгізу, шұңқырларға көшеттер отырғызу, қопсыту,суару;</p> <p>10.2.5.14 отырғызылған бақша құлпынайын өңдеу: қопсыту, азықтандыру, сабан төсеу;</p> <p>10.2.5.15 таңқұрайдың, қарақаттың, қарғалынның ескі бұтақтарын кесу, топырағын қопсыту, азықтандыру;</p> <p>10.2.5.16 бау бақша телімдері зиянкестерін білу;</p> <p>10.2.5.17 көкөніс дақылдарын зиянкестерден қорғау тәсілдерін білу: химиялық, биологиялық, бейресми әдістер (халықтық тәсілдер);</p> <p>10.2.5.18 қыстайтын зиянкестермен күресуге арналған препараттар сипаттамаларын білу;</p> <p>10.2.5.19 зиянды жәндіктерді жоюдағы құстардың рөлін білу, оларды қорғау;</p> <p>10.2.5.20 көкөністерді жылыжайда өсіру ережелерін білу</p>
<p>2.6 Өнімді жинау және сақтау</p>	<p>10.2.6.1 құрал-саймандармен және жабдықтармен жұмыс істеу барысында қауіпсіздік ережелерін қолдану;</p> <p>10.2.6.2 көкөніс және жеміс-жидек дақылдары өнімдерін жинау мерзімдерін білу және белгілеу;</p> <p>10.2.6.3 көкөніс қоймаларының құрылысын білу;</p> <p>10.2.6.4 қойманы өнімді сақтауға дайындау;</p> <p>10.2.6.10 көкөністерді, жеміс-жидектерді қыста пайдалану үшін өңдеу тәсілдерін білу: қияр мен томатты тұздау, томат пастасы, көкөніс икрасы, жеміс-жидек тосаптары мен компоттары, кептірілген жемістер</p>

	<p>2.7 Ауылшаруашылық құрал-саймандар</p>	<p>10.2.7.1 ауылшаруашылықтағы механизация құралдарын білу; 10.2.7.2 көпоперациялы машиналар жабдықтарын білу: шөп жинауға арналған машиналар құрылымын, ферма жайларын жинауға арналған құрылғылар құрылымын; 10.2.7.3 мотоблоктардың қолданылуын, олардың негізгі саптамаларының құрылымын білу ; 10.2.7.4 ферма шаруашылығына арналған жабдықтар мен азкөлемді тракторлардың қолданылуын білу; 10.2.7.5 ферма шаруашылығына арналаған техниканың сақталу ережелерін білу; 10.2.7.6 механизация құралдарын жұмысқа дайындау; 10.2.7.7 мотоблокпен жұмыс істеу нұсқауларын зерделеу; 10.2.7.8 мотоблокпен топырақты егіске дайындау жұмыстарын жүргізе білу; 10.2.7.9 ауылшаруашылық өндірісінде еңбекті көп қажет ететін кейбір үдерістерді механизациялауға арналған саптамаларды қолдану</p>
<p>3.Еңбек заттарына сараптама жүргізу және бағалау</p>	<p>3.1 Еңбек заттарына сараптама жүргізу және бағалау</p>	<p>10.3.1.1 қолданған әдістер мен тәсілдерді және арнайы терминологияны қолдана отырып, өз жұмысын және өзгелер жұмысын талқылау және бағалау; 10.3.1.2 алдыңғы жұмыстарға негізделе отырып, өз жұмысын және өзгелер жұмысын жетілдіру бойынша сын ұсыныстар жасау</p>

Ескерту: білім беру ұйымында оқу-еңбек үдерісін қажетті өндірістік материалымен қамтамасыз ету мүмкіншіліктеріне қарай, мұғалім тақырыптарды оқыту реттілігін белгілейді.

"Кәсіби еңбекке баулу" пәні бойынша 7
-10 сыныптағы зияты жеңіл түрде
зақымдалған білім алушыларға
арналған жаңартылған мазмұндағы
үлгілік оқу бағдарламасына
12-қосымша

Ескерту. 12-қосымшасының жоғарғы оң жақ бұрышы жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 7-10 сыныптар үшін "Кәсіби еңбекке баулу. Ауылшаруашылық еңбегі. Мал шаруашылығы және құс шаруашылығы" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

112. "Кәсіби еңбекке баулу. Ауылшаруашылық еңбегі. Мал шаруашылығы және құс шаруашылығы" профилі бойынша бағдарлама келесі бөлімдерді қамтиды:

- 1) 1-бөлім "Материалтану";
- 2) 2-бөлім "Өндіргіш еңбек технологиясы";
- 3) 3-бөлім "Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы".

113. "Материалтану" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) еңбек пәні жөнінде жалпы мәлімет;
- 2) ҚР Еңбек заңнамасы, еңбек этикасы;
- 3) материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы.

114. "Өндіргіш еңбек технологиясы" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) ауылшаруашылық өндірісі жөнінде жалпы мәліметтер;
- 2) үй құстарын асырау және күту;
- 3) үй жануарларын асырау және күту;
- 4) үй құстарының азығын дайындау және азықтандыру;
- 5) үй жануарларының азығын дайындау және азықтандыру;
- 6) үй құстарын өсіру;
- 7) үй жануарларын өсіру;
- 8) мал шаруашылығы және құс шаруашылығы өнімдері;
- 9) мал шаруашылығының механизациясы.

115. "Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы" бөлімі келесі бөлімшені қамтиды:

- 1) еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы.

116. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

- 1) "Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар" бөлімі:

1-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
		8.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш	9.1.1.1 басқалардың пікіріне, әр түрлі	10.1.1.1 түрлі мәдениеттегі, нәсілдегі, діндегі адамдарға

1.1. Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	7.1.1.1 өздерін Қазақстан азаматы ретінде сезіну; 7.1.1.2 мұғалімнің көмегімен пән ерекшеліктерін зерделеу және белгілеу	сезімін көрсете білу ; 8.1.1.2 оқу пәнінің ең маңызды ерекшеліктері жөнінде білімін және түсінігін көрсету	халықтар мәдениетіне сыйлы көзқарас таныту; 9.1.1.2 пән ерекшеліктерін өз бетінше зерделеуге және суреттеуге тырысу	төзімділік көзқараспен қарау; 10.1.1.2 еңбек пәнін дайындауда материалдар мен тәсілдерді салыстыру, саралау
1.2 ҚР Еңбек заңнамасы және еңбек этикасы	7.1.2.1 тәртіп ережелері, жұмыс орнын ұйымдастыру, арнайы киім және киім эстетикасы жөнінде түсінік; 7.1.2.2 Қазақстан Республикасының Еңбек заңнамасы жайлы жалпы түсінік	8.1.2.1 еңбек мәдениеті мен ұжымдық қарым-қатынас жөнінде түсінік; 8.1.2.2 еңбек тәртібі, ауыл шаруашылық жұмысшысының еңбекақысын төлеу, еңбек тапсырмасын орындау жауапкершілігі жөнінде түсінік	9.1.2.1 жұмысқа орналасу барысындағы тәртіп пен сыртқы бейненің, түйіндеме мен жұмысқа қабылдау жөнінде арызын рәсімдеудің маңыздылығын түсіну; 9.1.2.2 ауыл шаруашылығы жұмысшыларының негізгі құқықтары мен міндеттерін, еңбекті қорғау және еңбек шартын білу	10.1.2.1 оқу-еңбектік ұжымда кәсіби этиканы сақтау; 10.1.2.2 кәсіби борыш және жауапкершілік жөнінде ұғымның болуы; 10.1.2.3 үлкендер және құрбыластары мен бірге қызмет жасау, топта және ұжымда жұмыс істей білу
1.3 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	7.1.3.1 жұмысқа қажетті құрал-саймандардың, аспаптардың атауларын білу; 7.1.3.2 мұғалімнің көмегімен жұмысқа қажетті материалдар мен құрал-саймандарды іріктеп алу; 7.1.3.3 санитарлық-гигиеналық нормаларын орындау; 7.1.3.4 жұмыс орнын ұйымдастыру; 7.1.3.5 жұмыс қауіпсіздігі ережелерін орындау	8.1.3.1 жұмысқа қажетті құрал-саймандардың, аспаптардың, жабдықтардың атауларын білу; 8.1.3.2 қолданылатын негізгі жабдықтар жөнінде түсінік; 8.1.3.3 өндірістік құрал-саймандармен жұмыс істеу барысында оларды сақтау ережелерін, санитарлық-гигиеналық талаптарын білу; 8.1.3.4 құрал-саймандар және қауіпсіздік техникасы жөнінде түсінік	9.1.3.1 сұрақтар бойынша және өз бетінше тапсырманы бағдарлай білу; 9.1.3.2 мұғалімнің көмегімен және өз бетінше жұмыс жоспарын құру; 9.1.3.3 құрал-саймандармен және жабдықтармен жұмыс қауіпсіздігі ережелерін, жұмысты орындау барысындағы санитарлық-гигиеналық талаптарды білу және орындау	10.1.3.1 жұмысқа қажетті құрал-саймандарды, материалдарды өз бетінше іріктеп алу; 10.1.3.2 еңбек түрлерін салыстыру және ең қолайлысын таңдап алу; 10.1.3.3 технологиялық карта бойынша өз бетінше жұмыс жасау, жұмысты жоспарлау

2) 2-бөлім "Өндіргіш еңбек технологиясы":
2-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
<p>2 . 1 Ауылшаруашылық өндірісі жөнінде жалпы мәліметтер</p>	<p>7.2.1.1 ауылшаруашылық өндірісінің негізгі бағыттарын білу: көкөніс өсірушілік және жеміс өсірушілік, мал шаруашылығы және құс шаруашылығы; 7.2.1.2 мал шаруашылығы және құс шаруашылығы ауылшаруашылық өндірісінің саласының бірі ретіндегі түсінік; 7.1.1.3 қ ұ с шаруашылығының ауылшаруашылығы ндағы мағынасын білу; 7.1.1.4 қ ұ с шаруашылығының жеке және өнеркәсіптік даму болашағы жайлы білу; 7.1.1.5 ф е р м а шаруашылығындағы қоян өсірудің мағынасын білу</p>	<p>8.2.1.1 ауылшаруашылық еңбектің салаларын білу; 8.2.1.2 мал шаруашылығы түрлерін ажырата білу; 8.2.1.3 мал шаруашылығы фермалары жөнінде түсінік; 8.2.1.4 ж е к е шаруашылықта үй жануарларын өсірудің мағынасын түсіну.</p>	<p>9.2.1.1 е л ауылшаруашылығы нда ірі мүйізді мал өсірудің мағынасын білу; 8.2.1.2 м а л шаруашылығының жеке және өнеркәсіптік даму болашағы жайлы білу</p>	<p>10.2.1.1 м а л шаруашылығының е л экономикасындағы мағынасын түсіну; 10.2.1.2 Қазақстан ауылшаруашылық өндірісі дамуының негізгі бағыттарын білу</p>
	<p>7.2.2.1 құс өсіру мен үй құстары жөнінде түсінік: тауықтар, қаздар, үйректер, күрке тауықтар; 7.2.2.2. жергілікті жағдайларда өсірілетін құстардың түрлері жөнінде түсінік; 7.2.2.3. ұжымдық фермалық және жеке</p>			

2.2
Үй құстарын асырау
және күту

шаруашылықтарда
құс өсіру жөнінде
түсінік;
7.2.3.4
құстарды ұстау
жайлары, құс
фермалары,
фермалық және
ж е к е
шаруашылықтар
жайлы түсінік;
7.2.3.5
құс қораларының
құс түрлеріне қарай
жабдықтарын білу;
7.2.3.6
құстарды күтуге
арналған негізгі
құрал-саймандарды
білу;
7.2.3.7
еркін және шектеулі
режимдерде
құстарды бағу
жағдайларын білу;
7.2.3.8
қысқы мезгілде
құстарды күту
ерекшеліктерін білу
;
7.2.3.9
құс торларын
қосымша жылылау
жайлы түсінік;
7.2.3.10
құс қораларында
жолдарды, қалқа
шатырларын қардан
та з а л а у
жұмыстарын
орындау;
7.2.3.11
қайырмалы жем
және су
астауларының,
алмалы-салмалы
астаулардың
құрылыстарын білу;
7.2.3.12
құс қораларының
ауласы мен
жайларын тазалау
ережелерін білу;

	<p>7.2.3.13 жайларды күнделікті тазалау ережелерін білу; 7.2.3.14 құс ауруларын алдын-алу және емдеу жөнінде түсінік</p>			
	<p>7.2.3.1 қоян шаруашылығы жөнінде түсінік; 7.2.3.2 жергілікті жағдайларда өсірілетін қояндар түрлері жөнінде түсінік; 7.2.3.4 мектеп жағдайында қоян өсіру жайларын ұйымдастыру; 7.2.3.5 қоян өсіру фермасының</p>	<p>8.2.3.1 үй жануарларының негізгі түрлерін, олардың қысқа сипаттамаларын білу; 8.2.3.2 мал шаруашылығы жайында түсінік, қойлар және ешкілер, жергілікті жағдайларда өсірілетін тұқымдар; 8.2.3.3 сүт алуға және түбіт алуға қажетті ешкі тұқымдарын, олардың айырмашылығын білу; 8.2.3.4 мектеп фермасы, онда бағылатын жануарлар түрлері жөнінде түсінік; 8.2.3.5 ешкілер мен қойлардың жүріс-тұрысын бақылау; 8.2.3.6 түрлі өнімді ешкілерді ажырата білу;</p>	<p>9.2.3.1 мал шаруашылығын білу: ірі мүйізді мал (сиыр, бұзау, бұқалар); 9.2.3.2 әңгімелесу барысында ірі мүйізді малдың күтімін саралау және жұмыс жоспарын құру; 9.2.3.3 мал шаруашылығындағы жұмыстар реттілігін білу; 9.2.3.4 малдарды күту барысындағы қауіпсіздік техникасын, санитария және жеке гигиена ережелерін білу; 9.2.3.5 ірі мүйізді малдың түрлерін білу (сиыр, бұқалар, әр жастағы төлдер); 9.2.3.6</p>	<p>10.2.3.1 сиырлардың суалу және сауын кезеңдерін білу; 10.2.3.2 суалған және сауын сиырлардың азықтану рационын білу; 10.2.3.3 суалған сиырды және сауын сиырды азықтандыру ерекшеліктерін білу; 10.2.3.4 жемшөп таратудың кезектілігін білу; 10.2.3.5 бір сиырға тәуліктік нормасын өлшеп беруді білу; 10.2.3.6 сиыр емшегінің құрылымын білу; 10.2.3.7 сиырды қолмен сауу, сауу режимі, жылдамдық, қайта сауу, емшекті уқалау ережелерін білу; 10.2.3.8 сиырды саууға дайындау; 10.2.3.9 сиырды толықтай сауу мағынасын білу; 10.2.3.10 сиырды қолмен сауу дағдысын меңгеру; 10.2.3.11 сүтті сүт өлшеуішпен өлшеу; 10.2.3.12 практикалық</p>

2.3.
Үй жануарларын
асырау және күту

жайлары жөнінде түсінік; 7.2.3.6 қоян ұстайтын торларды орналастыру реттілігін білу; 7.2.3.7 үй және мектеп жағдайларындағы қоян күркелерінің құрылысы жайлы түсінік, қоян түрлерін анықтау; 7.2.3.8 қоян ұстайтын торлардың орналасуын білу: құрылысы, күрке ішіндегі орналасуы; 7.2.3.9 еркек, ұрғашы қояндарға және төлдерге арналған торларды ажырата білу; 7.2.3.10 қоян күтіміне арналған қол құрал-саймандарды білу, қолдану: айырлар, қырғыштар, кетпендер, қалақтар, күректер, сыпырғылар, міндеттері мен жұмыс тәсілдерін білу; 7.2.3.11 қи шығаруға арналған шелектерді, қол арбаларын қолдана білу; 7.2.3.12 қысқы бағу кезіндегі қояндарды күту ерекшеліктерін білу; 7.2.3.13 қоян қораларында жолдарды, қалқа	8.2.3.7 өнімді ешкілерді ажырату жаттығуларын орындау; 8.2.3.8 ш а р у а қожалығындағы мал қорасы жайлы түсінік; 8.2.3.9 серуен алаңының міндетті болуы жайлы білу; 8.2.3.10 қойлар мен ешкілерді міндетті түрде сабан төсеніштерде ұстау жайлы білу; 8.2.3.11 қойлар мен ешкілерді жазғы бағуға көшіргеннен кейін мал қорасынан сабанды, қиды шығару; 8.2.3.12 серуен алаңындағы астаулар құрылысын білу; 8.2.3.13 астауларды жемшөп қалдықтарынан тазалау; 8.2.3.14 ешкілерге арналған серуен алаңында бұтақтар будаларын ілуді білу; 8.2.3.15 үлкен қойлар мен ешкілерді, қозы мен лақтарды азықтандыру нормаларын білу; 8.2.3.16 шаруашылық жайлары жөнінде түсінік; жабдықтары және міндеттері, жануарлардың	ірі мүйізді мал түрлерін бөлек бағу ережелерін білу; 9.2.3.7 сиырдың сыртқы құрылымын, ірі мүйізді малдың к е й б і р ерекшеліктерін білу; 9.2.3.8 сиыр қорасы сүт фермасының негізгі жайы екені жөнінде түсінік (бұзау жайлары, жаңа туған бұзауларға арналған торлар); 9.2.3.9 жеке шаруа қожалығындағы және фермерлік шаруашылықтағы сиыр қораларының құрылымы мен жабдықтарын білу; 9.2.3.10 фермерлік шаруашылықтағы жуу және сүт бөлімшелері, м а ш и н а бөлімшелері жөнінде түсінік; 9.2.3.11 ұжымдық шаруашылықтағы жем ш ө п дайындауға арналған қосалқы жайлар, қи сақтағыштар, мал азығын сүрлейтін ш ұ н қ ы р, траншеялар, ірі жем-шөп сақтау алаңдары жөнінде түсінік; 9.2.3.12 сиырларды қорада бағу жағдайларын білу, қора жабдықтары; 9.2.3.13	жұмыстар орындау: сүтті сүзу, суыту, сүт ыдысын күту; 10.2.3.13 сүт ыдысын жуу және кептіру ережелерін білу, жуу құралдары; 10.2.3.14 сауыншының, арнайы киімінің жеке гигиенасы ережелерін білу; 10.2.3.15 сауыншының функционалдық міндеттерін білу; 10.2.3.16 бұқашықтар мен тайыншаларды күту жайлы қажетті деректерді білу; 10.2.3.17 төлді бөлуді, бұқашықтарды бордақылауға қоюды білу; 10.2.3.18 тайыншаларды сауын малды көбейту үшін өсіру ережелерін білу; 10.2.3.19 бордақы төлді бағу ережелерін, азықтандыру нормалары мен рационның, бордақылаудың аяқталуын білу; 10.2.3.20 практикалық жұмыстарды орындау: бордақы төлдердің жайларын тазалау, жем-шөпті тұтынуға дайындау, рационны мен реттілігіне байланысты тарату, суғару; 10.2.3.21 сиырларды машинамен сауу
---	--	--	---

шатырларын, қардан тазалау; 7.2.3.14	қысқы және жазғы мезгілдердегі орналастырылуы; 8.2.3.17	астауларды тазалау ережелерін және тазалау құрал-саймандарын білу; 9.2.3.14	ережелерін білу; 10.2.3.22
қоян торларын қосымша жылылау тәсілдерін білу; 7.2.3.15	шошқа шаруашылығы, жергілікті жағдайларда өсірілетін тұқымдары, қысқы және жазғы мезгілдерде ұстауға арналған жайлары жөнінде түсінік; 8.2.3.18	қораларды, өткелдерді, астауларды тазалау, жем-шөп тарату, сиырларды серуен алаңына немесе жайылымға шығару барысында қауіпсіздік ережелерін білу; 9.2.3.15	қолмен және механизацияланып атқарған жұмыстардың сапасын бағалау; 10.2.3.23
қоян фермасының аумағын немесе жайларын тырмакпен, сыпырғымен тазалауды білу; 7.2.3.16	шошқа ұстауға арналған қораның құрылысы жайлы түсінік; 8.2.3.19	қораны қидан тазалау, қиды өткелге тастау, қиды қисақтағышқа шығару, таза төсеніштерді жаю бойынша практикалық жұмыстар орындау; 9.2.3.16	бұзауларды жаю, жайылымда суғару ережелерін білу; 10.2.3.24
қи мен жемшөп қалдықтарын жайлардың ішінен шығару тәсілдерін білу; 7.2.3.17	шошқаларға арналған жазғы лагерь құрылысын білу; 8.2.3.20	сиырды тазарту ережелері мен реттілігін білу; 9.2.3.17	бұзауларды жастық топқа бөлу нормативтерін білу; 10.2.3.25
күнделікті тазалау ережелерін білу, олардың орындалуын бақылау; 7.2.3.18	ұжымдық шаруашылықта шошқа бағу (шошқа қораларын жекелік және топтық жайлармен жабдықтау), шошқа тұқымдары, азықты механикалық беру астаулары, су беру астаулары, тесік едендер жайлы түсінік; 8.2.3.21	сиыр қорасын қысқа дайындау ережелерін білу; 9.2.3.18	бұзау қораларындағы қысқы уақыттағы жұмыстарға қойылатын негізгі талаптар; 10.2.3.26
жемшөп сақтау жайларына күтім жасау; 7.2.3.19	жануарлардың қысқы күтімі жайлы түсінік; 8.2.3.22	сиыр қорасын қысқа дайындау ережелерін білу; 9.2.3.19	сиырларды байлап бағу тәсілдерін білу, олардың қолданылуы; 10.2.3.27
жемшөпті тұтынуға дайындау; 7.2.3.20	шошқа фермасындағы күн тәртібін білу; 8.2.3.23	жаңа туған бұзауды күту ережелерін білу; 9.2.3.20	сиырларды байламай бағу ережелерін білу, сиырлардың бокста бағылуы; 10.2.3.28
қоян ұстау жайлардың жағдайын тексеру, терезелерін әйнектеу, есіктерін тығыздау, жайдың ішіне ұсақ жөндеу жүргізу; 7.2.3.21	қоралар мен астауларды тазалау жөнінде түсінік (жануарлар жоқ кезде), өткелдерді тазалау; 8.2.3.24	бұзауды өмірінің алғашқы 10 күнінде азықтандыру, уыз ішкізу, ішкізгеннен кейін бұзауды сүрту ережелерін білу; 9.2.3.21	сүт фермаларындағы сумен камту жүйесі жөнінде түсінік, сиыр қораларындағы су өткізгіш құбырлар; 10.2.3.29
қояндардың күтіміне арналған сыпырғыларды шыбықтар мен сабақтардан дайындауды білу	жалпы тазалануы	бұзауларды қысқы уақытта бағу, бұзау	автосуарғыш жайлы түсінік, автосуарғыштың құрылысы және жүрісі; 10.2.3.30
			фермадағы вентиляциялық жабдықтар,

		<p>жайлы түсінік, қажетті температура мен ылғалдықты ұстану; 8.2.3.25 ұрғашы шошқалардың түрлерін білу: бойдақ, буаз, суалмаған, оларды бағу және күту</p>	<p>қорасында қажетті жағдайларды жасау ережелерін білу; 9.2.3.22 төлдерді серуендету ережелерін білу; 9.2.3.24 тамбурларды жылылау, шеткі қақпаларды және олардың есіктерін қолдану тәсілдерін білу; 9.2.3.25 ферма аумағындағы жолдарды қардан тазалау</p>	<p>канализациялық жүйе жөнінде түсінік; 10.2.3.31 жайылым түрлерін білу: шалғындар, құрғақ сай-салалар, орманды жайылымдар; 10.2.3.32 жайылымның ерікті және айдау жүйесі, табиғи және дақылды жайылымдар жайлы білу; 10.2.3.33 малдарды жайылымға айдап шығару тәртібін білу</p>
<p>2.4. Үй құстарының азығын дайындау және азықтандыру</p>	<p>7.2.4.1 құстар азығы түрлерін ажырата білу; 7.2.4.2 құстарды қысқы және жазғы уақытта азықтандыру ерекшеліктерін білу; 7.2.4.3 түрлі жергілікті жемшөптерді білу; 7.2.4.4. астық қалдықтарын ажырата білу (дән, сұлы, бидай, арпа, жүгері); 7.2.4.5. техникалық өндірістердің қалдықтары жөнінде түсінік (бидай кебектері, диірмен қалдықтары, жомдар, күнжаралар); 7.2.4.6. шырынды және витаминді жем-шөпті ажырата білу (жемдік қырыққабат және</p>			

	сәбіз, сүрлем, сабан) ; 7.2.4.7. рацион бойынша азықтандыру ережелерін білу; 7.2.4.8. құстарға арналған витаминдік қоспа жөнінде түсінік			
2.5 Үй жануарларына жем-шөп дайындау және оларды азықтандыру	7.2.5.1 қояндарға арналған ағаштар мен бұталар, бұтақтар және жемшөптер түрлерін білу; 7.2.5.2 бұтақтардың сынықтарын дайындап, оларды бумаларға буу; 7.2.5.3 бұтақтарды қоймаларға, жем-шөпті сақтауға арналған қосалқы жайларға жинап қою; 7.2.5.4 қояндарға арналған жемшөпті тұтынуға дайындау ережелерін білу, түрлері(шөп, бұталық азық, дән, сәбіз, жемдік қызылша, картоп, кәді және асқабақ); 7.2.5.5 жемшөп сапасын ажырата	8.2.5.1 қойлар мен ешкілерге арналған шөп түрлерін білу: түскен кебу жапырақтар, дала шөптері, сан түрлі шөптер; 8.2.5.2 қойлар мен ешкілерге арналған жем түрлерін білу(сұлы, арпа, жом); 8.2.5.3 қойлар мен ешкілерге арналған шырынды азық түрлерін білу (асқабақ, кәді, қызылша, сәбіз, қарбыз, алама, алмұрт, банандар); 8.2.5.4 шошқалараға арналған азық түрлерін білу: дәнділер, шырындылар, техникалық өндірістің жасыл қалдықтары, жануар текті азықтар; 8.2.5.5 витаминді және минералды қосымша азық жайлы түсінік, құрама азықтар, тағамдық қалдықтар ; 8.2.5.6 торайларға арналған негізгі дәнді азықтар түрлерін	9.2.5.1 ірі мүйізді малға жем шөп дайындаудың ережелерін білу; 9.2.5.2 сиыр азығының түрлері мен сипаттамасын білу (ірі, шырынды, құнарландырылған, техникалық өндірістің дән қалдықтары, қоспалы жем); 9.2.5.3 сабанды, жемдік тамыржемісер мен бақшалықтарды қолмен турау тәсілдерін білу; 9.2.5.4 жемшөпті булау (сабанды турау, қайнақ суға қайнату, ұн немесе кебек себу); 9.2.5.5 ірі және шырынды азықтарды концентратармен араластыру ережелерін білу; 9.2.5.6 жемдік тамыржемістерді	10.2.5.1 жануарлардың денсаулығын нығайтып, жоғарғы өнім алу үшін жазғы және күзгі жайылымның мағынасын білу; 10.2.5.2 жемшөп дайындау жайдың құрылысын білу; 10.2.5.3 жануарларды азықтандыру ережелерін, рационын білу; 10.2.5.4 жем шөп құнарлылығының мағынасын білу; 10.2.5.5 жемшөп бірлігінің түсінігі; 10.2.5.6 ірі мүйізді мал төлдерінің азығын білу; 10.2.5.7 әр жастағы бұзауларды азықтандыру ережелерін білу, бұзау өміріндегі уыздық және сүттік кезеңдер; 10.2.5.8

	<p>білу, жемшөпті қысқы сақтауға дайындау; 7.2.5.6. қояндардың азықтандыру тәртібін білу және оны сақтау, азықтандыру кестесін жасау; 7.2.5.7. үлкен қояндар мен төліне арналған әр жемжөп түрінің нормасын білу; 7.2.5.8 әр жемжөп түрінің тәуліктік нормасын өлшеу</p>	<p>білу: жүгері, арпа, сұлы; 8.2.5.7 шырынды азықтар жайлы түсінік, жемдік қызылша, сәбіз, бақша дақылдары, жасыл шөптер; 8.2.5.8 техникалық өндіріс қалдықтарын білу (жом, күнжара, кебектер, төп); 8.2.5.9 жануар текті азық түрлерін білу, сүт және оның өңдеу қалдықтары (сарысу, іркіт); 8.2.5.10 шошқаның азықтандыру нормасы мен рационын білу, бордақы шошқаның, аналық шошқаның азықтандыру нормасы мен рационы</p>	<p>жуу, асқабақ пен қарбыз жемістерін ұсақтау; 9.2.5.7 күнжара мен кебу ж о м д ы азықтандыруға дайындау, жемдік гранулаларды дайындау; 9.2.5.6 с и ы р д ы азықтандыру ерекшеліктерін білу (сауын және суалған сиырлардың азықтандыру нормалары мен рационы); 9.2.5.7 жемшөп тарату кезектілігін білу (өлшеу, бір ірі мүйізді малға берілетін тәуліктік норма)</p>	<p>бұзауға сүт ішкізу сызбаларын жасау; 10.2.5.9 топтық қораларға жемшөп тарату ережелерін білу, сүт бергеннен кейін бұзаулардың түрлі заттарды ему дағдыларын тию; 10.2.5.10 сүт ыдыстарын жуу және кептіру, сүзгіні тазалау және жуу ережелерін білу ; 10.2.5.11 ыдыстарды дезинфекциялық ерітіндімен жуу ережелерін білу; 10.2.5.12 астауларды тазалау ережелерін білу</p>
<p>2.6. Үй құстарын өсіру</p>	<p>7.2.6.1 үй құстарын өсіруге арналған жайлардың құрылысын білу; 7.2.6.2 көбею кезінде құсқа жекелік күтім жасау ережелерін білу; 7.2.6.3 құстарды инкубатордың көмегімен өсіру тәсілдерін білу; 7.2.6.4 құстарды тірі инкубатордың көмегімен өсіру тәсілдерін білу: тауықтар, қаздар, үйректер, күрке тауықтар; 7.2.6.5</p>			

	<p>балапандарды жергілікті инкубатордан сатып алу ерекшеліктерін білу;</p> <p>7.2.6.6 балапандарға күтім жасау ережелерін білу</p>			
<p>2.7. Үй жануарларын өсіру</p>	<p>7.2.7.1 үй және мектеп жағдайларында қоян өсіру, қоян ұстаға арналған жайлар;</p> <p>7.2.7.2 қояндарды торға орналастыру ережелерін білу, тасымалды торлар және ұрғашы қояндар торлары;</p> <p>7.2.7.3 көбею кезінде жекелік күтім жасау ережелерін білу;</p> <p>7.2.7.4 санитарлық-гигиеналық ережелерді білу</p>	<p>8.2.7.1 қойлар мен ешкілерді өсіру (ұрықтандыру арқылы өсіру), төлдің күтімі;</p> <p>8.2.7.2 мектеп фемасының жабдықтарын білу;</p> <p>8.2.7.3 жеке фермерлік шаруашылықта жануарларды бағу жағдайларын білу;</p> <p>8.2.7.4 ұрғашы шошқаға төлдеу алдында және кейін күтім жасау ережелерін білу;</p> <p>8.2.7.5 төлді ұстау жайларының тазалығына қойылатын талаптарды білу;</p> <p>8.2.7.6 төлді ұстау жайларының температурасы мен ауа ылғалдығын қолдау нормаларын білу;</p>	<p>9.2.7.1 ірі мүйізді малды өсіру ерекшеліктерін білу;</p> <p>9.2.7.2 ірі мүйізді малдың жасы мен тұқымын анықтау;</p> <p>9.2.7.3 ірі мүйізді малды өсіру жағдайларын білу;</p> <p>9.2.7.4 өсіру үшін асыл тұқымды малды таңдау жөнінде түсінік</p>	<p>10.2.7.1 ірі мүйізді малды өсіру тәсілдерін білу;</p> <p>10.2.7.2 өсіру үшін таза асыл тұқымды мал түрлерін білу;</p> <p>10.2.7.3 малды бұдандастыру жайлы түсінік;</p> <p>10.2.7.4 ірі мүйізді малдың өнімділігін қалыптастыру жағдайларын білу</p>
<p>2.8.</p>	<p>7.2.8.1 қоян шаруашылығының өнімдерін білу (еті, терісі);</p> <p>7.2.8.2 құс шаруашылығының</p>	<p>8.2.8.1. мал шаруашылығының өнімін алу технологияларын білу;</p> <p>8.2.8.2</p>	<p>9.2.8.1 мал шаруашылығында өнім алу технологиясын білу;</p> <p>9.2.8.2</p>	<p>10.2.8.1</p>

<p>Мал шаруашылығы және құс шаруашылығы өнімдері</p>	<p>өнімдерін білу (құс еті, жұмыртқа, жүн) ; 7.2.8.3 бройлер -құстардан ет алудың негізгі көзі түсінігі (тауықтар, үйректер, күрке тауықтар, бөденелер)</p>	<p>ет, тері, май ж.б. алынатын шикізатты білу; 8.2.8.3 ешкі сүті алынатын шикізатты білу</p>	<p>сиыр сүтінен жасалынатын өнімдерді білу (ірімшік, кілегей, сары май, айран, иогурт, ұлттық өнімдер)</p>	<p>сүт және ет өнімдерін алу технологиясын білу</p>
<p>2.9. М а л шаруашылығын механизациялау</p>		<p>8.2.9.1 ауылшаруашылық машиналары түрлерін білу (тракторлар, минитракторлар); 8.2.9.2 м а л шаруашылығындағы ауылшаруашылық машиналары түрлерін білу; 8.2.9.3 ж е м ш ө п дайындауға, тиеуге, таратуға арналған машиналар мен жабдықтар жөнінде түсінік; 8.2.9.4 тамыржемістілерді жууға және турауға арналған машиналар жайлы түсінік</p>	<p>9.2.9.1 ауылшаруашылық машиналары түрлерін және жемшөпті өңдеуге арналған құрылғылар түрлерін білу; 9.2.9.1 м а л шаруашылығында еңбекті көп қажет ететін жұмыстар жайлы білу; 9.2.9.2 ки жинауды механизациялау тәсілдерін білу; 9.2.9.3 ж е м ш ө п дайындауды, таратуды механизациялау тәсілдерін білу; 9.2.9.4 сиыр қорадан ки жинауды механизациялау тәсілдерін білу; 9.2.9.5 құнарландырылған жемшөп дайындау машиналары түрлерін білу (дән ұсткыштар, құрама жем әзірлеу жабдықтары); 9.2.9.6 жемшөп таратуға арналған машиналар түрлерін</p>	<p>10.2.9.1 м а л шаруашылығына арналған ауылшаруашылық машиналары түрлерін ажырата білу; 10.2.9.2 ауылшаруашылық машиналарымен жұмыс жасай білу; 10.2.9.3 сиырларды саууды механизациялау ерекшеліктерін білу ; 10.2.9.4 сауын аппараттарын өз бетінше жинай білу; 10.2.9.5 сиырларды машинамен сауу барысында жұмыс қауіпсіздігі техникасын білу; 10.2.9.6 аппараттармен және аспаптармен жұмыс істеу барысында</p>

			білу (тракторлық және автомобильдік таратқыштар); 9.2.9.7 ірі, сүрлем және тамыржемісті жемшөптерді тиеуге арналған машиналарды	қауіпсіздік техникасын сақтау
--	--	--	---	-------------------------------

3) 3-бөлім "Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы":

3-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
3.1. Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	7.3.1.1 өз жұмысы мен басқалар жұмысына сараптама жүргізу және бағалау; 7.3.1.2 жұмыстың жақсы жағы мен кемшіліктерін белгілеу; 7.3.1.3 үйренген терминдерді қолдана отырып атқарған жұмыс жөнінде есеп беру; 7.3.1.4 алған білімдерін практикада қолдану	8.3.1.1 мұғалімнің жартылай көмегімен ағымдық өзін-өзі бақылауын жүзеге асыру; 8.3.1.2 жұмыс сапасын тексеру; 8.3.1.3 шошқа фемасында атқарған жұмыс жөнінде ауызша есеп беру; 8.3.1.4 м а л шаруашылығында атқарған жұмыс жөнінде ауызша есеп беру; 8.3.1.5 мал шаруашылығы фермасында қауіпсіздік ережелерін сақтау	9.3.1.1 өз бетінше жануарларға күтім жасау; 9.3.1.2 сиыр және бұзау қораларын тазалауға қатысу; 9.3.1.3 санитарлық-гигиена лық ережелерді сақтау; 9.3.1.4 өз бетінше немесе мұғалімнің көмегімен азықтандыру рационын құрастыру; 9.3.1.5 қауіпсіздік техникасы ережелерін сақтау	10.3.1.1 алған өнімдерді талқылау және бағалау; 10.3.1.2 сауын аппараттарын өз бетінше дайындау; 10.3.1.3 өз бетінше қолмен сауып үйрену; 10.3.1.4 жануарларды азықтандыру рационна сараптама жүргізу; 10.3.1.5 ірі және құнарландырылған жемшөп түрлерін анықтау; 10.3.1.6 м а л шаруашылығында ажұмыс істеу барысында қауіпсіздік техникасы ережелерін сақтау; 10.3.1.7 жануарлардың өнімділігін тани білу

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған 7-9 (10) сыныптар үшін " Кәсіби- еңбекке баулу. Ауылшаруашылық еңбегі. Мал шаруашылығы және құс шаруашылығы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақмерзімді жоспар

1) 7-сынып:

4-кесте

Бөлімі	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1 четверть		
1. Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар	1.1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	7.1.1.1 мұғалімнің көмегімен пән ерекшеліктерін зерделеу және белгілеу
	1.2 ҚР Еңбек заңнамасы және еңбек этикасы	7.1.2.1 тәртіп ережелері, жұмыс орнын ұйымдастыру, арнайы киім және киім эстетикасы жөнінде түсінік
	1.3 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	7.1.3.1 санитарлық-гигиеналық нормаларын орындау; 7.1.3.2 жұмыс орнын ұйымдастыру 7.1.3.3 жұмыс қауіпсіздігі ережелерін орындау
2. Өндіргіш еңбек технологиясы	2.1 Ауылшаруашылық өндірісі жөнінде жалпы мәліметтер	7.2.1.1 ауылшаруашылық өндірісінің негізгі бағыттарын білу: көкөніс өсірушілік және жеміс өсірушілік, мал шаруашылығы және құс шаруашылығы; 7.2.1.2 мал шаруашылығы және құс шаруашылығы ауылшаруашылық өндірісінің саласының бірі ретіндегі түсінік; 7.2.1.3 құс шаруашылығының ауылшаруашылығындағы мағынасын білу
	2.2 Үй құстарын асырау және күту	7.2.2.1 құс өсіру мен үй құстары жөнінде түсінік: тауықтар, қаздар, үйректер, күрке тауықтар; 7.2.2.2. жергілікті жағдайларда өсірілетін құстардың түрлері жөнінде түсінік; 7.2.2.3. ұжымдық фермалық және жеке шаруашылықтарда құс өсіру жөнінде түсінік
	2.3 Үй жануарларын асырау және күту	7.2.3.1 қоян шаруашылығы жөнінде түсінік; 7.2.3.2 жергілікті жағдайларда өсірілетін қояндардың түрлері жөнінде түсінік; 7.2.3.4 мектеп жағдайында қоян өсіру жайларын ұйымдастыру; 7.2.3.5 қоян өсіру фермасының жайлары жөнінде түсінік; 7.2.3.6 қоян ұстайтын торларды орналастыру реттілігін білу

	2.4 Үй құстарының азығын дайындау және азықтандыру	7.2.4.1 құстар азығы түрлерін ажырата білу; 7.2.4.2 құстарды қысқы және жазғы уақытта азықтандыру ерекшеліктерін білу
	2.5 Үй жануарларына жем-шөп дайындау және оларды азықтандыру	7.2.5.1 қояндарға арналған ағаштар мен бұталар, бұтақтар және жемшөптер түрлерін білу; 7.2.5.2 бұтақтардың сынықтарын дайындап, оларды бумаларға буу
	2.8 Мал шаруашылығы және құс шаруашылығы өнімдері	7.2.8.1 қоян шаруашылығының өнімдерін білу (еті,терісі) ; 7.2.8.2 құс шаруашылығының өнімдерін білу (құс еті, жұмыртқа, жүн)
3.Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	3.1 Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	7.3.1.1 өз жұмысы мен басқалар жұмысына сараптама жүргізу және бағалау 7.3.1.2 жұмыстың жақсы жағы мен кемшіліктерін белгілеу 7.3.1.3 үйренген терминдерді қолдана отырып атқарған жұмыс жөнінде есеп беру
2-тоқсан		
1. Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар	1.1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	7.1.1.1 мұғалімнің көмегімен пән ерекшеліктерін зерделеу және белгілеу
	1.2 ҚР Еңбек заңнамасы және еңбек этикасы	7.1.2.1 тәртіп ережелері, жұмыс орнын ұйымдастыру, арнайы киім және киім эстетикасы жөнінде түсінік
	1.3 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	7.1.3.1 санитарлық-гигиеналық нормаларын орындау; 7.1.3.2 жұмыс орнын ұйымдастыру 7.1.3.3 жұмыс қауіпсіздігі ережелерін орындау
	2.1 Ауылшаруашылық өндірісі жөнінде жалпы мәліметтер	7.2.1.1 ауылшаруашылық өндірісінің негізгі бағыттарын білу: көкөніс өсірушілік және жеміс; өсірушілік, мал шаруашылығы және құс шаруашылығы 7.2.1.2 мал шаруашылығы және құс шаруашылығы ауылшаруашылық өндірісінің саласының бірі ретіндегі түсінік;

		7.1.1.3 құс шаруашылығының ауылшаруашылығындағы мағынасын білу
	2.2 Үй құстарын асырау және күту	7.2.3.1 құстарды ұстау жайлары, құс фермалары, фермалық және жеке шаруашылықтар жайлы түсінік; 7.2.3.2. құс қораларының құс түрлеріне қарай жабдықтарын білу; 7.2.3.3. құстарды күтуге арналған негізгі құрал-саймандарды білу; 7.2.3.4. еркін және шектеулі режимдерде құстарды бағу жағдайларын білу; 7.2.3.5. қысқы мезгілде құстарды күту ерекшеліктерін білу; 7.2.3.6 құс торларын қосымша жылылау жайлы түсінік
	2.3 Үй жануарларын асырау және күту	7.2.3.1 үй және мектеп жағдайларындағы қоян күркелерінің құрылысы жайлы түсінік, қоян түрлерін анықтау; 7.2.3.2 қоян ұстайтын торлардың орналасуын білу: құрылысы, күрке ішіндегі орналасуы; 7.2.3.3 различать клетки для самцов, самок и молодняка; 7.2.3.4 қоян күтіміне арналған қол құрал-саймандарды білу, қолдану: айырлар, қырғыштар, кетпендер, қалақтар, күректер, сыпырғылар, міндеттері мен жұмыс тәсілдерін білу; 7.2.3.5 қи шығаруға арналған шелектерді, қол арбаларын қолдана білу; 7.2.3.6 қысқы бағу кезіндегі қояндарды күту ерекшеліктерін білу
2. Өндіргіш еңбек технологиясы	2.4 Үй құстарының азығын дайындау және азықтандыру	7.2.4.1 құстар азығы түрлерін ажырата білу; 7.2.4.2 құстарды қысқы және жазғы уақытта азықтандыру ерекшеліктерін білу; 7.2.4.3 түрлі жергілікті жемшөптерді білу; 7.2.4.4 астық қалдықтарын ажырата білу (дән, сұлы, бидай, арпа, жүгері)

	<p>2.5 Үй жануарларына жем-шөп дайындау және оларды азықтандыру</p>	<p>7.2.5.1 бұтақтарды қоймаларға, жем-шөпті сақтауға арналған қосалқы жайларға жинап қою; 7.2.5.2 қояндарға арналған жемшөпті тұтынуға дайындау ережелерін білу, түрлері (шөп, бұталық азық, дән, сәбіз, жемдік қызылша, картоп, кәді және асқабақ); 7.2.5 жемшөп сапасын ажырата білу, жемшөпті қысқы сақтауға дайындау</p>
	<p>2.6 Үй құстарын өсіру</p>	<p>7.2.6.1 үй құстарын өсіруге арналған жайлардың құрылысын білу; 7.2.6.2 көбею кезінде құсқа жекелік күтім жасау ережелерін білу</p>
	<p>2.7 Үй жануарларын өсіру</p>	<p>7.2.7.1 үй және мектеп жағдайларында қоян өсіру, қоян ұстаға арналған жайлар; 7.2.7.2 қояндарды торға орналастыру ережелерін білу, тасымалды торлар және ұрғашы қояндар торлары</p>
	<p>2.8 Мал шаруашылығы және құс шаруашылығы өнімдері</p>	<p>7.2.8.1 қоян шаруашылығының өнімдерін білу (еті, терісі); 7.2.8.2 құс шаруашылығының өнімдерін білу (құс еті, жұмыртқа, жүн); 7.2.8.3 бройлер -құстардан ет алудың негізгі көзі түсінігі (тауықтар, үйректер, күрке тауықтар, бөденелер).</p>
	<p>2.9 Мал шаруашылығын механизациялау</p>	<p>8.2.9.1 ауылшаруашылық машиналары түрлерін білу (тракторлар, минитракторлар); 8.2.9.2 мал шаруашылығындағы ауылшаруашылық машиналары түрлерін білу</p>
<p>3. Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы</p>	<p>3.1 Еңбек заттарының сараптамасы және бағалау</p>	<p>7.3.1.1 өз жұмысы мен басқалар жұмысына сараптама жүргізу және бағалау; 7.3.1.2 жұмыстың жақсы жағы мен кемшіліктерін белгілеу; 7.3.1.3 үйренген терминдерді қолдана отырып атқарған жұмыс жөнінде есеп беру; 7.3.1.4 алған білімдерін практикада қолдану</p>

1. Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар	1.1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	7.1.1.1 өздерін Қазақстан азаматы ретінде сезіну; 7.1.1.2 мұғалімнің көмегімен пән ерекшеліктерін зерделеу және белгілеу;
	1.2 Трудовое законодательство РК и этика	7.1.2.1 тәртіп ережелері, жұмыс орнын ұйымдастыру, арнайы киім және киім эстетикасы жөнінде түсінік
	1.3 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	7.1.3.1 санитарлық-гигиеналық нормаларын орындау; 7.1.3.2 жұмыс орнын ұйымдастыру; 7.1.3.3 жұмыс қауіпсіздігі ережелерін орындау
	2.1 Ауылшаруашылық өндірісі жөнінде жалпы мәліметтер	7.2.1.1 ауылшаруашылық өндірісінің негізгі бағыттарын білу: көкөніс өсірушілік және жеміс өсірушілік, мал шаруашылығы және құс шаруашылығы; 7.2.1.2 мал шаруашылығы және құс шаруашылығы ауылшаруашылық өндірісінің саласының бірі ретіндегі түсінік; 7.1.1.3 құс шаруашылығының ауылшаруашылығындағы мағынасын білу; 7.1.1.4 құс шаруашылығының жеке және өнеркәсіптік даму болашағы жайлы білу; 7.1.1.5 ферма шаруашылығындағы қоян өсірудің мағынасын білу
	2.2 Үй құстарын асырау және күту	7.2.3.1 қысқы мезгілде құстарды күту ерекшеліктерін білу; 7.2.3.2 құс торларын қосымша жылылау жайлы түсінік; 7.2.3.3 құс қораларында жолдарды , қалқа шатырларын қардан тазалау жұмыстарын орындау; 7.2.3.4 қайырмалы жем және су астауларының, алмалы-салмалы астаулардың құрылыстарын білу
		7.2.3.1 үй және мектеп жағдайларындағы қоян күркелерінің құрылысы жайлы түсінік, қоян түрлерін анықтау; 7.2.3.2 қоян ұстайтын торлардың орналасуын білу: құрылысы, күрке ішіндегі орналасуы;

2. Өндіргіш еңбек технологиясы

<p>2.3 Үй жануарларын асырау және күту</p>	<p>7.2.3.3 еркек, ұрғашы қояндарға және төлдерге арналған торларды ажырата білу;</p> <p>7.2.3.4 қоян күтіміне арналған қол құрал-саймандарды білу, қолдану: айырлар, қырғыштар, кетпендер, қалақтар, күректер, сыпырғылар, міндеттері мен жұмыс тәсілдерін білу;</p> <p>7.2.3.5 қи шығаруға арналағн шелектерді, қол арбаларын қолдана білу;</p> <p>7.2.3.6 қысқы бағу кезіндегі қояндарды күту ерекшеліктерін білу;</p> <p>7.2.3.7 қоян қораларында жолдарды, қалқа шатырларын, қардан тазалау;</p> <p>7.2.3.8 қоян торларын қосымша жылылау тәсілдерін білу;</p> <p>7.2.3.9 қоян фермасының аумағын немесе жайларын тырмақпен, сыпырғымен тазалауды білу</p>
<p>2.4 Үй құстарының азығын дайындау және азықтандыру</p>	<p>7.2.4.1 құстар азығы түрлерін ажырата білу;</p> <p>7.2.4.2 құстарды қысқы және жазғы уақытта азықтандыру ерекшеліктерін білу;</p> <p>7.2.4.3 түрлі жергілікті жемшөптерді білу;</p> <p>7.2.4.4. астық қалдықтарын ажырата білу (дән, сұлы, бидай, арпа, жүгері)</p> <p>7.2.4.5. техникалық өндірістердің қалдықтары жөнінде түсінік (бидай кебектері, диірмен қалдықтары, жомдар, күнжаралар)</p>
<p>2.5 Үй жануарларына жем-шөп дайындау және оларды азықтандыру</p>	<p>7.2.5.1 қояндардың азықтандыру тәртібін білу және оны сақтау;</p> <p>7.2.5.2 қояндарды азықтандыру кестесін жасау;</p> <p>7.2.5.3 үлкен қояндар мен төліне арналған әр жемжөп түрінің нормасын білу</p>
<p>2.6 Үй құстарын өсіру</p>	<p>7.2.6.1 құстарды инкубатордың көмегімен өсіру тәсілдерін білу;</p> <p>7.2.6. құстарды тірі инкубатордың көмегімен өсіру тәсілдерін білу: тауықтар, қаздар, үйректер, күрке тауықтар</p>

	2.7. Үй жануарларын өсіру	7.2.7.1 үй және мектеп жағдайларында қоян өсіру, қоян ұстаға арналған жайлар; 7.2.7.2 қояндарды торға орналастыру ережелерін білу, тасымалды торлар және ұрғашы қояндар торлары
	2.8 Мал шаруашылығы және құс шаруашылығы өнімдері	7.2.8.1 қоян шаруашылығының өнімдерін білу (еті,терісі) ; 7.2.8.2 құс шаруашылығының өнімдерін білу (құс еті, жұмыртқа, жүн); 7.2.8.3 бройлер -құстардан ет алудың негізгі көзі түсінігі (тауықтар, үйректер, күрке тауықтар, бөденелер)
3. Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	3.1 Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	7.3.1.1 өз жұмысы мен басқалар жұмысына сараптама жүргізу және бағалау; 7.3.1.2 жұмыстың жақсы жағы мен кемшіліктерін белгілеу; 7.3.1.3 үйренген терминдерді қолдана отырып атқарған жұмыс жөнінде есеп беру; 7.3.1.4 алған білімдерін практикада қолдану
4-тоқсан		
1. Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар	1.1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	7.1.1.1 өздерін Қазақстан азаматы ретінде сезіну; 7.1.1.2 мұғалімнің көмегімен пән ерекшеліктерін зерделеу және белгілеу
	1.2 ҚР Еңбек заңнамасы және еңбек этикасы	7.1.2.1 тәртіп ережелері, жұмыс орнын ұйымдастыру, арнайы киім және киім эстетикасы жөнінде түсінік
	1.3 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	7.1.3.1 санитарлық-гигиеналық нормаларын орындау; 7.1.3.2 жұмыс орнын ұйымдастыру ; 7.1.3.3 жұмыс қауіпсіздігі ережелерін орындау
		7.2.1.1 ауылшаруашылық өндірісінің негізгі бағыттарын білу: көкөніс өсірушілік және жеміс өсірушілік, мал шаруашылығы және құс шаруашылығы; 7.2.1.2 мал шаруашылығы және құс шаруашылығы

2. Өндіргіш еңбек технологиясы

<p>2.1 Ауылшаруашылық өндірісі жөнінде жалпы мәліметтер</p>	<p>ауылшаруашылық өндірісінің саласының бірі ретіндегі түсінік; 7.1.1.3 құс шаруашылығының ауылшаруашылығындағы мағынасын білу; 7.1.1.4 құс шаруашылығының жеке және өнеркәсіптік даму болашағы жайлы білу; 7.1.1.5 ферма шаруашылығындағы қоян өсірудің мағынасын білу</p>
<p>2.2 Үй құстарын асырау және күту</p>	<p>7.2.3.1 құс қораларының ауласы мен жайларын тазалау ережелерін білу; 7.2.3.2 жайларды күнделікті тазалау ережелерін білу; 7.2.3.3 құс ауруларын алдын-алу және емдеу жөнінде түсінік</p>
<p>2.3 Үй жануарларын асырау және күту</p>	<p>7.2.3.1 қоян фермасының аумағын немесе жайларын тырмақпен, сыпырғымен тазалауды білу; 7.2.3.2 қи мен жемшөп қалдықтарын жайлардың ішінен шығару тәсілдерін білу; 7.2.3.3 күнделікті тазалау ережелерін білу, олардың орындалуын бақылау; 7.2.3.4 жемшөп сақтау жайларына күтім жасау; 7.2.3.5 жемшөпті тұтынуға дайындау; 7.2.3.6 қоян ұстау жайлардың жағдайын тексеру, терезелерін әйнектеу, есіктерін тығыздау, жайдың ішіне ұсақ жөндеу жүргізу; 7.2.3.7 қояндардың күтіміне арналған сыпырғыларды шыбықтар мен сабақтардан дайындауды білу</p>
<p>2.4 Үй құстарының азығын дайындау және азықтандыру</p>	<p>7.2.4.1 шырынды және витаминді жем-шөпті ажырата білу (жемдік қырыққабат және сәбіз, сүрлем, сабан); 7.2.4.2 рацион бойынша азықтандыру ережелерін білу; 7.2.4. құстарға арналған витаминдік қоспа жөнінде түсінік</p>
	<p>7.2.5.1 қояндардың азықтандыру тәртібін білу және оны сақтау, азықтандыру кестесін жасау;</p>

	2.5 Үй жануарларына жем-шөп дайындау және оларды азықтандыру	7.2.5.2 үлкен қояндар мен төліне арналған әр жемжөп түрінің нормасын білу; 7.2.5.3 әр жемжөп түрінің тәуліктік нормасын өлшеу, әр азықтандыру кезінде суын ауыстыру
	2.6 Үй құстарын өсіру	7.2.6.1 үй құстарын өсіруге арналған жайлардың құрылысын білу; 7.2.6.2 көбею кезінде құсқа жекелік күтім жасау ережелерін білу; 7.2.6.3 құстарды инкубатордың көмегімен өсіру тәсілдерін білу; 7.2.6.4 құстарды тірі инкубатордың көмегімен өсіру тәсілдерін білу: тауықтар, қаздар, үйректер, күрке тауықтар; 7.2.6.5 балапандарды жергілікті инкубатордан сатып алу ерекшеліктерін білу; 7.2.6.6 балапандарға күтім жасау ережелерін білу
	2.7 Үй жануарларын өсіру	7.2.7.1 үй және мектеп жағдайларында қоян өсіру, қоян ұстаға арналған жайлар; 7.2.7.2 қояндарды торға орналастыру ережелерін білу, тасымалды торлар және ұрғашы қояндар торлары; 7.2.7.3 көбею кезінде жекелік күтім жасау ережелерін білу; 7.2.7.4 санитарлық-гигиеналық ережелерді білу
	2.8 Мал шаруашылығы және құс шаруашылығы өнімдері	7.2.8.1 қоян шаруашылығының өнімдерін білу (еті, терісі); 7.2.8.2 құс шаруашылығының өнімдерін білу (құс еті, жұмыртқа, жүн); 7.2.8.3 бройлер -құстардан ет алудың негізгі көзі түсінігі (тауықтар, үйректер, күрке тауықтар, бөденелер)
3. Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	3.1 Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	7.3.1.1 өз жұмысы мен басқалар жұмысына сараптама жүргізу және бағалау; 7.3.1.2 жұмыстың жақсы жағы мен кемшіліктерін белгілеу;

7.3.1.3 үйренген терминдерді қолдана отырып атқарған жұмыс жөнінде есеп беру;
7.3.1.4 алған білімдерін практикада қолдану

2) 8-сынып:
5-кесте

Бөлімі	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар	1.1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	8.1.1.1 оқу пәнінің ең маңызды ерекшеліктері жөнінде білімін және түсінігін көрсету
	1.2 ҚР Еңбек заңнамасы және еңбек этикасы	8.1.2.1 еңбек мәдениеті мен ұжымдық қарым-қатынас жөнінде түсінік; 8.1.2.2 еңбек тәртібі жөнінде түсінік
	1.3 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	8.1.3.1 жұмысқа қажетті құрал-саймандардың, аспаптардың, жабдықтардың атауларын білу; 8.1.3.2 қолданылатын негізгі жабдықтар жөнінде түсінік; 8.1.3.3 өндірістік құрал-саймандармен жұмыс істеу барысында оларды сақтау ережелерін, санитарлық-гигиеналық талаптарын білу; 8.1.3.4 құрал-саймандар және қауіпсіздік техникасы жөнінде түсінік
	2.1 Ауылшаруашылық өндірісі жөнінде жалпы мәліметтер	8.2.1.1 ауылшаруашылық еңбектің салаларын білу; 8.2.1.2 мал шаруашылығы түрлерін ажырата білу
		8.2.3.1 үй жануарларының негізгі түрлерін, олардың қысқа сипаттамаларын білу; 8.2.3.2 мал шаруашылығы жайында түсінік, қойлар және ешкілер, жергілікті

2. Өндіргіш технологиясы

<p>2.3 Үй жануарларын асырау және күту</p>	<p>жағдайларда өсірілетін тұқымдар; 8.2.3.3 сүт алуға және түбіт алуға қажетті ешкі тұқымдарын, олардың айырмашылығын білу; 8.2.3.4 мектеп фермасы, онда бағылатын жануарлар түрлері жөнінде түсінік; 8.2.3.5. ешкілер мен қойлардың жүріс-тұрысын бақылау</p>
<p>2.5 Үй жануарларына жем-шөп дайындау және оларды азықтандыру</p>	<p>8.2.5.1 қойлар мен ешкілерге арналған шөп түрлерін білу: түскен кебу жапырақтар, дала шөптері, сан түрлі шөптер; 8.2.5.2 қойлар мен ешкілерге арналған жем түрлерін білу(сұлы, арпа, жом); 8.2.5.3 қойлар мен ешкілерге арналған шырынды азық түрлерін білу (асқабак, кәді.қызылша, сәбіз, қарбыз, алама, алмұрт, банандар)</p>
<p>2.8 Мал шаруашылығы және құс шаруашылығы өнімдері</p>	<p>8.2.8.1. мал шаруашылығының өнімін алу технологияларын білу; 8.2.8.2. ет, тері, май ж.б. алынатын шикізатты білу ; 8.2.8.3. ешкі сүті алынатын шикізатты білу</p>
<p>2.9 Мал шаруашылығын механизациялау</p>	<p>8.2.9.1 ауылшаруашылық машиналары түрлерін білу (тракторлар, минитракторлар); 8.2.9.2 мал шаруашылығындағы ауылшаруашылық машиналары түрлерін білу</p>
	<p>8.3.1.1 мұғалімнің жартылай көмегімен ағымдық өзін-өзі бақылауын жүзеге асыру;</p>

3. Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	3.1 Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	8.3.1.2 жұмыс сапасын тексеру; 8.3.1.3. шошқа фермасында атқарған жұмыс жөнінде ауызша есеп беру; 8.3.1.4. мал шаруашылығында атқарған жұмыс жөнінде ауызша есеп беру; 8.3.1.5. мал шаруашылығы фермасында қауіпсіздік ережелерін сақтау
2-тоқсан		
1. Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар	1.1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер 1.2 ҚР Еңбек заңнамасы және еңбек этикасы 1.3 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	8.1.1.1 оқу пәнінің ең маңызды ерекшеліктері жөнінде білімін және түсінігін көрсету 8.1.2.1 еңбек мәдениеті мен ұжымдық қарым-қатынас жөнінде түсінік; 8.1.2.2 еңбек тәртібі, ауылшаруашылық жұмысшысының еңбекақысын төлеу, еңбек тапсырмасын орындау жауапкершілігі жөнінде түсінік 8.1.3.1 жұмысқа қажетті құрал-саймандардың, аспаптардың, жабдықтардың атауларын білу; 8.1.3.2 қолданылатын негізгі жабдықтар жөнінде түсінік; 8.1.3.3 өндірістік құрал-саймандармен жұмыс істеу барысында оларды сақтау ережелерін, санитарлық-гигиеналық талаптарын білу; 8.1.3.4 құрал-саймандар және қауіпсіздік техникасы жөнінде түсінік
		8.2.1.1 ауылшаруашылық еңбектің салаларын білу

2. Өндіргіш еңбек технологиясы

2.1 Ауылшаруашылық өндірісі жөнінде жалпы мәліметтер	различать виды животноводства; 8.2.1.3 мал шаруашылығы фермалары жөнінде түсінік; 8.2.1.4 жеке шаруашылықта үй жануарларын өсірудің мағынасын түсіну
2.3 Үй жануарларын асырау және күту	8.2.3.1 түрлі өнімді ешкілерді ажырата білу; 8.2.3.2 өнімді ешкілерді ажырату жаттығуларын орындау; 8.2.3.3 шаруа қожалығындағы мал қорасы жайлы түсінік; 8.2.3.4 серуен алаңының міндетті болуы жайлы білу; 8.2.3.5 қойлар мен ешкілерді міндетті түрде сабан төсеніштерде ұстау жайлы білу; 8.2.3.6 қойлар мен ешкілерді жазғы бағуға көшіргеннен кейін мал қорасынан сабанды, қиды шығару 8.2.3.7 серуен алаңындағы астаулар құрылысын білу 8.2.3.8 астауларды жемшөп қалдықтарынан тазалау 8.2.3.9 ешкілерге арналған серуен алаңында бұтақтар будаларын ілуді білу 8.2.3.11 үлкен қойлар мен ешкілерді, қозы мен лақтарды азықтандыру нормаларын білу 8.2.3.12 шаруашылық жайлары жөнінде түсінік: жабдықтары және міндеттері, жануарлардың қысқы және жазғы мезгілдердегі орналастырылуы
	8.2.5.1 қойлар мен ешкілерге арналған шөп

	<p>2.5 Үй жануарларына жем-шөп дайындау және оларды азықтандыру</p>	<p>түрлерін білу: түскен кебу жапырақтар, дала шөптері, сан түрлі шөптер; 8.2.5.2 қойлар мен ешкілерге арналған жем түрлерін білу(сұлы, арпа, жом); 8.2.5.3 қойлар мен ешкілерге арналған шырынды азық түрлерін білу (асқабақ, кәді.қызылша, сәбіз, қарбыз, алама, алмұрт, банандар); 8.2.5.4 витаминді және минералды қосымша азық жайлы түсінік, құрама азықтар, тағамдық қалдықтар</p>
	<p>2.7 Үй жануарларын өсіру</p>	<p>8.2.7.1 қойлар мен ешкілерді өсіру (ұрықтандыру арқылы өсіру), төлдің күтімі; 8.2.7.2 мектеп фемасының жабдықтарын білу; 8.2.7.3 жеке фермерлік шаруашылықта жануарларды бағу жағдайларын білу</p>
<p>3. Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы</p>	<p>2.8 Мал шаруашылығы және құс шаруашылығы өнімдері</p>	<p>8.2.8.1. мал шаруашылығының өнімін алу технологияларын білу; 8.2.8.2. ет, тері, май ж.б. алынатын шикізатты білу; 8.2.8.3. ешкі сүті алынатын шикізатты білу</p>
	<p>3.1 Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы</p>	<p>8.3.1.1 мұғалімнің жартылай көмегімен ағымдық өзін-өзі бақылауын жүзеге асыру; 8.3.1.2 жұмыс сапасын тексеру; 8.3.1.3. шошқа фемасында атқарған жұмыс жөнінде ауызша есеп беру; 8.3.1.4. мал шаруашылығында</p>

		<p>атқарған жұмыс жөнінде ауызша есеп беру;</p> <p>8.3.1.5 мал шаруашылығы фермасында қауіпсіздік ережелерін сақтау</p>
3-тоқсан		
1. Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар	1.1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	<p>8.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш сезімін көрсете білу</p> <p>8.1.1.2 оқу пәнінің ең маңызды ерекшеліктері жөнінде білімін және түсінігін көрсету</p>
	1.2 ҚР Еңбек заңнамасы және еңбек этик асы	<p>8.1.2.1 еңбек мәдениеті мен ұжымдық қарым-қатынас жөнінде түсінік;</p> <p>8.1.2.2 еңбек тәртібі, ауылшаруашылық жұмысшысының еңбекақысын төлеу, еңбек тапсырмасын орындау жауапкершілігі жөнінде түсінік</p>
	1.3 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	<p>8.1.3.1 жұмысқа қажетті құрал-саймандардың, аспаптардың, жабдықтардың атауларын білу;</p> <p>8.1.3.2 қолданылатын негізгі жабдықтар жөнінде түсінік;</p> <p>8.1.3.3 өндірістік құрал-саймандармен жұмыс істеу барысында оларды сақтау ережелерін, санитарлық-гигиеналық талаптарын білу;</p> <p>8.1.3.4 құрал-саймандар және қауіпсіздік техникасы жөнінде түсінік</p>
		<p>8.2.1.1 ауылшаруашылық еңбектің салаларын білу;</p> <p>8.2.1.2 мал шаруашылығы түрлерін ажырата білу;</p> <p>8.2.1.3 мал шаруашылығы</p>

2. Өндіріш еңбек технологиясы

<p>2.1 Ауылшаруашылық өндірісі жөнінде жалпы мәліметтер</p>	<p>фермалары жөнінде түсінік; 8.2.1.4 жеке шаруашылықта үй жануарларын өсірудің мағынасын түсіну.</p>
<p>2.3 Үй жануарларын асырау және күту</p>	<p>8.2.3.1 шаруашылық жайлары жөнінде түсінік: жабдықтары және міндеттері, жануарлардың қысқы және жазғы мезгілдердегі орналастырылуы; 8.2.3.2 шошқа шаруашылығы, жергілікті жағдайларда өсірілетін тұқымдары, қысқы және жазғы мезгілдерде ұстауға арналған жайлары жөнінде түсінік; 8.2.3.3 шошқа ұстауға арналған қораның құрылысы жайлы түсінік; 8.2.3.4 ұжымдық шаруашылықта шошқа бағу (шошқа қораларын жекелік және топтық жайлармен жабдықтау), шошқа тұқымдары, азықты механикалық беру астаулары, су беру астаулары, тесік едендер жайлы түсінік; 8.2.3.5 жануарлардың қысқы күтімі жайлы түсінік; 8.2.3.6 шошқа фермасындағы күн тәртібін білу</p>
	<p>8.2.5.1 шошқалараға арналған азық түрлерін білу: дәнділер, шырындылар, техникалық өндірістің жасыл қалдықтары, жануар текті азықтар; 8.2.5.2 витаминді және минералды қосымша азық жайлы түсінік, құрама азықтар, тағамдық қалдықтар; 8.2.5.3 торайларға</p>

<p>2.5 Үй жануарларына жем-шөп дайындау және оларды азықтандыру</p>		<p>арналған негізгі дәнді азықтар түрлерін білу: жүгері, арпа, сұлы; 8.2.5.4 имень представление о сочных кормах; шырынды азықтар жайлы түсінік, жемдік қызылша, сәбіз, бақша дақылдары, жасыл шөптер; 8.2.5.5 техникалық өндіріс қалдықтарын білу (жом, күнжара, кебектер, төп) ; 8.2.5.6 жануар текті азық түрлерін білу, сүт және оның өңдеу қалдықтары (сарысу, іркіт); 8.2.5.7 шошқаның азықтандыру нормасы мен рационын білу, бордақы шошқаның, аналық шошқаның азықтандыру нормасы мен рационы</p>
<p>2.7 Үй жануарларын өсіру</p>		<p>8.2.7.1 жеке фермерлік шаруашылықта жануарларды бағу жағдайларын білу; 8.2.7.2 ұрғашы шошқаға төлдеу алдында және кейін күтім жасау ережелерін білу; 8.2.7.3 төлді ұстау жайларының тазалығына қойылатын талаптарды білу; 8.2.7.4 төлді ұстау жайларының температурасы мен ауа ылғалдығын қолдау нормаларын білу</p>
<p>2.8 Мал шаруашылығы және құс шаруашылығы өнімдері</p>		<p>8.2.8.1 мал шаруашылығының өнімін алу технологияларын білу; 8.2.8.2 ет, тері, май ж.б. алынатын шикізатты білу</p>
		<p>8.3.1.1 мұғалімнің жартылай көмегімен ағымдық өзін-өзі бақылауын жүзеге асыру;</p>

3. Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	3.1 Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	8.3.1.2 жұмыс сапасын тексеру; 8.3.1.3. шошқа фемасында атқарған жұмыс жөнінде ауызша есеп беру; 8.3.1.4 мал шаруашылығында атқарған жұмыс жөнінде ауызша есеп беру; 8.3.1.5 мал шаруашылығы фермасында қауіпсіздік ережелерін сақтау
4-тоқсан		
1. Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар	1.1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	8.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш сезімін көрсете білу; 8.1.1.2 оқу пәнінің ең маңызды ерекшеліктері жөнінде білімін және түсінігін көрсету
	1.2 ҚР Еңбек заңнамасы және еңбек этикасы	8.1.2.1 еңбек мәдениеті мен ұжымдық қарым-қатынас жөнінде түсінік; 8.1.2.2 еңбек тәртібі, ауылшаруашылық жұмысшысының еңбекақысын төлеу, еңбек тапсырмасын орындау жауапкершілігі жөнінде түсінік
	1.3 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	8.1.3.1 жұмысқа қажетті құрал-саймандардың, аспаптардың, жабдықтардың атауларын білу; 8.1.3.2 қолданылатын негізгі жабдықтар жөнінде түсінік; 8.1.3.3 өндірістік құрал-саймандармен жұмыс істеу барысында оларды сақтау ережелерін, санитарлық-гигиеналық талаптарын білу; 8.1.3.4 құрал-саймандар және қауіпсіздік техникасы жөнінде түсінік

<p>2.1 Ауылшаруашылық өндірісі жөнінде жалпы мәліметтер</p>	<p>8.2.1.1 ауылшаруашылық еңбектің салаларын білу; 8.2.1.2 мал шаруашылығы түрлерін ажырата білу; 8.2.1.3 мал шаруашылығы фермалары жөнінде түсінік; 8.2.1.4 жеке шаруашылықта үй жануарларын өсірудің мағынасын түсіну</p>
	<p>8.2.3.1 үй жануарларының негізгі түрлерін, олардың қысқа сипаттамаларын білу; 8.2.3.2 мал шаруашылығы жайында түсінік, қойлар және ешкілер, жергілікті жағдайларда өсірілетін тұқымдар; 8.2.3.3 сүт алуға және түбіт алуға қажетті ешкі тұқымдарын, олардың айырмашылығын білу; 8.2.3.4 мектеп фермасы, онда бағылатын жануарлар түрлері жөнінде түсінік; 8.2.3.5 ешкілер мен қойлардың жүріс-тұрысын бақылау; 8.2.3.6 түрлі өнімді ешкілерді ажырата білу; 8.2.3.7 өнімді ешкілерді ажырату жаттығуларын орындау; 8.2.3.8 шаруа қожалығындағы мал қорасы жайлы түсінік; 8.2.3.9 серуен алаңының міндетті болуы жайлы білу; 8.2.3.10 қойлар мен ешкілерді міндетті түрде сабан төсеніштерде ұстау жайлы білу; 8.2.3.11 қойлар мен ешкілерді жазғы бағуға</p>

көшіргеннен кейін мал қорасынан сабанды, қиды шығару;

8.2.3.12 серуен алаңындағы астаулар құрылысын білу;

8.2.3.13 астауларды жемшөп қалдықтарынан тазалау;

8.2.3.14 ешкілерге арналған серуен алаңында бұтақтар будаларын ілуді білу;

8.2.3.15 үлкен қойлар мен ешкілерді, қозы мен лақтарды азықтандыру нормаларын білу;

8.2.3.16 шаруашылық жайлары жөнінде түсінік: жабдықтары және міндеттері, жануарлардың қысқы және жазғы мезгілдердегі орналастырылуы;

8.2.3.17 шошқа шаруашылығы, жергілікті жағдайларда өсірілетін тұқымдары, қысқы және жазғы мезгілдерде ұстауға арналған жайлары жөнінде түсінік;

8.2.3.18 шошқа ұстауға арналған қораның құрылысы жайлы түсінік;

8.2.3.19 шошқаларға арналған жазғы лагерь құрылысын білу;

8.2.3.20 ұжымдық шаруашылықта шошқа бағу (шошқа қораларын жекелік және топтық жайлармен жабдықтау), шошқа тұқымдары, азықты механикалық беру астаулары, су беру астаулары, тесік едендер жайлы түсінік;

8.2.3.21 жануарлардың қысқы күтімі жайлы түсінік;

2.3 Үй жануарларын асырау және күту

	<p>8.2.3.22 шошқа фермасындағы күн тәртібін білу;</p> <p>8.2.3.23 қоралар мен астауларды тазалау жөнінде түсінік(жануарлар жоқ кезде), өткелдерді тазалау;</p> <p>8.2.3.24 жайлардың жалпы тазалануы жайлы түсінік, қажетті температура мен ылғалдықты ұстану;</p> <p>8.2.3.25 ұрғашы шошқалардың түрлерін білу: бойдақ, буаз, суалмаған, оларды бағу және күту</p>
<p>2.5 Үй жануарларына жем-шөп дайындау және оларды азықтандыру</p>	<p>8.2.5.1 қойлар мен ешкілерге арналған шөп түрлерін білу: түскен кебу жапырақтар, дала шөптері, сан түрлі шөптер;</p> <p>8.2.5.2 қойлар мен ешкілерге арналған жем түрлерін білу(сұлы, арпа, жом) ;</p> <p>8.2.5.3 қойлар мен ешкілерге арналған шырынды азық түрлерін білу (асқабақ, кәді.қызылша, сәбіз, қарбыз, алама, алмұрт, банандар) ;</p> <p>8.2.5.4. шошқалараға арналған азық түрлерін білу: дәнділер, шырындылар, техникалық өндірістің жасыл қалдықтары, жануар текті азықтар;</p> <p>8.2.5.5 витаминді және минералды қосымша азық жайлы түсінік, құрама азықтар, тағамдық қалдықтар</p> <p>8.2.5.6 торайларға арналған негізгі дәнді азықтар түрлерін білу: жүгері, арпа, сұлы;</p> <p>8.2.5.7 шырынды азықтар жайлы түсінік, жемдік</p>

		<p>кызылша, сәбіз, бақша дақылдары, жасыл шөптер; 8.2.5.8 техникалық өндіріс қалдықтарын білу (жом, күнжара, кебектер, төп); 8.2.5.9 жануар текті азық түрлерін білу, сүт және оның өңдеу қалдықтары (сарысу, іркіт); 8.2.5.10 шошқаның азықтандыру нормасы мен рационын білу, бордақы шошқаның, аналық шошқаның азықтандыру нормасы мен рационы</p>
<p>2.7 Үй жануарларын өсіру</p>		<p>8.2.7.1 қойлар мен ешкілерді өсіру (ұрықтандыру арқылы өсіру), төлдің күтімі; 8.2.7.2 мектеп фемасының жабдықтарын білу; 8.2.7.3 жеке фермерлік шаруашылықта жануарларды бағу жағдайларын білу; 8.2.7.4 ұрғашы шошқаға төлдеу алдында және кейін күтім жасау ережелерін білу; 8.2.7.5 төлді ұстау жайларының тазалығына қойылатын талаптарды білу; 8.2.7.6 төлді ұстау жайларының температурасы мен ауа ылғалдығын қолдау нормаларын білу</p>
<p>2.8 Мал шаруашылығы және құс шаруашылығы өнімдері</p>		<p>8.2.8.1. мал шаруашылығының өнімін алу технологияларын білу; 8.2.8.2. ет, тері, май ж.б. алынатын шикізатты білу ; 8.2.8.3. ешкі сүті алынатын шикізатты білу</p>
		<p>8.3.1.1 мұғалімнің жартылай көмегімен</p>

3. Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	3.1 Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	ағымдық өзін-өзі бақылауын жүзеге асыру; 8.3.1.2 жұмыс сапасын тексеру; 8.3.1.3. шошқа фемасында атқарған жұмыс жөнінде ауызша есеп беру; 8.3.1.4. мал шаруашылығында атқарған жұмыс жөнінде ауызша есеп беру; 8.3.1.5. мал шаруашылығы фермасында қауіпсіздік ережелерін сақтау
--	---	--

3) 9-сынып
6-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар	1.1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	9.1.1.1 басқалардың пікіріне, әр түрлі халықтар мәдениетіне сыйлы көзқарас таныту 9.1.1.2 пән ерекшеліктерін өз бетінше зерделеуге және суреттеуге тырысу
	1.2 ҚР Еңбек заңнамасы және еңбек этикасы	9.1.2.1 жұмысқа орналасу барысындағы тәртіп пен сыртқы бейненің, түйіндеме мен жұмысқа қабылдау жөнінде арызын рәсімдеудің маңыздылығын түсіну
	1.3 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	9.1.3.1 сұрақтар бойынша және өз бетінше тапсырманы бағдарлай білу; 9.1.3.2 мұғалімнің көмегімен және өз бетінше жұмыс жоспарын құру; 9.1.3.3 құрал-саймандармен және жабдықтармен жұмыс қауіпсіздігі ережелерін, жұмысты орындау барысындағы санитарлық-гигиеналық талаптарды білу және орындау
	2.1 Ауылшаруашылық өндірісі жөнінде жалпы мәліметтер	9.2.1.1 ел ауылшаруашылығында ірі мүйізді мал өсірудің мағынасын білу; 8.2.1.2 мал шаруашылығының жеке және өнеркәсіптік даму болашағы жайлы білу
		9.2.3.1 мал шаруашылығын білу: ірі мүйізді мал (сиыр, бұзау, бұқалар);

2 Өндіргіш еңбек технологиясы	2.3 Үй жануарларын асырау және күту	<p>9.2.3.2. әңгімелесу барысында ірі мүйізді малдың күтімін саралау және жұмыс жоспарын құру</p> <p>9.2.3.3 мал шаруашылығындағы жұмыстар реттілігін білу</p> <p>9.2.3.4 малдарды күту барысындағы қауіпсіздік техникасын, санитария және жеке гигиена ережелерін білу;</p> <p>9.2.3.5 ірі мүйізді малдың түрлерін білу (сиыр, бұқалар, әр жастағы төлдер);</p> <p>9.2.3.6 ірі мүйізді мал түрлерін бөлек бағу ережелерін білу;</p> <p>9.2.3.7 сиырдың сыртқы құрылымын, ірі мүйізді малдың кейбір ерекшеліктерін білу;</p> <p>9.2.3.8 сиыр қорасы сүт фермасының негізгі жайы екені жөнінде түсінік (бұзау жайлары, жаңа туған бұзауларға арналған торлар)</p>
	2.5 Үй жануарларына жем-шөп дайындау және оларды азықтандыру	<p>9.2.5.1 ірі мүйізді малға жемшөп дайындаудың ережелерін білу;</p> <p>9.2.5.2 сиыр азығының түрлері мен сипаттамасын білу (ірі, шырынды, құнарландырылған, техникалық өндірістің дән қалдықтары, қоспалы жем)</p>
	2.8 Мал шаруашылығы және құс шаруашылығы өнімдері	<p>9.2.8.1 мал шаруашылығында өнім алу технологиясын білу;</p> <p>9.2.8.2 сиыр сүтінен жасалынатын өнімдерді білу (ірімшік, кілегей, сары май, айран, иогурт, ұлттық өнімдер)</p>
3. Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	3.1 Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	<p>9.3.1.1 өз бетінше жануарларға күтім жасау;</p> <p>9.3.1.2 сиыр және бұзау қораларын тазалауға қатысу;</p> <p>9.3.1.3. санитарлық-гигиеналық ережелерді сақтау;</p> <p>9.3.14. өз бетінше немесе мұғалімнің көмегімен азықтандыру рационын құрастыру ;</p> <p>9.3.1.5 қауіпсіздік техникасы ережелерін сақтау</p>
2-тоқсан		
	1.1	9.1.1.1 басқалардың пікіріне, әр түрлі халықтар мәдениетіне сыйлы көзқарас таныту;

1. Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар	Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	9.1.1.2 пән ерекшеліктерін өз бетінше зерделеуге және суреттеуге тырысу
	1.2 ҚР Еңбек заңнамасы және еңбек этикасы	9.1.2.1 жұмысқа орналасу барысындағы тәртіп пен сыртқы бейненің, түйіндеме мен жұмысқа қабылдау жөнінде арызын рәсімдеудің маңыздылығын түсіну ; 9.1.2.2 ауыл шаруашылығы жұмысшыларының негізгі құқықтары мен міндеттерін, еңбекті қорғау және еңбек шартын білу
	1.3 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	9.1.3.1 сұрақтар бойынша және өз бетінше тапсырманы бағдарлай білу; 9.1.3.2 мұғалімнің көмегімен және өз бетінше жұмыс жоспарын құру; 9.1.3.3 құрал-саймандармен және жабдықтармен жұмыс қауіпсіздігі ережелерін, жұмысты орындау барысындағы санитарлық-гигиеналық талаптарды білу және орындау
	2.1 Ауылшаруашылық өндірісі жөнінде жалпы мәліметтер	9.2.1.1 ел ауылшаруашылығында ірі мүйізді мал өсірудің мағынасын білу; 8.2.1.2 мал шаруашылығының жеке және өнеркәсіптік даму болашағы жайлы білу
		9.2.3.7 сиырдың сыртқы құрылымын, ірі мүйізді малдың кейбір ерекшеліктерін білу; 9.2.3.8 сиыр қорасы сүт фермасының негізгі жайы екені жөнінде түсінік (бұзау жайлары, жаңа туған бұзауларға арналған торлар) ; 9.2.3.9 жеке шаруа қожалығындағы және фермерлік шаруашылықтағы сиыр қораларының құрылымы мен жабдықтарын білу; 9.2.3.10 фермерлік шаруашылықтағы жуу және сүт бөлімшелері, машина бөлімшелері жөнінде түсінік; 9.2.3.11 ұжымдық шаруашылықтағы жемшөп дайындауға арналған қосалқы жайлар, қи сақтағыштар, мал азығын сүрлейтін шұңқыр,

2. Өндіргіш еңбек технологиясы

2.3 Үй жануарларын асырау және күту	<p>траншеялар, ірі жем-шөп сақтау алаңдары жөнінде түсінік;</p> <p>9.2.3.12 сиырларды қорада бағу жағдайларын білу, қора жабдықтары;</p> <p>9.2.3.13 астауларды тазалау ережелерін және тазалау құрал-саймандарын білу;</p> <p>9.2.3.14 қораларды, өткелдерді, астауларды тазалау, жем-шөп тарату, сиырларды серуен алаңына немесе жайылымға шығару барысында қауіпсіздік ережелерін білу;</p> <p>9.2.3.15 қораны қидан тазалау, қиды өткелге тастау, қиды қисақтағышқа шығару, таза төсеніштерді жаю бойынша практикалық жұмыстар орындау;</p> <p>9.2.3.16 сиырды тазарту ережелері мен реттілігін білу;</p> <p>9.2.3.17 сиыр қорасын тазалау ережелері мен реттілігін білу;</p> <p>9.2.3.18 сиыр қорасын қысқа дайындау ережелерін білу</p>
2.5 Үй жануарларына жем-шөп дайындау және оларды азықтандыру	<p>9.2.5.1 ірі мүйізді малға жемшөп дайындаудың ережелерін білу;</p> <p>9.2.5.2 сиыр азығының түрлері мен сипаттамасын білу (ірі, шырынды, құнарландырылған, техникалық өндірістің дән қалдықтары, қоспалы жем) ;</p> <p>9.2.5.3 сабанды, жемдік тамыржемісер мен бақшалықтарды қолмен турау тәсілдерін білу;</p> <p>9.2.5.4. жемшөпті булау (сабанды турау, қайнақ суға қайнату, ұн немесе кебек себу) ;</p> <p>9.2.5.5. ірі және шырынды азықтарды концентратармен араластыру ережелерін білу</p>
2.7 Үй жануарларын өсіру	9.2.7.1 ірі мүйізді малды өсіру ерекшеліктерін білу
2.8 Мал шаруашылығы және құс шаруашылығы өнімдері	<p>9.2.8.1 мал шаруашылығында өнім алу технологиясын білу;</p> <p>9.2.8.2 сиыр сүтінен жасалынатын өнімдерді білу (ірімшік, кілегей, сары май, айран, иогурт, ұлттық өнімдер)</p>
	9.2.9.1 ауылшаруашылық машиналары түрлерін және

	2.9 Мал шаруашылығын механизациялау	жемшөпті өңдеуге арналған құрылғылар түрлерін білу; 9.2.9.1 мал шаруашылығында еңбекті көп қажет ететін жұмыстар жайлы білу; 9.2.9.2 қи жинауды механизациялау тәсілдерін білу
3. Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	3.1 Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	9.3.1.1 өз бетінше жануарларға күтім жасау; 9.3.1.2. сиыр және бұзау қораларын тазалауға қатысу; 9.3.1.3. санитарлық-гигиеналық ережелерді сақтау; 9.3.14. өз бетінше немесе мұғалімнің көмегімен азықтандыру рационын құрастыру ; 9.3.1.5. қауіпсіздік техникасы ережелерін сақтау
3-тоқсан		
1. Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар	1.1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	9.1.1.1 басқалардың пікіріне, әр түрлі халықтар мәдениетіне сыйлы көзқарас таныту; 9.1.1.2 пән ерекшеліктерін өз бетінше зерделеуге және суреттеуге тырысу
	1.2 ҚР Еңбек заңнамасы және еңбек этикасы	9.1.2.1 жұмысқа орналасу барысындағы тәртіп пен сыртқы бейненің, түйіндеме мен жұмысқа қабылдау жөнінде арызын рәсімдеудің маңыздылығын түсіну ; 9.1.2.2 ауыл шаруашылығы жұмысшыларының негізгі құқықтары мен міндеттерін, еңбекті қорғау және еңбек шартын білу
	1.3 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	9.1.3.1 сұрақтар бойынша және өз бетінше тапсырманы бағдарлай білу; 9.1.3.2 мұғалімнің көмегімен және өз бетінше жұмыс жоспарын құру; 9.1.3.3 құрал-саймандармен және жабдықтармен жұмыс қауіпсіздігі ережелерін, жұмысты орындау барысындағы санитарлық-гигиеналық талаптарды білу және орындау
		9.2.1.1 ел ауылшаруашылығында ірі мүйізді мал өсірудің мағынасын білу;

	2.1 Ауылшаруашылық өндірісі жөнінде жалпы мәліметтер	8.2.1.2 мал шаруашылығының жеке және өнеркәсіптік даму болашағы жайлы білу
2. Өндіргіш еңбек технологиясы	2.3 Үй жануарларын асырау және күту	<p>9.2.3.1 жеке шаруа қожалығындағы және фермерлік шаруашылықтағы сиыр қораларының құрылымы мен жабдықтарын білу;</p> <p>9.2.3.2 фермерлік шаруашылықтағы жуу және сүт бөлімшелері, машина бөлімшелері жөнінде түсінік; 9.2.3.3 ұжымдық шаруашылықтағы жемшөп дайындауға арналған қосалқы жайлар, қи сақтағыштар, мал азығын сүрлейтін шұңқыр, траншеялар, ірі жем-шөп сақтау алаңдары жөнінде түсінік;</p> <p>9.2.3.4 сиырларды қорада бағу жағдайларын білу, қора жабдықтар;</p> <p>9.2.3.5 астауларды тазалау ережелерін және тазалау құрал-саймандарын білу;</p> <p>9.2.3.6 қораларды, өткелдерді, астауларды тазалау, жем-шөп тарату, сиырларды серуен алаңына немесе жайылымға шығару барысында қауіпсіздік ережелерін білу;</p> <p>9.2.3.7 қораны қидан тазалау, қиды өткелге тастау, қиды қисақтағышқа шығару, таза төсеніштерді жаю бойынша практикалық жұмыстар орындау;</p> <p>9.2.3.8 сиыр қораны тазалау ережелері мен реттілігін білу;</p> <p>9.2.3.9 сиырды тазарту ережелері мен реттілігін білу</p> <p>9.2.3.10 сиыр қорасын қысқа дайындау ережелерін білу;</p> <p>9.2.3.11 тамбурларды жылылау, шеткі қақпаларды және олардың есіктерін қолдану тәсілдерін білу</p> <p>9.2.3.12 ферма аумағындағы жолдарды қардан тазалау</p>
		<p>9.2.5.1 сабанды, жемдік тамыржемісер мен бақшалықтарды қолмен турау тәсілдерін білу;</p> <p>9.2.5.2 жемшөпті булау (сабанды турау, қайнақ суға қайнату, ұн немесе кебек себу) ;</p>

	2.5 Үй жануарларына жем-шөп дайындау және оларды азықтандыру	9.2.5.3. ірі және шырынды азықтарды концентратармен араластыру ережелерін білу; 9.2.5.4. жемдік тамыржемістерді жуу, асқабак пен қарбыз жемістерін ұсақтау; 9.2.5.5. күнжара мен кебу жомды азықтандыруға дайындау, жемдік гранулаларды дайындау
	2.7 Үй жануарларын өсіру	9.2.7.1 ірі мүйізді малды өсіру ерекшеліктерін білу; 9.2.7.2 ірі мүйізді малдың жасы мен тұқымын анықтау; 9.2.7.3 ірі мүйізді малды өсіру жағдайларын білу
	2.8 Мал шаруашылығы және құс шаруашылығы өнімдері	9.2.8.1 мал шаруашылығында өнім алу технологиясын білу; 9.2.8.2 сиыр сүтінен жасалынатын өнімдерді білу (ірімшік, кілегей, сары май, айран, иогурт, ұлттық өнімдер) ;
	2.9 Мал шаруашылығын механизациялау	9.2.9.1 ауылшаруашылық машиналары түрлерін және жемшөпті өңдеуге арналған құрылғылар түрлерін білу; 9.2.9.2 мал шаруашылығында еңбекті көп қажет ететін жұмыстар жайлы білу; 9.2.9.3 қи жинауды механизациялау тәсілдерін білу; 9.2.9.4 жемшөп дайындауды, таратуды механизациялау тәсілдерін білу; 9.2.9.5 сиыр қорадан қи жинауды механизациялау тәсілдерін білу; 9.2.9.6 құнарландырылған жемшөп дайындау машиналары түрлерін білу (дән ұстқыштар, құрама жем әзірлеу жабдықтары)
3. Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	3.1 Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	9.3.1.1 өз бетінше жануарларға күтім жасау; 9.3.1.2 сиыр және бұзау қораларын тазалауға қатысу; 9.3.1.3 санитарлық-гигиеналық ережелерді сақтау; 9.3.1.4 өз бетінше немесе мұғалімнің көмегімен азықтандыру рационын құрастыру ; 9.3.1.5 қауіпсіздік техникасы ережелерін сақтау
4-тоқсан		

1. Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар	1.1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	9.1.1.1 басқалардың пікіріне, әр түрлі халықтар мәдениетіне сыйлы көзқарас таныту; 9.1.1.2 пән ерекшеліктерін өз бетінше зерделеуге және суреттеуге тырысу
	1.2 ҚР Еңбек заңнамасы және еңбек этикасы	9.1.2.1 жұмысқа орналасу барысындағы тәртіп пен сыртқы бейненің, түйіндеме мен жұмысқа қабылдау жөнінде арызын рәсімдеудің маңыздылығын түсіну ; 9.1.2.2 ауыл шаруашылығы жұмысшыларының негізгі құқықтары мен міндеттерін, еңбекті қорғау және еңбек шартын білу
	1.3 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	9.1.3.1 сұрақтар бойынша және өз бетінше тапсырманы бағдарлай білу; 9.1.3.2 мұғалімнің көмегімен және өз бетінше жұмыс жоспарын құру; 9.1.3.3 құрал-саймандармен және жабдықтармен жұмыс қауіпсіздігі ережелерін, жұмысты орындау барысындағы санитарлық-гигиеналық талаптарды білу және орындау
	2.1 Ауылшаруашылық өндірісі жөнінде жалпы мәліметтер	9.2.1.1 ел ауылшаруашылығында ірі мүйізді мал өсірудің мағынасын білу; 8.2.1.2 мал шаруашылығының жеке және өнеркәсіптік даму болашағы жайлы білу
		9.2.3.1 мал шаруашылығын білу: ірі мүйізді мал (сиыр, бұзау, бұқалар) ; 9.2.3.2. әңгімелесу барысында ірі мүйізді малдың күтімін саралау және жұмыс жоспарын құру; 9.2.3.3. мал шаруашылығындағы жұмыстар реттілігін білу; 9.2.3.4. малдарды күту барысындағы қауіпсіздік техникасын, санитария және жеке гигиена ережелерін білу; 9.2.3.5 ірі мүйізді малдың түрлерін білу (сиыр, бұқалар, әр жастағы төлдер) ; 9.2.3.6 ірі мүйізді мал түрлерін бөлек бағу ережелерін білу;

2.3 Үй жануарларын асырау және күту

9.2.3.7 сиырдың сыртқы құрылымын, ірі мүйізді малдың кейбір ерекшеліктерін білу;

9.2.3.8 сиыр қорасы сүт фермасының негізгі жайы екені жөнінде түсінік (бұзау жайлары, жаңа туған бұзауларға арналған торлар);

9.2.3.9 жеке шаруа қожалығындағы және фермерлік шаруашылықтағы сиыр қораларының құрылымы мен жабдықтарын білу;

9.2.3.10 фермерлік шаруашылықтағы жуу және сүт бөлімшелері, машина бөлімшелері жөнінде түсінік; 9.2.3.11 ұжымдық шаруашылықтағы жемшөп дайындауға арналған қосалқы жайлар, қи сақтағыштар, мал азығын сүрлейтін шұңқыр, траншеялар, ірі жем-шөп сақтау алаңдары жөнінде түсінік;

9.2.3.12 сиырларды қорада бағу жағдайларын білу, қора жабдықтары;

9.2.3.13 астауларды тазалау ережелерін және тазалау құрал-саймандарын білу;

9.2.3.14 қораларды, өткелдерді, астауларды тазалау, жем-шөп тарату, сиырларды серуен алаңына немесе жайылымға шығару барысында қауіпсіздік ережелерін білу;

9.2.3.15 қораны қидан тазалау, қиды өткелге тастау, қиды қисақтағышқа шығару, таза төсеніштерді жаю бойынша практикалық жұмыстар орындау;

9.2.3.16 сиыр қораны тазалау ережелері мен реттілігін білу;

9.2.3.17 сиырды тазарту ережелері мен реттілігін білу

9.2.3.18 сиыр қорасын қысқа дайындау ережелерін білу;

9.2.3.19 жаңа туған бұзауды күту ережелерін білу; 9.2.3.20 бұзауды өмірінің алғашқы 10 күнінде азықтандыру, уыз ішкізу, ішкізгеннен кейін бұзауды сүрту ережелерін білу;

2. Өндіргіш еңбек технологиясы

9.2.3.21 бұзауларды қысқы уақытта бағу, бұзау қорасында қажетті жағдайларды жасау ережелерін білу;
9.2.3.22 төлдерді серуендету ережелерін білу
9.2.3.24 тамбурларды жылылау, шеткі қақпаларды және олардың есіктерін қолдану тәсілдерін білу;
9.2.3.25 ферма аумағындағы жолдарды қардан тазалау

2.5 Үй жануарларына жем-шөп дайындау және оларды азықтандыру

9.2.5.1 ірі мүйізді малға жемшөп дайындаудың ережелерін білу;
9.2.5.2 сиыр азығының түрлері мен сипаттамасын білу (ірі, шырынды, құнарландырылған, техникалық өндірістің дән қалдықтары, қоспалы жем) ;
9.2.5.3 сабанды, жемдік тамыржемісер мен бақшалықтарды қолмен турау тәсілдерін білу;
9.2.5.4. жемшөпті булау (сабанды турау, қайнақ суға қайнату, ұн немесе кебек себу) ;
9.2.5.5. ірі және шырынды азықтарды концентратармен араластыру ережелерін білу;
9.2.5.6. жемдік тамыржемістерді жуу, асқабақ пен қарбыз жемістерін ұсақтау;
9.2.5.7. күнжара мен кебу жомды азықтандыруға дайындау, жемдік гранулаларды дайындау;
9.2.5.6 сиырды азықтандыру ерекшеліктерін білу (сауын және суалған сиырлардың азықтандыру нормалары мен рационы);
9.2.5.7 жемшөп тарату кезектілігін білу (өлшеу, бір ірі мүйізді малға берілетін тәуліктік норма)

2.7 Үй жануарларын өсіру

9.2.7.1 ірі мүйізді малды өсіру ерекшеліктерін білу;
9.2.7.2 ірі мүйізді малдың жасы мен тұқымын анықтау;
9.2.7.3 ірі мүйізді малды өсіру жағдайларын білу;
9.2.7.4 өсіру үшін асыл тұқымды малды таңдау жөнінде түсінік

9.2.8.1 мал шаруашылығында өнім алу технологиясын білу;

	2.8 Мал шаруашылығы және құс шаруашылығы өнімдері	9.2.8.2 сиыр сүтінен жасалынатын өнімдерді білу (ірімшік, кілегей, сары май, айран, иогурт, ұлттық өнімдер)
	2.9. Мал шаруашылығын механизациялау	9.2.9.1 ауылшаруашылық машиналары түрлерін және жемшөпті өңдеуге арналған құрылғылар түрлерін білу; 9.2.9.2 мал шаруашылығында еңбекті көп қажет ететін жұмыстар жайлы білу; 9.2.9.3 қи жинауды механизациялау тәсілдерін білу; 9.2.9.4 жемшөп дайындауды, таратуды механизациялау тәсілдерін білу; 9.2.9.5 сиыр қорадан қи жинауды механизациялау тәсілдерін білу; 9.2.9.6 құнарландырылған жемшөп дайындау машиналары түрлерін білу (дән ұстқыштар, құрама жем әзірлеу жабдықтары) ; 9.2.9.7 жемшөп таратуға арналаған машиналар түрлерін білу (тракторлық және автомобильдік таратқыштар) ; 9.2.9.8 ірі, сүрлем және тамыржемісті жемшөптерді тиеуге арналған машиналарды
3. Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	3.1 Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	9.3.1.1 өз бетінше жануарларға күтім жасау; 9.3.1.2 сиыр және бұзау қораларын тазалауға қатысу; 9.3.1.3 санитарлық-гигиеналық ережелерді сақтау; 9.3.1.4 өз бетінше немесе мұғалімнің көмегімен азықтандыру рационын құрастыру ; 9.3.1.5 қауіпсіздік техникасы ережелерін сақтау

4) 10-сынып:

7-кесте

Бөлімі	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
	1.1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	10.1.1.1 түрлі мәдениеттегі, нәсілдегі, діндегі адамдарға төзімділік көзқараспен қарау; 10.1.1.2 еңбек пәнін дайындауда материалдар мен тәсілдерді салыстыру, саралау

1. Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар	1.2 ҚР Еңбек заңнамасы және еңбек этикасы	10.1.2.1 оқу-еңбектік ұжымда кәсіби этиканы сақтау; 10.1.2.2 кәсіби борыш және жауапкершілік жөнінде ұғымның болуы; 10.1.2.3 үлкендер және құрбыластары мен бірге қызмет жасау, топта және ұжымда жұмыс істей білу
	1.3 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	10.1.3.1 жұмысқа қажетті құрал-саймандарды, материалдарды өз бетінше іріктеп алу; 10.1.3.2 еңбек түрлерін салыстыру және ең қолайлысын тандап алу; 10.1.3.3 технологиялық карта бойынша өз бетінше жұмыс жасау, жұмысты жоспарлау
2. Өндіргіш еңбек технологиясы	2.1 Ауылшаруашылық өндірісі жөнінде жалпы мәліметтер	10.2.1.1 мал шаруашылығының ел экономикасындағы мағынасын түсіну
	2.3 Үй жануарларын асырау және күту	10.2.3.1 сиырлардың суалу және сауын кезеңдерін білу; 10.2.3.2 суалған және сауын сиырлардың азықтану рационын білу; 10.2.3.3 суалған сиырды және сауын сиырды азықтандыру ерекшеліктерін білу; 10.2.3.4 жемшөп таратудың кезектілігін білу; 10.2.3.5 бір сиырға тәуліктік нормасын өлшеп беруді білу; 10.2.3.6 сиыр емшегінің құрылымын білу; 10.2.3.7 сиырды қолмен сауу, сауу режимі, жылдамдық, қайта сауу, емшекті уқалау ережелерін білу; 10.2.3.8 сиырды саууға дайындау; 10.2.3.9 сиырды толықтай сауу мағынасын білу; 10.2.3.10 сиырды қолмен сауу дағдысын меңгеру 10.2.3.11 сүтті сүт өлшеуішпен өлшеу; 10.2.3.12 практикалық жұмыстар орындау: сүтті сүзу, суыту, сүт ыдысын күту
		10.2.5.1 жануарлардың денсаулығын нығайтып, жоғарғы өнім алу үшін жазғы және күзгі жайылымның мағынасын білу;

	2.5 Үй жануарларына жем-шөп дайындау және оларды азықтандыру	10.2.5.2 жемшөп дайындау жайдың құрылысын білу; 10.2.5.3. жануарларды азықтандыру ережелерін, рационын білу; 10.2.5.4 жемшөп құнарлылығының мағынасын білу 10.2.5.5. жемшөп бірлігінің түсінігі
	2.8 Мал шаруашылығы және құс шаруашылығы өнімдері	10.2.8.1 сүт және ет өнімдерін алу технологиясын білу
	2.9 Мал шаруашылығын механизациялау	10.2.9.1 мал шаруашылығына арналған ауылшаруашылық машиналары түрлерін ажырата білу
3. Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	3.1 Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	10.3.1.1 алған өнімдерді талқылау және бағалау; 10.3.1.2 өз бетінше қолмен сауып үйрену; 10.3.1.3 жануарларды азықтандыру рационна сараптама жүргізу; 10.3.1.4 ірі және құнарландырылған жемшөп түрлерін анықтау; 10.3.1.5 мал шаруашылығында ажұмыс істеу барысында қауіпсіздік техникасы ережелерін сақтау
2-тоқсан		
1. Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар	1.1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	10.1.1.1 түрлі мәдениеттегі, нәсілдегі, діндегі адамдарға төзімділік көзқараспен қарау; 10.1.1.2 еңбек пәнін дайындауда материалдар мен тәсілдерді салыстыру, саралау
	1.2 ҚР Еңбек заңнамасы және еңбек этикасы	10.1.2.1 оқу-еңбектік ұжымда кәсіби этиканы сақтау; 10.1.2.2 кәсіби борыш және жауапкершілік жөнінде ұғымның болуы; 10.1.2.3 үлкендер және құрбыластары мен бірге қызмет жасау, топта және ұжымда жұмыс істей білу
	1.3 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	10.1.3.1 жұмысқа қажетті құрал-саймандарды, материалдарды өз бетінше іріктеп алу; 10.1.3.2 еңбек түрлерін салыстыру және ең қолайлысын таңдап алу;

		10.1.3.3 технологиялық карта бойынша өз бетінше жұмыс жасау, жұмысты жоспарлау
2. Өндіргіш еңбек технологиясы	2.1 Ауылшаруашылық өндірісі жөнінде жалпы мәліметтер	10.2.1.1 мал шаруашылығының ел экономикасындағы мағынасын түсіну; 10.2.1.2 Қазақстан ауылшаруашылық өндірісі дамуының негізгі бағыттарын білу
	2.3 Үй жануарларын асырау және күту	10.2.3.10 сиырды қолмен сауу дағдысын меңгеру; 10.2.3.11 сүтті сүт өлшеуішпен өлшеу; 10.2.3.12 практикалық жұмыстар орындау: сүтті сүзу, суыту, сүт ыдысын күту; 10.2.3.13 сүт ыдысын жуу және кептіру ережелерін білу, жуу құралдары; 10.2.3.14 сауыншының, арнайы киімінің жеке гигиенасы ережелерін білу; 10.2.3.15 сауыншының функционалдық міндеттерін білу
	2.5 Үй жануарларына жем-шөп дайындау және оларды азықтандыру	10.2.5.1 жануарлардың денсаулығын нығайтып, жоғарғы өнім алу үшін жазғы және күзгі жайылымның мағынасын білу; 10.2.5.2 жемшөп дайындау жайдың құрылысын білу; 10.2.5.3 жануарларды азықтандыру ережелерін, рационын білу; 10.2.5.4 жемшөп құнарлылығының мағынасын білу 10.2.5.5 жемшөп бірлігінің түсінігі; 10.2.5.6 сүт ыдыстарын жуу және кептіру, сүзгіні тазалау және жуу ережелерін білу; 10.2.5.7 ыдыстарды дезинфекциялық ерітіндімен жуу ережелерін білу; 10.2.5.8 астауларды тазалау ережелерін білу
	2.7 Үй жануарларын өсіру	10.2.7.1 ірі мүйізді малды өсіру тәсілдерін білу; 10.2.7.2 өсіру үшін таза асыл тұқымды мал түрлерін білу
	2.8 Мал шаруашылығы және құс шаруашылығы өнімдері	10.2.8.1 сүт және ет өнімдерін алу технологиясын білу

	2.9 Мал шаруашылығын механизациялау	10.2.9.1 мал шаруашылығына арналған ауылшаруашылық машиналары түрлерін ажырата білу; 10.2.9.2 ауылшаруашылық машиналарымен жұмыс жасай білу; 10.2.9.3 сиырларды саууды механизациялау ерекшеліктерін білу
3. Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	3.1 Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	10.3.1.1 алған өнімдерді талқылау және бағалау; 10.3.1.2 өз бетінше қолмен сауып үйрену; 10.3.1.3 жануарларды азықтандыру рационасына сараптама жүргізу; 10.3.1.4 ірі және құнарландырылған жемшөп түрлерін анықтау; 10.3.1.5 мал шаруашылығында ажұмыс істеу барысында қауіпсіздік техникасы ережелерін сақтау
3-тоқсан		
1. Материалтану. Құрал-саймандар	1.1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	10.1.1.1 түрлі мәдениеттегі, нәсілдегі, діндегі адамдарға төзімділік көзқараспен қарау; 10.1.1.2 еңбек пәнін дайындауда материалдар мен тәсілдерді салыстыру, саралау
	1.2 ҚР Еңбек заңнамасы және еңбек этикасы	10.1.2.1 оқу-еңбектік ұжымда кәсіби этиканы сақтау; 10.1.2.2 кәсіби борыш және жауапкершілік жөнінде ұғымның болуы; 10.1.2.3 үлкендер және құрбыластары мен бірге қызмет жасау, топта және ұжымда жұмыс істей білу
	1.3 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	10.1.3.1 жұмысқа қажетті құрал-саймандарды, материалдарды өз бетінше іріктеп алу; 10.1.3.2 еңбек түрлерін салыстыру және ең қолайлысын тандап алу; 10.1.3.3 технологиялық карта бойынша өз бетінше жұмыс жасау, жұмысты жоспарлау

<p>2.1 Ауылшаруашылық өндірісі жөнінде жалпы мәліметтер</p>	<p>10.2.1.1 мал шаруашылығының ел экономикасындағы мағынасын түсіну 10.2.1.2 Қазақстан ауылшаруашылық өндірісі дамуының негізгі бағыттарын білу</p>
<p>2.3 Үй жануарларын асырау және күту</p>	<p>10.2.3.14 сауыншының, арнайы киімінің жеке гигиенасы ережелерін білу; 10.2.3.15 сауыншының функционалдық міндеттерін білу; 10.2.3.16 бұқашықтар мен тайыншаларды күту жайлы қажетті деректерді білу; 10.2.3.17 төлді бөлуді, бұқашықтарды бордақылауға қоюды білу; 10.2.3.18 тайыншаларды сауын малды көбейту үшін өсіру ережелерін білу; 10.2.3.19 бордақы төлді бағу ережелерін, азықтандыру нормалары мен рационын, бордақылаудың аяқталуын білу; 10.2.3.20 практикалық жұмыстарды орындау: бордақы төлдердің жайларын тазалау, жем-шөпті тұтынуға дайындау, рационы мен реттілігіне байланысты тарату, суғару; 10.2.3.21 сиырларды машинамен сауу ережелерін білу; 10.2.3.22 қолмен және механизацияланып атқарған жұмыстардың сапасын бағалау; 10.2.3.23 бұзауларды жаю, жайылымда суғару ережелерін білу; 10.2.3.24 бұзауларды жастық топқа бөлу нормативтерін білу; 10.2.3.25 бұзау қораларындағы қысқы уақыттағы жұмыстарға қойылатын негізгі талаптар; 10.2.3.26 сиырларды байлап бағу тәсілдерін білу, олардың қолданылуы; 10.2.3.27 сиырларды байламай бағу ережелерін білу, сиырлардың бокста бағылуы; 10.2.3.28 сүт фермаларындағы сумен камту жүйесі жөнінде түсінік, сиыр қораларындағы су өткізгіш құбырлар;</p>

2. Өндіргіш еңбек технологиясы		10.2.3 29 автосуарғыш жайлы түсінік, автосуарғыштың құрылысы және жүрісі; 10.2.3.30 фермадағы вентиляциялық жабдықтар, канализациялық жүйе жөнінде түсінік
	2.5 Үй жануарларына жем-шөп дайындау және оларды азықтандыру	10.2.5.2 жемшөп дайындау жайдың құрылысын білу; 10.2.5.3 жануарларды азықтандыру ережелерін, рационын білу; 10.2.5.4 жемшөп құнарлылығының мағынасын білу; 10.2.5.5 жемшөп бірлігінің түсінігі ; 10.2.5.6 ірі мүйізді мал төлдерінің азығын білу; 10.2.5.7 әр жастағы бұзауларды азықтандыру ережелерін білу, бұзау өміріндегі уыздық және сүттік кезеңдер; 10.2.5.8 бұзауға сүт ішкізу сызбаларын жасау 10.2.5.9 топтық қораларға жемшөп тарату ережелерін білу, сүт бергеннен кейін бұзаулардың түрлі заттарды ему дағдыларын тию
	2.7 Үй жануарларын өсіру	10.2.7.1 ірі мүйізді малды өсіру тәсілдерін білу; 10.2.7.2. өсіру үшін таза асыл тұқымды мал түрлерін білу; 10.2.7.3. малды бұдандастыру жайлы түсінік; 10.2.7.4. ірі мүйізді малдың өнімділігін қалыптастыру жағдайларын білу
	2.8 Мал шаруашылығы және құс шаруашылығы өнімдері	10.2.8.1 сүт және ет өнімдерін алу технологиясын білу
	2.9 Мал шаруашылығын механизациялау	10.2.9.1 мал шаруашылығына арналған ауылшаруашылық машиналары түрлерін ажырата білу; 10.2.9.2 ауылшаруашылық машиналарымен жұмыс жасай білу; 10.2.9.3 сиырларды саууды механизациялау ерекшеліктерін білу; 10.2.9.4 сауын аппараттарын өз бетінше жинай білу;

		<p>10.2.9.5 сиырларды машинамен сауу барысында жұмыс қауіпсіздігі техникасын білу;</p> <p>10.2.9.6 аппараттармен және аспаптармен жұмыс істеу барысында қауіпсіздік техникасын сақтау</p>
3. Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	3.1 Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	<p>10.3.1.1 алған өнімдерді талқылау және бағалау;</p> <p>10.3.1.2 сауын аппараттарын өз бетінше дайындау</p> <p>10.3.1.3 өз бетінше қолмен сауып үйрену;</p> <p>10.3.1.4 жануарларды азықтандыру рационана сараптама жүргізу;</p> <p>10.3.1.5 ірі және құнарландырылған жемшөп түрлерін анықтау;</p> <p>10.3.1.6 мал шаруашылығында ажұмыс істеу барысында қауіпсіздік техникасы ережелерін сақтау;</p> <p>10.3.1.7 жануарлардың өнімділігін тани білу</p>
4-тоқсан		
1. Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар	1.1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	<p>10.1.1.1 түрлі мәдениеттегі, нәсілдегі, діндегі адамдарға төзімділік көзқараспен қарау;</p> <p>10.1.1.2 еңбек пәнін дайындауда материалдар мен тәсілдерді салыстыру, саралау</p>
	1.2 ҚР Еңбек заңнамасы және еңбек этикасы	<p>10.1.2.1 оқу-еңбектік ұжымда кәсіби этиканы сақтау;</p> <p>10.1.2.2 кәсіби борыш және жауапкершілік жөнінде ұғымның болуы;</p> <p>10.1.2.3 үлкендер және құрбыластары мен бірге қызмет жасау, топта және ұжымда жұмыс істей білу</p>
	1.3 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	<p>10.1.3.1 жұмысқа қажетті құрал-саймандарды, материалдарды өз бетінше іріктеп алу;</p> <p>10.1.3.2 еңбек түрлерін салыстыру және ең қолайлысын таңдап алу;</p> <p>10.1.3.3 технологиялық карта бойынша өз бетінше жұмыс жасау, жұмысты жоспарлау</p>

<p>2.1 Ауылшаруашылық өндірісі жөнінде жалпы мәліметтер</p>	<p>10.2.1.1 мал шаруашылығының ел экономикасындағы мағынасын түсіну; 10.2.1.2 Қазақстан ауылшаруашылық өндірісі дамуының негізгі бағыттарын білу</p>
<p>2.3 Үй жануарларын асырау және күту</p>	<p>10.2.3.1 сиырлардың суалу және сауын кезеңдерін білу; 10.2.3.2 суалған және сауын сиырлардың азықтану рационын білу; 10.2.3.3 суалған сиырды және сауын сиырды азықтандыру ерекшеліктерін білу; 10.2.3.4 жемшөп таратудың кезектілігін білу; 10.2.3.5 бір сиырға тәуліктік нормасын өлшеп беруді білу; 10.2.3.6 сиыр емшегінің құрылымын білу; 10.2.3.7 сиырды қолмен сауу, сауу режимі, жылдамдық, қайта сауу, емшекті уқалау ережелерін білу дайындау; 10.2.3.9 сиырды толықтай сауу мағынасын білу; 10.2.3.10 сиырды қолмен сауу дағдысын меңгеру; 10.2.3.11 сүтті сүт өлшеуішпен өлшеу; 10.2.3.12 практикалық жұмыстар орындау: сүтті сүзу, суыту, сүт ыдысын күту; 10.2.3.13 сүт ыдысын жуу және кептіру ережелерін білу, жуу құралдары; 10.2.3.14 сауыншының, арнайы киімінің жеке гигиенасы ережелерін білу; 10.2.3.15 сауыншының функционалдық міндеттерін білу; 10.2.3.16 бұқашықтар мен тайыншаларды күту жайлы қажетті деректерді білу; 10.2.3.17 төлді бөлуді, бұқашықтарды бордақылауға қоюды білу; 10.2.3.18 тайыншаларды сауын малды көбейту үшін өсіру ережелерін білу; 10.2.3.19 бордақы төлді бағу ережелерін, азықтандыру нормалары мен рационын, бордақылаудың аяқталуын білу;</p>

2. Өндіргіш еңбек технологиясы

- 10.2.3.20 практикалық жұмыстарды орындау: бордақы төлдердің жайларын тазалау, жем-шөпті тұтынуға дайындау, рационы мен реттілігіне байланысты тарату, суғару;
- 10.2.3.21 сиырларды машинамен сауу ережелерін білу;
- 10.2.3.22 қолмен және механизацияланып атқарған жұмыстардың сапасын бағалау;
- 10.2.3.23 бұзауларды жаю, жайылымда суғару ережелерін білу;
- 10.2.3.24 бұзауларды жастық топқа бөлу нормативтерін білу;
- 10.2.3.25 бұзау қораларындағы қысқы уақыттағы жұмыстарға қойылатын негізгі талаптар;
- 10.2.3.26 сиырларды байлап бағу тәсілдерін білу, олардың қолданылуы;
- 10.2.3.27 сиырларды байламай бағу ережелерін білу, сиырлардың бокста бағылуы;
- 10.2.3.28 сүт фермаларындағы сумен қамту жүйесі жөнінде түсінік, сиыр қораларындағы су өткізгіш құбырлар;
- 10.2.3.29 автосуарғыш жайлы түсінік, автосуарғыштың құрылысы және жүрісі;
- 10.2.3.30 фермадағы вентиляциялық жабдықтар, канализациялық жүйе жөнінде түсінік;
- 10.2.3.31 жайылым түрлерін білу: шалғындар, құрғақ сай-салалар, орманды жайылымдар;
- 10.2.3.32 жайылымның ерікті және айдау жүйесі, табиғи және дақылды жайылымдар жайлы білу ;
- 10.2.3.33 малдарды жайылымға айдап шығару тәртібін білу
- 10.2.5.1 жануарлардың денсаулығын нығайтып, жоғарғы өнім алу үшін жазғы және күзгі жайылымның мағынасын білу;
- 10.2.5.2 жемшөп дайындау жайдың құрылысын білу; 10.2.5.3. жануарларды азықтандыру ережелерін, рационын білу;

<p>2.5 Үй жануарларына жем-шөп дайындау және оларды азықтандыру</p>	<p>10.2.5.4 жемшөп құнарлылығының мағынасын білу; 10.2.5.5. жемшөп бірлігінің түсінігі; 10.2.5.6. ірі мүйізді мал төлдерінің азығын білу; 10.2.5.7. әр жастағы бұзауларды азықтандыру ережелерін білу, бұзау өміріндегі уыздық және сүттік кезеңдер; 10.2.5.8 бұзауға сүт ішкізу сызбаларын жасау; 10.2.5.9. топтық қораларға жемшөп тарату ережелерін білу, сүт бергеннен кейін бұзаулардың түрлі заттарды ему дағдыларын тию; 10.2.5.10 сүт ыдыстарын жуу және кептіру, сүзгіні тазалау және жуу ережелерін білу; 10.2.5.11 ыдыстарды дезинфекциялық ерітіндімен жуу ережелерін білу; 10.2.5.12 астауларды тазалау ережелерін білу</p>
<p>2.7 Үй жануарларын өсіру</p>	<p>10.2.7.1 ірі мүйізді малды өсіру тәсілдерін білу; 10.2.7.2. өсіру үшін таза асыл тұқымды мал түрлерін білу; 10.2.7.3. малды бұдандастыру жайлы түсінік; 10.2.7.4. ірі мүйізді малдың өнімділігін қалыптастыру жағдайларын білу</p>
<p>2.8 Мал шаруашылығы және құс шаруашылығы өнімдері</p>	<p>10.2.8.1 сүт және ет өнімдерін алу технологиясын білу</p>
<p>2.9 Мал шаруашылығын механизациялау</p>	<p>10.2.9.1 мал шаруашылығына арналған ауылшаруашылық машиналары түрлерін ажырата білу; 10.2.9.2 ауылшаруашылық машиналарымен жұмыс жасай білу; 10.2.9.3 сиырларды саууды механизациялау ерекшеліктерін білу; 10.2.9.4 сауын аппараттарын өз бетінше жинай білу; 10.2.9.5 сиырларды машинамен сауу барысында жұмыс қауіпсіздігі техникасын білу;</p>

		10.2.9.6 аппараттармен және аспаптармен жұмыс істеу барысында қауіпсіздік техникасын сақтау
3. Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	3.1 Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	10.3.1.1 алған өнімдерді талқылау және бағалау; 10.3.1.2 сауын аппараттарын өз бетінше дайындау; 10.3.1.3 өз бетінше қолмен сауып үйрену; 10.3.1.4 жануарларды азықтандыру рационна сараптама жүргізу; 10.3.1.5 ірі және құнарландырылған жемшөп түрлерін анықтау; 10.3.1.6 мал шаруашылығында ажұмыс істеу; барысында қауіпсіздік техникасы ережелерін сақтау; 10.3.1.7 жануарлардың өнімділігін тани білу

Ескерту: білім беру ұйымында оқу-еңбек үдерісін қажетті өндірістік материалымен қамтамасыз ету мүмкіншіліктеріне қарай, мұғалім тақырыптарды оқыту реттілігін белгілейді.

"Кәсіби еңбекке баулу" пәні бойынша 7
-10 сыныптағы зияты жеңіл түрде
зақымдалған білім алушыларға
арналған жаңартылған мазмұндағы
үлгілік оқу бағдарламасына
13-қосымша

Ескерту. 13-қосымшасының жоғарғы оң жақ бұрышы жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 7-10 сыныптар үшін "Кәсіби еңбекке баулу. Омарташылық" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

117. "Кәсіби еңбекке баулу. Омарташылық" профилі бойынша бағдарлама төмендегідей бөлімдерден тұрады:

- 1) 1-бөлім "Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар";
- 2) 2-бөлім "Еңбек пәнін дайындау технологиясы";
- 3) 3-бөлім "Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы".

118. "Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер;
- 2) ара ұясы, омарталық құрал-саймандар және омарталық құрылыстар;
- 3) шеберханадағы және омартадағы жұмыс қауіпсіздігінің ережелері;
- 4) еңбекті қорғау және еңбек заңнамасы;

119. "Еңбек пәнін дайындау технологиясы" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) ара жанұясының биологиясы;
- 2) омартадағы көктемгі жұмыстар;
- 3) омартадағы жазғы жұмыстар;
- 4) омартадағы күзгі жұмыстар;
- 5) аралардың қысқы күтімі;
- 6) жемшөп базасы және тозаңдату;
- 7) омарта өнімін алу, оның сақтау және өңдеу;
- 8) аралардың аурулары, жаулары және зиянкестері;
- 9) ағаш ұсталық жұмыстар технологиясы;
- 10) қолданбалы-декоративтік шығармашылық

120. "Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы" бөлімі келесі бөлімшені қамтиды:

- 1) еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы.

121. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

- 1) 1-бөлім "Материалтану":

1-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1.1. Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	7.1.1.1 өздерін Қазақстан азаматы ретінде сезіну; 7.1.1.2 "Омарташылық" пәнінің ерекшеліктерін зерделеу және белгілеу; 7.1.1.3	8.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш сезімін көрсете білу; 8.1.1.2 "Омарташылық" пәнінің ең маңызды ерекшеліктері жөнінде білімін және түсінігін көрсету; 8.1.1.3 араларға күтім көрсету барысында технологиялық операциялардың терминдері мен атауларын түсіну және өз сөзінде қолдану;	9.1.1.1 басқалардың пікіріне, әр түрлі халықтар тарихы мен мәдениетіне сыйлы көзқарас таныту; 9.1.1.2 "Омарташылық" пәнінің ерекшеліктерін өз бетінше зерделеуге ұмтылыс жасау; 9.1.1.3 өндірістік омартадағы еңбекті ұйымдастыру негіздері жөнінде ұғымдардың; 9.1.1.4	10.1.1.1 түрлі мәдениеттегі, нәсілдегі, діндегі адамдарға төзімділік көзқараспен қарау; 10.1.1.2 ҚРауылшаруашылығын дамытудағы омарташылықтың мағынасын түсіну; 10.1.1.3 кәсіби тұрғыдағы өз шешімін көрсете білу; 10.1.1.4 еңбек дағдысына заманауи өмірдің қажетті жағдайы

	<p>омарташы кәсібінің ерекшеліктерін білу ;</p> <p>7.1.1.4 арнайы және техникалық терминологияны түсіну және өз сөзінде қолдану</p>	<p>8.1.1.4 ағаш ұсталық технологиялық операциялардың терминдері мен атауларын түсіну және өз сөзінде қолдану;</p> <p>8.1.1.5 жұмыс орнын өз бетінше ұйымдастыру</p>	<p>өз басының ерекшеліктерін кәсіби талаптармен үйлестіре білу;</p> <p>9.1.1.5 араларға күтім көрсету және ағаш ұсталық жұмыстары барысында санитарлық-гигиеналық талаптарды білу және орындау</p>	<p>ретінде карауды әдетке айналдыру;</p> <p>10.1.1.5 еңбек заттарын дайындау барысында материалдардың қасиеттерін ескеру</p>
	<p>7.1.2.1 аралар ұяларының эволюциясы жөнінде ұғым;</p> <p>7.1.2.2 ағаш қуысындағы ұяны(борт), колода және сапетканы ажырата білу;</p> <p>7.1.2.3 жақтаулы ұяның тарихын білу;</p> <p>7.1.2.4 жақтаулы ұяның құрылысы жөнінде ұғым;</p> <p>7.1.2.5 ұялық жақтаудың құрылысын білу;</p> <p>7.1.2.6 омарталық сымның міндетін білу;</p> <p>7.1.2.7 ұялық жақтауға сым тартуға арналған құрылғының құрылысын білу;</p> <p>7.1.2.8 б о с балауыздың міндетін білу;</p> <p>7.1.2.9</p>	<p>8.1.2.1 екі корпусты ұяның құрылымын білу;</p> <p>8.1.2.2 жатақ ұяларды ажырата білу, олардың құрылысының ерекшеліктерін білу ;</p> <p>8.1.2.3 араларды көшіруге арналған жәшіктердің құрылысы жайлы мәліметтер;</p> <p>8.1.2.4 аралар ұяларын бояйтын түстерді білу;</p> <p>8.1.2.5 ұ я л ы қ жақтаулардың топтамасын білу;</p> <p>8.1.2.6 ж е н і л қоршамалардың құрылымын білу;</p> <p>8.1.2.7 аталық бос балауыздар жөнінде түсінік;</p> <p>8.1.2.8 ұяларды жылытатын материалдар түрлері жайлы мәліметтер;</p>	<p>9.1.2.1 көпкорпусты ұяның, д ү к е н жалғамаларының құрылысын білу;</p> <p>9.1.2.2 ұябекіткіштерінің құрылысы жайлы білу;</p> <p>9.1.2.3 көпкорпусты ұяның ұялық жақтаулары мен д ү к е н жалғамаларын ажырата білу;</p> <p>9.1.2.4 жақтаулар ұстағыштарының құрылымын білу;</p> <p>9.1.2.5 балауыздың майдагерлік (кустарный) өндірісіне арналған ойғыш білдектердің құрылысы жайлы білу;</p> <p>9.1.2.6 тозаң ұстағыштың құрылымын білу;</p> <p>9.1.2.7 аналық тор мен а н а л ы қ қалпақшаның міндетін білу;</p> <p>9.1.2.8 араларға арналған т ө б е жемсалғыштардың құрылымын білу;</p> <p>9.1.2.9</p>	<p>10.1.2.1 бақылау ұяның құрылысы мен міндетін білу;</p> <p>10.1.2.2 некелік ұяның құрылысы мен міндетін білу;</p> <p>10.1.2.3 ұялардың жылы және суық күндердегі ерекшеліктерін білу ;</p> <p>10.1.2.4 секциялы бал алу үшін балауыз жақтаулары жайлы білу;</p> <p>10.1.2.5 у жинағыш жақтаулар жайлы білу;</p> <p>10.1.2.6 араларды алшақтатқыштың құрылымы мен міндетін білу;</p> <p>10.1.2.7 балауыздардың өндірістік өндірілуі</p>

1.2.
Материалдардың,
құрал-саймандардың
және
жабдықтардың
сараптамасы

<p>ұяға арналған жастық және кенепше жайлы ұғым; 7.1.2.10 омарталық қашаудың құрылысы мен міндетін білу; 7.1.2.11 булы балауыз еріткіштің құрылысы мен міндетін білу; 7.1.2.12 омарташының арнайы киімін білу; 7.1.2.13 балауыз жақтауларын салуға арналған жәшік пен омарташының жұмыс жәшігі құрылымын ажырата білу; 7.1.2.14 омарта шанышқысы мен омарта пышағының құрылымы мен міндетін білу; 7.1.2.15 түгіндеткіштің міндеті жайлы ұғым; 7.1.2.16 балауыз жақтауларынашуға арналған вананың құрылымын білу; 7.1.2.17 бал шайқауыштың құрылысы мен міндетін білу; 7.1.2.18 бал сүзгісінің құрылысы мен міндетін білу; 7.1.2.19 араның су ішетін астаулары жөнінде мәліметтер; 7.1.2.20 араларды көшіретін платформаның</p>	<p>8.1.2.9 о марта қашауларының құрылымы жөнінде мәліметтер; 8.1.2.10 аралармен жұмыс істегенде киетін жейделер, шлемдер және қолғаптар үлгілері жайлы ұғым; 8.1.2.11 ұялық шымылдықтың міндеті мен қолдануын білу; 8.1.2.12 омарта шөткесінің міндетін білу; 8.1.2.13 түгіндеткіштің құрылымын білу; 8.1.2.14 бос балауызды ұя жақтауындағы сымға бекіту саймандарын ажырата білу; 8.1.2.15 төрт жақтаулы балшайқауыштың құрылымын білу; 8.1.2.16 тескіштің құрылымы және міндетімен танысу; 8.1.2.17 омарта арбасының құрылысы жайлы түсінік; 8.1.2.18 ұяшықтар төбешіктерінің міндетін білу; 8.1.2.19 бақылау ұяшығындағы таразының міндетін түсіну; 8.1.2.20 қыстаудың құрылысы мен сипаттамасын білу; 8.1.2.21</p>	<p>ұяларды жылытатын материалдар жайлы мәліметтер; 9.1.2.10 ара үйірін шешуге арналағн жабдықтар жайлы білу; 9.1.2.11 күн балауызерітікішінің құрылымы мен міндетін білу; 9.1.2.12 түгіндеткіштің жанармайы түрлері мен қасиеттерін білу; 9.1.2.13 араларды тексеруге арналған шатырдың құрылысын білу; 9.1.2.14 ұя көтергіштерінің құрылысы жайлы мәліметтер; 9.1.2.15 бал шайқауыштың топтамасын жақтаулар саны бойынша білу; 9.1.2.16 хордалық және радиандық бал шайқауыштарды ажырата білу; 9.1.2.17 балды сақтауға және тасымалдауға арналған ыдыстар жайлы мәліметтер; 9.1.2.18 қыстаулар түрлерін білу; 9.1.2.19 көшпенді вагон құрылымын білу; 9.1.2.20 ағаш материалын сақтау ережелерін білу, кептірудің тәсілдері мен мақсаты; 9.1.2.21</p>	<p>жөнінде жалпы түсінік; 10.1.2.8 электр күшейткіштің құрылымы және жұмыс істеу қағидасын білу; 10.1.2.9 бөлгіш тордың құрылысы мен міндетін білу; 10.1.2.10 балауыздық жақтауларды басып шығаруға арналған бу және электр пышақтардың құрылысы жөнінде жалпы түсінік; 10.1.2.11 балауыздық жақтауларды басып шығаруға арналған білдектердің құрылымы жөнінде мәліметтер 10.1.2.12 қысуға арналған білдектің құрылысы жөнінде түсінік; 10.1.2.13 электр бал шайқауыштың құрылымын білу; 10.1.2.14 бағдарламалық басқаруы бар бал шайқауыштар жайлы түсінік; 10.1.2.15 бал тұндырғыштардың құрылымымен танысу; 10.1.2.16 балды кристалсыздандыру камераларының құрылымын түсіну; 10.1.2.17 балауыз еріткіш пен балауыз престегіштің құрылымы жөнінде түсінік;</p>
--	---	---	---

	<p>міндетін түсіну; 7.1.2.21 аралар қыстауының құрылысы мен міндетін білу; 7.1.2.22 ұялар мен жақтауларды жасауға арналған ағаш материалдардың атаулары мен қасиеттерін білу; 7.1.2.23 бұрғылайтын үстел білдегінің құрылысы мен міндетін білу; 7.1.2.24 жұқа қол арасының құрылысы мен міндетін білу; 7.1.2.25 тегістеуіш тері және оның міндетін білу</p>	<p>омарта платформаларының түрлері жайлы мәліметтер; 8.1.2.22 бұрғылар құрылымы мен түрлерін білу; 8.1.2.23 егеулерді керткітері бойынша ажырата білу; 8.1.2.24 ағаш желімінің негізгі түрлері мен қасиетін білу; 8.1.2.25 бекіткіш бұйымдардың түрлерін анықтау; 8.1.2.26 қол бұрғысының айналдырғыш аспабы құрылысын түсіну; 8.1.2.27 қол араларды ажырата білу: түрлерін, құрылымы мен міндетін</p>	<p>ағаш жонғыш білдектің құрылымын және міндетін білу; 9.1.2.22 қол электр құралының түрлері, құрылымы және қолданылуын білу; 9.1.2.23 тегістегіштің міндетін түсіну; 9.1.2.24 ағаш өңдеу білдектерінің негізгі түрлерін, міндеттерін білу; 9.1.2.25 ағашқа арналған лактардың негізгі түрлері мен қасиеттерін білу; 9.1.2.26 негізгі араланатын материалдарды белгілеу; 9.1.2.27 жалпақ материалдардың сипаттамаларын білу (ДВП, ДСП, шере(фанера))</p>	<p>10.1.2.18 аналық араларды жасанды шығаруға арналған жабдықтар мен құралдарды білу; 10.1.2.19 ара павильонының құрылысы жөнінде түсінік; 10.1.2.20 кептіру камераларының құрылымын білу; 10.1.2.21 фанера, ДСП, ДВП кесудің ерекшеліктерін білу; 10.1.2.22 жұқа ара білдегінің құрылымы мен жұмыс істеу қағидасын білу</p>
<p>1.3 Шеберханада және омартада жұмыс істеу барысындағы қауіпсіздік техникасы ережелері</p>	<p>7.1.3.1 омарта қашауымен балауыздарды кесу және ұя жақтауларын тазалау барысында қауіпсіздік техникасы ережелерін сақтау; 7.1.3.2 омартадағы тәртіп ережелері жөнінде түсінік; 7.1.3.3 ұсталық қол құрал-саймандармен жұмыс істеу барысындағы қауіпсіздік</p>	<p>8.1.3.1 қол бұрғысымен және айналдыратын аспаппен жұмыс істеу барысында қауіпсіздік техникасы ережелерін сақтау; 8.1.3.2 омарта шанышқысымен балауыз жақтауларын шығару барысында қауіпсіз жұмыс істеу тәсілдерін сақтау; 8.1.3.3 бал шайқауышпен жұмыс істеу барысында</p>	<p>9.1.3.1 электрленген қол құрал-саймандармен жұмыс істеу барысында қауіпсіздік техникасы ережелерін сақтау; 9.1.3.2 ішінде аралары бар ұяларды көшірген кезде қауіпсіз жұмыс істеу тәсілдерінің ерекшеліктерін білу; 9.1.3.3 айналатын кассеталары бар бал шайқауышпен жұмыс істеу</p>	<p>10.1.3.1 жұқа ара білдегімен жұмыс істеу барысында қауіпсіздік техникасы ережелерін сақтау; 10.1.3.2 электр қауіпсіздігі талартарын сақтау; 10.1.3.3 бояу жұмыстарын жүргізген кезде желдету режимін сақтау; 10.1.3.4 бал салынған ыдыстарды тасымалдаған кезде қауіпсіз тәсілдердің</p>

	техникасы ережелерін сақтау; 7.1.3.4 бұрғы білдегімен қауіпсіз жұмыс істеу тәсілдерін сақтау	қауіпсіздік техникасы ережелерін білу; 8.1.3.3 бу балауыз еріткішін қолданған кезде қауіпсіз жұмыс істеу ерекшеліктерін білу	барысында қауіпсіздік техникасы ережелерін білу; 9.1.3.4 түтіндеткішті жағу және қолдану барысында өрт қауіпсіздігі талаптарын сақтау	ерекшеліктерін білу; 10.1.3.5 араларды дәрілік препараттармен өңдеу барысында қауіпсіздік техникасы ережелерін сақтау
1.4 Еңбекті қорғау және ҚР еңбек заңнамасы	7.1.4.1 шеберханада қауіпсіз жұмыс істеу ережелерін түсіну; 7.1.4.2 омартадағы тәртіп ережелерін түсіну; 7.1.4.3 жұмыс уақыты және демалыс уақыты жөнінде ұғымды түсіну	8.1.4.1 шеберханада және омартада өндірістік жұмыс барысындағы сақтық шараларын, жаракаттанушылықтың алдын-алу шараларын, себептерін білу; 8.1.4.2 өрт сөндірудің алғашқы құралдарын қолдану ережелерін білу; 8.1.4.3 ҚР еңбек заңнамасы жайлы түсінік	9.1.4.1 жұмысшылар мен қызметкерлердің негізгі құқықтары мен міндеттері, еңбекті қорғау және еңбектік келісім шарт жайлы білу; 9.1.4.2 еңбек тәртібі, еңбек ақы, еңбек тапсырмасын орындау жауапкершілігі, материалдық жауапкершілік жөніндегі ұғымдарды түсіну; 9.1.4.3 өрт болған жағдайда эвакуациялық жоспарға бағдарлана білу	10.1.4.1 ҚР омарташылық туралы заңымен танысу; 10.1.4.2 омарташылықта және ағаш өңдеуде еңбекті қорғауды ұйымдастыру жұмыстарын түсіну; 10.1.4.3 еңбек гигиенасы, өндірістік санитария және жеке гигиена негіздерін білу; 10.1.4.4 шеберханада және омартада өрт қауіпсіздігі талаптарын орындау

2) 2-бөлім "Еңбек пәнін дайындау технологиясы":

2-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	7.2.1.1 ара жанұясының құрамын білу; 7.2.1.2 сыртқы бейнесі бойынша аталық, аналық және	8.2.1.1 аралар арасында жасына қарай міндеттердің бөлінуі жайлы түсінік; 8.2.1.2 ара денесінің құрылысын білу (басы, кеудесі, іші,	9.2.1.1 жұмысшы аралардың ұялық және ұшқыш болып бөлінуі жайлы түсінік; 9.2.1.2 жас аралардың бағдарлы ұшып шығуы жайлы түсінік; 9.2.1.3 аталық, аналық және жұмысшы	10.2.1.1 ұрғашы арадан аналық араның пайда болу себептері мен белгілерін білу; 10.2.1.2 ұрғашылық жанұяның пайда болу себептерін білу; 10.2.1.3

<p>2.1. Ара жанұясының биологиясы</p>	<p>жұмысшы араны тани білу; 7.2.1.3 аталық, аналық және жұмысшы араның рөлін білу; 7.2.1.4 араның сыртқы құрылысын білу; 7.2.1.5 аралардың құрылыс-жайларыж өнінде түсінік; 7.2.1.6 балуыздардағы ұяшықтардың пішіні жөнінде түсінік; 7.2.1.7 аралардың балауыз шығаруы жөнінде түсінік; 7.2.1.8 аралар ұясы және өсіп көбеюі жөнінде түсінік; 7.2.1.9 ара жанұясының жыл бойғы өмірі жөнінде жалпы түсінік</p>	<p>аяқтары, канаттары); ; 8.2.1.3 ара бізгегінің құрылысы және шағуы жайлы түсінік; 8.2.1.4 балауыз жақтауындағы ашық және жабық өсіп көбеюді тани білу; 8.2.1.5 балауыз жақтауындағы ұяшықтардың негізгі түрлерін аырата білу; 8.2.1.6 аралардың балауыз шығаруының басталуы белгілерін білу; 8.2.1.7 аралардың балшырынжинау үдерісі жөнінде түсінік; 8.2.1.8 жұмысшы араның даму кезеңдерін білу; 8.2.1.9 ара жанұясының жыл бойғы өмірінің тәртібімен танысу</p>	<p>араның өмірлерінің ұзақтығы жөнінде мәліметтер; 9.2.1.4 араның ас қорыту органдарының жүйесі жөнінде түсінік; 9.2.1.5 араның тыныс алу және қан айналым органдарын зерделеу; 9.2.1.6 араның және аталық араның өсіп көбеюін тани білу; 9.2.1.7 өтпелі, бүйірлі, балды ұяшықтарды, олардың міндетін ажырата білу; 9.2.1.8 аралардың балауыз шығаруына әсер ететін факторларды білу; 9.2.1.9 аралардың балшырынды балға айналдыру үдерісі жөнінде түсінік; 9.2.1.10 аралардың балтозаңды дайындау үдерісі жайлы; 9.2.1.11 аралардың тірішілік әрекетінің мерзімділіктігін білу</p>	<p>дөнес өсіп көбеюді тани білу; 10.2.1.4 араның иіс сезу, сезіну, есту органдары жайлы түсінік; 10.2.1.5 араның сілекей бездері жөнінде түсінік; 10.2.1.6 араның есту, көру, сезіну, иіс сезу органдарының құрылысы және функциялары жөнінде түсінік; 10.1.2.7 араның дабыл қақыш жүйесі жөнінде білу (араның биі) ; 10.1.2.8 араның қозғалысы мен ұшуы жөнінде мәліметтерді білу; 10.1.2.9 аналық сүт жөнінде түсінік; 10.1.2.10 аналық араларды шығару және ауыстыру жөнінде мәліметтер; 10.1.2.11 ұрықты (тұқымдалғыш) және ұрықсыз аналық араларды ажырата білу</p>
		<p>8.2.2.1 арларды қыстаудан шығаратын жерді</p>	<p>9.2.2.1 арларды қыстаудан шығаратын алаңға қойылатын талаптарды білу; 9.2.2.2 арларды қыстаудан шығаратын алаңды дайындау; 9.2.2.3</p>	

2.2. Омартадағы көктемгі жұмыстар

<p>7.2.2.1 аралардың қыстаудан шығу мерзімдерін білу; 7.2.2.2 су ішетін астаудың орнатылуын білу; 7.2.2.3 түтіндеткіш жанармайын дайындау; 7.2.2.4 аралардың көктемгі ұшып өтуі жөнінде жалпы түсінік; 7.2.2.5 аралар жанұясының көктемгі тексерісі жөнінде түсінік; 7.2.2.6 ұяларды тазалаудың алғашқы дағдыларын меңгеру; 7.2.2.7 ұяларды жуу; 7.2.2.8 ұяларды кептіріп қою; 7.2.2.9 ұяларды дезинфекциялау жөнінде түсінік; 7.2.2.10 аралар жанұяларын тексеру техникасы жөнінде түсінік; 7.2.2.11 аралардың көктемгі күтімі жөнінде түсінік; 7.2.2.12 ұялық жақтауға сым тартуды білу; 7.2.2.13 ескі балауыздарды кесіп тастау дағдыларын меңгеру; 7.2.2.14 балауыз жақтауларын тазалауды білу; 7.2.2.15 балауыз жақтауларынан ескі</p>	<p>таңдау жөнінде түсінік; 8.2.2.2 ұяларды көшіру және орналастыру ережелерін білу; 8.2.2.3 түтіндеткішті жағу тәсілдері жөнінде түсінік; 8.2.2.4 ара шаққанда көмек көрсете білу; 8.2.2.5 алғашқы көктемгі аралап ұшуды бақылау; 8.2.2.6 алғашқы көктемгі аралап ұшу кезіндегі аралардың іс-әрекеті жөнінде түсінік; 8.2.2.7 араларды тексеру техникасын білу; 8.2.2.8 араларды тексеруге арналған құрал-саймандарды қолдана білу; 8.2.2.9 араларды алғашқы тексеру барысында жанұяның күшін анықтау; 8.2.2.10 ұяларды балауызы мен ара желімін (прополис) бөле отырып тазалау; 8.2.2.11 ұялар мен құрал-саймандарды дезинфекциялау тәсілдерін білу; 8.2.2.12 араларды таза ұяларға көшіру жайлы түсінік; 8.2.2.13 ұяларды қысқарту және жылыту</p>	<p>араларды қыстаудан шығара білу; 9.2.2.4 ұяларды көшіру барысында аралар сыртқа ұшып шыққан жағдайда өз іс-әрекетің жайлы білу; 9.2.2.5 алғашқы аралап ұшуын бақылау барысында аралар жанұяларының жағдайын анықтау; 9.2.2.6 нашар қыстап шыққан жанұяларды анықтай білу; 9.2.2.7 түтіндеткішті жаққан кезде өрт қауіпсіздігі ережелерін білу; 9.2.2.8 араларды тексерген кезде түтіндеткішті қолдана білу; 9.2.2.9 араларды тексеру техникасын меңгеру; 9.2.2.10 араларды таза ұяларға көшіру тәсілдерін білу; 9.2.2.11 аналық араны таба білу; 9.2.2.12 алғашқы тексеру барысында жемнің саны мен сапасын анықтау; 9.2.2.13 ұяларды қысқарту және жылыту тәсілдерін білу; 9.2.2.14 аралар жанұяларын біріктіру тәсілдерін білу; 9.2.2.15</p>	<p>10.2.2.1. араларды қыстаудан шығаратын жерді таңдау; 10.2.2.2 жылыжайдағы ең ерте аралап ұшып шығу жайлы түсінік; 10.2.2.3 түрлі типтегі ұяларда араларды тексеру техникасын білу; 10.2.2.4 түтіндеткішті жағу тәсілдерін білу; 10.2.2.5 түтіндеткіш жанармайының сипаттамасын білу; 10.2.2.6 аналықтары жоқ жанұяларды түзеу тәсілдері жайлы түсінік; 10.2.2.7 өсіп көбеюі бойынша аналық аралардың сапасын анықтау; 10.2.2.8 ұяны қысқарту және шектеу тәсілдерін білу; 9.2.2.9 аралар жанұяларын біріктіру тәсілдерін білу; 10.2.2.10 аралар жанұяларын күшейту тәсілдерін білу; 10.2.2.11 аралардың ұядан ұшып кету себептері жөнінде мәліметтер; 10.2.2.12 араларды азықтандыру дағдыларын меңгеру; 10.2.2.13 араларды азықтандыру тәсілдерін білу; 10.2.2.14 ұялық жақтауға сым тарту;</p>
---	--	--	---

	<p>сымдарды алып тастау тәсілдерін білу; 7.2.2.16 ұялардың кеңейтілуі және ара жауясының өсуі жайлы түсінік; 7.2.2.17 омартада құжаттарды толтыру жөнінде түсінік</p>	<p>тәсілдері жайлы түсінік; 8.2.2.14 жанұяларын біріктіру жөнінде; 8.2.2.15 араларды көктемгі азықтандырудың себептерін білу; 8.2.2.16 аралар ұяларын балауыз жақтауларымен кеңейту тәсілдерін білу; 8.2.2.17 бос балауызды ұялық жақтаудағы сымға бекіту тәсілдерін білу</p>	<p>араларды көктемгі азықтандыру түрлерін білу; 9.2.2.16 бал және қант шырынын дайындау технологиясы жайлы түсінік; 9.2.2.17 араларға жемдік астауын тарату тәсілдерін білу; 9.2.2.18 ұяларды жақтаулармен кеңейту тәсілдерін білу; 9.2.2.19 жақтауларды балауыздата білу; 9.2.2.20 аралар жанұясын тексеру журналын жүргізу жайлы түсінік</p>	<p>10.2.2.15 бос балауызды бекітудің түрлі тәсілдерін білу; 10.2.2.16 екінші корпусстарды қою арқылы ұяларды кеңейту жөнінде түсінік; 10.2.2.17 аралар жанұяларын тексеру журналын толтыру</p>
	<p>7.2.3.1 аралар жанұяларын бал жинату үшін тасымалдауға дайындау жөнінде түсінік; 7.2.3.2 ұяларды көшіру тәсілдері жөнінде мәліметтер; 7.2.3.3 араларды жерде және платформаларда асырау жөнінде түсінік; 7.2.3.4</p>	<p>8.2.3.1 араларды тасымалдау алдында балауыз жақтауларын ұяшықтарда бекіту тәсілдерін білу; 8.2.3.2 жақтаулар сыналарының міндеті мен құрылымы жайлы түсінік; 8.2.3.3 ұялардың ұстатқышы жөнінде мәліметтер; 8.2.3.4 араларды жерде және</p>	<p>9.2.3.1 араларды тасымалдау алдында ұяның балауыздық жақтауларын ажырата білу; 9.2.3.2 ұялардың бөлшектерін бекіту тәсілдерін білу; 9.2.3.3 ұяларды омарталық платформаларда бекіту тәсілдерін білу; 9.2.3.4 ұяларды жерде ұстағанда оларды орналастыру жөнінде түсінік; 9.2.3.5 араларды тасымалдау барысында ұяларды желдетудің мағынасын білу; 9.2.3.6</p>	<p>10.2.3.1 балауыз жақтауларын ұяларға бекіте білу; 10.2.3.2 ұялардың бөлшектерін ленталармен, ұстатқыштармен, кронштейндермен бекіту тәсілдерін білу; 10.2.3.3 ұяларды тиеуді және түсіруді жүзеге асыра білу; 10.2.3.4</p>

2.3
Омартадағы жазғы жұмыстар

аралардың үйірлену үдерісі жөнінде түсінік; 7.2.3.5 бас қолдаушы балжинау және аралар жанұясын оған дайындау жайлы түсінік; 7.2.3.6 қолдаушы балжинау жайлы түсінік; 7.2.3.7 араларды түрлі ұяларда бағу жайлы жалпы түсінік; 7.2.3.8 ұялардың негізгі түрлерінің артықшылығы мен кемшіліктері жөнінде мәліметтер; 7.2.3.9 балауыз жақтауларының айналымы жайлы түсінік; 7.2.3.10 балды айдап шығару үшін балауыз жақтауларын ұялардан таңдап алу жөнінде түсінік; 7.2.3.11 балшайқау тәсілдерін меңгеру және балшайқауыш құрал-саймандарын дайындау; 7.2.3.12 балауыз жақтауларын омарта шанышқысымен басып шығарудың алғашқы дағдыларын меңгеру; 7.2.3.13 балшайқауышпен жұмыс істеудің алғашқы дағдыларын меңгеру; 7.2.3.14	платформаларда асыраудың артықшылығы мен кемшіліктерін білу; 8.2.3.5 аралар үйірленуінің себептері мен белгілерін білу; 8.2.3.6 үйірді тарту және шығаруға арналған құрылғылар жөнінде түсінік; 8.2.3.7 үйірді шығару тәсілдерін білу; 8.2.3.8 бас бал жинау кезінде аралардың балауыздарға мұқтаждығы жайлы мәліметтер; 8.2.3.9 араларды екі корпусты ұяларда бағу технологиясы жөнінде түсінік; 8.2.3.10 бөлгіш торды қолдану; 8.2.3.11 піскен балы бар балауыз жақтауларын анықтау; 8.2.3.12 балы бар балауыз жақтауларын таңдау тәсілдерін меңгеру; 8.2.3.13 балауыз жақтауларын омарта шанышқысымен басып шығарудың тәсілдерін меңгеру; 8.2.3.14 айналмалы кассеталары бар балшайқауышта балшайқау технологиясын меңгеру; 8.2.3.15 басты бал жинау аяқталғаннан кейін	үйірлендірудің алдын-алу тәсілдері жөнінде түсінік; 9.2.3.7 омарталық және қуыстық аналық ұяларды ажырата білу; 9.2.3.8 омартаны өсіру үшін үйірлерді қолдану жайлы түсінік; 9.2.3.9 үйірден шығып кеткен ара жанұяларынан жұмысын қабылдау жөнінде түсінік; 9.2.3.10 бұрлар арқылы аралар жанұяларын жасанды бөлу жөнінде мәліметтер; 9.2.3.11 бал жинаудың көлеміне қарай аралардың балауыздарға мұқтаждығы жайлы мәліметтер; 9.2.3.12 араларды жатақ ұяларда ұстау технологиясы жөнінде түсінік; 9.2.3.13 дүкен жалғамалары мен аралар кетіргіштерін қолдану; 9.2.3.14 көмекші аналық араларды қолдану арқылы аралар жанұясын күшейту технологиясы жайлы түсінік; 9.2.3.15 аналық араларды алмастыру себептері мен	араларды демдеу себептерін білу; 10.2.5. платформалардың бал жинауыштарға қарасты орналасуы жайлы түсінік; 10.2.3.6 үйірленумен күрес тәсілдері жөнінде түсінік; 10.2.3.7 үйірден шығып кеткен ара жанұяларынан жұмысын қабылдау тәсілдерін білу; 10.2.3.8 құрама бұрмаларды ұйымдастыру тәсілдерін білу; 10.2.3.9 аналақ араларды баяу аламастыру жайлы түсінік; 10.2.3.10 омартадағы селекциялық жұмыстар жайлы жалпы түсінік; 10.2.3.11 араларды көп корпусты ұяларда ұстау жайлы түсінік; 10.2.3.12 балжинауыш жанұяларын құру жайлы мәліметтер; 10.2.3.13 балы бар жақтауларды ұялардан шығару тәсілдерін меңгеру; 10.2.3.14 дүкен жалғамаларын ұялардан шешу; 10.2.3.15 айдалған жақтауларды кептіру тәсілдерін білу; 10.2.3.16 жақтауларды
---	--	---	---

	басты бал жинаудан кейін аралар жанұяларында жұмысшы аралар санының азаюы жөнінде түсінік	аралар жанұяларында жұмыстың азаю себептерін білу; 8.2.3.16 корпустарды алу арқылы ұяларды қысқарту тәсілдерін білу	тісілдері жайлы түсінік; 9.2.3.16 балы бар жақтауларды омарташы пышағымен шығару дағдыларын меңгеру; 9.2.3.17 айналмалы кассеталары бар балшайқауышта балшайқау технологиясын меңгеру	омарташы пышағымен шығару тәсілдерін білу; 10.2.3.17 электр балшайқауыштардың құрылымы жөнінде түсінік
2.4 Омартадағы күзгі жұмыстар	7.2.4.1 ұяларды қысқарту дағдыларын меңгеру; 7.2.4.2 бос корпустарды қаттау; 7.2.4.3 балауыз жақтауларын көшірме жәшіктерге орналастыру тәсілдерін білу; 7.2.4.4 араларды қыстауға қажет жемшөп қорының мөлшерін білу; 7.2.4.5 аралардың күзгі азықтандырылуы жайлы түсінік	8.2.4.1 аралар ұяларын қысқа жиыстыру жайлы түсінік; 8.2.4.2 аралардың күзгі азықтандырылуы себептерін білу; 8.2.4.3 бос балауыз жақтауларын сақтау жөнінде түсінік; 8.2.4.4 араларды қыстату тәсілдері жайлы түсінік; 8.2.4.5 араларды қыстауға жеткізу мерзімдері жайлы түсінік	9.2.4.1 жатақ ұяларындағы ұяшықтарды қысқарту тәсілдерін меңгеру; 9.2.4.2 ұяшықтарды қысқарту барысында ұялық шымалдықтарын қолдану; 9.2.4.3 аралар ұяларын қысқа жиыстыру дағдыларын меңгеру; 9.2.4.4 жемшөп қорын есептеу тәсілдері жөнінде түсінік; 9.2.4.5 араларды қант шырынымен күзгі азықтандыру дағдыларын меңгеру; 9.2.4.6 аралардың ұрлығы жөнінде түсінік	10.2.4.1 аралардың күзгі өсірілуі жөнінде түсінік; 10.2.4.2 түрлі ұяларда ұяшықтарды қалыптастыру дағдыларын меңгеру; 10.2.4.3 аралардың күзгі өсірілуі үшін азық дайындау және азық қорын толықтыру; 10.2.4.4 аралардың күзгі өсірілуі үшін азық бөлу дағдыларын меңгеру; 10.2.4.5 аралары бар ұяларды қыстауға кіргізу
	7.2.5.1 аралардың клуб ішіндегі	8.2.5.1 қыстату кезінде аралардың таңдау технологиясымен танысу;	9.2.5.1 аралардың қыстаудағы қысқы күтімі бойынша шараларды білу; 9.2.5.2	10.2.5.1 қыстаудағы ұялардың орналасу тәртібін білу; 10.2.5.2 араларды

<p>2.5 Аралардың қысқы күтімі</p>	<p>мінез-қылықтары жөнінде жалпы түсінік; 7.2.5.2 аралардың қыстаудағы қысқы күтімі жөнінде түсінік; 7.2.5.3 аралардың қысқы азықтандырылуы жөнінде түсінік</p>	<p>8.2.5.2 араларды қысқы азықтандыру себептерін білу; 8.2.5.3 аралардың қысқы азықтандырылуының негізгі түрлерін білу</p>	<p>аралар жанұяларында тәсілдерін білу; 9.2.5.3 аралардың қысқы азықтарын т а р а т у технологиясымен таныс; 9.2.5.4 аралардың клуб ішіндегі қозғалысы жөнінде түсінік</p>	<p>қысқы азықтандыру үшін азығын дайындау технологиясын меңгеру; 10.2.5.3 қыстаудың температурасы мен ылғалдылығын реттеу</p>
<p>2.6 Омартаның жемшөптік базасы және тозаңдату</p>	<p>7.2.6.1 аралардың жемшөптік базасы жайлы түсінік; 7.2.6.2 бал жинауға арналған өсімдіктер жайлы түсінік; 7.2.6.3 негізгі көктемгі бал жинауға арналған өсімдіктердің атауларын білу; 7.2.6.4 негізгі көктемгі бал жинауға арналған өсімдіктерді гербарлық үлгілері бойынша тану; 7.2.6.5 аралардың гүлдерден шырын және тозаң жинауы жайлы жалпы түсінік; 7.2.6.6 аралардың шырыннан бал дайындауы жөнінде жалпы түсінік; 7.2.6.7 бал мен балтозаңның араның неізгі тағамы екенін білу</p>	<p>8.2.6.1 ара жанұясы тұтынатын азықтың мөлшері жөнінде түсінік; 8.2.6.2 мектеп ауласында өсетін бал жинауға болатын көктемгі өсімдіктерді тану; 8.2.6.3 бал жинауға арналған негізгі жазғы өсімдіктерді білу; 8.2.6.4 бал жинайтын өсімдіктердің гүлдеу мерзімдерін білу; 8.2.6.5 аралардың тозаң мен шырын жинау үдерісі жөнінде түсінік; 8.2.6.6 ара гүлтозаңы деген не екенін білу; 8.2.6.7 баланқұртардың азығы болатын балтозаң жайлы мәліметтер; 8.2.6.8 ауылшаруашылық дақылдарын тозаңдату үдерісінде бал</p>	<p>9.2.6.1 бал жинауға арналған өсімдіктердің гүлдеу мерзімі мен өскен жері бойынша сипаттамасын білу; 9.2.6.2 өсімдіктердің балөнімділігі жайлы түсінік; 9.2.6.3 бал жинауға арналған жазғы өсімдіктерді, гүлдеу мерзімдерін білу; 9.2.6.4 шырын бөлінуіне а у а температурасының, ылғалдығының, күн сәулесінің, топырақ ылғалдығының әсері жайлы түсінік; 9.2.6.5 аралардың гүл тозаңдарынан балтозаң дайындау үдерісі жөнінде түсінік; 9.2.6.6 аралардың шіре балын жинауы жөнінде түсінік; 9.2.6.7 ауылшаруашылық дақылдарын тозаңдату телімінде</p>	<p>10.2.6.1 омартаның балдық балансын құру жөнінде түсінік; 10.2.6.2 аймақтың негізгі бал жинауға арналған ауылшаруашылық өсімдіктері жөнінде мәліметтерді білу; 10.2.6.3 негізгі бал жинауға арналған өсімдіктердің болжамды гүлдеу мерзімдерін білу; 10.2.6.4. ерте, ортаңғы және кеш бал жинауды қамтамасыз ететін жайылымдық телімді таңдау жайлы түсінік; 10.2.6.5 омарташылықта жемшөп базасын көбейту және жақсарту тәсілдері жайлы мәліметтер; 10.2.6.6 үздіксіз бал жинау конвейері жөнінде түсінік; 10.2.6.7 ауылшаруашылық дақылдарын тозаңдату барысында</p>

		араларының мағынасы жөнінде түсінік	омарта ұяларының орналасуы жөнінде мәліметтер	араларды ііске және аймаққа үйрету жайлы түсінік
2.7 Омарта өнімдерінің технологиясы	<p>7.2.7.1 балдың пайдалы қасиеттері мен адам өміріндегі мағынасы жайлы мәліметтер;</p> <p>7.2.7.2 балдың кристалдану үдерісімен танысу;</p> <p>7.2.7.3 балдың органолептикалық қасиеттері жөнінде мәліметтер (түр, түс, иіс);</p> <p>7.2.7.4 балауыз өнімі жөнінде түсінік;</p> <p>7.2.7.5 забрус деген не, және оның қасиеттері;</p> <p>7.2.7.6 бу балауыз еріткішін өніммен және сумен толтыру ;</p> <p>7.2.7.7 балауыз қасиеттері жайлы жалпы түсінік;</p> <p>7.2.7.8 балауыздың омарташылықта және әр түрлі салада қолдануы жайлы мәліметтер;</p> <p>7.2.7.9 прополистің қасиеттері жөнінде түсінік;</p> <p>7.2.7.10 прополисті балауыз жақтауларының бетінен алғашқы жинау дағдыларын меңгеру</p>	<p>8.2.7.1 балдың топтамасы жайлы түсінік</p> <p>8.2.7.2 балдың пісіп жетілуі жөнінде түсінік;</p> <p>8.2.7.3 балды тұндыру технологиясымен танысу;</p> <p>8.2.7.4 кристалдардың өлшеміне қарай балдың кристалдану жылдамдығына әсер ететін факторларды білу;</p> <p>8.2.7.5 балауыз өнімдерінің түрлерін ажырата білу;</p> <p>8.2.7.6 еріткіштен алынған балауызды тазалау технологиясын білу;</p> <p>8.2.7.7 балауыздың қасиеттерін білу;</p> <p>8.2.7.8 бос балауыздарды өндіру жайлы түсінік;</p> <p>8.2.7.9 омарта мервасы жайлы түсінік;</p> <p>8.2.7.10 прополисті балауыз жақтауларының бетінен және ұяның ішкі қабырғаларынан жинау тәсілдерін білу;</p> <p>8.2.7.11 прополистің емдік қасиеттері жөнінде мәліметтер</p>	<p>9.2.7.1 балдың ылғалдығы жөнінде мәліметтер;</p> <p>9.2.7.2 балды бүрку жайлы түсінік;</p> <p>9.2.7.3 балдың пісіп жетілуін қарапайым тәсілмен анықтау;</p> <p>9.2.7.4 ортадан тепкіш, балауыздық және секциялық балды ажырата білу;</p> <p>9.2.7.5 балдың кері кристалдану үдерісімен танысу;</p> <p>9.2.7.6 балды сақтау жағдайлары жөнінде мәліметтер;</p> <p>9.2.7.7 күн еріткішінде бадауызды алу технологиясы жөнінде түсінік;</p> <p>9.2.7.8 бос балауыздымайдагерлік тәсілмен өндіру жөнінде мәліметтер;</p> <p>9.2.7.9 балауызды сақтау талаптарын білу;</p> <p>9.2.7.10 прополис жинауды көбейтуге арналағн құрылғылар жөнінде түсінік;</p> <p>9.2.7.11 гүл тозаңдарын тозанаулағыштың көмегімен жинау жайлы түсінік.</p>	<p>10.2.7.1 шіре балын алу жайлы түсінік;</p> <p>10.2.7.2 шіре балының қасиеттерін білу;</p> <p>10.2.7.3 балды купаждау технологиясымен танысу;</p> <p>10.2.7.4 балдың қаптамасына қойылатын талаптармен танысу ;</p> <p>10.2.7.5 балдың ылғалтартыштығы жайында түсінік;</p> <p>10.2.7.6 жасанды бал жайлы мәліметтер;</p> <p>10.2.7.7 сыққышты қолдану арқылы балауыз шығару технологиясы жөнінде түсінік</p> <p>10.2.7.8 бос балауыз шығару автоматтандырылған линиясы жайлы түсінік;</p> <p>10.2.7.9 аналық сүт жинау технологиясы жайлы түсінік;</p> <p>10.2.7.10 ара уын жинау технологиясы жайлы түсінік</p>
	7.2.8.1			

<p>2.8 Ара аурулары, дұшпандары және зиянкестері</p>	<p>ара ауруларыжәне өсіп көбеюі жайлы түсінік; 7.2.8.2 жұқпалы және жұқпалы емес аурулар жайлы түсінік; 7.2.8.3 омартада және жайларда санитарлық-гигиеналық жағдайларын жүргізу дағдыларын меңгеру; 7.2.8.4 ара дұшпандары және омарта өнімдерінің зиянкестері жөнінде жалпы түсінік</p>	<p>8.2.8.1 сау және ауру жанұя белгілері жайлы түсінік алу; 8.2.8.2 ауру себептері жөнінде мәліметтер; 8.2.8.3 араларды емдеу тәсілері мен препараттары жөнінде жалпы түсінік; 8.2.8.4 ара дұшпандары мен омарта өнімдерінің зиянкестерін тану</p>	<p>9.2.8.1 аралардың асқосфероз, нозематоз, варроатоз ауруларының белгілерін білу; 9.2.8.2 аралардың жұқпалы және жұқпалы емес аурулары жайлы мәліметтерді; 9.2.8.3 ара жанұяларын варроатоздан қорғау тәсілдерін білу; 9.2.8.4 балауыз күйесімен күресу тәсілдерін білу</p>	<p>10.2.8.1 аралардың америкалық және европалық шіру ауруларының белгілерін білу; 10.2.8.2 химиялық, шырындық және тозандық токсикоз жайлы мәліметтер; 10.2.8.3 ауылшаруашылық дақылдарын улы химикаттармен өңдеу барысында омартаны қорғау жайлы түсінік</p>
<p>2.9 Ағаш ұсталық жұмыстар технологиясы</p>	<p>7.2.9.1 мұғалімнің көмегімен үлгі және сызба бойынша тапсырманы бағдарлау; 7.2.9.2 сызғыштың, бұрыштықтың көмегімен карандашпен белгі салу; 7.2.9.3 тегістеуіш терімен жұмыс жасау тәсілдерін білу; 7.2.9.4 ағашты арамен аралау тәсілдерін меңгеру; 7.2.9.5 шеге, бұранда шеге, желім көмегімен құрауды жүзеге асыру; 7.2.9.6 білдекте тесіктерді тесу жұмыстарын жүргізу</p>	<p>8.2.9.1 мұғалімнің көмегімен, теникалық сурет, үлгі және сызба бойынша детальдарға белгі салу; 8.2.9.2 сүргілеу құралдарымен жұмыс істеу тәсілдерін меңгеру; 8.2.9.3 ұяларды жөндеу барысында қуыстарды, тесіктерді тегістеу; 8.2.9.4 егеумен, жоңғышпен жұмыс істеу тәсілдерін меңгеру; 8.2.9.5 ұялар мен қуыстарды қашау; 8.2.9.6 қуыстарды бұрғылармен тесу</p>	<p>9.2.9.1 лекаланың көмегімен, тормен белгілеу; 9.2.9.2 қатты ағаштарды сүргілеу және аралау тәсілдерін меңгеру; 9.2.9.3 электрбұрғымен жұмыс істеу, қуыстарды бұрғылау, бұранда шегелерді кіргізу, шығару тәсілдерінмеңгеру; 9.2.9.4 ағаш тақталарды, фанераларды, ДСП, ДВП қиюды орындау; 9.2.9.5 жұқа ара білдегімен жұмыс жасау тәсілдерін меңгеру; 10.2.9.6 ағаш кесу білдегінде жұмыс істеу тәсілдерін білу</p>	<p>10.2.9.1 сызбалар, үлгілер, шаблондар бойынша дайындамалар жасау, өз бетінше белгілеме құралдарын таңдау; 10.2.9.2 ағашты түрлі тәсілдермен кесу (бүйірінен, тігінен және көлденеңнен); 10.2.9.3 ұялардың негізгі зақымдануын анықтау және жою; 10.2.9.4 қол электр құралдарымен жұмыс жасау тәсілдерін меңгеру; 10.2.9.5 майлы және эмаль бояуларымен, олифамен жұмыстар орындау</p>
			<p>9.2.10.1</p>	

2.10 Декоративтік-қолданбалы шығармашылық	7.2.10.1 суретті шаблон бойынша белгілеу тәсілдерін меңгеру; 7.2.10.2 жұқа қол арамен кесу тәсілдерін меңгеру; 7.2.10.3 жұқа қол арамен қарапайым миниатюралар кесу; 7.2.10.4 бұйымдарға лак және сұйық зат жағу тәсілдері жайлы түсінік	8.2.10.1 көшірме қағаз арқылы суретке белгілер салу; 8.2.10.2 жұқа қол арамен көлемді миниатюралар кесу; 8.2.10.3 мұғаліммен бірге миниатюралар жинап құру; 8.2.10.4 ағашты күйдіру тәсілдерін меңгеру	жұқа қол арамен панно және пазлдар кесу; 9.2.10.2 түрлі желімдер көмегімен детальдарды желімдеу; технологиясын сақтау; 9.2.10.3 ағаш ою тәсілдерін меңгеру; 9.2.10.4 ағаш бетін түрлі лактармен өңдеу	10.2.10.1 жұқа қол арамен күрделі суреті бар бұйымдарды кесу; 10.2.10.2 жұқа қол ара білдегімен аралау тәсілдерін меңгеру; 10.2.10.3 ағаш бетіне нақыштама жүргізу тәсілдерін меңгеру; 10.2.10.4 бұйымды өз бетінше жинап құрастыру
--	---	---	---	--

3) 3-бөлім "Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы":

3-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
3.1. Еңбек пәндерінің сараптамасы және бағалануы	7.3.1.1 өз жұмысы мен жолдастарың жұмысына сараптама жасап баға беруге ұмтылу; 7.3.1.2 жұмыстың жетістіктері мен кемшіліктерін белгілеу; 7.3.1.3 үйренген теминдерді қолдана отырып істелген жұмыстар жайында есеп беру; 7.3.1.4 нұсқауларды түсіну және ойында сақтау (жұмысқа тапсырма), еңбек жағдайына бейімделу; 7.3.1.5 алған білімдерін практикада қолдану	8.3.1.1 мұғалімнің жартылай көмегімен өзіне ағымдық бақылау жүргізу; 8.3.1.2 жұмыс сапасын тексеру; 8.3.1.3 өз сөзінде техникалық терминологияны қолдану; 8.3.1.4 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетінше атқарған жұмысы жайлы сөздік есеп беру; 8.3.1.5 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетінше өз бұйымына жан-жақты сараптама жасау; 8.3.1.6 тапсырманы орындаудың реттілігін жоспарлау	9.3.1.1 техникалық терминологияны қолдана отырып өз жұмысы мен басқалар жұмысының идеялары мен тақырыптарын суреттеу; 9.3.1.2 өз жұмысы мен басқалар жұмысын бейімдеу, жетілдіру жөнінде конструктивті комментарийлерді тыңдап, ұсыныстар жасау; 9.3.1.3 дайын жұмысты бүкіл сыныпқа көрсету; 9.3.1.4 оқу-еңбек тобының жалпы жұмысына табысты қосылу	10.3.1.1 Өз еңбек әрекетін барабар бағалай білу; 10.3.1.2. кәсіби талаптарды жекелік құзыреттілік деңгейімен ұштастыра білу; 10.3.1.3. бұйым үлгісіне өз бетінше сараптама жүргізу; 10.3.1.4. бұйымды әзірлеудің технологиялық реттілігін құрастыру; 10.3.1.5. калыптасқан кәсіби қозғалыс дағдыларының болуы

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған 7-9 (10) сыныптар үшін " Кәсіби- еңбекке баулу. Омарташылық" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақмерзімді жоспар

1) 7-сынып:

4-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1.Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар	1.1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	7.1.1.1 өздерін Қазақстан азаматы ретінде сезіну; 7.1.1.2 "Омарташылық" пәнінің ерекшеліктерін зерделеу және белгілеу
	1.2 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	7.1.2.1 аралар ұяларының эволюциясы жөнінде ұғым; 7.1.2.2 ағаш қуысындағы ұяны(борть), колода және сапетканы ажырата білу; 7.1.2.3 жақтаулы ұяның тарихын білу; 7.1.2.4 жақтаулы ұяның құрылысы жөнінде ұғым; 7.1.2.5 ұялық жақтаудың құрылысын білу; 7.1.2.6 омарталық қашаудың құрылысы мен міндетін білу; 7.1.2.7 омарташының арнайы киімін білу; 7.1.2.8 омарта шанышқысы мен омарта пышағының құрылымы мен міндетін білу; 7.1.2.9 балауыз жақтауларын ашуға арналған вананың құрылымын білу; 7.1.2.10 бал шайқауыштың құрылысы мен міндетін білу; 7.1.2.11 бал сүзгісінің құрылысы мен міндетін білу; 7.1.2.12 жұқа қол арасының құрылысы мен міндетін білу; 7.1.2.13 жұқа қол арасының құрылысы мен міндетін білу
	1.3 Шеберханада және омартада жұмыс істеу барысындағы қауіпсіздік техникасы ережелері	7.1.3.1 омарта қашауымен балауыздарды кесу және ұя жақтауларын тазалау барысында; қауіпсіздік техникасы ережелерін сақтау; 7.1.3.2 омартадағы тәртіп ережелері жөнінде түсінік

	1.4 Еңбекті қорғау және ҚР еңбек заңнамасы	7.1.4.1 шеберханада қауіпсіз жұмыс істеу ережелерін түсіну; 7.1.4.2 омартадағы тәртіп ережелерін түсіну
2. Еңбек пәнін дайындау технологиясы	2.1 Ара жанұясының биологиясы	7.2.1.1 ара жанұясының құрамын білу; 7.2.1.2 сыртқы бейнесі бойынша аталық, аналық және жұмысшы араны тани білу; 7.2.1.3 аталық, аналық және жұмысшы араның рөлін білу; 7.2.1.4 араның сыртқы құрылысын білу; 7.2.1.5 аралардың құрылыс-жайлары жөнінде түсінік; 7.2.1.6 балуыздардағы ұяшықтардың пішіні жөнінде түсінік
	2.2 Омартадағы көктемгі жұмыстар	7.2.2.1 аралардың қыстаудан шығу мерзімдерін білу; 7.2.2.2 су ішетін астаудың орнатылуын білу; 7.2.2.3 түтіндеткіш жанармайын дайындау; 7.2.2.4 аралардың көктемгі ұшып өтуі жөнінде жалпы түсінік; 7.2.2.5 аралар жанұясының көктемгі тексерісі жөнінде түсінік
	2.3 Омартадағы жазғы жұмыстар	7.2.3.1 балды айдап шығару үшін балауыз жақтауларын ұялардан таңдап алу жөнінде түсінік; 7.2.3.2 балшайқау тәсілдерін меңгеру және балшайқаушы құрал-саймандарын дайындау; 7.2.3.3 балауыз жақтауларын омарта шанышқысымен басып шығарудың алғашқы дағдыларын меңгеру; 7.2.3.4 балшайқаушымен жұмыс істеудің алғашқы дағдыларын меңгеру; 7.2.3.5 басты бал жинаудан кейін аралар жанұяларында жұмысшы аралар санының азаюы жөнінде түсінік
	2.4 Омартадағы күзгі жұмыстар	7.2.4.1 ұяларды қысқарту дағдыларын меңгеру; 7.2.4.2 бос корпусстарды қаттау; 7.2.4.3 балауыз жақтауларын көшірме жәшіктерге орналастыру тәсілдерін білу;

		7.2.4.4 араларды қыстатуға қажет жемшөп қорының мөлшерін білу; 7.2.4.5 аралардың күзгі азықтандырылуы жайлы түсінік
	2.5 Аралардың қысқы күтімі	7.2.5.1 аралардың қыстаудағы қысқы күтімі жөнінде түсінік
	2.6 Омартаның жемшөптік базасы	7.2.6.1 аралардың жемшөптік базасы жайлы түсінік; 7.2.6.2 аралардың гүлдерден шырын және тозаң жинауы жайлы жалпы түсінік; 7.2.6.3 аралардың шырыннан бал дайындауы жөнінде жалпы түсінік; 7.2.6.4 бал мен балтозаңның араның неізгі тағамы екенін білу
	2.7 Омарта өнімдерінің технологиясы	7.2.7.1 балдың пайдалы қасиеттері мен адам өміріндегі мағынасы жайлы мәліметтер; 7.2.7.2 балдың кристалдану үдерісімен танысу; 7.2.7.3 балдың органолептикалық қасиеттері жөнінде мәліметтер (түр, түс, иіс); 7.2.7.4 балауыз өнімі жөнінде түсінік; 7.2.7.5 забрус деген не, және оның қасиеттері
	2.8 Ара аурулары, дұшпандары және зиянкестері	7.2.8.1 ара аурулары және өсіп көбеюі жайлы түсінік; 7.2.8.2 жұқпалы және жұқпалы емес аурулар жайлы түсінік
	2.9 Ағаш ұсталық жұмыстар технологиясы	7.2.9.1 тегістеуіш терімен жұмыс жасау тәсілдерін білу; 7.2.9.2 ағашты арамен аралау тәсілдерін меңгеру
	2.10 Декоративтік-қолданбалы шығармашылық	7.2.10.1 суретті шаблон бойынша белгілеу тәсілдерін меңгеру; 7.2.10.2 жұқа қол арамен кесу тәсілдерін меңгеру
3.Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	3.1 Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	7.3.1.1 өз жұмысы мен жолдастарың жұмысына сараптама жасап баға беруге ұмтылу 7.3.1.2 жұмыстың жетістіктері мен кемшіліктерін белгілеу
2-тоқсан		
		7.1.1.1 өздерін Қазақстан азаматы ретінде сезіну;

1. Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар	1.1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	7.1.1.2 "Омарташылық" пәнінің ерекшеліктерін зерделеу және белгілеу; 7.1.1.3 омарташы кәсібінің ерекшеліктерін білу; 7.1.1.4 арнайы және техникалық терминологияны түсіну және өз сөзінде қолдану
	1.2 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	7.1.2.1 аралар қыстауының құрылысы мен міндетін білу; 7.1.2.2 ұялар мен жақтауларды жасауға арналған ағаш материалдардың атаулары мен қасиеттерін білу; 7.1.2.3 бұрғылайтын үстел білдегінің құрылысы мен міндетін білу; 7.1.2.4 тегістеуіш тері және оның міндетін білу
	1.3 Шеберханада және омартада жұмыс істеу барысындағы қауіпсіздік техникасы ережелері	7.1.3.1 ұсталық қол құрал-саймандармен жұмыс істеу барысындағы қауіпсіздік техникасы ережелерін сақтау; 7.1.3.2 бұрғы білдегімен қауіпсіз жұмыс істеу тәсілдерін сақтау
	1.4 Еңбекті қорғау және ҚР еңбек заңнамасы	7.1.4.1 шеберханада қауіпсіз жұмыс істеу ережелерін түсіну
	2.1 Ара жанұясының биологиясы	7.2.1.1 ара жанұясының құрамын білу; 7.2.1.2 ара жанұясының жыл бойғы өмірі жөнінде жалпы түсінік
	2.2 Омартадағы көктемгі жұмыстар	7.2.2.1 аралардың қыстаудан шығу мерзімдерін білу; 7.2.2.2 су ішетін астаудың орнатылуын білу; 7.2.2.3 түтіндеткіш жанармайын дайындау
	2.3 Омартадағы жазғы жұмыстар	7.2.3.1 аралар жанұяларын бал жинату үшін; тасымалдауға дайындау жөнінде түсінік; 7.2.3.2 ұяларды көшіру тәсілдері жөнінде мәліметтер
	2.4 Омартадағы күзгі жұмыстар	7.2.4.1 ұяларды қысқарту дағдыларын меңгеру; 7.2.4.2 бос корпустарды қаттау; 7.2.4.3 балауыз жақтауларын көшірме жәшіктерге орналастыру тәсілдерін білу; 7.2.4.4 араларды қыстатуға қажет жемшөп қорының мөлшерін білу;

2Еңбек пәнін дайындау технологиясы

	7.2.4.5 аралардың күзгі азықтандырылуы жайлы түсінік
2.5 Аралардың қысқы күтімі	7.2.5.1 аралардың клуб ішіндегі мінез-қылықтары жөнінде жалпы түсінік; 7.2.5.2 аралардың қыстаудағы қысқы күтімі жөнінде түсінік; 7.2.5.3 аралардың қысқы азықтандырылуы жөнінде түсінік
2.6 Омартаның жемшөптік базасы және тозаңдату	7.2.6.1 аралардың жемшөптік базасы жайлы түсінік; 7.2.6.2 бал жинауға арналған өсімдіктер жайлы түсінік; 7.2.6.3 негізгі көктемгі бал жинауға арналған өсімдіктердің атауларын білу
2.7 Омарта өнімдерінің технологиясы	7.2.7.1 балдың пайдалы қасиеттері мен адам өміріндегі мағынасы жайлы мәліметтер; 7.2.7.2 балдың кристалдану үдерісімен танысу; 7.2.7.3 балдың органолептикалық қасиеттері жөнінде мәліметтер (түр, түс, иіс); 7.2.7.4 балауыз өнімі жөнінде түсінік; 7.2.7.5 забрус деген не, және оның қасиеттері
2.8 Ара аурулары, дұшпандары және зиянкестері	7.2.8.1 ара аурулары және өсіп көбеюі жайлы түсінік; 7.2.8.2 жұқпалы және жұқпалы емес аурулар жайлы түсінік; 7.2.8.3 омартада және жайларда санитарлық-гигиеналық жағдайларын жүргізу дағдыларын меңгеру; 7.2.8.4 ара дұшпандары және омарта өнімдерінің зиянкестері жөнінде жалпы түсінік
2.9 Ағаш ұсталық жұмыстар технологиясы	7.2.9.1 мұғалімнің көмегімен үлгі және сызба бойынша тапсырманы бағдарлау; 7.2.9.2 сызғыштың, бұрыштықтың көмегімен карандашпен белгі салу; 7.2.9.3 шеге, бұранда шеге, желім көмегімен құрауды жүзеге асыру; 7.2.9.4 тегістеуіш терімен жұмыс жасау тәсілдерін білу; 7.2.9.5 тегістеуіш терімен жұмыс жасау тәсілдерін білу;

		7.2.9.6 білдекте тесіктерді тесу жұмыстарын жүргізу
	2.10 Декоративтік-қолданбалы шығармашылық	7.2.10.1 суретті шаблон бойынша белгілеу тәсілдерін меңгеру; 7.2.10.2 жұқа қол арамен кесу тәсілдерін меңгеру; 7.2.10.3 жұқа қол арамен қарапайым миниатюралар кесу
3.Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	3.1 Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	7.3.1.1 үйренген теминдерді қолдана отырып істелген жұмыстар жайында есеп беру; 7.3.1.2 нұсқауларды түсіну және ойында сақтау (жұмысқа тапсырма), еңбек жағдайына бейімделу
3-тоқсан		
1. Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар	1.1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	7.1.1.1 өздерін Қазақстан азаматы ретінде сезіну; 7.1.1.2 "Омарташылық" пәнінің ерекшеліктерін зерделеу және белгілеу 7.1.1.3 омарташы кәсібінің ерекшеліктерін білу 7.1.1.4 арнайы және техникалық терминологияны түсіну және өз сөзінде қолдану
	1.2 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	7.1.2.1 омарталық сымның міндетін білу; 7.1.2.2 ұялық жақтауға сым тартуға арналған құрылғының құрылысын білу; 7.1.2.3 бос балауыздың міндетін білу; 7.1.2.4 булы балауыз еріткіштің құрылысы мен міндетін білу
	1.3 Шеберханада және омартада жұмыс істеу барысындағы қауіпсіздік техникасы ережелері	7.1.3.1 ұсталық қол құрал-саймандармен жұмыс; істеу барысындағы қауіпсіздік техникасы ережелерін сақтау; 7.1.3.2 бұрғы білдегімен қауіпсіз жұмыс істеу тәсілдерін сақтау
	1.4 Еңбекті қорғау және ҚР еңбек заңнамасы	7.1.4.1 Еңбекті қорғау және ҚР еңбек заңнамасы; 7.1.4.2 жұмыс уақыты және демалыс уақыты жөнінде ұғымды түсіну
	2.1 Ара жанұясының биологиясы	7.2.1.1 араның сыртқы құрылысын білу; 7.2.1.2 аралардың құрылыс-жайлары жөнінде түсінік ;

2. Еңбек пәнін дайындау технологиясы

	7.2.1.3 балуыздардағы ұяшықтардың пішіні жөнінде түсінік
2.2 Омартадағы көктемгі жұмыстар	7.2.2.1 ұялық жақтауға сым тартуды білу; 7.2.2.2 ескі балауыздарды кесіп тастау дағдыларын меңгеру; 7.2.2.3 балауыз жақтауларын тазалауды білу; 7.2.2. балауыз жақтауларынан ескі сымдарды алып тастау тәсілдерін білу
2.3 Омартадағы жазғы жұмыстар	7.2.3.1 ұяларды көшіру тәсілдері жөнінде мәліметтер; 7.2.3.2 араларды жерде және платформаларда асырау жөнінде түсінік
2.4 Омартадағы күзгі жұмыстар	7.2.4.1 ұяларды қысқарту дағдыларын меңгеру; 7.2.4.2 бос корпустарды қаттау; 7.2.4.3 балауыз жақтауларын көшірме жәшіктерге орналастыру тәсілдерін білу; 7.2.4.4 араларды қыстатуға қажет жемшөп қорының мөлшерін білу 7.2.4.5 аралардың күзгі азықтандырылуы жайлы түсінік
2.5 Аралардың қысқы күтімі	7.2.5.1 аралардың клуб ішіндегі мінез-қылықтары жөнінде жалпы түсінік; 7.2.5.2 аралардың қыстаудағы қысқы күтімі жөнінде түсінік; 7.2.5.3 аралардың қысқы азықтандырылуы жөнінде түсінік
2.6 Омартаның жемшөптік базасы	7.2.6.1 аралардың жемшөптік базасы жайлы түсінік; 7.2.6.2 бал жинауға арналған өсімдіктер жайлы түсінік; 7.2.6.3 негізгі көктемгі бал жинауға арналған өсімдіктердің атауларын білу
2.7 Омарта өнімдерінің технологиясы	7.2.7.1 бу балауыз еріткішін өніммен және сумен толтыру; 7.2.7.2 балауыз қасиеттері жайлы жалпы түсінік; 7.2.7.3 балауыздың омарташылықта және әр түрлі салада қолдануы жайлы мәліметтер; 7.2.7.4 прополистің қасиеттері жөнінде түсінік;

		7.2.7.5 прополисті балауыз жақтауларының бетінен алғашқы жинау дағдыларын меңгеру
	2.8 Ара аурулары, дұшпандары және зиянкестері	7.2.8.1 ара дұшпандары және омарта өнімдерінің зиянкестері жөнінде жалпы түсінік
	2.9 Ағаш ұсталық жұмыстар технологиясы	7.2.9.1 мұғалімнің көмегімен үлгі және сызба бойынша тапсырманы бағдарлау; 7.2.9.2 сызғыштың, бұрыштықтың көмегімен карандашпен белгі салу ; 7.2.9.3 шеге, бұранда шеге, желім көмегімен құрауды жүзеге асыру; 7.2.9.4 тегістеуіш терімен жұмыс жасау тәсілдерін білу; 7.2.9.5 ағашты арамен аралау тәсілдерін меңгеру
	2.10 Декоративтік-қолданбалы шығармашылық	7.2.10.1 жұқа қол арамен қарапайым миниатюралар кесу; 7.2.10.2 бұйымдарға лак және сұйық зат жағу тәсілдері жайлы түсінік
	2.10 Декоративтік-қолданбалы шығармашылық	7.2.10.1 жұқа қол арамен қарапайым миниатюралар кесу; 7.2.10.2 бұйымдарға лак және сұйық зат жағу тәсілдері жайлы түсінік
3. Еңбек пәндерінің сараптамасы және бағалануы	3.1 Еңбек пәндерінің сараптамасы және бағалануы	7.3.1.1 нұсқауларды түсіну және ойында сақтау (жұмысқа тапсырма), еңбек жағдайына бейімделу; 7.3.1.2 алған білімдерін практикада қолдану
4-тоқсан		
	1.1. Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	7.1.1.1 өздерін Қазақстан азаматы ретінде сезіну; 7.1.1.2 "Омарташылық" пәнінің ерекшеліктерін зерделеу және белгілеу; 7.1.1.3 омарташы кәсібінің ерекшеліктерін білу; 7.1.1.4 арнайы және техникалық терминологияны түсіну және өз сөзінде қолдану
		7.1.2.1 ұяға арналған жастық және кенепше жайлы түсінік; 7.1.2.2 балауыз жақтауларын салуға арналған жәшік пен омарташының жұмыс жәшігі құрылымын ажырата білу;

1. Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар	1.2. Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	7.1.2.3 түтіндеткіштің міндеті жайлы түсінік; 7.1.2.4 араның су ішетін астаулары жөнінде мәліметтер; 7.1.2.5 араларды көшіретін платформаның міндетін түсіну
	1.3 Шеберханада және омартада жұмыс істеу барысындағы қауіпсіздік техникасы ережелері	7.1.3.1 омарта қашауымен балауыздарды кесу және ұя жақтауларын тазалау барысында қауіпсіздік техникасы ережелерін сақтау; 7.1.3.2 омартадағы тәртіп ережелері жөнінде түсінік; 7.1.3.3 ұсталық қол құрал-саймандармен жұмыс істеу барысындағы қауіпсіздік техникасы ережелерін
	1.4 Еңбекті қорғау және ҚР еңбек заңнамасы	7.1.4.1 шеберханада қауіпсіз жұмыс істеу ережелерін түсіну; 7.1.4.2 омартадағы тәртіп ережелерін түсіну
	2.1 Ара жанұясының биологиясы	7.2.1.1 аралардың балауыз шығаруы жөнінде түсінік; 7.2.1.2 аралар ұясы және өсіп көбеюі жөнінде түсінік; 7.2.1.3 аралар ұясы және өсіп көбеюі жөнінде түсінік
	2.2 Омартадағы көктемгі жұмыстар	7.2.2.1 аралардың қыстаудан шығу мерзімдерін білу; 7.2.2.2 су ішетін астаудың орнатылуын білу; 7.2.2.3 түтіндеткіш жанармайын дайындау; 7.2.2.4 аралардың көктемгі ұшып өтуі жөнінде жалпы түсінік; 7.2.2.5 аралар жанұясының көктемгі тексерісі жөнінде түсінік; 7.2.2.6 ұяларды тазалаудың алғашқы дағдыларын меңгеру; 7.2.2.7 ұяларды жуу; 7.2.2.8 ұяларды кептіріп қою; 7.2.2.9 ұяларды дезинфекциялау жөнінде түсінік; 7.2.2.10 аралар жанұяларын тексеру техникасы жөнінде түсінік; ; 7.2.2.11 аралардың көктемгі күтімі жөнінде түсінік; 7.2.2.12 ұялардың кеңейтілуі және ара жауысының өсуі жайлы түсінік;
2 Еңбек пәнін дайындау		

технологиясы		7.2.2.13 омартада құжаттарды толтыру жөнінде түсінік
	2.3 Омартадағы жазғы жұмыстар	7.2.3. аралар жанұяларын бал жинату үшін тасымалдауға дайындау жөнінде түсінік; 7.2.3.2 аралар жанұяларын бал жинату үшін тасымалдауға дайындау жөнінде түсінік; 7.2.3.3 бас қолдаушы балжинау және аралар жанұясын оған дайындау жайлы түсінік; 7.2.3.4 қолдаушы балжинау жайлы түсінік
	2.4 Омартадағы күзгі жұмыстар	7.2.4.1 араларды қыстатуға қажет жемшөп қорының мөлшерін білу; 7.2.4.2 аралардың күзгі азықтандырылуы жайлы түсінік
	2.5 Аралардың қысқы күтімі	7.2.5.1 аралардың қыстаудағы қысқы күтімі жөнінде түсінік
	2.6 Омартаның жемшөптік базасы	7.2.6.1 бал жинауға арналған өсімдіктер жайлы түсінік; 7.2.6.2 бал жинауға арналған өсімдіктер жайлы түсінік; 7.2.6.3 негізгі көктемгі бал жинауға арналған өсімдіктерді гербарлық үлгілері бойынша тану
	2.7 Омарта өнімдерінің технологиясы	7.2.7.1 б у балауыз еріткішін өніммен және сумен толтыру; 7.2.7.2 прополисті балауыз жақтауларының бетінен алғашқы жинау дағдыларын меңгеру
	2.8 Ара аурулары, дұшпандары және зиянкестері	7.2.8.1 омартада және жайларда санитарлық-гигиеналық жағдайларын жүргізу дағдыларын меңгеру
	2.9 Ағаш ұсталық жұмыстар технологиясы	7.2.9.1 мұғалімнің көмегімен үлгі және сызба бойынша тапсырманы бағдарлау; 7.2.9.2 сызғыштың, бұрыштықтың көмегімен карандашпен белгі салу ; 7.2.9.3 шеге, бұранда шеге, желім көмегімен құрауды жүзеге асыру; 7.2.9.4 ағашты арамен аралау тәсілдерін меңгеру; 7.2.9.5 білдекте тесіктерді тесу жұмыстарын жүргізу
		7.2.10.1 жұқа қол арамен қарапайым миниатюралар кесу;

	2.10 Декоративтік-қолданбалы шығармашылық	7.2.10.2 бұйымдарға лак және сұйық зат жағу тәсілдері жайлы түсінік
3.Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	3.1 Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	7.3.1.1 үйренген теминдерді қолдана отырып істелген жұмыстар жайында есеп беру; 7.3.1.2 нұсқауларды түсіну және ойында сақтау (жұмысқа тапсырма), еңбек жағдайына бейімделу; 7.3.1.3 алған білімдерін практикада қолдану

2) 8-сынып:

5-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
	1.1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	8.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш сезімін көрсете білу; ; 8.1.1.2 "Омарташылық" пәнінің ең маңызды ерекшеліктері жөнінде білімін және түсінігін көрсету
	1.2 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	8.1.2.1 екі корпусы ұяның құрылымын білу; 8.1.2.2 жатақ ұяларды ажырата білу, олардың құрылысының ерекшеліктерін білу; ; 8.1.2.3 араларды көшіруге арналған жәшіктердің құрылысы жайлы мәліметтер; 8.1.2.4 аралар ұяларын бояйтын түстерді білу; 8.1.2.5 ұялық жақтаулардың топтамасын білу; 8.1.2.6 ұяларды жылытатын материалдар түрлері жайлы мәліметтер;

1. Материалтану		8.1.2.7 ұялық шымылдыңтың міндеті мен қолдануын білу; 8.1.2.8 омарта шөткесінің міндетін білу; 8.1.2.9 төрт жақтаулы балшайқауыштың құрылымын білу
	1.3 Шеберханада және омартада жұмыс істеу барысындағы қауіпсіздік техникасы ережелері	8.1.3.1 омарта шанышқысымен балауыз жақтауларын шығару барысында қауіпсіз жұмыс істеу тәсілдерін сақтау; 8.1.3.2 бал шайқауышпен жұмыс істеу барысында қауіпсіздік техникасы ережелерін білу
	1.4 Еңбекті қорғау және ҚРеңбек заңнамасы	8.1.4.1 шеберханада және омартада өндірістік жұмыс барысындағы сақтық шараларын, жарақаттанушылықтың алдын-алу шараларын, себептерін білу; 8.1.4.2 ҚРеңбек заңнамасыжайлы түсінік
	2.1 Ара жанұясының биологиясы	8.2.1.1 аралар арасында жасына қарай міндеттердің бөлінуі жайлы түсінік; 8.2.1.2 ара денесінің құрылысын білу (басы, кеудесі, іші, аяқтары, қанаттары); 8.2.1.3 ара бізгегінің құрылысы және шағуы жайлы түсінік

<p>2.2 Омартадағы көктемгі жұмыстар</p>	<p>8.2.2.1 арларды қыстаудан шығаратын жерді таңдау жөнінде түсінік; 8.2.2.2 ұяларды көшіру және орналастыру ережелерін білу</p>
<p>2.3 Омартадағы жазғы жұмыстар</p>	<p>8.2.3.1 піскен балы бар балауыз жақтауларын анықтау; 8.2.3.2 піскен балы бар балауыз жақтауларын анықтау; 8.2.3.3 балауыз жақтауларын о м а р т а шанышқысымен басып шығарудың тәсілдерін меңгеру; 8.2.3.4 айналмалы кассеталары бар балшайқауышта бал ш а й қ а у технологиясын меңгеру; 8.2.3.5 басты бал жинау аяқталғаннан кейін аралар жанұяларында жұмыстың азаю себептерін білу; 8.2.3.6 басты бал жинау аяқталғаннан кейін аралар жанұяларында жұмыстың азаю себептерін білу</p>
<p>2.4 Омартадағы күзгі жұмыстар</p>	<p>8.2.4.1 аралар ұяларын қысқа жиыстыру жайлы түсінік; 8.2.4.2 аралардың к ү з г і азықтандырылуы себептерін білу; 8.2.4.3 бос балауыз жақтауларын сақтау жөнінде түсінік;</p>

2. Еңбек пәнін дайындау технологиясы		8.2.4.4 араларды қыстату тәсілдері жайлы түсінік; 8.2.4.5 араларды қыстауға жеткізу мерзімдері жайлы түсінік
	2.5 Аралардың қысқы күтімі	8.2.5.1 қыстату кезінде араларды т ы ң д а у технологиясымен танысу; 8.2.5.2 араларды қысқы азықтандыру себептерін білу; 8.2.5.3 аралардың қ ы с қ ы азықтандырылуының негізгі түрлерін білу
	2.6 Омартаның жемшөптік базасы және тозаңдату	8.2.6.1 ара жанұясы тұтынатын азықтың мөлшері жөнінде түсінік; 8.2.6.2 аралардың тозаң мен шырын жинау үдерісі жөнінде түсінік; 8.2.6.3 ара гүлтозаңы деген не екенін білу; 8.2.6.4 балаңқұртардың азығы болатын балтозаң жайлы мәліметтер
	2.7 Омарта өнімдерінің технологиясы	8.2.7.1 балдың топтамасы жайлы түсінік; 8.2.7.2 балдың пісіп жетілуі жөнінде түсінік; 8.2.7.3 балды т ұ н д ы р у технологиясымен танысу; 8.2.7.4 кристалдардың өлшеміне қарай балдың кристалдану жылдамдығына әсер

		ететін факторларды білу
	2.8 Ара аурулары, дұшпандары және зиянкестері	8.2.8.1 сау және ауру жанұя белгілері жайлы түсінік алу; 8.2.8.2 ауру себептері жөнінде мәліметтер
	2.9 Ағаш ұсталық жұмыстар технологиясы	8.2.9.1 мұғалімнің көмегімен, теникалық сурет, үлгі және сызба бойынша детальдарға белгі салу; 8.2.9.2 сүргілеу құралдарымен жұмыс істеу тәсілдерін меңгеру
	2.10 Декоративтік-қолданбалы шығармашылық	8.2.10.1 көшірме қағаз арқылы суретке белгілер салу; 8.2.10.2 жұқа қол арамен көлемді миниатюралар кесу
3. Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	3.1 Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	8.3.1.1 мұғалімнің жартылай көмегімен өзіне ағымдық бақылау жүргізу; 8.3.1.2 жұмыс сапасын тексеру; 8.3.1.3 өз сөзінде техникалық терминологияны қолдану; 8.3.1.4 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетінше атқарған жұмысы жайлы сөздік есеп беру
2-тоқсан		
		8.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш сезімін көрсете білу; 8.1.1.2 "Омарташылық" пәнінің ең маңызды

	1.1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	<p>ерекшеліктері жөнінде білімін және түсінігін көрсету;</p> <p>8.1.1.3 араларға күтім көрсету барысында технологиялық операциялардың терминдері мен атауларын түсіну және өз сөзінде қолдану;</p> <p>8.1.1.4 ағаш ұсталық технологиялық операциялардың терминдері мен атауларын түсіну және өз сөзінде қолдану</p>
1. Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар	1.2. Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	<p>8.1.2.1 қыстаудың құрылысы мен сипаттамасын білу;</p> <p>8.1.2.2 бұрғылар құрылымы мен түрлерін білу;</p> <p>8.1.2. егеулерді керткітері бойынша ажырата білу;</p> <p>8.1.2.4 ағаш желімінің негізгі түрлері мен қасиетін білу;</p> <p>8.1.2.5 бекіткіш бұйымдардың түрлерін анықтау;</p> <p>8.1.2.6 қол бұрғысының айналдырғыш аспабы құрылысын түсіну;</p> <p>8.1.2.7 қол араларды ажырата білу: түрлерін, құрылымы мен міндетін</p>
	1.3 Шеберханада және омартада жұмыс істеу барысындағы қауіпсіздік техникасы ережелері	8.1.3.1 қол бұрғысымен және айналдыратын аспаппен жұмыс істеу барысында

		қауіпсіздік техникасы ережелерін сақтау
	1.4 Еңбекті қорғау және ҚР еңбек заңнамасы	8.1.4.1 шеберханада және омартада өндірістік жұмыс барысындағы сақтық шараларын, жарақаттанушылықтың алдын-алу шараларын, себептерін білу; 8.1.4.2 өрт сөндірудің алғашқы құралдарын қолдану ережелерін білу
	2.1 Ара жанұясының биологиясы	8.2.1.4 балауыз жақтауындағы ашық және жабық өсіп көбеюді тани білу; 8.2.1.5 балауыз жақтауындағы ұяшықтардың негізгі түрлерін айрата білу; 8.2.1.6 аралардың балауыз шығаруының басталуы белгілерін білу
	2.2 Омартадағы көктемгі жұмыстар	8.2.2.5 алғашқы көктемгі аралап ұшуды бақылау; 8.2.2.6 алғашқы көктемгі аралап ұшу кезіндегі аралардың іс-әрекеті жөнінде түсінік
	2.3 Омартадағы жазғы жұмыстар	8.2.3.5 аралар үйірленуінің себептері мен белгілерін білу; 8.2.3.6 үйірді тарту және шығаруға арналған құрылғылар жөнінде түсінік; 8.2.3.7 үйірді шығару тәсілдерін білу

2. Еңбек пәнін дайындау технологиясы

2.4 Омартадағы күзгі жұмыстар	8.2.4.3 бос балауыз жақтауларын сақтау жөнінде түсінік
2.5 Аралардың қысқы күтімі	8.2.5.1 қыстату кезінде араларды т а ң д а у технологиясымен танысу; 8.2.5.2 араларды қысқы азықтандыру себептерін білу; 8.2.5.3 аралардың қ ы с қ ы азықтандырылуының негізгі түрлерін білу
2.6 Омартаның жемшөптік базасы	8.2.6.5 аралардың тозаң мен шырын жинау үдерісі жөнінде түсінік; 8.2.6.6 ара гүлтозаңы деген не екенін білу
2.7 Омарта өнімдерінің технологиясы	8.2.7.5 балауыз өнімдерінің түрлерін ажырата білу; 8.2.7.6 еріткіштен алынған балауызды т а з а л а у технологиясын білу; 8.2.7.7 балауыздың қасиеттерін білу
2.8 Ара аурулары, дұшпандары және зиянкестері	8.2.8.1 араларды емдеу тәсілері мен препараттары жөнінде жалпы түсінік; 8.2.8.2 ара дұшпандары мен омарта өнімдерінің зиянкестерін тану
	8.2.9.1 мұғалімнің көмегімен, теникалық сурет, үлгі және сызба бойынша детальдарға белгі салу; 8.2.9.2 сүргілеу құралдарымен

	2.9 Ағаш ұсталық жұмыстар технологиясы	жұмыс істеу тәсілдерін меңгеру; 8.2.9.3 ұяларды жөндеу барысында қуыстарды, тесіктерді тегістеу; 8.2.9.4 егеумен, жоңғышпен жұмыс істеу тәсілдерін меңгеру; 8.2.9.5 ұялар мен қуыстарды қашау; 8.2.9.6 қуыстарды бұрғылармен тесу
	2.10 Декоративтік-қолданбалы шығармашылық	8.2.10.1 көшірме қағаз арқылы суретке белгілер салу; 8.2.10.2 жұқа қол арамен көлемді миниатюралар кесу; 8.2.10.3 мұғаліммен бірге миниатюралар жинап құру; 8.2.10.4 ағашты күйдіру тәсілдерін меңгеру
3. Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	3.1 Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	8.3.1.1 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетінше атқарған жұмысы жайлы сөздік есеп беру; 8.3.1.2. мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетінше өз бұйымына жан-жақты сараптама жасау; 8.3.1.3. тапсырманы орындаудың реттілігін жоспарлау
3-тоқсан		
		8.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш сезімін көрсете білу 8.1.1.2 "Омарташылық" пәнінің ең маңызды ерекшеліктері жөнінде білімін

<p>1. Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар</p>	<p>1.1. Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер</p>	<p>және түсінігін көрсету; 8.1.1.3 араларға күтім көрсету барысында технологиялық операциялардың терминдері мен атауларын түсіну және өз сөзінде қолдану; 8.1.1.4 ағаш ұсталық технологиялық операциялардың терминдері мен атауларын түсіну және өз сөзінде қолдану; 8.1.1.5 жұмыс орнын өз бетінше ұйымдастыру</p>
	<p>1.2. Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы</p>	<p>8.1.2.1 жеңіл қоршамалардың ұрылымымен танысу; 8.1.2.2 аталық бос балауыздар жөнінде түсінік; 8.1.2.3 омарта қашауларының құрылымы жөнінде мәліметтер; 8.1.2.4 аралармен жұмыс істегенде киетін жейделер, шлемдер және қолғаптар үлгілері жайлы ұғым; 8.1.2.5 бос балауызды ұя жақтауындағы сымға бекіту саймандарын ажырата білу; 8.1.2.6 тескіштің құрылымы және міндетімен танысу</p>
		<p>8.1.3.1 ұсталық қол құрал-саймандармен жұмыс істеу барысындағы</p>

	1.3. Шеберханада және омартада жұмыс істеу барысындағы қауіпсіздік техникасы ережелері	қауіпсіздік техникасы ережелерін сақтау; 8.1.3. 2 бу балауыз еріткішін қолданған кезде қауіпсіз жұмыс істеу ерекшеліктерін білу
	1.4 Еңбекті қорғау және ҚР еңбек заңнамасы	8.1.4.1 шеберханада және омартада өндірістік жұмыс барысындағы сақтық шараларын, жаракаттанушылықтың алдын-алу шараларын, себептерін білу; 8.1.4.2 өрт сөндірудің алғашқы құралдарын қолдану ережелерін білу
	2.1 Ара жанұясының биологиясы	8.2.1.1 5 балауыз жақтауындағы ұяшықтардың негізгі түрлерін айрата білу; 8.2.1.2 аралардың балшырын жинау үдерісі жөнінде түсінік; 8.2.1.3 жұмысшы араның даму кезеңдерін білу
	2.2 Омартадағы көктемгі жұмыстар	8.2.2.8 араларды тексеруге арналған құрал-саймандарды қолдана білу; 8.2.2.9 араларды алғашқы тексеру барысында жанұяның күшін анықтау; 8.2.2.10 ұяларды балауызы мен ара желімін (прополис) бөле отырып тазалау; 8.2.2.11 ұялар мен құрал-саймандарды дезинфекциялау тәсілдерін білу

2. Еңбек пәнін дайындау технологиясы

2.3 Омартадағы жазғы жұмыстар	8.2.3.1 араларды жерде және платформаларда асыраудың артықшылығы мен кемшіліктерін білу; 8.2.3.2 аралар үйірленуінің себептері мен белгілерін білу; 8.2.3.3 үйірді тарту және шығаруға арналған құрылғылар жөнінде түсінік; 8.2.3.4 үйірді шығару тәсілдерін білу; 8.2.3.5 бас бал жинау кезінде аралардың балауыздарға мұқтаждығы жайлы мәліметтер; 8.2.3.6 араларды екі корпусты ұяларда бағу технологиясы жөнінде түсінік; 8.2.3.7 бөлгіш торды қолдану
2.4 Омартадағы күзгі жұмыстар	8.2.4.2 аралардың күзгі азықтандырылуы себептерін білу; 8.2.4.3 бос балауыз жақтауларын сақтау жөнінде түсінік
2.5 Аралардың қысқы күтімі	8.2.5.2 араларды қысқы азықтандыру себептерін білу
2.6 Омартаның жемшөптік базасы	8.2.6.1 бал жинауға арналған негізгі жазғы өсімдіктерді білу; 8.2.6.2 бал жинайтын өсімдіктердің гүлдеу мерзімдерін білу; 8.2.6. ауылшаруашылық дақылдарын тозаңдату

үдерісінде бал араларының мағынасы жөнінде түсінік

2.7 Омарта өнімдерінің технологиясы

8.2.7.1 балауыз өнімдерінің түрлерін ажырата білу;
8.2.7.2 еріткіштен алынған балауызды тазалау технологиясын білу;
8.2.7.3 балауыздың қасиеттерін білу;
8.2.7.4 бос балауыздарды өндіру жайлы түсінік;
8.2.7.5 омарта мервасы жайлы түсінік;
8.2.7.6 прополисті балауыз жақтауларының бетінен және ұяның ішкі қабырғаларынан жинау тәсілдерін білу;
8.2.7.7 прополистің емдік қасиеттері жөнінде мәліметтер

2.8 Ара аурулары, дұшпандары және зиянкестері

8.2.8.2 ауру себептері жөнінде мәліметтер;
8.2.8.3 араларды емдеу тәсілері мен препараттары жөнінде жалпы түсінік

2.9 Ағаш ұсталық жұмыстар технологиясы

8.2.9.1 мұғалімнің көмегімен, теникалық сурет, үлгі және сызба бойынша детальдарға белгі салу;
8.2.9.2 сүргілеу құралдарымен жұмыс істеу тәсілдерін меңгеру;
8.2.9.3 ұяларды жөндеу барысында

		<p>куыстарды, тесіктерді тегістеу</p>
	2.10 Декоративтік-қолданбалы шығармашылық	<p>8.2.10.1 көшірме қағаз арқылы суретке белгілер салу; 8.2.10.2 жұқа қол арамен көлемді миниатюралар кесу; 8.2.10.3 мұғаліммен бірге миниатюралар жинап кұру; 8.2.10.4 ағашты күйдіру тәсілдерін меңгеру</p>
3.Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	3.1 Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	<p>8.3.1.1 мұғалімнің жартылай көмегімен өзіне ағымдық бақылау жүргізу; 8.3.1.2 жұмыс сапасын тексеру; 8.3.1.3 өз сөзінде техникалық терминологияны қолдану; 8.3.1.4 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетінше атқарған жұмысы жайлы сөздік есеп беру; 8.3.1.5. мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетінше өз бұйымына жан-жақты сараптама жасау; 8.3.1.6 тапсырманы орындаудың реттілігін жоспарлау</p>
4-тоқсан		
1. Материалтану. Құрал-саймандар және жабдықтар	1.1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	<p>8.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш сезімін көрсете білу; 8.1.1.2 "Омарташылық" пәнінің ең маңызды ерекшеліктері жөнінде білімін және түсінігін көрсету; 8.1.1.3 араларға күтім көрсету барысында технологиялық операциялардың терминдері мен атауларын түсіну және өз сөзінде қолдану; 8.1.1.4 ағаш ұсталық технологиялық операциялардың терминдері мен атауларын түсіну және өз сөзінде қолдану; 8.1.1.5 жұмыс орнын өз бетінше ұйымдастыру</p>
	1.2 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	<p>8.1.2.1 түгіндеткіштің құрылымын білу; 8.1.2.2 омарта арбасының құрылысы жайлы түсінік; 8.1.2.3 ұяшықтар төбешіктерінің міндетін білу; 8.1.2.4 бақылау ұяшығындағы таразының міндетін түсіну;</p>

		8.1.2.5 платформаларының түрлері жайлы мәліметтер
	1.3 Шеберханада және омартада жұмыс істеу барысындағы қауіпсіздік техникасы ережелері	8.1.3.1 бу балауыз еріткішін қолданған кезде қауіпсіз жұмыс істеу ерекшеліктерін білу
	1.4 Еңбекті қорғау және ҚР еңбек заңнамасы	8.1.4.1 шеберханада және омартада өндірістік жұмыс барысындағы сақтық шараларын, жарақаттанушылықтың алдын-алу шараларын, себептерін білу; 8.1.4.2 өрт сөндірудің алғашқы құралдарын қолдану ережелерін білу
	2.1 Ара жанұясының биологиясы	8.2.1.1 балауыз жақтауындағы ашық және жабық өсіп көбеюді тани білу; 8.2.1.2 аралардың балауыз шығаруының басталуы белгілерін білу; 8.2.1.3 ара жанұясының жыл бойғы өмірінің тәртібімен танысу
	2.2 Омартадағы көктемгі жұмыстар	8.2.2.1 арларды қыстаудан шығаратын жерді таңдау жөнінде түсінік; 8.2.2.2 ұяларды көшіру және орналастыру ережелерін білу; 8.2.2.3 түтіндеткішті жағу тәсілдері жөнінде түсінік; 8.2.2.4 ара шаққанда көмек көрсете білу; 8.2.2.5 алғашқы көктемгі аралап ұшуды бақылау; 8.2.2.6 алғашқы көктемгі аралап ұшу кезіндегі аралардың іс-әрекеті жөнінде түсінік; 8.2.2.7 араларды тексеру техникасын білу; 8.2.2.8 араларды тексеруге арналған құрал-саймандарды қолдана білу; 8.2.2.9 араларды алғашқы тексеру барысында жанұяның күшін анықтау; 8.2.2.10 ұяларды балауызы мен ара желімін (прополис) бөле отырып тазалау; 8.2.2.11 ұялар мен құрал-саймандарды дезинфекциялау тәсілдерін білу; 8.2.2.12 араларды таза ұяларға көшіружайлы түсінік; 8.2.2.13 ұяларды қысқарту және жылыту тәсілдері жайлы түсінік; 8.2.2.14 жанұяларын біріктіру жөнінде; 8.2.2.15 араларды көктемгі азықтандырудың себептерін білу; 8.2.2.16 аралар ұяларын балауыз жақтауларымен кеңейту тәсілдерін білу;

2. Еңбек пәнін дайындау технологиясы	<p>2.3 Омартадағы жазғы жұмыстар</p> <p>2.4 Омартадағы күзгі жұмыстар</p> <p>2.5 Аралардың қысқы күтімі</p> <p>2.6 Омартаның жемшөптік базасы</p> <p>2.7.Омарта өнімдерінің технологиясы</p> <p>2.8 Ара аурулары, дұшпандары және зиянкестері</p> <p>2.9 Ағаш ұсталық жұмыстар технологиясы</p> <p>2.10 Декоративтік-қолданбалы шығармашылық</p>	<p>8.2.2.17 бос балауызды ұялық жақтаудағы сымға бекіту тәсілдерін білу</p> <p>8.2.3.1 араларды тасымалдау алдында балауыз; жақтауларын ұяшықтарда бекіту тәсілдерін білу;</p> <p>8.2.3.2 жақтаулар сыналарының міндеті мен құрылымы жайлы түсінік;</p> <p>8.2.3.3 ұялардың ұстатқышы жөнінде мәліметтер</p> <p>8.2.4.4 араларды қыстату тәсілдері жайлы түсінік;</p> <p>8.2.4.5 араларды қыстауға жеткізу мерзімдері жайлы түсінік</p> <p>8.2.5.2 араларды қысқы азықтандыру себептерін білу;</p> <p>8.2.5.3 аралардың қысқы азықтандырылуының негізгі түрлерін білу</p> <p>8.2.6. мектеп ауласында өсетін бал жинауға болатын көктемгі өсімдіктерді тану</p> <p>8.2.7.7 балауызды ң қасиеттерін білу;</p> <p>8.2.7.8 бос балауыздарды өндіру жайлы түсінік</p> <p>8.2.8.1 ара дұшпандары мен омарта өнімдерінің зиянкестерін тану</p> <p>8.2.9.2 сүргілеу құралдарымен жұмыс істеу тәсілдерін меңгеру;</p> <p>8.2.9.3 ұяларды жөндеу барысында қуыстарды, тесіктерді тегістеу;</p> <p>8.2.9.4 егеумен, жоңғышпен жұмыс істеу тәсілдерін меңгеру</p> <p>8.2.10.1 көшірме қағаз арқылы суретке белгілер салу;</p> <p>8.2.10.2 жұқа қол арамен көлемді миниатюралар кесу;</p> <p>8.2.10.3 мұғаліммен бірге миниатюралар жинап құру;</p> <p>8.2.10.4 ағашты күйдіру тәсілдерін меңгеру</p>
3.Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	3.1 Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	<p>8.3.1.1 мұғалімнің жартылай көмегімен өзіне ағымдық бақылау жүргізу;</p> <p>8.3.1.2 жұмыс сапасын тексеру;</p> <p>8.3.1.3 өз сөзінде техникалық терминологияны қолдану;</p> <p>8.3.1.4 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетінше атқарған жұмысы жайлы</p>

сөздік есеп беру; 8.3.1.5 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетінше өз бұйымына жан-жақты сараптама жасау; 8.3.1.6 тапсырманы орындаудың реттілін жоспарлау

3) 9-сынып:
6-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1 Материалтану	1.1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	<p>9.1.1.1 басқалардың пікіріне, әр түрлі халықтар тарихы мен мәдениетіне сыйлы көзқарас таныту;</p> <p>9.1.1.2 "Омарташылық" пәнінің ерекшеліктерін өз бетінше зерделеуге ұмтылыс жасау;</p> <p>9.1.1.3 өндірістік омартады еңбекті ұйымдастыру негіздері жөнінде ұғымдардың;</p> <p>9.1.1.4 өз басының ерекшеліктерін кәсіби талаптармен үйлестіре білу;</p> <p>9.1.1.5 араларға күтім көрсету және ағаш ұсталық жұмыстары б а р ы с ы н д а санитарлық-гигиеналық талаптарды білу және орындау</p>
	1.2 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	<p>9.1.2.1 көпкорпусты ұяның, дүкен жалғамаларының құрылысын білу ;</p> <p>9.1.2.2 көпкорпусты ұяның ұялық жақтаулары мен дүкен жалғамаларын ажырата білу;</p> <p>9.1.2.3 жақтаулар ұстағыштарының құрылымын білу ;</p> <p>9.1.2.4 тозаң ұстағыштың құрылымын білу;</p> <p>9.1.2.5 аналық тор мен аналық қалпақшаның міндетін білу;</p> <p>9.1.2.6 араларды тексеруге арналған шатырдың құрылысын білу;</p> <p>9.1.2.7 араларға арналған төбе жемсалғыштардың құрылымын білу;</p> <p>9.1.2.8 ұяларды жылытатын материалдар жайлы мәліметтер;</p> <p>9.1.2. бал шайқауыштың топтамасын жақтаулар саны бойынша білу;</p>

		<p>9.1.2.10 хордалық және радиандық бал шайқауыштарды ажырата білу ;</p> <p>9.1.2.11 балды сақтауға және тасымалдауға арналған ыдыстар жайлы мәліметтер</p>
	1. Шеберханада және омартада жұмыс істеу барысындағы қауіпсіздік техникасы ережелері	<p>9.1.3.1 электрленген қол құрал-саймандарымен жұмыс істеу барысында қауіпсіздік техникасы ережелерін сақтау;</p> <p>9.1.3.2 ішінде аралары бар ұяларды көшірген кезде қауіпсіз жұмыс істеу тәсілдерінің ерекшеліктерін білу;</p> <p>9.1.3.3 айналатын кассеталары бар бал; шайқауышпен жұмыс істеу барысында қауіпсіздік техникасы ережелерін білу;</p> <p>9.1.3.4 түтіндеткішті жағу және қолдану барысында өрт қауіпсіздігі талаптарын сақтау</p>
	1.4 Еңбекті қорғау және ҚРеңбек заңнамасы	<p>9.1.4.1 жұмысшылар мен қызметкерлердің негізгі құқықтары мен міндеттері, еңбекті қорғау және еңбектік келісім шарт жайлы білу;</p> <p>9.1.4.2 өрт болған жағдайда эвакуациялық жоспарға бағдарлана білу</p>
	2.1 Ара жанұясының биологиясы	<p>9.2.1.1 жұмысшы аралардың ұялық және ұшқыш болып бөлінуі жайлы түсінік;</p> <p>9.2.1.2 жас аралардың бағдарлы ұшып шығуы жайлы түсінік;</p> <p>9.2.1.3 аталық, аналық және жұмысшы араның өмірлерінің ұзақтығы жөнінде мәліметтер;</p> <p>9.2.1.4 араның ас қорыту органдарының жүйесі жөнінде түсінік;</p> <p>9.2.1.5 араның тыныс алу және қан айналым органдарын зерделеу</p>
	2.2 Омартадағы көктемгі жұмыстар	<p>9.2.2.1 арларды қыстаудан шығаратын алаңға қойылатын талаптарды білу;</p> <p>9.2.2.2 арларды қыстаудан шығаратын алаңды дайындау;</p> <p>9.2.2.3 арларды қыстаудан шығара білу;</p> <p>9.2.2.4 ұяларды көшіру барысында аралар сыртқа ұшып шыққан</p>

		<p>жағдайда өз іс-әрекетің жайлы білу</p>
2. Еңбек пәнін дайындау технологиясы	2.3 Омартадағы жазғы жұмыстар	<p>9.2.3.1 араларды жатақ ұяларда ұстау технологиясы жөнінде түсінік; 9.2.3.2 дүкен жалғамалары мен аралар кетіргіштерін қолдану; 9.2.3.3 көмекші аналық араларды қолдану арқылы аралар жанұясын күшейту технологиясы жайлы түсінік; 9.2.3. аналық араларды алмастыру себептері мен тісілдері жайлы түсінік; 9.2.3.5 балы бар жақтауларды омарташы пышағымен шығару дағдыларын меңгеру; 9.2.3.6 айналмалы кассеталары бар балшайқауышта бал шайқау технологиясын меңгеру</p>
	2.4 Омартадағы күзгі жұмыстар	<p>9.2.4.1 жатақ ұяларындағы ұяшықтарды қысқарту тәсілдерін меңгеру; 9.2.4.2 ұяшықтарды қысқарту барысында ұялық шымылдықтарын қолдану; 9.2.4.3. аралар ұяларын қысқа жиыстыру дағдыларын меңгеру; 9.2.4.4 жемшөп қорын есептеу тәсілдері жөнінде түсінік; 9.2.4.5 араларды қант шырынымен күзгі азықтандыру дағдыларын меңгеру; 9.2.4.6 аралардың ұрлығы жөнінде түсінік</p>
	2.5 Аралардың қысқы күтімі	<p>9.2.5.1 аралардың қыстаудағы қысқы күтімі бойынша шараларды білу; 9.2.5.2 аралар жанұяларын тыңдау тәсілдерін білу; 9.2.5.3 аралардың қысқы азықтарын тарату технологиясымен таныс; 9.2.5.4 аралардың клуб ішіндегі қозғалысы жөнінде түсінік</p>
		<p>9.2.6.1 шырын бөлінуіне ауа температурасының, ылғалдығының, күн сәулесінің, топырақ ылғалдығының әсері жайлы түсінік;</p>

2.6 Омартаның жемшөптік базасы және тозаңдату	9.2.6.2 аралардың гүл тозаңдарынан балтозаң дайындау үдерісі жөнінде түсінік; 9.2.6.3 аралардың шіре балын жинауы жөнінде түсінік; 9.2.6.4 ауылшаруашылық дақылдарын тозаңдату телімінде омарта ұяларының орналасуы жөнінде мәліметтер
2.7 Омарта өнімдерінің технологиясы	9.2.7.1 балдың ылғалдығы жөнінде мәліметтер; 9.2.7.2 балды бүрку жайлы түсінік; 9.2.7.3 балдың пісіп жетілуін қарапайым тәсілмен анықтау; 9.2.7.4 ортадан тепкіш, балауыздық және секциялық балды ажырата білу; 9.2.7.5 балдың кері кристалдану үдерісімен танысу; 9.2.7.6 балды сақтау жағдайлары жөнінде мәліметтер
2.8 Ара аурулары, дұшпандары және зиянкестері	9.2.8.1 аралардың аскосфероз, нозематоз, варроатоз ауруларының белгілерін білу; 9.2.8.2 аралардың жұқпалы және жұқпалы емес аурулары жайлы мәліметтерді білу
2.9 Ағаш ұсталық жұмыстар технологиясы	9.2.9.1 лекаланың көмегімен, тормен белгілеу; 9.2.9.2 қатты ағаштарды сүргілеу және аралау тәсілдерін меңгеру; 9.2.9.3 электрбұрғымен жұмыс істеу, қуыстарды бұрғылау, бұранда шегелерді кіргізу, шығару тәсілдерін меңгеру
2.10 Декоративтік-қолданбалы шығармашылық	9.2.10.1 жұқа қол арамен панно және пазлдар кесу; 9.2.10.2 түрлі желімдер көмегімен детальдарды желімдеу технологиясын сақтау; 9.2.10.3 ағаш ою тәсілдерін меңгеру; 9.2.10.4 ағаш бетін түрлі лактармен өңдеу
	9.3.1.1 техникалық терминологияны қолдана отырып өз жұмысы мен басқалар жұмысының идеялары мен тақырыптарын суреттеу;

3.Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	3.1.Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	9.3.1.2 өз жұмысы мен басқалар жұмысын бейімдеу, жетілдіру жөнінде конструктивті комментарийлерді тыңдап, ұсыныстар жасау; 9.3.1.3 дайын жұмысты бүкіл сыныпқа көрсету; 9.3.1.4. оқу-еңбек тобының жалпы жұмысына табысты қосылу
2-тоқсан		
1 Материалтану	1.1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	9.1.1.1 басқалардың пікіріне, әр түрлі халықтар тарихы мен мәдениетіне сыйлы көзқарас таныту; 9.1.1.2 "Омарташылық" пәнінің ерекшеліктерін өз бетінше зерделеуге ұмтылыс жасау; 9.1.1.3 өндірістік омартады еңбекті ұйымдастыру негіздері жөнінде ұғымдардың; 9.1.1.4 өз басының ерекшеліктерін кәсіби талаптармен үйлестіре білу; 9.1.1.5 араларға күтім көрсету және ағаш ұсталық жұмыстары б а р ы с ы н д а санитарлық-гигиеналық талаптарды білу және орындау
	1.2 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	9.1.2.1 қыстаулар түрлерін білу; 9.1.2.2 ағаш материалын сақтау ережелерін білу, кептірудің тәсілдері мен мақсаты; 9.1.2.3 ағаш жонғыш білдектің құрылымын және міндетін білу; 9.1.2.4 қол электр құралының түрлері, құрылымы және қолданылуын білу; 9.1.2.5 тегістегіштің міндетін түсіну; 9.1.2.6 ағаш өңдеу білдектерінің негізгі түрлерін, міндеттерін білу; 9.1.2.7 ағашқа арналаған лактардың негізгі түрлері мен қасиеттерін білу; 9.1.2.8 негізгі араланатын материалдарды белгілеу; 9.1.2.9 жалпақ материалдардың сипаттамаларын білу (ДВП, ДСП, шере(фанера))
		9.1.3.1 ішінде аралары бар ұяларды көшірген кезде қауіпсіз жұмыс істеу тәсілдерінің ерекшеліктерін білу;

	1.3 Шеберханада және омартада жұмыс істеу барысындағы қауіпсіздік техникасы ережелері	9.1.3.2 электрленген қол құрал-саймандарымен жұмыс істеу барысында қауіпсіздік техникасы ережелерін сақтау; 9.1.3.3 түтіндеткішті жағу және қолдану барысында өрт қауіпсіздігі талаптарын сақтау
	1.4 Еңбекті қорғау және ҚР еңбек заңнамасы	9.1.4.1 жұмысшылар мен қызметкерлердің негізгі құқықтары мен міндеттері, еңбекті қорғау және еңбектік келісім шарт жайлы білу; 9.1.4.2 еңбек тәртібі, еңбек ақы, еңбек тапсырмасын орындау жауапкершілігі, материалдық жауапкершілік жөніндегі ұғымдарды түсіну; 9.1.4.3 өрт болған жағдайда эвакуациялық жоспарға бағдарлана білу
	2.1 Ара жанұясының биологиясы	9.2.1.6 араның және аталық араның өсіп көбеюін тани білу; 9.2.1.7 өтпелі, бүйірлі, балды ұяшықтарды, олардың міндетін ажырата білу
	2.2 Омартадағы көктемгі жұмыстар	9.2.2.13 ұяларды қысқарту және жылыту тәсілдерін білу; 9.2.2.14 аралар жанұяларын біріктіру тәсілдерін білу; 9.2.2.15 араларды көктемгі азықтандыру түрлерін білу; 9.2.2.16 бал және қант шырынын дайындау технологиясы жайлы түсінік; 9.2.2.17 араларға жемдік астауын тарату тәсілдерін білу
	2.3 Омартадағы жазғы жұмыстар	9.2.3.5 араларды тасымалдау барысында ұяларды желдетудің мағынасын білу; 9.2.3.6 үйірлендірудің алдын-алу тәсілдері жөнінде түсінік; 9.2.3.7 омарталық және қуыстық аналық ұяларды ажырата білу; 9.2.3.8 омартаны өсіру үшін үйірлерді қолдану жайлы түсінік; 9.2.3.9 үйірден шығып кеткен ара жанұяларынан жұмысын қабылдау жөнінде түсінік
	2.4 Омартадағы күзгі жұмыстар	9.2.4.3 аралар ұяларын қысқа жиыстыру дағдыларын меңгеру; 9.2.4.4 жемшөп қорын есептеу тәсілдері жөнінде түсінік;

2. Еңбек пәнін дайындау технологиясы

	9.2.4.5 араларды қант шырынымен күзгі азықтандыру дағдыларын меңгеру
2.5 Аралардың қысқы күтімі	9.2.5.1 аралардың қыстаудағы қысқы күтімі бойынша шараларды білу; 9.2.5.2 аралар жанұяларын тыңдау тәсілдерін білу; 9.2.5.3 аралардың қысқы азықтарын тарату технологиясымен таныс; 9.2.5.4 аралардың клуб ішіндегі қозғалысы жөнінде түсінік
2.6 Омартаның жемшөптік базасы және тозаңдату	9.2.6.5 аралардың гүл тозаңдарынан балтозаң дайындау үдерісі жөнінде түсінік; 9.2.6.6 аралардың шіре балын жинауы жөнінде түсінік; 9.2.6.7 ауылшаруашылық дақылдарын тозаңдату телімінде омарта ұяларының орналасуы жөнінде мәліметтер
2.7 Омарта өнімдерінің технологиясы	9.2.7.6 балды сақтау жағдайлары жөнінде мәліметтер; 9.2.7.7 күн еріткішінде бадауызды алу технологиясы жөнінде түсінік; 9.2.7.8 бос балауызды майдагерлік тәсілмен өндіру жөнінде мәліметтер; 9.2.7.9 балауызды сақтау талаптарын білу
2.8 Ара аурулары, дұшпандары және зиянкестері	9.2.8.3 ара жанұяларын варроатоздан қорғау тәсілдерін білу; 9.2.8.4 балауыз күйесімен күресу тәсілдерін білу
2.9 Ағаш ұсталық жұмыстар технологиясы	9.2.9.1 лекаланың көмегімен, тормен белгілеу; 9.2.9.2 қатты ағаштарды сүргілеу және аралау тәсілдерін меңгеру; 9.2.9.3 электрбұрғымен жұмыс істеу, қуыстарды бұрғылау, бұранда шегелерді кіргізу, шығару тәсілдерінмеңгеру; 9.2.9.4 ағаш тақталарды, фанераларды, ДСП, ДВП киюды орындау; 9.2.9.5 жұқа ара білдегімен жұмыс жасау тәсілдерін меңгеру; 10.2.9.6 ағаш кесу білдегінде жұмыс істеу тәсілдерін білу

	2.10 Декоративтік-қолданбалы шығармашылық	<p>9.2.10.1 жұқа қол араменпанно және пазлдар кесу;</p> <p>9.2.10.2 түрлі желімдер көмегімен детальдарды желімдеу технологиясын сақтау;</p> <p>9.2.10.3 ағаш ою тәсілдерін меңгеру;</p> <p>9.2.10.4 ағаш бетін түрлі лактармен өңдеу</p>
3.Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	3.1 Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	<p>9.3.1.1 техникалық терминологияны қолдана отырып өз жұмысы мен басқалар жұмысының идеялары мен тақырыптарын суреттеу;</p> <p>9.3.1.2 өз жұмысы мен басқалар жұмысын бейімдеу, жетілдіру жөнінде конструктивті комментарийлерді тыңдап, ұсыныстар жасау;</p> <p>9.3.1.3 дайын жұмысты бүкіл сыныпқа көрсету;</p> <p>9.3.1.4. оқу-еңбек тобының жалпы жұмысына табысты қосылу</p>
3-тоқсан		
1 Материалтану	1.1. Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	<p>9.1.1.1 басқалардың пікіріне, әр түрлі халықтар тарихы мен мәдениетіне сыйлы көзқарас таныту;</p> <p>9.1.1.2 "Омарташылық" пәнінің ерекшеліктерін өз бетінше зерделеуге ұмтылыс жасау;</p> <p>9.1.1.3 өндірістік омартады еңбекті ұйымдастыру негіздері жөнінде ұғымдардың;</p> <p>9.1.1.4 өз басының ерекшеліктерін кәсіби талаптармен үйлестіре білу;</p> <p>9.1.1.5 араларға күтім көрсету және ағаш ұсталық жұмыстары б а р ы с ы н д а санитарлық-гигиеналық талаптарды білу және орындау</p>
	1.2 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	<p>9.1.2.1 ара үйірін шешуге арналағн жабдықтар жайлы білу;</p> <p>9.1.2.2 күн балауыз ерітікішінің құрылымы мен міндетін білу;</p> <p>9.1.2.3 ұя көтергіштерінің құрылысы жайлы мәліметтер;</p> <p>9.1.2.4 көшпенді вагон құрылымын білу;</p> <p>9.1.2.5 балауыздың майдагерлік өндірісіне арналған ойғыш білдектердің құрылысы жайлы білу</p>

	1.3 Шеберханада және омартада жұмыс істеу барысындағы қауіпсіздік техникасы ережелері	9.1.3.1 электрленген қол құрал-саймандарымен жұмыс істеу барысында қауіпсіздік техникасы ережелерін сақтау; 9.1.3.2 түтіндеткішті жағу және қолдану барысында өрт қауіпсіздігі талаптарын сақтау
	1.4 Еңбекті қорғау және ҚР еңбек заңнамасы	9.1.4.1 жұмысшылар мен қызметкерлердің негізгі құқықтары мен міндеттері, еңбекті қорғау және еңбектік келісім шарт жайлы білу; 9.1.4.2 еңбек тәртібі, еңбек ақы, еңбек тапсырмасын орындау жауапкершілігі, материалдық жауапкершілік жөніндегі ұғымдарды түсіну; 9.1.4.3 өрт болған жағдайда эвакуациялық жоспарға бағдарлана білу
	2.1. Ара жанұясының биологиясы	9.2.1.1 өтпелі, бүйірлі, балды ұяшықтарды, олардың міндетін ажырата білу; 9.2.1.2 аралардың балауыз шығаруына әсер ететін факторларды білу; 9.2.1.3 аралардың балшырынды балға айналдыру үдерісі жөнінде түсінік; 9.2.1.4 аралардың балтозанды дайындау үдерісі жайлы; 9.2.1.5 аралардың тірішілік әрекетінің мерзімділіктігін білу
	2.2 Омартадағы көктемгі жұмыстар	9.2.2.6 нашар қыстап шыққан жанұяларды анықтай білу; 9.2.2.7 түтіндеткішті жаққан кезде өрт қауіпсіздігі ережелерін білу; 9.2.2.8 араларды тексерген кезде түтіндеткішті қолдана білу; 9.2.2.9 араларды тексеру техникасын меңгеру; 9.2.2.10 араларды таза ұяларға көшіру тәсілдерін білу
	2.3 Омартадағы жазғы жұмыстар	9.2.3.1 үйірлендірудің алдын-алу тәсілдері жөнінде түсінік; 9.2.3.2 омарталық және қуыстық аналық ұяларды ажырата білу; 9.2.3.3 омартаны өсіру үшін үйірлерді қолдану жайлы түсінік; 9.2.3.4 үйірден шығып кеткен ара жанұяларынан жұмысын қабылдау жөнінде түсінік;

2 Еңбек пәнін дайындау технологиясы

	<p>9.2.3.бұрулар арқылы аралар жанұяларын жасанды бөлу жөнінде мәліметтер;</p> <p>9.2.3.6 бал жинаудың көлеміне қарай аралардың балауыздарға мұқтаждығы жайлы мәліметтер</p>
2.4 Омартадағы күзгі жұмыстар	<p>9.2.4.1 жатақ ұяларындағы ұяшықтарды қысқарту тәсілдерін меңгеру;</p> <p>9.2.4.2 ұяшықтарды қысқарту барысында ұялық шымылдықтарын қолдану;</p> <p>9.2.4.3 аралар ұяларын қысқа жиыстыру дағдыларын меңгеру;</p> <p>9.2.4.4 жемшөп қорын есептеу тәсілдері жөнінде түсінік;</p> <p>9.2.4.5 араларды қант шырынымен күзгі азықтандыру дағдыларын меңгеру;</p> <p>9.2.4.6 аралардың ұрлығы жөнінде түсінік</p>
2.5 Аралардың қысқы күтімі	<p>9.2.5.1 аралардың қыстаудағы қысқы күтімі бойынша шараларды білу;</p> <p>9.2.5.2 аралар жанұяларын тыңдау тәсілдерін білу;</p> <p>9.2.5.3 аралардың қысқы азықтарын тарату технологиясымен таныс;</p> <p>9.2.5.4 аралардың клуб ішіндегі қозғалысы жөнінде түсінік</p>
2.6 Омартаның жемшөптік базасы және тозаңдату	<p>9.2.6.3 бал жинауға арналған жазғы өсімдіктерді, гүлдеу мерзімдерін білу;</p> <p>9.2.6.4 шырын бөлінуіне ауа температурасының, ылғалдығының, күн сәулесінің, топырақ ылғалдығының әсері жайлы түсінік;</p> <p>9.2.6.5 аралардың гүл тозаңдарынан балтозаң дайындау үдерісі жөнінде түсінік;</p> <p>9.2.6.6 аралардың шіре балын жинауы жөнінде түсінік</p>
2.7 Омарта өнімдерінің технологиясы	<p>9.2.7.1 күн еріткішінде бадауызды алу технологиясы жөнінде түсінік;</p> <p>9.2.7.1 бос балауызды майдагерлік тәсілмен өндіру жөнінде мәліметтер;</p> <p>9.2.7.3 балауызды сақтау талаптарын білу;</p>

		<p>9.2.7.4 прополис жинауды көбейтуге арналагн құрылғылар жөнінде түсінік;</p> <p>9.2.7.5 гүл тозаңдарын тозаңаулағыштың көмегімен жинау жайлы түсінік.</p>
	2.8 Ара аурулары, дұшпандары және зиянкестері	<p>9.2.8.1 аралардың аскосфероз, нозематоз, варроатоз ауруларының белгілерін білу;</p> <p>9.2.8.2 аралардың жұқпалы және жұқпалы емес аурулары жайлы мәліметтерді;</p> <p>9.2.8.3 ара жанұяларын варроатоздан қорғау тәсілдерін білу;</p> <p>9.2.8.4 балауыз күйесімен күресу тәсілдерін білу</p>
	2.9 Ағаш ұсталық жұмыстар технологиясы	<p>9.2.9.1 қатты ағаштарды сүргілеу және аралау тәсілдерін меңгеру;</p> <p>9.2.9.2 электрбұрғымен жұмыс істеу, қуыстарды бұрғылау, бұранда шегелерді кіргізу, шығару тәсілдерін меңгеру;</p> <p>9.2.9.3 ағаш тақталарды, фанераларды, ДСП, ДВП киюды орындау;</p> <p>9.2.9.4 жұқа ара білдегімен жұмыс жасау тәсілдерін меңгеру</p>
	2.10 Декоративтік-қолданбалы шығармашылық	<p>9.2.10.1 жұқа қол араменпанно және пазлдар кесу;</p> <p>9.2.10.2 түрлі желімдер көмегімен детальдарды желімдеу технологиясын сақтау;</p> <p>9.2.10.3 ағаш ою тәсілдерін меңгеру;</p> <p>9.2.10.4 ағаш бетін түрлі лактармен өңдеу</p>
3. Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	3.1 Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	<p>9.3.1.1 техникалық терминологияны қолдана отырып өз жұмысы мен басқалар жұмысының идеялары мен тақырыптарын суреттеу;</p> <p>9.3.1.2 өз жұмысы мен басқалар жұмысын бейімдеу, жетілдіру жөнінде конструктивті комментарийлерді тыңдап, ұсыныстар жасау;</p> <p>9.3.1.3 дайын жұмысты бүкіл сыныпқа көрсету;</p> <p>9.3.1.4 оқу-еңбек тобының жалпы жұмысына табысты қосылу</p>

1. Материалтану	1.1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	<p>9.1.1.1 басқалардың пікіріне, әр түрлі халықтар тарихы мен мәдениетіне сыйлы көзқарас таныту;</p> <p>9.1.1.2 "Омарташылық" пәнінің ерекшеліктерін өз бетінше зерделеуге ұмтылыс жасау;</p> <p>9.1.1.3 өндірістік омартады еңбекті ұйымдастыру негіздері жөнінде ұғымдардың;</p> <p>9.1.1.4 өз басының ерекшеліктерін кәсіби талаптармен үйлестіре білу;</p> <p>9.1.1.5 араларға күтім көрсету және ағаш ұсталық жұмыстары б а р ы с ы н д а санитарлық-гигиеналық талаптарды білу және орындау</p>
	1.2 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	<p>9.1.2.1 ұя бекіткіштерінің құрылысы жайлы білу;</p> <p>9.1.2.2 түтіндеткіштің жанармайы түрлері мен қасиеттерін білу</p>
	1.3 Шеберханада және омартада жұмыс істеу барысындағы қауіпсіздік техникасы ережелері	<p>9.1.3.1 электрленген қол құрал-саймандарымен жұмыс істеу барысында қауіпсіздік техникасы ережелерін сақтау;</p> <p>9.1.3.2 ішінде аралары бар ұяларды көшірген кезде қауіпсіз жұмыс істеу тәсілдерінің ерекшеліктерін білу;</p> <p>9.1.3.3 түтіндеткішті жағу және қолдану барысында өрт қауіпсіздігі талаптарын сақтау</p>
	1.4 Еңбекті қорғау және ҚР еңбек заңнамасы	<p>9.1.4.1 жұмысшылар мен қызметкерлердің негізгі құқықтары мен міндеттері, еңбекті қорғау және еңбектік келісім шарт жайлы білу;</p> <p>9.1.4.2 еңбек тәртібі, еңбек ақы, еңбек тапсырмасын орындау жауапкершілігі, материалдық жауапкершілік жөніндегі ұғымдарды түсіну;</p> <p>9.1.4.3 өрт болған жағдайда эвакуациялық жоспарға бағдарлана білу</p>
	2.1 Ара жанұясының биологиясы	<p>9.2.1.1 араның және аталық араның өсіп көбеюін тани білу</p>
		9.2.2.1 арларды қыстаудан шығаратын алаңға қойылатын талаптарды білу;

2.2 Омартадағы көктемгі жұмыстар

- 9.2.2.2 арларды қыстаудан шығаратын алаңды дайындау;
- 9.2.2.3 арларды қыстаудан шығара білу;
- 9.2.2.4 ұяларды көшіру барысында аралар сыртқа ұшып шықанда өз іс-әрекетің жайлы білу;
- 9.2.2.5 алғашқы аралап ұшуын бақылау барысында аралар жанұяларының жағдайын анықтау ;
- 9.2.2.6 нашар қыстап шыққан жанұяларды анықтай білу;
- 9.2.2.7 түтіндеткішті жаққан кезде өрт қауіпсіздігі ережелерін білу;
- 9.2.2.8 араларды тексерген кезде түтіндеткішті қолдана білу;
- 9.2.2.9 араларды тексеру техникасын меңгеру;
- 9.2.2.10 араларды таза ұяларға көшіру тәсілдерін білу;
- 9.2.2.11 аналық араны таба білу;
- 9.2.2.12 алғашқы тексеру барысында жемнің саны мен сапасын анықтау;
- 9.2.2.13 ұяларды қысқарту және жылыту тәсілдерін білу;
- 9.2.2.14 аралар жанұяларын біріктіру тәсілдерін білу;
- 9.2.2.15 араларды көктемгі азықтандыру түрлерін білу;
- 9.2.2.16 бал және қант шырынын дайындау технологиясы жайлы түсінік;
- 9.2.2.17 араларға жемдік астауын тарату тәсілдерін білу;
- 9.2.2.18 ұяларды жақтаулармен кеңейту тәсілдерін білу;
- 9.2.2.19 жақтауларды балауыздата білу;
- 9.2.2.20 аралар жанұясын тексеру журналын жүргізу жайлы түсінік

2.3 Омартадағы жазғы жұмыстар

- 9.2.3.1 араларды тасымалдау алдында ұяның балауыздық жақтауларын ажырата білу;
- 9.2.3.2 ұялардың бөлшектерін бекіту тәсілдерін білу;
- 9.2.3.3 ұяларды омарталық платформаларда бекіту тәсілдерін білу;

2. Еңбек пәнін дайындау технологиясы

	<p>9.2.3.4 ұяларды жерде ұстағанда оларды орналастыру жөнінде түсінік;</p> <p>9.2.3.5 араларды тасымалдау барысында ұяларды желдетудің мағынасын білу</p>
2.4 Омартадағы күзгі жұмыстар	<p>9.2.4.1 жатақ ұяларындағы ұяшықтарды қысқарту тәсілдерін меңгеру;</p> <p>9.2.4.2 ұяшықтарды қысқарту барысында ұялық шымалдықтарын қолдану;</p> <p>9.2.4.3. аралар ұяларын қысқа жиыстыру дағдыларын меңгеру;</p> <p>9.2.4.4 жемшөп қорын есептеу тәсілдері жөнінде түсінік;</p> <p>9.2.4.5 араларды қант шырынымен күзгі азықтандыру дағдыларын меңгеру</p>
2.5 Аралардың қысқы күтімі	<p>9.2.5.1 аралардың қыстаудағы қысқы күтімі бойынша шараларды білу;</p> <p>9.2.5.2 аралар жанұяларын тыңдау тәсілдерін білу;</p> <p>9.2.5.3 аралардың қысқы азықтарын тарату технологиясымен таныс;</p> <p>9.2.5.4 аралардың клуб ішіндегі қозғалысы жөнінде түсінік</p>
2.6 Омартаның жемшөптік базасы және тозаңдату	<p>9.2.6.1 бал жинауға арналған өсімдіктердің гүлдеу мерзімі мен өскен жері бойынша сипаттамасын білу;</p> <p>9.2.6.2 өсімдіктердің балөнімділігі жайлы түсінік;</p> <p>9.2.6.3 бал жинауға арналған жазғы өсімдіктерді, гүлдеу мерзімдерін білу</p>
2.7 Омарта өнімдерінің технологиясы	<p>9.2.7.9 балауызды сақтау талаптарын білу;</p> <p>9.2.7.10 прополис жинауды көбейтуге арналған құрылғылар жөнінде түсінік;</p> <p>9.2.7.11 гүл тозаңдарын тозаңаулағыштың көмегімен жинау жайлы түсінік</p>
2.8 Ара аурулары, дұшпандары және зиянкестері	<p>9.2.8.1 ара жанұяларын варроатоздан қорғау тәсілдерін білу;</p> <p>9.2.8.2 балауыз күйесімен күресу тәсілдерін білу</p>

	2.9 Ағаш ұсталық жұмыстар технологиясы	9.2.9.1 электрбұрғымен жұмыс істеу, қуыстарды бұрғылау, бұранда шегелерді кіргізу, шығару тәсілдерін меңгеру; 9.2.9.2 ағаш тақталарды, фанераларды, ДСП, ДВП киюды орындау; 9.2.9.3 жұқа ара білдегімен жұмыс жасау тәсілдерін меңгеру
	2.10 Декоративтік-қолданбалы шығармашылық	9.2.10.1 жұқа қол арамен панно жәнәпазлдар кесу; 9.2.10.2 түрлі желімдер көмегімен детальдарды желімдеу технологиясын сақтау; 9.2.10.3 ағаш ою тәсілдерін меңгеру; 9.2.10.4 ағаш бетін түрлі лактармен өңдеу
3.Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	3.1 Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	9.3.1.1 техникалық терминологияны қолдана отырып өз жұмысы мен басқалар жұмысының идеялары мен тақырыптарын суреттеу; 9.3.1.2 өз жұмысы мен басқалар жұмысын бейімдеу, жетілдіру жөнінде конструктивті комментарийлерді тыңдап, ұсыныстар жасау; 9.3.1.3 дайын жұмысты бүкіл сыныпқа көрсету 9.3.1.4 оқу-еңбек тобының жалпы жұмысына табысты қосылу

3) 10-сынып:
7-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
	1.1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	10.1.1.1 түрлі мәдениеттегі, нәсілдегі, діндегі адамдарға төзімділік көзқараспен қарау; 10.1.1.2 ҚРауылшаруашылығын дамытудағы омарташылықтың мағынасын түсіну; 10.1.1.3 кәсіби тұрғыдағы өз шешімін көрсете білу; 10.1.1.4 еңбек дағдысына заманауи өмірдің қажетті жағдайы ретінде қарауды әдетке айналдыру
		10.1.2.1 бақылау ұяның құрылысы мен міндетін білу; 10.1.2.2 некелік ұяның құрылысы мен міндетін білу;

1. Материалтану	1.2 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	<p>10.1.2.3 ұялардың жылы және суық күндердегі ерекшеліктерін білу;</p> <p>10.1.2.4 секциялы бал алу үшін балауыз жақтаулары жайлы білу;</p> <p>10.1.2.5 у жинағыш жақтаулар жайлы білу;</p> <p>10.1.2.6 араларды алшақтатқыштың құрылымы мен міндетін білу;</p> <p>10.1.2.7 балауыздық жақтауларды басып шығаруға арналған бу және электр пышақтардың құрылысы жөнінде жалпы түсінік;</p> <p>10.1.2.8 балауыздық жақтауларды басып шығаруға арналған білдектердің құрылымы жөнінде мәліметтер;</p> <p>10.1.2.9 забрусты қысуға арналған білдектің құрылысы жөнінде түсінік;</p> <p>10.1.2.10 электр бал шайқауыштың құрылымын білу;</p> <p>10.1.2.11 бағдарламалық басқаруы бар бал шайқауыштар жайлы түсінік;</p> <p>10.1.2.12 бал тұндырғыштардың құрылымымен танысу</p>
	1.3 Шеберханада және омартада жұмыс істеу барысындағы қауіпсіздік техникасы ережелері	<p>10.1.3.1 бал салынған ыдыстарды тасымалдаған кезде қауіпсіз тәсілдердің ерекшеліктерін білу;</p> <p>10.1.3.5 араларды дәрілік препараттармен өңдеу барысында қауіпсіздік техникасы ережелерін сақтау</p>
	1.4 Еңбекті қорғау және ҚР еңбек заңнамасы	<p>10.1.4.1 ҚР омарташылық туралы заңымен танысу;</p> <p>10.1.4.2 омарташылықта және ағаш өңдеуде еңбекті қорғауды ұйымдастыру жұмыстарын түсіну;</p> <p>10.1.4.3 еңбек гигиенасы, өндірістік санитария және жеке гигиена негіздерін;</p> <p>10.1.4.4 шеберханада және омартада өрт қауіпсіздігі талаптарын орындау</p>
		<p>10.2.1.1 араның иіс сезу, сезіну, есту органдары жайлы түсінік;</p> <p>10.2.1.2 араның сілекей бездері жөнінде түсінік</p> <p>10.2.1.3 араның есту, көру, сезіну, иіс сезу; органдарының құрылысы</p>

2. Еңбек пәнін дайындау технологиясы

2.1 Ара жанұясының биологиясы	және функциялары жөнінде түсінік; 10.1.2.4 араның дабыл қақыш жүйесі жөнінде білу (араның биі) ; 10.1.2. 5 араның қозғалысы мен ұшуы жөнінде мәліметтерді білу
2.2. Омартадағы көктемгі жұмыстар	10.2.2.1. арларды қыстаудан шығаратын жерді таңдау; 10.2.2.2 жылыжайдағы ең ерте аралап ұшып шығу жайлы түсінік; 10.2.2.3 түрлі типтегі ұяларда араларды тексеру техникасын білу ; 10.2.2.4 түтіндеткішті жағу тәсілдерін білу; 10.2.2.5 түтіндеткіш жанармайының сипаттамасын білу
2.3 Омартадағы жазғы жұмыстар	10.2.3.1 араларды көп корпусты ұяларда ұстау жайлы түсінік; 10.2.3.2 балжинауыш жанұяларын құру жайлы мәліметтер; 10.2.3.3 балы бар жақтауларды ұялардан шығару тәсілдерін меңгеру; 10.2.3.4 дүкен жалғамаларын ұялардан шешу; 10.2.3.5 айдалған жақтауларды кептіру тәсілдерін білу; 10.2.3.6 жақтауларды омарташы пышағымен шығару тәсілдерін білу; 10.2.3.7 электр балшайқауыштардың құрылымы жөнінде түсінік
2.4 Омартадағы күзгі жұмыстар	10.2.4.1 аралардың күзгі өсірілуі жөнінде түсінік; 10.2.4.2 түрлі ұяларда ұяшықтарды қалыптастыру дағдыларын меңгеру; 10.2.4.3 аралардың күзгі өсірілуі үшін азық дайындау және азық қорын толықтыру; 10.2.4.4 аралардың күзгі өсірілуі үшін азық бөлу дағдыларын меңгеру; 10.2.4.5 аралары бар ұяларды қыстауға кіргізу
2.5 Аралардың қысқы күтімі	10.2.5.1 қыстаудағы ұялардың орналасу тәртібін білу; 10.2.5.2 араларды қысқы азықтандыру үшін азығын дайындау технологиясын меңгеру;

	10.2.5.3 қыстаудың температурасы мен ылғалдылығын реттеу
2.6 Омартаның жемшөптік базасы және тозаңдату	10.2.6.1 омартаның балдық балансын құру жөнінде түсінік; 10.2.6.2 аймақтың негізгі бал жинауға арналған ауылшаруашылық өсімдіктері жөнінде мәліметтерді білу; 10.2.6.3 негізгі бал жинауға арналған өсімдіктердің болжамды гүлдеу мерзімдерін білу; 10.2.6.4. ерте, ортаңғы және кеш бал жинауды қамтамасыз ететін жайылымдық телімді таңдау жайлы түсінік
2.7 Омарта өнімдерінің технологиясы	10.2.7.1 шіре балын алу жайлы түсінік; 10.2.7.2 шіре балының қасиеттерін білу; 10.2.7.3 балды купаждау технологиясымен танысу; 10.2.7.4 балдың қаптамасына қойылатын талаптармен танысу; 10.2.7.5 балдың ылғалтартыштығы жайында түсінік; 10.2.7.6 жасанды бал жайлы мәліметтер
2.8 Ара аурулары, дұшпандары және зиянкестері	10.2.8.1 ауылшаруашылық дақылдарын улы химикаттармен өңдеу барысында омартаны қорғау жайлы түсінік
2.9 Ағаш ұсталық жұмыстар технологиясы	10.2.9.1 сызбалар, үлгілер, шаблондар бойынша дайындамалар жасау, өз бетінше белгілеме құралдарын таңдау; 10.2.9.2 ағашты түрлі тәсілдермен кесу (бүйірінен, тігінен және көлденеңнен)
2.10 Декоративтік-қолданбалы шығармашылық	10.2.10.1 жұқа қол арамен күрделі суреті бар бұйымдарды кесу; 10.2.10.2 жұқа қол ара білдегімен аралау тәсілдерін меңгеру; 10.2.10.3 ағаш бетіне нақыштама жүргізу тәсілдерін меңгеру; 10.2.10.4 бұйымды өз бетінше жинап құрастыру
	10.3.1.1 Өз еңбек әрекетін барабар бағалай білу; 10.3.1.2 кәсіби талаптарды жекелік құзыреттілік деңгейімен ұштастыра білу;

3. Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	3.1 Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	10.3.1.3 бұйым үлгісіне өз бетінше сараптама жүргізу; 10.3.1.4 бұйымды әзірлеудің технологиялық реттілігін құрастыру; 10.3.1.5 қалыптасқан кәсіби қозғалыс дағдыларының болуы
2-тоқсан		
1. Материалтану	<p>1.1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер</p> <p>1.2 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы</p> <p>1.3 Шеберханада және омартада жұмыс істеу барысындағы қауіпсіздік техникасы ережелері</p> <p>1.4 Еңбекті қорғау және ҚР еңбек заңнамасы</p>	<p>10.1.1.1 түрлі мәдениеттегі, нәсілдегі, діндегі адамдарға төзімділік көзқараспен қарау; 10.1.1.2 ҚРауылшаруашылығын дамытудағы омарташылықтың мағынасын түсіну; 10.1.1.3 кәсіби тұрғыдағы өз шешімін көрсете білу; 10.1.1.4 еңбек дағдысына заманауи өмірдің қажетті жағдайы ретінде қарауды әдетке айналдыру</p> <p>10.1.2.1 кептіру камераларының құрылымын білу; 10.1.2.2 фанера, ДСП, ДВП кесудің ерекшеліктерін білу; 10.1.2.3 жұқа ара білдегінің құрылымы мен жұмыс істеу қағидасын білу</p> <p>10.1.3.1 жұқа ара білдегімен жұмыс істеу барысында қауіпсіздік техникасы ережелерін сақтау; 10.1.3.2 электр қауіпсіздігі талартарын сақтау; 10.1.3.3 бояу жұмыстарын жүргізген кезде желдету режимін сақтау</p> <p>10.1.4.1 ҚР омарташылық туралы заңымен танысу; 10.1.4.2 омарташылықта және ағаш өңдеуде еңбекті қорғауды ұйымдастыру жұмыстарын түсіну; 10.1.4.3 еңбек гигиенасы, өндірістік санитария және жеке гигиена негіздерін білу; 10.1.4.4 шеберханада және омартада өрт қауіпсіздігі талаптарын орындау</p>
	2.1 Ара жанұясының биологиясы	<p>10.2.1.1 ұрғашы арадан аналық араның пайда болу себептері мен белгілерін білу; 10.2.1.2 ұрғашылық жанұяның пайда болу себептерін білу;</p>

2. Еңбек пәнін дайындау технологиясы

	10.2.1.3 дөңес өсіп көбеюді тани білу
2.2. Омартадағы көктемгі жұмыстар	10.2.2.10 аралар жанұяларын күшейту тәсілдерін білу; 10.2.2.11 аралардың ұядан ұшып кету себептері жөнінде мәліметтер ; 10.2.2.12 араларды азықтандыру дағдыларын меңгеру
2.3 Омартадағы жазғы жұмыстар	10.2.3.8 құрама бұрмаларды ұйымдастыру тәсілдерін білу; 10.2.3.9 аналақ араларды баяу аламастыру жайлы түсінік; 10.2.3.10 омартадағы селекциялық жұмыстар жайлы жалпы түсінік; 10.2.3.11 араларды көп корпусты ұяларда ұстау жайлы түсінік
2.4 Омартадағы күзгі жұмыстар	10.2.4.1 аралардың күзгі өсірілуі жөнінде түсінік; 10.2.4.2 түрлі ұяларда ұяшықтарды қалыптастыру дағдыларын меңгеру; 10.2.4.3 аралардың күзгі өсірілуі үшін азық дайындау және азық қорын толықтыру; 10.2.4.4 аралардың күзгі өсірілуі үшін азық бөлу дағдыларын меңгеру; 10.2.4.5 аралары бар ұяларды қыстауға кіргізу
2.5 Аралардың қысқы күтімі	10.2.5.1 қыстаудағы ұялардың орналасу тәртібін білу; 10.2.5.2 араларды қысқы азықтандыру үшін азығын дайындау технологиясын меңгеру; 10.2.5.3 қыстаудың температурасы мен ылғалдылығын реттеу
2.6 Омартаның жемшөптік базасы және тозаңдату	10.2.6.4. ерте, ортаңғы және кеш бал жинауды қамтамасыз ететін жайылымдық телімді таңдау жайлы түсінік; 10.2.6.5 омарташылықта жемшөп базасын көбейту және жақсарту тәсілдері жайлы мәліметтер
2.7 Омарта өнімдерінің технологиясы	10.2.7.7 сыққышты қолдану арқылы балауыз шығару технологиясы жөнінде түсінік; 10.2.7.8 бос балауыз шығару автоматтандырылған линиясы жайлы түсінік

	<p>2.8 Ара аурулары, дұшпандары және зиянкестері</p>	<p>10.2.8.1 аралардың америкалық және европалық шіру ауруларының белгілерін білу; 10.2.8.2 химиялық, шырындық және тозаңдық токсикоз жайлы мәліметтер; 10.2.8.3 ауылшаруашылық дақылдарын улы химикаттарамен өңдеу барысында омартаны қорғау жайлы түсінік</p>
	<p>2.9 Ағаш ұсталық жұмыстар технологиясы</p>	<p>10.2.9.1 сызбалар, үлгілер, шаблондар бойынша дайындамалар жасау, өз бетінше белгілеме құралдарын таңдау; 10.2.9.2 ағашты түрлі тәсілдермен кесу (бүйірінен, тігінен және көлденеңнен); 10.2.9.3 ұялардың негізгі зақымдануын анықтау және жою; 10.2.9.4 қол электр құралдарымен жұмыс жасау тәсілдерін меңгеру; 10.2.9.5 майлы және эмаль бояуларымен, олифамен жұмыстар орындау</p>
	<p>2.10 Декоративтік-қолданбалы шығармашылық</p>	<p>10.2.10.1 жұқа қол арамен күрделі суреті бар бұйымдарды кесу; 10.2.10.2 жұқа қол ара білдегімен аралау тәсілдерін меңгеру; 10.2.10.3 ағаш бетіне нақыштама жүргізу тәсілдерін меңгеру; 10.2.10.4 бұйымды өз бетінше жинап құрастыру</p>
<p>3.Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы</p>	<p>3.1 Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы</p>	<p>10.3.1.1 өз еңбек әрекетін барабар бағалай білу; 10.3.1.2 кәсіби талаптарды жекелік құзыреттілік деңгейімен ұштастыра білу; 10.3.1.3 бұйым үлгісіне өз бетінше сараптама жүргізу; 10.3.1.4 бұйымды әзірлеудің технологиялық реттілігін құрастыру; 10.3.1.5 қалыптасқан кәсіби қозғалыс дағдыларының болуы</p>
<p>3-тоқсан</p>		
		<p>10.1.1.1 түрлі мәдениеттегі, нәсілдегі, діндегі адамдарға төзімділік көзқараспен қарау; 10.1.1.2 ҚРауылшаруашылығын дамытудағы омарташылықтың мағынасын түсіну;</p>

1. Материалтану	1.1. Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	10.1.1.3 кәсіби тұрғыдағы өз шешімін көрсете білу; 10.1.1.4 еңбек дағдысына заманауи өмірдің қажетті жағдайы ретінде қарауды әдетке айналдыру
	1.2 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	10.1.2.1 балауыздардың өндірістік өндірілуі жөнінде жалпы түсінік; 10.1.2.2 электр күшейткіштің құрылымы және жұмыс істеу қағидасын білу; 10.1.2.3 бөлгіш тордың құрылысы мен міндетін білу; 10.1.2.4 балды кристалсыздандыру камераларының құрылымын түсіну; 10.1.2.5 балауыз еріткіш пен балауыз престагистің құрылымы жөнінде түсінік
	1.3 Шеберханада және омартада жұмыс істеу барысындағы қауіпсіздік техникасы ережелері	10.1.3.1 жұқа ара білдегімен жұмыс істеу барысында қауіпсіздік техникасы ережелерін сақтау; 10.1.3.2 электр қауіпсіздігі талартарын сақтау; 10.1.3.3 бояу жұмыстарын жүргізген кезде желдету режимін сақтау
	1.4 Еңбекті қорғау және ҚР еңбек заңнамасы	10.1.4.1 ҚР омарташылық туралы заңымен танысу; 10.1.4.2 омарташылықта және ағаш өңдеуде; еңбекті қорғауды ұйымдастыру жұмыстарын түсіну 10.1.4.3 еңбек гигиенасы, өндірістік санитария және жеке гигиена негіздерін; 10.1.4.4 шеберханада және омартада өрт қауіпсіздігі талаптарын орындау
	2.1 Ара жанұясының биологиясы	10.1.2. аналық сүт жөнінде түсінік; 10.1.2.10 аналық араларды шығару және ауыстыру жөнінде мәліметтер
	2.2 Омартадағы көктемгі жұмыстар	10.2.2.14 ұялық жақтауға сым тарту; 10.2.2.15 бос балауызды бекітудің түрлі тәсілдерін білу; 10.2.2.16 екінші корпустарды қою арқылы ұяларды кеңейту жөнінде түсінік
		10.2.3.1 үйірленумен күрес тәсілдері жөнінде түсінік;

2. Еңбек пәнін дайындау технологиясы

2.3 Омартадағы жазғы жұмыстар	10.2.3.2 үйірден шығып кеткен ара жанұяларынан жұмысын қабылдау тәсілдерін білу; 10.2.3.3 құрама бұрмаларды ұйымдастыру тәсілдерін білу; 10.2.3.4 аналақ араларды баяу аламастыру жайлы түсінік; 10.2.3.5 омартадағы селекциялық жұмыстар жайлы жалпы түсінік; 10.2.2.6 ұялық жақтауға сым тарту ; 10.2.2.7 бос балауызды бекітудің түрлі тәсілдерін білу
2.4 Омартадағы күзгі жұмыстар	10.2.4.3 аралардың күзгі өсірілуі үшін азық дайындау және азық қорын толықтыру; 10.2.4.4 аралардың күзгі өсірілуі үшін азық бөлу дағдыларын меңгеру; 10.2.4.5 аралары бар ұяларды қыстауға кіргізу
2.5 Аралардың қысқы күтімі	10.2.5.1 қыстаудағы ұялардың орналасу тәртібін білу; 10.2.5.2 араларды қысқы азықтандыру үшін азығын дайындау технологиясын меңгеру; 10.2.5.3 қыстаудың температурасы мен ылғалдылығын реттеу
2.6 Омартаның жемшөптік базасы және тозаңдату	10.2.6.6 үздіксіз бал жинау конвейері жөнінде түсінік; 10.2.6.7 ауылшаруашылық дақылдарын тозаңдату барысында араларды иіске және аймаққа үйрету жайлы түсінік
2.7 Технология продуктів пчеловодства	10.2.7.1 сыққышты қолдану арқылы балауыз шығару технологиясы жөнінде түсінік; 10.2.7.2 бос балауыз шығару автоматтандырылған линиясы жайлы түсінік; 10.2.7.3 аналық сүт жинау технологиясы жайлы түсінік; 10.2.7.4 ара уын жинау технологиясы жайлы түсінік
2.8 Ара аурулары, дұшпандары және зиянкестері	10.2.8.1 аралардың америкалық және европалық шіру ауруларының белгілерін білу; 10.2.8.2 химиялық, шырындық және тозаңдық токсикоз жайлы мәліметтер; 10.2.8.3 ауылшаруашылық дақылдарын улы химикаттармен

		өндеу барысында омартаны қорғау жайлы түсінік
	2.9 Ағаш ұсталық жұмыстар технологиясы	10.2.9.1 ағашты түрлі тәсілдермен кесу (бүйірінен, тігінен және көлденеңнен); 10.2.9.3 ұялардың негізгі зақымдануын анықтау және жою; 10.2.9.4 қол электр құралдарымен жұмыс жасау тәсілдерін меңгеру
	2.10 Декоративтік-қолданбалы шығармашылық	10.2.10.1 жұқа қол арамен күрделі суреті бар бұйымдарды кесу; 10.2.10.2 жұқа қол ара білдегімен аралау тәсілдерін меңгеру; 10.2.10.3 ағаш бетіне нақыштама жүргізу тәсілдерін меңгеру; 10.2.10.4 бұйымды өз бетінше жинап құрастыру
3.Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	3.1 Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	10.3.1.1 Өз еңбек әрекетін барабар бағалай білу; 10.3.1.2 кәсіби талаптарды жекелік құзыреттілік деңгейімен ұштастыра білу; 10.3.1.3 бұйым үлгісіне өз бетінше сараптама жүргізу; 10.3.1.4 бұйымды әзірлеудің технологиялық реттілігін құрастыру; 10.3.1.5 қалыптасқан кәсіби қозғалыс дағдыларының болуы
4-тоқсан		
1. Материалтану	1.1 Еңбек пәні жөнінде жалпы мәліметтер	10.1.1.1 түрлі мәдениеттегі, нәсілдегі, діндегі адамдарға төзімділік көзқараспен қарау; 10.1.1.2 ҚРауылшаруашылығын дамытудағы омарташылықтың мағынасын түсіну; 10.1.1.3 кәсіби тұрғыдағы өз шешімін көрсете білу; 10.1.1.4 еңбек дағдысына заманауи өмірдің қажетті жағдайы ретінде қарауды әдетке айналдыру
	1.2 Материалдардың, құрал-саймандардың және жабдықтардың сараптамасы	10.1.2.1 аналық араларды жасанды шығаруға арналаған жабдықтар мен құралдарды білу; 10.1.2.2 ара павильонының құрылысы жөнінде түсінік
	1.3 Шеберханада және омартада жұмыс істеу барысындағы қауіпсіздік техникасы ережелері	10.1.3.1 жұқа ара білдегімен жұмыс істеу барысында қауіпсіздік техникасы ережелерін сақтау; 10.1.3.2 электр қауіпсіздігі талартарын сақтау;

		10.1.3.3 бояу жұмыстарын жүргізген кезде желдету режимін сақтау
	1.4 Еңбекті қорғау және ҚР еңбек заңнамасы	10.1.4.1 ҚР омарташылық туралы заңымен танысу; 10.1.4.2 омарташылықта және ағаш өңдеуде еңбекті қорғауды ұйымдастыру жұмыстарын түсіну; 10.1.4.3 еңбек гигиенасы, өндірістік санитария және жеке гигиена негіздерін; 10.1.4.4 шеберханада және омартада өрт қауіпсіздігі талаптарын орындау
	2.1 Ара жанұясының биологиясы	10.2.1.1 ұрғашы арадан аналық араның пайда болу себептері мен белгілерін білу; 10.2.1.2 ұрғашылық жанұяның пайда болу себептерін білу; 10.2.1.3 дөнес өсіп көбеюді тани білу; 10.2.1.4 ұрықты (тұқымдалғыш) және ұрықсыз аналық араларды ажырата білу
	2.2 Омартадағы көктемгі жұмыстар	10.2.2.1 араларды қыстаудан шығаратын жерді таңдау; 10.2.2.2 жылыжайдағы ең ерте аралап ұшып шығу жайлы түсінік; 10.2.2.3 түрлі типтегі ұяларда араларды тексеру техникасын білу; 10.2.2.4 түтіндеткішті жағу тәсілдерін білу; 10.2.2.5 түтіндеткіш жанармайының сипаттамасын білу; 10.2.2.6 аналықтары жоқ жанұяларды түзеу тәсілдері жайлы түсінік; 10.2.2.7 өсіп көбеюі бойынша аналық аралардың сапасын анықтау; 10.2.2.8 ұяны қысқарту және шектеу тәсілдерін білу; 10.2.2.9 аралар жанұяларын біріктіру тәсілдерін білу; 10.2.2.10 аралар жанұяларын күшейту тәсілдерін білу; 10.2.2.11 аралардың ұядан ұшып кету себептері жөнінде мәліметтер;

2 Еңбек пәнін дайындау технологиясы

	<p>10.2.2.12 араларды азықтандыру дағдыларын меңгеру;</p> <p>10.2.2.13 араларды азықтандыру тәсілдерін білу;</p> <p>10.2.2.14 ұялық жақтауға сым тарту;</p> <p>0.2.2.15 бос балауызды бекітудің түрлі тәсілдерін білу;</p> <p>10.2.2.16 екінші корпустарды қою арқылы ұяларды кеңейту жөнінде түсінік;</p> <p>10.2.2.17 аралар жанұяларын тексеру журналын толтыру</p>
2.3 Омартадағы жазғы жұмыстар	<p>10.2.3.13 балы бар жақтауларды ұялардан шығару тәсілдерін меңгеру;</p> <p>10.2.3.14 дүкен жалғамаларын ұялардан шешу; 10.2.3.15 айдалған жақтауларды кептіру тәсілдерін білу;</p> <p>10.2.3.16 жақтауларды омарташы пышағымен шығару тәсілдерін білу;</p> <p>10.2.3.17 электр балшайқауыштардың құрылымы жөнінде түсінік</p>
2.4 Омартадағы күзгі жұмыстар	<p>10.2.4.1 аралардың күзгі өсірілуі жөнінде түсінік;</p> <p>10.2.4.2 түрлі ұяларда ұяшықтарды қалыптастыру дағдыларын меңгеру;</p> <p>10.2.4.3 аралардың күзгі өсірілуі үшін азық дайындау және азық қорын толықтыру;</p> <p>10.2.4.4 аралардың күзгі өсірілуі үшін азық бөлу дағдыларын меңгеру;</p> <p>10.2.4.5 аралары бар ұяларды қыстауға кіргізу</p>
2.5 Аралардың қысқы күтімі	<p>10.2.5.1 қыстаудағы ұялардың орнадасу тәртібін білу;</p> <p>10.2.5.2 араларды қысқы азықтандыру үшін азығын дайындау технологиясын меңгеру;</p> <p>10.2.5.3 қыстаудың температурасы мен ылғалдылығын реттеу</p>
2.6 Омартаның жемшөптік базасы және тозаңдату	<p>10.2.6.1 омарташылықта жемшөп базасын көбейту және жақсарту тәсілдері жайлы мәліметтер;</p> <p>10.2.6.2 үздіксіз бал жинау конвейері жөнінде түсінік;</p>

		10.2.6.3 ауылшаруашылық дақылдарын тозаңдату барысында араларды иіске және аймаққа үйрету жайлы түсінік
	2.7 Омарта өнімдерінің технологиясы	10.2.7.9 аналық сүт жинау технологиясы жайлы түсінік; 10.2.7.10 ара уын технологиясы жайлы түсінік
	2.8 Ара аурулары, дұшпандары және зиянкестері	10.2.8.1 аралардың америкалық және европалық шіру ауруларының белгілерін білу; 10.2.8.2 химиялық, шырындық және тозаңдық токсикоз жайлы мәліметтер
	2.9 Ағаш ұсталық жұмыстар технологиясы	10.2.9.1 ағашты түрлі тәсілдермен кесу (бүйірінен, тігінен және көлденеңнен); 10.2.9.2 ұялардың негізгі зақымдануын анықтау және жою; 10.2.9.3 қол электр құралдарымен жұмыс жасау тәсілдерін меңгеру
	2.10 Декоративтік-қолданбалы шығармашылық	10.2.10.1 жұқа қол арамен күрделі суреті бар бұйымдарды кесу; 10.2.10.2 жұқа қол ара білдегімен аралау тәсілдерін меңгеру; 10.2.10.3 ағаш бетіне нақыштама жүргізу тәсілдерін меңгеру; 10.2.10.4 бұйымды өз бетінше жинап құрастыру
3.Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	3.1 Еңбек заттарының сараптамасы және бағалануы	10.3.1.1 өз еңбек әрекетін барабар бағалай білу; 10.3.1.2 кәсіби талаптарды жекелік құзыреттілік деңгейімен ұштастыра білу; 10.3.1.3 бұйым үлгісіне өз бетінше сараптама жүргізу; 10.3.1.4 бұйымды әзірлеудің технологиялық реттілігін құрастыру; 10.3.1.5 қалыптасқан кәсіби қозғалыс дағдыларының болуы

Ескерту: білім беру ұйымында оқу-еңбек үдерісін қажетті өндірістік материалымен қамтамасыз ету мүмкіншіліктеріне қарай, мұғалім тақырыптарды оқыту реттілігін белгілейді.

"Кәсіби еңбекке баулу" пәні бойынша 7
-10 сыныптағы зияты жеңіл түрде
зақымдалған білім алушыларға
арналған жаңартылған мазмұндағы
үлгілік оқу бағдарламасына
14-қосымша

Ескерту. 14-қосымшасының жоғарғы оң жақ бұрышы жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 7-10 сыныптар үшін "Кәсіби еңбекке баулу. Тоқу. Кестелеу" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

122. "Кәсіби еңбекке баулу. Тоқу. Кестелеу" профилі бойынша бағдарлама келесі бөлімдерді қамтиды:

- 1) 1-бөлім "Материалтану. Аспаптар және құралдар";
- 2) 2-бөлім "Еңбек бұйымын дайындау технологиясы";
- 3) 3-бөлім "Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау".

123. "Материалтану. Аспаптар және құралдар" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) еңбек бұйымы туралы жалпы мәліметтер;
- 2) материалдарды, құралдарды және жабдықтарды талдау.

124. "Еңбек бұйымын дайындау технологиясы" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады

:

- 1) тоқыма біздермен тоқу;
- 2) ілгекпен тоқу;
- 3) тоқыма бұйымдарын әрлеу;
- 4) тоқыма бұйымдарын жөндеу;
- 5) машинамен тоқу.

125. "Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады

:

- 1) еңбек бұйымдарын талдау және бағалау;
- 2) өзіндік жұмыс;
- 3) қорытынды бақылау жұмысы.

126. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

- 1) 1-бөлім "Материалтану. Аспаптар және құралдар":

1-кесте

Бөлімшелер	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
			9.1.1.1 басқалардың пікірін, әр түрлі халықтардың тарихын және мәдениетін құрметтеу; 9.1.1.2 тоқудың ерекшеліктерін өз	10.1.1.1 әртүрлі мәдениеттегі, нәсілдегі, діни сенімдегі адамдарға толеранттылық көрсету; 10.1.1.2 тоқыма бұйымдарын

<p>1.1 Еңбек бұйымы туралы жалпы мәліметтер</p>	<p>7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде саналы ұғыну;</p> <p>7.1.1.2 тоқудың шығу тарихын білу;</p> <p>7.1.1.3 мұғалімнің көмегімен тоқудың ерекшеліктерін зерттеу және анықтау;</p> <p>7.1.1.4 қоршағандар үшін "түсінікті" болу (өзіндік пікірін баяндай білу);</p> <p>7.1.1.4 шеберханадағы мінез-құлық ережесі, жұмыс орнын ұйымдастыру, формалық киім, киім эстетикасы туралы түсініктерінің болуы</p>	<p>8.1.1.1 өз Отаны үшін мақтаныш сезімін көрсету;</p> <p>8.1.1.2 тоқудың аса маңызды ерекшеліктері туралы білімін және түсінігін көрсету;</p> <p>8.1.1.3 тоқымашы кәсібі туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>8.1.1.4 мұғалімнің көмегімен қызықтыратын ақпараттың қайнар көзін білу</p>	<p>бетімен зерттеуге және сипаттауға ұмтылу;</p> <p>9.1.1.3 тоқудың шығу тарихын білу тоқудың дамуы туралы түсініктерінің болуы; тоқудағы заманауи үрдістер туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>9.1.1.4 мұғалімнің көмегімен шынайы объектілер арқылы қажетті ақпаратты табу, талдау және іріктеу (журналдар, ғаламтор);</p> <p>9.1.1.5 кәсіпорында және үй жағдайында еңбекті ұйымдастыру туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>9.1.1.6 кәсіби этика туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>9.1.1.7 "Тоқымашы" кәсібіндегі талаптармен және медициналық қарсы көрсетілімдермен танысу;</p> <p>9.1.1.8 "Еңбек келісім-шарты" туралы түсінігінің болуы;</p> <p>9.1.1.9 еңбекақыны төлеу түрлерін ажырату (айлық, келісімді, мерзімдік жалақы);</p> <p>9.1.1.10 оқу шеберханасының жабдықтарына ұқыпты қарау;</p> <p>9.1.1.11 ересектермен және қатарластармен ынтымақтасу, топта,</p>	<p>дайындауда материалдар мен тәсілдерді салыстыру, талдау;</p> <p>10.1.1.3 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен шынайы объектілер арқылы қажетті ақпаратты табу, талдау және іріктеу (журналдар, ғаламтор);</p> <p>10.1.1.4 трикотаж фабрикасында еңбекті ұйымдастыру туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>10.1.1.5 еңбек нарығында жағдайды талдай білу;</p> <p>10.1.1.6 кәсіби өзін-өзі анықтауға тілегін көрсету;</p> <p>10.1.1.7 еңбек іс-әрекетіне замануи өмірдің қажетті</p>
---	--	--	---	---

			ұжымда жұмыс істей білу	жағдайы ретінде әдетінің болуы
1.2 Материалдарды, құралдарды және жабдықтарды талдау	<p>7.1.2.1 талшықтың түрлері мен қасиеттерін білу (табиғи, химиялық); иірілген жіптің түрлері (мақта-мата, жүн);</p> <p>7.1.2.2 мақта-мата және жүннен жасалған жіпті визуалды және тактильды түрде анықтау;</p> <p>7.1.2.3 мұғалімнің көмегімен бұйымды дайындау үшін жіпті іріктеу;</p> <p>7.1.2.4 тоқуға арналған аспаптар мен құралдарды білу;</p> <p>7.1.2.5 тік және айналмалы ілгектер туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>7.1.2.6 алюминийден, пластмассадан, ағаштан және әр түрлі материалдан жасалған тоқыма біздер туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>7.1.2.7 тоқыма біздердің өлшемі (нөмірі) туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>7.1.2.8 алюминийден, пластмассадан, ағаштан және әр түрлі материалдан жасалған ілгектер туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>7.1.2.9 ілгектердің өлшемі (нөмірі)</p>	<p>8.1.2.1 иірілген жіптің қасиеттерін білу (калыңдығы, ұзындығы, ширатылуы, тегістігі, тығыздығы, беріктігі);</p> <p>8.1.2.2 зертханалық-практикалық жұмысты орындау барысында мақта-мата және жүн, синтетикалық жіптің қасиеттерін анықтау (сыртқы түрі бойынша, сипап-сезу арқылы, жану ерекшелігі бойынша);</p> <p>8.1.2.3 тоқуға арналған өлшеуші және жұмыс аспаптарын, құралдарының атауларын білу;</p> <p>8.1.2.4 мұғалімнің көмегімен тоқуға арналған аспаптар мен құралдарды іріктеу;</p> <p>8.1.2.5 мұғалімнің көмегімен жіптің</p>	<p>9.1.2.1 сыртқы түрі бойынша иірілген жіпті өз бетімен танып-білу;</p> <p>9.1.2.2 ілмектерді жинақтауда және ылғалды-жылу өңдеуде жіптің қасиеттерін есепке алу;</p> <p>9.1.2.3 қолмен және машина тәсілімен тоқуға арналған материалдар мен аспаптарды, құралдарды өз бетімен таңдау;</p> <p>9.1.2.4 тұрмыстық тоқыма машинасының түрлерін білу;</p> <p>9.1.2.5 тоқуға арналған аспаптармен, материалдармен және жабдықтармен жұмыс істеуде</p>	<p>10.1.2.1 трикотаж маталардың түрлері мен ерекшеліктерін білу;</p> <p>10.1.2.2 қолмен және машина тәсілімен тоқуға арналған материалдар мен аспаптарды, құралдарды өз бетімен таңдау;</p> <p>10.1.2.6 тоқуға арналған аспаптармен, материалдармен және жабдықтармен жұмыс істеуде санитарлы-гигиенал</p>

<p>туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>7.1.2.10 тоқыма бұйымында кестелеуге арналған қол инесінің ерекшеліктерін білу ;</p> <p>7.1.2.11 толтырғыштар туралы түсініктерінің болуы: синтепон, холофайбер, поролон, әр түрлі материалдар; тоқыма бұйымдарын безендіруде қолданылатын материалдар туралы түсініктерінің болуы (бисер, паетка, шыны моншақтар, түймелер, ленталар) ;</p> <p>7.1.2.12 мұғалімнің көмегімен жұмысқа қажетті аспаптар мен құралдарды таңдау;</p> <p>7.1.2.13 санитарлық-гигиеналық нормаларды орындау;</p> <p>7.1.2.14 жұмыс орнын ұйымдастыру;</p> <p>7.1.2.15 кесетін және шаншитын аспаптармен, үтікпен жұмыста қауіпсіздік ережесін білу</p>	<p>қалыңдығына сәйкес тоқыма біздер мен ілгектерді таңдау;</p> <p>8.1.2.6 жіптерді, ілгектерді, тоқыма біздерді сақтау ережесін білу;</p> <p>8.1.2.7 тоқуға арналған аспаптармен, материалдармен жұмыс істеуде санитарлық-гигиеналық талаптарды орындау;</p> <p>8.1.2.8 өз бетімен жұмыс орнын ұйымдастыру;</p> <p>8.1.2.9 кесетін және шаншитын аспаптармен, үтікпен жұмыс барысында қауіпсіздік ережесін орындау</p>	<p>санитарлық-гигиеналық талаптарды орындау;</p> <p>9.1.2.6 өз бетімен жұмыс орнын ұйымдастыру;</p> <p>9.1.2.7 кесетін және шаншитын аспаптармен, тоқыма машинасымен, үтікпен жұмыс барысында қауіпсіздік ережесін орындау;</p> <p>9.1.2.8 тоқудың сапасына және дайын өнімге қойылатын талаптар туралы түсініктерінің болуы</p>	<p>ық талаптарды орындау;</p> <p>10.1.2.7 жұмыс орнын ұйымдастыру, кесетін және шаншитын аспаптармен, тоқыма машинасымен, үтікпен жұмыс барысында қауіпсіздік ережесін орындау</p>
--	--	--	--

2) 2-бөлім "Еңбек бұйымын дайындау технологиясы":

2-кесте

Бөлімшелер	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
			9.2.1.1 қарапайым өрнектерді өз	

2.1 Тоқыма
біздермен тоқу

<p>7.2.1.1 тоқыма біздерге ілмектерді ілу ережесін білу; 7.2.1.2 ілмектің түрлерін және оларды шартты белгілерін ажырату (оң, теріс, жиекті) ; 7.2.1.3 өрнектің үлгілерін жазу: мұғалімнің көмегімен мәтінді және шартты белгілерді қолданып (сызбалы) ; 7.2.1.4 бұйымды тоқуға арналған ілмектерді есептеуді орындау ережесі туралы түсініктерінің болуы; 7.2.1.5 мұғалімнің көмегімен бақылау үлгісін орындай білу; 7.2.1.6 орамалды, ұйықты тоқуды орындай білу, мұғалімнің көмегімен 1Ч1, 2Ч2 резеңкесін тоқи білу ; 7.2.1.7 мұғалімнің көмегімен ілмектерді жабуды орындай білу; 7.2.1.8 мұғалімнің көмегімен тікелей екі түстегі жіптерді біріктіру; 7.2.1.9 жұмыс жоспарын құрастыру, мұғалімнің көмегімен материалдар мен аспаптарды таңдау; 7.2.1.10 тік төртбұрышты пішіндегі бұйымды</p>	<p>8.2.1.1 мұғалімнің көмегімен ілмекті шалу, қосуды орындау; 8.2.1.2 мұғалімнің көмегімен бес тоқыма бізде айналдырып тоқуды орындау; 8.2.1.3 мұғалімнің көмегімен өкшені шығарып үйрену; 8.2.1.4 тоқу сызбасындағы негізгі шартты белгілерді білу; 8.2.1.5 раппорттың суретін, оны тоқудың шарттарын білу; 8.2.1.6 мұғалімнің көмегімен қарапайым сызбаларды оқу, жазу және тоқи білу ; 8.2.1.7 1Ч1, 2Ч2 резеңкесін орындай білу, шахматка, шатастырма өрнектерін тоқи білу; 8.2.1.8 үлгі бойынша тапсырмада бағдарлай білу; 8.2.1.9 мұғалімнің көмегімен және өз бетімен бұйыммен жұмыс жасау жоспарын құрастыру; 8.2.1.10 бұйымды тоқу үшін ілмектерді есептеуді орындау ережесін білу; 8.2.1.11 бұйымдарды орындау: шағын орамал, шашқа арналған жолақ,</p>	<p>бетімен орындай білу; 9.2.1.2 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен өрнектің графикалық бейнесін орындау; 9.2.1.3 ұсынылған сызба бойынша үлгіні өз бетімен тоқи білу; 9.2.1.4 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен екі түсті өрнекті тоқи білу; 9.2.1.5 ажурлы тоқу туралы түсініктерінің болуы; 9.2.1.6 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен ажурлы өрнектерді, таңдау бойынша, тоқи білу; 9.2.1.7 мұғалімнің көмегімен қосымша бөлшектері бар бұйымды тоқи білу: қолғаптар (екі, бес тоқыма бізбен) ; 9.2.1.8 мұғалімнің көмегімен айнамалы бізбен бұйымды тоқи білу; 9.2.1.9 бұйымның үлгісі бойынша тапсырмада өз бетімен бағдарлай білу; 9.2.1.10 үлгіні талдау және әңгімелесу барысында жұмыс жоспарын құрастыру; 9.2.1.11 технологиялық карта бойынша тоқыма бұйымын дайындаудың бірізділігін анықтау; 9.2.1.12 мұғалімнің көмегімен және өз</p>	<p>10.2.1.1 өрнектің сызбасын өз бетімен оқу, жазу және құрастыра білу; 10.2.1.2 сызба бойынша өз бетімен тоқи білу; 10.2.1.3 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен айнамалы бізбен бұйымды тоқи білу; 10.2.1.4 тоқыма бұйымды дайындау бірізділігін өз бетімен анықтау; 10.2.1.5 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен бұйымды тоқу үшін есептеуді орындау; 10.2.1.6 дайын бұйымның ВТО ережесін орындау; 10.2.1.7 бұйымдарды орындау: оюы бар көрпе, кілемше, шарф, снуд, қалпақ, қолғап, ұйық, гетра, белдемше, аксессуарлар</p>
---	--	---	---

	<p>орындау (белгібау, инешек, тұтқыш, шарф, құты, косметичка); 7.2.1.11 тоқыма бұйымның WTO ережесін орындау</p>	<p>білезік, қалпақ, белдемше, көрпе, ойыншық 8.2.1.12 тоқыма бұйымның WTO ережесін орындау</p>	<p>бетімен бұйымды тоқу үшін ілмектерді есептеуді орындау; 9.2.1.13 бұйымдарды орындау: оюланған көрпе, түрлі-түсті кілемше, өрнегі бар шарф, ойыншық, қалпақ, қолғаптар, ұйықтар, гетра, белдемше; 9.2.1.14 тоқыма бұйымның WTO ережесін орындау</p>	
	<p>7.2.2.1 қолдың дұрыс қойылуын және жұмыс жібiнiң теңдей керiлуiн, дененiң қалпын қадағалау; 7.2.2.2 бiрiншi iлмектi құра бiлу, ауа iлмектерiнен тiзбектi орындау; 7.2.2.3 iлмектiң түрлерi және олардың шартты белгiлерiн ажырату (ауа iлмегi, бiрiктiрушi баған, жартылай баған, шалусыз баған, шалуы бар баған); 7.2.2.4 өрнектердiң үлгiлерiн жазу: мұғалiмнiң көмегiмен мәтiндi және шартты белгiлерi қолданып (сызбалы); 7.2.2.5 ұйымды тоқу үшiн iлмектердi есептеудi орындау ережесi туралы түсiнiктерiнiң болуы; 7.2.2.6 мұғалiмнiң көмегiмен бақылау үлгiсiн орындай бiлу; 7.2.2.7 раппорт ұғымы туралы</p>	<p>8.2.2.1 мұғалiмнiң көмегiмен iлмектердi азайту, қосуды орындау; 8.2.2.2 айналмалы тоқуды орындау; 8.2.2.3 тоқудың сызбасындағы негiзгi шартты белгiлердi бiлу; 8.2.2.4 мұғалiмнiң көмегiмен қарапайым сызбаларды оқу, жазу және тоқи бiлу; 8.2.2.5 суреттiң раппортын, оны тоқудың шарттарын бiлу; 8.2.2.6 екi шалуы бар бағанды орындау, "ракушка", "пико", қалың бағанды орындау; 8.2.2.7 бұйымды тоқу үшiн iлмектердi есептеудi орындау ережесiн бiлу;</p>	<p>9.2.2.1 қарапайым өрнектердiң сызбасын өз бетiмен оқи бiлу; 9.2.2.2 қарапайым өрнектердi өз бетiмен орындай бiлу; 9.2.2.3 көптүстi тоқу туралы түсiнiктерiнiң болуы; 9.2.2.4 мұғалiмнiң көмегiмен немесе өз бетiмен сызба бойынша екi түстi өрнектi орындау; 9.2.2.5 бұйымның сызбасы мен үлгiсiн талдау, мұғалiмнiң көмегiмен немесе өз</p>	<p>10.2.2.1 өрнектердiң сызбасын өз бетiмен оқи бiлу; 10.2.2.2 өрнектердi өз бетiмен орындай бiлу; 10.2.2.3 мұғалiмнiң көмегiмен немесе өз бетiмен сызба бойынша көптүстi өрнектi орындау; 10.2.2.4 тоқылған бұйымды дайындаудың бiрiздiлiгiн өз бетiмен анықтау; 10.2.2.5 мұғалiмнiң көмегiмен немесе өз</p>

<p>2.2 Ілгекпен тоқу</p>	<p>түсініктерінің болуы; 7.2.2.8 мұғалімнің көмегімен сызба бойынша қарапайым өрнекті орындай білу; 7.2.2.9 аяқталған жіпті өсіруді білу, бұйымның оң, теріс беттерін анықтай білу; 7.2.2.10 мұғалімнің көмегімен жұмысты аяқтау; 7.2.2.11 жұмыс жоспарын құрастыру, мұғалімнің көмегімен материалдар мен аспаптарды таңдау; 7.2.2.12 бұйымның жиегін ілгекпен әрлеу туралы түсініктерінің болуы; 7.2.2.13 тік төртбұрышты пішіндегі бұйымды орындау: белгібау, тұтқыш, ыстықтың астына қоятын тіреуіш, білезік; 7.2.1.14 тоқыма бұйымды ылғалды және жылумен өңдеу ережесін білу</p>	<p>8.2.2.8 бағандар мен ауа ілмектері негізінде өрнектерді орындау; 8.2.2.9 сызба және үлгі бойынша тапсырмада бағдарлай білу; 8.2.2.10 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен бұйыммен жұмыс істеу жоспарын құрастыру; 8.2.2.11 бұйымды дайындау: тұтқыш, майлық, ойыншық, косметичка, құты, кәдесый, аксессуарлар; 8.2.2.12 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен бұйымның жиегін ілгекпен әрлеуді орындай білу; 8.2.2.13 тоқыма бұйымды ылғалды және жылумен өңдеу ережесін орындау</p>	<p>бетімен жұмыс жоспарын құрастыру; 9.2.2.6 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен бұйымды тоқу үшін ілмектерді есептеуді орындау; 9.2.2.7 бұйымды дайындау: бас киім, сөмке, косметичка, кәдесыйлар, ойыншық, майлық, аксессуарлар, ілгектермен орындалатын аппликация, белдемше; 9.2.2.8 тоқыма бұйымның WTO ережесін орындау</p>	<p>бетімен бұйымды тоқу үшін есептеуді орындау; 10.2.2.6 бұйымдарды дайындау: оюлы көрпе, кілемше, шарф, қалпақ, гетры, белдемше, бас киім, сөмке, косметичка, кәдесыйлар, ойыншық, майлық, аксессуарлар, ілгектермен орындалатын аппликация; 10.2.2.7 тоқыма бұйымның WTO ережесін орындау</p>
	<p>7.2.3.1 қолмен көркем кесетелеу туралы түсініктерінің болуы; 7.2.3.2 тоқыма бұйымы бойынша кестелеу ережесін білу; 7.2.3.3 қол тігістерін орындай білу: инені алға жіберіп, тамбурлы, сабақты, жатық, ілмектеулі;</p>	<p>8.2.3.1 тоқыма бұйымы бойынша кестелеу ережесін орындау;</p>		<p>10.2.3.1 трикотаж бойынша кестелеу ережесін орындау;</p>

2.3 Тоқыма бұйымдарын әрлеу

<p>7.2.3.4 безендіруші тігістермен бұйымдарды кестелеу үшін жіптерді іріктеу;</p> <p>7.2.3.5 кестелеу үшін суретті таңдау;</p> <p>7.2.3.6 суретті тоқыма бұйымына алмастыру тәсілі туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>7.2.3.8 бұйымды тігістің алуан түрлерімен кестелеу ;</p> <p>7.2.3.9 тоқыма бұйымын аппликациямен сәндік безендіру тәсілдері туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>7.2.3.10 тоқыма бұйымындағы аппликацияның түрлерімен танысу;</p> <p>7.2.3.11 тоқыма бұйымында аппликацияны орындау үшін қолданылатын материалдармен танысу;</p> <p>7.2.3.12 тоқыма бұйымында аппликацияны орындау тәсілі туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>7.2.3.13 мұғалімнің көмегімен үлгіде қарапайым аппликацияны орындау;</p> <p>7.2.3.14 помпонларды дайындау техникасын меңгеру ;</p>	<p>8.2.3.2 қолмен әрлеу тігістерін орындау техникасын меңгеру : "ілмек", "француз түйіні", "ілмек ішіндегі ілмек";</p> <p>8.2.3.3 помпондарды дайындай білу;</p> <p>8.2.3.4 бұйымды шашақтармен сәңдей білу;</p> <p>8.2.3.5 ілгекпен кестелеу техникасын меңгеру ;</p> <p>8.2.3.6 тоқыма бұйымдарын түймелермен, бисермен, паеткамен, лентамен сәндік безендіру туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>8.2.3.7 мұғалімнің көмегімен тоқыма бұйымды сәндік безендіруге арналған материалдарды, құралдарды және аспаптарды іріктей білу;</p> <p>8.2.3.8 кестелеу мен аппликация үшін суретті таңдау;</p> <p>8.2.3.9 мұғалімнің көмегімен тоқыма бұйымға суретті алмастыруды орындау;</p> <p>8.2.3.10 бұйымды тігістердің алуан түрлерімен кестелеу ;</p> <p>8.2.3.11 мұғалімнің көмегімен бұйымды безендіру үшін ілгекпен тоқылған аппликацияны қолдану;</p>	<p>9.2.3.1 тоқыма бұйымы және трикотаж матасы бойынша кестелеу ережесін орындау;</p> <p>9.2.3.2 қолмен әрлеу тігістерін орындау техникасын меңгеру ;</p> <p>9.2.3.3 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен тоқыма бұйымдарды түймелермен, бисермен, паеткамен, лентамен, шашақтармен, шілтермен, помпондармен сәндік безендіру;</p> <p>9.2.3.4 аппликацияны бұйыммен біріктіру тәсілдерін және олардың орындалу бірізділігін білу;</p> <p>9.2.3.5 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен тоқыма бұйымда аппликацияны орындай білу;</p> <p>9.2.3.6 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен тоқыма бұйымды аралас әрлеуді орындау;</p> <p>9.2.3.7 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен біріктіруші трикотаж тігістерін орындау;</p> <p>9.2.3.8 өз бетімен немесе мұғалімнің көмегімен бұрын қолданыста болған</p>	<p>10.2.3.2 кенеп матада қолмен әрлеу тігістерін орындау техникасын меңгеру ;</p> <p>10.2.3.3 әртүрлі тәсілдермен трикотаж бұйымдарды өз бетімен сәндік безендіру;</p> <p>10.2.3.4 аппликацияны бұйыммен біріктіру тәсілдерін және олардың орындалу бірізділігін білу;</p> <p>10.2.3.5 трикотаж бұйымдарында аппликацияның алуан түрлерін өз бетімен орындау;</p> <p>10.2.3.6 трикотаж бұйымды өз бетімен аралас әрлеуді орындау;</p> <p>10.2.3.7 өз бетімен біріктіруші трикотаж тігістерін орындау;</p> <p>10.2.3.8 бұрын қолданыста болған трикотаж бұйымдарды өз</p>
--	---	--	--

	<p>7.2.3.15 шашақтарды дайындау техникасын меңгеру ;</p> <p>7.2.3.16 тік төртбұрыш пішіндегі дайын бұйымда әрлеуді орындау: белгібау, тұтқыш, ыстықтың астына қоятын тіреуіш, білезік;</p> <p>7.2.3.17 біріктіруші трикотаж тігістерін орындау тәсілдері туралы түсініктерінің болуы (иненің, ілгектің көмегімен);</p> <p>7.2.3.18 мұғалімнің көмегімен жабық жекті ілмектер бойынша біріктіруші тігісті орындау</p>	<p>8.2.3.12 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен дайын бұйымды әрлеуді орындау;</p> <p>8.2.3.13 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен тоқыма бұйымдарында біріктіруші трикотаж тігістерін орындау (тік, көлденең)</p>	<p>трикотаж бұйымдарды сәндік әрлеуді орындау</p>	<p>бетімен сәндік әрлеуді орындау</p>
	<p>7.2.4.1 тоқыма бұйымдарына күтім жасау туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>7.2.4.2 тоқыма бұйымдарын қызметі, түрлері, жөндеу тәсілдері туралы түсініктерінің болуы;</p>	<p>8.2.4.1 тоқыма бұйымдарына күтім жасау ережесін білу ;;</p> <p>8.2.4.2 тоқыма бұйымдарын жөндеу түрлері мен тәсілдерін білу;</p> <p>8.2.4.3 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен бұйымның ақауын ескеріп, жөндеу тәсілін таңдай білу;</p> <p>8.2.4.4 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен тоқыма бұйымдарын жамауды орындау;</p> <p>8.2.4.5 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен тоқыма жамауды орындау;</p> <p>8.2.4.6 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен әртүрлі материалдарды қолданып жамауды</p>	<p>9.2.4.1 тоқыма бұйымдарына күтім жасау ережесін орындау;</p> <p>9.2.4.2 трикотаж бұйымдарын көркем жамау туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>9.2.4.3 мұғалімнің көмегімен трикотаж бұйымдарын сызба бойынша көркем жамауды орындау;</p> <p>9.2.4.4 мұғалімнің көмегімен шұлық-ұйық бұйымдарын қалпына келтіруді орындай білу;</p> <p>9.2.4.5 бұйымды ұзындығы бойынша</p>	<p>10.2.4.1 тоқыма бұйымдарына күтім жасау ережесін орындау;</p> <p>10.2.4.2 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен трикотаж бұйымдарын сызба бойынша көркем жамауды орындау;</p> <p>10.2.4.3 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен шұлық-ұйық бұйымдарын қалпына келтіруді орындай білу;</p> <p>10.2.4.4 кеттель тігісін орындау</p>

<p>2.4 Тоқыма бұйымдарын жөндеу</p>	<p>7.2.4.3 тоқыма бұйымды жамау тәсілдерін меңгеру; 7.2.4.4 үлгіде жамауды орындау; 7.2.4.5 тоқыма бұйымға жамауды салу ережесін білу; 7.2.4.6 тоқыма бұйымға жамауды салу тәсілдерін меңгеру; 7.2.4.7 үлгіде жамауды орындау</p>	<p>орындау (фетр, тері, трикотаж); 8.2.4.7 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен әлсіреген бөлікті "ілмектің ішіндегі ілмек" тігісімен қалпына келтіруді орындау; 8.2.4.8 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен ілмектерді ілгекпен көтеру тәсілін меңгеру; 8.2.4.9 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен тоқыма бұйымдардың сыртқы ақауларын жоя білу (ілмектеу, тартылу); 8.2.4.10 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен тоқыма бұйымды көлденең тігіспен қалпына келтіруді орындау</p>	<p>ұзарту (өсіру) тәсілдерін меңгеру; 9.2.4.6 бұйымның ақауын ескеріп, жөндеу тәсілін таңдай білу; 9.2.4.7 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен трикотаж бұйымның ақауын ескеріп жөндеуді орындау; 9.2.4.8 ескі трикотаж заттарды қолдану туралы түсініктерінің болуы; 9.2.4.9 мұғалімнің көмегімен ескі трикотаж заттардан бұйымды орындау</p>	<p>техникасын меңгеру; ; 10.2.4.5 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен үлгіде кеттель тігісін орындау; 10.2.4.6 мұғалімнің көмегімен ескі трикотаж заттардан бұйымды орындау; 10.2.4.7 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен трикотаж бұйымның ақауын ескеріп жөндеуді орындау</p>
<p>2.5 Машинамен тоқу</p>			<p>9.2.5.1 тұрмыстық тоқыма машинасының бірфонтурлы моделінің құрылысын білу (жіп жүргізуші, жіпті бағыттаушы, каретка, қатарларды есептегіш, тілдері бар металл инелер, пластина-рельстер); 9.2.5.2 мұғалімнің көмегімен тұрмыстық тоқыма машинасын толтыру; 9.2.5.3 мұғалімнің көмегімен машинаны реттеуді орындау; 9.2.5.4 мұғалімнің көмегімен тұрмыстық тоқыма</p>	<p>10.2.5.1 тұрмыстық тоқыма машинасының түрлері мен құрылысын білу; 10.2.5.2 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен тұрмыстық тоқыма машинасын толтыру; 10.2.5.3 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен тұрмыстық тоқыма машинасын реттеуді орындау; 10.2.5.4 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен тұрмыстық тоқыма машинасында тоқудың негізгі түрлері мен амалдарын меңгеру;</p>

			<p>машинасында жұмыс істеу тәсілдерін меңгеру;</p> <p>9.2.5.5 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен тегіс матаны (жатық кестені) тоқи білу;</p> <p>9.2.5.6 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен жұмыс жоспарын құрастыру;</p> <p>9.2.5.6 иілмелі жатық кестемен бұйымды дайындау;</p> <p>9.2.5.7 тоқыма бұйымды ВТО ережесін орындау</p>	<p>10.2.5.5 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен жұмыс жоспарын құрастыру;</p> <p>10.2.5.6 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен тоқудың негізгі түрлері мен амалдарын қолданып бұйымды дайындау;</p> <p>10.2.5.7 тоқыма бұйымды ВТО ережесін орындау</p>
--	--	--	---	--

3) 3-бөлім "Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау":

3-кесте

Бөлімшелер	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
3.1 Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	<p>7.3.3.1 өз жұмысын және өз жолдастарының жұмысын талдауға және бағалауға ұмтылу;</p> <p>7.3.3.2 жұмыста жетістіктер мен кемшіліктерді атап өту;</p> <p>7.3.3.3 сөздік есепте зерттелген терминдерді қолданып, орындалған жұмыс туралы есеп жасау;</p> <p>7.3.3.4 алынған білімді практикалық іс-әрекетте қолдану</p>	<p>8.3.3.1 мұғалімнің ішінара көмегімен ағымдық өзіндік бақылауды жүзеге асыру;</p> <p>8.3.3.2 жұмыстың сапасын тексеру</p> <p>8.3.3.3 сөйлеуде техникалық терминологияны қолдану;</p> <p>8.3.3.4 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетімен орындалған жұмыс туралы сөздік есепті жүзеге асыру</p> <p>8.3.3.5; мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетімен өз бұйымын толыққанды талдауға ұмтылу;</p> <p>8.3.3.6 өлшеуіш құралдардың көмегімен және көзбен қарап бұйымның өлшемін анықтау</p>	<p>9.3.3.1 техникалық терминологияны қолданып, өз жұмысында және басқалардың жұмысында көрсетілген идеялар мен тақырыптарды сипаттау;</p> <p>9.3.3.2 өз жұмысын және басқалардың жұмысын бейімдеу, жетілдіру бойынша пікірлерді қабылдау және ұсыныстар жасау;</p> <p>9.3.3.3 дайын жұмысты сыныпқа ұсыну</p>	<p>10.3.3.1 техникалық терминологияны қолданып, өз жұмысын және басқалардың жұмысын құру үшін қолданылатын әдістер мен тәсілдерді талқылау және бағалау;</p> <p>10.3.3.2 қолданылған идеяларды салыстыруға негізделіп, өз жұмысын және басқалардың жұмысын бейімдеу, жетілдіру бойынша сыни ұсыныстар жасау</p>

3.2 Өзіндік жұмыс	7.3.2.1 тоқыма бізбен бақылау үлгісін орындау; 7.3.2.2 ілгекпен бақылау үлгісін орындау; 7.3.2.3 бақылау үлгісін әрлеуді орындау; 7.3.2.4 бақылау үлгісін жөндеуді орындау	8.3.2.1 тоқыма бізбен бақылау үлгісін орындау; 8.3.2.2 ілгекпен бақылау үлгісін орындау; 8.3.2.3 бақылау үлгісін әрлеуді орындау; 8.3.2.4 бақылау үлгісін жөндеуді орындау	9.3.2.1 тоқыма бізбен бақылау үлгісін орындау; 9.3.2.2 ілгекпен бақылау үлгісін орындау; 9.3.2.3 бақылау үлгісін әрлеуді орындау; 9.3.2.4 бақылау үлгісін жөндеуді орындау	10.3.2.1 тоқыма бізбен бақылау үлгісін орындау; 10.3.2.2 ілгекпен бақылау үлгісін орындау; 10.3.2.3 бақылау үлгісін әрлеуді орындау; 10.3.2.3 бақылау үлгісін жөндеуді орындау
3.3 Бақылау қорытынды жұмысы (оқу жылы бойынша)	7.3.3.1 мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды практикалық жұмысты орындау (дифференциалды)	8.3.3.1 мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды практикалық жұмысты орындау (дифференциалды)	9.3.3.1 емтихан бұйымын орындау және қиындығына тең тоқыма бұйымын өз бетімен тоқу	10.3.3.1 емтихан бұйымын орындау және қиындығына тең тоқыма бұйымын өз бетімен тоқу

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған 7-9 (10) сыныптар үшін " Кәсіби- еңбекке баулу. Тоқу. Кестелеу" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақмерзімді жоспар

1) 7-сынып:

4-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. Материалтану. Аспаптар және құралдар	1.1. Еңбек бұйымы туралы жалпы мәліметтер	7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде саналы ұғыну; 7.1.1.2 тоқудың шығу тарихын білу 7.1.1.3 мұғалімнің көмегімен тоқудың ерекшеліктерін зерттеу және анықтау; 7.1.1.4 қоршағандар үшін " түсінікті" болу (өзіндік пікірін баяндай білу) ; 7.1.1.5 шеберханадағы мінез-құлық ережесі, жұмыс орнын ұйымдастыру, формалық киім, киім эстетикасы туралы түсініктерінің болуы
	1.2 Материалдарды, құралдарды және жабдықтарды талдау	7.1.2.1 шеберханадағы мінез-құлық ережесі, жұмыс орнын ұйымдастыру, формалық киім, киім эстетикасы туралы түсініктерінің болуы
		7.1.3.1 талшықтың түрлері мен қасиеттерін білу (табиғи, химиялық); иірілген жіптің түрлері (мақта-мата, жүн);

	<p>1.3 Материалдарды, құралдарды және жабдықтарды талдау</p>	<p>7.1.3.2 мақта-мата және жүннен жасалған жіпті визуалды және тактильды түрде анықтау; 7.1.3.3 мұғалімнің көмегімен бұйымды дайындау үшін жіпті іріктеу; 7.1.3.4 тоқуға арналған аспаптар мен құралдарды білу; 7.1.3.5 тік және айналмалы ілгектер туралы түсініктерінің болуы; 7.1.3.6 алюминийден, пластмассадан, ағаштан және әр түрлі материалдан жасалған тоқыма біздер туралы түсініктерінің болуы; 7.1.3.7 тоқыма біздердің өлшемі (нөмірі) туралы түсініктерінің болуы</p>
<p>2. Еңбек бұйымын дайындау технологиясы</p>	<p>2.1 Тоқыма біздермен тоқу</p>	<p>7.2.1.1 тоқыма біздерге ілмектерді ілу ережесін білу 7.2.1.2 ілмектің түрлерін және оларды шартты белгілерін ажырату (оң, теріс, жиекті) ; 7.2.1.3 өрнектің үлгілерін жазу: мұғалімнің көмегімен мәтінді және шартты белгілерді қолданып (сызбалы); 7.2.1.4 бұйымды тоқуға арналған ілмектерді есептеуді орындау ережесі туралы түсініктерінің болуы; 7.2.1.5 мұғалімнің көмегімен бақылау үлгісін орындай білу; 7.2.1.6 орамалды, ұйықты тоқуды орындай білу, мұғалімнің көмегімен 1Ч1, 2Ч2 резеңкесін тоқи білу; 7.2.1.7 мұғалімнің көмегімен ілмектерді жабуды орындай білу; 7.2.1.8 мұғалімнің көмегімен тікелей екі түстегі жіптерді біріктіру; 7.2.1.9 жұмыс жоспарын құрастыру, мұғалімнің көмегімен материалдар мен аспаптарды таңдау; 7.2.1.10 тік төртбұрышты пішіндегі бұйымды орындау (белгібау, инешек, тұтқыш, шарф, құты, косметичка) ; 7.2.1.11 тоқыма бұйымның WTO ережесін орындау</p>

3. Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	7.3.1.1 өз жұмысын және өз жолдастарының жұмысын талдауға және бағалауға ұмтылу; 7.3.1.2 жұмыста жетістіктер мен кемшіліктерді атап өту
	3.2 Өзіндік жұмыс	7.3.2.1 тоқыма бізбен бақылау үлгісін орындау
2-тоқсан		
1. Материалтану. Аспаптар және құралдар	1.1 Еңбек бұйымы туралы жалпы мәліметтер	7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде саналы ұғыну; 7.1.1.2 тоқудың шығу тарихын білу; 7.1.1.3 мұғалімнің көмегімен тоқудың ерекшеліктерін зерттеу және анықтау; 7.1.1.4 қоршағандар үшін "түсінікті" болу (өзіндік пікірін баяндай білу); 7.1.1.5 шеберханадағы мінез-құлық ережесі, жұмыс орнын ұйымдастыру, формалық киім, киім эстетикасы туралы түсініктерінің болуы
	1.2 ҚР еңбек туралы заңы және этика	7.1.2.1 шеберханадағы мінез-құлық ережесі, жұмыс орнын ұйымдастыру, формалық киім, киім эстетикасы туралы түсініктерінің болуы
	1.3 Материалдарды, құралдарды және жабдықтарды талдау	7.1.3.1 талшықтың түрлері мен қасиеттерін білу (табиғи, химиялық); иірілген жіптің түрлері (мақта-мата, жүн); 7.1.3.2 мақта-мата және жүннен жасалған жіпті визуалды және тактильды түрде анықтау; 7.1.3.3 мұғалімнің көмегімен бұйымды дайындау үшін жіпті іріктеу; 7.1.3.4 тоқуға арналған аспаптар мен құралдарды білу; 7.1.3.5 алюминийден, пластмассадан, ағаштан және әр түрлі материалдан жасалған тоқыма біздер туралы түсініктерінің болуы; 7.1.3.6 тоқыма біздердің өлшемі (нөмірі) туралы түсініктерінің болуы
		7.2.1.1 қолдың дұрыс қойылуын және жұмыс жібінің теңдей

<p>2.Еңбек бұйымын дайындау технологиясы</p>	<p>2.1 Тоқыма біздермен тоқу</p>	<p>керілуін, дененің қалпын қадағалау; 7.2.1.2 бірінші ілмекті құра білу, ауа ілмектерінен тізбекті орындау; 7.2.1.3 ілмектің түрлері және олардың шартты белгілерін ажырату (ауа ілмегі, біріктіруші баған, жартылай баған, шалусыз баған, шалуы бар баған); 7.2.1.4 өрнектердің үлгілерін жазу: мұғалімнің көмегімен мәтінді және шартты белгілері қолданып (сызбалы); 7.2.1.5 ұйымды тоқу үшін ілмектерді есептеуді орындау ережесі туралы түсініктерінің болуы; 7.2.1.6 мұғалімнің көмегімен бақылау үлгісін орындай білу 7.2.1.7 раппорт ұғымы туралы түсініктерінің болуы; 7.2.1.8 мұғалімнің көмегімен сызба бойынша қарапайым өрнекті орындай білу; 7.2.1.9 аяқталған жіпті өсіруді білу , бұйымның оң, теріс беттерін анықтай білу; 7.2.1.10 мұғалімнің көмегімен жұмысты аяқтау; 7.2.1.11 жұмыс жоспарын құрастыру, мұғалімнің көмегімен материалдар мен аспаптарды таңдау; 7.2.1.12 бұйымның жиегін ілгекпен әрлеу туралы түсініктерінің болуы; 7.2.1.13 тік төртбұрышты пішіндегі бұйымды орындау: белгібау, тұтқыш, ыстықтың астына қоятын тіреуіш, білезік; 7.2.1.14 тоқыма бұйымды ылғалды және жылумен өңдеу ережесін білу</p>
<p>3. Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау</p>	<p>3.1 Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау</p>	<p>7.3.1.1 өз жұмысын және өз жолдастарының жұмысын талдауға және бағалауға ұмтылу; 7.3.1.2 жұмыста жетістіктер мен кемшіліктерді атап өту</p>
	<p>3.2 Өзіндік жұмыс</p>	<p>7.3.2.1 тоқыма бізбен бақылау үлгісін орындау</p>
<p>3-тоқсан</p>		

1. Материалтану. Аспаптар және құралдар	1.1 Еңбек бұйымы туралы жалпы мәліметтер	<p>7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде саналы ұғыну;</p> <p>7.1.1.2 тоқудың шығу тарихын білу;</p> <p>7.1.1.3 мұғалімнің көмегімен тоқудың ерекшеліктерін зерттеу және анықтау;</p> <p>7.1.1.4 қоршағандар үшін "түсінікті" болу (өзіндік пікірін баяндай білу);</p> <p>7.1.1.5 шеберханадағы мінез-құлық ережесі, жұмыс орнын ұйымдастыру, формалық киім, киім эстетикасы туралы түсініктерінің болуы</p>
	1.2. ҚР еңбек туралы заңы және этика	<p>7.1.2.1 шеберханадағы мінез-құлық ережесі, жұмыс орнын ұйымдастыру, формалық киім, киім эстетикасы туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>7.1.2.2 ҚР жалпы еңбек заңы туралы түсініктің болуы</p>
	1.3 Материалдарды, құралдарды және жабдықтарды талдау	<p>7.1.3.1 тоқыма бұйымында кестелеуге арналған кол инесінің ерекшеліктерін білу;</p> <p>7.1.3.2 толтырғыштар туралы түсініктерінің болуы: синтепон, холофайбер, поролон, әр түрлі материалдар;</p> <p>7.1.3.3 тоқыма бұйымдарын безендіруде қолданылатын материалдар туралы түсініктерінің болуы (бисер, паетка, шыны моншақтар, түймелер, ленталар) ;</p> <p>7.1.3.4 мұғалімнің көмегімен жұмысқа қажетті аспаптар мен құралдарды таңдау;</p> <p>7.1.3.5 санитарлық-гигиеналық нормаларды орындау;</p> <p>7.1.3.6 жұмыс орнын ұйымдастыру;</p> <p>7.1.3.7 кесетін және шаншитын аспаптармен, үтікпен жұмыста қауіпсіздік ережесін білу</p>
	2.1 Тоқыма біздермен тоқу	<p>7.2.1.1 жұмыс жоспарын құрастыру, мұғалімнің көмегімен материалдар мен аспаптарды таңдау;</p> <p>7.2.1.2 тік төртбұрышты пішіндегі бұйымды орындау (белгібау, инешек, тұтқыш, шарф, құты, косметичка);</p>

		7.2.1.3 тоқыма бұйымның WTO ережесін орындау
2.Еңбек бұйымын дайындау технологиясы	2.2 Ілгекпен тоқу	<p>7.2.2.1 жұмыс жоспарын құрастыру, мұғалімнің көмегімен материалдар мен аспаптарды таңдау;</p> <p>7.2.2.2 бұйымның жиегін ілгекпен әрлеу туралы түсініктерінің болуы ;</p> <p>7.2.2.3 тік төртбұрышты пішіндегі бұйымды орындау: белгібау, тұтқыш, ыстықтың астына қоятын тіреуіш, білезік;</p> <p>7.2.2.4 тоқыма бұйымды ылғалды және жылумен өңдеу ережесін білу</p>
	2.3. Тоқыма бұйымдарын әрлеу	<p>7.2.3.1 қолмен көркем кесетелеу туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>7.2.3.2 тоқыма бұйымы бойынша кесетелеу ережесін білу;</p> <p>7.2.3.3 қол тігістерін орындай білу : инені алға жіберіп, тамбурлы, сабақты, жатық, ілмектеулі;</p> <p>7.2.3.4 безендіруші тігістермен бұйымдарды кесетелеу үшін жіптерді іріктеу;</p> <p>7.2.3.5 кесетелеу үшін суретті таңдау</p> <p>7.2.3.6 суретті тоқыма бұйымына алмастыру тәсілі туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>7.2.3.7 тоқыма бұйымға суретті көшірудің ережесін білу;</p> <p>7.2.3.8 бұйымды тігістің алуан түрлерімен кесетелеу;</p> <p>7.2.3.9 тоқыма бұйымын аппликациямен сәндік безендіру тәсілдері туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>7.2.3.10 тоқыма бұйымындағы аппликацияның түрлерімен танысу;</p> <p>7.2.3.11 тоқыма бұйымында аппликацияны орындау үшін қолданылатын материалдармен танысу;</p> <p>7.2.3.12 тоқыма бұйымында аппликацияны орындау тәсілі туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>7.2.3.13 мұғалімнің көмегімен үлгіде қарапайым аппликацияны орындау;</p>

		<p>7.2.3.14 помпонларды дайындау техникасын меңгеру;</p> <p>7.2.3.15 шашақтарды дайындау техникасын меңгеру;</p> <p>7.2.3.16 тік төртбұрыш пішіндегі дайын бұйымда әрлеуді орындау: белгібау, тұтқыш, ыстықтың астына қоятын тіреуіш, білезік;</p> <p>7.2.3.17 біріктіруші трикотаж тігістерін орындау тәсілдері туралы түсініктерінің болуы (иненің, ілгектің көмегімен) ;</p> <p>7.2.3.18 мұғалімнің көмегімен жабық жекті ілмектер бойынша біріктіруші тігісті орындау</p>
3. Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	<p>7.3.1.1 өз жұмысын және өз жолдастарының жұмысын талдауға және бағалауға ұмтылу;</p> <p>7.3.1.2 жұмыста жетістіктер мен кемшіліктерді атап өту;</p> <p>7.3.1.3 сөздік есепте зерттелген терминдерді қолданып, орындалған жұмыс туралы есеп жасау</p>
	3.2 Өзіндік жұмыс	7.3.2.1 тоқыма бізбен бақылау үлгісін орындау
4-тоқсан		
1. Материалтану. Аспаптар және құралдар	1.1 Еңбек бұйымы туралы жалпы мәліметтер	<p>7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде саналы ұғыну;</p> <p>7.1.1.2 тоқудың шығу тарихын білу;</p> <p>7.1.1.3 мұғалімнің көмегімен тоқудың ерекшеліктерін зерттеу және анықтау;</p> <p>7.1.1.4 қоршағандар үшін "түсінікті" болу (өзіндік пікірін баяндай білу);</p> <p>7.1.1.5 шеберханадағы мінез-құлық ережесі, жұмыс орнын ұйымдастыру, формалық киім, киім эстетикасы туралы түсініктерінің болуы</p>
	1.2 ҚР еңбек туралы заңы және этика	<p>7.1.2.1 шеберханадағы мінез-құлық ережесі, жұмыс орнын ұйымдастыру, формалық киім, киім эстетикасы туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>7.1.2.2 ҚР жалпы еңбек заңы туралы түсініктің болуы</p>
		7.1.3.1 талшықтың түрлері мен қасиеттерін білу (табиғи,

	<p>1.3 Материалдарды, құралдарды және жабдықтарды талдау</p>	<p>химиялық); иірілген жіптің түрлері (мақта-мата, жүн); 7.1.3.2 мақта-мата және жүннен жасалған жіпті визуалды және тактильды түрде анықтау; 7.1.3.3 мұғалімнің көмегімен бұйымды дайындау үшін жіпті іріктеу; 7.1.3.4 тоқуға арналған аспаптар мен құралдарды білу; 7.1.3.5 мұғалімнің көмегімен жұмысқа қажетті аспаптар мен құралдарды таңдау; 7.1.3.6 санитарлық-гигиеналық нормаларды орындау; 7.1.2.14 жұмыс орнын ұйымдастыру; 7.1.2.15 кесетін және шаншитын аспаптармен, үтікпен жұмыста қауіпсіздік ережесін білу</p>
<p>2.Еңбек бұйымын дайындау технологиясы</p>	<p>2.1 Тоқыма біздермен тоқу</p>	<p>7.2.1.1 жұмыс жоспарын құрастыру, мұғалімнің көмегімен материалдар мен аспаптарды таңдау; 7.2.1.2 тік төртбұрышты пішіндегі бұйымды орындау (белгібау, инешек, тұтқыш, шарф, құты, косметичка); 7.2.1.3 тоқыма бұйымның ВТО ережесін орындау</p>
	<p>2.2 Ілгекпен тоқу</p>	<p>7.2.2.1 жұмыс жоспарын құрастыру, мұғалімнің көмегімен материалдар мен аспаптарды таңдау; 7.2.2.2 бұйымның жиегін ілгекпен әрлеу туралы түсініктерінің болуы ; 7.2.2.3 тік төртбұрышты пішіндегі бұйымды орындау: белгібау, тұтқыш, ыстықтың астына қоятын тіреуіш, білезік; 7.2.2.4 тоқыма бұйымды ылғалды және жылумен өңдеу ережесін білу</p>
	<p>2.3 Тоқыма бұйымдарын жөндеу</p>	<p>7.2.3.1 тоқыма бұйымдарына күтім жасау туралы түсініктерінің болуы; 7.2.3.2 тоқыма бұйымдарын қызметі, түрлері, жөндеу тәсілдері туралы түсініктерінің болуы; 7.2.3.3 тоқыма бұйымды жамау тәсілдерін меңгеру;</p>

		7.2.4.4 үлгіде жамауды орындау; 7.2.3.5 тоқыма бұйымға жамауды салу ережесін білу; 7.2.3.6 тоқыма бұйымға жамауды салу тәсілдерін меңгеру; 7.2.3.7 үлгіде жамауды орындау
3. Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	7.3.1.1 өз жұмысын және өз жолдастарының жұмысын талдауға және бағалауға ұмтылу; 7.3.1.2 жұмыста жетістіктер мен кемшіліктерді атап өту; 7.3.1.3 сөздік есепте зерттелген терминдерді қолданып, орындалған жұмыс туралы есеп жасау; 7.3.1.4 алынған білімді практикалық іс-әрекетте қолдану
	3.2 Бақылау қорытынды жұмысы (оқу жылы бойынша)	7.3.2.1 мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды практикалық жұмысты орындау (дифференциалды)

2) 8-сынып:

5-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. Материалтану. Аспаптар және құралдар	1.1. Еңбек бұйымы туралы жалпы мәліметтер	8.1.1.1 өз Отаны үшін мақтаныш сезімін көрсету; 8.1.1.2 тоқудың аса маңызды ерекшеліктері туралы білімін және түсінігін көрсету; 8.1.1.3 тоқымашы кәсібі туралы түсініктерінің болуы; 8.1.1.4 мұғалімнің көмегімен қызықтыратын ақпараттың қайнар көзін білу
		8.1.2.1 иірілген жіптің қасиеттерін білу (қалыңдығы, ұзындығы, ширатылуы, тегістігі, тығыздығы, беріктігі); 8.1.2.2 зертханалық-практикалық жұмысты орындау барысында мақта-мата және жүн, синтетикалық жіптің қасиеттерін анықтау (сыртқы түрі бойынша, сипап-сезу арқылы, жану ерекшелігі бойынша); 8.1.2.3 тоқуға арналған өлшеуші және жұмыс аспаптарын, құралдарының атауларын білу;

	<p>1.2. Материалдарды, құралдарды және жабдықтарды талдау</p>	<p>8.1.2.4 мұғалімнің көмегімен тоқуға арналған аспаптар мен құралдарды іріктеу;</p> <p>8.1.2.5 мұғалімнің көмегімен жіптің қалыңдығына сәйкес тоқыма біздер мен ілгектерді таңдау;</p> <p>8.1.2.6 жіптерді, ілгектерді, тоқыма біздерді сақтау ережесін білу;</p> <p>8.1.2.7 тоқуға арналған аспаптармен, материалдармен жұмыс істеуде санитарлы-гигиеналық талаптарды орындау;</p> <p>8.1.2.8 өз бетімен жұмыс орнын ұйымдастыру;</p> <p>8.1.2.9 кесетін және шаншитын аспаптармен, үтікпен жұмыс барысында қауіпсіздік ережесін орындау</p>
<p>2.Еңбек бұйымын дайындау технологиясы</p>	<p>2.1 Тоқыма біздермен тоқу</p>	<p>8.2.1.1 мұғалімнің көмегімен ілмекті шалу, қосуды орындау;</p> <p>8.2.1.2 мұғалімнің көмегімен бес тоқыма бізде айналдырып тоқуды орындау;</p> <p>8.2.1.3 мұғалімнің көмегімен өкшені шығарып үйрену;</p> <p>8.2.1.4 тоқу сызбасындағы негізгі шартты белгілерді білу;</p> <p>8.2.1.5 раппорттың суретін, оны тоқудың шарттарын білу;</p> <p>8.2.1.6 мұғалімнің көмегімен қарапайым сызбаларды оқу, жазу және тоқи білу;</p> <p>8.2.1.7 1Ч1, 2Ч2 резеңкесін орындай білу, шахматка, шатастырма өрнектерін тоқи білу;</p> <p>8.2.1.8 үлгі бойынша тапсырмада бағдарлай білу;</p> <p>8.2.1.9 мұғалімнің көмегімен және өз бетімен бұйыммен жұмыс жасау жоспарын құрастыру;</p> <p>8.2.1.10 бұйымды тоқу үшін ілмектерді есептеуді орындау ережесін білу;</p> <p>8.2.1.11 бұйымдарды орындау: шағын орамал, шашқа арналған жолақ, білезік, қалпақ, белдемше, көрпе, ойыншық;</p> <p>8.2.1.12 тоқыма бұйымның WTO ережесін орындау</p>

3. Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	8.3.3.1 мұғалімнің ішінара көмегімен ағымдық өзіндік бақылауды жүзеге асыру; 8.3.3.2 жұмыстың сапасын тексеру ; 8.3.3.3 сөйлеуде техникалық терминологияны қолдану 8.3.3.4 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетімен орындалған жұмыс туралы сөздік есепті жүзеге асыру
	3.2.Өзіндік жұмыс	8.3.2.1. тоқыма бізбен бақылау үлгісін орындау
2-тоқсан		
1. Материалтану. Аспаптар және құралдар	1.1 Еңбек бұйымы туралы жалпы мәліметтер	8.1.1.1 өз Отаны үшін мақтаныш сезімін көрсету; 8.1.1.2 тоқудың аса маңызды ерекшеліктері туралы білімін және түсінігін көрсету; 8.1.1.3 тоқымашы кәсібі туралы түсініктерінің болуы; 8.1.1.4 мұғалімнің көмегімен қызықтыратын ақпараттың қайнар көзін білу
	1.2 Материалдарды, құралдарды және жабдықтарды талдау	8.1.2.1 иірілген жіптің қасиеттерін білу (қалыңдығы, ұзындығы, ширатылуы, тегістігі, тығыздығы, беріктігі); 8.1.2.2 зертханалық-практикалық жұмысты орындау барысында мақта-мата және жүн, синтетикалық жіптің қасиеттерін анықтау (сыртқы түрі бойынша, сипап-сезу арқылы, жану ерекшелігі бойынша); 8.1.2.3 тоқуға арналған өлшеуші және жұмыс аспаптарын, құралдарының атауларын білу; 8.1.2.4 мұғалімнің көмегімен тоқуға арналған аспаптар мен құралдарды іріктеу; 8.1.2.5 мұғалімнің көмегімен жіптің қалыңдығына сәйкес тоқыма біздер мен ілгектерді таңдау; 8.1.2.6 жіптерді, ілгектерді, тоқыма біздерді сақтау ережесін білу; 8.1.2.7 тоқуға арналған аспаптармен, материалдармен

		<p>жұмыс істеуде санитарлы-гигиеналық талаптарды орындау; 8.1.2.8 өз бетімен жұмыс орнын ұйымдастыру; 8.1.2.9 кесетін және шаншитын аспаптармен, үтікпен жұмыс барысында қауіпсіздік ережесін орындау</p>
<p>2.Еңбек бұйымын дайындау технологиясы</p>	<p>2.2 Ілгекпен тоқу.</p>	<p>8.2.2.1 мұғалімнің көмегімен ілмектерді азайту, қосуды орындау; 8.2.2.2 айналмалы тоқуды орындау; 8.2.2.3 тоқудың сызбасындағы негізгі шартты белгілерді білу; 8.2.2.4 мұғалімнің көмегімен қарапайым сызбаларды оқу, жазу және тоқи білу; 8.2.2.5 суреттің рапортын, оны тоқудың шарттарын білу; 8.2.2.6 екі шалуы бар бағанды орындау, "ракушка", "пико", қалың бағанды орындау; 8.2.2.7 бұйымды тоқу үшін ілмектерді есептеуді орындау ережесін білу; 8.2.2.8 бағандар мен ауа ілмектері негізінде өрнектерді орындау; 8.2.2.9 сызба және үлгі бойынша тапсырмада бағдарлай білу; 8.2.2.10 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен бұйыммен жұмыс істеу жоспарын құрастыру; 8.2.2.11 бұйымды дайындау: тұтқыш, майлық, ойыншық, косметичка, құты, кәдесый, аксессуарлар; 8.2.2.12 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен бұйымның жиегін ілгекпен әрлеуді орындай білу; 8.2.2.13 тоқыма бұйымды ылғалды және жылумен өңдеу ережесін орындау</p>
		<p>8.3.3.1 мұғалімнің ішінара көмегімен ағымдық өзіндік бақылауды жүзеге асыру; 8.3.3.2 жұмыстың сапасын тексеру ; 8.3.3.3 сөйлеуде техникалық терминологияны қолдану;</p>

3. Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	8.3.3.4 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетімен орындалған жұмыс туралы сөздік есепті жүзеге асыру; 8.3.3.5 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетімен өз бұйымын толыққанды талдауға ұмтылу
	3.2 Өзіндік жұмыс	8.3.2.1 тоқыма бізбен бақылау үлгісін орындау
3-тоқсан		
1. Материалтану. Аспаптар және құралдар	1.1 Еңбек бұйымы туралы жалпы мәліметтер	8.1.1.1 өз Отаны үшін мақтаныш сезімін көрсету; 8.1.1.2 тоқудың аса маңызды ерекшеліктері туралы білімін және түсінігін көрсету; 8.1.1.3 тоқымашы кәсібі туралы түсініктерінің болуы; 8.1.1.4 мұғалімнің көмегімен қызықтыратын ақпараттың қайнар көзін білу
	1.2 Материалдарды, құралдарды және жабдықтарды талдау	8.1.2.3 тоқуға арналған өлшеуші және жұмыс аспаптарын, құралдарының атауларын білу; 8.1.2.4 мұғалімнің көмегімен тоқуға арналған аспаптар мен құралдарды іріктеу; 8.1.2.5 мұғалімнің көмегімен жіптің қалыңдығына сәйкес тоқыма біздер мен ілгектерді таңдау; 8.1.2.6 жіптерді, ілгектерді, тоқыма біздерді сақтау ережесін білу; 8.1.2.7 тоқуға арналған аспаптармен, материалдармен жұмыс істеуде санитарлы-гигиеналық талаптарды орындау; 8.1.2.8 өз бетімен жұмыс орнын ұйымдастыру; 8.1.2.9 кесетін және шаншитын аспаптармен, үтікпен жұмыс барысында қауіпсіздік ережесін орындау
		8.2.1.1 үлгі бойынша тапсырмада бағдарлай білу; 8.2.1.2 мұғалімнің көмегімен және өз бетімен бұйыммен жұмыс жасау жоспарын құрастыру;

2. Еңбек бұйымын дайындау технологиясы

2.1 Тоқыма біздермен тоқу	8.2.1.3 бұйымды тоқу үшін ілмектерді есептеуді орындау ережесін білу; 8.2.1.4 бұйымдарды орындау: шағын орамал, шашқа арналған жолақ, білезік, қалпақ, белдемше, көрпе, ойыншық; 8.2.1.5 тоқыма бұйымның ВТО ережесін орындау
2.2 Ілгекпен тоқу	8.2.2.1 сызба және үлгі бойынша тапсырмада бағдарлай білу; 8.2.2.2 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен бұйыммен жұмыс істеу жоспарын құрастыру; 8.2.2.3 бұйымды дайындау: тұтқыш, майлық, ойыншық, косметичка, құты, кәдесый, аксессуарлар; 8.2.2.4 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен бұйымның жиегін ілгекпен әрлеуді орындай білу; 8.2.2.5 тоқыма бұйымды ылғалды және жылумен өңдеу ережесін орындау
2.3 Тоқыма бұйымдарын әрлеу	8.2.3.1 тоқыма бұйымы бойынша кестелеу ережесін орындау; 8.2.3.2 қолмен әрлеу тігістерін орындау техникасын меңгеру: "ілмек", "француз түйіні", "ілмек ішіндегі ілмек"; 8.2.3.3 помпондарды дайындай білу; 8.2.3.4 бұйымды шашақтармен сәңдей білу; 8.2.3.5 ілгекпен кестелеу техникасын меңгеру; 8.2.3.6 тоқыма бұйымдарын түймелермен, бисермен, паеткамен, лентамен сәндік безендіру туралы түсініктерінің болуы; 8.2.3.7 мұғалімнің көмегімен тоқыма бұйымды сәндік безендіруге арналған материалдарды, құралдарды және аспаптарды іріктей білу; 8.2.3.8 кестелеу мен аппликация үшін суретті таңдау; 8.2.3.9 мұғалімнің көмегімен тоқыма бұйымға суретті алмастыруды орындау;

		<p>8.2.3.10 бұйымды тігістердің алуан түрлерімен кестелеу;</p> <p>8.2.3.11 мұғалімнің көмегімен бұйымды безендіру үшін ілгекпен тоқылған аппликацияны қолдану;</p> <p>8.2.3.12 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен дайын бұйымды әрлеуді орындау;</p> <p>8.2.3.13 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен тоқыма бұйымдарында біріктіруші трикотаж тігістерін орындау (тік, көлденең)</p>
3. Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	<p>8.3.3.1 мұғалімнің ішінара көмегімен ағымдық өзіндік бақылауды жүзеге асыру;</p> <p>8.3.3.2 жұмыстың сапасын тексеру ;</p> <p>8.3.3.3 сөйлеуде техникалық терминологияны қолдану;</p> <p>8.3.3.4 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетімен орындалған жұмыс туралы сөздік есепті жүзеге асыру;</p> <p>8.3.3.5 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетімен өз бұйымын толыққанды талдауға ұмтылу;</p> <p>8.3.3.6 өлшеуіш құралдардың көмегімен және көзбен қарап бұйымның өлшемін анықтау</p>
	3.2 Өзіндік жұмыс	8.3.2.1. тоқыма бізбен бақылау үлгісін орындау
4-тоқсан		
1. Материалтану. Аспаптар және құралдар	1.1 Еңбек бұйымы туралы жалпы мәліметтер	<p>8.1.1.1 өз Отаны үшін мақтаныш сезімін көрсету;</p> <p>8.1.1.2 тоқудың аса маңызды ерекшеліктері туралы білімін және түсінігін көрсету;</p> <p>8.1.1.3 тоқымашы кәсібі туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>8.1.1.4 мұғалімнің көмегімен қызықтыратын ақпараттың қайнар көзін білу</p>
		<p>8.1.2.1 тоқуға арналған өлшеуші және жұмыс аспаптарын, құралдарының атауларын білу;</p> <p>8.1.2.2 мұғалімнің көмегімен тоқуға арналған аспаптар мен құралдарды іріктеу;</p> <p>8.1.2.3 мұғалімнің көмегімен жіптің қалыңдығына сәйкес</p>

	<p>1.2 Материалдарды, құралдарды және жабдықтарды талдау</p>	<p>тоқыма біздер мен ілгектерді таңдау; 8.1.2.4 жіптерді, ілгектерді, тоқыма біздерді сақтау ережесін білу; 8.1.2.5 тоқуға арналған аспаптармен, материалдармен жұмыс істеуде санитарлы-гигиеналық талаптарды орындау; 8.1.2.6 өз бетімен жұмыс орнын ұйымдастыру; 8.1.2.7 кесетін және шаншитын аспаптармен, үтікпен жұмыс барысында қауіпсіздік ережесін орындау</p>
	<p>2.1 Тоқыма біздермен тоқу</p>	<p>8.2.1.1 мұғалімнің көмегімен қарапайым сызбаларды оқу, жазу және тоқи білу; 8.2.1.2 үлгі бойынша тапсырмада бағдарлай білу; 8.2.1.3 мұғалімнің көмегімен және өз бетімен бұйыммен жұмыс жасау жоспарын құрастыру; 8.2.1.4 бұйымды тоқу үшін ілмектерді есептеуді орындау ережесін білу; 8.2.1.5 бұйымдарды орындау: шағын орамал, шашқа арналған жолақ, білезік, қалпақ, белдемше, көрпе, ойыншық; 8.2.1.6 тоқыма бұйымның WTO ережесін орындау</p>
	<p>2.2 Ілгекпен тоқу</p>	<p>8.2.2.1 мұғалімнің көмегімен ілмектерді азайту, қосуды орындау; 8.2.2.2 мұғалімнің көмегімен қарапайым сызбаларды оқу, жазу және тоқи білу; 8.2.2.3 бағандар мен ауа ілмектері негізінде өрнектерді орындау; 8.2.2.4 мұғалімнің көмегімен бұйымды безендіру үшін ілгекпен тоқылған аппликацияны қолдану; 8.2.2.5 тоқыма бұйымды ылғалды және жылумен өңдеу ережесін орындау</p>
		<p>8.2.3.1 тоқыма бұйымдарын түймелермен, бисермен, паеткамен, лентамен сәндік безендіру туралы түсініктерінің болуы;</p>

<p>2.Еңбек бұйымын дайындау технологиясы</p>	<p>2.3 Тоқыма бұйымдарын әрлеу</p>	<p>8.2.3.2 мұғалімнің көмегімен тоқыма бұйымды сәндік безендіруге арналған материалдарды, құралдарды және аспаптарды іріктей білу; 8.2.3.3 мұғалімнің көмегімен бұйымды безендіру үшін ілгекпен тоқылған аппликацияны қолдану; 8.2.3.4 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен дайын бұйымды әрлеуді орындау; 8.2.3.5 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен тоқыма бұйымдарында біріктіруші трикотаж тігістерін орындау (тік, көлденең)</p>
	<p>2.4. Тоқыма бұйымдарын жөндеу</p>	<p>8.2.4.1 тоқыма бұйымдарына күтім жасау ережесін білу; 8.2.4.2 тоқыма бұйымдарын жөндеу түрлері мен тәсілдерін білу; 8.2.4.3 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен бұйымның ақауын ескеріп, жөндеу тәсілін таңдай білу; 8.2.4.4 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен тоқыма бұйымдарын жамауды орындау; 8.2.4.5 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен тоқыма жамауды орындау; 8.2.4.6 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен әртүрлі материалдарды қолданып жамауды орындау (фетр, тері, трикотаж); 8.2.4.7 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен әлсіреген бөлікті "ілемктің ішіндегі ілемк" тігісімен қалпына келтіруді орындау; 8.2.4.8 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен ілемктерді ілгекпен көтеру тәсілін меңгеру; 8.2.4.9 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен тоқыма бұйымдардың сыртқы ақауларын жоя білу (ілемктеу, тартылу) ; 8.2.4.10 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен тоқыма бұйымды көлденең тігіспен қалпына келтіруді орындау</p>

3. Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	8.3.3.1 мұғалімнің ішінара көмегімен ағымдық өзіндік бақылауды жүзеге асыру; 8.3.3.2 жұмыстың сапасын тексеру; 8.3.3.3 сөйлеуде техникалық терминологияны қолдану; 8.3.3.4 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетімен орындалған жұмыс туралы сөздік есепті жүзеге асыру; 8.3.3.5 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетімен өз бұйымын толыққанды талдауға ұмтылу
	3.2. Бақылау қорытынды жұмысы (оқу жылы бойынша).	8.3.2.1 мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды практикалық жұмысты орындау (дифференциалды)

3) 9-сынып:
6-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. Материалтану. Аспаптар және құралдар	1.1 Еңбек бұйымы туралы жалпы мәліметтер	9.1.1.1 өз Отаны үшін мақтаныш сезімін көрсету; 9.1.1.2 тоқудың аса маңызды ерекшеліктері туралы білімін және түсінігін көрсету; 9.1.1.3 тоқымашы кәсібі туралы түсініктерінің болуы; 9.1.1.4 мұғалімнің көмегімен қызықтыратын ақпараттың қайнар көзін білу; 9.1.1.5 шеберханадағы мінез-құлық ережесі, жұмыс орнын ұйымдастыру, формалық киім, киім эстетикасы туралы түсініктерінің болуы
	1.2 ҚР еңбек туралы заңы және этика	9.1.2.1 шеберханадағы мінез-құлық ережесі, жұмыс орнын ұйымдастыру, формалық киім, киім эстетикасы туралы түсініктерінің болуы; 9.1.2.2 ҚР жалпы еңбек заңы туралы түсініктің болуы
		9.1.3.1 сыртқы түрі бойынша иірілген жіпті өз бетімен танып-білу; 9.1.3.2 ілмектерді жинақтауда және ылғалды-жылу өңдеуде жіптің қасиеттерін есепке алу;

	1.3 Материалдарды, құралдарды және жабдықтарды талдау	9.1.3.3 қолмен және машина тәсілімен тоқуға арналған материалдар мен аспаптарды, құралдарды өз бетімен таңдау
2.Еңбек бұйымын дайындау технологиясы	2.1 Тоқыма біздермен тоқу	<p>9.2.1.1 қарапайым өрнектерді өз бетімен орындай білу;</p> <p>9.2.1.2 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен өрнектің графикалық бейнесін орындау;</p> <p>9.2.1.3 ұсынылған сызба бойынша үлгіні өз бетімен тоқи білу;</p> <p>9.2.1.4 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен екі түсті өрнекті тоқи білу;</p> <p>9.2.1.5 ажурлы тоқу туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>9.2.1.6 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен ажурлы өрнектерді, таңдау бойынша, тоқи білу;</p> <p>9.2.1.7 мұғалімнің көмегімен қосымша бөлшектері бар бұйымды тоқи білу: қолғаптар (екі , бес тоқыма бізбен);</p> <p>9.2.1.8 мұғалімнің көмегімен айнамалы бізбен бұйымды тоқи білу;</p> <p>9.2.1.9 бұйымның үлгісі бойынша тапсырмада өз бетімен бағдарлай білу;</p> <p>9.2.1.10 үлгіні талдау және әңгімелесу барысында жұмыс жоспарын құрастыру;</p> <p>9.2.1.11 технологиялық карта бойынша тоқыма бұйымын дайындаудың бірізділігін анықтау;</p> <p>9.2.1.12 мұғалімнің көмегімен және өз бетімен бұйымды тоқу үшін ілмектерді есептеуді орындау;</p> <p>9.2.1.13 бұйымдарды орындау: оюланған көрпе, түрлі-түсті кілемше, өрнегі бар шарф, ойыншық, қалпақ, қолғаптар, ұйықтар, гетра, белдемше;</p> <p>9.2.1.14 тоқыма бұйымның WTO ережесін орындау</p>
3. Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	<p>9.3.1.1 өз жұмысын және өз жолдастарының жұмысын талдауға және бағалауға ұмтылу;</p> <p>9.3.1.2 жұмыста жетістіктер мен кемшіліктерді атап өту;</p> <p>9.3.1.3 сөздік есепте зерттелген терминдерді қолданып,</p>

		орындалған жұмыс туралы есеп жасау
	3.2 Өзіндік жұмыс	9.3.2.1 тоқыма бізбен бақылау үлгісін орындау
2-тоқсан		
1. Материалтану. Аспаптар және құралдар	1.1 Еңбек бұйымы туралы жалпы мәліметтер	9.1.1.1 өз Отаны үшін мақтаныш сезімін көрсету; 9.1.1.2 тоқудың аса маңызды ерекшеліктері туралы білімін және түсінігін көрсету; 9.1.1.3 тоқымашы кәсібі туралы түсініктерінің болуы; 9.1.1.4 мұғалімнің көмегімен қызықтыратын ақпараттың қайнар көзін білу; 9.1.1.5 шеберханадағы мінез-құлық ережесі, жұмыс орнын ұйымдастыру, формалық киім, киім эстетикасы туралы түсініктерінің болуы
	1.2 ҚР еңбек туралы заңы және этика	9.1.2.1 шеберханадағы мінез-құлық ережесі, жұмыс орнын ұйымдастыру, формалық киім, киім эстетикасы туралы түсініктерінің болуы; 9.1.2.2 ҚРжалпы еңбек заңы туралы түсініктің болуы
	1.3 Материалдарды, құралдарды және жабдықтарды талдау	9.1.3.1 сыртқы түрі бойынша иірілген жіпті өз бетімен танып-білу; 9.1.3.2 ілмектерді жинақтауда және ылғалды-жылу өңдеуде жіптің қасиеттерін есепке алу; 9.1.3.3 қолмен және машина тәсілімен тоқуға арналған материалдар мен аспаптарды, құралдарды өз бетімен таңдау
2.Еңбек бұйымын дайындау технологиясы	2.2 Ілгекпен тоқу	9.2.2.1 қарапайым өрнектердің сызбасын өз бетімен оқи білу; 9.2.2.2 қарапайым өрнектерді өз бетімен орындай білу; 9.2.2.3 көптүсті тоқу туралы түсініктерінің болуы; 9.2.2.4 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен сызба бойынша екі түсті өрнекті орындау; 9.2.2.5 бұйымның сызбасы мен үлгісін талдау, мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен жұмыс жоспарын құрастыру;

		<p>9.2.2.6 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен бұйымды тоқу үшін ілмектерді есептеуді орындау;</p> <p>9.2.2.7 бұйымды дайындау: бас киім, сөмке, косметичка, кәдесыйлар, ойыншық, майлық, аксессуарлар, ілгектермен орындалатын аппликация, белдемше;</p> <p>9.2.2.8 тоқыма бұйымның ВТО ережесін орындау</p>
3.Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	<p>9.3.1.1 өз жұмысын және өз жолдастарының жұмысын талдауға және бағалауға ұмтылу;</p> <p>9.3.1.2 жұмыста жетістіктер мен кемшіліктерді атап өту;</p> <p>9.3.1.3 сөздік есепте зерттелген терминдерді қолданып, орындалған жұмыс туралы есеп жасау</p>
	3.2. Өзіндік жұмыс	9.3.2.1. ілгекпен бақылау үлгісін орындау
3-тоқсан		
1. Материалтану. Аспаптар және құралдар	1.1 Еңбек бұйымы туралы жалпы мәліметтер	<p>9.1.1.1 өз Отаны үшін мақтаныш сезімін көрсету;</p> <p>9.1.1.2 тоқудың аса маңызды ерекшеліктері туралы білімін және түсінігін көрсету;</p> <p>9.1.1.3 тоқымашы кәсібі туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>9.1.1.4 мұғалімнің көмегімен қызықтыратын ақпараттың қайнар көзін білу;</p> <p>9.1.1.5 шеберханадағы мінез-құлық ережесі, жұмыс орнын ұйымдастыру, формалық киім, киім эстетикасы туралы түсініктерінің болуы</p>
	1.2 ҚР еңбек туралы заңы және этика	<p>9.1.2.1 шеберханадағы мінез-құлық ережесі, жұмыс орнын ұйымдастыру, формалық киім, киім эстетикасы туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>9.1.2.2 ҚР жалпы еңбек заңы туралы түсініктің болуы.</p>
		<p>9.1.3.1 сыртқы түрі бойынша иірілген жіпті өз бетімен танып-білу;</p> <p>9.1.3.2 ілмектерді жинақтауда және ылғалды-жылу өңдеуде жіптің қасиеттерін есепке алу;</p>

	1.3 Материалдарды, құралдарды және жабдықтарды талдау	9.1.3.3 қолмен және машина тәсілімен тоқуға арналған материалдар мен аспаптарды, құралдарды өз бетімен таңдау
2.Еңбек бұйымын дайындау технологиясы	2.1 Тоқыма біздермен тоқу	<p>9.2.1.1 бұйымның үлгісі бойынша тапсырмада өз бетімен бағдарлай білу;</p> <p>9.2.1.2 бұйымның сызбасы мен үлгісін талдау, мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен жұмыс жоспарын құрастыру;</p> <p>9.2.1.3 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен бұйымды тоқу үшін ілмектерді есептеуді орындау; 9.2.1.4 бұйымдарды орындау: оюланған көрпе, түрлі-түсті кілемше, өрнегі бар шарф, ойыншық, қалпақ, қолғаптар, ұйықтар, гетра, белдемше;</p> <p>9.2.1.5 тоқыма бұйымның ВТО ережесін орындау</p>
	2.2. Ілгекпен тоқу	<p>9.2.2.1 бұйымның үлгісі бойынша тапсырмада өз бетімен бағдарлай білу;</p> <p>9.2.2.2 бұйымның сызбасы мен үлгісін талдау, мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен жұмыс жоспарын құрастыру;</p> <p>9.2.2.3 бұйымды дайындау: тұтқыш, майлық, ойыншық, косметичка, құты, кәдесый, аксессуарлар;</p> <p>9.2.2.4 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен бұйымның жиегін ілгекпен әрлеуді орындай білу;</p> <p>9.2.2.5 тоқыма бұйымды ылғалды және жылумен өңдеу ережесін орындау</p>
		<p>9.2.3.1 тоқыма бұйымы және трикотаж матасы бойынша кестелеу ережесін орындау;</p> <p>9.2.3.2 қолмен әрлеу тігістерін орындау техникасын меңгеру;</p> <p>9.2.3.3 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен тоқыма бұйымдарды түймелермен, бисермен, паеткамен, лентамен, шашақтармен, шілтермен, помпондармен сәндік безендіру;</p>

	2.3 Тоқыма бұйымдарын әрлеу	<p>9.2.3.4 аппликацияны бұйыммен біріктіру тәсілдерін және олардың орындалу бірізділігін білу;</p> <p>9.2.3.5 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен тоқыма бұйымда аппликацияны орындай білу</p> <p>9.2.3.6 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен тоқыма бұйымды аралас әрлеуді орындау;</p> <p>9.2.3.7 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен біріктіруші трикотаж тігістерін орындау;</p> <p>9.2.3.8 өз бетімен немесе мұғалімнің көмегімен бұрын қолданыста болған трикотаж бұйымдарды сәндік әрлеуді орындау</p>
3. Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау.	<p>9.3.1.1 өз жұмысын және өз жолдастарының жұмысын талдауға және бағалауға ұмтылу;</p> <p>9.3.1.2 жұмыста жетістіктер мен кемшіліктерді атап өту;</p> <p>9.3.1.3 сөздік есепте зерттелген терминдерді қолданып, орындалған жұмыс туралы есеп жасау</p>
	3.2 Өзіндік жұмыс	9.3.2.3 бакылау үлгісін әрлеуді орындау
4-тоқсан		
	1.1. Еңбек бұйымы туралы жалпы мәліметтер	<p>9.1.1.1 өз Отаны үшін мақтаныш сезімін көрсету</p> <p>9.1.1.2 тоқудың аса маңызды ерекшеліктері туралы білімін және түсінігін көрсету;</p> <p>9.1.1.3 тоқымашы кәсібі туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>9.1.1.4 мұғалімнің көмегімен қызықтыратын ақпараттың қайнар көзін білу;</p> <p>9.1.1.5 шеберханадағы мінез-құлық ережесі, жұмыс орнын ұйымдастыру, формалық киім, киім эстетикасы туралы түсініктерінің болуы</p>
	1.2 ҚР еңбек туралы заңы және этика	<p>9.1.2.1 шеберханадағы мінез-құлық ережесі, жұмыс орнын ұйымдастыру, формалық киім, киім эстетикасы туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>9.1.2.2 ҚР жалпы еңбек заңы туралы түсініктің болуы</p>

<p>1. Материалтану. Аспаптар және құралдар</p>	<p>1.3 Материалдарды, құралдарды және жабдықтарды талдау</p>	<p>9.1.3.1 сыртқы түрі бойынша иірілген жіпті өз бетімен танып-білу; 9.1.3.2 ілмектерді жинақтауда және ылғалды-жылу өңдеуде жіптің қасиеттерін есепке алу; 9.1.2.3 қолмен және машина тәсілімен тоқуға арналған материалдар мен аспаптарды, құралдарды өз бетімен таңдау; 9.1.3.4 тұрмыстық тоқыма машинасының түрлерін білу; 9.1.3.5 тоқуға арналған аспаптармен, материалдармен және жабдықтармен жұмыс істеуде санитарлы-гигиеналық талаптарды орындау; 9.1.3.6 өз бетімен жұмыс орнын ұйымдастыру; 9.1.3.7 кесетін және шаншитын аспаптармен, тоқыма машинасымен, үтікпен жұмыс барысында қауіпсіздік ережесін орындау; 9.1.3.8 тоқудың сапасына және дайын өнімге қойылатын талаптар туралы түсініктерінің болуы</p>
	<p>2.1 Тоқыма біздермен тоқу</p>	<p>9.2.1.1 мұғалімнің көмегімен қарапайым сызбаларды оқу, жазу және тоқи білу; 9.2.1.2 үлгі бойынша тапсырмада бағдарлай білу; 9.2.1.3 мұғалімнің көмегімен және өз бетімен бұйыммен жұмыс жасау жоспарын құрастыру; 9.2.1.4 бұйымды тоқу үшін ілмектерді есептеуді орындау ережесін білу; 9.2.1.5 бұйымдарды орындау: шағын орамал, шашқа арналған жолақ, білезік, қалпақ, белдемше, көрпе, ойыншық; 9.2.1.6 тоқыма бұйымның ВТО ережесін орындау</p>
	<p>2.2 Ілгекпен тоқу</p>	<p>9.2.2.1 мұғалімнің көмегімен ілмектерді азайту, қосуды орындау; 9.2.2.2 мұғалімнің көмегімен қарапайым сызбаларды оқу, жазу және тоқи білу; 9.2.2.3 бағандар мен ауа ілмектері негізінде өрнектерді орындау;</p>

		<p>9.2.2.4 мұғалімнің көмегімен бұйымды безендіру үшін ілгекпен тоқылған аппликацияны қолдану; 9.2.2.5 тоқыма бұйымды ылғалды және жылумен өңдеу ережесін орындау</p>
<p>2.Еңбек бұйымын дайындау технологиясы</p>	<p>2.3 Тоқыма бұйымдарын әрлеу</p>	<p>9.2.3.1 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен тоқыма бұйымдарды түймелермен, бисермен, паеткамен, лентамен, шашақтармен, шілтермен, помпондармен сәндік безендіру; 9.2.3.2 мұғалімнің көмегімен тоқыма бұйымды сәндік безендіруге арналған материалдарды, құралдарды және аспаптарды іріктей білу; 9.2.3.3 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен тоқыма бұйымда аппликацияны орындай білу; 9.2.3.4 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен тоқыма бұйымды әрлеуді орындау; 9.2.3.5 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен біріктіруші трикотаж тігістерін орындау</p>
	<p>2.4 Тоқыма бұйымдарын жөндеу</p>	<p>9.2.4.1 тоқыма бұйымдарына күтім жасау ережесін орындау; 9.2.4.2 трикотаж бұйымдарын көркем жамау туралы түсініктерінің болуы; 9.2.4.3 мұғалімнің көмегімен трикотаж бұйымдарын сызба бойынша көркем жамауды орындау; 9.2.4.4 мұғалімнің көмегімен шұлық-ұйық бұйымдарын қалпына келтіруді орындай білу; 9.2.4.5 бұйымды ұзындығы бойынша ұзарту (өсіру) тәсілдерін меңгеру; 9.2.4.6 бұйымның ақауын ескеріп, жөндеу тәсілін таңдай білу; 9.2.4.7 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен трикотаж бұйымның ақауын ескеріп жөндеуді орындау; 9.2.4.8 ескі трикотаж заттарды қолдану туралы түсініктерінің болуы;</p>

		9.2.4.9 мұғалімнің көмегімен ескі трикотаж заттардан бұйымды орындау
	2.5 Машинамен тоқу	9.2.5.1 тұрмыстық тоқыма машинасының бірфонтурлы моделінің құрылысын білу (жіп жүргізуші, жіпті бағыттаушы, каретка, қатарларды есептегіш, тілдері бар металл инелер, пластина-рельстер) ; 9.2.5.2 мұғалімнің көмегімен тұрмыстық тоқыма машинасын толтыру; 9.2.5.3 мұғалімнің көмегімен машинаны реттеуді орындау; 9.2.5.4 мұғалімнің көмегімен тұрмыстық тоқыма машинасында жұмыс істеу тәсілдерін меңгеру; 9.2.5.5 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен тегіс матаны (жатық кестені) тоқи білу; 9.2.5.6 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен жұмыс жоспарын құрастыру; 9.2.5.6 иілмелі жатық кестемен бұйымды дайындау; 9.2.5.7 тоқыма бұйымды WTO ережесін орындау
3. Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	9.3.1.1 өз жұмысын және өз жолдастарының жұмысын талдауға және бағалауға ұмтылу; 9.3.1.2 жұмыста жетістіктер мен кемшіліктерді атап өту; 9.3.1.3 сөздік есепте зерттелген терминдерді қолданып, орындалған жұмыс туралы есеп жасау; 9.3.1.4 алынған білімді практикалық іс-әрекетте қолдану
	3.2 Бақылау қорытынды жұмысы (оқу жылы бойынша)	9.3.2.1 мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды практикалық жұмысты орындау (дифференциалды)

4) 10-сынып:

7-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
		10.1.1.1 өз Отаны үшін мақтаныш сезімін көрсету;

1. Материалтану. Аспаптар және құралдар	1.1. Еңбек бұйымы туралы жалпы мәліметтер	10.1.1.2 тоқудың аса маңызды ерекшеліктері туралы білімін және түсінігін көрсету; 10.1.1.3 тоқымашы кәсібі туралы түсініктерінің болуы; 10.1.1.4 мұғалімнің көмегімен қызықтыратын ақпараттың қайнар көзін білу
	1.2 ҚР еңбек туралы заңы және этика	10.1.2.1 оқу-еңбек ұжымында кәсіби этиканы сақтау; 10.1.2.2 кәсіби борыш және жауапкершілік туралы түсінігінің болуы; 10.1.2.3. ересектермен және қатарластармен ынтымақтасу, топта, ұжымда жұмыс істей білу
	1.3 Материалдарды, құралдарды және жабдыктарды талдау	10.1.2.1 трикотаж маталардың түрлері мен ерекшеліктерін білу; 10.1.2.2 қолмен және машина тәсілімен тоқуға арналған материалдар мен аспаптарды, құралдарды өз бетімен таңдау; 10.1.2.3 тоқуға арналған аспаптармен, материалдармен және жабдыктармен жұмыс істеуде санитарлы-гигиеналық талаптарды орындау; 10.1.2.4 жұмыс орнын ұйымдастыру, кесетін және шанштитын аспаптармен, тоқыма машинасымен, үтікпен жұмыс барысында қауіпсіздік ережесін орындау
	2.1 Тоқыма біздермен тоқу	10.2.1.1 өрнектің сызбасын өз бетімен оқу, жазу және құрастыра білу; 10.2.1.2 сызба бойынша өз бетімен тоқи білу; 10.2.1.3 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен айналмалы бізбен бұйымды тоқи білу; 10.2.1.4 тоқыма бұйымды дайындау бірізділігін өз бетімен анықтау; 10.2.1.5 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен бұйымды тоқу үшін есептеуді орындау; 10.2.1.6 дайын бұйымның WTO ережесін орындау; 10.2.1.7 бұйымдарды орындау: оюы бар көрпе, кілемше, шарф,

2.Еңбек бұйымын дайындау технологиясы		снуд, қалпақ, қолғап, ұйық, гетра, белдемше, аксессуарлар
	2.2. Ілгекпен тоқу	<p>10.2.2.1 өрнектердің сызбасын өз бетімен оқи білу;</p> <p>10.2.2.2 өрнектерді өз бетімен орындай білу;</p> <p>10.2.2.3 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен сызба бойынша көптүсті өрнекті орындау;</p> <p>10.2.2.4 тоқылған бұйымды дайындаудың бірізділігін өз бетімен анықтау;</p> <p>10.2.2.5 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен бұйымды тоқу үшін есептеуді орындау;</p> <p>10.2.2.6 бұйымдарды дайындау: оюлы көрпе, кілемше, шарф, қалпақ, гетры, белдемше, бас киім, сөмке, косметичка, кәдесыйлар, ойыншық, майлық, аксессуарлар, ілгектермен орындалатын аппликация;</p> <p>10.2.2.7 тоқыма бұйымның WTO ережесін орындау</p>
3. Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	<p>10.3.1.1 мұғалімнің ішінара көмегімен ағымдық өзіндік бақылауды жүзеге асыру;</p> <p>10.3.1.2 жұмыстың сапасын тексеру;</p> <p>10.3.1.3 сөйлеуде техникалық терминологияны қолдану;</p> <p>10.3.1.4 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетімен орындалған жұмыс туралы сөздік есепті жүзеге асыру</p>
	3.2 Өзіндік жұмыс	10.3.2.1 тоқыма бізбен бақылау үлгісін орындау
2-тоқсан		
	1.1 Еңбек бұйымы туралы жалпы мәліметтер	<p>10.1.1.1 өз Отаны үшін мақтаныш сезімін көрсету;</p> <p>10.1.1.2 тоқудың аса маңызды ерекшеліктері туралы білімін және түсінігін көрсету;</p> <p>10.1.1.3 тоқымашы кәсібі туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>10.1.1.4 мұғалімнің көмегімен қызықтыратын ақпараттың қайнар көзін білу</p>
		10.1.2.1 оқу-еңбек ұжымында кәсіби этиканы сақтау;

<p>1. Материалтану. Аспаптар және құралдар</p>	<p>1.2 ҚР еңбек туралы заңы және этика</p>	<p>10.1.2.2 кәсіби борыш және жауапкершілік туралы түсінігінің болуы; 10.1.2.3. ересектермен және қатарластармен ынтымақтасу, топта, ұжымда жұмыс істей білу</p>
<p>2. Еңбек бұйымын дайындау технологиясы</p>	<p>1.3 Материалдарды, құралдарды және жабдыктарды талдау</p>	<p>10.1.2.1 трикотаж маталардың түрлері мен ерекшеліктерін білу 10.1.2.2 қолмен және машина тәсілімен тоқуға арналған материалдар мен аспаптарды, құралдарды өз бетімен таңдау 10.1.2.3 тоқуға арналған аспаптармен, материалдармен және жабдыктармен жұмыс істеуде санитарлы-гигиеналық талаптарды орындау 10.1.2.4 жұмыс орнын ұйымдастыру, кесетін және шаншитын аспаптармен, тоқыма машинасымен, үтікпен жұмыс барысында қауіпсіздік ережесін орындау</p> <p>2.1 Тоқыма біздермен тоқу</p> <p>2.2 Ілгекпен тоқу</p>
	<p>2.1 Тоқыма біздермен тоқу</p>	<p>10.2.1.1 өрнектің сызбасын өз бетімен оқу, жазу және құрастыра білу; 10.2.1.2 сызба бойынша өз бетімен тоқи білу; 10.2.1.3 мұғалімнің көмегімен және өз бетімен бұйыммен жұмыс жасау жоспарын құрастыру; 10.2.1.4 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен бұйымды тоқу үшін есептеуді орындау; 10.2.1.5 дайын бұйымның ВТО ережесін орындау</p>
	<p>2.2 Ілгекпен тоқу</p>	<p>10.2.2.1 мұғалімнің көмегімен ілмектерді азайту, қосуды орындау; 10.2.2.2 мұғалімнің көмегімен қарапайым сызбаларды оқу, жазу және тоқи білу; 10.2.2.3 бағандар мен ауа ілмектері негізінде өрнектерді орындау; 10.2.2.4 мұғалімнің көмегімен бұйымды безендіру үшін ілгекпен тоқылған аппликацияны қолдану; 10.2.2.5 тоқыма бұйымды ылғалды және жылумен өңдеу ережесін орындау</p>

	2.3. Тоқыма бұйымдарын әрлеу	<p>10.2.3.1 трикотаж бойынша кестелеу ережесін орындау;</p> <p>10.2.3.2 кенеп матада қолмен әрлеу тігістерін орындау техникасын меңгеру;</p> <p>10.2.3.3 әртүрлі тәсілдермен трикотаж бұйымдарды өз бетімен сәндік безендіру;</p> <p>10.2.3.4 аппликацияны бұйыммен біріктіру тәсілдерін және олардың орындалу бірізділігін білу;</p> <p>10.2.3.5 трикотаж бұйымдарында аппликацияның алуан түрлерін өз бетімен орындау;</p> <p>10.2.3.6 трикотаж бұйымды өз бетімен аралас әрлеуді орындау;</p> <p>10.2.3.7 өз бетімен біріктіруші трикотаж тігістерін орындау;</p> <p>10.2.3.8 бұрын қолданыста болған трикотаж бұйымдарды өз бетімен сәндік әрлеуді орындау</p>
3. Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	<p>10.3.1.1 мұғалімнің ішінара көмегімен ағымдық өзіндік бақылауды жүзеге асыру;</p> <p>10.3.1.2 жұмыстың сапасын тексеру;</p> <p>10.3.1.3 сөйлеуде техникалық терминологияны қолдану;</p> <p>10.3.1.4 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетімен орындалған жұмыс туралы сөздік есепті жүзеге асыру</p>
	3.2 Өзіндік жұмыс	10.3.2.2 ілгекпен бақылау үлгісін орындау
3-тоқсан		
	1.1 Еңбек бұйымы туралы жалпы мәліметтер	<p>10.1.1.1 өз Отаны үшін мақтаныш сезімін көрсету;</p> <p>10.1.1.2 тоқудың аса маңызды ерекшеліктері туралы білімін және түсінігін көрсету;</p> <p>10.1.1.3 тоқымашы кәсібі туралы түсініктерінің болуы;</p> <p>10.1.1.4 мұғалімнің көмегімен қызықтыратын ақпараттың қайнар көзін білу</p>
	1.2 ҚР еңбек туралы заңы және этика	<p>10.1.2.1 оқу-еңбек ұжымында кәсіби этиканы сақтау;</p> <p>10.1.2.2 кәсіби борыш және жауапкершілік туралы түсінігінің болуы;</p>

<p>1. Материалтану. Аспаптар және құралдар</p>	<p>1.3 Материалдарды, құралдарды және жабдықтарды талдау</p>	<p>10.1.2.3. ересектермен және қатарластармен ынтымақтасу, топта, ұжымда жұмыс істей білу</p> <p>10.1.2.1 трикотаж маталардың түрлері мен ерекшеліктерін білу; 10.1.2.2 қолмен және машина тәсілімен тоқуға арналған материалдар мен аспаптарды, құралдарды өз бетімен таңдау; 10.1.2.3 тоқуға арналған аспаптармен, материалдармен және жабдықтармен жұмыс істеуде санитарлы-гигиеналық талаптарды орындау; 10.1.2.4 жұмыс орнын ұйымдастыру, кесетін және шаншитын аспаптармен, тоқыма машинасымен, үтікпен жұмыс барысында қауіпсіздік ережесін орындау</p>
	<p>2.1 Тоқыма біздермен тоқу</p> <p>2.3 Тоқыма бұйымдарын әрлеу</p>	<p>10.2.1.1 мұғалімнің көмегімен қарапайым сызбаларды оқу, жазу және тоқи білу; 10.2.1.2 үлгі бойынша тапсырмада бағдарлай білу; 10.2.1.3 мұғалімнің көмегімен және өз бетімен бұйыммен жұмыс жасау жоспарын құрастыру; 10.2.1.4 бұйымды тоқу үшін ілмектерді есептеуді орындау ережесін білу; 10.2.1.5 бұйымдарды орындау: шағын орамал, шашка арналған жолақ, білезік, қалпақ, белдемше, көрпе, ойыншық; 10.2.1.6 тоқыма бұйымның WTO ережесін орындау</p> <p>10.2.3.1 трикотаж бойынша кестелеу ережесін орындау; 10.2.3.2 кенеп матада қолмен әрлеу тігістерін орындау техникасын меңгеру; 10.2.3.3 әртүрлі тәсілдермен трикотаж бұйымдарды өз бетімен сәндік безендіру; 10.2.3.4 аппликацияны бұйыммен біріктіру тәсілдерін және олардың орындалу бірізділігін білу; 10.2.3.5 трикотаж бұйымдарында аппликацияның алуан түрлерін өз бетімен орындау;</p>

		<p>10.2.3.6 трикотаж бұйымды өз бетімен аралас әрлеуді орындау; 10.2.3.7 өз бетімен біріктіруші трикотаж тігістерін орындау; 10.2.3.8 бұрын қолданыста болған трикотаж бұйымдарды өз бетімен сәндік әрлеуді орындау</p>
<p>2. Еңбек бұйымын дайындау технологиясы</p>	<p>2.4 Тоқыма бұйымдарын жөндеу</p>	<p>10.2.4.1 тоқыма бұйымдарына күтім жасау ережесін орындау; 10.2.4.2 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен трикотаж бұйымдарын сызба бойынша көркем жамауды орындау; 10.2.4.3 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен шұлық-ұйық бұйымдарын қалпына келтіруді орындай білу; 10.2.4.4 кеттель тігісін орындау техникасын меңгеру; 10.2.4.5 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен үлгіде кеттель тігісін орындау; 10.2.4.6 мұғалімнің көмегімен ескі трикотаж заттардан бұйымды орындау; 10.2.4.7 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен трикотаж бұйымның ақауын ескеріп жөндеуді орындау</p>
	<p>2.5 Машинамен тоқу</p>	<p>10.2.5.1 тұрмыстық тоқыма машинасының түрлері мен құрылысын білу; 10.2.5.2 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен тұрмыстық тоқыма машинасын толтыру; 10.2.5.3 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен тұрмыстық тоқыма машинасын реттеуді орындау; 10.2.5.4 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен тұрмыстық тоқыма машинасында тоқудың негізгі түрлері мен амалдарын меңгеру; 10.2.5.5 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен жұмыс жоспарын құрастыру; 10.2.5.6 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен тоқудың негізгі түрлері мен амалдарын қолданып бұйымды дайындау;</p>

		10.2.5.7 тоқыма бұйымды ВТО ережесін орындау
3. Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау	10.3.1.1 мұғалімнің ішінара көмегімен ағымдық өзіндік бақылауды жүзеге асыру; 10.3.1.2 жұмыстың сапасын тексеру; 10.3.1.3 сөйлеуде техникалық терминологияны қолдану; 10.3.1.4 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетімен орындалған жұмыс туралы сөздік есепті жүзеге асыру
	3.2 Өзіндік жұмыс	10.3.2.1 тоқыма машинасымен бақылау үлгісін орындау
4-тоқсан		
1. Материалтану. Аспаптар және құралдар	1.1 Еңбек бұйымы туралы жалпы мәліметтер	10.1.1.1 өз Отаны үшін мақтаныш сезімін көрсету; 10.1.1.2 тоқудың аса маңызды ерекшеліктері туралы білімін және түсінігін көрсету; 10.1.1.3 тоқымашы кәсібі туралы түсініктерінің болуы; 10.1.1.4 мұғалімнің көмегімен қызықтыратын ақпараттың қайнар көзін білу
	1.2 ҚР еңбек туралы заңы және этика	10.1.2.1 оқу-еңбек ұжымында кәсіби этиканы сақтау; 10.1.2.2 кәсіби борыш және жауапкершілік туралы түсінігінің болуы; 10.1.2.3. ересектермен және қатарластармен ынтымақтасу, топта, ұжымда жұмыс істей білу
	1.3 Материалдарды, құралдарды және жабдықтарды талдау	10.1.2.1 трикотаж маталардың түрлері мен ерекшеліктерін білу; 10.1.2.2 қолмен және машина тәсілімен тоқуға арналған материалдар мен аспаптарды, құралдарды өз бетімен таңдау; 10.1.2.3 тоқуға арналған аспаптармен, материалдармен және жабдықтармен жұмыс істеуде санитарлы-гигиеналық талаптарды орындау; 10.1.2.4 жұмыс орнын ұйымдастыру, кесетін және шаншитын аспаптармен, тоқыма машинасымен, үтікпен жұмыс барысында қауіпсіздік ережесін орындау

2.Еңбек бұйымын дайындау технологиясы	2.1 Тоқыма біздермен тоқу	<p>10.2.1.1 өрнектің сызбасын өз бетімен оқу, жазу және құрастыра білу;</p> <p>10.2.1.2 сызба бойынша өз бетімен тоқи білу; 10.2.1.3 мұғалімнің көмегімен және өз бетімен бұйыммен жұмыс жасау жоспарын құрастыру;</p> <p>10.2.1.4 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен бұйымды тоқу үшін есептеуді орындау;</p> <p>10.2.1.5 дайын бұйымның ВТО ережесін орындау</p>
	2.2 Ілгекпен тоқу	<p>10.2.2.1 мұғалімнің көмегімен ілмектерді азайту, қосуды орындау;</p> <p>10.2.2.2 мұғалімнің көмегімен қарапайым сызбаларды оқу, жазу және тоқи білу;</p> <p>10.2.2.3 бағандар мен ауа ілмектері негізінде өрнектерді орындау;</p> <p>10.2.2.4 мұғалімнің көмегімен бұйымды безендіру үшін ілгекпен тоқылған аппликацияны қолдану;</p> <p>10.2.2.5 тоқыма бұйымды ылғалды және жылумен өңдеу ережесін орындау</p>
	2.3 Тоқыма бұйымдарын әрлеу	<p>10.2.3.1 трикотаж бойынша кестелеу ережесін орындау;</p> <p>10.2.3.2 кенеп матада қолмен әрлеу тігістерін орындау техникасын меңгеру;</p> <p>10.2.3.3 әртүрлі тәсілдермен трикотаж бұйымдарды өз бетімен сәндік безендіру;</p> <p>10.2.3.4 аппликацияны бұйыммен біріктіру тәсілдерін және олардың орындалу бірізділігін білу;</p> <p>10.2.3.5 трикотаж бұйымдарында аппликацияның алуан түрлерін өз бетімен орындау;</p> <p>10.2.3.6 трикотаж бұйымды өз бетімен аралас әрлеуді орындау;</p> <p>10.2.3.7 өз бетімен біріктіруші трикотаж тігістерін орындау;</p> <p>10.2.3.8 бұрын қолданыста болған трикотаж бұйымдарды өз бетімен сәндік әрлеуді орындау</p>
		10.2.4.1 тоқыма бұйымдарына күтім жасау ережесін орындау;

	<p>2.4 Тоқыма бұйымдарын жөндеу</p>	<p>10.2.4.2 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен трикотаж бұйымдарын сызба бойынша көркем жамауды орындау; 10.2.4.3 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен шұлық-ұйық бұйымдарын қалпына келтіруді орындай білу; 10.2.4.4 кеттель тігісін орындау техникасын меңгеру; 10.2.4.5 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен үлгіде кеттель тігісін орындау; 10.2.4.6 мұғалімнің көмегімен ескі трикотаж заттардан бұйымды орындау; 10.2.4.7 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен трикотаж бұйымның ақауын ескеріп жөндеуді орындау</p>
	<p>2.5 Машинамен тоқу</p>	<p>10.2.5.1 тұрмыстық тоқыма машинасының түрлері мен құрылысын білу; 10.2.5.2 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен тұрмыстық тоқыма машинасын толтыру; 10.2.5.3 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен тұрмыстық тоқыма машинасын реттеуді орындау; 10.2.5.4 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен тұрмыстық тоқыма машинасында тоқудың негізгі түрлері мен амалдарын меңгеру; 10.2.5.5 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен жұмыс жоспарын құрастыру; 10.2.5.6 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетімен тоқудың негізгі түрлері мен амалдарын қолданып бұйымды дайындау; 10.2.5.7 тоқыма бұйымды WTO ережесін орындау</p>
	<p>3.1 Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау</p>	<p>10.3.1.1 мұғалімнің ішінара көмегімен ағымдық өзіндік бақылауды жүзеге асыру; 10.3.1.2 жұмыстың сапасын тексеру; 10.3.1.3 сөйлеуде техникалық терминологияны қолдану;</p>

3. Еңбек бұйымдарын талдау және бағалау		10.3.1.4 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетімен орындалған жұмыс туралы сөздік есепті жүзеге асыру
	3.2 Бақылау қорытынды жұмысы (оқу жылы бойынша	10.3.2.1 мұғалімнің таңдауы бойынша қорытынды практикалық жұмысты орындау (дифференциалды

Ескерту: білім беру ұйымында оқу-еңбек үдерісін қажетті өндірістік материалымен қамтамасыз ету мүмкіншіліктеріне қарай, мұғалім тақырыптарды оқыту реттілігін белгілейді.

"Кәсіби еңбекке баулу" пәні бойынша 7
-10 сыныптағы зияты жеңіл түрде
зақымдалған білім алушыларға
арналған жаңартылған мазмұндағы
үлгілік оқу бағдарламасына
15-қосымша

Ескерту. 15-қосымшасының жоғарғы оң жақ бұрышы жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 7-10 сыныптар үшін "Кәсіби еңбекке баулу. Кіші қызмет көрсетуші" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

127. "Кәсіби еңбекке баулу. Кіші қызмет көрсетуші" профилі бойынша бағдарлама келесі бөлімдерді қамтиды:

- 1) 1-бөлім "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар";
- 2) 2-бөлім "Қызмет көрсету еңбек технологиясы";
- 3) 3-бөлім "Қызмет көрсетушінің еңбегін сараптау және бағалау".

128. "Материалтану. Құралдар және жабдықтар" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) қызмет көрсетететүшілер жайлы жалпы мәліметтер ;
- 2) материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау.

129. "Сылау-сырлау жұмысының" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) мектеп ауласындағы аймақты тазалау;
- 2) мөлме өсімдіктеріне күтім жасау;
- 3) еденді тазалау;
- 4) бөлмені тазалау;
- 5) ыдыс-аяқтың тазалығын сақтау;
- 6) ыдыс-аяқтың тазалығын сақтау

- 7) асханадағы және ас әзірлейтін бөлімшедегі жұмыстар;
 8) төсек –орынын тазалығын сақтау;
 9) еңбек гигиенасы, өндірістік санитария және жеке гигиенаның негіздері.

130. "Қызмет көрсетушінің еңбегін сараптау және бағалау" бөлімі келесі бөлімшені қамтиды:

- 1) қызмет көрсетушінің еңбегін сараптау және бағалау.

131. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

- 1) 1-бөлім "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар":
 1-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1.1. Қызмет көрсетушілер жайлы жалпы мәліметтер	<p>7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде сезіну;</p> <p>7.1.1. мамандықты зерттеп, ерекшеліктерімен қызмет көрсетудегі қажеттіліктерді анықтау;</p> <p>7.1.1.3 құрал-жабдықтарды, жұмыс ережелері және кабинетте қызмет көрсетушінің өзін-өзі ұстауын білу;</p> <p>7.1.1.4 күнделікті өмірде әлеуметтік-тұрмыстық дағдыларды меңгеру;</p> <p>7.1.1.5 қызмет орындарын тазалаушы туралы білу: міндеттері, негізгі талаптар;</p> <p>7.1.1.6 іскерлік қарым-қатынас,</p>	<p>8.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш сезімін көрсету;</p> <p>8.1.1.2 қызмет көрсетушінің неғұрлым маңызды ерекшеліктерін түсіну және көрсете білу</p> <p>8.1.1.3 ыдыс-аяқ жуушының жұмысын білу: міндеттері, негізгі талаптар;</p> <p>8.1.1.4 қызметші әйелдің жұмысы туралы білу: міндеттері, негізгі талаптар;</p> <p>8.1.1.5 іскерлік қарым-қатынас пен этикет нормаларын білу</p>	<p>9.1.1.1 басқа адамның пікіріне, әр түрлі халықтардың тарихына және мәдениетіне құрметті қатынас көрсету;</p> <p>9.1.1.2 қызмет көрсетушілердің еңбектерін үйренуге және өз ойымен сипаттауға талпыну;</p> <p>9.1.1.3 өз мүмкіндіктері жайлы, өзіне қажетті тіршілігін қамтамасыз ету туралы түсініктің болуы;</p> <p>9.1.1.4 ас үй қызметшісінің жұмысы туралы түсініктің болуы: міндеттері, негізгі талаптар;</p> <p>9.1.1.5 аула сыпырушының жұмысы туралы түсініктің болуы: міндеттері, негізгі талаптар;</p> <p>9.1.1.6 тәрбиеші көмекшісінің жұмысы туралы түсініктің болуы: міндеттері, негізгі талаптар;</p> <p>9.1.1.7 этикет және іскерлік</p>	<p>10.1.1.1 әр түрлі мәдениетіне, нәсіліне, діни сеніміне қарамастан адамдарға төзімділік көрсету;</p> <p>10.1.1.2 әр түрлі еңбек етушілердің материалдарын және тәсілдерін салыстыру, талдау;</p> <p>10.1.1.3 өндіруші мекемені тазалаушы қызметкерлерінің жұмысы, міндеттері, басты талаптары туралы түсінік болу;</p> <p>10.1.1.4 іскерлік қарым-қатынас пен этикет нормаларын білу;</p> <p>10.1.1.5 заңнамаға сәйкес материалдық зиян тигізгені үшін жауапкершілікті сезіну</p>

	этикет нормалары туралы білу		қарым-қатынас нормалары жайлы білу; 9.1.1.8 жұмыс орнында еңбек міндеттерін орындамаған жағдайдағы жауапкершілікті түсіну	
1.2. Материалдар, құралдар мен жабдықтарды талдау	7.1.2.1 мектеп ауласын жинау үшін қажетті тұрмыстық құрал-саймандарды ажырата білу (сыпырғыш, күрек, тырма, қалақ, қозғалтқыш, қырғыш, кетпен); 7.1.2.2 жұмыста құрал-саймандарды пайдалану; 7.1.2.3 құрал-саймандар мен оның құрылысын білу; 7.1.2.4 жинау құралдарын тазарту және сақтау орындарын орнату; 7.1.2.5 мектеп ауласында жұмыс істеуге арналған арнайы киімдердің түрлері, тағайындалуын, сақталуын және күтімін білу; 7.1.2.6 жұмыс орындарын ұйымдастыру; 7.1.2.7 қауіпсіз жұмыс істеу ережесін орындау; 7.1.2.8 тазарту құралдарын	8.1.2.1 зембіл мен сүйменнің құрылысы, нысаны, қауіпсіздік ережесі мен сақталуын білу; 8.1.2.2 жұмыс орындарын ұйымдастыру 8.1.2.3 қауіпсіз жұмыс істеу ережесін орындау; 8.1.2.4 паркетті еденді жууға арналған жуғыштарды пайдалану;	9.1.2.1 қайшыларының тағайындалу қағидасының қолданылуы және сақталуы туралы түсініктің болуы; 9.1.2.2 резеңке қолғап туралы түсініктің болуы: қағидалары, ұқыпты қарау ережесі тураы білу; 9.1.2.3 жұмыс орындарын ұйымдастыру 9.1.2.4 қауіпсіз жұмыс істеу ережелерін орындау; 9.1.2.5 құрылғыны қолдану , электрополотерді қолдану кезіндегі қауіпсіздік ережесі жайлы түсініктің болуы; 9.1.2.6 ыдыс жаутын құрал, оны қолдану , ыдыс жуатын машинаны қолдану кезіндегі қауіпсіздік шаралары туралы түсініктің болуы; 9.1.2.7 тұрмыстық тоңазытқышты қолданудағы қауіпсіздік ережелерін, құрылғыны қолдану туралы түсініктің болуы;	10.1.2.1 ұзын сырықта сақтау секторының құрылысы, тағайындау қағидасы және қауіпсіз жұмыс іскеу туралы білу; 10.1.2.2 паркетті еденнің жабдықталу мастикасын білу: мақсаты, түрлері, пайдалану, қауіпсіз жұмыс істеу ережесі , сақтау; 10.1.2.3 жылтыратылған жиһазды өңдеу құралдарын білу: мақсаты, түрлері, пайдалану, сақтау; 10.1.2.4 түрлі жабдықты және мүкәмалды өңдеу мен тазалауда қолданылатын жуғыш заттар

<p>ажырату (шелек, леген, қалақ, еден жуатын шөтке, шүберек, еден жуатын құрал);</p> <p>7.1.2.9 еден жуғыш заттарын білу: түрлері, тағайындалуы, қолдану ережесі, сақталуы;</p> <p>7.1.2.10 электр қауіпсіздік ережесін білу</p> <p>7.1.2.11 электр үтігінің құрылысы, тағайындау қағидасы, қауіпсіз жұмыс істеу және сақтауды білу;</p> <p>7.1.2.12 тұрмыстық электр шаңсорғыштың құрылысы, тағайындау қағидасы және қауіпсіз жұмыс істеу және сақтауды білу</p>	<p>8.1.2.5 паркетті еденді жууға арналған жуғыштарды пайдалану;</p> <p>8.1.2.6 кір машинасын қолдану кезінде құрылысы, пайдаланылуы, қауіпсіздік ережесін білу</p>	<p>9.1.2.8 санитарлық торапты тазалау кезінде арнайы киім туралы түсініктің болуы (резеңке етік және қолғап, су өтпейін алжапқыш): тағайындалуы, күтіп қолдану ережелері;</p> <p>9.1.2.9 иметь представление об устройстве, назначении, использовании, правилах безопасной работы и хранения приспособлений для обработки саноборудования: (щетка, вантуз); саноборудованияны өңдеуге арналған құралдарды қауіпсіз пайдалануы, сақтауы, тағайындалуы туралы білу: (шөткі, вантуз);</p> <p>9.1.2.10 керамиканы және эмальдарды тазалауға арналған құралдарды ажырата білу</p>	<p>туралы білу: мақсаты, түрлері, пайдалану, сақтау ережесі, ерітінді жасау;</p> <p>10.1.2.5 ламинат жуатын жуғыш заттарды ажырата білу: түрлері, қауіпсіз пайдалану ережесі, сақтау;</p> <p>10.1.2.6 жұмыс о р н ы н ұйымдастыру;</p> <p>10.1.2.7 қауіпсіз жұмыс істеу ережесін орындау</p>
---	--	--	--

2) 2-бөлім "Қызмет көрсету технологиясы":

2-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	<p>7.2.1.1 күзде аулада жұмыс істеу туралы ойланыңыз;</p> <p>7.2.1.2 жұмыстың нысандарын ажырата білу жол, көгалдандыру, спорт алаңы, мектеп ғимараттарының аумағы;</p>	<p>8.2.1.1 күзде, қыста, көктемде және жазда жұмыс орнында бөлісу</p> <p>8.2.1.2 жүк тасығыш және сорғыштармен жұмыс жасау;</p> <p>8.2.1.3 жерге түскен жапырақтарды тазалау;</p>		

<p>2.1.Мектеп ауласындағы тазалық жұмысы</p>	<p>7.2.1.3 сыпырғыш, күрек, қалақты ұстау; 7.2.1.4 қатты беті бар жолдарды тазалау; 7.2.1.5 қоқысты бір орынға жинау және қоқыс жинау, қоқысқа тастау; 7.2.1.6 көгалдың бұтақтарын және бөтен заттарын алып тастау; 7.2.1.7 спорт алаңдарын және мектеп аумағының аудандарын тазалау; 7.2.1.8 қыста аумақта жұмыс істеу туралы ұғымдарды қалыптастыру; 7.2.1.9 асфальтжәне бетон жамылғыларына жырата алу; 7.2.1.10 мұздың қаттылығының ауа температурасына тәуелділігі туралы түсінік беру; 7.2.1.11 жолдағы қауіпсіз жұмыс ережелерін білу; 7.2.1.12 Қозғалтқышпен, қырғышпен, жол бетіне кедергі келтірместен жұмыс істеу; 7.2.1.13 қардан жолдарды тазарту 7.2.1.14 арнайы мақсаттағы жерлерде қарды жою; 7.2.1.15 көктемде учаскедегі жұмыс туралы түсінікті анықтау;</p>	<p>8.2.1.4 арамшөптерді жұлу және алып тастау; 8.2.1.5 сыпыру түзету жолдарға және аландарға құм себу; 8.2.1.6 жиналған қоқысты көшіру; 8.2.1.7 жол жамылғысын бұзусыз ломмен жұмыс жасау; 8.2.1.8 мұзды кесу және тазалау; 8.2.1.9 арнайы мақсаттағы жерлерде қар мен мұзды апару 8.2.1.10 гүлзарлар мен бороздар туралы ақпараты болу; 8.2.1.11 гүлзарды қазыпалу 8.2.1.12 қазу сапасының мағынасы, тереңдігі, әдістері мен талаптары туралы түсінік алу; 8.2.1.13 гүл бақшасы үшін орынды таңдау; 8.2.1.14 гүлзардың шекарасын және бороздардың бағытын анықтау; 8.2.1.15 бұршіктер салу; 8.2.1.16 белгіленген тереңдікті қазып алу; 8.2.1.17 сызғышпен қазу тереңдігін анықтау; 8.2.1.18 топырақты жинайтын топырақтың деңгейін анықтау; 8.2.1.19 көпжылдық қыстайтын жерге</p>	<p>9.2.1.1 ағаштың құрылымы туралы мағлұматтың болуы ; магистраль, тәж; 9.2.1.2 мектептегі негізгі ағаш түрлерін ажырату; 9.2.1.3 ағаштар күзгі күтім туралы мағұлмат білу; 9.2.1.4 жақын аралық шеңберді, оның маңыздылығын және айнала шеңберін қазу ережелерін білу 9.2.1.5 бағбандық бөренелерді пайдалану 9.2.1.6 жақын аралық дөңгелекке лоппа арқылы қазыңыз 9.2.1.7 қалған жапырақтарды жинап, қабырғаға жинап қойыңыз; 9.2.1.8 ағаш бұтағын кесектермен кесіңіз; 9.2.1.9 фанердің қалтасын тазартқышпен тазалап, қылшықпен әк тастау керек; 9.2.1.10. бұрын алынған аумақтың тазалық дағдыларын шоғырландырып, тәжірибе жүзінде қолдану</p>	<p>10.2.1.1 казба тереңдігін анықтау; 10.2.1.2 ағаштың бұтақтарын ұзын полюсте бөренелермен кесіңіз; 10.2.1.3 бұрын алынған аумақтың тазалық дағдыларын шоғырландыру және қалыпқа келтіру; 10.2.1.4 аумақты тазарту үшін қажетті жұмыс түрлерін өз бетімен анықтау, жоспарлау және орындау</p>
--	--	---	--	--

	<p>7.2.1.16 .. көгалдандыру үшін топырақ дайындау; 7.2.1.17 құмды және саз топырақтарын өңдеудегі айырмашылықты түсіну 7.2.1.18 гүлзарлар мен жолдардан қоқыстардан тазалау</p>	<p>отырғызу алаңында топырақты топырақты босату; 8.2.1.20 көпжылдық өсімдіктердің екпелеріндегі құмыралардың арасын босату</p>		
<p>2.2.Бөлмедегі өсімдіктерге күтім жасау;</p>	<p>7.2.2.1 тереңдігін анықтау; үдегі өсімдіктерді сыртқы түрімен ерекшелендіру; 7.2.2.2. олардың атауын білу 7.2.2.3. гүлді суғару және бүрку; 7.2.2.4. суару үшін с у д ы ң температурасы мен сапасына қойылатын талаптар , суару жиілігін білу ; 7.2.2.5. суару практикасын түсіну; 7.2.2.6. құрғақ жапырақтарды кесіп , жинау 7.2.2.7. уды суғаруға және себуге дайындау; 7.2.2.8 түпқойманы тазалау және жуу; 7.2.2.9 гүл өсіретін құмыраларды сүрту</p>	<p>8.2.2.1 жарық сүйетінжәнекөлеңке г е төзімдіөсімдіктерту ралытүсініккеиебол ыңыз; 8.2.2.2 гүлдерді ауыстыру туралы ақпараты болу; 8.2.2.3 ауыстыруға және көшіруге ж а т а т ы н өсімдіктерді анықтау; 8.2.2.4 ауыстыру үшін гүлзарларды таңдау; 8.2.2.5 өсімдікті ауыстырып тиеу және ауыстыруды жүзеге асыру</p>	<p>9.2.2.1 бұрын алынған ғимараттарға күтім жасау дағдыларын сақтау және қолдану; 9.2.2.2 мұғалімнің көмегімен және (немесе) өсімдіктерге күтім жасау үшін қажетті жұмыстардың түрлерін ұжымдық түрде анықтау, жоспарлау және орындау</p>	<p>10.2.2.1 бұрын алынған ғимараттарға күтім жасау дағдыларын күшейту және қолдану; 10.2.2.2 өсімдіктерді күтіп-бағу үшін қажетті жұмыс түрлерін өз бетімен анықтау, жоспарлау және орындау</p>
	<p>7.2.3.1 боялған және линолеум қабатының тақтасын бөліп алу; 7.2.3.2 жууға арналған құралдар туралы ақпаратты түсіну, әртүрлі жабындылармен едендерді жууға қ а р с ы қолданылатын</p>	<p>8.2.3.1 паркетті еденнің жабу туралы түсінік алу: түрлері, мақсаттары және пайда болуы; 8.2.3.2 лакпен жабылған паркетті еденді дымқыл</p>	<p>9.2.3.1 паркет едені щеткамен және электрлі тазалағышпен тазалау; 9.2.3.2 паркет алаңында дақтарды кетіру; 9.2.3.3 бұрын алынған еденді</p>	<p>10.2.3.1 мастиканы қолдану үшін еденге арналған щетканы қолдану; 10.2.3.2 паркет еденін мастикамен жабу; 10.2.3.3 ламинат қабатының қасиеттерін түсіну; 10.2.3.4 ламинат қабатын тазалауды жүзеге асыру;</p>

<p>2.3.Едендерді тазалау</p>	<p>құралдарды қолдану; 7.2.3.3 щеткамен жұмыс істеу; 7.2.3.4 линолеуммен және плиткалы еденмен боялған ағаш тақтайды құрғақ және дымкыл тазалауға дайындау; 7.2.3.5 еденді швабрамен сүртіңіз; 7.2.3.6 шүберекті ыдыста шаю.</p>	<p>тазалауды жүзеге асыру; 8.2.3.3 мастикпен жабылған еденді сүргілеу үшін дайындаңыз; 8.2.3.4 жұмыс нәтижесін тексеру; 8.2.3.5 паркетті еденге арналған жуғыш заттарды қолдан.</p>	<p>тазалау дағдыларын нығайту 9.2.3.4 мұғалімнің көмегімен және (немесе) жыныстарды тазарту үшін қажетті жұмыс түрлерін ұжымдық түрде анықтау, жоспарлау және орындау</p>	<p>10.2.3.5 ламинатты күту ережелерін білу; 10.2.3.6 ламинаттан шыққан түрлі дақтарды кетіру; 10.2.3.7 бұрын алынған едендерді тазарту дағдыларын шоғырландыру және дамыту; 10.2.3.8 еденді тазарту үшін қажетті жұмыс түрлерін өз бетімен анықтау, жоспарлау және орындау</p>
<p>2.4.Бөлмені ұйымдастыру</p>	<p>7.2.4.1 үйдің жабдығы: плинтус, терезе жапқышы, терезе рамкасы, қыздыру радиаторы, есік (бір, екі), шығыс, желдеткіш; 7.2.4.2 тұрғын үй бөлмелері (жатын бөлме, монша, тағамдар, зал, асхана, зал, дәретхана) және олардың мақсаты</p>	<p>8.2.4.1 тұрғын үй және офистік үй-жайларды бөліп көрсету; 8.2.4.2 мектептің кеңсе бөлмелері: мұғалім бөлмесі, мектеп директорларының кабинеттері, сыныптар, сыныптар, мектеп қоймалары; 8.2.4.3 қызметтік үй-жайлар туралы түсінік: түрлері, мақсаттары, жабдықтары; 8.2.4.4 бөлмені сақтау және ұйымдастыру туралы білу; 8.2.4.5 қызмет көрсету бөлмесінде</p>	<p>9.2.4.1 баспалдақ құрылымы туралы түсініктерді қалыптастыру (сатылар, арқандар, платформалар, қоршаулар (рельстер) немесе дайындау үшін материалдар; 9.2.4.2 мекеменің (кәсіпорынның) жұмысына шолу жасау; 9.2.4.3 құжаттаманың маңыздылығын түсіну, үстелді тазалау кезінде ережелерді қолдану; 9.2.4.4 ванна бөлмесінің тазалығын арттыру қажеттілігінің себептерін түсіну; 9.2.4.5 ванна бөлмесінің құрылымы туралы түсінік беру 9.2.4.6 санитарлық-гигиеналық жабдықтарды ажырату: түрлері (раковина, төгу бөлігі ванна, дәретхана, зәр</p>	<p>10.2.4.1 асудің негізгі бөлімдері: ыстық, суық, ет, ұн, көкөніс, нан пісіргіштері, жуу бөлмелері; 10.2.4.2 азық-түлік бөлімінің негізгі цехтарын және оларды орналастыруды тағайындау туралы түсінік; 10.2.4.3 өсімдік шеберханасының жабдықтары туралы түсінік;</p>

		тазалау ережелерін білу	шығару, гигиеналық душ), өндіру материалдары (эмальданған шойын, керамика); 9.2.4.7 әмияндығының құрылысы жайлы: (дәретхана ыдысы, ағызу цистернасы, қалқымалы және төгілген клапандар)	
2.5.Бөлмедегі тазалық	7.2.5.1 тазалау туралы түсініктерді қалыптастыру; 7.2.5.2 тазалық сапасын анықтау; 7.2.5.3 габариттерді, радиаторларды, радиаторларды тазалау; 7.2.5.4 жууға арналған шүберектерді жуу; 7.2.5.5 едендерді сүрту;	8.2.5.1 жұмыстың түріне, пайдаланылатын матаға, таңбалауға, пайдалану кезінде және сақтаған кездегі талаптарға сәйкес тазалағыш шүберектің мақсатына қатысты түсінік беру; 8.2.5.2 жабдықты маркерлеу; 8.2.5.3 жұмыс үстелдерін, үстелдің шамдарын сүрту; 8.2.5.4 қоқыс жинақтарын тазалау; 8.2.5.5 шаңсорғышпен шаңды алып тастау; 8.2.5.6 жиһаз түрлері мен оның мақсаты арасындағы айырмашылық; 8.2.5.7 жиһаздың түрлері (бояу, лак, мата, имитациялық тері, пластиктен, эмальды) ; ерекшеленеді; 8.2.5.8 жабын материалына байланысты жиһазды күтудің	9.2.5.1 баспалдақтарды тазалау кезінде қауіпсіздік ережелерін қолдану; 9.2.5.2 резеңке қолғаптарды қолдану 9.2.5.3 баспалдақты тазалау; 9.2.5.4 қоқысты алып тастау; 9.2.5.5 рельефті (түтіканы) сүрту; 9.2.5.6 баспалдақты жуғыш заттармен жуу; 9.2.5.7, үстел шамы алып тастау; 9.2.5.8 шкафтың, терезе жапқышының, радиатордың сыртқы бетін алып тастау; 9.2.5.9 қоқыс себетінің себетін тазалау; 9.2.5.10 санқұрал жабдықтарын өңдейтін құралдарды пайдалану; 9.2.5.11 керамика мен эмальді тазалауға арналған құралдарды пайдалану; 9.2.5.12 ванна бөлмелерін	10.2.5.1 үй-жайларды жалпы тазалау туралы түсінік болу; 10.2.5.2 жалпы және күнделікті тазалауды ажырату; 10.2.5.3 майлы, су негізіндегі және желім бояумен боялған панельдерді бөліп алу; 10.2.5.4 қабырғалық панельдер мен есіктерді тазалау және жуу; 10.2.5.5 панельден шаңды алып, су негізіндегі бояумен және желіммен бояу; 10.2.5.6 таза кілемдер мен жұмсақ жиһаз шаңсорғышпен сору; 10.2.5.7 жылтыратылған жиһазды өңдеуге арналған құралдарды пайдалану; 10.2.5.8 әртүрлі едендерді және баспалдақтарды алып тастау;

<p>7.2.5.6 жұмыс нәтижелерін тексеру; 7.2.5.7 тұрмыстық шаңсорғышты қолдану</p>	<p>құралдары мен ережелерін түсіну; 8.2.5.9 су өткізбейтін және су өткізбейтін жиһаздан шаңды кетіру; 8.2.5.10 айна беттерін тазалау; 8.2.5.11 терезелерді, рамаларды, терезелерді тазалау ережелерін сақтау; 8.2.5.12 жұмсақ жиһаздарды тазарту әдістерін қолдану; 8.2.5.13 Жұмсақ жиһазды өңдеу кезінде шаңсорғышты қолдану; 8.2.5.14 мектеп ғимараттарын күнделікті, апталық, маусымдық тазалауды жүзеге асыру</p>	<p>тазалаудың жалпы ережелерін білу; 9.2.5.13 ваннаны дезинфекциялауға арналған құралдарды пайдалану; 9.2.5.14 тазалауға арналған ағартқыш ерітіндіні қолдану; 9.2.5.15 дәретхананың қоқыс туралы түсінік; 9.2.5.16 резеңке қолғаптарын (жуу, стерилизациялау, кептіру) ұстау; жеке гигиена ережелерін сақтау; 9.2.5.17 ваннада жабдық пен еденді тазалау және жуу; 9.2.5.18 тазалау пасталарын және ағартқыш ерітінділерді қолдану; 9.2.5.19 ваннада және плитаны пайдаланып тежелуді болдырмау</p>	<p>10.2.5.9 жылтыратылған жиһаздың бетін жылтыратқышпен жанарту; 10.2.5.10 фабрикада (асхана, киім шкафтары, медициналық орталық) өндірістік және басқа үй-жайларды тазалау туралы түсінік; 10.2.5.11 күнделікті, апталық, маусымдық тазалауды өндірістік және кеңсе ғимараттарын орындау; 10.2.5.12 үй-жайларды тазалау үшін қажетті жұмыс түрлерін дербес анықтау, жоспарлау және жүргізу</p>
	<p>8.2.6.1 алюминий, эмаль мен никельмен қапталған ыдыстарды бөлу;</p>	<p>9.2.6.1 ыдыс жуатын ыдыс туралы ойлану: түрлері, мақсаттары ;</p>	<p>10.2.6.1 ыдыстарды түрлеріне қарай сұрыптау; 10.2.6.2 қолмен ыдыс-аяқты, аспаптарды, науаларды тазалау және жуу; 10.2.6.3 ыдыс жууға арналған аяқталғаннан кейін рафтерлерді, щеткаларды, маталарды және пайдаланылған жабдықты өңдеу; 10.2.6.4 ыдыс жуу машинасының жұмысын қадағалау ;</p>

<p>2.6.Ыдыстарға күтім жасау</p>	<p>7.2.6.1 фарфор мен шыны ыдыстарды бөліп көрсету; 7.2.6.2 алюминийдің қасиеттерін ыдыс-аяқ пен ас құралдары үшін материал ретінде түсіну; 7.2.6.3 шыны, қыштан, алюминий бұйымдарын жуу</p>	<p>8.2.6.2 алюминий, эмальданған және никельден жасалған ыдыстарға күтім жасау ережелерін біледі; 8.2.6.3 ағаштан жасалған ас үй құралдарын өңдеу ерекшеліктерін білу ; 8.2.6.4 алюминий, эмальданған және никельден жасалған ыдыстарды тазалаңыз және жуыңыз</p>	<p>9.2.6.2 керамика мен шыны ыдыстарды бөліп көрсету; 9.2.6.3 керамика мен әйнек, кір жуу құралдарының қасиеттерін түсіну; 9.2.6.4 асханалардың анықтамасы бар: ережелер тазалау және жуу; 9.2.6.5 мұғалімнің көмегімен және (немесе) ыдысқа күтім жасау үшін қажетті жұмыс түрлерін ұжымдық түрде анықтау, жоспарлау және орындау</p>	<p>10.2.6.5 ыдыстарды материалдар мен өңдеу әдісімен (алюминий, эмальданған, никельмен, шойын) бөліп алу; 10.2.6.6 тазалау шешімдерін дайындау; 10.2.6.7 жуғыш және дезинфекциялау құралдарын қолданатын ас үй ыдыстарын, құралдар мен контейнерлерді тазалау және жуу; 10.2.6.8 ыдыс-аяқты, құралдарды және контейнерлерді кептіру; 10.2.6.9 ыдыс-аяқ туралы: үстелден тазалаудың тәсілдері мен ережелері, жуу, кептіру; 10.2.6.10 ыдыстарды жуу үшін қажетті жұмыс түрлерін өз бетімен анықтау, жоспарлау және орындау</p>
			<p>9.2.7.1 азық-түлік бірлігі туралы түсінік ; 9.2.7.2 ыдыс-аяқ жуғыштың міндеттерін түсіну; 9.2.7.3 ас үйдің жұмысшысын пайдалану; 9.2.7.4 жуу цехында жұмыс істегенде қауіпсіздік ережелерін қолдану; 9.2.7.5 ыдыс-аяқ жуғышты қолдану; 9.2.7.6 пайдаланылған ыдыстарды жууға</p>	

<p>2.7. Асхана мен асханада жұмыс жасау</p>	<p>7.2.7.1 тамақ гигиенасы туралы түсінік; 7.2.7.2 асхана қызметкеріне қойылатын талаптар : киім, мінез-құлық; 7.2.7.3 тағамға арналған үстел дайындау ережесін білу; 7.2.7.4 кестенің эстетикалық дизайны туралы түсінік; 7.2.7.5 азық-түлікті азықтандыру және ыдыстарды тазалау кезінде қауіпсіздік ережелерін қолдану; 7.2.7.6 үстелге қызмет көрсету; 7.2.7.7 үстелге тамақ алып бару; 7.2.7.8 азық-түлікпен қамтамасыз ету; 7.2.7.9 кірленген ыдыстарды жинау; 7.2.7.10 ыдыс-аяқтарды</p>	<p>8.2.7.1 ыдыстарды жууға арналған санитарлық талаптарды орындау; 8.2.7.2 жуғыш заттар мен ыдыс жуғыштарды қолдану; 8.2.7.3 ас үй құралдарын жуу; 8.2.7.4 асүй үстелін тазалау; 8.2.7.5 кесу тақтасын тазалау; 8.2.7.6 жуғыш затты тазалау; 8.2.7.7 асүйді тазалау</p>	<p>арналған бөлмелерге жинау және тасымалдау; 9.2.7.7 тамақ қалдықтарының ыдыстарын тазалау; 9.2.7.8 азық-түлік өнімдерін шығару; 9.2.7.9 ыдыстарды қолмен 2 және 3 ванналарда жуу; 9.2.7.10 ыдыс-аяқ пен ас құралдарын кептіру; 9.2.7.11 жуу бөлмесін тазалау; 9.2.7.12 тұрмыстық тоңазытқыш туралы идеясы бар: құрылғыны жібіту, жуу және сүргілеу; 9.2.7.13 тоңазытқышты жібіту, жуу және тазалау; 9.2.7.14 көкөністерді алғашқы өңдеу: тамақ құндылығы туралы түсінік қырыққабат, пияз, шпинат, салат; 9.2.7.15 кептірілген көкөністерді өңдеу; 9.2.7.16 көкөністерді өңдеу кезінде қалдықтардың тұжырымдамасын түсінеді: түрлері, қолданылуы; 9.2.7.17 көкөністерді қауіпсіздік ережелеріне сәйкес өңдеу; 9.2.7.18 көкөністердің сапасын анықтау; 9.2.7.19 көкөністерді қолмен</p>	<p>10.2.7.1 асхана столын эстетикалық дизайн және қызмет көрсету туралы идеяны білу; 10.2.7.2 ыдыс-аяқты жинау және тасымалдау үшін арбамен жұмыс істеу ережелерін қолдану; 10.2.7.3 жуу кестелері; 10.2.7.4 қағаз пышақтарды дайындау және оларды майлыққа орналастыру; 10.2.7.5 үстелге арналған құралдарды дәмдеуіштермен толтырыңыз және қойыңыз; 10.2.7.6 орындықтарды дұрыс орналастыру; 10.2.7.7 арбашада лас ыдыстар мен науаларды жинау; 10.2.7.8 ластанған ыдыстарды тасымалдау кезінде арбамен жұмыс істеу ережелерін сақтау; 10.2.7.9 жуу бөлмесіндегі арбаларды түсіру; 10.2.7.10 қоғамдық тамақтандыру аймағындағы қоқысты жинау, тазалау, жинау және жою; 10.2.7.11 асхана бөлмесінің жиһазын тазалаңыз; 10.2.7.12 түгендеуді, аспаптарды, жуғыш заттарды тандау;</p>
---	---	---	---	--

	<p>жууға арналған бөлікке салу; 7.2.7.11 кестелерді тазалау және реттеу</p>	<p>сорттау, жуу, тазалау және аяқтау ; 9.2.7.20 тұзды сығымдау; 9.2.7.21 кептірілген көкөністерді сіңдіру ; 9.2.7.2 көкөністерді сабан, сақина, жартылай сақина, дойбы арқылы кесуге; 9.2.7.23 көкөністерді өңдеуге арналған құралдарды таңдау; 9.2.7.24 түбірлік дақылдардың түрлері туралы түсінік алады; 9.2.7.25 негізгі өңдеу талаптарын, қалдықтардың стандарттарын білу; 9.2.7.26 тамырлы дақылдарды тазалау үшін қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтай отырып, пышақты қолданыңыз; 9.2.7.27 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтау, картоп пиллингін пайдалану; 9.2.7.28 түбірлік көкөністердің жарамдылығын анықтау, түбірлік дақылдарды жинау</p>	<p>10.2.7.13 әртүрлі жабындылармен қабырғалар мен едендерді жуу; 10.2.7.14 жуу цехының жұмысын ұйымдастыру туралы идеясы бар; 10.2.7.15 тамақ қалдықтарын жинау және сақтау ережелерін біледі; 10.2.7.16 ас үй ыдыстарын, жабдықтар мен контейнерлерді өңдеу: жуу және кептіру; 10.2.7.17 тамақ қалдықтарын жинау ; 10.2.7.18 қажетті ас үй жұмыстарының түрлерін өз бетімен анықтау, жоспарлау және орындау</p>
			<p>10.2.8.1 кіші крахмал туралы ойланыңыз ж ә н е анти-электростатикалық емдеу; 10.2.8.2 электрокардиостим уляторлармен крахмал және электростатикалық</p>

2.8. Төсек және асхана жабдықтарына күтім жасау

7.2.8.1 кірді жууға дайындаңыз: (кірді кір жууға себетке салыңыз, жастықшалар, төсеніш қақпақтарын алып тастаңыз);
7.2.8.2 төсек-орын ауыстыру;
7.2.8.3 төсек жабдықтарын ауыстыру;
7.2.8.4 кірді шкафтың сөресіне қойыңыз;
7.2.8.5 төсек-орындарға күтім жасау (құрғақ, желдету, бедер)

8.2.8.1 тұрмыстық кір жуғыш машина туралы: құрылғыны, пайдалану қағидатын, орындалуын, қолдану ережелерін білу;
8.2.8.2 жуғыш заттар, ағартқыштар және жууға арналған блендер;
8.2.8.3 кір кірді сорттау және өлшеу ;
8.2.8.4 Кір жуғыш машинаны жұмысқа дайындаңыз;
8.2.8.5 кір жуғыш машинада кірді жуыңыз;
8.2.8.6 кірді шайыңыз
Центрифугада кептіру
8.2.8.8 ауада кептіру
8.2.8.9 ағартқыш және ақ түсті зығыр мата
8.2.8.10 кірді үтіктеу

9.2.8.1 Кірдің жууды ұйымдастыру туралы түсінік;
9.2.8.2 кір жуу машиналарының түрлері (жартылай автоматтары және автоматты машиналар) және оларды орналастыру туралы түсініктерді білу;
9.2.8.3 жуғыш заттарды (кір жуу ұнтақтарын) бөлініс : брендтер, қарапайым;
9.2.8.4 жууға қажетті ұнтақ мөлшерін анықтаңыз;
9.2.8.5 жууға арналған кірді сұрыптаңыз;
9.2.8.6 қажетті жуу кестесін анықтаңыз;
9.2.8.7 қайнаған кірдің мақсаты туралы білу;
9.2.8.8 жууға, қауіпсіздік ережелерін сақтауға арналған синтетикалық жуғыш заттарды қолдануға;
9.2.8.9 жуу бағдарламасына сәйкес машина барабанына кірді салу;
9.2.8.10 жуу бағдарламаларын орнату;
9.2.8.11 машинаны жуудан кейін жуыңыз;
9.2.8.12 кірлерді құрғатып, үтіктеңіз

маталарды өңдеуге арналған құралдарды пайдалану;
10.2.8.3 крахмалданған мата өнімінің қасиеттерін түсіну;
10.2.8.4 крахмал қолданылатын өнімдерді білу;
10.2.8.5 крахмалдану үшін түсінік;
10.2.8.6 жұмсақ және қатты крахмалдану идеясына ие;
10.2.8.7 электрлендіруге қабілетті тіндерді түсіну
Анти-электростатикалық айырмашылықты анықтау
жууға қолданылатын тикс: түрлері, қасиеттері, пайдалану, қауіпсіздік;
10.2.8.9 кірлердің белгілі бір мөлшерін әзірлеуге арналған крахмал мөлшерін анықтау;
10.2.8.10 крахмал паста дайындау;
10.2.8.11 тоқыма өнімін крахмалға дайындау;
10.2.8.12 өнімдерді крахмалдау, сығымдау, кептіру және үтіктеу;
10.2.8.13 синтетикалық матаны антиалмостатикалық агентмен өңдеу, оның әсерін тексеру ;

				10.2.8.14 жууға қажетті жұмыс түрлерін дербес анықтайды, жоспарлайды және жүргізеді
2.9. Еңбек гигиенасының негіздері, өндірістік санитария және жеке гигиена	<p>7.2.9.1 мектеп аумағын тазалау кезінде санитарлық талаптар, жеке гигиена ережелерін сақтау;</p> <p>7.2.9.2 төсек-орындарды тазалау кезінде санитарлық талаптарды және этикет ережелерін сақтау;</p> <p>7.2.9.3 комбинезондар туралы түсінік;</p> <p>7.2.9.4 бөлмелерді және едендерді тазалау кезінде санитарлық талаптарға, жеке гигиена ережелеріне сәйкес келуі;</p> <p>7.2.9.5 Арнайы киімді қалай сақтауға және болатынын біліңіз;</p> <p>7.2.9.6 асханаға қойылатын санитарлық-гигиеналық талаптарды орындауға;</p> <p>7.2.9.7 кестеден лас табаларды жинағанда санитарлық талаптар мен этикет ережелерін сақтау;</p> <p>7.2.9.8 мұғалімнің көмегімен қолмен түзету арқылы жұмыс киімдерін</p>	<p>8.2.9.1 мектеп аумағын тазалау кезінде санитарлық талаптар, жеке гигиеналық ережелерді сақтау;</p> <p>8.2.9.2 кеңсе кеңістігін тазалау кезінде санитарлық талаптар, жеке гигиеналық ережелер, этикет ережелерін сақтау;</p> <p>8.2.9.3 ыдыстардың жууға арналған санитарлық талаптарға сай болуы;</p> <p>8.2.9.4 азық-түлік қызметшісіне санитарлық-гигиеналық талаптарды орындау;</p> <p>8.2.9.5 кірді жуу кезінде санитарлық талаптарға, жеке гигиеналық ережелерге сай болуы;</p> <p>8.2.9.6 санитарлық-гигиеналық нормалар мен комбинезондарға қойылатын талаптар</p> <p>8.2.9.7 дезинфекциялық</p>	<p>9.2.9.1 ас үйге және тамақ өңдеуге арналған санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау;</p> <p>9.2.9.2 қоғамдық тамақтандыру қызметкерінің жеке гигиенасы ережелерін сақтау;</p> <p>9.2.9.3 өнімдерді, көкөністерді сақтауға арналған санитарлық-гигиеналық талаптарды білу;</p> <p>9.2.9.4 азық-түлік пен көкөністердің белгілерін анықтау;</p> <p>9.2.9.5 көкөніс пен тамыр егін өңдеудің әдістеріне қойылатын санитарлық талаптар;</p> <p>9.2.9.6 тамақтан улану туралы ұғымға ие: адамның жағдайы, алдын алу</p> <p>9.2.9.7 азық-түлікті дайындау мен сақтауға қойылатын гигиеналық талаптарды орындауға;</p> <p>9.2.9.8 азық-түлік қызметкерінің профилактикалық медициналық куәландыру түсінік беру;</p> <p>9.2.9.9 ванна бөлмелері тазалаған кезде санитарлық</p>	<p>10.2.9.1 егін жинау жұмыстарын жүргізу кезінде санитарлық-гигиеналық ережелерді, жеке гигиена және этикеттің ережелерін сақтау;</p> <p>10.2.9.2 асхана дайындағанда санитарлық талаптарды, этикеттің ережелерін сақтау;</p> <p>10.2.9.3 қоғамдық тамақтандыру кәсіпорының аумағы мен үй-жайының санитарлық талаптарын түсіну;</p> <p>10.2.9.4 қоқыс жинау, сақтау және жою ережелерін сақтау;</p> <p>10.2.9.5 астық жинау жабдығы, қоқыс контейнері үшін санитарлық-гигиеналық талаптарды орындауға;</p> <p>10.2.9.6 санитарлық-гигиеналық нормалар мен комбинезон талаптары;</p> <p>10.2.9.7 Дүкеннің өнімділігі үшін егін жинаудың маңыздылығын түсіну;</p> <p>10.2.9.8 зауыттың күнделікті жұмысының</p>

жөндеу жұмыстарын жүргізу; 7.2.9.9. мұғалімнің көмегі арқылы комбинезаларды үтіктеуді жүзеге асырады.	ерітінділерді дайындау ережелерін сақтау	талаптар, жеке гигиена және этикет ережелерін сақтау; 9.2.9.10 дезинфекциялық ерітінділерді дайындау ережелерін сақтау	маңыздылығын білу; 10.2.9.9 тазалауға арналған уақыт туралы ұғым бар
--	--	---	---

3) 3-бөлім "Қызмет көрсетуші бағалану және талдау":

3-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
3.1.Еңбек заттарын бағалау және талдау	7.3.1.1 үй-жайлар, алынып тасталған аймақтардың үлгісі бойынша бағдарлау; 7.3.1.2 іс-әрекеттердің реттілігі және орындалған жұмыстың сапасын ұжымдық талқылау жүргізу; 7.3.1.3 орындалған жұмыстың сапасын тексеру; 7.3.1.4 өзінің еңбегінің нәтижесіне қызығушылық таныту; 7.3.1.5 мұғалімнің көмегімен алдағы және атқарылған жұмыс туралы ауызша есеп жасау; 7.3.1.6 алған білімін тәжірибеде қолдану	8.3.1.1 мұғалімдердің көрсетулері бойынша жұмысты жоспарлауға бағдарлану; 8.3.1.2 ұжымдық талқылау барысында іс-әрекеттерінің реттілігін жоспарлау; 8.3.1.3 өзінің және жолдастарының жұмыстарын талдау және бағалау, жұмыстағы артықшылықтар мен кемшіліктерді белгілеу; 8.3.1.4 алған білімдерін практикалық қызметте қолдану	9.3.1.1 мұғалімнің көрсетуі және түсіндіруі бойынша іс-әрекеттердің жүйелілігін жоспарлау; 9.3.1.2 жұмыс істеу кезіндегі жүйелілігі жөнінде есеп беру; 9.3.1.3 жұмыстың барысын мұғаліммен әңгімелеу кезінде жоспарлау; 9.3.1.4 мақсатқа жету үшін жігерлік, өз еңбегінің жігерлі болуы үшін тәртіптілік пен жауапкершілік таныту; 9.3.1.5. мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетінше жұмыстың орындалу үдерісін талдау; 9.3.1.6. орындалған жұмыстың сапасын бақылау; 9.3.1.7 өз еңбегінің нәтижесі қызығушылық таныту; 9.3.1.8 іс-әрекеттерінің реттілігін және орындалған жұмыстың сапасын ұжыммен талқылау	10.3.1.1. өндірісте, асханада қызметкерлердің атқарған тазалау жұмыстарына бақылау жүргізуді негізге ала отырып жоспар құру және бағдарлау; 10.3.1.2 жұмыс істеу сапасы және жұмсалған уақытқа тексеру жасау; 10.3.1.3 жұмыс істеу сапасы және жұмсалған уақытқа тексеру жасау; 10.3.1.4 тапсырмаларының орындалуы және жоспарлау іс-әрекеттерінің дәйектілігін — ауызша нұсқаулар арқылы бағдарлау; 10.3.1.5 өзінің еңбегінің нәтижесіне қызығушылық таныту; 10.3.1.6 өз еңбегін тәртіптілік пен жауапкершілікті таныту; 10.3.1.7 алаптарға сәйкес жұмыс сапасын бағалау

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған 7-9 (10) сыныптар үшін " Кәсіби- еңбекке баулу. Кіші қызмет көрсетуші" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақмерзімді жоспар

1) 7-сынып:

4-кесте

Бөлім	Бөлімшелер	Оқыту мақсаты
1-тоқсан		
1.Материалтану. Құрал-саймандар мен жабдықтар	1.1 Қызмет көрсететушілер жайлы жалпы мәліметтер	<p>7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде сезінуі;</p> <p>7.1.1.2 мамандықты зерттеп, ерекшеліктерімен қызмет көрсетудегі қажеттіліктерді анықтау;</p> <p>7.1.1.3 құрал-жабдықтарды, жұмыс ережелері және кабинетте қызмет көрсетушінің өзін-өзі ұстауын білу;</p> <p>7.1.1.4 күнделікті өмірде әлеуметтік-тұрмыстық дағдыларды меңгеру;</p> <p>7.1.1.5 қызмет орындарын тазалаушы туралы білу: міндеттері, негізгі талаптар;</p> <p>7.1.1.6 іскерлік қарым-қатынас, этикетнормалары туралы білу</p>
	1.2 Материалдар, құралдар мен жабдықтарды талдау	<p>7.1.2.1 мектеп ауласын жинау үшін қажетті тұрмыстық құрал-саймандарды ажырата білу (сыпырғыш, күрек, тырма, қалақ, қозғалтқыш, қырғыш, кетпен) ;</p> <p>7.1.2.2 жұмыста құрал-саймандарды пайдалану;</p> <p>7.1.2.3 құрал-саймандар мен оның құрылысын білу;</p> <p>7.1.2.4 жинау құралдарын тазарту және сақтау орындарын орнату;</p> <p>7.1.2.5 мектеп ауласында жұмыс істеуге арналған арнайы киімдердің түрлері, тағайындалуын, сақталуын және күтімін білу;</p> <p>7.1.2.6 жұмыс орындарын ұйымдастыру;</p> <p>7.1.2.7 қауіпсіз жұмыс істеу ережесін орындау</p>
		<p>7.2.1.1 күзде жүргізілетін жұмыс жайлы түсінік;</p> <p>7.2.1.2 жұмыс нысанын ажырату: жол, көгал, спорт алаңы, мектеп</p>

2.Қызмет көрсетушінің технологиясы	2.1 Мектеп аумағын жинастыру	<p>құрылысының айналасындағы аймақтар;</p> <p>7.2.1.3 сыпыртқыны, күректі, қалақты қолдану;</p> <p>7.2.1.4 қатты жабынды жолдарды сыпыру;</p> <p>7.2.1.5 қоқысты білікшеге, үймеге жинап, қоқысқа тасу;</p> <p>7.2.1.6 көгалдан бұтақшалар мен бөгде заттарды алып тастау;</p> <p>7.2.1.7 мектеп аумағынан спорт алаңдарын және телімдеді алып тастау</p>
	2.4. Үй-жай құрылғысы	<p>7.2.4.1 үй жабдықтарын ажырату: ернеулік, терезе алды тақтайы, терезенің жақтауы, жылыту радиаторы, есік(дара,қос), ашалы розетка, желдеткіш тор;</p> <p>7.2.4.2 тұрғын үй-жайындағы бөлмелерді ажырату (жатын бөле, жуынатын бөлме, ас үй, дәліз, асхана, мәжіліс зал, дәретхана) және оардың тағайындалуы</p>
	2.8. Төсек және асхана жаймаларын күту	7.2.8.1 киім кешектерді жууға дайындау: (лас киім-кешектерді себетке салу,төсек жайма, көрпе, жастық тыстарын шешу)
	2.9. Еңбек гигиенасы, өндірістік санитария және жеке гигиенаның негіздері	<p>7.2.9.1 санитарлық талаптарды орындау, мектеп аумағын жинау кезіндегіжеке гигиена ережесі;</p> <p>7.2.9.2 төсек-орын тысын жинау кезіндегі санитарлық талаптарды және этикет ережесін сақтау;</p> <p>7.2.9.3 арнайы киім туралы білу</p>
3.Еңбек заттарын бағалау және талдау	3.1 Еңбек нәтижесін бағалау және талдау	<p>7.3.1.1 үй-жайлар, алынып тасталған аймақтардың үлгісі бойынша бағдарлау;</p> <p>7.3.1.2 іс-әрекеттердің реттілігі және орындалған жұмыстың сапасын ұжымдық талқылау жүргізу</p>
2-тоқсан		
	1.1 Қызмет көрсететушілер жайлы жалпы	<p>7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде сезінуі;</p> <p>7.1.1.2 мамандықты зерттеп, ерекшеліктерімен қызмет көрсетудегі қажеттіліктерді анықтау;</p> <p>7.1.1.3 құрал-жабдықтарды, жұмыс ережелері және кабинетте қызмет көрсетушінің өзін-өзі ұстауын білу;</p>

1.Материалтану. Құрал-саймандар мен жабдықтар	мәліметтер	<p>7.1.1.4 күнделікті өмірде әлеуметтік-тұрмыстық дағдылардыменгеру</p> <p>7.1.1.5 қызмет орындарын тазалаушы туралы білу: міндеттері, негізгі талаптар;</p> <p>7.1.1.6 іскерлік қарым-қатынас, этикетнормалары туралы білу</p>
	1.2. Материалдар, құралдар мен жабдықтарды талдау	<p>7.1.2.1 мектеп ауласын жинау үшін қажетті тұрмыстық құрал-саймандарды ажырата білу (сыпырғыш, күрек, тырма, қалақ, қозғалтқыш, қырғыш, кетпен);</p> <p>7.1.2.2 жұмыста құрал-саймандарды пайдалану;</p> <p>7.1.2.3 құрал-саймандар мен оның құрылысын білу;</p> <p>7.1.2.4 жинау құралдарын тазарту және сақтау орындарын орнату;</p> <p>7.1.2.5 мектеп ауласында жұмыс істеуге арналған арнайы киімдердің түрлері, тағайындалуын, сақталуын және күтімін білу;</p> <p>7.1.2.6 жұмыс орындарын ұйымдастыру;</p> <p>7.1.2.7 қауіпсіз жұмыс істеу ережесін орындау;</p> <p>7.1.2.8 тазарту құралдарын ажырату (шелек,леген,калақ, еден жуатын шөтке , шүберек , еден жуатын құрал) ;</p> <p>7.1.2.9 еден жуғыш заттарын білу: түрлері, тағайындалуы,қолдану ережесі,сақталуы</p>
	2.1 Мектеп аумағын жинастыру	<p>7.2.1.1 қысқы аймақта жұмыс жасау жайлы түсінік;</p> <p>7.2.1.2 асфальт және бетон жабындарын ажурату;</p> <p>7.2.1.3 мұздың қаттылығының ауа температурасына тәуелділігін білу</p>
	2.3 Едендерді тазалау	<p>7.2.3.1 боялған тақтай мен линолеуммен бүркеулі едендерді ажырату;</p> <p>7.2.3.2 жууға арналған жабдықтарды және әртүрлі бүркемелі едендерді жуу кезінде кері әсерін тигізетін жабдықтарды білу;</p> <p>7.2.3.3 шөткімен, еден жуатын құралмен жұмыс істеу;</p>

<p>2. Қызмет көрсетушінің технологиясы</p>		<p>7.2.3.4 боялған тақтайды, линолеуммен бүркелген және кірпіш едендерді құрғақ және ылғалды тазалауға дайындау; 7.2.3.5 еденді еден жуатын құралмен жуу; 7.2.3.6 шүбелекті легенде шайып алу</p>
	<p>2.5 Үй-жайды тазалау</p>	<p>7.2.5.1 тазалаудың реттілігін білу; 7.2.5.2 тазалаудың сапасын анықтау; 7.2.5.3 терезе алдын, радиаторлар, радиатордың қуыстарын сүрту; 7.2.5.4 жұмыс уақытында шүберектерді жуып отыру; 7.2.5.5 едендерді сүрту; 7.2.5.6 жұмыснәтижелерін тексеру .</p>
	<p>2.9 Еңбек гигиенасы, өндірістік санитария және жеке гигиенаның негіздері</p>	<p>7.2.9.1 үй-жайларды, едендерді жинау кезінде жеке бас гигиенасының ережесі мен санитарлық талаптарды орындау; 7.2.9.2 арнайы киімді күту мен сақтау тәсілдері жайлы білу</p>
<p>3. Еңбек заттарын бағалау және талдау</p>	<p>3.1 Еңбек нәтижесін бағалау және талдау</p>	<p>7.3.1.1 үй-жайлар, алынып тасталған аймақтардың үлгісі бойынша бағдарлауМ 7.3.1.2 іс-әрекеттердің реттілігі және орындалған жұмыстың сапасын ұжымдық талқылау жүргізу; 7.3.1.3 орындалған жұмыстың сапасын тексеру; 7.3.1.4 өзінің еңбегінің нәтижесіне қызығушылық таныту</p>
<p>3-тоқсан</p>		
	<p>1.1 Қызмет көрсететүшілер жайлы жалпы мәліметтер</p>	<p>7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде сезінуі; 7.1.1.2 мамандықты зерттеп, ерекшеліктерімен қызмет көрсетудегі қажеттіліктерді анықтау; 7.1.1.3 құрал-жабдықтарды, жұмыс ережелері және кабинетте қызмет көрсетушінің өзін-өзі ұстауын білу; 7.1.1.4 күнделікті өмірде әлеуметтік-тұрмыстық дағдыларды меңгеру;</p>

<p>1.Материалтану. Құрал-саймандар мен жабдықтар</p>	<p>1.2 Материалдар, құралдар мен жабдықтарды талдау</p>	<p>7.1.1.5 қызмет орындарын тазалаушы туралы білу: міндеттері, негізгі талаптар; 7.1.1.6 іскерлік қарым-қатынас, этикетнормалары туралы білу</p> <p>7.1.2.1 мектеп ауласын жинау үшін қажетті тұрмыстық құрал-саймандарды ажырата білу (сыпырғыш, күрек, тырма, қалақ, қозғалтқыш, қырғыш, кетпен); 7.1.2.2 жұмыста құрал-саймандарды пайдалану; 7.1.2.3 құрал-саймандар мен оның құрылысын білу; 7.1.2.4 жинау құралдарын тазарту және сақтау орындарын орнату; 7.1.2.5 мектеп ауласында жұмыс істеуге арналған арнайы киімдердің түрлері, тағайындалуын, сақталуын және күтімін білу; 7.1.2.6 жұмыс орындарын ұйымдастыру; 7.1.2.7 қауіпсіз жұмыс істеу ережесін орындау; 7.1.2.8 тазарту құралдарын ажырату (шелек,леген,қалақ, еден жуатын шөтке , шүберек , еден жуатын құрал) ; 7.1.2.9 еден жуғыш заттарын білу: түрлері, тағайындалуы,қолдану ережесі,сақталуы; 7.1.2.10 электр қауіпсіздік ережесін білу; 7.1.2.11 электр үтігінің құрылысы, тағайындау қағидасы, қауіпсіз жұмыс істеу және сақтауды білу; 7.1.2.12 тұрмыстық электр шаңсорғыштың құрылысы, тағайындау қағидасы және қауіпсіз жұмыс істеу және сақтауды білу</p>
	<p>2.1 Мектеп аумағын жинастыру</p>	<p>7.2.1.1 жолдың жүру бөлігіндеқауіпсіз жұмыс істеу ережесін білу; 7.2.1.2 жол жабынын бұзбай қозғалтқышпен, қырғышпен жұмыс істеу; 7.2.1.3 жолды қардан тазалау; 7.2.1.4 қарды арнайы бөлінген орындарға шығару</p>

2. Қызмет көрсетушінің технологиясы	2.5 Үй-жайды тазалау	7.2.5.1 тұрмыстық электр шаңсорғышты пайдалану
	2.6 Ыдыс-аяққа күтім жасау	7.2.6.1 фаянс және шыны ыдыстарды ажырату; 7.2.6.2 алюминийдің ыдыс пен асхана аспаптары сияқты материалдарға қасиеттері туралы білу; 7.2.6.3 шыны, фаянс, алюминий ыдыс-аяқтарды жуу
	2.7 Асхана мен ас әзірлейтін бөліктердегі жұмыс	7.2.7.1 тамақ гигиенасы туралы білу; 7.2.7.2 қызметкерлерге қойылатын талаптар туралы білу: асхана киімі, жүріс-тұрысы; 7.2.7.3 үстелді дайындауда тамақты қою ережесін білу 7.2.7.4 үстелді эстетикалық ресімдей білу; 7.2.7.5 асты беру және ыдыс-аяқ жинауда қауіпсіздік ережелерін қолдану; 7.2.7.6 үстелге ыдыстарды орналастыру; 7.2.7.7 тамақты үстелдерге тарату; 7.2.7.8 тамақты беру
	2.8 Төсек пен асхана жаймаларын күту	7.2.8.1 төсек-орынын ауыстыру; 7.2.8.2 төсекті жинау
	2.9 Еңбек гигиенасы, өндірістік санитария және жеке гигиенаның негіздері	7.2.9.1 асхана қызметкеріне санитарлық-гигиеналық талаптарды орындату; 7.2.9.2 үстелдерден лас ыдысты жинау кезінде этикет ережесін және санитарлық талаптарды орындау; 7.2.9.3 мұғалімнің көмегімен киімді жамау салу арқылы қолмен жөндеуді жүзеге асыру
3. Еңбек заттарын бағалау және талдау	3.1 Еңбек нәтижесін бағалау және талдау	7.3.1.1 үй-жайлар, алынып тасталған аймақтардың үлгісі бойынша бағдарлау; 7.3.1.2 іс-әрекеттердің реттілігі және орындалған жұмыстың сапасын ұжымдық талқылау жүргізу; 7.3.1.3 орындалған жұмыстың сапасын тексеру; 7.3.1.4 өзінің еңбегінің нәтижесіне қызығушылық таныту;

		7.3.1.5 мұғалімнің көмегіменалдағы және атқарылған жұмыс туралы ауызша есеп жасау
4-тоқсан		
1.Материалтану. Құрал-саймандар мен жабдықтар	1.1 Қызмет көрсететушілер жайлы жалпы мәліметтер	7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде сезінуі; 7.1.1.2 мамандықты зерттеп, ерекшеліктерімен қызмет көрсетудегі қажеттіліктерді анықтау; 7.1.1.3 құрал-жабдықтарды, жұмыс ережелері және кабинетте қызмет көрсетушінің өзін-өзі ұстауын білу; 7.1.1.4 күнделікті өмірде әлеуметтік-тұрмыстық дағдыларды меңгеру; 7.1.1.5 қызмет орындарын тазалаушы туралы білу: міндеттері, негізгі талаптар; 7.1.1.6 іскерлік қарым-қатынас, этикетнормалары туралы білу
	1.2 Материалдар, құралдар мен жабдықтарды талдау	7.1.2.1 мектеп ауласын жинау үшін қажетті тұрмыстық құрал-саймандарды ажырата білу (сыпырғыш, күрек, тырма, қалақ, қозғалтқыш, қырғыш, кетпен); 7.1.2.2 жұмыста құрал-саймандарды пайдалану; 7.1.2.3 құрал-саймандар мен оның құрылысын білу; 7.1.2.4 жинау құралдарын тазарту және сақтау орындарын орнату; 7.1.2.5 мектеп ауласында жұмыс істеуге арналған арнайы киімдердің түрлері, тағайындалуын, сақталуын және күтімін білу; 7.1.2.6 жұмыс орындарын ұйымдастыру; 7.1.2.7 қауіпсіз жұмыс істеу ережесін орындау; 7.1.2.8 тазарту құралдарын ажырату (шелек,леген,қалақ, еден жуатын шөтке , шүберек , еден жуатын құрал); 7.1.2.9 еден жуғыш заттарын білу: түрлері, тағайындалуы,қолдану ережесі,сақталуы; 7.1.2.10 электр қауіпсіздік ережесін білу;

		7.1.2.11 электр үтігінің құрылысы, тағайындау қағидасы, қауіпсіз жұмыс істеу және сақтауды білу	
2. Қызмет көрсетушінің технологиясы	2.1 Мектеп аумағын жинастыру	7.2.1.1 көктемде жасалатын жұмыс аймақтары туралы білу; 7.2.1.2 көшет отырғызуға топырақты дайындау; 7.2.1.3 құмды және сазбалшықты жерді өңдеудегі айырмашылықты білу; 7.2.1.4 жолдан және гулзардан қоқысты күреу	
	2.2 Бөлме өсімдіктеріне күтім жасау.	7.2.2.1 бөлме өсімдіктерінің түрлеріне қарап ажырату, қазудың тереңдігін анықтау; 7.2.2.2 олардың міндеттері туралы білу; 7.2.2.3 гүлді суғару және су бүрку; 7.2.2.4 суғару кезіндегі судың сапасы мен температурасына қойылған талапты, суғару мезгілін білу; 7.2.2.5 суғару тәсілін білу; 7.2.2.6 құрғақ жапырақтарды кесіп және жинап алу; 7.2.2.7 суды суғаруға және себуге дайындау; 7.2.2.8 түпқойманы тазалау және жуу; 7.2.2.9 гүл өсіретін құмыраларды сүрту	
	2.6 Ыдыс-аяққа күтім жасау	7.2.6.1 фаянс және шыны ыдыстарды ажырату; 7.2.6.2 алюминийдің ыдыс пен асхана аспаптары сияқты материалдарға қасиеттері туралы білу; 7.2.6.3 шыны, фаянс, алюминий ыдыс-аяқтарды жуу	
	2.7 Асхана мен ас әзірлейтін бөліктердегі жұмыс	7.2.7.1 лас ыдыстарды жинау; 7.2.7.2 ыдысты жуатын бөлімге жеткізу; 7.2.7.3 үстелдің үстін жинау және сүрту	
	2.8 Төсек пен асхана жаймаларын күту	7.2.8.1 киім-кешекті шкафтың сөрелеріне қою; 7.2.8.2 төсек-орын жабдықтарын қарау (кептіру, желдетіп алу, қағу, үтіктеу)	
	2.9 Еңбек гигиенасы, өндірістік санитария және жеке гигиенаның негіздері	7.2.9.3 мұғалімнің көмегімен арнайы киімдерді үтіктеуді орындау	

3. Еңбек заттарын бағалау және талдау	3.1 Еңбек нәтижесін бағалау және талдау	<p>7.3.1.1 үй-жайлар, алынып тасталған аймақтардың үлгісі бойынша бағдарлау;</p> <p>7.3.1.2 іс-әрекеттердің реттілігі және орындалған жұмыстың сапасын ұжымдық талқылау жүргізу;</p> <p>7.3.1.3 орындалған жұмыстың сапасын тексеру;</p> <p>7.3.1.4 өзінің еңбегінің нәтижесіне қызығушылық таныту;</p> <p>7.3.1.5 мұғалімнің көмегіменалдағы және атқарылған жұмыс туралы ауызша есеп жасау;</p> <p>7.3.1.6 алған білімін тәжірибеде қолдану</p>
---------------------------------------	---	---

2) 8-сынып:

5-кесте

Бөлім	Бөлімшелер	Оқыту мақсаты
1-тоқсан		
1.Материалтану. Құрал-саймандар мен жабдықтар	1.1 Қызмет көрсететушілер жайлы жалпы мәліметтер	<p>8.1.1.1 өз Отанына мақтанышын таныту;</p> <p>8.1.1.2 қызмет көрсететушінің неғұрлым маңызды ерекшеліктерін түсіну және көрсете білу;</p> <p>8.1.1.3 ыдыс-аяқ жуушының жұмысын білу: міндеттері, негізгі талаптар;</p> <p>8.1.1.4 қызметші әйелдің жұмысы туралы білу: міндеттері, негізгі талаптар;</p> <p>8.1.1.5 іскерлік қарым-қатынас пен этикет нормаларын білу</p>
	1.2 Материалдар, құралдар мен жабдықтарды талдау	<p>8.1.2.1 зембіл мен сүйменнің құрылысы, нысаны, қауіпсіздік ережесі мен сақталуын білу;</p> <p>8.1.2.2 жұмыс орындарын ұйымдастыру;</p> <p>8.1.2.3 қауіпсіз жұмыс істеу ережесін орындау</p>
	2.1 Мектеп аумағын жинастыру	<p>8.2.1.1 күзгі, қысқы, көктемгі және жазғы жұмыс аймақтарын ажырату;</p> <p>8.2.1.2 тырмаға, зембілдерге жүгіну;</p> <p>8.2.1.3 сарғайып түскен жапырақтарды тырмамен күреу;</p> <p>8.2.1.4 арамшөптерді жүлу және құрту;</p>

2. Қызмет көрсетушінің технологиясы		8.2.1.5 жолдар мен алаңдарды сыпырып, теңестіріп, құм себу; 8.2.1.6 жиналған қоқыстарды тасу
	2.4 Үй-жай құрылғысы	8.2.4.1 тұрғын үй және қызметтік үй-жайларды ажырата білу; 8.2.4.2 мектептегі қызметтік үй-жайларды ажырата білу: мұғалімдер бөлмесі, мектеп басшыларының кабинеттері, әдістемелік кабинеттері, сыныптар , мектеп үй-жайларының қоймасы; 8.2.4.3 қызметтік үй-жайлар туралы білу: түрлері, нысаны, құрал-жабдықтары; 8.2.4.4 әрбір үй-жайда заттардың орналасуы және сақтау тәртібі туралы білу; 8.2.4.5 қызметтік үй-жайды тазалау ережесін білу
	2.6 Ыдыс-аяқ күтімі	8.2.6.1 алюминді, эмальданған және никельденген ыдыстарды ажырата білу; 8.2.6.2 алюминді, эмальданған және никельденген ыдыстарға күтім жасау қағидасын білу; 8.2.6.3 ағаш асхана мұқаммалын өңдеу ерекшеліктерін білу; 8.2.6.4 алюминді, эмальданған және никельденген ыдыстарды тазалау және жуу
	2.9 Еңбек гигиенасы, өндірістік санитария және жеке гигиенаның негіздері	8.2.9.1 мектеп аумағын тазалау кезінде жеке бас гигиенасы мен санитарлық талаптарды орындау; 8.2.9.2 қызметтік үй-жайларды тазалау кезінде жеке бас гигиенасы, этикет ережесі мен санитарлық талаптарды орындау; 8.2.9.3 ыдысты жуудағы санитарлық талаптарды орындау
3. Еңбек заттарын бағалау және талдау	3.1 Еңбек нәтижесін бағалау және талдау	8.3.1.1 мұғалімдердің көрсетулері бойынша жұмысты жоспарлауға бағдарлану; 8.3.1.2 ұжымдық талқылау барысында іс-әрекеттерінің реттілігін жоспарлау; 8.3.1.3 өзінің және жолдастарының жұмыстарын талдау және бағалау, жұмыстағы артықшылықтар мен кемшіліктерді белгілеу; 8.3.1.4 алған білімдерін практикалық қызметте қолдану

1.Материалтану. Құрал-саймандар мен жабдықтар	1.1 Қызмет көрсететушілер жайлы жалпы мәліметтер	8.1.1.1 өз Отанына мақтанышын таныту; 8.1.1.2 қызмет көрсететушінің неғұрлым маңызды ерекшеліктерін түсіну және көрсете білу; 8.1.1.3 ыдыс-аяқ жуушының жұмысын білу: міндеттері, негізгі талаптар; 8.1.1.4 қызметші әйелдің жұмысы туралы білу: міндеттері, негізгі талаптар; 8.1.1.5 іскерлік қарым-қатынас пен этикет нормаларын білу
	1.2 Материалдар, құралдар мен жабдықтарды талдау	8.1.2.1 зембіл мен сүйменнің құрылысы, нысаны, қауіпсіздік ережесі мен сақталуын білу; 8.1.2.2 жұмыс орындарын ұйымдастыру; 8.1.2.3 қауіпсіз жұмыс істеу ережесін орындау; 8.1.2.4 паркетті еденді жууға арналған жуғыштарды пайдалану; 8.1.2.5 тазалау мүқаммалын таңбалау туралы білу: мәні, таңбалау ережесі
2. Қызмет көрсетушінің технологиясы	2.1 Мектеп аумағын жинастыру	8.2.1.1 жол жабындыларына нұқсан келтірмей сүйменмен жұмыс істеу; 8.2.1.2 мұзды қабаттап, алып тастау; 8.2.1.3 қар мен мұзды арнайы алып баратын орындарына жиыстыру
	2.3 Еден тазалау	8.2.3.1 паркетті еденді жабындау туралы білу: түрлері, мақсаты мен сыртқы түрі бойынша ажырату; 8.2.3.2 лакпен қапталған паркетті еденге ылғалды тазалау жасауды орындау; 8.2.3.3 мастикамен жабындалған еденді жалтыратуға дайындау; 8.2.3.4 жұмыстың нәтижесін тексеру; 8.2.3.5 паркетті еденді жууға арналған жуғыш құралдарды пайдалану
		8.2.7.1 ыдыс жуудағы санитарлық талаптарды орындау; 8.2.7.2 ыдыс жууға ыңғайлану және жуғыш құралдарды қолдану;

	2.7 Асхана мен ас әзірлейтін бөлімшедегі жұмыс	8.2.7.3 ас үй жабдықтары; 8.2.7.4 ас үй үстелін тазалау; 8.2.7.5 азық-түлік туратын тақтайды тазалау; 8.2.7.6 ыдыс жуу ваннасын тазалау; 8.2.7.7 ас үйді жинау
	2.9 Еңбек гигиенасы, өндірістік санитария және жеке гигиенаның негіздері	8.2.9.1 ыдыс жуудағы санитарлық талаптарды орындау; 8.2.9.2 ас әзірлейтін бөлімшенің қызметкеріне санитарлық-гигиеналық талаптарды орындату
3. Еңбек заттарын бағалау және талдау	3.1 Еңбек нәтижесін бағалау және талдау	8.3.1.1 мұғалімдердің көрсетулері бойынша жұмысты жоспарлауға бағдарлану; 8.3.1.2 ұжымдық талқылау барысында іс-әрекеттерінің реттілігін жоспарлау; 8.3.1.3 өзінің және жолдастарының жұмыстарын талдау және бағалау, жұмыстағы артықшылықтар мен кемшіліктерді белгілеу; 8.3.1.4 алған білімдерін практикалық қызметте қолдану
3-тоқсан		
1.Материалтану. Құрал-саймандар мен жабдықтар	1.1 Қызмет көрсететушілер жайлы жалпы мәліметтер	8.1.1.1 өз Отанына мақтанышын таныту; 8.1.1.2 қызмет көрсететушінің неғұрлым маңызды ерекшеліктерін түсіну және көрсете білу; 8.1.1.3 ыдыс-аяқ жуушының жұмысын білу: міндеттері, негізгі талаптар; 8.1.1.4 қызметші әйелдің жұмысы туралы білу: міндеттері, негізгі талаптар; 8.1.1.5 іскерлік қарым-қатынас пен этикет нормаларын білу
	1.2 Материалдар, құралдар мен жабдықтарды талдау	8.1.2.1 зембіл мен сүйменнің құрылысы, нысаны, қауіпсіздік ережесі мен сақталуын білу; 8.1.2.2 жұмыс орындарын ұйымдастыру; 8.1.2.3 қауіпсіз жұмыс істеу ережесін орындау; 8.1.2.4 паркетті еденге арналған жуғыш құралдарды қолдану;

		<p>8.1.2.5 тазалау мүкаммалын таңбалау туралы білу: мәні, таңбалау ережесі;</p> <p>8.1.2.6 кір машинасын қолдану кезінде құрылысы, пайдаланылуы, қауіпсіздік ережесін білу</p>
<p>2. Қызмет көрсетушінің технологиясы</p>	<p>2.5 Үй-жайды тазалау</p>	<p>8.2.5.1 тазалауға арналған шүберектерді пайдаланылатын мата түріне байланысты, жұмыс кезіндегі жағдайы мен сақтау кезінде таңбалауға қойылатын талаптарты тағайындау;</p> <p>8.2.5.2 тазалау мүкәммалына таңба салу;</p> <p>8.2.5.3 жұмыс үстелдерін, үстелге қойылатын жарық беретін аспаптарды сүрту;</p> <p>8.2.5.4 қоқыс жәшігін тазарту;</p> <p>8.2.5.5 шаңсорғыштың көмегімен шаңды жою;</p> <p>8.2.5.6 жиһаздың түрлері және оның мақсатын ажырата білу;</p> <p>8.2.5.7 жиһаз жабындыларын ажырата білу (бояу, лак, мата, былғары ауыстырушы, пластик, эмаль);</p> <p>8.2.5.8 жиһаздың жабдықталған материалына байланысты құрал-саймандары мен күтім жасау ережелерін білу;</p> <p>8.2.5.9 суға төзімді және суға төзімсіз жиһаздардың шаңдарын құрту;</p> <p>8.2.5.10 айналы беттерін тазалау</p> <p>8.2.5.11 қауіпсіздік ережелерін сақтай отырып терезелерді, терезе жақтауларын, терезенің алдын жуу;</p> <p>8.2.5.12 жұмсақ жиһаздарды тазалау тәсілдерін қолдану</p> <p>8.2.5.13 жұмсақ жиһаздарды өңдеу кезінде шаңсорғышты пайдалану</p> <p>8.2.5.14 мектеп үй-жайларын күнделікті, апталық, маусымдық тазалау жүргізуді орындау</p>
		<p>8.2.8.1 тұрмыстық кір жуу машинасы туралы білу: құрылғысы, әрекет ету принципі, өнімділігі, пайдалану ережесі;</p> <p>8.2.8.2 кір жууға жуғыш, ағартатын және кірді нілдейтін құралдарды қолдану;</p>

	<p>2.8 Төсек-орын тысы мен ас жаулықтарына күтім жасау</p>	<p>8.2.8.3 кір киімдерді сұрыптау және өлшеу; 8.2.8.4 кір жуғыш машинаны жұмыс жасауға дайындау; 8.2.8.5 киім-кешектерді кір жуғыш машинада жуу; 8.2.8.6 киім-кешектердішаю; 8.2.8.7 центрифугада кептіру; 8.2.8.8 ауада кептіру; 8.2.8.9 ақ киімді ағартып және нілдеу; 8.2.8.10 киім-кешекті үтіктеу</p>
	<p>2.9 Еңбек гигиенасы, өндірістік санитария және жеке гигиенаның негіздері</p>	<p>8.2.9.2 қызметтік үй-жайларды тазалау кезінде жеке бас гигиенасы, этика ережесі мен санитарлық талаптарды орындау; 8.2.9.3ыдыс жуудағы санитарлық талаптарды орындау; 8.2.9.4ас әзірлейтін бөлімшенің қызметкеріне санитарлық-гигиеналық талаптарды орындату; 8.2.9.5 кір жуу кезінде жеке гигиена ережесін, санитарлық талаптарды орындау; 8.2.9.6 арнайы киімдерге санитарлық-гигиеналық нормалар мен талаптарды орындау; 8.2.9.7 дезинфекциялаушы ерітіндіні жасау ережесін орындау</p>
<p>3. Еңбек заттарын бағалау және талдау</p>	<p>3.1 Еңбек тұрмыстық дағдыларды меңгеру; нбек нәтижесін бағалау және талдау</p>	<p>8.3.1.1 мұғалімдердің көрсетулері бойынша жұмысты жоспарлауға бағдарлану; 8.3.1.2 ұжымдық талқылау барысындаіс-әрекеттерінің реттілігін жоспарлау; 8.3.1.3 өзінің және жолдастарының жұмыстарын талдау және бағалау, жұмыстағыартықшылықтар мен кемшіліктерді белгілеу; 8.3.1.4. алған білімдерін практикалық қызметте қолдану</p>
<p>4-тоқсан</p>		
		<p>8.1.1.1 өз Отанына мақтанышын таныту; 8.1.1.2 қызмет көрсететушінің неғұрлым маңызды ерекшеліктерін түсіну және көрсете білу;</p>

1.Материалтану. Құрал-саймандар мен жабдықтар	1.1 Қызмет көрсететушілер жайлы жалпы мәліметтер	8.1.1.3 ыдыс-аяқ жуушының жұмысын білу: міндеттері, негізгі талаптар; 8.1.1.4 қызметші әйелдің жұмысы туралы білу: міндеттері, негізгі талаптар; 8.1.1.5 іскерлік қарым-қатынас пен этикет нормаларын білу
	1.2 Материалдар, құралдар мен жабдықтарды талдау	8.1.2.1 жұмыс орындарын ұйымдастыру; 8.1.2.2 қауіпсіз жұмыс істеу ережесін орындау
2. Қызмет көрсетушінің технологиясы	2.1 Мектеп аумағын жинастыру	8.2.1.1 гүлзарлар мен атыздар жайлы білу; 8.2.1.2 гулзар топырақтарын қазу; 8.2.1.3 қазу сапасының мәні, тереңдігі, тәсілдері және қойылатын талаптарды білу; 8.2.1.4 гүлзарға жер таңдау; 8.2.1.5 гүлзардың шекарасы мен атыздың бағытын анықтау; 8.2.1.6 атыздарды төсеу; 8.2.1.7 берілген тереңдікті сақтай отырып қазу; 8.2.1.8 сызғыштың көмегімен қазу тереңдігін айқындау; 8.2.1.9 тырмамен қазылған топырақты теңестіру; 8.2.1.10 қыстайтын көп жылдық екпелер егетін жерлердегі топырақты тырмамен қопсыту; 8.2.1.11 көпжылдық өсімдіктер егетін жердің қатарларын кетпенмен қопсыту
	2.2 Бөлме өсімдіктеріне күтім жасау	8.2.2.1 жарық сүйгіш және көлеңкеге төзімді өсімдіктер туралы білу; 8.2.2.2 бөлме өсімдіктерін ауыстырып тиеу мен көшеттеу туралы білу: мәні, тәсілдері; 8.2.2.3 ауыстырып тиеу мен көшеттеуге жататын өсімдіктерді анықтау; 8.2.2.4 көшеттеуге гүл отырғызатын құмыраны таңдау; 8.2.2.5 өсімдіктерді ауыстырып тиеу мен қайта отырғызуды орындау
		8.3.1.1 мұғалімдердің көрсетулері бойынша жұмысты жоспарлауға бағдарлану;

3. Еңбек заттарын бағалау және талдау	3.1 Еңбек нәтижесін бағалау және талдау	8.3.1.2 ұжымдық талқылау барысында іс-әрекеттерінің реттілігін жоспарлау; 8.3.1.3 өзінің және жолдастарының жұмыстарын талдау және бағалау, жұмыстағы артықшылықтар мен кемшіліктерді белгілеу; 8.3.1.4. алған білімдерін практикалық қызметте қолдану
---------------------------------------	---	--

3) 9-сынып:

6-кесте

Бөлім	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар және жабдықтар	1.1 Қызмет етушілердің еңбектері жайлы жалпы мәлімет	9.1.1.1 өзге ұлт өкілдерінің пікіріне, тарихына, мәдениетіне құрметпен қарау; 9.1.1.2 қызмет көрсетушілердің еңбектерін үйренуге және өз ойымен сипаттауға талпыну; 9.1.1.3 өз мүмкіндіктері жайлы, өзіне қажетті тіршілігін қамтамасыз ету туралы түсініктің болуы; 9.1.1.4 ас үй қызметшісінің жұмысы туралы түсініктің болуы : міндеттері, негізгі талаптар; 9.1.1.5 аула сыпырушының жұмысы туралы түсініктің болуы: міндеттері, негізгі талаптар; 9.1.1.6 тәрбиеші көмекшісінің жұмысы туралы түсініктің болуы: міндеттері, негізгі талаптар; 9.1.1.7 этикет және іскерлік қарым-қатынас нормалары жайлы білу; 9.1.1.8 жұмыс орнында еңбек міндеттерін орындамаған жағдайдағы жауапкершілікті түсіну
	1.2 Материалдарды, құралдарды және жабдықтарды талдау	9.1.2.1 қайшыларының тағайындалу қағидасының қолданылуы және сақталуы туралы түсініктің болуы; 9.1.2.2 резеңке қолғап туралы түсініктің болуы: қағидалары, ұқыпты қарау ережесі туралы білу 9.1.2.3 жұмыс орындарын ұйымдастыру; 9.1.2.4 қауіпсіз жұмыс істеу ережелерін орындау

<p>2.Қызмет көрсетушілердің еңбек технологиясы</p>	<p>2.1 Мектеп алды аймақты жинау</p>	<p>9.2.1.1 ағаштың құрылысы туралы түсініктің болуы: ағаштың діңі, ұшар басы; 9.2.1.2 мектеп алды аймақтағы ағаштардың тұқымдарын ажырата білу; 9.2.1.3 ағаштарды күзгі күтімі жайлы түсініктің болуы; 9.2.1.4 ағаш түбінің шеңбері,оның мәні және дұрыс қазу қағидалары жайлы түсініктің болуы; 9.2.1.5 бақ қайшыларын қолдану; 9.2.1.6 ағаш түбінің шеңберін күрекпен қазу; 9.2.1.7 түскен жапырақтарды жинап және тырмамен үйіндіге жинау; 9.2.1.8 ағаш бұтақтарын бақша қайшысымен кесу; 9.2.1.9 жемісті ағаштың дінгегін қырғышпен тазалап, бояғышпен әктеу</p>
	<p>2.4 Үй-жайлар құрылғысы</p>	<p>9.2.4.1 баспалдақ құрылысын (саты, баспалдақ алаңы, коршау (сүйеніштер немесе тұтқалар) және дайындауға арналған құрылыс материалдары жайлы түсініктің болуы; 9.2.4.2 жалпы мекеменің жұмысы жайлы түсініктің болуы (кәсіпорынның)</p>
	<p>2.5 Үй-жайды жинау</p>	<p>9.2.5.1 сатыны тазалау кезіндегі қауіпсіздік ережелерін сақтау; 9.2.5.2 резеңке қолғаптарды қолдану; 9.2.5.3 сатыны сыпыру; 9.2.5.4 қоқысты алу; 9.2.5.5 сүйеніштерді сүрту (тұтқалар) ; 9.2.5.6 сатыны жууға арналған құралдарымен жуу</p>
		<p>9.3.1.1 мұғалімнің көрсетуі және түсіндіруі бойынша іс-әрекеттердің жүйелілігін жоспарлау; 9.3.1.2 жұмыс істеу кезіндегі жүйелілігі жөнінде есеп беру; 9.3.1.3 жұмыстың барысын мұғаліммен әңгімелеу кезінде жоспарлау; 9.3.1.4 мақсатқа жету үшін жігерлік, өз еңбегінің жігерлі</p>

3.Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек нәтижелерін бағалау және талдау	болуы үшін тәртіптілік пен жауапкершілік таныту; 9.3.1.5 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетінше жұмыстың орындалу үдерісін талдау; 9.3.1.6 орындалған жұмыстың сапасын бақылау 9.3.1.7 өз еңбегінің нәтижесіқызығушылық таныту; 9.3.1.8 іс-әрекеттерінің реттілігін және орындалған жұмыстың сапасын ұжыммен талқылау
2-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар және жабдықтар	1.1 Материалтану. Құралдар және жабдықтар	9.1.1.1 өзге ұлт өкілдерінің пікіріне, тарихына, мәдениетіне құрметпен қарау; 9.1.1.2 қызмет көрсетушілердің еңбектерін үйренуге және өз ойымен сипаттауға талпыну; 9.1.1.3 өз мүмкіндіктері жайлы , өзіне қажетті жігерлікті қамтамасыз ету туралы түсініктің болуы; 9.1.1.4 ас үй қызметшісінің жұмысы туралы түсініктің болуы : міндеттері, негізгі талаптар; 9.1.1.5 аула сыпырушының жұмысы туралы түсініктің болуы: міндеттері, негізгі талаптар; 9.1.1.6 тәрбиеші көмекшісінің жұмысы туралы түсініктің болуы: міндеттері, негізгі талаптар; 9.1.1.7 этикет және іскерлік қарым-қатынас нормалары жайлы білу; 9.1.1.8 жұмыс орнында еңбек міндеттерін орындамаған жағдайдағы жауапкершілікті түсіну
	1.2 Материалдарды, құралдарды және жабдықтарды талдау	9.1.2.1 жұмыс орындарын ұйымдастыру; 9.1.2.2 қауіпсіз жұмыс істеу ережесін сақтау; 9.1.2.3 құрылғыны қолдану , электрополотермен сөйлесу кезіндегі қауіпсіздік ережесі жайлы түсініктің болуы
	2.1 Мектеп алды аймақты жинау	9.2.1.1 бұрынғы алынған аумақты тазарту дағдылары бойынша өңдеу және бекіту

2. Қызмет көрсетушілердің еңбек технологиясы	2.3 Еденді тазалау	<p>9.2.3.1 электрополотером және ысқышпен паркетті еденді сүрту;</p> <p>9.2.3.2 паркетті едендегіи дақтарды жою;</p> <p>9.2.3.3 бұрыннан алынған еденді жуу дағдыларын өңдеу және бекіту;</p> <p>9.2.3.4 едендерді жинауға арналған жұмыс түрлерін мұғалімнің және ұжымның көмегімен анықтау, жоспарлау</p>
	2.4 Үй-жай құрылысы	9.2.4.1 жазбаша үстелді жинау кезінде құжаттың маңыздылық ережесін қолдана білу туралы түсінік болу
	2.5 Үй-жайды жинау	<p>9.2.5.1 жазбаша үстел, үстел шамын жинау;</p> <p>9.2.5.2 шкафтың сыртқы бетін, терезе алдын, жылыту радиаторын тазалау;</p> <p>9.2.5.3 пайдаланылған қағаздарды салуға арналған себеттерді тазалау</p>
	2.6 Ыдыс-аяқ күтімі	<p>9.2.6.1 асхана ыдысы туралы түсінік болу: түрлері, тағайындау</p> <p>9.2.6.2 күйіктас және шыны ыдыстарды ажырата білу</p> <p>9.2.6.3 күйіктас және шыны ыдыстардың құрылымн, жуу кезінде қолдану тәсілдерін білу;</p> <p>9.2.6.4 асхана-құралдары туралы түсінік: тағайындау ережелері, тазалау және жуу.</p> <p>9.2.6.5 ыдыс күтіміне керекті жұмыс түрлерін мұғалімнің көмегімен және (немесе) ұжыммен орындап жоспарлау</p>
	2.9 Өндірістік санитария және жеке гигиена , негізгі еңбек гигиенасы	<p>9.2.9.1 асхана және ас блогы қызметкерлеріне қойылатын санитарлық-гигиеналық талаптарды орындау;</p> <p>9.2.9.2 қоғамдық тамақтандыру қызметкерінің жеке басының тазалық ережелерін рындау</p>
		<p>9.3.1.1 мұғалімнің көрсетуі және түсіндіруі бойынша іс-әрекеттердің жүйелілігін жоспарлау;</p> <p>9.3.1.2 мен жұмыс істеу кезіндегі жүйелілік туралы есеп беру;</p> <p>9.3.1.3 мұғаліммен әңгіме барысында жұмыс барысын жоспарлау;</p>

3. Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек нәтижелерін бағалау және талдау	<p>9.3.1.4 мақсатқа жету үшін жігерлік, өз еңбегіңнің жігерлі болуы үшін тәртіптілік пен жауапкершілік таныту;</p> <p>9.3.1.5 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетінше жұмыстың орындалу үдерісін талдау;</p> <p>9.3.1.6 орындалған жұмыстың сапасын бақылау;</p> <p>9.3.1.7 өз еңбегінің нәтижесі қызығушылық таныту;</p> <p>9.3.1.8 іс-әрекеттерінің реттілігін және орындалған жұмыстың сапасын ұжыммен талқылау</p>
3-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар және жабдықтар	1.1 Қызмет етушілердің еңбектері жайлы жалпы мәлімет	<p>9.1.1.1 өзге ұлт өкілдерінің пікіріне, тарихына, мәдениетіне құрметпен қарау;</p> <p>9.1.1.2 қызмет көрсетушілердің еңбектерін үйренуге және өз ойымен сипаттауға талпыну;</p> <p>9.1.1.3 өз мүмкіндіктері жайлы, өзіне қажетті тіршілігін қамтамасыз ету туралы түсініктің болуы;</p> <p>9.1.1.4 ас үй қызметшісінің жұмысы туралы түсініктің болуы : міндеттері, негізгі талаптар;</p> <p>9.1.1.5 аула сыпырушының жұмысы туралы түсініктің болуы: міндеттері, негізгі талаптар;</p> <p>9.1.1.6 тәрбиеші көмекшісінің жұмысы туралы түсініктің болуы: міндеттері, негізгі талаптар;</p> <p>9.1.1.7 этикет және іскерлік қарым-қатынас нормалары жайлы білу;</p> <p>9.1.1.8 жұмыс орнында еңбек міндеттерін орындамаған жағдайдағы жауапкершілікті түсіну</p>
		<p>9.1.2.2 резеңке қолғап туралы түсініктің болуы: қағидалары, ұқыпты қарау ережесі туралы білу</p> <p>9.1.2.3 жұмыс орындарын ұйымдастыру;</p> <p>9.1.2.4 қауіпсіз жұмыс істеу ережелерін орындау;</p> <p>9.1.2.5 құрылғыны қолдану , электропалотерді қолдану</p>

	1.2 Материалдарды, құралдарды және жабдықтарды талдау	<p>кезіндегі қауіпсіздік ережесі жайлы түсініктің болуы;</p> <p>9.1.2.6 ыдыс жаутын құрал, оны қолдану , ыдыс жуатын машинаны қолдану кезіндегі қауіпсіздік шаралары туралы түсініктің болуы;</p> <p>9.1.2.7 тұрмыстық тоназытқышты қолданудағы қауіпсіздік ережелерін, құрылғыны қолдану туралы түсініктің болуы</p>
	2.1 Мектеп алды аймақты жинау	9.2.1.1 бұрынғы алынған аумақты тазарту дағдыларын өңдеу және бекіту
	2.3 Еденді тазалау	<p>9.2.3.1 электрополотером және ысқышпен паркетті еденді сүрту;</p> <p>9.2.3.2 паркетті едендегі дақтарды жою;</p> <p>9.2.3.3 бұрыннан алынған еденді жуу дағдыларын өңдеу және бекіту;</p> <p>9.2.3.4 едендерді жинауға арналған жұмыс түрлерін мұғалімнің және ұжымның көмегімен анықтау, жоспарлау</p>
		<p>9.2.7.1 ас әзірлейтін бөлімше туралы түсінік;</p> <p>9.2.7.2 ыдыс жуушының міндеттері туралы түсініктің болуы;</p> <p>9.2.7.3 асхана қызметкерінің арнайы киімін қолдану;</p> <p>9.2.7.4 ыдыс жаутын цехтің жұмысы кезіндегі қауіпсіздік ережелерін сақтау;</p> <p>9.2.7.5 ыдыс жуатын машинаны қолдану;</p> <p>9.2.7.6 пайдаланылған ыдыстарды жинап ыдыс жуу бөліміне тасу;</p> <p>9.2.7.7 ыдысты тамақ қалдықтарынан тазарту;</p> <p>9.2.7.8 тамақ қалдықтарын жинау;</p> <p>9.2.7.9 ыдыстарды қолмен 2-3-ші ванналарда жуу;</p> <p>9.2.7.10 ыдыстар мен асхана құралдарын кептіру</p> <p>9.2.7.11 ыдыс жуу бөлімін жинау;</p> <p>9.2.7.12 тұрмыс тоназтқышы туралы түсініктің болуы: құрылғыны жібіту, жуу және сүрту;</p>

2. Қызмет көрсетушілердің еңбек технологиясы

2.7 Асханада және ас-әзірлейтін бөлімшедегі жұмыс

9.2.7.13 тоңазытқышты жуып , сүрту және еріту;

9.2.7.14 көкөністерді біріншілік өңдеу кезіндегі тағамдық құндылығы туралы түсініктің болуы: орамжапырақ, пияз, саумалдық,салат;

9.2.7.15кептірілген көкөністерді өңдеу;

9.2.7.16 көкөністерді өңдеу кезіндегі қалдықтар туралы түсінігінің болуы: түрлері, қолданылуы;

9.2.7.17 қауіпсіздік шараларын сақтай отырып, көкөністерді өңдеу;

9.2.7.18 көкөністердің сапасын анықтау;

9.2.7.17 көкөністерді қауіпсіздік ережелеріне сәйкес өңдеу;

9.2.7.18 көкөністердің сапасын анықтау;

9.2.7.19 көкөністерді қолмен сорттау, жуу, тазалау және аяқтау;

9.2.7.20 тұзды сығымдау;

9.2.7.21 кептірілген көкөністерді сіндіру;

9.2.7.2 көкөністерді сабан, сақина, жартылай сақина, дойбы арқылы кесуге;

9.2.7.23 көкөністерді өңдеуге арналған құралдарды таңдау;

9.2.7.24 түбірлік дақылдардың түрлері туралы түсінік алады;

9.2.7.25 негізгі өңдеу талаптарын, қалдықтардың стандарттарын білу ;

9.2.7.26 тамырлы дақылдарды тазалау үшін қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтай отырып, пышақты қолданыңыз;

9.2.7.27 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтау, картоп пиллингін пайдалану;

9.2.7.28 түбірлік көкөністердің жарамдылығын анықтау, түбірлік дақылдарды жинау

9.2.9.1 ас үйге және тамақ өңдеуге арналған санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау;

9.2.9.2 қоғамдық тамақтандыру қызметкерінің жеке гигиенасы ережелерін сақтау;

	<p>2.9 Еңбек гигиенасының негіздері, өндірістік санитария және жеке гигиена</p>	<p>9.2.9.3 өнімдерді, көкөністерді сақтауға арналған санитарлық-гигиеналық талаптарды білу; 9.2.9.4 азық-түлік пен көкөністердің белгілерін анықтау; 9.2.9.5 көкөніс пен тамыр етін өңдеудің әдістеріне қойылатын санитарлық талаптар; 9.2.9.6 тамақтан улану туралы ұғымға ие: адамның жағдайы, алдын алу; 9.2.9.7 азық-түлікті дайындау мен сақтауға қойылатын гигиеналық талаптарды орындауға; 9.2.9.8 азық-түлік қызметкерінің профилактикалық медициналық куәландыру түсінік беру</p>
<p>3.Еңбек заттарын бағалау және талдау</p>	<p>3.1 Еңбек нәтижесін бағалау және талдау</p>	<p>9.3.1.1 мұғалімнің көрсетуі және түсіндіруі бойынша іс-әрекеттердің жүйелілігін жоспарлау; 9.3.1.2 жұмыс істеу кезіндегі жүйелілігі жөнінде есеп беру; 9.3.1.3 жұмыстың барысын мұғаліммен әңгімелеу кезінде жоспарлау; 9.3.1.4 мақсатқа жету үшін жігерлік, өз еңбегінің жігерлі болуы үшін тәртіптілік пен жауапкершілік таныту; 9.3.1.5 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетінше жұмыстың орындалу үдерісін талдау; 9.3.1.6 орындалған жұмыстың сапасын бақылау 9.3.1.7 өз еңбегінің нәтижесі қызығушылық таныту; 9.3.1.8 іс-әрекеттерінің реттілігін және орындалған жұмыстың сапасын ұжыммен талқылау</p>
<p>4-тоқсан</p>		
		<p>9.1.1.1 өзге ұлт өкілдерінің пікіріне, тарихына, мәдениетіне құрметпен қарау; 9.1.1.2 қызмет көрсетушілердің еңбектерін үйренуге және өз ойымен сипаттауға талпыну; 9.1.1.3 өз мүмкіндіктері жайлы, өзіне қажетті жігерлікті</p>

1.Материалтану. Құрал-саймандар мен жабдықтар	1.1 Қызмет көрсететушілер жайлы жалпы мәліметтер	<p>қамтамасыз ету туралы түсініктің болуы;</p> <p>9.1.1.4 ас үй қызметшісінің жұмысы туралы түсініктің болуы : міндеттері, негізгі талаптар;</p> <p>9.1.1.5 аула сыпырушының жұмысы туралы түсініктің болуы: міндеттері, негізгі талаптар;</p> <p>9.1.1.6 тәрбиеші көмекшісінің жұмысы туралы түсініктің болуы: міндеттері, негізгі талаптар;</p> <p>9.1.1.7 этикет және іскерлік қарым-қатынас нормалары жайлы білу;</p> <p>9.1.1.8 жұмыс орнында еңбек міндеттерін орындамаған жағдайдағы жауапкершілікті түсіну</p>
	1.2. материалдар, құралдар мен жабдықтарды талдау	<p>9.1.2.2 резеңке қолғап туралы түсініктің болуы: қағидалары, ұқыпты қарау ережесі туралы білу</p> <p>9.1.2.3 жұмыс орындарын ұйымдастыру;</p> <p>9.1.2.4 қауіпсіз жұмыс істеу ережелерін орындау;</p> <p>9.1.2.5 санитарлық торапты тазалау кезінде арнайы киім туралы түсініктің болуы (резеңке етік және қолғап, су өтпейін алжапқыш): тағайындалуы, күтіп қолдану ережелері</p> <p>9.1.2.6 санитарлық құралдардың тағайындалуы, қолданылуы, қауіпсіз қолдану ережелері мен сақталуына бейімделу туралы түсініктің болуы;</p> <p>9.1.2.7 күйіктас және эмальды ыдыстарды тазалау құралдарын ажырата білу</p>
	2.1 Мектеп аумағын жинастыру	9.2.1.8 бұрынғы алынған аумақты тазарту дағдыларын өңдеу және бекіту
	2.2 Бөлме өсімдіктеріне күтім жасау	<p>9.2.2.1 бұрыннан алынған бөлме өсімдіктерінің күтімін жасау дағдысымен өңдеу және бекіту;</p> <p>9.2.2.2 мұғалімнің көмегімен және (немесе) ұжымдық айқындауға, жоспарлауға және орындауға түрлері үшін қажетті өсімдіктерді күту</p>
		9.2.4.1 снитарлық тораптың тазалығы жоғарғы дәрежеде болу

	<p>2.4 Үй-жай құрылысы</p>	<p>себептері туралы түсінігінің болуы; 9.2.4.2 санитарлық торап құрылғысы туралы түсініктің болуы; 9.2.4.3 санитарлық-техникалық жабдықтарды ажырата білу: түрлері (раковина, ағызу, ванна, унитаз, писсуарға-гигиеналық себезгі), дайындау материалы (эмальданған шойын, керамика), қасиеттері; 9.2.4.4 унитазға құрылымы жайлы түсініктің болуы: (клозетті тостаған, жуатын бак тұратын корпусы, поплавоквого және түсу клапандары)</p>
<p>2. Қызмет көрсетушінің технологиясы</p>	<p>2.5 Үй-жайды тазалау</p>	<p>9.2.5.1 саноборудованияны өңдеуге арналған құралдарды пайдалану: шөткі, вантуз; 9.2.5.2 керамиканы және эмальдарды тазалауға арналған құралдарды пайдалану; 9.2.5.3 санитарлық торап тазалау кезіндегі жалпы ережелерді білу; 9.2.5.4 санитарлық торапты залалсыздандыру үшін арнайы құралдарды пайдалану; 9.2.5.5 хлорлы әк ерітіндісін талазау кезінде пайдалану; 9.2.5.6 унитаздағы қоқыстар туралы түсініктің болуы: себептері мен салдары; 9.2.5.7 резеңке қолғаптар өңдеу(жуу, зарарсыздандыру, кептіру); жеке гигиена ережелерін сақтау; 9.2.5.8 сантехникалық торапта еденді, және құралдарды жуып, тазалу; 9.2.5.9 хлорлы әк ерітіндісі және тазалағыш пасталарды қолдану; 9.2.5.10 вантуздың көмегімен ваннадағы,умывальниктегі қоқымдарды жою</p>
		<p>9.2.9.1 Выполнять санитарные требования, правила личной гигиены и этикета при уборке санузлов; 9.2.9.2 выполнять правила составления дезинфицирующих растворов;</p>

	2.9 Еңбек гигиенасы, өндірістік санитария және жеке гигиенаның негіздері	9.2.9.1 санитарлық тораптарды тазалау кезіндегі санитарлық ережелерді, жеке бас тазалық гигиенасын және этикетті орындау; 9.2.9.2 дезинфекциялайтын ерітінділер жасау ережесін орындау
3.Еңбек заттарын бағалау және талдау	3.1 Еңбек нәтижесін бағалау және талдау	9.3.1.1 мұғалімнің көрсетуі және түсіндіруі бойынша іс-әрекеттердің жүйелілігін жоспарлау; 9.3.1.2 жұмыс істеу кезіндегі жүйелілігі жөнінде есеп беру; 9.3.1.3 жұмыстың барысын мұғаліммен әңгімелеу кезінде жоспарлау; 9.3.1.4 мақсатқа жету үшін жігерлік, өз еңбегінің жігерлі болуы үшін тәртіптілік пен жауапкершілік таныту; 9.3.1.5 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетінше жұмыстың орындалу үдерісін талдау; 9.3.1.6 орындалған жұмыстың сапасын бақылау 9.3.1.7 өз еңбегінің нәтижесі қызығушылық таныту; 9.3.1.8 іс-әрекеттерінің реттілігін және орындалған жұмыстың сапасын ұжыммен талқылау

4) 10-сынып:

7-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
	1.1 Қызмет көрсетушілер жайлы жалпы мәліметтер	10.1.1.1 әр түрлі дін, нәсіл, мәдениет иелеріне төзімділікпен қарау; 10.1.1.2 әр түрлі еңбек етушілердің материалдарын және тәсілдерін салыстыру, талдау; 10.1.1.3 өндіруші мекемені тазалаушы қызметкерлерінің жұмысы, міндеттері, басты талаптары туралы түсінік болу; 10.1.1.4 іскерлік қарым-қатынас пен этикет нормаларын білу; 10.1.1.5 заңнамаға сәйкес материалдық зиян тигізгені үшін жауапкершілікті сезіну

<p>1.Материалтану. Құралдар және жабдықтар</p>	<p>1.2 Еңбек заттарын және құралдарын бағалау</p>	<p>10.1.2.1 ұзын сырықта сақтау секторының құрылысы, тағайындау қағидасы және қауіпсіз жұмыс іскеу туралы білу; 10.1.2.2 паркетті еденнің жабдықталу мастикасын білу: мақсаты, түрлері, пайдалану, қауіпсіз жұмыс істеу ережесі, сақтау; 10.1.2.3 жылтыратылған жиһазды өңдеу құралдарын білу: мақсаты, түрлері, пайдалану, сақтау; 10.1.2.4 түрлі жабдықты және мүкәммалды өңдеу мен тазалауда қолданылатын жуғыш заттар туралы білу: мақсаты, түрлері, пайдалану, сақтау ережесі, ерітінді жасау; 10.1.2.5 ламинат жуатын жуғыш заттарды ажырата білу: түрлері, қауіпсіз пайдалану ережесі, сақтау ; 10.1.2.6 жұмыс орнын ұйымдастыру; 10.1.2.7 қауіпсіз жұмыс істеу ережесін орындау</p>
	<p>2.1 Мектеп ауласындағы тазалық жұмысы</p>	<p>10.2.1.1 қазба тереңдігін анықтау; 10.2.1.2 ағаштың бұтақтарын ұзын полюсте бөренелермен кесіңіз; 10.2.1.3 бұрын алынған аумақтың тазалық дағдыларын шоғырландыру және қалыпқа келтіру; 10.2.1.4 аумақты тазарту үшін қажетті жұмыс түрлерін өз бетімен анықтау, жоспарлау және орындау</p>
	<p>2.3 Едендерді тазалау</p>	<p>10.2.3.1 Мастиканы қолдану үшін еденге арналған щетканы қолдану; 10.2.3.2 паркет еденін мастикамен жабу; 10.2.3.3 ламинат қабатының қасиеттерін түсіну; 10.2.3.4 ламинат қабатын тазалауды жүзеге асыру; 10.2.3.5 ламинатты күту ережелерін білу; 10.2.3.6 ламинаттан шыққан түрлі дақтарды кетіру; 10.2.3.7 бұрын алынған едендерді тазарту; дағдыларын шоғырландыру және дамыту</p>

		<p>10.2.3.8 еденді тазарту үшін қажетті жұмыс түрлерін өз бетімен анықтау, жоспарлау және орындау</p>
<p>2. Қызмет көрсету технологиясы</p>	<p>2.6 Ыдыстарға күтім жасау</p>	<p>10.2.6.1 ыдыстарды түрлеріне қарай сұрыптау;</p> <p>10.2.6.2 қолмен ыдыс-аяқты, аспаптарды, науаларды тазалау және жуу;</p> <p>10.2.6.3 ыдыс жууға арналған аяқталғаннан кейін рафтерлерді, щеткаларды, маталарды және пайдаланылған жабдықты өңдеу;</p> <p>10.2.6.4 ыдыс жуу машинасының жұмысын қадағалау;</p> <p>10.2.6.5 ыдыстарды материалдар мен өңдеу әдісімен (алюминий, эмальданған, никельмен, шойын) бөліп алу;</p> <p>10.2.6.6 тазалау шешімдерін дайындау;</p> <p>10.2.6.7 жуғыш және дезинфекциялау; құралдарын қолданатын ас үй ыдыстарын, құралдар мен контейнерлерді тазалау және жуу;</p> <p>10.2.6.8 ыдыс-аяқты, құралдарды және контейнерлерді кептіру;</p> <p>10.2.6.9 ыдыс-аяқ туралы: үстелден тазалаудың тәсілдері мен ережелері, жуу, кептіру</p>
	<p>2.9 Еңбек гигиенасының негіздері, өндірістік санитария және жеке гигиена</p>	<p>10.2.9.1 тазалау жұмыстарын жүргізу кезінде санитарлық-гигиеналық ережелерді, жеке гигиена және этикеттің ережелерін сақтау;</p> <p>10.2.9.2 арнайы киімдердің талаптары мен санитарлық-гигиеналық талаптарын орындау;</p> <p>10.2.9.3 өндірістік кәсіпорын жұмысының күн тәртібі маңыздылығын білу;</p> <p>10.2.9.4 тазалауға бөлінген уақыты туралы білу</p>
		<p>10.3.1.1 өндірісте, асханада қызметкерлердің атқарған тазалау жұмыстарына бақылау жүргізуді негізге ала отырып жоспар құру және бағдарлау;</p> <p>10.3.1.2 жұмыс істеу сапасы және жұмсалған уақытқа тексеру жасау;</p>

3.1.Еңбек заттарын бағалау және талдау	3.1 Еңбек нәтижесін бағалау және талдау	<p>10.3.1.3 тазалауға қойылған талаптарының нәтижесіне бағдарлау;</p> <p>10.3.1.4 тапсырмаларының орындалуы және жоспарлау іс-әрекеттерінің дәйектілігін — ауызша нұсқаулар арқылы бағдарлау;</p> <p>10.3.1.5 өзінің еңбегінің нәтижесіне қызығушылық таныту;</p> <p>10.3.1.6 өз еңбегін етәртіптілік пен жауапкершілікті таныту;</p> <p>10.3.1.7 талаптарға сәйкес жұмыс сапасын бағалау</p>
2-тоқсан		
1.Материалтану. Құралдар және жабдықтар	1.1 Қызмет көрсетушілер жайлы жалпы мәліметтер	<p>10.1.1.1 әр түрлі дін, нәсіл , мәдениет иелеріне төзімділікпен қарау;</p> <p>10.1.1.2 әр түрлі еңбек етушілердің материалдарын және тәсілдерін салыстыру, талдау;</p> <p>10.1.1.3 өндіруші мекемені тазалаушы қызметкерлерінің жұмысы, міндеттері, басты талаптары туралы түсінік болу;</p> <p>10.1.1.4 іскерлік қарым-қатынас пен этикет нормаларын білу;</p> <p>10.1.1.5 заңнамаға сәйкес материалдық зиян тигізгені үшін жауапкершілікті сезіну</p>
	1.2 Еңбек заттарын және құралдарын бағалау	<p>10.1.2.1 ұзын сырықта сақтау секторының құрылысы, тағайындау қағидасы және қауіпсіз жұмыс іскеу туралы білу;</p> <p>10.1.2.2 паркетті еденнің жабдықталу мастикасын білу: мақсаты, түрлері, пайдалану, қауіпсіз жұмыс істеу ережесі, сақтау;</p> <p>10.1.2.3 жылтыратылған жиһазды өңдеу құралдарын білу: мақсаты, түрлері, пайдалану, сақтау;</p> <p>10.1.2.4 түрлі жабдықты және мүкәммалды өңдеу мен тазалауда қолданылатын жуғыш заттар туралы білу: мақсаты, түрлері, пайдалану, сақтау ережесі, ерітінді жасау;</p> <p>10.1.2.5 ламинат жуатын жуғыш заттарды ажырата білу: түрлері,</p>

		<p>қауіпсіз пайдалану ережесі, сақтау ;</p> <p>10.1.2.6 жұмыс орнын ұйымдастыру;</p> <p>10.1.2.7 қауіпсіз жұмыс істеу ережесін орындау</p>
<p>2.Қызмет көрсетушінің технологиясы</p>	<p>2.1 Мектеп ауласындағы тазалық жұмысы</p>	<p>10.2.1.3 бұрын алынған аумақтың тазалық дағдыларын шоғырландыру және қалыпқа келтіру;</p> <p>10.2.1.4 аумақты тазарту үшін қажетті жұмыс түрлерін өз бетімен анықтау, жоспарлау және орындау</p>
	<p>2.4 Бөлмені ұйымдастыру</p>	<p>10.2.4.1 асүйдің негізгі бөлімдерін ажырату: ыстық, суық, ет, ұн, көкөніс, нан пісіргіштері, жуу бөлмелері;</p> <p>10.2.4.2 азық-түлік бөлімінің негізгі цехтарын және оларды орналастыруды тағайындау туралы түсінік;</p> <p>10.2.4.3 өсімдік шеберханасының жабдықтары туралы түсінік</p>
	<p>2.5 Бөлмедегі тазалық</p>	<p>10.2.5.1 үй-жайларды жалпы тазалау туралы түсінік болу;</p> <p>10.2.5.2 жалпы және күнделікті тазалауды ажырату;</p> <p>10.2.5.3 майлы, су негізіндегі және желім бояумен боялған панельдерді бөліп алу;</p> <p>10.2.5.4 қабырғалық панельдер мен есіктерді тазалау және жуу;</p> <p>10.2.5.5 панельден шаңды алып, су негізіндегі бояумен және желіммен бояу;</p> <p>10.2.5.6 таза кілемдер мен жұмсақ жиһаз шаңсорғышпен сору;</p> <p>10.2.5.7 жылтыратылған жиһазды өңдеуге арналған құралдарды пайдалану;</p> <p>10.2.5.8 әртүрлі едендерді және баспалдақтарды алып тастау;</p> <p>10.2.5.9 жылтыратылған жиһаздың бетін жылтыратқышпен жаңарту;</p> <p>10.2.5.10 фабрикада (асхана, киім шкафтары, медициналық орталық) өндірістік және үй-жайларды тазалау туралы түсінік;</p> <p>10.2.5.11 күнделікті, апталық, маусымдық тазалауды өндірістік</p>

		және кеңсе ғимараттарын орындау ; 10.2.5.12 үй-жайларды тазалау үшін қажетті жұмыс түрлерін дербес анықтау, жоспарлау және жүргізу
	2.7 Асхана мен асханада жұмыс жасау	10.2.7.1 асхана столын эстетикалық дизайн және қызмет көрсету туралы идеяны білу
	2.9 Еңбек гигиенасының негіздері, өндірістік санитария және жеке гигиена	10.2.9.1 тазалау жұмыстарын жүргізу кезінде санитарлық-гигиеналық ережелерді, жеке гигиена және этикеттің ережелерін сақтау; 10.2.9.2 асхана дайындағанда санитарлық талаптарды, этикеттің ережелерін сақтау
3. Еңбек заттарын бағалау және талдау	3.1 Еңбек заттарын бағалау және талдау	10.3.1.1 өндірісте , асханада қызметкерлердің атқарған тазалау жұмыстарына бақылау жүргізуді негізге ала отырып жоспар құру және бағдарлау; 10.3.1.2 жұмыс істеу сапасы және жұмсалған уақытқа тексеру жасау; 10.3.1.3 тазалауға қойылған талаптарының нәтижесіне бағдарлау; 10.3.1.4 тапсырмаларының орындалуы және жоспарлау іс-әрекеттерінің дәйектілігін — ауызша нұсқаулар арқылы бағдарлау; 10.3.1.5 өзінің еңбегінің нәтижесіне қызығушылық таныту; 10.3.1.6 өз еңбегін етәртiптiлiк пен жауапкершiлiктi таныту; 10.3.1.7 талаптарға сәйкес жұмыс сапасын бағалау
3-тоқсан		
	1.1 Қызмет көрсетушілер жайлы жалпы мәліметтер	10.1.1.1 әр түрлі дін, нәсіл , мәдениет иелеріне төзімділікпен қарау; 10.1.1.2 әр түрлі еңбек етушілердің материалдарын және тәсілдерін салыстыру, талдау; 10.1.1.3 өндіруші мекемені тазалаушы қызметкерлерінің жұмысы, міндеттері, басты талаптары туралы түсінік болу; 10.1.1.4 іскерлік қарым-қатынас пен этикет нормаларын білу;

1.Материалтану. Құралдар және жабдықтар		10.1.1.5 заңнамаға сәйкес материалдық зиян тигізгені үшін жауапкершілікті сезіну
	1.2 Еңбек заттарын және құралдарын бағалау	<p>10.1.2.1 ұзын сырықта сақтау секторының құрылысы, тағайындау қағидасы және қауіпсіз жұмыс істеу туралы білу;</p> <p>10.1.2.2 паркетті еденнің жабдықталу мастикасын білу: мақсаты, түрлері, пайдалану, қауіпсіз жұмыс істеу ережесі, сақтау;</p> <p>10.1.2.3 жылтыратылған жиһазды өңдеу құралдарын білу: мақсаты, түрлері, пайдалану, сақтау;</p> <p>10.1.2.4 түрлі жабдықты және мүкәммалды өңдеу мен тазалауда қолданылатын жуғыш заттар туралы білу: мақсаты, түрлері, пайдалану, сақтау ережесі, ерітінді жасау;</p> <p>10.1.2.5 ламинат жуатын жуғыш заттарды ажырата білу: түрлері, қауіпсіз пайдалану ережесі, сақтау ;</p> <p>10.1.2.6 жұмыс орнын ұйымдастыру;</p> <p>10.1.2.7 қауіпсіз жұмыс істеу ережесін орындау</p>
	2.1 Мектеп ауласындағы тазалық жұмысы	<p>10.2.1.1бұрын алынған аумақтың тазалық дағдыларын шоғырландыру және қалыпқа келтіру;</p> <p>10.2.1.2аумақты тазарту үшін қажетті жұмыс түрлерін өз бетімен анықтау, жоспарлау және орындау</p>
	2.2 Бөлмедегі өсімдіктерге күтім жасау;	<p>10.2.2.1 бұрын алынған бөлмелердегі өсімдіктерге күтім жасау дағдыларын күшейту және қолдану;</p> <p>10.2.2.2 өсімдіктерді күтіп-бағу үшін қажетті жұмыс түрлерін өз бетімен анықтау, жоспарлау және орындау</p>
	2.3 Едендерді тазалау	<p>10.2.3.1 бұрын алынған едендерді тазарту дағдыларын шоғырландыру және дамыту;</p> <p>10.2.3.2 еденді тазарту үшін қажетті жұмыс түрлерін өз бетімен анықтау, жоспарлау және орындау</p>

	2.5 Бөлмедегі тазалық	<p>10.2.5.1 күнделікті, апталық, маусымдық тазалауды өндірістік және кеңсе ғимараттарын орындау ;</p> <p>10.2.5.2 үй-жайларды тазалау үшін қажетті жұмыс түрлерін дербес анықтау, жоспарлау және жүргізу</p>
2. Қызмет көрсетушінің технологиясы	2.7 Асхана мен асханада жұмыс жасау	<p>10.2.7.2 ыдыс-аяқты жинау және тасымалдау үшін арбамен жұмыс істеу ережелерін қолдану;</p> <p>10.2.7.3 үстелдерді жуу;</p> <p>10.2.7.4 қағаз пышақтарды дайындау және оларды майлыққа орналастыру;</p> <p>10.2.7.5 Үстелге арналған құралдарды дәмдеуіштермен толтырыңыз және қойыңыз;</p> <p>10.2.7.6 орындықтарды дұрыс орналастыру</p> <p>10.2.7.7 арбашада лас ыдыстар мен науаларды жинау;</p> <p>10.2.7.8 ластанған ыдыстарды тасымалдау; кезінде арбамен жұмыс істеу ережелерін сақтау;</p> <p>10.2.7.9 жуу бөлмесіндегі арбаларды түсіру;</p> <p>10.2.7.10 қоғамдық тамақтандыру аймағындағы қоқысты жинау, тазалау, жинау және жою;</p> <p>10.2.7.11 асхана бөлмесінің жиһазын тазалаңыз;</p> <p>10.2.7.12 түгендеуді, аспаптарды, жуғыш заттарды таңдау;</p> <p>10.2.7.13 әртүрлі жабындылармен қабырғалар мен едендерді жуу;</p> <p>10.2.7.14 Жуу цехының жұмысын ұйымдастыру туралы идеясы болуы;</p> <p>10.2.7.15 тамақ қалдықтарын жинау және сақтау ережелерін біледі;</p> <p>10.2.7.16 ас үй ыдыстарын, жабдықтар мен контейнерлерді өңдеу: жуу және кептіру;</p> <p>10.2.7.17 тамақ қалдықтарын жинау;</p> <p>10.2.7.18 қажетті ас үй жұмыстарының түрлерін өз бетімен анықтау, жоспарлау және орындау</p>
		10.2.9.1 қоғамдық тамақтандыру кәсіпорынының аумағы мен

	<p>2.9 Еңбек гигиенасының негіздері, өндірістік санитария және жеке гигиена</p>	<p>үй-жайының санитарлық талаптарын түсіну; 10.2.9.2 қоқыс жинау, сақтау және жою ережелерін сақтау; 10.2.9.3 астық жинау жабдығы, қоқыс контейнері үшін санитарлық-гигиеналық талаптарды орындау; 10.2.9.4 арнайы киімдердің талаптары мен санитарлық-гигиеналық талаптарын орындау; 10.2.9.5 өндірістік жұмыс цехтарында тазалаудың мәні туралы білу; 10.2.9.6 өндірістік кәсіпорын жұмысының күн тәртібі маңыздылығын білу; 10.2.9.7тазалауға бөлінген уақыты туралы білу</p>
<p>3.Еңбек заттарын бағалау және талдау</p>	<p>3.1 Еңбек нәтижелерінің бағалануы мен талдануы</p>	<p>10.3.1.1 өндірісте, асханада қызметкерлердің атқарған тазалау жұмыстарына бакылау жүргізуді негізге ала отырып жоспар құру және бағдарлау; 10.3.1.2 жұмыс істеу сапасы және жұмсалған уақытқа тексеру жасау; 10.3.1.3 тазалауға қойылған талаптарының нәтижесіне бағдарлау; 10.3.1.4 тапсырмаларының орындалуы және жоспарлау іс-әрекеттерінің дәйектілігін — ауызша нұсқаулар арқылы бағдарлау; 10.3.1.5 өзінің еңбегінің нәтижесіне қызығушылық таныту; 10.3.1.6 өз еңбегінетәртіптілік пен жауапкершілікті таныту; 10.3.1.7 талаптарға сәйкес жұмыс сапасын бағалау</p>
<p>4-тоқсан</p>		
	<p>1.1 Қызмет көрсетушілер жайлы жалпы мәліметтер</p>	<p>10.1.1.1 әр түрлі дін, нәсіл , мәдениет иелеріне төзімділікпен қарау; 10.1.1.2 әр түрлі еңбек етушілердің материалдарын және тәсілдерін салыстыру, талдау; 10.1.1.3 өндіруші мекемені тазалаушы қызметкерлерінің</p>

<p>1.Материалтану. Құралдар және жабдықтар</p>		<p>жұмысы, міндеттері, басты талаптары туралы түсінік болу; 10.1.1.4 іскерлік қарым-қатынас пен этикет нормаларын білу; 10.1.1.5 заңнамаға сәйкес материалдық зиян тигізгені үшін жауапкершілікті сезіну</p>
	<p>1.2 Еңбек заттарын және құралдарын бағалау</p>	<p>10.1.2.1 ұзын сырықта сақтау секторының құрылысы, тағайындау қағидасы және қауіпсіз жұмыс іскеу туралы білу; 10.1.2.2 паркетті еденнің жабдықталу мастикасын білу: мақсаты, түрлері, пайдалану, қауіпсіз жұмыс істеу ережесі, сақтау; 10.1.2.3 жылтыратылған жиһазды өңдеу құралдарын білу: мақсаты, түрлері, пайдалану, сақтау; 10.1.2.4 түрлі жабдықты және мүкәмалды өңдеу мен тазалауда қолданылатын жуғыш заттар туралы білу: мақсаты, түрлері, пайдалану, сақтау ережесі, ерітінді жасау; 10.1.2.5 ламинат жуатын жуғыш заттарды ажырата білу: түрлері, қауіпсіз пайдалану ережесі, сақтау ; 10.1.2.6 жұмыс орнын ұйымдастыру; 10.1.2.7 қауіпсіз жұмыс істеу ережесін орындау</p>
	<p>2.1 Мектеп ауласындағы тазалық жұмысы</p>	<p>10.2.1.1бұрын алынған аумақтың тазалық дағдыларын шоғырландыру және қалыпқа келтіру; 10.2.1.2 аумақты тазарту үшін қажетті жұмыс түрлерін өз бетімен анықтау, жоспарлау және орындау</p>
	<p>2.2 Бөлмедегі өсімдіктерге күтім жасау;</p>	<p>10.2.2.1 Бұрын алынған бөлме өсімдіктеріне күтім жасау дағдыларын күшейту және қолдану; 10.2.2.2 өсімдіктерді күтіп-бағу үшін қажетті жұмыс түрлерін өз бетімен анықтау, жоспарлау және орындау</p>
		<p>10.2.3.1 бұрын алынған едендерді тазарту дағдыларын шоғырландыру және дамыту;</p>

2. Қызмет көрсетушінің технологиясы	2.3 Едендерді тазалау	10.2.3.2 еденді тазарту үшін қажетті жұмыс түрлерін өз бетімен анықтау, жоспарлау және орындау
	2.5 Бөлмедегі тазалық	10.2.5.3 күнделікті, апталық, маусымдық тазалауды өндірістік және кеңсе ғимараттарын орындау ; 10.2.5.4 үй-жайларды тазалау үшін қажетті жұмыс түрлерін дербес анықтау, жоспарлау және жүргізу
	2.6 Ыдыстарға күтім жасау	10.2.6.1 ыдыстарды жуу үшін қажетті жұмыс түрлерін өз бетімен анықтау, жоспарлау және орындау;
	2.7 Асхана мен асханада жұмыс жасау	10.2.7.1 самостоятельно определять, планировать и выполнять виды необходимых кухонных работ
	2.8 Төсек орынды таза ұстау	10.2.7.1 жууға қажетті жұмыс түрлерін өз бетімен анықтау, жоспарлау және орындау
	2.9 Еңбек гигиенасының негіздері, өндірістік санитария және жеке гигиена	10.2.9.1 тазалау жұмыстарын жүргізу кезінде санитарлық-гигиеналық ережелерді, жеке гигиена және этикеттің ережелерін сақтау; 10.2.9.2 асхана дайындағанда санитарлық талаптарды, этикеттің ережелерін сақтау; 10.2.9.3 Қоғамдық тамақтандыру кәсіпорынының аумағы мен үй-жайының санитарлық талаптарын түсіну; 10.2.9.4 қоқыс жинау, сақтау және жою ережелерін сақтау; 10.2.9.5 астық жинау жабдығы, қоқыс контейнері үшін санитарлық-гигиеналық талаптарды орындауға; 10.2.9.6 арнайы киім нормалары мен санитарлық-гигиеналық талаптарды орындау; 10.2.9.5 өндірістік жұмыс цехтарында тазалаудың мәні туралы білу; 10.2.9.6 өндірістік кәсіпорын жұмысының күн тәртібі маңыздылығын білу; 10.2.9.7тазалауға бөлінген уақыты туралы білу

3.Еңбек заттарын бағалау және талдау	3.1 Еңбек нәтижесіне бағалау және талдау	10.3.1.1 өндірісте, асханада қызметкерлердің атқарған тазалау жұмыстарына бақылау жүргізуді негізге ала отырып жоспар құру және бағдарлау; 10.3.1.2 жұмыс істеу сапасы және жұмсалған уақытқа тексеру жасау; 10.3.1.3 тазалауға қойылған талаптарының нәтижесіне бағдарлау; 10.3.1.4 тапсырмаларының орындалуы және жоспарлау іс-әрекеттерінің дәйектілігін — ауызша нұсқаулар арқылы бағдарлау; 10.3.1.5 өзінің еңбегінің нәтижесіне қызығушылық таныту; 10.3.1.6 өз еңбегін етәртiптiлiк пен жауапкершiлiктi таныту; 10.3.1.7 талаптарға сәйкес жұмыс сапасын бағалау
--------------------------------------	--	---

Ескерту: білім беру ұйымында оқу-еңбек үдерісін қажетті өндірістік материалымен қамтамасыз ету мүмкіншіліктеріне қарай, мұғалім тақырыптарды оқыту реттілігін белгілейді.

"Кәсіби еңбекке баулу" пәні бойынша 7
-10 сыныптағы зияты жеңіл түрде
зақымдалған білім алушыларға
арналған жаңартылған мазмұндағы
үлгілік оқу бағдарламасына
16-қосымша

Ескерту. 16-қосымшасының жоғарғы оң жақ бұрышы жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 7-10 сыныптар үшін "Кәсіби еңбекке баулу. Көркем еңбек" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

132. "Кәсіби еңбекке баулу. Көркем еңбек" профилі бойынша бағдарлама келесі бөлімдерді қамтиды:

- 1) 1-бөлім "Материалтану. Құралдар мен жабдықтар";
- 2) 2-бөлім "Еңбек заттарын дайындау технологиясы";
- 3) 3-бөлім "Еңбек заттарын талдау және бағалау".

133. "Материалтану. Құралдар және жабдықтар" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) еңбек пәні туралы жалпы мәлімет;
- 2) материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау.

134. "Еңбек заттарын дайындау технологиясы" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады :

- 1) көркемдік құрастыру;
- 2) әшекейлі шығармашылық;
- 3) матамен жұмыс;
- 4) аппликация;
- 5) папье-маше;
- 6) жұмсақ ойыншық;
- 7) изонить;
- 8) макраме;
- 9) тоқу;
- 10) былғарымен жұмыс.

135. "Еңбек заттарын талдау және бағалау" бөлімі келесі бөлімшеден тұрады:

- 1) еңбек заттарын талдау және бағалау.

136. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

- 1) 1-бөлім "Материалтану. Құралдар және жабдықтар":

1-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде сезіну; 7.1.1.2 мұғалімнің көмегімен еңбек пәнінің ерекшеліктерін анықтау және білу	8.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш сезімін көрсету; 8.1.1.2 еңбек пәнінің негізгі ерекшеліктерін түсіну және білімін көрсету	9.1.1.1 өзге халықтың тарихы мен мәдениетіне, әр түрлі ой-пірлерге құрмет көрсету; 9.1.1.2 еңбек пәнінің ерекшеліктерін сипаттау және өз бетінше оқуға ұмтылу	10.1.1.1 әртүрлі мәдениеттегі, нәсілдегі, діни сенімдегі адамдарға толеранттылық көрсету; 10.1.1.2 еңбек заттарын дайындаудың жолдары мен материалдарын талдау, салыстыру
	7.1.2.1 демалыста, оқуда, ойында, тұрмыста қолданылатын кейбір бұйымдар мен материалдардың атауын білу;	8.1.2.1 жұмыс құралдары мен құрылғыларының, ө л ш е у құрылғыларының атауын білу; 8.1.2.2 қолданылатын материалдардың	9.1.2.1 өз бетінше және сұрақтар бойынша тапсырмаға бағдарлау; 9.1.2.2 өз бетінше және мұғалімнің	10.1.2.1 өз бетінше жұмысқа керекті материалдар мен құралдарды іріктеу;

1.2 Материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау	7.1.2.2 мұғалімнің көмегімен жұмысқа керекті материалдар мен құралдарды іріктеу; 7.1.2.3 санитарлық-гигиеналық ережелерді сақтау; 7.1.2.4 жұмыс орнын ұйымдастыру; 7.1.2.5 жұмыстың қауіпсіздік ережелерін сақтау	негізгі қасиеттері туралы түсініктің болуы; 8.1.2.3 өндірістік материалдармен жұмыс жасаудағы санитарлық-гигиеналық талаптарды, материалдарды сақтау ережелерін білу; 8.1.2.4 еңбек заттарын дайындауға керекті материалдар, құралдар мен құрылғылар туралы мәліметтің болуы	сұрақтары бойынша бұйым жасаудың жұмыс жоспарын құрастыру; 9.1.2.3 жұмыс барысында санитарлық-гигиеналық талаптарды, құралдар мен құрылғылармен жұмыс жасауда қауіпсіздік шараларын сақтау және білу	10.1.2.2 еңбек заттарын дайындауға арналған және ең қолайлысын, материалдардың әр түрін салыстыру; 10.1.2.3 өз бетінше технологиялық карта, сызбалық үлгі, бұйымды жасау жоспарымен жұмыс жасай білу
--	--	--	---	---

2) 2-бөлім "Еңбек заттарын дайындау технологиясы":

2-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
2.1 Көркемдік құрастыру	7.2.1.1 моделдеу және құрастыру объектісін анықтау; 7.2.1.2 сызба, эскиз дайындау; 7.2.1.3 жұмыс жоспарын құрастыру, материалдарды іріктеу; 7.2.1.4 белгіленген жоспарға сүйену	8.2.1.1 өз бетінше және мұғалімнің ішінара көмегімен үлгіні шынайы объект, иллюстрациямен салыстыру тапсырмасына бағдарлай білу; 8.2.1.2 өз бетінше және мұғалімнің көмегімен бұйымды жасау жоспарын құрастыру; 8.2.1.3 бұйымды жасауда жоспарға сүйену	9.2.1.1 өз бетінше бұйымның үлгісі бойынша тамсырмаға бағдарлау; 9.2.1.2 әңгімелесу барысында жұмыс жоспарын құрастыру және үлгіні талдау; 9.2.1.3 технологиялық карта бойынша затты жасаудың кезектілігін анықтау	10.2.1.1 еңбек бұйымдарын дайындау кезектілігін өз бетінше анықтау; 10.2.1.2 тұрмыстық жағдайда еңбек заттарын қолдану мен маңызын білу; 10.2.1.3 орындалған жұмыстың сапасын үлгімен салыстырып бағалай білу
	7.2.2.1 әшекейлі өрнектер құрастыру, геометриялық пішіндер мен мүйіз тәрізді элементтерді пайдалану; 7.2.2.2 қазақ ою-өрнектерін ажырату: "Құс	8.2.2.1 шаршы, шеңбер, ромб, сопақша, жолақшада шексіз ою-өрнектерді құрастыру; 8.2.2.2 қазақ өрнектерімен керамикалық бұйымдарды әшекейлеу ерекшеліктерін білу;	9.2.2.1 қазақ өрнектерімен керамикалық бұйымдарды көлемді әшекейлеудің ерекшеліктерін білу;	10.2.2.1 заттың көлемді пішінін ескеріп ою-өрнек құрастыру; 10.2.2.2 қазақ өрнектерімен көлемді ыдыстарды

<p>2.2 Әшекейлі шығармашылық</p>	<p>қанаты" , "Төртқұлақ", "Шаршы"; 7.2.2.3 шаршы, шеңбер, ромб, сопақша, жолақшада шексіз ою-өрнектерді құрастыру; 7.2.2.4 жолақты жиекте әшекей жасау 7.2.2.5 тұйықталған ою-өрнекті құрастыруды орындау (шаршы, ромб, шеңбер, сопақшада); 7.2.2.6 әшекейлі әрлеуде түстерді таңдап үйлестіре білу, бояудың түстерін атау және ажырату; 7.2.2.7 сызбаның бағытын, суреттің шетін сақтай отырып, бояумен өрнектің элементтерін бояу</p>	<p>8.2.2.3 кесеге әшекей өрнектер құрастыру. 8.2.2.4 ыдыстың сұлбасын қию. 8.2.2.5 жұмысқа құралдар мен құрылғыларды, бояуларды дайындау 8.2.2.6 заттың пішінін ескеріп өрнектерді құрастыру және іріктеу; 8.2.2.7 казак ою-өрнектерімен ыдыстың (кесе, табақ, шәйнек) сұлбасын салу; 8.2.2.8 Хохломада таралған бұйымдардың сызбасын салу (құмыра, табақ) 8.2.2.9 қағаздан бұйымның пішінін қию (кесе, құмыра, қасық); 8.2.2.10 сұлбаларды "шөп" ою-өрнегін қолданып бірнеше жеңіл графикалық элементтерді жеткізе отырып қылқаламмен кескіндемесін орындау</p>	<p>9.2.2.2 керамикалық бұйымдарды әшекейлеуде мүйіз тәрізді элементтерді қолдану; 9.2.2.3 әшекейлі өрнектерді құрастыру құс қанаты, шаршы, төрт құлақ; 9.2.2.4 папье-машеден көлемді ыдыс дайындау; 9.2.2.5 қағаздан дымковский ойыншықтарының сұлбасын қию (байбіше, ат, салт атты, бала күтуші, үндік, әтеш) 9.2.2.6 дымковский ойыншықтарының сұлбасын қиғаш жолақ, әр түрлі өрнектер, жолақтар, штрихтар мен тұйықталған пішіндерді қолданып кескіндеу</p>	<p>әшекейлеу (кесе, табақ, шәйнек); 10.2.2.3 геометриялық және өсімдік текті элементтерді қолданып орыс өрнектерін құрастыру; 10.2.2.4 әшекейлі ою-өрнек құрастыру : құс қанаты, төрт құлақ, шаршы; 10.2.2.5 папье-машеден көлемді ыдыс дайындау ; 10.2.2.6 өз бетінше заттың көлемді пішінін ескеріп ою-өрнек құрастыру ; 10.2.2.7 қыл қалам мен бояу таңдау, сызбасын салу; 10.2.2.8 "шөп" ою-өрнегін қолданып ыдыстардың сұлбасына хохлома кескіндемесін қылқаламмен орындау</p>
	<p>7.2.3.1 бұйымды әшекейлеп тігу үшін маталарды, жіптерді таңдай білу; 7.2.3.2 қол тігістерін орындау технологиясын меңгеру: көктеу, сабақты, ілмелі,</p>	<p>8.2.3.1 кестеге арналған суретті таңдау; 8.2.3.2 суретті матаға түсіру; 8.2.3.3 кестеге арналған жіптерді іріктеу; 8.2.3.4 бұйымды әр түрлі тігістермен тігу;</p>	<p>9.2.3.1 өз бетінше тамсырмаға бағдарлау; 9.2.3.2 өз бетінше бұйымның үлгілерін салыстыру ; 9.2.3.3 өз бетінше бұйымды жасаудың жұмыс жоспарын құрастыру; 9.2.3.4 әр түрлі қол тігістерін жасай білу (инені алға алу, сабақты, көктеу, торламал).</p>	<p>10.2.3.1 "ришелье" қолданылатын, қол тігісі үлгісінде кестелеу ("бау", сабақтас, түйін); 10.2.3.2 үлгі бойынша кестелеу: қиылған қарапайым, дөңес, ойып жасалған;</p>

2.3. Матамен жұмыс	<p>кірес тәрізді торламалы;</p> <p>7.2.3.3 қол тігісімен қиылғандарды жабық біріктіру тігістерін өңдеу: қиғаш, крест тәрізді, астыртын;</p> <p>7.2.3.4 қол тігісі арқылы қиықтарды біріктіру;</p> <p>7.2.3.5 қолмен көркемдеп тігу туралы түсініктің болуы</p>	<p>8.2.3.5 мұғалімнің көмегімен пішу, тігу қазақ ою-өрнегімен әшекейлеуді жүзеге асыру: көрпеше, сөмке, тұмысқа қажетті заттар, киім бөлшектері;</p> <p>8.2.3.6 ою-өрнекті пішу, негізін дайындай білу, ою-өрнекті негізгі бөлшекке қиғаш тігіс арқылы біріктіру, өрнекті ілгекті тігіспен өңдеу</p>	<p>9.2.3.5 қолмен қабу тәсілдері мен маңызын білу;</p> <p>9.2.3.6 ою-өрнектерді бөлшектерден құрастыру;</p> <p>9.2.3.7 бір бөлшекті жастық тысты піше білу;</p> <p>9.2.3.8 жастық тысты сәндеу үшін мүйіз тәрізді өрнекті қию және құрастыру;</p> <p>9.2.3.9 ою-өрнекті негізгі бөлікпен қол тігісімен біріктіру;</p> <p>9.2.3.10 жіптерді, фурнитураны дұрыс іріктеу;</p> <p>9.2.3.11 бұйымды өңдеуді аяқтау дағдыларын меңгеру (тазалау, үтіктеу)</p>	<p>10.2.3.3 қол тігістерінің техникасын және оның нұсқаларын меңгеру: тігіс жолы, сабақтас, ілмекті, крест тәрізді, жылан, шырша</p> <p>10.2.3.4 есепті және бос тігістер;</p> <p>10.2.3.5 көркемдік безендіру, бұйымды өңдеу (бұйымды рамкаға салу)</p> <p>10.2.3.6 кестелеуде түстер мен композициялық шешімдерді өз бетінше анықтау</p>
2.4. Апликация	<p>7.2.4.1 қағаз өндірісі туралы түсініктің болуы;</p> <p>7.2.4.2 қағазды бүктеу тәсілдерін меңгеру;</p> <p>7.2.4.3 жазықтықта апликация орындау, көлемді және заттық апликациялар;</p> <p>7.2.4.4 апликацияға әртүрлі ою-өрнектер мен әшекейлерді қолдану;</p> <p>7.2.4.5 белгілі бір тақырыпқа дұрыс композициялық құрылған, көк жиек сызығын пайдаланып апликация құрастыру;</p>	<p>8.2.4.1 қағазды қолдануды және маңызын білу;</p> <p>8.2.4.2 қағаздың ерекшеліктері мен қасиетін білу: бүктелуі, кесілуі, ылғалды сіңіруі, қалыңдығы, түсі;</p> <p>8.2.4.3 бөлшектерді біріктіру ережесін білу;</p> <p>8.2.4.4 бөлшектерді біріктіретін желімдердің құрамын білу (клейстер, казеинді желім, ПВА);</p>	<p>9.2.4.1 матадан "Апликация" жасау техникасы бойынша бұйымды дайындаудың ерекшелігін білу;</p> <p>9.2.4.2 жұмыста қолданылатын материалдардың қасиеттерін анықтау: түсі, құрылымы, тоқылуы, өндірілуі;</p> <p>9.2.4.3 біріктіру технологиясын меңгеру (тігу, желімдеу);</p> <p>9.2.4.4 қажетті желімдердің құрамын таңдау: клейстер, казеинді желім, ПВА;</p> <p>9.2.4.5</p>	<p>10.2.4.1 "апликация" техникасында қолданылатын әртүрлі материалдар туралы мәліметтің болуы;</p> <p>10.2.4.2 жұмыста қолданылатын материалдардың қасиеттерін білу;</p> <p>10.2.4.3 әртүрлі материалдардан апликация жасау техникасын меңгеру: былғары, мата, қабық, үгінді, құм;</p> <p>10.2.4.4 апликацияның әртүрінде қолданылатын құралдар мен құрылғыларды білу;</p> <p>10.2.4.5 өз бетінше түсі мен композициясы</p>

	<p>7.2.4.6 парактың мөлшеріне немесе еңбек объектісінің түріне байланысты сюжетті аппликацияның пропорциясын ою-өрнектің көлемін анықтау;</p> <p>7.2.4.7 геометриялық және өсімдік текті пішіндерді қолданып көлемді аппликация құрастыру</p>	<p>8.2.4.5 парактан көлемді бұйым жасай білу;</p> <p>8.2.4.6 қағазды бедерлеу, бұғу, симметриялы кию технологиясын меңгеру</p>	<p>крахмалданбаған матаны қию тәсілдерін білу, матаны бөлшектерді пішуге дайындау;</p> <p>9.2.4.6 матадан гүл жасау үшін бөлшектерін пішуге матаны дайындау;</p> <p>9.2.4.7 бояу, пішін, түсті үйлестіретін композициялар, өрнектер құрастыру</p>	<p>жағынан суретті таңдай білу;</p> <p>10.2.4.6 шығармашылық пен қиялды көрсету;</p> <p>10.2.4.7 фон таңдау, кескінін құрастыру, суретті фонға көшіру;</p> <p>10.2.4.8 желімдеу технологиясын меңгеру;</p> <p>10.2.4.9 аппликацияның әртүрінде қолданылатын желімдеу құралдарын білу</p>
2.5 Папье-маше	<p>7.2.5.1 бұйымдарды жасауда папье-маше технологиясын білу;</p> <p>7.2.5.2 клейстер дайындай білу;</p> <p>7.2.5.3 бұйымның пішінін желімдеуге алдын ала дайындықты жүзеге асыра білу;</p> <p>7.2.5.4 бұйымға қажетті пішінді қағаз қабаттарынан желімдеу;</p> <p>7.2.5.5 бұйымды кептіре білу;</p> <p>7.2.5.6 папье-машені пішіннен алу;</p> <p>7.2.5.7 бұйымды түпкілікті өңдеу: бұйымның екі бөлігін желімдеу, бұйымның сыртқы бетін тегістеу</p>			
		<p>8.2.6.1 жұмсақ ойыншық тігуге арналған материалдарды таңдай білу;</p> <p>8.2.6.2 жұмсақ ойыншықтың негізгі</p>		

<p>2.6 Жұмсақ ойыншық</p>		<p>және қосымша бөлшектерін бөлу; 8.2.6.3 ойыншық дайындауда үлгі, қима бойынша пішуді дайындай білу; 8.2.6.4 үлгі, қимабойынша матаны пішуді жүзеге асыру; 8.2.6.5 негізгі және қосымша бөлшектерді піше білу; 8.2.6.6 біріктіретін қол тігістерін жасау технологиясын меңгеру (ілмелі, қиғаш). 8.2.6.7 жіп, тоқыма бау, фурнитураны дұрыс іріктеу</p>		
<p>2.7 Изонить</p>			<p>9.2.7.1 "Изонить" техникасы бойынша кестелеу ерекшеліктерін білу (графикалық сурет); 9.2.7.2 материалдарды, құралдарды, құрылғыларды дұрыс таңдай білу ; 9.2.7.3 кестелеудің техникалық тәсілдерін білу (бұрышты толтыру, айналасын толтыру) ; 9.2.7.4 бояу, түс, пішінін үйлестіріп өрнектер, композициялар құрастыру, " Изонить" техникасымен әр түрлі бұйымдар жасау</p>	
			<p>9.2.8.1 "Макраме" техникасының</p>	

2.8 Макраме			<p>ерекшеліктерін, жіңішке арқан, шпагат, бау, жіптің маңызы мен қолданылуын білу;</p> <p>9.2.8.2 тоқыма бұйымдарының қасиетін білу: түсі, қалыңдығы, кесілуі, бірігуі, бұралуы, тоқылуы;</p> <p>9.2.8.3 макраме технологиясын меңгеру (түйіндер: "капуцин", ілгекті, "фриволите", оң және теріс түйіндер, репстен жасалған түйін, тізбектер – "пико" және "жылан тәрізді")</p>	
2.9 Тоқу	<p>7.2.9.1 тоқыма бізбен тоқудың шығу тарихын білу;</p> <p>7.2.9.2 ілгектердің түрлерін ажырату (сыртқы, ішкі тігіс)</p> <p>7.2.9.3 бөкебай мен қалпақты сыртқы және ішкі ілгектермен тоқудың оңай техникасын меңгеру ;</p> <p>7.2.9.4 бұйымды бізбен тоқу ерекшеліктерін меңгеру;</p> <p>7.2.9.5 тоқыма жіптің қасиетін білу : сапасы, түсі, қалыңдығы, кесілуі, тарқатылуы, шатасуы</p>	<p>8.2.9.1 әртүрлі бұйымдарды тоқу үшін тоқыма жібін іріктей білу;</p> <p>8.2.9.2 бұйымның сипаты мен жіптің жуандығы бойынша бізді іріктеп алу;</p> <p>8.2.9.3 жеңіл ою-өрнектерді тоқу техникасын меңгеру ;</p> <p>8.9.2.4 әртүрлі өрнектермен шағын бұйымды тоқу</p>	<p>9.2.9.1 жаға мен жеңді бізбен тоқу технологиясын меңгеру;</p> <p>9.2.9.2 өз бетінше және мұғалімнің кеңесімен киімнің өлшектерін тоқу;</p> <p>9.2.9.3 инемен тоқу ерекшелігін білу;</p> <p>9.2.9.4 тоқу үшін инелер мен жіптерді іріктей білу;</p> <p>9.2.9.5 әр түрлі ілгек түрлерімен тоқу техникасын меңгеру (бос ілгек, аласа қатар, шалып тоқу, екі шалмалы, айналма ілгектер);</p> <p>9.2.8.6 ілмектер жиынтығы, қосымша ілмектерді қосу және азайту, жабық ілмектер тәсілі</p>	<p>10.2.9.1 біз және ілгекпен әр түрлі бұйымдарды өз бетінше тоқу;</p> <p>10.2.9.2 бұйымды соңғы өңдеуді жүзеге асыру: жуу, кептіру, үтіктеу.</p> <p>10.2.9.3 кестелеу техникасын қолданып сәндік-қолданбалы өнер заттарын дайындау: картина, панно</p>
			9.2.10.1 былғарыны қолдану мен маңызын,	10.2.10.1 ескі былғарыны өңдеуге дайындау; 10.2.10.2 былғарыны тегістеу және бояу

<p>2.10 Былғарымен жұмыс</p>			<p>былғарыдан бұйым дайындау ерекшеліктерін білу ; 9.2.10.2 былғарының қасиеттерін білу; 9.2.10.3 былғарымен жұмыс жасауға арналған құралдар мен құрылғыларды білу; 9.2.10.4 сызбаулігі, кима, пішуді дайындай білу; 9.2.10.5 материалдарды сақтау ережесін білу; 9.2.10.6 былғарыны өңдеу тәсілдері мен технологиясын меңгеру; 9.2.10.7 өрнектер мен композицияларды құрастыра білу; 9.2.10.8 былғарыдан сәндік-қолданбалы өнер заттарын жасау: картиналар, тақталар, кәдесыйлар</p>	<p>техникасын меңгеру ; 10.2.10.3 өз бетінше жұмысқа арналған құралдар мен құрылғыларды іріктеу; 10.2.10.4 түрлі бөлшектерді сұлбалау, үлгілеу, пішімін дайындау (гүлдер мен жапырақтар) 10.2.10.5 былғарының бөлшектерін белгілеуді ұтымды жүзеге асыру; 10.2.10.6 былғарыдан бөлшектерді үлгілеу ; 10.2.10.7 балауыз, электр плитасы, керосин шамында бөлшектерді өңдеу; 10.2.10.8 "жмурка" техникасы бойынша бөлшектерді өңдеу; 10.2.10.9 лакталған былғарыны өңдеу; 10.2.10.10 сәндік-қолданбалы өнер бұйымдарын былғарыдан жасау</p>
----------------------------------	--	--	---	--

3) 3-бөлім "Еңбек заттарын талдау және бағалау":

3-кесте

Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	<p>7. 3.1.1 өз жұмысын және жолдастарының</p>	<p>8.3.1.1 мұғалімнің ішінара көмегімен ағымдық өзіндік бақылауды жүзеге асыру; 8.3.1.2 жұмыстың сапасын тексеру; 8.3.1.3 сөзінде техникалық терминдерді қолдану;</p>	<p>9.3.1.1 техникалық терминологияны қолданып, өз жұмысында және басқалардың жұмысында</p>	<p>10.3.1.1 техникалық терминологияны қолданып, өз жұмысын және басқалардың жұмысын құру үшін</p>

3.1. Еңбек заттарын талдау және бағалау	жұмысын бағалауға және талдауға ұмтылу; 7.3.1.2 жұмыста жетістіктер мен кемшіліктерді белгілеу; 7.3.1.3 оқыған терминдерді сөздік есепте қолданып, орындалған жұмыс туралы есеп жасау; 7.3.1.4 алған білімді практикалық іс-әрекетте қолдану	8.3.1.4 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетімен орындалған жұмыс туралы сөздік есепті жүзеге асыру; 8.3.1.5 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетімен өз бұйымын толыққанды талдауға ұмтылу; 8.3.1.6 өлшеуіш құралдардың көмегімен және көзбен қарап бұйымның өлшемін анықтау	көрсетілген идеялар мен тақырыптарды сипаттау; 9.3.1.2 өз жұмысын және басқалардың жұмысын бейімдеу, жетілдіру бойынша конструктивті түсініктемелер қабылдау және ұсыныстар жасау; 9.3.1.3 дайын жұмысты сыныпқа көрсетіп, презентация жасау	қолданылатын әдістер мен тәсілдерді талқылау және бағалау; 10.3.1.2 қолданылған идеяларды салыстыруға негізделіп, өз жұмысын және басқалардың жұмысын бейімдеу, жетілдіру бойынша сыни ұсыныстар жасау
--	---	---	--	---

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған 7-9 (10) сыныптар үшін " Кәсіби- еңбекке баулу. Көркем еңбек" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақмерзімді жоспар

1) 7-сынып:

4-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1.Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	7.1.1.1 мұғалімнің көмегімен еңбек пәнінің ерекшеліктерін анықтау және білу
	1.2 Материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау	7.1.2.1 санитарлық-гигиеналық ережелерді сақтау; 7.1.2.2 жұмыс орнын ұйымдастыру; 7.1.2.3 жұмыстың қауіпсіздік ережелерін сақтау
	2.1 Көркемдік құрастыру	7.2.1.1 мұғалімнің көмегімен жұмыс жоспарын құрастыру, материалдарды іріктеу; 7.2.1.2 белгіленген жоспарға сүйену
	2.2 Әшекейлі шығармашылық	7.2.2.1 әшекейлі өрнектер құрастыру, геометриялық пішіндер мен мүйіз тәрізді элементтерді пайдалану; 7.2.2.2 қазақ ою-өрнектерін ажырату: "Құс қанаты", " Төртқұлақ", "Шаршы"
		7.2.3.1 бұйымды әшекейлеп тігу үшін маталарды, жіптерді таңдай білу;

2.Еңбек заттарын дайындау технологиясы	2.3 Матамен жұмыс	7.2.3.2 қол тігістерін орындау технологиясын меңгеру: көктеу, сабақты, ілмелі, кірес тәрізді торламалы; 7.2.3.4 қол тігісі арқылы қиықтарды біріктіру
	2.4 Апликация	7.2.4.1 қағаз өндірісі туралы түсініктің болуы; 7.2.4.2 қағазды бүктеу тәсілдерін меңгеру; 7.2.4.3 жазықтықта апликация орындау, көлемді және заттық апликациялар; 7.2.4.4 апликацияға әртүрлі ою-өрнектер мен әшекейлерді қолдану
	2.5 Папье-маше	7.2.5.1 бұйымдарды жасауда папье-маше технологиясын білу; 7.2.5.2 клейстер дайындай білу; 7.2.5.3 бұйымның пішінін желімдеуге алдын ала дайындықты жүзеге асыра білу; 7.2.5.4 бұйымға қажетті пішінді қағаз қабаттарынан желімдеу
	2.9 Тоқу	7.2.9.1 тоқыма бізбен тоқудың шығу тарихын білу; 7.2.9.2 ілгектердің түрлерін ажырату (сыртқы, ішкі тігіс) 7.2.9.3 бөкебай мен қалпақты сыртқы және ішкі ілгектермен тоқудың оңай техникасын меңгеру; 7.2.9.4 бұйымды бізбен тоқу ерекшеліктерін меңгеру; 7.2.9.5 тоқыма жіптің қасиетін білу: сапасы, түсі, қалыңдығы, кесілуі, тарқатылуы, шатасуы
3.Еңбек заттарын талдау және бағалау		7.3.3.1 өз жұмысын және жолдастарының жұмысын бағалауға және талдауға ұмтылу; 7.3.3.2 жұмыстың жетістіктері мен кемшіліктерін белгілеу
2-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	7.1.1.1 мұғалімнің көмегімен еңбек пәнінің ерекшеліктерін анықтау және білу
	1.2	7.1.2.1 мұғалімнің көмегімен жұмысқа керекті материалдар мен құралдарды іріктеу; 7.1.2.2 санитарлық-гигиеналық ережелерді сақтау;

	Материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау	7.1.2.3 жұмыс орнын ұйымдастыру; 7.1.2.4 жұмыстың қауіпсіздік ережелерін сақтау
2. Еңбек заттарын дайындау технологиясы	2.1 Көркемдік құрастыру	7.2.1.1 моделдеу және құрастыру объектісін анықтау; 7.2.1.2 сызба, эскиз дайындау; 7.2.1.3 жұмыс жоспарын құрастыру, материалдарды іріктеу; 7.2.1.4 белгіленген жоспарға сүйену
	2.2 Әшекейлі шығармашылық	7.2.2.1 әшекейлі өрнектер құрастыру, геометриялық пішіндер мен мүйіз тәрізді элементтерді пайдалану; 7.2.2.2 қазақ ою-өрнектерін ажырату: "Құс қанаты", "Төртқұлақ", "Шаршы"; 7.2.2.3 шаршы, шеңбер, ромб, сопақша, жолақшада шексіз ою-өрнектерді құрастыру; 7.2.2.4 жолақты жиекте әшекей жасау; 7.2.2.5 тұйықталған ою-өрнекті құрастыруды орындау (шаршы, ромб, шеңбер, сопақшада); 7.2.2.6 әшекейлі әрлеуде түстерді таңдап үйлестіре білу, бояудың түстерін атау және ажырату; 7.2.2.7 сызбаның бағытын, суреттің шетін сақтай отырып, бояумен өрнектің элементтерін бояу
	2.3 Матамен жұмыс	7.2.3.1 бұйымды әшекейлеп тігу үшін маталарды, жіптерді таңдай білу; 7.2.3.2 қол тігістерін орындау технологиясын меңгеру: көктеу, сабақты, ілмелі, кірес тәрізді торламалы; 7.2.3.3 қол тігісімен қиылғандарды жабық біріктіру тігістерін өңдеу: қиғаш, крест тәрізді, астыртын; 7.2.3.4 қол тігісі арқылы қиықтарды біріктіру; 7.2.3.5 қолмен көркемдеп тігу туралы түсініктің болуы
		7.2.4.1 қағаз өндірісі туралы түсініктің болуы; 7.2.4.2 қағазды бүктеу тәсілдерін меңгеру;

	2.4 Апликация	7.2.4.3 жазықтықта апликация орындау, көлемді және заттық апликациялар; 7.2.4.4 апликацияға әртүрлі ою-өрнектер мен әшекейлерді қолдану; 7.2.4.5 белгілі бір тақырыпқа дұрыс композициялық құрылған, көк жиек сызығын пайдаланып апликация құрастыру;
	2.5 Папье-маше	7.2.5.1 бұйымдарды жасауда папье-маше технологиясын білу; 7.2.5.2 клейстер дайындай білу; 7.2.5.3 бұйымның пішінін желімдеуге алдын ала дайындықты жүзеге асыра білу; 7.2.5.4 бұйымға қажетті пішінді қағаз қабаттарынан желімдеу
	2.9 Тоқу	7.2.9.1 бөкебай мен қалпақты сыртқы және ішкі ілгектермен тоқудың оңай техникасын меңгеру; 7.2.9.2 бұйымды бізбен тоқу ерекшеліктерін меңгеру
3.Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	7.3.3.1 өз жұмысын және жолдастарының жұмысын бағалауға және талдауға ұмтылу; 7.3.3.2 жұмыстың жетістіктері мен кемшіліктерін белгілеу; 7.3.3.3 оқыған терминдерді сөздік есепте қолданып, орындалған жұмыс туралы есеп жасау;
3-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде сезіну; 7.1.1.2 мұғалімнің көмегімен еңбек пәнінің ерекшеліктерін анықтау және білу
	1.2 Материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау	7.1.2.1 демалыста, оқуда, ойында, тұрмыста қолданылатын кейбір бұйымдар мен материалдардың атауын білу; 7.1.2.2 мұғалімнің көмегімен жұмысқа керекті материалдар мен құралдарды іріктеу; 7.1.2.3 санитарлық-гигиеналық ережелерді сақтау; 7.1.2.4 жұмыс орнын ұйымдастыру; 7.1.2.5 жұмыстың қауіпсіздік ережелерін сақтау

2.Еңбек заттарын дайындау технологиясы

2.1 Көркемдік құрастыру	7.2.1.1 моделдеу және құрастыру объектісін анықтау; 7.2.1.2 сызба, эскиз дайындау; 7.2.1.3 жұмыс жоспарын құрастыру, материалдарды іріктеу ; 7.2.1.4 белгіленген жоспарға сүйену
2.2 Әшекейлі шығармашылық	7.2.2.1 әшекейлі өрнектер құрастыру, геометриялық пішіндер мен мүйіз тәрізді элементтерді пайдалану; 7.2.2.2 қазақ ою-өрнектерін ажырату: "Құс қанаты", " Төртқұлақ", "Шаршы"; 7.2.2.3 шаршы, шеңбер, ромб, сопақша, жолақшада шексіз ою-өрнектерді құрастыру; 7.2.2.4 жолақты жиекте әшекей жасау; 7.2.2.5 тұйықталған ою-өрнекті құрастыруды орындау (шаршы, ромб, шеңбер, сопақшада); 7.2.2.6 әшекейлі әрлеуде түстерді таңдап үйлестіре білу, бояудың түстерін атау және ажырату; 7.2.2.7 сызбаның бағытын, суреттің шетін сақтай отырып, бояумен өрнектің элементтерін бояу
2.3 Матамен жұмыс	7.2.3.1 бұйымды әшекейлеп тігу үшін маталарды, жіптерді таңдай білу; 7.2.3.2 қол тігістерін орындау технологиясын меңгеру: көктеу, сабақты, ілмелі, кірес тәрізді торламалы; 7.2.3.3 қол тігісімен қиылғандарды жабық біріктіру тігістерін өңдеу: қиғаш, крест тәрізді, астыртын; 7.2.3.4 қол тігісі арқылы қиықтарды біріктіру; 7.2.3.5 қолмен көркемдеп тігу туралы түсініктің болуы
2.4 Апликация	7.2.4.1 қағаз өндірісі туралы түсініктің болуы; 7.2.4.2 қағазды бүктеу тәсілдерін меңгеру; 7.2.4.3 жазықтықта аппликация орындау, көлемді және заттық аппликациялар;

		7.2.4.4 аппликацияға әртүрлі ою-өрнектер мен әшекейлерді қолдану;
	2.5 Папье-маше	7.2.5.1 бұйымдарды жасауда папье-маше технологиясын білу; 7.2.5.2 клейстер дайындай білу; 7.2.5.3 бұйымның пішінін желімдеуге алдын ала дайындықты жүзеге асыра білу; 7.2.5.4 бұйымға қажетті пішінді қағаз қабаттарынан желімдеу; 7.2.5.5 бұйымды кептіре білу; 7.2.5.6 папье-машені пішіннен алу; 7.2.5.7 бұйымды түпкілікті өңдеу: бұйымның екі бөлігін желімдеу, бұйымның сыртқы бетін тегістеу
	2.9 Тоқу	7.2.9.1 тоқыма бізбен тоқудың шығу тарихын білу; 7.2.9.2 ілгектердің түрлерін ажырату (сыртқы, ішкі тігіс); 7.2.9.3 бөкебай мен қалпақты сыртқы және ішкі ілгектермен тоқудың оңай техникасын меңгеру; 7.2.9.4 бұйымды бізбен тоқу ерекшеліктерін меңгеру; 7.2.9.5 тоқыма жіптің қасиетін білу: сапасы, түсі, қалыңдығы, кесілуі, тарқатылуы, шатасуы
3.Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	7.3.3.1 өз жұмысын және жолдастарының жұмысын бағалауға және талдауға ұмтылу; 7.3.3.2 жұмыстың жетістіктері мен кемшіліктерін белгілеу; 7.3.3.3 оқыған терминдерді сөздік есепте қолданып, орындалған жұмыс туралы есеп жасау; 7.3.3. алған білімді практикалық іс-әрекетте қолдану
4-тоқсан		
1.	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	7.1.1.1 өзін Қазақстанның азаматы ретінде сезіну; 7.1.1.2 мұғалімнің көмегімен еңбек пәнінің ерекшеліктерін анықтау және білу
		7.1.2.1 демалыста, оқуда, ойында, тұрмыста қолданылатын кейбір бұйымдар мен материалдардың атауын білу;

<p>Материалтану. Құралдар мен жабдықтар</p>	<p>1.2 Материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау</p>	<p>7.1.2.2 мұғалімнің көмегімен жұмысқа керекті материалдар мен құралдарды іріктеу; 7.1.2.3 санитарлық-гигиеналық ережелерді сақтау; 7.1.2.4 жұмыс орнын ұйымдастыру; 7.1.2.5 жұмыстың қауіпсіздік ережелерін сақтау</p>
<p>2. Еңбек заттарын дайындау технологиясы</p>	<p>2.1 Көркемдік құрастыру</p>	<p>7.2.1.1 моделдеу және құрастыру объектісін анықтау; 7.2.1.2 сызба, эскиз дайындау; 7.2.1.3 жұмыс жоспарын құрастыру, материалдарды іріктеу; 7.2.1.4 белгіленген жоспарға сүйену</p>
	<p>2.2 Әшекейлі шығармашылық</p>	<p>7.2.2.1 жолақты жиекте әшекей жасау; 7.2.2.2 тұйықталған ою-өрнекті құрастыруды орындау (шаршы, ромб, шеңбер, сопақшада); 7.2.2.3 әшекейлі әрлеуде түстерді таңдап үйлестіре білу, бояудың түстерін атау және ажырату; 7.2.2.4 сызбаның бағытын, суреттің шетін сақтай отырып, бояумен өрнектің элементтерін бояу</p>
	<p>2.3 Матамен жұмыс</p>	<p>7.2.3.1 бұйымды әшекейлеп тігу үшін маталарды, жіптерді таңдай білу; 7.2.3.2 қол тігістерін орындау технологиясын меңгеру: көктеу, сабақты, ілмелі, кірес тәрізді торламалы; 7.2.3.3 қол тігісімен қиылғандарды жабық біріктіру тігістерін өңдеу: қиғаш, крест тәрізді, астыртын; 7.2.3.4 қол тігісі арқылы қиықтарды біріктіру; 7.2.3.5 қолмен көркемдеп тігу туралы түсініктің болуы</p>
		<p>7.2.4.1 қағаз өндірісі туралы түсініктің болуы; 7.2.4.2 қағазды бүктеу тәсілдерін меңгеру; 7.2.4.3 жазықтықта аппликация орындау, көлемді және заттық аппликациялар;</p>

	2.4 Апликация	<p>7.2.4.4 апликацияға әртүрлі ою-өрнектер мен әшекейлерді қолдану;</p> <p>7.2.4.5 белгілі бір тақырыпқа дұрыс композициялық құрылған, көк жиек сызығын пайдаланып апликация құрастыру;</p> <p>7.2.4.6 парақтың мөлшеріне немесе еңбек объектісінің түріне байланысты сюжетті апликацияның пропорциясын ою-өрнектің көлемін анықтау;</p> <p>7.2.4.7 геометриялық және өсімдік текті пішіндерді қолданып көлемді апликация құрастыру</p>
	2.5 Папье-маше	<p>7.2.5.1 бұйымдарды жасауда папье-маше технологиясын білу;</p> <p>7.2.5.2 клейстер дайындай білу;</p> <p>7.2.5.3 бұйымның пішінін желімдеуге алдын ала дайындықты жүзеге асыра білу;</p> <p>7.2.5.4 бұйымға қажетті пішінді қағаз қабаттарынан желімдеу;</p> <p>7.2.5.5 бұйымды кептіре білу;</p> <p>7.2.5.6 папье-машені пішіннен алу ;</p> <p>7.2.5.7 бұйымды түпкілікті өңдеу: бұйымның екі бөлігін желімдеу, бұйымның сыртқы бетін тегістеу</p>
	2.9 Тоқу	<p>7.2.9.1 тоқыма бізбен тоқудың шығу тарихын білу;</p> <p>7.2.9.2 ілгектердің түрлерін ажырату (сыртқы, ішкі тігіс)</p> <p>7.2.9.3 бөкебай мен қалпақты сыртқы және ішкі ілгектермен тоқудың оңай техникасын меңгеру ;</p> <p>7.2.9.4 бұйымды бізбен тоқу ерекшеліктерін меңгеру;</p> <p>7.2.9.5 тоқыма жіптің қасиетін білу: сапасы, түсі, қалыңдығы, кесілуі, тарқатылуы, шатасуы</p>
3.Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	<p>7.3.3.1 өз жұмысын және жолдастарының жұмысын бағалауға және талдауға ұмтылу;</p> <p>7.3.3.2 жұмыстың жетістіктері мен кемшіліктерін белгілеу;</p> <p>7.3.3.3 оқыған терминдерді сөздік есепте қолданып, орындалған жұмыс туралы есеп жасау;</p> <p>7.3.3.4 алған білімді практикалық іс-әрекетте қолдану</p>

2) 8-сынып:

5-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқу мақсаттары
1-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	8.1.1.1 еңбек пәнінің негізгі ерекшеліктерін түсіну және білімін көрсету
	1.2 Материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау	8.1.2.1 қолданылатын материалдардың негізгі қасиеттері туралы түсініктің болуы; 8.1.2.2 өндірістік материалдармен жұмыс жасаудағы санитарлық-гигиеналық талаптарды, материалдарды сақтау ережелерін білу
2. Еңбек заттарын дайындау технологиясы	2.1 Көркемдік құрастыру	8.2.1.1 өз бетінше және мұғалімнің көмегімен бұйымды жасау жоспарын құрастыру; 8.2.1.2 бұйымды жасауда жоспарға сүйену
	2.2 Әшекейлі шығармашылық	8.2.2.1 шаршы, шеңбер, ромб, сопақша, жолақшада шексіз ою-өрнектерді құрастыру; 8.2.2.2 қазақ өрнектерімен керамикалық бұйымдарды әшекейлеу ерекшеліктерін білу; 8.2.2.3 кесеге әшекей өрнектер құрастыру; 8.2.2.4 ыдыстың сұлбасын қию; 8.2.2.5 жұмысқа құралдар мен құрылғыларды, бояуларды дайындау; 8.2.2.6 заттың пішінін ескеріп өрнектерді құрастыру және іріктеу
	2.4 Апликация	8.2.4.1 қағазды қолдануды және маңызын білу; 8.2.4.2 қағаздың ерекшеліктері мен қасиетін білу: бүктелуі, кесілуі, ылғалды сіңіруі, қалыңдығы, түсі; 8.2.4.3 бөлшектерді біріктіру ережесін білу; 8.2.4.4 бөлшектерді біріктіретін желімдердің құрамын білу (клейстер, казеинді желім, ПВА); 8.2.4.5 парақтан көлемді бұйым жасай білу; 8.2.4.6 қағазды бедерлеу, бүгу, симметриялы қию технологиясын меңгеру
	2.9 Тоқу	8.2.9.1 жеңіл ою-өрнектерді тоқу техникасын меңгеру

3.Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	8.3.3.1 мұғалімнің ішінара көмегімен ағымдық өзіндік бақылауды жүзеге асыру; 8.3.3.2 жұмыстың сапасын тексеру ; 8.3.3.3 сөзінде техникалық терминдерді қолдану
2-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	8.1.1.1 еңбек пәнінің негізгі ерекшеліктерін түсіну және білімін көрсету
	1.2 Материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау	8.1.2.1 жұмыс құралдары мен құрылғыларының, өлшеу құрылғыларының атауын білу; 8.1.2.2 қолданылатын материалдардың негізгі қасиеттері туралы түсініктің болуы; 8.1.2.3 өндірістік материалдармен жұмыс жасаудағы санитарлық-гигиеналық талаптарды, материалдарды сақтау ережелерін білу;
2.Еңбек заттарын дайындау технологиясы	2.1 Көркемдік құрастыру	8.2.1.1 өз бетінше және мұғалімнің ішінара көмегімен үлгіні шынайы объект, иллюстрациямен салыстыру тапсырмасына бағдарлай білу; 8.2.1.2 өз бетінше және мұғалімнің көмегімен бұйымды жасау жоспарын құрастыру; 8.2.1.3 бұйымды жасауда жоспарға сүйену
	2.2 Әшекейлі шығармашылық	8.2.2.1 шаршы, шеңбер, ромб, сопақша, жолақшада шексіз ою-өрнектерді құрастыру; 8.2.2.2 қазақ өрнектерімен керамикалық бұйымдарды әшекейлеу ерекшеліктерін білу; 8.2.2.3 кесеге әшекей өрнектер құрастыру; 8.2.2.4 ыдыстың сұлбасын кию; 8.2.2.5 жұмысқа құралдар мен құрылғыларды, бояуларды дайындау; 8.2.2.6 заттың пішінін ескеріп өрнектерді құрастыру және іріктеу ; 8.2.2.7 қазақ ою-өрнектерімен ыдыстың (кесе, табақ, шәйнек) сұлбасын салу;

		8.2.2.8 Хохломада таралған бұйымдардың сызбасын салу (құмыра, табак)
	2.4 Апликация	8.2.4.1 қағазды қолдануды және маңызын білу; 8.2.4.2 қағаздың ерекшеліктері мен қасиетін білу: бүктелуі, кесілуі, ылғалды сіңіруі, қалыңдығы, түсі; 8.2.4.3 бөлшектерді біріктіру ережесін білу; 8.2.4.4 бөлшектерді біріктіретін желімдердің құрамын білу (клейстер, казеинді желім, ПВА); 8.2.4.5 парақтан көлемді бұйым жасай білу; 8.2.4.6 қағазды бедерлеу, бүгу, симметриялы кию технологиясын меңгеру
	2.9 Тоқу	8.2.9.1 әртүрлі бұйымдарды тоқу үшін тоқыма жібін іріктей білу; 8.2.9.2 бұйымның сипаты мен жіптің жуандығы бойынша бізді іріктеп алу; 8.2.9.3 жеңіл ою-өрнектерді тоқу техникасын меңгеру
3.Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	8.3.3.1 мұғалімнің ішінара көмегімен ағымдық өзіндік бақылауды жүзеге асыру; 8.3.3.2 жұмыстың сапасын тексеру; 8.3.3.3 сөзінде техникалық терминдерді қолдану; 8.3.3.4 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетімен орындалған жұмыс туралы сөздік есепті жүзеге асыру
3-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	8.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш сезімін көрсету; 8.1.1.2 еңбек пәнінің негізгі ерекшеліктерін түсіну және білімін көрсету
	1.2	8.1.2.1 жұмыс құралдары мен құрылғыларының, өлшеу құрылғыларының атауын білу; 8.1.2.2 қолданылатын материалдардың негізгі қасиеттері туралы түсініктің болуы; 8.1.2.3 өндірістік материалдармен жұмыс жасаудағы

	Материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау	санитарлық-гигиеналық талаптарды, материалдарды сақтау ережелерін білу; 8.1.2.4 еңбек заттарын дайындауға керекті материалдар, құралдар мен құрылғылар туралы мәліметтің болуы
2.Еңбек заттарын дайындау технологиясы	2.1 Көркемдік құрастыру	8.2.1.1 өз бетінше және мұғалімнің ішінара көмегімен үлгіні шынайы объект, иллюстрациямен салыстыру тапсырмасына бағдарлай білу; 8.2.1.2 өз бетінше және мұғалімнің көмегімен бұйымды жасау жоспарын құрастыру; 8.2.1.3 бұйымды жасауда жоспарға сүйену
	2.2 Әшекейлі шығармашылық	8.2.2.1 шаршы, шеңбер, ромб, сопақша, жолақшада шексіз ою-өрнектерді құрастыру; 8.2.2.2 қазақ өрнектерімен керамикалық бұйымдарды әшекейлеу ерекшеліктерін білу; 8.2.2.3 кесеге әшекей өрнектер құрастыру. 8.2.2.4 ыдыстың сұлбасын қию; 8.2.2.5 жұмысқа құралдар мен құрылғыларды, бояуларды дайындау; 8.2.2.6 заттың пішінін ескеріп өрнектерді құрастыру және іріктеу ; 8.2.2.7 қазақ ою-өрнектерімен ыдыстың (кесе, табак, шәйнек) сұлбасын салу; 8.2.2.8 Хохломада таралған бұйымдардың сызбасын салу (құмыра, табак); 8.2.2.9 қағаздан бұйымның пішінін қию (кесе, құмыра, қасық) ; 8.2.2.10 сұлбаларды "шөп" ою-өрнегін қолданып бірнеше жеңіл графикалық элементтерді жеткізе отырып қылқаламмен кескіндемесін орындау
	2.3 Матамен жұмыс	8.2.3.1 кестеге арналған суретті таңдау; 8.2.3.2 суретті матаға түсіру; 8.2.3.3 кестеге арналған жіптерді іріктеу;

		8.2.3.4 бұйымды әр түрлі тігістермен тігу
	2.6 Жұмсақ ойыншық	8.2.6.1 жұмсақ ойыншық тігуге арналған материалдарды таңдай білу; 8.2.6.2 жұмсақ ойыншықтың негізгі және қосымша бөлшектерін бөлу; 8.2.6.3 ойыншық дайындауда үлгі, қима бойынша пішуді дайындай білу; 8.2.6.4 үлгі, қимабойынша матаны пішуді жүзеге асыру; 8.2.6.5 негізгі және қосымша бөлшектерді піше білу; 8.2.6.6 біріктіретін қол тігістерін жасау технологиясын меңгеру (ілімелі, қиғаш); 8.2.6.7 жіп, тоқыма бау, фурнитураны дұрыс іріктеу
	2.9 Тоқу	8.2.9.1 әртүрлі бұйымдарды тоқу үшін тоқыма жібін іріктей білу; 8.2.9.2 бұйымның сипаты мен жіптің жуандығы бойынша бізді іріктеп алу; 8.2.9.3 жеңіл ою-өрнектерді тоқу техникасын меңгеру; 8.2.9.4 әртүрлі өрнектермен шағын бұйымды тоқу
3.Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	8.3.3.1 мұғалімнің ішінара көмегімен ағымдық өзіндік бақылауды жүзеге асыру; 8.3.3.2 жұмыстың сапасын тексеру; 8.3.3.3 сөзінде техникалық терминдерді қолдану; 8.3.3.4 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетімен орындалған жұмыс туралы сөздік есепті жүзеге асыру; 8.3.3.5 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетімен өз бұйымын толыққанды талдауға ұмтылу; 8.3.3.6 өлшеуіш құралдардың көмегімен және көзбен қарап бұйымның өлшемін анықтау.
4-тоқсан		
		8.1.1.1 өз Отанына деген мақтаныш сезімін көрсету;

1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	8.1.1.2 еңбек пәнінің негізгі ерекшеліктерін түсіну және білімін көрсету
	1.2 Материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау	8.1.2.1 жұмыс құралдары мен құрылғыларының, өлшеу құрылғыларының атауын білу; 8.1.2.2 қолданылатын материалдардың негізгі қасиеттері туралы түсініктің болуы; 8.1.2.3 өндірістік материалдармен жұмыс жасаудағы санитарлық-гигиеналық талаптарды, материалдарды сақтау ережелерін білу; 8.1.2.4 еңбек заттарын дайындауға керекті материалдар, құралдар мен құрылғылар туралы мәліметтің болуы
2. Еңбек заттарын дайындау технологиясы	2.3 Матамен жұмыс	8.2.3.1 кестеге арналған суретті таңдау; 8.2.3.2 суретті матаға түсіру; 8.2.3.3 кестеге арналған жіптерді іріктеу; 8.2.3.4 бұйымды әр түрлі тігістермен тігу; 8.2.3.5 мұғалімнің көмегімен пішу, тігу қазақ ою-өрнегімен әшекейлеуді жүзеге асыру: көрпеше, сөмке, тұмысқа қажетті заттар, киім бөлшектері; 8.2.3.6 ою-өрнекті пішу, негізін дайындай білу, ою-өрнекті негізгі бөлшекке қиғаш тігіс арқылы біріктіру, өрнекті ілгекті тігіспен өңдеу
	2.6 Жұмсақ ойыншық	8.2.6.1 жұмсақ ойыншық тігуге арналған материалдарды таңдай білу; 8.2.6.2 жұмсақ ойыншықтың негізгі және қосымша бөлшектерін бөлу; 8.2.6.3 ойыншық дайындауда үлгі, қима бойынша пішуді дайындай білу; 8.2.6.4 үлгі, қимабойынша матаны пішуді жүзеге асыру; 8.2.6.5 негізгі және қосымша бөлшектерді піше білу; 8.2.6.6 біріктіретін қол тігістерін жасау технологиясын меңгеру (ілмелі, қиғаш)

		8.2.6.7 жіп, тоқыма бау, фурнитураны дұрыс іріктеу
	2.9 Тоқу	8.2.9.1 әртүрлі бұйымдарды тоқу үшін тоқыма жібін іріктей білу; 8.2.9.2 бұйымның сипаты мен жіптің жуандығы бойынша бізді іріктеп алу; 8.2.9.3 жеңіл ою-өрнектерді тоқу техникасын меңгеру; 8.2.9.4 әртүрлі өрнектермен шағын бұйымды тоқу
3.Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	8.3.1.1 мұғалімнің ішінара көмегімен ағымдық өзіндік бақылауды жүзеге асыру; 8.3.1.2 жұмыстың сапасын тексеру; ; 8.3.1.3 сөзінде техникалық терминдерді қолдану; 8.3.1.4 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетімен орындалған жұмыс туралы сөздік есепті жүзеге асыру; 8.3.1.5 мұғалімнің сұрақтары бойынша және өз бетімен өз бұйымын толыққанды талдауға ұмтылу; 8.3.1.6 өлшеуіш құралдардың көмегімен және көзбен қарап бұйымның өлшемін анықтау

3) 9-сынып:

6-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	9.1.1.2 еңбек пәнінің ерекшеліктерін сипаттау және өз бетінше оқуға ұмтылу
	1.2 Материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау	9.1.2.1 өз бетінше және сұрақтар бойынша тапсырмаға бағдарлау; 9.1.2.2 өз бетінше және мұғалімнің сұрақтары бойынша бұйым жасаудың жұмыс жоспарын құрастыру
	2.1 Көркемдік құрастыру	9.2.1.1 өз бетінше тамсырмаға бағдарлау по образцу изделия; 9.2.1.2 әңгімелесу барысында жұмыс жоспарын құрастыру және үлгіні талдау; 9.2.1.3 технологиялық карта бойынша еңбек заттарын дайындау кезектілігін білу

2.Еңбек заттарын дайындау технологиясы

2.2 Әшекейлі шығармашылық	<p>9.2.2.1 қазақ өрнектерімен керамикалық бұйымдарды көлемді әшекейлеудің ерекшеліктерін білу ;</p> <p>9.2.2.2 керамикалық бұйымдарды әшекейлеуде мүйіз тәрізді элементтерді қолдану;</p> <p>9.2.2.3 әшекейлі өрнектерді құрастыру құс қанаты, шаршы, төрт құлақ;</p> <p>9.2.2.4 папье-машеден көлемді ыдыс дайындау</p>
2.4 Аппликация	<p>9.2.4.1 матадан "Аппликация" жасау техникасы бойынша бұйымды дайындаудың ерекшелігін білу;</p> <p>9.2.4.2 жұмыста қолданылатын материалдардың қасиеттерін анықтау: түсі, құрылымы, тоқылуы, өндірілуі;</p> <p>9.2.4.3 біріктіру технологиясын меңгеру (тігу, желімдеу);</p> <p>9.2.4.4 қажетті желімдердің құрамын таңдау: клейстер, казеинді желім, ПВА;</p> <p>9.2.4.5 крахмалданбаған матаны қию тәсілдерін білу, матаны бөлшектерді пішуге дайындау;</p> <p>9.2.4.6 матадан гүл жасау үшін бөлшектерін пішуге матаны дайындау;</p> <p>9.2.4.7 бояу, пішін, түсті үйлестіре отырып композициялар, өрнектер құрастыру</p>
2.7 Изонить	<p>9.2.7.1 "Изонить" техникасы бойынша кестелеу ерекшеліктерін білу (графикалық сурет);</p> <p>9.2.7.2 материалдарды, құралдарды, құрылғыларды дұрыс таңдай білу;</p> <p>9.2.7.3 кестелеудің техникалық тәсілдерін білу (бұрышты толтыру , айналасын толтыру);</p> <p>9.2.7.4 бояу, түс, пішінін үйлестіріп өрнектер, композициялар құрастыру, " Изонить" техникасымен әр түрлі бұйымдар жасау</p>
	<p>9.2.9.1 жаға мен жеңді бізбен тоқу технологиясын меңгеру;</p>

	2.9 Тоқу	9.2.9.2 өз бетінше және мұғалімнің кеңесімен киімнің бөлшектерін тоқу; 9.2.9.3 инемен тоқу ерекшелігін білу; 9.2.9.4 тоқу үшін инелер мен жіптерді іріктей білу; 9.2.9.5 әр түрлі ілгек түрлерімен тоқу техникасын меңгеру (бос ілгек, аласа қатар, шалып тоқу, екі шалмалы, айналма ілгектер); 9.2.8.6 ілмектер жиынтығы, қосымша ілмектерді қосу және азайту, жабық ілмектер тәсілі
3.Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	9.3.1.1 өз жұмысын және басқалардың жұмысын бейімдеу, жетілдіру бойынша конструктивті түсініктемелер қабылдау және ұсыныстар жасау;
2-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	9.1.1.1 өзге халықтың тарихы мен мәдениетіне, әр түрлі ой-пірлерге құрмет көрсету; 9.1.1.2 еңбек пәнінің ерекшеліктерін сипаттау және өз бетінше оқуға ұмтылу
	1.2 Материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау	9.1.2.1 өз бетінше және сұрақтар бойынша тапсырмаға бағдарлау; 9.1.2.2 өз бетінше және мұғалімнің сұрақтары бойынша бұйым жасаудың жұмыс жоспарын құрастыру; 9.1.2.3 жұмыс барысында санитарлық-гигиеналық талаптарды, құралдар мен құрылғылармен жұмыс жасауда қауіпсіздік шараларын сақтау және білу
	2.1 Көркемдік құрастыру	9.2.1.1 өз бетінше бұйымның үлгісі бойынша тамсырмаға бағдарлау; 9.2.1.2 әңгімелесу барысында жұмыс жоспарын құрастыру және үлгіні талдау; 9.2.1.3 технологиялық карта бойынша еңбек заттарын дайындау кезектілігін білу
		9.2.2.1 қазақ өрнектерімен керамикалық бұйымдарды көлемді әшекейлеудің ерекшеліктерін білу ;

2.Еңбек заттарын дайындау технологиясы	2.2 Әшекейлі шығармашылық	<p>9.2.2.2 керамикалық бұйымдарды әшекейлеуде мүйіз тәрізді элементтерді қолдану;</p> <p>9.2.2.3 әшекейлі өрнектерді құрастыру құс қанаты, шаршы, төрт құлақ;</p> <p>9.2.2.4 папье-машеден көлемді ыдыс дайындау;</p> <p>9.2.2.5 қағаздан дымковский ойыншықтарының сұлбасын қию (байбіше, ат, салт атты, бала күтуші, үндік, әтеш);</p> <p>9.2.2.6 дымковский ойыншықтарының сұлбасын қиғаш жолақ, әр түрлі өрнектер, жолақтар, штрихтар мен тұйықталған пішіндерді қолданып кескіндеу</p>
	2.3 Матамен жұмыс	<p>9.2.3.1 өз бетінше тамсырмаға бағдарлау;</p> <p>9.2.3.2 өз бетінше бұйымның үлгілерін салыстыру; 9.2.3.3 өз бетінше бұйымды жасаудың жұмыс жоспарын құрастыру;</p> <p>9.2.3.4 әр түрлі қол тігістерін жасай білу (инені алға алу, сабақты, көктеу, торламал);</p> <p>9.2.3.5 қолмен қабу тәсілдері мен маңызын білу;</p> <p>9.2.3.6 ою-өрнектерді бөлшектерден құрастыру;</p> <p>9.2.3.7 бір бөлшекті жастық тысты піше білу</p>
	2.4 Аппликация	<p>9.2.4.1 матадан "Аппликация" жасау техникасы бойынша бұйымды дайындаудың ерекшелігін білу;</p> <p>9.2.4.2 жұмыста қолданылатын материалдардың қасиеттерін анықтау: түсі, құрылымы, тоқылуы, өндірілуі;</p> <p>9.2.4.3 біріктіру технологиясын меңгеру (тігу, желімдеу);</p> <p>9.2.4.4 қажетті желімдердің құрамын таңдау: клейстер, казеинді желім, ПВА;</p> <p>9.2.4.5 крахмалданбаған матаны қию тәсілдерін білу, матаны бөлшектерді пішуге дайындау;</p> <p>9.2.4.6 матадан гүл жасау үшін бөлшектерін пішуге матаны дайындау;</p>

		9.2.4.7 бояу, пішін, түсті үйлестіре отырып композициялар, өрнектер құрастыру
	2.7 Изонить	9.2.7.1 "Изонить" техникасы бойынша кестелеу ерекшеліктерін білу (графикалық сурет); 9.2.7.2 материалдарды, құралдарды, құрылғыларды дұрыс таңдай білу; 9.2.7.3 кестелеудің техникалық тәсілдерін білу (бұрышты толтыру, айналасын толтыру)
	2.9 Тоқу	9.2.9.1 жаға мен жеңді бізбен тоқу технологиясын меңгеру; 9.2.9.2 өз бетінше және мұғалімнің кеңесімен киімнің бөлшектерін тоқу; 9.2.9.3 инемен тоқу ерекшелігін білу; 9.2.9.4 тоқу үшін инелер мен жіптерді іріктей білу; 9.2.9.5 әр түрлі ілгек түрлерімен тоқу техникасын меңгеру (бос ілгек, аласа қатар, шалып тоқу, екі шалмалы, айналма ілгектер); 9.2.8.6 ілмектер жиынтығы, қосымша ілмектерді қосу және азайту, жабық ілмектер тәсілі
3.Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	9.3.1.1 техникалық терминологияны қолданып, өз жұмысында және басқалардың жұмысында көрсетілген идеялар мен тақырыптарды сипаттау; 9.3.1.2 өз жұмысын және басқалардың жұмысын бейімдеу, жетілдіру бойынша конструктивті түсініктемелер қабылдау және ұсыныстар жасау; 9.3.1.3 дайын жұмысты сыныпқа көрсетіп, презентация жасау
3-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	9.1.1.1 өзге халықтың тарихы мен мәдениетіне, әр түрлі ой-пірлерге құрмет көрсету; 9.1.1.2 еңбек пәнінің ерекшеліктерін сипаттау және өз бетінше оқуға ұмтылу
		9.1.2.1 өз бетінше және сұрақтар бойынша тапсырмаға бағдарлау; 9.1.2.2 өз бетінше және мұғалімнің сұрақтары бойынша бұйым

	1.2 Материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау	<p>жасаудың жұмыс жоспарын құрастыру;</p> <p>9.1.2.3 жұмыс барысында санитарлық-гигиеналық талаптарды, құралдар мен құрылғылармен жұмыс жасауда қауіпсіздік шараларын сақтау және білу</p>
2. Еңбек заттарын дайындау технологиясы	2.3 Матамен жұмыс	<p>9.2.3.1 өз бетінше тамсырмаға бағдарлау;</p> <p>9.2.3.2 өз бетінше бұйымның үлгілерін салыстыру; 9.2.3.3 өз бетінше бұйымды жасаудың жұмыс жоспарын құрастыру;</p> <p>9.2.3.4 әр түрлі қол тігістерін жасай білу (инені алға алу, сабақты, көктеу, торламал).</p> <p>9.2.3.5 қолмен қабу тәсілдері мен маңызын білу;</p> <p>9.2.3.6 ою-өрнектерді бөлшектерден құрастыру;</p> <p>9.2.3.7 бір бөлшекті жастық тысты піше білу;</p> <p>9.2.3.8 жастық тысты сәндеу үшін мүйіз тәрізді өрнекті қию және құрастыру;</p> <p>9.2.3.9 ою-өрнекті негізгі бөлікпен қол тігісімен біріктіру;</p> <p>9.2.3.10 жіптерді, фурнитураны дұрыс іріктеу;</p> <p>9.2.3.11 бұйымды өңдеуді аяқтау дағдыларын меңгеру (тазалау, үтіктеу)</p>
	2.7 Изонить	<p>9.2.7.1 "Изонить" техникасы бойынша кестелеу ерекшеліктерін білу (графикалық сурет);</p> <p>9.2.7.2 материалдарды, құралдарды, құрылғыларды дұрыс таңдай білу;</p> <p>9.2.7.3 кестелеудің техникалық тәсілдерін білу (бұрышты толтыру, айналасын толтыру);</p> <p>9.2.7.4 бояу, түс, пішінін үйлестіріп өрнектер, композициялар құрастыру, "Изонить" техникасымен әр түрлі бұйымдар жасау</p>
		<p>9.2.8.1 "Макраме" техникасының ерекшеліктерін, жіңішке арқан, шпагат, бау, жіптің маңызы мен қолданылуын білу;</p>

	<p>2.8 Макраме</p> <p>2.9 Тоқу</p> <p>2.10 Былғарымен жұмыс</p>	<p>9.2.8.2 тоқыма бұйымдарының қасиетін білу: түсі, қалыңдығы, кесілуі, бірігуі, бұралуы, тоқылуы;</p> <p>9.2.8.3 макраме технологиясын меңгеру (түйіндер: "капуцин", ілгекті, "фриволите", оң және теріс түйіндер, репстен жасалған түйін, тізбектер – "пико" және "жылан тәрізді")</p> <p>9.2.9.1 жаға мен жеңді бізбен тоқу технологиясын меңгеру;</p> <p>9.2.9.2 өз бетінше және мұғалімнің кеңесімен киімнің бөлшектерін тоқу;</p> <p>9.2.9.3 инемен тоқу ерекшелігін білу;</p> <p>9.2.9.4 тоқу үшін инелер мен жіптерді іріктей білу;</p> <p>9.2.9.5 әр түрлі ілгек түрлерімен тоқу техникасын меңгеру (бос ілгек, аласа қатар, шалып тоқу, екі шалмалы, айналма ілгектер);</p> <p>9.2.8.6 ілмектер жиынтығы, қосымша ілмектерді қосу және азайту, жабық ілмектер тәсілі</p> <p>9.2.10.1 былғарыны қолдану мен маңызын, былғарыдан бұйым дайындау ерекшеліктерін білу;</p> <p>9.2.10.2 былғарының қасиеттерін білу;</p> <p>9.2.10.3 былғарымен жұмыс жасауға арналған құралдар мен құрылғыларды білу;</p> <p>9.2.10.4 сызбаүлгі, қима, пішуді дайындай білу;</p> <p>9.2.10.5 материалдарды сақтау ережесін білу;</p> <p>9.2.10.6 былғарыны өңдеу тәсілдері мен технологиясын меңгеру;</p> <p>9.2.10.7 өрнектер мен композицияларды құрастыра білу</p>
<p>3. Еңбек заттарын талдау және бағалау</p>	<p>3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау</p>	<p>9.3.3.1 техникалық терминологияны қолданып, өз жұмысында және басқалардың жұмысында көрсетілген идеялар мен тақырыптарды сипаттау;</p> <p>9.3.3.2 өз жұмысын және басқалардың жұмысын бейімдеу, жетілдіру бойынша конструктивті түсініктемелер қабылдау және ұсыныстар жасау;</p>

		9.3.3.3 дайын жұмысты сыныпқа көрсетіп, презентация жасау
4-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	9.1.1.1 өзге халықтың тарихы мен мәдениетіне, әр түрлі ой-пірлерге құрмет көрсету; 9.1.1.2 еңбек пәнінің ерекшеліктерін сипаттау және өз бетінше оқуға ұмтылу
	1.2 Материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау	9.1.2.1 өз бетінше және сұрақтар бойынша тапсырмаға бағдарлау; 9.1.2.2 өз бетінше және мұғалімнің сұрақтары бойынша бұйым жасаудың жұмыс жоспарын құрастыру; 9.1.2.3 жұмыс барысында санитарлық-гигиеналық талаптарды, құралдар мен құрылғылармен жұмыс жасауда қауіпсіздік шараларын сақтау және білу
	2.3 Матамен жұмыс	9.2.3.1 өз бетінше тамсырмаға бағдарлау; 9.2.3.2 өз бетінше бұйымның үлгілерін салыстыру; 9.2.3.3 өз бетінше бұйымды жасаудың жұмыс жоспарын құрастыру; 9.2.3.4 әр түрлі қол тігістерін жасай білу (инені алға алу, сабақты, көктеу, торламал); 9.2.3.5 қолмен қабу тәсілдері мен маңызын білу; 9.2.3.6 ою-өрнектерді бөлшектерден құрастыру; 9.2.3.7 бір бөлшекті жастық тысты піше білу; 9.2.3.8 жастық тысты сәндеу үшін мүйіз тәрізді өрнекті кию және құрастыру; 9.2.3.9 ою-өрнекті негізгі бөлікпен қол тігісімен біріктіру; 9.2.3.10 жіптерді, фурнитураны дұрыс іріктеу; 9.2.3.11 бұйымды өңдеуді аяқтау дағдыларын меңгеру (тазалау, үтіктеу)
		9.2.7.1 "Изонить" техникасы бойынша кестелеу ерекшеліктерін білу (графикалық сурет);

2.Еңбек заттарын дайындау технологиясы

2.7 Изонить	9.2.7.2 материалдарды, құралдарды, құрылғыларды дұрыс таңдай білу; 9.2.7.3 кестелеудің техникалық тәсілдерін білу (бұрышты толтыру, айналасын толтыру); 9.2.7.4 бояу, түс, пішінін үйлестіріп өрнектер, композициялар құрастыру, "Изонить" техникасымен әр түрлі бұйымдар жасау
2.8 Макраме	9.2.8.1 "Макраме" техникасының ерекшеліктерін, жіңішке арқан, шпагат, бау, жіптің маңызы мен қолданылуын білу; 9.2.8.2 тоқыма бұйымдарының қасиетін білу: түсі, қалыңдығы, кесілуі, бірігуі, бұралуы, тоқылуды; 9.2.8.3 макраме технологиясын меңгеру (түйіндер: "капуцин", ілгекті, "фриволите", оң және теріс түйіндер, репстен жасалған түйін, тізбектер – "пико" және "жылан тәрізді")
2.9 Тоқу	9.2.9.1 жаға мен жеңді бізбен тоқу технологиясын меңгеру; 9.2.9.2 өз бетінше және мұғалімнің кеңесімен киімнің бөлшегін тоқу; 9.2.9.3 инемен тоқу ерекшелігін білу; 9.2.9.4 тоқу үшін инелер мен жіптерді іріктей білу; 9.2.9.5 әр түрлі ілгек түрлерімен тоқу техникасын меңгеру (бос ілгек, аласа қатар, шалып тоқу, екі шалмалы, айналма ілгектер); 9.2.8.6 ілмектер жиынтығы, қосымша ілмектерді қосу және азайту, жабық ілмектер тәсілі
2.10 Былғарымен жұмыс	9.2.10.1 былғарыны қолдану мен маңызын, былғарыдан бұйым дайындау ерекшеліктерін білу; 9.2.10.2 былғарының қасиеттерін білу; 9.2.10.3 былғарымен жұмыс жасауға арналған құралдар мен құрылғыларды білу; 9.2.10.4 сызбаульгі, қима, пішуді дайындай білу; 9.2.10.5 материалдарды сақтау ережесін білу;

		<p>9.2.10.6 былғарыны өңдеу тәсілдері мен технологиясын меңгеру;</p> <p>9.2.10.7 өрнектер мен композицияларды құрастыра білу;</p> <p>9.2.10.8 былғарыдан сәндік-қолданбалы өнер заттарын жасау: картиналар, тақталар, кәдесыйлар</p>
3.Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	<p>9.3.3.1 техникалық терминологияны қолданып, өз жұмысында және басқалардың жұмысында көрсетілген идеялар мен тақырыптарды сипаттау;</p> <p>9.3.3.2 өз жұмысын және басқалардың жұмысын бейімдеу, жетілдіру бойынша конструктивті түсініктемелер қабылдау және ұсыныстар жасау;</p> <p>9.3.3.3 дайын жұмысты сыныпқа көрсетіп, презентация жасау</p>

4) 10-сынып:

7-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	10.1.1.1 еңбек заттарын дайындаудың жолдары мен материалдарын талдау, салыстыру
	1.2 Материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау	<p>10.1.2.1 өз бетінше жұмысқа керекті материалдар мен құралдарды іріктеу;</p> <p>10.1.2.2 еңбек заттарын дайындауға арналған және ең қолайлысын, материалдардың әр түрін салыстыру;</p> <p>10.1.2.3 өз бетінше технологиялық карта, сызбалық үлгі, бұйымды жасау жоспарымен жұмыс жасай білу</p>
	2.1 Көркемдік құрастыру	<p>10.2.1.1 еңбек бұйымдарын дайындау кезектілігін өз бетінше анықтау;</p> <p>10.2.1.2 тұрмыстық жағдайда еңбек заттарын қолдану мен маңызын білу;</p> <p>10.2.1.3 орындалған жұмыстың сапасын үлгімен салыстырып бағалай білу</p>
		10.2.2.1 заттың көлемді пішінін ескеріп ою-өрнек құрастыру;

<p>2.Еңбек заттарын дайындау технологиясы</p>	<p>2.2 Әшекейлі шығармашылық</p>	<p>10.2.2.2 қазақ өрнектерімен көлемді ыдыстарды әшекейлеу (кесе, табақ, шәйнек); 10.2.2.3 геометриялық және өсімдік текті элементтерді қолданып орыс өрнектерін құрастыру; 10.2.2.4 әшекейлі ою-өрнек құрастыру: құс қанаты, шаршы; 10.2.2.5 папье-машеден көлемді ыдыс дайындау; 10.2.2.6 өз бетінше заттың көлемді пішінін ескеріп ою-өрнек құрастыру; 10.2.2.7 қыл қалам мен бояу таңдау, сызбасын салу</p>
	<p>2.4 Аппликация</p>	<p>10.2.4.1 "аппликация" техникасында қолданылатын әр түрлі материалдар туралы мәліметтің болуы; 10.2.4.2 жұмыста қолданылатын материалдардың қасиеттерін білу; 10.2.4.3 әр түрлі материалдардан аппликация жасау техникасын меңгеру: былғары, мата, қабық, үгінді, құм; 10.2.4.4 аппликацияның әр түрінде қолданылатын құралдар мен құрылғыларды білу; 10.2.4.5 өз бетінше түсі мен композициясы жағынан суретті таңдай білу; 10.2.4.6 шығармашылық пен қиялды көрсету; 10.2.4.7 фон таңдау, кескінін құрастыру, суретті фонға көшіру; 10.2.4.8 желімдеу технологиясын меңгеру; 10.2.4.9 аппликацияның әр түрінде қолданылатын желімдеу құралдарын білу</p>
<p>3.Еңбек заттарын талдау және бағалау</p>	<p>3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау</p>	<p>10.3.3.1 техникалық терминологияны қолданып, өз жұмысын және басқалардың жұмысын құру үшін қолданылатын әдістер мен тәсілдерді талқылау және бағалау; 10.3.3.2 қолданылған идеяларды салыстыруға негізделіп, өз жұмысын және басқалардың жұмысын бейімдеу, жетілдіру бойынша сыни ұсыныстар жасау</p>

1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	10.1.1.1 әртүрлі мәдениеттегі, нәсілдегі, діни сенімдегі адамдарға толеранттылық көрсету 10.1.1.2 еңбек заттарын дайындаудың жолдары мен материалдарын талдау, салыстыру
	1.2 Материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау	10.1.2.1 өз бетінше жұмысқа керекті материалдар мен құралдарды іріктеу; 10.1.2.2 еңбек заттарын дайындауға арналған және ең қолайлысын, материалдардың әр түрін салыстыру; 10.1.2.3 өз бетінше технологиялық карта, сызбалық үлгі, бұйымды жасау жоспарымен жұмыс жасай білу
	2.1 Көркемдік құрастыру	10.2.1.1 еңбек бұйымдарын дайындау кезектілігін өз бетінше анықтау; 10.2.1.2 тұрмыстық жағдайда еңбек заттарын қолдану мен маңызын білу; 10.2.1.3 орындалған жұмыстың сапасын үлгімен салыстырып бағалай білу
	2.2 Әшекейлі шығармашылық	10.2.2.1 заттың көлемді пішінін ескеріп ою-өрнек құрастыру; 10.2.2.2 қазақ өрнектерімен көлемді ыдыстарды әшекейлеу (кесе, табақ, шәйнек); 10.2.2.3 геометриялық және өсімдік текті элементтерді қолданып орыс өрнектерін құрастыру; 10.2.2.4 әшекейлі ою-өрнек құрастыру: құс қанаты, шаршы; 10.2.2.5 папье-машеден көлемді ыдыс дайындау; 10.2.2.6 өз бетінше заттың көлемді пішінін ескеріп ою-өрнек құрастыру; 10.2.2.7 қыл қалам мен бояу таңдау, сызбасын салу; 10.2.2.8 "шөп" ою-өрнегін қолданып ыдыстардың сұлбасына хохлома кескіндемесін қылқаламмен орындау

2.Еңбек заттарын дайындау технологиясы	2.3 Матамен жұмыс	<p>10.2.3.1 "ришелье" қолданылатын, қол тігісі үлгісінде кестелеу ("бау" , сабақтас, түйін);</p> <p>10.2.3.2 үлгі бойынша кестелеу: қиылған қарапайым, дөңес, ойып жасалған;</p> <p>10.2.3.3 қол тігістерінің техникасын және оның нұсқаларын меңгеру: тігіс жолы, сабақтас, ілмекті, крест тәрізді, жылан, шырша тәрізді</p>
	2.4 Апликация	<p>10.2.4.1 "апликация" техникасында қолданылатын әр түрлі материалдар туралы мәліметтің болуы;</p> <p>10.2.4.2 жұмыста қолданылатын материалдардың қасиеттерін білу;</p> <p>10.2.4.3 әр түрлі материалдардан апликация жасау техникасын меңгеру: былғары, мата, қабық, үгінді, құм;</p> <p>10.2.4.4 апликацияның әр түрінде қолданылатын құралдар мен құрылғыларды білу;</p> <p>10.2.4.5 өз бетінше түсі мен композициясы жағынан суретті таңдай білу;</p> <p>10.2.4.6 шығармашылық пен қиялды көрсету;</p> <p>10.2.4.7 фон таңдау, кескінін құрастыру, суретті фонға көшіру;</p> <p>10.2.4.8 желімдеу технологиясын меңгеру;</p> <p>10.2.4.9 апликацияның әр түрінде қолданылатын желімдеу құралдарын білу</p>
	2.9 Тоқу	<p>10.2.9.1 біз және ілгекпен әр түрлі бұйымдарды өз бетінше тоқу;</p> <p>10.2.9.2 бұйымды соңғы өңдеуді жүзеге асыру: жуу, кептіру, үтіктеу</p>
3.Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	<p>10.3.1.1 техникалық терминологияны қолданып, өз жұмысын және басқалардың жұмысын құру үшін қолданылатын әдістер мен тәсілдерді талқылау және бағалау;</p> <p>10.3.1.2 қолданылған идеяларды салыстыруға негізделіп, өз жұмысын және басқалардың жұмысын бейімдеу, жетілдіру бойынша сыни ұсыныстар жасау</p>

3-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	10.1.1.1 әртүрлі мәдениеттегі, нәсілдегі, діни сенімдегі адамдарға толеранттылық көрсету ; 10.1.1.2 еңбек заттарын дайындаудың жолдары мен материалдарын талдау, салыстыру
	1.2 Материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау	10.1.2.1 өз бетінше жұмысқа керекті материалдар мен құралдарды іріктеу; 10.1.2.2 еңбек заттарын дайындауға арналған және ең қолайлысын, материалдардың әр түрін салыстыру; 10.1.2.3 өз бетінше технологиялық карта, сызбалық үлгі, бұйымды жасау жоспарымен жұмыс жасай білу
2. Еңбек заттарын дайындау технологиясы	2.3 Матамен жұмыс	10.2.3.1 "ришель" қолданылатын, қол тігісі үлгісінде кестелеу ("бау" , сабақтас, түйін); 10.2.3.2 үлгі бойынша кестелеу: қиылған қарапайым, дөңес, ойып жасалған; 10.2.3.3 қол тігістерінің техникасын және оның нұсқаларын меңгеру: тігіс жолы, сабақтас, ілмекті, крест тәрізді, жылан, шырша тәрізді; 10.2.3.4 есепті және бос тігістер; 10.2.3.5 көркемдік безендіру, бұйымды өңдеу (бұйымды рамкаға салу); 10.2.3.6 кестелеуде түстер мен композициялық шешімдерді өз бетінше анықтау
	2.9 Тоқу	10.2.9.1 біз және ілгекпен әр түрлі бұйымдарды өз бетінше тоқу; 10.2.9.2 бұйымды соңғы өңдеуді жүзеге асыру: жуу, кептіру, үтіктеу. 10.2.9.3 кестелеу техникасын қолданып сәндік-қолданбалы өнер заттарын дайындау: картина, панно
		10.2.10.1 ескі былғарыны өңдеуге дайындау; 10.2.10.2 былғарыны тегістеу және бояу техникасын меңгеру;

	2.10 Былғарымен жұмыс	<p>10.2.10.3 өз бетінше жұмысқа арналған құралдар мен құрылғыларды іріктеу;</p> <p>10.2.10.4 түрлі бөлшектерді сұлбалау, үлгілеу, пішімін дайындау (гүлдер мен жапырақтар);</p> <p>10.2.10.5 былғарының бөлшектерін белгілеуді ұтымды жүзеге асыру;</p> <p>10.2.10.6 былғарыдан бөлшектерді үлгілеу</p>
3.Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	<p>10.3.3.1 техникалық терминологияны қолданып, өз жұмысын және басқалардың жұмысын құру үшін қолданылатын әдістер мен тәсілдерді талқылау және бағалау;</p> <p>10.3.3.2 қолданылған идеяларды салыстыруға негізделіп, өз жұмысын және басқалардың жұмысын бейімдеу, жетілдіру бойынша сыни ұсыныстар жасау</p>
4-тоқсан		
1. Материалтану. Құралдар мен жабдықтар	1.1 Еңбек пәні туралы жалпы мәлімет	<p>10.1.1.1 әртүрлі мәдениеттегі, нәсілдегі, діни сенімдегі адамдарға толеранттылық көрсету;</p> <p>10.1.1.2 еңбек заттарын дайындаудың жолдары мен материалдарын талдау, салыстыру</p>
	1.2 Материалдарды, құралдар мен жабдықтарды талдау	<p>10.1.2.1 өз бетінше жұмысқа керекті материалдар мен құралдарды іріктеу;</p> <p>10.1.2.2 еңбек заттарын дайындауға арналған және ең қолайлысын, материалдардың әр түрін салыстыру;</p> <p>10.1.2.3 өз бетінше технологиялық карта, сызбалық үлгі, бұйымды жасау жоспарымен жұмыс жасай білу</p>
		<p>10.2.3.1 "ришелье" қолданылатын, қол тігісі үлгісінде кестелеу ("бау", сабақтас, түйін);</p> <p>10.2.3.2 үлгі бойынша кестелеу: қиылған қарапайым, дөңес, ойып жасалған;</p> <p>10.2.3.3 қол тігістерінің техникасын және оның</p>

2.Еңбек заттарын дайындау технологиясы	2.3 Матамен жұмыс	нұсқаларын меңгеру: тігіс жолы, сабақтас, ілмекті, крест тәрізді, жылан, шырша тәрізді; 10.2.3.4 есепті және бос тігістер; 10.2.3.5 көркемдік безендіру, бұйымды өңдеу (бұйымды рамкаға салу); 10.2.3.6 кестелеуде түстер мен композициялық шешімдерді өз бетінше анықтау
	2.9 Тоқу	10.2.9.1 біз және ілгекпен әр түрлі бұйымдарды өз бетінше тоқу; 10.2.9.2 бұйымды соңғы өңдеуді жүзеге асыру: жуу, кептіру, үтіктеу; 10.2.9.3 кестелеу техникасын қолданып сәндік-қолданбалы өнер заттарын дайындау: картина, панно
	2.10 Былғарымен жұмыс	10.2.10.1 ескі былғарыны өңдеуге дайындау; 10.2.10.2 былғарыны тегістеу және бояу техникасын меңгеру; 10.2.10.3 өз бетінше жұмысқа арналған құралдар мен құрылғыларды іріктеу; 10.2.10.4 түрлі бөлшектерді сұлбалау, үлгілеу, пішімін дайындау (гүлдер мен жапырақтар); 10.2.10.5 былғарының бөлшектерін белгілеуді ұтымды жүзеге асыру; 10.2.10.6 былғарыдан бөлшектерді үлгілеу; 10.2.10.7 балауыз, электр плитасы, керосин шамында бөлшектерді өңдеу; 10.2.10.8 "жмурка" техникасы бойынша бөлшектерді өңдеу; 10.2.10.9 лакталған былғарыны өңдеу; 10.2.10.10 сәндік-қолданбалы өнер бұйымдарын былғарыдан жасау
3.Еңбек заттарын талдау және бағалау	3.1 Еңбек заттарын талдау және бағалау	10.3.3.1 техникалық терминологияны қолданып, өз жұмысын және басқалардың жұмысын құру үшін қолданылатын әдістер мен тәсілдерді талқылау және бағалау; 10.3.3.2 қолданылған идеяларды салыстыруға негізделіп, өз

Ескерту: білім беру ұйымында оқу-еңбек үдерісін қажетті өндірістік материалымен қамтамасыз ету мүмкіншіліктеріне қарай, мұғалім тақырыптарды оқыту реттілігін белгілейді.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 531-қосымша

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптар үшін " Бейімделген дене шынықтыру" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптар үшін " Бейімделген дене шынықтыру" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" Заңының 19-бабының 1 тармағына сәйкес әзірленген.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2. Бағдарламаның мақсаты білім алушылардың дене дамуын, соматикалық жағдай мен моториктердегі ауытқушылықтарды түзеу, денсаулықты нығайту және бала организмінің шынықтыру, дұрыс дамуға ықпал ету, қозғалыс икемдері мен дағдыларына үйрету.

3. "Бейімделген дене шынықтыру" пәнінің міндеттері:

1) тұлғаның үйлесімді дамуына ықпал ету, білім алушылардың денсаулығын нығайту , дұрыс сымбат дағдыларын қалыптастыру, майтабандылықтың алдын-алу, сыртқы ортаның жағымсыз жағдайларына төтеп беру, салауатты өмір салтының құндылықтарына тәрбиелеу;

2) қозғалыс әрекеттерінің негізгі бзалық түрлеріне үйрету;

3) координациялық қабілеттерді әрі дамыту;

4) жеке бас тазалығы, күн тәртібі, дене жаттығуларының адам денсаулығына әсері, организм жүйесі туралы білім негізінде қозғалыс қабілеттерін дамыту және еңбекқабілеті;

- 5) спорттың негізгі түрлері туралы тереңдетілген түсініктер;
- 6) бос уақытта ұнатқан спорт түрімен айналысу және дербес дене жаттығуларын жасау;
- 7) өзіндік дене мүмкіндіктерінің баламалық бағалауларын қалыптастыру;
- 8) психикалық процестерді дамытуға ықпал ету;
- 9) білім алушының дене тәрбиесі сабағында мұғалім қолданған тілдік материалды игеру;
- 10) мінез-құлқтың әлеуметтік қалыптасқан формаларын қалыптастыру, дене мәдениеті пәні сабақтарында және оқудан тыс уақытта (айқай, агрессия, өзіндікагрессия, стереотиптер);

11) тұлғаны қалыптастыру.

4. Бейімделген дене шынықтырудың түзету-дамытушы міндеттері:

1) жүруде, жүгіруде, жүзуде, лақтыруда, секіруде, шаңғымен сырғанауда, заттармен жасалатын жаттығуларда негізгі қозғалыстарды жетілдіру;

2) дене дайындығын дамыту;

3) координациялық қабілеттерді дамыту;

4) соматикалық бұзылыстардың алдын-алу және түзеу;

5) психикалық, сенсорлы-перцептивті қабілеттерді түзеу және дамыту, бұзылыстарының алдын алу;

6) бұзылған қызметтердің орнын толтыру;

7) эмоционалды-тұлғалық даму кемістіктерін түзету.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларды дене тұрғысынан тәрбиелеу ақыл-ой, адами, эстетикалық және еңбекке тәрбиелеудің барлық формалары бойынша мәселелерді кешенді түрде шешеді (сабақтар, қозғалыстық ойындар, дербес қозғалу белсенділігі).

Ескерту. 5-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

6. Бағдарлама зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың танымдық қызметі және жүйке-психикалық, соматикалық, дене дамуы жағдайының ерекшеліктерін есепке ала құрастырылған.

Ескерту. 6-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

7. Бағдарлама материалы білім алушылардың қарапайым қозғалыстарының әртүрлі бұзылыстарына ықпал етуге, сондай-ақ әсіресе адамның еңбек қабілетіне қажетті анағұрлым күрделі қозғалыстарды ұйымдастыру қабілетіне, ықпал етуге мүмкіндік береді.

8. Қозғалыстарды игеру мүмкіндігі білім алушының өз денесін сезіне алуына, өз денесінің әрбір бөліктерінің қызметі мен мүмкіндіктерін түсінуіне байланысты. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылар өз денесінің құрылымын, қозғалыстардың негізгі бағыттарын, кеңістіктік бағытталуын сезінуді үлкен қиыншылықпен меңгереді.

Ескерту. 8-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

9. "Бейімделген дене шынықтыру" пәні бойынша оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдері оны жүзеге асыру зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың білім алуда айрықша қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған арнайы педагогиканың принциптерге негізделген.

Ескерту. 9-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

10. Білім алушыларды түзету-дамыту бағытында оқыту принциптері даму кемшілігі табиғатының ерекшелігіне сәйкес организмнің жүйесі және сақталған қызметтерді пайдалану тірегімен қатар оқу процесін құруды қарастырылады.

11. Оқытудың түзету-дамыту бағытының принципі оқу және оқыту қызметтің арнайы әдістері мен тәсілдерімен қамтамасыз етіледі. Мұнда сенсорлы ақпараттарды қабылдау және өңдеу жылдамдығының баяу болуы, ақыл операциялары мен әрекеттерінің жеткіліксіздігі, танымдық қызығушылықтардың әлсіз болуы, қоршаған орта туралы түсініктер мен білімнің шектеулілігі, сөйлеу дамуының қалықтығы, мінез-құлықты ерікті түрде реттеудің қалыптаспағандығы, қозғалыс координациясы мен моториктердің жеткіліксіз болуы есепке алынады.

12. Білім алушылармен жұмыс жасауда оларды білімді игере алуы, көрнекілік-әрекеттік ойлаудың сақталуына сүйенеді. Жеткіліксіз қызметтерді дамыту бойынша әрекеттер ұйымдастырылады. Білім алушыларды психолого-педагогикалық қолдау, бұл процеске отбасыны қатыстыруды ұйымдастырудың командалық тәсілдері қолданылады.

13. Дене жаттығулары сабақтарындағы дидактикалық материалдардың баяу және қолжетімді болуы дене қасиеттері мен қабілеттерін дамыту үшін балалардың ойын әрекеттері, қозғалыс икемдерін игеру алғышарттарын жасайды.

14. Оқытудың әлеуметтік-бейімдік бағытының принциптері тұлғаның әлеуметтік бейімделмеуінің алдын-алуды қарастарды. Білім алушылардың қарапайым гигиеналық, коммуникативтік, тұрмыстық дағдылардан бастап күрделі әлеуметтік дағдылар, көзқарас пен сенімдерден аяқталатын өмірлік дағдылар, мінез-құлықтың әлеуметтік өмірлік нормаларын игеруі үшін қажетті арнайы жұмыстар қарастырылады.

15. Білім алуда ерекше қажеттіліктерге ие балаларды оқыту мен тәрбиелеудің әрекеттік тәсілдерінің принципі психологияда қалыптасқан "жетекші қызмет" түсінігіне сүйенеді.

16. Дифференциалды және жекелей тәсілдер принципі. Ұжымдық оқу процесі жағдайындағы дифференциалды тәсіл білім алушылардың бір категориядағы бұзылыстар бойынша вариативті типологиялық ерекшеліктеріне негізделген. Педагог сыныпта сипаттамалары бойынша біртекті топтардың болуына байланысты түзеу-білім беру процестерін ұйымдастырады. Білім алушыларды топтарға бөлу тез және шартты түрде болады. Жекелей тәсіл дифференциалды тәсілдің нақтылануы болып табылады.

17. Педагог білім алушылардың оқу-танымдық қызметін ұйымдастырады және бұл процесті басқарады. Зияты зақымдалған білім алушылардың оқу-танымдық қызметі қиындық тудыранда педагог оқу тапсырмаларын сәтті орындауды қамтамасыз ету үшін білім алушының жетілмеген оқу қызметін өзіне алады.

Ескерту. 17-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

18. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың дене тәрбиесімен айналысу әрекетінің ерекшелігі – шамадан тыс қозғалыс белсенділігі, белсенді эмоционалды күш, сабақ пен қоршаған ортаға қатысты негативті қатынаста болуы.

Ескерту. 18-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

19. "Бейімделген дене шынықтыру" пәнінің шеңберіндегі оқыту нәтижесін бағалау мақсатты тұжырымдауға негізделген критериалды бағалауды қолданумен жүзеге асады.

20. Мақсатты тұжырымдауға сәйкес бағдарламаның әрбір бөлімі үшін бақылау-диагностикалық тапсырмалар жасалады. Бақылау-диагностикалық тапсырмаларды орындау нәтижелері білім алушы жетістігінің карталарына тіркеліп, оқытудағы жекелей тәсілдерді жүзеге асырудың негізі болып табылады.

21. Қорытынды бақылау жылдың, тоқсанның аяғында жүргізіледі. Педагогпен оқу жылы ағымындағы білім алушының қозғалыс дағдыларының даму қарқыны талданады.

22. Ағымдық және қорытынды аттестациялардың формасын мұғалім білім алушының жекелей ерекшеліктері, оқу материалы және онымен қолданылатын білім беру технологиясының мазмұны анықтайды.

23. Бейімделген дене шынықтыру сабақтарын өткізу спорттық залы "швед тосқауылымен" жарактандырылады. Спорттық залдың жабдықталуы дамуында түрлі бұзылыстары бар білім алушыларына арналған арнайы бейімделген құралдардың болуын, талап етеді, соның ішінде тренажерлар, арнайы велосипедтер (ортопедиялық құралдарымен), жалаушалар; арқаннан жасалған жылан- жол (ұзындығы 2,0 м, диаметр 6 см); әр түрлі төсенішті жолдар; алмалы-салмалы ойыншықтар (алынып-салынатын бөліктерімен); ұзындығы мен түстері әртүрлі ленталар (25 x 3 см, 12 x 3 см, 8 x 25 см, 2 x 25 см); массаж шығыршықтары, валиктер, доптар (диаметр 5, 6, 7, 8, 9, 10, 55, 65, 75 см); дұрыс тыныс алуды қалыптастыруға арналған құралдар мен материалдар; полифункционалды ойынжабдықтары, жұмсақ ірі модульдер.

Ескерту. 23-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

24. Оқытудың техникалық құралдары (арнайы компьютерлік құралдары қоса) білім алушылардың ерекше білім беруге қажеттіліктерін қанағаттандыруға, оқу іс-әрекетінің мотивациясын арттыруға, баланың мүмкіндіктері айтарлықтай шектелген жағдайдың өзінде сапалы нәтижелерге жетуге жағдай жасайды.

3-тарау. "Бейімделген дене шынықтыру" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

25. "Бейімделген дене шынықтыру" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 5-сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағатты;
- 2) 6-сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағатты;
- 3) 7-сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағатты;
- 4) 8-сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағатты;
- 5) 9-сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағатты;
- 6) 10-сыныпта - аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағатты құрайды.

26. Оқу пәнінің мазмұны келесі бөлімдерді қамтиды:

- 1) 1-бөлім "Қозғалыс қызметі";
- 2) 2-бөлім "Қозғалыс дағдылары арқылы ойлауды дамыту";
- 3) 3-бөлім "Денсаулық және салауатты өмір салты".

27. "Қозғалыстық қызметтер" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) негізгі дағдыларды дамыту, негізгі циклдық қызметтерді сенімді түрде игеру;
- 2) денеге түсетін әртүрлі күштердің түрлерін реттеу; қозғалыс қабілеттерін жақсарту үшін қиындықтар мен тәуекелдерді түсіне білу;
- 3) уақыт, салмақ, кеңістікті көрсете отырып, кезектілікті сақтау және жаттығуларды дұрыс және тиімді орындау.

28. "Қозғалыс дағдылары арқылы ойлауды дамыту" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) уақыт-кеңістіктік бағытты дамыту;
- 2) ұжымдаса білу сезімін дамыту және дене қызметтерін орындау барысындағы топтық және жекелей тапсырмаларды орындау барысында шынайы жарыса білу.

29. "Денсаулық және салауатты өмір салты" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) денсаулық туралы түсінік және білім. Организмдегі дене өзгерістерін бақылай алуға үйрену;
- 2) әртүрлі қызметтік бағыттағы өзіндік дене жаттығулары сабақтарын ұйымдастыру әдістері;
- 3) жеке бас тазалығы ережелері, жарақаттанудың алын-алу және дене жаттығулары сабақтары барысында алғашқы көмек көрсете алу;
- 4) мектеп ішінде және мектептен тыс дене қызметтеріндегі мүмкіндіктерді анықтау және ұсыну.

30. 5-сыныпқа арналған "Бейімделген дене шынықтыру" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) сапқа тұру, саптың құрылымын өзгертіп қайта тұру. Бейімделген дене шынықтыру сабағындағы тәртіп ережелері және қауіпсіздік техникасы (бұдан әрі - ҚТ). Білім алушының қозғалыс тәртібі. Қатарға тұру, бір-бірден бағанаға тұру, желкеге теңелу. Мұғалімнің көрсетуі және айтылған нұсқау бойынша сапқа тұру. сызық бойынша сап түзеу. Мұғалімнің айтқан нұсқауы бойынша бір қатардан қолдарын ұстап шеңберге тұру. Сап пәрмендерін орындау: "Сап түзел!", "Тік тұр!", "Еркін тұр!", "Тоқта!", "Алға бас!", "Алға жүгір!", бағдар бойынша, көрсету, мұғалімнің нұсқауы бойынша орында тұрып бұрылыстарды орындау;

2) жеңіл атлетика. Жеңіл атлетика сабақтарындағы қауіпсіздік техникасы. Дене жаттығуларының гигиенасы, бейімделген дене шынықтыру бойынша жаттығуларды орындау; ұйқы мен тамақтану; оқу күнінің тәртібіндегі іс-шаралар; Ортопедиялық тәртіпті сақтау қажеттілігі туралы мәліметер. Бір кедергіні өту арқылы жүріс (орындық, нығыздалған доп, гимнастикалық таяқ және әртүрлі заттар). Жүру, еркін жүгіру, аяқ ұшымен жүгіру. Бірізді жолмен, бағдарлар бойынша қолды әр түрлі қалыпта ұстап жүру. Қашықтық пен орындау қарқынын сақтай отырып (мұғалімнің шапалақтау дауысымен) бір сызықпен жүру, бағанада бір-бірден жүру, қолдарын ұстап жұппен жүру, ирелеңдеген жолмен жүру. Орында тұрып және белгілер бойынша алға жылжып бір аяқтап, екі аяқтап секіру, 90 және 180 градусқа бұрыла отырып екі аяқтап секіру. Теннистік допы орыннан нысанаға, қозғалмалы нысанаға және алысқа лақтыру. Қысқа қашықтыққа жүгіру. Орнынан ұзындыққа секіру;

3) гимнастика. Гимнастика сабақтарындағы ҚТ ережелері. Гимнастикалық сапқа тұру және сапты қайта түзу. Бір қатардан екі қатарға тұру: бір-бірден бағанадан екіден, үштен, төрттен тұру. Қатарда тұрып бірінші, екінші, үшіншіге саналу. Қатарды бір-бірден жылдамдыққа қайта құру. Жалпы дамытатын (түзету) жаттығулары. Әртүрлі бастапқы қалыпта орындалатын тынысты түзетуге арналған жаттығулар (мұрынмен тыныс алып, ауызбен шығару). Жүру және жүгіру кезіндегі дұрыс тыныс алуды жаттықтыру. Кіші және үлкен доптармен, гимнастикалық таяқшалармен және әртүрлі құралдармен орындалатын жалпы және ұсақ моториканы дамытатын жаттығулар. Қимыл координациясын дамытуға бағытталған жаттығулар: қолдың әр түрлі қалпында тұзу, оң, сол қырымен сызық бойымен, гимнастикалық орындықта жүру. Өрмелеу, асып түсу: гимнастикалық қабырғамен жоғары өрмелеу және төмен түсу. Мұғалімнің көмегімен және қолға сүйене отырып кедергінің астынан және үстінен өту. Қолдарға сүйене отырып гимнастикалық орындықтан өрмелеп өту, 50 см биіктікке тартылған баудың астынан өту, гимнастикалық обручтан өту. Дене сымбатын қалыптастыруға және түзетуге арналған жаттығулар. Жалпақ табандылықтың алдын алуға бағытталған жаттығулар. Көру қабілетін сақтауға арналған жаттығулар;

4) ұлттық ойындар. ұлттық ойындар (таңдау бойынша) сабағындағы ҚТ ережелері. Ұсақ моторикаға арналған жаттығулар. Ұлттық ойындарда тәсілдерді орындау техникасы. Координациялық қабілеттерін дамытуға арналған ұлттық қозғалыстық ойындар. Жылдамдық, күш қабілеттерін және күш төзімділігін дамытуға арналған жаттығулар мен қозғалмалы ойындар. Негізгі дене қабілеттерін дамытуға және ауытқуларын түзетуге арналған жаттығулар кешені;

5) шаңғы/кросс/коньки дайындығы. Шаңғы/кросс/коньки дайындығы сабақтарында ҚТ ережелері. Шаңғы дайындығы. Сабақта шаңғының құрал-жабдықтарын дайындау. Сабақ өтетін орынға бару және қайту ережелері. Шаңғы тебуда үсіп қалу мен жарақаттанудың алдын алу ережелері. Коньки дайындығы. Мұз айдынында сырғанау мен жүгіру ережелері. Коньки тебудің техникалы тәсілдері. Қозғалыстар координациясы, конькиді теуіп көру. Кросстық қашықтықта қозғалу техникасын меңгеру; кедергілерден өту техникасын меңгеру; төзімділікті дамыту; дене қасиеттерін дамыту үшін жүгіру жаттығулары, дене жүктемелерінің жеке тәртібі. Топтық сабақтар барысында серіктестермен өзара әрекеттесу. Төзімділік пен жылдамдықты дамыту және түзетуге арналған жаттығулар кешені;

6) қозғалмалы және спорттық ойындар. Қозғалмалы ойындар. "Шеңбер бойымен допты қуу", "жүргізетінге допты берме", "Капитанға доп", "Бекіністі қорғау". Спорттық ойындар. Спорттық ойындарда үйренген қозғалу техникаларының элементтерін қиыстыру. Жеңілдетілген ережелер бойынша ойын. Ойыншылар саны шектеулі (2:2, 2:3, 3:3) ойындар мен ойын тапсырмалары. Меңгерген тәсілдерді жетілдіру. Оқытатын ойын.

31. 6-сыныпқа арналған "Бейімделген дене шынықтыру" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) сапқа тұру, саптың құрылымын өзгертіп қайта тұру. Бейімделген дене шынықтыру сабағындағы тәртіп ережелері және ҚТ. Білім алушының қозғалыс тәртібі. Қатарға тұру, бір-бірден бағанаға тұру, желкеге теңелу. Мұғалімнің көрсетуі және айтылан нұсқау бойынша сапқа тұру. сызық бойынша сап түзеу. мұғалімнің айтқан нұсқауы бойынша бір қатардан қолдарын ұстап шеңберге тұру. Сап пәрмендерін орындау: "Сап түзел!", "Тік тұр!", "Еркін тұр!", "Тоқта!", "Алға бас!", "Алға жүгір!", бағдар бойынша, көрсету, мұғалімнің нұсқауы бойынша орында тұрып бұрылыстарды орындау;

2) жеңіл атлетика. Бірізді жолмен, бағдарлар бойынша қолды әр түрлі қалыпта ұстап жүру. Қашықтық пен орындау қарқынын сақтай отырып (мұғалімнің шапалақтау дауысымен) бір сызықпен жүру, бағанада бір-бірден жүру, қолдарын ұстап жұппен жүру, ирелендеген жолмен жүру. Орында тұрып және белгілер бойынша ала жылжып бір аяқтап, екі аяқтап секіру, 90 және 180 градусқа бұрыла отырып екі аяқтап секіру. Теннистік допы орыннан нысанаға, қозғалмалы нысанаға және алысқа лақтыру. Қысқа қашықтыққа жүгіру. Орнынан ұзындыққа секіру;

3) гимнастика. Гимнастика сабақтарындағы ҚТ ережелері. Гимнастикалық сапқа тұру және сапты қайта түзу. Бір қатардан екі қатарға тұру: бір-бірден бағанадан екіден, үштен, төрттен тұру. Қатарда тұрып бірінші, екінші, үшіншіге саналу. Қатарды бір-бірден жылдамдыққа қайта құру. Жалпы дамытатын (түзету) жаттығулары. Әртүрлі бастапқы қалыпта орындалатын тынысты түзетуге арналған жаттығулар (мұрынмен тыныс алып, ауызбен шығару). Жүру және жүгіру кезіндегі дұрыс тыныс алуды жаттықтыру. Кіші және үлкен доптармен, гимнастикалық таяқшалармен және әртүрлі құралдармен орындалатын жалпы және ұсақ моториканы дамытатын жаттығулар. Қимыл координациясын дамытуға бағытталған жаттығулар: қолдың әр түрлі қалпында тұру, оң, сол қырымен сызық бойымен, гимнастикалық орындықта жүру. Өрмелеу, асып түсу: гимнастикалық қабырғамен жоғары өрмелеу және төмен түсу. Мұғалімнің көмегімен және қолға сүйене отырып кедергінің астынан және үстінен өту. Қолдарға сүйене отырып гимнастикалық орындықтан өрмелеп өту, 50 см биіктікке тартылған баудың астынан өту, гимнастикалық обручтан өту. Дене сымбатын қалыптастыруға және түзетуге арналған жаттығулар. Жалпақ табандылықтың алдын алуға бағытталған жаттығулар;

4) ұлттық және зияткерлік ойындар. Қазақстанның қозғалмалы ұлттық ойындарымен таныстыру. Ұлттық қозғалмалы ойындар негізінде буындардың қозғалысын, дене қабілеттерін дамыту. Ұлттық және зияткерлік ойындар (таңдау бойынша) сабағындағы ҚТ ережелері. Ұсақ моторикаға арналған жаттығулар. Ұлттық ойындарда тәсілдерді орындау техникасы, жарыстар ережесі. Координациялық қабілеттерін дамытуға арналған ұлттық қозғалыстық ойындар. Жылдамдық, күш қабілеттерін және күш төзімділігін дамытуға арналған жаттығулар мен қозғалмалы ойындар. Негізгі дене қабілеттерін дамытуға және ауытқуларын түзетуге арналған жаттығулар кешені;

5) шаңғы/кросс/коньки дайындығы. Шаңғы дайындығы. Шаңғы дайындығы сабақтарында ҚТ ережелері. Қозғалу әдістері. Кезектелген екіқадамдық жүріс, бір уақыттық екіқадамдық жүріс, бір уақыттағы қадамсыз жүріс; "жартылай шыршамен" қиғашынан көтерілу; "соқамен" тежелу; аттап өту арқылы бұрылу. Білім алушылардың мүмкіндіктеріне байланысты игерілген қашықтыққа қозғалу әдістері. Коньки дайындығы. Мұз айдынында сырғанау мен жүгіру ережелері. Коньки тебудің техникалық тәсілдері. Қозғалыстағы тепе-теңдікті сақтауға арналған жаттығулар (бір және екі конькиде, қолдың әр түрлі қалпында). Топтық жаттығулар: сапта, үштікте, жұппен, топта сырғанау. Білім алушылардың мүмкіндіктеріне байланысты игерілген қашықтыққа қозғалу әдістері. Кросстық дайындық. Дене қасиеттерін дамытуға арналған жүгіру техникасын орындау; Төзімділік пен жылдамдықты дамыту және түзетуге арналған жаттығулар кешені;

6) қозғалмалы және спорттық ойындар. Зейін, есте сақтауды дамытуға арналған жаттығулар. Әр түрлі бұлшықет топтарына әсер ететін әр түрлі қозғалыс түрлері бар

орташа және төмен қарқынды ойындар. Қолдың ұсақ бұлшықеттерінің моторикасын, күштің дәлдігі мен бөлінуін дамытуға арналған ойындар, секіру, жүгіру, лақтыру бар ойындар. Кеңістікте бағдарлауды дамытуға, жылдамдықты, реакция мен қозғалысты дамытуға арналған ойындар. Отырған, тұрған, қозғалыстағы қалыптан заттарды беру эстафетасы. Допты екі қолмен беру. Қозғалмалы ойындар. "Тиым салынған қозғалыс", "Қасқыр мен қойлар", "Допты қуу", "Нысананы дәлде", "Қайталап көр", "Қапты түсіріп алма", "Бағдарлар бойынша көкөністерді отырғызу және жинау", "Бас бармаққа қонаққа бару", "Фигураны таны", "Дауысы бойынша таны", "Допты қуып жет". Мини-футбол: спорттық ойындар сабақтарындағы ҚТ бойынша нұсқаулық. Допты иелену техникасы, допты қақпаға соғу техникасы. "Қозғалмалы нысана". Қозғалыс бағыты мен жылдамдығын өзгерте отырып допты алып жүру. Допты жұпта, үштікте беру, соғу. Допты алғаннан кейін қақпаға соғу. Мини-футбол ойыны. Пионербол: ережелермен таныстыру, алаңда орындарды белгілеу. Секіре отырып екі қолмен жоғарыдан шабуылдаушы соққы, допты бастан жоғары ұстау, допты астынан екі қолмен беру, қырынан беру, допты сарапқа салу. Оқу ойыны. Үстел теннисі: спорттық ойындар сабақтарындағы ҚТ бойынша нұсқаулық. Теннис добын иелену техникасы. Теннис шаригін жұпта, төрттікте соғу техникасын үйрету. Жұпта, төрттікте жеңілдетілген ережелермен ойнау. Флорбол: спорттық ойындар сабақтарындағы ҚТ бойынша нұсқаулық. Қозғалыс техникасы, флорболда орналасу. Қозғалыс бағыты мен жылдамдығын өзгерте отырып допты алып жүру. Допты жұпта, үштікте беру, соғу. Допты алғаннан кейін қақпаға соғу. Флорбол ойыны.

32. 7-сыныпқа арналған "Бейімделген дене шынықтыру" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) сапқа тұру, саптың құрылымын өзгертіп қайта тұру. Бейімделген дене шынықтыру сабағындағы тәртіп ережелері және ҚТ. Білім алушының қозғалыс тәртібі. Қатарға тұру, бір-бірден бағанаға тұру, желкеге теңелу. Мұғалімнің көрсетуі және айтылған нұсқау бойынша сапқа тұру. сызық бойынша сап түзеу. мұғалімнің айтқан нұсқауы бойынша бір қатардан қолдарын ұстап шеңберге тұру. Сап пәрмендерін орындау: "Сап түзел!", "Тік тұр!", "Еркін тұр!", "Тоқта!", "Алға бас!", "Алға жүгір!", бағдар бойынша, көрсету, мұғалімнің нұсқауы бойынша орында тұрып бұрылыстарды орындау;

2) жеңіл атлетика. Бірізді жолмен, бағдарлар бойынша қолды әр түрлі қалыпта ұстап жүру. Қашықтық пен орындау қарқынын сақтай отырып (мұғалімнің шапалақтау дауысымен) бір сызықпен жүру, бағанада бір-бірден жүру, қолдарын ұстап жұппен жүру, ирелендеген жолмен жүру. Орында тұрып және белгілер бойынша ала жылжып бір аяқтап, екі аяқтап секіру, 90 және 180 градусқа бұрыла отырып екі аяқтап секіру. Теннистік допы орыннан нысанаға, қозғалмалы нысанаға және алысқа лақтыру. Қысқа қашықтыққа жүгіру. Орнынан ұзындыққа секіру;

3) гимнастика. Гимнастика сабақтарындағы ҚТ ережелері. Әртүрлі бастапқы қалыпта орындалатын тынысты түзетуге арналған жаттығулар (мұрынмен тыныс алып, ауызбен шығару). Жүру және жүгіру кезіндегі дұрыс тыныс алуды жаттықтыру. Кіші және үлкен доптармен, гимнастикалық таяқшалармен және әртүрлі құралдармен орындалатын жалпы және ұсақ моториканы дамытатын жаттығулар. Қимыл координациясын дамытуға бағытталған жаттығулар: қолдың әр түрлі қалпында тұзу, оң , сол қырымен сызық бойымен, гимнастикалық орындықта жүру. Өрмелеу, асып түсу: гимнастикалық қабырғамен жоғары өрмелеу және төмен түсу. Мұғалімнің көмегімен және қолға сүйене отырып кедергінің астынан және үстінен өту. Қолдарға сүйене отырып гимнастикалық орындықтан өрмелеп өту, 50 см биіктікке тартылған баудың астынан өту, гимнастикалық обручтан өту. Дене сымбатын қалыптастыруға және түзетуге арналған жаттығулар. Жалпақ табандылықтың алдын алуға бағытталған жаттығулар;

4) ұлттық және зияткерлік ойындар. Ұлттық және зияткерлік ойындар (таңдау бойынша) сабағындағы ҚТ ережелері. "Тоғызқұмалақ", "Асық ату" ұлттық ойындар. Ұсақ моторикаға арналған жаттығулар. Аутотренинг формулалары арқылы босансу, аз қозалыстық ойындардың ойындар барысында өз денесін басқару, дұрыс емес қалыптарды түзету әдістері. Жарыстар ережесі. Координациялық қабілеттерін дамытуға арналған ұлттық қозғалыстық ойындар. Негізгі дене қабілеттерін дамытуға және ауытқуларын түзетуге арналған жаттығулар кешені;

5) шаңғы/кросс/коньки дайындығы. Шаңғы/кросс/коньки дайындығы сабақтарында ҚТ ережелері. Шаңғы дайындығы. Сабақта шаңғының құрал-жабдықтарын дайындау. Коньки дайындығы. Мұз айдынында сырғанау мен жүгіру ережелері. Коньки тебудің техникалық тәсілдері. Коньки тебудің техникалық тәсілдері. Қозғалыстағы тепе-теңдікті сақтауға арналған жаттығулар (бір және екі конькиде, қолдың әр түрлі қалпында). Топтық жаттығулар: сапта, үштікте, жұппен, топта сырғанау. Кросстық дайындық. Кросстық қашықтықта қозғалу техникасын меңгеру; кедергілерден өту техникасын меңгеру; төзімділікті дамыту; дене қасиеттерін дамыту үшін жүгіру жаттығулары, дене жүктемелерінің жеке тәртібі. Төзімділік пен жылдамдықты дамыту және түзетуге арналған жаттығулар кешені;

6) қозғалмалы және спорттық ойындар. Спорттық ойындар сабақтарындағы ҚТ бойынша нұсқаулық. Сабақтар процесінде психоэмоционалды жағдайын өз өзін бақылау және өз өзін реттеу. Зейін, есте сақтауды дамытуға арналған жаттығулар. Әр түрлі бұлшықет топтарына әсер ететін әр түрлі қозғалыс түрлері бар орташа және төмен қарқынды ойындар. Қолдың ұсақ бұлшықеттерінің моторикасын, күштің дәлдігі мен бөлінуін, кеңістікте бағдарлауды дамытуға арналған ойындар. Волейболдық допты астынан екі қолмен қабырғаға соғу. Баскетболист тұрысында, оң және сол қырымен допсыз арнайы қозғалыстар; қадамдап тоқтау, белгі бойынша тоқтау. Допты оң қолмен, сол қолмен, бір орында кезектеп және қозғалыста алып жүру. Зейін, есте сақтау,

реакция жылдамдығын дамытуға бағытталған ойындар. "Аттар", "Бағдарлар бойынша көкөністерді отырғызу және жинау", "Қырлардан секіру", "Қалпақпен жүреміз". Мини-футбол: спорттық ойындар сабақтарындағы ҚТ бойынша нұсқаулық. Допты иелену техникасы, допты қақпаға соғу техникасы. "Қозғалмалы нысана". Қозғалыс бағыты мен жылдамдығын өзгерте отырып допты алып жүру. Допты жұпта, үштікте беру, соғу. Допты алғаннан кейін қақпаға соғу. Мини-футбол ойыны. Волейбол: ойыншылардың міндеттері мен ережелер; ойынның техникасы. Жарақаттанудың алдын алу. Орында және алға жылжығаннан соң торға ілінген допты екі қолмен жоғарыдан беру. "Ауадағы доп" ойыны. Волейбол оқу ойыны. Баскетбол: ойынның негізгі ережелері. Айып соққысы. Бағыт пен жылдамдықты өзгерте отырып, кенеттен тоқтап жүгіру; секіріп, қадамдап, допты алып жүргеннен кейін секіріп тоқтау; бір орында алға, артқа бұрылу; допты алу және тартып алу; допты қозғалыста екі қолмен қағып алу; допты қозғалыста екі қолмен кеудеден беру, бір қолмен иықтан беру; допты жұпта және үштікте беру; доптың секіру биіктігін және жүгіру қарқынын өзгерте отырып допты алып жүру; қозғалыста және тоқтап допты қағып алғаннан кейін алып жүру. Тәсілдерді үйлестіру. Бағытты өзгерте отырып допты алып жүру. Оқу ойыны. Бадминтон: спорт түрімен таныстыру. Киім мен құрал-жабдықтарға қойылатын талаптар. Бадминтон барысындағы ҚТ. Негізгі тұрыстар мен орын ауыстыру. Бадминтон ракеткасын ұстау. Ойын техникасының негіздері. Доп беру. Доп беру түрлері. Ракетканың ашық және жабық жағымен доп беру. Соққы (соққылардың жіктелуі) және доп беру. Жоғарыдан алысқа соққы беру. Жалғыз және жұптық ойын ережелері. Бадминтон ойыны. Үстел теннисі: спорттық ойындар сабақтарындағы ҚТ бойынша нұсқаулық. Теннис добын иелену техникасы. Теннис шаригін жұпта, төрттікте соғу техникасын үйрету. Жұпта, төрттікте жеңілдетілген ережелермен ойнау. Флорбол: спорттық ойындар сабақтарындағы ҚТ бойынша нұсқаулық. Қозғалыс техникасы, флорболда орналасу. Қозғалыс бағыты мен жылдамдығын өзгерте отырып допты алып жүру. Допты жұпта, үштікте беру, соғу. Допты алғаннан кейін қақпаға соғу. Флорбол ойыны.

33. 8-сыныпқа арналған "Бейімделген дене шынықтыру" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) сапқа тұру, саптың құрылымын өзгертіп қайта тұру. Бейімделген дене шынықтыру сабағындағы тәртіп ережелері және ҚТ. Қозғалыс белсенділігін арттыру түрлері. Қатарға тұру, бір-бірден бағанаға тұру. Бір қатардан бағанаға, шеңберге тұру. Сап пәрмендерін орындау: "Сап түзел!", "Тік тұр!", "Еркін тұр!", "Тоқта!", "Алға бас!", "Алға жүгір!", "Қолды созған қалыпта бөліну!";

2) жеңіл атлетика. Бейімделген дене шынықтыру сабағындағы тәртіп ережелері және ҚТ. Спорттық ойындардың элементтері бар қозғалмалы ойындардың ережелерін сақтау. Қозғалыс белсенділігін арттыру түрлері. Жүріс, еркін жүгіру, аяқ ұшымен жүгіру. Қолдың әр түрлі қалпымен жүру. Мұғалімнің тапсырмасы бойынша жүру.

Жоғары старттан жүгіру техникасы. Сап пәрмендерін орындау: "Сөре!", "Дайындал!", "Алға!". Орында тұрып және белгілер бойынша ала жылжып бір аяқтап, екі аяқтап секіруді жетілдіру. Орнынан ұзындыққа секіру. Техниканы жетілдіру;

3) фитнесің элементтері бар сауықтыру және түзету гимнастикасы. Бейімделген дене шынықтыру сабағындағы тәртіп ережелері және ҚТ. Спорттық ойындардың элементтері бар қозғалмалы ойындардың ережелерін сақтау. Қозғалыс белсенділігін арттыру түрлері. Дұрыс дене сымбатын қалыптастыруға бағытталған жаттығулар кешені (заттармен және заттарсыз). Дене бітімінің кемістіктерін түзету және алдын алуға бағытталған жаттығулар (тұрып, отырып, жатып арқа бұлшықеттерінің, іштің пресс бұлшықеттерінің күшін дамытуға арналған жаттығулар). тұрғанда және үстелде отырғанда бастың, иықтың, дененің дұрыс қалпын сақтау. Гимнастикалық қабырғада дене сымбатын қалыптастыруға арналған жаттығулар (аяқ-қолдардың әртүрлі жаттығулары, отырып тұру, гимнастикалық қабырғада арқамен және желкемен сүйеніп жылжу) орындау. Жалпақ табандылықтың алдын алу: табанның сыртқы жанымен қозғалу, табанның бұлшықеттерін нығайтуға және дамытуға арналған жаттығулар. Жалпы және ұсақ моториканы дамытуға арналған заттармен жаттығулар (затты бір қолдан екінші қолға салу, затпен және затсыз қолды, білекті айналдыру, гимнастикалық обручпен, гимнастикалық таяқпен, үлкен және кіші доптармен жұмыс). Өрмелеу, асып түсу: гимнастикалық қабырғамен жоғары өрмелеу және төмен түсу. Мұғалімнің көмегімен және қолға сүйене отырып кедергінің астынан және үстінен өту. Қолдарға сүйене отырып гимнастикалық орындықтан өрмелеп өту, 50-60 см биіктікке тартылған баудың астынан өту, гимнастикалық обручтан өту. Дене сымбатын қалыптастыруға және түзетуге арналған жаттығулар. Жалпақ табандылықтың алдын алуға бағытталған жаттығулар. Көру қабілетін сақтауға арналған жаттығулар;

4) ұлттық және зияткерлік ойындар. Қозғалыс қабілеттерін түзету мен жақсартуға арналған дене жаттығуларын қолданудағы техника, тактика және композициялық идеялар, "Асық ату", "Бес тас" ұлттық қозғалмалы ойындар. Алдында үйренген ойындар сайысының техникалары мен ережелерін меңгеруді жетілдіру. Киіз үйді жасау үшін қозғалыс әрекеттерін қолдану. дене дайындығының жеке сабақтар жоспарын жасау (үлгі бойынша), сабақтың негізгі бөлімдерін белгілеу, олардың бағыты мен мазмұнын анықтау. Дене дайындығының жеке көрсеткіштерін өзі бақылауы (дене қасиеттерін өзіндік тестілеу);

5) шаңғы/кросс/коньки дайындығы. Шаңғы тебу: кезектескен екі қадамдық жүріс; бір уақыттағы бір қадамды жүріс; бір әдістен екінші әдіске көшу арқылы жүрістерді кезектестіріп қозғалу (қадамсыз қозғалу, қадам арқылы, екі қадам арқылы қозғалу, тікелей көшу, таяқпен серпілу ақылы қолдану); шаңғыда үлкен емес кедергілерді аттап өту. Жоғарыға көтерілу, түсу, бұрылыстар, тежелу: аттап бұрылу; сатылап көтерілу; шырша тәріздес көтерілу; жартылай шаршы тәріздес көтерілу; негізгі және төменгі тұрыста тегіс жермен және қыр мен сайлардан, трамплиндерден өтіп төменге түсу;

соқамен тежеу; тіреуішпен тежеу; қырымен сырғанап тежелу; тіреуішпен бұрылу. Конькимен жүру, 3 км-ге дейін қашықтықты жүріп өту. Кросстық дайындық. Кросстық қашықтықта қозғалу техникасын меңгеру; кедергілерден өту техникасын меңгеру; төзімділікті дамыту; дене қасиеттерін дамыту үшін жүгіру жаттығулары, дене жүктемелерінің жеке тәртібі;

б) түзету қозғалмалы және спорттық ойындар. Бейімделген дене шынықтыру сабағындағы тәртіп ережелері және ҚТ. Спорттық ойындардың элементтері бар қозғалмалы ойындардың ережелерін сақтау. Қозғалыс белсенділігін арттыру түрлері. күштің дәлдігі мен бөлінуін, кеңістікте бағдарлауды дамытуға арналған әр түрлі қозғалыс түрлері бар және түрлі қарқынды ойындар. Әр түрлі бұлшықет топтарына әсер ететін ойындар. Баскетбол ойынының қарапайым қозғалыстары: допты қозғалыста екі қолмен қағып алу; допты қозғалыста екі қолмен кеудеден беру, бір қолмен иықтан лақтырып сақинаға лақтыру. Волейболдық допты астынан екі қолмен қабырғаға соғу. Зейін, есте сақтау, ойлау, өзін-өзі бақылауды дамытуға бағытталған ойындар. "Біз көңілді балалар", "Батпақта жүрген ләйлек" ойындары. Мини-футбол: спорттық ойындар сабақтарындағы ҚТ бойынша нұсқаулық. Допты иелену техникасы, допты қақпаға соғу техникасы. "Қозғалмалы нысана". Қозғалыс бағыты мен жылдамдығын өзгерте отырып допты алып жүру. Допты жұпта, үштікте беру, соғу. Допты алғаннан кейін қақпаға соғу. Мини-футбол ойыны. Волейбол: ойыншылардың міндеттері мен ережелер; ойынның техникасы. Ойын ережесін бұзған үшін жазалау. Орын ауытырғаннан кейін жұпта астынан және жоғарыдан допты алу және беру. Секіріп жоғарыдан тура беру. Тор арқылы тура шабуылдаушы соққы (таныстыру). Блок (таныстыру). Бір орында және қадамдап секіру, тордың жанында секіру (сабақта серияда 5-10 секіруден 3-5 серия). Көп рет секіру. Нығыздалған доппен жаттығулар. Баскетбол: допты дұрыс алып жүру, сақинаға салу. Бағыт пен жылдамдықты өзгерте отырып, кенеттен тоқтап жүгіру; секіріп, қадамдап, допты алып жүргеннен кейін секіріп тоқтау; бір орында алға, артқа бұрылу; допты алу және тартып алу; допты қозғалыста екі қолмен қағып алу; допты қозғалыста екі қолмен кеудеден беру, бір қолмен иықтан беру; допты жұпта және үштікте беру; доптың секіру биіктігін және жүгіру қарқынын өзгерте отырып допты алып жүру; қозғалыста және тоқтап допты қағып алғаннан кейін алып жүру. Тәсілдерді үйлестіру. Бағытты өзгерте отырып допты алып жүру. Оқу ойыны. Бадминтон: спорт түрімен таныстыру. Киім мен құрал-жабдықтарға қойылатын талаптар. Бадминтон барысындағы ҚТ. Негізгі тұрыстар мен орын ауыстыру. Бадминтон ракеткасын ұстау. Ойын техникасының негіздері. Доп беру. Доп беру түрлері. Ракетканың ашық және жабық жағымен доп беру. Соққы (соққылардың жіктелуі) және доп беру. Жоғарыдан алысқа соққы беру. Жалғыз және жұптық ойын ережелері. Бадминтон ойыны. Үстел теннисі: спорттық ойындар сабақтарындағы ҚТ бойынша нұсқаулық. Теннис добын иелену техникасы. Теннис шаригін жұпта, төрттікте соғу техникасын үйрету. Жұпта, төрттікте жеңілдетілген

ережелермен ойнау. Флорбол: спорттық ойындар сабақтарындағы ҚТ бойынша нұсқаулық. Қозғалыс техникасы, флорболда орналасу. Қозғалыс бағыты мен жылдамдығын өзгерте отырып допты алып жүру. Допты жұпта, үштікте беру, соғу. Допты алғаннан кейін қақпаға соғу. Флорбол ойыны.

34. 9-сыныпқа арналған "Бейімделген дене шынықтыру" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) сапқа тұру, саптың құрылымын өзгертіп қайта тұру. Бейімделген дене шынықтыру сабағындағы тәртіп ережелері және ҚТ. Күн тәртібінде қозғалыс белсенділігін арттыру түрлері. Үй жағдайында дене жаттығуларын өздігінен жасау. Қатарға тұру, бір-бірден бағанаға тұру, желкеге теңелу. Бір қатардан қолдарынан ұстап шеңберге тұру. Сап пәрмендерін орындау: "Сап түзел!", "Тік тұр!", "Еркін тұр!", "Тоқта!", "Алға бас!", "Алға жүгір!", "Қолды созған қалыпта бөліну!", бағдар бойынша, көрсету, мұғалімнің нұсқауы бойынша орында тұрып бұрылыстарды орындау;

2) жеңіл атлетика. Бейімделген дене шынықтыру сабағындағы тәртіп ережелері және ҚТ. Жүру, еркін жүгіру, аяқ ұшымен жүгіру. Бірізді жолмен, бағдарлар бойынша қолды әр түрлі қалыпта ұстап жүру. Қашықтық пен орындау қарқынын сақтай отырып (мұғалімнің шапалақтау дауысымен) бір сызықпен жүру, бағанада бір-бірден жүру, қолдарын ұстап жұппен жүру, ирелендеген жолмен жүру. Орында тұрып және белгілер бойынша алға жылжып бір аяқтап, екі аяқтап секіру, 90 және 180 градусқа бұрыла отырып екі аяқтап секіру. Теннистік допы орыннан нысанаға, қозғалмалы нысанаға және алысқа лақтыру. Қозғалыс белсенділігін арттыру түрлері. Жүріс, еркін жүгіру, аяқ ұшымен жүгіру. Қолдың әр түрлі қалпымен жүру. Мұғалімнің тапсырмасы бойынша жүру. Жоғары старттан жүгіру техникасы. Сап пәрмендерін орындау: "Сөре!", "Дайындал!", "Алға!". Орында тұрып және белгілер бойынша ала жылжып бір аяқтап, екі аяқтап секіруді жетілдіру. Орнынан ұзындыққа секіру. Допты нысанаға және алысқа лақтыру техникасын жетілдіру;

3) фитнесің элементтері бар сауықтыру және түзету гимнастикасы. Бейімделген дене шынықтыру сабағындағы тәртіп ережелері және ҚТ. Күн тәртібіндегі қозғалыс белсенділігін арттыру түрлері. Үй жағдайында дене жаттығуларын өздігінен жасау. Тынысты түзетуге арналған жаттығулар (мұрынмен тыныс алып, ауызбен шығару, тыныс алғанда кеуде қуысын кеңейту, тыныс шығарғанда кеудені кішірейту). Жүру және жүгіру кезіндегі дұрыс тыныс алуды жаттықтыру. Кіші және үлкен доптармен, гимнастикалық таяқшалармен және әртүрлі құралдармен орындалатын жалпы және ұсақ моториканы дамытатын жаттығулар. Қимыл координациясын дамытуға бағытталған жаттығулар: қолдың әр түрлі қалпында тұзу, оң, сол қырымен сызық бойымен, гимнастикалық орындықта жүру. Еденде бір аяқпен гимнастикалық қабырғаны ұстай отырып және оны ұстамай тепе-теңдікті дамытуға арналған жаттығулар, гимнастикалық орындықта көмек арқылы бір аяқта тепе-теңдікті сақтау. Өрмелеу, асып түсу: гимнастикалық қабырғамен жоғары өрмелеу және төмен түсу.

Қолға сүйене отырып кедергінің астынан және үстінен өту. Қолдарға сүйене отырып гимнастикалық орындықтан өрмелеп өту, 50-60 см биіктікке тартылған баудың астынан өту, гимнастикалық обручтан өту. Дене сымбатын қалыптастыруға және түзетуге арналған жаттығулар (тұрып, отырып, жатып арқа бұлшықеттерінің, іштің пресс бұлшықеттерінің күшін дамытуға арналған жаттығулар). Жалпақ табандылықтың алдын алуға бағытталған жаттығулар;

4) ұлттық және зияткерлік ойындар. Қозғалыс қабілеттерін түзету мен жақсартуға арналған дене жаттығуларын қолданудағы техника, тактика және композициялық идеялар. Тұлғаны дене және рухани жетілдірудегі ұлттық ойындардың рөлі. Күштілік пен төзімділікке өзін өзі тестілеу. "Білек сынасу", "Көтермек", "Қындық-сандық", "Асық", "Күміс алу" және алдында өткен ұлттық ойындар. Дене дайындығының жеке көрсеткіштерін өзі бақылауы (дене қасиеттерін өзіндік тестілеу);

5) шаңғы/кросс/коньки дайындығы. Шаңғы дайындығы. Үйренген техникаларды бекітуге бағытталған арнайы жаттығулар. Шаңғы жарысы техникасының элементтері, қашықтықта күшін бөлу (мүмкіндігінше), топ бастау, озып өту, мәреге жету. Кросстық дайындық. Үйренген техникаларды бекітуге бағытталған арнайы жаттығулар. Кросстық жарыс техникасының элементтері, қашықтықта күшін бөлу (мүмкіндігінше), топ бастау, озып өту, мәреге жету;

6) түзету қозғалмалы және спорттық ойындар. Бейімделген дене шынықтыру сабағындағы тәртіп ережелері және ҚТ. Күн тәртібіндегі қозғалыс белсенділігін арттыру түрлері. Үй жағдайында дене жаттығуларын өздігінен жасау. Әр түрлі бұлшықет топтарына әсер ететін әр түрлі қозғалыс түрлері бар және түрлі қарқынды (жүгіріп өту, лақтыру, секіру, мұалім белгісімен тоқтауы бар ойындар), үстел теннисінің элементтері бар (шарикті ракеткамен ұрып жаттықтыру) ойындар. Баскетболист тұрысында, оң және сол қырымен допсыз арнайы қозғалыстар эстафетасы. Допты оң қолмен, сол қолмен, бір орында кезектеп және қозғалыста алып жүретін эстафеталар. Баскетбол ойынының қарапайым қозғалыстары: допты қозғалыста екі қолмен қағып алу; допты қозғалыста екі қолмен кеудеден беру, бір қолмен иықтан лақтырып сақинаға лақтыру. Волейболдық допты астынан екі қолмен қабырғаға соғу. "Біз көңілді балалар", "Батпақта жүрген ләйлек", "Шеңберден шығару", "Қуыспақ" ойындары. Заттарды отырып, тұрып, қозғалыста беру эстафеталары. Мини-футбол: спорттық ойындар сабақтарындағы ҚТ бойынша нұсқаулық. Допты иелену техникасы, допты қақпаға соғу техникасы. "Қозғалмалы нысана". Қозғалыс бағыты мен жылдамдығын өзгерте отырып допты алып жүру. Допты жұпта, үштікте беру, соғу. Допты алғаннан кейін қақпаға соғу. Мини-футбол ойыны. Волейбол: білім алушының еңбек етуге дайындығына волейболдың әсері. Тордың төменгі жағынан допты қабылдау; бір орында және қозғалыста допты тор арқылы астынан екі қолмен соғу; жоғарғы тікелей беру. Блок жасау. Тор арқылы тура шабуылдаушы соққы. Бір орында және қадамдап секіру, тордың жанында секіру (сабақта серияда 5-10 секіруден 3-5 серия). Баскетбол: ойын

тактикасы уралы түсінік; практикалық әділқазылық. Допсыз және допты аланнан кейін қозғалыстағы бұрылыстар. жұпта, үштікте ойыншылардың қозғалу кезінде допты екі және бір қолмен қағып алу және ары қарай беру Бағытты өзгерте отырып допты алып жүру. Әр түрлі орыннан допты себетке салу. Оқу ойыны. Бадминтон: спорт түрімен таныстыру. Киім мен құрал-жабдықтарға қойылатын талаптар. Бадминтон барысындағы ҚТ. Негізгі тұрыстар мен орын ауыстыру. Бадминтон ракеткасын ұстау. Ойын техникасының негіздері. Доп беру. Доп беру түрлері. Ракетканың ашық және жабық жағымен доп беру. Соққы (соққылардың жіктелуі) және доп беру. Жоғарыдан алысқа соққы беру. Жалғыз және жұптық ойын ережелері. Бадминтон ойыны. Үстел теннисі: спорттық ойындар сабақтарындағы ҚТ бойынша нұсқаулық. Теннис добын иелену техникасы. Теннис шаригін жұпта, төрттікте соғу техникасын үйрету. Флорбол: спорттық ойындар сабақтарындағы ҚТ бойынша нұсқаулық. Қозғалыс техникасы, флорболда орналасу. Қозғалыс бағыты мен жылдамдығын өзгерте отырып допты алып жүру. Допты жұпта, үштікте беру, соғу. Допты алғаннан кейін қақпаға соғу. Допты қақпаға соғу. Флорбол ойыны.

35. 10-сыныпқа арналған "Бейімделген дене шынықтыру" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) сапқа тұру, саптың құрылымын өзгертіп қайта тұру. Бейімделген дене шынықтыру сабағындағы тәртіп ережелері және ҚТ. Күн тәртібінде қозғалыс белсенділігін арттыру түрлері. Үй жағдайында дене жаттығуларын өздігінен жасау. Қатарға тұру, бір-бірден бағанаға тұру, желкеге теңелу. Бір қатардан қолдарынан ұстап шеңберге тұру. Сап пәрмендерін орындау: "Сап түзел!", "Тік тұр!", "Еркін тұр!", "Тоқта!", "Алға бас!", "Алға жүгір!", "Қолды созған қалыпта бөліну!", бағдар бойынша, көрсету, мұғалімнің нұсқауы бойынша орында тұрып бұрылыстарды орындау;

2) жеңіл атлетика. Дене жаттығуларының әлсіз бұлшықеттерінің функционалдық жағдайына әсері, компенсациялық қозғалыстардың пайда болуы, жылдамдық пен ептілікті дамыту. Жүгіру жаттығулары: ұзын, орташа және қысқа қашықтыққа жүгіру (қозғалыстық мүмкіндіктеріне байланысты); жоғарғы старт; төменгі старт; жоғарғы старттан жылдамдау; спринтерлік жүгіру; белгілі қашықтыққа бірқалыпты жүгіру (қашықтық ұзындығы мұғалім немесе білім алушы реттейді); эстафеталық жүгіру; кедергілерді өту арқылы жүгіру. Секіру жаттығулары: жүгіріп келіп ұзындыққа секіру, жүгіріп келіп "аяғын бүгу" әдісімен ұзындыққа секіру; жүгіріп келіп "аттау" әдісімен биіктікке секіру; жүгіріп "еңкею" әдісімен ұзындыққа секіру. Кіші допты лақтыру жаттығулары: орыннан кіші допты тік қозғалмайтын нысанаға лақтыру; кіші допты қозғалыстағы (сырғанатылған) нысанаға лақтыру; кіші допты қозғалыстағы (ұшырылған) нысанаға лақтыру; кіші допты қозғалыстағы нысанаға лақтыру; кіші допты жүгіріп (үш кадаммен) алысқа лақтыру. Гранаталарды арқадан, иық арқылы, орыннан, кадамдап, тізеден әдістерімен алысқа және 10 метрлік дәліз бойынша лақтыру. Ядро, тас, нығыздалған допты (5 кг дейін) орыннан бір қолмен, екі қолмен лақтыру;

3) фитнесің элементтері бар сауықтыру және түзету гимнастикасы. Гимнастика сабақтарындағы ҚТ. Білім алушылардың денсаулығы мен дамытуға арналған дене жаттығуларының әсері туралы негізгі мәліметтер. Күн тәртібі мен дұрыс тамақтану тәртібі. Фитнесің түрлерімен таныстыру (жеке таңдау). Ағзаның жағдайына жағымды әсер ететін жаттығулар кешені. Циклдік жаттығулар, секіру, би жаттығулары. Бейімделген дене шынықтыру сабағындағы тәртіп ережелері және ҚТ. Күн тәртібіндегі қозғалыс белсенділігін арттыру түрлері. Үй жағдайында дене жаттығуларын өздігінен жасау. Тынысты түзетуге арналған жаттығулар (мұрынмен тыныс алып, ауызбен шығару, тыныс алғанда кеуде қуысын кеңейту, тыныс шығарғанда кеудені кішірейту). Жүру және жүгіру кезіндегі дұрыс тыныс алуды жаттықтыру. Кіші және үлкен доптармен, гимнастикалық таяқшалармен және әртүрлі құралдармен орындалатын жалпы және ұсақ моториканы дамытатын жаттығулар. Қимыл координациясын дамытуға бағытталған жаттығулар: қолдың әр түрлі қалпында тұзу, оң, сол қырымен сызық бойымен, гимнастикалық орындықта жүру. Еденде бір аяқпен гимнастикалық қабырғаны ұстай отырып және оны ұстамай тепе-теңдікті дамытуға арналған жаттығулар, гимнастикалық орындықта көмек арқылы бір аяқта тепе-теңдікті сақтау. Өрмелеу, асып түсу: гимнастикалық қабырғамен жоғары өрмелеу және төмен түсу. Қолға сүйене отырып кедергінің астынан және үстінен өту. Қолдарға сүйене отырып гимнастикалық орындықтан өрмелеп өту, 50-60 см биіктікке тартылған баудың астынан өту, гимнастикалық обручтан өту. Дене сымбатын қалыптастыруға және түзетуге арналған жаттығулар (тұрып, отырып, жатып арқа бұлшықеттерінің, іштің пресс бұлшықеттерінің күшін дамытуға арналған жаттығулар). Жалпақ табандылықтың алдын алуға бағытталған жаттығулар;

4) Қазақстанның ұлттық ойындары. Қозғалыс қабілеттерін түзету мен жақсартуға арналған дене жаттығуларын қолданудағы техника, тактика және композициялық идеялар, "Асық ату", "Бес тас" ұлттық қозғалмалы ойындар. Алдында үйренген ойындар сайысының техникалары мен ережелерін меңгеруді жетілдіру. Киіз үйді жасау үшін қозғалыс әрекеттерін қолдану. дене дайындығының жеке сабақтар жоспарын жасау (үлгі бойынша), сабақтың негізгі бөлімдерін белгілеу, олардың бағыты мен мазмұнын анықтау. Дене дайындығының жеке көрсеткіштерін өзі бақылауы (дене қасиеттерін өзіндік тестілеу);

5) шаңғы/кросс/коньки дайындығы. Шаңғы тебу: кезектескен екі қадамдық жүріс; бір уақыттағы бір қадамды жүріс; бір әдістен екінші әдіске көшу арқылы жүрістерді кезектестіріп қозғалу (қадамсыз қозғалу, қадам арқылы, екі қадам арқылы қозғалу, тікелей көшу, таяқпен серпілу ақылы қолдану); шаңғыда үлкен емес кедергілерді аттап өту. Жоғарыға көтерілу, түсу, бұрылыстар, тежелу: аттап бұрылу; сатылап көтерілу; шырша тәріздес көтерілу; жартылай шаршы тәріздес көтерілу; негізгі және төменгі тұрыста тегіс жермен және қыр мен сайлардан, трамплиндерден өтіп төменге түсу; соқамен тежеу; тіреуішпен тежеу; қырымен сырғанап тежелу; тіреуішпен бұрылу.

Конькимен жүру, 3 км-ге дейін қашықтықты жүріп өту. Кросстық дайындық. Техника мен арнайы дене дайындығын бекітуге арналған жаттығулар, кедергіге және кедергіден секіру, жерге дәл түсу және тепе-теңдікті сақтау, қадамдап, жүгіріп көтерілу және түсу (мүмкіндігінше), кросстық жүгіру;

б) түзету қозғалмалы және спорттық ойындар. Бейімделген дене шынықтыру сабағындағы тәртіп ережелері және ҚТ. Күн тәртібіндегі қозғалыс белсенділігін арттыру түрлері. Үй жағдайында дене жаттығуларын өздігінен жасау. Әр түрлі бұлшықет топтарына әсер ететін әр түрлі қозғалыс түрлері бар және түрлі қарқынды (жүгіріп өту, лақтыру, секіру, мұалім белгісімен тоқтауы бар ойындар), үстел теннисінің элементтері бар (шарикті ракеткамен ұрып жаттықтыру) ойындар. Баскетболист тұрысында, оң және сол қырымен допсыз арнайы қозғалыстар эстафетасы. Допты оң қолмен, сол қолмен, бір орында кезектеп және қозғалыста алып жүретін эстафеталар. Баскетбол ойынының қарапайым қозғалыстары: допты қозғалыста екі қолмен қағып алу; допты қозғалыста екі қолмен кеудеден беру, бір қолмен иықтан лақтырып сақинаға лақтыру. Волейболдық допты астынан екі қолмен қабырғаға соғу. "Біз көңілді балалар", "Батпақта жүрген ләйлек", "Шеңберден шығару", "Қуыспақ" ойындары. Заттарды отырып, тұрып, қозғалыста беру эстафеталары. Мини-футбол: спорттық ойындар сабақтарындағы ҚТ бойынша нұсқаулық. Допты иелену техникасы, допты қақпаға соғу техникасы. "Қозғалмалы нысана". Қозғалыс бағыты мен жылдамдығын өзгерте отырып допты алып жүру. Допты жұпта, үштікте беру, соғу. Допты алғаннан кейін қақпаға соғу. Мини-футбол ойыны. Волейбол: білім алушының еңбек етуге дайындығына волейболдың әсері. Тордың төменгі жағынан допты қабылдау; бір орында және қозғалыста допты тор арқылы астынан екі қолмен соғу; жоғарғы тікелей беру. Блок жасау. Тор арқылы тура шабуылдаушы соққы. Бір орында және қадамдап секіру, тордың жанында секіру (сабақта серияда 5-10 секіруден 3-5 серия). Баскетбол: ойын тактикасы уралы түсінік; практикалық әділқазылық. Допсыз және допты аланнан кейін қозғалыстағы бұрылыстар. жұпта, үштікте ойыншылардың қозғалу кезінде допты екі және бір қолмен қағып алу және ары қарай беру Бағытты өзгерте отырып допты алып жүру. Әр түрлі орыннан допты себетке салу. Оқу ойыны. Бадминтон: спорт түрімен таныстыру. Киім мен құрал-жабдықтарға қойылатын талаптар. Бадминтон барысындағы ҚТ. Негізгі тұрыстар мен орын ауыстыру. Бадминтон ракеткасын ұстау. Ойын техникасының негіздері. Доп беру. Доп беру түрлері. Ракетканың ашық және жабық жағымен доп беру. Соққы (соққылардың жіктелуі) және доп беру. Жоғарыдан алысқа соққы беру. Жалғыз және жұптық ойын ережелері. Бадминтон ойыны. Үстел теннисі: спорттық ойындар сабақтарындағы ҚТ бойынша нұсқаулық. Теннис добын иелену техникасы. Теннис шаригін жұпта, төрттікте соғу техникасын үйрету. Флорбол: спорттық ойындар сабақтарындағы ҚТ бойынша нұсқаулық. Қозғалыс техникасы,

флорболда орналасу. Қозғалыс бағыты мен жылдамдығын өзгерте отырып допты алып жүру. Допты жұпта, үштікте беру, соғу. Допты алғаннан кейін қақпаға соғу. Допты қақпаға соғу. Флорбол ойыны.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

36. Оқу мақсаттарын пайдалану ыңғайлылығы үшін кодтар қойылған. Кодта бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар бөлім мен бөлімше, төртінші сан оқу мақсаттарының тізімін көрсетеді. Мысалы, 6.1.2.1: "6"-сынып, "1.2" - бөлім, бөлімше; "1" - оқу мақсаттарының тізімдемесі.

Ескерту. 36-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

37. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Қозғалыс қызметтері" бөлімі:

1-кесте

Ескерту. 37-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1.1 Негізгі қозғалыстарды дамыту, негізгі циклдік қозғалыс дағдыларын сенімді игеру	5.1.1.1 негізгі қозғалыстық әрекеттер туралы түсінікке ие болу 5.1.1.2 спорттың бір түрі бойынша маманданудақ қозғалыс әрекеттерін дұрыс жүзеге асыру 5.1.1.3 мұғалімнің жетекшілігімен негізгі дене қабілеттерін дамыту бойынша сабақтар өткізу, дене сымбаты мен	6.1.1.1 негізгі қозғалыстық дағдылар мен икемдерді орындау 6.1.1.2 спорттың бір түрі бойынша мамандануда қозғалыс әрекеттерін техникалық тұрғыдан дұрыс орындау 6.1.1.3 мұғалімнің жетекшілігімен негізгі дене қабілеттерін дамыту бойынша сабақтар өткізу, дене сымбаты мен	7.1.1.1 әртүрлі дене жаттығулары н орындау кезіндегі негізгі қозғалыс дағдыларының сапасын жақсарту 7.1.1.2 спорттың бір түрі бойынша мамандануда қозғалыс әрекеттерін техникалық тұрғыдан дұрыс орындай алу 7.1.1.3 негізгі дене қабілеттерін дамыту бойынша дербес сабақтар	8.1.1.1 негізгі дене жаттығулары н орындау кезінде қозғалыс дағдыларын жақсарту 8.1.1.2 спорттың бір түрі бойынша мамандануда қозғалыс әрекеттерін техникалық тұрғыдан дұрыс орындай алу 8.1.1.3 негізгі дене қабілеттерін дамыту бойынша дербес сабақтар өткізу дене	9.1.1.1 әртүрлі дене жаттығулары н орындау кезінде негізгі қозғалыс дағдыларын көрсету және түсіндіре алу 9.1.1.2 спорттың таңдаулы бір түрінің қозғалыстық әрекеттерін дұрыс жүзеге асыру, оларды қол бос кезде және заманауи қызметтердің жағдайында орындау 9.1.1.3 негізгі дене қабілеттерін дамыту бойынша	10.1.1.1 түрлі дене жаттығулары н орындауда негізгі қозғалыс дағдылары мен ептілікті көрсету 10.1.1.2 спорттың таңдаулы бір түріндегі қозғалыстарды талдау, оларды уақыттағы жағдаяттарда, қол бос кезеңінде орындау білу 10.1.1.3 негізгі дене қабілеттерін дамыту, дене сымбаты мен дене бітімін

	дене бітімін түзеу	дене бітімін түзеу	өткізу дене сымбаты мен дене бітімін түзеу	сымбаты мен дене бітімін түзеу	дербес сабақтады көрсете алу дене сымбаты мен дене бітімін түзеу	түзеу бойынша дербес сабақтарды талдау
1.2 Дене жүктемесінің әрқилы түрлерін реттестіру; қозғалыстық қабілеттерді жақсарту үшін қиындықтар мен тәуекелдерді түсіне білу	5.1.2.1 мұғалімнің көмегімен қарапайым дене жаттығулары н орындау барысында пайда болатын қиындықтардың алдын-алу 5.1.2.2 жекелей қозғалыс тәртібі үшін мұғалімнің көмегімен дене жаттығулары н таңдап алу және жоспарлау 5.1.2.3 бұлшықеттерді босаңсытатын жаттығуларға ұқсас жаттығуларды орындау	6.1.2.1 мұғалімнің көмегімен қарапайым дене жаттығулары н орындау барысында пайда болатын қиындықтардың алдын-алу 6.1.2.2 жекелей қозғалыс тәртібі үшін мұғалімнің көмегімен дене жаттығулары н таңдап алу және жоспарлау 6.1.2.3 бұлшықеттерді босаңсытатын жаттығуларға ұқсас жаттығуларды орындай алу	7.1.2.1 қарапайым дене жаттығулары н орындау кезіндегі қиындықтардың алдын-алу ікемдерін бекіту 7.1.2.2 жекелей қозғалыс тәртібі үшін дене жаттығулары н дербес орындау 7.1.2.3 бұлшықеттерді босаңсытатын жаттығуларды нұсқаулықпен орындау	8.1.2.1 қозғалыс белсенділігін үйретудің әртүрлі деңгейлеріндегі қиындықтардың алдын-алу ептілігі және дағдыларды жетілдіру 8.1.2.2 мұғалімнің көмегімен жекелей қозғалыс тәртібін жасау 8.1.2.3 бұлшықеттерді босаңсытатын жаттығуларды нұсқаулықпен орындау дербес және нұсқаулықпен	9.1.2.1 орындалатын жаттығулардың күрделілік деңгейін білу 9.1.2.2 жекелей қозғалыс тәртібін жасау, дене жаттығулары н таңдау және жоспарлау, жекелей тиімді еңбек қабілетін ұстап тұру 9.1.2.3 өзінің қозғалыс тәртібін қоса отырып бұлшықеттерді босаңсытатын жаттығуларды өздігінен орындау	10.1.2.1 орындалатын жаттығулардың күрделілік деңгейін талдау 10.1.2.2 жекелей қозғалыс тәртібін жасау, дене жаттығулары н таңдау және жоспарлау, жекелей тиімді еңбек қабілетін ұстап тұру 10.1.2.3 бұлшықеттерді босаңсытатын жаттығуларды өздігінен орындау, оларды өз қозғалыс режиміне қосу
	5.1.3.1 мұғалімнің көмегімен снарядтарда, снарядтар мен инвентарьлар	6.1.3.1 мұғалімнің көмегімен снарядтарда, снарядтар мен инвентарьлар да гимнастикалы	7.1.3.1 мұғалімнің көмегімен снарядтарда, снарядтар мен инвентарьлар да	8.1.3.1 мұғалімнің көмегімен снарядтарда, снарядтар мен инвентарьлар да гимнастикалы қ	9.1.3.1 мұғалімнің көмегімен снарядтарда, снарядтар мен инвентарьлар да гимнастикалы қ жаттығуларды орындай алу 9.1.3.2 допты алысқа лақтыру және	10.1.3.1 снарядтарда, снарядтар мен инвентарьлар да гимнастикалы қ жаттығуларды орындау

1.3 Уақыт, кеңістік, салмақты түсіндіріп, көрсете отырып, жаттығуларды ретімен дұрыс және тиімді орындау;

д а гимнастикалы қ жаттығуларды орындау 5.1.3.2 дәлдеу арқылы допты алысқа лақтыру 5.1.3.3 ұзақтыққа және биіктікке секірудің әртүрлі тәсілдерін үйрену 5.1.3.4 арқанмен өрмелеуді үйрену 5.1.3.5 жеке тік және көлденең кедергілердің алдын-алу 5.1.3.6 спорттық ойындардың бірін үйренудің ережелері, техникалық тәсілдерін үйрету 5.1.3.7 аумақтардың климаттық жағдайларына бір адымды жүріске үйрету (бастапқы нұсқа). Конькимен сырғанау. Тежелу және соқалы бұрылыс жасау	қ жаттығуларды орындау 6.1.3.2 дәлдеу арқылы допты алысқа лақтыра алу 6.1.3.3 ұзақтыққа және биіктікке секіру тәсілдерінің біреуін орындау алу 6.1.3.4 мұғалімнің көмегімен арқанмен өрмелей алу 6.1.3.5 мұғалімнің көмегімен жеке тік және көлденең кедергілердің алдын-алу 6.1.3.6 зерттелген техникалық тәсілдерді пайдалана отырып, спорттық ойындардың бірін үйрену 6.1.3.7 аумақтардың климаттық жағдайларына бір адымды жүріске үйрету (бастапқы нұсқа). Конькимен сырғанау. Тежелу және соқалы бұрылыс жасау	гимнастикалы қ жаттығуларды орындауды жетілдіру 7.1.3.2 дәлдеу арқылы допты алысқа лақтыра алуды жетілдіру 7.1.3.3 ұзақтыққа және биіктікке секірудің әртүрлі тәсілдерін игеру және орындау 7.1.3.4 мұғалімнің көмегімен арқанмен өрмелей алу 7.1.3.5 жеке тік және көлденең кедергілердің алдын-алуды дұрыс жүзеге асыру 7.1.3.6 ереже бойынша спорттық ойындардың бірін үйрену 7.1.3.7 аумақтардың климаттық жағдайларына бір адымды жүріске үйрету (бастапқы нұсқа). Конькимен сырғанау. Тежелу және соқалы бұрылыс жасау	жаттығуларды өздігінен орындау 8.1.3.2 дәлдеу арқылы допты алысқа лақтыруды өздігінен жасай алу 8.1.3.3 ұзақтыққа және биіктікке секірудің әртүрлі тәсілдерін үйрену және игеру 8.1.3.4 арқанмен өрмелеуді жүзеге асыру 8.1.3.5 жеке тік және көлденең кедергілердің алдын-алуды өздігінен жүзеге асыра алу 8.1.3.6 ережелер бойынша спорттық ойындардың бірінің техникалық тәсілдерін, комбинациясын орындай алу; 8.1.3.7 аумақтардың бір адымды жүріске үйрету (бастапқы нұсқа). Конькимен сырғанау. Тежелу және соқалы	көздей алуды жүзеге асыру 9.1.3.3 ұзақтыққа және биіктікке секірудің әртүрлі тәсілдерін өздігінен игеру және жасай алу 9.1.3.4 арқанмен өрмелеу туралы түсінікке ие болу және оны өздігінен орындау алу 9.1.3.5 жеке тік және көлденең кедергілердің алдын-алуды өздігінен жүзеге асыра алу 9.1.3.6 спорттық ойындардың біріндегі комбинациямен реттілікті қолдануды негіздеу, спорттық ойындардың бірінің негізгі ережелерін білу, төрешілік жасай алу 9.1.3.7 аумақтардың климаттық жағдайларына бір адымды жүріске үйрету (бастапқы нұсқа). Конькимен сырғанау.	10.1.3.2 допты алысқа және дәлдеп лақтыра алу 10.1.3.3 ұзақтыққа және биіктікке секіре алу және өздігінен секіруді орындау 10.1.3.4 арқанмен өрмелеуді еркін орындау 10.1.3.5 жеке тік және көлденең кедергілерден өту және талдау 10.1.3.6 спорттық ойындардың біріндегі комбинацияларды және реттілікті көрсету. Спорттық ойындардың бірінің негізгі ережелерін білу, төрешілік жасай алу 10.1.3.7 в аумақтардың климаттық жағдайларына бір адымды жүрісті (бастапқы нұсқасын) орындау. Конькимен сырғанау. Тежелу және соқалы бұрылысты
--	--	--	---	--	--

				бұрылыс жасау 3 км. қашықтықты жүріп өту.	Тежелу және соқалы бұрылыс жасау 3 км. қашықтықты жүріп өту.	жасау. 3 км. қашықтықты жүріп өту.
--	--	--	--	---	--	------------------------------------

2) "Қозғалыс дағдылары арқылы ойлауды дамыту" бөлімі:
2-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-класс
2.1 Кеңістіктік-уақыттық бағытты дамыту	5.2.1.1 негізгі жетекші қозғалыстардың техникасын үйрену, оларды тұрақты орындау; негізгі дене қозғалыстарын білу 5.2.1.2 заттармен және заттарсыз орындалатын негізгі дене жаттығулары орындау кезіндегі кеңістіктік түсініктерді қалыптастыру 5.2.1.3 қозғалыс жаттығуларының ерекшеліктерін түсіну, және оны	6.2.1.1 негізгі дене қозғалыстарын білу, және олар қарапайым дене жаттығуларымен өзара байланысты болып келуі, оларды орындау барысында артық күш түсірулер болмауы тиіс 6.2.1.2 ауру ерекшеліктерін есепке ала отырып дене жаттығуларының әрүрлі түрлерін орындауда кеңістік, салмақ және жатықтық туралы түсініктерге ие болу 6.2.1.3 қозғалыс дағдылары бойынша өзінің	2.2.1.1 негізгі қозғалыс дағдыларын түсіну және жақсарту, оларды бір-бірімен өзара дербес түрде байаныстыра білу, қажетсіз қозғалыстардың пайда болуының алдын-алу және оларды алып тастау 7.2.1.2 белгілі бір мақсатты көздеуде, ерікті қозғалыс актілерін ұйымдастыру кезіндегі уақыт, кеңістік, жатықтығы түсініктеріне ие болу 7.2.1.3 қозғалыс дағдылары бойынша икемдер	8.2.1.1 қозғалыс әрекеттерінің жалпы ритімін игеруге қол жеткізетін дене дамуы қарастырылған әртүрлі дене жаттығуларының орындау кезіндегі қозғалыстардың білу, орындау, өзара байланыстыру, түсіндіре алу 8.2.1.2 қозғалыстардың орындау кезіндегі уақыт, кеңістік, серпімділік түсініктерін көрсететін дағдылар мен жетілдірулерді дамыту 8.2.1.3 икемдер мен кемшіліктерді анықтай отырып, өзінің және өзгелердің	9.2.1.1 қозғалыстағы қателіктерді түзеу және алдын-ала білу және денені дамытуға ықпал ететін жаттығулардың әртүрлі кезектілігіндегі қозғалыстардың орындау сапасын арттыруды көрсете білу және түсіну 9.2.1.2 дене дамуының жекелей ерекшеліктерін есепке ала отырып, қозғалыстың болуы және кеңістік пен уақыт туралы түсініктерден хабар беретін нақты және тиімді дағдылар мен реттіліктердің қатарын қолдана алу және соны көрсете білу 9.2.1.3 дене жаттығуларының дұрыс	10.2.1.1 қозғалыстағы қателіктерді түзеу және алдын-ала білу және денені дамытуға ықпал ететін жаттығулардың әртүрлі кезектілігіндегі қозғалыстардың орындау сапасын арттыруды көрсете білу және талдау 10.2.1.2 дене дамуының жекелей ерекшеліктерін есепке ала отырып, қозғалыстың болуы және кеңістік пен уақыт туралы түсініктерден хабар беретін нақты және тиімді дағдылар мен реттіліктердің қатарын қолдана алу және соны көрсете білу 10.2.1.3 дене жаттығулары

	икемдерді жетілдіруге, жақсартуға	икемдері мен кешіліктерін сипаттап бере алу	кешіліктерді түсіну және түсіндіре алу	жаттығуларды орындау сапасын талқылай алу	орындау үшін әлеуетті анықтау, өзінің және өзгелердің орындау икемдерін талқылау	н дұрыс орындау үшін әлеуетті анықтау, өзінің және өзгелердің орындау икемдерін талдау
2.2 Ұжымдаса білу сезімін дамыту және дене қызметтерін орындау барысындағы топтық және жекелей тапсырмаларды орындау барысында шынайы жарыса білу	5.2.2.1 мұғалімнің көмегімен ойындар ұйымдастыру 5.2.2.2 ойын барысында бірге ойнап жүрген адамдарға құрметпен қарау 5.2.2.3 ойын барысында теріс қылықтар және ашу мен қозғалыстарға негізделген рөлдерді анықтау	6.2.2.1 ойын кезінде алдымен жаттығуларды мұғалімнің нұсқаулығымен орындау, жарысу және төрешілік студің ережелерін білу 6.2.2.2 ойын барысында бірге ойнап жүрген адамдарға құрметпен қарау 6.2.2.3 ойын және спорттық жарыстарда теріс қылықтар және ашу мен қозғалыстарға негізделген рөлдер мен олардың айырмашылығын түсіну және түсіндіре алу	7.2.2.1 жарысу және төрешілік студің ережелерін білу 7.2.2.2 ойын барысында бірге ойнап жүрген адамдарға құрметпен қарау 7.2.2.3 қоршаған ортаға паториотизм, ойын барысында одактасуды көрсететін мінез-құлық пен одактасуды көрсету 7.2.2.4 әртүрлі қозғаыстар мен контекстерге негізделген рөлдер мен олардың айырмашылығын түсіну және түсіндіре алу	8.2.2.1 топпен бірге ойнау, жарысудың және төрешілік студің ережелерін білу; 8.2.2.2 ойын барысында бірге ойнап жүрген адамдарға құрметпен қарау 8.2.2.3 қоршаған ортаға паториотизм, ойын барысында одактасуды көрсететін мінез-құлық пен одактасуды көрсету 8.2.2.4 әртүрлі қозғаыстар мен контекстерге негізделген рөлдер мен олардың айырмашылығын көрсету және салыстыру	9.2.2.1 жарысу және төрешілік студің ережелерін өз ара салыстыру және көрсету 9.2.2.2 ойын барысында бірге ойнап жүрген адамдарға құрметпен қарау 9.2.2.3 қоршаған ортаға паториотизм, ойын барысында одактасуды көрсететін мінез-құлық пен бейімдеулерді талқылау және көрсету 9.2.2.4 қозғалыс контекстеріне негізделген әртүрлі рөлдерді бағалау және оларға бейімделу	10.2.2.1 жарысу және төрешілік студің ережелерін талдау 10.2.2.2 ойын барысында бірге ойнап жүрген адамдарға өз қатынасын және олардың өз ара қатынастарын талдау 10.2.2.3 адал ойынды, паториотизм, ойын барысында одактасуды көрсететін мінез-құлықты білдіру 10.2.2.4 қозғалыс контекстеріне негізделген әртүрлі рөлдерді талдау және бейімдеу

3) "Денсаулық және салауатты өмір салты" бөлімі:

3-кесте

--	--

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-класс
3 . 1 Денсаулық туралы түсінік және білім. Организмдегі физикалық өзгерістерді бақылай ауға үйрету	5.3.1.1 дербес сабақтарға қажетті дене қызметтері мен салауатты өмір салтының маңыздылығы туралы алдынала ақпараттар алу	6.3.1.1 дене қызметтерінің маңыздылығын түсіну, денсаулық, дене ауытқушылықтарын түзеу және қалпына келтіретін жүйелі жаттығулар туралы жалпы түсініктерге ие болу	7.3.1.1 дене жаттығулардың сауықтырушы пайдасы туралы сипаттау және талқылау; оларды әлсіреген қызметтерді қалпына келтіру үшін қолдану	8.3.1.1 денсаулықты нығайту, ықпал ететін дене жаттығуларының пайдасын білу және түсіну	9.3.1.1 дене шынықтырудың денсаулық және салауатты өмір салты үшін маңыздылығын білу және талдау	10.3.1.1 дене шынықтырудың денсаулық және салауатты өмір салты үшін маңыздылығын түсінуді және білуді көрсету және талдау
	5.3.1.2 жатқан, тұрған, отырған күйдегі аралас тыныс алу, қабырғалық, диафрагмалды жаттығуларды орындау (ұқсатуға тырысу)	6.3.1.2 тыныс алу жаттығулары кезінде қозғалыстарды біріктіру және негізгі ережелерді орындау	7.3.1.2 тыныс алуды әртүрлі қозғалыстармен үйлестіру	8.3.1.2 кеуде клеткаларын қозғалтумен күш салатыныс алуды жүзеге асыру	9.3.1.2 бастапқы және әртүрлі позаларда дұрыс тыныс алу дағыларын игеру: отырған кезде, тұрып тұрған кезде, қол мен аяқты іртүрлі жағдайда ұстаған кезде, терең тыныс алған кезде	10.3.1.2 бастапқы және әртүрлі позаларда дұрыс тыныс алу дағыларын көрсетіе білу: отырған кезде, тұрып тұрған кезде, қол мен аяқты іртүрлі жағдайда ұстаған кезде, терең тыныс алған кезде
	5.3.1.3 әртүрлі дене жаттығуарын орындағаннан кейін организмдегі дене өзгерістерін бақылау бойынша әртүрлі жұмыстар жүргізілді	6.3.1.3 дене жаттығуларын орындау кезінде организмдегі өзгерістерді анықтау, дене қысымын өлшей алу, жүректің жиырылу жиілігін санау	7.3.1.3 қозғалыс кемістіктерін түзету және алдын-алуға бағытталған дене жаттығуларын орындау кезіндегі дене өзгерістерін қалай бақылауға алу керектігін білу (дамымай қалу, қозғалыс	8.3.1.3 дене жаттығуларын орындау кезіндегі дене өзгерістерін анықтау үшін бақылау стратегияларын қатарын көрсету және түсіндіре алу	9.3.1.3 дене жаттығуларын орындау арысында немесе одан кейін белгілі бір өзгерістерді білу үшін бақылау стратегияларын қатарын қолдану	10.3.1.3 дене жаттығуларын орындау арысында немесе одан кейін белгілі бір өзгерістерді білу үшін бақылау стратегияларын қатарын қолдана

			қызметтерінің әлсіреу және күшін жоюы)			білуді көрсете алу
	5.3.1.4 жаттығуларды орындау барысында жеке шекетеулер мен мүмкіндіктер туралы балама түсініктерді дамыту	6.3.1.4 жаттығулар қатарын орындау барынысындағы қиындықтар мен тәуекелдер	7.3.1.4 денсаулықты нығайтушы жаттығуларды орындау кезінде оларды сезінудің негізгі жолдарын анықтай отырып, тәуекелдер мен қиындықтарды түсіну	8.3.1.4 дене жаттығулары нығайтушы дене жаттығулары н орындау кезінде оларды сезіне отырып, қиындықтар мен тәуекелдерді реттестіру, түсіну, көрсете алу	9.3.1.4 денсаулықты нығайтуға ықпал етуші дене жаттығуларының қатарын орындау кезіндегі қиындықтар мен тәуекелдермен күресуге көмектесу үшін сәйкес реакцияларды таңдау және қолдану	10.3.1.4 денсаулықты нығайтуға ықпал етуші дене жаттығуларының қатарын орындау кезіндегі қиындықтар мен тәуекелдермен күресуге көмектесу үшін сәйкес реакцияларды қолдана білу және талдау
3.2 Әртүрлі қызметтік бағыттағы дене жаттығулары сабақтарын өздігінен ұйымдастыру тәсілдері	5.3.2.1 қоғамда өзін-өзі ұстау ережелері мен дене мәдениетін игеру негізіндегі өзіндік әлеуметтік қолданбалы тәсілдерді ұйымдастыра алу ды қалыптастыру	6.3.2.1 қоғамда өзін-өзі ұстау ережелері мен дене мәдениетін игеру негізіндегі әлеуметтік қолданыстағы қызметтер мен тәсілдерді ұйымдастыру барысындағы қиындықтарды анықтай алу	7.3.2.1 қоғамда өзін-өзі ұстау ережелері мен дене мәдениетін игеру негізіндегі әлеуметтік қолданыстағы қызметтер мен тәсілдерді ұйымдастыру барысындағы қиындықтарды анықтай алу кезіндегі қиындықтарды түсіну	8.3.2.1 қоғамда өзін-өзі ұстау ережелері мен дене мәдениетін игеру негізіндегі әлеуметтік қолданыстағы қызметтер мен тәсілдерді ұйымдастыру барысындағы қиындықтарды түсіну және қиындықтарды көрсете алу	9.3.2.1 қоғамда өзін-өзі ұстау ережелері мен дене мәдениетін игеру негізіндегі әлеуметтік қолданыстағы қызметтер мен тәсілдерді ұйымдастыру барысындағы икемдерді іріктеу және қолдана алу	10.3.2.1 қоғамда өзін-өзі ұстау ережелері мен дене мәдениетін игеру негізіндегі әлеуметтік қолданыстағы қызметтер мен тәсілдерді ұйымдастыру барысында өз икемдерді талдау
	5.3.2.2 қалыпқа келтіру техникасы және мен дене жаттығулары на дайындық шеңберіндегі денені алын-ала дайындаудың негізгі	6.3.2.2 қалыпқа келтіру техникасы және оларды орындау және денені алдын-ала дайындаудың негізгі компоненттерінің	7.3.2.2 дене жаттығуларының алдында денені алдын-ала дайындауды жүргізу және организмді қалыпқа келтірудің техникасының	8.3.2.2 денені алдын-ала дайындау, оны қалыпқа келтіру және олардың маңыздылығын түсіне отырып кешендерді	9.3.2.2 нақты дене жаттығулары үшін денені алдын-ала дайындау, оларды түсіндіре алу, организмді тиімді	10.3.2.2 нақты дене жаттығулары үшін денені алдын-ала дайындай алуды көрсету, организмді тиімді қалыпқа

	комонеттерін білу және түсіну	организмге ықпалын түсіндіре алу	компоненттерін көрсету	құру және көрсете білу	калыпқа келтіруді бағалау	келтіруді бағалау
3.3 Жеке бас тазалығының ережелері, жарақаттанудың алдын-алу және дене жаттығулары сабақтарында алғашқы медициналық көмек көрсете алу	5.3.3.1 дене жаттығулары мен айналысу барысында қауіпсіздік туралы түсінікке ие болу	6.3.3.1 дене жаттығулары мен айналысу барысында жарақаттанудың алдын-алу және қарапайым қауіпсіздік ережелерін ұстану	7.3.3.1 дене жаттығулары мен айналысу барысында жарақаттанудың алдын-алу және қарапайым қауіпсіздік ережелері дағдыларына ие болу	8.3.3.1 дене жаттығулары мен айналысу барысында жарақаттанудың алдын-алу және қарапайым қауіпсіздік ережелері дағдыларына ие болу	9.3.3.1 дене жаттығулары мен айналысу барысында жарақаттанудың алдын-алу және қарапайым қауіпсіздік ережелері дағдыларына ие болу	10.3.3.1 жарақаттанудың алдын-алу үшін дене жаттығулары мен айналысу барысында өз әрекетін талдау
	5.3.3.2 жазатайым жағдайларда жарақаттану барысында алғашқы көмек көрсетет алу туралы түсінікке ие болу	6.3.3.2 жазатайым жағдайлар мен жарақаттану кезінде алғашқы көмек көрсете алу	7.3.3.2 жазатайым жағдайлар мен жарақаттану кезінде алғашқы көмек көрсете алу	8.3.3.2 жазатайым жағдайлар мен жарақаттану кезінде алғашқы көмек көрсете алу бойынша дағдыларды көрсете алу	9.3.3.2 жазатайым жағдайлар мен жарақаттану кезінде алғашқы көмек көрсете алу бойынша дағдыларды көрсете алу	10.3.3.2 жазатайым жағдайлар мен жарақаттану кезінде алғашқы көмек көрсете білу және талдау жасау
3.4 Мектеп ішінде және мектептен тыс дене әрекеттері қызметіне қатысу және мүмкіндіктерді анықтау және ұсыну	5.3.4.1 "дене мәдениеті", "күн тәртібі" туралы қарапайым түсініктерге ие болу	6.3.4.1 "дене мәдениеті", "күн тәртібі" туралы қарапайым түсініктерді кеңейту	7.3.4.1 күн тәртібіне жоспарлау және оған жаттығуды қосу	8.3.4.1 күн тәртібіне таңғы жаттығуды және өзге қозғалыстық іс-шараларды қосуды ұйымдастыру бойынша икемдер мен дағдыларға ие болу	9.3.4.1 өзінің оқу және оқудан тыс қызметтері есебінен күн тәртібін жоспарлау және оны ұстану	10.3.4.1 өзінің оқу және оқудан тыс қызметтері есебінен күн тәртібін ұстану және соны талдау
	5.3.4.2 таза ауа серуендеудің маңыздылығы туралы түсінікке ие болу	6.3.4.2 денені шынықтыру сабақтары, дене мәдениетіне бөлінетін уақыт, таңғы жаттығулардың маңыздылығы	7.3.4.2 оқу барысында сыртта немесе жабық ғимараттарда қозғалыстық ойындар ойнау, дене тәрбиелік және сауықтырушы іс-шараларға	8.3.4.2 оқу барысында сыртта немесе жабық ғимараттарда қозғалыстық ойындар ойнау, дене тәрбиелік және сауықтырушы іс-шараларға	9.3.4.2 оқу барысында дене тәрбиелік және сауықтырушы іс-шаралар, таңғы жаттығуларды өткізу және ұйымдастыру бойынша	10.3.4.2 оқу барысында дене тәрбиелік және сауықтырушы іс-шаралар, таңғы жаттығуларды өткізу және ұйымдастыру бойынша тұрақты

	туралы түсініктерге ие болу	қатысу және жоспарлау	қатысу және жоспарлау	икемдер мен дағдыларға ие болу	икемдер мен дағдыларды көрсете алу
--	-----------------------------	-----------------------	-----------------------	--------------------------------	------------------------------------

38. Осы Бағдарлама зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптар үшін "Бейімделген дене шынықтыру" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

Ескерту. 38-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

39. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптар үшін "Бейімделген дене шынықтыру" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Ескерту. Қосымшаның жоғарғы оң жақ бұрышы жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптар үшін "Бейімделген дене шынықтыру" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1) 5-сынып:
1-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан	ҚТ. Қысқа дистанцияға жүгіру	5.3.3.1 дене жаттығуларымен айналысу барысында қауіпсіздік туралы түсінікке ие болу 5.1.2.1 мұғалімнің көмегімен қарапайым дене жаттығуларын орындау барысында пайда болатын қиындықтардың алдын-алу 5.1.2.3 бұлшықеттерді босаңсытатын жаттығуларға ұқсас жаттығуларды орындау. 5.2.1.1 негізгі жетекші қозғалыстардың техникасын

Жүгіру, секіру және лактыру дағдыларын дамыту		үйрену, оларды тұрақты орындау; негізгі дене қозғалыстарын білу
	Ұзындыққа және биіктікке секірудің негіздері	5.1.2.2 жекелей қозғалыс тәртібі үшін мұғалімнің көмегімен дене жаттығуларын таңдап алу және жоспарлау 5.1.3.3 ұзақтыққа және биіктікке секірудің әртүрлі тәсілдерін үйрену 5.1.3.5 жеке тік және көлденең кедергілердің алдын-алу 5.3.4.1 "дене мәдениеті", "күн тәртібі" туралы қарапайым түсініктерге ие болу
	Лактырудың түрлі типтерін жасау эксперименттері	5.3.3.2 жазатайым жағдайларда жарақаттану барысында алғашқы көмек көрсете алу туралы түсінікке ие болу 5.1.3.2 дәлдеу арқылы допты алысқа лақтыру 5.3.4.2 таза ауда серуендеудің маңыздылығы туралы түсінікке ие болу
	Жеңіл атлетика элементтерімен эстафета	5.3.1.2 жатқан, тұрған, отырған күйдегі аралас тыныс алу, қабырғалық, диафрагмалды жаттығуларды орындау (ұқсатуға тырысу)
Спорт ойындардың нұсқалары	Доппен және спорттық ойындардың элементтерімен ойындар	5.1.1.1 негізгі қозғалыстық әрекеттер туралы түсінікке ие болу 5.1.1.2 спорттың бір түрі бойынша мамандануда қозғалыс әрекеттерін дұрыс жүзеге асыру
	Спорттық сипаты бар ойындар	5.1.3.6 спорттық ойындардың бірін үйренудің ережелері, техникалық тәсілдерін үйрету 5.1.1.3 мұғалімнің жетекшілігімен негізгі дене қабілеттерін дамыту бойынша сабақтар өткізу, дене сымбаты мен дене бітімін түзеу 5.2.2.1 мұғалімнің көмегімен ойындар ұйымдастыру
	Техниканың қарапайым элементтері бар тапсырмалар	5.3.1.2 жатқан, тұрған, отырған күйдегі аралас тыныс алу, қабырғалық, диафрагмалды жаттығуларды орындау (ұқсатуға тырысу) 5.2.1.2 заттармен және заттарсыз орындалатын негізгі дене

		жаттығуларын орындау кезіндегі кеңістіктік түсініктерді қалыптастыру
	Командамен жұмыс жасау негіздері	5.2.2.2 ойын барысында бірге ойнап жүрген адамдарға құрметпен қарау 5.1.3.3 ұзақтыққа және биіктікке секірудің әртүрлі тәсілдерін үйрену
	Кеңістіктік түсініктерін тәрбиелеу жаттығулары	5.1.2.2 жекелей қозғалыс тәртібі үшін мұғалімнің көмегімен дене жаттығуларын таңдап алу және жоспарлау
2-тоқсан		
Гимнастиканың негізгі элементтері	ҚТ Қарапайым гимнастикалық снарядта жасалатын қозғалыстар	5.3.3.1 дене жаттығуларымен айналысу барысында қауіпсіздік туралы түсінікке ие болу 5.1.2.1 мұғалімнің көмегімен қарапайым дене жаттығуларын орындау барысында пайда болатын қиындықтардың алдын-алу 5.1.3.1 мұғалімнің көмегімен снарядтарда, снарядтар мен инвентарьларда гимнастикалық жаттығуларды орындау
	Қарапайы және білім алушыларға қол жетімді акробатика элементтері	5.2.1.1 негізгі жетекші қозғалыстардың техникасын үйрену, оларды тұрақты орындау; негізгі дене қозғалыстарын білу 5.2.1.2 заттармен және заттарсыз орындалатын негізгі дене жаттығуларын орындау кезіндегі кеңістіктік түсініктерді қалыптастыру
	Гимнастика снарядтарында жаттығулар	5.1.1.1 негізгі қозғалыстық әрекеттер туралы түсінікке ие болу 5.1.3.1 мұғалімнің көмегімен снарядтарда, снарядтар мен инвентарьларда гимнастикалық жаттығуларды орындау 5.1.3.4 арқанмен өрмелеуді үйрену
	Гимнастикалық құрал-саймандарын қолдану тапсырмалары	5.3.3.1 дене жаттығуларымен айналысу барысында қауіпсіздік туралы түсінікке ие болу 5.1.3.4 арқанмен өрмелеуді үйрену
	Ойын құралдары арқылы қазақ халқының салт-дәстүрлерімен танысу	5.1.3.2 дәлдеу арқылы допты алысқа лақтыру 5.3.2.2 қалыпқа келтіру техникасы және дене жаттығуларына

Қазақ ұлттық қозғалыс ойындар және спорттық ойындар негіздері	Қозғалыс және спорттық ойындар арқылы еліктіргендік	дайындық шеңберіндегі денені алын-ала дайындаудың негізгі комонеттерін білу және түсіну 5.3.1.1 дербес сабақтарға қажетті дене қызметтері мен салауатты өмір салтының маңыздылығы туралы алдын ала ақпараттар алу 5.1.3.6 спорттық ойындардың бірін үйренудің ережелері, техникалық тәсілдерін үйрету 5.2.2.1 мұғалімнің көмегімен ойындар ұйымдастыру
3-тоқсан		
Шаңғы/ кростық/коньки тебу дайындықтың негіздері (Шаңғы/ кростық/коньки тебу дайындықтың сабақтары бірін-бірі алмастырады, жергілікті климат жағдайларына сәйкес)	ҚТ. Денені ширату және қалыпқа қайта келтіру техникаларын шолу	5.3.1.1 дербес сабақтарға қажетті дене қызметтері мен салауатты өмір салтының маңыздылығы туралы алдын ала ақпараттар алу 5.3.3.2 жазатайым жағдайларда жарақаттану барысында алғашқы көмек көрсетет алу туралы түсінікке ие болу
	Жүру техниканың қадамдық элементтерін үйрену	5.1.3.7 аумақтардың климаттық жағдайларына бір адымды жүріске үйрету (бастапқы нұсқа). Конькимен сырғанау. Тежелу және соқалы бұрылыс жасау 5.1.1.3 мұғалімнің жетекшілігімен негізгі дене қабілеттерін дамыту бойынша сабақтар өткізу, дене сымбаты мен дене бітімін түзеу
	Дистанцияларды өтудің негіздері	5.1.3.7 аумақтардың климаттық жағдайларына бір адымды жүріске үйрету (бастапқы нұсқа). Конькимен сырғанау. Тежелу және соқалы бұрылыс жасау
	Басқалармен бірлесіп жұмыс жасау	5.3.1.4 жаттығуларды орындау барысында жеке шекетеулер мен мүмкіндіктер туралы балама түсініктерді дамыту 5.3.4.2 таза ауда серуендеудің маңыздылығы туралы түсінікке ие болу
	Бірлескен мақсаттар арқылы оқыту	5.3.2.1 қоғамда өзін-өзі ұстау ережелері мен дене мәдениетін игеру негізіндегі өзіндік әлеуметтік қолданбалы тәсілдерді ұйымдастыра алуды қалыптастыру 5.3.4.1 "дене мәдениеті", "күн тәртібі" туралы қарапайым түсініктерге ие болу

Ойындар арқылы қозғалыс әрекеттерін меңгеру	Қозғалыс қасиеттерді спорттық ойындар арқылы дамыту	5.2.1.3 қозғалыс жаттығуларын ерекшеліктерін түсіну, және оны икемдерді жетілдіруге, жақсартуға 5.2.2.4 әртүрлі контекстер мен қозғалыстарға негізделген рөлдерді анықтау
	Ойын арқылы қиялды дамыту	5.1.1.2 спорттың бір түрі бойынша мамандануда қозғалыс әрекеттерін дұрыс жүзеге асыру 5.3.1.4 жаттығуларды орындау барысында жеке шекетеулер мен мүмкіндіктер туралы балама түсініктерді дамыту
	Ережелері жеңілдетілген спорттық ойындар	5.3.2.2 қалыпқа келтіру техникасы және мен дене жаттығуларына дайындық шеңберіндегі денені алын-ала дайындаудың негізгі комонеттерін білу және түсіну
4-тоқсан		
Әрекеттесу ойындары	ҚТ Ойын арқылы шығармашылық қабілеттіліктер	5.1.2.3 бұлшықеттерді босаңсытатын жаттығуларға ұқсас жаттығуларды орындау. 5.2.2.2 ойын барысында бірге ойнап жүрген адамдарға құрметпен қарау
	Ойындар үшін шығармашылық идеялар	5.2.2.4 әртүрлі контекстер мен қозғалыстарға негізделген рөлдерді анықтау
	Түрлендірілген ойындар (доппен)	5.2.1.2 заттармен және заттарсыз орындалатын негізгі дене жаттығуларын орындау кезіндегі кеңістіктік түсініктерді қалыптастыру
	Ойындағы командалық әрекеттер	5.2.2.3 ойын барысында теріс қылықтар және ашу мен ызаны көрсетпеу керек
	Таза ауада дене шынықтыру әрекеті	5.1.3.5 жеке тік және көлденең кедергілердің алдын-алу
	Ойын қозғалыстар қатары арқылы денсаулықтың компоненттері	5.2.1.3 қозғалыс жаттығуларын ерекшеліктерін түсіну, және оны икемдерді жетілдіруге, жақсартуға 5.3.1.1 дербес сабақтарға қажетті дене қызметтері мен салауатты өмір салтының маңыздылығы туралы алдын ала ақпараттар алу
	Жылдамдылық, күш және ептілік	5.3.1.3 әртүрлі дене жаттығуарын орындағаннан кейін организмдегі дене өзгерістерін бақылау бойынша әртүрлі жұмыстар жүргізілді

Денсаулық туралы білім және тәжірибе арқылы дағдылану		5.3.4.2 таза ауда серуендеудің маңыздылығы туралы түсінікке ие болу
	Денсаулықты нығайту ойындары мен эстафеталар	5.2.2.3 ойын барысында теріс қылықтар және ашу мен ызаны көрсетпеу керек 5.3.3.1 дене жаттығуларымен айналысу барысында қауіпсіздік туралы түсінікке ие болу 5.3.2.1 қоғамда өзін-өзі ұстау ережелері мен дене мәдениетін игеру негізіндегі өзіндік әлеуметтік қолданбалы тәсілдерді ұйымдастыра алуды қалыптастыру

2) 6-сынып:

2-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқу мақсаттары
1-тоқсан		
Жүгіру, секіру және лақтыру	ҚТ. Қысқа дистанцияға жүгіру	6.3.4.1 "дене мәдениеті", "күн тәртібі" туралы қарапайым түсініктерді кеңейту 6.1.1.1 негізгі қозғалыстық дағдылар мен икемдерді орындау 6.1.3.3 ұзақтыққа және биіктікке секіру тәсілдерінің біреуін орындай алу 6.1.3.5 мұғалімнің көмегімен жеке тік және көлденең кедергілердің алдын-алу
	Ұзындыққа және биіктікке секірудің негіздері	6.1.2.1 мұғалімнің көмегімен қарапайым дене жаттығуларын орындау барысында пайда болатын қиындықтардың алдын-алу 6.1.3.5 мұғалімнің көмегімен жеке тік және көлденең кедергілердің алдын-алу 6.3.1.1 дене қызметтерінің маңыздылығын түсіну, денсаулық, дене ауытқушылықтарын түзеу және қалпына келтіретін жүйелі жаттығулар туралы жалпы түсініктерге ие болу 6.3.3.2 жазатайым жағдайлар мен жарақаттану кезінде алғашқы көмек көрсете алу
		6.1.3.2 дәлдеу арқылы допты алысқа лақтыра алу

	Лактырудың түрлі типтерін жасау эксперименттері	6.1.2.3 бұлшықеттерді босаңсытатын жаттығуларға ұқсас жаттығуларды орындай алу 6.1.1.2 спорттың бір түрі бойынша мамандануда қозғалыс әрекеттерін техникалық тұрғыдан дұрыс орындау
	Жеңіл атлетика элементтерімен эстафеталар	6.1.3.3 ұзақтыққа және биіктікке секіру тәсілдерінің біреуін орындай алу
Спорт ойындардың нұсқалары	Доппен, спорттық ойындардың элементтерін қолданумен ойындар	6.1.1.2 спорттың бір түрі бойынша мамандануда қозғалыс әрекеттерін техникалық тұрғыдан дұрыс орындау 6.1.3.6 зерттелген техникалық тәсілдерді пайдалана отырып, спорттық ойындардың бірін үйрену
	Спорттық сипаты бар ойындар	6.1.1.3 мұғалімнің жетекшілігімен негізгі дене қабілеттерін дамыту бойынша сабақтар өткізу, дене сымбаты мен дене бітімін түзеу 6.2.1.3 қозғалыс дағдылары бойынша өзінің икемдері мен кешіліктерін сипаттап бере алу 5.2.2.1 мұғалімнің көмегімен ойындар ұйымдастыру
	Техниканың қарапайым элементтері бар тапсырмалар	6.3.2.1 қоғамда өзін-өзі ұстау ережелері мен дене мәдениетін игеру негізіндегі әлеуметтік қолданыстағы қызметтер мен тәсілдерді ұйымдастыру барысындағы қиындықтарды анықтай алу 6.3.3.2 жазатайым жағдайлар мен жарақаттану кезінде алғашқы көмек көрсете алу
	Командамен жұмыс жасау негіздері	6.3.2.2 қалыпқа келтіру техникасы және оларды орындау және денені алдын-ала дайындаудың негізгі компоненттерінің организмге ықпалын түсіндіре алу 5.1.3.3 ұзақтыққа және биіктікке секірудің әртүрлі тәсілдерін үйрену
	Кеңістіктік түсініктерін тәрбиелеу жаттығулары	6.3.1.1 дене қызметтерінің маңыздылығын түсіну, денсаулық, дене ауытқушылықтарын түзеу және қалпына келтіретін жүйелі жаттығулар туралы жалпы түсініктерге ие болу

Гимнастиканың негізгі элементтері	ҚТ. Қарапайым гимнастикалық снарядта жасалатын қозғалыстар	6.1.1.1 негізгі қозғалыстық дағдылар мен икемдерді орындау 6.2.1.1 негізгі дене қозғалыстарын білу, және олар қарапайым дене жаттығуларымен өзара байланысты болып келуі, оларды орындау барысында артық күш түсірулер болмауы тиіс 6.2.2.4 әртүрлі қозғаыстар мен контекстерге негізделген рөлдер мен олардың айырмашылығын түсіну және түсіндіре алу
	Қарапайы және білім алушыларға қол жетімді акробатика элементтері	6.3.3.1 дене жаттығуларымен айналысу барысында жарақаттанудың алдын-алу және қарапайым қауіпсіздік ережелерін ұстану 6.1.3.1 мұғалімнің көмегімен снарядтарда, снарядтар мен инвентарьларда гимнастикалық жаттығуларды орындай алу
	Гимнастика снарядтарында жаттығулар	6.1.3.4 мұғалімнің көмегімен арқанмен өрмелей алу 6.2.1.2 ауру ерекшеліктерін есепке ала отырып дене жаттығуларының әрүрлі түрлерін орындауда кеңістік, салмақ және жатықтық туралы түсініктерге ие болу
	Гимнастикалық құрал-саймандарын қолдану тапсырмалары	6.1.3.1 мұғалімнің көмегімен снарядтарда, снарядтар мен инвентарьларда гимнастикалық жаттығуларды орындай алу 6.1.3.4 мұғалімнің көмегімен арқанмен өрмелей алу
Қазақ ұлттық қозғалыс ойындар және спорттық ойындар негіздері	Ойын құралдары арқылы қазақ халқының салт-дәстүрлерімен танысу	6.1.1.2 спорттың бір түрі бойынша мамандануда қозғалыс әрекеттерін техникалық тұрғыдан дұрыс орындау 6.2.2.1 ойын кезінде алдымен жаттығуларды мұғалімнің нұсқаулығымен орындау, жарысу және төрешілік етудің ережелерін білу 6.2.2.2 ойын барысында бірге ойнап жүрген адамдарға құрметпен қарау
		6.1.3.6 зерттелген техникалық тәсілдерді пайдалана отырып, спорттық ойындардың бірін үйрену

	Қозғалыс және спорттық ойндар арқылы еліктіргендік	6.3.4.2 денені шынықтыру сабақтары, дене мәдениетіне бөлінетін уақыт, таңғы жаттығулардың маңыздылығы туралы түсініктерге ие болу
3-тоқсан		
Шаңғы/ кростық/коньки тебу дайындықтың негіздері (Шаңғы/ кростық/коньки тебу дайындықтың сабақтары бірін-бірі алмастырады, жергілікті климат жағдайларына сәйкес)	ҚТ. Денені ширату және қалыпқа қайта келтіру техникаларын шолу	6.3.3.2 жазатайым жағдайлар мен жарақаттану кезінде алғашқы көмек көрсете алу 6.1.2.2 жекелей қозғалыс тәртібі үшін мұғалімнің көмегімен дене жаттығуларын таңдап алу және жоспарлау
	Жүру техниканың қадамдық элементтерін үйрену	6.2.2.3 ойын және спорттық жарыстарда барысында теріс қылықтар және ашу мен ызаны көрсетпеу керек 6.1.3.7 аумақтардың климаттық жағдайларына бір адымды жүріске үйрету (бастапқы нұсқа). Конькимен сырғанау. Тежелу және соқалы бұрылыс жасау
	Дистанцияларды өтудің негіздері	6.1.3.7 аумақтардың климаттық жағдайларына бір адымды жүріске үйрету (бастапқы нұсқа). Конькимен сырғанау. Тежелу және соқалы бұрылыс жасау
Ойндар арқылы қозғалыс әрекеттерін меңгеру	Басқалармен бірлесіп жұмыс жасау Бірлескен мақсаттар арқылы оқыту	6.1.2.1 мұғалімнің көмегімен қарапайым дене жаттығуларын орындау барысында пайда болатын қиындықтардың алдын-алу 6.3.1.2 тыныс алу жаттығулары кезінде қозғалыстарды біріктіру және негізгі ережелерді орындау
	Қозғалыс қасиеттерді спорттық ойндар арқылы дамыту	6.2.1.1 негізгі дене қозғалыстарын білу, және олар қарапайым дене жаттығуларымен өзара байланысты болып келуі, оларды орындау барысында артық күш түсірулер болмауы тиіс 6.3.3.1 дене жаттығуларымен айналысу барысында жарақаттанудың алдын-алу және қарапайым қауіпсіздік ережелерін ұстану
	Ойында қиялды дамыту	6.1.2.2 жекелей қозғалыс тәртібі үшін мұғалімнің көмегімен дене жаттығуларын таңдап алу және жоспарлау 6.2.2.4 әртүрлі қозғаыстар мен контекстерге негізделген рөлдер

		мен олардың айырмашылығын түсіну және түсіндіре алу
	Ережелері жеңілдетілген спорттық ойындар	6.2.2.3 ойын және спорттық жарыстарда барысында теріс қылықтар және ашу мен ызаны көрсетпеу керек 6.1.1.2 спорттың бір түрі бойынша мамандануда қозғалыс әрекеттерін техникалық тұрғыдан дұрыс орындау
4-тоқсан		
Әрекеттесу ойындары	ҚТ Ойын арқылы шығармашылық қабілеттіліктер	6.1.1.3 мұғалімнің жетекшілігімен негізгі дене қабілеттерін дамыту бойынша сабақтар өткізу, дене сымбаты мен дене бітімін түзеу 6.3.2.2 қалыпқа келтіру техникасы және оларды орындау және денені алдын-ала дайындаудың негізгі компоненттерінің организмге ықпалын түсіндіре алу
	Ойындар үшін шығармашылық идеялар	6.2.2.1 ойын кезінде алдымен жаттығуларды мұғалімнің нұсқаулығымен орындау, жарысу және төрешілік етудің ережелерін білу
	Түрлендірілген ойындар (доппен)	6.2.2.1 ойын кезінде алдымен жаттығуларды мұғалімнің нұсқаулығымен орындау, жарысу және төрешілік етудің ережелерін білу
	Ойындағы командалық әрекеттер	6.2.2.2 ойын барысында бірге ойнап жүрген адамдарға құрметпен қарау
Денсаулық туралы білім және тәжірибе арқылы дағдылану	Таза ауада дене шынықтыру әрекеті	6.3.1.3 дене жаттығуларын орындау кезінде организмдегі өзгерістерді анықтау, дене қысымын өлшей алу, жүректің жиырылу жиілігін санау
	Ойын қозғалыстар қатары арқылы денсаулықтың компоненттері	6.3.1.4 жаттығулар қатарын орындау барынысындағы қиындықтар мен тәуекелдер 6.3.2.1 қоғамда өзін-өзі ұстау ережелері мен дене мәдениетін игеру негізіндегі әлеуметтік қолданыстағы қызметтер мен тәсілдерді ұйымдастыру барысындағы қиындықтарды анықтай алу
		6.1.3.2 дәлдеу арқылы допты алысқа лақтыра алу

	Жылдамдылық, күш және ептілік	6.3.4.1 "дене мәдениеті", "күн тәртібі" туралы қарапайым түсініктерді кеңейту
	Денсаулықты нығайту ойындары мен эстафеталар	6.1.2.3 бұлшықеттерді босаңсытатын жаттығуларға ұқсас жаттығуларды орындай алу 6.3.1.4 жаттығулар қатарын орындау барынысындағы қиындықтар мен тәуекелдер 6.3.4.2 денені шынықтыру сабақтары, дене мәдениетіне бөлінетін уақыт, таңғы жаттығулардың маңыздылығы туралы түсініктерге ие болу

3) 7-сынып:

3-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқу мақсаттары
1-тоқсан		
Жүгіру, секіру және лақтыру дағдыларын жақсарту	ҚТ. Жалпы сергітуді жасау арқылы дене туралы білімді меңгеру	7.3.3.1 дене жаттығуларымен айналысу барысында жарақаттанудың алдын-алу және қарапайым қауіпсіздік ережелері дағдыларына ие болу 7.2.1.1 негізгі қозғалыс дағдыларын түсіну және жақсарту, оларды бір-бірімен өзара дербес түрде байаныстыра білу, қажетсіз қозғалыстардың пайда болуының алдын-алу және оларды алып тастау 7.1.2.3 бұлшықеттерді босаңсытатын жаттығуларды нұсқаулықпен орындау
	Сергіту жаттығуларын қайта қарау . Жүгіру дағдыларын кеңейту	7.1.2.2 жекелей қозғалыс тәртібі үшін дене жаттығуларын дербес орындау 7.3.4.1 күн тәртібіне жоспарлау және оған жаттығуды қосу 7.2.1.1 негізгі қозғалыс дағдыларын түсіну және жақсарту, оларды бір-бірімен өзара дербес түрде байаныстыра білу, қажетсіз қозғалыстардың пайда болуының алдын-алу және оларды алып тастау
		7.1.3.3 ұзақтыққа және биіктікке секірудің әртүрлі тәсілдерін игеру және орындау 7.1.3.2 дәлдеу арқылы допты алысқа лақтыра алуды жетілдіру

	Жарыс жаттығуларын жасау арқылы секіру мен лақтыру дағдыларын күшейту және қайталау	7.3.1.3 қозғалыс кемістіктерін түзету және алдын-алуға бағытталған дене жаттығуларын орындау кезіндегі дене өзгерістерін қалай бақылауға алу керектігін білу (дамымай қалу, қозғалыс қызметтерінің әлсіреу және күшін жоюы)
	Жеңіл атлетика элементтері бар қозғалғыш ойындар	7.3.1.2 тыныс алуды әртүрлі қозғалыстармен үйлестіру 7.1.3.3 ұзақтыққа және биіктікке секірудің әртүрлі тәсілдерін игеру және орындау
Қарым-қатынас дағдыларын дамыту	Кеңістіктік түсініктерді дамытуға бағытталған топтық жаттығуларын жасауға қатысу	7.2.1.3 қозғалыс дағдылары бойынша икемдер кешіліктерді түсіну және түсіндіре алу 7.3.1.3 қозғалыс кемістіктерін түзету және алдын-алуға бағытталған дене жаттығуларын орындау кезіндегі дене өзгерістерін қалай бақылауға алу керектігін білу (дамымай қалу, қозғалыс қызметтерінің әлсіреу және күшін жоюы) 7.3.4.1 күн тәртібіне жоспарлау және оған жаттығуды қосу 7.3.3.2 жазатайым жағдайлар мен жаракаттану кезінде алғашқы көмек көрсете алу
	Сыныптың, үлкен топтардың бірлескен іс-әрекеті	7.3.1.4 денсаулықты ныйғайтушы жаттығуларды орындау кезінде оларды сезінудің негізгі жолдарын анықтай отырып, тәуекелдер мен қиындықтарды түсіну 7.1.1.3 негізгі дене қабілеттерін дамыту бойынша дербес сабақтар өткізу дене сымбаты мен дене бітімін түзеу 7.2.2.1 жарысу және төрешілік етудің ережелерін білу
	Әлеуметтік дағдыларды дамыту бойынша командамен жұмыс жасау	7.3.1.3 қозғалыс кемістіктерін түзету және алдын-алуға бағытталған дене жаттығуларын орындау кезіндегі дене өзгерістерін қалай бақылауға алу керектігін білу (дамымай қалу, қозғалыс қызметтерінің әлсіреу және күшін жоюы)
2-тоқсан		

	<p>ҚТ. Гимнастикалық снарядтар мен маттардың үстінде композиция жасау</p>	<p>7.3.3.2 жазатайым жағдайлар мен жарақаттану кезінде алғашқы көмек көрсете алу 7.1.3.1 мұғалімнің көмегімен снарядтарда, снарядтар мен инвентарьларда гимнастикалық жаттығуларды орындауды жетілдіру 7.1.3.5 жеке тік және көлденең кедергілердің алдын-алуды дұрыс жүзеге асыру 7.2.1.3 қозғалыс дағдылары бойынша икемдер кешіліктерді түсіну және түсіндіре алу</p>
<p>Гимнастика дағдыларын кеңейту</p>	<p>Қарапайым және білім алушылардыға қол жетімді акробатика элементтері</p>	<p>7.1.3.5 жеке тік және көлденең кедергілердің алдын-алуды дұрыс жүзеге асыру 7.3.1.4 денсаулықты ныйғайтушы жаттығуларды орындау кезінде оларды сезінудің негізгі жолдарын анықтай отырып, тәуекелдер мен қиындықтарды түсіну 7.1.3.4 мұғалімнің көмегімен арқанмен өрмелей алу</p>
	<p>Гимнастикалық снарядтарды қолдану арқылы кеңістікті бағдарлауды дамыту</p>	<p>7.1.3.1 мұғалімнің көмегімен снарядтарда, снарядтар мен инвентарьларда гимнастикалық жаттығуларды орындауды жетілдіру 7.1.3.4 мұғалімнің көмегімен арқанмен өрмелей алу</p>
	<p>Музыканың сүйемелдеуімен гимнастикалық құрал-саймандарды қолдану тапсырмаларын жасау</p>	<p>7.1.1.3 негізгі дене қабілеттерін дамыту бойынша дербес сабақтар өткізу дене сымбаты мен дене бітімін түзеу 7.3.1.2 тыныс алуды әртүрлі қозғалыстармен үйлестіру 7.1.3.1 мұғалімнің көмегімен снарядтарда, снарядтар мен инвентарьларда гимнастикалық жаттығуларды орындауды жетілдіру</p>
<p>Қазақстанның спорт түрлерін оқу (ұлттық ойындар)</p>	<p>Ұлттық ойындар арқылы шығармашылықты, әрекеттесуде ынтымақтастық сақтау дағдыларын дамыту</p>	<p>7.1.3.2 ұзақтыққа және биіктікке секірудің әртүрлі тәсілдерін игеру және орындау 7.1.1.2 спорттың бір түрі бойынша мамандануда қозғалыс әрекеттерін техникалық тұрғыдан дұрыс орындай алу 7.3.2.1 қоғамда өзін-өзі ұстау ережелері мен дене мәдениетін игеру негізіндегі әлеуметтік</p>

		қолданыстағы қызметтер мен тәсілдерді ұйымдастыру барысындағы қиындықтарды анықтай алу кезіндегі қиындықтарды түсіну
	Ойын элементтерін өндеу процесіне қатысу	7.1.3.6 ереже бойынша спорттық ойындардың бірін үйрену
3-тоқсан		
Шаңғы/ кростық/коньки тебу дайындықтың негіздері (Шаңғы/ кростық/коньки тебу дайындықтың сабақтары бірін-бірі алмастырады, жергілікті климат жағдайларына сәйкес)	ҚТ.	7.1.1.1 әртүрлі дене жаттығуларын орындау кезіндегі негізгі қозғалыс дағдыларының сапасын жақсарту 7.2.2.1 жарысу және төрешілік етудің ережелерін білу
	Тапсырмалар арқылы денсаулықтың компоненттерін дамыту	7.1.3.7 аумақтардың климаттық жағдайларына бір адымды жүріске үйрету (бастапқы нұсқа). Конькмен сырғанау. Тежелу және соқалы бұрылыс жасау 7.1.2.2 жекелей қозғалыс тәртібі үшін дене жаттығуларын дербес орындау
	Таза ауада қозғалыс іс-әрекеті	7.3.2.1 қоғамда өзін-өзі ұстау ережелері мен дене мәдениетін игеру негізіндегі әлеуметтік қолданыстағы қызметтер мен тәсілдерді ұйымдастыру барысындағы қиындықтарды анықтай алу кезіндегі қиындықтарды түсіну 7.1.3.7 аумақтардың климаттық жағдайларына бір адымды жүріске үйрету (бастапқы нұсқа). Конькмен сырғанау. Тежелу және соқалы бұрылыс жасау
Ойындар арқылы қозғалыс әрекеттерін меңгеру	Залда бағдарлай білу және серіктестермен бірігіп әрекеттесу	7.1.2.1 қарапайым дене жаттығуларын орындау кезіндегі қиындықтардың алдын-алу икемдерін бекіту 7.1.3.6 ереже бойынша спорттық ойындардың бірін үйрену 7.2.1.2 белгілі бір мақсатты көздеуде, ерікті қозғалыс актілерін ұйымдастыру кезіндегі уақыт, кеңістік, жатықтығы түсініктеріне ие болу
	Бірлескен мақсаттар арқылы оқыту	7.2.2.1 жарысу және төрешілік етудің ережелерін білу понимать 7.2.2.2 ойын барысында бірге ойнап жүрген адамдарға құрметпен қарау

	Спорттық ойындар арқылы қозғалыс сапаларын арттыру	7.3.2.2 дене жаттығуларының алдында денені алдын-ала дайындауды жүргізу және организмді қалыпқа келтірудің техникасының компоненттерін көрсету
	Ережелері жеңілдетілген спорттық ойындар	7.1.1.2 спорттың бір түрі бойынша мамандануда қозғалыс әрекеттерін техникалық тұрғыдан дұрыс орындай алу 7.1.3.6 ереже бойынша спорттық ойындардың бірін үйрену 7.2.2.2 ойын барысында бірге ойнап жүрген адамдарға құрметпен қарау
4-тоқсан		
Өз денсаулығын күту	ҚТ. Ойындар арқылы шығармашылық қабілеттілік	7.1.2.3 бұлшықеттерді босаңсытатын жаттығуларды нұсқаулықпен орындау 7.1.1.1 әртүрлі дене жаттығуларын орындау кезіндегі негізгі қозғалыс дағдыларының сапасын жақсарту 7.3.4.2 оқу барысында сыртта немесе жабық ғимараттарда қозғалыстық ойындар ойнау, дене тәрбиелік және сауықтырушы іс-шараларға қатысу және жоспарлау
	Ойындар үшін шығармашылық идеялар	7.1.1.3 негізгі дене қабілеттерін дамыту бойынша дербес сабақтар өткізу дене сымбаты мен дене бітімін түзеу
	Түрлендірілген доппен ойындар	7.2.2.3 қоршаған ортаға патериотизм, ойын барысында одақтасуды көрсететін мінез-құлық пен одақтасуды көрсету 7.3.1.1 дене жаттығуларның сауықтырушы пайдасы туралы сипаттау және талқылау; оларды әлсіреген қызметтерді қалпына келтіру үшін қолдану
	Ойындарда командалық әрекеттер	7.2.2.3 қоршаған ортаға патериотизм, ойын барысында одақтасуды көрсететін мінез-құлық пен одақтасуды көрсету 7.2.2.4 әртүрлі қозғаыстар мен контекстерге негізделген рөлдер мен олардың айырмашылығын түсіну және түсіндіре алу

Денсаулықты жақсартудың түсінік-ұғымдарды кеңейту	Таза ауада дене шынықтыру әрекеті	7.2.2.4 әртүрлі қозғаыстар мен контекстерге негізделген рөлдер мен олардың айырмашылығын түсіну және түсіндіре алу 7.3.4.2 оқу барысында сыртта немесе жабық ғимараттарда қозғалыстық ойындар ойнау , дене тәрбиелік және сауықтырушы іс-шараларға қатысу және жоспарлау
	Фитнес компоненттерін дамыту: төзімділік пен жылдамдылық	7.2.1.2 белгілі бір мақсатты көздеуде, ерікті қозғалыс актілерін ұйымдастыру кезіндегі уақыт, кеңістік, жатықтығы түсініктеріне ие болу
		7.3.2.2 дене жаттығуларының алдында денені алдын-ала дайындауды жүргізу және организмді қалыпқа келтірудің техникасының компоненттерін көрсету
	Денсаулықты нығайту: жылдамдылық, күш және ептілік	7.3.1.3 қозғалыс кемістіктерін түзету және алдын-алуға бағытталған дене жаттығуларын орындау кезіндегі дене өзгерістерін қалай бақылауға алу керектігін білу (дамымай қалу, қозғалыс қызметтерінің әлсіреу және күшін жоюы) 7.3.4.2 оқу барысында сыртта немесе жабық ғимараттарда қозғалыстық ойындар ойнау , дене тәрбиелік және сауықтырушы іс-шараларға қатысу және жоспарлау
Таза ауадағы ойындар мен эстафеталар	7.1.2.1 қарапайым дене жаттығуларын орындау кезіндегі қиындықтардың алдын-алу икемдерін бекіту	
	7.3.3.1 дене жаттығуларымен айналысу барысында жарақаттанудың алдын-алу және қарапайым қауіпсіздік ережелері дағдыларына ие болу 7.3.1.1 дене жаттығуларымен айналысу барысында жарақаттанудың алдын-алу және қарапайым қауіпсіздік ережелері дағдыларына ие болу	

4) 8-сынып:

4- кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқу мақсаттары
1-тоқсан		
Жүгіру, секіру және лақтыру дағдыларын жақсарту	ҚТ. Жалпы сергітуді жасау арқылы дене туралы білімді меңгеру	<p>8.3.3.1 дене жаттығуларымен айналысу барысында жарақаттанудың алдын-алу және қарапайым қауіпсіздік ережелері дағдыларына ие болу</p> <p>8.2.1.1 қозғалыс әрекеттерінің жалпы ритімін игеруге қол жеткізетін дене дамуы қарастырылған әртүрлі дене жаттығуларын орындау кезіндегі қозғалыстарды білу, орындау, өзара байланыстыру, түсіндіре алу</p> <p>8.1.2.3 бұлшықеттерді босаңсытатын жаттығуларды нұсқаулықпен орындау дербес және нұсқаулықпен</p>
	Сергіту жаттығуларын қайта қарау . Жүгіру дағдыларын кеңейту	<p>8.1.2.2 мұғалімнің көмегімен жекелей қозғалыс тәртібін жасау</p> <p>8.3.4.1 күн тәртібіне таңғы жаттығуды және өзге қозғалыстық іс-шараларды қосуды ұйымдастыру бойынша икемдер мен дағдыларға ие болу</p>
	Жарыс жаттығуларын жасау арқылы секіру мен лақтыру дағдыларын күшейту және қайталау	<p>8.1.3.3 ұзақтыққа және биіктікке секірудің әртүрлі тәсілдерін үйрену және игеру</p> <p>8.1.3.2 дәлдеу арқылы допты алысқа лақтыруды өздігінен жасай алу</p> <p>8.2.1.1 қозғалыс әрекеттерінің жалпы ритімін игеруге қол жеткізетін дене дамуы қарастырылған әртүрлі дене жаттығуларын орындау кезіндегі қозғалыстарды білу, орындау, өзара байланыстыру, түсіндіре алу</p> <p>8.3.1.3 дене жаттығуларын орындау кезіндегі дене өзгерістерін анықтау үшін бақылау стратегияларының қатарын көрсету және түсіндіре алу</p>
	Жеңіл атлетика элементтері бар қозғалғыш ойындар	<p>8.3.1.2 кеуде клеткаларын қозғалтумен күш сала тыныс алуды жүзеге асыру</p> <p>8.1.3.3 ұзақтыққа және биіктікке секірудің әртүрлі тәсілдерін үйрену және игеру</p>

Қарым-қатынас дағдыларын дамыту	Кеңістіктік түсініктерді дамытуға бағытталған топтық жаттығуларын жасауға қатысу	<p>8.2.1.3 икемдер мен кемшіліктерді анықтай отырып, өзінің және өзгелердің жаттығуларды орындау сапасын талқылай алу</p> <p>8.3.1.3 дене жаттығуларын орындау кезіндегі дене өзгерістерін анықтау үшін бақылау стратегияларының қатарын көрсету және түсіндіре алу</p> <p>8.3.4.1 күн тәртібіне таңғы жаттығуды және өзге қозғалыстық іс-шараларды қосуды ұйымдастыру бойынша икемдер мен дағдыларға ие болу</p> <p>8.3.3.2 жазатайым жағдайлар мен жарақаттану кезінде алғашқы көмек көрсете алу бойынша дағдыларды көрсете алу</p>
	Сыныптың, үлкен топтардың бірлескен іс-әрекеті	<p>8.3.1.4 дене жаттығуларын нығайтушы дене жаттығуларын орындау кезінде оларды сезіне отырып, қиындықтар мен тәуекелдерді реттестіру, түсіну, көрсете алу</p> <p>8.2.1.1 қозғалыс әрекеттерінің жалпы ритімін игеруге қол жеткізетін дене дамуы қарастырылған әртүрлі дене жаттығуларын орындау кезіндегі қозғалыстарды білу, орындау, өзара байланыстыру, түсіндіре алу</p>
	Әлеуметтік дағдыларды дамыту бойынша командамен жұмыс жасау	8.3.1.3 дене жаттығуларын орындау кезіндегі дене өзгерістерін анықтау үшін бақылау стратегияларының қатарын көрсету және түсіндіре алу
2-тоқсан		
	ҚТ. Гимнастикалық снарядтар мен маттардың үстінде композиция жасау	<p>8.3.3.2 жазатайым жағдайлар мен жарақаттану кезінде алғашқы көмек көрсете алу бойынша дағдыларды көрсете алу</p> <p>8.1.3.1 мұғалімнің көмегімен снарядтарда, снарядтар мен инвентарьларда гимнастикалық жаттығуларды өздігінен орындай алу</p> <p>8.1.3.5 жеке тік және көлденең кедергілердің алдын-алуды өздігінен жүзеге асыра алу</p> <p>8.2.1.3 икемдер мен кемшіліктерді анықтай отырып, өзінің және</p>

		өзгелердің жаттығуларды орындау сапасын талқылай алу
Гимнастика дағдыларын кеңейту	Қарапайым және білім алушылардыға қол жетімді акробатика элементтері акробатики	8.1.3.5 жеке тік және көлденең кедергілердің алдын-алуды өздігінен жүзеге асыра алу 8.3.1.4 дене жаттығуларын нығайтушы дене жаттығуларын орындау кезінде оларды сезіне отырып, қиындықтар мен тәуекелдерді реттестіру, түсіну, көрсете алу 8.1.3.4 арқанмен өрмелеуді жүзеге асыру
	Гимнастикалық снарядтарды қолдану арқылы кеңістікті бағдарлауды дамыту	8.1.3.1 мұғалімнің көмегімен снарядтарда, снарядтар мен инвентарьларда гимнастикалық жаттығуларды өздігінен орындай алу 8.1.3.4 арқанмен өрмелеуді жүзеге асыру 8.3.1.1 денсаулықты нығайту, анықпал ететін дене жаттығуларының пайдасын білу және түсіну
	Музыканың сүйемелдеуімен гимнастикалық құрал-саймандарды қолдану тапсырмаларын жасау	8.1.1.3 негізгі дене қабілеттерін дамыту бойынша дербес сабақтар өткізу дене сымбаты мен дене бітімін түзеу 8.3.1.2 кеуде клеткаларын қозғалтумен күш сала тыныс алуды жүзеге асыру 8.1.3.1 мұғалімнің көмегімен снарядтарда, снарядтар мен инвентарьларда гимнастикалық жаттығуларды өздігінен орындай алу
Қазақстанның спорт түрлерін оқу (ұлттық ойындар)	Ұлттық ойындар арқылы шығармашылықты, әрекеттесуде ынтымақтастық сақтау дағдыларын дамыту	8.1.3.2 дәлдеу арқылы допты алысқа лақтыруды өздігінен жасай алу 8.1.1.2 спорттың бір түрі бойынша мамандануда қозғалыс әрекеттерін техникалық тұрғыдан дұрыс орындай алу 8.3.2.1 қоғамда өзін-өзі ұстау ережелері мен дене мәдениетін игеру негізіндегі әлеуметтік қолданыстағы қызметтер мен тәсілдерді ұйымдастыру барысындағы қиындықтарды түсіну және қиындықтарды көрсете алу

	Ойын элементтерін өндеу процесіне қатысу	8.1.3.6 ережелер бойынша спорттық ойындардың бірінің техникалық тәсілдерін, комбинациясын орындай алу; 8.2.2.1 топпен бірге ойнау, жарысудың және төрешілік етудің ережелерін білу;
3-тоқсан		
Шаңғы/ кростық/коньки тебу дайындықтың негіздері (Шаңғы/ кростық/коньки тебу дайындықтың сабақтары бірін-бірі алмастырады, жергілікті климат жағдайларына сәйкес)	ҚТ.	8.1.1.1 негізгі дене жаттығуларын орындау кезінде қозғалыс дағдыларын жақсарту 8.2.1.2 қозғалыстарды орындау кезіндегі уақыт, кеңістік, серпімділік түсініктерін көрсететін дағдылар мен жетілдірулерді дамыту
	Тапсырмалар арқылы дене қалып-күйдің компоненттерін дамыту	8.1.3.7 аумақтардың климаттық жағдайларына бір адымды жүріске үйрету (бастапқы нұсқа). Конькимен сырғанау. Тежелу және соқалы бұрылыс жасау 3 км. қашықтықты жүріп өту. 8.1.2.2 мұғалімнің көмегімен жекелей қозғалыс тәртібін жасау
	Таза ауада қозғалыс іс-әрекеті	8.3.2.1 қоғамда өзін-өзі ұстау ережелері мен дене мәдениетін игеру негізіндегі әлеуметтік қолданыстағы қызметтер мен тәсілдерді ұйымдастыру барысындағы қиындықтарды түсіну және қиындықтарды көрсете алу 8.1.3.7 аумақтардың климаттық жағдайларына бір адымды жүріске үйрету (бастапқы нұсқа). Конькимен сырғанау. Тежелу және соқалы бұрылыс жасау 3 км. қашықтықты жүріп өту.
	Залда бағдарлай білу және серіктестермен бірігіп әрекеттесу	8.1.2.1 қозғалыстарды орындау кезіндегі уақыт, кеңістік, серпімділік түсініктерін көрсететін дағдылар мен жетілдірулерді дамыту 8.1.3.6 ережелер бойынша спорттық ойындардың бірінің техникалық тәсілдерін, комбинациясын орындай алу;
		8.2.2.1 топпен бірге ойнау, жарысудың және төрешілік етудің ережелерін білу;

Ойындар арқылы қозғалыс әрекеттерін меңгеру	Бірлескен мақсаттар арқылы оқыту	8.2.2.2 ойын барысында бірге ойнап жүрген адамдарға құрметпен қарау
	Спорттық ойындар арқылы қозғалыс сапаларын арттыру	8.3.2.2 денені алдын-ала дайындау , оны қалыпқа келтіру және олардың маңыздылығын түсіне отырып кешендерді құру және көрсете білу
		8.1.1.2 спорттың бір түрі бойынша мамандануда қозғалыс әрекеттерін техникалық тұрғыдан дұрыс орындай алу
	Ережелері жеңілдетілген спорттық ойындар	8.1.3.6 ережелер бойынша спорттық ойындардың бірінің техникалық тәсілдерін, комбинациясын орындай алу; 8.2.2.2 ойын барысында бірге ойнап жүрген адамдарға құрметпен қарау
4-тоқсан		
Өз денсаулығын күту	ҚТ. Ойындар арқылы шығармашылық қабілеттілік	8.1.2.3 бұлшықеттерді босаңсытатын жаттығуларды нұсқаулықпен орындау дербес және нұсқаулықпен 8.1.1.1 негізгі дене жаттығуларын орындау кезінде қозғалыс дағдыларын жақсарту 8.3.4.2 оқу барысында сыртта немесе жабық ғимараттарда қозғалыстық ойындар ойнау , дене тәрбиелік және сауықтырушы іс-шараларға қатысу және жоспарлау
	Ойындар үшін шығармашылық идеялар	8.1.1.3 негізгі дене қабілеттерін дамыту бойынша дербес сабақтар өткізу дене сымбаты мен дене бітімін түзеу
	Түрлендірілген доппен ойындар	8.2.2.3 қоршаған ортаға патериотизм, ойын барысында одақтасуды көрсететін мінез-құлық пен одақтасуды көрсету 8.3.1.1 денсаулықты нығайту, аықпал ететін дене жаттығуларының пайдасын білу және түсіну
	Ойындарда командалық әрекеттер	8.2.2.3 қоршаған ортаға патериотизм, ойын барысында одақтасуды көрсететін мінез-құлық пен одақтасуды көрсету

		8.2.2.4 әртүрлі қозғаыстар мен контекстерге негізделген рөлдер мен олардың айырмашылығын көрсету және салыстыру
Денсаулықты жақсартудың түсінік-ұғымдарды кеңейту	Таза ауада дене шынықтыру әрекеті	8.2.2.4 әртүрлі қозғаыстар мен контекстерге негізделген рөлдер мен олардың айырмашылығын көрсету және салыстыру 8.3.4.2 оқу барысында сыртта немесе жабық ғимараттарда қозғалыстық ойындар ойнау , дене тәрбиелік және сауықтырушы іс-шараларға қатысу және жоспарлау
	Фитнес компонентерін дамыту: төзімділік пен жылдамдылық	8.2.1.2 қозғалыстарды орындау кезіндегі уақыт, кеңістік, серпімділік түсініктерін көрсетететін дағдылар мен жетілдірулерді дамыту 8.3.2.2 денені алдын-ала дайындау , оны қалыпқа келтіру және олардың маңыздылығын түсіне отырып кешендерді құру және көрсете білу
	Денсаулықты нығайту: жылдамдылық, куш және ептілік	8.3.1.3 дене жаттыуларын орындау кезіндегі дене өзгерістерін анықтау үшін бақылау стратегияларының қатарын көрсету және түсіндіре алу; 8.3.4.2 оқу барысында сыртта немесе жабық ғимараттарда қозғалыстық ойындар ойнау , дене тәрбиелік және сауықтырушы іс-шараларға қатысу және жоспарлау
	Таза ауадағы ойындар мен эстафеталар	8.1.2.1 қозғалыстарды орындау кезіндегі уақыт, кеңістік, серпімділік түсініктерін көрсетететін дағдылар мен жетілдірулерді дамыту 8.3.3.1 дене жаттығуларымен айналысу барысында жарақаттанудың алдын-алу және қарапайым қауіпсіздік ережелері дағдыларына ие болу 8.3.1.1 денсаулықты нығайтуға ықпал ететін дене жаттығуларының пайдасын білу және түсіну

5) 9-сынып:

5-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Денсаулықты, қозғалыстың және түсінудің сапасын атлетика арқылы арттыру	ҚТ. Ұзындыққа секіруді үйрену	9.3.3.1 дене жаттығуларымен айналысу барысында жарақаттанудың алдын-алу және қарапайым қауіпсіздік ережелері дағдыларына ие болу 9.1.3.3 ұзақтыққа және биіктікке секірудің әртүрлі тәсілдерін өздігінен игеру және жасай алу 9.1.2.3 өзінің қозғалыс тәртібін қоса отырып бұлшықеттерді босаңсытатын жаттығуларды өздігінен орындау
	Спринтерлік жүгіруді арттыру	9.1.1.1 әртүрлі дене жаттығуларын орындау кезінде негізгі қозғалыс дағдыларын көрсету және түсіндіре алу 9.1.3.5 жеке тік және көлденең кедергілердің алдын-алуды өздігінен жүзеге асыра алу
	Лақтыруды үйрену (алыстығы, дәлдігі)	9.3.3.2 жазатайым жағдайлар мен жарақаттану кезінде алғашқы көмек көрсете алу бойынша дағдыларды көрсете алу 9.1.3.2 допты алысқа лақтыру және көздей алуды жүзеге асыру 9.3.1.1 дене қызметтерінің денсаулық және салауатты өмі салты үшін маңыздылығын білу және талдау
Қарым-қатынас дағдыларын дамыту	Кеңістіктік түсініктерді дамытуға бағытталған топтық жаттығуларын жасауға қатысу	9.2.2.4 қозғалыс контекстеріне негізделген әртүрлі рөлдерді бағалау және оларға бейімделу 9.3.1.1 дене қызметтерінің денсаулық және салауатты өмі салты үшін маңыздылығын білу және талдау 9.3.1.3 дене жаттығуларын орындау арысында немесе одан кейін белгілі бір өзгерістерді білу үшін бақылау стратегияларының қатарын қолдану
	Сыныптың, үлкен топтардың бірлескен іс-әрекеті	9.3.2.1 қоғамда өзін-өзі ұстау ережелері мен дене мәдениетін игеру негізіндегі әлеуметтік қолданыстағы қызметтер мен тәсілдерді ұйымдастыру барысындағы икемдерді іріктеу және қолдана алу

		9.3.3.1 дене жаттығуларымен айналысу барысында жарақаттанудың алдын-алу және қарапайым қауіпсіздік ережелері дағдыларына ие болу
	Әлеуметтік дағдыларды дамыту бойынша командамен жұмыс жасау	9.2.2.4 қозғалыс контекстеріне негізделген әртүрлі рөлдерді бағалау және оларға бейімделу 9.3.2.2 нақты дене жаттығулары үшін денені алдын-ала дайындау, оларды түсіндіре алу, организмді тиімді қалыпқа келтіруді бағалау
2-тоқсан		
Гимнастика арқылы қозғалыстарды басқару дағдыларын дамыту	ҚТ. Денені бұрауды және бұрылуы қарастыру	9.3.3.1 дене жаттығуларымен айналысу барысында жарақаттанудың алдын-алу және қарапайым қауіпсіздік ережелері дағдыларына ие болу 9.1.2.1 орындалатын жаттығулардың күрделілік деңгейін білу
		9.1.3.1 мұғалімнің көмегімен снарядтарда, снарядтар мен инвентарьларда гимнастикалық жаттығуларды орындай алу 9.1.3.4 арқанмен өрмелеу туралы түсінікке ие болу және оны өздігінен орындай алу
	Теңгеру және бұралу кезінде денені бақылау	9.3.3.2 жазатайым жағдайлар мен жарақаттану кезінде алғашқы көмек көрсете алу бойынша дағдыларды көрсете алу 9.1.2.1 орындалатын жаттығулардың күрделілік деңгейін білу 9.2.1.1 қозғалыстағы қателіктерді түзеу және алдын-ала білу және денені дамытуға ықпал ететін жаттығулардың әртүрлі кезектілігіндегі қозғалыстарды орындау спаасын арттыруды көрсете білу
	Спорттық снарядтарында қозғалыстардың ретін топпен құрастыру	9.1.3.4 арқанмен өрмелеу туралы түсінікке ие болу және оны өздігінен орындай алу 9.1.3.1 мұғалімнің көмегімен снарядтарда, снарядтар мен инвентарьларда гимнастикалық жаттығуларды орындай алу 9.3.1.1 дене қызметтерінің денсаулық және салауатты өмі

		салты үшін маңыздылығын білу және талдау
Ұлттық және спорттық ойындарда меңгерген дағдылар мен түсініктерді жетілдіру	Командалық сезімдерін арттыру, кеңістік бағдарлау мен допты лақтыру дағдыларын дамыту	9.1.1.2 спорттың таңдаулы бір түрінің қозғалыстық әрекеттерін дұрыс жүзеге асыру, оларды қол бос кезде және заманауи қызметтердің жағдайында орындау 9.1.3.2 допты алысқа лақтыру және көздей алуды жүзеге асыру 9.2.2.3 қоршаған ортаға патриотизм, ойын барысында одақтасуды көрсететін мінез-құлық пен бейімдеулерді талқылау және көрсету
		9.3.2.2 нақты дене жаттығулары үшін денені алдын-ала дайындау, оларды түсіндіре алу, организмді тиімді қалыпқа келтіруді бағалау
		9.3.1.1 дене қызметтерінің денсаулық және салауатты өмі салты үшін маңыздылығын білу және талдау
	Ойынды оқу және ұажетті тактиканы қолдану	9.1.1.3 негізгі дене қабілеттерін дамыту бойынша дербес сабақтады көрсете алу дене сымбаты мен дене бітімін түзеу 9.2.2.1 жарысу және төрешілік етудің ережелерін өзара салыстыру және көрсету 9.3.1.3 дене жаттығуларын орындау арысында немесе одан кейін белгілі бір өзгерістерді білу үшін бақылау стратегияларының қатарын қолдану
3-тоқсан		
	ҚТ. Тапсырмалар арқылы дене қалып-күйдің компоненттерін дамыту	9.1.1.1 әртүрлі дене жаттығуларын орындау кезінде негізгі қозғалыс дағдыларын көрсету және түсіндіре алу 9.1.2.1 орындалатын жаттығулардың күрделілік деңгейін білу 9.1.3.5 жеке тік және көлденең кедергілердің алдын-алуды өздігінен жүзеге асыра алу 9.3.3.2 жазатайым жағдайлар мен жарақаттану кезінде алғашқы көмек көрсете алу бойынша дағдыларды көрсете алу

Шаңғы/ кростық/коньки тебу дайындығын түсінуді және дағдыларын тақырыптық жұмыс арқылы дамыту	Аэробтық жаттықтырудың пайдасы	9.1.3.7 аумақтардың климаттық жағдайларына бір адымды жүріске үйрету (бастапқы нұсқа). Конькимен сырғанау. Тежелу және соқалы бұрылыс жасау 3 км. қашықтықты жүріп өту. 9.1.1.3 негізгі дене қабілеттерін дамыту бойынша дербес сабақтады көрсете алу дене сымбаты мен дене бітімін түзеу
	Дистанция жүру тапсырмалары	9.1.3.7 аумақтардың климаттық жағдайларына бір адымды жүріске үйрету (бастапқы нұсқа). Конькимен сырғанау. Тежелу және соқалы бұрылыс жасау 3 км. қашықтықты жүріп өту. 9.2.1.1 қозғалыстағы қателіктерді түзеу және алдын-ала білу және денені дамытуға ықпал ететін жаттығулардың әртүрлі кезектілігіндегі қозғалыстарды орындау спаасын арттыруды көрсете білу
Ойын арқылы оқыту	ҚТ. Ойында тактикалық білімдерін арттыру	9.1.3.6 спорттық ойындардың біріндегі комбинация мен реттілікті қолдануды негіздеу, спорттық ойындардың бірінің негізгі ережелерін білу, төрешілік жасай алу 9.3.1.4 денсаулықты нығайтуға ықпал етуші дене жаттығуларының қатарын орындау кезіндегі қиындықтар мен тәуекелдермен күресуге көмектесу үшін сәйкес реакцияларды таңдау және қолдану
	Ойындарда шешім қабылдауды үйрету жұмысы	9.1.2.3 өзінің қозғалыс тәртібін қоса отырып бұлшықеттерді босаңсытатын жаттығуларды өздігінен орындау 9.3.2.1 қоғамда өзін-өзі ұстау ережелері мен дене мәдениетін игеру негізіндегі әлеуметтік қолданыстағы қызметтер мен тәсілдерді ұйымдастыру барысындағы икемдерді іріктеу және қолдана алу
		9.1.3.6 спорттық ойындардың біріндегі комбинация мен реттілікті қолдануды негіздеу,

	<p>Тормен ойындар арқылы шешім қабылдау дағдыларын дамыту</p>	<p>спорттық ойындардың бірінің негізгі ережелерін білу, төрешілік жасай алу 9.2.2.3 қоршаған ортаға паториотизм, ойын барысында одактасуды көрсететін мінез-құлық пен бейімдеулерді талқылау және көрсету 9.2.1.3 дене жаттығуларын дұрыс орындау үшін әлеуетті анықтау, өзінің және өзгелердің орындау икемдерін талқылау</p>
	<p>Ойын арқылы ойлау мен қиялды дамыту</p>	<p>9.1.1.2 спорттың таңдаулы бір түрінің қозғалыстық әрекеттерін дұрыс жүзеге асыру, оларды қол бос кезде және заманауи қызметтердің жағдайында орындау 9.1.3.6 спорттық ойындардың біріндегі комбинация мен реттілікті қолдануды негіздеу, спорттық ойындардың бірінің негізгі ережелерін білу, төрешілік жасай алу 9.2.2.2 ойын барысында бірге ойнап жүрген адамдарға құрметпен қарау</p>
4-тоқсан		
7 –бөлім. Белсенді және дені сау	<p>ҚТ. Төзімділікті және денсаулықты нығайту</p>	<p>9.1.2.2 жекелей қозғалыс тәртібін жасау, дене жаттығуларын таңдау және жоспарлау, жекелей тиімді еңбек қабілетін ұстап тұру 9.3.1.2 бастапқы және әртүрлі позаларда дұрыс тыныс алу дағыларын игеру: отырған кезде, тұрып тұрған кезде, қол мен аяқты іртүрлі жағдайда ұстаған кезде, терең тыныс алған кезде 9.3.4.1 өзінің оқу және оқудан тыс қызметтері есебінен күн тәртібін жоспарлау және оны ұстану 9.3.4.2 оқу барысында дене тәрбиелік және сауықтырушы іс-шаралар, таңғы жаттығуларды өткізу және ұйымдастыру бойынша икемдер мен дағдыларға ие болу</p>
	<p>Бұлшық ет төзімділігін арттыру жаттығулары</p>	<p>9.1.2.2 жекелей қозғалыс тәртібін жасау, дене жаттығуларын таңдау және жоспарлау, жекелей тиімді еңбек қабілетін ұстап тұру</p>

	Сауықтыру жаттығулары	9.2.1.2 дене дамуының жекелей ерекшеліктерін есепке ала отырып қозғалыстың жатықты болуы және кеңістік пен уақыт туралы түсініктерден хабар беретін нақты және тиімді дағдылар мен реттіліктердің қатарын қолдана алу
8 – бөлімі. Денсаулықты жақсартудың түсінік-ұғымдарды кеңейту	Таза ауада дене шынықтыру әрекеті	9.3.1.2 бастапқы және әртүрлі позаларда дұрыс тыныс алу дағыларын игеру: отырған кезде, тұрып тұрған кезде, қол мен аяқты іртүрлі жағдайда ұстаған кезде, терең тыныс алған кезде 9.2.1.2 дене дамуының жекелей ерекшеліктерін есепке ала отырып қозғалыстың жатықты болуы және кеңістік пен уақыт туралы түсініктерден хабар беретін нақты және тиімді дағдылар мен реттіліктердің қатарын қолдана алу 9.3.4.2 оқу барысында дене тәрбиелік және сауықтырушы іс-шаралар, таңғы жаттығуларды өткізу және ұйымдастыру бойынша икемдер мен дағдыларға ие болу
	Фитнес компонентерін дамыту: төзімділік пен жылдамдылық	9.2.1.3 дене жаттығуларын дұрыс орындау үшін әлеуетті анықтау, өзінің және өзгелердің орындау икемдерін талқылау 9.3.1.1 дене қызметтерінің денсаулық және салауатты өмі салты үшін маңыздылығын білу және талдау
	Денсаулықты нығайту: жылдамдылық, күш және ептілік	9.1.3.3 ұзақтыққа және биіктікке секірудің әртүрлі тәсілдерін өздігінен игеру және жасай алу 9.3.1.4 денсаулықты нығайтуға ықпал етуші дене жаттығуларының қатарын орындау кезіндегі қиындықтар мен тәуекелдермен күресуге көмектесу үшін сәйкес реакцияларды таңдау және қолдану 9.3.4.2 оқу барысында дене тәрбиелік және сауықтырушы іс-шаралар, таңғы жаттығуларды

		өткізу және ұйымдастыру бойынша икемдер мен дағдыларға ие болу 9.2.2.2 ойын барысында бірге ойнап жүрген адамдарға құрметпен қарау
		9.2.2.1 жарысу және төрешілік етудің ережелерін өзара салыстыру және көрсету 9.2.2.3 қоршаған ортаға патриотизм, ойын барысында одактасуды көрсететін мінез-құлық пен бейімдеулерді талқылау және көрсету
	Таза ауадағы ойындар мен эстафеталар	9.3.2.1 қоғамда өзін-өзі ұстау ережелері мен дене мәдениетін игеру негізіндегі әлеуметтік қолданыстағы қызметтер мен тәсілдерді ұйымдастыру барысындағы икемдерді іріктеу және қолдана алу 9.3.4.1 өзінің оқу және оқудан тыс қызметтері есебінен күн тәртібін жоспарлау және оны ұстану

6) 10-сынып:

6-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Денсаулықты, қозғалыстың және түсінудің сапасын атлетика арқылы арттыру	ҚТ. Ұзындыққа секіруді үйрену және жақсарту	10.3.3.1 жарақаттанудың алдын-алу үшін дене жаттығуларымен айналысу барысында өз әрекетін талдау 10.1.3.3 ұзақтыққа және биіктікке секіре алу және өздігінен секіруді орындау 10.1.2.3 бұлшықеттерді босаңсытатын жаттығуларды өздігінен орындау, оларды өз қозғалыс режиміне қосу
	Спринтерлік жүгіруді арттыру	10.1.1.1 түрлі дене жаттығуларын орындауда негізгі қозғалыс дағдылары мен ептілікті көрсету 10.1.3.5 жеке тік және көлденең кедергілерден өту және талдау
		10.3.3.2 жазатайым жағдайлар мен жарақаттану кезінде алғашқы көмек көрсете білу және талдау жасау 10.3.1.1 дене шынықтырудың денсаулық және салауатты өмір

	Лактыруды үйрену (алыстығы, дәлдігі)	салты үшін маңыздылығын түсінуді және білуді көрсету және талдау 10.1.2.3 бұлшықеттерді босаңсытатын жаттығуларды өздігінінен орындау, оларды өз қозғалыс режиміне қосу
Қарым-қатынас дағдыларын дамыту	Кеңістіктік түсініктерді дамытуға бағытталған топтық жаттығуларын жасауға қатысу	10.2.2.4 қозғалыс контекстеріне негізделген әртүрлі рөлдерді талдау және бейімдеу 10.3.1.1 дене шынықтырудың денсаулық және салауатты өмір салты үшін маңыздылығын түсінуді және білуді көрсету және талдау 10.3.1.3 дене жаттығуларын орындау арасында немесе одан кейін белгілі бір өзгерістерді білу үшін бақылау стратегияларының қатарын қолдана білуді көрсете алу
	Сыныптың, үлкен топтардың бірлескен іс-әрекеті	10.2.2.3 адал ойынды, патриотизм, ойын барысында одақтасуды көрсететін мінез-құлықты білдіру 10.3.2.1 қоғамда өзін-өзі ұстау ережелері мен дене мәдениетін игеру негізіндегі әлеуметтік қолданыстағы қызметтер мен тәсілдерді ұйымдастыру барысында өз икемдерді талдау 10.3.3.1 жарақаттанудың алдын-алу үшін дене жаттығуларымен айналысу барысында өз әрекетін талдау
	Әлеуметтік дағдыларды дамыту бойынша командамен жұмыс жасау	10.2.2.4 қозғалыс контекстеріне негізделген әртүрлі рөлдерді талдау және бейімдеу 10.3.2.2 нақты дене жаттығулары үшін денені алдын-ала дайындай алуы көрсету, организмді тиімді қалыпқа келтіруді бағалау
2-тоқсан		
	ҚТ. Денені бұрауды және бұрылуды қарастыру	10.3.3.1 жарақаттанудың алдын-алу үшін дене жаттығуларымен айналысу барысында өз әрекетін талдау 10.1.2.1 орындалатын жаттығулардың күрделілік деңгейін талдау 10.1.3.1 снарядтарда, снарядтар мен инвентарьларда

<p>Гимнастика арқылы қозғалыстарды басқару дағдыларын дамыту</p>	<p>Теңгеру және бұралу кезінде денені бақылау</p>	<p>гимнастикалық жаттығуларды орындау 10.1.3.4 арқанмен өрмелеуді еркін орындау</p>
	<p>Спорттық снарядтарында қозғалыстардың ретін топпен құрастыру</p>	<p>10.3.3.2 жазатайым жағдайлар мен жарақаттану кезінде алғашқы көмек көрсете білу және талдау жасау 10.1.2.1 орындалатын жаттығулардың күрделілік деңгейін талдау 10.2.1.1 қозғалыстағы қателіктерді түзеу және алдын-ала білу және денені дамытуға ықпал ететін жаттығулардың әртүрлі кезектілігіндегі қозғалыстарды орындау спаасын арттыруды көрсете білу және талдау</p>
		<p>10.1.3.4 демонстрировать лазание по канату 10.1.3.1 демонстрировать гимнастические упражнения на снарядах, со снарядами и инвентарем; выполнять страховку 10.3.1.1 дене шынықтырудың денсаулық және салауатты өмір салты үшін маңыздылығын түсінуді және білуді көрсету және талдау</p>
<p>Ұлттық және спорттық ойындарда меңгерген дағдылар мен түсініктерді жетілдіру</p>	<p>Командалық сезімдерін арттыру, кеңістік бағдарлау мен допты лақтыру дағдыларын дамыту</p>	<p>10.1.1.2 спорттың таңдаулы бір түріндегі қозғалыстарды талдау, оларды уақыттағы жағдаяттарда, қол бос кезеңінде орындау білу 10.1.3.2 допты алысқа және дәлдеп лақтыра алу 10.2.2.3 адал ойынды, патриотизм, ойын барысында одақтасуды көрсететін мінез-құлықты білдіру 10.3.2.2 нақты дене жаттығулары үшін денені алдын-ала дайындай аруды көрсету, организмді тиімді қалыпқа келтіруді бағалау 10.3.1.1 дене шынықтырудың денсаулық және салауатты өмір салты үшін маңыздылығын түсінуді және білуді көрсету және талдау</p>
		<p>10.1.1.3 негізгі дене қабілеттерін дамыту, дене сымбаты мен дене бітімін түзеу бойынша дербес сабақтарды талдау</p>

	Ойынды оқу және ұажетті тактиканы қолдану	10.2.2.1 жарысу және төрешілік етудің ережелерін талдау 10.3.1.3 дене жаттығуларын орындау арысында немесе одан кейін белгілі бір өзгерістерді білу үшін бақылау стратегияларының қатарын қолдана білуді көрсете алу
3-тоқсан		
Шаңғы/ кростық/коньки тебу дайындығын түсінуді және дағдыларын тақырыптық жұмыс арқылы дамыту	ҚТ. Тапсырмалар арқылы дене қалып-күйдің компоненттерін дамыту	10.1.1.1 түрлі дене жаттығуларын орындауда негізгі қозғалыс дағдылары мен ептілікті көрсету 10.1.2.1 орындалатын жаттығулардың күрделілік деңгейін талдау 10.1.3.5 жеке тік және көлденең кедергілерден өту және талдау 10.3.3.2 жазатайым жағдайлар мен жарақаттану кезінде алғашқы көмек көрсете білу және талдау жасау
	Аэробтық жаттықтырудың пайдасы	10.1.3.7 аумақтардың климаттық жағдайларына бір адымды жүрісті (бастапқы нұсқасын) орындау. Конькимен сырғанау. Тежелу және соқалы бұрылысты жасау. 3 км. қашықтықты жүріп өту. 10.1.1.3 негізгі дене қабілеттерін дамыту, дене сымбаты мен дене бітімін түзеу бойынша дербес сабақтарды талдау
	Дистанция жүру тапсырмалары	10.1.3.7 аумақтардың климаттық жағдайларына бір адымды жүрісті (бастапқы нұсқасын) орындау. Конькимен сырғанау. Тежелу және соқалы бұрылысты жасау. 3 км. қашықтықты жүріп өту. 10.2.1.1 қозғалыстағы қателіктерді түзеу және алдын-ала білу және денені дамытуға ықпал ететін жаттығулардың әртүрлі кезектілігіндегі қозғалыстарды орындау спаасын арттыруды көрсете білу және талдау
		10.1.3.6 спорттық ойындардың біріндегі комбинацияларды және реттілікті көрсету. Спорттық ойындардың бірінің негізгі ережелерін білу, төрешілік жасай алу 10.3.1.4 денсаулықты нығайтуға ықпал етуші дене

Ойын арқылы оқыту	ҚТ. Ойында тактикалық білімдерін арттыру	жаттығуларының қатарын орындау кезіндегі қиындықтар мен тәуекелдермен күресуге көмектесу үшін сәйкес реакцияларды қолдана білу және талдау 10.1.2.3 бұлшықеттерді босаңсытатын жаттығуларды өздігінен орындау, оларды өз қозғалыс режиміне қосу
	Ойындарда шешім қабылдауды үйрету жұмысы	10.3.2.1 қоғамда өзін-өзі ұстау ережелері мен дене мәдениетін игеру негізіндегі әлеуметтік қолданыстағы қызметтер мен тәсілдерді ұйымдастыру барысында өз икемдерді талдау
	Тормен ойындар арқылы шешім қабылдау дағдыларын дамыту	10.1.3.6 спорттық ойындардың біріндегі комбинацияларды және реттілікті көрсету. Спорттық ойындардың бірінің негізгі ережелерін білу, төрешілік жасай алу 10.2.2.3 адал ойынды, патриотизм, ойын барысында одақтасуды көрсететін мінез-құлықты білдіру 10.2.1.3 дене жаттығуларын дұрыс орындау үшін әлеуетті анықтау, өзінің және өзгелердің орындау икемдерін талдау
	Ойын арқылы ойлау мен қиялды дамыту	10.1.1.2 спорттың таңдаулы бір түріндегі қозғалыстарды талдау, оларды уақыттағы жағдаяттарда, қол бос кезеңінде орындау білу 10.1.3.6 спорттық ойындардың біріндегі комбинацияларды және реттілікті көрсету. Спорттық ойындардың бірінің негізгі ережелерін білу, төрешілік жасай алу 10.2.2.2 ойын барысында бірге ойнап жүрген адамдарға өз қатынасын және олардың өзара қатынастарын талдау
	4-тоқсан	
		10.1.2.2 жекелей қозғалыс тәртібін жасау, дене жаттығуларын таңдау және жоспарлау, жекелей тиімді еңбек қабілетін ұстап тұру 10.3.1.2 бастапқы және әртүрлі позаларда дұрыс тыныс алу дағыларын көрсетіе білу: отырған

Белсенді және дені сау	<p>ҚТ. Төзімділікті және денсаулықты нығайту</p>	<p>кезде, тұрып тұрған кезде, қол мен аяқты іртүрлі жағдайда ұстаған кезде, терең тыныс алған кезде 10.3.4.1 өзінің оқу және оқудан тыс қызметтері есебінен күн тәртібін ұстану және соны талдау 10.3.4.2 оқу барысында дене тәрбиелік және сауықтырушы іс-шаралар, таңғы жаттығуларды өткізу және ұйымдастыру бойынша тұрақты икемдер мен дағдыларды көрсете алу</p>
	Бұлшық ет төзімділігін арттыру жаттығулары	10.1.2.2 жекелей қозғалыс тәртібін жасау, дене жаттығуларын таңдау және жоспарлау, жекелей тиімді еңбек қабілетін ұстап тұру
	Сауықтыру жаттығулары	10.2.1.2 дене дамуының жекелей ерекшеліктерін есепке ала отырып , қозғалыстың жатықты болуы және кеңістік пен уақыт туралы түсініктерден хабар беретін нақты және тиімді дағдылар мен реттіліктердің қатарын қолдана алу және соны көрсете білу
	Таза ауада дене шынықтыру әрекеті	<p>10.3.1.2 бастапқы және әртүрлі позаларда дұрыс тыныс алу дағыларын көрсетіе білу: отырған кезде, тұрып тұрған кезде, қол мен аяқты іртүрлі жағдайда ұстаған кезде, терең тыныс алған кезде 10.2.1.2 дене дамуының жекелей ерекшеліктерін есепке ала отырып , қозғалыстың жатықты болуы және кеңістік пен уақыт туралы түсініктерден хабар беретін нақты және тиімді дағдылар мен реттіліктердің қатарын қолдана алу және соны көрсете білу 10.3.4.2 оқу барысында дене тәрбиелік және сауықтырушы іс-шаралар, таңғы жаттығуларды өткізу және ұйымдастыру бойынша тұрақты икемдер мен дағдыларды көрсете алу</p>
	Фитнес компонентерін дамыту: төзімділік пен жылдамдылық	<p>10.2.1.3 дене жаттығуларын дұрыс орындау үшін әлеуетті анықтау, өзінің және өзгелердің орындау икемдерін талдау 10.3.1.1 дене шынықтырудың денсаулық және салауатты өмір салты үшін маңыздылығын</p>

<p>Денсаулықты жақсартудың түсінік-ұғымдарды кеңейту</p>	<p>Денсаулықты нығайту: жылдамдылық, күш және ептілік</p>	<p>түсінуді және білуді көрсету және талдау</p> <p>10.1.3.3 ұзақтыққа және биіктікке секіре алу және өздігінен секіруді орындау</p> <p>10.3.1.4 денсаулықты нығайтуға ықпал етуші дене жаттығуларының қатарын орындау кезіндегі қиындықтар мен тәуекелдермен күресуге көмектесу үшін сәйкес реакцияларды қолдана білу және талдау</p> <p>10.3.4.2 оқу барысында дене тәрбиелік және сауықтырушы іс-шаралар, таңғы жаттығуларды өткізу және ұйымдастыру бойынша тұрақты икемдер мен дағдыларды көрсете алу</p> <p>10.2.2.2 ойын барысында бірге ойнап жүрген адамдарға өз қатынасын және олардың өзара қатынастарын талдау</p> <p>10.2.2.1 жарысу және төрешілік етудің ережелерін талдау</p> <p>10.2.2.3 адал ойынды, патриотизм, ойын барысында одақтасуды көрсететін мінез-құлықты білдіру</p> <p>10.3.2.1 қоғамда өзін-өзі ұстау ережелері мен дене мәдениетін игеру негізіндегі әлеуметтік қолданыстағы қызметтер мен тәсілдерді ұйымдастыру барысында өз икемдерді талдау</p> <p>10.3.4.1 өзінің оқу және оқудан тыс қызметтері есебінен күн тәртібін ұстану және соны талдау</p>
<p>Таза ауадағы ойындар мен эстафеталар</p>		

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 532-қосымша

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-6 сыныптар үшін "Түзету ырғағы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-6 сыныптар үшін "Түзету ырғағы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" Заңының 19-бабының 1 тармағына сәйкес әзірленген.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2. Оқу пәнінің мақсаты зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың жалпы және дене дамуындағы, жалпы және сөйлеу тілдік қимыл-қозғалыстағы, эмоциялық-ерік аясындағы кемшіліктерді түзетуге; жеке тұлғалық жағымды қасиеттері (достық пейілді, тәртіптілікті, ұжымшылдықты) дарытуға, эстетикалық тұрғыдан тәрбиелеуге көмектесу.

Ескерту. 2-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

3. Түзету ырғағы сабағының басты міндеттері:

1) қимыл-қозғалыстық өрісін: жинақылықты, мақсатты бағыттылықты, қимылдың жатықтығы мен мәнерлілігін дамыту;

2) ритмика сабағына жағымды қатынас қалыптастыру;

3) ырғақ сезімін қалыптастыру;

4) аспаптық музыкаға деген қажеттілікті қалыптастыру;

5) музыканың сүйемелдеуімен ырғақты және мәнерлі қозғалу, қимыл қарқынын музыканың ырғағымен үйлестіру қабілетін дамыту;

6) икемділікті, өз бойын билей білу сезімін, кеңістікте бағдарлау, қимыл-қозғалысын үйлестіру сезімдерін қалыптастыру;

7) би қимылдарына үйрету;

8) қимылдың мәнерлігін және бейнені бере білумен жұмыс жүргізу;

9) музыкаға эмоциялық жауап беруге тәрбиелеу, музыканы биіктігі, күші, ұзақтығы, тембрі бойынша ажырату;

10) қозғалыстық жадты дамыту.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

4. "Түзету ырағағы" пәні бойынша оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдемелерінің жүзеге асырылуы зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың білім алудағы ерекше қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған арнайы педагогикалық принциптерге негізделген.

Ескерту. 4-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

5. Білім алушыларды оқытудағы түзете дамыту принципі білім алушының даму кемшілігі табиғатының (яғни табиғат есептес) ерекшелігінесәйкес ағзаның сақталған атқарымдары мен жүйесін тірек ете отырып құруды білдіреді.

6. Түзете дамыту бағыттылық принципі оқу әрекетін арнайы әдіс-тәсілдермен қамтамасыз етеді. Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың сенсорлық ақпараттарды қабылдау және өңдеу жылдамдылығының баяулығы, танымдық белсенділігінің төмендігі және танымдық қызығушылығының әлсіздігі, қоршаған орта туралы білімі мен түсінігінің шектеулілігі, сөйлеу тілі дамуының кешеуілдеуі, тәртіпті еркін реттеу қабілетінің дамымауы, қимыл-қозғалыстағы және қимыл-қозғалысты үйлестірудегі кемшіліктер есепке алынады.

Ескерту. 6-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

7. Ұжымдық оқу процесі жағдайындағы білім алуда ерекше қажеттіліктері бар білім алушыға қатысты саралау және жекешелеу тәсілдеме бұзылыстары бір санаттағы білім алушылардың вариативтік типологиялық ерекшеліктерінің барлығына шартты болады. Жекешелеу тәсілі саралау тәсілінің нақтыламасы болып табылады.

8. Арнайы педагогикалық басшылықтың қажеттілік принципі. Арнайы педагог зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушы дамуының жалпы заңдылығын, сыныптағы әрбір білім алушының танымдық мүмкіндігін, арнайы педагогикалық көмек тәсілдерін біле отырып, білім алушылардың оқу-танымдық әрекетін ұйымдастырып қана қоймай, сонымен бірге, бұл процесті басқара алады.

Ескерту. 8-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

9. "Түзету ырағағы" оқу пәні бойынша бағдарламаны жүзеге асырудың негізгі принципі – музыкалық сүйемелдеу көмегімен нақты қимыл-қозғалыстық әрекет процесінде үйрету.

10. Осы бағдарлама зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушылардың жас және психофизикалық даму ерекшеліктерін есепке ала отырып құрылған.

Ескерту. 10-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

11. Бағдарлама материалы тапсырмалар мен мәліметтердің көлемінің арту және күрделену дәрежесі бойынша орналастырылған, бұл білім алушылардың білім мен икемділіктерінің аймағын кеңейтуге көмектеседі.

12. Мұғалім сабақтағы жұмыстың барлық кезеңдеріндегі музыкалық сүйемелдеуде қазақстандық композиторлардың шығармаларын пайдаланады.

13. Сөйлеу тілінің ырғағымен жұмыс сабақтың жеке кезеңі болып ерекшеленбейді, бірақ әр түрлі әрекет түрлерімен үйлестіріле жүргізіледі.

14. Ырғақ сабағы барлық керек-жарақтармен: мұғалімге арналған музыкалық аспап, күйтабақтардың жиынтығы бар ойнатқыш, магнитофон, әр білім алушының жаттығуды орындауына қажетті заттар (түрлі-түсті жалаушалар, шарлар, ленталар, орамалдар, шеңберлер, доптар, секіртпе жіптер, сылдырмақтар, бубендер, даңғаралар), балаларға арналған музыкалық құралдар (пианино, аккордеон, үрмелі сырнай) жабдықталған, кең

залда өтеді. Сондай-ақ залда орындықтар және балалардың музыкалық құралдарда ойнауларына арналған тіреуіштер болғаны жөн.

15. Сабаққа ұл балалар спорттық киім, қыз балалар футболка және жұқа шалбар (лосина), аяқтарына жұмсақ тәпішке (чешки) киюлеріне болады.

16. Ырғақ сабағында бағалар қойылмайды. Бағалау сөздік қолдау және ынталандыру арқылы жүзеге асырылады.

3-тарау. "Түзету ырғағы" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

17. "Түзету ырғағы" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 5-сыныпта аптасына – 1 сағат, оқу жылында 34 сағатты;
- 2) 6-сыныпта аптасына – 1 сағат, оқу жылында 34 сағатты құрайды.

18. Бағдарламадағы оқу материалы шоғырландыру қағидасының негізінде құрамдастырылған, бұл зияты зақымдалған білім алушыларда дағдыларды қалыптастырудың шынайы қиындықтарын есепке алуға мүмкіндік береді. Оқытудың әрбір жылында музыкалық-ритмикалық қимылдарды қайталау, бекіту және әдеттендіру үшін мүмкіндік тудырылады. Әрбір оқу жылында музыкалық-ырғақтық қимылдарды қайталауға, бекітуге және әдеттендіруге мүмкіндік тудырылады.

Ескерту. 18-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

19. "Түзету ырғағы" пәнінің мазмұны келесі бөлімдерді қамтиды:

- 1) 1-бөлім "Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар";
- 2) 2-бөлім "Музыкалық аспаптармен жаттығулар";
- 3) 3-бөлім "Би жаттығулары".

20. "Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) жүру және жүгіріс,
- 2) хореографиялық жаттығулар;
- 3) көркем гимнастика жаттығулары;
- 4) стэп-аэробика жаттығулары.

21. "Музыкалық аспаптармен жаттығулар" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) соқпалы аспаптарда жаттығу;
- 2) пернетақта аспаптарда жаттығулар.

22. "Би жаттығулары" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) халық биінің элементтері;
- 2) бал биінің элементтері;
- 3) заманауи би элементтері.

23. Әрбір бөлімде жаттығулар жүйесі берілген олардың көлемдері анықталған, сондай-ақ музыкалық-ырғақтық әрекет түрімен шұғылданған білім алушының меңгеретін білім мен біліктері көрсетілген.

24. Әрбір сабақта бағдарламаның барлық бөлімдері бойынша жұмыс берілген бірізділікпен жүзеге асырылады. Алайда сабақтың басында және аяғында ширығуды басатын, босаңсуға, тынышталуға арналған жаттығулар жүргізілетіндіктен, бағдарламаның әрбір бөлігіне сабақтың мақсатына қарай әр түрлі уақыт бөлінеді.

25. 5-сыныпқа арналған "Түзету ырғағы" пәнінің базалық мазмұны:

1) ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар. Хореография және көркем гимнастика құралдары Хореографиялық жаттығулар. Қолдардың позициялары, аяқтардың позициялары. Көркем гимнастика жаттығулары. Серіппемен қозғалыстар. Толқынды қозғалыстар. Сілтеу. Жүгіру. Тепе-теңдік. Динамикалық жаттығулар. Статикалық жаттығулар. Аралас жаттығулар;

2) музыкалық аспаптармен жаттығулар. Қарапайым жаттығуларды орындау, фортепиано, аккордеон, жезден гармоникадағы әндер. до1 – соль 1 шеңберінде екі қолмен гаммаларды бірге бір мезгілде орындау. Музыкалық аспаптарда таныс әннің әуендерін негізгі ырғағымен таныс ритмге байланыстырып анықтау. Цифрлық жүйеде музыкалық аспаптарды ойнауды үйрену;

3) би жаттығулары. "Диско" стиліндегі заманауи би элементтері. Қозғалыстардың белгіленген (алдын ала белгіленген) реттілігі бар би. Еркін нысандағы билер.

26. 6-сыныпқа арналған "Түзету ырғағы" пәнінің базалық мазмұны:

1) ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар. Қолдардың позициялары

(1-3 позиция), аяқтың позициясы (1-3 позиция). Еркін қозғалыста және тіреуіштегі аяқтардың позициялары. Жүріс және жүгіріс. Метрикалық пульсацияға сәйкес жүру. Көркем гимнастикадағы жаттығулар: серіппемен және толқынды қозғалыстар. Қолдардың бір позициядан екіншісіне ауысуы. Аяққа арналған машинаның жаттығулар : жартылай отыру, жүрелеу, аяқтарды жазу, аяқтарды сілтеу, сілтеулер. Секіру. Тепе-теңдікке жаттығулар: Динамикалық және статикалық жаттығулар. Айналу. Аралас жаттығулар. Гимнастикалық нысандармен жаттығулар - таяқтар, түйреуіштер, доптар;

2) музыкалық аспаптармен жаттығулар. Музыкалық аспаптар көмегімен ырғақты көшіру. Музыкалық фразалардың ішіндегі таныс әндер мен комплекстерді жаттау. Контрасттық регистрлердегі жоғары және төмен дыбыстар арасындағы айырмашылық және бір тізілімнен екіншісіне көшу (жоғары және төмен) ажырату. Пианино-гаммадағы екі қолмен бірге бір уақытта до1 – си 1 дейін орындау. Берілген ритмге сәйкес музыкалық аспаптарда импровизациялау. Музыкалық аспаптарда таныс әннің әуендерін негізгі ырғағымен таныс ритмге байланыстырып анықтау. Цифрлық жүйеде музыкалық аспаптарды ойнауды үйрену;

3) би жаттығулары. Бал биінің элементтері. Баяу вальс. Музыкалық өлшемі 3/4. Баяу , біркелкі қозғалыстарды дамытуға арналған жаттығулар. Вальс қадамы. Баяу фокстрот. Музыкалық өлшемі - 4/4. Фокстротқа тән баяу, ұзақ, сырғитын қадамдар, жалқау және асықпайтын жаттығулар. Танго. Музыкалық өлшемі - 2/4. Тангоға тән біркелкі

қозғалыстар. Танго қадамы. Латын Америка бал биі "Самба", "Ча-ча-ча". өндірістік тән серпімді Латын биіне тән серіппе тәріздес қозғалыстар. Степ-аэробика.

27. Оқу материалдарын осы бағдарлама бойынша сыныптар (тоқсандар) бойынша бөлу үлгі болып табылады, мұғалім оқу материалын білім алушылардың оқуын ерекшеліктерін ескере отырып, бір сыныптан екіншісіне дейінгі білім беру материалдарын зерттеуге аударуға құқылы. Әрбір сыныпта оқыту бұрын оқылған материалды қайталаудан басталады.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

28. Бағдарламада оқу мақсаттарын қолдануға, мониторинг өткізуге тиімді болу үшін кодтық белгі енгізілген. Кодтық белгідегі бірінші сан білім беру кезеңін, екінші сан бөлімді, үшінші сан оқу мақсатының реттік нөмерін көрсетеді. Мысалы, 5.2.2.1 кодындағы "5" – сынып, "2.2" – бөлім және бөлімше, "1" – оқу мақсатының реттік саны.

29. Оқыту мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

1) 1-бөлім "Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар":

1-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары:	
	5-сынып	6-сынып
1.1 Жүріс және жүгіріс	5.1.1.1 сабаққа дайындалу және ұйымдасқан түрде сыныпқа кіру 5.1.1.2 саптағы жүріс үшін санау, жүрісті жүрелей отырумен кезектестіру 5.1.1.3 жүру, аяқтың ұшымен қозғалу (2\4, 4\4 музыканың сүйемелдеуімен); тактінің күшті бөлігін ерекшелеу 5.1.1.4 қозғалыс кезінде, мүсінді сақтай отырып, бір шеңберден жеке екі шеңбер құрау 5.1.1.5 қимылдың барлық түрін музыкамен үйлестіре орындау 5.1.1.6 келесі жүріс түрлерін қолдану: жұмсақ, биік, үшкір және кең кадам; жүгірістің әр түрлі түрлерін қолдану: биік, үшкір және кең жүгіріс 5.1.1.7 жүріс пен жүгірістің қарқыны мен сипатын музыкалық сүйемелдеудің қарқыны мен сипатына сәйкес өздігінен өзгерту 5.1.1.8 хореографиялық жаттығуларды (қол, аяқ жағдайы) орындау 5.1.1.9 көркем гимнастика қимылдарын: қолмен және аяқпен	6.1.1.1 қимыл бағытын бағдарлау және атау 6.1.1.2 егістіктерді (еңбектеді, жүгірді, жүрді) және үстеулерді (алға, артқа, төмен, жоғары, оңға, солға, жанына, тура, көлденеңінен) пайдалана отырып, қимыл траекториясы туралы сөздік есеп беру 6.1.1.3 бірден сапқа тұру, бой бойынша сапқа тұру, көру және есту белгісі бойынша шеңбер құрау 6.1.1.4 қимылды тоқтатпай, соқтығыспай, мүсін мен тепе-теңдікті сақтай, саптан шашырап жүру, содан кейін шеңбер құрау 6.1.1.5 метрикалық тамыр соғуға сәйкес жүру: арқаны тік ұстаған қалыпта жүрісті жүрелеумен, тізе бүгумен, аяқ ұшымен, кең және ұсақ қадаммен, өкшемен жүрумен кезектестіру 6.1.1.6 заттармен және затсыз түрлендіре жүру 6.1.1.7 биік, үшкір және кең жүгірісті орындау

	серіппелі, толқын тәрізді қимылдарды, сермеуді, секірісті, тепе-теңдікті, бұрылыстарды орындау	6.1.1.8 жүрген және жүгірген кезде қолмен әр түрлі қимылдарды орындау
1.2 Хореографиялық жаттығулар	<p>5.1.2.1 бастапқы қалып болып табылатын қолдың дайындық жағдайын меңгеру және орындау</p> <p>5.1.2.2 бірінші қалыпты орындау – қол кеуде тұсында алға қарай созылған, алақан денеге қараған, шынтақ жанына қарай дөңгеленген, иық түскен, бір қолдың саусақтары екінші қолдың саусақтарынан 5-10 сантиметр қашықтықта</p> <p>5.1.2.3 екінші қалыпты орындау – дөңгеленген қолдар жанына қарай созылған және иықтан біршама төмен және денеден біраз алға қарай орналасқан, шынтақтар бірінші қалыпқа қарағанда артқа қарай біршама тіктелген, алақан бір-біріне қараған</p> <p>5.1.2.4 үшінші қалыпты орындау – қол жоғарыда (көрінетіндей), қол басы мен шынтақтар беттің алдында және жанына қарай, ал алақандар төмен қарай орналасқан</p> <p>5.1.2.5 тіректегі аяқ қалпын меңгеру және орындау</p> <p>5.1.2.6 аяқтың бірінші қалпы – өкше бірге, аяқ ұштары жан-жаққа қараған</p> <p>5.1.2.7 екінші қалыпты орындау – аяқ табан ұзындығы қашықтықтығында алшақ қойылған, аяқ ұшы жан-жаққа қараған</p> <p>5.1.2.8 үшінші қалыпты орындау – бір табанның өкшесі екінші табанның ортасында, аяқ ұшы жан-жаққа қараған</p> <p>5.1.2.9 жаттығуды тірекке қарап тұрған қалыпта орындау</p>	<p>6.1.2.1 қолдың бірінші, екінші, үшінші қалпын орындау</p> <p>6.1.2.2 қол басын барлық қалыпта жеңіл, ширықтырмай ұстау</p> <p>6.1.2.3 қолға арналған жаттығуларды дене қимылымен біріктіру</p> <p>6.1.2.4 аяқтың қалпын және қимылды тірек жанындағы қалып бойынша орындау</p> <p>6.1.2.5 жаттығуды тірекке бетімен, содан кейін бүйірмен тұрған қалыпта орындау</p> <p>6.1.2.6 жаттығуларды тірек жанында орындау: жүрелеп отыру, жартылай жүрелеп отыру, аяқты әр түрлі бағытта тіктеу, аяқты сермеу қимылын орындау</p>
	<p>5.1.3.1 серіппелі қимылдарды орындау – буынды немесе буындарды біркелкі бұғу және жазу</p> <p>5.1.3.2 музыкадағы акценттерді серіппелі қимылмен ерекшелеу</p> <p>5.1.3.3 қолмен серіппелі қимылдарды бір мезгілде және кезекпен әр түрлі бағытта орындау</p>	<p>6.1.3.1 5-сыныпта оқыған көркем гимнастика жаттығуларын қайталау және бекіту</p> <p>6.1.3.2 қолмен серіппелі және толқын тәріздес қимылдарды</p>

1.3 Көркем гимнастикалық жаттығулар

5.1.3.4 серіппелі қимылдарды аяқпен орындау – екі аяқпен бір орында тұрып орындау

5.1.3.5 аяқтың ұшымен көтерілу және тізені бүкпей табанмен түсу; табанмен тұрып тізені бұғу және жазу

5.1.3.6 бір орында тұрып, дене ауырлығын бір аяқтан екінші аяққа серіппелі қимылмен ауыстыра, алға-артқа қарай қозғалу; оң содан кейін сол аяғының тізесін бұғуді орындау

5.1.3.7 колмен, кеудемен және бүкіл денемен толқын тәрізді қимылды орындау

5.1.3.8 көркем гимнастика жаттығуларын 3/4 көлемдегі, ақырын немесе орташа қарқындағы лирикалық, жайлы әуеннің сүйемелдеуімен орындау

5.1.3.9 бүтін толқынды қимылды орындауға арналған дайындық жаттығуларды орындау; бүтін толқынды қимылды орындау үшін бастапқы қалыпты – дөңгелектене жүрелеп отыруды орындау

5.1.3.10 бүтін толқынды қимылды өзінің мүмкіндігіне қарай орындау , алайда орындауды жетілдіруге тырысу

5.1.3.11 аяқты сермеуді орындау

5.1.3.12 барлық дененің немесе оның жеке бөліктерінің (қол, аяқ) бүтін қимылын бірізділікпен орындау

5.1.3.13 сермеуді аяқпен, қолмен, кеудемен және барлық денемен орындау

5.1.3.14 2/4, 3/4 көлемдегі сергек музыканың сүйемелдеуімен сермеуді орындау, дыбыстың қаттылығы, қарқыны сермеу амплитудасына тәуелді болады

5.1.3.15 секірістерді бұрылыстармен, сермеумен, би қадамдарымен, ырғақтық тапсырмалармен үйлестіре орындау

орындау, қолды бір қалыптан екінші қалыпқа аудару

6.1.3.3 станок жанында аяққа арналған жаттығуларды орындау: жартылай жүрелеу, жүрелеу, аяқты тіктеу, аяқты серпу

6.1.3.4 секірістерді орындау

6.1.3.5 тепе-теңдікті сақтауға берілген жаттығуларды орындау, әр түрлі тіректерде тепе-теңдігін сақтау

6.1.3.6 динамикалық жаттығуларды орындау: тіректің шектелген ауданы немесе жоғары көтерілген тіректе – гимнастикалық орындықта, бумда, еденде анық сызылған жолақ жағдайында орындалатын адымдау, жүгіріс, секіріс

6.1.3.7 статикалық жаттығуларды орындау: екі аяқпен (аяқ ұшымен) әр түрлі тұрыстар, әр түрлі қалыпта бір аяқпен тұру (бос аяқ алға, артқа, жанына қарай созылған, дененің еңкеюімен), еденде немесе сәл көтерілген тіректе тізерлеп тұру

6.1.3.8 дененің бұрылуына берілген жаттығуларды орындау: қимылдағы тұрақтылықты сақтау, бір немесе екі аяқпен 180, 360 және одан да үлкен градусқа бұрылу; бұрын меңгерген бұрылыстарды тепе-теңдікке берілген және би қадамдарымен біріктіру

6.1.3.9 аралас жаттығуларды орындау – тұрақты статикалық қалыппен аяқталатын қимылдық әрекеттерді орындау

6.1.3.10 әр түрлі секірістерді орындағанда жерге түсе білу, бұрылыстарды, жүрелеп отыруды, еңкеюді орындағаннан кейін тепе-теңдікті сақтау

6.1.3.11 жаттығуларды гимнастикалық заттармен – шеңбер, кегль, доппен орындау

6.1.4.1 степ-аэробика жаттығуларын меңгеру және

1.4 Стэп-аэробика жаттығулары		<p>орындау: стептегі (платформадағы) қимыл үйлесімділігіне берілген жаттығулар</p> <p>6.1.4.2 Basic-step (басик стэп) меңгеру және орындау:– платформадағы"негізгі қадам", сол және оң аяғын кезектестіру</p> <p>6.1.4.3 платформада V-step (ви-стэп) – "ви-қадамдарды" шапалакпен, степте оңға, степте солғаорындау</p> <p>6.1.4.4 Top-up (топ ап) – "үстінен тигізу" меңгеру, платформадағы қадамдар</p> <p>6.1.4.5 Lift-step (лифт стэп) меңгеру – степте тізені көтеріп адымдау; стептегі жалғамалы қадам</p>
-------------------------------	--	--

2) 2-бөлім "Музыкалық аспаптармен жаттығулар":

2-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары:	
	5-сынып	6-сынып
2.1 Соқпалы аспаптарда жаттығу	<p>5.2.1.1 берілген ырғақты соқпалы аспаптар көмегімен шығару</p> <p>5.2.1.2 музыкалық аспаптармен таныс өлеңнің негізгі ырғағын бере білу</p> <p>5.2.1.3 берілген ырғақ бойынша таныс өлеңнің әуенін анықтау</p>	<p>6.2.1.1 берілген ырғақты соқпалы аспаптар көмегімен шығару</p> <p>6.2.1.2 музыкалық аспаптармен таныс өлеңнің негізгі ырғағын бере білу</p> <p>6.2.1.3 берілген ырғақ бойынша таныс өлеңнің әуенін анықтау</p> <p>6.2.1.4 таныс өлеңдерден жеңіл музыкалық тіркестердің ырғағын жаттау</p>
2.2 Пернелі аспаптарда жаттығу	<p>5.2.2.1 музыкалық аспаптарды дыбысталуы бойынша тану</p> <p>5.2.2.2 пианинода екі қолымен бір мезгілде до1 – соль көлеміндегі гамманы орындау</p> <p>5.2.2.3 сандық жүйе бойынша пернелі музыкалық аспаптарда ойнауға үйрену</p> <p>5.2.2.4 пианино, аккордеон, үрмелі сырнайда оңай жаттығуларды орындау</p> <p>5.2.2.5 сандық жүйені пайдалана отырып, музыкалық аспаптарда жеңіл 1-2 өлеңді немесе әуенді орындау</p>	<p>6.2.2.1 қарама-қайшы регистрлердегі жоғары және төменгі дыбыстарды, бір регистрден екінші регистрге өтуді (жоғары-төмен) ажырату</p> <p>6.2.2.2 пианинода екі қолымен бір мезгілде до1 – соль көлеміндегі гамманы орындау</p> <p>6.2.2.3 сандық жүйе бойынша пернелі музыкалық аспаптарда ойнауға үйретуді ұсыну</p> <p>6.2.2.4 сандық жүйені пайдалана отырып, музыкалық аспаптарда жеңіл 2-3 өлеңді немесе әуенді орындау</p> <p>6.2.2.5 берілген ырғаққа сәйкес музыкалық аспаптардан дыбыс шығару</p>

3) 3-бөлім "Би жаттығулары":

3-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары:	
	5-сынып	6-сынып
3.1 Халық биінің элементтері	<p>5.3.1.1 халық биін музыкалық сүйемелдеудің көңіл күйін эмоциямен білдіру</p> <p>5.3.1.2 түзету ритмикасы сабақтарында алған икемділіктері мен дағдыларын күнделікті өмірде пайдалану</p> <p>5.3.1.3 ертеңгіліктерде дұрыс және әдемі билеу, сынып пен мектептегі көркем өнерпаздар үйірмесіне белсене қатысу</p>	<p>6.3.1.1 кейбір халық билеріне тән негізгі қимылдарды ажырату, биде әдемі және мәнерлі қимылдай білу</p> <p>6.3.1.2 түзету ритмикасы сабақтарында алған икемділіктері мен дағдыларын күнделікті өмірде пайдалану</p> <p>6.3.1.3 ертеңгіліктерде дұрыс және әдемі билеу, сынып пен мектептегі көркем өнерпаздар үйірмесіне белсене қатысу</p>
3.2 Бал биінің элементтері	<p>5.3.2.1 жауапкершілік байқату, жұппен билегенде өзара әрекеттене білу, қиындықтарды жеңу</p> <p>5.3.2.2 баяу, жайлы қимылдарды, вальс қадамын (музыкалық көлемі 3/4); үйретуге арналған жаттығуларды орындау</p> <p>5.3.2.3 баяу фокстрот (музыкалық көлемі 4/4) қимылын орындау</p> <p>5.3.3.4 факстротқа тән ұзын, жеңіл , жатық қадамдарды, еркін, байсалды, еріншек, асықпайтын қимылдарды үйретуге арналған жаттығуларды орындау</p> <p>5.3.3.5 көркем бейнелерді икемді қимылдар мен ырғақты санау құралдарымен және адам денесінің мәнерлі қалпын үздіксіз ауыстыру арқылы құру</p>	<p>6.3.2.1 негізгі бал билерінің: вальс, танго, самба, ча-ча-ча, румба шығу тарихын білу</p> <p>6.3.2.2 5-сыныпта үйренген кейбір бал билеріне тән негізгі қимылдарды қайталау және бекіту</p> <p>6.3.2.3 жұптық танго биінің ақырын, жатық қимылдарын (музыкалық көлемі 2/4 орындау)</p> <p>6.3.2.4 латынамерикалық билерге тән серіппелі қимылдарды үйретуге берілген жаттығуларды орындау</p> <p>6.3.2.5 латынамерикалық бал билерін: "Самба", " Ча-ча-ча" белсенді орындау</p> <p>6.3.2.6 вальс, танго, самба билерін музыкалық сүйемелдеудің көңіл күйін эмоциямен білдіру</p> <p>6.3.2.7 бидің көркем бейнесін ырғақты санау және қимылдарды мәнерлі ауыстыру арқылы құру</p> <p>6.3.2.8 түзету ритмикасы сабақтарында алған икемділіктері мен дағдыларын күнделікті өмірде пайдалану</p> <p>6.3.2.9 сынып пен мектептегі көркем өнерпаздар үйірмесіне белсене қатысу</p>
	<p>5.3.3.1 кейбір заманауи билерге тән негізгі қимылдарды ажырату</p>	<p>6.3.3.1 биді музыкасына қарай дұрыс анықтау, бидің қажетті қимылы мен қарқынын табу, қимылда метрді, ырғақтық суретті , акцентті ерекшелену, қимылды музыкалық тіркес бөлігінің ауысуына сәйкес тыңдау және өздігінен өзгерту</p>

3.3 Заманауи би элементтері	<p>5.3.3.2 би жаттығуларын орындау, "диско" стиліндегі жеңіл заманауи билерді орындау</p> <p>5.3.3.3 заманауи музыканы білім алушылардың музыкалық қызығушылықтарын есепке алып, мұғалімнің шешімімен пайдалану</p> <p>5.3.3.4 биде музыканың ең бір динамикалық жерін ерекшелеп көрсету үшін секірістерді пайдалану</p> <p>5.3.3.5 музыканың сипатын қол, аяқ, дененің нақты, ырғақты қимылын қадаммен ырғақтық үйлестіру арқылы бере білу</p>	<p>6.3.3.2 ұсынылған элементтерді меңгеруіне қарай жаңаларын қосу, жаттығуды күрделендіру, қимылда орындау, қимылдың қарқынын, амплитудасын арттыру</p> <p>6.3.3.3 "диско" стиліндегі заманауи билердің элементтерін орындау</p> <p>6.3.3.4 қимылдарының бірізділігі бекітілген (алдын ала анықталған) билерді орындау</p> <p>6.3.3.5 еркін тұруымен ерекшеленетін билерді орындау</p> <p>6.3.3.6 би билегенде шығармашылық дербестік және өзін-өзі эмоциялық көрсету белгілерін байқату</p>
-----------------------------	---	--

30. Осы Бағдарлама зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-6 сыныптар үшін "Түзету ырғағы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

Ескерту. 30-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

31. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-6 сыныптар үшін "Түзету ырғағы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Ескерту. Қосымшаның жоғарғы оң жақ бұрышы жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Зияты жеңіл түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-6 сыныптар үшін "Түзету ырғағы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1) 5-сынып:

1-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
		5.1.1.1 сабаққа дайындалу және ұйымдасқан түрде сыныпқа кіру

1. Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	1.1 Жүріс және жүгіріс	<p>5.1.1.2 саптағы жүріс үшін санау, жүрісті жүрелей отырумен кезектестіру</p> <p>5.1.1.3 жүру, аяқтың ұшымен қозғалу (2\4, 4\4 музыканың сүйемелдеуімен); тактінің күшті бөлігін ерекшелеу</p> <p>5.1.1.4 қозғалыс кезінде, мүсінді сақтай отырып, бір шеңберден жеке екі шеңбер құрау</p>
	1.2 Хореографиялық жаттығулар	<p>5.1.2.1 бастапқы қалып болып табылатын қолдың дайындық жағдайын меңгеру және орындау</p> <p>5.1.2.2 бірінші қалыпты орындау – қол кеуде тұсында алға қарай созылған, алақан денеге қараған, шынтақ жанына қарай дөңгеленген, иық түскен, бір қолдың саусақтары екінші қолдың саусақтарынан 5-10 сантиметр қашықтықта</p> <p>5.1.2.3 екінші қалыпты орындау – дөңгеленген қолдар жанына қарай созылған және иықтан біршама төмен және денеден біраз алға қарай орналасқан, шынтақтар бірінші қалыпқа қарағанда артқа қарай біршама тіктелген, алақан бір-біріне қараған</p>
	1.3 Көркем гимнастикалық жаттығулар	<p>5.1.3.1 серіппелі қимылдарды орындау – буынды немесе буындарды біркелкі бұғу және жазу</p> <p>5.1.3.2 музыкадағы акценттерді серіппелі қимылмен ерекшелеу</p> <p>5.1.3.3 қолмен серіппелі қимылдарды бір мезгілде және кезекпен әр түрлі бағытта орындау</p> <p>5.1.3.4 серіппелі қимылдарды аяқпен орындау – екі аяқпен бір орында тұрып орындау</p> <p>5.1.3.5 аяқтың ұшымен көтерілу және тізені бүкпей табанмен түсу; табанмен тұрып тізені бұғу және жазу</p>
2. Музыкалық аспаптармен жаттығулар	2.1 Соқпалы аспаптарда жаттығу	5.2.1.1 берілген ырғақты соқпалы аспаптар көмегімен шығару
	2.2 Пернелі аспаптарда жаттығу	<p>5.2.2.1 музыкалық аспаптарды дыбысталуы бойынша тану</p> <p>5.2.2.2 пианинода екі қолымен бір мезгілде до1 – соль көлеміндегі гамманы орындау</p>

3. Би жаттығулары	3.1 Халық биінің элементтері	5.3.1.1 халық биін музыкалық сүйемелдеудің көңіл күйін эмоциямен білдіру
	3.2 Бал биінің элементтері	5.3.2.1 жауапкершілік байқату, жұппен билегенде өзара әрекеттене білу, қиындықтарды жеңу 5.3.2.2 баяу, жайлы қимылдарды, вальс қадамын (музыкалық көлемі 3/4)
	3.3 Заманауи би элементтері	5.3.3.1 кейбір заманауи билерге тән негізгі қимылдарды ажырату
2-тоқсан		
1. Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	1.1 Жүріс және жүгіріс	5.2.2.1 музыкалық аспаптарды дыбысталуы бойынша тану 5.2.2.2 пианинода екі қолымен бір мезгілде до1 – соль көлеміндегі гамманы орындау 5.2.2.3 сандық жүйе бойынша пернелі музыкалық аспаптарда ойнауға үйрену; 5.2.2.4 пианино, аккордеон, үрмелі сырнайда оңай жаттығуларды орындау 5.2.2.5 сандық жүйені пайдалана отырып, музыкалық аспаптарда жеңіл 1-2 өлеңді немесе әуенді орындау
	1.2 Хореографиялық жаттығулар	5.1.2.1 бастапқы қалып болып табылатын қолдың дайындық жағдайын меңгеру және орындау 5.1.2.2 бірінші қалыпты орындау – қол кеуде тұсында алға қарай созылған, алақан денеге қараған, шынтақ жанына қарай дөңгеленген, иық түскен, бір қолдың саусақтары екінші қолдың саусақтарынан 5-10 сантиметр қашықтықта 5.1.2.3 екінші қалыпты орындау – дөңгеленген қолдар жанына қарай созылған және иықтан біршама төмен және денеден біраз алға қарай орналасқан, шынтақтар бірінші қалыпқа қарағанда артқа қарай біршама тіктелген, алақан бір-біріне қараған 5.1.2.4 үшінші қалыпты орындау – қол жоғарыда (көрінетіндей), қол басы мен шынтақтар беттің алдында және жанына қарай, ал алақандар төмен қарай орналасқан

	<p>1.3 Көркем гимнастикалық жаттығулар</p>	<p>5.1.3.1 серіппелі қимылдарды орындау – буынды немесе буындарды біркелкі бүгу және жазу 5.1.3.2 музыкадағы акценттерді серіппелі қимылмен ерекшелеу 5.1.3.3 қолмен серіппелі қимылдарды бір мезгілде және кезекпен әр түрлі бағытта орындау 5.1.3.4 серіппелі қимылдарды аяқпен орындау – екі аяқпен бір орында тұрып орындау 5.1.3.5 аяқтың ұшымен көтерілу және тізені бүкпей табанмен түсу; табанмен тұрып тізені бүгу және жазу 5.1.3.6 бір орында тұрып, дене ауырлығын бір аяқтан екінші аяққа серіппелі қимылмен ауыстыра, алға-артқа қарай қозғалу; оң содан кейін сол аяғының тізесін бүгуді орындау 5.1.3.7 қолмен, кеудемен және бүкіл денемен толқын тәрізді қимылды орындау 5.1.3.8 көркем гимнастика жаттығуларын 3/4 көлемдегі, ақырын немесе орташа қарқындағы лирикалық, жайлы әуеннің сүйемелдеуімен орындау</p>
<p>2. Музыкалық аспаптармен жаттығулар</p>	<p>2.1 Соқпалы аспаптарда жаттығу</p>	<p>5.2.1.1 берілген ырғақты соқпалы аспаптар көмегімен шығару 5.2.1.2 музыкалық аспаптармен таныс өлеңнің негізгі ырғағын бере білу</p>
	<p>2.2 Пернелі аспаптарда жаттығу</p>	<p>5.2.2.1 музыкалық аспаптарды дыбысталуы бойынша тану 5.2.2.2 пианинода екі қолымен бір мезгілде до1 – соль көлеміндегі гамманы орындау 5.2.2.3 сандық жүйе бойынша пернелі музыкалық аспаптарда ойнауға үйрену</p>
	<p>3.1 Халық биінің элементтері</p>	<p>5.3.1.1 халық биін музыкалық сүйемелдеудің көңіл күйін эмоциямен білдіру 5.3.1.2 түзету ритмикасы сабақтарында алған икемділіктері мен дағдыларын күнделікті өмірде пайдалану</p>
		<p>5.3.2.1 жауапкершілік байқату, жұппен билегенде өзара</p>

3. Би жаттығулары	3.2 Бал биінің элементтері	<p>әрекеттене білу, қиындықтарды жеңу;</p> <p>5.3.2.2 баяу, жайлы қимылдарды, вальс қадамын (музыкалық көлемі 3/4); үйретуге арналған жаттығуларды орындау</p> <p>5.3.2.3 баяу фокстрот (музыкалық көлемі 4/4) қимылын орындау;</p>
	3.3 Заманауи би элементтері	<p>5.3.3.1 кейбір заманауи билерге тән негізгі қимылдарды ажырату</p> <p>5.3.3.2 би жаттығуларын орындау, "диско" стиліндегі жеңіл заманауи билерді орындау</p>
3-тоқсан		
	1.1 Жүріс және жүгіріс	<p>5.1.1.1 сабаққа дайындалу және ұйымдасқан түрде сыныпқа кіру</p> <p>5.1.1.2 саптағы жүріс үшін санау, жүрісті жүрелей отырумен кезектестіру</p> <p>5.1.1.3 жүру, аяқтың ұшымен қозғалу (2\4, 4\4 музыканың сүйемелдеуімен); тактінің күшті бөлігін ерекшелеу</p> <p>5.1.1.4 қозғалыс кезінде, мүсінді сақтай отырып, бір шеңберден жеке екі шеңбер құрау</p> <p>5.1.1.5 қимылдың барлық түрін музыкамен үйлестіре орындау</p> <p>5.1.1.6 келесі жүріс түрлерін қолдану: жұмсақ, биік, үшкір және кең қадам; жүгірістің әр түрлі түрлерін қолдану: биік, үшкір және кең жүгіріс</p> <p>5.1.1.7 жүріс пен жүгірістің қарқыны мен сипатын музыкалық сүйемелдеудің қарқыны мен сипатына сәйкес өздігінен өзгерту</p> <p>5.1.1.8 хореографиялық жаттығуларды (қол, аяқ жағдайы) орындау</p>
		<p>5.1.2.1 бастапқы қалып болып табылатын қолдың дайындық жағдайын меңгеру және орындау</p> <p>5.1.2.2 бірінші қалыпты орындау – қол кеуде тұсында алға қарай созылған, алақан денеге қараған, шынтак жанына қарай дөңгеленген, иық түскен, бір қолдың саусақтары екінші қолдың саусақтарынан 5-10 сантиметр қашықтықта</p>

1. Бірғақтық-гимнастикалық жаттығулар

1.2 Хореографиялық жаттығулар

5.1.2.3 екінші қалыпты орындау – дөңгеленген қолдар жанына қарай созылған және иықтан біршама төмен және денеден біраз алға қарай орналасқан, шынтақтар бірінші қалыпқа қарағанда артқа қарай біршама тіктелген, алақан бір-біріне қараған

5.1.2.4 үшінші қалыпты орындау – қол жоғарыда (көрінетіндей), қол басы мен шынтақтар беттің алдында және жанына қарай, ал алақандар төмен қарай орналасқан

5.1.2.5 тіректегі аяқ қалпын меңгеру және орындау

5.1.2.6 аяқтың бірінші қалпы – өкше бірге, аяқ ұштары жан-жаққа қараған

5.1.2.7 екінші қалыпты орындау – аяқ табан ұзындығы қашықтығында алшак қойылған, аяқ ұшы жан-жаққа қараған

1.3 Көркем гимнастикалық жаттығулар

5.1.3.1 серіппелі қимылдарды орындау – буынды немесе буындарды біркелкі бүгу және жазу

5.1.3.2 музыкадағы акценттерді серіппелі қимылмен ерекшелеу

5.1.3.3 қолмен серіппелі қимылдарды бір мезгілде және кезекпен әр түрлі бағытта орындау

5.1.3.4 серіппелі қимылдарды аяқпен орындау – екі аяқпен бір орында тұрып орындау;

5.1.3.5 аяқтың ұшымен көтерілу және тізені бүкпей табанмен түсу; табанмен тұрып тізені бүгу және жазу

5.1.3.6 бір орында тұрып, дене ауырлығын бір аяқтан екінші аяққа серіппелі қимылмен ауыстыра, алға-артқа қарай қозғалу; оң содан кейін сол аяғының тізесін бүгуді орындау

5.1.3.7 қолмен, кеудемен және бүкіл денемен толқын тәрізді қимылды орындау

5.1.3.8 көркем гимнастика жаттығуларын 3/4 көлемдегі, ақырын немесе орташа қарқындағы лирикалық, жайлы әуеннің сүйемелдеуімен орындау

		<p>5.1.3.9 бүтін толқынды қимылды орындауға арналған дайындық жаттығуларды орындау; бүтін толқынды қимылды орындау үшін бастапқы қалыпты – дөңгелектене жүрелеп отыруды орындау</p> <p>5.1.3.10 бүтін толқынды қимылды өзінің мүмкіндігіне қарай орындау , алайда орындауды жетілдіруге тырысу;</p> <p>5.1.3.11 аяқты сермеуді орындау</p> <p>5.1.3.12 барлық дененің немесе оның жеке бөліктерінің (қол, аяқ) бүтін қимылын бірізділікпен орындау</p> <p>5.1.3.13 сермеуді аяқпен, колмен, кеудемен және барлық денемен орындау</p>
<p>2. Музыкалық аспаптармен жаттығулар</p>	<p>2.1 Соқпалы аспаптарда жаттығу</p>	<p>5.2.1.1 берілген ырғақты соқпалы аспаптар көмегімен шығару;</p> <p>5.2.1.2 музыкалық аспаптармен таныс өлеңнің негізгі ырғағын бере білу;</p> <p>5.2.1.3 берілген ырғақ бойынша таныс өлеңнің әуенін анықтау</p>
	<p>2.2 Пернелі аспаптарда жаттығу</p>	<p>5.2.2.1 музыкалық аспаптарды дыбысталуы бойынша тану</p> <p>5.2.2.2 пианинода екі қолымен бір мезгілде до1 – соль көлеміндегі гамманы орындау</p> <p>5.2.2.3 сандық жүйе бойынша пернелі музыкалық аспаптарда ойнауға үйрену;</p> <p>5.2.2.4 пианино, аккордеон, үрмелі сырнайда оңай жаттығуларды орындау</p>
	<p>3.1 Халық биінің элементтері</p>	<p>5.3.1.1 халық биін музыкалық сүйемелдеудің көңіл күйін эмоциямен білдіру</p> <p>5.3.1.2 түзету ритмикасы сабақтарында алған икемділіктері мен дағдыларын күнделікті өмірде пайдалану</p> <p>5.3.1.3 ертеңгіліктерде дұрыс және әдемі билеу, сынып пен мектептегі көркем өнерпаздар үйірмесіне белсене қатысу</p>
		<p>5.3.2.1 жауапкершілік байқату, жұппен билегенде өзара әрекеттене білу, қиындықтарды жеңу</p>

3. Би жаттығулары	3.2 Бал биінің элементтері	<p>5.3.2.2 баяу, жайлы қимылдарды, вальс қадамын (музыкалық көлемі 3/4); үйретуге арналған жаттығуларды орындау</p> <p>5.3.2.3 баяу фокстрот (музыкалықкөлемі4/4) қимылын орындау</p> <p>5.3.3.4 факстротқа тән ұзын, жеңіл , жатық кадамдарды, еркін, байсалды, еріншек, асықпайтын қимылдарды үйретуге арналған жаттығуларды орындау</p>
	3.3 Заманауи би элементтері	<p>5.3.3.1 кейбір заманауи билерге тән негізгі қимылдарды ажырату</p> <p>5.3.3.2 би жаттығуларын орындау, "диско" стиліндегі жеңіл заманауи билерді орындау</p> <p>5.3.3.3 заманауи музыканы білім алушылардың музыкалық қызығушылықтарын есепке алып, мұғалімнің шешімімен пайдалану</p> <p>5.3.3.4 биде музыканың ең бір динамикалық жерін ерекшелеп көрсету үшін секірістерді пайдалану</p>
4-тоқсан		
	1.1 Жүріс және жүгіріс	<p>5.1.1.1 сабаққа дайындалу және ұйымдасқан түрде сыныпқа кіру</p> <p>5.1.1.2 саптағы жүріс үшін санау, жүрісті жүрелей отырумен кезектестіру</p> <p>5.1.1.3 жүру, аяқтың ұшымен қозғалу (2\4, 4\4 музыканың сүймелдеуімен); тактінің күшті бөлігін ерекшелеу</p> <p>5.1.1.4 қозғалыс кезінде, мүсінді сақтай отырып, бір шеңберден жеке екі шеңбер құрау</p> <p>5.1.1.5 қимылдың барлық түрін музыкамен үйлестіре орындау</p> <p>5.1.1.6 келесі жүріс түрлерін қолдану: жұмсақ, биік, үшкір және кең кадам;жүгірістің әр түрлі түрлерін қолдану: биік, үшкір және кең жүгіріс</p> <p>5.1.1.7 жүріс пен жүгірістің қарқыны мен сипатын музыкалық сүймелдеудің қарқыны мен сипатына сәйкес өздігінен өзгерту</p> <p>5.1.1.8 хореографиялық жаттығуларды (қол, аяқ жағдайы) орындау</p>

		<p>5.1.1.9 көркем гимнастика қимылдарын: қолмен және аяқпен серіппелі, толқын тәрізді қимылдарды, сермеуді, секірісті, тепе-теңдікті, бұрылыстарды орындау</p>
<p>1. Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар</p>	<p>1.2 Хореографиялық жаттығулар</p>	<p>5.1.2.1 бастапқы қалып болып табылатын қолдың дайындық жағдайын меңгеру және орындау</p> <p>5.1.2.2 бірінші қалыпты орындау – қол кеуде тұсында алға қарай созылған, алақан денеге қараған, шынтақ жанына қарай дөңгеленген, иық түскен, бір қолдың саусақтары екінші қолдың саусақтарынан 5-10 сантиметр қашықтықта;</p> <p>5.1.2.3 екінші қалыпты орындау – дөңгеленген қолдар жанына қарай созылған және иықтан біршама төмен және денеден біраз алға қарай орналасқан, шынтақтар бірінші қалыпқа қарағанда артқа қарай біршама тіктелген, алақан бір-біріне қараған</p> <p>5.1.2.4 үшінші қалыпты орындау – қол жоғарыда (көрінетіндей), қол басы мен шынтақтар беттің алдында және жанына қарай, ал алақандар төмен қарай орналасқан</p> <p>5.1.2.5 тіректегі аяқ қалпын меңгеру және орындау</p> <p>5.1.2.6 аяқтың бірінші қалпы – өкше бірге, аяқ ұштары жан-жаққа қараған</p> <p>5.1.2.7 екінші қалыпты орындау – аяқ табан ұзындығы қашықтығында алшақ қойылған, аяқ ұшы жан-жаққа қараған</p> <p>5.1.2.8 үшінші қалыпты орындау – бір табанның өкшесі екінші табанның ортасында, аяқ ұшы жан-жаққа қараған</p> <p>5.1.2.9 жаттығуды тірекке қарап тұрған қалыпта орындау</p>
		<p>5.1.3.1 серіппелі қимылдарды орындау – буынды немесе буындарды біркелкі бұғу және жазу</p> <p>5.1.3.2 музыкадағы акценттерді серіппелі қимылмен ерекшелену</p>

1.3 Көркем гимнастикалық жаттығулар

- 5.1.3.3 қолмен серіппелі қимылдарды бір мезгілде және кезекпен әр түрлі бағытта орындау
- 5.1.3.4 серіппелі қимылдарды аяқпен орындау – екі аяқпен бір орында тұрып орындау
- 5.1.3.5 аяқтың ұшымен көтерілу және тізені бүкпей табанмен түсу; табанмен тұрып тізені бұғу және жазу
- 5.1.3.6 бір орында тұрып, дене ауырлығын бір аяқтан екінші аяққа серіппелі қимылмен ауыстыра, алға-артқа қарай қозғалу; оң содан кейін сол аяғының тізесін бұғуді орындау
- 5.1.3.7 қолмен, кеудемен және бүкіл денемен толқын тәрізді қимылды орындау
- 5.1.3.8 көркем гимнастика жаттығуларын 3/4 көлемдегі, ақырын немесе орташа қарқындағы лирикалық, жайлы әуеннің сүйемелдеуімен орындау
- 5.1.3.9 бүтін толқынды қимылды орындауға арналған дайындық жаттығуларды орындау; бүтін толқынды қимылды орындау үшін бастапқы қалыпты – дөңгелектене жүрелеп отыруды орындау
- 5.1.3.10 бүтін толқынды қимылды өзінің мүмкіндігіне қарай орындау , алайда орындауды жетілдіруге тырысу
- 5.1.3.11 аяқты сермеуді орындау
- 5.1.3.12 барлық дененің немесе оның жеке бөліктерінің (қол, аяқ) бүтін қимылын бірізділікпен орындау
- 5.1.3.13 сермеуді аяқпен, қолмен, кеудемен және барлық денемен орындау
- 5.1.3.14 2/4, 3/4 көлемдегі сергек музыканың сүйемелдеуімен сермеуді орындау, дыбыстың қаттылығы, қарқыны сермеу амплитудасына тәуелді болады
- 5.1.3.15 секірістерді бұрылыстармен, сермеумен, би қадамдарымен, ырғақтық тапсырмалармен үйлестіре орындау

2. Музыкалық аспаптармен жаттығулар	2.1 Соқпалы аспаптарда жаттығу	<p>5.2.1.1 берілген ырғақты соқпалы аспаптар көмегімен шығару</p> <p>5.2.1.2 музыкалық аспаптармен таныс өлеңнің негізгі ырғағын бере білу</p> <p>5.2.1.3 берілген ырғақ бойынша таныс өлеңнің әуенін анықтау</p>
	2.2 Пернелі аспаптарда жаттығу	<p>5.2.2.1 музыкалық аспаптарды дыбысталуы бойынша тану</p> <p>5.2.2.2 пианинода екі қолымен бір мезгілде до1 – соль көлеміндегі гамманы орындау</p> <p>5.2.2.3 сандық жүйе бойынша пернелі музыкалық аспаптарда ойнауға үйрену;</p> <p>5.2.2.4 пианино, аккордеон, үрмелі сырнайда оңай жаттығуларды орындау</p> <p>5.2.2.5 сандық жүйені пайдалана отырып, музыкалық аспаптарда жеңіл 1-2 өлеңді немесе әуенді орындау</p>
3. Би жаттығулары	3.1 Халық биінің элементтері	<p>5.3.1.1 халық биін музыкалық сүйемелдеудің көңіл күйін эмоциямен білдіру</p> <p>5.3.1.2 түзету ритмикасы сабақтарында алған икемділіктері мен дағдыларын күнделікті өмірде пайдалану</p> <p>5.3.1.3 ертеңгіліктерде дұрыс және әдемі билеу, сынып пен мектептегі көркем өнерпаздар үйірмесіне белсене қатысу</p>
	3.2 Бал биінің элементтері	<p>5.3.2.1 жауапкершілік байқату, жұппен билегенде өзара әрекеттене білу, қиындықтарды жеңу;</p> <p>5.3.2.2 баяу, жайлы қимылдарды, вальс қадамын (музыкалық көлемі 3/4); үйретуге арналған жаттығуларды орындау</p> <p>5.3.2.3 баяу фокстрот (музыкалық көлемі 4/4) қимылын орындау</p> <p>5.3.3.4 факстротқа тән ұзын, жеңіл, жатық қадамдарды, еркін, байсалды, еріншек, асықпайтын қимылдарды үйретуге арналған жаттығуларды орындау</p> <p>5.3.3.5 көркем бейнелерді икемді қимылдар мен ырғақты санау құралдарымен және адам</p>

		денесінің мәнерлі қалпын үздіксіз ауыстыру арқылы құру
	3.3 Заманауи би элементтері	<p>5.3.3.1 кейбір заманауи билерге тән негізгі қимылдарды ажырату</p> <p>5.3.3.2 би жаттығуларын орындау, "диско" стиліндегі жеңіл заманауи билерді орындау</p> <p>5.3.3.3 заманауи музыканы білім алушылардың музыкалық қызығушылықтарын есепке алып, мұғалімнің шешімімен пайдалану</p> <p>5.3.3.4 биде музыканың ең бір динамикалық жерін ерекшелеп көрсету үшін секірістерді пайдалану</p> <p>5.3.3.5 музыканың сипатын қол, аяқ, дененің нақты, ырғақты қимылын қадаммен ырғақтық үйлестіру арқылы бере білу</p>

2) 6-сынып:

2-кесте

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. Бірғақтық-гимнастикалық жаттығулар	1.1 Жүріс және жүгіріс	<p>6.1.1.1 қимыл бағытын бағдарлау және атау</p> <p>6.1.1.2 етістіктерді (еңбектеді, жүгірді, жүрді) және үстеулерді (алға, артқа, төмен, жоғары, оңға, солға, жанына, тура, көлденеңінен) пайдалана отырып, қимыл траекториясы туралы сөздік есеп беру</p> <p>6.1.1.3 бірден сапқа тұру, бой бойынша сапқа тұру, көру және есту белгісі бойынша шеңбер құрау</p>
	1.2 Хореографиялық жаттығулар	<p>6.1.2.1 қолдың бірінші, екінші, үшінші қалпын орындау</p> <p>6.1.2.2 қол басын барлық қалыпта жеңіл, ширықтырмай ұстау</p> <p>6.1.2.3 қолға арналған жаттығуларды дене қимылымен біріктіру</p>
		<p>6.1.3.1 5-сыныпта оқыған көркем гимнастика жаттығуларын қайталау және бекіту</p> <p>6.1.3.2 қолмен серіппелі және толқын тәріздес қимылдарды орындау, қолды бір қалыптан екінші қалыпқа аудару</p>

	1.3 Көркем гимнастикалық жаттығулар	6.1.3.3 станок жанында аяққа арналған жаттығуларды орындау: жартылай жүрелеу, жүрелеу, аяқты тіктеу, аяқты серпу 6.1.3.4 секірістерді орындау 6.1.3.5 тепе-теңдікті сақтауға берілген жаттығуларды орындау, әр түрлі тіректерде тепе-теңдігін сақтау
	1.4 Стэп-аэробика жаттығулары	6.1.4.1 степ-аэробика жаттығуларын меңгеру және орындау:стептегі (платформадағы) қимыл үйлесімділігіне берілген жаттығулар
2.Музыкалық аспаптармен жаттығулар	2.1 Соқпалы аспаптарда жаттығу	6.2.1.1 берілген ырғақты соқпалы аспаптар көмегімен шығару
	2.2 Пернелі аспаптарда жаттығу	6.2.2.1 қарама-қайшы регистрлердегі жоғары және төменгі дыбыстарды, бір регистрден екінші регистрге өтуді (жоғары-төмен) ажырату 6.2.2.2 пианинода екі қолымен бір мезгілде до1 – соль көлеміндегі гамманы орындау
3. Би жаттығулары	3.1 Халық биінің элементтері	6.3.1.1 кейбір халық билеріне тән негізгі қимылдарды ажырату, биде әдемі және мәнерлі қимылдай білу
	3.2 Балбиінің элементтері	6.3.2.1 негізгі бал билерінің: вальс, танго, самба, ча-ча-ча, румба шығу тарихын білу 6.3.2.2 5-сыныпта үйренген кейбір бал билеріне тән негізгі қимылдарды қайталау және бекіту 6.3.2.3 жұптық танго биінің ақырын, жатық қимылдарын (музыкалық көлемі 2/4 орындау)
	3.3 Заманауи би элементтері	6.3.3.1 биді музыкасына қарай дұрыс анықтау, бидің қажетті қимылы мен қарқынын табу, қимылда метрді, ырғақтық суретті , акцентті ерекшелеу, қимылды музыкалық тіркес бөлігінің ауысуына сәйкес тыңдау және өздігінен өзгерту 6.3.3.2 ұсынылған элементтерді меңгеруіне қарай жаңаларын қосу, жаттығуды күрделендіру, қимылда орындау, қимылдың қарқынын, амплитудасын арттыру
2-тоқсан		

1. Бірғақтық-гимнастикалық жаттығулар	1.1 Жүріс және жүгіріс	<p>6.1.1.1 қимыл бағытын бағдарлау және атау</p> <p>6.1.1.2 етістіктерді (еңбектеді, жүгірді, жүрді) және үстеулерді (алға, артқа, төмен, жоғары, оңға, солға, жанына, тура, көлденеңінен) пайдалана отырып, қимыл траекториясы туралы сөздік есеп беру</p> <p>6.1.1.3 бірден сапқа тұру, бой бойынша сапқа тұру, көру және есту белгісі бойынша шеңбер құрау</p>
	1.2 Хореографиялық жаттығулар	<p>6.1.2.1 қолдың бірінші, екінші, үшінші қалпын орындау</p> <p>6.1.2.2 қол басын барлық қалыпта жеңіл, ширықтырмай ұстау</p> <p>6.1.2.3 қолға арналған жаттығуларды дене қимылымен біріктіру</p>
	1.3 Көркем гимнастикалық жаттығулар	<p>6.1.3.1 5-сыныпта оқыған көркем гимнастика жаттығуларын қайталау және бекіту</p> <p>6.1.3.2 қолмен серіппелі және толқын тәріздес қимылдарды орындау, қолды бір қалыптан екінші қалыпқа аудару</p> <p>6.1.3.3 станок жанында аяққа арналған жаттығуларды орындау: жартылай жүрелеу, жүрелеу, аяқты тіктеу, аяқты серпу</p> <p>6.1.3.4 секірістерді орындау</p> <p>6.1.3.5 тепе-теңдікті сақтауға берілген жаттығуларды орындау, әр түрлі тіректерде тепе-теңдігін сақтау</p> <p>6.1.3.6 динамикалық жаттығуларды орындау: тіректің шектелген ауданы немесе жоғары көтерілген тіректе – гимнастикалық орындықта, бумда, еденде анық сызылған жолақ жағдайында орындалатын адымдау, жүгіріс, секіріс</p> <p>6.1.3.7 статикалық жаттығуларды орындау: екі аяқпен (аяқ ұшымен) әр түрлі тұрыстар, әр түрлі қалыпта бір аяқпен тұру (бос аяқ алға, артқа, жанына қарай созылған, дененің еңкеюімен), еденде немесе сәл көтерілген тіректе тізерлеп тұру</p>

2. Музыкалық аспаптармен жаттығулар	2.1 Соқпалы аспаптарда жаттығу	6.2.1.1 берілген ырғақты соқпалы аспаптар көмегімен шығару 6.2.1.2 музыкалық аспаптармен таныс өлеңнің негізгі ырғағын бере білу
	2.2 Пернелі аспаптарда жаттығу	6.2.2.1 қарама-қайшы регистрлердегі жоғары және төменгі дыбыстарды, бір регистрден екінші регистрге өтуді (жоғары-төмен) ажырату 6.2.2.2 пианинода екі қолымен бір мезгілде до1 – соль көлеміндегі гамманы орындау 6.2.2.3 сандық жүйе бойынша пернелі музыкалық аспаптарда ойнауға үйретуді ұсыну
3. Би жаттығулары	3.1 Халық биінің элементтері	6.3.1.1 кейбір халық билеріне тән негізгі қимылдарды ажырату, биде әдемі және мәнерлі қимылдай білу 6.3.1.2 түзету ритмикасы сабақтарында алған икемділіктері мен дағдыларын күнделікті өмірде пайдалану
	3.2 Балбиінің элементтері	6.3.2.1 негізгі бал билерінің: вальс, танго, самба, ча-ча-ча, румба шығу тарихын білу 6.3.2.2 5-сыныпта үйренген кейбір бал билеріне тән негізгі қимылдарды қайталау және бекіту 6.3.2.3 жұптық танго биінің ақырын, жатық қимылдарын (музыкалық көлемі 2/4 орындау) 6.3.2.4 латынамерикалық билерге тән серіппелі қимылдарды үйретуге берілген жаттығуларды орындау 6.3.2.5 латынамерикалық бал билерін: "Самба", "Ча-ча-ча" белсенді орындау
	3.3 Заманауи би элементтері	6.3.3.1 биді музыкасына қарай дұрыс анықтау, бидің қажетті қимылы мен қарқынын табу, қимылда метрді, ырғақтық суретті, акцентті ерекшелеу, қимылды музыкалық тіркес бөлігінің ауысуына сәйкес тыңдау және өздігінен өзгерту 6.3.3.2 ұсынылған элементтерді меңгеруіне қарай жаңаларын қосу, жаттығуды күрделендіру, қимылда орындау, қимылдың қарқынын, амплитудасын арттыру

		6.3.3.3 "диско" стиліндегі заманауи билердің элементтерін орындау
3-тоқсан		
	1.1 Жүріс және жүгіріс	<p>6.1.1.1 қимыл бағытын бағдарлау және атау</p> <p>6.1.1.2 етістіктерді (еңбектеді, жүгірді, жүрді) және үстеулерді (алға, артқа, төмен, жоғары, оңға, солға, жанына, тура, көлденеңінен) пайдалана отырып, қимыл траекториясы туралы сөздік есеп беру</p> <p>6.1.1.3 бірден сапқа тұру, бой бойынша сапқа тұру, көру және есту белгісі бойынша шеңбер құрау</p> <p>6.1.1.4 қимылды тоқтатпай, соқтығыспай, мүсін мен тепе-теңдікті сақтай, саптан шашырап жүру, содан кейін шеңбер құрау</p> <p>6.1.1.5 метрикалық тамыр соғуға сәйкес жүру: арқаны тік ұстаған қалыпта жүрісті жүрелеумен, тізе бұғумен, аяқ ұшымен, кең және ұсақ қадаммен, өкшемен жүрумен кезектестіру</p> <p>6.1.1.6 заттармен және затсыз түрлендіре жүру</p>
	1.2 Хореографиялық жаттығулар	<p>6.1.2.1 қолдың бірінші, екінші, үшінші қалпын орындау</p> <p>6.1.2.2 қол басын барлық қалыпта жеңіл, ширықтырмай ұстау</p> <p>6.1.2.3 қолға арналған жаттығуларды дене қимылымен біріктіру</p> <p>6.1.2.4 аяқтың қалпын және қимылды тірек жанындағы қалып бойынша орындау</p> <p>6.1.2.5 жаттығуды тірекке бетімен, содан кейін бүйірмен тұрған қалыпта орындау;</p> <p>6.1.2.6 жаттығуларды тірек жанында орындау: жүрелеп отыру , жартылай жүрелеп отыру, аяқты әр түрлі бағытта тіктеу, аяқты сермеу қимылын орындау</p>
		<p>6.1.3.1 5-сыныпта оқыған көркем гимнастика жаттығуларын қайталау және бекіту</p> <p>6.1.3.2 қолмен серіппелі және толқын тәріздес қимылдарды</p>

1. Бірғақтық-гимнастикалық жаттығулар

1.3 Көркем гимнастикалық жаттығулар

орындау, қолды бір қалыптан екінші қалыпқа аудару

6.1.3.3 станок жанында аяққа арналған жаттығуларды орындау: жартылай жүрелеу, жүрелеу, аяқты тіктеу, аяқты серпу

6.1.3.4 секірістерді орындау

6.1.3.5 тепе-теңдікті сақтауға берілген жаттығуларды орындау, әр түрлі тіректерде тепе-теңдігін сақтау

6.1.3.6 динамикалық жаттығуларды орындау: тіректің шектелген ауданы немесе жоғары көтерілген тіректе – гимнастикалық орындықта, бумда, еденде анық сызылған жолақ жағдайында орындалатын адымдау, жүгіріс, секіріс

6.1.3.7 статикалық жаттығуларды орындау: екі аяқпен (аяқ ұшымен) әр түрлі тұрыстар, әр түрлі қалыпта бір аяқпен тұру (бос аяқ алға, артқа, жанына қарай созылған, дененің еңкеюімен), еденде немесе сәл көтерілген тіректе тізерлеп тұру

6.1.3.8 дененің бұрылуына берілген жаттығуларды орындау: қимылдағы тұрақтылықты сақтау, бір немесе екі аяқпен 180, 360 және одан да үлкен градусқа бұрылу; бұрын меңгерген бұрылыстарды тепе-теңдікке берілген және би қадамдарымен біріктіру

6.1.3.9 аралас жаттығуларды орындау – тұрақты статикалық қалыппен аяқталатын қимылдық әрекеттерді орындау

1.4 Стэп-аэробика жаттығулары

6.1.4.1 степ-аэробика жаттығуларын меңгеру және орындау:стептегі (платформадағы) қимыл үйлесімділігіне берілген жаттығулар

6.1.4.2 Basic-step (басик-стэп) меңгеру және орындау:– платформадағы "негізгі қадам", сол және оң аяғын кезектестіру

6.1.4.3 платформада V-step (в и - с т э п) – " ви-қадамдарды"шапалақпен, степте оңға, степте солғаорындау

		6.1.4.4 Тор-ур (топ-ап) – "үстінен тигізу" меңгеру, платформадағы қадамдар
2.Музыкалық аспаптармен жаттығулар	2.1 Соқпалы аспаптарда жаттығу	6.2.1.1 берілген ырғақты соқпалы аспаптар көмегімен шығару 6.2.1.2 музыкалық аспаптармен таныс өлеңнің негізгі ырғағын бере білу 6.2.1.3 берілген ырғақ бойынша таныс өлеңнің әуенін анықтау 6.2.1.4 таныс өлеңдерден жеңіл музыкалық тіркестердің ырғағын жаттау
	2.2 Пернелі аспаптарда жаттығу	6.2.2.1 қарама-қайшы регистрлердегі жоғары және төменгі дыбыстарды, бір регистрден екінші регистрге өтуді (жоғары-төмен) ажырату 6.2.2.2 пианинода екі қолымен бір мезгілде до1 – соль көлеміндегі гамманы орындау 6.2.2.3 сандық жүйе бойынша пернелі музыкалық аспаптарда ойнауға үйретуді ұсыну 6.2.2.4 сандық жүйені пайдалана отырып, музыкалық аспаптарда жеңіл 2-3 өлеңді немесе әуенді орындау
	3.1 Халық биінің элементтері	6.3.1.1 кейбір халық билеріне тән негізгі қимылдарды ажырату, биде әдемі және мәнерлі қимылдай білу 6.3.1.2 түзету ритмикасы сабақтарында алған икемділіктері мен дағдыларын күнделікті өмірде пайдалану 6.3.1.3 ертеңгіліктерде дұрыс және әдемі билеу, сынып пен мектептегі көркем өнерпаздар үйірмесіне белсене қатысу
	3.2 Балбиінің элементтері	6.3.2.1 негізгі бал билерінің: вальс, танго, самба, ча-ча-ча, румба шығу тарихын білу 6.3.2.2 5-сыныпта үйренген кейбір бал билеріне тән негізгі қимылдарды қайталау және бекіту 6.3.2.3 жұптық танго биінің ақырын, жатық қимылдарын (музыкалық көлемі 2/4 орындау) 6.3.2.4 латын америкалық билерге тән серіппелі қимылдарды үйретуге берілген жаттығуларды орындау

3. Би жаттығулары		6.3.2.7 бидің көркем бейнесін ырғақты санау және қимылдарды мәнерлі ауыстыру арқылы құру 6.3.2.8 түзету ритмикасы сабақтарында алған икемділіктері мен дағдыларын күнделікті өмірде пайдалану
	3.3 Заманауи би элементтері	6.3.3.1 биді музыкасына қарай дұрыс анықтау, бидің қажетті қимылы мен қарқынын табу, қимылда метрді, ырғақтық суретті , акцентті ерекшелеу, қимылды музыкалық тіркес бөлігінің ауысуына сәйкес тыңдау және өздігінен өзгерту 6.3.3.2 ұсынылған элементтерді меңгеруіне қарай жаңаларын қосу, жаттығуды күрделендіру, қимылда орындау, қимылдың қарқынын, амплитудасын арттыру 6.3.3.3 "диско" стиліндегі заманауи билердің элементтерін орындау 6.3.3.4 қимылдарының бірізділігі бекітілген (алдын ала анықталған) билерді орындау
4-тоқсан		
	1.1 Жүріс және жүгіріс	6.1.1.1 қимыл бағытын бағдарлау және атау 6.1.1.2 етістіктерді (еңбектеді, жүгірді, жүрді) және үстеулерді (алға, артқа, төмен, жоғары, оңға, солға, жанына, тура, көлденеңінен) пайдалана отырып, қимыл траекториясы туралы сөздік есеп беру 6.1.1.3 бірден сапқа тұру, бой бойынша сапқа тұру, көру және есту белгісі бойынша шеңбер құрау 6.1.1.4 қимылды тоқтатпай, соқтығыспай, мүсін мен тепе-теңдікті сақтай, саптан шашырап жүру, содан кейін шеңбер құрау 6.1.1.5 метрикалық тамыр соғуға сәйкес жүру: арқаны тік ұстаған қалыпта жүрісті жүрелеумен, тізе бүгумен, аяқ ұшымен, кең және ұсақ қадаммен, өкшемен жүрумен кезектестіру 6.1.1.6 заттармен және затсыз түрлендіре жүру

		<p>6.1.1.7 биік, үшкір және кен жүгірісті орындау</p> <p>6.1.1.8 жүрген және жүгірген кезде қолмен әр түрлі қимылдарды орындау</p>
	<p>1.2 Хореографиялық жаттығулар</p>	<p>6.1.2.1 қолдың бірінші, екінші, үшінші қалпын орындау</p> <p>6.1.2.2 қол басын барлық қалыпта жеңіл, ширықтырмай ұстау</p> <p>6.1.2.3 қолға арналған жаттығуларды дене қимылымен біріктіру</p> <p>6.1.2.4 аяқтың қалпын және қимылды тірек жанындағы қалып бойынша орындау</p> <p>6.1.2.5 жаттығуды тірекке бетімен, содан кейін бүйірмен тұрған қалыпта орындау</p> <p>6.1.2.6 жаттығуларды тірек жанында орындау: жүрелеп отыру, жартылай жүрелеп отыру, аяқты әр түрлі бағытта тіктеу, аяқты сермеу қимылын орындау</p>
<p>1. Бірғақтық-гимнастикалық жаттығулар</p>	<p>1.3 Көркем гимнастикалық жаттығулар</p>	<p>6.1.3.1 5-сыныпта оқыған көркем гимнастика жаттығуларын қайталау және бекіту</p> <p>6.1.3.2 қолмен серіппелі және толқын тәріздес қимылдарды орындау, қолды бір қалыптан екінші қалыпқа аудару</p> <p>6.1.3.3 станок жанында аяққа арналған жаттығуларды орындау: жартылай жүрелеу, жүрелеу, аяқты тіктеу, аяқты серпу</p> <p>6.1.3.4 секірістерді орындау</p> <p>6.1.3.5 тепе-теңдікті сақтауға берілген жаттығуларды орындау, әр түрлі тіректерде тепе-теңдігін сақтау</p> <p>6.1.3.6 динамикалық жаттығуларды орындау: тіректің шектелген ауданы немесе жоғары көтерілген тіректе – гимнастикалық орындықта, бумда, еденде анық сызылған жолақ жағдайында орындалатын адымдау, жүгіріс, секіріс</p> <p>6.1.3.7 статикалық жаттығуларды орындау: екі аяқпен (аяқ ұшымен) әр түрлі тұрыстар, әр түрлі қалыпта бір аяқпен тұру (бос аяқ алға, артқа, жанына қарай созылған, дененің еңкеюімен),</p>

		<p>еденде немесе сәл көтерілген тіректе тізерлеп тұру</p> <p>6.1.3.8 дененің бұрылуына берілген жаттығуларды орындау: қимылдағы тұрақтылықты сақтау, бір немесе екі аяқпен 180, 360 және одан да үлкен градусқа бұрылу; бұрын меңгерген бұрылыстарды тепе-теңдікке берілген және би қадамдарымен біріктіру</p> <p>6.1.3.9 аралас жаттығуларды орындау – тұрақты статикалық қалыппен аяқталатын қимылдық әрекеттерді орындау</p> <p>6.1.3.10 әр түрлі секірістерді орындағанда жерге түсе білу, бұрылыстарды, жүрелеп отыруды, еңкеюді орындағаннан кейін тепе-теңдікті сақтау</p> <p>6.1.3.11 жаттығуларды гимнастикалық заттармен – шеңбер, кегль, доппен орындау</p> <p>6.1.3.12 жаттығуды жайлы, аса қатты емес, қарқыны баяу немесе орташа баяу, жоғары және орташа регистрдегі музыканың сүйемелдеуімен орындау</p>
	<p>1.4 Стэп-аэробика жаттығулары</p>	<p>6.1.4.1 степ-аэробика жаттығуларын меңгеру және орындау:стептегі (платформадағы) қимыл үйлесімділігіне берілген жаттығулар</p> <p>6.1.4.2 Basic-step (басик-стэп) меңгеру және орындау:– платформадағы"негізгі қадам", сол және оң аяғын кезектестіру</p> <p>6.1.4.3 платформада V-step (ви-стэп) – "ви-қадамдарды" шапалақпен, степте оңға, степте солғаорындау</p> <p>6.1.4.4 Top-up (топ-ап) – "үстінен тигізу" меңгеру, платформадағы қадамдар</p> <p>6.1.4.5 Lift-step (лифт-стэп) меңгеру – степте тізені көтеріп адымдау; стептегі жалғамалы қадам</p>
		<p>6.2.1.1 берілген ырғақты соқпалы аспаптар көмегімен шығару</p> <p>6.2.1.2 музыкалық аспаптармен таныс өлеңнің негізгі ырғағын бере білу</p>

2. Музыкалық аспаптармен жаттығулар	2.1 Сокпалы аспаптарда жаттығу	<p>6.2.1.3 берілген ырғақ бойынша таныс өлеңнің әуенін анықтау</p> <p>6.2.1.4 таныс өлеңдерден жеңіл музыкалық тіркестердің ырғағын жаттау</p>
	2.2 Пернелі аспаптарда жаттығу	<p>6.2.2.1 қарама-қайшы регистрлердегі жоғары және төменгі дыбыстарды, бір регистрден екінші регистрге өтуді (жоғары-төмен) ажырату</p> <p>6.2.2.2 пианинода екі қолымен бір мезгілде до1 – соль көлеміндегі гамманы орындау</p> <p>6.2.2.3 сандық жүйе бойынша пернелі музыкалық аспаптарда ойнауға үйретуді ұсыну</p> <p>6.2.2.4 сандық жүйені пайдалана отырып, музыкалық аспаптарда жеңіл 2-3 өлеңді немесе әуенді орындау</p> <p>6.2.2.5 берілген ырғаққа сәйкес музыкалық аспаптардан дыбыс шығару</p>
	3.1 Халық биінің элементтері	<p>6.3.1.1 кейбір халық билеріне тән негізгі қимылдарды ажырату, биде әдемі және мәнерлі қимылдай білу</p> <p>6.3.1.2 түзету ритмикасы сабақтарында алған икемділіктері мен дағдыларын күнделікті өмірде пайдалану</p> <p>6.3.1.3 ертеңгіліктерде дұрыс және әдемі билеу, сынып пен мектептегі көркем өнерпаздар үйірмесіне белсене қатысу</p>
	3.2 Балбиінің элементтері	<p>6.3.2.1 негізгі бал билерінің: вальс, танго, самба, ча-ча-ча, румба шығу тарихын білу</p> <p>6.3.2.2 5-сыныпта үйренген кейбір бал билеріне тән негізгі қимылдарды қайталау және бекіту</p> <p>6.3.2.3 жұптық танго биінің ақырын, жатық қимылдарын (музыкалық көлемі 2/4 орындау)</p> <p>6.3.2.4 латынамерикалық билерге тән серіппелі қимылдарды үйретуге берілген жаттығуларды орындау</p> <p>6.3.2.5 латынамерикалық бал билерін: "Самба", "Ча-ча-ча" белсенді орындау</p>

3. Би жаттығулары	<p>6.3.2.6 вальс, танго, самба билерін музыкалық сүйемелдеудің көңіл күйін эмоциямен білдіру</p> <p>6.3.2.7 бидің көркем бейнесін ырғақты санау және қимылдарды мәнерлі ауыстыру арқылы құру</p> <p>6.3.2.8 түзету ритмикасы сабақтарында алған икемділіктері мен дағдыларын күнделікті өмірде пайдалану</p> <p>6.3.2.9 сынып пен мектептегі көркем өнерпаздар үйірмесіне белсене қатысу</p>
	<p>3.3 Заманауи би элементтері</p> <p>6.3.3.1 биді музыкасына қарай дұрыс анықтау, бидің қажетті қимылы мен қарқынын табу, қимылда метрді, ырғақтық суретті, акцентті ерекшелеу, қимылды музыкалық тіркес бөлігінің ауысуына сәйкес тыңдау және өздігінен өзгерту</p> <p>6.3.3.2 ұсынылған элементтерді меңгеруіне қарай жаналарын қосу, жаттығуды күрделендіру, қимылда орындау, қимылдың қарқынын, амплитудасын арттыру</p> <p>6.3.3.3 "диско" стиліндегі заманауи билердің элементтерін орындау</p> <p>6.3.3.4 қимылдарының бірізділігі бекітілген (алдын ала анықталған) билерді орындау</p> <p>6.3.3.5 еркін тұруымен ерекшеленетін билерді орындау</p> <p>6.3.3.6 би билегенде шығармашылық дербестік және өзін-өзі эмоциялық көрсету белгілерін байқату</p>

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 533-қосымша

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған 5-9 сыныптары үшін "Танымдық әрекеттерін түзету" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); алып тасталды - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрықтарымен.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің

Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Сөйлеу және коммуникацияны дамыту" пәнінен үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрықтарымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Сөйлеу және коммуникацияны дамыту" пәнінен үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" Заңының 19-бабы 1 тармағына сәйкес әзірленген.

2. Бағдарламаның мақсаты – білім алушыларда қолжетімді (вербалды емес және вербалды) қарым-қатынас құралдарын жетілдіру, оқу мен жазудың қарапайым дағдыларын қалыптастыру үшін жағдайлар жасау.

3. Бағдарламаның оқу міндеттері:

- 1) өзіне қарата айтылған сөзді түсіну дағдыларын дамыту және жетілдіру;
- 2) коммуникация дағдыларын жетілдіру;
- 3) білім алушылардың дербес сөйлеуін дамыту және жетілдіру;
- 4) қарапайым оқу және жазу дағдыларын дамыту;

5) өмірлік жағдайларда қарапайым оқу және жазу дағдылары мен дағдыларын қолдануға үйрету.

4. Бағдарламаның түзету-дамыту міндеттері:

- 1) сабаққа қызығушылығын дамыту, сөйлеу белсенділігін қолдау және ынталандыру;
- 2) білім алушылардың эмоционалдық және әлеуметтік-тұлғалық дамуына жағдай жасау;
- 3) жалпы және артикуляциялық моториканы, қимылдарды үйлестіруді, қолдар мен саусақтардың ұсақ моторикасын дамыту;
- 4) қол-көз координациясын, кеңістіктік көріністерді дамыту;
- 5) еңбекқорлыққа, шыдамдылыққа, жұмысқа қабілеттілігіне, басталған істі аяқтауға жеткізу қабілетіне тәрбиелеу.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларды оқытудың негізгі мазмұны өмірлік дағдылар, әлеуметтік қолайлы мінез-құлық дағдылары болып табылады. Аталған дағдыларды игеру білім алушылардың тұрмыстық жағдайларда көмекке деген

қажеттілігін азайтады. Академиялық білімді қалыптастыру саласында білім алушыларда танымдық іс-әрекеттің мақсатты әдістерін қалыптастырудағы айқын қиындықтарға байланысты мүмкіндіктердің шағын ресурсы байқалады.

6. Бағдарламаның мазмұнын педагог, тәрбиешілер (оқушының мектепте болған барлық уақыты ішінде) және білім алушылардың ата-аналары (үйде, кез келген өмірлік жағдайларда) жүзеге асырады. Педагогтер мен отбасының қызметін үйлестіруді және келісімге келуді сынып мұғалімі жүзеге асырады.

7. Оқу процесін ұйымдастыру кезінде білім алушылардың ерекшеліктерін есепке алады:

1) ұжымдық оқыту жағдайында білім алушылардың танымдық белсенділігінің төмендігін;

2) топтық жұмыста қолданылатын мұғалімнің бағыттаушы, ынталандырушы көмегіне әлсіз реакциясын;

3) сөйлеудің коммуникативтік, реттеуші, жоспарлаушы функцияларының айқын дамымауын;

4) қалыптасатын дағдыларды бекітудің қиындықтарын.

8. Білім алушылардың сөйлеудегі даму ерекшеліктері өзіне айтылған сөзді түсіну қиындықтарында, сөздік қорының аздығында, дыбыс айтуының және сөйлеудің грамматикалық құрылысының бұзылуында көрінеді; оқушылардың бір бөлігінде белсенді сөйлеудің толық болмауы байқалады.

9. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларды оқыту және тәрбиелеу процесін ұйымдастыру арнайы педагогика қағидаттарына негізделген.

10. Педагог оқушылардың бірегей ерекшеліктерін сақтай отырып, жеке қарқынмен даму құқығын құрметтейді; олардың мүмкіндіктерінің өзгеруін үнемі зерттеп отырады, білім беру қажеттіліктерін бағалайды, білім алушылардың дағдыларын дамыту мен игерудегі аздаған болса да ілгерілеулерді тіркейді. Алға қарай кез-келген оңалыс өзгерістер оқуда оң нәтиже ретінде қарастырылады.

11. Педагог осы Бағдарламадан әрбір білім алушы үшін қолжетімді оқу мазмұнын, сондай-ақ оқушылардың білім беру, тұлғалық жетістіктерін бағалау нәтижесінде белгіленген жеке мүмкіндіктерді ескере отырып, оқыту әдістерін, құралдарын дербес таңдайды.

12. Оқыту процесі тек мазмұнды ғана емес, сонымен қатар ұйымдастырушылық формаларды да қатаң реттеуді қарастырмайды. Академиялық білімді қалыптастыруға бағытталған сабақтың дәстүрлі құрылымының зияты орташа түрде бұзылған білім алушыларды оқытуда тиімділігі төмен екенін ескеру қажет.

13. Бағдарлама мұғалімді аймақтық сипаттағы материалдарды пайдалануға бағытталған бақылауларды, пәндік-практикалық, ойын, оқу әрекеттерін ұйымдастыру арқылы білім алушының танымдық және әлеуметтік тұрғыдан белсенділігін дамытуға бағыттайды. Осы пәнді оқыту мақсаттарына қол жеткізу шеңберінде жүзеге

асырылатын оқу және тәрбиелік сипаттағы жобалау қызметі мұғалімнің басшылығымен, ата-аналармен серіктестікте ұйымдастырылады.

14. Бағдарламада оқу мақсаттарының болжамдық жүйесі тұжырымдалған, ұсынылған жүйені мұғалім оқушылардың жеке оқу бағдарламаларын құру кезінде оқу пәнінің мазмұны мен мақсаттарын анықтау үшін болжамдық негізінде басшылыққа алады.

15. Бағдарламаның мазмұны білім алушылардың ауызша және ауызшадан тыс формалардағы коммуникативтік дағдыларын дамытуға, сөйлеудің реттеуші қызметін дамытуға бағытталған.

16. Білім алушылардың жеке мүмкіндіктерінің айтарлықтай айырмашылықтарын ескере отырып, оқытудың нәтижелері түрлі деңгейде көрнетінің күтуге болады: оқушылардың бір бөлігі 10-сыныптың соңына қарай жеке сөздер мен қысқа сөйлемдерді жазудың қарапайым дағдыларын меңгереді. Басқа білім алушылар дайын мәтіннен сөздер мен сөйлемдерді жазып көшіруді үйренеді. Жазу мен оқуды меңгерудің алғышарттары қалыптаспаған білім алушылар қолжетімді коммуникативтік жаттығуларды орындайды.

17. Пәнаралық байланыстар "Айналадағы әлем", "Адам және әлем", "Сөйлеу дамуындағы кемшіліктерді түзету", "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау", "Музыка және ырғақ" пәндерімен орнатылады.

18. Оқу мен жазудың қарапайым дағдыларын қалыптастыру кезінде көрнекілік құралдарын қолдану арқылы практикалық жаттығулар (жаттығу, еліктеу-орындаушылық, шығармашылық ойындар; дидактикалық, рөлдік, іскерлік ойындар; пәндік модельдеу) жетекші орын алады. Ауызша оқыту әдістері (мұғалімнің әңгімесі, әңгімелесу, жаңғыртылмалы сөз тіркестерін айту) көрнекі әдістер мен білім алушылардың өзіндік әрекеттерін толықтырады. Мұғалім нақты жаттығулардың түрлерін, оларды өткізу әдістері мен орындарын мұқият ойластырады.

19. Білім алушыларға сабақ барысында сынып бөлмесінде еркін қозғалуға, оқу тапсырмаларын үстел басында, кілемде, тұрып, сыныптастарымен бірлесіп орындауға немесе сыныптастарының жұмысын бақылап отыруға мүмкіндік беріледі.

20. Сөйлеуді дамыту сабақтары білім алушының көру және есту қабілетін қалыптастырудан басталады. Білім алушыларға педагогтің сөзін тыңдауға, сөйлеушінің бетіне тіке қарауға, әңгімелесушінің бетіне қарап отыруға үйретуді жалғастырады.

21. Білім алушылардың сөйлеуін белсендіру жұмысы заттармен практикалық іс-әрекет жасау, көрнекі жағдаятты орнату барысында жүзеге асырылады. Сөйлеуді дамыту және қоршаған әлем туралы білім біртұтастықты құрайды. Білім алушының сөйлеуі оны қоршаған заттар және олармен жасалатын әрекеттер аясында дамиды.

22. Сабақтарда педагог сөйлеу тілін түсінуді, грамматикалық формалары мен категорияларын практикалық меңгеруді дамытуға бағытталған жұмыс жүргізеді. Сөйлеу тілінің грамматикалық құрылымын меңгеру сөздік қорын байытумен қатар

жүреді. Бағдарламадағы әріптермен танысу реті ұсынымдық сипатта берілген, ол сөйлеу онтогенезіндегі дыбыстардың пайда болу ретіне негізделген.

23. Оқытуда М. Монтессоридің педагогикалық жүйесін арнайы дайындалған заттық-дамытушы ортада басқа арнайы педагогикалық әдістермен және технологиялармен, соның ішінде PECS карталарын, пиктограммаларды, "глобалды оқу" әдісін үлестіріп отырып, қолдану ұсынылады.

22. Білім алушыларды сөйлеуде есімдіктерді, үстеулер мен көмекші сөздерді дұрыс қолдануға үйрету керек. Мұғалімнің міндеті – сабақтарда білім алушының педагогпен және басқалармен қарым-қатынас жасау қажеттілігі артып, қызығуы дамитындай жағдай жасау.

23. Білім алушыларда графомоторлық дағдылар деңгейі жазуды тікелей оқыту үшін жеткіліксіз болып табылады. Білім алушылар, өздерінің қозғалыс үйлесімділігінің әлсіздігі мен қозғалыстардың жалпы дамымауымен ерекшеленетіндігінен, қалам және қарындашты дұрыс ұстай алмайды, жолдың шетінен аспау үшін қол қозғалыстарын шектей алмайды, түзу сызықтар сыза алмайды. Жұмыс жасау үшін А4 парақтарын таңдаған дұрыс, содан кейін оқушылардың мүмкіндіктеріне бағыттай отырып, ені 10 см, 5 см, 3 см, 2 см, 1 см болатын жол бөлгіштері бар тор дәптерге көшкен дұрыс.

24. Жазу элементтерін қалыптастыру бойынша жұмыс мыналарды қолдану арқылы жүзеге асырылады:

1) жазуға арналған әртүрлі беттер (жармамен, құммен жазу; тақтаға, қағаз парағына, клеенкаға жазу);

2) трафарет, контур арқылы сызу жаттығулары, оқыған әріптердің мөлшерде нүктемен жазылған контурды нүктелерді біріктіріп жазу;

3) түзу, көлбеу, сынық сызықтардан тұратын жол өрнектерін жазу;

4) әріптерді, қиылған әріптерден жасалған сөздерді көшіріп жазу;

5) үйренген әріптерді айту бойынша жазу;

6) баспа мәтіннен дәптерге баспа әрпімен жазу;

7) компьютердің, планшеттің, телефонның пернетақтасында сөздерді, сөйлемдерді, хабарламаларды теріп жазу.

25. Білім алушылардың жетістіктерін бағалау сипаттамалық бағалауды (қалыптасқан дағдыларды сипаттау) пайдалана отырып жүзеге асырылады.

26. Білім алушының жетістіктерін бағалаудың бастапқы кезеңі оның жеке оқу бағдарламасында тұжырымдалған міндеттер болып табылады.

27. Білім алушының жеке оқу бағдарламасы 1-4 сыныптарда қалыптасқан дағдылар деңгейін ескере отырып, оның мүмкіндіктері туралы мәліметтер негізінде жасалады.

28. Бағалау құралдары білім алушылардың қызметін бақылау, олардың қызметінің өнімдерін оқыту мен тәрбиелеудің жеке міндеттерімен салыстыру болып табылады.

29. Білім алушылардың жетістіктерін бағалау рәсімдерінің реттілігі:

1) оқу жылдың басында жеке оқыту бағдарламасын құру үшін білім алушылардың білімі мен дағдыларын алдын ала бағалау;

2) білім алушылардың жетістіктері мен дамуын ағымдағы бағалау, ол оқушылардың сабақтардағы жұмысын күнделікті бақылау арқылы жүзеге асырылады;

3) аралық бағалау бірінші жартыжылдық аяқталғаннан кейін жүзеге асырылады. Жетістіктерді қорытынды бағалау оқу жылы аяқталғаннан кейін жүзеге асырылады. Қалыптасқан дағдылардың жеке оқу бағдарламасына сәйкес қалыптастырудың табыстылығы туралы бағалау пайымдаулары жеке бағдарламаның тиісті бағанына тіркеледі.

30. Білім алушылардың жеке бағдарлама бойынша жетістіктерін сипаттау кезінде міндетті түрде дағдыны меңгерудегі дербестік дәрежесі көрсетіледі: "өз бетінше"; "ауызша нұсқаулар бойынша", "үлгі бойынша"; "еліктеу арқылы"; "мұғаліммен (ата-аналармен) бірлескен әрекеттер арқылы".

31. Бағдарлама концентрлік принципіне сәйкес құрылған, бұл оқытудың әр жылында бұрын алған дағдыларды қайталауға, бекітуге, жетілдіруге мүмкіндік береді.

32. Бағдарламаның мазмұны ұсынымдық сипатта берілген. Педагог білім алушылардың жеке мүмкіндіктері мен қажеттіліктерін ескере отырып, кез-келген өзгерістер енгізуге, оның ішінде зияты жеңіл түрде зақымдалған оқушылар үшін "Әліппе, Ана тілі" бағдарламасының жекелеген мақсаттарын қосу есебінен бағдарламаның мазмұнын күрделендіруге құқылы.

3-тарау. "Сөйлеуді дамыту және коммуникация" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

Параграф 1. Оқу пәнінің мазмұны

33. "Сөйлеуді дамыту және коммуникация" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 5-сыныпта – 5 сағат, оқу жылында 170 сағат;
- 2) 6-сыныпта – 5 сағат, оқу жылында 170 сағат;
- 3) 7-сыныпта – 5 сағат, оқу жылында 170 сағат;
- 4) 8-сыныпта – 5 сағат, оқу жылында 170 сағат;
- 5) 9-сыныпта – 5 сағат, оқу жылында 170 сағат.
- 6) 10-сыныпта – 5 сағат, оқу жылында 170 сағат.

Пән бойынша оқу жүктемесінің көлемі "Қазақстан Республикасының бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 болып тіркелген) бекітілген үлгілік оқу жоспарымен айқындалады.

34. "Сөйлеуді дамыту және коммуникация" оқу пәнінің негізгі мазмұны келесідей бөлімдерді қамтиды:

- 1) "Сөйлеуді дамыту";
- 2) "Коммуникация";
- 3) "Оқу және жазу элементтері".

35. "Сөйлеуді дамыту" бөліміне келесідей бөлімшелер кіреді:

- 1) сөйлеуді түсіну;
- 2) сөйлеу.

36. "Коммуникация" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) коммуникативтік мінез-құлық;
- 2) сөйлеу коммуникациясы.

37. "Оқу және жазу элементтері" келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) оқу элементтері;
- 2) жазу элементтері.

38. 5-сыныпқа арналған "Сөйлеуді дамыту және коммуникация" оқу пәнінің негізгі мазмұны:

1) сөйлеуді дамыту. Сөйлеуді түсіну: дыбыссыз артикуляцияға негізделген тақырыптық суреттерге сүйене отырып, дауысты дыбыстарды [а, ә, о, ө, у, ұ, и, э, ы] білу және ажырату. Ойын әрекетін дыбыстық сигналмен, сөз бойынша, қимылмен, екі-үш сөзден тұратын нұсқаулық бойынша орындау. Заттар арқылы жаттығулар жасау: "Мен атаймын, ал сен көрсетесің" және керісінше. Аудио-бейнежазбаны қолданумен қысқа өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау. Педагог айтқан әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (қысқа тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер).

Сөйлеу: дауысқа еліктеу мен буындарды, сөздерді, қысқа тақпақтарды, ойын жағдайларын ауызша нұсқауларға сәйкес орындау. Тыңдалған әңгімеге оның мазмұны бойынша мұғалімнің көмегімен сұрақтарға сөзбен, қимылмен, суретпен, сөйлеммен жауап беру арқылы қатысу. Мұғалімнің сөздерінен балалар тақпақтарын, жай қимылдармен сүйемелдеп орындалатын қысқа өлеңдерді жаттап алып айту (2-6 жолды есте сақтаумен). Сөйлемді педагогтен кейін дұрыс интонациямен айтумен, суреттерді, сөздер бар карточкаларды қолданумен қайталау. Өлеңдер мен мақал-мәтелдер тыңдау, сөйлеу жаттығуы кезінде буындарды, сөздерді толық айту (педагогпен бірлесіп, содан кейін педагогтан бөлек). Иллюстрациялар сериясына сүйене отырып, ертегінің мазмұнын баяндау. Онда оқушылар сұрақтарға жауап беретін ойын ойнайды. Мысалы: "Бұл кім?", "Сатушы не істейді?", "Дүкеннің осы бөлімінде қандай тауарлар сатылады?", "Шай дастарханына қандай ыдыс қою керек?". Суреттер сериясына сүйене отырып, оқиғаны, ертегіні, мәтінді әңгімелеп айту. Таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау; фотоларда, суреттерде және сюжеттік картиналарда бейнеленген таныс заттар мен әрекеттерді білу және атау. Заттың, іс-әрекеттің оның кескінімен сәйкестігі (түрлі-түсті, ақ-қара, контурлық сурет, 2-5 бөліктен құралған

жартылай сурет). Педагогпен бірге суреттерді, пиктограммаларды және сөздерден тұратын карточкаларды қолдану арқылы таныс заттар, жақсы көретін заттары туралы 2-3 сөзден тұратын сөйлем құрастыру;

2) коммуникация. Коммуникативтік мінез-құлық: қарым-қатынас жасаған кезде жағымды эмоционалдық қарым-қатынас көрсету. Ересек адамның, басқа оқушының бетіне тіке қарау. Әңгімелесушімен көру байланысын орнату. Айнадан өзін, сыныптасын, мұғалімді қарау. Ересек адаммен және құрдастарымен әңгімелескенде қашықтық пен кезектілікті сақтау. Эмоционалдық жағдайда (қуаныш, қорқыныш, қайғы, таңдану, тыныштық, көңілсіздік) өзін ұстай білу. Әңгімелесушімен сөз, әрекет арқылы (басын изеу, қолын созу, "сәлем", "көріскенше") сәлемдесу және қоштасу. Өзіне назар аударту, дыбыспен, қимылмен, сөзбен, сөз тіркесімен келісім (келіспеушілік) білдіру. Дыбысты, қимылды, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдану арқылы көмек сұрау. Нұсқау қимылын, суретті, сөзді, "керек, қалаймын, керек емес, қаламаймын" сөз тіркестерін қолдану арқылы өз қалауын білдіру. Ым-ишара, сөз, әрекет арқылы ризашылық білдіру (басын изеу, қолын кеудесіне қою, "рахмет" айту).

Сөйлеу коммуникациясы: өзін-өзі атау, өз атына жауап беру, ересектерді аты-жөні бойынша атау; сұрақтар қою, берілген тақырыпқа диалогты қолдау. Мысалы: "Шай дастарханын жаямыз", "Жақында қонақтар келеді – шайға дастархан жаюға дайындаламыз", "Дүкеннен азық-түлік сатып аламыз". Өз әрекеттерін қайталап айту (мұғаліммен бірге). Үлгі бойынша, ауызша нұсқаулық бойынша адамдардың, жануарлар мен құстардың қимылдары мен бейнелеріне еліктеу ойындарына, таныс ертегілерді, әңгімелерді, өлеңдерді драмалау ойындарына қатысу. Орындалатын рөлге сәйкес ойын жағдайларын жеке сөздермен, ым-ишарамен және қимылдармен сүйемелдеу. Өзінің ойындағы рөлін атаумен сюжеттік-рөлдік ойынға қатысу;

3) оқу және жазу элементтері. Оқу элементтері: балалар кітаптарындағы, журналдардағы иллюстрацияларды қарау. Беттерді парақтау, кітаптан мұғалім атаған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу. Мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау. Оқушының өміріндегі оқиғалар мен қызығушылықтарды бейнелейтін фотосуреттер бар оқушының жеке кітабын (альбомын) жасау. Өзінің жұмысын, жұмыс орнын көрсету үшін өзінің аты бар картаны пайдалану. Мұғалімнің сұрақтары бойынша "Отбасы", "Мектеп" тақырыптарына сөйлемдер құрастыру. Карточкаларды тақырып бойынша таңдап, іріктеу, мысалы, "Бас, мойын, кеуде, арқа, иық буыны - дененің бөліктері". Элементтерге арналған іс-қимыл атаулары бар карточкаларды таңдау, мысалы, "Бала сыпырады, қыз жуады". Ауызша нұсқауларға сәйкес заттардың белгілерін көрсететін карточкаларды таңдау. Ы және Э әріптерімен танысу. Контур бойымен қиылған А, Ә, У, Ұ, О, Ө, И, Э, Ы әріптерін білу және атау (10-5 см). Олардың дыбыссыз артикуляциясы негізінде А, Ә, У, Ұ, О, Ө, И, Э, Ы дыбыстарын білу және атау. Суреттерге А, Ә, У, Ұ, О, Ө, И, Э, Ы әріптері бар карточкаларды таңдау. Оқыған әріптерді атауы бойынша таныс сөздерден, журналдардан табу.

Жазу элементтері: нүктелерді "жазуды" заттың контуры бойынша саусақпен, қарындашпен, қаламмен орындау (әртүрлі әдістерді қолданумен). Әртүрлі бағыттағы жолға (3-5 см) құммен, жармамен "жазуды" саусақпен, қағазға қарындашпен орындау. Қағаз парағында көлденең (түзу, ирек және қисық) және тік сызықтарды "жазуды" орындау. А, Ә, У, Ұ, О, Ө, И, Э, Ы әріптерін әртүрлі беттерге, А4 парақтарына жазу. А, Ә, У, Ұ, О, Ө, И, Э, Ы әріптерін трафаретпен және шаблонмен дөңгелектеп сызу, оларды бояу. Әріптерді сызығы жоқ қағазға үлгі бойынша; мұғалімнің айтуы бойынша жазу. Сызығы жоқ қағаз параққа өзінің атын (сыныптастарының атын, сөздерді, сөйлемдерді) қарындашпен, фломастермен, қаламмен үлгі бойынша жазу. Сөздерді, сөйлемдерді карточкалардан тақырыптық кітапшаларға көшіру. Таныс және бейтаныс сөздерден, мәтіндерден, журналдар мен газеттерден оқыған әріптерді дөңгелектеп сызу. Компьютер пернетақтасында өз атын (сөздерді, сөйлемдерді) теру.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі: қазақ халық ертегілер, "Мен мектепке барамын" (Б.Жақып), "Көңілді қыс" (Р.Сәбитұлы), "Алтын күз" (М.Әлімбаев), "Әріп сыры" (Е.Өтетілеуұлы), "Көрші атай" (М.Жаманбалинов), "Ұшқыш болғым келеді" (Қ.Аманжолов), "Мысықтың суреті" (С. Ахметов), "Көмек" (Ә.Табылдиев), "Әдеп" (Е.Өтетілеуұлы), "Қыркүйек" (Ж.Өмірбеков), "Қуанышты қайдан іздейді?" (А.Құдайбергенов), "Тақта білім айнасы" (Ә.Табылды);

39. 6-сыныпқа арналған "Сөйлеуді дамыту және коммуникация" оқу пәнінің негізгі мазмұны:

1) сөйлеуді дамыту. Сөйлеуді түсіну: дауыссыз дыбыстарды [а, ә, о, ө, у, ұ, ү, и, і, е] заттық суреттерге сүйене отырып, дауыссыз артикуляцияға негізделген және ерте және орта онтогенездегі дауыссыз дыбыстарды тану және ажырату. Дыбыс сигналы, сөз, ым немесе екі және үш сөзден тұратын нұсқаулар негізінде ойын әрекетін орындау. Аудио-бейне жазбалар арқылы шағын өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау. Оқытушы мен оқушылар қайталаған әр түрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (рифма, өлең, әңгіме, ертегі).

Сөйлеу: дауысқа еліктеуді және буындарды, сөздерді, қысқа тақпақтарды, ойын жағдайларын ауызша нұсқауларға сәйкес орындау. Тыңдалған әңгімеге оның мазмұны бойынша мұғалімнің көмегімен сұрақтарға сөзбен, қимылмен, суретпен, сөйлеммен жауап беру арқылы қатысу. Мұғалімнің сөздерінен тақпақтар, жай қимылдармен сүйемелдеп орындалатын қысқа өлеңдер жаттап алып айту (2-6 жолды есте сақтаумен). Сөйлемді педагогтен кейін дұрыс интонациямен айтумен, суреттерді, сөздер бар карточкаларды қолдану арқылы қайталау. Иллюстрациялар сериясына сүйене отырып, тақпақтар мен мақал-мәтелдерді тыңдаған кезде буындарды, сөздерді толық айту (бірге, содан кейін бөлек). Онда оқушылар сұрақтарға жауап беретін өмірлік жағдайларды ойнайды. Иллюстрациялар сериясына және мұғалімнің сұрақтарына сүйене отырып, ертегілердің мазмұнын қайталап айту. Сұрақтар бойынша таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау: Бұл кім? Ол не істейді? Қандай? Фотоларда,

суреттерде және сюжеттік картиналарда бейнеленген таныс заттар мен әрекеттерді білу және атау. Заттың, іс-әрекеттің оның кескінімен сәйкестігі (түрлі-түсті, ақ-қара, контурлық сурет, 2-6 бөліктен құралған жартылай сурет). Мұғаліммен бірге суреттерді, пиктограммаларды және сөздерден тұратын карточкаларды қолдана отырып, таныс заттар, жақсы көретін заттары туралы 3-5 сөзден тұратын сөйлем құрастыру. Өз атынан ("Мен нан сатып аламын", "Біз мерекеге торт сатып аламыз"), екінші және үшінші жақтан ("Ол...", "Олар...") хабарлама түрінде сөйлем құрастыру, хабарламаның адресаттын жазып белгілеу.

2) коммуникация. Коммуникативтік мінез-құлық: қарым-қатынас жасау жағдайына жағымды эмоционалдық қатынас көрсету. Ересек адамның, басқа оқушының бетіне тіке қарау. Әңгімелесушімен көру байланысын орнату. Айнадан өзін, сыныптасын, мұғалімді қарау. Ересек адаммен және құрдастарымен әңгімелескенде қашықтық пен кезектілікті сақтау. Ересектермен қарым-қатынаста оның атын, тегін және жынысын пайдалану. Сөйлеушіге қатысты заттарды атау. Эмоционалдық ахуал (қуаныш, қорқыныш, қайғы, таңдану, тыныштық, көңілсіздік) көрсету және атау. Әңгімелесушімен сөз, әрекет арқылы (басын изеу, қолын созу, "сәлем", "көріскенше") сәлемдесу және қоштасу. Өзіне назар аударту, дыбыспен, қимылмен, сөзбен, сөз тіркесімен келісім (келіспеушілік) білдіру. Дыбысты, қимылды, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып көмек сұрау. Қимылды, суретті, сөзді, сөз тіркестерін қолдану арқылы өз қалауын білдіру. Ым-ишара, сөз, әрекет арқылы ризашылық білдіру (басын изеу, қолын кеудесіне қою, "рахмет" айту).

Сөйлеу коммуникациясы: ересектермен қарым-қатынаста оның атын, тегін және жынысын пайдалану, сұрақтар қою, берілген тақырып бойынша диалогты қолдау. Өз әрекеттерін айту (мұғаліммен бірге). Үлгі бойынша, ауызша нұсқаулық бойынша адамдардың, жануарлар мен құстардың қимылдары мен бейнелеріне еліктеу ойындарына, таныс ертегілерді, әңгімелерді, өлеңдерді драмалау ойындарына қатысу. Орындалатын рөлге сәйкес ойын жағдайларын жеке сөздермен, ым-ишарамен және қимылдармен сүйемелдеу. Өзінің ойындағы рөлін атай отырып, сюжеттік-рөлдік ойынға қатысу;

3) оқу және жазу элементтері. Оқу элементтері: балалар кітаптарындағы, журналдардағы иллюстрацияларды қарау. Беттерді парақтау, кітаптан мұғалім атаған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу. Мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау. Оқушының өміріндегі оқиғалар мен қызығушылықтарды бейнелейтін фотосуреттер бар оқушының жеке кітабын (альбомын) жасау. Өзінің жұмысын, жұмыс орнын көрсету үшін өз аты бар карточканы пайдалану. Пәнаралық байланыстарды ескере отырып, мұғалімнің сұрақтары бойынша тақырыптарға сөйлемдер құрастыру, мысалы: "Азық-түлік". Тақырыптар бойынша карточкаларды таңдау және жіктеу, мысалы, "Сүт, айран, сүзбе, йогурт, ірімшік – бұл сүт өнімдері". "Сатушы сатады" сияқты заттарға арналған іс-қимыл атаулары бар карточкаларды таңдау. Ауызша

нұсқауларға сәйкес заттардың белгілерін көрсететін карточкаларды таңдау. Оқушыларды контурмен қиылған М, Н, Ң, П, Б, К, Қ, Г, Ғ, Х, Й әріптерімен таныстыру (өлшемі 5 см әріптер). Контурмен қиылған А, Ә, У, Ұ, О, Ө, И, Э, Ы, І, М, Н, Ң, П, Б, К, Қ, Г, Ғ, Х, Й әріптерін білу және атау (5 см). Олардың дыбыссыз артикуляциясы негізінде А, Ә, У, Ұ, О, Ө, И, Э, Ы, І, М, Н, Ң, П, Б, К, Қ, Г, Ғ, Х, Й дыбыстарын білу және атау. А, Ә, У, Ұ, О, Ө, И, Э, Ы, І, М, Н, Ң, П, Б, К, Қ, Г, Ғ, Х, Й әріптері бар карточкаларды таңдау. Үлгі бойынша кесілген әліппеден буындар мен сөздер құрастыру, содан кейін оларды оқу. Өзінің атынан, таныс сөздерден, журналдардан оқыған әріптерді табу. Сөздерді, сөйлемдерді, шағын мәтіндерді оқу.

Жазу элементтері: әртүрлі беттерде, А4 форматындағы парақтарда мынадай әріптерді "жаз": А, Ә, У, Ұ, О, Ө, И, Э, Ы, І, М, Н, Ң, П, Б, К, Қ, Г, Ғ, Х, Й. Мөлшері 3-5 см А, Ә, У, Ұ, О, Ө, И, Э, Ы, І, М, Н, Ң, П, Б, К, Қ, Г, Ғ, Х, Й әріптерін трафаретпен және шаблондармен қоршап сызу, оларды бояу. Заттар мен әріптерді контурлар мен нүктелер бойынша дөңгелектеп сызу: нүктелерді "жазуды" саусақпен, қарындашпен, қаламмен заттың контуры бойынша орындау (әртүрлі әдістерді қолдана отырып). Әртүрлі бағыттағы жолға (3-5 см) құммен, жармамен "жазуды" саусақпен, қағазға қарындашпен орындау. Қағаз парағында "жазуды" орындау: көлденең (түзу, ирек және қисық) және тік сызықтарды, нүктелер мен пунктирлі сызықтар бойынша —>, <— көрсеткіштерді. Әріптерді сызылмаған қағазға үлгі бойынша; мұғалімнің айтуы бойынша жазу. Картадан сызылмаған қағаз парағына өз атын (сыныптастарының атын, сөздер, сөйлемдер) қарындашпен, фломастермен, қаламмен жазу. Сөздерді, сөйлемдерді карточкалардан тақырыптық кітаптарға көшіру. Оқыған әріптерді таныс және бейтаныс сөздерден табу және оны дөңгелектеп сызу. Компьютердің, телефонның пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын (сөздер, сөйлемдер) теру.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі: "Қолғанат", "Наурыз" (Б.Жақып), "Жапырақтар" (А.Мусина), "Менің жадым" (А.Асылбек), "Гүлді жұлма, өсір" (М.Дүйсенов), "Көшедегі сабақ" (Қ.Омарұлы), "Көмекшілер" (Ә. Шапағат), "Қыс қызығын тойлаймыз" (Т.Молдағалиев), "Жапалақ қар" (Қадыр Мырза Әли), "Балапан мен мысық" (Д.Мамырова), "Алма" (Г.Әзірбаева), "Тәтті мақта" (Н.Құмар), "Екі дос" (А.Хамзаұлы), "Туған күн" (Р. Әбілқадырова), "Алаңғасар Жаппас" (Ә.Файзуллаұлы), "Маңдай тер" (Б.Досымов), "Нан қайдан келді?" (М.Етекбаев);

40. 7-сыныпқа арналған "Сөйлеуді дамыту және коммуникация" оқу пәнінің негізгі мазмұны:

1) сөйлеуді дамыту. Сөйлеуді түсіну: дыбыссыз артикуляцияға негізделген тақырыптық суреттерге сүйене отырып, дауысты дыбыстарды [а,ә,о,ө,у,ұ,ү,и,і,э,ы] және [м, б, п, т, д, н, ң, к, қ, г, ғ, х, ф] дауыссыз дыбыстарын білу және ажырату. Ойын әрекетін дыбыстық сигнал бойынша, ым-ишара бойынша, екі және үш сөздік нұсқаулар

бойынша орындау. Аудио-бейнежазбаны қолдану арқылы қысқа өлеңдер, ертегілер, әңгімелер, мәтіндер тыңдау. Педагог пен білім алушылар айтатын әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер).

Сөйлеу: дыбыстық еліктеуіштерді және буындарды, сөздерді, тақпақтарды, ойын жағдайларын, жаттығуларды ауызша нұсқауларға сәйкес айту. Әңгімеге тыңдалған әңгіменің мазмұны бойынша, мұғалімнің көмегімен, сұрақтарға сөзбен, қимылмен, суретпен, сөйлеммен жауап беру арқылы қатысу. Мұғалімнің сөздерінен және айтуынан тақпақтар, қарапайым қимылдармен сүйемелденетін қысқа өлеңдер үйрену (2-6 жолды есте сақтау бойынша). Сөйлемді педагогтен кейін дұрыс интонациялаумен суреттерді, сөздер бар карточкаларды қолдану арқылы қайталау. Өлеңдерді, мақал-мәтелдерді, таза сөздерді тыңдаған кезде буындарды, сөздерді толық айту (бірге, содан кейін өздігінен). Ертегінің мазмұнын есте сақтау бойынша иллюстрациялар сериясына сүйене отырып айту. Оқушылар сұрақтарға жауап беретін жағдайды көрсету. Әңгімені, ертегіні мұғалімнің сұрақ қоюымен қайталап айту. Ересек адаммен және құрдастарымен сөйлескенде қашықтықты, кезектілікті сақтау. Таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау. Фотоларда, суреттерде және сюжеттік картиналарда бейнеленген таныс заттар мен әрекеттерді білу және атау. Заттың, іс-әрекеттің оның кескінімен сәйкестігі (түрлі-түсті, ақ-қара, контурлық сурет, жартылай сурет). Өз атынан ("Мен бір құты шырын сатып аламын", "Біз таңқурай шырынын жасау үшін таңқурай сатып аламыз"), екінші және үшінші жақтан ("Ол...", "Олар...") хабарламалар түрінде сөйлемдер құрастыру және сол хабарламалардың адресаттын міндетті түрде жазып белгілеу. Таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау;

2) коммуникация. Коммуникативтік мінез-құлық: қарым-қатынас жағдайына жағымды эмоционалдық қатынас көрсету, айналасындағылармен өздігінен қарым-қатынас жасау. Ересек адамның, басқа оқушының бетіне тіке қарау. Әңгімелесушімен көз байланысын орнату, сөйлеушіге қарап отыру, сөйлеушіге қатысты заттарды атау. Ересек адаммен және құрдастарымен сөйлескенде қашықтықты, кезектілікті сақтау. Сөйлеушіге қатысты заттарды атау. Эмоцияларды көрсету және білу (қуаныш, қорқыныш, қайғы, таңдану, тыныштық, көңілсіздік). Әңгімелесушімен сөз, әрекет арқылы (басын изею, қолын созу, "сәлем, сау бол") сәлемдесу және қоштасу. Өзіне назар аударту, дыбыспен, қимылмен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру. Дыбысты, қимылды, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып көмек сұрау. Көрсеткіш қимылды, суретті, сөзді, сөз тіркесін қолдану арқылы қалауын білдіру. Ым-ишара, сөз, әрекет арқылы ризашылық білдіру (бас изеу, "рахмет" айту).

Сөйлеу коммуникациясы: Ересектермен қарым-қатынаста оның есімін, тегін және жынысын қолдану. Сұрақтар қою, берілген тақырып бойынша диалогты қолдау, мысалы, ("Түскі асқа дастарқан жаю", "Жақында қонақтар келеді — дастарқан жаюға

дайындаламыз", "Дүкеннен ыдыс-аяқ сатып алу". Өз әрекеттерін айту (мұғаліммен бірге). Үлгі бойынша, ауызша нұсқаулық бойынша адамдардың, жануарлар мен құстардың қимылдары мен бейнелеріне еліктеу ойындарына, таныс ертегілерді, әңгімелерді, өлеңдерді драмалау ойындарына қатысу. Орындалатын рөлге сәйкес ойын және өмірлік жағдайларды жеке сөздермен, ым-ишарамен және қимылдармен сүйемелдеу. Рөлдік диалогқа өзінің ойындағы рөлін атаумен қатысу;

3) оқу және жазу элементтері. Оқу элементтері: балалар кітаптарындағы, журналдардағы иллюстрацияларды қарау. Кітаптардан мұғалім атаған заттарды, іс-әрекеттер мен белгілерді табу. Мұғаліммен бірге тақырыптық кітаптар жасау. Оқушының өміріндегі оқиғалар мен қызығушылықтарды бейнелейтін фотосуреттер бар оқушының жеке кітабын (альбомын) жасау. Өз жұмысын, жұмыс орнын көрсету үшін өзінің аты бар карточканы пайдалану. Тақырыптарға мұғалімнің сұрақтары бойынша ұсыныстар құрастыру. Заттарға іс-қимыл атаулары бар карточкаларды таңдау. Ауызша нұсқауларға сәйкес заттардың белгілерін көрсететін карточкаларды таңдау. Н,Н,Т,Д,Ф әріптерімен танысу. Контур бойымен қиылған А, Ә, У, Ұ, Ү, О, И, Э, Ы, І, М, Н, Ң, П, Т, Д, Б, Ф, К, Қ, Г, Ғ Х, Й әріптерін білу және атау (5 см). А, Ә, У, Ұ, Ү, О, И, Э, Ы, І, М, Н, Ң, П, Т, Д, Б, Ф, К, Қ, Г, Ғ Х, Й дыбыстарын білу және атау. А, Ә, У, Ұ, Ү, О, И, Э, Ы, І, М, Н, Ң, П, Т, Д, Б, Ф, К, Қ, Г, Ғ Х, Й әріптері бар карточкаларды іріктеу. Әріптерді буынға (ма, му, мы, мо, ми), содан кейін кері буынға дәйекті түрде қосу-біріктіру (қиылған әліппе әріптерінен буындар құрастыру). Таныс сөздерден буындарды бөліп айту (мама, машина). Білім алушылардың назарын аудару үшін буындар қара әріппен, басқа түспен ерекшеленіп көрсетілуі керек. Білім алушылардың буынға бөлу карточкасындағы сөзге тиісті буынды қоятын жаттығуларды орындау. Оқыған әріптерді, буындарды өз атынан, таныс сөздерден, журналдардан табу.

Жазу элементтері: әртүрлі беттерге, А4 форматындағы парақтарға, дәптерлерге А, Ә, У, Ұ, Ү, О, И, Э, Ы, І, М, Н, Ң, П, Т, Д, Б, Ф, К, Қ, Г, Ғ Х, Й әріптерін жазу. Трафаретпен және шаблондармен дөңгелектеп сызу (таныс заттар, геометриялық фигуралар, А, Ә, У, Ұ, Ү, О, И, Э, Ы, І, М, Н, Ң, П, Т, Д, Б, Ф, К, Қ, Г, Ғ Х, Й әріптері (әріптердің мөлшері 3-5 см), оларды бояу. Заттар мен әріптерді контурлар мен нүктелер бойынша дөңгелектеп сызу, оларды сәйкес карточкадағы сөзбен немесе сөздегі тиісті әріппен сәйкестендіру. "Жазуды" саусақпен, қарындашпен, қаламмен заттың контуры бойынша орындау (әртүрлі әдістерді қолдана отырып). "Жазуды" әртүрлі бағыттағы жолда (3-5 см) саусақпен құмға, жармаға, параққа қарындашпен орындау. Қағаз парағында "жазуды" орындау: көлденең (түзу, ирек және қисық) және тік сызықтарды, нүктелер мен пунктирлі сызықтар бойынша —>, <— көрсеткіштерді. Әріптерді сызылмаған қағазға үлгі бойынша; мұғалімнің айтуы бойынша жазу. Өз атын (сыныптастарының аты-жөнін, сөздерді, сөйлемдерді) сызылмаған қағаз парағына, дәптерге қарындашпен, фломастермен, қаламмен жазу. Сөздерді, сөйлемдерді карточкалардан тақырыптық кітапшаларға көшіру. Мәтіндерден оқыған әріптерді,

буындар мен сөздерді табу және дөңгелектеп сызу. Компьютердің, телефонның пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың аттарын, әрекеттерді теріп жазу.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі: "Мектеп біздің анамыз" (Ә.Тұрманжанов), "Әдепсіз" (Қ.Ахметов), "Күзгі жапырақтар" (Қ.Шаңғытбаев), "Жанашыр" (Ж.Кенжалиев), "Жалқау" (Д.Қасенов), "Бақша ағаштары" (Ы.Алтынсарин), "Бір атаның ұрпағы" (Е.Сәрсенбаев), "Қыс қуанышы" (Ә.Ысқақбай), "Табиғатты қорға" (Қ.Аймағамбетов), "Жаңа достар" (Ж.Архарова), "Әже" (Ф.Оңғарсынова), "Қарлығаштың қасиеті" (Ғ.Сайран), "Аппақ бала" (Ә.Табылдиев), "Біздің Қазақстан" (М.Әлімбаев), "Болашақ футболшы" (Б.Тәжібаев), "Бір күндік қызық" (М.Айымбетов);

41. 8-сыныпқа арналған "Сөйлеуді дамыту және коммуникация" оқу пәнінің негізгі мазмұны:

1) сөйлеуді дамыту. Сөйлеуді түсіну: дыбыссыз артикуляцияға негізделген тақырыптық суреттерге сүйене отырып, дауысты дыбыстарды [а,ә,о,ө,у,ұ,ү,и,э,ы,і,е] және дауыссыз дыбыстарын [м, б, п, т, д, н, к, қ, ғ, г, х, һ, в, ф] білу және ажырату, ашық және жабық буындардағы қарама-қарсы дауысты және артикуляцияға жақын дауыссыз дыбыстарды ажырату. Тікелей және кері буындары бар екі буынды сөздердің буын құрылымы мен екпінді буынын айту. Дыбыстық сигнал бойынша жаттығуларды ым-ишара, екі және үш буынды нұсқаулар бойынша орындау. Аудио-бейнежазбаны қолдану арқылы қысқа өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау. Педагог пен білім алушылар айтатын әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер).

Сөйлеу: ойын және өмірлік жағдайларда, жаттығуларда дыбыстық еліктеуіштерді және буындарды, сөздерді, тақпақтарды ауызша нұсқауларға сәйкес айту. Әңгімеге тыңдалған әңгіменің мазмұны бойынша, мұғалімнің көмегімен, сұрақтарға сөзбен, қимылмен, суретпен, сөйлеммен жауап беру арқылы қатысу. Мұғалімнің сөздерінен және айтуынан тақпақтар, қарапайым қимылдармен сүйемелденетін қысқа өлеңдер үйрену (4-8 жолды есте сақтау бойынша). Сөйлемді педагогтен кейін дұрыс интонациялаумен суреттерді, сөздер бар карточкаларды қолдану арқылы қайталау. Өлеңдерді, мақал-мәтелдерді, таза сөздерді тыңдаған кезде буындарды, сөздерді толық айту (бірге, содан кейін өздігінен). Ертегінің мазмұнын иллюстрациялар сериясына сүйене отырып айту. Оқушылар сұрақтарға жауап беретін жағдайды ойнау. Таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау. Фотоларда, суреттерде және сюжеттік картиналарда бейнеленген таныс заттар мен әрекеттерді білу және атау. Заттың, іс-әрекеттің оның кескінімен сәйкестігі (түрлі-түсті, ақ-қара, контурлық сурет, жартылай сурет). 3-5 сөзден тұратын сөйлемдер құрастыру. Өз атынан хабарламалар түрінде ұсыныстар жасау ("Мен футболка сатып аламын", "Біз барлығына дене

шынықтыру сабақтарына кию үшін спорттық костюмдер сатып аламыз), екінші және үшінші жақтан ("Ол...", "Олар..."). Бұл жағдайда адресаттың болуы міндетті. Ертегіні мұғалімнің сұрақ қоюы бойынша қайталап айту;

2) коммуникация. Коммуникативтік мінез-құлық: қарым-қатынас жағдайына жағымды эмоционалдық қарым-қатынас көрсету, айналасындағылармен өздігінен қарым-қатынас жасау. Ересек адамның, басқа оқушының бетіне тіке қарау. Әңгімелесушімен көз байланысын орнату, ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтықты, кезектілікті сақтау. Сөйлеушіге қатысты заттарды атау. Эмоционалдық ахуал көрсету және білу (қуаныш, қорқыныш, қайғы, таңдану, тыныштық, көңілсіздік). "Эмоцияға сәйкес суретті тап", "Эмоциялар әлеміне саяхат", "Мен әртіс боламын" секілді ойындарда, түрлі этюдтарында эмоциялар туралы білім алушылардың түсініктерін қалыптастыру. Әңгімелесушімен сөз, әрекет арқылы (басын изеу, қолын созу, "сәлем, сау бол") сәлемдесу және қоштасу. Өзіне назар аударту, дыбыспен, қимылмен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру. Дыбысты, қимылды, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып көмек сұрау. Көрсеткіш ым-ишараны, суретті, сөзді, сөз тіркесін қолдана отырып, өз қалауын білдіру. Ым-ишара, сөз, әрекет арқылы ризашылық білдіру (бас изеу, "рахмет" айту).

Сөйлеу коммуникациясы: ересектермен қарым-қатынаста оның атын, тегін және жынысын қолдану. Сұрақтар қою, берілген тақырып бойынша диалогты қолдау, мысалы, "Киім тігетін ателье", "Киім дүкені", "Киім жөндеу шеберханасы" сюжеттерінде диалогты ойнау. Сөйлеу және сөйлеу емес қарым-қатынас құралдарын қолдана отырып, табиғаттағы әртүрлі мамандықтағы адамдардың еңбегі туралы сюжеттік суреттер сериясы бойынша баяндау әңгімелерін құрастыру (пиктограммалар бойынша, мұғалімнің кескіннің немесе заттың егжей-тегжейіне бағытталған қимылдары бойынша). Білім алушылардың жеке тәжірибесінен сөйлеу сұрақ-жауап формасы негізінде мұғаліммен бірлесіп қысқа әңгімелер құрастыру: табиғаттағы еңбек, қолөнер жасау. Әртүрлі қойылымдардың (спектакльдердің), әңгімелер мен өлеңдердің кейіпкерлерін қолдана отырып, ойын түрінде кішігірім көріністерін қою (мұғалім білім алушылармен бірге кейіпкерлердің әрекеттерін сөйлеумен сүйемелдейді). Ойын жағдайларын сүйемелдеу, мысалы: саябаққа бару, орындалатын рөлге сәйкес жекелеген сөздерді ым-ишарамен және қимылдармен айту. Өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалогқа қатысу;

3) оқу және жазу элементтері. Оқу элементтері: кітаптардағы, журналдардағы иллюстрацияларды қарау. Кітаптардан мұғалім атаған заттарды, іс-әрекеттер мен белгілерді табу. Мұғаліммен бірге тақырыптық кітаптар жасау. Оқушының өміріндегі оқиғалар мен қызығушылықтарды бейнелейтін фотосуреттер бар оқушының жеке кітабын (альбомын) жасау. Өз жұмысын, жұмыс орнын көрсету үшін өзінің аты бар карточканы пайдалану. Тақырыптарға мұғалімнің сұрақтары бойынша ұсыныстар құрастыру. Заттарға іс-қимыл атаулары бар карточкаларды таңдау. Ауызша

нұсқауларға сәйкес заттардың белгілерін көрсететін карточкаларды таңдау. А, Ә, О, Ө, У, Ұ, Ү, И, Э, Ы, І, Е, М, Б, П, Т, Д, Н, К, Қ, Ғ, Г, Х, Һ, В, Ф әріптерін білу және атау. С, З, Ц әріптерімен танысу (әріптің мөлшері 5 және 3 см). Контур бойымен қиылған А, Ә, О, Ө, У, Ұ, Ү, И, Э, Ы, І, Е, М, Б, П, Т, Д, Н, К, Қ, Ғ, Г, Х, Һ, В, Ф, С, З, Ц әріптерін білу және атау (3-5 см). Ә, О, Ө, У, Ұ, Ү, И, Э, Ы, І, Е, М, Б, П, Т, Д, Н, К, Қ, Ғ, Г, Х, Һ, В, Ф, С, З, Ц дыбыстарын білу және атау. Білім алушыларға таныс сөздер басылған карточкалардың заттармен, суреттермен, пиктограммалармен сәйкестігі. Әріптерді па, пу пы, по, пи буынына, содан кейін кері буынға дәйекті түрде қосу-біріктіру (қиылған әліппе әріптерінен буындар құрастыру). Таныс сөздерден буындарды бөліп айту (папа, панама). Өзіне назар аударту үшін буындар қара әріппен, басқа түспен ерекшеленіп көрсетілуі керек. Білім алушылардың буынға бөлу карточкасындағы сөзге тиісті буынды қоятын жаттығуларды орындауы. Сөздерді оқу ("жаһандық оқу"). Көмекші сөздерді оқу және оларды карточкадағы сөздермен сәйкестендіру. Ә, О, Ө, У, Ұ, Ү, И, Э, Ы, І, Е, М, Б, П, Т, Д, Н, К, Қ, Ғ, Г, Х, Һ, В, Ф, С, З, Ц әріптері бар карточкаларды таңдау. Карточкадағы сөздерден "мен, сен, біз, ол, олар" есімдіктерін оқу және оларды көрсеткіш ишарамен сәйкестендіру. Оқыған әріптерді, буындарды өз атынан, таныс сөздерден, журналдардан табу.

Жазу элементтері: әртүрлі беттерге, А4 форматындағы парақтарға оқыған әріптерді жазу. Трафаретпен және шаблондармен дөңгелектеп сызу (таныс заттар, мөлшері 3 см әріптер), оларды бояу. Заттар мен С,З,Ц әріптерін контурлар мен нүктелер бойынша дөңгелектеп сызу, оларды сәйкес карточкадағы сөзбен немесе сөздегі тиісті әріппен сәйкестендіру. Әріптер мен сөздерді контур сызықтарымен (нүктелермен) жазу. Өзінің атын (тегін) (сыныптастарының тегін, сөздерін, сөйлемдерді) контурлық бағдармен және өз бетінше жазу. Мәтінін мұғалім немесе оқушы жазуы мүмкін (мұғалімнің көмегімен) ашықхаттар жазу. Мұғалім мен білім алушылардың айдың нөмірі мен атауын, күнін жазуы (олардың мүмкіндіктеріне қарай): нүктелерді саусақпен, қарындашпен, қаламмен заттың контуры бойынша "жазу" (әртүрлі әдістерді қолдана отырып). "Жазуды" саусақпен, қарындашпен, қаламмен заттың контуры бойынша орындау (әртүрлі әдістерді қолдана отырып). Әртүрлі бағыттағы жолға (3-5 см) құммен, жармамен "жазуды" саусақпен, қағазға қарындашпен орындау. Қағаз парағында "жазуды" орындау: көлденең (түзу, ирек және қисық) және тік сызықтарды, нүктелер мен пунктирлі сызықтар бойынша —>, <— көрсеткіштерді. Білім алушылармен бірге олар үшін маңызды ақпаратты өшіру (жазу). Карточкалардан сөздерді, сөйлемдерді балаларға арналған тақырыптық кітапшаға көшіру. Таныс және бейтаныс мәтіндерден оқыған әріптерді, буындар мен сөздерді табу және дөңгелектеп сызу. Білім алушылармен бірлесіп қабырға газеттерін, журналдар жасау, мысалы: "Біздің сынып", "Біздің хобби". Компьютердің, телефонның пернетақтасында өз атын, таныс заттардың аттарын, әрекеттерді, әріптерді, буындарды, сөздер мен сөйлемдерді теріп жазу.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі: қазақ ертегілер, "Мен ғарышкер боламын" (Ж. Смақов), "Сусын туралы жыр" (Т.Бердияров), "Жанкүйерлер" (Ә.Файзуллаев), "Тапсам деймін уақыт" (Р.Тышқанбаев), "Айналайын Отаным!" (С.Асанов), "Алтын бала" (С.Тұрдалиев), "Тырнарлар" (Ұ.Есдәулетов), "Бақшада" (Ж.Кәрбозин), "Әжесін қайсысы жақсы көреді?" (М.Төрежанов), "Аша қар" (Б.Соқпақбаев), "Сырғанақ" (Б.Жақып), "Күлме досқа" (А.Хамзеұлы), "Көктем сәні" (Б.Әділов), "Құстың ұясы" (А.Мусина), "Өзен" (Ы.Алтынсарин), "Денсаулық" (Ә.Шамұратова), "Инелік пен тиін" (Т.Жексенбай), "Көктем деген немене?" (Ж.Жабаев), "Тазалық" (Қадыр Мырза Әлі), "Қайтпай қалған қарлығаш" (Т.Тойбазарұлы);

42. 9-сыныпқа арналған "Сөйлеуді дамыту және коммуникация" оқу пәнінің негізгі мазмұны:

1) сөйлеуді дамыту. Сөйлеуді түсіну: дыбыссыз артикуляцияға негізделген тақырыптық суреттерге сүйене отырып, дауысты дыбыстарды [а, ә, о, у, ұ, ү, и, э, ы, е] және Ұ, ю, я әріптердің дауыстық құрылымын, дауыссыздардың артикуляциясын білу және ажырату. Жаттығуларды дыбыстық сигнал бойынша, ауызша команда бойынша, ым-ишара, екі және үш сөзді нұсқаулар бойынша орындау. Аудио-бейнежазбаны қолдану арқылы қысқа өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау. Педагог пен білім алушылар айтатын әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер).

Сөйлеу: ойын және өмірлік жағдайларда, жаттығуларда дыбыстық еліктеуіштерді және буындарды, сөздерді, тақпақтарды ауызша нұсқауларға сәйкес айту. Әңгімеге тыңдаған әңгіменің мазмұны бойынша, мұғалімнің көмегімен, сұрақтарға сөзбен, қимылмен, суретпен, сөйлеммен жауап беру арқылы қатысу. Мұғалімнің сөздерінен және айтуынан тақпақтар, қарапайым қимылдармен сүйемелденетін қысқа өлеңдер үйрену (4-8 жолды есте сақтау бойынша). Сөйлемді педагогтен кейін дұрыс айтумен суреттерді, сөздер бар карточкаларды қолдану арқылы қайталау. Өлеңдерді, мақал-мәтелдерді, таза сөздерді тыңдаған кезде буындарды, сөздерді толық айту (бірге, содан кейін өздігінен). Ертегінің мазмұнын мұғалімнің сұрақ қоюы бойынша айту. Оқушылар сұрақтарға жауап беретін жағдайды көрсету. Таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау. Фотоларда, суреттерде және сюжеттік картиналарда бейнеленген таныс заттар мен әрекеттерді білу және атау. Заттың, іс-әрекеттің оның кескінімен сәйкестігі (түрлі-түсті, ақ-қара, контурлық сурет, жартылай сурет). Өз атынан хабарламалар түрінде сөйлемдер құрастыру, хабарламаны алушы адресаттың болуы міндетті. Тыңдаған әңгімені мұғалімнің сұрақ қоюымен әңгімелеп айту.

2) коммуникация. Коммуникативтік мінез-құлық: қарым-қатынас жағдайына жағымды эмоционалдық қатынас көрсету, айналасындағылармен өздігінен қарым-қатынас жасау. Ересек адамның, басқа оқушының бетіне тіке қарау. Әңгімелесушімен көз байланысын орнату. Айнадан өзін, сыныптасын, мұғалімін қарау.

Ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтықты, кезектілікті сақтау. Эмоцияларды көрсету және білу (қуаныш, қорқыныш, қайғы, таңдану, тыныштық, көңілсіздік). Әңгімелесушімен сөз, әрекет арқылы (басын изею, қолын созу, "сәлем, сау бол") сәлемдесу және қоштасу. Өзіне назар аударту, дыбыспен, қимылмен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру. Дыбысты, қимылды, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып көмек сұрау. Көрсеткіш ым-ишараны, суретті, сөзді, сөз тіркесін қолдана отырып, өз қалауын білдіру. Ым-ишара, сөз, әрекет арқылы ризашылық білдіру (бас изеу, "рахмет" айту).

Сөйлеу коммуникациясы: таныс ересек адамға сөйлеуде оны есімі мен тегі (әкесінің аты) бойынша атау, айналасындағылармен өздігінен қарым-қатынас жасау. Сұрақтар қою, берілген тақырып бойынша диалогты жүргізу. Үлгі бойынша, ауызша нұсқаулық бойынша адамдардың, жануарлар мен құстардың қимылдары мен бейнелеріне еліктеу ойындарына, таныс ертегілерді, әңгімелерді, өлеңдерді драмалау ойындарына қатысу. Орындалатын рөлге сәйкес өмірлік жағдайларды жеке сөздермен, ым-ишарамен және қимылдармен сүйемелдеу. Өзінің ойындағы рөлін атап, рөлдік диалогқа қатысу;

3) оқу және жазу элементтері. Оқу элементтері: балалар кітаптарындағы, журналдардағы иллюстрацияларды қарау. Кітаптан мұғалім атаған заттарды, іс-әрекеттерді және белгілерді табу. Мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау. Оқушының өміріндегі оқиғалар мен қызығушылықтарды бейнелейтін фотосуреттері бар оқушының жеке кітабын (альбомын) жасау. Өз жұмысын, жұмыс орнын көрсету үшін өз аты бар карточканы пайдалану. Мұғалімнің сұрақтары бойынша белгілі тақырыптарға сөйлемдер құрастыру. Іс-әрекеттердің атаулары бар карточкаларды заттарға сәйкес таңдау. Ауызша нұсқауларға сәйкес заттардың белгілерін көрсететін карточкаларды таңдау. Ш, Ж, Ч, Щ әріптерімен жұмыс (контур бойымен қиылған әріптердің мөлшері 5 және 3 см): әріптерді білу және атау. Оқып үйренген дыбыстарды білу және айту. Білім алушыларға таныс сөздер басылған карточкаларды заттармен, суреттермен, пиктограммалармен сәйкестендіру. Әріптерді буынға (па, пу, пы, по, пи), содан кейін кері буынға дәйекті түрде қосу-біріктіру (қиылған әліппе әріптерінен буындар құрау). Таныс сөздерден буындарды іріктеп көрсету (буындар назар аудару үшін қалың қаріппен, басқа түспен, өлшеммен ерекшеленуі керек). Сөздерді және сөйлемдерді оқу. Сөйлемдегі "мен, біз, ол" есімдіктерін оқып, сілтеп көрсету қимылымен байланыстыру. Сөйлемдегі "үстінде, ішінде, астында" көмекші есімдерді оқу. Нақты объектілерді көмекші есімдерге сәйкес орналастыру. Оқып үйренген әріптер мен буындарды өз есімінен, таныс сөздерден, шағын мәтіндерден табу.

Жазу элементтері: әртүрлі беттерге, А4 форматындағы парақтарға Ш, Ж, Щ, Ч әріптерін жазу. Трафарет пен шаблондар арқылы әріптерді сызу, әріптердің өлшемі 2-3 см, оларды бояу. Заттар мен әріптерді контурлар мен нүктелер бойымен сызу, оларды сәйкес сөз картасымен немесе сөздегі сәйкес әріппен салыстыру, нүктелерді саусақпен,

қарындашпен немесе қаламмен нысанның контуры бойымен "жазу" (әртүрлі әдістерді қолдану). Қағаз парағында "жазуды" орындау: көлденең (түзу, ирек және қисық) және тік сызықтарды, нүктелер мен пунктирлі сызықтар бойынша —>, <— көрсеткіштерді. Сызықсыз қағазға баспа әрпімен жазу: мұғалімнің айтқанынан естігенін жазу, үлгі бойынша жазу. Өзінің атын, тегін (сыныптастардың тегін, сөздерді және сөйлемдерді) картадан сызылмаған таза қағаз парағына және қарындашпен, фломастермен немесе қаламмен дәптерге баспа әрпімен жазу. Мәтінін мұғалім алдын ала басып шығарған немесе жазған құттықтау хаттарын астына өз атын жазу. Білім алушылармен бірге олар үшін маңызды ақпаратты көшіру (жазу). Карточкалардан сөздерді, сөйлемдерді балаларға арналған тақырыптық кітапшаға көшіру. Таныс және бейтаныс мәтіндерден оқыған әріптерді, буындар мен сөздерді табу және дөңгелектеп сызу. Компьютердің, телефонның пернетақтасында өз атын, таныс заттардың аттарын, әрекеттерді, әріптерді, буындарды, сөздер мен сөйлемдерді теріп жазу.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі: қазақ ертегілер (Қожа Насыр, Алдар Қөсе туралы), әлем халықтарының ұлттық ертегілері, "Алтын ұям мектебім" (Қ.Әбділдәқызы), "Ақылшым мұғалім" (Ә.Дүйсенбиев), "Достар" (М.Төреханов), "Рақмет" (М.Ерімбетов), "Қараша" (Қ.Төреқожа), "Ізбасар" (Ж.Әлмешов), "Оқу" (Е.Өтетілеуов), "Қызғаныштың кесірі" (Г.Әзімбаева), "Асыл әдет" (Ә.Нұршайықов), "Алғашқы қар" (М.Жаманбалинов), "Сәтсіз саяхат" (Н.Сералиев), "Істен шыққан сөмке" (Б.Әділ), "Ұя" (Ж.Кәрбозин), "Жер шуағы" (М.Абылқасымова), "Түсіне қарама" (С.Сауытбеков), "Қымбат сыйлық" (Б.Мұстафин), "Байлық" (Ы.Алтынсарин), "Туған жерге саяхат" (Б.Жақып), "Жазғытұры" (А.Құнанбаев);

43. 10-сыныпқа арналған "Сөйлеу және коммуникацияны дамыту" оқу пәнінің негізгі мазмұны:

1) сөйлеуді дамыту. Сөйлеуді түсіну: дыбыссыз артикуляцияға негізделген тақырыптық суреттерге сүйене отырып, дауысты дыбыстарды және дауыссыз дыбыстарын білу және ажырату. Дыбыстық сигнал бойынша жаттығуларды ым-ишара, екі және үш сөзді нұсқаулар бойынша орындау. Аудио-бейнежазбаны қолдану арқылы қысқа өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау. Педагог пен білім алушылар айтатын әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер).

Сөйлеу: ойын және өмірлік жағдайларда, жаттығуларда дыбыстық еліктеуіштерді және буындарды, сөздерді, тақпақтарды ауызша нұсқауларға сәйкес айту. Әңгімеге тыңдалған әңгіменің мазмұны бойынша, мұғалімнің көмегімен, сұрақтарға сөзбен, қимылмен, суретпен, сөйлеммен жауап беру арқылы қатысу. Мұғалімнің сөздерінен және айтуынан тақпақтар, қарапайым қимылдармен сүйемелденетін қысқа өлеңдер үйрену (4-8 жолды есте сақтау бойынша). Сөйлемді педагогтен кейін дұрыс айтумен суреттерді, сөздер бар карточкаларды қолдану арқылы қайталау. Өлеңдерді, мақал-мәтелдерді, таза сөздерді тыңдаған кезде буындарды, сөздерді толық айту (бірге, содан кейін өздігінен). Ертегінің мазмұнын иллюстрациялар сериясына сүйене отырып,

мұғалімнің сұрақ қоюы бойынша айту. Таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау. Фотоларда, суреттерде және сюжеттік картиналарда бейнеленген таныс заттар мен әрекеттерді білу және атау. Заттың, іс-әрекеттің оның кескінімен сәйкестігі (түрлі-түсті, ақ-қара, контурлық сурет, жартылай сурет). Оқушылар сұрақтарға жауап беретін жағдайды ойнау. Өз атынан хабарламалар түрінде сөйлемдер құрастыру ("Мен алжапқыш тігемін", "Біз сүлгі тігеміз"), екінші және үшінші жақтан ("Ол...", "Олар..."). Бұл ретте адресаттың болуы міндетті. Әртүрлі мәтіндерді мұғалімнің сұрақ қоюымен әңгімелеп айту. Мұғаліммен бірге суреттерді, пиктограммаларды және сөздер бар карточкаларды қолдана отырып, таныс заттар мен сүйікті заттар туралы 5-8 қысқа сипаттамалық сөйлем құрастыру;

2) коммуникация. Коммуникативтік мінез-құлық: қарым-қатынас жағдайына жағымды эмоционалдық қатынас көрсету, айналасындағылармен өздігінен қарым-қатынас жасау. Ересек адамның, басқа оқушының бетіне тіке қарау. Әңгімелесушімен көз байланысын орнату, ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтықты, кезектілікті сақтау. Эмоционалдық көңіл-күйді тану және көрсету (қуаныш, қорқыныш, қайғы, таңдану, тыныштық, көңілсіздік). Әңгімелесушімен сөз, әрекет арқылы (басын изею, қолын созу, "сәлем, сау бол") сәлемдесу және қоштасу. Өзіне назар аударту, дыбыспен, қимылмен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру. Дыбысты, қимылды, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып көмек сұрау. Көрсеткіш ишараны, суретті, сөзді, сөз тіркесін қолдана отырып, өз қалауын білдіру. Ым-ишара, сөз, әрекет арқылы ризашылық білдіру (бас изеу, "рахмет" айту).

Сөйлеу коммуникациясы: таныс ересектермен қарым-қатынаста оның атын толық атау. Сұрақтар қою, берілген тақырып бойынша диалогты жүргізу. Үлгі бойынша, ауызша нұсқаулық бойынша адамдардың, жануарлар мен құстардың қимылдары мен бейнелеріне еліктеу ойындарына, таныс ертегілерді, әңгімелерді, өлеңдерді драмалау ойындарына қатысу. Орындалатын рөлге сәйкес өмірлік жағдайларды жеке сөздермен, ым-ишарамен және қимылдармен сүйемелдеу. Өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалогқа қатысу;

3) оқу және жазу элементтері. Оқу элементтері: балалар кітаптарындағы, журналдардағы иллюстрацияларды қарау. Кітаптан мұғалім атаған заттарды, іс-әрекеттерді және белгілерді табу. Мұғалімнің иллюстрация, сөздер мен сөйлемдер бойынша оқуын қадағалау. Мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау. Оқушының өміріндегі оқиғалар мен қызығушылықтарды бейнелейтін фотосуреттер бар оқушының жеке кітабын (альбомын) жасау. Берілген тақырыпқа мұғалімнің сұрақтары бойынша сөйлемдер құрау. Карточкаларды тақырып бойынша таңдау және жіктеу (тақырып "Адам және әлем", "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдар" пәндерін ескере отырып таңдалады). Заттарға арналған іс-қимыл атаулары бар карточкаларды таңдау, мысалы, "шаштараз шаш қияды, тарайды, өреді". Заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар

карточкаларды ауызша нұсқауларға сәйкес таңдау. Бұрын оқыған дыбыстарды білу және айту. Білім алушыларды контур бойымен қиылған Р,Л әріптерімен таныстыру (әріптердің мөлшері 3 және 2 см). Контур бойымен қиылған әріптерді білу және атау (3 см). Білім алушыларға таныс сөздер басылған карточкаларды заттармен, суреттермен, пиктограммалармен сәйкестендіру. Әріптерді ашық буынға, содан кейін жабық буынға дәйекті түрде қосу (қиылған әліппе әріптерінен буындар құрау). Таныс сөздерден буындарды іріктеп көрсету. Сөздегі буынның астына сол буын жазылған карточкасын қою жаттығуларын орындау. Сөздерді және сөйлемдерді оқу. Сөйлемдегі "мен, біз, ол" есімдіктерін оқып, сілтеп көрсету қимылымен байланыстыру. Сөйлемдегі "үстінде, ішінде, астында" көмекші есімдерді оқу. Нақты объектілерді көмекші есімдерге сәйкес орналастыру. Оқып үйренген әріптер мен буындарды өз есімінен, таныс сөздерден, шағын мәтіндерден табу.

Жазу элементтері: әртүрлі беттерге, А4 форматындағы парақтарға әріптер жазу. Трафаретпен және шаблондармен дөңгелектеп сызу (таныс заттар, геометриялық фигуралар, мөлшері 1-2 см әріптер), оларды бояу. Заттар мен әріптерді контурлар мен нүктелер бойынша дөңгелектеп сызу, оларды сәйкес карточкадағы сөзбен немесе сөздегі тиісті әріппен немесе сөздегі тиісті әріппен сәйкестендіру. Нүктелерді заттың контуры бойынша саусақпен, қарындашпен, қаламмен "жазуды" орындау (әртүрлі әдістерді қолдану арқылы). Әртүрлі бағыттағы жолға (3-5 см) құммен, жармамен "жазуды" саусақпен, қағазға қарындашпен орындау. Әріптер мен сөздерді контур сызықтарымен (нүктелермен) жазу. Қағаз парағында "жазуды" орындау: көлденең (түзу, ирек және қисық) және тік сызықтарды, нүктелер мен пунктирлі сызықтар бойынша —>, <— көрсеткіштерді. Әріптерді сызылмаған қағазға үлгі бойынша, мұғалімнің айтуымен жазу. Өзінің атын (тегін) (сыныптастарының тегін, сөздерді, сөйлемдерді) карточкадан сызылмаған қағазға, 3 см, 2 см, 1 см жолды дәптерге қарындашпен, фломастермен, қаламмен жазу. Мәтінін мұғалім алдын ала жазып қойған немесе жазатын құттықтау ашықхаттарына білім алушылардың жазуы. Білім алушылармен бірге олар үшін маңызды ақпаратты өшіру (жазу). Карточкалардан сөздерді, сөйлемдерді балаларға арналған тақырыптық кітапшаға көшіру. Таныс және бейтаныс мәтіндерден оқыған әріптерді, буындар мен сөздерді табу және дөңгелектеп сызу. Компьютердің, телефонның пернетақтасында өз атын, таныс заттардың аттарын, әрекеттерді, әріптерді, буындарды, сөздер мен сөйлемдерді теріп жазу.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі: қазақ ертегілер (Қожа Насыр, Алдар Қөсе туралы), әлем халықтарының ұлттық ертегілері, "Оқуға шақыру" (А.Байтұрсынов), "Өтірік өрге бастырмас" (Д.Мамырбаева), "Бұлбұл мен тоқылдақ" (Ш.Смақанұлы), "Айтшы, әжетай" (Ж.Смақов), "Құдық басында" (Ә.Шынбатыров), "Кішіге қамқор бол" (Б.Ысқақов), "Сырғанақта" (Б.Соқпақбаев), "Қыста құстар қадірлі" (Е.Елубаев), "Тапсырма" (Ә.Файзуллаев), "Керемет көктем" (Б.Мұстафин), "Ізетті бала" (Г.Әзімбаева), "Ана пейілі" (А.Ормантаев), "Жас шыбық" (С.Сарғасқаев), "Қайыңның көз жасы" (

Т.Әбдірайым), "Бірлік" (Д.Дөнентаев), "Бес міндет" (Ә.Табылды), "Чемпион" (С.Дүйсенбиев);

44. Бағдарламаның мазмұнын оқу жылдары (сыныптар) бойынша бөлу үлгілік сипаттамаға ие. Мұғалім оқу мақсаттарының көлемі мен күрделілігін дербес анықтауға, қосымша материалды таңдауға, сондай-ақ сынып оқушыларының мүмкіндіктерін ескере отырып, дағдыларды қалыптастыру үшін қажетті сағат санын анықтауға құқылы.

Параграф 2. Оқу мақсаттарының жүйесі

45. Бағдарламадағы оқу мақсаттары кодтау арқылы берілген. Кодтағы бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар бағдарламаның бөлімі мен бөлімшесін, төртінші сан оқу мақсатының нөмірленуін көрсетеді. Мысалы, 5.2.1.4 кодтауында "5" – сынып, "2.1" – бөлім және бөлімше, "4" – оқу мақсатының нөмірленуі.

46. Бөлімдер мен сыныптар бойынша оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Сөйлеуді дамыту":

1-кесте

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1.1. Сөйлеуді түсіну	5. 1. 1. 1 оқыған дыбыстарды олардың дыбыссыз артикуляциясын қабылдау негізінде ажырату	6. 1. 1. 1 оқыған дыбыстарды олардың дыбыссыз артикуляциясын және ерте онтогенез дауыссыздарын қабылдау негізінде ажырату	7. 1. 1. 1 оқыған дыбыстарды олардың дыбыссыз артикуляциясын және ерте онтогенез дауыссыздарын қабылдау негізінде ажырату	8. 1. 1. 1 қарама-қарсы дауысты және артикуляцияға жақын дауыссыз дыбыстарды ажырату	9. 1. 1. 1 оқыған дыбыстар мен артикуляцияға жақын дауыссыз дыбыстарды ажырату	10. 1. 1. 1 оқыған дыбыстар мен артикуляцияға жақын дауыссыз дыбыстарды ажырату
	5. 1. 1. 2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау	6. 1. 1. 2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау	7. 1. 1. 2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау	8. 1. 1. 2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау	9. 1. 1. 2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау	10. 1. 1. 2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау

5. 1. 1. 3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау	6. 1. 1. 3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау	7. 1. 1. 3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау	8. 1. 1. 3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау	9. 1. 1. 3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау	10. 1. 1. 3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау
5. 1. 1. 4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонациялар ын тыңдау (көңілді такпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)	6. 1. 1. 4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонациялар ын тыңдау (көңілді такпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)	7. 1. 1. 4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонациялар ын тыңдау (көңілді такпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)	8. 1. 1. 4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонациялар ын тыңдау (көңілді такпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)	9. 1. 1. 4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонациялар ын тыңдау (көңілді такпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)	10. 1. 1. 4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонациялар ын тыңдау (көңілді такпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)
5. 1. 2. 1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту	6. 1. 2. 1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту	7. 1. 2. 1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту	8. 1. 2. 1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту	9. 1. 2. 1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту	10. 1. 2. 1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту
5. 1. 2. 2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру	6. 1. 2. 2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру	7. 1. 2. 2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру	8. 1. 2. 2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру	9. 1. 2. 2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру	10. 1. 2. 2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру
5. 1. 2. 3 көңілді такпақтарды, өлеңдерді (2-6 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана	6. 1. 2. 3 көңілді такпақтарды, өлеңдерді (2-6 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана	7. 1. 2. 3 көңілді такпақтарды, өлеңдерді (4-8 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана	8. 1. 2. 3 көңілді такпақтарды, өлеңдерді (4-8 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана	9. 1. 2. 3 көңілді такпақтарды, өлеңдерді (4-10 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана	10. 1. 2. 3 көңілді такпақтарды, өлеңдерді (4-10 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана

1.2. Сөйлеу

отырып, еске түсірумен айту	отырып, еске түсірумен айту	отырып, еске түсірумен айту	отырып, еске түсірумен айту	отырып, еске түсірумен айту	отырып, еске түсірумен айту
5. 1. 2. 4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту	6. 1. 2. 4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту	7. 1. 2. 4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту	8. 1. 2. 4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту	9. 1. 2. 4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту	10. 1. 2. 4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту
5. 1. 2. 5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын иллюстрациялар сериясына сүйене отырып қайталап айтып беру	6. 1. 2. 5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын иллюстрациялар сериясына сүйене отырып, мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру учителя	7. 1. 2. 5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру	8. 1. 2. 5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру	9. 1. 2. 5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру	10. 1. 2. 5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру
5. 1. 2. 6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау	6. 1. 2. 6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау	7. 1. 2. 6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау	8. 1. 2. 6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау	9. 1. 2. 6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау	10. 1. 2. 6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау
5. 1. 2. 7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды атау	6. 1. 2. 7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды білу және атау	7. 1. 2. 7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды атау	8. 1. 2. 7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды атау	9. 1. 2. 7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды атау	10. 1. 2. 7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды атау
5. 1. 2. 8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)	6. 1. 2. 8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)	7. 1. 2. 8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)	8. 1. 2. 8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)	9. 1. 2. 8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)	10. 1. 2. 8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)
5. 1. 2. 9 таныс заттар мен	6. 1. 2. 9 таныс заттар мен	7. 1. 2. 9 таныс заттар мен	8. 1. 2. 9 таныс заттар мен	9. 1. 2. 9 таныс заттар мен	10. 1. 2. 9 таныс заттар мен

әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау	әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау	әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау	әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау	әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау	әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау
5. 1. 2. 10 бақыланатын әрекеттерге, суреттерге екі-үш сөз сөйлем құрастыру	6. 1. 2. 10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау	7. 1. 2. 10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау	8. 1. 2. 10 бақыланатын әрекеттерге, суреттерге үш-бес сөз сөйлем құрастыру	9. 1. 2. 10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау	10. 1. 2. 10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау

2) бөлім: "Коммуникация"

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	5. 2. 1. 1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау	6. 2. 1. 1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау	7. 2. 1. 1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау	8. 2. 1. 1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау	9. 2. 1. 1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау	10. 2. 1. 1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау
	5. 2. 1. 2 әңгімелесуші мен көру байланысын сақтау	6. 2. 1. 2 әңгімелесуші мен көру байланысын сақтау	7. 2. 1. 2 әңгімелесуші мен көру байланысын сақтау	8. 2. 1. 2 әңгімелесуші мен көру байланысын сақтау	9. 2. 1. 2 әңгімелесуші мен көру байланысын сақтау	10. 2. 1. 2 әңгімелесуші мен көру байланысын сақтау
	5. 2. 1. 3 айнадан өзінің бейнесін, сыныптарының, мұғалімнің бейнесін қарау	6. 2. 1. 3 айнадан өзінің бейнесін, сыныптарының, мұғалімнің бейнесін қарау	7. 2. 1. 3 сөйлеушіге қарау, сөйлеушіге қатысты заттарды атау	8. 2. 1. 3 сөйлеушіге қарау, сөйлеушіге қатысты заттарды атау	9. 2. 1. 3 сөйлеушіге қарау, сөйлеушіге қатысты заттарды атау	10. 2. 1. 3 сөйлеушіге қарау, сөйлеушіге қатысты заттарды атау
	5. 2. 1. 4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау	6. 2. 1. 4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау	7. 2. 1. 4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау	8. 2. 1. 4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау	9. 2. 1. 4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау	10. 2. 1. 4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау
	5. 2. 1. 5 әңгімелесушінің эмоционалды қ жағдайын ажырату және айту	6. 2. 1. 5 әңгімелесушінің эмоционалды қ жағдайын ажырату және айту	7. 2. 1. 5 әңгімелесушінің эмоционалды қ жағдайын ажырату және айту	8. 2. 1. 5 әңгімелесушінің эмоционалды қ жағдайын ажырату және айту	9. 2. 1. 5 әңгімелесушінің эмоционалды қ жағдайын ажырату және айту	10. 2. 1. 5 әңгімелесушінің эмоционалды қ жағдайын ажырату және айту

2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	5. 2. 1. 6 әңгімелесуші мен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу	6. 2. 1. 6 әңгімелесуші мен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу	7. 2. 1. 6 әңгімелесуші мен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу	8. 2. 1. 6 әңгімелесуші мен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу	9. 2. 1. 6 әңгімелесуші мен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу	10. 2. 1. 6 әңгімелесуші мен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу
	5. 2. 1. 7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілік ті) білдіру	6. 2. 1. 7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілік ті) білдіру	7. 2. 1. 7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілік ті) білдіру	8. 2. 1. 7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілік ті) білдіру	9. 2. 1. 7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілік ті) білдіру	10. 2. 1. 7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілік ті) білдіру
	5. 2. 1. 8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау	6. 2. 1. 8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау	7. 2. 1. 8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау	8. 2. 1. 8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау	9. 2. 1. 8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау	10. 2. 1. 8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау
	5. 2. 1. 9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру	6. 2. 1. 9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру	7. 2. 1. 9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру	8. 2. 1. 9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру	9. 2. 1. 9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру	10. 2. 1. 9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру
	5. 2. 1. 10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру	6. 2. 1. 10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру	7. 2. 1. 10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру	8. 2. 1. 10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру	9. 2. 1. 10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру	10. 2. 1. 10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру
	5. 2. 2. 1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап қайтару, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау	6. 2. 2. 1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау	7. 2. 2. 1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау	8. 2. 2. 1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау	9. 2. 2. 1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау	10. 2. 2. 1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау

2.2. Сөйлеу коммуникациясы	5. 2. 2. 2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу	6. 2. 2. 2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу	7. 2. 2. 2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу	8. 2. 2. 2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу	9. 2. 2. 2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу	10. 2. 2. 2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу
	5. 2. 2. 3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу	6. 2. 2. 3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу	7. 2. 2. 3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу	8. 2. 2. 3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу	9. 2. 2. 3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу	10. 2. 2. 3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу
	5. 2. 2. 4 өзінің ойындағы рөлін атаумен сюжеттік-рөлдік ойын ойнау	6. 2. 2. 4 өзінің ойындағы рөлін атаумен сюжеттік-рөлдік ойын ойнау	7. 2. 2. 4 өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалог ойнау	8. 2. 2. 4 өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалог ойнау	9. 2. 2. 4 өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалог ойнау	10. 2. 2. 4 өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалог ойнау

3) бөлім: Оқу және жазу элементтері

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	5. 3. 1. 1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу	6. 3. 1. 1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу	7. 3. 1. 1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу	8. 3. 1. 1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу	9. 3. 1. 1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу	10. 3. 1. 1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу
	5. 3. 1. 2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша оқуын қадағалау	6. 3. 1. 2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша оқуын қадағалау	7. 3. 1. 2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша, сөздер бойынша оқуын қадағалау	8. 3. 1. 2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша оқуын қадағалау	9. 3. 1. 2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша оқуын қадағалау	10. 3. 1. 2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша, сөздер мен сөйлемдер бойынша оқуын қадағалау
	5. 3. 1. 3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау	6. 3. 1. 3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау	7. 3. 1. 3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау	8. 3. 1. 3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау	9. 3. 1. 3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау	10. 3. 1. 3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау
	5. 3. 1. 4 оқушының	6. 3. 1. 4 оқушының	7. 3. 1. 4 оқушының	8. 3. 1. 4 оқушының	9. 3. 1. 4 оқушының	10. 3. 1. 4 оқушының

3.1. Оқу элементтері

өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"	өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"	өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"	өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"	өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"	өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"
5. 3. 1. 5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу	6. 3. 1. 5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу	7. 3. 1. 5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу	8. 3. 1. 5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу	9. 3. 1. 5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу	10. 3. 1. 5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу
5. 3. 1. 6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкаларды таңдау	6. 3. 1. 6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкаларды таңдау	7. 3. 1. 6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкаларды таңдау	8. 3. 1. 6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкаларды таңдау	9. 3. 1. 6 тақырыптар бойынша сөздер бар карточкаларды жіктеу	10. 3. 1. 6 тақырыптар бойынша сөздер бар карточкаларды жіктеу
5. 3. 1. 7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау	6. 3. 1. 7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау	7. 3. 1. 7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау	8. 3. 1. 7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау	9. 3. 1. 7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау	10. 3. 1. 7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
5. 3. 1. 8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау	6. 3. 1. 8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау	7. 3. 1. 8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау	8. 3. 1. 8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау	9. 3. 1. 8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау	10. 3. 1. 8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
5. 3. 1. 9 оқитын әріпті білу және көрсету	6. 3. 1. 9 оқитын әріпті білу және көрсету	7. 3. 1. 9 оқитын әріпті білу және көрсету	8. 3. 1. 9 оқитын әріпті білу және көрсету	9. 3. 1. 9 оқитын әріпті білу және көрсету	10. 3. 1. 9 оқитын әріпті білу және көрсету
5. 3. 1. 10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау	6. 3. 1. 10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау	7. 3. 1. 10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау	8. 3. 1. 10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау	9. 3. 1. 10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау	10. 3. 1. 10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау
			8. 3. 1. 11 сөздерден	9. 3. 1. 11 сөздерден	10. 3. 1. 11 сөздерден

5. 3. 1. 11 сөздерден оқыған әріптерді табу	6. 3. 1. 11 сөздерден оқыған әріптерді табу	7. 3. 1. 11 сөздерден оқыған әріптерді, буындарды табу	ж ә н е мәтіндерден оқыған әріптерді, буындарды және сөзді табу	ж ә н е мәтіндерден оқыған әріптерді, буындарды және сөзді табу	ж ә н е мәтіндерден оқыған әріптерді, буындарды және сөзді табу
5. 3. 1. 12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу	6. 3. 1. 12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу	7. 3. 1. 12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу	8. 3. 1. 12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу	9. 3. 1. 12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу	10. 3. 1. 12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу
5. 3. 1. 13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу	6. 3. 1. 13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу	7. 3. 1. 13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу	8. 3. 1. 13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін, есімдіктерді білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу	9. 3. 1. 13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін, есімдіктерді білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді	10. 3. 1. 13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін, есімдіктерді білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді
			8. 3. 1. 14 көмекші есімдерді оқу және оларды және оларды тиісті әрекеттермен ж ә н е заттардың орналасуымен сәйкестендіру	9. 3. 1. 14 көмекші есімдерді оқу және оларды және оларды тиісті әрекеттермен ж ә н е заттардың орналасуымен сәйкестендіру	10. 3. 1. 14 көмекші есімдерді оқу және оларды және оларды тиісті әрекеттермен ж ә н е заттардың орналасуымен сәйкестендіру
5. 3. 2. 1 әртүрлі беттерге әріптер жазу	6. 3. 2. 1 әртүрлі беттерге әріптер жазу	7. 3. 2. 1 әртүрлі беттерге әріптер жазу	8. 3. 2. 1 әртүрлі беттерге әріптер жазу	9. 3. 2. 1 әртүрлі беттерге әріптер жазу	10. 3. 2. 1 әртүрлі беттерге әріптер жазу
5. 3. 2. 2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу	6. 3. 2. 2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу	7. 3. 2. 2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу	8. 3. 2. 2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу	9. 3. 2. 2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу	10. 3. 2. 2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу

3.2. Жазу элементтері

5. 3. 2. 3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу	6. 3. 2. 3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу	7. 3. 2. 3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу	8. 3. 2. 3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу	9. 3. 2. 3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу	10. 3. 2. 3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу
5. 3. 2. 4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша " жазу"	6. 3. 2. 4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша " жазу"	7. 3. 2. 4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша " жазу"	8. 3. 2. 4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша " жазу"	9. 3. 2. 4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша " жазу"	10. 3. 2. 4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша " жазу"
5. 3. 2. 5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"	6. 3. 2. 5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"	7. 3. 2. 5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"	8. 3. 2. 5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"	9. 3. 2. 5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"	10. 3. 2. 5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"
5. 3. 2. 6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу	6. 3. 2. 6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу	7. 3. 2. 6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу	8. 3. 2. 6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу	9. 3. 2. 6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу	10. 3. 2. 6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу
5. 3. 2. 7 өзінің атын сызылмаған қағазға жазу	6. 3. 2. 7 өзінің атын сызылмаған қағазға жазу	7. 3. 2. 7 өзінің атын сызылмаған қағазға, дәптерге жазу	8. 3. 2. 7 өзінің атын сызылмаған қағазға, дәптерге жазу	9. 3. 2. 7 өзінің атын және тегін сызылмаған қағазға, дәптерге жазу	10. 3. 2. 7 өзінің атын және тегін сызылмаған қағазға, дәптерге жазу
5. 3. 2. 8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру	6. 3. 2. 8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру	7. 3. 2. 8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру	8. 3. 2. 8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру	9. 3. 2. 8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру	10. 3. 2. 8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру
5. 3. 2. 9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға,	6. 3. 2. 9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға	7. 3. 2. 9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға,	8. 3. 2. 9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға,	9. 3. 2. 9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға,	10. 3. 2. 9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға,

дәптерге айту бойынша жазу	айту бойынша жазу	дәптерге айту бойынша жазу	дәптерге айту бойынша жазу	дәптерге айту бойынша жазу	дәптерге айту бойынша жазу
5. 3. 2. 10 оқыған әріптерді сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу	6. 3. 2. 10 оқыған әріптерді сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу	7. 3. 2. 10 оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу	8. 3. 2. 10 оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу	9. 3. 2. 10 оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу	10. 3. 2. 10 оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу
5. 3. 2. 11 компьютер пернетақтасы нда өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың аттарын теру	6. 3. 2. 11 компьютер пернетақтасы нда өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың аттарын теру	7. 3. 2. 11 компьютердің пернетақтасы нда өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың, әрекеттер мен белгілердің аттарын теру	8. 3. 2. 11 компьютердің пернетақтасы нда өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың, әрекеттер мен белгілердің аттарын теру	9. 3. 2. 11 компьютердің пернетақтасы нда өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың, әрекеттер мен белгілердің аттарын теру	10. 3. 2. 11 компьютердің пернетақтасы нда өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың, әрекеттер мен белгілердің аттарын теру
	6. 3. 2. 12 телефон пернетақтасы нда қысқа хабарламалар теру	7. 3. 2. 12 телефон пернетақтасы нда қысқа хабарламалар теру	8. 3. 2. 12 телефон пернетақтасы нда қысқа хабарламалар теру	9. 3. 2. 12 телефон пернетақтасы нда қысқа хабарламалар теру	10. 3. 2. 12 телефон пернетақтасы нда қысқа хабарламалар теру

47. Бағдарлама зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Сөйлеуді дамыту және коммуникация" оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша Ұзақ мерзімді жоспарға негізінде жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда оқу мақсаттарын сыныптар мен тоқсандар бойынша бөлу ұсыныстық сипатта берілген. Мұғалім білім алушылардың мүмкіндіктерін ескере отырып, бағдарламаның әрбір бөлімшесінің оқу материалын оқу мазмұны мен ұзақтығына кез келген өзгерістер енгізуге құқылы.

48. Өткен сыныптардағы оқу материалын қайталау үшін оқу мақсаттарын таңдау мұғалімнің еркіне беріледі.

Параграф 3. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Сөйлеуді дамыту және коммуникация" оқу пәні бойынша Үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5 сынып:

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
	5.1.1.1 оқыған дыбыстарды олардың дыбыссыз артикуляциясын қабылдау негізінде ажырату

1.1. Сөйлеуді түсіну	<p>5.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау</p> <p>5.1.1.4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)</p>
1.2. Сөйлеу	<p>5.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту</p> <p>5.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру</p> <p>5.1.2.3 көңілді тақпақтарды, өлеңдерді (2-6 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту</p> <p>5.1.2.4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту</p> <p>5.1.2.7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды атау</p> <p>5.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)</p> <p>5.1.2.9 таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау</p> <p>5.1.2.10 бақыланатын әрекеттерге, суреттерге екі-үш сөз сөйлем құрастыру</p>
2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	<p>5.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау</p> <p>5.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау</p> <p>5.2.1.3 айнадан өзінің бейнесін, сыныптарының, мұғалімнің бейнесін қарау</p> <p>5.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау</p> <p>5.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу</p> <p>5.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру</p> <p>5.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру</p>
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	<p>5.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап қайтару, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау</p> <p>5.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу</p> <p>5.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу</p> <p>5.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен сюжеттік-рөлдік ойын ойнау</p>

3.1. Оқу элементтері	<p>5.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу</p> <p>5.3.1.2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша оқуын қадағалау</p> <p>5.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау</p> <p>5.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"</p> <p>5.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу</p> <p>5.3.1.6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>5.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>5.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>5.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету</p> <p>5.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау</p> <p>5.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу</p>
3.2. Жазу элементтері	<p>5.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу</p> <p>5.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу</p> <p>5.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу</p> <p>5.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"</p> <p>5.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"</p> <p>5.3.2.7 өзінің атын сызылмаған қағазға жазу</p> <p>5.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру</p> <p>5.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу</p> <p>5.3.2.10 оқыған әріптерді сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу</p>
2 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	<p>5.1.1.1 оқыған дыбыстарды олардың дыбыссыз артикуляциясын қабылдау негізінде ажырату</p> <p>5.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау</p> <p>5.1.1.3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау</p>

1.2. Сөйлеу	5.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту
	5.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру
	5.1.2.4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту
	5.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын иллюстрациялар сериясына сүйене отырып қайталап айтып беру
	5.1.2.6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау
	5.1.2.7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды атау
	5.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	5.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету
	5.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау
	5.3.1.11 сөздерден оқыған әріптерді табу
	5.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу
2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	5.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау
	5.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау
	5.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау
	5.2.1.5 әңгімелесушінің эмоционалдық жағдайын ажырату және айту
	5.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу
	5.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру
	5.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау
5.2.1.9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру	
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	5.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап қайтару, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау
	5.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу
	5.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу
	5.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен сюжеттік-рөлдік ойын ойнау

3.1. Оқу элементтері	<p>5.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу</p> <p>5.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау</p> <p>5.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"</p> <p>5.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу</p> <p>5.3.1.6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>5.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>5.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>5.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету</p> <p>5.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау</p> <p>5.3.1.11 сөздерден оқыған әріптерді табу</p> <p>5.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу</p> <p>5.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу</p>
3.2. Жазу элементтері	<p>5.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу</p> <p>5.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу</p> <p>5.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу</p> <p>5.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"</p> <p>5.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"</p> <p>5.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу</p> <p>5.3.2.7 өзінің атын сызылмаған қағазға жазу</p> <p>5.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру</p> <p>5.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу</p> <p>5.3.2.10 оқыған әріптерді сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу</p> <p>5.3.2.11 компьютер пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың аттарын теру</p>
3 тоқсан	

1.1. Сөйлеуді түсіну	<p>5.1.1.1 оқыған дыбыстарды олардың дыбыссыз артикуляциясын қабылдау негізінде ажырату</p> <p>5.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау</p> <p>5.1.1.3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау</p> <p>5.1.1.4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)</p>
1.2. Сөйлеу	<p>5.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту</p> <p>5.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру</p> <p>5.1.2.3 көңілді тақпақтарды, өлеңдерді (2-6 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту</p> <p>5.1.2.4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту</p> <p>5.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын иллюстрациялар сериясына сүйене отырып қайталап айтып беру.</p> <p>5.1.2.6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау</p> <p>5.1.2.7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды атау</p> <p>5.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>5.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету</p> <p>5.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау</p> <p>5.3.1.11 сөздерден оқыған әріптерді табу</p> <p>5.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу</p>
2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	<p>5.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау</p> <p>5.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау</p> <p>5.2.1.3 айнадан өзінің бейнесін, сыныптарының, мұғалімнің бейнесін қарау</p> <p>5.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау</p> <p>5.2.1.5 әңгімелесушінің эмоционалдық жағдайын ажырату және айту</p> <p>5.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу</p>

	5.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау
	5.2.1.9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру
	5.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	5.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап қайтару, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау
	5.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу
	5.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу
	5.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен сюжеттік-рөлдік ойын ойнау
3.1. Оқу элементтері	5.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу
	5.3.1.2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша оқуын қадағалау
	5.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау
	5.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"
	5.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу
	5.3.1.6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкаларды таңдау
	5.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	5.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	5.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету
	5.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау
	5.3.1.11 сөздерден оқыған әріптерді табу
	5.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу
	5.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу
	5.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу
	5.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу
	5.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу
	5.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"

3.2. Жазу элементтері	<p>5.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"</p> <p>5.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу</p> <p>5.3.2.7 өзінің атын сызылмаған қағазға жазу</p> <p>5.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру</p> <p>5.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу</p> <p>5.3.2.10 оқыған әріптерді сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу</p> <p>5.3.2.11 компьютер пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың аттарын теру</p>
4 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	<p>5.1.1.1 оқыған дыбыстарды олардың дыбыссыз артикуляциясын қабылдау негізінде ажырату</p> <p>5.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау</p> <p>5.1.1.3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау</p> <p>5.1.1.4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)</p>
1. 2. Сөйлеу	<p>5.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту</p> <p>5.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру</p> <p>5.1.2.3 көңілді тақпақтарды, өлеңдерді (2-6 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту</p> <p>5.1.2.4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту</p> <p>5.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын иллюстрациялар сериясына сүйене отырып қайталап айтып беру</p> <p>5.1.2.6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау</p> <p>5.1.2.7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды атау</p> <p>5.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>5.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету</p> <p>5.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау</p>

	5.3.1.11 сөздерден оқыған әріптерді табу
	5.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу
2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	5.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау
	5.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау
	5.2.1.3 айнадан өзінің бейнесін, сыныптарының, мұғалімнің бейнесін қарау
	5.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау
	5.2.1.5 әңгімелесушінің эмоционалдық жағдайын ажырату және айту
	5.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу
	5.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау
	5.2.1.9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру
	5.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру
	2.2. Сөйлеу коммуникациясы
5.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу	
5.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу	
5.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен сюжеттік-рөлдік ойын ойнау	
3.1. Оқу элементтері	5.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу
	5.3.1.2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша оқуын қадағалау
	5.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау
	5.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"
	5.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу
	5.3.1.6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкаларды таңдау
	5.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	5.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	5.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету

	5.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау
	5.3.1.11 сөздерден оқыған әріптерді табу
	5.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу
	5.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу
3.2. Жазу элементтері	5.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу
	5.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу
	5.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу
	5.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"
	5.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"
	5.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу
	5.3.2.7 өзінің атын сызылмаған қағазға жазу
	5.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру
	5.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу
	5.3.2.10 оқыған әріптерді сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу
	5.3.2.11 компьютер пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың аттарын теру

2) 6 сынып:

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	6.1.1.1 оқыған дыбыстарды олардың дыбыссыз артикуляциясын және ерте және орта онтогенез дауыссыздарын қабылдау негізінде ажырату
	6.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау
	6.1.1.4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)
	6.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту
	6.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру

1.2. Сөйлеу	<p>6.1.2.3 көңілді такпақтарды, өлеңдерді (2-6 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту</p> <p>6.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын иллюстрациялар сериясына сүйене отырып, мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру</p> <p>6.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)</p> <p>6.1.2.10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау</p>
2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	<p>6.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау</p> <p>6.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау</p> <p>6.2.1.3 айнадан өзінің бейнесін, сыныптарының, мұғалімнің бейнесін қарау</p> <p>6.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау</p> <p>6.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу</p> <p>6.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру</p> <p>6.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау</p> <p>6.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру</p>
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	<p>6.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау</p> <p>6.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу</p> <p>6.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу</p> <p>6.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен сюжеттік-рөлдік ойын ойнау</p>
3.1. Оқу элементтері	<p>6.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу</p> <p>6.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау</p> <p>6.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"</p> <p>6.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу</p> <p>6.3.1.6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>6.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p>

	6.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	6.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету
	6.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау
	6.3.1.11 сөздерден оқыған әріптерді табу
	6.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу
	6.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу
3.2. Жазу элементтері	6.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу
	6.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу
	6.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу
	6.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"
	6.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"
	6.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу
	6.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру
	6.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға айту бойынша жазу
	6.3.2.10 оқыған әріптерді сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу
	6.3.2.11 компьютер пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың аттарын теру
	6.3.2.12 телефон пернетақтасында қысқа хабарламалар теру
	2 тоқсан
1.1. Сөйлеуді түсіну	6.1.1.1 оқыған дыбыстарды олардың дыбыссыз артикуляциясын және ерте және орта онтогенез дауыссыздарын қабылдау негізінде ажырату
	6.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау
	6.1.1.3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау
	6.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту
	6.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру

1.2. Сөйлеу	<p>6.1.2.3 көңілді такпақтарды, өлеңдерді (2-6 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту</p> <p>6.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын иллюстрациялар сериясына сүйене отырып, мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру</p> <p>6.1.2.6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау</p> <p>6.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)</p> <p>6.1.2.10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау</p>
2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	<p>6.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау</p> <p>6.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау</p> <p>6.2.1.3 айнадан өзінің бейнесін, сыныптарының, мұғалімнің бейнесін қарау</p> <p>6.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау</p> <p>6.2.1.5 әңгімелесушінің эмоционалдық жағдайын ажырату және айту</p> <p>6.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу</p> <p>6.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау</p> <p>6.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру</p>
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	<p>6.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау</p> <p>6.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу</p> <p>6.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу</p> <p>6.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен сюжеттік-рөлдік ойын ойнау</p>
	<p>6.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу</p> <p>6.3.1.2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша оқуын қадағалау</p> <p>6.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау</p> <p>6.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"</p> <p>6.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу</p> <p>6.3.1.6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкаларды таңдау</p>

3.1. Оқу элементтері	<p>6.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>6.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>6.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету</p> <p>6.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау</p> <p>6.3.1.11 сөздерден оқыған әріптерді табу</p> <p>6.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу</p> <p>6.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу</p>
3.2. Жазу элементтері	<p>6.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу</p> <p>6.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу</p> <p>6.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу</p> <p>6.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"</p> <p>6.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"</p> <p>6.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу</p> <p>6.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру</p> <p>6.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға айту бойынша жазу</p> <p>6.3.2.10 оқыған әріптерді сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу</p> <p>6.3.2.11 компьютер пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың аттарын теру</p> <p>6.3.2.12 телефон пернетақтасында қысқа хабарламалар теру</p>
3 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	<p>6.1.1.1 оқыған дыбыстарды олардың дыбыссыз артикуляциясын және ерте және орта онтогенез дауыссыздарын қабылдау негізінде ажырату</p> <p>6.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау</p> <p>6.1.1.4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)</p>

1.2. Сөйлеу	<p>6.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту</p> <p>6.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, кимылмен, сөйлеммен жауап беру</p> <p>6.1.2.4 договаривать при прослушивании стихов их окончания</p> <p>6.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын иллюстрациялар сериясына сүйене отырып, мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру</p> <p>6.1.2.6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау</p> <p>6.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)</p> <p>6.1.2.10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау</p>
2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	<p>6.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау</p> <p>6.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау</p> <p>6.2.1.3 айнадан өзінің бейнесін, сыныптарының, мұғалімнің бейнесін қарау</p> <p>6.2.1.4 соблюдать дистанцию и очередность в разговоре со взрослым и сверстником</p> <p>6.2.1.5 әңгімелесушінің эмоционалдық жағдайын ажырату және айту</p> <p>6.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу</p> <p>6.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру</p> <p>6.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау</p> <p>6.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру</p>
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	<p>6.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау</p> <p>6.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу</p> <p>6.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу</p> <p>6.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен сюжеттік-рөлдік ойын ойнау</p>
	<p>6.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу</p> <p>6.3.1.2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша оқуын қадағалау</p> <p>6.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау</p>

3.1. Оқу элементтері	<p>6.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"</p> <p>6.3.1.6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>6.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>6.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>6.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету</p> <p>6.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау</p> <p>6.3.1.11 сөздерден оқыған әріптерді табу</p> <p>6.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу</p> <p>6.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу</p>
3.2. Жазу элементтері	<p>6.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу</p> <p>6.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу</p> <p>6.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу</p> <p>6.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"</p> <p>6.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"</p> <p>6.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу</p> <p>6.3.2.7 өзінің атын сызылмаған қағазға жазу</p> <p>6.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру</p> <p>6.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға айту бойынша жазу</p> <p>6.3.2.11 компьютер пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың аттарын теру</p>
4 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	<p>6.1.1.1 оқыған дыбыстарды олардың дыбыссыз артикуляциясын және ерте және орта онтогенез дауыссыздарын қабылдау негізінде ажырату</p> <p>6.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау</p> <p>6.1.1.3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау</p>

1.2. Сөйлеу	<p>6.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту</p> <p>6.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру</p> <p>6.1.2.3 көңілді тақпақтарды, өлеңдерді (2-6 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту</p> <p>6.1.2.4 договаривать при прослушивании стихов их окончания</p> <p>6.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын иллюстрациялар сериясына сүйене отырып, мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру</p> <p>6.1.2.6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау</p> <p>6.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)</p> <p>6.1.2.9 узнавать и называть знакомые предметы и действия, признаки предметов</p> <p>6.1.2.10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау</p>
2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	<p>6.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау</p> <p>6.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау</p> <p>6.2.1.3 айнадан өзінің бейнесін, сыныптарының, мұғалімнің бейнесін қарау</p> <p>6.2.1.4 соблюдать дистанцию и очередность в разговоре со взрослым и сверстником</p> <p>6.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу</p> <p>6.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру</p> <p>6.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау</p> <p>6.2.1.9 выражать свои желания с использованием указательного жеста, изображения, слова, фразы</p> <p>6.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру</p>
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	<p>6.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау</p> <p>6.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу</p> <p>6.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу</p> <p>6.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен сюжеттік-рөлдік ойын ойнау</p>

3.1. Оқу элементтері	6.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу
	6.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау
	6.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"
	6.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу
	6.3.1.6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкаларды таңдау
	6.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	6.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	6.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету
	6.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау
	6.3.1.11 сөздерден оқыған әріптерді табу
	6.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу
	6.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу
	3.2. Жазу элементтері
6.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу	
6.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу	
6.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"	
6.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"	
6.3.2.7 өзінің атын сызылмаған қағазға жазу	
6.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру	
6.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға айту бойынша жазу	
6.3.2.10 оқыған әріптерді сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу	
6.3.2.12 телефон пернетақтасында қысқа хабарламалар теру	

3) 7 сынып:

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	

1.1 Сөйлеуді түсіну	<p>7.1.1.1 оқыған дыбыстарды олардың дыбыссыз артикуляциясын және ерте онтогенез дауыссыздарын қабылдау негізінде ажырату</p> <p>7.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау</p> <p>7.1.1.3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау</p> <p>7.1.1.4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)</p>
1.2. Сөйлеу	<p>7.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту</p> <p>7.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру</p> <p>7.1.2.3 көңілді тақпақтарды, өлеңдерді (4-8 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту</p> <p>7.1.2.4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту</p> <p>7.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру</p> <p>7.1.2.6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау</p> <p>7.1.2.7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды атау</p> <p>7.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)</p> <p>7.1.2.9 таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау</p> <p>7.1.2.10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау</p>
2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	<p>7.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау</p> <p>7.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау</p> <p>7.2.1.3 сөйлеушіге қарау, сөйлеушіге қатысты заттарды атау</p> <p>7.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау</p> <p>7.2.1.5 әңгімелесушінің эмоционалдық жағдайын ажырату және айту</p> <p>7.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу</p> <p>7.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру</p> <p>7.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау</p>

	7.2.1.9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру
	7.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	7.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау
	7.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу
	7.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу
	7.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалог ойнау
3.1. Оқу элементтері	7.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу
	7.3.1.2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша, сөздер бойынша оқуын қадағалау
	7.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау
	7.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"
	7.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу
	7.3.1.6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкаларды таңдау
	7.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	7.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	7.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету
	7.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау
	7.3.1.11 сөздерден оқыған әріптерді, буындарды табу
	7.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу
	7.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу
	7.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу
	7.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу
	7.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу
	7.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"

3.2. Жазу элементтері	<p>7.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"</p> <p>7.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу</p> <p>7.3.2.7 өзінің атын сызылмаған қағазға, дәптерге жазу</p> <p>7.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру</p> <p>7.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу</p> <p>7.3.2.10 оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу</p> <p>7.3.2.11 компьютердің пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың, әрекеттер мен белгілердің аттарын теру</p> <p>7.3.2.12 телефон пернетақтасында қысқа хабарламалар теру</p>
2 тоқсан	
1.1 Сөйлеуді түсіну	<p>7.1.1.1 оқыған дыбыстарды олардың дыбыссыз артикуляциясын және ерте онтогенез дауыссыздарын қабылдау негізінде ажырату</p> <p>7.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау</p> <p>7.1.1.3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау</p>
1.2. Сөйлеу	<p>7.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту</p> <p>7.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру</p> <p>7.1.2.3 көңілді тақпақтарды, өлеңдерді (4-8 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту</p> <p>7.1.2.4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту</p> <p>7.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру</p> <p>7.1.2.6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау</p> <p>7.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша))</p> <p>7.1.2.9 таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау</p> <p>7.1.2.10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау</p>

2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	<p>7.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау</p> <p>7.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау</p> <p>7.2.1.3 сөйлеушіге қарау, сөйлеушіге қатысты заттарды атау</p> <p>7.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау</p> <p>7.2.1.5 әңгімелесушінің эмоционалдық жағдайын ажырату және айту</p> <p>7.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу</p> <p>7.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру</p> <p>7.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау</p> <p>7.2.1.9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру</p>
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	<p>7.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау</p> <p>7.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу</p> <p>7.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу</p> <p>7.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалог ойнау</p>
3.1. Оқу элементтері	<p>7.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу</p> <p>7.3.1.2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша, сөздер бойынша оқуын қадағалау</p> <p>7.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау</p> <p>7.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"</p> <p>7.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу</p> <p>7.3.1.6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>7.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>7.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>7.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету</p> <p>7.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау</p>

	7.3.1.11 сөздерден оқыған әріптерді, буындарды табу
	7.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу
	7.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу
3.2. Жазу элементтері	7.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу
	7.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу
	7.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу
	7.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"
	7.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу
	7.3.2.7 өзінің атын сызылмаған қағазға, дәптерге жазу
	7.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру
	7.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу
	7.3.2.10 оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу
	7.3.2.11 компьютердің пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың, әрекеттер мен белгілердің аттарын теру
7.3.2.12 телефон пернетақтасында қысқа хабарламалар теру	
3 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	7.1.1.1 оқыған дыбыстарды олардың дыбыссыз артикуляциясын және ерте онтогенез дауыссыздарын қабылдау негізінде ажырату
	7.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау
	7.1.1.3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау
	7.1.1.4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)
	7.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту
	7.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру
	7.1.2.3 көңілді тақпақтарды, өлеңдерді (4-8 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту

1.2. Сөйлеу	<p>7.1.2.4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту</p> <p>7.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру</p> <p>7.1.2.6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау</p> <p>7.1.2.7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды атау</p> <p>7.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)</p> <p>7.1.2.9 таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау</p> <p>7.1.2.10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау</p>
2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	<p>7.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау</p> <p>7.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау</p> <p>7.2.1.3 сөйлеушіге қарау, сөйлеушіге қатысты заттарды атау</p> <p>7.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау</p> <p>7.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу</p> <p>7.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру</p> <p>7.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау</p> <p>7.2.1.9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру</p> <p>7.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру</p>
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	<p>7.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау</p> <p>7.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу</p> <p>7.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу</p> <p>7.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалог ойнау</p>
	<p>7.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу</p> <p>7.3.1.2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша, сөздер бойынша оқуын қадағалау</p> <p>7.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау</p>

3.1. Оқу элементтері	<p>7.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"</p> <p>7.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу</p> <p>7.3.1.6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкаларды тандау</p> <p>7.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды тандау</p> <p>7.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды тандау</p> <p>7.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету</p> <p>7.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша тандау</p> <p>7.3.1.11 сөздерден оқыған әріптерді, буындарды табу</p> <p>7.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу</p> <p>7.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу</p>
3.2. Жазу элементтері	<p>7.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу</p> <p>7.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу</p> <p>7.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу</p> <p>7.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"</p> <p>7.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"</p> <p>7.3.2.7 өзінің атын сызылмаған қағазға, дәптерге жазу</p> <p>7.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру</p> <p>7.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу</p> <p>7.3.2.10 оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу</p> <p>7.3.2.11 компьютердің пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың, әрекеттер мен белгілердің аттарын теру</p>
4 тоқсан	
	<p>7.1.1.1 оқыған дыбыстарды олардың дыбыссыз артикуляциясын және ерте онтогенез дауыссыздарын қабылдау негізінде ажырату</p>

1.1. Сөйлеуді түсіну	<p>7.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау</p> <p>7.1.1.4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)</p>
1.2. Сөйлеу	<p>7.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту</p> <p>7.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру</p> <p>7.1.2.3 көңілді тақпақтарды, өлеңдерді (4-8 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту</p> <p>7.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру</p> <p>7.1.2.7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды атау</p> <p>7.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)</p> <p>7.1.2.9 таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау</p> <p>7.1.2.10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау</p>
2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	<p>7.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау</p> <p>7.2.1.3 сөйлеушіге қарау, сөйлеушіге қатысты заттарды атау</p> <p>7.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау</p> <p>7.2.1.5 әңгімелесушінің эмоционалдық жағдайын ажырату және айту</p> <p>7.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу</p> <p>7.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру</p> <p>7.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау</p> <p>7.2.1.9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру</p> <p>7.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру</p> <p>7.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау</p> <p>7.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу</p>

2.2. Сөйлеу коммуникациясы	7.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу 7.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалог ойнау
3.1. Оқу элементтері	7.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу 7.3.1.2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша, сөздер бойынша оқуын қадағалау 7.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау 7.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу" 7.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу 7.3.1.6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкаларды таңдау 7.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау 7.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау 7.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету 7.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау 7.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу 7.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу
3.2. Жазу элементтері	7.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу 7.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу 7.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу 7.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу" 7.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу" 7.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу 7.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру 7.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу 7.3.2.10 оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу

7.3.2.11 компьютердің пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың, әрекеттер мен белгілердің аттарын теру

4) 8 сынып:

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	<p>8.1.1.1 қарама-қарсы дауысты және артикуляцияға жақын дауыссыз дыбыстарды ажырату</p> <p>8.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау</p> <p>8.1.1.3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау</p> <p>8.1.1.4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)</p>
1.2. Сөйлеу	<p>8.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту</p> <p>8.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру</p> <p>8.1.2.3 көңілді тақпақтарды, өлеңдерді (4-8 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту</p> <p>8.1.2.4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту</p> <p>8.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру</p> <p>8.1.2.7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды атау</p> <p>8.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)</p> <p>8.1.2.9 таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау</p> <p>8.1.2.10 бақыланатын әрекеттерге, суреттерге үш-бес сөз сөйлем құрастыру</p>
2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	<p>8.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау</p> <p>8.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау</p> <p>8.2.1.3 сөйлеушіге қарау, сөйлеушіге қатысты заттарды атау</p> <p>8.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау</p> <p>8.2.1.5 әңгімелесушінің эмоционалдық жағдайын ажырату және айту</p>

	8.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу
	8.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау
	8.2.1.9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру
	8.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	8.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне, жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау
	8.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу
	8.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу
	8.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалог ойнау
3.1. Оқу элементтері	8.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу
	8.3.1.2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша оқуын қадағалау
	8.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау
	8.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"
	8.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу
	8.3.1.6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкаларды таңдау
	8.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	8.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	8.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету
	8.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау
	8.3.1.11 сөздерден және мәтіндерден оқыған әріптерді, буындарды және сөзді табу
	8.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу
	8.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін, есімдіктерді білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу
	8.3.1.14 көмекші есімдерді оқу және оларды және оларды тиісті әрекеттермен және заттардың орналасуымен сәйкестендіру
	8.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу

3.2. Жазу элементтері	8.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу
	8.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу
	8.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"
	8.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"
	8.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу
	8.3.2.7 өзінің атын сызылмаған қағазға, дәптерге жазу
	8.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру
	8.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу
	8.3.2.10 оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу
	8.3.2.12 телефон пернетақтасында қысқа хабарламалар теру
2 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	8.1.1.1 қарама-қарсы дауысты және артикуляцияға жақын дауыссыз дыбыстарды ажырату
	8.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау
	8.1.1.4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді такпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)
1.2. Сөйлеу	8.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту
	8.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру
	8.1.2.3 көңілді такпақтарды, өлеңдерді (4-8 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту
	8.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру
	8.1.2.6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау
	8.1.2.7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды атау
	8.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)
	8.1.2.9 таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау

	8.1.2.10 бақыланатын әрекеттерге, суреттерге үш-бес сөз сөйлем құрастыру
2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	8.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау
	8.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау
	8.2.1.3 сөйлеушіге қарау, сөйлеушіге қатысты заттарды атау
	8.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау
	8.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу
	8.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру
	8.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау
	8.2.1.9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру
	8.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру
	2.2. Сөйлеу коммуникациясы
8.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу	
8.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу	
8.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалог ойнау	
3.1. Оқу элементтері	8.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу
	8.3.1.2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша оқуын қадағалау
	8.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау
	8.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"
	8.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу
	8.3.1.6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкаларды таңдау
	8.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	8.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	8.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету
	8.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау

	8.3.1.11 сөздерден және мәтіндерден оқыған әріптерді, буындарды және сөзді табу
	8.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу
	8.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін, есімдіктерді білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу
	8.3.1.14 көмекші есімдерді оқу және оларды және оларды тиісті әрекеттермен және заттардың орналасуымен сәйкестендіру
3.2. Жазу элементтері	8.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу
	8.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу
	8.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу
	8.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"
	8.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"
	8.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу
	8.3.2.7 өзінің атын сызылмаған қағазға, дәптерге жазу
	8.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру
	8.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу
	8.3.2.10 оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу
	8.3.2.11 компьютердің пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың, әрекеттер мен белгілердің аттарын теру
3 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	8.1.1.1 қарама-қарсы дауысты және артикуляцияға жақын дауыссыз дыбыстарды ажырату
	8.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау
	8.1.1.3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау
	8.1.1.4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)
	8.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту
	8.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру

1.2. Сөйлеу	8.1.2.3 көңілді такпақтарды, өлеңдерді (4-8 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту
	8.1.2.4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту
	8.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру
	8.1.2.6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау
	8.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)
	8.1.2.9 таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау
	8.1.2.10 бақыланатын әрекеттерге, суреттерге үш-бес сөз сөйлем құрастыру
2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	8.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау
	8.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау
	8.2.1.3 сөйлеушіге қарау, сөйлеушіге қатысты заттарды атау
	8.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау
	8.2.1.5 әңгімелесушінің эмоционалдық жағдайын ажырату және айту
	8.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу
	8.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру
	8.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау
	8.2.1.9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру
	8.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	8.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне, жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау
	8.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу
	8.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу
	8.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалог ойнау
	8.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу
	8.3.1.2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша оқуын қадағалау
	8.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау

3.1. Оқу элементтері	<p>8.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"</p> <p>8.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу</p> <p>8.3.1.6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>8.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>8.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>8.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету</p> <p>8.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау</p> <p>8.3.1.11 сөздерден және мәтіндерден оқыған әріптерді, буындарды және сөзді табу</p> <p>8.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу</p> <p>8.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін, есімдіктерді білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу</p> <p>8.3.1.14 көмекші есімдерді оқу және оларды және оларды тиісті әрекеттермен және заттардың орналасуымен сәйкестендіру</p>
3.2. Жазу элементтері	<p>8.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу</p> <p>8.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу</p> <p>8.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу</p> <p>8.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"</p> <p>8.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"</p> <p>8.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу</p> <p>8.3.2.7 өзінің атын сызылмаған қағазға, дәптерге жазу</p> <p>8.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру</p> <p>8.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу</p> <p>8.3.2.10 оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу</p> <p>8.3.2.11 компьютердің пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың, әрекеттер мен белгілердің аттарын теру</p>

	8.3.2.12 телефон пернетақтасында қысқа хабарламалар теру
4 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	8.1.1.1 қарама-қарсы дауысты және артикуляцияға жақын дауыссыз дыбыстарды ажырату
	8.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау
	8.1.1.3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау
1.2. Сөйлеу	8.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту
	8.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру
	8.1.2.3 көңілді тақпақтарды, өлеңдерді (4-8 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту
	8.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру
	8.1.2.6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау
	8.1.2.7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды атау
	8.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)
	8.1.2.9 таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау
	8.1.2.10 бақыланатын әрекеттерге, суреттерге үш-бес сөз сөйлем құрастыру
	2.1. Коммуникативтік мінез-құлық
8.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау	
8.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау	
8.2.1.5 әңгімелесушінің эмоционалдық жағдайын ажырату және айту	
8.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу	
8.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру	
8.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау	
8.2.1.9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру	
8.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру	

2.2. Сөйлеу коммуникациясы	<p>8.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне, жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау</p> <p>8.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу</p> <p>8.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу</p> <p>8.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалог ойнау</p>
3.1. Оқу элементтері	<p>8.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу</p> <p>8.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау елем</p> <p>8.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"</p> <p>8.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу</p> <p>8.3.1.6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>8.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>8.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>8.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету</p> <p>8.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау</p> <p>8.3.1.11 сөздерден және мәтіндерден оқыған әріптерді, буындарды және сөзді табу</p> <p>8.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу</p> <p>8.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін, есімдіктерді білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу</p> <p>8.3.1.14 көмекші есімдерді оқу және оларды және оларды тиісті әрекеттермен және заттардың орналасуымен сәйкестендіру</p>
3.2. Жазу элементтері	<p>8.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу</p> <p>8.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу</p> <p>8.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу</p> <p>8.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"</p> <p>8.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"</p> <p>8.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу</p>

	8.3.2.7 өзінің атын сызылмаған қағазға, дәптерге жазу
	8.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру
	8.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу
	8.3.2.10 оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу
	8.3.2.11 компьютердің пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың, әрекеттер мен белгілердің аттарын теру

5) 9 сынып:

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	<p>9.1.1.1 оқыған дыбыстар мен артикуляцияға жақын дауыссыз дыбыстарды ажырату</p> <p>9.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау</p> <p>9.1.1.3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау</p> <p>9.1.1.4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)</p>
1.2. Сөйлеу	<p>9.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту</p> <p>9.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру</p> <p>9.1.2.3 көңілді тақпақтарды, өлеңдерді (4-10 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту</p> <p>9.1.2.4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту</p> <p>9.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру</p> <p>9.1.2.7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды атау</p> <p>9.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)</p> <p>9.1.2.10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау</p>
	<p>9.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау</p> <p>9.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау</p>

2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	<p>9.2.1.3 сөйлеушіге қарау, сөйлеушіге қатысты заттарды атау</p> <p>9.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау</p> <p>9.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу</p> <p>9.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру</p> <p>9.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау</p> <p>9.2.1.9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру</p> <p>9.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру</p>
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	<p>9.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау</p> <p>9.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу</p> <p>9.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу</p> <p>9.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалог ойнау</p>
3.1. Оқу элементтері	<p>9.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу</p> <p>9.3.1.2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша оқуын қадағалау</p> <p>9.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау</p> <p>9.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"</p> <p>9.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу</p> <p>9.3.1.6 тақырыптар бойынша сөздер бар карточкаларды жіктеу</p> <p>9.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>9.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>9.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету</p> <p>9.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау</p> <p>9.3.1.11 сөздерден және мәтіндерден оқыған әріптерді, буындарды және сөзді табу</p> <p>9.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу</p>

	<p>9.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін, есімдіктерді білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді</p> <p>9.3.1.14 көмекші есімдерді оқу және оларды және оларды тиісті әрекеттермен және заттардың орналасуымен сәйкестендіру</p>
3.2. Жазу элементтері	<p>9.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу</p> <p>9.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу</p> <p>9.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу</p> <p>9.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"</p> <p>9.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"</p> <p>9.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу</p> <p>9.3.2.7 өзінің атын және тегін сызылмаған қағазға, дәптерге жазу</p> <p>9.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру</p> <p>9.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу</p> <p>9.3.2.10 оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу</p> <p>9.3.2.12 телефон пернетақтасында қысқа хабарламалар теру</p>
2 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	<p>9.1.1.1 оқыған дыбыстар мен артикуляцияға жақын дауыссыз дыбыстарды ажырату</p> <p>9.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау</p> <p>9.1.1.3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау</p> <p>9.1.1.4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)</p>
1.2. Сөйлеу	<p>9.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту</p> <p>9.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру</p> <p>9.1.2.3 көңілді тақпақтарды, өлеңдерді (4-10 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту</p> <p>9.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру</p>

	<p>9.1.2.6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау</p> <p>9.1.2.7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды атау</p> <p>9.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)</p> <p>9.1.2.10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау</p>
2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	<p>9.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау</p> <p>9.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау</p> <p>9.2.1.3 сөйлеушіге қарау, сөйлеушіге қатысты заттарды атау</p> <p>9.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау</p> <p>9.2.1.5 әңгімелесушінің эмоционалдық жағдайын ажырату және айту</p> <p>9.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру</p> <p>9.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау</p> <p>9.2.1.9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру</p> <p>9.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру</p>
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	<p>9.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау</p> <p>9.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу</p> <p>9.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу</p> <p>9.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалог ойнау</p>
	<p>9.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу</p> <p>9.3.1.2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша оқуын қадағалау</p> <p>9.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау</p> <p>9.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"</p> <p>9.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу</p> <p>9.3.1.6 тақырыптар бойынша сөздер бар карточкаларды жіктеу</p> <p>9.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p>

3.1. Оқу элементтері	<p>9.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>9.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету</p> <p>9.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау</p> <p>9.3.1.11 сөздерден және мәтіндерден оқыған әріптерді, буындарды және сөзді табу</p> <p>9.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу</p> <p>9.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін, есімдіктерді білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді</p> <p>9.3.1.14 көмекші есімдерді оқу және оларды және оларды тиісті әрекеттермен және заттардың орналасуымен сәйкестендіру</p>
3.2. Жазу элементтері	<p>9.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу</p> <p>9.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу</p> <p>9.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу</p> <p>9.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"</p> <p>9.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"</p> <p>9.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу</p> <p>9.3.2.7 өзінің атын және тегін сызылмаған қағазға, дәптерге жазу</p> <p>9.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру</p> <p>9.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу</p> <p>9.3.2.10 оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу</p> <p>9.3.2.11 компьютердің пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың, әрекеттер мен белгілердің аттарын теру</p>
3 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	<p>9.1.1.1 оқыған дыбыстар мен артикуляцияға жақын дауыссыз дыбыстарды ажырату</p> <p>9.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау</p> <p>9.1.1.3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тындау</p>

	9.1.1.4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)
1.2. Сөйлеу	9.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту
	9.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, кимылмен, сөйлеммен жауап беру
	9.1.2.3 көңілді тақпақтарды, өлеңдерді (4-10 жол) кимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту
	9.1.2.4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту
	9.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру
	9.1.2.6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау
	9.1.2.7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды атау
	9.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)
	9.1.2.9 таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау
	9.1.2.10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау
2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	9.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау
	9.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау
	9.2.1.3 сөйлеушіге қарау, сөйлеушіге қатысты заттарды атау
	9.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау
	9.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу
	9.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру
	9.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау
	9.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру
	9.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау
	9.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	9.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу

	9.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалог ойнау
3.1. Оқу элементтері	9.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу
	9.3.1.2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша оқуын қадағалау
	9.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау
	9.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"
	9.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу
	9.3.1.6 тақырыптар бойынша сөздер бар карточкаларды жіктеу
	9.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	9.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету
	9.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау
	9.3.1.11 сөздерден және мәтіндерден оқыған әріптерді, буындарды және сөзді табу
	9.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу
	9.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін, есімдіктерді білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді
	9.3.1.14 көмекші есімдерді оқу және оларды және оларды тиісті әрекеттермен және заттардың орналасуымен сәйкестендіру
	3.2. Жазу элементтері
9.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу	
9.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу	
9.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"	
9.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"	
9.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу	
9.3.2.7 өзінің атын және тегін сызылмаған қағазға, дәптерге жазу	
9.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру	

	9.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу
	9.3.2.10 оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу
	9.3.2.11 компьютердің пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың, әрекеттер мен белгілердің аттарын теру
	9.3.2.12 телефон пернетақтасында қысқа хабарламалар теру
4 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	9.1.1.1 оқыған дыбыстар мен артикуляцияға жақын дауыссыз дыбыстарды ажырату
	9.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау
	9.1.1.3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау
	9.1.1.4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)
1.2. Сөйлеу	9.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту
	9.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру
	9.1.2.3 көңілді тақпақтарды, өлеңдерді (4-10 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту
	9.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру
	9.1.2.6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау
	9.1.2.7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды атау
	9.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)
	9.1.2.9 таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау
	9.1.2.10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау
	9.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау седником
	9.2.1.3 сөйлеушіге қарау, сөйлеушіге қатысты заттарды атау
	9.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау

2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	<p>9.2.1.5 әңгімелесушінің эмоционалдық жағдайын ажырату және айту</p> <p>9.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу</p> <p>9.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру</p> <p>9.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау</p> <p>9.2.1.9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру</p> <p>9.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру</p>
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	<p>9.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау</p> <p>9.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу</p> <p>9.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу</p> <p>9.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалог ойнау</p>
3.1. Оқу элементтері	<p>9.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу</p> <p>9.3.1.2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша оқуын қадағалау</p> <p>9.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау</p> <p>9.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"</p> <p>9.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу</p> <p>9.3.1.6 тақырыптар бойынша сөздер бар карточкаларды жіктеу</p> <p>9.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>9.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>9.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету</p> <p>9.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау</p> <p>9.3.1.11 сөздерден және мәтіндерден оқыған әріптерді, буындарды және сөзді табу</p> <p>9.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу</p> <p>9.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін, есімдіктерді білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді</p>

	9.3.1.14 көмекші есімдерді оқу және оларды және оларды тиісті әрекеттермен және заттардың орналасуымен сәйкестендіру
3.2. Жазу элементтері	9.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу
	9.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу
	9.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу
	9.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"
	9.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"
	9.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу
	9.3.2.7 өзінің атын және тегін сызылмаған қағазға, дәптерге жазу
	9.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру
	9.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу
	9.3.2.10 оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу
	9.3.2.11 компьютердің пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың, әрекеттер мен белгілердің аттарын теру

б) 10 сынып:

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	10.1.1.1 оқыған дыбыстар мен артикуляцияға жақын дауыссыз дыбыстарды ажырату
	10.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау
	10.1.1.3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау
	10.1.1.4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді такпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)
1.2. Сөйлеу	10.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту
	10.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру
	10.1.2.4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту
	10.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру

	10.1.2.6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау
	10.1.2.7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды атау
	10.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)
	10.1.2.10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау
2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	10.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау
	10.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау
	10.2.1.3 сөйлеушіге қарау, сөйлеушіге қатысты заттарды атау
	10.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау
	10.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу
	10.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру
	10.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау
	10.2.1.9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру
	10.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	10.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау
	10.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу
	10.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу
	10.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалог ойнау
	10.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу
	10.3.1.2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша, сөздер мен сөйлемдер бойынша оқуын қадағалау
	10.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау
	10.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"
	10.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу
	10.3.1.6 тақырыптар бойынша сөздер бар карточкаларды жіктеу

3.1. Оқу элементтері	<p>10.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>10.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>10.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету</p> <p>10.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау</p> <p>10.3.1.11 сөздерден және мәтіндерден оқыған әріптерді, буындарды және сөзді табу</p> <p>10.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу</p> <p>10.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін, есімдіктерді білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді</p> <p>10.3.1.14 көмекші есімдерді оқу және оларды және оларды тиісті әрекеттермен және заттардың орналасуымен сәйкестендіру</p>
3.2. Жазу элементтері	<p>10.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу</p> <p>10.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу</p> <p>10.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу</p> <p>10.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"</p> <p>10.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"</p> <p>10.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу</p> <p>10.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру</p> <p>10.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу</p> <p>10.3.2.10 оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу</p> <p>10.3.2.12 телефон пернетақтасында қысқа хабарламалар теру</p>
2 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	<p>10.1.1.1 оқыған дыбыстар мен артикуляцияға жақын дауыссыз дыбыстарды ажырату</p> <p>10.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау</p> <p>10.1.1.3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау</p> <p>10.1.1.4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)</p>

1.2. Сөйлеу	10.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту
	10.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру
	10.1.2.3 көңілді тақпақтарды, өлеңдерді (4-10 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту
	10.1.2.4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту
	10.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру
	10.1.2.6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау
	9.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)
	10.1.2.9 таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау
	10.1.2.10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау
	2.1. Коммуникативтік мінез-құлық
10.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау	
10.2.1.3 сөйлеушіге қарау, сөйлеушіге қатысты заттарды атау	
10.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау	
10.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу	
10.2.1.5 әңгімелесушінің эмоционалды жағдайын ажырату және айту	
10.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру	
10.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау	
10.2.1.9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру	
10.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру	
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	10.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау
	10.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу
	10.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу

	10.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалог ойнау
3.1. Оқу элементтері	10.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу
	10.3.1.2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша, сөздер мен сөйлемдер бойынша оқуын қадағалау
	10.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау
	10.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"
	10.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу
	10.3.1.6 тақырыптар бойынша сөздер бар карточкаларды жіктеу
	10.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	10.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	10.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету
	10.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау
	10.3.1.11 сөздерден және мәтіндерден оқыған әріптерді, буындарды және сөзді табу
	10.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу
	10.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін, есімдіктерді білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді
	10.3.1.14 көмекші есімдерді оқу және оларды және оларды тиісті әрекеттермен және заттардың орналасуымен сәйкестендіру
3.2. Жазу элементтері	10.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу
	10.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу
	10.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу
	10.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"
	10.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"
	10.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу
	10.3.2.7 өзінің атын және тегін сызылмаған қағазға, дәптерге жазу

	10.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру
	10.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу
	10.3.2.10 оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу
	10.3.2.11 компьютердің пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың, әрекеттер мен белгілердің аттарын теру
	10.3.2.12 телефон пернетақтасында қысқа хабарламалар теру
3 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	10.1.1.1 оқыған дыбыстар мен артикуляцияға жақын дауыссыз дыбыстарды ажырату
	10.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау
	10.1.1.3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау
	10.1.1.4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)
1.2. Сөйлеу	10.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту
	10.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру
	10.1.2.3 көңілді тақпақтарды, өлеңдерді (4-10 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту
	10.1.2.4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту
	10.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру
	10.1.2.6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау
	10.1.2.7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды атау
	9.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)
	10.1.2.9 таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау
	10.1.2.10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау
	10.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау
	10.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау

2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	<p>10.2.1.3 сөйлеушіге қарау, сөйлеушіге қатысты заттарды атау</p> <p>10.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау</p> <p>10.2.1.5 әңгімелесушінің эмоционалдық жағдайын ажырату және айту</p> <p>10.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру</p> <p>10.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау</p> <p>10.2.1.9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру</p> <p>10.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру</p>
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	<p>10.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау</p> <p>10.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу</p> <p>10.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу</p> <p>10.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалог ойнау</p>
3.1. Оқу элементтері	<p>10.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу</p> <p>10.3.1.2 беттерді мұқият парактау, мұғалімнің иллюстрация бойынша, сөздер мен сөйлемдер бойынша оқуын қадағалау</p> <p>10.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау</p> <p>10.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"</p> <p>10.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу</p> <p>10.3.1.6 тақырыптар бойынша сөздер бар карточкаларды жіктеу</p> <p>10.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>10.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>10.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету</p> <p>10.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау</p> <p>10.3.1.11 сөздерден және мәтіндерден оқыған әріптерді, буындарды және сөзді табу</p>

	10.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу
	10.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін, есімдіктерді білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді
	10.3.1.14 көмекші есімдерді оқу және оларды және оларды тиісті әрекеттермен және заттардың орналасуымен сәйкестендіру
3.2. Жазу элементтері	10.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу
	10.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу
	10.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу
	10.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"
	10.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"
	10.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу
	10.3.2.7 өзінің атын және тегін сызылмаған қағазға, дәптерге жазу
	10.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру
	10.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу
	10.3.2.10 оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу
	10.3.2.11 компьютердің пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың, әрекеттер мен белгілердің аттарын теру
4 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	10.1.1.1 оқыған дыбыстар мен артикуляцияға жақын дауыссыз дыбыстарды ажырату
	10.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау
	10.1.1.3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау
	10.1.1.4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)
	10.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту
	10.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру

1.2. Сөйлеу	<p>10.1.2.3 көңілді тақпақтарды, өлеңдерді (4-10 жол) кимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту</p> <p>10.1.2.4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту</p> <p>10.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру</p> <p>10.1.2.6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау</p> <p>10.1.2.7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды атау</p> <p>9.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)</p> <p>10.1.2.10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау</p>
2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	<p>10.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау</p> <p>10.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау</p> <p>10.2.1.3 называть предметы, действия и качества относящиеся к говорящему</p> <p>10.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау</p> <p>10.2.1.5 әңгімелесушінің эмоционалдық жағдайын ажырату және айту</p> <p>10.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу</p> <p>10.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру</p> <p>10.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау</p> <p>10.2.1.9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру</p> <p>10.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру</p>
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	<p>10.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау</p> <p>10.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу</p> <p>10.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу</p> <p>10.2.2.4 разыгрывать ролевые диалоги с названием своей игровой роли</p>
	<p>10.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу</p> <p>10.3.1.2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша, сөздер мен сөйлемдер бойынша оқуын қадағалау</p>

	<p>10.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау</p> <p>10.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"</p> <p>10.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу</p> <p>10.3.1.6 тақырыптар бойынша сөздер бар карточкаларды жіктеу</p> <p>10.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>10.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>10.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету</p> <p>10.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау</p> <p>10.3.1.11 сөздерден және мәтіндерден оқыған әріптерді, буындарды және сөзді табу</p> <p>10.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу</p> <p>10.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін, есімдіктерді білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді</p> <p>10.3.1.14 көмекші есімдерді оқу және оларды және оларды тиісті әрекеттермен және заттардың орналасуымен сәйкестендіру</p>
3.1. Оқу элементтері	<p>10.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу</p> <p>10.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу</p> <p>10.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу</p> <p>10.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"</p> <p>10.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"</p> <p>10.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу</p> <p>10.3.2.7 өзінің атын және тегін сызылмаған қағазға, дәптерге жазу</p> <p>10.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру</p> <p>10.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу</p> <p>10.3.2.10 оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу</p>
3.2. Жазу элементтері	

10.3.2.11 компьютердің пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың, әрекеттер мен белгілердің аттарын теру
10.3.2.12 телефон пернетақтасында қысқа хабарламалар теру

Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Сөйлеу және коммуникацияны дамыту" пәнінен үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту орыс тілінде)

Ескерту. Бұйрық 534-1-қосымшамен толықтырылды - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Сөйлеу және коммуникацияны дамыту" пәнінен үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" Заңының 19-бабы 1 тармағына сәйкес әзірленген.

2. Бағдарламаның мақсаты – білім алушыларда қолжетімді (вербалды емес және вербалды) қарым-қатынас құралдарын жетілдіру, оқу мен жазудың қарапайым дағдыларын қалыптастыру үшін жағдайлар жасау.

3. Бағдарламаның оқу міндеттері:

1) өзіне қарата айтылған сөзді түсіну дағдыларын дамыту және жетілдіру;

2) коммуникация дағдыларын жетілдіру;

3) білім алушылардың дербес сөйлеуін дамыту және жетілдіру;

4) қарапайым оқу және жазу дағдыларын дамыту;

5) өмірлік жағдайларда қарапайым оқу және жазу дағдылары мен дағдыларын қолдануға үйрету.

4. Бағдарламаның түзету-дамыту міндеттері:

1) сабаққа қызығушылығын дамыту, сөйлеу белсенділігін қолдау және ынталандыру;

2) білім алушылардың эмоционалдық және әлеуметтік-тұлғалық дамуына жағдай жасау;

3) жалпы және артикуляциялық моториканы, қимылдарды үйлестіруді, қолдар мен саусақтардың ұсақ моторикасын дамыту;

4) қол-көз координациясын, кеңістіктік көріністерді дамыту;

5) еңбекқорлыққа, шыдамдылыққа, жұмысқа қабілеттілігіне, басталған істі аяқтауға жеткізу қабілетіне тәрбиелеу.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларды оқытудың негізгі мазмұны өмірлік дағдылар, әлеуметтік қолайлы мінез-құлық дағдылары болып табылады. Аталған дағдыларды игеру білім алушылардың тұрмыстық жағдайларда көмекке деген қажеттілігін азайтады. Академиялық білімді қалыптастыру саласында білім алушыларда танымдық іс-әрекеттің мақсатты әдістерін қалыптастырудағы айқын қиындықтарға байланысты мүмкіндіктердің шағын ресурсы байқалады.

6. Бағдарламаның мазмұнын педагог, тәрбиешілер (оқушының мектепте болған барлық уақыты ішінде) және білім алушылардың ата-аналары (үйде, кез келген өмірлік жағдайларда) жүзеге асырады. Педагогтер мен отбасының қызметін үйлестіруді және келісімге келуді сынып мұғалімі жүзеге асырады.

7. Оқу процесін ұйымдастыру кезінде білім алушылардың ерекшеліктерін есепке алады:

1) ұжымдық оқыту жағдайында білім алушылардың танымдық белсенділігінің төмендігін;

2) топтық жұмыста қолданылатын мұғалімнің бағыттаушы, ынталандырушы көмегіне әлсіз реакциясын;

3) сөйлеудің коммуникативтік, реттеуші, жоспарлаушы функцияларының айқын дамымауын;

4) қалыптасатын дағдыларды бекітудің қиындықтарын.

8. Білім алушылардың сөйлеудегі даму ерекшеліктері өзіне айтылған сөзді түсіну қиындықтарында, сөздік қорының аздығында, дыбыс айтуының және сөйлеудің грамматикалық құрылысының бұзылуында көрінеді; оқушылардың бір бөлігінде белсенді сөйлеудің толық болмауы байқалады.

9. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларды оқыту және тәрбиелеу процесін ұйымдастыру арнайы педагогика қағидаттарына негізделген.

10. Педагог оқушылардың бірегей ерекшеліктерін сақтай отырып, жеке қарқынмен даму құқығын құрметтейді; олардың мүмкіндіктерінің өзгеруін үнемі зерттеп отырады, білім беру қажеттіліктерін бағалайды, білім алушылардың дағдыларын дамыту мен игерудегі аздаған болса да ілгерілеулерді тіркейді. Алға қарай кез-келген оңалыс өзгерістер оқуда оң нәтиже ретінде қарастырылады.

11. Педагог осы Бағдарламадан әрбір білім алушы үшін қолжетімді оқу мазмұнын, сондай-ақ оқушылардың білім беру, тұлғалық жетістіктерін бағалау нәтижесінде белгіленген жеке мүмкіндіктерді ескере отырып, оқыту әдістерін, құралдарын дербес таңдайды.

12. Оқыту процесі тек мазмұнды ғана емес, сонымен қатар ұйымдастырушылық формаларды да қатаң реттеуді қарастырмайды. Академиялық білімді қалыптастыруға бағытталған сабақтың дәстүрлі құрылымының зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларды оқытуда тиімділігі төмен екенін ескеру қажет.

13. Бағдарлама мұғалімді аймақтық сипаттағы материалдарды пайдалануға бағытталған бақылауларды, пәндік-практикалық, ойын, оқу әрекеттерін ұйымдастыру арқылы білім алушының танымдық және әлеуметтік тұрғыдан белсенділігін дамытуға бағыттайды. Осы пәнді оқыту мақсаттарына қол жеткізу шеңберінде жүзеге асырылатын оқу және тәрбиелік сипаттағы жобалау қызметі мұғалімнің басшылығымен, ата-аналармен серіктестікте ұйымдастырылады.

14. Бағдарламада оқу мақсаттарының болжамдық жүйесі тұжырымдалған, ұсынылған жүйені мұғалім оқушылардың жеке оқу бағдарламаларын құру кезінде оқу пәнінің мазмұны мен мақсаттарын анықтау үшін болжамдық негізінде басшылыққа алады.

15. Бағдарламаның мазмұны білім алушылардың ауызша және ауызшадан тыс формалардағы коммуникативтік дағдыларын дамытуға, сөйлеудің реттеуші қызметін дамытуға бағытталған.

16. Білім алушылардың жеке мүмкіндіктерінің айтарлықтай айырмашылықтарын ескере отырып, оқытудың нәтижелері түрлі деңгейде көрнетінің күтуге болады: оқушылардың бір бөлігі 10-сыныптың соңына қарай жеке сөздер мен қысқа сөйлемдерді жазудың қарапайым дағдыларын меңгереді. Басқа білім алушылар дайын мәтіннен сөздер мен сөйлемдерді жазып көшіруді үйренеді. Жазу мен оқуды меңгерудің алғышарттары қалыптаспаған білім алушылар қолжетімді коммуникативтік жаттығуларды орындайды.

17. Пәнаралық байланыстар "Айналадағы әлем", "Адам және әлем", "Сөйлеу дамуындағы кемшіліктерді түзету", "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау", "Музыка және ырғақ" пәндерімен орнатылады.

18. Оқу мен жазудың қарапайым дағдыларын қалыптастыру кезінде көрнекілік құралдарын қолдану арқылы практикалық жаттығулар (жаттығу, еліктеу-орындаушылық, шығармашылық ойындар; дидактикалық, рөлдік, іскерлік ойындар; пәндік модельдеу) жетекші орын алады. Ауызша оқыту әдістері (мұғалімнің әңгімесі, әңгімелесу, жаңғыртылмалы сөз тіркестерін айту) көрнекі әдістер мен білім алушылардың өзіндік әрекеттерін толықтырады. Мұғалім нақты жаттығулардың түрлерін, оларды өткізу әдістері мен орындарын мұқият ойластырады.

19. Білім алушыларға сабақ барысында сынып бөлмесінде еркін қозғалуға, оқу тапсырмаларын үстел басында, кілемде, тұрып, сыныптастарымен бірлесіп орындауға немесе сыныптастарының жұмысын бақылап отыруға мүмкіндік беріледі.

20. Сөйлеуді дамыту сабақтары білім алушының көру және есту қабілетін қалыптастырудан басталады. Білім алушыларға педагогтің сөзін тыңдауға, сөйлеушінің бетіне тіке қарауға, әңгімелесушінің бетіне қарап отыруға үйретуді жалғастырады.

21. Білім алушылардың сөйлеуін белсендіру жұмысы заттармен практикалық іс-әрекет жасау, көрнекі жағдаятты орнату барысында жүзеге асырылады. Сөйлеуді

дамыту және қоршаған әлем туралы білім біртұтастықты құрайды. Білім алушының сөйлеуі оны қоршаған заттар және олармен жасалатын әрекеттер аясында дамиды.

22. Сабақтарда педагог сөйлеу тілін түсінуді, грамматикалық формалары мен категорияларын практикалық меңгеруді дамытуға бағытталған жұмыс жүргізеді. Сөйлеу тілінің грамматикалық құрылымын меңгеру сөздік қорын байытумен қатар жүреді. Бағдарламадағы әріптермен танысу реті ұсынымдық сипатта берілген, ол сөйлеу онтогенезіндегі дыбыстардың пайда болу ретіне негізделген.

23. Оқытуда М. Монтессоридің педагогикалық жүйесін арнайы дайындалған заттық-дамытушы ортада басқа арнайы педагогикалық әдістермен және технологиялармен, соның ішінде PECS карталарын, пиктограммаларды, "глобалды оқу" әдісін үлестіріп отырып, қолдану ұсынылады.

24. Білім алушыларды сөйлеуде есімдіктерді, үстеулер мен көмекші сөздерді дұрыс қолдануға үйрету керек. Мұғалімнің міндеті – сабақтарда білім алушының педагогпен және басқалармен қарым-қатынас жасау қажеттілігі артып, қызығуы дамидындай жағдай жасау.

25. Білім алушыларда графомоторлық дағдылар деңгейі жазуды тікелей оқыту үшін жеткіліксіз болып табылады. Білім алушылар, өздерінің қозғалыс үйлесімділігінің әлсіздігі мен қозғалыстардың жалпы дамымауымен ерекшеленетіндігінен, қалам және қарындашты дұрыс ұстай алмайды, жолдың шетінен аспау үшін қол қозғалыстарын шектей алмайды, түзу сызықтар сыза алмайды. Жұмыс жасау үшін А4 парақтарын таңдаған дұрыс, содан кейін оқушылардың мүмкіндіктеріне бағыттай отырып, ені 10 см, 5 см, 3 см, 2 см, 1 см болатын жол бөлгіштері бар тор дәптерге көшкен дұрыс.

26. Жазу элементтерін қалыптастыру бойынша жұмыс мыналарды қолдану арқылы жүзеге асырылады:

1) жазуға арналған әртүрлі беттер (жармамен, құммен жазу; тақтаға, қағаз парағына, клеенкаға жазу);

2) трафарет, контур арқылы сызу жаттығулары, оқыған әріптердің мөлшерде нүктемен жазылған контурды нүктелерді біріктіріп жазу;

3) түзу, көлбеу, сынық сызықтардан тұратын жол өрнектерін жазу;

4) әріптерді, қиылған әріптерден жасалған сөздерді көшіріп жазу;

5) үйренген әріптерді айту бойынша жазу;

6) баспа мәтіннен дәптерге баспа әрпімен жазу;

7) компьютердің, планшеттің, телефонның пернетақтасында сөздерді, сөйлемдерді, хабарламаларды теріп жазу.

27. Білім алушылардың жетістіктерін бағалау сипаттамалық бағалауды (қалыптасқан дағдыларды сипаттау) пайдалана отырып жүзеге асырылады.

28. Білім алушының жетістіктерін бағалаудың бастапқы кезеңі оның жеке оқу бағдарламасында тұжырымдалған міндеттер болып табылады.

29. Білім алушының жеке оқу бағдарламасы 1-4 сыныптарда қалыптасқан дағдылар деңгейін ескере отырып, оның мүмкіндіктері туралы мәліметтер негізінде жасалады.

30. Бағалау құралдары білім алушылардың қызметін бақылау, олардың қызметінің өнімдерін оқыту мен тәрбиелеудің жеке міндеттерімен салыстыру болып табылады.

31. Білім алушылардың жетістіктерін бағалау рәсімдерінің реттілігі:

1) оқу жылдың басында жеке оқыту бағдарламасын құру үшін білім алушылардың білімі мен дағдыларын алдын ала бағалау;

2) білім алушылардың жетістіктері мен дамуын ағымдағы бағалау, ол оқушылардың сабақтардағы жұмысын күнделікті бақылау арқылы жүзеге асырылады;

3) аралық бағалау бірінші жартыжылдық аяқталғаннан кейін жүзеге асырылады. Жетістіктерді қорытынды бағалау оқу жылы аяқталғаннан кейін жүзеге асырылады. Қалыптасқан дағдылардың жеке оқу бағдарламасына сәйкес қалыптастырудың табыстылығы туралы бағалау пайымдаулары жеке бағдарламаның тиісті бағанына тіркеледі.

32. Білім алушылардың жеке бағдарлама бойынша жетістіктерін сипаттау кезінде міндетті түрде дағдыны меңгерудегі дербестік дәрежесі көрсетіледі: "өз бетінше"; "ауызша нұсқаулар бойынша", "үлгі бойынша"; "еліктеу арқылы"; "мұғаліммен (ата-аналармен) бірлескен әрекеттер арқылы".

33. Бағдарлама концентрлік принципіне сәйкес құрылған, бұл оқытудың әр жылында бұрын алған дағдыларды қайталауға, бекітуге, жетілдіруге мүмкіндік береді.

34. Бағдарламаның мазмұны ұсынымдық сипатта берілген. Педагог білім алушылардың жеке мүмкіндіктері мен қажеттіліктерін ескере отырып, кез-келген өзгерістер енгізуге, оның ішінде зияты зақымдалған оқушылар үшін "Әліппе, Ана тілі" бағдарламасының жекелеген мақсаттарын қосу есебінен бағдарламаның мазмұнын күрделендіруге құқылы.

3-тарау. "Сөйлеуді дамыту және коммуникация" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

Параграф 1. Оқу пәнінің мазмұны

35. "Сөйлеуді дамыту және коммуникация" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сыныпта – 5 сағат, оқу жылында 170 сағат;

2) 6-сыныпта – 5 сағат, оқу жылында 170 сағат;

3) 7-сыныпта – 5 сағат, оқу жылында 170 сағат;

4) 8-сыныпта – 5 сағат, оқу жылында 170 сағат;

5) 9-сыныпта – 5 сағат, оқу жылында 170 сағат.

6) 10-сыныпта – 5 сағат, оқу жылында 170 сағат.

Пән бойынша оқу жүктемесінің көлемі "Қазақстан Республикасының бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы"

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 болып тіркелген) бекітілген үлгілік оқу жоспарымен айқындалады.

36. "Сөйлеуді дамыту және коммуникация" оқу пәнінің негізгі мазмұны келесідей бөлімдерді қамтиды:

- 1) "Сөйлеуді дамыту";
- 2) "Коммуникация";
- 3) "Оқу және жазу элементтері".

37. "Сөйлеуді дамыту" бөліміне келесідей бөлімшелер кіреді:

- 1) сөйлеуді түсіну;
- 2) сөйлеу.

38. "Коммуникация" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) коммуникативтік мінез-құлық;
- 2) сөйлеу коммуникациясы.

39. "Оқу және жазу элементтері" келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) оқу элементтері;
- 2) жазу элементтері.

40. 5-сыныпқа арналған "Сөйлеуді дамыту және коммуникация" оқу пәнінің негізгі мазмұны:

1) сөйлеуді дамыту. Сөйлеуді түсіну: дыбыссыз артикуляцияға негізделген тақырыптық суреттерге сүйене отырып, дауысты дыбыстарды [а, о, у, и, э, ы] білу және ажырату. Ойын әрекетін дыбыстық сигналмен, сөз бойынша, қимылмен, екі-үш сөзден тұратын нұсқаулық бойынша орындау. Заттар арқылы жаттығулар жасау: "Мен атаймын, ал сен көрсетесің" және керісінше. Аудио-бейнежазбаны қолданумен қысқа өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау. Педагог айтқан әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (қысқа тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер).

Сөйлеу: дауысқа еліктеу мен буындарды, сөздерді, қысқа тақпақтарды, ойын жағдайларын ауызша нұсқауларға сәйкес орындау. Тыңдалған әңгімеге оның мазмұны бойынша мұғалімнің көмегімен сұрақтарға сөзбен, қимылмен, суретпен, сөйлеммен жауап беру арқылы қатысу. Мұғалімнің сөздерінен балалар тақпақтарын, жай қимылдармен сүйемелдеп орындалатын қысқа өлеңдерді жаттап алып айту (2-6 жолды есте сақтаумен). Сөйлемді педагогтен кейін дұрыс интонациямен айтумен, суреттерді, сөздер бар карточкаларды қолданумен қайталау. Өлеңдер мен мақал-мәтелдер тыңдау, сөйлеу жаттығуы кезінде буындарды, сөздерді толық айту (педагогпен бірлесіп, содан кейін педагогтан бөлек). Иллюстрациялар сериясына сүйене отырып, ертегінің мазмұнын баяндау. Онда оқушылар сұрақтарға жауап беретін ойын ойнайды. Мысалы: "Бұл кім?", "Сатушы не істейді?", "Дүкеннің осы бөлімінде қандай тауарлар сатылады?", "Шай дастарханына қандай ыдыс қою керек?". Суреттер сериясына сүйене отырып, оқиғаны, ертегіні, мәтінді әңгімелеп айту. Таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың

белгілерін білу және атау; фотоларда, суреттерде және сюжеттік картиналарда бейнеленген таныс заттар мен әрекеттерді білу және атау. Заттың, іс-әрекеттің оның кескінімен сәйкестігі (түрлі-түсті, ақ-қара, контурлық сурет, 2-5 бөліктен құралған жартылай сурет). Педагогпен бірге суреттерді, пиктограммаларды және сөздерден тұратын карточкаларды қолдану арқылы таныс заттар, жақсы көретін заттары туралы 2-3 сөзден тұратын сөйлем құрастыру;

2) коммуникация. Коммуникативтік мінез-құлық: қарым-қатынас жасаған кезде жағымды эмоционалдық қарым-қатынас көрсету. Ересек адамның, басқа оқушының бетіне тіке қарау. Әңгімелесушімен көру байланысын орнату. Айнадан өзін, сыныптасын, мұғалімді қарау. Ересек адаммен және құрдастарымен әңгімелескенде қашықтық пен кезектілікті сақтау. Эмоционалдық жағдайда (қуаныш, қорқыныш, қайғы, таңдану, тыныштық, көңілсіздік) өзін ұстай білу. Әңгімелесушімен сөз, әрекет арқылы (басын изеу, қолын созу, "сәлем", "көріскенше") сәлемдесу және қоштасу. Өзіне назар аударту, дыбыспен, қимылмен, сөзбен, сөз тіркесімен келісім (келіспеушілік) білдіру. Дыбысты, қимылды, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдану арқылы көмек сұрау. Нұсқау қимылын, суретті, сөзді, "керек, қалаймын, керек емес, қаламаймын" сөз тіркестерін қолдану арқылы өз қалауын білдіру. Ым-ишара, сөз, әрекет арқылы ризашылық білдіру (басын изеу, қолын кеудесіне қою, "рахмет" айту).

Сөйлеу коммуникациясы: өзін-өзі атау, өз атына жауап беру, ересектерді аты-жөні бойынша атау; сұрақтар қою, берілген тақырыпқа диалогты қолдау. Мысалы: "Шай дастарханын жаямыз", "Жақында қонақтар келеді – шайға дастархан жаюға дайындаламыз", "Дүкеннен азық-түлік сатып аламыз". Өз әрекеттерін қайталап айту (мұғаліммен бірге). Үлгі бойынша, ауызша нұсқаулық бойынша адамдардың, жануарлар мен құстардың қимылдары мен бейнелеріне еліктеу ойындарына, таныс ертегілерді, әңгімелерді, өлеңдерді драмалау ойындарына қатысу. Орындалатын рөлге сәйкес ойын жағдайларын жеке сөздермен, ым-ишарамен және қимылдармен сүйемелдеу. Өзінің ойындағы рөлін атаумен сюжеттік-рөлдік ойынға қатысу;

3) оқу және жазу элементтері. Оқу элементтері: балалар кітаптарындағы, журналдардағы иллюстрацияларды қарау. Беттерді парақтау, кітаптан мұғалім атаған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу. Мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау. Оқушының өміріндегі оқиғалар мен қызығушылықтарды бейнелейтін фотосуреттер бар оқушының жеке кітабын (альбомын) жасау. Өзінің жұмысын, жұмыс орнын көрсету үшін өзінің аты бар картаны пайдалану. Мұғалімнің сұрақтары бойынша "Отбасы", "Мектеп" тақырыптарына сөйлемдер құрастыру. Карточкаларды тақырып бойынша тандап, іріктеу, мысалы, "Бас, мойын, кеуде, арқа, иық буыны - дененің бөліктері". Элементтерге арналған іс-қимыл атаулары бар карточкаларды тандау, мысалы, "Бала сыпырады, қыз жуады". Ауызша нұсқауларға сәйкес заттардың белгілерін көрсететін карточкаларды тандау. Ы және Э әріптерімен танысу. Контур бойымен қиылған әріптерін білу және атау А, У, О, И, Э, Ы (10-5 см). Олардың

дыбыссыз артикуляциясы негізінде А, Ә, У, Ұ, О, Ө, И, Э, Ы дыбыстарын білу және атау. Суреттерге А, У, О, И, Э, Ы әріптері бар карточкаларды таңдау. Оқыған әріптерді атауы бойынша таныс сөздерден, журналдардан табу.

Жазу элементтері: нүктелерді "жазуды" заттың контуры бойынша саусақпен, қарындашпен, қаламмен орындау (әртүрлі әдістерді қолданумен). Әртүрлі бағыттағы жолға (3-5 см) құммен, жармамен "жазуды" саусақпен, қағазға қарындашпен орындау. Қағаз парағында көлденең (түзу, ирек және қисық) және тік сызықтарды "жазуды" орындау. А, У, О, И, Э, Ы әріптерін әртүрлі беттерге, А4 парақтарына жазу. А, У, О, И, Э, Ы әріптерін трафаретпен және шаблонмен дөңгелектеп сызу, оларды бояу. Әріптерді сызығы жоқ қағазға үлгі бойынша; мұғалімнің айтуы бойынша жазу. Сызығы жоқ қағаз параққа өзінің атын (сыныптастарының атын, сөздерді, сөйлемдерді) қарындашпен, фломастермен, қаламмен үлгі бойынша жазу. Сөздерді, сөйлемдерді карточкалардан тақырыптық кітапшаларға көшіру. Таныс және бейтаныс сөздерден, мәтіндерден, журналдар мен газеттерден оқыған әріптерді дөңгелектеп сызу. Компьютер пернетақтасында өз атын (сөздерді, сөйлемдерді) теру.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі: шағын фольклорлық формалар: "Ай, ду-ду", "Ай, лады, лады, лады", "Аленка маленька шуэтра, быэтра...", "Божья коровка", "Волк-волчок, шерстяной бочок", "Гуси вы, гуси", "Как без дудки, без дуды", "Кукушечка", "Стучит, бренчит", "Тили-бом", Сказки: "Курочка Ряба", "Репка", "Теремок", "Волк и семеро козлят", "Колобок". "Три поросенка" (С. Михалков аудармасы).

Балаларға арналған классикалық және қазіргі әдебиет шығармалары: 3. Александрованың "Прятки". М.Алимбаевтің "Уроки вежливости", Я.Акимнің "Случай про детей", Г.Х. Андерсеннің "Гадкий утенок", А.Бартоның "Мишка", "Мы с Тamarой", "Бычок", С. Бегалиннің "Жеребенок", К.Баянбаевтің "Юрта", Е.Благининаның "Вот какая мама", "Катя леечку взяла", "Научу обуваться я братца", В.Бианкидің "Кто чем поет", "Купанье медвежат", Т. Волынскийдің "Кошкин дом", И.Гуринаның "Вот как мы играем", А.Дуйсенбаевтің "Лиса пробежала рысцой...", Г.Демченконың "Пастушок", У. Диснейдің "Приключения маленького щенка" (англ.), Е.Елубаевтің "Куда пропал аппетит", Г. Зайцевтің "Уроки Айболита", Б. Заходердің "Ежик", В. Жуковскийдің "Котик и козлик", С. Козловтің "Доверчивый ежик", "Ежик в тумане", Г.Ладонщиковтың "Зазвонил будильник", "Медведь проснулся", И.Мазнинның "Давайте дружить", С.Маршактың "Багаж", "Ванька-встанька", В.Маяковскийдің "Что такое хорошо и что такое плохо?", Н Мигунованың "Считалка про зверей", Ю.Морицтің "Ежик резиновый".

41. 6-сыныпқа арналған "Сөйлеуді дамыту және коммуникация" оқу пәнінің негізгі мазмұны:

1) сөйлеуді дамыту. Сөйлеуді түсіну: [а,о,у,и,э,ы] дауыссыз дыбыстарды заттық суреттерге сүйене отырып, дауыссыз артикуляцияға негізделген және ерте және орта онтогенездегі дауыссыз дыбыстарды тану және ажырату. Дыбыс сигналы, сөз, ым

немесе екі және үш сөзден тұратын нұсқаулар негізінде ойын әрекетін орындау. Аудио-бейне жазбалар арқылы шағын өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау. Оқытушы мен оқушылар қайталаған әр түрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (рифма, өлең, әңгіме, ертегі).

Сөйлеу: дауысқа еліктеуді және буындарды, сөздерді, қысқа тақпақтарды, ойын жағдайларын ауызша нұсқауларға сәйкес орындау. Тыңдалған әңгімеге оның мазмұны бойынша мұғалімнің көмегімен сұрақтарға сөзбен, қимылмен, суретпен, сөйлеммен жауап беру арқылы қатысу. Мұғалімнің сөздерінен тақпақтар, жай қимылдармен сүйемелдеп орындалатын қысқа өлеңдер жаттап алып айту (2-6 жолды есте сақтаумен). Сөйлемді педагогтен кейін дұрыс интонациямен айтумен, суреттерді, сөздер бар карточкаларды қолдану арқылы қайталау. Иллюстрациялар сериясына сүйене отырып, тақпақтар мен мақал-мәтелдерді тыңдаған кезде буындарды, сөздерді толық айту (бірге, содан кейін бөлек). Онда оқушылар сұрақтарға жауап беретін өмірлік жағдайларды ойнайды. Иллюстрациялар сериясына және мұғалімнің сұрақтарына сүйене отырып, ертегілердің мазмұнын қайталап айту. Сұрақтар бойынша таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау: Бұл кім? Ол не істейді? Қандай? Фотоларда, суреттерде және сюжеттік картиналарда бейнеленген таныс заттар мен әрекеттерді білу және атау. Заттың, іс-әрекеттің оның кескінімен сәйкестігі (түрлі-түсті, ақ-қара, контурлық сурет, 2-6 бөліктен құралған жартылай сурет). Мұғаліммен бірге суреттерді, пиктограммаларды және сөздерден тұратын карточкаларды қолдана отырып, таныс заттар, жақсы көретін заттары туралы 3-5 сөзден тұратын сөйлем құрастыру. Өз атынан ("Мен нан сатып аламын", "Біз мерекеге торт сатып аламыз"), екінші және үшінші жақтан ("Ол...", "Олар...") хабарлама түрінде сөйлем құрастыру, хабарламаның адресаттын жазып белгілеу.

2) коммуникация. Коммуникативтік мінез-құлық: қарым-қатынас жасау жағдайына жағымды эмоционалдық қатынас көрсету. Ересек адамның, басқа оқушының бетіне тіке қарау. Әңгімелесушімен көру байланысын орнату. Айнадан өзін, сыныптасын, мұғалімді қарау. Ересек адаммен және құрдастарымен әңгімелескенде қашықтық пен кезектілікті сақтау. Ересектермен қарым-қатынаста оның атын, тегін және жынысын пайдалану. Сөйлеушіге қатысты заттарды атау. Эмоционалдық ахуал (қуаныш, қорқыныш, қайғы, таңдану, тыныштық, көңілсіздік) көрсету және атау. Әңгімелесушімен сөз, әрекет арқылы (басын изеу, қолын созу, "сәлем", "көріскенше") сәлемдесу және қоштасу. Өзіне назар аударту, дыбыспен, қимылмен, сөзбен, сөз тіркесімен келісім (келіспеушілік) білдіру. Дыбысты, қимылды, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып көмек сұрау. Қимылды, суретті, сөзді, сөз тіркестерін қолдану арқылы өз қалауын білдіру. Ым-ишара, сөз, әрекет арқылы ризашылық білдіру (басын изеу, қолын кеудесіне қою, "рахмет" айту).

Сөйлеу коммуникациясы: ересектермен қарым-қатынаста оның атын, тегін және жынысын пайдалану, сұрақтар қою, берілген тақырып бойынша диалогты қолдау. Өз

әрекеттерін айту (мұғаліммен бірге). Үлгі бойынша, ауызша нұсқаулық бойынша адамдардың, жануарлар мен құстардың қимылдары мен бейнелеріне еліктеу ойындарына, таныс ертегілерді, әңгімелерді, өлеңдерді драмалау ойындарына қатысу. Орындалатын рөлге сәйкес ойын жағдайларын жеке сөздермен, ым-ишарамен және қимылдармен сүйемелдеу. Өзінің ойындағы рөлін атай отырып, сюжеттік-рөлдік ойынға қатысу;

3) оқу және жазу элементтері. Оқу элементтері: балалар кітаптарындағы, журналдардағы иллюстрацияларды қарау. Беттерді парақтау, кітаптан мұғалім атаған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу. Мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау. Оқушының өміріндегі оқиғалар мен қызығушылықтарды бейнелейтін фотосуреттер бар оқушының жеке кітабын (альбомын) жасау. Өзінің жұмысын, жұмыс орнын көрсету үшін өз аты бар карточканы пайдалану. Пәнаралық байланыстарды ескере отырып, мұғалімнің сұрақтары бойынша тақырыптарға сөйлемдер құрастыру, мысалы: "Азық-түлік". Тақырыптар бойынша карточкаларды таңдау және жіктеу, мысалы, "Сүт, айран, сүзбе, йогурт, ірімшік – бұл сүт өнімдері". "Сатушы сатады" сияқты заттарға арналған іс-қимыл атаулары бар карточкаларды таңдау. Ауызша нұсқауларға сәйкес заттардың белгілерін көрсететін карточкаларды таңдау. Оқушыларды контурмен қиылған М, Н, П, Б, К, Г, Х, Й әріптерімен таныстыру (өлшемі 5 см әріптер). Контурмен қиылған А, У, О, И, Э, Ы, М, П, Б, К, Г, Х, Й әріптерін білу және атау (5 см). Олардың дыбыссыз артикуляциясы негізінде А, У, О, И, Э, Ы, М, П, Б, К, Г, Х, Й дыбыстарын білу және атау. А, У, О, И, Э, Ы, М, Н, П, Б, К, Г, Х, Й әріптері бар карточкаларды таңдау. Үлгі бойынша кесілген әліппеден буындар мен сөздер құрастыру, содан кейін оларды оқу. Өзінің атынан, таныс сөздерден, журналдардан оқыған әріптерді табу. Сөздерді, сөйлемдерді, шағын мәтіндерді оқу.

Жазу элементтері: әртүрлі беттерде, А4 форматындағы парақтарда мынадай әріптерді "жаз": А, У, О, И, Э, Ы, М, П, Б, К, Г, Х, Й. Мөлшері 3-5 см А, У, О, И, Э, Ы, М, П, Б, К, Г, Х, Й әріптерін трафаретпен және шаблондармен қоршап сызу, оларды бояу. Заттар мен әріптерді контурлар мен нүктелер бойынша дөңгелектеп сызу: нүктелерді "жазуды" саусақпен, қарындашпен, қаламмен заттың контуры бойынша орындау (әртүрлі әдістерді қолдана отырып). Әртүрлі бағыттағы жолға (3-5 см) құммен, жармамен "жазуды" саусақпен, қағазға қарындашпен орындау. Қағаз парағында "жазуды" орындау: көлденең (түзу, ирек және қисық) және тік сызықтарды, нүктелер мен пунктирлі сызықтар бойынша —>, <— көрсеткіштерді. Әріптерді сызылмаған қағазға үлгі бойынша; мұғалімнің айтуы бойынша жазу. Картадан сызылмаған қағаз парағына өз атын (сыныптастарының атын, сөздер, сөйлемдер) қарындашпен, фломастермен, қаламмен жазу. Сөздерді, сөйлемдерді карточкалардан тақырыптық кітаптарға көшіру. Оқыған әріптерді таныс және бейтаныс сөздерден табу және оны дөңгелектеп сызу. Компьютердің, телефонның пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын (сөздер, сөйлемдер) теру.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі: шағын фольклорлық формалар: "Барашенька", "Бежала лесочком лиса с кузовочком", "Буренушка", "Валенки", "Дедушка Егор", "Дождик, дождик, веселей", "Наши уточки", "Пастух", "Совушка", "Уж ты, радуга-дуга", "Улита, улита". Сказки: "Петушок и бобовое зернышко", "Рукавичка", "Гуси-лебеди", "Кот, петух и лиса".

Балаларға арналған классикалық және қазіргі әдебиет шығармалары: Алимбаев М. "Скажи, что это? Загадки о природе", Барто А. "Лошадка", "Слон", "Зайка", "Грузовик", Благинина Е "Полюбуйтесь-ка, игрушки", "Посидим в тишине", Бегалин К. "Еж Есена", Баянбаев К. "Богатыри под дождем", Бианки В. "Синичкин календарь", "Хвосты", Бурмистрова Л., Мороз В. "С Новым годом!", Гурина И. "Новогодние забавы" Драч Я. "Врач", Елубаев Е. "Смельчак", "Что я понял", Зайцев Г. "Уроки Мойдодыра", Заходер Б. "Шофер", Есенин С. "Белая береза" (в сокр.), Мырзалиев К. "Я все умею делать сам", Калинина Н. "В лесу", "Как ребята переходили улицу", Кардашова А. "Дождевой автомобиль", "Наш дворец для всех открыт!..", Коростылёв В. "Королева Зубная щётка".

42. 7-сыныпқа арналған "Сөйлеуді дамыту және коммуникация" оқу пәнінің негізгі мазмұны:

1) сөйлеуді дамыту. Сөйлеуді түсіну: дыбыссыз артикуляцияға негізделген тақырыптық суреттерге сүйене отырып, дауысты дыбыстарды [а,о,у,и,э,ы] және [м, б, п, т, д, н, к, г, х, в, ф] дауыссыз дыбыстарын білу және ажырату. Ойын әрекетін дыбыстық сигнал бойынша, ым-ишара бойынша, екі және үш сөздік нұсқаулар бойынша орындау. Аудио-бейнежазбаны қолдану арқылы қысқа өлеңдер, ертегілер, әңгімелер, мәтіндер тыңдау. Педагог пен білім алушылар айтатын әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер).

Сөйлеу: дыбыстық еліктеуіштерді және буындарды, сөздерді, тақпақтарды, ойын жағдайларын, жаттығуларды ауызша нұсқауларға сәйкес айту. Әңгімеге тыңдалған әңгіменің мазмұны бойынша, мұғалімнің көмегімен, сұрақтарға сөзбен, қимылмен, суретпен, сөйлеммен жауап беру арқылы қатысу. Мұғалімнің сөздерінен және айтуынан тақпақтар, қарапайым қимылдармен сүйемелденетін қысқа өлеңдер үйрену (2-6 жолды есте сақтау бойынша). Сөйлемді педагогтен кейін дұрыс интонациялаумен суреттерді, сөздер бар карточкаларды қолдану арқылы қайталау. Өлеңдерді, мақал-мәтелдерді, таза сөздерді тыңдаған кезде буындарды, сөздерді толық айту (бірге, содан кейін өздігінен). Ертегінің мазмұнын есте сақтау бойынша иллюстрациялар сериясына сүйене отырып айту. Оқушылар сұрақтарға жауап беретін жағдайды көрсету. Әңгімені, ертегіні мұғалімнің сұрақ қоюымен қайталап айту. Ересек адаммен және құрдастарымен сөйлескенде қашықтықты, кезектілікті сақтау. Таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау. Фотоларда, суреттерде және сюжеттік картиналарда бейнеленген таныс заттар мен әрекеттерді білу және атау. Заттың, іс-әрекеттің оның кескінімен сәйкестігі (түрлі-түсті, ақ-қара, контурлық сурет,

жартылай сурет). Өз атынан ("Мен бір құты шырын сатып аламын", "Біз таңқурай шырынын жасау үшін таңқурай сатып аламыз"), екінші және үшінші жақтан ("Ол...", "Олар...") хабарламалар түрінде сөйлемдер құрастыру және сол хабарламалардың адресаттын міндетті түрде жазып белгілеу. Таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау;

2) коммуникация. Коммуникативтік мінез-құлық: қарым-қатынас жағдайына жағымды эмоционалдық қатынас көрсету, айналасындағылармен өздігінен қарым-қатынас жасау. Ересек адамның, басқа оқушының бетіне тіке қарау. Әңгімелесушімен көз байланысын орнату, сөйлеушіге қарап отыру, сөйлеушіге қатысты заттарды атау. Ересек адаммен және құрдастарымен сөйлескенде қашықтықты, кезектілікті сақтау. Сөйлеушіге қатысты заттарды атау. Эмоцияларды көрсету және білу (қуаныш, қорқыныш, қайғы, таңдану, тыныштық, көңілсіздік). Әңгімелесушімен сөз, әрекет арқылы (басын изеу, қолын созу, "сәлем, сау бол") сәлемдесу және қоштасу. Өзіне назар аударту, дыбыспен, қимылмен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру. Дыбысты, қимылды, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып көмек сұрау. Көрсеткіш қимылды, суретті, сөзді, сөз тіркесін қолдану арқылы қалауын білдіру. Ым-ишара, сөз, әрекет арқылы ризашылық білдіру (бас изеу, "рахмет" айту).

Сөйлеу коммуникациясы: Ересектермен қарым-қатынаста оның есімін, тегін және жынысын қолдану. Сұрақтар қою, берілген тақырып бойынша диалогты қолдау, мысалы, ("Түскі асқа дастарқан жаю", "Жақында қонақтар келеді — дастарқан жаюға дайындаламыз", "Дүкеннен ыдыс-аяқ сатып алу". Өз әрекеттерін айту (мұғаліммен бірге). Үлгі бойынша, ауызша нұсқаулық бойынша адамдардың, жануарлар мен құстардың қимылдары мен бейнелеріне еліктеу ойындарына, таныс ертегілерді, әңгімелерді, өлеңдерді драмалау ойындарына қатысу. Орындалатын рөлге сәйкес ойын және өмірлік жағдайларды жеке сөздермен, ым-ишарамен және қимылдармен сүйемелдеу. Рөлдік диалогқа өзінің ойындағы рөлін атаумен қатысу;

3) оқу және жазу элементтері. Оқу элементтері: балалар кітаптарындағы, журналдардағы иллюстрацияларды қарау. Кітаптардан мұғалім атаған заттарды, іс-әрекеттер мен белгілерді табу. Мұғаліммен бірге тақырыптық кітаптар жасау. Оқушының өміріндегі оқиғалар мен қызығушылықтарды бейнелейтін фотосуреттер бар оқушының жеке кітабын (альбомын) жасау. Өз жұмысын, жұмыс орнын көрсету үшін өзінің аты бар карточканы пайдалану. Тақырыптарға мұғалімнің сұрақтары бойынша ұсыныстар құрастыру. Заттарға іс-қимыл атаулары бар карточкаларды таңдау. Ауызша нұсқауларға сәйкес заттардың белгілерін көрсететін карточкаларды таңдау. Н, Һ, Т, Д, Ф әріптерімен танысу. Контур бойымен қиылған А, У, О, И, Э, Ы, М, Н, П, Т, Д, Б, В, Ф, К, Г, Х, Й әріптерін білу және атау (5 см). А, У, О, И, Э, Ы, М, Н, П, Б, Т, Д, В, Ф, К, Г, Х, Й дыбыстарын білу және атау. А, У, О, И, Э, Ы, М, Н, П, Б, К, Г, Х, Й, Т, Д, В, Ф әріптері бар карточкаларды іріктеу. Әріптерді буынға (ма, му, мы, мо, ми), содан кейін

кері буынға дәйекті түрде қосу-біріктіру (қиылған әліппе әріптерінен буындар құрастыру). Таныс сөздерден буындарды бөліп айту (мама, машина). Білім алушылардың назарын аудару үшін буындар қара әріппен, басқа түспен ерекшеленіп көрсетілуі керек. Білім алушылардың буынға бөлу карточкасындағы сөзге тиісті буынды қоятын жаттығуларды орындауы. Оқыған әріптерді, буындарды өз атынан, таныс сөздерден, журналдардан табу.

Жазу элементтері: әртүрлі беттерге, А4 форматындағы парақтарға, дәптерлерге А, О, У, И, Э, Ы, П, Б, М, К, Г, Х, Й, Т, Д, Н, В, Ф әріптерін жазу. Трафаретпен және шаблондармен дөңгелектеп сызу (таныс заттар, геометриялық фигуралар, А, О, У, И, Э, Ы, П, Б, М, К, Г, Х, Й, Т, Д, Н, В, Ф әріптері (әріптердің мөлшері 3-5 см), оларды бояу. Заттар мен әріптерді контурлар мен нүктелер бойынша дөңгелектеп сызу, оларды сәйкес карточкадағы сөзбен немесе сөздегі тиісті әріппен сәйкестендіру. "Жазуды" саусақпен, қарындашпен, қаламмен заттың контуры бойынша орындау (әртүрлі әдістерді қолдана отырып). "Жазуды" әртүрлі бағыттағы жолда (3-5 см) саусақпен құмға, жармаға, параққа қарындашпен орындау. Қағаз парағында "жазуды" орындау: көлденең (түзу, ирек және қисық) және тік сызықтарды, нүктелер мен пунктирлі сызықтар бойынша —>, <— көрсеткіштерді. Әріптерді сызылмаған қағазға үлгі бойынша; мұғалімнің айтуы бойынша жазу. Өз атын (сыныптастарының аты-жөнін, сөздерді, сөйлемдерді) сызылмаған қағаз парағына, дәптерге қарындашпен, фломастермен, қаламмен жазу. Сөздерді, сөйлемдерді карточкалардан тақырыптық кітапшаларға көшіру. Мәтіндерден оқыған әріптерді, буындар мен сөздерді табу және дөңгелектеп сызу. Компьютердің, телефонның пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың аттарын, әрекеттерді теріп жазу.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі: Шағын фольклорлық формалар: "Дон! Дон! Дон!", "Друзья-помощники", "Жили у бабуся", "Ласточка", "Лето", "Перекликание петухов", "Петушок", "Солнышко-ведрышко!" Сказки: "Два жадных медвежонка"(венг. нар.), "Заюшкина избушка", "Маша и медведь", "Три медведя" (обр. Л. Толстого). Балаларға арналған классикалық және қазіргі әдебиет шығармалары: Алимбаев М. "Один на один", Барто А. "Мячик", "Машенька", "Капитан", "Самолет", "Собака", "Кто как кричит", Баянбаев К. "Журавли", Благинина Е. "С добрым утром", "Дождик", "Улетают, улетели", "Мы пускаем пузыри", Елубаев Е. "Современный мальчик", Дрожжин С. "Опять зима на саночках", "Пройдет зима холодная", Заходер Б. "Ежик", "Шофер", "Переплетчица", "Портниха", Забила Н. "Маленькая школьница", "Ребята! На лыжи!..", Лебедева Л. "Мишутка", Маршак С. "Весенняя песенка", "Два котенка", "Детки в клетке", "Дрозд-богатырь", "Елка", "Кошкин дом", "Круглый год", Манакова М. "Мы — пешеходы", "Дорожные знаки", "Азбука дорожного движения", "Если начался пожар", "Знаки безопасности".

43. 8-сыныпқа арналған "Сөйлеуді дамыту және коммуникация" оқу пәнінің негізгі мазмұны:

1) сөйлеуді дамыту. Сөйлеуді түсіну: дыбыссыз артикуляцияға негізделген тақырыптық суреттерге сүйене отырып, дауысты дыбыстарды [а, о, у, и, э, ы, е, Ұ, ю, я] және дауыссыз дыбыстарын [м, б, п, т, д, н, к, г, х, в, ф] білу және ажырату, ашық және жабық буындардағы қарама-қарсы дауысты және артикуляцияға жақын дауыссыз дыбыстарды ажырату. Тікелей және кері буындары бар екі буынды сөздердің буын құрылымы мен екпінді буынын айту. Дыбыстық сигнал бойынша жаттығуларды ым-ишара, екі және үш буынды нұсқаулар бойынша орындау. Аудио-бейнежазбаны қолдану арқылы қысқа өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау. Педагог пен білім алушылар айтатын әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер).

Сөйлеу: ойын және өмірлік жағдайларда, жаттығуларда дыбыстық еліктеуіштерді және буындарды, сөздерді, тақпақтарды ауызша нұсқауларға сәйкес айту. Әңгімеге тыңдалған әңгіменің мазмұны бойынша, мұғалімнің көмегімен, сұрақтарға сөзбен, қимылмен, суретпен, сөйлеммен жауап беру арқылы қатысу. Мұғалімнің сөздерінен және айтуынан тақпақтар, қарапайым қимылдармен сүйемелденетін қысқа өлеңдер үйрену (4-8 жолды есте сақтау бойынша). Сөйлемді педагогтен кейін дұрыс интонациялаумен суреттерді, сөздер бар карточкаларды қолдану арқылы қайталау. Өлеңдерді, мақал-мәтелдерді, таза сөздерді тыңдаған кезде буындарды, сөздерді толық айту (бірге, содан кейін өздігінен). Ертегінің мазмұнын иллюстрациялар сериясына сүйене отырып айту. Оқушылар сұрақтарға жауап беретін жағдайды ойнау. Таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау. Фотоларда, суреттерде және сюжеттік картиналарда бейнеленген таныс заттар мен әрекеттерді білу және атау. Заттың, іс-әрекеттің оның кескінімен сәйкестігі (түрлі-түсті, ақ-қара, контурлық сурет, жартылай сурет). 3-5 сөзден тұратын сөйлемдер құрастыру. Өз атынан хабарламалар түрінде ұсыныстар жасау ("Мен футболка сатып аламын", "Біз барлығына дене шынықтыру сабақтарына кию үшін спорттық костюмдер сатып аламыз), екінші және үшінші жақтан ("Ол...", "Олар..."). Бұл жағдайда адресаттың болуы міндетті. Ертегіні мұғалімнің сұрақ қоюы бойынша қайталап айту;

2) коммуникация. Коммуникативтік мінез-құлық: қарым-қатынас жағдайына жағымды эмоционалдық қарым-қатынас көрсету, айналасындағылармен өздігінен қарым-қатынас жасау. Ересек адамның, басқа оқушының бетіне тіке қарау. Әңгімелесушімен көз байланысын орнату, ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтықты, кезектілікті сақтау. Сөйлеушіге қатысты заттарды атау. Эмоционалдық ахуал көрсету және білу (қуаныш, қорқыныш, қайғы, таңдану, тыныштық, көңілсіздік). "Эмоцияға сәйкес суретті тап", "Эмоциялар әлеміне саяхат", "Мен әртіс боламын" секілді ойындарда, түрлі этюдтарында эмоциялар туралы білім алушылардың түсініктерін қалыптастыру. Әңгімелесушімен сөз, әрекет арқылы (басын изею, қолын созу, "сәлем, сау бол") сәлемдесу және қоштасу. Өзіне назар аударту, дыбыспен, қимылмен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру.

Дыбысты, қимылды, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып көмек сұрау. Көрсеткіш ым-ишараны, суретті, сөзді, сөз тіркесін қолдана отырып, өз қалауын білдіру. Ым-ишара, сөз, әрекет арқылы ризашылық білдіру (бас изеу, "рахмет" айту).

Сөйлеу коммуникациясы: ересектермен қарым-қатынаста оның атын, тегін және жынысын қолдану. Сұрақтар қою, берілген тақырып бойынша диалогты қолдау, мысалы, "Киім тігетін ателье", "Киім дүкені", "Киім жөндеу шеберханасы" сюжеттерінде диалогты ойнау. Сөйлеу және сөйлеу емес қарым-қатынас құралдарын қолдана отырып, табиғаттағы әртүрлі мамандықтағы адамдардың еңбегі туралы сюжеттік суреттер сериясы бойынша баяндау әңгімелерін құрастыру (пиктограммалар бойынша, мұғалімнің кескіннің немесе заттың егжей-тегжейіне бағытталған қимылдары бойынша). Білім алушылардың жеке тәжірибесінен сөйлеу сұрақ-жауап формасы негізінде мұғаліммен бірлесіп қысқа әңгімелер құрастыру: табиғаттағы еңбек, қолөнер жасау. Әртүрлі қойылымдардың (спектакльдердің), әңгімелер мен өлеңдердің кейіпкерлерін қолдана отырып, ойын түрінде кішігірім көріністерін қою (мұғалім білім алушылармен бірге кейіпкерлердің әрекеттерін сөйлеумен сүйемелдейді). Ойын жағдайларын сүйемелдеу, мысалы: саябаққа бару, орындалатын рөлге сәйкес жекелеген сөздерді ым-ишарамен және қимылдармен айту. Өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалогқа қатысу;

3) оқу және жазу элементтері. Оқу элементтері: кітаптардағы, журналдардағы иллюстрацияларды қарау. Кітаптардан мұғалім атаған заттарды, іс-әрекеттер мен белгілерді табу. Мұғаліммен бірге тақырыптық кітаптар жасау. Оқушының өміріндегі оқиғалар мен қызығушылықтарды бейнелейтін фотосуреттер бар оқушының жеке кітабын (альбомын) жасау. Өз жұмысын, жұмыс орнын көрсету үшін өзінің аты бар карточканы пайдалану. Тақырыптарға мұғалімнің сұрақтары бойынша ұсыныстар құрастыру. Заттарға іс-қимыл атаулары бар карточкаларды таңдау. Ауызша нұсқауларға сәйкес заттардың белгілерін көрсететін карточкаларды таңдау. А, У, О, И, Э, Ы, М, Н, П, Т, Д, Б, К, Г, Х, Й, С, З, Ц әріптерін білу және атау. С,З,Ц әріптерімен танысу (әріптің мөлшері 5 және 3 см). Контур бойымен қиылған А, Ә, О, Ө, У, Ұ, Ү, И, Э, Ы, І, Е, М, Б, П, Т, Д, Н, К, Қ, Ғ, Г, Х, Һ, В, Ф, С, З, Ц әріптерін білу және атау (3-5 см). А, У, О, И, Э, Ы, М, Н, П, Б, Т, Д, К, Г, Х, С, З, Ц. дыбыстарын білу және атау. Білім алушыларға таныс сөздер басылған карточкалардың заттармен, суреттермен, пиктограммалармен сәйкестігі. Әріптерді па, пу пы, по, пи буынына, содан кейін кері буынға дәйекті түрде қосу-біріктіру (қиылған әліппе әріптерінен буындар құрастыру). Таныс сөздерден буындарды бөліп айту па, пу пы, по, пи. Өзіне назар аударту үшін буындар қара әріппен, басқа түспен ерекшеленіп көрсетілуі керек. Білім алушылардың буынға бөлу карточкасындағы сөзге тиісті буынды қоятын жаттығуларды орындау. Сөздерді оқу ("жаһандық оқу"). Көмекші сөздерді оқу және оларды карточкадағы сөздермен сәйкестендіру. А, У, О, И, Э, Ы, М, Н, П, Б, Т, Д, К, Х, Г, С, З, Ц. әріптері бар карточкаларды таңдау. Карточкадағы сөздерден "мен, сен, біз, ол, олар"

есімдіктерін оқу және оларды көрсеткіш ишарамен сәйкестендіру. Оқыған әріптерді, буындарды өз атынан, таныс сөздерден, журналдардан табу.

Жазу элементтері: әртүрлі беттерге, А4 форматындағы парақтарға оқыған әріптерді жазу. Трафаретпен және шаблондармен дөңгелектеп сызу (таныс заттар, мөлшері 3 см әріптер), оларды бояу. Заттар мен С,З,Ц әріптерін контурлар мен нүктелер бойынша дөңгелектеп сызу, оларды сәйкес карточкадағы сөзбен немесе сөздегі тиісті әріппен сәйкестендіру. Әріптер мен сөздерді контур сызықтарымен (нүктелермен) жазу. Өзінің атын (тегін) (сыныптастарының тегін, сөздерін, сөйлемдерді) контурлық бағдармен және өз бетінше жазу. Мәтінін мұғалім немесе оқушы жазуы мүмкін (мұғалімнің көмегімен) ашықхаттар жазу. Мұғалім мен білім алушылардың айдың нөмірі мен атауын, күнін жазуы (олардың мүмкіндіктеріне қарай): нүктелерді саусақпен, қарындашпен, қаламмен заттың контуры бойынша "жазу" (әртүрлі әдістерді қолдана отырып). "Жазуды" саусақпен, қарындашпен, қаламмен заттың контуры бойынша орындау (әртүрлі әдістерді қолдана отырып). Әртүрлі бағыттағы жолға (3-5 см) құммен, жармамен "жазуды" саусақпен, қағазға қарындашпен орындау. Қағаз парағында "жазуды" орындау: көлденең (түзу, ирек және қисық) және тік сызықтарды, нүктелер мен пунктирлі сызықтар бойынша —>, <— көрсеткіштерді. Білім алушылармен бірге олар үшін маңызды ақпаратты өшіру (жазу). Карточкалардан сөздерді, сөйлемдерді балаларға арналған тақырыптық кітапшаға көшіру. Таныс және бейтаныс мәтіндерден оқыған әріптерді, буындар мен сөздерді табу және дөңгелектеп сызу. Білім алушылармен бірлесіп қабырға газеттерін, журналдар жасау, мысалы: "Біздің сынып", "Біздің хобби". Компьютердің, телефонның пернетақтасында өз атын, таныс заттардың аттарын, әрекеттерді, әріптерді, буындарды, сөздер мен сөйлемдерді теріп жазу.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі: шағын фольклорлық формалар: "Зайнык", "Заяц Егорка", "Иванушка", "Волк-волчок, шерстяной бочок", "Гуси вы, гуси", "Дедушка Егор", "Под горкой на речке", "Поедем, сыночек, в деревню с тобой", "Уж ты, зимушка". Сказки: "У солнышка в гостях" (словацк. нар.), "Морозко", "Лиса и журавль", "Пузырь, соломинка и лапоть", "Кот и лиса".

Балаларға арналған классикалық және қазіргі әдебиет шығармалары: Алимбаев М. "Небылицы", Баянбаев К. "Скворечник", Васильева С. "Пожарный", Заходер Б. "Сапожник", Воронько П. "Обновки", Елубаев Е. "Пятерка и двойка", Жуковский В. "Птичка", Кардашова А. "Наш доктор" (отрывки), "Семена", "Уборка", Клокова М. "Белые гуси", "Воробей с березы", "Мой конь", "Кукушка", Котова Е. "Лесной мастер", Майков А. "Колыбельная песня", "Ласточка примчалась". Маршак С. "Кошкин дом", "Круглый год", "Кто колечко найдет?", "Мяч", "Перчатки" (пер. с англ.), "Песня о елке", Михалков С. "Бездельник светофор", "Дядя Степа", "Грипп", "Мой щенок", "Моя улица", Могилевская М. "Наш первый разговор". Мошковская Э. "Веселый магазин", "Мы играем в школу", "Уши".

44. 9-сыныпқа арналған "Сөйлеуді дамыту және коммуникация" оқу пәнінің негізгі мазмұны:

1) сөйлеуді дамыту. Сөйлеуді түсіну: дыбыссыз артикуляцияға негізделген тақырыптық суреттерге сүйене отырып, [а, о, у, и, э, ы, е, Ұ, ю, я] дауысты дыбыстарды және әріптердің дауыстық құрылымын, [м, б, п, т, д, н, к, г, х, в, ф]. дауыссыздардың артикуляциясын білу және ажырату. Жаттығуларды дыбыстық сигнал бойынша, ауызша команда бойынша, ым-ишара, екі және үш сөзді нұсқаулар бойынша орындау. Аудио-бейнежазбаны қолдану арқылы қысқа өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау. Педагог пен білім алушылар айтатын әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер).

Сөйлеу: ойын және өмірлік жағдайларда, жаттығуларда дыбыстық еліктеуіштерді және буындарды, сөздерді, тақпақтарды ауызша нұсқауларға сәйкес айту. Әңгімеге тыңдаған әңгіменің мазмұны бойынша, мұғалімнің көмегімен, сұрақтарға сөзбен, қимылмен, суретпен, сөйлеммен жауап беру арқылы қатысу. Мұғалімнің сөздерінен және айтуынан тақпақтар, қарапайым қимылдармен сүйемелденетін қысқа өлеңдер үйрену (4-8 жолды есте сақтау бойынша). Сөйлемді педагогтен кейін дұрыс айтумен суреттерді, сөздер бар карточкаларды қолдану арқылы қайталау. Өлеңдерді, мақал-мәтелдерді, таза сөздерді тыңдаған кезде буындарды, сөздерді толық айту (бірге, содан кейін өздігінен). Ертегінің мазмұнын мұғалімнің сұрақ қоюы бойынша айту. Оқушылар сұрақтарға жауап беретін жағдайды көрсету. Таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау. Фотоларда, суреттерде және сюжеттік картиналарда бейнеленген таныс заттар мен әрекеттерді білу және атау. Заттың, іс-әрекеттің оның кескінімен сәйкестігі (түрлі-түсті, ақ-қара, контурлық сурет, жартылай сурет). Өз атынан хабарламалар түрінде сөйлемдер құрастыру, хабарламаны алушы адресаттың болуы міндетті. Тыңдаған әңгімені мұғалімнің сұрақ қоюымен әңгімелеп айту.

2) коммуникация. Коммуникативтік мінез-құлық: қарым-қатынас жағдайына жағымды эмоционалдық қатынас көрсету, айналасындағылармен өздігінен қарым-қатынас жасау. Ересек адамның, басқа оқушының бетіне тіке қарау. Әңгімелесушімен көз байланысын орнату. Айнадан өзін, сыныптасын, мұғалімін қарау. Ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтықты, кезектілікті сақтау. Эмоцияларды көрсету және білу (қуаныш, қорқыныш, қайғы, таңдану, тыныштық, көңілсіздік). Әңгімелесушімен сөз, әрекет арқылы (басын изею, қолын созу, "сәлем, сау бол") сәлемдесу және қоштасу. Өзіне назар аударту, дыбыспен, қимылмен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру. Дыбысты, қимылды, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып көмек сұрау. Көрсеткіш ым-ишараны, суретті, сөзді, сөз тіркесін қолдана отырып, өз қалауын білдіру. Ым-ишара, сөз, әрекет арқылы ризашылық білдіру (бас изеу, "рахмет" айту).

Сөйлеу коммуникациясы: таныс ересек адамға сөйлеуде оны есімі мен тегі (әкесінің аты) бойынша атау, айналасындағылармен өздігінен қарым-қатынас жасау. Сұрақтар қою, берілген тақырып бойынша диалогты жүргізу. Үлгі бойынша, ауызша нұсқаулық бойынша адамдардың, жануарлар мен құстардың қимылдары мен бейнелеріне еліктеу ойындарына, таныс ертегілерді, әңгімелерді, өлеңдерді драмалау ойындарына қатысу. Орындалатын рөлге сәйкес өмірлік жағдайларды жеке сөздермен, ым-ишарамен және қимылдармен сүйемелдеу. Өзінің ойындағы рөлін атап, рөлдік диалогқа қатысу;

3) оқу және жазу элементтері. Оқу элементтері: балалар кітаптарындағы, журналдардағы иллюстрацияларды қарау. Кітаптан мұғалім атаған заттарды, іс-әрекеттерді және белгілерді табу. Мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау. Оқушының өміріндегі оқиғалар мен қызығушылықтарды бейнелейтін фотосуреттері бар оқушының жеке кітабын (альбомын) жасау. Өз жұмысын, жұмыс орнын көрсету үшін өз аты бар карточканы пайдалану. Мұғалімнің сұрақтары бойынша белгілі тақырыптарға сөйлемдер құрастыру. Іс-әрекеттердің атаулары бар карточкаларды заттарға сәйкес таңдау. Ауызша нұсқауларға сәйкес заттардың белгілерін көрсететін карточкаларды таңдау. Ш, Ж, Ч, Щ әріптерімен жұмыс (контур бойымен қиылған әріптердің мөлшері 5 және 3 см): әріптерді білу және атау. Оқып үйренген дыбыстарды білу және айту. Білім алушыларға таныс сөздер басылған карточкаларды заттармен, суреттермен, пиктограммалармен сәйкестендіру. Әріптерді буынға (па, пу, пы, по, пи), содан кейін кері буынға дәйекті түрде қосу-біріктіру (қиылған әліппе әріптерінен буындар құрау). Таныс сөздерден буындарды іріктеп көрсету (буындар назар аудару үшін қалың қаріппен, басқа түспен, өлшеммен ерекшеленуі керек). Сөздерді және сөйлемдерді оқу. Сөйлемдегі "мен, біз, ол" есімдіктерін оқып, сілтеп көрсету қимылымен байланыстыру. Сөйлемдегі "үстінде, ішінде, астында" көмекші есімдерді оқу. Нақты объектілерді көмекші есімдерге сәйкес орналастыру. Оқып үйренген әріптер мен буындарды өз есімінен, таныс сөздерден, шағын мәтіндерден табу.

Жазу элементтері: әртүрлі беттерге, А4 форматындағы парақтарға Ш,Ж,Щ,Ч әріптерін жазу. Трафарет пен шаблондар арқылы әріптерді сызу, әріптердің өлшемі 2-3 см, оларды бояу. Заттар мен әріптерді контурлар мен нүктелер бойымен сызу, оларды сәйкес сөз картасымен немесе сөздегі сәйкес әріппен салыстыру, нүктелерді саусақпен, қарындашпен немесе қаламмен нысанның контуры бойымен "жазу" (әртүрлі әдістерді қолдану). Қағаз парағында "жазуды" орындау: көлденең (түзу, ирек және қисық) және тік сызықтарды, нүктелер мен пунктирлі сызықтар бойынша —>, <— көрсеткіштерді. Сызықсыз қағазға баспа әрпімен жазу: мұғалімнің айтқанынан естігенін жазу, үлгі бойынша жазу. Өзінің атын, тегін (сыныптастардың тегін, сөздерді және сөйлемдерді) картадан сызылмаған таза қағаз парағына және қарындашпен, фломастермен немесе қаламмен дәптерге баспа әрпімен жазу. Мәтінін мұғалім алдын ала басып шығарған немесе жазған құттықтау хаттарын астына өз атын жазу. Білім алушылармен бірге олар

үшін маңызды ақпаратты көшіру (жазу). Карточкалардан сөздерді, сөйлемдерді балаларға арналған тақырыптық кітапшаға көшіру. Таныс және бейтаныс мәтіндерден оқыған әріптерді, буындар мен сөздерді табу және дөңгелектеп сызу. Компьютердің, телефонның пернетақтасында өз атын, таныс заттардың аттарын, әрекеттерді, әріптерді, буындарды, сөздер мен сөйлемдерді теріп жазу.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі: шағын фольклорлық формалар: "Иванушка", "Как без дудки, без дуды", "Кукушечка", "Ласточка", "Лето", "Наши уточки", "Пастух", "Перекликанье петухов", "Петушок", "Под горкой на речке", "Поедем", "Травка-муравка", "Уж ты, зимушка", "Уж ты, радуга-дуга", "Улита, улита". Сказки: Гуси-лебеди, Хаврошечка, Дюймовочка, Красная шапочка.

Балаларға арналған классикалық және қазіргі әдебиет шығармалары: Бегалин С. "Сапжан", Дуйсенбаев А. "Зима в лесу", Калинина Н. "Помощники", "Утром". Маршак С. "Пожар", "Тихая сказка", "Усатый-полосатый", Михалков С. "Бездельник светофор", "Грипп", "Мой щенок", "Моя улица", "Прививки", "Про мимозу", "Тридцать шесть и пять", "Фома", "Чудесные таблетки", "Песенка друзей", "Три поросенка", Найденова Н. "Наши полотенца", Утлеуов Е. "Дедушка Алатау", "Небылица", Никонова Е. "Пожарные истории рассказанные детям", "Чтобы не было беды", Павлова Н. "Земляничка", "Машины", "Это моя улица", Плещеев А. "Дедушка, голубчик, сделай мне свисток!..", "Осень наступила", "Сельская песенка", "Травка зеленеет", "Уж тает снег", Подлесова Н. "Трусливый огурчик", Полякова Н. "Доброе лето", Пришвин М. "Разговор деревьев", "Ребята и утята", Сакпакбаев Б. "Ох, уж этот Жексен", сказки про Алдар-Косе и Коже Насыра.

45. 10-сыныпқа арналған "Сөйлеу және коммуникацияны дамыту" оқу пәнінің негізгі мазмұны:

1) сөйлеуді дамыту. Сөйлеуді түсіну: дыбыссыз артикуляцияға негізделген тақырыптық суреттерге сүйене отырып, [а, о, у, и, э, ы, е, Ұ, ю, я] дауысты дыбыстарды және [м, б, п, т, д, н, к, г, х, в, ф] дауыссыз дыбыстарын білу және ажырату. Дыбыстық сигнал бойынша жаттығуларды ым-ишара, екі және үш сөзді нұсқаулар бойынша орындау. Аудио-бейнежазбаны қолдану арқылы қысқа өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау. Педагог пен білім алушылар айтатын әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер).

Сөйлеу: ойын және өмірлік жағдайларда, жаттығуларда дыбыстық еліктеуіштерді және буындарды, сөздерді, тақпақтарды ауызша нұсқауларға сәйкес айту. Әңгімеге тыңдалған әңгіменің мазмұны бойынша, мұғалімнің көмегімен, сұрақтарға сөзбен, қимылмен, суретпен, сөйлеммен жауап беру арқылы қатысу. Мұғалімнің сөздерінен және айтуынан тақпақтар, қарапайым қимылдармен сүйемелденетін қысқа өлеңдер үйрену (4-8 жолды есте сақтау бойынша). Сөйлемді педагогтен кейін дұрыс айтумен суреттерді, сөздер бар карточкаларды қолдану арқылы қайталау. Өлеңдерді, мақал-мәтелдерді, таза сөздерді тыңдаған кезде буындарды, сөздерді толық айту (бірге,

содан кейін өздігінен). Ертегінің мазмұнын иллюстрациялар сериясына сүйене отырып, мұғалімнің сұрақ қоюы бойынша айту. Таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау. Фотоларда, суреттерде және сюжеттік картиналарда бейнеленген таныс заттар мен әрекеттерді білу және атау. Заттың, іс-әрекеттің оның кескінімен сәйкестігі (түрлі-түсті, ақ-қара, контурлық сурет, жартылай сурет). Оқушылар сұрақтарға жауап беретін жағдайды ойнау. Өз атынан хабарламалар түрінде сөйлемдер құрастыру ("Мен алжапқыш тігемін", "Біз сүлгі тігеміз"), екінші және үшінші жақтан ("Ол...", "Олар..."). Бұл ретте адресаттың болуы міндетті. Әртүрлі мәтіндерді мұғалімнің сұрақ қоюымен әңгімелеп айту. Мұғаліммен бірге суреттерді, пиктограммаларды және сөздер бар карточкаларды қолдана отырып, таныс заттар мен сүйікті заттар туралы 5-8 қысқа сипаттамалық сөйлем құрастыру;

2) коммуникация. Коммуникативтік мінез-құлық: қарым-қатынас жағдайына жағымды эмоционалдық қатынас көрсету, айналасындағылармен өздігінен қарым-қатынас жасау. Ересек адамның, басқа оқушының бетіне тіке қарау. Әңгімелесушімен көз байланысын орнату, ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтықты, кезектілікті сақтау. Эмоционалдық көңіл-күйді тану және көрсету (қуаныш, қорқыныш, қайғы, таңдану, тыныштық, көңілсіздік). Әңгімелесушімен сөз, әрекет арқылы (басын изею, қолын созу, "сәлем, сау бол") сәлемдесу және қоштасу. Өзіне назар аударту, дыбыспен, қимылмен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру. Дыбысты, қимылды, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып көмек сұрау. Көрсеткіш ишараны, суретті, сөзді, сөз тіркесін қолдана отырып, өз қалауын білдіру. Ым-ишара, сөз, әрекет арқылы ризашылық білдіру (бас изеу, "рахмет" айту).

Сөйлеу коммуникациясы: таныс ересектермен қарым-қатынаста оның атын толық атау. Сұрақтар қою, берілген тақырып бойынша диалогты жүргізу. Үлгі бойынша, ауызша нұсқаулық бойынша адамдардың, жануарлар мен құстардың қимылдары мен бейнелеріне еліктеу ойындарына, таныс ертегілерді, әңгімелерді, өлеңдерді драмалау ойындарына қатысу. Орындалатын рөлге сәйкес өмірлік жағдайларды жеке сөздермен, ым-ишарамен және қимылдармен сүйемелдеу. Өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалогқа қатысу;

3) оқу және жазу элементтері. Оқу элементтері: балалар кітаптарындағы, журналдардағы иллюстрацияларды қарау. Кітаптан мұғалім атаған заттарды, іс-әрекеттерді және белгілерді табу. Мұғалімнің иллюстрация, сөздер мен сөйлемдер бойынша оқуын қадағалау. Мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау. Оқушының өміріндегі оқиғалар мен қызығушылықтарды бейнелейтін фотосуреттер бар оқушының жеке кітабын (альбомын) жасау. Берілген тақырыпқа мұғалімнің сұрақтары бойынша сөйлемдер құрау. Карточкаларды тақырып бойынша таңдау және жіктеу (тақырып "Адам және әлем", "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдар" пәндерін ескере отырып таңдалады). Заттарға арналған іс-қимыл атаулары бар карточкаларды таңдау, мысалы, "

шаштараз шаш қияды, тарайды, өреді". Заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды ауызша нұсқауларға сәйкес таңдау. Бұрын оқыған дыбыстарды білу және айту. Білім алушыларды контур бойымен қиылған Р,Л әріптерімен таныстыру (әріптердің мөлшері 3 және 2 см). Контур бойымен қиылған әріптерді білу және атау (3 см). Білім алушыларға таныс сөздер басылған карточкаларды заттармен, суреттермен, пиктограммалармен сәйкестендіру. Әріптерді ашық буынға, содан кейін жабық буынға дәйекті түрде қосу (қиылған әліппе әріптерінен буындар құрау). Таныс сөздерден буындарды іріктеп көрсету. Сөздегі буынның астына сол буын жазылған карточкасын қою жаттығуларын орындау. Сөздерді және сөйлемдерді оқу. Сөйлемдегі "мен, біз, ол" есімдіктерін оқып, сілтеп көрсету қимылымен байланыстыру. Сөйлемдегі "үстінде, ішінде, астында" көмекші есімдерді оқу. Нақты объектілерді көмекші есімдерге сәйкес орналастыру. Оқып үйренген әріптер мен буындарды өз есімінен, таныс сөздерден, шағын мәтіндерден табу.

Жазу элементтері: әртүрлі беттерге, А4 форматындағы парақтарға әріптер жазу. Трафаретпен және шаблондармен дөңгелектеп сызу (таныс заттар, геометриялық фигуралар, мөлшері 1-2 см әріптер), оларды бояу. Заттар мен әріптерді контурлар мен нүктелер бойынша дөңгелектеп сызу, оларды сәйкес карточкадағы сөзбен немесе сөздегі тиісті әріппен немесе сөздегі тиісті әріппен сәйкестендіру. Нүктелерді заттың контуры бойынша саусақпен, қарындашпен, қаламмен "жазуды" орындау (әртүрлі әдістерді қолдану арқылы). Әртүрлі бағыттағы жолға (3-5 см) құммен, жармамен "жазуды" саусақпен, қағазға қарындашпен орындау. Әріптер мен сөздерді контур сызықтарымен (нүктелермен) жазу. Қағаз парағында "жазуды" орындау: көлденең (түзу), ирек және қисық) және тік сызықтарды, нүктелер мен пунктирлі сызықтар бойынша —>, <— көрсеткіштерді. Әріптерді сызылмаған қағазға үлгі бойынша, мұғалімнің айтуымен жазу. Өзінің атын (тегін) (сыныптастарының тегін, сөздерді, сөйлемдерді) карточкадан сызылмаған қағазға, 3 см, 2 см, 1 см жолды дәптерге қарындашпен, фломастермен, қаламмен жазу. Мәтінін мұғалім алдын ала жазып қойған немесе жазатын құттықтау ашықхаттарына білім алушылардың жазуы. Білім алушылармен бірге олар үшін маңызды ақпаратты өшіру (жазу). Карточкалардан сөздерді, сөйлемдерді балаларға арналған тақырыптық кітапшаға көшіру. Таныс және бейтаныс мәтіндерден оқыған әріптерді, буындар мен сөздерді табу және дөңгелектеп сызу. Компьютердің, телефонның пернетақтасында өз атын, таныс заттардың аттарын, әрекеттерді, әріптерді, буындарды, сөздер мен сөйлемдерді теріп жазу.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі: Бегалин С. "Молодой охотник", Прокофьева С, Сатир Г. "Мой приятель — светофор", Пушкин А. "Зимнее утро", "У лукоморья дуб зеленый" (фрагм. поэмы "Руслан и Людмила"), Елубаев Е "Тысяча слов", Руссу В. "Моя мама", Саконская Н. "Иголлка, иголлка", Серова Е. "Волчонок" (в сокр.), "Колокольчик", "Одуванчик", "Ландыш", Дуйсенбаев А. "Дети земли", "Добро пожаловать!", Сенчищев Т. "Дом и все, что в нем", Синявский П. "Вкусная азбука", Скребицкий Г. "На лесной

полянке", "Снеговики", Соколов-Микитов И. "Весна красна" (в сокр.), "Зима вьюжная" (в сокр.), "Золотая осень" (в сокр.), "Красное лето" (в сокр.), Омаров С. "Золоторогая Сайга", Суриков И. "Детство", "Первый снег пушистый", Сокпакбаев Б. "Меня зовут Кожа", Тамбиев А. "Кто барабанит в лесу?", "Кто в муравейнике живет?", Теплоухова Н. "Барабанщик", Токмакова И. "Весна", "Где спит рыбка", "Глубоко ли, мелко", "Голуби", "Как на горке снег, снег", Толстой А. "Грибы", "Осень", Толстой Л. "Воробей на часах", "Как волки учат своих детей", "Котенок", "Лев и собачка", "Мыши", "Нашли дети ежа", "Пожарные собаки", Трутнева Е. "Дед Мороз", Тувим Ю. "Овощи" (в обр. С. Михалкова), Тютчев Ф. "В небе тают облака", "Зима недаром злится".

Усачев А. "Правила дорожного движения для будущих водителей и их родителей", Утлетлеуов Е. "Озеро на джайляу", Ушинский К. "Еж и заяц", "Как строят дома", "Кончил дело, гуляй смело", "Лекарство", "Стол и стул", "Утренние лучи", Цыферов Г. "Жил на свете слоненок". Фет А. "Чудная картина", "Ласточки пропали", Фетисова Т. "Куда спешат красные машины", Хоринская Е. "Спичка-невеличка", Чарушин Е. "Белка", "Волк", "Воробей", "Заяц", "Кошка", "Курочка", "Лиса", "Медвежонок", "Собака", "Утка с утятами", "Что за зверь?", Чуковский К. "Айболит", "Елка", "Краденое солнце", "Мойдодыр", "Муха-цокотуха", "Путаница", "Телефон", "Федорино горе", сказки про Алдар-Косе и Коже Насыра.

46. Бағдарламаның мазмұнын оқу жылдары (сыныптар) бойынша бөлу үлгілік сипаттамаға ие. Мұғалім оқу мақсаттарының көлемі мен күрделілігін дербес анықтауға, қосымша материалды таңдауға, сондай-ақ сынып оқушыларының мүмкіндіктерін ескере отырып, дағдыларды қалыптастыру үшін қажетті сағат санын анықтауға құқылы.

Параграф 2. Оқу мақсаттарының жүйесі

47. Бағдарламадағы оқу мақсаттары кодтау арқылы берілген. Кодтағы бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар бағдарламаның бөлімі мен бөлімшесін, төртінші сан оқу мақсатының нөмірленуін көрсетеді. Мысалы, 5.2.1.4 кодтауында "5" – сынып, "2.1" – бөлім және бөлімше, "4" – оқу мақсатының нөмірленуі.

48. Бөлімдер мен сыныптар бойынша оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Сөйлеуді дамыту":

1-кесте

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
5.1.1.1 оқыған дыбыстарды олардың дыбыссыз	6.1.1.1 оқыған дыбыстарды олардың дыбыссыз артикуляцияс ын және ерте	7.1.1.1 оқыған дыбыстарды олардың дыбыссыз артикуляцияс	8.1.1.1 карама-қарсы дауысты және артикуляцияғ а жақын	9.1.1.1 оқыған дыбыстар мен артикуляцияғ а жақын	10.1.1.1 оқыған дыбыстар мен артикуляцияғ а жақын	

	артикуляциясын қабылдау негізінде ажырату	және орта онтогенез дауыссыздарын қабылдау негізінде ажырату	ын және ерте онтогенез дауыссыздарын қабылдау негізінде ажырату	дауыссыз дыбыстарды ажырату	дауыссыз дыбыстарды ажырату	дауыссыз дыбыстарды ажырату
1.1. Сөйлеуді түсіну	5. 1. 1. 2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығулары н, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау	6. 1. 1. 2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығулары н, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау	7. 1. 1. 2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығулары н, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау	8. 1. 1. 2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығулары н, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау	9. 1. 1. 2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығулары н, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау	10. 1. 1. 2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығулары н, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау
	5. 1. 1. 3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау	6. 1. 1. 3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау	7. 1. 1. 3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау	8. 1. 1. 3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау	9. 1. 1. 3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау	10. 1. 1. 3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау
	5. 1. 1. 4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)	6. 1. 1. 4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)	7. 1. 1. 4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)	8. 1. 1. 4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)	9. 1. 1. 4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)	10. 1. 1. 4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)
	5. 1. 2. 1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту	6. 1. 2. 1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту	7. 1. 2. 1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту	8. 1. 2. 1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту	9. 1. 2. 1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту	10. 1. 2. 1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту

1.2. Сөйлеу

5. 1. 2. 2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру	6. 1. 2. 2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру	7. 1. 2. 2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру	8. 1. 2. 2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру	9. 1. 2. 2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру	10. 1. 2. 2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру
5. 1. 2. 3 көңілді такпақтарды, өлеңдерді (2-6 ж о л) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту	6. 1. 2. 3 көңілді такпақтарды, өлеңдерді (2-6 ж о л) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту	7. 1. 2. 3 көңілді такпақтарды, өлеңдерді (4-8 ж о л) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту	8. 1. 2. 3 көңілді такпақтарды, өлеңдерді (4-8 ж о л) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту	9. 1. 2. 3 көңілді такпақтарды, өлеңдерді (4-10 ж о л) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту	10. 1. 2. 3 көңілді такпақтарды, өлеңдерді (4-10 ж о л) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту
5. 1. 2. 4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту	6. 1. 2. 4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту	7. 1. 2. 4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту	8. 1. 2. 4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту	9. 1. 2. 4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту	10. 1. 2. 4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту
5. 1. 2. 5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын иллюстрациялар сериясына сүйене отырып қайталап айтып беру	6. 1. 2. 5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын иллюстрациялар сериясына сүйене отырып, мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру	7. 1. 2. 5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру	8. 1. 2. 5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру	9. 1. 2. 5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру	10. 1. 2. 5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру
5. 1. 2. 6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау	6. 1. 2. 6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау	7. 1. 2. 6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау	8. 1. 2. 6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау	9. 1. 2. 6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау	10. 1. 2. 6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау
5. 1. 2. 7 фотоларда, суреттерде	6. 1. 2. 7 фотоларда, суреттерде	7. 1. 2. 7 фотоларда, суреттерде	8. 1. 2. 7 фотоларда, суреттерде	9. 1. 2. 7 фотоларда, суреттерде	10. 1. 2. 7 фотоларда, суреттерде

бейнеленген заттарды атау	бейнеленген заттарды білу және атау	бейнеленген заттарды атау	бейнеленген заттарды атау	бейнеленген заттарды атау	бейнеленген заттарды атау
5. 1. 2. 8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)	6. 1. 2. 8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)	7. 1. 2. 8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)	8. 1. 2. 8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)	9. 1. 2. 8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)	10. 1. 2. 8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)
5. 1. 2. 9 таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау	6. 1. 2. 9 таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау	7. 1. 2. 9 таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау	8. 1. 2. 9 таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау	9. 1. 2. 9 таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау	10. 1. 2. 9 таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау
5. 1. 2. 10 бақыланатын әрекеттерге, суреттерге екі-үш сөз сөйлем құрастыру	6. 1. 2. 10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау	7. 1. 2. 10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау	8. 1. 2. 10 бақыланатын әрекеттерге, суреттерге үш-бес сөз сөйлем құрастыру	9. 1. 2. 10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау	10. 1. 2. 10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау

2) бөлім: "Коммуникация"

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	5. 2. 1. 1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау	6. 2. 1. 1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау	7. 2. 1. 1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау	8. 2. 1. 1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау	9. 2. 1. 1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау	10. 2. 1. 1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау
	5. 2. 1. 2 әңгімелесуші мен көру байланысын сақтау	6. 2. 1. 2 әңгімелесуші мен көру байланысын сақтау	7. 2. 1. 2 әңгімелесуші мен көру байланысын сақтау	8. 2. 1. 2 әңгімелесуші мен көру байланысын сақтау	9. 2. 1. 2 әңгімелесуші мен көру байланысын сақтау	10. 2. 1. 2 әңгімелесуші мен көру байланысын сақтау
	5. 2. 1. 3 айнадан өзінің бейнесін, сыныптарыны	6. 2. 1. 3 айнадан өзінің бейнесін, сыныптарыны	7. 2. 1. 3 сөйлеушіге қарау,	8. 2. 1. 3 сөйлеушіге қарау,	9. 2. 1. 3 сөйлеушіге қарау,	10. 2. 1. 3 сөйлеушіге қарау,

2.1.
Коммуникативтік
мінез-құлық

ң, мұғалімнің бейнесін қарау	ң, мұғалімнің бейнесін қарау	сөйлеушіге қатысты заттарды атау	сөйлеушіге қатысты заттарды атау	сөйлеушіге қатысты заттарды атау	сөйлеушіге қатысты заттарды атау
5. 2. 1. 4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтықпен кезектілікті сақтау	6. 2. 1. 4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтықпен кезектілікті сақтау	7. 2. 1. 4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтықпен кезектілікті сақтау	8. 2. 1. 4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтықпен кезектілікті сақтау	9. 2. 1. 4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтықпен кезектілікті сақтау	10. 2. 1. 4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтықпен кезектілікті сақтау
5. 2. 1. 5 әңгімелесушінің эмоционалды қ жағдайын ажырату және айту	6. 2. 1. 5 әңгімелесушінің эмоционалды қ жағдайын ажырату және айту	7. 2. 1. 5 әңгімелесушінің эмоционалды қ жағдайын ажырату және айту	8. 2. 1. 5 әңгімелесушінің эмоционалды қ жағдайын ажырату және айту	9. 2. 1. 5 әңгімелесушінің эмоционалды қ жағдайын ажырату және айту	10. 2. 1. 5 әңгімелесушінің эмоционалды қ жағдайын ажырату және айту
5. 2. 1. 6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу	6. 2. 1. 6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу	7. 2. 1. 6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу	8. 2. 1. 6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу	9. 2. 1. 6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу	10. 2. 1. 6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу
5. 2. 1. 7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру	6. 2. 1. 7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру	7. 2. 1. 7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру	8. 2. 1. 7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру	9. 2. 1. 7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру	10. 2. 1. 7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру
5. 2. 1. 8 ым-ишараны, пиктограмманы сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау	6. 2. 1. 8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау	7. 2. 1. 8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау	8. 2. 1. 8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау	9. 2. 1. 8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау	10. 2. 1. 8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау
5. 2. 1. 9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз	6. 2. 1. 9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз	7. 2. 1. 9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз	8. 2. 1. 9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз	9. 2. 1. 9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз	10. 2. 1. 9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз

	тілектерін білдіру	тілектерін білдіру	тілектерін білдіру	тілектерін білдіру	тілектерін білдіру	тілектерін білдіру
	5. 2. 1. 10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру	6. 2. 1. 10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру	7. 2. 1. 10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру	8. 2. 1. 10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру	9. 2. 1. 10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру	10. 2. 1. 10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	5. 2. 2. 1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап қайтару, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау	6. 2. 2. 1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау	7. 2. 2. 1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау	8. 2. 2. 1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау	9. 2. 2. 1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау	10. 2. 2. 1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау
	5. 2. 2. 2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу	6. 2. 2. 2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу	7. 2. 2. 2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу	8. 2. 2. 2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу	9. 2. 2. 2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу	10. 2. 2. 2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу
	5. 2. 2. 3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу	6. 2. 2. 3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу	7. 2. 2. 3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу	8. 2. 2. 3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу	9. 2. 2. 3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу	10. 2. 2. 3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу
	5. 2. 2. 4 өзінің ойындағы рөлін атаумен сюжеттік-рөлдік ойын ойнау	6. 2. 2. 4 өзінің ойындағы рөлін атаумен сюжеттік-рөлдік ойын ойнау	7. 2. 2. 4 өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалог ойнау	8. 2. 2. 4 өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалог ойнау	9. 2. 2. 4 өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалог ойнау	10. 2. 2. 4 өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалог ойнау

3) бөлім: Оқу және жазу элементтері

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	5. 3. 1. 1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу	6. 3. 1. 1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу	7. 3. 1. 1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу	8. 3. 1. 1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу	9. 3. 1. 1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу	10. 3. 1. 1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу

3.1. Оқу элементтері

5. 3. 1. 2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша оқуын қадағалау	6. 3. 1. 2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша оқуын қадағалау	7. 3. 1. 2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша, сөздер бойынша оқуын қадағалау	8. 3. 1. 2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша оқуын қадағалау	9. 3. 1. 2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша оқуын қадағалау	10. 3. 1. 2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша, сөздер мен сөйлемдер бойынша оқуын қадағалау
5. 3. 1. 3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау	6. 3. 1. 3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау	7. 3. 1. 3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау	8. 3. 1. 3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау	9. 3. 1. 3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау	10. 3. 1. 3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау
5. 3. 1. 4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"	6. 3. 1. 4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"	7. 3. 1. 4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"	8. 3. 1. 4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"	9. 3. 1. 4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"	10. 3. 1. 4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"
5. 3. 1. 5 өзінің аты, басқа сыныптастар ының аттары бар карточкалард ы білу	6. 3. 1. 5 өзінің аты, басқа сыныптастар ының аттары бар карточкалард ы білу	7. 3. 1. 5 өзінің аты, басқа сыныптастар ының аттары бар карточкалард ы білу	8. 3. 1. 5 өзінің аты, басқа сыныптастар ының аттары бар карточкалард ы білу	9. 3. 1. 5 өзінің аты, басқа сыныптастар ының аттары бар карточкалард ы білу	10. 3. 1. 5 өзінің аты, басқа сыныптастар ының аттары бар карточкалард ы білу
5. 3. 1. 6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкалард ы таңдау	6. 3. 1. 6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкалард ы таңдау	7. 3. 1. 6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкалард ы таңдау	8. 3. 1. 6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкалард ы таңдау	9. 3. 1. 6 тақырыптар бойынша сөздер бар карточкалард ы жіктеу	10. 3. 1. 6 тақырыптар бойынша сөздер бар карточкалард ы жіктеу
5. 3. 1. 7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкалард ы таңдау	6. 3. 1. 7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкалард ы таңдау	7. 3. 1. 7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкалард ы таңдау	8. 3. 1. 7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкалард ы таңдау	9. 3. 1. 7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкалард ы таңдау	10. 3. 1. 7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкалард ы таңдау
5. 3. 1. 8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар	6. 3. 1. 8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар	7. 3. 1. 8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар	8. 3. 1. 8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар	9. 3. 1. 8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар	10. 3. 1. 8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар

карточкаларды таңдау	карточкаларды таңдау	карточкаларды таңдау	карточкаларды таңдау	карточкаларды таңдау	карточкаларды таңдау
5. 3. 1. 9 оқитын әріпті білу және көрсету	6. 3. 1. 9 оқитын әріпті білу және көрсету	7. 3. 1. 9 оқитын әріпті білу және көрсету	8. 3. 1. 9 оқитын әріпті білу және көрсету	9. 3. 1. 9 оқитын әріпті білу және көрсету	10. 3. 1. 9 оқитын әріпті білу және көрсету
5. 3. 1. 10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау	6. 3. 1. 10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау	7. 3. 1. 10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау	8. 3. 1. 10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау	9. 3. 1. 10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау	10. 3. 1. 10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау
5. 3. 1. 11 сөздерден оқыған әріптерді табу	6. 3. 1. 11 сөздерден оқыған әріптерді табу	7. 3. 1. 11 сөздерден оқыған әріптерді, буындарды табу	8. 3. 1. 11 сөздерден және мәтіндерден оқыған әріптерді, буындарды және сөзді табу	9. 3. 1. 11 сөздерден және мәтіндерден оқыған әріптерді, буындарды және сөзді табу	10. 3. 1. 11 сөздерден және мәтіндерден оқыған әріптерді, буындарды және сөзді табу
5. 3. 1. 12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу	6. 3. 1. 12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу	7. 3. 1. 12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу	8. 3. 1. 12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу	9. 3. 1. 12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу	10. 3. 1. 12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу
5. 3. 1. 13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу	6. 3. 1. 13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу	7. 3. 1. 13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу	8. 3. 1. 13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін, есімдіктерді білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу	9. 3. 1. 13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін, есімдіктерді білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу	10. 3. 1. 13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін, есімдіктерді білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу
			8. 3. 1. 14 көмекші есімдерді оқу және оларды және оларды	9. 3. 1. 14 көмекші есімдерді оқу және оларды және оларды	10. 3. 1. 14 көмекші есімдерді оқу және оларды және оларды

				тиісті әрекеттермен және заттардың орналасуымен сәйкестендіру	тиісті әрекеттермен және заттардың орналасуымен сәйкестендіру	тиісті әрекеттермен және заттардың орналасуымен сәйкестендіру
	5. 3. 2. 1 әртүрлі беттерге әріптер жазу	6. 3. 2. 1 әртүрлі беттерге әріптер жазу	7. 3. 2. 1 әртүрлі беттерге әріптер жазу	8. 3. 2. 1 әртүрлі беттерге әріптер жазу	9. 3. 2. 1 әртүрлі беттерге әріптер жазу	10. 3. 2. 1 әртүрлі беттерге әріптер жазу
	5. 3. 2. 2 таныс әріптердің суреттерін трафареттермен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу	6. 3. 2. 2 таныс әріптердің суреттерін трафареттермен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу	7. 3. 2. 2 таныс әріптердің суреттерін трафареттермен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу	8. 3. 2. 2 таныс әріптердің суреттерін трафареттермен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу	9. 3. 2. 2 таныс әріптердің суреттерін трафареттермен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу	10. 3. 2. 2 таныс әріптердің суреттерін трафареттермен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу
	5. 3. 2. 3 әріпті контурмен нүктелер бойынша жазу	6. 3. 2. 3 әріпті контурмен нүктелер бойынша жазу	7. 3. 2. 3 әріпті контурмен нүктелер бойынша жазу	8. 3. 2. 3 әріпті контурмен нүктелер бойынша жазу	9. 3. 2. 3 әріпті контурмен нүктелер бойынша жазу	10. 3. 2. 3 әріпті контурмен нүктелер бойынша жазу
	5. 3. 2. 4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша " жазу"	6. 3. 2. 4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша " жазу"	7. 3. 2. 4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша " жазу"	8. 3. 2. 4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша " жазу"	9. 3. 2. 4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша " жазу"	10. 3. 2. 4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша " жазу"
	5. 3. 2. 5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"	6. 3. 2. 5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"	7. 3. 2. 5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"	8. 3. 2. 5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"	9. 3. 2. 5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"	10. 3. 2. 5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"
3.2. Жазу элементтері	5. 3. 2. 6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу	6. 3. 2. 6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу	7. 3. 2. 6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу	8. 3. 2. 6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу	9. 3. 2. 6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу	10. 3. 2. 6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу

бойынша, үлгі бойынша жазу	бойынша, үлгі бойынша жазу	бойынша, үлгі бойынша жазу	бойынша, үлгі бойынша жазу	бойынша, үлгі бойынша жазу	бойынша, үлгі бойынша жазу
5. 3. 2. 7 өзінің атын сызылмаған қағазға жазу	6. 3. 2. 7 өзінің атын сызылмаған қағазға жазу	7. 3. 2. 7 өзінің атын сызылмаған қағазға, дәптерге жазу	8. 3. 2. 7 өзінің атын сызылмаған қағазға, дәптерге жазу	9. 3. 2. 7 өзінің атын және тегін сызылмаған қағазға, дәптерге жазу	10. 3. 2. 7 өзінің атын және тегін сызылмаған қағазға, дәптерге жазу
5. 3. 2. 8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру	6. 3. 2. 8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру	7. 3. 2. 8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру	8. 3. 2. 8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру	9. 3. 2. 8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру	10. 3. 2. 8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру
5. 3. 2. 9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу	6. 3. 2. 9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға айту бойынша жазу	7. 3. 2. 9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу	8. 3. 2. 9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу	9. 3. 2. 9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу	10. 3. 2. 9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу
5. 3. 2. 10 оқыған әріптерді сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу	6. 3. 2. 10 оқыған әріптерді сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу	7. 3. 2. 10 оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу	8. 3. 2. 10 оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу	9. 3. 2. 10 оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу	10. 3. 2. 10 оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу
5. 3. 2. 11 компьютер пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың аттарын теру	6. 3. 2. 11 компьютер пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың аттарын теру	7. 3. 2. 11 компьютердің пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың, әрекеттер мен белгілердің аттарын теру	8. 3. 2. 11 компьютердің пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың, әрекеттер мен белгілердің аттарын теру	9. 3. 2. 11 компьютердің пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың, әрекеттер мен белгілердің аттарын теру	10. 3. 2. 11 компьютердің пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың, әрекеттер мен белгілердің аттарын теру
	6. 3. 2. 12 телефон пернетақтасында қысқа хабарламалар теру	7. 3. 2. 12 телефон пернетақтасында қысқа хабарламалар теру	8. 3. 2. 12 телефон пернетақтасында қысқа хабарламалар теру	9. 3. 2. 12 телефон пернетақтасында қысқа хабарламалар теру	10. 3. 2. 12 телефон пернетақтасында қысқа хабарламалар теру

49. Бағдарлама зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Сөйлеуді дамыту және коммуникация" оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша Ұзақ мерзімді жоспарға негізінде жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда оқу мақсаттарын сыныптар мен тоқсандар

бойынша бөлу ұсыныстық сипатта берілген. Мұғалім білім алушылардың мүмкіндіктерін ескере отырып, бағдарламаның әрбір бөлімшесінің оқу материалын оқу мазмұны мен ұзақтығына кез келген өзгерістер енгізуге құқылы.

50. Өткен сыныптардағы оқу материалын қайталау үшін оқу мақсаттарын таңдау мұғалімнің еркіне беріледі.

Параграф 3. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Сөйлеуді дамыту және коммуникация" оқу пәні бойынша Үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5 сынып:

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	<p>5.1.1.1 оқыған дыбыстарды олардың дыбыссыз артикуляциясын қабылдау негізінде ажырату</p> <p>5.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау</p> <p>5.1.1.4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)</p>
1.2. Сөйлеу	<p>5.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту</p> <p>5.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру</p> <p>5.1.2.3 көңілді тақпақтарды, өлеңдерді (2-6 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту</p> <p>5.1.2.4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту</p> <p>5.1.2.7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды атау</p> <p>5.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)</p> <p>5.1.2.9 таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау</p> <p>5.1.2.10 бақыланатын әрекеттерге, суреттерге екі-үш сөз сөйлем құрастыру</p>
	<p>5.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау</p> <p>5.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау</p> <p>5.2.1.3 айнадан өзінің бейнесін, сыныптарының, мұғалімнің бейнесін қарау</p>

2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	<p>5.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау</p> <p>5.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу</p> <p>5.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру</p> <p>5.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру</p>
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	<p>5.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап қайтару, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау</p> <p>5.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу</p> <p>5.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу</p> <p>5.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен сюжеттік-рөлдік ойын ойнау</p>
3.1. Оқу элементтері	<p>5.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу</p> <p>5.3.1.2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша оқуын қадағалау</p> <p>5.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау</p> <p>5.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"</p> <p>5.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу</p> <p>5.3.1.6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>5.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>5.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>5.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету</p> <p>5.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау</p> <p>5.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу</p>
	<p>5.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу</p> <p>5.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу</p> <p>5.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу</p> <p>5.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"</p>

3.2. Жазу элементтері	<p>5.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"</p> <p>5.3.2.7 өзінің атын сызылмаған қағазға жазу</p> <p>5.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру</p> <p>5.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу</p> <p>5.3.2.10 оқыған әріптерді сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу</p>
2 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	<p>5.1.1.1 оқыған дыбыстарды олардың дыбыссыз артикуляциясын қабылдау негізінде ажырату</p> <p>5.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау</p> <p>5.1.1.3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау</p>
1.2. Сөйлеу	<p>5.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту</p> <p>5.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру</p> <p>5.1.2.4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту</p> <p>5.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын иллюстрациялар сериясына сүйене отырып қайталап айтып беру</p> <p>5.1.2.6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау</p> <p>5.1.2.7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды атау</p> <p>5.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>5.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету</p> <p>5.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау</p> <p>5.3.1.11 сөздерден оқыған әріптерді табу</p> <p>5.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу</p>
	<p>5.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау</p> <p>5.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау</p> <p>5.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау</p> <p>5.2.1.5 әңгімелесушінің эмоционалдық жағдайын ажырату және айту</p>

2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	<p>5.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу</p> <p>5.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру</p> <p>5.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау</p> <p>5.2.1.9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру</p>
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	<p>5.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап қайтару, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау</p> <p>5.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу</p> <p>5.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу</p> <p>5.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен сюжеттік-рөлдік ойын ойнау</p>
3.1. Оқу элементтері	<p>5.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу</p> <p>5.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау</p> <p>5.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"</p> <p>5.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу</p> <p>5.3.1.6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>5.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>5.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>5.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету</p> <p>5.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау</p> <p>5.3.1.11 сөздерден оқыған әріптерді табу</p> <p>5.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу</p> <p>5.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу</p>
	<p>5.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу</p> <p>5.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу</p> <p>5.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу</p> <p>5.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"</p>

3.2. Жазу элементтері	<p>5.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"</p> <p>5.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу</p> <p>5.3.2.7 өзінің атын сызылмаған қағазға жазу</p> <p>5.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру</p> <p>5.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу</p> <p>5.3.2.10 оқыған әріптерді сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу</p> <p>5.3.2.11 компьютер пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың аттарын теру</p>
3 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	<p>5.1.1.1 оқыған дыбыстарды олардың дыбыссыз артикуляциясын қабылдау негізінде ажырату</p> <p>5.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау</p> <p>5.1.1.3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау</p> <p>5.1.1.4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)</p>
1.2. Сөйлеу	<p>5.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту</p> <p>5.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру</p> <p>5.1.2.3 көңілді тақпақтарды, өлеңдерді (2-6 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту</p> <p>5.1.2.4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту</p> <p>5.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын иллюстрациялар сериясына сүйене отырып қайталап айтып беру.</p> <p>5.1.2.6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау</p> <p>5.1.2.7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды атау</p> <p>5.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>5.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету</p> <p>5.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау</p>

	5.3.1.11 сөздерден оқыған әріптерді табу
	5.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу
2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	5.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау
	5.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау
	5.2.1.3 айнадан өзінің бейнесін, сыныптарының, мұғалімнің бейнесін қарау
	5.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау
	5.2.1.5 әңгімелесушінің эмоционалдық жағдайын ажырату және айту
	5.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу
	5.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау
	5.2.1.9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру
	5.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру
	2.2. Сөйлеу коммуникациясы
5.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу	
5.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу	
5.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен сюжеттік-рөлдік ойын ойнау	
3.1. Оқу элементтері	5.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу
	5.3.1.2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша оқуын қадағалау
	5.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау
	5.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"
	5.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу
	5.3.1.6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкаларды таңдау
	5.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	5.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	5.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету

	<p>5.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау</p> <p>5.3.1.11 сөздерден оқыған әріптерді табу</p> <p>5.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу</p> <p>5.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу</p>
3.2. Жазу элементтері	<p>5.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу</p> <p>5.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу</p> <p>5.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу</p> <p>5.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"</p> <p>5.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"</p> <p>5.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу</p> <p>5.3.2.7 өзінің атын сызылмаған қағазға жазу</p> <p>5.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру</p> <p>5.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу</p> <p>5.3.2.10 оқыған әріптерді сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу</p> <p>5.3.2.11 компьютер пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың аттарын теру</p>
4 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	<p>5.1.1.1 оқыған дыбыстарды олардың дыбыссыз артикуляциясын қабылдау негізінде ажырату</p> <p>5.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау</p> <p>5.1.1.3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау</p> <p>5.1.1.4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)</p>
	<p>5.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту</p> <p>5.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру</p>

1. 2. Сөйлеу	5.1.2.3 көңілді такпақтарды, өлеңдерді (2-6 жол) кимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту
	5.1.2.4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту
	5.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын иллюстрациялар сериясына сүйене отырып қайталап айтып беру
	5.1.2.6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау
	5.1.2.7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды атау
	5.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	5.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету
	5.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау
	5.3.1.11 сөздерден оқыған әріптерді табу
	5.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу
2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	5.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау
	5.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау
	5.2.1.3 айнадан өзінің бейнесін, сыныптарының, мұғалімнің бейнесін қарау
	5.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау
	5.2.1.5 әңгімелесушінің эмоционалдық жағдайын ажырату және айту
	5.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу
	5.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау
	5.2.1.9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру
	5.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру
	2.2. Сөйлеу коммуникациясы
5.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу	
5.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу	
5.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен сюжеттік-рөлдік ойын ойнау	
	5.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу

3.1. Оқу элементтері	5.3.1.2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша оқуын қадағалау
	5.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау
	5.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"
	5.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу
	5.3.1.6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкаларды таңдау
	5.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	5.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	5.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету
	5.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау
	5.3.1.11 сөздерден оқыған әріптерді табу
	5.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу
	5.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу
	3.2. Жазу элементтері
5.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу	
5.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу	
5.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"	
5.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"	
5.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу	
5.3.2.7 өзінің атын сызылмаған қағазға жазу	
5.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру	
5.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу	
5.3.2.10 оқыған әріптерді сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу	
5.3.2.11 компьютер пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың аттарын теру	

2) 6 сынып:

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
------------	----------------

1 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	<p>6.1.1.1 оқыған дыбыстарды олардың дыбыссыз артикуляциясын және ерте және орта онтогенез дауыссыздарын қабылдау негізінде ажырату</p> <p>6.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау</p> <p>6.1.1.4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)</p>
1.2. Сөйлеу	<p>6.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту</p> <p>6.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру</p> <p>6.1.2.3 көңілді тақпақтарды, өлеңдерді (2-6 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту</p> <p>6.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын иллюстрациялар сериясына сүйене отырып, мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру</p> <p>6.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)</p> <p>6.1.2.10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау</p>
2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	<p>6.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау</p> <p>6.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау</p> <p>6.2.1.3 айнадан өзінің бейнесін, сыныптарының, мұғалімнің бейнесін қарау</p> <p>6.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау</p> <p>6.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу</p> <p>6.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру</p> <p>6.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау</p> <p>6.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру</p>
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	<p>6.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау</p> <p>6.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу</p> <p>6.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу</p>

	6.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен сюжеттік-рөлдік ойын ойнау
3.1. Оқу элементтері	6.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу
	6.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау
	6.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"
	6.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу
	6.3.1.6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкаларды таңдау
	6.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	6.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	6.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету
	6.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау
	6.3.1.11 сөздерден оқыған әріптерді табу
	6.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу
	6.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу
	3.2. Жазу элементтері
6.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу	
6.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу	
6.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"	
6.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"	
6.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу	
6.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру	
6.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға айту бойынша жазу	
6.3.2.10 оқыған әріптерді сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу	
6.3.2.11 компьютер пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың аттарын теру	

	6.3.2.12 телефон пернетақтасында қысқа хабарламалар теру
2 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	<p>6.1.1.1 оқыған дыбыстарды олардың дыбыссыз артикуляциясын және ерте және орта онтогенез дауыссыздарын қабылдау негізінде ажырату</p> <p>6.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау</p> <p>6.1.1.3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау</p>
1.2. Сөйлеу	<p>6.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту</p> <p>6.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру</p> <p>6.1.2.3 көңілді тақпақтарды, өлеңдерді (2-6 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту</p> <p>6.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын иллюстрациялар сериясына сүйене отырып, мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру</p> <p>6.1.2.6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау</p> <p>6.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)</p> <p>6.1.2.10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау</p>
2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	<p>6.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау</p> <p>6.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау</p> <p>6.2.1.3 айнадан өзінің бейнесін, сыныптарының, мұғалімнің бейнесін қарау</p> <p>6.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау</p> <p>6.2.1.5 әңгімелесушінің эмоционалдық жағдайын ажырату және айту</p> <p>6.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу</p> <p>6.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау</p> <p>6.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру</p>
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	<p>6.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау</p> <p>6.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу</p>

	6.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу
	6.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен сюжеттік-рөлдік ойын ойнау
3.1. Оқу элементтері	6.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу
	6.3.1.2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша оқуын қадағалау
	6.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау
	6.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"
	6.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу
	6.3.1.6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкаларды таңдау
	6.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	6.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	6.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету
	6.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау
	6.3.1.11 сөздерден оқыған әріптерді табу
	6.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу
	6.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу
3.2. Жазу элементтері	6.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу
	6.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу
	6.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу
	6.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"
	6.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"
	6.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу
	6.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру
	6.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға айту бойынша жазу
	6.3.2.10 оқыған әріптерді сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу

	6.3.2.11 компьютер пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың аттарын теру
	6.3.2.12 телефон пернетақтасында қысқа хабарламалар теру
3 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	6.1.1.1 оқыған дыбыстарды олардың дыбыссыз артикуляциясын және ерте және орта онтогенез дауыссыздарын қабылдау негізінде ажырату
	6.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау
	6.1.1.4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)
1.2. Сөйлеу	6.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту
	6.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру
	6.1.2.4 договаривать при прослушивании стихов их окончания
	6.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын иллюстрациялар сериясына сүйене отырып, мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру
	6.1.2.6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау
	6.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)
	6.1.2.10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау
2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	6.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау
	6.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау
	6.2.1.3 айнадан өзінің бейнесін, сыныптарының, мұғалімнің бейнесін қарау
	6.2.1.4 соблюдать дистанцию и очередность в разговоре со взрослым и сверстником
	6.2.1.5 әңгімелесушінің эмоционалдық жағдайын ажырату және айту
	6.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу
	6.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру
	6.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау

	6.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру	
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	6.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау	
	6.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу	
	6.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу	
	6.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен сюжеттік-рөлдік ойын ойнау	
3.1. Оқу элементтері	6.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу	
	6.3.1.2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша оқуын қадағалау	
	6.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау	
	6.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"	
	6.3.1.6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкаларды таңдау	
	6.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау	
	6.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау	
	6.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету	
	6.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау	
	6.3.1.11 сөздерден оқыған әріптерді табу	
	6.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу	
	6.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу	
	3.2. Жазу элементтері	6.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу
		6.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу
6.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу		
6.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"		
6.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"		
6.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу		
6.3.2.7 өзінің атын сызылмаған қағазға жазу		
6.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру		

	6.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға айту бойынша жазу
	6.3.2.11 компьютер пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың аттарын теру
4 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	6.1.1.1 оқыған дыбыстарды олардың дыбыссыз артикуляциясын және ерте және орта онтогенез дауыссыздарын қабылдау негізінде ажырату
	6.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау
	6.1.1.3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тындау
1.2. Сөйлеу	6.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту
	6.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру
	6.1.2.3 көңілді тақпақтарды, өлеңдерді (2-6 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту
	6.1.2.4 договаривать при прослушивании стихов их окончания
	6.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын иллюстрациялар сериясына сүйене отырып, мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру
	6.1.2.6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау
	6.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)
	6.1.2.9 узнавать и называть знакомые предметы и действия, признаки предметов
	6.1.2.10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау
2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	6.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау
	6.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау
	6.2.1.3 айнадан өзінің бейнесін, сыныптарының, мұғалімнің бейнесін қарау
	6.2.1.4 соблюдать дистанцию и очередность в разговоре со взрослым и сверстником
	6.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу
	6.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру
	6.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау

	6.2.1.9 выразать свои желания с использованием указательного жеста, изображения, слова, фразы
	6.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	6.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау
	6.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу
	6.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу
	6.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен сюжеттік-рөлдік ойын ойнау
3.1. Оқу элементтері	6.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу
	6.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау
	6.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"
	6.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу
	6.3.1.6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкаларды таңдау
	6.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	6.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	6.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету
	6.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау
	6.3.1.11 сөздерден оқыған әріптерді табу
	6.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу
	6.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу
3.2. Жазу элементтері	6.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу
	6.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу
	6.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу
	6.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"
	6.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"
	6.3.2.7 өзінің атын сызылмаған қағазға жазу
	6.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру

	6.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға айту бойынша жазу
	6.3.2.10 оқыған әріптерді сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу
	6.3.2.12 телефон пернетақтасында қысқа хабарламалар теру

3) 7 сынып:

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
1.1 Сөйлеуді түсіну	<p>7.1.1.1 оқыған дыбыстарды олардың дыбыссыз артикуляциясын және ерте онтогенез дауыссыздарын қабылдау негізінде ажырату</p> <p>7.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау</p> <p>7.1.1.3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау</p> <p>7.1.1.4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)</p>
1.2. Сөйлеу	<p>7.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту</p> <p>7.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру</p> <p>7.1.2.3 көңілді тақпақтарды, өлеңдерді (4-8 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту</p> <p>7.1.2.4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту</p> <p>7.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру</p> <p>7.1.2.6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау</p> <p>7.1.2.7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды атау</p> <p>7.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)</p> <p>7.1.2.9 таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау</p> <p>7.1.2.10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау</p>
	<p>7.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау</p> <p>7.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау</p> <p>7.2.1.3 сөйлеушіге қарау, сөйлеушіге қатысты заттарды атау</p>

2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	<p>7.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау</p> <p>7.2.1.5 әңгімелесушінің эмоционалдық жағдайын ажырату және айту</p> <p>7.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу</p> <p>7.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру</p> <p>7.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау</p> <p>7.2.1.9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру</p> <p>7.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру</p>
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	<p>7.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау</p> <p>7.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу</p> <p>7.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу</p> <p>7.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалог ойнау</p>
3.1. Оқу элементтері	<p>7.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу</p> <p>7.3.1.2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша, сөздер бойынша оқуын қадағалау</p> <p>7.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау</p> <p>7.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"</p> <p>7.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу</p> <p>7.3.1.6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>7.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>7.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>7.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету</p> <p>7.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау</p> <p>7.3.1.11 сөздерден оқыған әріптерді, буындарды табу</p> <p>7.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу</p>

	7.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу
3.2. Жазу элементтері	7.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу
	7.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу
	7.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу
	7.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"
	7.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"
	7.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу
	7.3.2.7 өзінің атын сызылмаған қағазға, дәптерге жазу
	7.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру
	7.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу
	7.3.2.10 оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу
	7.3.2.11 компьютердің пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың, әрекеттер мен белгілердің аттарын теру
	7.3.2.12 телефон пернетақтасында қысқа хабарламалар теру
2 тоқсан	
1.1 Сөйлеуді түсіну	7.1.1.1 оқыған дыбыстарды олардың дыбыссыз артикуляциясын және ерте онтогенез дауыссыздарын қабылдау негізінде ажырату
	7.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау
	7.1.1.3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау
1.2. Сөйлеу	7.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту
	7.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру
	7.1.2.3 көңілді такпақтарды, өлеңдерді (4-8 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту
	7.1.2.4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту
	7.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру

	<p>7.1.2.6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау</p> <p>7.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша))</p> <p>7.1.2.9 таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау</p> <p>7.1.2.10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау</p>
2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	<p>7.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау</p> <p>7.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау</p> <p>7.2.1.3 сөйлеушіге қарау, сөйлеушіге қатысты заттарды атау</p> <p>7.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау</p> <p>7.2.1.5 әңгімелесушінің эмоционалдық жағдайын ажырату және айту</p> <p>7.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу</p> <p>7.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру</p> <p>7.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау</p> <p>7.2.1.9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру</p>
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	<p>7.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау</p> <p>7.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу</p> <p>7.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу</p> <p>7.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалог ойнау</p>
3.1. Оқу элементтері	<p>7.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу</p> <p>7.3.1.2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша, сөздер бойынша оқуын қадағалау</p> <p>7.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау</p> <p>7.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"</p> <p>7.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу</p> <p>7.3.1.6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкаларды таңдау</p>

	7.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	7.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	7.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету
	7.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау
	7.3.1.11 сөздерден оқыған әріптерді, буындарды табу
	7.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу
	7.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу
3.2. Жазу элементтері	7.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу
	7.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу
	7.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу
	7.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"
	7.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу
	7.3.2.7 өзінің атын сызылмаған қағазға, дәптерге жазу
	7.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру
	7.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу
	7.3.2.10 оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу
	7.3.2.11 компьютердің пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың, әрекеттер мен белгілердің аттарын теру
	7.3.2.12 телефон пернетақтасында қысқа хабарламалар теру
3 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	7.1.1.1 оқыған дыбыстарды олардың дыбыссыз артикуляциясын және ерте онтогенез дауыссыздарын қабылдау негізінде ажырату
	7.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау
	7.1.1.3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау
	7.1.1.4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)

1.2. Сөйлеу	7.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту
	7.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру
	7.1.2.3 көңілді тақпақтарды, өлеңдерді (4-8 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту
	7.1.2.4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту
	7.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру
	7.1.2.6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау
	7.1.2.7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды атау
	7.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)
	7.1.2.9 таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау
	7.1.2.10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау
2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	7.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау
	7.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау
	7.2.1.3 сөйлеушіге қарау, сөйлеушіге қатысты заттарды атау
	7.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау
	7.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу
	7.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру
	7.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау
	7.2.1.9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру
	7.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру
	2.2. Сөйлеу коммуникациясы
7.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу	
7.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу	
7.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалог ойнау	

3.1. Оқу элементтері	<p>7.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу</p> <p>7.3.1.2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша, сөздер бойынша оқуын қадағалау</p> <p>7.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау</p> <p>7.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"</p> <p>7.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу</p> <p>7.3.1.6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>7.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>7.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>7.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету</p> <p>7.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау</p> <p>7.3.1.11 сөздерден оқыған әріптерді, буындарды табу</p> <p>7.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу</p> <p>7.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу</p>
3.2. Жазу элементтері	<p>7.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу</p> <p>7.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу</p> <p>7.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу</p> <p>7.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"</p> <p>7.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"</p> <p>7.3.2.7 өзінің атын сызылмаған қағазға, дәптерге жазу</p> <p>7.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру</p> <p>7.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу</p> <p>7.3.2.10 оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу</p>

	7.3.2.11 компьютердің пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың, әрекеттер мен белгілердің аттарын теру
4 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	<p>7.1.1.1 оқыған дыбыстарды олардың дыбыссыз артикуляциясын және ерте онтогенез дауыссыздарын қабылдау негізінде ажырату</p> <p>7.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау</p> <p>7.1.1.4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)</p>
1.2. Сөйлеу	<p>7.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту</p> <p>7.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру</p> <p>7.1.2.3 көңілді тақпақтарды, өлеңдерді (4-8 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту</p> <p>7.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру</p> <p>7.1.2.7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды атау</p> <p>7.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)</p> <p>7.1.2.9 таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау</p> <p>7.1.2.10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау</p>
2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	<p>7.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау</p> <p>7.2.1.3 сөйлеушіге қарау, сөйлеушіге қатысты заттарды атау</p> <p>7.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау</p> <p>7.2.1.5 әңгімелесушінің эмоционалдық жағдайын ажырату және айту</p> <p>7.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу</p> <p>7.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру</p> <p>7.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау</p>

	7.2.1.9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру
	7.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	7.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау
	7.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу
	7.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу
	7.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалог ойнау
3.1. Оқу элементтері	7.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу
	7.3.1.2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша, сөздер бойынша оқуын қадағалау
	7.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау
	7.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"
	7.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу
	7.3.1.6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкаларды таңдау
	7.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	7.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	7.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету
	7.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау
	7.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу
	7.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу
	7.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу
	7.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу
	7.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу
	7.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"
	7.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"

3.2. Жазу элементтері	7.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу
	7.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру
	7.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу
	7.3.2.10 оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу
	7.3.2.11 компьютердің пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың, әрекеттер мен белгілердің аттарын теру

4) 8 сынып:

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	8.1.1.1 қарама-қарсы дауысты және артикуляцияға жақын дауыссыз дыбыстарды ажырату
	8.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау
	8.1.1.3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау
	8.1.1.4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді такпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)
1.2. Сөйлеу	8.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту
	8.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру
	8.1.2.3 көңілді такпақтарды, өлеңдерді (4-8 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту
	8.1.2.4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту
	8.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру
	8.1.2.7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды атау
	8.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)
	8.1.2.9 таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау
	8.1.2.10 бақыланатын әрекеттерге, суреттерге үш-бес сөз сөйлем құрастыру
	8.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау

2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	<p>8.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау</p> <p>8.2.1.3 сөйлеушіге қарау, сөйлеушіге қатысты заттарды атау</p> <p>8.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау</p> <p>8.2.1.5 әңгімелесушінің эмоционалдық жағдайын ажырату және айту</p> <p>8.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу</p> <p>8.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау</p> <p>8.2.1.9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру</p> <p>8.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру</p>
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	<p>8.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне, жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау</p> <p>8.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу</p> <p>8.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу</p> <p>8.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалог ойнау</p>
3.1. Оқу элементтері	<p>8.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу</p> <p>8.3.1.2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша оқуын қадағалау</p> <p>8.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау</p> <p>8.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"</p> <p>8.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу</p> <p>8.3.1.6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>8.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>8.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>8.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету</p> <p>8.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау</p> <p>8.3.1.11 сөздерден және мәтіндерден оқыған әріптерді, буындарды және сөзді табу</p> <p>8.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу</p>

	8.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін, есімдіктерді білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу
	8.3.1.14 көмекші есімдерді оқу және оларды және оларды тиісті әрекеттермен және заттардың орналасуымен сәйкестендіру
3.2. Жазу элементтері	8.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу
	8.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу
	8.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу
	8.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"
	8.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"
	8.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу
	8.3.2.7 өзінің атын сызылмаған қағазға, дәптерге жазу
	8.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру
	8.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу
	8.3.2.10 оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу
	8.3.2.12 телефон пернетақтасында қысқа хабарламалар теру
2 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	8.1.1.1 қарама-қарсы дауысты және артикуляцияға жақын дауыссыз дыбыстарды ажырату
	8.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау
	8.1.1.4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)
1.2. Сөйлеу	8.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту
	8.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру
	8.1.2.3 көңілді тақпақтарды, өлеңдерді (4-8 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту
	8.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру
	8.1.2.6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау

	8.1.2.7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды атау
	8.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)
	8.1.2.9 таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау
	8.1.2.10 бақыланатын әрекеттерге, суреттерге үш-бес сөз сөйлем құрастыру
2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	8.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау
	8.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау
	8.2.1.3 сөйлеушіге қарау, сөйлеушіге қатысты заттарды атау
	8.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау
	8.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу
	8.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру
	8.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау
	8.2.1.9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру
	8.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру
	2.2. Сөйлеу коммуникациясы
8.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу	
8.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу	
8.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалог ойнау	
	8.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу
	8.3.1.2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша оқуын қадағалау
	8.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау
	8.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"
	8.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу
	8.3.1.6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкаларды таңдау

3.1. Оқу элементтері	<p>8.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>8.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>8.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету</p> <p>8.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау</p> <p>8.3.1.11 сөздерден және мәтіндерден оқыған әріптерді, буындарды және сөзді табу</p> <p>8.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу</p> <p>8.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін, есімдіктерді білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу</p> <p>8.3.1.14 көмекші есімдерді оқу және оларды және оларды тиісті әрекеттермен және заттардың орналасуымен сәйкестендіру</p>
3.2. Жазу элементтері	<p>8.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу</p> <p>8.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу</p> <p>8.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу</p> <p>8.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"</p> <p>8.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"</p> <p>8.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу</p> <p>8.3.2.7 өзінің атын сызылмаған қағазға, дәптерге жазу</p> <p>8.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру</p> <p>8.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу</p> <p>8.3.2.10 оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу</p> <p>8.3.2.11 компьютердің пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың, әрекеттер мен белгілердің аттарын теру</p>
3 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	<p>8.1.1.1 қарама-қарсы дауысты және артикуляцияға жақын дауыссыз дыбыстарды ажырату</p> <p>8.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау</p> <p>8.1.1.3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тындау</p>

	8.1.1.4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)
1.2. Сөйлеу	8.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту
	8.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру
	8.1.2.3 көңілді тақпақтарды, өлеңдерді (4-8 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту
	8.1.2.4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту
	8.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру
	8.1.2.6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау
	8.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)
	8.1.2.9 таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау
	8.1.2.10 бақыланатын әрекеттерге, суреттерге үш-бес сөз сөйлем құрастыру
	2.1. Коммуникативтік мінез-құлық
8.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау	
8.2.1.3 сөйлеушіге қарау, сөйлеушіге қатысты заттарды атау	
8.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау	
8.2.1.5 әңгімелесушінің эмоционалдық жағдайын ажырату және айту	
8.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу	
8.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру	
8.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау	
8.2.1.9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру	
8.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру	
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	8.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне, жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау
	8.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу

	8.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу
	8.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалог ойнау
3.1. Оқу элементтері	8.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу
	8.3.1.2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша оқуын қадағалау
	8.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау
	8.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"
	8.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу
	8.3.1.6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкаларды таңдау
	8.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	8.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	8.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету
	8.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау
	8.3.1.11 сөздерден және мәтіндерден оқыған әріптерді, буындарды және сөзді табу
	8.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу
	8.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін, есімдіктерді білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу
	8.3.1.14 көмекші есімдерді оқу және оларды және оларды тиісті әрекеттермен және заттардың орналасуымен сәйкестендіру
	8.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу
	8.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу
	8.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу
	8.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"
	8.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"
	8.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу

3.2. Жазу элементтері	<p>8.3.2.7 өзінің атын сызылмаған қағазға, дәптерге жазу</p> <p>8.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру</p> <p>8.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу</p> <p>8.3.2.10 оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу</p> <p>8.3.2.11 компьютердің пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың, әрекеттер мен белгілердің аттарын теру</p> <p>8.3.2.12 телефон пернетақтасында қысқа хабарламалар теру</p>
4 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	<p>8.1.1.1 карама-қарсы дауысты және артикуляцияға жақын дауыссыз дыбыстарды ажырату</p> <p>8.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау</p> <p>8.1.1.3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тындау</p>
1.2. Сөйлеу	<p>8.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту</p> <p>8.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру</p> <p>8.1.2.3 көңілді такпақтарды, өлеңдерді (4-8 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту</p> <p>8.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру</p> <p>8.1.2.6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау</p> <p>8.1.2.7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды атау</p> <p>8.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)</p> <p>8.1.2.9 таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау</p> <p>8.1.2.10 бақыланатын әрекеттерге, суреттерге үш-бес сөз сөйлем құрастыру</p>
	<p>8.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау</p> <p>8.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау</p> <p>8.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау</p>

2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	<p>8.2.1.5 әңгімелесушінің эмоционалдық жағдайын ажырату және айту</p> <p>8.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу</p> <p>8.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру</p> <p>8.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау</p> <p>8.2.1.9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру</p> <p>8.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру</p>
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	<p>8.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне, жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау</p> <p>8.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу</p> <p>8.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу</p> <p>8.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалог ойнау</p>
3.1. Оқу элементтері	<p>8.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу</p> <p>8.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау елем</p> <p>8.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"</p> <p>8.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу</p> <p>8.3.1.6 берілген тақырыпқа сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>8.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>8.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>8.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету</p> <p>8.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау</p> <p>8.3.1.11 сөздерден және мәтіндерден оқыған әріптерді, буындарды және сөзді табу</p> <p>8.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу</p> <p>8.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін, есімдіктерді білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді оқу</p>

	8.3.1.14 көмекші есімдерді оқу және оларды және оларды тиісті әрекеттермен және заттардың орналасуымен сәйкестендіру
3.2. Жазу элементтері	8.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу
	8.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу
	8.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу
	8.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"
	8.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"
	8.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу
	8.3.2.7 өзінің атын сызылмаған қағазға, дәптерге жазу
	8.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру
	8.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу
	8.3.2.10 оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу
	8.3.2.11 компьютердің пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың, әрекеттер мен белгілердің аттарын теру

5) 9 сынып:

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	9.1.1.1 оқыған дыбыстар мен артикуляцияға жақын дауыссыз дыбыстарды ажырату
	9.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау
	9.1.1.3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау
	9.1.1.4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)
	9.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту
	9.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру
	9.1.2.3 көңілді тақпақтарды, өлеңдерді (4-10 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту

1.2. Сөйлеу	<p>9.1.2.4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту</p> <p>9.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру</p> <p>9.1.2.7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды атау</p> <p>9.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)</p> <p>9.1.2.10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау</p>
2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	<p>9.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау</p> <p>9.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау</p> <p>9.2.1.3 сөйлеушіге қарау, сөйлеушіге қатысты заттарды атау</p> <p>9.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау</p> <p>9.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу</p> <p>9.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру</p> <p>9.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау</p> <p>9.2.1.9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру</p> <p>9.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру</p>
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	<p>9.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау</p> <p>9.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу</p> <p>9.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу</p> <p>9.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалог ойнау</p>
	<p>9.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу</p> <p>9.3.1.2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша оқуын қадағалау</p> <p>9.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау</p> <p>9.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"</p> <p>9.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу</p>

3.1. Оқу элементтері	<p>9.3.1.6 тақырыптар бойынша сөздер бар карточкаларды жіктеу</p> <p>9.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>9.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>9.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету</p> <p>9.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау</p> <p>9.3.1.11 сөздерден және мәтіндерден оқыған әріптерді, буындарды және сөзді табу</p> <p>9.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу</p> <p>9.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін, есімдіктерді білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді</p> <p>9.3.1.14 көмекші есімдерді оқу және оларды және оларды тиісті әрекеттермен және заттардың орналасуымен сәйкестендіру</p>
3.2. Жазу элементтері	<p>9.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу</p> <p>9.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу</p> <p>9.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу</p> <p>9.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"</p> <p>9.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"</p> <p>9.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу</p> <p>9.3.2.7 өзінің атын және тегін сызылмаған қағазға, дәптерге жазу</p> <p>9.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру</p> <p>9.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу</p> <p>9.3.2.10 оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу</p> <p>9.3.2.12 телефон пернетақтасында қысқа хабарламалар теру</p>
2 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	<p>9.1.1.1 оқыған дыбыстар мен артикуляцияға жақын дауыссыз дыбыстарды ажырату</p> <p>9.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау</p>

	9.1.1.3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау
	9.1.1.4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)
1.2. Сөйлеу	9.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту
	9.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру
	9.1.2.3 көңілді тақпақтарды, өлеңдерді (4-10 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту
	9.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру
	9.1.2.6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау
	9.1.2.7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды атау
	9.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)
	9.1.2.10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау
2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	9.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау
	9.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау
	9.2.1.3 сөйлеушіге қарау, сөйлеушіге қатысты заттарды атау
	9.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау
	9.2.1.5 әңгімелесушінің эмоционалдық жағдайын ажырату және айту
	9.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру
	9.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау
	9.2.1.9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру
	9.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	9.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау
	9.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу
	9.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу
	9.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалог ойнау

3.1. Оқу элементтері	9.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу
	9.3.1.2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша оқуын қадағалау
	9.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау
	9.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"
	9.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу
	9.3.1.6 тақырыптар бойынша сөздер бар карточкаларды жіктеу
	9.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	9.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	9.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету
	9.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау
	9.3.1.11 сөздерден және мәтіндерден оқыған әріптерді, буындарды және сөзді табу
	9.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу
	9.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін, есімдіктерді білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді
	9.3.1.14 көмекші есімдерді оқу және оларды және оларды тиісті әрекеттермен және заттардың орналасуымен сәйкестендіру
3.2. Жазу элементтері	9.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу
	9.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу
	9.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу
	9.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"
	9.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"
	9.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу
	9.3.2.7 өзінің атын және тегін сызылмаған қағазға, дәптерге жазу
	9.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру

	9.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу
	9.3.2.10 оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу
	9.3.2.11 компьютердің пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың, әрекеттер мен белгілердің аттарын теру
3 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	9.1.1.1 оқыған дыбыстар мен артикуляцияға жақын дауыссыз дыбыстарды ажырату
	9.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау
	9.1.1.3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау
	9.1.1.4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)
1.2. Сөйлеу	9.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту
	9.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру
	9.1.2.3 көңілді тақпақтарды, өлеңдерді (4-10 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту
	9.1.2.4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту
	9.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру
	9.1.2.6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау
	9.1.2.7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды атау
	9.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)
	9.1.2.9 таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау
	9.1.2.10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау
	9.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау
	9.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау
	9.2.1.3 сөйлеушіге қарау, сөйлеушіге қатысты заттарды атау
	9.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау

2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	<p>9.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу</p> <p>9.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру</p> <p>9.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау</p> <p>9.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру</p>
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	<p>9.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау</p> <p>9.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу</p> <p>9.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу</p> <p>9.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалог ойнау</p>
3.1. Оқу элементтері	<p>9.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу</p> <p>9.3.1.2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша оқуын қадағалау</p> <p>9.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау</p> <p>9.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"</p> <p>9.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу</p> <p>9.3.1.6 тақырыптар бойынша сөздер бар карточкаларды жіктеу</p> <p>9.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>9.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету</p> <p>9.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау</p> <p>9.3.1.11 сөздерден және мәтіндерден оқыған әріптерді, буындарды және сөзді табу</p> <p>9.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу</p> <p>9.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін, есімдіктерді білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді</p> <p>9.3.1.14 көмекші есімдерді оқу және оларды және оларды тиісті әрекеттермен және заттардың орналасуымен сәйкестендіру</p>
	<p>9.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу</p> <p>9.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу</p>

3.2. Жазу элементтері	<p>9.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу</p> <p>9.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"</p> <p>9.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"</p> <p>9.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу</p> <p>9.3.2.7 өзінің атын және тегін сызылмаған қағазға, дәптерге жазу</p> <p>9.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру</p> <p>9.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу</p> <p>9.3.2.10 оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу</p> <p>9.3.2.11 компьютердің пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың, әрекеттер мен белгілердің аттарын теру</p> <p>9.3.2.12 телефон пернетақтасында қысқа хабарламалар теру</p>
4 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	<p>9.1.1.1 оқыған дыбыстар мен артикуляцияға жақын дауыссыз дыбыстарды ажырату</p> <p>9.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау</p> <p>9.1.1.3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау</p> <p>9.1.1.4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)</p>
1.2. Сөйлеу	<p>9.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту</p> <p>9.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру</p> <p>9.1.2.3 көңілді тақпақтарды, өлеңдерді (4-10 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту</p> <p>9.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру</p> <p>9.1.2.6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау</p> <p>9.1.2.7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды атау</p> <p>9.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)</p>

	9.1.2.9 таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау
	9.1.2.10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау
2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	9.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау
	9.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау седником
	9.2.1.3 сөйлеушіге қарау, сөйлеушіге қатысты заттарды атау
	9.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау
	9.2.1.5 әңгімелесушінің эмоционалдық жағдайын ажырату және айту
	9.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу
	9.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру
	9.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау
	9.2.1.9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру
	9.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	9.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау
	9.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу
	9.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу
	9.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалог ойнау
	9.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу
	9.3.1.2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша оқуын қадағалау
	9.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау
	9.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"
	9.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу
	9.3.1.6 тақырыптар бойынша сөздер бар карточкаларды жіктеу
	9.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау

3.1. Оқу элементтері	<p>9.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>9.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету</p> <p>9.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау</p> <p>9.3.1.11 сөздерден және мәтіндерден оқыған әріптерді, буындарды және сөзді табу</p> <p>9.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу</p> <p>9.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін, есімдіктерді білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді</p> <p>9.3.1.14 көмекші есімдерді оқу және оларды және оларды тиісті әрекеттермен және заттардың орналасуымен сәйкестендіру</p>
3.2. Жазу элементтері	<p>9.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу</p> <p>9.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу</p> <p>9.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу</p> <p>9.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"</p> <p>9.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"</p> <p>9.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу</p> <p>9.3.2.7 өзінің атын және тегін сызылмаған қағазға, дәптерге жазу</p> <p>9.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру</p> <p>9.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу</p> <p>9.3.2.10 оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу</p> <p>9.3.2.11 компьютердің пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың, әрекеттер мен белгілердің аттарын теру</p>

6) 10 сынып:

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	<p>10.1.1.1 оқыған дыбыстар мен артикуляцияға жақын дауыссыз дыбыстарды ажырату</p> <p>10.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау</p> <p>10.1.1.3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау</p>

	10.1.1.4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)
1.2. Сөйлеу	10.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту
	10.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, кимылмен, сөйлеммен жауап беру
	10.1.2.4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту
	10.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру
	10.1.2.6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау
	10.1.2.7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды атау
	10.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)
	10.1.2.10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау
2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	10.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау
	10.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау
	10.2.1.3 сөйлеушіге қарау, сөйлеушіге қатысты заттарды атау
	10.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау
	10.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу
	10.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру
	10.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау
	10.2.1.9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру
	10.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру
	2.2. Сөйлеу коммуникациясы
10.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу	
10.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу	
10.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалог ойнау	

3.1. Оқу элементтері	<p>10.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу</p> <p>10.3.1.2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша, сөздер мен сөйлемдер бойынша оқуын қадағалау</p> <p>10.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау</p> <p>10.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"</p> <p>10.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу</p> <p>10.3.1.6 тақырыптар бойынша сөздер бар карточкаларды жіктеу</p> <p>10.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>10.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>10.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету</p> <p>10.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау</p> <p>10.3.1.11 сөздерден және мәтіндерден оқыған әріптерді, буындарды және сөзді табу</p> <p>10.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу</p> <p>10.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін, есімдіктерді білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді</p> <p>10.3.1.14 көмекші есімдерді оқу және оларды және оларды тиісті әрекеттермен және заттардың орналасуымен сәйкестендіру</p>
3.2. Жазу элементтері	<p>10.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу</p> <p>10.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу</p> <p>10.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу</p> <p>10.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"</p> <p>10.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"</p> <p>10.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу</p> <p>10.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру</p> <p>10.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу</p>

	10.3.2.10 оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу
	10.3.2.12 телефон пернетақтасында қысқа хабарламалар теру
2 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	10.1.1.1 оқыған дыбыстар мен артикуляцияға жақын дауыссыз дыбыстарды ажырату
	10.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау
	10.1.1.3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау
	10.1.1.4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)
1.2. Сөйлеу	10.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту
	10.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру
	10.1.2.3 көңілді тақпақтарды, өлеңдерді (4-10 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту
	10.1.2.4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту
	10.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру
	10.1.2.6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау
	9.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)
	10.1.2.9 таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау
	10.1.2.10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау
	2.1. Коммуникативтік мінез-құлық
10.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау	
10.2.1.3 сөйлеушіге қарау, сөйлеушіге қатысты заттарды атау	
10.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау	
10.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу	
10.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру	

	10.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау
	10.2.1.9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру
	10.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	10.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау
	10.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу
	10.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу
	10.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалог ойнау
3.1. Оқу элементтері	10.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу
	10.3.1.2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша, сөздер мен сөйлемдер бойынша оқуын қадағалау
	10.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау
	10.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"
	10.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу
	10.3.1.6 тақырыптар бойынша сөздер бар карточкаларды жіктеу
	10.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	10.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	10.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету
	10.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау
	10.3.1.11 сөздерден және мәтіндерден оқыған әріптерді, буындарды және сөзді табу
	10.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу
	10.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін, есімдіктерді білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді
	10.3.1.14 көмекші есімдерді оқу және оларды және оларды тиісті әрекеттермен және заттардың орналасуымен сәйкестендіру
	10.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу

3.2. Жазу элементтері	<p>10.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу</p> <p>10.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу</p> <p>10.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"</p> <p>10.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"</p> <p>10.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу</p> <p>10.3.2.7 өзінің атын және тегін сызылмаған қағазға, дәптерге жазу</p> <p>10.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру</p> <p>10.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу</p> <p>10.3.2.10 оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу</p> <p>10.3.2.11 компьютердің пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың, әрекеттер мен белгілердің аттарын теру</p> <p>10.3.2.12 телефон пернетақтасында қысқа хабарламалар теру</p>
3 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	<p>10.1.1.1 оқыған дыбыстар мен артикуляцияға жақын дауыссыз дыбыстарды ажырату</p> <p>10.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау</p> <p>10.1.1.3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау</p> <p>10.1.1.4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)</p>
1.2. Сөйлеу	<p>10.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту</p> <p>10.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, қимылмен, сөйлеммен жауап беру</p> <p>10.1.2.3 көңілді тақпақтарды, өлеңдерді (4-10 жол) қимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту</p> <p>10.1.2.4 өлеңдерді тыңдау кезінде олардың аяқталуын түгел айту</p> <p>10.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру</p> <p>10.1.2.6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау</p>

	<p>10.1.2.7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды атау</p> <p>9.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)</p> <p>10.1.2.9 таныс заттар мен әрекеттерді, заттардың белгілерін білу және атау</p> <p>10.1.2.10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау</p>
2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	<p>10.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау</p> <p>10.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау</p> <p>10.2.1.3 сөйлеушіге қарау, сөйлеушіге қатысты заттарды атау</p> <p>10.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау</p> <p>10.2.1.5 әңгімелесушінің эмоционалдық жағдайын ажырату және айту</p> <p>10.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру</p> <p>10.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау</p> <p>10.2.1.9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру</p> <p>10.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру</p>
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	<p>10.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау</p> <p>10.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу</p> <p>10.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу</p> <p>10.2.2.4 өзінің ойындағы рөлін атаумен рөлдік диалог ойнау</p>
	<p>10.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу</p> <p>10.3.1.2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша, сөздер мен сөйлемдер бойынша оқуын қадағалау</p> <p>10.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау</p> <p>10.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"</p> <p>10.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу</p>

3.1. Оқу элементтері	<p>10.3.1.6 тақырыптар бойынша сөздер бар карточкаларды жіктеу</p> <p>10.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>10.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау</p> <p>10.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету</p> <p>10.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау</p> <p>10.3.1.11 сөздерден және мәтіндерден оқыған әріптерді, буындарды және сөзді табу</p> <p>10.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу</p> <p>10.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін, есімдіктерді білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді</p> <p>10.3.1.14 көмекші есімдерді оқу және оларды және оларды тиісті әрекеттермен және заттардың орналасуымен сәйкестендіру</p>
3.2. Жазу элементтері	<p>10.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу</p> <p>10.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу</p> <p>10.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу</p> <p>10.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"</p> <p>10.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу</p> <p>10.3.2.7 өзінің атын және тегін сызылмаған қағазға, дәптерге жазу</p> <p>10.3.2.8 карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру</p> <p>10.3.2.9 әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу</p> <p>10.3.2.10 оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу</p> <p>10.3.2.11 компьютердің пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың, әрекеттер мен белгілердің аттарын теру</p>
4 тоқсан	
1.1. Сөйлеуді түсіну	<p>10.1.1.1 оқыған дыбыстар мен артикуляцияға жақын дауыссыз дыбыстарды ажырату</p> <p>10.1.1.2 ойын әрекеттерін, дыбыстық сигнал жаттығуларын, қимылмен, сөзбен айтқанда, екі-үш сөзден тұратын ауызша нұсқауларды орындау</p> <p>10.1.1.3 өлеңдер, ертегілер, әңгімелер тыңдау</p>

	10.1.1.4 педагог шығарған әртүрлі сөйлеу интонацияларын тыңдау (көңілді тақпақтар, өлеңдер, әңгімелер, ертегілер)
1.2. Сөйлеу	10.1.2.1 ойын жағдайлары мен жаттығуларда дауысқа еліктеуді, буындарды, сөздер мен сөз тіркестерін ауызша нұсқауларға сәйкес айту
	10.1.2.2 тыңдалған сөйлемнің (мәтіннің, ертегінің) мазмұны бойынша сұрақтарға сөзбен, кимылмен, сөйлеммен жауап беру
	10.1.2.3 көңілді тақпақтарды, өлеңдерді (4-10 жол) кимылдарды, иллюстрацияларды қолдана отырып, еске түсірумен айту
	10.1.2.5 ертегінің, әңгіменің мазмұнын мұғалімнің сұрағы бойынша қайталап айтып беру
	10.1.2.6 өмірлік жағдайларды, диалогтарды ойнау
	10.1.2.7 фотоларда, суреттерде бейнеленген заттарды атау
	9.1.2.8 суреттегі тақырыпты білу және атау (түрлі-түсті сурет-иллюстрация, суреттің көлеңкесі, контурлық сурет, заттың фрагменті бойынша)
	10.1.2.10 таныс тақырыптар туралы 3-5 қысқа сипаттамалық сөйлем құрау
2.1. Коммуникативтік мінез-құлық	10.2.1.1 айналасындағылармен өз бетінше байланыс жасау
	10.2.1.2 әңгімелесушімен көру байланысын сақтау
	10.2.1.3 называть предметы, действия и качества относящиеся к говорящему
	10.2.1.4 ересек адаммен және құрдастарымен сөйлесуде қашықтық пен кезектілікті сақтау
	10.2.1.5 әңгімелесушінің эмоционалдық жағдайын ажырату және айту
	10.2.1.6 әңгімелесушімен сәлемдесу және ым-ишара, сөз, іс-әрекет арқылы қоштасу
	10.2.1.7 өзіне назар аударту және дыбыспен, сөзбен, сөз тіркесімен келісімді (келіспеушілікті) білдіру
	10.2.1.8 ым-ишараны, пиктограмманы, сөздерді, сөз тіркестерін қолдана отырып, көмек сұрау
	10.2.1.9 көрсету ым-ишарасымен, суретпен, сөзбен, сөз тіркесімен өз тілектерін білдіру
	10.2.1.10 ым-ишараны, сөздерді, әрекеттерді қолдану арқылы ризашылық білдіру
2.2. Сөйлеу коммуникациясы	10.2.2.1 өзін атау және өзінің есіміне, тегіне жауап беру, ересектерді атымен және әкесінің атымен атау
	10.2.2.2 ойын коммуникативтік жағдайларына қатысу
	10.2.2.3 таныс ертегілерді, сценарийлерді драмалау ойындарына қатысу

	10.2.2.4 разыгрывать ролевые диалоги с названием своей игровой роли
3.1. Оқу элементтері	10.3.1.1 кітаптарды, журналдарды қарау, аталған заттарды, әрекеттер мен белгілерді табу
	10.3.1.2 беттерді мұқият парақтау, мұғалімнің иллюстрация бойынша, сөздер мен сөйлемдер бойынша оқуын қадағалау
	10.3.1.3 мұғаліммен бірге тақырыптық кітапшалар жасау
	10.3.1.4 оқушының өмірі мен оқиғаларын бейнелейтін фотосуреттер бар жеке альбом жасау және "оқу"
	10.3.1.5 өзінің аты, басқа сыныптастарының аттары бар карточкаларды білу
	10.3.1.6 тақырыптар бойынша сөздер бар карточкаларды жіктеу
	10.3.1.7 іс-әрекетті білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	10.3.1.8 заттардың белгілерін білдіретін сөздер бар карточкаларды таңдау
	10.3.1.9 оқитын әріпті білу және көрсету
	10.3.1.10 оқыған әріптер бар карточкаларды көрсету бойынша сөздермен, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулар бойынша таңдау
	10.3.1.11 сөздерден және мәтіндерден оқыған әріптерді, буындарды және сөзді табу
	10.3.1.12 үлгі бойынша қиылған әліппеден буындар, сөздер құрастыру, содан кейін сөзді оқу
	10.3.1.13 затты, іс-әрекетті, заттың қасиетін, есімдіктерді білдіретін сөздерді және олармен сөйлемдерді
	10.3.1.14 көмекші есімдерді оқу және оларды және оларды тиісті әрекеттермен және заттардың орналасуымен сәйкестендіру
3.2. Жазу элементтері	10.3.2.1 әртүрлі беттерге әріптер жазу
	10.3.2.2 таныс әріптердің суреттерін трафареттер мен шаблондар бойынша дөңгелектеп сызу
	10.3.2.3 әріпті контур мен нүктелер бойынша жазу
	10.3.2.4 нүктелерді ауызша нұсқауларға сәйкес берілген бағытта заттың контуры бойынша "жазу"
	10.3.2.5 тік және көлденең түзу және қисық сызықтарды қағаз парағына нүктелермен және нүктелі сызықтармен "жазу"
	10.3.2.6 сызылмаған қағазға әріптерді еліктеу бойынша, үлгі бойынша жазу
	10.3.2.7 өзінің атын және тегін сызылмаған қағазға, дәптерге жазу

10.3.2.8	карточкалардан сөздерді кітапшаларға көшіру
10.3.2.9	әріптерді сызылмаған А4 қағазға, дәптерге айту бойынша жазу
10.3.2.10	оқыған әріптерді, буындарды сөздерден, мәтіндерден табу және дөңгелектеп сызу
10.3.2.11	компьютердің пернетақтасында өз атын, жақындарының аттарын, таныс заттардың, әрекеттер мен белгілердің аттарын теру
10.3.2.12	телефон пернетақтасында қысқа хабарламалар теру

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 535-қосымша

Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Санау" оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрықтарымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Санау" оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі - Бағдарлама) "Білім туралы" Заңының 19-бабының 1 тармағына сәйкес әзірленген.

2. Бағдарламаның мақсаты: білім алушыларда тұрмыстық жағдайларда, шаруашылық-еңбек қызметінде және қоршаған пәндік және әлеуметтік ортада бағдарлау үшін қажетті қарапайым есептеу-санау дағдыларын қалыптастыру.

3. Бағдарламаның оқу міндеттері:

1) сандық түсініктер мен ұғымдарды жетілдіру (шамалар, сандық, кеңістіктік, уақыттық, заттардың ауырлығы туралы);

2) қол жетімді есептеу және санау әрекеттерін қалыптастыру және жетілдіру;

3) алынған дағдылар және икемдерін өмірлік жағдайларда қолдануға үйрету.

4. Бағдарламаның түзету-дамыту міндеттері:

1) көру, есту, жанасу-қимылды қабылдауды, көрнекі-тиімді ойлауды, зейінді, өзін-өзі бақылауды дамытуға ықпал ету;

2) танымдық белсенділікті қолдау, дербестікті, жауапкершілікті қалыптастыру;

3) еңбекқорлыққа, шыдамдылыққа, басталған істі аяқтай білуге тәрбиелеу;

4) көз мөлшерін және бұлшық ет сезімдерін, моторлық ептілігін, дәлдігін дамыту;

5) сабаққа деген қызығушылықты, жағымды эмоционалды-жеке қасиеттерді дамыту ; басқа білім алушылармен және ересектермен өзара іс-қимыл және ынтымақтастық қабілеттерін дамыту.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдері

5. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға оқытудың негізгі мазмұны өмірлік дағдылар, қарапайым еңбек дағдылары, әлеуметтік қолайлы мінез-құлық дағдылары болып табылады, оларды игеру білім алушылардың әдеттегі тұрмыстық жағдайларда көмекке деген қажеттілігін азайтуға көмектеседі. Академиялық білімді қалыптастыру саласында білім алушыларда танымдық іс-әрекеттің мақсатты әдістерін қалыптастырудағы айқын қиындықтарға байланысты мүмкіндіктердің шағын ресурсы байқалады.

6. Оқу үдерісін ұйымдастыру кезінде мыналарды ескеру қажет:

1) ұжымдық оқыту жағдайында білім алушылардың танымдық белсенділігінің төмендігі;

2) алдыңғы жұмыста қолданылатын педагогтің көмегін ынталандыратын бағыттаушыға әлсіз реакция;

3) сөйлеудің коммуникативтік, реттеуші, жоспарлаушы функцияларының айқын дамымауы;

4) қалыптасатын дағдыларды автоматтандырудың қиындықтары.

7. Қарапайым математикалық ұғымдар, санау және есептеу дағдылары дерексіз сипатта және оларды игеру білім алушылардан күрделі ақыл-ой әрекеттері жүйесін орындауды талап етеді. Білім алушылардың зияткерлік іс-әрекетінің терең дамымауы оларды игеруде елеулі қиындықтар туғызады. Бағдарламаның мазмұны, ең алдымен, обілім алушылардың практикалық іс-әрекетін, көрнекі және тиімді ойлауын, өмірлік дағдыларын дамыту құралы ретінде қарастырылады.

8. Оқу үдерісінде педагогтың іс-әрекетіне еліктеу, үлгі бойынша жұмыс істеу, ересектер мен балалармен ынтымақтастық қабілеті қолданылады.

9. Оқыту үдерісі арнайы педагогика қағидаттарына негізделген және білім алушылардың өзіндік белсенділігін, барынша мүмкін болатын бастамасы мен дербестігін дамытуға бағытталған.

10. Педагог білім алушылардың бірегей ерекшеліктерін сақтай отырып, жеке қарқынмен даму құқығын құрметтейді; өзгермелі мүмкіндіктерді үнемі зерттейді, білім беру қажеттіліктерін бағалайды, білім алушылардың дағдыларын дамыту және игерудегі минималды ілгерілеулерді тіркейді. Кез-келген прогресс оқуда оң нәтиже ретінде қарастырылады.

11. Педагогтер осы бағдарламадан әрбір оқушы үшін қолжетімді оқу мазмұнын, сондай-ақ білім алушылардың жеке мүмкіндіктері мен жетістіктерін ескере отырып,

оқыту әдістерін, нысандарын, құралдарын дербес таңдайды. Білім алушылардың мүмкіндіктері мен жетістіктерін педагогтар тұрақты негізде зерделейді.

12. Оқу-тәрбие үдерісі білім алушыларды оқытудың барлық кезеңінде пәндік іс-әрекетте құрылады. Пәндік ортаны құру кезінде келесі ережелер орындалады:

1) білім және дағдыларды жаңа жағдайға көшірудің елеулі қиындықтарына байланысты осы дағдылар пайдаланылатын жағдайға барынша жақын жағдайда іскерліктер және дағдыларды қалыптастыру;

2) пәндік-дамытушы орта білім алушылардың психологиялық физиологиялық ерекшеліктері мен қажеттіліктерін ескере отырып ұйымдастырылады: жұмыс қалпын, қызмет түрін өзгерту, демалу мүмкіндігі қамтамасыз етіледі;

3) сабақтарды дидактикалық жабдықтау бір сынып білім алушыларының бағдарламаның оқу материалын игеру мүмкіндіктеріндегі елеулі айырмашылықтарды ескереді;

4) сабақтардың дидактикалық жарақтандырылуы білім алушылардың мүмкіндіктерінің өзгеруіне сәйкес өзгереді.

13. Бағдарламаның мазмұны концентрация қағидасына сәйкес құрылымдалған. Оқу материалының қайталануы білім алушыларда қалыптасатын дағдыларды автоматтандыруды қамтамасыз етеді, қалыптасқан дағдыларды ұмытып кетудің және жоғалтудың алдын алады.

14. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға сөйлеуді дамытуда (оның болмауына дейін) және қарым-қатынаста айқын қиындықтар бар. Әрбір нақты жағдайда бар проблемалар педагогикалық құралдармен өтеледі.

15. Бағдарлама материалында сөйлеуді түсінуді дамыту, ауызша және балама қарым-қатынас құралдарын қалыптастыру, білім алушылардың көрнекі және тиімді ойлауын дамыту бойынша дәйекті жұмыс құрылуда. Педагог тарапынан білім алушылардың өз қызметі мен іс-әрекетін сөйлеу сүйемелдеуі мөлшерленген және түсінуге қолжетімді болуы тиіс.

16. Оқыту үдерісі тек мазмұнды ғана емес, сонымен қатар ұйымдастырушылық формаларды да қатаң реттеуді қарастырмайды.

17. Оқу сабағын ұйымдастыру кезінде жеке жұмысты жеке қарқынмен орындау, педагогтің жеке көмегін алу үшін жағдайлар қамтамасыз етіледі. Оқу іс-әрекетін ұйымдастырудың фронтальды әдістері мөлшерленген, қысқа мерзімде қолданылады.

18. Білім алушыларға сабақ барысында сынып бөлмесінде еркін қозғалуға, оқу тапсырмаларын үстел басында, кілемде, тұрып, сыныптастарымен бірлесіп немесе сыныптастарының жұмысын бақылап отыруға мүмкіндік беріледі.

19. М.Монтессоридің педагогикалық жүйесін арнайы дайындалған пәндік дамытушы ортада басқа арнайы педагогикалық әдістер мен технологиялармен бірге қолдану ұсынылады.

20. Білім алушылардың сандық көріністерін бекіту үшін Монтессори материалдары қолданылады: "Қызғылт мұнара", "Қоңыр баспалдақ", "Қызыл штангалар", "Кірістірілген цилиндрлері бар блоктар", "Түрлі-түсті цилиндрлер", "Салмақ тақтайшалары", "Кірістірілген қораптар", "Геометриялық денелер", "Геометриялық комод", "Геометриялық пазлар", "Конструктивті үшбұрыштар", "Металл кірістіру рамкалары"; Фребельдің дидактикалық материалдары, Кюизенер таяқшалары, Дьенештың логикалық блоктары, Коос текшелері, сусымалы заттар, су, нақты заттар (ыдыс-аяқ, ас құралдары, киім, аяқ киім, ойыншықтар, оқу заттары), өнеркәсіптік жолмен жасалған дидактикалық материалдар, үстел ойындары (геометриялық, математикалық лото, домино) және педагог өзі дайындаған дидактикалық материалдар.

21. Есептеу дағдыларын қалыптастыру үшін Монтессори материалдары қолданылады: "Сандық штангалар", "Түсініксіз сандар", "ВеретҰна", "Кіші және үлкен шоттар", "Сандар мен чипстер", "Үстел үсті сандық штангалар", "Сеген тақталары", Нумикон дидактикалық құралы, "Дидактикалық тасбақа", санау таяқшалары, абактар, тік шоттар, сандық фигуралар, санауға арналған ұсақ заттар (көлемді және жазықтық), табиғи материал (емен, талшын, бұршіктер, қиыршық тастар, жаңғақтар, қабықтар), ойыншықтар, тақырыптық суреттер, "сандық баспалдақ", сандар және математикалық белгілер кассасы, нақты заттар (ыдыс-аяқ, ас құралдары, киім, аяқ киім, ойыншықтар, оқу заттары).

22. Оқытуда білім алушылардың ойын және практикалық іс-әрекеттеріне үлестелген ауызша оқыту әдістерін шектеулі қолдана отырып, ойын, практикалық және көрнекі әдістер қолданылады.

23. Білім алушыларға дидактикалық ойындар, өмірлік жағдайларды драмалау ойындары ұсынылады. Ойындарды өткізу кезінде белгілі бір қарқынмен жүру керек, ойын жаттығуларын білім алушыларға арналған сұрақтармен қанықтырмау керек. Білім алушыларды педагог және сыныптастарының іс-әрекеттерін бақылауға, сыныптастарының жауаптарын тыңдауға, жалпы ойынға қатысу кезегін күтуге үйрету керек.

24. Сыныптағы сабақтар экскурсиялармен, мектептің басқа бөлмелерінде де, одан тыс жерлерде де (дүкен, пошта, саябақ, спорт алаңы, табиғи бұрыш, кітапхана) өткізілетін бақылаулармен ауысады. Пәнаралық байланыстар "Сөйлеуді дамыту және коммуникация", "Адам және әлем", "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдар", "Бейнелеу өнері", "Кәсіп", "Шаруашылық еңбек" пәндерімен белгіленеді.

25. Бағдарламада оқу пәнінің мазмұнын анықтау үшін нұсқаулық ретінде қызмет ететін және сынып білім алушылары үшін жеке оқу бағдарламаларын құру кезінде педагог басшылыққа алатын оқу мақсаттарының жүйесі тұжырымдалған.

26. Жеке білім беру бағдарламалары білім алушының алдыңғы кезеңіндегі (жарты жылдық) оқу жетістіктерін талдау негізінде әрбір жартыжылдық үшін құрастырылады. Оқыту процесінде қажет болған жағдайда жеке бағдарламаның мазмұны түзетіледі.

Білім алушыға сабаққа арналған оқу мақсаттарын таңдағанда, оларды нақтылауға, бірнеше бөлікке бөлуге болады.

27. Бағдарламаның мазмұны ұсынымдық сипатта берілген. Педагог сыныптағы әрбір оқушының мүмкіндіктері мен нақты жетістіктеріне сәйкес оқудың мазмұны мен қарқынына кез келген өзгерістер енгізуге құқылы: оқу қарқынын тездетуге; оқу материалын қиындатуға немесе керісінше; дағдыларды бекіту үшін көбірек уақытты жоспарлауға; оқушының түсінуіне қолжетімсіз немесе оқудың алдыңғы кезеңдерінде қол жеткізген жеке білім беру мақсаттарын (мысалы, "Санға дейінгі ұғымдар" бөлімінен) алып тастауға.

28. Білім алушылардың жетістіктерін бағалау үшін сипаттамалық бағалау пайдаланылады, ол білім алушының жетістіктерінің сапалық көрсеткіші болып табылады. Жеке оқу бағдарламасына сәйкес іскерліктер мен дағдыларды қалыптастырудың табыстылығы туралы бағалау пайымдаулары жеке бағдарламаның тиісті бағанында тіркеледі.

29. Білім алушылардың жетістіктерін сипаттау кезінде, дағдыларды меңгерудің дербестік дәрежесі міндетті түрде көрсетіледі: дербес, ауызша нұсқау бойынша, үлгі бойынша, еліктеу бойынша, педагогпен бірлескен іс-қимылдардың көмегімен (яғни, дағдыны жүзеге асыруға қажетті мұғалім көмегінің түрлері сипатталады).

3-тарау. "Санау" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

Параграф 1. "Санау" оқу пәнінің мазмұны

30. "Санау" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі келесіні құрайды:

- 1) 5-сыныпта-аптасына 4 сағат, оқу жылында 136 сағат;
- 2) 6-сыныпта-аптасына 4 сағат, оқу жылында 136 сағат;
- 3) 7-сыныпта-аптасына 4 сағат, оқу жылында 136 сағат;
- 4) 8-сыныпта-аптасына 4 сағат, оқу жылында 136 сағат;
- 5) 9-сыныпта-аптасына 4 сағат, оқу жылында 136 сағат;
- 6) 10 - сыныпта-аптасына 4 сағат, оқу жылында 136 сағат.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі "Қазақстан Республикасының бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 болып тіркелген) бекітілген үлгілік оқу жоспарына байланысты болады.

31. "Санау" оқу пәнінің базалық мазмұны келесі бөлімдерді қамтиды:

- 1) "Санға дейінгі ұғымдар";
- 2) "Сандар және шамалар";
- 3) "Арифметикалық әрекеттер және есептер";
- 4) "Көрнекі геометрияның элементтері".

32. "Санға дейін ұғымдар" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) заттардың, объектілердің шамасы мен саны туралы түсініктер;
- 2) заттардың ауырлығы туралы түсініктер;
- 3) кеңістіктік-уақытты түсініктер.

33. "Сандар және шамалар" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) сандар және санау;
- 2) шамаларды өлшеу.

34. "Арифметикалық әрекеттер және есептер" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) жиындар мен сандарды қосу және азайту;
- 2) практикалық есептер (драмаландыру есептері, иллюстрациялау есептері).

35. "Көрнекі геометрияның элементтері" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) геометриялық денелер және фигуралар;
- 2) геометриялық фигураларды құрастыру және бейнелеу (салу).

36. 5 - сыныпқа арналған "Санау" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) санға дейін ұғымдар. Заттардың, объектілердің шамасы мен саны туралы түсініктер. Екі затты көзбен салыстыру әдісімен шамасының белгілері бойынша, қатар қою немесе бір-біріне қою әдісімен, қолмен сезіну тәсілімен салыстыру: "үлкен-кішкентай", "биік-аласа", "қалың-жұқа", "ұзын-қысқа", "кең – тар", "терең-таяз". "Ұзындығы/ені/биіктігі, қалыңдығы, өлшемі бойынша қандай?" деген сұрақтарға жауап : Заттарды шамасы бойынша топтастыру. 5-10 затты шамасы бойынша ретке келтіру (ұзындығы, ені, биіктігі, шамасы, қалыңдығы бойынша). Екі затты шаманың 2 белгісі бойынша салыстыру: "ұзын және қалың" – "қысқа және жұқа". Ойындық, тұрмыстық, қарапайым еңбек қызметіндегі заттардың мөлшерін есепке алу.

Екі топтағы заттардың санын жүйпен салыстыру тәсілімен (әдісімен) салыстыру: "сонша", "саны қанша болса, сонша", "бірдей", "саны жағынан бірдей" "көп", "аз". Салыстыру нәтижелері бойынша "Қанша?" деген сұраққа жауап. "Жетіспейтіндерді" қосу, "артық" заттарды алып тастау арқылы салыстырылатын екі топтағы заттардың санын теңестіру. Ойындық, өмірлік, қарапайым еңбек қызметіндегі заттар топтарының сандық сипаттамаларын есепке алу. Бірдей ыдыстардағы сұйық (су, шырын, шай, сүт) және сусымалы заттардың (күм, тұз, жарма) мөлшерін көзбен көру әдісімен салыстыру.

Бұлшық ет сезімдерін, шыныаяқ таразыларын қолдана отырып, ауырлық дәрежесі бойынша екі затты салыстыру. Ауырлығымен салыстырған кезде екі заттың әрқайсысының қасиеттерін атау. Заттарды ауырлық дәрежесі бойынша топтастыру (ауыр/жеңіл).

Өзіне қатысты заттарды (ойыншықтарды) жақын кеңістікке орналастыру: "алыс, жақын, маңында, жоғарыда, төменде, өзіңнің алдында (өз алдына), өзіңнің артыңда" көрсетілім бойынша, үлгі бойынша, ауызша нұсқау бойынша. Бір-біріне қатысты екі, үш затты орналастыру: "алдына, артына, арасына, ішіне, үстіне, астына" көрсетілім бойынша, үлгі бойынша, ауызша нұсқау бойынша.

Бірнеше заттарды (ойыншықтарды) бір, екі, бірнеше қатарға орналастыру. Бақылау және орналасу тәртібін атау: "шеткі, бірінші, соңғы, арасындағы". Көрнекі үлгі бойынша жүру тәртібін, қатардағы заттардың кезектесу тәртібін (моншақтар, мозаика) жаңғырту. Ойындық, өмірлік, қарапайым еңбек қызметінде талап етілетін тәртіпті қолдану. Фланелеграфта, магниттік тақтада белгілі бір кеңістіктік орналасуда (ортасында, үстінде, астында, оң жақта, сол жақта) шығармашылық жеке және топтық жұмыстарды орындау кезінде жазықтық кескіндерді орналастыру.

Өз өміріндегі оқиғаларды байланыстыру, ойындық, қарапайым еңбек әрекеттерін, режимдік сәттерді "алдымен – кейін", "қазір – сосын", "кеше", "бүгін", "ертең", "таңертең", "күндіз", "кешке", "түнде" сөздерімен орындау. Фотосуретте күннің бөліктеріне тән өз іс-әрекетін тану: таң, күн, кеш, түн. "Қашан ...?" сұрағына жауап. Педагогпен бірге иллюстрациялық материалды (визуалды кестені) қолдана отырып, күн ішінде сабақта өз іс-әрекеттерін жоспарлау.

Аптадағы күндердің атаулары мен реттілігімен практикалық танысу. Жыртылатын күнтізбе мен табель күнтізбесін пайдалану тәсілін бақылау;

2) сандар және шамалар. Реті бойынша 1-ден 10-ға дейінгі сандық сандарды атау. 1-ден 10-ға дейінгі реттік сандарды атау. заттарды алдын-ала қатарға қоюмен, әр затқа қол тигізумен, әр затты саусақпен көрсетумен топтағы 10 шегіндегі заттарды санау. Шотты қолдана отырып, көп заттан 1-10 затты бөліп алу, заттардың бөлінген санының айналасында қолдың айналмалы қозғалысын орындау және "Қанша?" деген сұраққа жауап ретінде қорытынды санды атау. Заттар санының саусақтардың санына қатынастыру.

Сандарды (кассада болу) 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 және 10 сандары үлгі бойынша, атауы бойынша, көлемді үлгілерді, өрескел сандарды сезіну тәсілі бойынша тану. Пластикалық материалмен (ермексаз, саз, қамыр) сандарды модельдеу. Сандардың контурлық кескінін бояу, көлеңкелеу, бастырып жазу.

Цифрларды саусақпен құмға, жармаға, бормен тақтаға, қарындашпен, фломастермен, қаламмен таза қағазға, үлкен торға үлгі бойынша, контур бойынша білім алушыға ыңғайлы әдіспен жазу.

Санның (сөздің), заттардың (жиындардың) санының қатынасы, сандардың көмегімен санның жазылуы. 1-ден 10-ға дейінгі сандар тізбегін сандық қатарға, жадыға сүйене отырып атау. Заттар топтарын жұптық қатынас әдісімен салыстыру.

Жиынтықтардың ыдырауы 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 екі топқа арналған заттар, содан кейін екі кіші санның құрамын әртүрлі тәсілдермен жазу. Ойын барысында, тұрмыстық жағдайларда, қарапайым еңбек қызметінде, режимдік сәттерде санау дағдыларын қолдану.

Шамалар. 1 тг, 2 тг, 5 тг, 10 тг монеталарын үлгі бойынша, атауы бойынша, сыртқы түрі бойынша тану. "Дүкен" ойынында монеталарды пайдалану.

Сұйықтықтың, сусымалы заттардың мөлшерін шартты өлшемдермен (қасықпен, стаканмен, шыныаяқпен) көрсетілім бойынша, үлгі бойынша, ауызша нұсқау бойынша өлшеу. Көрсетілім бойынша, үлгі бойынша, ауызша нұсқау бойынша заттың ұзындығы бойынша шартты өлшемді төсеу. Зерттелетін сан шегінде сұйықтықтың, сусымалы заттың мөлшерін өлшеу, заттың ұзындығын өлшеу үшін пайдаланылған шартты өлшемдердің (шаралардың) санын есептеуді жүзеге асыру (Монтессори-материалдардың қызыл-көк штангаларын пайдалана отырып). Сұйықтықтың, сусымалы заттың мөлшерін өлшеу, заттың ұзындығын өлшеу үшін қолданылатын шартты шаралар санын 1-ден 10-ға дейінгі сандармен белгілеу;

3) арифметикалық әрекеттер және есептер. Көрсетілім бойынша заттардың санын көбейту және азайту (заттарды қосу, заттардың бір бөлігін алып тастау), ауызша нұсқау бойынша өз бетінше: "Көп жаса/аз жаса". Заттар, сұйықтықтар мен сусымалы заттар санының ұлғаю жағдайын "+" (қосу) белгісімен, "-" (азайту) белгісімен мөлшердің азаю жағдайын, ойын жағдайларында "=" (тең) белгісімен заттар, сұйықтықтар мен сусымалы заттар санының тең болу жағдайын белгілеу.

Педагогпен бірлескен іс-әрекетте 10 шегінде "+" (қосу), "-" (азайту), "=" (тең) белгілерін қолдана отырып, пәндік-практикалық іс-әрекеттің іздерін қосу және азайту үшін мысалдар жасау, еліктеу, үлгі, ауызша нұсқаулық бойынша. Ашық нәтижелерімен арифметикалық есеп-драматизациялар. Ашық нәтижемен 10 шегінде заттар санының өзгеруімен (ұлғаюы, азаюы) педагогтің заттық жағдайды ойнауы (драмаландыру). Білім алушының, педагогтің іс-әрекетіне еліктеуі бойынша ойын әрекеттерін орындау, заттардың санын 10-ға өзгерту, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулық бойынша ("4 қызыл шеңбер ал. Тағы 1 сары шеңберді ал"). Педагогтың сұрағына жауап: "Қанша болды (қалды)?" Заттарды қайта санау арқылы сұраққа жауап табу. 10 шегінде "+" (қосу), "-" (азайту), "=" (тең) белгілерін пайдалана отырып, драмаландыру жолы бойынша қосуға және азайтуға мысалдар жасау;

4) көрнекі геометрияның элементтері. Геометриялық денелер мен фигуралар. Геометриялық денелердің модельдерін (шар, текше, кесек) үлгі бойынша, атауы бойынша, визуалды үлгі бойынша, жанасу арқылы тану. Суреттердегі, фотосуреттердегі текше, кесек, шар суреттерін тану. Өз сөзінде геометриялық денелердің атауларын (текше, кесек, шар) қолдану. Геометриялық фигураларды тану және атау: шеңбер, шаршы, сопақ, үшбұрыш, тіктөртбұрыш. Геометриялық фигуралардың модельдерін түсі, пішіні, өлшемі бойынша топтастыру. Геометриялық фигураларды тану және атау: нүкте, түзу сызық, қисық сызық, шеңбер.

Геометриялық фигураларды құрастыру және бейнелеу (салу): геометриялық пазлдарды жинау, жақтауларға салымшаларды салу. Геометриялық фигуралардың модельдерін, құрылымдық үшбұрыштарды (Монтессори) көрсетілім бойынша, үлгі бойынша, жеке өз ойы бойынша құрастыру үшін пайдалану. Нүктелерді, түзулерді, қисық сызықтарды, шеңберлерді, квадратты, үшбұрышты, тіктөртбұрышты үлгі

бойынша, атауы бойынша құмда, жармада саусақпен, тақтада бормен, фломастермен, қаламмен, қарындашпен қағазға модельдеу. Сызғыштың көмегімен түзу сызықты сызу. Сызғышты пайдаланып берілген төбелер бойымен квадрат, тіктөртбұрыш, үшбұрыш салу. Шеңбердің, сопақшаның, шаршының, үшбұрыштың, тіктөртбұрыштың үлгісі мен трафареті бойынша бастырып сызу. Алынған пішін контурының ішін штрихтеу. Геометриялық фигуралардың модельдерін контур бойымен кесу, оларды аппликация үшін қолдану және жобалау үшін қолдану.

37. 6-сыныпқа арналған "Санау" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) санға дейін ұғымдар. Заттардың, объектілердің шамасы мен саны туралы түсініктер. Екі затты көзбен салыстыру әдісімен шамасының белгілері бойынша, қатар қою немесе бір-біріне қою әдісімен, қолмен сезіну тәсілімен салыстыру: "үлкен-кішкентай", "биік-аласа", "қалың-жұқа", "ұзын-қысқа", "кең – тар", "терең-таяз". "Ұзындығы/ені/биіктігі, қалыңдығы, өлшемі бойынша қандай?" деген сұрақтарға жауап : Заттарды шамасы бойынша топтастыру. 5-10 затты шамасы бойынша ретке келтіру (ұзындығы, ені, биіктігі, шамасы, қалыңдығы бойынша). Екі затты шаманың 2 белгісі бойынша салыстыру: "ұзын және қалың" – "қысқа және жұқа". Ойындық, тұрмыстық, қарапайым еңбек қызметіндегі заттардың мөлшерін есепке алу.

Екі топтағы заттардың санын жұппен салыстыру тәсілімен (әдісімен) салыстыру: "сонша", "саны қанша болса, сонша", "бірдей", "саны жағынан бірдей" "көп", "аз". Салыстыру нәтижелері бойынша "Қанша?" деген сұраққа жауап. "Жетіспейтіндерді" қосу, "артық" заттарды алып тастау арқылы салыстырылатын екі топтағы заттардың санын теңестіру. Ойындық, өмірлік, қарапайым еңбек қызметіндегі заттар топтарының сандық сипаттамаларын есепке алу. Бірдей ыдыстардағы сұйық (су, шырын, шай, сүт) және сусымалы заттардың (құм, тұз, жарма) мөлшерін көзбен көру әдісімен салыстыру.

Бұлшықет сезімдерін, шыныаяқ таразыларын қолдана отырып, ауырлық дәрежесі бойынша екі затты салыстыру. Ауырлығымен салыстырған кезде екі заттың әрқайсысының қасиеттерін атау. Заттарды ауырлық дәрежесі бойынша топтастыру (ауыр/жеңіл).

Өзіне қатысты заттарды (ойыншықтарды) жақын кеңістікке орналастыру: "алыс, жақын, маңында, жоғарыда, төменде, өзіңнің алдында (өз алдына), өзіңнің артыңда" көрсетілім бойынша, үлгі бойынша, ауызша нұсқау бойынша. Бір-біріне қатысты екі, үш затты орналастыру: "алдына, артына, арасына, ішіне, үстіне, астына" көрсетілім бойынша, үлгі бойынша, ауызша нұсқау бойынша.

Бірнеше заттарды (ойыншықтарды) бір, екі, бірнеше қатарға орналастыру. Бақылау және орналасу тәртібін атау: "шеткі, бірінші, соңғы, арасындағы". Көрнекі үлгі бойынша жүру тәртібін, қатардағы заттардың кезектесу тәртібін (моншақтар, мозаика) жаңғырту. Ойындық, өмірлік, қарапайым еңбек қызметінде талап етілетін тәртіпті

қолдану. Фланелеграфта, магниттік тақтада белгілі бір кеңістіктік орналасуда (ортасында, үстінде, астында, оң жақта, сол жақта) шығармашылық жеке және топтық жұмыстарды орындау кезінде жазықтық кескіндерді орналастыру.

Өз өміріндегі оқиғаларды байланыстыру, ойындық, қарапайым еңбек әрекеттерін, режимдік сәттерді "алдымен – кейін", "қазір – сосын", "кеше", "бүгін", "ертең", "таңертең", "күндіз", "кешке", "түнде" сөздерімен орындау. Фотосуретте күннің бөліктеріне тән өз іс-әрекетін тану: таң, күн, кеш, түн. "Қашан ...?" сұрағына жауап.

Педагогпен бірге мысал материалды (визуалды кестені) қолдана отырып, күн ішінде сабақта өз іс-әрекеттерін жоспарлау.

Аптадағы күндердің атаулары мен реттілігімен практикалық танысу. Жыртылатын күнтізбе мен табель күнтізбесін пайдалану тәсілін бақылау;

2) сандар және шамалар. Реті бойынша 1-ден 20-ға дейінгі сандық сандарды атау. Топтағы заттарды 20-ға дейін санау, заттарды алдын-ала қатарға қою, әр затқа қол тигізу, әр затты саусақпен көрсету. Шотты қолдана отырып, жиынтықтан 1-20 затты бөліп алу, заттардың бөлінген санының айналасында қолдың айналмалы қозғалысын орындау және "Қанша?" деген сұраққа жауап ретінде қорытынды санды атау.

Монтессори материалдарын қолдана отырып, 10–нан 20-ға дейінгі сандарды алу. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 сандарын тану (кассада болу) және 10-нан 20-ға дейінгі сандары бар карточкаларды үлгі бойынша, атауы бойынша тану. Үлгі бойынша, жады бойынша 1-ден 20-ға дейінгі сандармен карточкаларды қолдана отырып, сандық қатар құру. 1-ден 20-ға дейінгі сандарды саусақпен құмға, жармаға, бормен тақтаға, қарындашпен, фломастермен, қаламмен қағазға, үлкен торға үлгі бойынша, контур бойынша білім алушыға ыңғайлы түрде жазу.

Санның (сөздің) қатынасын, заттардың (жиындардың) санын және сандарды сандармен жазу. Сан қатарындағы санның орнын табу. Калькуляторда, компьютер пернетақтасында, телефонда 1-ден 20-ға дейінгі сандар жиынтығын теру. Ойында, тұрмыстық жағдайларда, қарапайым еңбек қызметінде, режимдік сәттерде 20 шегінде санау, сандарды жазу дағдыларын пайдалану. Туыстарының, достарының телефон нөмірлерін жазу.

Шамалар. 1 тг, 2 тг, 5 тг, 10 тг, 20 тг монеталарын үлгі бойынша, атауы бойынша тану. "Дүкен" ойынында монеталарды пайдалану. Монеталарды ауыстыру және айыру.

Сұйықтықтың, сусымалы заттардың мөлшерін шартты шаралармен (қасықпен, стаканмен, шыныаяқпен) көрсетілім бойынша, үлгі бойынша, ауызша нұсқау бойынша өлшеу. Көрсетілім бойынша, үлгі бойынша, ауызша нұсқау бойынша заттың ұзындығы бойынша шартты ұзындық өлшемін төсеу. Зерттелетін сан шегінде сұйықтықты, сусымалы затты өлшеу, заттың ұзындығын өлшеу үшін пайдаланылған шартты шаралар санын есептеуді жүзеге асыру. Сұйықтықты, сусымалы затты өлшеу, заттың ұзындығын өлшеу үшін қолданылатын шартты шаралар санымен белгілеу;

3) арифметикалық әрекеттер және есептер. Педагогпен бірлескен іс-әрекетте "+" (қосу), "-" (азайту), "=" (тең) белгілерін қолдана отырып, еліктеу, үлгі, ауызша нұсқаулық бойынша пәндік-практикалық іс-әрекеттің іздерін қосу және азайту үшін мысалдар жасау. Ашық нәтижелермен арифметикалық есеп- драматизация. Ашық нәтижемен 20 шегінде заттар санының өзгеруімен (ұлғаюы, азаюы) педагогтің заттық жағдайды ойнауы (драмаландыру). Білім алушының педагогтің іс-әрекетіне еліктеуі бойынша ойын әрекеттерін орындау, заттардың санын 20 шегінде өзгерту, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулық бойынша. Заттарды қайта санау арқылы сұраққа жауап табу. 20 шегінде "+" (қосу), "-" (азайту), "=" (тең) белгілерін пайдалана отырып, драмаландыру іздері бойынша қосуға және азайтуға мысалдар жасау;

4) көрнекі геометрияның элементтері. Геометриялық денелер және фигуралар. Геометриялық денелердің (шар, текше, кесек) тану және атау. Суреттердегі, фотосуреттердегі текше, кесек, шар суреттерін тану. Геометриялық фигураларды тану және атау: шеңбер, шаршы, сопақ, үшбұрыш, тіктөртбұрыш, бесбұрыш. Геометриялық фигуралардың модельдерін түсі, пішіні, өлшемі бойынша топтастыру. Геометриялық фигураларды тану және атау: нүкте, түзу сызық, қисық сызық, шеңбер.

Геометриялық фигураларды құрастыру және бейнелеу (салу): геометриялық пазлдарды жинау, жақтауларға салымшаларды салу. Геометриялық фигуралардың модельдерін, құрылымдық үшбұрыштарды (Монтессори) көрсетілім бойынша, үлгі бойынша, жеке өз ойы бойынша құрастыру үшін пайдалану. Нүктелерді, түзулерді, қисық сызықтарды, шеңберлерді, квадратты, үшбұрышты, тіктөртбұрышты, бесбұрышты үлгі бойынша, атауы бойынша құмда, жармада саусақпен, тақтада бормен, фломастермен, қаламмен, қарындашпен қағазға модельдеу. Сызғыштың көмегімен түзу сызықты сызу. Санамақ таяқшаларын, сымды пайдалана отырып, геометриялық фигураларды модельдеу. Сызғышты пайдаланып берілген төбелер бойымен квадрат, тіктөртбұрыш, үшбұрыш, бесбұрыш салу. Шеңбердің, сопақшаның, шаршының, үшбұрыштың, тіктөртбұрыштың, бесбұрыштың үлгісі мен трафареті бойынша бастырып сызу. Алынған пішін контурының ішін штрихтеу. Геометриялық фигуралардың модельдерін контур бойымен кесу, оларды жапсыру үшін және жобалау үшін қолдану.

38. 7-сыныпқа арналған "Санау" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) сандық ұғымдар. Заттардың, объектілердің шамасы және саны туралы түсініктер. Екі затты көзбен салыстыру әдісімен шамасының белгілері бойынша, қатар қою немесе бір-біріне қою әдісімен, қолмен сезіну тәсілімен салыстыру: "үлкен-кішкентай", "биік-аласа", "қалың-жұқа", "ұзын-қысқа", "кең – тар", "терең-таяз". "Ұзындығы/ ені/ биіктігі, қалыңдығы, өлшемі бойынша қандай?" деген сұрақтарға жауап: Заттарды шамасы бойынша топтастыру. 5-10 затты шамасы бойынша ретке келтіру (ұзындығы,

ені, биіктігі, шамасы, қалыңдығы бойынша). Екі затты шаманың 2 белгісі бойынша салыстыру: "ұзын және қалың" – "қысқа және жұқа". Ойындық, тұрмыстық, қарапайым еңбек қызметіндегі заттардың мөлшерін есепке алу.

Екі топтағы заттардың санын жұппен салыстыру тәсілімен (әдісімен) салыстыру: "сонша", "саны қанша болса, сонша", "бірдей", "саны жағынан бірдей" "көп", "аз". Салыстыру нәтижелері бойынша "Қанша?" деген сұраққа жауап. "Жетіспейтіндерді" қосу, "артық" заттарды алып тастау арқылы салыстырылатын екі топтағы заттардың санын теңестіру. Ойындық, өмірлік, қарапайым еңбек қызметіндегі заттар топтарының сандық сипаттамаларын есепке алу. Бірдей ыдыстардағы сұйық (су, шырын, шай, сүт) және сусымалы заттардың (күм, тұз, жарма) мөлшерін көзбен көру әдісімен салыстыру.

Бұлшықет сезімдерін, шыныаяқ таразыларын қолдана отырып, ауырлық дәрежесі бойынша екі затты салыстыру. Ауырлығымен салыстырған кезде екі заттың әрқайсысының қасиеттерін атау. Заттарды ауырлық дәрежесі бойынша топтастыру (ауыр/жеңіл).

Өзіне қатысты заттарды (ойыншықтарды) жақын кеңістікке орналастыру: "алыс, жақын, маңында, жоғарыда, төменде, өзіңнің алдында (өз алдына), өзіңнің артыңда" көрсетілім бойынша, үлгі бойынша, ауызша нұсқау бойынша. Бір-біріне қатысты екі, үш затты орналастыру: "алдына, артына, арасына, ішіне, үстіне, астына" көрсетілім бойынша, үлгі бойынша, ауызша нұсқау бойынша.

Бірнеше заттарды (ойыншықтарды) бір, екі, бірнеше қатарға орналастыру. Бақылау және орналасу тәртібін атау: "шеткі, бірінші, соңғы, арасындағы". Көрнекі үлгі бойынша жүру тәртібін, қатардағы заттардың кезектесу тәртібін (моншақтар, мозаика) жаңғырту. Ойындық, өмірлік, қарапайым еңбек қызметінде талап етілетін тәртіпті қолдану. Фланелеграфта, магниттік тақтада белгілі бір кеңістіктік орналасуда (ортасында, үстінде, астында, оң жақта, сол жақта) шығармашылық жеке және топтық жұмыстарды орындау кезінде жазықтық кескіндерді орналастыру.

Өз өміріндегі оқиғаларды байланыстыру, ойындық, қарапайым еңбек әрекеттерін, режимдік сәттерді "алдымен – кейін", "қазір – сосын", "кеше", "бүгін", "ертең", "таңертең", "күндіз", "кешке", "түнде" сөздерімен орындау. Фотосуретте күннің бөліктеріне тән өз іс-әрекетін тану: таң, күн, кеш, түн. "Қашан ...?" сұрағына жауап.

Жыртылатын күнтізбе мен табель күнтізбесінде демалыс және жұмыс күндерін тану және атау. Педагогпен бірге мысал материалды (визуалды кестені) қолдана отырып, күн ішінде сабақта өз іс-әрекеттерін жоспарлау. Жыл мезгілдерін тән белгілері бойынша тану және атау (табиғатты тамашалау, суреттерді қарау арқылы).

2) сандар және шамалар. Реті бойынша 1-ден 40-қа дейінгі сандық сандарды атау. Саналатын заттарды бір ыдыстан екіншісіне бір-бірлеп салу арқылы топта 40 шегіндегі заттарды санау. Шотты қолдана отырып, жиынтықтан 1-40 затты бөліп алу, заттардың бөлінген санының айналасында қолдың айналмалы қозғалысын орындау және "Қанша?" деген сұраққа жауап ретінде қорытынды санды атау.

Монтессори материалдарын қолдана отырып, 10–нан 40-қа дейінгі сандарды алу. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 сандарын тану (кассада болу) және 10-нан 40-қа дейінгі сандары бар карточкаларды үлгі бойынша, атауы бойынша тану. Үлгі бойынша, жады бойынша 1-ден 40-қа дейінгі сандармен карточкаларды қолдана отырып, сандық қатар құру. 1-ден 40-қа дейінгі сандарды саусақпен құмға, жармаға, бормен тақтаға, қарындашпен, фломастермен, қаламмен қағазға, үлкен торға үлгі бойынша, контур бойынша оқушыға ыңғайлы түрде жазу.

Санның (сөздің) қатынасын, заттардың (жиындардың) санын және сандарды сандармен жазу. Сан қатарындағы санның орнын табу. Калькуляторда, компьютер пернетақтасында, телефонда 1-ден 40-қа дейінгі сандар жиынтығын теру. Ойында, тұрмыстық жағдайларда, қарапайым еңбек қызметінде, режимдік сәттерде 20 шегінде санау, сандарды жазу дағдыларын пайдалану. Туыстарының, достарының телефон нөмірлерін жазу.

Шамалар. 1 тг, 2 тг, 5 тг, 10 тг, 20 тг монеталарын үлгі бойынша, атауы бойынша тану. "Дүкен" ойынында монеталарды пайдалану. Калькуляторды пайдалана отырып, 20 теңгеден 40 теңгеге дейінгі әр түрлі монеталармен ақша сомаларын жинау. Ұзындық өлшемдері: сантиметр және метр. Сызғыш шкаласындағы сантиметрлік бөлімдерді тану. Сызғышты пайдаланып кесіндінің ұзындығын сантиметрмен өлшеу. 1 м өлшемді қолдана отырып объектілердің ұзындығын өлшеу;

3) арифметикалық әрекеттер және есептер. Калькуляторды пайдаланып 40 шегінде қосу және азайтуды орындау. Арифметикалық есеп-драмаландыру ашық және жабық нәтижемен. "+" (қосу), "-" (азайту), "=" (тең) белгілерін қолдана отырып, драмаландыру іздерін қосу және азайту үшін мысалдар жасау. Калькуляторды қолдана отырып, есеп-драмаландырудың жауабын табу;

4) көрнекі геометрияның элементтері. Геометриялық денелер мен фигуралар. Геометриялық денелердің (шар, текше, кесек, конус, пирамида) тану және атау. Суреттердегі, фотосуреттердегі текше, кесек, шар, конус суреттерін тану. Геометриялық фигураларды тану және атау: шеңбер, шаршы, сопақ, үшбұрыш, тіктөртбұрыш, бесбұрыш, алтыбұрыш. Геометриялық фигуралардың модельдерін түсі, пішіні, өлшемі бойынша топтастыру. Фигураларды тану және атау: нүкте, түзу сызық, кесінді, қисық сызық, сынық сызық, шеңбер, бұрыш.

Геометриялық фигураларды құрастыру және бейнелеу (салу): геометриялық пазлдарды жинау, жақтауларға салымшаларды салу. Геометриялық фигуралардың модельдерін, құрылымдық үшбұрыштарды (Монтессори) көрсетілім бойынша, үлгі бойынша, жеке өз ойы бойынша құрастыру үшін пайдалану. Нүктелерді, түзулерді, қисық сызықтарды, шеңберлерді, квадратты, үшбұрышты, тіктөртбұрышты, бесбұрышты, алтыбұрышты үлгі бойынша, атауы бойынша құмда, жармада саусақпен, тақтада бормен, фломастермен, қаламмен, қарындашпен қағазға модельдеу. Сызғыштың көмегімен түзу сызықты сызу. Санамақ таяқшаларын, сымды пайдалана

отырып, геометриялық фигураларды модельдеу. Сызғышты пайдаланып берілген төбелер бойымен квадрат, тіктөртбұрыш, үшбұрыш, бесбұрыш, алтыбұрыш салу. Шеңбердің, сопақшаның, шаршының, үшбұрыштың, тіктөртбұрыштың, бесбұрыштың, алтыбұрыштың үлгісі мен трафареті бойынша бастырып сызу. Алынған пішін контурының ішін штрихтеу. Геометриялық фигуралардың модельдерін контур бойымен кесу, оларды жапсыру үшін пайдалану.

39. 8-сыныпқа арналған "Санау" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) сандық ұғымдар. Заттардың, объектілердің шамасы және саны туралы түсініктер. Екі затты көзбен салыстыру әдісімен шамасының белгілері бойынша, қатар қою немесе бір-біріне қою әдісімен, қолмен сезіну тәсілімен салыстыру: "үлкен-кішкентай", "биік-аласа", "қалың-жұқа", "ұзын-қысқа", "кең – тар", "терең-таяз". "Ұзындығы/ ені/ биіктігі, қалыңдығы, өлшемі бойынша қандай?" деген сұрақтарға жауап: Заттарды шамасы бойынша топтастыру. 5-10 затты шамасы бойынша ретке келтіру (ұзындығы, ені, биіктігі, шамасы, қалыңдығы бойынша). Екі затты шаманың 2 белгісі бойынша салыстыру: "ұзын және қалың" – "қысқа және жұқа". Ойындық, тұрмыстық, қарапайым еңбек қызметіндегі заттардың мөлшерін есепке алу.

Екі топтағы заттардың санын жұппен салыстыру тәсілімен (әдісімен) салыстыру: "сонша", "саны қанша болса, сонша", "бірдей", "саны жағынан бірдей" "көп", "аз". Салыстыру нәтижелері бойынша "Қанша?" деген сұраққа жауап. "Жетіспейтіндерді" қосу, "артық" заттарды алып тастау арқылы салыстырылатын екі топтағы заттардың санын теңестіру. Ойындық, өмірлік, қарапайым еңбек қызметіндегі заттар топтарының сандық сипаттамаларын есепке алу. Бірдей ыдыстардағы сұйық (су, шырын, шай, сүт) және сусымалы заттардың (күм, тұз, жарма) мөлшерін көзбен көру әдісімен салыстыру.

Бұлшықет сезімдерін, шыныаяқ таразыларын қолдана отырып, ауырлық дәрежесі бойынша екі затты салыстыру. Ауырлығымен салыстырған кезде екі заттың әрқайсысының қасиеттерін атау. Заттарды ауырлық дәрежесі бойынша топтастыру (ауыр/жеңіл).

Өзіне қатысты заттарды (ойыншықтарды) жақын кеңістікке орналастыру: "алыс, жақын, маңында, жоғарыда, төменде, өзіңнің алдында (өз алдына), өзіңнің артыңда" көрсетілім бойынша, үлгі бойынша, ауызша нұсқау бойынша. Бір-біріне қатысты екі, үш затты орналастыру: "алдына, артына, арасына, ішіне, үстіне, астына" көрсетілім бойынша, үлгі бойынша, ауызша нұсқау бойынша.

Бірнеше заттарды (ойыншықтарды) бір, екі, бірнеше қатарға орналастыру. Бақылау және орналасу тәртібін атау: "шеткі, бірінші, соңғы, арасындағы". Көрнекі үлгі бойынша жүру тәртібін, қатардағы заттардың кезектесу тәртібін (моншақтар, мозаика) жаңғырту. Ойындық, өмірлік, қарапайым еңбек қызметінде талап етілетін тәртіпті қолдану. Фланелеграфта, магниттік тақтада белгілі бір кеңістіктік орналасуда (ортасында, үстінде, астында, оң жақта, сол жақта) шығармашылық жеке және топтық жұмыстарды орындау кезінде жазықтық кескіндерді орналастыру.

Өз өміріндегі оқиғаларды байланыстыру, ойындық, қарапайым еңбек әрекеттерін, режимдік сәттерді "алдымен – кейін", "қазір – сосын", "кеше", "бүгін", "ертең", "таңертең", "күндіз", "кешке", "түнде" сөздерімен орындау. Фотосуретте күннің бөліктеріне тән өз іс-әрекетін тану: таң, күн, кеш, түн. "Қашан ...?" сұрағына жауап.

Жыртылатын күнтізбе мен табель күнтізбесінде демалыс және жұмыс күндерін тану және атау. Педагогпен бірге иллюстрациялық материалды (визуалды кестені) қолдана отырып, күн ішінде сабақта өз іс-әрекеттерін жоспарлау. Жыл мезгілдерін тән белгілері бойынша тану және атау (табиғатты тамашалау, суреттерді қарау арқылы).

2) сандар және шамалар. Реті бойынша 1-ден 60-қа дейінгі сандық сандарды атау. Саналатын заттарды бір ыдыстан екіншісіне бір-бірлеп салу арқылы топта 60 шегіндегі заттарды санау. Монтессори материалдарын қолдана отырып, 10-нан 60-қа дейінгі сандарды алу. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 сандарын тану (кассада болу) және 10-нан 60-қа дейінгі сандары бар карточкаларды үлгі бойынша, атауы бойынша тану. Үлгі бойынша, жады бойынша 1-ден 60-қа дейінгі сандармен карточкаларды қолдана отырып, сандық қатар құру. 1-ден 60-қа дейінгі сандарды саусақпен құмға, жармаға, бормен тақтаға, қарындашпен, фломастермен, қаламмен қағазға, үлкен торға үлгі бойынша, контур бойынша оқушыға ыңғайлы түрде жазу.

Санның (сөздің) қатынасын, заттардың (жиындардың) санын және сандарды сандармен жазу. Сан қатарындағы санның орнын табу. Калькуляторда, компьютер пернетақтасында, телефонда 1-ден 60-қа дейінгі сандар жиынтығын теру. Ойында, тұрмыстық жағдайларда, қарапайым еңбек қызметінде, режимдік сәттерде 60 шегінде санау, сандарды жазу дағдыларын пайдалану. Үй телефонының нөмірін, туыстарының, достарының телефон нөмірлерін жазу.

Шамалар. 1 тг, 2 тг, 5 тг, 10 тг, 20 тг, 50 тг монеталарын үлгі бойынша, атауы бойынша тану. "Дүкен" ойынында монеталарды пайдалану. 20 теңгеден 60 теңгеге дейінгі әр түрлі монеталармен ақша сомаларын жинау. Ұзындық өлшемдері: сантиметр және метр. Сызғыш шкаласындағы сантиметрлік бөлімдерді тану. Сызғышты пайдаланып кесіндінің ұзындығын сантиметрмен өлшеу. 1 м өлшемді қолдана отырып объектілердің ұзындығын өлшеу;

3) арифметикалық әрекеттер және есептер. Калькуляторды пайдаланып 60 шегінде қосу және азайтуды орындау. Арифметикалық есеп-драмаландыру ашық және жабық нәтижемен. "+" (қосу), "-" (азайту), "=" (тең) белгілерін қолдана отырып, драмаландыру іздерін қосу және азайту үшін мысалдар жасау. Калькуляторды қолдана отырып, есеп-драмаландырудың жауабын табу;

4) көрнекі геометрияның элементтері. Геометриялық денелер мен фигуралар. Геометриялық денелердің (шар, текше, кесек, конус, пирамида, цилиндр) тану және атау. Суреттердегі, фотосуреттердегі текше, кесек, шар, конус, пирамида, цилиндр суреттерін тану. Геометриялық фигураларды тану және атау: шеңбер, шаршы, сопақ, үшбұрыш, тіктөртбұрыш, бесбұрыш, алтыбұрыш. Геометриялық фигуралардың

модельдерін түсі, пішіні, өлшемі бойынша топтастыру. Фигураларды тану және атау: нүкте, түзу сызық, кесінді, қисық сызық, сынық сызық, сәуле, шеңбер, бұрыш. Бұрыштың төбесін, бұрыштың қырларын, аралас бұрыштардың ортақ қырларын тану және көрсету.

Геометриялық фигураларды құрастыру және бейнелеу (салу): геометриялық пазлдарды жинау, жақтауларға салымшаларды салу. Геометриялық фигуралардың модельдерін, құрылымдық үшбұрыштарды (Монтессори) көрсетілім бойынша, үлгі бойынша, жеке өз ойы бойынша құрастыру үшін пайдалану. Нүктелерді, түзулерді, қисық сызықтарды, шеңберлерді, квадратты, үшбұрышты, тіктөртбұрышты, бесбұрышты, алтыбұрышты үлгі бойынша, атауы бойынша құмда, жармада саусақпен, тақтада бормен, фломастермен, қаламмен, қарындашпен қағазға модельдеу. Сызғыштың көмегімен түзу сызықты сызу. Санамақ таяқшаларын, сымды пайдалана отырып, геометриялық фигураларды модельдеу. Сызғышты пайдаланып берілген төбелер бойымен квадрат, тіктөртбұрыш, үшбұрыш, бесбұрыш, алтыбұрыш салу. Шеңбердің, сопақшаның, шаршының, үшбұрыштың, тіктөртбұрыштың, бесбұрыштың, алтыбұрыштың үлгісі мен трафареті бойынша бастырып сызу. Алынған пішін контурының ішін штрихтеу. Геометриялық фигуралардың модельдерін контур бойымен кесу, оларды жапсыру үшін пайдалану.

40. 9-сыныпқа арналған "Санау" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) сандық ұғымдар. Заттардың, объектілердің шамасы және саны туралы түсініктер. Екі затты көзбен салыстыру әдісімен шамасының белгілері бойынша, қатар қою немесе бір-біріне қою әдісімен, қолмен сезіну тәсілімен салыстыру: "үлкен-кішкентай", "биік-аласа", "қалың-жұқа", "ұзын-қысқа", "кең – тар", "терең-таяз". "Ұзындығы/ ені/ биіктігі, қалыңдығы, өлшемі бойынша қандай?" деген сұрақтарға жауап: Заттарды шамасы бойынша топтастыру. 5-10 затты шамасы бойынша ретке келтіру (ұзындығы, ені, биіктігі, шамасы, қалыңдығы бойынша). Екі затты шаманың 2 белгісі бойынша салыстыру: "ұзын және қалың" – "қысқа және жұқа". Ойындық, тұрмыстық, қарапайым еңбек қызметіндегі заттардың мөлшерін есепке алу.

Екі топтағы заттардың санын жұппен салыстыру тәсілімен (әдісімен) салыстыру: "сонша", "саны қанша болса, сонша", "бірдей", "саны жағынан бірдей" "көп", "аз". Салыстыру нәтижелері бойынша "Қанша?" деген сұраққа жауап. "Жетіспейтіндерді" қосу, "артық" заттарды алып тастау арқылы салыстырылатын екі топтағы заттардың санын теңестіру. Ойындық, өмірлік, қарапайым еңбек қызметіндегі заттар топтарының сандық сипаттамаларын есепке алу. Бірдей ыдыстардағы сұйық (су, шырын, шай, сүт) және сусымалы заттардың (құм, тұз, жарма) мөлшерін көзбен көру әдісімен салыстыру.

Бұлшықет сезімдерін, шыныаяқ таразыларын қолдана отырып, ауырлық дәрежесі бойынша екі затты салыстыру. Ауырлығымен салыстырған кезде екі заттың әрқайсысының қасиеттерін атау. Заттарды ауырлық дәрежесі бойынша топтастыру (ауыр/жеңіл).

Өзіне қатысты заттарды (ойыншықтарды) жақын кеңістікке орналастыру: "алыс, жақын, маңында, жоғарыда, төменде, өзіңнің алдында (өз алдына), өзіңнің артыңда" көрсетілім бойынша, үлгі бойынша, ауызша нұсқау бойынша. Бір-біріне қатысты екі, үш затты орналастыру: "алдына, артына, арасына, ішіне, үстіне, астына" көрсетілім бойынша, үлгі бойынша, ауызша нұсқау бойынша.

Бірнеше заттарды (ойыншықтарды) бір, екі, бірнеше қатарға орналастыру. Бақылау және орналасу тәртібін атау: "шеткі, бірінші, соңғы, арасындағы". Көрнекі үлгі бойынша жүру тәртібін, қатардағы заттардың кезектесу тәртібін (моншақтар, мозаика) жаңғырту. Ойындық, өмірлік, қарапайым еңбек қызметінде талап етілетін тәртіпті қолдану. Фланелеграфта, магниттік тақтада белгілі бір кеңістіктік орналасуда (ортасында, үстінде, астында, оң жақта, сол жақта) шығармашылық жеке және топтық жұмыстарды орындау кезінде жазықтық кескіндерді орналастыру.

Өз өміріндегі оқиғаларды байланыстыру, ойындық, қарапайым еңбек әрекеттерін, режимдік сәттерді "алдымен – кейін", "қазір – сосын", "кеше", "бүгін", "ертең", "таңертең", "күндіз", "кешке", "түнде" сөздерімен орындау. Фотосуретте күннің бөліктеріне тән өз іс-әрекетін тану: таң, күн, кеш, түн. "Қашан ...?" сұрағына жауап.

Жыртылатын күнтізбе мен табель күнтізбесінде демалыс және жұмыс күндерін тану және атау. Педагогпен бірге мысал материалды (визуалды кестені) қолдана отырып, күн ішінде сабақта өз іс-әрекеттерін жоспарлау. Жыл мезгілдерін тән белгілері бойынша тану және атау (табиғатты тамашалау, суреттерді қарау арқылы).

2) сандар және шамалар. Реті бойынша 1-ден 80-ге дейінгі сандық сандарды атау. Саналатын заттарды бір ыдыстан екіншісіне бір-бірлеп салу арқылы топта 80 шегіндегі заттарды санау. Монтессори материалдарын қолдана отырып, 10–нан 80-ге дейінгі сандарды алу. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 сандарын тану (кассада болу) және 10-нан 80-ге дейінгі сандары бар карточкаларды үлгі бойынша, атауы бойынша тану. Үлгі бойынша, жады бойынша 1-ден 80-ге дейінгі сандармен карточкаларды қолдана отырып, сандық қатар құру. 1-ден 80-ге дейінгі сандарды саусақпен құмға, жармаға, бормен тақтаға, қарындашпен, фломастермен, қаламмен қағазға, үлкен торға үлгі бойынша, контур бойынша білім алушыға ыңғайлы түрде жазу.

Санның (сөздің) қатынасын, заттардың (жиындардың) санын және сандарды сандармен жазу. Сан қатарындағы санның орнын табу. Калькуляторда, компьютер пернетақтасында, телефонда 1-ден 80-ге дейінгі сандар жиынтығын теру. Ойында, тұрмыстық жағдайларда, қарапайым еңбек қызметінде, режимдік сәттерде 80 шегінде санау, сандарды жазу дағдыларын пайдалану. Үй телефонының нөмірін, туыстарының, достарының телефон нөмірлерін жазу.

Шамалар. 1 тг, 2 тг, 5 тг, 10 тг, 20 тг, 50 тг монеталарын үлгі бойынша, атауы бойынша тану. "Дүкен" ойынында монеталарды пайдалану. 20 теңгеден 80 теңгеге дейінгі әр түрлі монеталармен ақша сомаларын жинау. Ұзындық өлшемдері: сантиметр және метр. Сызғыш шкаласындағы сантиметрлік бөлімдерді тану. Сызғышты

пайдаланып кесіндінің ұзындығын сантиметрмен өлшеу. 1 м өлшемді қолдана отырып объектілердің ұзындығын өлшеу;

3) арифметикалық әрекеттер және есептер. Калькуляторды пайдаланып 80 шегінде қосу және азайтуды орындау. Арифметикалық есеп-драмаландыру ашық және жабық нәтижемен. "+" (қосу), "-" (азайту), "=" (тең) белгілерін қолдана отырып, драмаландыру жолдарын қосу және азайту үшін мысалдар жасау. Калькуляторды қолдана отырып, драмаландыру есептің жауабын табу;

4) көрнекі геометрияның элементтері. Геометриялық денелер және фигуралар. Геометриялық денелердің (шар, текше, кесек, конус, пирамида, цилиндр) тану және атау. Суреттердегі, фотосуреттердегі текше, кесек, шар, конус, пирамида, цилиндр суреттерін тану. Геометриялық фигураларды тану және атау: шеңбер, шаршы, сопақ, үшбұрыш, тіктөртбұрыш, бесбұрыш, алтыбұрыш. Геометриялық фигуралардың модельдерін түсі, пішіні, өлшемі бойынша топтастыру. Фигураларды тану және атау: нүкте, түзу сызық, кесінді, қисық сызық, сынық сызық, сәуле, шеңбер, бұрыш. Бұрыштың төбесін, бұрыштың қырларын, аралас бұрыштардың ортақ қырларын тану және көрсету.

Геометриялық фигураларды құрастыру және бейнелеу (салу): геометриялық пазлдарды жинау, жақтауларға салымшаларды салу. Геометриялық фигуралардың модельдерін, құрылымдық үшбұрыштарды (Монтессори) көрсетілім бойынша, үлгі бойынша, жеке өз ойы бойынша құрастыру үшін пайдалану. Нүктелерді, түзулерді, қисық сызықтарды, шеңберлерді, квадратты, үшбұрышты, тіктөртбұрышты, бесбұрышты, алтыбұрышты үлгі бойынша, атауы бойынша құмда, жармада саусақпен, тақтада бормен, фломастермен, қаламмен, қарындашпен қағазға модельдеу. Сызғыштың көмегімен түзу сызықты сызу. Санамақ таяқшаларын, сымды пайдалана отырып, геометриялық фигураларды модельдеу. Сызғышты пайдаланып берілген төбелер бойымен квадрат, тіктөртбұрыш, үшбұрыш, бесбұрыш, алтыбұрыш салу. Шеңбердің, сопақшаның, шаршының, үшбұрыштың, тіктөртбұрыштың, бесбұрыштың, алтыбұрыштың үлгісі мен трафареті бойынша бастырып сызу. Алынған пішін контурының ішін штрихтеу. Геометриялық фигуралардың модельдерін контур бойымен кесу, оларды аппликация үшін пайдалану.

41. 10-сыныпқа арналған "Санау" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) сандық ұғымдар. Заттардың, объектілердің шамасы және саны туралы түсініктер. Екі затты көзбен салыстыру әдісімен шамасының белгілері бойынша, қатар қою немесе бір-біріне қою әдісімен, қолмен сезіну тәсілімен салыстыру: "үлкен-кішкентай", "биік-аласа", "қалың-жұқа", "ұзын-қысқа", "кең – тар", "терең-таяз". "Ұзындығы/ ені/ биіктігі, қалыңдығы, өлшемі бойынша қандай?" деген сұрақтарға жауап: Заттарды шамасы бойынша топтастыру. 5-10 затты шамасы бойынша ретке келтіру (ұзындығы,

ені, биіктігі, шамасы, қалыңдығы бойынша). Екі затты шаманың 2 белгісі бойынша салыстыру: "ұзын және қалың" – "қысқа және жұқа". Ойындық, тұрмыстық, қарапайым еңбек қызметіндегі заттардың мөлшерін есепке алу.

Екі топтағы заттардың санын жұппен салыстыру тәсілімен (әдісімен) салыстыру: "сонша", "саны қанша болса, сонша", "бірдей", "саны жағынан бірдей" "көп", "аз". Салыстыру нәтижелері бойынша "Қанша?" деген сұраққа жауап. "Жетіспейтіндерді" қосу, "артық" заттарды алып тастау арқылы салыстырылатын екі топтағы заттардың санын теңестіру. Ойындық, өмірлік, қарапайым еңбек қызметіндегі заттар топтарының сандық сипаттамаларын есепке алу. Бірдей ыдыстардағы сұйық (су, шырын, шай, сүт) және сусымалы заттардың (күм, тұз, жарма) мөлшерін көзбен көру әдісімен салыстыру.

Бұлшықет сезімдерін, шыныаяқ таразыларын қолдана отырып, ауырлық дәрежесі бойынша екі затты салыстыру. Ауырлығымен салыстырған кезде екі заттың әрқайсысының қасиеттерін атау. Заттарды ауырлық дәрежесі бойынша топтастыру (ауыр/жеңіл).

Өзіне қатысты заттарды (ойыншықтарды) жақын кеңістікке орналастыру: "алыс, жақын, маңында, жоғарыда, төменде, өзіңнің алдында (өз алдына), өзіңнің артыңда" көрсетілім бойынша, үлгі бойынша, ауызша нұсқау бойынша. Бір-біріне қатысты екі, үш затты орналастыру: "алдына, артына, арасына, ішіне, үстіне, астына" көрсетілім бойынша, үлгі бойынша, ауызша нұсқау бойынша.

Бірнеше заттарды (ойыншықтарды) бір, екі, бірнеше қатарға орналастыру. Бақылау және орналасу тәртібін атау: "шеткі, бірінші, соңғы, арасындағы". Көрнекі үлгі бойынша жүру тәртібін, қатардағы заттардың кезектесу тәртібін (моншақтар, мозаика) жаңғырту. Ойындық, өмірлік, қарапайым еңбек қызметінде талап етілетін тәртіпті қолдану. Фланелеграфта, магниттік тақтада белгілі бір кеңістіктік орналасуда (ортасында, үстінде, астында, оң жақта, сол жақта) шығармашылық жеке және топтық жұмыстарды орындау кезінде жазықтық кескіндерді орналастыру.

Өз өміріндегі оқиғаларды байланыстыру, ойындық, қарапайым еңбек әрекеттерін, режимдік сәттерді "алдымен – кейін", "қазір – сосын", "кеше", "бүгін", "ертең", "таңертең", "күндіз", "кешке", "түнде" сөздерімен орындау. Фотосуретте күннің бөліктеріне тән өз іс-әрекетін тану: таң, күн, кеш, түн. "Қашан ...?" сұрағына жауап.

Жыртылатын күнтізбе мен табель күнтізбесінде демалыс және жұмыс күндерін тану және атау. Педагогпен бірге иллюстрациялық материалды (визуалды кестені) қолдана отырып, күн ішінде сабақта өз іс-әрекеттерін жоспарлау. Жыл мезгілдерін тән белгілері бойынша тану және атау (табиғатты тамашалау, суреттерді қарау арқылы).

2) сандар және шамалар. Реті бойынша 1-ден 100-ге дейінгі сандық сандарды атау. Саналатын заттарды бір ыдыстан екіншісіне бір-бірлеп салу арқылы топта 100 шегіндегі заттарды санау. Монтессори материалдарын қолдана отырып, 10–нан 100-ге дейінгі сандарды алу. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 сандарын тану (кассада болу) және 10-нан 100-ге дейінгі сандары бар карточкаларды үлгі бойынша, атауы бойынша тану. Үлгі

бойынша, жады бойынша 1-ден 100-ге дейінгі сандармен карточкаларды қолдана отырып, сандық қатар құру. 1-ден 100-ге дейінгі сандарды саусақпен құмға, жармаға, бормен тақтаға, қарындашпен, фломастермен, қаламмен қағазға, үлкен торға үлгі бойынша, контур бойынша білім алушыға ыңғайлы түрде жазу. "Жүздік" кестесін құру.

Санның (сөздің) қатынасын, заттардың (жиындардың) санын және сандарды сандармен жазу. Сан қатарындағы санның орнын табу. Калькуляторда, компьютер пернетақтасында, телефонда 1-ден 100-ге дейінгі сандар жиынтығын теру. Ойында, тұрмыстық жағдайларда, қарапайым еңбек қызметінде, режимдік сәттерде 100 шегінде санау, сандарды жазу дағдыларын пайдалану. Үй телефонының нөмірін, туыстарының, достарының телефон нөмірлерін жазу.

Шамалар. 1 тг, 2 тг, 5 тг, 10 тг, 20 тг, 50 тг, 100 тг монеталарын үлгі бойынша, атауы бойынша тану. "Дүкен" ойынында монеталарды пайдалану. 20 теңгеден 100 теңгеге дейінгі әр түрлі монеталармен ақша сомаларын жинау. Ұзындық өлшемдері: сантиметр және метр. Сызғыш шкаласындағы сантиметрлік бөлімдерді тану. Сызғышты пайдаланып кесіндінің ұзындығын сантиметрмен өлшеу. 1 м өлшемді қолдана отырып объектілердің ұзындығын өлшеу;

3) арифметикалық әрекеттер және есептер. Калькуляторды пайдаланып 100 шегінде қосу және азайтуды орындау. Арифметикалық драмаландыру есептер ашық және жабық нәтижемен. "+" (қосу), "-" (азайту), "=" (тең) белгілерін қолдана отырып, драмаландыру жолдарын қосу және азайту үшін мысалдар жасау. Калькуляторды қолдана отырып, есеп-драмаландырудың жауабын табу;

4) көрнекі геометрияның элементтері. Геометриялық денелер мен фигуралар. Геометриялық денелердің (шар, текше, кесек, конус, пирамида) тану және атау. Суреттердегі, фотосуреттердегі текше, кесек, шар, конус, суреттерін тану. Геометриялық фигураларды тану және атау: шеңбер, шаршы, сопақ, үшбұрыш, тіктөртбұрыш, бесбұрыш, алтыбұрыш. Геометриялық фигуралардың модельдерін түсі, пішіні, өлшемі бойынша топтастыру. Фигураларды тану және атау: нүкте, түзу сызық, кесінді, қисық сызық, сынық сызық, сәуле, шеңбер, бұрыш. Бұрыштың төбесін, бұрыштың қырларын, аралас бұрыштардың ортақ қырларын тану және көрсету.

Геометриялық фигураларды құрастыру және бейнелеу (салу): геометриялық пазлдарды жинау, жақтауларға салымшаларды салу. Геометриялық фигуралардың модельдерін, құрылымдық үшбұрыштарды (Монтессори) көрсетілім бойынша, үлгі бойынша, жеке өз ойы бойынша құрастыру үшін пайдалану. Нүктелерді, түзулерді, қисық сызықтарды, кесінділерді, шеңберлерді, квадратты, үшбұрышты, тіктөртбұрышты, бесбұрышты, алтыбұрышты үлгі бойынша, атауы бойынша құмда, жармада саусақпен, тақтада бормен, фломастермен, қаламмен, қарындашпен қағазға модельдеу. Сызғыштың көмегімен түзу сызықты, кесіндіні сызу. Санамақ таяқшаларын, сымды пайдалана отырып, геометриялық фигураларды модельдеу. Сызғышты пайдаланып берілген төбелер бойымен квадрат, тіктөртбұрыш, үшбұрыш, бесбұрыш,

алтыбұрыш салу. Шеңбердің, сопақшаның, шаршының, үшбұрыштың, тіктөртбұрыштың, бесбұрыштың, алтыбұрыштың үлгісі мен трафареті бойынша бастырып сызу. Алынған пішін контурының ішін штрихтеу. Геометриялық фигуралардың модельдерін контур бойымен кесу, оларды мысал үшін пайдалану.

42. Әр сыныпта оқыту алдында оқытылған материалды қайталаудан басталуы керек

Параграф 2. Оқыту мақсаттарының жүйесі

43. Бағдарламадағы оқу мақсаттары кодталған. Кодта бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар – бағдарламаның бөлімі мен бөлімшесін, төртінші сан оқу мақсатының нөмірленуін көрсетеді. Мысалы, 5.2.1.4 кодтауда: "5" - 5 сынып, "2.1" – 2 бөлім, 1 бөлімше, "4" – оқу мақсатын нөмірлеу.

44. Бөлімдер және сыныптар бойынша оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Санға дейін ұғымдар" бөлімі:

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5 сынып	6 сынып	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып
	5. 1. 1. 1 екі затты көзбен салыстыру әдісімен шамасының белгілері бойынша, қатар қою немесе бір-біріне қою әдісімен, қолмен сезіну тәсілімен салыстыру	6. 1. 1. 1 екі затты көзбен салыстыру әдісімен шамасының белгілері бойынша, қатар қою немесе бір-біріне қою әдісімен, қолмен сезіну тәсілімен салыстыру	7. 1. 1. 1 екі затты көзбен салыстыру әдісімен шамасының белгілері бойынша, қатар қою немесе бір-біріне қою әдісімен, қолмен сезіну тәсілімен салыстыру	8. 1. 1. 1 екі затты көзбен салыстыру әдісімен шамасының белгілері бойынша, қатар қою немесе бір-біріне қою әдісімен, қолмен сезіну тәсілімен салыстыру	9. 1. 1. 1 екі затты көзбен салыстыру әдісімен шамасының белгілері бойынша, қатар қою немесе бір-біріне қою әдісімен, қолмен сезіну тәсілімен салыстыру	10. 1. 1. 1 екі затты көзбен салыстыру әдісімен шамасының белгілері бойынша, қатар қою немесе бір-біріне қою әдісімен, қолмен сезіну тәсілімен салыстыру
	5. 1. 1. 2 салыстырғаннан кейін "Заттар ұзындығы/ ені /биіктігі, қалыңдығы, өлшемі бойынша қандай?" деген сұрақтарға жауап беру	6. 1. 1. 2 салыстырғаннан кейін "Заттар ұзындығы/ ені /биіктігі, қалыңдығы, өлшемі бойынша қандай?" деген сұрақтарға жауап беру	7. 1. 1. 2 салыстырғаннан кейін "Заттар ұзындығы/ ені /биіктігі, қалыңдығы, өлшемі бойынша қандай?" деген сұрақтарға жауап беру	8. 1. 1. 2 салыстырғаннан кейін "Заттар ұзындығы/ ені /биіктігі, қалыңдығы, өлшемі бойынша қандай?" деген сұрақтарға жауап беру	9. 1. 1. 2 салыстырғаннан кейін "Заттар ұзындығы/ ені /биіктігі, қалыңдығы, өлшемі бойынша қандай?" деген сұрақтарға жауап беру	10. 1. 1. 2 салыстырғаннан кейін "Заттар ұзындығы/ ені /биіктігі, қалыңдығы, өлшемі бойынша қандай?" деген сұрақтарға жауап беру
	5. 1. 1. 3 заттарды белгілері бойынша	6. 1. 1. 3 заттарды белгілері бойынша	7. 1. 1. 3 заттарды белгілері бойынша	8. 1. 1. 3 заттарды белгілері бойынша	9. 1. 1. 3 заттарды белгілері бойынша	10. 1. 1. 3 заттарды белгілері бойынша

1.1. Заттардың және объектілердің шамасы және саны туралы түсініктер	топтастыру (өлшемі, ұзындығы, биіктігі, ені, қалыңдығы)	топтастыру (өлшемі, ұзындығы, биіктігі, ені, қалыңдығы)	топтастыру (өлшемі, ұзындығы, биіктігі, ені, қалыңдығы)	топтастыру (өлшемі, ұзындығы, биіктігі, ені, қалыңдығы)	топтастыру (өлшемі, ұзындығы, биіктігі, ені, қалыңдығы)	топтастыру (өлшемі, ұзындығы, биіктігі, ені, қалыңдығы)
	5. 1. 1. 4 5-10 затты шамасы бойынша ретке келтіру (ұзындығы, ені, биіктігі, шамасы, қалыңдығы бойынша).	6. 1. 1. 4 5-10 затты шамасы бойынша ретке келтіру (ұзындығы, ені, биіктігі, шамасы, қалыңдығы бойынша).	7. 1. 1. 4 5-10 затты шамасы бойынша ретке келтіру (ұзындығы, ені, биіктігі, шамасы, қалыңдығы бойынша).	8. 1. 1. 5 5-10 затты шамасы бойынша ретке келтіру (ұзындығы, ені, биіктігі, шамасы, қалыңдығы бойынша).	9. 1. 1. 4 5-10 затты шамасы бойынша ретке келтіру (ұзындығы, ені, биіктігі, шамасы, қалыңдығы бойынша).	10. 1. 1. 4 5-10 затты шамасы бойынша ретке келтіру (ұзындығы, ені, биіктігі, шамасы, қалыңдығы бойынша).
	5. 1. 1. 5 екі затты шаманың 2 белгісі бойынша салыстыру	6. 1. 1. 5 екі затты шаманың 2 белгісі бойынша салыстыру	7. 1. 1. 5 екі затты шаманың 2 белгісі бойынша салыстыру	8. 1. 1. 5 екі затты шаманың 2 белгісі бойынша салыстыру	9. 1. 1. 5 екі затты шаманың 2 белгісі бойынша салыстыру	10. 1. 1. 5 екі затты шаманың 2 белгісі бойынша салыстыру
	5. 1. 1. 6 ойындық, тұрмыстық, қарапайым еңбек қызметіндегі заттардың мөлшерін есепке алу	6. 1. 1. 6 ойындық, тұрмыстық, қарапайым еңбек қызметіндегі заттардың мөлшерін есепке алу	7. 1. 1. 6 ойындық, тұрмыстық, қарапайым еңбек қызметіндегі заттардың мөлшерін есепке алу	8. 1. 1. 6 ойындық, тұрмыстық, қарапайым еңбек қызметіндегі заттардың мөлшерін есепке алу	9. 1. 1. 6 ойындық, тұрмыстық, қарапайым еңбек қызметіндегі заттардың мөлшерін есепке алу	10. 1. 1. 6 ойындық, тұрмыстық, қарапайым еңбек қызметіндегі заттардың мөлшерін есепке алу
	5. 1. 1. 7 екі топтағы заттардың санын жұппен салыстыру тәсілімен салыстыру, "Қанша?" деген сұраққа жауап беру.	6. 1. 1. 7 екі топтағы заттардың санын жұппен салыстыру тәсілімен салыстыру, "Қанша?" деген сұраққа жауап беру.	7. 1. 1. 7 екі топтағы заттардың санын жұппен салыстыру тәсілімен салыстыру, "Қанша?" деген сұраққа жауап беру.	8. 1. 1. 7 екі топтағы заттардың санын жұппен салыстыру тәсілімен салыстыру, "Қанша?" деген сұраққа жауап беру.	9. 1. 1. 7 екі топтағы заттардың санын жұппен салыстыру тәсілімен салыстыру, "Қанша?" деген сұраққа жауап беру.	10. 1. 1. 7 екі топтағы заттардың санын жұппен салыстыру тәсілімен салыстыру, "Қанша?" деген сұраққа жауап беру.
	5. 1. 1. 8 "Жетіспейтінді ерді" қосу, "артық" заттарды алып тастау арқылы салыстырылатын екі топтағы заттардың санын теңестіру	6. 1. 1. 8 "Жетіспейтінді ерді" қосу, "артық" заттарды алып тастау арқылы салыстырылатын екі топтағы заттардың санын теңестіру	7. 1. 1. 8 "Жетіспейтінді ерді" қосу, "артық" заттарды алып тастау арқылы салыстырылатын екі топтағы заттардың санын теңестіру	8. 1. 1. 8 "Жетіспейтінді ерді" қосу, "артық" заттарды алып тастау арқылы салыстырылатын екі топтағы заттардың санын теңестіру	9. 1. 1. 8 "Жетіспейтінді ерді" қосу, "артық" заттарды алып тастау арқылы салыстырылатын екі топтағы заттардың санын теңестіру	10. 1. 1. 8 "Жетіспейтінді ерді" қосу, "артық" заттарды алып тастау арқылы салыстырылатын екі топтағы заттардың санын теңестіру

1.3.
Кеңістіктік-уақыттық түсініктер

заттарды бір қатарға орналастыру	заттарды бір қатарға орналастыру	заттарды бір қатарға орналастыру	заттарды бір қатарға орналастыру	заттарды бір қатарға орналастыру	заттарды бір қатарға орналастыру
5. 1. 3. 7 әр түрлі беттерде шығармашылық жеке және топтық жұмыстарды орындау кезінде жазықтық кескіндерді үлгі бойынша, ауызша нұсқаулық бойынша (орталықта, ортасында, үстінде, астында, оң жақта, сол жақта) белгілі бір кеңістіктік орналасуда орналастыру	6. 1. 3. 7 әр түрлі беттерде шығармашылық жеке және топтық жұмыстарды орындау кезінде жазықтық кескіндерді үлгі бойынша, ауызша нұсқаулық бойынша (орталықта, ортасында, үстінде, астында, оң жақта, сол жақта) белгілі бір кеңістіктік орналасуда орналастыру	7. 1. 3. 7 әр түрлі беттерде шығармашылық жеке және топтық жұмыстарды орындау кезінде жазықтық кескіндерді үлгі бойынша, ауызша нұсқаулық бойынша (орталықта, ортасында, үстінде, астында, оң жақта, сол жақта) белгілі бір кеңістіктік орналасуда орналастыру	8. 1. 3. 7 әр түрлі беттерде шығармашылық жеке және топтық жұмыстарды орындау кезінде жазықтық кескіндерді үлгі бойынша, ауызша нұсқаулық бойынша (орталықта, ортасында, үстінде, астында, оң жақта, сол жақта) белгілі бір кеңістіктік орналасуда орналастыру	9. 1. 3. 7 әр түрлі беттерде шығармашылық жеке және топтық жұмыстарды орындау кезінде жазықтық кескіндерді үлгі бойынша, ауызша нұсқаулық бойынша (орталықта, ортасында, үстінде, астында, оң жақта, сол жақта) белгілі бір кеңістіктік орналасуда орналастыру	10. 1. 3. 7 әр түрлі беттерде шығармашылық жеке және топтық жұмыстарды орындау кезінде жазықтық кескіндерді үлгі бойынша, ауызша нұсқаулық бойынша (орталықта, ортасында, үстінде, астында, оң жақта, сол жақта) белгілі бір кеңістіктік орналасуда орналастыру
5. 1. 3. 8 өз өміріндегі оқиғаларды байланыстыру, ойындық, қарапайым еңбек әрекеттерін, режимдік сәттерді алдымен – кейін", "қазір – сосын", "кеше", "бүгін", "ертең", "таңертең", "күндіз", "кешке", "түнде" сөздерімен орындау.	6. 1. 3. 8 өз өміріндегі оқиғаларды байланыстыру, ойындық, қарапайым еңбек әрекеттерін, режимдік сәттерді алдымен – кейін", "қазір – сосын", "кеше", "бүгін", "ертең", "таңертең", "күндіз", "кешке", "түнде" сөздерімен орындау.	7. 1. 3. 8 өз өміріндегі оқиғаларды байланыстыру, ойындық, қарапайым еңбек әрекеттерін, режимдік сәттерді алдымен – кейін", "қазір – сосын", "кеше", "бүгін", "ертең", "таңертең", "күндіз", "кешке", "түнде" сөздерімен орындау.	8. 1. 3. 8 өз өміріндегі оқиғаларды байланыстыру, ойындық, қарапайым еңбек әрекеттерін, режимдік сәттерді алдымен – кейін", "қазір – сосын", "кеше", "бүгін", "ертең", "таңертең", "күндіз", "кешке", "түнде" сөздерімен орындау.	9. 1. 3. 8 өз өміріндегі оқиғаларды байланыстыру, ойындық, қарапайым еңбек әрекеттерін, режимдік сәттерді алдымен – кейін", "қазір – сосын", "кеше", "бүгін", "ертең", "таңертең", "күндіз", "кешке", "түнде" сөздерімен орындау.	10. 1. 3. 8 өз өміріндегі оқиғаларды байланыстыру, ойындық, қарапайым еңбек әрекеттерін, режимдік сәттерді алдымен – кейін", "қазір – сосын", "кеше", "бүгін", "ертең", "таңертең", "күндіз", "кешке", "түнде" сөздерімен орындау.
5. 1. 3. 9 өз іс-әрекетін фотосуретте тәуліктің бөліктеріне:	6. 1. 3. 9 өз іс-әрекетін фотосуретте тәуліктің бөліктеріне:	7. 1. 3. 9 өз іс-әрекетін фотосуретте тәуліктің бөліктеріне:	8. 1. 3. 9 өз іс-әрекетін фотосуретте тәуліктің бөліктеріне:	9. 1. 3. 9 өз іс-әрекетін фотосуретте тәуліктің бөліктеріне:	10. 1. 3. 9 өз іс-әрекетін фотосуретте тәуліктің бөліктеріне:

таң, күн, кеш, түн тән тану. "Қашан ...?" сұрағына жауап беру	таң, күн, кеш, түн тән тану. "Қашан ...?" сұрағына жауап беру	таң, күн, кеш, түн тән тану. "Қашан ...?" сұрағына жауап беру	таң, күн, кеш, түн тән тану. "Қашан ...?" сұрағына жауап беру	таң, күн, кеш, түн тән тану. "Қашан ...?" сұрағына жауап беру	таң, күн, кеш, түн тән тану. "Қашан ...?" сұрағына жауап беру
5. 1. 3. 10 педагогпен бірге иллюстрациял ы қ материалды (визуалды кестені) қолдана отырып, күн ішінде сабақта өз іс-әрекеттерін жоспарлау.	6. 1. 3. 10 педагогпен бірге иллюстрациял ы қ материалды (визуалды кестені) қолдана отырып, күн ішінде сабақта өз іс-әрекеттерін жоспарлау	7. 1. 3. 10 педагогпен бірге иллюстрациял ы қ материалды (визуалды кестені) қолдана отырып, күн ішінде сабақта өз іс-әрекеттерін жоспарлау	8. 1. 3. 10 педагогпен бірге иллюстрациял ы қ материалды (визуалды кестені) қолдана отырып, күн ішінде сабақта өз іс-әрекеттерін жоспарлау	9. 1. 3. 10 педагогпен бірге иллюстрациял ы қ материалды (визуалды кестені) қолдана отырып, күн ішінде сабақта өз іс-әрекеттерін жоспарлау	10. 1. 3. 10 педагогпен бірге иллюстрациял ы қ материалды (визуалды кестені) қолдана отырып, күн ішінде сабақта өз іс-әрекеттерін жоспарлау
5. 1. 3. 11. жыртылатын күнтізбе мен табель күнтізбесін пайдалану тәсілін бақылау	6. 1. 3. 11 жыртылатын күнтізбе мен табель күнтізбесін пайдалану тәсілін бақылау	7. 1. 3. 11 жыртылатын күнтізбе мен табель күнтізбесінде демалыс және жұмыс күндерін тану	8. 1. 3. 11 жыртылатын күнтізбе мен табель күнтізбесінде демалыс және жұмыс күндерін тану	9. 1. 3. 11 жыртылатын күнтізбе мен табель күнтізбесінде демалыс және жұмыс күндерін тану	10. 1. 3. 11 жыртылатын күнтізбе мен табель күнтізбесінде демалыс және жұмыс күндерін тану
		7. 1. 3. 12 жыл мезгілдерін тән белгілері бойынша тану және атау (табиғатты тамашалау, суреттерді қарау арқылы).	8. 1. 3. 12 жыл мезгілдерін тән белгілері бойынша тану және атау (табиғатты тамашалау, суреттерді қарау арқылы).	9. 1. 3. 12 жыл мезгілдерін тән белгілері бойынша тану және атау (табиғатты тамашалау, суреттерді қарау арқылы).	10. 1. 3. 12 жыл мезгілдерін тән белгілері бойынша тану және атау (табиғатты тамашалау, суреттерді қарау арқылы).

2) "Сандар және шамалар" бөлімі:

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5 сынып	6 сынып	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып
5. 2. 1. 1 көп заттың ішінен 1-ден санап, 1-10 затты бөліп алу	6. 2. 1. 1 көп заттың ішінен 1-ден санап, 1-20 затты бөліп алу	7. 2. 1. 1 заттарды бір ыдыстан екіншісіне бір-бірлеп салу арқылы топта 40 шегіндегі заттарды қайта санау	8. 2. 1. 1 заттарды бір ыдыстан екіншісіне бір-бірлеп салу арқылы топта 60 шегіндегі заттарды қайта санау	9. 2. 1. 1 заттарды бір ыдыстан екіншісіне бір-бірлеп салу арқылы топта 80 шегіндегі заттарды қайта санау	10. 2. 1. 1 заттарды бір ыдыстан екіншісіне бір-бірлеп салу арқылы топта 100 шегіндегі заттарды қайта санау	

2.1. Сандар және санау	5. 2. 1. 2 берілген объектілерді қолмен айналдырып көрсету, "Қанша?" сұрағына санды айтып жауап беру	6. 2. 1. 2 берілген объектілерді қолмен айналдырып көрсету, "Қанша?" сұрағына санды айтып жауап беру	7. 2. 1. 2 1-ден 40-қа дейінгі сандардың жазылымын тану және атау	8. 2. 1. 2 Монтессори – материалдарды пайдаланып 10-нан 60-қа дейінгі сандарды алу	9. 2. 1. 2 Монтессори – материалдарды пайдаланып 10-нан 80-ге дейінгі сандарды алу	10. 2. 1. 2 100-ге дейін ондықтармен санау
	5. 2. 1. 3 заттар топтарын жұптық қатынас әдісімен салыстыру	6. 2. 1. 3 1-ден 20-ға дейінгі сандардың жазылымын тану және атау	7. 2. 1. 3 үлгі бойынша, жады бойынша 1-ден 40-қа дейінгі сандармен карточкаларды қолдана отырып, сандық қатар құру	8. 2. 1. 3 1-ден 60-қа дейінгі сандардың жазылымын тану және атау	9. 2. 1. 3 1-ден 80-ге дейінгі сандардың жазылымын тану және атау	10. 2. 1. 3 Монтессори материалдарын қолдана отырып, 10-нан 100-ге дейінгі сандарды алу
	5. 2. 1. 4 1-ден 9-ға дейінгі және 10 санын тану және атау	6. 2. 1. 4 үлгі бойынша, жады бойынша 1-ден 20-ға дейінгі сандармен карточкаларды қолдана отырып, сандық қатар құру	7. 2. 1. 4 үлгі, жады бойынша, айтылым бойынша 1-ден 40-қа дейінгі сандарды жазу	8. 2. 1. 4 үлгі бойынша, жады бойынша 1-ден 60-қа дейінгі сандармен карточкаларды қолдана отырып, сандық қатар құру	9. 2. 1. 4 үлгі бойынша, жады бойынша 1-ден 80-ге дейінгі сандармен карточкаларды қолдана отырып, сандық қатар құру	10. 2. 1. 4 1-ден 100-ге дейінгі сандардың жазылымын тану және атау
	5. 2. 1. 5 1-ден 9-ға дейінгі сандардың әрқайсысына және 10 санының жазбасына сандар санын салыстыру	6. 2. 1. 5 1-ден 20-ға дейінгі сандарды жазу	7. 2. 1. 5 заттардың санын салыстыру және санын жазу (1-ден 40-қа дейін)	8. 2. 1. 5 үлгі, жады бойынша, айтылым бойынша 1-ден 60-қа дейінгі сандарды жазу	9. 2. 1. 5 үлгі, жады бойынша, айтылым бойынша 1-ден 80-ге дейінгі сандарды жазу	10. 2. 1. 5 "Жүздік" кестесін құру
	5. 2. 1. 6 Ойында, тұрмыстық жағдайларда, қарапайым еңбек қызметінде, режимдік сәттерде санау	6. 2. 1. 6 заттардың санын салыстыру және санын жазу (1-ден 20-ға дейін)	7. 2. 1. 6 калкуляторда 1-ден 40-қа дейінгі сандарды теру	8. 2. 1. 6 заттардың санын салыстыру және санын жазу (1-ден 60-қа дейін)	9. 2. 1. 6 заттардың санын салыстыру және санын жазу (1-ден 80-ге дейін)	10. 2. 1. 6 үлгі, жады бойынша, айтылым бойынша 1-ден 100-ге

қызметін пайдалану					дейінгі сандарды жазу
5. 2. 1. 7 сандық қатарға 1-ден 10-ға дейінгі сандары бар карточкаларды реті бойынша орналастыру	6. 2. 1. 7 калкуляторда 1-ден 20-ға дейінгі сандарды теру	7. 2. 1. 7 туыстарының, достарының телефон нөмірлерін жазу.	8. 2. 1. 7 туыстарының, достарының телефон нөмірлерін жазу.	9. 2. 1. 7 туыстарының, достарының телефон нөмірлерін жазу.	10. 2. 1. 7 туыстарының, достарының телефон нөмірлерін, өз үйінің, пәтерінің нөмірін жазу.
5. 2. 1. 8 сандарды үлгі бойынша, жады бойынша білім алушыға ыңғайлы тәсілмен жазу .	6. 2. 1. 8 ойында, тұрмыстық жағдайларда, қарапайым еңбек қызметінде, 1-ден 20-ға дейін санау және сандарды жазу дағдыларын пайдалану	7. 2. 1. 8 ойында, тұрмыстық жағдайларда, қарапайым еңбек қызметінде, 1-ден 40-қа дейін санау және сандарды жазу дағдыларын пайдалану	8. 2. 1. 8 калькуляторда, компьютер пернетақтасында, телефонда 1-ден 60-қа дейінгі сандарды теру	9. 2. 1. 8 калькуляторда, компьютер пернетақтасында, телефонда 1-ден 80-ге дейінгі сандарды теру	10. 2. 1. 8 калькуляторда, компьютер пернетақтасында, телефонда 1-ден 100-ге дейінгі сандарды теру
			8. 2. 1. 9 ойында, тұрмыстық жағдайларда, қарапайым еңбек қызметінде, 1-ден 60-қа дейін санау және жазу дағдыларын пайдалану	9. 2. 1. 9 ойында, тұрмыстық жағдайларда, қарапайым еңбек қызметінде, 1-ден 80-ге дейін санау және жазу дағдыларын пайдалану	10. 2. 1. 9 ойында, тұрмыстық жағдайларда, қарапайым еңбек қызметінде, 1-ден 100-ге дейін санау және жазу дағдыларын пайдалану
5. 2. 2. 1 үлгі, ататуы бойынша 1 тг, 2 тг, 5 тг, 10 тг монеталарын тану	6. 2. 2. 1 үлгі, ататуы бойынша 1 тг, 2 тг, 5 тг, 10 тг, 20 тг монеталарын тану	7. 2. 2. 1 үлгі, ататуы бойынша 1 тг, 2 тг, 5 тг, 10 тг, 20 тг монеталарын тану	8. 2. 2. 1 үлгі, ататуы бойынша 1 тг, 2 тг, 5 тг, 10 тг, 20 тг, 50 тг монеталарын тану	9. 2. 2. 1 үлгі, ататуы бойынша 1 тг, 2 тг, 5 тг, 10 тг, 20 тг, 50 тг монеталарын тану	10. 2. 2. 1 үлгі, ататуы бойынша 1 тг, 2 тг, 5 тг, 10 тг, 20 тг, 50 тг, 100 тг монеталарын тану
5. 2. 2. 2 сұйықтықтың, сусымалы заттардың мөлшерін шартты	6. 2. 2. 2 2 тг, 5 тг, 10 тг, 20 тг монеталарын ауыстыруды және	7. 2. 2. 2 калькуляторды пайдалана отырып, 20 теңгеден 40 теңгеге дейінгі әр	8. 2. 2. 2 20 теңгеден 60 теңгеге дейінгі әр түрлі	9. 2. 2. 2 калькуляторды пайдалана отырып, 20 теңгеден 80 теңгеге дейінгі әр	10. 2. 2. 2 калькуляторды пайдалана отырып, 20 теңгеден 100 теңгеге дейінгі әр

	өлшемдермен өлшеу	айыруды орындау	түрлі монеталармен ақша сомаларын жинау	монеталармен ақша сомаларын жинау	түрлі монеталармен ақша сомаларын жинау	түрлі монеталармен ақша сомаларын жинау
2.2. Шамаларды өлшеу	5. 2. 2. 3 сұйықтықтың, сусымалы заттың мөлшерін өлшеу, заттың ұзындығын өлшеу үшін қолданылатын шартты шаралар санын 1-ден 10-ға дейінгі сандармен белгілеу	6. 2. 2. 3 сұйықтықтың, сусымалы заттардың мөлшерін шартты өлшемдермен өлшеу	7. 2. 2. 3 "Дүкен" ойынында монеталарды пайдалану.	8. 2. 2. 3 "Дүкен" ойынында монеталарды пайдалану.	9. 2. 2. 3 "Дүкен" ойынында монеталарды пайдалану.	10. 2. 2. 3 "Дүкен" ойынында монеталарды пайдалану.
	5. 2. 2. 4 "Дүкен" ойынында монеталарды пайдалану.	6. 2. 2. 4 сұйықтықтың, сусымалы заттың мөлшерін өлшеу, заттың ұзындығын өлшеу үшін қолданылатын шартты шаралар санын 1-ден 20-ға дейінгі сандармен белгілеу	7. 2. 2. 4 сызғыш шкаласындағы сантиметрлік бөлімдерді тану	8. 2. 2. 4 сызғыш шкаласындағы сантиметрлік бөлімдерді тану	9. 2. 2. 4 сызғыш шкаласындағы сантиметрлік бөлімдерді тану	10. 2. 2. 4 сызғыш шкаласындағы сантиметрлік бөлімдерді тану
		6. 2. 2. 5 "Дүкен" ойынында монеталарды пайдалану	7. 2. 2. 5 сызғышты пайдаланып кесіндінің ұзындығын сантиметрмен өлшеу	8. 2. 2. 5 сызғышты пайдаланып кесіндінің ұзындығын сантиметрмен өлшеу	9. 2. 2. 5 сызғышты пайдаланып кесіндінің ұзындығын сантиметрмен өлшеу	10. 2. 2. 5 сызғышты пайдаланып кесіндінің ұзындығын сантиметрмен өлшеу
			7. 2. 2. 6 1 м (моделі) өлшемді қолдана отырып объектілердің ұзындығын өлшеу	8. 2. 2. 6 1 м (моделі) өлшемді қолдана отырып объектілердің ұзындығын өлшеу	9. 2. 2. 6 1 м (моделі) өлшемді қолдана отырып объектілердің ұзындығын өлшеу	10. 2. 2. 6 1 м (моделі) өлшемді қолдана отырып объектілердің ұзындығын өлшеу

3) "Арифметикалық әрекеттер және есептер" бөлімі:

Оқу мақсаттары						
----------------	--	--	--	--	--	--

Бөлімше	5 сынып	6 сынып	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып
3.1. Жиындар мен сандарды қосу және азайту	5. 3. 1. 1 10 шегінде заттармен іс-қимыл іздері бойынша қосу және азайту мысалдарын жасау	6. 3. 1. 1 20 шегінде заттармен іс-қимыл іздері бойынша қосу және азайту мысалдарын жасау	7. 3. 1. 1 калькуляторды пайдаланып 40 шегінде қосу және азайтуды орындау	8. 3. 1. 1 калькуляторды пайдаланып 60 шегінде қосу және азайтуды орындау	9. 3. 1. 1 калькуляторды пайдаланып 80 шегінде қосу және азайтуды орындау	10. 3. 1. 1 калькуляторды пайдаланып 100 шегінде қосу және азайтуды орындау
3.2. Практикалық есептер	5. 3. 2. 1 ашық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын заттарды қайта санаумен табы	6. 3. 2. 1 ашық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын заттарды қайта санаумен табы	7. 3. 2. 1 ашық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын заттарды қайта санаумен табы	8. 3. 2. 1 ашық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын заттарды қайта санаумен табы	9. 3. 2. 1 ашық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын заттарды қайта санаумен табы	10. 3. 2. 1 ашық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын заттарды қайта санаумен табы
			7. 3. 2. 2 жабық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын калькулятордың көмегімен табу	8. 3. 2. 2 жабық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын калькулятордың көмегімен табу	9. 3. 2. 2 жабық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын калькулятордың көмегімен табу	10. 3. 2. 2 жабық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын калькулятордың көмегімен табу

4) "Көрнекі геометрияның элементтері" бөлімі:

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5 сынып	6 сынып	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып
	5. 4. 1. 1 геометриялық денелердің: шар, текше,	6. 4. 1. 1 геометриялық денелердің: шар, текше,	7. 4. 1. 1 геометриялық денелердің: шар, текше, кесек, конус,	8. 4. 1. 1 геометриялық денелердің: шар, текше, кесек, конус,	9. 4. 1. 1 геометриялық денелердің: шар, текше, кесек, конус,	10. 4. 1. 1 геометриялық денелердің: шар, текше, кесек, конус,

	кесек тану және атау	кесек, конус тану және атау	пирамида тану және атау	пирамида, цилиндр тану және атау	пирамида, цилиндр тану және атау	пирамида, цилиндр тану және атау
4.1. Геометриялық денелер және фигуралар	5. 4. 1. 2 геометриялық фигураларды тану және атау: шенбер, шаршы, сопақ, үшбұрыш, тіктөртбұрыш	6. 4. 1. 2 геометриялық фигураларды тану және атау: шенбер, шаршы, сопақ, үшбұрыш, тіктөртбұрыш, бесбұрыш	7. 4. 1. 2 геометриялық фигураларды тану және атау: шенбер, шаршы, сопақ, үшбұрыш, тіктөртбұрыш, бесбұрыш, алтыбұрыш	8. 4. 1. 2 геометриялық фигураларды тану және атау: шенбер, шаршы, сопақ, үшбұрыш, тіктөртбұрыш, бесбұрыш, алтыбұрыш	9. 4. 1. 2 геометриялық фигураларды тану және атау: шенбер, шаршы, сопақ, үшбұрыш, тіктөртбұрыш, бесбұрыш, алтыбұрыш	10. 4. 1. 2 геометриялық фигураларды тану және атау: шенбер, шаршы, сопақ, үшбұрыш, тіктөртбұрыш, бесбұрыш, алтыбұрыш
	5. 4. 1. 3 геометриялық фигуралардың модельдерін түсі, пішіні, өлшемі бойынша топтастыру	6. 4. 1. 3 геометриялық фигуралардың модельдерін түсі, пішіні, өлшемі бойынша топтастыру	7. 4. 1. 3 геометриялық фигуралардың модельдерін түсі, пішіні, өлшемі бойынша топтастыру	8. 4. 1. 3 геометриялық фигуралардың модельдерін түсі, пішіні, өлшемі бойынша топтастыру	9. 4. 1. 3 геометриялық фигуралардың модельдерін түсі, пішіні, өлшемі бойынша топтастыру	10. 4. 1. 3 геометриялық фигуралардың модельдерін түсі, пішіні, өлшемі бойынша топтастыру
	5. 4. 1. 4 геометриялық фигураларды тану және атау: нүкте, түзу сызық, кесінді, қисық сызық, сынық сызық, сәуле, шенбер	6. 4. 1. 4 геометриялық фигураларды тану және атау: нүкте, түзу сызық, кесінді, қисық сызық, сынық сызық, сәуле, шенбер.	7. 4. 1. 4 геометриялық фигураларды тану және атау: нүкте, түзу сызық, кесінді, қисық сызық, сынық сызық, сәуле, шенбер, бұрыш.	8. 4. 1. 4 геометриялық фигураларды тану және атау: нүкте, түзу сызық, кесінді, қисық сызық, сынық сызық, шенбер, бұрыш.	9. 4. 1. 4 геометриялық фигураларды тану және атау: нүкте, түзу сызық, кесінді, сәуле, қисық сызық, сынық сызық, шенбер, бұрыш	10. 4. 1. 4 геометриялық фигураларды тану және атау: нүкте, түзу сызық, кесінді, сәуле, қисық сызық, сынық сызық, шенбер, бұрыш
				8. 4. 1. 5 бұрыштың төбесін, бұрыштың қырларын, аралас бұрыштардың ортақ қырларын тану	9. 4. 1. 5 бұрыштың төбесін, бұрыштың қырларын, аралас бұрыштардың ортақ қырларын тану	10. 4. 1. 5 бұрыштың төбесін, бұрыштың қырларын, аралас бұрыштардың ортақ қырларын тану
	5. 4. 2. 1 геометриялық пазлдарды жинау, жақтауларға салымшаларды салу	6. 4. 2. 1 геометриялық пазлдарды жинау, жақтауларға салымшаларды салу	7. 4. 2. 1 геометриялық пазлдарды жинау, жақтауларға салымшаларды салу	8. 4. 2. 1 геометриялық пазлдарды жинау, жақтауларға салымшаларды салу	9. 4. 2. 1 геометриялық пазлдарды жинау, жақтауларға салымшаларды салу	10. 4. 2. 1 геометриялық пазлдарды жинау, жақтауларға салымшаларды салу
5. 4. 2. 2 нүктелерді, түзулерді,	6. 4. 2. 2 нүктелерді, түзулерді,	7. 4. 2. 2 нүктелерді, түзулерді,	8. 4. 2. 2 нүктелерді, түзулерді,	9. 4. 2. 2 нүктелерді, түзулерді,	10. 4. 2. 2 нүктелерді, түзулерді,	

	кисық сызықтарды, шеңберлерді, квадратты, үшбұрышты, тіктөртбұрышты түрлі жазықтықтарда бормен, фломастермен, қаламмен, қарындашпен бейнелеу	кисық сызықтарды, шеңберлерді, квадратты, үшбұрышты, тіктөртбұрышты түрлі жазықтықтарда бормен, фломастермен, қаламмен, қарындашпен бейнелеу	кисық сызықтарды, шеңберлерді, квадратты, үшбұрышты, тіктөртбұрышты түрлі жазықтықтарда бормен, фломастермен, қаламмен, қарындашпен бейнелеу	кисық сызықтарды, шеңберлерді, квадратты, үшбұрышты, тіктөртбұрышты түрлі жазықтықтарда бормен, фломастермен, қаламмен, қарындашпен бейнелеу	кисық сызықтарды, шеңберлерді, квадратты, үшбұрышты, тіктөртбұрышты түрлі жазықтықтарда бормен, фломастермен, қаламмен, қарындашпен бейнелеу	кисық сызықтарды, шеңберлерді, квадратты, үшбұрышты, тіктөртбұрышты түрлі жазықтықтарда бормен, фломастермен, қаламмен, қарындашпен бейнелеу
	5. 4. 2. 3 сызғыштың көмегімен түзу сызықты сызу.	6. 4. 2. 3 сызғыштың көмегімен түзу сызықты сызу	7. 4. 2. 3 сызғыштың көмегімен түзу сызықты сызу	8. 4. 2. 3 сызғыштың көмегімен түзу сызықты сызу	9. 4. 2. 3 сызғыштың көмегімен түзу сызықты сызу	10. 4. 2. 3 сызғыштың көмегімен түзу сызықты сызу
	5. 4. 2. 4 сызғыштың көмегімен берілген төбелер бойымен квадрат, тіктөртбұрыш, үшбұрыш, бесбұрыш салу	6. 4. 2. 4 сызғыштың көмегімен берілген төбелер бойымен квадрат, тіктөртбұрыш, үшбұрыш, бесбұрыш салу	7. 4. 2. 4 сызғыштың көмегімен берілген төбелер бойымен квадрат, тіктөртбұрыш, үшбұрыш, бесбұрыш, алтыбұрыш салу	8. 4. 2. 4 сызғыштың көмегімен берілген төбелер бойымен квадрат, тіктөртбұрыш, үшбұрыш, бесбұрыш, алтыбұрыш салу	9. 4. 2. 4 сызғыштың көмегімен пайдаланып берілген ұзындықта кесінді салу	10. 4. 2. 4 сызғыштың көмегімен пайдаланып берілген ұзындықта кесінді салу
4. 2. Геометриялық фигураларды құрастыру және бейнелеу	5. 4. 1. 5 шеңберді, сопақшаны, шаршыны, үшбұрышты, тіктөртбұрышты, бесбұрышты үлгісі мен трафареті бойынша бастырып сызу, алынған пішін контурының ішін штрихтеу	6. 4. 2. 5 шеңберді, сопақшаны, шаршыны, үшбұрышты, тіктөртбұрышты, бесбұрышты үлгісі мен трафареті бойынша бастырып сызу, алынған пішін контурының ішін штрихтеу	7. 4. 2. 5 шеңберді, сопақшаны, шаршыны, үшбұрышты, тіктөртбұрышты, бесбұрышты, алтыбұрышты үлгісі мен трафареті бойынша бастырып сызу, алынған пішін контурының ішін штрихтеу	8. 4. 2. 5 шеңберді, сопақшаны, шаршыны, үшбұрышты, тіктөртбұрышты, бесбұрышты, алтыбұрышты үлгісі мен трафареті бойынша бастырып сызу, алынған пішін контурының ішін штрихтеу	9. 4. 2. 5 сызғыштың көмегімен берілген төбелер бойымен квадрат, тіктөртбұрыш, үшбұрыш, бесбұрыш, алтыбұрыш салу	10. 4. 2. 5 сызғыштың көмегімен берілген төбелер бойымен квадрат, тіктөртбұрыш, үшбұрыш, бесбұрыш, алтыбұрыш салу
					9. 4. 2. 6 шеңберді, сопақшаны, шаршыны, үшбұрышты,	10. 4. 2. 6 шеңберді, сопақшаны, шаршыны, үшбұрышты,

5. 4. 2. 6 геометриялық фигураларды ң модельдерін контур бойымен кесу , оларды апликация үшін қолдану және жобалау үшін қолдану	6. 4. 2. 6 геометриялық фигураларды ң модельдерін контур бойымен кесу , оларды апликация үшін қолдану және жобалау үшін қолдану	7. 4. 2. 6 геометриялық фигураларды ң модельдерін контур бойымен кесу , оларды апликация үшін қолдану және жобалау үшін қолдану	8. 4. 2. 6 геометриялық фигураларды ң модельдерін контур бойымен кесу , оларды апликация үшін қолдану және жобалау үшін қолдану	тікөртбұрыш ты , бесбұрышты, алтыбұрышты үлгісі мен трафареті бойнша бастырып сызу, алынған пішін контурьның ішін штрихтеу	тікөртбұрыш ты , бесбұрышты, алтыбұрышты үлгісі мен трафареті бойнша бастырып сызу, алынған пішін контурьның ішін штрихтеу
	6. 4. 2. 7 санамақ таяқшаларын, сымды пайдалана отырып, геометриялық фигураларды модельдеу	7. 4. 2. 7 санамақ таяқшаларын, сымды пайдалана отырып, геометриялық фигураларды модельдеу	8. 4. 2. 7 санамақ таяқшаларын, сымды пайдалана отырып, геометриялық фигураларды модельдеу	9. 4. 2. 7 геометриялық фигураларды ң модельдерін контур бойымен кесу , оларды апликация үшін қолдану және жобалау үшін қолдану	10. 4. 2. 7 геометриялық фигураларды ң модельдерін контур бойымен кесу , оларды апликация үшін қолдану және жобалау үшін қолдану
				9. 4. 2. 8 санамақ таяқшаларын, сымды пайдалана отырып, геометриялық фигураларды модельдеу	10. 4. 2. 8 санамақ таяқшаларын, сымды пайдалана отырып, геометриялық фигураларды модельдеу

45. Бағдарламадағы оқу материалын оқу жылдар (сыныптар) және тоқсандар бойынша бөлу ұсынымдық сипатта болады. Педагог оқу материалының күрделілігін төмендету немесе арттыру, әрбір білім алушының мүмкіндіктері және нақты жетістіктерін ескере отырып, жеке оқу бағдарламасындағы оқу материалының көлемін ұлғайту немесе азайту үшін кез келген бөлімнің оқу материалын бір тоқсаннан (сыныптан) екіншісіне ауыстыруға құқылы.

Параграф 3. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Санау" пәнінен үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақмерзімді жоспар

1) 5 сынып

Бөлімше	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
	5.1.1.1 екі затты көзбен салыстыру әдісімен шамасының белгілері бойынша, қатар қою немесе

1.1. Заттардың және объектілердің шамасы және саны туралы түсініктер	<p>бір-біріне қою әдісімен, қолмен сезіну тәсілімен салыстыру</p> <p>5.1.1.2 салыстырғаннан кейін "Заттар ұзындығы/ені/биіктігі, қалыңдығы, өлшемі бойынша қандай?" деген сұрақтарға жауап беру</p> <p>5.1.1.3 заттарды белгілері бойынша топтастыру (өлшемі, ұзындығы, биіктігі, ені, қалыңдығы)</p>
1.2. Заттардың ауырлығы туралы түсініктер	5.1.2.1 бұлшықет сезімдерін пайдалана отырып, ауырлық дәрежесі бойынша екі затты салыстыру (ауыр-жеңіл)
1.3. Кеңістіктік-уақыттық түсініктер	<p>5.1.3.1 өзіне қатысты заттарды жақын кеңістікке нұсқау бойынша орналастыру: "алыс, жақын, маңында, жоғарыда, төменде, өзінің алдында (өз алдына), өзінің артында"</p> <p>5.1.3.2 бір-біріне қатысты екі, үш затты орналастыру: "алдына, артына, арасына, ішіне, үстіне, астына"</p> <p>5.1.3.3 бірнеше заттарды бір, екі, бірнеше қатарға орналастыру</p>
2.1. Сандар және санау	<p>5.2.1.1 көп заттың ішінен 1-ден санап, 1-10 затты бөліп алу</p> <p>5.2.1.2 берілген объектілерді қолмен айналдырып көрсету, "Қанша?" сұрағына санды айтып жауап беру</p>
2.2. Шамаларды өлшеу	5.2.2.1 үлгі, ататуы бойынша 1 тг, 2 тг, 5 тг, 10 тг монеталарын тану
3.1. Жиындар мен сандарды қосу және азайту	5.3.1.1 10 шегінде заттармен іс-қимыл іздері бойынша қосу және азайту мысалдарын жасау
3.2. Практикалық есептер	5.3.2.1 ашық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын заттарды қайта санаумен табы
4.1. Геометриялық денелер және фигуралар	<p>5.4.1.2 геометриялық денелердің: шар, текше, кесек тану және атау</p> <p>5.4.1.4 геометриялық фигураларды тану және атау: нүкте, түзу сызық, кесінді, қисық сызық, сынық сызық, сәуле, шеңбер</p>
4.2. Геометриялық фигураларды құрастыру және бейнелеу	5.4.2.2 нүктелерді, түзулерді, қисық сызықтарды, шеңберлерді, квадратты, үшбұрышты, тіктөртбұрышты түрлі жазықтықтарда бормен, фломастермен, қаламмен, қарындашпен бейнелеу
2 тоқсан	
1.1. Заттардың және объектілердің шамасы және саны туралы түсініктер	<p>5.1.1.4 5-10 затты шамасы бойынша ретке келтіру (ұзындығы, ені, биіктігі, шамасы, қалыңдығы бойынша).</p> <p>5.1.1.5 екі затты шаманың 2 белгісі бойынша салыстыру</p> <p>5.1.1.6 ойындық, тұрмыстық, қарапайым еңбек қызметіндегі заттардың мөлшерін есепке алу</p>

1.2. Заттардың ауырлығы туралы түсініктер	5.1.2.2 шыныаяқ таразыларын пайдалана отырып, ауырлық дәрежесі бойынша екі затты салыстыру
1.3. Кеңістіктік-уақыттық түсініктер	5.1.3.4 қатардағы заттардың кезектесу тәртібін атау: "шеткі, бірінші, соңғы, арасындағы".
	5.1.3.5 көрнекі үлгі бойынша қатардағы заттардың жүру тәртібін және кезектесу тәртібін жаңғырту
	5.1.3.6 ойындық, тұрмыстық, қарапайым еңбек қызметінде заттарды бір қатарға орналастыру
2.1. Сандар және санау	5.2.1.3 заттар топтарын жұптық қатынас әдісімен салыстыру
	5.2.1.4 1-ден 9-ға дейінгі және 10 санын тану және атау
2.2. Шамаларды өлшеу	5.2.2.2 сұйықтықтың, сусымалы заттардың мөлшерін шартты өлшемдермен өлшеу
3.1. Жиындар мен сандарды қосу және азайту	5.3.1.1 10 шегінде заттармен іс-қимыл іздері бойынша қосу және азайту мысалдарын жасау
3.2. Практикалық есептер	5.3.2.1 ашық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын заттарды қайта санаумен табы
4.1. Геометриялық денелер және фигуралар	5.4.1.1 геометриялық денелердің: шар, текше, кесек тану және атау
4.2. Геометриялық фигураларды құрастыру және бейнелеу	5.4.2.3 сызғыштың көмегімен түзу сызықты сызу.
3 тоқсан	
1.1. Заттардың және объектілердің шамасы және саны туралы түсініктер	5.1.1.7 екі топтағы заттардың санын жұппен салыстыру тәсілімен салыстыру, "Қанша?" деген сұраққа жауап беру.
	5.1.1.8 "Жетіспейтіндерді" қосу, "артық" заттарды алып тастау арқылы салыстырылатын екі топтағы заттардың санын теңестіру
1.2. Заттардың ауырлығы туралы түсініктер	5.1.2.3 заттарды ауырлық дәрежесі бойынша топтастыру (ауыр/жеңіл)
1.3. Кеңістіктік-уақыттық түсініктер	5.1.3.7 әр түрлі беттерде шығармашылық жеке және топтық жұмыстарды орындау кезінде жазықтық кескіндерді үлгі бойынша, ауызша нұсқаулық бойынша (орталықта, ортасында, үстінде, астында, оң жақта, сол жақта) белгілі бір кеңістіктік орналасуда орналастыру
	5.1.3.8 өз өміріндегі оқиғаларды байланыстыру, ойындық, қарапайым еңбек әрекеттерін, режимдік сәттерді "алдымен – кейін", "қазір – сосын", "кеше", "бүгін", "ертең", "танертең", "күндіз", "кешке", "түнде" сөздерімен орындау.
	5.1.3.9 өз іс-әрекетін фотосуретте тәуліктің бөліктеріне: таң, күн, кеш, түн тән тану. "Қашан ...?" сұрағына жауап беру

2.1. Сандар және санау	5.2.1.5 1-ден 9-ға дейінгі сандардың әрқайсысына және 10 санының жазбасына сандар санын салыстыру
	5.2.1.6 Ойында, тұрмыстық жағдайларда, қарапайым еңбек қызметінде, режимдік сәттерде есептеу қызметін пайдалану
2.2. Шамаларды өлшеу	5.2.2.3 сұйықтықтың, сусымалы заттың мөлшерін өлшеу, заттың ұзындығын өлшеу үшін қолданылатын шартты шаралар санын 1-ден 10-ға дейінгі сандармен белгілеу
3.1. Жиындар мен сандарды қосу және азайту	5.3.1.1 10 шегінде заттармен іс-қимыл іздері бойынша қосу және азайту мысалдарын жасау
3.2. Практикалық есептер	5.3.2.1 ашық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын заттарды қайта санаумен табы
4.1. Геометриялық денелер және фигуралар	5.4.1.3 геометриялық фигуралардың модельдерін түсі, пішіні, өлшемі бойынша топтастыру
4.2. Геометриялық фигураларды құрастыру және бейнелеу	5.4.2.4 сызғыштың көмегімен берілген төбелер бойымен квадрат, тіктөртбұрыш, үшбұрыш, бесбұрыш салу
	5.4.1.5 шеңберді, сопақшаны, шаршыны, үшбұрышты, тіктөртбұрышты, бесбұрышты үлгісі мен трафареті бойынша бастырып сызу, алынған пішін контурының ішін штрихтеу
4 тоқсан	
1.1. Заттардың және объектілердің шамасы және саны туралы түсініктер	5.1.1.9 бірдей ыдыстардағы сұйық және сусымалы заттардың мөлшерін көзбен көру әдісімен салыстыру
1.2. Заттардың ауырлығы туралы түсініктер	5.1.2.4 екі затты ауырлық дәрежесі бойынша салыстыру кезінде әр қайсысының қасиетін атау (ауыр-жеңіл)
1.3. Кеңістіктік-уақыттық түсініктер	5.1.3.10 педагогпен бірге иллюстрациялық материалды (визуалды кестені) қолдана отырып, күн ішінде сабақта өз іс-әрекеттерін жоспарлау.
	5.1.3.11 жыртылатын күнтізбе мен табель күнтізбесін пайдалану тәсілін бақылау
2.1. Сандар және санау	5.2.1.7 сандық қатарға 1-ден 10-ға дейінгі сандары бар карточкаларды реті бойынша орналастыру
	5.2.1.8 сандарды үлгі бойынша, жады бойынша білім алушыға ыңғайлы тәсілмен жазу.
2.2. Шамаларды өлшеу	5.2.2.4 "Дүкен" ойынында монеталарды пайдалану
3.1. Жиындар мен сандарды қосу және азайту	5.3.1.1 10 шегінде заттармен іс-қимыл іздері бойынша қосу және азайту мысалдарын жасау
3.2. Практикалық есептер	5.3.2.1 ашық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын заттарды қайта санаумен табы

4.2. Геометриялық фигураларды құрастыру және бейнелеу	5.4.2.1 геометриялық пазлдарды жинау, жақтауларға салымшаларды салу
	5.4.2.6 геометриялық фигуралардың модельдерін контур бойымен кесу, оларды аппликация үшін қолдану және жобалау үшін қолдану

2) 6 сынып:

Бөлімше	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
1.1. Заттардың және объектілердің шамасы және саны туралы түсініктер	6.1.1.1 екі затты көзбен салыстыру әдісімен шамасының белгілері бойынша, қатар қою немесе бір-біріне қою әдісімен, қолмен сезіну тәсілімен салыстыру
	6.1.1.2 салыстырғаннан кейін "Заттар ұзындығы/ені/биіктігі, қалыңдығы, өлшемі бойынша қандай?" деген сұрақтарға жауап беру
	6.1.1.3 заттарды белгілері бойынша топтастыру (өлшемі, ұзындығы, биіктігі, ені, қалыңдығы)
1.2. Заттардың ауырлығы туралы түсініктер	6.1.2.1 бұлшықет сезімдерін пайдалана отырып, ауырлық дәрежесі бойынша екі затты салыстыру (ауыр-жеңіл)
1.3. Кеңістіктік-уақыттық түсініктер	6.1.3.1 өзіне қатысты заттарды жақын кеңістікке нұсқау бойынша орналастыру: "алыс, жақын, маңында, жоғарыда, төменде, өзіңнің алдында (өз алдына), өзіңнің артыңда"
	6.1.3.2 бір-біріне қатысты екі, үш затты орналастыру: "алдына, артына, арасына, ішіне, үстіне, астына"
	6.1.3.3 бірнеше заттарды бір, екі, бірнеше қатарға орналастыру
2.1. Сандар және санау	6.2.1.1 көп заттың ішінен 1-ден санап, 1-20 затты бөліп алу
	6.2.1.2 берілген объектілерді қолмен айналдырып көрсету, "Қанша?" сұрағына санды айтып жауап беру
2.2. Шамаларды өлшеу	6.2.2.1 үлгі, ататуы бойынша 1 тг, 2 тг, 5 тг, 10 тг, 20 тг монеталарын тану
3.1. Жиындар мен сандарды қосу және азайту	6.3.1.1 20 шегінде заттармен іс-қимыл іздері бойынша қосу және азайту мысалдарын жасау
3.2. Практикалық есептер	6.3.2.1 ашық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын заттарды қайта санаумен табу
4.1. Геометриялық денелер және фигуралар	6.4.1.4 геометриялық фигураларды тану және атау: нүкте, түзу сызық, кесінді, қисық сызық, сынық сызық, сәуле, шеңбер.
	6.4.1.2 геометриялық фигураларды тану және атау: шеңбер, шаршы, сопақ, үшбұрыш, тіктөртбұрыш, бесбұрыш

4.2 Геометриялық пішіндерді құрастыру және бейнелеу	6.4.2.2 нүктелерді, түзулерді, қисық сызықтарды, шеңберлерді, квадратты, үшбұрышты, тіктөртбұрышты түрлі жазықтықтарда бормен, фломастермен, қаламмен, қарындашпен бейнелеу
2-тоқсан	
1.1. Заттардың және объектілердің шамасы және саны туралы түсініктер	6.1.1.4 5-10 затты шамасы бойынша ретке келтіру (ұзындығы, ені, биіктігі, шамасы, қалыңдығы бойынша).
	6.1.1.5 екі затты шаманың 2 белгісі бойынша салыстыру
	6.1.1.6 ойындық, тұрмыстық, қарапайым еңбек қызметіндегі заттардың мөлшерін есепке алу
1.2. Заттардың ауырлығы туралы түсініктер	6.1.2.2 шыныаяқ таразыларын пайдалана отырып, ауырлық дәрежесі бойынша екі затты салыстыру
1.3. Кеңістіктік-уақыттық түсініктер	6.1.3.4 қатардағы нысандардың ретін атау: "шеткі, бірінші, соңғы, аралық"
	6.1.3.5 көрнекі үлгі бойынша қатардағы заттардың жүру тәртібін және кезектесу тәртібін жаңғырту
	6.1.3.6 ойындық, тұрмыстық, қарапайым еңбек қызметінде заттарды бір қатарға орналастыру
2.1. Сандар және санау	6.2.1.3 1-ден 20-ға дейінгі сандардың жазылымын тану және атау
	6.2.1.4 үлгі бойынша, жады бойынша 1-ден 20-ға дейінгі сандармен карточкаларды қолдана отырып, сандық қатар құру
2.2. Шамаларды өлшеу	6.2.2.2 2 тг, 5 тг, 10 тг, 20 тг монеталарын ауыстыруды және айыруды орындау
3.1. Жиындар мен сандарды қосу және азайту	6.3.1.1 20 шегінде заттармен іс-қимыл іздері бойынша қосу және азайту мысалдарын жасау
3.2. Практикалық есептер	6.3.2.1 ашық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын заттарды қайта санаумен табы
4.1. Геометриялық денелер және фигуралар	6.4.2.1 геометриялық пазлдарды жинау, жақтауларға салымшаларды салу
4.2. Геометриялық фигураларды құрастыру және бейнелеу	6.4.2.3 сызғыштың көмегімен түзу сызықты сызу
	6.4.2.4 сызғыштың көмегімен берілген төбелер бойымен квадрат, тіктөртбұрыш, үшбұрыш, бесбұрыш салу
3 тоқсан	
1.1. Заттардың және объектілердің шамасы және саны туралы түсініктер	6.1.1.7 екі топтағы заттардың санын жұппен салыстыру тәсілімен салыстыру, "Қанша?" деген сұраққа жауап беру.
	6.1.1.8 "Жетіспейтіндерді" қосу, "артық" заттарды алып тастау арқылы салыстырылатын екі топтағы заттардың санын теңестіру
1.2. Заттардың ауырлығы туралы түсініктер	6.1.2.3 заттарды ауырлық дәрежесі бойынша топтастыру (ауыр/жеңіл)

1.3. Кеңістіктік-уақыттық түсініктер	<p>6.1.3.7 әр түрлі беттерде шығармашылық жеке және топтық жұмыстарды орындау кезінде жазықтық кескіндерді үлгі бойынша, ауызша нұсқаулық бойынша (орталықта, ортасында, үстінде, астында, оң жақта, сол жақта) белгілі бір кеңістіктік орналасуда орналастыру</p> <p>6.1.3.8 өз өміріндегі оқиғаларды байланыстыру, ойындық, қарапайым еңбек әрекеттерін, режимдік сәттерді "алдымен – кейін", "қазір – сосын", "кеше", "бүгін", "ертең", "танертең", "күндіз", "кешке", "түнде" сөздерімен орындау.</p> <p>6.1.3.9 өз іс-әрекетін фотосуретте тәуліктің бөліктерін тану: таң, күндіз, кеш, түн. "Қашан ...?" сұрағына жауап беру</p>
2.1. Сандар және санау	<p>6.2.1.5 1-ден 20-ға дейінгі сандарды жазу</p> <p>6.2.1.6 заттардың санын салыстыру және санын жазу (1-ден 20-ға дейін)</p>
2.2. Шамаларды өлшеу	<p>6.2.2.3 сұйықтықтың, сусымалы заттардың мөлшерін шартты өлшемдермен өлшеу</p> <p>6.2.2.4 сұйықтықтың, сусымалы заттың мөлшерін өлшеу, заттың ұзындығын өлшеу үшін қолданылатын шартты шаралар санын 1-ден 20-ға дейінгі сандармен белгілеу</p>
3.1. Жиындар мен сандарды қосу және азайту	6.3.1.1 20 шегінде заттармен іс-қимыл іздері бойынша қосу және азайту мысалдарын жасау
3.2. Практикалық есептер	6.3.2.1 ашық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын заттарды қайта санаумен табы
4.1. Геометриялық денелер және фигуралар	6.4.1.3 геометриялық фигуралардың модельдерін түсі, пішіні, өлшемі бойынша топтастыру
4.2. Геометриялық фигураларды құрастыру және бейнелеу	<p>6.4.2.5 шеңберді, сопақшаны, шаршыны, үшбұрышты, тіктөртбұрышты, бесбұрышты үлгісі мен трафареті бойынша бастырып сызу, алынған пішін контурының ішін штрихтеу</p> <p>6.4.2.6 геометриялық фигуралардың модельдерін контур бойымен кесу, оларды аппликация үшін қолдану және жобалау үшін қолдану</p>
4 тоқсан	
1.1. Заттардың және объектілердің шамасы және саны туралы түсініктер	6.1.1.9 бірдей ыдыстардағы сұйық және сусымалы заттардың мөлшерін көзбен көру әдісімен салыстыру
1.2. Заттардың ауырлығы туралы түсініктер	6.1.2.4 екі затты ауырлық дәрежесі бойынша салыстыру кезінде әр қайсысының қасиетін атау (ауыр-жеңіл)
1.3. Кеңістіктік-уақыттық түсініктер	6.1.3.10 педагогпен бірге иллюстрациялық материалды (визуалды кестені) қолдана отырып, күн ішінде сабақта өз іс-әрекеттерін жоспарлау

	6.1.3.11 жыртылатын күнтізбе мен табель күнтізбесін пайдалану тәсілін бақылау
2.1. Сандар және санау	6.2.1.7 калкуляторда 1-ден 20-ға дейінгі сандарды теру 6.2.1.8 ойында, тұрмыстық жағдайларда, қарапайым еңбек қызметінде, 1-ден 20-ға дейін санау және сандарды жазу дағдыларын пайдалану
2.2. Шамаларды өлшеу	6.2.2.5 "Дүкен" ойынында монеталарды пайдалану
3.1. Жиындар мен сандарды қосу және азайту	6.3.1.1 20 шегінде заттармен іс-қимыл іздері бойынша қосу және азайту мысалдарын жасау
3.2. Практикалық есептер	6.3.2.1 ашық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын заттарды қайта санаумен табы
4.1. Геометриялық денелер және фигуралар	6.4.1.1 геометриялық денелердің: шар, текше, кесек, конус тану және атау
4.2. Геометриялық фигураларды құрастыру және бейнелеу	6.4.2.1 геометриялық паздарды жинау, жақтауларға салымшаларды салу 6.4.2.7 санамақ таяқшаларын, сымды пайдалана отырып, геометриялық фигураларды модельдеу

3) 7 сынып:

Бөлімше	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
1.1. Заттардың және объектілердің шамасы және саны туралы түсініктер	7.1.1.1 екі затты көзбен салыстыру әдісімен шамасының белгілері бойынша, қатар қою немесе бір-біріне қою әдісімен, қолмен сезіну тәсілімен салыстыру 7.1.1.2 салыстырғаннан кейін "Заттар ұзындығы/ені/биіктігі, қалыңдығы, өлшемі бойынша қандай?" деген сұрақтарға жауап беру 7.1.1.3 заттарды белгілері бойынша топтастыру (өлшемі, ұзындығы, биіктігі, ені, қалыңдығы)
1.2. Заттардың ауырлығы туралы түсініктер	7.1.2.1 бұлшықет сезімдерін пайдалана отырып, ауырлық дәрежесі бойынша екі затты салыстыру (ауыр-жеңіл)
1.3. Кеңістіктік-уақыттық түсініктер	7.1.3.1 өзіне қатысты заттарды жақын кеңістікке нұсқау бойынша орналастыру: "алыс, жақын, маңында, жоғарыда, төменде, өзінің алдында (өз алдына), өзінің артында" 7.1.3.2 бір-біріне қатысты екі, үш затты орналастыру: "алдына, артына, арасына, ішіне, үстіне, астына" 7.1.3.3 бірнеше заттарды бір, екі, бірнеше қатарға орналастыру
2.1. Сандар және санау	7.2.1.1 заттарды бір ыдыстан екіншісіне бір-бірлеп салу арқылы топта 40 шегіндегі заттарды қайта санау 7.2.1.2 1-ден 40-қа дейінгі сандардың жазылымын тану және атау

2.2. Шамаларды өлшеу	7.2.2.1 үлгі, ататуы бойынша 1 тг, 2 тг, 5 тг, 10 тг, 20 тг монеталарын тану
	7.2.2.2 калькуляторды пайдалана отырып, 20 теңгеден 40 теңгеге дейінгі әр түрлі монеталармен ақша сомаларын жинау
3.1. Жиындар мен сандарды қосу және азайту	7.3.1.1 калькуляторды пайдаланып 40 шегінде қосу және азайтуды орындау
3.2. Практикалық есептер	7.3.2.1 ашық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын заттарды қайта санаумен табы
4.1. Геометриялық денелер және фигуралар	7.4.1.2 геометриялық фигураларды тану және атау: шеңбер, шаршы, сопақ, үшбұрыш, тіктөртбұрыш, бесбұрыш, алтыбұрыш
	7.4.1.4 геометриялық фигураларды тану және атау: нүкте, түзу сызық, кесінді, қисық сызық, сынық сызық, сәуле, шеңбер, бұрыш
4.2. Геометриялық фигураларды құрастыру және бейнелеу	7.4.2.2 нүктелерді, түзулерді, қисық сызықтарды, шеңберлерді, квадратты, үшбұрышты, тіктөртбұрышты түрлі жазықтықтарда бормен, фломастермен, қаламмен, қарындашпен бейнелеу
2 тоқсан	
1.1. Заттардың және объектілердің шамасы және саны туралы түсініктер	7.1.1.4 5-10 затты шамасы бойынша ретке келтіру (ұзындығы, ені, биіктігі, шамасы, қалыңдығы бойынша).
	7.1.1.5 екі затты шаманың 2 белгісі бойынша салыстыру
	7.1.1.6 ойындық, тұрмыстық, қарапайым еңбек қызметіндегі заттардың мөлшерін есепке алу
1.2. Заттардың ауырлығы туралы түсініктер	7.1.2.2 шыныаяқ таразыларын пайдалана отырып, ауырлық дәрежесі бойынша екі затты салыстыру
1.3. Кеңістіктік-уақыттық түсініктер	7.1.3.4 қатардағы заттардың кезектесу тәртібін атау: "шеткі, бірінші, соңғы, арасындағы".
	7.1.3.5 көрнекі үлгі бойынша қатардағы заттардың жүру тәртібін және кезектесу тәртібін жаңғырту
	7.1.3.6 ойындық, тұрмыстық, қарапайым еңбек қызметінде заттарды бір қатарға орналастыру
2.1. Сандар және санау	7.2.1.3 үлгі бойынша, жады бойынша 1-ден 40-қа дейінгі сандармен карточкаларды қолдана отырып, сандық қатар құру
	7.2.1.4 үлгі, жады бойынша, айтылым бойынша 1-ден 40-қа дейінгі сандарды жазу
2.2. Шамаларды өлшеу	7.2.2.3 "Дүкен" ойынында монеталарды пайдалану.
	7.2.2.4 сызғыш шкаласындағы сантиметрлік бөлімдерді тану
3.1. Жиындар мен сандарды қосу және азайту	7.3.1.1 калькуляторды пайдаланып 40 шегінде қосу және азайтуды орындау

3.2. Практикалық есептер	7.3.2.1 ашық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын заттарды қайта санаумен табы
4.1. Геометриялық денелер және фигуралар	7.4.1.1 геометриялық денелердің: шар, текше, кесек, конус, пирамида тану және атау
4.2. Геометриялық фигураларды құрастыру және бейнелеу	7.4.2.3 сызғыштың көмегімен түзу сызықты сызу
	7.4.2.4 сызғыштың көмегімен берілген төбелер бойымен квадрат, тіктөртбұрыш, үшбұрыш, бесбұрыш, алтыбұрыш салу
3 тоқсан	
1.1. Заттардың және объектілердің шамасы және саны туралы түсініктер	7.1.1.7 екі топтағы заттардың санын жұппен салыстыру тәсілімен салыстыру, "Қанша?" деген сұраққа жауап беру.
	7.1.1.8 "Жетіспейтіндерді" қосу, "артық" заттарды алып тастау арқылы салыстырылатын екі топтағы заттардың санын теңестіру
1.2. Заттардың ауырлығы туралы түсініктер	7.1.2.3 заттарды ауырлық дәрежесі бойынша топтастыру (ауыр/жеңіл)
1.3. Кеңістіктік-уақыттық түсініктер	7.1.3.7 әр түрлі беттерде шығармашылық жеке және топтық жұмыстарды орындау кезінде жазықтық кескіндерді үлгі бойынша, ауызша нұсқаулық бойынша (орталықта, ортасында, үстінде, астында, оң жақта, сол жақта) белгілі бір кеңістіктік орналасуда орналастыру
	7.1.3.8 өз өміріндегі оқиғаларды байланыстыру, ойындық, қарапайым еңбек әрекеттерін, режимдік сәттерді "алдымен – кейін", "қазір – сосын", "кеше", "бүгін", "ертең", "таңертең", "күндіз", "кешке", "түнде" сөздерімен орындау.
	7.1.3.9 өз іс-әрекетін фотосуретте тәуліктің бөліктерін тану: таң, күндіз, кеш, түн. "Қашан ...?" сұрағына жауап беру
2.1. Сандар және санау	7.2.1.5 заттардың санын салыстыру және санын жазу (1-ден 40-қа дейін)
	7.2.1.6 калькуляторда 1-ден 40-қа дейінгі сандарды теру
2.2. Шамаларды өлшеу	7.2.2.5 сызғышты пайдаланып кесіндінің ұзындығын сантиметрмен өлшеу
3.1. Жиындар мен сандарды қосу және азайту	7.3.1.1 калькуляторды пайдаланып 40 шегінде қосу және азайтуды орындау
3.2. Практикалық есептер	7.3.2.1 ашық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын заттарды қайта санаумен табы
	7.3.2.2 жабық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын калькулятордың көмегімен табу

4.1. Геометриялық денелер және фигуралар	7.4.1.3 геометриялық фигуралардың модельдерін түсі, пішіні, өлшемі бойынша топтастыру
4.2. Геометриялық фигураларды құрастыру және бейнелеу	7.4.2.5 шеңберді, сопақшаны, шаршыны, үшбұрышты, тіктөртбұрышты, бесбұрышты, алтыбұрышты үлгісі мен трафареті бойынша бастырып сызу, алынған пішін контурының ішін штрихтеу
	7.4.2.6 геометриялық фигуралардың модельдерін контур бойымен кесу, оларды аппликация үшін қолдану және жобалау үшін қолдану
4 тоқсан	
1.1. Заттардың және объектілердің шамасы және саны туралы түсініктер	7.1.1.9 бірдей ыдыстардағы сұйық және сусымалы заттардың мөлшерін көзбен көру әдісімен салыстыру
1.2. Заттардың ауырлығы туралы түсініктер	7.1.2.4 екі затты ауырлық дәрежесі бойынша салыстыру кезінде әр қайсысының қасиетін атау (ауыр-жеңіл)
1.3. Кеңістіктік-уақыттық түсініктер	7.1.3.10 педагогпен бірге иллюстрациялық материалды (визуалды кестені) қолдана отырып, күн ішінде сабақта өз іс-әрекеттерін жоспарлау
	7.1.3.11 жыртылатын күнтізбе мен табель күнтізбесінде демалыс және жұмыс күндерін тану
	7.1.3.12 жыл мезгілдерін тән белгілері бойынша тану және атау (табиғатты тамашалау, суреттерді қарау арқылы).
2.1. Сандар және санау	7.2.1.7 туыстарының, достарының телефон нөмірлерін жазу.
	7.2.1.8 ойында, тұрмыстық жағдайларда, қарапайым еңбек қызметінде, 1-ден 40-қа дейін санау және сандарды жазу дағдыларын пайдалану
2.2. Шамаларды өлшеу	7.2.2.6 1 м (моделі) өлшемді қолдана отырып объектілердің ұзындығын өлшеу
3.1. Жиындар мен сандарды қосу және азайту	7.3.1.1 калькуляторды пайдаланып 40 шегінде қосу және азайтуды орындау
3.2. Практикалық есептер	7.3.2.1 ашық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын заттарды қайта санаумен табу
	7.3.2.2 жабық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын калькулятордың көмегімен табу
4.1. Геометриялық денелер және фигуралар	7.4.1.4 геометриялық фигураларды тану және атау: нүкте, түзу сызық, кесінді, қисық сызық, сынық сызық, сәуле, шеңбер, бұрыш.
4.2. Геометриялық фигураларды құрастыру және бейнелеу	7.4.2.7 санамақ таяқшаларын, сымды пайдалана отырып, геометриялық фигураларды модельдеу
	7.4.2.1 геометриялық пазлдарды жинау, жақтауларға салымшаларды салу

4) 8 сынып:

Бөлімше	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
1.1. Заттардың және объектілердің шамасы және саны туралы түсініктер	<p>8.1.1.1 екі затты көзбен салыстыру әдісімен шамасының белгілері бойынша, қатар қою немесе бір-біріне қою әдісімен, қолмен сезіну тәсілімен салыстыру</p> <p>8.1.1.2 салыстырғаннан кейін "Заттар ұзындығы/ені/биіктігі, қалыңдығы, өлшемі бойынша қандай?" деген сұрақтарға жауап беру</p> <p>8.1.1.3 заттарды белгілері бойынша топтастыру (өлшемі, ұзындығы, биіктігі, ені, қалыңдығы)</p>
1.2. Заттардың ауырлығы туралы түсініктер	8.1.2.1 бұлшықет сезімдерін пайдалана отырып, ауырлық дәрежесі бойынша екі затты салыстыру (ауыр-жеңіл)
1.3. Кеңістіктік-уақыттық түсініктер	<p>8.1.3.1 өзіне қатысты заттарды жақын кеңістікке нұсқау бойынша орналастыру: "алыс, жақын, маңында, жоғарыда, төменде, өзіңнің алдында (өз алдына), өзіңнің артыңда"</p> <p>8.1.3.2 бір-біріне қатысты екі, үш затты орналастыру : "алдына, артына, арасына, ішіне, үстіне, астына"</p> <p>8.1.3.3 бірнеше заттарды бір, екі, бірнеше қатарға орналастыру</p>
2.1. Сандар және санау	<p>8.2.1.1 заттарды бір ыдыстан екіншісіне бір-бірлеп салу арқылы топта 60 шегіндегі заттарды қайта санау</p> <p>8.2.1.2 Монтессори –материалдарды пайдаланып 10-нан 60-қа дейінгі сандарды алу</p>
2.2. Шамаларды өлшеу	8.2.2.1 үлгі, ататуы бойынша 1 тг, 2 тг, 5 тг, 10 тг, 20 тг, 50 тг монеталарын тану
3.1. Жиындар мен сандарды қосу және азайту	8.3.1.1 калькуляторды пайдаланып 60 шегінде қосу және азайтуды орындау
3.2. Практикалық есептер	<p>8.3.2.1 ашық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын заттарды қайта санаумен табу</p> <p>8.3.2.2 жабық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын калькулятордың көмегімен табу</p>
4.1. Геометриялық денелер және фигуралар	<p>8.4.1.1 геометриялық денелердің: шар, текше, кесек, конус, пирамида, цилиндр тану және атау</p> <p>8.4.1.2 геометриялық фигураларды тану және атау: шеңбер, шаршы, сопақ, үшбұрыш, тіктөртбұрыш, бесбұрыш, алтыбұрыш</p> <p>8.4.1.4 геометриялық фигураларды тану және атау: нүкте, түзу сызық, кесінді, қисық сызық, сынық сызық, сәуле, шеңбер, бұрыш.</p>

4.2. Геометриялық фигураларды құрастыру және бейнелеу	8.4.2.2 нүктелерді, түзулерді, қисық сызықтарды, шеңберлерді, квадратты, үшбұрышты, тіктөртбұрышты түрлі жазықтықтарда бормен, фломастермен, қаламмен, қарындашпен бейнелеу
2 тоқсан	
1.1. Заттардың және объектілердің шамасы және саны туралы түсініктер	8.1.1.5 5-10 затты шамасы бойынша ретке келтіру (ұзындығы, ені, биіктігі, шамасы, қалыңдығы бойынша)
	8.1.1.5 екі затты шаманың 2 белгісі бойынша салыстыру
	8.1.1.6 ойындық, тұрмыстық, қарапайым еңбек қызметіндегі заттардың мөлшерін есепке алу
1.2. Заттардың ауырлығы туралы түсініктер	8.1.2.2 шыныаяқ таразыларын пайдалана отырып, ауырлық дәрежесі бойынша екі затты салыстыру
1.3. Кеңістіктік-уақыттық түсініктер	8.1.3.4 қатардағы заттардың кезектесу тәртібін атау: "шеткі, бірінші, соңғы, арасындағы"
	8.1.3.5 көрнекі үлгі бойынша қатардағы заттардың жүру тәртібін және кезектесу тәртібін жаңғырту
	8.1.3.6 ойындық, тұрмыстық, қарапайым еңбек қызметінде заттарды бір қатарға орналастыру
2.1. Сандар және санау	8.2.1.3 1-ден 60-қа дейінгі сандардың жазылымын тану және атау
	8.2.1.4 үлгі бойынша, жады бойынша 1-ден 60-қа дейінгі сандармен карточкаларды қолдана отырып, сандық қатар құру
2.2. Шамаларды өлшеу	8.2.2.2 20 теңгеден 60 теңгеге дейінгі әр түрлі монеталармен ақша сомаларын жинау
	8.2.2.3 "Дүкен" ойынында монеталарды пайдалану.
3.1. Жиындар мен сандарды қосу және азайту	8.3.1.1 калькуляторды пайдаланып 60 шегінде қосу және азайтуды орындау
3.2. Практикалық есептер	8.3.2.1 ашық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын заттарды қайта санаумен табу
	8.3.2.2 жабық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын калькулятордың көмегімен табу
4.1. Геометриялық денелер және фигуралар	8.4.1.1 геометриялық денелердің: шар, текше, кесек, конус, пирамида, цилиндр тану және атау
4.2. Геометриялық фигураларды құрастыру және бейнелеу	8.4.2.3 сызғыштың көмегімен түзу сызықты сызу
	8.4.2.4 сызғыштың көмегімен берілген төбелер бойымен квадрат, тіктөртбұрыш, үшбұрыш, бесбұрыш, алтыбұрыш салу
3 тоқсан	
	8.1.1.7 екі топтағы заттардың санын жұппен салыстыру тәсілімен салыстыру, "Қанша?" деген сұраққа жауап беру

1.1. Заттардың және объектілердің шамасы және саны туралы түсініктер	8.1.1.8 "Жетіспейтіндерді" қосу, "артық" заттарды алып тастау арқылы салыстырылатын екі топтағы заттардың санын теңестіру
1.2. Заттардың ауырлығы туралы түсініктер	8.1.2.3 заттарды ауырлық дәрежесі бойынша топтастыру (ауыр/жеңіл)
1.3. Кеңістіктік-уақыттық түсініктер	8.1.3.7 әр түрлі беттерде шығармашылық жеке және топтық жұмыстарды орындау кезінде жазықтық кескіндерді үлгі бойынша, ауызша нұсқаулық бойынша (орталықта, ортасында, үстінде, астында, оң жақта, сол жақта) белгілі бір кеңістіктік орналасуда орналастыру
	8.1.3.8 өз өміріндегі оқиғаларды байланыстыру, ойындық, қарапайым еңбек әрекеттерін, режимдік сәттерді "алдымен – кейін", "қазір – сосын", "кеше", "бүгін", "ертең", "танертең", "күндіз", "кешке", "түнде" сөздерімен орындау.
	8.1.3.9 өз іс-әрекетін фотосуретте тәуліктің бөліктерін тану: таң, күн, кеш, түн. "Қашан ...?" сұрағына жауап беру
2.1. Сандар және санау	8.2.1.5 үлгі, жады бойынша, айтылым бойынша 1-ден 60-қа дейінгі сандарды жазу
	8.2.1.6 заттардың санын салыстыру және санын жазу (1-ден 60-қа дейін)
2.2. Шамаларды өлшеу	8.2.2.4 сызғыш шкаласындағы сантиметрлік бөлімдерді тану
	8.2.2.5 сызғышты пайдаланып кесіндінің ұзындығын сантиметрмен өлшеу
3.1. Жиындар мен сандарды қосу және азайту	8.3.1.1 калькуляторды пайдаланып 60 шегінде қосу және азайтуды орындау
3.2. Практикалық есептер	8.3.2.1 ашық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын заттарды қайта санаумен табу
	8.3.2.2 жабық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын калькулятордың көмегімен табу
4.1. Геометриялық денелер және фигуралар	8.4.1.3 геометриялық фигуралардың модельдерін түсі, пішіні, өлшемі бойынша топтастыру
4.2. Геометриялық фигураларды құрастыру және бейнелеу	8.4.2.5 шеңберді, сопақшаны, шаршыны, үшбұрышты, тіктөртбұрышты, бесбұрышты, алтыбұрышты үлгісі мен трафареті бойынша бастырып сызу, алынған пішін контурының ішін штрихтеу
	8.4.2.6 геометриялық фигуралардың модельдерін контур бойымен кесу, оларды аппликация үшін қолдану және жобалау үшін қолдану
4 тоқсан	

1.1. Заттардың және объектілердің шамасы және саны туралы түсініктер	8.1.1.9 бірдей ыдыстардағы сұйық және сусымалы заттардың мөлшерін көзбен көру әдісімен салыстыру
1.2. Заттардың ауырлығы туралы түсініктер	8.1.2.4 екі затты ауырлық дәрежесі бойынша салыстыру кезінде әр қайсысының қасиетін атау (ауыр-жеңіл)
1.3. Кеңістіктік-уақыттық түсініктер	8.1.3.10 педагогпен бірге иллюстрациялық материалды (визуалды кестені) қолдана отырып, күн ішінде сабақта өз іс-әрекеттерін жоспарлау
	8.1.3.11 жыртылатын күнтізбе мен табель күнтізбесінде демалыс және жұмыс күндерін тану
	8.1.3.12 жыл мезгілдерін тән белгілері бойынша тану және атау (табиғатты тамашалау, суреттерді қарау арқылы).
2.1. Сандар және санау	8.2.1.7 туыстарының, достарының телефон нөмірлерін жазу.
	8.2.1.8 калькуляторда, компьютер пернетақтасында, телефонда 1-ден 60-қа дейінгі сандарды теру
	8.2.1.9 ойында, тұрмыстық жағдайларда, қарапайым еңбек қызметінде, 1-ден 60-қа дейін санау және жазу дағдыларын пайдалану
2.2. Шамаларды өлшеу	8.2.2. 1 м (моделі) өлшемді қолдана отырып объектілердің ұзындығын өлшеу
3.1. Жиындар мен сандарды қосу және азайту	8.3.1.1 калькуляторды пайдаланып 60 шегінде қосу және азайтуды орындау
3.2. Практикалық есептер	8.3.2.1 ашық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын заттарды қайта санаумен табы
	8.3.2.2 жабық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын калькулятордың көмегімен табу
4.1. Геометриялық денелер және фигуралар	8.4.1.5 бұрыштың төбесін, бұрыштың қырларын, аралас бұрыштардың ортақ қырларын тану
4.2. Геометриялық фигураларды құрастыру және бейнелеу	8.4.2.1 геометриялық паздарды жинау, жақтауларға салымшаларды салу
	8.4.2.7 санамақ таяқшаларын, сымды пайдалана отырып, геометриялық фигураларды модельдеу

5) 9 сынып:

Бөлімше	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
	9.1.1.1 екі затты көзбен салыстыру әдісімен шамасының белгілері бойынша, қатар қою немесе бір-біріне қою әдісімен, қолмен сезіну тәсілімен салыстыру

1.1. Заттардың және объектілердің шамасы және саны туралы түсініктер	9.1.1.2 салыстырғаннан кейін "Заттар ұзындығы/ені/биіктігі, қалыңдығы, өлшемі бойынша қандай?" деген сұрақтарға жауап беру 9.1.1.3 заттарды белгілері бойынша топтастыру (өлшемі, ұзындығы, биіктігі, ені, қалыңдығы)
1.2. Заттардың ауырлығы туралы түсініктер	9.1.2.1 бұлшықет сезімдерін пайдалана отырып, ауырлық дәрежесі бойынша екі затты салыстыру (ауыр-жеңіл)
1.3. Кеңістіктік-уақыттық түсініктер	9.1.3.1 өзіне қатысты заттарды жақын кеңістікке нұсқау бойынша орналастыру: "алыс, жақын, маңында, жоғарыда, төменде, өзінің алдында (өз алдында), өзінің артында" 9.1.3.2 бір-біріне қатысты екі, үш затты орналастыру: "алдына, артына, арасына, ішіне, үстіне, астына" 9.1.3.3 бірнеше заттарды бір, екі, бірнеше қатарға орналастыру
2.1. Сандар және санау	9.2.1.1 заттарды бір ыдыстан екіншісіне бір-бірлеп салу арқылы топта 80 шегіндегі заттарды қайта санау 9.2.1.2 Монтессори –материалдарды пайдаланып 10-нан 80-ге дейінгі сандарды алу
2.2. Шамаларды өлшеу	9.2.2.1 үлгі, ататуы бойынша 1 тг, 2 тг, 5 тг, 10 тг, 20 тг, 50 тг. монеталарын тану 9.2.2.2 калькуляторды пайдалана отырып, 20 теңгеден 80 теңгеге дейінгі әр түрлі монеталармен ақша сомаларын жинау
3.1. Жиындар мен сандарды қосу және азайту	9.3.1.1 калькуляторды пайдаланып 80 шегінде қосу және азайтуды орындау
3.2. Практикалық есептер	9.3.2.1 ашық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын заттарды қайта санаумен табу 9.3.2.2 жабық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын калькулятордың көмегімен табу
4.1. Геометриялық денелер және фигуралар	9.4.1.2 геометриялық фигураларды тану және атау: шеңбер, шаршы, сопақ, үшбұрыш, тіктөртбұрыш, бесбұрыш, алтыбұрыш 9.4.1.4 геометриялық фигураларды тану және атау: нүкте, түзу сызық, кесінді, сәуле, қисық сызық, сынық сызық, шеңбер, бұрыш
4.2. Геометриялық фигураларды құрастыру және бейнелеу	9.4.2.2 нүктелерді, түзулерді, қисық сызықтарды, шеңберлерді, квадратты, үшбұрышты, тіктөртбұрышты түрлі жазықтықтарда бормен, фломастермен, қаламмен, қарындашпен бейнелеу
2 тоқсан	

1.1. Заттардың және объектілердің шамасы және саны туралы түсініктер	9.1.1.4 5-10 затты шамасы бойынша ретке келтіру (ұзындығы, ені, биіктігі, шамасы, қалыңдығы бойынша).
	9.1.1.5 екі затты шаманың 2 белгісі бойынша салыстыру
	9.1.1.6 ойындық, тұрмыстық, қарапайым еңбек қызметіндегі заттардың мөлшерін есепке алу
1.2. Заттардың ауырлығы туралы түсініктер	9.1.2.2 шыныаяқ таразыларын пайдалана отырып, ауырлық дәрежесі бойынша екі затты салыстыру
1.3. Кеңістіктік-уақыттық түсініктер	9.1.3.4 қатардағы заттардың кезектесу тәртібін атау: "шеткі, бірінші, соңғы, арасындағы".
	9.1.3.5 көрнекі үлгі бойынша қатардағы заттардың жүру тәртібін және кезектесу тәртібін жаңғырту
	9.1.3.6 ойындық, тұрмыстық, қарапайым еңбек қызметінде заттарды бір қатарға орналастыру
2.1. Сандар және санау	9.2.1.3 1-ден 80-ге дейінгі сандардың жазылымын тану және атау
	9.2.1.4 үлгі бойынша, жады бойынша 1-ден 80-ге дейінгі сандармен карточкаларды колдана отырып, сандық қатар құру
2.2. Шамаларды өлшеу	9.2.2.3 "Дүкен" ойынында монеталарды пайдалану.
3.1. Жиындар мен сандарды қосу және азайту	9.3.1.1 калькуляторды пайдаланып 80 шегінде қосу және азайтуды орындау
3.2. Практикалық есептер	9.3.2.1 ашық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын заттарды қайта санаумен табу
	9.3.2.2 жабық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын калькулятордың көмегімен табу
4.1. Геометриялық денелер және фигуралар	9.4.1.1 геометриялық денелердің: шар, текше, кесек, конус, пирамида, цилиндр тану және атау
4.2. Геометриялық фигураларды құрастыру және бейнелеу	9.4.2.1 геометриялық пазлдарды жинау, жақтауларға салымшаларды салу
	9.4.2.5 сызғыштың көмегімен берілген төбелер бойымен квадрат, тіктөртбұрыш, үшбұрыш, бесбұрыш, алтыбұрыш салу
3 тоқсан	
1.1. Заттардың және объектілердің шамасы және саны туралы түсініктер	9.1.1.7 екі топтағы заттардың санын жұппен салыстыру тәсілімен салыстыру, "Қанша?" деген сұраққа жауап беру
	9.1.1.8 "Жетіспейтіндерді" қосу, "артық" заттарды алып тастау арқылы салыстырылатын екі топтағы заттардың санын теңестіру
1.2. Заттардың ауырлығы туралы түсініктер	9.1.2.3 заттарды ауырлық дәрежесі бойынша топтастыру (ауыр/жеңіл)

1.3. Кеңістіктік-уақыттық түсініктер	<p>9.1.3.7 әр түрлі беттерде шығармашылық жеке және топтық жұмыстарды орындау кезінде жазықтық кескіндерді үлгі бойынша, ауызша нұсқаулық бойынша (орталықта, ортасында, үстінде, астында, оң жақта, сол жақта) белгілі бір кеңістіктік орналасуда орналастыру</p> <p>9.1.3.8 өз өміріндегі оқиғаларды байланыстыру, ойындық, қарапайым еңбек әрекеттерін, режимдік сәттерді "алдымен – кейін", "қазір – сосын", "кеше", "бүгін", "ертең", "танертең", "күндіз", "кешке", "түнде" сөздерімен орындау.</p> <p>9.1.3.9 өз іс-әрекетін фотосуретте тәуліктің бөліктерін тану: таң, күн, кеш, түн. "Қашан ...?" сұрағына жауап беру</p>
2.1. Сандар және санау	<p>9.2.1.5 үлгі, жады бойынша, айтылым бойынша 1-ден 80-ге дейінгі сандарды жазу</p> <p>9.2.1.6 заттардың санын салыстыру және санын жазу (1-ден 80-ге дейін)</p>
2.2. Шамаларды өлшеу	<p>9.2.2.4 сызғыш шкаласындағы сантиметрлік бөлімдерді тану</p> <p>9.2.2.5 сызғышты пайдаланып кесіндінің ұзындығын сантиметрмен өлшеу</p>
3.1. Жиындар мен сандарды қосу және азайту	<p>9.3.1.1 калькуляторды пайдаланып 80 шегінде қосу және азайтуды орындау</p>
3.2. Практикалық есептер	<p>9.3.2.1 ашық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын заттарды қайта санаумен табу</p> <p>9.3.2.2 жабық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын калькулятордың көмегімен табу</p>
4.1. Геометриялық денелер және фигуралар	<p>9.4.1.5 бұрыштың төбесін, бұрыштың қырларын, аралас бұрыштардың ортақ қырларын тану</p>
4.2. Геометриялық фигураларды құрастыру және бейнелеу	<p>9.4.2.3 сызғыштың көмегімен түзу сызықты сызу</p> <p>9.4.2.4 сызғыштың көмегімен пайдаланып берілген ұзындықта кесінді салу</p> <p>9.4.2.8 санамақ таяқшаларын, сымды пайдалана отырып, геометриялық фигураларды модельдеу</p>
4 тоқсан	
1.1. Заттардың және объектілердің шамасы және саны туралы түсініктер	<p>9.1.1.9 бірдей ыдыстардағы сұйық және сусымалы заттардың мөлшерін көзбен көру әдісімен салыстыру</p>
1.2. Заттардың ауырлығы туралы түсініктер	<p>9.1.2.4 екі затты ауырлық дәрежесі бойынша салыстыру кезінде әр қайсысының қасиетін атау (ауыр-жеңіл)</p>
	<p>9.1.3.10 педагогпен бірге иллюстрациялық материалды (визуалды кестені) қолдана отырып, күн ішінде сабақта өз іс-әрекеттерін жоспарлау</p>

1.3. Кеңістіктік-уақыттық түсініктер	9.1.3.11 жыртылатын күнтізбе мен табель күнтізбесінде демалыс және жұмыс күндерін тану
	9.1.3.12 жыл мезгілдерін тән белгілері бойынша тану және атау (табиғатты тамашалау, суреттерді қарау арқылы).
2.1. Сандар және санау	9.2.1.7 туыстарының, достарының телефон нөмірлерін жазу.
	9.2.1.8 калькуляторда, компьютер пернетақтасында, телефонда 1-ден 80-ге дейінгі сандарды теру
	9.2.1.9 ойында, тұрмыстық жағдайларда, қарапайым еңбек қызметінде, 1-ден 80-ге дейін санау және жазу дағдыларын пайдалану
2.2. Шамаларды өлшеу	9.2.2.6 1 м (моделі) өлшемді қолдана отырып объектілердің ұзындығын өлшеу
3.1. Жиындар мен сандарды қосу және азайту	9.3.1.1 калькуляторды пайдаланып 80 шегінде қосу және азайтуды орындау
3.2. Практикалық есептер	9.3.2.1 ашық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын заттарды қайта санаумен табу
	9.3.2.2 жабық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын калькулятордың көмегімен табу
4.1. Геометриялық денелер және фигуралар	9.4.1.3 геометриялық фигуралардың модельдерін түсі, пішіні, өлшемі бойынша топтастыру
4.2. Геометриялық фигураларды құрастыру және бейнелеу	9.4.2.6 шеңберді, сопақшаны, шаршыны, үшбұрышты, тіктөртбұрышты, бесбұрышты, алтыбұрышты үлгісі мен трафареті бойынша бастырып сызу, алынған пішін контурының ішін штрихтеу
	9.4.2.7 геометриялық фигуралардың модельдерін контур бойымен кесу, оларды аппликация үшін қолдану және жобалау үшін қолдану

6) 10 сынып:

Бөлімше	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
1.1 Заттардың және объектілердің шамасы және саны туралы түсініктер	10.1.1.1 екі затты көзбен салыстыру әдісімен шамасының белгілері бойынша, қатар қою немесе бір-біріне қою әдісімен, қолмен сезіну тәсілімен салыстыру
	10.1.1.2 салыстырғаннан кейін "Заттар ұзындығы/ені /биіктігі, қалыңдығы, өлшемі бойынша қандай?" деген сұрақтарға жауап беру
	10.1.1.3 заттарды белгілері бойынша топтастыру (өлшемі, ұзындығы, биіктігі, ені, қалыңдығы)

10.1.2.1 бұлшықет сезімдерін пайдалана отырып,

1.2

Заттардың ауырлығы туралы түсініктер

	ауырлық дәрежесі бойынша екі затты салыстыру (ауыр-жеңіл)
1.3. Кеңістіктік-уақыттық түсініктер	10.1.3.1 өзіне қатысты заттарды жақын кеңістікке нұсқау бойынша орналастыру: "алыс, жақын, маңында, жоғарыда, төменде, өзіңнің алдында (өз алдына), өзіңнің артыңда"
	10.1.3.2 бір-біріне қатысты екі, үш затты орналастыру: "алдына, артына, арасына, ішіне, үстіне, астына"
	10.1.3.3 бірнеше заттарды бір, екі, бірнеше қатарға орналастыру
2.1. Сандар және санау	10.2.1.1 заттарды бір ыдыстан екіншісіне бір-бірлеп салу арқылы топта 100 шегіндегі заттарды қайта санау
	10.2.1.2 100-ге дейін ондықтармен санау
2.2. Шамаларды өлшеу	10.2.2.1 үлгі, ататуы бойынша 1 тг, 2 тг, 5 тг, 10 тг, 20 тг, 50 тг, 100 тг монеталарын тану
	10.2.2.2 калькуляторды пайдалана отырып, 20 теңгеден 100 теңгеге дейінгі әр түрлі монеталармен ақша сомаларын жинау
3.1. Жиындар мен сандарды қосу және азайту	10.3.1.1 калькуляторды пайдаланып 100 шегінде қосу және азайтуды орындау
3.2. Практикалық есептер	10.3.2.1 ашық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын заттарды қайта санаумен табы
	10.3.2.2 жабық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын калькулятордың көмегімен табу
4.1. Геометриялық денелер және фигуралар	10.4.1.2 геометриялық фигураларды тану және атау: шеңбер, шаршы, сопақ, үшбұрыш, тіктөртбұрыш, бесбұрыш, алтыбұрыш
	10.4.1.4 геометриялық фигураларды тану және атау: нүкте, түзу сызық, кесінді, сәуле, қисық сызық, сынық сызық, шеңбер, бұрыш
4.2. Геометриялық фигураларды құрастыру және бейнелеу	10.4.2.2 нүктелерді, түзулерді, қисық сызықтарды, шеңберлерді, квадратты, үшбұрышты, тіктөртбұрышты түрлі жазықтықтарда бормен, фломастермен, қаламмен, қарындашпен бейнелеу
2 тоқсан	
1.1. Заттардың және объектілердің шамасы және саны туралы түсініктер	10.1.1.4. 5-10 затты шамасы бойынша ретке келтіру (ұзындығы, ені, биіктігі, шамасы, қалыңдығы бойынша).
	10.1.1.5 екі затты шаманың 2 белгісі бойынша салыстыру
	10.1.1.6 ойындық, тұрмыстық, қарапайым еңбек қызметіндегі заттардың мөлшерін есепке алу

1.2 Заттардың ауырлығы туралы түсініктер	10.1.2.2 шыныаяқ таразыларын пайдалана отырып, ауырлық дәрежесі бойынша екі затты салыстыру
1.3. Кеңістіктік-уақыттық түсініктер	10.1.3.4 қатардағы заттардың кезектесу тәртібін атау : "шеткі, бірінші, соңғы, арасындағы".
	10.1.3.5 көрнекі үлгі бойынша қатардағы заттардың жүру тәртібін және кезектесу тәртібін жаңғырту
	10.1.3.6 ойындық, тұрмыстық, қарапайым еңбек қызметінде заттарды бір қатарға орналастыру
2.1. Сандар және санау	10.2.1.3 Монтессори материалдарын қолдана отырып, 10–нан 100-ге дейінгі сандарды алу
	10.2.1.4 1-ден 100-ге дейінгі сандардың жазылымын тану және атау
2.2. Шамаларды өлшеу	10.2.2.3 "Дүкен" ойынында монеталарды пайдалану.
3.1. Жиындар мен сандарды қосу және азайту	10.3.1.1 калькуляторды пайдаланып 100 шегінде қосу және азайтуды орындау
3.2. Практикалық есептер	10.3.2.1 ашық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын заттарды қайта санаумен табы
	10.3.2.2 жабық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын калькулятордың көмегімен табу
4.1. Геометриялық денелер және фигуралар	10.4.1.3 геометриялық фигуралардың модельдерін түсі, пішіні, өлшемі бойынша топтастыру
4.2. Геометриялық фигураларды құрастыру және бейнелеу	10.4.2.1 геометриялық пазлдарды жинау, жақтауларға салымшаларды салу
3 тоқсан	
1.1. Заттардың және объектілердің шамасы және саны туралы түсініктер	10.1.1.7 екі топтағы заттардың санын жұппен салыстыру тәсілімен салыстыру, "Қанша?" деген сұраққа жауап беру.
	10.1.1.8 "Жетіспейтіндерді" қосу, "артық" заттарды алып тастау арқылы салыстырылатын екі топтағы заттардың санын теңестіру
1.2 Заттардың ауырлығы туралы түсініктер	10.1.2.3 заттарды ауырлық дәрежесі бойынша топтастыру (ауыр/жеңіл)
1.3. Кеңістіктік-уақыттық түсініктер	10.1.3.7 әр түрлі беттерде шығармашылық жеке және топтық жұмыстарды орындау кезінде жазықтық кескіндерді үлгі бойынша, ауызша нұсқаулық бойынша (орталықта, ортасында, үстінде, астында, оң жақта, сол жақта) белгілі бір кеңістіктік орналасуда орналастыру
	10.1.3.8 өз өміріндегі оқиғаларды байланыстыру, ойындық, қарапайым еңбек әрекеттерін, режимдік сәттерді "алдымен – кейін", "қазір – сосын", "кеше", "бүгін", "ертең", "таңертең", "күндіз", "кешке", "түнде" сөздерімен орындау.

	10.1.3.9 өз іс-әрекетін фотосуретте тәуліктің бөліктеріне: таң, күн, кеш, түн тән тану. "Қашан ...?" сұрағына жауап беру
2.1. Сандар және санау	10.2.1.5 "Жүздік" кестесін құру
	10.2.1.6 үлгі, жады бойынша, айтылым бойынша 1-ден 100-ге дейінгі сандарды жазу
2.2. Шамаларды өлшеу	10.2.2.4 сызғыш шкаласындағы сантиметрлік бөлімдерді тану
	10.2.2.5 сызғышты пайдаланып кесіндінің ұзындығын сантиметрмен өлшеу
3.1. Жиындар мен сандарды қосу және азайту	10.3.1.1 калькуляторды пайдаланып 100 шегінде қосу және азайтуды орындау
3.2. Практикалық есептер	10.3.2.1 ашық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын заттарды қайта санаумен табы
	10.3.2.2 жабық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын калькулятордың көмегімен табу
4.1. Геометриялық денелер және фигуралар	10.4.1.5 бұрыштың төбесін, бұрыштың қырларын, аралас бұрыштардың ортақ қырларын тану
4.2. Геометриялық фигураларды құрастыру және бейнелеу	10.4.2.3 сызғыштың көмегімен түзу сызықты сызу
	10.4.2.4 сызғыштың көмегімен пайдаланып берілген ұзындықта кесінді салу
	10.4.2.8 санамақ таяқшаларын, сымды пайдалана отырып, геометриялық фигураларды модельдеу
4 тоқсан	
1.1. Заттардың және объектілердің шамасы және саны туралы түсініктер	10.1.1.9 бірдей ыдыстардағы сұйық және сусымалы заттардың мөлшерін көзбен көру әдісімен салыстыру
1.2 Заттардың ауырлығы туралы түсініктер	10.1.2.4 екі затты ауырлық дәрежесі бойынша салыстыру кезінде әр қайсысының қасиетін атау (ауыр-жеңіл)
1.3. Кеңістіктік-уақыттық түсініктер	10.1.3.10 педагогпен бірге иллюстрациялық материалды (визуалды кестені) қолдана отырып, күн ішінде сабақта өз іс-әрекеттерін жоспарлау
	10.1.3.11 жыртылатын күнтізбе мен табель күнтізбесінде демалыс және жұмыс күндерін тану
	10.1.3.12 жыл мезгілдерін тән белгілері бойынша тану және атау (табиғатты тамашалау, суреттерді қарау арқылы).
2.1. Сандар және санау	10.2.1.7 туыстарының, достарының телефон нөмірлерін, өз үйінің, пәтерінің нөмірін жазу
	10.2.1.8 калькуляторда, компьютер пернетақтасында, телефонда 1-ден 100-ге дейінгі сандарды теру

	10.2.1.9 ойында, тұрмыстық жағдайларда, қарапайым еңбек қызметінде, 1-ден 100-ге дейін санау және жазу дағдыларын пайдалану
2.2. Шамаларды өлшеу	10.2.2.6 1 м (моделі) өлшемді қолдана отырып объектілердің ұзындығын өлшеу
3.1. Жиындар мен сандарды қосу және азайту	10.3.1.1 калькуляторды пайдаланып 100 шегінде қосу және азайтуды орындау
3.2. Практикалық есептер	10.3.2.1 ашық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын заттарды қайта санаумен табу
	10.3.2.2 жабық нәтижелерімен арифметикалық драмаландыру есептерді шешу, шешімін мысал ретінде жазып отыру, жауабын калькулятордың көмегімен табу
4.1. Геометриялық денелер және фигуралар	10.4.1.1 геометриялық денелердің: шар, текше, кесек, конус, пирамида, цилиндр тану және атау
4.2. Геометриялық фигураларды құрастыру және бейнелеу	10.4.2.5 сызғыштың көмегімен берілген төбелер бойымен квадрат, тіктөртбұрыш, үшбұрыш, бесбұрыш, алтыбұрыш салу
	10.4.2.6 шеңберді, сопақшаны, шаршыны, үшбұрышты, тіктөртбұрышты, бесбұрышты, алтыбұрышты үлгісі мен трафареті бойынша бастырып сызу, алынған пішін контурының ішін штрихтеу
	10.4.2.7 геометриялық фигуралардың модельдерін контур бойымен кесу, оларды аппликация үшін қолдану және жобалау үшін қолдану

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 536 -қосымша

Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5 сыныбы үшін "Айналадағы әлем" оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрықтарымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5 сыныптары үшін "Айналадағы әлем" оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі - Бағдарлама) "Білім туралы" Заңының 19-бабы 1 тармағына сәйкес әзірленген.

2. Бағдарламаның мақсаты – оқушыларға қоршаған пәндік және табиғи әлем туралы қарапайым ұғымдар мен түсініктерді, әлеуметтік-мәдени мінез-құлық дағдыларын нығайту үшін жағдай жасау.

3. Бағдарламаның оқу міндеттері:

1) өзі, айналадағы пәндік және табиғи әлем туралы түсініктерді жетілдіру;

2) микроәлеуметтік орта, әлеуметтік дағдылар мен құзыреттер туралы қарапайым түсініктерді дамыту;

3) қоршаған заттық және табиғи әлемнің заттарымен және объектілерімен бағдарлаудың және қауіпсіз өзара әрекеттің практикалық дағдыларын дамыту;

4) білім алушылардың белсенділігі мен дербестігін дамыту және қолдау;

4. Бағдарламаны түзете-дамыту міндеттері:

1) адамдардың, өсімдіктердің, жануарлардың, табиғи құбылыстардың қоршаған әлемінің әртүрлілігіне қызықтыру;

2) ұйымдастырылған мақсатты бақылау барысында қоршаған әлемнің объектілері мен құбылыстарын талдаудың қолжетімді әдістерін дамыту;

3) танымдық іс-әрекетті дамыту, зерттеу практикалық тапсырмаларында қарапайым себеп-салдарлық байланыстарды орнату тәсілдерін үйрету;

4) топтық жұмыс барысына сөйлеу және коммуникацияның басқа түрлері арқылы айналадағылармен түсіндіру қабілетін қалыптастыру; оқушылардың сөздік қорын байыту;

5) практикалық жұмысты орындау кезінде қимыл-қозғалыс үйлесімі, қол ептілігін, мұқияттылығын жетілдіру;

6) оқушылардың табиғи, әлеуметтік және технологиялық ортадағы мінез-құлық нормаларын қалыптастыру.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Зияты орташа түрде зақымдалған оқушыларды оқытудың негізгі мазмұны өмірлік дағдылар, қоғамға қолайлы мінез-құлық дағдылары болып табылады, әдеттегі күнделікті жағдайларда оқушылардың көмекке мұқтаждығын азайтуға көмектеседі. Академиялық білімді қалыптастыруда білім алушылардың мүмкіндіктер ресурсы шағын, бұл танымдық іс-әрекеттің мақсатты әдістерін қалыптастырудағы айқын қиындықтарға байланысты.

6. Оқу үдерісіндегі ұйымдастыру кезінде келесілерді ескеру керек:

1) ұжымдық оқыту жағдайында оқушылардың танымдық белсенділігінің төмендігі;

2) алдыңғы жұмыста қолданылатын мұғалімнің көмегін ынталандыратын нұсқаулыққа әлсіз реакция;

3) коммуникативті, реттеуші, жоспарлаушы сөйлеу функцияларының өрескел дамымауы;

4) қалыптасатын дағдыларды автоматтандырудың қиындықтары.

7. Зияты орташа түрдегі зақымдалған білім алушыларды оқыту және тәрбиелеу үдерсін ұйымдастыру арнайы педагогика қағидаттарына негізделген.

8. Мұғалім оқушылардың бірегей ерекшеліктерін сақтай отырып, жеке қарқынмен даму құқығын құрметтейді; өзгермелі мүмкіндіктерді үнемі зерттейді, білім беру қажеттіліктерін бағалайды, оқушылардың дағдыларын дамыту мен игерудегі минималды ілгерілеулерді тіркейді. Кез-келген прогресс оқуда оң нәтиже ретінде қарастырылады.

9. Мұғалім қолдағы бар бағдарламадан әрбір оқушы үшін қолжетімді оқу мазмұнын, сондай-ақ оқушылардың білім беру, тұлғалық жетістіктерін бағалау нәтижесінде белгіленген жеке мүмкіндіктерді ескере отырып, оқыту әдістерін, құралдарын дербес таңдайды.

10. Оқыту процесі тек мазмұнды ғана емес, сонымен қатар ұйымдастырушылық формаларды да қатаң реттеуді қарастырмайды. Академиялық білімді қалыптастыруға бағытталған сабақтың дәстүрлі құрылымы зияты орташа түрде зақымдалған оқушыларды оқытуда тиімділігі төмен екенін ескеру қажет.

11. Оқу-тәрбие үдерісі дәстүрлі құрылымның өзгеруін және сабақтың жабдықталуын көздейтін білім алушылардың пәндік-практикалық іс-әрекеті негізінде құрылады. Оқушылардың қажеттіліктеріне сәйкес пәндік ортаны құру кезінде келесі ережелер орындалады:

1) білім мен дағдыларды жаңа жағдайға көшірудің айтарлықтай қиындықтарына байланысты осы дағдылар қолданылатын жағдайға мүмкіндігінше жақын жағдайда жүзеге асыру ептілігі мен дағдыларын қалыптастыру;

2) сабақтарды ұйымдастыруға арналған бөлмелерді жабдықтау нақты өмірлік жағдайларды көрсетуі керек;

3) білім алушылардың өзгермелі мүмкіндіктеріне сәйкес пәндік ортаны өзгерту (қиындату, кеңейту).

12. Әр сабақтың мазмұны оқушыға әртүрлі іс-әрекеттерде (пәндік, ойын, сөйлеу, құрдастарымен және ересектермен сөйлесу) зерттелетін объектілерді қолдана отырып, әртүрлі анализаторларға сүйене отырып, өзінің мүмкіндіктерін, жақын әлеуметтік және пәндік ортаның ерекшеліктерін білуге көмектесуі керек.

13. Білім алушылардың ерекшеліктеріне барынша бейімделген және олардың дені сау құрдастарымен өзара әрекетін шектейтін оқыту мен тәрбиелеу ортасының сөзсіз оңайлатылуына байланысты білім алушыны неғұрлым күрделі әлеуметтік ортаға енгізу бойынша арнайы жұмыс талап етіледі:

1) білім алушылардың өмірлік тәжірибесі мен әлеуметтік байланыстарын олар үшін қолжетімді шектерде кезең-кезеңмен және жоспарлы түрде кеңейту. Мектептен тыс жерде оқу қызметін ұйымдастыру (қоғамдық көлікте жүру, дүкендерге, дәріханаларға, поштаға, емханаларға, мұражайларға, театрларға, кафелерге бару);

2) білім алушының қоғамға ауыртпалықсыз кіруі үшін толерантты және қолайлы қоршаған ортаны қалыптастыру, мектептің отбасымен және қоғамдастықпен жоспарлы жұмысы.

14. Сабақты ұйымдастыру кезінде әр оқушының қажеттілігі туындаған жағдайда іс-әрекетті өзгерту немесе демалу мүмкіндігі қамтамасыз етіледі. Жеке жұмысты жеке қарқынмен орындау, педагогтің жеке көмегін алу үшін жағдайлар қамтамасыз етіледі.

15. Білім алушыларға сабақ барысында сынып бөлмесінде еркін жүріп-тұруға, оқу тапсырмаларын үстел басында, кілемде отырып, тұрып орындауға мүмкіндік беріледі; сыныптастарымен бірлесе отырып, сыныптастарының жұмысын бақылайды. Бөлмеде әртүрлі нысандарды (жеке, жұптық, топтық) және жұмыс түрлерін жүргізу үшін оңай қозғалатын жиһаз орнатылады.

16. Арнайы педагогика қағидаттарына сәйкес құрылған педагогикалық іс-шаралар – білім алушылардың өзіндік белсенділігін, олардың бастамалары мен дербестігін дамытуға бағытталған. М.Монтессоридің педагогикалық жүйесін арнайы дайындалған пәндік дамытушы ортада басқа арнайы педагогикалық әдістер мен технологиялармен бірге қолдану ұсынылады.

17. Бағдарламаны игеру кезінде білім алушылардың белсенділігі мен дербестігі қалыптасатын негізгі қызмет түрлері:

- 1) тірі және жансыз табиғат пен әлеуметтік өмір құбылыстарын байқау;
- 2) пәндік-практикалық қызмет;
- 3) ойын әрекеттері және ойын қызметі;
- 4) әлеуметтік-тұрмыстық қызмет;
- 5) жақын ортадағы білім алушылармен және ересектермен қарым-қатынас;
- 6) оқу қызметі (білім алушылардың мүмкіндіктеріне сәйкес).

18. "Айналадағы әлем" пәні бойынша сабақтарда оқытудың негізгі әдістері: мұғалімнің іс-әрекет тәсілін көрсету, көрсету және үлгі бойынша жаттығулар, байқаусызда және қасақана байқау, білім алушылардың өмірлік тәжірибесін кеңейтуге, нақтылауға ықпал ететін ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (АКТ) пайдалану.

19. Практикалық дағдыларды қалыптастыру үшін:

- 1) оқушы мен мұғалімнің бірлескен іс-әрекеттері, еліктеу әрекеттері;
- 2) педагогтің басшылығымен объектілерді қарау;
- 3) табиғат құбылыстарын, қоршаған әлем объектілерін, тірі объектілерді серуендеу және экскурсияларда бақылау; табиғи материалдарды жинау;
- 4) заттарды тиісті суреттермен байланыстыру, содан кейін оларды ым-ишара арқылы атау немесе көрсету;
- 5) пәндер, иллюстрациялар мұғалімінің ауызша нұсқауы бойынша өз бетінше атау және /немесе көрсету;

б) заттарды ойнау, оларды функционалдық мақсатына сәйкес практикалық пайдалану, заттардың, объектілердің қасиеттері мен қасиеттерін практикалық тану.

20. Бағдарламаның мазмұны ұсыныстық сипатта берілген, ол оқушылардың жеке оқу бағдарламаларын жасау үшін негіз болып табылады. Жеке оқу бағдарламалары жартыжылдыққа жасалады. Алдағы жартыжылдыққа жеке оқу бағдарламасы оқушының қол жеткізген мақсаттарын ескере отырып жасалады.

21. Оқушының жеке оқу бағдарламасын жасау алдында оның мүмкіндіктері мен қажеттіліктерін бастапқы (оқу жылының басында) педагогикалық бағалауы жүргізіледі. Бастапқы педагогикалық бағалау нәтижелерін талдау негізінде мұғалім бағдарлама мәтінінен оқушыға қол жетімді оқу мақсаттарын таңдайды. Педагог білім беру мақсаттарын нақтылайды және қажет болған жағдайда оқушының білім беру қажеттіліктері мен мүмкіндіктеріне назар аудара отырып, үлгілік бағдарламаны толықтыратын мазмұнды жеке бағдарламаға қосады. Мұғалім жеке оқу бағдарламасының білім беру мақсаттарын "қарапайымнан күрделіге қарай" ретімен қояды.

22. Оқушының жетістіктерін бағалау критерийлері жеке оқу бағдарламасының оқу мақсаттары болып табылады. Бағалау құралы ретінде педагог пайдаланады: сабақта білім алушылардың іс-әрекетін бақылауды, қызмет өнімдерін, ауызша жауаптарын талдауды.

23. Білім алушылардың жетістіктерін бағалауды педагог білім беру үдерісі барысында жүзеге асырады. Ағымдағы бағалау оқу барысын жетілдіру үшін келесі қолданылады: оқушының жеке мүмкіндіктерін ескере отырып, оның мазмұнын, әдістерін, құралдарын, оқу қарқынын өзгерту.

24. Жеке оқу бағдарламасының мақсаттарына қол жеткізудің табыстылығы туралы бағалау пайымдаулары жартыжылдықтың соңында жеке бағдарламаның тиісті бағанында тіркеледі. Аралық сипаттамалық бағалау бірінші жартыжылдықтың соңында жүргізіледі. Жетістіктерді қорытынды сипаттамалық бағалау оқу жылының соңында жүргізіледі. Оқушының жетістіктерін сипаттау кезінде дағдыны меңгерудегі дербестік дәрежесін көрсету керек: "өз бетінше"; "ауызша нұсқаулар бойынша", "үлгі бойынша"; "еліктеу арқылы"; мұғаліммен (ата-аналармен) бірлескен іс-әрекеттер арқылы".

25. Пәнаралық байланыстар "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау", "Сөйлеуді дамыту және коммуникация", "Шаруашылық еңбек", "Кәсіп", "Музыка және ырғақ" пәндерімен белгіленеді.

3-тарау. "Айналадағы әлем" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1 параграф. "Айналадағы әлем" оқу пәнінің мазмұны.

26. Пән бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5 – сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі "Қазақстан Республикасының бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 болып тіркелген) бекітілген үлгілік оқу жоспарына байланысты болады.

27. Бағдарламада оқу материалының үнемі қайталануын және бекітілуін қамтамасыз ететін концентрлі құрылымы бар.

28. "Айналадағы әлем" оқу пәнінің негізгі мазмұны келесі бөлімдерді қамтиды:

- 1) "Мен және қоғам"
- 2) "Табиғат"
- 3) "Менің Отаным – Қазақстан"

29. "Мен және қоғам" бөлімі келесі бөлімдерді қамтиды:

- 1) мен және менің отбасым, достарым;
- 2) менің үйім;
- 3) мектеп.

30. Табиғат бөлімі келесі бөлімдерді қамтиды:

- 1) табиғаттағы маусымдық өзгерістер;
- 2) өсімдіктер;
- 3) жануарлар.

31. "Менің Отаным – Қазақстан" бөлімі келесі бөлім бойынша бағыттарды қамтиды:

- 1) менің қалам, ауылым;
- 2) көлік. Жол қозғалысы ережелері.
- 3) халыққа қызмет көрсету саласы.

32. 5-сыныпқа арналған "Айналадағы әлем" оқу пәнінің негізгі мазмұны:

1) Мен және қоғам. Мен және менің отбасым, достарым. Оның аты-жөні, отбасы мүшелерінің аты-жөні. Отбасы мүшелеріне қамқорлық. Отбасылық альбомды қарау (отбасындағы мерекелер, отбасы мүшелерінің туған күндері, Наурыз, Жаңа жыл). Фотосуреттегі отбасы мүшелерін тану, атау. Сыныптастарының есімдерінің атауы.

Менің үйім: мектепке дейінгі жолды білу. Отбасындағы мінез-құлық ережелерін орындау. Үйдегі міндеттерді, отбасындағы мүмкін болатын тапсырмаларды орындау. Ас үйге, жатын бөлмеге, қонақ бөлмеге арналған бөлмелер мен жиһаздардың атаулары мен қажеттіліктері (үстел, орындықтар, диван, орындық, төсек, шкаф).

Мектеп: мектеп ғимаратында өз сыныбына, дәретханаға, асханаға, дәрігер кабинетіне, спорт залына, гардеробқа өз бетінше бару. Сынып бөлмесінде мұғалімнің үстелін, оқушылардың жұмыс үстелдерін, оқулықтар мен дидактикалық материалдарға арналған шкафты, тақтаны атауы бойынша білу. Сыныптың, бөлмелердің есіктерін үнсіз ашу-жабу, орындықты ақырын жылжыту. Сыныптағы жұмыс орнын білу, жұмыс орнын ретке келтіру. Жұмыс үстелінің қақпағын, шкаф сөрелерін, терезе алдын, тақтаны дымқыл шүберекпен сүрту. Сынып бөлмесінде еденге қоқыс жинау үшін еден

щеткасын, сыпырғышты, шелекті пайдалану. Оқу заттарына, дидактикалық материалдарға ұқыпты қарау. Дидактикалық материалдар мен құралдарды қолданғаннан кейін шкаф сөресіне қайта қою. Өзінің сөмкесін және оқу заттарын білу (қарындаш қорабын, дәптерледі, сурет альбомдарын). Мұғалімнің көмегімен сабаққа қажетті оқу заттарын сөмкеден ақырын алу. Сабақтан кейін оқу заттарын сөмкеге салу. Портфельді, қаламсауытты, фломастердің қорабын, қарындаштарды ашу, жабу. Фломастерлерді, қарындаштарды қораптан мұқият алып, оларды орнына қайта салу. Проблемалық жағдайларда мұғалімнен, сыныптастарынан көмек сұрау. Көмек үшін алғыс білдіру. Сыныптасына көмектесуге, бірге жұмыс істеуге ниет білдіру. Басқа оқушыларға кедергі жасамай, олармен қатар отырып жұмыс жасау;

2) Табиғат. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер: күнделікті ауа-райын бақылау, табиғаттағы күзгі өзгерістер (күзде өсімдіктер мен жануарлар). Күзге арналған киім таңдау. Күзде балалардың ойындары. Бақшада, бақта күзгі жұмыстарды орындау. Табиғаттағы қысқы өзгерістерді байқау (қыста өсімдіктер мен жануарлар). Қысқа арналған киім таңдау. Қыста балалардың ойындары. Мұздың қасиетін бақылау. Табиғаттағы көктемгі өзгерістерді байқау (көктемде өсімдіктер мен жануарлар). Көктемге арналған киім таңдау. Көктемде балалардың ойындары. Бақшада, бақта көктемгі жұмыстарды орындау. Жазда табиғаттың өзгеруін бақылау (жазда өсімдіктер мен жануарлар). Жазға арналған киім таңдау. Жазда балалардың ойындары. Жазғы егін жинау. Күнделікті ауа-райын бақылау. Жылдың әр мезгілінде табиғатқа экскурсиялар. Табиғи материалды жинау. Табиғи материалдан қолөнер, аппликация жасау.

Өсімдіктер: сыртқы түрі, түсі, пішіні, иісі, дәмі, көкөністер мен жемістерді жеу тәсілдері бойынша айырмашылығын ажырату. Көкөніс бақшасында, жылыжайда және бақшада бақылау. Көкөністер мен жемістерді көрнекі үлгі бойынша топтастыру. Жидектердің сыртқы түрі, түсі, пішіні, иісі, дәмі бойынша айырмашылығын ажырату. Жергілікті ағаштарды, бұталарды бақылау және айту. Ағаш пен бұтаның айырмашылығын ажырату. Үй өсімдіктеріне күтім жасау.

Жануарлар: үй жануарларының сыртқы түрін, мінез-құлқын, тамақтануын, пайдасын, үй жануарларына күтім жасау тәсілдерін зерттеу. Үй жануарларының атаулары. Үй жануарларының төлдерін атау.

"Шалқан" ертегісін сахналауға қатысу. Жабайы жануарлардың (қоян, түлкі, аю, кірпі) сыртқы түрін, өмір салтын, тамақтануын зерттеу. "Үйшік" ертегісін сахналауға қатысу. Үй құстарының сыртқы түрін, өмір салтын, тамақтануын зерттеу. "Шұбар тауық" ертегісін сахналауға қатысу. Жергілікті құстарды бақылау. Қыста құстарға көмектесу. Құсқа жем салатын астау жасау. Тұрғын үйге жақын құстарды бақылау (Мектеп ауласына экскурсия. Жәндіктердің пайда болуын бақылау (құмырсқа, шыбын, қоңыз). Топтарға бөлу: үй жануарлары, жабайы жануарлар; құстар, жәндіктер. Балықтың кейбір түрлерін біліп, айту (мысалы, сом, шортан, мөңке балығы);

3) Менің Отаным-Қазақстан. Менің қалам (ауыл): әнұранды тыңдау, әнұранды естігенде оқушының мінез-құлқы, Қазақстан туын білу. Музыкалық аспаптың атауы домбыра, домбыраның үнін білу. Білім алушы тұратын аймақтың (өзен, көл, таулар, ормандар) негізгі көрікті жерлерін білу, айту. Қала, ауыл бойынша экскурсиялар. Өз қаласының, ауылының негізгі мекемелерін білу және қажеттілігін айту: дүкен, мектеп, емхана. Мектептен үйге баратын жолды білу. Қала, ауыл бойынша экскурсиялар.

Көлік: мұғалімнің қалауы бойынша көлік құралдарын біліп, айту. "Зебра" жаяу жүргіншілер өткелін пайдалана отырып, көшеден өту ережелерін орындау. Тротуар бойымен қозғалысты орындау. Жол қозғалысы ережелерін сақтамау кезіндегі қауіпті түсіну. Қоғамдық көлікте жүріс-тұрыс ережелерін орындау.

Халыққа қызмет көрсету саласы: ересектермен бірге дүкендерге (азық-түлік және өнеркәсіптік тауарлар), базарларға, емханаларға, дәріханаларға, кафелерге бару. Тауарларды сатып алу процесін, сатып алушының сатушымен, пошта қызметкерімен, дәріханамен, медициналық қызметкерлермен байланысын бақылау. Қоғамдық орындарда мінез-құлық ережелерін орындау: айқайламау, жүгірмеу, айналадағы адамдарға агрессивті әрекет жасамау, қоршаған ортаға зиян келтіретін әрекеттерді қолданбау, басқалардың заттарын тиіспеу. Сатушымен, дәрігермен, пошта қызметкерімен, дәріханамен байланысудың әлеуметтік мақұлданған тәсілдерін қолдану : сәлемдесу, қоштасу, көрсетілген қызмет, көмек үшін алғыс айту. Қоғамдық бөлмелердегі есіктерді үнсіз ашу-жабу. Азық-түлік дүкенінде ересектермен бірге өнімдерді таңдау – өзіне-өзі қызмет көрсету. Азық-түлікті кассаға тасымалдау үшін себетті, арбаны пайдалану: таңдалған тауарларды себетке, арбаға ұқыпты орналастыру. Дүкен бөлмесінде ересектермен бірге арбаның қозғалысы.

2 параграф. Оқыту мақсаттары жүйесі

33. Бағдарламадағы оқу мақсаттары кодталған. Кодта бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандарды – бағдарламаның бөлімі мен бөлім бойынша бағытын білдіреді, төртінші сан оқу мақсатының нөмірленуін көрсетеді. Мысалы, кодтауда 5.2.1.4 "5" – сынып, "2.1" – бөлім және бөлім бойынша бағыты, "4" – оқу мақсатын нөмірлеу.

34. Бөлімдер бойынша оқыту мақсаттарының мазмұны:

1) "Мен және қоғам" бөлімі:

1 кесте

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
	5 сынып
	5.1.1.1 жауап беру және өз аты-жөнін айту; 5.1.1.2 фотосуретте отбасы мүшелерін танып, көрсетіп, атау: анасы, әкесі, әжесі, атасы, ағалары, әпкелері;

<p>1.1. Мен және менің отбасым, менің достарым</p>	<p>5.1.1.3 фотосуретте жақын туған-туыстарын танып, көрсетіп, атау: тәтесі, ағасы, немере әпкелері, ағалары; 5.1.1.4 кішкентайларға қамқорлық жасау, үлкендерге құрмет көрсету; 5.1.1.5 отбасында өз міндеттерін орындау; 5.1.1.6 сыныптастарының, достарының, мұғалімдерінің аты және әкесінің аты бойынша атау ; 5.4.1.7 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру; 5.4.1.8 жолдастарының жауаптарын тыңдау; 5.1.1.9 отбасылық мерекелер туралы ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым ойын білдіру;</p>
<p>1.2. Менің үйім</p>	<p>5.1.2.1 мектепке және үйге барар жолды білу; 5.1.2.2 отбасында мінез-құлық ережелерін сақтау (үлкендер демалып жатқанда шуламау; отбасының басқа мүшелеріне агрессия жасамау, дастархан басында тамақтану); 5.1.2.3 негізгі үй жиһазын атап, оның қажеттілігін білу; 5.1.2.4 негізгі тұрмыстық техниканы атап, оның қажеттілігін білу; 5.1.2.5 негізгі үй ыдыс-аяғын атап, оның қажеттілігін білу; 5.1.2.6 ыдыс-аяққа күтім жасау бойынша тапсырмаларды орындау; 5.1.2.7 жиһаз бен ыдыс-аяқты ұқыпты ұстау; 5.1.2.8 үлкендердің еңбегін бағалау, отбасында мүмкін болатын тапсырмаларды орындау (үй жинауға көмектесу: шкафқа киімдерді жинау, шыны-аяқтарды жуу, қасықтарды сүрту) 5.1.2.9 үйдегі міндеттерді орындау; 5.1.2.10 педагогтің сұрақтарына жауап беру; 5.1.2.11 достарының жауаптарын тыңдау; 5.1.2.12 ауызша немесе балама коммуникация арқылы өз тілектері мен өтініштерін айту үшін қарапайым пікірін білдіру;</p>
<p>1.3. Мектеп</p>	<p>5.1.3.1 мектеп бөлемелерінде және оған іргелес аумақта бағытты жақсы білу; 5.1.3.2 сыныптастардың атымен атау; 5.1.3.3 мектеп бөлме қажеттілігін түсіну; 5.1.3.4 оқу сабақтары үшін оқу орнын дайындау; 5.1.3.5 оқу құралдарын мақсатына сай пайдалану; 5.1.3.6 мектеп және сынып жиһаздарына ұқыпты қарау; 5.1.3.7 Оқушының мінез-құлық ережелерін орындау; 5.1.3.8 мұғалімнің, тәрбиешінің өтініштерін орындау; 5.1.3.9 мектеп (мектеп-интернат) күн тәртібін сақтау ;</p>

5.1.3.10 мектеп қауымдастығында мінез-құлық нормаларын орындау;
 5.1.3.11 педагогтің сұрақтарына жауап беру;
 5.1.3.12 жолдастарының жауаптарын тыңдау;
 5.1.3.13 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым пікірін білдіру;

2) "Табиғат";

3 кесте

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
2.1. Табиғатта маусымдық өзгерістер	<p>5 сынып</p> <p>5.2.1.1 жыл мезгіл белгілерін сурет бойынша тану; 5.2.1.2 табиғаттағы өзгерістерді байқау: өсімдіктер мен жануарлардың өмірінде күзде, қыста, көктемде, жазда (жапырақтары жасыл, жапырақтары сарғайды, жапырақтары түсті, құстар ұшып кетеді); 5.2.1.3 сюжеттік суреттегі сурет бойынша бақта, бақшада күзгі және көктемгі жұмыстарды білу; 5.2.1.4 суретте күзгі жапырақтарды табу; 5.2.1.5 күзгі салқынды, жаңбырлы ауа-райын, суық желді, жапырақтардың түсуін, шөптердің, гүлдердің қурап қалуын, құстардың кетуін көрсету; 5.2.1.6 суретте жазда, қыста, күзде, көктемде табиғаттың суреттерін тауып, көрсету; 5.2.1.7 күн сайын ауа-райын бақылау (ашық күн, бұлтты күн, суық, шуақты күн, қарлы және жаңбырлы күн); 5.2.1.8 қыста табиғаттағы өзгерістерді атау немесе көрсету-суық, аяз, қар, мұз, көктайғақ; 5.2.1.9 көктайғақта мұздың қасиетін түсіну (тайғақ, құлап кетуге болады); 5.2.1.10 жыл мезгіліне сәйкес киіну; 5.2.1.11 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету; 5.2.1.12 жылдың әр мезгілдерінде таза ауада ойындар ойнау; 5.2.1.13 көктемде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (жылы болды, қар ериді) 5.2.1.14 "Айналадағы әлем" сабағында зерттелген заттар мен олардың мәнін білдіретін сөздерді түсіну және қолдану; 5.2.1.15 педагогтің сұрақтарына жауап беру; 5.2.1.16 жолдастарының жауаптарын тыңдау; 5.2.1.17 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым пікір білдіру;</p>
	<p>5.2.2.1 көкөністерді және суреттердегі көкөністерді атап, көрсету; 5.2.2.2 жемістерді және суреттердегі жемістерді атап, көрсету; 5.2.2.3 жемістер мен көкөністердің дәмін, пішінін, түсін атау;</p>

2.2. Өсімдіктер

- 5.2.2.4 көкөністер мен жемістерді жалпылама сөз бойынша және көрнекі үлгісі бойынша топтау;
  - 5.2.2.5 көкөністерден (салат, көкөніс сорпасы) дайындалған тағамдарды танып, атау;
  - 5.2.2.6 жемістерден (тосап, компот) жасалған тағамдарды танып, атау;
  - 5.2.2.7 аймақтағы ең көп таралған жидектерді танып, атау;
  - 5.2.2.8 жидектерден жасалған тағамдарды танып, атау;
  - 5.2.2.9 аймақта жиі кездесетін ағаштарды танып, атау;
  - 5.2.2.10 үлгі бойынша ағаш бөліктерін көрсету;
  - 5.2.2.11 бұта мен ағаштың айырмашылығын ажырату;
  - 5.2.2.12 үлкен жапырақтары бар жабық өсімдіктерге күтім жасау ережелерін орындау: фикус, бегония (түпқоймасын жуу, жапырақтардан шаңды кетіру);
  - 5.2.2.13 бақшада, жылыжайда көкөністердің өсуін, бақшадағы жемістер мен жидектердің өсуін бақылау;
  - 5.2.2.14 "Шалқан" ертегісін сахналауға қатысу;
  - 5.2.2.15 "Айналадағы әлем" сабағында зерттелген заттар мен олардың мәнін білдіретін сөздерді түсіну және қолдану;
  - 5.2.2.16 педагогтің сұрақтарына жауап беру;
  - 5.2.2.17 жолдастарының жауаптарын тыңдау;
  - 5.2.2.18 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым пікір білдіру;
- 5.2.3.1 суретте үй жануарларын көрсетіп, атау;
  - 5.2.3.2 үй жануарларының денесінің негізгі бөліктерін атау (бас, дене, табан, құйрық);
  - 5.2.3.3 үлгі бойынша екі таңдау жасау (үлкен итті көрсет);
  - 5.2.3.4 үй жануарларын танып, атау (мысық, күшік, бұзау);
  - 5.2.3.5 жануарлардың адамға қалай көмектесетінін айту (сиыр сүт береді, мысық тышқандарды ұстайды, ит үйді күзетеді);
  - 5.2.3.6 үй жануарларына қамқор болып, оларға күтім жасауға көмектесу;
  - 5.2.3.7 жабайы жануарларды атап, суретте көрсету (қоян, түлкі, аю, кірпі);
  - 5.2.3.8 суретте жаздағы қоянды, қыстағы қоянды, жаздағы аюды, қыстағы аюды көрсету;
  - 5.2.3.9 "Үйшік" ертегісін сахналауға қатысу, мұғалімнің артынан жануарлардың қимылдарын қайталау;
  - 5.2.3.10 жабайы жануарларды танып, атау (қоян, аю, түлкі);
  - 5.2.3.11 үй құстарын атап шығу, сыртқы түрін тану, суретте көрсету;

2.3. Жануарлар

- 5.2.3.12 дауыстары бойынша үй құстарын ажырату;
- 5.2.3.13 үй құстарының әрекеттерін атау;
- 5.2.3.14 "Шұбар тауық" ертегісін сахналауға қатысу;
- 5.2.3.15 жергілікті құстарды атап, сыртқы түрін танып, суретте көрсету;
- 5.2.3.16 жергілікті құстарды бақылап, оларға күтім жасау (жем салатын астау);
- 5.2.3.17 табиғатта, суретте жәндіктерді танып, көрсету және атау (қоңыз, көбелек, шыбын, құмырсқа);
- 5.2.3.18 жалпылама сөз бойынша және үлгі бойынша үй жануарлары-жабайы жануарлары, құстарды, жәндіктерді ажыратып, топтастыру;
- 5.2.3.19 балықтың кейбір түрлерін танып, атау (мысалы, сом, шортан, мөңке балығы);
- 5.2.3.20 "Айналадағы әлем" сабағында зерттелген заттар мен олардың мәндерін білдіретін сөздерді түсіну және қолдану;
- 5.2.3.21 педагогтің сұрақтарына жауап беру;
- 5.2.3.22 жолдастарының жауаптарын тыңдау;
- 5.2.3.23 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым пікір білдіру (жануарлардың, құстардың, жәндіктер мен балықтардың қимылдары, қозғалу тәсілдері туралы);

3) "Менің отаным – Қазақстан":

2 кесте

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
3.1. Менің қалам, ауылым	5 сынып 5.3.1.1 фотосуреттен үйді, мектепті, жиі баратын демалыс және ойын-сауық жерлерін білу; 5.3.1.2 үйден мектепке дейінгі және қайтар жолды білу; 5.3.1.3 білім алушы тұратын аймақтың негізгі көрікті жерлерін (өзен, көл, таулар, ормандар) білу; 5.3.1.4 өз қаласының, ауылының негізгі мекемелерінің мақсатын түсіну: дүкен, емхана, мектеп; 5.3.1.5 қала мен ауыл арасындағы айырмашылықты түсіну; 5.3.1.6 Қазақстан Республикасының әнұранын орындау кезінде оң қолын жүрегіне қойып, тыныш тұру; 5.3.1.7 Қазақстан Республикасының туын танып, көрсету; 5.3.1.8 ұсынылған 2-3 символдан Қазақстан туын тауып, бөліп көрсету; 5.3.1.9 Астананың символы – Бәйтеректі танып, көрсету; 5.3.1.10 Домбыраны біліп, көрсету; 5.3.1.11 Домбыраның үнін білу;

	<p>5.3.1.12 "Айналадағы әлем" сабағында зерттелген заттар мен олардың мәнін білдіретін сөздерді түсініп, қолдану;</p> <p>5.3.1.13 педагогтің сұрақтарына жауап беру;</p> <p>5.3.1.14 жолдастарының жауаптарын тыңдау;</p> <p>5.3.1.15 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым пікір білдіру (жануарлардың, құстардың, жәндіктер мен балықтардың қимылдары, қозғалу тәсілдері туралы);</p>
<p>3.2. Көлік, жол қозғалысы ережелері</p>	<p>5.3.2.1 автобус, машина, пойыз, ұшақ, кеме көліктің негізгі түрлерін атау;</p> <p>5.3.2.2 қалааралық алысқа жүретін көлікті пойыз, ұшақты білу;</p> <p>5.3.2.3 Көлік жүру тәсілдерін (автобус, машина – жүреді, пойыз келеді, ұшақ ұшады, кеме жүзеді) айту;</p> <p>5.3.2.4 қоғамдық көлікке арналған аялдамаларды тану;</p> <p>5.3.2.5 қоғамдық көлікте өзін дұрыс ұстау;</p> <p>5.3.2.6 көшенің бағдаршам белгілеріне өту ережелерін сақтау;</p> <p>5.3.2.7 бағдаршам белгілерін және олардың мағынасын айту (қызыл-тоқта, сары-күт, жасыл-жүр);</p> <p>5.3.2.8 ересектермен "зебра" бойынша, жерасты өткелі бойынша жүру бөлігінен өту;</p> <p>5.3.2.9 көшеде жүріс-тұрыс ережелерін сақтау: тротуармен жүру, коқыс тастамау, айқайламау, итермеу;</p> <p>5.3.2.10 Мектепке және үйге баратын жолды тану;</p> <p>5.3.2.11 жол қозғалысы ережелерін сақтамау кезіндегі қауіпті түсіну;</p> <p>5.3.2.12 "Айналадағы әлем" сабағында зерттелген заттар мен олардың белгілерін білдіретін сөздерді түсіну және қолдану;</p> <p>5.3.2.13 педагогтің сұрақтарына жауап беру;</p> <p>5.3.2.14 жолдастарыңыздың жауаптарын тыңдау;</p> <p>5.3.2.15 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым пікір білдіру;</p>
	<p>5.3.3.1 ересектермен бірге дүкендерге (азық-түлік және өнеркәсіптік тауарлар), базарларға, емханаларға, дәріханаларға бару;</p> <p>5.3.3.2 ересектермен бірге өзіне-өзі қызмет көрсету азық-түлік дүкенінен өнімдерді таңдау;</p> <p>5.3.3.3 қоғамдық орындарда мінез-құлық ережелерін сақтау: айқайламау, жүгірмеу, айналаңыздағы адамдарға агрессивті әрекет жасамау; басқалардың заттарын тиіспеу (алмау);</p> <p>5.3.3.4 өзіне-өзі қызмет көрсету дүкенінде кассаға азық-түлікті тасымалдау үшін себетті, арбаны пайдалану: таңдалған заттарды себетке, арбаға ақырындап орналастыру;</p>

3.3. Халыққа қызмет көрсету саласы

5.3.3.5 сатушы, сатып алушы рөлінде "Дүкен" рөлдік ойынын ойнау;

5.3.3.6 кафеге бару, дастархан басында мәдени мінез-құлық дағдыларын қолдану, бейтаныс адамдармен (кафе қызметкерлерімен) сөйлесу, ұқыпты тамақтану, ас құралдарын, майлықтарды дұрыс пайдалану;

5.3.3.7 "Айналадағы әлем" сабағында зерттелген заттар мен олардың мәнін білдіретін сөздерді түсініп, қолдану;

5.3.3.8 педагогтің сұрақтарына жауап беру;

5.3.3.9 жолдастарының жауаптарын тыңдау;

5.3.3.10 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым пікір білдіру;

35. Осы Бағдарлама зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5 сыныбы үшін "Айналадағы әлем" оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақмерзімді жоспардың негізінде іске асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда оқу мақсаттарын тоқсандарға бөлу ұсыныстық сипатта берілген. Мұғалім білім алушылардың мүмкіндіктерін ескере отырып, бағдарламаның әрбір бөлімшесінің оқу материалының мазмұнына, оқыту реттілігіне және ұзақтығына кез келген өзгерістер енгізуге құқылы.

36. Өткен сабақтардағы оқу материалын қайталауға арналған тақырыптарды таңдау мұғалімнің еркінде.

3 параграф. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5 сыныбы үшін " Айналадағы әлем" оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақмерзімді жоспар

1) 5 сынып:

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
1.1. Мен және менің отбасым, достарым	5.1.1.1 өз атыңыз бен тегіңізді атап, жауап беру;
	5.1.1.2 фотосуретте отбасы мүшелерін танып, көрсетіп, атау: анасы, әкесі, әжесі, атасы, ағалары, әпкелері;
	5.1.1.3 жақын туыстарын – тәтелерін, нағашыларын, немере ағаларын, ағаларын суреттерден танып, көрсетіп, атау;
	5.1.1.4 отбасы мүшелерінің кішкентайларына қамқорлық жасау, отбасы мүшелерінің үлкендеріне құрмет көрсету;
	5.1.1.5 отбасында өз міндеттерін орындау;
	5.1.1.6 сыныптастарының, достарының атымен; мұғалімдердің, тәрбиешілердің атымен және әкесінің атымен айту;
	5.4.1.7 Педагогтің сұрақтарына жауап беру;

	5.4.1.8 жолдастардың жауаптарын тыңдау;
	5.1.1.9 отбасылық мерекелер туралы ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым пікір білдіру;
2.2. Өсімдіктер	5.2.2.1 көкөністерді және суреттердегі көкөністерді атап, көрсету;
	5.2.2.2 жемістерді және суреттердегі жемістерді атап, көрсету;
	5.2.2.3 көкөністер мен жемістердің түсін, пішінін, дәмін айту;
	5.2.2.4 көкөністер мен жемістерді көрнекі үлгі, жалпылама сөз бойынша топтау;
	5.2.2.5 көкөністерден (салат, көкөніс сорпасы) дайындалған тағамдарды біліп, айту;
	5.2.2.6 жемістерден (жем, компот) жасалған тағамдарды біліп, айту;
	5.2.2.7 аймақтағы ең көп таралған жидектерді біліп, айту;
	5.2.2.8 жидектерден жасалған тағамдарды біліп, айту;
	5.2.2.13 бақшада, жылыжайда көкөністердің өсуін, бақшадағы жемістер мен жидектердің өсуін бақылау;
1.2. Менің үйім	5.1.2.1 Мектепке және үйге баратын жолды білу;
	5.1.2.2 отбасындағы мінез-құлық ережелерін сақтау (үлкендер демалып жатқанда шуламау; отбасының басқа мүшелеріне агрессия жасамау, дастархан басында тамақтану)
	5.1.2.3 негізгі үй жиһазын айтып, оның қажеттілігін білу;
	5.1.2.4 негізгі тұрмыстық техниканы айтып, оның қажеттілігін білу;
	5.1.2.5 негізгі үй ыдыстарын айтып, оның қажеттілігін білу;
	5.1.2.6 ыдыс-аяққа күтім жасау бойынша тапсырмаларды орындау;
	5.1.2.7 жиһаз бен ыдыс-аяқты ұқыпты ұстау;
	5.1.2.8 ересектердің жұмысын құрметтеу, отбасында мүмкін болатын тапсырмаларды орындау (пәтерді жинасуға көмектесу: заттарды шкафқа салу, шыныаяқтарды жуу, қасықтарды сүрту);
	5.1.2.9 үйдегі міндеттерін орындау;
	5.1.2.10 педагогтің сұрақтарына жауап беру;
	5.1.2.11 жолдастардың жауаптарын тыңдау;
	5.1.2.12 ауызша немесе балама коммуникация арқылы өз тілектері мен өтініштерін білдіру үшін қарапайым пікірін білдіру;

1.3. Мектеп	<p>5.1.3.1 мектеп бөлмелерінде және оған іргелес аумақта бағытты жақсы білу;</p> <p>5.1.3.2 сыныптастарын атымен атау;</p> <p>5.1.3.3 мектеп бөлмелерінің қажеттілігін түсіну;</p> <p>5.1.3.4 оқу сабақтары үшін оқу орнын дайындау;</p> <p>5.1.3.5 оқу құралдарын мақсатына сай пайдалану;</p> <p>5.1.3.6 мектеп және сынып жиһаздарына ұқыпты қарау;</p> <p>5.1.3.7 оқушының мінез-құлық ережелерін орындау;</p> <p>5.1.3.8 педагогтің, тәрбиешінің өтініштерін орындау;</p> <p>5.1.3.9 мектеп (мектеп-интернат) күн тәртібін сақтау;</p> <p>5.1.3.10 мектеп қауымдастығында мінез-құлық нормаларын орындау;</p> <p>5.1.3.11 Педагогтің сұрақтарына жауап беру;</p> <p>5.1.3.12 жолдастардың жауаптарын тыңдау;</p> <p>5.1.3.13 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым пікірін білдіру;</p>
2 тоқсан	
2.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	<p>5.2.1.1 жыл мезгілін оның белгілері бойынша және суреті арқылы білу;</p> <p>5.2.1.2 күзде, қыста, көктемде, жазда өсімдіктер мен жануарлардың өмірінде (жапырақтары жасыл, жапырақтары сарғайды, жапырақтары түсті, құстар ұшып кетеді) табиғаттағы өзгерістерді байқау;</p> <p>5.2.1.3 сюжеттік суреттегі сурет бойынша бақтағы күзгі және көктемгі жұмыстарды білу;</p> <p>5.2.1.4 суреттен күзгі жапырақтарды табу;</p> <p>5.2.1.5 күзгі салқындауды, жаңбырлы ауа-райын, суық желді, жапырақтардың түсуін, шөптердің, гүлдердің қурап қалуын, құстардың кетуін көрсету;</p> <p>5.2.1.6 жаздағы, қыстағы, күздегі, көктемдегі табиғаттың суреттерін тауып, суретте көрсету;</p> <p>5.2.1.7 күн сайын ауа-райын бақылау (ашық күн, бұлтты күн, суық, шуақты күн, қарлы және жаңбырлы күн);</p> <p>5.2.1.8 суық, аяз, қар, мұз, көктайғақ қыста табиғаттағы өзгерістерді айтып, көрсету;</p> <p>5.2.1.10 жыл мезгіліне сәйкес киіну</p> <p>5.2.1.11 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету;</p> <p>5.2.1.12 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау</p>
	<p>5.3.1.1 фотосуреттен үйді, мектепті, жиі баратын демалыс және ойын-сауық нысандары білу;</p>

3.1. Менің қалам, ауылдар	<p>5.3.1.2 үйден мектепке дейін және қайту жолын білу ;</p> <p>5.3.1.3 білім алушы тұратын аймақтың негізгі көрікті жерлерін (өзен, көл, таулар, ормандар) білу;</p> <p>5.3.1.4 өз қаласының, ауылының негізгі мекемелерінің қажеттілігін түсіну: дүкен, емхана, мектеп;</p> <p>5.3.1.5 қала мен ауыл арасындағы айырмашылықтарды түсіну;</p> <p>5.3.1.6 Қазақстан Республикасының әнұранын орындау кезінде оң қолын жүрегіне қойып, тыныш тұру;</p> <p>5.3.1.7 Қазақстан Республикасының туын біліп, көрсету;</p> <p>5.3.1.8 ұсынылған 2-3 символдан Қазақстан туын табу және бөліп көрсету</p> <p>5.3.1.9 Астананың символы - Бәйтеректі біліп, көрсету;</p> <p>5.3.1.10 домбыраны біліп, көрсету;</p> <p>5.3.1.11 домбраның үнін тану;</p> <p>5.3.1.12 "Айналадағы әлем" сабағында зерттелген заттар мен олардың белгілерін білдіретін сөздерді түсіну және қолдану</p> <p>5.3.1.13 педагогтің сұрақтарына жауап беру;</p> <p>5.3.1.14 жолдастардың жауаптарын тыңдау;</p> <p>5.3.1.15 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым пікір білдіру;</p>
3.3. Халыққа қызмет көрсету объектілері	<p>5.3.3.1 ересектермен бірге дүкендерге (азық-түлік және өнеркәсіптік тауарлар), базарларға, емханаларға, дәріханаларға бару;</p> <p>5.3.3.2 ересектермен бірге өзіне-өзі қызмет көрсету азық-түлік дүкенінен өнімдерді таңдау;</p> <p>5.3.3.3 қоғамдық орындарда мінез-құлық ережелерін сақтау: айқайламау, жүгірмеу, айналаңыздағы адамдарға агрессивті әрекет жасамау; басқалардың заттарын тиіспеу (алмау)</p> <p>5.3.3.4 дүкенде азық-түлікті тасымалдау үшін себетті, арбаны пайдаланыңыз-өзіне-өзі қызмет көрсету кассаға: тандалған заттарды себетке, арбаға мұқият орналастыру;</p> <p>5.3.3.5 сатушы, сатып алушы ролінде "Дүкен" рөлдік ойынын ойнау;</p> <p>5.3.3.6 кафеге бару, дастархан басында мәдени мінез-құлық дағдыларын қолдану, бейтаныс адамдармен (кафе қызметкерлерімен) сөйлесу, ұқыпты тамақтану, ас құралдарын, майлықтарды дұрыс пайдалану;</p>

	5.3.3.7 "Айналадағы әлем" сабағында зерттелген заттар мен олардың белгілерін білдіретін сөздерді түсіну және қолдану;
	5.3.3.8 педагогтің сұрақтарына жауап беру
	5.3.3.9 жолдастардың жауаптарын тыңдау
	5.3.3.10 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым пікір білдіру;
3 тоқсан	
2.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	5.2.1.1 жыл мезгілін оның белгілері бойынша және суреті арқылы білу
	5.2.1.2 күзде, қыста, көктемде, жазда өсімдіктер мен жануарлардың өмірінде (жапырақтары жасыл, жапырақтары сарғайды, жапырақтары түсті, құстар ұшып кетеді) табиғаттағы өзгерістерді байқау;
	5.2.1.6 жазда, қыста, күзде, көктемде табиғаттың суреттерін тауып, суретте көрсету
	5.2.1.7 күн сайын ауа-райын бақылау (ашық күн, бұлтты күн, суық, шуақты күн, қарлы және жаңбырлы күн);
	5.2.1.8 суық, аяз, қар, мұз, көктайғақ – қыста табиғаттағы өзгерістерді айту немесе көрсету;
	5.2.1.9 көктайғақта мұздың қасиетін түсіну (тайғақ, құлап кетуге болады);
	5.2.1.10 жыл мезгіліне сай киіну;
	5.2.1.11 суреттерде жыл мезгіліне сай киінген балаларды көрсету;
	5.2.1.12 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау;
	5.2.1.13 көктемде табиғаттағы өзгерістерді байқау (жылынды, қар ериді)
	5.2.1.14 "Айналадағы әлем" сабағында зерттелген заттар мен олардың мәнін білдіретін сөздерді түсіну және қолдану;
	5.2.1.15 педагогтің сұрақтарына жауап беру;
	5.2.1.16 жолдастардың жауаптарын тыңдау;
	5.2.3.1 суретте үй жануарларын көрсетіп, атау;
5.2.3.3 үлгі бойынша екі таңдау жасау (үлкен итті көрсет)	
5.2.3.4 үй жануарларын танып, айту (мысық, күшік, бұзау)	
5.2.3.5 жануарлардың адамға қалай көмектесетінін атау (сиыр сүт береді, мысық тышқандарды ұстайды, ит үйді күзетеді)	
5.2.3.6 үй жануарларына қамқор болу, оларға күтім жасауға көмектесу;	

2.3. Жануарлар

5.2.3.7 суретте жабайы жануарларды көрсетіп, атау (қоян, түлкі, аю, кірпі)
5.2.3.15 жергілікті құстардың сыртқы түрімен танысып, суретте көрсетіп, атау;
5.2.3.16 жергілікті құстарды бақылау, оларға күтім жасау (құсқа жем салатын астау)
5.2.3.8 суретте жаздағы қоян, қыстағы қоян, жаздағы аю, қыстағы аюды тану;
5.2.3.9 "Үйшік" ертегісін сахналауға қатысу, мұғалімнің артынан жануарлардың қимылдарын қайталау;
5.2.3.10 жабайы жануарларды танып, атау (қоян, аю, түлкі);
5.2.3.11 үй құстарын атап шығу, сыртқы түрін тану, суретте көрсету;
5.2.3.12 дауыстары бойынша үй құстарын ажырату;
5.2.3.13 үй құстарының әрекеттерін атау;
5.2.3.14 "Шұбар тауық" ертегісін сахналауға қатысу;
5.2.3.15 жергілікті құстарды атап, сыртқы түрін танып, суретте көрсету;
5.2.3.16 жергілікті құстарды бақылап, оларға күтім жасау (жем салатын астау);
5.2.3.17 педагогтің сұрақтарына жауап беру;
5.2.3.18 жолдастардың жауаптарын тындау;
5.2.3.19 ауызша немесе альтернативті қарым-қатынас арқылы қарапайым пікір білдіру (жануарлардың, құстардың, жәндіктер мен балықтардың қимылдары, қозғалу тәсілдері туралы);
5.3.2.1 автобус, машина, пойыз, ұшақ, кеме көліктің негізгі түрлерін атау;
5.3.2.2 қалааралық алысқа жүретін көлікті пойыз, ұшақты білу;
5.3.2.3 Көлік жүру тәсілдерін (автобус, машина – жүреді, пойыз келеді, ұшақ ұшады, кеме жүзеді) айту;
5.3.2.4 қоғамдық көлікке арналған аялдамаларды тану;
5.3.2.5 қоғамдық көлікте өзін дұрыс ұстау;
5.3.2.6 көшенің бағдаршам белгілеріне өту ережелерін сақтау;
5.3.2.7 бағдаршам белгілерін және олардың мағынасын айту (қызыл-тоқта, сары-күт, жасыл-жүр);
5.3.2.8 ересектермен "зебра" бойынша, жерасты өткелі бойынша жүру бөлігінен өту;

5.3.2.9 көшеде жүріс-тұрыс ережелерін сақтау:

3.2. Көлік. Жол қозғалысы ережелері

	<p>тротуармен жүру, коқыс тастамау, айқайламау, итермеу;</p> <p>5.3.2.10 Мектепке және үйге баратын жолды тану;</p> <p>5.3.2.11 жол қозғалысы ережелерін сақтамау кезіндегі қауіпті түсіну;</p> <p>5.3.2.12 "Айналадағы әлем" сабағында зерттелген заттар мен олардың белгілерін білдіретін сөздерді түсіну және қолдану;</p> <p>5.3.2.13 педагогтің сұрақтарына жауап беру;</p> <p>5.3.2.14 жолдастарыңыздың жауаптарын тыңдау;</p>
4 тоқсан	
2.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	<p>5.2.1.1 жыл мезгілін оның белгілері бойынша және суреті арқылы білу</p> <p>5.2.1.2 күзде, қыста, көктемде, жазда өсімдіктер мен жануарлардың өмірінде (жапырақтары жасыл, жапырақтары сарғайды, жапырақтары түсті, құстар ұшып кетеді) табиғаттағы өзгерістерді байқау;</p> <p>5.2.1.6 жазда, қыста, күзде, көктемде табиғаттың суреттерін тауып, суретте көрсету</p> <p>5.2.1.7 күн сайын ауа-райын бақылау (ашық күн, бұлтты күн, суық, шуақты күн, қарлы және жаңбырлы күн);</p> <p>5.2.1.8 суық, аяз, қар, мұз, көктайғақ – қыста табиғаттағы өзгерістерді айту немесе көрсету;</p> <p>5.2.1.9 көктайғақта мұздың қасиетін түсіну (тайғақ, құлап кетуге болады);</p> <p>5.2.1.10 жыл мезгіліне сай киіну;</p> <p>5.2.1.11 суреттерде жыл мезгіліне сай киінген балаларды көрсету;</p> <p>5.2.1.12 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау;</p> <p>5.2.1.13 көктемде табиғаттағы өзгерістерді байқау (жылынды, қар ериді)</p> <p>5.2.1.14 "Айналадағы әлем" сабағында зерттелген заттар мен олардың мәнін білдіретін сөздерді түсіну және қолдану;</p> <p>5.2.1.15 педагогтің сұрақтарына жауап беру;</p> <p>5.2.1.16 жолдастардың жауаптарын тыңдау;</p> <p>5.2.1.17 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым пікір білдіру;</p> <p>5.2.3.17 табиғатта, суретте жәндіктерді тану, көрсету және айту (қоңыз, көбелек, шыбын, құмырсқа)</p> <p>5.2.3.18 үй жануарлары-жабайы жануарлар, құстар, жәндіктер үлгі бойынша, жалпылама сөз бойынша ажырату және топтастыру;</p>

2.3. Жануарлар	<p>5.2.3.19 балықтың кейбір түрлерін біліп, айту (мысалы, сом, шортан, мөңке балық)</p> <p>5.2.1.14 "Айналадағы әлем" сабағында зерттелген заттар мен олардың мәнін білдіретін сөздерді түсіну және қолдану;</p> <p>5.2.1.15 педагогтің сұрақтарына жауап беру;</p> <p>5.2.1.16 жолдастардың жауаптарын тыңдау;</p> <p>5.2.1.17 ауызша немесе альтернативті қарым-қатынас арқылы қарапайым пікір білдіру (жануарлардың, құстардың, жәндіктер мен балықтардың қимылдары, қозғалу тәсілдері туралы);</p>
2.2. Өсімдіктер	<p>5.2.2.7 аймақтағы ең көп таралған жидектерді біліп, айту;</p> <p>5.2.2.8 жидектерден жасалған тағамдарды біліп, айту;</p> <p>5.2.2.9 белгілі бір аймақта жиі кездесетін ағаштарды біліп, айту;</p> <p>5.2.2.10 үлгі бойынша ағаш бөліктерін көрсету;</p> <p>5.2.2.11 бұта мен ағаштың айырмашылығын ажырату;</p> <p>5.2.2.12 үлкен жапырақтары бар жабық өсімдіктерге күтім жасау ережелерін орындау: фикус, бегония (түпқоймасын жуу, жапырақтардан шаңды кетіру)</p> <p>5.2.2.13 бақшада, жылыжайда көкөністердің өсуін, бақшадағы жемістер мен жидектердің өсуін бақылау;</p> <p>5.2.2.14 "Шалқан" ертегісін сахналауға қатысу;</p> <p>5.2.1.14 "Айналадағы әлем" сабағында зерттелген заттар мен олардың мәнін білдіретін сөздерді түсіну және қолдану;</p> <p>5.2.1.15 педагогтің сұрақтарына жауап беру;</p> <p>5.2.1.16 жолдастардың жауаптарын тыңдау;</p> <p>5.2.1.17 ауызша немесе альтернативті қарым-қатынас арқылы қарапайым пікір білдіру;</p>

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
537-қосымша

Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 6-10 сыныптары үшін "Адам және әлем" оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрықтарымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 6-10 сыныптары үшін "Адам және әлем" оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі - Бағдарлама) "Білім туралы" Заңының 19-бабы 1 тармағына сәйкес әзірленген.

2. Бағдарламаның мақсаты-оқушылардың бастауыш сыныптарда алған қоршаған әлем туралы түсініктерін бекіту, пәндік, табиғи және әлеуметтік әлемде бағдарлау мен жұмыс істеудің практикалық тәсілдерін жетілдіру.

3. Бағдарламаның оқу міндеттері:

1) қоршаған әлемде практикалық бағдарлау үшін қажетті икем мен дағдыларды жетілдіру;

2) жеке гигиена, өз денсаулығын сақтау және күту дағдыларын бекіту;

3) тиімді әлеуметтік дағдылар және мінез-құлықты дамыту;

4) күнделікті өмірлік міндеттерді шешу үшін алған білімдерін пайдалану дағдыларын қалыптастыру.

4. Бағдарламаның түзету-дамыту міндеттері:

1) адамдардың, өсімдіктердің, жануарлардың, табиғи құбылыстардың қоршаған әлемінің әртүрлілігіне қызығушылықты сақтау;

2) ұйымдастырылған мақсатты байқау процесінде қоршаған әлемнің объектілері мен құбылыстарын талдаудың қолжетімді тәсілдерін дамытуға;

3) танымдық қызметті дамыту, зерттеу практикалық тапсырмаларында күрделі емес себеп-салдарлық байланыстарды орнату тәсілдерін үйрету;

4) топтық жұмыс үдерісінде сөйлеу және коммуникацияның басқа да түрлерін қолдана отырып, басқалармен түсіндіру қабілетін қалыптастыру; оқушылардың сөздік қорын байыту;

5) практикалық сипаттағы тапсырмаларды орындау кезінде қозғалыстарды үйлестіруді, қол ептілігін, дәлдігін жетілдіру.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Зияты орташа түрде зақымдалған оқушыларды оқытудың негізгі мазмұны өмірлік дағдылар, әлеуметтік қолайлы мінез-құлық дағдылары болып табылады, оларды игеру оқушылардың әдеттегі тұрмыстық жағдайларда көмекке деген қажеттілігін азайтуға ықпал етеді. Академиялық білімді қалыптастыру саласында оқушыларда танымдық іс-әрекеттің мақсатты әдістерін қалыптастырудағы айқын қиындықтарға байланысты мүмкіндіктердің шағын ресурсы байқалады.

6. Бағдарламаның мазмұнын педагог, тәрбиешілер (оқушының мектепте Өзін-өзі күтуге және гигиеналық рәсімдерді орындауға байланысты табиғи жағдайларда,

режимдік сәттерде) және оқушылардың ата-аналары (үйде, қоғамдық орындарда, кез келген өмірлік жағдайларда) жүзеге асырады. Мұғалімдер мен отбасының қызметін үйлестіруді және келісуді мұғалім жүзеге асырады.

7. Оқу үдерісін ұйымдастыру кезінде мыналарды ескеру қажет:

1) ұжымдық оқыту жағдайында оқушылардың танымдық белсенділігінің төмендігін ;

2) алдыңғы жұмыста қолданылатын мұғалімнің көмегін ынталандыратын бағыттаушыға әлсіз реакциясын;

3) коммуникативтік, реттеуші, жоспарлаушы сөйлеу функцияларының өрескел дамымауын;

4) қырық бес минут ішінде бір оқу пәнінің мазмұнына өзінің белсенділігін және зейінін сақтаудағы шағын ресурсын;

5) қалыптасатын дағдылардың машықтандырудағы қиындықтарын;

6) бір сыныптағы оқушылардың оқу мүмкіндіктері мен дағдыларын дамытудағы елеулі айырмашылықтарын.

8. Зияты орташа түрде зақымдалған оқушыларды оқыту және тәрбиелеу үдерісін ұйымдастыру арнайы педагогика қағидаттарына негізделген.

9. Мұғалім оқушылардың бірегей ерекшеліктерін сақтай отырып, жеке қарқынмен даму құқығын құрметтейді; өзгермелі мүмкіндіктерді үнемі зерттейді, білім беру қажеттіліктерін бағалайды, оқушылардың дағдыларын дамыту мен игерудегі минималды ілгерілеулерді тіркейді. Кез-келген прогресс оқуда оң нәтиже ретінде қарастырылады.

10. Мұғалім осы бағдарламадан әрбір оқушы үшін қолжетімді оқу мазмұнын, сондай-ақ оқушылардың білім беру, тұлғалық жетістіктерін бағалау нәтижесінде белгіленген айтарлықтай ерекшеленетін жеке мүмкіндіктерді ескере отырып, оқыту әдістерін, құралдарын дербес таңдайды.

11. Оқыту үдерісі тек мазмұнды ғана емес, сонымен қатар ұйымдастырушылық формаларды да қатаң реттеуді қарастырмайды. Академиялық білімді қалыптастыруға бағытталған сабақтың дәстүрлі құрылымы зияты орташа түрде зақымдалған оқушыларды оқытуда тиімділігі төмен екенін ескеру қажет.

12. Бағдарлама "Айналадағы әлем" (1-5 сыныптар) оқу пәнінің мазмұнын ескере отырып құрастырылған, дағдыларды үздіксіз қайталауды, бекітуді қамтамасыз ететін концентрлі (спиральды) құрылымы бар.

13. Оқу-тәрбие процесі дәстүрлі құрылымның өзгеруін және сабақтың жабдықталуын көздейтін білім алушылардың пәндік-практикалық іс-әрекеті негізінде құрылады. Оқушылардың қажеттіліктеріне сәйкес пәндік ортаны құру кезінде келесі ережелер орындалады:

1) білім мен дағдыларды жаңа жағдайға көшірудің елеулі қиындықтарына байланысты осы дағдылар пайдаланылатын жағдайға барынша жақын жағдайда жүзеге асыру іскерліктері мен дағдыларын қалыптастыру;

2) сабақтарды ұйымдастыруға арналған үй-жайларды жарақтандыру нақты өмірлік жағдайларды көрсетуі тиіс;

3) оқушылардың өзгертін мүмкіндіктеріне сәйкес пәндік ортаның өзгеруі (күрделенуі, кеңеюі).

14. Әр сабақтың мазмұны оқушыға өз мүмкіндіктерін, әр түрлі анализаторларға сүйене отырып, жақын әлеуметтік және пәндік ортаның ерекшеліктерін білуге, зерттелетін объектілерді әр түрлі іс-шараларда (пәндік, ойын, сөйлеу, құрдастарымен және ересектермен қарым-қатынас) қолдануға көмектесуі керек.

15. Оқушыларды неғұрлым күрделі әлеуметтік ортаға енгізу бойынша арнайы жұмыс ұйымдастырылады:

1) мектептен тыс жерде оқу қызметін ұйымдастыру (қоғамдық көлікте жүру, дүкендерге, дәріханаларға, поштаға, емханаларға, мұражайларға, театрларға, кафелерге бару);

2) оқушының қоғамға оңай бейімделуі үшін толерантты және қолайлы қоршаған ортаны қалыптастыру, мектептің отбасымен және қоғамдастықпен жоспарлы жұмысы.

16. Сабақты ұйымдастырған кезде әр оқушының қажеттілігі туындаған кезде іс-әрекетті өзгерту немесе демалу мүмкіндігі қамтамасыз етіледі. Жеке жұмысты жеке қарқынмен орындау, педагогтің жеке көмегін алу үшін жағдайлар қамтамасыз етіледі.

17. Оқушыларға сабақ барысында сынып бөлмесінде еркін жүріп-тұруға, оқу тапсырмаларын үстел басында отырып, тұрып орындауға мүмкіндік беріледі; сыныптастарымен бірлесе отырып, сыныптастарының жұмысын бақылайды. Үй-жайда әртүрлі нысандарды (жеке, жұптық, топтық) және жұмыс түрлерін жүргізу үшін оңай қозғалатын жиһаз көзделеді.

18. Арнайы педагогика қағидаттарына сәйкес құрылған педагогикалық іс-шаралар оқушылардың өзіндік белсенділігін, олардың бастамалары мен дербестігін дамытуға бағытталған. М.Монтессоридің педагогикалық жүйесін арнайы дайындалған пәндік дамытушы ортада басқа арнайы педагогикалық әдістер мен технологиялармен бірге қолдану ұсынылады.

19. Бағдарламаны игеру кезінде оқушылардың белсенділігі мен дербестігі қалыптасатын негізгі қызмет түрлері:

1) тірі және өлі табиғат пен әлеуметтік өмір құбылыстарын байқау;

2) пәндік-практикалық қызмет;

3) іскерлік ойын;

4) әлеуметтік-тұрмыстық қызмет;

5) жақын ортадағы оқушылар және ересектермен қарым-қатынас;

6) оқу қызметі (оқушылардың мүмкіндіктеріне сәйкес).

20. Оқытудың негізгі әдістері: мұғалімнің іс-әрекет тәсілін көрсету, көрсету және үлгі бойынша жаттығулар, байқаусызда және қасақана бақылау, білім алушылардың өмірлік тәжірибесін кеңейтуге, нақтылауға ықпал ететін ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (АКТ) пайдалану.

21. Сабақтардағы АКТ келесі мақсатта қолданылады:

1) Күрделі және тікелей бақылаудан жасырылған таным объектілерін модельдеу;

2) нақты және кейінге қалдырылған уақыт режимінде білім алушылардың өз қызметін талдауы үшін қосымша көрнекі динамикалық тіректер жасау; оқытуды даралау мүмкіндігін кеңейту.

22. Практикалық дағдыларды қалыптастыру үшін келесілер қолданылады:

1) көрсетілім бойынша, үлгі бойынша, ауызша нұсқау бойынша практикалық тапсырмаларды орындау;

2) табиғат құбылыстарын, қоршаған әлем объектілерін, тірі объектілерді серуендеу және экскурсияларда бақылау; табиғи материалдарды жинау;

3) функционалдық мақсатына сәйкес заттарды іс жүзінде пайдалану;

4) педагогтің басшылығымен және ынтымақтастығымен жобалау және элементер зерттеу қызметі.

23. Бағдарламаның мазмұны ұсыныстық сипатта берілген, ол оқушылардың жеке оқу бағдарламаларын жасау үшін негіз болып табылады. Жеке оқу бағдарламалары жартыжылдыққа жасалады. Алдағы жартыжылдыққа жеке оқу бағдарламасы оқушының қол жеткізген мақсаттарын ескере отырып жасалады.

24. Оқушының жеке оқу бағдарламасын жасау алдында оның мүмкіндіктері мен қажеттіліктерін бастапқы (оқу жылының басында) педагогикалық бағалауы жүргізіледі. Бастапқы педагогикалық бағалау нәтижелерін талдау негізінде мұғалім бағдарлама мәтінінен оқушыға қол жетімді оқу мақсаттарын таңдайды. Педагог білім беру мақсаттарын нақтылайды және қажет болған жағдайда оқушының білім беру қажеттіліктері мен мүмкіндіктеріне назар аудара отырып, үлгілік бағдарламаны толықтыратын мазмұнды жеке бағдарламаға қосады. Мұғалім жеке оқу бағдарламасының білім беру мақсаттарын "қарапайымнан күрделіге қарай" ретімен қояды.

25. Оқушының жетістіктерін бағалау критерийлері жеке оқу бағдарламасының оқу мақсаттары болып табылады. Бағалау құралы ретінде педагог пайдаланады: сабақта білім алушылардың қызметін бақылауды, қызмет өнімдерін, ауызша жауаптарын талдауды.

26. Оқушылардың жетістіктерін бағалауды педагог білім беру үдерісі барысында жүзеге асырады. Ағымдағы бағалау оқу үдерісін жетілдіру үшін қолданылады: оқушының жеке мүмкіндіктерін ескере отырып, оның мазмұнын, әдістерін, құралдарын, оқу қарқынын өзгерту.

27. Жеке оқу бағдарламасының мақсаттарына қол жеткізудің табыстылығы туралы бағалау пайымдаулары жартыжылдықтың соңында жеке бағдарламаның тиісті бағанында тіркеледі. Оқушының жетістіктерін сипаттау кезінде дағдыны меңгерудегі дербестік дәрежесін көрсету керек: "өз бетінше"; "ауызша нұсқаулар бойынша", "үлгі бойынша"; "еліктеу арқылы"; мұғаліммен (ата-аналармен) бірлескен іс-әрекеттер арқылы".

28. Пәнаралық байланыстар "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау", "Сөйлеуді дамыту және коммуникация", "Шаруашылық еңбек", "Кәсіп" пәндерімен белгіленеді.

3-тарау. "Адам және әлем" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

Параграф 1. "Адам және әлем" оқу пәнінің мазмұны

29. Пән бойынша оқу жүктемесінің көлемі келесіні құрайды:

- 1) 6 сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
- 2) 7 сыныпта– аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
- 3) 8 сыныпта– аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
- 4) 9 сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;
- 5) 10 сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі "Қазақстан Республикасының бастауыш , негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 болып тіркелген) бекітілген үлгілік оқу жоспарына байланысты болады.

30. Бағдарламада алынған дағдылардың үнемі қайталануын және бекітілуін қамтамасыз ететін концентрлі құрылым бар.

31. "Адам және әлем" оқу пәнінің негізгі мазмұнына келесі бөлімдер кіреді:

- 1) "Өлі табиғат";
- 2) "Тірі табиғат. ";
- 3) "Адам ағзасы";
- 4) "Менің Отаным-Қазақстан".

32. "Өлі табиғат" бөлімі мынадай бөлімшелерді қамтиды:

- 1) табиғаттағы маусымдық өзгерістер;
- 2) ауа-райы;
- 3) табиғат құбылыстары.

33. "Тірі табиғат. " бөлімі мынадай бөлімшелерді қамтиды:

- 1) бөлме өсімдіктері және гүлзарлардағы өсімдіктер;
- 2) ағаштар және бұталар;
- 3) бақ және бақша өсімдіктері;
- 4) саябақтар және гүл бақтары өсімдіктері;

- 5) орман өсімдіктері;
- 6) өріс және шабындық өсімдіктері;
- 7) дала, шөл өсімдіктері
- 8) жануарлардың алуан түрлілігі;
- 9) үй жануарлары және құстар;
- 10) жабайы жануарлар және құстар.

34. "Адам ағзасы" бөлімі мынадай бөлімшелерді қамтиды:

- 1) адам және оның денесі;
- 2) адам және оның өмірі.

35. "Менің Отаным-Қазақстан" бөлімі мынадай бөлімшелерді қамтиды:

- 1) менің отбасым;
- 2) менің қалам (ауыл);
- 2) менің елім.

36. Мұғалім оқыту үшін оқушылардың өмір сүру жағдайларына сәйкес келетін және олардың әлеуметтік бейімделуі үшін қажет мазмұнды іріктейді.

37. 6-сыныпқа арналған "Адам және әлем" оқу пәнінің негізгі мазмұны:

1) өлі табиғат. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер: табиғаттағы күзгі өзгерістерді күнделікті бақылау (күндер қысқарып, түндер ұзарып кетті). Күзге арналған киім таңдау. Күзде балалардың ойындары. Бақшада, бақшада күзгі жұмыстарды орындау. Табиғаттағы қысқы өзгерістерді байқау (күн күңгірт, аспан сұр). Қыста киім таңдау. Қыста балалардың ойындары. Қардың қасиетін бақылау. Қыста өмір қауіпсіздігі негіздері. Табиғаттағы көктемгі өзгерістерді байқау (күндер ұзарады, күн жарқырайды). Көктемге арналған киім таңдау. Көктемде балалардың ойындары. Бақта, бақшада көктемгі жұмыстарды орындау. Жазда табиғаттың өзгеруін бақылау (күн ашық, күндер ұзақ). Жазға арналған киім таңдау. Жазда балалардың ойындары. Жазғы егін жинау. Жылдың әр мезгілінде табиғатқа экскурсиялар. Табиғи материалды жинау. Табиғи материалдан қолөнер, жапсырмалар жасау.

Ауа-райы: күнделікті ауа-райын бақылау (суық, жиі жаңбыр жауады, ылғалды, қар жауады, аяз, жылы, қар ериді, ыстық).

Табиғат құбылыстары, табиғат құбылыстарын бақылау: күн мен түннің өзгеруі, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман. Табиғаттағы күзгі құбылыстар (жапырақтары түсіп, шөптер мен гүлдер қурап қалды). Табиғаттағы қысқы құбылыстар (қар, боран). Табиғаттағы көктемгі құбылыстар (қар ериді). Табиғаттағы жазғы құбылыстар (гүлдер гүлдейді, көбелектер ұшады). Жылдың әр мезгіліндегі өмір қауіпсіздігі негіздері.

2) Тірі табиғат. . Бөлме өсімдіктері мен гүлзарлардағы өсімдіктер. Ағаштар мен бұталар: ағаш пен бұтаның сыртқы түрін ажырату. Жергілікті ағаштар мен бұталардың атауы. Бақша және көкөніс бақшасының өсімдіктері: сыртқы түрі, түсі, пішіні, иісі, дәмі, көкөністер мен жемістерді жеу тәсілдері бойынша атау және ажырату. Көкөніс бақшасында, жылыжайда және бақшада бақылаулар. Көкөністер мен жемістерді

көрнекі үлгі бойынша топтастыру. Саябақтар мен гүл бақтары өсімдіктері: саябақтар мен гүл бақтары өсімдіктерін белгілеу. Орман өсімдіктері: ағаштар, шөптер, гүлдер. Өріс пен шабындық өсімдіктері: шалғынды гүлдер мен шөптер, бидай. Дала, шөл өсімдіктері: селеу, кактус.

Жануарлардың алуан түрлілігі: жануарлар қайда тұрады. Үй жануарлары мен құстар: үй жануарлары мен құстардың сыртқы түрін, мінез-құлқын, тамақтануын, пайдасын зерттеу. Үй жануарлары мен құстардың атаулары. Жабайы жануарлар мен құстар: жабайы жануарлар пен құстардың сыртқы түрін, өмір салтын, қоректенуін зерттеу. Жергілікті құстарды бақылау. Қыста құстарға көмектесу. Қоректендіргіштерді жасау. Тұрғын үйге жақын құстарды бақылау (Мектеп ауласына экскурсия). Жәндіктердің пайда болуын бақылау (кұмырсқа, шыбын, қоңыз). Топтарға бөлу: үй жануарлары, жабайы жануарлар; құстар, жәндіктер. Балықтың кейбір түрлерін тану және атау (мысалы, сом, шортан, карась). Мектеп аквариумының балықтарына күтім жасау.

3) адам ағзасы. Адам және оның денесі: бас, мойын, қолдар, аяқтар, арқа, іш. Жеке гигиена ережелері. Таңертеңгі және кешкі дәретхананы орындау реті. Тістерді тазалау кезінде әрекет ету әдістері және олардың реттілігі; шаю; қолдар мен аяқтарға күтім жасау. Қол мен аяқты жуу кезіндегі әрекеттер тізбегі; шаш күтімі. Тарақты қолдану ережелері. Айна алдында шашты тарау. Ұқыптылық дағдылары. Жеке заттарды таза және ұқыпты ұстау, орамалды пайдалану. Өзінің денсаулығына ұқыпты қарау: дене шынықтыру және қатаю. Күн режимінің ережелері. Адам және оның өмірі: адам өмірінің кезеңдері. Ұжымда өмір сүру ережелері.

4) Менің Отаным-Қазақстан. Менің отбасым, туыстарым және отбасылық қатынастарым. Сіздің атыңызды және жасыңызды білу және атау. Үй мекенжайын білу. Отбасы құрамы: Әке, ана, әже, ата, бауырлары. Әке мен анасының тегін, атын және әкесінің атын білу. Жақын туыстарының (бауырлары, әпкелері, әжесі, атасы) есімдерін білу, олардың туыстық дәрежесі. Үлкен отбасы мүшелеріне сыпайы қарау қабілеті. Үлкен кісі мен құрдастарына жүгіну формалары, кездесу және ажырасу кезіндегі жест-ишаралар мен сөздер. Үлкен кісі мен құрдастарына өтініш, сұрақ қою нысандары.

Менің қалам (ауыл): оқушы тұратын аймақтың (өзен, көл, таулар, ормандар) тануы, атауы, көрікті жерлері. Қала, ауыл бойынша экскурсиялар. Мектептен үйге баратын жолды тану. Өз қаласының, ауылының негізгі мекемелерін тану және атау: дүкен, мектеп, емхана.

Менің елім-Қазақстан. Әнұранды тыңдау, әнұранды естігенде оқушының мінез-құлқы, Қазақстан туын тану. Музыкалық аспаптың атауы домбыра, домбыраның дыбысын тану.

38. 7-сыныпқа арналған "Адам және әлем" оқу пәнінің негізгі мазмұны:

1) өлі табиғат. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер: табиғаттағы күзгі өзгерістерді күнделікті бақылау (күндер қысқарып, түндер ұзарып кетті). Күзге арналған киім

таңдау. Күзде балалардың ойындары. Бақшада, бақшада күзгі жұмыстарды орындау. Табиғаттағы қысқы өзгерістерді байқау (күн күңгірт, аспан сұр, күндер қысқа). Қыста киім таңдау. Қыста балалардың ойындары. Қар мен мұздың қасиеттерін бақылау. Табиғаттағы көктемгі өзгерістерді байқау (күндер ұзарады, күн жарқырайды, жылу). Көктемге арналған киім таңдау. Көктемде балалардың ойындары. Бақта, бақшада көктемгі жұмыстарды орындау. Жазда табиғаттың өзгеруін байқау (күн ашық, аспан көк, күндер ұзақ). Жазға арналған киім таңдау. Жазда балалардың ойындары. Жазғы егін жинау. Жылдың әр мезгілінде табиғатқа экскурсиялар. Табиғи материалды жинау. Табиғи материалдан қолөнер, жапсыру жасау.

Ауа-райы: күнделікті ауа-райын бақылау (суық, жиі жаңбыр жауады, ылғалды, қар жауады, аяз, жылы, қар ериді, ыстық).

Табиғат құбылыстары: табиғат құбылыстарын бақылау: күн мен түннің өзгеруі, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман. Табиғаттағы күзгі құбылыстар (жапырақтары түсіп, шөптер мен гүлдер қурап, жәндіктер жоғалып кетті). Табиғаттағы қысқы құбылыстар (қар, боран, аяз). Табиғаттағы көктемгі құбылыстар (қар ериді, тамшылар). Табиғаттағы жазғы құбылыстар (гүлдер гүлдейді, көбелектер ұшады, жылы жаңбыр). Жылдың әр мезгіліндегі өмір қауіпсіздігі негіздері.

2) тірі табиғат. Бөлме өсімдіктері мен гүлзарлардағы өсімдіктер. Ағаштар мен бұталар: ағаш пен бұтаның сыртқы түрін ажырату. Жергілікті ағаштар мен бұталардың атауы. Бақша және көкөніс бақшасының өсімдіктері: сыртқы түрі, түсі, пішіні, иісі, дәмі, көкөністер мен жемістерді жеу тәсілдері бойынша атау және ажырату. Көкөніс бақшасында, жылыжайда және бақшада бақылаулар. Көкөністер мен жемістерді көрнекі үлгі бойынша топтастыру. Саябақтар мен гүл бақтары өсімдіктері: саябақтар мен гүл бақтары өсімдіктерін белгілеу. Орман өсімдіктері: ағаштар, шөптер, гүлдер. Өріс пен шабындық өсімдіктері: шалғынды гүлдер мен шөптер, бидай. Дала, шөл өсімдіктері: селеу, кактус. Жануарлардың әртүрлілігі: Жануарлар қайда тұрады? Үй жануарлары мен құстар: сыртқы түрін, мінез-құлқын, тамақтануын, үй жануарлары мен құстардың пайдасын, үй жануарлары мен құстарға күтім жасау тәсілдерін зерттеу. Үй жануарлары мен құстардың атаулары. Жабайы жануарлар мен құстар: жабайы табиғат пен құстардың сыртқы түрін, өмір салтын, қоректенуін зерттеу. Жергілікті құстарды бақылау. Қыста құстарға көмектесу. Қоректендіргіштерді жасау. Тұрғын үйге жақын құстарды бақылау (Мектеп ауласына экскурсия). Жәндіктердің пайда болуын бақылау (құмырсқа, шыбын, қоңыз, өрмекші). Топтарға бөлу: үй жануарлары, жабайы жануарлар, құстар, жәндіктер. Балықтың кейбір түрлерін тану және атау (мысалы, сом, шортан, карась). Мектеп аквариумының балықтарына күтім жасау.

3) адам ағзасы. Адам және оның денесі: бас, мойын, қолдар, аяқтар, арқа, іш. Жеке гигиена ережелері. Таңертеңгі және кешкі дәретхана. Ұқыптылық дағдылары. Тістер мен тілді күту ережелері. Әр тамақтан кейін ауызды шаю ережелері. Қолдар мен аяқтарға күтім жасау ережелері. Қолды жуу және тырнақты алу, тырнақты алу жиілігі.

Құлақ гигиенасы. Құлақты тазарту жиілігі мен ережелері. Орамалды пайдалану. Шаш күтімі ережелері (жуу, тарау). Шаш күтімі құралдары (тарақ, щетка, сабын, сусабын).

Өзінің денсаулығына ұқыпты қарау: дене шынықтыру және қатаю. Көгерген кезде алғашқы көмек. Адам және оның өмірі: адам өмірінің кезеңдері; ұжымдағы өмір ережелері.

4) Менің Отаным-Қазақстан. Менің отбасым, туыстарым және отбасылық қатынастарым. Отбасы құрамы. Оның тегі, аты, әкесінің аты, жақын туыстарының аты, туыстық дәрежесінің атауы. Ата-аналарға үй шаруасында көмек көрсету; отбасы мүшелерінің еңбегін құрметтеу. Отбасы мүшелерінің туған күндерін тойлау. Сыйлық жасау (жапсыру, сурет, қолөнер).

Менің қалам (ауыл): білім алушы тұратын аймақтың (өзен, көл, таулар, ормандар) негізгі көрікті жерлерін тану және атау. Қала, ауыл бойынша экскурсиялар. Өз қаласының, ауылының негізгі мекемелерін тану және атау: дүкен, мектеп, емхана. Мектептен үйге баратын жолды тану.

Менің елім-Қазақстан. Әнұранды тыңдау, әнұранды естігенде оқушының мінез-құлқы, Қазақстан туын тану. Музыкалық аспаптың атауы домбыра, домбыраның дыбысын тану.

39. 8-сыныпқа арналған "Адам және әлем" оқу пәнінің негізгі мазмұны:

1) өлі табиғат. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер: табиғаттағы күзгі өзгерістерді күнделікті бақылау (күндер қысқарып, түндер ұзарып кетті). Күзге арналған киім таңдау. Күзде балалардың ойындары. Бақта, бақшада күзгі жұмыстарды орындау. Табиғаттағы қысқы өзгерістерді байқау (күн күңгірт, аспан сұр, күндер қысқа). Қыста киім таңдау. Қыста балалардың ойындары. Қар мен мұздың қасиеттерін бақылау. Табиғаттағы көктемгі өзгерістерді байқау(күндер ұзарады, күн жарқырайды, жылу). Көктемге арналған киім таңдау. Көктемде балалардың ойындары. Бақта, бақшада көктемгі жұмыстарды орындау. Жазда табиғаттың өзгеруін байқау (күн ашық, аспан көк, күндер ұзақ). Жазға арналған киім таңдау. Жазда балалардың ойындары. Судың қасиеттерін бақылау. Жазғы егін жинау. Жылдың әр мезгілінде табиғатқа экскурсиялар. Табиғи материалды жинау. Табиғи материалдан қолөнер, жапсырма жасау.

Ауа-райы: күнделікті ауа-райын бақылау (суық, жиі жаңбыр жауады, ылғалды, қар жауады, аяз, жылы, қар ериді, ыстық).

Табиғат құбылыстары: табиғи құбылыстарды бақылау. Күн мен түннің өзгеруі, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман. Табиғаттағы күзгі құбылыстар (жапырақтары түсіп, шөптер мен гүлдер қурап, жәндіктер жоғалып кетті, құстар жылы жерлерге ұшып кетті). Табиғаттағы қысқы құбылыстар (қар, боран, аяз, мұз). Табиғаттағы көктемгі құбылыстар(қар ериді, тамшылар, еріген). Табиғаттағы жазғы құбылыстар (гүлдер гүлдейді, көбелектер ұшады, жылы жаңбыр, саңырауқұлақтар мен жидектердің пайда болуы). Жылдың әр мезгіліндегі өмір қауіпсіздігі негіздері.

2) тірі табиғат. Бөлме өсімдіктері мен гүлзарлардағы өсімдіктер. Ағаштар мен бұталар: ағаш пен бұтаның сыртқы түрін ажырату. Жергілікті ағаштар мен бұталардың атауы. Бақша және көкөніс бақшасының өсімдіктері: сыртқы түрі, түсі, пішіні, иісі, дәмі, көкөністер мен жемістерді жеу тәсілдері бойынша атау және ажырату. Көкөніс бақшасында, жылыжайда және бақшада бақылаулар. Көкөністер мен жемістерді көрнекі үлгі бойынша топтастыру. Саябақтар мен гүл бақтары өсімдіктері: саябақтар мен гүл бақтары өсімдіктерін белгілеу. Орман өсімдіктері: ағаштар, шөптер, гүлдер. Өріс пен шабындық өсімдіктері: шалғынды гүлдер мен шөптер, бидай. Дала, шөл өсімдіктері: селеу, кактус.

Жануарлардың алуан түрлілігі: жануарлар қайда тұрады. Үй жануарлары мен құстар: сыртқы түрін, мінез-құлқын, тамақтануын, үй жануарлары мен құстардың пайдасын, үй жануарлары мен құстарға күтім жасау тәсілдерін зерттеу. Үй жануарлары мен құстардың атаулары. Жабайы жануарлар мен құстар: жабайы жануарлар мен құстардың сыртқы түрін, өмір салтын, қоректенуін зерттеу. Жергілікті құстарды бақылау. Қыста құстарға көмектесу. Қоректендіргіштерді жасау. Тұрғын үйге жақын құстарды бақылау (Мектеп ауласына экскурсия). Жәндіктердің пайда болуын бақылау (құмырсқа, шыбын, қоңыз, өрмекші, ара). Топтарға бөлу: үй жануарлары, жабайы жануарлар, құстар, жәндіктер. Балықтың кейбір түрлерін тану және атау (мысалы, сом, шортан, карась). Мектеп аквариумының балықтарына күтім жасау.

3) адам ағзасы. Адам және оның денесі: бас, мойын, қолдар, аяқтар, арқа, іш. Дене гигиенасы. Шаш күтімі, шашты жуу ережелері. Шаш күтімі құралдары (сабын, сусабын); жеке сырластық гигиена. Кремдерді, лосьондарды, дезодоранттарды қолдану. Ванна, душ қабылдау жиілігі. Жаралануда алғашқы көмек.

Адам және оның өмірі: адам өмірінің кезеңдері. Ұжымда өмір сүру ережелері.

4) Менің Отаным-Қазақстан. Менің отбасым, туыстарым және отбасылық қатынастарым. Оның тегі, аты, әкесінің аты, жақын туыстарының, немере ағаларының аты. Туыстық дәрежесінің атауы, туған күні. Үй бойынша тұрақты міндеттерді орындау, отбасы мүшелеріне қамқорлық көрсету, тұрмыстық жағдайларға байланысты қарапайым тапсырмаларды орындау.

Менің қалам (ауыл): оқушы тұратын аймақтың (өзен, көл, таулар, ормандар) негізгі көрікті жерлерін тану және атау. Қала, ауыл бойынша экскурсиялар. Өз қаласының, ауылының негізгі мекемелерін тану және атау: дүкен, мектеп, емхана. Мектепке және мектептен үйге баратын жолды тану.

Менің елім-Қазақстан. Әнұранды тыңдау, әнұранды естігенде оқушының мінез-құлқы, Қазақстан туын тану. Музыкалық аспаптың атауы домбыра, домбыраның дыбысын тану.

40. 9-сыныпқа арналған "Адам және әлем" оқу пәнінің негізгі мазмұны:

1) өлі табиғат. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер: табиғаттағы күзгі өзгерістерді күнделікті бақылау (күндер қысқарып, түндер ұзарып кетті). Күзге арналған киім

таңдау. Күзде балалардың ойындары. Бақта, бақшада күзгі жұмыстарды орындау. Табиғаттағы қысқы өзгерістерді байқау (күн күнгірт, аспан сұр, күндер қысқа, түндер ұзақ). Қыста киім таңдау. Қыста балалардың ойындары. Қар мен мұздың қасиеттерін бақылау. Табиғаттағы көктемгі өзгерістерді байқау (күндер ұзарады, күн жарқырайды, жылу). Көктемге арналған киім таңдау. Көктемде балалардың ойындары. Бақта, бақшада көктемгі жұмыстарды орындау. Жазда табиғаттың өзгеруін байқау (күн ашық, аспан көк, күндер ұзақ). Жазға арналған киім таңдау. Жазда балалардың ойындары. Судың қасиеттерін бақылау. Жазғы егін жинау. Жылдың әр мезгілінде табиғатқа экскурсиялар. Табиғи материалды жинау. Табиғи материалдан қолөнер, жапсырма жасау.

Ауа-райы: күнделікті ауа-райын бақылау (суық, жиі жаңбыр жауады, ылғалды, қар жауады, аяз, жылы, қар ериді, ыстық).

Табиғат құбылыстары. Табиғи құбылыстарды бақылау: күн мен түннің өзгеруі, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман. Табиғаттағы күзгі құбылыстар (жапырақтары түсіп, шөптер мен гүлдер курап, жәндіктер жоғалып кетті, құстар жылы шеттерге, аязға ұшады). Табиғаттағы қысқы құбылыстар (қар, боран, аяз, мұз қату, көктайғақ). Табиғаттағы көктемгі құбылыстар (қар ериді, тамшылар, еріген жерлер, мұздың ағуы). Табиғаттағы жазғы құбылыстар (гүлдер гүлдейді, көбелектер ұшады, жылы жаңбыр, саңырауқұлақтар мен жидектер, көптеген өсімдіктер мен жәндіктер пайда болады). Жылдың әр мезгіліндегі өмір қауіпсіздігі негіздері.

2) тірі табиғат. Бөлме өсімдіктері мен гүлзарлардағы өсімдіктер. Ағаштар мен бұталар: ағаш пен бұтаның сыртқы түрін ажырату. Жергілікті ағаштар мен бұталардың атауы. Бақша және көкөніс бақшасының өсімдіктері: сыртқы түрі, түсі, пішіні, иісі, дәмі, көкөністер мен жемістерді жеу тәсілдері бойынша атау және ажырату. Көкөніс бақшасында, жылыжайда және бақшада бақылаулар. Көкөністер мен жемістерді көрнекі үлгі бойынша топтастыру. Саябақтар мен гүл бақтары өсімдіктері: саябақтар мен скверлер өсімдіктерін белгілеу. Орман өсімдіктері: ағаштар, шөптер, гүлдер. Өріс пен шабындық өсімдіктері: шалғынды гүлдер мен шөптер, бидай. Дала, шөл өсімдіктері: селеу, кактус.

Жануарлардың әртүрлілігі: Жануарлар қайда тұрады? Үй жануарлары мен құстар: сыртқы түрін, мінез-құлқын, тамақтануын, үй жануарлары мен құстардың пайдасын, үй жануарлары мен құстарға күтім жасау тәсілдерін зерттеу. Үй жануарлары мен құстардың атаулары. Жабайы жануарлар мен құстар: жабайы жануарлар пен құстардың сыртқы түрін, өмір салтын, қоректенуін зерттеу. Жергілікті құстарды бақылау. Қыста құстарға көмектесу. Қоректендіргіштерді жасау. Тұрғын үйге жақын құстарды бақылау (Мектеп ауласына экскурсия). Жәндіктердің пайда болуын бақылау (құмырсқа, шыбын, қоңыз, өрмекші, ара, инелік). Топтарға бөлу: үй жануарлары, жабайы жануарлар, құстар, жәндіктер. Балықтың кейбір түрлерін тану және атау (мысалы, сом, шортан, карась). Мектеп аквариумының балықтарына күтім жасау.

3) адам ағзасы. Адам және оның денесі: бас, мойын, қолдар, аяқтар, арқа, іш. Дене гигиенасы. Тырнақ пен тырнаққа күтім жасау. Тырнақты кесу жиілігі. Суық тиюге арналған мұрын гигиенасы. Ауыз қуысының гигиенасы. Тіс, қызыл иек және ауыз қуысы ауруларының алдын алу. Суық тиген кезде шаю. Суық тиюдің алдын алу. Маска кию, мұрыннан су ағу кезінде орамалды қолдану. Үйдегі дәрі қобдишасының құрамы (термометр, таңу құралдары, дезинфекциялау құралдары); температураны өлшеу кезінде термометрді пайдалану ережесі; дақ, жараларды өңдеу ережесі; күйік кезінде алғашқы көмек. Өзінің денсаулығына ұқыпты қарау: дене шынықтыру және қатаю. Денсаулықты, табиғи күштерді (күн, ауа және су) сақтау және нығайту үшін дене шынықтыру мен спорттың маңызы. Адам және оның өмірі: адам өмірінің кезеңдері. Ұжымда өмір сүру ережелері.

4) Менің Отаным-Қазақстан. Менің отбасым, туыстарым және отбасылық қатынастарым. Өз отбасының құрамын, жақын туыстарының есімдерін (ағалары, әпкелері, әжесі, атасы) атау. Жақын туыстарын достары мен таныстарынан ажырату. Әрбір отбасы мүшесінің құқықтары мен міндеттері, кіші және қарт жастағы отбасы мүшелеріне қамқорлық көрсету.

Менің қалам (ауыл): оқушы тұратын аймақтың (өзен, көл, таулар, ормандар) негізгі көрікті жерлерін тану және атау. Қала, ауыл бойынша экскурсиялар. Өз қаласының, ауылының негізгі мекемелерін тану және атау: дүкен, мектеп, емхана. Мектепке және мектептен үйге баратын жолды тану.

Менің елім-Қазақстан. Әнұранды тыңдау, әнұранды естігенде оқушының мінез-құлқы, Қазақстан туын тану. Музыкалық аспаптың атауы домбыра, домбыраның дыбысын тану.

41. 10-сыныпқа арналған "Адам және әлем" оқу пәнінің негізгі мазмұны:

1) өлі табиғат. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер: табиғаттағы күзгі өзгерістерді күнделікті бақылау (күндер қысқарып, түндер ұзарып кетті). Күзге арналған киім таңдау. Күзде балалардың ойындары. Бақта, бақшада күзгі жұмыстарды орындау. Табиғаттағы қысқы өзгерістерді байқау (күн күңгірт, аспан сұр, күндер қысқа, түндер ұзақ). Қыста киім таңдау. Қыста балалардың ойындары. Қар мен мұздың қасиеттерін бақылау. Табиғаттағы көктемгі өзгерістерді байқау (күндер ұзарады, күн жарқырайды, жылу). Көктемге арналған киім таңдау. Көктемде балалардың ойындары. Бақта, бақшада көктемгі жұмыстарды орындау. Жазда табиғаттың өзгеруін байқау (күн ашық, аспан көк, күндер ұзақ). Жазға арналған киім таңдау. Жазда балалардың ойындары. Судың қасиеттерін бақылау. Жазғы егін жинау. Жылдың әр мезгілінде табиғатқа экскурсиялар. Табиғи материалды жинау. Табиғи материалдан қолөнер, жапсырма жасау.

Ауа-райы: күнделікті ауа-райын бақылау (суық, жиі жаңбыр жауады, ылғалды, қар жауады, аяз, жылы, қар ериді, ыстық).

Табиғат құбылыстары. Табиғат құбылыстарын бақылау: күн мен түннің өзгеруі, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман; табиғаттағы күзгі құбылыстар (жапырақтары түсіп, шөптер мен гүлдер қурап, жәндіктер жоғалып кетті, құстар жылы жерлерге ұшады, аяз). Табиғаттағы қысқы құбылыстар (қар, боран, аяз, еру, мұз қату, көктайғақ). Табиғаттағы көктемгі құбылыстар (қар ериді, тамшылар, еру, мұздың ағуы, су тасқыны). Табиғаттағы жазғы құбылыстар (гүлдер гүлдейді, көбелектер ұшады, жылы жаңбыр, саңырауқұлақтар мен жидектер, көптеген өсімдіктер мен жәндіктер пайда болады). Жылдың әр мезгіліндегі өмір қауіпсіздігі негіздері.

2) тірі табиғат. Бөлме өсімдіктері мен гүлзарлардағы өсімдіктер, бөлме өсімдіктеріне күтім жасау; мектеп гүлзарларындағы өсімдіктерге күтім жасау. Ағаштар мен бұталар: ағаш пен бұтаның сыртқы түрін ажырату. Жергілікті ағаштар мен бұталардың атауы. Бақша және көкөніс бақшасының өсімдіктері: сыртқы түрі, түсі, пішіні, иісі, дәмі, көкөністер мен жемістерді жеу тәсілдері бойынша атау және ажырату. Көкөніс бақшасында, жылыжайда және бақшада бақылаулар. Көкөністер мен жемістерді көрнекі үлгі бойынша топтастыру. Саябақтар мен гүл бақтары өсімдіктері: саябақтар мен гүл бақтары өсімдіктерін белгілеу. Орман өсімдіктері: ағаштар, шөптер, гүлдер. Өріс пен шабындық өсімдіктері: шалғынды гүлдер мен шөптер. Бидай. Дала, шөл өсімдіктері: селеу, кактус.

Жануарлардың әртүрлілігі: Жануарлар қайда тұрады? Үй жануарлары мен құстар: сыртқы түрін, мінез-құлқын, тамақтануын, үй жануарлары мен құстардың пайдасын, үй жануарлары мен құстарға күтім жасау тәсілдерін зерттеу. Үй жануарлары мен құстардың атаулары. Жабайы жануарлар мен құстар: жабайы жануарлар мен құстардың сыртқы түрін, өмір салтын, қоректенуін зерттеу. Жергілікті құстарды бақылау. Қыста құстарға көмектесу. Қоректендіргіштерді жасау. Тұрғын үйге жақын құстарды бақылау (Мектеп ауласына экскурсия). Жәндіктердің пайда болуын бақылау (құмырсқа, шыбын, қоңыз, өрмекші, ара, инелік, маса). Топтарға бөлу: үй жануарлары, жабайы жануарлар, құстар, жәндіктер. Балықтың кейбір түрлерін тану және атау (мысалы, сом, шортан, карась). Мектеп аквариумының балықтарына күтім жасау.

3) адам ағзасы. Адам және оның денесі: бас, мойын, қолдар, аяқтар, арқа, іш. Дене гигиенасы. Денсаулықтың адам өмірі мен қызметі үшін маңызы. Оны сақтаудың құралдары мен тәсілдері. Денеге, шашқа өздігінен күтім жасау. Жасөспірімнің жеке гигиенасы. Жеке күтім құралдарын таңдау. Дезодоранттардың түрлері: спрей, шар, қатты. Аяқ киімге арналған төсеніштер, санитарлық жастықшалар, душқа арналған гельді қолдану. Суықтың белгілері; суықтың алдын алу шаралары. Жарақат алу кезіндегі мінез-құлық ережелері.

Өзінің денсаулығына ұқыпты қарау: дене шынықтыру және қатаю; күйікке алғашқы көмек. Адам және оның өмірі: адам өмірінің кезеңдері. Ұжымда өмір сүру ережелері.

4) Менің Отаным-Қазақстан. Менің отбасым, туыстарым және отбасылық қатынастарым. Отбасы мүшелерінің атауы, туыстық қатынастары: анасы, әкесі, әпкесі,

ағасы, тәтесі, ағасы, әжесі, атасы. Үй шаруашылығын жүргізуге белсенді қатысу, өз отбасы мүшелеріне қамқорлық көрсету.

Менің қалам (ауыл): оқушы тұратын аймақтың (өзен, көл, таулар, ормандар) негізгі көрікті жерлерін тану және атау. Қала, ауыл бойынша экскурсиялар. Өз қаласының, ауылының негізгі мекемелерін тану және атау: дүкен, мектеп, емхана. Мектепке және мектептен үйге баратын жолды тану.

Менің елім-Қазақстан. Әнұранды тыңдау, әнұранды естігенде оқушының мінез-құлқы, Қазақстан туын тану. Музыкалық аспаптың атауы домбыра, домбыраның дыбысын тану.

Параграф 2. Оқыту мақсаттарының жүйесі

42. Бағдарламада оқу мақсаттарын пайдаланудың қарапайымдылығы үшін кодтау енгізілді. Кодта бірінші сан сыныпты, екінші сан - бөлімді, үшінші сан - бөлімшені, төртінші сан оқу мақсатының нөмірленуін көрсетеді. Мысалы, 7.1.2.4 кодтауда: "7"-сынып, "1" - бөлім, "2" - бөлімше, "4" - оқу мақсатын нөмірлеу.

1) "Өлі табиғат":

1 кесте

Бөлімше	Оқу мақсаттары				
	6 сынып	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10-сынып
	6. 1. 1. 1 суреттегі жыл мезгілін атауы бойынша тану	7. 1. 1. 1 сурет бойынша жыл мезгілін тану және атау	8. 1. 1. 1 суреттегі жыл мезгілінің белгілерін тану және атау	9. 1. 1. 1 сурет бойынша жыл мезгілінің белгілерін тану және атау	10. 1. 1. 1 жыл мезгілдерін бейнелейтін суреттерді ретімен қойып көрсету
	6. 1. 1. 2 күзде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер қысқарып, түндер ұзарды)	7. 1. 1. 2 күзде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер қысқарып, түндер ұзарды)	8. 1. 1. 2 күзде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер қысқарып, түндер ұзарды)	9. 1. 1. 2 күзде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер қысқарып, түндер ұзарды)	10. 1. 1. 2 күзде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер қысқарып, түндер ұзарды)
	6. 1. 1. 3 қыста табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күн күңгірт, аспан сұр, күндер қысқа)	7. 1. 1. 3 қыста табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күн күңгірт, аспан сұр, күндер қысқа)	8. 1. 1. 3 қыста табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күн күңгірт, аспан сұр, күндер қысқа)	9. 1. 1. 3 қыста табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күн күңгірт, аспан сұр, күндер қысқа, түндер ұзақ)	10. 1. 1. 3 қыста табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күн күңгірт, аспан сұр, күндер қысқа, түндер ұзақ)
	6. 1. 1. 4 көктемде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер	7. 1. 1. 4 көктемде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер	8. 1. 1. 4 көктемде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер	9. 1. 1. 4 көктемде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер	10. 1. 1. 4 көктемде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер

1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер

ұзарады, күн жарқырайды)	ұзарады, күн жарқырайды, жылы)	ұзарады, күн жарқырайды, жылы	ұзарады, күн ашық, аспан биік, жылы)	ұзарады, күн ашық, аспан биік, жылы)
6. 1. 1. 5 жазда табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер ұзақ, күн ашық)	7. 1. 1. 5 жазда табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер ұзақ, күн ашық, аспан көк)	8. 1. 1. 5 жазда табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер ұзақ, түндер қысқа, күн ашық, аспан көк)	9. 1. 1. 5 жазда табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер ұзақ, түндер қысқа, күн ашық, аспан көк және биік)	10. 1. 1. 5 жазда табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер ұзақ, түндер қысқа, күн ашық, аспан көк және биік)
6. 1. 1. 6 суреттен бақтағы, бақшадағы күзгі және көктемгі жұмыстарды көрсету (педагогтың көмегімен)	7. 1. 1. 6 сюжеттік суреттен бақтағы, бақшадағы күзгі және көктемгі жұмыстарды тану	8. 1. 1. 6 сюжеттік суреттен бақта, бақшадағы күзгі және көктемгі жұмыстарды тану және атау	9. 1. 1. 6 сюжеттік суреттен бақтағы, бақшадағы күзгі және көктемгі жұмыстарды атауы бойынша өз бетінше көрсету	10. 1. 1. 6 сюжеттік суреттен бақтағы, бақшадағы күзгі және көктемгі жұмыстарды атау және өз бетінше көрсету
6. 1. 1. 7 табиғи материалды үлгі бойынша жинау	7. 1. 1. 7 табиғи материалды ауызша нұсқау бойынша жинау	8. 1. 1. 7 табиғи материалды жинау және атау	9. 1. 1. 7 табиғи материалды жинақтау және ажырату (топқа біріктіру)	10. 1. 1. 7 табиғи материалды жинақтау және ажырату (топқа біріктіру)
6. 1. 1. 8 жасау үлгісін көру арқылы табиғи материалдан қолөнер бұйым жасау	7. 1. 1. 8 табиғи материалдан қолөнер бұйымын дайын үлгі бойынша жасау	8. 1. 1. 8 табиғи материалдан қолөнер бұйымын ауызша нұсқау бойынша жасау	9. 1. 1. 8 табиғи материалдан қолөнер бұйымын өз ойындағыдай жасау	10. 1. 1. 8 табиғи материалдан қолөнер бұйымын өз ойындағыдай жасау
6. 1. 1. 9 күзге (қысқа, көктемге, жазға) арналған киімдерді көрсетілім бойынша таңдау	7. 1. 1. 9 күзге (қысқа, көктемге, жазға) арналған киімдерді атаулары бойынша таңдау	8. 1. 1. 9 күзге (қысқа, көктемге, жазға) арналған киімдерді өз бетінше таңдау	9. 1. 1. 9 күзге (қысқа, көктемге, жазға) арналған киімдерді өз бетінше таңдау	10. 1. 1. 9 күзге (қысқа, көктемге, жазға) арналған киімдерді өз бетінше таңдау
6. 1. 1. 10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету	7. 1. 1. 10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету	8. 1. 1. 10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету	9. 1. 1. 10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету	10. 1. 1. 10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету
6. 1. 1. 11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау	7. 1. 1. 11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау	8. 1. 1. 11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау	9. 1. 1. 11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау	10. 1. 1. 11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау
6. 1. 1. 12 мұғалімнің	7. 1. 1. 12 мұғалімнің сұрақтарына	8. 1. 1. 12 мұғалімнің сұрақтарына	9. 1. 1. 12 мұғалімнің сұрақтарына	10. 1. 1. 12 мұғалімнің сұрақтарына

	сұрақтарына бір сөзбен жауап беру	қарапайым жалаң сөйлеммен жауап беру	қарапайым жалаң сөйлеммен жауап беру	қарапайым жайылма сөйлеммен жауап беру	қарапайым жайылма сөйлеммен жауап беру
	6. 1. 1. 13 жолдастарының жауаптарын тыңдау	7. 1. 1. 13 жолдастарының жауаптарын тыңдау	8. 1. 1. 13 жолдастарының жауаптарын тыңдау	9. 1. 1. 13 жолдастарының жауаптарын тыңдау	10. 1. 1. 13 жолдастарының жауаптарын тыңдау
	6. 1. 1. 14 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау	7. 1. 1. 14 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау	8. 1. 1. 14 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау	9. 1. 1. 14 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау	10. 1. 1. 14 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау
1.2. Ауа райы	6. 1. 2. 1 ашық, шуақты ауа-райын ажырату	7. 1. 2. 1 ашық, шуақты, бұлтты ауа-райын ажырату	8. 1. 2. 1 ашық, шуақты, бұлтты ауа-райын ажырату; кешегі ауа-райын атау	9. 1. 2. 1 ашық, шуақты, бұлтты ауа-райын ажырату; кешегі ауа-райын атау	10. 1. 2. 1 ашық, шуақты, бұлтты ауа-райын ажырату; кешегі, бүгінгі ауа-райын ажырату, атау
	6. 1. 2. 2 күн сайын ауа-райын бақылау (суық, жиі жаңбыр жауады, ылғалды, қар жауды, аяз, жылы, қар ериді, ыстық)	7. 1. 2. 2 күн сайын ауа-райын бақылау (суық, жиі жаңбыр жауады, ылғалды, қар жауды, аяз, жылы, қар ериді, ыстық)	8. 1. 2. 2 күн сайын ауа-райын бақылау (суық, жиі жаңбыр жауады, ылғалды, қар жауды, аяз, жылы, қар ериді, ыстық)	9. 1. 2. 2 күн сайын ауа-райын бақылау (суық, жиі жаңбыр жауады, ылғалды, қар жауды, аяз, жылы, қар ериді, ыстық)	10. 1. 2. 2 күн сайын ауа-райын бақылау (суық, жиі жаңбыр жауады, ылғалды, қар жауды, аяз, жылы, қар ериді, ыстық)
	6. 1. 2. 3 суреттерді, пиктограммаларды және басқаруда шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу	7. 1. 2. 3 суреттерді, пиктограммаларды және басқаруда шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу;	8. 1. 2. 3 суреттерді, пиктограммаларды және басқаруда шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу	9. 1. 2. 3 суреттерді, пиктограммаларды және басқаруда шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу	10. 1. 2. 3 суреттерді, пиктограммаларды және басқаруда шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу
	6. 1. 3. 1 күзде табиғи құбылыстарды бақылау (жапырақтары түсіп, шөптер мен гүлдер	7. 1. 3. 1 күзде табиғи құбылыстарды бақылау (жапырақтары түсіп, шөптер мен гүлдер	8. 1. 3. 1 күзде табиғи құбылыстарды бақылау (жапырақтары түсіп, шөптер мен гүлдер курап, жәндіктер	9. 1. 3. 1 күзде табиғи құбылыстарды бақылау (жапырақтары түсіп, шөптер мен гүлдер курап, жәндіктер	10. 1. 3. 1 күзде табиғи құбылыстарды бақылау (жапырақтары түсіп, шөптер мен гүлдер курап, жәндіктер

	мен гүлдер қурап қалады)	қурап, жәндіктер жоғалып кетті)	жоғалып кетті, құстар жылы жерлерге ұшып кетті)	жоғалып кетті, құстар жылы шеттерге, аязға ұшады)	жоғалып кетті, құстар жылы шеттерге, аязға ұшады)
	6. 1. 3. 2 қыста табиғи құбылыстарды бақылау (қар, боран)	7. 1. 3. 2 қыста табиғи құбылыстарды бақылау (қар, боран, аяз)	8. 1. 3. 2 қыста табиғи құбылыстарды бақылау (қар, боран, аяз, мұз)	9. 1. 3. 2 қыста табиғи құбылыстарды бақылау (қар, боран, аяз, мұз қату, көктайғақ)	10. 1. 3. 2 қыста табиғи құбылыстарды бақылау (қар, боран, аяз, мұз қату, көктайғақ, еру)
	6. 1. 3. 3 көктемде табиғи құбылыстарды бақылау (қар ериді)	7. 1. 3. 3 көктемде табиғи құбылыстарды бақылау (қар ериді, тамшылар)	8. 1. 3. 3 көктемде табиғи құбылыстарды бақылау (қар ериді, тамшылар, ақ қар)	9. 1. 3. 3 көктемде табиғи құбылыстарды бақылау (қар ериді, тамшылар, ақ қар, мұздың ағуы)	10. 1. 3. 3 көктемде табиғи құбылыстарды бақылау (қар ериді, тамшылар, еру, мұздың ағуы, су тасқыны)
1.3. Табиғат құбылыстары	6. 1. 3. 4 қардың қасиетін бақылау	7. 1. 3. 4 қар мен мұздың қасиетін бақылау	8. 1. 3. 4 судың қасиеттерін бақылау	9. 1. 3. 4 қар мен мұздың қасиетін бақылау	10. 1. 3. 4 судың қасиеттерін бақылау
	6. 1. 3. 5 жазда табиғи құбылыстарды бақылау (гүлдер гүлдейді, көбелектер ұшады)	7. 1. 3. 5 жазда табиғи құбылыстарды бақылау (гүлдер гүлдейді, көбелектер ұшады, жылы жаңбыр жауады)	8. 1. 3. 5 жазда табиғи құбылыстарды бақылау (гүлдер гүлдейді, көбелектер ұшады, жылы жаңбыр жауады, саңырауқұлақтар мен жидектер пайда болады)	9. 1. 3. 5 жазда табиғи құбылыстарды бақылау (гүлдер гүлдейді, көбелектер ұшады, жылы жаңбыр жауады, саңырауқұлақтар мен жидектер пайда болады, көптеген өсімдіктер мен жәндіктер)	10. 1. 3. 5 жазда табиғи құбылыстарды бақылау (гүлдер гүлдейді, көбелектер ұшады, жылы жаңбыр жауады, саңырауқұлақтар мен жидектер пайда болады, көптеген өсімдіктер мен жәндіктер)
	6. 1. 3. 6 қар, көктайғақ, найзағай, жаңбыр кезінде адамның қауіпсіз мінез-құлық ережелерін сақтау	7. 1. 3. 6 қар, көктайғақ, найзағай, жаңбыр кезінде адамның қауіпсіз мінез-құлық ережелерін сақтау	8. 1. 3. 6 қар, көктайғақ, найзағай, жаңбыр кезінде адамның қауіпсіз мінез-құлық ережелерін сақтау	9. 1. 3. 6 қар, көктайғақ, найзағай, жаңбыр кезінде адамның қауіпсіз мінез-құлық ережелерін сақтау	10. 1. 3. 6 қар, көктайғақ, найзағай, жаңбыр кезінде адамның қауіпсіз мінез-құлық ережелерін сақтау
	6. 1. 3. 7 табиғи құбылыстарды бақылау (күн мен түннің өзгеруі, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман)	7. 1. 3. 7 табиғи құбылыстарды бақылау (күн мен түннің өзгеруі, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман)	8. 1. 3. 7 табиғи құбылыстарды бақылау (күн мен түннің өзгеруі, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман)	9. 1. 3. 7 табиғи құбылыстарды бақылау (күн мен түннің өзгеруі, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман)	10. 1. 3. 7 табиғи құбылыстарды бақылау (күн мен түннің өзгеруі, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман)

2) "Тірі табиғат" бөлімі:

2 кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары				
	6 сынып	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып
2.1. Бөлме өсімдіктері және гүлзарлардағы өсімдіктер	6. 2. 1. 1 бөлме өсімдіктерін үлгі бойынша тану	7. 2. 1. 1 бөлме өсімдіктерін атауы бойынша тану	8. 2. 1. 1 бөлме өсімдіктерін тану және 1-2 өсімдікті атау	9. 2. 1. 1 бөлме өсімдіктерін тану және 2-3 өсімдікті атау	10. 2. 1. 1 бөлме өсімдіктерін тану және 3-4 өсімдікті атау
	6. 2. 1. 2 үлкен жапырақтары бар бөлме өсімдіктеріне күтім жасау: фикус, бегония (түпқоймаларды жуу)	7. 2. 1. 2 үлкен жапырақтары бар бөлме өсімдіктеріне күтім жасау: фикус, бегония (түпқоймаларды жуу , жапырақтардан шанды алу)	8. 2. 1. 2 үлкен жапырақтары бар бөлме өсімдіктеріне күтім жасау: фикус, бегония (түпқоймаларды жуу , жапырақтардан шанды алу, қопсыту)	9. 2. 1. 2 үлкен жапырақтары бар бөлме өсімдіктеріне күтім жасау: фикус, бегония (түпқоймаларды жуу , жапырақтардан шанды алу, қопсыту, өсіндіні отырғызу)	10. 2. 1. 2 үлкен жапырақтары бар бөлме өсімдіктеріне күтім жасау: фикус, бегония (түпқоймаларды жуу , жапырақтардан шанды алу, қопсыту, өсіндіні отырғызу, өсімдіктерді ырғалту)
	6. 2. 1. 3 гүлзарлардағы гүлдерді тану, атау (жұлдызгүл)	7. 2. 1. 3 гүлзарлардағы, жылыжайдағы гүлдерді тану, атау (жұлдызгүл , раушан)	8. 2. 1. 3 гүлзарлардағы, жылыжайдағы гүлдерді тану, атау (жұлдызгүл , раушан, қырмазыгүл)	9. 2. 1. 3 гүлзарлардағы, жылыжайдағы гүлдерді тану, атау (жұлдызгүл , раушан, қырмазыгүл)	10. 2. 1. 3 гүлзарлардағы, жылыжайдағы гүлдерді тану, атау (жұлдызгүл , раушан, қырмазыгүл)
	6. 2. 1. 4 өсімдіктердің бөліктерін тану, атау : жапырақтары, гүлдері, сабағы, соның ішінде суретте	7. 2. 1. 4 өсімдіктердің бөліктерін тану, атау : жапырақтары, гүлдері, сабағы, соның ішінде суретте	8. 2. 1. 4 өсімдіктердің бөліктерін тану, атау : жапырақтары, гүлдері, сабағы, соның ішінде суретте	9. 2. 1. 4 өсімдіктердің бөліктерін тану, атау : жапырақтары, гүлдері, сабағы, соның ішінде суретте	10. 2. 1. 4 өсімдіктердің бөліктерін тану, атау : жапырақтары, гүлдері, сабағы, соның ішінде суретте
	6. 2. 1. 5 гүлзарға гүлді өсімдіктерді отырғызуға қатысу	7. 2. 1. 5 гүлзарға гүлді өсімдіктерді отырғызуға қатысу, гүлзардағы гүлдерге күтім жасау	8. 2. 1. 5 гүлзарға гүлді өсімдіктерді отырғызуға қатысу, гүлзардағы гүлдерге күтім жасау	9. 2. 1. 5 гүлзардағы гүлдерге күтім жасау, гүл шоқтарын жасау	10. 2. 1. 5 гүлзардағы гүлдерге күтім жасау, гүл шоқтарын жасау
	6. 2. 2. 1 жергілікті ағаштарды тану,	7. 2. 2. 1 жергілікті ағаштарды тану,	8. 2. 2. 1 жергілікті ағаштарды тану,	9. 2. 2. 1 жергілікті ағаштарды тану,	10. 2. 2. 1 жергілікті ағаштарды тану,

	атау, (шырша, қайың)	атау, (шырша, қайың, терек)	атау, (шырша, қайың, терек)	атау, (шырша, қайың, терек, емен)	атау, (шырша, қайың, терек, емен)
	6. 2. 2. 2 ағаштың бөліктерін үлгі бойынша тану: сабағы, бұтақтары, жапырақтары	7. 2. 2. 2 ағаштың бөліктерін атаулары бойынша тану: сабағы, бұтақтары, жапырақтары	8. 2. 2. 2 ағаштың бөліктерін тану, атау: сабағы, бұтақтары, жапырақтары	9. 2. 2. 2 ағаштың бөліктерін тану, атау: сабағы, бұтақтары, жапырақтары	10. 2. 2. 2 ағаштың бөліктерін тану, атау: сабағы, бұтақтары, жапырақтары
2.2. Ағаштар мен бұталар	6. 2. 2. 3 ағаштардың жемістерін үлгі бойынша жинау (бүршік, жаңғақ, талшын)	7. 2. 2. 3 ағаштардың жемістерін жинау және оларды атаулары бойынша тану (бүршік, жаңғақ, талшын)	8. 2. 2. 3 әр түрлі ағаштардың жапырақтарын қарау, тану және атау; ағаштардың жемістерін жинау (бүршік, жаңғақ, талшын)	9. 2. 2. 3 әр түрлі ағаштардың жапырақтарын қарау, тану және атау; ағаштардың жемістерін жинау (бүршік, жаңғақ, талшын)	10. 2. 2. 3 әр түрлі ағаштардың жапырақтарын қарау, тану және атау; ағаштардың жемістерін жинау (бүршік, жаңғақ, талшын)
	6. 2. 2. 4 жергілікті бұталарды тану (мамыргүл)	7. 2. 2. 4 жергілікті бұталарды тану (мамыргүл, итмұрын)	8. 2. 2. 4 жергілікті бұталарды тану (мамыргүл, итмұрын)	9. 2. 2. 4 жергілікті бұталарды тану (мамыргүл, итмұрын, қараған)	10. 2. 2. 4 жергілікті бұталарды тану (мамыргүл, итмұрын, қараған)
	6. 2. 2. 5 бұтаның бөліктерін тану, атау: бұтақтары, жапырақтары, гүлдері, соның ішінде суретте	7. 2. 2. 5 бұтаның бөліктерін тану, атау: бұтақтары, жапырақтары, гүлдері, соның ішінде суретте	8. 2. 2. 5 бұтаның бөліктерін тану, атау: бұтақтары, жапырақтары, гүлдері, соның ішінде суретте	9. 2. 2. 5 бұтаның бөліктерін тану, атау: бұтақтары, жапырақтары, гүлдері, соның ішінде суретте	10. 2. 2. 5 бұтаның бөліктерін тану, атау: бұтақтары, жапырақтары, гүлдері, соның ішінде суретте
	6. 2. 3. 1 көкөністерді тану, атау: пияз, сәбіз, қызылша, қияр	7. 2. 3. 1 көкөністерді тану, атау: табақтағы, жүйектегі пияз, сәбіз, қызылша, қияр, картоп	8. 2. 3. 1 көкөністерді тану, атау: табақтағы, жүйектегі пияз, сәбіз, қызылша, қияр, картоп, қызанақ, жүйектегі картоп	9. 2. 3. 1 көкөністерді тану, атау: пияз, сәбіз, қызылша, қияр, картоп, қызанақ және табақтағы, жүйектегі басқалар	10. 2. 3. 1 көкөністерді тану, атау: пияз, сәбіз, қызылша, қияр, картоп, қызанақ және табақтағы, жүйектегі басқалар
	6. 2. 3. 2 көкөністерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату	7. 2. 3. 2 көкөністерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату; көкөніс	8. 2. 3. 2 көкөністерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату; көкөніс	9. 2. 3. 2 көкөністерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату; көкөніс	10. 2. 3. 2 көкөністерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату; көкөніс

	дақылдарын отырғызуға қатысу	дақылдарын отырғызуға қатысу	дақылдарын отырғызуға қатысу	дақылдарын отырғызуға қатысу
6. 2. 3. 3 көкөністерден дайындалған тағамдарды тану және атау (салат, көкөніс сорпасы)	7. 2. 3. 3 көкөністерден дайындалған тағамдарды тану және атау (салат, көкөніс сорпасы)	8. 2. 3. 3 көкөністерден дайындалған тағамдарды тану және атау	9. 2. 3. 3 көкөністерден дайындалған тағамдарды тану және атау	10. 2. 3. 3 көкөністерден дайындалған тағамдарды тану және атау
6. 2. 3. 4 жемістерді тану, атау: алма, алмұрт, банан	7. 2. 3. 4 жемістерді тану, атау: алма, алмұрт, банан, өрік	8. 2. 3. 4 жемістерді тану, атау: алма, алмұрт, банан, өрік, апельсин	9. 2. 3. 4 жемістерді тану, атау: алма, алмұрт, банан, өрік, апельсин және басқалар	10. 2. 3. 4 жемістерді тану, атау: алма, алмұрт, банан, өрік, апельсин және басқалар
6. 2. 3. 5 жемістерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату	7. 2. 3. 5 жемістерді пішіні, түсі, дәмі, иісі бойынша ажырату	8. 2. 3. 5 жемістерді пішіні, түсі, дәмі, иісі бойынша ажырату және салыстыру	9. 2. 3. 5 жемістерді пішіні, түсі, дәмі, иісі бойынша ажырату және салыстыру	10. 2. 3. 5 жемістерді пішіні, түсі, дәмі, иісі бойынша ажырату және салыстыру
6. 2. 3. 6 жемістерден жасалған тағамдарды тану және атау (тосап, компот)	7. 2. 3. 6 жемістерден жасалған тағамдарды тану және атау (тосап, компот)	8. 2. 3. 6 жемістерден жасалған тағамдарды тану және атау	9. 2. 3. 6 жемістерден жасалған тағамдарды тану және атау	10. 2. 3. 6 жемістерден жасалған тағамдарды тану және атау
6. 2. 3. 7 көкөністер мен жемістерді жалпылама сөз бойынша көрнекі үлгі бойынша топтау	7. 2. 3. 7 көкөністер мен жемістерді жалпылама сөз бойынша көрнекі үлгі бойынша топтау	8. 2. 3. 7 көкөністер мен жемістерді жалпылама сөз бойынша көрнекі үлгі бойынша топтау	9. 2. 3. 7 көкөністер мен жемістерді жалпылама сөз бойынша көрнекі үлгі бойынша топтау	10. 2. 3. 7 көкөністер мен жемістерді жалпылама сөз бойынша көрнекі үлгі бойынша топтау
6. 2. 3. 8 жергілікті жидектерді тану, атау (таңқурай)	7. 2. 3. 8 жергілікті жидектерді тану, атау (таңқурай, кара қарақат)	8. 2. 3. 8 жергілікті жидектерді тану, атау (таңқурай, кара қарақат, құлпынай)	9. 2. 3. 8 жергілікті жидектерді тану, атау (таңқурай, кара қарақат, құлпынай, қызыл шие)	10. 2. 3. 8 жергілікті жидектерді тану, атау (таңқурай, кара қарақат, құлпынай, қызыл шие және басқалар)
6. 2. 3. 9 жидектерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату	7. 2. 3. 9 жидектерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату	8. 2. 3. 9 жидектерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату және салыстыру	9. 2. 3. 9 жидектерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату және салыстыру	10. 2. 3. 9 жидектерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату және салыстыру
	7. 2. 3. 10 бақша дақылдарын	8. 2. 3. 10 бақша дақылдарын	9. 2. 3. 10 бақша дақылдарын	10. 2. 3. 10 бақша дақылдарын

2.3. Бақ және бақша өсімдіктері

	6. 2. 3. 10 бақша дақылдарын тану: қарбыз	тану және атау: қарбыз, қауын	тану, атау: қарбыз, қауын, асқабақ	тану, атау: қарбыз, қауын, асқабақ	тану, атау: қарбыз, қауын, асқабақ
	6. 2. 3. 11 бақша дақылдарын пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату	7. 2. 3. 11 бақша дақылдарын пішіні, түсі, дәмі, иісі бойынша ажырату және салыстыру	8. 2. 3. 11 бақша дақылдарын пішіні, түсі, дәмі, иісі бойынша ажырату және салыстыру	9. 2. 3. 11 бақша дақылдарын пішіні, түсі, дәмі, иісі бойынша ажырату және салыстыру	10. 2. 3. 11 бақша дақылдарын пішіні, түсі, дәмі, иісі бойынша ажырату және салыстыру
	6. 2. 3. 12 бұршақ тұқымын (бұршақ, кәді, асқабақ) себуге, өсімдіктерге күтім жасауға қатысу	7. 2. 3. 12 бұршақ тұқымын (бұршақ, кәді, асқабақ) себуге, өсімдіктерге күтім жасауға қатысу	8. 2. 3. 12 бұршақ тұқымын (бұршақ, кәді, асқабақ) себуге, өсімдіктерге күтім жасауға қатысу	9. 2. 3. 12 бұршақ тұқымын (бұршақ, кәді, асқабақ) себуге, өсімдіктерге күтім жасауға қатысу	10. 2. 3. 12 бұршақ тұқымын (бұршақ, кәді, асқабақ) себуге, өсімдіктерге күтім жасауға қатысу
	6. 2. 3. 13 бақта, жылыжайда көкөністердің өсуін, бақшадағы жемістер және жидектердің өсуін бақылау	7. 2. 3. 13 бақта, жылыжайда көкөністердің өсуін, бақшадағы жемістер және жидектердің өсуін бақылау	8. 2. 3. 13 бақта, жылыжайда көкөністердің өсуін, бақшадағы жемістер және жидектердің өсуін бақылау	9. 2. 3. 13 бақта, жылыжайда көкөністердің өсуін, бақшадағы жемістер және жидектердің өсуін бақылау	10. 2. 3. 13 бақта, жылыжайда көкөністердің өсуін, бақшадағы жемістер және жидектердің өсуін бақылау
	6. 2. 3. 14 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру	7. 2. 3. 14 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру	8. 2. 3. 14 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру	9. 2. 3. 14 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру	10. 2. 3. 14 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру
	6. 2. 3. 15 өз жолдастарының жауаптарын тыңдау	7. 2. 3. 15 өз жолдастарының жауаптарын тыңдау	8. 2. 3. 15 өз жолдастарының жауаптарын тыңдау	9. 2. 3. 15 өз жолдастарының жауаптарын тыңдау	10. 2. 3. 15 өз жолдастарының жауаптарын тыңдау
	6. 2. 3. 16 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау	7. 2. 3. 16 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау	8. 2. 3. 16 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау	9. 2. 3. 16 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау	10. 2. 3. 16 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау
2.4.Саябақтар және гүл	6. 2. 4. 1 саябақтар мен гүл бақтарының жергілікті өсімдіктерін тану (шетен)	7. 2. 4. 1 саябақтар және гүл бақтарының жергілікті өсімдіктерін тану (шетен, терек)	8. 2. 4. 1 саябақтар және гүл бақтарының жергілікті өсімдіктерін тану (шетен, терек, шырша)	9. 2. 4. 1 саябақтар және гүл бақтарының жергілікті өсімдіктерін тану (шетен, терек, шырша, емен)	10. 2. 4. 1 саябақтар және гүл бақтарының жергілікті өсімдіктерін тану (шетен, терек, шырша, емен және басқалар)

бақтары өсімдіктері	6. 2. 4. 2 Саябақтар және гүл бақтары өсімдіктерінің қажеттілігін білу , өсімдіктерге ұқыпты қарау	7. 2. 4. 2 Саябақтар және гүл бақтары өсімдіктерінің қажеттілігін білу , өсімдіктерге ұқыпты қарау	8. 2. 4. 2 Саябақтар және гүл бақтары өсімдіктерінің қажеттілігін білу , өсімдіктерге ұқыпты қарау	9. 2. 4. 2 Саябақтар және гүл бақтары өсімдіктерінің қажеттілігін білу , өсімдіктерге ұқыпты қарау	10. 2. 4. 2 Саябақтар және гүл бақтары өсімдіктерінің қажеттілігін білу , өсімдіктерге ұқыпты қарау
2.5. Орман өсімдіктері	6. 2. 5. 1 жапырақты ағаштарды (қайың), бұталарды (итмұрын) тану	7. 2. 5. 1 жапырақты ағаштарды (қайың, көктерек), бұталарды (итмұрын) тану, атау	8. 2. 5. 1 жапырақты ағаштарды (қайың, көктерек, емен), бұталарды (итмұрын) тану, атау	9. 2. 5. 1 жапырақты ағаштарды (қайың, көктерек, емен, шетен), бұталарды (итмұрын) тану, атау	10. 2. 5. 1 жапырақты ағаштарды (қайың, көктерек, емен, шетен және басқа да жергілікті), бұталарды (итмұрын және басқа да жергілікті)тану, атау
	6. 2. 5. 2 қылқан жапырақты ағаштарды тану (шырша, қарағай)	7. 2. 5. 2 қылқан жапырақты ағаштарды тану (шырша, қарағай)	8. 2. 5. 2 қылқан жапырақты ағаштарды тану (шырша, қарағай , сағызқарағай)	9. 2. 5. 2 қылқан жапырақты ағаштарды тану (шырша, қарағай , сағызқарағай)	10. 2. 5. 2 қылқан жапырақты ағаштарды тану (шырша, қарағай , сағызқарағай және басқа да жергілікті)
	6. 2. 5. 3 шөптерді тану (кез келген жергілікті); орман саңырауқұлақтары: жеуге жарамды (ақ саңырауқұлақ) және улы (шыбынжұт)	7. 2. 5. 3 шөптерді тану (кез келген жергілікті); орман саңырауқұлақтары: жеуге жарамды (ақ саңырауқұлақ) және улы (шыбынжұт)	8. 2. 5. 3 шөптерді тану (кез келген жергілікті); орман саңырауқұлақтары: жеуге жарамды (ақ саңырауқұлақ, қайың саңырауқұлақ, түлкішек) және улы (шыбынжұт , сасық саңырауқұлақ)	9. 2. 5. 3 шөптерді тану (кез келген жергілікті); орман саңырауқұлақтары: жеуге жарамды (ақ саңырауқұлақ, қайың саңырауқұлақ, түлкішек) және улы (шыбынжұт , сасық саңырауқұлақ)	10. 2. 5. 3 шөптерді тану (кез келген жергілікті); орман саңырауқұлақтары: жеуге жарамды (ақ саңырауқұлақ, қайың саңырауқұлақ, түлкішек) және улы (шыбынжұт , сасық саңырауқұлақ)
	6. 2. 5. 4 табиғатта қауіпсіз (өзі үшін және табиғат үшін) мінез-құлық ережесін ұстану	7. 2. 5. 4 табиғатта қауіпсіз (өзі үшін және табиғат үшін) мінез-құлық ережесін ұстану	8. 2. 5. 4 табиғатта қауіпсіз (өзі үшін және табиғат үшін) мінез-құлық ережесін ұстану	9. 2. 5. 4 табиғатта қауіпсіз (өзі үшін және табиғат үшін) мінез-құлық ережесін ұстану	10. 2. 5. 4 табиғатта қауіпсіз (өзі үшін және табиғат үшін) мінез-құлық ережесін ұстану
	6. 2. 6. 1 егістік (бидай) және бақбақ,	7. 2. 6. 1 егістік (бидай) және шабындық (бақбақ,	8. 2. 6. 1 егістік (бидай, жүгері) және шабындық	9. 2. 6. 1 егістік (бидай, жүгері, күнбағыс, жолжелкен)	10. 2. 6. 1 егістік (бидай, жүгері, күнбағыс, жолжелкен)

2.6. Өріс пен шабындық өсімдіктері	шабындық (бақбақ) өсімдіктерін тану; оларды суреттегі бейнемен байланыстыру	(гүлкекіре) өсімдіктерін тану; оларды суреттегі бейнемен байланыстыру; өсімдік бөліктерін атау	(бақбақ, гүлкекіре) өсімдіктерін тану және атау; оларды суреттегі бейнемен байланыстыру	және шабындық (бақбақ, гүлкекіре) өсімдіктерін тану және атау; оларды суреттегі бейнемен байланыстыру	және шабындық (бақбақ, гүлкекіре) өсімдіктерін тану және атау; оларды суреттегі бейнемен байланыстыру
2.7. Дала, шөл өсімдіктері	6. 2. 7. 1 дала (селеу) өсімдіктерін тану; оларды суреттегі бейнемен байланыстыру	7. 2. 7. 1 дала (селеу) өсімдіктерін тану, атау; оларды суреттегі бейнемен байланыстыру; өсімдік бөліктерін атау	8. 2. 7. 1 дала (селеу, қаңбақ) өсімдіктерін тану, атау; оларды суреттегі бейнемен байланыстыру	9. 2. 7. 1 дала (селеу, қаңбақ, жусан) өсімдіктерін тану, атау; оларды суреттегі бейнемен байланыстыру	10. 2. 7. 1 дала (селеу, қаңбақ, жусан, жантақ) өсімдіктерін тану, атау; оларды суреттегі бейнемен байланыстыру
2.8. Жануарлардың алуан түрлілігі	6. 2. 8. 1 жануарларды тану, атау: аңдар, құстар, балықтар	7. 2. 8. 1 жануарларды тану, атау: аңдар, құстар, балықтар, жәндіктер	8. 2. 8. 1 жануарларды тану, атау: аңдар, құстар, балықтар, жәндіктер, жыландар	9. 2. 8. 1 жануарларды тану, атау: аңдар, құстар, балықтар, жәндіктер, жыландар, бақалар	10. 2. 8. 1 жануарларды тану, атау: аңдар, құстар, балықтар, жәндіктер, жыландар, бақалар, құрттар
	6. 2. 8. 2 жануарлардың өмір сүруіне қажетті жағдайларды атау: су, тамақ, ауа, жылу	7. 2. 8. 2 жануарлардың өмір сүруіне қажетті жағдайларды атау: су, тамақ, ауа, жылу	8. 2. 8. 2 жануарлардың өмір сүруіне қажетті жағдайларды атау: су, тамақ, ауа, жылу	9. 2. 8. 2 жануарлардың өмір сүруіне қажетті жағдайларды атау: су, тамақ, ауа, жылу	10. 2. 8. 2 жануарлардың өмір сүруіне қажетті жағдайларды атау: су, тамақ, ауа, жылу
	6. 2. 8. 3 жабайы және үй жануарларын ажырату	7. 2. 8. 3 жабайы және үй жануарларын ажырату	8. 2. 8. 3 жабайы және үй жануарларын ажырату	9. 2. 8. 3 жабайы және үй жануарларын ажырату	10. 2. 8. 3 жабайы және үй жануарларын ажырату
	6. 2. 9. 1 үй жануарларын тану және атау: мысық, ит	7. 2. 9. 1 үй жануарларын тану және атау: мысық, ит, сиыр	8. 2. 9. 1 үй жануарларын тану және атау: мысық, ит, сиыр, ат	9. 2. 9. 1 үй жануарларын тану және атау: мысық, ит, сиыр, ат, шошқа	10. 2. 9. 1 үй жануарларын тану және атау: мысық, ит, сиыр, ат, шошқа
	6. 2. 9. 2 үй жануарларының денесінің негізгі бөліктерін үлгі бойынша атау (бас, тұлға, табан, құйрық)	7. 2. 9. 2 үй жануарларының денесінің негізгі бөліктерін көрсету арқылы атау (бас, тұлға, табан, құйрық)	8. 2. 9. 2 үй жануарларының денесінің негізгі бөліктерін өз бетінше атау (бас, тұлға, табан, құйрық)	9. 2. 9. 2 үй жануарларының денесінің негізгі бөліктерін өз бетінше атау (бас, тұлға, табан, құйрық)	10. 2. 9. 2 үй жануарларының денесінің негізгі бөліктерін өз бетінше атау (бас, тұлға, табан, құйрық)
	6. 2. 9. 3 үй жануарларының	7. 2. 9. 3 үй жануарларының	8. 2. 9. 3 үй жануарларының	9. 2. 9. 3 үй жануарларының	10. 2. 9. 3 үй жануарларының

2.9. Үй
жануарлары
және құстар

өмір салтын, тамақтануын атау	өмір салтын, тамақтануын атау	өмір салтын, тамақтануын атау	өмір салтын, тамақтануын атау	өмір салтын, тамақтануын атау
6. 2. 9. 4 адамға тигізетін пайдасын түсіну	7. 2. 9. 4 адамға тигізетін пайдасын түсіну және атау	8. 2. 9. 4 адамға тигізетін пайдасын түсіну және атау	9. 2. 9. 4 адамға тигізетін пайдасын түсіну және атау	10. 2. 9. 4 адамға тигізетін пайдасын түсіну және атау
6. 2. 9. 5 үй жануарларына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау	7. 2. 9. 5 үй жануарларына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау	8. 2. 9. 5 үй жануарларына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау	9. 2. 9. 5 үй жануарларына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау	10. 2. 9. 5 үй жануарларына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау
6. 2. 9. 6 үй жануарлары және құстардың төлін атау	7. 2. 9. 6 үй жануарлары және құстардың төлін атау	8. 2. 9. 6 үй жануарлары және құстардың төлін атау	9. 2. 9. 6 үй жануарлары және құстардың төлін атау	10. 2. 9. 6 үй жануарлары және құстардың төлін атау
6. 2. 9. 7 үй құстарын тану және атау: тауық , қаз	7. 2. 9. 7 үй құстарын тану және атау: тауық , қаз, үйрек	8. 2. 9. 7 үй құстарын тану және атау: тауық , әтеш қаз, үйрек	9. 2. 9. 7 үй құстарын тану және атау: тауық , әтеш қаз, үйрек , түйеқұс	10. 2. 9. 7 үй құстарын тану және атау: тауық , әтеш қаз, үйрек , түйеқұс
6. 2. 9. 8 үй құстары денесінің негізгі бөліктерін үлгі бойынша атау	7. 2. 9. 8 үй құстары денесінің негізгі бөліктерін көрсету арқылы атау	8. 2. 9. 8 үй құстары денесінің негізгі бөліктерін өз бетінше атау	9. 2. 9. 8 үй құстары денесінің негізгі бөліктерін өз бетінше атау	10. 2. 9. 8 үй құстары денесінің негізгі бөліктерін өз бетінше атау
6. 2. 9. 9 дауыстары бойынша үй құстарын ажырату	7. 2. 9. 9 дауыстары бойынша үй құстарын ажырату	8. 2. 9. 9 дауыстары бойынша үй құстарын ажырату	9. 2. 9. 9 дауыстары бойынша үй құстарын ажырату	10. 2. 9. 9 дауыстары бойынша үй құстарын ажырату
6. 2. 9. 10 үй құстары жасайтын әрекеттерді үлгі бойынша атау	7. 2. 9. 10 үй құстары жасайтын әрекеттерді көрсету арқылы атау	8. 2. 9. 10 үй құстары жасайтын әрекеттерді өз бетінше атау	9. 2. 9. 10 үй құстары жасайтын әрекеттерді өз бетінше атау	10. 2. 9. 10 үй құстары жасайтын әрекеттерді өз бетінше атау
6. 2. 9. 11 үй құстарының өмір салтын, тамақтануын атау	7. 2. 9. 11 үй құстарының өмір салтын, тамақтануын атау	8. 2. 9. 11 үй құстарының өмір салтын, тамақтануын атау	9. 2. 9. 11 үй құстарының өмір салтын, тамақтануын атау	10. 2. 9. 11 үй құстарының өмір салтын, тамақтануын атау
6. 2. 9. 12 үй құстарына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау	7. 2. 9. 12 үй құстарына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау	8. 2. 9. 12 үй құстарына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау	9. 2. 9. 12 үй құстарына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау	10. 2. 9. 12 называть үй құстарына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау

6. 2. 9. 13 үй құстарының төлін атау	7. 2. 9. 13 үй құстарының төлін атау	8. 2. 9. 13 үй құстарының төлін атау	9. 2. 9. 13 үй құстарының төлін атау	10. 2. 9. 13 үй құстарының төлін атау
		8. 2. 9. 14 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру	9. 2. 9. 14 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру	10. 2. 9. 14 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру
		8. 2. 9. 15 өз жолдастарының жауаптарын тыңдау	9. 2. 9. 15 өз жолдастарының жауаптарын тыңдау	10. 2. 9. 15 өз жолдастарының жауаптарын тыңдау
		8. 2. 9. 16 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау	9. 2. 9. 16 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау	10. 2. 9. 16 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау
6. 2. 10. 1 жабайы жануарларды тану және атау: түлкі, қоян	7. 2. 10. 1 жабайы жануарларды тану және атау: түлкі, қоян, аю	8. 2. 10. 1 жабайы жануарларды тану және атау: түлкі, қоян, аю, қасқыр	9. 2. 10. 1 жабайы жануарларды тану және атау: түлкі, қоян, аю, қасқыр, кірпі	10. 2. 10. 1 жабайы жануарларды тану және атау: түлкі, қоян, аю, қасқыр, кірпі, тиын
6. 2. 10. 2 аңдардың тіршілік ету ортасын, тамақтануын, әдеттерін тану, атау; жыл мезгілдерінің өзгеруіне бейімделу	7. 2. 10. 2 аңдардың тіршілік ету ортасын, тамақтануын, әдеттерін тану, атау; жыл мезгілдерінің өзгеруіне бейімделу	8. 2. 10. 2 аңдардың тіршілік ету ортасын, тамақтануын, әдеттерін тану, атау; жыл мезгілдерінің өзгеруіне бейімделу	9. 2. 10. 2 аңдардың тіршілік ету ортасын, тамақтануын, әдеттерін тану, атау; жыл мезгілдерінің өзгеруіне бейімделу	10. 2. 10. 2 аңдардың тіршілік ету ортасын, тамақтануын, әдеттерін тану, атау; жыл мезгілдерінің өзгеруіне бейімделу
6. 2. 10. 3 жабайы жануарлардың төлін атау	7. 2. 10. 3 жабайы жануарлардың төлін атау	8. 2. 10. 3 жабайы жануарлардың төлін атау	9. 2. 10. 3 жабайы жануарлардың төлін атау	10. 2. 10. 3 жабайы жануарлардың төлін атау
6. 2. 10. 4 қыстайтын құстарды суреттен атаулары бойынша тану: торғай	7. 2. 10. 4 қыстайтын құстарды суреттен тану, атау: торғай, сауысқан	8. 2. 10. 4 қыстайтын құстарды тану, атау: торғай, сауысқан, шымшық	9. 2. 10. 4 қыстайтын құстарды тану, атау: торғай, сауысқан, шымшық, суықторғай	10. 2. 10. 4 қыстайтын құстарды тану, атау: торғай, сауысқан, шымшық, суықторғай
6. 2. 10. 5 жыл құстарын суреттен	7. 2. 10. 5 жыл құстарын суреттен тану,	8. 2. 10. 5 жыл құстарын тану,	9. 2. 10. 5 жыл құстарын тану, атау: құзғын	10. 2. 10. 5 жыл құстарын тану, атау: құзғын

2.10. Жабайы жануарлар және құстар

атаулары бойынша тану: құзғын қарға	атау: құзғын қарға, қарлығаш	атау: құзғын қарға, қарлығаш	қарға, қарлығаш, қараторғай	қарға, қарлығаш, қараторғай
6. 2. 10. 6 жергілікті құстарды бақылау, оларға күтім жасау (қоректендіргіш)	7. 2. 10. 6 жергілікті құстарды бақылау, оларға күтім жасау (қоректендіргіш)	8. 2. 10. 6 жергілікті құстарды бақылау, оларға күтім жасау (қоректендіргіш)	9. 2. 10. 6 жергілікті құстарды бақылау, оларға күтім жасау (қоректендіргіш)	10. 2. 10. 6 жергілікті құстарды бақылау, оларға күтім жасау (қоректендіргіш)
6. 2. 10. 7 жәндіктерді суретте тану, көрсету және атау (құмырсқа, шыбын, қоңыз)	7. 2. 10. 7 жәндіктерді тану, атау (құмырсқа, шыбын, қоңыз, өрмекші)	8. 2. 10. 7 жәндіктерді тану, атау (құмырсқа, шыбын, қоңыз, өрмекші, ара) ара ұясын, құмырсқаның илеуін тану және ажырату	9. 2. 10. 7 жәндіктерді тану, атау (құмырсқа, шыбын, қоңыз, өрмекші, ара, инелік) ара ұясын, құмырсқаның илеуін тану және ажырату	10. 2. 10. 7 жәндіктерді тану, атау (құмырсқа, шыбын, қоңыз, өрмекші, ара, инелік, маса) ара ұясын, құмырсқаның илеуін тану және ажырату
6. 2. 10. 8 пайдалы және зиянды жәндіктерді тану: қызыл қоңыз, колорадо қоңызы	7. 2. 10. 8 пайдалы және зиянды жәндіктерді тану: қызыл қоңыз, құмырсқа, колорадо қоңызы	8. 2. 10. 8 пайдалы және зиянды жәндіктерді тану: қызыл қоңыз, құмырсқа, колорадо қоңызы, шыбын	9. 2. 10. 8 пайдалы және зиянды жәндіктерді тану: қызыл қоңыз, құмырсқа, ара, колорадо қоңызы, шыбын	10. 2. 10. 8 пайдалы және зиянды жәндіктерді тану: қызыл қоңыз, құмырсқа, ара, колорадо қоңызы, шыбын
6. 2. 10. 9 зиянды жәндіктердің адамға тигізетін зиянын және олармен күресу жолдарын түсіну	7. 2. 10. 9 зиянды жәндіктердің адамға тигізетін зиянын және олармен күресу жолдарын түсіну	8. 2. 10. 9 зиянды жәндіктердің адамға тигізетін зиянын және олармен күресу жолдарын түсіну	9. 2. 10. 9 зиянды жәндіктердің адамға тигізетін зиянын және олармен күресу жолдарын түсіну	10. 2. 10. 9 зиянды жәндіктердің адамға тигізетін зиянын және олармен күресу жолдарын түсіну
6. 2. 10. 10 ажырату және топтастыру: үлгі бойынша, жалпылама сөз бойынша үй жануарлары-жабайы жануарлар, құстар, жәндіктер	7. 2. 10. 10 ажырату және топтастыру: үлгі бойынша, жалпылама сөз бойынша үй жануарлары-жабайы жануарлар, құстар, жәндіктер	8. 2. 10. 10 ажырату және топтастыру: үлгі бойынша, жалпылама сөз бойынша үй жануарлары-жабайы жануарлар, құстар, жәндіктер	9. 2. 10. 10 ажырату және топтастыру: үлгі бойынша, жалпылама сөз бойынша үй жануарлары-жабайы жануарлар, құстар, жәндіктер	10. 2. 10. 10 ажырату және топтастыру: үлгі бойынша, жалпылама сөз бойынша үй жануарлары-жабайы жануарлар, құстар, жәндіктер
6. 2. 10. 11 аквариум балықтарын тану, балық денесінің	7. 2. 10. 11 балықтарды тану және атау: сом, шортан, карась; балық денесінің бөліктерін,	8. 2. 10. 11 балықтарды тану және атау: сом, шортан, карась; балық денесінің бөліктерін,	9. 2. 10. 11 балықтарды тану және атау: сом, шортан, карась; балық денесінің бөліктерін,	10. 2. 10. 11 балықтарды тану және атау: сом, шортан, карась; балық денесінің бөліктерін,

бөліктерін, қозғалу тәсілін атау	қозғалу тәсілін, тіршілік ету ортасын атау	қозғалу тәсілін, тіршілік ету ортасын атау	қозғалу тәсілін, тіршілік ету ортасын атау	қозғалу тәсілін, тіршілік ету ортасын атау
6. 2. 10. 12 аквариум балықтарын тамақтандыруға және күтуге көмектесу	7. 2. 10. 12 аквариум балықтарын тамақтандыруға және күтуге көмектесу	8. 2. 10. 12 аквариум балықтарын тамақтандыруға және күтуге көмектесу	9. 2. 10. 12 аквариум балықтарын тамақтандыруға және күтуге көмектесу	10. 2. 10. 12 аквариум балықтарын тамақтандыруға және күтуге көмектесу
6. 2. 10. 13 жыландарды тану; жыландарды анықтаған кезде табиғатта сақ болу	7. 2. 10. 13 жыландар мен қосмекенділерді тану (бақа, құрбақа); жыландар мен қосмекенділерді анықтаған кезде табиғатта сақ болу	8. 2. 10. 13 жыландар мен қосмекенділерді тану (бақа, құрбақа); жыландар мен қосмекенділерді анықтаған кезде табиғатта сақ болу	9. 2. 10. 13 жыландар мен қосмекенділерді тану (бақа, құрбақа); жыландар мен қосмекенділерді анықтаған кезде табиғатта сақ болу, құрбаканың пайдасын түсіну	10. 2. 10. 13 жыландар мен қосмекенділерді тану (бақа, құрбақа); жыландар мен қосмекенділерді анықтаған кезде табиғатта сақ болу, құрбаканың пайдасын түсіну

3) "Адам ағзасы" бөлімі:

3 кесте

Бөлімше	Оқу мақсаттары				
	6 сынып	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып
	6. 3. 1. 1 адам денесінің бөліктерін тану және атау (бас, тұлға, қолдар, аяқтар, арқа, іш)	7. 3. 1. 1 адам денесінің бөліктерін тану және атау (бас, тұлға, қолдар, аяқтар, арқа, іш)	8. 3. 1. 1 адам денесінің бөліктерін тану және атау (бас, тұлға, қолдар, аяқтар, арқа, іш)	9. 3. 1. 1 адам денесінің бөліктерін тану және атау (бас, тұлға, қолдар, аяқтар, арқа, іш)	10. 3. 1. 1 адам денесінің бөліктерін тану және атау (бас, тұлға, қолдар, аяқтар, арқа, іш)
	6. 3. 1. 2 адамның қолымен, аяғымен жасайтын әрекеттерін атау және көрсету	7. 3. 1. 2 адам үшін тіл мен тістің мағынасын түсіндіру	8. 3. 1. 2 адам үшін көздің мағынасын түсіндіру	9. 3. 1. 2 адам үшін құлақтардың мағынасын түсіндіру	10. 3. 1. 2 адам үшін мұрынның мағынасын түсіндіру
	6. 3. 1. 3 адам сүлдесінің бөліктерін атау және көрсету; сүлде адам денесінің тірегі екенін түсіну; дұрыс, дұрыс емес мүсінді ажырату	7. 3. 1. 3 адамның денесінің, қолының және аяғының бұлшықеттерін көрсету; - бұлшықеттер адамның қозғалуына көмектесетінін түсіну	8. 3. 1. 3 тамақты мұқият шайнау	9. 3. 1. 3 мұрынмен тыныс алуды дұрыс орындау	10. 3. 1. 3 мұрынмен тыныс алуды дұрыс орындау

3.1. Адам және оның денесі	6. 3. 1. 4 өзінің ауырған күйі туралы, жағымсыз сезімдер туралы хабарлау (аш, суық, ыстық, ауырсыну)	7. 3. 1. 4 өзінің ауырған күйі туралы, жағымсыз сезімдер туралы хабарлау (аш, суық, ыстық, ауырсыну)	8. 3. 1. 4 өзінің ауырған күйі туралы, жағымсыз сезімдер туралы хабарлау (аш, суық, ыстық, ауырсыну)	9. 3. 1. 4 өзінің ауырған күйі туралы, жағымсыз сезімдер туралы хабарлау (аш, суық, ыстық, ауырсыну)	10. 3. 1. 4 өзінің ауырған күйі туралы, жағымсыз сезімдер туралы хабарлау (аш, суық, ыстық, ауырсыну)
	6. 3. 1. 5 тістерді тазалау ережелерін орындау	7. 3. 1. 5 тістерді және тілді тазалау ережелерін орындау	8. 3. 1. 5 шашты жуу ережесін орындау	9. 3. 1. 5 суық тиген кезде мұрынға күтім жасау ережелерін орындау	10. 3. 1. 5 денеге және шашқа күтім жасау, душ қабылдау
	6. 3. 1. 6 қол мен аяқты жуу ережелерін орындау	7. 3. 1. 6 тамақтанғаннан кейін ауыз қуысын шаю	8. 3. 1. 6 шаш күтімі өнімдерін таңдау және пайдалану	9. 3. 1. 6 суық тиген кезде тамақ күтімі ережелерін орындау	10. 3. 1. 6 дене және шаш күтімі өнімдерін таңдау
	6. 3. 1. 7 айна алдында шашты тарау	7. 3. 1. 7 құлақ гигиенасын орындау	8. 3. 1. 7 таңертеңгі және кешкі дене дәретханасын орындау	9. 3. 1. 7 суық тиген кезде бетперде тағу, орамал қолдану	10. 3. 1. 7 таңертеңгі және кешкі гигиеналық шараларды орындау
	6. 3. 1. 8 күн тәртібін ұстану	7. 3. 1. 8 қолдар мен аяқтарды жуу, тырнақтарды алу ережелерін орындау	8. 3. 1. 8 тері күтімі өнімдерін таңдау және қолдану (жақпа май, дезодорант, лосьон)	9. 3. 1. 8 дене қызуын анықтау үшін термометрді қолдану	10. 3. 1. 8 тері күтімі өнімдерін таңдау және қолдану (жақпа май, дезодорант, лосьон)
	6. 3. 1. 9 соғып алған кезде алғашқы көмек көрсету	7. 3. 1. 9 соғып, кесіп алған кезде алғашқы көмек көрсету	8. 3. 1. 9 соғып, кесіп алған кезде алғашқы көмек көрсету	9. 3. 1. 9 күйіп қалған кезде алғашқы көмек көрсету	10. 3. 1. 9 күйіп қалған кезде алғашқы көмек көрсету
3.1. Адам және оның денесі	6. 3. 2. 1 адам өмірінің кезеңдерін ажырату, атау: бала, жасөспірім, ересек, қарт (кәрі); осы кезеңдерді өз өмірімен байланыстыру	7. 3. 2. 1 адам өмірінің кезеңдерін ажырату, атау: бала, жасөспірім, ересек, қарт (кәрі); осы кезеңдерді өз өмірімен байланыстыру	8. 3. 2. 1 адам өмірінің кезеңдерін ажырату, атау: бала, жасөспірім, ересек, қарт (кәрі); осы кезеңдерді өз өмірімен байланыстыру	9. 3. 2. 1 адам өмірінің кезеңдерін ажырату, атау: бала, жасөспірім, ересек, қарт (кәрі); осы кезеңдерді өз өмірімен байланыстыру	10. 3. 2. 1 адам өмірінің кезеңдерін ажырату, атау: бала, жасөспірім, ересек, қарт (кәрі); осы кезеңдерді өз өмірімен байланыстыру
	6. 3. 2. 2 өзін теңестіру: "бұл жасөспірім – мен"	7. 3. 2. 2 өзін теңестіру: "бұл жасөспірім – мен"	8. 3. 2. 2 өзін теңестіру: "бұл бозбала (бойжеткен) – мен"	9. 3. 2. 2 өзін теңестіру: "бұл бозбала (бойжеткен) – мен"	10. 3. 2. 2 өзін теңестіру: "бұл бозбала (бойжеткен) – мен"
	6. 3. 2. 3 сыныптастарын	7. 3. 2. 3 сыныптастарын	8. 3. 2. 3 сыныптастарын	9. 3. 2. 3 сыныптастарын	10. 3. 2. 3 сыныптастарын

3.2.Адам және оның өмірі	атымен атау; суретте кіші-үлкен, таныс-бейтаныс адамдарды ажырату; суретте достарын, сыныптастарын көрсету	атымен атау; суретте кіші-үлкен, таныс-бейтаныс адамдарды ажырату; суретте достарын, сыныптастарын көрсету	атымен атау; суретте кіші-үлкен, таныс-бейтаныс адамдарды ажырату; суретте достарын, сыныптастарын көрсету	атымен атау; суретте кіші-үлкен, таныс-бейтаныс адамдарды ажырату; суретте достарын, сыныптастарын көрсету	атымен атау; суретте кіші-үлкен, таныс-бейтаныс адамдарды ажырату; суретте достарын, сыныптастарын көрсету
	6. 3. 2. 4 суретте көрсету / өз қызмет түрлерін атау	7. 3. 2. 4 суретте көрсету / адам өмірінің әртүрлі кезеңдеріндегі қызмет түрін атау	8. 3. 2. 4 суретте көрсету / өз қызметін және б а с қ а адамдардың қызметтерінің түрін атау	9. 3. 2. 4 суретте көрсету / өз қызметін және б а с қ а адамдардың қызметтерінің түрін атау	10. 3. 2. 4 суретте көрсету / өз қызметін және басқа адамдардың қызметтерінің түрін атау
	6. 3. 2. 5 ұжымдық еңбек ережелерін, ұжымда өмір сүру ережелерін, достық ойын ережелерін орындау	7. 3. 2. 5 ұжымдық еңбек ережелерін, ұжымда өмір сүру ережелерін, достық ойын ережелерін орындау	8. 3. 2. 5 ұжымдық еңбек ережелерін, ұжымда өмір сүру ережелерін, достық ойын ережелерін орындау	9. 3. 2. 5 ұжымдық еңбек ережелерін, ұжымда өмір сүру ережелерін, достық ойын ережелерін орындау	10. 3. 2. 5 ұжымдық еңбек ережелерін, ұжымда өмір сүру ережелерін, достық ойын ережелерін орындау

4) "Менің Отаным - Қазақстан" бөлімі:

4 кесте

Бөлімше	Оқу мақсаттары				
	6 сынып	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып
4.1. Менің отбасым	6. 4. 1. 1 өзінің, жа қ ы н туыстарының атын, тегін атау	7. 4. 1. 1 өзінің, жа қ ы н туыстарының атын, тегін атау	8. 4. 1. 1 өзінің, жа қ ы н туыстарының атын, тегін атау	9. 4. 1. 1 жақын туыстар мен достар арасындағы айырмашылықты түсіну	10. 4. 1. 1 жақын туыстар мен достар арасындағы айырмашылықты түсіну
	6. 4. 1. 2 отбасындағы туыстық қатынастарды түсіну (ата-анасы, ұлы, қызы)	7. 4. 1. 2 отбасындағы туыстық қатынастарды түсіну (ата-анасы, ұлы, қызы, немересі)	8. 4. 1. 2 отбасындағы туыстық қатынастарды түсіну (ата-анасы, ұлы, қызы, немересі, жиені)	9. 4. 1. 2 отбасындағы туыстық қатынастарды түсіну (ата-анасы, ұлы, қызы, немересі, жиені)	10. 4. 1. 2 отбасындағы туыстық қатынастарды түсіну (ата-анасы, ұлы, қызы, немересі, жиені)
	6. 4. 1. 3 суретте көрсету және ересектерді атау: ата-аналар, туыстар, көршілер, педагогтар	7. 4. 1. 3 ата-анасының қызмет түрін атау және суретте көрсету	8. 4. 1. 3 ата-анасының кәсіп түрін атау және суретте көрсету	9. 4. 1. 3 туыскандарының қызмет түрін атау және суретте көрсету	10. 4. 1. 3 туыскандарының кәсіп түрін атау және суретте көрсету

	6. 4. 1. 4 отбасының аға мүшелеріне құрмет көрсету	7. 4. 1. 4 үй шаруасына көмектесу, отбасы мүшелерінің еңбегін құрметтеу	8. 4. 1. 4 үйдің тұрақты міндеттерін орындау, отбасы мүшелеріне қамқорлық жасау	9. 4. 1. 4 кіші және қарт жастағы отбасы мүшелеріне қамқорлық жасау	10. 4. 1. 4 үй шаруашылығын жүргізуге қатысу
4.2. Менің қалам (ауыл)	6. 4. 2. 1 өз қаласын тану (ауыл, елді мекен); үйден мектепке дейін және кері қайту жолын тану	7. 4. 2. 1 өз қаласын тану және атау (ауыл, елді мекен); үйден мектепке дейін және кері қайту жолын тану	8. 4. 2. 1 өз қаласын атау (ауыл, елді мекен); үйден мектепке дейін және кері қайту жолын тану	9. 4. 2. 1 өз қаласын атау (ауыл, елді мекен); үйден мектепке дейін және кері қайту жолын тану	10. 4. 2. 1 өз қаласын атау (ауыл, елді мекен); үйден мектепке дейін және кері қайту жолын тану
	6. 4. 2. 2 фотосуреттен жергілікті табиғи көрікті жерлерді тану (өзен, көл, тоған, таулар, орман)	7. 4. 2. 2 фотосуреттен жергілікті табиғи көрікті жерлерді тану және атау (өзен, көл, тоған, таулар, орман)	8. 4. 2. 2 суреттен тану/ жергілікті табиғи көрікті жерлерді атау (өзен, көл, тоған, таулар, орман)	9. 4. 2. 2 суреттен тану/ жергілікті табиғи көрікті жерлерді атау (өзен, көл, тоған, таулар, орман)	10. 4. 2. 2 суреттен тану/ жергілікті табиғи көрікті жерлерді атау (өзен, көл, тоған, таулар, орман)
	6. 4. 2. 3 фотосуреттен үйін, мектебін, жиі баратын демалыс және ойын-сауық нысандарын тану	7. 4. 2. 3 фотосуреттен үйін, мектебін, жиі баратын демалыс және ойын-сауық нысандарын тану/көрсету	8. 4. 2. 3 фотосуреттен үйін, мектебін, жиі баратын демалыс және ойын-сауық нысандарын тану	9. 4. 2. 3 фотосуреттен үйін, мектебін, жиі баратын демалыс және ойын-сауық нысандарын тану	10. 4. 2. 3 фотосуреттен үйін, мектебін, жиі баратын демалыс және ойын-сауық нысандарын тану
	6. 4. 3. 1 өз елін және Қазақстанның астанасын атау	7. 4. 3. 1 өз елін және Қазақстанның астанасын атау	8. 4. 3. 1 өз елін және Қазақстанның астанасын атау	9. 4. 3. 1 өз елін және Қазақстанның астанасын атау	10. 4. 3. 1 өз елін және Қазақстанның астанасын атау
	6. 4. 3. 2 Қазақстанның туы мен Елтаңбасын тану	7. 4. 3. 2 Қазақстанның туы мен Елтаңбасын тану	8. 4. 3. 2 Қазақстанның туы мен Елтаңбасын тану	9. 4. 3. 2 Қазақстанның туы мен Елтаңбасын тану	10. 4. 3. 2 Қазақстанның туы мен Елтаңбасын тану
	6. 4. 3. 3 ұсынылған 2-3 символдан Қазақстанның туы мен Елтаңбасын табу және бөліп көрсету	7. 4. 3. 3 ұсынылған 2-3 символдан Қазақстанның туы мен Елтаңбасын табу және бөліп көрсету	8. 4. 3. 3 ұсынылған 2-3 символдан Қазақстанның туы мен Елтаңбасын табу және бөліп көрсету	9. 4. 3. 3 ұсынылған 2-3 символдан Қазақстанның туы мен Елтаңбасын табу және бөліп көрсету	10. 4. 3. 3 ұсынылған 2-3 символдан Қазақстанның туы мен Елтаңбасын табу және бөліп көрсету
	6. 4. 3. 4 Республика әнұранын орындау кезінде	7. 4. 3. 4 Республика әнұранын орындау кезінде	8. 4. 3. 4 Республика әнұранын орындау кезінде	9. 4. 3. 4 Республика әнұранын орындау кезінде	10. 4. 3. 4 Республика әнұранын орындау кезінде

4.3. Менің елім.	оң қолын жүрегіне қойып, тік тұру	оң қолын жүрегіне қойып, тік тұру	оң қолын жүрегіне қойып, тік тұру	оң қолын жүрегіне қойып, тік тұру	оң қолын жүрегіне қойып, тік тұру
	6. 4. 3. 5 Астананың символы – Бәйтеректі тану және көрсету	7. 4. 3. 5 Бәйтерек, Хан Шатырды тану және көрсету	8. 4. 3. 5 Бәйтерек, Хан Шатыр, Бейбітшілік және келісім сарайын (Пирамида) тану, көрсету және атау	9. 4. 3. 5 Бәйтерек, Хан Шатыр, Бейбітшілік және келісім сарайын (Пирамида) тану, көрсету және атау	10. 4. 3. 5 Бәйтерек, Хан Шатыр, Бейбітшілік және келісім сарайын (Пирамида) тану, көрсету және атау
	6. 4. 3. 6 домбыраны тану және көрсету	7. 4. 3. 6 ұсынылған екі музыкалық аспаптан домбыраны тану, табу және белгілеу	8. 4. 3. 6 ұсынылған екі музыкалық аспаптан домбыраны тану, табу және белгілеу	9. 4. 3. 6 ұсынылған 2-3 музыкалық аспаптан домбыраны тану, табу және белгілеу	10. 4. 3. 6 ұсынылған 2-3 музыкалық аспаптан домбыраны тану, табу және белгілеу
	6. 4. 3. 7 домбыраның дыбысын тану	7. 4. 3. 7 домбыраның дыбысын тану	8. 4. 3. 7 домбыраның дыбысын тану	9. 4. 3. 7 домбыраның дыбысын тану	10. 4. 3. 7 домбыраның дыбысын тану

43. Бағдарлама зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 6-10 сыныптары үшін "Адам және әлем" оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақмерзімді жоспардың негізінде іске асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда оқу мақсаттарын тоқсандарға бөлу ұсыныстық сипатта берілген. Мұғалім білім алушылардың мүмкіндіктерін ескере отырып, оқытуды жекелендіру үшін бағдарламаның әрбір бөлімшесінің оқу материалының мазмұнына, оқыту реттілігіне және ұзақтығына кез келген өзгерістер енгізуге құқылы.

Параграф 3. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 6-10 сыныптары үшін "Адам және әлем" оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақмерзімді жоспары

1) 6 сынып

Бөлімше	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
	6.1.1.1 суреттегі жыл мезгілін атауы бойынша тану
	6.1.1.2 күзде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер қысқарып, түндер ұзарды)
	6.1.1.6 суреттен бақтағы, бақшадағы күзгі және көктемгі жұмыстарды көрсету (педагогтың көмегімен)
	6.1.1.7 табиғи материалды үлгі бойынша жинау
	6.1.1.8 жасау үлгісін көру арқылы табиғи материалдан қолөнер бұйым жасау

1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	<p>6.1.1.9 күзге (қысқа, көктемге, жазға) арналған киімдерді көрсетілім бойынша таңдау</p> <p>6.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету</p> <p>6.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау</p> <p>6.1.1.12 мұғалімнің сұрақтарына бір сөзбен жауап беру</p> <p>6.1.1.13 жолдастарының жауаптарын тыңдау</p> <p>6.1.1.14 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау</p>
1.2. Ауа райы	<p>6.1.2.1 ашық, шуақты ауа-райын ажырату;</p> <p>6.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (суық, жиі жаңбыр жауады, ылғалды)</p> <p>6.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу</p>
1.3. Табиғат құбылыстары	<p>6.1.3.1 күзде табиғи құбылыстарды бақылау (жапырақтары түсіп, шөптер мен гүлдер қурап қалады)</p> <p>6.1.3.7 табиғи құбылыстарды бақылау (күн мен түннің өзгеруі, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман)</p>
2.1. Бөлме өсімдіктері және гүлзарлардағы өсімдіктер	<p>6.2.1.1 бөлме өсімдіктерін үлгі бойынша тану</p> <p>6.2.1.2 үлкен жапырақтары бар бөлме өсімдіктеріне күтім жасау: фикус, бегония (түпқоймаларды жуу)</p> <p>6.2.1.3 гүлзарлардағы гүлдерді тану, атау (жұлдызгүл)</p> <p>6.2.1.4 өсімдіктердің бөліктерін тану, атау: жапырақтары, гүлдері, сабағы, соның ішінде суретте</p> <p>6.2.1.5 гүлзарға гүлді өсімдіктерді отырғызуға қатысу</p>
2.2. Ағаш және бұталар	<p>6.2.2.1 жергілікті ағаштарды тану, атау, (шырша, қайың)</p> <p>6.2.2.2 ағаштың бөліктерін үлгі бойынша тану: сабағы, бұтақтары, жапырақтары</p> <p>6.2.2.3 ағаштардың жемістерін үлгі бойынша жинау (бүршік, жаңғақ, талшын)</p> <p>6.2.2.4 жергілікті бұталарды тану (мамыргүл)</p> <p>6.2.2.5 бұтаның бөліктерін тану, атау: бұтақтары, жапырақтары, гүлдері, соның ішінде суретте</p>
2.3. Бақ және бақша өсімдіктері	<p>6.2.3.1 көкөністерді тану, атау: пияз, сәбіз, қызылша, қияр;</p> <p>6.2.3.2 көкөністерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату</p> <p>6.2.3.3 көкөністерден дайындалған тағамдарды тану және атау (салат, көкөніс сорпасы)</p> <p>6.2.3.4 жемістерді тану, атау: алма, алмұрт, банан</p>

	6.2.3.5 жемістерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату
	6.2.3.6 жемістерден жасалған тағамдарды тану және атау (тосап, компот)
	6.2.3.7 көкөністер мен жемістерді жалпылама сөз бойынша көрнекі үлгі бойынша топтау
2 тоқсан	
2.3. Бақ және бақша өсімдіктері	6.2.3.8 жергілікті жидектерді тану, атау (танқурай)
	6.2.3.9 жидектерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату
	6.2.3.10 бақша дақылдарын тану: қарбыз
	6.2.3.11 бақша дақылдарын пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату
	6.2.3.12 бұршақ тұқымын (бұршақ, кәді, асқабақ) себуге, өсімдіктерге күтім жасауға қатысу
	6.2.3.13 бақта, жылыжайда көкөністердің өсуін, бақшадағы жемістер және жидектердің өсуін бақылау
	6.2.3.14 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру
	6.2.3.15 жолдастарының жауаптарын тыңдау
2.4. Саябақтар және гүл бақтары өсімдіктері	6.2.4.1 саябақтар және гүл бақтарының жергілікті өсімдіктерін тану (шетен);
	6.2.4.2 Саябақтар және гүл бақтары өсімдіктерінің қажеттілігін білу, өсімдіктерге ұқыпты қарау
2.5. Орман өсімдіктері	6.2.5.1 жапырақты ағаштарды (қайың), бұталарды (итмұрын) тану
	6.2.5.2 қылқан жапырақты ағаштарды тану (шырша, қарағай)
	6.2.5.3 шөптерді тану (кез келген жергілікті); орман саңырауқұлақтары: жеуге жарамды (ақ саңырауқұлақ) және улы (шыбынжұт)
	6.2.5.4 табиғатта қауіпсіз (өзі үшін және табиғат үшін) мінез-құлық ережесін ұстану
2.8. Жануарлардың алуан түрлілігі	6.2.8.1 жануарларды тану, атау: аңдар, құстар, балықтар
	6.2.8.2 жануарлардың өмір сүруіне қажетті жағдайларды атау: су, тамақ, ауа, жылу
	6.2.8.3 жабайы және үй жануарларын ажырату
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	6.1.1.3 табиғаттағы өзгерістерді бақылау (қыста күн күнгірт, аспан сұр)
	6.1.1.9 күзге (қысқа, көктемге, жазға) арналған киімдерді көрсетілім бойынша таңдау
	6.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету

	6.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау
1.2. Ауа райы	6.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (суық, қар жауды, аяз)
	6.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу
4.1. Менің отбасым	6.4.1.1 өзінің, жақын туыстарының атын, тегін атау
	6.4.1.2 отбасындағы туыстық қатынастарды түсіну (ата-анасы, ұлы, қызы)
	6.4.1.3 суретте көрсету және ересектерді атау: ата-аналар, туыстар, көршілер, педагогтар
	6.4.1.4 отбасының аға мүшелеріне құрмет көрсету
4.2. Менің қалам (ауыл)	6.4.2.1 өз қаласын тану (ауыл, елді мекен); үйден мектепке дейін және кері қайту жолын тану
	6.4.2.2 фотосуреттен жергілікті табиғи көрікті жерлерді тану (өзен, көл, тоған, таулар, орман)
	6.4.2.3 фотосуреттен үйін, мектебін, жиі баратын демалыс және ойын-сауық нысандарын тану
4.3. Менің елім	6.4.3.1 өз елін және Қазақстанның астанасын атау
	6.4.3.2 Қазақстанның туы мен Елтаңбасын тану
	6.4.3.3 ұсынылған 2-3 символдан Қазақстанның туы мен Елтаңбасын табу және бөліп көрсету
	6.4.3.4 Республика әнұранын орындау кезінде оң қолын жүрегіне қойып, тік тұру
	6.4.3.5 Астананың символы – Бәйтеректі тану және көрсету;
	6.4.3.6 домбыраны тану және көрсету;
	6.4.3.7 домбыраның дыбысын тану;
3 тоқсан	
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	6.1.1.9 күзге (қысқа, көктемге, жазға) арналған киімдерді көрсетілім бойынша таңдау
	6.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету
	6.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау
1.2. Ауа райы	6.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (қар жауды, аяз)
	6.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу
1.3. Табиғат құбылыстары	6.1.3.2 қыста табиғи құбылыстарды бақылау (қар, боран)
	6.1.3.4 қардың қасиетін бақылау
	6.1.3.6 қар, көктайғақ, найзағай, жаңбыр кезінде адамның қауіпсіз мінез-құлық ережелерін сақтау

2.9. Үй жануарлары және құстар	<p>6.2.9.1 үй жануарларын тану және атау: мысық, ит</p> <p>6.2.9.2 үй жануарларының денесінің негізгі бөліктерін үлгі бойынша атау (бас, тұлға, табан, құйрық)</p> <p>6.2.9.3 үй жануарларының өмір салтын, тамақтануын атау</p> <p>6.2.9.4 адамға тигізетін пайдасын түсіну</p> <p>6.2.9.5 үй жануарларына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау</p> <p>6.2.9.6 үй жануарлары және құстардың төлін атау</p> <p>6.2.9.7 үй құстарын тану және атау: тауық, қаз</p> <p>6.2.9.8 үй құстары денесінің негізгі бөліктерін үлгі бойынша атау</p> <p>6.2.9.9 дауыстары бойынша үй құстарын ажырату</p> <p>6.2.9.10 үй құстары жасайтын әрекеттерді үлгі бойынша атау</p> <p>6.2.9.11 үй құстарының өмір салтын, тамақтануын атау</p> <p>6.2.9.12 үй құстарына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау</p> <p>6.2.9.13 үй құстарының төлін атау</p>
2.10. Жабайы жануарлар және құстар	<p>6.2.10.1 жабайы жануарларды тану және атау: түлкі, қоян</p> <p>6.2.10.2 аңдардың тіршілік ету ортасын, тамақтануын, әдеттерін тану, атау; жыл мезгілдерінің өзгеруіне бейімделу</p> <p>6.2.10.3 жабайы жануарлардың төлін атау</p> <p>6.2.10.4 қыстайтын құстарды суреттен атаулары бойынша тану: торғай</p> <p>6.2.10.5 жыл құстарын суреттен атаулары бойынша тану: құзғын қарға</p> <p>6.2.10.6 жергілікті құстарды бақылау, оларға күтім жасау (көректендіргіш)</p>
3.1. Адам және оның денесі	<p>6.3.1.2 адамның қолымен, аяғымен жасайтын әрекеттерін атау және көрсету</p> <p>6.3.1.3 адам сүлдесінің бөліктерін атау және көрсету; сүлде адам денесінің тірегі екенін түсіну; дұрыс, дұрыс емес мүсінді ажырату</p> <p>6.3.1.4 өзінің ауырған күйі туралы, жағымсыз сезімдер туралы хабарлау (аш, суық, ыстық, ауырсыну)</p> <p>6.3.1.5 тістерді тазалау ережелерін орындау</p> <p>6.3.1.6 қол мен аяқты жуу ережелерін орындау</p> <p>6.3.1.7 айна алдында шашты тарау</p> <p>6.3.1.8 күн тәртібін ұстану</p> <p>6.3.1.9 соғып алған кезде алғашқы көмек көрсету</p>

1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	<p>6.1.1.4 көктемде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер ұзарады, күн жарқырайды)</p> <p>6.1.1.9 күзге (қысқа, көктемге, жазға) арналған киімдерді көрсетілім бойынша таңдау</p> <p>6.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету</p> <p>6.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау</p> <p>6.1.1.12 мұғалімнің сұрақтарына бір сөзбен жауап беру</p> <p>6.1.1.13 жолдастарының жауаптарын тыңдау</p> <p>6.1.1.14 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау</p>
3.2. Адам және оның өмірі	<p>6.3.2.1 адам өмірінің кезеңдерін ажырату, атау: бала, жасөспірім, ересек, қарт (кәрі); осы кезеңдерді өз өмірімен байланыстыру</p> <p>6.3.2.2 өзін теңестіру: "бұл жасөспірім – мен"</p> <p>6.3.2.3 сыныптастарын атымен атау; суретте кіші-үлкен, таныс-бейтаныс адамдарды ажырату; суретте достарын, сыныптастарын көрсету</p> <p>6.3.2.4 суретте көрсету / өз қызмет түрлерін атау;</p> <p>6.3.2.5 ұжымдық еңбек ережелерін, ұжымда өмір сүру ережелерін, достық ойын ережелерін орындау</p>
4 тоқсан	
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	<p>6.1.1.1 суреттегі жыл мезгілін атауы бойынша тану</p> <p>6.1.1.4 көктемде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер ұзарады, күн жарқырайды)</p> <p>6.1.1.9 күзге (қысқа, көктемге, жазға) арналған киімдерді көрсетілім бойынша таңдау</p> <p>6.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету</p> <p>6.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау</p>
1.2. Ауа райы	<p>6.1.2.1 ашық, шуақты ауа-райын ажырату</p> <p>6.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (жылы, қар ериді)</p> <p>6.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді колдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу</p>
1.3. Табиғат құбылыстары	<p>6.1.3.3 көктемде табиғи құбылыстарды бақылау (қар ериді)</p> <p>6.1.3.6 найзағай, жаңбыр кезінде адамның қауіпсіз мінез-құлық ережелерін сақтау</p> <p>6.1.3.7 табиғи құбылыстарды бақылау (күн мен түннің өзгеруі, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман)</p>

2.6. Өріс және шабындық өсімдіктері	6.2.6.1 егістік (бидай) және шабындық (бақбақ) өсімдіктерін тану; оларды суреттегі бейнемен байланыстыру
	6.2.7.1 дала (селеу) өсімдіктерін тану; оларды суреттегі бейнемен байланыстыру
2.10. Жабайы жануарлар және құстар	6.2.10.7 жәндіктерді суретте тану, көрсету және атау (құмырсқа, шыбын, қоңыз)
	6.2.10.8 пайдалы және зиянды жәндіктерді тану: қызыл қоңыз, колорадо қоңызы
	6.2.10.9 зиянды жәндіктердің адамға тигізетін зиянын және олармен күресу жолдарын түсіну
	6.2.10.10 ажырату және топтастыру: үлгі бойынша, жалпылама сөз бойынша үй жануарлары-жабайы жануарлар, құстар, жәндіктер
	6.2.10.11 аквариум балықтарын тану, балық денесінің бөліктерін, қозғалу тәсілін атау
	6.2.10.12 аквариум балықтарын тамақтандыруға және күтуге көмектесу
	6.2.10.13 жыландарды тану; жыландарды анықтаған кезде табиғатта сақ болу

2) 7 сынып

Бөлімше	Оқу мақсаттары	
1 тоқсан		
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	7.1.1.1 сурет бойынша жыл мезгілін тану және атау	
	7.1.1.2 күзде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер қысқарып, түндер ұзарды)	
	7.1.1.6 сюжеттік суреттен бақтағы, бақшадағы күзгі және көктемгі жұмыстарды тану	
	7.1.1.7 табиғи материалдарды ауызша нұсқау бойынша жинау	
	7.1.1.8 табиғи материалдан қолөнер бұйымын дайын үлгі бойынша жасау	
	7.1.1.9 күзге (қысқа, көктемге, жазға) арналған киімдерді атаулары бойынша таңдау	
	7.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету	
	7.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау	
	7.1.1.12 мұғалімнің сұрақтарына қарапайым жалаң сөйлеммен жауап беру	
	7.1.1.13 жолдастарының жауаптарын тыңдау	
	7.1.1.14 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау	
	1.2. Ауа райы	7.1.2.1 ашық, шуақты ауа-райын ажырату
		7.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (суық, жиі жаңбыр жауады, ылғалды)

	7.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу
1.3. Табиғат құбылыстары	7.1.3.1 күзде табиғи құбылыстарды бақылау (жапырақтары түсіп, шөптер мен гүлдер қурап қалады, жәндіктер жоғалады)
	7.1.3.7 табиғи құбылыстарды бақылау (күн мен түннің өзгеруі, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман)
2.1. Бөлме өсімдіктері және гүлзарлардағы өсімдіктер	7.2.1.1 бөлме өсімдіктерін атауы бойынша тану
	7.2.1.2 үлкен жапырақтары бар бөлме өсімдіктеріне күтім жасау: фикус, бегония (түпқоймаларды жуу, жапырақтардан шанды алу);
	7.2.1.3 гүлзарлардағы гүлдерді тану, атау (жұлдызгүл, раушан);
	7.2.1.4 өсімдіктердің бөліктерін тану, атау: жапырақтары, гүлдері, сабағы, соның ішінде суретте
2.2. Ағаш және бұталар	7.2.1.6 гүлзарға гүлді өсімдіктерді отырғызуға қатысу
	7.2.2.1 жергілікті ағаштарды тану, атау, (шырша, қайың, терек)
	7.2.2.2 ағаштың бөліктерін атаулары бойынша тану: сабағы, бұтақтары, жапырақтары
	7.2.2.3 ағаштардың жемістерін жинау және оларды атаулары бойынша тану (бүршік, жаңғақ, талшын)
	7.2.2.4 жергілікті бұталарды тану (мамыргүл, итмұрын)
7.2.2.5 бұтаның бөліктерін тану, атау: бұтақтары, жапырақтары, гүлдері, соның ішінде суретте	
2.3. Бақ және бақша өсімдіктері	7.2.3.1 көкөністерді тану, атау: пияз, сәбіз, қызылша, қияр, табақтағы, жүйектегі картоп
	7.2.3.2 көкөністерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату; көкөніс дақылдарын отырғызуға қатысу
	7.2.3.3 көкөністерден дайындалған тағамдарды тану және атау (салат, көкөніс сорпасы)
	7.2.3.4 жемістерді тану, атау: алма, алмұрт, банан, өрік
	7.2.3.5 жемістерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату
	7.2.3.6 жемістерден жасалған тағамдарды тану және атау (тосап, компот)
	7.2.3.7 көкөністер мен жемістерді жалпылама сөз бойынша көрнекі үлгі бойынша топтау
2 тоқсан	
	7.2.3.8 жергілікті жидектерді тану, атау (таңқурай, кара қаракат)
	7.2.3.9 жидектерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату

2.3. Бақ және бақша өсімдіктері	7.2.3.10 бақша дақылдарын тану және атау: қарбыз, қауын
	7.2.3.11 бақша дақылдарын пішіні, түсі, дәмі, иісі бойынша ажырату және салыстыру
	7.2.3.12 бұршақ тұқымын (бұршақ, кәді, асқабақ) себуге, өсімдіктерге күтім жасауға қатысу
	7.2.3.13 бақта, жылыжайда көкөністердің өсуін, бақшадағы жемістер және жидектердің өсуін бақылау
	7.2.3.14 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру
	7.2.3.15 жолдастарының жауаптарын тыңдау
	7.2.3.16 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау
2.4. Саябақтар және гүл бақтары өсімдіктері	7.2.4.1 саябақтар және гүл бақтарының жергілікті өсімдіктерін тану (шетен, терек);
	6.2.4.2 саябақтар және гүл бақтары өсімдіктерінің қажеттілігін білу, өсімдіктерге ұқыпты қарау
	7.2.4.3 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру
2.5. Орман өсімдіктері	7.2.5.1 жапырақты ағаштарды (қайың, көктерек), бұталарды (итмұрын) тану
	7.2.5.2 қылқан жапырақты ағаштарды тану (шырша, карағай)
	7.2.5.3 шөптерді тану (кез келген жергілікті); орман саңырауқұлақтары: жеуге жарамды (ақ саңырауқұлақ) және улы (шыбынжұт)
	7.2.5.4 табиғатта қауіпсіз (өзі үшін және табиғат үшін) мінез-құлық ережесін ұстану
2.8 Жануарлардың алуан түрлілігі	7.2.8.1 жануарларды тану, атау: аңдар, құстар, балықтар, жәндіктер;
	7.2.8.2 жануарлардың өмір сүруіне қажетті жағдайларды атау: су, тамақ, ауа, жылу
	7.2.8.3
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	7.1.1.3 табиғаттағы өзгерістерді бақылау (қыста күн күңгірт, аспан сұр, күндер қысқа)
	7.1.1.9 күзге (қысқа, көктемге, жазға) арналған киімдерді атаулары бойынша таңдау
	7.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету
	7.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау
1.2. Ауа райы	7.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (суық, қар жауды, аяз)
	7.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді колдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу
	7.4.1.1 өзінің, жақын туыстарының атын, тегін атау

4.1. Менің отбасым	<p>7.4.1.2 отбасындағы туыстық қатынастарды түсіну (ата-анасы, ұлы, қызы, немересі, жиені)</p> <p>7.4.1.3 суретте көрсету және ата-анасының қызмет түрін атау</p> <p>7.4.1.4 үй шаруасына көмектесу, отбасы мүшелерінің еңбегін құрметтеу</p>
4.2. Менің қалам (ауыл)	<p>7.4.2.1 өз қаласын тану және атау (ауыл, елді мекен); үйден мектепке дейін және кері қайту жолын тану</p> <p>7.4.2.2 фотосуреттен жергілікті табиғи көрікті жерлерді тану және атау (өзен, көл, тоған, таулар, орман)</p> <p>7.4.2.3 фотосуреттен үйін, мектебін, жиі баратын демалыс және ойын-сауық нысандарын тану/ көрсету</p> <p>7.4.2.4 өз қаласының, ауылының негізгі мекемелерінің маңызын түсіну: дүкен, емхана, мектеп</p> <p>7.4.2.5 қала мен ауыл арасындағы айырмашылықтарды түсіну</p>
4.3. Менің елім	<p>7.4.3.1 өз елін және Қазақстанның астанасын атау</p> <p>7.4.3.2 Қазақстанның туы мен Елтаңбасын тану</p> <p>7.4.3.3 ұсынылған 2-3 символдан Қазақстанның туы мен Елтаңбасын табу және бөліп көрсету</p> <p>7.4.3.4 Республика әнұранын орындау кезінде оң қолын жүрегіне қойып,тік тұру</p> <p>7.4.3.5 Бәйтерек, Хан Шатырды тану және көрсету</p> <p>7.4.3.6 ұсынылған екі музыкалық аспаптан домбыраны тану, табу және белгілеу</p> <p>7.4.3.7 домбыраның дыбысын тану</p>
3 тоқсан	
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	<p>7.1.1.9 күзге (қысқа, көктемге, жазға) арналған киімдерді атаулары бойынша таңдау</p> <p>7.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету</p> <p>7.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау</p>
1.2. Ауа райы	<p>7.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (суық, қар жауды, аяз)</p> <p>7.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу</p>
1.3. Табиғат құбылыстары	<p>7.1.3.2 қыста табиғи құбылыстарды бақылау (қар, боран)</p> <p>7.1.3.4 қар мен мұздың қасиетін бақылау</p> <p>7.1.3.6 қар, көктайғақ, найзағай, жаңбыр кезінде адамның қауіпсіз мінез-құлық ережелерін сақтау</p>

2.9. Үй жануарлары және құстар	7.2.9.1 үй жануарларын тану және атау: мысық, ит, сиыр
	7.2.9.2 үй жануарларының денесінің негізгі бөліктерін көрсету арқылы атау (бас, тұлға, табан, құйрық)
	7.2.9.3 үй жануарларының өмір салтын, тамақтануын атау
	7.2.9.4 адамға тигізетін пайдасын түсіну және атау
	7.2.9.5 үй жануарларына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау
	7.2.9.6 үй жануарлары және құстардың төлін атау
	7.2.9.7 үй құстарын тану және атау: тауық, қаз, үйрек
	7.2.9.8 үй құстары денесінің негізгі бөліктерін көрсеті арқылы атау
	7.2.9.9 дауыстары бойынша үй құстарын ажырату
	7.2.9.10 үй құстары жасайтын әрекеттерді көрсету арқылы атау
	7.2.9.11 үй құстарының өмір салтын, тамақтануын атау
	7.2.9.12 үй құстарына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау
	7.2.9.13 үй құстарының төлін атау
2.10. Жабайы жануарлар және құстар	7.2.10.1 жабайы жануарларды тану және атау: түлкі, қоян, аю
	7.2.10.2 аңдардың тіршілік ету ортасын, тамақтануын, әдеттерін тану, атау; жыл мезгілдерінің өзгеруіне бейімделу
	7.2.10.3 жабайы жануарлардың төлін атау
	7.2.10.4 қыстайтын құстарды суреттен тану, атау: торғай, сауысқан
	7.2.10.5 жыл құстарын суреттен тану, атау: құзғын қарға, қарлығаш
	7.2.10.6 жергілікті құстарды бақылау, оларға күтім жасау (көректендіргіш)
3.1. Адам және оның денесі	7.3.1.2 адам үшін тіл мен тістің мағынасын түсіндіру
	7.3.1.3 адамның денесінің, қолының және аяғының бұлшықеттерін көрсету; - бұлшықеттер адамның қозғалуына көмектесетінін түсіну
	7.3.1.4 өзінің ауырған күйі туралы, жағымсыз сезімдер туралы хабарлау (аш, суық, ыстық, ауырсыну)
	7.3.1.5 тістерді және тілді тазалау ережелерін орындау
	7.3.1.6 тамақтанғаннан кейін ауыз қуысын шаю
	7.3.1.7 құлақ гигиенасын орындау

	7.3.1.8 қолдар мен аяқтарды жуу, тырнақтарды алу ережелерін орындау
	7.3.1.9 соғып, кесіп алған кезде алғашқы көмек көрсету
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	7.1.1.4 көктемде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер ұзарады, күн жарқырайды, жылы)
	7.1.1.9 күзге (қысқа, көктемге, жазға) арналған киімдерді атаулары бойынша таңдау
	7.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету
	7.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау
	7.1.1.12 мұғалімнің сұрақтарына қарапайым жалаң сөйлеммен жауап беру
	7.1.1.13 жолдастарының жауаптарын тыңдау
	7.1.1.14 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау
3.2. Адам және оның өмірі	7.3.2.1 адам өмірінің кезеңдерін ажырату, атау: бала, жасөспірім, ересек, қарт (кәрі); осы кезеңдерді өз өмірімен байланыстыру
	7.3.2.2 өзін теңестіру: "бұл жасөспірім – мен"
	7.3.2.3 сыныптастарын атымен атау; суретте кіші-үлкен, таныс-бейтаныс адамдарды ажырату; суретте достарын, сыныптастарын көрсету
	7.3.2.4 суретте көрсету / адам өмірінің әртүрлі кезеңдеріндегі қызмет түрін атау
	7.3.2.5 ұжымдық еңбек ережелерін, ұжымда өмір сүру ережелерін, достық ойын ережелерін орындау
4 тоқсан	
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	7.1.1.1 сурет бойынша жыл мезгілін тану және атау
	7.1.1.4 көктемде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер ұзарады, күн жарқырайды, жылы)
	7.1.1.9 күзге (қысқа, көктемге, жазға) арналған киімдерді атаулары бойынша таңдау
	7.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету
	7.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау
1.2. Ауа райы	7.1.2.1 ашық, шуақты ауа-райын ажырату
	7.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (жылы, қар ериді)
	7.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу
	7.1.3.3 көктемде табиғи құбылыстарды бақылау (қар ериді, тамшылар)

1.3. Табиғат құбылыстары	7.1.3.6 найзағай, жаңбыр кезінде адамның қауіпсіз мінез-құлық ережелерін сақтау
	7.1.3.7 табиғи құбылыстарды бақылау (күн мен түннің өзгеруі, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман)
2.6. Өріс және шабындық өсімдіктері	7.2.6.1 егістік (бидай) және шабындық (бақбақ) өсімдіктерін тану; оларды суреттегі бейнемен байланыстыру
2.7. Дала, шөл өсімдіктері	7.2.7.1 дала (селеу) өсімдіктерін тану; оларды суреттегі бейнемен байланыстыру
2.10. Жабайы жануарлар және құстар	7.2.10.7 жәндіктерді тану, атау (құмырсқа, шыбын, қоңыз, өрмекші)
	7.2.10.8 пайдалы және зиянды жәндіктерді тану: қызыл қоңыз, құмырсқа, колорадо қоңызы
	7.2.10.9 зиянды жәндіктердің адамға тигізетін зиянын және олармен күресу жолдарын түсіну
	7.2.10.10 ажырату және топтастыру: үлгі бойынша, жалпылама сөз бойынша үй жануарлары-жабайы жануарлар, құстар, жәндіктер
	7.2.10.11 балықтарды тану және атау: сом, шортан, карась; балық денесінің бөліктерін, қозғалу тәсілін, тіршілік ету ортасын атау
	7.2.10.12 аквариум балықтарын тамақтандыруға және күтуге көмектесу
	7.2.10.13 жыландар мен қосмекенділерді тану (бақа, құрбақа); жыландар мен қосмекенділерді анықтаған кезде табиғатта сақ болу

3) 8 сынып

Бөлімше	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	8.1.1.1 суреттегі жыл мезгілінің белгілерін тану және атау
	8.1.1.2 күзде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер қысқарып, түндер ұзарды)
	8.1.1.6 сюжеттік суреттегі сурет бойынша бақта, бақшадағы күзгі және көктемгі жұмыстарды тану
	8.1.1.7 табиғи материалдарды жинау және атау
	8.1.1.8 табиғи материалдан қолөнер бұйымын ауызша нұсқау бойынша жасау
	8.1.1.9 күзге (қысқа, көктемге, жазға) арналған киімдерді өз бетінше таңдау
	8.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету
	8.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау
	8.1.1.12 мұғалімнің сұрақтарына қарапайым жалаң сөйлеммен жауап беру
	8.1.1.13 жолдастарының жауаптарын тыңдау

	8.1.1.14 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау
1.2. Ауа райы	8.1.2.1 ашық, шуақты ауа-райын ажырату, называть погоду вчера
	8.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (суық, жиі жаңбыр жауады, ылғалды)
	8.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу
1.3. Табиғат құбылыстары	8.1.3.1 күзде табиғи құбылыстарды бақылау (жапырақтары түсіп, шөптер мен гүлдер курап, жәндіктер жоғалып кетті, құстар жылы жерлерге ұшып кетті)
	8.1.3.7 табиғи құбылыстарды бақылау (күн мен түннің өзгеруі, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман)
2.1. Бөлме өсімдіктері және гүлзарлардағы өсімдіктер	8.2.1.1 бөлме өсімдіктерін тану және 1-2 өсімдікті атау
	8.2.1.2 күзде табиғи құбылыстарды бақылау (жапырақтары түсіп, шөптер мен гүлдер курап, жәндіктер жоғалып кетті, құстар жылы жерлерге ұшып кетті)
	8.2.1.3 гүлзарлардағы, жылыжайдағы гүлдерді тану, атау (жұлдызгүл, раушан, қырмызыгүл)
	8.2.1.4 өсімдіктердің бөліктерін тану, атау: жапырақтары, гүлдері, сабағы, соның ішінде суретте
	8.2.1.5 гүлзарға гүлді өсімдіктерді отырғызуға қатысу
2.2. Ағаш және бұталар	8.2.2.1 жергілікті ағаштарды тану, атау, (шырша, қайың, терек)
	8.2.2.2 ағаштың бөліктерін тану, атау: сабағы, бұтақтары, жапырақтары
	8.2.2.3 әр түрлі ағаштардың жапырақтарын қарау, тану және атау; ағаштардың жемістерін жинау (бұршік, жаңғақ, талшын)
	8.2.2.4 жергілікті бұталарды тану (мамыргүл, итмұрын)
	8.2.2.5 бұтаның бөліктерін тану, атау: бұтақтары, жапырақтары, гүлдері, соның ішінде суретте
2.3. Бақ және бақша өсімдіктері	8.2.3.1 көкөністерді тану, атау: табақтағы, жүйектегі пияз, сәбіз, қызылша, қияр, картоп, қызанақ
	8.2.3.2 көкөністерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату; көкөніс дақылдарын отырғызуға қатысу
	8.2.3.3 көкөністерден дайындалған тағамдарды тану және атау (салат, көкөніс сорпасы)
	8.2.3.4 жемістерді тану, атау: алма, алмұрт, банан, өрік, апельсин
	8.2.3.5 жемістерді пішіні, түсі, дәмі, иісі бойынша ажырату және салыстыру

	8.2.3.6 жемістерден жасалған тағамдарды тану және атау
	8.2.3.7 көкөністер мен жемістерді жалпылама сөз бойынша көрнекі үлгі бойынша топтау
2 тоқсан	
2.3. Бақ және бақша өсімдіктері	8.2.3.8 жергілікті жидектерді тану, атау (танқурай, қара қарақат, құлпынай)
	8.2.3.9 жидектерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату және салыстыру
	8.2.3.10 бақша дақылдарын тану, атау: қарбыз, қауын, асқабақ
	8.2.3.11 бақша дақылдарын пішіні, түсі, дәмі, иісі бойынша ажырату және салыстыру
	8.2.3.12 бұршақ тұқымын (бұршақ, кәді, асқабақ) себуге, өсімдіктерге күтім жасауға қатысу
	8.2.3.13 бақта, жылыжайда көкөністердің өсуін, бақшадағы жемістер және жидектердің өсуін бақылау
	8.2.3.14 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру
	8.2.3.15 жолдастарының жауаптарын тыңдау
	8.2.3.16 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау
2.4. Саябақтар және гүл бақтары өсімдіктері	8.2.4.1 саябақтар және гүл бақтарының жергілікті өсімдіктерін тану (шетен, терек)
	8.2.4.2 саябақтар және гүл бақтары өсімдіктерінің қажеттілігін білу, өсімдіктерге ұқыпты қарау
2.5. Орман өсімдіктері	8.2.5.1 жапырақты ағаштарды (қайың, көктерек, емен), бұталарды (итмұрын) тану, атау
	8.2.5.2 қылқан жапырақты ағаштарды тану (шырша, қарағай, сағызқарағай)
	8.2.5.3 шөптерді тану (кез келген жергілікті); орман саңырауқұлақтары: жеуге жарамды (ақ саңырауқұлақ, қайың саңырауқұлақ, түлкішек) және улы (шыбынжұт, сасық саңырауқұлақ)
	8.2.5.4 табиғатта қауіпсіз (өзі үшін және табиғат үшін) мінез-құлық ережесін ұстану
2.8. Жануарлардың алуан түрлілігі	8.2.8.1 жануарларды тану, атау: аңдар, құстар, балықтар, жәндіктер, змеи,
	8.2.8.2 жануарлардың өмір сүруіне қажетті жағдайларды атау: су, тамақ, ауа, жылу
	8.2.8.3 жабайы және үй жануарларын ажырату
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	8.1.1.3 қыста табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күн күңгірт, аспан сұр, күндер қысқа)
	8.1.1.9 күзге (қысқа, көктемге, жазға) арналған киімдерді өз бетінше таңдау
	8.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету

	8.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау
1.2. Ауа райы	8.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (суық, қар жауды, аяз)
	8.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу
4.1. Менің отбасым	8.4.1.1 өзінің, жақын туыстарының атын, тегін атау
	8.4.1.2 отбасындағы туыстық қатынастарды түсіну (ата-анасы, ұлы, қызы, немересі, жиені)
	8.4.1.3 суретте көрсету және ата-анасының кәсіп түрін атау
	8.4.1.4 үйдің тұрақты міндеттерін орындау, отбасы мүшелеріне қамқорлық жасау
4.2. Менің қалам (ауыл)	8.4.2.1 өз қаласын атау (ауыл, елді мекен); үйден мектепке дейін және кері қайту жолын тану
	8.4.2.2 суреттен тану/жергілікті табиғи көрікті жерлерді атау (өзен, көл, тоған, таулар, орман)
	8.4.2.3 фотосуреттен үйін, мектебін, жиі баратын демалыс және ойын-сауық нысандарын тану
4.3. Менің елім	8.4.3.1 өз елін және Қазақстанның астанасын атау
	8.4.3.2 Қазақстанның туы мен Елтаңбасын тану
	8.4.3.3 ұсынылған 2-3 символдан Қазақстанның туы мен Елтаңбасын табу және бөліп көрсету
	8.4.3.4 Республика әнұранын орындау кезінде оң қолын жүрегіне қойып,тік тұру
	8.4.3.5 Бәйтерек, Хан Шатыр, Бейбітшілік және келісім сарайын (Пирамида) тану, көрсету және атау)
	8.4.3.6 ұсынылған екі музыкалық аспаптан домбыраны тану, табу және белгілеу
	8.4.3.7 домбыраның дыбысын тану
3 тоқсан	
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	8.1.1.9 күзге (қысқа, көктемге, жазға) арналған киімдерді өз бетінше таңдау
	8.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету
	8.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау
1.2. Ауа райы	8.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (суық, қар жауды, аяз)
	8.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу
1.3. Табиғат құбылыстары	8.1.3.2 қыста табиғи құбылыстарды бақылау (қар, боран, аяз, мұз)
	8.1.3.4 судың қасиеттерін бақылау

	8.1.3.6 қар, көктайғақ, найзағай, жаңбыр кезінде адамның қауіпсіз мінез-құлық ережелерін сақтау
2.9. Үй жануарлары және құстар	8.2.9.1 үй жануарларын тану және атау: мысық, ит, сиыр, лошадь
	8.2.9.2 үй жануарларының денесінің негізгі бөліктерін өз бетінше атау (бас, тұлға, табан, құйрық)
	8.2.9.3 үй жануарларының өмір салтын, тамақтануын атау
	8.2.9.4 адамға тигізетін пайдасын түсіну және атау
	8.2.9.5 үй жануарларына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау
	8.2.9.6 үй жануарлары және құстардың төлін атау
	8.2.9.7 үй құстарын тану және атау: тауық, қаз, үйрек
	8.2.9.8 үй құстары денесінің негізгі бөліктерін өз бетінше атау
	8.2.9.9 дауыстары бойынша үй құстарын ажырату
	8.2.9.10 үй құстары жасайтын әрекеттерді өз бетінше атау
	8.2.9.11 үй құстарының өмір салтын, тамақтануын атау
	8.2.9.12 үй құстарына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау
	8.2.9.13 үй құстарының төлін атау
	8.2.9.14 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру
	8.2.9.15 жолдастарының жауаптарын тыңдау
	2.10. Жабайы жануарлар және құстар
8.2.10.2 аңдардың тіршілік ету ортасын, тамақтануын, әдеттерін тану, атау; жыл мезгілдерінің өзгеруіне бейімделу	
8.2.10.3 жабайы жануарлардың төлін атау	
8.2.10.4 қыстайтын құстарды тану, атау: торғай, сауысқан, синица	
8.2.10.5 жыл құстарын тану, атау: құзғын қарға, қарлығаш	
8.2.10.6 жергілікті құстарды бақылау, оларға күтім жасау (қоректендіргіш)	
	8.3.1.2 адам үшін көздің мағынасын түсіндіру
	8.3.1.3 тамақты мұқият шайнау
	8.3.1.4 өзінің ауырған күйі туралы, жағымсыз сезімдер туралы хабарлау (аш, суық, ыстық, ауырсыну)

3.1. Адам және оның денесі	<p>8.3.1.5 шашты жуу ережесін орындау</p> <p>8.3.1.6 шаш күтімі өнімдерін таңдау және пайдалану</p> <p>8.3.1.7 таңертеңгі және кешкі дене дәретханасын орындау</p> <p>8.3.1.8 тері күтімі өнімдерін таңдау және қолдану (жақпа май, дезодорант, лосьон)</p> <p>8.3.1.9 соғып, кесіп алған кезде алғашқы көмек көрсету</p>
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	<p>8.1.1.4 көктемде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер ұзарады, күн жарқырайды, жылы)</p> <p>8.1.1.9 күзге (қысқа, көктемге, жазға) арналған киімдерді өз бетінше таңдау</p> <p>8.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету</p> <p>8.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау</p>
3.2. Адам және оның өмірі	<p>8.3.2.1 адам өмірінің кезеңдерін ажырату, атау: бала, жасөспірім, ересек, қарт (кәрі); осы кезеңдерді өз өмірімен байланыстыру</p> <p>8.3.2.2 өзін теңестіру: "бұл бозбала (бойжеткен) – мен"</p> <p>8.3.2.3 сыныптастарын атымен атау; суретте кіші-үлкен, таныс-бейтаныс адамдарды ажырату; суретте достарын, сыныптастарын көрсету</p> <p>8.3.2.4 суретте көрсету / адам өмірінің әртүрлі кезеңдеріндегі қызмет түрін атау</p> <p>8.3.2.5 ұжымдық еңбек ережелерін, ұжымда өмір сүру ережелерін, достық ойын ережелерін орындау</p>
4 тоқсан	
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	<p>8.1.1.1 суреттегі жыл мезгілінің белгілерін тану және атау</p> <p>8.1.1.4 көктемде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер ұзарады, күн жарқырайды, жылы)</p> <p>8.1.1.9 күзге (қысқа, көктемге, жазға) арналған киімдерді өз бетінше таңдау</p> <p>8.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету</p> <p>8.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау</p>
1.2. Ауа райы	<p>8.1.2.1 ашық, шуақты ауа-райын ажырату; называть погоду вчера</p> <p>8.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (жылы, қар ериді)</p> <p>8.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу</p>

1.3. Табиғат құбылыстары	8.1.3.3 көктемде табиғи құбылыстарды бақылау (қар ериді, тамшылар, ақ қар)
	8.1.3.6 найзағай, жаңбыр кезінде адамның қауіпсіз мінез-құлық ережелерін сақтау
	8.1.3.7 табиғи құбылыстарды бақылау (күн мен түннің өзгеруі, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман)
	8.1.3.8 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру
	8.1.3.9 жолдастарының жауаптарын тыңдау
	8.1.3.10 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау
2.6. Өріс және шабындық өсімдіктері	8.2.6.1 егістік (бидай, жүгері) және шабындық (бақбақ, гүлкекіре) өсімдіктерін тану және атау; оларды суреттегі бейнемен байланыстыру
2.7. Дала, шөл өсімдіктері	8.2.7.1 дала (селеу, қаңбақ) өсімдіктерін тану, атау; оларды суреттегі бейнемен байланыстыру
2.10. Жабайы жануарлар және құстар	8.2.10.7 жәндіктерді тану, атау (құмырсқа, шыбын, қоңыз, өрмекші, ара) ара ұясын, құмырсқаныңиңилеуін тану және ажырату
	8.2.10.8 пайдалы және зиянды жәндіктерді тану: қызыл қоңыз, құмырсқа, колорадо қоңызы
	8.2.10.9 зиянды жәндіктердің адамға тигізетін зиянын және олармен күресу жолдарын түсіну
	8.2.10.10 ажырату және топтастыру: үлгі бойынша, жалпылама сөз бойынша үй жануарлары-жабайы жануарлар, құстар, жәндіктер
	8.2.10.11 балықтарды тану және атау: сом, шортан, карась; балық денесінің бөліктерін, қозғалу тәсілін, тіршілік ету ортасын атау
	8.2.10.12 аквариум балықтарын тамақтандыруға және күтуге көмектесу
	8.2.10.13 жыландар мен қосмекенділерді тану

4) 9 сынып

Бөлімше	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	9.1.1.1 сурет бойынша жыл мезгілінің белгілерін тану және атау
	9.1.1.2 күзде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер қысқарып, түндер ұзарды)
	9.1.1.6 сюжеттік суреттен бақтағы, бақшадағы күзгі және көктемгі жұмыстарды атауы бойынша өз бетінше көрсету
	9.1.1.7 табиғи материалды жинақтау және ажырату (топқа біріктіру)
	9.1.1.8 табиғи материалдан қолөнер бұйымын өз ойындағыдай жасау
	9.1.1.9 күзге (қысқа, көктемге, жазға) арналған киімдерді өз бетінше таңдау

	9.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету
	9.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау
	9.1.1.12 мұғалімнің сұрақтарына қарапайым жайылма сөйлеммен жауап беру
	9.1.1.13 жолдастарының жауаптарын тыңдау
	9.1.1.14 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау
1.2. Ауа райы	9.1.2.1 ашық, шуақты ауа-райын ажырату, называть погоду вчера
	9.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (суық, жиі жаңбыр жауады, ылғалды)
	9.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу
1.3. Табиғат құбылыстары	9.1.3.1 күзде табиғи құбылыстарды бақылау (жапырақтары түсіп, шөптер мен гүлдер курап, жәндіктер жоғалып кетті, құстар жылы шеттерге, аязға ұшады)
	9.1.3.7 табиғи құбылыстарды бақылау (күн мен түннің өзгеруі, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман)
2.1. Бөлме өсімдіктері және гүлзарлардағы өсімдіктер	9.2.1.1 бөлме өсімдіктерін тану және 2-3 өсімдікті атау
	9.2.1.2 үлкен жапырақтары бар бөлме өсімдіктеріне күтім жасау: фикус, бегония (түпқоймаларды жуу, жапырақтардан шанды алу, қопсыту, өсіндіні отырғызу)
	9.2.1.3 гүлзарлардағы, жылыжайдағы гүлдерді тану, атау (жұлдызгүл, раушан, қырмызыгүл)
	9.2.1.4 өсімдіктердің бөліктерін тану, атау: жапырақтары, гүлдері, сабағы, соның ішінде суретте
	9.2.1.5 гүлзардағы гүлдерге күтім жасау,
	9.2.1.6 гүлзарға гүлді өсімдіктерді отырғызуға қатысу
2.2. Ағаш және бұталар	9.2.2.1 жергілікті ағаштарды тану, атау, (шырша, қайың, терек, емен)
	9.2.2.2 ағаштың бөліктерін тану, атау: сабағы, бұтақтары, жапырақтары
	9.2.2.3 әр түрлі ағаштардың жапырақтарын қарау, тану және атау; ағаштардың жемістерін жинау (бұршік, жаңғақ, талшын)
	9.2.2.4 жергілікті бұталарды тану (мамыргүл, итмұрын, қараған)
	9.2.2.5 бұтаның бөліктерін тану, атау: бұтақтары, жапырақтары, гүлдері, соның ішінде суретте

2.3. Бақ және бақша өсімдіктері	<p>9.2.3.1 көкөністерді тану, атау: пияз, сәбіз, қызылша, кияр, картоп, қызанақ және табақтағы, жүйектегі басқалар</p> <p>9.2.3.2 көкөністерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату; көкөніс дақылдарын отырғызуға қатысу</p> <p>9.2.3.3 көкөністерден дайындалған тағамдарды тану және атау (салат, көкөніс сорпасы)</p> <p>9.2.3.4 жемістерді тану, атау: алма, алмұрт, банан, өрік, апельсин и другие</p> <p>9.2.3.5 жемістерді пішіні, түсі, дәмі, иісі бойынша ажырату және салыстыру</p> <p>9.2.3.6 жемістерден жасалған тағамдарды тану және атау</p> <p>9.2.3.7 көкөністер мен жемістерді жалпылама сөз бойынша көрнекі үлгі бойынша топтау</p>
2 тоқсан	
2.3. Бақ және бақша өсімдіктері	<p>9.2.3.8 жергілікті жидектерді тану, атау (танқурай, қара қарақат, құлпынай, қызыл шие)</p> <p>9.2.3.9 жидектерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату және салыстыру</p> <p>9.2.3.10 бақша дақылдарын тану, атау: қарбыз, қауын, асқабақ</p> <p>9.2.3.11 бақша дақылдарын пішіні, түсі, дәмі, иісі бойынша ажырату және салыстыру</p> <p>9.2.3.12 бұршақ тұқымын (бұршақ, кәді, асқабақ) себуге, өсімдіктерге күтім жасауға қатысу</p> <p>9.2.3.13 бакта, жылыжайда көкөністердің өсуін, бақшадағы жемістер және жидектердің өсуін бақылау</p> <p>9.2.3.14 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру</p> <p>9.2.3.15 жолдастарының жауаптарын тыңдау</p> <p>9.2.3.16 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау</p>
2.4. Саябақтар және гүл бақтары өсімдіктері	<p>9.2.4.1 саябақтар және гүл бақтарының жергілікті өсімдіктерін тану (шетен, терек, шырша, емен)</p> <p>9.2.4.2 саябақтар және гүл бақтары өсімдіктерінің қажеттілігін білу, өсімдіктерге ұқыпты қарау</p>
2.5. Орман өсімдіктері	<p>9.2.5.1 жапырақты ағаштарды (қайың, көктерек, емен), бұталарды (итмұрын) тану, атау</p> <p>9.2.5.2 қылқан жапырақты ағаштарды тану (шырша, қарағай, сағызқарағай)</p> <p>9.2.5.3 шөптерді тану (кез келген жергілікті); орман саңырауқұлақтары: жеуге жарамды (ақ саңырауқұлақ, қайың саңырауқұлақ, түлкішек) және улы (шыбынжұт, сасық саңырауқұлақ)</p> <p>9.2.5.4 табиғатта қауіпсіз (өзі үшін және табиғат үшін) мінез-құлық ережесін ұстану</p>

2.8. Жануарлардың алуан түрлілігі	9.2.8.1 жануарларды тану, атау: аңдар, құстар, балықтар, жәндіктер, змеи, лягушки
	9.2.8.2 жануарлардың өмір сүруіне қажетті жағдайларды атау: су, тамақ, ауа, жылу
	9.2.8.3 жабайы және үй жануарларын ажырату
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	9.1.1.3 қыста табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күн күңгірт, аспан сұр, күндер қысқа, түндер ұзақ)
	9.1.1.9 күзге (қысқа, көктемге, жазға) арналған киімдерді өз бетінше таңдау
	9.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету
	9.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау
1.2. Ауа райы	9.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (суық, қар жауды, аяз)
	9.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу
4.1. Менің отбасым	9.4.1.1 жақын туыстар мен достар арасындағы айырмашылықты түсіну
	9.4.1.2 отбасындағы туыстық қатынастарды түсіну (ата-анасы, ұлы, қызы, немересі, жиені)
	9.4.1.3 туыскандарының қызмет түрін атау және суретте көрсету
	9.4.1.4 кіші және қарт жастағы отбасы мүшелеріне қамқорлық жасау
4.2. Менің қалам (ауыл)	9.4.2.1 өз қаласын атау (ауыл, елді мекен); үйден мектепке дейін және кері қайту жолын тану
	9.4.2.2 суреттен тану/жергілікті табиғи көрікті жерлерді атау (өзен, көл, тоған, таулар, орман)
	9.4.2.3 фотосуреттен үйін, мектебін, жиі баратын демалыс және ойын-сауық нысандарын тану
4.3. Менің елім	9.4.3.1 өз елін және Қазақстанның астанасын атау
	9.4.3.2 Қазақстанның туы мен Елтаңбасын тану
	9.4.3.3 ұсынылған 2-3 символдан Қазақстанның туы мен Елтаңбасын табу және бөліп көрсету
	9.4.3.4 Республика әнұранын орындау кезінде оң қолын жүрегіне қойып, тік тұру
	9.4.3.5 Бәйтерек, Хан Шатыр, Бейбітшілік және келісім сарайын (Пирамида) тану, көрсету және атау
	9.4.3.6 ұсынылған 2-3 музыкалық аспаптан домбыраны тану, табу және белгілеу
	9.4.3.7 домбыраның дыбысын тану
3 тоқсан	
	9.1.1.9 күзге (қысқа, көктемге, жазға) арналған киімдерді өз бетінше таңдау

1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	9.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету
1.2. Ауа райы	9.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау 9.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (суық, қар жауды, аяз) 9.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу
1.3. Табиғат құбылыстары	9.1.3.2 қыста табиғи құбылыстарды бақылау (қар, боран, аяз, мұз қату, көктайғақ) 9.1.3.4 қар мен мұздың қасиетін бақылау 9.1.3.6 қар, көктайғақ, найзағай, жаңбыр кезінде адамның қауіпсіз мінез-құлық ережелерін сақтау
2.9. Үй жануарлары және құстар	9.2.9.1 үй жануарларын тану және атау: мысық, ит, сиыр, лошадь, свинья 9.2.9.2 үй жануарларының денесінің негізгі бөліктерін өз бетінше атау (бас, тұлға, табан, құйрық) 9.2.9.3 үй жануарларының өмір салтын, тамақтануын атау 9.2.9.4 адамға тигізетін пайдасын түсіну және атау 9.2.9.5 үй жануарларына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау 9.2.9.6 үй жануарлары және құстардың төлін атау 9.2.9.7 үй құстарын тану және атау: тауық, қаз, үйрек, индюк 9.2.9.8 үй құстары денесінің негізгі бөліктерін өз бетінше атау 9.2.9.9 дауыстары бойынша үй құстарын ажырату 9.2.9.10 үй құстары жасайтын әрекеттерді өз бетінше атау 9.2.9.11 үй құстарының өмір салтын, тамақтануын атау 9.2.9.12 үй құстарына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау 9.2.9.13 үй құстарының төлін атау 9.2.9.14 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру 9.2.9.15 жолдастарының жауаптарын тыңдау 9.2.9.16 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау
	9.2.10.1 жабайы жануарларды тану және атау: түлкі, қоян, аю, волк, Ұж 9.2.10.2 аңдардың тіршілік ету ортасын, тамақтануын, әдеттерін тану, атау; жыл мезгілдерінің өзгеруіне бейімделу

2.10. Жабайы жануарлар және құстар	<p>9.2.10.3 жабайы жануарлардың төлін атау</p> <p>9.2.10.4 қыстайтын құстарды тану, атау: торғай, сауысқан, синица, снегирь</p> <p>9.2.10.5 жыл құстарын тану, атау: құзғын қарға, қарлығаш, скворец</p> <p>9.2.10.6 жергілікті құстарды бақылау, оларға күтім жасау (қоректендіргіш)</p>
3.1. Адам және оның денесі	<p>9.3.1.2 адам үшін құлақтардың мағынасын түсіндіру</p> <p>9.3.1.3 мұрынмен тыныс алуды дұрыс орындау</p> <p>9.3.1.4 өзінің ауырған күйі туралы, жағымсыз сезімдер туралы хабарлау (аш, суық, ыстық, ауырсыну)</p> <p>9.3.1.5 суық тиген кезде мұрынға күтім жасау ережелерін орындау</p> <p>9.3.1.6 суық тиген кезде тамақ күтімі ережелерін орындау</p> <p>9.3.1.7 суық тиген кезде бетперде тағу, орамал қолдану</p> <p>9.3.1.8 дене қызуын анықтау үшін термометрді қолдану</p> <p>9.3.1.9 күйіп қалған кезде алғашқы көмек көрсету</p>
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	<p>9.1.1.4 көктемде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер ұзарады, күн ашық, аспан биік, жылы)</p> <p>9.1.1.9 күзге (қысқа, көктемге, жазға) арналған киімдерді өз бетінше таңдау</p> <p>9.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету</p> <p>9.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау</p>
3.2. Адам және оның өмірі	<p>9.3.2.1 адам өмірінің кезеңдерін ажырату, атау: бала, жасөспірім, ересек, қарт (кәрі); осы кезеңдерді өз өмірімен байланыстыру</p> <p>9.3.2.2 өзін теңестіру: "бұл бозбала (бойжеткен) – мен"</p> <p>9.3.2.3 сыныптастарын атымен атау; суретте кіші-үлкен, таныс-бейтаныс адамдарды ажырату; суретте достарын, сыныптастарын көрсету</p> <p>9.3.2.4 суретте көрсету / адам өмірінің әртүрлі кезеңдеріндегі қызмет түрін атау</p> <p>9.3.2.5 ұжымдық еңбек ережелерін, ұжымда өмір сүру ережелерін, достық ойын ережелерін орындау</p>
4 тоқсан	
	<p>9.1.1.1 сурет бойынша жыл мезгілінің белгілерін тану және атау</p> <p>9.1.1.4 көктемде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер ұзарады, күн ашық, аспан биік, жылы)</p>

1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	9.1.1.9 күзге (қысқа, көктемге, жазға) арналған киімдерді өз бетінше таңдау 9.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету 9.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау
1.2. Ауа райы	9.1.2.1 ашық, шуақты ауа-райын ажырату; называть погоду вчера 9.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (жылы, қар ериді) 9.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу
1.3. Табиғат құбылыстары	9.1.3.3 көктемде табиғи құбылыстарды бақылау (қар ериді, тамшылар, еру, мұздың ағуы) 9.1.3.6 найзағай, жаңбыр кезінде адамның қауіпсіз мінез-құлық ережелерін сақтау 9.1.3.7 табиғи құбылыстарды бақылау (күн мен түннің өзгеруі, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман) 9.1.3.8 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру 9.1.3.9 жолдастарының жауаптарын тыңдау 9.1.3.10 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау
2.6. Өріс және шабындық өсімдіктері	9.2.6.1 егістік (бидай, жүгері, күнбағыс, жолжелкен) және шабындық (бақбақ, гүлкекіре) өсімдіктерін тану және атау; оларды суреттегі бейнемен байланыстыру
2.7. Дала, шөл өсімдіктері	9.2.7.1 дала (селеу, қанбақ, жусан) өсімдіктерін тану, атау; оларды суреттегі бейнемен байланыстыру
2.10. Жабайы жануарлар және құстар	9.2.10.7 жәндіктерді тану, атау (құмырсқа, шыбын, қоңыз, өрмекші, ара, инелік) ара ұясын, құмырсқаның илеуін тану және ажырату 9.2.10.8 пайдалы және зиянды жәндіктерді тану: кызыл қоңыз, құмырсқа, ара, колорадо қоңызы, шыбын 9.2.10.9 зиянды жәндіктердің адамға тигізетін зиянын және олармен күресу жолдарын түсіну 9.2.10.10 ажырату және топтастыру: үлгі бойынша, жалпылама сөз бойынша үй жануарлары-жабайы жануарлар, құстар, жәндіктер 9.2.10.11 балықтарды тану және атау: сом, шортан, карась; балық денесінің бөліктерін, қозғалу тәсілін, тіршілік ету ортасын атау 9.2.10.12 аквариум балықтарын тамақтандыруға және күтуге көмектесу 9.2.10.13 жыландар мен қосмекенділерді тану; құрбақалардың пайдасын түсіну

Бөлімше	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	<p>10.1.1.1 жыл мезгілдерін бейнелейтін суреттерді ретімен қойып көрсету</p> <p>10.1.1.2 күзде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер қысқарып, түндер ұзарды)</p> <p>10.1.1.6 сюжеттік суреттен бақтағы, бақшадағы күзгі және көктемгі жұмыстарды атау және өз бетінше көрсету</p> <p>10.1.1.7 табиғи материалды жинақтау және ажырату (топқа біріктіру)</p> <p>10.1.1.8 табиғи материалдан қолөнер бұйымын өз ойындағыдай жасау жасау</p> <p>10.1.1.9 күзге (қысқа, көктемге, жазға) арналған киімдерді өз бетінше таңдау</p> <p>10.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету</p> <p>10.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау</p> <p>10.1.1.12 мұғалімнің сұрақтарына қарапайым жайылма сөйлеммен жауап беру</p> <p>10.1.1.13 жолдастарының жауаптарын тыңдау</p> <p>10.1.1.14 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау</p>
1.2. Ауа райы	<p>10.1.2.1 ашық, шуақты ауа-райын ажырату, называть погоду вчера;</p> <p>10.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (суық, жиі жаңбыр жауады, ылғалды)</p> <p>10.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу</p>
1.3. Табиғат құбылыстары	<p>10.1.3.1 күзде табиғи құбылыстарды бақылау (жапырақтары түсіп, шөптер мен гүлдер қурап, жәндіктер жоғалып кетті, құстар жылы шеттерге, аязға ұшады)</p> <p>10.1.3.7 табиғи құбылыстарды бақылау (күн мен түннің өзгеруі, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман)</p>
2.1. Бөлме өсімдіктері және гүлзарлардағы өсімдіктер	<p>10.2.1.1 бөлме өсімдіктерін тану және 3-4 өсімдікті атау</p> <p>10.2.1.2 үлкен жапырақтары бар бөлме өсімдіктеріне күтім жасау: фикус, бегония (түпқоймаларды жуу, жапырақтардан шанды алу, қопсыту, өсіндіні отырғызу, өсімдіктерді ырғалту)</p> <p>10.2.1.3 гүлзарлардағы, жылыжайдағы гүлдерді тану , атау (жұлдызгүл, раушан, қырмызыгүл)</p> <p>10.2.1.4 өсімдіктердің бөліктерін тану, атау: жапырақтары, гүлдері, сабағы, соның ішінде суретте</p>

	10.2.1.5 гүлзардағы гүлдерге күтім жасау,
	10.2.1.6 гүлзарға гүлді өсімдіктерді отырғызуға қатысу
2.2. Ағаш және бұталар	10.2.2.1 жергілікті ағаштарды тану, атау, (шырша, қайың, терек, емен)
	10.2.2.2 ағаштың бөліктерін тану, атау: сабағы, бұтақтары, жапырақтары
	10.2.2.3 әр түрлі ағаштардың жапырақтарын қарау, тану және атау; ағаштардың жемістерін жинау (бүршік, жаңғақ, талшын)
	10.2.2.4 жергілікті бұталарды тану (мамыргүл, итмұрын, қараған)
	10.2.2.5 бұтаның бөліктерін тану, атау: бұтақтары, жапырақтары, гүлдері, соның ішінде суретте
2.3. Бақ және бақша өсімдіктері	10.2.3.1 көкөністерді тану, атау: пияз, сәбіз, қызылша, қияр, картоп, қызанақ және табақтағы, жүйектегі басқалар
	10.2.3.2 көкөністерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату; көкөніс дақылдарын отырғызуға қатысу
	10.2.3.3 көкөністерден дайындалған тағамдарды тану және атау (салат, көкөніс сорпасы)
	10.2.3.4 жемістерді тану, атау: алма, алмұрт, банан, өрік, апельсин и другие
	10.2.3.5 жемістерді пішіні, түсі, дәмі, иісі бойынша ажырату және салыстыру
	10.2.3.6 жемістерден жасалған тағамдарды тану және атау
	10.2.3.7 көкөністер мен жемістерді жалпылама сөз бойынша көрнекі үлгі бойынша топтау
2 тоқсан	
2.3. Бақ және бақша өсімдіктері	10.2.3.8 жергілікті жидектерді тану, атау (таңқурай, қара қарақат, құлпынай, қызыл шие және басқалар)
	10.2.3.9 жидектерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату және салыстыру
	10.2.3.10 бақша дақылдарын тану, атау: қарбыз, қауын, асқабақ
	10.2.3.11 бақша дақылдарын пішіні, түсі, дәмі, иісі бойынша ажырату және салыстыру
	10.2.3.12 бұршақ тұқымын (бұршақ, кәді, асқабақ) себуге, өсімдіктерге күтім жасауға қатысу
	10.2.3.13 бақта, жылыжайда көкөністердің өсуін, бақшадағы жемістер және жидектердің өсуін бақылау
	10.2.3.14 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру
	10.2.3.15 жолдастарының жауаптарын тыңдау
	10.2.3.16 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау

2.4. Саябақтар және гүл бақтары өсімдіктері	10.2.4.1 саябақтар және гүл бақтарының жергілікті өсімдіктерін тану (шетен, терек, шырша, емен) 10.2.4.2 саябақтар және гүл бақтары өсімдіктерінің қажеттілігін білу, өсімдіктерге ұқыпты қарау
2.5. Орман өсімдіктері	10.2.5.1 жапырақты ағаштарды (қайың, көктерек, емен, шетен және басқа да жергілікті), бұталарды (итмұрын және басқа да жергілікті)тану, атау 10.2.5.2 қылқан жапырақты ағаштарды тану (шырша, қарағай, сағызқарағай және басқа да жергілікті) 10.2.5.3 шөптерді тану (кез келген жергілікті); орман саңырауқұлақтары: жеуге жарамды (ақ саңырауқұлақ, қайың саңырауқұлақ, түлкішек) және улы (шыбынжұт, сасық саңырауқұлақ) 10.2.5.4 табиғатта қауіпсіз (өзі үшін және табиғат үшін) мінез-құлық ережесін ұстану
2.8. Жануарлардың алуан түрлілігі	10.2.8.1 жануарларды тану, атау: аңдар, құстар, балықтар, жәндіктер, жыландар, бақалар, құрттар 10.2.8.2 жануарлардың өмір сүруіне қажетті жағдайларды атау: су, тамақ, ауа, жылу 10.2.8.3 жабайы және үй жануарларын ажырату
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	10.1.1.3 қыста табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күн күнгірт, аспан сұр, күндер қысқа, түндер ұзақ) 10.1.1.9 күзге (қысқа, көктемге, жазға) арналған киімдерді өз бетінше таңдау 10.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету 10.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау
1.2. Ауа райы	10.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (суық, қар жауды, аяз) 10.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу
4.1. Менің отбасым	10.4.1.1 жақын туыстар мен таныстары арасындағы айырмашылықты түсіну 10.4.1.2 отбасындағы туыстық қатынастарды түсіну (ата-анасы, ұлы, қызы, немересі, жиені) 10.4.1.3 ата-анасының кәсіп түрін атау және суретте көрсету 10.4.1.4 үй шаруашылығын жүргізуге қатысу
4.2. Менің қалам (ауыл)	10.4.2.1 өз қаласын атау (ауыл, елді мекен); үйден мектепке дейін және кері қайту жолын тану 10.4.2.2 суреттен тану/жергілікті табиғи көрікті жерлерді атау (өзен, көл, тоған, таулар, орман) 10.4.2.3 фотосуреттен үйін, мектебін, жиі баратын демалыс және ойын-сауық нысандарын тану
	10.4.3.1 өз елін және Қазақстанның астанасын атау;

4.3. Менің елім	10.4.3.2 Қазақстанның туы мен Елтаңбасын тану
	10.4.3.3 ұсынылған 2-3 символдан Қазақстанның туы мен Елтаңбасын табу және бөліп көрсету
	10.4.3.4 Республика әнұранын орындау кезінде оң қолын жүрегіне қойып,тік тұру
	10.4.3.5 Бәйтерек, Хан Шатыр, Бейбітшілік және келісім сарайын (Пирамида) тану, көрсету және атау
	10.4.3.6 ұсынылған 2-3 музыкалық аспаптан домбыраны тану, табу және белгілеу
	10.4.3.7 домбыраның дыбысын тану
	3 тоқсан
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	10.1.1.9 күзге (қысқа, көктемге, жазға) арналған киімдерді өз бетінше таңдау
	10.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету
	10.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау
1.2. Ауа райы	10.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (суық, қар жауды, аяз)
	10.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу
1.3. Табиғат құбылыстары	10.1.3.2 қыста табиғи құбылыстарды бақылау (қар, боран, аяз, мұз қату, көктайғақ, еру)
	10.1.3.4 судың қасиеттерін бақылау
	10.1.3.6 қар, көктайғақ, найзағай, жаңбыр кезінде адамның қауіпсіз мінез-құлық ережелерін сақтау
2.9. Үй жануарлары және құстар	10.2.9.1 үй жануарларын тану және атау: мысық, ит, сиыр, лошадь, свинья
	10.2.9.2 үй жануарларының денесінің негізгі бөліктерін өз бетінше атау (бас, тұлға, табан, құйрық)
	10.2.9.3 үй жануарларының өмір салтын, тамақтануын атау
	10.2.9.4 адамға тигізетін пайдасын түсіну және атау
	10.2.9.5 үй жануарларына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау
	10.2.9.6 үй жануарлары және құстардың төлін атау
	10.2.9.7 үй құстарын тану және атау: тауық, әтеш, қаз, үйрек, түйекұс
	10.2.9.8 үй құстары денесінің негізгі бөліктерін өз бетінше атау
	10.2.9.9 дауыстары бойынша үй құстарын ажырату
	10.2.9.10 үй құстары жасайтын әрекеттерді өз бетінше атау

	10.2.9.11 үй құстарының өмір салтын, тамақтануын атау
	10.2.9.12 үй құстарына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау
	10.2.9.13 үй құстарының төлін атау
	10.2.9.14 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру
	10.2.9.15 жолдастарының жауаптарын тыңдау
	10.2.9.16 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау
2.10. Жабайы жануарлар және құстар	10.2.10.1 жабайы жануарларды тану және атау: түлкі, қоян, аю, волк, Ыж, белка
	10.2.10.2 аңдардың тіршілік ету ортасын, тамақтануын, әдеттерін тану, атау; жыл мезгілдерінің өзгеруіне бейімделу
	10.2.10.3 жабайы жануарлардың төлін атау
	10.2.10.4 қыстайтын құстарды тану, атау: торғай, сауысқан, синица, снегирь
	10.2.10.5 жыл құстарын тану, атау: құзғын қарға, қарлығаш, скворец
	10.2.10.6 жергілікті құстарды бақылау, оларға күтім жасау (қоректендіргіш)
3.1. Адам және оның денесі	10.3.1.2 адам үшін мұрынныңмағынасын түсіндіру
	10.3.1.3 мұрынмен тыныс алуды дұрыс орындау
	10.3.1.4 өзінің ауырған күйі туралы, жағымсыз сезімдер туралы хабарлау (аш, суық, ыстық, ауырсыну)
	10.3.1.5 денеге және шашқа күтім жасау, душ қабылдау
	10.3.1.6 дене және шаш күтімі өнімдерін таңдау
	10.3.1.7 таңертеңгі және кешкі дене дәретханасын орындау
	10.3.1.8 тері күтімі өнімдерін таңдау және қолдану (жақпа май, дезодорант, лосьон)
	10.3.1.9 күйіп қалған кезде алғашқы көмек көрсету
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	10.1.1.4 көктемде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер ұзарады, күн ашық, аспан биік, жылы)
	10.1.1.9 күзге (қысқа, көктемге, жазға) арналған киімдерді өз бетінше таңдау
	10.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету
	10.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау
	10.3.2.1 адам өмірінің кезеңдерін ажырату, атау: бала, жасөспірім, ересек, қарт (кәрі); осы кезеңдерді өз өмірімен байланыстыру

3.2. Адам және оның өмірі	<p>10.3.2.2 өзін теңестіру: "бұл бозбала (бойжеткен) – мен"</p> <p>10.3.2.3 сыныптастарын атымен атау; суретте кіші-үлкен, таныс-бейтаныс адамдарды ажырату; суретте достарын, сыныптастарын көрсету</p> <p>10.3.2.4 суретте көрсету / адам өмірінің әртүрлі кезеңдеріндегі қызмет түрін атау</p> <p>10.3.2.5 ұжымдық еңбек ережелерін, ұжымда өмір сүру ережелерін, достық ойын ережелерін орындау</p>
4 тоқсан	
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	<p>10.1.1.1 жыл мезгілдерін бейнелейтін суреттерді ретімен қойып көрсету</p> <p>10.1.1.4 көктемде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер ұзарады, күн ашық, аспан биік, жылы)</p> <p>10.1.1.9 күзге (қысқа, көктемге, жазға) арналған киімдерді өз бетінше таңдау</p> <p>10.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету</p> <p>10.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау</p>
1.2. Ауа райы	<p>10.1.2.1 ашық, шуақты ауа-райын ажырату; называть погоду вчера</p> <p>10.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (жылы, қар ериді)</p> <p>10.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу</p>
1.3. Табиғат құбылыстары	<p>10.1.3.3 көктемде табиғи құбылыстарды бақылау (қар ериді, тамшылар, еру, мұздың ағуы, су тасқыны)</p> <p>10.1.3.6 найзағай, жаңбыр кезінде адамның қауіпсіз мінез-құлық ережелерін сақтау</p> <p>10.1.3.7 табиғи құбылыстарды бақылау (күн мен түннің өзгеруі, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман)</p> <p>10.1.3.8 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру</p> <p>10.1.3.9 жолдастарының жауаптарын тыңдау</p> <p>10.1.3.10 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау</p>
2.6. Өріс және шабындық өсімдіктері	10.2.6.1 егістік (бидай, жүгері) және шабындық (бақбақ, гүлкекіре) өсімдіктерін тану және атау; оларды суреттегі бейнемен байланыстыру
2.7. Дала, шөл өсімдіктері	10.2.7.1 дала (селеу, қаңбақ, жусан, жантақ) өсімдіктерін тану, атау; оларды суреттегі бейнемен байланыстыру
	10.2.10.7 жәндіктерді тану, атау (құмырсқа, шыбын, қоңыз, өрмекші, ара, инелік, маса) ара ұясын, құмырсқаның илеуін тану және ажырату

2.10. Жабайы жануарлар және құстар	10.2.10.8 пайдалы және зиянды жәндіктерді тану: кызыл қоңыз, құмырсқа, ара, колорадо қоңызы, шыбын
	10.2.10.9 зиянды жәндіктердің адамға тигізетін зиянын және олармен күресу жолдарын түсіну
	10.2.10.10 ажырату және топтастыру: үлгі бойынша, жалпылама сөз бойынша үй жануарлары-жабайы жануарлар, құстар, жәндіктер
	10.2.10.11 балықтарды тану және атау: сом, шортан, карась; балық денесінің бөліктерін, қозғалу тәсілін, тіршілік ету ортасын атау
	10.2.10.12 аквариум балықтарын тамақтандыруға және күтуге көмектесу
	10.2.10.13 жыландар мен қосмекенділерді тану ; понимать пользу жаб

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 538 -қосымша

Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған 5-9 сыныптары үшін "Тәртіп мәдениеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); алып тасталды - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрықтарымен.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
539-қосымша

Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Бейнелеу өнері" оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрықтарымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Бейнелеу өнері" пәнінен үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) " Білім туралы" заңының 19-бабының 1-тармағына сәйкес әзірленген.

2. Бағдарламаның мақсаты – бейнелеу қабілеттері мен дағдыларды жетілдіру, оқушыларға қолжетімді бейнелеу және сәндік өнер түрлерін қабылдауды дамыту, жинақталған бейнелеу өнерінің тәжірибесін оқу және өмірлік жағдайларда пайдалану жүйесін қалыптастыру.

3. Бағдарламаның оқу міндеттері:

1) қолжетімді көркемдік техникаларды, материалдарды, құралдарды пайдалану дағдыларын қалыптастыру; алған білімдерін практикалық-маңызды іс-әрекеттерде қолдану;

2) өнер туындыларын қабылдау мен талдауды, эмоцияларды білдіру, бейнелеу қызметі арқылы өзін-өзі таныту қабілетін дамыту;

3) бейнелеу қызметі процесінде сөйлеудің коммуникативтік, жоспарлау және реттеуші функцияларын дамыту;

4) әлеуметтік дағдыларды дамыту: қарым-қатынас жасау, ынтымақтастық, өзіне-өзі қызмет көрсету дағдылары; эмоцияларды басқару қабілеті; өзін-өзі бағалауды, өзіне деген сенімділікті дамыту.

4. Бағдарламаның түзету-дамыту міндеттері:

1) көру-қозғалыс координациясын дамыту;

2) бейнеленген заттарды полисенсорлық негізде жан-жақты зерттеу, қоршаған ортадағы заттарды салыстыру, олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарды табу қабілеттерін дамыту;

3) бейнелеу әрекеті аясында сөйлеу дағдыларын оқушыларға қолжетімді формаларда қалыптастыру;

4) бейнелеу қызметіне қажетті графикалық-моторлық функцияларды дамыту;

5) ұжымдық іс-әрекетке қатыса алу және сыныптастарымен және педагогпен ынтымақтаса білу қабілетін дамыту.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Оқу процесін ұйымдастыру кезінде мыналар ескеріледі:

1) әрбір оқушының ерекше білім беру қажеттіліктері мен қабілеттері;

2) ұжымдық оқытқан жағдайда танымдық белсенділіктің төмендігі;

3) фронтальды жұмыста қолданылатын мұғалімнің бағыттаушы, ынталандырушы көмегіне әлсіз реакция;

4) білім алушылардың сабақ барысында өз белсенділігін қолдаудағы және бір оқу пәнінің мазмұнына зейін қоюдағы әлсіздігі;

5) қалыптасатын дағдыларды автоматтандыру қиындықтары.

6. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларды оқыту және тәрбиелеу процесін ұйымдастыру арнайы педагогика қағидаттарына негізделген.

7. Педагогтер оқушылардың өзіндік ерекшеліктерін сақтай отырып, өзіндік қарқынмен даму құқығын құрметтейді; балалардың мүмкіндіктерінің өзгеруін үнемі

зерттеп қадағалайды, оқушылардың білім беру қажеттіліктерін бағалайды және дағдыларды меңгеру мен дамуындағы минималды болса да жетістіктерін бақылайды және тіркейді. Кез келген прогресс оқудың оң нәтижесі ретінде қарастырылады.

8. Педагогтер осы Бағдарламадан әрбір білім алушы үшін қолжетімді оқу мазмұнын, сондай-ақ білім алушылардың жеке мүмкіндіктері мен оқу, жеке жетістіктерін бағалау нәтижелерін ескере отырып, әдістерді, нысандарды, оқу-әдістемелік құралдарды дербес тандайды.

9. Білім алушыларда ойлаудың, қарым-қатынастың, сөйлеу тілінің (оның жоқтығына дейін) дамуында спецификалық проблемалары бар. Бұл проблемаларды компенсациялау әрбір жеке жағдайда педагогикалық құралдар арқылы жүзеге асады. Сөйлеуді түсінуді дамыту, вербальды және баламалы қарым-қатынас құралдарын қалыптастыру, оқушылардың бейнелеу-әрекеттік ойлауын дамыту бойынша жүйелі жұмыстар бірізділікпен жүргізіледі. Мұғалімнің сөйлеуі, өзінің және балалардың іс-әрекетін сөйлеумен сүйемелдеуі мөлшерлі және оқушыларға түсінікті болуы керек.

10. Оқыту процесі тек мазмұнды ғана емес, ұйымдастыру формаларын да қатаң реттеуді қарастырмайды.

11. Сабақты ұйымдастырып жүргізген кезде әр оқушы үшін қажеттілік туындаған сәтте іс-әрекет түрін өзгертуге мүмкіндіктің болуын қамтамасыз етеді. Жеке жұмысты орындау, жеке қарқынмен жұмыс жасау, мұғалімнің жеке көмегін алу үшін жағдайлар жасалады. Оқушыларға сабақ барысында сыныпта еркін қозғалуға мүмкіндік беріледі.

12. Бейнелеу өнерін оқыту құзыреттілік негізінде құрылады.

1) әлеуметтік құзыреттілік оқушылардың адамдарға, жалпы бейнелеу өнеріне, халықтық және сәндік-қолданбалы өнер туындыларына, табиғатқа, іс-әрекет өнімдеріне, сабақта және оқу іс-әрекетінен тыс уақытта қауіпсіз өмір сүру ережелерін сақтауға оң көзқарасын қалыптастыру жұмыстарын қамтиды;

2) коммуникативті құзіреттілік сөйлеуді түсінуді дамытудан, оқушылардың сөздік қорын байытудан, бейнелеу әрекеті аясында балаларға қол жетімді вербалды (заттардың, олармен жасалған іс-әрекеттердің, заттардың белгілерінің сөз-атаулары) немесе вербалды емес (ым-ишара, мимика, пантомима және т.б.) формаларында қарым-қатынастың мақсаты мен жағдайына сәйкес сөйлеу іс-әрекетін тіл арқылы жүзеге асыру дағдыларын қалыптастырудан тұрады.

3) танымдық-ақпараттық құзіреттілік оқушылардың бейнелейтін нысанды жан-жақты (полисенсорлық негізде) зерттеу дағдыларын, қоршаған ортадағы заттарды салыстыру, ұқсастықтары мен айырмашылықтарын табу, алған білімдері мен дағдыларын өзінің практикалық іс-әрекетінде қолдану дағдыларын қалыптастыру бойынша жұмысты қамтиды;

4) көрнекі құзыреттілік – бейнелеу құралдарымен және материалдарымен жұмыс істеудің қарапайым дағдыларын қалыптастыру мен дамытуды, бейнелеу әрекетінің дағдыларын меңгеруді, мұғаліммен бірлескен іс-әрекетте қоршаған орта нысандарын

еліктеу негізінде, тікелей заттың өзіне қарап, үлгі бойынша қолжетімді деңгейде бейнелеу қабілетін дамытуды; жұмыс орнын ұйымдастыру дағдыларын қалыптастыруды қамтиды.

13. Зиятының орташа түріндегі бұзылыстары бар білім алушыларды оқытудың нысаны оқушылардың ойын және практикалық іс-әрекетіне мөлшерленген түрде енгізілетін ауызша оқыту әдістерін шектеулі пайдалана отырып, ойын, практикалық және көрнекі оқыту әдістерін пайдалана отырып, кіріктірілген сабақтар болып табылады.

14. Бейнелеу өнері сабағының құрылымы білім алушылардың қажеттіліктері мен ерекшеліктеріне, сондай-ақ нақты оқу мақсаттары мен міндеттеріне байланысты өзгеруі немесе бейімделуі мүмкін.

15. Бейнелеу өнері сабағы келесідей құрылымдық компоненттерді қамтуы мүмкін:

1) сабақтың ұйымдастырушылық бөлігі (сәлемдесу, жұмыс атмосферасын құру. Сабақтың тақырыбымен және мақсаттарымен танысу);

2) көрсету және түсіндіру (жаңа техникалар немесе материалдар, тапсырманы орындау тәртібін көрсету);

3) білім алушылардың практикалық жұмысы (жеке, топтық), қажет болған кезде мұғалім тарапынан қолдау мен басшылық;

4) білім алушылардың орындаған жұмыстарын талқылау;

5) сабақты қорытындылау, оң нәтижелерді, жұмсалған күш-жігерді, жеке жетістіктерді талқылау. Сынып оқушыларының жұмысындағы келесі қадамдарды жоспарлау.

16. Сабақтарға музыкалық терапия, арт-терапия, ертегі терапиясы, музыкаға сурет салу, жасалған қолөнер бұйымдармен ойнау элементтерін енгізу оқу-тәрбиелік бағытта да, түзету-дамыту бағытында да сабақтың тиімділігін арттырады.

17. Оқытудың аудиовизуалды құралдары ең күшті оқыту әсерге ие, олар оқылатын материалды бейнелі қабылдауын және оны көрнекі нақтылауын қабылдау мен есте қалдыру үшін неғұрлым қолжетімді формада қамтамасыз етеді, өйткені өмір құбылыстарын көрсету көркемдік құралдармен (кино және фотосурет, көркем оқу, сурет салу, музыка) жүзеге асады.

18. Сабақта білім алушылардың сөздік қорын дамыту бойынша жұмыс мыналарды қамтиды:

1) терминдермен және ұғымдармен жұмыс;

2) сипаттамалық тапсырмалар: оқушыларға пішіндермен, түстермен, текстуралармен, композициялармен және эмоционалдық әсерлермен қоса, өнер туындыларын сипаттау ұсынылады;

3) топтық талқылаулар: оқушыларға өнер туындыларына, көркемдік техникаларға немесе өз жұмыстарына қатысты сұрақтар қойылады;

4) сөйлеуді қолдана отырып, орындалған қолөнермен ойнау.

19. Сабақтарға мынадай мазмұндағы түзету-дамыту жаттығулары енгізіледі:

1) ұсақ моториканы дамытуға, қозғалыстарды үйлестіруге, бұлшықеттердің дамуына және дұрыс қалыпта ұстауға;

2) білім алушылардың қоршаған ортадан ақпаратты қабылдау және өңдеу қабілетін дамыту және зейінді дамыту үшін;

3) дыбыстың дұрыс айтылуын, сөздік қорын, грамматикалық дағдыларын және қарым-қатынас жасау және өз ойлары мен сезімдерін білдіру қабілетін дамыту;

4) танымдық дағдыларды: ойлауды, есте сақтауды, қиялдауды дамыту үшін;

5) эмоционалдық өзін-өзі басқаруды дамытуға, өзгермелі жағдайларға бейімделу қабілетіне, эмпатияны дамытуға және әлеуметтік байланыстар орнату қабілетіне.

20. Бейнелеу іс-әрекетпен айналысуға арналған сынып кеңістігін функционалдық аймақтарға бөлуді ұйымдастырады:

1) мұғалімнің жұмыс аймағы;

2) оқушыларға арналған жұмыс аймағы;

3) оқушылардың жұмыстарын көрсетуге және экспозициялауға арналған көрме аймағы;

4) бейнелеу қызметіне арналған материалдар мен құралдарды сақтауға арналған аймақ;

5) шабыттандыруға, демалуға және талқылауға арналған аймақ; оқушылардың көркемдік көріністерін кеңейтуге арналған өнер туындылары, плакаттар, фотосуреттер бар, оқушылар талқылауға, демалуға жиналатын жерде жұмсақ орындықтар немесе жастықшалар бар бұрыш.

21. Бейнелеу өнері туындыларын көрсету сабақтың бір бөлігі ретінде тоқсанына 1-2 рет өткізіледі. 1-2 суреттен немесе 1 кішкентай мүсіннен немесе 2-3 иллюстрациядан немесе сәндік-қолданбалы өнер туындыларынан артық қарау ұсынылмайды. Туындының сюжеті, мазмұны оқушыларға түсінікті болуы керек.

22. Сабақтарда мінез-құлық дағдыларын қалыптастыру және жұмыс орнын ұйымдастыру бойынша арнайы жұмыс жүргізіледі. Пәнаралық байланыстар "Музыка және ырғақ", "Танымдық даму", "Сөйлеуді дамыту және коммуникация", "Адам және әлем", "Санау", "Шаруашылық еңбек" пәндерімен орнатылады.

23. Бағдарламада оқу пәнінің мазмұнын анықтау үшін негіз болатын және оқушылардың жеке оқу бағдарламаларын құру кезінде мұғалім басшылыққа алатын оқыту мақсаттарының жүйесі тұжырымдалған.

24. Бағдарламаның мазмұны ұсынымдық сипатта берілген, мұғалім сыныптағы әрбір оқушының мүмкіндіктері мен нақты жетістіктеріне сәйкес оқыту мазмұны мен оқу қарқынына кез келген өзгерістер енгізуге құқылы. Белгілі бір сабаққа оқу мақсаттарын таңдағанда, оларды нақтылауға, бірнеше бөлікке бөлуге болады.

25. Жетістіктерді бағалау үшін сипаттамалық бағалау қолданылады, ол білім алушылардың жеке оқу бағдарламасын оқу мақсаты жетістіктерінің сапалық

көрсеткіші болып табылады. Оқушылардың жетістіктерін сипаттау кезінде дағдыларды меңгерудегі балалардың дербестік дәрежесін көрсету керек: "өз бетінше", "ауызша нұсқау бойынша", "үлгі бойынша", "еліктеу арқылы", "педагогпен бірлескен әрекеттердің көмегімен".

3-тарау. "Бейнелеу өнері" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

Параграф 1. "Бейнелеу өнері" оқу пәнінің мазмұны

26. Пән бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 5-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
- 2) 6-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
- 3) 7-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
- 4) 8-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
- 5) 9-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
- 6) 10-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

Пәннің оқу жүктемесінің көлемі "Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы" ҚР Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде №8170 болып тіркелген) бұйрығымен бекітілген типтік оқу жоспарымен анықталады.

27. "Бейнелеу өнері" оқу пәнінің базалық мазмұны келесі бөлімдерді қамтиды:

- 1) "Еңбекті ұйымдастыру мәдениеті";
- 2) "Бейнелеу өнері туындыларын қабылдау";
- 3) "Мүсіндеу";
- 4) "Аппликация";
- 5) "Сурет салу"

28. "Еңбекті ұйымдастыру мәдениеті" бөлімі келесідей бөлімшені қамтиды:

1) бейнелеу өнері кабинетінде қауіпсіздік ережелері мен мінез-құлық ережелерін сақтау.

29. "Бейнелеу өнері туындыларын қабылдау" келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) халық қолданбалы өнер бұйымдары;
- 2) иллюстрациялар, кескіндеме, фотоөнер, мүсін, сәулет өнерлерінің бұйымдары.

30. "Мүсіндеу" бөлімі мынадай бөлімшелерді қамтиды:

- 1) ермексаздан сурет салу;
- 2) кең көлемді өнімдер;
- 3) композиция.

31. "Аппликация" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) заттық аппликация;
- 2) сәндік аппликация;

3) сюжеттік аппликация.

32. "Сурет салу" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) заттық сурет салу;

2) сәндік сурет салу;

3) сюжеттік сурет салу.

33. 5-сыныпқа арналған "Бейнелеу өнері" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) еңбекті ұйымдастыру мәдениеті. Бейнелеу өнері кабинетінде тәртіп ережелерін сақтау, құралдар мен материалдарды қауіпсіз пайдалану, қауіпсіздік техникасы ережелерін орындауда жаттығулар жасау. Жұмыс орнында тәртіп сақтау, құралдар мен материалдарды ұқыпты жайып қою және жинау. Әртүрлі бейнелеу материалдарымен және оларды дұрыс пайдаланумен жұмыс істеу ережелерін сақтау. Сабақта мұғаліммен, сыныптастарымен ынтымақтастықта болу. Кезекшінің ауызша нұсқаулығы бойынша немесе өз бетінше іс-әрекет алгоритмін орындау;

2) өнер туындыларын қабылдау. Өнер туындыларын қоршаған ортадан бөліп көрсету. Өнер туындыларын олар туралы әңгімелер мен тарихы арқылы қабылдау. Халықтық сәндік өнер заттары: қазақтың ұлттық тұрмыстық заттары. Иллюстрациялар, кескіндемелер, фотоөнер, мүсін, сәулет. Бейнеленген заттармен, іс-әрекеттермен, кейіпкерлердің бет-әлпетімен берілетін эмоционалдық ахуал мен көңіл-күйді анықтау;

3) мүсіндеу. Ермексаз материалдарын қолданумен үйренген және жаңа мүсіндеу әдістерін жетілдіру. Қатты негізге ермексазбен еркін сурет салу (пластилинография). Заттарды алдын ала тексергеннен кейін ермексаздан көлемді бұйымдар жасау. Зерттегеннен кейін заттың тұтас кесегінен (барлық бөліктер ермексаздың бір кесегінен созылады) әсемдеп мүсіндеу. Ермексаздан элементтерді сәндеп мүсіндеу. Заттарды конструктивті әдіспен (3-4 бөліктен) мүсіндеу. Көлемді бұйымдарды еркін мүсіндеу. Сюжеттік ойындарда дайын бұйымдарды пайдалану. Композиция: оқушылардың қолөнерінен ұжымдық композициялар құрастыру, орындалған композицияларды ойынға қосу;

4) аппликация. Заттық аппликация: оқушыларды талқылауға тарта отырып, мұғалімнің үлгіні талдауы. Дайындамаларды негізге қою және желімдеу, қағаз парағының жазықтығына бағдарлау, әртүрлі мөлшердегі дұрыс геометриялық пішіндерді кесу жаттығулары. Берілген контурлық суретте жапырақтардан, дәнді дақылдардан, тұқымдардан аппликация жасау және желімдеу. Қағаз негізді бояумен бояуды және дайын қалыптардан аппликациялауды қоса алғанда, коллаж техникасын меңгеру. Дайын пішіндерден аппликация жасау және "саусақ кескіндемесі". Коллаж техникасын көрсету кезінде мұғалімнің іс-әрекетін бақылау. Дайындамалар әзірлеу. Мыжылған қағаздан көлемді аппликация құрастыру және желімдеу. Сәндік аппликация : берілген сызық бойынша қағазды кесуге арналған жаттығулар. Көлденең жолаққа, шаршыға, геометриялық пішіндерден жасалған тіктөртбұрышқа өрнектерді, кезектестіріп немесе түсі бойынша не шамасы немесе пішіні бойынша кепкен

жапырақтарды салып, желімдеу. Жапырақтар жинау үшін саябаққа (мектеп ауласына) саяхат. Сюжеттік аппликация: қарапайым сюжеттік аппликацияны құрастыру және желімдеу. Қарапайым ұжымдық сюжеттік қосымшаны құрастыру және желімдеу, қарым-қатынас дағдыларын және командада жұмыс істеу қабілетін дамыту;

5) сурет салу. Сурет салудың әртүрлі материалдары мен әдістерін қолдану. Сурет салу техникасын сақтау және жетілдіру. Сурет салу барысында барлық негізгі түстерді пайдалану және ажырату. Қосымша түстер құрастыру. Мұғалімнің тақтада, қағазда сурет салуда орындаған әрекетін бақылау. Сурет салу алдында заттардың пішінін, түсін, мөлшерін, құрамдас бөліктерін тексеру. Заттың суреттегі кескінмен байланысы. Тақырыптық сурет: қарындашпен дөңгелек, сопақша, тікбұрышты және үшбұрышты кескіндерді салу. Заттардың геометриялық пішіндерге ұқсастығын анықтау. Әртүрлі формадан тұратын заттарды салу. Нүктелерді қосу, тік, көлденең, жабық сызықтарды қолмен жүргізу. Заттардың негізгі формасы мен өлшемдерін қарапайым кеңістіктік күйде бере отырып, заттардан нәрселер мен объектілерді салу. Күрделі емес пішінді трафареттермен және шаблондармен қоршап сызу. Парақтың жазықтығына бағдарлау, нысандарды олардың пішінінің, көлемінің, ұзындығының ерекшеліктеріне сәйкес орналастыру. Суреттің бөлшектерін кескіннің контурын және сызықтардың бағытын сақтай отырып, сызықтың шетінен асырмай бояу. Жылдың әр мезгіліндегі табиғат объектілерін салу. Тақырыптық силуэттік пішіндерді, тұзды қамырдан, саздан жасалған фигураларды гуашпен, бояумен бояу. Бейнеленген затты толықтай аяқтап бітіру. Контурлық суретті мақта таяқшасының көмегімен нүктелермен толтыру. Қағаз парағын поролон тампонмен, жалпақ щеткамен бояу. Сурет салу кезінде әрекеттердің реттілігін сақтау. Сәндік сурет: геометриялық өрнектерді қоршап сызу және бояу. Өрнекті элементтерді бояумен ауыстыра отырып басып шығару. Геометриялық, өсімдік, ұлттық өрнектерді бояу. Периметрі бойынша тірек нүктелерінен тұратын тікбұрышты пішіндегі дайындамаларға бояудан, нүктеден, дақтан жасалған өрнектерді салу. Сюжеттік сурет: қарапайым пейзажбен, ұсақ бөлшектерсіз ертегілер иллюстрациясымен берілген контурлық сызбаларды (бояу беттерін) бояу. Қағаз парағының шетінен шықпай, бүкіл қағаз парағына тапсырмасыз сурет салу. Өз жұмысын және сыныптастарының суреттерін қарау. Мұғалімнің көмегімен өзінің және басқа балалардың жұмысын бағалау.

34. 6-сыныпқа арналған "Бейнелеу өнері" пәнінің базалық мазмұны:

1) еңбекті ұйымдастыру мәдениеті. Бейнелеу өнері кабинетінде тәртіп ережелерін сақтау, құралдар мен материалдарды қауіпсіз пайдалану, қауіпсіздік техникасы ережелерін орындауда жаттығулар жасау. Жұмыс орнында тәртіп сақтау, құралдар мен материалдарды ұқыпты жайып қою және жинау. Әртүрлі бейнелеу материалдарымен және оларды дұрыс пайдаланумен жұмыс істеу ережелерін сақтау. Сабақта мұғаліммен, сыныптастарымен ынтымақтастықта болу. Кезекшінің ауызша нұсқаулығы бойынша немесе өз бетінше іс-әрекет алгоритмін орындау;

2) өнер туындыларын қабылдау. Өнер туындыларын қоршаған ортадан бөліп көрсету. Өнер туындыларын олар туралы әңгімелер мен тарих арқылы қабылдау. Халықтың сәндік қолөнер заттары: қазақтың ұлттық тұрмыстық заттары. Иллюстрациялар, кескіндемелер, фотоөнер, мүсін, сәулет: оларды тану, аттарын атау (мүмкіндігінше), түстерің, пішіндерін, шамаларын, сызықтарын, заттарды, өсімдіктерді, жануарларды, адамдарды ажырата білу. Бейнеленген заттармен, іс-әрекеттермен, кейіпкерлердің бет-әлпетімен берілетін эмоционалдық ахуал мен көңіл-күйді анықтау;

3) мүсіндеу. Ермексаз материалдарын қолданумен үйренген және жаңа мүсіндеу әдістерін жетілдіру. Қатты негізге дайын контурлық заттың кескіндемесінің ішіне ермексазбен аппликация жасау. Қатты негізге ермексазбен еркін сурет салу (пластилинография). Қатты негізге көлемдік ермексаз аппликациясынан модульдік мүсіндеу (бірнеше бірдей модульдер жасайды - шарлар, текшелер, дайын контурды толтырады). Заттарды алдын ала тексергеннен кейін (қарау, сипап көру, пішіні мен түсін бөліп ажыратады) ермексаздан көлемді бұйымдар жасау. Мұғалімнің заттарды мүсіндеуін бақылау. Мүсіндейтін нақты заттың атын білу, атау, затпен салыстыру. Сынып оқушыларының барлық бұйымдарының арасынан өз бұйымдарын табу. Заттарды ермексаздың тұтастай кесегінен (пластикалық әдіспен) тікелей заттың өзінен мүсіндеу. Мүсіндеуді ермексаздың элементтерімен безендіру. Сюжеттік ойындарда дайын өнімді пайдалану. Заттарды конструктивті әдіспен (4-5 бөліктен) мүсіндеу, пішінін беру, оны үлгімен салыстыру. Тапсырмасыз аралас тәсілмен (ермексаздан + конструктивті) мүсіндеу. Тапсырмасыз еркін мүсіндеу. Мұғалімнің көмегімен оқушылардың қолөнерінен ұжымдық композициялар құрастыру, орындалған композицияларды ойынға қосу; Командада жұмыс істеу ережелерін сақтау;

4) аппликация. Заттық аппликация: оқушыларды олардың аппликация бөлшектерін және орындау тәртібін білу, атау, көрсету деңгейінде талқылауға тарта отырып, мұғалімнің үлгіні талдауы. Дайындамаларды негізге қою және желімдеу, қағаз парағының жазықтығына бағдарлау, әртүрлі мөлшердегі дұрыс геометриялық пішіндерді кесу, бүктелген қағаздан пішіндерді кесу жаттығулары. Берілген контурлық суретте жапырақтардан, дәнді дақылдардан, тұқымдардан аппликация жасау және желімдеу. Коллаж техникасын меңгеру. Коллаж техникасын көрсету кезінде педагогтың іс-әрекетін бақылау. Қағазды кесу, мыжу және қию арқылы дайындамалар жасау. Берілген контурда мыжылған немесе жыртылған қағаздан көлемді аппликация жасау және желімдеу. Сәндік аппликация: берілген сызық бойынша қағазды кесуге арналған жаттығулар, бүктелген қағазды қабаттап кесу. Геометриялық пішінді қолдану үшін дайындамаларды кесу. Көлденең жолаққа, шаршыға, геометриялық пішіндерден жасалған тіктөртбұрышқа өрнектерді, кезектестіріп немесе түсі бойынша не шамасы немесе пішіні бойынша кепкен жапырақтарды салып, желімдеу. Жапырақтар жинау үшін саябаққа (мектеп ауласына) саяхат. Сюжеттік аппликация: композиция бөлшектерінің берілген контурларына дайын немесе кесілген дайындамалардан

қарапайым сюжеттік аппликацияны желімдеу. Қарапайым ұжымдық сюжеттік қосымшаны құрастыру және желімдеу, қарым-қатынас дағдыларын және командада жұмыс істеу қабілетін дамыту;

5) сурет салу. Дәстүрлі және дәстүрлі емес сурет салу әдістерінің әртүрлі материалдарын, құралдарын және үйренген әдістері мен тәсілдерін қолдану. Экспрессивті сурет салу: балаларды суреттер арқылы өз сезімдері мен эмоцияларын білдіруге шақыру. Көңіл-күй мен эмоцияны жеткізу үшін түстер мен сызықтарды пайдалану. Заттық сурет: сурет салу техникасын сақтау және жетілдіру. Қағаз парағына бояуды поролон тампонмен, жалпақ щеткамен бояу. "Акватушь" сурет салу техникасын игеру. Бейнелеу процесінде негізгі түстерді ажырату және қолдану. Қосымша түстер құрастыру. Мұғалімнің тақтада, қағазда сурет салуда орындаған әрекетін бақылау. Қағаз парағына тапсырмасыз қиялға негізделген қиял-ғажайып сурет салу. Сурет салу алдында заттарды тексеру, пішінін, көлемін, құрылымын зерттеу. Заттардан және табиғаттан сурет салу. Әртүрлі формадан тұратын заттарды салу. Қарындашпен сурет салу техникасын сақтай отырып (грифельді қатты баспай), трафареттер мен шаблондардың көмегімен дөңгелек, сопақша, тікбұрышты және үшбұрышты пішінді контурларды салу. Объектілерді олардың пішінінің, көлемінің, ұзындығының ерекшеліктеріне сәйкес орналастыру. Трафаретпен немесе шаблонмен сызылған заттарды сызықтан шығармай бояу. Суреттің контурын және сызықтардың бағытын сақтай отырып, сызбаның бөлшектерін сызықтан шықпай бояу. Жылдың әр мезгіліндегі табиғат объектілерін салу. Тақырыптық силуэттік пішіндерді (киім, жиһаз, ыдыс-аяқ заттары; халық ойыншықтары), тұзды қамырдан, саздан жасалған фигураларды гуашпен, бояумен бояу. Осьтік сызығы бар симметриялық заттарды, контур сызықтары бойынша бейнеленген заттың бөлшектерін толықтырып салу. Өз жұмысын және сыныптастарының суреттерін қарау. Мұғалімнің көмегімен өзінің және басқа адамдардың жұмысын бағалау. Сәндік сурет: көлденең жолақта дайын элементтерден өрнектер жасау, геометриялық өрнекті контурлық сызықтармен сызу және бояу, дайындаманың ортасына берілген нүктелерден периметрі бойынша белгілі бір мотивті ырғақты орналастыра отырып, дөңгелек және шаршы пішінді қағаз дайындамаларында бояудан, нүктелерден, дақтардан өрнектер салу. Боялған жолақтағы жапырақтарды бірдей белгіде (түсі, мөлшері, пішіні) кезектестіре отырып, өсімдіктің ою-өрнегін басып шығару. Өрнектің контурлық үлгісін мақта таяқшасының көмегімен нүктелермен толтыру. Ұлттық өрнекті контурлаумен сызу және бояу. Сюжеттік сурет: қарапайым пейзажбен, натюрмортпен, ұсақ бөлшектерсіз ертегілер иллюстрациясымен берілген контурлық сызбаларды (бояу беттерін) бояу. Қарапайым заттар мен олардың айналасындағы заттарды (жемістер, ойыншықтар немесе жануарлар) салу. Композиция элементтері мен перспективаларын біртіндеп енгізу.

35. 7-сыныпқа арналған "Бейнелеу өнері" пәнінің базалық мазмұны:

1) еңбекті ұйымдастыру мәдениеті. Бейнелеу өнері кабинетінде тәртіп ережелерін сақтау, құралдар мен материалдарды қауіпсіз пайдалану, қауіпсіздік техникасы ережелерін орындауда жаттығулар жасау. Жұмыс орнында тәртіп сақтау, құралдар мен материалдарды ұқыпты жайып қою және жинау. Әртүрлі бейнелеу материалдарымен және оларды дұрыс пайдаланумен жұмыс істеу ережелерін сақтау. Сабақта мұғаліммен, сыныптастарымен ынтымақтастықта болу. Кезекшінің ауызша нұсқаулығы бойынша немесе өз бетінше іс-әрекет алгоритмін орындау;

2) өнер туындыларын қабылдау. Қоршаған ортадан халықтың сәндік қолөнер бұйымдарын, иллюстрацияларды, мүсіндерді, кескіндеме және сәулет бұйымдарын бөліп көрсету, өнер туындыларының түстерін, пішіндері мен сызықтарын ажырату. Өнер туындыларын олар туралы әңгімелер мен тарих арқылы қабылдау. Өнер туындыларында, бейнеленген заттарда, іс-әрекеттерде берілетін эмоциялар мен көңіл-күйді анықтау, атау және сипаттау (мүмкіндігінше);

3) мүсіндеу. Ермексазды, тұзды қамырды қолданумен мүсіндеу техникасын жетілдіру. Қатты негізге дайын контурлық заттың кескіндемесінің ішіне ермексазбен аппликация жасау (пластилинография). Қатты негізді жағу әдісімен ермексазбен қаптау. Қатты негізге көлемдік ермексаз аппликациясынан модульдік мүсіндеу. Заттарды алдын ала тексергеннен кейін (қарау, сипап көру, пішінін, түсін, конструкциясын бөліп көрсету) ермексаздан көлемді бұйымдар жасау. Мұғалімнің заттарды мүсіндеуін бақылау. Мүсінделген заттарды нақты заттармен салыстыру. Заттарды тікелей заттың өзінен ермексаздың тұтастай кесегінен мүсіндеу. Мүсіндеуді ермексаздың элементтерімен безендіру. Заттарды конструктивті әдіспен мүсіндеу, пішінді беру, оны үлгімен салыстыру. Мұғалімнің көмегімен оқушылардың қолөнерінен ұжымдық композициялар құрастыру, орындалған композицияларды ойынға қосу; Командада жұмыс істеу ережелерін сақтау;

4) аппликация. Заттық аппликация: оқушыларды олардың аппликация бөлшектерін және орындау тәртібін білу, атау, көрсету деңгейінде талқылауға тарта отырып, мұғалімнің үлгіні талдауы. Негізгі (қызыл, көк, сары) және қосымша (жасыл, ақ, қара, қызғылт сары, қоңыр) түстерді ажырату және пайдалану. Берілген контурлық суретте жапырақтардан, дәнді дақылдардан, тұқымдардан аппликация жасау және желімдеу. Коллаж техникасын меңгеру. Коллаж техникасын көрсету кезінде педагогтың іс-әрекетін бақылау. Қағазды кесу, мыжу және қию арқылы дайындамалар жасау. Берілген контурда мыжылған немесе жыртылған қағаздан көлемді аппликация жасау және желімдеу. Тапсырма бермей-ақ көлемді аппликация жасау. Берілген сызық бойынша қағазды кесуге арналған жаттығулар. Әртүрлі көлемдегі геометриялық фигураларды кесуге арналған жаттығулар. Бірнеше қабатқа бүктелген қағазды қию әдістерін орындау. Сәндік аппликация: Дайындаманың бүкіл бетіне, шетіне және ортасына белгілеп орналастыра отырып, бояумен, нүктелермен, дақтармен өрнектер қосып, дөңгелек, шаршы, тікбұрышты, үшбұрышты, сопақша пішінді қағаз

дайындамаларында дайын элементтердің үлгілерін жасау. Берілген пішіндегі дайындамалардан үлгі салу мен желімдеу жаттығулары. Рамаларды, ашықхаттарды безендіру үшін сәндік үлгілерді пайдалану. Жапырақтар жинау үшін саябаққа (мектеп ауласына) саяхат. Сюжеттік аппликация: жай сюжеттің аппликация құрастыру және желімдеу. Аппликация бөлшектерін сюжетке сәйкес шамасы бойынша, ұзындығы бойынша бөлу. Жай ұжымдық сюжеттік қосымшаны құрастыру және желімдеу, қарым-қатынас дағдыларын және командада жұмыс істеу қабілетін дамыту. Бұйымдарды үй-жайларды, көрмелерді безендіру үшін және сыйлық ретінде пайдалану. Мерекелер мен атаулы күндерге ашықхаттар дайындау.

5) сурет салу. Дәстүрлі және дәстүрлі емес кескіндеме техникасының әртүрлі материалдарын, құралдарын және үйренген әдіс-тәсілдерін қолдану. Заттық сурет салу: сурет салу техникасын сақтау және жетілдіру. Акватушпен сурет салу техникасын жетілдіру. Бейнелеу процесінде қолданылатын барлық түстерді ажырату және қолдану. Қосымша түстер құрастыру. Мұғалімнің тақтада, қағазда сурет салуда орындайтын іс-әрекетін бақылау. Экспрессивті сурет салу: балаларды суреттер арқылы өз сезімдері мен эмоцияларын білдіруге шақыру, көңіл-күй мен эмоцияны жеткізу үшін түстер мен сызықтарды қолдану. Сурет салар алдында заттарды тексеру, пішінін, көлемін, құрылымын зерттеу. Әртүрлі формадан тұратын заттарды салу. Берілген контур бойынша геометриялық пішіндердің контурлық кескіндерін трафареттермен, сурет салу техникасын сақтай отырып шаблондармен салу (грифельді қатты баспай). Объектілерді олардың пішінінің, көлемінің, ұзындығының ерекшеліктеріне сәйкес орналастыру. Заттарды оның суретінің шеттерін сақтай отырып бояу. Заттардың силуэттік пішіндерін (киім, жиһаз, ыдыс-аяқ заттары; ойыншықтар) гуашпен, бояумен бояу, тұзды қамырдан, саздан жасалған пішіндерді бояу. Салынған суретті толықтай аяқтап бітіру. Жануарлардың мәнерлік фигураларын салу. Өз жұмысын және сыныптастарының суреттерін көру. Мұғалімнің көмегімен өзінің және басқа адамдардың жұмысын бағалау. Сәндік сурет салу: дайын элементтерден ою-өрнек жасау. Геометриялық өрнекті контур сызықтары бойынша сызу және бояу. Тіктөртбұрышты, дөңгелек және шаршы пішінді дайындамаларда жапырақтары түсі, мөлшері, пішіні бойынша кезектесіп бояумен өсімдіктің өрнегін басып шығару. Жолақта, шеңберде, шаршыда әртүрлі мөртабандармен үлгі құрастыру және басып шығару. Геометриялық пішінді дайындамада оның бүкіл бетінде, ортасында және периметрі бойынша тірек нүктелерімен, бояумен, дақтардан өрнектің суретін салу. Балшықтан, тұзды қамырдан жасалған заттарды нүктелермен, бояу щеткасымен бояу арқылы сәндеу. Ұлттық өрнегі бар ою-өрнекті бояу. Контурлық суретті мақта таяқшасымен нүктелермен толтыру. Қағаз парағын поролон тампонымен, үлкен щеткамен бояу. Сюжеттік сурет салу: қарапайым пейзаж, натюрморт, ұсақ бөлшектерсіз ертегілердің иллюстрациялары бар контурлық суреттерді бояу (бояу беттерін). Қарапайым заттар мен олардың айналасындағы заттарды (жемістер,

ойыншықтар немесе жануарлар) композиция нұсқаларымен және қағаз парағына кескінді әртүрлі орналастырумен салу (объектілерді олардың пішінінің, көлемінің, ұзындығының ерекшеліктеріне сәйкес орналастыру). Бүкіл қағаздың бетіне тапсырмасыз қиял-ғажайыпқа және шығармашылыққа негізделген қиялдан туған суретті салу. Табиғатқа саяхат. Табиғат элементтерін бақылау және оларды жылдың әр мезгілінде (гүлдер, ағаштар немесе пейзаждар) салу. Жылдың әр мезгілінде табиғат объектілерін салу.

36. 8-сыныпқа арналған "Бейнелеу өнері" пәнінің базалық мазмұны:

1) еңбекті ұйымдастыру мәдениеті. Бейнелеу өнері кабинетінде тәртіп ережелерін сақтау, сабақта мұғаліммен ынтымақтастықта болу, құралдар мен материалдарды қауіпсіз пайдалану, бейнелеу өнері кабинетінде қауіпсіздік техникасы ережелерін орындау және түсініктеме беру (мүмкіндігінше). Жұмыс орнында тәртіп сақтау: құралдар мен материалдарды ұқыпты жайып қою және жинау. Әртүрлі бейнелеу материалдарымен және оларды дұрыс пайдаланумен жұмыс істеу ережелерін сақтау. Ауызша нұсқаулықтан кейін немесе өз бетінше кезекшінің әрекеттерінің алгоритмін орындау;

2) өнер туындыларын қабылдау. Қоршаған ортадан халықтың сәндік қолөнер бұйымдарын, иллюстрацияларды, мүсіндерді, кескіндеме және сәулет бұйымдарын бөліп көрсету, өнер туындыларының түстерін, пішіндері мен сызықтарын ажырату. Өнер туындыларын олар туралы әңгімелер мен тарих арқылы қабылдау. Өнер туындыларында, бейнеленген заттарда, іс-әрекеттерде берілетін эмоциялар мен көңіл-күйді анықтау, атау және сипаттау (мүмкіндігінше);

3) мүсіндеу. Ермексаз материалдарын қолдана отырып, мүсіндеу техникасын жетілдіру. Үлгі бойынша қатаң негіздегі дайын контурдың ішіне көлемді пластилин аппликациясын, заттың контурлық кескіндемесінің ішіне ермексаздан сурет мүсіндеу. Мұғалімнің минималды көмегімен заттарды алдын-ала тексергеннен кейін ермексаздан көлемді бұйымдар жасау. Мұғалімнің заттарды мүсіндеуін бақылау. Мүсіндеуді мұғалімнің жетекшілігімен нақты заттармен, үлгімен салыстыру. Ермексаздың бөлігінен табиғаттың суретін мүсіндеу. Мүсіндеуді үлгі бойынша ермексаздан жасалған элементтермен сәндеу. Заттарды еліктеу бойынша құрастыру әдісімен мүсіндеу, пішінін беру, оны мұғалімнің көмегімен үлгімен салыстыру. Мұғалімнің көмегімен оқушылардың қолөнерінен үлгі бойынша ұжымдық композициялар құрастыру, орындалған композицияларды ойынға қосу; Командада жұмыс істеу дағдысын дамыту, жолдасына көмектесу;

4) аппликация. Заттық аппликация: оқушыларды олардың аппликация бөлшектерін және орындау тәртібін білу, атау, көрсету деңгейінде талқылауға тарта отырып, мұғалімнің үлгіні талдауы. Коллаж техникасын меңгеру. Коллаж техникасын көрсету кезінде педагогтың іс-әрекетін бақылау. Қағазды жырту, мыжу, кесу арқылы дайындамалар жасау. Берілген контурда мыжылған немесе жыртылған қағаздан

көлемді аппликация жасау және желімдеу. Тапсырма бермей-ақ көлемді аппликация жасау. Сәндік аппликация: Қағазды берілген сызықпен кесу жаттығуы, жай бөлшектерді, әртүрлі шамадағы геометриялық фигураларды кесу. Бірнеше есе " гармошкаға" бүктелген түрдегі қағаздан кесу тәсілдерін орындау. Бояудан, нүктелерден , дақтардан бір қалыпты орналастырылған өрнектерді қосумен әртүрлі пішіндегі қағаз дайындамаларында дайын элементтерден өрнектер жасау. Берілген пішіндегі дайындамалардан өрнекті қою және желімдеу жаттығулары. Аппликацияға жапырақтар жинау үшін саябаққа (мектеп ауласына) саяхат. Берілген контурлық суретке жапырақтардан, дәнді дақылдардан, тұқымдардан аппликация жасау және желімдеу. Жапырақтарды аралас аппликацияға қолдану (дайын немесе аяқталған сурет жапырақ аппликациясымен толықтырылады). Сюжеттік аппликация: мұғалімнің көмегімен үлгіге қарап, идея бойынша қарапайым сюжеттік аппликацияны құрастыру және желімдеу. Мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша, ауызша сипаттама бойынша ұсақ бөлшектерсіз ұжымдық сюжеттік қосымшаны құрастыру және желімдеу, қарым-қатынас дағдыларын және командада жұмыс істеу қабілетін жетілдіру. Бұйымдарды үй-жайларды, көрмелерді безендіру үшін, сыйлық ретінде пайдалану. Мерекелер мен атаулы күндерге ашықхаттар дайындау.

5) сурет салу. Дәстүрлі және дәстүрлі емес кескіндеме техникасының әртүрлі материалдарын, құралдарын және үйренген әдіс-тәсілдерін қолдану. Заттық сурет салу: сурет салу техникасын сақтау және жетілдіру. Акватушпен сурет салу техникасын жетілдіру. Бейнелеу процесінде барлық негізгі түстерді ажырату және пайдалану. Мұғалімнің көмегімен қосымша түстер жасау. Мұғалімнің тақтада, қағазда суреттер салған кездегі әрекетін бақылау. Экспрессивті сурет салу: балаларды суреттер арқылы өз сезімдері мен эмоцияларын білдіруге шақыру, көңіл-күй мен эмоцияны жеткізу үшін түстер мен сызықтарды қолдану. Сурет салар алдында заттарды көрнекі шолумен және қолмен ұстап көрумен тексеру. Нүктелер бойынша әртүрлі пішіндерден тұратын заттарды салу. Трафарет бойынша таныс заттарды, берілген контур бойынша геометриялық пішіндердің суреттерін салу. Объектілерді пішінінің, көлемінің, ұзындығының ерекшеліктеріне сәйкес парақтың жазықтығына орналастыру. Заттарды суреттің шеттерін сақтай отырып бояу, сызықтарды бір бағытта орындау. Заттық силуэттік пішіндерді, тұзды қамырдан, саздан жасалған көлемді фигураларды гуашпен бояу. Салынған заттың бөлшектерін аяқтап салу. Мұғалімнің көмегімен өзінің және басқа адамдардың жұмысын бағалау. Сәндік сурет салу: дайын элементтерден ою-өрнек жасау. Геометриялық өрнекті айналдыра сызу және бояу. Тіктөртбұрышты, дөңгелек және шаршы пішінді дайындамаларда жапырақтарды түсі, мөлшері, пішіні бойынша кезектестіріп бояумен өсімдіктің өрнегін басып шығару. Жолақта, шеңберде, шаршыда әртүрлі қалыптармен өрнектер құрастыру және басып шығару. Геометриялық пішіндегі дайындамада бояудан, нүктелерден, дақтардан өрнектің суретін салу. Балшықтан, тұзды қамырдан жасалған заттарды нүктелерден, бояу щеткасымен

бояумен салынған өрнекпен сәндеу. Ұлттық өрнекті нақыштап бояу. Сюжеттік сурет салу: қарапайым пейзаж, натюрморт, иллюстрациясы бар ертегілерді ұсақ бөлшектерсіз контурлық сызбалармен бояу (бетін бояу). Жай заттар мен олардың айналасындағы заттарды (жемістер, ойыншықтар немесе жануарлар) композиция нұсқаларымен және кескінін қағаз параққа әртүрлі орналастырумен салу (объектілерді олардың пішінінің, көлемінің, ұзындығының ерекшеліктеріне сәйкес орналастыру). Тапсырма бермей-ақ бүкіл қағазға қиял-ғажайыпқа және шығармашылық ойлауға негізделген қиялдан туатын сурет салу. Табиғатқа саяхат. Табиғат объектілерін бақылау және оларды жылдың әр мезгілінде (гүлдер, ағаштар немесе пейзаждар) салу. Қиялдаудан туындайтын жобалар: оқушыларды қиялына негізделген сызбалар жасау үшін өз қиялын және шығармашылық ойлауын пайдалануға ынталандыру. Композиция элементтері мен перспективаларын енгізу. Жануарлардың мәнерлік пішіндерін салу. Адамның мәнерлік тұлғасын және оның көрінісін салу. Өзінің суреттерін атау (көрсету) қабілетін қалыптастыру.

37. 9-сыныпқа арналған "Бейнелеу өнері" пәнінің базалық мазмұны:

1) еңбекті ұйымдастыру мәдениеті. Бейнелеу өнері кабинетінде тәртіп ережелерін сақтау, сабақта мұғаліммен ынтымақтастықта болу, құралдар мен материалдарды қауіпсіз пайдалану, бейнелеу өнері кабинетінде қауіпсіздік техникасы ережелерін орындау және түсініктеме беру (мүмкіндігінше). Жұмыс орнында тәртіп сақтау: құралдар мен материалдарды ұқыпты жайып қою және жинау. Әртүрлі бейнелеу материалдарымен және құралдармен жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік техникасын сақтау. Кезекшінің әрекетінің алгоритмін өз бетінше орындау;

2) өнер туындыларын қабылдау. Қоршаған ортадан халықтың сәндік қолөнер бұйымдарын, иллюстрацияларды, мүсіндерді, кескіндеме және сәулет бұйымдарын бөліп көрсету, өнер туындыларының түстерін, пішіндері мен сызықтарын ажырату. Өнер туындыларын олар туралы әңгімелер мен тарих арқылы қабылдау. Өнер туындыларында, бейнеленген заттарда, іс-әрекеттерде берілетін эмоциялар мен көңіл-күйді анықтау, атау және сипаттау (мүмкіндігінше);

3) мүсіндеу. Ермексаз материалдарын қолдана отырып, мүсіндеу техникасын жетілдіру. Қатаң негіздегі дайын контурдың ішіне көлемді пластилин аппликациясын, заттың контурлық кескіндемесінің ішіне ермексаздан сурет мүсіндеу. Заттарды алдын ала тексергеннен кейін ермексаздан көлемді бұйымдар жасау. Мұғалімнің заттарды мүсіндеуін бақылау. Мүсіндерді нақты заттармен, үлгімен салыстыру. Табиғаттан ермексаздың тұтас кесегінен заттарды мүсіндеу. Мүсінді ермексаз элементтерімен сәндеу. Заттарды конструкторлық тәсілмен мүсіндеу, пішінін беру, оны үлгімен салыстыру. Оқушылардың қолөнерінен ұжымдық композициялар жасау, орындалған композицияларды ойынға қосу. Командада жұмыс істеу дағдысын жетілдіру;

4) аппликация. Заттық аппликация: оқушыларды олардың аппликация бөлшектерін және орындау тәртібін білу, атау, көрсету деңгейінде талқылауға тарта отырып,

мұғалімнің үлгіні талдауы. Коллаж техникасын меңгеру. Коллаж техникасын көрсету кезінде педагогтың іс-әрекетін бақылау. Қағазды жырту, мыжу, кесу арқылы дайындамалар жасау. Берілген контурда мыжылған немесе жыртылған қағаздан көлемді аппликация жасау және желімдеу. Берілген контурлық суретке жапырақтардан, дәнді дақылдардан, тұқымдардан аппликация жасау және желімдеу. Матадан заттық аппликация жасау. Тапсырма бермей-ақ көлемді аппликация жасау. Сәндік аппликация: Қағазды берілген сызықпен кесу жаттығуы, жай бөлшектерді, әртүрлі шамадағы геометриялық фигураларды кесу. Бірнеше есе "гармошкаға" бүктелген түрдегі қағаздан кесу тәсілдерін орындау. Берілген пішіндегі дайындамалардан өрнекті қою және желімдеу жаттығулары. Аппликацияға жапырақтар жинау үшін саябаққа (мектеп ауласына) саяхат. Берілген контурлық суретке жапырақтардан, дәнді дақылдардан, тұқымдардан аппликация жасау және желімдеу. Жапырақтарды аралас аппликацияға қолдану (дайын немесе аяқталған сурет жапырақ аппликациясымен толықтырылады). Сюжеттік аппликация: қарапайым сюжеттік аппликацияны құрастыру және желімдеу. Мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша, ауызша сипаттама бойынша ұсақ бөлшектерсіз ұжымдық сюжеттік қосымшаны құрастыру және желімдеу, қарым-қатынас дағдыларын және командада жұмыс істеу қабілетін жетілдіру. Бұйымдарды үй-жайларды, көрмелерді безендіру үшін, сыйлық ретінде пайдалану. Мерекелер мен атаулы күндерге ашықхаттар дайындау.

5) сурет салу. Сурет салудың дәстүрлі және дәстүрлі емес техникасында әртүрлі материалдарды, құралдарды және үйренген әдіс-тәсілдерді қолдану. Заттық сурет салу: сурет салу техникасын сақтау және жетілдіру. Акватушпен сурет салу техникасын жетілдіру. Бейнелеу процесінде барлық негізгі түстерді ажырату, атау және қолдану. Мұғалімнің көмегімен қосымша түстер жасау. Мұғалімнің тақтада, қағазда суреттер салу кезінде орындайтын әрекетін бақылау. Экспрессивті сурет салу: балаларды суреттер арқылы өз сезімдері мен эмоцияларын білдіруге шақыру, көңіл-күй мен эмоцияны жеткізу үшін түстер мен сызықтарды қолдану. Сурет салу алдында заттарды көрнекі шолумен және ұстап көрумен тексеру. Әртүрлі формадан тұратын заттарды салу. Берілген контурға трафаретпен, шаблонмен, геометриялық формалардың кескіндерімен әртүрлі заттар салу. Объектілерді пішінінің, көлемінің, ұзындығының ерекшеліктеріне сәйкес парақтың жазықтығына орналастыру. Заттарды суреттің шеттерін сақтаумен бояу, сызықтарды бір бағытта сызу. Заттық силуэттік пішіндерді, тұзды қамырдан, саздан жасалған көлемді фигураларды гуашпен, бояумен бояу. Берілген геометриялық пішіндер мен аяқталмаған элементтерге (мысалы, үш шеңбер — аққала, ойыншық; үш шаршы — көпқабатты үй, пирамида, мұнара және т.б.), осьтік сызығы бар симметриялық заттарға, бейнеленген заттың бөлшектеріне негізделген кескіндерді аяқтап салу. Мұғалімнің көмегімен өзінің және басқа адамдардың жұмысын бағалау. Сәндік сурет: дайын элементтерден ою-өрнек жасау. Геометриялық өрнекті контур сызықтарымен айналдыра сызу және бояу. Тіктөртбұрышты, дөңгелек

және шаршы пішінді дайындамаларда жапырақтарды түсі, мөлшері, пішіні бойынша кезектестіріп бояумен өсімдіктің өрнегін басып шығару. Жолақта, шеңберде, шаршыда әртүрлі қалыптармен өрнекті құрастыру және басып шығару. Геометриялық пішіннің бүкіл бетінде, ортасында, периметрі бойынша дайындамасында бояудан, нүктелерден, дақтардан өрнектің суретін салу. Саздан, тұзды қамырдан жасалған заттарды нүктелермен, бояу щеткасымен бояумен сәндеу. Ұлттық өрнекті нақыштап бояу. Сюжеттік сурет: қарапайым пейзаж, натюрморт, иллюстрациялары бар ертегілерді ұсақ бөлшектерсіз контурлық сызбалармен бояу (беттерін бояу). Жай заттар мен олардың айналасындағы заттарды (жемістер, ойыншықтар немесе жануарлар) композиция нұсқаларымен және кескінді қағаз парағына әртүрлі орналастырумен салу (объектілерді олардың пішінінің, көлемінің, ұзындығының ерекшеліктеріне сәйкес орналастыру). Тапсырма бермей-ақ бүкіл қағазға қиял-ғажайыпқа және шығармашылық ойлауға негізделген қиялдан туатын суретті салу. Табиғатқа саяхат. Табиғат объектілерін бақылау және оларды жылдың әр мезгілінде (гүлдер, ағаштар немесе пейзаждар) салу. Композиция элементтері мен перспективаларын енгізу. Жануарлардың мәнерлік пішіндерін салу. Негізгі белгілер мен пропорцияларды сақтай отырып, мәнерлік тұлға мен адамның фигурасын салу. Оның суретін таныстыру.

38. 10-сыныпқа арналған "Бейнелеу өнері" пәнінің базалық мазмұны:

1) еңбекті ұйымдастыру мәдениеті. Бейнелеу өнері кабинетінде тәртіп ережелерін сақтау, құралдар мен материалдарды қауіпсіз пайдалану, бейнелеу өнері кабинетінде қауіпсіздік техникасы ережелерін орындау және түсініктеме беру (мүмкіндігінше). Жұмыс орнында тәртіп сақтау: құралдар мен материалдарды ұқыпты жайып қою және жинау. Әртүрлі бейнелеу материалдарымен және құралдармен жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік техникасын сақтау. Кезекшінің әрекетінің алгоритмін өз бетінше орындау;

2) өнер туындыларын қабылдау. Қоршаған ортадан халықтың сәндік қолөнер бұйымдарын, иллюстрацияларды, мүсіндерді, кескіндеме және сәулет бұйымдарын бөліп көрсету, өнер туындыларының түстерін, пішіндері мен сызықтарын ажырату. Өнер туындыларын олар туралы әңгімелер мен тарих арқылы қабылдау. Өнер туындыларында берілетін эмоциялар мен көңіл-күйді анықтау және сипаттау;

3) мүсіндеу. Ермексаз материалдарын қолдана отырып, мүсіндеу техникасын жетілдіру. Тақырыптық кескін контурының ішіне ермексаздан сурет мүсіндеу, қатты негізге үлгі бойынша, ойдан құрастырып дайын контурдың ішіне ермексаздан көлемді аппликация жасау. Ермексаз материалының тұтас кесегінен заттарға еліктеу бойынша конструкторлық әдіспен, ойдан құрастырумен көлемді бұйымдар (жемістер, көкөністер, ыдыс-аяқтар, жануарлар, адамдар мүсіндері) жасау. Мүсіндеуді нақты затпен, үлгімен салыстыру. Мүсіндеуді үлгі бойынша ермексаздан жасалған элементтермен сәндеу. Үлгі бойынша, идея бойынша білім алушылардың қолөнерінен ұжымдық композициялар құрастыру, орындалған композицияларды ойынға қосу. Командада жұмыс істеу дағдысын жетілдіру;

4) аппликация. Заттық аппликация: үлгіні көрсету деңгейінде талдау, аппликация бөлшектерін және орындалу ретін атау. Коллаж техникасын жетілдіру. Дайындамаларды үйренген тәсілдермен жасау. Аппликацияны берілген, сызылған контурда орындау. Берілген контурлық суретте жапырақтардан, дәнді дақылдардан, тұқымдардан аппликация жасау және желімдеу. Матадан аппликация жасау. Тапсырма берілмей-ақ көлемді аппликация жасауды орындау. Қағаз кесудің әртүрлі әдістерін қолдану. Сәндік аппликация: әртүрлі пішіндегі аппликацияға арналған бөлшектерді кесуге арналған жаттығулар. Берілген формада дайындамалардан өрнек салу және желімдеу жаттығулары. Үлгі бойынша өрнектер құрастыру. Аппликация жасау үшін жапырақтар жинауға саябаққа (мектеп ауласына) саяхат. Жапырақтарды берілген нүктемен, ойдан құрастырумен қарапайым және аралас аппликацияда (дайын немесе аяқталған сурет жапырақ аппликациясымен толықтырылады) қолдану. Сюжеттік аппликация: сюжеттік аппликацияны ойдан құрастырумен, үлгі бойынша құрастыру және желімдеу. Педагогтың көмегімен үлгі бойынша, ауызша сипаттау бойынша ұсақ бөлшектер жоқ ұжымдық сюжеттік қосымшаны құрастыру және желімдеу, қарым-қатынас дағдыларын және командада жұмыс істеу қабілетін жетілдіру. Бұйымдарды үй-жайларды, көрмелерді безендіру үшін, сыйлық ретінде пайдалану. Мерекелер мен атаулы күндерге ашықхаттар дайындау;

5) сурет салу. Дәстүрлі және дәстүрлі емес сурет салу техникасының әртүрлі материалдарын, құралдарын және үйренген әдіс-тәсілдерін қолдану. Заттық сурет салу: сурет салу техникасын сақтау және жетілдіру. Сурет салу процесінде негізгі және қосымша түстерді ажырату, оларды атау және қолдану. Мұғалімнің тақтада сурет салуда орындайтын әрекеттерін бақылау және қайталау. Экспрессивті сурет салу: білім алушыларды өздерінің көңіл-күйлері мен эмоцияларын суреттер, түс және сызықтар арқылы жеткізуге шақыру. Сурет салар алдында заттарды көрнекі және сипап көрумен тексеру. Табиғаттан, трафаретпен сурет салу. Объектілерді пішінінің, көлемінің, ұзындығының ерекшеліктеріне сәйкес парақтың жазықтығына орналастыру. Түспен толтыру, суреттің жиегін сақтай отырып, контурлық суреттерді (бояуларды) штрихтау. Тұзды қамырдан, саздан жасалған силуэтті және көлемді фигураларды гуашпен, бояумен бояу. Негізгі белгілер мен пропорцияларды сақтай отырып, жануарлар мен адамның мәнерлендірілген фигураларын салу. Аяқтап салынбаған суреттерді, аяқталмаған элементтерді, симметриялық заттарды аяқтап бітіру. Сәндік сурет: дайын элементтерден ою-өрнек құрастыру. Геометриялық өрнекті контур сызықтарымен айналдыра сызу және бояу. Тіктөртбұрышты, дөңгелек және шаршы пішінді дайындамаларда жапырақтарды түсі, мөлшері, пішіні бойынша кезектестіріп бояумен өсімдіктің өрнегін басып шығару. Жолақта, шеңберде, шаршыда әртүрлі қалыптармен үлгілер құрастыру және басып шығару. Геометриялық пішінді дайындаманың бүкіл бетіне, ортасына, периметрі бойынша бояудан, нүктелерден, дақтардан тұратын өрнекті тірек нүктелерімен салу. Балшықтан, тұзды қамырды жасалған заттарды нүктелерден

тұратын, бояу щеткасымен боялған өрнекпен сәндеу. Ұлттық өрнегі бар ою-өрнекті бояу. Сюжеттік сурет: қарапайым пейзаж, натюрморт, ұсақ бөлшектері жоқ ертегілер иллюстрациялары бар контурлық сызбаларды (бояу беттерін) бояу. Жай заттар мен олардың айналасындағы заттарды (жемістер, ойыншықтар немесе жануарлар) композиция нұсқаларымен және кескінді қағаз параққа әртүрлі орналастырумен салу (объектілерді олардың пішінінің, көлемінің, ұзындығының ерекшеліктеріне сәйкес орналастыру). Бүкіл қағазға қиял мен шығармашылық ойлауға негізделген тапсырмасыз қиял-ғажайып суретін салу. Табиғатқа саяхат. Табиғат элементтерін бақылау және оларды жылдың әр мезгілінде (гүлдер, ағаштар немесе пейзаждар) салу. Қиялдан туындайтын жобалар: Білім алушыларды қиялға негізделген сызбалар жасау үшін қиялын және шығармашылық ой ұтқырлығын қолдануға ынталандыру. Жануарлардың суретін салу. Негізгі белгілер мен пропорцияларды сақтай отырып, мәнерлендірілген тұлға мен адамның фигурасын салу. Өз суретін ұсыну. Мұғалім ұсынған критерийлер бойынша өзінің және басқалардың жұмысын бағалау. Ұжымдық сызбалар жасау.

Параграф 2. Оқу мақсаттарының жүйесі

39. Бағдарламадағы оқу мақсаттары кодтау арқылы берілген. Кодта бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар бағдарламаның бөлімі мен бөлімшесін, төртінші сан білім беру мақсатының нөмірленуін көрсетеді. Мысалы, 5.2.1.4 кодтауында "5" – сынып, "5.1" – кіші бөлім, "4" – оқу мақсатының нөмірленуі.

40. Оқу мақсаттарының жүйесі бөлімдер мен сыныптар бойынша берілген:

1) "Еңбекті ұйымдастыру мәдениеті" бөлімі:

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	5. 1. 1. 1 бейнелеу өнері кабинетінде тәртіп ережелерін сақтау және (мүмкіндігінше) айту	6. 1. 1. 1 бейнелеу өнері кабинетінде тәртіп ережелерін сақтау	7. 1. 1. 1 бейнелеу өнері кабинетінде тәртіп ережелерін сақтау	8. 1. 1. 1 бейнелеу өнері кабинетінде тәртіп ережелерін сақтау	9. 1. 1. 1 бейнелеу өнері кабинетінде тәртіп ережелерін сақтау	10. 1. 1. 1 бейнелеу өнері кабинетінде тәртіп ережелерін сақтау
	5. 1. 1. 2 материалдармен және құралдармен жұмыс істеу кезінде ҚЕ ережелерін сақтау және түсініктеме беру	6. 1. 1. 2 материалдармен және құралдармен жұмыс істеу кезінде ҚЕ ережелерін сақтау және түсініктеме беру	7. 1. 1. 2 материалдармен және құралдармен жұмыс істеу кезінде ҚЕ ережелерін сақтау және түсініктеме беру	8. 1. 1. 2 материалдармен және құралдармен жұмыс істеу кезінде ҚЕ ережелерін сақтау және түсініктеме беру	9. 1. 1. 2 материалдармен және құралдармен жұмыс істеу кезінде ҚЕ ережелерін сақтау және түсініктеме беру	10. 1. 1. 2 материалдармен және құралдармен жұмыс істеу кезінде ҚЕ ережелерін сақтау және түсініктеме беру

1.1. Бейнелеу өнері кабинетінде қауіпсіздік техникасы мен тәртіп ережелерін сақтау	мүмкіндігінше)	мүмкіндігінше)	мүмкіндігінше)	мүмкіндігінше)	мүмкіндігінше)	мүмкіндігінше)
	5. 1. 1. 3 мұғалімнің талаптары мен тапсырмаларын орындау	6. 1. 1. 3 мұғалімнің талаптары мен тапсырмаларын орындау	7. 1. 1. 3 мұғалімнің талаптары мен тапсырмаларын орындау	8. 1. 1. 3 мұғалімнің талаптары мен тапсырмаларын орындау	9. 1. 1. 3 мұғалімнің талаптары мен тапсырмаларын орындау	10. 1. 1. 3 мұғалімнің талаптары мен тапсырмаларын орындау
	5. 1. 1. 4 жұмыс орнын қызметтің берілген түріне дайындау және ауызша нұсқаулыққа сәйкес ретке келтіру	6. 1. 1. 4 жұмыс орнын қызметтің берілген түріне дайындау және үлгі бойынша ретке келтіру	7. 1. 1. 4 жұмыс орнын қызметтің берілген түріне дайындау және үлгі бойынша ретке келтіру	8. 1. 1. 4 жұмыс орнын қызметтің берілген түріне дайындау және өз бетінше ретке келтіру	9. 1. 1. 4 жұмыс орнын қызметтің берілген түріне дайындау және өз бетінше ретке келтіру	10. 1. 1. 4 жұмыс орнын қызметтің берілген түріне дайындау және өз бетінше ретке келтіру
	5. 1. 1. 5 сабақта мұғаліммен, сыныптастары мен ынтымақтасу	6. 1. 1. 5 сабақта мұғаліммен, сыныптастары мен ынтымақтасу	7. 1. 1. 5 сабақта мұғаліммен, сыныптастары мен ынтымақтасу	8. 1. 1. 5 сабақта мұғаліммен, сыныптастары мен ынтымақтасу	9. 1. 1. 5 сабақта мұғаліммен, сыныптастары мен ынтымақтасу	10. 1. 1. 5 сабақта мұғаліммен, сыныптастары мен ынтымақтасу
	5. 1. 1. 6 бейнелеу өнері кабинетінде кезекшінің міндеттерін ауызша қадамдық нұсқаулық бойынша орындау	6. 1. 1. 6 бейнелеу өнері кабинетінде кезекшінің міндеттерін ауызша немесе көрнекі нұсқаулық бойынша орындау	7. 1. 1. 6 бейнелеу өнері кабинетінде кезекшінің міндеттерін ауызша немесе көрнекі нұсқаулық бойынша орындау	8. 1. 1. 6 бейнелеу өнері кабинетінде кезекшінің міндеттерін өз бетінше ауызша орындау	9. 1. 1. 6 бейнелеу өнері кабинетінде кезекшінің міндеттерін өз бетінше ауызша орындау	10. 1. 1. 6 бейнелеу өнері кабинетінде кезекшінің міндеттерін өз бетінше ауызша орындау

2) "Бейнелеу өнері туындыларын қабылдау" бөлімі:

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
2.1. Халықтың	5. 2. 1. 1 оң эмоцияларды, өнер нысандарына қызығушылық таныту	6. 2. 1. 1 оң эмоцияларды, өнер нысандарына қызығушылық таныту	7. 2. 1. 1 оң эмоцияларды, өнер нысандарына қызығушылық таныту	8. 2. 1. 1 Оң эмоцияларды, өнер нысандарына қызығушылық таныту	9. 2. 1. 1 оң эмоцияларды, өнер нысандарына қызығушылық таныту	10. 2. 1. 1 оң эмоцияларды, өнер нысандарына қызығушылық таныту
	5. 2. 1. 2 киіз үйдің пішінін, түсін, мөлшерін,	6. 2. 1. 2 қазақтың ұлттық тұрмыстық заттарының пішінін, түсін,	7. 2. 1. 2 қазақтың аяқтарының пішінін, түсін, мөлшерін,	8. 2. 1. 2 қазақтың ұлттық бас киімдерін	9. 2. 1. 2 қазақтың ұлттық киімінің пішінін, түсін,	10. 2. 1. 2 халық қолөнершілерінің бұйымдарын, ұлттық

қолданбалы өнер бұйымдары	мақсатын қоршаған ортадан бөліп көрсету, атау, анықтау	мөлшерін, мақсатын қоршаған ортадан бөліп көрсету, атау, анықтау	мақсатын қоршаған ортадан бөліп көрсету, атау, анықтау	қоршаған ортадан бөліп көрсету, атау, мақсатын анықтау	мөлшерін, мақсатын қоршаған ортадан бөліп көрсету, атау, анықтау	өрнектерді қоршаған ортадан, бөліп көрсету, атау (мүмкіндігінше)
	5. 2. 1. 3 киіз үйдің безендірілуін ойынға қосу	6. 2. 1. 3 қазақтың тұрмыстық заттарын ойынға қосу	7. 2. 1. 3 қазақтың ұлттық ыдыс-аяқтары н ойынға қосу	8. 2. 1. 3 қазақтың ұлттық бас киімдерін ойынға қосу	9. 2. 1. 3 қазақтың ұлттық киімдерін ойынға қосу	10. 2. 1. 3 өрнекті оның атауы бойынша анықтау
	5. 2. 2. 1 өнер туындысы туралы әңгіме тыңдау	6. 2. 2. 1 өнер туындысы туралы әңгіме тыңдау	7. 2. 2. 1 өнер туындысы туралы әңгіме тыңдау, мүмкіндігінше мұғалімнің көмегімен сұрақтарға жауап беру	8. 2. 2. 1 өнер туындысы туралы әңгіме тыңдау, мүмкіндігінше сұрақтарға жауап беру	9. 2. 2. 1 өнер туындысы туралы әңгіме тыңдау, мүмкіндігінше сұрақтарға жауап беру	10. 2. 2. 1 өнер туындысы туралы әңгіме тыңдау, мүмкіндігінше мұғаліммен әңгімелесуге қатысу
	5. 2. 2. 2 таныс шығарманың иллюстрациясын қарау, суретте бейнеленген кейіпкерлерді, олардың әрекеттерін атау	6. 2. 2. 2. таныс шығарманың иллюстрациясын қарау, білу, бейнеленген кейіпкерлерді, заттарды, әрекеттерді көрсету, атау (мүмкіндігінше)	7. 2. 2. 2. таныс шығарманың иллюстрациясын қарау, білу, бейнеленген кейіпкерлерді, заттарды, әрекеттерді көрсету, атау (мүмкіндігінше)	8. 2. 2. 2 таныс шығарманың иллюстрациясын қарау, білу, бейнеленген кейіпкерлерді, заттарды, әрекеттерді көрсету, атау (мүмкіндігінше)	9. 2. 2. 2 таныс шығарманың иллюстрациясын қарау, білу, бейнеленген кейіпкерлерді, заттарды, әрекеттерді көрсету, атау (мүмкіндігінше) және сұрақтарға жауап беру	10. 2. 2. 2 таныс шығарманың иллюстрациясын қарау, бейнеленген кейіпкерлерді, заттарды, әрекеттерді тану, көрсету, атау, мүмкіндігінше алдыңғы және кейінгі оқиғалар туралы сұрақтарға жауап беру
	5. 2. 2. 3 суреттерде бейнеленген тұлғалардың эмоционалды жағдайын анықтау; суреттен туындаған эмоцияларды білдіру	6. 2. 2. 3 адамдардың, жануарлардың бейнелері, олардың әрекеттері арқылы берілетін эмоциялар мен көңіл-күй туралы сұрақтарға жауап беру (	7. 2. 2. 3 өнер туындыларын да, бейнеленген заттарда, іс-әрекеттерде берілетін эмоциялар мен көңіл-күй туралы сұрақтарға жауап беру (	8. 2. 2. 3 өнер туындыларын да, бейнеленген заттарда, іс-әрекеттерде берілетін эмоциялар мен көңіл-күй туралы сұрақтарға жауап беру (	9. 2. 2. 3 мұғалімнің көмегімен өнер туындыларын да, бейнеленген заттарда, іс-әрекеттерде берілген эмоциялар мен көңіл-күйді тану, атау	10. 2. 2. 3 өнер туындыларын да, бейнеленген заттарда, әрекеттерде берілген эмоциялар мен көңіл-күйді тану, атау және

	ауызша, мимикамен)	мүмкіндігінш е)	мүмкіндігінш е)	мүмкіндігінш е)	және сипаттау (мүмкіндігінш е)	мүмкіндігінш е сипаттау, олар туралы сұрақтар қою
2.2. Иллюстрация лар, көркем сурет, фотоөнер, мүсін, сәулет заттары	5. 2. 2. 4 суреттелген заттар, олардың түсі, пішіні, мөлшері, кеңістіктік орналасуы, тәуліктің бөліктеріне, жыл мезгіліне тән өз қызметінің түрлері туралы (мүмкіндігінш е) білу, көрсету, атау, сұрақтарға жауап беру	6. 2. 2. 4 суреттелген заттар, олардың түсі, пішіні, мөлшері, кеңістіктік орналасуы, тәуліктің бөліктеріне, жыл мезгіліне тән өз қызметінің түрлері туралы (мүмкіндігінш е) білу, көрсету, атау, сұрақтарға жауап беру	7. 2. 2. 4 суреттелген заттар, олардың түсі, пішіні, мөлшері, кеңістіктік орналасуы, тәуліктің бөліктеріне, жыл мезгіліне тән өз қызметінің түрлері туралы (мүмкіндігінш е) білу, көрсету, атау, сұрақтарға жауап беру	8. 2. 2. 4 суреттелген заттар, олардың түсі, пішіні, мөлшері, кеңістіктік орналасуы, тәуліктің бөліктеріне, жыл мезгіліне тән өз қызметінің түрлері туралы (мүмкіндігінш е) білу, көрсету, атау, сұрақтарға жауап беру	9. 2. 2. 4 жылдың бейнеленген уақыты, тәулік уақыты , заттар, олардың түсі, пішіні, мөлшері, кеңістіктік орналасуы, адамдар, жануарлар туралы сұрақтарға жауап беру	10. 2. 2. 4 жыл мезгілі мен тәулік уақытын, объектілерді, олардың түсін , пішінін, шамасын, кеңістіктік орналасуын; адамдардың, жануарларды ң сыртқы түрін суреттеу
	5. 2. 2. 5 таныстар мен туыстарды суреттерінен тану, көрсету, атау, ажырату	6. 2. 2. 5 таныс ғимараттарды , аймақтың көрнекті ғимараттарын фотосуреттер ден тану, көрсету, атау, ажырату	7. 2. 2. 5 мұғалімнің көмегімен ұлттық керамикалық бұйымдарды тану, көрсету, атау, тексеру	8. 2. 2. 5 мұғалімнің көмегімен ұлттық музыкалық аспаптарды тану, көрсету, атау, тексеру	9. 2. 2. 5 мұғалімнің көмегімен шағын мүсіндік формаларды зерттеп, нақты заттармен ұқсастығын анықтау	10. 2. 2. 5 Қазақстанның тарихи архитектуралық көрікті жерлері бар фотосуреттер ді қарау
	5. 2. 2. 6 суретшілердің (Г. Садвакасова, Л. Афремов, И. Шишкин) пейзаждары бар суреттерді қарау, жыл мезгілін, оның белгілерін атау	6. 2. 2. 6 қазақстандық суретшілердің (А. Он, А. Ғалымбаева) натюрморттар ын қарау, бейнелеу объектілерін атау	7. 2. 2. 6 белгілі портрет суретшілерінің суреттерін қарау, суреттерде бейнеленген тұлғалардың эмоционалды жағдайын анықтау	8. 2. 2. 6 қазақстандық суретшілердің суреттерін қарау (А. Қастеев, Г. Исмаилова, М. Кенбаев, К. Телжанов)	9. 2. 2. 6 композиция, түс үйлесімі дағдыларын дамыту үшін әлемге әйгілі суретшілердің суреттерін қарау	10. 2. 2. 6 заманауи қазақстандық суретшілердің (Д. Қасымов, Л. Махит, Әбілхайыр, Н. Бубэ) композиция, түс үйлесімі дағдыларын дамыту үшін суреттерін қарау
	5. 2. 2. 7 өнер туындыларын	6. 2. 2. 7 өнер туындыларын	7. 2. 2. 7 өнер туындыларын	8. 2. 2. 7 өнер туындыларын	9. 2. 2. 7 өнер туындыларын	10. 2. 2. 7 өнер туындыларын

дағы нақты заттарды тану , атау	дағы нақты заттарды тану , атау	дағы нақты заттарды тану , атау	дағы нақты заттарды тану , атау	дағы нақты заттарды тану , атау	дағы нақты заттарды тану , атау
---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------

3) "Мүсіндеу" бөлімі:

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	5. 3. 1. 1 көрсету бойынша қатаң негізге дайын контурлық зат кескінінің ішіне жағу тәсілімен ермексаз аппликациясын жасау	6. 3. 1. 1 көрсету бойынша қатаң негізге дайын контурлық зат кескінінің ішіне жағу тәсілімен ермексаз аппликациясын орындау	7. 3. 1. 1 көрсету бойынша қатаң негізге дайын контурлық зат кескінінің ішіне ермексазбен сурет салу (пластилинграфия)	8. 3. 1. 1 үлгі бойынша сурет салу үшін пластилинграфия техникасын қолдану	9. 3. 1. 1 үлгі бойынша қатаң негізге сурет салу үшін пластилинграфия техникасын қолдану	10. 3. 1. 1 үлгі бойынша қатаң негізге сурет салу үшін пластилинграфия техникасын қолдану
	5. 3. 1. 2 көрсету бойынша қатаң негіздегі дайын контурдың ішіне көлемді аппликацияны мүсіндеу	6. 3. 1. 2 мұғалімнің көмегімен қатты негіздегі заттық кескіннің дайын контурының ішіне модульдік мүсіндеу әдісімен көлемді ермексаз аппликациясын жасау	7. 3. 1. 2 көрсету бойынша, мұғалімнің көмегімен қатты негіздегі заттық кескіннің дайын контурының ішіне модульдік мүсіндеу әдісімен көлемді ермексаз аппликациясын жасау	8. 3. 1. 2 көрсету бойынша қатты негіздегі заттық кескіннің дайын контурының ішіне модульдік мүсіндеу әдісімен көлемді ермексаз аппликациясын жасау	9. 3. 1. 2 үлгі бойынша қатты негіздегі заттық кескіннің дайын контурының ішіне модульдік мүсіндеу әдісімен көлемді ермексаз аппликациясын жасау	10. 3. 1. 2 үлгі бойынша, өз бетінше қатты негіздегі заттық кескіннің дайын контурының ішіне модульдік мүсіндеу әдісімен көлемді ермексаз аппликациясын жасау
	5. 3. 1. 3 қатты негізді жағу әдісімен ермексазбен қаптау және аппликацияны мұғалімнің көмегімен, көрсету бойынша ырғақты саусақ іздерімен орындау	6. 3. 1. 3 қатты негізді жағу әдісімен ермексазбен қаптау және аппликацияны көрсету бойынша ырғақты саусақ іздерімен орындау (таяқшамен	7. 3. 1. 3 қатты негізді жағу әдісімен ермексазбен қаптау және үлгіні таяқшамен сурет салу, көрсету бойынша, үлгі бойынша кесуге	8. 3. 1. 3 коллаж үшін үлгі бойынша қатты негізге ермексазды жағу әдісімен коллаж үшін негіз дайындау	9. 3. 1. 3 үлгі бойынша, өз бетінше қатты негізге ермексазды жағу әдісімен коллаж үшін негіз дайындау	10. 3. 1. 3 өз бетінше қатты негізге ермексазды жағу әдісімен коллаж үшін

3.1. Ермексаздан сурет салу	таякшамен кесу формасы))	кесу формасы)	арналған қалыптар			негіз дайындау
	5. 3. 2. 1 мұғаліммен бірге мүсіндеу алдында затты тексеру (қарау, сезіну, пішінін, түсін таңдау)	6. 3. 2. 1. мұғалімнің көмегімен мүсіндеу алдында затты тексеру	7. 3. 2. 1 мұғалімнің көмегімен мүсіндеу алдында затты тексеру	8. 3. 2. 1 мұғалімнің көмегімен мүсіндеу алдында затты (үлгіні) тексеру	9. 3. 2. 1 ұсынылған жоспар бойынша мүсіндеу алдында затты (үлгіні) тексеру	10. 3. 2. 1 мүсіндеу алдында затты (үлгіні) өз бетінше тексеру
	5. 3. 2. 2 мұғалімнің көмегімен мүсіндеу затын нақты затты көрсету арқылы тану, атау	6. 3. 2. 2 мұғалімнің көмегімен мүсіндеу затын нақты затты көрсету арқылы тану, атау және салыстыру	7. 3. 2. 2 мұғалімнің минималды көмегімен мүсіндеу затын тану, атау және нақты затпен салыстыру, ажырату	8. 3. 2. 2 ұсынылған жоспар бойынша мүсіндеу затын нақты затты көрсету арқылы тану, атау және салыстыру	9. 3. 2. 2 ұсынылған жоспар бойынша мүсіндеу затын нақты затты көрсету арқылы тану, атау және салыстыру, ажырату	10. 3. 2. 2 ұсынылған жоспар бойынша мүсіндеу затын тану, атау салыстыру, ажырату
	5. 3. 2. 3 мүсіндеу кезінде мұғалімнің әрекеттерін бақылау	6. 3. 2. 3 мүсіндеу кезінде мұғалімнің әрекеттерін бақылау	7. 3. 2. 3 мүсіндеу кезінде мұғалімнің әрекеттерін бақылау	8. 3. 2. 3 мүсіндеу кезінде мұғалімнің әрекеттерін бақылау	9. 3. 2. 3 мүсіндеу кезінде мұғалімнің әрекеттерін бақылау	10. 3. 2. 3 мүсіндеу кезінде мұғалімнің әрекеттерін бақылау

3.2. Көлемді бұйымдар

5. 3. 2. 4 табиғаттан ермексаздың бүтін кесегінен бұйымдар мүсіндеу	6. 3. 2. 4 табиғаттан ермексаздың бүтін кесегінен бұйымдар мүсіндеу	7. 3. 2. 4 табиғаттан ермексаздың бүтін кесегінен бұйымдар мүсіндеу	8. 3. 2. 4 табиғаттан ермексаздың бүтін кесегінен бұйымдар мүсіндеу	9. 3. 2. 4 табиғаттан ермексаздың бүтін кесегінен бұйымдар мүсіндеу	10. 3. 2. 4 табиғаттан ермексаздың бүтін кесегінен бұйымдар мүсіндеу
5. 3. 2. 5 мұғалімнің көмегімен безендірілмеген бұйымдарды конструктивті әдіспен (2-3 бөліктен) мүсіндеу	6. 3. 2. 5 конструктивті әдіспен мүсіндеу (3-4 бөліктен), мұғалімнің минималды көмегімен пішінді беру	7. 3. 2. 5 бұйымдарды конструктивті әдіспен мүсіндеу, пішінін еліктеу бойынша беру	8. 3. 2. 5 бұйымдарды еліктеу бойынша, үлгі бойынша конструктивті әдіспен мүсіндеу	9. 3. 2. 5 бұйымдарды үлгі бойынша конструктивті әдіспен мүсіндеу	10. 3. 2. 5 бұйымдарды үлгі бойынша, өз бетінше конструктивті әдіспен мүсіндеу
5. 3. 2. 6 мүсіндеу объектісін мұғаліммен бірге ермексаз элементтерімен безендіру	6. 3. 2. 6 мүсіндеу объектісін еліктеу бойынша ермексаз элементтерімен безендіру	7. 3. 2. 6 мүсіндеу объектісін еліктеу бойынша ермексаз элементтерімен безендіру	8. 3. 2. 6 мүсіндеу объектісін үлгі бойынша ермексаз элементтерімен безендіру	9. 3. 2. 6 мүсіндеу объектісін үлгі бойынша ермексаз элементтерімен безендіру	10. 3. 2. 6 мүсіндеу объектісін өз бетінше ермексаз элементтерімен безендіру
5. 3. 2. 7 ермексаздан, балшықтан, тұзды қамырдан тапсырмасыз аралас әдіспен мүсіндеу	6. 3. 2. 7 ермексаздан, балшықтан, тұзды қамырдан тапсырмасыз аралас әдіспен мүсіндеу	7. 3. 2. 7 ермексаздан, балшықтан, тұзды қамырдан тапсырмасыз аралас әдіспен мүсіндеу	8. 3. 2. 7 ермексаздан, балшықтан, тұзды қамырдан тапсырмасыз аралас әдіспен мүсіндеу	9. 3. 2. 7 ермексаздан, балшықтан, тұзды қамырдан тапсырмасыз аралас әдіспен мүсіндеу	10. 3. 2. 7 ермексаздан, балшықтан, тұзды қамырдан тапсырмасыз аралас әдіспен мүсіндеу
5. 3. 2. 8 мұғалімнің көмегімен мүсіндеу тақырыбын үлгімен салыстыру	6. 3. 2. 8 мұғалімнің көмегімен мүсіндеу тақырыбын үлгімен салыстыру	7. 3. 2. 8 мұғалімнің минималды көмегімен мүсіндеу тақырыбын үлгімен салыстыру	8. 3. 2. 8 ұсынылған жоспар бойынша мүсіндеу тақырыбын үлгімен салыстыру	9. 3. 2. 8 ұсынылған жоспар бойынша мүсіндеу тақырыбын үлгімен салыстыру	10. 3. 2. 8 ұсынылған жоспар бойынша мүсіндеу тақырыбын үлгімен салыстыру
5. 3. 2. 9 дайын бұйымдармен ойнау	6. 3. 2. 9 дайын бұйымдармен ойнау	7. 3. 2. 9 дайын бұйымдармен ойнау	8. 3. 2. 9 дайын бұйымдармен ойнау	9. 3. 2. 9 дайын бұйымдармен ойнау	10. 3. 2. 9 дайын бұйымдармен ойнау
5. 3. 2. 10 сынып оқушыларының барлық бұйымдарын	6. 3. 2. 10 сынып оқушыларының барлық бұйымдарын	7. 3. 2. 10 мұғалімнің көмегімен өз бұйымын	8. 3. 2. 10 мұғалімнің көмегімен өз бұйымын	9. 3. 2. 10 мұғалімнің жетекшілігімен өз бұйымын ұсынылған критерий	10. 3. 2. 10 өз бұйымын ұсынылған критерий бойынша

	ың ішінен өз бұйымын табу	ың ішінен өз бұйымын табу	табу, үлгімен салыстыру	табу, үлгімен салыстыру, бағалау	бойынша үлгімен салыстыру, бағалау	үлгімен салыстыру, бағалау
3.3.3. Композиция	5. 3. 3. 1 мұғалімнің жетекшілігімен ұжымдық композиция жасауға қатысу	6. 3. 3. 1 мұғалімнің жетекшілігімен ұжымдық композиция жасауға қатысу	7. 3. 3. 1 мұғалімнің жетекшілігімен ұжымдық композиция жасауға қатысу	8. 3. 3. 1 мұғаліммен талқылағаннан кейін ұжымдық композиция жасауға қатысу	9. 3. 3. 1 берілген тақырып бойынша ұжымдық композиция жасауға қатысу	10. 3. 3. 1 берілген тақырып бойынша ұжымдық композиция жасауға қатысу
	5. 3. 3. 2 орындалған композициямен ойнауға қатысу	6. 3. 3. 2 орындалған композициямен ойнауға қатысу	7. 3. 3. 2 орындалған композициямен ойнауға қатысу	8. 3. 3. 2 орындалған композициямен ойнауға қатысу	9. 3. 3. 2 орындалған композициямен ойнауға қатысу	10. 3. 3. 2 орындалған композициямен ойнауға қатысу
	5. 3. 3. 3 командада жұмыс істеу ережелеріне бағыну	6. 3. 3. 3 командада жұмыс істеу ережелеріне бағыну	7. 3. 3. 3 командада жұмыс істеу ережелеріне бағыну	8. 3. 3. 3 командада жұмыс істеу ережелерін сақтау	9. 3. 3. 3 командада жұмыс істеу ережелерін сақтау	10. 3. 3. 3 командада жұмыс істеу ережелерін сақтау

4) "Аппликация" бөлімі:

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	5. 4. 1. 1 мұғалімнің аппликацияны тану, көрсету, бөлшектерін атау, орындау тәртібі деңгейінде үлгіні талдауға қолдан келгенше қатысу	6. 4. 1. 1 мұғалімнің аппликацияны тану, көрсету, бөлшектерін атау, орындау тәртібі деңгейінде үлгіні талдауға қолдан келгенше қатысу	7. 4. 1. 1 мұғалімнің аппликацияны тану, көрсету, бөлшектерін атау, орындау тәртібі деңгейінде үлгіні талдауға қолдан келгенше қатысу	8. 4. 1. 1 бөлшектерді атау деңгейінде мұғалімнің үлгіні талдауына қатысу, аппликацияны орындау тәртібі туралы сұрақтарға жауап беру	9. 4. 1. 1 мұғалімнің көмегімен берілген жоспар бойынша үлгіні талдау, аппликацияның орындалу тәртібін айту	10. 4. 1. 1 берілген жоспар бойынша үлгіні талдау, аппликация жұмыс жоспарын жасау
	5. 4. 1. 2 негізгі және қосымша түстерді атау, ажырату, пайдалану	6. 4. 1. 2 негізгі және қосымша түстерді атау, ажырату, пайдалану	7. 4. 1. 2 негізгі және қосымша түстерді атау, ажырату, пайдалану	8. 4. 1. 2 негізгі және қосымша түстерді атау, ажырату, пайдалану	9. 4. 1. 2 негізгі және қосымша түстерді атау, ажырату, пайдалану	10. 4. 1. 2 негізгі және қосымша түстерді атау, ажырату, пайдалану
	5. 4. 1. 3 қағазды жырту және мыжу арқылы	6. 4. 1. 3 қағазды жырту, кесу және ұсақтау	7. 4. 1. 3 қағазды жырту, кесу және мыжу	8. 4. 1. 3 қағазды жырту, кесу және мыжу	9. 4. 1. 3 қағазды жырту, кесу және мыжу	10. 4. 1. 3 қағазды жырту, кесу және мыжу

	дайындамалар жасау	арқылы дайындамалар жасау	арқылы дайындамалар жасау	арқылы дайындамалар жасау	арқылы дайындамалар жасау	арқылы дайындамалар жасау
	5. 4. 1. 4 мұғалімнің көмегімен берілген контур сызбасында жапырақтардан, дәнді дақылдардан, тұқымдардан аппликация жасау	6. 4. 1. 4 мұғалімнің көмегімен берілген контур сызбасында жапырақтардан, дәнді дақылдардан, тұқымдардан аппликация жасау	7. 4. 1. 4 көрсету бойынша, үлгі бойынша берілген контур сызбасында жапырақтардан, дәнді дақылдардан, тұқымдардан аппликация жасау	8. 4. 1. 4 үлгі бойынша берілген контур сызбасында құрғақ жапырақтардан, дәнді дақылдардан, тұқымдардан аппликация жасау	9. 4. 1. 4 үлгі бойынша берілген контур сызбасында жапырақтардан, дәнді дақылдардан, тұқымдардан аппликация жасау	10. 4. 1. 4 үлгі бойынша берілген контур сызбасында жапырақтардан, дәнді дақылдардан, тұқымдардан аппликация жасау
	5. 4. 1. 5 мұғалімнің көмегімен матадан жасалған дайындамалардан заттық аппликация жасау	6. 4. 1. 5 мұғалімнің көмегімен матадан жасалған дайындамалардан заттық аппликация жасау	7. 4. 1. 5 мұғалімнің көмегімен матадан жасалған дайындамалардан заттық аппликация жасау	8. 4. 1. 5 мұғалімнің көмегімен матадан жасалған дайындамалардан заттық аппликация жасау	9. 4. 1. 5. үлгі бойынша, көрсету бойынша матадан жасалған дайындамалардан заттық аппликация жасау	10. 4. 1. 5 үлгі бойынша матадан жасалған дайындамалардан заттық аппликация жасау
	5. 4. 1. 6 мұғалімнің көмегімен матаның алдыңғы және ішкі бет жақтарын білу	6. 4. 1. 6 мұғалімнің көмегімен матаның алдыңғы және ішкі бет жақтарын білу, көрсету	7. 4. 1. 6 мұғалімнің көмегімен матаның алдыңғы және ішкі бет жақтарын білу, көрсету	8. 4. 1. 6 мұғалімнің көмегімен матаның алдыңғы және ішкі бет жақтарын білу, көрсету	9. 4. 1. 6 матаның алдыңғы және ішкі бет жақтарын атау, ажырату	10. 4. 1. 6 матаның алдыңғы және ішкі бет жақтарын атау, ажырату
4.1. Заттық аппликация	5. 4. 1. 7 әртүрлі мөлшердегі геометриялық фигураларды (шаршы, тіктөртбұрыш, үшбұрыш) кесумен машықтану	6. 4. 1. 7 әртүрлі мөлшердегі геометриялық фигураларды (шаршы, тіктөртбұрыш, үшбұрыш) кесумен машықтану	7. 4. 1. 7 әртүрлі мөлшердегі геометриялық фигураларды (шаршы, тіктөртбұрыш, үшбұрыш, шеңбер) кесумен машықтану	8. 4. 1. 7 әртүрлі мөлшердегі геометриялық фигураларды (шаршы, тіктөртбұрыш, үшбұрыш, шеңбер, сопақша) кесумен машықтану	9. 4. 1. 7 геометриялық фигуралар мен дұрыс емес пішіндегі фигураларды кесуге машықтану	10. 4. 1. 7 геометриялық фигуралар мен дұрыс емес пішіндегі фигураларды, симметриялық фигураларды кесуге машықтану
	5. 4. 1. 8 қағазды берілген сызықтың бойымен кесу	6. 4. 1. 8 бүктелген қағазды кесу әдісін қолдану	7. 4. 1. 8 бүктелген қағазды бірнеше рет кесу әдісін қолдану	8. 4. 1. 8 бүктелген қағазды бірнеше рет, "гармошкамен" кесу әдісін қолдану	9. 4. 1. 8 бүктелген қағазды бірнеше рет, "гармошкамен" кесу әдісін қолдану	10. 4. 1. 8 қағаз кесудің әртүрлі әдістерін қолдану

5. 4. 1. 9 үлгі мен сөйлеу нұсқаулары бойынша қағаз парағының жазықтығына (жоғарғы, төменгі, оң, сол, ортаңғы) назар аудару	6. 4. 1. 9 үлгі мен сөйлеу нұсқаулары бойынша қағаз парағының жазықтығына (жоғарғы, төменгі, оң, сол, ортаңғы) назар аудару	7. 4. 1. 9 үлгі мен сөйлеу нұсқаулары бойынша қағаз парағының жазықтығына (жоғарғы, төменгі, оң, сол, ортаңғы) назар аудару	8. 4. 1. 9 үлгі мен сөйлеу нұсқаулары бойынша қағаз парағының жазықтығына (жоғарғы, төменгі, оң, сол, ортаңғы) назар аудару	9. 4. 1. 9 сөйлеу нұсқаулары бойынша қағаз парағының жазықтығына назар аудару	10. 4. 1. 9 сөйлеу нұсқаулары бойынша қағаз парағының жазықтығына назар аудару
5. 4. 1. 10 коллаж техникасын көрсету кезінде педагогтың әрекеттерін бақылау	6. 4. 1. 10 коллаж техникасын көрсету кезінде педагогтың әрекеттерін бақылау	7. 4. 1. 10 коллаж техникасын көрсету кезінде педагогтың әрекеттерін бақылау	8. 4. 1. 10 коллаж техникасын көрсету кезінде педагогтың әрекеттерін бақылау	9. 4. 1. 10 коллаж техникасын көрсету кезінде педагогтың әрекеттерін бақылау	10. 4. 1. 10 коллаж техникасын көрсету кезінде педагогтың әрекеттерін бақылау
5. 4. 1. 11 мұғалімнің көмегімен коллаж жасау үшін дайын формалардан аппликация жасау техникасын қолдану	6. 4. 1. 11 коллаж жасау: мұғалімнің көмегімен қағаз негізді бояумен бояу, дайын бөлшектерді көрсету бойынша орналастыру және жабыстыру	7. 4. 1. 11 коллаж жасау: мұғалімнің көмегімен қағаз негізді бояумен бояу, дайын бөлшектерді көрсету бойынша орналастыру және жабыстыру	8. 4. 1. 11 көрсету бойынша, үлгі бойынша коллаж жасау үшін дайын формалардан аппликацияны орындау техникасын қолдану	9. 4. 1. 11 көрсету бойынша, үлгі бойынша коллаж жасау үшін дайын формалардан аппликацияны орындау техникасын қолдану	10. 4. 1. 11 үлгі бойынша, өз бетінше коллаж жасау үшін дайын формалардан аппликацияны орындау техникасын қолдану
5. 4. 1. 12 мұғалімнің көмегімен берілген контурға мыжылған қағаздан (2-3 түсті) көлемді аппликация жасау, желімдеу	6. 4. 1. 12 көрсету бойынша берілген контурға мыжылған қағаздан (3-4 түсті) көлемді аппликация жасау, желімдеу	7. 4. 1. 12 көрсету бойынша, үлгі бойынша берілген контурға мыжылған қағаздан көлемді аппликация жасау, желімдеу	8. 4. 1. 12 көрсету бойынша, үлгі бойынша берілген контурға мыжылған қағаздан көлемді аппликация жасау, желімдеу	9. 4. 1. 12 үлгі бойынша берілген контурға мыжылған қағаздан көлемді аппликация жасау, желімдеу	10. 4. 1. 12 тапсырмасыз мыжылған қағаздан көлемді аппликация жасау, желімдеу
5. 4. 2. 1 дайындамалардан жасалған өрнекті берілген пішінге түсі, өлшемі, пішіні	6. 4. 2. 1 дайындамалардан жасалған өрнекті берілген пішінге түсі, өлшемі, пішіні	7. 4. 2. 1 дайындамалардан жасалған өрнекті берілген пішінге түсі, өлшемі,	8. 4. 2. 1 дайындамалардан жасалған өрнекті берілген пішінге түсі, өлшемі,	9. 4. 2. 1 дайындамалардан жасалған өрнекті берілген пішінге түсі,	10. 4. 2. 1 дайындамалардан жасалған өрнекті берілген пішінге түсі,

	бойынша көрсету, берілген нүктелер және сөйлеу нұсқаулары бойынша кезектестіріп орналастыруға және желімдеуге машықтану	бойынша көрсету, берілген нүктелер және сөйлеу нұсқаулары бойынша кезектестіріп орналастыруға және желімдеуге машықтану	пішіні бойынша үлгі бойынша және сөйлеу нұсқаулары бойынша кезектестіріп орналастыруға және желімдеуге машықтану	пішіні бойынша үлгі бойынша және сөйлеу нұсқаулары бойынша кезектестіріп орналастыруға және желімдеуге машықтану	өлшемі, пішіні бойынша таңдалған формада өз бетінше кезектестіріп орналастыруға және желімдеуге машықтану	өлшемі, пішіні бойынша таңдалған формада өз бетінше кезектестіріп орналастыруға және желімдеуге машықтану
	5. 4. 2. 2 мұғалімнің көмегімен геометриялық пішінді дайындамаға дайын элементтер өрнегін жасау	6. 4. 2. 2 мұғалімнің көмегімен геометриялық пішінді дайындамаға бояудан, нүктелерден, дақтардан жасалған өрнектерді қосумен дайын элементтерден өрнектер жасау	7. 4. 2. 2 мұғалімнің көмегімен геометриялық пішінді дайындамаға бояудан, нүктелерден, дақтардан жасалған өрнектерді қосумен дайын элементтерден өрнектер жасау	8. 4. 2. 2 көрсету бойынша геометриялық пішінді дайындамаға бояудан, нүктелерден, дақтардан жасалған өрнектерді қосумен дайын элементтерден өрнектер жасау	9. 4. 2. 2 үлгі бойынша геометриялық пішінді дайындамаға бояудан, нүктелерден, дақтардан жасалған өрнектерді қосумен дайын элементтерден өрнектер жасау	10. 4. 2. 2. бояудан, нүктелерден, дақтардан жасалған өрнектерді қосумен дайын элементтерден өрнектер жасау
4.2. Сәндік аппликация	5. 4. 2. 3 саябаққа саяхат кезінде жапырақтар топтамасын, өсімдік тұқымын жинау	6. 4. 2. 3 саябаққа саяхат кезінде жапырақтар топтамасын, өсімдік тұқымын жинау	7. 4. 2. 3 саябаққа саяхат кезінде жапырақтар топтамасын, өсімдік тұқымын жинау	8. 4. 2. 3 саябаққа саяхат кезінде жапырақтар топтамасын, өсімдік тұқымын жинау	9. 4. 2. 3 саябаққа саяхат кезінде жапырақтар топтамасын, өсімдік тұқымын жинау	10. 4. 2. 3 саябаққа саяхат кезінде жапырақтар топтамасын, өсімдік тұқымын жинау
	5. 4. 2. 4 мұғалімнің көмегімен жапырақтардан жасалған өрнекті көлденең жолақта, шаршыда, тіктөртбұрышта артынша желімдей отырып, 1 белгісі бойынша кезектестірімен берілген	6. 4. 2. 4 мұғалімнің көмегімен жапырақтардан жасалған өрнекті көлденең жолақта, шаршыда, тіктөртбұрышта артынша желімдей отырып, 2 белгісі бойынша кезектестірімен берілген	7. 4. 2. 4 көрсету бойынша жапырақтардан жасалған өрнекті өлшемі, түсі, пішіні бойынша берілген нүктеге кезектестіріп орналастыру	8. 4. 2. 4 үлгі бойынша жапырақтардан жасалған өрнекті әртүрлі белгілері бойынша кезектестіріп жайып қою	9. 4. 2. 4 жапырақтардан жасалған өрнекті әртүрлі белгілері бойынша кезектестіріп жайып қою	10. 4. 2. 4 өз бетінше жапырақтардан жасалған өрнекті әртүрлі белгілері бойынша

нүктелердің бойына жайып қою	нүктелердің бойына жайып қою				кезектестіріп жайып қою
5. 4. 2. 5 мұғалімнің көмегімен рамаларды, ашықхаттарды безендіру үшін сәндік өрнекті қолдану	6. 4. 2. 5 үлгі бойынша, мұғалімнің көмегімен рамаларды, ашықхаттарды безендіру үшін сәндік өрнекті қолдану	7. 4. 2. 5 үлгі бойынша рамаларды, ашықхаттарды безендіру үшін сәндік өрнекті қолдану	8. 4. 2. 5 үлгі бойынша рамаларды, ашықхаттарды безендіру үшін сәндік өрнекті қолдану	9. 4. 2. 5 рамаларды, ашықхаттарды безендіру үшін сәндік өрнекті қолдану	10. 4. 2. 5 рамаларды, ашықхаттарды безендіру үшін сәндік өрнекті қолдану
5. 4. 2. 6 геометриялық фигураларды білу, атау (мүмкіндігінше), терминдердің мағыналарын түсіну	6. 4. 2. 6 геометриялық фигураларды білу, атау (мүмкіндігінше), терминдердің мағыналарын түсіну	7. 4. 2. 6 геометриялық фигураларды білу, атау, терминдердің мағыналарын түсіну	8. 4. 2. 6 өз сөзінен геометриялық фигуралардың атауларын, терминдерді білу, атау, түсіну, қолдану (мүмкіндігінше)	9. 4. 2. 6 өз сөзінен геометриялық фигуралардың атауларын, терминдерді білу, атау, түсіну, қолдану (мүмкіндігінше)	10. 4. 2. 6 өз сөзінен терминдерді түсіну, қолдану (мүмкіндігінше)
5. 4. 3. 1 мұғалімнің көмегімен дайын дайындамалардан жасалған қарапайым сюжеттік аппликацияны көрсету бойынша композиция бөлшектерінің берілген контурларына жабыстыру	6. 4. 3. 1 үлгі бойынша дайын дайындамалардан жасалған қарапайым сюжеттік аппликацияны көрсету бойынша композиция бөлшектерінің берілген контурларына жабыстыру	7. 4. 3. 1 үлгі бойынша дайын немесе кесілген дайындамалардан жасалған қарапайым сюжеттік аппликацияны көрсету бойынша композиция бөлшектерінің берілген контурларына жабыстыру	8. 4. 3. 1 қарапайым сюжеттік аппликацияны үлгі бойынша, өз ойынша құрастыру және жабыстыру	9. 4. 3. 1 қарапайым сюжеттік аппликацияны үлгі бойынша, өз ойынша құрастыру және жабыстыру	10. 4. 3. 1 қарапайым сюжеттік аппликацияны үлгі бойынша, өз ойынша құрастыру және жабыстыру
5. 4. 3. 2 мұғалімнің көмегімен сюжетке сәйкес аппликацияның бөлшектерін көлемі бойынша, ұзындығы	6. 4. 3. 2 көрсету бойынша, үлгі бойынша сюжетке сәйкес аппликацияның бөлшектерін көлемі бойынша,	7. 4. 3. 2 көрсету бойынша, үлгі бойынша сюжетке сәйкес аппликацияның бөлшектерін көлемі бойынша,	8. 4. 3. 2 үлгі бойынша сюжетке сәйкес аппликацияның бөлшектерін көлемі бойынша,	9. 4. 3. 2 үлгі бойынша, өз бетінше сюжетке сәйкес аппликацияның бөлшектерін көлемі бойынша, ұзындығы	10. 4. 3. 2 үлгі бойынша, өз бетінше сюжетке сәйкес аппликацияның бөлшектерін көлемі бойынша, ұзындығы

4.3. Сюжеттік апликация	бойынша бөліп қою	ұзындығы бойынша бөліп қою	ұзындығы бойынша бөліп қою	ұзындығы бойынша бөліп қою	бойынша бөліп қою	бойынша бөліп қою
	5. 4. 3. 3 бұйымдарды үй-жайларды, көрмелерді безендіру үшін және сыйлық ретінде пайдалану	6. 4. 3. 3 бұйымдарды үй-жайларды, көрмелерді безендіру үшін және сыйлық ретінде пайдалану	7. 4. 3. 3 бұйымдарды үй-жайларды, көрмелерді безендіру үшін және сыйлық ретінде пайдалану	8. 4. 3. 3 бұйымдарды үй-жайларды, көрмелерді безендіру үшін және сыйлық ретінде пайдалану	9. 4. 3. 3 бұйымдарды үй-жайларды, көрмелерді безендіру үшін және сыйлық ретінде пайдалану	10. 4. 3. 3 бұйымдарды үй-жайларды, көрмелерді безендіру үшін және сыйлық ретінде пайдалану
	5. 4. 3. 4 мұғалімнің жетекшілігіме н ұжымдық композицияла р жасауға қатысу	6. 4. 3. 4 мұғалімнің жетекшілігіме н ұжымдық композицияла р жасауға қатысу	7. 4. 3. 4 мұғалімнің жетекшілігіме н ұжымдық композицияла р жасауға қатысу	8. 4. 3. 4 мұғалімнің жетекшілігіме н ұжымдық композицияла р жасауға қатысу	9. 4. 3. 4 мұғалімнің жетекшілігіме н ұжымдық композицияла р жасауға қатысу	10. 4. 3. 4 үлгі бойынша, ойластыру бойынша ұжымдық композицияла р жасауға қатысу
	5. 4. 3. 5 командада жұмыс істеу ережелерін сақтау	6. 4. 3. 5 командада жұмыс істеу ережелерін сақтау	7. 4. 3. 5 командада жұмыс істеу ережелерін сақтау	8. 4. 3. 5 командада жұмыс істеу ережелерін сақтау	9. 4. 3. 5 командада жұмыс істеу ережелерін сақтау	10. 4. 3. 5 командада жұмыс істеу ережелерін сақтау
	5. 4. 3. 6 композициян ы ойынға қосу	6. 4. 3. 6 композициян ы ойынға қосу	7. 4. 3. 6 композициян ы ойынға қосу	8. 4. 3. 6 композициян ы ойынға қосу	9. 4. 3. 6 композициян ы ойынға қосу	10. 4. 3. 6 композициян ы ойынға қосу

5) "Сурет салу" бөлімі:

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	5. 5. 1. 1 эртүрлі бейнелеу материалдары мен құралдарын қолдану	6. 5. 1. 1 эртүрлі бейнелеу материалдары мен құралдарын қолдану	7. 5. 1. 1 эртүрлі бейнелеу материалдары мен құралдарын қолдану	8. 5. 1. 1 эртүрлі бейнелеу материалдары мен құралдарын қолдану	9. 5. 1. 1 эртүрлі бейнелеу материалдары мен құралдарын қолдану	10. 5. 1. 1 эртүрлі бейнелеу материалдары мен құралдарын қолдану
	5. 5. 1. 2 дәстүрлі және дәстүрлі емес сурет салу техникасында үйренген әдіс-тәсілдерді қолдану	6. 5. 1. 2 дәстүрлі және дәстүрлі емес сурет салу техникасында үйренген әдіс-тәсілдерді қолдану	7. 5. 1. 2 дәстүрлі және дәстүрлі емес сурет салу техникасында үйренген әдіс-тәсілдерді қолдану	8. 5. 1. 2 дәстүрлі және дәстүрлі емес сурет салу техникасында үйренген әдіс-тәсілдерді қолдану	9. 5. 1. 2 дәстүрлі және дәстүрлі емес сурет салу техникасында үйренген әдіс-тәсілдерді қолдану	10. 5. 1. 2 дәстүрлі және дәстүрлі емес сурет салу техникасында үйренген әдіс-тәсілдерді қолдану
	5. 5. 1. 3 сурет с а л у	6. 5. 1. 3 сурет с а л у	7. 5. 1. 3 сурет с а л у	8. 5. 1. 3 сурет с а л у	9. 5. 1. 3 сурет с а л у	10. 5. 1. 3 сурет салу

техникасын сақтау және жетілдіру	техникасын сақтау және жетілдіру	техникасын сақтау және жетілдіру	техникасын сақтау және жетілдіру	техникасын сақтау және жетілдіру	техникасын сақтау және жетілдіру
5. 5. 1. 4 мұғалімнің көмегімен контурлық сызықтар бойынша бейнеленген заттың бөлшектерін салып бітіру	6. 5. 1. 4 мұғалімнің көмегімен бейнеленген заттың бөлшектерін нүктелермен салып бітіру	7. 5. 1. 4 үлгі бойынша бейнеленген заттың бөлшектерін салып бітіру	8. 5. 1. 4 көрсету бойынша бейнеленген заттың бөлшектерін салып бітіру	9. 5. 1. 4 үлгі бойынша "акватушь" техникасында сурет салу	10. 5. 1. 4 үлгі бойынша "акватушь" техникасында сурет салу
5. 5. 1. 5 бүкіл параққа тапсырмасыз сурет салу, түстер мен сызықтарды қолдана отырып, сурет арқылы эмоцияларды білдіру	6. 5. 1. 5 бүкіл параққа тапсырмасыз сурет салу, түстер мен сызықтарды қолдана отырып, сурет арқылы эмоцияларды білдіру	7. 5. 1. 5 бүкіл параққа тапсырмасыз сурет салу, түстер мен сызықтарды қолдана отырып, сурет арқылы эмоцияларды білдіру	8. 5. 1. 5 бүкіл параққа тапсырмасыз сурет салу, түстер мен сызықтарды қолдана отырып, сурет арқылы эмоцияларды білдіру	9. 5. 1. 5 бүкіл параққа тапсырмасыз сурет салу, түстер мен сызықтарды қолдана отырып, сурет арқылы эмоцияларды білдіру	10. 5. 1. 5 бүкіл параққа тапсырмасыз сурет салу, түстер мен сызықтарды қолдана отырып, сурет арқылы эмоцияларды білдіру
5. 5. 1. 6 мұғалімнің тақтаға, қағазға сурет салуды орындаудағы әрекетін бақылау	6. 5. 1. 6 мұғалімнің көмегімен сурет салу алдында заттарды қарап тексеру	7. 5. 1. 6 мұғалімнің көмегімен сурет салу алдында заттарды қарап тексеру	8. 5. 1. 6 берілген жоспар бойынша сурет салу алдында заттарды қарап тексеру	9. 5. 1. 6 берілген жоспар бойынша сурет салу алдында заттарды қарап тексеру	10. 5. 1. 6 берілген жоспар бойынша сурет салу алдында заттарды қарап тексеру
5. 5. 1. 7 мұғалімнің көмегімен сызықтан шықпай, сурет контурын сақтай отырып, суреттің бөлшектерін бояу	6. 5. 1. 7 мұғалімнің тақтаға, қағазға сурет салуды орындаудағы әрекетін бақылау	7. 5. 1. 7 мұғалімнің тақтаға, қағазға сурет салуды орындаудағы әрекетін бақылау	8. 5. 1. 7 мұғалімнің тақтаға, қағазға сурет салуды орындаудағы әрекетін бақылау	9. 5. 1. 7 мұғалімнің тақтаға, қағазға сурет салуды орындаудағы әрекетін бақылау	10. 5. 1. 7 мұғалімнің тақтаға, қағазға сурет салуды орындаудағы әрекетін бақылау
5. 5. 1. 8 сурет салу процесінде қолданылатын түстерді атау	6. 5. 1. 8 көрсету бойынша, үлгі бойынша суреттің контурын сақтай отырып,	7. 5. 1. 8 үлгі бойынша суреттің контурын және штрихтар бағытын сақтай отырып,	8. 5. 1. 8 үлгі бойынша суреттің контурын және штрихтар бағытын сақтай отырып,	9. 5. 1. 8 үлгі бойынша суреттің контурын және штрихтар бағытын сақтай отырып,	10. 5. 1. 8 үлгі бойынша суреттің контурын және штрихтар бағытын сақтай отырып,

	мүмкіндігінше), көрсету, ажырату	сызықтан шықпай сурет бөлшектерін бояу, контур бойымен сызу	суреттің бөлшектерін сызықтан шықпай бояу, контур бойымен сызу	суреттің бөлшектерін сызықтан шықпай бояу, контур бойымен сызу	суреттің бөлшектерін сызықтан шықпай бояу, нүктелермен сызу	суреттің бөлшектерін сызықтан шықпай бояу, нүктелермен сызу
	5. 5. 1. 9 мұғалімнің жетекшілігімен қосымша түстер жасау	6. 5. 1. 9 сурет салу процесінде қолданылатын түстерді атау, ажырату	7. 5. 1. 9 сурет салу процесінде қолданылатын түстерді атау, ажырату	8. 5. 1. 9 сурет салу процесінде қолданылатын түстерді атау, ажырату	9. 5. 1. 9 сурет салу процесінде қолданылатын түстерді атау, ажырату	10. 5. 1. 9 сурет салу процесінде қолданылатын түстерді атау, ажырату
	5. 5. 1. 10 қағаз парағын поролон тампондарымен және жалпақ щеткамен бояу	6. 5. 1. 10 мұғалімнің жетекшілігімен қосымша түстер жасау	7. 5. 1. 10 мұғалімнің жетекшілігімен қосымша түстер жасау	8. 5. 1. 10 ұсынылған алгоритм бойынша қосымша түстер жасау	9. 5. 1. 10 ұсынылған алгоритм бойынша қосымша түстер жасау	10. 5. 1. 10 өз бетінше қосымша түстер жасау
	5. 5. 1. 11 сурет салу кезінде әрекеттердің реттілігін сақтау	6. 5. 1. 11 қағаз парағын поролон тампондарымен және жалпақ щеткамен бояу	7. 5. 1. 11 қағаз парағын поролон тампондарымен және жалпақ щеткамен бояу	8. 5. 1. 11 қағаз парағын поролон тампондарымен және жалпақ щеткамен бояу	9. 5. 1. 11 қағаз парағын поролон тампондарымен және жалпақ щеткамен бояу	10. 5. 1. 11 қағаз парағын поролон тампондарымен және жалпақ щеткамен бояу
	5. 5. 1. 12 нүктелерді, сызықтарды, геометриялық фигураларды қарындашпен, қаламмен торлар мен берілген нүктелер бойынша салу	6. 5. 1. 12 сурет салу кезінде әрекеттердің реттілігін сақтау	7. 5. 1. 12 сурет салу кезінде әрекеттердің реттілігін сақтау	8. 5. 1. 12 сурет салу кезінде әрекеттердің реттілігін сақтау	9. 5. 1. 12 сурет салу кезінде әрекеттердің реттілігін сақтау	10. 5. 1. 12 сурет салу кезінде әрекеттердің реттілігін сақтау
5.1. Заттық сурет салу	5. 5. 1. 13 трафареттердің, шаблондардың көмегімен әртүрлі геометриялық пішіндерден тұратын заттардың суреттерін салу	6. 5. 1. 13 торлар мен үлгі бойынша қарындашпен, қаламмен нүктелер, сызықтар, геометриялық фигуралар салу	7. 5. 1. 13 торлар мен үлгі бойынша қарындашпен, қаламмен нүктелер, сызықтар, геометриялық фигуралар салу	8. 5. 1. 13 берілген нүктелер мен үлгі бойынша сызылмаған қағазға сызықтарды, геометриялық фигураларды қарындашпен, қаламмен салу	9. 5. 1. 13 үлгі бойынша сызылмаған қағазға сызықтарды, геометриялық фигураларды қарындашпен, қаламмен салу	10. 5. 1. 13 көрсету бойынша сызылмаған қағазға қарындашпен, қаламмен сызықтар, геометриялық фигуралар салу

5. 5. 1. 14 мұғалімнің көмегімен шаблон бойынша, трафарет бойынша әртүрлі заттардың суреттерін салу	6. 5. 1. 14 заттарды табиғаттан мұғалімнің көмегімен көрсету бойынша берілген контурмен салу	7. 5. 1. 14 табиғаттан заттарды нүктелер бойынша, көрсету бойынша, үлгі бойынша заттардың негізгі формасы мен өлшемдерін бере отырып салу	8. 5. 1. 14 табиғаттан заттарды нүктелер бойынша, көрсету бойынша, үлгі бойынша заттардың негізгі формасы мен өлшемдерін бере отырып салу	9. 5. 1. 14 заттар мен объектілерді табиғаттан үлгі бойынша заттардың негізгі формасы мен өлшемдерін бере отырып салу	10. 5. 1. 14 заттар мен объектілерді табиғаттан өз бетінше заттардың негізгі формасы мен өлшемдерін бере отырып салу
5. 5. 1. 15 берілген контур бойынша жылдың әр мезгілінде табиғат объектілерін салу	6. 5. 1. 15 трафареттердің, шаблондардың көмегімен әртүрлі геометриялық пішіндерден тұратын заттардың суреттерін салу	7. 5. 1. 15 шаблондардың көмегімен әртүрлі геометриялық пішіндерден тұратын заттардың суреттерін салу	8. 5. 1. 15 шаблондардың көмегімен әртүрлі геометриялық пішіндерден тұратын заттардың суреттерін салу	9. 5. 1. 15 үлгі бойынша шаблондардың көмегімен әртүрлі геометриялық пішіндерден тұратын заттардың суреттерін салу	10. 5. 1. 15 үлгі бойынша, ойлау бойынша шаблондардың көмегімен әртүрлі геометриялық пішіндерден тұратын заттардың суреттерін салу
5. 5. 1. 16 мұғалімнің көмегімен объектілерді олардың пішініне, көлеміне, ұзындығына сәйкес орналастыру	6. 5. 1. 16 мұғалімнің жетекшілігімен әртүрлі заттардың суреттерін шаблон бойынша, трафарет бойынша салу	7. 5. 1. 16 әртүрлі заттардың суреттерін шаблон бойынша және үлгі бойынша салу	8. 5. 1. 16 әртүрлі заттардың суреттерін шаблон бойынша және үлгі бойынша салу	9. 5. 1. 16 әртүрлі заттардың суреттерін шаблон бойынша және үлгі бойынша салу	10. 5. 1. 16 әртүрлі заттардың суреттерін шаблон бойынша салу
5. 5. 1. 17 мұғалімнің жетекшілігімен заттық силуэттік пішіндерді (киім, жиһаз, ыдыс-аяқ заттарын; ойыншықтарды) гуашпен, бояумен бояу	6. 5. 1. 17 табиғат объектілерін жылдың әр мезгілінде нүктелер бойынша салу	7. 5. 1. 17 табиғат объектілерін жылдың әр мезгілінде нүктелер бойынша салу	8. 5. 1. 17 табиғат объектілерін жылдың әр мезгілінде үлгі бойынша салу	9. 5. 1. 17 табиғат объектілерін жылдың әр мезгілінде үлгі бойынша салу	10. 5. 1. 17 табиғат объектілерін жылдың әр мезгілінде үлгі бойынша салу
5. 5. 1. 18 мұғалімнің жетекшілігімен	6. 5. 1. 18 объектілерді олардың	7. 5. 1. 18 объектілерді олардың пішінінің,	8. 5. 1. 18 объектілерді	9. 5. 1. 18 объектілерді	10. 5. 1. 18 объектілерді пішінінің,

н тұзды қамырдан, саздан жасалған фигураларды акварельмен бояу	пішінінің, шамасының, ұзындығының ерекшеліктері не сәйкес көрсету бойынша орналастыру	шамасының, ұзындығының ерекшеліктері не сәйкес көрсету бойынша орналастыру	пішінінің, көлемінің, ұзындығының ерекшеліктері не сәйкес үлгі бойынша орналастыру	пішінінің, көлемінің, ұзындығының ерекшеліктері не сәйкес өз бетінше орналастыру	көлемінің, ұзындығының ерекшеліктері не сәйкес үлгі бойынша, өз бетінше орналастыру
5. 5. 1. 19 мұғалімнің көмегімен өз жұмысын үлгімен салыстыру, өз жұмысын және сыныптастарының суреттерін қарау	6. 5. 1. 19 көрсету бойынша гуашпен, бояумен заттық силуэттік пішіндерді (киім, жиһаз, ыдыс-аяқ заттары; ойыншықтар) бояу	7. 5. 1. 19 көрсету бойынша, үлгі бойынша гуашпен, бояумен заттық силуэттік пішіндерді (киім, жиһаз, ыдыс-аяқ заттары; ойыншықтар) бояу	8. 5. 1. 19 үлгі бойынша гуашпен, бояумен заттық силуэттік пішіндерді (киім, жиһаз, ыдыс-аяқ заттары; ойыншықтар) бояу	9. 5. 1. 19 өз бетінше гуашпен, бояумен заттық силуэттік пішіндерді (киім, жиһаз, ыдыс-аяқ заттары; ойыншықтар) бояу	10. 5. 1. 19 өз бетінше гуашпен, бояумен заттық силуэттік пішіндерді (киім, жиһаз, ыдыс-аяқ заттары; ойыншықтар) бояу
	6. 5. 1. 20 тұзды қамырдан, саздан жасалған фигураларды көрсету бойынша акварель бояулармен бояу	7. 5. 1. 20 тұзды қамырдан, саздан жасалған фигураларды көрсету бойынша акварель бояулармен бояу	8. 5. 1. 20 тұзды қамырдан, саздан жасалған фигураларды үлгі бойынша акварель бояулармен бояу	9. 5. 1. 20 тұзды қамырдан, саздан жасалған фигураларды өз бетінше акварель бояулармен бояу	10. 5. 1. 20 тұзды қамырдан, саздан жасалған фигураларды өз бетінше акварель бояулармен бояу
	6. 5. 1. 21 өз жұмысын үлгімен салыстыру, мұғалімнің көмегімен қателерін түзету, өз жұмысын және сыныптастарының суреттерін қарау, мұғалімнің көмегімен жұмыстарды бағалау	7. 5. 1. 21 өз жұмысын үлгімен салыстыру, мұғалімнің көмегімен қателерін түзету, өз жұмысын және сыныптастарының суреттерін қарау, мұғалімнің көмегімен жұмыстарды бағалау	8. 5. 1. 21 өз жұмысын үлгімен салыстыру, мұғалімнің көмегімен қателерін түзету, өз жұмысын және сыныптастарының суреттерін қарау, мұғалімнің сұрағы бойынша жұмыстарды бағалау	9. 5. 1. 21 өз жұмысын үлгімен салыстыру, қателерді түзету, өзінің басқалардың жұмысын берілген критерийлер бойынша бағалау	10. 5. 1. 21 өз жұмысын үлгімен салыстыру, қателерді түзету, өзінің басқалардың жұмысын берілген критерийлер бойынша бағалау

				8. 5. 1. 22 мұғалімнің көмегімен жануарды берілген контур бойымен салу	9. 5. 1. 22 мұғалімнің көмегімен жануарды нүктелермен салу	10. 5. 1. 22 жануарды нүктелермен салу
					9. 5. 1. 23 мұғалімнің көмегімен адамның мәнерлендірілген тұлғасын және оның көрінісін салу	10. 5. 1. 23 мұғалімнің көмегімен киімдегі адамды берілген нүктелермен салу
	5. 5. 2. 1 геометриялық өрнектерді үлгі бойынша контурмен сызу және түспен бояу	6. 5. 2. 1 геометриялық өрнектерді үлгі бойынша контурлық сызықпен сызу және түспен бояу	7. 5. 2. 1 геометриялық өрнектерді үлгі бойынша контурлық сызықпен сызу және бояу	8. 5. 2. 1 геометриялық өрнектерді үлгі бойынша контурлық сызықпен сызу және бояу	9. 5. 2. 1 геометриялық өрнекті түсі, пішіні, ұяшықтары бойынша кезектестіріп құрастыру және суретін салу	10. 5. 2. 1 геометриялық өрнекті түсі, пішіні, ұяшықтары бойынша кезектестіріп құрастыру және суретін салу
	5. 5. 2. 2 өрнекте қолданылатын заттардың санын есептеуді жүзеге асыру	6. 5. 2. 2 өрнекте қолданылатын заттардың санын есептеуді жүзеге асыру	7. 5. 2. 2 өрнек жасау үшін пайдаланылған заттардың санын сандармен белгілеу	8. 5. 2. 2 өрнек жасау үшін пайдаланылған заттардың санын сандармен белгілеу	9. 5. 2. 2 өрнек жасау үшін пайдаланылған заттардың санын сандармен белгілеу	10. 5. 2. 2 өрнек жасау үшін пайдаланылған заттардың санын сандармен белгілеу
	5. 5. 2. 3 мұғалімнің көмегімен көлденең жолақта бір-бір белгісі (түсі, өлшемі, пішіні) бойынша әртүрлі дайын элементтен тұратын өрнектер жасау	6. 5. 2. 3 мұғалімнің көмегімен үлгіге сәйкес көлденең жолақта екі белгі бойынша әртүрлі дайын элементтерден тұратын өрнектер жасау	7. 5. 2. 3 үлгі бойынша жолақта, шеңберде, шаршыда дайын элементтерден тұратын өрнектер жасау	8. 5. 2. 3 үлгі бойынша жолақта, шеңберде, шаршыда, сопақшада дайын элементтерден тұратын өрнектер жасау	9. 5. 2. 3 үлгі бойынша жолақта, шеңберде, шаршыда, сопақшада бірнеше белгілер бойынша әртүрлі дайын элементтерден тұратын өрнектер жасау	10. 5. 2. 3 жолақта, шеңберде, шаршыда, сопақшада бірнеше белгілері бар дайын элементтерден тұратын өрнектер жасау
	5. 5. 2. 4 геометриялық фигураларды	6. 5. 2. 4 геометриялық фигураларды таңдау және	7. 5. 2. 4 үлгі бойынша, берілген нүктелер бойынша	8. 5. 2. 4 үлгі бойынша жолақта, шеңберде,	9. 5. 2. 4 үлгі бойынша жолақта, шеңберде,	10. 5. 2. 4 жолақта, шеңберде,

	таңдау және оларды үлгі бойынша бірдей белгілері бойынша топтастыру	оларды үлгі бойынша, ауызша сипаттау бойынша бірдей белгілерімен топтастыру	жолақта, шеңберде, шаршыда 3 түрлі қалыптан өрнек жасау және басып шығару	шаршыда, сопақшада 3-4 түрлі қалыптан өрнек жасау және басып шығару	шаршыда, сопақшада әртүрлі қалыптан өрнек жасау және басып шығару	шаршыда, сопақшада әртүрлі қалыптан өрнек жасау және басып шығару
	5. 5. 2. 5 қалыпты жолақтағы өрнекті (2-3 дана) мұғаліммен бірге берілген нүктелер бойынша басып шығару	6. 5. 2. 5 көрсету бойынша қалыпты жолақтағы өрнекті берілген нүктелер бойынша басып шығару	7. 5. 2. 5 көрсету бойынша дайындаманың шетінде немесе ортасында берілген нүктелер бойынша дөңгелек және шаршы пішінді дайындамаларға бояудан, нүктелерден, дақтардан жасалған өрнектердің суретін салу	8. 5. 2. 5 үлгі бойынша дайындаманың шетінде немесе ортасында берілген нүктелер бойынша дөңгелек және шаршы пішінді дайындамаларға бояудан, нүктелерден, дақтардан жасалған өрнектердің суретін салу	9. 5. 2. 5 үлгі бойынша берілген нүктелермен геометриялық пішіндегі дайындамаға бояудан, нүктелерден, дақтардан жасалған өрнектердің суретін салу	10. 5. 2. 5 өз бетінше дайындаманың шеті, периметрі немесе ортасы бойынша геометриялық пішіндегі дайындамаға бояудан, нүктелерден, дақтардан жасалған өрнектердің суретін салу
5.2. Сәндік сурет салу	5. 5. 2. 6 мұғалімнің көмегімен тірек нүктелері бойынша дөңгелек, шаршы, тікбұрышты пішіндегі дайындамаға бояудан, нүктелерден, дақтардан жасалған өрнектерді салу	6. 5. 2. 6 мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша дайындаманың шетіне немесе ортасына берілген нүктелер бойынша дөңгелек және шаршы пішінді дайындамаларға бояудан, нүктелерден, дақтардан жасалған өрнектерді салу	7. 5. 2. 6 жапырақтарға бояу жағу және көрсету бойынша, үлгі бойынша жолаққа жапырақтардың түсі, өлшемі, пішіні бойынша кезектестірумен өсімдік өрнегін көрсету басып шығару	8. 5. 2. 6 жапырақтарға бояу жағу және берілген нүктелер бойынша жолаққа, шаршыға, шеңберге жапырақтардың түсі, мөлшері, пішіні бойынша кезектестірумен өсімдік өрнегін басып шығару	9. 5. 2. 6 жапырақтарға бояу жағу және көрсету бойынша, үлгі бойынша жолаққа, шаршыға, шеңберге жапырақтардың түсі, мөлшері, пішіні бойынша кезектестірумен өсімдік өрнегін басып шығару	10. 5. 2. 6 жапырақтарға бояу жағу және өз бетінше, үлгі бойынша жолаққа, шаршыға, шеңберге жапырақтардың түсі, мөлшері, пішіні бойынша кезектестірумен өсімдік өрнегін басып шығару
	5. 5. 2. 7 мұғалімнің көмегімен	6. 5. 2. 7 жапырақтарға бояу жағу және жолаққа				

жапырақтарға бояу жағу және үлгі бойынша элементтерді (жапырақ, қалып, жапырақ, қалып) бояумен кезектестірумен өрнекті басып шығару	көрсету бойынша, үлгі бойынша бояудың бір-бір белгісімен (түсі, мөлшері, пішіні) жапырақтарды кезектестіре отырып, өсімдіктің өрнегін басып шығару	7. 5. 2. 7 үлгі бойынша дайындамадағы ұлттық өрнекті контур бойымен сызу және бояу	8. 5. 2. 7 дайындамадағы ұлттық өрнекті нүктелермен сызу және бояу	9. 5. 2. 7 дайындамадағы ұлттық өрнекті нүктелермен сызу және бояу	10. 5. 2. 7 дайындамадағы ұлттық өрнекті нүктелермен сызу және бояу
5. 5. 2. 8 көрсету бойынша ақ түспен белгіленген ұлттық өрнекті айналдыра сызу және бояу	6. 5. 2. 8 дайындамада ақ түспен белгіленген ұлттық өрнекті айналдыра сызу және бояу	7. 5. 2. 8 балшықтан, тұзды қамырды жасалған заттарды көрсету бойынша, үлгі бойынша нүктелердент ұратын, бояу жаққыш щеткамен боялған өрнекпен безендіру	8. 5. 2. 8 балшықтан, тұзды қамырды жасалған заттарды көрсету бойынша, үлгі бойынша нүктелердент ұратын, бояу жаққыш щеткамен боялған өрнекпен безендіру	9. 5. 2. 8 балшықтан, тұзды қамырды жасалған заттарды үлгі бойынша нүктелердент ұратын, бояу жаққыш щеткамен боялған өрнекпен безендіру	10. 5. 2. 8 балшықтан, тұзды қамырды жасалған заттарды нүктелердент ұратын, бояу жаққыш щеткамен боялған өрнекпен безендіру
	6. 5. 2. 9 балшықтан, тұзды қамырды жасалған заттарды көрсету бойынша, үлгі бойынша нүктелердент ұратын, бояу жаққыш щеткамен боялған өрнекпен безендіру				
5. 5. 3. 1 контурлық сызбаларды мұғалімнің жетекшілігімен үлгі бойынша ұсақ	6. 5. 3. 1 контурлық сызбаларды үлгі бойынша ұсақ бөлшектерсіз	7. 5. 3. 1 контурлық сызбаларды үлгі бойынша	8. 5. 3. 1 контурлық сызбаларды үлгі бойынша	9. 5. 3. 1 контурлық	10. 5. 3. 1 контурлық

	бөлшектерсіз ертегілер иллюстрациял арымен, қарапайым пейзажбен, қарапайым сюжетпен бояу	ертегілер иллюстрациял арымен, қарапайым пейзажбен, қарапайым сюжетпен бояу	ұ с а қ бөлшектерсіз қарапайым сюжетпен бояу	ұ с а қ бөлшектерсіз қарапайым сюжетпен бояу	сызбаларды қарапайым сюжетпен бояу	сызбаларды қарапайым сюжетпен бояу
	5. 5. 3. 2 мұғалімнің көмегімен қағаз парағының бүкіл бетіне оның шетінен шығып кетпей тапсырмасыз сурет салу	6. 5. 3. 2 мұғалімнің көмегімен қағаз парағының бүкіл бетіне оның шетінен шығып кетпей тапсырмасыз сурет салу	7. 5. 3. 2 мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша объектілерді пішініне, көлеміне, ұзындығына сәйкес орналастырумен қарапайым заттар мен олардың айналасындағы заттарды (жемістер, ойыншықтар) салу	8. 5. 3. 2 мұғалімнің көмегімен көрсету бойынша, үлгі бойынша объектілерді пішініне, көлеміне, ұзындығына сәйкес орналастырумен қарапайым заттар мен олардың айналасындағы заттарды (жемістер, ойыншықтар) салу	9. 5. 3. 2 қарапайым заттар мен олардың айналасындағы заттарды (жемістер, ойыншықтар, жануарлар, адамдар) қағазға үлгі бойынша композиция нұсқаларымен және суретті әртүрлі орналастырумен салу	10. 5. 3. 2. қарапайым заттар мен олардың айналасындағы заттарды (жемістер, ойыншықтар, жануарлар, адамдар) қағазға үлгі бойынша композиция нұсқаларымен және суретті әртүрлі орналастырумен салу
	5. 5. 3. 3 табиғатқа саяхат кезінде жылдың әр мезгілінде табиғат элементтерін бақылау	6. 5. 3. 3 табиғатқа саяхат кезінде жылдың әр мезгілінде табиғат элементтерін бақылау	7. 5. 3. 3 қағаз парағының шетінен өтіп кетпей, бүкіл қағаз парағына тапсырмасыз сурет салу	8. 5. 3. 3 қағаз парағының шетінен өтіп кетпей, бүкіл қағаз парағына тапсырмасыз сурет салу	9. 5. 3. 3 қағаз парағының шетінен өтіп кетпей, бүкіл қағаз парағына тапсырмасыз сурет салу	10. 5. 3. 3 қағаз парағының шетінен өтіп кетпей, бүкіл қағаз парағына тапсырмасыз сурет салу
5.3. Сюжеттік сурет салу	5. 5. 3. 4 табиғат объектілерін жылдың әр мезгілінде мұғалімнің көмегімен берілген сызықтар бойынша салу	6. 5. 3. 4 табиғат объектілерін жылдың әр мезгілінде берілген сызықтар бойынша салу	7. 5. 3. 4 табиғатқа саяхат кезінде жылдың әр мезгілінде табиғат элементтерін бақылау	8. 5. 3. 4 табиғатқа саяхат кезінде жылдың әр мезгілінде табиғат элементтерін бақылау	9. 5. 3. 4 табиғатқа саяхат кезінде жылдың әр мезгілінде табиғат элементтерін бақылау	10. 5. 3. 4 табиғатқа саяхат кезінде жылдың әр мезгілінде табиғат элементтерін бақылау
	5. 5. 3. 5 бояу кезінде суреттің	6. 5. 3. 5 бояу кезінде суреттің, бөлшектердің	7. 5. 3. 5 берілген сызықтар бойынша жылдың әр	8. 5. 3. 5 жылдың әр мезгілінде үлгі бойынша	9. 5. 3. 5 жылдың әр мезгілінде үлгі бойынша	10. 5. 3. 5 жылдың әр мезгілінде табиғат

шекарасын сақтау	шекарасын сақтау	мезгілінде табиғат объектілерін салу	табиғат объектілерін салу	табиғат объектілерін салу	объектілерін салу
5. 5. 3. 6 мұғалімнің көмегімен контурлық сюжеттің суретін аяқтап салу	6. 5. 3. 6 мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша контурлық сюжеттің суретін аяқтап салу	7. 5. 3. 6 бояу кезінде суреттің, бөлшектердің шекарасын сақтау	8. 5. 3. 6 бояу кезінде сурет пен бөлшектердің шекарасын, штрихтардың бағытын сақтау	9. 5. 3. 6 бояу кезінде сурет пен бөлшектердің шекарасын, штрихтардың бағытын сақтау	10. 5. 3. 6 бояу кезінде сурет пен бөлшектердің шекарасын, штрихтардың бағытын сақтау
5. 5. 3. 7 мұғалімнің жұмысты бағалауында	6. 5. 3. 7 мұғалімнің көмегімен өз суретін атау және көрсету	7. 5. 3. 7 мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша контурлық сюжеттің суретін аяқтап салу	8. 5. 3. 7 үлгі бойынша контурлық сюжеттің суретін аяқтап салу	9. 5. 3. 7 үлгі бойынша, өз бетінше контурлық сюжет суретінің бөлшектерін аяқтап салу	10. 5. 3. 7 өз бетінше контурлық сюжет суретінің бөлшектерін аяқтап салу
5. 5. 3. 8 мұғалімнің жетекшілігімен ұжымдық суреттер жасауға қатысу	6. 5. 3. 8 мұғалімнің жұмысын бағалауға қатысу	7. 5. 3. 8 мұғалімнің көмегімен өз суретін атау және көрсету	8. 5. 3. 8 үлгі бойынша өз суретін атау және көрсету	9. 5. 3. 8 берілген жоспар бойынша өз суретін ұсыну	10. 5. 3. 8 берілген жоспар бойынша өз суретін ұсыну
	6. 5. 3. 9 мұғалімнің жетекшілігімен ұжымдық суреттер жасауға қатысу	7. 5. 3. 9 мұғалімнің көмегімен өзінің және басқа біреудің жұмысын бағалау	8. 5. 3. 9 мұғалімнің көмегімен өзінің және басқа біреудің жұмысын бағалау	9. 5. 3. 9 мұғалімнің көмегімен берілген критерий бойынша өзінің және басқа біреудің жұмысын бағалау	10. 5. 3. 9 берілген критерий бойынша өзінің және басқа біреудің жұмысын бағалау
		7. 5. 3. 10 мұғалімнің жетекшілігімен ұжымдық суреттер жасауға қатысу	8. 5. 3. 10 мұғалімнің жетекшілігімен ұжымдық суреттер жасауға қатысу	9. 5. 3. 10 ұжымдық суреттерді үлгі бойынша жасауға қатысу	10. 5. 3. 10 ұжымдық суреттер жасауға қатысу

42. Бағдарлама зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Бейнелеу өнері" пәнінен үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақмерзімді жоспарға сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақмерзімді жоспарда әрбір бөлім бойынша оқу мақсаттарының көлемі көрсетілген.

43. Бағдарламада оқу материалын оқу жылдары (сыныптар) және тоқсандар бойынша бөлу шамамен берілген. Мұғалім әрбір оқушының мүмкіндіктері мен нақты

жетістіктерін ескере отырып, оқу материалының күрделілігін азайту немесе көбейту, оқу материалының көлемін ұлғайту немесе азайту үшін оқу материалын бір тоқсаннан (сыныптан) екіншісіне ауыстыруға құқылы.

Параграф 3. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Бейнелеу өнері" оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5 сынып:

Бөлімше	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
1.1. Бейнелеу өнері кабинетінде қауіпсіздік техникасы мен тәртіп ережелерін сақтау	<p>5.1.1.1 бейнелеу өнері кабинетінде тәртіп ережелерін сақтау және (мүмкіндігінше) айту</p> <p>5.1.1.2 материалдармен және құралдармен жұмыс істеу кезінде ҚЕ ережелерін сақтау және түсініктеме беру (мүмкіндігінше)</p> <p>5.1.1.3 мұғалімнің талаптары мен тапсырмаларын орындау</p> <p>5.1.1.4 жұмыс орнын қызметтің берілген түріне дайындау және ауызша нұсқаулыққа сәйкес ретке келтіру</p> <p>5.1.1.5 сабақта мұғаліммен, сыныптастарымен ынтымақтасу</p> <p>5.1.1.6 бейнелеу өнері кабинетінде кезекшінің міндеттерін ауызша қадамдық нұсқаулық бойынша орындау</p>
2.2. Иллюстрациялар, көркем сурет, фотоөнер, мүсін, сәулет заттары	<p>5.2.2.1 өнер туындысы туралы әңгіме тыңдау</p> <p>5.2.2.5 таныстар мен туыстарды суреттерінен тану, көрсету, атау, ажырату</p> <p>5.2.2.3 суреттерде бейнеленген тұлғалардың эмоционалды жағдайын анықтау; суреттен туындаған эмоцияларды білдіру (ауызша, мимикамен)</p>
3.1. Ермексаздан сурет салу	5.3.1.1 көрсету бойынша қатаң негізге дайын контурлық зат кескінінің ішіне жағу тәсілімен ермексаз аппликациясын жасау
3.2. Көлемді бұйымдар	<p>5.3.2.1 мұғаліммен бірге мүсіндеу алдында затты тексеру (қарау, сезіну, пішінін, түсін таңдау)</p> <p>5.3.2.2 мұғалімнің көмегімен мүсіндеу затын нақты затты көрсету арқылы тану, атау</p> <p>5.3.2.3 мүсіндеу кезінде мұғалімнің әрекеттерін бақылау</p> <p>5.3.2.5 мұғалімнің көмегімен безендірілмеген бұйымдарды конструктивті әдіспен (2-3 бөліктен) мүсіндеу</p> <p>5.3.2.8 мұғалімнің көмегімен мүсіндеу тақырыбын үлгімен салыстыру</p>

	5.3.2.9 дайын бұйымдармен ойнау
	5.3.2.10 сынып оқушыларының барлық бұйымдарының ішінен өз бұйымын табу
4.1. Заттық аппликация	5.4.1.1 мұғалімнің аппликацияны тану, көрсету, бөлшектерін атау, орындау тәртібі деңгейінде үлгіні талдауға қолдан келгенше қатысу
	5.4.1.2 негізгі және қосымша түстерді тану, атау, ажырату, пайдалану
	5.4.1.3 қағазды жырту және мыжу арқылы дайындамалар жасау
	5.4.1.12 мұғалімнің көмегімен берілген контурға мыжылған қағаздан (2-3 түсті) көлемді аппликация жасау, желімдеу
	5.4.1.9 үлгі мен сөйлеу нұсқаулары бойынша қағаз парағының жазықтығына (жоғарғы, төменгі, оң, сол, ортаңғы) назар аудару
4.2. Сәндік аппликация	5.4.2.3 саябаққа саяхат кезінде жапырақтар топтамасын, өсімдік тұқымын жинау
	5.4.2.4 мұғалімнің көмегімен жапырақтардан жасалған өрнекті көлденең жолақта, шаршыда, тіктөртбұрышта артынша желімдей отырып, 1 белгісі бойынша кезектестірумен берілген нүктелердің бойына жайып қою
	5.4.2.6 геометриялық фигураларды білу, атау (мүмкіндігінше), терминдердің мағыналарын түсіну
5.1. Заттық сурет салу	5.5.1.1 әртүрлі бейнелеу материалдары мен құралдарын қолдану
	5.5.1.2 дәстүрлі және дәстүрлі емес сурет салу техникасында үйренген әдіс-тәсілдерді қолдану
	5.5.1.3 сурет салу техникасын сақтау және жетілдіру
	5.5.1.4 мұғалімнің көмегімен контурлық сызықтар бойынша бейнеленген заттың бөлшектерін салып бітіру
	5.5.1.13 трафареттердің, шаблондардың көмегімен әртүрлі геометриялық пішіндерден тұратын заттардың суреттерін салу
	5.5.1.8 сурет салу процесінде қолданылатын түстерді атау (мүмкіндігінше), көрсету, ажырату
	5.5.1.9 мұғалімнің жетекшілігімен қосымша түстер жасау
	5.5.1.10 қағаз парағын поролон тампондарымен және жалпақ щеткамен бояу
5.2. Сәндік сурет салу	5.5.2.1 геометриялық өрнектерді үлгі бойынша контурмен сызу және түспен бояу
	5.5.2.4 геометриялық фигураларды таңдау және оларды үлгі бойынша бірдей белгілері бойынша топтастыру
2 тоқсан	

2.2. Иллюстрациялар, көркем сурет, фотоөнер, мүсін, сәулет заттары	5.2.2.1 өнер туындысы туралы әңгіме тыңдау
	5.2.2.2 таныс шығарманың иллюстрациясын қарау, суретте бейнеленген кейіпкерлерді, олардың әрекеттерін атау
	5.2.2.3 суреттерде бейнеленген тұлғалардың эмоционалды жағдайын анықтау; суреттен туындаған эмоцияларды білдіру (ауызша, мимикамен)
	5.2.2.7 өнер туындыларындағы нақты заттарды тану, атау
4.2. Сәндік аппликация	5.4.2.1 дайындамалардан жасалған өрнекті берілген пішінге түсі, өлшемі, пішіні бойынша көрсету, берілген нүктелер және сөйлеу нұсқаулары бойынша кезектестіріп орналастыруға және желімдеуге машықтану
	5.4.2.2 мұғалімнің көмегімен геометриялық пішінді дайындамаға дайын элементтер өрнегін жасау
	5.4.2.6 геометриялық фигураларды білу, атау (мүмкіндігінше), терминдердің мағыналарын түсіну
3.1. Ермексаздан сурет салу	5.3.1.3 қатты негізді жағу әдісімен ермексазбен қаптау және аппликацияны мұғалімнің көмегімен, көрсету бойынша ырғақты саусақ іздерімен орындау (таяқшамен кесу формасы)
3.2. Көлемді бұйымдар	5.3.2.1 мұғаліммен бірге мүсіндеу алдында затты тексеру (қарау, сезіну, пішінін, түсін таңдау)
	5.3.2.2 мұғалімнің көмегімен мүсіндеу затын нақты затты көрсету арқылы тану, атау
	5.3.2.3 мүсіндеу кезінде мұғалімнің әрекеттерін бақылау
	5.3.2.4 табиғаттан ермексаздың бүтін кесегінен бұйымдар мүсіндеу
3.3. Композиция	5.3.3.1 мұғалімнің жетекшілігімен ұжымдық композиция жасауға қатысу
	5.3.3.2 орындалған композициямен ойнауға қатысу
	5.3.3.3. командада жұмыс істеу ережелеріне бағыну
4.1. Заттық аппликация	5.4.1.1 мұғалімнің аппликацияны тану, көрсету, бөлшектерін атау, орындау тәртібі деңгейінде үлгіні талдауға қолдан келгенше қатысу
	5.4.1.9 үлгі мен сөйлеу нұсқаулары бойынша қағаз парағының жазықтығына (жоғарғы, төменгі, оң, сол, ортаңғы) назар аудару
	5.4.1.7 әртүрлі мөлшердегі геометриялық фигураларды (шаршы, тіктөртбұрыш, үшбұрыш) кесумен машықтану
	5.4.1.8 қағазды берілген сызықтың бойымен кесу
	5.4.1.14 выполнять аппликацию из геометрических фигур, различных по цвету, в заданном контуре с помощью учителя

5.2. Сәндік сурет салу	<p>5.5.2.3 мұғалімнің көмегімен көлденең жолақта бір-бір белгісі (түсі, өлшемі, пішіні) бойынша әртүрлі 2 дайын элементтен тұратын өрнектер жасау</p> <p>5.5.2.7 мұғалімнің көмегімен жапырақтарға бояу жағу және үлгі бойынша элементтерді (жапырақ, қалып, жапырақ, қалып) бояумен кезектестірумен өрнекті басып шығару</p> <p>5.5.2.2 өрнекте қолданылатын заттардың санын есептеуді жүзеге асыру</p>
5.1. Заттық сурет салу	<p>5.5.1.12 нүктелерді, сызықтарды, геометриялық фигураларды қарындашпен, қаламмен торлар мен берілген нүктелер бойынша салу</p> <p>5.5.1.6 мұғалімнің тақтаға, қағазға сурет салуды орындаудағы әрекетін бақылау</p> <p>5.5.1.14 мұғалімнің көмегімен шаблон бойынша, трафарет бойынша әртүрлі заттардың суреттерін салу</p>
5.3. Сюжеттік сурет салу	<p>5.5.3.3 табиғатқа саяхат кезінде жылдың әр мезгілінде табиғат элементтерін бақылау</p> <p>5.5.3.4 табиғат объектілерін жылдың әр мезгілінде мұғалімнің көмегімен берілген сызықтар бойынша салу</p>
3 тоқсан	
1.1. Соблюдение ТБ и правил поведения	<p>5.1.1.1 бейнелеу өнері кабинетінде тәртіп ережелерін сақтау және (мүмкіндігінше) айту</p> <p>5.1.1.2 материалдармен және құралдармен жұмыс істеу кезінде ҚЕ ережелерін сақтау және түсініктеме беру (мүмкіндігінше)</p> <p>5.1.1.3 мұғалімнің талаптары мен тапсырмаларын орындау</p> <p>5.1.1.4 жұмыс орнын қызметтің берілген түріне дайындау және ауызша нұсқаулыққа сәйкес ретке келтіру</p> <p>5.1.1.5 сабақта мұғаліммен, сыныптастарымен ынтымақтасу</p> <p>5.1.1.6 бейнелеу өнері кабинетінде кезекшінің міндеттерін ауызша қадамдық нұсқаулық бойынша орындау</p>
3.1. Ермексаздан сурет салу	<p>5.3.1.2 көрсету бойынша, үлгі бойынша қатаң негіздегі дайын контурдың ішіне көлемді аппликацияны мүсіндеу</p> <p>5.3.1.1 көрсету бойынша қатаң негізге дайын контурлық зат кескінінің ішіне жағу тәсілімен ермексаз аппликациясын жасау</p>
	<p>5.4.1.1 мұғалімнің аппликацияны тану, көрсету, бөлшектерін атау, орындау тәртібі деңгейінде үлгіні талдауға қолдан келгенше қатысу</p> <p>5.4.1.2 негізгі және қосымша түстерді тану, атау, ажырату, пайдалану</p>

4.1. Заттық аппликация	5.4.1.5 мұғалімнің көмегімен матадан жасалған дайындамалардан заттық аппликация жасау 5.4.1.6 мұғалімнің көмегімен матаның алдыңғы және ішкі бет жақтарын білу
4.2. Сәндік аппликация	5.4.2.5 мұғалімнің көмегімен рамаларды, ашықхаттарды безендіру үшін сәндік өрнекті қолдану
5.2. Сәндік сурет салу	5.5.2.5 қалыпты жолақтағы өрнекті (2-3 дана) мұғаліммен бірге берілген нүктелер бойынша басып шығару 5.5.2.8 көрсету бойынша ақ түспен белгіленген ұлттық өрнекті айналдыра сызу және бояу
2.1. Халықтың қолданбалы өнер бұйымдары	5.2.1.1 оң эмоцияларды, өнер нысандарына қызығушылық таныту 5.2.1.2 киіз үйдің пішінін, түсін, мөлшерін, мақсатын қоршаған ортадан бөліп көрсету, атау, анықтау 5.2.1.3 киіз үйдің безендірілуін ойынға қосу
3.2. Көлемді бұйымдар	5.3.2.1 мұғаліммен бірге мүсіндеу алдында затты тексеру (қарау, сезіну, пішінін, түсін таңдау) 5.3.2.2 мұғалімнің көмегімен мүсіндеу затын нақты затты көрсету арқылы тану, атау 5.3.2.3 мүсіндеу кезінде мұғалімнің әрекеттерін бақылау 5.3.2.6 мүсіндеу объектісін мұғаліммен бірге ермексаз элементтерімен безендіру 5.3.2.7 ермексаздан, балшықтан, тұзды қамырдан тапсырмасыз аралас әдіспен мүсіндеу
3.3. Композиция	5.3.3.1 мұғалімнің жетекшілігімен ұжымдық композиция жасауға қатысу 5.3.3.2 орындалған композициямен ойнауға қатысу 5.3.3.3 подчиняться правилам работы в команде
5.1. Заттық сурет салу	5.5.1.17 мұғалімнің жетекшілігімен заттық силуэттік пішіндерді (киім, жиһаз, ыдыс-аяқ заттарын; ойыншықтарды) гуашпен, бояумен бояу 5.5.1.18 мұғалімнің жетекшілігімен тұзды қамырдан, саздан жасалған фигураларды акварельмен бояу 5.5.1.19 мұғалімнің көмегімен өз жұмысын үлгімен салыстыру, өз жұмысын және сыныптастарының суреттерін қарау 5.5.1.5 бүкіл параққа тапсырмасыз сурет салу, түстер мен сызықтарды қолдана отырып, сурет арқылы эмоцияларды білдіру
	5.4.3.1 мұғалімнің көмегімен дайын дайындамалардан жасалған қарапайым сюжеттік аппликацияны көрсету бойынша композиция бөлшектерінің берілген контурларына жабыстыру

4.3. Сюжеттік аппликация	<p>5.4.3.2 мұғалімнің көмегімен сюжетке сәйкес аппликацияның бөлшектерін көлемі бойынша, ұзындығы бойынша бөліп қою</p> <p>5.4.3.3 бұйымдарды үй-жайларды, көрмелерді безендіру үшін және сыйлық ретінде пайдалану</p> <p>5.4.3.4 мұғалімнің жетекшілігімен ұжымдық композициялар жасауға қатысу</p> <p>5.4.3.5 командада жұмыс істеу ережелерін сақтау</p> <p>5.4.3.6 композицияны ойынға қосу</p>
5.3. Сюжеттік сурет салу	<p>5.5.3.1 контурлық сызбаларды мұғалімнің жетекшілігімен үлгі бойынша ұсақ бөлшектерсіз ертегілер иллюстрацияларымен, қарапайым пейзажбен, қарапайым сюжетпен бояу</p> <p>5.5.3.6 мұғалімнің көмегімен контурлық сюжеттің суретін аяқтап салу</p> <p>5.5.3.5 бояу кезінде суреттің шекарасын сақтау</p>
4 тоқсан	
3.1. Ермексаздан сурет салу	5.3.1.2 көрсету бойынша, үлгі бойынша қатаң негіздегі дайын контурдың ішіне көлемді аппликацияны мүсіндеу
3.2. Көлемді бұйымдар	<p>5.3.2.1 мұғаліммен бірге мүсіндеу алдында затты тексеру (қарау, сезіну, пішінін, түсін таңдау)</p> <p>5.3.2.2 мұғалімнің көмегімен мүсіндеу затын нақты затты көрсету арқылы тану, атау</p> <p>5.3.2.7 ермексаздан, балшықтан, тұзды камырдан тапсырмасыз аралас әдіспен мүсіндеу</p> <p>5.3.2.8 мұғалімнің көмегімен мүсіндеу тақырыбын үлгімен салыстыру</p> <p>5.3.2.9 дайын бұйымдармен ойнау</p> <p>5.3.2.10 сынып оқушыларының барлық бұйымдарының ішінен өз бұйымын табу</p>
4.1. Заттық аппликация	<p>5.4.1.10 коллаж техникасын көрсету кезінде педагогтың әрекеттерін бақылау</p> <p>5.4.1.11 мұғалімнің көмегімен коллаж жасау үшін дайын формалардан аппликация жасау техникасын қолдану</p>
2.2. Иллюстрациялар, көркем сурет, фотоөнер, мүсін, сәулет заттары	<p>5.2.2.6 суретшілердің (Г. Садвакасова, Л. Афремов, И. Шишкин) пейзаждары бар суреттерді қарау, жыл мезгілін, оның белгілерін атау</p> <p>5.2.2. өнер туындыларындағы нақты заттарды тану, атау</p> <p>5.2.2.4 суреттелген заттар, олардың түсі, пішіні, мөлшері, кеңістіктік орналасуы, тәуліктің бөліктеріне, жыл мезгіліне тән өз қызметінің түрлері туралы (мүмкіндігінше) білу, көрсету, атау, сұрақтарға жауап беру</p> <p>5.2.2.3 суреттерде бейнеленген тұлғалардың эмоционалды жағдайын анықтау; суреттен</p>

	туындаған эмоцияларды білдіру (ауызша, мимикамен)
5.1. Заттық сурет салу	5.5.1.15 берілген контур бойынша жылдың әр мезгілінде табиғат объектілерін салу
	5.5.1.7 мұғалімнің көмегімен сызықтан шықпай, сурет контурын сақтай отырып, суреттің бөлшектерін бояу
	5.5.1.16 мұғалімнің көмегімен объектілерді олардың пішініне, көлеміне, ұзындығына сәйкес орналастыру
	5.5.1.11 сурет салу кезінде әрекеттердің реттілігін сақтау
	5.5.1.6 мұғалімнің тақтаға, қағазға сурет салуды орындаудағы әрекетін бақылау
5.2. Сәндік сурет салу	5.5.2.6 мұғалімнің көмегімен тірек нүктелері бойынша дөңгелек, шаршы, тікбұрышты пішіндегі дайындамаға бояудан, нүктелерден, дақтардан жасалған өрнектерді салу
5.3. Сюжеттік сурет салу	5.5.3.2. мұғалімнің көмегімен қағаз парағының бүкіл бетіне оның шетінен шығып кетпей тапсырмасыз сурет салу
	5.5.3.7 мұғалімнің жұмысты бағалауын тыңдау
	5.5.3.8 мұғалімнің жетекшілігімен ұжымдық суреттер жасауға қатысу

2) 6 сынып:

Бөлімше	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
1.1. Бейнелеу өнері кабинетінде қауіпсіздік техникасы мен тәртіп ережелерін сақтау	6.1.1.1 бейнелеу өнері кабинетінде тәртіп ережелерін сақтау
	6.1.1.2 материалдармен және құралдармен жұмыс істеу кезінде ҚЕ ережелерін сақтау және түсініктеме беру (мүмкіндігінше)
	6.1.1.3 мұғалімнің талаптары мен тапсырмаларын орындау
	6.1.1.4 жұмыс орнын қызметтің берілген түріне дайындау және үлгі бойынша ретке келтіру
	6.1.1.5 сабақта мұғаліммен, сыныптастарымен ынтымақтасу
	6.1.1.6 бейнелеу өнері кабинетінде кезекшінің міндеттерін ауызша немесе көрнекі нұсқаулық бойынша орындау
	6.2.1.1 оң эмоцияларды, өнер нысандарына қызығушылық таныту
	6.2.2.1 өнер туындысы туралы әңгіме тыңдау
	6.2.2.2. таныс шығарманың иллюстрациясын қарау, білу, бейнеленген кейіпкерлерді, заттарды, әрекеттерді көрсету, атау (мүмкіндігінше)

2.2. Иллюстрациялар, көркем сурет, фотоөнер, мүсін , сәулет заттары	<p>6.2.2.3 адамдардың, жануарлардың бейнелері, олардың әрекеттері арқылы берілетін эмоциялар мен көңіл-күй туралы сұрақтарға жауап беру (мүмкіндігінше)</p> <p>6.2.2.4 суреттелген заттар, олардың түсі, пішіні, мөлшері, кеңістіктік орналасуы, тәуліктің бөліктеріне, жыл мезгіліне тән өз қызметінің түрлері туралы (мүмкіндігінше) білу, көрсету, атау, сұрақтарға жауап беру</p>
3.1. Ермексаздан сурет салу	6.3.1.1 көрсету бойынша, үлгі бойынша қатаң негізге дайын контурлық зат кескінінің ішіне жағу тәсілімен ермексаз аппликациясын орындау
3.2. Көлемді бұйымдар	<p>6.3.2.1. мұғалімнің көмегімен мүсіндеу алдында затты тексеру</p> <p>6.3.2.2 мұғалімнің көмегімен мүсіндеу затын нақты затты көрсету арқылы тану, атау және салыстыру</p> <p>6.3.2.3 мүсіндеу кезінде мұғалімнің әрекеттерін бақылау</p> <p>6.3.2.5 конструктивті әдіспен мүсіндеу (3-4 бөліктен), мұғалімнің минималды көмегімен пішінді беру</p> <p>6.3.2.8 мұғалімнің көмегімен мүсіндеу тақырыбын үлгімен салыстыру</p> <p>6.3.2.9 дайын бұйымдармен ойнау</p> <p>6.3.2.10 сынып оқушыларының барлық бұйымдарының ішінен өз бұйымын табу</p>
4.1. Заттық аппликация	<p>6.4.1.1 мұғалімнің аппликацияны тану, көрсету, бөлшектерін атау, орындау тәртібі деңгейінде үлгіні талдауға қолдан келгенше қатысу</p> <p>6.4.1.2 негізгі және қосымша түстерді тану, атау, ажырату, пайдалану</p> <p>6.4.1.3 қағазды жырту, кесу және ұсақтау арқылы дайындамалар жасау</p> <p>6.4.1.12 көрсету бойынша берілген контурға мыжылған қағаздан (3-4 түсті) көлемді аппликация жасау, желімдеу</p>
4.2. Сәндік аппликация	<p>6.4.2.3 саябаққа саяхат кезінде жапырақтар топтамасын, өсімдік тұқымын жинау</p> <p>6.4.2.4 мұғалімнің көмегімен жапырақтардан жасалған өрнекті көлденең жолақта, шаршыда, тіктөртбұрышта артынша желімдей отырып, 2 белгісі бойынша кезектестірумен берілген нүктелердің бойына жайып қою</p> <p>6.4.2.6 геометриялық фигураларды білу, атау (мүмкіндігінше), терминдердің мағыналарын түсіну</p>
	<p>6.5.1.1 әртүрлі бейнелеу материалдары мен құралдарын қолдану</p> <p>6.5.1.2 дәстүрлі және дәстүрлі емес сурет салу техникасында үйренген әдіс-тәсілдерді қолдану</p>

5.1. Заттық сурет салу	6.5.1.3 сурет салу техникасын сақтау және жетілдіру
	6.5.1.4 мұғалімнің көмегімен бейнеленген заттың бөлшектерін нүктелермен салып бітіру
	6.5.1.13 торлар мен үлгі бойынша қарындашпен, қаламмен нүктелер, сызықтар, геометриялық фигуралар салу
	6.5.1.11 қағаз парағын поролон тампондарымен және жалпақ щеткамен бояу
	6.5.1.9 сурет салу процесінде қолданылатын түстерді атау, ажырату
	6.5.1.10 мұғалімнің жетекшілігімен қосымша түстер жасау
5.2. Сәндік сурет салу	6.5.2.1 геометриялық өрнектерді үлгі бойынша контурлық сызықпен сызу және түспен бояу
	6.5.2.4 геометриялық фигураларды таңдау және оларды үлгі бойынша, ауызша сипаттау бойынша бірдей белгілерімен топтастыру
2 тоқсан	
2.2. Иллюстрациялар, көркем сурет, фотоөнер, мүсін, сәулет заттары	6.2.2.5 таныс ғимараттарды, аймақтың көрнекті ғимараттарын фотосуреттерден тану, көрсету, атау, ажырату
	6.2.2.7 өнер туындыларындағы нақты заттарды тану, атау
4.2. Сәндік аппликация	6.4.2.1 дайындамалардан жасалған өрнекті берілген пішінге түсі, өлшемі, пішіні бойынша көрсету, берілген нүктелер және сөйлеу нұсқаулары бойынша кезектестіріп орналастыруға және желімдеуге машықтану
	6.4.2.2 мұғалімнің көмегімен геометриялық пішінді дайындамаға бояудан, нүктелерден, дақтардан жасалған өрнектерді қосумен дайын элементтерден өрнектер жасау
	6.4.1.4 мұғалімнің көмегімен берілген контур сызбасында жапырақтардан, дәнді дақылдардан, тұқымдардан аппликация жасау
	6.4.2.6 геометриялық фигураларды білу, атау (мүмкіндігінше), терминдердің мағыналарын түсіну
3.1. Ермексаздан сурет салу	6.3.1.2 мұғалімнің көмегімен қатты негіздегі заттық кескіннің дайын контурының ішіне модульдік мүсіндеу әдісімен көлемді ермексаз аппликациясын жасау
3.2. Көлемді бұйымдар	6.3.2.1 обследовать предмет перед лепкой совместно с учителем (рассмотрение, ощупывание, выделение формы, цвета)
	6.3.2.2 мұғалімнің көмегімен мүсіндеу затын нақты затты көрсету арқылы тану, атау және салыстыру
	6.3.2.3 мүсіндеу кезінде мұғалімнің әрекеттерін бақылау

	6.3.2.4 табиғаттан ермексаздың бүтін кесегінен бұйымдар мүсіндеу
	6.3.2.6 мүсіндеу объектісін еліктеу бойынша ермексаз элементтерімен безендіру
3.3. Композиция	6.3.3.1 мұғалімнің жетекшілігімен ұжымдық композиция жасауға қатысу
	6.3.3.2 орындалған композициямен ойнауға қатысу
	6.3.3.3. командада жұмыс істеу ережелеріне бағыну
4.1. Заттық аппликация	6.4.1.1 мұғалімнің аппликацияны тану, көрсету, бөлшектерін атау, орындау тәртібі деңгейінде үлгіні талдауға қолдан келгенше қатысу
	6.4.1.9 үлгі мен сөйлеу нұсқаулары бойынша қағаз парағының жазықтығына (жоғарғы, төменгі, оң, сол, ортаңғы) назар аудару
	6.4.1.7 әртүрлі мөлшердегі геометриялық фигураларды (шаршы, тіктөртбұрыш, үшбұрыш) кесумен машықтану
	6.4.1.8 бүктелген қағазды кесу әдісін қолдану
5.2. Сәндік сурет салу	6.5.2.3 мұғалімнің көмегімен үлгіге сәйкес көлденең жолақта екі белгі бойынша әртүрлі дайын элементтерден тұратын өрнектер жасау
	6.5.2.7 жапырақтарға бояу жағу және жолаққа көрсету бойынша, үлгі бойынша бояудың бір-бір белгісімен (түсі, мөлшері, пішіні) жапырақтарды кезектестіре отырып, өсімдіктің өрнегін басып шығару
	6.5.2.2 өрнекте қолданылатын заттардың санын есептеуді жүзеге асыру
5.1. Заттық сурет салу	6.5.1.15 трафареттердың, шаблондардың көмегімен әртүрлі геометриялық пішіндерден тұратын заттардың суреттерін салу
	6.5.1.16 мұғалімнің жетекшілігімен әртүрлі заттардың суреттерін шаблон бойынша, трафарет бойынша салу
5.3. Сюжеттік сурет салу	6.5.3.3 табиғатқа саяхат кезінде жылдың әр мезгілінде табиғат элементтерін бақылау
	6.5.3.4 табиғат объектілерін жылдың әр мезгілінде берілген сызықтар бойынша салу
3 тоқсан	
1.1. Бейнелеу өнері кабинетінде қауіпсіздік техникасы мен тәртіп ережелерін сақтау	6.1.1.1 бейнелеу өнері кабинетінде тәртіп ережелерін сақтау
	6.1.1.2 материалдармен және құралдармен жұмыс істеу кезінде ҚЕ ережелерін сақтау және түсініктеме беру (мүмкіндігінше)
	6.1.1.3 мұғалімнің талаптары мен тапсырмаларын орындау
	6.1.1.4 жұмыс орнын қызметтің берілген түріне дайындау және үлгі бойынша ретке келтіру

	6.1.1.5 сабақта мұғаліммен, сыныптастарымен ынтымақтасу
	6.1.1.6 бейнелеу өнері кабинетінде кезекшінің міндеттерін ауызша немесе көрнекі нұсқаулық бойынша орындау
3.1. Ермексаздан сурет салу	6.3.1.3 қатты негізді жағу әдісімен ермексазбен қаптау және аппликацияны көрсету бойынша, үлгі бойынша ырғақты саусақ іздерімен орындау (таяқшамен кесу формасы)
4.1. Заттық аппликация	6.4.1.6 мұғалімнің көмегімен матаның алдыңғы және ішкі бет жақтарын білу, көрсету
	6.4.1.5 мұғалімнің көмегімен матадан жасалған дайындамалардан заттық аппликация жасау
4.2. Сәндік аппликация	6.4.2.5 үлгі бойынша, мұғалімнің көмегімен рамаларды, ашықхаттарды безендіру үшін сәндік өрнекті қолдану
5.2. Сәндік сурет салу	6.5.2.5 көрсету бойынша, үлгі бойынша қалыпты жолақтағы өрнекті берілген нүктелер бойынша басып шығару
	6.5.2.8 дайындамада ақ түспен белгіленген ұлттық өрнекті айналдыра сызу және бояу
	6.5.2.9 балшықтан, тұзды қамырды жасалған заттарды көрсету бойынша, үлгі бойынша нүктелердентұратын, бояу жаққыш шеткемен боялған өрнекпен безендіру
2.1. Халықтың қолданбалы өнер бұйымдары	6.2.1.1 оң эмоцияларды, өнер нысандарына қызығушылық таныту
	6.2.1.2 қазақтың ұлттық тұрмыстық заттарының пішінін, түсін, мөлшерін, мақсатын қоршаған ортадан бөліп көрсету, атау, анықтау
	6.2.1.3 қазақтың тұрмыстық заттарын ойынға қосу
3.2. Көлемді бұйымдар	6.3.2.7 ермексаздан, балшықтан, тұзды қамырдан тапсырмасыз аралас әдіспен мүсіндеу
3.3. Композиция	6.3.3.1 мұғалімнің жетекшілігімен ұжымдық композиция жасауға қатысу
	6.3.3.2 орындалған композициямен ойнауға қатысу
	6.3.3.3. командада жұмыс істеу ережелеріне бағыну
5.1. Заттық сурет салу	6.5.1.19 көрсету бойынша гуашпен, бояумен заттық силуэттік пішіндерді (киім, жиһаз, ыдыс-аяқ заттары ; ойыншықтар) бояу
	6.5.1.20 тұзды қамырдан, саздан жасалған фигураларды көрсету бойынша акварель бояулармен бояу
	6.5.1.21 өз жұмысын үлгімен салыстыру, мұғалімнің көмегімен қателерін түзету, өз жұмысын және сыныптастарының суреттерін қарау, мұғалімнің көмегімен жұмыстарды бағалау

	6.5.1.5 бүкіл паракқа тапсырмасыз сурет салу, түстер мен сызықтарды қолдана отырып, сурет арқылы эмоцияларды білдіру
4.3. Сюжеттік аппликация	6.4.3.1 үлгі бойынша дайын дайындамалардан жасалған қарапайым сюжеттік аппликацияны көрсету бойынша композиция бөлшектерінің берілген контурларына жабыстыру
	6.4.3.2 көрсету бойынша, үлгі бойынша сюжетке сәйкес аппликацияның бөлшектерін көлемі бойынша, ұзындығы бойынша бөліп қою
	6.4.3.3 бұйымдарды үй-жайларды, көрмелерді безендіру үшін және сыйлық ретінде пайдалану
	6.4.3.4 мұғалімнің жетекшілігімен ұжымдық композициялар жасауға қатысу
	6.4.3.5 командада жұмыс істеу ережелерін сақтау
	6.4.3.6 композицияны ойынға қосу
5.3. Сюжеттік сурет салу	6.5.3.1 контурлық сызбаларды үлгі бойынша ұсақ бөлшектерсіз ертегілер иллюстрацияларымен, қарапайым пейзажбен, қарапайым сюжетпен бояу
	6.5.3.6 мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша контурлық сюжеттің суретін аяқтап салу
	6.5.3.5 бояу кезінде суреттің, бөлшектердің шекарасын сақтау
4 четверть	
3.2. Көлемді бұйымдар	6.3.2.1 обследовать предмет перед лепкой совместно с учителем (рассмотрение, ощупывание, выделение формы, цвета)
	6.3.2.2 мұғалімнің көмегімен мүсіндеу затын нақты затты көрсету арқылы тану, атау және салыстыру
	6.3.2.5 конструктивті әдіспен мүсіндеу (3-4 бөліктен), мұғалімнің минималды көмегімен пішінді беру
	6.3.2.8 мұғалімнің көмегімен мүсіндеу тақырыбын үлгімен салыстыру
	6.3.2.9 дайын бұйымдармен ойнау
	6.3.2.10 сынып оқушыларының барлық бұйымдарының ішінен өз бұйымын табу
4.1. Заттық аппликация	6.4.1.10 коллаж техникасын көрсету кезінде педагогтың әрекеттерін бақылау
	6.4.1.11 коллаж жасау: мұғалімнің көмегімен қағаз негізді бояумен бояу, дайын бөлшектерді көрсету бойынша орналастыру және жабыстыру
2.2. Иллюстрациялар, көркем сурет, фотоөнер, мүсін, сәулет заттары	6.2.2.6 қазақстандық суретшілердің (А. Он, А. Ғалымбаева) натюрморттарын қарау, бейнелеу объектілерін атау
	6.2.2.7 өнер туындыларындағы нақты заттарды тану, атау
	6.5.1.17 табиғат объектілерін жылдың әр мезгілінде нүктелер бойынша салу

5.1. Заттық сурет салу	6.5.1.18 объектілерді олардың пішінінің, шамасының, ұзындығының ерекшеліктеріне сәйкес көрсету бойынша орналастыру
	6.5.1.12 сурет салу кезінде әрекеттердің реттілігін сақтау
	6.5.1.7 мұғалімнің тақтаға, қағазға сурет салуды орындаудағы әрекетін бақылау
	6.5.1.6 мұғалімнің көмегімен сурет салу алдында заттарды қарап тексеру
	6.5.1.14 заттарды табиғаттан мұғалімнің көмегімен көрсету бойынша берілген контурмен салу
	6.5.1.8 көрсету бойынша, үлгі бойынша суреттің контурын сақтай отырып, сызықтан шықпай сурет бөлшектерін бояу, контур бойымен сызу
5.2. Сәндік сурет салу	6.5.2.6 мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша дайындаманың шетіне немесе ортасына берілген нүктелер бойынша дөңгелек және шаршы пішінді дайындамаларға бояудан, нүктелерден, дақтардан жасалған өрнектерді салу
5.3. Сюжеттік сурет салу	6.5.3.2 мұғалімнің көмегімен қағаз парағының бүкіл бетіне оның шетінен шығып кетпей тапсырмасыз сурет салу
	6.5.3.7 мұғалімнің көмегімен өз суретін атау және көрсету
	6.5.3.8 мұғалімнің жұмысын бағалауға қатысу
	6.5.3.9 мұғалімнің жетекшілігімен ұжымдық суреттер жасауға қатысу

3) 7 сынып:

Бөлімше	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
1.1. Бейнелеу өнері кабинетінде қауіпсіздік техникасы мен тәртіп ережелерін сақтау	7.1.1.1 бейнелеу өнері кабинетінде тәртіп ережелерін сақтау
	7.1.1.2 материалдармен және құралдармен жұмыс істеу кезінде ҚЕ ережелерін сақтау және түсініктеме беру (мүмкіндігінше)
	7.1.1.3 мұғалімнің талаптары мен тапсырмаларын орындау
	7.1.1.4 жұмыс орнын қызметтің берілген түріне дайындау және үлгі бойынша ретке келтіру
	7.1.1.5 сабақта мұғаліммен, сыныптастарымен ынтымақтасу
	7.1.1.6 бейнелеу өнері кабинетінде кезекшінің міндеттерін ауызша немесе көрнекі нұсқаулық бойынша орындау
	7.2.2.1 өнер туындысы туралы әңгіме тыңдау, мүмкіндігінше мұғалімнің көмегімен сұрақтарға жауап беру

	<p>7.2.2.2. таныс шығарманың иллюстрациясын қарау, білу, бейнеленген кейіпкерлерді, заттарды, әрекеттерді көрсету, атау (мүмкіндігінше)</p> <p>7.2.2.3 өнер туындыларында, бейнеленген заттарда, іс-әрекеттерде берілетін эмоциялар мен көңіл-күй туралы сұрақтарға жауап беру (мүмкіндігінше)</p> <p>7.2.2.4 суреттелген заттар, олардың түсі, пішіні, мөлшері, кеңістіктік орналасуы, тәуліктің бөліктеріне, жыл мезгіліне тән өз қызметінің түрлері туралы (мүмкіндігінше) білу, көрсету, атау, сұрақтарға жауап беру</p>
3.1. Ермексаздан сурет салу	7.3.1.1 көрсету бойынша, үлгі бойынша қатаң негізге дайын контурлық зат кескінінің ішіне ермексазбен сурет салу (пластилинография)
3.2. Көлемді бұйымдар	<p>7.3.2.1 мұғалімнің көмегімен мүсіндеу алдында затты тексеру</p> <p>7.3.2.2 мұғалімнің минималды көмегімен мүсіндеу затын тану, атау және нақты затпен салыстыру, ажырату</p> <p>7.3.2.3 мүсіндеу кезінде мұғалімнің әрекеттерін бақылау</p> <p>7.3.2.5 бұйымдарды конструктивті әдіспен мүсіндеу, пішінін еліктеу бойынша беру</p> <p>7.3.2.8 мұғалімнің минималдыкөмегімен мүсіндеу тақырыбын үлгімен салыстыру</p> <p>7.3.2.9 дайын бұйымдармен ойнау</p> <p>7.3.2.10 мұғалімнің көмегімен өз бұйымын табу, үлгімен салыстыру</p>
4.1. Заттық аппликация	<p>7.4.1.1 мұғалімнің аппликацияны тану, көрсету, бөлшектерін атау, орындау тәртібі деңгейінде үлгіні талдауға қолдан келгенше қатысу</p> <p>7.4.1.2 негізгі және қосымша түстерді атау, ажырату, пайдалану</p> <p>7.4.1.3 қағазды жырту, кесу және мыжу арқылы дайындамалар жасау</p> <p>7.4.1.12 көрсету бойынша, үлгі бойынша берілген контурға мыжылған қағаздан көлемді аппликация жасау, желімдеу</p>
4.2. Сәндік аппликация	<p>7.4.2.3 саябаққа саяхат кезінде жапырақтар топтамасын, өсімдік тұқымын жинау</p> <p>7.4.2.4 көрсету бойынша жапырақтардан жасалған өрнекті өлшемі, түсі, пішіні бойынша берілген нүктеге кезектестіріп орналастыру</p> <p>7.4.2.6 геометриялық фигураларды білу, атау, терминдердің мағыналарын түсіну</p>
	7.5.1.1 әртүрлі бейнелеу материалдары мен құралдарын қолдану

5.1. Заттық сурет салу	7.5.1.2 дәстүрлі және дәстүрлі емес сурет салу техникасында үйренген әдіс-тәсілдерді қолдану
	7.5.1.3 сурет салу техникасын сақтау және жетілдіру
	7.5.1.4 үлгі бойынша бейнеленген заттың бөлшектерін салып бітіру
	7.5.1.13 торлар мен үлгі бойынша қарындашпен, қаламмен нүктелер, сызықтар, геометриялық фигуралар салу
	7.5.1.11 қағаз парағын поролон тампондарымен және жалпақ щеткамен бояу
	7.5.1.9 сурет салу процесінде қолданылатын түстерді атау, ажырату
	7.5.1.10 мұғалімнің жетекшілігімен қосымша түстер жасау
5.2. Сәндік сурет салу	7.5.2.1 геометриялық өрнектерді үлгі бойынша контурлық сызықпен сызу және бояу
	7.4.2.6 геометриялық фигураларды білу, атау, терминдердің мағыналарын түсіну
	7.5.2.2 өрнек жасау үшін пайдаланылған заттардың санын сандармен белгілеу
	7.5.2.3 үлгі бойынша жолақта, шеңберде, шаршыда дайын элементтерден тұратын өрнектер жасау
5.3. Сюжеттік сурет салу	7.5.3.3 қағаз парағының шетінен өтіп кетпей, бүкіл қағаз парағына тапсырмасыз сурет салу
2 тоқсан	
2.2. Иллюстрациялар, көркем сурет, фотоөнер, мүсін , сәулет заттары	7.2.2.5 мұғалімнің көмегімен ұлттық керамикалық бұйымдарды тану, көрсету, атау, тексеру
	7.2.2.7 өнер туындыларындағы нақты заттарды тану, атау
4.2. Сәндік аппликация	7.4.2.1 дайындамалардан жасалған өрнекті берілген пішінге түсі, өлшемі, пішіні бойынша үлгі бойынша және сөйлеу нұсқаулары бойынша кезектестіріп орналастыруға және желімдеуге машықтану
	7.4.1.7 әртүрлі мөлшердегі геометриялық фигураларды (шаршы, тіктөртбұрыш, үшбұрыш, шеңбер) кесумен машықтану
	7.4.1.8 бүктелген қағазды бірнеше рет кесу әдісін қолдану
	7.4.2.2 мұғалімнің көмегімен геометриялық пішінді дайындамаға бояудан, нүктелерден, дақтардан жасалған өрнектерді қосумен дайын элементтерден өрнектер жасау
3.1. Ермексаздан сурет салу	7.3.1.2 көрсету бойынша, мұғалімнің көмегімен қатты негіздегі заттық кескіннің дайын контурының ішіне модульдік мүсіндеу әдісімен көлемді ермексаз аппликациясын жасау
	7.3.2.1 мұғалімнің көмегімен мүсіндеу алдында затты тексеру

3.2. Көлемді бұйымдар	7.3.2.2 мұғалімнің минималды көмегімен мүсіндеу затын тану, атау және нақты затпен салыстыру, ажырату
	7.3.2.3 мүсіндеу кезінде мұғалімнің әрекеттерін бақылау
	7.3.2.4 табиғаттан ермексаздың бүтін кесегінен бұйымдар мүсіндеу
	7.3.2.6 мүсіндеу объектісін еліктеу бойынша ермексаз элементтерімен безендіру
3.3. Композиция	7.3.3.1 мұғалімнің жетекшілігімен ұжымдық композиция жасауға қатысу
	7.3.3.2 орындалған композициямен ойнауға қатысу
	7.3.3.3. командада жұмыс істеу ережелеріне бағыну
5.2. Сәндік сурет салу	7.5.2.3 үлгі бойынша жолақта, шеңберде, шаршыда дайын элементтерден тұратын өрнектер жасау
	7.5.2.6 жапырақтарға бояу жағу және көрсету бойынша, үлгі бойынша жолаққа жапырақтарды түсі, өлшемі, пішіні бойынша кезектестірумен өсімдік өрнегін көрсету басып шығару
	7.5.2.2 өрнек жасау үшін пайдаланылған заттардың санын сандармен белгілеу
5.1. Заттық сурет салу	7.5.1.15 шаблондардың көмегімен әртүрлі геометриялық пішіндерден тұратын заттардың суреттерін салу
	7.5.1.16 әртүрлі заттардың суреттерін шаблон бойынша және үлгі бойынша салу
5.3. Сюжеттік сурет салу	7.5.3.4 табиғатқа саяхат кезінде жылдың әр мезгілінде табиғат элементтерін бақылау
	7.5.3.5 берілген сызықтар бойынша жылдың әр мезгілінде табиғат объектілерін салу
3 тоқсан	
1.1. Бейнелеу өнері кабинетінде қауіпсіздік техникасы мен тәртіп ережелерін сақтау	7.1.1.1 бейнелеу өнері кабинетінде тәртіп ережелерін сақтау
	7.1.1.2 материалдармен және құралдармен жұмыс істеу кезінде ҚЕ ережелерін сақтау және түсініктеме беру (мүмкіндігінше)
	7.1.1.3 мұғалімнің талаптары мен тапсырмаларын орындау
	7.1.1.4 жұмыс орнын қызметтің берілген түріне дайындау және үлгі бойынша ретке келтіру
	7.1.1.5 сабақта мұғаліммен, сыныптастарымен ынтымақтасу
	7.1.1.6 бейнелеу өнері кабинетінде кезекшінің міндеттерін ауызша немесе көрнекі нұсқаулық бойынша орындау
3.1. Ермексаздан сурет салу	7.3.1.3 қатты негізді жағу әдісімен ермексазбен қаптау және үлгіні таяқшамен сурет салу, көрсету бойынша, үлгі бойынша кесуге арналған қалыптар

4.1. Заттық аппликация	7.4.1.5 мұғалімнің көмегімен матадан жасалған дайындамалардан заттық аппликация жасау
	7.4.1.6 мұғалімнің көмегімен матаның алдыңғы және ішкі бет жақтарын білу, көрсету
	7.4.1.4 көрсету бойынша, үлгі бойынша берілген контур сызбасында жапырақтардан, дәнді дақылдардан, тұқымдардан аппликация жасау
4.2. Сәндік аппликация	7.4.2.5 үлгі бойынша рамаларды, ашықхаттарды безендіру үшін сәндік өрнекті қолдану
5.2. Сәндік сурет салу	7.5.2.4 үлгі бойынша, берілген нүктелер бойынша жолақта, шеңберде, шаршыда 3 түрлі қалыптан өрнек жасау және басып шығару
	7.5.2.7 үлгі бойынша дайындамадағы ұлттық өрнекті контур бойымен сызу және бояу
	7.5.2.8 балшықтан, тұзды қамырды жасалған заттарды көрсету бойынша, үлгі бойынша нүктелердентұратын, бояу жаққыш щеткамен боялған өрнекпен безендіру
2.1. Халықтың қолданбалы өнер бұйымдары	7.2.1.1 оң эмоцияларды, өнер нысандарына қызығушылық таныту
	7.2.1.2 қазақ ыдыс-аяқтарының пішінін, түсін, мөлшерін, мақсатын қоршаған ортадан бөліп көрсету, атау, анықтау
	7.2.1.3 қазақтың ұлттық ыдыс-аяқтарын ойынға қосу
3.2. Көлемді бұйымдар	7.3.2.7 ермексаздан, балшықтан, тұзды қамырдан тапсырмасыз аралас әдіспен мүсіндеу
3.3. Композиция	7.3.3.1 мұғалімнің жетекшілігімен ұжымдық композиция жасауға қатысу
	7.3.3.2 орындалған композициямен ойнауға қатысу
	7.3.3.3. командада жұмыс істеу ережелеріне бағыну
5.1. Заттық сурет салу	7.5.1.19 көрсету бойынша, үлгі бойынша гуашпен, бояумен заттық силуэттік пішіндерді (киім, жиһаз, ыдыс-аяқ заттары; ойыншықтар) бояу
	7.5.1.20 тұзды қамырдан, саздан жасалған фигураларды көрсету бойынша, үлгі бойынша акварель бояулармен бояу
	7.5.1.21 өз жұмысын үлгімен салыстыру, мұғалімнің көмегімен қателерін түзету, өз жұмысын және сыныптастарының суреттерін қарау, мұғалімнің көмегімен жұмыстарды бағалау
	7.5.1.5 бүкіл параққа тапсырмасыз сурет салу, түстер мен сызықтарды қолдана отырып, сурет арқылы эмоцияларды білдіру
	7.4.3.1 үлгі бойынша дайын немесе кесілген дайындамалардан жасалған қарапайым сюжеттік аппликацияны көрсету бойынша композиция бөлшектерінің берілген контурларына жабыстыру

4.3. Сюжеттік аппликация	<p>7.4.3.2 көрсету бойынша, үлгі бойынша сюжетке сәйкес аппликацияның бөлшектерін көлемі бойынша, ұзындығы бойынша бөліп қою</p> <p>7.4.3.3 бұйымдарды үй-жайларды, көрмелерді безендіру үшін және сыйлық ретінде пайдалану</p> <p>7.4.3.4 мұғалімнің жетекшілігімен ұжымдық композициялар жасауға қатысу</p> <p>7.4.3.5 командада жұмыс істеу ережелерін сақтау</p> <p>7.4.3.6 композицияны ойынға қосу</p>
5.3. Сюжеттік сурет салу	<p>7.5.3.1 контурлық сызбаларды үлгі бойынша ұсақ бөлшектерсіз қарапайым сюжетпен бояу</p> <p>7.5.3.6 бояу кезінде суреттің, бөлшектердің шекарасын сақтау</p> <p>7.5.3.7 мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша контурлық сюжеттің суретін аяқтап салу</p>
4 тоқсан	
3.2. Көлемді бұйымдар	<p>7.3.2.1 мұғалімнің көмегімен мүсіндеу алдында затты тексеру</p> <p>7.3.2.2 мұғалімнің минималды көмегімен мүсіндеу затын тану, атау және нақты затпен салыстыру, ажырату</p> <p>7.3.2.5 бұйымдарды конструктивті әдіспен мүсіндеу, пішінін еліктеу бойынша беру</p> <p>7.3.2.8 мұғалімнің минималдыкөмегімен мүсіндеу тақырыбын үлгімен салыстыру</p> <p>7.3.2.9 дайын бұйымдармен ойнау</p> <p>7.3.2.10 мұғалімнің көмегімен өз бұйымын табу, үлгімен салыстыру</p>
4.1. Заттық аппликация	<p>7.4.1.10 коллаж техникасын көрсету кезінде педагогтың әрекеттерін бақылау</p> <p>7.4.1.11 коллаж жасау: мұғалімнің көмегімен қағаз негізді бояумен бояу, дайын бөлшектерді көрсету бойынша, үлгі бойынша орналастыру және жабыстыру</p>
2.2. Иллюстрациялар, көркем сурет, фотоөнер, мүсін, сәулет заттары	<p>7.2.2.6 белгілі портрет суретшілерінің суреттерін қарау, суреттерде бейнеленген тұлғалардың эмоционалды жағдайын анықтау</p>
	<p>7.5.1.17 табиғат объектілерін жылдың әр мезгілінде нүктелер бойынша салу</p> <p>7.5.1.18 объектілерді олардың пішінінің, шамасының, ұзындығының ерекшеліктеріне сәйкес көрсету бойынша, үлгі бойынша орналастыру</p> <p>7.5.1.12 сурет салу кезінде әрекеттердің реттілігін сақтау</p> <p>7.5.1.7 мұғалімнің тақтаға, қағазға сурет салуды орындаудағы әрекетін бақылау</p>

5.1. Заттық сурет салу	<p>7.5.1.6 мұғалімнің көмегімен сурет салу алдында заттарды қарап тексеру</p> <p>7.5.1.18 объектілерді олардың пішінінің, шамасының, ұзындығының ерекшеліктеріне сәйкес көрсету бойынша, үлгі бойынша орналастыру</p> <p>7.5.1.14 табиғаттан заттарды нүктелер бойынша, көрсету бойынша, үлгі бойынша заттардың негізгі формасы мен өлшемдерін бере отырып салу</p> <p>7.5.1.8 үлгі бойынша суреттің контурын және штрихтар бағытын сақтай отырып, суреттің бөлшектерін сызықтан шықпай бояу, контур бойымен сызу</p>
5.2. Сәндік сурет салу	7.5.2.5 көрсету бойынша дайындаманың шетінде немесе ортасында берілген нүктелер бойынша дөңгелек және шаршы пішінді дайындамаларға бояудан, нүктелерден, дақтардан жасалған өрнектердің суретін салу
5.3. Сюжеттік сурет салу	<p>7.5.3.2 мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша объектілерді пішініне, көлеміне, ұзындығына сәйкес орналастырумен қарапайым заттар мен олардың айналасындағы заттарды (жемістер, ойыншықтар) салу</p> <p>7.5.3.8 мұғалімнің көмегімен өз суретін атау және көрсету</p> <p>7.5.3.9 мұғалімнің көмегімен өзінің және басқа біреудің жұмысын бағалау</p> <p>7.5.3.10 мұғалімнің жетекшілігімен ұжымдық суреттер жасауға қатысу</p>

4) 8 сынып:

Бөлімше	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
1.1. Бейнелеу өнері кабинетінде қауіпсіздік техникасы мен тәртіп ережелерін сақтау	<p>8.1.1.1 бейнелеу өнері кабинетінде тәртіп ережелерін сақтау</p> <p>8.1.1.2 материалдармен және құралдармен жұмыс істеу кезінде ҚЕ ережелерін сақтау және түсініктеме беру (мүмкіндігінше)</p> <p>8.1.1.3 мұғалімнің талаптары мен тапсырмаларын орындау</p> <p>8.1.1.4 жұмыс орнын қызметтің берілген түріне дайындау және өз бетінше ретке келтіру</p> <p>8.1.1.5 сабақта мұғаліммен, сыныптастарымен ынтымақтасу</p> <p>8.1.1.6 бейнелеу өнері кабинетінде кезекшінің міндеттерін өз бетінше ауызша орындау</p>
	8.2.2.1 өнер туындысы туралы әңгіме тыңдау, мүмкіндігінше сұрақтарға жауап беру

2.2. Иллюстрациялар, көркем сурет, фотоөнер, мүсін, сәулет заттары	<p>8.2.2.2 таныс шығарманың иллюстрациясын қарау, білу, бейнеленген кейіпкерлерді, заттарды, әрекеттерді көрсету, атау (мүмкіндігінше)</p> <p>8.2.2.3 өнер туындыларында, бейнеленген заттарда, іс-әрекеттерде берілетін эмоциялар мен көңіл-күй туралы сұрақтарға жауап беру (мүмкіндігінше)</p> <p>8.2.2.4 суреттелген заттар, олардың түсі, пішіні, мөлшері, кеңістіктік орналасуы, тәуліктің бөліктеріне, жыл мезгіліне тән өз қызметінің түрлері туралы (мүмкіндігінше) білу, көрсету, атау, сұрақтарға жауап беру</p>
3.1. Ермексаздан сурет салу	8.3.1.1 үлгі бойынша сурет салу үшін пластилинография техникасын қолдану
3.2. Көлемді бұйымдар	<p>8.3.2.1 мұғалімнің көмегімен мүсіндеу алдында затты (үлгіні) тексеру</p> <p>8.3.2.2 ұсынылған жоспар бойынша мүсіндеу затын нақты затты көрсету арқылы тану, атау және салыстыру</p> <p>8.3.2.3 мүсіндеу кезінде мұғалімнің әрекеттерін бақылау</p> <p>8.3.2.5 бұйымдарды еліктеу бойынша, үлгі бойынша конструктивті әдіспен мүсіндеу</p> <p>8.3.2.8 ұсынылған жоспар бойынша мүсіндеу тақырыбын үлгімен салыстыру</p> <p>8.3.2.9 дайын бұйымдармен ойнау</p> <p>8.3.2.10 мұғалімнің көмегімен өз бұйымын табу, үлгімен салыстыру, бағалау</p>
4.1. Заттық аппликация	<p>8.4.1.1 бөлшектерді атау деңгейінде мұғалімнің үлгіні талдауына қатысу, аппликацияны орындау тәртібі туралы сұрақтарға жауап беру</p> <p>8.4.1.2 негізгі және қосымша түстерді атау, ажырату, пайдалану</p> <p>8.4.1.3 қағазды жырту, кесу және мыжу арқылы дайындамалар жасау</p> <p>8.4.1.12 көрсету бойынша, үлгі бойынша берілген контурға мыжылған қағаздан көлемді аппликация жасау, желімдеу</p>
4.2. Сәндік аппликация	<p>8.4.2.3 саябаққа саяхат кезінде жапырақтар топтамасын, өсімдік тұқымын жинау</p> <p>8.4.2.4 үлгі бойынша жапырақтардан жасалған өрнекті әртүрлі белгілері бойынша кезектестіріп жайып қою</p>
	<p>8.5.1.1 әртүрлі бейнелеу материалдары мен құралдарын қолдану</p> <p>8.5.1.2 дәстүрлі және дәстүрлі емес сурет салу техникасында үйренген әдіс-тәсілдерді қолдану</p> <p>8.5.1.3 сурет салу техникасын сақтау және жетілдіру</p>

5.1. Заттық сурет салу	<p>8.5.1.4 көрсету бойынша бейнеленген заттың бөлшектерін салып бітіру</p> <p>8.5.1.13 берілген нүктелер мен үлгі бойынша сызылмаған қағазға сызықтарды, геометриялық фигураларды қарындашпен, қаламмен салу</p> <p>8.5.1.11 қағаз парағын поролон тампондарымен және жалпақ щеткамен бояу</p> <p>8.5.1.9 сурет салу процесінде қолданылатын түстерді атау, ажырату</p> <p>8.5.1.10 ұсынылған алгоритм бойынша қосымша түстер жасау</p>
5.2. Сәндік сурет салу	<p>8.5.2.1 геометриялық өрнектерді үлгі бойынша контурлық сызықпен сызу және бояу</p> <p>8.5.2.2 өрнек жасау үшін пайдаланылған заттардың санын сандармен белгілеу</p> <p>8.5.2.3 үлгі бойынша жолақта, шеңберде, шаршыда, сопақшада дайын элементтерден тұратын өрнектер жасау</p>
5.3. Сюжеттік сурет салу	8.5.3.3 қағаз парағының шетінен өтіп кетпей, бүкіл қағаз парағына тапсырмасыз сурет салу
2 тоқсан	
2.1. Халықтың қолданбалы өнер бұйымдары	<p>8.2.1.1 оң эмоцияларды, өнер нысандарына қызығушылық таныту</p> <p>8.2.1.2 қазақтың ұлттық бас киімдерін қоршаған ортадан бөліп көрсету, атау, мақсатын анықтау</p> <p>8.2.1.3 қазақтың ұлттық бас киімдерін ойынға қосу</p>
4.2. Сәндік аппликация	<p>8.4.1.7 әртүрлі мөлшердегі геометриялық фигураларды (шаршы, тіктөртбұрыш, үшбұрыш, шеңбер, сопақша) кесумен машықтану</p> <p>8.4.1.8 бүктелген қағазды бірнеше рет, "гармошкамен" кесу әдісін қолдану</p> <p>8.4.2.1 дайындамалардан жасалған өрнекті берілген пішінге түсі, өлшемі, пішіні бойынша үлгі бойынша және сөйлеу нұсқаулары бойынша кезектестіріп орналастыруға және желімдеуге машықтану</p>
3.1. Ермексаздан сурет салу	8.3.1.2 көрсету бойынша қатты негіздегі заттық кескіннің дайын контурының ішіне модульдік мүсіндеу әдісімен көлемді ермексаз аппликациясын жасау
3.2. Көлемді бұйымдар	<p>8.3.2.1 мұғалімнің көмегімен мүсіндеу алдында затты (үлгіні) тексеру</p> <p>8.3.2.2 ұсынылған жоспар бойынша мүсіндеу затын нақты затты көрсету арқылы тану, атау және салыстыру</p> <p>8.3.2.3 мүсіндеу кезінде мұғалімнің әрекеттерін бақылау</p> <p>8.3.2.4 табиғаттан ермексаздың бүтін кесегінен бұйымдар мүсіндеу</p>

	8.3.2.6 мүсіндеу объектісін үлгі бойынша ермексаз элементтерімен безендіру
3.3. Композиция	8.3.3.1 мұғаліммен талқылағаннан кейін ұжымдық композиция жасауға қатысу
	8.3.3.2 орындалған композициямен ойнауға қатысу
	8.3.3.3 командада жұмыс істеу ережелерін сақтау
5.2. Сәндік сурет салу	8.5.2.6 жапырақтарға бояу жағу және берілген нүктелер бойынша жолаққа, шаршыға, шеңберге жапырақтарды түсі, мөлшері, пішіні бойынша кезектестірумен өсімдік өрнегін басып шығару
	8.5.2.3 үлгі бойынша жолақта, шеңберде, шаршыда, сопақшада дайын элементтерден тұратын өрнектер жасау
	8.5.2.4 үлгі бойынша жолақта, шеңберде, шаршыда, сопақшада 3-4 түрлі қалыптан өрнек жасау және басып шығару
5.1. Заттық сурет салу	8.5.1.15 шаблондардың көмегімен әртүрлі геометриялық пішіндерден тұратын заттардың суреттерін салу
	8.5.1.16 әртүрлі заттардың суреттерін шаблон бойынша және үлгі бойынша салу
5.3. Сюжеттік сурет салу	8.5.3.4 табиғатқа саяхат кезінде жылдың әр мезгілінде табиғат элементтерін бақылау
	8.5.3.5 жылдың әр мезгілінде үлгі бойынша табиғат объектілерін салу
3 тоқсан	
1.1. Бейнелеу өнері кабинетінде қауіпсіздік техникасы мен тәртіп ережелерін сақтау	8.1.1.1 бейнелеу өнері кабинетінде тәртіп ережелерін сақтау
	8.1.1.2 материалдармен және құралдармен жұмыс істеу кезінде ҚЕ ережелерін сақтау және түсініктеме беру (мүмкіндігінше)
	8.1.1.3 мұғалімнің талаптары мен тапсырмаларын орындау
	8.1.1.4 жұмыс орнын қызметтің берілген түріне дайындау және өз бетінше ретке келтіру
	8.1.1.5 сабақта мұғаліммен, сыныптастарымен ынтымақтасу
	8.1.1.6 бейнелеу өнері кабинетінде кезекшінің міндеттерін өз бетінше ауызша орындау
3.1. Ермексаздан сурет салу	8.3.1.3 коллаж үшін үлгі бойынша қатты негізге ермексазды жағу әдісімен коллаж үшін негіз дайындау
4.1. Заттық аппликация	8.4.1.4 үлгі бойынша берілген контур сызбасында құрғақ жапырақтардан, дәнді дақылдардан, тұқымдардан аппликация жасау
	8.4.1.9 үлгі мен сөйлеу нұсқаулары бойынша қағаз парағының жазықтығына (жоғарғы, төменгі, оң, сол, ортаңғы) назар аудару

	8.4.1.5 мұғалімнің көмегімен матадан жасалған дайындамалардан заттық аппликация жасау
	8.4.1.6 мұғалімнің көмегімен матаның алдыңғы және ішкі бет жақтарын білу, көрсету
4.2. Сәндік аппликация	8.4.2.2 көрсету бойынша геометриялық пішінді дайындамаға бояудан, нүктелерден, дақтардан жасалған өрнектерді қосумен дайын элементтерден өрнектер жасау
	8.4.2.6 өз сөзінен геометриялық фигуралардың атауларын, терминдерді білу, атау, түсіну, қолдану (мүмкіндігінше)
	8.4.2.5 үлгі бойынша рамаларды, ашықхаттарды безендіру үшін сәндік өрнекті қолдану
5.2. Сәндік сурет салу	8.5.2.7 дайындамадағы ұлттық өрнекті нүктелерменсызу және бояу
	8.5.2.8 балшықтан, тұзды қамырды жасалған заттарды көрсету бойынша, үлгі бойынша нүктелерден тұратын, бояу жаққыш щеткамен боялған өрнекпен безендіру
2.1. Халықтың қолданбалы өнер бұйымдары	8.2.1.1 Оң эмоцияларды, өнер нысандарына қызығушылық таныту
	8.2.2.5 мұғалімнің көмегімен ұлттық музыкалық аспаптарды тану, көрсету, атау, тексеру
3.2. Көлемді бұйымдар	8.3.2.7 ермексаздан, балшықтан, тұзды қамырдан тапсырмасыз аралас әдіспен мүсіндеу
3.3. Композиция	8.3.3.1 мұғаліммен талқылағаннан кейін ұжымдық композиция жасауға қатысу
	8.3.3.2 орындалған композициямен ойнауға қатысу
	8.3.3.3. командада жұмыс істеу ережелерін сақтау
5.1. Заттық сурет салу	8.5.1.19 үлгі бойынша гуашпен, бояумен заттық силуэттік пішіндерді (киім, жиһаз, ыдыс-аяқ заттары ; ойыншықтар) бояу
	8.5.1.20 тұзды қамырдан, саздан жасалған фигураларды үлгі бойынша акварель бояулармен бояу
	8.5.1.21 өз жұмысын үлгімен салыстыру, мұғалімнің көмегімен қателерін түзету, өз жұмысын және сыныптастарының суреттерін қарау, мұғалімнің сұрағы бойынша жұмыстарды бағалау
	8.5.1.5 бүкіл паракқа тапсырмасыз сурет салу, түстер мен сызықтарды қолдана отырып, сурет арқылы эмоцияларды білдіру
	8.5.1.22 мұғалімнің көмегімен жануарды берілген контур бойымен салу
	8.4.3.1 қарапайым сюжеттік аппликацияны үлгі бойынша, өз ойынша құрастыру және жабыстыру

4.3. Сюжеттік аппликация	<p>8.4.3.2 көрсету бойынша, үлгі бойынша сюжетке сәйкес аппликацияның бөлшектерін көлемі бойынша, ұзындығы бойынша бөліп қою</p> <p>8.4.3.3 бұйымдарды үй-жайларды, көрмелерді безендіру үшін және сыйлық ретінде пайдалану</p> <p>8.4.3.4 мұғалімнің жетекшілігімен ұжымдық композициялар жасауға қатысу</p> <p>8.4.3.5 командада жұмыс істеу ережелерін сақтау</p> <p>8.4.3.6 композицияны ойынға қосу</p>
5.3. Сюжеттік сурет салу	<p>8.5.3.1 контурлық сызбаларды үлгі бойынша ұсақ бөлшектерсіз қарапайым сюжетпен бояу</p> <p>8.5.3.6 бояу кезінде сурет пен бөлшектердің шекарасын, штрихтардың бағытын сақтау</p> <p>8.5.3.7 үлгі бойынша контурлық сюжеттің суретін аяқтап салу</p>
4 тоқсан	
3.2. Көлемді бұйымдар	<p>8.3.2.1 мұғалімнің көмегімен мүсіндеу алдында затты (үлгіні) тексеру</p> <p>8.3.2.2 ұсынылған жоспар бойынша мүсіндеу затын нақты затты көрсету арқылы тану, атау және салыстыру</p> <p>8.3.2.5 бұйымдарды еліктеу бойынша, үлгі бойынша конструктивті әдіспен мүсіндеу</p> <p>8.3.2.8 ұсынылған жоспар бойынша мүсіндеу тақырыбын үлгімен салыстыру</p> <p>8.3.2.9 дайын бұйымдармен ойнау</p> <p>8.3.2.10 мұғалімнің көмегімен өз бұйымын табу, үлгімен салыстыру, бағалау</p>
4.1. Заттық аппликация	<p>8.4.1.10 коллаж техникасын көрсету кезінде педагогтың әрекеттерін бақылау</p> <p>8.4.1.11 көрсету бойынша, үлгі бойынша коллаж жасау үшін дайын формалардан аппликацияны орындау техникасын қолдану</p>
2.2. Иллюстрациялар, көркем сурет, фотоөнер, мүсін, сәулет заттары	<p>8.2.2.6 қазақстандық суретшілердің суреттерін қарау (А. Қастеев, Г. Исмаилова, М. Кенбаев, К. Телжанов)</p> <p>8.2.2.7 өнер туындыларындағы нақты заттарды тану, атау</p>
	<p>8.5.1.17 табиғат объектілерін жылдың әр мезгілінде үлгі бойынша салу</p> <p>8.5.1.18 объектілерді пішінінің, көлемінің, ұзындығының ерекшеліктеріне сәйкес үлгі бойынша орналастыру</p> <p>8.5.1.12 сурет салу кезінде әрекеттердің реттілігін сақтау</p> <p>8.5.1.6 берілген жоспар бойынша сурет салу алдында заттарды қарап тексеру</p>

5.1. Заттық сурет салу	8.5.1.7 мұғалімнің тақтаға, қағазға сурет салуды орындаудағы әрекетін бақылау
	7.5.1.18 объектілерді олардың пішінінің, шамасының, ұзындығының ерекшеліктеріне сәйкес көрсету бойынша, үлгі бойынша орналастыру
	8.5.1.14 табиғаттан заттарды нүктелер бойынша, көрсету бойынша, үлгі бойынша заттардың негізгі формасы мен өлшемдерін бере отырып салу
	8.5.1.8 үлгі бойынша суреттің контурын және штрихтар бағытын сақтай отырып, суреттің бөлшектерін сызықтан шықпай бояу, контур бойымен сызу
5.2. Сәндік сурет салу	8.5.2.5 үлгі бойынша дайындаманың шетінде немесе ортасында берілген нүктелер бойынша дөңгелек және шаршы пішінді дайындамаларға бояудан, нүктелерден, дақтардан жасалған өрнектердің суретін салу
5.3. Сюжеттік сурет салу	8.5.3.2 мұғалімнің көмегімен көрсету бойынша, үлгі бойынша объектілерді пішініне, көлеміне, ұзындығына сәйкес орналастырумен қарапайым заттар мен олардың айналасындағы заттарды (жемістер, ойыншықтар) салу
	8.5.3.8 үлгі бойынша өз суретін атау және көрсету
	8.5.3.9 мұғалімнің көмегімен өзінің және басқа біреудің жұмысын бағалау
	8.5.3.10 мұғалімнің жетекшілігімен ұжымдық суреттер жасауға қатысу

5) 9 сынып:

Бөлімше	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
1.1. Бейнелеу өнері кабинетінде қауіпсіздік техникасы мен тәртіп ережелерін сақтау	9.1.1.1 бейнелеу өнері кабинетінде тәртіп ережелерін сақтау
	9.1.1.2 материалдармен және құралдармен жұмыс істеу кезінде ҚЕ ережелерін сақтау және түсініктеме беру (мүмкіндігінше)
	9.1.1.3 мұғалімнің талаптары мен тапсырмаларын орындау
	9.1.1.4 жұмыс орнын қызметтің берілген түріне дайындау және өз бетінше ретке келтіру
	9.1.1.5 сабақта мұғаліммен, сыныптастарымен ынтымақтасу
	9.1.1.6 бейнелеу өнері кабинетінде кезекшінің міндеттерін өз бетінше ауызша орындау
	9.2.2.1 өнер туындысы туралы әңгіме тыңдау, мүмкіндігінше сұрақтарға жауап беру
	9.2.2.2 таныс шығарманың иллюстрациясын қарау, білу, бейнеленген кейіпкерлерді, заттарды,

2.2. Иллюстрациялар, көркем сурет, фотоөнер, мүсін, сәулет заттары	<p>әрекеттерді көрсету, атау (мүмкіндігінше) және сұрақтарға жауап беру</p> <p>9.2.2.3 мұғалімнің көмегімен өнер туындыларында, бейнеленген заттарда, іс-әрекеттерде берілген эмоциялар мен көңіл-күйді тану, атау және сипаттау (мүмкіндігінше)</p> <p>9.2.2.4 жылдың бейнеленген уақыты, тәулік уақыты, заттар, олардың түсі, пішіні, мөлшері, кеңістіктік орналасуы, адамдар, жануарлар туралы сұрақтарға жауап беру</p>
3.1. Ермексаздан сурет салу	9.3.1.1 үлгі бойынша қатаң негізге сурет салу үшін пластилинография техникасын қолдану
3.2. Көлемді бұйымдар	<p>9.3.2.1 ұсынылған жоспар бойынша мүсіндеу алдында затты (үлгіні) тексеру</p> <p>9.3.2.2 ұсынылған жоспар бойынша мүсіндеу затын нақты затты көрсету арқылы тану, атау және салыстыру, ажырату</p> <p>9.3.2.3 мүсіндеу кезінде мұғалімнің әрекеттерін бақылау</p> <p>9.3.2.5 бұйымдарды үлгі бойынша конструктивті әдіспен мүсіндеу</p> <p>9.3.2.8 ұсынылған жоспар бойынша мүсіндеу тақырыбын үлгімен салыстыру</p> <p>9.3.2.9 дайын бұйымдармен ойнау</p> <p>9.3.2.10 мұғалімнің жетекшілігімен өз бұйымын ұсынылған критерий бойынша үлгімен салыстыру, бағалау</p>
4.1. Заттық аппликация	<p>9.4.1.1 мұғалімнің көмегімен берілген жоспар бойынша үлгіні талдау, аппликацияның орындалу тәртібін айту</p> <p>9.4.1.2 негізгі және қосымша түстерді атау, ажырату, пайдалану</p> <p>9.4.1.3 қағазды жырту, кесу және мыжу арқылы дайындамалар жасау</p> <p>9.4.1.12 үлгі бойынша берілген контурға мыжылған қағаздан көлемді аппликация жасау, желімдеу</p>
4.2. Сәндік аппликация	<p>9.4.2.3 саябаққа саяхат кезінде жапырақтар топтамасын, өсімдік тұқымын жинау</p> <p>9.4.2.4 жапырақтардан жасалған өрнекті әртүрлі белгілері бойынша кезектестіріп жайып қою</p>
	<p>9.5.1.1 әртүрлі бейнелеу материалдары мен құралдарын қолдану</p> <p>9.5.1.2 дәстүрлі және дәстүрлі емес сурет салу техникасында үйренген әдіс-тәсілдерді қолдану</p> <p>9.5.1.3 сурет салу техникасын сақтау және жетілдіру</p> <p>9.5.1.4 үлгі бойынша "акватушь" техникасында сурет салу</p>

5.1. Заттық сурет салу	<p>9.5.1.13 үлгі бойынша сызылмаған қағазға сызықтарды, геометриялық фигураларды қарындашпен, қаламмен салу</p> <p>9.5.1.9 сурет салу процесінде қолданылатын түстерді атау, ажырату</p> <p>9.5.1.10 ұсынылған алгоритм бойынша қосымша түстер жасау</p> <p>9.5.1.11 қағаз парағын поролон тампондарымен және жалпақ щеткамен бояу</p>
5.2. Сәндік сурет салу	<p>9.5.2.1 геометриялық өрнекті түсі, пішіні, ұяшықтары бойынша кезектестіріп құрастыру және суретін салу</p> <p>9.5.2.2 өрнек жасау үшін пайдаланылған заттардың санын сандармен белгілеу</p> <p>9.5.2.3 үлгі бойынша жолақта, шеңберде, шаршыда, сопақшада бірнеше белгілер бойынша әртүрлі дайын элементтерден тұратын өрнектер жасау</p>
5.3. Сюжеттік сурет салу	<p>9.5.3.3 қағаз парағының шетінен өтіп кетпей, бүкіл қағаз парағына тапсырмасыз сурет салу</p>
2 тоқсан	
2.1. Халықтың қолданбалы өнер бұйымдары	<p>9.2.1.1. оң эмоцияларды, өнер нысандарына қызығушылық таныту</p> <p>9.2.1.2 қазақтың ұлттық киімінің пішінін, түсін, мөлшерін, мақсатын қоршаған ортадан бөліп көрсету, атау, анықтау</p> <p>9.2.1.3 қазақтың ұлттық киімдерін ойынға қосу</p>
4.2. Сәндік аппликация	<p>9.4.1.7 геометриялық фигуралар мен дұрыс емес пішіндегі фигураларды кесуге машықтану</p> <p>9.4.1.8 бүктелген қағазды бірнеше рет, "гармошкамен" кесу әдісін қолдану</p> <p>9.4.2.1 дайындамалардан жасалған өрнекті берілген пішінге түсі, өлшемі, пішіні бойынша таңдалған формада өз бетінше кезектестіріп орналастыруға және желімдеуге машықтану</p>
3.1. Ермексаздан сурет салу	<p>9.3.1.2 үлгі бойынша қатты негіздегі заттық кескіннің дайын контурының ішіне модульдік мүсіндеу әдісімен көлемді ермексаз аппликациясын жасау</p>
3.2. Көлемді бұйымдар	<p>9.3.2.1 ұсынылған жоспар бойынша мүсіндеу алдында затты (үлгіні) тексеру</p> <p>9.3.2.2 ұсынылған жоспар бойынша мүсіндеу затын нақты затты көрсету арқылы тану, атау және салыстыру, ажырату</p> <p>9.3.2.3 мүсіндеу кезінде мұғалімнің әрекеттерін бақылау</p> <p>9.3.2.4 табиғаттан ермексаздың бүтін кесегінен бұйымдар мүсіндеу</p>

	9.3.2.6 мүсіндеу объектісін үлгі бойынша ермексаз элементтерімен безендіру
3.3. Композиция	9.3.3.1 берілген тақырып бойынша ұжымдық композиция жасауға қатысу
	9.3.3.2 орындалған композициямен ойнауға қатысу
	9.3.3.3 командада жұмыс істеу ережелерін сақтау
5.2. Сәндік сурет салу	9.5.2.6 жапырақтарға бояу жағу және көрсету бойынша, үлгі бойынша жолаққа, шаршыға, шеңберге жапырақтарды түсі, мөлшері, пішіні бойынша кезектестірумен өсімдік өрнегін басып шығару
	9.5.2.4 үлгі бойынша жолақта, шеңберде, шаршыда, сопақшада әртүрлі қалыптан өрнек жасау және басып шығару
5.1. Заттық сурет салу	9.5.1.15 үлгі бойынша шаблондардың көмегімен әртүрлі геометриялық пішіндерден тұратын заттардың суреттерін салу
	9.5.1.16 әртүрлі заттардың суреттерін шаблон бойынша салу
5.3. Сюжеттік сурет салу	9.5.3.4 табиғатқа саяхат кезінде жылдың әр мезгілінде табиғат элементтерін бақылау
	9.5.3.5 жылдың әр мезгілінде үлгі бойынша табиғат объектілерін салу
3 тоқсан	
1.1. Бейнелеу өнері кабинетінде қауіпсіздік техникасы мен тәртіп ережелерін сақтау	9.1.1.1 бейнелеу өнері кабинетінде тәртіп ережелерін сақтау
	9.1.1.2 материалдармен және құралдармен жұмыс істеу кезінде ҚЕ ережелерін сақтау және түсініктеме беру (мүмкіндігінше)
	9.1.1.3 мұғалімнің талаптары мен тапсырмаларын орындау
	9.1.1.4 жұмыс орнын қызметтің берілген түріне дайындау және өз бетінше ретке келтіру
	9.1.1.5 сабақта мұғаліммен, сыныптастарымен ынтымақтасу
	9.1.1.6 бейнелеу өнері кабинетінде кезекшінің міндеттерін өз бетінше ауызша орындау
3.1. Ермексаздан сурет салу	9.3.1.3 үлгі бойынша, өз бетінше қатты негізге ермексазды жағу әдісімен коллаж үшін негіз дайындау
4.1. Заттық аппликация	9.4.1.4 үлгі бойынша берілген контур сызбасында жапырақтардан, дәнді дақылдардан, тұқымдардан аппликация жасау
	9.4.1.9 сөйлеу нұсқаулары бойынша қағаз парағының жазықтығына назар аудару
	9.4.1.5. үлгі бойынша, көрсету бойынша матадан жасалған дайындамалардан заттық аппликация жасау

	9.4.1.6 матаның алдыңғы және ішкі бет жақтарын атау, ажырату
4.2. Сәндік аппликация	9.4.2.2 үлгі бойынша геометриялық пішінді дайындамаға бояудан, нүктелерден, дақтардан жасалған өрнектерді қосумен дайын элементтерден өрнектер жасау
	9.4.2.5 рамаларды, ашықхаттарды безендіру үшін сәндік өрнекті қолдану
	9.4.2.6 өз сөзінен геометриялық фигуралардың атауларын, терминдерді білу, атау, түсіну, қолдану (мүмкіндігінше)
5.2. Сәндік сурет салу	9.5.2.7 дайындамадағы ұлттық өрнекті нүктелерменсызу және бояу
	9.5.2.8 балшықтан, тұзды қамырды жасалған заттарды үлгі бойынша нүктелердентұратын, бояу жаққыш щеткамен боялған өрнекпен безендіру
2.1. Халықтың қолданбалы өнер бұйымдары	9.2.1.1. оң эмоцияларды, өнер нысандарына қызығушылық таныту
	9.2.2.5 мұғалімнің көмегімен шағын мүсіндік формаларды зерттеп, нақты заттармен ұқсастығын анықтау
3.2. Көлемді бұйымдар	9.3.2.7 ермексаздан, балшықтан, тұзды қамырдан тапсырмасыз аралас әдіспен мүсіндеу
3.3. Композиция	9.3.3.1 берілген тақырып бойынша ұжымдық композиция жасауға қатысу
	9.3.3.2 орындалған композициямен ойнауға қатысу
	9.3.3.3. командада жұмыс істеу ережелерін сақтау
5.1. Заттық сурет салу	9.5.1.19 өз бетінше гуашпен, бояумен заттық силуэттік пішіндерді (киім, жиһаз, ыдыс-аяқ заттары ; ойыншықтар) бояу
	9.5.1.20 тұзды қамырдан, саздан жасалған фигураларды өз бетінше акварель бояулармен бояу
	9.5.1.21 өз жұмысын үлгімен салыстыру, қателерді түзету, өзінің және басқалардың жұмысын берілген критерийлер бойынша бағалау
	9.5.1.23 мұғалімнің көмегімен адамның мәнерлендірілген тұлғасын және оның көрінісін салу
	9.5.1.5 бүкіл паракқа тапсырмасыз сурет салу, түстер мен сызықтарды қолдана отырып, сурет арқылы эмоцияларды білдіру
	9.5.1.22 мұғалімнің көмегімен жануарды нүктелермен салу
	9.4.3.1 қарапайым сюжеттік аппликацияны үлгі бойынша, өз ойынша құрастыру және жабыстыру
	9.4.3.2 үлгі бойынша, өз бетінше сюжетке сәйкес аппликацияның бөлшектерін көлемі бойынша, ұзындығы бойынша бөліп қою

4.3. Сюжеттік аппликация	<p>9.4.3.3 бұйымдарды үй-жайларды, көрмелерді безендіру үшін және сыйлық ретінде пайдалану</p> <p>9.4.3.4 мұғалімнің жетекшілігімен ұжымдық композициялар жасауға қатысу</p> <p>9.4.3.5 командада жұмыс істеу ережелерін сақтау</p> <p>9.4.3.6 композицияны ойынға қосу</p>
5.3. Сюжеттік сурет салу	<p>9.5.3.1 контурлық сызбаларды қарапайым сюжетпен бояу</p> <p>9.5.3.6 бояу кезінде сурет пен бөлшектердің шекарасын, штрихтардың бағытын сақтау</p> <p>9.5.3.7 үлгі бойынша, өз бетінше контурлық сюжет суретінің бөлшектерін аяқтап салу</p>
4 тоқсан	
3.2. Көлемді бұйымдар	<p>9.3.2.1 ұсынылған жоспар бойынша мүсіндеу алдында затты (үлгіні) тексеру</p> <p>9.3.2.2 ұсынылған жоспар бойынша мүсіндеу затын нақты затты көрсету арқылы тану, атау және салыстыру, ажырату</p> <p>9.3.2.5 бұйымдарды үлгі бойынша конструктивті әдіспен мүсіндеу</p> <p>9.3.2.8 ұсынылған жоспар бойынша мүсіндеу тақырыбын үлгімен салыстыру</p> <p>9.3.2.9 дайын бұйымдармен ойнау</p> <p>9.3.2.10 мұғалімнің жетекшілігімен өз бұйымын ұсынылған критерий бойынша үлгімен салыстыру, бағалау</p>
4.1. Заттық аппликация	<p>9.4.1.10 коллаж техникасын көрсету кезінде педагогтың әрекеттерін бақылау</p> <p>9.4.1.11 көрсету бойынша, үлгі бойынша коллаж жасау үшін дайын формалардан аппликацияны орындау техникасын қолдану</p>
2.2. Иллюстрациялар, көркем сурет, фотоөнер, мүсін, сәулет заттары	<p>9.2.2.6 композиция, түс үйлесімі дағдыларын дамыту үшін әлемге әйгілі суретшілердің суреттерін қарау</p> <p>9.2.2.7 өнер туындыларындағы нақты заттарды тану, атау</p>
5.1. Заттық сурет салу	<p>9.5.1.17 табиғат объектілерін жылдың әр мезгілінде үлгі бойынша салу</p> <p>9.5.1.18 объектілерді пішінінің, көлемінің, ұзындығының ерекшеліктеріне сәйкес өз бетінше орналастыру</p> <p>9.5.1.12 сурет салу кезінде әрекеттердің реттілігін сақтау</p> <p>9.5.1.6 берілген жоспар бойынша сурет салу алдында заттарды қарап тексеру</p> <p>9.5.1.7 мұғалімнің тақтаға, қағазға сурет салуды орындаудағы әрекетін бақылау</p>

	9.5.1.14 заттар мен объектілерді табиғаттан үлгі бойынша заттардың негізгі формасы мен өлшемдерін бере отырып салу
	9.5.1.8 үлгі бойынша суреттің контурын және штрихтар бағытын сақтай отырып, суреттің бөлшектерін сызықтан шықпай бояу, нүктелермен сызу
5.2. Сәндік сурет салу	9.5.2.5 үлгі бойынша берілген нүктелермен геометриялық пішіндегі дайындамаға бояудан, нүктелерден, дақтардан жасалған өрнектердің суретін салу
5.3. Сюжеттік сурет салу	9.5.3.2 қарапайым заттар мен олардың айналасындағы заттарды (жемістер, ойыншықтар, жануарлар, адамдар) қағазға үлгі бойынша композиция нұсқаларымен және суретті әртүрлі орналастырумен салу
	9.5.3.8 берілген жоспар бойынша өз суретін ұсыну
	9.5.3.9 мұғалімнің көмегімен берілген критерий бойынша өзінің және басқа біреудің жұмысын бағалау
	9.5.3.10 ұжымдық суреттерді үлгі бойынша жасауға қатысу

6) 10 сынып:

Бөлімше	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
1.1. Бейнелеу өнері кабинетінде қауіпсіздік техникасы мен тәртіп ережелерін сақтау	10.1.1.1 бейнелеу өнері кабинетінде тәртіп ережелерін сақтау
	10.1.1.2 материалдармен және құралдармен жұмыс істеу кезінде ҚЕ ережелерін сақтау және түсініктеме беру (мүмкіндігінше)
	10.1.1.3 мұғалімнің талаптары мен тапсырмаларын орындау
	10.1.1.4 жұмыс орнын қызметтің берілген түріне дайындау және өз бетінше ретке келтіру
	10.1.1.5 сабақта мұғаліммен, сыныптастарымен ынтымақтасу
	10.1.1.6 бейнелеу өнері кабинетінде кезекшінің міндеттерін өз бетінше ауызша орындау
2.2. Иллюстрациялар, көркем сурет, фотоөнер, мүсін, сәулет заттары	10.2.2.1 өнер туындысы туралы әңгіме тыңдау, мүмкіндігінше мұғаліммен әңгімелесуге қатысу
	10.2.2.2 таныс шығарманың иллюстрациясын қарау, бейнеленген кейіпкерлерді, заттарды, әрекеттерді тану, көрсету, атау, мүмкіндігінше алдыңғы және кейінгі оқиғалар туралы сұрақтарға жауап беру
	10.2.2.3 өнер туындыларында, бейнеленген заттарда, әрекеттерде берілген эмоциялар мен көңіл-күйді тану, атау және мүмкіндігінше сипаттау, олар туралы сұрақтар қою

	10.2.2.4 жыл мезгілі мен тәулік уақытын, объектілерді, олардың түсін, пішінін, шамасын, кеңістіктік орналасуын; адамдардың, жануарлардың сыртқы түрін суреттеу
3.1. Ермексаздан сурет салу	10.3.1.1 үлгі бойынша қатаң негізге сурет салу үшін пластилинография техникасын қолдану
3.2. Көлемді бұйымдар	10.3.2.1 мүсіндеу алдында затты (үлгіні) өз бетінше тексеру
	10.3.2.2 ұсынылған жоспар бойынша мүсіндеу затын тану, атау салыстыру, ажырату
	10.3.2.3 мүсіндеу кезінде мұғалімнің әрекеттерін бақылау
	10.3.2.5 бұйымдарды үлгі бойынша, өз бетінше конструктивті әдіспен мүсіндеу
	10.3.2.8 ұсынылған жоспар бойынша мүсіндеу тақырыбын үлгімен салыстыру
	10.3.2.9 дайын бұйымдармен ойнау
	10.3.2.10 өз бұйымын ұсынылған критерий бойынша үлгімен салыстыру, бағалау
4.1. Заттық аппликация	10.4.1.1 берілген жоспар бойынша үлгіні талдау, аппликация бойынша жұмыс жоспарын жасау
	10.4.1.2 негізгі және қосымша түстерді атау, ажырату, пайдалану
	10.4.1.3 қағазды жырту, кесу және мыжу арқылы дайындамалар жасау
	10.4.1.12 тапсырмасыз мыжылған қағаздан көлемді аппликация жасау, желімдеу
4.2. Сәндік аппликация	10.4.2.3 саябаққа саяхат кезінде жапырақтар топтамасын, өсімдік тұқымын жинау
	10.4.2.4 өз бетінше жапырақтардан жасалған өрнекті әртүрлі белгілері бойынша кезектестіріп жайып қою
5.1. Заттық сурет салу	10.5.1.1 әртүрлі бейнелеу материалдары мен құралдарын қолдану
	10.5.1.2 дәстүрлі және дәстүрлі емес сурет салу техникасында үйренген әдіс-тәсілдерді қолдану
	10.5.1.3 сурет салу техникасын сақтау және жетілдіру
	10.5.1.4 үлгі бойынша "акватушь" техникасында сурет салу
	10.5.1.13 көрсету бойынша сызылмаған қағазға қарындашпен, қаламмен сызықтар, геометриялық фигуралар салу
	10.5.1.9 сурет салу процесінде қолданылатын түстерді атау, ажырату
	10.5.1.10 өз бетінше қосымша түстер жасау
	10.5.1.11 қағаз парағын поролон тампонарымен және жалпақ щеткамен бояу

5.2. Сәндік сурет салу	10.5.2.1 геометриялық өрнекті түсі, пішіні, ұяшықтары бойынша кезектестіріп құрастыру және суретін салу
	10.5.2.2 өрнек жасау үшін пайдаланылған заттардың санын сандармен белгілеу
	10.5.2.3 жолақта, шеңберде, шаршыда, сопақшада бірнеше белгілері бар дайын элементтерден тұратын өрнектер жасау
5.3. Сюжеттік сурет салу	10.5.3.3 қағаз парағының шетінен өтіп кетпей, бүкіл қағаз парағына тапсырмалық сурет салу
2 тоқсан	
2.1. Халықтың қолданбалы өнер бұйымдары	10.2.1.1. оң эмоцияларды, өнер нысандарына қызығушылық таныту
	10.2.1.2 халық қолөнершілерінің бұйымдарын, ұлттық өрнектерді қоршаған ортадан, бөліп көрсету, атау (мүмкіндігінше)
	10.2.1.3 өрнекті оның атауы бойынша анықтау
4.2. Сәндік аппликация	10.4.1.7 геометриялық фигуралар мен дұрыс емес пішіндегі фигураларды, симметриялық фигураларды кесуге машықтану
	10.4.1.8 қағаз кесудің әртүрлі әдістерін қолдану
	10.4.2.1 дайындамалардан жасалған өрнекті берілген пішінге түсі, өлшемі, пішіні бойынша таңдалған формада өз бетінше кезектестіріп орналастыруға және желімдеуге машықтану
3.1. Ермексаздан сурет салу	10.3.1.2 үлгі бойынша, өз бетінше қатты негіздегі заттық кескіннің дайын контурының ішіне модульдік мүсіндеу әдісімен көлемді ермексаз аппликациясын жасау
3.2. Көлемді бұйымдар	10.3.2.1 мүсіндеу алдында затты (үлгіні) өз бетінше тексеру
	10.3.2.2 ұсынылған жоспар бойынша мүсіндеу затын тану, атау салыстыру, ажырату
	10.3.2.3 мүсіндеу кезінде мұғалімнің әрекеттерін бақылау
	10.3.2.4 табиғаттан ермексаздың бүтін кесегінен бұйымдар мүсіндеу
	10.3.2.6 мүсіндеу объектісін өз бетінше ермексаз элементтерімен безендіру
3.3. Композиция	9.3.3.1 берілген тақырып бойынша ұжымдық композиция жасауға қатысу
	9.3.3.2 орындалған композициямен ойнауға қатысу
	9.3.3.3 командада жұмыс істеу ережелерін сақтау
5.2. Сәндік сурет салу	10.5.2.6 жапырақтарға бояу жағу және өз бетінше, үлгі бойынша жолаққа, шаршыға, шеңберге жапырақтарды түсі, мөлшері, пішіні бойынша кезектестірумен өсімдік өрнегін басып шығару

	10.5.2.4 жолақта, шеңберде, шаршыда, сопақшада әртүрлі қалыптан өрнек жасау және басып шығару
5.1. Заттық сурет салу	10.5.1.15 үлгі бойынша, ойлау бойынша шаблондардың көмегімен әртүрлі геометриялық пішіндерден тұратын заттардың суреттерін салу
	10.5.1.16 заттардың суреттерін шаблон бойынша салу
5.3. Сюжеттік сурет салу	10.5.3.4 табиғатқа саяхат кезінде жылдың әр мезгілінде табиғат элементтерін бақылау
	10.5.3.5 жылдың әр мезгілінде табиғат объектілерін салу
3 тоқсан	
1.1. Соблюдение ТБ и правил поведения	10.1.1.1 бейнелеу өнері кабинетінде тәртіп ережелерін сақтау
	10.1.1.2 материалдармен және құралдармен жұмыс істеу кезінде ҚЕ ережелерін сақтау және түсініктеме беру (мүмкіндігінше)
	10.1.1.3 мұғалімнің талаптары мен тапсырмаларын орындау
	10.1.1.4 жұмыс орнын қызметтің берілген түріне дайындау және өз бетінше ретке келтіру
	10.1.1.5 сабақта мұғаліммен, сыныптастарымен ынтымақтасу
	10.1.1.6 бейнелеу өнері кабинетінде кезекшінің міндеттерін өз бетінше ауызша орындау
3.1. Ермексасдан сурет салу	10.3.1.3 өз бетінше қатты негізге ермексазды жағу әдісімен коллаж үшін негіз дайындау
4.1. Заттық аппликация	10.4.1.4 үлгі бойынша берілген контур сызбасында жапырақтардан, дәнді дақылдардан, тұқымдардан аппликация жасау
	10.4.1.9 сөйлеу нұсқаулары бойынша қағаз парағының жазықтығына назар аудару
	10.4.1.5 үлгі бойынша матадан жасалған дайындамалардан заттық аппликация жасау
	10.4.1.6 матаның алдыңғы және ішкі бет жақтарын атау, ажырату
4.2. Сәндік аппликация	10.4.2.2. бояудан, нүктелерден, дақтардан жасалған өрнектерді қосумен дайын элементтерден өрнектер жасау
	10.4.2.5 рамаларды, ашықхаттарды безендіру үшін сәндік өрнекті қолдану
	10.4.2.6 өз сөзінен терминдерді түсіну, қолдану (мүмкіндігінше)
5.2. Сәндік сурет салу	10.5.2.7 дайындамадағы ұлттық өрнекті нүктелерменсызу және бояу
	10.5.2.8 балшықтан, тұзды қамырды жасалған заттарды нүктелердентұратын, бояу жаққыш щеткамен боялған өрнекпен безендіру

2.1. Халықтың қолданбалы өнер бұйымдары	10.2.1.1. оң эмоцияларды, өнер нысандарына қызығушылық таныту
	10.2.2.5 Қазақстанның тарихи архитектуралық көрікті жерлері бар фотосуреттерді қарау
3.2. Көлемді бұйымдар	10.3.2.7 ермексаздан, балшықтан, тұзды қамырдан тапсырмасыз аралас әдіспен мүсіндеу
3.3. Композиция	10.3.3.1 берілген тақырып бойынша ұжымдық композиция жасауға қатысу
	10.3.3.2 орындалған композициямен ойнауға қатысу
	10.3.3.3 командада жұмыс істеу ережелерін сақтау
5.1. Заттық сурет салу	10.5.1.19 өз бетінше гуашпен, бояумен заттық силуэттік пішіндерді (киім, жиһаз, ыдыс-аяқ заттары ; ойыншықтар) бояу
	10.5.1.20 тұзды қамырдан, саздан жасалған фигураларды өз бетінше акварель бояулармен бояу
	10.5.1.21 өз жұмысын үлгімен салыстыру, қателерді түзету, өзінің және басқалардың жұмысын берілген критерийлер бойынша бағалау
	10.5.1.22 жануарды нүктелермен салу
	10.5.1.23 мұғалімнің көмегімен киімдегі адамды берілген нүктелермен салу
	10.5.1.5 бүкіл паракқа тапсырмасыз сурет салу, түстер мен сызықтарды қолдана отырып, сурет арқылы эмоцияларды білдіру
	10.5.1.7 мұғалімнің тақтаға, қағазға сурет салуды орындаудағы әрекетін бақылау
4.3. Сюжеттік аппликация	10.4.3.1 қарапайым сюжеттік аппликацияны үлгі бойынша, өз ойынша құрастыру және жабыстыру
	10.4.3.2 үлгі бойынша, өз бетінше сюжетке сәйкес аппликацияның бөлшектерін көлемі бойынша, ұзындығы бойынша бөліп қою
	10.4.3.3 бұйымдарды үй-жайларды, көрмелерді безендіру үшін және сыйлық ретінде пайдалану
	10.4.3.4 үлгі бойынша, ойластыру бойынша ұжымдық композициялар жасауға қатысу
	10.4.3.5 командада жұмыс істеу ережелерін сақтау
	10.4.3.6 композицияны ойынға қосу
5.3. Сюжеттік сурет салу	10.5.3.1 контурлық сызбаларды қарапайым сюжетпен бояу
	10.5.3.6 бояу кезінде сурет пен бөлшектердің шекарасын, штрихтардың бағытын сақтау
	10.5.3.7 өз бетінше контурлық сюжет суретінің бөлшектерін аяқтап салу
4 тоқсан	
	10.3.2.1 мүсіндеу алдында затты (үлгіні) өз бетінше тексеру

3.2. Көлемді бұйымдар	10.3.2.2 ұсынылған жоспар бойынша мүсіндеу затын тану, атау салыстыру, ажырату
	10.3.2.5 бұйымдарды үлгі бойынша, өз бетінше конструктивті әдіспен мүсіндеу
	10.3.2.8 ұсынылған жоспар бойынша мүсіндеу тақырыбын үлгімен салыстыру
	10.3.2.9 дайын бұйымдармен ойнау
	10.3.2.10 өз бұйымын ұсынылған критерий бойынша үлгімен салыстыру, бағалау
4.1. Заттық аппликация	10.4.1.10 коллаж техникасын көрсету кезінде педагогтың әрекеттерін бақылау
	10.4.1.11 үлгі бойынша, өз бетінше коллаж жасау үшін дайын формалардан аппликацияны орындау техникасын қолдану
2.2. Иллюстрациялар, көркем сурет, фотоөнер, мүсін, сәулет заттары	10.2.2.6 заманауи қазақстандық суретшілердің (Д. Қасымов, Л. Махит, Әбілхайыр, Н. Бубә) композиция, түс үйлесімі дағдыларын дамыту үшін суреттерін қарау
	10.2.2.7 өнер туындыларындағы нақты заттарды тану, атау
5.1. Заттық сурет салу	10.5.1.17 табиғат объектілерін жылдың әр мезгілінде үлгі бойынша салу
	10.5.1.18 объектілерді пішінінің, көлемінің, ұзындығының ерекшеліктеріне сәйкес үлгі бойынша, өз бетінше орналастыру
	10.5.1.12 сурет салу кезінде әрекеттердің реттілігін сақтау
	10.5.1.6 берілген жоспар бойынша сурет салу алдында заттарды қарап тексеру
	10.5.1.7 мұғалімнің тақтаға, қағазға сурет салуды орындаудағы әрекетін бақылау
	10.5.1.14 заттар мен объектілерді табиғаттан өз бетінше заттардың негізгі формасы мен өлшемдерін бере отырып салу
	10.5.1.8 үлгі бойынша суреттің контурын және штрихтар бағытын сақтай отырып, суреттің бөлшектерін сызықтан шықпай бояу, нүктелермен сызу
5.2. Сәндік сурет салу	10.5.2.5 өз бетінше дайындаманың шеті, периметрі немесе ортасы бойынша геометриялық пішіндегі дайындамаға бояудан, нүктелерден, дақтардан жасалған өрнектердің суретін салу
5.3. Сюжеттік сурет салу	10.5.3.2. қарапайым заттар мен олардың айналасындағы заттарды (жемістер, ойыншықтар, жануарлар, адамдар) қағазға үлгі бойынша композиция нұсқаларымен және суретті әртүрлі орналастырумен салу
	10.5.3.8 берілген жоспар бойынша өз суретін ұсыну

10.5.3.9 берілген критерий бойынша өзінің және басқа біреудің жұмысын бағалау
10.5.3.10 ұжымдық суреттер жасауға қатысу

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 540 -қосымша

Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Музыка және ырғақ" пәнінен үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрықтарымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Музыка және ырғақ" пәнінен үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" Заңының 19-бабы 1-тармағына сәйкес әзірленген.

2. Бағдарламаның мақсаты – білім алушылардың музыкалық іс-әрекеті барысында тыңдау, орындаушылық және қозғалыс қабілеттерін дамыту, қарапайым эстетикалық сезімдерін қалыптастыру.

3. Бағдарламаның оқу міндеттері:

1) білім алушылардың музыкалық сабақтарға жағымды сезімдері мен оң көзқарастарын қалыптастыру және қолдау;

2) музыкаға және музыкамен қимыл-қозғалыстар жасауға деген эмоционалдық ықыластылықты тәрбиелеу;

3) музыкалық-орындаушылық және би дағдыларды дамыту.

4. Бағдарламаның түзету-дамыту міндеттері:

1) ырғақты сезінуді, музыкалық есте сақтауды дамыту;

2) білім алушылардың әншілік тыныс алуын, әншілік аппаратын дамыту;

3) моторикалық ептілікті, тепе-теңдік сезімін, кеңістікте бағдарлануды, қозғалыстарды үйлестіруді қалыптастыру;

4) эмоционалдық-ерікті саланы және оң жеке қасиеттерді дамыту.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Оқу процесін ұйымдастыру кезінде ескертіледі:

1) ұжымдық оқыту жағдайында оқушылардың танымдық белсенділігінің төмендігі;

2) фронталды жұмыс барысында қолданылатын мұғалімнің бағыттаушы ынталандырушы көмегіне реакцияның әлсіздігі;

3) қалыптасатын дағдыларды машықтанудың қиындықтары.

6. Білім алушылардың ерекшелігі - айқын көрінетін сөйлеу бұзылыстары: сөйлеуді түсінудегі қиындықтар, сөздік қорының аздығы, дыбыс айтуының және сөйлеудің грамматикалық құрылымын бұзылуы, балалардың бір тобында белсенді сөйлеудің толық болмауы да байқалады. Оқушыларға әннің мәтінін мағынасын түсіну, оны есте сақтау және қайталау қиынға соғады.

7. Оқу процесін ұйымдастыру арнайы педагогика принциптеріне негізделген.

8. Мұғалімдер оқушылардың бірегей ерекшеліктерін сақтай отырып, жеке қарқынмен даму құқығын құрметтейді; үнемі өзгеріп отыратын мүмкіндіктерін бақылап зерделейді, білім беру қажеттіліктерін бағалайды, оқушылардың дағдыларды дамыту мен игерудегі минималды нәтижелерін тіркейді. Кез-келген прогресс оқуда оң нәтиже ретінде қарастырылады.

9. Педагогтер осы бағдарламадан әрбір оқушы үшін қолжетімді оқу мазмұнын, сондай-ақ оқушылардың жеке мүмкіндіктері мен білім беру, тұлғалық жетістіктерін бағалаудың нәтижелерін ескере отырып, оқыту әдістерін, нысандарын, құралдарын дербес таңдайды.

10. Сабақты ұйымдастыруда әр оқушыға қатысты іс-әрекет түрін уақытылы өзгерту мүмкіндігі қарастырылады, егер оқушының осындай қажеттілігі туындаса. Жеке жұмысты жеке қарқынмен орындау, педагогтің жеке көмегін алу үшін жағдайлар қамтамасыз етіледі.

11. Музыка және ырғақ сабақтарын дайындау және өткізу барысында мұғалім келесі талаптарды ұстанады:

1) музыкалық материалды оның тәрбиелік мәнін, эстетикалық құндылығын, білім алушылардың даму деңгейіне сәйкестігін ескере отырып таңдау;

2) оқушылардың тыңдауына ұсынылатын (оның ішінде жазбада берілетін) музыкалық шығарманы орындаудың жоғары деңгейі;

3) музыкалық шығарманың мазмұнымен таныстыруда білім алушыларға көп сөйлемеу, берілетін түсіндірмелердің қысқа, қолжетімді болуы;

4) музыканы тыңдау кезінде бейнелі көрнекілікті қолдану (бейнесюжеттер, иллюстрациялар, драматизация, шығарманың мазмұнына сәйкес келетін суреттер сериясы);

5) білім алушылардың қозғалыс белсенділігін ұйымдастыру, қозғалыс белсенділігі музыкалық шығарманың ырғақты бейнесін, қарқынын, динамикасын жақсы меңгеруге ықпал етеді.

12. Музыканы тыңдау - әр сабақтың міндетті бөлігі болып табылады, ол балалардың музыкалық түсініктерін кеңейтуге және олардың эстетикалық сезімдерін қалыптастыруға ықпал етеді.

13. Музыканы тыңдау бойынша жұмыстың мазмұны мен ұйымдастырылуы білім алушылардың жас және психикалық, дене дамуының ерекшеліктерімен анықталады.

Оқушылардың зейін ерекшеліктерін ескере отырып, балалардың шаршауын тудырмас үшін музыкалық шығарманың дыбысы 1,5-2 минуттан аспауы керек.

14. Музыканы тыңдау жаңа шығармамен танысу, музыкалық шығарманы қайта тыңдау, музыкалық аспаптарда ойнау процесінде жүреді.

15. Музыкалық шығарма бірнеше сабақта және сабақтан тыс уақытта қайта-қайта тыңдалады. Қайта тыңдау кезінде әр түрлі ойын қимылдарын, шу оркестріндегі ойын еңгізіледі. Мұндай әдістер оқушыларға шығарманың құрылымын, оның қарқынын, ырғақтық бейнесін анықтауға көмектеседі. Қайта тыңдаған сайын балалар музыкалық шығарманы жақсы таныла бастайды, олардың жағымды эмоциялары туындайды.

16. Музыкалық материалды іріктеуде оны оқытудың келесі кезеңдерінде бекіту үшін біртіндеп ән айтумен, музыкалық аспаптарда ойнаумен күрделендіре алатындай және кейін қозғалыстар қосып, би композицияларын құра алатындай етіп таңдайды.

17. Ән айту оқушылардың музыкалық қабілеттерін дамытудың ең белсенді әдісі ретінде қарастырылады, музыкалық тәрбиенің негізі құрайды. Маңызды дамытушы құралы - хор әні болып табылады. Ән мәтіндері, әуендердің әсемдігі оқушылардың эмоционалды тәжірибесін қалыптастыруға ықпал етеді.

18. Мұғалім әндерді және олармен жұмыс істеу ретін оқушылардың музыкалық және әншілік дайындығына, олардың даму деңгейіне байланысты таңдайды. Әнді толық орындау қиналатын балалармен жұмыс жасауда, мұғалім оларға әннің жеке бөліктерін айтуды ұсынады.

19. Сөйлемейтін балалар ән айтуға еліктеп, әндетудің иммитациясын жасайды, әуен ырғағына қарай тербеледі, қолдарымен ырғақты қимылдарын орындайды, аяқтарымен топылдатады.

20. Ән айтуға дайындық жаттығулары логопедиялық ырғақтық жаттығулары, артикуляциялық гимнастика, тыныс алу жаттығулары болып табылады. Музыкалық аспаптардың дыбыстарын, жақын ортаның дыбыстарын иммитациялау мұғалімге мектеп оқушыларын қызықтыруға және сабақты түрлендіруге көмектеседі.

21. Музыкалық-ырғақтық жаттығулар барысында оқушылар зал бойымен ирелең жолымен қозғалады, қатарға, бағанға, шеңберге тұрады, бейнелі қимылдар жасайды. Мұғалім ырғақ сезімін, би қимылдарын мақсатты, дәйекті қалыптастыру үшін жаттығулар, музыкалық ойындар жүйесін құрастырады.

22. Музыка және ырғақ сабақтары музыкалық аспаптармен (фортепиано, баян, аккордеон, домбыра, үрмелі гармоника, барабандар, металлофондар, балалар синтезаторы, сылдырмақ, дабыл, маракас, үшбұрыш), музыкалық орталықпен, музыкалық шығармалардың аудиожазбалар жиынтығымен, иллюстрациялық және бейнематериалдармен жабдықталады.

23. Музыкалық аспаптарда ойнау білім алушылардың музыкалық қабілеттерін дамытуға ықпал етеді: тембрлік, динамикалық естуін, жоғары дыбысты естуді, ырғақ

сезімін, музыкалық есте сақтауын; қол мен саусақтардың қозғалғыштығын дамытады, ырғақты қозғалыстардың сапасын жақсартады.

24. Би билеуді үйрену кезінде оқушылар бидің атауларымен, негізгі қимылдарымен танысады. Әр түрлі халықтардың билерін орындау оқушыларды халықтық мәдениетке, қозғалыстарда әр түрлі халықтардың билерінің сипаттамалық ерекшеліктерін таба білуге баулиды, интернационализм сезімін тәрбиелейді.

25. Бағдарлама концентірлік принципіне сәйкес құрылған, бұл оқытудың әр жылында бұрын үйренген дағдыларды қайталауға, бекітуге, жетілдіруге мүмкіндік береді.

26. Бағдарламаның мазмұнын ұсыныстық сипатындағы нұсқаулықтар ретінде қолданылады, яғни мұғалім оқушылардың жеке мүмкіндіктері мен қажеттіліктерін ескере отырып, кез-келген өзгерістер енгізуге, бағдарламада ұсынылғандардың ішінен керектігін таңдауға және басқа музыкалық шығармаларды пайдалануға құқылы.

27. Музыкалық- ырғақтық құралдар жүйесі білім алушылардың қозғалыс саласының жай-күйін ескере отырып, сабақтарда әр түрлі болады.

28. Білім алушылардың жетістіктерін бағалау сипаттамалық бағалауды (қалыптасқан дағдыларды сипаттау) пайдалана отырып жүзеге асырылады.

3-тарау. "Музыка және ырғақ" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. "Музыка және ырғақ" пәнінің мазмұны

29. Пән бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 5-сыныпта-аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
- 2) 6-сыныпта-аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
- 3) 7-сыныпта-аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
- 4) 8 - сыныпта-аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат.
- 5) 9 - сыныпта-аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат.
- 6) 10 - сыныпта-аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат.

Пән бойынша оқу жүктемесінің көлемі Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 "Қазақстан Республикасының бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы" бұйрығымен (нормативтік құқықтық актілерді Мемлекеттік тіркеу тізілімінде №8170 болып тіркелген) бекітілген үлгілік оқу жоспарына байланысты.

30. "Музыка және ырғақ" оқу пәнінің негізгі мазмұны келесідей бөлімдерді қамтиды

:

- 1) "Музыканы тыңдау";
- 2) "Ән айту";
- 3) "Музыкалық-ырғақтық жаттығулар";
- 4) "Музыкалық аспаптарда ойнау"

5) "Би мен би билеу"

31. "Музыканы тыңдау" бөлімі келесідей бөлімшені қамтиды:

1) музыканы тыңдау.

32. "Ән айту" бөлімі келесідей бөлімшені қамтиды:

1) ән айту.

33. "Музыкалық-ырғақтық жаттығулар" бөлімі келесідей бөлімшені қамтиды:

1) музыкалық-ырғақтық жаттығулар.

34. "Музыкалық аспаптарда ойнау" бөлімі келесідей бөлімшені қамтиды:

1) музыкалық аспаптарда ойнау.

35. "Би мен би билеу" бөлімі бөлімі келесідей бөлімшені қамтиды:

1) би мен би билеу.

36. 5-сыныпқа арналған "Музыка және ырғақ" оқу пәнінің негізгі мазмұны:

1) музыканы тыңдау. Музыканы тыңдау ережелері, балалар ертегілерінен әуенді тану, оларды кейіпкерлердің бейнесімен байланыстыру. Қазақ халық шығармаларын, Қазақстан Республикасында тұратын түрлі халықтардың музыкалық шығармаларын тыңдау. Дыбыстық күштің өзгеруін тану және атау (қатты, ақырын). "Домбыра", "балалайка" музыкалық аспаптарының дыбысын тыңдау. "Домбыра", "балалайка" аспаптарын дыбысы, сыртқы түрі бойынша тану және атау;

2) ән айту. Ән айту ережелері. Суреттегі бет бөліктерін тану және атау (ұрт, ерін, мұрын, ауыз, көз, маңдай, қас, құлақ, иек). Мұғалімнің көрсетілімі бойынша ән айтпас бұрын артикуляциялық гимнастика жаттығуларын орындау. Таныс әндерді тану және суреттегі музыкалық бейнені көрсету. Мұғаліммен бірге ән айту. Әндегі дауыстың күшін тану (қатты, ақырын). Таныс ертегілерінің мазмұнын жаңғырту. Мұғалімге еліктеп музыкалық аспаптың (балалайканың), жұмыс аспабының (қайшының) дыбысының, жақын ортадағы дыбыстарды (сағат, дабыл) иммитациялау;

3) музыкалық-ырғақтық жаттығулар. Музыкалық-ырғақтық жаттығуларды орындау кезіндегі ережелер. Мұғалімнің көрсетілімі бойынша бұлшықетті ширату жаттығуларының кешенін орындау (бастың еңкейту, иықты көтеру, түсіру, денені оңға, солға еңкейту, орнында жүгіру). Мұғаліммен бірге ертегі кейіпкерлерінің қимылдарына еліктеу. қашықтықты сақтай отырып бір қатарда бір бірден еркін кадаммен жүру. Бұлшықеттерді созуға арналған гимнастикалық жаттығуларды (қатпар), қазақ биінің қол қимылын (қол буындарын айналдыру), "Тұмарша" би қимылындағы қазақ ою-өрнегінің мотивтерін, қазақ биінің қимылдарын (ауыспалы жүріс), "жұмсақ кадам", "аяқтың ұшынан кадам басу", "өкшеден кадам басу", "моталочка", "майшабақ" қимылдарын көрсетілімі бойынша және педагогтың көмегімен орындау. Үйренген қимылдарды музыкамен, қолдарына орамалдарды ұстап орындау, таныс әуендердің ырғақтық бейнесін қол шапалақтау арқылы көрсету, әртүрлі кәсіптердегі адамдардың қозғалыстарын иммитациялау (теңізші);

4) музыкалық аспаптарда ойнау. Музыкалық аспаптардың (домбыра, балалайка) дыбысталуымен музыкалық аспаптарда ойнауды имитациялау. Музыкалық аспаптарда ойнау ережелері, пианинода ойнау кезінде дұрыс отыру. Пианинода ойнамас бұрын қолға дайындық жаттығуларын орындау. Пианинода бір саусақпен пернетақта бойымен баспалдақ секілді жоғары, төмен ойнау. Мұғаліммен бірге таныс әннің ырғақтық бейнесін (мұғалімнің таңдауы бойынша) бір нотада, бір саусақпен пианинода ойнап көрсету. Таныс әннің ырғақтық бейнесін (мұғалімнің таңдауы бойынша) бір нотада, бір саусақпен пианинода, шу оркестрінің ойынымен (сылдырмақтарда, дабылдарда, маракастарда, үшбұрыштарда) бірге ойнату. Пианинода гамманы белгіленген пернелермен оң қолдың, содан кейін сол қолды бір саусағымен бір октава шегінде 1до-1си дейін орындау. Таныс әндер мен ән шумақтарының қарапайым музыкалық фразалардың ырғағын қайталау;

5) би мен би билеу. Билер мен билеуді орындау ережелері. Педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Құс қанаты" қазақ халық биінің негізгі қалыптарын орындау. Педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Құс қанаты", "Тұмарша" қазақ халық билерінің қалыптары мен қозғалыстарын, "ауыспалы жүріс", "қол буындарын айналдыру" қозғалыстарын үйлестіріп орындау. Қозғалыстардың комбинацияларын (үйлесімдерін) орындау: "жұмсақ қадам", "аяқтың ұшынан қадам", "өкшеден қадам", "Моталочка", "Елочка" (шырша). Үйренген қозғалыстардан (педагогтың таңдауы бойынша) қазақтың қарапайым халық би композицияларын, Қазақстан Республикасында тұратын әр түрлі халықтардың би композицияларын, балаларға арналған би композицияларын және әр түрлі мамандықтағы адамдардың (теңізшінің) қызметін көрсететін би композицияларын орындау.

Ұсынылатын музыкалық материал: Ю. Энтин, Б. Окуджава "Буратино" А.Толстойдың "Золотой ключ" немесе "Приключения Буратино" ертегісі бойынша фильмнен. В. Шаинский, Л. Яхнина "Площадь картонных часов" музыкалық ертегісіндегі "Белые кораблики". Ю. Селиверстова "Песня Золушки". "Мама" фильмінен Ю. Энтин мен Буржоа Жерардың "Мама- первое слово" әні. Ағайынды Гриммдердің "Бременские музыканты" ертегісінен Ю. Энтин мен Г. Гладковтың "Песенка про друзей". "Красная шапочка" ертегісінен Ю. Ким және А. Рыбниковтың "Песня красной шапочки" әні. "Сказка о царе Салтане" операсынан Римский - Корсаковтың "Полет шмеля". Қазақ халық күйлері: "Ақсақ құлан", "Балқылдақ", "Аншының зары". Байырбекова Ж. "Бесік жыры". "Во поле береза стояла" орыс халық әні. Р. Глиер "Узбекский танец". "Бульба" беларус халық музыкасы. "Гопак" украин халық музыкасы. "Лезгинка" грузин халық музыкасы. "Чабота" татар халық музыкасы. "Андижанская полька" өзбек халық музыкасы. Ю. Селиверстованың "Танец моряков", П.И. Чайковскийдің "Детский альбом" циклынан "Баба-яга", "Камаринская", "Полька".

37. 6-сыныпқа арналған "Музыка және ырғақ" оқу пәнінің негізгі мазмұны:

1) музыканы тыңдау. Музыкалық шығармаларды тыңдау ережелері. Балалар фильмдерінен әуенді тану, оларды кейіпкерлердің бейнесімен байланыстыру. Қазақ халық музыкалық шығармаларынан, түрлі халықтардың шығармаларынан әуендерді тыңдау. Музыкалық шығарманың мәнерлік құралдарын тану және атау (баяу, жылдам). Музыкалық аспаптардың дыбысын тыңдау: "шаңқобыз", "гармонь". Музыкалық аспаптарды тану және атау: "шаңқобыз", "гармонь" дыбысталуы бойынша, сыртқы түрі бойынша;

2) ән айту. Әндерді орындаудың ережелері. Дене бөліктерін иллюстрация арқылы тану және атау (бас, мойын, иық, кеуде, іш, арқа, қол, шынтақ, қол буыны, алақан, саусақтар, аяқ, жамбас, бел, тізе, табан, саусақ, өкше). Мұғалімнің көрсетілімі бойынша музыкалық сүйемелдеумен артикуляциялық гимнастика жаттығуларын орындау. Мұғаліммен бірге. Әннің уақтылы басталуы және аяқталуы. Ән айтудың мәнерлілік құралдарын ажырату (баяу, жылдам). Таныс ертегілерінің мәтінін айту. Мұғалімге еліктеу бойынша музыкалық аспаптың (гармонь), жұмыс құралының (сорғының), жақын ортаның (шәйнектің) дыбысын имитациялау;

3) музыкалық-ырғақтық жаттығулар. Музыкалық-ырғақтық жаттығуларды орындау кезіндегі ережелер. Мұғалімнің көрсетілімі бойынша бұлшықетті ширату жаттығулар жиынтығын орындау (басын бұру, иықты алға, артқа айналдыру, тізені тік ұстап, денені алға еңкейту, орнында секіру). Мұғаліммен бірге балалар фильмдеріндегі кейіпкерлердің қимылдарына еліктеу. Сигнал бойынша бір қатардан колоннаға тұру. Педагогтың көмегімен бұлшықеттерді созуға арналған гимнастикалық жаттығуларды (көбелек), музыкаға қазақ биінің қол қимылдарын (қолды айналдыру, білектерде айқастырылған қолдар), "Шаңырақ" би қозғалысындағы қазақ ою-өрнегінің мотивтерін (киіз үйдің төбесі), "бір аяғынан бүйірлік жүріс" қазақ биінің қимылын, "биік қадам" қозғалысын орындау, "жартылай отырумен алға жалғамалы қадам", "ковырялочка", "доп" жаттығуы (отыру-тұру) қозғалысы. Мұғаліммен бірлесе отырып, үйренген қимылдарды орамалдармен, жалаулармен орындау, таныс әуендердің ырғақтық бейнесін аяқты топырлату арқылы көрсету, әртүрлі кәсіптердегі адамдардың (отын жарушы) қимылдарына еліктеу;

4) музыкалық аспаптарда ойнау. Музыкалық аспаптарда ойнау ережелері. Үрмелі гармоникада ойнаған кезде денені дұрыс ұстау. Музыкалық аспаптардың дыбысталуына оларда ойнауды имитациялау (шаңқобыз, гармонь). Үрмелі гармоникада ойнаудың алдында қолға дайындық жаттығуларын, тыныс алу жаттығуларын орындау. үрмелі гармоника пернетақтасында баспалдақ секілді бір саусақпен ойнау, диез пернелерде жоғары, төмен ойнау. Шу оркестрінің ойынымен (сылдырмақтарда, дабылдарда, маракастарда, үшбұрыштарда) бірге таныс әннің ырғақтық бейнесін (мұғалімнің таңдауы бойынша) бір нотада, бір саусақпен үрмелі гармоникада мұғаліммен бірге, жеке өзі (соло) орындау. Үрмелі гармоникада белгіленген пернелермен оң қолдың, содан кейін сол қолдың саусағымен до1до-1си

гамманы бір октава шегінде орындау. Мұғалімнің көмегімен белгіленген пернелер арқылы таныс әндер мен ән шумақтарынан қарапайым музыкалық фразаларын үрмелі гармоникада ойнау;

5) би мен би билеу. Билер мен билеуді орындау ережелері. Педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Қос мүйіз" қазақ халық биінің негізгі қалыптарын орындау. "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Қос мүйіз", "Шаңырақ" қазақ халық биінің қалыптары мен қимылдарының, "бір аяқтан бүйірлік жүріс", "қол буындарын айналдыру", "білектерінде айқастырылған қол буындарын айналдыру" қимылдарының үйлесімдерін орындау. Қатардан бір бағанға қайта тұру. Қимылдарды үйлесімінде орындау: "жоғары қадам", "жартылай отырумен алға қарай жалғамалы қадаммен жылжу", "ковырялочка", "доп". Үйренген қозғалыстардан қазақ халқының қарапайым би композицияларын, Қазақстан Республикасында тұратын әр түрлі халықтардың би композицияларын, балалар би композицияларын (педагогтың таңдауы бойынша) және әртүрлі кәсіптердегі адамдардың (отын жарушы) қызметін көрсететін би композицияларын орындау.

Ұсынылатын музыкалық материал: "Золушка" фильміндегі А. Спадавеккия мен Е. Шварцтың "Добрый жук" әні. "Приключение электроника" фильміндегі Ю. Энтиннің, Е. Крылатовтың "Крылатые качели" әні. "Гостья из будущего" фильмінен Ю. Энтиннің, Е. Крылатовтың "Прекрасное далеко" әні. В. Шаинскийдің, М. Пляцковскийдің "Дважды два, четыре" әні. Ю. Селиверстованың "Кап-кап" әні. Ю. Селиверстованың "Танец с мамой по дорожке" әні. Ю. Энтиннің, В. Шаинскийдің "Чунга-чанга" әні, Ю.Энтиннің, Д. Тухмановтың "Пых, пых самовар" әні. "Сарыарқа", "Әсем қоңыр", "Бас төре" қазақ халық күйлері. Ә.Еспаевтың, Ш. Смаханұлы "Өртеке әні". "Приходите в гости к нам" фильмінен Ю. Ким және В. Дашкевичтің "Там, на неведомых дорожках" әні. "Пляска парами" литва халық музыкасы. "Хава нагила" еврей халық музыкасы. "Фломенко" испан халық музыкасы. "Полька Евы" фин халық музыкасы, П.И.Чайковскийдің "Детский альбом" циклынан. "Неаполитанская песенка", "Мужик на гармонике играет", "Немецкая песенка", "Итальянская песенка" әндері.

38. 7-сыныпқа арналған "Музыка және ырғақ" оқу пәнінің негізгі мазмұны:

1) музыканы тыңдау. Музыкалық шығармаларды тыңдау ережелері. Балалар әндерінің әуенін тану, кейіпкерлердің бейнесімен байланыстыру. Аспаптардың дыбысы бойынша қазақ халық музыкалық шығармаларын тану. 2/4 өлшемді музыкалық шығармаларды тыңдау. Дыбыстардың биіктігі бойынша өзгеруінде музыкалық мәнерлілік құралдарын тану және атау (төмен, жоғары). Музыкалық аспаптардың дыбысын тыңдау: "Жетіген", "Арфа". Музыкалық аспаптарды олардың дыбысталуы бойынша, сыртқы түрі бойынша тану және атау: "Жетіген", "Арфа";

2) ән айту. Әндерді орындау кезіндегі ережелер. Артикуляциялық аппараттың бөліктерін тану және атау (ерін, тіл, жақ, тіс, таңдай). Мұғалімнің көрсетуі бойынша дайындық тыныс алу жаттығулары мен артикуляциялық гимнастика жаттығуларын

орындау. Балалар әндерінің мәтінін әндету. Дауыс тембрін тану (төмен, жоғары). Мұғалімге еліктеу бойынша музыкалық аспаптың (барабанның), жұмыс құралының (балғаның) дыбысын, жақын ортаның дыбысын (тоңазытқыштың дыбысын) иммитациялау;

3) музыкалық-ырғақтық жаттығулар. Музыкалық-ырғақты жаттығуларды орындау кезіндегі ережелер. Мұғаліммен бірге ширату жаттығулар жиынтығын орындау (басын оңға, солға бұру, қолды алға, артқа сермеу, денені еңкейту, орнында жүгіру, секіру). Мұғаліммен бірге балалар әндерінің мәтініне сәйкес қимылдарды орындау. Бір бағаннан сигнал бойынша екі бағанға қайта тұру. Мұғалімнің көмегімен бұлшықетті созуға арналған гимнастикалық жаттығуларды (көпір), музыкаға қазақ биінің қол қимылдарын (алақанды біресе жоғары, біресе төмен бағыттап отырып, қолды алға қарай ашу), "Қос өркеш" би қозғалысындағы қазақ ою-өрнегінің мотивтерін, қазақ биінің қимылдарын (аралас бүйірлік жүріс), қимылдарды орындау: "аяқты артқа тастап жүгіру", "алға қадам басу және артқа қадам жасауда өкшеге шығу", "жартылай отырумен бүйірлік қадам", отырып жүрелеу қозғалысы "жорғалаушы". Мұғаліммен бірге 2/4 өлшемдегі музыкамен, лентаны әуеннің күшті бөлігіне айналдыру, шапалақтау мен санауды бір мезгілде орындау, әр түрлі мамандықтағы адамдардың қозғалысына еліктеу (етікші);

4) музыкалық аспаптарда ойнау. Музыкалық аспаптарда ойнау ережелері. Домбырада ойнаған кездегі денені дұрыс қалпына кеттіру. Музыкалық аспаптардың дыбысталуымен оларда ойнауды иммитациялау (жетіген, арфа). Домбыраның бір ішегінде барлық пернелерін бір саусақпен баспалдақ секілді жоғары, төмен басып, ойнау. Шу оркестрінің ойынымен (сылдырмақтарда, дабылдарда, маракастарда, үшбұрыштарда) бірге таныс әннің ырғақтық бейнесін (мұғалімнің тандауы бойынша) домбырада бір ішекте, бір саусақпен мұғаліммен бірге, жеке өзі (соло) орындау. Домбырада пернелерді баспай, әуеннің күшті ырғағына қаттырақ соғып, санауға бір саусақпен еркін ойнау. Мұғалімнің көмегімен домбырада бір ішекте, бір саусақпен, пернесіз таныс әндер мен ән шумақтарының қарапайым музыкалық фразаларын ырғақтық бейнесін орындау;

5) би және билеу. Билер мен билеуді орындау ережелері. Педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Сәукеле" (қыздың бас киімі): "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Сәукеле" (қыздың бас киімі), "Қос өркеш", "аралас бүйірлік қозғалыс", "қолды алға қарай ашып, алақанды жоғары-төмен бағыттау" қазақ халық биінің негізгі калыптары мен қозғалыстарының үйлесімдерін (комбинацияларын) орындау. Бір бағаннан екі бағанға қайта тұру. Қимылдарды үйлесімде орындау: "аяқты артқа тастап жүгіру", "алға қадам басу және артқа өкшемен басып жүру", "жартылай отырумен алға қарай жалғамалы қадам", "Ползунок" (жорғалаушы). үйретілген

қозғалыстардан құрастылырған қарапайым қазақ халық би композицияларын билеу (педагог таңдауы бойынша) және әр түрлі мамандардың қызметін (етікші) көрсететін би композицияларын орындау.

Ұсынылатын музыкалық материал: В. Шаинскийдің, М. Пляцковскийдің "Учат в школе" әні. Ю.Селиверстованың "Листики – кораблики", "Снежные бабочки", "Танец с лентами" композициялары. Савельев пен М. Пляцковскийдің "Настоящий друг" әні. Г. Остер, М. Мееровичтің "В каждом маленьком ребенке" әні. Қазақ халық күйлері "Қоңыр", "Қызыл қайын", "Қөкейкесті". К. Дүйсекееваның, Ш.Сариеваның "Туған жер" композициясы, П.И. Чайковскийдің "Детский альбом" циклынан "Сладкая греза" әні, А. Вивальдидің "Времена года" циклынан "Зима", "Весна", "Лето", "Осень" композициялары.

39. 8-сыныпқа арналған "Музыка және ырғақ" оқу пәнінің негізгі мазмұны:

1) музыканы тыңдау. Музыкалық шығармаларды тыңдау ережелері. Кіріспе-әуені арқылы таныс әуеннің атауын тану және атау. Кіріспе-әуені бойынша қазақ халық музыкалық шығармаларын тану. Музыкалық өлшемі 3/4 шығармаларды тыңдау. Музыкалық дыбыстың ұзақтығын тану және атау (саңырау - қысқа, дауысты - ұзақ). Музыкалық аспаптардың дыбысын тыңдау: "сыбызғы", "флейта". Аспаптарды дыбысы бойынша, сыртқы түрі бойынша тану және атау: "сыбызғы", "флейта";

2) ән айту. Әндерді орындау кезіндегі ережелер. Артикуляциялық аппараттың бөліктерін атау (ерін, тіл, жақ, тіс, таңдай). Музыкалық сүйемелдеумен тыныс алу жаттығулары мен артикуляциялық гимнастика жаттығуларын орындау. Әнді тыңдау, дыбыстың ұзақтығын ажырату (қысқа - өткір, ұзын - тегіс). Шумақты ұран мәтіндерін айту. Мұғаліммен бірге музыкалық аспаптың (кұбырдың), жұмыс құралының (бұрғының) дыбысын, жақын ортаның дыбысын (ыдыс-аяққа) иммитациялау. Әнді орындау;

3) музыкалық-ырғақтық жаттығулар. Музыкалық-ырғақтық жаттығуларды орындау кезіндегі ережелер. Педагогпен бірлесіп ширату жаттығулар кешенін орындау (еңкею, бұрылу, басты айналдыру, қол шынтақтарын өзінен, өзіне қарай айналдыру, денені еңкейту, орнында аттап жүру, секіру және жүгіру). Музыка кіріспенің біткенін күтіп, ән бастамасына қозғала бастау. шеңбер бойымен қозғалу, сигнал бойынша шеңберді тарылту және кеңейту. мұғалімнің көмегімен бұлшықеттерді созуға арналған гимнастикалық жаттығуларды (шатқа отыру, оң аяқпен, сол аяқпен, көлденең), қазақ биінің қол қимылын (бет алдында қолдың айналмалы қозғалысы), "Бүркіт тырнақ" би қозғалысында қазақ ою-өрнегінің мотивтерін, қазақ биінің қозғалысын (алға өріле жылжу) музыкаға орындау. мұғаліммен бірге 3/4 музыкамен қозғалыс жасау (аяқтар иық енінде, бір жақтан екінші жаққа тербелу; оңға, солға бұрылу; бір жағынан екінші жағына, оңға, солға бұрыла, тербелу; қолды "шам" позициясына қойып алға, артқа

жалғамалы қадам. Мұғаліммен бірге 3/4 музыкамен лентаны әуеннің күшті бөлігіне айналдыру, шапалақтау мен санауды бір мезгілде орындау, әр түрлі мамандықтағы адамдардың қозғалысына еліктеу (темір ұстасы);

4) музыкалық аспаптарда ойнау. Барабанда ойнау кезіндегі ойын және дененің дұрыс ұстау ережелері. Музыкалық аспаптардың (сыбызғы, флейта) дыбысталуымен оларды ойнауды имитациялау. Барабанда ойнауға қолға дайындық жаттығуларын орындау. Музыкалық аспапта (барабанда) 2/4, 3/4 музыкалық өлшемдегі әуеннің күшті ырғағына таяқшаларымен барабанды соғып ойнау және бір мезгілде санауды жүргізу. Музыкалық аспапта (барабанда) шу оркестрінің ойынымен (сылдырмақтарда, дабылдарда, маракастарда, үшбұрыштарда) бірге ұсақ даңғырды орындау. Барабанда қарапайым шұмақты ұрандардың ырғақтық үлгілерін орындау. Мұғалімнің көмегімен барабанда таныс әндер мен ән шумақтарынан қарапайым музыкалық фразалардың ырғағын орындау;

5) би және билеу. Билер мен билеуді орындау ережелері. Педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Сыңар мүйіз" (жұптасқан мүйіз) қазақ халық биінің негізгі қалыптарын орындау. Педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Сыңар мүйіз" (бір мүйіз), "Бүркіт тырнақ" қазақ халық билерінің қалпылары мен қимылдарының үйлесімін орындау, қазақ халық биінің "алға қарай оралған жүріс" қозғалысын "бет алдында қолдың айналмалы қозғалысымен" орындау, шеңбермен жүруде шеңбер көлемін тарылту және кеңейту қозғалыстарын. "Бір жағынан екінші жаққа тербелу, аяқтар иық енінде", "бүйірден екінші жаққа оңға, солға бұрылу", "аяқтар иық енінде, бүйірден екінші жаққа оңға, солға бұрылумен бір жағынан екінші жаққа тербелу", "қолды "шам" позициясына қойып алға, артқа жалғамалы қадам" қозғалыстарын комбинацияларын орындау. Үйретілген қозғалыстардан құрастылырған қарапайым қазақ халық би композицияларын, музыкалық өлшемі 3/4 қарапайым би композицияларын, қарапайым балалар би композицияларын және әр түрлі мамандардың қызметін көрсететін би композицияларын орындау (темір ұстасы).

Ұсынылатын музыкалық материал: И. Дунаевскийдің, М.Матусовскийдің "Школьный вальс" әні. Ю. Селиверстованың "Вальс с листочками", "На пороге Новый год", "Нежный вальс" әндері. Д. Кабалевскийдің, А.Пришелецтің "Наш край" әні. Қазақ халық күйлері "Адай", "Ақ жауын", "Ноғайдын зары". Л. Хамидидің "Қазақ вальсі" композициясы. "Во кузнице" орыс халық әні. П.И. Чайковскийдің "Вальс цветов", "Мама" композициялары, "Детский альбом" циклынан "Вальс", "Времена года" циклынан "Лето" композициясы.

40. 9-сыныпқа арналған "Музыка және ырғақ" оқу пәнінің негізгі мазмұны:

1) Музыканы тыңдау. Музыкалық шығармаларды тыңдау ережелері. Таныс әуенді фрагменттерден тану және атау. Қазақ халық музыкалық шығармаларын фрагмент бойынша тану. Классикалық музыкалық шығармаларды тыңдау. Музыкалық шығармалардың түрлерін ажырату және атау (марш, би). Музыкалық аспаптарды

тыңдау: "қобыз", "скрипка". Музыкалық аспаптарды дыбысы бойынша, сыртқы түрі бойынша тану және атау: "қобыз", "скрипка";

2) ән айту. Әндерді орындау кезіндегі ережелер. Артикуляциялық аппараттың бөліктерін атау (ерін, тіл, тіс, жақ, таңдай). Мұғаліммен бірге ән айту алдында тыныс алу жаттығулары мен артикуляциялық гимнастика жаттығуларын орындау. Мұғаліммен бірге ән айту, ән тыңдау, әндердің сипатын ажырату (көңілді, қайғылы). Ән шумақтардың мәтінін мұғалімнен кейін қайталау. Мұғаліммен бірге музыкалық аспаптың (скрипка), жұмыс құралының (ара), жақын ортаның (радио) дыбысын имитациялау (имитациялау);

3) музыкалық-ырғақтық жаттығулар. Музыкалық-ырғақтық жаттығуларды орындау ережелері. Мұғаліммен бірге бұлшықеттерді (мойын, иық, қол, арқа, жамбас, аяқ) ширатуға арналған жаттығулар жиынтығын орындау. Қозғалысты музыкамен бірге бастау. Мұғалімнің сигналы бойынша бір шеңберден екі шағын шеңберге қайта тұру. Мұғалімнің көмегімен бұлшықетті созуға арналған гимнастикалық жаттығуды орындау (бақа). "Өріммен ойнау" музыкасына қазақ биінің қол қимылдарын орындау. "Ожау" би қозғалысында қазақ ою-өрнегінің мотивтерін орындау. Қазақ биінің қимылдарын жасау : "орнында аттап өту", "алға қарай жеңіл сырғи жүру", "бүйірге қарай аяқты айқастырып жүру", "майда қадаммен алға, артқа, оңға, солға жүру", "жартылай отырумен және басын еңкейтумен бүйірлік жалғамалы қадам". Үйренген қозғалыстарды гүлдер шоқтарын ұстап, музыкаға орындау. Мұғаліммен бірге кішкентай таяқшалармен соғу арқылы таныс әуеннің ырғақтық үлгісін көрсету. Әр түрлі мамандықтағы адамдардың қозғалысына еліктеу (жүргізуші)

4) музыкалық аспаптарда ойнау. Металлофон музыкалық аспапта ойнаған кезде ойын ережелері мен денені дұрыс ұстау ережесі. Музыкалық аспаптардың (қобыз, скрипка) оларда ойнауды имитациялау. Металлофонда ойнауға қолдардың дайындық жаттығуларын жасау. Металлофонның тілімдері бойымен әр тілімін соғып, бүкіл пернетақтада бір қолмен баспалдақ секілді жоғары, төмен сырғытып ойнау (глиссандо). Шу оркестрінің ойынымен (сылдырмақтарда, дабылдарда, маракастарда, үшбұрыштарда) бірге таныс әннің ырғақтық бейнесін (мұғалімнің таңдауы бойынша) металлофонда бір нотада, бір қолмен мұғаліммен бірге, жеке өзі (соло) орындау. Металлофонда белгіленген пернелермен оң қолдың, содан кейін сол қолдың саусағымен до1до-1си бір октава шегінде гамманы орындау. Белгіленген тақтайшалар бойынша металлофонда мұғалімнің көмегімен таныс әндер мен ән шумақтардың қарапайым музыкалық фразалардың ырғақтық бейнесін ойнап көрсету.

5) би және билеу. Билер мен билеуді орындау ережелері. Педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Белбеу" (құшақ) қазақ халық биінің негізгі қалыптарын орындау. Қазақ халық билерінің қалыптары мен қимылдарының үйлесімдерін орындау: "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Белбеу" (құшақ), "Ожау", "орнында жүру", қолдың қозғалысы "өріммен ойнау", "бір шеңберден, екі кішкентай

шеңберге қайта тұру". Қозғалыстарды бір-бірімен үйлестіріп орындау: "алға жылжудың жеңіл қадамы - қос табан жүрісі", "бүйірге аяқты аяқастырып жүру", "алға, артқа, оңға, солға кішкентай қадамбасып жүру", "жартылай отырумен, басты еңкетумен жалғамалы қадам жасау". Үйренген қимыл-қозғалыстардан қазақтың қарапайым халық би композицияларын, бал биінің композицияларын, балалар би композицияларын (педагогтың таңдауы бойынша) және әртүрлі мамандықтағы адамдардың (жүргізуші) қызметін көрсететін би композицияларын орындау.

Ұсынылатын музыкалық материал: А. Островский мен И. Диктің "Мальчишки и девчонки" әні. Ю. Селиверстованың "Танец с листочками", "Хрустальные льдинки", "Цветочек для мамы" әндері. Б. Савельев пен Л. Жигалкинаның, А. Хайтаның "Большой хоровод" әні. А. Ермолов пен В. Борисовтың "Веселая песенка" әні. Қазақ халық күйлері: "Ақ аққу", "Сары жайлау", "Сал құрен". Е. Брусиловскийдің "Қыз Жібек" операсынан "Шашу" композициясы. К. Сен-Сансаның "Карнавал животных" сюитасынан "Лебедь" композициясы. П.И. Чайковскийдің "Неаполитанский танец" (лебединое озеро) композициясы. Л. Боккеринидің "Менуэт". "Қамажай" қазақ халық әндері, П.И. Чайковскийдің "Старинная французская песенка" композициясы, "Детский альбом" цикліндегі "Зимнее утро", "Времена года" цикліндегі "Лето" композициялары.

41. 10-сыныпқа арналған "Музыка және ырғақ" оқу пәнінің негізгі мазмұны:

1) музыканы тыңдау. Музыкалық шығармаларды тыңдау ережелері. Әннің әуенін тыңдап, атауын айту. Қазақ халық шығармаларын дыбысталуы бойынша тану. Классикалық және заманауи музыкалық шығармаларды тыңдау. Музыкалық шығармалардың сипатын анықтау және атау (көңілді, би әуендері). Музыкалық аспаптардың дыбысын тыңдау: "гитара", "керней". Музыкалық аспаптарды сыртқы түрі бойынша, дыбысталуы бойынша тану және атау: "гитара", "керней";

2) ән айту. Әндерді орындау ережелері. Артикуляция мүшелерінің атау (ерін, тіл, жақ, таңдай, тістер). Мұғаліммен бірге ән айтудың алдында артикуляциялық гимнастика жаттығуларын орындау. Мұғаліммен бірге орташа қарқынмен және дауыстың біртегіс орташа күшімен асықпай, кернеусіз ән айту. Мұғаліммен бірге дауысты дыбыстарды айту (а, у, о, и, э, ы). Әр түрлі дыбыс күшімен дауысты дыбыстарға әуендер айту (қатты, ақырын). Мұғаліммен бірге музыкалық аспаптың дыбысына (гитара, керней), жұмыс құралының дыбысына (балта), қоршаған ортаның дыбыстарына (кір жуғыш машина) имитация жасату (еліктеу).

3) музыкалық-ырғақтық жаттығулар. Музыкалық-ырғақтық жаттығуларды орындау ережелері. Мұғаліммен бірге бұлшықетті ширатудың ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар кешенін орындау (жаттығуларды таңдау мұғалімнің қалауы бойынша). Сигнал бойынша музыкалық сүйемелдеудің аяқталуымен бірге өз қозғалысын тоқтату. Қашықтықты сақтай отырып бірінен соң бірі ирелең жолмен еркін қадам жасау. Мұғаліммен бірге "стрелка" гимнастикалық жаттығуын жасау. "Ши орау" (тоқу) қазақ биінің қол қимылын, "Айна" би қозғалысында қазақ ою-өрнегінің мотивтерін орындау.

Педагогпен бірлесіп қазақ биінің қозғалыстарын орындау: "секіртпе қадамдар", "6-шы позициядан 2-ші позицияға алға қарай аттап өту және кері қарай секіріп оралу", "6-шы позициядан 2-ші позицияға алға қарай аттап өту "үшбұрыш" және кері қарай аттау)" оындау, бөлек-бөлек жамбаспен, тіземен, иықпен айналдырып "Восьмерка" жасау. үйренген қимылдарды гимнастикалық таяқшалармен, доппен, лентамен орындау. Мұғаліммен бірге таныс әуеннің ырғақтық бейнесін қол шапалақтау, жамбасты, иықты соғу арқылы орындау. Әр түрлі мамандықтағы адамдардың қозғалысына еліктеу (кір жуатын әйел)

4) музыкалық аспаптарда ойнау. Балалар синтезаторы музыкалық аспапта ойнаған кездегі ойын ережелері мен дененің дұрыс қалпысы. Музыкалық аспаптардың (гитара, керней) дыбысталуына оларда ойнауды иммитациялау. Балалар синтезаторында ойнау үшін қолға дайындық жаттығуларын орындау. Балалар синтезаторында диез пернелермен бір саусақпен пернетақта бойымен баспалдаққа басқан тәрізді жоғары, төмен ойнау. Мұғаліммен бірге таныс әннің ырғақтық бейнесін (мұғалімнің таңдауы бойынша), бір нотада, бір саусақпен балалар синтезаторында, музыкалық аспаптардың дыбыстарын өзгерте отырып (мұғалімнің таңдауы бойынша) орындау). Шу оркестрінің ойынымен (сылдырмақтарда, дабылдарда, маракастарда, үшбұрыштарда) бірге таныс әннің (мұғалімнің таңдауы бойынша) ырғақтық бейнесін бір нотада, бір саусақпен балалар синтезаторында музыкалық аспаптардың дыбыстарын (мұғалімнің таңдауы бойынша) өзгерте отырып, мұғаліммен бірге, жеке өзі (соло) орындау. Музыкалық аспаптардың (мұғалімнің таңдауы бойынша) дыбыстарын өзгерте отырып, балалар синтезаторында белгіленген пернелермен оң, содан кейін сол қолдың бір саусағымен бір октава шегінде 1до-1си дейін гамманы орындау. Белгіленген пернелер бойынша балалар синтезаторында мұғалімнің көмегімен таныс әндер мен ән шумақтарының қарапайым музыкалық фразалардың ырғақтық бейнесін, музыкалық аспаптардың (мұғалімнің таңдауы бойынша) дыбыстарын өзгерте отырып орындау.

5) би және билеу. Билер мен билеуді орындау ережелері. Педагогпен бірлесіп " Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Қамшы" қазақ халық билерінің негізгі ережелерін орындау. Қазақ халық билерінің "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Қамшы", "Айна", " секіртпе қадамдар", "Ши орау" (тоқу) қазақ биінің қол қимылдарын музыкасымен ұштастыра бірінен соң бірі қашықтықты сақтай ирелең жолмен жүріп, орындау. Қозғалыстардың үйлесімдерін орындау: "6-шы позициядан 2-ші позицияға өту және бастапқы позицияға секіру", "6-шы позициядан 2-ші позицияға алға қарай аттап өту " үшбұрыш" және кері қарай аттау", "6-шы позициядан 2-ші позицияға секіру және кері қарай секіру", жамбаспен, тіземен, иықпен бөлек-бөлек "восьмерка" айналдыру. үйренген қозғалыстардан балаларға арналған қарапайым заманауи билерді (мұғалімнің таңдауы бойынша), әр түрлі мамандардың қызметін (кір жуушы) көрсететін би композицияларын билеу.

Ұсынылатын музыкалық материал: С. Соснинаның, К. Ибряеваның "Учиться надо весело" әні. Ю. Селиверстованың "Я с листочками хожу", "Хороводная", "Танец с мамой" әндері. З. Александрованың, В.Модельдің "Бескозырка белая" әні. Н. Ошошниктің, В. Ошошниктің "Бибика" әні. "Серпер", "Ақ толқын", "Алатау", "Қара Жорға" қазақ халық күйлері. Қазақ халық әні "Елім-ай". С. Джоплиннің "Регтайм" композициясы, П.И. Чайковскийдің "Времена года" циклынан "Март", "Апрель", "Июнь", "Ноябрь", "Декабрь" композициялары.

42. Бағдарламаның мазмұнын оқу жылдары (сыныптар) бойынша бөлу үлгілік ретінде ұсынылған. Педагог оқу мақсаттарының көлемі мен күрделілігін өз бетінше анықтауға, музыкалық материалды, сондай-ақ сынып оқушыларының мүмкіндіктерін ескере отырып, дағдыларды қалыптастыру үшін қажетті уақытты таңдауға құқылы. Мұғалім бұрын оқытылған оқу материалының үнемі қайталануын ұйымдастырады.

2-параграф. Оқыту мақсаттарының жүйесі

43. Бағдарламадағы оқу мақсаттары кодтау арқылы ұсынылған. Кодта бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар – бағдарламаның бөлімі мен шағын бөлімін, төртінші сан оқу мақсатының нөмірленуін көрсетеді. Мысалы, кодтаудағы 5.2.1.4" 5 " – сынып, "2.1" – бөлім және кіші бөлім, "4" – оқу мақсатын нөмірлеу.

44. Оқу мақсаттарының жүйесі бөлімдер мен сыныптар бойынша берілген:

1) "Музыканы тыңдау" бөлімі:

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	5. 1. 1. 1 залда өз орнын тауып бару, музыкалық шығарманы тыңдау кезінде тыныштықты сақтау, денені тік ұстау	6. 1. 1. 1 сыныпқа ұйымдастырылған тәртіппен кіру, залда өз орнын тауып бару, музыкалық шығарманы тыңдауға дайындалу	7. 1. 1. 1 сыныпқа музыкамен ұйымдастырылған тәртіп бойынша кіру, залда өз орнын табу, музыкалық шығарманы тыңдау кезінде тыңдау мәдениетін ұстану	8. 1. 1. 1 сыныпқа музыкамен ұйымдастырылған тәртіппен кіру, бағанмен бір-бірден кіру, залда саптан жартылай шеңберге ауысқан кезде бағдарлау	9. 1. 1. 1 сыныпқа музыкамен ұйымдастырылған тәртіппен кіру, сапта өз орнын табу, музыкалық шығарманы мұқият тыңдау	10. 1. 1. 1 сыныпқа музыкамен ұйымдастырылған тәртіппен кіру, сапта өз орнын алу, музыкалық сәлемдесуді орындау
	5. 1. 1. 2 балалар ертегілерінен әуендерді тану, оларды кейіпкерлерді	6. 1. 1. 2 балалар фильмдерінен әуендерді тану, оларды кейіпкерлерді	7. 1. 1. 2 балалар әндерінің әуендерін тану, кейіпкерлерді	8. 1. 1. 2 әнді кіріспес-әуені бойынша тану және атын атау	9. 1. 1. 2 таныс әуенді фрагменттерінен тану және атау	10. 1. 1. 2 әннің әуенін

1.1.1.
Музыканы
тыңдау

ң бейнесімен байланыстыру	ң бейнесімен байланыстыру	ң бейнесімен байланыстыру			тыңдап атын атау
5. 1. 1. 3 қазақ халық музыкалық шығармаларын тыңдау	6. 1. 1. 3 қазақ халық музыкалық шығармаларынан әуендер тыңдау	7. 1. 1. 3 аспаптардың дыбысы бойынша қазақ халық музыкалық шығармаларын тану	8. 1. 1. 3 қазақ халық музыкалық шығармаларын кіріспе-әуендерінен тану	9. 1. 1. 3 қазақ халық музыкалық шығармаларын фрагмент бойынша тану	10. 1. 1. 3 қазақ халық музыкалық шығармаларын әуендерінен тану
5. 1. 1. 4 Қазақстан Республикасында тұратын әр түрлі халықтардың музыкалық шығармаларын тыңдау	6. 1. 1. 4 әр түрлі халықтардың музыкалық шығармаларын тыңдау	7. 1. 1. 4 2/4 өлшемді музыкалық шығармаларды тыңдау	8. 1. 1. 4 3/4 музыкалық өлшемдегі шығармаларды тыңдау	9. 1. 1. 4 классикалық музыкалық шығармаларды тыңдау	10. 1. 1. 4 классикалық және заманауи музыкалық шығармаларды тыңдау
5. 1. 1. 5 дыбыс күшіндегі өзгерістерді тану және атау (қатты, ақырын)	6. 1. 1. 5 музыкалық шығарманың мәнерлік құралдарын тану және атау (баяу, жылдам)	7. 1. 1. 5 мәнерлік құралдарын тану және атау, дыбыстардың биіктігі бойынша өзгеруін тану (төмен, жоғары)	8. 1. 1. 5 музыкалық дыбыстың ұзақтығын тану және атау (саңырау дыбыс-қысқа, дауысты дыбыс-ұзақ)	9. 1. 1. 5 музыкалық шығармалардың түрін тану және атау (марш, би)	10. 1. 1. 5 музыкалық шығармалардың сипатын тану және атау (көңілді, би әуені)
5. 1. 1. 6 "домбыра" музыкалық аспабының дыбысын тыңдау	6. 1. 1. 6 "шаңқобыз" музыкалық аспабының дыбысын тыңдау	7. 1. 1. 6 "жетіген" музыкалық аспабының дыбысын тыңдау	8. 1. 1. 6 "сыбызғы" музыкалық аспабының дыбысын тыңдау	9. 1. 1. 6 "қобыз" музыкалық аспабының дыбысын тыңдау	10. 1. 1. 6 "гитара" музыкалық аспабының дыбысын тыңдау
5. 1. 1. 7 "домбыра" музыкалық аспабын сыртқы түрінен тану	6. 1. 1. 7 "шаңқобыз" музыкалық аспабын сыртқы түрінен тану	7. 1. 1. 7 "жетіген" музыкалық аспабын сыртқы түрінен тану	8. 1. 1. 7 "сыбызғы" музыкалық аспабын сыртқы түрінен тану	9. 1. 1. 7 "қобыз" музыкалық аспабын сыртқы түрінен тану	10. 1. 1. 7 "гитара" музыкалық аспабын сыртқы түрінен тану
5. 1. 1. 8 "домбыра" музыкалық аспабын сыртқы түрінен, дыбысынан тану	6. 1. 1. 8 "шаңқобыз" музыкалық аспабын сыртқы түрінен, дыбысынан тану	7. 1. 1. 8 "жетіген" музыкалық аспабын сыртқы түрінен, дыбысынан тану	8. 1. 1. 8 "сыбызғы" музыкалық аспабын сыртқы түрінен, дыбысынан тану	9. 1. 1. 8 "қобыз" музыкалық аспабын сыртқы түрінен, дыбысынан тану	10. 1. 1. 8 "гитара" музыкалық аспабын сыртқы түрінен, дыбысынан тану

5. 1. 1. 9 " балалайка" музыкалық аспабының дыбысын тыңдау	6. 1. 1. 9 " гармонь" музыкалық аспабының дыбысын тыңдау	7. 1. 1. 9 " арфа " музыкалық аспабының дыбысын тыңдау	8. 1. 1. 9 " флейта" музыкалық аспабының дыбысын тыңдау	9. 1. 1. 9 " скрипка" музыкалық аспабының дыбысын тыңдау	10. 1. 1. 9 " керней" музыкалық аспабының дыбысын тыңдау
5. 1. 1. 10 фотода " балалайка" музыкалық аспабын тану	6. 1. 1. 10 фотода " гармонь" музыкалық аспабын тану	7. 1. 1. 10 суреттегі " арфа " музыкалық аспабын тану	8. 1. 1. 10 фотода " флейта" музыкалық аспабын тану	9. 1. 1. 10 фотосуреттегі "скрипка" музыкалық аспабын тану	10. 1. 1. 10 фотосуреттегі "керней" музыкалық аспабын тану
5. 1. 1. 11 " балалайка" музыкалық аспабын дыбысы, сыртқы түрі бойынша тану және атау	6. 1. 1. 11 " гармонь" музыкалық аспабын дыбысы, сыртқы түрі бойынша тану және атау	7. 1. 1. 11 " арфа " музыкалық аспабын дыбысы, сыртқы түрі бойынша тану және атау	8. 1. 1. 11 " флейта" музыкалық аспабын дыбысы, сыртқы түрі бойынша тану және атау	9. 1. 1. 11 " скрипка" музыкалық аспабын дыбысы, сыртқы түрі бойынша тану және атау	10. 1. 1. 11 " керней" музыкалық аспабын дыбысы, сыртқы түрі бойынша тану және атау

2) "Ән айту" бөлімі:

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	5. 2. 1. 1 ән айту залында өз орнын табу , дененің дұрыс қалпын сақтау	6. 2. 1. 1 орыннан тұрып ұйымдасқан түрде қатарға тұру	7. 2. 1. 1 әнді (отырып, тұрып) орындау кезінде ережелерді орындау	8. 2. 1. 1 әнді орындау мәдениетін ұстану, ән айтуды уақытында бастау және аяқтау	9. 2. 1. 1 ән айту кезінде дене мүсінін тік ұстау (отыру, тұру кезінде)	10. 2. 1. 1 залда өз орындарына (бару, ән айтуға дайындалу
	5. 2. 1. 2 беттің бөліктерін иллюстрация бойынша көрсету және атау (ұрт, ерін , мұрын, ауыз, көз, маңдай, қас, құлақ, аяқ иек)	6. 2. 1. 2 дене бөліктерін суреттен көрсету және атау (бас, мойын, иық, кеуде, іш, арқа, қол, шынтақ, қол буындары, алақан, саусақтар, аяқ , жамбас, бел, тізе, табан, саусақ, өкше)	7. 2. 1. 2 артикуляциялық аппараттың бөліктерін (ерін, тіл, жақ, таңдай) тану және атау	8. 2. 1. 2 артикуляциялық аппараттың бөліктерін атау (ерін, тіл, жақ, тіс, таңдай)	9. 2. 1. 2 артикуляциялық аппараттың бөліктерін атау (ерін, тіл, тіс, жақ, таңдай)	10. 2. 1. 2 артикуляциялық аппараттың бөліктерін атау және көрсету (ерін, тіл, жақ, тіс, таңдай)
	5. 2. 1. 3 мұғалімнің көрсетілімі бойынша ән айтпас бұрын артикуляциял	6. 2. 1. 3 мұғалімнің көрсетілімі бойынша музыкалық сүйемелдеумен	7. 2. 1. 3 мұғалімнің көрсетілімі бойынша музыкалық сүйемелдеумен	8. 2. 1. 3 мұғалімнің көрсетілімі бойынша музыкалық сүйемелдеумен тыныс алу	9. 2. 1. 3 мұғалімнің көрсетілімі бойынша ән айтпас бұрын тыныс алу	10. 2. 1. 3 мұғалімнің көрсетілімі бойынша ән айтпас бұрын

2.1. Ән айту

ы қ гимнастика жаттығулары н орындауға дайындалу және жасау	артикуляция ы қ гимнастика жаттығулары н орындауға дайындалу және жасау	н артикуляциял ы қ гимнастика жаттығулары н дайындалу және орындау	жаттығулары м е н артикуляциял ы қ гимнастика жаттығулары н орындау	жаттығулары м е н артикуляциял ы қ гимнастика жаттығулары н орындау	артикуляциял ы қ гимнастика жаттығулары н орындау
5. 2. 1. 4 мұғаліммен бірге ән айту, таныс әндерді тану және иллюстрация арқылы музыкалық бейнені көрсету	6. 2. 1. 4 мұғаліммен бірге ән айту, ән айтуды уақтылы бастау және аяқтау	7. 2. 1. 4 орташа қарқынмен ж ә н е дауыстың біртегіс орташа күшімен асықпай, кернеусіз ән айту	8. 2. 1. 4 ән айту, әннің дыбысын тындай білу	9. 2. 1. 4 мұғаліммен бірге ән айту, әннің дыбысын тыңдау	10. 2. 1. 4 мұғаліммен бірге орташа қарқынмен ж ә н е дауыстың біртегіс орташа күшімен асықпай, кернеусіз ән айту
5. 2. 1. 5 әннің ішіндегі дауыстың күшін ажырату (қатты, ақырын)	6. 2. 1. 5 әннің мәнерлік құралдарын ажырату (баяу, жылдам)	7. 2. 1. 5 дауыс тембрін ажырату (төмен, жоғары)	8. 2. 1. 5 дыбыстың ұзақтығын ажырату (қысқа-өткір, ұзын-тегіс)	9. 2. 1. 5 әннің сипатын анықтау (көңілді, қайғылы)	10. 2. 1. 5 мұғаліммен бірге дауысты дыбыстарды айту (а, у, о, и, э, ы)
5. 2. 1. 6 таныс ертегілерінің мазмұнын айтып беру	6. 2. 1. 6 таныс балалар ертегілерінің мәтінін айту	7. 2. 1. 6 балалар әндерінің мәтінін айту	8. 2. 1. 6 шумақты ұрандардың мәтінін айту	9. 2. 1. 6 мұғалімнің артынан шумақты ұрандардың мәтінін қайталау	10. 2. 1. 6 әртүрлі дыбыс күшімен дауысты дыбыстарға әуендер айту (қатты, ақырын)
5. 2. 1. 7 мұғаліммен бірге музыкалық аспаптың дыбысын иммитациялау (балалайка)	6. 2. 1. 7 мұғаліммен бірге музыкалық аспаптың дыбысын иммитациялау (гармонь)	7. 2. 1. 7 мұғаліммен бірге музыкалық аспаптың дыбысын иммитациялау (барабан)	8. 2. 1. 7 мұғаліммен бірге музыкалық аспаптың дыбысын иммитациялау (құбыр)	9. 2. 1. 7 мұғаліммен бірге музыкалық аспаптың дыбысын иммитациялау (скрипка)	10. 2. 1. 7 мұғаліммен бірге музыкалық аспаптың дыбысын иммитациялау (гитара, керней)
5. 2. 1. 8 мұғаліммен бірге жұмыс құралының дыбысын иммитациялау (қайшы)	6. 2. 1. 8 мұғаліммен бірге жұмыс құралының дыбысын иммитациялау (сорғы)	7. 2. 1. 8 мұғаліммен бірге жұмыс құралының дыбысын иммитациялау (балға)	8. 2. 1. 8 мұғаліммен бірге жұмыс құралының дыбысын иммитациялау (бұрғылау)	9. 2. 1. 8 мұғаліммен бірге жұмыс құралының дыбысын иммитациялау (ара)	10. 2. 1. 8 мұғаліммен бірге жұмыс құралының дыбысын иммитациялау (балта)
5. 2. 1. 9 мұғаліммен		7. 2. 1. 9 мұғаліммен			10. 2. 1. 9 мұғаліммен

бірге жақын ортаның дыбыстарына еліктеп иммитациялау (сағат, дабыл)	6. 2. 1. 9 мұғаліммен бірге жақын ортаның дыбыстарына еліктеп иммитациялау (шайнек)	бірге жақын ортаның дыбыстарына еліктеп иммитациялау (тоңазытқыш)	8. 2. 1. 9 мұғаліммен бірге жақын ортаның дыбыстарына еліктеп иммитациялау (ыдыс-аяк)	9. 2. 1. 9 мұғаліммен бірге жақын ортаның дыбыстарына еліктеп иммитациялау (радио)	бірге қоршаған ортаның дыбыстарына еліктеп иммитациялау (кір жуғыш машина)
---	---	---	---	--	--

3) "Музыкалық-ырғақтық жаттығулар" бөлімі:

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	5. 3. 1. 1 музыкалық-ырғақтық жаттығуларды орындау үшін залда өз орнына тұру	6. 3. 1. 1 музыкалық-ырғақтық жаттығуларды орындау үшін сапты өзгерту кезде залда өз орнын табу	7. 3. 1. 1 музыкалық-ырғақтық жаттығуларды орындау үшін сапты және бастапқы қалыпты сақтау	8. 3. 1. 1 музыкалық-ырғақтық жаттығуларды орындау үшін саптарды ауыстыру кезінде залда шарлау	9. 3. 1. 1 музыкалық-ырғақтық жаттығуларды орындау кезінде сапта қашықтықты сақтау	10. 3. 1. 1 музыкалық-ырғақтық жаттығуларды орындау мәдениетін ұстану
	5. 3. 1. 2 мұғаліммен бірге ширату жаттығулар жиынтығын орындау (басын ию, иықты көтеру, түсіру, денені оңға, солға еңкейту, орнында жүгіру)	6. 3. 1. 2 мұғаліммен бірге ширату жаттығулар жиынтығын орындау (басты бұру, иықты алға, артқа айналдыру, тізені тік ұстап, денені алға еңкейту, орнында секіру)	7. 3. 1. 2 мұғаліммен бірге ширату жаттығулар жиынтығын орындау (басын оңға, солға бұру, қолды алға, артқа сермеу, денені еңкейту, орнында жүгіру, секіру)	8. 3. 1. 2 педагогпен бірлесіп ширату жаттығулар кешенін орындау (еңкею, бұрылу, басты айналдыру, қол шынтақтарын өзінен, өзіне қарай айналдыру, денені еңкейту, орнында аттап жүру, секіру және жүгіру)	9. 3. 1. 2 мұғаліммен бірге бұлшықеттерді (мойынды, иықты, қолдарды, арқаны, жамбасты, аяқты) ширату жаттығулар жиынтығын орындау	10. 3. 1. 2 мұғаліммен бірге ширату жаттығулар орындау үшін ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар кешенін жасау (жаттығуларды таңдау мұғалімнің қалауы бойынша)
	5. 3. 1. 3 мұғаліммен бірге ертегі кейіпкерлерінің қимылдарына еліктеу	6. 3. 1. 3 мұғаліммен бірге балалар фильмдеріндегі кейіпкерлердің қимылдарына еліктеу	7. 3. 1. 3 мұғаліммен бірге балалар әндерінің мәтініне сәйкес қимылдарды орындау	8. 3. 1. 3 музыка кіріспенің біткенін күтіп, ән бастамасына қозғала бастау	9. 3. 1. 3 музыканың басталуымен қозғалыстарды бастау	10. 3. 1. 3 музыка аяқталғаннан кейін немесе сигнал бойынша қозғалысты тоқтату

	5. 3. 1. 4 қашықтықты сақтай отырып бір қатарда бір бірден еркін қадаммен жүру	6. 3. 1. 4 сигнал бойынша бір қатардан колоннаға тұру	7. 3. 1. 4 сигнал бойынша бір колоннадан екі колоннаға тұру	8. 3. 1. 4 шеңбер бойымен қозғалу, сигнал бойынша шеңберді тарылту және кеңейту	9. 3. 1. 4 сигнал бойынша бір шеңберден, екі кішкентай шеңберден қайта құру	10. 3. 1. 4 қашықтықты сақтай отырып бірінен соң бірі ирелең жолмен еркін қадаммен жүру
	5. 3. 1. 5 мұғалімнің көмегімен бұлшықеттерді созуға арналған гимнастикалық жаттығуларды орындау (қатпар)	6. 3. 1. 5 мұғалімнің көмегімен бұлшықетті созуға арналған гимнастикалық жаттығулар жасау (көбелек)	7. 3. 1. 5 мұғалімнің көмегімен бұлшықетті созуға арналған гимнастикалық жаттығуларды орындау (көпір)	8. 3. 1. 5 мұғалімнің көмегімен бұлшықеттерді созуға арналған гимнастикалық жаттығуларды орындау (шатқа отыру, оң аяқпен, сол аяқпен, көлденең)	9. 3. 1. 5 мұғалімнің көмегімен бұлшықетті созуға арналған гимнастикалық жаттығулар жасау (бақа)	10. 3. 1. 5 мұғалімнің көмегімен бұлшықеттерді созуға арналған гимнастикалық жаттығуларды орындау ("стрелка")
	5. 3. 1. 6 педагогпен бірлесіп қазақ биінің қол қозғалысын музыкамен орындау (қол буындарын айналдыру)	6. 3. 1. 6 педагогпен бірлесіп қазақ биінің қол қимылын музыкаға орындау (білектері айқастырылған қолды айналдыру)	7. 3. 1. 6 педагогпен бірлесіп қазақ биінің қол қимылын музыкамен орындау (алақанды жоғары немесе төмен бағытта отырып, қолды алға қарай ашу)	8. 3. 1. 6 педагогпен бірлесіп қазақ биінің қол қимылын музыкаға орындау (бет алдында қолдың айналмалы қозғалысы)	9. 3. 1. 6 педагогпен бірлесіп "Өріммен Ойнау" қазақ биінің қол қимылын музыкамен орындау	10. 3. 1. 6 педагогпен бірлесіп "Широрау" (тоқу) қазақ биінің қол қимылын орындау
	5. 3. 1. 7 педагогпен бірлесіп "Тұмарша" би қозғалысында қазақ ою-өрнегінің мотивтерін орындау	6. 3. 1. 7 педагогпен бірлесіп "Шаңырақ" би қозғалысында қазақ ою-өрнегінің мотивтерін орындау	7. 3. 1. 7 педагогпен бірлесіп "Қос өркеш" би қозғалысында қазақ ою-өрнегінің мотивтерін орындау	8. 3. 1. 7 педагогпен бірлесіп "Бүркіт тырнақ" би қозғалысында қазақ ою-өрнегінің мотивтерін орындау	9. 3. 1. 7 педагогпен бірлесіп "Ожау" би қозғалысында қазақ ою-өрнегінің мотивтерін орындау	10. 3. 1. 7 педагогпен бірлесіп "Айна" би қозғалысында қазақ ою-өрнегінің мотивтерін орындау
3.1. Музыкалық-ырғақтық жаттығулар	5. 3. 1. 8 педагогпен бірлесіп қазақ биінің қозғалысын музыкамен	6. 3. 1. 8 педагогпен бірлесіп қазақ биінің қозғалысын музыкамен	7. 3. 1. 8 педагогпен бірлесіп қазақ биінің қозғалысын музыкамен	8. 3. 1. 8 педагогпен бірлесіп қазақ биінің қозғалысын	9. 3. 1. 8 педагогпен бірлесіп қазақ биінің қозғалысын	10. 3. 1. 8 педагогпен бірлесіп қазақ биінің қозғалысын

орындау (орындау (бір аяғынан бүйірлік жүріс) қозғалыс – табан жүріс)	орындау (орындау (бір аяғынан бүйірлік жүріс)	орындау (орындау (бір аралас бүйірлік қозғалыс)	музыкамен орындау (алға өріле жылжу)	музыкамен орындау (орнында аттап жүру)	музыкамен орындау (орындау (секіртпе қадамдар)
5. 3. 1. 9 мұғаліммен бірге қозғалысты музыкамен орындау (жұмсақ қадам)	6. 3. 1. 9 мұғаліммен бірге қозғалысты музыкамен орындау (биік қадам)	7. 3. 1. 9 мұғаліммен бірге қозғалысты музыкамен орындау (аяқты артқа тастап жүгіру)	8. 3. 1. 9 мұғаліммен бірге 3/4 өлшемді музыкамен қозғалыс жасау (аяқтар иық енінде, бір жақтан екінші жаққа тербеліс)	9. 3. 1. 9 мұғаліммен бірге қозғалысты музыкамен орындау (алға қарай жеңіл сырғи жүру)	10. 3. 1. 9 мұғаліммен бірге қозғалысты музыкамен орындау (6-шы позициядан 2-ші позициядан өту және бастапқы позицияға секіріп оралу)
5. 3. 1. 10 мұғаліммен бірге қозғалысты музыкамен орындау (аяқтың ұшынан қадам басу, өкшеден қадам басу – өкше жүріс)	6. 3. 1. 10 мұғаліммен бірге қозғалысты музыкамен орындау (жартылай отырумен алға қарай жалғамалы қадам басу)	7. 3. 1. 10 мұғаліммен бірге қозғалысты музыкамен орындау (алға қадам басу және артқа өкшемен басып жүру)	8. 3. 1. 10 мұғаліммен бірге қозғалысты өлшемі 3/4 музыкамен орындау (оңға, солға бұрылу)	9. 3. 1. 10 мұғаліммен бірге қозғалысты музыкамен орындау (бүйірге қарай аяқты айкастырып жүру)	10. 3. 1. 10 мұғаліммен бірге қозғалысты музыкамен орындау (6-шы позициядан 2-ші позицияға алға қарай аттап өту "үшбұрыш" және кері қарай аттау)
5. 3. 1. 11 мұғаліммен бірге "Моталочка" музыкасына қозғалыс жасау	6. 3. 1. 11 мұғаліммен бірге "Ковырялочка" музыкасына қозғалыс жасау	7. 3. 1. 11 мұғаліммен бірге қозғалысты музыкамен орындау (жартылай отырумен бүйірге қарай жалғамалы қадам)	8. 3. 1. 11 мұғаліммен бірге өлшемі 3 / 4 музыкамен қозғалыс жасау (аяқтар иық енінде, бір жағынан екінші жағына, оңға, солға бұрыла отырып, тербелу)	9. 3. 1. 11 мұғаліммен бірге музыкаға қозғалыс жасау (алға, артқа, оңға, солға майда қадам басып жүру)	10. 3. 1. 11 мұғаліммен бірге қозғалысты музыкамен орындау (6-шы позициядан 2-ге секіру және кері секіру)
5. 3. 1. 12 мұғаліммен бірге "Шырша"	6. 3. 1. 12 мұғаліммен бірілесіп "Доп" музыкасына	7. 3. 1. 12 мұғаліммен бірге "Ползунок" музыкасына отыру	8. 3. 1. 12 мұғаліммен бірге қозғалысты өлшемі 3/4 музыкамен	9. 3. 1. 12 мұғаліммен бірге қозғалысты музыкамен орындау (жартылай	10. 3. 1. 12 мұғаліммен бірге қозғалысты музыкамен орындау ("Восьмерка"

музыкасымен қозғалыс жасау	отыру қозғалысын орындау	қозғалысын орындау	орындау (қолды "шам" позициясына қойып алға, артқа қадам)	(отыру және бастың еңкейтумен бүйірлік қадам басу)	айналдыру: жамбаспен, тіземен, иықпен бөлек-бөлек)
5. 3. 1. 13 педагогпен бірге музыкамен үйренген қимылдарды орындау (орамалдармен)	6. 3. 1. 13 педагогпен бірге музыкамен үйренген қимылдарды орындау (жалаушалармен)	7. 3. 1. 13 мұғаліммен бірге өлшемі 2 / 4 музыкамен лентаны әуеннің күшті бөлігіне айналдыру	8. 3. 1. 13 мұғаліммен бірге өлшемі 3 / 4 музыкамен лентаны әуеннің күшті бөлігіне айналдыру	9. 3. 1. 13 мұғаліммен бірге үйренген қимылдарды музыкамен орындау (гүлдермен)	10. 3. 1. 13 оқытушымен бірге үйренген қимылдарды музыкамен орындау (гимнастиканы қ таяқшалармен)
5. 3. 1. 14 мұғаліммен бірге таныс әуеннің ырғақтық бейнесін қол шапалақтау арқылы орындау	6. 3. 1. 14 мұғаліммен бірге таныс әуеннің ырғақтық бейнесін аяқпен топылдату арқылы орындау	7. 3. 1. 14 мұғаліммен бірге өлшемі 2/4 музыкаға шапалақтау мен санауды бір мезгілде орындау	8. 3. 1. 14 мұғаліммен бірге өлшемі 3/4 музыкаға шапалақтау мен санауды бір мезгілде орындау	9. 3. 1. 14 мұғаліммен бірге кішкентай таяқшалармен соғу арқылы таныс әуеннің ырғақтық бейнесін орындау	10. 3. 1. 14 мұғаліммен бірге таныс әуеннің ырғақтық бейнесін қол шапалақтау, жамбасты, иықты соғу арқылы орындау
5. 3. 1. 15 әртүрлі мамандықтағы адамдардың қозғалысына еліктеу (теңізші)	6. 3. 1. 15 әртүрлі мамандықтағы адамдардың қозғалысына еліктеу (ағаш кесуші)	7. 3. 1. 15 әртүрлі мамандықтағы адамдардың қозғалысына еліктеу (етікші)	8. 3. 1. 15 әртүрлі мамандықтағы адамдардың қозғалысына еліктеу (темір ұстасы)	9. 3. 1. 15 әртүрлі мамандықтағы адамдардың қозғалысына еліктеу (жүргізуші)	10. 3. 1. 15 әртүрлі мамандықтағы адамдардың қозғалысына еліктеу (кір жуатын әйел)

4) "Музыкалық аспаптарда ойнау" бөлімі":

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
5. 4. 1. 1 музыкалық аспаптарда ойнау үшін залда өз орнына бару	6. 4. 1. 1 залда өз орнына бару, музыкалық аспаптарда ойнауға дайындалу	7. 4. 1. 1 залда музыкалық аспаптарды тауып музыкалық аспаптарда ойнауға орын дайындау	8. 4. 1. 1 музыкалық аспаптарда ойнау мәдениетін сақтау (мұғалімнің нұсқауы бойынша ойнау)	9. 4. 1. 1 музыкалық аспаптарда ойынды уақтылы бастау және аяқтау	10. 4. 1. 1 музыкалық аспаптарда ойнау кезінде кезектілікті сақтау	
5. 4. 1. 2 музыкалық аспаптың (домбыраның)	6. 4. 1. 2 музыкалық аспаптың (шаңқобыздың)	7. 4. 1. 2 музыкалық аспаптың (жетігеннің)	8. 4. 1. 2 музыкалық аспаптың (сыбызғының)	9. 4. 1. 2 музыкалық аспаптың (қобыздың)	10. 4. 1. 2 музыкалық аспаптың (гитараның)	

дыбысталуын а ойнауын имитациялау	дыбысталуын а ойнауын имитациялау	дыбысталуын а ойнауын имитациялау	дыбысталуын а ойнауын имитациялау	дыбысталуын а ойнауын имитациялау	дыбысталуын а ойнауын имитациялау
5. 4. 1. 3 музыкалық аспаптың дыбысына аспапта ойнауды имитациялау (балалайка)	6. 4. 1. 3 музыкалық аспаптың дыбысына аспапта ойнауды имитациялау (гармонь)	7. 4. 1. 3 музыкалық аспаптың дыбысына аспапта ойнауды имитациялау (арфа)	8. 4. 1. 3 музыкалық аспаптың дыбысына аспапта ойнауды имитациялау (флейта)	9. 4. 1. 3 музыкалық аспаптың дыбысына аспапта ойнауды имитациялау (скрипка)	10. 4. 1. 3 музыкалық аспаптың дыбысына аспапта ойнауды имитациялау (керней)
5. 4. 1. 4 музыкалық аспапта ойнаған кезде денені дұрыс қалыпта ұстау (пианино)	6. 4. 1. 4 аспапта ойнағанда денені дұрыс қалыпта ұстау, дұрыс дем алу, дем шығару (үрмелі гармоника)	7. 4. 1. 4 музыкалық аспапта отырып, тұрып ойнағанда денені дұрыс қалыпта ұстау, қолың дұрыс қою (домбыра)	8. 4. 1. 4 музыкалық аспапта отырып, тұрып ойнағанда денені, барабан таяқшаларын дұрыс ұстау (барабан)	9. 4. 1. 4 музыкалық аспапта отырып, тұрып ойнағанда денені, таяқшаларды дұрыс ұстау (металлофон)	10. 4. 1. 4 музыкалық аспапта отырып, тұрып ойнағанда денені дұрыс қалыпқа кертір ұстау (балалар синтезаторы)
5. 4. 1. 5 музыкалық аспапта (фортепианода) ойнауға дайындық жаттығуларын жасау	6. 4. 1. 5 қолға дайындық жаттығуларын, музыкалық аспапта (үрмелі гармоникада) ойнауға арналған тыныс алу жаттығуларын орындау	7. 4. 1. 5 музыкалық аспапта (домбырада) ойнауға дайындық жаттығуларын орындау	8. 4. 1. 5 музыкалық аспапта (барабанда) ойнауға арналған дайындық жаттығуларын орындау	9. 4. 1. 5 музыкалық аспапта (металлофонда) ойнауға дайындық жаттығуларын орындау	10. 4. 1. 5 музыкалық аспапта (балалар синтезаторын да) ойнауға арналған дайындық жаттығуларын орындау
5. 4. 1. 6 пианинода бір саусақпен пернетақта бойымен баспалдақ секілді жоғары, төмен ойнау	6. 4. 1. 6 үрмелі гармоникада бір саусақпен пернетақта бойымен баспалдақ секілді жоғары, төмен ойнау	7. 4. 1. 6 домбыраның бір пердесін қысып, бір саусақпен бір ішегінде ойнау	8. 4. 1. 6 музыкалық аспапта (барабанда), 2/4 музыкалық өлшемдегі әуеннің күшті ырғағына таяқшаларым ең барабанды соғып ойнау және сол мезгілде санауды да жүргізу	9. 4. 1. 6 музыкалық аспаптың тілімдері бойымен бүкіл пернетақтада бір қолмен баспалдақ секілді жоғары, төмен сырғытып ойнау (глиссандо)	10. 4. 1. 6 музыкалық аспаптардың дыбыстарын өзгерте отырып (мұғалімнің таңдауы бойынша), балалар синтезаторын да бір саусақпен пернетақта бойымен баспалдақ секілді жоғары, төмен ойнау

	<p>5. 4. 1. 7 пианинода д и е з пернелермен бір саусақпен бүкіл пернетақтаның бойымен баспалдақ секілді жоғары, төмен ойнау</p>	<p>6. 4. 1. 7 үрмелі гармоникада д и е з пернелермен бір саусақпен бүкіл пернетақтаның бойымен баспалдақ секілді жоғары, төмен ойнау</p>	<p>7. 4. 1. 7 домбыраның бір ішегінде барлық пернелерін бір саусақпен баспалдақ секілді жоғары, төмен басып, ойнау</p>	<p>8. 4. 1. 7 музыкалық аспапта (барабанда) 3/4 музыкалық өлшемдегі әуеннің күшті ырғағына таяқшаларым ең барабанды соғып ойнау және сол мезгілде санауды да жүргізу</p>	<p>9. 4. 1. 7 металлофонда бір қолмен пернетақтаның бүкіл бойымен баспалдақ секілді әр тілімді жоғары, төмен соғып ойнау</p>	<p>10. 4. 1. 7 музыкалық аспаптардың дыбыстарын өзгерте отырып (мұғалімнің таңдауы бойынша), балалар синтезаторын да д и е з пернелермен бір саусақпен пернетақта бойымен баспалдақ секілді жоғары, төмен ойнау</p>
<p>4.1. Музыкалық аспаптарда ойнау</p>	<p>5. 4. 1. 8 мұғаліммен бірге таныс әннің ырғақтық бейнесін (мұғалімнің таңдауы бойынша) бір нотада, бір саусақпен пианинода орындау</p>	<p>6. 4. 1. 8 мұғаліммен бірге таныс әннің ырғақтық бейнесін (мұғалімнің таңдауы бойынша) бір нотада, бір саусақпен үрмелі гармоникада орындау</p>	<p>7. 4. 1. 8 мұғаліммен бірге таныс әннің ырғақтық бейнесін (мұғалімнің таңдауы бойынша) бір ішекте, пернелерді баспай, бір саусақпен домбырада орындау</p>	<p>8. 4. 1. 8 музыкалық аспапта (барабанда) ұ с а қ даңғырды орындау</p>	<p>9. 4. 1. 8 мұғаліммен бірге таныс әннің ырғақтық бейнесін (мұғалімнің таңдауы бойынша) бір нотада, бір қолмен металлофонда орындау</p>	<p>10. 4. 1. 8 мұғаліммен бірге таныс әннің ырғақтық бейнесін (мұғалімнің таңдауы бойынша) бір нотада, бір саусақпен балалар синтезаторын да музыкалық аспаптардың дыбыстарын өзгерте отырып (мұғалімнің таңдауы бойынша) орындау</p>
	<p>5. 4. 1. 9 шу оркестрінің ойынымен (сылдырмақта р да , дабылдарда, маракастарда,</p>	<p>6. 4. 1. 9 шу оркестрінің ойынымен (сылдырмақта р да , дабылдарда, маракастарда, үшбұрыштард</p>	<p>7. 4. 1. 9 шу оркестрінің ойынымен (сылдырмақта р да , дабылдарда, маракастарда, үшбұрыштард</p>	<p>8. 4. 1. 9 шу оркестрінің ойынымен (сылдырмақта</p>	<p>9. 4. 1. 9 шу оркестрінің ойынымен (сылдырмақта р да , дабылдарда, маракастарда,</p>	<p>10. 4. 1. 9 шу оркестрінің ойынымен (сылдырмақта р да , дабылдарда, маракастарда, үшбұрыштард а) бірге таныс әннің ырғақтық бейнесін (</p>

<p>үшбұрыштард а) бірге таныс әннің ырғақтық бейнесін (мұғалімнің таңдауы бойынша) бір нотада, бір саусақпен пианинода мұғаліммен бірге, жеке өзі (соло) орындау</p>	<p>а) бірге таныс әннің ырғақтық бейнесін (мұғалімнің таңдауы бойынша) бір нотада, бір саусақпен үрмелі гармоникада мұғаліммен бірге, жеке өзі (соло) орындау</p>	<p>а) бірге таныс әннің ырғақтық бейнесін (мұғалімнің таңдауы бойынша), домбырада бір ішекте, пернелерді баспай, бір саусақпен мұғаліммен бірге, жеке өзі (соло) орындау</p>	<p>р да, дабылдарда, маракастарда, үшбұрыштард а) бірге музыкалық аспапта (барабанда) ұсақ даңғырды орындау</p>	<p>үшбұрыштард а) бірге таныс әннің ырғақтық бейнесін (мұғалімнің таңдауы бойынша) металлофонда бір нотада, бір қолмен мұғаліммен бірге, жеке өзі (соло) орындау</p>	<p>мұғалімнің таңдауы бойынша) бір нотада, бір саусақпен балалар синтезаторын да музыкалық аспаптардың дыбыстарын өзгерте отырып (мұғалімнің таңдауы бойынша), мұғаліммен бірге, жеке өзі (соло) орындау</p>
<p>5. 4. 1. 10 пианинода белгіленген пернелермен оң қолдың, содан кейін сол қолдың саусағымен до1до-1си бір октава шегінде гамманы орындау</p>	<p>6. 4. 1. 10 үрмелі гармоникада белгіленген пернелермен оң қолдың, содан кейін сол қолдың саусағымен до1до-1си бір октава шегінде гамманы орындау</p>	<p>7. 4. 1. 10 домбырада пернелерді баспай, әуеннің күшті ырғағына қаттырақ соғып, бір саусақпен еркін ойнауды санауға орындау</p>	<p>8. 4. 1. 10 барабанда қарапайым шұмақты ұрандардың ырғақтық үлгілерін орындау</p>	<p>9. 4. 1. 10 металлофонда белгіленген, пернелермен оң қолдың, содан кейін сол қолдың саусағымен до1до-1си бір октава шегінде гамманы орындау</p>	<p>10. 4. 1. 10 музыкалық аспаптардың дыбыстарын (мұғалімнің таңдауы бойынша) өзгерте отырып, балалар синтезаторын да белгіленген пернелермен бір саусақпен оңға, содан кейін сол қолды бір октава шегінде до1до -1си дейін гамманы орындау</p>
<p>5. 4. 1. 11 белгіленген пернелер бойынша фортепианода мұғалімнің көмегімен</p>	<p>6. 4. 1. 11 белгіленген пернелер бойынша үрмелі гармоникада мұғалімнің көмегімен</p>	<p>7. 4. 1. 11 мұғалімнің көмегімен домбырада бір ішекте, бір саусақпен, пернесіз</p>	<p>8. 4. 1. 11 мұғалімнің көмегімен барабанда таныс әндер мен ән</p>	<p>9. 4. 1. 11 белгіленген тақтайшалар бойынша металлофонда мұғалімнің көмегімен</p>	<p>10. 4. 1. 11 белгіленген пернелер бойынша балалар синтезаторын да мұғалімнің көмегімен таныс әндер мен ән шумақтарына н қарапайым</p>

таныс әндер мен ән шумақтарына н қарапайым музыкалық фразалардың ырғағын орындау	таныс әндер мен ән шумақтарына н қарапайым музыкалық фразалардың ырғағын орындау	таныс әндер мен ән шумақтарына н қарапайым музыкалық фразалардың ырғағын орындау	шумақтарына н қарапайым музыкалық фразалардың ырғағын орындау	таныс әндер мен ән шумақтарына н қарапайым музыкалық фразалардың ырғағын орындау	музыкалық фразалардың ырғағын музыкалық аспаптардың дыбыстарын (мұғалімнің таңдауы бойынша) өзгерте отырып орындау
--	--	--	---	--	--

5) "Би және билеу" бөлімі:

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5 сынып	6 сынып	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып
	5. 5. 1. 1 билер мен билеуді орындау үшін қатарға тұру	6. 5. 1. 1 билер мен билеуді орындау үшін сапта өз орнын ұйымдасқан түрде тауып тұру	7. 5. 1. 1 билер мен билеуді орындау кезінде би мәдениетін ұстану	8. 5. 1. 1 билер мен билеуді уақтылы бастау және аяқтау	9. 5. 1. 1 билер мен билеуді орындау кезінде қатардағы тәртіпті ұстану	10. 5. 1. 1 билер мен билеуді орындау кезінде қатарды ұстау
	5. 5. 1. 2 педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, бас ию), "Құс қанаты" қазақ халық биінің негізгі қалыптарын орындау	6. 5. 1. 2 педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Қос мүйіз" қазақ халық биінің негізгі қалыптарын орындау	7. 5. 1. 2 педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Сәукеле" (қыздың бас киімі) қазақ халық биінің негізгі қалыптарын орындау	8. 5. 1. 2 педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Сынар мүйіз" (бір мүйіз) қазақ халық биінің негізгі қалыптарын орындау	9. 5. 1. 2 педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Белбеу" (күшак) қазақ халық биінің негізгі қалыптарын орындау	10. 5. 1. 2 педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Қамшы" қазақ халық биінің негізгі қалыптарын орындау
	5. 5. 1. 3 педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Құс қанаты", "Тұмарша" қазақ халық билерінің қалпылары мен қимылдарыны	6. 5. 1. 3 педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Қос мүйіз", "Шаңырақ" қазақ халық билерінің қалпылары мен қимылдарыны	7. 5. 1. 3 педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Сәукеле", "Қос өркеш" қазақ халық билерінің қалпылары мен қимылдарыны	8. 5. 1. 3 педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Сынар мүйіз" (бір мүйіз), "Бүркіт тырнақ" қазақ халық билерінің қалпылары мен қимылдарыны	9. 5. 1. 3 педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Белбеу" (күшак), "Ожау" қазақ халық билерінің қалпылары мен қимылдарыны	10. 5. 1. 3 педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Қамшы", "Айна" қазақ халық билерінің қалпылары мен қимылдарыны

ң үйлесімін орындау	ң үйлесімін орындау	ң үйлесімін орындау	кимылдарының үйлесімін орындау	кимылдарының үйлесімін орындау	ң үйлесімін орындау
5. 5. 1. 4 педагогпен бірлесіп қазақ халық биінің " ауыспалы жүріс", "қол буындарын айналдыру" қозғалыстарының үйлестіріп орындау	6. 5. 1. 4 педагогпен бірлесіп қазақ халық биінің " бір аяқтан бүйірлік жүріс", "білектерінде аяқастырылған қол буындарын айналдыру" қимылдарын үйлестіріп орындау	7. 5. 1. 4 педагогпен бірлесіп қазақ халық биінің " аралас бүйірлік жүріс" қозғалысын, "алақанды жоғары-төмен бағыттап отырып, қолды алға қарай ашу" қозғалысымен бірге орындау	8. 5. 1. 4 педагогпен бірлесіп қазақ халық биінің " алға қарай оралған жүріс" қозғалысын "бет алдында қолдың айналмалы қозғалысымен" бірге орындау	9. 5. 1. 4 педагогпен бірлесіп қазақ халық биінің " орнында аттап өту" қозғалысын " өріммен ойнау" қол қимылымен үйлестіріп орындау	10. 5. 1. 4 педагогпен бірлесіп қазақ халық биінің " секіріспен қадам басу" қозғалысын " Ши орау" (тоқу) қол қимылымен үйлестіріп орындау
5. 5. 1. 5 педагогпен бірлесіп қазақ халық биінің " ауыспалы жүріс" пен "қол буындарын айналдыру" қозғалыстарының үйлесімін ара қашықтықты тастап, қатарға бір-біден тұрып орындау	6. 5. 1. 5 педагогпен бірлесіп қазақ халық биінің " бір аяқтан бүйірлік жүріс", "білектерінде аяқастырылған қол буындарын айналдыру" қимылдарын үйлестіріп орындау, қатардан бір колоннаға қайта тұру	7. 5. 1. 5 педагогпен бірлесіп қазақ халық биінің " аралас бүйірлік жүріс" қозғалысын, "алақанды жоғары-төмен бағыттап отырып, қолды алға қарай ашу" қозғалысымен бірге орындау, бір колоннадан екі колоннаға тұру	8. 5. 1. 5 педагогпен бірлесіп қазақ халық биінің " алға қарай оралған жүріс" қозғалысын "бет алдында қолдың айналмалы қозғалысымен" бірге орындау, шеңбермен жүруде шеңбер көлемін тарылту және кеңейту	9. 5. 1. 5 педагогпен бірлесіп қазақ халық биінің " орнында аттап өту" қозғалысымен "өріммен ойнау" қол қимылдың үйлесімін бір шеңберден екі кішкентай шеңберге бөлініп тұрумен бірге орындау	10. 5. 1. 5 педагогпен бірлесіп қазақ халық биінің " секіріп жүру" қозғалысын " Ши орау" (тоқу) қол қимылымен үйлестіріп орындау, қашықтықты сақтай отырып, бірінен соң бірі ирелең саппен қозғалу
5. 5. 1. 6 педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Құс қанаты", "Тұмарша" қазақ халық билерінің қимылдарымен ауыспалы	6. 5. 1. 6 педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Қос мүйіз", "Шаңырақ" қазақ халық билерінің қимылдарымен "бір аяқтан	7. 5. 1. 6 педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Сәукеле", "Қос өркеш" қазақ халық билерінің қимылдарымен "аралас бүйірлік	8. 5. 1. 6 педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Сынар мүйіз" (бір мүйіз), "Бүркіттің тырнағы" қазақ халық билерінің қимылдарымен "алға	9. 5. 1. 6 педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Белбеу" (құшак), "Ожау" қазақ халық билерінің қимылдарымен "орнында	10. 5. 1. 6 педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Қамшы", "Айна" қазақ халық билерінің қимылдарымен "секіріп жүру", "Ши

5.1. Би және билеу	жүріс", "қол буындарын айналдыру" қозғалыстарының үйлесімін ара қашықтықты тастап, қатарға бір-біден тұрып орындау	бүйірлік жүріс", "білектерінде айқастырылған қол буындарын айналдыру" қимылдарының үйлесімін орындау, қатардан бір колоннаға қайта тұру	жүріс", "алақанды жоғары-төмен бағыттап отырып, қолды алға қарай ашу" қозғалыстарының үйлесімін орындау, бір колоннадан екі колоннаға тұру	"қарай оралған жүріс", "бет алдында қолдың айналдыру" қозғалыстарының үйлесімін орындау, шеңбермен жүруде шеңбер көлемін тарылту және кеңейту	аттап өту", "өріммен ойнау" қол қимылдарының үйлесімін бір шеңберден екі кішкентай шеңберге бөлініп тұрумен бірге орындау	"орау" (току) қол қимылдарының үйлесімін орындау, қашықтықты сақтай отырып, бірінен соң бірі ирелең саппен қозғалу
	5. 5. 1. 7 мұғаліммен бірге "жұмсақ қадам", "аяқ ұшынан қадам, өкшеден қадам" қозғалыстар үйлесімдерін орындау	6. 5. 1. 7 мұғаліммен бірге "биік қадам", "жартылай отырумен алға қарай жалғамалы қадам" қозғалыстар үйлесімдерін орындау	7. 5. 1. 7 мұғаліммен бірге "аяқты артқа тастап жүгіру", "алға қадам басу және артқа өкшемен басып жүру" қозғалыстар үйлесімдерін орындау	8. 5. 1. 7 мұғаліммен "бір жағынан екінші жаққа тербеліс", "аяқтар иық енінде, бүйірден екінші жаққа оңға, солға бұрылу" қозғалыстар үйлесімдерін орындау	9. 5. 1. 7 мұғаліммен бірге "алға қарай жеңіл сырғи жүру", "бүйірге қарай аяқты айқастырып жүру" қозғалыстар үйлесімдерін орындау	10. 5. 1. 7 мұғаліммен бірге "6-шы позициядан 2-ші позицияға өту және бастапқы позицияға секіру", "6-шы позициядан 2-ші позицияға алға қарай аттап өту" үшбұрыш" және кері қарай аттау" қозғалыстар үйлесімдерін орындау
	5. 5. 1. 8 мұғаліммен бірге "жұмсақ қадам", "аяқ ұшынан қадам, өкшеден қадам", "Моталочка" қозғалыстар үйлесімдерін орындау	6. 5. 1. 8 мұғаліммен бірге "биік қадам", "жартылай отырумен алға қарай жалғамалы қадам", "Ковырялочка" қозғалыстар үйлесімдерін орындау	7. 5. 1. 8 мұғаліммен бірге "аяқты артқа тастап жүгіру", "алға қадам басу және артқа өкшемен басып жүру", "жартылай отырумен алға қарай жалғамалы қадам" қозғалыстар	8. 5. 1. 8 мұғаліммен бірге "бір жағынан екінші жаққа тербелу, аяқтар иық енінде", "бүйірден екінші жаққа оңға, солға бұрылу", "аяқтар иық енінде, бүйірден екінші жаққа оңға, солға бұрылумен бір жағынан	9. 5. 1. 8 мұғаліммен бірге "алға қарай жеңіл сырғи жүру", "бүйірге қарай аяқты айқастырып жүру", "майда қадаммен алға, артқа, оңға, солға жүру"	10. 5. 1. 8 мұғаліммен бірге "6-шы позициядан 2-ші позицияға өту және бастапқы позицияға секіру", "6-шы позициядан 2-ші позицияға алға қарай аттап өту" үшбұрыш" және кері қарай аттау", "6-шы позициядан 2-ші позицияға

		үйлесімдерін орындау	екінші жаққа тербелу" қозғалыстар үйлесімдерін орындау	қозғалыстар үйлесімдерін орындау	секіру және кері қарай секіру" қозғалыстар үйлесімдерін орындау
5. 5. 1. 9 мұғаліммен бірге қозғалыстар үйлесімдерін орындау: " жұмсақ кадам ", " аяқ ұшынан кадам, өкшеден кадам", " Моталочка", " Шырша"	6. 5. 1. 9 мұғаліммен бірге қозғалыстар үйлесімдерін орындау: биік кадам", " жартылай отырумен алға қарай жалғамалы кадам", " Ковырялочка", "Доп"	7. 5. 1. 9 мұғаліммен бірге қозғалыстар үйлесімдерін орындау: " аяқты артқа тастап жүгіру ", "алға кадам басу және артқа өкшемен басып жүру", "жартылай отырумен алға қарай жалғамалы кадам", " Ползунок" (жорғалаушы)	8. 5. 1. 9 мұғаліммен бірге "аяқтар иық енінде, бір жағынан екінші жаққа тербеліс" " бүйірден екінші жаққа оңға, солға бұрылу", " аяқтар иық енінде, бүйірден екінші жаққа оңға, солға бұрылумен бір жағынан екінші жаққа тербелу", " қолды "шам" позициясына қойып алға, артқа жалғамалы кадам жасау"	9. 5. 1. 9 мұғаліммен бірге қозғалыстар үйлесімдерін орындау: " алға қарай жеңіл сырғи жүру", " бүйірге қарай аяқты айкастырып жүру", "майда кадаммен алға , артқа, оңға, солға жүру", " жартылай отырумен және басын еңкейтумен бүйірлік жалғамалы кадам"	10. 5. 1. 9 мұғаліммен бірге қозғалыстар үйлесімдерін орындау: "6- ш ы позициядан 2-ші позицияға өту және бастапқы позицияға секіру", "6- ш ы позициядан 2-ші позицияға алға қарай аттап өту " үшбұрыш" және кері қарай аттау", " 6-шы позициядан 2-ші позицияға секіру және кері қарай секіру", " сегіздік" жамбаспен, тізелермен, иықпен бөлек-бөлек айналдыру
5. 5. 1. 10 меңгерген қозғалыстардан қарапайым қазақ халық би композицияларын (педагог таңдауы бойынша) орындауға ұмтылу	6. 5. 1. 10 меңгерген қозғалыстардан қарапайым қазақ халық би композицияларын (педагог таңдауы бойынша) орындау	7. 5. 1. 10 үйретілген қозғалыстардан құрастылырған қарапайым қазақ халық би композицияларын (педагог таңдауы бойынша) билеу	8. 5. 1. 10 үйретілген қозғалыстардан құрастылырған қарапайым қазақ халық би композицияларын (педагог таңдауы бойынша) билеу	9. 5. 1. 10 қазақ халық билерінің қарапайым қозғалыстарын жасап билеу (үйретілген қозғалыстардан педагог таңдауы бойынша)	10. 5. 1. 10 қарапайым қазақ халық билерін билеу (үйретілген қозғалыстардан педагог таңдауы бойынша)

5. 5. 1. 11 меңгерген қозғалыстард ан әртүрлі халықтардың қарапайым би композицияла рын (педагог таңдауы бойынша) орындауға ұмтылу	6. 5. 1. 11 меңгерген қозғалыстард ан әртүрлі халықтардың қарапайым би композицияла рын (мұғалімнің таңдауы бойынша) орындау	7. 5. 1. 11 үйренген қозғалыстард ан қарапайым би композицияла рын (мұғалімнің таңдауы бойынша) билеу	8. 5. 1. 11 үйренген қозғалыстард ан музыкалық өлшемі 3/4 қарапайым би композицияла рын (мұғалімнің таңдауы бойынша) орындау	9. 5. 1. 11 үйренген қозғалыстард ан қарапайым бал билерін (мұғалімнің таңдауы бойынша) орындау	10. 5. 1. 11 үйренген қозғалыстард ан қарапайым заманауи билерді (мұғалімнің таңдауы бойынша) билеу
5. 5. 1. 12 меңгерген қозғалыстард ан қарапайым балалар би композицияла рын (педагог таңдауы бойынша) орындауға ұмтылу	6. 5. 1. 12 меңгерген қозғалыстард ан қарапайым балалар би композицияла рын (педагог таңдауы бойынша) орындау	7. 5. 1. 12 үйретілген қозғалыстард ан құрастылырға н қарапайым балалар би композицияла рын (педагог таңдауы бойынша) билеу	8. 5. 1. 12 үйретілген қозғалыстард ан құрастылырға н қарапайым балалар би композицияла рын (педагог таңдауы бойынша) билеу	9. 5. 1. 12 балалар билерінің қарапайы қозғалыстары н жасап билеу (үйретілген қозғалыстард ан педагог таңдауы бойынша)	10. 5. 1. 12 қарапайым балалар билерін билеу (үйретілген қозғалыстард ан педагог таңдауы бойынша)
5. 5. 1. 13 әр түрлі мамандардың қызметін көрсететін би композицияла рын орындауға ұмтылу (теңізші)	6. 5. 1. 13 әр түрлі мамандардың қызметін көрсететін би композицияла рын орындауға ұмтылу (отын жарушы)	7. 5. 1. 13 әр түрлі мамандардың қызметін көрсететін би композицияла рын орындауға ұмтылу (етікші)	8. 5. 1. 13 әр түрлі мамандардың қызметін көрсететін би композицияла рын орындауға ұмтылу (темір ұстасы)	9.5.13 әр түрлі мамандардың қызметін көрсететін би композицияла рын орындауға ұмтылу (жүргізуші)	10. 5. 1. 13 әр түрлі мамандардың қызметін көрсететін би композицияла рын орындауға ұмтылу (кір жуушы)

45. Осы бағдарлама зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Музыка және ырғақ" пәнінен үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақмерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

46. Оқу мақсаттарын сыныптар мен тоқсандар бойынша бөлу ұсынымдық сипатта берілген. Мұғалім әр оқушының мүмкіндіктерін ескере отырып, оған қол жетімді оқу мақсаттарын дербес анықтайды.

Параграф 3. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Музыка және ырғақ" пәнінен үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5 сынып:

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	

1.1. Музыканы тыңдау	<p>5.1.1.1 залда өз орнына бару, музыкалық шығарманы тыңдау кезінде тыныштықты сақтау, дене мүсінін дұрыс ұстау</p> <p>5.1.1.2 балалар ертегілерінен әуендерді тану, оларды кейіпкерлердің бейнесімен байланыстыру</p> <p>5.1.1.3 қазақ халық музыкалық шығармаларын тыңдау</p> <p>5.1.1.7 фотосуретте "домбыра" музыкалық аспабын тану</p> <p>5.1.1.10 фотода "балалайка" музыкалық аспабын тану</p>
2.1. Ән айту	<p>5.2.1.1 ән айту залында өз орнын табу, дене қалпын сақтау</p> <p>5.2.1.2 бет бөліктерін иллюстрация бойынша көрсету және атау (ұрт, ерін, мұрын, ауыз, көз, маңдай, қас, құлақ, иек)</p> <p>5.2.1.3 мұғалімнің көрсетілімі бойынша ән айтпас бұрын артикуляциялық гимнастика жаттығуларын орындауға дайындалу және жасау</p> <p>5.2.1.4 мұғаліммен бірге ән айту, таныс әндерді білу және иллюстрация арқылы музыкалық бейнені көрсету.</p>
3.1. Музыкалық-ырғақтық жаттығулар	<p>5.3.1.1 музыкалық-ырғақтық жаттығуларды орындау үшін залда өз орнына тұру</p> <p>5.3.1.2 мұғаліммен бірге ширату жаттығулар жиынтығын орындау (бастың ию, иықты көтеру, түсіру, дененің оңға, солға еңкейту, орнында жүгіру)</p> <p>5.3.1.6 педагогпен бірлесіп қазақ биінің қол қозғалысын музыкамен орындау (қолдың айналуы)</p> <p>5.3.1.9 мұғаліммен бірге қозғалысты музыкамен орындау (жұмсақ, қадам)</p> <p>5.3.1.14 мұғаліммен бірге таныс әуеннің ырғақтық бейнесін қол шапалақпен орындау</p>
4.1. Музыкалық аспаптарда ойнау	<p>5.4.1.1 музыкалық аспаптарда ойнау үшін залда өз орнына бару</p> <p>5.4.1.4 музыкалық аспапта (фортепианода) ойнаған кезде денені дұрыс қалыпта ұстау</p> <p>5.4.1.5 музыкалық аспапта (фортепианода) ойнауға арналған қол жаттығуларын орындау</p>
5.1. Би және билеу	<p>5.5.1.1 билер мен билеуді орындау үшін қатарға тұру</p> <p>5.5.1.2 педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Құс қанаты" (құстардың қанаттары) қазақ халық биінің негізгі қалыптарын орындау</p> <p>5.5.1.12 меңгерген қозғалыстардан қарапайым балалар би композицияларын (педагог таңдауы бойынша) орындауға ұмтылу</p>

2 тоқсан	
1.1. Музыканы тыңдау	5.1.1.1 залда өз орнына бару, музыкалық шығарманы тыңдау кезінде тыныштықты сақтау, дене мүсінін тік ұстау
	5.1.1.6 "домбыра" музыкалық аспабының дыбысын тыңдау
2.1. Ән айту	5.2.1.1 ән айту залында өз орнын табу, дене қалпын сақтау
	5.2.1.3 мұғалімнің көрсетілімі бойынша ән айтпас бұрын артикуляциялық гимнастика жаттығуларын орындауға дайындалу және жасау
	5.2.1.4 мұғаліммен бірге ән айту, таныс әндерді білу және иллюстрация арқылы музыкалық бейнені көрсету.
	5.2.1.6 таныс ертегілерінің мазмұнын айтып беру
3.1. Музыкалық-ырғақтық жаттығулар	5.3.1.1 музыкалық-ырғақтық жаттығуларды орындау үшін залда өз орнына тұру
	5.3.1.3 мұғаліммен бірге ертегі кейіпкерлерінің қимылдарына еліктеу
	5.3.1.7 педагогпен бірлесіп "Тұмарша" би қозғалысында қазақ ою-өрнегінің мотивтерін орындау
	5.3.1.10 мұғаліммен бірге қозғалысты музыкамен орындау (аяқтың ұшынан қадам, өкшеден қадам)
4.1. Музыкалық аспаптарда ойнау	5.4.1.1 музыкалық аспаптарда ойнау үшін залда өз орнына бару
	5.4.1.2 музыкалық аспаптың (домбыраның) дыбысына оның ойын имитациялау
	5.4.1.3 музыкалық аспаптың дыбысына аспапта ойнауды имитациялау (балалайка)
5.1. Би және билеу	5.5.1.1 билер мен билеуді орындау үшін қатарға тұру
	5.5.1.3 педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Құс қанаты", "Тұмарша" қазақ халық билерінің қалпылары мен қимылдарының үйлесімін орындау
	5.5.1.7 мұғаліммен бірге "жұмсақ қадам", "аяқ ұшынан қадам, өкшеден қадам" қозғалыстар үйлесімдерін орындау
	5.5.1.12 меңгерген қозғалыстардан қарапайым балалар би композицияларын (педагог таңдауы бойынша) орындауға ұмтылу
3 тоқсан	
1.1. Музыканы тыңдау	5.1.1.1 залда өз орнына бару, музыкалық шығарманы тыңдау кезінде тыныштықты сақтау, дене мүсінін тік ұстау
	5.1.1.4 Қазақстан Республикасында тұратын әр түрлі халықтардың музыкалық шығармаларын тыңдау

	5.1.1.8 домбра музыкалық аспабын сыртқы түрінен, дыбысынан тану
	5.1.1.11 "балалайка" музыкалық аспабын дыбысы, сыртқы түрі бойынша тану және атау
2.1. Ән айту	5.2.1.1 ән айту залында өз орнын табу, дене қалпын сақтау
	5.2.1.3 мұғалімнің көрсетілімі бойынша ән айтпас бұрын артикуляциялық гимнастика жаттығуларын орындауға дайындалу және жасау
	5.2.1.4 мұғаліммен бірге ән айту, таныс әндерді тану және иллюстрация арқылы музыкалық бейнені көрсету.
	5.2.1.5 әннің ішіндегі дауыстың күшін ажырату (қатты, ақырын)
	5.2.1.7 мұғаліммен бірге музыкалық аспаптың дыбысын имитациялау (балалайка)
3.1. Музыкалық-ырғақтық жаттығулар	5.3.1.1 музыкалық-ырғақтық жаттығуларды орындау үшін залда өз орнына тұру
	5.3.1.4 қашықтықты сақтай отырып бір қатарда бір бірден еркін қадаммен жүру
	5.3.1.8 педагогпен бірлесіп қазақ биінің музыкамен қозғалысын орындау (ауыспалы қозғалыс)
	5.3.1.11 мұғаліммен бірге "Моталочка" музыкасына қозғалыс жасау
4.1. Музыкалық аспаптарда ойнау	5.4.1.1 музыкалық аспаптарда ойнау үшін залда өз орнына бару
	5.4.1.6 пианинода бір саусақпен пернетақта бойымен баспалдақ секілді жоғары, төмен ойнау
	5.4.1.7 пианинода диез пернелермен, бір саусақпен бүкіл пернетақтаның бойымен баспалдақ секілді жоғары, төмен ойнау
	5.4.1.8 мұғаліммен бірге таныс әннің ырғақтық бейнесін (мұғалімнің таңдауы бойынша) бір нотада, бір саусақпен (фортепианода) орындау
5.1. Би және билеу	5.5.1.1 билер мен билеуді орындау үшін салу
	5.5.1.4 педагогпен бірлесіп қазақ халық биінің "ауыспалы жүріс", "қол буындарын айналдыру" қозғалыстарын үйлестіріп орындау
	5.5.1.5 педагогпен бірлесіп қазақ халық биінің "ауыспалы жүріс" пен "қол буындарын айналдыру" қозғалыстарының үйлесімін ара қашықтықты тастап, қатарға бір-біден тұрып орындау
	5.5.1.8 мұғаліммен бірге "жұмсақ қадам", "ұшынан қадам, өкшеден қадам", "Моталочка" қозғалысының үйлесімінде орындау
	5.5.1.10 меңгерген қозғалыстардан қарапайым қазақ халық би композицияларын орындауға ұмтылу (педагог таңдауы бойынша)

4 тоқсан	
1.1. Музыканы тыңдау	5.1.1.1 залда өз орнына бару, музыкалық шығарманы тыңдау кезінде тыныштықты сақтау, дене мүсінін дұрыс ұстау
	5.1.1.5 дыбыс күшіндегі өзгерістерді тану және атау (қатты, ақырын)
	5.1.1.9 "балалайка" музыкалық аспабының дыбысын тыңдау
2.1. Ән айту	5.2.1.1 ән айту залында өз орнын табу, дене қалпын сақтау
	5.2.1.3 мұғалімнің көрсетілімі бойынша ән айтпас бұрын артикуляциялық гимнастика жаттығуларын орындауға дайындалу және жасау
	5.2.1.4 мұғаліммен бірге ән айту, таныс әндерді білу және иллюстрация арқылы музыкалық бейнені көрсету.
	5.2.1.8 мұғаліммен бірге жұмыс құралының дыбысын имитациялау (қайшы)
	5.2.1.9 мұғаліммен бірге жақын органның дыбыстарына еліктеп имитациялау (сағат, дабыл)
3.1. Музыкалық-ырғақтық жаттығулар	5.3.1.1 музыкалық-ырғақтық жаттығуларды орындау үшін залда өз орнына тұру
	5.3.1.5 мұғалімнің көмегімен бұлшықеттерді созуға арналған гимнастикалық жаттығуларды орындау (қатпар)
	5.3.1.12 педагогпен бірлесіп "Шырша" музыкасымен қозғалысты орындау
	5.3.1.13 педагогпен бірге музыкамен үйренген кимылдарды орындау (орамалдармен)
	5.3.1.15 әр түрлі мамандықтағы адамдардың қозғалысына еліктеу (теңізші)
4.1. Музыкалық аспаптарда ойнау	5.4.1.1 музыкалық аспаптарда ойнау үшін залда өз орнына бару
	5.4.1.9 шу оркестрінің ойынымен (сылдырмақтарда, дабылдарда, маракастарда, үшбұрыштарда) бірге таныс әннің ырғақтық бейнесін (мұғалімнің таңдауы бойынша) бір нотада, бір саусақпен пианинода мұғаліммен бірге, жеке өзі (соло) орындау
	5.4.1.10 пианинода белгіленген пернелермен оң қолдың, содан кейін сол қолдың саусағымен до1-до1си бір октава шегінде гамманы орындау
	5.4.1.11 белгіленген пернелер бойынша фортепианода мұғалімнің көмегімен таныс әндер мен ән шумақтарынан қарапайым музыкалық фразалардың ырғағын орындау
	5.1.1.1 билер мен билеуді орындау үшін қатарға тұру

5.1. Би және билеу	5.5.1.6 педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Құс қанаты", "Тұмарша" қазақ халық билерінің қимылдары мен "ауыспалы жүріс", "қол буындарын айналдыру" қозғалыстарының үйлесімін ара қашықтықты тастап, қатарға бір-біден тұрып орындау
	5.5.1.9 мұғаліммен бірге қозғалыстар үйлесімдерін орындау: "жұмсақ, қадам", "аяқ ұшынан қадам, өкшеден қадам", "Моталочка", "Шырша"
	5.5.1.13 әр түрлі мамандардың қызметін көрсететін би композицияларын орындауға ұмтылу (теңізші)
	5.5.1.11 меңгерген қозғалыстардан әртүрлі халықтардың қарапайым би композицияларын орындауға ұмтылу (педагог таңдауы бойынша)

2) 6 сынып:

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
1.1. Музыканы тыңдау	6.1.1.1 сыныпқа ұйымдасқан түрде кіру, залда өз орнына бару, музыкалық шығарманы тыңдауға дайындалу
	6.1.1.2 балалар фильмдерінен әуендерді тану, оларды кейіпкерлердің бейнесімен байланыстыру
	6.1.1.3 қазақ халық музыкалық шығармаларынан әуендер тыңдау
	6.1.1.7 фотода "шаңқобыз" музыкалық аспабын тану
	6.1.1.10 фотода "гармонь" музыкалық аспабын тану
2.1. Ән айту	6.2.1.1 орыннан тұрып ұйымдасқан түрде қатарға тұру
	6.2.1.2 дене бөліктерін суреттен көрсету және атау (бас, мойын, иық, кеуде, іш, арқа, қол, шынтақ, қол буындары, алақан, саусақтар, аяқ, жамбас, бел, тізе, табан, саусақ, өкше)
	6.2.1.3 мұғалімнің көрсетілімі бойынша музыкалық сүйемелдеумен артикуляциялық гимнастика жаттығуларын орындауға дайындалу және жасау
	6.2.1.4 мұғаліммен бірге ән айту, ән айтуды уақтылы бастау және аяқтау
3.1. Музыкалық-ырғақтық жаттығулар	6.3.1.1 музыкалық-ырғақтық жаттығуларды орындау үшін сапты ауыстыру кезінде залда өз орнын табу
	6.3.1.2 мұғаліммен бірге ширату жаттығулар жиынтығын орындау (басты бұру, иықты алға, артқа айналдыру, тізені тік ұстап, денені алға еңкейту, орнында секіру)
	6.3.1.6 педагогпен бірлесіп қазақ биінің қол қимылын музыкаға орындау (қолдың айналуы, білекке айқастырылған)
	6.3.1.9 мұғаліммен бірге қозғалысты музыкамен орындау (биік қадам)

	6.3.1.14 мұғаліммен бірге таныс әуеннің ырғақтық бейнесін аяқпен топылдату арқылы орындау
4.1. Музыкалық аспаптарда ойнау	6.4.1.1 залда өз орнына бару, музыкалық аспаптарда ойнауға дайындалу
	6.4.1.4 музыкалық аспапта (үрмелі гармоникада) ойнағанда денені дұрыс қалыпта ұстау, дұрыс дем алу, дем шығару
	6.4.1.5 қолға дайындық жаттығуларын, музыкалық аспапта (үрмелі гармоникада) ойнауға арналған тыныс алу жаттығуларын орындау
5.1. Би және билеу	6.5.1.1 билер мен билеуді орындау үшін сапта өз орнын ұйымдасқан түрде тауып тұру
	6.5.1.2 педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Қос мүйіз" қазақ халық биінің негізгі қалыптарын орындау
	6.5.1.12 меңгерген қозғалыстардан қарапайым балалар би композицияларын (педагог таңдауы бойынша) орындау
2 тоқсан	
1.1. Музыканы тыңдау	6.1.1.1 сыныпқа ұйымдасқан түрде кіру, залда өз орнына бару, музыкалық шығарманы тыңдауға дайындалу
	6.1.1.6 "шаңқобыз" музыкалық аспабының дыбысын тыңдау
2.1. Ән айту	6.2.1.1 орыннан тұрып ұйымдасқан түрде қатарға тұру
	6.2.1.3 мұғалімнің көрсетілімі бойынша музыкалық сүйемелдеумен артикуляциялық гимнастика жаттығуларын орындауға дайындалу және орындау
	6.2.1.4 мұғаліммен бірге ән айту, ән айтуды уақтылы бастау және аяқтау
	6.2.1.6 таныс балалар ертегілерінің мәтінін ойнату
3.1. Музыкалық-ырғақтық жаттығулар	6.3.1.1 музыкалық-ырғақтық жаттығуларды орындау үшін сапты ауыстыру кезінде залда өз орнын табу
	6.3.1.3 мұғаліммен бірге балалар фильмдеріндегі кейіпкерлердің кимылдарына еліктеу
	6.3.1.7 педагогпен бірлесіп "Шаңырақ" би қозғалысында қазақ ою-өрнегінің мотивтерін орындау
	6.3.1.10 мұғаліммен бірге қозғалысты музыкаға орындау (жартылай отырумен алға қарай жалғамалы қадам басу)
4.1. Музыкалық аспаптарда ойнау	6.4.1.1 залда өз орнына бару, музыкалық аспаптарда ойнауға дайындалу
	6.4.1.2 музыкалық аспаптың (шаңқобыздың) дыбысталуына ойнауын имитациялау
	6.4.1.3 музыкалық аспаптың дыбысына аспапта ойнауды имитациялау (гармонь)

5.1. Би және билеу	<p>6.5.1.1 билер мен билеуді орындау үшін сапта өз орнын ұйымдасқан түрде тауып тұру</p> <p>6.5.1.3 педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Қос мүйіз" (мүйіз), "Шаңырақ" (киіз үйдің төбесі) қазақ халық билерінің қалпылары мен кимылдарының үйлесімін орындау</p> <p>6.5.1.7 мұғаліммен бірге "биік қадам", "жартылай отырумен алға қарай жалғамалы қадам" қозғалыстар үйлесімдерін орындау</p> <p>6.5.1.12 меңгерген қозғалыстардан қарапайым балалар би композицияларын (педагог таңдауы бойынша) орындау</p>
3 тоқсан	
1.1. Музыканы тыңдау	<p>6.1.1.1 сыныпқа ұйымдасқан түрде кіру, залда өз орнына бару, музыкалық шығарманы тыңдауға дайындалу</p> <p>6.1.1.4 әр түрлі халықтардың музыкалық шығармаларын тыңдау</p> <p>6.1.1.8 "шаңқобыз" музыкалық аспабын дыбысы, сыртқы түрі бойынша тану және атау</p> <p>6.1.1.11 "гармонь" музыкалық аспабын дыбысы, сыртқы түрі бойынша тану және атау</p>
2.1. Ән айту	<p>6.2.1.1 орыннан тұрып ұйымдасқан түрде қатарға тұру</p> <p>6.2.1.3 мұғалімнің көрсетілімі бойынша музыкалық сүйемелдеумен артикуляциялық гимнастика жаттығуларын орындауға дайындалу және жасау</p> <p>6.2.1.4 мұғаліммен бірге ән айту, ән айтуды уақтылы бастау және аяқтау</p> <p>6.2.1.5 әннің мәнерлі құралдарын ажырату (баяу, жылдам)</p> <p>6.2.1.7 мұғаліммен бірге музыкалық аспаптың дыбысын имитациялау (гармонь)</p>
3.1. Музыкалық-ырғақтық жаттығулар	<p>6.3.1.1 музыкалық-ырғақтық жаттығуларды орындау үшін саптарды ауыстыру кезінде залда өз орнын табу</p> <p>6.3.1.4 сигнал бойынша бір қатардан колоннаға тұру</p> <p>6.3.1.8 педагогпен бірлесіп қазақ биінің музыкамен қозғалысын орындау (бір аяғынан бүйірлік жүріс)</p> <p>6.3.1.11 мұғаліммен бірге "Ковырялочка" музыкасына қозғалыс жасау</p>
4.1. Музыкалық аспаптарда ойнау	<p>6.4.1.1 залда өз орнына бару, музыкалық аспаптарда ойнауға дайындалу</p> <p>6.4.1.6 үрмелі гармоникада бір саусақпен пернетақта бойымен баспалдақ секілді жоғары, төмен ойнау</p> <p>6.4.1.7 үрмелі гармоникада диез пернелермен, бір саусақпен бүкіл пернетақтаның бойымен баспалдақ секілді жоғары, төмен ойнау</p>

	6.4.1.8 мұғаліммен бірге таныс әннің ырғақтық бейнесін (мұғалімнің таңдауы бойынша), бір нотада, бір саусақпен (үрмелі гармоникада) орындау
5.1. Би және билеу	6.5.1.1 билер мен билеуді орындау үшін сапта өз орнын ұйымдасқан түрде тауып тұру
	6.5.1.4 педагогпен бірлесіп қазақ халық биінің "бір аяқтан бүйірлік жүріс", "білектерінде айкастырылған қол буындарын айналдыру" қимылдарын үйлестіріп орындау
	6.5.1.5 педагогпен бірлесіп қазақ халық биінің "бір аяқтан бүйірлік жүріс", "білектерінде айкастырылған қол буындарын айналдыру" қимылдарын үйлестіріп орындау, қатардан бір колоннаға қайта тұру
	6.5.1.8 мұғаліммен бірге "биік қадам", "жартылай отырумен алға қарай жалғамалы қадам", "Ковырялочка" қозғалыстар үйлесімдерін орындау
	6.5.1.10 меңгерген қозғалыстардан қарапайым қазақ халық би композицияларын (педагог таңдауы бойынша) орындау
4 тоқсан	
1.1. Музыканы тыңдау	6.1.1.1 сыныпқа ұйымдасқан түрде кіру, залда өз орнына бару, музыкалық шығарманы тыңдауға дайындалу
	6.1.1.5 музыкалық шығарманың мәнерлік құралдарын тану және атау (баяу, жылдам)
	6.1.1.9 "гармонь" музыкалық аспабының дыбысын тыңдау
2.1. Ән айту	6.2.1.1 орыннан тұрып ұйымдасқан түрде қатарға тұру
	6.2.1.3 мұғалімнің көрсетілімі бойынша музыкалық сүйемелдеумен артикуляциялық гимнастика жаттығуларын орындауға дайындалу және жасау
	6.2.1.4 мұғаліммен бірге ән айту, ән айтуды уақтылы бастау және аяқтау
	6.2.1.8 мұғаліммен бірге жұмыс құралының (сорғының) дыбысын имитациялау
	6.2.1.9 мұғаліммен бірге жақын ортаның дыбыстарына еліктеп имитациялау (шайнектің дыбысы)
3.1. Музыкалық-ырғақтық жаттығулар	6.3.1.1 музыкалық-ырғақтық жаттығуларды орындау үшін саптарды ауыстыру кезінде залда өз орнына бару
	6.3.1.5 мұғалімнің көмегімен бұлшықеттерді созуға арналған гимнастикалық жаттығуларды орындау (көбелек)
	6.3.1.12 педагогпен бірлесіп "Доп" музыкасына отыру қозғалысын орындау

	6.3.1.13 педагогпен бірге музыкамен үйренген қимылдарды орындау (жалаушалармен)
	6.3.1.15 әр түрлі мамандықтағы адамдардың қозғалысына еліктеу (ағаш кесуші)
4.1. Музыкалық аспаптарда ойнау	6.4.1.1 залда өз орнына бару, музыкалық аспаптарда ойнауға дайындалу
	6.4.1.9 шу оркестрінің ойынымен (сылдырмақтарда, дабылдарда, маракастарда, үшбұрыштарда) бірге таныс әннің ырғақтық бейнесін (мұғалімнің таңдауы бойынша) бір нотада, бір саусақпен үрмелі гармоникада мұғаліммен бірге, жеке өзі (соло) орындау
	6.4.1.10 үрмелі гармоникада белгіленген пернелермен оң қолдың, содан кейін сол қолдың саусағымен до1до-1си бір октава шегінде гамманы орындау
	6.4.1.11 белгіленген пернелер бойынша үрмелі гармоникада мұғалімнің көмегімен таныс әндер мен ән шумақтарынан қарапайым музыкалық фразалардың ырғағын орындау.
5.1. Би және билеу	6.5.1.1 билер мен билеуді орындау үшін сапта өз орнын ұйымдасқан түрде тауып тұру
	6.5.1.6 педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Қос мүйіз", "Шаңырақ" қазақ халық билерінің қимылдары мен "бір аяқтан бүйірлік жүріс", "білектерінде айқастырылған қол буындарын айналдыру" қимылдарының үйлесімін орындау, қатардан бір колоннаға қайта тұру
	6.5.1.9 мұғаліммен бірге қозғалыстар үйлесімдерін орындау: биік қадам", "жартылай отырумен алға қарай жалғамалы қадам", "Ковырялочка", "Доп"
	6.5.1.13 әр түрлі мамандардың қызметін көрсететін би композицияларын орындауға ұмтылу (отын жарушы)
	6.5.1.11 меңгерген қозғалыстардан әртүрлі халықтардың қарапайым би композицияларын (мұғалімнің таңдауы бойынша) орындау

3) 7 сынып:

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
1.1. Музыканы тыңдау	7.1.1.1 сыныпқа музыкамен ұйымдастырылған тәртіп бойынша кіру, залда өз орнына бару, музыкалық шығарманы тыңдау кезінде тыңдау мәдениетін ұстану
	7.1.1.2 балалар әндерінің әуендерін тану, кейіпкерлердің бейнесімен байланыстыру
	7.1.1.3 аспаптардың дыбысы бойынша қазақ халық музыкалық шығармаларын тану
	7.1.1.7 фотода "жетіген" музыкалық аспабын тану

	7.1.1.10 суреттегі "арфа" музыкалық аспабын тану
2.1. Ән айту	7.2.1.1 әнді орындау кезінде ережелерді орындау (отырып, тұрып ән айтқанда)
	7.2.1.2 артикуляциялық аппараттың бөліктерін (ерін, тіл, жақ, таңдай) тану және атау
	7.2.1.3 мұғалімнің көрсетілімі бойынша ән айтпас бұрын тыныс алу жаттығулары мен артикуляциялық гимнастика жаттығуларын дайындалу және орындау
	7.2.1.4 орташа қарқынмен және дауыстың біртегіс орташа күшімен асықпай, кернеусіз ән айту
3.1. Музыкалық-ырғақтық жаттығулар	7.3.1.1 музыкалық-ырғақтық жаттығуларды орындау үшін сапты және бастапқы қалыпты сақтау
	7.3.1.2 мұғаліммен бірге ширату жаттығулар жиынтығын орындау (басын оңға, солға бұру, қолды алға, артқа сермеу, денені еңкейту, орнында жүгіру секіру)
	7.3.1.6 педагогпен бірлесіп қазақ биінің қол қимылын музыкамен орындау (қолды алға, алақанды жоғары, төмен бағыттау)
	7.3.1.9 мұғаліммен бірге қозғалысты музыкамен орындау (аяқты артқа тастап жүгіру)
	7.3.1.14 мұғаліммен бірге 2/4 музыкалық өлшемді әуенмен шапалақтау мен санауды бір мезгілде орындау
4.1. Музыкалық аспаптарда ойнау	7.4.1.1 залда музыкалық аспаптарды табу және музыкалық аспаптарда ойнауға орын дайындау
	7.4.1.4 музыкалық аспапта (домбырада) отырып, тұрып ойнағанда денені дұрыс қалыпта ұстау, қолың дұрыс қою
	7.4.1.5 музыкалық аспапта (домбырада) ойнауға арналған қол жаттығуларын орындау
5.1. Би және билеу	7.5.1.1 билер мен билеуді орындау кезінде би мәдениетін ұстану
	7.5.1.2 педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Сәукеле" (қыздың бас киімі) қазақ халық биінің негізгі қалыптарын орындау
	7.5.1.12 үйретілген қозғалыстардан құрастырылған қарапайым балалар би композицияларын (педагог таңдауы бойынша) билеу
2 тоқсан	
1.1. Музыканы тыңдау	7.1.1.1 сыныпқа музыкамен ұйымдастырылған тәртіп бойынша кіру, залда өз орнына бару, музыкалық шығарманы тыңдау кезінде тыңдау мәдениетін ұстану
	7.1.1.6 "жетіген" музыкалық аспабының дыбысын тыңдау
	7.2.1.1 әнді орындау кезінде ережелерді орындау (отыру, тұру)

2.1. Ән айту	<p>7.2.1.3 мұғалімнің көрсетілімі бойынша ән айтпас бұрын тыныс алу жаттығулары мен артикуляциялық гимнастика жаттығуларын дайындалу және орындау</p> <p>7.2.1.4 орташа қарқынмен және дауыстың біртегіс орташа күшімен асықпай, кернеусіз ән айту</p> <p>7.2.1.6 балалар әндерінің мәтінін айту</p>
3.1. Музыкалық-ырғақтық жаттығулар	<p>7.3.1.1 музыкалық-ырғақтық жаттығуларды орындау үшін сапты және бастапқы қалыпты сақтау</p> <p>7.3.1.3 педагогпен бірлесіп балалар әндерінің мәтініне сәйкес қимылдарды орындау</p> <p>7.3.1.7 педагогпен бірлесіп "Қос өркеш" би қозғалысында қазақ ою-өрнегінің мотивтерін орындау (екі өркеш)</p> <p>7.3.1.10 мұғаліммен бірге қозғалысты музыкамен орындау (алға қадам басу және артқа өкшемен басып жүру)</p>
4.1. Музыкалық аспаптарда ойнау	<p>7.4.1.1 залда музыкалық аспаптарды табу және музыкалық аспаптарда ойнауға орын дайындау</p> <p>7.4.1.2 музыкалық аспаптың (жетігеннің) дыбысталуына ойнауын имитациялау</p> <p>7.4.1.3 музыкалық аспаптың дыбысына аспапта ойнауды имитациялау (арфа)</p>
5.1. Би және билеу	<p>7.5.1.1 билер мен билеуді орындау кезінде би мәдениетін ұстану</p> <p>7.5.1.3 педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Сәукеле" (қыздың бас киімі), "Қос өркеш" қазақ халық билерінің қалпылары мен қимылдарының үйлесімін орындау</p> <p>7.5.1.7 мұғаліммен бірге "аяқты артқа тастап жүгіру", "алға қадам басу және артқа өкшемен басып жүру" қозғалыстар үйлесімдерін орындау</p> <p>7.5.1.12 үйретілген қозғалыстардан құрастырылған қарапайым балалар би композицияларын билеу (педагог таңдауы бойынша)</p>
3 тоқсан	
1.1. Музыканы тыңдау	<p>7.1.1.1 музыка сабағына ұйымдасқан түрде кіру, залда өз орнына бару, музыкалық шығарманы тыңдау кезінде тыңдау мәдениетін ұстану</p> <p>7.1.1.4 2/4 өлшемді музыкалық шығармаларды тыңдау</p> <p>7.1.1.8 "жетіген" музыкалық аспабын дыбысы, сыртқы түрі бойынша тану және атау</p> <p>7.1.1.11 "арфа" музыкалық аспабын дыбысы, сыртқы түрі бойынша тану және атау</p>
	<p>7.2.1.1 әнді орындау кезінде ережелерді орындау (отырып, тұрып)</p>

2.1. Ән айту	<p>7.2.1.3 мұғалімнің көрсетілімі бойынша ән айтпас бұрын тыныс алу жаттығулары мен артикуляциялық гимнастика жаттығуларын дайындалу және орындау</p> <p>7.2.1.4 орташа қарқынмен және дауыстың біртегіс орташа күшімен асықпай, кернеусіз ән айту</p> <p>7.2.1.5 дауыс тембрін ажырату (төмен, жоғары)</p> <p>7.2.1.7 мұғаліммен бірге музыкалық аспаптың (барабанның) дыбысын имитациялау</p>
3.1. Музыкалық-ырғақтық жаттығулар	<p>7.3.1.1 музыкалық-ырғақтық жаттығуларды орындау үшін сапты және бастапқы қалыпты сақтау</p> <p>7.3.1.4 сигнал бойынша бір колоннадан екі колоннаға тұру</p> <p>7.3.1.8 педагогпен бірлесіп қазақ биінің музыкамен қозғалысын орындау (аралас бүйірлік қозғалыс)</p> <p>7.3.1.11 мұғаліммен бірге қозғалысты музыкамен орындау (жартылай отырумен бүйірге қарай жалғамалы қадам)</p>
4.1. Музыкалық аспаптарда ойнау	<p>7.4.1.1 залда музыкалық аспаптарды табу және музыкалық аспаптарда ойнауға орын дайындау</p> <p>7.4.1.6 домбыраның бір пердесін қысып, бір саусақпен бір ішегінде ойнау</p> <p>7.4.1.7 домбыраның бір ішегінде барлық пернелерін бір саусақпен баспалдақ секілді жоғары, төмен басып, ойнау</p> <p>7.4.1.8 мұғаліммен бірге таныс әннің ырғақтық бейнесін (мұғалімнің таңдауы бойынша), бір ішекте, пернелерді баспай, бір саусақпен домбырада орындау</p>
5.1. Би және билеу	<p>7.5.1.1 билер мен билеуді орындау кезінде би мәдениетін ұстану</p> <p>7.5.1.4 педагогпен бірлесіп қазақ халық биінің " аралас бүйірлік жүріс" қозғалысын "алақанды жоғары-төмен бағыттап отырып, қолды алға қарай ашу" қозғалысымен бірге орындау</p> <p>7.5.1.5 педагогпен бірлесіп қазақ халық биінің " аралас бүйірлік жүріс" қозғалысын, " алақанды жоғары-төмен бағыттап отырып, қолды алға қарай ашу" қозғалысымен бірге орындау, бір колоннадан екі колоннаға тұру</p> <p>7.5.1.8 педагогпен бірлесіп "аяғы бітеліп жүгіру", " алға, артқа, өкшеге шығатын қадамдар", "жартылай еңкейіп бүйірге қарай бүйірлік қадам" қозғалысының үйлесімінде орындау</p> <p>7.5.1.10 үйретілген қозғалыстардан құрастырылған қарапайым қазақ халық би композицияларын билеу (педагог таңдауы бойынша)</p>
4 тоқсан	

1.1. Музыканы тыңдау	<p>7.1.1.1 музыка сабағына ұйымдасқан түрде кіру, залда өз орнына бару, музыкалық шығарманы тыңдау кезінде тыңдау мәдениетін ұстану</p> <p>7.1.1.5 музыкалық мәнерлік құралдарын тану және атау, дыбыстардың дыбыс биіктігі бойынша өзгеруін тану (төмен, жоғары)</p> <p>7.1.1.9 "арфа" музыкалық аспабының дыбысын тыңдау</p>
2.1. Ән айту	<p>7.2.1.1 әнді орындау кезінде ережелерді орындау (отырып, тұрып)</p> <p>7.2.1.3 мұғалімнің көрсетілімі бойынша ән айтпас бұрын тыныс алу жаттығулары мен артикуляциялық гимнастика жаттығуларын дайындалу және орындау</p> <p>7.2.1.4 орташа қарқынмен және дауыстың біртегіс орташа күшімен асықпай, кернеусіз ән айту</p> <p>7.2.1.8 мұғаліммен бірге жұмыс құралының дыбысын иммитациялау (балға)</p> <p>7.2.1.9 мұғаліммен бірге жақын ортаның дыбыстарына еліктеп иммитациялау (тоңазытқыш)</p>
3.1. Музыкалық-ырғақтық жаттығулар	<p>7.3.1.1 музыкалық-ырғақтық жаттығуларды орындау үшін сапты және бастапқы қалыпты сақтау</p> <p>7.3.1.5 мұғалімнің көмегімен бұлшықеттерді созуға арналған гимнастикалық жаттығуларды орындау (көпір)</p> <p>7.3.1.12 педагогпен бірлесіп музыкаға арналған толтырғыш қозғалысты орындау "Ползунок"</p> <p>7.3.1.13 мұғаліммен бірге 2/4 музыкалық өлшемді әуенмен лентаны әуеннің күшті үлесіне айналдыру</p> <p>7.3.1.15 әр түрлі мамандықтағы адамдардың қозғалысына еліктеу (етікші)</p>
4.1. Музыкалық аспаптарда ойнау	<p>7.4.1.1 залда музыкалық аспаптарды табу және музыкалық аспаптарда ойнауға орын дайындау</p> <p>7.4.1.9 шу оркестрінің ойынымен (сылдырмақтарда, дабылдарда, маракастарда, үшбұрыштарда) бірге таныс әннің ырғақтық бейнесін (мұғалімнің таңдауы бойынша) добырада бір ішекте, пернелерді баспай, бір саусақпен мұғаліммен бірге, жеке өзі (соло) орындау</p> <p>7.4.1.10 домбырада пернелерді баспай, әуеннің күшті ырғағына қаттырақ соғып, санауға бір саусақпен еркін ойнауды санауға орындау</p> <p>7.4.1.11 мұғалімнің көмегімен домбырада бір ішекте, бір саусақпен, пернесіз таныс әндер мен ән шумақтарынан қарапайым музыкалық фразалардың ырғағын</p>
	<p>7.5.1.1 билер мен биледі орындау кезінде би мәдениетін ұстану</p> <p>7.5.1.6 педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Сәукеле", "Қос өркеш" қазақ халық</p>

5.1. Би және билеу	билерінің қимылдары мен "аралас бүйірлік жүріс", "алақанды жоғары-төмен бағыттай отырып, қолды алға қарай ашу" қозғалыстарының үйлесімін орындау, бір колоннадан екі колоннаға тұру
	7.5.1.9 мұғаліммен бірге қозғалыстар үйлесімдерін орындау: "аяқты артқа тастап жүгіру", "алға қадам басу және артқа өкшемен басып жүру", "жартылай отырумен алға қарай жалғамалы қадам", "Ползунок" (жорғалаушы)
	7.5.1.13 әр түрлі мамандардың қызметін көрсететін би композицияларын орындауға ұмтылу (етікші)
	7.5.1.11 үйренген қозғалыстардан қарапайым би композицияларын билеу (мұғалімнің таңдауы бойынша)

4) 8 сынып:

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
1.1. Музыканы тыңдау	8.1.1.1 сыныпқа музыкамен ұйымдастырылған тәртіппен кіру, бағанмен бір-бірден кіру, залда саптан жартылай шеңберге ауысқан кезде бағдарлау
	8.1.1.2 әуенді кіріспесінен тану және атын атау
	8.1.1.3 қазақ халық музыкалық шығармаларын кіріспелерінен тану
	8.1.1.7 суретте "сыбызғы" музыкалық аспабын тану
2.1. Ән айту	8.1.1.10 фотода "флейта" музыкалық аспабын тану
	8.2.1.1 әнді орындау мәдениетін ұстану, ән айтуды уақытында бастау және аяқтау
	8.2.1.2 артикуляциялық аппараттың бөліктерін (ерін, тіл, жақ, тіс, таңдай) атау
	8.2.1.3 мұғалімнің көрсетілімі бойынша музыкалық сүйемелдеумен тыныс алу жаттығулары мен артикуляциялық гимнастика жаттығуларын орындау
3.1. Музыкалық-ырғақтық жаттығулар	8.2.1.4 ән айту, әннің дыбысын тыңдай білу
	8.3.1.1 музыкалық-ырғақтық жаттығуларды орындау үшін саптарды ауыстыру кезінде залда бағдарлау
	8.3.1.2 педагогпен бірлесіп ширату жаттығулар кешенін орындау (еңкею, бұрылу, басты айналдыру, қол шынтақтарын өзінен, өзіне қарай айналдыру, денені еңкейту, орнында аттап жүру, секіру және жүгіру)
	8.3.1.6 педагогпен бірлесіп қазақ биінің қол қимылын музыкаға орындау (бет алдында қолдың айналмалы қозғалысы)
	8.3.1.9 мұғаліммен бірлесіп 3/4 музыкалық өлшемді әуенмен қозғалысты орындау (аяқтар иық енінде, бір жақтан екінші жаққа тербелу)
	8.3.1.14 мұғаліммен бірге өлшемі 3/4 музыкаға шапалақтау мен санауды бір мезгілде орындау

4.1. Музыкалық аспаптарда ойнау	8.4.1.1 музыкалық аспаптарда ойнау мәдениетін сақтау (мұғалімнің нұсқауы бойынша ойнау)
	8.4.1.4 музыкалық аспапта (барабанда) отырып, тұрып ойнағанда денені, барабан таяқшаларын дұрыс ұстау
	8.4.1.5 музыкалық аспапта (барабанда) ойнауға арналған қол жаттығуларын орындау
5.1. Би және билеу	8.5.1.1 билер мен билеуді орындауды уактылы бастау және аяқтау
	8.5.1.2 педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Сыңар мүйіз" (бір мүйіз) қазақ халық биінің негізгі қалыптарын орындау
	8.5.1.12 үйретілген қозғалыстардан құрастылырған қарапайым балалар би композицияларын (педагог тандауы бойынша) билеу
2 тоқсан	
1.1. Музыканы тыңдау	8.1.1.1 сыныпқа музыкамен ұйымдастырылған тәртіппен кіру, бағанмен бір-бірден кіру, залда саптан жартылай шеңберге ауысқан кезде бағдарлау
	8.1.1.6 "сыбызғы" музыкалық аспабының дыбысын тыңдау
2.1. Ән айту	8.2.1.1 әнді орындау мәдениетін ұстану, ән айтуды уақытында бастау және аяқтау
	8.2.1.3 мұғалімнің көрсетілімі бойынша музыкалық сүйемелдеумен тыныс алу жаттығулары мен артикуляциялық гимнастика жаттығуларын орындау
	8.2.1.4 ән айту, әннің дыбысын тыңдай білу
	8.2.1.6 шумақты ұрандардың мәтінін айту
3.1. Музыкалық-ырғақтық жаттығулар	8.3.1.1 музыкалық-ырғақтық жаттығуларды орындау үшін саптарды ауыстыру кезінде залда бағдарлау
	8.3.1.3 музыка кіріспенің біткенін күтіп, ән бастамасына қозғала бастау
	8.3.1.7 педагогпен бірлесіп "Бүркіт тырнақ" би қозғалысында қазақ ою-өрнегінің мотивтерін орындау
	8.3.1.10 мұғаліммен бірге өлшемі 3/4 музыкамен қозғалысты орындау (оңға, солға бұрылу)
4.1. Музыкалық аспаптарда ойнау	8.4.1.1 музыкалық аспаптарда ойнау мәдениетін сақтау (мұғалімнің нұсқауы бойынша ойнау)
	8.4.1.2 музыкалық аспаптың дыбысына аспапта ойнауды имитациялау (сыбызғы)
	8.4.1.3 музыкалық аспаптың дыбысына аспапта ойнауды имитациялау (флейта)
	8.5.1.1 билер мен билеуді орындауды уактылы бастау және аяқтау
	8.5.1.3 педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Сыңар мүйіз" (жұптасқан мүйіз), "Бүркіт тырнақ" (бүркіт тырнақтары) қазақ халық

5.1. Би және билеу	<p>билерінің қалпылары мен қимылдарының үйлесімін орындау</p> <p>8.5.1.7 мұғаліммен бірге қозғалыс үйлесімінде орындау: "бір жағынан екінші жаққа тербелу", "аяқтар иық енінде, бүйірден екінші жаққа оңға, солға бұрылу" қозғалыстар үйлесімдерін орындау</p> <p>8.5.1.12 үйретілген қозғалыстардан құрастылырған қарапайым балалар би композицияларын билеу (педагог таңдауы бойынша)</p>
3 тоқсан	
1.1. Музыканы тыңдау	<p>8.1.1.1 сыныпқа музыкамен ұйымдастырылған тәртіппен кіру, бағанмен бір-бірден кіру, залда саптан жартылай шеңберге ауысқан кезде бағдарлау</p> <p>8.1.1.4 3/4 музыкалық көлемдегі шығармаларды тыңдау</p> <p>8.1.1.8 "сыбызғы" музыкалық аспабын дыбысы, сыртқы түрі бойынша тану және атау</p> <p>8.1.1.11 "флейта" музыкалық аспабын дыбысы, сыртқы түрі бойынша деп тану және атау</p>
2.1. Ән айту	<p>8.2.1.1 әнді орындау мәдениетін ұстану, ән айтуды уақытында бастау және аяқтау</p> <p>8.2.1.3 мұғалімнің көрсетілімі бойынша музыкалық сүйемелдеумен тыныс алу жаттығулары мен артикуляциялық гимнастика жаттығуларын орындау</p> <p>8.2.1.4 ән айту, әннің дыбысын тыңдай білу</p> <p>8.2.1.5 дыбыстың ұзақтығын ажырату (қысқа-өткір, ұзын-тегіс)</p> <p>8.2.1.7 мұғаліммен бірге музыкалық аспаптың дыбысын имитациялау (кұбыр)</p>
3.1. Музыкалық-ырғақтық жаттығулар	<p>8.3.1.1 музыкалық-ырғақтық жаттығуларды орындау үшін саптарды ауыстыру кезінде залда бағдарлау</p> <p>8.3.1.4 шеңбер бойымен қозғалу, сигнал бойынша шеңберді тарылту және кеңейту</p> <p>8.3.1.8 педагогпен бірлесіп қазақ биінің музыкамен қозғалысын орындау (ілгері ілгері жылжу)</p> <p>8.3.1.11 мұғаліммен бірге музыкамен қозғалыс жасау 3/4 (аяқтар иық енінде, бір жағынан екінші жағына, оңға, солға бұрыла отырып, тербелу)</p>
4.1. Музыкалық аспаптарда ойнау	<p>8.4.1.1 музыкалық аспаптарда ойнау мәдениетін сақтау (тек мұғалімнің нұсқауы бойынша ойнау)</p> <p>8.4.1.6 музыкалық аспапта (барабанда) 2/4 музыкалық өлшемдегі әуеннің күшті ырғағына таяқшаларымен барабанды соғып ойнау және сол мезгілде санауды да жүргізу</p> <p>8.4.1.7 музыкалық аспапта (барабанда) 3/4 музыкалық өлшемдегі әуеннің күшті ырғағына таяқшаларымен барабанды соғып ойнау және сол мезгілде санауды да жүргізу</p>

	8.4.1.8 музыкалық аспапта (барабанда) ұсақ даңғырды орындау
5.1. Би және билеу	8.5.1.1 билер мен билеуді орындауды уақтылы бастау және аяқтау
	8.5.1.4 педагогпен бірлесіп қазақ халық биінің "алға қарай оралған жүріс" қозғалысын "бет алдында қолдың айналмалы қозғалысымен" бірге орындау
	8.5.1.5 педагогпен бірлесіп қазақ халық биінің "алға қарай оралған жүріс" қозғалысын "бет алдында қолдың айналмалы қозғалысымен" бірге орындау, шеңбермен жүруде шеңбер көлемін тарылту және кеңейту
	8.5.1.8 мұғаліммен бірге "аяқтар иық енінде, бір жағынан екінші жаққа тербеліс", "бүйірден екінші жаққа оңға, солға бұрылу", "аяқтар иық енінде, бүйірден екінші жаққа оңға, солға бұрылумен бір жағынан екінші жаққа тербелу" қозғалыстар үйлесімдерін орындау
	8.5.1.10 үйретілген қозғалыстардан құрастырылған қарапайым қазақ халық би композицияларын (педагог таңдауы бойынша) билеу
4 тоқсан	
1.1. Музыканы тыңдау	8.1.1.1 сыныпқа музыкамен ұйымдастырылған тәртіппен кіру, бағанмен бір-бірден кіру, залда саптан жартылай шеңберге ауысқан кезде бағдарлау
	8.1.1.5 музыкалық дыбыстың ұзақтығын тану және атау (саңырау дыбыс - қысқа, дауысты дыбыс-ұзақ)
	8.1.1.9 "флейта" музыкалық аспабының дыбысын тыңдау
2.1. Ән айту	8.2.1.1 әнді орындау мәдениетін ұстану, ән айтуды уақытында бастау және аяқтау
	8.2.1.3 мұғалімнің көрсетілімі бойынша музыкалық сүйемелдеумен тыныс алу жаттығулары мен артикуляциялық гимнастика жаттығуларын орындау
	8.2.1.4 ән айту, әннің дыбысын тыңдай білу
	8.2.1.8 мұғаліммен бірге жұмыс құралының дыбысын имитациялау (бұрғылау)
	8.2.1.9 мұғаліммен бірге жақын ортаның дыбыстарына еліктеп имитациялау (ыдыс-аяқ)
3.1. Музыкалық-ырғақтық жаттығулар	8.3.1.1 музыкалық-ырғақтық жаттығуларды орындау үшін саптарды ауыстыру кезінде залда бағдарлау
	8.3.1.5 мұғалімнің көмегімен бұлшықеттерді созуға арналған гимнастикалық жаттығуларды орындау (шатқа отыру, оң аяқпен, сол аяқпен, көлденең)
	8.3.1.12 мұғаліммен бірге 3/4 өлшемді музыкамен қозғалысты орындау (қолды "шам" позициясына қойып алға, артқа қадам басу)
	8.3.1.13 мұғаліммен бірге 3/4 өлшемді музыкамен лентаны әуеннің күшті бөлігінде айналдыру

	8.3.1.15 әр түрлі мамандықтағы адамдардың қозғалысына еліктеу (темір ұстасы)
4.1. Музыкалық аспаптарда ойнау	8.4.1.1 музыкалық аспаптарда ойнау мәдениетін сақтау (тек мұғалімнің нұсқауы бойынша ойнау)
	8.4.1.9 шу оркестрінің ойынымен (сылдырмақтарда, дабылдарда, маракастарда, үшбұрыштарда) бірге музыкалық аспапта (барабанда) ұсақ даңғырдың орындау
	8.4.1.10 музыкалық аспапта күрделі емес сөйлеулердің ырғақтық бейнесін орындау
	8.4.1.11 мұғалімнің көмегімен барабанда таныс әндер мен ән шумақтарынан қарапайым музыкалық фразалардың ырғағын орындау.
5.1. Би және билеу	8.5.1.1 билер мен билеуді орындауды уактылы бастау және аяқтау
	8.5.1.6 педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Сыңар мүйіз" (бір мүйіз), "Бүркіттің тырнағы" қазақ халық билерінің қимылдары мен " алға қарай оралған жүріс", "бет алдында қолдың айналдыру" қозғалыстарының үйлесімін орындау, шеңбермен жүруде шеңбер көлемін тарылту және кеңейту
	8.5.1.9 мұғаліммен бірге "аяқтар иық енінде, бір жағынан екінші жаққа тербелу", "бүйірден екінші жаққа оңға, солға бұрылу", "аяқтар иық енінде, бүйірден екінші жаққа оңға, солға бұрылумен бір жағынан екінші жаққа тербелу", "қолды "шам" позициясына қойып алға, артқа жалғамалы қадам жасау"
	8.5.1.13 әр түрлі мамандардың қызметін көрсететін би композицияларын орындауға ұмтылу (темір ұстасы)
	8.5.1.11 үйренген қозғалыстардан музыкалық өлшемі 3/4 қарапайым би композицияларын (мұғалімнің таңдауы бойынша) орындау

5) 9 сынып:

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
1.1. Музыканы тыңдау	9.1.1.1 сыныпқа музыкамен ұйымдастырылған тәртіппен кіру, сапта өз орнын табу, музыкалық шығарманы мұқият тыңдау
	9.1.1.2 таныс әуенді фрагменттерінен тану және атау
	9.1.1.3 қазақтың халық музыкалық шығармаларын фрагмент бойынша тану
	9.1.1.7 фотода "қобыз" музыкалық аспабын тану
	9.1.1.10 фотосуретте "скрипка" музыкалық аспабын тану

2.1. Ән айту	<p>9.2.1.1 ән айту кезінде дене мүсінін тік ұстау (отыру, тұру кезінде)</p> <p>9.2.1.2 артикуляциялық аппараттың бөліктерін (ерін, тіл, тіс, жақ, таңдай) атау</p> <p>9.2.1.3 мұғалімнің көрсетілімі бойынша ән айтпас бұрын тыныс алу жаттығулары мен артикуляциялық гимнастика жаттығуларын орындау</p> <p>9.2.1.4 мұғаліммен бірге ән айту, әннің дыбысын тыңдау</p>
3.1. Музыкалық-ырғақтық жаттығулар	<p>9.3.1.1 музыкалық-ырғақтық жаттығуларды орындау кезінде сапта қашықтықты сақтау</p> <p>9.3.1.2 мұғаліммен бірге бұлшықеттерді (мойын, иық, қол, арқа, жамбас, аяқ)жылытуға арналған жаттығулар кешенін орындау</p> <p>9.3.1.6 педагогпен бірлесіп "өріммен ойнау" музыкасына қазақ биінің қол қимылын орындау</p> <p>9.3.1.9 мұғаліммен бірге қозғалысты музыкамен орындау (алға қарай жеңіл сырғи жүру)</p> <p>9.3.1.14 мұғаліммен бірге кішкентай таяқшалармен соғу арқылы таныс әуеннің ырғақты үлгісін орындау</p>
4.1. Музыкалық аспаптарда ойнау	<p>9.4.1.1 музыкалық аспаптарда ойынды уақтылы бастау және аяқтау</p> <p>9.4.1.4 музыкалық аспапта (металлофонда) отырып, тұрып ойнағанда денені, таяқшаларды дұрыс ұстау</p> <p>9.4.1.5 музыкалық аспапта (металлофонда) ойнауға арналған қол жаттығуларын орындау</p>
5.1. Би және билеу	<p>9.5.1.1 билер мен билеуді орындау кезінде саптық тәртіпті сақтау</p> <p>9.5.1.2 педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Белбеу" (күшәк) қазақ халық биінің негізгі қалыптарын орындау</p> <p>9.5.1.12 балалар билерінің қарапайы қозғалыстарын жасап билеу (үйретілген қозғалыстардан педагог таңдауы бойынша)</p>
2 тоқсан	
1.1. Музыканы тыңдау	<p>9.1.1.1 сыныпқа музыкамен ұйымдастырылған тәртіппен кіру, сапта өз орнын табу, музыкалық шығарманы мұқият тыңдау</p> <p>9.1.1.6 "қобыз" музыкалық аспабының дыбысын тыңдау</p>
2.1. Ән айту	<p>9.2.1.1 ән айту кезінде дене мүсінін тік ұстау (отыру, тұру кезінде)</p> <p>9.2.1.3 мұғалімнің көрсетілімі бойынша ән айтпас бұрын тыныс алу жаттығулары мен артикуляциялық гимнастика жаттығуларын орындау</p> <p>9.2.1.4 мұғаліммен бірге ән айту, әннің дыбысын тыңдау</p>

	9.2.1.6 мұғалімнің артынан шумақты ұрандардың мәтінін қайталау
3.1. Музыкалық-ырғақтық жаттығулар	9.3.1.1 музыкалық-ырғақтық жаттығуларды орындау кезінде сапта қашықтықты сақтау
	9.3.1.3 музыканың басталуымен қозғалыстарды бастау
	9.3.1.7 педагогпен бірлесіп "Ожау" би қозғалысында қазақ ою-өрнегінің мотивтерін орындау (аспаз)
	9.3.1.10 мұғаліммен бірге қозғалысты музыкамен орындау (бүйірге қарай аяқты айқастырып жүру)
4.1. Музыкалық аспаптарда ойнау	9.4.1.1 музыкалық аспаптарда ойынды уақтылы бастау және аяқтау
	9.4.1.2 музыкалық аспаптың (қобыздың) дыбысталуына ойнауын имитациялау
	9.4.1.3 музыкалық аспаптың дыбысына аспапта ойнауды имитациялау (скрипка)
5.1. Би және билеу	9.5.1.1 билер мен билеуді орындау кезінде саптық тәртіпті сақтау
	9.5.1.3 педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Белбеус" (күшак), "Ожау" қазақ халық билерінің қалпылары мен қимылдарының үйлесімін орындау
	9.5.1.7 мұғаліммен бірге "алға қарай жеңіл сырғи жүру", "бүйірге қарай аяқты айқастырып жүру" қозғалыстар үйлесімдерін орындау
	9.5.1.12 балалар билерінің қарапайы қозғалыстарын жасап билеу (үйретілген қозғалыстардан педагог таңдауы бойынша)
3 тоқсан	
1.1. Музыканы тыңдау	9.1.1.1 сыныпқа музыкамен ұйымдастырылған тәртіппен кіру, сапта өз орнын табу, музыкалық шығарманы мұқият тыңдау
	9.1.1.4 классикалық музыкалық шығармаларды тыңдау
	9.1.1.8 "қобыз" музыкалық аспабын дыбысы, сыртқы түрі бойынша тану және атау
	9.1.1.11 "скрипка" музыкалық аспабын дыбысы, сыртқы түрі бойынша тану және атау
2.1. Ән айту	9.2.1.1 ән айту кезінде дене мүсінін тік ұстау (отыру, тұру кезінде)
	9.2.1.3 мұғалімнің көрсетілімі бойынша ән айтпас бұрын тыныс алу жаттығулары мен артикуляциялық гимнастика жаттығуларын орындау
	9.2.1.4 мұғаліммен бірге ән айту, әннің дыбысын тыңдау
	9.2.1.5 әннің сипатын анықтау (көңілді, қайғылы)
	9.2.1.7 мұғаліммен бірге музыкалық аспаптың дыбысын имитациялау (скрипка)

3.1. Музыкалық-ырғақтық жаттығулар	<p>9.3.1.1 музыкалық-ырғақтық жаттығуларды орындау кезінде сапта қашықтықты сақтау</p> <p>9.3.1.4 сигнал бойынша бір шеңберден, екі шағын шеңберге қайта тұру</p> <p>9.3.1.8 педагогпен бірлесіп қазақ биінің қозғалысын музыкамен орындау (орнында аттап жүру)</p> <p>9.3.1.11 мұғаліммен бірге қозғалысты музыкамен орындау (алға, артқа, оңға, солға майда кадам басып жүру)</p>
4.1. Музыкалық аспаптарда ойнау	<p>9.4.1.1 музыкалық аспаптарда ойынды уақтылы бастау және аяқтау</p> <p>9.4.1.6 музыкалық аспаптың тілімдері бойымен бүкіл пернетақтада бір қолмен баспалдақ секілді жоғары, төмен сырғытып ойнау (глиссандо)</p> <p>9.4.1.7 музыкалық аспаптардың дыбыстарын өзгерте отырып (мұғалімнің таңдауы бойынша) балалар синтезаторында диез пернелермен бір саусақпен пернетақта бойымен баспалдақ секілді жоғары, төмен ойнау</p> <p>9.4.1.8 мұғаліммен бірге таныс әннің ырғақтық бейнесін (мұғалімнің таңдауы бойынша) бір нотамен, бір қолмен металлофонда орындау</p>
5.1. Би және билеу	<p>9.5.1.1 билер мен билеуді орындау кезінде саптық тәртіпті сақтау</p> <p>9.5.1.4 педагогпен бірлесіп қазақ халық биінің "орнында аттап өту" қозғалысын "өріммен ойнау" қол қимылымен үйлестіріп орындау</p> <p>9.5.1.5 педагогпен бірлесіп қазақ халық биінің "орнында аттап өту" қозғалысы мен "өріммен ойнау" қол қимылдың үйлесімін бір шеңберден екі кішкентай шеңберге бөлініп тұрумен бірге орындау</p> <p>9.5.1.8 мұғаліммен бірге "алға қарай жеңіл сырғи жүру", "бүйірге қарай аяқты айқастырып жүру", "майда кадаммен алға, артқа, оңға, солға жүру" қозғалыстар үйлесімдерін орындау</p> <p>9.5.1.10 қазақ халық билерінің қарапайы қозғалыстарын жасап билеу (үйретілген қозғалыстардан педагог таңдауы бойынша)</p>
4 тоқсан	
1.1. Музыканы тыңдау	<p>9.1.1.1 сыныпқа музыкамен ұйымдастырылған тәртіппен кіру, сапта өз орнын табу, музыкалық шығарманы мұқият тыңдау</p> <p>9.1.1.5 музыкалық шығармалардың сипатын тану және атау (бағыт, би)</p> <p>9.1.1.9 "скрипка" музыкалық аспабының дыбысын тыңдау</p>
	<p>9.2.1.1 ән айту кезінде дене мүсінін тік ұстау (отыру, тұру кезінде)</p>

2.1. Ән айту	<p>9.2.1.3 мұғалімнің көрсетілімі бойынша ән айтпас бұрын тыныс алу жаттығулары мен артикуляциялық гимнастика жаттығуларын орындау</p> <p>9.2.1.4 мұғаліммен бірге ән айту, әннің дыбысын тыңдау</p> <p>9.2.1.8 мұғаліммен бірге жұмыс құралының дыбысын имитациялау (ара)</p> <p>9.2.1.9 мұғаліммен бірге жақын ортаның дыбыстарына еліктеп имитациялау (радио)</p>
3.1. Музыкалық-ырғақтық жаттығулар	<p>9.3.1.1 музыкалық-ырғақтық жаттығуларды орындау кезінде сапта қашықтықты сақтау</p> <p>9.3.1.5 мұғалімнің көмегімен бұлшықетті созуға арналған гимнастикалық жаттығуларды орындау (бақа)</p> <p>9.3.1.12 мұғаліммен бірге қозғалысты музыкамен орындау (жартылай еңкейіп, басын еңкейтіп бүйірге қарай жылжу)</p> <p>9.3.1.13 оқытушымен бірге музыкамен үйренген қимылдарды орындау (гүлдермен)</p> <p>9.3.1.15 әр түрлі мамандықтағы адамдардың қозғалысына еліктеу (жүргізуші)</p>
4.1. Музыкалық аспаптарда ойнау	<p>9.4.1.1 музыкалық аспаптарда ойынды уақтылы бастау және аяқтау</p> <p>9.4.1.9 шу оркестрінің ойынымен (сылдырмақтарда, дабылдарда, маракастарда, үшбұрыштарда) бірге таныс әннің ырғақтық бейнесін (мұғалімнің таңдауы бойынша) металлофонда бір нотада, бір қолмен мұғаліммен бірге, жеке өзі (соло) орындау</p> <p>9.4.1.10 металлофонда гамманы пернелермен белгіленген оң жақ бір саусақпен, содан кейін сол қолдың бір октавасы шегінде 1до-1си дейін орындау</p> <p>9.4.1.11 белгіленген тақтайшалар бойынша металлофонда мұғалімнің көмегімен таныс әндермен ән шумақтарынан қарапайым музыкалық фразалардың ырғағын орындау</p>
5.1. Би және билеу	<p>9.5.1.1 билер мен билеуді орындау кезінде саптық тәртіпті сақтау</p> <p>9.5.1.6 педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Белбеу" (құшақ), "Ожау" қазақ халық билерінің қимылдары мен "орнында аттап өту", "өріммен ойнау" қол қимылдарының үйлесімін бір шеңберден екі кішкентай шеңберге бөлініп тұрумен бірге орындау</p> <p>9.5.1.9 мұғаліммен бірге қозғалыстар үйлесімдерін орындау: "алға қарай жеңіл сырғи жүру", "бүйірге қарай аяқты айкастырып жүру", "майда қадаммен алға, артқа, оңға, солға жүру", "жартылай отырумен және басын еңкейтумен бүйірлік жалғамалы қадам"</p>

9.5.13 әр түрлі мамандықтағы адамдардың қызметін көрсететін би композицияларын орындауға ұмтылу (жүргізуші)

9.5.1.11 үйренген қозғалыстардан қарапайым бал билерін орындау (мұғалімнің таңдауы бойынша)

6) 10 сынып:

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
1.1. Музыканы тыңдау	10.1.1.1 музыка сабағына ұйымдасқан түрде кіру, сапта өз орнына тұру, музыкалық сәлемдесуді орындау 10.1.1.2 әннің әуенін тыңдап атын атау 10.1.1.3 қазақ халық музыкалық шығармаларын әуендерінен тану 10.1.1.7 фотода "гитара" музыкалық аспабын тану 10.1.1.10 фотосуреттегі "керней" музыкалық аспабын тану
2.1. Ән айту	10.2.1.1 залда өз орындарына өту, ән айтуға дайындалу 10.2.1.2 артикуляциялық аппараттың бөліктерін (ерін, тіл, жақ, тіс, таңдай) атау және көрсету 10.2.1.3 мұғалімнің көрсетілімі бойынша ән айтпас бұрын артикуляциялық гимнастика жаттығуларын орындау 10.2.1.4 мұғаліммен бірге орташа қарқынмен және дауыстың біртегіс орташа күшімен асықпай, кернеусіз ән айту
3.1. Музыкалық-ырғақтық жаттығулар	10.3.1.1 музыкалық-ырғақтық жаттығуларды орындау мәдениетін ұстану 10.3.1.2 мұғаліммен бірге бұлшықеттерді ширату үшін гимнастикалық-ырғақты жаттығулар кешенін орындау (жаттығуларды таңдау мұғалімнің қалауы бойынша) 10.3.1.6 педагогпен бірлесіп "Ши орау" (тоқу) музыкасына қазақ биінің қол қимылын орындау 10.3.1.9 мұғаліммен бірлесіп қозғалысты музыкамен орындау (6-шы позициядан 2-ші позицияға өту және бастапқы позицияға секіріп оралу) 10.3.1.14 мұғаліммен бірге таныс әуеннің ырғақтық бейнесін қол шапалақтау, жамбасты, иықты соғу арқылы орындау
4.1. Музыкалық аспаптарда ойнау	10.4.1.1 музыкалық аспаптарда ойнау кезінде кезектілікті сақтау 10.4.1.4 музыкалық аспапта (балалар синтезаторында) ойнаған кезде дұрыс позаны қабылдау

	10.4.1.5 музыкалық аспапта (балалар синтезаторында) ойнауға арналған қол жаттығуларын орындау
5.1. Би және билеу	10.5.1.1 билер мен билеуді орындау кезінде қатарды ұстау
	10.5.1.2 педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Қамшы" халық биінің негізгі қалыптарын орындау
	10.5.1.12 қарапайым балалар билерін билеу (үйретілген қозғалыстардан педагог тандауы бойынша)
2 тоқсан	
1.1. Музыканы тыңдау	10.1.1.1 музыка сабағына ұйымдасқан түрде кіру, сапта өз орнына тұру, музыкалық сәлемдесуді орындау
	10.1.1.6 "гитара" музыкалық аспабының дыбысын тыңдау
2.1. Ән айту	10.2.1.1 залда өз орындарына өту, ән айтуға дайындалу
	10.2.1.3 мұғалімнің көрсетілімі бойынша ән айтпас бұрын артикуляциялық гимнастика жаттығуларын орындау
	10.2.1.4 мұғаліммен бірге орташа қарқынмен және дауыстың біртегіс орташа күшімен асықпай, кернеусіз ән айту
	10.2.1.6 әр түрлі дыбыс күшімен дауысты дыбыстарға әуендер айту (қатты, ақырын)
3.1. Музыкалық-ырғақтық жаттығулар	10.3.1.1 музыкалық-ырғақтық жаттығуларды орындау мәдениетін ұстану
	10.3.1.3 музыка аяқталғаннан кейін немесе сигнал бойынша қозғалысты тоқтату
	10.3.1.7 педагогпен бірлесіп "Айна" би қозғалысында қазақ ою-өрнегінің мотивтерін орындау
	10.3.1.10 мұғаліммен бірге қозғалысты музыкамен орындау (6-шы позициядан 2-ші позицияға алға қарай аттап өту "үшбұрыш" және кері қарай аттау)
4.1. Музыкалық аспаптарда ойнау	10.4.1.1 музыкалық аспаптарда ойнау кезінде кезектілікті сақтау
	10.4.1.2 музыкалық аспаптың (гитараның дыбысталуына ойнауын имитациялау
	10.4.1.3 музыкалық аспаптың дыбысына аспапта (кернейде) ойнауды имитациялау
	10.5.1.1 билер мен билеуді орындау кезінде қатарды ұстау
	10.5.1.3 педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Қамшы", "Айна" қазақ халық

5.1. Би және билеу	<p>билерінің қалпылары мен қимылдарының үйлесімін орындау</p> <p>10.5.1.7 мұғаліммен бірге "6-шы позициядан 2-ші позицияға өту және бастапқы позицияға секіру", "6-шы позициядан 2-ші позицияға алға қарай аттап өту "Үшбұрыш" және кері қарай аттау" қозғалыстар үйлесімдерін орындау</p> <p>10.5.1.12 қарапайым балалар билерін билеу (үйретілген қозғалыстардан педагог таңдауы бойынша)</p>
3 тоқсан	
1.1. Музыканы тыңдау	<p>10.1.1.1 музыка сабағына ұйымдасқан түрде кіру, сапта өз орнына тұру, музыкалық сәлемдесуді орындау</p> <p>10.1.1.4 классикалық және заманауи музыкалық шығармаларды тыңдау</p> <p>10.1.1.8 "гитара" музыкалық аспабын дыбысы, сыртқы түрі бойынша тану және атау</p> <p>10.1.1.11 музыкалық аспапты дыбысы, сыртқы түрі бойынша "керней" деп тану және атау</p>
2.1. Ән айту	<p>10.2.1.1 залда өз орындарына өту, ән айтуға дайындалу</p> <p>10.2.1.3 мұғалімнің көрсетілімі бойынша ән айтпас бұрын артикуляциялық гимнастика жаттығуларын орындау</p> <p>10.2.1.4 мұғаліммен бірге орташа қарқынмен және дауыстың біртегіс орташа күшімен асықпай, кернеусіз ән айту</p> <p>10.2.1.5 мұғаліммен бірге дауысты дыбыстарды айту (а,у,о,и,э,ы)</p> <p>10.2.1.7 мұғаліммен бірге музыкалық аспаптың дыбысын имитациялау (гитара, керней)</p>
3.1. Музыкалық-ырғақтық жаттығулар	<p>10.3.1.1 музыкалық-ырғақтық жаттығуларды орындау мәдениетін ұстану</p> <p>10.3.1.4 қашықтықты сақтай отырып, бірінен соң бірі ирелең жолмен еркін қадам жасау</p> <p>10.3.1.8 педагогпен бірлесіп музыкаға қазақ биінің қозғалысын орындау (секіртпе жүріс)</p> <p>10.3.1.11 мұғаліммен бірге қозғалысты музыкамен орындау (6 позициядан 2-ге секіру және кері секіру)</p>
4.1. Музыкалық аспаптарда ойнау	<p>10.4.1.1 музыкалық аспаптарда ойнау кезінде кезектілікті сақтау</p> <p>10.4.1.6 музыкалық аспаптардың дыбыстарын өзгерте отырып (мұғалімнің таңдауы бойынша), балалар синтезаторында бір саусақпен пернетақта бойымен баспалдақ секілді жоғары, төмен ойнау</p> <p>10.4.1.7 музыкалық аспаптардың дыбыстарын өзгерте отырып (мұғалімнің таңдауы бойынша),</p>

	балалар синтезаторында диз пернелермен бір саусақпен пернетақта бойымен баспалдақ секілді жоғары, төмен ойнау
	10.4.1.8 мұғаліммен бірге таныс әннің ырғақтық бейнесін (мұғалімнің таңдауы бойынша) бір нотада, бір саусақпен (балалар синтезаторында), музыкалық аспаптардың дыбыстарын өзгерте отырып (мұғалімнің таңдауы бойынша) орындау
5.1. Би және билеу	10.5.1.1 билер мен билеуді орындау кезінде қатарды ұстау
	10.5.1.4 педагогпен бірлесіп қазақ халық биінің "секіріспен қадам басу" қозғалысын "Ши орау" (тоқу) қол қимылымен үйлестіріп орындау
	10.5.1.5 педагогпен бірлесіп қазақ халық биінің "секіріспен қадам басу" қозғалысын "Ши орау" (тоқу) қол қимылымен үйлестіріп орындау, қашықтықты сақтай отырып, бірінен соң бірі ирелең саппен қозғалу
	10.5.1.8 мұғаліммен бірге "6-шы позициядан 2-ші позицияға өту және бастапқы позицияға секіру", "6-шы позициядан 2-ші позицияға алға қарай аттап өту "үшбұрыш" және кері қарай аттау", "6-шы позициядан 2-ші позицияға секіру және кері қарай секіру" қозғалыстар үйлесімдерін орындау
	10.5.1.10 қарапайым қазақ халық билерін билеу (үйретілген қозғалыстардан педагог таңдауы бойынша)
4 тоқсан	
1.1. Музыканы тыңдау	10.1.1.1 музыка сабағына ұйымдасқан түрде кіру, сапта өз орнына тұру, музыкалық сәлемдесуді орындау
	10.1.1.5 музыкалық шығармалардың сипатын тану және атау (көңілді, би)
	10.1.1.9 "керней" музыкалық аспабының дыбысын тыңдау
2.1. Ән айту	10.2.1.1 залда өз орындарына өту, ән айтуға дайындалу
	10.2.1.3 мұғалімнің көрсетілімі бойынша ән айтпас бұрын артикуляциялық гимнастика жаттығуларын орындау
	10.2.1.4 мұғаліммен бірге орташа қарқынмен және дауыстың біртегіс орташа күшімен асықпай, кернеусіз ән айту
	10.2.1.8 мұғаліммен бірге жұмыс құралының дыбысын имитациялау (балта)
	10.2.1.9 мұғаліммен бірге жақын маңдағы дыбыстарға еліктеу (кір жуғыш машина)
	10.3.1.1 музыкалық-ырғақтық жаттығуларды орындау мәдениетін ұстану

3.1. Музыкалық-ырғақтық жаттығулар	<p>10.3.1.5 мұғалімнің көмегімен бұлшықеттерді созуға арналған гимнастикалық жаттығуларды орындау ("стрелка")</p> <p>10.3.1.12 мұғаліммен бірге қозғалысты музыкамен орындау ("Восьмерка" айналдыру: жамбаспен, тіземен, иықпен бөлек-бөлек)</p> <p>10.3.1.13 оқытушымен бірге үйренген қимылдарды музыкамен орындау (гимнастикалық таяктармен)</p> <p>10.3.1.15 әр түрлі мамандықтағы адамдардың қозғалысына еліктеу (кір жуу)</p>
4.1. Музыкалық аспаптарда ойнау	<p>10.4.1.1 музыкалық аспаптарда ойнау кезінде кезектілікті сақтау</p> <p>10.4.1.9 шу оркестрінің ойынымен (сылдырмақтарда , дабылдарда, маракастарда, үшбұрыштарда) бірге таныс әннің ырғақтық бейнесін (мұғалімнің таңдауы бойынша) бір нотада, бір саусақпен балалар синтезаторында музыкалық аспаптардың дыбыстарын өзгерте отырып (мұғалімнің таңдауы бойынша), мұғаліммен бірге, жеке өзі (соло) орындау</p> <p>10.4.1.10 музыкалық аспаптардың дыбыстарын (мұғалімнің таңдауы бойынша) өзгерте отырып, балалар синтезаторында белгіленген пернелермен бір саусақпен оңға, содан кейін сол қолды бір октава шегінде до1до-1си дейін гамманы орындау</p> <p>10.4.1.11 белгіленген пернелер бойынша балалар синтезаторында мұғалімнің көмегімен таныс әндер мен ән шумақтарынан қарапайым музыкалық фразалардың ырғағын музыкалық аспаптардың дыбыстарын (мұғалімнің таңдауы бойынша) өзгерте отырып орындау</p>
5.1. Би және билеу	<p>10.5.1.1 билер мен билеуді орындау кезінде сапта тұру</p> <p>10.5.1.6 педагогпен бірлесіп "Сәлем" (сәлемдесу, тағзым ету), "Қамшы", "Айна" қазақ халық билерінің қимылдарымен "секіріп жүру", "Ши орау" (тоқу) қол қимылдарының үйлесімін орындау, қашықтықты сақтай отырып, бірінен соң бірі ирелең саппен қозғалу</p> <p>10.5.1.9 мұғаліммен бірге қозғалыстар үйлесімдерін орындау: "6-шы позициядан 2-ші позицияға өту және бастапқы позицияға секіру", "6-шы позициядан 2-ші позицияға алға қарай аттап өту " үшбұрыш" және кері қарай аттау", "6-шы позициядан 2-ші позицияға секіру және кері қарай секіру", "сегіздік" жамбаспен, тізелермен, иықпен бөлек-бөлек айналдыру</p> <p>10.5.1.13 әр түрлі мамандықтағы адамдардың қызметін көрсететін би композицияларын орындауға ұмтылу (кір жуушы)</p>

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
541-қосымша

Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрықтарымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі - Бағдарлама) "Білім туралы" Заңының 19-бабы 1 тармағына сәйкес әзірленген.

2. Бағдарламаның мақсаты – білім алушылардың жақын қоғамда бағдарлау дағдыларын, тұрмыстық еңбек дағдыларын, отбасы мен қоғамдық орындардағы мәдени тәртіптің тәсілдерін меңгеруіне жағдай жасау.

3. Бағдарламаның білім беру міндеттері:

1) білім алушыларда тұрмыстық практикалық дағдыларды, киім мен аяқ киім заттарын пайдалану, тағам дайындау дағдыларын қалыптастыру;

2) тамақ дайындау кезінде гигиена талаптарын және қауіпсіз жұмыс қағидаларын сақтауға үйрету;

3) адам жасаған қоршаған заттарға: өзінің киіміне, аяқ киіміне, жиһазға, тамақ өнімдеріне және дайындалған тағамға ұқыпты қарауға тәрбиелеу;

4) білім алушыларды әртүрлі кәсіпорындар мен мекемелердің (сауда, көлік, халықтың тұрмыс қажетін өтеу қызметі, байланыс, мәдениет, медициналық көмек) қызметтеріне бағдарлауға, осы қызметтерді пайдаланудың қарапайым практикалық дағдыларын қалыптастыру;

5) әртүрлі өмірлік жағдайларда, қоғамдық орындарға, әлеуметтік мекемелерге барған кезде мәдени мінез-құлық дағдыларын қалыптастыру.

4. Бағдарламаның түзету-дамыту міндеттері:

1) қарапайым тұрмыстық еңбекке оң көзқарас қалыптастыру;

2) еңбекқорлықты, ерікті күш-жігерді қалыптастыру; жұмысты белгілі бір тәртіппен орындай білу, басталған істі аяғына дейін жеткізе білу, өз қызметіне ағымдық

бақылауды, қорытынды бақылауды орындау, өз жұмысының нәтижесін басқалармен салыстыру қабілетін дамыту;

3) танымдық іс-әрекетті дамыту, жеңіл себеп-салдарлық байланыстарды орнату тәсілдерін үйрету;

4) топтық жұмыс процесінде сөйлеу және коммуникацияның басқа да түрлерінің көмегімен басқалармен түсінісу қабілетін қалыптастыру; білім алушылардың сөздік қорын байыту;

5) практикалық жұмысты орындау кезінде іс-қимылды үйлестіруді, шебер ептілікті, мұқияттылық пен нақтылықты жетілдіру.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға оқытудың негізгі мазмұны өмірлік дағдылар, әлеуметтік қолайлы мінез-құлық дағдылары болып табылады, оларды меңгеру білім алушылардың әдеттегі тұрмыстық жағдайларда көмекті қажет ету қажеттілігін азайтуға ықпал етеді. Академиялық білімді қалыптастыру саласында білім алушыларда танымдық іс-әрекеттің мақсатты әдістерін қалыптастыру кезіндегі айқын қиындықтарға байланысты мүмкіндіктердің шағын ресурсы байқалады.

6. Бағдарламаның мазмұнын педагог, тәрбиешілер (білім алушының мектепте болған барлық уақыты ішінде, өзіне-өзі қызмет көрсетуге және режимдік сәттерге байланысты табиғи жағдайларда) және білім алушылардың ата-аналары (үйде, қоғамдық орындарда, кез келген өмірлік жағдайларда) жүзеге асырады. Педагогтар мен отбасының қызметін үйлестіруді және келісушілікті сынып мұғалімі жүзеге асырады.

7. Оқу процесін ұйымдастыру кезінде мыналарды ескеру қажет:

1) ұжымдық оқыту жағдайында білім алушылардың танымдық белсенділігінің төмендігін;

2) педагогтың фронталды жұмыста қолданатын бағыттаушы, ынталандырушы көмегіне төмен реакцияны;

3) коммуникативтік, реттеуші, жоспарлаушы сөйлеу функцияларының өрескел дамымауын;

4) қалыптасатын дағдыларды автоматтандыру қиындықтарын;

5) бір сыныптағы оқушылардың оқу мүмкіндіктері мен дағдыларын дамытудағы елеулі айырмашылықтарын.

8. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларды оқыту және тәрбиелеу процесін ұйымдастыру арнайы педагогика қағидаттарына негізделген.

9. Педагог өзінің бірегей ерекшеліктерін сақтай отырып, оқушылардың жеке қарқынмен даму құқығын құрметтейді; өзгермелі мүмкіндіктерді үнемі зерттейді, білім беру қажеттіліктерін бағалайды, білім алушылардың дағдыларын дамыту мен игерудегі ең төменгі ілгерілеуді тіркеп отырады. Кез-келген ілгерілеу оқуда оң нәтиже ретінде қарастырылады.

10. Педагог осы Бағдарламадан әрбір білім алушы үшін қолжетімді оқу мазмұнын, сондай-ақ білім алушылардың білім беру, тұлғалық жетістіктерін бағалау нәтижесінде белгіленген жеке мүмкіндіктерін ескере отырып, оқыту әдістерін, құралдарын дербес таңдайды.

11. Оқыту процесі оқудың тек мазмұнын ғана емес, сонымен қатар ұйымдастыру формаларын да қатаң реттеуді қарастырмайды. Академиялық білімді қалыптастыруға бағытталған сабақтың дәстүрлі құрылымының зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларды оқыту кезінде оның тиімділігінің төмен екенін ескеру қажет.

12. Оқу-тәрбие процесі дәстүрлі құрылымның өзгеруін және сабақтың жабдықталуын көздейтін білім алушылардың пәндік-практикалық іс-әрекеті негізінде құрылады. Білім алушылардың тиісті қажеттіліктерінің пәндік ортасын құру кезінде келесідей ережелер орындалады:

1) білім мен дағдыларды жаңа жағдайға көшірудің елеулі қиындықтарына байланысты іскерлік пен дағдыларды осы дағдылар пайдаланылатын жағдайға барынша жақын жағдайға қалыптастыру;

2) нақты өмірлік жағдайларға сәйкес сабақтарды ұйымдастыруға арналған үй-жайларды жаратқандыру, нақты заттарды, құрылғыларды, азық-түлікті, тұрмыстық техниканы пайдалану;

3) білім алушылардың өзгермелі мүмкіндіктеріне сәйкес пәндік ортаның өзгеруі (күрделене түседі, кеңейеді);

4) білім алушылардың өмірлік тәжірибесі мен әлеуметтік байланыста болуын оларға қолжетімді шектерде кезең-кезеңімен және жоспарлы түрде кеңейту: мектептен тыс оқу қызметін ұйымдастыру (қоғамдық көлікпен жүру, дүкендерге, дәріханаларға, поштаға, емханаларға, мұражайларға, театрларға, кафелерге, саябақтарға бару);

5) білім алушының қоғамға ауыртпалықсыз кірігуі үшін толерантты және қолайлы қоршаған ортаны қалыптастыру, мектептің отбасымен және қоғамдастықпен жоспарлы жұмысы.

13. Әр сабақтың мазмұны білім алушыға әртүрлі іс-шараларда (пәндік, ойын, сөздік сабақтары, құрдастарымен және ересектермен қарым-қатынас, әлеуметтік мақсаттағы объектілерге барған кездегі бақылау) зерттелетін объектілерді қолдана отырып, әртүрлі анализаторларға сүйене отырып, өзінің мүмкіндіктерін, жақын әлеуметтік және пәндік ортаның ерекшеліктерін білуге көмектесуі керек.

14. Сабақты ұйымдастырған кезде әр білім алушыда қажеттілік туындаған кезде іс-әрекетті өзгерту немесе демалу мүмкіндігі қамтамасыз етіледі. Жеке жұмысты жеке қарқынмен орындау, педагогтың жеке көмегін алу үшін жағдайлар қамтамасыз етіледі.

15. Білім алушыларға сабақ барысында сынып бөлмесінде еркін жүріп-тұруына, оқу тапсырмаларын үстел басында, кілемде отырып, тұрып орындауға; сыныптастарының жұмысын бақылай отырып, олармен бірлесе жұмыс істеуге мүмкіндік беріледі.

16. Сабаққа арналған үй-жай осы Бағдарламада көзделген дағдыларды қалыптастыру үшін қажетті жабдықтармен, тұрмыстық техникамен, нақты заттармен, тамақ өнімдерімен жарақтандырылады.

17. Арнайы педагогика қағидаттарына сәйкес құрылған педагогикалық іс-шаралар білім алушылардың өзіндік белсенділігін, олардың бастамалары мен дербестігін дамытуға бағытталған.

18. Бағдарламаны меңгеру кезінде білім алушылардың белсенділігі мен дербестігі қалыптасатын негізгі қызмет түрлері:

- 1) ересектердің тұрмыстық қызметін, әлеуметтік өмір құбылыстарын бақылау;
- 2) пәндік-практикалық қызмет;
- 3) ойын әрекеттері және ойын қызметі;
- 4) әлеуметтік-тұрмыстық қызмет;
- 5) жақын ортадағы білім алушылармен және ересектермен қарым-қатынас.

19. "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" пәні бойынша сабақтарда оқытуда мынадай әдістер пайдаланылады: мұғалімнің іс-әрекет тәсілін көрсету, көрсету және үлгі бойынша жаттығулар, ересектердің іс-әрекетін әдейі және әдейі емес бақылау, білім алушылардың өмірлік тәжірибесін кеңейтуге, нақтылауға ықпал ететін ақпараттық-коммуникациялық технологиялар (АКТ).

20. Практикалық дағдыларды қалыптастыру үшін:

- 1) педагогтің басшылығымен объектілерді қарау;
- 2) экскурсияларды бақылау;
- 3) заттардың, объектілердің қасиеттері мен сапасын практикалық тану; заттарды, тұрмыстық техниканы, аспаптарды, құралдарды пайдалану арқылы практикалық жаттығулар;
- 4) білім алушы мен педагогтың бірлескен іс-әрекеттері, еліктеу әрекеттері;
- 5) заттарды тиісті суреттермен байланыстыру, содан кейін оларды ым-ишара арқылы атау немесе көрсету;
- 6) педагогтың ауызша нұсқаулығы бойынша ыдыс-аяқ, тұрмыстық техника, азық-түлік, асүй құралдары, құралдарды өз бетінше атау және/немесе көрсету;
- 7) заттарды, құрылғылар мен тұрмыстық техниканы, құралдарды мақсаты бойынша пайдалану қолданылады.

21. Бағдарлама "Өзіне-өзі қызмет көрсету" (1-4 сыныптар) оқу пәнінің мазмұнын ескере отырып жасалған, онда дағдыларды үздіксіз қайталауды, бекітуді қамтамасыз ететін концентрлі (спиральды) құрылым бар.

22. Бір тақырыппен біріктірілген әлеуметтік-тұрмыстық бағдар мен экономикалық еңбек сабақтарын дәйекті түрде өткізуге болады. Оқу процесінде дағдыларды қайталау мен бекітуде жаттығуларға үлкен рөл беріледі. Үздіксіз қайталау қалыптасқан дағдылардың табыстылығын және білім алушының дербестік дәрежесін бағалауға жағдай жасайды.

23. Бағдарламаның мазмұны ұсыныстық сипатта берілген, ол жеке оқу бағдарламаларын жасау үшін негіз болып табылады. Жеке оқу бағдарламалары алты айға жасалады. Алдағы алты айға жеке оқу жоспары оқушының қол жеткізген мақсаттарын ескере отырып жасалады.

24. Білім алушының жеке оқу бағдарламасын жасау, білім алушының ата-анасының (заңды өкілдерінің) олардың тәжірибесін, мүмкіндіктерін, қажеттіліктерін, сұранысын бастапқы (оқу жылының басында) педагогикалық бағалаумен алдын ала белгіленеді. Бастапқы педагогикалық бағалау нәтижелерін талдау негізінде педагог Бағдарлама мәтінінен білім алушыға қолжетімді оқу мақсаттарын таңдайды. Мұғалім оқу мақсаттарын өз бетінше нақтылайды. Қажет болған жағдайда педагог білім алушының білім беру қажеттіліктері мен мүмкіндіктеріне назар аудара отырып, жеке бағдарламаға Үлгілік бағдарламаны толықтыратын мазмұнын қосады. Мұғалім жеке оқу бағдарламасының оқу мақсаттарын "қарапайымнан күрделіге" ретімен құрастырады.

25. Білім алушының жетістіктерін бағалау критерийлері жеке оқу бағдарламасының оқу мақсаттары болып табылады. Жетістіктерді бағалауды педагог, тәрбиешілер, ата-аналар (заңды өкілдер) ұйымдастырылған сабақтар процесінде, тұрмыстық, өмірлік жағдайларда, қызмет іс-әрекетін талдау негізінде білім алушының іс-әрекетін бақылау негізінде жүргізеді.

26. Білім алушылардың жетістіктерін бағалау білім беру процесінде педагогтің ішкі бағалау құралдарымен жүзеге асырылады. Жеке оқу бағдарламасына сәйкес іскерліктер мен дағдыларды меңгерудегі жетістіктер туралы бағалау пайымдаулары жеке бағдарламаның тиісті бағанында тіркеледі. Білім алушының жетістіктерін сипаттау кезінде дағдыны меңгерудің дербестік дәрежесі міндетті түрде көрсетіледі: "өз бетімен" ; "ауызша нұсқаулар бойынша", "үлгі бойынша"; "еліктеу арқылы"; "мұғаліммен (ата-анамен) бірлескен әрекеттер арқылы".

27. Пәнаралық байланыстар "Шаруашылық еңбек", "Сөйлеуді дамыту және коммуникация", "Адам және әлем", "Кәсіп", "Санау" пәндерімен белгіленеді.

3-тарау. Оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" оқу пәнінің мазмұны

28. Пән бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 5-сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;
- 2) 6-сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;
- 3) 7-сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;
- 4) 8-сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;
- 5) 9-сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;
- 6) 10-сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі "Қазақстан Республикасының бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 болып тіркелген) бекітілген үлгілік оқу жоспарына байланысты.

29. "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" оқу пәнінің базалық мазмұны мынадай бөлімдерді қамтиды:

- 1) "Киім";
- 2) "Тамақтану";
- 3) "Тұрғын үй";
- 4) "Көлік";
- 5) "Халыққа қызмет көрсету саласы";
- 6) "Деңсаулық".

30. "Киім, аяқ киім" бөлімі мынадай бөлімшені қамтиды:

- 1) киім, аяқ киім, бас киім түрлері.

31. "Тамақтану" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) азық-түлік;
- 2) асүй және асхана ыдыстары, техника;
- 3) тамақ дайындау;
- 4) тамақтану мәдениеті.

32. "Тұрғын үй" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) тұрғын үй-жайлар түрлері.
- 2) жиһаз, тұрмыстық техника.

33. "Көлік" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) көлік түрлері;
- 2) көлікте және жолда жүру тәртібінің мәдениеті.

34. "Халыққа қызмет көрсету саласы" мынадай бөлімшелерді қамтиды:

- 1) халыққа қызмет көрсету саласының объектілері;
- 2) әлеуметтік мекемелердегі тәртіп мәдениеті.

35. "Деңсаулық" бөлімі келесі бөлімшені қамтиды:

- 1) дене күтімі.

36. 5-сыныпқа арналған "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) киім. Тиісті маусымға сәйкес ұл мен қызға арналған күнделікті киімдерді білу және олардың аттарын атау: шалбар, көйлек, белдемше, жейде, көйлек, алжапқыш, шұлық, колготки, спорттық костюм, күртке, шарф, қолғап және мұғалімнің қалауы бойынша білім алушылардың мүмкіндіктері мен климаттық ерекшеліктерді ескере отырып тағы басқалар. Маусымға және ауа-райына сәйкес өзі үшін киім таңдау. Киімнің бөліктерін білу және олардың атауларын (жең, манжет, балақ, белдік, сырма

және педагогтің таңдауы бойынша басқа) атау, оларды қызметіне сәйкес пайдалану. Тиісті маусым үшін қыз бен ұлға арналған күнделікті киетін аяқ киімді білу және олардың аттарын атау: бәтеңке, туфли, етік, сандал, кроссовка, үй тәпішкесі. Маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне аяқ киім таңдау. Аяқ киімнің бөліктерін білу және олардың аттарын (табан, өкше, қоныш, тіл, ілгек, бау және педагогтің таңдауы бойынша басқа) атау. Киіміндегі және аяқ киіміндегі ілмектерді (түймелер, түйреуіштер, ілгектер) ашып-жабу. Тиісті маусым үшін ұл мен қызға арналған бас киімдерді білу және олардың аттарын атау: құлақшын, кепке, қалпақ, панама, орамал, бандана. Маусымға және ауа-райына сәйкес өзі үшін бас киім таңдау. Көшеге және үйге киетін аяқ киімді ажырату. Ерлер мен әйелдердің жаздың күнделікті киетін ұлттық қазақ киімдерін тану және атау (мұғалімнің таңдауы бойынша). Білім алушының сыртқы келбетіне қойылатын талаптарға сәйкес өзінің сыртқы келбетіне өздігінен бақылауды жүзеге асыру.

2) тамақтану. Көкөністерді білу, аттарын атау: қызанақ, қияр және педагогтің таңдауы бойынша басқалар. Көкөністерді қолдануға дайындау: оларды жуу, кесу. Жеміс-жидектерді білу, аттарын атау: алма, алмұрт, жүзім, қара өрік, шие және педагогтің таңдауы бойынша басқалар. Жеміс-жидектерді қолдануға дайындау: жуу, сүйектерін алып тастау, табаққа, вазаға салып қою.

Шай ыдыстарын (кесе, табақша, қант тостағы, шәйнек), құралдарды (кесетін тақтайша, майлықтар салатын ыдыс), жылыту құралдарын (электр шәйнек) білу, аттарын атау. Кесетін тақтайшаны, майлықты, шай ыдыстарын, электр шәйнегін, салат салатын ыдысты, асхана құралдарын (қасық, шанышқы, пышақ) пайдалану. Тамақ дайындау кезіндегі қауіпсіздік техникасы (өткір және кескіш заттарды, электр құралдарын пайдалану кезінде). Ас үйде тазалық пен тәртіп сақтау.

Тамақ дайындау кезіндегі гигиеналық талаптар (азық-түлікті қолдану алдында қол жуу). Жай бутербродтар дайындау: нанды, ірімшікті, шұжықты тілімдеп кесу. Нанға май жағып, ірімшікті, шұжықты нанның бір тіліміне қою. Педагогтің таңдауы бойынша жаңа піскен көкөністер мен жемістерден салаттар дайындау. Пышақ пен құралдарды (кесетін тақтайша, үккіш) пайдалану. Педагогтің таңдауы бойынша жұмыртқа тағамдарын дайындау. Педагогтің таңдауы бойынша қайнатылған және бұқтырылған көкөністерден, жартылай фабрикаттардан тағамдар дайындау. Қалташадағы шайды демдеу ережелері.

Таңғы асқа дастарқан жаю, дастарқанға тағамдар қою. Мектеп асханасында таңғы ас дастарқанын әзірлеу. Тамақтану кезінде тағам салатын әрбір затты қолдану ережелері: шай ішетін кесе, табақша, қант салатын ыдыс, шай қасық, майлық. Тамақтану кезінде және одан кейін қағаз және маталы майлықтарды қолдану. Тамақтанғаннан кейін рахмет айту;

3) тұрғын үй. Бөлме бөліктерін тану, атау: қабырға, төбе, еден, терезе, терезе алды, есік. Бөлмелердің атауы мен мақсаты: қабырға, төбе, еден, терезе, терезе алды, есік.

Тұрғын бөлмелерді тану және атау: қонақ бөлме, жатын бөлме. Қонақ бөлменің, жатын бөлменің мақсаты: қонақ бөлме мен жатын бөлмеге арналған жиһаз заттарының атауы мен мақсаты: орындықтар, үстел, кресло, диван, кереует, сөре (киім сөресі, кітап сөресі), аласа сөре. Қонақ бөлмесі мен жатын бөлмесіне арналған жиһаздарды саралау. Қонақ бөлме мен жатын бөлменің интерьерін жасау үшін жиһаздың шағын үлгілерін пайдалану. Жасалған интерьермен жабдықтау. Тұрмыстық техника заттарының атауы мен мақсаты: теледидар.

Тұрғын үйдегі жиһаздың заттарына ұқыпты қарау. Тұрмыстық техниканы пайдалану ережесі (теледидар): қосу, өшіру, бағдарламаны таңдау.

Үйде қауіпсіз жүріп-тұру ережелері (бейтаныс адамдарға кіретін есікті ашпау, ересектер болмаған кезде, телефон арқылы бейтаныс адамдармен сөйлеспеу, тұрмыстық техниканы, газ плитасын пайдаланбау). Телефонмен сөйлесу әдебі (сәлемдесу, қоштасу, аты-жөнін айту). "Телефонмен сөйлесу" сюжеттік-рөлдік ойыны.

Үй интерьерін, сондай-ақ Бағдарламаның басқа бөлімдерінің мазмұнына сәйкес келетін заттар мен объектілерді көрсететін фотосуреттер бар білім алушының жеке кітабын (альбомын) жасау және пайдалану.

4) көлік. Қоғамдық және жеке көлікті білу, аттарын және олардың мақсатын атау: автобус, троллейбус, такси, трамвай, метро (педагогтің таңдауы бойынша). Қоғамдық көлікте жұмыс істейтін адамдардың еңбегі. "Автобуспен (троллейбуспен) жүру" дидактикалық ойыны.

Қоғамдық көлікте тәртіп ережелерін сақтау: отыру-түсу ережелері, жол жүру ақысын төлеу, салонда тәртіп сақтау, жасы үлкен жолаушыларға, жас балалары бар жолаушыларға орын беру және көмек көрсету. Жолда және жаяу жүргіншілер өтетін жолда жүрудің қарапайым ережелері: тротуарды (қоқысқа тастамау, айқайламау, итермеу), көшенің бөлігінен өтетін жаяу жүргіншілер өткелін пайдалану. Бағдарламашам сигналдарын білу және оны орындау. Үйден мектепке және кері қайту жолын зерттеу. Қала бойынша жүретін бағыттар, үйінің мекенжайын атау;

5) халыққа қызмет көрсету саласы. Дүкендерге (азық-түлік және өнеркәсіптік тауарлар), базарларға ересектермен бірге бару. Тауарларды сатып алу процесін, сатып алушының сатушымен қарым-қатынасын бақылау.

Өзіне-өзі қызмет көрсететін-азық-түлік дүкенінде тауарларды ересектермен бірге таңдау. Азық-түлікті кассаға жеткізу үшін себетті, арбашаны пайдалану: таңдалған тауарларды себетке, арбашаға ұқыптап салу. Таңдалған тауарды кассирдің, сатушының алдындағы үстелге мұқият жылжыту.

Қоғамдық орындарда тәртіп ережелерін орындау: айқайламау, жүгірмеу, айналадағы адамдарға агрессивті әрекет және қоршаған ортаға зиян келтіретін әрекеттер жасамау, басқалардың заттарына тиіспеу. Сатушымен қарым-қатынас жасаудың әлеуметтік мақұлданған тәсілдерін қолдану: сәлемдесу, қоштасу, көрсетілген қызмет пен көмек үшін рахмет айту. "Дүкен" сюжеттік-рөлдік ойыны;

б) денсаулық: дене күтімі. Гигиеналық заттар мен құралдар: сабын, сабын ыдысы, сүлгі, орамал, тіс пастасы, тіс щеткасы, тарақ, айна, олардың мақсаты. Атауы бойынша тану (көрсету), жеке гигиена заттарын (сүлгі, тіс щеткасы, тарақ, тұмсық орамал) белгілер арқылы тану. Қолды (бетті) жуу тәртібін бекіту: жеңді қайырып, су крандарды ашу, судың температурасын реттеу, сабынды алу, қолды және сабынды сулау, алақандарын, қолдың сыртқы жағын, саусақтардың арасын сабындау, сабынды жуу. Сүлгіні пайдалану тәртібі: қолды және бетті жайылған сүлгімен сүрту, сүлгіні ілгішке ілу. Бет орамалды пайдалану тәртібі: Мұрның жайылған орамалмен сүрту, бет орамалды пайдаланып түшкіру, орамалды бүктеу, көрсету, ауызша нұсқау бойынша киімнің қалтасына орамалды салу. Шашты айнаның алдында, қажет болған жағдайда мұғалімнің, ересектердің көмегімен тарау. Тістерді тазалау - өз тіс щеткасын тану, щетканы дұрыс ұстау. Айна алдында тістерді тазалау тәртібін орындау: тіс щеткасының қылшықтарын сумен сулау, тіс пастасының қақпағын бұрап ашу, тіс пастасын щеткаға сығу, тістерді тазалау кезінде үлгі бойынша тік және көлденең қимылдарды орындау; тіс пастасын бұрап жабу, ауыз қуысын шаю, тіс щеткасын жуу. Дәретханаға барғаннан кейін өз киімдерін ретке келтіру.

37. 6-сыныпқа арналған "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) киім. Тиісті маусымға сәйкес ұл мен қызға арналған күнделікті киетін киімдерді білу және олардың аттарын атау: шалбар, көйлек, белдемше, жейде, көйлек, алжапқыш, шұлық, колготки, спорттық костюм, куртка, шарф, қолғап және мұғалімнің қалауы бойынша білім алушылардың мүмкіндіктері мен климаттық ерекшеліктерді ескере отырып тағы басқалар. Маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне киім таңдау. Киімнің бөліктерін білу және олардың аттарын (жең, манжет, балақ, белдік, сырма және педагогтің таңдауы бойынша басқа) атау, оларды қызметіне сәйкес пайдалану. Тиісті маусым үшін қыз бен ұлға арналған күнделікті киетін аяқ киімді білу және олардың аттарын атау: бәтеңке, туфли, етік, сандал, кроссовка, үй тәпішкесі. Маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне аяқ киім таңдау. Тиісті маусым үшін ұл мен қызға арналған бас киімдерді білу және олардың аттарын атау: құлақшын, кепке, қалпақ, панама, орамал, бандана. Маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне бас киім таңдау. Көшеге және үйге киетін аяқ киімді ажырату. Қыс мезгіліне сәйкес күнделікті киетін ерлер мен әйелдердің қазақ ұлттық киімдерін тану және атау (педагогтың таңдауы бойынша). Оқушының сыртқы келбетіне қойылатын талаптарға сәйкес өзінің сыртқы келбетін өз бетінше бақылау.

2) тамақтану. Көкөністер мен жеміс-жидектерді өңдеу реті: тағам өнімдерін (ет, сүт, шұжық, балық, ірімшік, май) тоңазытқышта сақтау, тағам өнімдерін тоңазытқыштың сөрелеріне қою, тамақ өнімдеріне арналған контейнерлерді пайдалану. Сусындарды салқындату. Тоңазытқышты пайдалану және оны таза ұстау ережелері.

Ас үй және асхана ыдыстары (кастрөл, таба, қаңылтыр табақ, терең және ұсақ тәрелкелер, салат салғыш), аспаптар (шайқағыш, үккіш, араластырғыш және басқалары) техникасы (электр шәйнек, блендер, электр плитасы және басқалары)

Тамақ дайындау кезіндегі қауіпсіздік техникасы (өткір және кесетін заттарды, электр аспаптарын, газ плитасын пайдалану кезінде). Ас үйде тазалық пен тәртіп сақтау. Тамақ дайындау кезіндегі гигиеналық талаптар (тағамды пайдаланудан бұрын қолды жуу).

Шұжықтарды, күрішті, қарақұмықты (және педагогтің таңдауы бойынша басқа жармаларды), макарон бұйымдарын қайнату. Педагогтің қалауы бойынша қайнатылған көкөністерден салат дайындау. Педагогтің таңдауы бойынша компот, морс, сүт коктейлін дайындау. Педагогтің таңдауы бойынша жартылай фабрикаттардан тағамдар (кисель, сорпа, тұшпара, қайнақша (вареник), басқа да тағамдар) дайындау. Таңғы, түскі және кешкі асқа мектеп асханасында дайындалған тағамдарды атау. Қалташадағы шайды демдеуіш шәйнекте демдеу ережелері.

Таңғы асқа, түскі асқа дастарқан жаю, дастарқанға тағамдар салынған заттарды қою. Дастарқан басындағы адамдар санын ескере отырып, мектеп асханасында таңғы, түскі асқа дастарқан жаю.

Тамақтану кезінде дастарқан үстіндегі әрбір затты: шай ішетін кесені, табакшаны, кант салатын ыдысты, шай қасықты, майлықты, салат салатын ыдысты және педагогтің таңдауы бойынша басқа заттарды қолдану ережелері. Тамақтану кезінде және одан кейін қағаз және маталы майлықтарды қолдану. Тамақтанғаннан кейін рахмет айту;

3) тұрғын үй. Тұрғын үй-жайлардың түрлері: көп пәтерлі үйлер, жеке үй. Көп пәтерлі және жеке үйлерді экскурсияда, суретте тану. Қаладағы, ауылдағы тұрғын үйлердің ерекшеліктері (экскурсия).

Тұрғын бөлмелерді (қонақ бөлме, жатын бөлме) және ас үйді тану және атау. Пәтер бөлмелерінің, үйлердің атауы мен мақсаты: (қонақ, жатын бөлмелері) ас үй. Қонақ бөлмесі мен жатын бөлмесіне, ас үйге арналған жиһаз және интерьер заттарының атауы мен мақсаты: орындықтар, үстел, кресло, диван, кереует, сөре (киімге, кітапқа, ыдысқа арналған), кіші сөре, қол жуғыш. Қонақ, жатын және ас үйге арналған жиһаздарды саралау. Қонақ, жатын және ас үйдің интерьерін қолдану үшін жиһаздың шағын үлгілерін пайдалану. Жасалған интерьерді тиімді пайдалану. Тұрмыстық техниканың атауы мен мақсаты: теледидар, тоңазытқыш, газ/электр плитасы, қол жуғыш.

Тұрғын және тұрғын емес үй жиһазы мен интерьеріне ұқыпты қарау.

Тұрмыстық техника мен интерьер заттарын пайдалану қағидалары (теледидар, тоңазытқыш, газ/электр плитасы, раковина). Үйде қауіпсіз жүріп-тұру ережелері (бейтаныс адамдарға кіретін есікті ашпау, ересектер болмаған кезде тұрмыстық техниканы, газ плитасын пайдаланбау, телефон арқылы бейтаныс адамдармен сөйлеспеу). Телефонмен сөйлесу әдебі (сәлемдесу, қоштасу, аты-жөнін айту). "Телефонмен сөйлесу" сюжеттік-рөлдік ойыны.

Үй интерьерін, сондай-ақ Бағдарламаның басқа бөлімдерінің мазмұнына сәйкес келетін заттар мен объектілерді көрсететін фотосуреттер бар білім алушының жеке кітабын (альбомын) жасау және пайдалану;

4) көлік. Қоғамдық және жеке көлік түрлерін білу, аттарын және мақсатын атау: автобус, троллейбус, такси, трамвай, метро (педагогтің таңдауы бойынша). Қоғамдық көлік аялдамаларын білу, атау. Қоғамдық көлікте жұмыс істейтін адамдардың еңбегі. "Автобуспен (троллейбуспен) жүру" дидактикалық ойыны. Мамандандырылған машиналарды (шұғыл медициналық көмек, полиция, өрт сөндіру машинасы, педагогтің таңдауы бойынша басқа қызметтер) сыртқы түрі бойынша ажырату. Полицияның, дәрігердің, өрт сөндірушінің міндеттері.

Қоғамдық көлікте тәртіп ережелерін сақтау: отыру-түсу ережелері, жол жүру ақысын төлеу, салонда тәртіп сақтау, жасы үлкен жолаушыларға, жас балалары бар жолаушыларға орын беру және көмек көрсету. Жолда және жаяу жүргіншілер өтетін жолда жүрудің қарапайым ережелері: тротуарды, көшенің жаяу жүргіншілер өтетін өткелін пайдалану (қоқыс тастамау, айқайламау, итермеу). Бағдарламаларды білу және оны орындау. Жолда жүру ережелерін сақтамау кезіндегі қауіпті түсіну. Жолда төтенше жағдайлардың туындау себептері, төтенше жағдай кезіндегі тәртіп. Үйден мектепке және одан кері қайту жолын зерттеу. Қала бойынша жүру бағыттары, үйінің мекенжайын атау;

5) халыққа қызмет көрсету саласы. Ересектермен бірге дүкендерге (азық-түлік және өнеркәсіптік тауарлар), базарларға, емханаларға бару. Тауарларды сатып алу процесін, сатып алушының сатушымен, медициналық қызметкерлермен қарым-қатынасын бақылау.

Өзіне-өзі қызмет көрсету-азық-түлік дүкенінде тауарларды ересектермен бірге таңдау. Азық-түлікті кассаға жеткізу үшін себетті, арбашаны пайдалану: таңдалған тауарларды себетке, арбашаға ұқыптап салу. Таңдалған тауарды кассирдің, сатушының алдындағы үстелге мұқият жылжыту.

Қоғамдық орындарда тәртіп ережелерін орындау: айқайламау, жүгірмеу, айналадағы адамдарға агрессивті әрекет жасамау, қоршаған ортаға бүлдіру әрекеттерін жасамау, басқалардың заттарына тиіспеу. Сатушымен, дәрігермен қарым-қатынас жасаудың әлеуметтік мақұлданған тәсілдерін қолдану: сәлемдесу, қоштасу, көрсетілген қызмет пен көмек үшін рахмет айту. "Дүкен", "Дәрігердің қабылдауында" сюжеттік-рөлдік ойындары;

б) денсаулық: дене күтімі. Гигиеналық заттар мен құралдар: сабын, сабын ыдысы, сүлгі, орамал, тіс пастасы, тіс щеткасы, тарақ, қол (бет) кремі, бет жууға арналған көбік, жөке, айна олардың мақсаты. Атауы бойынша тану (көрсету), жеке гигиена заттарын (сүлгі, тіс щеткасы, тарақ, тұмсық орамал) белгілер арқылы тану. 5-сынып материалын қайталау; қол мен аяқты жуу, тіс пен тілді тазалау ережелері, шашты тарау және сәндеу білу. Қағаз сүлгіні, қол электр кептіргішті пайдалану. Суық тию кезде бет перде, бет

орамалды пайдалану. Проблемалық жағдайларда көмек сұрай білу (сүлгі жоқ, кран ашылмайды), көмек үшін алғыс білдіру. Басқа оқушыға гигиеналық процедураларды орындауға көмек көрсету (кранды ашу-жабу, сабын беру, сүлгі табу, шашты тарау).

38. 7-сыныпқа арналған "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) киім. Тиісті маусымға сәйкес ұл мен қызға арналған күнделікті және мерекеде киетін киімдерді білу және олардың аттарын атау: шалбар, көйлек, белдемше, жейде, көйлек, алжапқыш, шұлық, колготки, спорттық костюм, күртке, шарф, қолғап және мұғалімнің қалауы бойынша білім алушылардың мүмкіндіктері мен климаттық ерекшеліктерді ескере отырып тағы басқалар. Маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне киім таңдау. Киімнің бөліктерін білу және олардың аттарын (жең, манжет, балақ, белдік, сырма және педагогтің таңдауы бойынша басқа) атау, оларды қызметіне сәйкес пайдалану. Тиісті маусым үшін қыз бен ұлға арналған күнделікті киетін аяқ киімді білу және олардың аттарын атау: бөтеңке, туфли, етік, сандал, кроссовка, үй тәпішкесі. Аяқ киімнің бөліктерін білу және атау (табан, өкше, қоныш, тіл, ілмек, бау және педагогтің таңдауы бойынша). Өз киіміндегі және аяқ киіміндегі ілгектерді (түймелерді, ілмектерді, сырмаларды, жабысқышты) ашып-жабу. Маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне бас киім таңдау: құлақшын, кепке, қалпақ, панама, орамал, бандана. Маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне бас киім таңдау. Көшеге, үйге, мерекеде киетін аяқ киімді ажырату. Жылдың әр мезгіліне арналған күнделікті қазақ ұлттық ерлер мен әйелдер киімдерін тану және атау (педагогтың таңдауы бойынша). Білім алушының сыртқы келбетіне қойылатын талаптарға сәйкес өзінің сыртқы келбетін өздігінен бақылау;

2) тамақтану. Балалар мен жасөспірімдердің рационында сүт пен сүт өнімдерін қолдану. Сүт өнімдерінің ассортименти (дүкенге саяхат). Сүт түрлері: табиғи, құрғақ, қоюландырылған, қойытылған. Сүт өнімдерін тоңазытқышта сақтау ережелері мен мерзімдері.

Ас үй мен асхана ыдыстары (кастрюль, таба, табақ, терең және ұсақ тәрелкелер) құралдары (бөлшектеу тақтасы, оқтау, печеньеге арналған қалыптар), ас үй техникасы (электр шәйнек, блендер, электр плитасы, мультиварка). Тамақ дайындау кезіндегі қауіпсіздік техникасы (өткір және кесетін заттарды, электр аспаптарын, газ плитасын пайдалану кезінде). Ас үйде тазалық пен тәртіп сақтау. Тамақ дайындау кезіндегі гигиеналық талаптар (тағамды қолданудан бұрын қолды жуу).

Сүт көже, сүт ботқасын дайындау (педагогтің таңдауы бойынша). Педагогтің таңдауы бойынша сүзбе құймағын, ірімшік көмешін, пудинг және басқа да сүт тағамдарын дайындау. Педагогтің таңдауы бойынша жартылай фабрикаттардан тағамдар (тұшпара, қайнақша (вареник), кисель, сорпа) дайындау. Сүтті шай, сүтті какао, сүтті кофе (еритін) дайындау. Дайын қамырдан печенье пісіру.

Таңғы асқа, түскі асқа дастарқан жаю, дастарқанға тағамдар салынған заттарды қою. Дастарқандағы адамдар санын ескере отырып, мектеп асханасында таңғы, түскі асқа

дастарқан жаю. Мектептің асханасында таңғы астан кейін ыдыстарды жинау. Тамақтану кезінде дастарқан басындағы әрбір затты: шай ішетін кесені, табақшаны, қант салатын ыдысты, шай қасықты, майлықты және педагогтің таңдауы бойынша басқа заттарды қолдану ережелері. Тамақтану кезінде және одан кейін қағаз және маталы майлықтарды қолдану. Тамақтанғаннан кейін рахмет айту;

3) тұрғын үй. Тұрғын үй-жайлардың түрлері: көп пәтерлерлі үйлер , жеке үйлер. Көп пәтерлі және жекеменшік үйлерді экскурсияда, суретте тану. Қаладағы, ауылдағы тұрғын үйлердің ерекшеліктері (экскурсия).

Пәтер бөлмелерінің, үйлердің атауы мен мақсаты: (қонақ, жатын бөлмелері), және тұрғын емес үй-жайларды (ас үй, дәретхана). Қонақ бөлмесіне, жатын бөлмесіне, ас үйге, дәретханаға арналған жиһаз және интерьер заттарының атауы мен мақсаты: орындықтар, үстел, кресло, диван, кереует, сөре (киімге, кітапқа, ыдысқа), кіші сөре, қол жуғыш, унитаз. Тұрғын үй-жайлар (қонақ, жатын бөлме) және тұрғын емес үй-жайлар (ас үй, дәретхана) үшін жиһаздар мен интерьер заттарын саралау. Қонақ бөлменің, жатын бөлменің, ас үйдің, дәретхананың интерьерін жасау үшін жиһаздың миниатюралық үлгілерін пайдалану. Жасалған интерьерді тиімді пайдалану. Тұрмыстық техниканың атауы мен мақсаты: теледидар, тоназытқыш, газ/электр плитасы, қол жуғыш, унитаз.

Тұрғын және тұрғын емес үй-жайлардың жиһазы мен интерьеріне ұқыпты қарау.

Тұрмыстық техниканы пайдалану ережелері: теледидар, тоназытқыш, газ/электр плитасы, қол жуғыш, унитаз.

Үйде қауіпсіз жүріп-тұру ережелері (бейтаныс адамдарға кіретін есікті ашпау, ересектер болмаған кезде тұрмыстық техниканы, газ плитасын пайдаланбау, бейтаныс адамдармен телефонмен сөйлеспеу). Телефонмен сөйлесу әдебі (сәлемдесу, қоштасу, аты-жөнін айту). "Телефонмен сөйлесу" сюжеттік-рөлдік ойыны.

Үй интерьерін, сондай-ақ Бағдарламаның басқа бөлімдерінің мазмұнына сәйкес келетін заттар мен объектілерді көрсететін фотосуреттер бар білім алушының жеке кітабын (альбомын) жасау және пайдалану;

4) көлік. Қоғамдық және жеке көлікті білу, аттарын және мақсатын атау: автобус, троллейбус, такси, трамвай, метро (педагогтың таңдауы бойынша). Қоғамдық көліктің аялдамаларын білу, атау. Қоғамдық көлікте жұмыс істейтін адамдардың еңбегі. " Автобуспен (троллейбуспен) жүру" дидактикалық ойыны. Мамандандырылған машиналарды сыртқы түрі бойынша ажырату (жедел медициналық көмек, полиция, өрт сөндіру машинасы, педагогтің таңдауы бойынша басқа қызметтер). Полицияның, дәрігердің, өрт сөндірушінің міндеттері. Алыс сапарға жүретін көлік құралдары (пойыз). Көлік түрлерінің жүру тәсілдерін атау (автобус, көлік – жүреді, пойыз – жүйткіді).

Қоғамдық көлікте тәртіп ережелерін сақтау: отыру-түсу ережелері, жол жүру ақысын төлеу, салонда тәртіп сақтау, жасы үлкен жолаушыларға, жас балалары бар жолаушыларға орын беру және көмек көрсету. Жолда және жаяу жүргіншілер өтетін

өткелде жүру тәртібінің қарапайым ережелері: тротуарды, көшенің жүру бөлігінен өтетін жаяу жүргіншілер өткелін пайдалану (қоқыс тастамау, айқайламау, итермеу). Бағдаршам сигналдарын білу және оны орындау. Жолда жүру ережелерін сақтамау кезіндегі қауіпті түсіну. Жолдағы төтенше жағдайлардың себептері, төтенше жағдайдағы тәртіп. Үйден мектепке және одан кері қайту жолын зерттеу. Қала бойынша жүретін бағыттар, үйінің мекенжайын атау;

5) халыққа қызмет көрсету саласы. Ересектермен бірге дүкендерге (азық-түлік және өнеркәсіптік тауарлар), базарларға, емханаларға, дәріханаларға бару. Тауарларды сатып алу процесін, сатып алушының сатушымен, медициналық қызметкерлермен, дәріхана қызметкерлерімен қарым-қатынасын бақылау. Қоғамдық орындарда тәртіп ережелерін орындау: айқайламау, жүгірмеу, айналадағы адамдарға агрессивті әрекет жасамау, қоршаған ортаға бүлдіру әрекеттерін жасамау, басқалардың заттарына тиіспеу. Сатушымен, дәрігермен, дәріхана қызметкерімен қарым-қатынас жасаудың әлеуметтік мақұлданған тәсілдерін қолдану: сәлемдесу, қоштасу, көрсетілген қызмет пен көмек үшін рахмет айту. Өзіне-өзі қызмет көрсету-азық-түлік дүкенінде тауарларды ересектермен бірге таңдау. Тауарды кассаға жеткізу үшін себетті, арбашаны пайдалану: таңдалған тауарларды себетке, арбашаға мұқияттап салу. Таңдалған тауарды кассирдің, сатушының алдындағы үстелге мұқият жылжыту. Дәріхананың мақсаты. Ең жақын дәріхананың орналасқан жері. "Дүкен", "Дәрігердің қабылдауында", "Дәріханада" сюжеттік-рөлдік ойындар;

б) денсаулық: дене күтімі. Гигиеналық заттар мен құралдар. Денені және шашты күтуге арналған құралдардың атауы бойынша тану (көрсету): тарақ, қол (бет) кремі, бетті жууға арналған көбік, сұйық сабын, шампунь, бальзам, душқа арналған гель, жөке, олардың мақсаты мен пайдаланылуы. 6-сынып материалын қайталау. Қол мен аяқты жуу дағдыларын бекіту, тырнақ қию, бет орамалды, қағаз сүлгіні пайдалану, суық тиген кезде мұрынды күту. Электрлік қол кептіргішті пайдалану. Тырнақты күту үшін щетканы пайдалану. Шаш қыстырғыштарын, шаш байлауларын қолдану; суық тию кезінде мұрынға күтім жасау ережелері. Жеке интимдік гигиена ережелері, іш киімнің тазалығын күту қағидалары.

39. 8-сыныпқа арналған "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) киім. Тиісті маусымға сәйкес ұл мен қызға арналған күнделікті және мерекеде киетін киімдерді білу және олардың аттарын атау: шалбар, көйлек, белдемше, жейде, көйлек, алжапқыш, шұлық, колготки, спорттық костюм, күртке, пальто, тон, шарф, қолғап және педагогтің қалауы бойынша білім алушылардың мүмкіндіктері мен климаттық ерекшеліктерді ескере отырып тағы басқалар. Маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне киім таңдау. Киімнің бөліктерін білу және олардың аттарын (жең, манжет, балақ, белдік, сырма және педагогтің таңдауы бойынша басқа) атау, оларды қызметіне сәйкес пайдалану. Тиісті маусым үшін қыз бен ұлға арналған күнделікті киетін аяқ

киімді білу және олардың аттарын атау: бәтеңке, туфли, етік, сандал, кроссовка, үй тәпішкесі. Маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне аяқ киім таңдау. Аяқ киімнің бөліктерін білу және атау (табан, өкше, қоныш, тіл, ілмек, бау және педагогтің таңдауы бойынша). Өз киіміндегі және аяқ киіміндегі ілгектерді (түймелерді, ілмектерді, сырмаларды, жабысқышты) ашып-жабу. Маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне бас киім таңдау: құлақшын, кепке, қалпақ, панама, орамал, бандана. Маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне бас киім таңдау. Көшеде, үйде, мерекеде киетін аяқ киімді ажырату. Жылдың әр мезгіліне арналған күнделікті қазақ ұлттық ерлер мен әйелдер киімдері мен аяқ киімдерін тану және атау (педагогтың таңдауы бойынша). Оқушының сыртқы келбетіне қойылатын талаптарға сәйкес өзінің сыртқы келбетін өз бетінше бақылау.

2) тамақтану. Қысқа (сүт, кондитерлік өнімдер) және ұзақ (жармалар, макарон өнімдері, тұз, қант, өсімдік майы) сақтау мерзімі бар өнімдерді атау. Ұзақ сақталатын тағамдарды (жарма, макарон өнімдері, тұз, қант, өсімдік майы) сақтау ережелері. Мерзімі ұзақ сақтау өнімдерді (жармалар, макарон өнімдері, тұз, қант) контейнерлерде ас үй сөрелерде орналастыру. Көкөністерді қоймада, жер төлемінде, тоңазытқышта сақтау ережелері. Көкөністерді қоймада, жер төлемінде, тоңазытқышта сақтау тәсілдерін бақылау.

Ас үй және асхана ыдыстары (кастрөл, таба, табақ, терең және ұсақ тәрелкелер, тостак), құралдар (бөлшектеу тақтасы, оқтау, печеньеге арналған қалыптар), педагогтің таңдауы бойынша ас үй техникасы (электр шәйнек, блендер, электр плитасы, мультиварка, микротолқынды пеші). Тамақ дайындау кезіндегі қауіпсіздік техникасы (өткір және кесетін заттарды, электр аспаптарын, газ плитасын пайдалану кезінде). Ас үйде тазалық пен тәртіпті сақтау. Тамақ дайындаудағы гигиеналық талаптар (тағамды қолданудан бұрын қолды жуу).

Мектеп асханасында құс етінен дайындалған тағамдарды тану және атау. Құс етінен (тауық, үйрек, күркетауық) тағам дайындау: сорпа, көже, педагогтің таңдауы бойынша дайын құс етінен жасалған тағамдар. Құс етін тұмшапеште (мультипісіргіште) пісіру. Мектеп асханасында қамырдан дайындалған тағамдарды фотосуретте, иллюстрацияда тану және атау. Дайын қамырдан бұйымдар дайындау: бауырсақ, шелпек, бәліштер, самса және педагогтің таңдауы бойынша басқа заттар. Қалташа шай, шәйнекте, сүтті, лимон қосылған, шай дайындау.

Таңғы асқа, түскі асқа, түстен кейінгі тамақтануға дастарқан жаю, үстелге тағамдар салынған заттарды қою. Дастарқан басындағы адамдар санын ескере отырып, таңғы, түстік, түскі, кешкі асқа мектеп асханасында дастарқан жаю. Тамақтану кезінде әрбір тағам салынған заттарды қолдану ережелері: шай ішетін кесе, табақша, қант салатын ыдыс, шай қасық, майлық және педагогтің таңдауы бойынша басқа заттар. Тамақтану кезінде және одан кейін қағаз және маталы майлықтарды қолдану. Тамақтанғаннан кейін рахмет айту;

3) тұрғын үй. Экскурсияларға тұрғын үйлер мен басқа функционалды құрылыстарды саралау. Үй маңындағы аумақты абаттандыруды зерделеу: балалар алаңдары, орындықтар, күркелер, гүлзарлар. Үй маңындағы аумақта мінез-құлық қағидаларын орындау, мүлікке ұқыпты қарау. Тұрғын бөлмелерді (қонақ, жатын бөлме) және тұрғын емес үй-жайларды (ас үй, дәретхана, жуынатын бөлме) тану және атау, олардың мақсатын атау. Киіз үй құрылысының ерекшеліктері (дөңгелек, бүктеуге оңай, жеңіл, жылы, тасымалдауға ыңғайлы). Киіз үйдің қонақ, жатын, ас үй, дәретхана, жуынатын бөлме интерьерін жасау үшін жиһаздың шағын үлгілерін пайдалану. Жасалған интерьерді пайдалану.

Жиһаз бөліктерінің және интерьер заттарының атауы мен мақсаты: қонақ бөлмесіндегі, жатын бөлмесіндегі, ас үйдегі, дәретханадағы, жуынатын бөлмесіндегі: орындықтар, үстел, кресло, диван, кереует, сөре (киімге, кітапқа, ыдысқа), кіші сөре, жуғыш, унитаз, жуынғыш, гигиена құралдарына арналған таяқша, киім-кешекке арналған себет. Тұрмыстық техниканың атауы мен мақсаты: теледидар, тоңазытқыш, шаңсорғыш, газ/электр плитасы.

Тұрғын және тұрғын емес үй-жайлардың жиһазы мен интерьеріне ұқыпты қарау. Тұрмыстық техника және интерьер пайдалану ережелері: теледидар, тоңазытқыш, шаңсорғыш, газ/электр плитасы, қол жуғыш, унитаз, жуынғыш.

Үйде қауіпсіз жүріп-тұру ережелері (бейтаныс адамдарға кіретін есікті ашпау, ересектер болмаған кезде тұрмыстық техниканы, газ плитасын пайдаланбау, бейтаныс адамдармен телефонмен сөйлеспеу). Үй маңындағы аумақта өзін-өзі ұстау қағидалары, қоғамдық мүлікке ұқыпты қарау (орындықтар, күркелер, әткеншектер). Телефонмен сөйлесу әдебі (сәлемдесу, қоштасу, аты-жөнін айту). "Телефонмен сөйлесу сжеттік-рөлдік ойыны.

Үй интерьерін, сондай-ақ Бағдарламаның басқа бөлімдерінің мазмұнына сәйкес келетін заттар мен объектілерді көрсететін фотосуреттер бар білім алушының жеке кітабын (альбомын) жасау және пайдалану.

4) көлік. Қоғамдық және жеке көлікті білу, аттарын және мақсатын атау: автобус, троллейбус, такси, трамвай, метро (педагогтің таңдауы бойынша). Қоғамдық көліктің аялдамаларын білу, атау. Қоғамдық көлікте жұмыс істейтін адамдардың еңбегі. "Автобуспен (троллейбуспен) жүру" дидактикалық ойыны. Мамандандырылған машиналарды сыртқы түрі бойынша ажырату (жедел медициналық көмек, полиция, өрт сөндіру машинасы, педагогтің таңдауы бойынша басқа қызметтер). Полицияның, дәрігердің, өрт сөндірушінің міндеттері. Алыс сапарға жүретін көлік құралдары (пойыз, ұшақ). Көлік түрлерінің жүру тәсілдерін атау (автобус, көлік – жүреді, пойыз – жүйткіді, ұшақ – ұшады).

Қоғамдық көлікте тәртіп ережелерін сақтау: отыру-түсу ережелері, жол жүру ақысын төлеу, салонда тәртіп сақтау, жасы үлкен жолаушыларға, жас балалары бар жолаушыларға орын беру және көмек көрсету. Жолда және жаяу жүргіншілер

өткелінде жүрудің қарапайым ережелері: тротуарды, көшенің жүру бөлігінен өтетін жаяу жүргіншілер өткелін пайдалану (қоқыс тастамау, айқайламау, итермеу). Бағдаршам сигналдарын білу және оны орындау. Жолда жүру ережелерін сақтамау кезіндегі қауіпті түсіну. Жолдағы төтенше жағдайлардың себептері, төтенше жағдайдағы тәртіп. Үйден мектепке және одан кері қайту жолын зерттеу. Қала бойынша жүру бағыттары, үйінің мекенжайын атау.

5) халыққа қызмет көрсету саласы. Ересектермен бірге дүкендерге (азық-түлік және өнеркәсіптік тауарлар), базарларға, емханаларға, дәріханаларға, поштаға бару. Тауарларды сатып алу процесін, сатып алушының сатушымен, медициналық қызметкерлермен, пошта, дәріхана қызметкерлерімен қарым-қатынасын бақылау. Қоғамдық орындарда тәртіп ережелерін орындау: айқайламау, жүгірмеу, айналадағы адамдарға агрессивті әрекет жасамау, қоршаған ортаға бүлдіру әрекеттерін жасамау, басқалардың заттарына тиіспеу. Сатушымен, дәрігермен, дәріхана, пошта қызметкерімен қарым-қатынас жасаудың әлеуметтік мақұлданған тәсілдерін қолдану: сәлемдесу, қоштасу, көрсетілген қызмет пен көмек үшін рахмет айту. Өзіне-өзі қызмет көрсету-азық-түлік дүкенінде тауарларды ересектермен бірге таңдау. Тауарды кассаға жеткізу үшін себетті, арбашаны пайдалану: таңдалған тауарларды себетке, арбашаға мұқияттап салу. Таңдалған тауарды кассирдің, сатушының алдындағы үстелге мұқият жылжыту. "Азық-түлік дүкені", "Дәрігердің қабылдауында", "Дәріханада", "Поштада" сюжеттік-рөлдік ойындары;

б) денсаулық: дене күтімі. Гигиена заттары мен құралдары. Денеге және шашқа күтім жасау құралдарының атауы бойынша тану (көрсету): тарақ, қол (бет) кремi, бетті жууға арналған көбік, сұйық сабын, сусабын, бальзам, душқа арналған гель, жөке, олардың мақсаты мен қолданылуы. Гигиеналық дағдыларды бекіту: қол мен аяқты жуу, тырнақты қию, қағаз сүлгіні, бет орамалды пайдалану. Құлақтың гигиеналық күтімі ережесі, мақта дискілері мен таяқшаларды пайдалану, шашты жуу ережесі. Дененің таңертеңгі және кешкі жуыну тәртібі, жеке гигиена, іш киімнің тазалығын күту ережелерін орындау.

40. 9-сыныпқа арналған "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) киім. Тиісті маусымға сәйкес ұл мен қызға арналған күнделікті және мерекеде киетін киімдерді білу және олардың аттарын атау: шалбар, көйлек, белдемше, жейде, көйлек, алжапқыш, шұлық, колготки, спорттық костюм, күртке, плащ, пальто, тон, шарф, қолғап және педагогтің қалауы бойынша білім алушылардың мүмкіндіктері мен климаттық ерекшеліктерді ескере отырып тағы басқалар. Маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне киім таңдау. Киімнің бөліктерін білу және олардың аттарын (жең, манжет, балақ, белдік, сырма және педагогтің таңдауы бойынша) атау, оларды қызметіне сәйкес пайдалану. Тиісті маусым үшін қыз бен ұлға арналған күнделікті киетін аяқ киімді білу және олардың аттарын атау: бәтеңке, туфли, етік, сандал, кроссовка, үй тәпішкесі.

Маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне аяқ киім таңдау. Аяқ киімнің бөліктерін білу және атау (табан, өкше, қоныш, тіл, ілмек, бау және педагогтің таңдауы бойынша басқа). Өз киіміндегі және аяқ киіміндегі ілгектерді (түймелерді, ілмектерді, сырмаларды, жабысқышты) ашып-жабу. Маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне бас киім таңдау: құлақшын, кепке, қалпақ, панама, орамал, бандана. Маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне бас киім таңдау. Көшеде, үйде, мерекеде киетін аяқ киімді ажырату. Жылдың әр мезгіліне арналған күнделікті қазақ ұлттық ерлер мен әйелдер киімдерін, аяқ киімдері мен бас киімдерін тану және атау (педагогтың таңдауы бойынша). Оқушының сыртқы келбетіне қойылатын талаптарға сәйкес өзінің сыртқы келбетін өз бетінше бақылау.

2) тамақтану. Көкөністер мен жемістерді пайдалануға дайындау: жуу, тазалау, бөлшектеп кесу Балық пен теңіз өнімдерінің адам тамақтануындағы маңызы. Балық өнімдерінің ассортименті (дүкенге саяхат). Балық өнімдерінің жіктелуі: тірі, салқындатылған және тоңазытылған, тұздалған, қақталған, кептірілген, ысталған балық. Балықты қайта өңдеу өнімдері: жартылай фабрикаттар, аспаздық өнімдер. Балық консервілері мен пресервалар. Уылдырық өнімдері. Балық өнімдерін сақтау ережелері мен мерзімдері. Қамырмен жұмыс істеу дағдыларын бекіту (бауырсақ, шелпек, самса, бәліштер дайындау).

Ас үй және асхана ыдыстары (кастрөл, таба, табақ, тостақ, кіші кірім тостақ, салат салғыш), құралдар (кесу тақтасы, пісіруге арналған фольга), ас үй техникасы (электр шәйнек, блендер, электр плитасы, мультиварка, микротолқынды пеші). Тамақ дайындау кезіндегі қауіпсіздік техникасы (өткір және кесетін заттарды, электр аспаптарын, газ плитасын пайдалану кезінде). Ас үйде тазалық пен тәртіп сақтау. Тамақ дайындаудағы гигиеналық талаптар (тағамды қолданудан бұрын қолды жуу).

Балық өнімдерінен бутербродтар дайындау. Педагогтің таңдауы бойынша балық пен консервіленген балықты пайдалану арқылы салаттар дайындау. Балық сорпаларын дайындау. Балық қуыру және пісіру. Жартылай фабрикаттан балық тағамдарын дайындау. Жартылай фабрикаттан кисель дайындау. Шай қалташаларынан шай демдеу, қайнатылған шәйнекте шай қайнату, сүтпен, лимонмен шай дайындау.

Таңғы асқа, түскі асқа, мерекеге дастарқан жаю, дастарқан басындағы адамдардың санын ескере отырып, дастарқанға тағамдар салынған заттарды қою. Мектеп асханасында таңғы, түскі, түстік, кешкі дастарқан жаю. Таңғы, түскі, түстік астан кейін асханадағы үстелді жинау. Тамақтану кезінде әрбір тағам салынған заттарды қолдану ережелері: шай ішетін кесе, табақша, қант салатын ыдыс, шай қасық, майлық және педагогтің таңдауы бойынша басқалар. Тамақтану кезінде және одан кейін қағаз және маталы майлықтарды қолдану. Тамақтанғаннан кейін рахмет айту;

3) тұрғын үй. Экскурсияларда тұрғын үйлер мен басқа функционалды құрылыстарды саралау. Үй маңындағы аумақты: балалар алаңдарын, орындықтарды, беседкаларды, гүлзарларды абаттандыруды зерделеу. Үй маңындағы аумақта мінез-құлық қағидаларын орындау, мүлікке ұқыпты қарау. Тұрғын бөлмелерді (қонақ

бөлме, жатын бөлме) және тұрғын емес үй-жайларды (ас үй, дәретхана, жуынатын бөлме, кіреберіс бөлме) тану және атау, олардың мақсатын атау. Киіз үй құрылысының ерекшеліктері (дөңгелек, бүктеуге оңай, жеңіл, жылы, тасымалдауға ыңғайлы). Киіз үйдің интерьерін жасау үшін қонақ, жатын, ас үй, дәретхана, жуынатын бөлме интерьерін жасау үшін жиһаздың шағын үлгілерін пайдалану. Жасалған интерьерді пайдалану.

Қонақ, жатын, ас үйдегі, дәретханадағы, жуынатын бөлмесіндегі, кіреберістегі бөлме жиһаз бөліктерінің және интерьер атаулары мен мақсаты: орындықтар, үстел, кресло, диван, кереует, сөре (киімге, кітапқа, ыдысқа, аяқ киімге, сыртқы киімге арналған сөре), кіші сөре, жуыну орны, унитаз, ванна, гигиена құралдарына арналған таяқшалар, іш киімге арналған себет. Тұрмыстық техниканың атауы мен мақсаты: теледидар, шаңсорғыш, кір жуғыш машина, газ/электр плитасы.

Тұрғын және тұрғын емес үй-жайлардың жиһазы мен интерьеріне ұқыпты қарау. Тұрмыстық техника мен интерьер заттарын пайдалану қағидалары: теледидар, тоназытқыш, шаңсорғыш, кір жуғыш машина, газ/электр плитасы, қол жуғыш, унитаз, жууынғыш. Үйде қауіпсіз жүріп-тұру ережелері (бейтаныс адамдарға кіретін есікті ашпау, ересектер болмаған кезде тұрмыстық техниканы, газ плитасын пайдаланбау, бейтаныс адамдармен сөйлеспеу). Үй маңындағы аумақта өзін-өзі ұстау қағидалары, қоғамдық мүлікке ұқыпты қарау (орындықтар, күркелер, әткеншектер). Телефонмен сөйлесу әдебі (сәлемдесу, қоштасу, аты-жөнін айту). "Телефонмен сөйлесу" сюжеттік-рөлдік ойыны.

Үй интерьерін, сондай-ақ Бағдарламаның басқа бөлімдерінің мазмұнына сәйкес келетін заттар мен объектілерді көрсететін фотосуреттер бар білім алушының жеке кітабын (альбомын) жасау және пайдалану;

4) көлік. Қоғамдық және жеке көлікті білу, олардың аттары мен мақсатын атау: автобус, троллейбус, такси, трамвай, метро (педагогтің таңдауы бойынша). Қоғамдық көліктің аялдамаларын білу, атау. Қоғамдық көлікте жұмыс істейтін адамдардың еңбегі. "Автобуспен (троллейбуспен) жүру дидактикалық ойыны. Мамандандырылған машиналарды сыртқы түрі бойынша ажырату (жедел медициналық көмек, полиция, өрт сөндіру машинасы, педагогтың таңдауы бойынша басқа қызметтер). Полицияның, дәрігердің, өрт сөндірушінің міндеттері. Алыс сапарға жүретін көлік құралдары (пойыз, ұшақ, пароход). Көлік түрлерінің жүру тәсілдерін атау (автобус, көлік – жүреді, пойыз – жүйткіді, ұшақ – ұшады, пароход - жүзеді).

Қоғамдық көлікте тәртіп ережелерін сақтау: отыру-түсу ережелері, жол жүру ақысын төлеу, салонда тәртіп сақтау, жасы үлкен жолаушыларға, жас балалары бар жолаушыларға орын беру және көмек көрсету. Жолда және жаяу жүргіншілер өтетін жолда жүрудің қарапайым ережелері: тротуарды, көшенің жүру бөлігінен өтетін жаяу жүргіншілер өткелін пайдалану (қоқыс тастамау, айқайламау, итермеу). Бағдаршам сигналдарын білу және оны орындау. Жолда жүру ережелерін сақтамау кезіндегі

қауіпті түсіну. Жолдағы төтенше жағдайлардың себептері, төтенше жағдайдағы тәртіп. Үйден мектепке және одан кері қайту жолын зерттеу. Қала бойынша жүру бағыттары, үйінің мекенжайын атау. "Қалалық автобуспен жүру" сюжеттік-рөлдік ойыны;

5) халыққа қызмет көрсету саласы. Ересектермен бірге дүкендерге (азық-түлік және өнеркәсіптік тауарлар), базарларға, емханаларға, дәріханаларға, пошта бөлімшелеріне, кафелерге бару. Қоғамдық орындарда тәртіп ережелерін орындау: айқайламау, жүгірмеу, айналадағы адамдарға агрессивті әрекет пен қоршаған ортаға бүлдіру әрекеттерін жасамау, басқалардың заттарына тиіспеу. Сатушымен, дәрігермен, дәріхана, пошта, кафе қызметкерімен қарым-қатынас жасаудың әлеуметтік мақұлданған тәсілдерін қолдану: сәлемдесу, қоштасу, көрсетілген қызмет, көмек үшін рахмет айту. Өзіне-өзі қызмет көрсету, азық-түлік дүкенінен тауарлар таңдау, оларды сатып алу үшін ақы төлеу. Азық-түлікті кассаға жеткізу үшін себетті, арбашаны пайдалану: таңдалған тауарларды себетке, арбашаға ұқыптап салу. Таңдалған тауарды кассирдің, сатушының алдындағы үстелге мұқият жылжыту. Кафеге бару, дастарқан басында тәртіптік дағдыларды қолдану, бейтаныс адамдармен (кафе қызметкерлерімен) қарым-қатынас жасау, ұқыпты тамақтану, ас құралдарын, майлықтарды дұрыс пайдалану. "Азық-түлік дүкені", "Дәрігердің қабылдауында", "Дәріханада", "Поштада", "Кафеде" сюжеттік-рөлдік ойындары. Шұғыл көмек телефондарын білу: жедел жәрдем, өрт сөндіру қызметі;

6) денсаулық: дене күтімі. 8-сыныпқа арналған материалды қайталау: гигиеналық заттар мен құралдар. Тері мен шашты күтуге арналған құралдардың атауы бойынша тану (көрсету): шампунь, бальзам, душқа арналған гель, крем, дезодорант, лосьон. Гигиеналық дағдыларды бекіту: құлақ гигиенасын орындау, мақта дискілері мен таяқшаларды, тырнақ араларын пайдалану, басқа оқушыға гигиеналық процедураларды орындауға көмек көрсету. Дененің, шаштың тазалығын өз бетінше қадағалай білу, қажетті гигиеналық процедураларды орындау (шашты, денені жуу, шаю, сүлгімен кептіру), шашты сәндеуге арналған құралдарды қолдану (гель, мусс, көбік). Суық тию кезде мұрын мен тамақты күту ережелерін орындау. Жеке гигиена, іш киімнің тазалығын күту ережелерін орындау.

41. 10-сыныпқа арналған "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) киім. Тиісті маусымға сәйкес ұл мен қызға арналған күнделікті және мерекеде киетін киімдерді білу және олардың аттарын атау: шалбар, көйлек, белдемше, жейде, көйлек, алжапқыш, шұлық, колготки, спорттық костюм, күртке, шарф, қолғап және тағы басқалар (білім алушылардың мүмкіндіктері мен климаттық ерекшеліктерді ескере отырып, педагогтің таңдауы бойынша алынған) Маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне киім таңдау. Киімнің бөліктерін білу және олардың аттарын (жең, манжет, балақ, белдік, сырма және педагогтің таңдауы бойынша басқалар) атау, оларды қызметіне сәйкес пайдалану. Тиісті маусым үшін қыз бен ұлға арналған күнделікті

киетін аяқ киімді білу және олардың аттарын атау: бәтеңке, туфли, етік, сандал, кроссовка, үй тәпішкесі. Маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне аяқ киім таңдау. Аяқ киімнің бөліктерін білу және атау (табан, өкше, қоныш, тіл, ілмек, бау және педагогтің таңдауы бойынша тағы басқалар). Өз киіміндегі және аяқ киіміндегі ілгектерді (түймелерді, ілмектерді, сырмаларды, жабысқышты) ашып-жабу. Маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне бас киім таңдау: құлақшын, кепке, қалпақ, панама, орамал, бандана. Маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне бас киім таңдау. Көшеде, үйде, мерекеде киетін аяқ киімді ажырату. Қазақ ұлттық ерлер мен әйелдердің күнделікті және мерекелік (салтанатты) киімдерін, аяқ киімдері мен бас киімдерін жылдың әр мезгілінде (педагогтың таңдауы бойынша) атау және ажырату. Оқушының сыртқы келбетіне қойылатын талаптарға сәйкес өзінің сыртқы келбетін өз бетінше бақылау.

2) тамақтану. Ет тағамдарын білу және атау (педагогтің таңдауы бойынша). Ет пен ет тағамдарын тоңазытқышта сақтау ережелері, азық-түлік контейнерлерін пайдалану.

Ас үй және асхана ыдыстары (кастрөл, таба, терең және ұсақ тәрелкелер, салат салғыш, кіші кірім тостақ), құралдар (бөлшектеу тақтасы), ас үй техникасы (электр шәйнек, блендер, электр плитасы, мультиварка, микротолқынды пеші). Тамақ дайындау кезіндегі қауіпсіздік техникасы (өткір және кесетін заттарды, электр аспаптарын, газ плитасын пайдалану кезінде). Ас үйде тазалық пен тәртіп сақтау. Тамақ дайындаудағы гигиеналық талаптар (тағамды қолданудан бұрын қолды жуу).

Көкөніс пен ет сорпасында көже дайындау. Құймақ қамырын, алма пирогын (Шарлотка) дайындау. Дайын қамырдан бөліштер мен қаусырмалар үшін жай салмалар (педагогтің таңдауы бойынша алма, асқабақ, сүзбе, кептірілген жемістер, тартылған ет) дайындау. Ұлттық тағамдарға қамыр дайындап, пісіру (бауырсақ, шелпек). Құймақтар, бөліштер, қаусырмалар пісіру. Туралған ет тағамдарын дайындау (педагогтің таңдауы бойынша). Сүтті, лимон қосылған, қалташадағы шай, шәйнектегі шай дайындау.

Таңғы асқа, түскі асқа, мерекеге дастарқан жаю, дастарқандағы адамдар санын ескере отырып, тағамдар салынған заттарды үстелге қою. Мектеп асханасында таңғы, түскі, түстік, кешкі асқа дастарқан жаю. Таңғы, түскі, түскі, кешкі астан кейін асханадағы ыдыстарды жинау. Тамақтану кезінде әр тағам салынған заттарды қолдану ережелері: шай ішетін кесе, табақша, қант салатын ыдыс, шай қасық, майлық және педагогтің таңдауы бойынша тағы басқалар. Тамақтану кезінде және одан кейін қағаз және маталы майлықтарды қолдану. Тамақтанғаннан кейін рахмет айту;

3) тұрғын үй. Экскурсияларда тұрғын үйлер мен басқа функционалды құрылыстарды саралау. Үй маңындағы аумақты: балалар алаңдарын, орындықтарды, беседкаларды, гүлзарларды абаттандыруды зерделеу. Үй маңындағы аумақта мінез-құлық қағидаларын орындау, мүлікке ұқыпты қарау. Тұрғын бөлмелерді тану және мақсатын атау: (қонақ, жатын бөлме) және тұрғын емес үй-жайларды (ас үй,

дәретхана, жуынатын, кіреберіс бөлме, қойма). Киіз үй құрылысының ерекшеліктері (дөңгелек, бүктеуге оңай, жеңіл, жылы, тасымалдауға ыңғайлы). Киіз үйде киім-кешек пен тұрмыстық заттарды сақтау ерекшеліктері.

Қонақ, жатын бөлмеде, ас үйде, дәретханада, жуынатын бөлмесінде, кіреберіс бөлмесінде жиһаз бөліктерінің және интерьер атаулары мен мақсаты: орындықтар, үстел, кресло, диван, кереует, сөре (киімге, кітапқа, ыдысқа, аяқ киімге, сыртқы киімге арналған сөре), кіші сөре, жуғыш, унитаз, ванна, гигиена құралдарына арналған таяқшалар, киімге арналған себет. Тұрмыстық техника заттарының атауы мен мақсаты: теледидар, шаңсорғыш, кір жуғыш машина, газ/электр плитасы.

Жиһазды пайдалану ережелері: тұрғын үйдегі жиһаз заттарына ұқыпты қарау. Тұрмыстық техниканы пайдалану ережелері (педагогтің таңдауы бойынша).

Үйде қауіпсіз жүріп-тұру ережелері (бейтаныс адамдарға кіретін есікті ашпау, ересектер болмаған кезде тұрмыстық техниканы, газ плитасын пайдаланбау). Телефонмен сөйлесу әдебі (сәлемдесу, қоштасу, аты-жөнін айту). "Телефонмен сөйлесу" сюжеттік-рөлдік ойыны.

Үй интерьерін, сондай-ақ Бағдарламаның басқа бөлімдерінің мазмұнына сәйкес келетін заттар мен объектілерді көрсететін фотосуреттер бар білім алушының жеке кітабын (альбомын) жасау және пайдалану.

4) көлік. Қоғамдық және жеке көлікті білу, олардың аттарын және мақсатын атау: автобус, троллейбус, такси, трамвай, метро (педагогтің таңдауы бойынша). Қоғамдық көліктің аялдамаларын білу, атау. Қоғамдық көлікте жұмыс істейтін адамдардың еңбегі. "Автобуспен (троллейбуспен) жүру" дидактикалық ойыны. Мамандандырылған машиналарды сыртқы түрі бойынша ажырату (жедел медициналық көмек, полиция, өрт сөндіру машинасы, педагогтің таңдауы бойынша басқа қызметтер). Полицияның, дәрігердің, өрт сөндірушінің міндеттері. Алыс сапарға жүретін көлік құралдары (пойыз, ұшақ, кеме). Көлік түрлерінің жүру тәсілдерін атау (автобус, көлік – жүреді, пойыз – жүйткіді, ұшақ – ұшады, пароход - жүзеді).

Қоғамдық көлікте тәртіп ережелерін сақтау: отыру-түсу ережелері, жол жүру ақысын төлеу, салонда тәртіп сақтау, жасы үлкен жолаушыларға, жас балалары бар жолаушыларға орын беру және көмек көрсету. Жолда және жаяу жүргіншілер өтетін жолда жүрудің қарапайым ережелері: тротуарды, көшенің жүру бөлігінен өтетін жаяу жүргіншілер өткелін пайдалану (қоқысқа тастамау, айқайламау, итермеу). Бағдарламалық сигналдарын білу және оны орындау. Жолда жүру ережелерін сақтамау кезіндегі қауіпті түсіну. Жолдағы төтенше жағдайлардың себептері, төтенше жағдайдағы тәртіп. Үйден мектепке және одан кері қайту жолын зерттеу. Қала бойынша жүру бағыттары, үйінің мекенжайын атау;

5) халыққа қызмет көрсету саласы. Дүкендерге (азық-түлік және өнеркәсіптік тауарлар), базарларға, емханаларға, дәріханаларға, пошта бөлімшелеріне, кафелерге, көрмелерге, мұражайларға, театрларға ересектермен бірге бару. Қоғамдық орындарда

тәртіп ережелерін орындау: айқайламау, жүгірмеу, айналадағы адамдарға агрессивті әрекет және қоршаған ортаға бүлдіру әрекеттерін жасамау, басқалардың заттарына тиіспеу. Сатушымен, дәрігермен, дәріхана, пошта, кафе, мұражай, театр қызметкерімен қарым-қатынас жасаудың әлеуметтік мақұлданған тәсілдерін қолдану: сәлемдесу, қоштасу, көрсетілген қызмет пен көмек үшін рахмет айту. Өзіне-өзі қызмет көрсету-азық-түлік дүкенінен тауарлар таңдау, сатып алғаны үшін ақы төлеу. Азық-түлікті кассаға жеткізу үшін себетті, арбашаны пайдалану: таңдалған тауарларды себетке, арбашаға ұқыптап салу. Таңдалған тауарды кассирдің, сатушының алдындағы үстелге мұқият жылжыту. "Азық-түлік дүкені" рөлдік ойыны. Кафеге бару, дастарқан басында тәртіп дағдыларын қолдану, бейтаныс адамдармен (кафе қызметкерлерімен) қарым-қатынас жасау, ұқыпты тамақтану, ас құралдарын, майлықтарды дұрыс пайдалану. Жедел жәрдем телефондарын білу: жедел медициналық көмек, өрт сөндіру қызметі;

б) денсаулық: дене күтімі. 9-сыныпқа арналған материалды қайталау: гигиеналық заттар мен құралдар Тері мен шашты күтуге арналған құралдардың атауы бойынша тану (көрсету): шампунь, бальзам, душқа арналған гель, крем, дезодорант, лосьон. Дағдыларды бекіту: құлақ гигиенасын орындау, мақта дискілері мен таяқшаларды, тырнақ араларын пайдалану, басқа оқушыға гигиеналық процедураларды орындауға көмек көрсету. Дененің, шаштың тазалығын өз бетінше қадағалай білу, қажетті гигиеналық рәсімдерді орындау (шашты, денені жуу, шаю, сүлгімен кептіру), шашты сәндеуге арналған құралдарды қолдану (гель, мусс, көбік, спрей). Суық тию кезде мұрын мен тамақты күту ережелерін орындау. Жеке гигиена, іш киімнің тазалығын күту ережелерін орындау.

2-параграф. Оқыту мақсаттарының жүйесі

42. Бағдарламадағы оқу мақсаттары кодтамамен берілген. Кодтағы бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар – бағдарламаның бөлімі мен бөлімшесін, төртінші сан оқу мақсатының нөмірленуін көрсетеді. Мысалы, 6.2.1.4 кодтамасындағы: "6" - сынып, "2.1" – бөлім және бөлімше, "4" – оқу мақсатының нөмірі.

43. Оқу мақсаттарының жүйесі бөлімдер мен сыныптар бойынша берілген:

1) "Киім" бөлімі

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
5. 1. 1. 1 педагогтің таңдауы бойынша тиісті маусым үшін ұл мен	6. 1. 1. 1 педагогтің таңдауы бойынша тиісті маусым үшін ұл мен қызға арналған	7. 1. 1. 1 педагогтің таңдауы бойынша жас	8. 1. 1. 1 жас өспірім мен қыз балаға	9. 1. 1. 1 жас өспірім мен қыз балаға арналған	10. 1. 1. 1 жас өспірім мен қыз балаға арналған	

	қызға арналған күнделікті киімдерді білу және атау, ұл мен қызға арналған киімдерді саралау.	күнделікті киімдерді білу және әр маусым үшін жас өспірім мен қыз балаға арналған күнделікті киімдерді саралау.	өспірім мен қыз балаға арналған күнделікті және мерекелік киімдерді білу және атау.	арналған күнделікті және мерекелік киімдерді саралау	күнделікті, мерекелік және спортпен айналысуға арналған киімдерді атау және саралау.	күнделікті, мерекелік киімдерді және спортпен айналысуға арналған киімдерді атау және саралау
	5. 1. 1. 2 киімнің бөліктерін білу және атау (жең, қалта)	6. 1. 1. 2 киімнің бөліктерін білу және атау (жең, қалта, манжет)	7. 1. 1. 2 киімнің бөліктерін білу және атау (жең, қалта, манжет , шалбар)	8. 1. 1. 2 киімнің бөліктерін білу және атау (жең, қалта, манжет , шалбар, белдік)	9. 1. 1. 2 киімнің бөліктерін білу және атау (жең, қалта, манжет , шалбар, белдік, сырма және педагогтің таңдауы бойынша басқалар)	10. 1. 1. 2 киімнің бөліктерін білу және атау (бақ, жең, қалта, манжет, шалбар, белдік, сырма және педагогтің таңдауы бойынша басқалар)
	5. 1. 1. 3 тиісті маусым үшін қыз бен ұлға арналған күнделікті киетін аяқ киімді білу және атау	6. 1. 1. 3 жас өспірім мен қыз балаға арналған күнделікті аяқ киімді саралау	7. 1. 1. 3 әр маусым үшін жас өспірім мен қыз балаға арналған күнделікті аяқ киімді атау және саралау	8. 1. 1. 3 күнделікті аяқ киімді және спортпен айналысуға арналған аяқ киімді атау	9. 1. 1. 3 күнделікті, мерекелік және спортпен айналысуға арналған аяқ киімді атау және саралау	10. 1. 1. 3 күнделікті, мерекелік аяқ киімді және спортпен айналысуға арналған аяқ киімді атау және саралау
	5. 1. 1. 4 аяқ киімнің бөліктерін білу және атау (табан, өкше)	6. 1. 1. 4 аяқ киімнің бөліктерін білу және атау (табан, өкше, тіл)	7. 1. 1. 4 аяқ киімнің бөліктерін білу және атау (табан, өкше, қоныш, тіл)	8. 1. 1. 4 аяқ киімнің бөліктерін білу және атау (табан, өкше, қоныш, тіл, ілгек)	9. 1. 1. 4 аяқ киімнің бөліктерін білу және атау (табан, өкше, қоныш, тіл, ілгек, жабысқақ)	10. 1. 1. 4 аяқ киімнің бөліктерін білу және атау (табан, өкше, қоныш, тіл, ілгек, жабысқақ бау)
1.1 Киім, аяқ киім, бас киім түрлері	5. 1. 1. 5 маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне киім таңдау	6. 1. 1. 5 маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне киім таңдау	7. 1. 1. 5 маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне киім таңдау	8. 1. 1. 5 маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне киім таңдау	9. 1. 1. 5 маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне киім таңдау	10. 1. 1. 5 маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне киім таңдау
	5. 1. 1. 6 маусымға және	6. 1. 1. 6 маусымға және	7. 1. 1. 6 маусымға және	8. 1. 1. 6 маусымға және	9. 1. 1. 6 маусымға және	10. 1. 1. 6 маусымға және

ауа-райына сәйкес аяқ киім таңдау, аяқ киімді кию үшін оны киетін құралды қолдану	ауа-райына сәйкес аяқ киім таңдау, аяқ киімді кию үшін оны киетін құралды қолдану	ауа-райына сәйкес аяқ киім таңдау, аяқ киімді кию үшін оны киетін құралды қолдану	ауа-райына сәйкес аяқ киім таңдау, аяқ киімді кию үшін оны киетін құралды қолдану	ауа-райына сәйкес аяқ киім таңдау, аяқ киімді кию үшін оны киетін құралды қолдану	ауа-райына сәйкес аяқ киім таңдау, аяқ киімді кию үшін оны киетін құралды қолдану
5. 1. 1. 7 өз киімінде ілгектерді (түймелерді) салу және ағыту	6. 1. 1. 7 өз киімінде ілгектерді (түймелерді, батырмаларды) салу және ағыту	7. 1. 1. 7 өз киімінде ілгектерді (түймелерді, батырмаларды, сыдырма) салу және ағыту	8. 1. 1. 7 өз киімінде және аяқ киіміндегі ілгектерді (түймелерді, батырмаларды, сыдырманы, ілмектерді) салу және ағыту	9. 1. 1. 7 өз киімінде және аяқ киіміндегі ілгектерді (түймелерді, батырмаларды, сыдырманы, ілмектерді, жабысқақты) салу және ағыту	10. 1. 1. 7 өз киімінде және аяқ киіміндегі ілгектерді (түймелерді, батырмаларды, сыдырманы, ілмектерді, жабысқақты, бауды) салу және ағыту
5. 1. 1. 8 тиісті маусым үшін ұл мен қызға арналған бас киімдерді білу және атау	6. 1. 1. 8 жас өспірім мен қыз балаға арналған бас киімдерді атау және саралау	7. 1. 1. 8 әр мезгілге арналған жас өспірім мен қыз баланың бас киімдерін атау және саралау	8. 1. 1. 8 әр мезгілге арналған жас өспірім мен қыз баланың бас киімдерін атау және саралау	9. 1. 1. 8 әр мезгілге арналған жас өспірім мен қыз баланың бас киімдерін атау және саралау	10. 1. 1. 8 әр мезгілге арналған жас өспірім мен қыз баланың бас киімдерін атау және саралау
5. 1. 1. 9 көшеге және үйге киетін аяқ киімді ажырату	6. 1. 1. 9 көшеге және үйге киетін аяқ киімді ажырату	7. 1. 1. 9 көшеге, үйге, мерекеге киетін аяқ киімдерді ажырату	8. 1. 1. 9 көшеге, үйге, мерекеге киетін аяқ киімдерді ажырату	9. 1. 1. 9 көшеге, үйге, мерекеге киетін аяқ киімдерді ажырату	10. 1. 1. 9 көшеге, үйге, мерекеге киетін аяқ киімдерді ажырату
5. 1. 1. 10 маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне бас киім таңдау	6. 1. 1. 10 маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне бас киім таңдау	7. 1. 1. 10 маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне бас киім таңдау	8. 1. 1. 10 маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне бас киім таңдау	9. 1. 1. 10 маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне бас киім таңдау	10. 1. 1. 10 маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне бас киім таңдау
5. 1. 1. 11 өзінің сыртқы келбетін айнаның көмегімен бақылау	6. 1. 1. 11 өзінің сыртқы келбетін айнаның көмегімен бақылау	7. 1. 1. 11 өзінің сыртқы келбетін айнаның көмегімен бақылау	7. 1. 1. 11 өзінің сыртқы келбетін айнаның көмегімен бақылау	9. 1. 1. 11 өзінің сыртқы келбетін айнаның көмегімен бақылау	10. 1. 1. 11 өзінің сыртқы келбетін айнаның көмегімен бақылау
5. 1. 1. 12	6. 1. 1. 12	7. 1. 1. 12	8. 1. 1. 12 жылдың әр мезгіліне	9. 1. 1. 12 жылдың әр мезгіліне	10. 1. 1. 12 әр жыл мезгілдеріне арналған күнделікті

Жаз мезгіліне арналған күнделікті қазақ ұлттық ерлер мен әйелдер киімдерін тану және атау	Қыс мезгіліне арналған күнделікті қазақ ұлттық ерлер мен әйелдер киімдерін тану және атау	жылдың әр мезгіліне арналған күнделікті қазақ ұлттық ерлер мен әйелдер киімдерін тану және атау	арналған күнделікті қазақ ұлттық ерлер мен әйелдер киімдері мен аяқ киімдерін тану және атау	арналған күнделікті қазақ ұлттық ерлер мен әйелдер киімдері мен бас киімдерді тану және атау	және мерекелік (салтанатты) қазақ ұлттық ерлер мен әйелдер киімдерінің, аяқ киімдер мен бас киімдердің заттарын атау және ажырату
---	---	---	--	--	---

2) "Тамақтану" бөлімі

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
2.1 Азық-түлік өнімдері	5.2.1.1 көкөністерді білу, атау (педагогтің таңдауы бойынша)	6.2.1.1 мектеп асханасындағы таңғы, түскі, кешкі асқа дайындалған тағамдарды білу және атау	7.2.1.1 дүкенде, мектеп асханасында, суретте, иллюстрацияда сүт өнімдерін тану және атау	8.2.1.1 қысқа және ұзақ сақтау мерзімі бар өнімдерді білу және атау	9.2.1.1 дүкендегі балық өнімдерін ажырату: тірі, тоңазытылған, мұздатылған, тұздалған, қакталған, кептірілген, ысталған балық	10.2.1.1 мектеп асханасында суретте, иллюстрацияда, ет тағамдарын тану және атау,
	5.2.1.2 көкөністерді жеуге дайындау: оларды жуу, кесу	6.2.1.2 тоңазытқыш а сақталатын тағамдарды атау	7.2.1.2 мектеп асханасында сүттен дайындалған тағамдарды білу және атау	8.2.1.2 мектеп асханасында құс етінен дайындалған тағамдарды білу және атау	9.2.1.2 көкөністер мен жемістерді жеуге дайындау: оларды жуу, тазалау, кесу	10.2.1.2 тоңазытқыш а сақталатын тағамдарды атау
	5.2.1.3 жеміс-жидектерді жеуге дайындау: оларды жуу, сүйектерін алу, табаққа, вазаға салып қою	6.2.1.3 тағамдарды тоңазытқыш сөрелеріне қою, дайын тағамдарды сақтау үшін контейнерлерді пайдалану	7.2.1.3 сүт өнімдерін тоңазытқыш сөрелеріне қою	8.2.1.3 мектеп асханасында, суретте, иллюстрацияларда қамырдан дайындалған тағамдарды тану және атау	9.2.1.3 балық өнімдерін тоңазытқышқа қою, дайын тағамдарды сақтау үшін контейнерлерді қолдану	10.2.1.3 ет өнімдерін тоңазытқышқа қою, дайын тағамдарды сақтау үшін контейнерлерді қолдану
		6.2.1.4	7.2.1.4 сүт түрлерін ажырату: табиғи,	8.2.1.4 көкөністерді қоймада, жертөледе, тоңазытқыш	9.2.1.4 балық консервілерін,	

		сусындарды тоңазытқыш а салқындату	кұрғақ, қойылтылған, қоюлатылған	а сақтау тәсілдерін бақылау	пресервілерін, балық улығын танып, атау	
		6. 2. 1. 5 көкөністер мен жемістерді өндеу (сұрыптау, жуу) үшін тоңазытқыш а бірізділігін сақтау		8. 2. 1. 5 а с үй сөрелерінде ұзақ сақтау мерзімі бар өнімдерді (жармалар, макарон өнімдері, тұз, қант) контейнерлер де орналастыру	9. 2. 1. 5 балық өнімдерін сақтау ережелерін ұстану	
2.2 Ас үй және асхана ыдыстары, техника	5. 2. 2. 1 шай ыдыстарын (тостақ, табак, қант салғыш, шәйнек), құралдарды білу, атау (кесетін тақтайша, майлық)	6. 2. 2. 1 ас үй мен асхана ыдыстарын (кастрөл, таба, қаңылтыр таба), құрылғыларды (шайқағыш, үккіш), техника (кальптар), электр шәйнек, блендер) тану және атау	7. 2. 2. 1 ас үй мен асхана ыдыстарын (кастрөл, таба, қаңылтыр таба), құрылғыларды (бөлшектеу тақтасы, оқтау, печенье арналған қалыптар), техниканы (электр шәйнек, электр блендер, мультиварка) тану және атау	8. 2. 2. 1 ас үй мен асхана ыдыстарын (кастрөл, таба, қаңылтыр таба, тәрелке, тостаған), құрылғыларды (оқтау, ет тартқыш), техниканы (электр шәйнек, блендер, мультиварка, микротолқынды пешті) тану және атау	9. 2. 2. 1 ас үй мен асхана ыдыстарын (кастрөл, таба, қаңылтыр таба, тәрелке, тостаған, салат салғыш), құрылғыларды (кесу тақтасы, пісіруге арналған фольга), техниканы (электр шәйнек, электр блендер, мультиварка, микротолқынды пешті) білу және атау	10. 2. 2. 1 ас үй мен асхана ыдыстарын (кастрөл, таба, қаңылтыр таба, тәрелке, тостаған, салат салғыш), құрылғыларды (электр шәйнек, блендер, мультиварка, микротолқынды пешті) білу және атау
	5. 2. 2. 2 жылыту құрылғыларын (электр шайнек, плита) білу, атау	6. 2. 2. 2 газ немесе электр плитасын білу және атау	7. 2. 2. 2 газ немесе электр плитасын, тұмшапешті білу және атау	8. 2. 2. 2 газ немесе электр плитасын, тұмшапешті білу және атау	9. 2. 2. 2 газ немесе электр плитасын, тұмшапешті білу және атау	10. 2. 2. 2 газ немесе электр плитасын, тұмшапешті білу және атау
	5. 2. 2. 3 кесетін тақтайшаны, пышақты, майлықты,	6. 2. 2. 3 асхана ыдыстарын (терең және	7. 2. 2. 3 асхана ыдыстарын(кастрөл, таба, қаңылтыр табақ, терең	8. 2. 2. 3 асхана ыдыстарын (кастрөл, таба, қаңылтыр табақ, терең және ұсақ	9. 2. 2. 3 ас үй мен асхана ыдыстарын (кастрөл, таба, қаңылтыр табақ, терең	10. 2. 2. 3 ас үй мен асхана ыдыстарын (кастрөл, таба,

	шай ыдысын, электр шайнекті, салат салатын ыдыстарды, а с құралдарын қолдану (қасық, шанышқы, пышақ)	ұ с а қ тәрелкелер, салат салатын ыдыс), құралдарды (үккіш, шайқағыш), техниканы (блендер) пайдалану	және ұсақ тәрелкелер, салат салғыш), құралдарды (үккіш, шайқағыш, көпірткіш), техниканы (блендер, мультипісіргі ш) пайдалану	тәрелкелер салат салғыш, кіші кірім тостақ), құралдарды (оқтау, ет тартқыш), техниканы (мультипісіргі ш, толқынды п е ш) пайдалану	және ұсақ тәрелкелер салат салғыш), құралдарды (бөлшектеу тақтасы, пісіруге арналған фольга), техниканы қолдану	қанылтыр табақ, терең және ұсақ тәрелкелер салат салғыш), құралдарды (бөлшектеу тақтасы), техниканы қолдану
	5. 2. 3. 1 ас үйде тазалық пен тәртіп сақтау	6. 2. 3. 1 ас үйде тазалық пен тәртіп сақтау	7. 2. 3. 1 ас үйде тазалық пен тәртіп сақтау	8. 2. 3. 1 ас үйде тазалық пен тәртіп сақтау	9. 2. 3. 1 ас үйде тазалық пен тәртіп сақтау	10. 2. 3. 1 ас үйде тазалық пен тәртіп сақтау
	5. 2. 3. 2 тамақ дайындау кезінде гигиена мен қауіпсіздік талаптарын сақтау	6. 2. 3. 2 тамақ дайындау кезінде гигиена мен қауіпсіздік талаптарын сақтау	7. 2. 3. 2 тамақ дайындау кезінде гигиена мен қауіпсіздік талаптарын сақтау	8. 2. 3. 2 тамақ дайындау кезінде гигиена мен қауіпсіздік талаптарын сақтау	9. 2. 3. 2 тамақ дайындау кезінде гигиена мен қауіпсіздік талаптарын сақтау	10. 2. 3. 2 тамақ дайындау кезінде гигиена мен қауіпсіздік талаптарын сақтау
	5. 2. 3. 3 жай бутербродтар жасау (нан, ірімшік, шұжық тілімдерін кесу, нанға май жағу, ірімшікті, шұжықты нанның бір бөлігіне салу)	6. 2. 3. 3 шұжықтарды, қысқа шұжықтарды қайнатып, алдына беру	7. 2. 3. 3 сүт көже дайындау	8. 2. 3. 3 құс етінен (тауық, үйрек, күркетауық) сорпа дайындау	9. 2. 3. 3 балық өнімдерінен бутербродтар дайындау	10. 2. 3. 3 көкөністен және еттен сорпадайындау
	5. 2. 3. 4 педагогтің таңдауы бойынша жаңа піскен көкөністерден салаттар дайындау (пышақ, үккіш қолдану)	6. 2. 3. 4 педагогтің таңдауы бойынша қайнатылған көкөністерден салаттар дайындау	7. 2. 3. 4 педагогтің таңдауы бойынша сүт ботқасын дайындау	8. 2. 3. 4 педагогтің таңдауы бойынша дайын тартылған құс етінен тағамдар дайындау	9. 2. 3. 4 педагогтің таңдауы бойынша балық пен консервіленген балықты пайдаланумен салаттар дайындау,	10. 2. 3. 4 камыр дайындап, құймақ пісіру, камырды дайындап, бауырсақ (шелпек) пісіру
	5. 2. 3. 5 педагогтің таңдауы бойынша жаңа піскен жемістерден	6. 2. 3. 5 күріш, қарақұмық жармасын (және педагогтің таңдауы	7. 2. 3. 5 ірімшік	8. 2. 3. 5 тұмша пеште, мультипісіргі	9. 2. 3. 5 балық сорпасын	10. 2. 3. 5 камыр дайындап, " Шарлотка"

2.3 Тамақ дайындау	салаттар дайындау	бойынша тағы б а с қ а жармаларды) қайнатып, алдына беру	көмешін дайындау	ште құс етін дайындау	дайындау, дайын	алма бәлішін пісіру
	5. 2. 3. 6 педагогтің таңдауы бойынша жұмыртқа тағамдарын дайындау	6. 2. 3. 6 макарон бұйымдарын қайнатып, алдына беру	7. 2. 3. 6 сүзбелі құймақ дайындау	8. 2. 3. 6 дайын қамырдан бауырсақ пісіру	9. 2. 3. 6 балықты қуыру, жартылай фабрикаттардан балық тағамдарын дайындау, дайын қамырдан бауырсақ пісіру	10. 2. 3. 6 дайын қамырдан бәліштер мен қаусырмалар үшін жай салмалар (алма, асқабақ, сүзбе, кептірілген жемістер) дайындау
	5. 2. 3. 7 педагогтің таңдауы бойынша қайнатылған және бұқтырылған көкөністерден тағамдар дайындау	6. 2. 3. 7 педагогтің таңдауы бойынша жартылай фабрикаттардан (тұшпара, қайнақша (вареник), кисель, сорпа) тағамдар дайындау	7. 2. 3. 7 дайын қамырдан печенье пісіру, педагогтің таңдауы бойынша жартылай фабрикаттардан (тұшпара, қайнақша (вареник), кисель сорпа) тағамдар дайындау	8. 2. 3. 7 дайын қамырдан шелпек пісіру	9. 2. 3. 7 балықты тұмшәпеште пісіру, қамырдан шелпек пісіру	10. 2. 3. 7 дайын қамырдан тұмшәпеште бәліштер, қаусырма, самса дайындау
	5. 2. 3. 8 педагогтің таңдауы бойынша жартылай фабрикаттардан тағамдар дайындау	6. 2. 3. 8 педагогтің таңдауы бойынша сусындар (компот, морс, сүт коктейлі) дайындау	7. 2. 3. 8 сүтті какао, сүт қосылған еритін қалташа кофе дайындау	8. 2. 3. 8 дайын қамырдан ішіне әртүрлі салма салынған самса, бәліштер дайындау	9. 2. 3. 8 жартылай фабрикаттан кисель дайындау	10. 2. 3. 8 туралған еттен тағамдар дайындау
	5. 2. 3. 9 қалташадағы шайды демдеу	6. 2. 3. 9 қалташадағы шайды шай демдеу шәйнегінде демдеу	7. 2. 3. 9 қалташадағы шай, демдеуіш шәйнекте, сүтті шай дайындау	8. 2. 3. 9 қалташадағы шай, демдеуіш шәйнекте сүтті шай, лимон қосылған шай дайындау	9. 2. 3. 9 қалташадағы шай, демдеуіш шәйнекте, лимон қосылған шай дайындау	10. 2. 3. 9 қалташадағы шай, демдеуіш шәйнекте, сүтті шай, лимон қосылған шай дайындау
	5. 2. 4. 1 тамақтанар алдында	6. 2. 4. 1 тамақтанар алдында	7. 2. 4. 1 тамақтанар алдында	8. 2. 4. 1 тамақтанар алдында	9. 2. 4. 1 тамақтанар алдында	10. 2. 4. 1 тамақтанар алдында

	колды жуу; тамақтанғаннан кейін ауызды сумен шаю	колды жуу; тамақтанғаннан кейін ауызды сумен шаю	колды жуу; тамақтанғаннан кейін ауызды сумен шаю	колды жуу; тамақтанғаннан кейін ауызды сумен шаю	колды жуу; тамақтанғаннан кейін ауызды сумен шаю	колды жуу; тамақтанғаннан кейін ауызды сумен шаю
	5. 2. 4. 2 дастарханның әрбір аспабын және ас құралдарын мақсатына қарай пайдалану (шай мен ас қасық, шанышқы, пышақ, майлық)	6. 2. 4. 2 дастарханның әрбір аспабын және ас құралдарын мақсатына қарай пайдалану (шай мен ас қасықтар, шанышқы, пышақ, майлық)	7. 2. 4. 2 дастарханның әрбір аспабын және ас құралдарын мақсатына қарай пайдалану (шай мен ас қасықтар, шанышқы, пышақ, майлық)	8. 2. 4. 2 дастарханның әрбір аспабын және ас құралдарын мақсатына қарай пайдалану (шай мен ас қасықтар, шанышқы, пышақ, майлық)	9. 2. 4. 2 дастарханның әрбір аспабын және ас құралдарын мақсатына қарай пайдалану (шай мен ас қасықтар, шанышқы, пышақ, майлық)	10. 2. 4. 2 дастарханның әрбір аспабын және ас құралдарын мақсатына қарай пайдалану (шай мен ас қасықтар, шанышқы, пышақ, майлық)
	5. 2. 4. 3 тамақтану кезінде және одан кейін қағаз және маталы майлықты қолдану	6. 2. 4. 3 тамақтану кезінде және одан кейін қағаз және маталы майлықты қолдану	7. 2. 4. 3 тамақтану кезінде және одан кейін қағаз және маталы майлықты қолдану	8. 2. 4. 3 тамақтану кезінде және одан кейін қағаз және маталы майлықты қолдану	9. 2. 4. 3 тамақтану кезінде және одан кейін қағаз және маталы майлықты қолдану	10. 2. 4. 3 тамақтану кезінде және одан кейін қағаз және маталы майлықты қолдану
	5. 2. 4. 4 тамақтанар алдында астың дәмді болуын қалау, тамақтанғаннан кейін ауызша рахмет айту/ишарамен алғыс білдіру	6. 2. 4. 4 тамақтанар алдында астың дәмді болуын қалау, тамақтанғаннан кейін ауызша рахмет айту/ишарамен алғыс білдіру	7. 2. 4. 4 тамақтанар алдында астың дәмді болуын қалау, тамақтанғаннан кейін ауызша рахмет айту/ишарамен алғыс білдіру	8. 2. 4. 4 тамақтанар алдында астың дәмді болуын қалау, тамақтанғаннан кейін ауызша рахмет айту/ишарамен алғыс білдіру	9. 2. 4. 4 тамақтанар алдында астың дәмді болуын қалау, тамақтанғаннан кейін ауызша рахмет айту/ишарамен алғыс білдіру	10. 2. 4. 4 тамақтанар алдында астың дәмді болуын қалау, тамақтанғаннан кейін ауызша рахмет айту/ишарамен алғыс білдіру
2.4 Тамақтану мәдениеті	5. 2. 4. 5 проблемалық жағдайларда көмек сұрау (қасық болмағанда, нан таусылып қалғанда, майлық жетіспегенде, тамақтанғаннан кейін өзін нашар сезінгенде)	6. 2. 4. 5 проблемалық жағдайларда көмек сұрау (қасық болмағанда, нан таусылып қалғанда, майлық жетіспегенде, тамақтанғаннан кейін өзін нашар сезінгенде)	7. 2. 4. 5 проблемалық жағдайларда көмек сұрау (қасық болмағанда, нан таусылып қалғанда, майлық жетіспегенде, тамақтанғаннан кейін өзін нашар сезінгенде)	8. 2. 4. 5 проблемалық жағдайларда көмек сұрау (қасық болмағанда, нан таусылып қалғанда, майлық жетіспегенде, тамақтанғаннан кейін өзін нашар сезінгенде)	9. 2. 4. 5 проблемалық жағдайларда көмек сұрау (қасық болмағанда, нан таусылып қалғанда, майлық жетіспегенде, тамақтанғаннан кейін өзін нашар сезінгенде)	10. 2. 4. 5 проблемалық жағдайларда көмек сұрау (қасық болмағанда, нан таусылып қалғанда, майлық жетіспегенде, тамақтанғаннан кейін өзін нашар сезінгенде)

5. 2. 4. 6 көмек көрсеткені үшін рахмет айту	6. 2. 4. 6 көмек көрсеткені үшін рахмет айту	7. 2. 4. 6 көмек көрсеткені үшін рахмет айту	8. 2. 4. 6 көмек көрсеткені үшін рахмет айту	9. 2. 4. 6 көмек көрсеткені үшін рахмет айту	10. 2. 4. 6 көмек көрсеткені үшін рахмет айту
5. 2. 4. 7 басқа білім алушыға көмек көрсету (майлық беру, қасық әкелу, шырын құю)	6. 2. 4. 7 басқа білім алушыға көмек көрсету (майлық беру, қасық әкелу, шырын құю)	7. 2. 4. 7 басқа білім алушыға көмек көрсету (майлық беру, қасық әкелу, шырын құю)	8. 2. 4. 7 басқа білім алушыға көмек көрсету (майлық беру, қасық әкелу, шырын құю)	9. 2. 4. 7 басқа білім алушыға көмек көрсету (майлық беру, қасық әкелу, шырын құю)	10. 2. 4. 7 басқа білім алушыға көмек көрсету (майлық беру, қасық әкелу, шырын құю)
5. 2. 4. 8 таңғы асқа дастарқан жаю	6. 2. 4. 8 таңғы, түскі асқа дастарқан жаю	7. 2. 4. 8 таңғы асқа, түскі асқа дастарқан жаю	8. 2. 4. 8 таңғы асқа, түскі асқа, түстен кейінгі тағамдарға дастарқан жаю	9. 2. 4. 8 дастарқан басындағы адамдар санын ескере отырып, таңғы асқа, түскі асқа, мерекеге дастарқан жаю	10. 2. 4. 8 дастарқан басындағы адамдар санын ескере отырып, таңғы асқа, түскі асқа, мерекеге дастарқан жаю
5. 2. 4. 9 таңғы асқа мектеп асханасында дастарқан әзірлеу	6. 2. 4. 9 таңғы, түскі асқа дастарқан басындағы адамдар санын ескере отырып, мектеп асханасында дастарқан әзірлеу	7. 2. 4. 9 таңғы, түскі асқа дастарқан басындағы адамдар санын ескере отырып, мектеп асханасында дастарқан әзірлеу	8. 2. 4. 9 таңғы, түскі, түстік, кешкі асқа дастарқан басындағы адамдар санын ескере отырып, мектеп асханасында дастарқан әзірлеу	9. 2. 4. 9 таңғы, түскі, түстік, кешкі асқа дастарқан басындағы адамдар санын ескере отырып, мектеп асханасында дастарқан әзірлеу	10. 2. 4. 9 таңғы, түскі, түстік, кешкі асқа дастарқан басындағы адамдар санын ескере отырып, мектеп асханасында дастарқан әзірлеу

3) "Тұрғын үй" бөлімі

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
5. 3. 1. 1 үй-жайдың бөліктерін атау: қабырға, төбе, еден, терезе, терезе алды, есік	6. 3. 1. 1 көп пәтерлі және жеке үйлерді экскурсияда, суретте ажырату	7. 3. 1. 1 көп пәтерлі және жеке үйлерді экскурсияда, суретте ажырату	8. 3. 1. 1 экскурсияда тұрғын үйлерді басқа функционал құрылыстары нан айқындау	9. 3. 1. 1 экскурсияда тұрғын үйлерді басқа функционал құрылыстары нан айқындау	10. 3. 1. 1 экскурсияда тұрғын үйлерді басқа функционал құрылыстары нан айқындау	
5. 3. 1. 2 үй-жай бөліктерінің мақсатын атау	6. 3. 1. 2 тұрғын бөлмелерді (қонақ, жатын бөлме) және	7. 3. 1. 2 тұрғын (қонақ , жатын бөлме) және тұрғын	8. 3. 1. 2 тұрғын (қонақ , жатын бөлме) және тұрғын емес (ас үй, дәретхана,	9. 3. 1. 2 тұрғын (қонақ , жатын бөлме) және тұрғын емес (ас үй, дәретхана,	10. 3. 1. 2 тұрғын (қонақ , жатын бөлме) және тұрғын емес (ас үй, дәретхана,	

	: кабырғалар, төбе, еден, терезе, терезе алды, есік	ас үйді білу, атау	емес (ас үй, дәретхана) бөлмелерді білу, атау	дәретхана, жуынатын бөлме) бөлмелерді білу, атау	жуынатын, кіреберіс бөлме) бөлмелерді білу, атау	жуынатын, кіреберіс бөлме, қойма) бөлмелерді білу, атау
3.1 Тұрғын үй-жайлардың түрлері	5. 3. 1. 3 үйде қауіпсіз тәртіп ережелерін орындау: бейтаныс адамдарға кіретін есікті ашпау, ересектер болмаған кезде тұрмыстық техниканы, газ плитасын пайдаланбау; бейтаныс адамдармен телефонмен сөйлеспеу	6. 3. 1. 3 үйде қауіпсіз тәртіп ережелерін орындау: бейтаныс адамдарға кіретін есікті ашпау, ересектер болмаған кезде тұрмыстық техниканы, газ плитасын пайдаланбау, телефон арқылы бейтаныс адамдармен телефон ен сөйлеспеу	7. 3. 1. 3 үйде қауіпсіз тәртіп ережелерін орындау: бейтаныс адамдарға кіретін есікті ашпау, ересектер болмаған кезде тұрмыстық техниканы, газ плитасын пайдаланбау, телефон арқылы бейтаныс адамдармен телефон ен сөйлеспеу	8. 3. 1. 3 киіз үй құрылысының ерекшеліктерін атау	9. 3. 1. 3 киіз үй құрылысының ерекшеліктерін атау	10. 3. 1. 3 киіз үй құрылысының ерекшеліктерін атау
	5. 3. 1. 4 телефонмен сөйлесу әдебін сақтау	6. 3. 1. 5 телефонмен сөйлесу әдебін сақтау	7. 3. 1. 4 телефонмен сөйлесу әдебін сақтау	8. 3. 1. 4 үйде қауіпсіз тәртіп ережелерін орындау: бейтаныс адамдарға кіретін есікті ашпау, ересектер болмаған кезде тұрмыстық техниканы, газ плитасын пайдаланбау, телефон арқылы бейтаныс адамдармен телефон ен сөйлеспеу	9. 3. 1. 4 үйде қауіпсіз тәртіп ережелерін орындау: бейтаныс адамдарға кіретін есікті ашпау, ересектер болмаған кезде тұрмыстық техниканы, газ плитасын пайдаланбау, телефон арқылы бейтаныс адамдармен телефон ен сөйлеспеу	10. 3. 1. 4 үйде қауіпсіз тәртіп ережелерін орындау: бейтаныс адамдарға кіретін есікті ашпау, ересектер болмаған кезде тұрмыстық техниканы, газ плитасын пайдаланбау, телефон арқылы бейтаныс адамдармен телефон ен сөйлеспеу
	5. 3. 1. 5 тұрғын бөлмелерді білу және	6. 3. 1. 5 қонақ бөлменің, жатын	7. 3. 1. 5 қонақ бөлменің, жатын	8. 3. 1. 5 телефонмен	9. 3. 1. 5 телефонмен	10. 3. 1. 5 телефонмен

	атау: қонақ бөлме, жатын бөлме	бөлменің, ас үйдің мақсатын атау	бөлменің, ас үйдің, дәретхананың мақсатын атау	сөйлесу әдебін сақтау	сөйлесу әдебін сақтау	сөйлесу әдебін сақтау
	5. 3. 1. 6 қонақ бөлменің, жатын бөлменің, мақсатын атау			8. 3. 1. 6 үй маңындағы, мектеп маңындағы аумақта өзін-өзі ұстау ережелерін орындау, қоғамдық мүлікке ұқыпты қарау (орындықтар, күркелер, әткеншектер)	9. 3. 1. 6 үй маңындағы, мектеп маңындағы аумақта өзін-өзі ұстау ережелерін орындау, қоғамдық мүлікке ұқыпты қарау (орындықтар, күркелер, әткеншектер)	10. 3. 1. 6 үй маңындағы, мектеп маңындағы аумақта өзін-өзі ұстау ережелерін орындау, қоғамдық мүлікке ұқыпты қарау (орындықтар, күркелер, әткеншектер)
	5. 3. 2. 1 қонақ, жатын бөлмедегі жиһаз заттарын білу және атау: орындықтар, үстел, кресло, диван, кереует, сөре (киімге, кітапқа арналған), кіші сөре	6. 3. 2. 1 қонақ, жатын, ас үй бөлмесіндегі жиһаз және интерьер заттарын білу және атау: орындықтар, үстел, кресло, диван, кереует, сөре (киімге, кітапқа, ыдыстарға арналған), кіші сөре, жуғыш	7. 3. 2. 1 қонақ, жатын, ас үй бөлмесінде, дәретханада жиһаз және интерьер заттарын білу және атау: орындықтар, үстел, кресло, диван, кереует, сөре (киімге, кітапқа, ыдыстарға арналған), кіші сөре, жуғыш, унитаз	8. 3. 2. 1 қонақ, жатын, ас үй, дәретханада, жуыну бөлмесінде жиһаз және интерьер заттарын білу және атау: орындықтар, үстел, кресло, диван, кереует, сөре (киімге, кітапқа, ыдыстарға арналған), кіші сөре, жуғыш, унитаз, жуыну орны, гигиена құралдарына арналған таяқшалар, іш киімге арналған себет	9. 3. 2. 1 қонақ, жатын, ас үйдегі, дәретханадағы, жуынатын бөлмесіндегі, кіреберістегі бөлме жиһаз бөліктерінің және интерьер заттарын білу және атау: орындықтар, үстел, кресло, диван, кереует, сөре (киімге, кітапқа, ыдысқа, аяқ киімге, сыртқы киімге арналған сөре), кіші сөре, жуыну орны, унитаз, жуыну орны, гигиена құралдарына арналған таяқшалар, іш киімге арналған себет	10. 3. 2. 1 қонақ, жатын, ас үйдегі, дәретханадағы, жуынатын бөлмесіндегі, кіреберістегі бөлме жиһаз бөліктерінің және интерьер заттарын білу және атау: орындықтар, үстел, кресло, диван, кереует, сөре (киімге, кітапқа, ыдысқа, аяқ киімге, сыртқы киімге арналған сөре), кіші сөре, жуыну орны, унитаз, жуыну орны, гигиена құралдарына арналған таяқшалар, іш киімге арналған себет

3.2. Жиһаз,
тұрмыстық
техника

<p>5. 3. 2. 2 қонақ, жатын бөлмедегі жиһаз заттарын және олардың мақсатын атау : орындықтар, үстел, кресло, диван, кереует, сөре (киімге, кітапқа арналған), кіші сөре</p>	<p>6. 3. 2. 2 қонақ, жатын, ас үй бөлмесіндегі жиһаз және интерьер заттарының мақсатын атау : орындықтар, үстел, кресло, диван, кереует, сөре (киімге, кітапқа арналған), кіші сөре, жуғыш</p>	<p>7. 3. 2. 2 қонақ, жатын, ас үй бөлмесінде, дәретханада жиһаз және интерьер заттарының мақсатын атау : орындықтар, үстел, кресло, диван, кереует, сөре (киімге, кітапқа, ыдыс аяққа арналған), кіші сөре, жуғыш, унитаз</p>	<p>8. 3. 2. 2 қонақ, жатын ас үй бөлмедесінде, дәретханада, жуунатын бөлмеде жиһаз және интерьер заттарының мақсатын атау : орындықтар, үстел, кресло, диван, кереует, сөре (киімге, кітапқа, ыдыс аяққа арналған), кіші сөре, жуғыш, унитаз, жуыну орны гигиена құралдарына арналған таяқшалар, іш киімге арналған себет</p>	<p>9. 3. 2. 2 қонақ, жатын ас үй бөлмедесінде, дәретханада, жуунатын бөлмеде жиһаз және интерьер заттарының мақсатын атау : орындықтар, үстел, кресло, диван, кереует, сөре (киімге, кітапқа, ыдысқа, аяқ киімге, сыртқы киімге), кіші сөре, жуыну орны, унитаз, гигиена құралдарына арналған таяқшалар, іш киімге арналған себет</p>	<p>10. 3. 2. 2 қонақ, жатын ас үй бөлмедесінде, дәретханада, жуунатын бөлмеде жиһаз және интерьер заттарының мақсатын атау : орындықтар, үстел, кресло, диван, кереует, сөре (киімге, кітапқа, ыдысқа, аяқ киімге, сыртқы киімге), кіші сөре, жуыну орны, унитаз, гигиена құралдарына арналған таяқшалар, іш киімге арналған себет</p>
<p>5. 3. 2. 3 тұрмыстық техника заттарын білу және атау: теледидар</p>	<p>6. 3. 2. 3 тұрмыстық техника заттарын білу және атау: теледидар, тоңазытқыш, газ/электр плитасы</p>	<p>7. 3. 2. 3 тұрмыстық техника заттарын білу және атау: теледидар, тоңазытқыш, газ/электр плитасы</p>	<p>8. 3. 2. 3 тұрмыстық техника заттарын білу және атау: теледидар, тоңазытқыш, шаңсорғыш, газ/электр плитасы</p>	<p>9. 3. 2. 3 тұрмыстық техника заттарын білу және атау: теледидар, тоңазытқыш, шаңсорғыш, кір жуу машинасы газ /электр плитасы</p>	<p>10. 3. 2. 3 тұрмыстық техника заттарын білу және атау: теледидар, тоңазытқыш, шаңсорғыш, кір жуу машинасы газ /электр плитасы</p>
<p>5. 3. 2. 4 тұрмыстық техника заттарының мақсатын атау :(теледидар)</p>	<p>6. 3. 2. 4 тұрмыстық техника заттарының мақсатын атау : теледидар, тоңазытқыш, газ/электр плитасы</p>	<p>7. 3. 2. 4 тұрмыстық техника заттарының мақсатын атау : теледидар, тоңазытқыш, газ/электр плитасы</p>	<p>8. 3. 2. 4 тұрмыстық техника заттарының мақсатын атау : теледидар, тоңазытқыш, шаңсорғыш,</p>	<p>9. 3. 2. 4 тұрмыстық техника заттарының мақсатын атау : теледидар, тоңазытқыш, шаңсорғыш, кір жуу</p>	<p>10. 3. 2. 4 тұрмыстық техника заттарының мақсатын атау : теледидар, тоңазытқыш, шаңсорғыш, кір жуу машинасы газ</p>

			газ/электр плитасы	машинасы газ /электр плитасы	электр плитасы
5. 3. 2. 5 білім алушы тұратын пәтердің/ үйдің интерьерін көрсететін фотосуреттер бар білім алушының жеке кітабын (альбомын) жасау және пайдалану	6. 3. 2. 5 білім алушы тұратын пәтердің/ үйдің интерьерін көрсететін фотосуреттер бар білім алушының жеке кітабын (альбомын) жасау және пайдалану	7. 3. 2. 5 білім алушы тұратын пәтердің/ үйдің интерьерін көрсететін фотосуреттер бар білім алушының жеке кітабын (альбомын) жасау және пайдалану	8. 3. 2. 5 білім алушы тұратын пәтердің/ үйдің интерьерін көрсететін фотосуреттер бар білім алушының жеке кітабын (альбомын) жасау және пайдалану	9. 3. 2. 5 білім алушы тұратын пәтердің/ үйдің интерьерін көрсететін фотосуреттер бар білім алушының жеке кітабын (альбомын) жасау және пайдалану	10. 3. 2. 5 білім алушы тұратын пәтердің/ үйдің интерьерін көрсететін фотосуреттер бар білім алушының жеке кітабын (альбомын) жасау және пайдалану
5. 3. 2. 6 жиһаз заттарына ұқыпты қарау ; тұрмыстық техника заттарын пайдалану ережелерін сақтау: (теледидар)	6. 3. 2. 6 жиһаз заттарына және тұрмыстық техникаға ұқыпты қарау ; тұрмыстық техника мен интерьер заттарын пайдалану ережелерін сақтау	7. 3. 2. 6 жиһаз заттарына және тұрмыстық техникаға ұқыпты қарау ; тұрмыстық техника мен интерьер заттарын пайдалану ережелерін сақтау	8. 3. 2. 6 жиһаз заттарына және тұрмыстық техникаға ұқыпты қарау ; тұрмыстық техника мен интерьер заттарын пайдалану ережелерін сақтау	9. 3. 2. 6 жиһаз заттарына және тұрмыстық техникаға ұқыпты қарау ; тұрмыстық техника мен интерьер заттарын пайдалану ережелерін сақтау	10. 3. 2. 6 жиһаз заттарына және тұрмыстық техникаға ұқыпты қарау ; тұрмыстық техника мен интерьер заттарын пайдалану ережелерін сақтау
5. 3. 2. 7 қонақ және жатын бөлмеге арналған жиһаз заттарын саралау	6. 3. 2. 7 қонақ, жатын, және ас үй бөлмесіне арналған жиһаз заттарын саралау	7. 3. 2. 7 қонақ, жатын, ас үй бөлмесі және дәретханаға арналған жиһаз заттарын саралау	8. 3. 2. 7 қонақ, жатын, ас үй бөлмесі, дәретханаға және жуынатын бөлмеге арналған жиһаз заттарын саралау	9. 3. 2. 7 қонақ, жатын, ас үй бөлмесі, дәретханаға, жуынатын, кіреберіс бөлмеге арналған жиһаз заттарын саралау	10. 3. 2. 7 қонақ, жатын, ас үй бөлмесі, дәретханаға, жуынатын, кіреберіс бөлмеге арналған жиһаз заттарын саралау
5. 3. 2. 8 қонақ бөлме мен жатын бөлменің интерьерін жасау үшін жиһаздың шағын	6. 3. 2. 8 қонақ, жатын, ас үй бөлме интерьерін жасау үшін жиһаздың	7. 3. 2. 8 қонақ, жатын, ас үй бөлме, дәретхана интерьерін жасау үшін жиһаздың шағын	8. 3. 2. 8 қонақ, жатын, ас үй бөлме, дәретхана, жуынатын бөлме интерьерін жасау үшін жиһаздың шағын	9. 3. 2. 8 қонақ, жатын, ас үй бөлме, дәретхана, жуынатын, кіреберіс бөлме интерьерін жасау үшін жиһаздың шағын	10. 3. 2. 8 қонақ, жатын, ас үй бөлме, дәретхана, жуынатын, кіреберіс бөлме интерьерін жасау үшін жиһаздың шағын

	үлгілерін пайдалану	шағын үлгілерін пайдалану	үлгілерін пайдалану	үлгілерін пайдалану	үлгілерін пайдалану; киіз үй интерьері	үлгілерін пайдалану; киіз үй интерьері
--	---------------------	---------------------------	---------------------	---------------------	--	--

4) "Көлік" бөлімі

бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
4.1 Көлік түрлері	5. 4. 1. 1 қоғамдық және жеке көліктің түрі мен мақсатын білу, атау (педагогтің таңдауы бойынша)	6. 4. 1. 1 қоғамдық және жеке көліктің түрі мен мақсатын білу, атау (педагогтің таңдауы бойынша)	7. 4. 1. 1 қоғамдық және жеке көліктің (педагогтің таңдауы бойынша), алыс сапарға шығатын көліктің (пойыздың) түрі мен мақсатын білу, атау	8. 4. 1. 1 қоғамдық және жеке көліктің (педагогтің таңдауы бойынша), алыс сапарға шығатын көліктің (пойыздың, ұшақтың) түрі мен мақсатын білу, атау	9. 4. 1. 1 қоғамдық және жеке көліктің (педагогтің таңдауы бойынша), алыс сапарға шығатын көліктің (пойыздың, ұшақтың, теплоходтың) түрі мен мақсатын білу, атау	10. 4. 1. 1 қоғамдық және жеке көліктің (педагогтің таңдауы бойынша), алыс сапарға шығатын көліктің (пойыздың, ұшақтың, теплоходтың) түрі мен мақсатын білу, атау
			7. 4. 1. 2 көлік түрлерінің жүру тәсілдерін атау (автобус, көлік жүреді, пойыз жүйткіді)	8. 4. 1. 2 көлік түрлерінің жүру тәсілдерін атау (автобус, көлік - жүреді, пойыз - жүйткіді, ұшақ - ұшады)	9. 4. 1. 2 көлік түрлерінің жүру тәсілдерін атау (автобус, көлік - жүреді, пойыз - жүйткіді, ұшақ - ұшады, пароход - жүзеді)	10. 4. 1. 2 көлік түрлерінің жүру тәсілдерін атау (автобус, көлік - жүреді, пойыз - жүйткіді, ұшақ - ұшады, пароход - жүзеді)
	5. 4. 2. 1 қоғамдық көлік салонына отыру-түсу, жол ақысын төлеу, тәртіп ережелерін сақтау	6. 4. 2. 1 қоғамдық көлік салонына отыру-түсу, жол ақысын төлеу, тәртіп ережелерін сақтау	7. 4. 2. 1 қоғамдық көлік салонына отыру-түсу, жол ақысын төлеу, тәртіп ережелерін сақтау	8. 4. 2. 1 қоғамдық көлік салонына отыру-түсу, жол ақысын төлеу, тәртіп ережелерін сақтау	9. 4. 2. 1 қоғамдық көлік салонына отыру-түсу, жол ақысын төлеу, тәртіп ережелерін сақтау	10. 4. 2. 1 қоғамдық көлік салонына отыру-түсу, жол ақысын төлеу, тәртіп ережелерін сақтау
	5. 4. 2. 2 жолда және жаяу жүргіншілер жүретін жолда жүру ережелерін орындау:	6. 4. 2. 2 жолда және жаяу жүргіншілер жүретін жолда жүру ережелерін орындау:	7. 4. 2. 2 жолда және жаяу жүргіншілер жүретін жолда жүру ережелерін орындау:	8. 4. 2. 2 жолда және жаяу жүргіншілер жүретін жолда жүру ережелерін орындау:	9. 4. 2. 2 жолда және жаяу жүргіншілер жүретін жолда жүру ережелерін орындау:	10. 4. 2. 2 жолда және жаяу жүргіншілер жүретін жолда жүру ережелерін орындау:

4.2 Көлік пен жолда жүру тәртіп мәдениеті	тротуарды, көшенің жүру бөлігінен өтетін жаяу жүргіншілер өткелін пайдалану	тротуарды, көшенің жүру бөлігінен өтетін жаяу жүргіншілер өткелін пайдалану	тротуарды, көшенің жүру бөлігінен өтетін жаяу жүргіншілер өткелін пайдалану	тротуарды, көшенің жүру бөлігінен өтетін жаяу жүргіншілер өткелін пайдалану	тротуарды, көшенің жүру бөлігінен өтетін жаяу жүргіншілер өткелін пайдалану	тротуарды, көшенің жүру бөлігінен өтетін жаяу жүргіншілер өткелін пайдалану
	5. 4. 2. 3 бағдаршам сигналдарын орындау	6. 4. 2. 3 бағдаршам сигналдарын орындау	7. 4. 2. 3 бағдаршам сигналдарын орындау	8. 4. 2. 3 бағдаршам сигналдарын орындау	9. 4. 2. 3 бағдаршам сигналдарын орындау	10. 4. 2. 3 бағдаршам сигналдарын орындау
	5. 4. 2. 4 үйден мектепке және одан кері қайтатын жолды білу	6. 4. 2. 4 үйден мектепке және одан кері қайтатын жолды білу	7. 4. 2. 4 үйден мектепке және одан кері қайтатын жолды білу	8. 4. 2. 4 үйден мектепке және одан кері қайтатын жолды білу	9. 4. 2. 4 үйден мектепке және одан кері қайтатын жолды білу	10. 4. 2. 4 үйден мектепке және одан кері қайтатын жолды білу
		6. 4. 2. 5 сыртқы түрі бойынша мамандандырылған машиналарды ажырату (жедел медициналық көмек, полиция, өрт сөндіру машинасы, педагогтың таңдауы бойынша тағы басқа қызметтер)	7. 4. 2. 5 сыртқы түрі бойынша мамандандырылған машиналарды ажырату (жедел медициналық көмек, полиция, өрт сөндіру машинасы, педагогтың таңдауы бойынша тағы басқа қызметтер)	8. 4. 2. 5 сыртқы түрі бойынша мамандандырылған машиналарды ажырату (жедел медициналық көмек, полиция, өрт сөндіру машинасы, педагогтың таңдауы бойынша тағы басқа қызметтер)	9. 4. 2. 5 сыртқы түрі бойынша мамандандырылған машиналарды ажырату (жедел медициналық көмек, полиция, өрт сөндіру машинасы, педагогтың таңдауы бойынша тағы басқа қызметтер)	10. 4. 2. 5 сыртқы түрі бойынша мамандандырылған машиналарды ажырату (жедел медициналық көмек, полиция, өрт сөндіру машинасы, педагогтың таңдауы бойынша тағы басқа қызметтер)
		6. 4. 2. 6 дәрігердің, полицейдің, өрт сөндірушінің міндеттерін білу және атау	7. 4. 2. 6 дәрігердің, полицейдің, өрт сөндірушінің міндеттерін білу және атау	8. 4. 2. 6 дәрігердің, полицейдің, өрт сөндірушінің міндеттерін білу және атау	9. 4. 2. 6 дәрігердің, полицейдің, өрт сөндірушінің міндеттерін білу және атау	10. 4. 2. 6 дәрігердің, полицейдің, өрт сөндірушінің міндеттерін білу және атау
			7. 4. 2. 7 жолда жүру ережелерін сақтамау кезіндегі қауіпті түсіну	8. 4. 2. 7 жолда жүру ережелерін сақтамау кезіндегі қауіпті түсіну	9. 4. 2. 7 жолда жүру ережелерін сақтамау кезіндегі қауіпті түсіну	10. 4. 2. 7 жолда жүру ережелерін сақтамау кезіндегі қауіпті түсіну

5) "Халыққа қызмет көрсету саласы" бөлімі

бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып

5.1 Халыққа қызмет көрсету саласының объектілері	5. 5. 1. 1 ересектермен бірге дүкендерге (азық-түлік және өнеркәсіптік өнімдер), базарларға бару	6. 5. 1. 1 ересектермен бірге дүкендерге (азық-түлік және өнеркәсіптік тауарлар), базарларға, емханаға бару	7. 5. 1. 1 ересектермен бірге дүкендерге (азық-түлік және өнеркәсіптік тауарлар), базарларға, емханаға, дәріханаға бару	8. 5. 1. 1 ересектермен бірге дүкендерге (азық-түлік және өнеркәсіптік тауарлар), базарларға, емханаға, дәріханаға, поштаға бару	9. 5. 1. 1 ересектермен бірге дүкендерге (азық-түлік және өнеркәсіптік тауарлар), базарларға, емханаға, дәріханаға, поштаға, кафеге бару	10. 5. 1. 1 ересектермен бірге дүкендерге (азық-түлік және өнеркәсіптік тауарлар), базарларға, емханаға, дәріханаға, поштаға, кафеге бару
	5. 5. 1. 2 өзіне-өзі қызмет көрсету азық-түлік дүкеніне тауарларды таңдауға ересектермен бірге бару	6. 5. 1. 2 өзіне-өзі қызмет көрсету азық-түлік дүкеніне тауарларды таңдауға ересектермен бірге бару	7. 5. 1. 2 өзіне-өзі қызмет көрсету азық-түлік дүкеніне тауарларды таңдауға ересектермен бірге бару	8. 5. 1. 2 өзіне-өзі қызмет көрсету азық-түлік дүкеніне тауарларды таңдауға ересектермен бірге бару	9. 5. 1. 2 өзіне-өзі қызмет көрсету-азық-түлік дүкенінен тауарларды таңдау, сатып алғаны үшін ақы төлеу	10. 5. 1. 2 өзіне-өзі қызмет көрсету-азық-түлік дүкенінен тауарларды таңдау, сатып алғаны үшін ақы төлеу
	5. 5. 1. 3 өзіне-өзі қызмет көрсету-дүкенде азық-түлікті кассаға жеткізу үшін себетті, арбашаны пайдалану: таңдалған тауарды себетке, арбаға мұқияттап салу	6. 5. 1. 3 өзіне-өзі қызмет көрсету-дүкенде азық-түлікті кассаға жеткізу үшін себетті, арбашаны пайдалану: таңдалған тауарды себетке, арбаға мұқияттап салу	7. 5. 1. 3 өзіне-өзі қызмет көрсету-дүкенде азық-түлікті кассаға жеткізу үшін себетті, арбашаны пайдалану: таңдалған тауарды себетке, арбаға мұқияттап салу	8. 5. 1. 3 өзіне-өзі қызмет көрсету-дүкенде азық-түлікті кассаға жеткізу үшін себетті, арбашаны пайдалану: таңдалған тауарды себетке, арбаға мұқияттап салу	9. 5. 1. 3 өзіне-өзі қызмет көрсету-дүкенде азық-түлікті кассаға жеткізу үшін себетті, арбашаны пайдалану: таңдалған тауарды себетке, арбаға мұқияттап салу	10. 5. 1. 3 өзіне-өзі қызмет көрсету-дүкенде азық-түлікті кассаға жеткізу үшін себетті, арбашаны пайдалану: таңдалған тауарды себетке, арбаға мұқияттап салу
					9. 5. 1. 4 жедел жәрдем телефондарын атау: жедел медициналық көмек, өрт сөндіру қызметі	10.5.1 4 жедел жәрдем телефондарын атау: жедел медициналық көмек, өрт сөндіру қызметі
	5. 5. 2. 1 қоғамдық орындарда жүріп-тұру ережелерін	6. 5. 2. 1 қоғамдық орындарда жүріп-тұру ережелерін	7. 5. 2. 1 қоғамдық орындарда жүріп-тұру ережелерін	8. 5. 2. 1 қоғамдық орындарда жүріп-тұру ережелерін	9. 5. 2. 1 қоғамдық орындарда жүріп-тұру ережелерін	10. 5. 2. 1 қоғамдық орындарда жүріп-тұру ережелерін

5 . 2
Әлеуметтік
мекемелердегі
тәртіп сақтау
мәдениеті

сақтау: айқайламау, жүгірмеу, айналадағы адамдарға қатысты агрессивті әрекетпен қоршаған ортаға қатысты бүлдіретін әрекеттер жасамау, басқалардың заттарына тиіспеу (алмау)	сақтау: айқайламау, жүгірмеу, айналадағы адамдарға қатысты агрессивті әрекетпен қоршаған ортаға қатысты бүлдіретін әрекеттер жасамау, басқалардың заттарына тиіспеу (алмау)	сақтау: айқайламау, жүгірмеу, айналадағы адамдарға қатысты агрессивті әрекетпен қоршаған ортаға қатысты бүлдіретін әрекеттер жасамау, басқалардың заттарына тиіспеу (алмау)	сақтау: айқайламау, жүгірмеу, айналадағы адамдарға қатысты агрессивті әрекетпен қоршаған ортаға қатысты бүлдіретін әрекеттер жасамау, басқалардың заттарына тиіспеу (алмау)	сақтау: айқайламау, жүгірмеу, айналадағы адамдарға қатысты агрессивті әрекетпен қоршаған ортаға қатысты бүлдіретін әрекеттер жасамау, басқалардың заттарына тиіспеу (алмау)	сақтау: айқайламау, жүгірмеу, айналадағы адамдарға қатысты агрессивті әрекетпен қоршаған ортаға қатысты бүлдіретін әрекеттер жасамау, басқалардың заттарына тиіспеу (алмау)
5. 5. 2. 2 сатушымен, дәрігермен, пошта, дәріхана қызметкеріме н , қарым-қатына с т ы ң әлеуметтік мақұлданған тәсілдерін қолдану: сәлемдесу, қоштасу, көрсетілген қызмет пен көмек үшін рахмет айту	6. 5. 2. 2 сатушымен, дәрігермен, пошта, дәріхана қызметкеріме н , қарым-қатына с т ы ң әлеуметтік мақұлданған тәсілдерін қолдану: сәлемдесу, қоштасу, көрсетілген қызмет пен көмек үшін рахмет айту	7. 5. 2. 2 сатушымен, дәрігермен, пошта, дәріхана қызметкеріме н , қарым-қатына с т ы ң әлеуметтік мақұлданған тәсілдерін қолдану: сәлемдесу, қоштасу, көрсетілген қызмет пен көмек үшін рахмет айту	8. 5. 2. 2 сатушымен, дәрігермен, пошта, дәріхана қызметкеріме н , қарым-қатына с т ы ң әлеуметтік мақұлданған тәсілдерін қолдану: сәлемдесу, қоштасу, көрсетілген қызмет пен көмек үшін рахмет айту	9. 5. 2. 2 сатушымен, дәрігермен, пошта, дәріхана қызметкеріме н , қарым-қатына с т ы ң әлеуметтік мақұлданған тәсілдерін қолдану: сәлемдесу, қоштасу, көрсетілген қызмет пен көмек үшін рахмет айту	10. 5. 2. 2 сатушымен, дәрігермен, пошта, дәріхана қызметкеріме н , қарым-қатына с т ы ң әлеуметтік мақұлданған тәсілдерін қолдану: сәлемдесу, қоштасу, көрсетілген қызмет пен көмек үшін рахмет айту
5. 5. 2. 3 кафеге бару, дастарқан басында мәдениеттілік тәртіп дағдыларын қолдану, бейтаныс адамдармен (к а ф е қызметкерлер і м е н) қарым-қатына с жасау, ұқыпты тамақтану, ас	6. 5. 2. 3 кафеге бару, дастарқан басында мәдениеттілік тәртіп дағдыларын қолдану, бейтаныс адамдармен (к а ф е қызметкерлер і м е н) қарым-қатына с жасау, ұқыпты тамақтану, ас	7. 5. 2. 3 кафеге бару, дастарқан басында мәдениеттілік тәртіп дағдыларын қолдану, бейтаныс адамдармен (к а ф е қызметкерлер і м е н) қарым-қатына с жасау, ұқыпты тамақтану, ас	8. 5. 2. 3 кафеге бару, дастарқан басында мәдениеттілік тәртіп дағдыларын қолдану, бейтаныс адамдармен (к а ф е қызметкерлер і м е н) қарым-қатына с жасау, ұқыпты тамақтану, ас	9. 5. 2. 3 кафеге бару, дастарқан басында мәдениеттілік тәртіп дағдыларын қолдану, бейтаныс адамдармен (к а ф е қызметкерлер і м е н) қарым-қатына с жасау, ұқыпты тамақтану, ас	10. 5. 2. 3 кафеге бару, дастарқан басында мәдениеттілік тәртіп дағдыларын қолдану, бейтаныс адамдармен (к а ф е қызметкерлер і м е н) қарым-қатына с жасау, ұқыпты тамақтану, ас

кұралдарын, майлықтарды дұрыс пайдалану	кұралдарын, майлықтарды дұрыс пайдалану	кұралдарын, майлықтарды дұрыс пайдалану	кұралдарын, майлықтарды дұрыс пайдалану	кұралдарын, майлықтарды дұрыс пайдалану	кұралдарын, майлықтарды дұрыс пайдалану	кұралдарын, майлықтарды дұрыс пайдалану
--	--	--	--	--	--	--

6) "Деңсаулық" бөлімі:

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5 сынып	6 сынып	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып
6.1. Денсаулық: дене күтімі	5. 6. 1. 1 қол, бет, тіс жууға арналған құралдарды таңдау	6. 6. 1. 1 қол, бет, аяқ, тіс жууға арналған құралдарды таңдау	7. 6. 1. 1 дене мен шашты күтуге арналған құралдарды таңдау	8. 6. 1. 1 шашты күтуге арналған құралдарды таңдау	9. 6. 1. 1 теріні күту құралдарын таңдау (крем, дезодорант, лосьон)	10. 6. 1. 1 теріні күту құралдарын таңдау (крем, дезодорант, лосьон)
	5. 6. 1. 2 ереже бойынша тісті тазалау	6. 6. 1. 2 ереже бойынша тіспен тілді тазалау	7. 6. 1. 2 тіспен тілді тазалау және тамақтанғаннан кейін ауз қуысын шаю	8. 6. 1. 2 құлақ гигиенасын орындау, мақта дискілері мен таяқшаларын пайдалану	9. 6. 1. 2 құлақ гигиенасын орындау, мақта дискілері мен таяқшаларын пайдалану тырнақ араларын пайдалану, басқа оқушыға гигиеналық процедураларды орындауға көмек көрсету	10. 6. 1. 2 құлақ гигиенасын орындау, мақта дискілері мен таяқшаларын пайдалану тырнақ араларын пайдалану, басқа оқушыға гигиеналық процедураларды орындауға көмек көрсету
	5. 6. 1. 3 қол мен бетті жуу ережесін орындау, қол мен бетті кептіруге арналған сүлгіні пайдалану	6. 6. 1. 3 қол мен аяқты жуу ережесін орындау, қолға арналған электр кептіргішті пайдалану	7. 6. 1. 3 қол мен аяқты жуу, тырнақты кию ережелерін орындау, қағаз орамалды, бет орамалды пайдалану	8. 6. 1. 3 шашты жуу ережелерін, дененің таңертеңгі және кешкі жуыну тәртібін орындау	9. 6. 1. 3 дене, шаш тазалығын өз бетінше қадағалай білу, қажетті гигиеналық процедураларды орындай білу (шашты, денені жуу, шаю, сүлгімен кептіру)	10. 6. 1. 3 дене, шаш тазалығын өз бетінше қадағалай білу, қажетті гигиеналық процедураларды орындай білу (жуыну, душ)
	5. 6. 1. 4 бетперде кию, суық тию кезде бет орамалды пайдалану	6. 6. 1. 4 бетперде кию, суық тию кезде бет орамалды пайдалану	7. 6. 1. 4 суық тию кезінде мұрынға күтім жасау ережесін орындау	8. 6. 1. 4 суық тию кезінде мұрынға және тамақты күтім жасау ережесін орындау	9. 6. 1. 4 суық тию кезінде мұрынға және тамақты күтім жасау ережесін орындау	10. 6. 1. 4 дене температурасын анықтау үшін термометрді қолдану

5. 6. 1. 5 айнаның алдында шашты тарау	6. 6. 1. 5 әдеттегідей шашын тарау, сәндеу	7. 6. 1. 5 шашқа арналған қыстырғышта ры мен резенкелерді қолдану	8. 6. 1. 5 шашты сәндеуге арналған құралдарды қолдану (гель, мусс)	9. 6. 1. 5 шашты сәндеуге арналған құралдарды қолдану (гель, мусс, көбік)	10. 6. 1. 5 шашты сәндеуге арналған құралдарды қолдану (гель, мусс, көбік, спрей)
5. 6. 1. 6 дәретхананы дұрыс пайдалану	6. 6. 1. 6 дәретхананы дұрыс пайдалану, киімді ұқыпты болуын қадағалау	7. 6. 1. 6 жеке гигиена, іш киімнің тазалығын күту ережелерін орындау	8. 6. 1. 6 жеке гигиена, іш киімнің тазалығын күту ережелерін орындау	9. 6. 1. 6 жеке гигиена, іш киімнің тазалығын күту ережелерін орындау	10. 6. 1. 6 жеке гигиена, іш киімнің тазалығын күту ережелерін орындау

44. Бағдарлама зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша Ұзақ мерзімді жоспарға негізінде жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда әр бөлім үшін оқу мақсаттарының шамамен алынған көлемі көрсетілген. Мұғалім білім алушылардың мүмкіндіктерін және "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" пәні бойынша оқу процесін материалдық-техникалық қамтамасыз етуді ескере отырып, бағдарламаның әрбір бөлімшесінің оқу материалын зерделеудің мазмұнына, дәйектілігіне және ұзақтығына кез келген өзгерістер енгізуге құқылы.

45. Өткен сыныптардағы оқу материалын қайталау үшін оқу мақсаттарын таңдау мұғалімнің еркінде.

3-параграф. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

Бөлімше	Оқу мақсаттары
1-тоқсан	
1.1 Киім, аяқ киім, бас киім түрлері	5.1.1.1 педагогтің таңдауы бойынша тиісті маусым үшін ұл мен қызға арналған күнделікті киетін киімдерді білу және атау, ұл мен қызға арналған киімдерді саралау
	5.1.1.2 киімнің бөліктерін (жең, қалта) білу және атау
	5.1.1.11 айнаның көмегімен сыртқы келбетін бақылау
2.1 Азық-түлік	5.2.1.1 көкөністерді білу, атау (педагогтің таңдауы бойынша)
	5.2.1.2 көкөністерді қолдануға дайындау: жуу, кесу

	5.2.1.3 жемістерді қолдануға дайындау: жуу, сүйектерін алу, табаққа, вазаға салып қою
2.2 Ас үй және асхана ыдыстары, техника	5.2.2.1 шай ыдыстарын, құралдарды білу, атау (кесетін тақтайша, майлық)
	5.2.2.2 жылыту құрылғыларын (электр шайнек, плита) білу, атау
	5.2.2.3 кесетін тақтайшаны, пышақты, майлықты, шай ыдысын, электр шайнекті, салат салатын ыдыстарды, ас құралдарын (қасық, шанышқы, пышақ) мақсаты бойынша қолдану
2.3 Тамақ дайындау	5.2.3.1 ас үйде тазалық пен тәртіп сақтау
	5.2.3.2 тағам дайындау кезінде қауіпсіздік сақтау
	5.2.3.3 жай бутербродтар жасау
	5.2.3.4 педагогтің таңдауы бойынша жаңа піскен көкөністерден салаттар дайындау
	5.2.3.5 педагогтың таңдауы бойынша жаңа піскен жемістерден салаттар дайындау
2.4 Тамақтану мәдениеті	5.2.4.1 тамақтанар алдында қол жуу; тамақтанғаннан кейін ауызды сумен шаю
	5.2.4.2 дастархан әзірлеуде әрбір ас аспабын мақсатына сай қолдану (шай және ас қасықтары, айыр, пышақ, майлық)
	5.2.4.9 мектеп асханасында дастарқан жаю
3.1 Тұрғын үй-жайлардың түрлері	5.3.1.1 үй-жайдың бөліктерін атау: қабырға, төбе, еден, терезе, терезе алды, есік
	5.3.1.2 үй-жай бөліктерінің мақсатын атау: қабырға, төбе, еден, терезе, терезе алды, есік
	5.3.1.5 жатын бөлмелерді білу, атау: қонақ бөлме, жатын бөлме
	5.3.1.6 қонақ бөлме мен жатын бөлменің мақсатын атау
	5.3.1.3 үйде қауіпсіз жүріп-тұру ережелерін орындауға: бейтаныс адамдарға кіретін есікті ашпауға, ересектер болмаған кезде тұрмыстық техниканы, газ плитасын пайдалануға; бейтаныс адамдармен телефонмен сөйлеспеу
	5.3.1.4 телефонмен сөйлесу әдебін сақтау
4.1 Көлік түрлері	5.4.1.1 қоғамдық және жеке көліктің түрі мен мақсатын білу, атау (педагогтің таңдауы бойынша)
4.2 Көлік пен жолда жүру тәртібінің мәдениеті	5.4.2.1 қоғамдық көлік салонына отырып-түсу, жол ақысын төлеу, тәртіп ережелерін сақтау
	5.4.2.2 жолда және жаяу жүргіншілер өтетін жолда жүріп-тұру ережелерін орындау: тротуарды, көшенің жүру бөлігінен өтетін жаяу жүргіншілер өткелін пайдалану
	5.4.2.3 бағдаршам сигналдарын орындау

	5.4.2.4 үйден мектепке және одан кері қайтатын жолды білу
6.1 Дене күтімі	5.6.1.1 қол, бет, тіс жууға арналған құралдарды таңдау
	5.6.1.2 ереже бойынша тісті тазалау
	5.6.1.3 қол мен бетті жуу ережесін орындау, қол мен бетті кептіруге арналған сүлгіні пайдалану
2-тоқсан	
1.1 Киім, аяқ киім, бас киім түрлері	5.1.1.3 тиісті маусым үшін қыз бен ұлға арналған күнделікті киетін аяқ киімді білу және атау
	5.1.1.4 аяқ киімнің бөліктерін білу және атау (табан, өкше,)
	5.1.1.9 көшеге және үйге киетін аяқ киімдерді ажырату
2.3 Тамақ дайындау	5.2.3.1 ас үйде тазалық пен тәртіп сақтау
	5.2.3.2 тамақ дайындау кезінде қауіпсіздік сақтау
	5.2.3.3 жай бутербродтар жасау (нан, ірімшік, шұжық кесектерін кесу, нанға май жағу, ірімшікті, шұжықты нанның бір бөлігіне салу)
	5.2.3.4 педагогтің таңдауы бойынша жаңа піскен көкөністерден салаттар дайындау (пышақты, үккішті пайдалану)
	5.2.3.5 педагогтің таңдауы бойынша жаңа піскен жемістерден салаттар дайындау
2.4 Тамақтану мәдениеті	5.2.4.3 тамақтану кезінде және одан кейін қағаз және маталы майлықты қолдану
	5.2.4.4 тамақтанар алдында астың дәмді болуын қалау, тамақтанғаннан кейін ауызша рахмет айту/ ишарамен алғыс білдіру
5.1 Халыққа қызмет көрсету саласының объектілері	5.5.1.1 ересектермен бірге дүкендерге (азық-түлік және өнер кәсіптік өнімдер), базарларға бару
	5.5.1.2 өзіне-өзі қызмет көрсету, азық-түлік дүкеніне тауарларды ересектермен бірге таңдау
	5.5.1.3 өзіне-өзі қызмет көрсету, дүкенде азық-түлікті кассаға жеткізу үшін себетті, арбашаны пайдалану: таңдалған заттарды себетке, арбашаға мұқияттап салу
6.1 Дене күтімі	5.6.1.1 қол, бет, тіс жууға арналған құралдарды таңдау
	5.6.1.2 ереже бойынша тісті тазалау
	5.6.1.3 қол мен бетті жуу ережесін орындау, қол мен бетті кептіруге арналған сүлгіні пайдалану
	5.6.1.4 бетперде кию, суық тию кезде бет орамалды пайдалану
3-тоқсан	
	5.1.1.5 маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне киім таңдау

1.1 Киім, аяқ киім, бас киім түрлері	5.1.1.6 маусымға және ауа-райына сәйкес аяқ киім таңдау, аяқ киімді кию үшін оны киетін құралды қолдану
2.2 Ас үй және асхана ыдыстары, техника	<p>5.2.2.1 шай ыдыстарын (ыдыс, табақ, қант салғыш, шай демдеуіш), құралдарды (бөлшектеу тақтасы, майлық) білу, атау</p> <p>5.2.2.2 жылыту құрылғыларын (электр шайнек, плита) білу, атау</p> <p>5.2.2.3 кесетін тақтайшаны, пышақты, майлықты, шай ыдысын, электр шайнекті, салат салатын ыдыстарды, ас құралдарын мақсатына қарай қолдану (қасық, қасық)</p>
2.3 Тамақ дайындау	<p>5.2.3.6 педагогтің таңдауы бойынша жұмыртқа тағамдарын дайындау</p> <p>5.2.3.7 педагогтің таңдауы бойынша қайнатылған және бұқтырылған көкөністерден тағамдар дайындау</p> <p>5.2.3.8 педагогтің таңдауы бойынша жартылай фабрикаттардан тағамдар дайындау</p> <p>5.2.3.9 қалташадағы шайды демдеу</p>
2.4 Тамақтану мәдениеті	<p>5.2.4.5 проблемалық жағдайларда көмек сұрау (қасық болмағанда, нан таусылып қалғанда, майлық жетіспегенде, тамақтанғаннан кейін өзін нашар сезінгенде)</p> <p>5.2.4.6 көмек көрсеткені үшін рахмет айту</p>
3.2 Жиһаз, тұрмыстық техника	<p>5.3.2.1 жатын және қонақ бөлмедегі жиһаз заттарын білу және атау: орындықтар, үстел, кресло, диван, кереует, сөре (киімге, кітапқа арналған), кіші сөре</p> <p>5.3.2.2 жатын және қонақ бөлмедегі жиһаз заттарының мақсатын атау: орындықтар, үстел, кресло, диван, кереует, сөре (киімге, кітапқа арналған), кіші сөре</p> <p>5.3.2.7 жатын және қонақ бөлмеге арналған жиһаз заттарын саралау</p> <p>5.3.2.3 тұрмыстық техника заттарын білу және атау: теледидар</p> <p>5.3.2.4 тұрмыстық техника заттарының мақсатын атау: теледидар</p> <p>5.3.2.5 оқушы тұратын пәтердің/үйдің интерьерін бейнелейтін фотосуреттер бар білім алушының жеке кітабын (альбомын) жасау және пайдалану</p> <p>5.3.2.6 жиһаз заттарына ұқыпты қарау; тұрмыстық техника заттарын пайдалану ережелерін сақтау (теледидар)</p> <p>5.3.2.8 қонақ және жатын бөлменің интерьерін жасау үшін жиһаздың шағын үлгілерін пайдалану</p>
	5.6.1.1 қол, бет, тіс жууға арналған құралдарды таңдау

6.1 Дене күтімі	<p>5.6.1.2 ереже бойынша тісті тазалау</p> <p>5.6.1.3 қол мен бетті жуу ережесін орындау, қол мен бетті кептіруге арналған сүлгіні пайдалану</p> <p>5.6.1.4 бетперде кию, суық тию кезде бет орамалды пайдалану</p>
4-тоқсан	
1.1 Киім, аяқ киім, бас киім түрлері	<p>5.1.1.7 киіміндегі және аяқ киіміндегі ілгектерді (түймелерді) салу -ағыту</p> <p>5.1.1.8 тиісті маусым үшін ұл мен қызға арналған бас киімдерді білу және атау</p> <p>5.1.1.10 маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне бас киім таңдау</p> <p>5.1.1.12 жазға арналған күнделікті қазақ ұлттық ерлер мен әйелдер киімдерін білу және атау</p>
2.3 Тамақ дайындау	<p>5.2.3.6 педагогтың таңдауы бойынша жұмыртқа тағамдарын дайындау</p> <p>5.2.3.7 педагогтің таңдауы бойынша қайнатылған және бұқтырылған көкөністерден тағамдар дайындау</p> <p>5.2.3.8 педагогтің таңдауы бойынша жартылай фабрикаттардан тағамдар дайындау</p> <p>5.2.3.9 қалташадағы шайды демдеу</p>
2.4 Тамақтану мәдениеті	<p>5.2.4.7 басқа білім алушыға көмек көрсету (майлық беру, қасық әкелу, шырын құйып беру)</p> <p>5.2.4.8 таңғы асқа дастарқан жаю</p> <p>5.2.4.9 мектеп асханасында таңғы асқа дастархан әзірлеу</p>
5.1 Халыққа қызмет көрсету саласының объектілері	<p>5.5.1.1 дүкендерге (азық-түлік және өнеркәсіптік өнімдер), базарларға ересектермен бірге бару</p> <p>5.5.1.2 өзіне-өзі қызмет көрсету-азық-түлік дүкеніне тауарларға таңдауға ересектермен бірге бару</p> <p>5.5.1.3 өзіне-өзі қызмет көрсету-дүкенде қассаға азық-түлікті жеткізу үшін себетті, арбашаны пайдалану: таңдалған тауарларды себетке, арбашаға мұқияттап салу</p>
5.2 Әлеуметтік мекемелердегі тәртіп мәдениеті	<p>5.5.2.1 қоғамдық орындарда жүріп-тұру ережелерін сақтау: айқайламау, жүгірмеу, айналадағы адамдарға қатысты агрессивті әрекеттер және қоршаған ортаға қатысты бүлдіру әрекеттерін жасамау, басқалардың заттарына тиіспеу (алмау)</p> <p>5.5.2.2 сатушымен, дәрігермен, пошта, дәріхана қызметкерімен қарым-қатынастың әлеуметтік мақұлданған тәсілдерін қолдану: сәлемдесу, қоштасу, көрсетілген қызмет, көмек үшін рахмет айту</p> <p>5.5.2.3 кафеге бару, дастарқан басында мәдени тәртіп дағдыларын қолдану, бейтаныс адамдармен (кафе қызметкерлерімен) қарым-қатынас жасау,</p>

	ұқыпты тамақтану, ас құралдарын, майлықтарды дұрыс пайдалану
6.1 Дене күтімі	5.6.1.2 ереже бойынша тісті тазалау
	5.6.1.4 бетперде кию, суық тию кезде бет орамалды пайдалану
	5.6.1.5 айнаның алдында шашты тарау
	5.6.1.6 дәретхананы дұрыс пайдалану

2) 6-СЫНЫП

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1-тоқсан	
1.1 Киім, аяқ киім, бас киім түрлері	6.1.1.1 педагогтің таңдауы бойынша тиісті маусым үшін ұл мен қызға арналған күнделікті киетін киімдерді білу және атау, әр маусымға арналған жасөспірім мен қыз балаға күнделікті киімдерді саралау
	6.1.1.2 киімнің бөліктерін (жең, қалта, манжет) білу және атау
	6.1.1.11 айнаның көмегімен өзінің сыртқы келбетін бақылау
2.1 Азық-түлік	6.2.1.1 мектеп асханасында таңғы, түскі, түстік, кешкі асқа дайындалған тағамдарды білу және атау
	6.2.1.2 тоңазытқышта сақталатын тағамдарды атау
	6.2.1.3 азық-түлікті тоңазытқыштың сөрелеріне қою, дайын тағамдарды сақтау үшін контейнерлерді пайдалану
	6.2.1.4 сусындарды тоңазытқышта салқындату
	6.2.1.5 тоңазытқышта көкөністер мен жемістердің өнделуі үшін бірізділігін сақтау (сұрыптау, жуу)
2.2 Ас үй және асхана ыдыстары, техника	6.2.2.1 ас үй және асхана ыдыстарын (кастрөл, таба, қаңылтыр таба), құрылғыларды (шайқағыш, үккіш), техниканы (электр шәйнек, блендер) білу және атау
	6.2.2.2 газ немесе электр плитасын білу және атау
	6.2.2.3 асхана ыдыстарын пайдалану (терең және ұсақ тәрелкелер, салат салғыш), құралдарды (үккіш, шайқағыш) техниканы (блендер) пайдалану
2.3 Тамақ дайындау	6.2.3.1 ас үйде тазалық пен тәртіп сақтау
	6.2.3.2 тағам дайындау кезінде қауіпсіздікті сақтау
	6.2.3.3 шұжықтарды, қысқа шұжықтарды қайнатып, алдына беру
	6.2.3.4 педагогтің таңдауы бойынша қайнатылған көкөністерден салаттар дайындау
	6.2.3.5 күріш, қаракұмық жармасын (және педагогтың таңдауы бойынша тағы басқа жармаларды) қайнату және алдына беру
	6.2.4.1 тамақтанар алдында қол жуу; тамақтанғаннан кейін ауызды сумен шаю

2.4 Тамақтану мәдениеті	6.2.4.2 дастарханның әрбір аспабын және ас құралдарын мақсатына қарай пайдалану (шай мен асыдыс-аяқ, қасықтар, шанышқы, пышақ, майлық)
3.1 Тұрғын үй-жайлар түрлері	6.3.1.1 көп пәтерлі және жеке үйлерді экскурсияда, суретте ажырату
	6.3.1.2 тұрғын бөлмелерінің (қонақ, жатын бөлме) және ас үйді білу, атау
	6.3.1.5 қонақ, жатын, ас үй бөлменің мақсатын атау
	6.3.1.3 үйде қауіпсіз жүріп-тұру ережелерін сақтау: бейтаныс адамдарға кіретін есікті ашпау, ересектер болмаған кезде тұрмыстық техниканы, газ плитасын пайдаланбау, телефон арқылы бейтаныс адамдармен сөйлеспеу.
	6.3.1.5 телефонмен сөйлесу әдебін сақтау
4.1 Көлік түрлері	6.4.1.1 қоғамдық және жеке көліктің түрі мен мақсатын білу, атау (педагогтың таңдауы бойынша)
5.1 Халыққа қызмет көрсету саласының объектілері	6.5.1.1 ересектермен бірге дүкендерге (азық-түлік және өнеркәсіптік тауарлар), базарларға, емханаға бару
	6.5.1.2 өзіне-өзі қызмет көрсету-азық-түлік дүкенінде тауарларды ересектермен бірге таңдау
	6.5.1.3 өзіне-өзі қызмет көрсету-дүкенде азық-түлікті кассаға жеткізу үшін себетті, арбашаны пайдалану: таңдалған тауарларды себетке, арбашаға мұқияттап салу
6.1 Дене күтімі	6.6.1.1 қол, бет, аяқ, тіс жууға арналған құралдарды таңдау
	6.6.1.2 ереже бойынша тіс пен тілді тазалау
	6.6.1.3 қол мен аяқты жуу ережесін орындау, қолға арналған электр кептіргішті пайдалану
2-тоқсан	
1.1 Киім, аяқ киім, бас киім түрлері	6.1.1.3 жасөспірім мен қыз балаға күнделікті аяқ киімді саралау
	6.1.1.4 аяқ киімнің бөліктерін (табан, өкше) білу және атау
	6.1.1.9 көшеге және үйге киетін аяқ киімдерді ажырату
2.3 Тамақ дайындау	6.2.3.1 ас үйде тазалық пен тәртіп сақтау
	6.2.3.2 тамақ пісіру кезінде қауіпсіздікті сақтау
	6.2.3.3 шұжықтарды, қысқа шұжықтарды пісіріп, алдына беру
	6.2.3.4 педагогтың таңдауы бойынша қайнатылған көкөністерден салаттар дайындау
	6.2.3.5 күріш, қарақұмық жармасын (және педагогтың таңдауы бойынша тағы басқа жармаларды) пісіріп, алдына беру

2.4 Тамақтану мәдениеті	6.2.4.3 тамақтану кезінде және одан кейін қағаз және маталы майлықты қолдану 6.2.4.4 тамақтанар алдында астың дәмді болуын қалау, тамақтанғаннан кейін ауызша рахмет айту/ ишарамен алғыс білдіру
4.2 Көлік пен жолда жүру тәртіп мәдениеті	6.4.2.1 қоғамдық көлік салонына отырып-түсу, жол ақысын төлеу, тәртіп ережелерін сақтау 6.4.2.2 жолда және жаяу жүргіншілер жолында жүру ережелерін орындау: тротуарды, көшенің жүру бөлігінен өтетін жаяу жүргіншілер өткелін пайдалану 6.4.2.3 бағдаршам сигналдарын орындау 6.4.2.4 үйден мектепке және одан кері қайтатын жолды білу 6.4.2.5 сыртқы түрі бойынша мамандандырылған машиналарды ажырату (жедел медициналық көмек, полиция, өрт сөндіру машинасы, педагогтың таңдауы бойынша тағы басқа қызметтер) 6.4.2.6 дәрігердің, полицейдің, өрт сөндірушінің міндеттерін білу және атау
6.1 Дене күтімі	6.6.1.1 қол, бет, аяқ, тіс жууға арналған құралдарды таңдау 6.6.1.2 ереже бойынша тіс пен тілді тазалау 6.6.1.3 қол мен аяқты жуу ережесін орындау, қолға арналған электр кептіргішті пайдалану 6.6.1.4 бетперде кию, суық тию кезде бет орамалды пайдалану
3-тоқсан	
1.1 Киім, аяқ киім, бас киім түрлері	6.1.1.5 маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне киім таңдау 6.1.1.6 маусымға және ауа-райына сәйкес аяқ киім таңдау, аяқ киімді кию үшін оны киетін құралды қолдану
2.2 Ас үй және асхана ыдыстары, техника	6.2.2.1 педагогтің таңдауы бойынша ас үй мен асханалық ыдыстарды, құралдарды (үккіш, шайқағыш және басқалар), техниканы (блендер және басқалар) білу және атау 6.2.2.2 газ немесе электр плитасын білу және атау 6.2.2.3 педагогтің таңдауы бойынша асханалық ыдыстарды, құралдарды (үккіш, шайқағыш және басқалар), техниканы (блендер және басқалар) пайдалану
2.3 Тамақ дайындау	6.2.3.6 макарон бұйымдарын қайнатып, алдына беру 6.2.3.7 педагогтің таңдауы бойынша жартылай фабрикаттардан (тұшпара, қайнақша (вареник), кисель, сорпа) тағамдар дайындау 6.2.3.8 педагогтің таңдауы бойынша сусындар (компот, морс, сүт коктейлі) дайындау

	6.2.3.9 қалташадағы шайды шәйнекте демдеу
2.4 Тамақтану мәдениеті	6.2.4.5 проблемалық жағдайларда көмек сұрау (қасық болмағанда, нан таусылып қалғанда, майлық жетіспегенде, тамақтанғаннан кейін өзін нашар сезінгенде)
	6.2.4.6 көмек көрсеткені үшін рахмет айту
3.2 Жиһаз, тұрмыстық техника	6.3.2.1 қонақ, жатын, ас үй бөлмеде жиһаз және интерьер заттарын білу және атау: орындықтар, үстел, кресло, диван, кереует, сөре (киімге, кітапқа, ыдысқа арналған), кіші сөре, жуғыш
	6.3.2.2 қонақ, жатын, ас үй бөлмеде жиһаз және интерьер заттарының мақсатын атау: орындықтар, үстел, кресло, диван, кереует, сөре (киімге, кітапқа, ыдысқа арналған), кіші сөре, жуғыш
	6.3.2.7 қонақ, жатын, ас үй бөлмесіне арналған жиһаз заттарын саралау
	6.3.2.8 қонақ, жатын, ас үй бөлмесі интерьерін жасау үшін жиһаздың шағын үлгілерін пайдалану
	6.3.2.3 тұрмыстық техника заттарын білу және атау: теледидар, тоңазытқыш, газ/электр плитасы
	6.3.2.4 тұрмыстық техника заттарының мақсатын атау: теледидар, тоңазытқыш, газ/электр плитасы
	6.3.2.5 білім алушы тұратын пәтердің/үйдің интерьерін бейнелейтін фотосуреттер бар білім алушының жеке кітабын (альбомын) жасау және пайдалану
	6.3.2.6 жиһаз заттары мен тұрмыстық техникаға ұқыпты қарау; тұрмыстық техника мен интерьер заттарын пайдалану ережелерін сақтау
6.1 Дене күтімі	6.6.1.3 қол мен аяқты жуу ережесін орындау, қолға арналған электр кептіргішті пайдалану
	6.6.1.4 бетперде кию, суық тию кезде бет орамалды пайдалану
	6.6.1.5 әдеттегідей шашын тарау, сәндеу
4-тоқсан	
1.1 Киім, аяқ киім, бас киім түрлері	6.1.1.7 өз киіміндегі ілмектерді (түймелер, жапсырма) салу-ағыту
	6.1.1.8 жасөспірім мен қыз балаға арналған бас киімдерді атау және саралау
	6.1.1.10 маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне бас киім таңдау
	6.1.1.12 қыс мезгіліне арналған күнделікті қазақ ұлттық ерлер мен әйелдер киімдерін білу және атау
2.3 Тамақ дайындау	6.2.3.6 макарон бұйымдарын қайнатып, алдына беру
	6.2.3.7 педагогтің таңдауы бойынша жартылай фабрикаттардан (тұшпара, қайнақша (вареник), кисель, сорпа) тағамдар дайындау

	6.2.3.8 педагогтің таңдауы бойынша сусындар (компот, морс, сүт коктейлі) дайындау
	6.2.3.9 қалташадағы шайды шәйнекте демдеу
2.4 Тамақтану мәдениеті	6.2.4.7 басқа білім алушыға көмек көрсету (майлық беру, қасық әкелу, шырын құйып беру)
	6.2.4.8 таңғы, түскі асқа дастарқан әзірлеу
	6.2.4.9 таңғы, түскі асқа мектептің асханасында бала санын ескере отырып дастархан әзірлеу
5.1 Халыққа қызмет көрсету саласының объектілері	6.5.1.1 дүкендерге (азық-түлік және өнеркәсіптік тауарлар), базарларға, емханаға ересектермен бірге бару
	6.5.1.2 өзіне-өзі қызмет көрсету-азық-түлік дүкенінде тауарды ересектермен бірге таңдау
	6.5.1.3 өзіне-өзі қызмет көрсету-дүкенде азық-түлікті кассаға жеткізу үшін себетті, арбашаны пайдалану: таңдалған тауарларды себетке, арбашаға мұқияттап салу
5.2 Әлеуметтік мекемелердегі тәртіп мәдениеті	6.5.2.1 қоғамдық орындарда тәртіп ережелерін сақтау: айқайламау, жүгірмеу, айналадағы адамдарға қатысты агрессивті әрекеттер, қоршаған ортаға қатысты бүлдіру әрекеттерін жасамау, басқалардың заттарына тиіспеу (алмау)
	6.5.2.2 сатушымен, дәрігермен, пошта қызметкерімен, дәріханамен байланысудың әлеуметтік мақұлданған тәсілдерін қолдану: сәлемдесу, қоштасу, қызмет пен көмек көрсеткені үшін рахмет айту
	6.5.2.3 кафеге бару, дастарқан басында мәдени тәртіп дағдыларын қолдану, бейтаныс адамдармен (кафе қызметкерлерімен) қарым-қатынас жасау, ұқыпты тамақтану, ас құралдарын, майлықтарды дұрыс пайдалану
6.1 Дене күтімі	6.6.1.3 қол мен аяқты жуу ережесін орындау, қолға арналған электр кептіргішті пайдалану
	6.6.1.5 әдеттегідей шашын тарау, сәндеу
	6.6.1.6 дәретхананы дұрыс пайдалану, киімді ұқыпты болуын қадағалау

3) 7-сынып

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1-тоқсан	
1.1 Киім, аяқ киім, бас киім түрлері	7.1.1.1 педагогтің таңдауы бойынша жасөспірім мен қыз балаға арналған күнделікті және мерекеде киетін киімдерді білу және атау
	7.1.1.2 киім бөліктерін білу және атау (жең, қалта, манжет, шалбар)
	7.1.1.11 айнаның көмегімен өзінің сыртқы келбетін бақылау

2.1 Азық-түлік	<p>7.2.1.1 дүкенде, мектеп асханасында, суретте, иллюстрацияда сүт өнімдерін білу және атау</p> <p>7.2.1.2 мектеп асханасында сүттен дайындалатын тағамдарды білу және атау</p> <p>7.2.1.3 сүт өнімдерін тоңазытқыштың сөрелеріне қою</p> <p>7.2.1.4 сүт түрлерін ажырату: табиғи, құрғақ, қойылтылған, қоюлатылған</p>
2.2 Ас үй және асхана ыдыстары, техника	<p>7.2.2.1 педагогтің таңдауы бойынша ас үй мен асханалық ыдыстарды, құралдарды (үккіш, шайқағыш және басқалар), техниканы (араластырғыш, мультипісіргіш және басқалар) білу және атау</p> <p>7.2.2.2 газ немесе электр плитасын, тұмшашпесті білу және атау</p> <p>7.2.2.3 асхана ыдыстарын (кастрөл, таба, қаңылтыр таба, терең және ұсақ тәрелкелер, салат салғыш), құралдарды (шайқағыш, үккіш, араластырғыш), техниканы (блендер, мультипісіргіш) пайдалану</p>
2.3 Тамақ дайындау	<p>7.2.3.1 ас үйде тазалық пен тәртіп сақтау</p> <p>7.2.3.2 тамақ пісіру кезінде қауіпсіздікті сақтау</p> <p>7.2.3.3 сүт көже дайындау</p> <p>7.2.3.4 педагогтің таңдауы бойынша сүт ботқасын дайындау</p> <p>7.2.3.5 ірімшік көмесін дайындау</p>
2.4 Тамақтану мәдениеті	<p>7.2.4.1 тамақтанар алдында қолды жуу; тамақтанғаннан кейін ауызды сумен шаю</p> <p>7.2.4.2 дастарханның әрбір аспабын және ас құралдарын мақсатына қарай пайдалану (шай мен ас ыдыс-аяқ, қасықтар, шанышқы, пышак, майлық)</p> <p>7.2.4.9 дастарқан басындағы бала санын ескере отырып, таңғы, түскі, түстік асқа мектеп асханасында дастарқан әзірлеу</p> <p>7.2.4.10 мектептегі асханада таңғы астан кейін ыдыс-аяқты жинау</p>
3.1 Тұрғын үй-жайлардың түрлері	<p>7.3.1.1 көп пәтерлі және жеке үйлерді экскурсияда, суретте ажырату</p> <p>7.3.1.2 тұрғын бөлмелерді (қонақ, жатын бөлме) және тұрғын емес үй-жайларды (ас үй, дәретхана) білу және атау</p> <p>7.3.1.5 қонақ, жатын, ас үй бөлменің, дәретхананың мақсатын атау</p> <p>7.3.1.3 үйде қауіпсіз тәртіп ережелерін орындау: бейтаныс адамдарға кіретін есікті ашпау, ересектер болмаған кезде тұрмыстық техниканы, газ плитасын пайдаланбау, телефон арқылы бейтаныс адамдармен телефон ен сөйлеспеу</p> <p>7.3.1.4 телефонмен сөйлесу әдебін сақтау</p>

4.1 Көлік түрлері	7.4.1.1 қоғамдық және жеке көліктің (педагогтің таңдауы бойынша), алыс сапарға жүретін көліктің (пойыз) түрі мен мақсатын білу, атау
	7.4.1.2 көлік түрлерінің жүру тәсілдерін атау (автобус, көлік жүреді, пойыз жүйткіді)
6.1 Дене күтімі	7.6.1.1 дене мен шашты күтуге арналған құралдарды таңдау
	7.6.1.2 тіс пен тілді тазалау және тамақтанғаннан кейін ауз қуысын шаю
2-тоқсан	
1.1 Киім, аяқ киім, бас киім түрлері	7.1.1.3 тиісті маусымға сәйкес жасөспірім мен қыз балаға арналған күнделікті аяқ киімді атау және саралау
	7.1.1.4 аяқ киім бөліктерін білу және атау (табан, өкше, қоныш, тіл)
	7.1.1.9 көшеде, үйде, мерекеде киетін аяқ киімдерді ажырату
2.3 Тамақ дайындау	7.2.3.1 ас үйде тазалық пен тәртіп сақтау
	7.2.3.2 тамақ пісіру кезінде қауіпсіздікті сақтау
	7.2.3.3 сүт көже дайындау
	7.2.3.4 педагогтің таңдауы бойынша сүт ботқасын дайындау
	7.2.3.5 ірімшік көмешін дайындау
2.4 Тамақтану мәдениеті	7.2.4.3 тамақтану кезінде және одан кейін қағаз және маталы майлықты қолдану
	7.2.4.4 тамақтанар алдында астың дәмді болуын қалау, тамақтанғаннан кейін ауызша рахмет айту/ ишарамен алғыс білдіру
4.2 Көлік пен жолда жүру тәртіп мәдениеті	7.4.2.1 қоғамдық көлік салонына отырып-түсу, жол ақысын төлеу, тәртіп ережелерін сақтау
	7.4.2.2 жолда және жаяу жүргіншілер жолында тәртіп ережелерін орындау: тротуарды, көшенің жүру бөлігінен өтетін жаяу жүргіншілер өткелін пайдалану
	7.4.2.3 бағдаршам сигналдарын орындау
	7.4.2.4 үйден мектепке және одан кері қайтатын жолды білу
	7.4.2.5 сыртқы түрі бойынша мамандандырылған машиналарды ажырату (жедел медициналық көмек, полиция, өрт сөндіру машинасы, педагогтың таңдауы бойынша тағы басқа қызметтер)
	7.4.2.6 дәрігердің, полицейдің, өрт сөндірушінің міндеттерін білу және атау
	7.4.2.7 жол қозғалысы ережелерін сақтамау кезіндегі қауіпті түсіну

5.1 Халыққа қызмет көрсету саласының объектілері	<p>7.5.1.1 дүкендерге (азық-түлік және өнеркәсіптік тауарлар), базарларға, емханаға, дәріханаға ересектермен бірге бару</p> <p>7.5.1.2 өзіне-өзі қызмет көрсету-азық-түлік дүкенінен тауарларды ересектермен бірге таңдау</p> <p>7.5.1.3 өзіне-өзі қызмет көрсету-дүкенде азық-түлікті кассаға жеткізу үшін себетті, арбашаны пайдалану: таңдалған заттарды себетке, арбашаға мұқияттап салу</p>
6.1 Дене күтімі	<p>7.6.1.1 дене мен шашты күтуге арналған құралдарды таңдау</p> <p>7.6.1.2 тіс пен тілді тазалау және тамақтанғаннан кейін ауз қуысын шаю</p> <p>7.6.1.3 қол мен аяқты жуу, тырнақты қию ережелерін орындау, қағаз орамалды, бет орамалды пайдалану</p>
3-тоқсан	
1.1 Киім, аяқ киім, бас киім түрлері	<p>7.1.1.5 маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне киім таңдау</p> <p>7.1.1.6 маусымға және ауа-райына сәйкес аяқ киім таңдау, аяқ киімді кию үшін оны киетін құралды қолдану</p>
2.2 Ас үй және асхана ыдыстары, техника	<p>7.2.2.1 ас үй және асхана ыдыстарын (кастрөл, таба, қаңылтыр таба), құрылғылар (бөлшектеу тақтасы, оқтау, печеньеге арналған қалыптар), техниканы (электр шәйнек, блендер, мультипісіргіш) білу және атау</p> <p>7.2.2.2 газ немесе электр плитасын, тұшпашесті білу және атау</p> <p>7.2.2.3 педагогтің таңдауы бойынша асханалық ыдыстарды, құралдарды (үккіш, шайқағыш және басқалар), техниканы (блендер және басқалар) пайдалану</p>
2.3 Тамақ дайындау	<p>7.2.3.6 сүзбелі құймақ дайындау</p> <p>7.2.3.7 дайын қамырдан печенье пісіру, педагогтің таңдауы бойынша жартылай фабрикаттардан (тұшпара, қайнақша (вареник), кисель, сорпа) тағамдар дайындау</p> <p>7.2.3.8 сүтті какао, сүт қосылған еритін кофе дайындау</p> <p>7.2.3.9 қалташадағы шай, демдеуіш шәйнекте, сүтті шай дайындау</p>
2.4 Тамақтану мәдениеті	<p>7.2.4.5 проблемалық жағдайларда көмек сұрау (қасық болмағанда, нан таусылып қалғанда, майлық жетіспегенде, тамақтанғаннан кейін өзін нашар сезінгенде)</p> <p>7.2.4.6 көмек көрсеткені үшін рахмет айту</p>
	7.3.2.1 қонақ, жатын, ас үй бөлмесінде, дәретханада жиһаз және интерьер заттарын білу және атау:

3.2 Жиһаз, тұрмыстық техника	<p>орындықтар, үстел, кресло, диван, кереует, сөре (киімге, кітапқа, ыдыс аяқтарға арналған), кіші сөре, жуғыш, унитаз</p> <p>7.3.2.2 қонақ, жатын, ас үй бөлмесінде, дәретханада жиһаз және интерьер заттарының мақсатын атау: орындықтар, үстел, кресло, диван, кереует, сөре (киімге, кітапқа, ыдыс аяққа арналған), кіші сөре, жуғыш, унитаз</p> <p>7.3.2.3 тұрмыстық техника заттарын білу және атау: теледидар, тоңазытқыш, газ/электр плитасы</p> <p>7.3.2.4 тұрмыстық техника заттарының мақсатын атау: теледидар, тоңазытқыш, газ/электр плитасы</p> <p>7.3.2.5 білім алушы тұратын пәтердің/үйдің интерьерін бейнелейтін фотосуреттер бар білім алушының жеке кітабын (альбомын) жасау және пайдалану</p> <p>7.3.2.6 жиһаз заттарына және тұрмыстық техникаға ұқыпты қарау; тұрмыстық техника заттарын пайдалану ережелерін сақтау (педагогтың таңдауы бойынша)</p> <p>7.3.2.7 қонақ, жатын, ас үй бөлме, дәретханаға арналған жиһаз және интерьер заттарын саралау</p> <p>7.3.2.8 қонақ, жатын, ас үй бөлме интерьерін жасау үшін жиһаздың шағын үлгілерін пайдалану</p>
6.1 Дене күтімі	<p>7.6.1.1 дене мен шашты күтуге арналған құралдарды таңдау</p> <p>7.6.1.2 тіс пен тілді тазалау және тамақтанғаннан кейін ауз қуысын шаю</p> <p>7.6.1.3 қол мен аяқты жуу, тырнақты қию ережелерін орындау, қағаз орамалды, бет орамалды пайдалану</p> <p>7.6.1.4 суық тию кезінде мұрынға күтім жасау ережесін орындау</p>
4-тоқсан	
1.1 Киім, аяқ киім, бас киім түрлері	<p>7.1.1.7 өз киімінде ілгектерді (түймелерді, батырмаларды, киім құлып) салу және ағыту</p> <p>7.1.1.8 әр мезгілге арналған жас өспірім мен қыз баланың бас киімдерін атау және саралау</p> <p>7.1.1.10 маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне бас киім таңдау</p> <p>7.1.1.11 айнаның көмегімен өзінің сыртқы келбетін бақылау</p> <p>7.1.1.12 жылдың әр мезгіліне арналған күнделікті қазақ ұлттық ерлер мен әйелдер киімдерін тану және атау</p>
	<p>7.2.3.6 сүзбелі құймақ дайындау</p>

2.3 Тамақ дайындау	7.2.3.7 печенье пісіру, педагогтің таңдауы бойынша жартылай фабрикаттардан (тұшпара, қайнақша (вареник), кисель, сорпа) тағамдар дайындау
	7.2.3.8 сүтті какао, сүт қосылған кофе дайындау
	7.2.3.9 сүтті шай дайындау
2.4 Тамақтану мәдениеті	7.2.4.7 басқа білім алушыға көмек көрсету (майлық беру, қасық әкелу, шырын құю)
	7.2.4.8 таңғы асқа, түскі асқа дастарқан жаю
5.1 Халыққа қызмет көрсету саласының объектілері	7.5.1.1 ересектермен бірге дүкендерге (азық-түлік және өнеркәсіптік тауарлар), базарларға, емханаға, дәріханаға бару
	7.5.1.2 өзіне-өзі қызмет көрсету-ересектермен бірге азық-түлік дүкенінен тауарлар таңдау
	7.5.1.3 өзіне-өзі қызмет көрсету-дүкенде азық-түлікті кассаға жеткізу үшін себетті, арбашаны пайдалану: таңдалған заттарды себетке, арбашаға мұқияттап салу
5.2 Әлеуметтік мекемелердегі тәртіп мәдениеті	7.5.2.1 қоғамдық орындарда тәртіп ережелерін сақтау: айқайламау, жүгірмеу, айналадағы адамдарға қатысты агрессивті әрекеттер, қоршаған ортаға қатысты бүлдіру әрекеттерін жасамау, басқалардың заттарына тиіспеу (алмау)
	7.5.2.2 сатушымен, дәрігермен, пошта қызметкерімен, дәріханамен байланысудың әлеуметтік мақұлданған тәсілдерін қолдану: сәлемдесу, қоштасу, көрсетілген көмек пен қызмет үшін рахмет айту
	7.5.2.3 кафеге бару, дастарқан басында мәдени тәртіп дағдыларын қолдану, бейтаныс адамдармен (кафе қызметкерлерімен) қарым-қатынас жасау, ұқыпты тамақтану, ас құралдарын, майлықтарды дұрыс пайдалану
6.1 Дене күтімі	7.6.1.4 суық тию кезінде мұрынға күтім жасау ережесін орындау
	7.6.1.5 шашқа арналған қыстырғыштары мен резеңкелерді қолдану
	7.6.1.6 жеке гигиена, іш киімнің тазалығын күту ережелерін орындау

4) 8-сынып

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1-тоқсан	
1.1 Киім, аяқ киім, бас киім түрлері	8.1.1.1 жас өспірім мен қыз балаға арналған күнделікті және мерекелік киімдерді саралау
	8.1.1.2 киім бөліктерін (жең, қалта, манжет, шалбар, белдік) білу және атау
	8.1.1.11 айнаның көмегімен өзінің сыртқы келбетін бақылау

2.1 Азық-түлік	8.2.1.1 қысқа және ұзақ сақтау мерзімі бар өнімдерді білу және атау
	8.2.1.2 мектеп асханасында құс етінен дайындалған тағамдарды білу және атау
	8.2.1.3 мектеп асханасында қамырдан дайындалған тағамдарды суретте, иллюстрацияларда білу және атау
	8.2.1.4 көкөністерді қоймада, жертөлемінде, тоназытқышта сақтау тәсілдерін бақылау.
	8.2.1.5 мерзімі ұзақ сақтау өнімдерді (жармалар, макарон өнімдері, тұз, қант) контейнерлерде ас үй сөрелерде орналастыру
2.2 Ас үй және асхана ыдыстары, техника	8.2.2.1 ас үй мен асхана ыдыстарын (кастрөл, таба, қаңылтыр таба, тәрелке, тостаған), құрылғыларды (оқтау, ет тартқыш), техниканы (электр шәйнек, блендер, мультиварка, микротолқынды пешті) тану және атау білу және атау
	8.2.2.2 газ немесе электр плитасын, тұмшاپешті білу және атау
	8.2.2.3 асханалық ыдыстарды (кастрөл, таба, қаңылтыр таба, терен және ұсақ тәрелкелер, салат салғыш, тостаған), құралдарды (оқтау, ет тартқыш), техниканы (мультипісіргіш, қысқа толқынды пеш) пайдалану
2.3 Тамақ дайындау	8.2.3.1 ас үйде тазалық пен тәртіп сақтау
	8.2.3.2 тамақ пісіру кезінде қауіпсіздікті сақтау
	8.2.3.3 құс етінен (тауық, үйрек, күркетауық) сорпа, көже дайындау
	8.2.3.4 педагогтің таңдауы бойынша дайын тартылған құс етінен тағамдар дайындау
	8.2.3.5 тұмшاپеште, мультипісіргіште құс етін пісіру
2.4 Тамақтану мәдениеті	8.2.4.1 тамақтанар алдында қол жуу; тамақтанғаннан кейін ауызды сумен шаю
	8.2.4.2 дастарханның әрбір аспабын және ас құралдарын мақсатына қарай пайдалану (шай мен ас ыдыс-аяқ, қасықтар, шанышқы, пышак, майлық)
	8.2.4.9 дастарқан басындағы адамдардың санын ескере отырып, мектеп асханасында дастарқан жаю
3.1 Тұрғын үй-жайлардың түрлері	8.3.1.1 экскурсияда тұрғын үйлерді басқа функционал құрылыстарынан ажырату
	8.3.1.2 тұрғын (қонақ, жатын бөлме) және тұрғын емес (ас үй, дәретхана, жуынатын бөлме) бөлмелерді білу, атау
	8.3.1.3 киіз үй құрылысының ерекшеліктерін атау
	8.3.1.4 үйде қауіпсіз тәртіп ережелерін орындау: бейтаныс адамдарға кіретін есікті ашпау, ересектер болмаған кезде тұрмыстық техниканы, газ плитасын

	<p>пайдаланбау, телефон арқылы бейтаныс адамдармен телефон ең сөйлеспеу</p> <p>8.3.1.6 үй маңындағы, мектеп маңындағы аумақта өзін-өзі ұстау ережелерін орындау, қоғамдық мүлікке ұқыпты қарау (орындықтар, күркелер, әткеншектер)</p> <p>8.3.1.5 телефонмен сөйлесу әдебін сақтау</p>
4.1 Көлік түрлері	<p>8.4.1.1 қоғамдық және жеке көліктің (педагогтің таңдауы бойынша), алыс сапарға жүретін көліктің (пойыз, ұшақ) түрі мен мақсатын білу, атау</p> <p>8.4.1.2 көлік түрлерінің жүру тәсілдерін атау (автобус, машина - жүреді, пойыз - жүйткіді, ұшақ - ұшады)</p>
6.1 Дене күтімі	<p>8.6.1.1 шашты күтуге арналған құралдарды таңдау</p> <p>8.6.1.3 шашты жуу ережелерін, дененің таңертеңгі және кешкі жуыну тәртібін орындау</p> <p>8.6.1.6 жеке гигиена, іш киімнің тазалығын күту ережелерін орындау</p>
2-тоқсан	
1.1 Киім, аяқ киім, бас киім түрлері	<p>8.1.1.3 күнделікті және спортпен айналысуға арналған аяқ киімді атау</p> <p>8.1.1.4 аяқ киім бөліктерін білу және атау (табан, өкше, қоныш, тіл, ілгек)</p> <p>8.1.1.9 көшеге, үйге, мерекеге киетін аяқ киімдерді ажырату</p>
2.3 Тамақ дайындау	<p>8.2.3.1 ас үйде тазалық пен тәртіп сақтау</p> <p>8.2.3.2 тамақ пісіру кезінде қауіпсіздікті сақтау</p> <p>8.2.3.3 құс етінен (тауық, үйрек, күркетауық) сорпа, көже дайындау</p> <p>8.2.3.4 педагогтің таңдауы бойынша дайын тартылған құс етінен тағамдар дайындау</p> <p>8.2.3.5 тұмшашапеште, мультипісіргіште құс етін пісіру</p>
2.4 Тамақтану мәдениеті	<p>8.2.4.3 тамақтану кезінде және одан кейін қағаз және маталы майлықты қолдану</p> <p>8.2.4.4 тамақтанар алдында астың дәмді болуын қалау, тамақтанғаннан кейін ауызша рахмет айту/ ишарамен алғыс білдіру</p>
4.2 Көлік пен жолда жүру тәртіп мәдениеті	<p>8.4.2.1 қоғамдық көлік салонына отырып-түсу, жол ақысын төлеу, тәртіп ережелерін сақтау</p> <p>8.4.2.2 жолда және жаяу жүргіншілер өтетін жолда тәртіп ережелерін орындау: тротуарды, көшенің жүру бөлігінен өтетін жаяу жүргіншілер өткелін пайдалану</p> <p>8.4.2.3 бағдаршам сигналдарын орындау</p> <p>8.4.2.4 үйден мектепке және одан кері қайтатын жолды білу</p>

	8.4.2.5 сыртқы түрі бойынша мамандандырылған машиналарды ажырату (жедел медициналық көмек, полиция, өрт сөндіру машинасы, педагогтың таңдауы бойынша тағы басқа қызметтер)
	8.4.2.6 дәрігердің, полицейдің, өрт сөндірушінің міндеттерін білу және атау
	8.4.2.7 жол қозғалысы ережелерін сақтамау кезіндегі қауіпті түсіну
5.1 Халыққа қызмет көрсету саласының объектілері	8.5.1.1 ересектермен бірге дүкендерге (азық-түлік және өнеркәсіптік тауарлар), базарларға, емханаға, дәріханаға, поштаға бару
	8.5.1.2 өзіне-өзі қызмет көрсету-ересектермен бірге азық-түлік дүкенінен тауарлар таңдау
	8.5.1.3 өзіне-өзі қызмет көрсету-дүкенде азық-түлікті кассаға жеткізу үшін себетті, арбашаны пайдалану: таңдалған тауарларды себетке, арбашаға мұқияттап салу
6.1 Дене күтімі	8.6.1.2 құлақ гигиенасын орындау, мақта дискілері мен таяқшаларын пайдалану
	8.6.1.4 суық тию кезінде мұрынға және тамақты күтім жасау ережесін орындау
3-тоқсан	
1.1 Киім, аяқ киім, бас киім түрлері	8.1.1.5 маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне киім таңдау
	8.1.1.6 маусымға және ауа-райына сәйкес аяқ киім таңдау, аяқ киімді кию үшін оны киетін құралды қолдану
2.2 Ас үй және асхана ыдыстары, техника	8.2.2.1 педагогтің таңдауы бойынша ас үй және асхана ыдыстарын, құралдарды (оқтау, ет тартқыш және басқалар), техниканы (комбайн, қысқа толқынды пеш және басқалар) білу және атау
	8.2.2.2 газ немесе электр плитасын, тұмшاپешті білу және атау
	8.2.2.3 педагогтің таңдауы бойынша асханалық ыдыстарды, құралдарды (оқтау, ет тартқыш және басқалар), техниканы (комбайн, қысқа толқынды пеш және басқалар) пайдалану
2.3 Тамақ дайындау	8.2.3.6 дайын қамырдан бауырсақ пісіру
	8.2.3.7 дайын қамырдан шелпек пісіру
	8.2.3.8 дайын қамырдан әртүрлі салма қосылған самса, бәліш дайындау
	8.2.3.9 қалташадағы шай, демдеуіш шәйнекте сүтті шай, лимон қосылған шай дайындау
2.4 Тамақтану мәдениеті	8.2.4.5 проблемалық жағдайларда көмек сұрау (қасық болмағанда, нан таусылып қалғанда, майлық жетіспегенде, тамақтанғаннан кейін өзін нашар сезінгенде)
	8.2.4.6 көмек көрсеткені үшін рахмет айту

3.2 Жиһаз, тұрмыстық техника	8.3.2.1 қонақ, жатын, ас үй, дәретханада, жуыну бөлмесінде жиһаз және интерьер заттарын білу және атау: орындықтар, үстел, кресло, диван, кереует, сөре (киімге, кітапқа, ыдыстарға арналған), кіші сөре, жуғыш, унитаз, жуыну орны, гигиена құралдарына арналған таяқшалар, іш киімге арналған себет
	8.3.2.2 қонақ, жатын ас үй бөлмесінде, дәретханада, жуунатын бөлмеде жиһаз және интерьер заттарының мақсатын атау: орындықтар, үстел, кресло, диван, кереует, сөре (киімге, кітапқа, ыдыс аяққа арналған), кіші сөре, жуғыш, унитаз, жуыну орны гигиена құралдарына арналған таяқшалар, іш киімге арналған себет
	8.3.2.7 қонақ, жатын, ас үй бөлмесі, дәретханаға және жуынатын бөлмеге арналған жиһаз заттарын саралау
	8.3.2.8 қонақ, жатын, ас үй бөлме, дәретхана, жуынатын бөлме интерьерін жасау үшін жиһаздың шағын үлгілерін пайдалану
	8.3.2.3 тұрмыстық техника заттарын білу және атау: теледидар, тоңазытқыш, шаңсорғыш, газ/электр плитасы
	8.3.2.4 тұрмыстық техника заттарының мақсатын атау: теледидар, тоңазытқыш, шаңсорғыш, газ/электр плитасы
	8.3.2.5 білім алушы тұратын пәтердің/үйдің интерьерін көрсететін фотосуреттер бар білім алушының жеке кітабын (альбомын) жасау және пайдалану
	8.3.2.6 жиһаз заттарына және тұрмыстық техникаға ұқыпты қарау; тұрмыстық техника мен интерьер заттарын пайдалану ережелерін сақтау
6.1 Дене күтімі	8.6.1.3 шашты жуу ережелерін, дененің таңертеңгі және кешкі жуыну тәртібін орындау
	8.6.1.5 шашты сәндеуге арналған құралдарды қолдану (гель, мусс)
	8.6.1.4 суық тию кезінде мұрынға және тамақты күтім жасау ережесін орындау
	8.6.1.6 жеке гигиена, іш киімнің тазалығын күту ережелерін орындау
4-тоқсан	
1.1 Киім, аяқ киім, бас киім түрлері	8.1.1.7 өз киімінде және аяқ киіміндегі ілгектерді (түймелерді, батырмаларды, сыдырманы, ілмектерді) салу және ағыту
	8.1.1.8 әр мезгілге арналған жас өспірім мен қыз баланың бас киімдерін атау және саралау
	8.1.1.10 маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне бас киім таңдау

	8.1.1.12 жылдың әр мезгіліне арналған күнделікті қазақ ұлттық ерлер мен әйелдер киімдері мен аяқ киімдерін тану және атау
2.3 Тамақ дайындау	8.2.3.6 дайын қамырдан бауырсақ пісіру
	8.2.3.7 дайын қамырдан шелпек пісіру
	8.2.3.8 дайын қамырдан әртүрлі салма қосылған самса, бәліш дайындау
	8.2.3.9 сүтті шай, лимон қосылған шай дайындау
2.4 Тамақтану мәдениеті	8.2.4.7 басқа білім алушыға көмек көрсету (майлық беру, қасық әкелу, шырын құйып беру)
	8.2.4.8 таңғы асқа, түскі асқа, түстен кейінгі тағамдарға дастарқан жаю
	8.2.4.9 аңғы, түскі, түстік, кешкі асқа дастарқан басындағы адамдар санын ескере отырып, мектеп асханасында дастарқан әзірлеу
	8.2.4.10 Мектептің асханасында таңғы, түстік астан кейін ыдыстарды жинау.
5.1 Халыққа қызмет көрсету саласының объектілері	8.5.1.1 ересектермен бірге дүкендерге (азық-түлік және өнеркәсіптік тауарлар), базарларға, емханаға, дәріханаға, поштаға бару
	8.5.1.2 өзіне-өзі қызмет көрсету-ересектермен бірге азық-түлік дүкенінен тауарлар таңдау
	8.5.1.3 өзіне-өзі қызмет көрсету-дүкенде азық-түлікті кассаға жеткізу үшін себетті, арбашаны пайдалану: таңдалған заттарды себетке, арбашаға мұқиятталу салу
5.2 Әлеуметтік мекемелердегі тәртіп мәдениеті	8.5.2.1 қоғамдық орындарда тәртіп ережелерін сақтау: айқайламау, жүгірмеу, айналадағы адамдарға қатысты агрессивті әрекеттер, қоршаған ортаға қатысты бүлдіру әрекеттерін жасамау, басқалардың заттарына тиіспеу (алмау)
	8.5.2.2 сатушымен, дәрігермен, пошта қызметкерімен, дәріханамен байланысудың әлеуметтік мақұлданған тәсілдерін қолдану: сәлемдесу, қоштасу, көрсетілген көмек пен қызмет үшін рахмет айту
	8.5.2.3 кафеге бару, дастарқан басында мәдени тәртіп дағдыларын қолдану, бейтаныс адамдармен (кафе қызметкерлерімен) қарым-қатынас жасау, ұқыпты тамақтану, ас құралдарын, майлықтарды дұрыс пайдалану
6.1 Дене күтімі	8.6.1.2 құлақ гигиенасын орындау, мақта дискілері мен таяқшаларын пайдалану
	8.6.1.3 шашты жуу ережелерін, дененің таңертеңгі және кешкі жуыну тәртібін орындау
	8.6.1.4 суық тию кезінде мұрынға және тамақты күтім жасау ережесін орындау
	8.6.1.6 жеке гигиена, іш киімнің тазалығын күту ережелерін орындау

5) 9-сынып

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1-тоқсан	
1.1 Киім, аяқ киім, бас киім түрлері	<p>9.1.1.1 жас өспірім мен қыз балаға арналған күнделікті, мерекелік және спортпен айналысуға арналған киімдерді атау және саралау.</p> <p>9.1.1.2 киімнің бөліктерін (жең, манжет, шалбар, белдік, сырға және педагогтың таңдауы бойынша тағы басқа) білу және атау</p> <p>9.1.1.11 өзінің сыртқы келбетін бақылау</p>
2.1 Азық-түлік	<p>9.2.1.1 Дүкендегі балық өнімдерін ажырату: тірі, тоңазытылған, мұздатылған, тұздалған, қақталған, кептірілген, ысталған балық</p> <p>9.2.1.2 көкөністер мен жемістерді жеуге дайындау: жуу, кесу</p> <p>9.2.1.3 балық өнімдерін тоңазытқышқа салу, дайын тағамдарды сақтау үшін контейнерлерді қолдану</p> <p>9.2.1.4 балық консервілерін, пресервілерін, балық улығын танып, атау</p> <p>9.2.1.5 балық өнімдерін сақтау ережелерін ұстану</p>
2.2 Ас үй және асхана ыдыстары, техника	<p>9.2.2.1 ас үй мен асхана ыдыстарын (кастрөл, таба, қаңылтыр таба, тәрелке, тостаған, салат салғыш), құрылғыларды (кесу тақтасы, пісіруге арналған фольга), техниканы (электр шәйнек, блендер, мультиварка, микротолқынды пешті) білу және атау</p> <p>9.2.2.2 газ немесе электр плитасын, тұмшاپешті білу және атау</p> <p>9.2.2.3 ас үй мен асхана ыдыстарын (кастрөл, таба, қаңылтыр табақ, терең және ұсақ тәрелкелер салат салғыш), құралдарды (бөлшектеу тақтасы, пісіруге арналған фольга), техниканы қолдану</p>
2.3 Тамақ дайындау	<p>9.2.3.1 ас үйде тазалық пен тәртіп сақтау</p> <p>9.2.3.2 тамақ пісіру кезінде қауіпсіздікті сақтау</p> <p>9.2.3.3 балық өнімдерінің бутербродтар дайындау</p> <p>9.2.3.4 педагогтың таңдауы бойынша балық пен балық консервілерін пайдаланумен салаттар дайындау</p> <p>9.2.3.5 балық сорпасын дайындау</p>
2.4 Тамақтану мәдениеті	<p>9.2.4.1 тамақтанар алдында қолды жуу; тамақтанғаннан кейін ауызды сумен шаю</p> <p>9.2.4.2 дастарханның әрбір аспабын және ас құралдарын мақсатына қарай пайдалану (шай мен ас ыдыс-аяқ, қасықтар, шанышқы, пышақ, майлық)</p> <p>9.2.4.9 таңғы, түскі, түстік, кешкі асқа дастарқан басындағы адамдар санын ескере отырып, мектеп асханасында дастарқан әзірлеу</p>

	9.2.4.10 Мектептің асханасында таңғы, түскі, түстік астан кейін ыдыстарды жинау.
3.1 Тұрғын үй-жайлардың түрлері	9.3.1.1 экскурсияда тұрғын үйлерді басқа функционал құрылыстарынан айқындау
	9.3.1.2 тұрғын (қонақ, жатын бөлме) және тұрғын емес (ас үй, дәретхана, жуынатын, кіреберіс бөлме) бөлмелерді білу, атау
	9.3.1.3 киіз үй құрылысының ерекшеліктерін атау
	9.3.1.4 үйде қауіпсіз тәртіп ережелерін орындау: бейтаныс адамдарға кіретін есікті ашпау, ересектер болмаған кезде тұрмыстық техниканы, газ плитасын пайдаланбау, телефон арқылы бейтаныс адамдармен телефон ең сөйлеспеу
	9.3.1.5 телефонмен сөйлесу әдебін сақтау
	9.3.1.6 үй маңындағы, мектеп маңындағы аумақта өзін-өзі ұстау ережелерін орындау, қоғамдық мүлікке ұқыпты қарау (орындықтар, күркелер, өткеншектер
4.1 Көлік түрлері	9.4.1.1 қоғамдық және жеке көліктің (педагогтің таңдауы бойынша), алыс сапарға жүретін көліктің (пойыз, ұшақ, теплоход) түрі мен мақсатын білу, атау
	9.4.1.2 көлік түрлерінің жүру тәсілдерін атау (автобус, көлік - жүреді, пойыз - жүйткіді, ұшақ - ұшады, пароход-жүзеді)
	9.4.1.3 қоғамдық көлік аялдамасын табу, бағыт нөмірін білу
6.1 Дене күтімі	9.6.1.1 теріні күту құралдарын таңдау (крем, дезодорант, лосьон)
	9.6.1.2 құлақ гигиенасын орындау, мақта дискілері мен таяқшаларын пайдалану тырнақ араларын пайдалану, басқа оқушыға гигиеналық процедураларды орындауға көмек көрсету.
	9.6.1.3 дене, шаш тазалығын өз бетінше қадағалай білу, қажетті гигиеналық процедураларды орындай білу (шашты, денені жуу, шаю, сүлгімен кептіру)
2-тоқсан	
1.1 Киім, аяқ киім, бас киім түрлері	9.1.1.3 күнделікті, мерекелік және спортпен айналысуға арналған аяқ киімді атау және саралау
	9.1.1.4 аяқ киімнің бөліктерін білу және атау (табан, өкше, қоныш, тіл, ілгек, жабысқақ)
	9.1.1.9 көшеге, үйге, мерекеде киетін аяқ киімдерді ажырату
2.3 Тамақ дайындау	9.2.3.1 ас үйде тазалық пен тәртіп сақтау
	9.2.3.2 тамақ пісіру кезінде қауіпсіздікті сақтау
	9.2.3.3 балық өнімдерінің бутербродтарын дайындау
	9.2.3.4 педагогтің таңдауы бойынша балық пен балық консервілерін пайдалану арқылы салаттар дайындау

	9.2.3.5 балық сорпасын дайындау
2.4 Тамақтану мәдениеті	9.2.4.3 тамақтану кезінде және одан кейін қағаз және маталы майлықты қолдану
	9.2.4.4 тамақтанар алдында астың дәмді болуын қалау, тамақтанғаннан кейін ауызша рахмет айту/ ишарамен алғыс білдіру
4.2 Көлік пен жолда жүру тәртіп мәдениеті	9.4.2.1 қоғамдық көлік салонына отырып-түсу, жол ақысын төлеу, тәртіп ережелерін сақтау
	9.4.2.2 жолда және жаяу жүргіншілер өтетін жолда тәртіп ережелерін орындау: тротуарды, көшенің жүру бөлігінен өтетін жаяу жүргіншілер өткелін пайдалану
	9.4.2.3 бағдаршам сигналдарын орындау
	9.4.2.4 үйден мектепке және одан кері қайтатын жолды білу
	9.4.2.5 сыртқы түрі бойынша мамандандырылған машиналарды ажырату (жедел медициналық көмек, полиция, өрт сөндіру машинасы, педагогтің таңдауы бойынша тағы басқа қызметтер)
	9.4.2.6 дәрігердің, полицейдің, өрт сөндірушінің міндеттерін білу және атау
	9.4.2.7 жол қозғалысы ережелерін сақтамау кезіндегі қауіпті түсіну
5.1 Халыққа қызмет көрсету саласының объектілері	9.5.1.1 ересектермен бірге дүкендерге (азық-түлік және өнеркәсіптік тауарлар), базарларға, емханаға, дәріханаға, поштаға, кафеге бару
	9.5.1.2 өзіне-өзі қызмет көрсету-азық-түлік дүкенінен тауарлар таңдау, сатып алғаны үшін ақы төлеу
	9.5.1.3 өзіне-өзі қызмет көрсету-дүкенде азық-түлікті кассаға жеткізу үшін себетті, арбашаны пайдалану: таңдалған тауарларды себетке, арбашаға мұқияттап салу
6.1 Дене күтімі	9.6.1.2 құлақ гигиенасын орындау, мақта дискілері мен таяқшаларын пайдалану тырнақ араларын пайдалану, басқа оқушыға гигиеналық процедураларды орындауға көмек көрсету.
	9.6.1.3 дене, шаш тазалығын өз бетінше қадағалай білу, қажетті гигиеналық процедураларды орындай білу (шашты, денені жуу, шаю, сүлгімен кептіру)
	9.6.1.4 суық тию кезінде мұрынға және тамақты күтім жасау ережесін орындау
3-тоқсан	
1.1 Киім, аяқ киім, бас киім түрлері	9.1.1.5 маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне киім таңдау
	9.1.1.6 маусымға және ауа-райына сәйкес аяқ киім таңдау, аяқ киімді кию үшін оны киетін құралды қолдану

2.3 Тамақ дайындау	<p>9.2.3.6 балықты қуыру, жартылай фабрикаттардан балық тағамдарын дайындау, дайын қамырдан бауырсақ пісіру</p> <p>9.2.3.7 балықты тұмшаште пісіру, қамырдан шелпек пісіру</p> <p>9.2.3.8 жартылай фабрикаттан кисель дайындау</p> <p>9.2.3.9 қалташадағы шайды шәйнекте демдеу</p>
2.2 Ас үй және асхана ыдыстары, техника	<p>9.2.2.1 педагогтың таңдауы бойынша ас үй мен асханалық ыдыстарды, құралдарды, ас үйдің техникалық жабдықтарын білу және атау</p> <p>9.2.2.2 газ немесе электр плитасын, тұмшаштегі білу және атау</p> <p>9.2.2.3 педагогтің таңдауы бойынша асүй мен асханалық ыдыстарды, құралдарды, техниканы қолдану</p>
2.4 Тамақтану мәдениеті	<p>9.2.4.5 проблемалық жағдайларда көмек сұрау (қасық болмағанда, нан таусылып қалғанда, майлық жетіспегенде, тамақтанғаннан кейін өзін нашар сезінгенде)</p> <p>9.2.4.6 көмек көрсеткені үшін рахмет айту</p>
3.2 Жиһаз, тұрмыстық техника	<p>9.3.2.1 қонақ, жатын, ас үйдегі, дәретханадағы, жуынатын бөлмесіндегі, кіреберістегі бөлме жиһаз бөліктерінің және интерьер заттарын білу және атау: орындықтар, үстел, кресло, диван, кереует, сөре (киімге, кітапқа, ыдысқа, аяқ киімге, сыртқы киімге арналған сөре), кіші сөре, жуыну орны, унитаз, жуыну орны, гигиена құралдарына арналған таяқшалар, іш киімге арналған себет</p> <p>9.3.2.2 қонақ, жатын ас үй бөлмесінде, дәретханада, жуунатын бөлмеде жиһаз және интерьер заттарының мақсатын атау: орындықтар, үстел, кресло, диван, кереует, сөре (киімге, кітапқа, ыдысқа, аяқ киімге, сыртқы киімге), кіші сөре, жуыну орны, унитаз, гигиена құралдарына арналған таяқшалар, іш киімге арналған себет</p> <p>9.3.2.7 қонақ, жатын, ас үй бөлмесі, дәретханаға, жуынатын, кіреберіс бөлмеге арналған жиһаз заттарын саралау</p> <p>9.3.2.3 тұрмыстық техника заттарын білу және атау: теледидар, тоңазытқыш, шаңсорғыш, кір жуу машинасы газ/электр плитасы</p> <p>9.3.2.4 тұрмыстық техника заттарының мақсатын атау: теледидар, тоңазытқыш, шаңсорғыш, кір жуу машинасы газ/электр плитасы</p> <p>9.3.2.8 қонақ, жатын, ас үй бөлме, дәретхана, жуынатын, кіреберіс бөлме интерьерін жасау үшін жиһаздың шағын үлгілерін пайдалану; киіз үй интерьері</p> <p>9.3.2.5 білім алушы тұратын пәтердің/үйдің интерьерін бейнелейтін фотосуреттер бар білім</p>

	алушының жеке кітабын (альбомын) жасау және пайдалану
	9.3.2.6 жиһаз заттарына және тұрмыстық техникаға ұқыпты қарау; тұрмыстық техника мен интерьер заттарын пайдалану ережелерін сақтау
6.1 Дене күтімі	9.6.1.3 дене, шаш тазалығын өз бетінше қадағалай білу, қажетті гигиеналық процедураларды орындай білу (шашты, денені жуу, шаю, сүлгімен кептіру)
	9.6.1.5 шашты сәндеуге арналған құралдарды қолдану (гель, мусс, көбік)
	9.6.1.6 жеке гигиена, іш киімнің тазалығын күту ережелерін орындау
4-тоқсан	
1.1 Киім, аяқ киім, бас киім түрлері	9.1.1.7 7 өз киімінде және аяқ киіміндегі ілгектерді (түймелерді, батырмаларды, сыдырманы, ілмектерді, жабысқақты) салу және ағыту
	9.1.1.8 әр мезгілге арналған жас өспірім мен қыз баланың бас киімдерін атау және саралау
	9.1.1.10 маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне бас киім таңдау
	9.1.1.11 өзінің сыртқы келбетін айнаның көмегімен бақылау
	9.1.1.12 жылдың әр мезгіліне арналған күнделікті қазақ ұлттық ерлер мен әйелдер киімдері, аяқ киімдері мен бас киімдерді тану және атау
2.3 Тамақ дайындау	9.2.3.6 балықты қуыру, жартылай фабрикаттардан балық тағамдарын дайындау, дайын қамырдан бауырсақ пісіру
	9.2.3.7 балықты тұмшашпеште пісіру, қамырдан шелпек пісіру
	9.2.3.8 жартылай фабрикаттан кисель дайындау
	9.2.3.9 қалташадағы шай, демдеуш шәйнекте, лимон қосылған шай дайындау
2.4 Тамақтану мәдениеті	9.2.4.7 басқа білім алушыға көмек көрсету (майлық беру, қасық әкелу, шырын құйып беру)
	9.2.4.8 дастарқан басындағы адамдардың санын ескере отырып, таңғы асқа, түскі асқа, мерекеге дастарқан жаю
5.1 Халыққа қызмет көрсету саласының объектілері	9.5.1.1 ересектермен бірге дүкендерге (азық-түлік және өнеркәсіптік тауарлар), базарларға, емханаға, дәріханаға, поштаға, кафеге бару
	9.5.1.2 өзіне-өзі қызмет көрсету-азық-түлік дүкенінен азық-түлік таңдау, сатып алғаны үшін ақы төлеу
	9.5.1.3 өзіне-өзі қызмет көрсету-дүкенде азық-түлікті кассаға жеткізу үшін себетті, арбашаны пайдалану: таңдалған тауарларды себетке, арбашаға мұқияттап салу

	9.5.1.4 жедел жәрдем телефондарын атау: жедел медициналық көмек, өрт сөндіру қызметі
5.2. Әлеуметтік мекемелердегі тәртіп мәдениеті	9.5.2.1 қоғамдық орындарда тәртіп ережелерін сақтау: айқайламау, жүгірмеу, айналадағы адамдарға қатысты агрессивті әрекеттер, қоршаған ортаға қатысты бүлдіру әрекеттерін жасамау, басқалардың заттарына тиіспеу (алмау)
	9.5.2.2 сатушымен, дәрігермен, пошта қызметкерімен, дәріханамен байланысудың әлеуметтік мақұлданған тәсілдерін қолдану: сәлемдесу, қоштасу, көрсетілген көмек пен қызмет үшін рахмет айту
	9.5.2.3 кафеге бару, дастарқан басында мәдени тәртіп дағдыларын қолдану, бейтаныс адамдармен (кафе қызметкерлерімен) қарым-қатынас жасау, ұқыпты тамақтану, ас құралдарын, майлықтарды дұрыс пайдалану
6.1 Дене күтімі	9.6.1.2 құлақ гигиенасын орындау, мақта дискілері мен таяқшаларын пайдалану тырнақ араларын пайдалану, басқа оқушыға гигиеналық процедураларды орындауға көмек көрсету.
	9.6.1.5 шашты сәндеуге арналған құралдарды қолдану (гель, мусс, көбік)
	9.6.1.6 жеке гигиена, іш киімнің тазалығын күту ережелерін орындау

б) 10-сынып

бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1-тоқсан	
1.1 Киім, аяқ киім, бас киім түрлері	10.1.1.1 жас өспірім мен қыз балаға арналған күнделікті, мерекелік киімдерді және спортпен айналысуға арналған киімдерді атау және саралау
	10.1.1.2 киімнің бөліктерін (жең, манжет, шалбар, белдік, сырға және педагогтің таңдауы бойынша тағы басқа) білу және атау
	10.1.1.11 өзінің сыртқы келбетін айнаның көмегімен бақылау
2.1 Азық-түлік	10.2.1.1 мектеп асханасында суретте, иллюстрацияда, ет тағамдарын тану және атау,
	10.2.1.2 тоңазытқышта сақталатын тағамдарды атау
	10.2.1.3 ет өнімдерін тоңазытқышқа салу, дайын тағамдарды сақтау үшін контейнерлерді қолдану
2.2 Ас үй және асхана ыдыстары, техника	10.2.2.1 ас үй мен асхана ыдыстарын (кастрөл, таба, қаңылтыр таба, тәрелке, тостаған, салат салғыш), құрылғыларды, техниканы (электр шәйнек, блендер, мультиварка, микротолқынды пешті) білу және атау
	10.2.2.2 газ немесе электр плитасын, тұмшапешті білу және атау

	10.2.2.3 педагогтің таңдауы бойынша ас үй мен асханалық ыдыстарды, құралдарды, техниканы қолдану
2.3 Тамақ дайындау	10.2.3.1 ас үйде тазалық пен тәртіп сақтау
	10.2.3.2 тамақ пісіру кезінде қауіпсіздікті сақтау
	10.2.3.3 көжелерді көкөніс пен ет сорпасында дайындау
	10.2.3.4 қамыр дайындап, құймақ пісіру, қамырды дайындап, бауырсақ (шелпек) пісіру
	10.2.3.5 қамыр дайындап, "Шарлотка" алма бөлішін пісіру
2.4 Тамақтану мәдениеті	10.2.4.1 тамақтанар алдында қолды жуу; тамақтанғаннан кейін ауызды сумен шаю
	10.2.4.2 дастарханның әрбір аспабын және ас құралдарын мақсатына қарай пайдалану (шай мен ас ыдыс-аяқ, қасықтар, шанышқы, пышак, майлық)
	10.2.4.9 таңғы, түскі, түстік, кешкі асқа дастарқан басындағы адамдар санын ескере отырып, мектеп асханасында дастарқан әзірлеу
	10.2.4.10 Мектептің асханасында таңғы, түскі, түстік астан кейін ыдыстарды жинау.
3.1 Тұрғын үй-жай түрлері	10.3.1.1 экскурсияда тұрғын үйлерді басқа функционал құрылыстарынан айқындау
	10.3.1.2 тұрғын (қонақ, жатын бөлме) және тұрғын емес (ас үй, дәретхана, жуынатын, кіреберіс бөлме, қойма) бөлмелерді білу, атау
	10.3.1.3 киіз үй құрылысының ерекшеліктерін атау
	10.3.1.4 үйде қауіпсіз тәртіп ережелерін орындау: бейтаныс адамдарға кіретін есікті ашпау, ересектер болмаған кезде тұрмыстық техниканы, газ плитасын пайдаланбау, телефон арқылы бейтаныс адамдармен телефон ең сөйлеспеу
	10.3.1.5 телефонмен сөйлесу әдебін сақтау
	10.3.1.6 үй маңындағы, мектеп маңындағы аумақта өзін-өзі ұстау ережелерін орындау, қоғамдық мүлікке ұқыпты қарау (орындықтар, күркелер, өткеншектер)
4.1 Көлік түрлері	10.4.1.1 қоғамдық және жеке көліктің (педагогтың таңдауы бойынша), алыс сапарға жүретін көліктің (поезд, ұшақ, теплоход) түрі мен мақсатын білу, атау
	10.4.1.2 көлік түрлерінің жүру тәсілдерін атау (автобус, көлік - жүреді, пойыз - жүйткіді, ұшақ - ұшады, пароход - жүзеді)
	10.4.1.3 қоғамдық көлік аялдамасының орнын табу, бағыт нөмірін білу
	10.6.1.1 теріні күту құралдарын таңдау (крем, дезодорант, лосьон)

6.1 Дене күтімі	10.6.1.2 құлақ гигиенасын орындау, мақта дискілері мен таяқшаларын пайдалану тырнақ араларын пайдалану, басқа оқушыға гигиеналық процедураларды орындауға көмек көрсету
	10.6.1.5 шашты сәндеуге арналған құралдарды қолдану (гель, мусс, көбік, спрей)
	10.6.1.6 жеке гигиена, іш киімнің тазалығын күту ережелерін орындау
2-тоқсан	
1.1 Киім, аяқ киім, бас киім түрлері	10.1.1.3 күнделікті, мерекелік аяқ киімді және спортпен айналысуға арналған аяқ киімді атау және саралау
	10.1.1.4 аяқ киімнің бөліктерін білу және атау (табан, өкше, қоныш, тіл, ілгек, жабысқақ бау)
	10.1.1.9 көшеге, үйге, мерекеде киетін аяқ киімдерді ажырату
2.3 Тамақ дайындау	10.2.3.1 ас үйде тазалық пен тәртіп сақтау
	10.2.3.2 тамақ пісіру кезінде қауіпсіздікті сақтау
	10.2.3.3 көжелерді көкөніс пен ет сорпасында дайындау
	10.2.3.4 қамыр дайындап, құймақ пісіру, қамырды дайындап, бауырсақ (шелпек) пісіру
	10.2.3.5 қамыр дайындап, "Шарлотка" алма бөлішін пісіру
2.4 Тамақтану мәдениеті	10.2.4.3 тамақтану кезінде және одан кейін қағаз және маталы майлықты қолдану
	10.2.4.4 тамақтанар алдында астың дәмді болуын қалау, тамақтанғаннан кейін ауызша рахмет айту/ ишарамен алғыс білдіру
4.2 Көлік пен жолда жүру тәртіп мәдениеті	10.4.2.1 қоғамдық көлік салонына отырып-түсу, жол ақысын төлеу, тәртіп ережелерін сақтау
	10.4.2.2 жолда және жаяу жүргіншілер өтетін жолда тәртіп ережелерін орындау: тротуарды, көшенің жүру бөлігінен өтетін жаяу жүргіншілер өткелін пайдалану
	10.4.2.3 бағдаршам сигналдарын орындау
	10.4.2.4 үйден мектепке және одан кері қайтатын жолды білу
	10.4.2.5 сыртқы түрі бойынша мамандандырылған машиналарды ажырату (жедел медициналық көмек, полиция, өрт сөндіру машинасы, педагогтің таңдауы бойынша тағы басқа қызметтер)
	10.4.2.6 дәрігердің, полицейдің, өрт сөндірушінің міндеттерін білу және атау
	10.4.2.7 жол қозғалысы ережелерін сақтамау кезіндегі қауіпті түсіну

5.1 Халыққа қызмет көрсету саласының объектілері	10.5.1.1 ересектермен бірге дүкендерге (азық-түлік және өнеркәсіптік тауарлар), базарларға, емханаға, дәріханаға, поштаға, кафеге бару
	10.5.1.2 өзіне-өзі қызмет көрсету, азық-түлік дүкенінен тауарлар таңдау, сатып алғаны үшін ақы төлеу
	10.5.1.3 өзіне-өзі қызмет көрсету, дүкенде азық-түлікті кассаға жеткізу үшін себетті, арбашаны пайдалану: таңдалған тауарларды себетке, арбашаға мұқияттап салу
6.1 Дене күтімі	10.6.1.1 теріні күту құралдарын таңдау (крем, дезодорант, лосьон)
	10.6.1.2 құлақ гигиенасын орындау, мақта дискілері мен таяқшаларын пайдалану тырнақ араларын пайдалану, басқа оқушыға гигиеналық процедураларды орындауға көмек көрсету
	10.6.1.3 дене, шаш тазалығын өз бетінше қадағалай білу, қажетті гигиеналық процедураларды орындай білу (жуыну, душ)
3-тоқсан	
1.1 Киім, аяқ киім, бас киім түрлері	10.1.1.5 маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне киім таңдау
	10.1.1.6 маусымға және ауа-райына сәйкес аяқ киім таңдаңыз, аяқ киімді кию үшін оны киетін құралды қолдану
2.2 Ас үй және асхана ыдыстары, техника	10.2.2.1 педагогтің таңдауы бойынша асүй мен асханалық ыдыстарды, құралдарды, ас үйдің техникалық жабдықтарын білу және атау
	10.2.2.2 газ немесе электр плитасын, тұмшاپешті білу және атау
	10.2.2.3 ас үй мен асхана ыдыстарын (кастрөл, таба, қанылтыр табақ, терең және ұсақ тәрелкелер салат салғыш), құралдарды (бөлшектеу тақтасы), техниканы қолдану
2.3 Тамақ дайындау	10.2.3.6 дайын қамырдан жасалатын бәліштерге жай салмалар (педагогтің таңдауы бойынша алма, асқабақ, сүзбе, кептірілген жемістер) дайындау
	10.2.3.7 дайын қамырдан тұмшاپеште бәліштер, қаусырма, самса дайындау
	10.2.3.8 туралған еттен тағамдар дайындау
	10.2.3.9 қалташадағы шай, демдеуіш шәйнекте, сүтті шай, лимон қосылған шай дайындау
2.4 Тамақтану мәдениеті	10.2.4.5 проблемалық жағдайларда көмек сұрау (қасық болмағанда, нан таусылып қалғанда, майлық жетіспегенде, тамақтанғаннан кейін өзін нашар сезінгенде)
	10.2.4.6 көмек көрсеткені үшін рахмет айту
	10.3.2.1 қонақ, жатын, ас үйдегі, дәретханадағы, жуынатын бөлмесіндегі, кіреберістегі бөлме жиһаз

	<p>бөліктерінің және интерьер заттарын білу және атау: орындықтар, үстел, кресло, диван, кереует, сөре (киімге, кітапқа, ыдысқа, аяқ киімге, сыртқы киімге арналған сөре), кіші сөре, жуыну орны, унитаз, жуыну орны, гигиена құралдарына арналған таяқшалар, іш киімге арналған себет</p>
	<p>10.3.2.2 қонақ, жатын ас үй бөлмесінде, дәретханада, жуунатын бөлмеде жиһаз және интерьер заттарының мақсатын атау: орындықтар, үстел, кресло, диван, кереует, сөре (киімге, кітапқа, ыдысқа, аяқ киімге, сыртқы киімге), кіші сөре, жуыну орны, унитаз, гигиена құралдарына арналған таяқшалар, іш киімге арналған себет</p>
3.2 Жиһаз, тұрмыстық техника	<p>10.3.2.7 қонақ, жатын, ас үй бөлмесі, дәретханаға, жуынатын, кіреберіс бөлмеге арналған жиһаз заттарын саралау</p>
	<p>10.3.2.3 тұрмыстық техника заттарын білу және атау : теледидар, тоңазытқыш, шаңсорғыш, кір жуу машинасы газ/электр плитасы</p>
	<p>10.3.2.4 тұрмыстық техника заттарының мақсатын атау: теледидар, тоңазытқыш, шаңсорғыш, кір жуу машинасы газ/электр плитасы</p>
	<p>10.3.2.8 қонақ, жатын, ас үй бөлме, дәретхана, жуынатын, кіреберіс бөлме интерьерін жасау үшін жиһаздың шағын үлгілерін пайдалану; киіз үй интерьері</p>
	<p>10.3.2.5 білім алушы тұратын пәтердің/үйдің интерьерін бейнелейтін фотосуреттер бар білім алушының жеке кітабын (альбомын) жасау және пайдалану</p>
	<p>10.3.2.6 жиһаз заттарына және тұрмыстық техникаға ұқыпты қарау; тұрмыстық техника мен интерьер заттарын пайдалану ережелерін сақтау</p>
6.1 Дене күтімі	<p>10.6.1.3 дене, шаш тазалығын өз бетінше қадағалай білу, қажетті гигиеналық процедураларды орындай білу (жуыну, душ)</p>
	<p>10.6.1.4 дене температурасын анықтау үшін термометрді қолдану</p>
	<p>10.6.1.5 шашты сәндеуге арналған құралдарды қолдану (гель, мусс, көбік, спрей)</p>
4-тоқсан	
1.1 Киім, аяқ киім, бас киім түрлері	<p>10.1.1.7 өз киімінде және аяқ киіміндегі ілгектерді (түймелерді, батырмаларды, сыдырманы, ілмектерді, жабысқақты, бауды) салу және ағыту</p>
	<p>10.1.1.8 әр мезгілге арналған жас өспірім мен қыз баланың бас киімдерін атау және саралау</p>
	<p>10.1.1.10 маусымға және ауа-райына сәйкес өзіне бас киім таңдау</p>

	<p>10.1.1.11 өзінің сыртқы келбетін айнаның көмегімен бақылау</p> <p>10.1.1.12 әр жыл мезгілдеріне арналған күнделікті және мерекелік (салтанатты) қазақ ұлттық ерлер мен әйелдер киімдерінің, аяқ киімдер мен бас киімдердің заттарын атау және ажырату</p>
2.3 Тамақ дайындау	<p>10.2.3.6 дайын қамырдан пирожныйлар мен пирогтарға қарапайым толтыруды (педагогтың таңдауы бойынша алма, асқабақ, сүзбе, кептірілген жемістер) дайындаңыз</p> <p>10.2.3.7 дайын қамырдан тұмшапеште бәліштер, қаусырма, самса дайындау</p> <p>10.2.3.8 туралған еттен тағамдар дайындау</p> <p>10.2.3.9 қалташадағы шай, демдеуіш шәйнекте, сүтті шай, лимон қосылған шай дайындау</p>
2.4 Тамақтану мәдениеті	<p>10.2.4.7 басқа білім алушыға көмек көрсету (майлық беру, қасық әкелу, шырын құйып беру)</p> <p>10.2.4.8 дастарқан басындағы адамдар санын ескере отырып, таңғы асқа, түскі асқа, мерекеге дастарқан жаю</p>
5.1 Халыққа қызмет көрсету саласының объектілері	<p>10.5.1.1 ересектермен бірге дүкендерге (азық-түлік және өнеркәсіптік тауарлар), базарларға, емханаға, дәріханаға, поштаға, кафеге бару</p> <p>10.5.1.2 өзіне-өзі қызмет көрсету-азық-түлік дүкенінен тауарлар таңдау, сатып алғаны үшін ақы төлеу</p> <p>10.5.1.3 өзіне-өзі қызмет көрсету-дүкенде азық-түлікті кассаға жеткізу үшін себетті, арбашаны пайдалану: таңдалған тауарларды себетке, арбашаға мұқияттап салу</p> <p>10.5.1.4 жедел жәрдем телефондарын атау: жедел медициналық көмек, өрт сөндіру қызметі</p>
5.2 Әлеуметтік мекемелердегі мінез-құлық мәдениеті	<p>10.5.2.1 қоғамдық орындарда тәртіп ережелерін сақтау: айқайламау, жүгірмеу, айналадағы адамдарға қатысты агрессивті әрекеттер, қоршаған ортаға қатысты бүлдіру әрекеттерді жасамау, басқалардың заттарына тиіспеу (алмау)</p> <p>10.5.2.2 сатушымен, дәрігермен, пошта қызметкерімен, дәріханамен байланысудың әлеуметтік мақұлданған тәсілдерін қолдану: сәлемдесу, қоштасу, көрсетілген көмек пен қызмет үшін рахмет айту</p> <p>10.5.2.3 кафеге бару, дастарқан басында мәдени тәртіп дағдыларын қолдану, бейтаныс адамдармен (кафе қызметкерлерімен) қарым-қатынас жасау, ұқыпты тамақтану, ас құралдарын, майлықтарды дұрыс пайдалану</p>

10.6.1.3 дене, шаш тазалығын өз бетінше қадағалай

6.1 Дене күтімі

білу, қажетті гигиеналық процедураларды орындай білу (жуыну, душ)
10.6.1.4 дене температурасын анықтау үшін термометрді қолдану
10.6.1.5 шашты сәндеуге арналған құралдарды қолдану (гель, мусс, көбік, спрей)
10.6.1.6 жеке гигиена, іш киімнің тазалығын күту ережелерін орындау

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
542-қосымша

Зияты орташа түрде зақымдалған білімалушыларға арналған 5-10-сыныптары үшін " Шаруашылық еңбек" оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрықтарымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10-сыныптары үшін "Шаруашылық еңбек" оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі - Бағдарлама) "Білім туралы" Заңының 19-бабының 1 тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларды оқытудың негізгі мазмұны өмірлік дағдылар, қарапайым еңбек дағдылары, әлеуметтік қолайлы мінез-құлық дағдылары болып табылады, оларды игеру білім алушылардың әдеттегі тұрмыстық жағдайларда көмекке деген қажеттілігін азайтуға көмектеседі. Академиялық білімді қалыптастыру саласында білім алушыларда танымдық іс-әрекеттің мақсатты әдістерін қалыптастырудағы айқын қиындықтарға байланысты мүмкіндіктердің шағын ресурсы байқалады.

3. Бағдарламаның мазмұнын педагог (оқу пәні бойынша сабақтарда), тәрбиешілер (оқушының мектепте болған барлық уақыты ішінде, нақты жағдайларда) және білім алушылардың ата-аналары (үйде, қоғамдық орындарда, кез келген өмірлік жағдайларда) жүзеге асырады. Педагог және отбасының қызметін үйлестіруді және келісуді сынып педагогі жүзеге асырады.

4. Бағдарламаның мақсаты - білім алушылардың өзіне-өзі қызмет көрсету дағдыларын жетілдіру, тұрмыстық жағдайларда қажетті шаруашылық-еңбек қызметінің қол жетімді дағдыларын қалыптастыру үшін жағдайлар жасау.

5. Бағдарламаның оқу міндеттері:

1) тамақ ішуге, киім мен аяқ киімге, тұрғын үйге күтім жасауға байланысты өзіне-өзі қызмет көрсету дағдыларын жетілдіру;

2) тұрмыстық заттарды мақсатына сәйкес пайдалану дағдыларын жетілдіру;

3) тұрмыстық заттар мен жеке заттарға күтім жасау үшін арнайы жабдықтар мен материалдарды пайдалану тәсілдерін үйрету;

4) санитарлық-гигиеналық нормаларды, тұрмыста қауіпсіз жұмыс істеу қағидаларын ұстануға үйрету.

6. Бағдарламаның түзету-дамыту міндеттері:

1) отбасында қол жетімді шаруашылық-еңбек міндеттерін орындау қажеттілігі мен іскерлігін қалыптастыру;

2) құрдастарымен және ересектермен еңбек тұрмыстық қызметінде ынтымақтастық дағдыларын, ұқыптылықты, жауапкершілікті қалыптастыру;

3) жұмысты белгілі бір тәртіппен орындау, басталған істі аяқтауға жеткізу, өз қызметін ағымдағы бақылауды, қорытынды бақылауды орындау, өз жұмысының нәтижесін үлгімен салыстыру қабілетін дамыту;

4) көру және қимыл-қозғалыс бағдарлауын жетілдіру;

5) ауызша және ауызша емес қарым-қатынас құралдарын түсінуді дамыту, білім алушылардың сөздік қорын кеңейту және нақтылау;

6) әлеуметтік ортадағы және тұрмыстағы мінез-құлық нормаларын бекіту.

2 тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

7. Оқу үдерісін ұйымдастыру кезінде мыналарды ескеру қажет:

1) оқушылардың еңбек қызметіне төмен мотивациясын, тез шаршауды;

2) педагогтің топтық жұмыста қолданылатын ынталандырушы, бағыттаушы көмегіне әлсіз реакциясын;

3) коммуникативтік, реттеуші, жоспарлаушы сөйлеу функцияларының өрескел дамымауын;

4) қол-көзді үйлестірудің кемшіліктері, қалыптасатын еңбек дағдыларын автоматтандырудың қиындықтары.

5) бір сынып оқушыларындағы оқыту мен дағдыларды қалыптастырудың мүмкіндіктерінің елеулі айырмашылықтарын.

8. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларды оқыту және тәрбиелеу үдерісін ұйымдастыру арнайы педагогика қағидаттарына негізделген.

9. Педагог білім алушылардың бірегей ерекшеліктерін сақтай отырып, жеке қарқынмен даму құқығын құрметтейді; өзгермелі мүмкіндіктерді үнемі зерттейді, білім беру қажеттіліктерін бағалайды, білім алушылардың дағдыларын дамыту және игерудегі минималды ілгерілеулерді тіркейді. Кез-келген прогресс оқуда оң нәтиже ретінде қарастырылады.

10. Педагог осы бағдарламадан әрбір білім алушы үшін қолжетімді оқу мазмұнын, сондай-ақ білім алушылардың білім беру, тұлғалық жетістіктерін бағалау нәтижесінде белгіленген жеке мүмкіндіктерді ескере отырып, оқыту әдістерін, құралдарын дербес таңдайды.

11. Оқыту үдерісі тек мазмұнды ғана емес, сонымен қатар ұйымдастырушылық формаларды да қатаң реттеуді қарастырмайды. Академиялық білімді қалыптастыруға бағытталған сабақтың дәстүрлі құрылымы зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларды оқытуда тиімділігі төмен екенін ескеру қажет.

12. Оқу-тәрбие үдерісі сабақтың дәстүрлі құрылымы мен жабдықталуын өзгертуді көздейтін білім алушылардың пәндік-практикалық іс-әрекеті негізінде құрылады. Білім алушылардың қажеттіліктеріне сәйкес пәндік ортаны құру кезінде келесі ережелер орындалады:

1) білім және дағдыларды жаңа жағдайға көшірудің елеулі қиындықтарына байланысты осы дағдылар пайдаланылатын жағдайға барынша жақын жағдайда іскерліктер және дағдыларды қалыптастыру;

2) нақты өмірлік жағдайларға сәйкес сабақтарды ұйымдастыруға арналған үй-жайларды жабдықтандыру, нақты еңбек құралдарын, құрылғыларды, материалдарды, жуу құралдарын пайдалану;

3) білім алушылардың өзгертін мүмкіндіктеріне сәйкес пәндік ортаның өзгеруі (күрделене түседі, кеңейеді).

13. Сабақты ұйымдастырған кезде әр білім алушының қажеттілігі туындаған кезде іс-әрекетті өзгерту немесе демалу мүмкіндігі қамтамасыз етіледі. Жеке жұмысты жеке қарқынмен орындау, педагогтің жеке көмегін алу үшін жағдайлар қамтамасыз етіледі.

14. Білім алушыларға сабақ барысында сынып бөлмесінде еркін қозғалуға мүмкіндік беріледі. Үй-жайда әртүрлі нысандарды (жеке, жұптық, топтық) және жұмыс түрлерін жүргізу үшін оңай қозғалатын жиһаз көзделеді.

15. Арнайы педагогика қағидаттарына сәйкес құрылған педагогикалық іс-шаралар білім алушылардың өзіндік белсенділігін, олардың бастамалары мен дербестігін дамытуға бағытталған. М.Монтессоридің педагогикалық жүйесін арнайы дайындалған пәндік дамытушы ортада басқа арнайы педагогикалық әдістер мен технологиялармен бірге қолдану ұсынылады.

16. Білім алушылардың белсенділігі қалыптасатын және дербестігі дамитын негізгі қызмет түрлері келесілер болып табылады:

1) ересектердің шаруашылық тұрмыстық қызметін, әлеуметтік өмір құбылыстарын бақылау;

2) пәндік-практикалық қызмет;

3) іскерлік ойындар;

4) білім алушылардың шаруашылық-еңбек қызметі;

5) жақын ортадағы (микросоциум) білім алушылар және ересектермен қарым-қатынас;

17. Бағдарлама "Өзіне-өзі қызмет көрсету", "Пәндік-практикалық қызмет" (1-4 сыныптар) оқу пәндерінің мазмұнын ескере отырып құрастырылған, үйренген дағдыларға оралуға және оларды жетілдіруге мүмкіндік беретін концентрлі (спиральді) құрылымы бар.

18. Практикалық жұмыстардың мазмұны мен көлемін педагог психофизикалық мүмкіндіктерді ескере отырып, әрбір білім алушы үшін жеке айқындайды.

19. Бір сабақ аясында сынып білім алушылары әртүрлі тапсырмаларды орындайды. Білім алушылар ұжымдық жұмысқа барынша қатысады, педагогтің көмегімен бейімделген технологиялық карталарды, пиктограммаларды, суреттерді, фотосуреттерді пайдалана отырып, көрнекі нұсқаулықтарды қолдана отырып жұмыс істейді.

20. Бір тақырыппен біріктірілген әлеуметтік-тұрмыстық бағдар мен экономикалық еңбек сабақтарын дәйекті түрде өткізуге болады. Оқу үдерісінде дағдыларды қайталау және бекітуде жаттығуларға үлкен рөл беріледі. Үздіксіз қайталау қалыптасқан дағдылардың жетістігін бағалауға және білім алушының дербестік дәрежесін арттыруға жағдай жасайды.

21. "Шаруашылық еңбек" пәні бойынша сабақтарда оқытудың негізгі әдістері:

1) педагогтің ауызша нұсқаулығы бойынша еңбек құралдарын, заттарды, еңбек әрекеттерін атау және /немесе көрсету;

2) білім алушы және педагогтың бірлескен іс-әрекеттері;

3) үлгі бойынша оқушының еліктеу әрекеттері;

4) заттардың, объектілердің сапасы және қасиеттерімен практикалық танысу;

5) функционалдық мақсатына сәйкес еңбек құралдарын, жуу құралдарын практикалық пайдалану;

6) ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (АКТ) пайдалану.

22. Бағдарламаның мазмұны ұсыныстық сипатта берілген, оның мазмұны білім алушылардың жеке оқу бағдарламаларын жасау үшін негіз болып табылады. Жеке білім беру бағдарламалары алты айға құрастырылады. Алдағы алты айға жеке оқу жоспары білім алушының қол жеткізген мақсаттарын ескере отырып жасалады.

23. Білім алушының жеке оқу бағдарламасын жасау білім алушының қолда бар тәжірибесін, мүмкіндіктерін, қажеттіліктерін бастапқы (оқу жылының басында) педагогикалық бағалаумен алдын ала белгіленеді. Бастапқы педагогикалық бағалау нәтижелерін талдау, ата-аналардың (заңды өкілдердің) сұранысы, денсаулық жағдайы негізінде педагог бағдарлама мәтінінен білім алушыға қол жетімді оқу мақсаттарын тандайды. Қажет болған жағдайда педагог оқу мақсаттарын нақтылайды, білім алушының білім беру қажеттіліктері мен мүмкіндіктеріне назар аудара отырып, үлгілік бағдарламаны толықтыратын мазмұнды жеке бағдарламаға қосады.

24. Білім алушының жетістіктерін бағалау критерийлері жеке оқу бағдарламасының оқу мақсаттары болып табылады. Жетістіктерді бағалауды педагог, тәрбиешілер, ата-аналар (заңды өкілдер) ұйымдастырылған сабақтар және өмірлік жағдайлар үдерісінде білім алушының іс-әрекетін бақылау, қызмет өнімдерін талдау негізінде жүргізеді.

25. Білім алушылардың жетістіктерін бағалау білім беру үдерісінде педагогтың ішкі бағалау құралдарымен жүзеге асырылады. Жетістіктер туралы бағалау пайымдаулары жеке оқу бағдарламасына сәйкес жеке бағдарламаның тиісті бағанында тіркеледі. Білім алушының жетістіктерін сипаттау кезінде дағдыны меңгерудің дербестік дәрежесі міндетті түрде көрсетіледі: "өз бетінше"; "ауызша нұсқаулар бойынша", "үлгі бойынша"; "еліктеу арқылы"; "мұғаліммен (ата-анамен) бірлескен әрекеттер арқылы".

26. Шаруашылық еңбек бойынша сабақтар әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау кабинетінде, Монтессори-кабинетте немесе осы бағдарламаның мазмұнына сәйкес құралдармен және материалдармен жарактандырылған арнайы жабдықталған кабинетте өткізіледі.

27. Пәнаралық байланыстар "Адам және әлем", "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдар", "Сөйлеуді дамыту және коммуникация", "Қолөнер", "Санау" пәндерімен белгіленеді.

3-тарау. Оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

Параграф 1. "Шаруашылық еңбек" оқу пәнінің мазмұны

28. "Шаруашылық еңбек" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі келесіні құрайды:

- 1) 5-сынып-аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
- 2) 6-сынып-аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
- 3) 7-сынып-аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
- 4) 8-сынып-аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
- 5) 9-сынып-аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
- 6) 10 – сынып-аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі "Қазақстан Республикасының бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 болып тіркелген) бекітілген үлгілік оқу жоспарына байланысты болады.

29. "Шаруашылық еңбек" оқу пәнінің базалық мазмұны мынадай бөлімдерді қамтиды:

- 1) "Киім және аяқ киімге күтім жасау";
- 2) "Тұрғын үй және тұрмыстық заттарға күтім жасау";
- 3) "Өсімдіктерге күтім жасау";

4) "Үй жануарларына күтім жасау".

30. "Киім және аяқ киімге күтім жасау" бөлімі келесі ішкі бөлімдерді қамтиды:

1) киімге күтім жасау;

2) аяқ киімге күтім жасау.

31. "Тұрғын үй және тұрмыстық заттарға күтім жасау" бөлімі келесі ішкі бөлімдерді қамтиды:

1) үй-жайға күтім жасау;

2) жиһаз және тұрмыстық заттарға күтім жасау;

3) ыдыс-аяққа күтім жасау.

32. "Өсімдіктерге күтім жасау" бөлімі келесі ішкі бөлімдерді қамтиды:

1) бөлме өсімдіктеріне күтім жасау;

2) гүл бақшасының, бақшаның, бақтың өсімдіктеріне күтім жасау.

33. "Үй жануарларына күтім жасау" бөлімі келесі ішкі бөлімдерді қамтиды:

1) үй жануарларына күтім жасау.

34. 5-сыныпқа арналған "Шаруашылық еңбек" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) киім және аяқ киімге күтім жасау. Қолмен кір жууға арналған жабдықты тану, атау: леген, кір сабын, едендік кептіргіш, киім қыстырғыштары. Кір сабын қолдана отырып, легенде ұсақ заттарды (бет орамал, шұлық, орамал) қолмен жуу әдістері. Кір жуудың кезекті әрекеттерін орындау: сабындау, қолмен жуу, таза суда шаю, сығу, қыстырғыштарды қолданып және қолданбай (едендік кептіргіште) жіпке жайып кептіру. Кір жуғаннан кейін легенді жуу және сүрту, леген мен сабынды сақтау орындарына қою. Сыртқы киімді құрғақ щеткамен тазалау. Киімді шкафтағы сөрелерге, шкафтағы ілгіштерге, орындықтың артқы жағына іліп жинау және бүктеу. Өз киіміне ұқыпты қарау.

Күнделікті аяқ киімге күтім жасау: құрғақ шүберекпен сүрту, былғары аяқ киімді щеткамен және аяқ киімге арналған креммен тазалау, аяқ киім күтіміне арналған құралға малынған губкамен тазалау. Ылғалды аяқ киімді кептіру. Аяқ киімді сақтау орындарына орналастыру: сөреге, аяқ киім шкафына. Тазаланған аяқ киімді маусымдық сақтау қораптарына салу. Киім мен аяқ киімге күтім жасау жөніндегі құралдар мен заттарды сақтау ережесі;

2) тұрғын үй және тұрмыстық заттарға күтім жасау. Оқу және тұрғын үй-жайларды жинауға арналған құрал-саймандар мен құрылғыларды тану, атау, пайдалану: сыпырғыш, щетка, қалақша, қоқыс себеті. Еденді щеткамен және сыпырғышпен сыпыру тәртібі. Терезе мен есікке күтім жасауға арналған құралдарды тану, атау. Жиһаздан шаңды кетіру. Терезенің, есіктің, үстелдің бетін дымқыл шүберекпен сүрту. Үй-жайға күтім жасау жөніндегі құралдар мен құрылғыларды сақтау ережесі. Үйді тазалау кезінде отбасы мүшелеріне мүмкіндігінше көмек көрсету.

Науаны пайдаланып тамақтанғаннан кейін үстелден лас ыдыстарды тазалау. Табақшалардан тамақ қалдықтарын кетіру. Ыдыс жууға арналған керек-жарақтарды

таңдау және атау: шараша, губка, жуғыш құрал, шай сүлгісі. Шай ыдыстарын губка мен жуғыш құралды пайдаланып жылы сумен жуу реті. Шай сүлгісінің көмегімен шай ыдыстарын кептіру. Ыдыстарды сақтау орындарына орналастыру;

3) өсімдіктерге күтім жасау. Бөлме өсімдіктеріне күтім жасау құралдарының атауы мен мақсаты: суару ыдысы, бүріккіш. Суаруға суды дайындау. Өсімдіктердің топырағына және науаға су құю, өсімдіктерді сумен бүрку, ережелерге сәйкес өсімдік жапырақтарын сүрту.

Бау-бақша жұмыстарына арналған жабдықтарды тану, атау, пайдалану: суару ыдысы, тырма. Бау-бақша жұмыстарына арналған арнайы киімдерді тану, атау, кию: қолғап, халат, алжапқыш. Суару ыдысынан гүлзарларды суару. Бақшадағы күзгі жапырақтарды тырмамен тазалау;

4) үй жануарларына күтім жасау. Мысық/ит тағамын ыдысқа салғанда ересек адамның әрекетін бақылау. Үй жануарларының ыдыстары мен жататын орнына күтім жасау кезінде ересек адамның әрекеттерін бақылау. Ересек адаммен бірге үй жануарын серуендеуге шығару.

Киім және аяқ киімге, бөлме және жиһазға, өсімдіктер және үй жануарларына күтім жасау, ыдыс жуу алдында және олардан кейін жеке гигиена ережелері: қолғапты, алжапқышты пайдалану, қолды жуу және крем жағу.

35. 6-сыныпқа арналған "Шаруашылық еңбек" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) киім мен аяқ киімге күтім жасау. Қол жууға арналған құрал-жабдықтарды тану және атау: раковина, кір сабын, еден кептіргіш, киім қыстырғыш. Кір сабын қолданып бассейнде ұсақ заттарды (орамал, шұлық, шарф) қолмен жуу техникасы. Кезекті жуу қадамдарын орындау: сабынмен жуу, қолмен жуу, таза сумен шаю, сығу, сызғышпен кептіру (еден кептіргіште) киімді қыстырғышпен және қолданбай. Жуғаннан кейін бассейнді жуу және сүрту, бассейн мен сабынды сақтау орындарына қою. Сыртқы киімді құрғақ щеткамен тазалау. Киімді шкафтағы сөрелерде, шкафтағы ілгіштерде, орындықтың арқалығында бүктеу және сақтау. Жыл мезгілдері арасында киімдерді шкафта сақтауға дайындау: жамылғыларды пайдалану. Киіміңізге жақсы күтім жасаңыз

Аяқ киім күтіміне арналған құрал-жабдықтарды тану және атау: қылқалам, губка, крем, барқыт мата, клеенка. Күнделікті аяқ киім күтімі: құрғақ шүберекпен сүрту, былғары аяқ киімді щетка мен аяқ киім бояуын пайдаланып тазалау технологиясы, былғары аяқ киімді тазалау үшін түсі бойынша крем таңдау. Аяқ киімді күтуге арналған қоспаға малынған губканы пайдаланып аяқ киімді тазалау. Қысқы аяқ киімді тазалау тәртібі. Резеңке аяқ киімді жуу және сүрту. Ылғал аяқ киімді кептіру. Аяқ киімді сақтау орындарында орналастыру: сөреде, стендте, аяқ киім шкафында. Таза аяқ киімді маусымдық сақтауға арналған жәшіктерге салу. киім мен аяқ киімді күтуге арналған жабдықтар мен құрылғыларды сақтау ережелері;

2) тұрғын үй мен тұрмыстық заттарды күту. Оқу және тұрғын үй-жайларды тазалауға арналған жабдықтар мен құрылғыларды тану және атау: сыпырғыш, щетка, шаң жинағыш, коқыс себетін, шүберек, шелек, швабра, жуғыш заттар. Еденді щеткамен және сыпырғышпен сыпыру тәртібі. Еденді сүрту тәртібі. Тақталарды, табалдырықтарды, бөлменің бұрыштарын тазалау ерекшеліктері. Терезе төсеніштері мен есіктерді күтуге арналған жабдықтарды тану, атау, пайдалану. Жиһаздан шанды кетіру. Терезе төсенішінің, есіктің, үстелдің, тоңазытқыштың бетін дымқыл шүберекпен сүрту. Жабдықтарды және үй-жайларды ұстауға арналған жабдықтарды сақтау ережелері. Үйді тазалау кезінде отбасы мүшелеріне мүмкіндігінше көмек көрсету.

Тамақтан кейін дастархандағы лас ыдыстарды науаны пайдаланып тазалау. Тағамдардың қалдықтарын табақтардан шығару. Ыдыс жууға арналған ыдыстарды таңдау және атау: раковина, губка, жуғыш зат, шәй сүлгі. Шәй мен ыдыс-аяқты губка мен жуғыш затты пайдаланып жылы сумен жуу реті. Ыдыстарды сүлгімен кептіру. Ыдыстарды сақтау орындарына қою.

3) өсімдіктерге күтім жасау. Жабық өсімдіктерді күтуге арналған жабдықтың атауы мен мақсаты: суару ыдысы, бүріккіш. Суаруға суды дайындау. Топырақтағы және науадағы өсімдіктерді суару, өсімдіктерді бүрку, ережеге сәйкес өсімдік жапырақтарын сүрту.

Бау-бақша жабдықтарын тану, атау, пайдалану: суару, тырма, сыпырғыш. Бау-бақшаға арналған комбинеzonдарды тану, атау, кию: қолғап, қолғап, халат, алжапқыш. Гүлзарларды суарғышпен суару. Гүлзардағы арамшөптерді қолмен тазалау. Бақшадағы күзгі жапырақтарды тырмамен тазалау. Жолдарды сыпыру ережелері. Құрғақ жапырақтарды тырмалау және тасымалдау. Қыс мезгілінде мектеп ауласын тазалауға қатысу. Жұмыс кезінде құралдарды дұрыс ұстау;

4) үй жануарларын күту. Мысық пен ит тағамын ересек адамның басшылығымен ыдысқа салыңыз. Ыдысты жуу. Үлкен адамның сүйемелдеуімен үй жануарыңызбен серуендеуге барыңыз. Аквариум балықтарын ("тірі бұрыштағы" басқа жануарларды), тотықұстарды (басқа құстарды) ересек адамның басшылығымен торда тамақтандыру.

Киім мен аяқ киімге, үй-жай мен жиһазға, өсімдіктер мен үй жануарларына күтім жасау алдында және одан кейінгі жеке гигиена ережелері, ыдыстарды жуу: қолғапты, алжапқышты пайдалану, қолды жуу және крем жағу.

36. 7-сыныпқа арналған "Шаруашылық еңбек" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) киім және аяқ киімге күтім жасау. Киімнің сыртқы түрі бойынша қандай күтім қажет екенін анықтау: киім щеткасымен тазалау, жуу, үтіктеу. Қолмен жууға арналған құралдарды тану, атау: леген, кір сабын, кір жуғыш ұнтақ, кір жууға арналған гель, едендік кептіргіш, киім қыстырғыштары. Кір сабынды, кір жуғыш ұнтақты қолдана отырып, легенде ұсақ заттарды (орамал, шұлық, бет орамал, алжапқыш, жеңдер) қолмен жуу әдістері. Кір жуудың реттік әрекеттерін орындау: сабындау, қолмен жуу,

таза суда шаю, сығу, қыстырғыштарды қолданып және қолданбай (едендік кептіргіште) жіпте кептіру. Кір жуғаннан кейін легенді жуу және сүрту, сақтау орындарына легенді, сабынды, кір жуғыш ұнтақты қою. Сыртқы киімді құрғақ және дымқыл тазалау. Киімдерді шкафтағы сөрелерге бүктеу, шкафтағы ілгіштерге, орындықтың артқы жағына ілу және сақтау. Киімді жыл мезгілдері арасында шкафта сақтауға дайындау: қаптамаларды пайдалану. Бас киімдерді күту, бас киімдерді шкафта сақтау ережелері. Өз киіміне ұқыпты қарау. Ұсақ мақта маталы киімдерді үтіктеу технологиясы. Үтікпен қауіпсіз жұмыс істеу ережелері. Инеге жіпті сабақтау. Тігістердің түрлері: тігіс, смҰталық. Екі тесігі бар түймелерді тігу.

Аяқ киім күтіміне арналған құралдарды тану, атау: щетка, губка, крем, барқыт, клеенка. Күнделікті аяқ киімге күтім жасау: құрғақ шүберекпен сүрту, былғары аяқ киімді щеткамен және аяқ киімге арналған креммен тазалау технологиясы, былғары аяқ киімді тазалауға арналған кремді аяқ киім түсіне сәйкес таңдау. Аяқ киімді күтімге арналған құралға малынған губкамен тазалау. Қысқы аяқ киімді тазалау тәртібі. Резеңке аяқ киімді жуу және сүрту. Ылғалды аяқ киімді кептіру. Аяқ киімді сақтау орындарына орналастыру: сөреге, аяқ киім шкафына. Таза аяқ киімді маусымдық сақтау қораптарына салу. Киім және аяқ киімге күтім жасау жөніндегі құралдарды сақтау ережесі;

2) тұрғын үй және тұрмыстық заттарға күтім жасау. Бөлмені желдету, төсек төсеу. Шашылып жатқан заттарды тиісті орындарға орналастыру. Оқу және тұрғын үй-жайларды жинауға арналған құралдарды және құрылғыларды тану, атау: сыпырғыш, щетка, қалақша, қоқыс себеті, шүберек, шелек, сүрткіш, жуғыш заттар. Еденді щеткамен және сыпырғышпен сыпыру тәртібі. Еденді сүрткішпен жуу тәртібі. Бөлменің іргелерін, табалдырығын, бұрыштарын тазалау ерекшеліктері. Терезе және есікке күтім жасауға арналған құралдарды тану, атау, пайдалану. Жиһаздан шанды кетіру. Терезенің, есіктің, үстелдің бетін жуғыш заттарды пайдаланып дымқыл шүберекпен сүрту. Ас үй жиһаздарын жуу, ас үй жабдықтарының беттерін жуу: жуғыш заттарды пайдаланып плиткаларды, тоңазытқышты жуу. Үй-жайға күтім жасауға арналған құралдар мен құрылғыларды сақтау ережесі. Үйді тазалау кезінде отбасы мүшелеріне мүмкіндігінше көмек көрсету.

Науаны пайдаланып тамақтанғаннан кейін үстелді лас ыдыстардан тазалау. Табақшалардан тамақ қалдықтарын кетіру. Ыдыс жууға арналған керек-жарақтарды таңдау және атау: шараша, губка, жуғыш зат, шай сүлгісі. Шай ішу бөлмесін, асхана, ас үй ыдыстарын жуу, ас құралдарын тазалау ережелері. Сүлгінің көмегімен асхана ыдыстарын, ас құралдарын кептіру. Ыдыстарды сақтау орындарына орналастыру. Жуу және тазалау құралдарымен қауіпсіз жұмыс істеу ережелері;

3) өсімдіктерге күтім жасау. Бөлме өсімдіктеріне күтім жасау құралдарының атауы және мақсаты: суару ыдысы, бүріккіш. Өсімдіктерді суару үшін су дайындау. Өсімдіктердің топырағына және науасына су құю, өсімдіктерге су бүрку, топырақты

қопсыту, өсімдік жапырақтарын сүрту, ережелерге сәйкес ересек адамның басшылығымен өсімдіктерді қоректендіру.

Бау-бақша жұмыстарына арналған жабдықты тану, атау, пайдалану: суару ыдысы, тырма, сыпырғыш. Бау-бақша жұмыстарына арналған арнайы киімдерді тану, атау, кию : қолғап, халат, алжапқыш. Суару ыдысынан гүлзарларды суару. Гүлзарларда арамшөптерден қолмен тазарту. Бақшадағы күзгі жапырақтарды тырмамен тазалау. Жолдарды сыпыру ережелері. Құрғақ жапырақтарды тырмалау және тасымалдау. Құрғақ, сынған бұтақтарды кесу қайшыларымен кесу. Кесу қайшыларымен жұмыс істеу ережелері. Қыс мезгілінде мектеп ауласын қардан тазалауға қатысу. Жұмыс істеу кезінде құралдарды дұрыс ұстау;

4) үй жануарларына күтім жасау. Ересек адамның басшылығымен мысық және ит тағамын ыдысына салу. Ыдысты жуу. Ересек адамның сүйемелдеуімен үй жануарымен серуендеуге шығу. Ересек адамның басшылығымен аквариум балықтарын ("табиғат бұрышы" басқа жануарларды), тордағы тотықұстарды (басқа құстарды) тамақтандыру.

Киім және аяқ киімге, бөлме және жиһазға, өсімдіктер және үй жануарларына күтім жасау, ыдыс жуу алдында және одан кейінгі жеке гигиена ережелері: қолғапты, алжапқышты пайдалану, қолды жуу және крем жағу.

37. 8-сыныпқа арналған "Шаруашылық еңбек" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) киім және аяқ киімге күтім жасау. Киімнің сыртқы түрі бойынша қандай күтім қажет екенін анықтау: киім щеткасымен тазалау, жуу, үтіктеу. Қолмен жууға арналған құралдарды тану, атау: леген, кір сабын, кір жуғыш ұнтақ, кір жууға арналған гель, едендік кептіргіш, киім қыстырғыштары. Мақта маталы, жүннен тоқылған және синтетикалық матадан тігілген киімдерді қолмен жуу және кептіру әдістері. Кір жуғаннан кейін легенді жуу және сүрту, сақтау орындарына легенді, сабынды, кір жуғыш ұнтақты қою.

Киімдерді шкафтағы сөрелерге бүктеу, шкафтағы ілгіштерге, орындықтың артқы жағына ілу және сақтау. Киімдерді жыл мезгілдері арасында шкафта сақтауға дайындау : қаптамаларды пайдалану. Бас киімдерді күту, бас киімдерді шкафта сақтау ережелері. Өз киіміне ұқыпты қарау. Мақта маталы, жүннен тоқылған және синтетикалық матадан жасалған киімдерді үтіктеу әдістері. Жейделерді, шалбарларды үтіктеу реттілігі. Үтікпен қауіпсіз жұмыс істеу ережелері. Үзіліп қалған түйменің орнын анықтау, түймелерді тігу. Майлықтар тігу. Сөгітілген және жыртылған жер бойынша киімді жөндеу. Түсі, қалыңдығы, сапасы бойынша матаға сәйкес жіптерді таңдау. Матаны жыртылған немесе сөгітілген тігіспен бүктеу, қол тігіспен тегістеу. Сөгітілген жиектерін жиі сметалық тігістермен біріктіру. Жамау салу.

Аяқ киім күтіміне арналған құралдарды тану, атау: щетка, губка, крем, барқыт, клеенка. Күнделікті аяқ киімге күтім жасау: құрғақ шүберекпен сүрту, былғары аяқ киімді щеткамен және аяқ киімге арналған креммен тазалау технологиясы, былғары аяқ киімді тазалауға арналған кремді аяқ киім түсіне сәйкес таңдау. Аяқ киімді күтімге

арналған құралға малынған губкамен тазалау. Қысқы аяқ киімді тазалау тәртібі. Резеңке аяқ киімді жуу және сүрту. Ылғалды аяқ киімді кептіру. Аяқ киімді сақтау орындарына орналастыру: сөреге, аяқ киім шкафына. Таза аяқ киімді маусымдық сақтау қораптарына салу. Киім және аяқ киімге күтім жасау жөніндегі құралдарды сақтау ережесі;

2) тұрғын үй және тұрмыстық заттарға күтім жасау. Бөлмені желдету, төсек төсеу. Төсекорындарды ауыстыру. Шашылып жатқан заттарды тиісті орындарға орналастыру. Оқу және тұрғын үй-жайларды жинауға арналған құралдарды және құрылғыларды тану, атау: сыпырғыш, щетка, қалақша, қоқыс себеті, шүберек, шелек, сүрткіш, жуғыш заттар. Еденді щеткамен және сыпырғышпен сыпыру тәртібі. Еденді сүрткішпен жуу тәртібі. Бөлменің іргелерін, табалдырығын, бұрыштарын тазалау ерекшеліктері. Шаңсорғыштың мақсаты, шаңсорғышты қосу- ажырату, жұмысқа дайындық. Кілемді, еденді, батареяны тазалау кезінде шаңсорғышты қауіпсіз пайдалану ережелері. Шаңсорғышқа күтім жасау. Терезе мен есікке, жиһазға күтім жасауға арналған құралдарды тану, атау, пайдалану. Жиһаздың шанын сүрту. Терезенің, есіктің, үстелдің бетін жуғыш заттарды пайдаланып дымқыл шүберекпен сүрту. Ас үй жиһаздарын жуу, ас үй жабдықтарының беттерін жуу: жуғыш заттарды пайдаланып плиткаларды, тоңазытқышты жуу. Үй-жайға күтім жасауға арналған құралдар мен құрылғыларды сақтау ережесі. Үйді тазалау кезінде мүмкіндігінше көмек көрсету, қол жетімді міндеттерді орындау.

Науаны пайдаланып тамақтанғаннан кейін үстелді лас ыдыстардан тазалау. Табақшалардан тамақ қалдықтарын кетіру. Ыдыс жууға арналған керек-жарақтарды таңдау және атау: шараша, губка, жуғыш зат, шай сүлгісі. Шай ішу бөлмесін, асхана, ас үй ыдыстарын (кастрюльдерді, шәйнектерді, табаларды) жуу. Ас құралдарын тазалау ережелері; Шай сүлгісінің көмегімен шай, асхана ыдыстарын, ас құралдарын кептіру. Ыдыстарды сақтау орындарына орналастыру. Жуу және тазалау құралдарымен қауіпсіз жұмыс істеу ережелері;

3) өсімдіктерге күтім жасау. Бөлме өсімдіктеріне күтім жасау құралдарының атауы және мақсаты: суару ыдысы, бүріккіш. Өсімдіктерді суару үшін су дайындау. Өсімдіктердің топырағына және науасына су құю, өсімдіктерге су бүрку, топырақты қопсыту, өсімдік жапырақтарын сүрту, ережелерге сәйкес ересек адамның басшылығымен өсімдіктерді қоректендіру.

Бау-бақша жұмыстарына арналған жабдықты тану, атау, пайдалану: суару ыдысы, тырма, сыпырғыш. Бау-бақша жұмыстарына арналған арнайы киімдерді тану, атау, кию: қолғап, халат, алжапқыш. Суару ыдысынан гүлзарларды суару. Көшеттерді өсіру үшін тұқымдарды дайындау және себу. Дайын көшеттерді ашық топыраққа отырғызу. Пиязды өсімдіктерді отырғызу. Ағаштар мен бұталардың астынан жер қазу. Гүлзарларда арамшөптерден қолмен тазарту. Бақшадағы күзгі жапырақтарды тырмамен тазалау. Жолдарды сыпыру ережелері. Құрғақ жапырақтарды тырмалау және

тасымалдау. Құрғақ, сынған бұтақтарды кесу қайшыларымен кесу. Кесу қайшыларымен жұмыс істеу ережелері. Тыңайтқыштармен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік ережелері: қолғапты пайдалану. Жолдар мен кіреберістерді қардан тазалау ережелері. Жұмыс кезінде құралдарды дұрыс ұстау;

4) үй жануарларына күтім жасау. Ересек адамның басшылығымен мысық және ит тағамын ыдысына салу. Ыдысты жуу. Ересек адамның сүйемелдеуімен үй жануарымен серуендеуге шығу. Ересек адамның басшылығымен аквариум балықтарын ("табиғат бұрышындағы" басқа да жануарларды), тордағы тотықұстарды (басқа құстарды) тамақтандыру.

Киім және аяқ киімге, бөлме және жиһазға, өсімдіктер және үй жануарларына күтім жасау, ыдыс жуу алдында және одан кейінгі жеке гигиена ережелері: қолғапты, алжапқышты пайдалану, қолды жуу және крем жағу.

38. 9-сыныпқа арналған "Шаруашылық еңбек" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) киім және аяқ киімге күтім жасау. Жууды талап ететін киімдерді іріктеу және сақтау ережелері: себетте, контейнерде. Киімнің сыртқы түрі бойынша қандай күтім қажет екенін анықтау: киім щеткасымен тазалау, жуу, үтіктеу. Қолмен және машинамен жууға арналған жуғыш заттарды ажырату. Мақта маталы, жүннен тоқылған және синтетикалық матадан тігілген киімдерді қолмен жуу және кептіру әдістері. Кір жуғаннан кейін легенді жуу және сүрту, сақтау орындарына легенді, сабынды, кір жуғыш ұнтақты қою. Кір жуғыш машинада кірді жууға дайындау (ақ және түрлі-түсті түстері бойынша сұрыптау). Мақта матадан жасалған киімді ересек адамның басшылығымен кір жуғыш машинада жуу, жұмыс орнын жуғаннан кейін тазалау. Кір жуғыш машинамен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік ережелері. Сыртқы киімді құрғақ және дымқыл тазалау. Киімдерді шкафтағы сөрелерге бүктеу, шкафтағы ілгіштерге, орындықтың артқы жағына ілу және сақтау. Киімдерді жыл мезгілдері арасында шкафта сақтауға дайындау: қаптамаларды пайдалану. Бас киімдерді күту, бас киімдерді шкафта сақтау ережелері. Өз киіміне ұқыпты қарау. Төсекорындарды үтіктеу тәртібі. Үтікпен қауіпсіз жұмыс істеу ережелері. Қиғаш тігістерді орындау. Сүлгіге ілгішті тігу тәртібі. Сөгітілген және жыртылған жер бойынша киімді жөндеу. Түсіп қалған түйменің орнын анықтау, түймелерді тігу. Жамау салу.

Аяқ киім күтіміне арналған құралдарды тану, атау: щетка, губка, крем, барқыт, клеенка. Күнделікті аяқ киімге күтім жасау: құрғақ шүберекпен сүрту, былғары аяқ киімді щеткамен және аяқ киімге арналған креммен тазалау технологиясы, былғары аяқ киімді тазалауға арналған кремді аяқ киім түсіне сәйкес таңдау. Аяқ киімді күтімге арналған құралға малынған губкамен тазалау. Қысқы аяқ киімді тазалау тәртібі. Күдері аяқ киімді тазалау ережелері. Резеңке аяқ киімді жуу және сүрту. Ылғалды аяқ киімді кептіру. Аяқ киімді сақтау орындарына орналастыру: сөреге, аяқ киім шкафына. Таза аяқ киімді маусымдық сақтау қораптарына салу. Киім мен аяқ киімге күтім жасау жөніндегі құралдарды сақтау ережесі;

2) тұрғын үй және тұрмыстық заттарға күтім жасау. Бөлмені желдету, төсек төсеу. Төсекорындарды ауыстыру. Шашылып жатқан заттарды тиісті орындарға орналастыру. Оқу және тұрғын үй-жайларды жинауға арналған құралдарды және құрылғыларды тану, атау: сыпырғыш, щетка, қалақша, қоқыс себеті, шүберек, шелек, сүрткіш, жуғыш заттар. Еденді щеткамен және сыпырғышпен сыпыру тәртібі. Еденді сүрткішпен жуу тәртібі. Бөлменің іргелерін, табалдырығын, бұрыштарын тазалау ерекшеліктері. Шаңсорғыштың мақсаты, шаңсорғышты қосу- ажырату, жұмысқа дайындық. Кілемді, еденді, батареяны тазалау кезінде шаңсорғышты қауіпсіз пайдалану ережелері. Шаңсорғышқа күтім жасау. Терезе мен есікке, жиһазға күтім жасауға арналған құралдарды тану, атау, пайдалану. Жиһаздан шаңды кетіру. Терезенің, есіктің, үстелдің бетін жуғыш заттарды пайдаланып дымқыл шүберекпен сүрту. Ас үй жиһаздарын жуу, ас үй жабдықтарының беттерін жуу: жуғыш заттарды пайдаланып плиткаларды, тоңазытқышты жуу. Тоңазытқыштың сөрелері мен ішкі қабырғаларын жуғыш құралдармен жуу. Жуынатын бөлмені және дәретхана бөлмесін тұрмыстық химия құралдарын пайдалана отырып тазалау тәртібі, бұл ретте қауіпсіздік техникасы жөніндегі ережелерді сақтау. Плитка қабырғаларын, раковиналарды, айналарды жуу ережелері. Жуынатын бөлмені тазалау ережелері мен жиілігі. Үй-жайға күтім жасауға арналған құралдар мен құрылғыларды сақтау ережесі. Үйді тазалау кезінде отбасы мүшелеріне мүмкіндігінше көмек көрсету, мүмкін болатын міндеттерді орындау.

Науаны пайдаланып тамақтанғаннан кейін үстелді лас ыдыстардан тазалау. Табақшалардан тамақ қалдықтарын кетіру. Ыдыс жууға арналған керек-жарақтарды таңдау және атау: шараша, губка, жуғыш зат, шай сүлгісі. Шай ішу бөлмесін, асхана, ас үй ыдыстарын (кастрюльдерді, шәйнектерді, табаларды) жуу, ас құралдарын тазалау ережелері. Шай сүлгісінің көмегімен шай, асхана ыдыстарын, ас құралдарын кептіру. Ыдыстарды сақтау орындарына орналастыру. Жуу және тазалау құралдарымен қауіпсіз жұмыс істеу ережелері;

3) өсімдіктерге күтім жасау. Бөлме өсімдіктеріне күтім жасау құралдарының атауы және мақсаты: суару ыдысы, бүріккіш. Өсімдіктерді суару үшін су дайындау. Өсімдіктердің топырағына және науасына су құю, өсімдіктерге су бүрку, топырақты қопсыту, өсімдік жапырақтарын сүрту, ережелерге сәйкес ересек адамның басшылығымен өсімдіктерді қоректендіру.

Бау-бақша жұмыстарына арналған жабдықты тану, атау, пайдалану: суару ыдысы, тырма, сыпырғыш. Бау-бақша жұмыстарына арналған арнайы киімдерді тану, атау, кию: қолғап, халат, алжапқыш. Суару ыдысынан гүлзарларды суару. Көшеттерді өсіру үшін тұқымдарды дайындау және себу. Дайын көшеттерді ашық топыраққа отырғызу. Пиязды өсімдіктерді отырғызу. Ересектердің басшылығымен өсімдіктерді тыңайтқыштармен қоректендіру. Тыңайтқыштармен жұмыс жасау кезіндегі қауіпсіздік техникалары: қолғап пайдалану. Ағаштар және бұталардың астындағы жерді қазу. Гүлзарларда арамшөптерден қолмен тазарту. Бақшадағы күзгі жапырақтарды тырмамен

тазалау. Жолдарды сыпыру ережелері. Құрғақ жапырақтарды тырмалау және тасымалдау. Жапырақтарды жинап қапқа салу. Құрғақ, сынған бұтақтарды кесу қайшыларымен кесу. Кесу қайшыларымен жұмыс істеу ережелері. Жолдар және кіреберістерді қардан тазалау ережелері. Жұмыс кезінде құралдарды дұрыс ұстау;

4) үй жануарларына күтім жасау. Ересек адамның басшылығымен мысық және ит тағамын ыдысына салу. Ыдысты жуу. Ересек адамның сүйемелдеуімен үй жануарымен серуендеуге шығу. Ересек адамның басшылығымен аквариум балықтарын ("табиғат бұрыштан" басқа да жануарларды), тордағы тотықұстарды (басқа құстарды) тамақтандыру.

Киім және аяқ киімге, бөлме мен жиһазға, өсімдіктер мен үй жануарларына күтім жасау, ыдыс жуу алдында және одан кейінгі жеке гигиена ережелері: қолғапты, алжапқышты пайдалану, қолды жуу және крем жағу.

39. 10-сыныпқа арналған "Шаруашылық еңбек" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) киім және аяқ киімге күтім жасау. Жууды талап ететін киімдерді іріктеу және сақтау ережелері: себетте, контейнерде. Киімнің сыртқы түрі бойынша қандай күтім қажет екенін анықтау: киім щеткасымен тазалау, жуу, үтіктеу. Қолмен және машинамен жууға арналған жуғыш заттарды ажырату. Қолмен жуу тәсілдері, мақта маталы, жүннен тоқылған және синтетикалық матадан тігілген киімдерді кептіру әдістері. Кір жуғаннан кейін легенді жуу және сүрту, сақтау орындарына легенді, сабынды, кір жуғыш ұнтақты қою. Кір жуғыш машинада кірді жууға дайындау (ақ және түрлі-түсті түстері бойынша сұрыптау). Мақта матадан жасалған киімдерді ересек адамның басшылығымен кір жуғыш машинада жуу, жұмыс орнын жуғаннан кейін тазалау. Кір жуғыш машинамен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік ережелері. Сыртқы киімді құрғақ және дымқыл тазалау. Киімдерді шкафтағы сөрелерге бүктеу, шкафтағы ілгіштерге, орындықтың артқы жағына ілу және сақтау. Киімдерді жыл мезгілдері арасында шкафта сақтауға дайындау: қаптамаларды пайдалану. Бас киімдерді күту, бас киімдерді шкафта сақтау ережелері. Өз киіміне ұқыпты қарау. Төсекорындарды үтіктеу тәртібі. Үтікпен қауіпсіз жұмыс істеу ережелері. Қиғаш тігістерді орындау. Сүлгіге ілгішті тігу тәртібі. Сөгітілген және жыртылған жер бойынша киімді жөндеу. Түсіп қалған түйменің орнын анықтау, түймелерді тігу. Жамау салу.

Аяқ киім күтіміне арналған құралдарды тану, атау: щетка, губка, крем, барқыт, клеенка. Күнделікті аяқ киімге күтім жасау: құрғақ шүберекпен сүрту, былғары аяқ киімді щеткамен және аяқ киімге арналған креммен тазалау технологиясы, былғары аяқ киімді тазалауға арналған кремді аяқ киім түсіне сәйкес таңдау. Аяқ киімді күтімге арналған құралға малынған губкамен тазалау. Қысқы аяқ киімді тазалау тәртібі. Күдері аяқ киімдерді, жасанды материалдардан жасалған аяқ киімдерді тазалау ережелері. Резеңке аяқ киімді жуу және сүрту. Ылғалды аяқ киімді кептіру. Аяқ киімді сақтау

орындарына орналастыру: сөреге, аяқ киім шкафына. Таза аяқ киімді маусымдық сақтау қораптарына салу. Киім мен аяқ киімге күтім жасау жөніндегі құралдарды сақтау ережесі;

2) тұрғын үй және тұрмыстық заттарға күтім жасау. Бөлмені желдету, төсек төсеу. Төсекорындарды ауыстыру. Шашылып жатқан заттарды тиісті орындарға орналастыру. Оқу және тұрғын үй-жайларды жинауға арналған құралдарды және құрылғыларды тану, атау: сыпырғыш, щетка, қалақша, қоқыс себеті, шүберек, шелек, сүрткіш, жуғыш заттар. Еденді щеткамен және сыпырғышпен сыпыру тәртібі. Еденді сүрткішпен жуу тәртібі. Бөлменің іргелерін, табалдырығын, бұрыштарын тазалау ерекшеліктері. Шаңсорғыштың мақсаты, шаңсорғышты қосу- ажырату, жұмысқа дайындық. Кілемді, еденді, батареяны тазалау кезінде шаңсорғышты қауіпсіз пайдалану ережелері. Шаңсорғышқа күтім жасау. Терезе мен есікке, жиһазға күтім жасауға арналған құралдарды тану, атау, пайдалану. Жиһаздан шаңды кетіру. Терезенің, есіктің, үстелдің бетін жуғыш заттарды пайдаланып дымқыл шүберекпен сүрту. Ас үй жиһаздарын жуу, ас үй жабдықтарының беттерін жуу: жуғыш заттарды пайдаланып плиткаларды, тоңазытқышты жуу. Тоңазытқыштың сөрелері мен ішкі қабырғаларын жуғыш құралдармен жуу. Жуынатын бөлмені және дәретхана бөлмесін тұрмыстық химия құралдарын пайдалана отырып тазалау тәртібі, бұл ретте қауіпсіздік техникасы жөніндегі ережелерді сақтау. Плитка қабырғаларын, раковиналарды, айналарды жуу ережелері. Жуынатын бөлмені тазалау ережелері мен жиілігі. Үйді тазалау кезінде отбасы мүшелеріне мүмкіндігінше көмек көрсету, колдан келетін міндеттерді орындау.

Тамақтан кейін дастархандағы лас ыдыстарды науаны пайдаланып жинау. Ыдыстарды тағамдардың қалдықтарынан тазалау. Ыдыс жууға арналған құралдарды тандау және атау: раковина, губка, жуғыш зат, шәй сүлгі. Шайды, ыдыс-аяқты, ас үй ыдыстарын (қазан, шәйнектер, табаларды) жуу, ас құралдарын арнайы құралдармен тазалау ережелері. Ыдыс сүлгісімен шай ыдыстарын, ас ыдысын, ас құралдарын кептіру. Ыдыстарды сақтау орындарына қою. Жуғыш және тазалау құралдарымен қауіпсіз жұмыс істеу ережелері.

3) өсімдіктерге күтім жасау. Бөлме өсімдіктеріне күтім жасау құралдарының атауы және мақсаты: суару ыдысы, бүріккіш. Өсімдіктерді суару үшін су дайындау. Өсімдіктердің топырағына және науасына су құю, өсімдіктерге су бүрку, топырақты қопсыту, өсімдік жапырақтарын сүрту, ережелерге сәйкес ересек адамның басшылығымен өсімдіктерді қоректендіру.

Бау-бақша жұмыстарына арналған жабдықты тану, атау, пайдалану: суару ыдысы, тырма, сыпырғыш. Бау-бақша жұмыстарына арналған арнайы киімдерді тану, атау, кию: қолғап, халат, алжапқыш. Суару ыдысынан гүлзарларды суару. Көшеттерді өсіру үшін тұқымдарды дайындау және себу. Дайын көшеттерді ашық топыраққа отырғызу. Пиязды өсімдіктерді отырғызу. Гүл шоқтарын жасау үшін гүлдерді қашымен кесу ережесі. Құтыны тандау. Ересектердің басшылығымен өсімдіктерді тыңайтқыштармен

қоректендіру. Тыңайтқыштармен жұмыс жасау кезіндегі қауіпсіздік техникалары: қолғап пайдалану. Ағаштар мен бұталардың астындағы жерді қазу. Гүлзарларда арам шөптерден қолмен тазарту. Жолдарды сыпыру ережелері. Бақшадағы күзгі жапырақтарды тырмамен тазалау. Құрғақ жапырақтарды тырмалау және тасымалдау. Жапырақтарды жинап қапқа салу. Құрғақ, сынған бұтақтарды қайшыларымен кесу. Кесу қайшыларымен жұмыс істеу ережелері. Жолдар мен кіреберістерді қардан тазалау ережелері. Жұмыс кезінде құралдарды дұрыс ұстау;

4) үй жануарларына күтім жасау. Ересек адамның басшылығымен мысық және ит тағамын ыдысына салу. Ыдысты жуу. Ересек адамның сүйемелдеуімен үй жануарымен серуендеуге шығу. Ересек адамның басшылығымен аквариум балықтарын ("табиғат бұрыштан" басқа да жануарларды), тордағы тотықұстарды (басқа құстарды) тамақтандыру.

Киім және аяқ киімге, бөлме және жиһазға, өсімдіктер және үй жануарларына күтім жасау, ыдыс жуу алдында және одан кейінгі жеке гигиена ережелері: қолғапты, алжапқышты пайдалану, қолды жуу және крем жағу.

Параграф 2. Оқыту мақсаттарының жүйесі.

39. Бағдарламадағы оқу мақсаттары кодталған. Кодта бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар – бағдарламаның бөлімі және ішкі бөлімін, төртінші сан оқу мақсатының нөмірленуін көрсетеді. Мысалы, 6.2.1.4 кодтауда: "6" - сынып, "2.1" – ішкі бөлім, "4" – оқу мақсатын нөмірлеу.

40. Бөлімдер және сыныптар бойынша оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Киім және аяқ киімге күтім жасау" бөлімі.

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5 сынып	6 сынып	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып
	5. 1. 1. 1 қолмен кір жууға арналған жабдықтарды тану, атау: кір сабын, леген, қыстырғыш-тар, кептіргіш	6. 1. 1. 1 қолмен кір жууға арналған жабдықтарды тану, атау: кір сабын, леген, қыстырғыш-тар, кептіргіш	7. 1. 1. 1 қолмен кір жууға арналған жабдықтарды тану, атау: кір сабын, ұнтақ, гель, леген, қыстырғыш-тар, кептіргіш	8. 1. 1. 1 қолмен кір жууға арналған жабдықтарды тану, атау: кір сабын, ұнтақ, гель, леген, қыстырғыштар, кептіргіш	9. 1. 1. 1 қолмен және машинамен жууға арналған жуғыш заттарды ажырату	10. 1. 1. 1 қолмен және машинамен жууға арналған жуғыш заттарды саралау.
	5. 1. 1. 2 қолмен кір жуу кезіндегі реттік әрекеттерді орындау (сабындау,	6. 1. 1. 2 қолмен кір жуу кезіндегі реттік әрекеттерді орындау (сабындау,	7. 1. 1. 2 киімнің сыртқы түрі бойынша қандай күтім қажет екенін анықтау: киім	8. 1. 1. 2 киімнің сыртқы түрі бойынша қандай күтім қажет екенін анықтау: киім	9. 1. 1. 2 киімнің сыртқы түрі бойынша қандай күтім қажет екенін анықтау: киім	10. 1. 1. 2 киімнің сыртқы түрі бойынша қандай күтім қажет екенін анықтау: киім

ысқылау, шаю , сығу)	ысқылау, шаю , сығу)	щеткасымен тазалау, жуу, үтіктеу	щеткасымен тазалау, жуу, үтіктеу	щеткасымен тазалау, жуу, үтіктеу	щеткасымен тазалау, жуу, үтіктеу
5. 1. 1. 3 киімді кептіру үшін жаю, қыстырғыштарды пайдалану	6. 1. 1. 3 киімді кептіру үшін жаю, қыстырғыштарды пайдалану	7. 1. 1. 3 қолмен кір жуу кезіндегі реттік әрекеттерді орындау (сабындау, ысқылау, шаю , сығу)	8. 1. 1. 3 мақта маталы, жүннен тоқылған және синтетикалық матадан тігілген киімдерді қолмен жуу кезінде реттік әрекеттерді орындау	9. 1. 1. 3 кір киімдерді себеттерге, контейнерлерге орналастыру ережелерін ұстану	10. 1. 1. 3 кір киімдерді себеттерге, контейнерлерге орналастыру ережелерін ұстану
5. 1. 1. 4 құралды жуу, сұрту, оны орнына жинау	6. 1. 1. 4 құралды жуу, сұрту, оны орнына жинау	7. 1. 1. 4 киімді кептіру үшін жаю, қыстырғыштарды пайдалану	8. 1. 1. 4 киімді кептіру үшін жаю, қыстырғыштарды пайдалану	9. 1. 1. 4 мақта маталы, жүннен тоқылған және синтетикалық матадан тігілген киімдерді қолмен жуу кезінде реттік әрекеттерді орындау	10. 1. 1. 4 мақта маталы, жүннен тоқылған және синтетикалық матадан тігілген киімдерді қолмен жуу кезінде реттік әрекеттерді орындау
5. 1. 1. 5 киімді щеткамен тазалау	6. 1. 1. 5 киімді щеткамен тазалау	7. 1. 1. 5 құралды жуу, сұрту, оны орнына жинау	8. 1. 1. 5 құралды жуу, сұрту, оны орнына жинау	9. 1. 1. 5 киімді кептіру үшін жаю, қыстырғыштарды пайдалану	10. 1. 1. 5 киімді кептіру үшін жаю, қыстырғыштарды пайдалану
5. 1. 1. 6 киімдерді бүктеу: футболка, майка, іш киім, шұлықтар	6. 1. 1. 6 киімдерді бүктеу: футболка, майка, іш киім, шұлықтар	7. 1. 1. 6 сыртқы киімді құрғақ және дымқыл әдіспен тазалау	8. 1. 1. 6 сыртқы киімді құрғақ және дымқыл әдіспен тазалау	9. 1. 1. 6 жуу, сұрту, құрал, оны орнына жинау	10. 1. 1. 6 жуу, сұрту, құрал, оны орнына жинау
5. 1. 1. 7 орындыққа, шкафтағы сөреге киімдерді бүктеп жинау	6. 1. 1. 7 орындыққа, шкафтағы сөреге киімдерді бүктеп жинау	7. 1. 1. 7 киімдерді бүктеу: футболка, майка, іш киім, шұлықтар, күрте	8. 1. 1. 7 киімдерді бүктеу: футболка, майка, іш киім, шұлықтар, күрте	9. 1. 1. 7 кірді ересек адамның басшылығымен кір жуғыш машинада жуу, кір жуып болғаннан кейін жұмыс орнын жинау	10. 1. 1. 7 кірді ересек адамның басшылығымен кір жуғыш машинада жуу, кір жуып болғаннан кейін жұмыс орнын жинау

1.1. Киімге күтім жасау	5. 1. 1. 8 киімдерді шкафтағы ілгіштерге ілу	6. 1. 1. 8 киімдерді шкафтағы ілгіштерге ілу	7. 1. 1. 8 киімдерді бүктеп сақтау орындарына орналастыру: шкафтағы сөреге, комодқа	8. 1. 1. 8 киімдерді бүктеп сақтау орындарына орналастыру: шкафтағы сөреге, комодқа	9. 1. 1. 8 кір жуғыш машинамен жұмыс жасау кезінде қауіпсіздік техникасы-ны ң ережелерін сақтау	10. 1. 1. 8 кір жуғыш машинамен жұмыс жасау кезінде қауіпсіздік техникасы-ны ң ережелерін сақтау
		6. 1. 1. 9 ж ы л киімдерді мезгілдері арасында шкафта сақтауға дайындау: қаптамаларды пайдалану	7. 1. 1. 9 киімдерді шкафтағы ілгіштерге ілу	8. 1. 1. 9 киімдерді шкафтағы ілгіштерге ілу	9. 1. 1. 9 сыртқы киімді құрғақ және дымкыл әдіспен тазалау	10. 1. 1. 9 сыртқы киімді құрғақ және дымкыл әдіспен тазалау
			7. 1. 1. 10 ж ы л киімдерді мезгілдері арасында шкафта сақтауға дайындау: қаптамаларды пайдалану	8. 1. 1. 10 ж ы л киімдерді мезгілдері арасында шкафта сақтауға дайындау: қаптамаларды пайдалану	9. 1. 1. 10 киімдерді бүктеп сақтау орындарына орналастыру: шкафтағы сөреге, комодқа	10. 1. 1. 10 киімдерді бүктеп сақтау орындарына орналастыру: шкафтағы сөреге, комодқа
			7. 1. 1. 11 ұсақ киімдерді үтіктеу, үтік қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау	8. 1. 1. 11 мақта маталы, жүннен тоқылған, синтетикалық матадан тігілген киімдерді үтіктеу: көйлек, жейде , шалбар; үтік қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау	9. 1. 1. 11 киімдерді шкафтағы ілгіштерге ілу	10. 1. 1. 11 киімдерді шкафтағы ілгіштерге ілу
			7. 1. 1. 12 тігін тігісін орындау	8. 1. 1. 12 майлықты тігу	9. 1. 1. 12 ж ы л киімдерді мезгілдері арасында шкафта сақтауға	10. 1. 1. 12 ж ы л киімдерді мезгілдері арасында шкафта сақтауға

				дайындау: қаптамалар-ды пайдалану	дайындау: қаптамалар-ды пайдалану
		7. 1. 1. 13 түйме қадау	8. 1. 1. 13 үзіліп қалған түйменің орнын анықтау, түймені қадау	9. 1. 1. 13 ересек адамның басшылығымен төсекорындарды үтіктеу	10. 1. 1. 13 ересек адамның басшылығымен төсекорындарды үтіктеу
		7. 1. 1. 14 бас киімдерге күтім жасау; оларды шкафта сақтау тәртібін ұстану	8. 1. 1. 14 киімдерді сөгітілген тігісі мен жыртылған жері бойынша жөндеу	9. 1. 1. 14 орамалға қиғаш жікпен ілгек тігу	10. 1. 1. 14 орамалға қиғаш жікпен ілгек тігу
			8. 1. 1. 15 жамау салу	9. 1. 1. 15 үзіліп қалған түйменің орнын анықтау, түймені қадау	10. 1. 1. 15 үзіліп қалған түйменің орнын анықтау, түймені қадау
			8. 1. 1. 16 бас киімдерге күтім жасау; оларды шкафта сақтау тәртібін ұстану	9. 1. 1. 16 киімдерді сөгітілген тігісі мен жыртылған жері бойынша жөндеу	10. 1. 1. 16 киімдерді сөгітілген тігісі мен жыртылған жері бойынша жөндеу
				9. 1. 1. 17 жамау салу	10. 1. 1. 17 жамау салу
				9. 1. 1. 18 бас киімдерге күтім жасау; оларды шкафта сақтау тәртібін ұстану	10. 1. 1. 18 бас киімдерге күтім жасау; оларды шкафта сақтау тәртібін ұстану
5. 1. 2. 1 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды тану, атау: щетка, губка, крем, барқыт, клеенка	6. 1. 2. 1 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды тану, атау: щетка, губка, крем, барқыт, клеенка	7. 1. 2. 1 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды тану, атау: щетка, губка, крем, барқыт, клеенка	8. 1. 2. 1 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды тану, атау: щетка, губка, крем, барқыт, клеенка	9. 1. 2. 1 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды тану, атау: щетка, губка, крем, барқыт, клеенка	10. 1. 2. 1 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды тану, атау: щетка, губка, крем, барқыт, клеенка
5. 1. 2. 2 аяқ киімді құрғақ	6. 1. 2. 2 аяқ киімді құрғақ	7. 1. 2. 2 аяқ киімді құрғақ	8. 1. 2. 2 аяқ киімді құрғақ	9. 1. 2. 2 аяқ киімді құрғақ	10. 1. 2. 2 аяқ киімді құрғақ

1.2. Аяқ киімге күтім жасау

шүберекпен, барқытпен сүрту	шүберекпен, барқытпен сүрту	шүберекпен, барқытпен сүрту	шүберекпен, барқытпен сүрту	шүберекпен, барқытпен сүрту	шүберекпен, барқытпен сүрту
5. 1. 2. 3 былғары аяқ киімді щеткамен және креммен, кремге малынған губкамен тазалау	6. 1. 2. 3 былғары аяқ киімді щеткамен тазалау, былғары аяқ киімді тазалауға арналған кремді аяқ киім түсіне сәйкес таңдау	7. 1. 2. 3 былғары аяқ киімді щеткамен тазалау, былғары аяқ киімді тазалауға арналған кремді аяқ киім түсіне сәйкес таңдау	8. 1. 2. 3 былғары аяқ киімді щеткамен тазалау, былғары аяқ киімді тазалауға арналған кремді аяқ киім түсіне сәйкес таңдау	9. 1. 2. 3 былғары аяқ киімді щеткамен тазалау, былғары аяқ киімді тазалауға арналған кремді аяқ киім түсіне сәйкес таңдау	10. 1. 2. 3 былғары аяқ киімді щеткамен тазалау, былғары аяқ киімді тазалауға арналған кремді аяқ киім түсіне сәйкес таңдау
5. 1. 2. 4 дымқыл аяқ киімді кептіру	6. 1. 2. 4 дымқыл аяқ киімді кептіру	7. 1. 2. 4 дымқыл аяқ киімді кептіру	8. 1. 2. 4 дымқыл аяқ киімді кептіру	9. 1. 2. 4 дымқыл аяқ киімді кептіру	10. 1. 2. 4 дымқыл аяқ киімді кептіру
5. 1. 2. 5 аяқ киімді сақтау орындарына орналастыру: аяқ киім шкафындағы сөреге.	6. 1. 2. 5 аяқ киімді сақтау орындарына орналастыру: аяқ киім шкафындағы сөреге.	7. 1. 2. 5 аяқ киімді сақтау орындарына орналастыру: аяқ киім шкафындағы сөреге.	8. 1. 2. 5 аяқ киімді сақтау орындарына орналастыру: аяқ киім шкафындағы сөреге.	9. 1. 2. 5 күдері аяқ киімді тазалау	10. 1. 2. 5 күдері аяқ киімді, жасанды материалдардан жасалған аяқ киімдерді тазалау
5. 1. 2. 6 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды сақтау орнына қайтару	6. 1. 2. 6 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды сақтау орнына қайтару	7. 1. 2. 6 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды сақтау орнына қайтару	8. 1. 2. 6 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды сақтау орнына қайтару	9. 1. 2. 6 аяқ киімді сақтау орындарына орналастыру: аяқ киім шкафындағы сөреге.	10. 1. 2. 6 аяқ киімді сақтау орындарына орналастыру: аяқ киім шкафындағы сөреге.
5. 1. 2. 7 тазартылған аяқ киімдерді маусымдық сақтау қораптарына салу	6. 1. 2. 7 тазартылған аяқ киімдерді маусымдық сақтау қораптарына салу	7. 1. 2. 7 тазартылған аяқ киімдерді маусымдық сақтау қораптарына салу	8. 1. 2. 7 тазартылған аяқ киімдерді маусымдық сақтау қораптарына салу	9. 1. 2. 7 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды сақтау орнына қайтару	10. 1. 2. 7 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды сақтау орнына қайтару
5. 1. 2. 8 аяқ киімге күтім жасағаннан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау	6. 1. 2. 8 қысқы аяқ киімді тазалау, резеңке аяқ киімді жуу және сүрту	7. 1. 2. 8 қысқы аяқ киімді тазалау, резеңке аяқ киімді жуу және сүрту	8. 1. 2. 8 қысқы аяқ киімді тазалау, резеңке аяқ киімді жуу және сүрту	9. 1. 2. 8 тазартылған аяқ киімдерді маусымдық сақтау қораптарына салу	10. 1. 2. 8 тазартылған аяқ киімдерді маусымдық сақтау қораптарына салу
	6. 1. 2. 9 аяқ киімге күтім жасағаннан кейін жеке гигиена	7. 1. 2. 9 аяқ киімге күтім жасағаннан кейін жеке гигиена	8. 1. 2. 9 аяқ киімге күтім жасағаннан кейін жеке гигиена	9. 1. 2. 9 аяқ киімге күтім жасағаннан кейін жеке гигиена	10. 1. 2. 9 аяқ киімге күтім жасағаннан кейін жеке гигиена

	ережелерін сақтау	ережелерін сақтау	ережелерін сақтау	ережелерін сақтау	ережелерін сақтау
--	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

2) "Тұрғын үйге және тұрмыстық заттарға күтім жасау" бөлімі

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5 сынып	6 сынып	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып
2.1. Үй жайға күтім жасау	5. 2. 1. 1 еденнің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау (сыпырғыш, щетка, қалақ, қоқысқа арналған себет)	6. 2. 1. 1 тұрғын үйдің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау	7. 2. 1. 1 тұрғын үйдің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау	8. 2. 1. 1 тұрғын үйдің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау	9. 2. 1. 1 тұрғын үйдің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау	10. 2. 1. 1 тұрғын үйдің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау
	5. 2. 1. 2 еденді сыпырғыш пен, щеткамен сыпыру	6. 2. 1. 2 еденді сыпырғыш пен, щеткамен сыпыру	7. 2. 1. 2 өз төсегін салу	8. 2. 1. 2 өз төсегін салу, ересек адамның көмегімен төсек орынды ауыстыру	9. 2. 1. 2 өз төсегін салу, ересек адамның көмегімен төсек орынды ауыстыру	10. 2. 1. 2 өз төсегін салу, ересек адамның көмегімен төсек орынды ауыстыру
	5. 2. 1. 3 қоқысты қалаққа жинап себетке салу	6. 2. 1. 3 қоқысты қалаққа жинап себетке салу	7. 2. 1. 3 бөлмедегі ұқыпсыздықты байқап, шашылып жатқан заттарды тиісті орындарға қою	8. 2. 1. 3 бөлмедегі ұқыпсыздықты байқап, шашылып жатқан заттарды тиісті орындарға қою	9. 2. 1. 3 бөлмедегі ұқыпсыздықты байқап, шашылып жатқан заттарды тиісті орындарға қою	10. 2. 1. 3 бөлмедегі ұқыпсыздықты байқап, шашылып жатқан заттарды тиісті орындарға қою
	5. 2. 1. 4 үй-жайды тазалауға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау	6. 2. 1. 4 еденді сүрткішпен сүрту, бөлменің іргелерін, бұрыштарын тазалау тәртібін ұстану	7. 2. 1. 4 еденді сыпырғышпен, щеткамен сыпыру	8. 2. 1. 4 еденді сыпырғышпен, щеткамен сыпыру	9. 2. 1. 4 еденді сыпырғышпен, щеткамен сыпыру	10. 2. 1. 4 еденді сыпырғышпен, щеткамен сыпыру
	5. 2. 1. 5 құралдарды	6. 2. 1. 5 үй-жайды тазалауға дейін және одан кейін	7. 2. 1. 5 қоқысты	8. 2. 1. 5 қоқысты	9. 2. 1. 5 қоқысты	10. 2. 1. 5 қоқысты

сақтау орнына орналастыру	жеке гигиена ережелерін сақтау	қалаққа жинап себетке салу	қалаққа жинап себетке салу	қалаққа жинап себетке салу	қалаққа жинап себетке салу
5. 2. 1. 6 үйді тазалау кезінде отбасы мүшелеріне көмек көрсету , қолдан келетін міндеттерді орындау	6. 2. 1. 6 құралдарды сақтау орнына орналастыру	7. 2. 1. 6 еденді сүрткішпен сүрту, бөлменің іргелерін, бұрышта-рын тазалау тәртібін ұстану	8. 2. 1. 6 еденді сүрткішпен сүрту, бөлменің іргелерін, бұрышта-рын тазалау тәртібін ұстану	9. 2. 1. 6 еденді сүрткішпен сүрту, бөлменің іргелерін, бұрышта-рын тазалау тәртібін ұстану	10. 2. 1. 6 еденді сүрткішпен сүрту, бөлменің іргелерін, бұрышта-рын тазалау тәртібін ұстану
	6. 2. 1. 7 үйді тазалау кезінде отбасы мүшелеріне көмек көрсету , қолдан келетін міндеттерді орындау	7. 2. 1. 7 үй-жайды тазалауға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау	8. 2. 1. 7 кілемді, еденді, батареяны тазалау кезінде шаңсорғышты қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау	9. 2. 1. 7 кілемді, еденді, батареяны тазалау кезінде шаңсорғышты қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау	10. 2. 1. 7 кілемді, еденді, батареяны тазалау кезінде шаңсорғышты қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау
		7. 2. 1. 8 құралдарды сақтау орнына орналастыру	8. 2. 1. 8 құралдарды сақтау орнына орналастыру	9. 2. 1. 8 жуынатын бөлме мен дәретхананы тазалау, плиткалар-ды, ракови-налар ды, айнаны жуу	10. 2. 1. 8 жуынатын бөлме мен дәретхананы тазалау, плиткалар-ды, ракови-налар ды, айнаны жуу
		7. 2. 1. 9 үйді тазалау кезінде отбасы мүшелеріне көмек көрсету , қолдан келетін міндеттерді орындау	8. 2. 1. 9 үйді тазалау кезінде отбасы мүшелеріне көмек көрсету , қолдан келетін міндеттерді орындау	9. 2. 1. 9 құралдарды сақтау орнына орналастыру	10. 2. 1. 9 құралдарды сақтау орнына орналастыру
				9. 2. 1. 10 үйді тазалау кезінде отбасы мүшелеріне көмек көрсету , қолдан келетін міндеттерді орындау	10. 2. 1. 10 үйді тазалау кезінде отбасы мүшелеріне көмек көрсету , қолдан келетін міндеттерді орындау

2.2. Жиһазға және тұрмыстық заттарға күтім жасау	5. 2. 2. 1 жиһаздың шаңын сүрту, көрпелерді тазалау	6. 2. 2. 1 жиһаздың шаңын сүрту, көрпелерді тазалау	7. 2. 2. 1 жиһаздың шаңын сүрту, көрпелерді тазалау, кептіру	8. 2. 2. 1 жиһаздың шаңын сүрту, көрпелерді тазалау, кептіру	9. 2. 2. 1 жиһаздың шаңын сүрту, көрпелерді тазалау, жуу, кептіру	10. 2. 2. 1 жиһаздың шаңын сүрту, көрпелерді тазалау, жуу, кептіру
	5. 2. 2. 2 терезенің алдыңдымқыл шүберекпен сүрту	6. 2. 2. 2 терезенің алдыңдымқыл шүберекпен сүрту	7. 2. 2. 2 терезені, есікті жуғыш құралдарды пайдалана отырып, дымқыл шүберекпен сүрту	8. 2. 2. 2 терезені, есікті жуғыш құралдарды пайдалана отырып, дымқыл шүберекпен сүрту	9. 2. 2. 2 терезені, есікті жуғыш құралдарды пайдалана отырып, дымқыл шүберекпен сүрту	10. 2. 2. 2 терезені, есікті жуғыш құралдарды пайдалана отырып, дымқыл шүберекпен сүрту
	5. 2. 2. 3 есікті дымқыл шүберекпен сүрту	6. 2. 2. 3 есікті дымқыл шүберекпен сүрту	7. 2. 2. 3 үстелдің, партаның бетін жуғыш құралдарды пайдалана отырып, дымқыл шүберекпен сүрту	8. 2. 2. 3 үстелдің, партаның бетін жуғыш құралдарды пайдалана отырып, дымқыл шүберекпен сүрту	9. 2. 2. 3 үстелдің, партаның бетін жуғыш құралдарды пайдалана отырып, дымқыл шүберекпен сүрту	10. 2. 2. 3 үстелдің, партаның бетін жуғыш құралдарды пайдалана отырып, дымқыл шүберекпен сүрту
	5. 2. 2. 4 үстелдің, партаның бетін дымқыл шүберекпен сүрту	6. 2. 2. 4 үстелдің, партаның, тоңазытқыштың бетін дымқыл шүберекпен сүрту	7. 2. 2. 4 ас үй жиһазын, ас үй жабдықтарының : жуғыштың, плитаның, тоңазытқыштың бетін жуғыш құралдарды пайдаланып жуу	8. 2. 2. 4 ас үй жиһазын, ас үй жабдықтарының : жуғыштың, плитаның, тоңазытқыштың бетін жуғыш құралдарды пайдаланып жуу	9. 2. 2. 4 ас үй жиһазын, ас үй жабдықтарының : жуғыштың, плитаның, тоңазытқыштың бетін жуғыш құралдарды пайдаланып жуу	10. 2. 2. 4 ас үй жиһазын, ас үй жабдықтарының : жуғыштың, плитаның, тоңазытқыштың бетін жуғыш құралдарды пайдаланып жуу
	5. 2. 2. 5 жұмыс құралдарын жөнге келтіру және оларды сақтау орнына жинау	6. 2. 2. 5 жұмыс құралдарын жөнге келтіру және оларды сақтау орнына жинау	7. 2. 2. 5 жұмыс құралдарын жөнге келтіру және оларды сақтау орнына жинау	8. 2. 2. 5 жуғыш құралдарды пайдалана отырып тоңазытқыш сөрелерінің сыртқы беттерін және ішкі қабырғаларын жуу	9. 2. 2. 5 жуғыш құралдарды пайдалана отырып тоңазытқыш сөрелерінің сыртқы беттерін және ішкі қабырғаларын жуу	10. 2. 2. 5 жуғыш құралдарды пайдалана отырып тоңазытқыш сөрелерінің сыртқы беттерін және ішкі қабырғаларын жуу
	5. 2. 2. 6 жинау жұмыстарына	6. 2. 2. 6 жинау жұмыстарына	7. 2. 2. 6 жинау жұмыстарына	8. 2. 2. 6 жұмыс	9. 2. 2. 6 жұмыс	10. 2. 2. 6 жұмыс

	дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау	дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау	дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау	құралдарын жөнге келтіру және оларды сақтау орнына жинау	құралдарын жөнге келтіру және оларды сақтау орнына жинау	құралдарын жөнге келтіру және оларды сақтау орнына жинау
				8. 2. 2. 7 жинау жұмыста-рына дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау	9. 2. 2. 7 жинау жұмыста-рына дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау	10. 2. 2. 7 жинау жұмыста-рына дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
	5. 2. 3. 1 ыдыс-аяққа күтім жасауға арналған құралдарды таңдау және атау	6. 2. 3. 1 ыдыс-аяққа күтім жасауға арналған құралдарды таңдау және атау	7. 2. 3. 1 ыдыс-аяққа күтім жасауға арналған құралдарды таңдау және атау	8. 2. 3. 1 ыдыс-аяққа күтім жасауға арналған құралдарды таңдау және атау	9. 2. 3. 1 ыдыс-аяққа күтім жасауға арналған құралдарды таңдау және атау	10. 2. 3. 1 ыдыс-аяққа күтім жасауға арналған құралдарды таңдау және атау
	5. 2. 3. 2 табақшалар-ды тамақтың қалдықтары-нан тазалау, ыдыстарды жууға дайындау	6. 2. 3. 2 табақшалар-ды тамақтың қалдықтары-нан тазалау, ыдыстарды жууға дайындау	7. 2. 3. 2 табақшалар-ды тамақтың қалдықта-рынан тазалау, ыдыстарды жууға дайындау	8. 2. 3. 2 табақшалар-ды тамақтың қалдықта-рынан тазалау, ыдыстарды жууға дайындау	9. 2. 3. 2 табақшалар-ды тамақтың қалдықта-рынан тазалау, ыдыстарды жууға дайындау	10. 2. 3. 2 табақша-ларды тамақтың қалдықта-рынан тазалау, ыдыстар-ды жууға дайындау
	5. 2. 3. 3 шай, асхана ыдыстарын жуу құралы мен губканы пайдалана отырып, шарашада жуу	6. 2. 3. 3 шай, асхана ыдыстарын жуу құралы мен губканы пайдалана отырып, шарашада жуу	7. 2. 3. 3 шай, асхана ыдыстарын жуу құралы мен губканы пайдалана отырып, шарашада жуу	8. 2. 3. 3 шай, асхана ыдыстарын жуу құралы мен губканы пайдалана отырып, шарашада жуу	9. 2. 3. 3 шай, асхана ыдыстарын жуу құралы мен губканы пайдалана отырып, шарашада жуу	10. 2. 3. 3 шай, асхана ыдыста-рын жуу құралы мен губканы пайдалана отырып, шарашада жуу
	5. 2. 3. 4 ыдыстарды шаю және сүлгімен сүрту	6. 2. 3. 4 ыдыстарды шаю және сүлгімен сүрту	7. 2. 3. 4 ыдыстарды, асхана құралдарын шаю және сүлгімен сүрту	8. 2. 3. 4 ас үй ыдыстарын жуу : шәйнектер, табалары, кострюльдер	9. 2. 3. 4 ас үй ыдыстарын жуу : шәйнектер, табалары, кострюльдер	10. 2. 3. 4 ас үй ыдыста-рын жуу : шәйнек-тер, табалары, кострюльдер
	5. 2. 3. 5 таза ыдыстарды сақтау орындарына жинау	6. 2. 3. 5 таза ыдыстарды сақтау орындарына жинау	7. 2. 3. 5 таза ыдыстарды сақтау орындарына жинау	8. 2. 3. 5 ыдыстарды, асхана құралдарын шаю және сүлгімен сүрту	9. 2. 3. 5 ыдыстарды, асхана құралдарын шаю және сүлгімен сүрту	10. 2. 3. 5 ыдыстар-ды, асхана құралда-рын шаю және сүлгімен сүрту
2.3. ыдыс-аяққа күтім жасау						

5. 2. 3. 6 ыдыс жуғанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін орындау	6. 2. 3. 6 ыдыс жуғанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін орындау	7. 2. 3. 6 ыдыс жуғанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін орындау	8. 2. 3. 6 таза ыдыстарды сақтау орындарына жинау	9. 2. 3. 6 таза ыдыстарды сақтау орындарына жинау	10. 2. 3. 6 таза ыдыстарды сақтау орындарына жинау
		7. 2. 3. 7 жуғыш және тазартқыш құралдарды қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау	8. 2. 3. 7 ыдыс жуғанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін орындау	9. 2. 3. 7 ыдыс жуғанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін орындау	10. 2. 3. 7 ыдыс жуғанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін орындау
			8. 2. 3. 8 жуғыш және тазартқыш құралдарды қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау	9. 2. 3. 8 жуғыш және тазартқыш құралдарды қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау	10. 2. 3. 8 жуғыш және тазартқыш құралдарды қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау

3) "Өсімдіктерге күтім жасау" бөлімі

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5 сынып	6 сынып	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып
	5. 3. 1. 1 бөлме өсімдіктерінің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау	6. 3. 1. 1 бөлме өсімдіктерінің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау	7. 3. 1. 1 бөлме өсімдіктерінің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау	8. 3. 1. 1 бөлме өсімдіктерінің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау	9. 3. 1. 1 бөлме өсімдіктерінің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау	10. 3. 1. 1 бөлме өсімдіктерінің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау
	5. 3. 1. 2 бөлме өсімдіктерінің жапырақтарының сүртіп отыру	6. 3. 1. 2 бөлме өсімдіктерінің жапырақтарының сүртіп отыру	7. 3. 1. 2 бөлме өсімдіктерінің жапырақтарының сүртіп отыру	8. 3. 1. 2 бөлме өсімдіктерінің жапырақтарының сүртіп отыру	9. 3. 1. 2 бөлме өсімдіктерінің жапырақтарының сүртіп отыру	10. 3. 1. 2 бөлме өсімдіктерінің жапырақтарының сүртіп отыру
	5. 3. 1. 3 бөлме өсімдіктерін құйғыштан суару	6. 3. 1. 3 бөлме өсімдіктерін құйғыштан суару	7. 3. 1. 3 бөлме өсімдіктерін құйғыштан суару, топырағын қопсыту	8. 3. 1. 3 бөлме өсімдіктерін құйғыштан суару, топырағын қопсыту	9. 3. 1. 3 бөлме өсімдіктерін құйғыштан суару, топырағын қопсыту	10. 3. 1. 3 бөлме өсімдіктерін құйғыштан суару, топырағын қопсыту
	5. 3. 1. 4 бөлме	6. 3. 1. 4 бөлме	7. 3. 1. 4 бөлме	8. 3. 1. 4 бөлме	9. 3. 1. 4 бөлме	10. 3. 1. 4 бөлме

	өсімдіктеріне су бүрку	өсімдіктеріне су бүрку	өсімдіктеріне су бүрку	өсімдіктеріне су бүрку	өсімдіктеріне су бүрку	өсімдіктеріне су бүрку
3.1. Бөлме өсімдіктеріне күтім жасау	5. 3. 1. 5 гүл құмыраларын сынып бөлмесіне қойып шығу	6. 3. 1. 5 педагогтың басшылығымен бөлме өсімдіктерін басқаруды қайта отырғызу	7. 3. 1. 5 педагогтың басшылығымен бөлме өсімдіктерін басқаруды қайта отырғызу	8. 3. 1. 5 педагогтың басшылығымен бөлме өсімдіктерін басқаруды қайта отырғызу	9. 3. 1. 5 педагогтың басшылығымен бөлме өсімдіктерін басқаруды қайта отырғызу	10. 3. 1. 5 педагогтың басшылығымен бөлме өсімдіктерін басқаруды қайта отырғызу
	5. 3. 1. 6 өсімдіктерге күтім жасағанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау	6. 3. 1. 6 гүл құмыраларын, табакшаларын жуу	7. 3. 1. 6 гүл құмыраларын, табакшаларын жуу	8. 3. 1. 6 гүл құмыраларын, табакшаларын жуу	9. 3. 1. 6 гүл құмыраларын, табакшаларын жуу	10. 3. 1. 6 гүл құмыраларын, табакшаларын жуу
		6. 3. 1. 7 өсімдіктерге күтім жасағанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау	7. 3. 1. 7 бөлме өсімдіктерін қосымша нәрлендіру	8. 3. 1. 7 бөлме өсімдіктерін қосымша нәрлендіру	9. 3. 1. 7 бөлме өсімдіктерін қосымша нәрлендіру	10. 3. 1. 7 бөлме өсімдіктерін қосымша нәрлендіру
			7. 3. 1. 8 өсімдіктерге күтім жасағанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау	8. 3. 1. 8 өсімдіктерге күтім жасағанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау	9. 3. 1. 8 өсімдіктерге күтім жасағанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау	10. 3. 1. 8 өсімдіктерге күтім жасағанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
	5. 3. 2. 1 бақша жұмыстарына арналған арнайы киімдерді тану, атау, кию	6. 3. 2. 1 бақша жұмыстарына арналған арнайы киімдерді тану, атау, кию	7. 3. 2. 1 бақша жұмыстарына арналған арнайы киімдерді тану, атау, кию	8. 3. 2. 1 бақша жұмыстарына арналған арнайы киімдерді тану, атау, кию	9. 3. 2. 1 бақша жұмыстарына арналған арнайы киімдерді тану, атау, кию	10. 3. 2. 1 бақша жұмыстарына арналған арнайы киімдерді тану, атау, кию
	5. 3. 2. 2 бақта және бақтада жұмыс істеуге арналған саймандарды	6. 3. 2. 2 бақта және бақтада жұмыс істеуге арналған саймандарды	7. 3. 2. 2 бақта және бақтада жұмыс істеуге арналған саймандарды	8. 3. 2. 2 бақта және бақтада жұмыс істеуге арналған саймандарды	9. 3. 2. 2 бақта және бақтада жұмыс істеуге арналған саймандарды	10. 3. 2. 2 бақта және бақтада жұмыс істеуге арналған саймандарды

таңдау және атау	таңдау және атау	таңдау және атау	таңдау және атау	таңдау және атау	саймандарды таңдау және атау
5. 3. 2. 3 құйғышқа су толтыру	6. 3. 2. 3 өсімдіктерді құйғыштан суару	7. 3. 2. 3 өсімдіктерді құйғыштан суару	8. 3. 2. 3 өсімдіктерді құйғыштан суару	9. 3. 2. 3 өсімдіктерді құйғыштан суару	10. 3. 2. 3 өсімдіктерді құйғыштан суару
5. 3. 2. 4 өсімдіктерді құйғыштан суару	6. 3. 2. 4 бақтағы күзгі жапырақтарды тырманың көмегімен жинау	7. 3. 2. 4 бақтағы күзгі жапырақтарды тырманың көмегімен жинау	8. 3. 2. 4 ересек адамның басшылығымен көшет өсіру үшін тұқымдарды егу	9. 3. 2. 4 ересек адамның басшылығымен көшет өсіру үшін тұқымдарды егу	10. 3. 2. 4 ересек адамның басшылығымен көшет өсіру үшін тұқымдарды егу
5. 3. 2. 5 бақша жолдарын сыпыру, құрғақ жапырақтарды жинау	6. 3. 2. 5 бақтағы жүру жолдарын сыпыру, құраған жапырақтарды тырмамен жинау	7. 3. 2. 5 бақтағы жүру жолдарын сыпыру, құраған жапырақтарды тырмамен жинау	8. 3. 2. 5 ересек адамның басшылығымен ашық топыраққа дайын көшеттерді отырғызу	9. 3. 2. 5 ересек адамның басшылығымен ашық топыраққа дайын көшеттерді отырғызу	10. 3. 2. 5 ересек адамның басшылығымен ашық топыраққа дайын көшеттерді отырғызу
5. 3. 2. 6 бақта, бақшада, мектеп жанындағы учаскеде жұмыс істегеннен кейін жеке гигиена ережелерін сақтау	6. 3. 2. 6 гүлзарды арамшөптерден қолмен тазарту	7. 3. 2. 6 гүлзарды арамшөптерден қолмен тазарту	8. 3. 2. 6 ересек адамның басшылығымен пиязшық өсімдіктерді отырғызу	9. 3. 2. 6 ересек адамның басшылығымен пиязшық өсімдіктерді отырғызу	10. 3. 2. 6 ересек адамның басшылығымен пиязшық өсімдіктерді отырғызу
	6. 3. 2. 7 қыс мезгілінде мектеп ауласын тазалауға қатысу	7. 3. 2. 7 құрғақ, сынған бұтақтарды кесу қайшыларымен кесу	8. 3. 2. 7 ағаштар мен бұталардың астынан жер қазу	9. 3. 2. 7 ағаштар мен бұталардың астынан жер қазу	10. 3. 2. 7 ағаштар мен бұталардың астынан жер қазу
3.2. Гүл бақшасы-ның, бақтың, көкөніс	6. 3. 2. 8 бақта, бақшада, мектеп жанындағы учаскеде жұмыс істегеннен кейін жеке	7. 3. 2. 8 қыс мезгілінде мектеп ауласын тазалауға қатысу	8. 3. 2. 8 гүлзарды арамшөптерден қолмен тазарту	9. 3. 2. 8 гүлзарды арамшөптерден қолмен тазарту	10. 3. 2. 8 гүлзарды арамшөптерден

бақшасы-ның өсімдікте-ріне күтім жасау	гигиена ережелерін сақтау				ен қолмен тазарту
		7. 3. 2. 9 бақта, бақшада, мектеп жанындағы учаскеде жұмыс істегеннен кейін жеке гигиена ережелерін сақтау	8. 3. 2. 9 бақтағы күзгі жапырақтарды тырманың көмегімен жинау	9. 3. 2. 9 бақтағы күзгі жапырақтарды тырманың көмегімен жинау	10. 3. 2. 9 гүл шоқтарын жасау үшін гүлдерді кесу
			8. 3. 2. 10 бақтағы жүру жолдарын сыпыру, кураған жапрақтарды тырмамен жинау	9. 3. 2. 10 бақтағы жүру жолдарын сыпыру, кураған жапрақтарды тырмамен жинау, жапырақтарды қаптарға салу	10. 3. 2. 10 бақтағы жүру жолдарын сыпыру, кураған жапрақтарды тырмамен жинау
			8. 3. 2. 11 құрғақ, сынған бұтақтарды кесу қайшыларымен кесу	9. 3. 2. 11 құрғақ, сынған бұтақтарды кесу қайшыларымен кесу	10. 3. 2. 11 бақтағы жүру жолдарын сыпыру, кураған жапрақтарды тырмамен жинау, жапырақтарды қаптарға салу
			8. 3. 2. 12 жолдар мен кіреберістерді қардан тазалау	9. 3. 2. 12 жолдар мен кіреберістерді қардан тазалау	10. 3. 2. 12 құрғақ, сынған бұтақтарды кесу қайшыларымен кесу
			8. 3. 2. 13 бақта, бақшада, мектеп жанындағы учаскеде жұмыс істегеннен кейін жеке гигиена	9. 3. 2. 13 бақта, бақшада, мектеп жанындағы учаскеде жұмыс істегеннен кейін жеке гигиена	10. 3. 2. 13 жолдар мен кіреберістерді

				ережелерін сақтау	ережелерін сақтау	қардан тазалау
						10. 3. 2. 14 бақта, бақшада, мектеп жанындағы учаскеде жұмыс істегеннен кейін жеке гигиена ережелерін сақтау

4) "Үй жануарларына күтім жасау" бөлімі.

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5 сынып	6 сынып	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып
4.1. Үй жануарларын а күтім жасау	5. 4. 1. 1 ересек адамның мысық/ит тағамын ыдысқа салуын бақылап қарау	6. 4. 1. 1 ересек адамның басшылығымен мысық пен ит тағамын ыдысқа салу	7. 4. 1. 1 ересек адамның басшылығымен мысық пен ит тағамын ыдысқа салу	8. 4. 1. 1 ересек адамның ескертуі бойынша мысық пен ит тағамын ыдысқа салу	9. 4. 1. 1 ересек адамның ескертуі мысық пен ит тағамын ыдысқа салу	10. 4. 1. 1 мысық пен ит тағамын ыдысқа салу
	5. 4. 1. 2 ересек адамның үй жануарларының ыдыс-аяқ пен жататын орнына күтім жасау әрекеттерін бақылау	6. 4. 1. 2 ересек адамның қадағалауымен үй жануарларының ыдысын жуу	7. 4. 1. 2 ересек адамның қадағалауымен үй жануарларының ыдысын жуу және жататын орнын тазалау	8. 4. 1. 2 ересек адамның ескертуі бойынша үй жануарларының ыдысын жуу және жататын орнын тазалау	9. 4. 1. 2 ересек адамның ескертуі бойынша үй жануарларының ыдысын жуу және жататын орнын тазалау	10. 4. 1. 2 үй жануарларының ыдысын жуу және жататын орнын тазалау
	5. 4. 1. 3 ересек адаммен бірге үй жануарын серуендеуге шығару	6. 4. 1. 3 ересек адаммен бірге үй жануарын серуендеуге шығару	7. 4. 1. 3 ересек адамның қадағалауымен үй жануарын серуендеуге шығару	8. 4. 1. 3 ересек адамның бақылауымен үй жануарын серуендеуге шығару	9. 4. 1. 3 үй жануарын серуендеуге шығару	10. 4. 1. 3 үй жануарын серуендеуге шығару
		6. 4. 1. 4 ересек адамның басшылығымен аквариум балықтарын ("табиғат	7. 4. 1. 4 ересек адамның қадағалауымен аквариум балықтарын ("табиғат	8. 4. 1. 4 ересек адамның ескертуі бойынша аквариум балықтарын ("табиғат	9. 4. 1. 4 аквариум балықтарын ("табиғат бұрыштан" басқа да жануарларды)	10. 4. 1. 4 аквариум балықтарын ("табиғат бұрыштан" басқа да жануарларды)

	бұрыштан" басқа да жануарларды) қоректендіру.	бұрыштан" басқа да жануарларды) қоректендіру	бұрыштан" басқа да жануарларды) қоректендіру	көрнекі кесте бойынша қоректендіру	көрнекі кесте бойынша қоректендіру
	6. 4. 1. 5 ересек адамның басшылығымен тордағы тотықұстарды (басқа құстарды) тамақтандыру	7. 4. 1. 5 ересек адамның қадағалауымен тордағы тотықұстарды (басқа құстарды) тамақтандыру	8. 4. 1. 5 ересек адамның ескертуі бойынша тордағы тотықұстарды (басқа құстарды) тамақтандыру	9. 4. 1. 5 тордағы тотықұстарды (басқа құстарды) көрнекі кесте бойынша тамақтандыру	10. 4. 1. 5 тордағы тотықұстарды (басқа құстарды) көрнекі кесте бойынша тамақтандыру
	6. 4. 1. 6 үй жануарларын а күтім жасау алдында және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау	7. 4. 1. 6 үй жануарларын а күтім жасау алдында және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау	8. 4. 1. 6 үй жануарларын а күтім жасау алдында және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау	9. 4. 1. 6 үй жануарларын а күтім жасау алдында және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау	10. 4. 1. 6 үй жануарларын а күтім жасау алдында және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау

42. Бағдарлама зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10-сыныптары үшін "Шаруашылық еңбек" оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасын іске асырудың ұзақмерзімді жоспардың негізінде іске асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда оқу мақсаттарын сыныптар мен тоқсандар бойынша бөлу ұсыныстық түрінде берілген. Мұғалім білім алушылардың мүмкіндіктері мен өзінің педагогикалық түпкі ойын ескере отырып, бағдарламаның әрбір бөлімшесінің оқу материалын оқу мазмұнына, реттілігіне және ұзақтығына кез келген өзгерістер енгізуге құқылы.

43. Өткен сыныптардағы оқу материалын қайталау үшін оқу мақсаттарын таңдау мұғалімнің еркіне беріледі.

Параграф 3. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10-сыныптары үшін "Шаруашылық еңбек" оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасын іске асырудың ұзақмерзімді жоспары

1) 5 сынып:

Бөлімше	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
1.1. Киімге күтім жасау	5.1.1.1 қолмен кір жууға арналған жабдықты тану, атау: леген, кір сабын, едендік кептіргіш, киім қыстырғыштары
	5.1.1.2 кір жуудың кезекті әрекеттерін орындау: (сабындау, қолмен жуу, таза суда шаю, сығу)
	5.1.1.3 киімді кептіру үшін жаю, қыстырғыштарды пайдалану
	5.1.1.4 құралдарды жуу, сүрту, оны орнына жинау

	5.1.1.5 киімді щеткамен тазалау
	5.1.1.6 киімдерді бүктеу: футболка, майка, іш киім, шұлықтар
	5.1.1.7 орындыққа, шкафтағы сөреге киімдерді бүктеп жинау
	5.1.1.8 киімдерді шкафтағы ілгіштерге ілу
1.2. Аяқ киімге күтім жасау	5.1.1.8 киімдерді шкафтағы ілгіштерге ілу
	5.1.2.2 аяқ киімді құрғақ шүберекпен, барқытпен сүрту
	5.1.2.3 былғары аяқ киімді щеткамен және креммен, кремге малынған губкамен тазалау
	5.1.2.4 дымқыл аяқ киімді кептіру
	5.1.2.5 аяқ киімді сақтау орындарына орналастыру: аяқ киім шкафындағы сөреге
	5.1.2.6 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды сақтау орнына қайтару
	5.1.2.8 аяқ киімге күтім жасағаннан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
2.3. Ыдыс-аяққа күтім жасау	5.2.3.1 ыдыс-аяққа күтім жасауға арналған құралдарды таңдау және атау
	5.2.3.2 табақшаларды тамақтың қалдықтарынан тазалау, ыдыстарды жууға дайындау
	5.2.3.3 шай, асхана ыдыстарын жуу құралы мен губканы пайдалана отырып, шарашада жуу
	5.2.3.4 ыдыстарды шаю және сүлгімен сүрту
	5.2.3.5 таза ыдыстарды сақтау орындарына жинау
	5.2.3.6 ыдыс жуғанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін орындау
2.1. Үйжайға күтім жасау	5.2.1.1 еденнің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау (сыпырғыш, щҰтка, қалақ, қоқысқа арналған себет)
	5.2.1.2 еденді сыпырғышпен, щеткамен сыпыру
	5.2.1.3 қоқысты қалаққа жинап себетке салу
	5.2.1.4 үйжайды тазалауға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
	5.2.1.5 құралдарды сақтау орнына орналастыру
2.2. Жиһазға және тұрмыстық заттарға күтім жасау	5.2.2.1 жиһаздың шанын сүрту, көрпелерді тазалау
	5.2.2.2 терезенің алдын дымқыл шүберекпен сүрту
	5.2.2.3 есікті дымқыл шүберекпен сүрту
	5.2.2.4 үстелдің, партаның бетін дымқыл шүберекпен сүрту
	5.2.2.5 жұмыс құралдарын жөнге келтіру және оларды сақтау орнына жинау
	5.2.2.6 жинау жұмыстарына дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау

3.1. Бөлме өсімдіктеріне күтім жасау	<p>5.3.1.1 бөлме өсімдіктерінің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>5.3.1.2 бөлме өсімдіктерінің жапырақтарын сүртпін отыру</p> <p>5.3.1.5 бөлмеге гүлдерімен құмыра қою</p> <p>5.3.1.6 өсімдіктерге күтім жасағанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
3.2. Гүл бақшасының, бақтың, көкөніс бақшасы-ың өсімдіктеріне күтім жасау	<p>5.3.2.1 бақша жұмыстарына арналған арнайы киімдерді тану, атау, кию</p> <p>5.3.2.2 бақта және бақшада жұмыс істеуге арналған саймандарды таңдау және атау</p> <p>5.3.2.5 бақша жолдарын сыпыру, құрғақ жапырақтарды жинау</p> <p>5.3.2.6 бақта, бақшада, мектеп жанындағы учаскеде жұмыс істегеннен кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
2 тоқсан	
1.1. Киімге күтім жасау	<p>5.1.1.1 қолмен кір жууға арналған жабдықты тану, атау: леген, кір сабын, едендік кептіргіш, киім қыстырғыштары</p> <p>5.1.1.2 кір жуудың кезекті әрекеттерін орындау: (сабындау, қолмен жуу, таза суда шаю, сығу)</p> <p>5.1.1.3 киімді кептіру үшін жаю, қыстырғыштарды пайдалану</p> <p>5.1.1.4 құралдарды жуу, сүрту, оны орнына жинау</p> <p>5.1.1.5 киімді щеткамен тазалау</p> <p>5.1.1.6 киімдерді бүктеу: футболка, майка, іш киім, шұлықтар</p> <p>5.1.1.7 орындыққа, шкафтағы сөреге киімдерді бүктеп жинау</p> <p>5.1.1.8 киімдерді шкафтағы ілгіштерге ілу</p>
1.2. Аяқ киімге күтім жасау	<p>5.1.2.1 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды тану, атау: щетка, губка, крем, барқыт, клеенка</p> <p>5.1.2.2 аяқ киімді құрғақ шүберекпен, барқытпен сүрту</p> <p>5.1.2.3 былғары аяқ киімді щеткамен және креммен, кремге малынған губкамен тазалау</p> <p>5.1.2.4 дымкыл аяқ киімді кептіру</p> <p>5.1.2.5 аяқ киімді сақтау орындарына орналастыру: аяқ киім шкафындағы сөреге</p> <p>5.1.2.6 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды сақтау орнына қайтару</p> <p>5.1.2.7 тазартылған аяқ киімдерді маусымдық сақтау қораптарына салу</p> <p>5.1.2.8 аяқ киімге күтім жасағаннан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>

2.3. Ыдыс-аяққа күтім жасау	<p>5.2.3.1 ыдыс-аяққа күтім жасауға арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>5.2.3.2 табақшаларды тамақтың қалдықтарынан тазалау, ыдыстарды жууға дайындау</p> <p>5.2.3.3 шай, асхана ыдыстарын жуу құралы мен губканы пайдалана отырып, шарашада жуу</p> <p>5.2.3.4 ыдыстарды шаю және сүлгімен сүрту</p> <p>5.2.3.5 таза ыдыстарды сақтау орындарына жинау</p> <p>5.2.3.6 ыдыс жуғанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін орындау</p>
2.1. Үйжайға күтім жасау	<p>5.2.1.1 еденнің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау (сыпырғыш, щҰтка, қалақ, қоқысқа арналған себет)</p> <p>5.2.1.2 еденді сыпырғышпен, щеткамен сыпыру</p> <p>5.2.1.3 қоқысты қалаққа жинап себетке салу</p> <p>5.2.1.4 үй-жайды тазалауға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p> <p>5.2.1.5 құралдарды сақтау орнына орналастыру</p>
2.2. Жиһазға және тұрмыстық заттарға күтім жасау	<p>5.2.2.1 жиһаздың шаңын сүрту, көрпелерді тазалау</p> <p>5.2.2.2 терезенің алдын дымқыл шүберекпен сүрту</p> <p>5.2.2.3 есікті дымқыл шүберекпен сүрту</p> <p>5.2.2.4 үстелдің, партаның бетін дымқыл шүберекпен сүрту</p> <p>5.2.2.5 жұмыс құралдарын жөнге келтіру және оларды сақтау орнына жинау</p> <p>5.2.2.6 жинау жұмыстарына дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
4.1. Үй жануарларына күтім жасау	<p>5.4.1.1 ересек адамның мысық/ит тағамын ыдысқа салуын бақылап қарау</p> <p>5.4.1.2 ересек адамның үй жануарларының ыдыс-аяқпен жататын орнына күтім жасау әрекеттерін бақылау</p> <p>5.4.1.3 ересек адаммен бірге үй жануарын серуендеуге шығару</p>
3.1. Бөлме өсімдіктеріне күтім жасау	<p>5.3.1.1 бөлме өсімдіктерінің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>5.3.1.3 бөлме өсімдіктерін күйғыштан суару</p> <p>5.3.1.6 бақта, бақшада, мектеп жанындағы учаскеде жұмыс істегеннен кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
3 тоқсан	
	<p>5.1.1.1 қолмен кір жууға арналған жабдықты тану, атау: леген, кір сабын, едендік кептіргіш, киім қыстырғыштары</p> <p>5.1.1.2 кір жуудың кезекті әрекеттерін орындау: (сабындау, қолмен жуу, таза суда шаю, сығу)</p>

1.1. Киімге күтім жасау	<p>5.1.1.3 киімді кептіру үшін жаю, қыстырғыштарды пайдалану</p> <p>5.1.1.4 құралдарды жуу, сүрту, оны орнына жинау</p> <p>5.1.1.5 киімді щеткамен тазалау</p> <p>5.1.1.6 киімдерді бүктеу: футболка, майка, іш киім, шұлықтар</p> <p>5.1.1.7 орындыққа, шкафтағы сөреге киімдерді бүктеп жинау</p> <p>5.1.1.8 киімдерді шкафтағы ілгіштерге ілу</p>
1.2. Аяқ киімге күтім жасау	<p>5.1.2.1 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды тану, атау: щетка, губка, крем, барқыт, клеенка</p> <p>5.1.2.2 аяқ киімді құрғақ шүберекпен, барқытпен сүрту</p> <p>5.1.2.3 былғары аяқ киімді щеткамен және креммен, кремге малынған губкамен тазалау</p> <p>5.1.2.4 дымқыл аяқ киімді кептіру</p> <p>5.1.2.5 аяқ киімді сақтау орындарына орналастыру: аяқ киім шкафындағы сөреге</p> <p>5.1.2.6 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды сақтау орнына қайтару</p> <p>5.1.2.7 тазартылған аяқ киімдерді маусымдық сақтау қораптарына салу</p> <p>5.1.2.8 аяқ киімге күтім жасағаннан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
2.3. Ыдыс-аяққа күтім жасау	<p>5.2.3.1 ыдыс-аяққа күтім жасауға арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>5.2.3.2 табақшаларды тамақтың қалдықтарынан тазалау, ыдыстарды жууға дайындау</p> <p>5.2.3.3 шай, асхана ыдыстарын жуу құралы мен губканы пайдалана отырып, шарашада жуу</p> <p>5.2.3.4 ыдыстарды шаю және сүлгімен сүрту</p> <p>5.2.3.5 таза ыдыстарды сақтау орындарына жинау</p> <p>5.2.3.6 ыдыс жуғанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін орындау</p>
3.1. Бөлме өсімдіктеріне күтім жасау	<p>5.3.1.1 бөлме өсімдіктерінің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>5.3.1.3 бөлме өсімдіктерін құйғыштан суару</p> <p>5.3.1.4 бөлме өсімдіктеріне су бүрку</p> <p>5.3.1.6 өсімдіктерге күтім жасағанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
2.2. Жиһазға және тұрмыстық заттарға күтім жасау	<p>5.2.2.1 жиһаздың шаңын сүрту, көрпелерді тазалау</p> <p>5.2.2.2 терезенің алдын дымқыл шүберекпен сүрту</p> <p>5.2.2.3 есікті дымқыл шүберекпен сүрту</p> <p>5.2.2.4 үстелдің, партаның бетін дымқыл шүберекпен сүрту</p>

	5.2.2.5 жұмыс құралдарын жөнге келтіру және оларды сақтау орнына жинау
	5.2.2.6 бақта, бақшада, мектеп жанындағы учаскеде жұмыс істегеннен кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
4 тоқсан	
1.1. Киімге күтім жасау	5.1.1.1 Қолмен кір жууға арналған жабдықты тану, атау: леген, кір сабын, едендік кептіргіш, киім қыстырғыштары
	5.1.1.2 Кір жуудың кезекті әрекеттерін орындау: (сабындау, қолмен жуу, таза суда шаю, сығу)
	5.1.1.3 киімді кептіру үшін жаю, қыстырғыштарды пайдалану
	5.1.1.4 құралдарды жуу, сүрту, оны орнына жинау
	5.1.1.5 киімді щеткамен тазалау
	5.1.1.6 киімдерді бүктеу: футболка, майка, іш киім, шұлықтар
	5.1.1.7 орындыққа, шкафтағы сөреге киімдерді бүктеп жинау
	5.1.1.8 киімдерді шкафтағы ілгіштерге ілу
1.2. Аяқ киімге күтім жасау	5.1.2.1 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды тану, атау: щетка, губка, крем, барқыт, клеенка
	5.1.2.2 аяқ киімді құрғақ шүберекпен, барқытпен сүрту
	5.1.2.3 былғары аяқ киімді щеткамен және креммен, кремге малынған губкамен тазалау
	5.1.2.4 дымқыл аяқ киімді кептіру
	5.1.2.5 аяқ киімді сақтау орындарына орналастыру: аяқ киім шкафындағы сөреге
	5.1.2.6 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды сақтау орнына қайтару
	5.1.2.8 аяқ киімге күтім жасағаннан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
2.3. Ыдыс-аяққа күтім жасау	5.2.3.1 ыдыс-аяққа күтім жасауға арналған құралдарды таңдау және атау
	5.2.3.2 табақшаларды тамақтың қалдықтарынан тазалау, ыдыстарды жууға дайындау
	5.2.3.3 шай, асхана ыдыстарын жуу құралы мен губканы пайдалана отырып, шарашада жуу
	5.2.3.4 ыдыстарды шаю және сүлгімен сүрту
	5.2.3.5 таза ыдыстарды сақтау орындарына жинау
	5.2.3.6 ыдыс жуғанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін орындау
	5.2.1.1 еденнің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау (сыпырғыш, щетка, қалақ, қоқысқа арналған себет)

2.1. Үйжайға күтім жасау	5.2.1.2 еденді сыпырғышпен, щеткамен сыпыру
	5.2.1.3 қоқысты қалаққа жинап себетке салу
	5.2.1.4 үй-жайды тазалауға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
	5.2.1.5 құралдарды сақтау орнына орналастыру
	5.2.2.1 жиһаздың шаңын сүрту, көрпелерді тазалау
2.2. Жиһазға және тұрмыстық заттарға күтім жасау	5.2.2.2 терезенің алдын дымқыл шүберекпен сүрту
	5.2.2.3 есікті дымқыл шүберекпен сүрту
	5.2.2.4 үстелдің, партаның бетін дымқыл шүберекпен сүрту
	5.2.2.5 жұмыс құралдарын жөнге келтіру және оларды сақтау орнына жинау
	5.2.2.6 жинау жұмыстарына дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
3.1. Бөлме өсімдіктеріне күтім жасау	5.3.1.1 бөлме өсімдіктерінің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау
	5.3.1.3 бөлме өсімдіктерін құйғыштан суару
	5.3.1.4 бөлме өсімдіктеріне су бүрку
	5.3.1.6 өсімдіктерге күтім жасағанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
3.2. Гүл бақшасының, бақтың, көкөніс бақшасы-ың өсімдіктеріне күтім жасау	5.3.2.1 бақша жұмыстарына арналған арнайы киімдерді тану, атау, кию
	5.3.2.3 құйғышқа су толтыру
	5.3.2.4 өсімдіктерді құйғыштан суару
	5.3.2.6 бақта, бақшада, мектеп жанындағы учаскеде жұмыс істегеннен кейін жеке гигиена ережелерін сақтау

2) 6 сынып

Бөлімше	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
1.1. Киімге күтім жасау	6.1.1.1 қолмен кір жууға арналған жабдықты тану, атау: леген, кір сабын, едендік кептіргіш, киім қыстырғыштары
	6.1.1.2 кір жуудың кезекті әрекеттерін орындау: (сабындау, қолмен жуу, таза суда шаю, сығу)
	6.1.1.3 киімді кептіру үшін жаю, қыстырғыштарды пайдалану
	6.1.1.4 құралдарды жуу, сүрту, оны орнына жинау
	6.1.1.5 киімді щеткамен тазалау
	6.1.1.6 киімдерді бүктеу: футболка, майка, іш киім, шұлықтар
	6.1.1.7 орындыққа, шкафтағы сөреге киімдерді бүктеп жинау

	6.1.1.8 киімдерді шкафтағы ілгіштерге ілу
1.2. Аяқ киімге күтім жасау	6.1.2.1 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды тану, атау: щетка, губка, крем, барқыт, клеенка
	6.1.2.2 аяқ киімді құрғақ шүберекпен, барқытпен сүрту
	6.1.2.3 былғары аяқ киімді щеткамен тазалау, былғары аяқ киімді тазалауға арналған кремді аяқ киім түсіне сәйкес таңдау
	6.1.2.4 дымқыл аяқ киімді кептіру
	6.1.2.5 аяқ киімді сақтау орындарына орналастыру: аяқ киім шкафындағы сөреге
	6.1.2.6 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды сақтау орнына қайтару
	6.1.2.8 резеңке аяқ киімді жуу және сүрту
	6.1.2.9 аяқ киімге күтім жасағаннан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
2.3. Ыдыс-аяққа күтім жасау	6.2.3.1 ыдыс-аяққа күтім жасауға арналған құралдарды таңдау және атау
	6.2.3.2 табақшаларды тамақтың қалдықтарынан тазалау, ыдыстарды жууға дайындау
	6.2.3.3 шай, асхана ыдыстарын жуу құралы мен губканы пайдалана отырып, шарашада жуу
	6.2.3.4 ыдыстарды шаю және сүлгімен сүрту
	6.2.3.5 таза ыдыстарды сақтау орындарына жинау
	6.2.3.6 ыдыс жуғанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін орындау
2.1. Үйжайға күтім жасау	6.2.1.1 тұрғын үйдің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау
	6.2.1.2 еденді сыпырғышпен, щеткамен сыпыру
	6.2.1.3 қоқысты қалаққа жинап себетке салу
	6.2.1.4 еденді сүрткішпен сүрту, бөлменің іргелерін, бұрыштарын тазалау тәртібін ұстану

	6.2.1.5 үй-жайды тазалауға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
	6.2.1.6 құралдарды сақтау орнына орналастыру
2.2. Жиһазға және тұрмыстық заттарға күтім жасау	6.2.2.1 жиһаздың шаңын сүрту, көрпелерді тазалау
	6.2.2.2 терезенің алдын дымқыл шүберекпен сүрту
	6.2.2.3 есікті дымқыл шүберекпен сүрту
	6.2.2.4 үстелдің, партаның, тоңазытқыш-тың бетін дымқыл шүберекпен сүрту
	6.2.2.5 жұмыс құралдарын жөнге келтіру және оларды сақтау орнына жинау
	6.2.2.6 жинау жұмыстарына дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
3.1. Бөлме өсімдіктеріне күтім жасау	6.3.1.1 бөлме өсімдіктерінің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау
	6.3.1.2 бөлме өсімдіктерінің жапырақтарын сүртіп отыру
	6.3.1.3 бөлме өсімдіктерін құйғыштан суару
	6.3.1.4 бөлме өсімдіктеріне су бүрку
	6.3.1.5 педагогтың басшылығымен бөлме өсімдіктерін басқа ыдысқа қайта отырғызу
	6.3.1.6 гүл құмыраларын, табакшаларын жуу
	6.3.1.7 өсімдіктерге күтім жасағанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
3.2. Гүл бақшасының, бақтың, көкөніс бақшасының өсімдіктеріне күтім жасау	6.3.2.1 бақша жұмыстарына арналған арнайы киімдерді тану, атау, кию
	6.3.2.2 бақта және бақшада жұмыс істеуге арналған саймандарды таңдау және атау
	6.3.2.3 өсімдіктерді құйғыштан суару
	6.3.2.4 бақтағы күзгі жапырақтарды тырманың көмегімен жинау

	<p>6.3.2.5 бақтағы жүру жолдарын сыпыру, кураған жапырақтарды тырмамен жинау</p> <p>6.3.2.8 бақта, бақшада, мектеп жанындағы учаскеде жұмыс істегеннен кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
2 тоқсан	
1.1. Киімге күтім жасау	<p>6.1.1.1 қолмен кір жууға арналған жабдықты тану, атау: леген, кір сабын, едендік кептіргіш, киім қыстырғыштары</p> <p>6.1.1.2 кір жуудың кезекті әрекеттерін орындау: (сабындау, қолмен жуу, таза суда шаю, сығу)</p> <p>6.1.1.3 киімді кептіру үшін жаю, қыстырғыштарды пайдалану</p> <p>6.1.1.4 құралдарды жуу, сүрту, оны орнына жинау</p> <p>6.1.1.5 киімді щеткамен тазалау</p> <p>6.1.1.6 киімдерді бүктеу: футболка, майка, іш киім, шұлықтар</p> <p>6.1.1.7 орындыққа, шкафтағы сөреге киімдерді бүктеп жинау</p> <p>6.1.1.8 киімдерді шкафтағы ілгіштерге ілу</p> <p>6.1.1.9 киімдерді жыл мезгілдері арасында шкафта сақтауға дайындау: қаптамаларды пайдалану</p>
1.2. Аяқ киімге күтім жасау	<p>6.1.2.1 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды тану, атау: щетка, губка, крем, барқыт, клеенка</p> <p>6.1.2.2 аяқ киімді құрғақ шүберекпен, барқытпен сүрту</p> <p>6.1.2.3 былғары аяқ киімді щеткамен тазалау, былғары аяқ киімді тазалауға арналған кремді аяқ киім түсіне сәйкес таңдау</p> <p>6.1.2.4 дымқыл аяқ киімді кептіру</p> <p>6.1.2.5 аяқ киімді сақтау орындарына орналастыру: аяқ киім шкафындағы сөреге</p> <p>6.1.2.6 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды сақтау орнына қайтару</p> <p>6.1.2.7 тазартылған аяқ киімдерді маусымдық сақтау қораптарына салу</p>

	6.1.2.8 қысқы аяқ киімді тазарту, резеңке аяқ киімді жуу және сүрту
	6.1.2.9 аяқ киімге күтім жасағаннан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
2.3. Ыдыс-аяққа күтім жасау	6.2.3.1 ыдыс-аяққа күтім жасауға арналған құралдарды таңдау және атау
	6.2.3.2 табақшаларды тамақтың қалдықтарынан тазалау, ыдыстарды жууға дайындау
	6.2.3.3 шай, асхана ыдыстарын жуу құралы мен губканы пайдалана отырып, шарашада жуу
	6.2.3.4 ыдыстарды шаю және сүлгімен сүрту
	6.2.3.5 таза ыдыстарды сақтау орындарына жинау
	6.2.3.6 ыдыс жуғанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін орындау
2.1. Үйжайға күтім жасау	6.2.1.1 тұрғын үйдің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау
	6.2.1.2 еденді сыпырғышпен, щеткамен сыпыру
	6.2.1.3 қоқысты қалаққа жинап себетке салу
	6.2.1.4 еденді сүрткішпен сүрту, бөлменің іргелерін, бұрыштарын тазалау тәртібін ұстану
	6.2.1.5 үй-жайды тазалауға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
	6.2.1.6 құралдарды сақтау орнына орналастыру
2.2. Жиһазға және тұрмыстық заттарға күтім жасау	6.2.2.1 жиһаздың шаңын сүрту, көрпелерді тазалау
	6.2.2.2 терезенің алдын дымқыл шүберекпен сүрту
	6.2.2.3 есікті дымқыл шүберекпен сүрту
	6.2.2.4 үстелдің, партаның, тоңазытқыш-тың бетін дымқыл шүберекпен сүрту
	6.2.2.5 жұмыс құралдарын жөнге келтіру және оларды сақтау орнына жинау

	6.2.2.6 жинау жұмыстарына дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
4.1. Үй жануарларына күтім жасау	6.4.1.1 ересек адамның басшылығымен мысық пен ит тағамын ыдысқа салу
	6.4.1.2 ересек адамның қадағалауымен үй жануарларының ыдысын жуу
	6.4.1.3 ересек адамның сүйемелдеуімен үй жануарымен серуендеуге шығу
	6.4.1.4 ересек адамның басшылығымен аквариум балықтарын ("тірі бұрыштан" басқа жануарларды) коректендіру.
	6.4.1.5 ересек адамның басшылығымен тордағы тотықұстарды (басқа құстарды) тамақтандыру.
	6.4.1.6 үй жануарларына күтім жасау алдында және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
3.1. Бөлме өсімдіктеріне күтім жасау	6.3.1.1 бөлме өсімдіктерінің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау
	6.3.1.2 бөлме өсімдіктерінің жапырақтарын сүртіп отыру
	6.3.1.3 бөлме өсімдіктерін күйғыштан суару
	6.3.1.4 бөлме өсімдіктеріне су бүрку
	6.3.1.5 педагогтың басшылығымен бөлме өсімдіктерін басқа ыдысқа қайта отырғызу
	6.3.1.6 гүл құмыраларын, табакшаларын жуу
	6.3.1.7 өсімдіктерге күтім жасағанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
3.2. Гүл бақшасының, бақтың, көкөніс бақшасы-ың өсімдіктеріне күтім жасау	6.3.2.1 бақша жұмыстарына арналған арнайы киімдерді тану, атау, кию
	6.3.2.7 қыс мезгілінде мектеп ауласын тазалауға қатысу
3 тоқсан	
	6.1.1.1 қолмен кір жууға арналған жабдықты тану, атау: леген, кір

1.1. Киімге күтім жасау	<p>сабын, едендік кептіргіш, киім қыстырғыштары</p> <p>6.1.1.2 кір жуудың кезекті әрекеттерін орындау: (сабындау, қолмен жуу, таза суда шаю, сығу)</p> <p>6.1.1.3 киімді кептіру үшін жаю, қыстырғыштарды пайдалану</p> <p>6.1.1.4 құралдарды жуу, сүрту, оны орнына жинау</p> <p>6.1.1.5 киімді щеткамен тазалау</p> <p>6.1.1.6 киімдерді бүктеу: футболка, майка, іш киім, шұлықтар</p> <p>6.1.1.7 орындыққа, шкафтағы сөреге киімдерді бүктеп жинау</p> <p>6.1.1.8 киімдерді шкафтағы ілгіштерге ілу</p> <p>6.1.1.9 киімдерді жыл мезгілдері арасында шкафта сақтауға дайындау: қаптамаларды пайдалану</p>
1.2. Аяқ киімге күтім жасау	<p>6.1.2.1 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды тану, атау: щетка, губка, крем, барқыт, клеенка</p> <p>6.1.2.2 аяқ киімді құрғақ шүберекпен, барқытпен сүрту</p> <p>6.1.2.3 былғары аяқ киімді щеткамен тазалау, былғары аяқ киімді тазалауға арналған кремді аяқ киім түсіне сәйкес таңдау</p> <p>6.1.2.4 дымқыл аяқ киімді кептіру</p> <p>6.1.2.5 аяқ киімді сақтау орындарына орналастыру: аяқ киім шкафындағы сөреге</p> <p>6.1.2.6 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды сақтау орнына қайтару</p> <p>6.1.2.7 тазартылған аяқ киімдерді маусымдық сақтау қораптарына салу</p> <p>6.1.2.8 қысқы аяқ киімді тазалау, резеңке аяқ киімді жуу және сүрту</p> <p>6.1.2.9 аяқ киімге күтім жасағаннан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
	<p>6.2.3.1 ыдыс-аяққа күтім жасауға арналған құралдарды таңдау және атау</p>

2.3. Ыдыс-аяққа күтім жасау	<p>6.2.3.2 табақшаларды тамақтың қалдықтарынан тазалау, ыдыстарды жууға дайындау</p> <p>6.2.3.3 шай, асхана ыдыстарын жуу құралы мен губканы пайдалана отырып, шарашада жуу</p> <p>6.2.3.4 ыдыстарды шаю және сүлгімен сүрту</p> <p>6.2.3.5 таза ыдыстарды сақтау орындарына жинау</p> <p>6.2.3.6 ыдыс жуғанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін орындау</p>
3.1. Бөлме өсімдіктеріне күтім жасау	<p>6.3.1.1 бөлме өсімдіктерінің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>6.3.1.2 бөлме өсімдіктерінің жапырақтарын сүртіп отыру</p> <p>6.3.1.3 бөлме өсімдіктерін құйғыштан суару</p> <p>6.3.1.4 бөлме өсімдіктеріне су бұрку</p> <p>6.3.1.5 педагогтың басшылығымен бөлме өсімдіктерін басқа ыдысқа қайта отырғызу</p> <p>6.3.1.6 гүл құмыраларын, табақшаларын жуу</p> <p>6.3.1.7 өсімдіктерге күтім жасағанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
2.1. Үйжайға күтім жасау	<p>6.2.1.1 тұрғын үйдің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>6.2.1.2 еденді сыпырғышпен, щеткамен сыпыру</p> <p>6.2.1.3 қоқысты қалаққа жинап себетке салу</p> <p>6.2.1.4 еденді сүрткішпен сүрту, бөлменің іргелерін, бұрыштарын тазалау тәртібін ұстану</p> <p>6.2.1.5 үй-жайды тазалауға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p> <p>6.2.1.6 құралдарды сақтау орнына орналастыру</p>
	<p>6.2.2.1 жиһаздың шаңын сүрту, көрпелерді тазалау</p>

2.2. Жиһазға және тұрмыстық заттарға күтім жасау	6.2.2.2 терезенің алдын дымқыл шүберекпен сүрту
	6.2.2.3 есікті дымқыл шүберекпен сүрту
	6.2.2.4 үстелдің, партаның, тоңазытқыш-тың бетін дымқыл шүберекпен сүрту
	6.2.2.5 жұмыс құралдарын жөнге келтіру және оларды сақтау орнына жинау
	6.2.2.6 жинау жұмыстарына дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
3.2. Гүл бақшасының, бақтың, көкөніс бақшасының өсімдіктеріне күтім жасау	6.3.2.1 бақша жұмыстарына арналған арнайы киімдерді тану, атау, кию
	6.3.2.2 бақта және бақшада жұмыс істеуге арналған саймандарды таңдау және атау
	6.3.2.7 қыс мезгілінде мектеп ауласын тазалауға қатысу
	6.3.2.8 бақта, бақшада, мектеп жанындағы учаскеде жұмыс істегеннен кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
4 тоқсан	
1.1. Киімге күтім жасау	6.1.1.1 Қолмен кір жууға арналған жабдықты тану, атау: леген, кір сабын, едендік кептіргіш, киім қыстырғыштары
	6.1.1.2 Кір жуудың кезекті әрекеттерін орындау: (сабындау, қолмен жуу, таза суда шаю, сығу)
	6.1.1.3 киімді кептіру үшін жаю, қыстырғыштарды пайдалану
	6.1.1.4 құралдарды жуу, сүрту, оны орнына жинау
	6.1.1.5 киімді щеткамен тазалау
	6.1.1.6 киімдерді бүктеу: футболка, майка, іш киім, шұлықтар
	6.1.1.7 орындыққа, шкафтағы сөреге киімдерді бүктеп жинау
	6.1.1.8 киімдерді шкафтағы ілгіштерге ілу
	6.1.2.1 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды тану, атау: щетка, губка, крем, барқыт, клеенка

1.2. Аяқ киімге күтім жасау	6.1.2.2 аяқ киімді құрғақ шүберекпен, барқытпен сүрту	
	6.1.2.3 былғары аяқ киімді щеткамен тазалау, былғары аяқ киімді тазалауға арналған кремді аяқ киім түсіне сәйкес таңдау	
	6.1.2.4 дымқыл аяқ киімді кептіру	
	6.1.2.5 аяқ киімді сақтау орындарына орналастыру: аяқ киім шкафындағы сөреге	
	6.1.2.6 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды сақтау орнына қайтару	
	6.1.2.8 қысқы аяқ киімді тазалау, резеңке аяқ киімді жуу және сүрту	
	6.1.2.9 аяқ киімге күтім жасағаннан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау	
	2.3. Ыдыс-аяққа күтім жасау	6.2.3.1 ыдыс-аяққа күтім жасауға арналған құралдарды таңдау және атау
		6.2.3.2 табақшаларды тамақтың қалдықтарынан тазалау, ыдыстарды жууға дайындау
6.2.3.3 шай, асхана ыдыстарын жуу құралы мен губканы пайдалана отырып, шарашада жуу		
6.2.3.4 ыдыстарды шаю және сүлгімен сүрту		
6.2.3.5 таза ыдыстарды сақтау орындарына жинау		
6.2.3.6 ыдыс жуғанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін орындау		
2.1. Үйжайға күтім жасау	6.2.1.1 тұрғын үйдің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау	
	6.2.1.2 еденді сыпырғышпен, щеткамен сыпыру	
	6.2.1.3 қоқысты қалаққа жинап себетке салу	
	6.2.1.4 еденді сүрткішпен сүрту, бөлменің іргелерін, бұрыштарын тазалау тәртібін ұстану	
	6.2.1.5 үй-жайды тазалауға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау	
	6.2.1.6 құралдарды сақтау орнына орналастыру	

2.2. Жиһазға және тұрмыстық заттарға күтім жасау	6.2.2.1 жиһаздың шаңын сүрту, көрпелерді тазалау
	6.2.2.2 терезенің алдын дымқыл шүберекпен сүрту
	6.2.2.3 есікті дымқыл шүберекпен сүрту
	6.2.2.4 үстелдің, партаның, тоңазытқыш-тың бетін дымқыл шүберекпен сүрту
	6.2.2.5 жұмыс құралдарын жөнге келтіру және оларды сақтау орнына жинау
	6.2.2.6 жинау жұмыстарына дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
3.1. Бөлме өсімдіктеріне күтім жасау	6.3.1.1 бөлме өсімдіктерінің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау
	6.3.1.2 бөлме өсімдіктерінің жапырақтарын сүртіп отыру
	6.3.1.3 бөлме өсімдіктерін құйғыштан суару
	6.3.1.4 бөлме өсімдіктеріне су бүрку
	6.3.1.5 педагогтың басшылығымен бөлме өсімдіктерін басқа ыдысқа қайта отырғызу
	6.3.1.6 гүл құмыраларын, табакшаларын жуу
	6.3.1.7 өсімдіктерге күтім жасағанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
3.2. Гүл бақшасының, бақтың, көкөніс бақшасы-ың өсімдіктеріне күтім жасау	6.3.2.1 бақша жұмыстарына арналған арнайы киімдерді тану, атау, кию
	6.3.2.2 бақта және бақшада жұмыс істеуге арналған саймандарды таңдау және атау
	6.3.2.3 өсімдіктерді құйғыштан суару
	6.3.2.6 гүлзарды арам шөптерден қолмен тазарту
	6.3.2.8 бақта, бақшада, мектеп жанындағы учаскеде жұмыс істегеннен кейін жеке гигиена ережелерін сақтау

3) 7 сынып

Бөлімше	Оқу мақсаттары
---------	----------------

1.1. Киімге күтім жасау	<p>7.1.1.1 қолмен кір жууға арналған жабдықтарды тану, атау: кір сабын, ұнтақ, гель, леген, қыстырғыш-тар, кептіргіш</p> <p>7.1.1.2 киімнің сыртқы түрі бойынша қандай күтім қажет екенін анықтау: киім щеткасымен тазалау, жуу, үтіктеу</p> <p>7.1.1.3 кір жуудың кезекті әрекеттерін орындау: (сабындау, қолмен жуу, таза суда шаю, сығу)</p> <p>7.1.1.4 киімді кептіру үшін жаю, қыстырғыштарды пайдалану</p> <p>7.1.1.5 құралдарды жуу, сүрту, оны орнына жинау</p> <p>7.1.1.6 сыртқы киімді құрғақ және дымқыл әдіспен тазалау</p> <p>7.1.1.7 киімдерді бүктеу: футболка, майка, іш киім, шұлықтар, жемпір</p> <p>7.1.1.8 киімдерді бүктеп сақтау орындарына орналастыру: шкафтағы сөреге, комодқа</p> <p>7.1.1.9 киімдерді шкафтағы ілгіштерге ілу</p> <p>7.1.1.11 ұсақ киімдерді үтіктеу, үтікті қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау</p> <p>7.1.1.12 тігін тігісін орындау</p> <p>7.1.1.13 түйме қадау</p> <p>7.1.1.14 бас киімдерге күтім жасау;</p>
1.2. Аяқ киімге күтім жасау	<p>7.1.2.1 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды тану, атау: щетка, губка, крем, барқыт, клеенка</p> <p>7.1.2.2 аяқ киімді құрғақ шүберекпен, барқытпен сүрту</p> <p>7.1.2.3 былғары аяқ киімді щеткамен тазалау, былғары аяқ киімді тазалауға арналған кремді аяқ киім түсіне сәйкес таңдау</p> <p>7.1.2.4 дымқыл аяқ киімді кептіру</p> <p>7.1.2.5 аяқ киімді сақтау орындарына орналастыру: аяқ киім шкафындағы сөреге</p> <p>7.1.2.6 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды сақтау орнына қайтару</p> <p>7.1.2.8 резеңке аяқ киімді сүрту</p> <p>7.1.2.9 аяқ киімге күтім жасағаннан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
	<p>7.2.3.1 ыдыс-аяққа күтім жасауға арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>7.2.3.2 табақшаларды тамақтың қалдықтарынан тазалау, ыдыстарды жууға дайындау</p> <p>7.2.3.3 шай, асхана ыдыстарын жуу құралы мен губканы пайдалана отырып, шарашада жуу</p>

2.3. Ыдыс-аякқа күтім жасау	<p>7.2.3.4 ыдыстарды, асхана құралдарын шаю және сүлгімен сүрту</p> <p>7.2.3.5 таза ыдыстарды сақтау орындарына жинау</p> <p>7.2.3.6 ыдыс жуғанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін орындау</p> <p>7.2.3.7 жуғыш және тазартқыш құралдарды қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау</p>
2.1. Үйжайға күтім жасау	<p>7.2.1.1 тұрғын үйдің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>7.2.1.2 өз төсегін салу</p> <p>7.2.1.3 бөлмедегі ұқыпсыздықты байқап, шашылып жатқан заттарды тиісті орындарға қою</p> <p>7.2.1.4 еденді сыпырғышпен, щеткамен сыпыру</p> <p>7.2.1.5 қоқысты қалаққа жинап себетке салу</p> <p>7.2.1.6 еденді сүрткішпен сүрту, бөлменің іргелерін, бұрыштарын тазалау тәртібін ұстану</p> <p>7.2.1.7 үй-жайды тазалауға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p> <p>7.2.1.8 құралдарды сақтау орнына орналастыру</p>
2.2. Жиһазға және тұрмыстық заттарға күтім жасау	<p>7.2.2.1 жиһаздың шаңын сүрту, көрпелерді тазалау, кептіру</p> <p>7.2.2.2 терезені, есікті жуғыш құралдарды пайдалана отырып, дымқыл шүберекпен сүрту</p> <p>7.2.2.3 үстелдің, партаның бетін жуғыш құралдарды пайдалана отырып, дымқыл шүберекпен сүрту</p> <p>7.2.2.4 ас үй жиһазын, ас үй жабдықтарының: жуғыштың, плитаның, тоңазытқыштың бетін жуғыш құралдарды пайдаланып жуу</p> <p>7.2.2.5 жұмыс құралдарын жөнге келтіру және оларды сақтау орнына жинау</p> <p>7.2.2.6 жинау жұмыстарына дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
3.1. Бөлме өсімдіктеріне күтім жасау	<p>7.3.1.1 бөлме өсімдіктерінің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>7.3.1.2 бөлме өсімдіктерінің жапырақтарын сүртіп отыру</p> <p>7.3.1.3 бөлме өсімдіктерін құйғыштан суару, рыхлить почву</p> <p>7.3.1.4 бөлме өсімдіктеріне су бүрку</p> <p>7.3.1.5 педагогтың басшылығымен бөлме өсімдіктерін басқа ыдысқа қайта отырғызу</p> <p>7.3.1.6 гүл құмыраларын, табақшаларын жуу</p> <p>7.3.1.7 бөлме өсімдіктерін қосымша нәрлендіру</p> <p>7.3.1.8 өсімдіктерге күтім жасағанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>

<p>3.2. Гүл бақшасының, бақтың, көкөніс бақшасы-ың өсімдіктеріне күтім жасау</p>	<p>7.3.2.1 бақша жұмыстарына арналған арнайы киімдерді тану, атау, кию</p> <p>7.3.2.2 бақта және бақшада жұмыс істеуге арналған саймандарды таңдау және атау</p> <p>7.3.2.3 өсімдіктерді құйғыштан суару</p> <p>7.3.2.4 бақтағы күзгі жапырақтарды тырманың көмегімен жинау</p> <p>7.3.2.5 бақтағы жүру жолдарын сыпыру, қураған жапырақтарды тырмамен жинау</p> <p>7.3.2.6 гүлзарды арам шөптерден қолмен тазарту</p> <p>7.3.2.7 құрғақ, сынған бұтақтарды кесу қайшыларымен кесу</p> <p>7.3.2.9 бақта, бақшада, мектеп жанындағы учаскеде жұмыс істегеннен кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
<p>2 тоқсан</p>	
<p>1.1. Киімге күтім жасау</p>	<p>7.1.1.1 қолмен кір жууға арналған жабдықтарды тану, атау: кір сабын, ұнтақ, гель, леген, қыстырғыш-тар, кептіргіш</p> <p>7.1.1.2 киімнің сыртқы түрі бойынша қандай күтім қажет екенін анықтау: киім щеткасымен тазалау, жуу, үтіктеу</p> <p>7.1.1.3 кір жуудың кезекті әрекеттерін орындау: (сабындау, қолмен жуу, таза суда шаю, сығу)</p> <p>7.1.1.4 киімді кептіру үшін жаю, қыстырғыштарды пайдалану</p> <p>7.1.1.5 құралдарды жуу, сүрту, оны орнына жинау</p> <p>7.1.1.6 сыртқы киімді құрғақ және дымқыл әдіспен тазалау</p> <p>7.1.1.7 киімдерді бүктеу: футболка, майка, іш киім, шұлықтар, свитер</p> <p>7.1.1.8 киімдерді бүктеп сақтау орындарына орналастыру: шкафтағы сөреге, комодқа</p> <p>7.1.1.9 киімдерді шкафтағы ілгіштерге ілу</p> <p>7.1.1.10 киімдерді жыл мезгілдері арасында шкафта сақтауға дайындау: қаптамаларды пайдалану</p> <p>7.1.1.11 ұсақ киімдерді үтіктеу, үтікті қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау</p> <p>7.1.1.12 тігін тігісін орындау</p> <p>7.1.1.13 түйме қадау</p> <p>7.1.1.14 бас киімдерге күтім жасау;</p>
	<p>7.1.2.1 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды тану, атау: щетка, губка, крем, барқыт, клеенка</p> <p>7.1.2.2 аяқ киімді құрғақ шүберекпен, барқытпен сүрту</p>

1.2. Аяқ киімге күтім жасау	<p>7.1.2.3 былғары аяқ киімді щеткамен тазалау, былғары аяқ киімді тазалауға арналған кремді аяқ киім түсіне сәйкес таңдау</p> <p>7.1.2.4 дымқыл аяқ киімді кептіру</p> <p>7.1.2.5 аяқ киімді сақтау орындарына орналастыру: аяқ киім шкафындағы сөреге</p> <p>7.1.2.6 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды сақтау орнына қайтару</p> <p>7.1.2.7 тазартылған аяқ киімдерді маусымдық сақтау қораптарына салу</p> <p>7.1.2.8 қысқы аяқ киімді тазалау, резеңке аяқ киімді жуу және сүрту</p> <p>7.1.2.9 аяқ киімге күтім жасағаннан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
2.3. Ыдыс-аяққа күтім жасау	<p>7.2.3.1 ыдыс-аяққа күтім жасауға арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>7.2.3.2 табақшаларды тамақтың қалдықтарынан тазалау, ыдыстарды жууға дайындау</p> <p>7.2.3.3 шай, асхана ыдыстарын жуу құралы мен губканы пайдалана отырып, шарашада жуу</p> <p>7.2.3.4 ыдыстарды, асхана құралдарын шаю және сүлгімен сүрту</p> <p>7.2.3.5 таза ыдыстарды сақтау орындарына жинау</p> <p>7.2.3.6 ыдыс жуғанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін орындау</p> <p>7.2.3.7 жуғыш және тазартқыш құралдарды қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау</p>
2.1. Үйжайға күтім жасау	<p>7.2.1.1 тұрғын үйдің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>7.2.1.2 өз төсегін салу</p> <p>7.2.1.3 бөлмедегі ұқыпсыздықты байқап, шашылып жатқан заттарды тиісті орындарға қою</p> <p>7.2.1.4 еденді сыпырғышпен, щеткамен сыпыру</p> <p>7.2.1.5 коқысты қалаққа жинап себетке салу</p> <p>7.2.1.6 еденді сүрткішпен сүрту, бөлменің іргелерін, бұрыштарын тазалау тәртібін ұстану</p> <p>7.2.1.7 үй-жайды тазалауға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p> <p>7.2.1.8 құралдарды сақтау орнына орналастыру</p>
2.2. Жиһазға және тұрмыстық заттарға күтім жасау	<p>7.2.2.1 жиһаздың шаңын сүрту, көрпелерді тазалау, кептіру</p> <p>7.2.2.2 терезені, есікті жуғыш құралдарды пайдалана отырып, дымқыл шүберекпен сүрту</p> <p>7.2.2.3 үстелдің, партаның бетін жуғыш құралдарды пайдалана отырып, дымқыл шүберекпен сүрту</p>

	7.2.2.4 ас үй жиһазын, ас үй жабдықтарының: жуғыштың, плитаның, тоңазытқыштың бетін жуғыш құралдарды пайдаланып жуу
	7.2.2.5 жұмыс құралдарын жөнге келтіру және оларды сақтау орнына жинау
	7.2.2.6 жинау жұмыстарына дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
4.1. Үй жануарларына күтім жасау	7.4.1.1 ересек адамның басшылығымен мысық пен ит тағамын ыдысқа салу
	7.4.1.2 ересек адамның қадағалауымен үй жануарларының ыдысын жуу және жататын орнын тазалау
	7.4.1.3 ересек адамның қадағалауымен үй жануарын серуендеуге шығару
	7.4.1.4 ересек адамның қадағалауымен аквариум балықтарын ("табиғат бұрыштан" басқа да жануарларды) қоректендіру.
	7.4.1.5 ересек адамның қадағалауымен тордағы тотықұстарды (басқа құстарды) тамақтандыру.
	7.4.1.6 үй жануарларына күтім жасау алдында және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
3.1. Бөлме өсімдіктеріне күтім жасау	7.3.1.1 бөлме өсімдіктерінің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау
	7.3.1.2 бөлме өсімдіктерінің жапырақтарын сүртіп отыру
	7.3.1.3 бөлме өсімдіктерін құйғыштан суару, топырақты қопсыту
	7.3.1.4 бөлме өсімдіктеріне су бүрку
	7.3.1.5 педагогтың басшылығымен бөлме өсімдіктерін басқа ыдысқа қайта отырғызу
	7.3.1.6 гүл құмыраларын, табақшаларын жуу
	7.3.1.7 бөлме өсімдіктерін қосымша нәрлендіру
	7.3.1.8 өсімдіктерге күтім жасағанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
3.2. Гүл бақшасының, бақтың, көкөніс бақшасы-ың өсімдіктеріне күтім жасау	7.3.2.1 бақша жұмыстарына арналған арнайы киімдерді тану, атау, кию
	7.3.2.7 құрғақ, сынған бұтақтарды кесу қайшыларымен кесу
	7.3.2.8 қыс мезгілінде мектеп ауласын тазалауға қатысу
	7.3.2.9 бақта, бақшада, мектеп жанындағы учаскеде жұмыс істегеннен кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
3 тоқсан	
	7.1.1.1 қолмен кір жууға арналған жабдықтарды тану, атау: кір сабын, ұнтақ, гель, леген, қыстырғыштар, кептіргіш

1.1. Киімге күтім жасау	<p>7.1.1.2 киімнің сыртқы түрі бойынша қандай күтім қажет екенін анықтау: киім щеткасымен тазалау, жуу, үтіктеу</p> <p>7.1.1.3 кір жуудың кезекті әрекеттерін орындау: (сабындау, қолмен жуу, таза суда шаю, сығу)</p> <p>7.1.1.4 киімді кептіру үшін жаю, қыстырғыштарды пайдалану</p> <p>7.1.1.5 құралдарды жуу, сүрту, оны орнына жинау</p> <p>7.1.1.6 сыртқы киімді құрғақ және дымқыл әдіспен тазалау</p> <p>7.1.1.7 киімдерді бүктеу: футболка, майка, іш киім, шұлықтар, свитер</p> <p>7.1.1.8 киімдерді бүктеп сақтау орындарына орналастыру: шкафтағы сөреге, комодқа</p> <p>7.1.1.9 киімдерді шкафтағы ілгіштерге ілу</p> <p>7.1.1.10 киімдерді жыл мезгілдері арасында шкафта сақтауға дайындау: қаптамаларды пайдалану</p> <p>7.1.1.11 ұсақ киімдерді үтіктеу, үтікті қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау</p> <p>7.1.1.12 тігін тігісін орындау</p> <p>7.1.1.13 түйме қадау</p> <p>7.1.1.14 бас киімдерге күтім жасау;</p>
1.2. Аяқ киімге күтім жасау	<p>7.1.2.1 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды тану, атау: щетка, губка, крем, барқыт, клеенка</p> <p>7.1.2.2 аяқ киімді құрғақ шүберекпен, барқытпен сүрту</p> <p>7.1.2.3 былғары аяқ киімді щеткамен тазалау, былғары аяқ киімді тазалауға арналған кремді аяқ киім түсіне сәйкес таңдау</p> <p>7.1.2.4 дымқыл аяқ киімді кептіру</p> <p>7.1.2.5 аяқ киімді сақтау орындарына орналастыру: аяқ киім шкафындағы сөреге</p> <p>7.1.2.6 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды сақтау орнына қайтару</p> <p>7.1.2.7 тазартылған аяқ киімдерді маусымдық сақтау қораптарына салу</p> <p>7.1.2.8 қысқы аяқ киімді тазалау, резеңке аяқ киімді жуу және сүрту</p> <p>7.1.2.9 аяқ киімге күтім жасағаннан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
	<p>7.2.3.1 ыдыс-аяққа күтім жасауға арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>7.2.3.2 табақшаларды тамақтың қалдықтарынан тазалау, ыдыстарды жууға дайындау</p> <p>7.2.3.3 шай, асхана ыдыстарын жуу құралы мен губканы пайдалана отырып, шарашада жуу</p>

2.3. Ыдыс-аяққа күтім жасау	<p>7.2.3.4 ыдыстарды, асхана құралдарын шаю және сүлгімен сүрту</p> <p>7.2.3.5 таза ыдыстарды сақтау орындарына жинау</p> <p>7.2.3.6 ыдыс жуғанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін орындау</p> <p>7.2.3.7 жуғыш және тазартқыш құралдарды қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау</p>
3.1. Бөлме өсімдіктеріне күтім жасау	<p>7.3.1.1 бөлме өсімдіктерінің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>7.3.1.2 бөлме өсімдіктерінің жапырақтарын сүртгіп отыру</p> <p>7.3.1.3 бөлме өсімдіктерін құйғыштан суару, топырақты қопсыту</p> <p>7.3.1.4 бөлме өсімдіктеріне су бүрку</p> <p>7.3.1.5 педагогтың басшылығымен бөлме өсімдіктерін басқа ыдысқа қайта отырғызу</p> <p>7.3.1.6 гүл құмыраларын, табакшаларын жуу</p> <p>7.3.1.7 бөлме өсімдіктерін қосымша нәрлендіру</p> <p>7.3.1.8 өсімдіктерге күтім жасағанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
2.1. Үйжайға күтім жасау	<p>7.2.1.1 тұрғын үйдің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>7.2.1.2 өз төсегін салу</p> <p>7.2.1.3 бөлмедегі ұқыпсыздықты байқап, шашылып жатқан заттарды тиісті орындарға қою</p> <p>7.2.1.4 еденді сыпырғышпен, щеткамен сыпыру</p> <p>7.2.1.5 қоқысты қалаққа жинап себетке салу</p> <p>7.2.1.6 еденді сүрткішпен сүрту, бөлменің іргелерін, бұрыштарын тазалау тәртібін ұстану</p> <p>7.2.1.7 үй-жайды тазалауға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p> <p>7.2.1.8 құралдарды сақтау орнына орналастыру</p>
2.2. Жиһазға және тұрмыстық заттарға күтім жасау	<p>7.2.2.1 жиһаздың шаңын сүрту, көрпелерді тазалау, кептіру</p> <p>7.2.2.2 терезені, есікті жуғыш құралдарды пайдалана отырып, дымқыл шүберекпен сүрту</p> <p>7.2.2.3 үстелдің, партаның бетін жуғыш құралдарды пайдалана отырып, дымқыл шүберекпен сүрту</p> <p>7.2.2.4 ас үй жиһазын, ас үй жабдықтарының: жуғыштың, плитаның, тоңазытқыштың бетін жуғыш құралдарды пайдаланып жуу</p> <p>7.2.2.5 жұмыс құралдарын жөнге келтіру және оларды сақтау орнына жинау</p> <p>7.2.2.6 жинау жұмыстарына дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>

3.2. Гүл бақшасының, бақтың, көкөніс бақшасы-ың өсімдіктеріне күтім жасау	<p>7.3.2.1 бақша жұмыстарына арналған арнайы киімдерді тану, атау, кию</p> <p>7.3.2.2 бақта және бақшада жұмыс істеуге арналған саймандарды таңдау және атау</p> <p>7.3.2.8 қыс мезгілінде мектеп ауласын тазалауға қатысу</p> <p>7.3.2.9 бақта, бақшада, мектеп жанындағы учаскеде жұмыс істегеннен кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
4 тоқсан	
1.1. Киімге күтім жасау	<p>7.1.1.1 қолмен кір жууға арналған жабдықтарды тану, атау: кір сабын, ұнтақ, гель, леген, қыстырғыш-тар, кептіргіш</p> <p>7.1.1.2 киімнің сыртқы түрі бойынша қандай күтім қажет екенін анықтау: киім щеткасымен тазалау, жуу, үтіктеу</p> <p>7.1.1.3 кір жуудың кезекті әрекеттерін орындау: (сабындау, қолмен жуу, таза суда шаю, сығу)</p> <p>7.1.1.4 киімді кептіру үшін жаю, қыстырғыштарды пайдалану</p> <p>7.1.1.5 құралдарды жуу, сүрту, оны орнына жинау</p> <p>7.1.1.6 сыртқы киімді құрғақ және дымқыл әдіспен тазалау</p> <p>7.1.1.7 киімдерді бүктеу: футболка, майка, іш киім, шұлықтар, жемпір</p> <p>7.1.1.8 киімдерді бүктеп сақтау орындарына орналастыру: шкафтағы сөреге, комодқа</p> <p>7.1.1.9 киімдерді шкафтағы ілгіштерге ілу</p> <p>7.1.1.10 киімдерді жыл мезгілдері арасында шкафта сақтауға дайындау: қаптамаларды пайдалану</p> <p>7.1.1.11 ұсақ киімдерді үтіктеу, үтікті қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау</p> <p>7.1.1.12 тігін тігісін орындау</p> <p>7.1.1.13 түйме қадау</p> <p>7.1.1.14 бас киімдерге күтім жасау;</p>
1.2. Аяқ киімге күтім жасау	<p>7.1.2.1 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды тану, атау: щетка, губка, крем, барқыт, клеенка</p> <p>7.1.2.2 аяқ киімді құрғақ шүберекпен, барқытпен сүрту</p> <p>7.1.2.3 былғары аяқ киімді щеткамен тазалау, былғары аяқ киімді тазалауға арналған кремді аяқ киім түсіне сәйкес таңдау</p> <p>7.1.2.4 дымқыл аяқ киімді кептіру</p> <p>7.1.2.5 аяқ киімді сақтау орындарына орналастыру: аяқ киім шкафындағы сөреге</p> <p>7.1.2.6 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды сақтау орнына қайтару</p>

	7.1.2.7 тазартылған аяқ киімдерді маусымдық сақтау қораптарына салу
	7.1.2.9 аяқ киімге күтім жасағаннан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
2.3. Ыдыс-аяққа күтім жасау	7.2.3.1 ыдыс-аяққа күтім жасауға арналған құралдарды таңдау және атау
	7.2.3.2 табақшаларды тамақтың қалдықтарынан тазалау, ыдыстарды жууға дайындау
	7.2.3.3 шай, асхана ыдыстарын жуу құралы мен губканы пайдалана отырып, шарашада жуу
	7.2.3.4 ыдыстарды, асхана құралдарын шаю және сүлгімен сүрту
	7.2.3.5 таза ыдыстарды сақтау орындарына жинау
	7.2.3.6 ыдыс жуғанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін орындау
	7.2.3.7 жуғыш және тазартқыш құралдарды қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау
2.1. Үйжайға күтім жасау	7.2.1.1 тұрғын үйдің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау
	7.2.1.2 өз төсегін салу
	7.2.1.3 бөлмедегі ұқыпсыздықты байқап, шашылып жатқан заттарды тиісті орындарға қою
	7.2.1.4 еденді сыпырғышпен, щеткамен сыпыру
	7.2.1.5 қоқысты қалаққа жинап себетке салу
	7.2.1.6 еденді сүрткішпен сүрту, бөлменің іргелерін, бұрыштарын тазалау тәртібін ұстану
	7.2.1.7 үй-жайды тазалауға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
	7.2.1.8 құралдарды сақтау орнына орналастыру
2.2. Жиһазға және тұрмыстық заттарға күтім жасау	7.2.2.1 жиһаздың шаңын сүрту, көрпелерді тазалау, кептіру
	7.2.2.2 терезені, есікті жуғыш құралдарды пайдалана отырып, дымқыл шүберекпен сүрту
	7.2.2.3 үстелдің, партаның бетін жуу құралдарын пайдалан отырып дымқыл шүберекпен сүрту
	7.2.2.4 ас үй жиһазын, ас үй жабдықтарының: жуғыштың, плитаның, тоңазытқыштың бетін жуғыш құралдарды пайдаланып жуу
	7.2.2.5 жұмыс құралдарын жөнге келтіру және оларды сақтау орнына жинау
	7.2.2.6 жинау жұмыстарына дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
	7.3.1.1 бөлме өсімдіктерінің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау
	7.3.1.2 бөлме өсімдіктерінің жапырақтарын сүртіп отыру

3.1. Бөлме өсімдіктеріне күтім жасау	7.3.1.3 бөлме өсімдіктерін құйғыштан суару, топырақты қопсыту	
	7.3.1.4 бөлме өсімдіктеріне су бүрку	
	7.3.1.5 педагогтың басшылығымен бөлме өсімдіктерін басқа ыдысқа қайта отырғызу	
	7.3.1.6 гүл құмыраларын, табақшаларын жуу	
	7.3.1.7 бөлме өсімдіктерін қосымша нәрлендіру	
	7.3.1.8 өсімдіктерге күтім жасағанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау	
	3.2. Гүл бақшасының, бақтың, көкөніс бақшасы-ың өсімдіктеріне күтім жасау	7.3.2.1 бақша жұмыстарына арналған арнайы киімдерді тану, атау, кию
		7.3.2.2 бақта және бақшада жұмыс істеуге арналған саймандарды таңдау және атау
7.3.2.3 өсімдіктерді құйғыштан суару		
7.3.2.6 гүлзарды арам шөптерден қолмен тазарту		
7.3.2.9 бақта, бақшада, мектеп жанындағы учаскеде жұмыс істегеннен кейін жеке гигиена ережелерін сақтау		

4) 8 сынып

Бөлімше	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
1.1. Киімге күтім жасау	8.1.1.1 қолмен кір жууға арналған жабдықтарды тану, атау: кір сабын, ұнтақ, гель, леген, қыстырғыш-тар, кептіргіш
	8.1.1.2 киімнің сыртқы түрі бойынша қандай күтім қажет екенін анықтау: киім щеткасымен тазалау, жуу, үтіктеу
	8.1.1.3 мақта маталы, жүннен тоқылған және синтетикалық матадан тігілген киімдерді қолмен жуу кезінде реттік әрекеттерді орындау
	8.1.1.4 киімді кептіру үшін жаю, қыстырғыштарды пайдалану
	8.1.1.5 құралдарды жуу, сүрту, оны орнына жинау
	8.1.1.6 сыртқы киімді құрғақ және дымқыл әдіспен тазалау
	8.1.1.7 киімдерді бүктеу: футболка, майка, іш киім, шұлықтар, жемпір
	8.1.1.8 киімдерді бүктеп сақтау орындарына орналастыру: шкафтағы сөреге, комодқа
	8.1.1.9 киімдерді шкафтағы ілгіштерге ілу
	8.1.1.11 мақта маталы, жүннен тоқылған, синтетикалық матадан тігілген киімдерді үтіктеу: көйлек, жейде, шалбар; үтіккі қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау
	8.1.2.1 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды тану, атау: щетка, губка, крем, барқыт, клеенка

1.2. Аяқ киімге күтім жасау	<p>8.1.2.2 аяқ киімді құрғақ шүберекпен, барқытпен сүрту</p> <p>8.1.2.3 былғары аяқ киімді щеткамен тазалау, былғары аяқ киімді тазалауға арналған кремді аяқ киім түсіне сәйкес таңдау</p> <p>8.1.2.4 дымқыл аяқ киімді кептіру</p> <p>8.1.2.5 аяқ киімді сақтау орындарына орналастыру: аяқ киім шкафындағы сөреге</p> <p>8.1.2.6 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды сақтау орнына қайтару</p> <p>8.1.2.7 тазартылған аяқ киімдерді маусымдық сақтау қораптарына салу</p> <p>8.1.2.8 резеңке аяқ киімді жуу және сүрту</p> <p>8.1.2.9 аяқ киімге күтім жасағаннан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
2.3. Ыдыс-аяққа күтім жасау	<p>8.2.3.1 ыдыс-аяққа күтім жасауға арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>8.2.3.2 табақшаларды тамақтың қалдықтарынан тазалау, ыдыстарды жууға дайындау</p> <p>8.2.3.3 шай, асхана ыдыстарын жуу құралы мен губканы пайдалана отырып, шарашада жуу</p> <p>8.2.3.4 ас үй ыдыстарын жуу: шәйнектер, табалары, кострюльдер</p> <p>8.2.3.5 ыдыстарды, асхана құралдарын шаю және сүлгімен сүрту</p> <p>8.2.3.6 таза ыдыстарды сақтау орындарына жинау</p> <p>8.2.3.7 ыдыс жуғанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін орындау</p> <p>8.2.3.8 жуғыш және тазартқыш құралдарды қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау</p>
2.1. Үйжайға күтім жасау	<p>8.2.1.1 тұрғын үйдің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>8.2.1.2 өз төсегін салу, ересек адамның көмегімен төсекорын-ды ауыстыру</p> <p>8.2.1.3 бөлмедегі ұқыпсыздықты байқап, шашылып жатқан заттарды тиісті орындарға қою</p> <p>8.2.1.4 еденді сыпырғышпен, щеткамен сыпыру</p> <p>8.2.1.5 коқысты қалаққа жинап себетке салу</p> <p>8.2.1.6 еденді сүрткішпен сүрту, бөлменің іргелерін, бұрыштарын тазалау тәртібін ұстану</p> <p>8.2.1.7 кілемді, еденді, батареяны тазалау кезінде шансорғышты қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау</p> <p>8.2.1.8 құралдарды сақтау орнына орналастыру</p>
	<p>8.2.2.1 жиһаздың шаңын сүрту, көрпелерді тазалау, кептіру</p>

2.2. Жиһазға және тұрмыстық заттарға күтім жасау	<p>8.2.2.2 терезені, есікті жуғыш құралдарды пайдалана отырып, дымқыл шүберекпен сүрту</p> <p>8.2.2.3 үстелдің, партаның бетін жуғыш құралдарды пайдалана отырып, дымқыл шүберекпен сүрту</p> <p>8.2.2.4 ас үй жиһазын, ас үй жабдықтарының: жуғыштың, плитаның, тоңазытқыштың бетін жуғыш құралдарды пайдаланып жуу</p> <p>8.2.2.5 жуғыш құралдарды пайдалана отырып тоңазытқыш сөрелерінің сыртқы беттерін және ішкі қабырғала-рын жуу</p> <p>8.2.2.6 жұмыс құралдарын жөнге келтіру және оларды сақтау орнына жинау</p> <p>8.2.2.7 жинау жұмыстарына дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
3.1. Бөлме өсімдіктеріне күтім жасау	<p>8.3.1.1 бөлме өсімдіктерінің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>8.3.1.2 бөлме өсімдіктерінің жапырақтарын сүртіп отыру</p> <p>8.3.1.3 бөлме өсімдіктерін құйғыштан суару, топырағын қопсыту</p> <p>8.3.1.4 бөлме өсімдіктеріне су бүрку</p> <p>8.3.1.5 педагогтың басшылығымен бөлме өсімдіктерін басқа ыдысқа қайта отырғызу</p> <p>8.3.1.6 гүл құмыраларын, табақшаларын жуу</p> <p>8.3.1.7 бөлме өсімдіктерін қосымша нәрлендіру</p> <p>8.3.1.8 өсімдіктерге күтім жасағанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
3.2. Гүл бақшасының, бақтың, көкөніс бақшасы-ың өсімдіктеріне күтім жасау	<p>8.3.2.1 бақша жұмыстарына арналған арнайы киімдерді тану, атау, кию</p> <p>8.3.2.2 бақта және бақшада жұмыс істеуге арналған саймандарды таңдау және атау</p> <p>8.3.2.3 өсімдіктерді құйғыштан суару</p> <p>8.3.2.7 ағаштар мен бұталардың астынан жер қазу</p> <p>8.3.2.8 гүлзарды арам шөптерден қолмен тазарту</p> <p>8.3.2.9 бақтағы күзгі жапырақтарды тырманың көмегімен жинау</p> <p>8.3.2.10 бақтағы жүру жолдарын сыпыру, құраған жапырақтарды тырмамен жинау</p> <p>8.3.2.11 құрғақ, сынған бұтақтарды кесу қайшыларымен кесу</p> <p>8.3.2.13 бақта, бақшада, мектеп жанындағы учаскеде жұмыс істегеннен кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
2 тоқсан	
	<p>8.1.1.1 қолмен кір жууға арналған жабдықтарды тану, атау: кір сабын, ұнтақ, гель, леген, қыстырғыштар, кептіргіш</p>

1.1. Киімге күтім жасау	<p>8.1.1.2 киімнің сыртқы түрі бойынша қандай күтім қажет екенін анықтау: киім щеткасымен тазалау, жуу, үтіктеу</p> <p>8.1.1.3 мақта маталы, жүннен тоқылған және синтетикалық матадан тігілген киімдерді қолмен жуу кезінде реттік әрекеттерді орындау</p> <p>8.1.1.4 киімді кептіру үшін жаю, қыстырғыштарды пайдалану</p> <p>8.1.1.5 құралдарды жуу, сүрту, оны орнына жинау</p> <p>8.1.1.6 сыртқы киімді құрғақ және дымқыл әдіспен тазалау</p> <p>8.1.1.7 киімдерді бүктеу: футболка, майка, іш киім, шұлықтар, свитер</p> <p>8.1.1.8 киімдерді бүктеп сақтау орындарына орналастыру: шкафтағы сөреге, комодқа</p> <p>8.1.1.9 киімдерді шкафтағы ілгіштерге ілу</p> <p>8.1.1.10 киімдерді жыл мезгілдері арасында шкафта сақтауға дайындау: қаптамаларды пайдалану</p> <p>8.1.1.11 мақта маталы, жүннен тоқылған, синтетикалық матадан тігілген киімдерді үтіктеу: көйлек, жейде, шалбар; үтікті қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау</p> <p>8.1.1.12 майлықты тігу</p> <p>8.1.1.13 үзіліп қалған түйменің орнын анықтау, түймені қадау</p>
1.2. Аяқ киімге күтім жасау	<p>8.1.2.1 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды тану, атау: щетка, губка, крем, барқыт, клеенка</p> <p>8.1.2.2 аяқ киімді құрғақ шүберекпен, барқытпен сүрту</p> <p>8.1.2.3 былғары аяқ киімді щеткамен тазалау, былғары аяқ киімді тазалауға арналған кремді аяқ киім түсіне сәйкес таңдау</p> <p>8.1.2.4 дымқыл аяқ киімді кептіру</p> <p>8.1.2.5 аяқ киімді сақтау орындарына орналастыру: аяқ киім шкафындағы сөреге</p> <p>8.1.2.6 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды сақтау орнына қайтару</p> <p>8.1.2.7 тазартылған аяқ киімдерді маусымдық сақтау қораптарына салу</p> <p>8.1.2.8 қысқы аяқ киімді тазалау, резеңке аяқ киімді жуу және сүрту</p> <p>8.1.2.9 аяқ киімге күтім жасағаннан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
	<p>8.2.3.1 ыдыс-аяққа күтім жасауға арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>8.2.3.2 табақшаларды тамақтың қалдықтарынан тазалау, ыдыстарды жууға дайындау</p>

2.3. Ыдыс-аяққа күтім жасау	<p>8.2.3.3 шай, асхана ыдыстарын жуу құралы мен губканы пайдалана отырып, шарашада жуу</p> <p>8.2.3.4 ас үй ыдыстарын жуу: шәйнектер, табалары, кострюльдер</p> <p>8.2.3.5 ыдыстарды, асхана құралдарын шаю және сүлгімен сүрту</p> <p>8.2.3.6 таза ыдыстарды сақтау орындарына жинау</p> <p>8.2.3.7 ыдыс жуғанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін орындау</p> <p>8.2.3.8 жуғыш және тазартқыш құралдарды қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау</p>
2.1 Үйжайға күтім жасау	<p>8.2.1.1 тұрғын үйдің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>8.2.1.2 өз төсегін салу, ересек адамның көмегімен төсекорын-ды ауыстыру</p> <p>8.2.1.3 бөлмедегі ұқыпсыздықты байқап, шашылып жатқан заттарды тиісті орындарға қою</p> <p>8.2.1.4 еденді сыпырғышпен, щеткамен сыпыру</p> <p>8.2.1.5 қоқысты қалаққа жинап себетке салу</p> <p>8.2.1.6 еденді сүрткішпен сүрту, бөлменің іргелерін, бұрыштарын тазалау тәртібін ұстану</p> <p>8.2.1.7 кілемді, еденді, батареяны тазалау кезінде шаңсорғышты қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау</p> <p>8.2.1.8 құралдарды сақтау орнына орналастыру</p>
2.2. Жиһазға және тұрмыстық заттарға күтім жасау	<p>8.2.2.1 жиһаздың шаңын сүрту, көрпелерді тазалау, кептіру</p> <p>8.2.2.2 терезені, есікті жуғыш құралдарды пайдалана отырып, дымқыл шүберекпен сүрту</p> <p>8.2.2.3 үстелдің, партаның бетін жуғыш құралдарды пайдалана отырып, дымқыл шүберекпен сүрту</p> <p>8.2.2.4 ас үй жиһазын, ас үй жабдықтарының: жуғыштың, плитаның, тоңазытқыштың бетін жуғыш құралдарды пайдаланып жуу</p> <p>8.2.2.5 жуғыш құралдарды пайдалана отырып тоңазытқыш сөрелерінің сыртқы беттерін және ішкі қабырғаларын жуу</p> <p>8.2.2.6 жұмыс құралдарын жөнге келтіру және оларды сақтау орнына жинау</p> <p>8.2.2.7 жинау жұмыстарына дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
	<p>8.4.1.1 ересек адамның ескертуі бойынша мысық пен ит тағамын ыдысқа салу</p> <p>8.4.1.2 ересек адамның ескертуі бойынша үй жануарларының ыдысын жуу және жататын орнын тазалау</p> <p>8.4.1.3 ересек адамның бақылауымен үй жануарын серуендеуге шығару</p>

4.1. Үй жануарларына күтім жасау	<p>8.4.1.4 ересек адамның ескертуі бойынша аквариум балықтарын ("табиғат бұрыштан" басқа да жануарларды) қоректендіру</p> <p>8.4.1.5 ересек адамның ескертуі бойынша тордағы тотықұстарды (басқа құстарды) тамақтандыру</p> <p>8.4.1.6 үй жануарларына күтім жасау алдында және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
3.1. Бөлме өсімдіктеріне күтім жасау	<p>8.3.1.1 бөлме өсімдіктерінің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>8.3.1.2 бөлме өсімдіктерінің жапырақтарын сүртіп отыру</p> <p>8.3.1.3 бөлме өсімдіктерін құйғыштан суару, топырағын копсыту</p> <p>8.3.1.4 бөлме өсімдіктеріне су бұрку</p> <p>8.3.1.5 педагогтың басшылығымен бөлме өсімдіктерін басқа ыдысқа қайта отырғызу</p> <p>8.3.1.6 гүл құмыраларын, табақшаларын жуу</p> <p>8.3.1.7 бөлме өсімдіктерін қосымша нәрлендіру</p> <p>8.3.1.8 өсімдіктерге күтім жасағанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
3.2. Гүл бақшасының, бақтың, көкөніс бақшасы-ың өсімдіктеріне күтім жасау	<p>8.3.2.1 бақша жұмыстарына арналған арнайы киімдерді тану, атау, кию</p> <p>8.3.2.2 бақта және бақшада жұмыс істеуге арналған саймандарды таңдау және атау</p> <p>8.3.2.12 жолдар мен кіреберістерді қардан тазалау</p> <p>8.3.2.13 бақта, бақшада, мектеп жанындағы учаскеде жұмыс істегеннен кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
3 тоқсан	
1.1. Киімге күтім жасау	<p>8.1.1.1 қолмен кір жууға арналған жабдықтарды тану, атау: кір сабын, ұнтақ, гель, леген, қыстырғыштар, кептіргіш</p> <p>8.1.1.2 киімнің сыртқы түрі бойынша қандай күтім қажет екенін анықтау: киім щеткасымен тазалау, жуу, үтіктеу</p> <p>8.1.1.3 мақта маталы, жүннен тоқылған және синтетикалық матадан тігілген киімдерді қолмен жуу кезінде реттік әрекеттерді орындау</p> <p>8.1.1.4 киімді кептіру үшін жаю, қыстырғыштарды пайдалану</p> <p>8.1.1.5 құралдарды жуу, сүрту, оны орнына жинау</p> <p>8.1.1.6 сыртқы киімді құрғақ және дымқыл әдіспен тазалау</p> <p>8.1.1.7 киімдерді бүктеу: футболка, майка, іш киім, шұлықтар, жемпір</p> <p>8.1.1.8 киімдерді бүктеп сақтау орындарына орналастыру: шкафтағы сөреге, комодқа</p>

	8.1.1.9 киімдерді шкафтағы ілгіштерге ілу
	8.1.1.10 киімдерді жыл мезгілдері арасында шкафта сақтауға дайындау: қаптамаларды пайдалану
	8.1.1.11 мақта маталы, жүннен тоқылған, синтетикалық матадан тігілген киімдерді үтіктеу: көйлек, жейде, шалбар; үтікті қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау
	8.1.1.12 майлықты тігу
	8.1.1.13 үзіліп қалған түйменің орнын анықтау, түймені қадау
	8.1.1.14 киімдерді сөгітілген тігісі мен жыртылған жері бойынша жөндеу
1.2. Аяқ киімге күтім жасау	8.1.2.1 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды тану, атау: щетка, губка, крем, барқыт, клеенка
	8.1.2.2 аяқ киімді құрғақ шүберекпен, барқытпен сүрту
	8.1.2.3 былғары аяқ киімді щеткамен тазалау, былғары аяқ киімді тазалауға арналған кремді аяқ киім түсіне сәйкес таңдау
	8.1.2.4 дымқыл аяқ киімді кептіру
	8.1.2.5 аяқ киімді сақтау орындарына орналастыру: аяқ киім шкафындағы сөреге
	8.1.2.6 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды сақтау орнына қайтару
	8.1.2.7 тазартылған аяқ киімдерді маусымдық сақтау қораптарына салу
	8.1.2.8 қысқы аяқ киімді тазалау, резеңке аяқ киімді жуу және сүрту
	8.1.2.9 аяқ киімге күтім жасағаннан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
2.1. Үйжайға күтім жасау	8.2.1.1 тұрғын үйдің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау
	8.2.1.2 өз төсегін салу, ересек адамның көмегімен төсекорын-ды ауыстыру
	8.2.1.3 бөлмедегі ұқыпсыздықты байқап, шашылып жатқан заттарды тиісті орындарға қою
	8.2.1.4 еденді сыпырғышпен, щеткамен сыпыру
	8.2.1.5 қоқысты қалаққа жинап себетке салу
	8.2.1.6 еденді сүрткішпен сүрту, бөлменің іргелерін, бұрыштарын тазалау тәртібін ұстану
	8.2.1.7 кілемді, еденді, батареяны тазалау кезінде шаңсорғышты қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау
	8.1.1.8 құралдарды сақтау орнына орналастыру
	8.2.3.1 ыдыс-аяққа күтім жасауға арналған құралдарды таңдау және атау
	8.2.3.2 табақшаларды тамақтың қалдықтарынан тазалау, ыдыстарды жууға дайындау

2.3. Ыдыс-аяққа күтім жасау	<p>8.2.3.3 шай, асхана ыдыстарын жуу құралы мен губканы пайдалана отырып, шарашада жуу</p> <p>8.2.3.4 ас үй ыдыстарын жуу: шәйнектер, табалары, кострюльдер</p> <p>8.2.3.5 ыдыстарды, асхана құралдарын шаю және сүлгімен сүрту</p> <p>8.2.3.6 таза ыдыстарды сақтау орындарына жинау</p> <p>8.2.3.7 ыдыс жуғанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін орындау</p> <p>8.2.3.8 жуғыш және тазартқыш құралдарды қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау</p>
3.1. Бөлме өсімдіктеріне күтім жасау	<p>8.3.1.1 бөлме өсімдіктерінің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>8.3.1.2 бөлме өсімдіктерінің жапырақтарын сүртіп отыру</p> <p>8.3.1.3 бөлме өсімдіктерін құйғыштан суару, топырағын қопсыту</p> <p>8.3.1.4 бөлме өсімдіктеріне су бүрку</p> <p>8.3.1.5 педагогтың басшылығымен бөлме өсімдіктерін басқа ыдысқа қайта отырғызу</p> <p>8.3.1.6 гүл құмыраларын, табақшаларын жуу</p> <p>8.3.1.7 бөлме өсімдіктерін қосымша нәрлендіру</p> <p>8.3.1.8 өсімдіктерге күтім жасағанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
3.2. Гүл бақшасының, бақтың, көкөніс бақшасының өсімдіктеріне күтім жасау	<p>8.3.2.1 бақша жұмыстарына арналған арнайы киімдерді тану, атау, кию</p> <p>8.3.2.2 бақта және бакшада жұмыс істеуге арналған саймандарды таңдау және атау</p> <p>8.3.2.4 ересек адамның басшылығымен көшет өсіру үшін тұқымдарды егу</p> <p>8.3.2.11 құрғақ, сынған бұтақтарды кесу қайшыларымен кесу</p> <p>8.3.2.12 жолдар мен кіреберістерді қардан тазалау</p> <p>8.3.2.13 бақта, бакшада, мектеп жанындағы учаскеде жұмыс істегеннен кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
2.2. Жиһазға және тұрмыстық заттарға күтім жасау	<p>8.2.2.1 жиһаздың шаңын сүрту, көрпелерді тазалау, кептіру</p> <p>8.2.2.2 терезені, есікті жуғыш құралдарды пайдалана отырып, дымқыл шүберекпен сүрту</p> <p>8.2.2.3 үстелдің, партаның бетін жуғыш құралдарды пайдалана отырып, дымқыл шүберекпен сүрту</p> <p>8.2.2.4 ас үй жиһазын, ас үй жабдықтарының: жуғыштың, плитаның, тоңазытқыштың бетін жуғыш құралдарды пайдаланып жуу</p>

	<p>8.2.2.5 жуғыш құралдарды пайдалана отырып тоңазытқыш сөрелерінің сыртқы беттерін және ішкі қабырғала-рын жуу</p> <p>8.2.2.6 жұмыс құралдарын жөнге келтіру және оларды сақтау орнына жинау</p> <p>8.2.2.7 жинау жұмыстарына дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
4 тоқсан	
1.1. Киімге күтім жасау	<p>8.1.1.1 қолмен кір жууға арналған жабдықтарды тану, атау: кір сабын, ұнтақ, гель, леген, қыстырғыштар, кептіргіш</p> <p>8.1.1.2 киімнің сыртқы түрі бойынша қандай күтім қажет екенін анықтау: киім щеткасымен тазалау, жуу, үтіктеу</p> <p>8.1.1.3 мақта маталы, жүннен тоқылған және синтетикалық матадан тігілген киімдерді қолмен жуу кезінде реттік әрекеттерді орындау</p> <p>8.1.1.4 киімді кептіру үшін жаю, қыстырғыштарды пайдалану</p> <p>8.1.1.5 құралдарды жуу, сүрту, оны орнына жинау</p> <p>8.1.1.6 сыртқы киімді құрғақ және дымқыл әдіспен тазалау</p> <p>8.1.1.7 киімдерді бүктеу: футболка, майка, іш киім, шұлықтар, свитер</p> <p>8.1.1.8 киімдерді бүктеп сақтау орындарына орналастыру: шкафтағы сөреге, комодқа</p> <p>8.1.1.9 киімдерді шкафтағы ілгіштерге ілу</p> <p>8.1.1.10 киімдерді жыл мезгілдері арасында шкафта сақтауға дайындау: қаптамаларды пайдалану</p> <p>8.1.1.11 мақта маталы, жүннен тоқылған, синтетикалық матадан тігілген киімдерді үтіктеу: көйлек, жейде, шалбар; үтікті қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау</p> <p>8.1.1.12 майлықты тігу</p> <p>8.1.1.13 үзіліп қалған түйменің орнын анықтау, түймені қадау</p> <p>8.1.1.14 киімдерді сөгітілген тігісі мен жыртылған жері бойынша жөндеу</p> <p>8.1.1.15 жамау салу</p> <p>8.1.1.16 бас киімдерге күтім жасау; оларды шкафта сақтау тәртібін ұстану</p>
	<p>8.1.2.1 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды тану, атау: щетка, губка, крем, барқыт, клеенка</p> <p>8.1.2.2 аяқ киімді құрғақ шүберекпен, барқытпен сүрту</p>

1.2. Аяқ киімге күтім жасау	<p>8.1.2.3 былғары аяқ киімді щеткамен тазалау, былғары аяқ киімді тазалауға арналған кремді аяқ киім түсіне сәйкес таңдау</p> <p>8.1.2.4 дымқыл аяқ киімді кептіру</p> <p>8.1.2.5 аяқ киімді сақтау орындарына орналастыру: аяқ киім шкафындағы сөреге</p> <p>8.1.2.6 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды сақтау орнына қайтару</p> <p>8.1.2.7 тазартылған аяқ киімдерді маусымдық сақтау қораптарына салу</p> <p>8.1.2.8 резеңке аяқ киімді сүрту</p> <p>8.1.2.9 аяқ киімге күтім жасағаннан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
2.3. Ыдыс-аяққа күтім жасау	<p>8.2.3.1 ыдыс-аяққа күтім жасауға арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>8.2.3.2 табақшаларды тамақтың қалдықтарынан тазалау, ыдыстарды жууға дайындау</p> <p>8.2.3.3 шай, асхана ыдыстарын жуу құралы мен губканы пайдалана отырып, шарашада жуу</p> <p>8.2.3.4 ас үй ыдыстарын жуу: шәйнектер, табалары, кострюльдер</p> <p>8.2.3.5 ыдыстарды, асхана құралдарын шаю және сүлгімен сүрту</p> <p>8.2.3.6 таза ыдыстарды сақтау орындарына жинау</p> <p>8.2.3.7 ыдыс жуғанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін орындау</p> <p>8.2.3.8 жуғыш және тазартқыш құралдарды қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау</p>
2.1. Үйжайға күтім жасау	<p>8.2.1.1 тұрғын үйдің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>8.2.1.2 өз төсегін салу, ересек адамның көмегімен төсекорын-ды ауыстыру</p> <p>8.2.1.3 бөлмедегі ұқыпсыздықты байқап, шашылып жатқан заттарды тиісті орындарға қою</p> <p>8.2.1.4 еденді сыпырғышпен, щеткамен сыпыру</p> <p>8.2.1.5 коқысты қалаққа жинап себетке салу</p> <p>8.2.1.6 еденді сүрткішпен сүрту, бөлменің іргелерін, бұрыштарын тазалау тәртібін ұстану</p> <p>8.2.1.7 кілемді, еденді, батареяны тазалау кезінде шаңсорғышты қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау</p> <p>8.2.1.8 құралдарды сақтау орнына орналастыру</p>
	<p>8.2.2.1 жиһаздың шаңын сүрту, көрпелерді тазалау, кептіру</p> <p>8.2.2.2 терезені, есікті жуғыш құралдарды пайдалана отырып, дымқыл шүберекпен сүрту</p>

2.2. Жиһазға және тұрмыстық заттарға күтім жасау	8.2.2.3 үстелдің, партаның бетін жуғыш құралдарды пайдалана отырып, дымқыл шүберекпен сүрту
	8.2.2.4 ас үй жиһазын, ас үй жабдықтарының: жуғыштың, плитаның, тоңазытқыштың бетін жуғыш құралдарды пайдаланып жуу
	8.2.2.5 жуғыш құралдарды пайдалана отырып тоңазытқыш сөрелерінің сыртқы беттерін және ішкі қабырғала-рын жуу
	8.2.2.6 жұмыс құралдарын жөнге келтіру және оларды сақтау орнына жинау
	8.2.2.7 жинау жұмыстарына дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
3.1. Бөлме өсімдіктеріне күтім жасау	8.3.1.1 бөлме өсімдіктерінің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау
	8.3.1.2 бөлме өсімдіктерінің жапырақтарын сүртіп отыру
	8.3.1.3 бөлме өсімдіктерін құйғыштан суару, топырағын копсыту
	8.3.1.4 бөлме өсімдіктеріне су бүрку
	8.3.1.5 педагогтың басшылығымен бөлме өсімдіктерін басқа ыдысқа қайта отырғызу
	8.3.1.6 гүл құмыраларын, табақшаларын жуу
	8.3.1.7 бөлме өсімдіктерін косымша нәрлендіру
	8.3.1.8 өсімдіктерге күтім жасағанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
3.2. Гүл бақшасының, бақтың, көкөніс бақшасы-ың өсімдіктеріне күтім жасау	8.3.2.1 бақша жұмыстарына арналған арнайы киімдерді тану, атау, кию
	8.3.2.2 бақта және бақшада жұмыс істеуге арналған саймандарды таңдау және атау
	8.3.2.3 өсімдіктерді құйғыштан суару
	8.3.2.5 ересек адамның басшылығымен ашық топыраққа дайын көшеттерді отырғызу
	8.3.2.6 ересек адамның басшылығымен пиязшық өсімдіктерді
	8.3.2.7 ағаштар мен бұталардың астынан жер қазу
	8.3.2.8 гүлзарды арам шөптерден қолмен тазарту
	8.3.2.13 бақта, бақшада, мектеп жанындағы учаскеде жұмыс істегеннен кейін жеке гигиена ережелерін сақтау

5) 9 сынып

Бөлімше	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
	9.1.1.1 қолмен және машинамен жууға арналған жуғыш заттарды ажырату

1.1. Киімге күтім жасау	<p>9.1.1.2 киімнің сыртқы түрі бойынша қандай күтім қажет екенін анықтау: киім щеткасымен тазалау, жуу, үтіктеу</p> <p>9.1.1.3 кір киімдерді себеттерге, контейнерлерге орналастыру ережелерін ұстану</p> <p>9.1.1.4 мақта маталы, жүннен тоқылған және синтетикалық матадан тігілген киімдерді қолмен жуу кезінде реттік әрекеттерді орындау</p> <p>9.1.1.5 киімді кептіру үшін жаю, қыстырғыштарды пайдалану</p> <p>9.1.1.6 құралдарды жуу, сүрту, оны орнына жинау</p> <p>9.1.1.7 кірді ересек адамның басшылығымен кір жуғыш машинада жуу, кір жуып болғаннан кейін жұмыс орнын жинау</p> <p>9.1.1.8 кір жуғыш машинамен жұмыс жасау кезінде қауіпсіздік техникасының ережелерін сақтау</p> <p>9.1.1.10 киімдерді бүктеп сақтау орындарына орналастыру: шкафтағы сөреге, комодқа</p> <p>9.1.1.11 киімдерді шкафтағы ілгіштерге ілу</p> <p>9.1.1.13 ересек адамның басшылығымен төсекорындарды үтіктеу</p>
1.2. Аяқ киімге күтім жасау	<p>9.1.2.1 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды тану, атау: щетка, губка, крем, барқыт, клеенка</p> <p>9.1.2.2 аяқ киімді құрғақ шүберекпен, барқытпен сүрту</p> <p>9.1.2.3 былғары аяқ киімді щеткамен тазалау, былғары аяқ киімді тазалауға арналған кремді аяқ киім түсіне сәйкес таңдау</p> <p>9.1.2.4 дымқыл аяқ киімді кептіру</p> <p>9.1.2.5 күдері аяқ киімді тазалау</p> <p>9.1.2.6 аяқ киімді сақтау орындарына орналастыру: аяқ киім шкафындағы сөреге</p> <p>9.1.2.7 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды сақтау орнына қайтару</p> <p>9.1.2.8 тазартылған аяқ киімдерді маусымдық сақтау қораптарына салу</p> <p>9.1.2.9 аяқ киімге күтім жасағаннан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
2.3. Ыдыс-аяққа күтім жасау	<p>9.2.3.1 ыдыс-аяққа күтім жасауға арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>9.2.3.2 табақшаларды тамақтың қалдықтарынан тазалау, ыдыстарды жууға дайындау</p> <p>9.2.3.3 шай, асхана ыдыстарын жуу құралы мен губканы пайдалана отырып, шарашада жуу</p> <p>9.2.3.4 ас үй ыдыстарын жуу: шәйнектер, табалары, кострюльдер</p>

	9.2.3.5 ыдыстарды, асхана құралдарын шаю және сүлгімен сүрту
	9.2.3.6 таза ыдыстарды сақтау орындарына жинау
	9.2.3.7 ыдыс жуғанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін орындау
	9.2.3.8 жуғыш және тазартқыш құралдарды қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау
2.1. Үйжайға күтім жасау	9.2.1.1 тұрғын үйдің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау
	9.2.1.2 өз төсегін салу, ересек адамның көмегімен төсекорын-ды ауыстыру
	9.2.1.3 бөлмедегі ұқыпсыздықты байқап, шашылып жатқан заттарды тиісті орындарға қою
	9.2.1.4 еденді сыпырғышпен, щеткамен сыпыру
	9.2.1.5 қоқысты қалаққа жинап себетке салу
	9.2.1.6 еденді сүрткішпен сүрту, бөлменің іргелерін, бұрыштарын тазалау тәртібін ұстану
	9.2.1.7 кілемді, еденді, батареяны тазалау кезінде шаңсорғышты қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау
	9.2.1.8 жуынатын бөлме мен дәретхананы тазалау, плиткаларды, раковиналарды, айнаны жуу
	9.2.1.9 құралдарды сақтау орнына орналастыру
2.2. Жиһазға және тұрмыстық заттарға күтім жасау	9.2.2.1 жиһаздың шаңын сүрту, көрпелерді тазалау, жуу, кептіру
	9.2.2.2 терезені, есікті жуғыш құралдарды пайдалана отырып, дымқыл шүберекпен сүрту
	9.2.2.3 үстелдің, партаның бетін жуғыш құралдарды пайдалана отырып, дымқыл шүберекпен сүрту
	9.2.2.4 ас үй жиһазын, ас үй жабдықтарының: жуғыштың, плитаның, тоңазытқыштың бетін жуғыш құралдарды пайдаланып жуу
	9.2.2.5 жуғыш құралдарды пайдалана отырып тоңазытқыш сөрелерінің сыртқы беттерін және ішкі қабырғала-рын жуу
	9.2.2.6 жұмыс құралдарын жөнге келтіру және оларды сақтау орнына жинау
	9.2.2.7 жинау жұмыстарына дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
3.1. Бөлме өсімдіктеріне күтім жасау	9.3.1.1 бөлме өсімдіктері-нің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау
	9.3.1.2 бөлме өсімдіктерінің жапырақтарын сүртіп отыру
	9.3.1.3 бөлме өсімдіктерін құйғыштан суару, топырағын копсыту
	9.3.1.4 бөлме өсімдіктеріне су бүрку
	9.3.1.5 педагогтың басшылығымен бөлме өсімдіктерін басқа ыдысқа қайта отырғызу

	9.3.1.6 гүл құмыраларын, табақшаларын жуу
	9.3.1.7 бөлме өсімдіктерін қосымша нәрлендіру
	9.3.1.8 өсімдіктерге күтім жасағанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
3.2. Гүл бақшасының, бақтың, көкөніс бақшасы-ың өсімдіктеріне күтім жасау	9.3.2.1 бақша жұмыстарына арналған арнайы киімдерді тану, атау, кию
	9.3.2.2 бақта және бақшада жұмыс істеуге арналған саймандарды таңдау және атау
	9.3.2.3 өсімдіктерді құйғыштан суару
	9.3.2.7 ағаштар мен бұталардың астынан жер қазу
	9.3.2.8 гүлзарды арам шөптерден қолмен тазарту
	9.3.2.9 бақтағы күзгі жапырақтарды тырманың көмегімен жинау
	9.3.2.10 бақтағы жүру жолдарын сыпыру, қураған жапырақтарды тырмамен жинау, укладывать листья в мешки
	9.3.2.11 құрғақ, сынған бұтақтарды кесу қайшыларымен кесу
	9.3.2.13 бақта, бақшада, мектеп жанындағы учаскеде жұмыс істегеннен кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
	2 тоқсан
1.1. Киімге күтім жасау	9.1.1.2 киімнің сыртқы түрі бойынша қандай күтім қажет екенін анықтау: киім щеткасымен тазалау, жуу, үтіктеу
	9.1.1.5 киімді кептіру үшін жаю, қыстырғыштарды пайдалану
	9.1.1.7 кірді ересек адамның басшылығымен кір жуғыш машинада жуу, кір жуып болғаннан кейін жұмыс орнын жинау
	9.1.1.8 кір жуғыш машинамен жұмыс жасау кезінде қауіпсіздік техникасы-ның ережелерін сақтау
	9.1.1.9 сыртқы киімді құрғақ және дымқыл әдіспен тазалау
	9.1.1.10 киімдерді бүктеп сақтау орындарына орналастыру: шкафтағы сөреге, комодқа
	9.1.1.11 киімдерді шкафтағы ілгіштерге ілу
	9.1.1.13 ересек адамның басшылығымен төсекорындарды үтіктеу
	9.1.1.14 орамалға қиғаш жікпен ілгек тігу
	9.1.1.18 бас киімдерге күтім жасау;
	9.1.2.1 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды тану, атау: щетка, губка, крем, барқыт, клеенка
	9.1.2.2 аяқ киімді құрғақ шүберекпен, барқытпен сүрту

1.2. Аяқ киімге күтім жасау	<p>9.1.2.3 былғары аяқ киімді щеткамен тазалау, былғары аяқ киімді тазалауға арналған кремді аяқ киім түсіне сәйкес таңдау</p> <p>9.1.2.4 дымқыл аяқ киімді кептіру</p> <p>9.1.2.5 күдері аяқ киімді тазалау</p> <p>9.1.2.6 аяқ киімді сақтау орындарына орналастыру: аяқ киім шкафындағы сөреге</p> <p>9.1.2.7 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды сақтау орнына қайтару</p> <p>9.1.2.8 тазартылған аяқ киімдерді маусымдық сақтау қораптарына салу</p> <p>9.1.2.9 аяқ киімге күтім жасағаннан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
2.3. Ыдыс-аяққа күтім жасау	<p>9.2.3.1 ыдыс-аяққа күтім жасауға арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>9.2.3.2 табақшаларды тамақтың қалдықтарынан тазалау, ыдыстарды жууға дайындау</p> <p>9.2.3.3 шай, асхана ыдыстарын жуу құралы мен губканы пайдалана отырып, шарашада жуу</p> <p>9.2.3.4 ас үй ыдыстарын жуу: шәйнектер, табалары, костреюльдер</p> <p>9.2.3.5 ыдыстарды, асхана құралдарын шаю және сүлгімен сүрту</p> <p>9.2.3.6 таза ыдыстарды сақтау орындарына жинау</p> <p>9.2.3.7 ыдыс жуғанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін орындау</p> <p>9.2.3.8 жуғыш және тазартқыш құралдарды қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау</p>
2.1. Үйжайға күтім жасау	<p>9.2.1.1 тұрғын үйдің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>9.2.1.2 өз төсегін салу, ересек адамның көмегімен төсек орынды ауыстыру</p> <p>9.2.1.3 бөлмедегі ұқыпсыздықты байқап, шашылып жатқан заттарды тиісті орындарға қою</p> <p>9.2.1.4 еденді сыпырғышпен, щеткамен сыпыру</p> <p>9.2.1.5 коқысты қалаққа жинап себетке салу</p> <p>9.2.1.6 еденді сүрткішпен сүрту, бөлменің іргелерін, бұрыштарын тазалау тәртібін ұстану</p> <p>9.2.1.7 кілемді, еденді, батареяны тазалау кезінде шаңсорғышты қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау</p> <p>9.2.1.8 жуынатын бөлме мен дәретхананы тазалау, плиткаларды, раковиналарды, айнаны жуу</p> <p>9.2.1.9 құралдарды сақтау орнына орналастыру</p>
	<p>9.2.2.1 жиһаздың шаңын сүрту, көрпелерді тазалау, жуу, кептіру</p>

2.2. Жиһазға және тұрмыстық заттарға күтім жасау	<p>9.2.2.2 терезені, есікті жуғыш құралдарды пайдалана отырып, дымқыл шүберекпен сүрту</p> <p>9.2.2.3 үстелдің, партаның бетін жуғыш құралдарды пайдалана отырып, дымқыл шүберекпен сүрту</p> <p>9.2.2.4 ас үй жиһазын, ас үй жабдықтарының: жуғыштың, плитаның, тоңазытқыштың бетін жуғыш құралдарды пайдаланып жуу</p> <p>9.2.2.5 жуғыш құралдарды пайдалана отырып тоңазытқыш сөрелерінің сыртқы беттерін және ішкі қабырғала-рын жуу</p> <p>9.2.2.6 жұмыс құралдарын жөнге келтіру және оларды сақтау орнына жинау</p> <p>9.2.2.7 жинау жұмыстарына дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
4.1. Үй жануарларына күтім жасау	<p>9.4.1.1 ересек адамның ескертуі бойынша мысық пен ит тағамын ыдысқа салу</p> <p>9.4.1.2 ересек адамның ескертуі бойынша үй жануарларының ыдысын жуу және жататын орнын тазалау</p> <p>9.4.1.3 үй жануарын серуендеуге шығару</p> <p>9.4.1.4 аквариум балықтарын ("табиғат бұрыштан" басқа да жануарларды) көрнекі кесте бойынша қоректендіру</p> <p>9.4.1.5 тордағы тотықұстарды (басқа құстарды) көрнекі кесте тамақтандыру</p> <p>9.4.1.6 үй жануарларына күтім жасау алдында және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
3.1. Бөлме өсімдіктеріне күтім жасау	<p>9.3.1.1 бөлме өсімдіктері-нің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>9.3.1.2 бөлме өсімдіктерінің жапырақтарын сүргіп отыру</p> <p>9.3.1.3 бөлме өсімдіктерін құйғыштан суару, топырағын қопсыту</p> <p>9.3.1.4 бөлме өсімдіктеріне су бүрку</p> <p>9.3.1.5 педагогтың басшылығымен бөлме өсімдіктерін басқа ыдысқа қайта отырғызу</p> <p>9.3.1.6 гүл құмыраларын, табақшаларын жуу</p> <p>9.3.1.7 бөлме өсімдіктерін қосымша нәрлендіру</p> <p>9.3.1.8 өсімдіктерге күтім жасағанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
3.2. Гүл бақшасының, бақтың, көкөніс бақшасы-ың өсімдіктеріне күтім жасау	<p>9.3.2.1 бақша жұмыстарына арналған арнайы киімдерді тану, атау, кию</p> <p>9.3.2.2 бақта және бақшада жұмыс істеуге арналған саймандарды таңдау және атау</p> <p>9.3.2.12 жолдар мен кіреберістерді қардан тазалау</p>

	9.3.2.13 бақта, бақшада, мектеп жанындағы учаскеде жұмыс істегеннен кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
3 тоқсан	
1.1. Киімге күтім жасау	<p>9.1.1.1 қолмен және машинамен жууға арналған жуғыш заттарды ажырату</p> <p>9.1.1.2 киімнің сыртқы түрі бойынша қандай күтім қажет екенін анықтау: киім щеткасымен тазалау, жуу, үтіктеу</p> <p>9.1.1.3 кір киімдерді себеттерге, контейнерлерге орналастыру ережелерін ұстану</p> <p>9.1.1.4 мақта маталы, жүннен тоқылған және синтетикалық матадан тігілген киімдерді қолмен жуу кезінде реттік әрекеттерді орындау</p> <p>9.1.1.5 киімді кептіру үшін жаю, қыстырғыштарды пайдалану</p> <p>9.1.1.6 құралдарды жуу, сүрту, оны орнына жинау</p> <p>9.1.1.9 сыртқы киімді құрғақ және дымқыл әдіспен тазалау</p> <p>9.1.1.10 киімдерді бүктеп сақтау орындарына орналастыру: шкафтағы сөреге, комодқа</p> <p>9.1.1.11 киімдерді шкафтағы ілгіштерге ілу</p> <p>9.1.1.14 орамалға қиғаш жікпен ілгек тігу</p> <p>9.1.1.15 үзіліп қалған түйменің орнын анықтау, түймені қадау</p> <p>9.1.1.16 киімдерді сөгітілген тігісі мен жыртылған жері бойынша жөндеу</p> <p>9.1.1.17 жамау салу</p> <p>9.1.1.18 бас киімдерге күтім жасау;</p>
1.2. Аяқ киімге күтім жасау	<p>9.1.2.1 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды тану, атау: щетка, губка, крем, барқыт, клеенка</p> <p>9.1.2.2 аяқ киімді құрғақ шүберекпен, барқытпен сүрту</p> <p>9.1.2.3 былғары аяқ киімді щеткамен тазалау, былғары аяқ киімді тазалауға арналған кремді аяқ киім түсіне сәйкес таңдау</p> <p>9.1.2.4 дымқыл аяқ киімді кептіру</p> <p>9.1.2.5 күдері аяқ киімді тазалау</p> <p>9.1.2.6 аяқ киімді сақтау орындарына орналастыру: аяқ киім шкафындағы сөреге</p> <p>9.1.2.7 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды сақтау орнына қайтару</p> <p>9.1.2.8 тазартылған аяқ киімдерді маусымдық сақтау қораптарына салу</p> <p>9.1.2.9 аяқ киімге күтім жасағаннан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>

2.3. Ыдыс-аяққа күтім жасау	<p>9.2.3.1 ыдыс-аяққа күтім жасауға арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>9.2.3.2 табақшаларды тамақтың қалдықтарынан тазалау, ыдыстарды жууға дайындау</p> <p>9.2.3.3 шай, асхана ыдыстарын жуу құралы мен губканы пайдалана отырып, шарашада жуу</p> <p>9.2.3.4 ас үй ыдыстарын жуу: шәйнектер, табалары, кострюльдер</p> <p>9.2.3.5 ыдыстарды, асхана құралдарын шаю және сүлгімен сүрту</p> <p>9.2.3.6 таза ыдыстарды сақтау орындарына жинау</p> <p>9.2.3.7 ыдыс жуғанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін орындау</p> <p>9.2.3.8 жуғыш және тазартқыш құралдарды қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау</p>
3.1. Бөлме өсімдіктеріне күтім жасау	<p>9.3.1.1 бөлме өсімдіктері-нің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>9.3.1.2 бөлме өсімдіктерінің жапырақтарын сүргіп отыру</p> <p>9.3.1.3 бөлме өсімдіктерін құйғыштан суару, топырағын қопсыту</p> <p>9.3.1.4 бөлме өсімдіктеріне су бүрку</p> <p>9.3.1.5 педагогтың басшылығымен бөлме өсімдіктерін басқа ыдысқа қайта отырғызу</p> <p>9.3.1.6 гүл құмыраларын, табақшаларын жуу</p> <p>9.3.1.7 бөлме өсімдіктерін қосымша нәрлендіру</p> <p>9.3.1.8 өсімдіктерге күтім жасағанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
3.2. Гүл бақшасының, бақтың, көкөніс бақшасы-ың өсімдіктеріне күтім жасау	<p>9.3.2.1 бақша жұмыстарына арналған арнайы киімдерді тану, атау, кию</p> <p>9.3.2.2 бақта және бақшада жұмыс істеуге арналған саймандарды таңдау және атау</p> <p>9.3.2.4 ересек адамның басшылығымен көшет өсіру үшін тұқымдарды егу</p> <p>9.3.2.7 ағаштар мен бұталардың астынан жер қазу</p> <p>9.3.2.12 жолдар мен кіреберістерді қардан тазалау</p> <p>9.3.2.13 бақта, бақшада, мектеп жанындағы учаскеде жұмыс істегеннен кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
	<p>9.2.1.1 тұрғын үйдің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>9.2.1.2 өз төсегін салу, ересек адамның көмегімен төсекорын-ды ауыстыру</p> <p>9.2.1.3 бөлмедегі ұқыпсыздықты байқап, шашылып жатқан заттарды тиісті орындарға қою</p> <p>9.2.1.4 еденді сыпырғышпен, щеткамен сыпыру</p>

2.1. Үйжайға күтім жасау	<p>9.2.1.5 қоқысты қалаққа жинап себетке салу</p> <p>9.2.1.6 еденді сүрткішпен сүрту, бөлменің іргелерін, бұрыштарын тазалау тәртібін ұстану</p> <p>9.2.1.7 кілемді, еденді, батареяны тазалау кезінде шаңсорғышты қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау</p> <p>9.2.1.8 жуынатын бөлме мен дәретхананы тазалау, плиткаларды, раковиналарды, айнаны жуу</p> <p>9.2.1.9 құралдарды сақтау орнына орналастыру</p>
2.2. Жиһазға және тұрмыстық заттарға күтім жасау	<p>9.2.2.1 жиһаздың шаңын сүрту, көрпелерді тазалау, жуу, кептіру</p> <p>9.2.2.2 терезені, есікті жуғыш құралдарды пайдалана отырып, дымқыл шүберекпен сүрту</p> <p>9.2.2.3 үстелдің, партаның бетін жуғыш құралдарды пайдалана отырып, дымқыл шүберекпен сүрту</p> <p>9.2.2.4 ас үй жиһазын, ас үй жабдықтарының: жуғыштың, плитаның, тоңазытқыштың бетін жуғыш құралдарды пайдаланып жуу</p> <p>9.2.2.5 жуғыш құралдарды пайдалана отырып тоңазытқыш сөрелерінің сыртқы беттерін және ішкі қабырғала-рын жуу</p> <p>9.2.2.6 жұмыс құралдарын жөнге келтіру және оларды сақтау орнына жинау</p> <p>9.2.2.7 жинау жұмыстарына дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
4 тоқсан	
1.1. Киімге күтім жасау	<p>9.1.1.5 киімді кептіру үшін жаю, қыстырғыштарды пайдалану</p> <p>9.1.1.7 кірді ересек адамның басшылығымен кір жуғыш машинада жуу, кір жуып болғаннан кейін жұмыс орнын жинау</p> <p>9.1.1.8 кір жуғыш машинамен жұмыс жасау кезінде қауіпсіздік техникасы-ның ережелерін сақтау</p> <p>9.1.1.10 киімдерді бүктеп сақтау орындарына орналастыру: шкафтағы сөреге, комодқа</p> <p>9.1.1.11 киімдерді шкафтағы ілгіштерге ілу</p> <p>9.1.1.12 киімдерді жыл мезгілдері арасында шкафта сақтауға дайындау: қаптамаларды пайдалану</p> <p>9.1.1.13 ересек адамның басшылығымен төсекорындарды үтіктеу</p>
	<p>9.1.2.1 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды тану, атау: щетка, губка, крем, барқыт, клеенка</p> <p>9.1.2.2 аяқ киімді құрғақ шүберекпен, барқытпен сүрту</p> <p>9.1.2.3 былғары аяқ киімді щеткамен тазалау, былғары аяқ киімді тазалауға арналған кремді аяқ киім түсіне сәйкес таңдау</p> <p>9.1.2.4 дымқыл аяқ киімді кептіру</p>

1.2. Аяқ киімге күтім жасау	<p>9.1.2.5 күдері аяқ киімді тазалау</p> <p>9.1.2.6 аяқ киімді сақтау орындарына орналастыру: аяқ киім шкафындағы сөреге</p> <p>9.1.2.7 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды сақтау орнына қайтару</p> <p>9.1.2.8 тазартылған аяқ киімдерді маусымдық сақтау қораптарына салу</p> <p>9.1.2.9 аяқ киімге күтім жасағаннан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
2.3. Ыдыс-аяққа күтім жасау	<p>9.2.3.1 ыдыс-аяққа күтім жасауға арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>9.2.3.2 табақшаларды тамақтың қалдықтарынан тазалау, ыдыстарды жууға дайындау</p> <p>9.2.3.3 шай, асхана ыдыстарын жуу құралы мен губканы пайдалана отырып, шарашада жуу</p> <p>9.2.3.4 ас үй ыдыстарын жуу: шәйнектер, табалары, кострюльдер</p> <p>9.2.3.5 ыдыстарды, асхана құралдарын шаю және сүлгімен сүрту</p> <p>9.2.3.6 таза ыдыстарды сақтау орындарына жинау</p> <p>9.2.3.7 ыдыс жуғанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін орындау</p> <p>9.2.3.8 жуғыш және тазартқыш құралдарды қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау</p>
2.1. Үйжайға күтім жасау	<p>9.2.1.1 тұрғын үйдің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>9.2.1.2 өз төсегін салу, ересек адамның көмегімен төсекорын-ды ауыстыру</p> <p>9.2.1.3 бөлмедегі ұқыпсыздықты байқап, шашылып жатқан заттарды тиісті орындарға қою</p> <p>9.2.1.4 еденді сыпырғышпен, щеткамен сыпыру</p> <p>9.2.1.5 қоқысты қалаққа жинап себетке салу</p> <p>9.2.1.6 еденді сүрткішпен сүрту, бөлменің іргелерін, бұрыштарын тазалау тәртібін ұстану</p> <p>9.2.1.7 кілемді, еденді, батареяны тазалау кезінде шаңсорғышты қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау</p> <p>9.2.1.8 жуынатын бөлме мен дәретхананы тазалау, плиткаларды, раковиналарды, айнаны жуу</p> <p>9.2.1.9 құралдарды сақтау орнына орналастыру</p>
	<p>9.2.2.1 жиһаздың шаңын сүрту, көрпелерді тазалау, жуу, кептіру</p> <p>9.2.2.2 терезені, есікті жуғыш құралдарды пайдалана отырып, дымқыл шүберекпен сүрту</p> <p>9.2.2.3 үстелдің, партаның бетін жуғыш құралдарды пайдалана отырып, дымқыл шүберекпен сүрту</p>

2.2. Жиһазға және тұрмыстық заттарға күтім жасау	<p>9.2.2.4 ас үй жиһазын, ас үй жабдықтарының: жуғыштың, плитаның, тоңазытқыштың бетін жуғыш құралдарды пайдаланып жуу</p> <p>9.2.2.5 жуғыш құралдарды пайдалана отырып тоңазытқыш сөрелерінің сыртқы беттерін және ішкі қабырғала-рын жуу</p> <p>9.2.2.6 жұмыс құралдарын жөнге келтіру және оларды сақтау орнына жинау</p> <p>9.2.2.7 жинау жұмыстарына дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
3.1. Бөлме өсімдіктеріне күтім жасау	<p>9.3.1.1 бөлме өсімдіктері-нің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>9.3.1.2 бөлме өсімдіктерінің жапырақтарын сүртіп отыру</p> <p>9.3.1.3 бөлме өсімдіктерін құйғыштан суару, топырағын копсыту</p> <p>9.3.1.4 бөлме өсімдіктеріне су бүрку</p> <p>9.3.1.5 педагогтың басшылығымен бөлме өсімдіктерін басқа ыдысқа қайта отырғызу</p> <p>9.3.1.6 гүл құмыраларын, табақшаларын жуу</p> <p>9.3.1.7 бөлме өсімдіктерін косымша нәрлендіру</p> <p>9.3.1.8 өсімдіктерге күтім жасағанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
3.2. Гүл бақшасының, бақтың, көкөніс бақшасы-ың өсімдіктеріне күтім жасау	<p>9.3.2.1 бақша жұмыстарына арналған арнайы киімдерді тану, атау, кию</p> <p>9.3.2.2 бақта және бакшада жұмыс істеуге арналған саймандарды таңдау және атау</p> <p>9.3.2.3 өсімдіктерді құйғыштан суару</p> <p>9.3.2.5 ересек адамның басшылығымен ашық топыраққа дайын көшеттерді отырғызу</p> <p>9.3.2.6 ересек адамның басшылығымен пиязшық өсімдіктерді</p> <p>9.3.2.7 ағаштар мен бұталардың астынан жер қазу</p> <p>9.3.2.8 гүлзарды арам шөптерден колмен тазарту</p> <p>9.3.2.10 бақтағы жүру жолдарын сыпыру, қураған жапырақтарды тырмамен жинау, укладывать листья в мешки</p> <p>9.3.2.11 құрғақ, сынған бұтақтарды кесу қайшыларымен кесу</p> <p>9.3.2.13 бақта, бакшада, мектеп жанындағы учаскеде жұмыс істегеннен кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>

б) 10 сынып

Бөлімше	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	

1.1. Киімге күтім жасау	<p>10.1.1.2 киімнің сыртқы түрі бойынша қандай күтім қажет екенін анықтау: киім щеткасымен тазалау, жуу, үтіктеу</p> <p>10.1.1.3 кір киімдерді себеттерге, контейнерлерге орналастыру ережелерін ұстану</p> <p>10.1.1.5 киімді кептіру үшін жаю, қыстырғыштарды пайдалану</p> <p>10.1.1.7 кірді ересек адамның басшылығымен кір жуғыш машинада жуу, кір жуып болғаннан кейін жұмыс орнын жинау</p> <p>10.1.1.8 кір жуғыш машинамен жұмыс жасау кезінде қауіпсіздік техникасының ережелерін сақтау</p> <p>10.1.1.10 киімдерді бүктеп сақтау орындарына орналастыру: шкафтағы сөреге, комодқа</p> <p>10.1.1.11 киімдерді шкафтағы ілгіштерге ілу</p> <p>10.1.1.13 ересек адамның басшылығымен төсекорындарды үтіктеу</p> <p>10.1.1.14 орамалға қиғаш жікпен ілгек тігу</p> <p>10.1.1.15 үзіліп қалған түйменің орнын анықтау, түймені қадау</p> <p>10.1.1.16 киімдерді сөгітілген тігісі мен жыртылған жері бойынша жөндеу</p>
1.2. Аяқ киімге күтім жасау	<p>10.1.2.1 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды тану, атау: щетка, губка, крем, барқыт, клеенка</p> <p>10.1.2.2 аяқ киімді құрғақ шүберекпен, барқытпен сүрту</p> <p>10.1.2.3 былғары аяқ киімді щеткамен тазалау, былғары аяқ киімді тазалауға арналған кремді аяқ киім түсіне сәйкес таңдау</p> <p>10.1.2.4 дымқыл аяқ киімді кептіру</p> <p>10.1.2.5 күдері, жасанды материалдан жасалған аяқ киімді тазалау</p> <p>10.1.2.6 аяқ киімді сақтау орындарына орналастыру: аяқ киім шкафындағы сөреге</p> <p>10.1.2.7 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды сақтау орнына қайтару</p> <p>10.1.2.8 тазартылған аяқ киімдерді маусымдық сақтау қораптарына салу</p> <p>10.1.2.9 аяқ киімге күтім жасағаннан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
	<p>10.2.3.1 ыдыс-аяққа күтім жасауға арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>10.2.3.2 табақшаларды тамақтың қалдықтарынан тазалау, ыдыстарды жууға дайындау</p> <p>10.2.3.3 шай, асхана ыдыстарын жуу құралы мен губканы пайдалана отырып, шарашада жуу</p>

2.3. Ыдыс-аяққа күтім жасау	<p>10.2.3.4 ас үй ыдыстарын жуу: шәйнектер, табалары, кострюльдер</p> <p>10.2.3.5 ыдыстарды, асхана құралдарын шаю және сүлгімен сүрту</p> <p>10.2.3.6 таза ыдыстарды сақтау орындарына жинау</p> <p>10.2.3.7 ыдыс жуғанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін орындау</p> <p>10.2.3.8 жуғыш және тазартқыш құралдарды қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау</p>
2.1. Үйжайға күтім жасау	<p>10.2.1.1 тұрғын үйдің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>10.2.1.2 өз төсегін салу, ересек адамның көмегімен төсекорын-ды ауыстыру</p> <p>10.2.1.3 бөлмедегі ұқыпсыздықты байқап, шашылып жатқан заттарды тиісті орындарға қою</p> <p>10.2.1.4 еденді сыпырғышпен, щеткамен сыпыру</p> <p>10.2.1.5 қоқысты қалаққа жинап себетке салу</p> <p>10.2.1.6 еденді сүрткішпен сүрту, бөлменің іргелерін, бұрыштарын тазалау тәртібін ұстану</p> <p>10.2.1.7 кілемді, еденді, батареяны тазалау кезінде шаңсорғышты қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау</p> <p>10.2.1.8 жуынатын бөлме мен дәретхананы тазалау, плиткаларды, раковиналарды, айнаны жуу</p> <p>10.2.1.9 құралдарды сақтау орнына орналастыру</p>
2.2. Жиһазға және тұрмыстық заттарға күтім жасау	<p>10.2.2.1 жиһаздың шаңын сүрту</p> <p>10.2.2.2 терезені, есікті жуғыш құралдарды пайдалана отырып, дымқыл шүберекпен сүрту</p> <p>10.2.2.3 үстелдің, партаның бетін жуғыш құралдарды пайдалана отырып, дымқыл шүберекпен сүрту</p> <p>10.2.2.4 ас үй жиһазын, ас үй жабдықтарының: жуғыштың, плитаның, тоңазытқыштың бетін жуғыш құралдарды пайдаланып жуу</p> <p>10.2.2.5 жуғыш құралдарды пайдалана отырып тоңазытқыш сөрелерінің сыртқы беттерін және ішкі қабырғаларын жуу</p> <p>10.2.2.6 жұмыс құралдарын жөнге келтіру және оларды сақтау орнына жинау</p> <p>10.2.2.7 жинау жұмыстарына дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
3.1. Бөлме өсімдіктеріне күтім жасау	<p>10.3.1.1 бөлме өсімдіктерінің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>10.3.1.2 бөлме өсімдіктерінің жапырақтарын сүртгіп отыру</p> <p>10.3.1.3 бөлме өсімдіктерін құйғыштан суару, топырағын копсыту</p> <p>10.3.1.4 бөлме өсімдіктеріне су бүрку</p>

	10.3.1.5 педагогтың басшылығымен бөлме өсімдіктерін басқа ыдысқа қайта отырғызу
	10.3.1.6 гүл құмыраларын, табақшаларын жуу
	10.3.1.7 бөлме өсімдіктерін қосымша нәрлендіру
	10.3.1.8 өсімдіктерге күтім жасағанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
3.2. Гүл бақшасының, бақтың, көкөніс бақшасының өсімдіктеріне күтім жасау	10.3.2.1 бақша жұмыстарына арналған арнайы киімдерді тану, атау, кию
	10.3.2.2 бақта және бақшада жұмыс істеуге арналған саймандарды таңдау және атау
	10.3.2.3 өсімдіктерді құйғыштан суару
	10.3.2.7 ағаштар мен бұталардың астынан жер қазу
	10.3.2.8 гүлзарды арам шөптерден қолмен тазарту
	10.3.2.9 гүл шоқтарын жасау үшін гүлдерді кесу
	10.3.2.10 бақтағы күзгі жапырақтарды тырманың көмегімен жинау
	10.3.2.11 бақтағы жүру жолдарын сыпыру, қураған жапырақтарды тырмамен жинау, укладывать листья в мешки
	10.3.2.12 құрғақ, сынған бұтақтарды кесу қайшыларымен кесу
	10.3.2.14 бақта, бақшада, мектеп жанындағы учаскеде жұмыс істегеннен кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
2 тоқсан	
1.1. Киімге күтім жасау	10.1.1.1 қолмен және машинамен жууға арналған жуғыш заттарды ажырату
	10.1.1.4 мақта маталы, жүннен тоқылған және синтетикалық матадан тігілген киімдерді қолмен жуу кезінде реттік әрекеттерді орындау
	10.1.1.5 киімді кептіру үшін жаю, қыстырғыштарды пайдалану
	10.1.1.6 құралдарды жуу, сүрту, оны орнына жинау
	10.1.1.9 сыртқы киімді құрғақ және дымқыл әдіспен тазалау
	10.1.1.10 киімдерді бүктеп сақтау орындарына орналастыру: шкафтағы сөреге, комодқа
	10.1.1.11 киімдерді шкафтағы ілгіштерге ілу
	10.1.1.12 киімдерді жыл мезгілдері арасында шкафта сақтауға дайындау: қаптамаларды пайдалану
	10.1.1.13 ересек адамның басшылығымен төсекорындарды үтіктеу
	10.1.1.14 орамалға қиғаш жікпен ілгек тігу
	10.1.1.15 үзіліп қалған түйменің орнын анықтау, түймені қадау

	10.1.1.17 жамау салу
	10.1.1.18 бас киімдерге күтім жасау;
1.2. Аяқ киімге күтім жасау	10.1.2.1 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды тану , атау: щетка, губка, крем, барқыт, клеенка
	10.1.2.2 аяқ киімді құрғақ шүберекпен, барқытпен сүрту
	10.1.2.3 былғары аяқ киімді щеткамен тазалау, былғары аяқ киімді тазалауға арналған кремді аяқ киім түсіне сәйкес таңдау
	10.1.2.4 дымқыл аяқ киімді кептіру
	10.1.2.5 күдері, жасанды материалдан жасалған аяқ киімді тазалау
	10.1.2.6 аяқ киімді сақтау орындарына орналастыру: аяқ киім шкафындағы сөреге
	10.1.2.7 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды сақтау орнына қайтару
	10.1.2.8 тазартылған аяқ киімдерді маусымдық сақтау қораптарына салу
	10.1.2.9 аяқ киімге күтім жасағаннан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
2.3. Ыдыс-аяққа күтім жасау	10.2.3.1 ыдыс-аяққа күтім жасауға арналған құралдарды таңдау және атау
	10.2.3.2 табақшаларды тамақтың қалдықтарынан тазалау, ыдыстарды жууға дайындау
	10.2.3.3 шай, асхана ыдыстарын жуу құралы мен губканы пайдалана отырып, шарашада жуу
	10.2.3.4 ас үй ыдыстарын жуу: шәйнектер, табалары, костюльдер
	10.2.3.5 ыдыстарды, асхана құралдарын шаю және сүлгімен сүрту
	10.2.3.6 таза ыдыстарды сақтау орындарына жинау
	10.2.3.7 ыдыс жуғанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін орындау
	10.2.3.8 жуғыш және тазартқыш құралдарды қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау
2.1. Үйжайға күтім жасау	10.2.1.1 тұрғын үйдің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау
	10.2.1.2 өз төсегін салу, ересек адамның көмегімен төсекорын-ды ауыстыру
	10.2.1.3 бөлмедегі ұқыпсыздықты байқап, шашылып жатқан заттарды тиісті орындарға қою
	10.2.1.4 еденді сыпырғышпен, щеткамен сыпыру
	10.2.1.5 қоқысты қалаққа жинап себетке салу
	10.2.1.6 еденді сүрткішпен сүрту, бөлменің іргелерін , бұрыштарын тазалау тәртібін ұстану

	10.2.1.7 кілемді, еденді, батареяны тазалау кезінде шаңсорғышты қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау
	10.2.1.8 жуынатын бөлме мен дәретхананы тазалау, плиткаларды, раковиналарды, айнаны жуу
	10.2.1.9 құралдарды сақтау орнына орналастыру
2.2. Жиһазға және тұрмыстық заттарға күтім жасау	10.2.2.1 жиһаздың шаңын сүрту
	10.2.2.2 терезені, есікті жуғыш құралдарды пайдалана отырып, дымқыл шүберекпен сүрту
	10.2.2.3 үстелдің, партаның бетін жуғыш құралдарды пайдалана отырып, дымқыл шүберекпен сүрту
	10.2.2.4 ас үй жиһазын, ас үй жабдықтарының: жуғыштың, плитаның, тоңазытқыштың бетін жуғыш құралдарды пайдаланып жуу
	10.2.2.5 жуғыш құралдарды пайдалана отырып тоңазытқыш сөрелерінің сыртқы беттерін және ішкі қабырғала-рын жуу
	10.2.2.6 жұмыс құралдарын жөнге келтіру және оларды сақтау орнына жинау
	10.2.2.7 жинау жұмыстарына дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
4.1. Үй жануарларына күтім жасау	10.4.1.1 мысық пен ит тағамын ыдысқа салу
	10.4.1.2 ересек адамның ескертуі бойынша үй жануарларының ыдысын жуу және жататын орнын тазалау
	10.4.1.3 үй жануарын серуендеуге шығару
	10.4.1.4 аквариум балықтарын ("табиғат бұрыштан" басқа да жануарларды) көрнекі кесте бойынша қоректендіру қоректендіру
	10.4.1.5 тордағы тотықұстарды (басқа құстарды) көрнекі кесте бойынша тамақтандыру
	10.4.1.6 үй жануарларына күтім жасау алдында және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау
3.1. Бөлме өсімдіктеріне күтім жасау	10.3.1.1 бөлме өсімдіктерінің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау
	10.3.1.2 бөлме өсімдіктерінің жапырақтарын сүргіп отыру
	10.3.1.3 бөлме өсімдіктерін құйғыштан суару, топырағын қопсыту
	10.3.1.4 бөлме өсімдіктеріне су бұрку
	10.3.1.5 педагогтың басшылығымен бөлме өсімдіктерін басқа ыдысқа қайта отырғызу
	10.3.1.6 гүл құмыраларын, табақшаларын жуу
	10.3.1.7 бөлме өсімдіктерін қосымша нәрлендіру
	10.3.1.8 өсімдіктерге күтім жасағанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау

3.2. Гүл бақшасының, бақтың, көкөніс бақшасы-ың өсімдіктеріне күтім жасау	10.3.2.13 жолдар мен кіреберістерді қардан тазалау
3 тоқсан	
1.1. Киімге күтім жасау	<p>10.1.1.2 киімнің сыртқы түрі бойынша қандай күтім қажет екенін анықтау: киім щеткасымен тазалау, жуу, үтіктеу</p> <p>10.1.1.5 киімді кептіру үшін жаю, қыстырғыштарды пайдалану</p> <p>10.1.1.6 құралдарды жуу, сүрту, оны орнына жинау</p> <p>10.1.1.7 кірді ересек адамның басшылығымен кір жуғыш машинада жуу, кір жуып болғаннан кейін жұмыс орнын жинау</p> <p>10.1.1.8 кір жуғыш машинамен жұмыс жасау кезінде қауіпсіздік техникасы-ның ережелерін сақтау</p> <p>10.1.1.9 сыртқы киімді құрғақ және дымқыл әдіспен тазалау</p> <p>10.1.1.10 киімдерді бүктеп сақтау орындарына орналастыру: шкафтағы сөреге, комодқа</p> <p>10.1.1.11 киімдерді шкафтағы ілгіштерге ілу</p> <p>10.1.1.13 ересек адамның басшылығымен төсекорындарды үтіктеу</p> <p>10.1.1.14 орамалға қиғаш жікпен ілгек тігу</p> <p>10.1.1.17 жамау салу</p> <p>10.1.1.18 бас киімдерге күтім жасау;</p>
1.2. Аяқ киімге күтім жасау	<p>10.1.2.1 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды тану , атау: щетка, губка, крем, барқыт, клеенка</p> <p>10.1.2.2 аяқ киімді құрғақ шүберекпен, барқытпен сүрту</p> <p>10.1.2.3 былғары аяқ киімді щеткамен тазалау, былғары аяқ киімді тазалауға арналған кремді аяқ киім түсіне сәйкес таңдау</p> <p>10.1.2.4 дымқыл аяқ киімді кептіру</p> <p>10.1.2.5 күдері, жасанды материалдан жасалған аяқ киімді тазалау</p> <p>10.1.2.6 аяқ киімді сақтау орындарына орналастыру: аяқ киім шкафындағы сөреге</p> <p>10.1.2.7 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды сақтау орнына қайтару</p> <p>10.1.2.8 тазартылған аяқ киімдерді маусымдық сақтау қораптарына салу</p> <p>10.1.2.9 аяқ киімге күтім жасағаннан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
	<p>10.2.3.1 ыдыс-аяққа күтім жасауға арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>10.2.3.2 табақшаларды тамақтың қалдықтарынан тазалау, ыдыстарды жууға дайындау</p>

2.3. Ыдыс-аяққа күтім жасау	<p>10.2.3.3 шай, асхана ыдыстарын жуу құралы мен губканы пайдалана отырып, шарашада жуу</p> <p>10.2.3.4 ас үй ыдыстарын жуу: шәйнектер, табалары, кострюльдер</p> <p>10.2.3.5 ыдыстарды, асхана құралдарын шаю және сүлгімен сүрту</p> <p>10.2.3.6 таза ыдыстарды сақтау орындарына жинау</p> <p>10.2.3.7 ыдыс жуғанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін орындау</p> <p>10.2.3.8 жуғыш және тазартқыш құралдарды қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау</p>
3.1. Бөлме өсімдіктеріне күтім жасау	<p>10.3.1.1 бөлме өсімдіктерінің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>10.3.1.2 бөлме өсімдіктерінің жапырақтарын сүргіп отыру</p> <p>10.3.1.3 бөлме өсімдіктерін құйғыштан суару, топырағын қопсыту</p> <p>10.3.1.4 бөлме өсімдіктеріне су бүрку</p> <p>10.3.1.5 педагогтың басшылығымен бөлме өсімдіктерін басқа ыдысқа қайта отырғызу</p> <p>10.3.1.6 гүл құмыраларын, табақшаларын жуу</p> <p>10.3.1.7 бөлме өсімдіктерін қосымша нәрлендіру</p> <p>10.3.1.8 өсімдіктерге күтім жасағанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
2.1. Үйжайға күтім жасау	<p>10.2.1.1 тұрғын үйдің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>10.2.1.2 өз төсегін салу, ересек адамның көмегімен төсекорын-ды ауыстыру</p> <p>10.2.1.3 бөлмедегі ұқыпсыздықты байқап, шашылып жатқан заттарды тиісті орындарға қою</p> <p>10.2.1.4 еденді сыпырғышпен, щеткамен сыпыру</p> <p>10.2.1.5 қоқысты қалаққа жинап себетке салу</p> <p>10.2.1.6 еденді сүрткішпен сүрту, бөлменің іргелерін, бұрыштарын тазалау тәртібін ұстану</p> <p>10.2.1.7 кілемді, еденді, батареяны тазалау кезінде шаңсорғышты қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау</p> <p>10.2.1.8 жуынатын бөлме мен дәретхананы тазалау, плиткаларды, раковиналарды, айнаны жуу</p> <p>10.2.1.9 құралдарды сақтау орнына орналастыру</p>
	<p>10.2.2.1 жиһаздың шаңын сүрту</p> <p>10.2.2.2 терезені, есікті жуғыш құралдарды пайдалана отырып, дымқыл шүберекпен сүрту</p> <p>10.2.2.3 үстелдің, партаның бетін жуғыш құралдарды пайдалана отырып, дымқыл шүберекпен сүрту</p>

2.2. Жиһазға және тұрмыстық заттарға күтім жасау	<p>10.2.2.4 ас үй жиһазын, ас үй жабдықтарының: жуғыштың, плитаның, тоңазытқыштың бетін жуғыш құралдарды пайдаланып жуу</p> <p>10.2.2.5 жуғыш құралдарды пайдалана отырып тоңазытқыш сөрелерінің сыртқы беттерін және ішкі қабырғаларын жуу</p> <p>10.2.2.6 жұмыс құралдарын жөнге келтіру және оларды сақтау орнына жинау</p> <p>10.2.2.7 жинау жұмыстарына дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
3.2. Гүл бақшасының, бақтың, көкөніс бақшасының өсімдіктеріне күтім жасау	<p>10.3.2.4 ересек адамның басшылығымен көшет өсіру үшін тұқымдарды егу</p> <p>10.3.2.13 жолдар мен кіреберістерді қардан тазалау</p>
4 тоқсан	
1.1. Киімге күтім жасау	<p>10.1.1.1 қолмен және машинамен жууға арналған жуғыш заттарды ажырату</p> <p>10.1.1.2 киімнің сыртқы түрі бойынша қандай күтім қажет екенін анықтау: киім щеткасымен тазалау, жуу, үтіктеу</p> <p>10.1.1.3 кір киімдерді себеттерге, контейнерлерге орналастыру ережелерін ұстану</p> <p>10.1.1.4 мақта маталы, жүннен тоқылған және синтетикалық матадан тігілген киімдерді қолмен жуу кезінде реттік әрекеттерді орындау</p> <p>10.1.1.5 киімді кептіру үшін жаю, қыстырғыштарды пайдалану</p> <p>10.1.1.6 құралдарды жуу, сүрту, оны орнына жинау</p> <p>10.1.1.11 киімдерді шкафтағы ілгіштерге ілу</p> <p>10.1.1.12 киімдерді жыл мезгілдері арасында шкафта сақтауға дайындау: қаптамаларды пайдалану</p> <p>10.1.1.13 ересек адамның басшылығымен төсекорындарды үтіктеу</p> <p>10.1.1.14 орамалға қиғаш жікпен ілгек тігу</p> <p>10.1.1.15 үзіліп қалған түйменің орнын анықтау, түймені қадау</p> <p>10.1.1.16 киімдерді сөгітілген тігісі мен жыртылған жері бойынша жөндеу</p> <p>10.1.1.17 жамау салу</p>
	<p>10.1.2.1 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды тану, атау: щетка, губка, крем, барқыт, клеенка</p> <p>10.1.2.2 аяқ киімді құрғақ шүберекпен, барқытпен сүрту</p> <p>10.1.2.3 былғары аяқ киімді щеткамен тазалау, былғары аяқ киімді тазалауға арналған кремді аяқ киім түсіне сәйкес таңдау</p> <p>10.1.2.4 дымқыл аяқ киімді кептіру</p>

1.2. Аяқ киімге күтім жасау	<p>10.1.2.5 күдері, жасанды материалдан жасалған аяқ киімді тазалау</p> <p>10.1.2.6 аяқ киімді сақтау орындарына орналастыру: аяқ киім шкафындағы сөреге</p> <p>10.1.2.7 аяқ киім күтіміне арналған құралдарды сақтау орнына қайтару</p> <p>10.1.2.8 тазартылған аяқ киімдерді маусымдық сақтау қораптарына салу</p> <p>10.1.2.9 аяқ киімге күтім жасағаннан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
2.3. Ыдыс-аяққа күтім жасау	<p>10.2.3.1 ыдыс-аяққа күтім жасауға арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>10.2.3.2 табақшаларды тамақтың қалдықтарынан тазалау, ыдыстарды жууға дайындау</p> <p>10.2.3.3 шай, асхана ыдыстарын жуу құралы мен губканы пайдалана отырып, шарашада жуу</p> <p>10.2.3.4 ас үй ыдыстарын жуу: шәйнектер, табалары, костреольдер</p> <p>10.2.3.5 ыдыстарды, асхана құралдарын шаю және сүлгімен сүрту</p> <p>10.2.3.6 таза ыдыстарды сақтау орындарына жинау</p> <p>10.2.3.7 ыдыс жуғанға дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін орындау</p> <p>10.2.3.8 жуғыш және тазартқыш құралдарды қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау</p>
2.1. Үйжайға күтім жасау	<p>10.2.1.1 тұрғын үйдің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>10.2.1.2 өз төсегін салу, ересек адамның көмегімен төсекорын-ды ауыстыру</p> <p>10.2.1.3 бөлмедегі ұқыпсыздықты байқап, шашылып жатқан заттарды тиісті орындарға қою</p> <p>10.2.1.4 еденді сыпырғышпен, щеткамен сыпыру</p> <p>10.2.1.5 қоқысты қалаққа жинап себетке салу</p> <p>10.2.1.6 еденді сүрткішпен сүрту, бөлменің іргелерін, бұрыштарын тазалау тәртібін ұстану</p> <p>10.2.1.7 кілемді, еденді, батареяны тазалау кезінде шаңсорғышты қауіпсіз пайдалану ережелерін сақтау</p> <p>10.2.1.8 жуынатын бөлме мен дәретхананы тазалау, плиткаларды, раковиналарды, айнаны жуу</p> <p>10.2.1.9 құралдарды сақтау орнына орналастыру</p>
	<p>10.2.2.1 жиһаздың шаңын сүрту</p> <p>10.2.2.2 терезені, есікті жуғыш құралдарды пайдалана отырып, дымқыл шүберекпен сүрту</p> <p>10.2.2.3 үстелдің, партаның бетін жуғыш құралдарды пайдалана отырып, дымқыл шүберекпен сүрту</p>

2.2. Жиһазға және тұрмыстық заттарға күтім жасау	<p>10.2.2.4 ас үй жиһазын, ас үй жабдықтарының: жуғыштың, плитаның, тоңазытқыштың бетін жуғыш құралдарды пайдаланып жуу</p> <p>10.2.2.5 жуғыш құралдарды пайдалана отырып тоңазытқыш сөрелерінің сыртқы беттерін және ішкі қабырғала-рын жуу</p> <p>10.2.2.6 жұмыс құралдарын жөнге келтіру және оларды сақтау орнына жинау</p> <p>10.2.2.7 жинау жұмыстарына дейін және одан кейін жеке гигиена ережелерін сақтау</p>
3.1. Бөлме өсімдіктеріне күтім жасау	<p>10.3.1.1 бөлме өсімдіктерінің күтіміне арналған құралдарды таңдау және атау</p> <p>10.3.1.2 бөлме өсімдіктерінің жапырақтарын сүртiп отыру</p> <p>10.3.1.3 бөлме өсімдіктерiн құйғыштан суару, топырағын копсыту</p> <p>10.3.1.4 бөлме өсімдіктеріне су бүрку</p> <p>10.3.1.5 педагогтың басшылығымен бөлме өсімдіктерiн басқа ыдысқа қайта отырғызу</p> <p>10.3.1.6 гүл құмыраларын, табақшаларын жуу</p> <p>10.3.1.7 бөлме өсімдіктерiн қосымша нәрлендiру</p> <p>10.3.1.8 өсімдіктерге күтім жасағанға дейiн және одан кейiн жеке гигиена ережелерiн сақтау</p>
3.2. Гүл бақшасының, бақтың, көкөніс бақшасы-ың өсімдіктеріне күтім жасау	<p>10.3.2.1 бақша жұмыстарына арналған арнайы киiмдердi тану, атау, кию</p> <p>10.3.2.2 бақта және бақшада жұмыс iстеуге арналған саймандарды таңдау және атау</p> <p>10.3.2.3 өсімдіктердi құйғыштан суару</p> <p>10.3.2.5 ересек адамның басшылы-ғымен ашық топыраққа дайын көшеттердi отырғызу</p> <p>10.3.2.6 ересек адамның басшылығымен пиязшық өсімдіктердi</p> <p>10.3.2.7 ағаштар мен бұталардың астынан жер қазу</p> <p>10.3.2.8 гүлзарды арам шөптерден қолмен тазарту</p> <p>10.3.2.9 гүл шоқтарын жасау үшін гүлдердi кесу</p> <p>10.3.2.14 бақта, бақшада, мектеп жанындағы учаскеде жұмыс iстегеннен кейiн жеке гигиена ережелерiн сақтау</p>

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
543-қосымша

Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Кәсіп" пәнінен үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрықтарымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Кәсіп" пәнінен үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) "Білім туралы" Заңының 19-бабы 1 тармағына сәйкес әзірленген.

2. Бағдарламаның мақсаты – білім алушылардың өндірістік және шаруашылық-тұрмыстық еңбектің негізгі дағдыларын, еңбек ұжымындағы жалпы қабылданған нормалар мен қарым-қатынас ережелерін дамытуға жағдай жасау.

3. Бағдарламаның оқу мақсаттары:

1) еңбек қызметіне тұрақты мотивацияны қалыптастыру;

2) жұмыс істеу қабілетін дамыту, еңбексүйгіштікке, ұқыптылыққа баулу;

3) әртүрлі материалдардан бұйымдар жасауға мүмкіндік беретін қол еңбек құралдарын пайдалануды үйрету;

4) жаңа біліктер мен дағдыларды игерудің міндетті шарты ретінде сөйлеудің коммуникативтік функциясын дамыту;

5) қарапайым жалпы еңбек дағдыларын қалыптастыру – тапсырманы бағдарлау, жұмысты орындау жоспарын орындау, оның орындалуын бақылау, нәтижені үлгімен салыстыру;

6) қарапайым еңбек икемдері мен дағдыларын үйрету, өнімді еңбектің қол жетімді түрлеріне дайындау".

4. Бағдарламаның түзете-дамыту міндеттері:

1) еңбек объектілерін (заттарын) талдап қабылдаудың (көру, есту, тактильді) қолжетімді тәсілдерін дамытуға;

2) танымдық қызметті дамыту, еңбек операцияларын орындау кезінде күрделі емес себеп-салдарлық байланыстарды орнату тәсілдерін үйрету;

3) көрнекі жағдайда көрнекі-пәрменді ойлауды, салыстырудың, жіктеудің, сериялаудың ақыл-ой операцияларын дамыту; оқушылардың сөздік қорын байыту;

4) практикалық сипаттағы тапсырмаларды орындау кезінде көз-қимыл үйлестіруді жетілдіру.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Оқу процесін ұйымдастыру кезінде мыналарды ескеру қажет:

1) ұжымдық оқыту жағдайында оқушылардың танымдық белсенділігінің төмендігін

;

2) сабақта фронтальды жұмыста пайдаланатын мұғалімнің бағыттаушы, ынталандырушы көмегіне әлсіз әсерін;

3) білім алушылардың белсенділігі мен зейінін сабақ бойы бір оқу пәнінің мазмұнында сақтай алмауын;

4) қалыптасып жатқан дағдыларды автоматтандырудағы қиындықтарды.

6. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларда қозғалтқыш саласының әртүрлі бұзылыстары бар, атап айтқанда қозғалыстарды үйлестіру және визуалды-моторлық үйлестірудің дамымауы. Бұл пәндік және еңбек қызметінің операциялық-техникалық жағын меңгеруді қиындатады.

7. Оқыту үдерісін ұйымдастыру арнайы педагогика қағидаттарына негізделеді:

1) білім алушының өзінің бірегей ерекшеліктерін сақтай отырып, жеке қарқынмен даму құқығын тану қағидаты. Осы қағиданы сақтау білім алушының жеке бағдарламасының мазмұнын анықтау мақсатында оның мүмкіндіктері мен үдемелі дамуын үнемі зерделеуді көздейді. Оқытуда оң нәтиже ретінде дағдыларды дамыту мен игерудегі минималды ілгерілеуді тану;

2) білім беру және жеке жетістіктер мониторингінің жеке мүмкіндіктері мен нәтижелерін ескере отырып, әрбір білім алушыны оқытудың мазмұнын, әдістерін, нысандарын, дидактикалық құралдарын педагогтің өз бетінше таңдау қағидаты;

3) білім алушылардың қарапайым еңбек және әлеуметтік дағдыларын қалыптастыру үшін тиісті мектеп ортасын құру қағидаты.

8. Сабақты ұйымдастырғанда әр оқушының қажеттілігі туындаған кезде қызмет түрін өзгерту мүмкіндігі қамтамасыз етіледі. Жеке жұмысты жеке қарқынмен орындау, педагогтің жеке көмегін алу үшін жағдайлар қамтамасыз етіледі.

9. Кәсіп сабақтарын дайындау және өткізу барысында мұғалім мына талаптарды ұстанады:

1) білім алушылардың даму деңгейін, эстетикалық және практикалық құндылығын ескере отырып, бұйымды және оны дайындау технологиясын таңдау;

2) бұйымды дайындау үшін қажетті материал мен құралдардың жоғары сапасы;

3) жұмысты орындау, құралдар мен материалдарды пайдалану тәртібімен танысқан кезде білім алушылармен қолжетімді шағын сөздік қарым-қатынас;

4) түсінуге болатын нұсқаулық картасын пайдалану;

5) орындалған бұйымдарды пайдаланудың ықтимал нұсқалары туралы түсініктерді қалыптастыру, жасалған заттарды ойнау, оларды сабақта, сабақтан тыс уақытта, кәдесыйлар, сыйлықтар ретінде пайдалану;

6) жұмысты орындау кезінде дұрыс жұмыс қалпын сақтау, сабақта демалу ретінде білім алушылардың қозғалыс белсенділігін ұйымдастыру.

10. Сабақ барысында қарапайым еңбек дағдыларын қалыптастыру үшін мұғалім оқушыларға әртүрлі қызмет түрлерін ұсынады: қарапайым еңбек, сындарлы, бейнелеу (модельдеу, сурет салу, қолдану), ойын.

11. Қызмет түрлері оқушыларға біртіндеп күрделену, мәліметтер көлемін ұлғайту және білім алушылардың дербестік үлесін арттыру қағидаты бойынша ұсынылады.

12. Еңбек дағдыларын оқыту процесінде келесі әдістер мен тәсілдер қолданылады:

1) қызмет объектісін, оның элементтерін, жұмыс құралдарын алдын ала қарау, көрсету және дербес атау;

2) педагогтың ауызша нұсқауы бойынша қызмет объектісінің элементтерін көрсету, оның қасиеттерінің атауы (нысаны, шамасы, түсі) ;

3) педагогтың бұйымды орындау тәртібін (кезеңдерін) және тәсілдерін(әдістерін) көрсетуі;

4) білім алушылар мен педагогтың бұйымды орындау жөніндегі бірлескен іс-әрекеттері;

5) педагогтың іс-әрекетіне еліктеу жөніндегі іс-әрекеттер;

6) үлгі бойынша, ауызша нұсқау бойынша іс-әрекеттер;

7) бұйым дайындамаларын дайындауға арналған шаблондарды, трафареттерді сызу;

8) анализатораралық өзара іс-қимыл негізінде заттармен іс-қимылдар;

9) табиғи заттардың көлемді және жазықтық бейнелермен арақатынасы;

10) заттармен ойнау, олардың функционалдық мақсатын, қасиеттері мен сапасын кейіннен өмірде пайдалану үшін анықтау.

13. Білім алушыларға еңбек дағдылары мен біліктерді меңгеру үшін көп уақыт қажет. Сондықтан бағдарлама оқу материалының көлемін кеңейту, күрделілік дәрежесін арттыру біртіндеп жүретіндей етіп жасалған.

14. Бағдарлама концентрация принципіне сәйкес құрылған, бұл оқытудың әр жылында бұрын алған дағдыларды қайталауға, бекітуге, жетілдіруге мүмкіндік береді.

15. Бағдарламаның мазмұны ұсынымдық сипатта болады. Бағдарламада ұсынылған әр түрлі еңбек түрлерінің ішінен мұғалім оқушыларға қол жетімді жұмыстарды тандайды. Мұғалім бағдарламаның мазмұнын қолда бар тәжірибе мен жеке мүмкіндіктерді, сынып оқушыларын ескере отырып, басқа еңбек түрлерімен алмастыруға немесе толықтыруға құқылы.

16. Бағдарламаның әрбір кіші бөлімінің жұмысын орындауға бөлінген сағат санын педагог дербес айқындайды.

17. Кәсіп сабақтары қызмет түріне, бұйым жасау үшін пайдаланылатын материалға сәйкес келетін материалдармен, Кәсіп құралдарымен; иллюстрациялық материалмен, заттай көлемдегі жұмыс үлгілерімен, нұсқаулық карталармен жаратқандырылады.

18. Бағдарламаның мазмұны оқушылардың қол жеткізген мақсаттарын ескере отырып, мазмұны жартыжылдықта 1 рет қайта қаралатын жеке оқу бағдарламаларын жасау үшін негіз болып табылады.

19. Оқушының жеке оқу бағдарламасын жасау оның мүмкіндіктері мен қажеттіліктерін бастапқы педагогикалық бағалаумен (оқу жылының басында)

басталады. Бастапқы педагогикалық бағалау нәтижелерін талдау негізінде мұғалім бағдарлама мәтінінен оқушыға қол жетімді оқу мақсаттарын таңдайды.

20. Оқушының жетістіктерін бағалау критерийлері жеке оқу бағдарламасының оқу мақсаттары болып табылады. Бағалау құралы ретінде педагог пайдаланады: сабақта білім алушылардың қызметін бақылау, қызмет өнімдерін талдау, ауызша жауаптар.

21. Білім алушылардың жетістіктерін бағалауды педагог білім беру процесі барысында жүзеге асырады. Ағымдағы бағалау оқу процесін жетілдіру үшін қолданылады: оқушының жеке мүмкіндіктерін ескере отырып, оның мазмұнын, әдістерін, құралдарын, оқу қарқынын өзгерту.

22. Жеке оқу бағдарламасының мақсаттарына қол жеткізудің табыстылығы туралы бағалау пайымдаулары жартыжылдықтың соңында жеке бағдарламаның тиісті бағанында тіркеледі.

23. Пәнаралық байланыстар "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау", "Сөйлеуді дамыту және коммуникация", "Шаруашылық еңбек", "Адам және әлем", "Есеп", "Бейнелеу өнері" пәндерімен белгіленеді.

3-тарау. "Кәсіп" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

Параграф 1. "Кәсіп" оқу пәнінің мазмұны

24. Пән бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 5 -сынып – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағатты;
- 2) 6-сынып – аптасына 6 сағат, оқу жылында – 204 сағатты;
- 3) 7 -сынып – аптасына 6 сағат, оқу жылында – 204 сағатты;
- 4) 8 -сынып – аптасына 8 сағат, оқу жылында – 272 сағатты;
- 5) 9-сынып – аптасына 8 сағат, оқу жылында – 272 сағатты;
- 6) 10-сынып – аптасына 8 сағат, оқу жылында – 272 сағатты құрайды.

Пән бойынша оқу жүктемесінің көлемі "Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен бекітілген үлгілік оқу жоспарына байланысты (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 болып тіркелген).

25. Бағдарламаның базалық мазмұны келесі бөлімдерді қамтиды:

- 1) "Жалпы еңбек дағдылары мен біліктері".
- 2) "Жұмыстың технологиялық тәсілдері".

26. "Жалпы еңбек дағдылары мен біліктері" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды

:

- 1) жалпы еңбек дағдылары мен біліктері

27. "Жұмыстың технологиялық тәсілдері" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) табиғи материалдармен жұмыс;

- 2) қағаз және картонмен жұмыс;
- 3) сазбен және тұзды қамырмен жұмыс;
- 4) қалдық материалмен жұмыс;
- 5) моншақтармен және бисерлермен жұмыс;
- 6) тоқыма материалдарымен жұмыс;
- 7) ағашпен жұмыс.

28. 5-сыныпқа арналған "Кәсіп" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) жалпы еңбек дағдылары мен біліктері. Жұмыс орнын ұйымдастыру. Кәсіп материалдары мен құралдарымен таныстыру. Мұғалімнің жұмыс кезеңдерін жоспарлау . Бұйымды дайындау кезіндегі жұмыс кезеңдерін ұстану;

2) жұмыстың технологиялық тәсілдері. Табиғи материалдармен жұмыс: қасиеттері, қолданылуы. Жарма: түрлері, айырмашылығы. Бүршіктер: түрлері, пішіні, мөлшері, сыртқы түрі. Бүршік қабыршақтары: түрлері, мөлшері. Тұқымдар: түрлері, айырмашылығы. Жұмыртқа қабығы: түрлері, қасиеті. Жаңғақ қабығы: түрлері, мөлшері , қасиеті. Өнімдердегі табиғи материалдың айырмашылығы. Табиғи материалдан қарапайым үлгілерді орындау. Дәндер мен тұқымдардан қарапайым өнімдер жасау, мысалы: "Саңырауқұлақ" панносы , "Көбелек" панносы , "Үй" панносы ; бүршіктерден жаңа жылдық кәдесыйлар. Табиғи материалдан аппликация жасау, мысалы: "Тауық", " Аю".

Қағаз және картонмен жұмыс. Қағаз және картон түрлерімен, қағаздың қасиеттерімен (иілу, мыжылу, сулану, жыртылу) танысу. Қағазды бұғу және жырту (бүктеу сызықтары бойынша, бөліктер бойынша). Қағазды бүктеудің қарапайым әдістері. Қағаз парағын екіге бүктеу. Газет жолақтарынан түтіктерді бұрау. Қағазды түзу, қисық сызықтар бойымен, шеңбер бойымен, спиральмен, жолақтарға, шаблондардың көмегімен берілген ұзындыққа кесу. Қарапайым жазықтық және көлемді бұйымдар жасау. Өлшемдерді белгілеу және кейінге қалдыру. Геометриялық фигуралардың үлгілері. Қағаз парағының жоғарғы-төменгі бөлігін анықтау. Жолақтарды кесу. Геометриялық пішіндерден өрнектерді ажырату. Өлшемі мен құрылымы бойынша өрнектерді көрсету; бұйымның бөлшектері. Бөлшектердің шамасы бойынша айырмашылығы. Тескіш: түрлері, мақсаты, қолданылуы. Конусты, цилиндрді көрсету, бір фигураның екіншісінен айырмашылығы.

Сазбен және тұзды қамырмен жұмыс. Қамырдың қасиеттерімен танысу. Қамырмен жұмыс істеу ережелері. Қамырды дайындау, құрамның пропорцияларын сақтау, сақтау шарттары, жұмысқа дайындық. Қамырды жұмысқа дайындау әдісі: илеу. Үлгіге сәйкес әр түрлі мөлшердегі қамыр бөліктерін үзу. Әр түрлі мөлшердегі шарларды айналдыру. Шарларды текшелерге тегістеу. Әр түрлі пішінді бөлшектерді алу әдістері. Модельдеу әр түрлі мөлшердегі шарларды алақанға және бетіне жайып салу. Бұйымды дайындау кезінде қолда бар құралдарды (қалыптарды, шаблондарды) пайдалану. Бояудың қарапайым ережелері. Бұйымның атауы, оның бөліктері, белгілері, шамалардың

арақатынасы. Конструктивті түрде мүсіндеу (бөліктерден бүтінге дейін). Бөлшектерді шеткамен және сумен біріктіру.

Табиғи саздың қасиеттері (түсі, ылғалдылығы). Құралдар мен материалдар. Құралдардың мақсаты: десте, илектеу түйреуіш, үлгі. Әр түрлі құрылғылардан текстураны құру. Жазық және көлемді геометриялық фигураларды салыстыру (текше - шаршы, шар - шеңбер, эллипс - сопақ, цилиндр). Ойыншық туралы мәліметтер. Бұйымның әртүрлі пішіндегі бөлшектерін (турникеттер, пластиналар, шарлар) илектеу және бұрау, тегістеу. Модельдеу, алақандар мен беттерде әртүрлі мөлшердегі шарларды айналдыру. Әр түрлі мөлшердегі шұжықты айналдыру-ұзын-қысқа, қалың-жұқа, сопақ. Бояудың қарапайым ережелері. Жазықтықта мүсіндеу (рельеф). Саз қабатында үлгіні дестемен немесе тіс тазалағышпен сызу. Сазды илеу, алақандар арасында түзу, айналмалы қозғалыстармен илеу. Допты домалату, сазды шұжыққа айналдыру, саздың кішкене бөліктерін үлкенінен үзу. Акварель бояулары, гуашь. Бояулармен жұмыс (акварель, гуашь). Арнайы "соққылардың" көмегімен шеңберлер мен нүктелер салу. Ойыншық жасау реті. Қолда бар құралдардың (калыптардың) көмегімен бұйымның бөлшектерін кесу. Тапсырмасыз модельдеу-илеу, жырту, біріктіру. Қарапайым заттарды мүсіндеу: таяқша, шұжық, доп, құймақ, шелпек. Тегіс пішінді саздан мүсіндеу: тікбұрышты, дөңгелек, сопақ пішінді әр түрлі текстурадағы сәндік плиталар; сызылған өрнегі бар сәндік плиталар; бедерлі сәндік плиталар. Өнім үлгісін табиғи затпен салыстыру.

Қалдық материалмен жұмыс. Қалдық материалдар туралы мәліметтер. Қаптамадан (орамнан) жасалған материал: түсі, мөлшері, құрылымы. Материалдарды пайдалану: ермексаз, киндер тосынсыйларынан жасалған қорап. Құралдармен танысу: қайшы, степлер. Желімді, таспаны қолдану. Негізінде орауыштарды желімдеу процесі. Мозаика-картонға геометриялық ою-өрнек салу. Көлемді бұйым жасауға арналған орамдарды бүктеу техникасы. Кәмпиттерді бір-бірімен байланыстыру әдістері. Кәмпит орамаларынан (кәмпиттерден) көлемді ойыншықтар жасау. Үгінділерден аппликацияны орындау ережелері, үгінділерді жұмысқа дайындау (елеу, түрлі түстермен бояу). Негізінде үгінділерді қолдану әдістері. Үгінділерден аппликация жасау. Сіріңке қораптарынан жобалау әдістері. Қораптарды желімдеу және қосу. Бедерлі пластиналарды ермексаздан мүсіндеу. Конус негізінде конструктивті әдіспен ойыншықтың көлемді пішіндерін мүсіндеу.

Моншақтармен және бисерлермен жұмыс. Моншақтар мен бисерлер туралы қарапайым ұғымдар. Моншақтардың қасиеттері: түсі, пішіні, өлшемі. Бір жіпке бисер тоқу. Түс схемасы, түстердің үйлесімі. Өлшем, пішін қатынасы (дөңгелек, сопақ, шаршы, бұйра) туралы түсінік. Моншақтарды жіпке байлау, түйін байлау, бірінші және соңғы моншақты бекіту. Өлшемі бойынша моншақтарды таңдау. Инені жіптің керілуімен кері бағытта бұрау. Бисерлерді сымға байлау, бұрау. Бұйымды деңгейлермен құрастыру.

Тоқыма материалдарымен жұмыс. "Жіппен бейнелеу" техникасында жұмыс істеуге арналған материал. Материалдар мен құралдар, олардың атаулары, қолданылуы. Жіптер: түрлері, мақсаты, қолданылуы. Инелер: түрлері, мақсаты. Шеңбер мен шеңбер ұғымы, атауы, айырмашылығы. Картонның алдыңғы және артқы жағы. Тігіс түрлері. Тігіс ұғымы. Қазақ ою-өрнегі: түрлері. Қазақ ою-өрнегі элементтерінің маңызы. Моншақтар, блесткалар: түрлері, мөлшері, пішіні, түсі. Апликацияны жіп пен иненің көмегімен қолмен орындау. Апликацияны жіп пен инені тікелей тігіспен қолмен орындау. Түймелермен жұмыс, түймелері бар сәндік панно. Тоқыма материалдарымен жұмыс. Матадан жасалған жолақтарды, текшелерді кесу. Қағаздан жалпақ ойыншықтардың шаблондарын кесу. Матаның түрін, жіптердің түсін, инелердің түрін анықтау. Тоқыма материалдарының түрлерін анықтау. Түйме түрлерін анықтау.

Ағашпен жұмыс. Ағаштан жасалған бұйымдардың түрлері туралы қарапайым ұғымдар. Құрылыс жиынтықтарының элементтерінің атауы (текше, ағаш, кірпіш). Тегістеу қағазы: түрлері, мақсаты, қолданылуы. Ұзындығы, ені, қалыңдығы туралы түсінік. Бұйымның бөлшектерін шаблон бойынша немесе сызғыш пен шартты өлшемдердің көмегімен мұғалімнің көмегімен белгілеу. Бұйымдар үшін ағаш таңдау. Жазықтықты тазарту, бетті бояу. Бұйымның қарапайым конструкцияларын құрастыру. Бұйымның сыртқы түрін көркемдік безендіру.

29. 6-сыныпқа арналған "Кәсіп" оқу пәнінің негізгі мазмұны:

1) жалпы еңбек дағдылары мен біліктері. Еңбек пәні туралы жалпы мәліметтер. Жұмыс орнын ұйымдастыру. Кәсіп материалдары мен құралдарымен таныстыру. Қамырмен, табиғи сазбен жұмыс істеу кезінде санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау. Кесетін және тесетін заттармен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік техникасы. Бұйымды дайындау кезіндегі жұмыс реттілігі;

2) жұмыстың технологиялық тәсілдері. Табиғи материалдармен жұмыс. Табиғи материал: қасиеті, қолданылуы. Жарма: түрлері, айырмашылығы. Бүршіктер: түрлері, пішіні, мөлшері, сыртқы түрі. Бүршік қабыршақтары: түрлері, мөлшері. Тұқымдар: түрлері, айырмашылығы. Жұмыртқа қабығы: түрлері, қасиеті. Жаңғақ қабығы: түрлері, мөлшері, қасиеті. Мұғалімнің қалауы бойынша өрнектер салу, табиғи материалдан апликация жасау. Бүршіктерден жасалған жаңа жылдық кәдесыйлар. Мұғалімнің қалауы бойынша қарапайым панноны дәндер мен тұқымдардан жасау.

Қағаз және картонмен жұмыс. Қағаз түрлері мен сорттарымен танысу. Қағаздың әртүрлі сорттарының қасиеттері. Қағазды бүгу және жырту (бүктеу сызықтары бойынша, бөліктер бойынша). Қағазды бүктеудің қарапайым әдістері. Қағаз парағын екіге бүктеу. Газет жолақтарынан түтіктерді бұрау. Қағазды түзу, қисық сызықтар бойымен, шеңбер бойымен, спиральмен, жолақтарға, шаблондардың көмегімен берілген ұзындыққа кесу. Геометриялық фигуралар үлгісі бойынша бастыру. Мұғалімнің қалауы бойынша қарапайым жалпақ және көлемді бұйымдар жасау. Парақтың жоғарғы-төменгі бөлігін анықтау. Үлгі бойынша геометриялық пішіндерден

үлгілерді орындау. Тескіш: түрлері, мақсаты, қолданылуы. Қағаздан жалпақ ойыншықтардың өрнектерін сызу және қию.

Сазбен және тұзды қамырмен жұмыс. Қамырдың қасиеттерімен танысу. Қамырмен жұмыс істеу ережелері. Қамырды дайындау, құрамның пропорцияларын сақтау, сақтау шарттары, жұмысқа дайындық. Қамырды жұмысқа дайындау әдісі: илеу. Үлгіге сәйкес әр түрлі мөлшердегі қамыр бөліктерін шымшу. Әр түрлі мөлшердегі шарларды айналдыру. Шарларды текшелерге тегістеу. Әр түрлі пішінді бөлшектерді алу әдістері. Әр түрлі мөлшердегі шарларды алақанға және бетіне жайып мүсіндеу. Бұйымды дайындау кезінде қолда бар құралдарды (қалыптарды, шаблондарды) пайдалану. Бояудың қарапайым ережелері. Бұйымның атауы, оның бөліктері, белгілері, шамалардың арақатынасы. Конструктивті түрде мүсіндеу (бөліктерден бүтінге дейін). Бөлшектерді щеткамен және сумен біріктіру. Тапсырмасыз модельдеу-илеу, жырту, біріктіру. Қамырды жаю. Қарапайым заттарды мүсіндеу: таяқша, шұжық, доп, құймақ, шелпек.

Табиғи саздың қасиеттері (түсі, ылғалдылығы). Құралдар мен материалдар. Құралдардың мақсаты: десте, илектеу түйреуіш, үлгі. Әр түрлі құрылғылардан текстураны құру. Жазық және көлемді геометриялық фигуралар (текше - шаршы, шар - шеңбер, эллипс - сопақ, цилиндр). Гуашьпен жұмыс істеу ережелері. Ойыншық жасау реті. Ойыншық туралы мәліметтер. Праймер. Акварель бояулары, гуашь. "Шұңқырларды" жасау. Тегіс пішінді саздан мүсіндеу: тікбұрышты, дөңгелек, сопақ пішінді әр түрлі текстурадағы сәндік плиталар; сызылған өрнегі бар сәндік плиталар; бедерлі сәндік плиталар.

Қалдық материалмен жұмыс. Қалдық материалдар туралы мәліметтер. Құралдармен танысу: қайшы, степлер. Құрылғылар: желім, таспа. Материалдар: ермексаз, киндер тосынсыйларынан жасалған қорап. Орауыштардан (орауыштардан) жасалған материал: орауыштардың түсі, мөлшері, құрылымы. Қаптамаларды негізге жабыстыру процесі. Көлемді бұйымдарға арналған орамдарды бүктеу техникасы. Кэмпиттерді бір-бірімен байланыстыру әдістері. Мұғалімнің қалауы бойынша кэмпит орамаларынан (кэмпиттерден) көлемді ойыншықтар жасау. Мозаика-картонға геометриялық ою-өрнек салу. Үгінділерден аппликацияны орындау ережелері, үгінділерді жұмысқа дайындау (елеу, түрлі түстермен бояу). Негізге үгінділерді қолдану әдістері. Мұғалімнің қалауы бойынша үгінділерден аппликация жасау. Мұғалімнің қалауы бойынша сіріңке қораптарынан құрастыру әдістері. Қораптарды желімдеу және қосу.

Моншақтармен және бисерлермен жұмыс. Моншақтардың қасиеттері: түсі, пішіні, өлшемі. Түстердің үйлесімі, өлшемі, пішіні (дөңгелек, сопақ, шаршы, бұйра). Моншақтарды жіпке байлау, түйін байлау, бірінші және соңғы моншақтарды бекіту. Өлшемі бойынша моншақтарды таңдау. Инені жіптің керілуімен кері бағытта бұрау. Моншақтарды сымға байлау, бұрау. Бұйымды деңгейлермен құрастыру.

Тоқыма материалдарымен жұмыс. "Жіппен бейнелеу" техникасында жұмыс істеуге арналған материал. Материалдар мен құралдар, олардың атаулары, қолданылуы. Жіптер: түрлері, мақсаты, қолданылуы. Инелер: түрлері, мақсаты. Картонның алдыңғы және артқы жағы. Тігіс түрлері. Тігіс ұғымы. Изожіппен жұмыс, шеңберді диаметрі бойынша толтыру. Қазақ ою-өрнегі: түрлері. Қазақ ою-өрнегі элементтерінің маңызы. Моншақтар, блесткалар: түрлері, мөлшері, пішіні, түсі. Аппликацияны жіп пен инені тікелей тігіспен қолмен орындау. Матаның түрін, жіптердің түсін анықтау. Түйме түрлерін анықтау. Аяқтағы түймелермен жұмыс, мұғалімнің қалауы бойынша түймелері бар сәндік панно. Тоқыма материалдарымен жұмыс: жолақтарды, матадан жасалған текшелерді кесу.

Ағашпен жұмыс. Ағаштан жасалған бұйымдардың түрлері туралы қарапайым ұғымдар. Құрылыс жиынтықтарының элементтерінің атауы (текше, ағаш, кірпіш). Зімпара: түрлері, мақсаты, қолданылуы. Ұзындығы, ені, қалыңдығы туралы түсінік. Бұйымның бөлшектерін шаблон бойынша немесе сызғыш пен шартты өлшемдердің көмегімен мұғаліммен белгілеу. Бұйымдар үшін ағаш таңдау. Жазықтықты тазарту, бетті бояу. Бұйымның қарапайым конструкцияларын құрастыру. Бұйымның сыртқы түрін көркемдік безендіру.

30. 7-сыныпқа арналған "Кәсіп" оқу пәнінің негізгі мазмұны:

1) жалпы еңбек дағдылары мен біліктері. Еңбек пәні туралы жалпы мәліметтер. Жұмыс орнын ұйымдастыру. Кәсіп материалдары мен құралдарымен таныстыру. Қамырмен, табиғи сазбен жұмыс істеу кезінде санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау. Кесетін және тесетін заттармен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік техникасы. Темірмен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік ережелері. Бұйымды дайындау кезіндегі жұмыс реттілігі. Бұйымды операция бойынша, технологиялық карта бойынша орындау; орындалған жұмыс туралы есеп. Орындалған бұйымның сапасын өзін-өзі бағалау.

2) жұмыстың технологиялық тәсілдері. Табиғи материалдармен жұмыс. Тұқымдарды түрлері бойынша сұрыптау. Жарманы түрлері бойынша сұрыптау. Қарапайым үлгілерді төсеу, мұғалімнің қалауы бойынша табиғи материалдан аппликация жасау. Дайын сурет бойынша жарма түрлерінің бірімен төсеу әдістері (тікелей теру және себу әдісі). Дәнді контур бойымен төсеу кезінде шаблонды қолдану (тақырыптық сурет). Қарапайым жұмыстардың дәндері мен тұқымдарынан, педагогтың қалауы бойынша паннодер жасау. Пішінді ескере отырып, қолайлы табиғи материалды (бүршіктерді) таңдау. Бүршік қабыршақтарын жинау ережелері мен әдістері. Бүршіктерден жасалған жаңа жылдық кәдесыйлар. Жаңғақтардан қабықтың бір түрін суреттің контурына қою әдістері. Материалды төсеу кезінде шаблондарды (үй жануарларының суреттері) қолдану. Тұтас қабықтан бөліктерді (бөліктерді) сындыру әдістері.

Қағаз және картонмен жұмыс. Қағаз: түрлері, қасиеті, қолданылуы. Қағаз парағының жоғарғы, төменгі, оң және сол жақтарын көрсету. Қағаз парағын "көзбен"

тең бөліктерге бөлу, бүктемелерді орындау. Дайындаманы өзекке орау. Дайындаманы, бұйымдарды бояу. Үлгі бойынша бастыру. Дайындаманы кесу. ПВА желімімен жұмыс. Жолақты цилиндрге жапсыру, бір жағы-спираль. Жапсырма жолақтар. Геометриялық фигуралардан өрнектер құрастыру. Контур бойымен өрнектер салу. Бөлшектердің санын анықтау. Тескіш: түрлері, мақсаты, қолданылуы. Конустан көлемді ойыншықтар жасау. Қағаздан жалпақ ойыншықтардың шаблондарын кесу және қию.

Сазбен және тұзды қамырмен жұмыс. Табиғи саздың қасиеттері (түсі, ылғалдылығы, икемділігі). Құралдар мен материалдар. Құралдардың мақсаты: десте, илектеу түйреуіш, үлгі. Сазбен жұмыс істеу ережелері. Сазды илеудің негізгі әдістері. Сюжеттердің композициялық ерекшеліктерімен танысу. Әр түрлі құрылғыларды (илектеу түйреуіш, шаблондар, пішіндер) қолдана отырып модельдеу әдістерін игеру. Бөлшектерді дестемен тарту. Әр түрлі құрылғылардан текстураны құру. Сазбен мүсіндеудің негізгі әдістері. Гуашьпен жұмыс істеу ережелері. Тұзды қамырдан мүсіндеудің негізгі әдістерін орындау. Қамырды қолдарыңызбен және илектеу түйреуішпен үстелге жаю. Шарларды текшелерге тегістеу. Әр түрлі пішінді бөлшектерді алу әдістері. Қалыптарды қолдана отырып модельдеу. Бұйымды дайындау кезінде қолда бар құралдарды (қалыптар, шаблондар) пайдалану. Бұйым жасауды 1-кезеңде орындау: бұралған тұтқаның екі жіптерін бұрау. Бұйымның атауын, оның бөліктерін, белгілерін, бөлшектердің шамаларының арақатынасын айту. Конструктивті түрде мүсіндеу (бөліктерден бүтінге дейін). Ұсақ жарықтарды тегістеу және тегістеу. Жақтаудың бетіне сурет салу үшін ұсақ заттарды қолдану. Рельефті плиталарды қалыптау арқылы безендіру, текстураны сызу, саусақ ою-өрнектерімен қолдану. Үлгіге сүйене отырып, дисплей бойынша модельдеу. Бөлшектердің дұрыс орналасуын бақылау, пропорцияларды, өлшемдерді сақтау. Үлгі бойынша бояу. Бұйымның бөлшектерін қолда бар құралдардың (шаблондардың) көмегімен кесу. Өнім үлгісін табиғи затпен, муляжбен салыстыру.

Қалдық материалмен жұмыс. Қалдық материалдар туралы мәліметтер. Әр түрлі қалдық материалдармен танысу, оларды өмірде, күнделікті өмірде қолдану. Материалды үнемді бөлу және пайдалану. Қораптардан жобалау әдістері. Қалдық материалдан жобалау әдістері. Көлемді бұйым жасау үшін кэмпиттің қағаздарын жинау техникасы. Кэмпиттің қағаздарынан көлемді ойыншықтар жасау. Дайын құрылымды безендіру әдістері. Үгінділерден аппликация жасау. Негізге үгінділерді қолдану әдістері. Сіріңке қораптарын жұмысқа дайындау. Белгілеу сызықтары бойынша қайшымен кесу. Бөлшектерді желіммен, степлермен, таспамен біріктіру. Істерді бір-біріне қосу әдісі. Бөлшектерді негізге жабыстыру әдістері. Бедерлі пластиналарды ермексаздан мүсіндеу. Конус негізінде конструктивті әдіспен көлемді пішінді ойыншықтарды мүсіндеу.

Моншақтармен және бисерлермен жұмыс. Материалдың түс таңдауы. Балық аулау сызығында моншақ тоқу. Үлгі бойынша жұмысты орындау. Тоқуды көрсету,

жұмыстың басталуы мен аяқталуы, жіпті бекіту. Бір жіпке моншақ тоқу. Ұсынылған схема бойынша бұйымды жасау. Бұйымды дайындау кезіндегі жұмыс реттілігі. Моншақтарды бір жіпке екі, үш түсті жіппен байлап, содан кейін санын өзгерту. Негізгі бөлік пен әрлеу элементтерін тоқу. Сымды өлшеу, қажетті мөлшердегі кескіштермен кесу. Моншақтарды сымға байлау. Бұршік, жапырақ, гүл тоқу. Бұйымды құрастыру.

Тоқыма материалдарымен жұмыс. Материалдар мен құралдар, олардың атаулары, қолданылуы, қауіпсіздік техникасы. "Жіппен бейнелеу" техникасындағы жұмыс. Жіптердің түс комбинациясын, олардың ерекшеліктері мен қолданылуын анықтау. Инені ұстау әдістері, инеге жіп салу, жіптің ұзындығын өлшеу. Саңылауларды санау, анықтау жіп бағыты. Изожіппен жұмыс, шеңберді диаметрі бойынша толтыру. "Жіппен бейнелеу" техникасындағы бұрыштарды толтыру. Жіптің түсін анықтау, жұмыста жіптің түс комбинациясын қолдану. Дайын таңбалау бойынша пункцияларды орындау. Моншақтарды тігу әдістері. "кұрақ тігу" техникасындағы жұмыс. Матадан жасалған жолақтарды, текшелерді кесу. Бөлшектерді түйреу. Бұйымның бөлшектерін көктеу. Бұйымның алдыңғы жағын жөрмеу тігісімен жалғау. Түйін байлау әдістері, өнімдегі аппликация бөлшектерінің орналасуы. "Ирек" сәндік тігісін игеру. Табиғи маталардың (мақта, зығыр) шығу тегі мен қасиеттерімен танысу. Матадан бұйымдар жасауда қолданылатын маталардың атауларымен танысу. Матаның түрін, жіптердің түсін, инелердің түрлерін анықтау. Түймелердің әртүрлі түрлерінің айырмашылығы және оларды негізге бекіту әдістері. Түйме түрлерін анықтау. Екі тесігі бар түймелерді сәндік тігу. Төрт тесік түймелерін тігудің әртүрлі әдістерін меңгеру. Қазақ ою-өрнегінің бір элементі бар жұмсақ ойыншық жасау технологиясы. Жұмсақ ойыншық жасау кезінде "алға ине" тігісін қабылдау. Жіпті матаға тігістермен бекіту. Тоқыма аппликация техникасын меңгеру. Маталардағы оң және теріс жағының айырмашылығы.

Ағашпен жұмыс. Ағаштан жасалған бұйымдардың түрлері туралы қарапайым ұғымдар. Ұзындығы, ені туралы түсінік. Құрылыс жиынтығының элементтерінен қарапайым ғимараттарды орындау. Құралдар мен материалдар. Құралдардың атауы, тегістеу қағазы. Бұйымдар үшін ағаш таңдау. Жазықтықты тазарту, бетті бояу. Бұйымның бөлшектерін шаблон бойынша немесе сызғыш пен шартты өлшемдердің көмегімен белгілеуді игеру. Үлгі параметрлерін дайындамаға көшіру ережесін сақтау. Бұйымды желімге жинау әдістері. Бұйымды көркемдік безендіру әдістері.

31. 8-сыныпқа арналған "Кәсіп" оқу пәнінің негізгі мазмұны:

1) жалпы еңбек дағдылары мен біліктері. Еңбек пәні туралы жалпы мәліметтер. Жұмыс орнын ұйымдастыру. Кәсіп материалдары мен құралдарымен таныстыру. Қамырмен, табиғи сазбен жұмыс істеу кезінде санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау. Кесетін және тесетін заттармен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік техникасы. Темірмен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік ережелері. Бұйымды дайындау кезіндегі жұмыс реттілігі. Бұйымды операция бойынша, технологиялық карта бойынша, үлгі

бойынша орындау; орындалған жұмыс туралы есеп. Орындалған бұйымның сапасын өзін-өзі бағалау;

2) жұмыстың технологиялық тәсілдері. Табиғи материалдармен жұмыс. Тұқымдарды түрлері бойынша сұрыптау. Жарманы түрлері бойынша сұрыптау. Пішінді ескере отырып, қолайлы табиғи материалды таңдау. Бүршік қабыршақтарын жинау ережелері мен әдістері. Дайын сурет бойынша жарма түрлерінің бірімен төсеу әдістері (тікелей теру және себу әдісі). Дәнді контур бойымен төсеу кезінде шаблонды қолдану (тақырыптық сурет). Қарапайым үлгілердің дәндері мен тұқымдарынан, мұғалімнің қалауы бойынша панно жасау. Табиғи материалдан аппликация жасау. Бүршіктерден жасалған жаңа жылдық кәдесыйлар. Жаңғақ қабығының бір түрімен суреттің контурына қою әдістері. Материалды, жұмыртқа қабығын негізге қою кезінде шаблондарды (үй жануарларының суреттері) қолдану. Тұтас қабықтан бөліктерді (бөліктерді) сындыру әдістері.

Қағаз және картонмен жұмыс. Қағаз: түрлері, қасиеті, қолданылуы. Қағаз парағының жоғарғы, төменгі, оң және сол жақтарын көрсету. Қағаз парағын "көзбен" тең бөліктерге бөлу, қағаз парағының бүктемелерін орындау. Дайындаманы өзекке орау. Дайындаманы, бұйымдарды бояу. Үлгі бойынша бастыру. Дайындаманы кесу. ПВА желімімен жұмыс. Жолақты цилиндрге жапсыру, бір жағы-спираль. Жапсырма жолақтар. Геометриялық фигуралардан өрнектер құрастыру. Контур бойымен өрнектер салу. Бөлшектердің санын анықтау. Тескіш: түрлері, мақсаты, қолданылуы. Өнім үлгісін қарау. Бөлшектердің мөлшері бойынша орналасуы. Конустан көлемді ойыншықтар жасау. Қағаздан жалпақ ойыншықтардың шаблондарын кесу және қию.

Сазбен және тұзды қамырмен жұмыс. Табиғи саздың қасиеттері (түсі, ылғалдылығы, икемділігі). Құралдар мен материалдар. Құралдардың мақсаты: десте, илектеу түйреуіш, үлгі. Сазды илеудің негізгі әдістері. Сюжеттердің композициялық ерекшеліктерімен танысу. Әр түрлі құрылғыларды (илектеу түйреуіш, шаблондар, пішіндер) қолдана отырып модельдеу әдістерін игеру. Ойыншық жасау реті. Бөлшектерді дестемен тарту. Әр түрлі құрылғылардан текстураны құру. Сазбен мүсіндеудің негізгі әдістері. Гуашьпен жұмыс істеу ережелері. Тапсырмасыз модельдеу-илеу, жырту, біріктіру. Қарапайым заттарды мүсіндеу: таяқша, шұжық, доп, құймақ, шелпек. Тегіс пішінді саздан мүсіндеу: тікбұрышты, дөңгелек, сопақша пішінді әр түрлі текстуралы сәндік плиталар; сызылған өрнегі бар сәндік плиталар; бедерлі сәндік плиталар. Қамырды қолдарыңызбен және илектеу түйреуішпен үстелге жаю. Шарларды текшелерге тегістеу. Әр түрлі пішінді бөлшектерді алу әдістері. Қалыптарды қолдана отырып модельдеу. Бұйымды дайындау кезінде қолда бар құралдарды (қалыптар, шаблондар) пайдалану. Бұйымды жасауды 1-кезеңде аяқтау: бұралған тұтқаның екі жіптерін бұрау. Бұйымның атауын, оның бөліктерін, белгілерін, бөлшектердің шамаларының арақатынасын айту. Модельдеуді конструктивті түрде орындау (бөліктерден бүтінге дейін). Ұсақ жарықтарды тегістеу. Жақтаудың бетіне

сурет салу үшін ұсақ заттарды қолдану. Рельефті плиталарды қалыптау арқылы безендіру, текстураны сызу, саусақ ою-өрнектерімен қолдану. Үлгіге сүйене отырып, дисплей бойынша модельдеу. Бөлшектердің дұрыс орналасуын бақылау, пропорцияларды, өлшемдерді сақтау. Үлгі бойынша бояу. Бұйымның бөлшектерін қолда бар құралдардың (шаблондардың) көмегімен кесу, үлгіге бағдарланған жұмыс. Бұйымды табиғи затпен, муляжмен салыстыру.

Қалдық материалмен жұмыс. Әр түрлі қалдық материалдармен танысу. Қалдық материалдар туралы, оларды өмірде, тұрмыста қолдану туралы мәліметтер. Материалды үнемді бөлу және пайдалану. Қораптардан жобалау әдістері. Қалдық материалдан жобалау әдістері. Көлемді кәсіп үшін кәмпит орамдарын бүктеу техникасы. Дайын құрылымды безендіру әдістері. Үгінділерден аппликация жасау. Негізге үгінділерді қолдану әдістері. Қалдық материалдан бұйым жасау. Бедерлі пластиналарды ермексаздан мүсіндеу. Конус негізінде конструктивті әдіспен ойыншықтың көлемді пішіндерін мүсіндеу. Үгінділерден аппликация жасау. Кәмпит орамаларынан (кәмпиттерден) көлемді ойыншықтар жасау. Сіріңке қораптарын жұмысқа дайындау. Белгілеу сызықтары бойынша қайшымен кесу. Бөлшектерді желіммен, степлермен, таспамен біріктіру. Істерді бір-біріне қосу әдісі. Бөлшектерді негізге жабыстыру әдістері.

Моншақтармен және бисерлермен жұмыс. Материалдың түстерін таңдауы. Балық аулау желісіндегі моншақтардан тоқылған бұйымдар. Бір жіпке моншақ тоқу. Жұмысты үлгі бойынша дәйекті түрде орындау. Тоқуды көрсету, жұмыстың басталуы мен аяқталуы, жіпті бекіту. Ұсынылған схема бойынша бұйымды жасау. Бұйымды дайындау кезіндегі жұмыс реттілігі. Моншақтарды бір жіпке екі, үш түсті жіппен байлап, содан кейін санын өзгертеді. Негізгі бөлік пен әрлеу элементтерін тоқу. Сымды өлшеу, қажетті мөлшердегі кескіштермен кесу. Моншақтарды сымға байлау. Бүршік, жапырақ, гүл тоқу. Бұйымды құрастыру.

Тоқыма материалдарымен жұмыс. Материалдар мен құралдар, олардың атаулары, қолданылуы, қауіпсіздік техникасы. "Жіппен бейнелеу" техникасындағы жұмыс. Жіптердің түс комбинациясын, олардың ерекшеліктері мен қолданылуын анықтау. Инені ұстау әдістері, инеге жіп салу, жіптің ұзындығын өлшеу. Саңылауларды санау, жіптің бағытын анықтау. Дайын таңбалау бойынша саңлау жасау. "Жіппен бейнелеу" техникасындағы бұрыштарды толтыру. Жіптің түсін анықтау, жұмыста қолдану жіптің түс комбинациясы. Моншақтарды тігу әдістері. "кұрақ тігу" техникасындағы жұмыс. Бөлшектерді түйреу. Бұйымның бөлшектерін көктеу. Бұйымның алдыңғы жағын жөрмеу тігісімен жалғау.

Түймелердің әртүрлі түрлерінің айырмашылығы және оларды негізге бекіту әдістері. Төрт тесік түймелерін тігудің әртүрлі әдістерін меңгеру. Екі тесігі бар түймелерді сәндік тігу. Аяқтағы түймелермен жұмыс, түймелері бар сәндік панно. Түйін байлау әдістері, өнімдегі аппликация бөлшектерінің орналасуы. "Ирек" сәндік тігісін игеру.

Табиғи маталардың (мақта, зығыр) шығу тегі мен қасиеттерімен танысу. Матадан бұйымдар жасауда қолданылатын маталардың атауларымен танысу. Қазақ ою-өрнегінің бір элементі бар жұмсақ ойыншық жасау технологиясы. Жұмсақ ойыншық жасау кезінде "алға ине" тігісін қабылдау. Жіпті матаға тігістермен бекіту. Тоқыма аппликация техникасын меңгеру. Маталардағы оң және теріс жақтың айырмашылығы. Аппликацияны жіп пен иненің көмегімен қолмен орындау. Матаның алдыңғы және артқы жағының айырмашылығы. Жіп пен иненің көмегімен қолмен аппликация жасау. Түзу тігіспен жіп пен инені қолданып, қолмен аппликация жасау. Тоқыма материалдарымен жұмыс. Матадан жолақ пен шаршы бөлшектер кесу. Матаның түрін, жіп түсін, ине түрлерін анықтау. Тоқыма материалының түрлерін анықтау.

Ағашпен жұмыс. Ағаштан жасалған бұйымдардың түрлері туралы негізгі түсініктер. Бұйымға арналған ағаш материалдарын таңдау. Бетін тазалау, бетін бояу. Ұзындық және ені туралы түсінік. Құрылыс жинағының элементтерінен қарапайым ғимараттарды жасау. Құралдар мен материалдар. Үлгі арқылы немесе сызғыш пен әдеттегі өлшемдерді қолдану арқылы бұйым бөлшектерін таңбалауды меңгеру. Үлгі параметрлерін дайындамаға беру ережелерін сақтау. Кесілген жерлерді тегістеуішпен өңдеу. Желімді пайдаланып бұйымды құрастыру техникасы. Қарындаш ұстағыш, кесу тақтасы, құстарға жем салатын құрал, желкенді қайық жасау. Бұйымды көркемдік безендіру әдістері.

32. 9-сыныпқа арналған "Кәсіп" пәнінің базалық мазмұны:

1) жалпы еңбек дағдылары мен біліктері. Жұмыс тақырыбы туралы жалпы мәліметтер. Жұмыс орнын ұйымдастыру. Жұмыс операцияларын орындау кезінде жұмыс қалпын сақтау. Кәсіп материалдарымен және құралдарымен таныстыру. Қамырмен және табиғи сазбен жұмыс істегенде санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау. Кесу және тесу заттарымен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік шаралары. Үтікпен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік ережелері. Жұмыс кезеңдерін жоспарлау және технологиялық карта бойынша реттілігін анықтау. Иллюстрация бойынша бұйымды талдау (ойыншықта қандай бөліктер бар, олардың сыртқы түрі, бір-бірімен байланысы). Үлгіге тоқталып, технологиялық карта бойынша бұйымды кезең-кезеңімен орындау. Бөлшектердің дұрыс орналасуын бақылау, пропорциялар мен өлшемдерді сақтау. Аяқталған жұмыс туралы есеп беру. Дайын бұйымның сапасын өзіндік бағалау;

2) жұмыстың технологиялық тәсілдері. Табиғи материалдармен жұмыс. Дайын үлгі бойынша жарманың әртүрлі түрлерін төсеу (тікелей құю және себу әдісі). Суреттің ішіне дәнді дақылдарды төсеу кезінде шаблондарды (қарапайым сюжетті сурет) пайдалану. Пішіні, өлшемі, сыртқы түрін ескере отырып, қолайлы табиғи материалды таңдау. Қосымша материалдарды пайдалана отырып бұйымдарды безендіру әдістері. Дайын үлгі бойынша жаңғақ қабықтарының әртүрлі түрлерін төсеу (тікелей құю және

себу әдісі). Материалды төсеу кезінде шаблондарды (жабайы жануарлардың суреттері) пайдалану, негізге жұмыртқа қабығы. Қабық бөліктерін бояу техникасы. Үлгі бойынша бұйым жасау. Қарапайым өрнектерді төсеу, үлгі бойынша аппликация жасау.

Қағаз және картонмен жұмыс. Қағаз және картон түрлері мен қасиеттері туралы негізгі мәліметтер. Материалдар мен құралдар. Бөлшектерді негізге орналастыру. Модульдерден шығарма құрастыру. Бұйымды безендіру. Үлгі бойынша сызу және қию. Жолақты цилиндрге бір жағы ығысуы - спиральмен желімдеу. Дайындаманы кесу және негізге желімдеу. Жолақтарды сақиналарға және бір-бірінен тізбекке қосу. Геометриялық пішіндерден өрнектер жасау. Үлгіні контур бойымен және өрнектің ішіне кезекпен төсеу. Бөлшектерді біріктіру. Тескіш көмегімен қағазға пункция жасау. Өлшемді ескере отырып бөлшектерді орналастыру. Конустан немесе цилиндрден көлемді ойыншықтар жасау; ашық хаттар, бетбелгілер, панно жасау. Бланкілерден сәндік фигуралар, композициялар жасау; оригами техникасын қолданып бұйымдар жасау.

Саз және тұзды қамырмен жұмыс. Табиғи саздың қасиеттері (түсі, ылғалдылығы, иленгіштігі). Құралдар мен материалдар. "Шикі күйінде" сазды сәндік әрлеу техникасы : жабыстыру, сызу. Тұзды қамырмен жұмыс істеу ережелері. Әртүрлі текстураларды қолдану (қолда бар құралдар, маталар, құрылғылар). Кескіндеменің ерекшеліктері мен негізгі элементтері. Қамырдан ойыншық жасаудың композициялық ерекшеліктерімен таныстыру. Бөлшекті десте, илектеу және шаблонды пайдаланып шығарып алу. Бұйымды дайындаудың композициялық ерекшеліктерімен танысу. Сазбен жасалған бұйымдарды кептіру процесі, кептіру кезеңдері, кептіру дәрежесіне байланысты саздың қасиеттерін өзгерту. Өрнектермен сурет салу: шеңберлер, жолақтар. Ойыншықты жасау ретін сақтау. Қамырды жұмысқа дайындау әдістері: үлгі бойынша әртүрлі көлемдегі қамыр кесектерін илеу, бөліп алу. Бөлшектерді су мен щетка арқылы қосу. Композицияны құрастыру. Үлгі бойынша фигураны модельдеу, илектеу, оқтаумен жаю . Операциялық жұмыстарды орындау. Бұйымды жасауды екі кезеңге бөліп орындау: бұралған тұтқаның екі жіптерін бұрау (бұрау әдісі). Тесу, бұйым бөліктеріне тесікті басып шығару, бояу, оларды негізге жапсыру. Сәндік элементтерді жасау үшін әртүрлі заттарды пайдалану. Үлгіні саз парағына қойып, шаблонға сәйкес фигураны кесу. Рельефтік табақтарды безендіру: жабыстыру, сызу, бояу. Иллюстрация бойынша ойыншықтарды бояу. Қазақтың ұлттық ою-өрнектерінің кескіндеме бұйымдарында қолданылуы. Техникалық терминдерді түсіну: домалау, тегістеу, созу, бұйралау.

Қалдық материалдармен жұмыс. Әртүрлі қалдық материалдардың сапасы мен мүмкіндіктері, олардың өмірде, күнделікті өмірде қолданылуы туралы мәліметтерді кеңейту. Материалдар мен құралдар. Пластикалық қорапқа бөлшектерді (жүннен жасалған жіптерден, түрлі-түсті картоннан, өрімдерден) желімдеу ережелерін сақтау. Скотч: түрлері, мақсаты, қолданылуы. Екі жақты таспаны қолдану. Бұйымның барлық бөліктерін құрастыру. Қағазбен (картонмен), сіріңке қораптарымен жұмыс істеу

техникасы. Өнім бөліктерін қосу әдістері. Үгінділерден және сіріңкеден аппликация жасау. Белгілеу сызықтары бойынша қайшымен кесу; қорапты жапсыру және біріктіру. Дайын құрылымды безендіру (түрлі-түсті қағаз, моншақтар, маркерлер). Схема бойынша құрылымдық бөліктерді қосу тәртібі. Бұйымды сәндік бөлшектермен безендіру. Жобалау әдістері, қалдықтардан қосымшалар жасау. Корпусқа ермексаз бөлшектерін бекіту.

Моншақтармен және бисерлермен жұмыс. Үлгі бойынша қарапайым моншақтарды тоқу. Сымға моншақпен өру. Үлгі бойынша моншақпен күрделі бұйымдарды тоқу. Бірнеше моншақтарды жіпке салып, инені қарама-қарсы бағытта өткізу. Екі жіпке тоқу ережесін сақтау. Күрделі пішіндер мен өрнектерді тоқу ережелерін сақтау. Түрлі пішіндегі жапырақшалар мен жапырақтарды өру. Гүл сабақтарын өру; сымның керілуімен қарама-қарсы бағытта. Сымға моншақтарды тігу, дайындаманы бұрау. Бұйымды деңгейлер бойынша құрастыру.

Тоқыма материалдарымен жұмыс. Материалдар мен құралдардың атауы, олардың қолданылуы. Инелермен және қайшылармен қауіпсіз жұмыс істеу ережелері. "Жіппен бейнелеу" техникасында жұмыс: түстерді біріктіру, ұзындығы мен түсі әртүрлі екі хорда бойымен шеңберді толтыру, қысқа хорданы ұзынның үстіне қою. Қайшымен әр түрлі жұмыс түрлерін орындау: ойық кесу, кесу, кесіп тастау, кесіп алу. "Спираль" әдісін меңгеру (аты, пішіндердің алуан түрі), спираль толтыру. Тесіктерді санау, жіптің бағытын анықтау, түстерді біріктіру. Бұрышты, бұрыштың төбесін, бұрыштың қабырғасын және бұрыштың ортақ қабырғасын таңдау. Изожіп техникасы арқылы түзу тігістерді жасау. "Алға жіп" тігісі арқылы қиғаш тігісті жасау. Бірнеше бұрыштарды бір ортақ жағымен толтыру. Изожіп техникасы арқылы жоғарғы және төменгі бұрыштарды толтыру ретін сақтау. Бисер мен пайеткаларды тігу техникасы. Тігістің басы мен аяғында кері қозғалысты орындау. Бұйымның алдыңғы және артқы жағын тігіспен жалғау. Бұйымның бөліктерін түйреу және көктеу. "Жақтау астында" кесінділерді өңдеуді орындау. Тігіс түрлерінің айырмашылығы; матаға сәндік тігістерді орындау. Сәндік ирек тігісті, "тікелей тігісті" меңгеру; Табиғи маталардың (мақта, зығыр, жүн, жібек) шығу тегі мен қасиеттерімен таныстыру. Көлденең жіптер мен мата бөлшектерінің айырмашылығы және олардың сипаттамасы. Төрт тесігі бар түймелерді сәндік қадауды орындау. Түймелерді пайдаланып, тоқыма аппликациясын жасау. "Құрақ құрау" техникасын меңгеру. Түрлі құрақ техникасын пайдалана отырып, қазақтың ою-өрнегі, қазақтың ұлттық бұйымдары: көрпе, тойбастар, қоржын, құрақ паннолары, ыстық қазандарға арналған төсемелер, шай жылытқыштар, сәнді жастық қаптар жасау. Жұмсақ ойыншық жасағанда "алға ине" тігісін, яғни қиғаш тігісті, "шетінен" тігісті меңгеру. Бұйымды әр түрлі материалдарды: моншақ, пайетка, өрім және бау арқылы көркем безендіру. Аппликация жасау, аппликация бөліктерін матаға орналастыру. Электр үтік: түрлері, мақсаты, қолданылуы. Электр үтікті пайдалануды меңгеру.

Ағашпен жұмыс. Ағаш бұйымдарының ұзындығы, ені, қалыңдығы туралы түсінік. Бұйым бөліктерін әртүрлі тәсілдермен қосу. Аралау кезіндегі қауіпсіз жұмыс ережелері. Егеу және жону кезінде қауіпсіз жұмыс істеу ережелері. Таңбалар бойынша аралау техникасы. Бөлшекті белгілер бойынша жұқа тістері бар арамен аралау. Сызғыш бойымен белгілеу. Желім мен бұрандаларды қолданып, бұйымды құрастыру техникасы. Ағаштан тұрмыстық заттар мен сыйлық кәдесыйларын жасау: ыстық заттарға төсемелер, гүл тұғыры, қуыршақ жиһазы, "Трактор", "Автомобиль" қимылсыз ойыншықтар. Бұйымды көркемдік безендіру әдістері.

33. 10-сыныпқа арналған "Кәсіп" білім беру пәнінің базалық мазмұны:

1) жалпы еңбек дағдылары мен біліктері. Жұмыс тақырыбы туралы жалпы мәліметтер. Жұмыс орнын ұйымдастыру. Жұмыс операцияларын орындау кезінде жұмыс қалпын сақтау. Кәсіп материалдарымен және құралдарымен таныстыру. Қамырмен және табиғи сазбен жұмыс істегенде санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау. Кесу және тесу заттарымен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік шаралары. Үтікпен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік ережелері. Толық технологиялық процесті жүргізу: бөлшекті бұйымға орналастыру, бөлшектердің қажетті өлшемдерін анықтау, бұйымның бөлшектерін бір-бірімен қосу. Бөлшектердің дұрыс орналасуын бақылау, пропорциялар мен өлшемдерді сақтау. Технологиялық карта бойынша жұмыс кезеңдері мен реттілігін жоспарлау. Иллюстрация бойынша бұйымды талдау (ойыншықта қандай бөліктер бар, олардың сыртқы түрі, бір-бірімен байланысы). Аяқталған жұмыс туралы есеп беру. Дайын бұйымның сапасын өзіндік бағалау;

2) жұмыстың технологиялық тәсілдері. Табиғи материалдармен жұмыс. Дайын үлгі бойынша жарманың әртүрлі түрлерін төсеу (тікелей құю және себу әдісі). Суреттің ішіне дәнді дақылдарды төсеу кезінде шаблондарды (қарапайым сюжетті сурет) пайдалану. Пішіні, өлшемі, сыртқы түрін ескере отырып, қолайлы табиғи материалды (шырша бүршігі) таңдау. Қосымша материалдарды пайдалана отырып бұйымдарды безендіру әдістері. Дайын үлгі бойынша жаңғақ қабықтарының әртүрлі түрлерін төсеу (тікелей құю және себу әдісі). Материалды төсеу кезінде шаблондарды (жабайы жануарлардың суреттері) пайдалану, негізге жұмыртқа қабығы. Қабық бөліктерін бояу техникасы. Қарапайым өрнектерді төсеу, үлгі бойынша аппликация жасау.

Қағаз және картонмен жұмыс. Қағаз және картон түрлері мен қасиеттері туралы негізгі мәліметтер. Материалдар мен құралдар. Негіздегі бөліктің орналасуы. Модульдерден шығарма құрастыру. Үлгі бойынша сызу және қию. Жолақты цилиндрге бір жағы ығысуы - спиральмен желімдеу. Дайындаманы кесу және негізге желімдеу. Бұйымды безендіру. Жолақтарды сақиналарға және бір-бірінен тізбекке қосу. Геометриялық пішіндерден өрнектер жасау. Үлгіні контур бойымен және өрнектің ішіне кезекпен төсеу. Бөлшектерді біріктіру. Тескіш көмегімен қағазға тесік жасау. Үлгі бойынша жұмыс ретін орындау. Өлшемді ескере отырып бөлшектерді орналастыру. Конустан немесе цилиндрден көлемді ойыншықтар жасау; ашық хаттар,

бетбелгілер, панно жасау. Дайын қағаздардан сәндік фигуралар, композициялар жасау; оригами техникасын қолданып бұйымдар жасау.

Саз және тұзды қамырмен жұмыс. Табиғи саздың қасиеттері (түсі, ылғалдылығы, иленгіштігі). Құралдар мен материалдар. "Шикі күйінде" сазды сәндік әрлеу техникасы : жабыстыру, сызу. Тұзды қамырмен жұмыс істеу ережелері. Әртүрлі текстураларды қолдану (қолда бар құралдар, маталар, құрылғылар). Кескіндеменің ерекшеліктері мен негізгі элементтері. Қамырдан ойыншық жасаудың композициялық ерекшеліктерімен таныстыру. Бөлшекті десте, илектеу және шаблонды пайдаланып шығарып алу. Бұйымды дайындаудың композициялық ерекшеліктерімен танысу. Сазбен жасалған бұйымдарды кептіру процесі, кептіру кезеңдері, кептіру дәрежесіне байланысты саздың қасиеттерін өзгерту. Өрнектермен сурет салу: шеңберлер, жолақтар. Ойыншықты жасау ретін сақтау. Қамырды жұмысқа дайындау әдістері: үлгі бойынша әртүрлі көлемдегі қамыр кесектерін илеу, бөліп алу. Бөлшектерді су мен щетка арқылы қосу. Композицияны құрастыру. Үлгі бойынша фигураны модельдеу, илектеу, оқтаумен жаю . Операциялық жұмыстарды орындау. Бұйымды 2 кезеңде орындау: бұралған тұтқаның екі жіптерін бұрау (бұрау әдісі). Тесу, бұйым бөліктеріне тесікті басып шығару, бояу, оларды негізге жапсыру. Сәндік элементтерді жасау үшін әртүрлі заттарды пайдалану. Үлгіні саз парағына қойып, шаблонға сәйкес фигураны кесу. Рельефтік табақтарды безендіру: жабыстыру, сызу, бояу. Иллюстрация бойынша ойыншықтарды бояу. Қазақтың ұлттық ою-өрнектерінің кескіндеме бұйымдарында қолданылуы. Техникалық терминдерді түсіну: домалау, тегістеу, созу, бұйралау.

Қалдық материалдармен жұмыс. Әр түрлі қалдық материалдардың сапасы мен мүмкіндіктері, олардың өмірде, күнделікті өмірде қолданылуы туралы мәліметтерді кеңейту. Материалдар мен құралдар. Пластикалық қорапқа бөлшектерді (жүннен жасалған жіптерден, түрлі-түсті картоннан, өрімдерден) желімдеу ережелерін сақтау. Скотч: түрлері, мақсаты, қолданылуы. Екі жақты таспаны қолдану. Бұйымның барлық бөліктерін құрастыру. Қағазбен (картонмен), сіріңке қораптарымен жұмыс істеу техникасы. Өнім бөліктерін қосу әдістері. Үгінділерден және сіріңкеден аппликация жасау. Белгілеу сызықтары бойынша қайшымен кесу; қорапты жапсыру және біріктіру. Дайын құрылымды безендіру (түрлі-түсті қағаз, моншақтар, маркерлер). Схема бойынша құрылымдық бөліктерді қосу тәртібі. Бұйымды сәндік бөлшектермен безендіру. Жобалау әдістері, қалдықтардан қосымшалар жасау. Корпусқа ермексаз бөлшектерін бекіту.

Моншақтармен және бисерлермен жұмыс. Үлгі бойынша қарапайым моншақтарды тоқу. Сымға моншақпен өру. Үлгі бойынша моншақпен күрделі бұйымдарды тоқу. Бірнеше моншақтарды жіпке салып, инені қарама-қарсы бағытта өткізу. Екі жіпке тоқу ережесін сақтау. Күрделі пішіндер мен өрнектерді тоқу ережелерін сақтау. Түрлі

пішіндегі жапырақшалар мен жапырақтарды өру. Гүл сабақтарын өру; сымның керілуімен қарама-қарсы бағытта. Сымға моншақтарды тігу, дайындаманы бұрау. Бұйымды деңгейлер бойынша құрастыру.

Тоқыма материалдарымен жұмыс. Материалдар мен құралдардың атауы, олардың қолданылуы. Инелермен және қайшылармен қауіпсіз жұмыс істеу ережелері. "Жіппен бейнелеу" техникасында жұмыс: түстерді біріктіру, ұзындығы мен түсі әртүрлі екі хорда бойымен шеңберді толтыру, қысқа хорданы ұзынның үстіне қою. Қайшымен әртүрлі жұмыс түрлерін орындау: ойық кесу, кесу, кесіп тастау, кесіп алу. "Спираль" әдісін меңгеру (аты, пішіндердің алуан түрі), спираль толтыру. Тесіктерді санау, жіптің бағытын анықтау, түстерді біріктіру. Бұрышты, бұрыштың төбесін, бұрыштың қабырғасын және бұрыштың ортақ қабырғасын таңдау. Изожіп техникасы арқылы түзу тігістерді жасау. "Алға жіп" тігісі арқылы қиғаш тігісті жасау. Бірнеше бұрыштарды бір ортақ жағымен толтыру. Изожіп техникасы арқылы жоғарғы және төменгі бұрыштарды толтыру ретін сақтау.

Бисер мен пайетка тігу техникасын қолдану. Тігістің басы мен аяғында кері қозғалысты орындау. Бұйымның алдыңғы және артқы жағын тігіспен жалғау. Бұйымның бөліктерін түйреу және көктеу. "Жақтау астында" кесінділерді өңдеуді орындау. Тігіс түрлерінің айырмашылығы; матаға сәндік тігістерді орындау. Сәндік ирек тігісті, "тікелей тігісті" меңгеру; Табиғи маталардың (мақта, зығыр, жүн, жібек) шығу тегі мен қасиеттерімен таныстыру. Көлденең жіптер мен мата бөлшектерінің айырмашылығы және олардың сипаттамасы. Төрт тесігі бар түймелерге сәндік тігісті орындау. Түймелерді пайдаланып, тоқыма аппликациясын жасау. "Құрақ құрау" техникасын меңгеру. Түрлі құрақ техникасын пайдалана отырып, қазақтың ою-өрнегі, қазақтың ұлттық бұйымдары: көрпе, тойбастар, қоржын, құрақ паннолары, ыстық қазандарға арналған төсемелер, шай жылытқыштар, сәнді жастық қаптар жасау. Жұмсақ ойыншық жасағанда "алға ине" тігісін, яғни қиғаш тігісті, "шетінен" тігісті меңгеру. Бұйымды әртүрлі материалдарды: моншақ, пайетка, өрім және бау арқылы көркем безендіру. Аппликация жасау, аппликация бөліктерін матаға орналастыру. Электр үтік: түрлері, мақсаты, қолданылуы. Электр үтікті пайдалануды меңгеру.

Ағашпен жұмыс. Ағаш бұйымдарының ұзындығы, ені, қалыңдығы туралы түсінік. Бұйым бөліктерін әртүрлі тәсілдермен қосу. Аралау кезіндегі қауіпсіз жұмыс ережелері. Егеу және жону кезінде қауіпсіз жұмыс істеу ережелері. Таңбалар бойынша аралау техникасы. Бөлшекті белгілер бойынша жұқа тістері бар арамен аралау. Сызғыш бойымен белгілеу. Желім мен бұрандаларды қолданып, бұйымды құрастыру техникасы. Ағаштан тұрмыстық заттар мен сыйлық кәдесыйларын жасау: ыстық заттарға төсемелер, гүл тұғыры, қуыршақ жиһазы, "Трактор", "Автомобиль" қимылсыз ойыншықтар. Бұйымды көркемдік безендіру әдістері.

34. Мұғалім күнтізбелік жоспарды сыныптағы оқушылардың мүмкіндіктерін және тиісті материалдардың болуын ескере отырып жасайды. Бағдарламада ұсынылған тақырыптар мен жұмыс объектілерін зерттеу тәртібін өзгертуі мүмкін.

Параграф 2. Оқу мақсаттарының жүйесі

35. Бағдарламада оқыту мақсаттары әр сыныпқа кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім мен бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 5.1.1.1 "5" – сынып, "1.1" – бөлімше, "1" – оқу мақсаты.

36. Оқу бөлімдері мен мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

1) "Жалпы еңбек дағдылары мен біліктері" бөлімі:

1 -кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	5. 1. 1. 1 өзінің жұмыс орнында жұмыс жасау, жұмыс қалпын сақтау	6. 1. 1. 1 жұмыс киімін кию	7. 1. 1. 1 ауызша нұсқаулар бойынша жұмысқа қажетті материалдар мен құралдарды дайындау	8. 1. 1. 1 өз жұмыс орнын дайындау	9. 1. 1. 1 нұсқауға сәйкес жұмыс орнын дайындау және тазалау	10. 1. 1. 1 жұмыс орнын өз бетінше дайындау және тазалау
	5. 1. 1. 2 кәсіп құралдары мен материалдарын тану және көрсету	6. 1. 1. 2 кәсіп құралдары мен материалдарын тану және көрсету	7. 1. 1. 2 кәсіп құралдары мен материалдарын қолдану мақсатын білу	8. 1. 1. 2 кәсіп құралдары мен материалдарын қолдану мақсатын білу	9. 1. 1. 2 кәсіп құралдары мен материалдарын таңдауды білу	10. 1. 1. 2 кәсіп құралдары мен материалдарын таңдауды білу
	5. 1. 1. 3 қайшыны қолдану	6. 1. 1. 3 қайшыны қолдану	7. 1. 1. 3 бізді қолдану	8. 1. 1. 3 жоңғышты, егеуішті қолдану	9. 1. 1. 3 қол араны қолдану	10. 1. 1. 3 тігін машинаны қолдану
	5. 1. 1. 4 қағаз түрлерін тану (карапайым ақ, түрлі-түсті)	6. 1. 1. 4 қағаз түрлерін тану (карапайым ақ, түрлі-түсті)	7. 1. 1. 4 қағаз түрлерін (карапайым ақ, түрлі-түсті) және қағаздың қасиетін атау	8. 1. 1. 4 қағаз түрлерін (карапайым ақ, түрлі-түсті) және қағаздың қасиетін атау	9. 1. 1. 4 картонның түрлері мен қасиеттерін атау (жұмсақ, тығыз)	10. 1. 1. 4 картонның түрлері мен қасиеттерін атау (жұмсақ, тығыз)
	5. 1. 1. 5 желімнің түрлерін тану (кеңсе)	6. 1. 1. 5 желімнің түрлерін тану (кеңсе, ПВА)	7. 1. 1. 5 желімнің түрлерін тану (кеңсе, ПВА)	8. 1. 1. 5 желімнің түрлерін тану (кеңсе, ПВА)	9. 1. 1. 5 желімнің түрлерін тану және атау (кеңсе, ПВА)	10. 1. 1. 5 желімнің түрлерін тану және атау (кеңсе, ПВА)

1.1. Жалпы еңбек дағдылары мен біліктері

5. 1. 1. 6 скотч түрлерін тану, (бір жақты, екі жақты)	6. 1. 1. 6 скотч түрлерін тану, (бір жақты, екі жақты)	7. 1. 1. 6 скотч түрлерін тану, (бір жақты, екі жақты)	8. 1. 1. 6 скотч түрлерін тану, (бір жақты, екі жақты)	9. 1. 1. 6 скотч түрлерін тану және атау (бір жақты, екі жақты)	10. 1. 1. 6 скотч түрлерін тану және атау (бір жақты, екі жақты)
5. 1. 1. 7 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтай отырып, өткір және тесетін заттарды қолдану (қысқыш)	6. 1. 1. 7 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтай отырып, өткір және тесетін заттарды қолдану (қысқыш)	7. 1. 1. 7 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтай отырып, өткір және тесетін заттарды қолдану (қысқыш, тіс тазалағыш)	8. 1. 1. 7 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтай отырып, өткір және тесетін заттарды қолдану (қысқыш, тіс тазалағыш)	9. 1. 1. 7 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтай отырып, өткір және тесетін заттарды қолдану (қысқыш, тіс тазалағыш, қайшы)	10. 1. 1. 7 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтай отырып, өткір және тесетін заттарды қолдану (қысқыш, тіс тазалағыш, қайшы)
5. 1. 1. 8 камырмен, табиғи сазбен жұмыс істеу кезінде санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау	6. 1. 1. 8 камырмен, табиғи сазбен жұмыс істеу кезінде санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау	7. 1. 1. 8 камырмен, табиғи сазбен жұмыс істеу кезінде санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау	8. 1. 1. 8 камырмен, табиғи сазбен жұмыс істеу кезінде санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау	9. 1. 1. 8 камырмен, табиғи сазбен жұмыс істеу кезінде санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау	10. 1. 1. 8 камырмен, табиғи сазбен жұмыс істеу кезінде санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау
5. 1. 1. 9 қауіпсіздік ережелерін сақтау	6. 1. 1. 9 қауіпсіздік ережелерін сақтау	7. 1. 1. 9 қауіпсіздік ережелерін, ылғалды жылумен өңдеу ережелерін, сақтау	8. 1. 1. 9 қауіпсіздік ережелерін, ылғалды жылумен өңдеу ережелерін, сақтау	9. 1. 1. 9 қауіпсіздік ережелерін, ылғалды жылумен өңдеу ережелерін, сақтау	10. 1. 1. 9 қауіпсіздік ережелерін, ылғалды жылумен өңдеу ережелерін, сақтау
5. 1. 1. 10 мұғалім көрсеткендей кезең-кезеңім ен жұмыс жасау	6. 1. 1. 10 үлгіге сүйене отырып, мұғалім көрсеткендей кезең-кезеңім ен жұмыс жасау	7. 1. 1. 10 үлгіге сүйене отырып, мұғалім көрсеткендей кезең-кезеңім ен жұмыс жасау	8. 1. 1. 10 технологиялық карта бойынша бұйымды дайындау кезінде жұмыс кезендерін орындау	9. 1. 1. 10 технологиялық карта бойынша бұйымды дайындау кезінде жұмыс кезендерін орындау	10. 1. 1. 10 технологиялық карта бойынша бұйымды дайындау кезінде жұмыс кезендерін орындау
5. 1. 1. 11 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтай отырып, ПВА	6. 1. 1. 11 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтай отырып, ПВА желімін,	7. 1. 1. 11 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтай отырып, ПВА желімін,	8. 1. 1. 11 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтай отырып, желіні, бояуларды (	9. 1. 1. 11 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтай отырып, желіні, бояуларды (	10. 1. 1. 11 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтай отырып, желіні, бояуларды (

желімін қолдану	акварель бояуларын қолдану	акварель бояуларын қолдану	акварель, гуаш, акрил) қолдану	акварель, гуаш, акрил) қолдану	акварель, гуаш, акрил) қолдану
5. 1. 1. 12 жасаған бұйымын үлгімен салыстыру	6. 1. 1. 12 жасаған бұйымын бөлшектерін үлгімен салыстыру (өлшемі, пішіні, түсі бойынша)	7. 1. 1. 12 орындалған жұмыс туралы есеп беру, орындалған бұйымның сапасын бағалау	8. 1. 1. 12 орындалған жұмыс туралы есеп беру, орындалған бұйымның сапасын бағалау	9. 1. 1. 12 орындалған жұмыс туралы есеп беру, орындалған бұйымның сапасын бағалау	10. 1. 1. 12 орындалған жұмыс туралы есеп беру, орындалған бұйымның сапасын бағалау

2) "Жұмыстың технологиялық тәсілдері" бөлімі:

2-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	5. 2. 1. 1 табиғи материалдарды тану және атау	6. 2. 1. 1 табиғи материалдарды тану және атау	7. 2. 1. 1 табиғи материалдан қарапайым үлгілерді құрастыру	8. 2. 1. 1 табиғи материалдан қарапайым үлгілерді құрастыру	9. 2. 1. 1 табиғи материалдан қарапайым үлгілерді құрастыру, үлгі бойынша аппликация жасау	10. 2. 1. 1 табиғи материалдан қарапайым үлгілерді құрастыру, үлгі бойынша аппликация жасау
	5. 2. 1. 2 дәнді дақылдардың әртүрлі түрлерін тану және атау	6. 2. 1. 2 дәнді дақылдардың әртүрлі түрлерін тану және атау	7. 2. 1. 2 асбұршақты (үрмебұршақты, жарманы) суреттің контур бойымен орналастыру	8. 2. 1. 2 дәнді дақылдардың бір түрімен суреттің контур бойымен жаю	9. 2. 1. 2 әртүрлі дәндерді, жармаларды дайын суретке жаю (тікелей салу және себу әдісі)	10. 2. 1. 2 әртүрлі дәнді дақылдардың дайын суретке жаю (тікелей теру және себу әдісі)
	5. 2. 1. 3 суретті кезең-кезеңмен орналастыруды орындау	6. 2. 1. 3 суретті кезең-кезеңмен орналастыруды орындау	7. 2. 1. 3 дәнді контур бойымен қою кезінде шаблонды қолдану	8. 2. 1. 3 дәнді контур бойымен төсеу кезінде шаблонды (тақырыптық суретті) қолдану	9. 2. 1. 3 суреттің ішіне жарма салған кезде үлгіні қолдану (қарапайым сюжеттік сурет)	10. 2. 1. 3 суреттің ішіне жарма салған кезде үлгіні қолдану (қарапайым сюжеттік сурет)
	5. 2. 1. 4 бүршіктерді тану және атау	6. 2. 1. 4 бүршіктерді тану және атау	7. 2. 1. 4 пішінін ескере отырып, бүршіктерді таңдау	8. 2. 1. 4 пішінін, көлемін ескере отырып, бүршіктерді таңдау	9. 2. 1. 4 пішінін, өлшемін, сыртқы түрін ескере отырып, бүршіктерді таңдау	10. 2. 1. 4 пішінін, өлшемін, сыртқы түрін ескере отырып, бүршіктерді таңдау

2.1. Табиғи материалдармен жұмыс	5. 2. 1. 5 бұршіктердің қабыршақтарын, олардың мөлшерін, түрлерін тану және атау	6. 2. 1. 5 бұршіктердің қабыршақтарын, олардың мөлшерін, түрлерін тану және атау	7. 2. 1. 5 бұршік қабыршақтарын жинау ережелері мен әдістерін білу және орындау	8. 2. 1. 5 бұршік қабыршақтарын жинау ережелері мен әдістерін білу және орындау	9. 2. 1. 5 қосымша материалдарды қолданып отырып, бұйымдарды безендіру	10. 2. 1. 5 қосымша материалдарды қолданып отырып, бұйымдарды безендіру әдістерін орындау
	5. 2. 1. 6 жаңғақ қабығының әртүрлі түрлерін тану және атау	6. 2. 1. 6 жаңғақ қабығының әртүрлі түрлерін тану және атау	7. 2. 1. 6 жаңғақ қабығының бір түрімен ұлттық өрнегі бар суреттің контурын салу	8. 2. 1. 6 жаңғақ қабығының бір түрімен суреттің контурына жаю	9. 2. 1. 6 жаңғақ қабығының әртүрлі түрлерінен дайын үлгі бойынша ұлттық ою-өрнектерінен салу (тікелей салу және себу әдісі)	10. 2. 1. 6 жаңғақ қабығының әртүрлі түрлерінен дайын үлгіге салу (тікелей салу және себу әдісі)
	5. 2. 1. 7 жұмыртқа қабығын тану және атау	6. 2. 1. 7 жұмыртқа қабығын тану және атау	7. 2. 1. 7 жұмыртқа қабығын төсеу кезінде (үй жануарларының суреттері) материалды шаблондарын қолдану	8. 2. 1. 7 жұмыртқа қабығын төсеу кезінде (үй жануарларының суреттері) материалды шаблондарын қолдану	9. 2. 1. 7 жұмыртқа қабығын төсеу кезінде (жабайы жануарлардың суреттері) материалды шаблондарын қолдану	10. 2. 1. 7 жұмыртқа қабығын төсеу кезінде (жабайы жануарлардың суреттері) материалды шаблондарын қолдану
	5. 2. 1. 8 жұмыртқа қабығының қасиеттерін атау	6. 2. 1. 8 жұмыртқа қабығының қасиеттерін атау	7. 2. 1. 8 тұтас қабықтан бөліктерді шағып алу	8. 2. 1. 8 тұтас қабықтан бөліктерді шағып алу	9. 2. 1. 8 қабық бөліктерін бояу	10. 2. 1. 8 қабық бөліктерін бояу
	5. 2. 1. 9 тұқымдарды түрлері бойынша тану және ажырату	6. 2. 1. 9 тұқымдарды түрлері бойынша тану және ажырату	7. 2. 1. 9 тұқымдарды түрлері бойынша сұрыптау	8. 2. 1. 9 тұқымдарды түрлері бойынша сұрыптау	9. 2. 1. 9 бұйымды жасау үшін қажетті тұқымдарды түрлерін таңдау	10. 2. 1. 9 бұйымды жасау үшін қажетті тұқымдарды түрлерін таңдау
	5. 2. 1. 10 дәнді дақылдар мен тұқымдардан қарапайым жұмыстарды, ұлттық	6. 2. 1. 10 дәнді дақылдар мен тұқымдардан қарапайым жұмыстарды, ұлттық	7. 2. 1. 10 жарма мен тұқымнан панно жасау; сәндік тұрмыстық бұйымдар,	8. 2. 1. 10 жарма мен тұқымнан панно жасау; сәндік тұрмыстық	9. 2. 1. 10 жарма мен тұқымнан панно және ұлттық ою-өрнектері бар сыйлық кәдесыйлар жасау; жарма	10. 2. 1. 10 жарма мен тұқымнан панно мен сыйлық кәдесыйлар жасау; жарма мен тұқымнан

	оюларды, панно жасау	оюларды, панно жасау	ұлттық кәдесыйлар	бұйымдар, кәдесыйлар	мен тұқымнан жасалған бұйымды безендіру	жасалған бұйымды безендіру
	5. 2. 2. 1 қағазды жырту	6. 2. 2. 1 қағазды жырту, ұсақтау	7. 2. 2. 1 қағаз парағынан бөліктерді жұлу	8. 2. 2. 1 қағазды бұғу және жырту (бүктеу сызықтары бойымен, бөліктерге)	9. 2. 2. 1 қағазды бұғу және жырту (бүктеу сызықтары бойымен, бөліктермен)	10. 2. 2. 1 қағаз парағын "көзбен өлшеп" тең бөліктерге жырту
	5. 2. 2. 2 газет жолақтарына н түтіктерді бұрау	6. 2. 2. 2 газет жолақтарына н түтіктерді бұрау	7. 2. 2. 2 дайындамала рды өзекке орау	8. 2. 2. 2 дайындамала рды өзекке орау	9. 2. 2. 2 бөлшектерді негізге қою	10. 2. 2. 2 бөлшектерді негізге қою
	5. 2. 2. 3 қағаз парағынан түіршіктер орау	6. 2. 2. 3 қағаз парағынан түіршіктер орау	7. 2. 2. 3 қағаз парағын екіге бүктеу	8. 2. 2. 3 қағаз парағын қатпарлап бүктеу	9. 2. 2. 3 модульдерден композиция жасау	10. 2. 2. 3 модульдерден композиция жасау
	5. 2. 2. 4 бөлшекті бір түске бояу	6. 2. 2. 4 бөлшекті 1-2 түске бояу	7. 2. 2. 4 бұйым дайындамала рын үлгі бойынша бояу	8. 2. 2. 4 дайын өнімді бояу	9. 2. 2. 4 дайын өнімді берілген үлгі бойынша бояу	10. 2. 2. 4 дайын өнімді берілген үлгі бойынша бояу
	5. 2. 2. 5 геометриялық фигураларды тану және көрсету	6. 2. 2. 5 геометриялық фигураларды тану және көрсету	7. 2. 2. 5 шаблон бойынша сызу	8. 2. 2. 5 шаблон бойынша сызу	9. 2. 2. 5 шаблон бойынша сызу және кию	10. 2. 2. 5 шаблон бойынша сызу және кию
	5. 2. 2. 6 қайшымен түзу сызықпен кию	6. 2. 2. 6 қайшымен сызықтар, шеңберлер және спиральдар бойымен кию	7. 2. 2. 6 жолақтарды цилиндрге бір жағы ығысу арқылы жабыстыру – спираль	8. 2. 2. 6 жолақтарды цилиндрге бір жағы ығысу арқылы жабыстыру - спираль	9. 2. 2. 6 жолақтарды цилиндрге бір жағы ығысу арқылы жабыстыру - спираль	10. 2. 2. 6 жолақтарды цилиндрге бір жағы ығысу арқылы жабыстыру - спираль
	5. 2. 2. 7 парақтың жоғарғы-төме нгі жағын, бүктемесін тану және анықтау	6. 2. 2. 7 парақтың жоғарғы-төме нгі жағын, бүктемесін тану және анықтау	7. 2. 2. 7 дайындамала рды қиып алу	8. 2. 2. 7 дайындамала рды қиып алу	9. 2. 2. 7 дайындамала рды кесіп, негізге қою	10. 2. 2. 7 дайындамала рды кесіп, негізге қою
2.2. Қағаз және			7. 2. 2. 8 жолақтың екі жетін бір-біріне жабыстырып, сақина жасау	8. 2. 2. 8 жолақтың екі жетін бір-біріне жабыстырып, сақина жасау	9. 2. 2. 8 сюжеттік	10. 2. 2. 8 сюжеттік

картонмен жұмыс	5. 2. 2. 8 жолақтарды кесу	6. 2. 2. 8 жолақтарды жабыстыру	және сакиналарды өзара тізбекке қосу	және сакиналарды өзара тізбекке қосу	апликация жасау	апликация жасау
	5. 2. 2. 9 жапсыруға арналған дайын шаблон арқылы геометриялық пішіндерден апликация жасау	6. 2. 2. 9 үлгі бойынша геометриялық пішіндерден апликация жасау	7. 2. 2. 9 геометриялық пішіндерден өрнек құрастыра отырып, апликацияны орындау	8. 2. 2. 9 әртүрлі контурлары, симметриялы және асимметриялық фигуралары бар апликацияны жасау	9. 2. 2. 9 сюжетті апликацияны жасау	10. 2. 2. 9 көлемді апликацияны жасау
	5. 2. 2. 10 қарапайым жазық және көлемді бұйымдар жасау	6. 2. 2. 10 қарапайым жазық және көлемді бұйымдар жасау	7. 2. 2. 10 үлгіні контур бойымен дәйекті түрде орналастыру	8. 2. 2. 10 үлгіні контур бойымен дәйекті түрде орналастыру	9. 2. 2. 10 үлгіні контур бойымен және суреттің ішіне дәйекті түрде орналастыру	10. 2. 2. 10 үлгіні контур бойымен және суреттің ішіне дәйекті түрде орналастыру
	5. 2. 2. 11 бұйымның бөлшектерін білу және көрсету	6. 2. 2. 11 бұйымның бөлшектерін білу және көрсету	7. 2. 2. 11 бөлшектердің санын анықтау	8. 2. 2. 11 бөлшектердің санын анықтау	9. 2. 2. 11 бөлшектердің қажетті санын іріктеп алу	10. 2. 2. 11 бөлшектердің қажетті санын анықтап, іріктеп алу
	5. 2. 2. 12 қағаз тескішті тану және көрсету	6. 2. 2. 12 қағаз тескіштің қолдану мақсатын білу	7. 2. 2. 12 тескіш көмегімен қағазды тесу	8. 2. 2. 12 тескіш көмегімен қағазды тесу	9. 2. 2. 12 тескіш көмегімен қағазды белгіленген жерден тесу	10. 2. 2. 12 тескіш көмегімен қағазды белгіленген жерден тесу
	5. 2. 2. 13 бөлшектерді мөлшері бойынша тану және ажырату	6. 2. 2. 13 бөлшектерді мөлшері бойынша тану және ажырату	7. 2. 2. 13 бөлшектерді мөлшері бойынша тану және ажырату	8. 2. 2. 13 бөлшектерді мөлшері бойынша тану және ажырату	9. 2. 2. 13 бөлшектерді мөлшері бойынша іріктеу	10. 2. 2. 13 бөлшектерді мөлшері бойынша іріктеу
	5. 2. 2. 14 конусты тану және көрсету, дайындамалардан конус жасау	6. 2. 2. 14 конусты, цилиндрді тану және көрсету, дайындамалардан цилиндр жасау	7. 2. 2. 14 конустан көлемді ойыншықтар жасау	8. 2. 2. 14 конустан, цилиндрден көлемді ойыншықтар жасау	9. 2. 2. 14 бөлшектерді үлгі бойынша орналастыру дайындамалардан сәндік фигуралар немесе басқа композициялар жасау	10. 2. 2. 14 бөлшектерді үлгі бойынша орналастыру дайындамалардан сәндік фигуралар немесе басқа композициялар жасау
					9. 2. 2. 15 конустан немесе цилиндрден	10. 2. 2. 15 конустан немесе цилиндрден

5. 2. 2. 15 ұлттық сипаты бар бұйымдарды жасау	6. 2. 2. 15 ұлттық сипаты бар бұйымдарды жасау	7. 2. 2. 15 конустан көлемді ойыншықтар жасау (киіз үй)	8. 2. 2. 15 конустан көлемді ойыншықтар жасау	көлемді ойыншықтар жасау оригами техникасын қолданып бұйымдар жасау, ұлттық ою-өрнектер ері бар композицияны құрастыру	көлемді ойыншықтар жасау оригами техникасын қолданып бұйымдар жасау, ұлттық ою-өрнектер ері бар композицияны құрастыру
5. 2. 3. 1 табиғи саздың қасиеттерін бақылап түсіну	6. 2. 3. 1 табиғи саздың қасиеттерін білу (түсі, ылғалдылығы, икемділігі)	7. 2. 3. 1 сазды езу, мыжу	8. 2. 3. 1 сазды езу, мыжу, илеу	9. 2. 3. 1 " шикі күйінде" саздан безендіру: жабыстыру, тырналау	10. 2. 3. 1 " шикі күйінде" саздан безендіру: жабыстыру, тырналау
5. 2. 3. 2 қамыр илеу (педагогпен бірлесіп)	6. 2. 3. 2 қамыр илеу (педагогпен бірлесіп)	7. 2. 3. 2 ойыншық жасау кезектілігін сақтау	8. 2. 3. 2 ойыншық жасау кезектілігін сақтау	9. 2. 3. 2 әртүрлі текстураларды қолдану (жақсартылған құралдар, маталар, құрылғылар)	10. 2. 3. 2 әртүрлі текстураларды қолдану (жақсартылған құралдар, маталар, құрылғылар)
5. 2. 3. 3 қамырды сақтау шарттарын сақтау	6. 2. 3. 3 қамырды сақтау шарттарын сақтау	7. 2. 3. 3 жабыстыру, жабыстыруда әр түрлі құрылғыларды (оқтау, шаблондар, пішіндер) пайдалану	8. 2. 3. 3 жабыстыру, жабыстыруда әр түрлі құрылғыларды (оқтау, шаблондар, пішіндер) пайдалану	9. 2. 3. 3 кескіндеменің негізгі элементтерін орындау	10. 2. 3. 3 кескіндеменің негізгі элементтерін орындау
5. 2. 3. 4 құралдарды тану және көрсету: жалпақ десте, дөңгелек десте, оқтау, шаблон	6. 2. 3. 4 құралдарды тану және көрсету: жалпақ десте, дөңгелек десте, оқтау, шаблон	7. 2. 3. 4 тұтас саздан (камырдан) жеке бөліктерді жұлу	8. 2. 3. 4 тұтас саздан (камырдан) жеке бөліктерді жұлу	9. 2. 3. 4 тұтас саздан (камырдан) жеке бөліктерді жұлу	10. 2. 3. 4 тұтас саздан (камырдан) жеке бөліктерді жұлу
5. 2. 3. 5 бөлшектердің өлшемін салыстыру	6. 2. 3. 5 бөлшектердің өлшемін салыстыру	7. 2. 3. 5 әр түрлі құрылғыларда н фактураларды жасау	8. 2. 3. 5 әр түрлі құрылғыларда н фактураларды жасау	9. 2. 3. 5 өрнектер, шенберлер, жолақтар салып, кескіндеме жасау	10. 2. 3. 5 өрнектер, шенберлер, жолақтар салып, кескіндеме жасау
5. 2. 3. 6 саздың	6. 2. 3. 6 саздың	7. 2. 3. 6 гуашьпен	8. 2. 3. 6 гуашьпен	9. 2. 3. 6 ойыншықтың	10. 2. 3. 6 ойыншықтың

	қасиеттерін атау	қасиеттерін атау	жұмыс істеу ережелерін орындау	жұмыс істеу ережелерін орындау	жасалу ретін сақтау	жасалу ретін сақтау
	5. 2. 3. 7 сазды жұмысқа дайындау	6. 2. 3. 7 сазды жұмысқа дайындау	7. 2. 3. 7 сазбен жұмыс істеу ережелерін орындау	8. 2. 3. 7 сазбен жұмыс істеу ережелерін орындау	9. 2. 3. 7 қамырды жұмысқа дайындау: илеу, үлгі бойынша әртүрлі көлемдегі қамыр кесектерін үзу	10. 2. 3. 7 қамырды жұмысқа дайындау әдістерін орындау: илеу, үлгі бойынша әртүрлі көлемдегі қамыр кесектерін үзу
	5. 2. 3. 8 бұйымды, оның бөліктерін, белгілерін атау	6. 2. 3. 8 бұйымды, оның бөліктерін, белгілерін атау	7. 2. 3. 8 тұзды қамырдан мүсіндеу	8. 2. 3. 8 тұзды қамырдан мүсіндеу	9. 2. 3. 8 қамыр бөлшектерін су мен щетка арқылы жалғау	10. 2. 3. 8 қамыр бөлшектерін су мен щетка арқылы жалғау
	5. 2. 3. 9 әртүрлі мөлшердегі шарларды жаю	6. 2. 3. 9 әртүрлі мөлшердегі шарларды жаю	7. 2. 3. 9 шарларды қысып текшелер жасау	8. 2. 3. 9 шарларды текшелерге тегістеу	9. 2. 3. 9 композиция құрастыру	10. 2. 3. 9 композиция құрастыру
2.3. Саз және тұзды қамырмен жұмыс істеу	5. 2. 3. 10 бұйымдардың әртүрлі бөлшектерін (жіптер, пластиналар, шарлар) жаю, бұрау, жалпITYП қысу	6. 2. 3. 10 бұйымдардың әртүрлі бөлшектерін (жіптер, пластиналар, шарлар) жаю, бұрау, жалпITYП қысу, мыжу	7. 2. 3. 10 әртүрлі пішіндегі бұйым бөлшектерін жасаудың әдістерін қолдану	8. 2. 3. 10 әртүрлі пішіндегі бұйым бөлшектерін жасаудың әдістерін қолдану	9. 2. 3. 10 фигураны шаблон бойынша мүсіндеу, илеу оқтаумен жаю	10. 2. 3. 10 фигураны шаблон бойынша мүсіндеу, илеу оқтаумен жаю
	5. 2. 3. 11 әртүрлі мөлшердегі шарларды алақандар арасында ұқалап және үстел бетіне қойып, жапсыру	6. 2. 3. 11 әртүрлі мөлшердегі шарларды алақандар арасында ұқалап және үстел бетіне қойып, жапсыру	7. 2. 3. 11 бұйымды 1-кезеңде орындау: бұралған тұтқаның екі жіптерін бұрау	8. 2. 3. 11 дайын қалыптарды пайдаланып мүсіндеу	9. 2. 3. 11 бұйымды 2-кезеңде орындау: бұралған тұтқаның екі жіптерін бұрау (бұрау әдісі)	10. 2. 3. 11 бұйымды 2-кезеңде орындау: бұралған тұтқаның екі жіптерін бұрау (бұрау әдісі)
	5. 2. 3. 12 бояудың	6. 2. 3. 12 бояудың	7. 2. 3. 12 модельдеуді конструктивті түрде	8. 2. 3. 12 бұйымды 1-кезеңде орындау: бұралған тұтқаның екі	9. 2. 3. 12 тесу, бұйымның бөліктеріне басып шығару	10. 2. 3. 12 тесу, бұйымның бөліктеріне басып шығару, бояу, оларды

карапайым ережелерін орындау	карапайым ережелерін орындау	орындау (жіптерін бөліктерден бүтінге дейін)	(жіптерін бұрау	, бояу, оларды негізге желімдеу	негізге желімдеу
5. 2. 3. 13 жазықтықта мүсіндеу (рельеф)	6. 2. 3. 13 жазықтықта мүсіндеу (рельеф)	7. 2. 3. 13 ұсақ жарықшақтарды егіп тегістеу	8. 2. 3. 13 конструктивті әдіспен мүсіндеу (бөліктерден бүтін жасау)	9. 2. 3. 13 сәндік элементтерді жасау үшін әртүрлі заттарды пайдалану	10. 2. 3. 13 сәндік элементтерді жасау үшін әртүрлі заттарды пайдалану
5. 2. 3. 14 әртүрлі құрылғылардың көмегімен бедермелер, фактураларды жасау	6. 2. 3. 14 әртүрлі құрылғылардың көмегімен бедермелер, фактураларды жасау	7. 2. 3. 14 жақтау бегінде өрнек салу үшін шағын заттарды пайдалану	8. 2. 3. 14 кішкене жарықшақтарды тегістеу	9. 2. 3. 14 рельефті тақтайшаларды безендіру, үстіне жабыстыру, сызу, бояу, фактураларды қолдану, сурет салу, тапсырмада бағдарлау	10. 2. 3. 14 рельефті тақтайшаларды жабыстыру, сызу, бояу арқылы текстураны қолдану, үлгі бойынша тапсырмада бағдарлау
5. 2. 3. 15 саздан жасалған тегіс қабатта дестемен немесе тіс тазалағышпен тырналап сурет салу	6. 2. 3. 15 саздан жасалған тегіс қабатта дестемен немесе тіс тазалағышпен тырналап сурет салу	7. 2. 3. 15 түрлі материалдарды (мата, фольга, шілтер және т.б.) қолдану арқылы саз қабатының фактурасын өзгерту	8. 2. 3. 15 саз қабатын көлемді бөлшектерді жапсыру арқылы безендіру	9. 2. 3. 15 саз қабатын әртүрлі тәсілдермен "шикідей" безендіру	10. 2. 3. 15 саз қабатын саусақпен ою салу тәсілімен безендіру
5. 2. 3. 16 бұйымның бөлшектерін қолда бар құралдардың (қалыптардың) көмегімен кесу (ойып кесіп алу)	6. 2. 3. 16 бұйымның бөлшектерін қолда бар құралдардың (қалыптардың) көмегімен кесу (ойып кесіп алу)	7. 2. 3. 16 бұйымның бөліктерін қолда бар құралдарды (шаблондарды) пайдаланып кесу	8. 2. 3. 16 рельефтік тақталарды ұлттық ою-өрнектерді жабыстыру, фактураларды, саусақпен ою салуды қолдану арқылы безендіру	9. 2. 3. 16 бұйымдарға қазақтың ұлттық ою-өрнектерінен салып бояу	10. 2. 3. 16 бұйымдарға қазақтың ұлттық ою-өрнектерінен салып бояу
5. 2. 3. 17 бұйымның үлгісін табиғи	6. 2. 3. 17 бұйымның үлгісін табиғи	7. 2. 3. 17 бұйымның үлгісін табиғи	8. 2. 3. 17 бұйымның үлгісін табиғи	9. 2. 3. 17 қолда бар құралдарды (шаблондарды) пайдаланып бұйымның	10. 2. 3. 17 қолда бар құралдарды (сызбаүлгі) пайдалана отырып,

	объектімен тану және салыстыру	объектімен тану және салыстыру	объектімен, муляжбен салыстыру	объектімен, муляжбен салыстыру	бөліктерін кесу	бұйымның бөлшектерін қиып алу
	5. 2. 4. 1 орауыш материалдың (кәмпит қағазы) қасиеттерін атау: орауыштардың түсі, мөлшері, құрылымы	6. 2. 4. 1 орауыш материалдың (кәмпит қағазы) қасиеттерін атау: орауыштардың түсі, мөлшері, құрылымы	7. 2. 4. 1 материалды үнемді бөліп пайдалану	8. 2. 4. 1 материалды үнемді бөліп пайдалану	9. 2. 4. 1 бөлшектерден (жүн жіптер, түрлі-түсті картон, өрім) пластикалық қорапқа ұлттық ою-өрнектерді жасап жапсыруда желімдеу технологиясын (техникалық талаптарын, тәртібін, ретін) сақтау	10. 2. 4. 1 бөлшектерден (жүн жіптер, түрлі-түсті картон, өрім) пластикалық қобдишаға, футлярға ұлттық ою-өрнектерді жасап жапсыруда желімдеу технологиясын (техникалық талаптарын, тәртібін, ретін) сақтау
	5. 2. 4. 2 ұлттық өрнектерді пайдалана отырып, бұйымдарға орауыштарды желімдеу	6. 2. 4. 2 ұлттық өрнектерді пайдалана отырып, бұйымдарға орауыштарды желімдеу	7. 2. 4. 2 ұлттық ою-өрнектерді пайдаланып қораптардан сандық құрастыру	8. 2. 4. 2 ұлттық ою-өрнектерді пайдаланып қораптардан сандық құрастыру	9. 2. 4. 2 екі жақты скотчті (жабыстыратын таспа) қолдану	10. 2. 4. 2 екі жақты таспаны қолдану
	5. 2. 4. 3 кәмпит қағаздарын өзара бір-біріне жалғау	6. 2. 4. 3 кәмпит қағаздарын өзара бір-біріне жалғау	7. 2. 4. 3 қалдық материалдан, қолданыстан шыққан заттардан құрастыру	8. 2. 4. 3 қалдық материалдан, қолданыстан шыққан заттардан құрастыру	9. 2. 4. 3 бұйымның бөлшектерін жинау	10. 2. 4. 3 бұйымның бөлшектерін жинау
	5. 2. 4. 4 бұйымдарды тану және ажырату, олар жасалған материалды атау	6. 2. 4. 4 бұйымдарды тану және ажырату, олар жасалған материалды атау	7. 2. 4. 4 көлемді бұйым жасау үшін кәмпит қағаздарын бүктеу техникасын орындау	8. 2. 4. 4 көлемді бұйым жасау үшін кәмпит қағаздарын бүктеу техникасын орындау	9. 2. 4. 4 қағазбен (картонмен), сіріңке қораптарымен жұмыс істеу тәсілдерін орындау	10. 2. 4. 4 қағазбен (картонмен), сіріңке қораптарымен жұмыс істеу тәсілдерін орындау
2.4. Қалдық материалмен жұмыс	5. 2. 4. 5 "Мозаика" техникасын орындау, картонға геометриялық ою-өрнек салу	6. 2. 4. 5 "Мозаика" техникасын орындау, картонға геометриялық ою-өрнек салу	7. 2. 4. 5 дайын құрылымды безендіру	8. 2. 4. 5 дайын құрылымды безендіру	9. 2. 4. 5 бұйымның барлық бөлшектерін қосып құрастыру	10. 2. 4. 5 бұйымның барлық бөлшектерін қосып құрастыру

5. 2. 4. 6 үгінділерді жұмысқа дайындау (елеу, түрлі түстермен бояу)	6. 2. 4. 6 үгінділерді жұмысқа дайындау (елеу, түрлі түстермен бояу), үгінділерден аппликация жасау	7. 2. 4. 6 үгінділерден аппликация жасау	8. 2. 4. 6 үгінділерден аппликация жасау	9. 2. 4. 6 үгінділер мен сіріңкелерден аппликация жасау	10. 2. 4. 6 үгінділер мен сіріңкелерден аппликация жасау
5. 2. 4. 7 сіріңке қораптарынан құрастыру	6. 2. 4. 7 сіріңке қораптарынан құрастыру	7. 2. 4. 7 сіріңке қораптарын жұмысқа дайындау	8. 2. 4. 7 сіріңке қораптарын жұмысқа дайындау	9. 2. 4. 7 сіріңке қораптарын жұмысқа дайындау, әртүрлі түстерге бояу	10. 2. 4. 7 сіріңке қораптарын жұмысқа дайындау, әртүрлі түстерге бояу
5. 2. 4. 8 қораптарды желімдеу	6. 2. 4. 8 қораптарды желімдеу	7. 2. 4. 8 таңбалау сызықтары бойынша қайшымен кесу	8. 2. 4. 8 таңбалау сызықтары бойынша қайшымен кесу	9. 2. 4. 8 таңбалау сызықтары бойынша қайшымен кесу; қораптарды желімдеу және біріктіру	10. 2. 4. 8 таңбалау сызықтары бойынша қайшымен кесу; жәшіктерді желімдеу және біріктіру
5. 2. 4. 9 бөлшектерді желімдеп біріктіру	6. 2. 4. 9 бөлшектерді желімдеп біріктіру	7. 2. 4. 9 бөлшектерді скотчпен біріктіру	8. 2. 4. 9 бөлшектерді скотчпен біріктіру	9. 2. 4. 9 бөлшектерді степлермен біріктіру	10. 2. 4. 9 бөлшектерді степлермен біріктіру
5. 2. 4. 10 ермексаздан жасалған бөлшектерді корпусқа бекіту	6. 2. 4. 10 ермексаздан жасалған бөлшектерді корпусқа бекіту	7. 2. 4. 10 бөлшектерді бұйымға желімдеу	8. 2. 4. 10 бөлшектерді бұйымға желімдеу	9. 2. 4. 10 бөлшектерді бұйымға желімдеу	10. 2. 4. 10 бөлшектерді бұйымға желімдеу
5. 2. 5. 1 моншақтарды пішіні, түсі, өлшемі бойынша тану және ажырату	6. 2. 5. 1 моншақтарды пішіні, түсі, өлшемі бойынша тану және ажырату	7. 2. 5. 1 моншақтар мен бисерлерді пішіні, түсі, өлшемі бойынша тану және ажырату	8. 2. 5. 1 моншақтар мен бисерлерді пішіні, түсі, өлшемі бойынша тану және ажырату	9. 2. 5. 1 бисерлерден қарапайым бұйымдарды дайын сызба бойынша тоқу	10. 2. 5. 1 бисерлерден қарапайым бұйымдарды дайын сызба бойынша тоқу
5. 2. 5. 2 моншақтар мен бисерлерді пішіні, түсі,	6. 2. 5. 2 моншақтар мен бисерлерді пішіні, түсі,	7. 2. 5. 2 балық аулау жібінде екі моншақтан тұратын "бұтақты" тоқу; төрт бисерден "	8. 2. 5. 2 балық аулау жібінде екі моншақтан тұратын "бұтақты" тоқу; төрт бисерден "	9. 2. 5. 2 бисерді сымға теріп, бұйым жасау	10. 2. 5. 2 бисерді сымға

	өлшемі бойынша таңдау	өлшемі бойынша таңдау	төбешіктер" жасау	төбешіктер" жасау		теріп, бұйым жасау
	5. 2. 5. 3 ілмектерді пішіні, өлшемі бойынша тану және ажырату	6. 2. 5. 3 ілмектерді пішіні, өлшемі бойынша тану және ажырату	7. 2. 5. 3 ілмекті балық аулау жиімен бекіту	8. 2. 5. 3 ілмекті балық аулау жиімен бекіту	9. 2. 5. 3 ілмекті сыммен бекіту	10. 2. 5. 3 ілмекті сыммен бекіту
	5. 2. 5. 4 көрсетілім бойынша тоқуды орындау	6. 2. 5. 4 көрсетілім бойынша тоқуды орындау	7. 2. 5. 4 жұмыстың басы мен соңын тоқу, жиіті бекіту	8. 2. 5. 4 жұмыстың басы мен соңын тоқу, жиіті бекіту	9. 2. 5. 4 жиітке бірнеше моншак салып, инені қарама-қарсы бағытта жиіппен өткізу	10. 2. 5. 4 жиітке бірнеше моншак салып, инені қарама-қарсы бағытта жиіппен өткізу
	5. 2. 5. 5 жиітке тоқу кезінде әр әрекетті тану және атау	6. 2. 5. 5 жиітке тоқу кезінде әр әрекетті тану және атау	7. 2. 5. 5 сызба бойынша бұйымдарды орындау	8. 2. 5. 5 сызба бойынша бұйымдарды орындау	9. 2. 5. 5 екі жиітке тоқу ережесін сақтау	10. 2. 5. 5 екі жиітке тоқу ережесін сақтау
2. 5 . Моншақтармен және бисерлермен жұмыс	5. 2. 5. 6 моншақтардың түстерін, өлшемін, пішінін тану және атау (дөңгелек, сопақ, шаршы , фигуралық)	6. 2. 5. 6 моншақтардың түстерін, өлшемін, пішінін тану және атау (дөңгелек, сопақ, шаршы , фигуралық)	7. 2. 5. 6 моншақтардың және бисерлердің түстерін, өлшемін, пішінін тану және атау (дөңгелек, сопақ, шаршы , фигуралық)	8. 2. 5. 6 моншақтардың және бисерлердің түстерін, өлшемін, пішінін тану және атау (дөңгелек, сопақ, шаршы , фигуралық)	9. 2. 5. 6 бір жиітке екі немесе үш түсті бисерлерді біртіндеп санын өзгертумен теру	10. 2. 5. 6 бір жиітке екі немесе үш түсті жиітті бисерлер, содан кейін олардың санын өзгерту
	5. 2. 5. 7 моншақтарды жиітке теру, түйіндер байлау, бірінші және соңғы моншақтарды бекіту	6. 2. 5. 7 моншақтарды жиітке теру, түйіндер байлау, бірінші және соңғы моншақтарды бекіту	7. 2. 5. 7 негізгі бөлікті және әрлеу элементтерін тоқу	8. 2. 5. 7 негізгі бөлікті және әрлеу элементтерін тоқу	9. 2. 5. 7 әртүрлі пішіндегі жапырақшалар мен жапырақтарды тоқу	10. 2. 5. 7 әртүрлі пішіндегі жапырақшалар мен жапырақтарды тоқу
	5. 2. 5. 8 сымды, кескішті тану және атау	6. 2. 5. 8 сымды, кескішті тану және атау	7. 2. 5. 8 сымды өлшеу, оны кескіштермен қажетті өлшемге дейін кесу	8. 2. 5. 8 сымды өлшеу, оны кескіштермен қажетті өлшемге дейін кесу	9. 2. 5. 8 гүл сабақтарын өру; сымның керілуімен қарама-қарсы бағытта	10. 2. 5. 8 гүл сабақтарын өру; сымның керілуімен қарама-қарсы бағытта
					9. 2. 5. 9 бисерлерді сымға теру және	10. 2. 5. 9 бисерлерді сымға теру және

5. 2. 5. 9 бисерлерді өрімге теру	6. 2. 5. 9 бисерлерді өрімге теру	7. 2. 5. 9 бисерлерді сымға теру	8. 2. 5. 9 бисерлерді сымға теру	дайындаманы бұрау	дайындаманы бұрау
5. 2. 5. 10 бисерді бір жіпке теріп тоқу	6. 2. 5. 10 бисерді бір жіпке теріп тоқу	7. 2. 5. 10 бисерден бүршік, жапырақ, гүл тоқу	8. 2. 5. 10 бисерден бүршік, жапырақ, гүл тоқу	9. 2. 5. 10 бисерден жасалған бұйымдарды деңгейлеп жинау	10. 2. 5. 10 бисерден жасалған бұйымдарды деңгейлеп жинау
5. 2. 5. 11 бұйымды жинауда ұлттық оюларды қолдану	6. 2. 5. 11 бұйымды жинауда ұлттық оюларды қолдану	7. 2. 5. 11 бұйымды жинауда ұлттық оюларды қолдану	8. 2. 5. 11 бұйымды жинауда ұлттық ою-өрнектерд і қолдану	9. 2. 5. 11 бұйымды жинауда ұлттық ою-өрнектерд і қолдану	10. 2. 5. 11 бұйымды жинауда ұлттық ою-өрнектерд і қолдану
5. 2. 6. 1 жіптің түсін тану және атау	6. 2. 6. 1 жіптің түсін тану және атау; жұмыста жіптердің түстерінің тіркесімін қолдану	7. 2. 6. 1 " " Жіппен бейнелеу" техникасында жоғарғы және төменгі бұрыштарды (м а т а бөліктеріне) толтыру кезектілігін сақтау	8. 2. 6. 1 " " Жіппен бейнелеу" техникасында жоғарғы және төменгі бұрыштарды(м а т а бөліктерімен) толтыру кезектілігін сақтау	9. 2. 6. 1 " " түстерді Жіппен бейнелеу" техникасында біріктіру, шеңберді ұзындығы мен түсі әртүрлі екі хорда бойымен шеңберді толтыру, қысқа хорданы ұзынның үстіне қою	10. 2. 6. 1 " " түстерді Жіппен бейнелеу" техникасында біріктіру, шеңберді ұзындығы мен түсі әртүрлі екі хорда бойымен шеңберді толтыру, қысқа хорданы ұзынның үстіне қою
5. 2. 6. 2 инені алу, ұстау, инеге жіпті өткізу	6. 2. 6. 2 инені алу, ұстау, инеге жіпті өткізу	7. 2. 6. 2 инені алу, ұстау, инеге жіпті өткізу, жіптің ұзындығын өлшеу	8. 2. 6. 2 инені алу, ұстау, инеге жіпті өткізу, жіптің ұзындығын өлшеу	9. 2. 6. 2 " " Спираль" техникасын қолдану, спиральды толтыру	10. 2. 6. 2 " " Спираль" техникасын қолдану, спиральды толтыру
5. 2. 6. 3 картонның оң және теріс жағын тану және ажырату	6. 2. 6. 3 картонның оң және теріс жағын тану және ажырату	7. 2. 6. 3 тесіктерді санау, жіптің бағытын анықтау	8. 2. 6. 3 тесіктерді санау, жіптің бағытын анықтау	9. 2. 6. 3 тесіктерді санау, жіптің бағытын, түстердің тіркесімін анықтау	10. 2. 6. 3 тесіктерді санау, жіптің бағытын, түстердің тіркесімін анықтау
5. 2. 6. 4 инені мен жіппен жұмыс жасау кезінде	6. 2. 6. 4 инені мен жіппен жұмыс жасау кезінде	7. 2. 6. 4 " " Құрақ тігу" техникасында тігіп, бұйым шығару (педагогтын	8. 2. 6. 4 " " Құрақ тігу" техникасында тігіп, бұйым шығару (педагогтын	9. 2. 6. 4 " " иненімен алға"	10. 2. 6. 4 " " иненімен алға"

тігістердің түрлерін тану және атау	тігістердің түрлерін тану және атау	шешімі бойынша)	шешімі бойынша)	тігісті, қиғаш тігісті орындау	тігісті, қиғаш тігісті орындау
5. 2. 6. 5 мата бойынша қайшымен жұмыс істеудің қарапайым әдістерін орындау	6. 2. 6. 5 мата бойынша қайшымен жұмыс істеудің қарапайым әдістерін орындау	7. 2. 6. 5 дайын таңбалар бойымен тесулер жасау	8. 2. 6. 5 дайын таңбалар бойымен тесулер жасау	9. 2. 6. 5 " Жіппен бейнелеу" техникасында тікелей тігістерді орындау	10. 2. 6. 5 " Жіппен бейнелеу" техникасында тікелей тігістерді орындау
5. 2. 6. 6 түйін жасау, жіпті таспамен бекіту	6. 2. 6. 6 түйін жасау, жіпті таспамен бекіту	7. 2. 6. 6 " Жіппен бейнелеу" техникасында тапсырманы орындау	8. 2. 6. 6 " Жіппен бейнелеу" техникасында тапсырманы орындау	9. 2. 6. 6 " Жіппен бейнелеу" техникасында тапсырманы орындау	10. 2. 6. 6 " Жіппен бейнелеу" техникасында тапсырманы орындау
5. 2. 6. 7 моншақтардың, пайеткалардың түрлерін, түсін, мөлшерін тану және атау	6. 2. 6. 7 моншақтардың, пайеткалардың түрлерін, түсін, мөлшерін тану және атау	7. 2. 6. 7 моншақтарды тігу әдістерін қолдану	8. 2. 6. 7 моншақтарды тігу әдістерін қолдану	9. 2. 6. 7 моншақтар мен пойеткаларды тігу әдістерін қолдану	10. 2. 6. 7 моншақтар мен пойеткаларды тігу әдістерін қолдану
5. 2. 6. 8 бұйымның бөлшектерін түйреп қою	6. 2. 6. 8 бұйымның бөлшектерін түйреп қою	7. 2. 6. 8 бұйымның бөлшектерін көктеу	8. 2. 6. 8 бұйымның бөлшектерін көктеу	9. 2. 6. 8 тігісті басында мен соңында бекітуді жасау	10. 2. 6. 8 тігісті басында мен соңында бекітуді жасау
5. 2. 6. 9 маталардың өңі және теріс жағын ажырату	6. 2. 6. 9 аппликацияны орындау, аппликация бөлшектерін матаға орналастыру	7. 2. 6. 9 бұйымның алдыңғы жағын жөрмалеу тігісімен жалғау	8. 2. 6. 9 бұйымның алдыңғы жағын жөрмалеу тігісімен жалғау	9. 2. 6. 9 бұйымның алдыңғы жағын жөрмалеу тігісімен жалғау	10. 2. 6. 9 бұйымның алдыңғы жағын жөрмалеу тігісімен жалғау
5. 2. 6. 10 " инемен алға" тігісін орындау	6. 2. 6. 10 " инемен алға" тігісін орындау	7. 2. 6. 10 бұйымның бөлшектерін түйреп қою	8. 2. 6. 10 бұйымның бөлшектерін түйреп қою	9. 2. 6. 10 бұйымның бөлшектерін түйреп қою және көктеу	10. 2. 6. 10 бұйымның бөлшектерін түйреп қою және көктеу
5. 2. 6. 11 жұмысқа қажетті қол инелерін таңдау	6. 2. 6. 11 жұмысқа қажетті қол инелерін таңдау	7. 2. 6. 11 төрт тесікті түймелерді қадау	8. 2. 6. 11 төрт тесікті түймелерді қадау	9. 2. 6. 11 " жақтауға сәйкестендіру үшін " кесінділерді өңдеу	10. 2. 6. 11 " жақтауға сәйкестендіру үшін " кесінділерді өңдеу
		7. 2. 6. 12 түйін байлау	8. 2. 6. 12 түйін байлау		

2.6. Тоқыма материалдары мен жұмыс	5. 2. 6. 12 тоқыма аппликациясының әдістерін қолдану	6. 2. 6. 12 тоқыма аппликациясының әдістерін қолдану	тәсілдерін қолдану; аппликация бөлшектерін бұйымға орналастыру	тәсілдерін қолдану; аппликация бөлшектерін бұйымға орналастыру	9. 2. 6. 12 матаға сәндік тігіс жасау	10. 2. 6. 12 матаға сәндік тігіс жасау
	5. 2. 6. 13 жұмыс жіптің ұзындығын анықтау	6. 2. 6. 13 жұмыс жіптің ұзындығын анықтау	7. 2. 6. 13 "зиг-зак" әрлеуіш тігісін орындау	8. 2. 6. 13 "зиг-зак" әрлеуіш тігісін орындау	9. 2. 6. 13 "зиг-зак" әрлеуіш тігісін, "түзу тігісін" орындау	10. 2. 6. 13 "зиг-зак" әрлеуіш тігісін, "түзу тігісін" орындау
	5. 2. 6. 14 маталарды атау	6. 2. 6. 14 маталарды атау	7. 2. 6. 14 бұйымдар жасауда қолданылатын маталарды атау	8. 2. 6. 14 бұйымдар жасауда қолданылатын маталарды атау	9. 2. 6. 14 матаның үлестік және көлденең жіптері мен бөлімдерін ажырату	10. 2. 6. 14 матаның үлестік және көлденең жіптері мен бөлімдерін ажырату
	5. 2. 6. 15 ілмек тігісін тану	6. 2. 6. 15 түйме тігісі түсінігін меңгеру	7. 2. 6. 15 екі тесігі бар түймелерді сәндік тігуді орындау	8. 2. 6. 15 екі тесігі бар түймелерді сәндік тігуді орындау	9. 2. 6. 15 төрт тесігі бар түймелерге сәндік тігуді орындау	10. 2. 6. 15 төрт тесігі бар түймелерді сәндік тігуді орындау
	5. 2. 6. 16 түймелердің әртүрлі түрлерін және олардың қолданылуын білу	6. 2. 6. 16 түймелердің әртүрлі түрлерін және олардың қолданылуын білу	7. 2. 6. 16 түймелердің әртүрлі түрлерін тану, оларды бекіту әдістерін қолдану	8. 2. 6. 16 түймелердің әртүрлі түрлерін тану, оларды бекіту әдістерін қолдану	9. 2. 6. 16 тоқыма аппликациясын орындауда түймелерді пайдалану	10. 2. 6. 16 түймелердің әртүрлі түрлерін негізге көлденең және тігінен бекіту
	5. 2. 6. 17 қазақ ою-өрнегінің элементтерін атау	6. 2. 6. 17 қазақ ою-өрнегінің элементтерін тану, атау	7. 2. 6. 17 қазақ оюының бір элементі бар жұмсақ ойыншық жасау технологиясын қолдану	8. 2. 6. 17 қазақ оюының бір элементі бар жұмсақ ойыншық жасау технологиясын қолдану	9. 2. 6. 17 қазақ ою өрнегінің түрлі элементтері бар жұмсақ ойыншық жасау технологиясын қолдану	10. 2. 6. 17 қазақ ою өрнегінің түрлі элементтері бар жұмсақ ойыншық жасау технологиясын қолдану
	5. 2. 6. 18 пайдалы бұйымдарды, киім-кешек бұйымдарын және үйлерді безендіру үшін	6. 2. 6. 18 пайдалы бұйымдарды, киім-кешек бұйымдарын және үйлерді безендіру үшін	7. 2. 6. 18 ұлттық ою-әрнегі бар жұмсақ ойыншық жасау кезінде	8. 2. 6. 18 жұмсақ ойыншық жасау кезінде "алға ине" тігісін қолдану	9. 2. 6. 18 ұлттық ою-әрнегі бар жұмсақ ойыншық жасағанда "алға ине" тігісін, қиғаш тігісін, "шетінен"	10. 2. 6. 18 жұмсақ ойыншық жасағанда "алға ине" тігісін, қиғаш тігісін, "шетінен"

қазақтың ою-өрнегін қолдану	қазақтың ою-өрнегін қолдану	"алға ине" тігісін қолдану		тігісін пайдалану	тігісін пайдалану
5. 2. 6. 19 қайшымен әртүрлі жұмыс түрлерін орындау: кию , қырку, ойып кию, кесіп алу	6. 2. 6. 19 қайшымен әртүрлі жұмыс түрлерін орындау: кию , қырку, ойып кию, кесіп алу	7. 2. 6. 19 жіпті матаға тігістермен бекіту	8. 2. 6. 19 жіпті матаға тігістермен бекіту	9. 2. 6. 19 әртүрлі материалдармен бұйымның көркемдік дизайнын орындау: моншақтар, пойетка, өрім және бау	10. 2. 6. 19 әртүрлі материалдармен бұйымның көркемдік дизайнын орындау: моншақтар, пойетка, өрім және бау
5. 2. 6. 20 "кұрақ тігу" техникасында орындау	6. 2. 6. 20 "кұрақ тігу" техникасында орындау	7. 2. 6. 20 үтікті қолдану	8. 2. 6. 20 үтікті қолдану	9. 2. 6. 20 диван жастықтарын, ыстық ыдысқа арналған ыдыстарды, аппликациялы бір бөлікті алжапқышты, шәйнек жылытқыштарды , аппликацияланған қазақтың ою-өрнегі бар қаптамаларды , ұлттық нақыштағы сөмкелерді (қалта), ұлттық нақыштағы ыстық тағамдарға арналған астарларды жасау	10. 2. 6. 20 диван жастықтарын, ыстық ыдысқа арналған ыдыстарды, аппликациялы бір бөлікті алжапқышты, шәйнек жылытқыштарды , аппликацияланған қазақтың ою-өрнегі бар қаптамаларды , ұлттық нақыштағы сөмкелерді (қалта), ұлттық нақыштағы ыстық тағамдарға арналған астарларды жасау
				9. 2. 6. 21 үтікті қолдану	10. 2. 6. 21 үтікті қолдану
5. 2. 7. 1 ағаштан жасалған бұйымдарды тану	6. 2. 7. 1 ағаштан жасалған бұйымдарды тану және атау	7. 2. 7. 1 ағаш бұйымның ұзындығын, енін анықтау	8. 2. 7. 1 ағаш бұйымның ұзындығын, енін анықтау	9. 2. 7. 1 ағаш бұйымның ұзындығын, енін, қалыңдығын анықтау	10. 2. 7. 1 ағаш бұйымның ұзындығын, енін, қалыңдығын анықтау
5. 2. 7. 2 құрылыс жинақтарының элементтерін	6. 2. 7. 2 құрылыс жинақтарының элементтерін	7. 2. 7. 2 құрылыс жиынтығының	8. 2. 7. 2 құрылыс жиынтығының	9. 2. 7. 2 бұйымның бөліктерін әртүрлі	10. 2. 7. 2 бұйымның бөліктерін әртүрлі

2.7. Ағашпен жұмыс

тану және атау (текше, арқалық, кірпіш)	тану және атау (текше, арқалық, кірпіш)	элементтеріне н қарапайым конструкцияларды орындау	элементтеріне н қарапайым конструкцияларды орындау	тәсілдермен байланыстыру	тәсілдермен байланыстыру
5. 2. 7. 3 тегістеу қағазын танып, атау	6. 2. 7. 3 тегістеу қағазын танып, атау	7. 2. 7. 3 егеуді тану және атау	8. 2. 7. 3 егеуді тану және атау	9. 2. 7. 3 егеумен, бұдыры ірі егеумен жұмыс істеу ережелерін сақтау	10. 2. 7. 3 егеумен, бұдыры ірі егеумен жұмыс істеу ережелерін сақтау
5. 2. 7. 4 сызғышты, үлгіні (шаблон) тану және атау	6. 2. 7. 4 сызғышты, үлгіні (шаблон) тану және атау	7. 2. 7. 4 бұйымның бөлшектерін шаблон бойынша немесе сызғыш пен шартты өлшемдердің көмегімен белгілеу	8. 2. 7. 4 бұйымның бөлшектерін шаблон бойынша немесе сызғыш пен шартты өлшемдердің көмегімен белгілеу	9. 2. 7. 4 белгілер бойынша аралау техникасын орындау	10. 2. 7. 4 белгілер бойынша аралау техникасын орындау
5. 2. 7. 5 ұзын, қысқа тақтайды таңдау	6. 2. 7. 5 ұзын, қысқа тақтайды таңдау	7. 2. 7. 5 үлгі параметрлерін дайындамаға тасымалдау ережелерін сақтау	8. 2. 7. 5 үлгі параметрлерін дайындамаға тасымалдау ережелерін сақтау	9. 2. 7. 5 белгілеу бойынша бөлшектерді жұқа тісті арамен кесу	10. 2. 7. 5 белгілеу бойынша бөлшектерді жұқа тісті арамен кесу
5. 2. 7. 6 сызғыштағы сантиметрлік, миллиметрлік бөлімдерді тану	6. 2. 7. 6 сызғыштағы сантиметрлік, миллиметрлік бөлімдерді тану	7. 2. 7. 6 сызғыштағы сантиметрлік және миллиметрлік бөлімдерді тану, метр үлгісін қолдану	8. 2. 7. 6 сызғыштағы сантиметрлік және миллиметрлік бөлімдерді тану, метр үлгісін қолдану	9. 2. 7. 6 сызғышпен белгілеу	10. 2. 7. 6 сызғышпен белгілеу
5. 2. 7. 7 қарапайым дизайндағы бұйымдарды құрастыру	6. 2. 7. 7 қарапайым дизайндағы бұйымдарды құрастыру	7. 2. 7. 7 желім арқылы бұйымды құрастыру тәсілдерін қолдану	8. 2. 7. 7 желім арқылы бұйымды құрастыру тәсілдерін қолдану	9. 2. 7. 7 желім мен бұрандаларды пайдаланып бұйымды құрастыру әдістерін қолдану	10. 2. 7. 7 желім мен бұрандаларды пайдаланып бұйымды құрастыру әдістерін қолдану
5. 2. 7. 8 бұйымның көркемдік дизайнын орындауда қазақ ұлттық	6. 2. 7. 8 бұйымның көркемдік дизайнын орындауда қазақ ұлттық	7. 2. 7. 8 бұйымның көркемдік дизайнын орындауда қазақ ұлттық	8. 2. 7. 8 бұйымның көркемдік дизайнын орындауда қазақ ұлттық	9. 2. 7. 8 бұйымның көркемдік дизайнын орындауда қазақ ұлттық	10. 2. 7. 8 бұйымның көркемдік дизайнын орындауда қазақ ұлттық

ою-өренектері н қолдану	ою-өренектері н қолдану	ою-өренектері н қолдану	ою-өренектері н қолдану	ою-өренектері н қолдану	ою-өренектері н қолдану
----------------------------	----------------------------	----------------------------	----------------------------	----------------------------	----------------------------

37. Бағдарлама зияты орташа түрде зақымдалған 5-10 сыныптардың білім алушыларға арналған "Кәсіп" оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақмерзімді жоспардың негізінде жүзеге асырылады.

38. Оқу материалын осы бағдарламада оқу жылдары (сыныптар) және тоқсандар бойынша бөлу ұсыныстық сияпында берілген. Мұғалім оқу материалының күрделілігін төмендету немесе арттыру, әрбір білім алушының мүмкіндіктері мен нақты жетістіктерін ескере отырып, оқу мақсаттарының көлемін ұлғайту немесе азайту үшін оқу материалын төрттен бірінен (сыныптан) екіншісіне ауыстыруға құқылы.

Параграф 3. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Кәсіп" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспары

1) 5 сынып

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан	
1.1. Жалпы еңбек дағдылары	5.1.1.1 өзінің жұмыс орнында жұмыс жасау, жұмыс қалпын сақтау
	5.1.1.2 кәсіп құралдары мен материалдарын тану және көрсету
	5.1.1.7 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтай отырып, өткір және тесетін заттарды қолдану (қысқыш)
	5.1.1.9 кесу және тесу заттарымен жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік ережелерін сақтау
	5.1.1.10 мұғалім көрсеткендей кезең-кезеңімен жұмыс жасау
	5.1.1.12 жасаған бұйымын үлгімен салыстыру
2.1. Табиғи материалдармен жұмыс	5.2.1.1 табиғи материалдарды тану және атау
	5.2.1.2 дәнді дақылдардың әртүрлі түрлерін тану және атау
	5.2.1.3 суретті кезең-кезеңмен орналастыруды орындау
	5.2.1.4 бүршіктерді тану және атау
	5.2.1.5 бүршіктердің қабыршақтарын, олардың мөлшерін, түрлерін тану және атау
	5.2.1.6 жаңғақ қабығының әртүрлі түрлерін тану және атау
	5.2.1.7 жұмыртқа қабығын тану және атау
	5.2.1.8 жұмыртқа қабығының қасиеттерін атау
	5.2.1.9 тұқымдарды түрлері бойынша тану және ажырату

	5.2.1.10 дәнді дақылдар мен тұқымдардан қарапайым жұмыстарды, ұлттық оюларды, панно жасау
2 тоқсан	
1.1. Жалпы еңбек дағдылары	5.1.1.1 өзінің жұмыс орнында жұмыс жасау, жұмыс қалпын сақтау
	5.1.1.2 кәсіп құралдары мен материалдарын тану және көрсету
	5.1.1.3 қайшыны қолдану
	5.1.1.4 қағаз түрлерін тану (қарапайым ақ, түрлі-түсті)
	5.1.1.5 желімді тану (кеңсе)
	5.1.1.6 таспаның түрлерін тану (бір жақты, екі жақты)
	5.1.1.8 қамырмен және табиғи сазбен жұмыс істегенде санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау
	5.1.1.9 кесу және тесу заттарымен жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік ережелерін сақтау
	5.1.1.10 мұғалім көрсеткендей кезең-кезеңімен жұмыс жасау
	5.1.1.11 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтай отырып, ПВА желімін қолдану
	5.1.1.12 жасаған бұйымын үлгімен салыстыру
	2.2. Қағаз және картонмен жұмыс
5.2.2.2 газет жолақтарынан түтіктерді орау	
5.2.2.3 қағаз парағынан түіршіктер орау	
5.2.2.4 5.2.2.4	
5.2.2.5 геометриялық фигураларды тану және көрсету	
5.2.2.6 қайшымен түзу сызықпен қию	
5.2.2.7 парақтың үстіңгі және астыңғы бөлігін тану және анықтау, бүктеу	
5.2.2.8 жолақтарды кесу	
5.2.2.9 жапсыруға арналған дайын шаблон арқылы геометриялық пішіндерден аппликация жасау	
5.2.2.10 қарапайым жазықтық және көлемді бұйымдар жасау	
5.2.2.11 өнім мәліметтерін тану және көрсету	
5.2.2.12 қағаз тескішті тану және көрсету	
5.2.2.13 бөлшектерді өлшемі бойынша тану және ажырату	
5.2.2.14 конусты тану және көрсету, дайындамалардан конус жасау	
5.2.2.15 ұлттық сипаты бар бұйымдарды жасау	
5.2.3.1 табиғи саздың қасиеттерін бақылап түсіну	

	5.2.3.2 камыр илеу (педагогпен бірлесіп)
	5.2.3.3 камырды сақтау шарттарын сақтау
	5.2.3.4 құралдарды тану және көрсету: жалпақ десте, дөңгелек десте, оқтау, шаблон
	5.2.3.5 бөлшектердің өлшемін салыстыру
	5.2.3.6 саздың қасиеттерін атау
	5.2.3.7 сазды жұмысқа дайындау
	5.2.3.8 кәсіпті, оның бөліктерін, белгілерін атау
	5.2.3.9 әр түрлі мөлшердегі шарларды жаю
2.3. Саз және тұзды камырмен жұмыс	5.2.3.10 бұйымдардың әртүрлі бөлшектерін (жіптер, пластиналар, шарлар) жаю, бұрау, жалпITYП қысу
	5.2.3.11 әр түрлі мөлшердегі шарларды алақандар арасында ұқалап және үстел бетіне қойып, жапсыру
	5.2.3.12 бояудың қарапайым ережелерін орындау
	5.2.3.13 жазықтықта мүсіндеу (рельеф)
	5.2.3.14 әр түрлі құрылғылардың көмегімен бедермелер, фактураларды жасау
	5.2.3.15 саздан жасалған тегіс қабатта дестемен немесе тіс тазалағышпен тырналап сурет салу
	5.2.3.16 бұйымның бөлшектерін қолда бар құралдардың (қалыптардың) көмегімен кесу (ойып кесіп алу)
	5.2.3.17 бұйымның үлгісін табиғи объектімен тану және салыстыру
3 тоқсан	
1.1. Жалпы еңбек дағдылары	5.1.1.1 өзінің жұмыс орнында жұмыс жасау, жұмыс қалпын сақтау
	5.1.1.2 кәсіп құралдары мен материалдарын тану және көрсету
	5.1.1.7 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтай отырып, өткір және тесетін заттарды қолдану (қысқыш)
	5.1.1.9 кесу және тесу заттарымен жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік ережелерін сақтау
	5.1.1.10 мұғалім көрсеткендей кезең-кезеңімен жұмыс жасау
	5.1.1.11 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтай отырып, ПВА желімін қолдану
	5.1.1.12 жасаған бұйымын үлгімен салыстыру
	5.2.4.1 орауыш материалдың (кәмпит қағазы) қасиеттерін атау: орауыштардың түсі, мөлшері, құрылымы
	5.2.4.2 ұлттық өрнектерді пайдалана отырып, бұйымдарға орауыштарды желімдеу
	5.2.4.3 кәмпит қағаздарын өзара бір-біріне жалғау
	5.2.4.4 бұйымдарды тану және ажырату, олар жасалған материалды атау

2.4. Қалдық материалдармен жұмыс	<p>5.2.4.5 "Мозаика" техникасын орындау, картонға геометриялық ою-өрнек салу</p> <p>5.2.4.6 үгінділерді жұмысқа дайындау (елеу, түрлі түстермен бояу)</p> <p>5.2.4.7 сіріңке қораптарынан жасалған конструкциялар</p> <p>5.2.4.8 қораптарды желімдеу</p> <p>5.2.4.9 бөлшектерді желімдеп біріктіру</p> <p>5.2.4.10 бөлшектерді желіммен біріктіру</p> <p>5.2.4.11 жіпке тоқу кезінде әр әрекетті тану және атау</p>
2.5. Моншақтармен және бисерлермен жұмыс	<p>5.2.5.1 моншақтарды пішіні, түсі, өлшемі бойынша тану және ажырату</p> <p>5.2.5.2 моншақтар мен бисерлерді пішіні, түсі, өлшемі бойынша таңдау</p> <p>5.2.5.3 ілмектерді пішіні, өлшемі бойынша тану және ажырату</p> <p>5.2.5.4 көрсетілім бойынша тоқуды орындау</p> <p>5.2.5.5 жіпке тоқу кезіндегі әрбір әрекетті тану және атау</p> <p>5.2.5.6 моншақтардың түстерін, өлшемін, пішінін тану және атау (дөңгелек, сопақ, шаршы, фигуралық)</p> <p>5.2.5.7 жіпке моншақтарды теру, түйіндерді байлау, бірінші және соңғы моншақтарды бекіту</p> <p>5.2.5.8 сымды, кескішті тану және атау</p> <p>5.2.5.9 бисерді өрімге теру</p> <p>5.2.5.10 бисерді бір жіпке теріп тоқу</p> <p>5.2.5.11 бұйымды жинауда ұлттық оюларды қолдану</p>
4 тоқсан	
1.1. Жалпы еңбек дағдылары	<p>5.1.1.1 өзінің жұмыс орнында жұмыс жасау, жұмыс қалпын сақтау</p> <p>5.1.1.2 кәсіп құралдары мен материалдарын тану және көрсету</p> <p>5.1.1.3 қайшыны қолдану</p> <p>5.1.1.7 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтай отырып, өткір және тесетін заттарды қолдану (қысқыш)</p> <p>5.1.1.9 кесу және тесу заттарымен жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік ережелерін сақтау</p> <p>5.1.1.10 мұғалім көрсеткендей кезең-кезеңімен жұмыс жасау</p> <p>5.1.1.11 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтай отырып, ПВА желімін қолдану</p> <p>5.1.1.12 жасаған бұйымын үлгімен салыстыру</p>
	5.2.6.1 жіптің түсін тану және атау

2.6. Тоқыма материалдарымен жұмыс	5.2.6.2 инені алу, ұстау, инеге жіпті өткізу
	5.2.6.3 картонның оң және теріс жағын тану және ажырату
	5.2.6.4 инемен жіппен жұмыс істегенде тігіс түрлерін танып, атау
	5.2.6.5 мата қайшымен жұмыс істеудің қарапайым тәсілдерін орындау
	5.2.6.6 түйін жасау, жіпті таспамен бекіту
	5.2.6.7 майда моншақтардың, пайеткалардың түрлерін, түсін, мөлшерін тану және атау
	5.2.6.8 бұйымның бөлшектерін түйреп қою
	5.2.6.9 маталардың өңі және теріс жағын ажырату
	5.2.6.10 "инемен алға" тігісін орындау
	5.2.6.11 жұмысқа қажетті қол инелерін таңдау
	5.2.6.12 тоқыма аппликациясының әдістерін қолдану
	5.2.6.13 жұмыс жіптің ұзындығын анықтау
	5.2.6.14 маталарды атау
	5.2.6.15 ілмек тігісін тану
	5.2.6.16 түймелердің әртүрлі түрлерін және олардың мақсаттарын тану
	5.2.6.17 қазақ ою-өрнек элементтерін атау
	5.2.6.18 пайдалы бұйымдарды, киім-кешек бұйымдарын және үйлерді безендіру үшін қазақтың ою-өрнегін қолдану
	5.2.6.19 қайшымен әртүрлі жұмыс түрлерін орындау : қию, қырқу, ойып қию, кесіп алу
	5.2.6.20 "кұрақ тігу" техникасында орындау
	2.7. Ағаш өңдеу
5.2.7.2 құрылыс жинақтарының элементтерін тану және атау (текше, арқалық, кірпіш)	
5.2.7.3 тегістеу қағазын тану, атау	
5.2.7.4 сызғышты, үлгіні тану және атау	
5.2.7.5 ұзын, қысқа тақтайды таңдау	
5.2.7.6 сызғыштағы сантиметрлік, миллиметрлік бөлімдерді тану	
5.2.7.7 қарапайым дизайндағы бұйымдарды құрастыру	
5.2.7.8 бұйымның көркемдік дизайнын орындауда қазақ ұлттық ою-өрнектерін қолдану	

2) 6 сынып

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан	
	6.1.1.1 жұмыс киімін қию
	6.1.1.2 кәсіп құралдары мен материалдарын тану және көрсету

1.1. Жалпы еңбек дағдылары	<p>6.1.1.3 қайшыны қолдану</p> <p>6.1.1.7 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтай отырып, өткір және тесетін заттарды қолдану (қысқыш)</p> <p>6.1.1.9 кесу және тесу заттарымен жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік ережелерін сақтау</p> <p>6.1.1.10 үлгіге сүйене отырып, мұғалім көрсеткендей кезең-кезеңімен жұмыс жасау</p> <p>6.1.1.11 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтай отырып, ПВА желімін, акварель бояуларын қолдану</p> <p>6.1.1.12 жасаған бұйымын бөлшектерін үлгімен салыстыру (өлшемі, пішіні, түсі бойынша)</p>
2.1. Табиғи материалдармен жұмыс	<p>6.2.1.1 табиғи материалдарды тану және атау</p> <p>6.2.1.2 дәнді дақылдардың әртүрлі түрлерін тану және атау</p> <p>6.2.1.3 суретті кезең-кезеңмен орналастыруды орындау</p> <p>6.2.1.4 бүршіктерді тану және атау</p> <p>6.2.1.5 бүршіктердің қабыршақтарын, олардың мөлшерін, түрлерін тану және атау</p> <p>6.2.1.6 жаңғақ қабығының әртүрлі түрлерін тану және атау</p> <p>6.2.1.7 жұмыртқа қабығын тану және атау</p> <p>6.2.1.8 жұмыртқа қабығының қасиеттерін атау</p> <p>6.2.1.9 тұқымдарды түрлері бойынша тану және ажырату</p> <p>6.2.1.10 дәнді дақылдар мен тұқымдардан қарапайым жұмыстарды, ұлттық оюларды, панно жасау</p>
2 тоқсан	
1.1. Жалпы еңбек дағдылары	<p>6.1.1.1 жұмыс киімін қию</p> <p>6.1.1.2 кәсіп құралдары мен материалдарын тану және көрсету</p> <p>6.1.1.3 қайшыны қолдану</p> <p>6.1.1.4 қағаз түрлерін тану (қарапайым ақ, түрлі-түсті)</p> <p>6.1.1.5 желімнің түрлерін тану (кеңсе, ПВА) желім</p> <p>6.1.1.6 таспа түрлерін тану (бір жақты, екі жақты)</p> <p>6.1.1.9 кесу және тесу заттарымен жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік ережелерін сақтау</p> <p>6.1.1.8 қамырмен және табиғи сазбен жұмыс істегенде санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау</p> <p>6.1.1.10 үлгіге сүйене отырып, мұғалім көрсеткендей кезең-кезеңімен жұмыс жасау</p> <p>6.1.1.11 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтай отырып, ПВА желімін, акварель бояуларын қолдану</p>

	6.1.1.12 жасаған бұйымын бөлшектерін үлгімен салыстыру (өлшемі, пішіні, түсі бойынша)
2.2. Қағаз және картонмен жұмыс	6.2.2.1 қағазды жырту, ұсақтау
	6.2.2.2 газет жолақтарынан түтіктерді орау
	6.2.2.3 қағаз парағынан түіршіктер орау
	6.2.2.4 бөлшекті 1-2 түске бояу
	6.2.2.5 геометриялық фигураларды тану және көрсету
	6.2.2.6 қайшымен қисық сызықтар, шеңберлер және спиральдар бойымен н қию
	6.2.2.7 парақтың жоғарғы-төменгі жағын, бүктемесін тану және анықтау
	6.2.2.8 жолақтарды жабыстыру
	6.2.2.9 үлгі бойынша геометриялық пішіндерден аппликация жасау
	6.2.2.10 қарапайым жазықтық және көлемді бұйымдар жасау
	6.2.2.11 бұйымның бөлшектерін білу және көрсету
	6.2.2.12 қағаз тескіштің қолдану мақсатын білу
	6.2.2.13 бөлшектерді мөлшері бойынша тану және ажырату
	6.2.2.14 конусты, цилиндрді тану және көрсету, дайындамалардан цилиндр жасау
	6.2.2.15 ұлттық сипаты бар бұйымдарды жасау
2.3. Саз және тұзды камырмен жұмыс	6.2.3.1 табиғи саздың қасиеттерін білу (түсі, ылғалдылығы, икемділігі)
	6.2.3.2 камыр илеу (педагогпен бірлесіп)
	6.2.3.3 камырды сақтау шарттарын сақтау
	6.2.3.4 құралдарды тану және көрсету: жалпақ десте, дөңгелек десте, оқтау, шаблон
	6.2.3.5 бөлшектердің өлшемін салыстыру
	6.2.3.6 саздың қасиеттерін атау
	6.2.3.7 сазды жұмысқа дайындау
	6.2.3.8 кәсіпті, оның бөліктерін, белгілерін атау
	6.2.3.9 әр түрлі мөлшердегі шарларды жаю
	6.2.3.10 бұйымдардың әртүрлі бөлшектерін (жіптер, пластиналар, шарлар) жаю, бұрау, жалптитып қысу, мыжу
	6.2.3.11 әр түрлі мөлшердегі шарларды алақандар арасында ұқалап және үстел бетіне қойып, жапсыру
	6.2.3.12 бояудың қарапайым ережелерін орындау
	6.2.3.13 жазықтықта мүсіндеу (рельеф)
	6.2.3.14 әр түрлі құрылғылардың көмегімен бедермелер, фактураларды жасау

	6.2.3.15 саздан жасалған тегіс қабатта дестемен немесе тіс тазалағышпен тырналап сурет салу
	6.2.3.16 бұйымның бөлшектерін қолда бар құралдардың (қалыптардың) көмегімен кесу (ойып кесіп алу)
	6.2.3.17 бұйымның үлгісін табиғи объектімен тану және салыстыру
3 тоқсан	
1.1. Жалпы еңбек дағдылары	6.1.1.1 жұмыс киімін қию
	6.1.1.2 кәсіп құралдары мен материалдарын тану және көрсету
	6.1.1.3 қайшыны қолдану
	6.1.1.9 кесу және тесу заттарымен жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік ережелерін сақтау
	6.1.1.10 үлгіге сүйене отырып, мұғалім көрсеткендей кезең-кезеңімен жұмыс жасау
	6.1.1.11 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтай отырып, ПВА желімін, акварель бояуларын қолдану
	6.1.1.12 жасаған бұйымын бөлшектерін үлгімен салыстыру (өлшемі, пішіні, түсі бойынша)
2.4. Қалдық материалдармен жұмыс	6.2.4.1 орауыштардан (кәмпит орауыштарынан) материалдың қасиеттерін атау: кәмпит орамдарының түсі, өлшемі, құрылымы
	6.2.4.2 ұлттық өрнектерді пайдалана отырып, бұйымдарға орауыштарды желімдеу
	6.2.4.3 кәмпит қағаздарын өзара бір-біріне жалғау
	6.2.4.4 бұйымдарды тану және ажырату, олар жасалған материалды атау
	6.2.4.5 "Мозаика" техникасын орындау, картонға геометриялық ою-өрнек салу
	6.2.4.6 үгінділерді жұмысқа дайындау (елеу, түрлі түстермен бояу), үгінділерден аппликация жасау
	6.2.4.7 сіріңке қораптарынан құрастыру
	6.2.4.8 қораптарды желімдеу
	6.2.4.9 бөлшектерді желімдеп біріктіру
	6.2.4.10 ермексаздан жасалған бөлшектерді корпусқа бекіту
	6.2.5.1 моншақтарды пішіні, түсі, өлшемі бойынша тану және ажырату
	6.2.5.2 моншақтар мен бисерлерді пішіні, түсі, өлшемі бойынша таңдау
	6.2.5.3 ілмектерді пішіні, өлшемі бойынша тану және ажырату
	6.2.5.4 көрсетгілім бойынша тоқуды орындау
	6.2.5.5 жіпке тоқу кезіндегі әрбір әрекетті тану және атау

2.5. Моншақтармен және бисерлермен жұмыс	<p>6.2.5.6 майда моншақтардың түстерін, өлшемін, пішінін тану және атау (дөңгелек, сопақ, шаршы, фигуралық)</p> <p>6.2.5.7 жіпке моншақтарды теру, түйіндерді байлау, бірінші және соңғы моншақтарды бекіту</p> <p>6.2.5.8 сымды, кескіш қайшыларды тану және атау</p> <p>6.2.5.9 бисерді өрімге теру</p> <p>6.2.5.10 бисерді бір жіпке теріп тоқу</p> <p>6.2.5.11 бұйымды жинауда ұлттық оюларды қолдану</p> <p>4 тоқсан</p>
1.1. Жалпы еңбек дағдылары	<p>6.1.1.1 жұмыс киімін қию</p> <p>6.1.1.2 кәсіп құралдары мен материалдарын тану және көрсету</p> <p>6.1.1.3 қайшыны қолдану</p> <p>6.1.1.9 кесу және тесу заттарымен жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік ережелерін сақтау</p> <p>6.1.1.10 үлгіге сүйене отырып, мұғалім көрсеткендей кезең-кезеңімен жұмыс жасау</p> <p>6.1.1.11 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтай отырып, ПВА желімін, акварель бояуларын қолдану</p> <p>6.1.1.12 жасаған бұйымын бөлшектерін үлгімен салыстыру (өлшемі, пішіні, түсі бойынша)</p>
2.6. Тоқыма материалдарымен жұмыс	<p>6.2.6.1 жіптің түсін тану және атау; жұмыста жіптердің түстерінің тіркесімін қолдану</p> <p>6.2.6.2 инені алу, ұстау, инеге жіпті өткізу</p> <p>6.2.6.3 картонның оң және теріс жағын тану және ажырату</p> <p>6.2.6.4 ине мен жіппен жұмыс жасау кезінде тігістердің түрлерін тану және атау</p> <p>6.2.6.5 мата бойынша қайшымен жұмыс істеудің қарапайым әдістерін орындау</p> <p>6.2.6.6 түйін жасау, жіпті таспамен бекіту</p> <p>6.2.6.7 майда моншақтардың, пайетка түрлерін, түсін, мөлшерін тану және атау</p> <p>6.2.6.8 бұйымның бөлшектерін түйреп қою</p> <p>6.2.6.9 аппликацияны орындау, аппликация бөлшектерін матаға орналастыру</p> <p>6.2.6.10 "инемен алға" тігісін орындау</p> <p>6.2.6.11 жұмысқа қажетті қол инелерін таңдау</p> <p>6.2.6.12 тоқыма аппликация техникасын қолдану</p> <p>6.2.6.13 жұмыс жіпінің ұзындығын анықтау</p> <p>6.2.6.14 маталарды атау</p> <p>6.2.6.15 ілмек тігісі ұғымын білу</p> <p>6.2.6.16 түймелердің әртүрлі түрлерін және олардың мақсатын білу</p>

	6.2.6.17 қазақ ою-өрнегінің элементтерін тану, атау
	6.2.6.18 пайдалы бұйымдарды, киім-кешек бұйымдарын және үйлерді безендіру үшін қазақтың ою-өрнегін қолдану
	6.2.6.19 қайшымен әртүрлі жұмыс түрлерін орындау : кию, қырку, ойып кию, кесіп алу
	6.2.6.20 "кұрақ тігу" техникасында орындау
2.7. Ағаш өңдеу	6.2.7.1 ағаштан жасалған бұйымдарды тану және атау
	6.2.7.2 құрылыс жинақтарының элементтерін тану және атау (текше, арқалық, кірпіш)
	6.2.7.3 тегістеу қағазын тану, атау
	6.2.7.4 сызғышты, үлгіні тану және атау
	6.2.7.5 ұзын немесе қысқа тақтайды таңдау
	6.2.7.6 сызғыштағы сантиметрлік, миллиметрлік бөлімдерді тану
	6.2.7.7 қарапайым дизайндағы бұйымдарды құрастыру
	6.2.7.8 бұйымның көркемдік дизайнын орындауда қазақ ұлттық ою-өрнектерін қолдану

3) 7 сынып

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан	
1.1. Жалпы еңбек дағдылары	7.1.1.1 ауызша нұсқаулар бойынша жұмысқа қажетті материалдар мен құралдарды дайындау
	7.1.1.2 кәсіп құралдары мен материалдарын қолдану мақсатын білу
	7.1.1.3 бізді қолдану
	7.1.1.7 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтай отырып, өткір және тесетін заттарды қолдану (қысқыш, тіс тазалағыш)
	7.1.1.9 қауіпсіздік ережелерін, ылғалды жылумен өңдеу ережелерін, сақтау
	7.1.1.10 үлгіге сүйене отырып, мұғалім көрсеткендей кезең-кезеңімен жұмыс жасау
	7.1.1.11 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтай отырып, ПВА желімін, акварель бояуларын қолдану
	7.1.1.12 орындалған жұмыс туралы есеп беру, орындалған бұйымның сапасын бағалау
	7.2.1.1 табиғи материалдардан қарапайым үлгілерді құрастыру
	7.2.1.2 асбұршақты (үрмебұршақты, жарманы) суреттің контур бойымен орналастыру
	7.2.1.3 дәнді контур бойымен қою кезінде шаблонды қолдану
	7.2.1.4 пішінді ескере отырып, бүршіктерді таңдау

2.1. Табиғи материалдармен жұмыс	<p>7.2.1.5 бүршік қабыршақтарын жинау ережелері мен әдістерін білу және орындау</p> <p>7.2.1.6 жаңғақ қабығының бір түрімен ұлттық өрнегі бар суреттің контурын салу</p> <p>7.2.1.7 материалды төсеу кезінде шаблондарды (үй жануарларының суреттері) қолдану, негізге жұмыртқа қабығы</p> <p>7.2.1.8 тұтас қабықтан бөліктерді шағып алу</p> <p>7.2.1.9 тұқымдарды түрлері бойынша сұрыптау</p> <p>7.2.1.10 жарма мен тұқымнан панно жасау; сәндік тұрмыстық бұйымдар, ұлттық кәдесыйлар</p>
2-тоқсан	
1.1. Жалпы еңбек дағдылары	<p>7.1.1.1 өз орнын алу, жұмыс қалпын сақтау</p> <p>7.1.1.2 кәсіп құралдары мен материалдарын қолдану мақсатын білу</p> <p>7.1.1.3 бізді қолдану</p> <p>7.1.1.4 қағаз түрлерін (қарапайым ақ, түсті) және қағаздың қасиеттерін атау</p> <p>7.1.1.5 желім түрлерін тану (кеңсе тауарлары, ПВА)</p> <p>7.1.1.6 таспа түрлерін (бір жақты, екі жақты) тану және атау</p> <p>7.1.1.7 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтай отырып, өткір және тесетін заттарды қолдану (қысқыш, тіс тазалағыш)</p> <p>7.1.1.8 қамырмен және табиғи сазбен жұмыс істегенде санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау</p> <p>7.1.1.9 қауіпсіздік ережелерін, ылғалды жылумен өңдеу ережелерін, сақтау</p> <p>7.1.1.10 үлгіге сүйене отырып, мұғалім көрсеткендей кезең-кезеңімен жұмыс жасау</p> <p>7.1.1.12 орындалған жұмыстар туралы есеп, дайын бұйымның сапасын бағалау</p>
2.2. Қағаз және картонмен жұмыс	<p>7.2.2.1 қағаз парағынан бөліктерді жұлу</p> <p>7.2.2.2 дайындамаларды өзекке орау</p> <p>7.2.2.3 қағаз парағын екіге бүктеу</p> <p>7.2.2.4 бұйым дайындамаларын үлгі бойынша бояу</p> <p>7.2.2.5 шаблон бойынша сызу</p> <p>7.2.2.6 жолақтарды цилиндрге бір жаққа ығыстыру спираль арқылы жабыстыру</p> <p>7.2.2.7 дайындамаларды қиып алу</p> <p>7.2.2.8 жолақтың екі жетін бір-біріне жабыстырып, сақина жасау және сақиналарды өзара тізбекке қосу</p> <p>7.2.2.9 геометриялық пішіндерден өрнек құрастыра отырып, аппликацияны орындау</p> <p>7.2.2.10 үлгіні контур бойы ретімен салу</p>

	7.2.2.11 бөлшектердің санын анықтау
	7.2.2.12 тескіш көмегімен қағазды тесу
	7.2.2.13 бөлшектерді өлшемі бойынша орналастыру
	7.2.2.14 конустан көлемді ойыншықтар жасау
	7.2.2.15 конустан көлемді ойыншықтар жасау (киіз үй)
2.3. Саз және тұзды қамырмен жұмыс	7.2.3.1 сазды езу, мыжу
	7.2.3.2 ойыншықты жасау ретін сақтау
	7.2.3.3 жабыстыру, жабыстыруда әр түрлі құрылғыларды (оқтау, шаблондар, пішіндер) пайдалану
	7.2.3.4 тұтас саздан (қамырдан) жеке бөліктерді жұлу
	7.2.3.5 әр түрлі құрылғылардан фактураларды жасау
	7.2.3.6 гуашьпен жұмыс істеу ережелерін сақтау
	7.2.3.7 саз сазбен жұмыс істеу ережелерін сақтау
	7.2.3.8 тұзды қамырдан мүсіндеу
	7.2.3.9 шарларды қысып текшелер жасау
	7.2.3.10 әртүрлі пішіндегі бұйым бөлшектерін жасаудың әдістерін қолдану
	7.2.3.11 бұйымды 1-кезеңде орындау: бұралған тұтқаның екі жіптерін бұрау
	7.2.3.12 модельдеуді конструктивті түрде орындау (бөліктерден бүтінге дейін)
	7.2.3.13 желім және ұсақ жарықшақтарды егіп тегістеу
	7.2.3.14 жақтау бетінде өрнек салу үшін шағын заттарды пайдалану
	7.2.3.15 түрлі материалдарды (мата, фольга, шілтер және т.б.) қолдану арқылы саз қабатының фактурасын өзгерту
	7.2.3.16 бұйымның бөліктерін қолда бар құралдарды (шаблондарды) пайдаланып кесу
	7.2.3.17 бұйым үлгісін табиғи объектімен, муляжбен салыстыру
3-тоқсан	
1.1. Жалпы еңбек дағдылары	7.1.1.1 ауызша нұсқаулар бойынша жұмысқа қажетті материалдар мен құралдарды дайындау
	7.1.1.2 кәсіп құралдары мен материалдарын қолдану мақсатын білу
	7.1.1.бізді қолдану
	7.1.1.5 желім түрлерін тану (кеңсе тауарлары, ПВА)
	7.1.1.6 таспа түрлерін (бір жақты, екі жақты) тану және атау

	7.1.1.7 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтай отырып, өткір және тесетін заттарды қолдану (қысқыш, тіс тазалағыш)
	7.1.1.9 қауіпсіздік ережелерін, ылғалды жылумен өңдеу ережелерін, сақтау
	7.1.1.10 үлгіге сүйене отырып, мұғалім көрсеткендей кезең-кезеңімен жұмыс жасау
	7.1.1.12 орындалған жұмыстар туралы есеп, дайын бұйымның сапасын бағалау
2.4. Қалдық материалдармен жұмыс	7.2.4.1 материалды үнемді бөліп пайдалану
	7.2.4.2 ұлттық ою-өрнектерді пайдаланып қораптардан сандық құрастыру
	7.2.4.3 қалдық материалдан, қолданыстан шыққан заттардан құрастыру
	7.2.4.4 көлемді бұйым жасау үшін кәмпит қағаздарын бүктеу техникасын орындау
	7.2.4.5 дайын құрылымды безендіру
	7.2.4.6 үгінділерден аппликация жасау
	7.2.4.7 сіріңке қораптарын жұмысқа дайындау
	7.2.4.8 таңбалау сызықтары бойымен қайшымен кесу
	7.2.4.9 бөлшектерді скотчпен біріктіру
	7.2.4.10 бөлшектерді бұйымға желімдеу
2.5. Моншақтармен және бисерлермен жұмыс	7.2.5.1 моншақтар мен моншақтарды пішіні, түсі, өлшемі бойынша тану және ажырату
	7.2.5.2 балық аулау жібінде екі моншақтан тұратын "бұтақты" тоқу; төрт моншақтан тұратын "бұршікті" жасау
	7.2.5.3 ілмекті балық аулау жібімен бекіту
	7.2.5.4 жұмыстың басы мен соңын тоқу, жіпті бекіту
	7.2.5.5 сызба бойынша бұйымдарды орындау
	7.2.5.6 майда моншақтардың және бисерлердің түстерін, өлшемін, пішінін тану және атау (дөңгелек, сопақ, шаршы, пішіндер)
	7.2.5.7 негізгі бөлікті және әрлеу элементтерін тоқу
	7.2.5.8 сымды өлшеу, оны кескіштермен қажетті өлшемге дейін кесу
	7.2.5.9 бисерлерді сымға теру
	7.2.5.10 бисерден бұршік, жапырақ, гүл тоқу
	7.2.5.11 бұйымды жинауда ұлттық оюларды қолдану
	4-тоқсан
	7.1.1.1 ауызша нұсқаулар бойынша жұмысқа қажетті материалдар мен құралдарды дайындау
	7.1.1.2 кәсіп құралдары мен материалдарын қолдану мақсатын білу

1.1. Жалпы еңбек дағдылары	<p>7.1.1.3 бізді қолдану</p> <p>7.1.1.9 қауіпсіздік ережелерін, ылғалды жылумен өңдеу ережелерін, сақтау</p> <p>7.1.1.10 үлгіге сүйене отырып, мұғалім көрсеткендей кезең-кезеңімен жұмыс жасау</p> <p>7.1.1.11 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтай отырып, ПВА желімін, акварель бояуларын қолдану</p> <p>7.1.1.12 орындалған жұмыстар туралы есеп, дайын бұйымның сапасын бағалау</p>
2.6. Тоқыма материалдарымен жұмыс	<p>7.2.6.1 "Жіппен бейнелеу" әдісімен жоғарғы және төменгі бұрыштарды (мата бөліктеріне) толтыру ретін сақтау</p> <p>7.2.6.2 инені алу, ұстау, инеге жіпті өткізу, жіптің ұзындығын өлшеу</p> <p>7.2.6.3 саңылауларды санау, жіптің бағытын анықтау</p> <p>7.2.6.4 "Құрақ тігу" техникасында тігіп, бұйым шығару (педагогтын шешімі бойынша)</p> <p>7.2.6.5 дайын таңбалар бойымен тесулер жасау</p> <p>7.2.6.6 "Жіппен бейнелеу" техникасында тапсырманы орындау</p> <p>7.2.6.7 моншақтарға тігу тәсілдерін қолдану</p> <p>7.2.6.8 бұйымның бөлшектерін көктеу</p> <p>7.2.6.9 бұйымның алдыңғы жағын жөрмалеу тігісімен жалғау</p> <p>7.2.6.10 бұйымның бөлшектерін түйреп қою</p> <p>7.2.6.11 төрт тесікті түймелерді қадау</p> <p>7.2.6.12 түйін байлау әдістерін қолдану; бұйымға аппликация бөлшектерін орналастыру</p> <p>7.2.6.13 "зиг-зак" әрлеуіш тігісін орындау</p> <p>7.2.6.14 бұйымдарды өндіруде қолданылатын маталарды атау</p> <p>7.2.6.15 екі тесігі бар түймелерге сәндік тігуді орындау</p> <p>7.2.6.16 түймелердің әртүрлі түрлерін тану, олардың бекіту әдістерін қолдану</p> <p>7.2.6.17 қазақ оюының бір элементі бар жұмсақ ойыншықтарды дайындау технологиясын қолдану</p> <p>7.2.6.18 ұлттық ою-әрнегі бар жұмсақ ойыншық жасау кезінде "алға ине" тігісін қолдану</p> <p>7.2.6.19 жіпті матаға тігіспен бекіту</p> <p>7.2.6.20 үтік қолдану</p>
	<p>7.2.7. ұзындығын, енін, ағаш бұйымдарын анықтау</p> <p>7.2.7.2 құрылыс жинағының элементтерінен қарапайым конструкцияларды орындау</p> <p>7.2.7.3 егеуішті тану және атау</p>

2.7. Ағаш өңдеу	7.2.7.4 шаблонды немесе сызғышты және әдеттегі өлшемдерді пайдаланып бұйымның бөліктерін белгілеу
	7.2.7.5 дайындамаға үлгі параметрлерін беру ережелерін сақтау
	7.2.7.6 сызғыштағы сантиметрлік және миллиметрлік бөлімдерді тану, метр үлгісін пайдалану
	7.2.7.7 желім арқылы бұйымды құрастыру тәсілдерін қолдану
	7.2.7.8 бұйымның көркемдік дизайнын орындауда қазақ ұлттық ою-өрнектерін қолдану

4) 8 сынып

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
1.1. Жалпы еңбек дағдылары	8.1.1.1 өз жұмыс орнын дайындау
	8.1.1.2 кәсіп құралдары мен материалдарын қолдану мақсатын білу
	8.1.1.9 қауіпсіздік ережелерін, ылғалды жылумен өңдеу ережелерін, сақтау
	8.1.1.10 технологиялық карта бойынша бұйымды дайындаудағы жұмыс кезеңдерін жүргізу
	8.1.1.12 орындалған жұмыстар туралы есеп, дайын бұйымның сапасын бағалау
2.1. Табиғи материалдармен жұмыс	8.2.1.1 табиғи материалдардан қарапайым үлгілерді құрастыру
	8.2.1.2 жарма түрлерінің бірін сурет контуры бойынша жаю
	8.2.1.3 жарманы контур бойымен төсеу кезінде шаблонды (қарапайым сюжетті сурет) пайдалану
	8.2.1.4 бүршіктерді пішіні мен өлшеміне қарай таңдау
	8.2.1.5 бүршік қабыршақтарын жинау ережелері мен әдістерін білу және орындау
	8.2.1.6 жаңғақ қабықтарының бір түрін суреттің контуры бойынша салу
	8.2.1.7 материалды төсеу кезінде шаблондарды (үй жануарларының суреттерін), негізге жұмыртқа қабығын пайдалану
	8.2.1.8 тұтас қабықтан бөліктерді шағып алу
	8.2.1.9 тұқымдарды түрі бойынша сұрыптау
	8.2.1.10 дән және тұқымдардан панно жасау; сәндік тұрмыстық заттар, кәдесыйлар
2-тоқсан	
	8.1.1.1 өз жұмыс орнын дайындау

1.1. Жалпы еңбек дағдылары	8.1.1.2 кәсіп құралдары мен материалдарын қолдану мақсатын білу
	8.1.1.3 жоңғышты, егеуішті қолдану
	8.1.1.4 қағаз түрлерін атау (қарапайым ақ, түрлі-түсті); және қағаздың қасиеттерін атау
	8.1.1.5 желім түрлерін тану (кеңсе тауарлары, ПВА)
	8.1.1.6 таспа түрлерін тану (бір жақты, екі жақты)
	8.1.1.7 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтай отырып, өткір және тесетін заттарды қолдану (қысқыш, тіс тазалағыш)
	8.1.1.8 қамырмен және табиғи сазбен жұмыс істегенде санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау
	8.1.1.9 қауіпсіздік ережелерін, ылғалды жылумен өңдеу ережелерін, сақтау
	8.1.1.10 технологиялық карта бойынша бұйымды дайындаудағы жұмыс кезеңдерін жүргізу
	8.1.1.12 орындалған жұмыстар туралы есеп, дайын бұйымның сапасын бағалау
2.2. Қағаз және картонмен жұмыс	8.2.2.1 қағазды бұгу және жырту (бүктеу сызықтары бойымен, бөліктерге)
	8.2.2.2 дайындамалардыөзекке орау
	8.2.2.3 қағаз парағын қатпарлап бүктеу
	8.2.2.4 дайын өнімді бояу
	8.2.2.5 шаблон бойынша сызу
	8.2.2.6 жолақтарды цилиндрге бір жағы ығысу арқылы жабыстыру - спираль
	8.2.2.7 дайындамаларды қиып алу
	8.2.2.8 жолақтың екі жетін бір-біріне жабыстырып, сақина жасау және сақиналарды өзара тізбекке қосу
	8.2.2.9 әртүрлі контурлары, симметриялы және асимметриялық фигуралары бар аппликацияны жасау
	8.2.2.10 үлгіні контур бойы ретімен салу
	8.2.2.11 бөлшектер санын анықтау
	8.2.2.12 тескіш көмегімен қағазды тесу
	8.2.2.13 бөлшектерді өлшемдері бойынша орналастыру
	8.2.2.14 конустан, цилиндрден көлемді ойыншықтар жасау
	8.2.3.1 сазды езу, мыжу, илеу
	8.2.3.2 ойыншықты жасау ретін сақтау
	8.2.3.3 жабыстыру, жабыстыруда әр түрлі құрылғыларды (оқтау, шаблондар, пішіндер) пайдалану

2.3. Саз және тұзды қамырмен жұмыс	8.2.3.4 тұтас саздан (қамырдан) жеке бөліктерді жұлу	
	8.2.3.5 әр түрлі құрылғылардан фактураларды жасау	
	8.2.3.6 гуашьпен жұмыс істеу ережелерін сақтау	
	8.2.3.7 саз сазбен жұмыс істеу ережелерін сақтау	
	8.2.3.8 тұзды қамырдан мүсіндеу	
	8.2.3.9 жұмыс әдістерін таңдау; шарларды текшелерге тегістеу	
	8.2.3.10 әртүрлі пішіндегі бұйым бөлшектерін жасау әдістерін қолдану	
	8.2.3.11 дайын қалыптарды пайдаланып мүсіндеу	
	8.2.3.12 бұйымды 1-кезеңде орындау: бұралған тұтқаның екі жіптерін бұрау	
	8.2.3.13 конструктивті әдіспен мүсіндеу (бөліктерден бүтін жасау)	
	8.2.3.14 кішкене жарықшақтарды тегістеу	
	8.2.3.15 саз қабатын көлемді бөлшектерді жапсыру арқылы безендіру	
	8.2.3.16 рельефтік тақталарды ұлттық ою-өрнектерді жабыстыру, фактураларды, саусақпен ою салуды қолдану арқылы безендіру	
	8.2.3.17 бұйымның үлгісін табиғи объектімен, муляжбен салыстыру	
	3-тоқсан	
	1.1. Жалпы еңбек дағдылары	8.1.1.1 өз жұмыс орнын дайындау
		8.1.1.2 кәсіп құралдары мен материалдарын қолдану мақсатын білу
8.1.1.3 жоңғышты, егеуішті қолдану		
8.1.1.5 желім түрлерін тану (кеңсе тауарлары, ПВА)		
8.1.1.6 таспа түрлерін тану (бір жақты, екі жақты)		
8.1.1.7 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтай отырып, өткір және тесетін заттарды қолдану (қысқыш, тіс тазалағыш)		
8.1.1.9 қауіпсіздік ережелерін, ылғалды жылумен өңдеу ережелерін, сақтау		
8.1.1.10 технологиялық карта бойынша бұйымды дайындаудағы жұмыс кезеңдерін жүргізу		
8.1.1.12 орындалған жұмыстар туралы есеп, дайын бұйымның сапасын бағалау		
2.4. Саз және тұзды қамырмен жұмыс		8.2.4.1 материалды үнемді бөліп пайдалану
	8.2.4.2 ұлттық ою-өрнектерді пайдаланып қораптардан сандық құрастыру	
	8.2.4.3 қалдық материалдан, қолданыстан шыққан заттардан құрастыру	
	8.2.4.4 көлемді бұйым жасау үшін кэмпит қағаздарын бүктеу техникасын орындау	

2.4 Қалдық материалмен жұмыс	<p>8.2.4.5 дайын құрылымды безендіру</p> <p>8.2.4.6 үгінділерден аппликация жасау</p> <p>8.2.4.7 сіріңке қораптарын жұмысқа дайындау</p> <p>8.2.4.8 таңбалау сызықтары бойынша қайшымен кесу</p> <p>8.2.4.9 бөлшектерді скотчпен біріктіру</p> <p>8.2.4.10 бөлшектерді бұйымға желімдеу</p>
2.5 Моншақтармен және бисерлермен жұмыс	<p>8.2.5.1 моншақтар мен моншақтарды пішіні, түсі, өлшемі бойынша тану және ажырату</p> <p>8.2.5.2 екі моншақтан тұратын "бұтақты" тоқу; төрт моншақтан тұратын "бүршіктер" жасау</p> <p>8.2.5.3 ілмекті балық аулау жібімен бекіту</p> <p>8.2.5.4 жұмыстың басы мен соңын тоқу, жіпті бекіту</p> <p>8.2.5.5 сызба бойынша бұйымдарды орындау</p> <p>8.2.5.6 майда моншақтардың және бисерлердің түстерін, өлшемін, пішінін тану және атау (дөңгелек, сопақ, шаршы, фигуралық)</p> <p>8.2.5.7 негізгі бөлікті және әрлеу элементтерін тоқу</p> <p>8.2.5.8 сымды өлшеу, оны кескіштермен қажетгі өлшемге дейін кесу</p> <p>8.2.5.9 бисерлерді сымға теру</p> <p>8.2.5.10 бисерден бүршік, жапырақ, гүл тоқу</p> <p>8.2.5.11 бұйымды жинауда ұлттық ою-өрнектерді қолдану</p> <p>4-тоқсан</p>
1.1. Жалпы еңбек дағдылары	<p>8.1.1.1 өз жұмыс орнын дайындау</p> <p>8.1.1.2 кәсіп құралдары мен материалдарын қолдану мақсатын білу</p> <p>8.1.1.3 жоңғышты, егеуішті қолдану</p> <p>8.1.1.9 қауіпсіздік ережелерін, ылғалды жылумен өңдеу ережелерін, сақтау</p> <p>8.1.1.10 технологиялық карта бойынша бұйымды дайындаудағы жұмыс кезеңдерін жүргізу</p> <p>8.1.1.11 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтай отырып, желіні, бояуларды (акварель, гуаш, акрил) қолдану</p> <p>8.1.1.12 орындалған жұмыстар туралы есеп, дайын бұйымның сапасын бағалау</p>
	<p>8.2.6.1 Изожіп техникасы арқылы жоғарғы және төменгі бұрыштарды (матаның бөліктерін) толтыру ретін сақтау</p> <p>8.2.6.2 инені алу, ұстау, инеге жіпті өткізу, жіптің ұзындығын өлшеу</p> <p>8.2.6.3 саңылауларды санау, жіптің бағытын анықтау</p> <p>8.2.6.4 "Құрақ тігу" техникасында тігіп, бұйым шығару (педагогтың шешімі бойынша)</p>

2.6 Тоқыма материалдарымен жұмыс	8.2.6.5 дайын таңбалар бойымен тесулер жасау	
	8.2.6.6 "Жіппен бейнелеу" техникасында тапсырманы орындау	
	8.2.6.7 моншақтарды тігу тәсілдерін қолдану	
	8.2.6.8 бұйымның бөлшектерін көктеу	
	8.2.6.9 бұйымның алдыңғы жағын жөрмалеу тігісімен жалғау	
	8.2.6.10 бұйымның бөлшектерін түйреп қою	
	8.2.6.11 төрт тесікті түймелерді қадау	
	8.2.6.12 түйін байлау әдістерін қолдану; бұйымға аппликация бөлшектерін орналастыру	
	8.2.6.13 "зиг-зак" әрлеуіш тігісін орындау	
	8.2.6.14 бұйымдарды өндіруде қолданылатын маталарды атау	
	8.2.6.15 екі тесігі бар түймелерге сәндік тігуді орындау	
	8.2.6.16 түймелердің әртүрлі түрлерін тану, олардың бекіту әдістерін қолдану	
	8.2.6.17 қазақ оюының бір элементі бар жұмсақ ойыншықтарды дайындау технологиясын қолдану	
	8.2.6.18 жұмсақ ойыншық жасағанда "алға ине" тігісін қолдану	
	8.2.6.19 жіпті матаға тігіспен бекіту	
	8.2.6.20 үтік қолдану	
	2.7. Ағашпен жұмыс	8.2.7.1 ұзындығын, енін, ағаш бұйымдарын анықтау
		8.2.7.2 құрылыс жинағының элементтерінен қарапайым конструкцияларды орындау
		8.2.7.3 егеуішті тану және атау
		8.2.7.4 шаблонды немесе сызғышты және әдеттегі өлшемдерді пайдаланып бұйым бөліктерін белгілеу
8.2.7.5 дайындамаға үлгі параметрлерін беру ережелерін сақтау		
8.2.7.6 сызғыштағы сантиметрлік және миллиметрлік бөлімдерді тану, метр үлгісін пайдалану		
8.2.7.7 желім арқылы бұйымды құрастыру тәсілдерін қолдану		
8.2.7.8 бұйымның көркемдік безендірілуін орындауда қазақ ұлттық ою-өрнектерін қолдану		

5) 9-сынып

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
	9.1.1.1 нұсқауға сәйкес жұмыс орнын дайындау және тазалау 8.1.1.1

1.1. Жалпы еңбек дағдылары	<p>9.1.1.2 кәсіп құралдары мен материалдарын таңдауды білу</p> <p>9.1.1.3 қол араны қолдану</p> <p>9.1.1.4 картон үрлері мен қасиеттерін атайды (жұмсақ, тығыз)</p> <p>9.1.1.5 желім түрлерін тану және атау (кеңсе тауарлары, ПВА)</p> <p>9.1.1.6 таспа түрлерін тану және атау (бір жақты, екі жақты)</p> <p>9.1.1.7 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтай отырып, өткір және тесетін заттарды қолдану (қысқыш, тіс тазалағыш, қайшы)</p> <p>9.1.1.8 қамырмен және табиғи сазбен жұмыс істегенде санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау</p> <p>9.1.1.9 қауіпсіздік ережелерін, ылғалды жылумен өңдеу ережелерін, сақтау</p> <p>9.1.1.10 технологиялық карта бойынша бұйымды дайындау кезіндегі жұмыс кезеңдерін орындау</p> <p>9.1.1.11 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтай отырып, желіні, бояуларды (акварель, гуаш, акрил) қолдану</p> <p>9.1.1.12 орындалған жұмыс туралы есеп беру, дайын бұйымның сапасын бағалау</p>
2.1 Табиғи материалдармен жұмыс	<p>9.2.1.1 табиғи материалдардан қарапайым өрнектерді құрастыру, үлгі бойынша аппликациялар жасау</p> <p>9.2.1.2 әр түрлі дәндерді, жармаларды дайын суретке жаю (тікелей қою және себу әдісі)</p> <p>9.2.1.3 жармаларды суреттің ішіне орналастырған кезде шаблондарды (қарапайым сюжетті сурет) пайдалану</p> <p>9.2.1.4 пішінін, өлшемін, сыртқы түрін ескере отырып бүршіктерді таңдау</p> <p>9.2.1.5 қосымша материалдарды пайдалана отырып бұйымдарды безендіру</p> <p>9.2.1.6 жаңғақ қабығының әртүрлі түрлерінен дайын үлгі бойынша ұлттық ою-өрнектерін салу (тікелей салу және себу әдісі)</p> <p>9.2.1.7 материалды төсеу кезінде шаблондарды (жабайы жануарлардың суреттерін) негізге жұмыртқа қабығын пайдалану</p> <p>9.2.1.8 қабық бөліктерін бояу</p> <p>9.2.1.9 бұйымды үлгідегі тірекпен орындау</p> <p>9.2.1.10 жарма мен тұқымнан панно және ұлттық ою-өрнектері бар сыйлық кәдесыйлар жасау; жарма мен тұқымнан жасалған бұйымды безендіру</p>
2-тоқсан	

1.1. Жалпы еңбек дағдылары

9.1.1.1 нұсқауға сәйкес жұмыс орнын дайындау және тазалау
9.1.1.2 кәсіп құралдары мен материалдарын таңдауды білу
9.1.1.3 қол араны қолдану
9.1.1.4 картон түрлері мен қасиеттерін атайды (жұмсақ, тығыз)
9.1.1.5 желім түрлерін тану және атау (кеңсе тауарлары, ПВА)
9.1.1.6 таспа түрлерін тану және атау (бір жақты, екі жақты)
9.1.1.7 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтай отырып, өткір және тесетін заттарды қолдану (қысқыш, тіс тазалағыш, қайшы)
9.1.1.8 қамырмен және табиғи сазбен жұмыс істегенде санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау
9.1.1.9 қауіпсіздік ережелерін, ылғалды жылумен өңдеу ережелерін, сақтау
9.1.1.10 технологиялық карта бойынша бұйымды дайындау кезіндегі жұмыс кезеңдерін орындау
9.1.1.12 орындалған жұмыс туралы есеп беру, дайын бұйымның сапасын бағалау
9.2.2.1 қағазды бүгу және жырту (бүктеу сызықтары бойымен, бөліктермен)
9.2.2.2 бөлшектерді негізге қою
9.2.2.3 модульдер құрамын құрастыру
9.2.2.4 дайын өнімді берілген үлгі бойынша бояу
9.2.2.5 шаблон бойынша сызу және қиып алу
9.2.2.6 цилиндрге жолақтарды бір жағы ығысу арқылы - спиральмен жабыстыру
9.2.2.7 дайындамаларды кесіп, негізге қою
9.2.2.8 сюжеттік аппликация жасау
9.2.2.9 сюжетті аппликацияны жасау
9.2.2.10 үлгіні контур бойымен және өрнектің ішіне дәйекті түрде орналастыру
9.2.2.11 бөлшектердің қажетті санын іріктеп алу
9.2.2.12 тескіш көмегімен қағазды белгіленген жерден тесу
9.2.2.13 бөлшектерді мөлшері бойынша іріктеу
9.2.2.14 бөлшектерді үлгі бойынша орналастыру дайындамалардан сәндік фигуралар немесе басқа композициялар жасау
9.2.2.15 конустан немесе цилиндрден көлемді ойыншықтар жасау оригами техникасын қолданып

2.2 Қағаз және картонмен жұмыс	бұйымдар жасау, ұлттық ою-өрнектертері бар композицияны құрастыру
2.3 Саз және тұзды қамырмен жұмыс істеу	<p>9.2.3.1 "шикі күйінде" саздан безендіру: жабыстыру, тырналау</p> <p>9.2.3.2 әртүрлі текстураларды қолдану (жақсартылған құралдар, маталар, құрылғылар)</p> <p>9.2.3.3 кескіндеменің негізгі элементтерін орындау</p> <p>9.2.3.4 тұтас саздан (қамырдан) жеке бөліктерді жұлу</p> <p>9.2.3.5 өрнектер шеңберлер, жолақтар салып, кескіндеме жасау</p> <p>9.2.3.6 ойыншықтың жасалу ретін сақтау</p> <p>9.2.3.7 қамырды жұмысқа дайындау әдістерін орындау: үлгі бойынша әртүрлі көлемдегі қамыр кесектерін илеу</p> <p>9.2.3.8 қамыр бөлшектерің су мен щетка арқылы қосу</p> <p>9.2.3.9 композиция құрастыру</p> <p>9.2.3.10 фигураны шаблон бойынша мүсіндеу, илектеу оқтаумен жаю</p> <p>9.2.3.11 бұйымды 2-кезеңде орындау: бұралған тұтқаның екі жіптерін бұрау (бұрау әдісі)</p> <p>9.2.3.12 тесу, бұйымның бөліктеріне басып шығару, бояу, оларды негізге желімдеу</p> <p>9.2.3.13 сәндік элементтерді жасау үшін әртүрлі заттарды пайдалану</p> <p>9.2.3.14 рельефті тақтайшаларды безендіру, үстіне жабыстыру, сызу, бояу, фактураларды қолдану, сурет салу, тапсырмада бағдарлау</p> <p>9.2.3.15 саз қабатын әртүрлі тәсілдермен "шикідей" безендіру</p> <p>9.2.3.16 кескіндеме бұйымдарында қазақтың ұлттық ою-өрнектерін пайдалану</p> <p>9.2.3.17 қолда бар құралдарды (шаблондарды) пайдаланып бұйымның бөліктерін кесу</p>
3-тоқсан	
1.1. Жалпы еңбек дағдылары	<p>9.1.1.1 нұсқауға сәйкес жұмыс орнын дайындау және тазалау</p> <p>9.1.1.2 кәсіп құралдары мен материалдарын таңдауды білу</p> <p>9.1.1.3 қол араны қолдану</p> <p>9.1.1.5 желім түрлерін тану және атау (кеңсе тауарлары, ПВА)</p> <p>9.1.1.6 таспа түрлерін тану және атау (бір жақты, екі жақты)</p>

	<p>9.1.1.7 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтай отырып, өткір және тесетін заттарды қолдану (қысқыш, тіс газалағыш, қайшы)</p> <p>9.1.1.9 қауіпсіздік ережелерін, ылғалды жылумен өңдеу ережелерін, сақтау</p> <p>9.1.1.10 технологиялық карта бойынша бұйымды дайындау кезіндегі жұмыс кезеңдерін орындау</p> <p>9.1.1.12 орындалған жұмыс туралы есеп беру, дайын бұйымның сапасын бағалау</p>
2.4 Қалдық материалмен жұмыс	<p>9.2.4.1 бөлшектерден (жүн жіптер, түрлі-түсті картон, өрім) пластикалық қорапқа ұлттық ою-өрнектерді жасап жапсыруда желімдеу технологиясын (техникалық талаптарын, тәртібін, ретін) сақтау</p> <p>9.2.4.2 екі жақты таспаны қолдану</p> <p>9.2.4.3 бұйымның бөлшектерін жинау</p> <p>9.2.4.4 қағазбен (картонмен), сіріңке қораптарымен жұмыс істеу тәсілдерін орындау</p> <p>9.2.4.5 бұйымның барлық бөлшектерін қосып құрастыру</p> <p>9.2.4.6 үгінділер мен сіріңкелерден аппликация жасау</p> <p>9.2.4.7 сіріңке қораптарын жұмысқа дайындау, әртүрлі түстерге бояу</p> <p>9.2.4.8 таңбалау сызықтары бойымен қайшымен кесу; қораптарды желімдеу және біріктіру</p> <p>9.2.4.9 бөлшектерді степлермен біріктіру</p> <p>9.2.4.10 бөлшектерді бұйымға желімдеу</p>
2.5 Моншақтармен және бисерлермен жұмыс	<p>9.2.5.1 бисерлерден қарапайым бұйымдарды дайын сызба бойынша тоқу</p> <p>9.2.5.2 бисерді сымға теріп, бұйым жасау</p> <p>9.2.5.3 ілмекті сыммен бекіту</p> <p>9.2.5.4 жіпке бірнеше моншақ салып, инені қарама-қарсы бағытта жіппен өткізу</p> <p>9.2.5.5 екі жіпке тоқу ережесін сақтау</p> <p>9.2.5.6 бір жіпке екі немесе үш түсті бисерлерді біртіндеп санын өзгертумен теру</p> <p>9.2.5.7 әртүрлі пішіндегі жапырақшалар мен жапырақтарды тоқу</p> <p>9.2.5.8 гүл сабақтарын өру; сымның керілуімен қарама-қарсы бағытта</p> <p>9.2.5.9 бисерлерді сымға теру және дайындаманы бұрау</p> <p>9.2.5.10 бисерден жасалған бұйымдарды деңгейлеп жинау</p> <p>9.2.5.11 бұйымды жинауда ұлттық ою-өрнектерді қолдану</p>

	4-тоқсан
1.1. Жалпы еңбек дағдылары	9.1.1.1 нұсқауға сәйкес жұмыс орнын дайындау және тазалау
	9.1.1.2 кәсіп құралдары мен материалдарын тандауды білу
	9.1.1.3 қол араны қолдану
	9.1.1.9 қауіпсіздік ережелерін, ылғалды жылумен өңдеу ережелерін, сақтау
	9.1.1.10 технологиялық карта бойынша бұйымды дайындау кезіндегі жұмыс кезеңдерін орындау
	9.1.1.11 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтай отырып, желіні, бояуларды (акварель, гуаш, акрил) қолдану
	9.1.1.12 орындалған жұмыс туралы есеп беру, дайын бұйымның сапасын бағалау
2.6 Тоқыма материалдарымен жұмыс	9.2.6.1 "Жіппен бейнелеу" әдісін қолданып түстерді біріктіру, ұзындығы мен түсі әртүрлі екі хорда бойымен шеңберді толтыру, қысқа хорданы ұзынның үстіне қою
	9.2.6.2 "Спираль" техникасын қолдану, спиральды толтыру
	9.2.6.3 саңылауларды санау, жіп бағытын, түс комбинациясын анықтау
	9.2.6.4 "инемен алға" тігісті, қиғаш тігісті орындау
	9.2.6.5 изожіп техникасы арқылы түзу тігістерді орындау
	9.2.6.6 "Жіппен бейнелеу" техникасында тапсырманы орындау
	9.2.6.7 моншақ пен блесткаға тігу тәсілдерін қолдану
	9.2.6.8 тігісті басында мен соңында бекітуді жасау
	9.2.6.9 бұйымның алдыңғы жағын жөрмалеу тігісімен жалғау
	9.2.6.10 бұйымның бөлшектерін түйреп қою және көктеу
	9.2.6.11 "жақтау астындағы" кесінділерді өңдеу
	9.2.6.12 матаға сәндік тігістерді орындау
	9.2.6.13 "зиг-зак" әрлеуіш тігісін, "түзу тігісін" орындау
	9.2.6.14 көлденең жіптер мен ұлпа кесінділерін ажырату
	9.2.6.15 төрт тесігі бар түймелерге сәндік тігуді орындау
	9.2.6.16 тоқыма аппликациясында түймелерді қолдану
	9.2.6.17 қазақ ою-өрнектерінің әртүрлі элементтері бар жұмсақ ойыншықтарды жасау технологиясын қолдану

	9.2.6.18 ұлттық ою-өрнегі бар жұмсақ ойыншық жасағанда "алға ине" тігісін, қиғаш тігісін, "шетінен" тігісін пайдалану
	9.2.6.19 бұйымның әр түрлі материалдармен көркем безендірілуін орындау: моншақ, пайетки, өрім және бау
	9.2.6.20 диван жастықтарын, кәстрөл ұстағыштарды, аппликациясы бар бір бөлікті алжапқыштарды, шәйнек жылытқыштарды, қазақы ою-өрнек аппликациялары бар қораптарды, ұлттық нақыштағы сөмкелерді (қалта), ұлттық нақыштағы ыстық тағамдарға арналған астарларды жасау
	9.2.6.21 үтік қолдану
2.7. Ағашпен жұмыс	9.2.7.1 ағаш бұйымның ұзындығын, енін, қалыңдығын анықтау
	9.2.7.2 бұйымның бөлшектерін әртүрлі тәсілдермен қосу
	9.2.7.3 егеуішпен және жонғышпен жұмыс істеу ережелерін сақтау
	9.2.7.4 белгілерге сәйкес аралау техникасын орындау
	9.2.7.5 бөлшектерді таңбалар бойынша жұқа тістері бар арамен кесу
	9.2.7.6 сызғыш арқылы белгілеу
	9.2.7.7 желім мен бұрандаларды қолданып бұйымды құрастыру әдістерін қолдану
	9.2.7.8 бұйымның көркемдік безендірілуін орындауда қазақ ұлттық ою-өрнектерін қолдану

6) 10 сынып

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
1.1. Жалпы еңбек дағдылары	10.1.1.1 жұмыс орнын өз бетінше дайындау және тазалау
	10.1.1.2 кәсіп құралдары мен материалдарын таңдауды білу
	10.1.1.5 желім түрлерін тану және атау (кеңсе тауарлары, ПВА)
	10.1.1.7 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтай отырып, өткір және тесетін заттарды қолдану (қысқыш, тіс тазалағыш, қайшы)
	10.1.1.9 қауіпсіздік ережелерін, ылғалды жылумен өңдеу ережелерін, сақтау
	10.1.1.10 технологиялық карта бойынша бұйымды өндірудегі жұмыс кезеңдерін орындау
	10.1.1.12 орындалған жұмыс туралы есеп беру, дайын бұйымның сапасын бағалау

2.1 Табиғи материалдармен жұмыс	10.2.1.1 табиғи материалдардан қарапайым өрнектерді салу, үлгі бойынша аппликациялар жасау
	10.2.1.2 әр түрлі дәнді дақылдардан дайын үлгі бойынша төсеу (тікелей құю және себу әдісі)
	10.2.1.3 жармаларды суреттің ішіне орналастырған кезде шаблондарды (қарапайым сюжетті сурет) пайдалану
	10.2.1.4 пішінін, өлшемін, сыртқы түрін ескере отырып бұршіктерді таңдау
	10.2.1.5 қосымша материалдарды пайдалана отырып бұйымдарды безендіру әдістерін жүргізу
	10.2.1.6 әр түрлі жаңғақ қабықтарынан дайын үлгі бойынша төсеу (тікелей құю және себу әдісі)
	10.2.1.7 материалды төсеу кезінде шаблондарды (жабайы жануарлардың суреттерін) негізге жұмыртқа қабығын пайдалану
	10.2.1.8 қабық бөліктерін бояу
	10.2.1.9 бұйымды жасау үшін қажетті тұқымдарды түрлерін таңдау
	10.2.1.10 жарма мен тұқымдардан панно және сыйлық кәдесыйларын жасауға; жарма мен тұқымнан жасалған бұйымдарды безендіру
2-тоқсан	
1.1. Жалпы еңбек дағдылары	10.1.1.1 жұмыс орнын өз бетінше дайындау және тазалау
	10.1.1.2 кәсіп құралдары мен материалдарын таңдауды білу
	10.1.1.3 тігін машинаны қолдану
	10.1.1.4 картон түрлері мен қасиеттерін атайды (жұмсақ, тығыз)
	10.1.1.5 желім түрлерін тану және атау (кеңсе тауарлары, ПВА)
	10.1.1.8 қамырмен және табиғи сазбен жұмыс істегенде санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау
	10.1.1.9 қауіпсіздік ережелерін, ылғалды жылумен өңдеу ережелерін, сақтау
	10.1.1.10 технологиялық карта бойынша бұйымды өндірудегі жұмыс кезеңдерін орындау
	10.1.1.12 орындалған жұмыс туралы есеп беру, дайын бұйымның сапасын бағалау
	10.2.2.1 қағаз парағын "көзбен өлшеп" тең бөліктерге жырту
10.2.2.2 бөлшектерді негізге қою	
10.2.2.3 модульдер құрамын құрастыру	
10.2.2.4 дайын өнімді берілген үлгі бойынша бояу	

2.2 Қағаз және картонмен жұмыс	<p>10.2.2.5 шаблон бойынша сызу және қию</p> <p>10.2.2.6 жолақтарды цилиндрге бір жағы ығысуы спираль арқылы жабыстыру</p> <p>10.2.2.7 дайындамаларды кесіп, негізге қою</p> <p>10.2.2.8 жолақтарды сақиналарға және бірге тізбекке қосу</p> <p>10.2.2.9 көлемді аппликацияны жасау</p> <p>10.2.2.10 үлгіні контур бойымен және өрнектің ішіне дәйекті түрде орналастыру</p> <p>10.2.2.11 бөлшектердің қажетті санын анықтап, іріктеп алу</p> <p>10.2.2.12 тескіш көмегімен қағазды белгіленген жерден тесу</p> <p>10.2.2.13 бөлшектерді мөлшері бойынша іріктеу</p> <p>10.2.2.14 бөлшектерді үлгі бойынша орналастыру дайындамалардан сәндік фигуралар немесе басқа композициялар жасау</p> <p>10.2.2.15 конустан немесе цилиндрден көлемді ойыншықтар жасау оригами техникасын қолданып бұйымдар жасау, ұлттық ою-өрнектертері бар композицияны құрастыру</p>
2.3 Саз және тұзды қамырмен жұмыс істеу	<p>10.2.3.1 "шикі күйінде" саздан безендіру: жабыстыру, тырналау</p> <p>10.2.3.2 әртүрлі текстураларды қолдану (жақсартылған құралдар, маталар, құрылғылар)</p> <p>10.2.3.3 кескіндеменің негізгі элементтерін орындау</p> <p>10.2.3.4 тұтас саздан (қамырдан) жеке бөліктерді жұлу</p> <p>10.2.3.5 өрнектер шеңберлер, жолақтар салып, кескіндеме жасау</p> <p>10.2.3.6 ойыншықты жасау ретін сақтау</p> <p>10.2.3.7 қамырды жұмысқа дайындау әдістерін орындау: үлгі бойынша әртүрлі көлемдегі қамыр кесектерін илеу, шымшу</p> <p>10.2.3.8 су мен щетканы пайдаланып қамыр бөлшектерді қосу</p> <p>10.2.3.9 композиция құрастыру</p> <p>10.2.3.10 фигураны шаблон бойынша мүсіндеу, илектеу оқтаумен жаю</p> <p>10.2.3.11 бұйымды 2-кезеңде орындау: бұралған тұтқаның екі жіптерін бұрау (бұрау әдісі)</p> <p>10.2.3.12 тесу, бұйымның бөліктеріне басып шығару , бояу, оларды негізге желімдеу</p> <p>10.2.3.13 сәндік элементтерді жасау үшін әртүрлі заттарды пайдалану</p>

	10.2.3.14 рельефті тақтайшаларды безендіру, үстіне жабыстыру, сызу, бояу, фактураларды қолдану, сурет салу, тапсырмада бағдарлау
	10.2.3.15 саз қабатын саусакпен ою салу тәсілімен безендіру
	10.2.3.16 бұйымдарға қазақтың ұлттық ою-өрнектерін салып бояу
	10.2.3.17 қолда бар құралдарды (үлгі) пайдалана отырып, бұйымның бөлшектерін қиып алу
3-тоқсан	
1.1. Жалпы еңбек дағдылары	10.1.1.1 жұмыс орнын өз бетінше дайындау және тазалау
	10.1.1.2 кәсіп құралдары мен материалдарын таңдауды білу
	10.1.1.3 тігін машинаны қолдану
	10.1.1.5 желім түрлерін тану және атау (кеңсе тауарлары, ПВА)
	10.1.1.6 таспа түрлерін (бір жақты, екі жақты) тану және атау
	10.1.1.7 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтай отырып, өткір және тесетін заттарды қолдану (қысқыш, тіс тазалағыш, қайшы)
	10.1.1.9 қауіпсіздік ережелерін, ылғалды жылумен өңдеу ережелерін, сақтау
	10.1.1.10 технологиялық карта бойынша бұйымды өндірудегі жұмыс кезеңдерін орындау
	10.1.1.12 орындалған жұмыс туралы есеп беру, дайын бұйымның сапасын бағалау
2.4 Қалдық материалмен жұмыс	10.2.4.1 бөлшектерден (жүн жіптер, түрлі-түсті картон, өрім) пластикалық қобдишаға, футлярға ұлттық ою-өрнектерді жасап жапсыруда желімдеу технологиясын (техникалық талаптарын, тәртібін, ретін) сақтау
	10.2.4.2 екі жақты таспаны қолдану
	10.2.4.3 бұйымның бөлшектерін жинау
	10.2.4.4 қағаз (картон), сіріңке қораптарымен жұмыс істеу тәсілдерін орындау
	10.2.4.5 бұйымның барлық бөлшектерін қосып құрастыру
	10.2.4.6 үгінділер мен сіріңкелерден аппликация жасау
	10.2.4.7 сіріңке қораптарын жұмысқа дайындау, әртүрлі түстерге бояу
	10.2.4.8 таңбалау сызықтары бойымен қайшымен кесу; қораптарды желімдеу және біріктіру
	10.2.4.9 бөлшектерді степлермен біріктіру
	10.2.4.10 бөлшектерді бұйымға желімдеу

2.5 Моншақтармен және бисерлермен жұмыс	10.2.5.1 бисерлерден қарапайым бұйымдарды дайын сызба бойынша тоқу
	10.2.5.2 бисерді сымға теріп, бұйым жасау
	10.2.5.3 ілмекті сыммен бекіту
	10.2.5.4 жіпке бірнеше моншақ қою және инені қарама-қарсы бағытта жіптеу
	10.2.5.5 екі жіпке тоқу ережелерін сақтау
	10.2.5.6 бір жіпке екі немесе үш түсті бисерлерді біртіндеп санын өзгертумен теру
	10.2.5.7 әртүрлі пішіндегі жапырақшалар мен жапырақтарды тоқу
	10.2.5.8 гүл сабағын өру; сымның керілуімен қарама-қарсы бағытта
	10.2.5.9 бисерлерді сымға теру және дайындаманы бұрау
	10.2.5.10 бисерден жасалған бұйымдарды деңгейлеп жинау
	10.2.5.11 бұйымды жинауда ұлттық ою-өрнектерді қолдану
4-тоқсан	
1.1. Жалпы еңбек дағдылары	10.1.1.1 жұмыс орнын өз бетінше дайындау және тазалау
	10.1.1.2 кәсіп құралдары мен материалдарын тандауды білу
	10.1.1.3 тігін машинаны қолдану
	10.1.1.9 қауіпсіздік ережелерін, ылғалды жылумен өңдеу ережелерін, сақтау
	10.1.1.10 технологиялық карта бойынша бұйымды өндірудегі жұмыс кезеңдерін орындау
	10.1.1.11 қауіпсіз жұмыс ережелерін сақтай отырып, желіні, бояуларды (акварель, гуаш, акрил) қолдану
	10.1.1.12 орындалған жұмыс туралы есеп беру, дайын бұйымның сапасын бағалау
10.2.6.1 "Жіппен бейнелеу" әдісі арқылы түстерді біріктіру, ұзындығы мен түсі әртүрлі екі хорда бойымен шеңберді толтыру, қысқа хорданы ұзынның үстіне қою	10.2.6.2 "Спираль" техникасын қолдану, спиральды толтыру
	10.2.6.3 саңылауларды санау, жіп бағытын, түс комбинациясын анықтау
	10.2.6.4 "инемен алға" тігісті, қиғаш тігісті орындау
	10.2.6.5 изожіп техникасы арқылы түзу тігістерді орындау
	10.2.6.6 "Жіппен бейнелеу" техникасында тапсырманы орындау

2.6 Тоқыма материалдарымен жұмыс	<p>10.2.6.7 моншақ пен блесткаға тігу тәсілдерін қолдану</p> <p>10.2.6.8 тігісті басында мен соңында бекітуді жасау</p> <p>10.2.6.9 бұйымның алдыңғы жағын жөрмалеу тігісімен жалғау</p> <p>10.2.6.10 бұйымның бөлшектерін түйреп қою және көктеу</p> <p>10.2.6.11 "жақтау астындағы" кесінділерді өңдеу</p> <p>10.2.6.12 матаға сәндік тігістерді орындау</p> <p>10.2.6.13 "зиг-зак" әрлеуіш тігісін, "түзу тігісін" орындау</p> <p>10.2.6.14 көлденең жіптер мен ұлпа кесінділерін ажырату</p> <p>10.2.6.15 төрт тесігі бар түймелерге сәндік тігуді орындау</p> <p>10.2.6.16 әр түрлі типтегі түймелерді негізге көлденең және тігінен бекіту</p> <p>10.2.6.17 қазақ ою-өрнектерінің әртүрлі элементтері бар жұмсақ ойыншықтарды жасау технологиясын қолдану</p> <p>10.2.6.18 жұмсақ ойыншық жасағанда "алға ине" тігісін, қиғаш тігісті, "шетінен" тігісін қолдану</p> <p>10.2.6.19 бұйымның әр түрлі материалдармен көркем безендірілуін орындау: моншақтармен, пайеткалармен, өрілген және баулармен</p> <p>10.2.6.20 диван жастықтарын, ыстық ыдысқа арналған ыдыстарды, аппликациялы бір бөлікті алжапқышты, шәйнек жылытқыштарды, аппликацияланған қазақтың ою-өрнегі бар қаптамаларды, ұлттық нақыштағы сөмкелерді (қалта), ұлттық нақыштағы ыстық тағамдарға арналған астарларды жасау</p> <p>10.2.6.21 үтік қолдану</p>
2.7. Ағашпен жұмыс	<p>10.2.7.1 ағаш бұйымның ұзындығын, енін, қалыңдығын анықтау</p> <p>10.2.7.2 бұйымның бөлшектерін әртүрлі тәсілдермен қосу</p> <p>10.2.7.3 егеуішпен және жонғышпен жұмыс істеу ережелерін сақтау</p> <p>10.2.7.4 белгілерге сәйкес аралау техникасын орындау</p> <p>10.2.7.5 бөлшектерді таңбалар бойынша жұқа тістері бар арамен кесу</p> <p>10.2.7.6 сызғышты пайдаланып белгілеу</p> <p>10.2.7.7 желім мен бұрандаларды қолданып бұйымды құрастыру әдістерін қолдану</p>

Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Бейімделген дене шынықтыру" пәнінен үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрықтарымен.

1 тарау. Жалпы ережелер

1. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Бейімделген дене шынықтыру" пәнінен үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі - Бағдарлама) "Білім туралы" Заңының 19-бабының 1 тармағына сәйкес әзірленген.

2. Бағдарламаның мақсаты - денсаулықты нығайту және қорғау, білім алушылардың психикалық және дене дамуындағы ауытқуларды түзету, оларды өмірде және қолжетімді білім беру мен еңбек қызметтерінде мүмкіншілігінше дербестікке дайындау.

3. Бағдарламаның оқу міндеттері:

1) жалпы дене дамуын арттыру, ағзаның сыртқы ортаның қолайсыз әсерлеріне төзімділігін арттыруға жәрдемдесу;

2) қозғалыс техникасының негіздеріне оқыту, өмірлік қажетті қозғалыс дағдылары және машықтарын қалыптастыру;

3) қозғалыс (кондициялық және үйлесімділік) қабілеттерін дамыту;

4) дене жаттығуларымен өз бетінше айналысуға, оларды демалу, жаттығу, жұмысқа қабілеттілігін арттыру мақсатында қолдануға қажеттілікті тәрбиелеу, дағдыға айналдыру.

4. Түзете - дамыту міндеттері:

1) үйлесімді қозғалыс қабілеттерін түзету және дамыту: дене жаттығуларын орындау, кеңістікте бағдарлау, күш-жігерді саралау, босаңсу, тепе-теңдік, ырғақ, қозғалыс дәлдігі, бұлшықет-буын сезімі, қол-көзді үйлестіру кезінде дененің жекелеген бөліктерінің қозғалыстарының үйлесімділігі;

2) жоғалған немесе бұзылған функциялардың орнын толтыру, сақталған функциялардың есебінен қозғалыстың жаңа түрлерін қалыптастыру;

3) тыныс алу және жүрек-қантамыр жүйесінің функционалдық бұзылыстарының алдын алу және түзету, суық тию және жұқпалы аурулардың, жарақаттанудың және шағын жарақаттың алдын алу;

4) психикалық және сенсорлық-перцептивті процестерді түзету және дамыту: көру және есту сигналдарын, тактильді және тері-кинестетикалық сезімдерді саралау; көру, есту жады мен зейінді дамыту, вестибулярлық тітіркенуге төзімділікті дамыту;

5) білім алушылардың жеке қасиеттерін, эмоционалды-ерікті саласын түзету және дамыту: өзін-өзі бақылау, табандылық және шыдамдылық дағдылары, қозғалыс арқылы өз сезімдерін білдіру қабілеті.

2 тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Бейімделген дене шынықтыру мұғалімі медициналық құжаттамамен танысып, анамнезін зерделеп, білім алушылардың қозғалыс мүмкіндіктерінің деңгейі мен сипатын анықтап, әр сабақта білім алушының денсаулық жағдайын ескере отырып, дәрігермен жұмыс жүргізеді.

6. Оқу үдерісін ұйымдастыру кезінде келесілер ескеріледі:

1) ұжымдық оқыту жағдайында танымдық белсенділігінің әлсіздігі;

2) топтық жұмыста қолданылатын мұғалімнің бағыттау және ынталандыру көмегін толық пайдалана алмау, көмекке әлсіз реакция беруі;

3) қалыптасатын қозғалыс дағдыларын автоматтандыру қиындықтары.

7. Оқу үдерісін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдерінің негізінде зияты орташа түрде зақымдалған тұлғалардың өмірін "қалыпқа келтіру" тұжырымдамасы жатыр. Жеке даму, әлеуметтік тәжірибені қалыптастыру үшін жағдай жасау көзделеді.

8. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға оқыту және тәрбиелеу үдерісін ұйымдастыру арнайы педагогика қағидаттарына негізделген.

9. Педагогтар білім алушылардың бірегей ерекшеліктерін сақтай отырып, жеке қарқынмен даму құқығын құрметтейді; өзгермелі мүмкіндіктерді үнемі зерттейді, білім беру қажеттіліктерін бағалайды, білім алушылардың дағдыларын дамыту және игерудегі минималды ілгерілеулерді тіркейді. Кез-келген прогресс оқуда оң нәтиже ретінде қарастырылады.

10. Педагогтар осы бағдарламадан әрбір білім алушы үшін қолжетімді оқу мазмұнын, сондай-ақ білім алушылардың білім беру, тұлғалық жетістіктерін бағалаудың жеке мүмкіндіктері және нәтижелерін ескере отырып, оқу әдістерін, нысандарын, құралдарын дербес тандайды.

11. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға сөйлеуді (оның болмауына дейін), ойлауды, қарым-қатынасты дамытуда ерекше проблемалар бар. Әрбір нақты жағдайда бар проблемалар педагогикалық құралдармен өтеледі. Сөйлеуді түсінуді кеңейту, ауызша және балама қарым-қатынас құралдарын қалыптастыру, білім алушылардың көрнекі және тиімді ойлауын дамыту бойынша дәйекті жұмыс құрылуға. Педагог тарапынан білім алушылардың қызметін сөйлеу арқылы сүйемелдеуі мөлшерлі және білім алушылардың түсінуіне қолжетімді болуы тиіс.

12. Оқу үдерісі тек мазмұнды ғана емес, сонымен қатар ұйымдастырушылық формаларды да қатаң реттеуді қарастырмайды.

13. Сабақты ұйымдастырған кезде әр білім алушының қажеттілігі туындаған кезде қызмет түрін өзгерту мүмкіндігі қамтамасыз етіледі. Жеке тапсырмаларды жеке қарқынмен орындау, педагогтің жеке көмегін алу үшін жағдайлар қамтамасыз етіледі.

14. Арнайы педагогика қағидаттарына сәйкес құрылған педагогикалық іс-шаралар білім алушылардың белсенділігін, олардың бастамалары және дербестігін дамытуға бағытталған.

15. Білім алушылардың белсенділігі мен дербестігінің дамуы келесі дидактикалық шарттар орындалған кезде орын алады:

1) қозғалыс әрекеттерін шағын қадамдарға бөлу. Жаңа қозғалыстарды үйрену кезінде бастапқы позициялар, қарқын, амплитудасы өзгеруі керек;

2) саусақтардың ұсақ қимылдарын ерікті түрде реттеуді қамтамасыз ететін жаттығуларды ұсыну;

3) кездейсоқ реттеудің күнделікті қозғалыстарын пайдалану;

4) интеллектуалдық іс-әрекетін дамытуға бағытталған арнайы педагогикалық әдістерді қолдануға: қозғалыс атауларын, қарқыны, көлемі, күші, тегістігі бойынша қозғалыс комбинацияларын есте сақтауға; ойын ережелерін орындауға;

5) спорттық құрал-жабдықтарды (кегльдер, әртүрлі диаметрлі доптар) пайдалану кезінде, топтағы серіктестермен өзара іс-қимыл жасау кезінде, эмоцияларды басқару кезінде білім алушылардың қозғалыс мүмкіндіктерін кеңейтуге;

6) болашақта өмірде қолданылатын қолданбалы қозғалыс дағдыларын қалыптастыру (шаңғы тебу, велосипедке дайындық, жақын туризм, жүзу) ;

7) дене қасиеттерін жетілдіру (күш, жылдамдық, төзімділік, икемділік, ептілікті дамытуға арналған жаттығулар);

8) қоғамға интеграциялау үшін алғышарттар жасайтын спорттық іс-шараларды (интеграциялық спорт топтары, білім алушылардың дене мүмкіндіктері бойынша спорттық жарыстар) өткізуге міндетті;

9) көркем-музыкалық жаттығуларды: ритмика, би, хореография және ритмопластика элементтерін; танымдық қызметті белсендіретін речитативтермен, өлеңдермен, жұмбақтармен, санаумен қолдануға;

10) жаттығуларды бірнеше рет қайталау, дұрыс көрсетіліммен үйлестіру, қарапайым жеңіл қозғалыстардан тұратын қимылды және спорттық ойындарды таңдау;

11) адам денесінің құрылымы туралы түсініктерді бекіту: бас-бет, желке, маңдай, иек, мойын; дене-арқа, кеуде, іш; қолдар-иық, шынтақ, білезік, саусақтар; аяқтар-жамбас, тізе, табан, өкше, аяқ тұмсығы, саусақтар;

12) педагог білім алушылармен өзара іс-қимылының әртүрлі нысандарын қолдану: педагогтың басшылығымен жеке орындалатын жаттығулар, жұпта және шағын топтарда орындалатын жаттығулар.

16. Бейімделген дене шынықтыру сабағын ұйымдастырған кезде:

1) әр білім алушының жеке ерекшеліктерін ескеру (морфофункционалды даму, сақталған функциялардың жай-күйі, медициналық қарсы көрсеткіштер, қозғалыс функциялары мен үйлестіру қабілеттерінің жай-күйі, дене шынықтыру деңгейі, қимылдарды үйрену қабілеті, дене шынықтырумен айналысуға деген көзқарас);

2) сабақтардың эмоционалдылығын қамтамасыз ету (музыка, ойын әдістері, дәстүрлі емес жабдықтар);

4) тапсырмаларды нақты орындау үшін жағдай жасау, көмек көрсету, қауіпсіздікті қамтамасыз ету;

5) білім алушыларды кішігірім жетістіктері үшін мадақтау, мақұлдау, мақтау;

6) оқу-танымдық үдеріс нәтижелерінің динамикасын және білім алушылардың функционалды жағдайын бақылау.

17. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушылардың жетістіктерін бағалау үшін сипаттамалық бағалау пайдаланылады, бұл білім алушылардың жетістіктерінің сапалық көрсеткіші болып табылады. Білім алушылардың жетістіктерін сипаттау кезінде дағдыларды меңгерудің дербестік дәрежесі міндетті түрде көрсетіледі:

1) әрекетті өз бетінше орындайды;

2) нұсқаулыққа сәйкес әрекетті орындайды (ауызша немесе вербалды емес);

3) іс-әрекетті үлгі бойынша орындайды;

4) әрекетті жартылай физикалық көмекпен орындайды;

5) іс-әрекетті айтарлықтай физикалық көмекпен орындайды;

6) іс-әрекетті орындамайды.

18. Бағдарламада оқу пәнінің мазмұнын анықтау үшін нұсқаулық ретінде қызмет ететін және мұғалім білім алушылардың жеке оқу бағдарламаларын құру кезінде басшылыққа алатын оқу мақсаттарының жүйесі тұжырымдалған. Белгілі бір сабаққа оқу мақсаттарын таңдағанда, оларды нақтылауға, бірнеше бөлікке бөлуге болады.

19. Бағдарламаның мазмұны ұсынымдық сипатқа ие, мұғалім әр сынып білім алушысының мүмкіндіктері мен нақты жетістіктеріне сәйкес оқу мазмұны мен қарқынына кез-келген өзгерістер енгізуге құқылы.

3-тарау. "Бейімделген дене шынықтыру" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

Параграф 1. "Бейімделген дене шынықтыру" оқу пәнінің мазмұны

20. "Бейімделген дене шынықтыру" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі келесіні құрайды:

1) 5-сыныпта-аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;

2) 6-сыныпта-аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;

3) 7-сыныпта-аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;

4) 8-сыныпта-аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;

- 5) 9-сыныпта-аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;
- 6) 10 – сыныпта-аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі "Қазақстан Республикасының бастауыш , негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 болып тіркелген) бекітілген үлгілік оқу жоспарына байланысты болады.

21. "Бейімделген дене шынықтыру" оқу пәнінің негізгі мазмұны келесі бөлімдерді қамтиды:

- 1) "Қозғалыс қызметі";
- 2) "Қауіпсіз мінез-құлық және салауатты өмір салты дағдыларын қалыптастыру".

22. "Қозғалыс қызметі" бөлімі келесі бөлімдерді қамтиды:

- 1) негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту;
- 2) қолданбалы біліктері мен дағдыларын дамыту;
- 3) кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды дамыту;
- 4) командалық өзара әрекет ету дағдыларын дамыту.

23. "Қауіпсіз мінез-құлық және салауатты өмір салты дағдыларын қалыптастыру" бөлімінде келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) қауіпсіз мінез-құлық және салауатты өмір салты дағдыларын қалыптастыру.

24. 5-сыныпқа арналған "Бейімделген дене шынықтыру" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) қозғалыс қызметін ұйымдастыру. Мұғалімнің көмегімен сабаққа дайындық. Үлгі бойынша мұғалімнің нұсқауларын және командаларын орындау. Жүгіруді және жүруді кезекпен орындау. Зал бойынша, гимнастикалық орындық бойынша жылжу, жалпы дамытушы: "Сапқа тұр!", "Еркін!", "Түзел!", "Тік тұр!" пәрмендерін орындау. Мұғалімнің жетекшілігімен дене мүсінін қалыптастыруға арналған жаттығуларды орындау, лекпен жүру және жүгіру, жұптармен жарысу, сапты сақтай отырып баяу қарқынмен жүгіру; алға жылжи отырып бір аяқпен секіру, қадамнан ұзындыққа, қадамнан биіктікке, 50 см биіктіктен 45 градусқа бұрылумен тереңдікке, гимнастикалық орындық арқылы секіру. Өкшеге оралумен аяқтың ұшымен көтерілу. Кедергілерден өту, тіреуішпен және онсыз баспалдақпен түсу және көтерілу. Өрмелеу және қайта түсу. Гимнастикалық баспалдақтың төменгі сатысы бойынша жалғамалы қадамдармен бүйірге жылжу. Ішпен, арқамен жатып, дененің бастапқы күйінен төңкерілу. Денемен жан жаққа аунау. Тыныс алу жаттығулары (жатқанда тыныс алу, кеудемен және ішпен тыныс алу).

Қозғалыстардың кеңістіктік-уақыттық бағдары мен дәлдігін дамыту үшін мұғалімнің көмегімен жаттығулар жасау, көру қабілетін басқара отырып, денені белгілі бір биіктікке (тұрып, жатып) бүгу және керу және көзді жұмып орындау, тепе-теңдік жаттығулары. Затпен (доп, таяқ, жалаулар, құрсау) гимнастикалық орындықта жүру.

Гимнастикалық орындықта өту, еден тақтасында, 20-30 см дәлізде кездескен кезде екеуінің өтуі. Екі аяқты сызылған бағдарға итеру арқылы бір жерден ұзындыққа секіру. Ауыр заттарды, спорттық жабдықтарды жылжыту кезіндегі ұжымдық өзара іс-қимыл. Жылжымалы, спорттық, ұлттық ойындардың элементтері;

2) қауіпсіз мінез-құлық және салауатты өмір салты дағдыларын қалыптастыру. Дене шынықтыру сабақтарындағы қауіпсіздік ережелері; мұғалімнің көмегімен спорттық киім кию, мұғалімге еліктеу жаттығуларын орындау. Жаттығуларды орындау кезінде дененің дұрыс орналасуы, қалыптары. Спорттық құралдарды атау. Тыныс алудың әртүрлі түрлерін орындау: кеудемен, ішпен және аралас тыныс алу. Дене бітімін бақылау.

25. 6-сыныпқа арналған "Бейімделген дене шынықтыру" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) қозғалыс қызметін ұйымдастыру. Жалпы дамыту жаттығулары – сапқа тұру және "Түзел!", "Тік тұр!", "Еркін!", "Оңға!", "Солға!", "Тұр!", "Тоқта!" пәрмендерін орындау, қолды бүйірге созу арақашықтығына орналасу, мұғалімнің көрсеткен бағытына айнала бұрылу. Кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды дамыту – лекпен бір-бірден жүру, жүгіруді жүрумен кезектестіру. Әр түрлі қарқынмен жүру және жүгіру (жылдам, баяу). Көрнекі бақылаусыз бағдарларға бұрылу, гимнастикалық орындықта сызылған бағдарлар бойынша жүру. Бір орнынан белгіленген бағдар бойынша ұзындыққа секіру. Ауызша нұсқауларға сәйкес қолдың, дененің, аяқтың бастапқы қалпын бекіту. Бірінен соң бірі жүру, қозғалыс қарқынын жылдамдату және баяулату, мұғалімнің артынан бұралыс жолмен жүру, көлбеу тақтада бойынша жүру. Тепе-теңдік жаттығулары; орындықта, тік жазықтықта дұрыс қалыпта тұрып, арқаны тік ұстап аяқтың ұштарына отыру. Мұғалімнің белгісі бойынша бұрылыстар; залда аяқтың ұшымен, өкшемен, аяқтың ішкі және сыртқы жақтарымен жүгіру (жүру). Орналастырылған заттар арасындағы лекпен жүгіру. Басына қойылған затпен орындықта жүру, басындағы жүкпен залда жүру. 20-30 см биіктіктен секіру, екі аяқпен жолда, сызылған жолда, заттармен және заттарсыз, тікелей жүгіруден биіктікте секіру, гимнастикалық орындықтан секіру, ұзын және қысқа арқан арқылы секіру. Затпен кедергі астынан өту. Биіктігі 1 метрге дейінгі кедергіден өрмелеп өту. Гимнастикалық қабырға рейкасында 1-2 секундқа дейін қолмен ілініп тұру. Лақтыру - допты екі қолмен ұстауға тырысып лақтыру. Допты басынан асырып лақтыру. Әр түрлі заттарды (құм салынған дорба, доп, резеңке ойыншық) оң және сол қолмен қашықтыққа лақтыру. Мұғалімнің жетекшілігімен қозғалыстық және спорттық ойындарда қарапайым ережелерді орындау. Ұлттық ойындардың элементтері.

Қозғалыстардың кеңістіктік-уақыттық бағдары мен дәлдігін дамыту үшін мұғалімнің көмегімен жаттығулар жасау, көру қабілетін басқара отырып, денені белгілі бір биіктікке (тұрып, жатып) бұғу, керу және көзді жұмып орындау, тепе-теңдік жаттығулары. Затпен гимнастикалық орындықта жүру (доп, таяқ, жалаулар, құрсау).

Гимнастикалық орындықта өту, еден тақтасында, 20-30 см дәлізде кездескен кезде екеуінің өтуі. Екі аяқты сызылған бағдарға итеру арқылы бір жерден ұзындыққа секіру. Ауыр заттарды, спорттық жабдықтарды жылжыту кезіндегі ұжымдық өзара іс-қимыл;

2) қауіпсіз мінез-құлық және салауатты өмір салты дағдыларын қалыптастыру. Сабак кезінде қауіпсіз жүріс-тұрыс ережелері: мұғалім айтқандай және көрсететіндей тек сол жаттығуларды және дәл солай орындау, мұғалімнің рұқсатынсыз спорттық құралдарға жақындамау, белгіленген ережелерді сақтау. Жаттығуларды орындау кезінде дене қалпының дұрыс орналасуы; жабдықтарды атау: бөрене, арқан, гимнастикалық қабырға. Тыныс алуды дамыту - қозғалыс сипатына сәйкес тыныс алу тереңдігі мен қарқынының өзгерту (еліктеу, қол шапалақтау, санау бойынша). Кеудемен, ішпен және аралас тыныс алу. Дененің тік қалпын бақылау.

26. 7-сыныпқа арналған "Бейімделген дене шынықтыру" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) қозғалыс қызметін ұйымдастыру. Жалпы дамыту жаттығулары-сап құру және қайта құру ережелері: бағанға бір-бірден сапқа тұру, бастың артқы жағына теңестіру. Қолмен арқа артынан, басты көтеріп жүру. Бір қатарға сапқа тұру, белгі бойынша теңесу. Бағдарлар бойынша бұрылыстар. "Тұр!", "Отыр!", "Жүр!", "Жүгір!", "Тоқта!" пәрмендерін. Бұлшықет тонусын нығайту: бұлшық еттерді босаңсыту жаттығулары, саусақтардың және қолдардың білектерінің, тобық, сіңірлерінің, дененің бұлшық еттерін күшейту жаттығулары, сигнал бойынша тоқтаумен бастың, қолдың, дененің әртүрлі қимылдары. Заттармен (гимнастикалық таяқшалар, жалаулар, үлкен және кіші доптар, кіші құрсаулар), үлкен және кіші доптармен жаттығулар жасау. Тепе-теңдік жаттығуларын орындау: мұғалімнің сигналы бойынша бұрылыстары бар тұзу орындықта. Кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды дамыту: белгіленген жерде сапқа тұру жаттығуларын орындау, бағдар бойынша шеңбер құру, бағдарлар бойынша жүру, екі аяқпен сызылған бағдар бойынша ұзындыққа секіру. Қозғалыс дағдыларын дамыту: қозғалыс қарқынын жылдамдату және баяулату арқылы бірінен соң бірі жұппен жүру, мұғалімнің артынан бұрылмалы жолмен, көлбеу тақтаймен, зал бойымен аяқтың ұшымен, өкшемен, аяқтың ішкі және сыртқы жақтарымен жүру, 20-30 см биіктіктен секіру. Сызылған жол бойымен екі аяқпен секіру. Аяқтан аяққа секіру, ілулі затты түрту арқылы орнында жоғары секіру. Кедергілерден өрмелеуді еңбектеумен үйлестіру, әртүрлі биіктіктегі кедергілерден өту. Допты бастың артынан, оң және сол қолмен қашықтыққа лақтыру. Ойында әртүрлі диаметрлі допты кездейсоқ лақтыру. Допты орнынан қабырғаға оң, сол қолмен лақтыру. Қозғалыстық, түзету және ұжымдық ойындар. Спорттық ойындардың элементтері: пионерболда допты беру және лақтыру; допты беру, жүргізу, ұру, әр түрлі қашықтықтан қақпаға соғу. Допты беру, лақтыру. Допты беру, жүргізу және лақтыру. Спорттық ойын элементтері бар қозғалыстық ойындар. Ұлттық қазақ ойындары: мұғалімнің жетекшілігімен "Асық ату", "Бес тас" ойындарындағы техника, тактика элементтері.

Қозғалыстардың кеңістіктік-уақыттық бағдарын және дәлдігін дамыту үшін мұғалімнің көмегімен жаттығуларды орындау, көру қабілетін басқара отырып, денені белгілі бір биіктікке дейін бүгу және керу және көзді жұмып орындау, тепе-теңдік жаттығулары. Еңкейіп еденнен заттарды жинап, гимнастикалық орындықта жүру. Көлбеу гимнастикалық орындықта жүру, гимнастикалық орындықта екеулеп жүру (мұғалімнің көмегімен). Бір аяқта тұрып тепе-теңдікті ұстау; Екі аяқпен сызылған бағдарға итерілу арқылы бір жерден ұзындыққа секіру. Ауыр заттарды, спорттық жабдықтарды жылжыту кезіндегі ұжымдық өзара іс-қимыл;

2) қауіпсіз мінез-құлық және салауатты өмір салты дағдыларын қалыптастыру. Сабақ кезінде қауіпсіздік ережелерін сақтау; жаттығуларды орындау кезінде дене қалпын дұрыс ұстау, дене қалпын тік ұстау; спорттық снарядтарды атау. Тыныс алуды дамыту - негізгі ережелерді орындау және тыныс алу жаттығуларына қимылдарды үйлестіру, мұрын және ауыз арқылы әр түрлі бастапқы күйде– отырып, тұрып, жатып тыныс алу. Жаяу жүру кезінде тыныс алу жаттығулары: кеудемен, ішпен және аралас тыныс алу. Дене бітімін бақылау.

27. 8-сыныпқа арналған "Бейімделген дене шынықтыру" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) қозғалыс қызметін ұйымдастыру. Жалпы дамыту жаттығулары - бағанға, қатарға мұғалімнің нұсқауы бойынша сапқа тұру, орнында (оңға, солға) санау бойынша бұрылу. Залдың әртүрлі бөліктерінде мұғалімнің нұсқауы бойынша қатарға, бағанға, шеңберге тұру. Мұғалімнің нұсқауы бойынша қатардан бағанға, шеңберге қайта тұру. Мұғалімнің нұсқауы бойынша саптық пәрмендерін орындау. Аяқтың, дененің қимылдарын қолдың әртүрлі қимылдарымен үйлестіруге арналған жаттығулар. "Аяқты бүгу" тәсілімен жүгіре отырып биіктікке секіру, белгіленген жерде итеріліп жүгіре отырып ұзындыққа секіру, 50-60 см биіктіктен белгіленген жерге тереңдікке секіру, екі аяқпен итеріліп, белгіленген жерге бір орнынан ұзындыққа секіру. Кішкентай құрсаулармен, үлкен және кіші доптармен, арқанмен, тығыздалған доптармен жаттығулар. Лақтыру, аулау, заттарды беру, жүкті тасымалдау. Гимнастикалық құрсаулардан өту; гимнастикалық қабырғада бүгілген қолдармен аспалы жаттығулар. Допты қадамнан нысанаға лақтыру. Допты қашықтыққа лақтыру. Кеңістіктік-уақыттық бағдарды дамыту - бағдарлар бойынша шеңберден шаршыға қайта құру, көруді бақылаусыз оңға, солға бұрылу. 3-4 алуан түрлі кедергілерді жеңу. Гимнастикалық қабырғаға ауыса отырып, көлденең гимнастикалық орындықпен өрмелеу, гимнастикалық қабырғаның 5-ші рейкасына дейін өрмелеу. Гимнастикалық қабырғаның көршілес бөлігіне өтумен бүйірлік қадамдармен бүйірлік қозғалыс, төмен түсу, өрмелеу және біртіндеп күрделене түсетін заттарға ауыстыра отырып заттар арқылы өрмелеуге жаттығулар. Көруді бақылай отырып, денені белгілі бір биіктікке дейін бүгуге және керуге арналған жаттығулар (тұру, жату) және көзді жұмып жаттығуларды орындау. Екі жағынан шектелген кедергінің астына еңбектеу. Алға

қарай жылжумен аяқтан аяққа секіру, аяқты бүгіп ұзындыққа секіру, аттап өту әдісімен жүгіріп секіру. Допты белгіленген биіктікке: тізеге дейін, белге дейін, иыққа дейін секіретіндей етіп еденге соғып күшін мөлшерлеу. Допты қозғалыста ұстау және беру, мұғалімнің жетекшілігімен спорттық ойындардың элементтері. Кішкентай допты бір орыннан оң және сол қолмен көлденең және тік нысанаға лақтыру. Жылжымалы, спорттық, ұлттық ойындардың элементтері. Спорттық ойындардың элементтері - футбол, волейбол, баскетбол, гандбол (мұғалімнің таңдауы бойынша).

Қозғалыстардың кеңістіктік-уақыттық бағдары мен дәлдігін дамыту үшін мұғалімнің көмегімен жаттығуларды орындау, көру қабілетін басқара отырып, денені белгілі бір биіктікке дейін бүгу және керу және көзді жұмып орындау, тепе-теңдік жаттығулары. Мұғалімнің көмегімен гимнастикалық орындықпен, рейкамен жүру. Гимнастикалық орындықта топпен жүру. Орындықта, бөренеде бір аяқтағы тепе-теңдік (мұғалімнің көмегімен). Ауыр заттарды, спорттық жабдықтарды жылжыту кезіндегі ұжымдық өзара іс-қимыл;

2) қауіпсіз мінез-құлық және салауатты өмір салты дағдыларын қалыптастыру. Жеке гигиенаны сақтау: дене жаттығулардан кейін қолды, бетті жуу. Сабақ кезіндегі қауіпсіздік ережелері. Жаттығуды орындау кезінде дененің дұрыс орналасуы, қалыптары. Спорттық снарядтарды атау. Салауатты және қауіпсіз өмір салты ережелерін, спорттық-сауықтыру іс-шараларында өзін-өзі жетілдіру қажеттілігін орындау. Тыныс алуды дамыту-негізгі ережелерді орындау және тыныс алу жаттығуларына қозғалыстарды үйлестіру, мұрын және ауыз арқылы әр түрлі бастапқы күйлерде тыныс алу-отыру, тұру, жату, серуендеу кезінде тыныс алу жаттығулары, дем шығару кезінде дыбыстарды айту, кеуде, іш және аралас тыныс алу. Дене бітімін бақылау. Өзінің де, сыныптастарның да денсаулығына ұқыпты қарау.

28. 9-сыныпқа арналған "Бейімделген дене шынықтыру" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) қозғалыс қызметін ұйымдастыру. Жалпы дамыту жаттығулары - бағанға, қатарға мұғалімнің нұсқауы бойынша сапқа тұру, бір орында (оңға, солға) есеп бойынша бұрылу. Бүйірлік қадамдармен ашу және жабу. Бағаннан бір-бірден екі бағанға залдың ортасы арқылы бұрылыспен қозғалыста қайта құру. Саптық командаларды орындау. Бір орында және қозғалыста орындалатын қимылдардағы қолдың, аяқтың, дененің, бастың негізгі күйлері. Аяқтың, дененің қимылдарын қолдың аттас және әртүрлі қимылдарымен үйлестіруге арналған жаттығулар. Гимнастикалық орындыққа өрмелеу, қолдар белде, аяқтар түзу, тобықты бүгу және керу. Гимнастикалық қабырғамен жоғары, төмен көтеріліп-түсу, бір аралықтан екіншісіне өту. Гимнастикалық құрсаулардан өту; аспалы жаттығулар-гимнастикалық қабырғада бүгілген қолдармен. Орындыққа тірелу. Тепе-теңдік жаттығулары - затты еденнен алып, затты аттап өтіп, гимнастикалық орындықта жүру. Қолдың әртүрлі күйлерімен бір аяқта тұру. Кеңістіктік-уақыттық бағдарды дамыту - бағдарлар бойынша шеңберден шаршыға

қайта құру, көруді бақылаусыз оңға, солға бұрылу. Көруді бақылай отырып, денені белгілі бір биіктікке дейін бүгуге және керуге арналған жаттығулар және көзді жұмып жаттығуларды қайталау. Кедергілерді, қарсылықты еңсере отырып, жылдамдық - күштік сипаттағы жаттығуларды орындау кезінде жаттығуда жүкті тасымалдау кезінде тыныс алуды бақылау. Ешкі, ат арқылы "аяқтарын бүгіп" секіру. Допты белгіленген биіктікке: тізеге дейін, белге дейін, иыққа дейін секіретіндей етіп еденге соғып күшін мөлшерлеу. Қозғалыс дағдыларын дамыту - әр түрлі қарқынмен жүру, көруді бақылаумен және бақылаусыз қол жаттығуларын орындау. Аяқтан аяққа секіру, алға қарай жылжу, аяқты бүгу, секіру әдісімен жүгіру. Кішкентай допты оң және сол қолмен көлденең және тік нысанаға бір жерден лақтыру; біртіндеп күрделене түсетін заттардың үстінен өрмелеу және астынан еңбектеу жаттығулары. Оң және сол иықтан бір қолмен тығыздалған допты (салмағы 1 кг-ға дейін) лақтыру. Тығыздалған допты бір қолдан екінші қолға дененің артынан беру. Алға секіру, алға жылжу арқылы тығыздалған допты аяқпен айналдыру. Жылжымалы, спорттық, ұлттық ойындардың элементтері. Спорттық ойындар - футбол, волейбол, баскетбол, гандбол (мұғалімнің таңдауы бойынша).

Қозғалыстардың кеңістіктік-уақыттық бағдары мен дәлдігін дамыту үшін мұғалімнің көмегімен жаттығуларды орындау, көруді басқара отырып, денені белгілі бір биіктікке дейін бүгу, керу және көзді жұмып орындау, тепе-теңдік жаттығулары. Мұғалімнің көмегімен гимнастикалық орындықпен, рейкамен жүру. Гимнастикалық орындықта топпен жүру. Орындықта, бөренеді бір аяқтағы тепе-теңдік (мұғалімнің көмегімен). Екі аяқпен итерілу арқылы сызылған белгіге бір жерден ұзындыққа секіру. Аяқтың ұшымен бүйірлік қадамдармен, бұрылыспен, қолдың әртүрлі қозғалыстарымен жүру. Гимнастикалық таяқшаларды, доптарды еденнен алып, тепе-теңдікті сақтай отырып, гимнастикалық орындықта жүру. Қолдарында заттармен кездескен кезде екеуінің өтуі. Әр түрлі жүктерді топпен жылжыту, бір-біріне көмектесу. Бірнеше спорттық снарядтарды топпен жылжыту (уақытқа). Спорттық снарядтарды жылжыту кезінде қауіпсіздік техникасын орындау. Тыныс алуды дамыту-негізгі ережелерді орындау және тыныс алу жаттығуларына қозғалыстарды үйлестіру, мұрын және ауыз арқылы әр түрлі бастапқы күйлерде тыныс алу-отыру, тұру, жату, серуендеу кезінде тыныс алу жаттығулары, дем шығару кезінде дыбыстарды айту, кеуде, іш және аралас тыныс алу.

2) қауіпсіз мінез-құлық және салауатты өмір салты дағдыларын қалыптастыру. Жеке гигиенаны сақтау: дене жаттығулардан кейін қолды, бетті жуу. Сабақ кезіндегі қауіпсіздік ережелері. Жаттығуды орындау кезінде дененің дұрыс орналасуы, қалыптары. Спорттық снарядтарды атау. Салауатты және қауіпсіз өмір салты ережелерін орындау, спорттық-сауықтыру іс-шараларында өзін-өзі жетілдіру

қажеттілігін көрсету. Мұғалімге дене жаттығу кезінде ауырсыну немесе ыңғайсыздық сезімі туралы қол жетімді тәсілдермен хабарлау. Дене бітімін бақылау. Өзінің де, сыныптастарының да денсаулығына ұқыпты және жауапкершілікпен қарау.

29. 10-сыныпқа арналған "Бейімделген дене шынықтыру" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) қозғалыс қызметін ұйымдастыру. Жалпы дамыту жаттығулары - бағанға, қатарға мұғалімнің нұсқауы бойынша сапқа тұру. Әр түрлі қарқынмен жүру. Баяу жүгіру (білім алушылардың жеке мүмкіндіктері бойынша). Жүріс пен жүгіруді кезектестіру, уақытқа жүгіру. Аяқтан аяққа секіру, алға қарай жылжу, аяқты бүгу, секіру әдісімен жүгіру. Бір орында және қозғалыста орындалатын қимылдардағы қолдың, аяқтың, дененің, бастың негізгі күйлері. Гимнастикалық орындыққа өрмелеу, қолдар белде, аяқтар тұзу, тобықты бүгу және керу. Гимнастикалық қабырғамен жоғары, төмен көтеріліп-түсу, бір аралықтан екіншісіне өту. Кедергілерді, қарсылықты жеңе отырып, жылдамдық-күш жаттығуларын орындау кезінде жаттығуда жүкті тасымалдау кезінде тыныс алуды реттеу. Кішкентай құрсаулармен, үлкен және кіші доптармен, арқанмен, тығыздалған доптармен жаттығулар. Гимнастикалық құрсаулардан өту; аспалы жаттығулар-гимнастикалық қабырғада бүгілген қолдармен. Тепе-теңдік жаттығулары - затты еденнен алып, затты аттап өтіп, гимнастикалық орындықта жүру. Қолдың әртүрлі күйлерімен бір аяқты тұру. Ықтимал аралас кедергілерді жеңу (екі тіректен және екі жолақтан тұратын терезе; ұзындығы 30-60 см-ден 60 см-ге дейінгі кедергілер). Ешкі, ат арқылы "аяқтарын бүгіп" секіру. Кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды дамыту-бағдарлар бойынша шеңберден шаршыға қайта құру, көруді бақылаусыз оңға, солға бұрылу. Көруді бақылай отырып, денені бағдарлар бойынша (тұрып, жатып) белгілі бір биіктікке дейін бүгуге және созуға арналған жаттығулар және көзді жұмып жаттығуларды орындау. Кішкентай допты бір қолмен орнынан лақтыру және үш қадамнан қашықтыққа, ені 10 метрге дейінгі дәліз бойымен, оң және сол қолмен көлденең және тік нысанаға дейінгі қашықтыққа "иық арқылы артқа" тәсілімен лақтыру. Тығыздалған допты итеру (1-2 кг.). Біртіндеп күрделене түсетін заттардың үстінен өрмелеу және астынан еңбектеу. Тыныс алуды дамыту-негізгі ережелерді орындау және тыныс алу жаттығуларына қозғалыстарды үйлестіру, мұрын және ауыз арқылы әр түрлі бастапқы күйлерде тыныс алу-отыру, тұру, жату, серуендеу кезінде тыныс алу жаттығулары, дем шығару кезінде дыбыстарды айту, кеуде, іш және аралас тыныс алу. Жылжымалы, спорттық, ұлттық ойындардың элементтері. Спорттық ойындар - футбол, волейбол, баскетбол, гандбол (мұғалімнің таңдауы бойынша).

Қозғалыстардың кеңістіктік-уақыттық бағдары мен дәлдігін дамыту үшін мұғалімнің көмегімен жаттығуларды орындау, көруді басқара отырып, денені белгілі бір биіктікке дейін бүгу және керу және көзді жұмып орындау, тепе-теңдік жаттығулары. Мұғалімнің көмегімен гимнастикалық орындықта жүру. Гимнастикалық орындықта топпен жүру. Орындықта, бөренеді бір аяқтағы тепе-теңдік (мұғалімнің

көмегімен). Екі аяқты сызылған бағдарға итеру арқылы бір жерден ұзындыққа секіру. Аяқтардың ұшымен бүйірлік қадамдармен, бұрылыспен, қолдың әртүрлі қозғалыстарымен жүру. Гимнастикалық таяқшаларды, доптарды еденнен алып, тепе-теңдікті сақтай отырып, гимнастикалық орындықта жүру. Аяқтардың ұшымен бүйірлік қадамдармен, бұрылыспен, қолдың әртүрлі қозғалыстарымен жүру. Гимнастикалық таяқшаларды, доптарды еденнен алып, тепе-теңдікті сақтай отырып, гимнастикалық орындықта жүру. Қолдарында заттармен кездескен кезде екеуінің өтуі. Әр түрлі жүктерді, ауыр заттарды топпен жылжыту, бір-біріне көмектесу. Бірнеше спорттық снарядтарды топтар бойынша жылжыту. Спорттық снарядтарды жылжыту кезінде қауіпсіздік техникасын орындау;

2) қауіпсіз мінез-құлық және салауатты өмір салты дағдыларын қалыптастыру. Жеке гигиенаны сақтау: дене жаттығулардан кейін қолды, бетті жуу. Сабақ кезіндегі қауіпсіздік ережелері. Жаттығуларды орындау кезінде дененің дұрыс орналасуы, қалыптары. Спорттық снарядтарды атау. Салауатты және қауіпсіз өмір салты ережелерін орындау, спорттық-сауықтыру іс-шараларында өзін-өзі жетілдіру қажеттілігін көрсету. Дене бітімін бақылау. Өзінің де, сыныптастарының да денсаулығына ұқыпты және жауапкершілікпен қарау.

2 Параграф. Оқу мақсаттарының жүйесі

30. Бағдарламада оқу мақсаттарын пайдаланудың қарапайымдылығы үшін кодтау енгізілді. Кодта бірінші сан сыныпты, екінші сан-бөлімді, үшінші сан – бөлімше, төртінші сан-оқу мақсатының нөмірленуін көрсетеді. Мысалы, 5.2.1.2 кодтауда "5" – сынып, "2.1" – бөлімше, "2" – оқу мақсатын нөмірлеу.

31. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Қозғалыс қызметі":

1-кесте

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5 сынып	6 сынып	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып
	5. 1. 1. 1 мұғалімнің көмегімен дене шынықтыру сабағына дайындалу	6. 1. 1. 1 дене шынықтыру сабағына дайындалу және мұғалімнің көмегімен киіну	7. 1. 1. 1 дене шынықтыру сабағына дайындықты орындау	8. 1. 1. 1 мұғалімнің жетекшілігі мен сыныптан дене шынықтыру сабағына бару	9. 1. 1. 1 сыныптан дене шынықтыру сабағына бару	10. 1. 1. 1 сыныптан дене шынықтыру сабағына өз беттерінше бару
	5. 1. 1. 2 дұрыс дене		7. 1. 1. 2 дұрыс дене		9. 1. 1. 2 дене бітіміне жаттығулар орындау. Гимнастикал	10. 1. 1. 2 дене бітіміне жаттығуларды өз бетінше орындау. Гимнастикалық

1.1 Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту

бітімін қалыптастыруға арналған жаттығуларды орындау. Тік жазықтықтың алдына тұрып, дұрыс дене бітімі күйінде тізені бүгіп, аяқтарды кезектеп көтеру	6. 1. 1. 2 дене бітіміне жаттығулар орындау. Тік жазықтықтың алдына тұрып, дұрыс дене бітімі күйінде арқаны тік ұстап аяқтың ұштарымен отырып-тұрулар	бітімін қалыптастыруға арналған жаттығуларды орындау. Басты жоғары көтеріп, қолдарды арқаға қойып жүру. Мұғалімнің нұсқаулығы бойынша дұрыс дене бітімін ұстау	8. 1. 1. 2 дене бітіміне жаттығулар орындау, тізені бүгіп, аяқтарды кезектеп көтеру, арқаны тік ұстап, аяқтардың ұшымен отырып-тұру; түрлі жүруді орындау	ы қ орындыққа қолдарымен тартылып, ішпен өрмелеу; қолдары белге қойып, жүру, тобықтарды бұғу және керу. Гимнастикалық қабырға жоғары, төмен өрмелеу, бір бөлігінен екіншісіне өту	орындыққа ішпен өрмелеу; қолдарын белге қойып, аяқты тік ұстап, жүру (жартылай отырумен); тобықтарды бұғу және керу. Гимнастикалық қабырғада жоғары, төмен өрмелеу, бір бөлігінен екіншісіне өту
5. 1. 1. 3 мұғалімнің көмегімен дұрыс тыныс алумен қарапайым жаттығулардың элементтерін орындау	6. 1. 1. 3 тыныс алу жаттығуларын орындау (жатқан күйде тыныс алу, кеудемен және ішпен тыныс алу)	7. 1. 1. 3 тыныс алу жаттығуларын орындау. (еліктеу және бұйрық бойынша жүру және жүгіру кезінде өлшенген тыныс алу)	8. 1. 1. 3 тыныс алу жаттығуларын орындау. (жаттығулардың орындау кезіндегі терең тыныс алу (үлгі бойынша))	9. 1. 1. 3 тыныс алу жаттығуларын орындау. Кедергіні, қарсылықты жеңе отырып, жүкті тасымалдау кезінде тыныс алуды реттей білу. Жылдамдық-күштік сипатын орындау кезінде дұрыс тыныс алуды үйрету	10. 1. 1. 3 тыныс алу жаттығуларын орындау. Кедергіні, қарсылықты жеңе отырып, жүкті тасымалдау кезінде тыныс алуды реттей білу. Жылдамдық-күштік сипатын орындау кезінде дұрыс тыныс алуды үйрету
5. 1. 1. 4 мұғалімнің көмегімен негізгі айналымдық қозғалыстарды орындау	6. 1. 1. 4 мұғалімнің сөздік нұсқауы бойынша негізгі айналымдық қозғалыстарды орындау	7. 1. 1. 4 өз бетінше негізгі айналымдық қозғалыстарды орындау	8. 1. 1. 4 өз бетінше негізгі айналымдық қозғалыстарды орындау	9. 1. 1. 4 негізгі айналымдық қозғалыстардың дағдыларын меңгеру	10. 1. 1. 4 негізгі айналымдық қозғалыстардың дағдыларын сеніммен меңгеру
5. 1. 1. 5 дұрыс дене бітімін қалыптастыруға арналған жаттығуларды, дұрыс дене	6. 1. 1. 5 дұрыс дене бітімін қалыптастыруға арналған жаттығуларды, дұрыс дене	7. 1. 1. 5 дұрыс дене бітімін қалыптастыру	8. 1. 1. 5 дұрыс дене бітімін қалыптастыру	9. 1. 1. 5 дұрыс дене бітімін	10. 1. 1. 5 дұрыс дене бітімін қалыптастыру

	бітімін сақтай отырып басында шағын шеңберді ұстауды мұғалімнің көмегімен орындау	бітімін ұстай отырып басындағы жүкпен жүруді мұғалімнің сөздік нұсқауы бойынша орындау	ға арналған жаттығуларды өз бетінше орындау	ға арналған жаттығуларды өз бетінше орындау	калыптастыруға арналған жаттығуларды орындаудағы дағдыларын меңгеру	ға арналған жаттығуларды орындаудағы дағдыларын сенімді меңгеру
	5. 1. 2. 1 сапқа тұруды, қайта тұруды орындау: команда және мұғалімнің көрсетуі бойынша алға созылған қолмен шеңберді ашу. Мұғалімнің бағыт көрсетуімен оңға, солға бұрылыстар. Қатарда аяқтың ұштарымен түзелу. "Тік Сапақа тұр!", "Сапты бұз!", "Түзел!", "Тік тұр!" пәрмендерін орындау.	6. 1. 2. 1 мұғалімнің сөйлеу нұсқаулығы бойынша сапқа тұруды, қайта тұруды орындау: сыртқа созылған қолмен шеңберді ашу. Мұғалімнің бағыт көрсетуімен айналу бұрылысы". "Түзел!", "Тік тұр!", "Еркін тұр!" пәрмендерін орындау.	7. 1. 2. 1 мұғалімнің ауызша нұсқауы бойынша сапқа тұруды, қайта тұруды, аралықты ашуды, бұрылуды, сап пәрмендерін, сап ретімен санауды орындау	8. 1. 2. 1 мұғалімнің жетекшілігі мен сапқа тұруды, қайта тұруды орындау: мұғалімнің нұсқаулығы бойынша, залдың әртүрлі бөлігінде қатарға, бағанға, шеңберге тұру. Мұғалімнің нұсқаулығы бойынша қатардан бағанға, шеңберге қайта тұру.	9. 1. 2. 1 сапқа тұру мен қайта тұруды орындау: екі қатарға сапқа тұру. Әртүрлі қарқынмен бағытта жүру. Қозғалыс кезінде оңға, солға бұрылыстар.	10. 1. 2. 1 сапқа тұруды, қайта тұруды сенімді орындау: екі қатарға тұру. Әртүрлі қарқынмен бағытта жүру. Қозғалыс кезінде оңға, солға бұрылыстар.
	5. 1. 2. 2 жүру мен жүгіруді орындау: сол аяғынан, аяқтың ұшынан бастап жүру. Жұптасып жарысып, сапты сақтай отырып баяу	6. 1. 2. 2 мұғалімнің ауызша нұсқаулары бойынша әртүрлі қарқынмен жүруді және жүгіруді (жылдам, баяу) орындау. Аралықты сақтай отырып, баяу қарқынмен. Мұғалімнің пәрмендері	7. 1. 2. 2 кадам ұзындығын өзгертумен жүруді орындау (үлкен, кіші кадамдар). Жүруді және жүгіруді кезектестіру.	8. 1. 2. 2 қарапайым кедергілерді жеңе отырып, жүру және жүгіру. Мұғалімнің нұсқауы бойынша жүруді, жүгіруді және тоқтауды бастау. Жүруде, жүгіруде мұғалімнің нақты нұсқаулары	9. 1. 2. 2 әртүрлі қарқынмен, бағытта жүру мен жүгіруді сенімді түрде орындау. Қозғалыстағы оңға, солға бұрылыстар	10. 1. 2. 2 әртүрлі қарқынмен, бағытта жүру мен жүгіруді сенімді түрде орындау. Қозғалыстағы оңға, солға бұрылыстар

карқынмен жүгіру	бойынша жоғары жылдамдықпен жүгіру	Жүгіру эстафеталары (жұптармен)	және бағыттары бойынша бағыттарды өзгерту		
5. 1. 2. 3 мұғалімнің көмегімен бір аяқпен алға жылжумен, кадаммен ұзындыққа, кадаммен биіктікке, 50 см биіктіктен 45 градус бұрылыспен гимнастикалық орындық арқылы тереңдікке секіруді орындау. Қолға тірелумен гимнастикалық орындық арқылы бүйірмен секіру	6. 1. 2. 3 тереңдікке секірулерді орындау. 2-3 кадамнан ұзындыққа секірулер. 2-3 кадамнан " аяқтарды бүгіп" биіктікке секіру. Бір аяқпен итеріліп, жерге 2 аяқпен түсу арқылы ұзындыққа секіру	7. 1. 2. 3 ұзындыққа секіруді, жүгіруден (итеру орны белгіленбеген), жүгіруден биіктікке секіруді, тереңдікке секіруді орындау. Белгіленген жерден екі аяқты итеру арқылы ұзындыққа секіру	8. 1. 2. 3 " аяқты бұғу" тәсілімен жүгіруден биіктікке секіруді, (белгіленген жерде итеріп жүгіруден ұзындыққа секіруді, 50-60 см биіктіктен тереңдікке секіруді, белгіленген жерге секіруді , орнынан ұзындыққа секіруді, екі аяқты белгіленген жерге итеруді орындау	9. 1. 2. 3 " аяқтарды бүгіп" ешкіден, аттан аттау арқылы еніне қарай (барлық оқушылар) секіруді орындау. Бұрын үйренген секірудің барлық түрлерін жетілдіру.	10. 1. 2. 3 тірек секіру кезінде жүгіру және аяқпен итеру техникасын орындау. Ешкі, ат арқылы " аяқтарын бүгіп" тірек секіруді орындау, бұрын үйренген секірулердің барлық түрлерін жетілдіру
5. 1. 2. 4 мұғалімнің көмегімен заттарды лақтыруды, қағып алуды және беруді орындау, жүктерді тасымалдыу	6. 1. 2. 4 мұғалімнің ауызша нұсқауы бойынша кішкентай допты дұрыс ұстап, оны қолдан қолға ауыстыра отырып, негізгі қимылдарды орындау. Үлкен және кіші допты жоғары лақтырып, оны серпіннен кейін ұстап алу.	7. 1. 2. 4 допты бір-бірінің иығынан лақтыру. Допты еденге кезекпен оң және сол қолмен соғу. Допты қашықтыққа лақтыру. Доптарды екі қолмен және бір қолмен лақтыру және ұстап алу	8. 1. 2. 4 лақтыру, ұстап алу, заттарды беру , жүкті тасымалдау. Допты еденге бір, екі қолмен соғу. Допты кадамнан нысанаға лақтыру. Допты қашықтыққа лақтыру	9. 1. 2. 4 бір қолмен оң және сол иықтан тығыздалған допты (салмағы 1 кг-ға дейін) бір-біріне лақтыру. Тығыздалған допты бір қолдан екінші қолға дененің артқы жағына беру. Алға қарай жылжымен тығыздалған допты аяқпен домалату	10. 1. 2. 4 қашықтыққа және нысанаға лақтыруды орындау (" Мергендер" ойыны, " Лапта" жеңілдетілген түрі)
1. 2 Қолданбалы біліктері мен					

дағдыларын дамыту	5. 1. 2. 5 гимнастикалық қабырғаға ауыса отырып, төрт аяғындағы көлбеу гимнастикалық орындыққа өрмелеуді орындау (орындық 3-4 рельеске ілулі, аяқтарын бірінші рельеске қою). Екі жағынан шектелген биіктігі 40-50 см кедергіге көтерілу	6. 1. 2. 5 бұрын үйретілген әдістермен гимнастикалық орындыққа жоғары, төмен, бүйірге өрмелеуді орындау. Затпен кедергіге көтерілу. Биіктігі 1 метрге дейінгі кедергіден өту. Гимнастикалық қабырға рейкасында 1-2 секундқа дейін қолмен ілініп тұру	7. 1. 2. 5 гимнастикалық қабырғаға өрмелеу арқылы төрт аяқтап гимнастикалық орындыққа өрмелеудің үйлесімін орындау. Кедергілерге өрмелеуді астынан еңбектеумен үйлестіру. Әртүрлі биіктіктегі кедергілерден өту	8. 1. 2. 5 3-4 әртүрлі кедергілерді еңсеру. Гимнастикалық қабырғаға өтумен көлденең гимнастикалық орындыққа өрмелеу, гимнастикалық қабырғаның 5-ші рейкасына дейін өрмелеу. Гимнастикалық қабырғаның көршілес бөлігіне өтумен бүйірлік қадаммен қозғалу, төмен түсу. Екі жағынан шектелген кедергінің астына еңбектеп өту	9. 1. 2. 5 нұсқауларға сай жүгіруді, секіруді, тепе-теңдікті сақтай отырып, әртүрлі жолдармен реттелген кедергілер арқылы өрмелеуді орындау. Олар арқылы көтерілу, көтерілу арқылы кедергілерді жеңу	10. 1. 2. 5 дұрыс дене бітімін сақтай отырып, тепе-теңдік жаттығулары н орындау. Кедергілерге өрмелеу, астына еңбектеу арқылы оларды жеңу (жарыстарда)
	5. 1. 2. 6 қарапайым қимылдарды орындау кезінде туындайтын мүмкінді қиындықтарды мұғалімнің көмегімен жеңу	6. 1. 2. 6 қарапайым дене жаттығуларды орындау кезінде туындайтын мүмкінді қиындықтарды өз бетінше және мұғалімнің көмегімен жеңу	7. 1. 2. 6 қарапайым дене және өзгертілген жаттығуларды орындау кезінде қиындықтарды жеңу қабілетін нығайту	8. 1. 2. 6 қозғалыс белсенділігін оқытудың әртүрлі кезеңдерінде қиындықтарды жеңу дағдыларын және біліктерін жетілдіру	9. 1. 2. 6 бір және екі аяқпен секіру	10. 1. 2. 6 ұзындыққа жүгіруден биіктікке секіруді орындау ("Прыжок за прыжком", "Прыгуны и пятнашки" ойындары)
	5. 1. 2. 7 мұғалімнің көмегімен аялдамалармен, спорттық ойындарда қолданылатын	6. 1. 2. 7 мұғалімнің жетекшілігіме	7. 1. 2. 7 мұғалімнің жетекшілігімен спорттық элементтері бар қимылдық ойындарда	8. 1. 2. 7 мұғалімнің жетекшілігімен допты қозғалыста, спорттық ойындардың	9. 1. 2. 7 доптарды бір қолмен	10. 1. 2. 7 кішкентай допты бір қолмен бір орнынан және ені 10 метрге дейінгі дәліз бойымен үш

н қорғаныс әрекеттерімен қозғалысты орындау	н допты бір орында ұстау және беру	игерілген қозғалыс түрлерін қолдану	элементтерінд е ұстау және беру	нұсқауларға сәйкес ойнау	қадамнан " артқы жақтан иық арқылы" ойнау
				9. 1. 2. 8 күрделендірілг е н қимылдарды орындау кезінде туындайтын мүмкінді қиындықтард ы жеңудегі мұғалімнің көмегі	10. 1. 2. 8 тығыздалған допты (1-2 кг.) итеру бағытына бетпен және бүйірмен тұрып бір орыннан итеру
				9. 1. 2. 9 мұғалімнің жетекшілігіме н спорттық ойындарда ж е к е әрекеттердің элементтерін көрсету	10. 1. 2. 9 мұғалімнің көмегімен мүмкінді аралас кедергілерді жеңу (екі тіректен және екі жолақтан құралған терезе; биіктігі 30-60 см ұзындығы 60 см дейінгі кедергілер)
					10. 1. 2. 10 мұғалімнің жетекшілігіме н спорттық ойындарда ж е к е техникалық-т актикалық әрекеттердің элементтерін көрсету
5. 1. 3. 1 мұғалімнің көмегімен кеңістіктік-уа қыттық бағдарлауды ж ә н е қозғалыстың дәлдігін	6. 1. 3. 1 мұғалімнің ауызша нұсқаулығым е н кеңістіктік-уа қыттық бағдарлауды ж ә н е қозғалыстың	7. 1. 3. 1 мұғалімнің көмегімен кеңістіктік-уа қыттық бағдарлауды ж ә н е қозғалыстың дәлдігін	8. 1. 3. 1 өз бетінше кеңістіктік-уа қыттық бағдарлауды ж ә н е қозғалыстың дәлдігін дамытуға	9. 1. 3. 1 кеңістіктік-уа қыттық бағдарлауды ж ә н е қозғалыстың дәлдігін дамытуға арналған	10. 1. 3. 1 кеңістіктік-уа қыттық бағдарлауды ж ә н е қозғалыстың дәлдігін дамытуға арналған жаттығулард ы орындау:

	<p>дамытуға арналған жаттығуларды орындау: бір орыннан екі аяқпен итеріліп сызылған бағдарға қарай ұзындыққа секіру</p>	<p>дәлдігін дамытуға арналған жаттығуларды орындау: бір орыннан екі аяқпен итеріліп сызылған бағдарға қарай ұзындыққа секіру</p>	<p>дамытуға арналған жаттығуларды орындау: бір орыннан екі аяқпен итеріліп сызылған бағдарға қарай ұзындыққа секіру</p>	<p>арналған жаттығуларды орындау: бір орыннан екі аяқпен итеріліп сызылған бағдарға қарай ұзындыққа секіру</p>	<p>жаттығуларды сенімді орындау: бір орыннан екі аяқпен итеріліп сызылған бағдарға қарай ұзындыққа секіру</p>	<p>еденнен заттарды жартылай отыра жинап, гимнастикалық орындықта жүру. Гимнастикалық орындықта екеуінің алшақтап өту (мұғалімнің көмегімен)</p>
<p>1.3 Кеңістіктік-ауқымды бағдарлауды дамыту</p>	<p>5. 1. 3. 2 мұғалімнің көмегімен көру қабілетін бақылай отырып, денені белгілі бір биіктікке (тұрып, жатып) бүгу және созу жаттығуларын орындау және көзді жұмып жаттығуларды қайталау</p>	<p>6. 1. 3. 2 мұғалімнің ауызша нұсқауымен көру қабілетін бақылай отырып, денені белгілі бір биіктікке (тұрып, жатып) бүгу және созу жаттығуларын орындау және көзді жұмып жаттығуларды қайталау</p>	<p>7. 1. 3. 2 мұғалімнің ауызша нұсқауымен көру қабілетін бақылай отырып, денені белгілі бір биіктікке (тұрып, жатып) бүгу және созу жаттығуларын орындау және көзді жұмып жаттығуларды қайталау</p>	<p>8. 1. 3. 2 өз бетінше көру қабілетін бақылай отырып, денені белгілі бір биіктікке дейін (тұрып, жатып) бүгу және созу жаттығуларын орындау және көзді жұмып жаттығуларды қайталау</p>	<p>9. 1. 3. 2 көруді бақылай отырып, денені белгілі бір биіктікке дейін бүгуге және созуға арналған жаттығуларды (тұру, жату) сенімді түрде орындау және көзді жұмып жаттығуларды қайталау</p>	<p>10. 1. 3. 2 қозғалыстық ойындарда игерілген қозғалыс түрлерінің орындалуын көрсету (қатарларда тарту және шеңберден итеріп шығару, шеңбер бойынша эстафетада жылдамдыққа жүгіру және командалармен жүгіру, кедергілерді еңсере отырып эстафета, " шағай вперед" ойыны</p>
	<p>5. 1. 3. 3 тепе-теңдік жаттығуларын орындау. Белгілі бір затпен гимнастикалық орындықта жүру (доп, таяқ, жалаулар,</p>	<p>6. 1. 3. 3 тепе-теңдік жаттығуларын орындау. Гимнастикалық орындықта биіктігі 10-15 см болатын белгілі бір</p>	<p>7. 1. 3. 3 тепе-теңдік жаттығуларын орындау. Еңкейіп еденнен заттарды жинап, гимнастикалық орындықта</p>	<p>8. 1. 3. 3 тепе-теңдік жаттығуларын орындау. Мұғалімнің көмегімен гимнастикалық</p>	<p>9. 1. 3. 3 тепе-теңдік жаттығуларын орындау. Аяқтың ұштарымен, бүйірлік қадамдармен, бұрылыспен, қолдың әртүрлі қозғалыстарымен жүру. Тепе-теңдікті сақтай</p>	<p>10. 1. 3. 3 тепе-теңдік жаттығуларын орындауды көрсету. Аяқтың ұштарымен бүйірлік қадамдармен, бұрылыспен, қолдың әртүрлі қозғалыстарымен жүру. Гимнастикалық</p>

	кұрсау). Гимнастикалық орындықта айналмалы бұрылыс. Еден тақтасында, 20-30 см дәлізде кездескен кезде екеуінің алшақтығы	затты аттап өту арқылы жүру. Гимнастикалық орындықта бірге жүру. Гимнастикалық орындықта бір тіземен тізерлеп жүру	жүру. Көлбеу гимнастикалық орындықта жүру. Гимнастикалық орындықта екеуінің өтуі (мұғалімнің көмегімен). Бір аяғындағы тепе-теңдік	қ орындықта, рейкада жүру. Гимнастикалық орындықта топпен жүру. Бір аяғындағы тепе-теңдік (орындықта)	отырып, еденнен гимнастикалық таяқшаларды, доптарды алып, гимнастикалық орындықта жүру. Қолдарындағы заттармен екеуінің кездескенде алшақтап өтуі	таяқшаларды, доптарды еденнен алумен, тепе-теңдікті сақтай отырып, гимнастикалық орындықта жүру. Қолдарындағы заттармен кездескен кезде екеуінің алшақтап өтуі	
						10. 1. 3. 4 үйренген кимылдарды қозғалыстық ойындарда қолдану	
1. 4 Командалық өзара әрекет ету дағдыларын дамыту	5. 1. 4. 1 мұғалімнің жетекшілігімен қозғалыстық ойындарда және кез келген спорттық ойындарда ережелерді орындау	6. 1. 4. 1 мұғалімнің сөздік нұсқаулығы бойынша қозғалыстық ойындарда және кез келген спорттық ойындарда ережелерді орындау	7. 1. 4. 1 мұғалімнің сөздік нұсқаулығы бойынша қозғалыстық ойындарда және кез келген спорттық ойындарда ережелерді орындау	8. 1. 4. 1 мұғалімнің жетекшілігімен қозғалыстық және спорттық ойындарда әрекеттерді мақсатқа бағыттап орындау.	9. 1. 4. 1 мұғалімнің жетекшілігімен қозғалыстық және спорттық ойындарда әрекеттерді мақсатқа бағыттап сенімді орындау.	10. 1. 4. 1 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетінше гимнастикалық орындықта, рейкада жүру, гимнастикалық орындықта топпен жүру	
	5. 1. 4. 2 ойын кезінде достарына құрметпен қарау, жеңілістен кейін негативті және агрессивті мінез көрсетпеу, өзгелердің жеңісіне қуану, жеңіспен құттықтау	6. 1. 4. 2 ойын кезінде достарына құрметпен қарау, жеңілістен кейін негативті және агрессивті мінез көрсетпеу, өзгелердің жеңісіне қуану, жеңіспен құттықтау	7. 1. 4. 2 ойын кезінде достарына құрметпен қарау, жеңілістен кейін негативті және агрессивті мінез көрсетпеу, өзгелердің жеңісіне қуану, жеңіспен құттықтау	8. 1. 4. 2 ойын кезінде достарына құрметпен қарау, жеңілістен кейін негативті және агрессивті мінез көрсетпеу, өзгелердің жеңісіне қуану, жеңіспен құттықтау	9. 1. 4. 2 ойын кезінде достарына құрметпен қарау, жеңілістен кейін негативті және агрессивті мінез көрсетпеу, өзгелердің жеңісіне қуану, жеңіспен құттықтау		10. 1. 4. 2 үйренген әрекеттерді қозғалыстық ойындар кезінде қолдану, өзгелердің жеңісіне қуану, жеңіспен құттықтау
							10. 1. 4. 3 ауыр

5. 1. 4. 3 ауыр заттарды тасымалдау кезінде ұжыммен әрекет ету (гимнастикалық матты)	6. 1. 4. 3 ауыр заттарды қолмен тасымалдау, домалату, итеру кезінде ұжыммен әрекет ету	7. 1. 4. 3 ауыр заттарды тасымалдау кезінде ұжыммен әрекет ету, тасымалдаудың оңтайлы әдісін таңдау	8. 1. 4. 3 ауыр заттарды тасымалдау кезінде ұжыммен әрекет ету, тасымалдаудың оңтайлы әдісін таңдау	9. 1. 4. 3 ауыр заттарды тасымалдау кезінде ұжыммен әрекет ету, тасымалдаудың оңтайлы әдісін таңдау, қауіпсіздік техникасын сақтау	заттарды тасымалдау кезінде ұжыммен әрекет ету, тасымалдаудың оңтайлы әдісін таңдау, қауіпсіздік техникасын сақтау
--	--	---	---	--	--

2) "Қауіпсіз мінез-құлық және салауатты өмір салты дағдыларын қалыптастыру":
2-кесте

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5 сынып	6 сынып	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып
2.1 Қауіпсіз мінез-құлық	5. 2. 1. 1 өз қал-жағдайы туралы хабарлау, дене жаттығуларды орындау кезіндегі ауырсыну сезімдері немесе ыңғайсыздық туралы қолжетімді әдістермен хабарлау	6. 2. 1. 1 дене жаттығуларды орындау кезіндегі ауырсыну сезімдері немесе ыңғайсыздық туралы қолжетімді әдістермен хабарлау, ауырсынудың орнын көрсету	7. 2. 1. 1 дене жаттығуларды орындау кезіндегі қасындағы адамдардың қал-жағдайына назар аудару, өзінің немесе басқаның ауырсыну сезімдері немесе ыңғайсыздық туралы хабарлай білу	8. 2. 1. 1 дене жаттығуларды орындау кезіндегі қасындағы адамдардың қал-жағдайына назар аудару, өзінің немесе басқаның ауырсыну сезімдері немесе ыңғайсыздық туралы хабарлай білу, ауырсынуды сипаттау	9. 2. 1. 1 дене жаттығуларды орындау кезіндегі қасындағы адамдардың қал-жағдайына назар аудару, өзінің немесе басқаның ауырсыну сезімдері немесе ыңғайсыздық туралы хабарлай білу, ауырсынуды сипаттау	10. 2. 1. 1 дене жаттығуларды орындау кезіндегі қасындағы адамдардың қал-жағдайына назар аудару, жанашырлық білдіру, көмек көрсету, өзінің немесе басқаның ауырсыну сезімдері немесе ыңғайсыздық туралы хабарлай білу, ауырсынуды сипаттау
	5. 2. 1. 2 жаттығу залында	6. 2. 1. 2 жаттығу залында жүріп-тұру, гимнастикалық	7. 2. 1. 2 жаттығу залында жүріп-тұру, сапқа тұру,	8. 2. 1. 2 жаттығу залында жүріп-тұру, сапқа қайта тұру, секіру және еңкею,	9. 2. 1. 2 жаттығу залында жүріп-тұру, сапқа қайта тұру, ешкіден" секіру, кедергілерден өту, доп	10. 2. 1. 2 жаттығу залында жүріп-тұру, сапқа қайта тұру, ешкіден" секіру, кедергілерден өту, доп лақтыру, спорттық

және салауатты өмір салты дағдыларын қалыптастыру	жүріп-тұру, гимнастикалы қ орындықта, гимнастикалы қ баспалдақта, гимнастикалы қ баспалдақта дене шынықтыру жаттығулары н орындау ережелерін сақтау (спорттық форманы дұрыс кию, мұғалімге еліктеу жаттығулары н орындау, дұрыс тыныс алу және дене қалпын сақтау), доппен, жалаушамен, құрсаумен қауіпсіз жұмыс жасау ережелерін сақтау	қ орындықта, гимнастикалы қ баспалдақта, еден тақтасында, секіру және еңкею жаттығулары н да, қозғалмалы ойындарда қауіпсіз ережелерін сақтау (тек мұғалім айтқан жаттығулард ы және көрсеткендей орындау, дұрыс тыныс алу және дене қалпын сақтау), доппен, жалаушамен, құрсаумен қауіпсіз жұмыс жасау ережелерін сақтау	сапқа қайта тұру, секіру және еңкею, кедергілерден өту жаттығулары н да, спорттық ойындар кезінде ережелерін сақтау (жаттығулард ы орындау кезінде дене қалпын дұрыс ұстау, дененің тік қалпын сақтау, әртүрлі қалыпта әртүрлі жұмыс жасау ережелерін сақтау	кедергілерден өту жаттығулары н да, спорттық ойындар кезінде қауіпсіз ережелерін сақтау (жеке гигиенаны сақтау, тепе-теңдік жаттығулары н орындау кезінде дене қалпын дұрыс ұстау, әртүрлі қалыпта әртүрлі тәсілдермен дұрыс тыныс алу), гимнастикалы қ құрал-жабдық тармен қауіпсіз жұмыс ережелерін, салауатты өмір салты ережелерін сақтау	лақтыру, спорттық ойындар және командалық жұмыс кезінде қауіпсіз ережелерін сақтау (жеке гигиенаны, өзара әрекеттесудің қауіпсіздігін сақтау, тепе-теңдік жаттығулары н орындау кезінде дене қалпын дұрыс ұстау, әртүрлі қалыпта әртүрлі тәсілдермен дұрыс тыныс алу), гимнастикалы қ құрал-жабдық тармен (доптар, арқандар, орындық, баспалдақ, қабырға) қауіпсіз жұмыс ережелерін, салауатты өмір салты ережелерін сақтау	ойындар және командалық жұмыс кезінде қауіпсіз ережелерін сақтау (жеке гигиенаны, өзара әрекеттесудің қауіпсіздігін сақтау, тепе-теңдік жаттығулары н орындау кезінде дене қалпын дұрыс ұстау, әртүрлі қалыпта әртүрлі тәсілдермен дұрыс тыныс алу), гимнастикалы қ құрал-жабдық тармен (доптар, арқандар, орындық, баспалдақ, қабырға) қауіпсіз жұмыс ережелерін, салауатты өмір салты ережелерін сақтау
---	--	---	---	---	--	--

32. Бағдарлама зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Бейімделген дене шынықтыру" пәнінен үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақмерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

33. Оқу материалын осы бағдарламада оқу жылдары (сыныптар) және тоқсандар бойынша бөлу ұсыныс түрінде берілді. Мұғалім оқу материалының күрделілігін төмендету немесе арттыру, әрбір білім алушының мүмкіндіктері мен нақты жетістіктерін ескере отырып, дене жүктемесінің көлемін ұлғайту немесе азайту үшін оқу материалын төрттен бірінен (сыныптан) екіншісіне ауыстыруға құқылы.

Параграф 3. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-10 сыныптары үшін "Бейімделген дене шынықтыру" пәнінен үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5 сынып:

Бөлімше	Оқу мақсаттары
1-тоқсан	
1.1 Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту	<p>5.1.1.1 мұғалімнің көмегімен дене шынықтыру сабағына дайындалу;</p> <p>5.1.1.2 дұрыс дене бітімін қалыптастыруға арналған жаттығуларды орындау. Тік жазықтықтың алдына тұрып, дұрыс дене бітімі күйінде тізені бүгіп, аяқтарды кезектеп көтеру;</p> <p>5.1.1.3 мұғалімнің көмегімен дұрыс тыныс алумен қарапайым жаттығулардың элементтерін орындау;</p> <p>5.1.1.5 дұрыс дене бітімін қалыптастыруға арналған жаттығуларды, дұрыс дене бітімін сақтай отырып басында шағын шеңберді ұстауды мұғалімнің көмегімен орындау</p>
1.2 Қолданбалы біліктері мен дағдыларын дамыту	<p>5.1.2.1 Сапқа тұруды, қайта тұруды орындау: пәрмендерін және мұғалімнің көрсетуі бойынша алға созылған қолмен шеңберді ашу. Мұғалімнің бағыт көрсетуіне нөңға, солға бұрылыстар. Қатарда аяқтың ұштарымен түзелу. "Сапақа тұр!", "Сапты бұз!", "Түзел!", "Тік тұр!" пәрмендерін орындау;</p> <p>5.1.2.2 жүру мен жүгіруді орындау: сол аяғынан, аяқтың ұшынан бастап жүру. Жұптасып жарысып, сапты сақтай отырып баяу қарқынмен жүгіру;</p> <p>5.1.2.3 мұғалімнің көмегімен бір аяқпен алға жылжумен, қадаммен ұзындыққа, қадаммен биіктікке, 50 см биіктіктен 45 градус бұрылыспен гимнастикалық орындық арқылы тереңдікке секіруді орындау. Қолға тірелумен гимнастикалық орындық арқылы бүйірмен секіру;</p> <p>5.1.2.4 мұғалімнің көмегімен заттарды лақтыруды, қағып алуды және беруді орындау, жүктерді тасымалдау;</p> <p>5.1.2.6 қарапайым қимылдарды орындау кезінде туындайтын мүмкінді қиындықтарды мұғалімнің көмегімен жеңу;</p>
1.3 Кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды дамыту	<p>5.1.3.1 мұғалімнің көмегімен кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды және қозғалыстың дәлдігін дамытуға арналған жаттығуларды орындау: бір орыннан екі аяқпен итеріліп сызылған бағдарға қарай ұзындыққа секіру;</p> <p>5.1.3.2 мұғалімнің көмегімен көру қабілетін бақылай отырып, денені белгілі бір биіктікке (тұрып, жатып)</p>

	бүгу және созу жаттығуларын орындау және көзді жұмып жаттығуларды қайталау
1.4 Командалық өзара әрекет ету дағдыларын дамыту	5.1.4.1 мұғалімнің жетекшілігімен қозғалыстық ойындарда және кез келген спорттық ойындарда ережелерді орындау; 5.1.4.3 ауыр заттарды тасымалдау кезінде ұжыммен әрекет ету (гимнастикалық матты)
2 тоқсан	
1.1 Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту	5.1.1.1 мұғалімнің көмегімен дене шынықтыру сабағына дайындалу; 5.1.1.3 мұғалімнің көмегімен дұрыс тыныс алумен қарапайым жаттығулардың элементтерін орындау; 5.1.1.4 мұғалімнің көмегімен негізгі айналымдық қозғалыстарды орындау; 5.1.1.5 дұрыс дене бітімін қалыптастыруға арналған жаттығуларды, дұрыс дене бітімін сақтай отырып басында шағын шеңберді ұстауды мұғалімнің көмегімен орындау.
1.2 Қолданбалы біліктері мен дағдыларын дамыту	5.1.2.1 Сапқа тұруды, қайта тұруды орындау: пәрмендер және мұғалімнің көрсетуі бойынша алға созылған қолмен шеңберді ашу. Мұғалімнің бағыт көрсетуімен оңға, солға бұрылыстар. Қатарда аяқтың ұштарымен түзелу. "Сапақа тұр!", "Сапты бұз!", "Түзел!", "Тік тұр!" пәрмендерін орындау; 5.1.2.3 мұғалімнің көмегімен бір аяқпен алға жылжумен, қадаммен ұзындыққа, қадаммен биіктікке, 50 см биіктіктен 45 градус бұрылыспен гимнастикалық орындық арқылы тереңдікке секіруді орындау. Қолға тірелумен гимнастикалық орындық арқылы бүйірмен секіру; 5.1.2.5 гимнастикалық қабырғаға ауыса отырып, төрт аяғындағы көлбеу гимнастикалық орындыққа өрмелеуді орындау (орындық 3-4 рельске ілулі, аяқтарын бірінші рельске қою). Екі жағынан шектелген биіктігі 40-50 см кедергіге көтерілу; 5.1.2.6 қарапайым қимылдарды орындау кезінде туындайтын мүмкінді қиындықтарды мұғалімнің көмегімен жеңу; 5.1.2.7 мұғалімнің көмегімен аялдамалармен, спорттық ойындарда қолданылатын қорғаныс әрекеттерімен қозғалысты орындау
	5.1.3.1 мұғалімнің көмегімен кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды және қозғалыстың дәлдігін дамытуға арналған жаттығуларды орындау: бір орыннан екі аяпен итеріліп сызылған бағдарға қарай ұзындыққа секіру; 5.1.3.3 тепе-теңдік жаттығуларын орындау. Белгілі бір затпен гимнастикалық орындықта жүру (доп, таяқ, жалаулар, құрсау). Гимнастикалық орындықта

1.3 Кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды дамыту	айналмалы бұрылыс. Еден тақтасында, 20-30 см дәлізде кездескен кезде екеуінің алшақтығы
1.4 Командалық өзара әрекет ету дағдыларын дамыту	<p>5.1.4.1 мұғалімнің жетекшілігімен қозғалыстық ойындарда және кез келген спорттық ойындарда ережелерді орындау;</p> <p>5.1.4.2 ойын кезінде достарына құрметпен қарау, жеңілістен кейін негативті және агрессивті мінез көрсетпеу, өзгелердің жеңісіне қуану, жеңіспен құттықтау;</p> <p>5.1.4.3 ауыр заттарды тасымалдау кезінде ұжыммен әрекет ету (гимнастикалық матты)</p>
2.1 Қауіпсіз мінез-құлық және салауатты өмір салты дағдыларын қалыптастыру	<p>5.2.1.1 өз қал-жағдайы туралы хабарлау, дене жаттығуларды орындау кезіндегі ауырсыну сезімдері немесе ыңғайсыздық туралы қолжетімді әдістермен хабарлау;</p> <p>5.2.1.2 жаттығу залында жүріп-тұру, гимнастикалық орындықта, гимнастикалық баспалдақта дене шынықтыру жаттығуларын орындау ережелерін сақтау (спорттық форманы дұрыс кию, мұғалімге еліктеу жаттығуларын орындау, дұрыс тыныс алу және дене қалпын сақтау), доппен, жалаушамен, құрсаумен қауіпсіз жұмыс жасау ережелерін сақтау</p>
3 тоқсан	
1.1 Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту	<p>5.1.1.1 мұғалімнің көмегімен дене шынықтыру сабағына дайындалу</p> <p>5.1.1.2 дұрыс дене бітімін қалыптастыруға арналған жаттығуларды орындау. Тік жазықтықтың алдына тұрып, дұрыс дене бітімі күйінде тізені бүгіп, аяқтарды кезектеп көтеру;</p> <p>5.1.1.4 мұғалімнің көмегімен негізгі айналымдық қозғалыстарды орындау.</p>
1.2 Қолданбалы біліктері мен дағдыларын дамыту	<p>5.1.2.2 жүру мен жүгіруді орындау: сол аяғынан, аяқтың ұшынан бастап жүру. Жұптасып жарысып, сапты сақтай отырып баяу қарқынмен жүгіру;</p> <p>5.1.2.4 мұғалімнің көмегімен заттарды лақтыруды, қағып алуды және беруді орындау, жүктерді тасымалдыу;</p> <p>5.1.2.5 гимнастикалық қабырғаға ауыса отырып, төрт аяғындағы көлбеу гимнастикалық орындыққа өрмелеуді орындау (орындық 3-4 рельске ілулі, аяқтарын бірінші рельске қою). Екі жағынан шектелген биіктігі 40-50 см кедергіге көтерілу;</p> <p>5.1.2.6 қарапайым қимылдарды орындау кезінде туындайтын мүмкінді қиындықтарды мұғалімнің көмегімен жеңу;</p> <p>5.1.2.7 мұғалімнің көмегімен аялдамалармен, спорттық ойындарда қолданылатын қорғаныс әрекеттерімен қозғалысты орындау</p>
	5.1.3.1 мұғалімнің көмегімен кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды және қозғалыстың дәлдігін дамытуға арналған жаттығуларды орындау: бір орыннан екі

1.3 Кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды дамыту	<p>аяпен итеріліп сызылған бағдарға қарай ұзындыққа секіру;</p> <p>5.1.3.2 мұғалімнің көмегімен көру қабілетін бақылай отырып, денені белгілі бір биіктікке (тұрып, жатып) бұғу және созу жаттығуларын орындау және көзді жұмып жаттығуларды қайталау;</p> <p>5.1.3.3 тепе-теңдік жаттығуларын орындау. Белгілі бір затпен гимнастикалық орындақта жүру (доп, таяқ, жалаулар, құрсау). Гимнастикалық орындақта айналмалы бұрылыс. Еден тақтасында, 20-30 см дәлізде кездескен кезде екеуінің алшақтығы</p>
1.4 Командалық өзара әрекет ету дағдыларын дамыту	<p>5.1.4.2 ойын кезінде достарына құрметпен қарау, жеңілістен кейін негативті және агрессивті мінез көрсетпеу, өзгелердің жеңісіне қуану, жеңіспен құттықтау;</p> <p>5.1.4.3 ауыр заттарды тасымалдау кезінде ұжыммен әрекет ету (гимнастикалық матты)</p>
2.1 Қауіпсіз мінез-құлық және салауатты өмір салты дағдыларын қалыптастыру	<p>5.2.1.1 өз қал-жағдайы туралы хабарлау, дене жаттығуларды орындау кезіндегі ауырсыну сезімдері немесе ыңғайсыздық туралы қолжетімді әдістермен хабарлау;</p> <p>5.2.1.2 жаттығу залында жүріп-тұру, гимнастикалық орындақта, гимнастикалық баспалдақта дене шынықтыру жаттығуларын орындау ережелерін сақтау (спорттық форманы дұрыс кию, мұғалімге еліктеу жаттығуларын орындау, дұрыс тыныс алу және дене қалпын сақтау), доппен, жалаушамен, құрсаумен қауіпсіз жұмыс жасау ережелерін сақтау</p>
4 тоқсан	
1.1 Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту	<p>5.1.1.2 дұрыс дене бітімін қалыптастыруға арналған жаттығуларды орындау. Тік жазықтықтың алдына тұрып, дұрыс дене бітімі күйінде тізені бүгіп, аяқтарды кезектеп көтеру</p> <p>5.1.1.4 мұғалімнің көмегімен негізгі айналымдық қозғалыстарды орындау;</p> <p>5.1.1.5 дұрыс дене бітімін қалыптастыруға арналған жаттығуларды, дұрыс дене бітімін сақтай отырып басында шағын шеңберді ұстауды мұғалімнің көмегімен орындау</p>
	<p>5.1.2.1 Сапқа тұруды, қайта тұруды орындау: команда және мұғалімнің көрсетуі бойынша алға созылған қолмен шеңберді ашу. Мұғалімнің бағыт көрсетуімен оңға, солға бұрылыстар. Қатарда аяқтың ұштарымен түзелу. "Сапақа тұр!", "Сапты бұз!", "Түзел!", "Тік тұр!" пәрмендерін орындау;</p> <p>5.1.2.2 жүру мен жүгіруді орындау: сол аяғынан, аяқтың ұшынан бастап жүру. Жұптасып жарысып, сапты сақтай отырып баяу қарқынмен жүгіру;</p> <p>5.1.2.3 мұғалімнің көмегімен бір аяқпен алға жылжумен, қадаммен ұзындыққа, қадаммен биіктікке, 50 см биіктіктен 45 градус бұрылыспен гимнастикалық орындақ арқылы тереңдікке</p>

1.2 Қолданбалы біліктері мен дағдыларын дамыту	<p>секіруді орындау. Қолға тірелумен гимнастикалық орындық арқылы бүйірмен секіру;</p> <p>5.1.2.5 гимнастикалық қабырғаға ауыса отырып, төрт аяғындағы көлбеу гимнастикалық орындыққа өрмелеуді орындау (орындық 3-4 рельске ілулі, аяқтарын бірінші рельске қою). Екі жағынан шектелген биіктігі 40-50 см кедергіге көтерілу;</p> <p>5.1.2.6 қарапайым қимылдарды орындау кезінде туындайтын мүмкінді қиындықтарды мұғалімнің көмегімен жену;</p> <p>5.1.2.7 мұғалімнің көмегімен аялдамалармен, спорттық ойындарда қолданылатын қорғаныс әрекеттерімен қозғалысты орындау</p>
1.3 Кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды дамыту	5.1.3.3 тепе-теңдік жаттығуларын орындау. Белгілі бір затпен гимнастикалық орындықта жүру (доп, таяқ, жалаулар, құрсау). Гимнастикалық орындықта айналмалы бұрылыс. Еден тақтасында, 20-30 см дәлізде кездескен кезде екеуінің алшақтығы
1.4 Командалық өзара әрекет ету дағдыларын дамыту	<p>5.1.4.1 мұғалімнің жетекшілігімен қозғалыстық ойындарда және кез келген спорттық ойындарда ережелерді орындау;</p> <p>5.2.2.2 ойын кезінде достарына құрметпен қарау, жеңілістен кейін негативті және агрессивті мінез көрсетпеу, өзгелердің жеңісіне қуану, жеңіспен құттықтау.</p> <p>5.1.4.3 ауыр заттарды тасымалдау кезінде ұжыммен әрекет ету (гимнастикалық матты)</p>
2.1 Қауіпсіз мінез-құлық және салауатты өмір салты дағдыларын қалыптастыру	<p>5.2.1.1 өз қал-жағдайы туралы хабарлау, дене жаттығуларды орындау кезіндегі ауырсыну сезімдері немесе ыңғайсыздық туралы қолжетімді әдістермен хабарлау;</p> <p>5.2.1.2 жаттығу залында жүріп-тұру, гимнастикалық орындықта, гимнастикалық баспалдақта дене шынықтыру жаттығуларын орындау ережелерін сақтау (спорттық форманы дұрыс кию, мұғалімге еліктеу жаттығуларын орындау, дұрыс тыныс алу және дене қалпын сақтау), доппен, жалаушамен, құрсаумен қауіпсіз жұмыс жасау ережелерін сақтау</p>

2) 6 сынып:

Бөлімше	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
1.1 Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту	<p>6.1.1.1 дене шынықтыру сабағына дайындалу және мұғалімнің көмегімен киіну;</p> <p>6.1.1.2 дене бітіміне жаттығулар орындау. Тік жазықтықтың алдына тұрып, дұрыс дене бітімі күйінде арқаны тік ұстап аяқтың ұштарымен отырып-тұрулар;</p> <p>6.1.1.3 тыныс алу жаттығуларын орындау (жатқан күйде тыныс алу, кеудемен және ішпен тыныс алу);</p> <p>6.1.1.5 дұрыс дене бітімін қалыптастыруға арналған жаттығуларды, дұрыс дене бітімін ұстай отырып</p>

	басындағы жүкпен жүруді мұғалімнің сөздік нұқауы бойынша орындау
1.2 Қолданбалы біліктері мен дағдыларын дамыту	6.1.2.1 Мұғалімнің сөйлеу нұсқаулығы бойынша сапқа тұруды, қайта тұруды орындау: сыртқа созылған қолмен шеңберді ашу. Мұғалімнің бағыт көрсетуімен айналу бұрылысы. "Түзел!", "Тік тұр!", "Еркін тұр!" пәрмендерін орындау;
	6.1.2.2 мұғалімнің ауызша нұсқаулары бойынша әр түрлі қарқынмен жүруді және жүгіруді (жылдам, баяу) орындау. Аралықты сақтай отырып, баяу қарқынмен. Мұғалімнің пәрмендері бойынша жоғары жылдамдықпен жүгіру;
	6.1.2.3 тереңдікке секірулерді орындау. 2-3 қадамнан ұзындыққа секірулер. 2-3 қадамнан "аяқтарды бүгіп" биіктікке секіру. Бір аяқпен итеріліп, жерге 2 аяқпен түсу арқылы ұзындыққа секіру;
	6.1.2.4 мұғалімнің ауызша нұсқауы бойынша кішкентай допты дұрыс ұстап, оны қолдан қолға ауыстыра отырып, негізгі қимылдарды орындау. Үлкен және кіші допты жоғары лақтырып, оны серпіннен кейін ұстап алу;
	6.1.2.5 бұрын үйретілген әдістермен гимнастикалық орындыққа жоғары, төмен, бүйірге өрмелеуді орындау. Затпен кедергіге көтерілу. Биіктігі 1 метрге дейінгі кедергіден өту. Гимнастикалық қабырға рейкасында 1-2 секундқа дейін қолмен ілініп тұру;
6.1.2.6 қарапайым дене жаттығуларды орындау кезінде туындайтын мүмкінді қиындықтарды өз бетінше және мұғалімнің көмегімен жеңу	
1.3 Кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды дамыту	6.1.3.1 мұғалімнің ауызша нұсқаулығымен кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды және қозғалыстың дәлдігін дамытуға арналған жаттығуларды орындау: бір орыннан екі аяқпен итеріліп сызылған бағдарға қарай ұзындыққа секіру;
	6.1.3.2 мұғалімнің ауызша нұсқауымен көру қабілетін бақылай отырып, денені белгілі бір биіктікке (тұрып, жатып) бұғу және созу жаттығуларын орындау және көзді жұмып жаттығуларды қайталау
1.4 Командалық өзара әрекет ету дағдыларын дамыту	6.1.4.1 мұғалімнің сөздік нұсқаулығы бойынша қозғалыстық ойындарда және кез келген спорттық ойындарда ережелерді орындау;
	6.1.4.2 ойын кезінде достарына құрметпен қарау, жеңілістен кейін негативті және агрессивті мінез көрсетпеу, өзгелердің жеңісіне қуану, жеңіспен құттықтау;
	6.1.4.3 ауыр заттарды қолымен тасымалдау, домалату, итеру кезінде ұжыммен әрекет ету

<p>2.1 Қауіпсіз мінез-құлық және салауатты өмір салты дағдыларын қалыптастыру</p>	<p>6.2.1.1 дене жаттығуларды орындау кезіндегі ауырсыну сезімдері немесе ыңғайсыздық туралы колжетімді әдістермен хабарлау, ауырсынудың орнын көрсету;</p> <p>6.2.1.2 жаттығу залында жүріп-тұру, гимнастикалық орындықта, гимнастикалық баспалдақта, еден тақтасында, секіру және еңкею жаттығуларында, қозғалмалы ойындарда қауіпсіз ережелерін сақтау (тек мұғалім айтқан жаттығуларды және көрсеткендей орындау, дұрыс тыныс алу және дене қалпын сақтау), доппен, жалаушамен, құрсаумен қауіпсіз жұмыс жасау ережелерін сақтау</p>
<p>2 тоқсан</p>	
<p>1.1 Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту</p>	<p>6.1.1.1 дене шынықтыру сабағына дайындалу және мұғалімнің көмегімен киіну;</p> <p>6.1.1.2 дене бітіміне жаттығулар орындау. Тік жазықтықтың алдына тұрып, дұрыс дене бітімі күйінде арқаны тік ұстап аяқтың ұштарымен отырып-тұрулар;</p> <p>6.1.1.4 мұғалімнің сөздік нұсқауы бойынша негізгі айналымдық қозғалыстарды орындау;</p> <p>6.1.1.5 дұрыс дене бітімін қалыптастыруға арналған жаттығуларды, дұрыс дене бітімін ұстай отырып басындағы жүкпен жүруді мұғалімнің сөздік нұсқауы бойынша орындау</p>
<p>1.2 Қолданбалы біліктері мен дағдыларын дамыту</p>	<p>6.1.2.1 мұғалімнің сөйлеу нұсқаулығы бойынша сапқа тұруды, қайта тұруды орындау: сыртқа созылған қолмен шеңберді ашу. Мұғалімнің бағыт көрсетуімен айналу бұрылысы "Түзел!", "Тік тұр!", "Еркін тұр!" пәрмендерін орындау;</p> <p>6.1.2.3 тереңдікке секірулерді орындау. 2-3 қадамнан ұзындыққа секірулер. 2-3 қадамнан "аяқтарды бүгіп" биіктікке секіру. Бір аяқпен итеріліп, жерге 2 аяқпен түсу арқылы ұзындыққа секіру;</p> <p>6.1.2.6 қарапайым дене жаттығуларды орындау кезінде туындайтын мүмкінді қиындықтарды өз бетінше және мұғалімнің көмегімен жеңу;</p> <p>6.1.2.7 мұғалімнің жетекшілігімен допты бір орында ұстау және беру</p>
<p>1.3 Кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды дамыту</p>	<p>6.1.3.1 мұғалімнің ауызша нұсқаулығымен кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды және қозғалыстың дәлдігін дамытуға арналған жаттығуларды орындау: бір орыннан екі аяқпен итеріліп сызылған бағдарға қарай ұзындыққа секіру;</p> <p>6.1.3.3 тепе-теңдік жаттығуларын орындау. Гимнастикалық орындықта биіктігі 10-15 см болатын белгілі бір затты аттап өту арқылы жүру. Гимнастикалық орындықта бірге жүру. Гимнастикалық орындықта бір тіземен тізерлеп жүру</p>

1.4 Командалық өзара әрекет ету дағдыларын дамыту	<p>6.1.4.1 мұғалімнің сөздік нұсқаулығы бойынша қозғалыстық ойындарда және кез келген спорттық ойындарда ережелерді орындау;</p> <p>6.1.4.2 ойын кезінде достарына құрметпен қарау, жеңілістен кейін негативті және агрессивті мінез көрсетпеу, өзгелердің жеңісіне қуану, жеңіспен құттықтау;</p> <p>6.1.4.3 ауыр заттарды қолымен тасымалдау, домалату, итеру кезінде ұжыммен әрекет ету</p>
2.1 Қауіпсіз мінез-құлық және салауатты өмір салты дағдыларын қалыптастыру	<p>6.2.1.1 дене жаттығуларды орындау кезіндегі ауырсыну сезімдері немесе ыңғайсыздық туралы қолжетімді әдістермен хабарлау, ауырсынудың орнын көрсету;</p> <p>6.2.1.2 жаттығу залында жүріп-тұру, гимнастикалық орындықта, гимнастикалық баспалдақта, еден тақтасында, секіру және еңкею жаттығуларында, қозғалмалы ойындарда қауіпсіз ережелерін сақтау (тек мұғалім айтқан жаттығуларды және көрсеткендей орындау, дұрыс тыныс алу және дене қалпын сақтау), доппен, жалаушамен, құрсаумен қауіпсіз жұмыс жасау ережелерін сақтау</p>
3 тоқсан	
1.1 Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту	<p>6.1.1.1 дене шынықтыру сабағына дайындалу және мұғалімнің көмегімен киіну;</p> <p>6.1.1.2 дене бітіміне жаттығулар орындау. Тік жазықтықтың алдына тұрып, дұрыс дене бітімі күйінде арқаны тік ұстап аяқтың ұштарымен отырып-тұрулар;</p> <p>6.1.1.4 мұғалімнің сөздік нұсқауы бойынша негізгі айналымдық қозғалыстарды орындау</p>
1.2 Қолданбалы біліктері мен дағдыларын дамыту	<p>6.1.3.2 мұғалімнің ауызша нұсқауымен көру қабілетін бақылай отырып, денені белгілі бір биіктікке (тұрып, жатып) бұғу және созу жаттығуларын орындау және көзді жұмып жаттығуларды қайталау;</p> <p>6.1.2.4 мұғалімнің ауызша нұсқауы бойынша кішкентай допты дұрыс ұстап, оны қолдан қолға ауыстыра отырып, негізгі қимылдарды орындау. Үлкен және кіші допты жоғары лақтырып, оны серпіннен кейін ұстап алу;</p> <p>6.1.2.5 бұрын үйретілген әдістермен гимнастикалық орындыққа жоғары, төмен, бүйірге өрмелеуді орындау. Затпен кедергіге көтерілу. Биіктігі 1 метрге дейінгі кедергіден өту. Гимнастикалық қабырға рейкасында 1-2 секундқа дейін қолмен ілініп тұру;</p> <p>6.1.2.6 қарапайым дене жаттығуларды орындау кезінде туындайтын мүмкінді қиындықтарды өз бетінше және мұғалімнің көмегімен жеңу;</p> <p>6.1.2.7 мұғалімнің жетекшілігімен допты бір орында ұстау және беру</p>

1.3 Кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды дамыту	<p>6.1.3.1 мұғалімнің ауызша нұсқаулығымен кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды және қозғалыстың дәлдігін дамытуға арналған жаттығуларды орындау: бір орыннан екі аяпен итеріліп сызылған бағдарға қарай ұзындыққа секіру;</p> <p>6.1.3.2 мұғалімнің ауызша нұсқауымен көру қабілетін бақылай отырып, денені белгілі бір биіктікке (тұрып, жатып) бұғу және созу жаттығуларын орындау және көзді жұмып жаттығуларды қайталау;</p> <p>6.1.3.3 тепе-теңдік жаттығуларын орындау. Гимнастикалық орынықта биіктігі 10-15 см болатын белгілі бір затты аттап өту арқылы жүру. Гимнастикалық орынықта бірге жүру. Гимнастикалық орынықта бір тіземен тізерлеп жүру</p>
1.4 Командалық өзара әрекет ету дағдыларын дамыту	<p>6.1.4.2 ойын кезінде достарына құрметпен қарау, жеңілістен кейін негативті және агрессивті мінез көрсетпеу, өзгелердің жеңісіне қуану, жеңіспен құттықтау;</p> <p>6.1.4.3 ауыр заттарды қолымен тасымалдау, домалату, итеру кезінде ұжыммен әрекет ету</p>
2.1 Қауіпсіз мінез-құлық және салауатты өмір салты дағдыларын қалыптастыру	<p>6.2.1.1 дене жаттығуларды орындау кезіндегі ауырсыну сезімдері немесе ыңғайсыздық туралы қолжетімді әдістермен хабарлау, ауырсынудың орнын көрсету;</p> <p>6.2.1.2 жаттығу залында жүріп-тұру, гимнастикалық орынықта, гимнастикалық баспалдақта, еден тақтасында, секіру және еңкею жаттығуларында, қозғалмалы ойындарда қауіпсіз ережелерін сақтау (тек мұғалім айтқан жаттығуларды және көрсеткендей орындау, дұрыс тыныс алу және дене қалпын сақтау), доппен, жалаушамен, құрсаумен қауіпсіз жұмыс жасау ережелерін сақтау</p>
4 тоқсан	
1.1 Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту	<p>6.1.1.2 дене бітіміне жаттығулар орындау. Тік жазықтықтың алдына тұрып, дұрыс дене бітімі күйінде арқаны тік ұстап аяқтың ұштарымен отырып-тұрулар;</p> <p>6.1.1.4 мұғалімнің сөздік нұсқауы бойынша негізгі айналымдық қозғалыстарды орындау;</p> <p>6.1.1.5 дұрыс дене бітімін қалыптастыруға арналған жаттығуларды, дұрыс дене бітімін ұстай отырып басындағы жүкпен жүруді мұғалімнің сөздік нұсқауы бойынша орындау</p>
	<p>6.1.2.1 Мұғалімнің сөйлеу нұсқаулығы бойынша сапқа тұруды, қайта тұруды орындау: сыртқа созылған қолмен шеңберді ашу. Мұғалімнің бағыт көрсетуімен айналу бұрылысы. "Түзел!", "Тік тұр!", "Еркін тұр!" пәрмендерін орындау;</p>

1.2 Қолданбалы біліктері мен дағдыларын дамыту	<p>6.1.2.2 мұғалімнің ауызша нұсқаулары бойынша әр түрлі қарқынмен жүруді және жүгіруді (жылдам, баяу) орындау. Аралықты сақтай отырып, баяу қарқынмен. Мұғалімнің командасы бойынша жоғары жылдамдықпен жүгіру;</p> <p>6.1.2.3 тереңдікке секірулерді орындау. 2-3 қадамнан ұзындыққа секірулер. 2-3 қадамнан " аяқтарды бүгіп" биіктікке секіру. Бір аяқпен итеріліп, жерге 2 аяқпен түсу арқылы ұзындыққа секіру;</p> <p>6.1.2.5 бұрын үйретілген әдістермен гимнастикалық орындыққа жоғары, төмен, бүйірге өрмелеуді орындау. Затпен кедергіге көтерілу. Биіктігі 1 метрге дейінгі кедергіден өту. Гимнастикалық қабырға рейкасында 1-2 секундқа дейін қолмен ілініп тұру;</p> <p>6.1.2.6 қарапайым дене жаттығуларды орындау кезінде туындайтын мүмкінді қиындықтарды өз бетінше және мұғалімнің көмегімен жеңу;</p> <p>6.1.2.7 мұғалімнің жетекшілігімен допты бір орында ұстау және беру</p>
1.3 Кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды дамыту	<p>6.1.3.3 тепе-теңдік жаттығуларын орындау. Гимнастикалық орындықта биіктігі 10-15 см болатын белгілі бір затты аттап өту арқылы жүру. Гимнастикалық орындықта бірге жүру. Гимнастикалық орындықта бір тіземен тізерлеп жүру</p>
1.4 Командалық өзара әрекет ету дағдыларын дамыту	<p>6.1.4.1 мұғалімнің сөздік нұсқаулығы бойынша қозғалыстық ойындарда және кез келген спорттық ойындарда ережелерді орындау;</p> <p>6.1.4.2 ойын кезінде достарына құрметпен қарау, жеңілістен кейін негативті және агрессивті мінез көрсетпеу, өзгелердің жеңісіне қуану, жеңіспен құттықтау;</p> <p>6.1.4.3 ауыр заттарды қолымен тасымалдау, домалату, итеру кезінде ұжыммен әрекет ету</p>
2.1 Қауіпсіз мінез-құлқ және салауатты өмір салты дағдыларын қалыптастыру	<p>6.2.1.1 дене жаттығуларды орындау кезіндегі ауырсыну сезімдері немесе ыңғайсыздық туралы қолжетімді әдістермен хабарлау, ауырсынудың орнын көрсету;</p> <p>6.2.1.2 жаттығу залында жүріп-тұру, гимнастикалық орындықта, гимнастикалық баспалдақта, еден тақтасында, секіру және еңкею жаттығуларында, қозғалмалы ойындарда қауіпсіз ережелерін сақтау (тек мұғалім айтқан жаттығуларды және көрсеткендей орындау, дұрыс тыныс алу және дене қалпын сақтау), доппен, жалаушамен, құрсаумен қауіпсіз жұмыс жасау ережелерін сақтау</p>

3) 7 сынып:

Бөлімше	Оқу мақсаттары
1 четверть	

1.1 Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту	<p>7.1.1.1 дене шынықтыру сабағына дайындықты орындау;</p> <p>7.1.1.2 дұрыс дене бітімін қалыптастыруға арналған жаттығуларды орындау. Басты жоғары көтеріп, қолдарды арқаға қойып жүру. Мұғалімнің нұсқаулығы бойынша дұрыс дене бітімін ұстау;</p> <p>7.1.1.3 тыныс алу жаттығуларын орындау. (еліктеу және бұйрық бойынша жүру және жүгіру кезінде өлшенген тыныс алу);</p> <p>7.1.1.5 дұрыс дене бітімін қалыптастыруға арналған жаттығуларды өз бетінше орындау</p>
1.2 Қолданбалы біліктері мен дағдыларын дамыту	<p>7.1.2.1 мұғалімнің ауызша нұсқауы бойынша сапқа тұруды, қайта тұруды, аралықты ашуды, бұрылуды, сап пәрмендерін, сап ретімен санауды орындау</p> <p>7.1.2.2 кадам ұзындығын өзгертумен жүруді орындау (үлкен, кіші кадамдар). Жүруді және жүгіруді кезектестіру. Жүгіру эстафеталары (жұптармен);</p> <p>7.1.2.3 Ұзындыққа секіруді, жүгіруден (итеру орны белгіленбеген), жүгіруден биіктікке секіруді, терендікке секіруді орындау. Белгіленген жерден екі аяқты итеру арқылы ұзындыққа секіру;</p> <p>7.1.2.4 допты бір-бірінің иығынан лақтыру. Допты еденге кезекпен оң және сол қолмен соғу. Допты қашықтыққа лақтыру. Доптарды екі қолмен және бір қолмен лақтыру және ұстап алу;</p> <p>7.1.2.5 гимнастикалық қабырғаға өрмелеу арқылы төрт аяқтап гимнастикалық орындыққа өрмелеудің үйлесімін орындау. Кедергілерге өрмелеуді астынан еңбектеумен үйлестіру. Әр түрлі биіктіктегі кедергілерден өту;</p> <p>7.1.2.6 қарапайым дене және өзгертілген жаттығуларды орындау кезінде қиындықтарды жеңу қабілетін нығайту</p>
1.3 Кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды дамыту	<p>7.1.3.1 мұғалімнің көмегімен кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды және қозғалыстың дәлдігін дамытуға арналған жаттығуларды орындау: бір орыннан екі аяқпен итеріліп сызылған бағдарға қарай ұзындыққа секіру;</p> <p>7.1.3.2 мұғалімнің ауызша нұсқауымен көру қабілетін бақылай отырып, денені белгілі бір биіктікке (тұрып, жатып) бұғу және созу жаттығуларын орындау және көзді жұмып жаттығуларды қайталау</p>
1.4 Командалық өзара әрекет ету дағдыларын дамыту	<p>7.1.4.1 мұғалімнің сөздік нұсқаулығы бойынша қозғалыстық ойындарда және кез келген спорттық ойындарда ережелерді орындау;</p> <p>7.1.4.2 ойын кезінде достарына құрметпен қарау, жеңілістен кейін негативті және агрессивті мінез көрсетпеу, өзгелердің жеңісіне қуану, жеңіспен құттықтау;</p>

	7.1.4.3 ауыр заттарды тасымалдау кезінде ұжыммен әрекет ету, тасымалдаудың оңтайлы әдісін таңдау
2.1 Қауіпсіз мінез-құлық және салауатты өмір салты дағдыларын қалыптастыру	7.2.1.1 дене жаттығуларды орындау кезіндегі қасындағы адамдардың қал-жағдайына назар аудару, өзінің немесе басқаның ауырсыну сезімдері немесе ынғайсыздық туралы хабарлай білу; 7.2.1.2 жаттығу залында жүріп-тұру, сапқа тұру, сапқа қайта тұру, секіру және еңкею, кедергілерден өту жаттығуларында, спорттық ойындар кезінде қауіпсіз ережелерін сақтау (жаттығуларды орындау кезінде дене қалпын дұрыс ұстау, дененің тік қалпын сақтау, әртүрлі қалыпта әртүрлі тәсілдермен дұрыс тыныс алу), доппен, жалаушамен, құрсаумен қауіпсіз жұмыс жасау ережелерін сақтау
2 тоқсан	
1.1 Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту	7.1.1.1 дене шынықтыру сабағына дайындықты орындау; 7.1.1.2 дұрыс дене бітімін қалыптастыруға арналған жаттығуларды орындау. Басты жоғары көтеріп, қолдарды арқаға қойып жүру. Мұғалімнің нұсқаулығы бойынша дұрыс дене бітімін ұстау; 7.1.1.4 өз бетінше негізгі айналымдық қозғалыстарды орындау; 7.1.1.5 дұрыс дене бітімін қалыптастыруға арналған жаттығуларды өз бетінше орындау
1.2 Қолданбалы біліктері мен дағдыларын дамыту	7.1.2.1 мұғалімнің ауызша нұсқауы бойынша сапқа тұруды, қайта тұруды, аралықты ашуды, бұрылуды, сап пәрмендерін, сап ретімен санауды орындау 7.1.2.3 ұзындыққа секіруді, жүгіруден (итеру орны белгіленбеген), жүгіруден биіктікке секіруді, тереңдікке секіруді орындау. Белгіленген жерден екі аяқты итеру арқылы ұзындыққа секіру; 7.1.2.5 гимнастикалық қабырғаға өрмелеу арқылы төрт аяқтап гимнастикалық орындыққа өрмелеудің үйлесімін орындау. Кедергілерге өрмелеуді астынан еңбектеумен үйлестіру. Әр түрлі биіктіктегі кедергілерден өту; 7.1.2.6 қарапайым дене және өзгертілген жаттығуларды орындау кезінде қиындықтарды жеңу қабілетін нығайту; 7.1.2.7 мұғалімнің жетекшілігімен спорттық элементтері бар қимылдық ойындарда игерілген қозғалыс түрлерін қолдану
1.3 Кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды дамыту	7.1.3.1 мұғалімнің көмегімен кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды және қозғалыстың дәлдігін дамытуға арналған жаттығуларды орындау: бір орыннан екі аяпен итеріліп сызылған бағдарға қарай ұзындыққа секіру; 7.1.3.3 тепе-теңдік жаттығуларын орындау. Еңкейіп еденнен заттарды жинап, гимнастикалық орындықта

	жүру. Көлбеу гимнастикалық орындықта жүру. Гимнастикалық орындықта екеуінің өтуі (мұғалімнің көмегімен). Бір аяғындағы тепе-теңдік
1.4 Командалық өзара әрекет ету дағдыларын дамыту	7.1.4.1 мұғалімнің сөздік нұсқаулығы бойынша қозғалыстық ойындарда және кез келген спорттық ойындарда ережелерді орындау; 7.1.4.2 ойын кезінде достарына құрметпен қарау, жеңілістен кейін негативті және агрессивті мінез көрсетпеу, өзгелердің жеңісіне қуану, жеңіспен құттықтау; 7.1.4.3 ауыр заттарды тасымалдау кезінде ұжыммен әрекет ету, тасымалдаудың оңтайлы әдісін таңдау
2.1 Қауіпсіз мінез-құлық және салауатты өмір салты дағдыларын қалыптастыру	7.2.1.1 дене жаттығуларды орындау кезіндегі қасындағы адамдардың қал-жағдайына назар аудару , өзінің немесе басқаның ауырсыну сезімдері немесе ыңғайсыздық туралы хабарлай білу; 7.2.1.2 жаттығу залында жүріп-тұру, сапқа тұру, сапқа қайта тұру, секіру және еңкею, кедергілерден өту жаттығуларында, спорттық ойындар кезінде қауіпсіз ережелерін сақтау (жаттығуларды орындау кезінде дене қалпын дұрыс ұстау, дененің тік қалпын сақтау, әртүрлі қалыпта әртүрлі тәсілдермен дұрыс тыныс алу), доппен, жалаушамен, құрсаумен қауіпсіз жұмыс жасау ережелерін сақтау
3 тоқсан	
1.1 Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту	7.1.1.1 дене шынықтыру сабағына дайындықты орындау; 7.1.1.2 дұрыс дене бітімін қалыптастыруға арналған жаттығуларды орындау. Басты жоғары көтеріп, колдарды арқаға қойып жүру. Мұғалімнің нұсқаулығы бойынша дұрыс дене бітімін ұстау; 7.1.1.4 өз бетінше негізгі айналымдық қозғалыстарды орындау
1.2 Қолданбалы біліктері мен дағдыларын дамыту	7.1.2.1 мұғалімнің ауызша нұсқауы бойынша сапқа тұруды, қайта тұруды, аралықты ашуды, бұрылуды, сап пәрмендерін, сап ретімен санауды орындау 7.1.2.4 допты бір-бірінің иығынан лақтыру. Допты еденге кезекпен оң және сол қолмен соғу. Допты қашықтыққа лақтыру. Доптарды екі қолмен және бір қолмен лақтыру және ұстап алу; 7.1.2.5 гимнастикалық қабырғаға өрмелеу арқылы төрт аяқтап гимнастикалық орындыққа өрмелеудің үйлесімін орындау. Кедергілерге өрмелеуді астынан еңбектеумен үйлестіру. Әр түрлі биіктіктегі кедергілерден өту; 7.1.2.6 қарапайым дене және өзгертілген жаттығуларды орындау кезінде қиындықтарды жеңу қабілетін нығайту; 7.1.2.7 мұғалімнің жетекшілігімен спорттық элементтері бар қимылдық ойындарда игерілген қозғалыс түрлерін қолдану

1.3 Кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды дамыту	<p>7.1.3.1 мұғалімнің көмегімен кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды және қозғалыстың дәлдігін дамытуға арналған жаттығуларды орындау: бір орыннан екі аяпен итеріліп сызылған бағдарға қарай ұзындыққа секіру;</p> <p>7.1.3.2 мұғалімнің ауызша нұсқауымен көру қабілетін бақылай отырып, денені белгілі бір биіктікке (тұрып, жатып) бұғу және созу жаттығуларын орындау және көзді жұмып жаттығуларды қайталау;</p> <p>7.1.3.3 тепе-теңдік жаттығуларын орындау. Еңкейіп еденнен заттарды жинап, гимнастикалық орындықта жүру. Көлбеу гимнастикалық орындықта жүру. Гимнастикалық орындықта екеуінің өтуі (мұғалімнің көмегімен). Бір аяғындағы тепе-теңдік</p>
1.4 Командалық өзара әрекет ету дағдыларын дамыту	<p>7.1.4.2 ойын кезінде достарына құрметпен қарау, жеңілістен кейін негативті және агрессивті мінез көрсетпеу, өзгелердің жеңісіне қуану, жеңіспен құттықтау;</p> <p>7.1.4.3 ауыр заттарды тасымалдау кезінде ұжыммен әрекет ету, тасымалдаудың оңтайлы әдісін таңдау</p>
2.1 Қауіпсіз мінез-құлық және салауатты өмір салты дағдыларын қалыптастыру	<p>7.2.1.1 Дене жаттығуларды орындау кезіндегі ауырсыну сезімдері немесе ыңғайсыздық туралы қолжетімді әдістермен хабарлау;</p> <p>7.2.1.2 жаттығу залында жүріп-тұру, өзін-өзі ұстау, дене жаттығуларын орындау ережелерін сақтау</p>
4 тоқсан	
1.1 Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту	<p>7.1.1.2 дұрыс дене бітімін қалыптастыруға арналған жаттығуларды орындау. Басты жоғары көтеріп, қолдарды арқаға қойып жүру. Мұғалімнің нұсқаулығы бойынша дұрыс дене бітімін ұстау;</p> <p>7.1.1.4 өз бетінше негізгі айналымдық қозғалыстарды орындау;</p> <p>7.1.1.5 дұрыс дене бітімін қалыптастыруға арналған жаттығуларды өз бетінше орындау</p>
1.2 Қолданбалы біліктері мен дағдыларын дамыту	<p>мұғалімнің ауызша нұсқауы бойынша сапқа тұруды, қайта тұруды, аралықты ашуды, бұрылуды, сап пәрмендерін, сап ретімен санауды орындау</p> <p>7.1.2.2 қадам ұзындығын өзгертумен жүруді орындау (үлкен, кіші қадамдар). Жүруді және жүгіруді кезектестіру. Жүгіру эстафеталары (жұптармен);</p> <p>7.1.2.3 Ұзындыққа секіруді, жүгіруден (итеру орны белгіленбеген), жүгіруден биіктікке секіруді, терендікке секіруді орындау. Белгіленген жерден екі аяқты итеру арқылы ұзындыққа секіру;</p> <p>7.1.2.5 гимнастикалық қабырғаға өрмелеу арқылы төрт аяқтап гимнастикалық орындыққа өрмелеудің үйлесімін орындау. Кедергілерге өрмелеуді астынан еңбектеумен үйлестіру. Әр түрлі биіктіктегі кедергілерден өту;</p>

	<p>7.1.2.6 қарапайым дене және өзгертілген жаттығуларды орындау кезінде қиындықтарды жеңу қабілетін нығайту;</p> <p>7.1.2.7 мұғалімнің жетекшілігімен спорттық элементтері бар қимылдық ойындарда игерілген қозғалыс түрлерін қолдану</p>
1.3 Кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды дамыту	7.1.3.3 тепе-теңдік жаттығуларын орындау. Еңкейіп еденнен заттарды жинап, гимнастикалық орындықта жүру. Көлбеу гимнастикалық орындықта жүру. Гимнастикалық орындықта екеуінің өтуі (мұғалімнің көмегімен). Бір аяғындағы тепе-теңдік
1.4 Командалық өзара әрекет ету дағдыларын дамыту	<p>7.1.4.1 мұғалімнің сөздік нұсқаулығы бойынша қозғалыстық ойындарда және кез келген спорттық ойындарда ережелерді орындау;</p> <p>7.1.4.2 ойын кезінде достарына құрметпен қарау, жеңілістен кейін негативті және агрессивті мінез көрсетпеу, өзгелердің жеңісіне қуану, жеңіспен құттықтау;</p> <p>7.1.4.3 ауыр заттарды тасымалдау кезінде ұжыммен әрекет ету, тасымалдаудың оңтайлы әдісін таңдау</p>
2.1 Қауіпсіз мінез-құлық және салауатты өмір салты дағдыларын қалыптастыру	<p>7.2.1.1 дене жаттығуларды орындау кезіндегі қасындағы адамдардың қал-жағдайына назар аудару, өзінің немесе басқаның ауырсыну сезімдері немесе ынғайсыздық туралы хабарлай білу;</p> <p>7.2.1.2 жаттығу залында жүріп-тұру, сапқа тұру, сапқа қайта тұру, секіру және еңкею, кедергілерден өту жаттығуларында, спорттық ойындар кезінде қауіпсіз ережелерін сақтау (жаттығуларды орындау кезінде дене қалпын дұрыс ұстау, дененің тік қалпын сақтау, әртүрлі қалыпта әртүрлі тәсілдермен дұрыс тыныс алу), доппен, жалаушамен, құрсаумен қауіпсіз жұмыс жасау ережелерін сақтау</p>

4) 8 сынып:

Бөлімше	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
1.1 Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту	<p>8.1.1.1 мұғалімнің жетекшілігімен сыныптан дене шынықтыру сабағына бару;</p> <p>8.1.1.2 дене бітіміне жаттығулар орындау; тізені бүгіп, аяқтарды кезектеп көтеру, арқаны тік ұстап, аяқтардың ұшымен отырып-тұру; түрлі жүруді орындау</p> <p>8.1.1.3 тыныс алу жаттығуларын орындау (жаттығуларды орындау кезіндегі терең тыныс алу (үлгі бойынша));</p> <p>8.1.1.5 дұрыс дене бітімін қалыптастыруға арналған жаттығуларды өз бетінше орындау</p>
	8.1.2.1 мұғалімнің жетекшілігімен сапқа тұруды, қайта тұруды орындау: мұғалімнің нұсқаулығы

1.2 Қолданбалы біліктері мен дағдыларын дамыту	<p>бойынша, залдың әртүрлі бөлігінде қатарға, бағанға, шеңберге тұру. Мұғалімнің нұсқаулығы бойынша қатардан бағанға, шеңберге қайта тұру;</p> <p>8.1.2.2 қарапайым кедергілерді жеңе отырып, жүру және жүгіру. Мұғалімнің нұсқауы бойынша жүруді, жүгіруді және тоқтауды бастау. Жүруде, жүгіруде мұғалімнің нақты нұсқаулары және бағыттары бойынша бағыттарды өзгерту;</p> <p>8.1.2.3 "Аяқты бүгу" тәсілімен жүгіруден биіктікке секіруді, белгіленген жерде итеріп жүгіруден ұзындыққа секіруді, 50-60 см биіктіктен терендікке секіруді, белгіленген жерге секіруді, орнынан ұзындыққа секіруді, екі аяқты белгіленген жерге итеруді орындау;</p> <p>8.1.2.4 лактыру, ұстап алу, заттарды беру, жүкті тасымалдау. Допты еденге бір, екі қолмен соғу. Допты қадамнан нысанаға лактыру. Допты қашықтыққа лактыру;</p> <p>8.1.2.5 3-4 әр түрлі кедергілерді еңсеру. Гимнастикалық қабырғаға өтумен көлденең гимнастикалық орындыққа өрмелеу, гимнастикалық қабырғаның 5-ші рейкасына дейін өрмелеу. Гимнастикалық қабырғаның көршілес бөлігіне өтумен бүйірлік қадаммен қозғалу, төмен түсу. Екі жағынан шектелген кедергінің астына еңбектеп өту;</p> <p>8.1.2.6 қозғалыс белсенділігін оқытудың әртүрлі кезеңдерінде қиындықтарды жеңу дағдыларын және біліктерін жетілдіру</p>
1.3 Кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды дамыту	<p>8.1.3.1 өз бетінше кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды және қозғалыстың дәлдігін дамытуға арналған жаттығуларды орындау: бір орыннан екі аяқпен итеріліп сызылған бағдарға қарай ұзындыққа секіру;</p> <p>8.1.3.2 өз бетінше көру қабілетін бақылай отырып, денені белгілі бір биіктікке дейін (тұрып, жатып) бүгу және созу жаттығуларын орындау және көзді жұмып жаттығуларды қайталау</p>
1.4 Командалық өзара әрекет ету дағдыларын дамыту	<p>8.1.4.1 мұғалімнің жетекшілігімен қозғалыстық және спорттық ойындарда әрекеттерді мақсатқа бағыттап орындау;</p> <p>8.1.4.2 ойын кезінде достарына құрметпен қарау, жеңілістен кейін негативті және агрессивті мінез көрсетпеу, өзгелердің жеңісіне қуану, жеңіспен құттықтау;</p> <p>8.1.4.3 ауыр заттарды тасымалдау кезінде ұжыммен әрекет ету, тасымалдаудың оңтайлы әдісін таңдау</p>
	<p>8.2.1.1 дене жаттығуларды орындау кезіндегі қасындағы адамдардың қал-жағдайына назар аудару, өзінің немесе басқаның ауырсыну сезімдері немесе ыңғайсыздық туралы хабарлай білу, ауырсынуды сипаттау;</p> <p>8.2.1.2 жаттығу залында жүріп-тұру, сапқа тұру, сапқа қайта тұру, секіру және еңкею, кедергілерден</p>

2.1 Қауіпсіз мінез-құлық және салауатты өмір салты дағдыларын қалыптастыру	өту жаттығуларында, спорттық ойындар кезінде қауіпсіз ережелерін сақтау (жеке гигиенаны сақтау, тепе-теңдік жаттығуларын орында кезінде дене қалпын дұрыс ұстау, әртүрлі қалыпта әртүрлі тәсілдермен дұрыс тыныс алу), гимнастикалық құрал-жабдықтармен қауіпсіз жұмыс ережелерін, салауатты өмір салты ережелерін сақтау
2 тоқсан	
1.1 Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту	<p>8.1.1.1 мұғалімнің жетекшілігімен сыныптан дене шынықтыру сабағына бару;</p> <p>8.1.1.2 дене бітіміне жаттығулар орындау; тізені бүгіп, аяқтарды кезектеп көтеру, арқаны тік ұстап, аяқтардың ұшымен отырып-тұру; түрлі жүруді орындау</p> <p>8.1.1.4 өз бетінше негізгі айналымдық қозғалыстарды орындау;</p> <p>8.1.1.5 дұрыс дене бітімін қалыптастыруға арналған жаттығуларды өз бетінше орындау</p>
1.2 Қолданбалы біліктері мен дағдыларын дамыту	<p>8.1.2.1 мұғалімнің жетекшілігімен сапқа тұруды, қайта тұруды орындау: мұғалімнің нұсқаулығы бойынша, залдың әртүрлі бөлігінде қатарға, бағанға, шеңберге тұру. Мұғалімнің нұсқаулығы бойынша қатардан бағанға, шеңберге қайта тұру;</p> <p>8.1.2.3 "аяқты бұғу" тәсілімен жүгіруден биіктікке секіруді, белгіленген жерде итеріп жүгіруден ұзындыққа секіруді, 50-60 см биіктіктен терендікке секіруді, белгіленген жерге секіруді, орнынан ұзындыққа секіруді, екі аяқты белгіленген жерге итеруді орындау;</p> <p>8.1.2.5 3-4 әр түрлі кедергілерді еңсеру. Гимнастикалық қабырғаға өтумен көлденең гимнастикалық орындыққа өрмелеу, гимнастикалық қабырғаның 5-ші рейкасына дейін өрмелеу. Гимнастикалық қабырғаның көршілес бөлігіне өтумен бүйірлік қадаммен қозғалу, төмен түсу. Екі жағынан шектелген кедергінің астына еңбектеп өту;</p> <p>8.1.2.6 қозғалыс белсенділігін оқытудың әртүрлі кезеңдерінде қиындықтарды жеңу дағдыларын және біліктерін жетілдіру;</p> <p>8.1.2.7 мұғалімнің жетекшілігімен допты қозғалыста, спорттық ойындардың элементтерінде ұстау және беру</p>
1.3 Кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды дамыту	<p>8.1.3.1 өз бетінше кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды және қозғалыстың дәлдігін дамытуға арналған жаттығуларды орындау: бір орыннан екі аяпен итеріліп сызылған бағдарға қарай ұзындыққа секіру;</p> <p>8.1.3.3 тепе-теңдік жаттығуларын орындау. Мұғалімнің көмегімен гимнастикалық орындықта, рейкада жүру. Гимнастикалық орындықта топпен жүру. Бір аяғындағы тепе-теңдік (орындықта)</p>

1.4 Командалық өзара әрекет ету дағдыларын дамыту	<p>8.1.4.1 мұғалімнің жетекшілігімен қозғалыстық және спорттық ойындарда әрекеттерді мақсатқа бағыттап орындау;</p> <p>8.1.4.2 ойын кезінде достарына құрметпен қарау, жеңілістен кейін негативті және агрессивті мінез көрсетпеу, өзгелердің жеңісіне қуану, жеңіспен құттықтау;</p> <p>8.1.4.3 ауыр заттарды тасымалдау кезінде ұжыммен әрекет ету, тасымалдаудың оңтайлы әдісін таңдау</p>
2.1 Қауіпсіз мінез-құлық және салауатты өмір салты дағдыларын қалыптастыру	<p>8.2.1.1 дене жаттығуларды орындау кезіндегі қасындағы адамдардың қал-жағдайына назар аудару, өзінің немесе басқаның ауырсыну сезімдері немесе ыңғайсыздық туралы хабарлай білу, ауырсынуды сипаттау;</p> <p>8.2.1.2 жаттығу залында жүріп-тұру, сапқа тұру, сапқа қайта тұру, секіру және еңкею, кедергілерден өту жаттығуларында, спорттық ойындар кезінде қауіпсіз ережелерін сақтау (жеке гигиенаны сақтау, тепе-теңдік жаттығуларын орындау кезінде дене қалпын дұрыс ұстау, әртүрлі қалыпта әртүрлі тәсілдермен дұрыс тыныс алу), гимнастикалық құрал-жабдықтармен қауіпсіз жұмыс ережелерін, салауатты өмір салты ережелерін сақтау</p>
3 тоқсан	
1.1 Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту	<p>8.1.1.1 мұғалімнің жетекшілігімен сыныптан дене шынықтыру сабағына бару;</p> <p>8.1.1.2 дене бітіміне жаттығулар орындау; тізені бүгіп, аяқтарды кезектеп көтеру, арқаны тік ұстап, аяқтардың ұшымен отырып-тұру; түрлі жүруді орындау</p>
	<p>8.1.2.1 мұғалімнің жетекшілігімен сапқа тұруды, қайта тұруды орындау: мұғалімнің нұсқаулығы бойынша, залдың әртүрлі бөлігінде қатарға, бағанға, шеңберге тұру. Мұғалімнің нұсқаулығы бойынша қатардан бағанға, шеңберге қайта тұру;</p> <p>8.1.2.4 лактыру, ұстап алу, заттарды беру, жүкті тасымалдау. Допты еденге бір, екі қолмен соғу. Допты қадамнан нысанаға лактыру. Допты қашықтыққа лактыру;</p> <p>8.1.2.5 3-4 әр түрлі кедергілерді еңсеру. Гимнастикалық қабырғаға өтумен көлденең гимнастикалық орындыққа өрмелеу, гимнастикалық қабырғаның 5-ші рейкасына дейін өрмелеу. Гимнастикалық қабырғаның көршілес бөлігіне өтумен бүйірлік қадаммен қозғалу, төмен түсу. Екі жағынан шектелген кедергінің астына еңбектеп өту;</p> <p>8.1.2.6 қозғалыс белсенділігін оқытудың әртүрлі кезеңдерінде қиындықтарды жеңу дағдыларын және біліктерін жетілдіру;</p>

1.2 Қолданбалы біліктері мен дағдыларын дамыту

	, спорттық ойындардың элементтерінде ұстау және беру
1.3 Кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды дамыту	8.1.3.1 өз бетінше кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды және қозғалыстың дәлдігін дамытуға арналған жаттығуларды орындау: бір орыннан екі аяқпен итеріліп сызылған бағдарға қарай ұзындыққа секіру; 8.1.3.2 өз бетінше көру қабілетін бақылай отырып, денені белгілі бір биіктікке дейін (тұрып, жатып) бүгу және созу жаттығуларын орындау және көзді жұмып жаттығуларды қайталау; 8.1.3.3 тепе-теңдік жаттығуларын орындау. Мұғалімнің көмегімен гимнастикалық орынықта, рейкада жүру. Гимнастикалық орынықта топпен жүру. Бір аяғындағы тепе-теңдік (орынықта)
1.4 Командалық өзара әрекет ету дағдыларын дамыту	8.1.4.2 ойын кезінде достарына құрметпен қарау, жеңілістен кейін негативті және агрессивті мінез көрсетпеу, өзгелердің жеңісіне қуану, жеңіспен құттықтау; 8.1.4.3 ауыр заттарды тасымалдау кезінде ұжыммен әрекет ету, тасымалдаудың оңтайлы әдісін таңдау
2.1 Қауіпсіз мінез-құлық және салауатты өмір салты дағдыларын қалыптастыру	8.2.1.1 дене жаттығуларды орындау кезіндегі қасындағы адамдардың қал-жағдайына назар аудару, өзінің немесе басқаның ауырсыну сезімдері немесе ыңғайсыздық туралы хабарлай білу, ауырсынуды сипаттау; 8.2.1.2 жаттығу залында жүріп-тұру, сапқа тұру, сапқа қайта тұру, секіру және еңкею, кедергілерден өту жаттығуларында, спорттық ойындар кезінде қауіпсіз ережелерін сақтау (жеке гигиенаны сақтау, тепе-теңдік жаттығуларын орындау кезінде дене қалпын дұрыс ұстау, әртүрлі қалыпта әртүрлі тәсілдермен дұрыс тыныс алу), гимнастикалық құрал-жабдықтармен қауіпсіз жұмыс ережелерін, салауатты өмір салты ережелерін сақтау
4 тоқсан	
1.1 Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту	8.1.1.2 дене бітіміне жаттығулар орындау; тізені бүгіп, аяқтарды кезектеп көтеру, арқаны тік ұстап, аяқтардың ұшымен отырып-тұру; түрлі жүруді орындау; 8.1.1.3 тыныс алу жаттығуларын орындау (жаттығуларды орындау кезіндегі терең тыныс алу (үлгі бойынша)); 8.1.1.4 өз бетінше негізгі айналымдық қозғалыстарды орындау; 8.1.1.5 дұрыс дене бітімін қалыптастыруға арналған жаттығуларды өз бетінше орындау
	8.1.2.1 мұғалімнің жетекшілігімен сапқа тұруды, қайта тұруды орындау: мұғалімнің нұсқаулығы бойынша, залдың әртүрлі бөлігінде қатарға, бағанға, шеңберге тұру. Мұғалімнің нұсқаулығы бойынша қатардан бағанға, шеңберге қайта тұру;

<p>1.2 Қолданбалы біліктері мен дағдыларын дамыту</p>	<p>8.1.2.2 қарапайым кедергілерді жеңе отырып, жүру және жүгіру. Мұғалімнің нұсқауы бойынша жүруді, жүгіруді және тоқтауды бастау. Жүруде, жүгіруде мұғалімнің нақты нұсқаулары және бағыттары бойынша бағыттарды өзгерту;</p> <p>8.1.2.3 "аяқты бүгу" тәсілімен жүгіруден биіктікке секіруді, белгіленген жерде итеріп жүгіруден ұзындыққа секіруді, 50-60 см биіктіктен тереңдікке секіруді, белгіленген жерге секіруді, орнынан ұзындыққа секіруді, екі аяқты белгіленген жерге итеруді орындау;</p> <p>8.1.2.4 лактыру, ұстап алу, заттарды беру, жүкті тасымалдау. Допты еденге бір, екі қолмен соғу. Допты қадамнан нысанаға лактыру. Допты қашықтыққа лактыру;</p> <p>8.1.2.5 3-4 әр түрлі кедергілерді еңсеру. Гимнастикалық қабырғаға өтумен көлденең гимнастикалық орындыққа өрмелеу, гимнастикалық қабырғаның 5-ші рейкасына дейін өрмелеу. Гимнастикалық қабырғаның көршілес бөлігіне өтумен бүйірлік қадаммен қозғалу, төмен түсу. Екі жағынан шектелген кедергінің астына еңбектеп өту;</p> <p>8.1.2.6 қозғалыс белсенділігін оқытудың әртүрлі кезеңдерінде қиындықтарды жеңу дағдыларын және біліктерін жетілдіру;</p> <p>8.1.2.7 мұғалімнің жетекшілігімен допты қозғалыста, спорттық ойындардың элементтерінде ұстау және беру</p>
<p>1.3 Кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды дамыту</p>	<p>8.1.3.3 тепе-теңдік жаттығуларын орындау. Мұғалімнің көмегімен гимнастикалық орындықта, рейкада жүру. Гимнастикалық орындықта топпен жүру. Бір аяғындағы тепе-теңдік (орындықта)</p>
<p>1.4 Командалық өзара әрекет ету дағдыларын дамыту</p>	<p>8.1.4.1 мұғалімнің жетекшілігімен қозғалыстық және спорттық ойындарда әрекеттерді мақсатқа бағыттап орындау;</p> <p>8.1.4.2 ойын кезінде достарына құрметпен қарау, жеңілістен кейін негативті және агрессивті мінез көрсетпеу, өзгелердің жеңісіне қуану, жеңіспен құттықтау;</p> <p>8.1.4.3 ауыр заттарды тасымалдау кезінде ұжыммен әрекет ету, тасымалдаудың оңтайлы әдісін таңдау</p>
<p>2.1 Қауіпсіз мінез-құлық және салауатты өмір салты дағдыларын қалыптастыру</p>	<p>8.2.1.1 дене жаттығуларды орындау кезіндегі қасындағы адамдардың қал-жағдайына назар аудару, өзінің немесе басқаның ауырсыну сезімдері немесе ынғайсыздық туралы хабарлай білу, ауырсынуды сипаттау;</p> <p>8.2.1.2 жаттығу залында жүріп-тұру, сапқа тұру, сапқа қайта тұру, секіру және еңкею, кедергілерден өту жаттығуларында, спорттық ойындар кезінде қауіпсіз ережелерін сақтау (жеке гигиенаны сақтау, тепе-теңдік жаттығуларын орындау кезінде дене қалпын дұрыс ұстау, әртүрлі қалыпта әртүрлі тәсілдермен дұрыс тыныс алу), гимнастикалық</p>

құрал-жабдықтармен қауіпсіз жұмыс ережелерін, салауатты өмір салты ережелерін сақтау

5) 9 сынып:

Бөлімше	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
1.1 Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту	<p>9.1.1.1 сыныптан дене шынықтыру сабағына бару;</p> <p>9.1.1.2 дене бітіміне жаттығулар орындау. Гимнастикалық орындыққа колдарымен тартылып, ішпен өрмелеу; колдары белге қойып, жүру, тобықтарды бұғу және керу. Гимнастикалық қабырғағ жоғары, төмен өрмелеу, бір бөлігінен екіншісіне өту;</p> <p>9.1.1.3 тыныс алу жаттығуларын орындау. Кедергіні , қарсылықты жеңе отырып, жүкті тасымалдау кезінде тыныс алуды реттей білу. Жылдамдық-күштік сипатын орындау кезінде дұрыс тыныс алуды үйрету;</p> <p>9.1.1.5 дұрыс дене бітімін қалыптастыруға арналған жаттығуларды орындау дағдыларын меңгеру</p>
1.2 Қолданбалы біліктері мен дағдыларын дамыту	<p>9.1.2.1 Сапқа тұру мен қайта тұруды орындау: екі қатарға сапқа тұру. Әртүрлі қарқынмен бағытта жүру. Қозғалыс кезінде оңға, солға бұрылыстар;</p> <p>9.1.2.2 әр түрлі қарқынмен, бағытта жүру мен жүгіруді сенімді түрде орындау. Қозғалыстағы оңға, солға бұрылыстар;</p> <p>9.1.2.3 "аяқтарды бүгіп" ешкіден, аттан аттау арқылы еніне қарай (барлық білім алушылар) секіруді орындау. Бұрын үйренген секірудің барлық түрлерін жетілдіру;</p> <p>9.1.2.4 бір қолмен оң және сол иықтан тығыздалған допты (салмағы 1 кг-ға дейін) бір-біріне лақтыру. Тығыздалған допты бір қолдан екінші қолға дененің артқы жағына беру. Алға қарай жылжымен тығыздалған допты аяқпен домалату;</p> <p>9.1.2.5 нұсқауларға сай жүгіруді, секіруді, тепе-теңдікті сақтай отырып, әр түрлі жолдармен реттелген кедергілер арқылы өрмелеуді орындау. Олар арқылы көтерілу, көтерілу арқылы кедергілерді жеңу;</p> <p>9.1.2.6 бір және екі аяқпен секіру;</p> <p>9.1.2.7 доптарды бір қолмен нұсқауларға сәйкес лақтыру;</p> <p>9.1.2.8 күрделендірілген қимылдарды орындау кезінде туындайтын мүмкінді қиындықтарды жеңудегі мұғалімнің көмегі;</p> <p>9.1.2.9 мұғалімнің жетекшілігімен спорттық ойындарда жеке әрекеттердің элементтерін көрсету</p>
	9.1.3.1 кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды және қозғалыстың дәлдігін дамытуға арналған жаттығуларды сенімді орындау: бір орыннан екі

1.3 Кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды дамыту	<p>аяпен итеріліп сызылған бағдарға қарай ұзындыққа секіру;</p> <p>9.1.3.2 көруді бақылай отырып, денені белгілі бір биіктікке дейін бүгуге және созуға арналған жаттығуларды (тұру, жату) сенімді түрде орындау және көзді жұмып жаттығуларды қайталау</p>
1.4 Командалық өзара әрекет ету дағдыларын дамыту	<p>9.1.4.1 мұғалімнің жетекшілігімен қозғалыстық және спорттық ойындарда әрекеттерді мақсатқа бағыттап сенімді орындау;</p> <p>9.1.4.2 ойын кезінде достарына құрметпен қарау, жеңілістен кейін негативті және агрессивті мінез көрсетпеу, өзгелердің жеңісіне қуану, жеңіспен құттықтау;</p> <p>9.1.4.3 ауыр заттарды тасымалдау кезінде ұжыммен әрекет ету, тасымалдаудың оңтайлы әдісін таңдау, қауіпсіздік техникасын сақтау</p>
2.1 Қауіпсіз мінез-құлық және салауатты өмір салты дағдыларын қалыптастыру	<p>9.2.1.1 дене жаттығуларды орындау кезіндегі қасындағы адамдардың қал-жағдайына назар аудару, өзінің немесе басқаның ауырсыну сезімдері немесе ыңғайсыздық туралы хабарлай білу, ауырсынуды сипаттау;</p> <p>9.2.1.2 жаттығу залында жүріп-тұру, сапқа тұру, сапқа қайта тұру, "ешкіден" секіру, кедергілерден өту, доп лақтыру, спорттық ойындар және командалық жұмыс кезінде қауіпсіз ережелерін сақтау (жеке гигиенаны, өзара әрекеттесудің қауіпсіздігін сақтау, тепе-теңдік жаттығуларын орындау кезінде дене қалпын дұрыс ұстау, әртүрлі қалыпта әртүрлі тәсілдермен дұрыс тыныс алу), гимнастикалық құрал-жабдықтармен қауіпсіз жұмыс ережелерін, салауатты өмір салты ережелерін сақтау</p>
2 тоқсан	
1.1 Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту	<p>9.1.1.1 сыныптан дене шынықтыру сабағына бару;</p> <p>9.1.1.2 дене бітіміне жаттығулар орындау. Гимнастикалық орындыққа колдарымен тартылып, ішпен өрмелеу; қолдары белге қойып, жүру, тобықтарды бүгу және керу. Гимнастикалық қабырғағ жоғары, төмен өрмелеу, бір бөлігінен екіншісіне өту;</p> <p>9.1.1.4 негізгі айналымдық қозғалыстардың дағдыларын меңгеру;</p> <p>9.1.1.5 дұрыс дене бітімін қалыптастыруға арналған жаттығуларды орындау дағдыларын меңгеру</p>
	<p>9.1.2.3 "аяқтарды бүгіп" ешкіден, аттан аттау арқылы еніне қарай (барлық білім алушылар) секіруді орындау. Бұрын үйренген секірудің барлық түрлерін жетілдіру;</p> <p>9.1.2.4 бір қолмен оң және сол иықтан тығыздалған допты (салмағы 1 кг-ға дейін) бір-біріне лақтыру. Тығыздалған допты бір қолдан екінші қолға дененің</p>

<p>1.2 Қолданбалы біліктері мен дағдыларын дамыту</p>	<p>артқы жағына беру. Алға қарай жылжымен тығыздалған допты аяқпен домалату;</p> <p>9.1.2.5 нұсқауларға сай жүгіруді, секіруді, тепе-теңдікті сақтай отырып, әр түрлі жолдармен реттелген кедергілер арқылы өрмелеуді орындау. Олар арқылы көтерілу, көтерілу арқылы кедергілерді жеңу;</p> <p>9.1.2.6 бір және екі аяқпен секіру;</p> <p>9.1.2.7 доптарды бір қолмен нұсқауларға сәйкес лақтыру;</p> <p>9.1.2.8 күрделендірілген қимылдарды орындау кезінде туындайтын мүмкінді қиындықтарды жеңудегі мұғалімнің көмегі;</p> <p>9.1.2.9 мұғалімнің жетекшілігімен спорттық ойындарда жеке әрекеттердің элементтерін көрсету</p>
<p>1.3 Кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды дамыту</p>	<p>9.1.3.1 кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды және қозғалыстың дәлдігін дамытуға арналған жаттығуларды сенімді орындау: бір орыннан екі аяқпен итеріліп сызылған бағдарға қарай ұзындыққа секіру;</p> <p>9.1.3.3 тепе-теңдік жаттығуларын орындау. Аяқтың ұштарымен, бүйірлік қадамдармен, бұрылыспен, қолдың әртүрлі қозғалыстарымен жүру. Тепе-теңдікті сақтай отырып, еденнен гимнастикалық таяқшаларды, доптарды алып, гимнастикалық орындықта жүру. Қолдарындағы заттармен екеуінің кездескенде алшақтап өтуі</p>
<p>1.4 Командалық өзара әрекет ету дағдыларын дамыту</p>	<p>9.1.4.1 мұғалімнің жетекшілігімен қозғалыстық және спорттық ойындарда әрекеттерді мақсатқа бағыттап сенімді орындау;</p> <p>9.1.4.2 ойын кезінде достарына құрметпен қарау, жеңілістен кейін негативті және агрессивті мінез көрсетпеу, өзгелердің жеңісіне қуану, жеңіспен құттықтау;</p> <p>9.1.4.3 ауыр заттарды тасымалдау кезінде ұжыммен әрекет ету, тасымалдаудың оңтайлы әдісін таңдау, қауіпсіздік техникасын сақтау</p>
<p>2.1 Қауіпсіз мінез-құлық және салауатты өмір салты дағдыларын қалыптастыру</p>	<p>9.2.1.1 дене жаттығуларды орындау кезіндегі қасындағы адамдардың қал-жағдайына назар аудару, өзінің немесе басқаның ауырсыну сезімдері немесе ыңғайсыздық туралы хабарлай білу, ауырсынуды сипаттау;</p> <p>9.2.1.2 жаттығу залында жүріп-тұру, сапқа тұру, сапқа қайта тұру, "ешкіден" секіру, кедергілерден өту, доп лақтыру, спорттық ойындар және командалық жұмыс кезінде қауіпсіз ережелерін сақтау (жеке гигиенаны, өзара әрекеттесудің қауіпсіздігін сақтау, тепе-теңдік жаттығуларын орындау кезінде дене қалпын дұрыс ұстау, әртүрлі қалыпта әртүрлі тәсілдермен дұрыс тыныс алу),</p>

	гимнастикалық құрал-жабдықтармен қауіпсіз жұмыс ережелерін, салауатты өмір салты ережелерін сақтау
3 тоқсан	
1.1 Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту	<p>9.1.1.1 сыныптан дене шынықтыру сабағына бару;</p> <p>9.1.1.2 дене бітіміне жаттығулар орындау. Гимнастикалық орындыққа колдарымен тартылып, ішпен өрмелеу; қолдары белге қойып, жүру, тобықтарды бүгу және керу. Гимнастикалық қабырғағ жоғары, төмен өрмелеу, бір бөлігінен екіншісіне өту;</p> <p>9.1.1.4 негізгі айналымдық қозғалыстардың дағдыларын меңгеру;</p> <p>9.1.1.5 дұрыс дене бітімін қалыптастыруға арналған жаттығуларды орындау дағдыларын меңгеру</p>
1.2 Қолданбалы біліктері мен дағдыларын дамыту	<p>9.1.2.1 сапқа тұру мен қайта тұруды орындау: екі қатарға сапқа тұру. Әртүрлі қарқынмен бағытта жүру. Қозғалыс кезінде оңға, солға бұрылыстар;</p> <p>9.1.2.4 бір қолмен оң және сол иықтан тығыздалған допты (салмағы 1 кг-ға дейін) бір-біріне лақтыру. Тығыздалған допты бір қолдан екінші қолға дененің артқы жағына беру. Алға қарай жылжымен тығыздалған допты аяқпен домалату;</p> <p>9.1.2.5 нұсқауларға сай жүгіруді, секіруді, тепе-теңдікті сақтай отырып, әр түрлі жолдармен реттелген кедергілер арқылы өрмелеуді орындау. Олар арқылы көтерілу, көтерілу арқылы кедергілерді жену;</p> <p>9.1.2.6 бір және екі аяқпен секіру;</p> <p>9.1.2.7 доптарды бір қолмен нұсқауларға сәйкес лақтыру;</p> <p>9.1.2.8 күрделендірілген қимылдарды орындау кезінде туындайтын мүмкінді қиындықтарды женудегі мұғалімнің көмегі;</p> <p>9.1.2.9 мұғалімнің жетекшілігімен спорттық ойындарда жеке әрекеттердің элементтерін көрсету</p>
1.3 Кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды дамыту	<p>9.1.3.1 кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды және қозғалыстың дәлдігін дамытуға арналған жаттығуларды сенімді орындау: бір орыннан екі аяқпен итеріліп сызылған бағдарға қарай ұзындыққа секіру;</p> <p>9.1.3.2 көруді бақылай отырып, денені белгілі бір биіктікке дейін бүгуге және созуға арналған жаттығуларды (тұру, жату) сенімді түрде орындау және көзді жұмып жаттығуларды қайталау;</p> <p>9.1.3.3 тепе-теңдік жаттығуларын орындау. Аяқтың ұштарымен, бүйірлік қадамдармен, бұрылыспен, қолдың әртүрлі қозғалыстарымен жүру. Тепе-теңдікті сақтай отырып, еденнен</p>

	гимнастикалық таяқшаларды, доптарды алып, гимнастикалық орындықта жүру. Қолдарындағы заттармен екеуінің кездескенде алшақтап өтуі
1.4 Командалық өзара әрекет ету дағдыларын дамыту	9.1.4.2 ойын кезінде достарына құрметпен қарау, жеңілістен кейін негативті және агрессивті мінез көрсетпеу, өзгелердің жеңісіне қуану, жеңіспен құттықтау; 9.1.4.3 ауыр заттарды тасымалдау кезінде ұжыммен әрекет ету, тасымалдаудың оңтайлы әдісін таңдау, қауіпсіздік техникасын сақтау
2.1 Қауіпсіз мінез-құлық және салауатты өмір салты дағдыларын қалыптастыру	9.2.1.1 дене жаттығуларды орындау кезіндегі қасындағы адамдардың қал-жағдайына назар аудару, өзінің немесе басқаның ауырсыну сезімдері немесе ыңғайсыздық туралы хабарлай білу, ауырсынуды сипаттау; 9.2.1.2 жаттығу залында жүріп-тұру, сапқа тұру, сапқа қайта тұру, "ешкіден" секіру, кедергілерден өту, доп лақтыру, спорттық ойындар және командалық жұмыс кезінде қауіпсіз ережелерін сақтау (жеке гигиенаны, өзара әрекеттесудің қауіпсіздігін сақтау, тепе-теңдік жаттығуларын орындау кезінде дене қалпын дұрыс ұстау, әртүрлі қалыпта әртүрлі тәсілдермен дұрыс тыныс алу), гимнастикалық құрал-жабдықтармен қауіпсіз жұмыс ережелерін, салауатты өмір салты ережелерін сақтау
4 тоқсан	
1.1 Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту	9.1.1.2 дене бітіміне жаттығулар орындау. Гимнастикалық орындыққа колдарымен тартылып, ішпен өрмелеу; қолдары белге қойып, жүру, тобықтарды бүгу және керу. Гимнастикалық қабырғағ жоғары, төмен өрмелеу, бір бөлігінен екіншісіне өту; 9.1.1.3 тыныс алу жаттығуларын орындау. Кедергіні, қарсылықты жеңе отырып, жүкті тасымалдау кезінде тыныс алуды реттей білу. Жылдамдық-күштік сипатын орындау кезінде дұрыс тыныс алуды үйрету; 9.1.1.4 негізгі айналымдық қозғалыстардың дағдыларын меңгеру; 9.1.1.5 дұрыс дене бітімін қалыптастыруға арналған жаттығуларды орындау дағдыларын меңгеру
	9.1.2.1 сапқа тұру мен қайта тұруды орындау: екі қатарға сапқа тұру. Әртүрлі қарқынмен бағытта жүру. Қозғалыс кезінде оңға, солға бұрылыстар; 9.1.2.3 "аяқтарды бүгіп" ешкіден, аттан аттау арқылы еніне қарай (барлық білім алушылар) секіруді орындау. Бұрын үйренген секірудің барлық түрлерін жетілдіру; 9.1.2.4 бір қолмен оң және сол иықтан тығыздалған допты (салмағы 1 кг-ға дейін) бір-біріне лақтыру. Тығыздалған допты бір қолдан екінші қолға дененің

1.2 Қолданбалы біліктері мен дағдыларын дамыту	<p>артқы жағына беру. Алға қарай жылжымен тығыздалған допты аяқпен домалату;</p> <p>9.1.2.5 нұсқауларға сай жүгіруді, секіруді, тепе-теңдікті сақтай отырып, әр түрлі жолдармен реттелген кедергілер арқылы өрмелеуді орындау. Олар арқылы көтерілу, көтерілу арқылы кедергілерді жеңу;</p> <p>9.1.2.6 бір және екі аяқпен секіру;</p> <p>9.1.2.8 күрделендірілген қимылдарды орындау кезінде туындайтын мүмкінді қиындықтарды жеңудегі мұғалімнің көмегі;</p> <p>9.1.2.9 мұғалімнің жетекшілігімен спорттық ойындарда жеке әрекеттердің элементтерін көрсету</p>
1.3 Кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды дамыту	9.1.3.3 тепе-теңдік жаттығуларын орындау. Аяқтың ұштарымен, бүйірлік қадамдармен, бұрылыспен, қолдың әртүрлі қозғалыстарымен жүру. Тепе-теңдікті сақтай отырып, еденнен гимнастикалық таяқшаларды, доптарды алып, гимнастикалық орындықта жүру. Қолдарындағы заттармен екеуінің кездескенде алшақтап өтуі
1.4 Командалық өзара әрекет ету дағдыларын дамыту	<p>9.1.4.1 мұғалімнің жетекшілігімен қозғалыстық және спорттық ойындарда әрекеттерді мақсатқа бағыттап сенімді орындау;</p> <p>9.1.4.2 ойын кезінде достарына құрметпен қарау, жеңілістен кейін негативті және агрессивті мінез көрсетпеу, өзгелердің жеңісіне қуану, жеңіспен құттықтау;</p> <p>9.1.4.3 ауыр заттарды тасымалдау кезінде ұжыммен әрекет ету, тасымалдаудың оңтайлы әдісін таңдау, қауіпсіздік техникасын сақтау</p>
2.1 Қауіпсіз мінез-құлық және салауатты өмір салты дағдыларын қалыптастыру	<p>9.2.1.1 дене жаттығуларды орындау кезіндегі қасындағы адамдардың қал-жағдайына назар аудару, өзінің немесе басқаның ауырсыну сезімдері немесе ыңғайсыздық туралы хабарлай білу, ауырсынуды сипаттау;</p> <p>9.2.1.2 жаттығу залында жүріп-тұру, сапқа тұру, сапқа қайта тұру, "ешкіден" секіру, кедергілерден өту, доп лақтыру, спорттық ойындар және командалық жұмыс кезінде қауіпсіз ережелерін сақтау (жеке гигиенаны, өзара әрекеттесудің қауіпсіздігін сақтау, тепе-теңдік жаттығуларын орындау кезінде дене қалпын дұрыс ұстау, әртүрлі қалыпта әртүрлі тәсілдермен дұрыс тыныс алу), гимнастикалық құрал-жабдықтармен қауіпсіз жұмыс ережелерін, салауатты өмір салты ережелерін сақтау</p>

6) 10 сынып:

Бөлімше	Оқу мақсаттары
1 четверть	
	10.1.1.1 сыныптан дене шынықтыру сабағына өз беттерінше бару;

1.1 Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту	<p>10.1.1.2 дене бітіміне жаттығуларды өз бетінше орындау. Гимнастикалық орындыққа ішпен өрмелеу; қолдарын белге қойып, аяқты тік ұстап, жүру (жартылай отырумен); тобықтарды бұғу және керу. Гимнастикалық қабырғада жоғары, төмен өрмелеу, бір бөлігінен екіншісіне өту;</p> <p>10.1.1.3 тыныс алу жаттығуларын орындау. Кедергіні, қарсылықты жеңе отырып, жүкті тасымалдау кезінде тыныс алуды реттей білу. Жылдамдық-күштік сипатын орындау кезінде дұрыс тыныс алуды үйрету;</p> <p>10.1.1.5 дұрыс тұстаманы қалыптастыруға арналған жаттығуларды орындау дағдыларын сенімді меңгеру</p>
1.2 Қолданбалы біліктері мен дағдыларын дамыту	<p>10.1.2.1 сапқа тұруды, қайта тұруды сенімді орындау: екі қатарға тұру. Өртүрлі қарқынмен бағытта жүру. Қозғалыс кезінде оңға, солға бұрылыстар;</p> <p>10.1.2.2 әр түрлі қарқынмен, бағытта жүру мен жүгіруді сенімді түрде орындау. Қозғалыстағы оңға, солға бұрылыстар;</p> <p>10.1.2.3 тірек секіру кезінде жүгіру және аяқпен итеру техникасын орындау. Ешкі, ат арқылы "аяқтарын бүгіп" тірек секіруді орындау, бұрын үйренген секірулердің барлық түрлерін жетілдіру;</p> <p>10.1.2.3 тірек секіру кезінде жүгіру және аяқпен итеру техникасын орындау. Ешкі, ат арқылы "аяқтарын бүгіп" тірек секіруді орындау, бұрын үйренген секірулердің барлық түрлерін жетілдіру;</p> <p>10.1.2.4 қашықтыққа және нысанаға лақтыруды орындау ("Мергендер" ойыны, "Лапта" жеңілдетілген түрі);</p> <p>10.1.2.5 дұрыс дене бітімін сақтай отырып, тепе-теңдік жаттығуларын орындау. Кедергілерге өрмелеу, астынан еңбектеу арқылы оларды жеңу (жарыстарда);</p> <p>10.1.2.6 ұзындыққа жүгіруден биіктікке секіруді орындау ("Прыжок за прыжком", "Прыгуны и пятнашки" ойындары);</p> <p>10.1.2.7 кішкентай допты бір қолмен бір орнынан және ені 10 метрге дейінгі дәліз бойымен үш қадамнан "артқы жақтан иық арқылы" лақтыру;</p> <p>10.1.2.9 мұғалімнің көмегімен біріктірілген кедергілерді жеңу (екі бағана мен екі рейкадан жасалған терезе; биіктігі 30-60 см және ұзындығы 60 см-ге дейінгі кедергілер);</p> <p>10.1.2.10 мұғалімнің жетекшілігімен спорттық ойындарда жеке техникалық-тактикалық әрекеттердің элементтерін көрсету</p>
	10.1.3.1 кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды және қозғалыстың дәлдігін дамытуға арналған

1.3 Кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды дамыту	<p>жаттығуларды орындау: еденнен заттарды жартылай отыра жинап, гимнастикалық орындықта жүру. Гимнастикалық орындықта екеуінің алшақтап өту (мұғалімнің көмегімен);</p> <p>10.1.3.2 қозғалыстық ойындарда игерілген қозғалыс түрлерінің орындалуын көрсету (қатарларда тарту және шеңберден итеріп шығару, шеңбер бойынша эстафетада жылдамдыққа жүгіру және командалармен жүгіру, кедергілерді еңсере отырып эстафета, "шагай вперед" ойыны);</p> <p>10.1.3.3 тепе-теңдік жаттығуларын орындауды көрсету. Аяқ ұштарымен бүйірлік қадамдармен, бұрылыспен, қолдың әртүрлі қозғалыстарымен жүру. Гимнастикалық таяқшаларды, доптарды еденнен алумен, тепе-теңдікті сақтай отырып, гимнастикалық орындықта жүру. Қолдарындағы заттармен кездескен кезде екеуінің алшақтап өтуі;</p> <p>10.1.3.4 үйренген қимылдарды қозғалыстық ойындарда қолдану</p>
1.4 Командалық өзара әрекет ету дағдыларын дамыту	<p>10.1.4.1 Мұғалімнің көмегімен немесе өз бетінше гимнастикалық орындықта, рейкада жүру, гимнастикалық орындықта топпен жүру</p> <p>10.1.4.2 үйренген әрекеттерді қозғалыстық ойындар кезінде қолдану, өзгелердің жеңісіне қуану, жеңіспен құттықтау;</p> <p>10.1.4.3 ауыр заттарды тасымалдау кезінде ұжыммен әрекет ету, тасымалдаудың оңтайлы әдісін таңдау, қауіпсіздік техникасын сақтау</p>
2.1 Қауіпсіз мінез-құлқ және салауатты өмір салты дағдыларын қалыптастыру	<p>10.2.1.1 дене жаттығуларды орындау кезіндегі қасындағы адамдардың қал-жағдайына назар аудару, жанашырлық білдіру, көмек көрсету, өзінің немесе басқаның ауырсыну сезімдері немесе ыңғайсыздық туралы хабарлай білу, ауырсынуды сипаттау;</p> <p>10.2.1.2 жаттығу залында жүріп-тұру, сапқа тұру, сапқа қайта тұру, "ешкіден" секіру, кедергілерден өту, доп лақтыру, спорттық ойындар және командалық жұмыс кезінде қауіпсіз ережелерін сақтау (жеке гигиенаны, өзара әрекеттесудің қауіпсіздігін сақтау, тепе-теңдік жаттығуларын орындау кезінде дене қалпын дұрыс ұстау, әртүрлі қалыпта әртүрлі тәсілдермен дұрыс тыныс алу), гимнастикалық құрал-жабдықтармен (доптар, арқандар, орындық, баспалдақ, қабырға) қауіпсіз жұмыс ережелерін, салауатты өмір салты ережелерін сақтау.</p>
2 тоқсан	
	<p>10.1.1.1 сыныптан дене шынықтыру сабағына өз беттерінше бару;</p> <p>10.1.1.2 дене бітіміне жаттығуларды өз бетінше орындау. Гимнастикалық орындыққа ішпен өрмелеу; қолдарын белге қойып, аяқты тік ұстап, жүру (жартылай отырумен); тобықтарды бұғу және керу.</p>

<p>1.1 Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту</p>	<p>Гимнастикалық қабырғада жоғары, төмен өрмелеу, бір бөлігінен екіншісіне өту;</p> <p>10.1.1.3 тыныс алу жаттығуларын орындау. Кедергіні, қарсылықты жеңе отырып, жүкті тасымалдау кезінде тыныс алуды реттей білу. Жылдамдық-күштік сипатын орындау кезінде дұрыс тыныс алуды үйрету;</p> <p>10.1.1.4 негізгі айналымдық қозғалыстардың дағдыларын сеніммен меңгеру;</p> <p>10.1.1.5 дұрыс дене бітімін қалыптастыруға арналған жаттығуларды орындау дағдыларын сенімді меңгеру</p>
<p>1.2 Қолданбалы біліктері мен дағдыларын дамыту</p>	<p>10.1.2.3 тірек секіру кезінде жүгіру және аяқпен итеру техникасын орындау. Ешкі, ат арқылы "аяқтарын бүгіп" тірек секіруді орындау, бұрын үйренген секірулердің барлық түрлерін жетілдіру;</p> <p>10.1.2.4 қашықтыққа және нысанаға лақтыруды орындау ("Мергендер" ойыны, "Лапта" жеңілдетілген түрі);</p> <p>10.1.2.5 дұрыс дене бітімін сақтай отырып, тепе-теңдік жаттығуларын орындау. Кедергілерге өрмелеу, астына еңбектеу арқылы оларды жеңу (жарыстарда);</p> <p>10.1.2.6 ұзындыққа жүгіруден биіктікке секіруді орындау ("Прыжок за прыжком", "Прыгуны и пятнашки" ойындары);</p> <p>10.1.2.7 кішкентай допты бір қолмен бір орнынан және ені 10 метрге дейінгі дәліз бойымен үш қадамнан "артқы жақтан иық арқылы" лақтыру;</p> <p>10.1.2.8 тығыздалған допты (1-2 кг.) итеру бағытына бетпен және бүйірмен тұрып бір орыннан итеру;</p> <p>10.1.2.9 мұғалімнің көмегімен мүмкінді аралас кедергілерді жеңу (екі тіректен және екі жолақтан құралған терезе; биіктігі 30-60 см ұзындығы 60 см дейінгі кедергілер);</p> <p>10.1.2.10 мұғалімнің жетекшілігімен спорттық ойындарда жеке техникалық-тактикалық әрекеттердің элементтерін көрсету</p>
<p>1.3 Кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды дамыту</p>	<p>10.1.3.1 кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды және қозғалыстың дәлдігін дамытуға арналған жаттығуларды орындау: еденнен заттарды жартылай отыра жианп, гимнастикалық орындықта жүру. Гимнастикалық орындықта екеуінің алшақтап өту (мұғалімнің көмегімен);</p> <p>10.1.3.3 тепе-теңдік жаттығуларын орындауды көрсету. Аяқ ұштарымен бүйірлік қадамдармен, бұрылыспен, қолдың әртүрлі қозғалыстарымен жүру. Гимнастикалық таяқшаларды, доптарды еденнен алумен, тепе-теңдікті сақтай отырып, гимнастикалық орындықта жүру. Қолдарындағы заттармен кездескен кезде екеуінің алшақтап өтуі</p>

1.4 Командалық өзара әрекет ету дағдыларын дамыту	<p>10.1.4.1 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетінше гимнастикалық орындықта, рейкада жүру, гимнастикалық орындықта топпен жүру;</p> <p>10.1.4.2 үйренген әрекеттерді қозғалыстық ойындар кезінде қолдану, өзгелердің жеңісіне қуану, жеңіспен құттықтау;</p> <p>10.1.4.3 ауыр заттарды тасымалдау кезінде ұжыммен әрекет ету, тасымалдаудың оңтайлы әдісін тандау, қауіпсіздік техникасын сақтау</p>
2.1 Қауіпсіз мінез-құлық және салауатты өмір салты дағдыларын қалыптастыру	<p>10.2.1.1 дене жаттығуларды орындау кезіндегі қасындағы адамдардың қал-жағдайына назар аудару, жанашырлық білдіру, көмек көрсету, өзінің немесе басқаның ауырсыну сезімдері немесе ыңғайсыздық туралы хабарлай білу, ауырсынуды сипаттау;</p> <p>10.2.1.2 жаттығу залында жүріп-тұру, сапқа тұру, сапқа қайта тұру, "ешкіден" секіру, кедергілерден өту, доп лақтыру, спорттық ойындар және командалық жұмыс кезінде қауіпсіз ережелерін сақтау (жеке гигиенаны, өзара әрекеттесудің қауіпсіздігін сақтау, тепе-теңдік жаттығуларын орындау кезінде дене қалпын дұрыс ұстау, әртүрлі қалыпта әртүрлі тәсілдермен дұрыс тыныс алу), гимнастикалық құрал-жабдықтармен (доптар, арқандар, орындық, баспалдақ, қабырға) қауіпсіз жұмыс ережелерін, салауатты өмір салты ережелерін сақтау.</p>
3 тоқсан	
1.1 Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту	<p>10.1.1.1 сыныптан дене шынықтыру сабағына өз беттерінше бару;</p> <p>10.1.1.2 дене бітіміне жаттығуларды өз бетінше орындау. Гимнастикалық орындыққа ішпен өрмелеу; қолдарын белге қойып, аяқты тік ұстап, жүру (жартылай отырумен); тобықтарды бұғу және керу. Гимнастикалық қабырғада жоғары, төмен өрмелеу, бір бөлігінен екіншісіне өту;</p> <p>10.1.1.3 тыныс алу жаттығуларын орындау. Кедергіні, қарсылықты жеңе отырып, жүкті тасымалдау кезінде тыныс алуды реттей білу. Жылдамдық-күштік сипатын орындау кезінде дұрыс тыныс алуды үйрету</p>
	<p>10.1.2.1 сапқа тұруды, қайта тұруды сенімді орындау: екі қатарға тұру. Әртүрлі қарқынмен бағытта жүру. Қозғалыс кезінде оңға, солға бұрылыстар;</p> <p>10.1.2.4 қашықтыққа және нысанаға лақтыруды орындау ("Мергендер" ойыны, "Лапта" жеңілдетілген түрі);</p> <p>10.1.2.5 дұрыс дене бітімін сақтай отырып, тепе-теңдік жаттығуларын орындау. Кедергілерге өрмелеу, астына еңбектеу арқылы оларды жеңу (жарыстарда);</p>

<p>1.2 Қолданбалы біліктері мен дағдыларын дамыту</p>	<p>10.1.2.6 ұзындыққа жүгіруден биіктікке секіруді орындау ("Прыжок за прыжком", "Прыгуны и пятнашки" ойындары);</p> <p>10.1.2.7 кішкентай допты бір қолмен бір орнынан және ені 10 метрге дейінгі дәліз бойымен үш қадамнан "артқы жақтан иық арқылы" лақтыру;</p> <p>10.1.2.8 тығыздалған допты (1-2 кг.) итеру бағытына бетпен және бүйірмен тұрып бір орыннан итеру;</p> <p>10.1.2.9 Мұғалімнің көмегімен мүмкінді аралас кедергілерді жеңу (екі тіректен және екі жолақтан құралған терезе; биіктігі 30-60 см ұзындығы 60 см дейінгі кедергілер);</p> <p>10.1.2.10 мұғалімнің жетекшілігімен спорттық ойындарда жеке техникалық-тактикалық әрекеттердің элементтерін көрсету</p>
<p>1.3 Кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды дамыту</p>	<p>10.1.3.1 кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды және қозғалыстың дәлдігін дамытуға арналған жаттығуларды орындау: еденнен заттарды жартылай отыра жинап, гимнастикалық орындықта жүру. Гимнастикалық орындықта екеуінің алшақтап өту (мұғалімнің көмегімен);</p> <p>10.1.3.3 тепе-теңдік жаттығуларын орындауды көрсету. Аяқ ұштарымен бүйірлік қадамдармен, бұрылыспен, қолдың әртүрлі қозғалыстарымен жүру. Гимнастикалық таяқшаларды, доптарды еденнен алумен, тепе-теңдікті сақтай отырып, гимнастикалық орындықта жүру. Қолдарындағы заттармен кездескен кезде екеуінің алшақтап өтуі;</p> <p>10.1.3.4 үйренген қимылдарды қозғалыстық ойындарда қолдану</p>
<p>1.4 Командалық өзара әрекет ету дағдыларын дамыту</p>	<p>10.1.4.1 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетінше гимнастикалық орындықта, рейкада жүру, гимнастикалық орындықта топпен жүру;</p> <p>10.1.4.2 үйренген әрекеттерді қозғалыстық ойындар кезінде қолдану, өзгелердің жеңісіне қуану, жеңіспен құттықтау;</p> <p>10.1.4.3 ауыр заттарды тасымалдау кезінде ұжыммен әрекет ету, тасымалдаудың оңтайлы әдісін таңдау, қауіпсіздік техникасын сақтау</p>
<p>2.1 Қауіпсіз мінез-құлық және салауатты өмір салты дағдыларын қалыптастыру</p>	<p>10.2.1.1 дене жаттығуларды орындау кезіндегі қасындағы адамдардың қал-жағдайына назар аудару, жанашырлық білдіру, көмек көрсету, өзінің немесе басқаның ауырсыну сезімдері немесе ыңғайсыздық туралы хабарлай білу, ауырсынуды сипаттау;</p> <p>10.2.1.2 жаттығу залында жүріп-тұру, сапқа тұру, сапқа қайта тұру, "ешкіден" секіру, кедергілерден өту, доп лақтыру, спорттық ойындар және командалық жұмыс кезінде қауіпсіз ережелерін сақтау (жеке гигиенаны, өзара әрекеттесудің қауіпсіздігін сақтау, тепе-теңдік жаттығуларын орындау кезінде дене қалпын дұрыс ұстау, әртүрлі қалыпта әртүрлі тәсілдермен дұрыс тыныс алу), гимнастикалық құрал-жабдықтармен (доптар,</p>

	арқандар, орындық, баспалдақ, қабырға) қауіпсіз жұмыс ережелерін, салауатты өмір салты ережелерін сақтау.
4 тоқсан	
1.1 Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту	<p>10.1.1.1 сыныптан дене шынықтыру сабағына өз беттерінше бару;</p> <p>10.1.1.2 дене бітіміне жаттығуларды өз бетінше орындау. Гимнастикалық орындыққа ішпен өрмелеу; қолдарын белге қойып, аяқты тік ұстап, жүру (жартылай отырумен); тобықтарды бұғу және керу. Гимнастикалық қабырғада жоғары, төмен өрмелеу, бір бөлігінен екіншісіне өту;</p> <p>10.1.1.4 негізгі айналымдық қозғалыстардың дағдыларын сеніммен меңгеру;</p> <p>10.1.1.5 дұрыс дене бітімін қалыптастыруға арналған жаттығуларды орындау дағдыларын сенімді меңгеру</p>
1.2 Қолданбалы біліктері мен дағдыларын дамыту	<p>10.1.2.1 сапқа тұруды, қайта тұруды сенімді орындау: екі қатарға тұру. Өртүрлі қарқынмен бағытта жүру. Қозғалыс кезінде оңға, солға бұрылыстар;</p> <p>10.1.2.3 тірек секіру кезінде жүгіру және аяқпен итеру техникасын орындау. Ешкі, ат арқылы "аяқтарын бүгіп" тірек секіруді орындау, бұрын үйренген секірулердің барлық түрлерін жетілдіру;</p> <p>10.1.2.5 дұрыс дене бітімін сақтай отырып, тепе-теңдік жаттығуларын орындау. Кедергілерге өрмелеу, астынан еңбектеу арқылы оларды жеңу (жарыстарда);</p> <p>10.1.2.6 ұзындыққа жүгіруден биіктікке секіруді орындау ("Прыжок за прыжком", "Прыгуны и пятнашки" ойындары);</p> <p>10.1.2.7 кішкентай допты бір қолмен бір орнынан және ені 10 метрге дейінгі дәліз бойымен үш қадамнан "артқы жақтан иық арқылы" лақтыру;</p> <p>10.1.2.8 тығыздалған допты (1-2 кг.) итеру бағытына бетпен және бүйірмен тұрып бір орыннан итеру;</p> <p>10.1.2.9 мұғалімнің көмегімен мүмкінді аралас кедергілерді жеңу (екі тіректен және екі жолақтан құралған терезе; биіктігі 30-60 см ұзындығы 60 см дейінгі кедергілер);</p> <p>10.1.2.10 мұғалімнің жетекшілігімен спорттық ойындарда жеке техникалық-тактикалық әрекеттердің элементтерін көрсету</p>
	10.1.3.1 кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды және қозғалыстың дәлдігін дамытуға арналған жаттығуларды орындау: еденнен заттарды жартылай отыра жинап, гимнастикалық орындықта жүру. Гимнастикалық орындықта екеуінің алшақтап өту (мұғалімнің көмегімен);

1.3 Кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды дамыту	10.1.3.3 тепе-теңдік жаттығуларын орындауды көрсету. Аяқ ұштарымен бүйірлік қадамдармен, бұрылыспен, қолдың әртүрлі қозғалыстарымен жүру. Гимнастикалық таяқшаларды, доптарды еденнен алумен, тепе-теңдікті сақтай отырып, гимнастикалық орындықта жүру. Қолдарындағы заттармен кездескен кезде екеуінің алшақтап өтуі; 10.1.3.4 үйренген қимылдарды қозғалыстық ойындарда қолдану
1.4 Командалық өзара әрекет ету дағдыларын дамыту	10.1.4.1 мұғалімнің көмегімен немесе өз бетінше гимнастикалық орындықта, рейкада жүру, гимнастикалық орындықта топпен жүру; 10.1.4.2 үйренген әрекеттерді қозғалыстық ойындар кезінде қолдану, өзгелердің жеңісіне қуану, жеңіспен құттықтау; 10.1.4.3 ауыр заттарды тасымалдау кезінде ұжыммен әрекет ету, тасымалдаудың оңтайлы әдісін таңдау, қауіпсіздік техникасын сақтау
2.1 Қауіпсіз мінез-құлық және салауатты өмір салты дағдыларын қалыптастыру	10.2.1.1 дене жаттығуларды орындау кезіндегі қасындағы адамдардың қал-жағдайына назар аудару, жанашырлық білдіру, көмек көрсету, өзінің немесе басқаның ауырсыну сезімдері немесе ыңғайсыздық туралы хабарлай білу, ауырсынуды сипаттау; 10.2.1.2 жаттығу залында жүріп-тұру, сапқа тұру, сапқа қайта тұру, "ешкіден" секіру, кедергілерден өту, доп лақтыру, спорттық ойындар және командалық жұмыс кезінде қауіпсіз ережелерін сақтау (жеке гигиенаны, өзара әрекеттесудің қауіпсіздігін сақтау, тепе-теңдік жаттығуларын орындау кезінде дене қалпын дұрыс ұстау, әртүрлі қалыпта әртүрлі тәсілдермен дұрыс тыныс алу), гимнастикалық құрал-жабдықтармен (доптар, арқандар, орындық, баспалдақ, қабырға) қауіпсіз жұмыс ережелерін, салауатты өмір салты ережелерін сақтау.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
545-қосымша

Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-9 сыныптары үшін "Танымдық даму" оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Оқу бағдарламасымен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 20.09.2018 № 469 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); жаңа редакцияда - ҚР Оқу-ағарту министрінің 06.11.2024 № 327 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрықтарымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-9 сыныптары үшін "Танымдық даму" пәнінен үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) " Білім туралы" Заңының 19-бабы 1 тармағына сәйкес әзірленген.

2. Бағдарламаның мақсаты - білім алушылардың танымдық саласын және әлеуетті мүмкіндіктерін дамыту, олардың психикалық дамуын ынталандыру және оқу бағдарламаларын табысты меңгеру үшін мақсатты қызметті қалыптастыру үшін оңтайлы жағдайлар жасау.

3. Бағдарламаның міндеттері:

1) білім алушылардың танымдық іс-әрекетінің даму ерекшеліктерін және өзгермелі білім беру қажеттіліктерін ұдайы зерделеуді қамтамасыз ету;

2) білім алушылардың жалпы даму деңгейін арттыру, жеке ерекшеліктерінің дамуын ескере отырып, олардың мүмкіндіктерін іске асыру;

3) танымдық мотивацияны қалыптастыру және қолдау, сенсорлық-перцептивті, мнемикалық және интеллектуалдық процестердің дамуын ынталандыру;

4) танымдық белсенділік пен дербестікті, оқу сабақтарына қызығушылықты, жаңа білім мен дағды алуға ынталандыру;

5) білім алушылармен және ересектермен өзара іс-қимыл жасау, алған білімдерін, іскерліктері мен дағдыларын оқу және өмірлік жағдайларда қолдану дағдыларын дамыту.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

4. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушылардың сөйлеу, ойлау, қарым-қатынасын дамытуда педагогикалық құралдар арқылы жетілдірілетін ерекше проблемалары бар. Сөйлеу туралы түсініктерін кеңейту, вербалды және вербалды емес қарым-қатынас құралдарын қалыптастыру, есту және көру қабылдауын, оқушылардың көрнекі және тиімді ойлауын дамыту бойынша жүйелі жұмыстар жүргізілуде. Мұғалім білім алушыларға пәнге байланысты практикалық іс-әрекеттерді және оқушыға түсінікті әрекетті ауызша сүйемелдеуді ұсынады.

5. Дамытушы сабақтарды ұйымдастыру арнайы педагогика қағидаттарына негізделеді: педагогикалық оптимизм; педагогикалық диагностика мен түзету-дамыту жұмыстарының бірлігі; оқыту мен дамытудағы белсенділік тәсілі; оқытуды, дамытуды, тәрбиелеуді даралау; оқушылардың іс-әрекетіне арнайы педагогикалық басшылықтың қажеттілігі.

6. Мұғалімдер білім алушының өзінің бірегей ерекшеліктерін сақтай отырып, жеке қарқынмен даму құқығын тану қағидаты. Осы қағиданы сақтау білім алушының жеке бағдарламасының мазмұнын анықтау мақсатында оның мүмкіндіктері мен үдемелі дамуын үнемі зерделеуді көздейді. Оқытуда оң нәтиже ретінде дағдыларды дамыту мен игерудегі минималды ілгерілеуді тану. Кез-келген прогресс оқуда оң нәтиже ретінде қарастырылады.

7. Педагогтер осы бағдарламадан әрбір оқушы үшін қолжетімді оқу мазмұнын, сондай-ақ оқушылардың білім беру, тұлғалық жетістіктерін бағалаудың жеке мүмкіндіктері мен нәтижелерін ескере отырып, оқыту әдістерін, нысандарын, құралдарын дербес таңдайды.

8. Білім алушымен жеке дамыту жұмысының мазмұны оқу жылының басында жүргізілетін олардың психофизикалық жай-күйінің ерекшеліктерін зерттеу нәтижелері бойынша айқындалады.

9. Зерттеу барысында танымдық дамудың қол жеткізілген деңгейі ғана емес, сонымен қатар жақын даму аймағы да анықталады. Бұл ретте іс-әрекеттің құрамдас бөліктерін меңгеру деңгейі бағаланады: мотивациялық-бағыттау, жедел, бақылау-бағалау.

10. Зерттеу нәтижелері дамытушы сабақтарды өткізу үшін кіші топтарды қалыптастыру кезінде айқындаушы болып табылады.

11. Бағдарламада оқушының қол жеткізген мақсаттарын ескере отырып, мазмұны жартыжылдықта 1 рет қайта қаралатын білім алушының жеке дамыту бағдарламасын құру үшін бағдарлы негіз болатын мақсаттар жүйесі тұжырымдалған.

12. Мұғалімнің жетекшілігімен мақсатты іс-әрекетте оқушылар оқиды:

- 1) сенсорлық эталондарға назар аударуға;
- 2) берілген белгілер бойынша заттарды тануға;
- 3) заттарды сыртқы белгілері бойынша салыстыру;
- 4) нысаны, мөлшері, түсі, функционалдық мақсаты бойынша заттарды жіктеуге;
- 5) әртүрлі белгілер бойынша заттардың және олардың бейнелерінің сериялық катарларын жасауға;
- 6) объектілер мен құбылыстардың белгілері мен қасиеттерін іс жүзінде бөліп көрсету;
- 7) қарама-қарсы бағытталған әрекеттер мен құбылыстарды ажырату;
- 8) өз қызметінің уақыт шеңберін айқындауға;
- 9) оқиғалардың реттілігін анықтау;
- 10) кеңістікте бағдарлау;
- 11) нұсқаулыққа сәйкес іс-әрекеттерді мақсатты түрде орындауға міндетті;
- 12) өз қимылдары мен іс-әрекеттерін келісу;
- 13) өз әрекетін сөйлеу арқылы жеткізу.

13. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 22 қаңтардағы № 70 бұйрығы "Мектепке дейінгі, орта білім беру ұйымдарын, сондай-ақ арнайы білім беру ұйымдарын жабдықтармен және жиһазбен жарақтандыру нормаларын бекіту туралы" бойынша Бағдарламаны іске асыру үшін сенсорлық бөлмені, құрғақ (шарикті) бассейнді, жарық, дыбыс әсерлері бар ойыншықтар мен

заттарды, текстурасы, тұтқырлығы, температурасы, тығыздығы бойынша әртүрлі материалдардың үлгілерін, сенсорлық панельдерді, дидактикалық ойындарды қамтитын арнайы материалдық-техникалық жарақтандыру пайдаланылады.

14. Түрлі формадағы сабақтарды өткізу үшін (жеке, жұптық, топтық) және жұмыс түрлерін жүргізу үшін оңай қозғалатын жиһаз, кілемшені пайдаланып тұрып, отырып, тапсырмаларды орындау мүмкіндігі көзделеді. Кітап сөрелері, білім алушылардың жұмыстары мен дидактикалық материалдардың көрмесіне арналған стендтер үшін орын белгілеу қажет.

15. Бағдарламаның оқу мақсаттарын іске асыру "Айналадағы әлем", "Адам және әлем", "Музыка және ырғақ", "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау", "Санау", "Бейнелеу өнері" оқу пәндерінің мазмұнын пайдалану арқылы жүзеге асырылады. Мұғалім оқушылардың пәндік-практикалық іс-әрекетін, объектілерді, іс-әрекеттерді, әлеуметтік және табиғи құбылыстарды бақылауды ұйымдастырады; оқушыларға дидактикалық ойындар (үстел, ұжымдық, жылжымалы), дамытушылық жаттығулар, сюжеттік ойындар, іскерлік ойындар ұсынады; экскурсиялар ұйымдастырады.

16. Жетістіктерді бағалау критерийлері жеке даму бағдарламаларының мақсаттары болып табылады. Бағалау құралы ретінде мұғалім сабақта оқушылардың белсенділігін бақылауды, қызмет өнімдерін талдауды, ауызша жауаптарды қолданады. Жеке даму бағдарламаларын іске асыру нәтижелерін мұғалім сабақта білім беру процесінде бағалайды. Жеке бағдарламаға сәйкес іскерліктер мен дағдыларды қалыптастырудың табыстылығы туралы бағалау пайымдаулары жеке бағдарламаның тиісті бағанында тіркеледі.

17. Бағдарламаның мазмұны ұсыныстық сипатта берілген. Бағдарламаның оқу мақсаттары білім алушының тек жоспарланған іс-әрекет түрін (пәнге байланысты практикалық іс-әрекеттер, дамыту жаттығулары) сипаттайды. Мұғалім Бағдарлама мәтінінен әрбір оқушыға сәйкес келетін оқу мақсаттарын (іс-әрекет түрлерін, дамыту жаттығуларын) тандап алады және даму деңгейінің диагностикалық деректері негізінде оның мүмкіндіктері мен қажеттіліктерін ескере отырып, тапсырманың, жаттығулардың күрделілік деңгейін өз бетінше анықтайды. Мысалы, 4 (9, 12 немесе 16) Коос текшелерін пайдаланып көрнекі есептерді шешу. Мұғалім оқушы дамуының байқалатын динамикасын ескере отырып, дамытушылық жұмыстың жеке бағдарламасында оқу мақсаттарының біртіндеп күрделенуін (немесе оңайлатуын) ашады. Мұғалім бағдарламаның мазмұнын оқушылардың жалпы дамуына бағытталған басқа да әрекеттерімен толықтыра алады.

18. Пәнаралық байланыстар "Сөйлеу дамуындағы бұзылыстарды түзету" түзету курсымен, "Айналадағы әлем", "Адам және әлем", "Музыка және ырғақ", "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау", "Санау", "Бейнелеу өнері" оқу пәндерімен байланысты.

3-тарау. "Танымдық даму" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

Параграф 1. "Танымдық даму" оқу пәнінің мазмұны

19. "Танымдық даму" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 5-сыныпта – аптасына – 2 сағат, оқу жылында – 68 сағатты;
- 2) 6-сыныпта – аптасына – 1 сағат, оқу жылында – 34 сағатты;
- 3) 7-сыныпта – аптасына – 1 сағат, оқу жылында – 34 сағатты;
- 4) 8-сыныпта – аптасына – 1 сағат, оқу жылында – 34 сағатты;
- 5) 9-сыныпта – аптасына – 1 сағат, оқу жылында – 34 сағатты құрайды.

Пән бойынша оқу жүктемесінің көлемі "Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен бекітілген үлгілік оқу жоспарына байланысты (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 болып тіркелген).

20. Бағдарламаның мазмұны 3 бөлімнен тұрады:

- 1) 1-бөлім "Сенсорлық процестерді және кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды дамыту";
- 2) 2-бөлім "Қозғалыс саласын дамыту";
- 3) 3-бөлім "Зияткерлік саланы дамыту".

21. "Сенсорлық процестерді дамыту және кеңістіктік-уақыттық бағдарлау" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) есту қабілетін дамыту;
- 2) көрнекі қабылдауды дамыту;
- 3) кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды дамыту;
- 4) тактильді-моторлы қабылдауды дамыту.

22. "Қозғалыс саласын дамыту" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) ұсақ моториканы дамыту;
- 2) мимика және пантомимиканы дамыту.

23. "Зияткерлік саланы дамыту" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) есте сақтауды дамыту;
- 2) сөйлеу мен ойлауды дамыту.

24. 5-сыныпқа арналған "Танымдық даму" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) сенсорлық процестерді және кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды дамыту. Есту зейінін дамыту: дыбыс көзін локализациялау; таныс адамдардың, жануарлардың, дауысқа еліктеудің, дыбыстық күштің дауыстарын ажырату; дыбыстың басталуы мен аяқталуына реакция; дыбыстың әр түрлі сипатына эмоционалды реакциялар.

Көрнекі бағдарлаудың іздеу әдістері, әр түрлі бағытта қозғалатын жақын немесе алыс затты іздеу. Мақсатты түрде бақылау және адамның бетіне қарау; заттың оның бейнесімен байланысы. Суреттерге жұпты таңдау. 3-4 немесе одан да көп бөліктен

суреттер жасау. Текшелерден және жалпақ геометриялық пішіндерден, үлгі, дизайн бойынша санау таяқтарынан құрастыру. Жасырын нысандар мен кескіндерді бөлік, элемент бойынша тану. Жазықтық және көлемдік геометриялық пішіндерді, негізгі түстерді, шама параметрлерін ажырату.

Өз денесінің схемасында бағдарлау; объектілердің орналасу қашықтығы мен өзара орналасуын ажырату. Еліктеу және нұсқау бойынша берілген бағыттағы қозғалыс. Мұғалімнің көмегімен және өз бетінше шағын жабық кеңістікте, мектеп бөлмесінде бағдарлау. Заттардың кеңістіктік қатынастарын білдіретін сөздер: арасында, артында, алдында, ішінде, бірінші, соңғы, жоғарғы, төменгі, қасында. Қағаз парағында бағдарлау

Күн, жыл мезгілдерінің реттілігі мен белгілерін ажырату. Өз өміріндегі оқиғалардың уақытша ұғымдармен байланысы. Күн режимі.

Әр түрлі іс-шараларда тактильді-моторлық сезімталдықты қолдану; сөйлеу немесе ым-ишара арқылы тактильді реакциялар мен артықшылықтар.

2) қозғалыс саласын дамыту. Қолдар мен саусақтарды дамытуға арналған жаттығулар. Саусақ ойындары. Қол шеберлігін дамыту: жіп, сұрыптау, түймелеу-ағыту. Графомоторлық дағдыларды дамыту. Көз қолғалтқыш жаттығуларды орындау. Жануарлардың қимылына еліктеу. Заттармен және еліктейтін заттарсыз қозғалыстарды орындау. Вербалды емес қарым-қатынастың әртүрлі әдістерін қолдану (мимика, пантомимика). Артикуляция органдарының, дене мүшелерінің, позалардың қозғалысын жаңғырту;

3) зияткерлік саланы дамыту. Мүсіндеу, сурет салу, конструкциялаудағы заттардың пішінін, мөлшерін, түсін қайта шығару. Фотосуреттер мен суреттердегі адамдарды, заттарды, жануарларды тану. Заттар мен суреттердің ретін (қатарға қосу), ауызша қатарды көбейту. Екі күрделі нұсқауларды орындау. Ойынның қарапайым ережелерін сақтау. Ойыншықтың орналасқан жерлерін, дидактикалық материалдарды есте сақтау.

Ойындар мен жаттығулар процесінде сынамаларды қолдану, сынау, шама параметрлерін заттармен визуалды байланыстыру. Заттардың белгілерін тану және атау (түс, пішін, шама, массалар, заттардың мақсаты), заттарды берілген белгі бойынша топтарға біріктіру, топтан артық затты алып тастау. Өз қызметінің, басқалардың қызметінің нәтижелерін бағалау. Объектілерді шамасы бойынша салыстыру. Зейіннің шоғырлануы: объектілердің қозғалысын көзбен қадағалау; визуалды үлгі бойынша графикалық диктанттар; фигуралармен, әріптермен, сандармен түзету сынамалары; бояу, сызу, штрихтау; тоқтату жаттығулары. Ашық ұжымдық ойындарда ойын ережелерін орындау. Орындалған тапсырманы үлгімен салыстыру.

25. 6-сыныпқа арналған "Танымдық даму" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) сенсорлық процестерді және кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды дамыту. Дыбысты қабылдаудағы реакция/фокус позасы. Әуеннің сипатына, шуға эмоционалды реакциялар. Қоршаған ортаның дыбыстарына еліктеу. Дыбыстың сипатын есту арқылы

ажырату (биіктігі, қарқыны, дыбыстың ұзақтығы). Әр түрлі әрекеттермен ырғақты көбейту.

Көріп қабылдаудың іздеу әдістерін қолдану: жоспарлы, мақсатты бақылау. Бөліктерден тақырыптық суреттер құрастыру. Негізгі түстер мен олардың реңктерін тану және атау. Көлемді және жазықтықты геометриялық пішіндерді ажырату. Заттардың шамасының параметрлерін тану және атау. Үлгіге және дизайнға сәйкес жобалау. Заттарды, суреттерді салыстыру, айырмашылықтар мен ұқсастықтарды табу, берілген белгі бойынша заттарды біріктіру; жалпы белгіні бөліп көрсету; ойын жағдаятында оларды алмастыратын нақты объектілерді тану.

Заттардың өз денесіне қатысты орналасуында бағдарлау. Бағытты жаңғырту (сурет салу, қозғалыс, бүктеу). Өз денесінің, басқа адамдардың, заттардың схемасында оң және сол жақтарын тану және атау. Үлкен кеңістікте (мектепте, аулада) бағдарлау. Таныс және бейтаныс кеңістіктердегі қозғалыс. Қағаз парағында бағдарлау.

Күн жоспары, сабақ кестесі. Оқиғалар тізбегі: алдымен-содан кейін. Күнтізбедегі практикалық бағдар.

Заттарды сезіну, тактильді тексеру: нысанды пішініне, салмағына, кедір-бұдырына қарай жұп түрту арқылы таңдау. Әртүрлі заттардың қарама-қарсы температураларын ажырату. Әртүрлі температурадағы материалдармен жанасу реакциясы; заттардан шығатын дірілге. Ыстық, өткір заттармен жұмыс істеу ережелерін сақтау;

2) қозғалыс саласын дамыту. Саусақ гимнастикасын орындау, бір қозғалыстан екіншісіне ауысу. Үлгі, дизайн бойынша модельдеу; трафареттер мен шаблондарды штрихтау және дөңгелектеу; музыкалық аспаптарда еліктеу, команда бойынша ойнауға еліктеу; қозғалыстар тізбегін және шағылысқан түрде орындау; үлгілерді көшіру.

Көз қозғалтқыш жаттығуларды орындау; жануарлардың қимылдарын, позалары мен әдеттеріне еліктеу; қиялдағы заттармен еліктеу қимылдары; жүру, жүгіру, позалар, қозғалыстар, мимика сипатын жаңғырту;

3) зияткерлік саланы дамыту. Бірқатар сөздерді, заттардың орналасуын көбейту; берілген белгі бойынша бірдей заттарды іздеу; заттар немесе суреттер жиынтығындағы өзгерістерді анықтау. Күрделі нұсқауларды орындау; ойын ережелерін сақтау. Топқа іріктеу және берілген белгі бойынша объектілер тобынан шығару. Қарама-қарсы қасиеттерді анықтау (тыныш-қатты, алыс-жақын). Объектілерді маңызды белгілері бойынша, мақсаты бойынша жіктеуді орындау. Өзін-өзі бағалау және қызмет өнімдерін, орындалған жұмысты өзара бағалау. Көрнекі есептерді шешу (Сеген тақталары, Коос текшелері, Кюизнер таяқшалары).

Адамдардың іс-әрекетіне әртүрлі заттармен еліктеу. Сахналауға қатысу. Бөлшектерден бүтін құрастыру; фразалар мен сөйлемдерді аяқтау; берілген тақырыпқа модельдеу және сурет салу. Әр түрлі бағытта қозғалатын объектілерге көзқарасты бекіту. Сан қатарын тура және кері ретпен атау. Әріптерді кері және берілген ретпен атау. Әріптермен, сандармен түзету сынамаларын орындау, әріптердің, сандардың

берілген тәртібін сақтау. Зейінді дамытуға арналған ашық ұжымдық ойындарға қатысу. Ойын ережелерін орындау. Үлгі бойынша бояу және штрихтау. Орындалған тапсырманы үлгімен салыстыру.

26. 7-сыныпқа арналған "Танымдық даму" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) сенсорлық процестерді және кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды дамыту. Қарым-қатынас дағдылары, әңгімеге қатысу. Дыбыстың сипатын (дыбыс деңгейі, ұзақтығы, биіктігі, ырғақтылығы), үзінді бойынша таныс әндерді, әуендерді тану; әлеуметтік маңызды тұрмыстық, қалалық шуды тану.

Жоспарлы бақылау. Үлгі және схема бойынша жобалау, ауызша нұсқаулыққа сәйкес бөлшектерден модельдеу. Суреттер сериясын құрастыру. Қосымша жазу және аяқтау. Контурлық кескіндердегі әріптерді, сандарды, заттарды тану. Бірқатар әріптерді, сандарды, пішіндерді, түстерді көшіру. Заттардың, тірі заттардың, пейзаждардың, ауа-райының сипаттамасы.

Рефлексияда қарама-қарсы, жақын тұрған адам денесінің бөліктерінің кеңістіктік орналасуын талдау. Көршіңізге қатысты өз орныңызды анықтау (сол-оң, артқы-алдыңғы). Суреттердегі кейіпкердің қай қолмен жұмыс істейтінін, қай жағынан тұрғанын анықтау. Үлгі, схема бойынша сурет салу. Мектепке іргелес көшелерде бағдарлау. Заттардың кеңістік қатынасын білдіретін сөздер мен көсемшелерді түсіну және қолдану.

Оқиғалар тізбегі (ертерек, содан кейін). Оқиғаның басынан аяғына дейін сипаттамасы. Күндер, туған күн, мерекелік күнтізбе.

Бағдарлау әдістерін қолдану: сезіну, тексеру, сипау, илеу, түрту, қысу. Өнімдердің консистенциясын анықтау. Көрнекі үлгі бойынша көлемді затты ұстау. Үлгі бойынша заттардың мөлшері мен пішінін түрту арқылы ажырату. Қауіпсіздік мақсатында тактильді-қозғалыс сезімталдығын пайдалану;

2) қозғалыс саласын дамыту. Бір статикалық позаны екіншісіне ауыстыру (алақан-жұдырық). Күнделікті өмірдегі және сабақтардағы іс әрекеттер (байлау, шешіп алу, түймелеу). Жақтаудағы тік, көлденең және көлбеу сызықтармен үлгі бойынша штрихтау. Трафареттерді, шаблондарды, суреттерді контур бойымен, нүктелермен сызу. Нүктелерді қосу: нүктелі сызықтар, ұяшықтар бойынша сурет салу.

Жануарларды, мультфильм кейіпкерлерін, таныс адамдарды олардың қимылдарына еліктеу арқылы тану. Табиғи құбылыстарға еліктеу; адамның бет әлпеті мен жағдайы;

3) зияткерлік саланы дамыту. Заттар немесе суреттер жиынтығындағы өзгерісті анықтау (не болмады?). Есте сақтау бойынша сурет салу. Әсерлердің, оқиғалардың сипаттамасы (сұрақтар бойынша және сұрақсыз). Таныс әуендерді, мультфильм кейіпкерлерін, фильмдерді тану.

Объектілер, оқиғалар, жағдайлар арасындағы себеп-салдарлық байланыстарды орнату. Түсі, пішіні, мөлшері, бөлшектер саны, бөліктердің орналасуы, биіктігі

бойынша ерекшеленетін объектілерді салыстыру. Сөздің құрамын талдау. Көрнекі есептерді шешу (Коос текшелері, Кюизинер таяқшалары).

Театрландырылған қойылымдарға, сахналауға қатысу. Заттарды, адамдарды, жануарларды сипаттамасы, бөлшектері, сұлбасы, контуры бойынша тану. Әңгімелер, ертегілер құрастыру / ойлап табу.

Көрнекі үлгідегі графикалық диктанттар. Сандар мен геометриялық фигуралар арқылы тексеру жұмыстарын орындау. Алдын ала белгіленген түрде бояу және штрихтау. Сандарды, әріптерді, геометриялық фигураларды белгілі бір ретпен орналастыру.

27. 8-сыныпқа арналған "Танымдық даму" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) сенсорлық процестерді және кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды дамыту. Әңгімеге қатысу; сыбырлап сөйлеуді қолдану (сөздер мен сөз тіркестері). Үзіндіден, әуеннен таныс әндер мен өлеңдерді тану. Әлеуметтік маңызы бар күнделікті және қалалық шуларды тану.

Көрнекі тексеру: адамдардың, жануарлардың айырмашылықтары мен ұқсастықтарын анықтау. Геометриялық көлемді және жазық пішіндерді тану; аппликация мен конструкциядағы заттарды орналастыру кезінде түстер мен пішіндердің кезектесуі. Стилдендірілген суреттердегі заттарды тану: контурлық, штрихтік, нүктелі, әріптер, сандар, салалық бейнелердегі заттар. Сюжеттік суреттер сериясын қалпына келтіру.

Объектілердің кеңістіктік орналасуына байланысты ұқсастықтар мен айырмашылықтарды анықтау. Қоғамдық көлікте, қоғамдық мақсаттағы орындарда бағдарлау. Ерекше жағдайдағы объектілерді, басқа объектілерге және бақылаушыға өзгерген кеңістіктік қатынастарды тану. Құмда, суда, ауада сурет салу. Заттардың кеңістіктік қатынастарын білдіретін сөздерді түсіну және қолдану.

Бір аптаға арналған оқиғалардың сурет күнтізбесін құру және пайдалану. Апта күні; оқиға күні. Күнтізбе бойынша демалыс және мереке күндерін табу.

Заттардың салмағын/ауырлығын, олардың температурасын, консистенциясын, заттардың бетін қабылдау. Заттың жанасуы (визуалды үлгі бойынша). Жанасу орнын анықтау;

2) қозғалыс саласын дамыту. Кескінді аяқтау; жиектерді, ою-өрнектерді, әртүрлі конфигурациялардың толқынды, көлбеу, түзу және нүктелі сызықтарын салу; берілген бағыттағы сызықтар. Ертегі кейіпкерлеріне, мультфильмдер мен фильм кейіпкерлеріне, қиялдағы заттармен әрекеттерге, позалар мен би қимылдарына еліктеу. Әр түрлі эмоционалды күйлердің мимикасын қайталау;

3) зияткерлік саланы дамыту. Берілген суреттер, ойыншықтар, таңбалар (әріптер, сандар), әрекеттер, қозғалыстар сериясын ойнату. Есте сақтау бойынша өрнектер мен суреттер салу. Өлеңдерді жатқа айту, ертегілерді айту. Мәселелер бойынша өткен күн, апта оқиғалары туралы әңгімелеу.

Себеп-салдарлық байланыстарды орнату (сюжеттік сурет, суреттер сериясы, мультфильм). Сюжеттік картиналар сериясы бойынша оқиғалар тізбегін анықтау. Сюжеттік картиналар сериясының мағынасын түсіну, басты кейіпкерлерді, негізгі оқиғаларды бөліп көрсету. Шама параметрлерін тану, атау. Таныс заттардың, объектілердің негізгі элементтерін, бөлшектерін, бөліктерін тану және атау. Жалпылама сөздерді қолдану.

Жұмбақтарды болжау. Театрландырылған іс-шараларға қатысу, музыкаға би орындау. Нысанды, объектіні сипаттама бойынша, бөлшегі, бөлігі, контуры бойынша тану. Зейінді дамытуға арналған ашық ұжымдық ойындарға қатысу. Бөлшектерді, заттарды, объектілерді сұрыптау және жүйелеу.

28. 9-сыныпқа арналған "Танымдық даму" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) сенсорлық процестерді және кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды дамыту. Әртүрлі қарым-қатынас жағдайларында жаңа ақпаратты есту арқылы қабылдау. Дыбыстық құрамы жағынан ұқсас сөздер мен буындарды ажырату. Сөздегі дыбыстардың реттілігін анықтау. Берілген дыбысқа сөз таңдау. Музыкалық жанрларды тану (вальс, полка, марш). Таныс фильм/мультфильм кейіпкерлерінің дауыстарын, әншілерді, музыкалық аспаптардың дыбыстарын тану. Сыбырлаған және дауыстап сөйлеуді ажырату және көбейту. Әлеуметтік маңызды тұрмыстық, қалалық шуды тану.

Заттардың бірнеше өлшем параметрлері бойынша рейтингі: ұзындығы, ені, биіктігі. Еріннен оқу (дыбыстар, буындар, сөздер мен сөз тіркестері). Күрделі фигураларды, ою-өрнектерді үлгі бойынша көшіру. Адамдардың, жануарлардың, қоршаған шындық объектілерінің айырмашылығы мен ұқсастығын анықтау. Жоспар бойынша, таныс жұмыс, мультфильм бойынша сюжеттік суреттер сериясын қалпына келтіру. 2 сюжеттік суреттегі айырмашылықты анықтау. Сурет сипаттамасы, фотосуреттер.

Интерьер заттарының көлемді модельдерінен бөлменің макетін жасау. Пазлдардан сюжетті сурет құру, екі қолмен бір уақытта сурет салу. Үлгі бойынша жобалау. Оқушыға қатысты заттар мен объектілердің орналасуын анықтау (зат қаншалықты алыс, қайда, қай жағынан). Суреттердегі кейіпкердің қай қолмен жұмыс істейтінін, қай жағынан тұрғанын анықтау. Заттардың кеңістіктік қатынастарын белгілеу үшін сөздер мен көсемшелерді түсіну және қолдану. Қоғамдық орындарда бағдарлау.

Фотоальбомды қолдана отырып, оқиғалар күнделігін (жеке, сынып, мектеп) құрастыру және пайдалану. Оқиғаның басынан аяғына дейін сипаттамасы. Күнтізбедегі күндер: жақындарының, достарының туған күндері.

Объектілердің қасиеттері мен сапаларын қабылдау (температура, құрылым, беткі қабат, ылғалдылық, тұтқырлық). Қолда немесе арқада "жазылған" әріптер мен сандарды тану; әріптер мен сандардың үлгілерін жанасу арқылы тану;

2) қозғалыс саласын дамыту. Тақтадан, қағаз парағынан, оқулықтан сурет салу. Ойдан шығарылған заттармен әрекеттерді орындау. Статикалық және динамикалық позалардың үлгісі бойынша орындау. Вербалды емес қарым-қатынас әдістерін қолдану

(ым-ишара, мимика, пантомимика). Эмоционалды күйлерге еліктеу. Эмоциялардың өзіндік сыртқы көрінісін бақылауды жүзеге асыру;

3) зияткерлік саланы дамыту. Бірқатар таңбаларды (әріптер, сандар); сөздер (10 шегінде), сөз тіркестері, шағын мәтін, қос сөздер. Сипаттама бойынша объектілерді тану. Қолөнер жасау. Өткен күн, апта, жыл оқиғалары туралы әңгімелеу. Есте сақтау қабілетін дамытуға арналған ашық ұжымдық ойындарға қатысу. Би және гимнастикалық қимылдарды орындау. Заттарды бір белгі бойынша топтастыру (өлшемі, түсі, пішіні, қызметі, салмағы), заттарды сериялық қатарға бөлу (биіктігі, ені, шамасы бойынша). Жазықтықтағы объектілердің, сызықтардың орналасуындағы заңдылықты анықтау. Орындалған тапсырманың өзін-өзі бағалауын орындау: дұрыс, жылдам, жақсы, әдемі. Тапсырманы орындау кезінде үлгіні бағдарлау. Сюжеттік суретте суретшінің "қателіктерін" табу (кейде болмайды). Жұмбақтарды болжау. Суреттегі адамның эмоционалды жағдайын тану. Әр түрлі сезімдерді мимика мен қимылмен жеткізу: таңдану, қуаныш, қорқыныш. Зейінді дамытуға арналған ашық ұжымдық ойындарға қатысу.

Параграф 2. Оқу мақсаттарының жүйесі

29. Оқу мақсаттары оқу материалының мазмұны мен жүйелілігін анықтауға негіз болады. Бағдарламада оқыту мақсаттары әр сыныпқа кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім мен бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді.

30. Оқу бөлімдері мен мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

1) "Сенсорлық процестерді және кеңістіктік-уақыттық бағдарлауды дамыту":

1-кесте

Оқу мақсаттары					
Бөлімше	5 - сынып	6 - сынып	7 - сынып	8 - сынып	9 - сынып
	5. 1. 1. 1 айналасындағылардың сөйлеу тілін мұқият тыңдау	6. 1. 1. 1 айналадағылардың сөйлеу тілін мұқият тыңдау, тыңдау қалпын ұстау	7. 1. 1. 1 айналадағылардың сөйлеу тілін мұқият тыңдау, тыңдау қалпын ұстау, сөйлеушінің көзі мен аузына қарау	8. 1. 1. 1 айналадағылардың сөйлеу тілін мұқият тыңдау, тыңдау қалпын ұстау, сөйлеушінің көзі мен аузына қарау	9. 1. 1. 1 әртүрлі коммуникациялық жағдайларда жаңа ақпаратты естіп қабылдау
	5. 1. 1. 2 дыбыс көзінің локализациясын анықтау	6. 1. 1. 2 әуеннің табиғатын эмоционалды түрде ажырату (көңілді, мұңды)	7. 1. 1. 2 есту арқылы дыбыстардың санын ажырату және қайталау	8. 1. 1. 2 дыбыстардың санын ажырату және қайталау	9. 1. 1. 2 дыбыс құрамы жағынан ұқсас сөздер мен буындарды ажырату
	5. 1. 1. 3 таныс адамдардың (ата-ананың,	6. 1. 1. 3 қоршаған орта		8. 1. 1. 3 есту арқылы сөйлеу	

1.1. Есту арқылы қабылдауды дамыту

туыстарының, достарының) дауысын ажырату	дыбыстарына еліктеу	7. 1. 1. 3 сөзден дыбысты бөліп алу	мен ән айтуды ажырату	9. 1. 1. 3 сөздегі дыбыс қатарын анықтау
5. 1. 1. 4 жануарлардың дауысын ажырату	6. 1. 1. 4 есту арқылы дыбыстың биіктігін ажырату	7. 1. 1. 4 шуларға эмоционалды түрде әрекет ету	8. 1. 1. 4 әр түрлі сипаттағы дыбыстар мен шуларды ажырату	9. 1. 1. 4 берілген дыбысқа сөздерді таңдау
5. 1. 1. 5 дыбыстарды ажырату және оны затпен байланыстыру (ойыншық, сурет)	6. 1. 1. 5 есту арқылы дыбыстың қарқынын ажырату	7. 1. 1. 5 қарапайым ритмдерді ажырату, дыбыстайтын ойыншықтармен ойнау, буындарды айту, қол соғу арқылы жауап беру	8. 1. 1. 5 шуларға эмоционалды түрде әрекет ету	9. 1. 1. 5 музыкалық жанрларында ажырату (вальс, полька, марш)
5. 1. 1. 6 дыбыстың күшін естіп ажырату (тыныш-қатты)	6. 1. 1. 6 дыбыс ұзақтығын ажырату (ұзақ-қысқа)	7. 1. 1. 6 таныс әндерді үзінді немесе әуен бойынша тану	8. 1. 1. 6 сыбырлап сөйлеуді ажырату (сөздер мен сөз тіркестері)	9. 1. 1. 6 таныс фильм/ мультфильм кейіпкерлерінің, әншілердің дауысын тану
5. 1. 1. 7 музыкалық ойыншықтардың дыбысының басталуы мен аяқталуына жауап беру	6. 1. 1. 7 қарапайым ритмдерді ажырату, дыбысталуы бар ойыншықтарға ойнау, буындарды айту, қол соғу арқылы жауап беру	7. 1. 1. 7 элеуметтік маңызы бар үй шаруашылығы, қалалық шуларды ажырату	8. 1. 1. 7 таныс әндерді үзінді немесе әуен бойынша тану	9. 1. 1. 7 музыкалық аспаптардың дыбыстарын ажырату
5. 1. 1. 8 шуларға эмоционалды түрде әрекет ету : өз қолымен қатты және жағымсыз шудан қорғану, жағымды дыбыстарға жауап беру, қуанышты мимикамен жауап беру, есту қабілетін шоғырландыру	6. 1. 1. 8 шуларға эмоционалды түрде жауап беру: қолмен қатты және жағымсыз шудан қорғану, жағымды дыбыстарға қуанышты мимикамен, есту зейінімен, қимылдармен жауап беру		8. 1. 1. 8 элеуметтік маңызы бар үй шаруашылығы, қалалық шуларды ажырату	9. 1. 1. 8 сыбырлап сөйлеуді ажырату (сөздер мен сөз тіркестері), сыбырлап жауап беру

					9. 1. 1. 9 әлеуметтік маңызы бар үй шаруашылығы, қалалық шуларды ажырату
	5. 1. 2. 1 бағдарлаудың іздеу әдістерін қолдану: мақсатты бақылау	6. 1. 2. 1 бағдарлаудың іздеу әдістерін қолдану: мақсатты түрде жүйелі бақылау	7. 1. 2. 1 бағдарлаудың ізденіс әдістерін қолдану: жүйелі бақылау	8. 1. 2. 1 объектілерді мақсатты түрде тексеру (көзбен қарау)	9. 1. 2. 1 нысандарды бірнеше өлшем параметрлері бойынша дәрежелеу: ұзындық, ені (серия)
	5. 1. 2. 2 объектілерді оның кескінімен салыстыру	6. 1. 2. 2 5-6 бөліктен заттардың суреттерін жасау	7. 1. 2. 2 үлгі, ауызша нұсқау бойынша санау таяқшаларынан құрастыру	8. 1. 2. 2 адам мен жануарлардың ерекшеліктерін, айырмашылықтарын және ұқсастықтарын табу	9. 1. 2. 2 еріннен оқу (дыбыстар, буындар, сөздер мен сөз тіркестері)
	5. 1. 2. 3 суреттерді жұбымен сәйкестендіру	6. 1. 2. 3 негізгі түстер мен олардың реңктерін ажырату	7. 1. 2. 3 объектінің суреттерін құрастыру	8. 1. 2. 3 геометриялық көлемді және жазық пішіндерді ажырату	9. 1. 2. 3 қабаттастырылған және шулы кескіндерді ажырату
	5. 1. 2. 4 3-4 бөліктен сурет құрау	6. 1. 2. 4 көлемді және жазық геометриялық пішіндерді ажырату	7. 1. 2. 4 әріпте жетіспейтін элементтерді толтыру	8. 1. 2. 4 аппликацияда және дизайнда объектілерді орналастыру кезінде түстерді алмастыру	9. 1. 2. 4 күрделі пішіндерді көшіру
	5. 1. 2. 5 үлгі бойынша текшелерден және жалпақ геометриялық пішіндерден құрастыру	6. 1. 2. 5 шамалардың бірліктері мен сипаттамаларын ажырату	7. 1. 2. 5 контурлық кескіндердегі әріптерді, сандарды, заттарды тану	8. 1. 2. 5 түстерді әрекетке нұсқау ретінде пайдалану	9. 1. 2. 5 үлгі бойынша күрделі өрнектерді салу
	5. 1. 2. 6 жасырын объектілер мен кескіндерді бөлек, элемент бойынша тану	6. 1. 2. 6 әріптегі жетіспейтін элементтерді толтыру	7. 1. 2. 6 бөлшектерден пішіндердің үлгісі жасау	8. 1. 2. 6 берілген ортадағы геометриялық пішіндерге ұқсас заттарды табу	9. 1. 2. 6 адамдар, жануарлар, қоршаған шындық объектілері арасындағы айырмашылықта

1.2. Көрнекі қабылдауды дамыту

				р мен ұқсастықтарды табу
5. 1. 2. 7 жазық және көлемдік геометриялық фигураларды ажырату, бөлшектері мен ерекшеліктерін белгілеу	6. 1. 2. 7 үлгі бойынша санау таяқшаларынан құрастыру	7. 1. 2. 7 ерекшеліктерді бөліп көрсету және объектілерді, тірі объектілерді, пейзаждарды сипаттау	8. 1. 2. 7 стильдендірілген бейнелердегі объектілерді тану: контур, сызық, нүкте	9. 1. 2. 7 сюжетті суреттер сериясын құру
5. 1. 2. 8 негізгі түстерді ажырату	6. 1. 2. 8 заттарды, бейнелерді салыстыру, айырмашылығы мен ұқсастығын табу	7. 1. 2. 8 ауызша нұсқау бойынша санау таяқшаларынан құрастыру	8. 1. 2. 8 қабаттастырылған кескіндердегі әріптерді, сандарды, заттарды тану	9. 1. 2. 8 таныс шығарма немесе мультфильм бойынша сюжетті суреттер топтамасын құрастыру
5. 1. 2. 9 шама бірліктерін ажырату	6. 1. 2. 9 заттар мен суреттердің ұқсастықтары мен айырмашылықтарын табу	7. 1. 2. 9 симметрия осін сақтай отырып, кескінді аяқтау	8. 1. 2. 9 үлгі бойынша сюжетті суреттер қатарын құрастыру	9. 1. 2. 9 2 сюжетті суреттегі айырмашылықтарды табу
5. 1. 2. 10 көзін адамның бетінде ұстап тұру	6. 1. 2. 10 элементтерді берілген сипаттамаға сәйкес біріктіру	7. 1. 2. 10 әртүрлі қаріппен бейнеленген әріптер қатарындағы берілген әріпті тану	8. 1. 2. 10 қатардың ретін көшіру (әріптер, сандар, пішіндер, түстер)	
5. 1. 2. 11 үлгі бойынша санау таяқшаларынан құрастыру	6. 1. 2. 11 нақты объектілерді олардың алмастырғыштарында тану	7. 1. 2. 11 қатардың ретін қайталау (әріптер, сандар, пішіндер, түстер)	8. 1. 2. 11 бөлшектерден әріптер мен сандар құрастыру (таяқша, ермексаз, ауада)	
5. 1. 2. 12 үлгі бойынша геометриялық пішіндерден құрастыру	6. 1. 2. 12 объектілер мен жалпақ фигуралармен ойындар мен жаттығулар кезінде шама бірліктерін ажырату	7. 1. 2. 12 бөлшектерден әріптер мен сандар құрастыру (таяқша, ермексаз, ауада)		
5. 1. 2. 13 жақын немесе алыс қозғалатын объектіні көзбен				

	кадағалау (көлденең, тігінен, шеңберде, алға/ артқа)	6. 1. 2. 13 үлгі бойынша сюжетті суреттерді бояу			
	5. 1. 2. 14 суреттерді бояу	6. 1. 2. 14 заттық және тақырыптық суреттерді бояу			
	5. 1. 3. 1 өз денесінің схемасында бағдарлау	6. 1. 3. 1 өз денеңізге қатысты объектілердің орнын бағдарлау	7. 1. 3. 1 қарсы тұрған адамның денесінде бағдарлау	8. 1. 3. 1 кеңістіктегі орналасуына қарай объектілердің ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтау	9. 1. 3. 1 бөлменің макетін жасау
	5. 1. 3. 2 өз денесінің сызбасындағы оң және сол жақтарын ажырату	6. 1. 3. 2 үлгі бойымен белгілі бір бағытта сызықтар салу	7. 1. 3. 2 көршіге қатысты өз орнын анықтау (сол-оң, артқы-алдыңғы)	8. 1. 3. 2 кескіндерді көшіру (кейінге қалдырылған)	9. 1. 3. 2 пазлдардан сюжетті суреттер жасау
	5. 1. 3. 3 қағаз парағында бағдарлау (орталық, орта, жоғарғы, төменгі, сол, оң жақ)	6. 1. 3. 3 өз денесінің, басқа адамдардың, заттардың сызбасындағы оң және сол жақтарын ажырату	7. 1. 3. 3 суреттерден кейіпкердің қай қолмен және қай жағында тұрғанын анықтау	8. 1. 3. 3 берілген бағытта қозғалу	9. 1. 3. 3 сызба бойынша жобалау
	5. 1. 3. 4 объектілердің орналасуының қашықтығын ажырату (онда, одан әрі, жақын)	6. 1. 3. 4 үлгі бойынша тік және көлденең бағытта жазық және көлемді объектілерді орналастыру	7. 1. 3. 4 басқа адамның қимылын көрсету	8. 1. 3. 4 қоғамдық көлікте бағдарлау: автобуста, троллейбуста, трамвайда, метрода	9. 1. 3. 4 екі қолмен бір уақытта сурет салу
	5. 1. 3. 5 заттардың өзара орналасуын ажырату	6. 1. 3. 5 үлгі, жоспар бойынша жобалау	7. 1. 3. 5 үлгі, сызба бойынша жобалау	8. 1. 3. 5 қоғамдық орындарда бағдарлау: театрда, циркте, әлеуметтік қызметтерде	9. 1. 3. 5 үлгі, кесте, түпкі ой бойынша конструкциялар жасау
	5. 1. 3. 6 үлгі, жоспар	6. 1. 3. 6 заттардың кеңістіктік қатынасын білдіретін	7. 1. 3. 6 мектепке іргелес	8. 1. 3. 6 триминолардан	9. 1. 3. 6 нысанның алыс

1.3.
Кеңістік-уақыт
бағдарын
дамыту

бойынша жобалау	сөздерді сөйлеуде қолдану	көшелермен жүру	фигураларды жасау	немесе жақын екенін анықтау
5. 1. 3. 7 еліктеу арқылы кеңістікте берілген бағытта қозғалу (алға, артқа)	6. 1. 3. 7 үлкен кеңістікте: асханада, акт залында, спорт залында және мектеп дәліздерінде бағдарлау	7. 1. 3. 7 қоғамдық орындарда: дүкенде, дәріханада, пошта бөлімшесінде, емханада бағдарлау	8. 1. 3. 7 әдеттен тыс позициялардағы, басқа объектілермен және бақылаушымен өзгерген кеңістіктік қатынастардағы объектілерді тану	9. 1. 3. 7 суреттерден кейіпкердің қай қолмен және қай жағында тұрғанын анықтау
5. 1. 3. 8 шағын шектеулі кеңістікте шарлау: сыныпта, жатын бөлмелерде, дәретханада, киім ауыстыратын бөлмеде, сыныптарда	6. 1. 3. 8 мектеп алаңында бағдарлау: мектеп аумағы, балалар және спорт алаңдары	7. 1. 3. 8 кеңістіктік қатынастарды ауызша нұсқауларға сәйкес кайталау	8. 1. 3. 8 берілген заттарды құмға, суға, ауаға салу	9. 1. 3. 8 заттардың кеңістіктік қатынастарын білдіретін сөздер мен көсемшелерді сөйлеуде қолдану
5. 1. 3. 9 мұғалімнің көмегімен және өз бетінше мектеп аумағында жүру	6. 1. 3. 9 триминодан фигураларды жасау	7. 1. 3. 9 сөйлеуде заттардың кеңістіктік қатынастарын білдіретін сөздерді қолдану	8. 1. 3. 9 сөйлеуде заттардың кеңістіктік қатынастарын білдіретін сөздер мен көсемшелерді қолдану	9. 1. 3. 9 қоғамдық орындарда: дүкенде, дәріханада, пошта бөлімшесінде, емханада, әлеуметтік қызметтерде бағдарлау
5. 1. 3. 10 заттардың кеңістіктік қатынасын білдіретін сөздерді сөйлеуде қолдану	6. 1. 3. 10 қағаз парағында бағдарлау (орталық, орта, жоғарғы, төменгі, сол, оң, бұрыш, сол жақ бұрыштар, жоғарғы оң жақ бұрыш)	7. 1. 3. 10 оқиғалар тізбегін анықтау (бұрын, содан кейін)	8. 1. 3. 10 бір аптаға оқиғалар күнтізбесін мұғалімнің көмегімен жасау	9. 1. 3. 10 ауызша нұсқаулар бойынша заттардың кеңістіктік қатынастарын қайталау
5. 1. 3. 11 тәулік уақытының, жыл мезгілдерінің реттілігі мен	6. 1. 3. 11 мұғаліммен бірге бір күннің	7. 1. 3. 11 өз өміріндегі оқиғаларды	8. 1. 3. 11 сағат бойынша	9. 1. 3. 11 мұғалімнің, ата-ананың көмегімен пайдаланылған және түсірілген

белгілерін ажырату	суреттік жоспарын құру	басынан аяғына дейін сипаттау	уақытты анықтау	фотосуреттеріме н оқиғалар (жеке , сыныптық) күнделігін жүргізу
5. 1. 3. 12 өз өміріңіздегі оқиғаларды кеше, бүгін, ертең ұғымдарымен салыстыру	6. 1. 3. 12 оқиғалар тізбегін анықтау : алдымен-содан кейін	7. 1. 3. 12 мұғаліммен бірге бір күннің суреттік жоспарын құру	8. 1. 3. 12 жыл мезгілдері бойынша мерекелерді атау	9. 1. 3. 12 өз өміріңіздегі оқиғаларды басынан аяғына дейін сипаттау
5. 1. 3. 13 оқиғалар тізбегін белгілеу : алдымен - содан кейін		7. 1. 3. 13 сағаттың уақытын анықтау	8. 1. 3. 13 уақыт кестесінің көмегімен жұмыс күндерін, демалыс және мереке күндерін анықтау	9. 1. 3. 13 уақыт кестесінен күндерді табу: жақындарының, достарының туған күндері
5. 1. 3. 14 апта күндерін атау				9. 1. 3. 14 сағат бойынша уақытты анықтау
5. 1. 3. 15 жыл айларын атау				
5. 1. 4. 1 әртүрлі әрекеттерде тактильді-моторлы сезімталдықты қолдану: саздан, ермексазнен, қамырдан модельдеу; саусақпен сурет салу ; үлкен мозаикамен ойындар ; ұсақ заттарды сұрыптау	6. 1. 4. 1. бағдарлаудың іздеу әдістерін қолдану: сезіну, тексеру	7. 1. 4. 1 бағдарлаудың іздеу әдістерін қолдану: сезіну, тексеру, сипау, илеу, тұрту, сығу	8. 1. 4. 1 әртүрлі заттардың салмағын ажырату (мақта, шеге, жолақ)	9. 1. 4. 1 материалдарды сипаттамалары бойынша ажырату (температура, құрылым, ылғалдылық, тұтқырлық)
5. 1. 4. 2 саусақтармен нысанды сезіну немесе оның контурын сызу	6. 1. 4. 2 көрнекі үлгіге сәйкес жанасу арқылы көлемді нысанға жұпты таңдау	7. 1. 4. 2 өнімдерді консистенциясы бойынша ажырату (сұйық, қатты, тұтқыр, түйіршіктелген)	8. 1. 4. 2 үлгіні пайдаланып сипау арқылы таныс және бейтаныс заттарды табу	9. 1. 4. 2 объектілердің ерекше қасиеттерін сөзбен айту
5. 1. 4. 3 2-ден таңдау кезінде визуалды үлгіні пайдаланып үш өлшемді	6. 1. 4. 3 сұйық және қатты тағамның (ыстық, суық), әртүрлі	7. 1. 4. 3 көрнекі үлгіні пайдаланып		9. 1. 4. 3 қолында немесе артында " жазылған"

1.4. Тактильді-моторлы қабылдауды дамыту	фигуралар мен заттарды сезу арқылы тану	заттардың қарама-қарсы температурасын ажырату	сипау арқылы көлемді затты табу	8. 1. 4. 3 жанасуларды локализациялау	әріптер мен сандарды атау, қайталау
	5. 1. 4. 4 сөйлеу немесе ым-ишара арқылы тактильді қалауларды білдіру	6. 1. 4. 4 заттарды салмағына қарай ажырату (ауыр - жеңіл)	7. 1. 4. 4 көрнекі үлгі бойынша заттардың өлшемі мен пішінін сипау арқылы ажырату	8. 1. 4. 4 үлгі бойынша әртүрлі беттік құрылымы бар материалдарды және заттарды (қырлы, тікенді, жұмсақ) жанасу арқылы тану	9. 1. 4. 4 материалдар мен заттардың бетінің құрылымын атау (тікенді, жұмсақ, суық, жылы)
	5. 1. 4. 5 адамның жанасуына адекватты-эмоционалды және моторлы жауап беру	6. 1. 4. 5 әртүрлі температурадағы материалдармен жанасуға адекватты жауап беру	7. 1. 4. 5 заттардың қасиеттерін ажырату (жұмсақ, қатты, тегіс, өрескел)		9. 1. 4. 5 сипау арқылы өрескел әріптер мен сандарды тану
	5. 1. 4. 6 материалдармен (ағаш, металл, су) жанасуға адекватты жауап беру	6. 1. 4. 6 объектілерден шығатын вибрацияға адекватты жауап беру	7. 1. 4. 6 қауіпсіздік мақсатында тактильді-моторлық сезімталдықты пайдалану		
		6. 1. 4. 7 ыстық немесе өткір заттарды ұстағанда абай болу			

2) "Қимыл-қозғалыс саласын дамыту"

2 - кесте

Бөлімше	Оқу мақсаттары				
	5 - сынып	6 - сынып	7 - сынып	8 - сынып	9 - сынып
2.1. Ұсақ моториканы дамыту	5. 2. 1. 1 жұдырықты түйіп ашу, саусақтарды бүгіп, түзету	6. 2. 1. 1 бір қозғалыстан екіншісіне бірқалыпты ауысу: таяқшалардан заттардың контурын жасау	7. 2. 1. 1 бір статикалық позадан екіншісіне ырғақты түрде ауысу (алақан - жұдырық)	8. 2. 1. 1 суреттерді аяқтау	9. 2. 1. 1 конфигурациясы бойынша басылған әріптердің элементтеріне ұқсас фигураларды салу
	5. 2. 1. 2 саусақ ұшымен үстелді түрту	6. 2. 1. 2 ермексазбен мүсіндеу	7. 2. 1. 2 күнделікті өмірде және сабақта қолмен	8. 2. 1. 2 сызық ішінде түзу, көлбеу, үзік сызықтардан	9. 2. 1. 2 үлгі бойынша

			дәл қимылдар жасау (байлау, шешу, бекіту)	тұратын жиектерді салу	нүктелер бойынша сызықтар сызу
	5. 2. 1. 3 еліктеу арқылы қол соғу (ритм, мөлшер)	6. 2. 1. 3 трафарет ішінде штрихтау	7. 2. 1. 3 жақтауда тік, көлденең және қиғаш сызықтары бар үлгіге сәйкес штрихтау	8. 2. 1. 3 ырғақты өрнектерді салу, әртүрлі конфигурациядағы толқынды сызықтарды, көлбеу түзу және нүктелі сызықтарды салу	9. 2. 1. 3 шектелген кеңістікте түзу көлденең сызықтар салу
	5. 2. 1. 4 саусақтармен әртүрлі пішіндер жасау	6. 2. 1. 4 шектелген кеңістікте белгіленген нүктелер бойымен контур бойымен кескіндерді қадағалау	7. 2. 1. 4 трафарет, шаблондарды сызып шығу	8. 2. 1. 4 шектеулі кеңістікте бағытын өзгерте отырып сызықтар салу	9. 2. 1. 4 ерікті бағытта әртүрлі сызықтар салу
	5. 2. 1. 5 жіпке түймелерді және үлкен моншақтарды тізу	6. 2. 1. 5 түрлі музыкалық аспаптарда ойнауға еліктеу (фортепиано, барабан, гитара, керней)	7. 2. 1. 5 шектеулі кеңістікте белгіленген нүктелер бойымен контур бойынша сызып шығу	8. 2. 1. 5 объектінің толық бейнесін алу үшін объектінің жартысын толық сызу	
	5. 2. 1. 6 үрме бұршақ, бұршақ, дән ді дақылдарды сұрыптау	6. 2. 1. 6 тік, көлденең түзу сызықтарды салу	7. 2. 1. 6 нүктелі сызықтар бойымен жолақтардың әртүрлі түрлерін сызу	8. 2. 1. 6 қарапайым лабиринттер арқылы үздіксіз сызықтар салу	
	5. 2. 1. 7 түймелерді, сылдырмақтарды, ілмектерді бекіту және ашу	6. 2. 1. 7 дәйекті қозғалыстарды орындау ("жұдырық-шет-алақан")	7. 2. 1. 7 ұяшықтарға өрнек салу (қарау, әр ұяшыққа нүкте қою, ұяшықтарды санау)		
	5. 2. 1. 8 екі қолды пайдалану (сол қолмен ұстап тұрып, қағаз парағын оң қол	6. 2. 1. 8 бір бағытта			

	алақанымен тегістеу, және керісінше)	штрихтау (жоғарыдан төменге қарай)			
	5. 2. 1. 9 қарындашты немесе қаламды дұрыс ұстау	6. 2. 1. 9 ауыспалы элементтері бар сызыққа үлгіні көшіру			
	5. 2. 1. 10 сызықты сақтай отырып, екі ұяшыққа түзу сызықтарды (тік, көлденең) салу				
2.2. Мимика және пантомимиканы дамыту	5. 2. 2. 1 көз қозғалтқыш жаттығуларды орындау	6. 2. 2. 1 көзқозғалтқыш жаттығуларды орындау	7. 2. 2. 1 көзқозғалтқыш жаттығуларды орындау	8. 2. 2. 1 ертегі кейіпкерлерінің, мультфильм кейіпкерлерінің және фильмдердің мимикасы мен қимылдарына еліктеу	9. 2. 2. 1 қиялдағы заттармен әрекет ету
	5. 2. 2. 2 жануарлардың әдеттеріне еліктеу	6. 2. 2. 2 жануарлардың қимыл-қозғалысына, қалпы мен әдеттеріне еліктеу	7. 2. 2. 2 қозғалыс кезінде нұсқаулықтарды қабылдау және орындау	8. 2. 2. 2 позаларды және басқа адамның қимылдары қайталау ("Айна" ойыны)	9. 2. 2. 2 бет пен дененің әртүрлі бөліктерінің (көз, ауыз, саусақ) позалары мен қимылдарын үлгі бойынша қайталау
	5. 2. 2. 3 қимылдарды затпен және затсыз еліктеу арқылы жаңғырту	6. 2. 2. 3 қиялдағы заттармен еліктеу арқылы қозғалыстарды қайталау	7. 2. 2. 3 жануарларды, мультфильм кейіпкерлерін, таныс адамдарды олардың қимылдарына еліктеу арқылы болжау	8. 2. 2. 3 адамның әртүрлі эмоционалдық күйлерін (таңдану, қорқыныш, қуаныш) тану	9. 2. 2. 3 вербалды емес қарым-қатынас әдістерін (қолдану (ым-ишара, мимика, пантомима)
	5. 2. 2. 4 вербалды емес қарым-қатынастың әртүрлі әдістерін (мимика, пантомима) қолдану	6. 2. 2. 4 жүру, жүгіру, музыкалық (ойыншықтарды ойнау қарқынын қайталау	7. 2. 2. 4 табиғат құбылыстарына (жаңбыр, жел) еліктеу	8. 2. 2. 4 елестететін заттармен әртүрлі әрекеттерге еліктеу	9. 2. 2. 4 адамның эмоционалдық күйлеріне еліктеу (таңдану, қорқыныш, қуаныш)
	5. 2. 2. 5 артикуляция	6. 2. 2. 5 позаларды және	7. 2. 2. 5 адамның әртүрлі эмоционалдық	8. 2. 2. 5 эмоционалды күйлерді	9. 2. 2. 5 эмоциялардың

мүшелерінің қозғалыстарын қайталау	қимылдар қайталау ("Айна" ойыны)	күйлерін (таңдану, қорқыныш, қуаныш) түсіну	(таңдану, қорқыныш, қуаныш) қайталау	сыртқы көрінісін бақылау
5. 2. 2. 6 дене қозғалыстарын қайталау		7. 2. 2. 6 әртүрлі эмоционалдық күйлерді (таңдану, қорқыныш, қуаныш) қайталау		

3) "Зерделік саласын дамыту"

3-кесте

Бөлімше	Оқу мақсаттары				
	5 -сынып	6 -сынып	7 -сынып	8 -сынып	9 -сынып
3.1. Есте сақтау қабілетін дамыту	5. 3. 1. 1 суреттер сериясын орналастыру (5)	6. 3. 1. 1 ойыншықтар мен суреттердің берілген орналасуын көрсету	7. 3. 1. 1 толық бөліктік қатынастарды орнату	8. 3. 1. 1 ойыншықтар мен суреттердің берілген орналасуын қайталау	9. 3. 1. 1 берілген сөздер қатарын қайталау (10 ішінде)
	5. 3. 1. 2 мүсіндеу, сызу кезінде заттың пішінін, өлшемін, түсін бейнелеу	6. 3. 1. 2 есте сақтау бойынша бірдей объектілерді табу	7. 3. 1. 2 нысандар немесе суреттер жиынындағы өзгерістерді анықтау (не жетіспейді?)	8. 3. 1. 2 таңбалар қатарын (әріптер, сандар) салу	9. 3. 1. 2 тыңдалған сөйлеу материалын (сөз тіркестері, қысқа мәтін, жұптар) жаңғырту және қайталау
	5. 3. 1. 3 фотосуреттердегі таныс аттарды тану және атау	6. 3. 1. 3 объектілер немесе суреттер жиынындағы өзгерістерді анықтау (не өзгерді?)	7. 3. 1. 3 белгіленген суреттер сериясын орналастыру	8. 3. 1. 3 қимылдарды есте сақтау	9. 3. 1. 3 объектілерді сипаттау арқылы тану
	5. 3. 1. 4 сөздер қатарын жаңғырту (3-5)	6. 3. 1. 4 бірнеше қимылдарды затпен және затсыз орындау	7. 3. 1. 4 есте сақтау арқылы сурет салу	8. 3. 1. 4 есте сақтау бойынша үлгілерді салу	9. 3. 1. 4 өткен күндегі, аптадағы оқиғалар туралы әңгімелеу
	5. 3. 1. 5 объектілер мен суреттерді ретімен орналастыру (қатарға қосу)	6. 3. 1. 5 нұсқаулар кешенін орындау	7. 3. 1. 5 сұрақтар бойынша көргендерін сипаттау	8. 3. 1. 5 өлеңді жатқа айту	9. 3. 1. 5 есте сақтау қабілетін дамыту мақсатында ашық топтық ойындарға қатысу
			7. 3. 1. 6 суреттерді тану (	8. 3. 1. 6 сұрақтар қойылғанда	9. 3. 1. 6 ереже бойынша үстел

5. 3. 1. 6 нұсқауларды орындау	6. 3. 1. 6 ритмді қайталау	болған немесе болмаған)	өткен күндегі немесе аптадағы оқиғалар туралы айту	ойындарын ойнау, зейінін дамыту
5. 3. 1. 7 ойынның қарапайым ережелерін сақтау	6. 3. 1. 7 қозғалыстарды қайталау	7. 3. 1. 7 таныс әуендерді тану		9. 3. 1. 7 би және гимнастикалық қимылдарды есте сақтау
5. 3. 1. 8 ойыншықтың орнын есте сақтау (не өзгерді?)	6. 3. 1. 8 ойын ережелерін сақтау			
	6. 3. 1. 9 объектілердің орналасуындағы өзгерістерді анықтау			
5. 3. 2. 1 пайдалану үлгілер, сынап көру, көрнекі сәйкестендіру үшін тапсырмаларды орындау	6. 3. 2. 1 үлгіден түсі күрт ерекшеленетін т а н ы с нысандарды таңдау (3 қарама - қарсы түс)	7. 3. 2. 1 объектілер арасындағы себеп-салдар байланысын анықтау (сюжеттік суреттер, оқиғалар)	8. 3. 2. 1 себеп-салдар байланысын анықтау (суреттер сериясы, мультфильм)	9. 3. 2. 1 объектілерді ерекше қасиеттері бойынша жіктеу
5. 3. 2. 2 объектілермен ойындар мен жаттығулар кезінде шама параметрлерін ескеру	6. 3. 2. 2 қарама-қарсы қарым-қатынастарды ауызша а й т у (тыныш-қатты, алыс-жақын)	7. 3. 2. 2 объектілерді және заттарды а н ы қ көрсетілген белгілері бойынша (түсі, пішіні, өлшемі, бөліктерінің саны, жекелеген бөліктерінің орналасуы, биіктігі) салыстыру (2-4)	8. 3. 2. 2 сандық параметрлерді ажырату	9. 3. 2. 2 объектілер мен сызықтардың жазықтықта орналасу үлгісін орнату
5. 3. 2. 3 объектілердің сипаттамаларын бөлектеу	6. 3. 2. 3 объектілерді және ерекше белгілері бар объектілер салыстыру	7. 3. 2. 3 сюжетті суреттер сериясынан оқиғалар тізбегін анықтау	8. 3. 2. 3 негізгі элементтерді, бөлшектерді тұтас объектіде, тақырыпта оқшаулау	9. 3. 2. 3 негізгі мүмкіндік ретінде көлемі бойынша қатарларды орындау
5. 3. 2. 4 объектілерді берілген сипаттамаға (түс	6. 3. 2. 4 нысандарды берілген бір белгі – пішіні,	7. 3. 2. 4 сюжетті суреттің мағынасын түсіну,	8. 3. 2. 4 сөйлеуде	9. 3. 2. 4 орындалған

3.2. Сөйлеу мен ойлауды дамыту

, пішін, өлшем) сәйкес біріктіру	өлшемі немесе түсі бойынша топтастыру	сұрақтарға жауап беру	жалпылау сөздерді қолдану	тапсырманы бағалау: дұрыс, тез, жақсы
5. 3. 2. 5 объектілердің мақсатын атау	6. 3. 2. 5 заттар мен құралдардың мақсатын білу	7. 3. 2. 5 визуалды есептерді шешу (Сеген тақталары, Коос текшелері, Монтессори материалдары)	8. 3. 2. 5 сюжетті суреттер сериясынан оқиғалар тізбегін анықтау	9. 3. 2. 5 тапсырманың орындалуын жеке бақылау
5. 3. 2. 6 өз қызметінің нәтижелерін бағалау	6. 3. 2. 6 құрдастар қызметінің өнімділігін бағалау	7. 3. 2. 6 қалғандарына ортақ сипаты жоқ бір тармақты алып тастау ("Төртінші тақ")	8. 3. 2. 6 сюжеттік картиналар сериясының мағынасын түсіну, басты кейіпкерлерді, негізгі оқиғаларды анықтау	9. 3. 2. 6 түстер мен олардың реңктерін ажырату
5. 3. 2. 7 визуалды есептерді шешу (Сеген тақталары, Коос текшелері, Монтессори материалдары)	6. 3. 2. 7 визуалды есептерді шешу (Сеген тақталары, Коос текшелері, Монтессори материалдары)	7. 3. 2. 7 орындалған тапсырманы үлгімен салыстыру	8. 3. 2. 7 визуалды есептерді шешу (Сеген тақталары, Коос текшелері, Монтессори материалдары)	9. 3. 2. 7 сипаттамаларға негізделген бірқатар нысандарда үлгіні орнату: түсі, пішіні, өлшемі
5. 3. 2. 8 үлгі бойынша жобалау	6. 3. 2. 8 қалғандарына ортақ сипаты жоқ бір тармақты алып тастау ("Төртінші тақ")		8. 3. 2. 8 қалғандарына ортақ сипаты жоқ бір тармақты алып тастау ("Төртінші тақ")	9. 3. 2. 8 сюжеттік суреттерде кателерді табу (болады, болмайды)
5. 3. 2. 9 объектілерді өлшемі бойынша салыстыру (заттар бір-біріне; адамдар биіктігі бойынша)	6. 3. 2. 9 орындалған тапсырманы үлгімен салыстыру		8. 3. 2. 9 орындалған тапсырманы үлгімен салыстыру	9. 3. 2. 9 көрнекі есептерді шешу (Сеген тақталары, Коос текшелері, Монтессори материалдары)
5. 3. 2. 10 қалғандарына ортақ сипаты жоқ бір тармақты алып тастау ("Төртінші тақ")				9. 3. 2. 10 орындалған тапсырманы үлгімен салыстыру

5. 3. 2. 11 орындалған тапсырманы үлгімен салыстыру				
---	--	--	--	--

31. Осы бағдарлама зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-9 сыныптары үшін "Танымдық даму" оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақмерзімді жоспардың негізінде іске асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда оқу мақсаттарын сыныптар мен тоқсандар бойынша бөлу ұсыныс ретінде берілген. Мұғалім әрбір оқушы үшін оның психофизиологиялық күйі мен ерекшеліктерін тексеру нәтижелері бойынша белгіленген мүмкіндіктерін ескере отырып, қол жетімді оқу мақсаттарын дербес анықтайды. Оқушылармен жұмысты жоспарлау кезінде мұғалім бұрын оқыған оқу материалын қайталауды және қалыптасқан дағдыларды үздіксіз бекітуді қамтамасыз етеді.

Параграф 3. Зияты орташа түрде зақымдалған білім алушыларға арналған 5-9 сыныптары үшін "Танымдық даму" оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспары

1) 5- сынып:

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1 -тоқсан	
1.1. Есту арқылы қабылдауды дамыту	5.1.1.1 айналасындағылардың сөйлеу тілін мұқият тыңдау 5.1.1.2 дыбыс көзінің локализациясын анықтау
1.2. Көрнекі қабылдауды дамыту	5.1.2.1 бағдарлаудың іздеу әдістерін қолдану: мақсатты бақылау 5.1.2.2 объектілерді оның кескінімен салыстыру 5.1.2.3 суреттерді жұбымен сәйкестендіру
1.3. Кеңістік-уақыт бағдарын дамыту	5.1.3.1 өз денесінің схемасында бағдарлау 5.1.3.2 өз денесінің сызбасындағы оң және сол жақтарын ажырату 5.1.3.3 қағаз парағында бағдарлау (орталық, орта, жоғарғы, төменгі, сол, оң жақ) 5.1.3.11 тәулік уақытының, жыл мезгілдерінің реттілігі мен белгілерін ажырату 5.1.3.12 өз өміріңіздегі оқиғаларды кеше, бүгін, ертең ұғымдарымен салыстыру
1.4. Тактильді-моторлы қабылдауды дамыту	5.1.4. 1 әртүрлі әрекеттерде тактильді-моторлы сезімталдықты қолданады: саздан, ермексаздан, қамырдан модельдеу; саусақпен сурет салу; үлкен мозаикамен ойындар ; ұсақ заттарды сұрыптау
2.1. Ұсақ моториканы дамыту	5.2.1.1 жұдырықты түйіп ашу, саусақтарды бүгіп, түзету 5.2.1.2 саусақ ұшымен үстелді соғу

	5.2.1.3 еліктеу арқылы қол соғу (ритм, мөлшер)
2.2. Мимика және пантомимиканы дамыту	5.2.2.1 көзқозғалтқыш жаттығуларды орындау
	5.2.2.2 жануарлардың әдеттеріне еліктеу
3.1. Есте сақтау қабілетін дамыту	5.3.1.1 суреттер сериясын орналастыру (5)
	5.3.1.2 мүсіндеу, сызу кезінде заттың пішінін, өлшемін, түсін бейнелеу
3.2. Сөйлеу мен ойлауды дамыту	5.3.2.1 пайдалану үлгілер, сынап көру, көрнекі сәйкестендіру үшін тапсырмаларды орындау
	5.3.2.2 объектілермен ойындар мен жаттығулар кезінде шама параметрлерін ескеру
	5.3.2.3 объектілердің сипаттамаларын бөлектеу
2-тоқсан	
1.1. Есту арқылы қабылдауды дамыту	5.1.1.3 таныс адамдардың (ата-ананың, туыстарының, достарының) дауысын ажырату
	5.1.1.4 жануарлардың дауысын ажырату
1.2. Көрнекі қабылдауды дамыту	5.1.2.4 3-4 бөліктен сурет құрау
	5.1.2.5 үлгі бойынша текшелерден және жалпақ геометриялық пішіндерден құрастыру
	5.1.2.6 жасырын объектілер мен кескіндерді бөлек, элемент бойынша тану
	5.1.2.7 жазық және көлемдік геометриялық фигураларды ажырату, бөлшектері мен ерекшеліктерін белгілеу
1.3. Кеңістік -уақыттық бағдардың дамуы	5.1.3.4 объектілердің орналасуының қашықтығын ажырату (онда, одан әрі, жақын)
	5.1.3.5 заттардың өзара орналасуын ажырату
	5.1.3.6 үлгі, жоспар бойынша жобалау
	5.1.3.13 оқиғалар тізбегін белгілеу: алдымен - содан кейін
1.4. Тактильді-моторлы қабылдауды дамыту	5.1.4.2 саусақтармен нысанды сезіну немесе оның контурын сызу
	5.1.4. 3 2-ден таңдау кезінде визуалды үлгіні пайдаланып үш өлшемді фигуралар мен заттарды сезу арқылы тану
2.1. Ұсақ моториканы дамыту	5.2.1.4 саусақтармен әртүрлі пішіндер жасау
	5.2.1.5 жіпке түймелерді және үлкен моншақтарды тізу
	5.2.1.6 үрме бұршақ, бұршақ, дәнді дақылдарды сұрыптау
2.2. Мимика және пантомимиканы дамыту	5.2.2.3 қимылдарды затпен және затсыз еліктеу арқылы жаңғырту
	5.2.2.4 вербалды емес қарым-қатынастың әртүрлі әдістерін (мимика, пантомима) қолдану
3.1. Есте сақтау қабілетін дамыту	5.3.1.3 фотосуреттердегі таныс аттарды тану және атау
	5.3.1.4 сөздер қатарын жаңғырту (3-5)

3.2. Сөйлеу мен ойлауды дамыту	5.3.2.4 объектілерді берілген сипаттамаға (түс, пішін, өлшем) сәйкес біріктіру
	5.3.2.5 объектілердің мақсатын атау
3-тоқсан	
1.1. Есту арқылы қабылдауды дамыту	5.1.1.5 дыбыстарды ажырату және оны затпен байланыстыру (ойыншық, сурет)
	5.1.1.6 дыбысты күшін естіп ажырату (тыныш-қатты)
1.2. Көрнекі қабылдауды дамыту	5.1.2.8 негізгі түстерді ажырату
	5.1.2.9 шама бірліктерін ажырату
	5.1.2.10 көзін адамның бетінде ұстап тұру
	5.1.2.11 үлгі бойынша санау таяқшаларынан құрастыру
1.3. Кеңістік-уақыт бағдарын дамыту	5.1.3.7 еліктеу арқылы кеңістікте берілген бағытта қозғалу (алға, артқа)
	5.1.3.8 шағын шектеулі кеңістікте шарлау: сыныпта, жатын бөлмелерде, дәретханада, киім ауыстыратын бөлмеде, сыныптарда
	5.1.3.14 апта күндерін атау
1.4. Тактильді-моторлы қабылдауды дамыту	5.1.4.4 сөйлеу немесе ым-ишара арқылы тактильді қалауларды білдіру
	5.1.4.5 адамның жанасуына адекватты-эмоционалды және моторлы жауап беру
2.1. Ұсақ моториканы дамыту	5.2.1.7 түймелерді, сылдырмақтарды, ілмектерді бекіту және ашу
	5.2.1.8 екі қолды пайдалану (сол қолмен ұстап тұрып, қағаз парағын оң қол алақанымен тегістеу, және керісінше)
2.2. Мимика және пантомимиканы дамыту	5.2.2.5 артикуляция мүшелерінің қозғалыстарын қайталау
3.1. Есте сақтау қабілетін дамыту	5.3.1.5 объектілер мен суреттерді ретімен орналастыру (қатарға қосу)
	5.3.1.6 нұсқауларды орындау
3.2. Сөйлеу мен ойлауды дамыту	5.3.2.6 өз қызметінің нәтижелерін бағалау
	5.3.2.7 визуалды есептерді шешу (Сеген тақталары, Коос текшелері, Монтессори материалдары)
	5.3.2.8 үлгі бойынша жобалау
4-тоқсан	
1.1. Есту арқылы қабылдауды дамыту	5.1.1.7 музыкалық ойыншықтардың дыбысының басталуы мен аяқталуына жауап беру
	5.1.1.8 шуларға эмоционалды түрде әрекет ету: өз қолымен қатты және жағымсыз шудан қорғану, жағымды дыбыстарға жауап беру, қуанышты мимикамен жауап беру, есту қабілетін шоғырландыру

1.2. Көрнекі қабылдауды дамыту	5.1.2.12 үлгі бойынша геометриялық пішіндерден құрастыру
	5.1.2.13 жақын немесе алыс қозғалатын объектіні көзбен қадағалау (көлденең, тігінен, шеңберде, алға/артқа)
	5.1.2.14 суреттерді бояу
1.3. Кеңістік-уақыт бағдарын дамыту	5.1.3.9 мұғалімнің көмегімен және өз бетінше мектеп аумағында жүру
	5.1.3.10 заттардың кеңістіктік қатынасын білдіретін сөздерді сөйлеуде қолдану
	5.1.3.15 жыл айларын атау
1.4. Тактильді-моторлы қабылдауды дамыту	5.1.4.6 материалдармен (ағаш, металл, су) жанасуға адекватты жауап беру
2.1. Ұсақ моториканы дамыту	5.2.1.9 қарындашты немесе қаламды дұрыс ұстау
	5.2.1.10 сызықты сақтай отырып, екі ұяшыққа түзу сызықтарды (тік, көлденең) салу
2.2. Мимика және пантомимиканы дамыту	5.2.2.6 дене қозғалыстарын қайталау
3.1. Есте сақтау қабілетін дамыту	5.3.1.7 ойынның қарапайым ережелерін сақтау
	5.3.1.8 ойыншықтың орнын есте сақтау (не өзгерді?)
3.2. Сөйлеу мен ойлауды дамыту	5.3.2.9 объектілерді өлшемі бойынша салыстыру (заттар бір-біріне; адамдар биіктігі бойынша)
	5.3.2.10 қалғандарына ортақ сипаты жоқ бір тармақты алып тастау ("Төртінші тақ")
	5.3.2.11 орындалған тапсырманы үлгімен салыстыру

2) 6-сынып:

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1 -тоқсан	
1.1. Есту арқылы қабылдауды дамыту	6.1.1.1 айналадағылардың сөйлеу тілін мұқият тыңдау, тыңдау қалпын ұстау
	6.1.1.2 әуеннің табиғатын эмоционалды түрде ажырату (көңілді, мұңды)
1.2. Көрнекі қабылдауды дамыту	6.1.2.1 бағдарлаудың іздеу әдістерін қолдану: мақсатты түрде жүйелі бақылау
	6.1.2.2 5-6 бөліктен заттардың суреттерін жасау
	6.1.2.3 негізгі түстер мен олардың реңктерін ажырату
1.3. Кеңістік-уақыт бағдарын дамыту	6.1.3.1 өз денеңізге қатысты объектілердің орнын бағдарлау
	6.1.3.2 үлгі бойымен белгілі бір бағытта сызықтар салу
	6.1.3.3 өз денесінің, басқа адамдардың, заттардың сызбасындағы оң және сол жақтарын ажырату
	6.1.3.4 үлгі бойынша тік және көлденең бағытта жазық және көлемді объектілерді орналастыру
	6.1.3.11 мұғаліммен бірге бір күннің суреттік жоспарын құру

	6.1.3.12 оқиғалар тізбегін анықтау : алдымен-содан кейін
1.4. Тактильді- қозғалыс қабылдауын дамыту	6.1.4.1. бағдарлаудың іздеу әдістерін қолдану: сезіну , тексеру
	6.1.4.2 көрнекі үлгіге сәйкес жанасу арқылы көлемді нысанға жұпты таңдау
2.1. Ұсақ моториканы дамыту	6.2.1.1 бір қозғалыстан екіншісіне бірқалыпты ауысу : таяқшалардан заттардың контурын жасау
	6.2.1.2 ермексазбен мүсіндеу
	6.2.1.3 трафарет ішінде штрихтау
2.2. Мимика және пантомимиканы дамыту	6.2.2.1 көзқозғалтқыш жаттығуларды орындау
3.1. Есте сақтау қабілетін дамыту	6.3.1.1 ойыншықтар мен суреттердің берілген орналасуын көрсету
	6.3.1.2 есте сақтау бойынша бірдей объектілерді табу
3.2. Сөйлеу мен ойлауды дамыту	6.3.2.1 үлгіден түсі күрт ерекшеленетін таныс нысандарды таңдау (3 қарама-қарсы түс)
	6.3.2.2 қарама-қарсы қарым-қатынастарды ауызша айту (тыныш-қатты, алыс-жақын)
2-тоқсан	
1.1. Есту арқылы қабылдауды дамыту	6.1.1.3 қоршаған орта дыбыстарына еліктеу
	6.1.1.4 есту арқылы дыбыстың биіктігін ажырату
	6.1.1.5 есту арқылы дыбыстың қарқынын ажырату
1.2. Көрнекі қабылдауды дамыту	6.1.2.4 көлемді және жазық геометриялық пішіндерді ажырату
	6.1.2.5 шамалардың бірліктері мен сипаттамаларын ажырату
	6.1.2.6 әріптегі жетіспейтін элементтерді толтыру
	6.1.2.7 үлгі бойынша санау таяқшаларынан құрастыру
1.3 Кеңістік-уақыт бағдарын дамыту	6.1.3.5 үлгі, жоспар бойынша жобалау
	6.1.3.6 заттардың кеңістіктік қатынасын білдіретін сөздерді сөйлеуде қолдану
	6.1.3.7 үлкен кеңістікте: асханада, акт залында, спорт залында және мектеп дәліздерінде бағдарлау
	6.1.3.11 мұғаліммен бірге бір күннің суреттік жоспарын құру
	6.1.3.12 оқиғалар тізбегін анықтау: алдымен-содан кейін
1.4. Тактильді-моторлы қабылдауды дамыту	6.1.4. 3 сұйық және қатты тағамның (ыстық, суық), әртүрлі заттардың қарама-қарсы температурасын ажырату
	6.1.4. 4 заттарды салмағына қарай ажырату (ауыр - жеңіл)
2.1. Ұсақ моториканы дамыту	6.2.1.4 шектелген кеңістікте белгіленген нүктелер бойымен контур бойымен кескіндерді қадағалау

	6.2.1.5 түрлі музыкалық аспаптарда ойнауға еліктеу (фортепиано, барабан, гитара, керней)
2.2. Мимика және пантомимиканы дамыту	6.2.2.2 жануарлардың қимыл-қозғалысына, қалпы мен әдеттеріне еліктеу
	6.2.2.3 қиялдағы заттармен еліктеу арқылы қозғалыстарды қайталау
3.1. Есте сақтау қабілетін дамыту	6.3.1.3 объектілер немесе суреттер жиынындағы өзгерістерді анықтау (не өзгерді?)
	6.3.1.4 бірнеше қимылдарды затпен және затсыз орындау
3.2. Сөйлеу мен ойлауды дамыту	6.3.2.3 объектілерді және ерекше белгілері бар объектілер салыстыру
	6.3.2.4 нысандарды берілген бір белгі – пішіні, өлшемі немесе түсі бойынша топтастыру
3-тоқсан	
1.1. Есту арқылы қабылдауды дамыту	6.1.1.6 дыбыс ұзақтығын ажырату (ұзақ-қысқа)
	6.1.1.7 қарапайым ритмдерді ажырату, дыбысталуы бар ойыншықтарға ойнау, буындарды айту, қол соғу арқылы жауап беру
1.2. Көрнекі қабылдауды дамыту	6.1.2.8 заттарды, бейнелерді салыстыру, айырмашылығы мен ұқсастығын табу
	6.1.2.9 заттар мен суреттердің ұқсастықтары мен айырмашылықтарын табу
	6.1.2.10 элементтерді берілген сипаттамаға сәйкес біріктіру
1.3. Кеңістік-уақыт бағдарын дамыту	6.1.3.8 мектеп алаңында бағдарлау: мектеп аумағы, балалар және спорт алаңдары
	6.1.3.9 триминолардан фигураларды жасау
	6.1.3.10 қағаз парағында бағдарлау (орталық, орта, жоғарғы, төменгі, сол, оң, бұрыш, сол жақ бұрыштар, жоғарғы оң жақ бұрыш)
	6.1.3.11 мұғаліммен бірге бір күннің суреттік жоспарын құру
	6.1.3.12 оқиғалар тізбегін анықтау : алдымен-содан кейін
1.4. Тактильді-моторлы қабылдауды дамыту	6.1.4.5 әртүрлі температурадағы материалдармен жанасуға адекватты жауап беру
2.1. Ұсақ моториканы дамыту	6.2.1.6 тік, көлденең түзу сызықтарды салу
	6.2.1.7 дәйекті қозғалыстарды орындау ("жұдырық-шет-алақан")
2.2. Мимика және пантомимиканы дамыту	6.2.2.4 жүру, жүгіру, музыкалық ойыншықтарды ойнау қарқынын қайталау
	6.2.2.5 позаларды және қимылдар қайталау ("Айна" ойыны)
3.1. Есте сақтау қабілетін дамыту	6.3.1.5 нұсқаулар кешенін орындау
	6.3.1.6 ритмді қайталау

3.1. Есте сақтау қабілетін дамыту	6.3.1.7 қозғалыстарды қайталау
3.2. Сөйлеу мен ойлауды дамыту	6.3.2.5 заттар мен құралдардың мақсатын білу
	6.3.2.6 құрдастар қызметінің өнімділігін бағалау
4-тоқсан	
1.1. Есту арқылы қабылдауды дамыту	6.1.1.8 шуларға эмоционалды түрде әрекет ету: өз қолымен қатты және жағымсыз шудан қорғау, жағымды дыбыстардаға қуанышты мимикамен, есту концентрациясымен, қозғалыстармен жауап беру
1.2. Көрнекі қабылдауды дамыту	6.1.2.11 нақты объектілерді олардың алмастырғыштарында тану
	6.1.2.12 объектілер мен жалпақ фигуралармен ойындар мен жаттығулар кезінде шама бірліктерін ажырату
	6.1.2.13 үлгі бойынша сюжетті суреттерді бояу
	6.1.2.14 заттық және тақырыптық суреттерді бояу
1.3. Кеңістік-уақыт бағдарын дамыту	6.1.3.10 қағаз парағында бағдарлау (орталық, орта, жоғарғы, төменгі, сол, оң, бұрыш, сол жақ бұрыштар, жоғарғы оң жақ бұрыш)
	6.1.3.11 мұғаліммен бірге бір күннің суреттік жоспарын құру
	6.1.3.12 оқиғалар тізбегін анықтау: алдымен-содан кейін
1.4. Тактильді-моторлы қабылдауды дамыту	6.1.5.6 объектілерден шығатын вибрацияға адекватты жауап беру
	6.1.5.7 ыстық немесе өткір заттарды ұстағанда абай болу
2.1. Ұсақ моториканы дамыту	6.2.1.8 бір бағытта штрихтау (жоғарыдан төменге қарай)
	6.2.1.9 ауыспалы элементтері бар сызыққа үлгіні көшіру
2.2. Мимика және пантомимиканы дамыту	6.2.2.5 позаларды және қимылдарды қайталау ("Айна" ойыны)
3.1. Есте сақтау қабілетін дамыту	6.3.1.8 ойын ережелерін сақтау
	6.3.1.9 объектілердің орналасуындағы өзгерістерді анықтау
3.2. Сөйлеу мен ойлауды дамыту	6.3.2.7 визуалды есептерді шешу (Сеген такталары, Коос текшелері, Монтессори материалдары)
	6.3.2.8 қалғандарына ортақ сипаты жоқ бір тармақты алып тастау ("Төртінші тақ")
	6.3.2.9 орындалған тапсырманы үлгімен салыстыру

3) 7-сынып:

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1 -тоқсан	
1.1. Есту арқылы қабылдауды дамыту	7.1.1.1 айналадағылардың сөйлеу тілін мұқият тыңдау, тыңдау қалпын ұстау, сөйлеушінің көзі мен аузына қарау

1.2. Көрнекі қабылдауды дамыту	7.1.2.1 бағдарлаудың ізденіс әдістерін қолдану: жүйелі бақылау
	7.1.2.2 үлгі, ауызша нұсқау бойынша санау таяқшаларынан құрастыру
	7.1.2.3 объектінің суреттерін құрастыру
1.3. Кеңістік-уақыт бағдарын дамыту	7.1.3.1 қарсы тұрған адамның денесінде бағдарлау
	7.1.3.2 көршіге қатысты өз орнын анықтау (сол-оң, артқы-алдыңғы)
	7.1.3.3 суреттерден кейіпкердің қай қолмен және қай жағында тұрғанын анықтау
	7.1.3.4 басқа адамның қимылын көрсету
1.4. Тактильді-моторлы қабылдауды дамыту	7.1.3.10 оқиғалар тізбегін анықтау (бұрын, содан кейін)
	7.1.4. 1 бағдарлаудың іздеу әдістерін қолданады: сезіну, тексеру, сипау, илеу, тұрту, сығу
2.1. Ұсақ моториканы дамыту	7.1.4. 2 өнімдерді консистенциясы бойынша ажырату (сұйық, қатты, тұтқыр, түйіршіктелген)
	7.2.1.1 бір статикалық позадан екіншісіне ырғақты түрде ауысу (алақан - жұдырық)
2.2. Мимика және пантомимиканы дамыту	7.2.1.2 күнделікті өмірде және сабақта қолмен дәл қимылдар жасау (байлау, шешу, бекіту)
	7.2.2.1 көзқозғалтқыш жаттығуларды орындау
3.1. Есте сақтау қабілетін дамыту	7.2.2.2 қозғалыс кезінде нұсқаулықтарды қабылдау және орындау
	7.3.1.1 толық бөліктік қатынастарды орнату
3.2. Сөйлеу мен ойлауды дамыту	7.3.2.1 объектілер арасындағы себеп-салдар байланысын анықтау (сюжеттік суреттер, оқиғалар)
2-тоқсан	
1.1. Есту арқылы қабылдауды дамыту	7.1.1.2 есту арқылы дыбыстардың санын ажырату және қайталау
	7.1.1. 3 сөзден дыбысты бөліп алу
1.2. Көрнекі қабылдауды дамыту	7.1.2.4 әріпте жетіспейтін элементтерді толтыру
	7.1.2.5 контурлық кескіндердегі әріптерді, сандарды, заттарды тану
	7.1.2.6 бөлшектерден пішіндердің үлгісі жасау
	7.1.2.7 ерекшеліктерді бөліп көрсету және объектілерді, тірі объектілерді, пейзаждарды сипаттау
1.3. Кеңістік-уақыт бағдарын дамыту	7.1.3.5 үлгі, сызба бойынша жобалау
	7.1.3.6 мектепке іргелес көшелермен жүру
	7.1.3.11 өз өміріндегі оқиғаларды басынан аяғына дейін сипаттау
1.4. Тактильді-моторлы қабылдауды дамыту	7.1.4.3 көрнекі үлгіні пайдаланып сипау арқылы көлемді затты табу
2.1. Ұсақ моториканы дамыту	7.2.1.3 жақтауда тік, көлденең және қиғаш сызықтары бар үлгіге сәйкес штрихтау

	7.2.1. 4 трафарет, шаблондарды сызып шығу
2.2. Мимика және пантомимиканы дамыту	7.2.2.3 жануарларды, мультфильм кейіпкерлерін, таныс адамдарды олардың қимылдарына еліктеу арқылы болжау
	7.2.2.4 табиғат құбылыстарына (жаңбыр, жел) еліктеу
3.1. Есте сақтау қабілетін дамыту	7.3.1.2 нысандар немесе суреттер жиынындағы өзгерістерді анықтау (не жетіспейді?)
	7.3.1.3 белгіленген суреттер сериясын орналастыру
3.2. Сөйлеу мен ойлауды дамыту	7.3.2.2 объектілерді және заттарды анық көрсетілген белгілері бойынша (түсі, пішіні, өлшемі, бөліктерінің саны, жекелеген бөліктерінің орналасуы, биіктігі) салыстыру (2-4)
	7.3.2.3 сюжетті суреттер сериясынан оқиғалар тізбегін анықтау
3-тоқсан	
1.1. Есту арқылы қабылдауды дамыту	7.1.1.4 шуларға эмоционалды түрде әрекет ету
	7.1.1.5 қарапайым ритмдерді ажырату, дыбыстайтын ойыншықтармен ойнау, буындарды айту, қол соғу арқылы жауап беру
1.2. Көрнекі қабылдауды дамыту	7.1.2.8 ауызша нұсқау бойынша санау таяқшаларынан құрастыру
	7.1.2.9 симметрия осін сақтай отырып, кескінді аяқтау
	7.1.2.10 әр түрлі қаріппен бейнеленген әріптер қатарындағы берілген әріпті тану
1.3. Кеңістік-уақыт бағдарын дамыту	7.1.3.7 қоғамдық орындарда: дүкенде, дәріханада, пошта бөлімшесінде, емханада бағдарлау
	7.1.3.8 кеңістіктік қатынастарды ауызша нұсқауларға сәйкес қайталау
	7.1.3.12 мұғаліммен бірге бір күннің суреттік жоспарын құру
1.4. Тактильді- қозғалыс қабылдауды дамыту	7.1.4.4 көрнекі үлгі бойынша заттардың өлшемі мен пішінін сипау арқылы ажырату
2.1. Ұсақ моториканы дамыту	7.2.1.5 шектеулі кеңістікте белгіленген нүктелер бойымен контур бойынша сызып шығу
2.2. Мимика және пантомимиканы дамыту	7.2.2.5 адамның әртүрлі эмоционалдық күйлерін (тандану, қорқыныш, қуаныш) түсіну
3.1. Есте сақтау қабілетін дамыту	7.3.1.4 есте сақтау арқылы сурет салу
	7.3.1.5 сұрақтар бойынша көргендерін сипаттау
3.2. Сөйлеу мен ойлауды дамыту	7.3.2.4 сюжетті суреттің мағынасын түсіну, сұрақтарға жауап беру
	7.3.2.5 визуалды есептерді шешу (Сеген тақталары, Коос текшелері, Монтессори материалдары)
4-тоқсан	
	7.1.1.6 таныс әндерді үзінді немесе әуен бойынша тану

1.1. Есту арқылы қабылдауды дамыту	7.1.1.7 әлеуметтік маңызы бар үй шаруашылығы, қалалық шуларды ажырату
1.2. Көрнекі қабылдауды дамыту	7.1.2.11 қатардың ретін қайталау (әріптер, сандар, пішіндер, түстер)
	7.1.2.12 бөлшектерден әріптер мен сандар құрастыру (таяқшамен, ермексазбен, ауада)
1.3 Кеңістік-уақыт бағдарын дамыту	7.1.3.9 сөйлеуде заттардың кеңістіктік қатынастарын білдіретін сөздерді қолдану
	7.1.3.13 сағаттың уақытын анықтау
1.4. Тактильді-моторлы қабылдауды дамыту	7.1.4.5 заттардың қасиеттерін ажырату (жұмсақ, қатты, тегіс, өрескел)
	7.1.4.6 қауіпсіздік мақсатында тактильді-моторлық сезімталдықты пайдалану
2.1. Ұсақ моториканы дамыту	7.2.1.6 нүктелі сызықтар бойымен жолақтардың әртүрлі түрлерін сызу
	7.2.1.7 ұяшықтарға өрнек салу (ұяшықтарды қарау, әр ұяшыққа нүкте қою, ұяшықтарды санау)
2.2. Мимика және пантомимиканы дамыту	7.2.2.6 әртүрлі эмоционалдық күйлерді (таңдану, қорқыныш, қуаныш) қайталау
3.1. Есте сақтау қабілетін дамыту	7.3.1.6 суреттерді тану (болған немесе болмаған)
	7.3.1.7 таныс әуендерді тану
3.2. Сөйлеу мен ойлауды дамыту	7.3.2.6 қалғандарына ортақ сипаты жоқ бір тармақты алып тастау ("Төртінші тақ")
	7.3.2.7 орындалған тапсырманы үлгімен салыстыру

3) 8-СЫНЫП :

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1 -тоқсан	
1.1. Есту арқылы қабылдауды дамыту	8.1.1.1 айналадағылардың сөйлеу тілін мұқият тыңдау, тыңдау қалпын ұстау, сөйлеушінің көзі мен аузына қарау
	8.1.1.2 дыбыстардың санын ажырату және қайталау
1.2. Көрнекі қабылдауды дамыту	8.1.2.1 объектілерді мақсатты түрде тексеру (көзбен қарау)
	8.1.2.2 адам мен жануарлардың ерекшеліктерін, айырмашылықтарын және ұқсастықтарын табу
	8.1.2.3 геометриялық көлемді және жазық пішіндерді ажырату
1.3. Кеңістік-уақыт бағдарын дамыту	8.1.3.1 кеңістіктегі орналасуына қарай объектілердің ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтау
	8.1.3.2 кескіндерді көшіру (кейінге қалдырылған)
	8.1.3.3 берілген бағытта қозғалу
	8.1.3.10 бір аптаға оқиғалар күнтізбесін мұғалімнің көмегімен жасау
1.4. Тактильді-моторлы қабылдауды дамыту	8.1.4.1 әртүрлі заттардың салмағын ажырату (мақта, шеге, жолақ)
	8.2.1.1 суреттерді аяқтау

2.1. Ұсақ моториканы дамыту	8.2.1.2 сызық ішінде түзу, көлбеу, үзік сызықтардан тұратын жиектерді салу
2.2. Мимика және пантомимиканы дамыту	8.2.2.1 ертегі кейіпкерлерінің, мультфильм кейіпкерлерінің және фильмдердің мимикасы мен кимылдарына еліктеу
3.1. Есте сақтау қабілетін дамыту	8.3.1.1 ойыншықтар мен суреттердің берілген орналасуын қайталау
	8.3.1.2 таңбалар қатарын (әріптер, сандар) салу
3.2. Сөйлеу мен ойлауды дамыту	8.3.2.1 себеп-салдар байланысын анықтау (сурет, суреттер сериясы, мультфильм)
	8.3.2.2 сандық параметрлерді ажырату
2-тоқсан	
1.1. Есту арқылы қабылдауды дамыту	8.1.1.3 есту арқылы сөйлеу мен ән айтуды ажырату
	8.1.1.4 әр түрлі сипаттағы дыбыстар мен шуларды ажырату
1.2. Көрнекі қабылдауды дамыту	8.1.2.4 аппликацияда және дизайнда объектілерді орналастыру кезінде түстерді алмастыру
	8.1.2.5 түстерді әрекетке нұсқау ретінде пайдалану
1.3. Кеңістік-уақыт бағдарын дамыту	8.1.3.4 қоғамдық көлікте бағдарлау: автобуста, троллейбуста, трамвайда, метрода
	8.1.3.5 қоғамдық орындарда бағдарлау: театрда, циркте, әлеуметтік қызметтерде
	8.1.3.11 сағат бойынша уақытты анықтау
1.4. Тактильді-моторлы қабылдауды дамыту	8.1.4. 2 үлгіні пайдаланып сипау арқылы таныс және бейтаныс заттарды табу
2.1. Ұсақ моториканы дамыту	8.2.1.3 ырғақты өрнектерді салу, әртүрлі конфигурациядағы толқынды сызықтарды, көлбеу түзу және нүктелі сызықтарды салу
	8.2.1.4 шектеулі кеңістікте бағытын өзгерте отырып сызықтар салу
2.2. Мимика және пантомимиканы дамыту	8.2.2.2 позаларды және басқа адамның кимылдары қайталау ("Айна" ойыны)
3.1. Есте сақтау қабілетін дамыту	8.3.1.3 кимылдарды есте сақтау
	8.3.1.4 есте сақтау бойынша үлгілерді салу
3.2. Сөйлеу мен ойлауды дамыту	8.3.2.3 негізгі элементтерді, бөлшектерді тұтас объектіде, тақырыпта оқшаулау
	8.3.2.4 сөйлеуде жалпылау сөздерді қолдану
3-тоқсан	
1.1. Есту арқылы қабылдауды дамыту	8.1.1.5 шуларға эмоционалды түрде әрекет ету
	8.1.1.6 сыбырлап сөйлеуді ажырату (сөздер мен сөз тіркестері)
1.2. Көрнекі қабылдауды дамыту	8.1.2.6 берілген ортадағы геометриялық пішіндерге ұқсас заттарды табу
	8.1.2.7 стильдендірілген бейнелердегі объектілерді тану: контур, сызық, нүкте
	8.1.3.6 триминолардан фигураларды жасау

1.3. Кеңістік-уақыт бағдарын дамыту	8.1.3.7 әдеттен тыс позициялардағы, басқа объектілермен және бақылаушымен өзгерген кеңістіктік қатынастардағы объектілерді тану
	8.1.3. 12 жыл мезгілдері бойынша мерекелерді атау
1.4. Тактильді-моторлы қабылдауды дамыту	8.1.4.3 жанасуларды локализациялау
2.1. Ұсақ моториканы дамыту	8.2.1.5 объектінің толық бейнесін алу үшін объектінің жартысын толық сызу
2.2. Мимика және пантомимиканы дамыту	8.2.2.3 адамның әртүрлі эмоционалдық күйлерін (тандану, қорқыныш, қуаныш) тану
	8.2.2.4 елестететін заттармен әртүрлі әрекеттерге еліктеу
3.1. Есте сақтау қабілетін дамыту	8.3.1.5 өлеңді жатқа айту
3.2. Сөйлеу мен ойлауды дамыту	8.3.2.5 сюжетті суреттер сериясынан оқиғалар тізбегін анықтау 8.3.2.6 сюжеттік картиналар сериясының мағынасын түсіну, басты кейіпкерлерді , негізгі оқиғаларды анықтау
4-тоқсан	
1.1. Есту арқылы қабылдауды дамыту	8.1.1.7 таныс әндерді үзінді немесе әуен бойынша тану
	8.1.1.8 әлеуметтік маңызы бар үй шаруашылығы, қалалық шуларды ажырату
1.2. Көрнекі қабылдауды дамыту	8.1.2.8 қабаттастырылған кескіндердегі әріптерді, сандарды, заттарды тану
	8.1.2.9 үлгі бойынша сюжетті суреттер қатарын құрастыру
	8.1.2.10 қатардың ретін көшіру (әріптер, сандар, пішіндер, түстер)
	8.1.2.11 бөлшектерден әріптер мен сандар құрастыру (таяқша, ермексаз, ауада)
1.3. Кеңістік-уақыт бағдарын дамыту	8.1.3. 8 берілген заттарды құмға, суға, ауаға салу
	8.1.3.9 сөйлеуде заттардың кеңістіктік қатынастарын білдіретін сөздер мен көсемшелерді қолдану
	8.1.3.13 уақыт кестесінің көмегімен жұмыс күндерін , демалыс және мереке күндерін анықтау
1.4. Тактильді- қозғалыс қабылдауды дамыту	8.1.4.4 үлгі бойынша әртүрлі беттік құрылымы бар материалдарды және заттарды (қырлы, тікенді, жұмсақ) жанасу арқылы тану
2.1. Ұсақ моториканы дамыту	8.2.1.6 қарапайым лабиринттер арқылы үздіксіз сызықтар салу
2.2. Мимика және пантомимиканы дамыту	8.2.2.5 эмоционалды күйлерді (тандану, қорқыныш, қуаныш) қайталау
3.1. Есте сақтау қабілетін дамыту	8.3.1.6 сұрақтар қойылғанда өткен күндегі немесе аптадағы оқиғалар туралы айту
3.2. Сөйлеу мен ойлауды дамыту	8.3.2.7 визуалды есептерді шешу (Сеген тақталары, Коос текшелері, Монтессори материалдары)

8.3.2.8 қалғандарына ортақ сипаты жоқ бір тармақты алып тастау ("Төртінші тақ")

8.3.2.9 орындалған тапсырманы үлгімен салыстыру

3) 9-сынып:

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1-тоқсан	
1.1. Есту арқылы қабылдауды дамыту	9.1.1.1 әртүрлі коммуникациялық жағдайларда жана ақпаратты естіп қабылдау
	9.1.1.2 дыбыс құрамы жағынан ұқсас сөздер мен буындарды ажырату
1.2. Көрнекі қабылдауды дамыту	9.1.2.1 нысандарды бірнеше өлшем параметрлері бойынша дәрежелеу: ұзындық, ені (серия)
	9.1.2.2 еріннен оқу (дыбыстар, буындар, сөздер мен сөз тіркестері)
	9.1.2.3 қабаттастырылған және шулы кескіндерді ажырату
1.3. Кеңістік-уақыт бағдарын дамыту	9.1.3.1 бөлменің макетін жасау
	9.1.3.2 пазлдардан сюжетті суреттер жасау
	9.1.3.3 сызба бойынша жобалау
	9.1.3.11 мұғалімнің, ата-ананың көмегімен пайдаланылған және түсірілген фотосуреттерімен оқиғалар (жеке, сыныптық) күнделігін жүргізу
1.4. Тактильді-моторлы қабылдауды дамыту	9.1.4.1 материалдарды сипаттамалары бойынша ажырату (температура, құрылым, ылғалдылық, тұтқырлық)
2.1. Ұсақ моториканы дамыту	9.2.1.1 конфигурациясы бойынша басылған әріптердің элементтеріне ұқсас фигураларды салу
2.2. Мимика және пантомимиканы дамыту	9.2.2.1 қиялдағы заттармен әрекет ету
3.1. Есте сақтау қабілетін дамыту	9.3.1.1 берілген сөздер қатарын қайталау (10 ішінде)
	9.3.1.2 тыңдалған сөйлеу материалын (сөз тіркестері, қысқа мәтін, жұптар) жаңғырту және қайталау
3.2. Сөйлеу мен ойлауды дамыту	9.3.2.1 объектілерді ерекше қасиеттері бойынша жіктеу
	9.3.2.2 объектілер мен сызықтардың жазықтықта орналасу үлгісін орнату
2-тоқсан	
1.1. Есту арқылы қабылдауды дамыту	9.1.1.3 сөздегі дыбыс қатарын анықтау
	9.1.1.4 берілген дыбысқа сөздерді таңдау
	9.1.1.5 музыкалық жанрларында ажырату (вальс, полька, марш)
1.2. Көрнекі қабылдауды дамыту	9.1.2.4 күрделі пішіндерді көшіру
	9.1.2.5 үлгі бойынша күрделі өрнектерді салу
	9.1.3.4 екі қолмен бір уақытта сурет салу
	9.1.3.5 үлгі, кесте, түпкі ой бойынша конструкциялар жасау

1.3. Кеңістік-уақыт бағдарын дамыту	9.1.3.6 нысанның алыс немесе жақын екенін анықтау
	9.1.3.12 өз өміріңіздегі оқиғаларды басынан аяғына дейін сипаттау
1.4. Тактильді-моторлы қабылдауды дамыту	9.1.4.2 объектілердің ерекше қасиеттерін сөзбен айту
	9.1.4.3 қолында немесе артында "жазылған" әріптер мен сандарды атау, қайталау
2.1. Ұсақ моториканы дамыту	9.2.1.2 үлгі бойынша нүктелер бойынша сызықтар сызу
2.2. Мимика және пантомимиканы дамыту	9.2.2.2 бет пен дененің әртүрлі бөліктерінің (көз, ауыз, саусақ) позалары мен қимылдарын үлгі бойынша қайталау
3.1. Есте сақтау қабілетін дамыту	9.3.1.3 объектілерді сипаттау арқылы тану
	9.3.1.4 өткен күндегі, аптадағы оқиғалар туралы әңгімелеу
3.2. Сөйлеу мен ойлауды дамыту	9.3.2.3 негізгі мүмкіндік ретінде көлемі бойынша қатарларды орындау
	9.3.2.4 орындалған тапсырманы бағалау: дұрыс, тез, жақсы
3-тоқсан	
1.1. Есту арқылы қабылдауды дамыту	9.1.1.6 таныс фильм/мультфильм кейіпкерлерінің, әншілердің дауысын тану
	9.1.1.7 музыкалық аспаптардың дыбыстарын ажырату
1.2. Көрнекі қабылдауды дамыту	9.1.2.6 адамдар, жануарлар, қоршаған шындық объектілері арасындағы айырмашылықтар мен ұқсастықтарды табу
	9.1.2.7 сюжетті суреттер сериясын құру
1.3. Кеңістік-уақыт бағдарын дамыту	9.1.3.7 суреттерден кейіпкердің қай қолмен және қай жағында тұрғанын анықтау
	9.1.3.8 заттардың кеңістіктік қатынастарын білдіретін сөздер мен көсемшелерді сөйлеуде қолдану
	9.1.3.9 қоғамдық орындарда: дүкенде, дәріханада, пошта бөлімшесінде, емханада, әлеуметтік қызметтерде бағдарлау
	9.1.3.13 уақыт кестесінен күндерді табу: жақындарының, достарының туған күндері
1.4. Тактильді-моторлы қабылдауды дамыту	9.1.4.4 материалдар мен заттардың бетінің құрылымын атау (тіккенді, жұмсақ, суық, жылы)
2.1. Ұсақ моториканы дамыту	9.2.1.3 шектелген кеңістікте түзу көлденең сызықтар салу
2.2. Мимика және пантомимиканы дамыту	9.2.2.3 вербалды емес қарым-қатынас әдістерін қолдану (ым-ишара, мимика, пантомима)
	9.3.1.5 есте сақтау қабілетін дамыту мақсатында ашық топтық ойындарға қатысу

3.1. Есте сақтау қабілетін дамыту	9.3.1.6 ереже бойынша үстел ойындарын ойнау, зейінін дамыту
3.2. Сөйлеу мен ойлауды дамыту	9.3.2. 5 тапсырманың орындалуын жеке бақылау
	9.3.2. 6 түстер мен олардың реңктерін ажырату
	9.3.2.7 сипаттамаларға негізделген бірқатар нысандарда үлгіні орнату: түсі, пішіні, өлшемі
4-тоқсан	
1.1. Есту арқылы қабылдауды дамыту	9.1.1.8 сыбырлап сөйлеуді ажырату (сөздер мен сөз тіркестері), сыбырлап жауап беру
	9.1.1.9 әлеуметтік маңызы бар үй шаруашылығы, қалалық шуларды ажырату
1.2. Көрнекі қабылдауды дамыту	9.1.2.8 таныс шығарма немесе мультфильм бойынша сюжетті суреттер топтамасын құрастыру
	9.1.2.9 2 сюжетті суреттегі айырмашылықтарды табу
1.3. Кеңістік-уақыт бағдарын дамыту	9.1.3.9 қоғамдық орындарда: дүкенде, дәріханада, пошта бөлімшесінде, емханада, әлеуметтік қызметтерде бағдарлау
	9.1.3.10 ауызша нұсқаулар бойынша заттардың кеңістіктік қатынастарын қайталау
	9.1.3.14 сағат бойынша уақытты анықтау
1.4. Тактильді-моторлы қабылдауды дамыту	9.1.4.5 сипау арқылы өрескел әріптер мен сандарды тану
2.1. Ұсақ моториканы дамыту	9.2.1.4 ерікті бағытта әртүрлі сызықтар салу
2.2. Мимика және пантомимиканы дамыту	9.2.2.4 адамның эмоционалдық күйлеріне еліктеу (тандану, қорқыныш, қуаныш)
	9.2.2.5 эмоциялардың сыртқы көрінісін бақылау
3.1. Есте сақтау қабілетін дамыту	9.3.1.6 ереже бойынша үстел ойындарын ойнау, зейінін дамыту
	9.3.1.7 би және гимнастикалық қимылдарды есте сақтау
3.2. Сөйлеу мен ойлауды дамыту	9.3.2.8 сюжеттік суреттерде қателерді табу (болады, болмайды)
	9.3.2.9 көрнекі есептерді шешу (Сеген тақталары, Коос текшелері, Монтессори материалдары)
	9.3.2.10 орындалған тапсырманы үлгімен салыстыру

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

Бұйрықтың жалғасын V13008424_5 қараңыз